

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**MUHİBBÎ DÎVÂNİ (2500 – 3000. GAZELLER)
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Aykut ASLAN

BURSA- 2021

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**MUHİBBÎ DÎVÂNİ (2500 – 3000. GAZELLER)
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Aykut ASLAN

ORCID: 0000-0002-2534-0226

Danışman:

Doç. Dr. Gülay DURMAZ

BURSA- 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Muhibbî Dîvânı (2500 – 3000. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)**” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntılarının kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

05.04.2021

Adı Soyadı : Aykut ASLAN
Öğrenci No : 701741021
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili ve Edebiyatı Tezli Yüksek Lisans
Statüsü : Yüksek Lisans

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ**

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tez Başlığı / Konusu:

“MUHİBBÎ DÎVÂNİ (2500 – 3000. GAZELLER) (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)”

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 204 sayfalık kısmına ilişkin, 22/03/2021 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 10'dur.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

22.03.2021

Adı Soyadı:	Aykut ASLAN
Öğrenci No:	701741021
Anabilim Dalı:	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı:	Yüksek Lisans
Statüsü:	Y.Lisans

Doç. Dr. Gülay DURMAZ

22/03/ 2021

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701741021 numaralı **Ayktut ASLAN** 'nın hazırladığı "**Muhibbî Dîvânı (2500 – 3000. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)**" konulu Yüksek Lisans çalışması ilgili tez savunma sınavı, 05/04/2021 günü-..... saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (başarılı/başarısız) olduğuna (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye
(Tez Danışmanı)
Doç. Dr. Gülay DURMAZ
Bursa Uludağ Üniversitesi

05/04 /2021

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701741021 numaralı **Ayktut ASLAN** 'nın hazırladığı "**Muhibbî Dîvânı (2500 – 3000. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)**" konulu Yüksek Lisans çalışması ilgili tez savunma sınavı, 05/04/2021 günü-..... saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (başarılı/başarısız) olduğuna (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye
Doç. Dr. Özlem ERCAN
Bursa Uludağ Üniversitesi

05/04 /2021

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701741021 numaralı **Ayktut ASLAN** 'nın hazırladığı "**Muhibbî Dîvânı (2500 – 3000. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)**" konulu Yüksek Lisans çalışması ilgili tez savunma sınavı, 05/04/2021 günü-..... saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (başarılı/başarısız) olduğuna (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye
Dr. Öğr. Üy. Tuba ONAT ÇAKIROĞLU
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

05/04 /2021

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı	: Aykut ASLAN
Üniversite	: Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitüsü	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı	: Eski Türk Edebiyatı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: xvi + 2420
Mezuniyet Tarihi	:/...../20....
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Gülay DURMAZ

MUHİBBÎ DÎVÂNİ (2500 – 3000. GAZELLER) (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Divan edebiyatı geleneği içerisinde yer alan metinlerin daha iyi anlaşılabilmesi için yapılan çeşitli çalışmalardan biri de **TEBDİZ (Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü)** isimli projedir. Bu çalışma ile metinlerin kayıtlı kullanıcılar tarafından bağlama göre anlamlandırılması, bunun sonucunda ortaya çıkarılacak geniş bir kelime havuzuyla metinleri daha kolay anlayıp yorumlayabilmek hedeflenmiştir.

Bu çalışmada Kemal Yavuz ve Orhan Yavuz tarafından neşredilen “**Muhibbî Dîvânı-Bütün Şiirleri**” adlı eser kaynak alınarak **Muhibbî’ye** ait 501 gazel (2500 – 3000. Gazeller) **TEBDİZ** sistemine yüklenmiş ve bu gazellerde yer alan kelimeler metnin bağlamına göre anlamlandırılmıştır. İhtiyaç duyulan durumlarda diğer neşirlere de başvurulmuştur. Daha sonra metnin dizini çıkarılmış ve bu dizinden hareketle divanda yer alan çeşitli unsurlar incelenmiştir. Bu sayede **Muhibbî’nin** şiir hakkındaki görüşleri, dünyaya bakışı, sosyal hayat unsurlarına dair fikirleri, divan şiirinin klasik tiplerini şiirlerinde kullanım biçimleri ortaya konulmuş ve örnek beyitlerle desteklenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Muhibbî, Kânûnî Sultan Süleyman, Divan Şiiri, Bağlamlı Dizin, İşlevsel Sözlük

ABSTRACT

Name and Surname	: Aykut ASLAN
University	: Bursa Uludag University
Institution	: Social Science Institution
Field	: Turkish Language and Literature
Branch	: Old Turkish Literature
Degree Awarded	: Master
Page Number	: xvi + 2420
Degree Date	:/...../20....
Supervisor	: Doç. Dr. Gülay DURMAZ

MUHİBBÎ'S DÎVÂN (2500 – 3000. GHAZELS) (CONCORDANCE AND FUNCTIONAL GLOSSARY)

One of the various studies carried out in order to be understood the texts in the tradition of divan literature better is the project named **TEBDÎZ (Contextual Index and Functional Dictionary of History and Literature Texts)**. With this study, it was aimed to make sense of texts by registered users according to the context, and to be able to understand and interpret the texts more easily with a large word pool to be created as a result.

In this study, the work named "**Muhibbî Dîvânı-All Poems**" published by Kemal Yavuz and Orhan Yavuz was taken as a reference and 501 ghazals (2500 - 3000. Gazelles) belonging to Muhibbi were loaded into the **TEBDÎZ** system and the words in these ghazals were made meaningful according to the context of the text. Other aspects were also consulted when needed. Afterwards, the text was indexed and various elements on divan were examined based on this index. In this way, Muhibbi's views on poetry, his view of the world, his ideas about social life elements, the use of classical types of divan poetry in his poems were revealed and supported with exemplary couplets.

Key Words: Muhibbî, Kânûnî Sultan Süleyman, Divan Poetry, Concordance, Functional Glossary

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
İNTİHAL YAZILIM RAPORU	ii
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
GİRİŞ	1
MUHİBBÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ.....	4
1.1. HAYATI	4
1.2. ŞİİRİ	5
1.2.1. Nadana sunulmaz.....	6
1.2.2. Kıymetli incidir	6
1.2.3. Şirin edadadır	7
1.2.4. Yakıcıdır.....	7
1.2.5. Kemale erdirir.....	8
1.2.6. Manası inci gibidir	8
1.2.7. Bülbül sedası gibidir	8
1.2.8. Suzinak makamındadır	9
1.2.9. Eğlencedir	9
1.2.10. Kand u nebattır.....	9
1.2.11. Taze ağaç yaprağıdır.....	10
1.2.12. Rindanedir	10
1.2.13. İnce olmalıdır	11
1.2.14. Âşıkanedir	11
1.2.15. Gönlün beğendiğidir	11
1.2.16. Şairleri şiire tövbe ettirir	11
KALIP İFADELER VE DEYİMLER	13
2.1. KALIP İFADELER.....	13
2.1.1. ATASÖZLERİ.....	13
2.1.2. DUA VE YEMİN KALIPLARI.....	15
2.1.3. SURELER VE AYETLER	19
2.1.4. HADİSLER.....	21
2.2. DEYİMLER.....	23
MUHİBBÎ'NİN ŞAHİS KADROSU	26

3.1. PEYGAMBERLER	26
3.1.1. Hz. İsa.....	26
3.1.2. Hz. Muhammed	27
3.1.3. Hz. Nûh	29
3.1.4. Hz. Süleyman	29
3.1.5. Hz. Ya'kûb	30
3.1.6. Hz. Yunus	31
3.1.7. Hz. Yusuf.....	32
3.2. ŞAİRLER	34
3.2.1. Hassan Bin Sabit	34
3.2.2. Husrev-i Dehlevî.....	34
3.2.3. Kemâl-i Hucendi	35
3.2.4. Selmân	36
3.3. MESNEVÎ KAHRAMANLARI	37
3.3.1. Ferhad ve Şirin.....	37
3.3.2. Leyla.....	40
3.3.3. Mecnun.....	41
3.3.4. Vâmık ve Azrâ	43
3.3.5. Vîs.....	45
3.4. ŞEHNÂME KAHRAMANLARI	46
3.4.1. Cem / Çemşîd	46
3.4.2. Dârâ.....	47
3.4.3. Efrasiyab	48
3.4.4. Ehremen	49
3.4.5. Feridun	50
3.4.6. Hüsrev	50
3.4.7. İskender.....	51
3.4.8. Rüstem	52
3.4.9. Zâl.....	53
3.5. DİĞER ŞAHISLAR	54
3.5.1. Hz. Ali.....	54
3.5.2. Ayaz.....	55
3.5.3. Azer	55
3.5.4. Azrail.....	56
3.5.5. Bâyezîd-i Bistamî	56
3.5.6. Cebrâil.....	57

3.5.7. Hârut ve Mârut.....	57
3.5.8. Hasan ve Hüseyin.....	58
3.5.9. Hızır.....	58
3.5.10. İblis.....	59
3.5.11. İbn-i Sina.....	60
3.5.12. Kanber.....	60
3.5.13. Kârûn.....	61
3.5.14. Leclâc.....	61
3.5.15. Mahmûd.....	62
3.5.16. Mansûr.....	62
3.5.17. Veysel Karanî.....	63
3.5.18. Zemahşerî.....	64
MUHİBBÎ'NİN COĞRAFYASI.....	65
4.1. YERLEŞİM YERLERİ.....	65
4.1.1. Aden.....	65
4.1.2. Bâbil.....	66
4.1.3. Bağdat.....	67
4.1.4. Bedahşân.....	67
4.1.5. Çâç.....	68
4.1.6. Çin.....	68
4.1.7. Engürus.....	69
4.1.8. Hitâ.....	70
4.1.9. Horâsân.....	71
4.1.10. İsfahan.....	71
4.1.11. İnan.....	72
4.1.12. İstanbul.....	72
4.1.13. Karaman.....	73
4.1.14. Ken'ân.....	73
4.1.15. Mısır.....	74
4.1.16. Nahçıvan.....	74
4.1.17. Osman İlleri.....	75
4.1.18. Peç.....	75
4.1.19. Rûm.....	76
4.1.20. Şâm.....	76
4.1.21. Habeş.....	77
4.1.22. Sultaniyye.....	77

4.1.23. Tebriz	77
4.1.24. Turan.....	78
4.1.25. Yemen.....	78
4.2. YERLEŞİM YERİ DIŞINDAKİ COĞRAFİ UNSURLAR	80
4.2.1. Aras Nehri.....	80
4.2.2. Bisütûn Dağı.....	80
4.2.3. Ceyhun Nehri.....	81
4.2.4. Dicle Nehri	82
4.2.5. İrem.....	82
4.2.6. Kâbe	83
4.2.7. Kaf Dağı	84
4.2.8. Kevser.....	85
4.2.9. Meriç ve Tunca	86
4.2.10. Merve	86
4.2.11. Necd.....	86
4.2.12. Nil	87
4.2.13. Selsebil.....	88
4.2.14. Seyhun	88
4.2.15. Tuna	89
4.2.16. Zap.....	89
4.3. DEĞERLİ TAŞLAR VE MADENLER	90
4.3.1. Akik.....	90
4.3.2. Dürr.....	90
4.3.3. Kehrübâ	92
4.3.4. La'l	93
4.3.5. Mehek.....	94
4.3.6. Sim ve Zer	94
4.3.7. Yakut.....	96
4.3.8. Zümrüt	96
MUHİBBİ'NİN ŐİRLERİNDE DOĞAL HAYAT.....	98
5.1. HAYVANLAR.....	98
5.1.1. Âhû.....	98
5.1.2. Andefib / Bülbül/ Hezâr	100
5.1.3. Anka / Simurg	103
5.1.4. Arslan / Şîr	105
5.1.5. Baz / Şahin.....	105

5.1.6. Bebr	107
5.1.7. Bukalemun	108
5.1.8. Dürrac	108
5.1.9. Ejdehâ / Ejder / Ejderhâ / Suban	109
5.1.10. Horoz / Tavuk	110
5.1.11. Huffâş	111
5.1.12. Hümâ	111
5.1.13. İt / Seg / Kelb	113
5.1.14. Karınca / Mûr	115
5.1.15. Kebûter	116
5.1.16. Mâhi / Semek	117
5.1.17. Mar / Şah Maran / Efi	118
5.1.18. Maymun	120
5.1.19. Meges	120
5.1.20. Neheng	121
5.1.21. Peleng / Kaplan	121
5.1.22. Pervâne	122
5.1.23. Semender	123
5.1.24. Sincap	124
5.1.25. Sungur	124
5.1.26. Tavus	125
5.1.27. Tûtfı	126
5.1.28. Vaşak	127
5.1.29. Zag	127
5.2. BİTKİLER	129
5.2.1. Abanoz	129
5.2.2. Badem	129
5.2.3. Benefşe	130
5.2.4. Bîd	132
5.2.5. Bürr	132
5.2.6. Cevv	133
5.2.7. Çiçek	134
5.2.8. Dâne	135
5.2.9. Diken	136
5.2.10. Erguvan	138
5.2.11. Fülful	138

5.2.12. Gül	138
5.2.13. Haşhaş	140
5.2.13. Lâle.....	141
5.2.14. Limon	143
5.2.15. Narenc	143
5.2.16. Nergis	144
5.2.17. Nilüfer	145
5.2.18. Panbu / Penbe.....	146
5.2.19. Reyhân.....	146
5.2.20. Sanavber.....	147
5.2.21. Serv.....	147
5.2.24. Sidre	149
5.2.25. Sümbül	150
5.2.26. Şebbû.....	151
5.2.27. Şimşad	151
5.2.28. Tûbâ	152
5.2.29. Yasemin	152
MESLEKLER.....	154
6.1. Bağban	154
6.2. Cellâd	155
6.3. Dellâl	156
6.4. Derbân	156
6.5. Ferrâş.....	157
6.6. Gavvâs.....	157
6.7. Gazelhân	158
6.8. Hammâl	158
6.9. Harami	158
6.10. Hayyât.....	159
6.11. Kassâb.....	159
6.13. Mimar/ Bennâ	160
6.14. Nakkâş	160
6.15. Pasban.....	161
6.16. Pehlivan.....	161
6.17. Reh-nümûn	162
6.18. Remmâl.....	163
6.19. Sadra / Vezir	163

6.20. Sâhir / Câdû / Câzû.....	164
6.21. Saka.....	165
6.22. Sarrâf	165
6.23. Sayyâd.....	166
6.24. Sipâh	166
6.25. Tabîb	167
6.26. Ugrı	168
6.27. Ulak.....	169
6.28. Vâiz	169
GİYİM KUŞAM VE YİYECEK- İÇECEKLER.....	170
7.1. GİYİM KUŞAM.....	170
7.1.1. Atlas.....	170
7.1.2. Destar	171
7.1.3. Dibac	171
7.1.4. Harir.....	172
7.1.5. Hilat / Kaba.....	172
7.1.6. Kefen	173
7.1.7. Libâs	174
7.1.8. Palas	175
7.1.9. Pirahen	175
7.1.10. Samur	177
7.1.11. Zerbaft.....	177
7.2. YİYECEK-İÇECEKLER.....	178
7.2.1. Bal	178
7.2.2. Bar	178
7.2.3. Biryân/ Kebâp.....	179
7.2.4. Güllaç	179
7.2.5. Mast.....	180
7.2.6. Nân	180
7.2.7. Sirkencübin	181
7.2.8. Şirr ü Şeker	182
MUHİBBÎ'NİN ŞİİRLERİNDE TİPLER.....	183
8.1. ZÂHİD	183
8.1.1. Cennet umar.....	184
8.1.2. Tan eder	184
8.1.3. Sözleri, öğütleri dinlenmez	185

8.1.4. Şarabın kıymetini bilmez	186
8.1.5. Afyon, macun kullanır	186
8.1.6. Riyakârdır	187
8.1.7. Adını ve sanını gözetir	188
8.1.8. İnkârcıdır	188
8.1.9. Başı secdeden kalkmaz	188
8.1.10. Suratsızdır	189
8.1.11. Dünyaya bağlıdır	189
8.1.12. Cennette eğlenir	189
8.1.13. Katı gönüllüdür	190
8.1.14. Kendini beğenir	190
8.1.15. Hilecidir	190
8.1.16. Ahmaktır	190
8.2. RİND	192
8.2.1. Aşkın sırrına vakıftır	192
8.2.2. Sevgili için canını verir	192
8.2.3. Kuru söze inanmaz	193
8.2.4. Şarap için elbisesini rehin bırakır	193
8.2.5. Saf şaraba meyl eder	193
8.2.6. Şairdir	194
8.3. RAKİP	195
8.3.1. Engeldir	195
8.3.2. Şeytandır	196
8.3.3. Hayırsızdır	196
8.3.4. Beddua edilir	197
8.3.5. Dinsizdir / Kâfirdir	197
8.3.6. Namerttir	198
8.3.7. Yalancı ve İftiracıdır	198
8.3.8. Sevgili yakınlık gösterir	198
8.3.9. Alçaktır	199
8.3.10. Hasettir	199
8.3.11. Sözü, öğüdü dinlenmez	199
8.3.12. Kötü yaradılışlıdır	200
8.3.13. Köpektir	200
8.3.14. Terk etmek hayırlıdır	201
8.3.15. Çorak topraktır	201

AHENK UNSURLARI.....	202
9.1. VEZİN.....	202
SONUÇ.....	204
KAYNAKÇA.....	205
EK	
BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK.....	213
<i>A</i>	214
<i>B</i>	350
<i>C</i>	566
<i>Ç</i>	637
<i>D</i>	681
<i>E</i>	847
<i>F</i>	911
<i>G</i>	932
<i>H</i>	1133
<i>I</i>	1270
<i>İ</i>	1283
<i>J</i>	1381
<i>K</i>	1383
<i>L</i>	1530
<i>M</i>	1555
<i>N</i>	1684
<i>O</i>	1771
<i>Ö</i>	1843
<i>P</i>	1855
<i>R</i>	1884
<i>S</i>	1920
<i>Ş</i>	2078
<i>T</i>	2129
<i>U</i>	2206
<i>Ü</i>	2230
<i>V</i>	2239
<i>Y</i>	2277
<i>Z</i>	2374

GİRİŞ

Dil canlı bir yapıdır. Sürekli olarak gelişimini ve değişimini sürdürür. Diğer dillerle etkileşim içinde olup kimi zaman o dillerden kelime yahut kelimeler alır kimi zaman da o dillere kelime yahut kelimeler verir. Şiir ise dilin en fazla esnetilebildiği alanlardan biridir. Bir şiiri yorumlamak ve anlamak için o dili biliyor olmaktan fazlası gerekir. Kullanılan bir kelime, metnin bağlamına göre farklı anlamlar ifade edebilmekte bu da şiirlerin mekanik olarak anlaşılmasını imkânsız kılmaktadır. Divan edebiyatı geleneği içerisinde oluşturulmuş metinleri incelerken günümüz Türkçesinde kullanılan kelimelerin yanında Arapça ve Farsça'dan alınmış kelimelerin kullanıldığını görürüz. Bu kelimelerin bir kısmı günümüze kadar işlevselliğini korumuş bir kısmı ise günümüzde unutulmuştur. Şairler bu kelimeleri hayal dünyalarında yoğurup girift anlamlı metinler ortaya koymuştur. Bu geleneğin metinleri, günümüzde ilgilileri dışında yeterince anlaşılmamakta ve bu sebeple divan edebiyatı hak ettiği önemi ve ilgiyi görememektedir.

“Divan edebiyatı çalışmalarının önde gelen amacı; ister manzum ister mensur olsun edebî metnin ne dediğini anlamak ve günümüz okuyucusuna anlatmaktır. Dolayısıyla edebî metinleri anlamak amacıyla yapılan metin çözümlemeleri; günümüzde yapılan edebiyat çalışmalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu iş edebiyat araştırmacısının öncelikli uğraşdır.”¹ Divan edebiyatı geleneği içerisindeki metinlerin daha iyi anlaşılabilmesi için yapılan çeşitli çalışmalardan biri de TEBDİZ (Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü) isimli projedir. İsmail Hakkı AKSOYAK yürütücülüğünde devam eden bu çalışma ile metinlerin kayıtlı kullanıcılar tarafından bağlama göre anlamlandırılması ve bu sayede ortaya çıkarılacak geniş bir kelime havuzuyla metinleri daha kolay anlayıp yorumlayabilmek hedeflenmiştir.

Bu çalışmamızda ise Kemal Yavuz ve Orhan Yavuz tarafından neşredilen “Muhibbî Dîvânı-Bütün Şiirleri” adlı eser kaynak alınarak Muhibbî’ye ait 501 gazel (2500 – 3000. Gazeller) TEBDİZ sistemine yüklenmiş ve bu gazellerde yer alan kelimeler ile kelime grupları metnin bağlamına göre anlamlandırılmıştır. İhtiyaç duyulan

¹ Mine Mengi, “Bağlam ya da Şiirde Sözün Gelişi Üzerine”, *Adıyaman Üniversitesi Ulusal Eski Türk Edebiyatı Sempozyumu*, ed. Süleyman Çaldak, İbrahim Halil Tuğluk, Ankara: Adıyaman Üniversitesi, 2010, s. 429.

durumlarda diğer neşirlere de başvurulmuştur. Daha sonra metnin dizini çıkarılmış ve bu dizinden hareketle divanda yer alan çeşitli unsurlar incelenmiştir.

Gazellerden hareketle, giriş bölümü dışında yer alan dokuz bölümde, Muhibbî'nin hayatı ve edebî kişiliğinin yanında divanın içeriği incelenmiştir. Birinci bölümde “Muhibbî'nin hayatı ve şiiri”, sonrasında ise sırası ile: “kalıp ifadeler ve deyimler”, “Muhibbî'nin şahıs kadrosu”, “Muhibbî'nin coğrafyası”, “Muhibbî'nin şiirlerinde doğal hayat”, “meslekler”, “giyim-kuşam ve yiyecek-içecekler”, “ Muhibbî'nin şiirlerinde tipler” ve “ahenk unsurları” yer almıştır. İnceleme esnasında incelenen şiirlerden seçilen örnek beyitlere yer verilmiş çok fazla örnek beyiti olan konularda beyitlerden seçki yapılmıştır. Beyitlerin sağ alt kısmında kaynak aldığımız eserde kaçınıcı gazele ait kaçınıcı sıradaki beyit olduğu bilgisi (Gazel Numarası / Beyit Numarası, ör. G.2501/2) formatında belirtilmiştir. Beyitte vurguladığımız kavram kalın fontlu olarak belirtilmiştir. Bir beyitin gösterilişi aşağıda örneklenmiştir.

Gözlerüm yaşı biri Nîl ü birisi Dicle'dür

Hüsnuñ efvundur senuñ çün Mısr-ıla **Bağdād'dan** (G.2736/ 3)

TEBDİZ ile oluşturduğumuz “bağlamsal dizin ve işlevsel sözlük” incelemenin sonunda ek kısmında verilmiş ve alfabetik olarak sıralaması içindekiler kısmında belirtilmiştir. Dizinde verilen kelime ve kelime grupları, anlamı ve divan içerisinde kullanıldığı beyitlerle birlikte verilmiştir. Beyitte anlamı verilen kelime kalın fon ile ayrıca belirtilmiştir. Kelimelerin ve kelime gruplarının dizinde görünüşü aşağıdaki biçimdedir.

tarık-i ışk: *Aşk yolu.*

- Bu **tarık-i ışk** evvel gerçi āsān görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hıç bulunmaz aña rāh (*Muhibbî Divanı, Gazel 2804, Beyit 5*). [*tārık-i ışk,*]

zebūn: *Güçsüz, çaresiz, aciz, zayıf.*

- ‘İşkâ tâkât kalmadı gâyet **zebūn** oldum **zebūn** / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ğarḳ-ı hūn (*Muhibbî Divanı, Gazel 2511, Beyit 1*). [*zebūn,*]
- Pür harâret cān u dil gâyet **zebūn** oldum **zebūn** / Gözlerümden ol sebeddendür akar deryâ-yı hūn (*Muhibbî Divanı, Gazel 2666, Beyit 1*). [*zebūn,*]
- Geşt-gîr-i ‘ışk elinden Zāl u Rüstemler **zebūn** / Dōstlar inşāf idūñ bu dil niçe basılmasun (*Muhibbî Divanı, Gazel 2690, Beyit 4*). [*zebūn,*]

Gazellerde yer alan kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlandırılırken istifade edilen birçok sözlük olsa da sözlüklerin tamamına kaynakçada yer verilmemiş olup genel olarak belirtilmiştir.

Bu çalışma ile Muhibbî'nin kelime kadrosu ortaya konulmuştur. Bu sayede şiirlerin anlaşılıp yorumlanmasının kolaylaşması hedeflenmektedir. Ayrıca bu kelimeler şairin birçok konudaki fikrini, birçok konuya bakış açısını yansıtmaya dair ipucunu içermesi açısından da dikkate değerdir.

I.BÖLÜM

MUHİBBÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ

1.1. HAYATI

Osmanlı Devleti'nin onuncu padişahı olan Kanuni Sultan Süleyman, 27 Nisan 1495 yılında (6 Kasım 1494 tarihi de verilmektedir)² Trabzon'da doğmuştur. Babası Yavuz Sultan Selim annesi ise Hafsa Sultandır. "İlköğrenimini Trabzon'da tamamlamış, on beş yaşında Karahisar sancakbeyi, amcası Ahmed'in itirazı üzerine Bolu sancakbeyi olmuştur. Sonra Kefe'ye (1509) nakledilmiş, daha sonra da bir müddet İstanbul'da kaymakam olarak kalmıştır. 1513'de Saruhan sancakbeyliğine gönderilen Kanuni, babasının ölümü üzerine 1520'de padişah olmuştur."³

Kırk altı yıllık hükümdarlığı süresince onlarca sefere katılan Kanuni, 70 yılı aşan ömrünü yine bir seferde iken tamamlamıştır. "7 Eylül 1566 Cumartesi günü henüz başlarken, gün doğmadan saat 1.30'da, "Cihan Hakanı", Türkler'in "Kanuni" ve "Gazi", Avrupalılar'ın "Muhteşem" ve "Büyük" dedikleri İkinci Sultan Süleyman Han öldü. Bu suretle, Birinci Murad gibi şehid olmamakla beraber, muharebe sahasında ölen ikinci padişaktır. (...) İstanbul'da Süleymaniye Camii'ndeki türbesinde medfundur. İç organları ise tahtının bulunduğu yerin arkasına gömüldü ve sonra türbe yapıldı ki, bu türbe bugün de Macaristan'da mevcut ve turistlerce "Muhteşem Süleyman'ın kalbinin gömüldüğü yer"dir."⁴

"Kanûnî Sultan Süleyman, milâdî takvime göre kırk altı yıl süren hükümdarlığıyla Osmanlı tarihinde tahtta en uzun süre kalan padişaktır. İcra ettiği on üç büyük sefere yakışır şekilde savaş meydanında ölümüyle sona eren bu saltanat yılları daha sonraki dönemlerde hiç unutulmamış, onun şahsında Osmanlı Devleti'nin en parlak zamanını yaşadığı kanaati daha torunu tahtta iken yaygınlaşmış ve daima ideal bir devir olarak anılmıştır."⁵

² Yılmaz Öztuna, *Kanunî Sultan Süleyman*, 1.b., Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1989, s. 2.

³ Coşkun Ak, *Muhibbî Dîvânı (İzahlı Metin) - Kanunî Sultan Süleyman*, 1.b., Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987, s. 1.

⁴ Öztuna, a.g.e., s. 127-128.

⁵ Feridun Emecen, "Süleyman I", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, C. 38, s. 72.

1.2. ŞİİRİ

Muhibbî, divan şiiri geleneği içerisinde en fazla gazel yazmış sanatçılardan biridir. Onun şiirlerini incelediğimizde birçok konuyu birçok farklı şekilde ele aldığını tespit etmekteyiz. Gerek konuların çeşitliliği gerek şiirlerinin nicelik olarak çokluğu ile Muhibbî'nin divan şiiri geleneği içerisinde bir şair olarak da çok önemli bir yer tuttuğunu görmekteyiz.

“Muhibbî, devrine göre oldukça sade bir dil kullanmıştır. Arapça ve Farsça terkibleri -dönemin dili göz önünde bulundurulursa- oldukça az kullanmıştır. Zaman zaman atasözleri ve deyimlerle söyleyişine kuvvet katan Kanuni'nin şiirleri nazım şekilleriyle olduğu kadar konuları bakımından da çeşitlilik arz eder.”⁶ “Sultan Süleyman şair, hattat ve kuyumcu idi. Değerli taşlar mütehasşısı idi. Arapça, Farsça, Çağatayca dışında Sırpça da biliyordu. Çok şiir söylemiştir, en büyük kısmı gazeldir. Padişahın bütün şiirlerini toplayıp, sıraya koyarak düzenleyen şair ve yazar Draçlı Ahmed Fevrî Efendi'dir (ölm. 1570). Onun düzenlediği Dîvân-ı Muhibbî, 3 defa İstanbul'da (son ikisi Latin harfleriyle) ve 1 defa Almanya'da basıldı. Muhibbî, Sultan Süleyman'ın şiirlerinde kullandığı mahlas (takma ad)'dır.”⁷ “Muhibbî, cihan hâkimi sultanlardan biri olmasaydı bile şair olarak edebiyat tarihimiz içinde yer alması gereken isimlerden biri olurdu.”⁸

Âmil Çelebioğlu, Muhibbî'nin şiirlerini muhteva ve üslup olarak üç grupta incelemiştir.

1. Hükümdarlığını, sultan şahsiyetini ve havasını yansıtan veya hamasî yönü olan şiirler;
2. Hikemî, fikrî, talimî mahiyetteki ve öğüt verici veya dinî, tasavvufî türden şiirler;
3. Âşıkane, rindâne mahiyetteki şiirler⁹

Görülüyor ki Muhibbî geniş divanı içerisinde birçok konuyu şiirlerine yansıtmış bu sayede de hükümdarlığı kadar ihtişamlı bir şair olarak anılmıştır.

⁶ Semra Tunç, “Muhibbî Dîvânı'nda Şiir ve Şâir ile İlgili Değerlendirmeler”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 7, 2000, s. 267.

⁷ Öztuna, a.g.e., s. 7.

⁸ Âmil Çelebioğlu, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 1.b., İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1998, s. 189.

⁹ a.g.e., s. 189.

Şairler, şiir hakkındaki fikirlerini sıklıkla dile getirirler. Bunu kimi zaman şiirlerinde kimi zaman da şiirleri dışında yapabilirler. Muhibbî, kendi şiirine ve şiire dair fikirlerini, yazdığı şiirlerde zaman zaman dile getirmiştir. Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinden hareketle şiirin özelliklerini ifade edişi ve asıl şiirin nasıl olması gerektiği yönündeki görüşleri şu şekildedir:

1.2.1. Nadana sunulmaz

Divan edebiyatı geleneği ile eser veren sanatçılar, eserlerinin güzelliğinden ve öneminden farklı biçimlerde söz eder. Onlara göre yazdıkları her şey, her yönüyle kusursuzdur ve benzerleri arasında en iyisidir. Onların eserlerinin kıymetini anlayacak kişiler ise bu alanda yetkin kişiler olmalıdır. Muhatabına ulaşmayan şiirin kıymeti bilinmez. Muhibbî de yazdığı şiirlerin anlaşılmasını ve şiirin bilenlerce takdir görmesini önemsemektedir. Onun şiirleri, cahillere verilmeyecek kadar değerlidir. Bu yüzden divanını cahillere vermemesinde şaşılacak bir şey yoktur. Nitekim şiirin ustalarından Selmân da eserini kimseye kıymetsizce, bedava vermemiştir.

İy Muhibbî şi'rümün ma'nāsını fehm eylemez

Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (G.2501/10)

Şi'rümün kim **kıymetin bilür** aña 'arz iderem

Şi'rini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (G.2941/6)

1.2.2. Kıymetli incidir

Muhibbî'nin şiiri benzeri olmayan inci gibidir. Bu sözler kulağa küpe yerine takılacak bir zinet gibidir. Beyti, Muhibbî'nin sözlerini kulağına tak, önemse, öğüdünü kulağına küpe yap şeklinde de değerlendirebildiğimiz için bir tevriyeden söz edebiliriz.

Bu Muhibbî'nün sözi bir **gevher-i yek-dānedür**

Dōstum gūşuña anı gūşvār eyle dakın (G. 2506/5)

1.2.3. Şirin edadadır

Muhibbî şiiirlerinin şirin bir ahenkte olduğunu belirterek şiiir ehli olanlardan yüzlerce aferin aldığıını söyler. Onun şiiirlerini okuyan herkes onu takdir etmekten kendini alamaz.

Gördiler **şirîn edāda** bu Muhibbî şî' rini

Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferīn (G.2512/ 7)

Şābāş diye her kim işide bu nazmuñı

İtdüñ Muhibbî şî'rüñi çün **hoş edā-y-ıla** (G.2855/ 7)

1.2.4. Yakıcıdır

Muhibbî'nin şiiirleri aşkın ateşiyle zuhur ettiği için yakıcıdır. Bu ateş öylesi haşmetlidir ki önüne çıkan her şeyi yakan bu ateşin büyüklüğüne aldanıp kendini büyük görmemek ve böbürlenmemek konusunda kendisini uyarır.

Egerçi **süz-ı eş'āruñ** Muhibbî 'ālemi yaqdı

Ġurūr-ıla saqın dime ki bir şāhīb-kemālam ben (G.2517/ 5)

Egerçi **süz-ı eş'āruñ** Muhibbî 'ālemi tutdı

Ġurūr idüp dime bir şāhīb-i 'izz ü celālam ben (G.2505/ 5)

1.2.5. Kemale erdirir

Muhibbî şiiri ile olgunluğa erişmiştir. Aynı zamanda şiiri olgunluğa ermiştir. Öyle ki onun şiirini görenler onu Hassan Bin Sabit ve Selmân-ı Savecî ile şiirlerini de Hassan Bin Sabit ve Selmân-ı Savecî'nin şiirleri ile bir tutarlar.

Muhibbî şi'r-ile irdüñ kemäle

Görenler dir ki nazm içre Hasensin (G.2546/ 10)

Kim 'acablar şi'rini gören kemäle irdügin

Çünkü eş'âr-ı Muhibbî şi'r-i Selmân'dan geçe (G.2884/8)

1.2.6. Manası inci gibidir

Muhibbî'nin şiirleri bir denizdir ve her bir satırı deniz dalgasına benzemiştir. Nasıl ki kıymetli inciler denizlerde bulunursa Muhibbî'nin de deniz gibi şiirinde, mana kıymetli bir inci tanesi olmuştur.

Şi'rümün her bir satırı mevc-i deryâ olalı

Nazmumuñ ma'nāsın iden dürr-i ğaltân uşta ben (G.2565/7)

Muhibbî, inci gibi dişleriyle peygamberin sözlerini okuduğu için şiirlerinin Aden incisi gibi olduğunu da söyler.

Oğuduñ lü'lü' dişinden iy Muhibbî çün hadîs

Anuñ için oldı eş'aruñ senün **dürr-i 'Aden** (G.2689/ 5)

1.2.7. Bülbül sedası gibidir

Âşık her zaman kendisini bülbül, sevdiğini ise gül olarak düşünür. Nasıl bülbül gül için inleyip duruyorsa âşık da sevgilisi için inler durur. Bülbül bu inlemeyi sesi ile yaparken âşığın inleyişini şiirlerinde görürüz. Muhibbî de bir âşık olduğundan yazdığı

şiiirler sevgilisi için yazılmış birer ah mektubudur. Sevgilinin bu mektupları okuyup âşığa nazar etmesi gerekir. Fakat sevgili onun yerine rakiplerin seslerine kulak verir. Muhibbî'nin bülbül sesini andıran şiiirleri varken karga sesini andıran başka şiiirlere bakmak, onları dinlemek hiç gerekli değildir.

Güş it Muhibbî şii' rini eş'âr-ı ğayra bakma gel

Bülbül şadâsı var iken hâcet degül şavt-ı zağan (G.2579/ 5)

1.2.8. Suzinak makamındadır

Muhibbî'nin şiiiri Husrev'in ateşinden beslenen sözlerden oluştuğu için yakıcıdır. Bu suretle onun şiiirlerinde hüznü şarkılarda tercih edilen suzinak makamının olması gayet doğaldır.

Muhibbî şii' r ü eş'ârũ ko dem dem **süzināk** olsun

Kelâmı süz-ı Husrev'den yakar mîr-i suhensin sen (G.2658/5)

1.2.9. Eğlencedir

Muhibbî, şiiirini baştan aşağı yakıcı bulmuş ve bunun eğlence olduğunu ifade etmiştir. Divan şiiiri geleneğinde âşığın sevgili uğrunda çektiği her türlü cefa, aşkın bir gerekliliği olarak görülmekte ve bu cefadan da zevk almak âşıklığın düsturu olarak kabul edilmektedir. Muhibbî, bu acı verici eğlenceden hiçbir zaman mahrum kalmamak için dua etmektedir.

Şii' r-i pür-süzũ Muhibbî çünkü bir **eğlencedür**

Hâlî olma bir nefes 'âlemde sen eş'ârdan (G.2738/5)

1.2.10. Kand u nebattır

Divan şiiiri geleneği ile eser veren şiiirler, şiiirlerini birçok sıfatla ifade etmiş, birçok şeye teşbih etmiştir. Mayasında sevgiliye karşı duyulan ulvi sevginin olduğu bu

şiiirlerin kötü şeyler olmasının imkânı yoktur. Sevgilinin dâhilinde olduğu herhangi bir şeyin kötü olması zaten mümkün değildir. Muhibbî'nin şeker gibi sözlerini, dudağından şeker saçan sevgiliye iletmek de âşıkların en vefalı postacısı saba yelinden istenir.

İy şabâ şi'r-i Muhibbî olalı **ķand ü nebât**

Suhenüm şekkerin ol la'l-i şeker-bâra be-gû (G.2764/ 6)

1.2.11. Taze ağaç yaprağıdır

Muhibbî sevgilisinin peşinden giden bir âşıktır. Âşık olmanın alametlerinden biri de gözün sürekli yaşlı olmasıdır. Sevgilinin lezzet veren cefaları âşığa ümit verse de âşık gözündeki yaşlara engel olamaz. Sevgili uğruna her an akıtılan yaşlar akarsuların büyütüp yeşerttiği ağaçlar gibi Muhibbî'nin şiirlerini de büyütüp yeşertmiştir.

Tab'-ı Muhibbî âb-ı revân **şi'ri naħl-i sebz**

Bitürse tañ degüldür eger cüybâr serv (G.2785/ 5)

1.2.12. Rindanedir

Muhibbî kendini bir rind olarak görmektedir. O, sırf cennete gireceğini düşünerek her türlü güzelliği yok sayan, yaptığı her şeyi bir karşılık umarak yapan zâhidlerden değildir. Böyle birinin şiirleri de bu özelliğine uygun, hoş ve rindane olur.

Cüş idüp iy Muhibbî yine gönül

Didi bu şi'ri hoşça **rindâne** (G.2839/ 9)

1.2.13. İnce olmalıdır

Şiir incelik isteyen bir sanattır. Kelimelerin düzensiz ve özensiz biçimde bir araya gelmesi ve alt alta dizilmesi ile şiir oluşmaz. İnceliği, farklılığı olmayan şiiri söylemesi herkes için oldukça kolaydır. Öylesi şiirlerin ise herhangi bir farklılığı ve kıymeti yoktur.

Gerekdür **şi' rde** ola **deķāyık**
Ve illā her kişi dir şi' r-i sāde (G.2843/ 5)

1.2.14. Âşıkane dir

Muhibbî bir âşıktır. Aşka düşen birinin ondan kaçmasına imkân yoktur. Hâl böyle iken onun şiirleri tepeden tırnağa aşk ile yoğrulmuş ve vücuda gelmiştir. Bu sebeple âşıkane olması kaçınılmazdır.

Muhibbî 'ışka düşdüñ 'āşık oldun
Anuñçün şi' rüñ oldı 'āşıkāne (G.2893/5)

1.2.15. Gönlün beğendiğidir

Muhibbî şiirlerini gönlünden dökmektedir. Bu sebeple hoş ve kusursuz şiirler ortaya koymaktadır. Onun şiirini okuyanlar şiirlerini gönülden beğenip şiirleri yazana aferin derler.

İşidüp uşbu **şi' r-i dil-pesendi**
Diye taşsîn bu şab' -ı selîme (G.2981/ 9)

1.2.16. Şairleri şiire tövbe ettirir

Divan şiiri geleneğinde, her şair kendisini yaşadığı devrin en iyi şairi olarak niteler. O zamana kadar yaşamış ve takdir görmüş büyük ustaların şiirleri ile kendi

ŕiirlerini denk tutarlar. Muhibbî'nin ŕiirlerini okuyan ŕiir ehilleri, kendi ŕiirlerinin Muhibbî ŕiirleri kadar iyi olmadığını anlayıp ŕiire tövbe ederler.

Muhibbî göreli nazm ehli nazmuñ
İderler her biri eŕ'āra tevbe (G.2995/10)

II. BÖLÜM

KALIP İFADELER VE DEYİMLER

2.1. KALIP İFADELER

Muhibbî'nin şiirlerinde, şiirlerin anlam inceliğini artırmak, ahengini daha iyi hâle getirmek vb. sebeplerle çeşitli kalıp ifadeler yer almıştır. Bunları, atasözleri, dua ve yemin kalıpları, sureler ve ayetler ile hadisler şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

2.1.1. ATASÖZLERİ

Dil içerisinde kalıplaşmış bir cümle formatında karşımıza çıkan atasözleri, söyleyeni belli olmayan ve uzun uzun anlatılabilecek durumları bir cümle ile ifade eden yapılardır. Şairler, beyit gibi kısa yapılarda yakalamak istedikleri anlam inceliğini ararken zaman zaman atasözlerinden de yararlanırlar. Muhibbî de incelediğimiz şiirlerinde altı atasözünü kullanmıştır. Atasözleri ve kullanıldığı beyitler şu şekildedir:

- **Göze yasak olmaz**

Atalardan bu meşeldür çün **göze olmaz yasağ**

Āfitāb-ı hüsnuñe neyçün senüñ bakılmasun (G.2690/ 3)

- **Pişman olacağın işi işleme**

Hüsne māğrūr oluban 'āşıkā cevri itmegi ko

Bir işi işleme kim soñra peşimān olasın (G.2695/4)

- **Naz eder her nazenin**

İy dil-i bī-çāre itme cevri-i dilberden enin

Mā-tekkaddemden meşeldür **nāz ider her nāzenin** (G.2703/1)

- **Ateş olan yerde duman tüter**

Bildiler ‘āşıklıgum sīnemde olan oddan

Zīrā āteş zāhir olur kanda yansa dūddan (Ga.2603/1)

- **Yabancıdan hayır gelmez**

‘Āşıkuñ bīgāne oldı vü raqībūñ āşinā

Bu meşeldür dōstum hīç hayr gelmez yāddan (G.2635/3)

- **Güzellerden vefa gelmez**

İñen incinme iy göñlüm ölürsin gūşış-i gamdan

Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teķaddemden (G.2636/ 1)

2.1.2. DUA VE YEMİN KALIPLARI

Muhibbî, incelediğimiz şiirlerinde çeşitli vesilelerle bazı dua ve yemin kalıplarını kullanmıştır. Tespit ettiklerimiz ise şu şekildedir:

- **Agısni ya gıyase'l-müstegisin**

“Bize yardım eyle ey yardım isteyenleri yardımsız bırakmayan” anlamına gelen bu dua kalıbı, âşığın aciz canına acı getiren sevgili ile birlikte kullanılmıştır.

Gelüp hicr-ile cāna cān-ı miskin
Ağısni yā gıyāse'l-müstegīsīn (G.2526/1)

- **Billâh/ Billâhi**

“Arap nahvine göre, yemin harflerinden “be” harfi ile yapılan yeminler daha kapsamlı olarak kullanılabilir. Çünkü “be” harfi Allah’ın isimleri ile kullanılabildiği gibi, başka kutsal isimlerle de kullanılabilir. Yine bu harf ile yapılan yeminlerde yemin fiilinin hem zikredilmesi (örneğin “Allah’a yemin ederim yapacağım”) ve hem de gizlenmesi (örneğin “Billâhi yapacağım”) mümkündür. “Be” yemin harfi “Ona yemin olsun ki” şeklinde zamirlerle de kullanılabilir.”¹⁰

Muhibbî, sevgilinin yanağına mum benzetmesi yaparken bu yemin kalıbını kullanarak bu benzetmesinin derecesini artırır.

Şem‘ didüm ĥaddine **bi’llâh** görüñ nūr olmasun
Yā İlâhî ehl-i ‘ışk ol nürdan dūr olmasun (G.2724/1)

¹⁰ Ahmet Yılmaz, “Muhibbî Dîvânı’nda Yemin Kalıpları”, *İstem*, Yıl:5, S.9, 2007, s. 85.

Sevgilinin saçının çok sayıda âşığı vardır. Her bir saç telinde sayısız âşık köle gibi bağlanmış durumdadır. Sevgili saçlarını açtığı an tüm âşıklar sağa sola savrulup yerlere saçılacaktır. Muhibbî sevgilisinden “Allah aşkı için” saçlarını çözmemesini ister.

Niçe diller bendedür **bi'llāhi** çözme zülfüni
Pāy-māl olur gönüller anı düzāg eyleme (G.2835/4)

Sevgili kırmızı elbisesini giydiğinden beri uğruna can veren âşıkların kanına girmiştir. Muhibbî, sevgilinin kırmızı elbisesini çıkarmasını “Allah için” ister.

Geyelden cāme-i surhı boyuñca kana girmiştir
Çıkar **billāhi** lutf eyle yiter kūyuñda kan olsun (G.2618/3)

- **Bi-Hamdillāh / Hamdülilāh**

Şükür ve dua ifadesi olarak bu kalıplar Muhibbî tarafından sıklıkla kullanılmıştır. Muhibbî'nin şükür sebepleri arasında âşıklığın gereklerini yerine getirmek, sevgiliye ulaşmak ve onun iltifatına mazhar olmak gelmektedir.

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdüm cāna cān buldum
Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-‘inān olma (G.2968/ 3)

Bi-ḥamdillāh ki ‘işkumdur ḥaḳīḳī
Gönül ne zindedür ne ḥod siperde (G.2885/3)

Ḥamdü-lillāh ki yine ṭālib-i cānānam ben
Bende-i ‘iřḳ olalı ‘āleme sulṭānam ben (G.2687/1)

Ḥamdülillāh leblerüñ zikriyle ḥoř ḥālam bugün
Ḥaṭṭuñuñ fikr[i] ile gāyetde pā-mālam bugün (G.2582/1)

Muhibbî, sevgilisinin saçları boynuna bir kemend gibi dolandığında ölmeden evvel hasreti ile yanıp tutuştuğu saçlarla buluşmuş olmasını şükür sebebi sayar. Sevgilinin yan bakışı ile kalbini paramparça edip onu öldürmesi de Muhibbî'nin şükrettiği hâllerdendir.

Dakdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm
Ölmeden itdüm **bi-ḥamdi'llāh** kākül şoḥbetin (G.2683/4)

Ġamze-i neb-tīz-ile öldürdi āḥir 'āşıkım
Ḥamdü-lillāh kim irişdüm dōstlar bu demlere (G.2798/2)

Muhibbî bir beyitte de “ol” deyince yerleri ve gökleri yaratan Allah’a sonsuz hamd etmeyi ihmal etmez.

Zāhir oldı kün didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn
Ḥamd-i bī-ḥad şükr-i bī-‘ad saña Rabbü'l-‘ālemīn (G.2544/1)

Örnek beyitler burada belirtilenlerden fazla olup daha fazla beyite dizin bölümünden ulaşılabilir.

- **Kâfirem**

“Müslüman bir insan için “kâfir olayım” sözü ağır bir ifadedir. Bunun içindir ki bazı insanlar samimiyetlerinin bir ispatı olarak bu sözcüğü kullanırlar. Bu da kültür olarak bir yemin sayılır.”¹¹

Muhibbî, sevgilinin kadeh gibi dudağından kendisine bir nasip düşmesi durumunda o dudaklardan başka içki içmeyeceğini, “içersem kâfirim” yeminini ederek belirtmektedir.

¹¹ a.g.m., s. 89.

Cür‘a-i cām-ı lebünden olsa ger baña naşīb

Kāfirem ger bir kadeh içsem mey-i şaḥbāyı ben (G.2673/5)

- **Mushafı hüsn hakkı**

“Mushaf kitap yahut Kur’ân-ı Kerîm demektir. Ancak tek başına yemin anlamı taşımayan bu tür ifadeleri de yine kültürel olarak, devamında “yemin ederim” sözcüğü varmış gibi anlamlandırmak gerekir.”¹²

Sevgilinin güzelliği öylesi eşsizdir ki, Mısır’ı, Şam’ı ve bütün Osman illerini gezenler ona benzer bir güzel görmemiştir.

Muşhaf-ı hüsnüñ ḥakı bir saña beñzer görmedi

Mısr u Şām’ı geşt iden ser cümle ‘Osmān illerin (G.2630/3)

Sevgilinin kâfir saçı, güzellik mushafının üzerine gelip onu kapatır. Ona Kur’ân ayetleri ile hükmedilebilmiştir.

Muşḥaf-ı hüsn üzre kor ḥatt-ı çelîpā zülfini

Küfrine ḥükm eylediler âyet-i Qur’ân ile (G. 2989/6)

- **Vallâhi**

“Arap gramer kurallarına göre “vav” harfi ile ve sonu kesreli olarak, Allah’ın isimleri ve sıfatları üzerine yemin edilebilir. Ancak bu tür yeminlerde yemin fiili telaffuz edilemez veya üzerine yemin edilen isim yerine herhangi bir zamir kullanılamaz.”¹³

¹² a.g.m., s. 88.

¹³ a.g.m., s. 84.

Muhibbî'in rakibi, onun hakkında sevgilisi için can vermez diye iftira atmış. Muhibbî ise bu durumun kesinlikle doğru olmadığını, sevgilisi istediği an onun uğrunda canını memnuniyetle feda edeceğini belirtmiştir.

Cān fedā itmez Muhibbī yoluña dimiş raķīb
Sümme **vallāhi** yalandur dōstum tek sen dile (G.2837/6)

2.1.3. SURELER VE AYETLER

Sure ve ayetler de Muhibbî'nin şiirlerinde yer almış unsurlardandır. Kimi zaman sure adı olarak zikredilmiş kimi zaman da iktibaslarla ayetlerden alıntılar yapılmıştır.

- **Enbiyâ**

Muhibbî, Enbiyâ suresinin “*Ve seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.*”¹⁴ manasına gelen 107. ayetine iki beyitinde yer vermiştir.

Cürmi çok olsa günāhuñ ğam yime
Çünkü oldur **rahmeten lil-‘ālemīn** (G. 2567/8)

Evvel āħir bu Muhibbī senden umar maġfired
İki ‘ālemde çü sensin **rahmeten lil-‘ālemīn** (G.2701/5)

- **Tâhâ ve Yâsin**

Tâhâ suresi, “Mekke döneminde inmiştir. 135 âyettir. Sure, adını birinci âyette yer alan harflerden almıştır. Surede, Allah'ın peygamberler aracılığıyla insanlara gösterdiği

¹⁴ <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/sure/21-enbiya-suresi> (15.10.2020).

doğru yolun temel gerçeklerine işaret edilmekte, Hz. Peygamber teselli edilerek peygamberlik görevini mutlaka en güzel şekilde başaracağı mjdelenip kendisine karşı çıkanların uğrayacağı sonuçlar izah edilmektedir.”¹⁵

Yâsin suresi, “Mekke döneminde inmiştir. 83 âyettir. Sure, adını ilk âyeti oluşturan “Yâ-Sîn” harflerinden almıştır. Sûrede başlıca insanın ahlâkî sorumlulukları, vahiy, Hz. Peygamber’i yalanlayan Kureyş kabilesi, Antakya halkına gönderilen peygamberler, Allah’ın birliğini ve kudretini gösteren deliller, öldükten sonra dirilme, hesap ve ceza konu edilmektedir.”¹⁶

Muhibbî, Tâhâ ve Yâsin’in hürmeti için Allah’tan rahmetini esirgememesini istemektedir.

Ĥudâya cânı rahmetden ayırma

Bi-ħakķı Ĥürmet-i **Tâhâ vü Yâsîn** (G.2526/2)

Hz. Muhammed için Tâhâ ve Yâsin indirilmiş ve Cebrail’in kanadının en uzun tüyü onun eşiği için süpürge olmuştur.

Oldı Ĥakķuñda senüñ nâzil  **Tâhâ vü Yâsîn**

Ĥâk-rb-ı âsitânuñ şehperi rh’l-emîn (G.2701/1)

Tâhâ suresinin 75 ve 76. ayetlerinde “*Her kim de O’na salih ameller işlemiş bir mü’min olarak varırsa, işte onlar için en yüksek dereceler, içinden ırmaklar akan, içinde ebediyyen kalacakları Adn cennetleri vardır. İşte bu, günahlardan temizlenenlerin mükâfatıdır.*”¹⁷ buyrulmaktadır. Maşer günü cennetten ümmete doğru seslenilecek ve “oraya, Adn cennetine ebediyyen kalmak için giriniz” denilecektir.

Rz-ı maşerde nidâ cennetden ire ümmete

“**Hâzihî cennâti ‘adnin fedħulhâ Ĥâlidîn**” (G.2701/ 4)

¹⁵ <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/sure/20-taha-suresi> (15.10.2020).

¹⁶ <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/sure/36-yasin-suresi> (15.10.2020).

¹⁷ <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/sure/20-taha-suresi> (15.10.2020).

2.1.4. HADİSLER

Hz. Muhammed'in sözlerinden ve davranışlardan kesitler sunan beyitler divan şiiri geleneği içerisinde sıklıkla kullanılmıştır. Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde ise iki hadise rastlanmıştır.

- **El- fakru fahri**

“Fakr; sözlüklerde yoksulluk, fakirlik, maddî ve manevî bakımdan muhtaçlık gibi anlamlara gelmektedir. (...) Tasavvufî terim olarak, kişinin varlığından kurtulması ve fenâfillah'a ulaşmasıdır. Fakir, geçici olan bu dünyanın boş yere peşinde koşmaktan yüz çeviren; gerçekleri yani kendi varoluşunun sırrını soruşturandır. Bir başka deyişle fakir, her şeyden vazgeçerek, Allahü Teâlâ'nın rızasını arayan sûfi kimsedir. Bu sûfilerin varlığı Hz. Muhammed dönemine kadar inmektedir. Ashab-ı suffa bu anlamda ilk grup olarak değerlendirilmektedir. Hadis olup olmadığı tartışılan fakat mutasavvıflarca çok tutulan “El-fakru fahri” fakirliğim övüncümdür sözüne istinaden fakr, tasavvufta ulaşılması hedeflenen bir merteye konumundadır.”¹⁸

Muhibbî, İslam peygamberi Hz. Muhammed'in söylediği düşünülen “Fakirlik övüncümdür.” cümlesini hatırlatarak giysinin lüks bir kumaş olan dibadan yapılmaması gerektiğini söyler

Didi fahr-ı cihân “**el-fakr u fahri**”

Libâsuñı sakın dîbâc itme (G.2938/2)

- **Kibir ile din bir yerde bulunmaz**

İslam kibiri en büyük günahlardan saymıştır. İslam nazarında hiç kimsenin başka bir kimseye imanı dışında bir üstünlüğü yoktur. O sebeple din ile kibir aynı yerde bulunmaz.

¹⁸ Süleyman Solmaz, “Tasavvufta Ulaşılması Gereken Bir Merteye: El-Fakru Fahri ve Eski Edebiyatımıza Yansımaları”, *Uluslararası Hacı Bayram-ı Velî Bildiriler Kitabı 2*, ed. Ahmet Cahid Haksever, Ankara: Kalem, 2016, s. 115.

İtme buhl ü kimseye kıılma Һased

Dir **Nebi** bir yirde olmaz kibr ü dīn (G.2567/6)

Şāf Һalb ol her kişiye eyle Şefkatle nazār

Fahr-ı ʿālem Һün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (G. 2512/6)

2.2. DEYİMLER

Muhibbî'nin incelediğimiz gazellerinde kullanılmış deyimler ve kullanım sıklıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Gazellerdeki Deyimler ve Kullanım Sıklıkları			
ābād eyle-	bed-nām ol-	dād id- / kıl- (4)	fā'ide it-
ābād id- (2)	belāya uğra-	daḥl ol-	fedā kıl-
ac eyle- (2)	bend eyle- / it- (5)	da'vet it-	fehm eyle- (3)
āferīn eyle-	bend ol- (3)	derc eyle-	ferāmūş eyle-
aga düş-	ber-dār it-	derde uğra-	ferdāya sal- (5)
ağız aç-	ber-dār kıl-	dermān eyle-	feryād id- (9)
āh eyle- (15)	beter ol-	dermān ol-	fevt eyle-
āh id- (15)	bī-çāre kal-	devā eyle- / kıl- (4)	figān it-
āh kıl- (3)	bīdār ol-	deyr eyle- (2)	fikr eyle- (5)
āheng eyle-	bīgāne ol-	dil al- (3)	fikr id- (5)
āheng id- (5)	bil bağla-	dil bağla- (4)	fikr kıl-
akın eyle-	bīmār eyle- (2)	dil dut-	gāltān eyle- (2)
akın it-	bīmār it-	dil vir- (21)	gam yi- (4)
ālūde ol- (2)	boynuña al- (2)	dilden dile düş- (3)	gark eyle-
amān vir- (5)	boynuña tak-	dilden ko-	gark id- (4)
ārzū eyle- (13)	buḥl it-	dile gel-	gark ol- (8)
ārzū it-	bülend it-	dirīg it- (4)	garka vir- (5)
ārzū kıl-	cā eyle-	dīvāne eyle- (2)	germ eyle-
āşikār it- (2)	çāk it- (5)	dīvāne kıl- (5)	geşt eyle- (4)
āşikār kıl- (2)	çāk ol- (3)	dīvāne ol- (6)	gile eyle-
āşikār ol- (2)	cān at-	dūr ol- (6)	gile kıl- (2)
āşinā ol-	cān fedā eyle-	dūriş eyle-	giriftār eyle-
āsūde ol-	cān vir- (27)	duş ol-	giriftār ol- (2)
āvāre eyle- (2)	cān yak-	duzağa düş-	gıybet eyle-
āvāre ol-	cāna kıy- (2)	duzāğa dutıl-	gönlini al- (3)
ayağına kara su in-	cānı kurbān it-	du'ā eyle- (2)	gönül bağla-
āzād id-	cānı vir- (4)	du'ā kıl- (2)	gönül vir- (12)
āzād kıl-	çāre kıl-	edā it-	gönülden kop-
bāc eyle-	cārub eyle- / it- (4)	efgān eyle- / it- (5)	göz aç-
bāda vir- (5)	cefā eyle-	el uzad-	göz yaşı dök- (3)
bağrı del- / in- (3)	cefā it-	el vir- (7)	gün yüzün gör-
bahāne bul-	cefā kıl- (3)	elden çıkar-	günāh it-
bahāne eyle-	cem' eyle- / it- (9)	elden ko- (7)	gurūr it-
bahāne it-	cem' ol- (8)	ele al- (10)	gūş eyle- (10)
bārān eyle- (3)	çeng eyle- (2)	ele gel-	gūş id- (10)
baş eğ- (3)	ceng id (5)	elif çek-	gūşuña dak-
baş kaldur-	cevlān id- (2)	eser it- (4)	gūzer eyle- (3)
baş vir-	cevr eyle- / it- (5)	fāriğ ol- (4)	gūzer kıl- (2)
başa çık- (3)	cidāl it-	fark eyle- (2)	haber aç-
başa gel- (3)	cilve kıl-	fāş eyle- / it- (10)	haber sor- (2)

başa ilet- (4)	cüdā düş-	fāş ol- (3)	hacil ol- (5)
başdan aş- (8)	cüdā it-	fā'ide it-	hadden aş- (2)
başdan çıkar-	cüdā ol-	fedā ol-	hāk id- (4)
başına gel-	cüş eyle-	feh̄m eyle-	hāk ol- (3)
başını top eyle- (2)	cüşa gel-	feh̄m id-	halāş bul-
başuña üş-	cüş id-	ferāmüş eyle-	halāş ol- (4)
halel gel- (2)	lāf ur-	oda yak-	şu'ūd id-
hāli hārāb ol-	luţf eyle- (3)	pāk it- (4)	taḥammül eyle-/it (4)
hālī ol-	luţf id- (4)	pāre pāre eyle-	taḥrīr it-
hall id- (2)	mağrūr ol- (4)	pāre pāre ol-	taḥşīl eyle-
hall ol- (2)	maḥrem it-	pāy-māl id-	tākāt getür-
hārāb eyle- / it- (4)	maḥrūm eyle-	perde ol-	tākāt kal- (3)
hārāb ol (8)	maḥrūm kıl-	perīşān eyle- (7)	taḥrīr eyle- (4)
hased kıl-	maḥrūm ol-	pinhān eyle- (3)	taleb eyle-/ kıl- (7)
hāşıl it-	maḥv ol- (10)	raḥm eyle- / it- (20)	tālīb ol-
hātıra gel- (2)	māni' ol- (6)	rām ol-	tamāşā eyle-
hayāl it (2)	māt id-	ramaḥ kal-	taşvīr eyle-
hayr eyle- (2)	māyil ol- (3)	reşk id-	ṭayr eyle-
hayra gir-	ma'mūr eyle-	revān eyle- /it- (8)	ta'accüb eyle-
hayrān ol- (6)	ma'zūr tut-	revān ol- (15)	ta'accüb it-
hazer eyle- / kıl- (6)	meded eyle-	rūşen kıl-	ta'līm id-
helāk eyle- (3)	meded eyle-	şabr kıl-	ta'mīr eyle-
heves it- (2)	mest ol- (6)	şādān eyle-	ta'n eyle- (6)
hük̄m eyle-	meyl id- (21)	şarf eyle-	ta'n it- (3)
icād id-	mübtelā kıl-	şayd id-	tebessüm eyle-
işā id-	mübtelā ol-	sāye sal- (3)	tefaḥḥur it-
iḥsān eyle-	muḥtāc eyle-	sa'ādet bul-	tekbīr getür-
iḥtirāz it- (2)	münevver eyle-	sa'y eyle-	tekmīl it- (3)
iḥtiyār eyle- (5)	müşerref kıl-	secde it-	temāşā it- / kıl- (8)
iḥyā id-	müşkil ol-	secde kıl-	temevvüc eyle-
ikrār eyle- / kıl- (3)	müstecāb ol-	şefā'at eyle-	tenhā koy-
īmāna gel-	müyesser ol- (8)	sepīd ol-	terahḥüm eyle- (8)
imtiḥān eyle-	mu'tād ol-	serden geç-	terāzū kıl-
inkār eyle-	mu'tekif ol-	şerr it-	tercīḥ eyle-
işār id- (4)	nā-çār ol-	serzeniş it-	terk eyle- /kıl-/ it- (17)
isnād eyle-	naḳl it- (3)	şevāba gir-	teskīn id- (3)
izhār eyle-	naḳş ey-	sevḍāya düş-	teslīm eyle-
ḳabūl eyle- (4)	naḳş it-	şeyḍā eyle-	tevbe eyle- /it- /kıl- (12)
ḳabūl it-	nālān eyle-	şeyḍā kıl-	tevekkül it-
ḳadrin bil- (2)	nāle eyle- (4)	şeyḍā ol-	te'ḥīr it-
kan agla-	nāle kıl- (5)	seyr eyle (7)	te'şīr eyle-
kana boya-	nazar eyle- (14)	seyr id- (5)	tīmār it- (2)
kana gir-	nazar it- (10)	seyrān eyle-	tuğrā çek-
ḳanā'at eyle-	nazar kıl- (13)	şikār it-	ṭulū' eyle-
ḳarār eyle- /it- (3)	nihān it-	şikāyet eyle-	ṭulū' it- (4)
ḳaşd eyle- / it- (12)	nihān ol-	siper eyle- (2)	türāb ol-
ḳat̄l it-	nişān it- (5)	siper it-	vaḳf id-
kerem eyle- / kıl- (3)	nişān vir-	siper ol-	vaşla ir-
kesb eyle-	nişār eyle-	şitāb it-	vaṭān dut- (2)
keşf eyle- (3)	nisbet id-	şitāb kıl-	vaṭān eyle-
kīn dut-	niyāz it-	söz aç- (5)	vecde gel-

kul ol- (3)	nūr eyle-	sücūd eyle-	vefa eyle-/it- (5)
küle dön- (3)	nūş eyle- / it- (20)	şükr kıl-	vīrān eyle- / ol- (4)
ķurbān eyle- /ol- (12)	nuşh eyle-	sükūt id-	yād id- (10)
yağma eyle- (3)	yüzin sür- (3)	zebūn ol- (5)	‘adl eyle-
yagmaya vir-	yüzine gül-	zem eyle-	‘afv id- (4)
yaş dök-	yüze bak-	zencīr eyle- (2)	‘ahd id- (5)
yaşuñ akıt-	yüzüñ sür-	zencīr id- (4)	‘aqlum git- (3)
yil al-	zabṭ it-	zevķıne ir-	‘ār it-
yir eyle-	zāhir id-	zeyn eyle- (3)	‘arż eyle- (8)
yir id-	zāhir ol- (15)	zeyn ol-	‘arż id-
yoldan çıkar-	zahmete gir-	zīkr eyle-/it- (5)	‘arż kıl-
yüz çevür-	zākir ol-	ziyān eyle-	‘aṭā it-
yüz döndür-	zār eyle-	zuhūr it-	‘ayān ol-
yüz sür- (5)	zār ol- (4)	‘add id-	‘ayb eyle-
yüz vir- (5)	zarar eyle-/it- (10)	‘ādeti ol-	‘ayb it-
‘abīd ol-	‘ömri kesil-	‘iyy eyle	‘azāb it-
‘alāmet ol-	‘üryān eyle-	‘ībret al-	‘azm it-

III. BÖLÜM

MUHİBBÎ'NİN ŞAHİS KADROSU

Divan edebiyatında en fazla gazel yazmış sanatçılardan biri olan Muhibbî, şiirlerinde çeşitli vesilelerle şahıslara yer vermiştir. Bu bölümde Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde yer verdiği şahıslar, “peygamberler”, “şairler”, “mesnevi kahramanları”, “Şehnâme kahramanları” ve “diğer şahıslar” alt başlıkları altında incelenecektir.

3.1. PEYGAMBERLER

Divan şiirinin beslendiği en önemli kaynaklardan biri de peygamberler ve onlar etrafında şekillenmiş kıssalardır. Sanatçılar; peygamberlerin hayatlarından, yaşadıklarından, Kur’ân-ı Kerîm’de anlatılanlardan, hakkında rivayet edilenlerden sıklıkla yararlanarak bunları şiirlerinde çeşitli ilgilerle kullanmışlardır. Muhibbî'nin şiirlerinde bu bağlamda yedi peygamberin yer aldığını görülmektedir.

3.1.1. Hz. İsa

İncil’in indirildiği peygamber olan İsa, “Meryem’in İsa’ya gebe kalışı, doğumu esnasında ve bebekken gerçekleşen olağanüstü hâller, peygamberlik mucizeleri, özellikle elle dokunması (mesh) ve nefesi ile körleri gördürüp hastaları iyi etmesi, ölüleri diriltmesi, dünyaya değer vermemesi, bir merkep sırtında gezmesi, kendi söküğünü kendi dikmesi, ölmeyip göğe çekilmesi, dördüncü kat gökte bulunması, maddeden arınmış olması ve hiç evlenmemesi vs. birçok yönlerden eski şiirimizde çeşitli hayal ve sembollere konu olmuştur.”¹⁹

Muhibbî'nin şiirlerinde; “îsî, mesîhâ, mesîhâ-dem, mesîhî-dem, mesîhî-leb” ifadeleriyle anılan Hz. İsa'nın, ölüleri nefesiyle diriltmesi özelliğinden söz edilmiştir.

¹⁹ İskender Pala, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, 15.b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007, s. 235.

Âşık sevgilisinin nefesini, öpücüğünü Hz. İsa'nın nefesiyle bir tutup aşk derdi ile düştüğü perişan hâlden kurtulmak için sevgilisinden bir nefes, bir buse istemektedir.

Ėamzeler zulm-ıla öldürürse lâ' lüñ dirgüren
İy **Mesîhâ-dem** Muhibbî'de gel eyle imtiḥān (G.2716 /5)

Bülbül-i dil-ḥasta gül ruḥsāruñ eyler ārzü
İy **Mesîhî dem** hemān güftāruñ eyler ārzü (G.2779 /1)

Ol **Mesîhî leb** şifāsın rencümün bilür dile
Ola ihmāl itmeyüp derdüme ḳānūnum bile (G.2923/2)

La' l-i nābuñ dirgürürse tîr-i ġamzeñ öldürür
Bir nefesde hem **Mesîhâ**'sın u hem cellādsın (G.2745/3)

Bir nefesle mürdeler ihyā ider şîrîn lebün
Söz deminde sen **Mesîhâ**'dan bugün üstādsın (G.2744/2)

3.1.2. Hz. Muhammed

Son peygamber olan Hz. Muhammed, divan şiirinde oldukça fazla konu edilmiştir. Ona karşı duyulan sevgi ve saygı, şairlerin şiirlerinde de kendisini göstermiştir. Sadece Hz. Muhammed'in konu edildiği şiirlerin yanında diğer şiirlerin içerisinde de kendisinden söz edilmesi şairlerin ona karşı sevgilerinin bir tezahürüdür.

Hz. Muhammed'i Muhibbî'nin şiirlerinde; “Ahmed, emin, nebi, fahr-ı âlem, nûr-ı Muhammed” şekillerinde görmekteyiz. Muhibbî, Allah'a hamd ettiği bir gazelinde bütün peygamberler içerisinde son peygamber olarak Hz. Muhammed'in seçilmesini hatırlatarak Hz. Muhammed'in herkes tarafından “güvenilir” manasına gelen “Emîn” lakabını almış olduğunu vurgulamaktadır.

İntihāb itdūñ kamu mürseller içre **Aḥmed**'i
Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler **Emīn** (G.2544/2)

Emīn adının anıldığı bir diğder beyitte ise Muḥibbī, Allah'ın nuru diye adlandırdığı Hz. Muhammed'e duyduğu sevgiyi ifade etmiştir.

Saṅa tapşurdı Muḥibbī göñlini iy nūr-ı Ḥaḳ
Enbiyālar serverisin aduñ olmışdur **Emīn** (G.2584/7)

Bir beyitte ise Hz. Muhammed'e Allah tarafından şefkat ve ahirette şefaatt etme bahşedildiğini söyleyerek kendisinin de bu şefkatten mahrum olmamasını dilemiştir.

Çünkü virildi Ḥudā'dan şefkat itmek **Aḥmed**'e
Ḥāşa şefkatden Muḥibbī bendesin maḥrūm ide (G.2966/6)

Hz. Muhammed'in manevi kişiliğini anlatmak için kullanılan "nūr-ı Muhammed" de şiirlerde kullanılmış olup, İsa nefesli sevgilinin yüzündeki güzelliğin nūr-ı Muhammed'nin yansıması olduğu söylenmiştir.

Yüzüñde berk urur **nūr-ı Muḥammed** iy Mesīḥā-dem
Bu ḥüsn-ile bu ḥulḳ-ıla Ḥüseyn ü yā Ḥasensin sen (G.2659/2)

Muḥibbī, zaman zaman hadislerden de yararlanmış ve hadisleri anarken Hz. Muhammed'i de bilinen sıfatları ile (nebī, fahr-ı âlem, fahr-ı cihân) anmayı ihmal etmemiştir.

İtme buḥl ü kimseye kılma ḥased
Dir **Nebī** bir yirde olmaz kibr ü dīn (G.2567/6)

Şāf ḳalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar
Fahr-ı 'âlem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (G. 2512/6)

Şâf kalb ol kimseye dutma sakın gönlünde kîn
Didi sığmaz **Fahr-ı** ‘âlem kîn ile bir yirde dîn (G. 2751/1)

Didi **fahr-ı cihân** “el-faqr u fahrî”
Libâsuñı sakın dîbâc itme (G. 2938/2)

3.1.3. Hz. Nûh

“Hz. Nûh’a, gemisine, tufana da işaret eden şairlerimiz çoktur. Hele Nûh’un yedi yüz veya bin sene yaşadığı hakkındaki rivayet başlıca mazmunlardandır.”²⁰ Muhibbî ise Nûh Tufanı’nı aşk sebebiyle döktüğü gözyaşlarına benzetmesinin şaşılmayacak olduğunu, yedi deryayı bir araya toplasa bile bu denizlerin sularının tamamının onun gözyaşları yanında ancak bir damla olabileceğini söylemektedir.

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdur **Tûfân-ı Nûh**
Kaçredür yanında cem’ itsem yidi deryâyı ben (G 2673/4).

3.1.4. Hz. Süleyman

Hem hükümdar hem padişah olan peygamberdir. “Rivayete göre Allah rüyasında ona görünüp “Ne istersen sana verilecektir” demiş, o da hikmet ile karalara, denizlere ve cinlere egemenlik kuracağı bir hükümdarlık istemiş; bunun üzerine kimseye verilmemiş büyüklükte ülkeler ve istediği her şey ona verilmiştir. Bilgisi ve iktidar gücüyle bitkiler, kuşlar, haşereler, balıklar vb çok geniş yelpazede yaratıklar ve çok çeşitli varlıklar üzerinde egemenlik kurmuştur.”²¹

Hz. Süleyman, Muhibbî’nin şiirlerinde karınca ile yaşadığı olay ile anılır. Buna göre Hz. Süleyman ordusu ile sefere giderken bir vadide karıncaların beyinin “Kaçınız, Süleyman’ın orduları geliyor.” dediğini duydu. Buna karşılık karıncaların beyini yanına davet etti. Bey de karıncalar için kıymetli olan bir çekirge budu ile Hz. Süleyman’ın

²⁰ Ahmet Talât Onay, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, 2.b., Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, s. 322.

²¹ Nimet Yıldırım, *Fars Mitolojisi Sözlüğü*, 1.b., İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2008, s. 645.

karşısına geldi. Hz. Süleyman'ın duasıyla but bereketlendi ve bütün orduyu doyurdu. Hz. Süleyman orada karınca ile konuşup ondan öğütler aldı.²²

Sakın aldanma dehre pend gūş it
Ki pend eydür **Süleymān**'a qarınca (G.2876/ 2)

Muhibbî, sevgilisinin karşısında Süleyman'ın karşısındaki karınca gibidir.

Ger **Süleymānsañ** n'ola gūş eyle bir dem pendümi
Bu Muhibbî kemterüñ de gerçi kemdür mürdan (G.2623/ 7)

Hz. Süleyman'ın tüm varlıklara hükmetmesini sevgilinin de bir vasfı olarak ele alan Muhibbî, zamanın Süleymanı olan sevgilisinin bendesi olduğunu da dile getirir.

Ne kadar var ins ü cinn içinde meh-veş kamu
Sen **Süleymān-ı zamānuñ** bendesidür kemterin (G.2571/4)

3.1.5. Hz. Ya'kûb

İshak peygamberin oğlu Hz. Yusuf'un babasıdır. Kenan ilinde yaşar. Oğulları arasında Yusuf'u fazlaca sever. Yusuf'un kardeşleri tarafından kuyuya atılmasından sonra duyduğu üzüntü ile "beytü'l-ahzen" denilen kulübesinde yıllarca ağlamış ve gözleri kör olmuştur.²³

Hz. Ya'kûb, Muhibbî'nin şiirlerinde çektiği sıkıntılarla anılır. Âşık, Yusuf gibi güzel sevgilisinin hasretiyle gönlünü, Hz. Ya'kûb'un Yusuf kaybolduktan sonra yaptığı gibi "beytü'l-ahzen"e çevirmiştir. Aynı zamanda sevgilisine kavuşma arzusu ile Hz. Ya'kûb'un yaptığı gibi gözyaşı döken âşığın gözlerine kan oturması da şaşılacak bir şey değildir.

²² Pala, a.g.e., s. 412.

²³ a.g.e., s. 478.

Hasret-ile āh senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eyledüm Ya‘kūb-veş dil hānesin beytü’l-ḥazen (G.2726/ 3)

Gözlerüm Ya‘kūb-veş kan-ıla tolsa tañ degül
Ḥüzn ara dil Yūsuf-ı Ken‘ān’ın eyler ārzü (G.2778/ 5)

Muhibbî bir beyitte ise seher yeline seslenerek, Kenan ilinden geçerek Yusuf’un gömleğinin kokusunu Hz. Ya‘kūb’a iletmesini ister.

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken‘ān’dan güzer
Yūsuf’uñ pīrāhenin būyın götür Ya‘kūb için (G.2578/ 4)

3.1.6. Hz. Yunus

Ninova şehri halkına peygamber olarak gönderilen Hz. Yunus, tebliğlerine karşılık halk puta tapmaya devam edince öfkelenerek Dicle kenarına indi ve dolmuş bir gemiye kimseden habersiz bindi. Allah’ın izni olmadan gemiye bindiği için gemi hareket etmedi. Gemiciler, “İçimizde bir günahkâr olduğundan gemi hareket etmiyor, kura çekip onu denize atalım.” dediler ve kura üç defa Yunus’a çıktı. Onu denize attılar. Büyük bir balık gelip onu yuttu. Yunus yaptığından pişman olup balığın karnında kırk gün tövbe etti. Allah onu affetti. Ninova halkı da pişman olup ona inandı.²⁴

Kur‘ān’da balık sahibi anlamına gelen “zūnnūn” sıfatı ile anılan Hz. Yunus, Muhibbî’nin şiirinde de bu sıfatı ile anılmaktadır. Âşk öğrencisi olan Muhibbî, gönlünü balığın karnında tövbe eden Hz. Yunus’a benzetmektedir.

Mürşid-i ‘ışk olalıdan bu Muhibbî ma‘rūf
Beñzedi baḥr-ı maḥabbetde bu dil Zū’n-nūn’a (G.2793/5)

²⁴ a.g.e., s. 483.

3.1.7. Hz. Yusuf

Hz. Ya'kûb'un Râhil isimli karısından olan oğludur. Kur'ân-ı Kerîm'de yer alan Yusuf suresinde anlatıldığına göre rüyasında on bir yıldızın, güneş ve ayın kendisine secde ettiğini babasına söyleyince babası onun ileride peygamber olacağını anlayıp bu rüyayı kardeşlerine anlatmamasını tembihleyerek onu daha bir sevmeye başlamış. Bu durumdan rahatsız olan kardeşleri tarafından kandırılarak kuyuya atılmış ve daha sonra Mısır'a köle olarak satılmıştır. Mısır'da maliye bakanı Aziz tarafından satın alınan Yusuf'a meftun olan Aziz'in karısı Zeliha, Yusuf'a iftira atarak onu zindana attırarak, zindanda rüya tabiri yapınca dikkat çeken Yusuf daha sonra hazinelerden sorumlu kişi yapılmıştır. Tabirini yaptığı rüya neticesinde yedi yıl bolluk yedi yıl kıtlık olacağını hesaplayarak bolluk döneminde zahire biriktiren Yusuf, kıtlık döneminde bunu insanlarla adaletli bir şekilde dağıtmıştır. Kardeşlerini de bu esnada görüp tanıyan Yusuf onlara kendini tanıtmış ve onlar aracılığı ile gömleğini babasına yollayıp ağlamaktan kör olmuş gözlerinin açılmasını sağlamıştır. Sonrasında ailece beraber Mısır'da yaşamışlar. Bu esnada kocası ölen Zeliha da Yusuf ile evlenmiştir.

Hz. Yusuf edebiyatımızda fazlaca telmihe konu olmuştur. Özellikle Zeliha'nın Yusuf'a duyduğu aşk, şiirlerde fazlaca konu edilmiştir. Ahsenü'l-kassas olarak anılan bu kısır şairlerin de itibar ettiği bir konu olmuştur. Muhibbî'nin şiirlerinde, "Yusuf, Yusuf-cemâl, Yusuf-ı Kenan, Yusuf-ı Mısırî" biçimlerinde gördüğümüz Hz. Yusuf'un, güzelliği bağlamında sevgiliye benzetildiği görülmektedir.

Hüsnüñe bahâ olmaya **Yūsuf** gibi tartsan

Lâyıkdur ola mihr-ile meh saña terâzû (G.2780/ 3)

Mısr-ı hüsnüñ hâkkı senden ayru iy **Yūsuf-cemâl**

Gözlerümden cûlar aķup Nîl ü Ceyhûn olmasun (G.2502/ 4)

Hasret-ile âh senden ayru iy **Yūsuf-cemâl**

Eyledüm Ya'ķûb-veş dil hânesin beytü'l-ħazen (G.2726/ 3)

Gözlerüm Ya'ķûb-veş kan-ıla tolsa tañ degül

Hüzn ara dil **Yūsuf-ı Ken 'ân'ın** eyler ârzû (G.2778/ 5)

Rüşen idegör gözlerümi pîrehenüñle

Bu 'âşıkı iy **Yūsuf-ı Ken'ān'um** unıtma (G.2815/ 4).

Gele iy **Yūsuf-ı Mışrī** gönül tahtında sultān ol

İki yirden akıtdum Nīl'i gözüm mācerāsından (G.2739/ 4)

Gözüm yaş[1] akup artar sanasın cūy-ı Nīl oldı

N'ichün ol **Yūsuf-ı Mışrī** varup görmez bulagında (G.2983/ 8)

Gözüm yaşı tuğyān ider iy **Yūsuf-ı Mışrī**

Rahm eyle baña yoksa kalursın Nīl içinde (G.2853/4)

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken'ān'dan güzer

Yūsuf'uñ pīrāhenin bŷyın götür Ya'küb için (G.2578/ 4)

3.2. ŞAİRLER

Divan şiiri geleneğinde şairler her zaman kendi şiirleri ile övünmüştür. Şiirlerini kulağa takılması gereken bir inci, cevher; dinlenmesi gereken tatlı söz vb. şekillerde niteleyen şairler, kendilerinden önce yaşamış ve şairliği ile beğeni toplamış şairlerin de isimlerini çeşitli vesilelerle anmaktadırlar. Şairler bu anmaların büyük çoğunluğunda kendi şiirlerinin ünlü şairlerin söz söyleme kuvvetine eriştiği hususunu ön plana çıkarırlar. Kendilerini yaşadıkları zamanın en iyi şairleri sınıfına sokarlar.

Muhibbî'nin şiirlerinde çeşitli vesilelerle anılmış dört şair bulunmaktadır.

3.2.1. Hassan Bin Sabit

Hz. Muhammed, döneminde yaşamış olan bu şair için mescitte bir minber yaptırmıştı. Hassan oraya çıkar müşrikleri eleştirir, Hz. Muhammed'i ve İslam'ı överdi. Aynı zamanda Hz. Muhammed'in "Ruhulkuds (Cebrail) sana yardım etsin." şeklinde duasını almıştır. Sanatçılar şiirlerinde Hz. Muhammed'i yahut kendi şiirlerini övdüklerinde kendilerini Hassan yerine koyarlar.²⁵

Muhibbî şî'r-ile irdüñ kemäle

Görenler dir ki nazm içre **Hāsensin** (G.2546/ 10)

İy Muhib aḥsent in tarz-ı ğazel

Şimdiki 'āşruñ bugün **Hāsān'ısın** (G. 2576/ 5)

3.2.2. Husrev-i Dehlevî

"Ecdâdı Türkistan'da Lâçîn ulusundandır. Dehli'de doğmuştur. Dehli hükümdarlarının maiyetinde bulunmuştur. Eş'ar ve kemâlâtıyla iştiḥâr kesbettikten sonra

²⁵ a.g.e., s.195.

Şeyh Nizâmüddîn'e intisâbla tasavvufa dâir birçok eser yazmıştır. (...) Edebiyatımızda Sultan-ı Şuâra mevkiindedir.”²⁶

Muhibbî'nin şiirlerinde, Husrev öykünülen bir şair olmuştur. Kendi sözlerinin Husrev'in şiirlerinden kötü olmadığını belirten Muhibbî, şiirlerinin Husrev'in şiirlerine benzediğini, Husrev'in şiirindeki aşk ateşinin kendi şiirlerinde de olduğunu söyler.

Ṭarz-ı Husrev'den degül hâric Muhibbî sözleri
Dehr ara ger var-ısa bir dahı Selmân uşta ben (G.2565/ 9)

Nazm u eş'ârũ Muhibbî sũz-i **Husrev'den** haber
Çũn virũr bir nũkte korsañ n'ola Selmân üstine (G.2908/ 6)

Bu Muhibbî **sũz-ı Husrev'den** yakar çũnki çerâğ
Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesũn (G.2648/ 5)

3.2.3. Kemâl-i Hucendi

Hucend doğumlu bir şair olup özellikle aşk ve tasavvuf konularını işlediği gazel türünde verdiği eserlerle ön plana çıkmıştır. Şairlerin de öykündüğü ve kendi şiirlerini denk tuttuğu önemli şairlerden biridir. Pir-i Hucend olarak da bilinmektedir.²⁷

Sũz-i Hũsrev var iken Şi' r içre her dem hâşılıũ
İy Muhibbî sen **hayâlât-ı Kemâl** itmeñ neden (G.2554/ 5)

²⁶ Onay, a.g.e., s.210.

²⁷ M.Nazif Şahinoğlu, Kemâl-i Hucendî, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, C. 25, s. 226.

3.2.4. Selmân

İranlı şairlerdendir. Selmân-ı Savecî olarak bilinir. “Şeyh Hasan’ın oğlu Üveys’in türbesine memur edilmişti. (...) Cemşîd ü Hurşîd, Firâk-nâme adlı manzumeleri, pek makbul şiirleri vardır.”²⁸

Divan edebiyatı şairleri, şiir söyleme yetenekleriyle kendilerini Selmân’a benzetmişlerdir.

Bu yidi beyt ne olur belki
Dağl olunur o bel kim **Selmân’a** (G.2839/ 7)

Tarz-ı Husrev’den degül hâric Muhibbî sözleri
Dehr ara ger var-ısa bir dağı **Selmân** uşta ben (G.2565/ 9)

Nazm u eş’ârûñ Muhibbî sūz-i Husrev’den haber
Çün virür bir nükte korsañ n’ola **Selmân** üstine (G.2908/ 6)

Şî rümüñ kim kıymetin bilür aña ‘arz iderem
Şî rini çün rāyegān virmedi **Selmân** kimseye (G.2941/ 6)

Güş eyleyüp eş’ārumı taḥsîn idüp ehl-i ḥired
Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān **Selmân** ile (G.2931/ 7)

²⁸ Onay, a.g.e., s.367.

3.3. MESNEVİ KAHRAMANLARI

Divan edebiyatında, yazılışındaki kolaylık sebebiyle özellikle uzun olayları anlatmak için mesnevi nazım şekli kullanılmıştır. Konularını kimi zaman gerçek olaylardan kimi zamansa gerçekliği bilinmeyen rivayetlerden alan mesneviler, edebiyatın sevilen bir ürünü hâline gelmiştir. Bir şairin mesnevi yazıyor olması onun şairliğinin derecesini ortaya koymuştur. Beş mesnevi yazarak hamse oluşturan şairler ise büyük itibar kazanmışlardır. Mesnevilerde işlenen konular bazen farklı şairlerin birbirlerine karşı meydan okuması şeklini almış, şairler daha evvel anlatılan bir olayı daha güzel anlatacağı iddiasıyla aynı isimde farklı mesneviler kaleme almışlardır.

Divan şairleri de bu mesnevileri okumuş ve mesnevilerin kahramanlarını da zaman zaman şiirlerinde konu etmişlerdir. Muhibbî'nin şiirlerine baktığımızda ise çeşitli ilgilerle yedi mesnevi kahramanının adının geçtiği görülmüştür.

3.3.1. Ferhad ve Şirin

Ferhad, “Hüsrev ü Şirin” ya da “Ferhad ile Şirin” adlı mesnevinin erkek kahramanı. “Namus ve aşk simgesi olarak Fars edebiyatında ebedileşen Ferhad, Hüsrev’in sevgilisi Şirin’e âşık olur ve Hüsrev onu sevgilisinden uzaklaştırmak için Bîsutûn dağına delmekle görevlendirir. Bu yüzden kûhken: dağ delen diye de bilinen Ferhad samimiyetle görevine başlar. Onlarca kişinin kaldıramayacağı taş ve kayaları tek başına kaldırır. Söylentilere göre yine Hüsrev’in yaptığı plana göre yaşlı bir kadın ona Şirin’in öldüğüne dair yalan haberi ulaştırır ve Ferhad da bunun üzerine üzüntüsünden ölür.”²⁹

Muhibbî'nin şiirlerinde; “Ferhad, Ferhad-sıfat, Ferhat-veş, Ferhat gibi, kuhken” şekillerinde gördüğümüz Ferhad, dağ, dağ kazma, Bi-sütun gibi ilgilerle şiirlerde yer almış ve çoğunlukla âşığın kendini benzettiği kahraman olmuştur.

²⁹ Yıldırım, a.g.e., s. 305, 307.

Ṭurra-i leylī saçın görüp dilā mecnūn olup
Lebleri şīrīnine cān virmede **Ferhād'sın** (G.2553/ 2)

Kankı taş katıysa ursun başını **Ferhād** aña
Ol leb-i şīrīnūñ 'ışkın başa iltem başa ben (G.2642/ 6)

Leylī zūlfine dolaşduñ iy gönül Mecnūnlayın
La'l-i Şīrīnine cān virür meger **Ferhād'sın** (G.2745/ 2)

Nāy āheng itmedi ben nālemi itdüm bülend
Tas-ı çarḫ çekenedür **Ferhād**am oglandan berü (G.2768/ 8)

Bir lebi şīrīn sevüp **Ferhād'am** oglandan berü
Kūh-kenlik itmede üstādam oglandan berü (G. 2768/ 1)

Mecnūn-şıfat deşt-i ğamuñ içre yürüyüp
Ferhād gibi üns dutam kūhsār ile (G.2959/ 2)

Kūh-ı ğamda sen boyı serv [ü] lebi şīrīn için
Baş u cān terkin urup adımı **Ferhād** ideyin (G.2685/ 3)

Öldürür āḫir seni dil virme bu şīrīn lebe
İy gönül **Ferhād-veş** gel meskenüñ dag eyleme (G.2835/ 3)

Ol lebi şīrīn elinden ger ölem **Ferhād-veş**
Meşhedüme yazalar "hāzā şehīdü'l-'āşıkīn" (G.2703/ 7)

Virüp Şīrīn yolına cān-ı şīrīn
Hezārān āferīn ol **kūh-kende** (G. 2935/ 4)

Kūh-ken bir niçe günler eyledi sengi tıraş
Āḫir anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa (G.2856/ 4)

Fıkr-i ŧırın leblerün küh-ı tenüm kâh eyledi

Ėusrevâ ben çekdügümü çekmemiŧdir **küh-ken** (G.2600/ 3)

Muhibbî zaman zaman da kendisini âŧıklık zanaatında Ferhad'dan üstün bulduğunu söylemektedir.

Bî-sütün adın dahı iŧitmemiŧdi küh-ken

Ben belâ kühında **Ferhâd** idüm iy ŧırın-zebân (G.2644/ 2)

Unudıldı Vâmık u **Ferhâd** u Mecnûn kıŧŧası

Söylenür 'âlemde kıŧŧam düşmiŧem dilden dile (G.2837/ 2)

ŧirin, "Ėusrev ü ŧirin" ya da "Ferhad ile ŧirin" adlı mesnevinin kadın kahramanıdır. ŧirin, Muhibbî'nin ŧiirlerinde sevgili yerine kullanılmıŧtır. Kendisi Ferhad olan âŧık, sevgilisini de ŧirin olarak anmıŧ ve Ferhad ile ŧirin mesnevisindeki olaylara telmihen ŧiirde bu isimleri anmıŧtır.

Ruğı sevdâsı Ėayali beni Ferhâd eyler

Niçe **ŧırın** niçe Ėusrev niçe meh-rûdur bu (G.2773/ 3)

Sîm ü zer kimde olursa ŧayd olur mağbûblar

Yig gelür **ŧırın'e** Ėusrev ol Ėarîb Ferhâd'dan (G.2635/ 4)

Bunun yanında ŧirin kelimesinin sevgilinin yanağı, dudağı ve sözleri için ŧirin ile tevriyeli kullanıldığı örnekler de mevcuttur.

Ferhâd-ŧıfat ceng iderem seng-ile her dem

ŧekker-leb [ü] **ŧırın** suğenkârûn elinden (G.2535/ 6)

Öldürür âğir seni dil virme bu **ŧırın** lebe

İy gönül **Ferhâd-veŧ** gel meskenün dag eyleme (G.2835/ 3)

Husrevā **şīrīn** lebūñ yādına bu bī-çāre dil
Şübhesüz cān viriserdür nitekim **Ferhād-içün** (G.2629/ 4)

3.3.2. Leyla

Leyla ile Mecnun mesnevisinin kadın kahramanıdır. Edebiyatımızda Mecnun ile birlikte çok fazla anılmıştır. Şairler, sevgililerini bazen uzunca tasvir ederken bazen de Leyla deyip tek kelime ile anlatırlar. Leyla, leylî gibi şekillerde şiirlerde rastlamak mümkündür. Âşığın her türlü çabasına rağmen âşığına karşı ilgisiz ve zalim olan Leyla rakibe karşı ise oldukça cömerttir. Âşık bu durumdan muzdariptir ve ah u figan etmekten kendini alamamaktadır. Leyla nasıl Mecnun'un gönlünü kırdı ise sevgili de âşığın gönlünü kırmaktan geri durmaz. Âşık da Mecnun gibi gam çölünde acı içerisinde dolanır durur.

Sırsa gönlüm şīşesin olmaz 'aceb ol seng-dil
Sıyagelmişdür ezel **Leylî** çü Mecnūn kāsesin (G.2678/ 4)

Çıkdı gül **Leylî** gibi şahrālara hargāh-ıla
Yakdı Mecnūn gibi bülbüller cihāmı āh-ıla (G.2790/ 1)

Kimi zaman da sevgilinin siyah saçları kastedilerek “saç-ı leyla, leyli saçın, leyli zülfün” şeklinde kullanımlara da rastlamak mümkündür.

Olmış Mecnūnlayın **leylî saçuñ** āvāresi
Vādī-i hayretde bir bī-‘ār dirler uşta ben (G.2566/ 5)

Leylî zülfi haberin düşer-ise iledesin
Āh u vāh-ıla gezen vādīdeki Mecnūn'a (G.2793/ 4)

Leylî zülfin bu Muḥibbī boynına zencīr idüp
'Aşr ara Mecnūnlayın kendüzin 'üryān eyleye (G.2954/ 5)

Yāra diñ dīvāne oldum hūsn-i tedbīr eylesün

Leyli zülfinden bu ben mecnūna zencīr eylesün (G.2741/ 1)

Leyli zülfüñ h̄asretinden düşeli hicrāna āh

İy gönül gördüm seni Mecnūnlayın efsürdesin (G.2518/ 4)

3.3.3. Mecnun

Leyla ile Mecnun mesnevisinin erkek kahramanı olup asıl ismi Kays'tır. Edebiyatımızda ve kültürümüzde Leyla ile birlikte en fazla adı geçen mesnevi kahramanıdır. "Birbirlerine aşırı derecede tutkun iki sevgiliden biri olan Leyla, Ka'boğulları kabilesinden Mehdî bin Sa'd veya Mehd bin Rabîâ'nın kızıdır. Asıl adı Kays-i Âmirî veya Mecnun-i Benî Âmir diye de bilinen Mecnun ise aynı kabileden olduğu Leyla'ya sevdalanmış ve aşkı uğruna her şeyini terk ederek çöllere düşmüştür. Kavuşmalarına izin verilmediği için Leyla'ya aşırı tutkunluğu Kays'ı deliye çevirmiş ve Mecnun: deli nitelemesiyle anılmaya başlamıştır. Sevgilisinden ayrı düştüğü için de ayrılık ateşiyle şiirler söylemiş, başına topraklar saçmıştır."³⁰ Sadece Türk edebiyatında değil Arap ve Fars edebiyatlarında da oldukça fazla konu edilmiştir. Birçok şair bu hikâyeyi kendi tarzları ile kaleme almıştır. "Türk edebiyatında otuzdan fazla şair bu konuyu işlemiştir. (...) Ancak Ali Şir Nevaî ile Fuzûlî hikâyeye yeni bir ruh kazandıran şairlerdir."³¹

Muhibbî de şiirlerinde Mecnun ismini fazlaca kullanmıştır. Aynı zamanda; "kays, mecnun gibi, mecnun için, mecnun'a dön, mecnun-ı şeyda, mecnunlayın, mecnun-sıfat, mecnun-var" şeklinde de anılan Mecnun, kimi zaman özel olarak ismi ile kimi zaman da çılgın, deli manasına gelecek şekilde tevriyeli kullanılmıştır.

Muhibbî aşk yolunda kendisini Mecnun ile eş, bazen de Mecnun'dan üstün görmektedir.

³⁰ a.g.e., s. 487.

³¹ Pala, a.g.e., s. 289.

Bugün meydān-ı ʿışk içre olaldan pehlevān-ı ʿışk
Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād-ıla **Mecnūn** (G.2616/ 2)

İy Muḥibbī tolaşaldan dil saçı zencīrine
Mesken itdüm rüz u şeb **Mecnūn gibi** şahrāyı ben (G.2673/ 6)

Deşt ü vādilere **Mecnūn gibi** turmaz yilerem
Tolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar-ıla (G.2851/ 4)

ʿİşk mıdur boynuma takup belā zencīrini
Gezdürüp **Mecnūnlayın** ʿālemde rüsvā eyleyen (G.2652/ 2)

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bū
Dönmişem **Mecnūn'a** bir āvāreyem jülīde-mū (G.2775/ 1)

Unudıldı Vāmık u Ferhād u **Mecnūn** kışşası
Söylenür ʿālemde kışşam düşmişem dilden dile (G.2837/ 2)

Eger Ferhād u Vāmık Vīs ü **Mecnūn**
Degüldür her biri ʿışk içre bence (G.2876/ 4)

Tācdār olmuşdı ʿışka didiler **Mecnūn** için
Dōstlar şimdi ben oldum mülk-i ʿışka pādişāh (G.2802/ 4)

Şöyle bed-nām olmuşam **Mecnūn** benden ʿār ider
ʿİşk ara dir görmedüm buncılayın bī-ʿārı ben (G.2593/ 3)

Konmamışken dahı **Ḳays'uñ** başına sevdā-yı ʿışk
Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm āşiyān (G.2644/ 3)

Öyle ki, âşıklık sanatında Mecnun’u geçip ona bu konuda ders verecek kadar ustalaşmıştır.

Baňa sor ‘ışkuñ rumüzın saña taķrİR eyleyem
Sorma **Mecnün’a** ol olmışdur hemān şahrā-nişİN (G.2573/ 3)

Bir saçı Leylİ-veşüñ sevdāsı başum toptolu
Ķays benden öğrenür şimden girü şavr-ı cünün (G.2666/ 4)

Muhibbİ, Mecnun’un perişan hâline kayıtsız kalamaz ve ona yardım ederek iyi niyetini ortaya koyar.

Görüp āvāre **Mecnün’ı** gezer derd-ile āh itdüm
Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (G.2654/ 2)

Leylİ zülfi ħaberin düşer-ise iledesin
Āh u vāh-ıla gezen vādİdeki **Mecnün’a** (G.2793/ 4)

Sevgilinin siyah zülfünün hasreti Muhibbİ’yi Mecnun’dan beter yapmıştır. Akli ve sabrı kalmamıştır.

Leylİ zülfüñsüz Muħibbİ oldı **Mecnün’dan** beter
Ķitdi ‘aqlum şabrum iy zülf-i siyāhum kandasın (G.2628/8)

3.3.4. Vâmık ve Azrâ

Vâmık, “Vâmık ve Azrâ” adlı mesnevinin erkek kahramanıdır. Bu mesnevi “Fars edebiyatının kaynağı hakkında farklı görüşler olsa da önemli aşk hikâyelerindedir. Vâmık ve Azrâ birbirlerine delicesine tutkun iki sevgilidir. Vâmık “âşık”, Azrâ ise “delinmemiş inci, bakire kız” anlamlarına gelir.”³² “Aristokrat hayatın romanı olan

³² Yıldırım, a.g.e., s. 706.

Vâmık u Azrâ'da ilk defa bir aşk mesnevîsinin bütün kahramanları birbirleriyle buluşurlar. Bu romantik-epik mesnevîde cinli perili oldukça garip hayalî öğelerle Bin bir Gece Masalları'ndan gelme epizotlar vardır.”³³

Azrâ ise, “Vâmık ve Azrâ” mesnevisinin kadın kahramanıdır. Azrâ, Muhibbî'nin şiirinde Vâmık ile birlikte kendine yer bulmuştur. Muhibbî, kendisini sevgilisi ile görenlerin onları Azrâ ve Vâmık'a benzettiklerini söylemiştir.

Gördiler ben mübtelâyı sen perî-ruhsâr-ıla
Yazdılar birisi ‘**Azrâ** biri **Vâmık**’dur diyü (G. 2777/ 2)

Vâmık'ın Muhibbî'nin şiirlerinde bir başka yer alış sebebi de Muhibbî'nin bilinen namı âşıklardan daha iyi bir âşık olduğunu belirttiği beyitlerde ismini anması sebebiyledir. Muhibbî; Ferhad, Mecnun, Vâmık gibi adı çıkmış âşıklardan daha üstün bir âşık olduğunu vurgular.

Unudıldı **Vâmık** u Ferhâd u Mecnûn kışşası
Söylenür ‘âlemde kışşam düşmişem dilden dile (G.2837/ 2)

Eger Ferhâd u **Vâmık** Vîs ü Mecnûn
Degüldür her biri ‘ışık içre bence (G.2876/ 4)

Vâmık u Ferhâd u Kays'ı bu Muhibbî dest-gîr
Eyleyelden ‘ışık meydânında oldu pehlevân (G.2530/ 5)

³³ Pala, a.g.e., s. 471.

3.3.5. Vîs

“Vîs ve Râmîn ve Vîse ve Râm diye de bilinen, Eşkaniler dönemine ait bir aşk hikâyesindeki gönülleri yanık sevgililerdir. V./XI. yüzyıl Fars şairlerinden Fahrüddîn Es’ad-ı Gurgânî 446 (1054) yılında Pehlevicesini esas alarak Yeni Farsçaya çevirmiştir. Bu aşk hikâyesi yalnızca yapısı ve temelleri açısından değil, olayların gelişimi açısından Alman aşk trajedisi Tristan ve İzolde’ya çok benzemektedir. Veys ve Râmîn aşk hikâyesi özellikle Fahrüddîn Es’ad-ı Gurgânî’den sonra lirik Fars edebiyatında önemli bir yer etmiş, Leyla ve Mecnun, Ferhad ve Şirin gibi dillere destan olmuştur.”³⁴

Vîs, Muhibbî’nin şiirinde namılı âşık olarak anılır ve Muhibbî, Vîs ile birlikte, Mecnun ve Ferhad’dan da iyi âşık olduğunu söyler.

Eger Ferhād u Vāmık Vîs ü Mecnūn

Degüldür her biri ‘ışk içre bence (G.2876/ 4)

³⁴ Yıldırım, a.g.e., s. 714.

3.4. ŞEHNÂME KAHRAMANLARI

Divan edebiyatına kaynaklık eden unsurlar incelendiğinde Şehnâme'nin de önemli bir yer tuttuğu görülür. “Özellikle kaside ve tarîhi mesnevilerde isimlerine sıklıkla rastlanan diğer bir zümre efsanevi İran hükümdarlarıdır. Kimisi güç ve kudretin, kimisi zevk ve eğlencenin sembolü olan bu isimlerin edebiyata girmesi Firdevsî'nin meşhur eseri Şehnâme tesiriyledir. 1020 yılında yazılan bu büyük destan İranlıların İslam'dan önceki bin yıllık tarihini ihtiva eder.”³⁵

Şehnâme'de yer alan kişiler genellikle göstermiş oldukları kahramanlıklarla övülen kişilerdir. Türk tarihinde de gösterdiği kahramanlıklarla övülecek çok sayıda kişi olmasına rağmen divan şiiri geleneğine uygun olarak Fars kültürüne ait kahramanlar daha fazla ön plana çıkarılmıştır.

Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde “Cem, Dârâ, Efrasiyap, Ehremen, Feridun, Husrev, İskender, Rüstem ve Zal” olmak üzere dokuz Şehnâme kahramanına yer verilmiştir.

3.4.1. Cem / Çemşîd

“İran'da en evvel hükümet süren Pişdadiyan sülâlesinin dördüncü ve en büyük hükümdarıdır. Asıl ismi Cem'dir ki, büyük padişah mânasındadır. (Şit) sonradan ilâve edilmiştir ki ışık demektir. Sebebi bu imiş: Cem bir gün Azerbaycan memleketine gelip birkaç gün kalmış. Yüksek bir yerde mücevherlerle süslü bir taht kurdurmuş; kendi de başına mücevher taç giyip tahta oturmuş. Güneş doğup ta ziyası taç ve tahtına isabet edince öyle bir parlaklık hâsıl olmuş ki, görenler hayran olmuşlar ve bundan dolayı (Şit) kelimesini ekleyerek (Cemşit) demişler.”³⁶

“Muhteşem bir makama erişmesi ve egemenliğinin çok geniş alanlara yayılması çok akıllı bir hükümdar olan Cem'in kibirlenmesine yol açmış, dönemindeki büyük ilerlemenin verdiği gururla (İblis'in de saptırmalarıyla) tanrılık iddiasında bulunup insanların tapmaları için heykellerini yaptırıp her tarafa göndermiş; bu yüzden de cezalandırılmış ve hükümdarlığını kaybetmiştir. (...) Kargaşa ortamından yararlanan

³⁵ Cihan Okuyucu, *Divan Edebiyatı Estetiği*, 6.b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2015, s. 191, 192.

³⁶ Agâh Sırrı Levend, *Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, 4.b., İstanbul: Enderun Kitabevi, 1984, s. 156, 157.

Dahhâk İnan'a saldırmış ve Çemşid ortadan kaybolmuştur. Yüz yıl çöllerde yaşamış, sonra yakalanarak testereyle bedeni ikiye ayrılmıştır.”³⁷

Cem'in birçok şeyin mucidi olduğu bilinmektedir. Yukarıda bahsi geçen Cem ismine şit eklendiği gün halk tarafından nevruz olarak adlandırılması da nevruzun mucidini Cem yapmıştır. Nevruz ile birlikte hamam, şarap gibi Cem'in mucidi olduğu kavramlar ve Cem'in sahip olduğu İskender'in aynası, “yedi çeşit maden karışımından oluşan yedi köşeli efsanevî kadehi”³⁸ şiirde Cem ismi ile birlikte anılır. Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde Cem'i, şarabın mucidi olması ve “câm-ı cihân-nümâ” da denilen kadehi ile görmekteyiz.

Şādmānsın 'ışk-ıla beñzer ğamuñ sulţānısın

Bāde nūş it koma elden diyeler **Cem'sin** bugün (G.2560/ 4)

İtmedi mi zamāne **Cem'ün cāmını** şikest

Bak lālelere gör nice aglar türābdan (G.2730/ 2)

Virürsin bāda çün 'ömri kadeh nūş eylegil her dem

Elüñde dutduguñ sāġar ki yigdür **sāġar-ı Cem'den** (G.2636/ 2)

Çün yiter elde Muhibbî'ye bugün köhne sifāl

Piş-i mā cām-ı Cem ü **kışsa-i Cemşid** megü (G.2759/ 5)

Tek şarāb olsun sifāl-ıla bugün mey-h'āreye

Yig gelür her vech-ile ol **sāġar-ı Cemşid'den** (G.2728/ 3)

3.4.2. Dârâ

“İnan hükümdarlarından Keyâniyân sülalesinin dokuzuncu ve son hükümdarı Dârâb'ın oğludur. (...) Babasının ölümünden sonra İnan tahtına çıkarak 14 yıl saltanat

³⁷ Yıldırım, a.g.e., s. 208.

³⁸ Ahmet Atillâ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, 1.b., İstanbul: OSEDAM (Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi), 2017, s. 379.

sürer. Makedonyalı İskender, Anadolu, Suriye ve Mısır bölgelerini ele geçirdikten sonra Dârâ'nın sulh ve anlaşma tekliflerini kabul etmeyerek İran üzerine yürür ve harp meydanında yakınlarına rüşvet vererek onu ağır biçimde yaralayıp galibiyet kazanır. Dârâ'nın ölüm derecesinde yaralandığını görünce ona yaklaşır son vasiyetini sorar ve ardından da kızı ile evlenir.”³⁹

Muhibbî, şiirlerinde dünyanın geçici olduğunu ve kimsenin ölümsüz olmadığını belirtirken Dârâ'nın adını da zikreder.

Bu cihândur yitürür birini birin bitürür
Gele biri yirine Hüsrev [ü] **Dârâ** dükene (G.2906/ 5)

İy Muhibbî eylemez bir kimse dünyâda qarâr
Kim koyup yarın gidersin tut ki **Dârâ'sın** bugün (G.2541/ 5)

Muhibbî, başka bir beyitte ise gül bahçesinin şahı olan güle benzer sevgilisinin, çimenliğin Dârâ'sı olduğunu ve oturup hükmetmesini söyler.

Her şükûfe râm olupdur emrine şâh-ı gülün
Oturup hüküm eylesün çün oldu **Dârâ-yı çemen** (G.2619/ 4)

3.4.3. Efrasiyab

Ünlü Saka hükümdarı Alp Er Tunga'nın Şehnâme'deki adıdır. İran'ın tüm topraklarını alması ve İran hükümdarlarıyla yaptığı savaşlar Şehnâme'de konu edilmiştir. Büyük İskender'den önce yaşayan Efrasiyab, Keyhüsrev tarafından öldürülmüştür.⁴⁰ Efrasiyab, şiirlerde kahramanlığı ile anılmaktadır. Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde bir kez adı geçmiştir. Muhibbî, dünya gafletinden uyanmak için Efrasiyab'ın yaşadıklarının ibret olması gerektiğini söyler.

³⁹ Ahmet Atillâ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 3*, 1.b., İstanbul: DBY Yayınları, 2019, s. 46, 47.

⁴⁰ Pala, a.g.e., s. 135.

Ġaflet gözini açagör uyan bu h'âbdan

‘Ālem nümüne çün yiter **Efrāsiyāb’dan** (G.2730/ 1)

3.4.4. Ehremen

“Eski Fars mecûsîlerinin itikat ettikleri zulmet ve şer ilâhî olan şeytandır. Hürmüzd adlı hayır, nûr ve gündüz ilâhıyla dâima muhâsamada bulunduğundan dünyadaki bütün hayır ve şer bunlardan zuhûr edermiş. Bir gün Ehremen mağlûb olacak, dünyâ saadete erecekmiş.”⁴¹

Muhibbî, Ehremen’i farklı ilgilerle şiirlerinde kullanmıştır. Bir beyitte dünyanın vefasızlığını vurgulamak için dünyayı Ehremen’e benzetmiştir.

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin ‘ākıbet kannı

Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler **Ehremensin** sen (G.2659/4)

Ehremen bazen de sevgilinin diğer âşığı, rakibi karşılamak için “şeytan rakip” yakıştırmaları için kullanılır.

İy Muhibbî ol perî insâna görünmez kaçır

Lîk hîç gitmez yanından ol **raķîb-i Ehremen** (G.2726/ 5)

Sevgili, insanlardan, özellikle âşıktan uzak durduğu için Muhibbî onu Ehremen’in arkadaşı olarak nitelemiştir.

Perî gibi kaçarsın âdemîden

Anuñçün sen **enîs-i Ehremen’sin** (G.2546/ 8)

⁴¹ Onay, a.g.e., s. 139.

3.4.5. Feridun

“Pişdâdiyân sülâlesinden altıncı hükümdar olan İran’lı meşhur padişah. Cemşîd’in sülâlesinden olup Dahhâk’ın öldürülmesinden sonra tahta geçmiştir. Feridun ihtiyarlayınca ülkeyi üç oğlu arasında pay etmiş, Turan’ı Tur’a, Arap ülkesini Selm’e, İran’ı da İrec’e vermiştir.”⁴² “Şahnâme’ye göre Feridun aynı zamanda bir büyücüdür. (...) Büyücülüğünün etkisiyle Feridun, akıllılık ve zekilik özellikleriyle de öne çıkmıştır. İyilikseverlik ve öğüt verme de önemli niteliklerindedir. Ayrıca Feridun’un hazineleri de ünlüdür.”⁴³

Muhibbî, Cem’in kadehi yani şarap olmayınca Feridun’un hazinesinin kıymetli olmadığı dile getirmiştir.

Cām-ı Cem olmayıcak **genc-i Ferîdûn** nedür

Dutalum devlet-i Cemşîd [ü] Ferîdûn olasin (G.2700/3)

3.4.6. Hüsrev

“Hüsrev Nuşirevân’ın torunudur. Sasaniyân sülâlesinden bir padişah olup “Pervîz” lâkabıyla bilinir. (...) 589 yılında tahta geçmiş olup Ermeni prensesi Şirin’e olan aşkı dillere destan olmuş ve artık gerçek kişiliği etrafında birçok rivayetler uydurularak efsanevî bir kişiliğe bürünmüştür.”⁴⁴

Hüsrev, edebiyatımızda genellikle Hüsrev ü Şirin yahut Ferhad ile Şirin mesnevisindeki rolü ile kullanılmıştır. Mesnevi hakkında bilgi Ferhad ve Şirin bölümünde verildiği için burada tekrar edilmeyecektir.

Muhibbî, Şirin’in Ferhad’a değil de Hüsrev’e yar olmasını, Hüsrev’in malının çok olmasına bağlar.

Sîm ü zer kimde olursa şayd olur maḥbûblar

Yig gelür Şîrîn’e **Hüsrev** ol garîb Ferhâd’dan (G.2635/ 4)

⁴² Pala, a.g.e., s. 153.

⁴³ Yıldırım, a.g.e., s. 310.

⁴⁴ Pala, a.g.e., s. 220.

Sevgili ile arasındaki aşkı Muhibbî, Ferhad olmuşken sevgilisi Şirin, Hüsrev ise ağyar olmuştur.

Zülf ü ebrû çeşm ü müjgân hâl ü haţ ‘asker çeker
Pâyimâl eyler eger **Hüsrev** eger cāmın Cem’in (G.2665/ 4)

Ruĥı sevdāsı ĥayali beni Ferhād eyler
Niçe Şīrīn niçe **Hüsrev** niçe meh-rūdur bu (G.2773/ 3)

Bir beyitte ise Hüsrev’in hükümdarlığının da geçici olduğunu ve dünyanın sürekli birilerini yitirdiğini söyler.

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür
Gele biri yerine **Hüsrev** [ü] Dārā dükene (G.2906/5)

3.4.7. İskender

“Eski kültürümüz iki İskender tanır. Bunların birincisi İskender-i Zülkarneyn, diğeri de İskender-i Yunanî (yani Makedonyalı Filip’in oğlu İskender)’dir. Hayatları, yaşadıkları bölgeler ve başarıları yönünden birbirlerine çok benzeyen bu kişileri eski tarih, tefsir, edebiyat vs. müellifleri çok defa aynı kişiler sanmışlardır.”⁴⁵ Bu sebeptendir ki ikisi için anlatılan rivayetler iç içe geçmiş olup zaman zaman birbirleriyle karıştırılmıştır.

Edebiyatımız İskender’i birçok özelliği ile şiirlerde konu etmiştir. Abıhayatı araması, İskender seddi, ayine-i İskender, Hızır ile yakınlığı gibi konularda anılan İskender zaman zaman da kahramanlığı ile şiirlerde kendisine yer bulmuştur.

Muhibbî’nin şiirlerinde İskender’in iki farklı özelliği ile konu edildiğini görmekteyiz. İlk olarak zulûmât ülkesine âb-ı hayâtı aramak için gitmesi ve veziri olan

⁴⁵ a.g.e., s. 236.

Hızır'a nasip olan bu ölümsüzlük suyunun kendisine nasip olmaması⁴⁶ zulüm vadisinde susuz kalan âşğın bu özelliği ile İskender'e benzetilmesi şeklinde görülür.

Vādi-i zulmetde bu dil kaldı **İskender** gibi

Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre su (G.2772/2)

Bir başka beyitte ise İskender veya Çemşid olursa da sevgilinin ayak toprağına yüz sürmenin ve onun önünde hep başın eğik olmasının gerektiğini söyler. İlgili gazelin bütünü göz önüne alındığında buradaki sevgilinin Allah olduğu anlaşılmaktadır.

Eger **İskender** ü Cemşid olasın

Başuñ kaldurma yüz sür hāk-i pādan (G.2520/ 4)

3.4.8. Rüstem

“Neriman'ın torunu, Zāl'ın oğludur. Keykūbād'ın asrından Keyhüsrev'in saltanatı sonuna kadar cihan pehlivanı, emîrū'l-ümerā.”⁴⁷ “ Rüstem-i Dâstân, Rüstem-i Zāl, Pûr-ı Zāl, Pûr-ı Zāl-ı Zer, Pûr-ı Dâstan, Tehemten, Heft-hân-ı Acem gibi sıfatlar hep onundur. (...) Daha delikanlılığında birçok devleri öldürmüş ve olağanüstü başarılar göstermiştir.”⁴⁸

Edebiyatımızda kahramanlığı, güçlülüğü ile konu edilen Rüstem'i, Muhibbî de güçlü kuvveti ile anmıştır. Sevgilinin öldürücü gamzesi Rüstem gibi eline yayını almış ve doğrulttuğu âşğın kalbini kesinlikle kırmaktadır.

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i gamze-zen

Her kime dogrutsa lā-büd şalbini eyler şiken (G.2689/ 1)

Aşk yayı öyle bir yaydır ki yiğitliği ve güçlülüğü ile bilinen fil gibi güçlü Rüstem bile onu çekemez.

⁴⁶ a.g.e., s. 237.

⁴⁷ Onay, a.g.e., s. 13.

⁴⁸ Pala, a.g.e., s. 382.

‘Işık yayı katı yadur degme kes el urmasun
Sor baña çekmez anı ger **Zâl u Rüstem** pîlten (G.2600/ 6)

Muhibbî, aşk elinden Zaloğlu Rüstem bile güçsüz kalmışken kendisinin farklı olamayacağını söyleyip insaf istemiştir.

Geşt-gîr-i ‘ışık elinden **Zâl u Rüstemler** zebun
Dōstlar inşâf idüñ bu dil niçe basılmasun (G.2690, Beyit 4)

3.4.9. Zâl

“Sâm’ın oğlu, Rüstem’in babasıdır. Anasından saç, kirpik ve kaşları beyaz doğduğundan ve babası oğlu olduğunu inkâr ettiğinden hile ile bir dağa atılmıştı. Orada Sîmurg (Zümrüdüankâ kuşu) tarafından beslenmişti. Bu hile dolayısıyla adına Destan ve saçının beyazlığından dolayı ihtiyar demek olan Zâl denilmişti.”⁴⁹

Edebiyatımızda Zâl, oğlu Rüstem ile birlikte kendisine çok yer bulmuştur. Muhibbî’nin incelediğimiz şiirlerinde ise iki beyitte rastladığımız Zâl, aldatıcılığı ve çirkin yaradılışı ile konu edilmiştir.

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña
Didi dünyā niçeleri aldayan **Zâl’am** bugün (G.2582/ 2)

Uşbu dehrüñ nev-‘arūs-ı hüsnine alınmaya
Bakıcak ‘ālî nazar bir köhne **Zâl’ı** n’eylesün (G.2606/6)

⁴⁹ Onay, a.g.e., s. 13.

3.5. DİĞER ŞAHISLAR

Bu bölümde, yukarıda yaptığımız sınıflamaya dâhil olmayan yirmi şahıs, on sekiz bölümde ele alınmıştır.

3.5.1. Hz. Ali

“Hz. Peygamberin damadı ve amcası Ebû Tâlib’in de oğludur. Dört Halife’nin dördüncüsü olup aynı zamanda henüz on yaşlarında iken ilk iman eden Müslümanlardandır. (...) Savaşlarda gösterdiği büyük yararlık ve kahramanlıklar sebebiyle Hz. Peygamber tarafından kendisine Allah’ın arslanı anlamında “Esedullah” lakabı verildiğinden aynı zamanda bu anlamdaki “Hayder” -Farsçada “Şîr-i Yezdân”- lakabıyla da anılır.”⁵⁰ Hz. Ali şiirimizde birçok yönüyle anılmıştır. Özellikle Alevi-Bektaşî edebiyatı ürünlerinde Hz. Ali ve yaşadıklarından sıklıkla söz edilmiştir.

Muhibbî, incelediğimiz şiirlerinde bir kez rastladığımız Hz. Ali’yi, Düldül ve Kanber ile beraber kullanmıştır. Düldül, “gerçekte Hz. Muhammed’e Mısır Meliki Mukavvis tarafından hediye edilen beyaz/boz bir katır olup bu vasıtayla Hz. Ali’ye hediye edilmesine rağmen halk arasında efsanevî bir at olarak bilinir. Üstün binek hayvanlarının bununla karşılaştırılması yaygın bir şiir geleneğidir.”⁵¹ Kanber ile alakalı bilgi “Kanber” başlığında verilecektir.

Muhibbî, sevgilinin Ali gibi Düldül’e bindiğini görse kendisinin de Ali’nin kölesi Kanber gibi atın önünde yürüyeceğini söyler. Sevgili ve kendisi arasındaki ilişkiyi Hz. Ali ve Kanber arasındaki köle-efendi ilişkisine benzetmiştir.

Atı öñince yürüyüben Kanber’i olam

Binse o yâr çünkü ‘Alî gibi Düldül’e (G.2831/ 5)

⁵⁰ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 265.

⁵¹ a.g.e., s. 266.

3.5.2. Ayaz

“Gazneli Mahmûd’un akıl, kabiliyet ve üstün feraseti sebebiyle aşk derecesinde bağlı bulunduğu meşhur kölesi ve musahibi olup hakkında İran ve Türk edebiyatlarında yüzlerce ibret verici hikâye ve rivayet geliştirilmiştir. Klasik şiirin temel konusunu oluşturan erkekçe “aşk” kavramı için model teşkil etmesi bakımından Ayas tiplmesi önemlidir.”⁵²

Muhibbî, Çin putuna benzettiği sevgilisinin Ayaz kadar güzel olduğunu söylerken kendisinin de âşıklıkta Mahmud’dan eksik kalır bir yanı olmadığını vurgular.

İy büt-i Çinüm bugün sen hüsn-ile **Ayāz** isen
Eksüğüm yokdur benüm de ‘ışk-ıla Mahmūd’dan (G.2603/ 4)

3.5.3. Azer

“Hz. İbrahîm’in put yapıp satmakla geçinen ve Kur’ân-ı Kerîm’de anılan (En’âm/74) babasının adıdır. Bugünkü Azerbaycan kelimesinin onun adına nisbetle kullanıldığı sanılmaktadır.”⁵³ Hz. İbrahim, babasının yaptığı putları satmaya götürürken putlara tapmanın mantıksızlığını kavramış ve konuyu açtığı babasından düşündüğü doğrultuda yanıt alamamıştır. “Âzer putlarla ilgili bir bayrama götürmek istediğinde İbrahim hasta olduğunu öne sürerek babasıyla gitmemiş, kimsenin bulunmadığı bir sırada babasının ve kavminin taptığı putları kırmıştır. Babasının hak dini kabul etmeyip putlara tapmakta ısrarı üzerine İbrahim onun için Allah’tan mağfiret dilemiş ancak bu dileği kabul edilmemiştir.”⁵⁴

Sevgilinin güzelliği ile putlara benzetilmesi divan şiirinde sıklıkla karşımıza çıkan bir benzetmedir. Put gibi güzel sevgilinin bulunduğu yer de – âşğın gönlü- puthane olarak anılır. Muhibbî, ay yüzlülerin suretini göğsüne işlediği için göğsünün Azer’in yaptığı putların bulunduğu her yanı nakışlı puthaneye benzediğini söyler.

⁵² a.g.e., s. 468.

⁵³ Pala, a.g.e., s. 49.

⁵⁴ Yıldırım, a.g.e., s. 120.

Sīneme nakş eyledüm meh-rūlaruñ eşkâlini
Döndü **Āzer** deyrine pür nakş bir büt-ḥāneyin (G.2547/ 3)

3.5.4. Azrail

Dört büyük melekten can almakla görevli olan melektir. Kur’ân’da Azrail ismi ile anılmaz. Kur’ân’da “melekü’l mevt (ölüm meleği)” şeklinde zikredilir. Can alıcı melek olması ile ilgili bir rivayete göre ise, Allah, Hz. Âdem’i yaratacağı zaman dört meleğe dünyanın çeşitli yerlerinden toprak getirmesini emretmiş. Diğer üç melek toprağın inlemesine dayanamayıp toprak getirememişken, Azrail, Allah’ın emrine uyararak toprağı getirmiştir. Bu olaydan sonra can almakla görevlendirilmiştir.⁵⁵

Muhibbî’nin incelediğimiz şiirlerinde bir beyitte “peyk-i ecel” yani ecel habercisi manasına gelen şekilde Azrail’in zikredildiği tespit edilmiştir. Bu beyitte, âşık, sevgilisinin yanağının üzerindeki ayva tüylerini kastederek o ayva tüylerinden oluşan yazının sanki ölüm fermanı olduğunu ve o yazı her ortaya çıktığında ölüm meleğinin, öleceğini gösterir belgeyi getirdiğini belirtir.

Getürür **peyk-i ecel** san baña rıḫlet nāmesin
Her kaçan zāhir olur ḥaddinde ol ḥaṭṭ nihān (G.2647/3)

3.5.5. Bâyezîd-i Bistamî

“Velîlerin büyüklerinden olup Hanefî mezhebinden idi. İran’ın Bistam kasabasında doğmuştur. (...) 30 sene Şam’da dolaşmış, 113 üstaddan ders okumuştur. O derece âbid imiş ki namaz kılarken Allah korkusundan göğüs kemikleri gıcırdarmış.”⁵⁶

Muhibbî, tevhid ile Bestam olduğunu, kimilerinin de şeytana uyduğunu söyler.

Kimi tevḥîd-ile **Bestām** olmuş
Kimi küfr-y-ile uymuş iblîse (G.2822/ 4)

⁵⁵ Pala, a.g.e., s. 50.

⁵⁶ a.g.e., s. 60.

3.5.6. Cebrâil

Elçi melek olarak bilinir. Allah ile peygamberler arasında iletişimi sağlayan melektir. Hz. Muhammed'e Hira dağında ilk vahiyi getiren odur. Birçok isimle anılmıştır. Edebiyatta "Cibrîl, Cibrîl-i Emîn, Rûh'ul-Emîn, Ruh'ul-Kuds, Rûh-ı Kudsî, Hümâ-yı Kudsî, Bülbül-i Kudsî, Tâvûs-ı Kudsî, Tâvûs-ı Arş, Tâvûs-ı Sidre" gibi isimlerle anılmıştır.⁵⁷

Muhibbî, "Rûh'ul-Emîn" şeklinde andığı Cebrâil'i, Hz. Muhammed'e vahiy indirmesi bağlamında şiirine konu etmiştir.

Şeh-perin cārüb ide **Rūhū'l-emîn**

Hāk-i pāyuña senüñ iy pāk-dîn (G.2567/ 1)

Oldı haqquñda senüñ nāzil çü Tāhā vü Yāsīn

Hāk-rüb-ı āsitānuñ şehperi **rūhū'l-emîn** (G.2701/ 1)

3.5.7. Hârut ve Mârut

Kur'ân-ı Kerîm'de adı zikredilen iki melektir. İnanışa göre, insanların yeryüzünde günah işlemelerini ayıplayan meleklerle Allah, onların günah işlemelerine şehvet ve nefis sebep oluyor, deyince melekler kendilerinin dünyaya gitmeleri hâlinde insanların yaptığı günahları yapmayacaklarını söylemişler. Allah, meleklerin arasından en güvenilir ikisinin seçilmesini isteyip onları dünyaya göndermiş. Dünyada bir süre yaşayan ve insanların davalarına bakan Hârut ve Mârut, bir gün Zühre adlı bir kadına âşık olur. Kadın ise vuslat için üç şart öne sürer: İçki içmek, kocasını öldürtmek ve puta tapmak. Bir süre direnen Hârut ve Mârut sonunda nefislerine yenik düşerek içki içerler. İçki içince devamı da gelir. Sarhoş oldukları bir anda göğe yükselmek için okudukları duayı öğrenen Zühre duayı okuyup göğe yükselir. Allah Zühre'yi gökyüzünde ibret için yıldızla çevirir. Bugün Zühre olarak bildiğimiz yıldız odur. Hârut ve Mârut'a ise ceza olarak Bâbil'de, ateşli bir kuyuya, kıyamete kadar ayaklarından asılma cezası verir. İnanışa göre bu kuyuda insanlara sihir

⁵⁷ a.g.e., s. 84.

ve büyü öğreten Hârut ve Mârut edebiyatımızda da sihir ve büyü ile birlikte sıklıkla anılmaktadır.

Muhibbi, sevgilisinin kan dökücü iki gözünü Hârut ve Mârut'a benzeterek, onlar gibi iki büyücünün görülmediğini söyler.

Dü çeşmüñe disem **Hârût u Mârût**
Görilmedi anuñ gibi dü cādū (G.2760/3)

3.5.8. Hasan ve Hüseyin

Hz. Ali'nin oğulları, Hz Muhammed'in torunlarıdır. Hasan büyük olandır. Muâviye kendinden sonra Hasan'ı halife yapacağını söyleyince oğlu Yezid, Hasan'ın karısını kandırarak Hasan'ı zehirletmiştir. Hasan, Hz. Muhammed'e benzerliği ile de anılmıştır. Kardeşi Hüseyin ise Yezid'e biat etmemiş ve Kûfelilerin çağrısına uyup Irak'a doğru yola çıkmışsa da Kerbelâ'da susuz bırakılıp şehid edilmiştir. Edebiyatta genellikle ikisi beraber kullanılmış, özellikle Şîi-Alevî edebiyatlarında Hasan ve Hüseyin önemli yer tutmuştur.

Muhibbî, İsa gibi nefesi olan sevgilisinin yüzündeki Muhammed nurunun kattığı güzellikle, sevgilisini Hasan ve Hüseyin'e benzetmiştir.

Yüzüñde berk urur nûr-ı Muḥammed iy Mesîḥâ-dem
Bu ḥüsn-ile bu ḥulḳ-ıla **Hüseyin** ü yâ **Hasensin** sen (G.2659/2)

3.5.9. Hızır

“Rivayetlere göre âb-ı hayâtı içerek ölmelik sırrına erişen, peygamber veya velî olduğu hususlarında ihtilaf bulunan kutsal bir kişi.”⁵⁸ Kur'ân'da ismi zikredilmez. Fakat Kehf suresinde, Mûsâ'nın arkadaşıyla birlikte çıktığı yolculukta karşılaştığı kişinin Hızır olduğu kanaati tefsirciler arasında yaygındır.

⁵⁸ Rıdvan Canım, *Divan Edebiyatının Kaynakları*, 2.b., İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2018, s. 283.

Hızır'ın, İlyas ile birlikte âb-1 hayatı (ölümsüzlük suyu) içtiğine inanılır. Ölümsüzlüğe ulaşan bu iki kişiden Hızır karada, İlyas ise denizde zor durumda kalanlara yardım etmekle görevlendirilmiştir. Halk arasında Hıdırellez olarak kutlanan günde ise Hızır ve İlyas'ın bir araya gelip o yıl yaptıklarının muhasebesini yaptıklarına inanılır.

Divan şiirinde Hızır, özellikle âb-1 hayatı içmesi bağlamından ismi zikredilen biridir. Muhibbî şiirlerinde Hızır'ı, "hızr, hızr suyu, hızr-1 zinde, hızr-1 zinde-dil" şekillerinde anmıştır.

Muhibbî'nin sevgilisinin dudağı âb-1 hayatı verir. O dudağa kavuşsa kendisinin de ölümsüzlük suyu içen Hızır olacağını söyler.

Olurdum ben dağı bir **Hızr-ı zinde**
Öpebilsem anı bir kez lebinde (G.2976/ 4)

Hızır'ın, sevgilinin ölümsüzlük veren dudağı dururken âb-1 hayatı içtiği için utancından ortalıklarda görünmediği de Muhibbî'nin tespitidir.

Hacletindendür görünmez sanki **Hızr'uñ** 'äleme
Bilmedi hayvân suym içmiş zülâlüñ var-iken (G.2672/ 4)

Ona göre ölümsüzlük suyu meyhanededir. Eğer bu hazineyi istiyorsan meyhaneden bir an bile ayrılmaman gerekir.

Hızr suym ister iseñ istegil meyhāneden
Çıkma bir dem t̄alib iseñ gence sen vīrāneden (G.2699/ 1)

3.5.10. İblis

Şeytan. Önceleri bir melek iken Allah, Hz. Âdem'i yarattıktan sonra meleklerin ona secde etmesini emredince İblis, kendisinin ateşten yaratıldığını Âdem'in ise topraktan yaratıldığını söyleyerek kendisini üstün görmüş ve secde etmemiş. Bunun üzerine Allah onu şeytan kılığına sokup lanetlemiş. İblis, Allah'tan kıyamete kadar yaşamak ve kulları

yoldan çıkarmak için izin istemiş. Allah ona Sûr üflenene kadar müsaade etmiş. O günden beri dünyada insanları yoldan çıkarmakla meşguldür.⁵⁹

Divan edebiyatında şeytan, rakibi tarif etmek için oldukça sık kullanılmıştır. Muhibbî'nin şiirlerinde ise şeytana “İblis” ismiyle rastlıyoruz. Dünyanın hâlini tasvir eden Muhibbî, kimilerinin Allah'ın birliğini kabul edip Bâyezid-i Bistâmî olduğunu kimilerinin de şeytana uyup doğru yoldan ayrıldığını söyler.

Kimi tevhîd-ile Bestâm olmuş
Kimi küfr-y-ile uymuş **İblise** (G.2822/ 4)

3.5.11. İbn-i Sina

“Meşhur Türk tabip, filozof ve âlimi olup şark edebiyatında ilim ve irfânın hikmet ve felsefenin timsâlidir.”⁶⁰ Felsefe, ilâhiyat ve tıp alanında çalışmalarıyla tanınmıştır. Özellikle “el-Ķānûn fi't-tıbb” adlı eseri tıp alanında yazılmış ilk önemli kaynaklardandır.

Muhibbî, şiirinde yukarıda sözü edilen eseri ile İbn-i Sina'yı zikrederek, birçok konuda şifa yollarını içeren bu eserin, aşk derdine şifa veremeyeceğini söyler.

Derd-i 'ışka iy tabîb **Ķānûn-ıla** olmaz şifa
Okumaduñ anda bu derde devānuñ yolların (G.2656/ 4)

3.5.12. Kanber

Hz. Ali'nin kölesidir. Hz. Ali'ye duyduğu sadakat ve sevgi ile bilinir. Hz. Ali'nin halifeliğinde hâciplik yapmış, Haccac bin Yusuf zamanında şehit edilmiştir.⁶¹ Şiirde Hz. Ali ile birlikte anılır.

⁵⁹ İlyas Çelebi, “Şeytan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, C. 39, s. 99.

⁶⁰ Onay, a.g.e., s. 214.

⁶¹ Levend, a.g.e., s. 155.

Muhibbî, sevgilisinin Hz. Ali gibi Döldül'e bindiğini görse kendisinin de Hz. Ali'nin sadık kölesi Kanber gibi önünde yürüyeceğini söyler. Sevgili ve kendisi arasındaki ilişkiyi Hz. Ali ve Kanber arasındaki ilişkiye benzetmiştir.

Atı önince yürüyüben **Ķanber**'i olam

Binse o yâr çünkü 'Alî gibi Döldül'e (G.2831/ 5)

3.5.13. Kârûn

“Hazreti Mûsâ'nın akrabasından olup delâletiyle toprağı altın yapma sanatı olan kimyâyı öğrenmiş ve bu sâyede çok zengin olmuştur. (...) Kârûn, sonra Hazret-i Mûsâ'nın istediğı binde bir zekâtı vermediğinden servetiyle yere batmıştır.”⁶²

Edebiyatımızda zenginliğı ve hazineleri ile konu edilmiştir. Dünyanın sona ereceğı ve kimsenin malının ona fayda vermeyeceğini anlatırken Kârûn ismi zikredilmiştir. Muhibbî de dünyayı bir araya toplasan da onunla gururlanılmaması gerektiğini, sonunda onca zenginliğın sahibi Kârûn gibi dünyadan göçüleceğini söyler.

Eger dünyâyı cem'itseñ görüp anı gurûr itme

Ne assı yir seni âhîr dönersin sen de **Ķârûn**'a (G.2889/4)

3.5.14. Leclâc

“Satrânç oyununu icâd ettiğı sanılan kişi. Kelime olarak “engel” ve “kumarbaz” anlamları varsa da daha çok satranç ile ilgili anlamı kullanılır ve satranç terimleri ile birlikte anılır. Leclâc, gerçekte satrancı icâd etmemiştir. O, ustası Dahir b. Sısa'nın icâd ettiğı bu oyunu İran'a getirip yaymıştır.”⁶³

Muhibbî, yaşam oyununu, kendini Leclâc etsen de, kumarbaz olsan da dünyanın kazanacağını söylerken tevriyeli bir biçimde Leclâc'ı zikreder.

Oyunda mât ider dünyâ Muhibbî

Gerekse kendüni **leclâc** eyle (G.2939/ 7)

⁶² Onay, a.g.e., s. 244.

⁶³ Pala, a.g.e., s. 286.

3.5.15. Mahmûd

Gazneli Mahmûd olarak bilinen ve “sultan” unvanını taşıyan ilk hükümdar. Ayaz isimli kölesine duyduğu sevgi etrafında şekillenen anlatılar, Leyla ile Mecnun, Ferhad ile Şirin gibi mühim bir hâl almıştır. “Klasik şiirin temel konusunu oluşturan erkekçe “aşk” kavramı için model teşkil etmesi bakımından Ayaz tiplmesi önemlidir.”⁶⁴

Muhibbî, Mahmûd’u Ayaz ile olan anlatısı bağlamında şiirinde kullanmıştır. Çin putuna benzeyen sevgilisinin Ayaz kadar güzel olduğunu, kendisinin de âşıklıkta Mahmûd’dan eksik kalır bir yanı olmadığını söyler.

İy büt-i Çînüm bugün sen hüsn-ile Ayâz isen
Eksügüm yokdur benüm de ‘ışk-ıla **Maḥmûd’dan** (G.2603/ 4)

Aşkın bir özelliğinin şahları kul, dilenci ettiğini söylerken bu durumu Şah-ı Gazni, yani Mahmûd’un, padişah iken kölesi Ayaz’a âşık olup onun kulu olması ile örneklendirir.

‘İşkda bir ḥâşşa vardur şāhları eyler geda
Şāh-ı Ğaznī pādīşāh-iken kul itdi bir kula (G.2933/ 7)

3.5.16. Mansûr

“İsmi Hüseyin, künyesi Ebû Magsî’dir. Beyza şehridir. Abbasi halifesi Muktedir zamanında şeriate uymayan sözlerinden ve hususiyle “Ene’l-Hak” demesinden 300/921 senesinde fakihlerin fetvasıyla ve Muktedir’in veziri Ebu Hamid’in emriyle ibtida bin değnek vurdular, sonra el ve ayaklarını kestiler, nihayet astılar ve vücudunu yakıp külünü Dicle’ye attılar. (...) Mansûr, tarikat mensupları mutasavvıflar arasında maksad ve gaye uğrunda Allah yolunda asılmayı göze alan bir fedayi timsalidir. Şiirimizin en mühim mazmun teşkil eden bir mevzuudur.”⁶⁵

⁶⁴ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 468.

⁶⁵ Onay, a.g.e., s. 283.

Âşık, aşk uğruna canından vazgeçmelidir. “Ene’l Hak” diyen Mansûr, bunu darağacının karşısında iken demiştir.

Her kim ki ‘âşık olmuş serden geçer ol âhir
Dimiş bu sözi **Manşûr** vardukda dâra karşu (G.2784/ 2)

Aşk sırrını ifşa etmenin sonu ölümdür. Muhibbî, sevgilinin saçlarını görünce sırrını Mansûr gibi aşikâr ettiğini ve bu sebeple asılmaktan çekinmediğini belirtir.

Sırr-ı ‘ışkı âşikâr itdüm ser-i zülfin görüp
‘Işk **Manşûr**’ı olup geldüm benem dâr isteyen (G.2707/ 3)

Bu dil **manşûrî** ifşâ sırr-ı ‘ışkı
İdüp as anı zülfündeki dâra (G.2903/ 3)

3.5.17. Veysel Karanî

Zâhidâne yaşamı sebebiyle örnek alınıp takdir edilen kişi. “Annesinin sözüne o denli bağlı idi ki Medîne’ye Peygamberimizin kapısına kadar geldiği hâlde annesinin “O’nu bulamazsan geri dön.” sözüne uymak için Peygamberimizin hâne-i saadetine dönmesini beklemeden Karen’e doğru yola çıkmıştır. Peygamberimiz eve dönünce onun kokusunu duymuş ve hırkasının ona verilmesini vasiyet etmiştir.”⁶⁶

Veysel Karanî, yaşam şekli, hâlis niyeti ile örnek alınmış ve hakkında birçok rivâyet oluşmuştur. Muhibbî, Veysel Karanî’nin Allah sevgisini ön plana çıkarmıştır.

Koma elden sakın ‘ışkuñ mecazın
Diyeler tâ saña **Veysel Kâran**’sın (G.2546/ 9)

⁶⁶ Pala, a.g.e., s. 474.

3.5.18. Zemahşerî

Arap dili ve edebiyatına dair çalışmaları ile ün kazanan Zemahşerî, Tefsir, Hadîs, Fıkıh ve Kelâm âlimi bir edib ve şairdir. Hârizm, Horasan, Irak ve Hicaz'da bilhassa, dil ve Tefsir sahalalarında verdiği derslerle ün kazanmıştır. Şakâ'iku'n-Nu'mân adlı bir eser yazan Zemahşerî, Hanefî fakihleri arasında sayılmış ve "asrının imamı" olarak anılmıştır.

Muhibbî, şiirinde Zemahşerî'nin "Keşşaf" adlı tefsir türündeki eserini anmıştır. Aşk sırlarla dolu bir olgudur. Bu sırra vakıf olmak ise herkesin kârı değildir. Aşkın sırrını ancak rindler bilir. Aşkın zorluklarını bilebilecek ilim, kitap yoktur.

‘Ârif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı ‘ışkı rinde sor

Müşkil-i ‘ışk keşf olunmaz ‘ilm-ile **Keşşâf-ıla** (G.2824/ 5)

IV. BÖLÜM

MUHİBBÎ'NİN COĞRAFYASI

Divan edebiyatı geniş bir coğrafyada ilgi görmüş ve bu coğrafyalarda geleneğe uygun eserler verilmiştir. Divan şairleri kendilerinden önce gelen şairlerin kullandığı mecaz ve mazmunlarla birlikte yeni mecazlar ve yeni mazmunlar kullanmak için de çaba sarf etmişlerdir. Bu yeni hayalleri şiire dökmek için de birçok unsurdan yararlanma yoluna gitmişlerdir. Coğrafya bilimi ile ilişkilendirebileceğimiz kavramlar da bu unsurlar arasında sayılabilir. Bu bölümde Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde coğrafya bilimi ile ilişkilendirebileceğimiz unsurlar ele alınacaktır. Üç bölüm hâlinde yapılacak bu incelemenin birinci bölümünde yerleşim yerleri, ikinci bölümünde; yerleşim yeri dışındaki unsurlar, üçüncü bölümünde ise kıymetli taşlar ve madenler yer alacaktır.

4.1. YERLEŞİM YERLERİ

Divan şairleri, birçok unsur gibi, çeşitli bağlamlarda yerleşim yerlerini de şiirlerinde kullanmışlardır. “Bu edebiyat geleneği içerisinde meydana getirilen eserlerde görülen ülke-şehir benzetmeleri tahmin edileceği gibi yine sevgili çevresinde ortaya konulan mazmunlardır.”⁶⁷

4.1.1. Aden

“Yemen'in kuzeyinde Umman denizi sahilinde eski bir kasaba adı olup incilerinin bolluk, irilik ve kalitesiyle şöhret bulduğundan inciye benzetilen bir nesnenin mükemmelliği daha çok “dürr-i Aden” (Aden incisi) terkibiyle pekiştirilmiş yahut Aden ile bir münasebeti zikredilmiştir.”⁶⁸

Muhibbî şiirlerinde Aden'e, “aden, dürr-i aden” şekillerinde yer vermiş ve bu beyitlerde Aden'in incileri ile meşhur olması bağlamında kullanmıştır. Muhibbî'nin gözyaşları bir deniz, gözleri inci kabuğu ve gözlerinin içindekiler incidir. Hâl böyle olunca gönül Aden'den başka bir yer değildir.

⁶⁷ Canım, a.g.e., s. 570.

⁶⁸ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 101.

Yaşum deryā şadef çeşmüm içinde bulunur dürler
Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde ‘Adensin (G.2537/ 3)

Sevgilinin hasretiyle bela dağına düşünce gözyaşları bazen deniz bazen de Aden incisi olur.

Hasretiyle düşeli küh-ı belā şahrāsına
Eşk-i çeşmüm gāh baħr olur gehī **dürr-i ‘Aden** (G.2600/ 4)

Muhibbî, inci gibi dişleriyle hadis okuduğu için şiirlerinin Aden incisi gibi kıymetlendiğini söyler.

Oķuduñ lü’lü’ dişinden iy Muhibbî çün hadīs
Anuñ içün oldı eş‘āruñ senüñ **dürr-i ‘Aden** (G.2689/ 5)

4.1.2. Bâbil

“Irak’ta Hille şehrine bağlı bir belde adı olup kalesinin içinde Hârut ve Mârut adlı iki meleğin hapis bulunduğu derin bir kuyu olduğuna inanılır. Rivayete göre bunlar insanları günahları sebebiyle kınayınca Allah kendilerini uyarmış. Eğer onlarda da insanlar gibi nefis ve şehvet bulunsaydı insanlardan daha çok günah işleyecekleri uyarısına itiraz ederek imtihan için dünyaya gönderilmek istemişler. Dünyada çok güzel bir kadın görerek ona âşık olmuşlar. Kadının vuslat için teklif ettiği günahları işlemeye başlayınca ceza olarak kıyamete kadar bu kuyuda baş aşağı hâlde asılı beklemelerine hükmedilmiş.”⁶⁹

Muhibbî, sevgilinin dudağına doymamaktan sevgilinin çene çukuruna düştüğünü söylerken çene çukurunu da Bâbil kuyusuna benzetmektedir.

La’lün tama’ı āh zenaħdāna düşürdi
Kaldum meded eyvāh **çeh-i Bâbil** içinde (G.2853/ 3)

⁶⁹ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu* 2, s. 9.

4.1.3. Bağdat

“Günümüzde Irak’ın başkenti ve en büyük şehridir. Bağdat, eskiden Abbasîlerin idare merkezi ve İslâm âleminin başkenti idi. Dicle nehrinin iki sahilinde kurulmuş olan şehir XVI. asrın ilk yarısında Osmanlı idaresine girmiş ve Osmanlı kültüründe çok önemli bir yer edinmiştir. (...) Bilhassa bizim klasik edebiyatımızda, gerek tarihî hadiseler münasebetiyle, gerekse başka nedenlerle Bağdat’ın adı çok sık geçer.”⁷⁰

Muhibbî, Bağdat’ı Dicle Nehri ile birlikte kullanmıştır. Sevgilisinin güzelliğini Bağdat’a benzetmiş ve gözyaşlarını Dicle gibi Bağdat’a doğru akıtmıştır.

Gönlümün vîrânesin luğf eyle âbâd eylegil
Gözlerüm yaşını Dicle eyledüm **Bağdâd**-içün (G.2629/ 2)

Gözlerüm yaşî biri Nîl ü birisi Dicle’dür
Hüsnün efzündür senün çün Mısr-ıla **Bağdâd’dan** (G.2736/ 3)

Muhibbî, bir beyitte ise âşık kimliği ile değil de hükümdar kimliği ile Bağdat’ı anmış ve Tebriz’i fethettikten sonra Bağdat’ı fethetme hevesine düştüğünü söylemiştir.

Feth idüp Tebrîz’i geçdük çünki Sultâniyye’den
Tâze düşdi bir heves feth itmege **Bağdâd** içün (G.2752/ 2)

4.1.4. Bedahşân

“Afganistan’ın kuzeydoğusunda Tacikistan, Çin ve Pakistan’a komşu bölgede, merkezi Feyz-âbâd olan eyalettir. Edebiyatımızda la’l denilen kırmızı renkli değerli taşın çıktığı yer olarak tanınır. Bu taşın madenden çıktığı zaman renginin soluk olduğuna, ciğer kanına bulanıp güneşte bekletilince parlak kırmızıya dönüştüğüne inanılır. Bu yüzden klasik şiirde genellikle güneş ve kanla birlikte ele alınır.”⁷¹

⁷⁰ Canım, a.g.e., s. 574, 575.

⁷¹ Emine Yeniterzi, “Klasik Türk Şiirinde Ülke ve Şehirlerin Meşhur Özellikleri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.3, S.15, 2010, s. 308.

Sevgilinin dudağı da yakuta benzer. Sevgili de aynı dudağı gibi yakut madeni çıkarılan Bedahşân'ı görmeye heves eder.

Lā' l-i nābuña şebih olduğu için husrevā
Eyledüñ görmek heves varup **Bedahşân** illerin (G.2640/ 5)

Âşık ise sevgilisinin kırmızı dudağı varken, gönlünün Bedahşân'a gitmek istemediğini söyler.

Leb-i la' l-i nigâr var-iken
İstemez dil vara **Bedahşân'a** (G.2844/ 5)

4.1.5. Çâç

“Türkistan'daki Taşkent yahut Kaşgar şehirleri için alem olmuş bir isim olup burada üretilen yaylar Acemler arasında çok meşhur olduğundan bunlara “Çâçî” yahut “keman-i Çâçî” denirmiş.”⁷²

Sevgilinin kaşı, âşığın boyu gibi anlam ilgileriyle kullanılan bu kelime Muhibbî şiiirlerinde de kullanılmıştır. Sevgiliden gördüğü eziyet ile boyu Çâç yayına dönen âşık, ah okuyla feleği bir kafese çevirir.

Bükilüp cevr-ile kıddüm olalı **Çâçî** keman
Tîr-i âhumla felek döndi müşebbek kafese (G.2792/ 2)

4.1.6. Çin

Bir Asya ülkesi. “Edebiyatta Çin, âdeta resim sanatının merkezi olarak işlenir. Çin kelimesiyle birlikte, büt, nigâr, nakş, suret vs. resimle ilgili kelimeler sık sık biraraya getirilir. Eskiden Çin ülkesinde Türkler ve özellikle Hıta, Hutun, Maçın diyarının halkıyla Çiğil güzellerinin de bulunuşu, kelimeye geniş kullanım sahası sağlamıştır. Bu ilişkiden yola çıkılarak sevgilinin misk kokulu saçını anılır. Çünkü misk orada bulunur. Çin

⁷² Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, s. 433.

kelimesinin “kıvrım, büküm” anlamı da bu ilişkiyi kuvvetlendirir.”⁷³ “Çîn ü Mâçîn”, “Çîn ü Hoten”, “Çîn ü Ferhâr” yahut “Çîn ü Tübbet” vb. şeklinde kullanıldığı da görülür.”⁷⁴

Sevgilinin saçını misk gibi kokar. Sevgili olur da saçını taramaya başlarsa miskin vatani olarak bilinen Çin ve Maçin’i bile o koku kaplar. Aynı zamanda sevgili öyle güzel kokar ki Çin’de hatta yeryüzünde bu kokuyu oluşturabilecek herhangi bir ceylan yoktur.

Eger müşgîn zülfe şâne ursan
Mu’athtar ola cümle **Çin ü Maçin** (G.2526/ 4)

Gözüne beñzemez **âhü-yı Çin’de**
Ne Çin’de belki rüy-ı zemînde (G.2918/ 1)

Bir bakışıyla âşğın gönlünü yıkan sevgilinin gözleri, küçük olması bakımından Moğol ve Çinli insanların gözlerine benzetilmiştir.

Bir nazarla uşbu gönlüm şehrini yağmalayup
Bir Muğal **Çin** gözleri Tâtâr dirler uşta sen (G.2566/ 6)

4.1.7. Engürüs

Osmanlıların Macaristan ve Macarlara verdikleri isim. Engürüs, Ungürüsü Engerüs gibi farklı şekillerde kullanımı da vardır. Edebiyatımızda çoğunlukla yiğitlik bağlamında kullanılır. Padişahların ve devlet görevlilerinin Engürüs kâfirine baş eğdirmesi ile onların yiğitliklerine övgüler dizilmiştir.⁷⁵

Muhibbî, sarışın ırkın, yani Hristiyanların İslâm’a kastettiğini öğrenince onların üzerine, Engürüs’e yürüdük demiştir.

⁷³ Pala, a.g.e., s. 103.

⁷⁴ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, s. 552.

⁷⁵ Canım, a.g.e., s. 582.

Benī aşfer ھاtuñ İslāma ھاşdıñ
İşitdük ‘azm itdük **Engürüs’a** (G.2841/ 5)

4.1.8. Hıtâ

Hatâ, Hutên şeklinde kullanımlarını da gördüğümüz Hıtâ, Çin’in kuzeyi ile Türkistan’a verilen addır. Bugünkü sınırları Moğolistan ve Mançurya ile Sibirya topraklarının bir bölümünde yer alır. Moğolların Hatâ adlı kabilesinin bu bölgede yaşaması üzerine bu isimle anılmıştır. Bu kelime özellikle âhû ve misk kelimeleri ile beraber kullanılır. Misk âhûlarının burada çok olması ve miskin diğer yerlere buradan ulaştırılması sebebiyle şiirlerde sıklıkla anılmıştır.⁷⁶ Bazı şiirlerde de hata kelimesi ile birlikte kullanılır.

Sevgilinin saçları misk kokar. Herhangi bir koku o kokuyla kıyaslanamaz. Hıtâ miski dahi o kokunun yanından geçemez. Zira bu kokuyu verebilecek bir âhû yoktur. Bu kokuyu Hıtâ miski olarak adlandırmak, Hıtâ miskine benzetmek âşık için utanılacak bir şeydir.

Zülfe didüm **müşg-i Hıtâ** bildüm ki itdüm çok ھاtâ
Kan itse kul kanı ‘atâ kanı yumazlar kan-ıla (G.2931/ 4)

Gördi Muhibbî zülfüne **müşg-i Hıtâ** didi
Ol dem bu dem yüze dutar şermesâr elin (G.2613/5)

Dimâğın ‘âlemün pür itdi zülfün
Hıtâ’da var mı böyle müşg-i âhû (G.2760/ 4)

Öyle ki Hıtâ miskleri dahi o saçın kokusuna gelmektedir. Zaten sevgilinin saçlarının kokusu varken kimsenin Hoten’e doğru gitmesine gerek yoktur.

Büy-ı zülfüne irem diyü gelür **misk-i Hıtâ**
Yoħsa terk itmezdi ol hergiz Hırāsân illerin (G.2640/ 2)

⁷⁶ Pala, a.g.e., s. 197.

Zülfünûn bûyî ‘âlem mu‘atârken bugün

Varmasun şimden girü kimse **Höten’den** canibe (G.2894/ 4)

4.1.9. Horâsân

İran’ın doğusunda yer alan bir bölge olup zaman zaman şiirlerde konu edilmiş bir bölgedir. Muhibbî’nin şiirinde Hıtâ miski anılırken miskin üretildiği bölge Horasan illeri diye anılmıştır.

Bûy-ı zülfüne irem diyü gelür misk-i Hıtâ

Yoğsa terk itmezdi ol hergiz **Hörâsân** illerin (G.2640/ 2)

4.1.10. Isfahan

“ İnan’da bir beldedir. İspehân da denir. (...) Deccâl’in buradan zuhur ve büyük kahtın buradan neş’et edeceği mervîdir. Bu beldede kırk gün oturanlar mutlaka bencil ve cimri olurmuş. Isfahan musikîde bir makam adıdır. Isfahan sürmesi meşhurdur. Edebiyatımızda Isfahan, Isfahânî, Sıfahân şeklinde kullanılmıştır.”⁷⁷

Muhibbi şiirlerinde Isfahan’ın meşhur sürmelerini anarak sevgilinin ayağını bastığı topraktan daha güzel bir sürme olamayacağını söyler.

Hâk-i pâyı var-iken bu çeşm-i hûn-âlüduma

Kühî için añmañ baña hergiz **Sıfahân** illerin (G.2630/ 4)

Hâk-i pâyı tütüyâdur gözlerüme iy şabâ

Zahmete girme varup gezme **Şıfahân** illerin (G. 2640/ 3)

Sürme ideyin gözlerüme iy şabâ getir

Hâk-i derini **kühî-i Şıfahân**’a virmezsin (G.2583/ 3)

⁷⁷ Onay, a.g.e., s. 212, 213.

4.1.11. İnan

Anadolu ile kara sınırı olan ÷lkelerdendir. Divan edebiyatı geleneğinin önemli sanatçuları bu bölge topraklarında yetişmiştir. Şiirimizde bu önemli şairlere telmihler yaparak şairlik seviyelerinin üst düzey olduğunu söyleyen sanatçılar vardır. Milli destanları Şehname’de geçen olaylar ve yer alan kahramanlar da şiirimizde çeşitli bağlamlarda kendisine yer bulmuştur.

Sevgilinin kapısında köle olmak yahut sevgilinin bir öpücüğüne nail olmak âşık için paha biçilemez bir durumdur. İnan ve Turan illerinin tamamını âşığa verseler yine de sevgilinin busesini değışmeye yeterli değildir.

Buldı Muhibbî çünkü işigün gedâlığın
İnan’a degül bel bile Türân’a virmezsin (G.2583/ 6)

Büşe-i la’l-i lebinün kem bahâsıdur eger
Virselser ser-cümleten İnan u Türân illerin (G.2630/ 5)

4.1.12. İstanbul

Tarih boyunca birçok medeniyeti ağırlamış ve 1453’ten sonra Türklerin fethettiğı İstanbul, divan şairlerinin sıklıkla şiirlerinde yer verdiği bir yerleşim yeridir. İstanbul’un güzellikleri, güzelleri vb. birçok unsuru şiirlerin arasında görmek mümkündür. Hatta İstanbul’u öven kasidelere dahi rastlanmaktadır. Geçmişten beri çok sayıda isim almış İstanbul, şiirlerde, “ İstanbul, Dersaadet, Konstantin, Konstantiniyye, Sitanbul vb” şekillerde gör÷lmektedir.

Muhibbî, aşk sebebiyle dök÷len gözyaşlarını, İstanbul’u çevreleyen denize benzetmektedir.

Didiler yaşum görenler kim alur etrafımı
Şehr-i Kostantin’i hoş kuşadı deryâdur yine (G.2825/5)

4.1.13. Karaman

“Divan şiirinde yer alan ve etrafında çeşitli hayaller oluşturulan coğrafyalardan biri de Karaman’dır. Karamanoğulları Beyliği’nin önemli merkezlerinden biri olan Karaman/Larende şairlerin çeşitli vesileler ile zikrettikleri bir yerdir. Karaman, divan şairleri tarafından coğrafi, tarihî, siyasî, kültürel ve bazı sosyal özellikleriyle ele alınmıştır. Şairler, Karaman ile çeşitli söz ve anlam oyunları yaparak bu kelimenin sağladığı çeşitli çağrışımlardan istifade etmişlerdir.”⁷⁸

Karaman ile ilgili kullanımlardan biri de sözde durmamak üzerinedir. “Muhterem fâzıl Veled Çelebi’ye ait bir mecmuada şu fıkra yazılıdır: “Şair Karamanlı Nizâmî, bir gece Karamanoğlu Mehmed Bey’in işret meclisinde bulunur ve Bey hakkında yazdığı kasideyi okur. Mehmed Bey câize olmak üzere “falan ve filan köylerin mahsulünü bağışladım, yarın hatırlat, fermanını vereyim!” der. Sabah olunca Nizâmî huzura girer, vaadini hatırlatır. Mehmed Bey, “Ben, akşam aklım başımda olmayarak, sarhoşlukla bir halt etmişim” deyince, şair: “Şâhım asıl haltı şimdi ettiniz cevabını verir. İşte “Karamanoğlu gibi akşam verdiğini sabah alır” sözü bu vâkıa dolayısıyla şâyi olmuştur.”⁷⁹

Muhibbî de aşk üstüne söz verip sözünden dönen sevgilisini Karaman şahına benzetmektedir.

İy Muhibbî ‘ahd ider ‘ahdine tîz turmaz döner

Şöyle beñzer nâz-ıla **şâh-ı Karaman’dur** gelen (G.2674/ 5)

4.1.14. Ken’ân

Günümüzdeki Filistin topraklarının eski adı. Hz. Ya’kûb’un yaşadığı topraklar olarak bilinmektedir. Şiirlerde Hz. Yusuf ile birlikte “Yusuf-ı Ken’ân” biçiminde sıklıkla kullanılmaktadır. Hz. Ya’kûb’un Hz. Yusuf’u kaybetmesinden sonra ağlaması, Hz. Yusuf’un babasının kör olan gözlerini gömleği ile açması da sevgili ve âşık arasındaki olaylarla teşbih edilmiştir.

⁷⁸Hasan Kaplan, “Divan Şiirinde Karaman”, *Türkiyat Mecmuası*, C. 26/2, 2016, s. 206, 207.

⁷⁹ Onay, a.g.e., s. 243.

Görmez-istem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm ser-te-ser ğarķ ide **Ken‘ān** illerin (G.2630/ 2)

Gözlerüm Ya‘kūb-veş kan-ıla tolsa tañ degül
Hüzn ara dil **Yūsuf-ı Ken‘ān’ın** eyler ārzū (G.2778/)

Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle
Bu ‘āşıkı iy **Yūsuf-ı Ken‘ān’um** unıtma (G.2815/ 4)

4.1.15. Mısır

“Divan şiirinin coğrafyası içinde Mısır’dan çok bahsedilir. Yusuf ile Züleyha’nın maceraları orada geçmiştir. Nil nehri Mısır’a hayat vermektedir. (...) Yine Yusuf peygamberin güzelliğinin telmihen sevgilinin yüzü Mısır’a, kendisi de sultana benzetilir. (...) Kelimenin “ülke, memleket” anlamıyla da çok zaman tevriye yapılır.”⁸⁰

Sevgili için akıtılan gözyaşı Nil ve Dicle nehri gibi olmuştur. Çünkü sevgili hem Dicle’nin beslediği Bağdat’tan hem de Nil’in beslediği Mısır’dan daha güzeldir.

Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicle’dür
Hüsünüñ efzündür senüñ çün **Mısr-ıla** Bağdād’dan (G.2736/ 3)

4.1.16. Nahçıvan

“Aras nehrinin sol kolu olan Nahçıvançay’ın sağ kıyısında deniz seviyesinden 910 m. yükseklikte kurulmuştur. Nahçıvan’ın ne zaman kurulduğu ve kimler tarafından iskân edildiği hakkında kesin bilgi yoktur. Efsaneler ve halk rivayetlerinde burası Nûh’un gemisinin durağı olarak tasvir edilir.”⁸¹

Aras nehrinin kolunun buradan geçmesi vesilesiyle ismi anılmıştır.

⁸⁰ Pala, a.g.e., s. 315.

⁸¹ Hüsamettin M. Karamanlı, “Nahçıvan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, C. 32, s. 294.

Naḥçivāndur ki sanur göñlümi vîrāne görüp
Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Aras'a (G.2974/ 5)

4.1.17. Osman İlleri

Batı Anadolu'nun kuzeyinde beylik olarak ortaya çıkıp geniş bir coğrafyaya yayılmış ve kurucusunun adıyla anılan Türk-İslam dünyasında en uzun ömürlü devlet. Osmanlı Devleti şiirlerde zaman zaman kullanılmıştır.

Muhibbî, sevgilisi kadar güzelini, Mısır, Şâm ve bütün Osmanlı illerini gezdiği hâlde görmemiştir.

Muşhaf-ı hüsnüñ ḥaķı bir saña beñzer görmedi
Mısr u Şâm'ı geşt iden ser cümle 'Osmān illerin (G.2630/ 3)

4.1.18. Peç

Peçuy olarak da kullanılan, Macaristan'da bir şehir. Mohaç Muharebesi'nde alınamamış daha sonra yapılan Macaristan seferi sonucunda alınmıştır.

Muhibbî, sevgilinin gönlüne girebilmenin ne kadar zor olduğunu, padişah olarak güçlkle hâkim olduğu Peç şehrindeki katılığa benzetmektedir. Bunlar, âşık Muhibbî'nin, Sultan Kanunîliğini de hissettirdiği beyitlerdir.

Katı göñline girilmek ne mümkün
Görilmedi bu sahtlık **şehr-i Peç'de** (G.2866/4)

Muhibbî katıdur göñli nigāruñ
Ol istiḥkām yokdur **şehr-i Peç'de** (G.2868/5)

4.1.19. Rûm

“Eskiden Doğu Roma İmparatorluğu Anadolu’yu da içine aldığı için Anadolu’ya Rûm, Anadolululara da Rûmî denilirdi. Burada yaşayan insanlar beyaz ırdan ve güzel oldukları için şiirlerde hemen çok zaman Habeş, Zenci ve Zengibâ ile karşılaştırılır ve tezat sanatı yapılırdı.”⁸²

Muhibbî, sevgilisinin yüzünde beliren ayva tüylerini siyahlığı bakımından Rûm’a gelen Habeş askerlerine benzetmektedir. Aynı zamanda sevgilinin siyah saçlarının da yüzünün güzelliği ile yarışamayacağını söylerken yüzünün beyazlığını Rûmilere, saçları da kâfirlere benzetmiştir.

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi hattı dilberün

Didüm ki sultân-ı Habeş **Rum’a** gelüpdür ceng için (G.2747/ 4)

Hüsününe olmaz muķābil küfr-i zülfün dagılır

Rümiler leşker çeke çün kâfiristân üstine (G.2942/ 6)

4.1.20. Şâm

“Şâm şehri(...) Sevgilinin saçları ile Şâm çok zaman birlikte bulunur. Mehdî Şâm’da ortaya çıkacaktır. Şâm’ın şışesi, zırhı ve gülsuyu da ünlüdür. Kelimenin gece anlamıyla ilgili olarak “Şâm-ı garîbân (gariplerin akşamı)” tamlaması kullanılır.”⁸³

Muhibbî, Şâm’ı coğrafi anlamda kullanırken sevgilisi kadar güzelini, Mısır, Şâm ve bütün Osmanlı illerini gezdiği hâlde görmediğini söyler.

Muşhaf-ı hüsünüñ hâkı bir saña beñzer görmedi

Mısr u **Şâm’ı** geşt iden ser cümle ‘Osmān illerin (G.2630/ 3)

⁸² Pala, a.g.e., s. 380.

⁸³ a.g.e., s. 420.

4.1.21. Habeş

“Afrika’nın doğusunda ve Yemen’in karşı kıyısında bulunan Habeşistan ülkesi ve burada bulunan halk. Habeşliler siyâhî renkte olurlar. Divan şiirinde hem coğrâfî, hem de esir ve köle oluşları nedeniyle anılmışlardır. Ancak daha önemlisi gecenin rengi, sevgilinin kara renkli zülfü ve ben’i, Habeş olarak nitelenir. Yine bunun karşıtı olarak da Rûm (Anadolu ve halkı) yüz; gündüz ve aydınlık özellikleriyle Habeş’e alternatif olur.”⁸⁴

Muhibbî, sevgilinin yüzündeki siyah hat belirince bu hattı, beyaz-siyah bağlamını düşünerek Rûm ülkesine savaşmaya gelmiş Habeş sultanına benzetmiştir.

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ھاٲٲٲ dilberüñ

Didüm ki **sultān-ı Habeş** Rum’a gelüpdür ceng içün (G.2747/ 4)

4.1.22. Sultaniyye

İran’ın Zencan eyaletinde yer alan bir şehirdir. XIII. asırda İlhanlı Devleti’nin başkentliğini yapmıştır. İlhanlıların hükümdarlarından Olcaytu’nun kendisi için yaptırdığı Olcaytu Türbesi şehrin önemli bir yapısıdır.⁸⁵

Muhibbî’nin şiirinde ise fethedilen yerlerden biri olarak Tebriz ile birlikte adı geçmektedir.

Feth idüp Tebrîz’i geçdük çünkü **Sultāniyye’den**

Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād içün (G.2752/2)

4.1.23. Tebriz

İran’da, Doğu Azerbaycan eyaletinin merkezi durumunda olan şehirdir. İran’ın en kalabalık şehirlerinden biri olup halkının büyük çoğunluğu Azerilerden oluşur. Dilleri de Azerbaycan Türkçesidir.⁸⁶

⁸⁴ a.g.e., s. 178.

⁸⁵ Abdülkadir Yuvalı, “İlhanlılar”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000, C. 22, s. 103.

⁸⁶ Ali Sinan Bilgili, “Tebriz”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011, C. 40, s. 219.

Muhibbî'nin şiirinde ise fethedilen yerlerden biri olarak Sultaniyye ile birlikte adı anılır.

Feth idüp **Tebrîz'i** geçdük çünkü Sultāniyye'den
Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād için (G.2752/2)

4.1.24. Turan

“Tûr: Ferîdûn'un oğlu ile ân: aitlik ve yer eki şeklinde iki kısımdan oluşan Turan sözcüğü Doğu'da toprakları geniş bir bölgeyi betimler. Hârizm ülkesi ve Ceyhun ırmağıyla ortak sınırları vardır. Ferîdûn'un topraklarını üç oğlu arasında paylaşırması sırasında bu bölgeler Tûr'a verilmiş, bu nedenle de Turan olarak anılmaya başlamıştır.”⁸⁷

Sevgilinin kapısında kul, köle olmak âşık için paha biçilemez bir nimettir. İran ve Turan illerinin tamamını âşiğa verseler bile bu nimeti başkasına vermeyi asla düşünmez.

Buldı Muhibbî çünkü işigün gedâlgın
İrân'a degül bel bile **Tûrân'a** virmezsin (G.2583/ 6)

4.1.25. Yemen

Arap yarımadasının güneybatısında bulunur. İçerisinde yer alan ve en iri, en kıymetli incilerin vatanı olan Aden'den ötürü edebiyatımızda inci ile birlikte sıklıkla anılmaktadır.

Muhibbî gözyaşını en saf inciye benzetirken onun gibisinin Yemen'de dahi bulunamayacağı fikrindedir.

Gözüm yaşına beñzer dürr-i şâfî
Arayup bulmayasız siz **Yemen'de** (G.2881/ 4)

⁸⁷ Yıldırım, a.g.e., s. 690.

Sevgili için dökülen gözyaşı denize, gözler inci kabuğuna, içindekiler de inciye benzetilince Muhibbî'nin gönlü de Yemen'de bulunan ve en kıymetli incilerin çıkarıldığı Aden'den başka bir yer değildir.

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürler

Didüm iy dil seni bildüm **Yemen** mülkinde 'Adensin (G.2537/ 3)

4.2. YERLEŞİM YERİ DIŞINDAKİ COĞRAFİ UNSURLAR

Divan şairleri, şiirlerini kurgularken birçok kelimeyi birçok anlam ilgisiyle şiirlerinde kullanmaktadır. Şair hayal dünyasında kurguladığı anlam oyunlarını yaparken dünyevi unsurları bir kenara bırakmaz. Her zaman görülebilecek coğrafi unsurlar da faydalanılan kaynaklardandır. Bu bölümde, Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde yer alan; akarsu, nehir, dağ, deniz, bahçe ve dini mekânlar ele alınmış ve hangi anlam ilgileriyle kullanıldığı belirtilmiştir.

4.2.1. Aras Nehri

Türkiye'de Doğu Anadolu'da doğup, Azerbaycan'da Kura Nehri ile birleşerek Hazar Denizi'ne dökülen bir nehirdir. Toplamda 1059 kilometre uzunluğunda olan bu nehrin 548 kilometresi Türkiye sınırları içerisinde yer alır.⁸⁸

Muhibbî, gözyaşını Aras gibi akıtmadıkça yüzünün karasını temizleyemeyeceği fikrindedir.

Yüzüñüñ karasını yumaya bu dîdelerüñ

Tâ ki beñzetmese göz yaşını **cüy-ı Aras'a** (G.2880/ 4)

Aras, Hazar Denizi'ne dökülmeden önce Nahçıvan üzerinden Kura Nehri'ne bağlanır. Muhibbî bunu hatırlatıp, sevgilinin gönlünü virane edip, gözyaşlarını Aras'a benzettiğini söyler.

Nağçıvândur ki sanur göñlümi vîrâne görüp

Beñzedür gözlerümüñ yaşını **cüy-ı Aras'a** (G.2974/ 5)

4.2.2. Bisütûn Dağı

“Ferhâd'ın deldiği dağ. İran'da Hemedan il Hilvan arasında ve Hemedan'dan dört konaklık mesafede, Kirmenşah yakınlarında çok dik ve sarp bir dağdır. Birçok mağaraları

⁸⁸ Metin Tuncel, “Aras”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, C. 3, s. 332.

ve eski İnan eserlerinden kalma heykelleri, tasvirleri ile meşhurdur. Rivayetlere göre Ferhâd, Şirin'in sarayına buradan süt akıtmak için kanallar açmış ve yine Husrev'in bir oyunuyla Şirin'in aşkına bu dağları parçalamaya girişmiştir. Ancak sonunda Şirin'in uğruna yine bu dağlarda can vermiştir.”⁸⁹

Bisütûn Dağı, şiirimizde Ferhâd ile Şirin ile birlikte sıklıkla yer alır. Zaman zaman da “sütunsuz, direksiz” manaları ile tevriyeli olarak da kullanılır. Âşık, sevgiliden ayrı düşünce feryad etmek için Bisütûn'a çıkar

Ol lebi şîrinden ayru düşeli taglara dil

Bisütûn tagına çıkdum döstlar feryâd için (G. 2752/ 1)

Muhibbî, Ferhâd daha Bisütûn Dağı'nı bilmezken kendisinin dağ delicilikte ustalaştığını söyleyerek Ferhâd'dan daha büyük bir âşık olduğunu belirtir.

Bî-sütûn adın dahı işitmemişdi küh-ken

Ben belâ kühında Ferhâd idüm iy şîrîn-zebân (G.2644/ 2)

Bî-sütûn'dan muhkem iken iy Muhibbî küh-ı ğam

Kühkenlik san'atında ben dahı verzîdeyin (G.2675/ 5)

4.2.3. Ceyhun Nehri

Orta Asya'nın en uzun nehirlerinden biridir. Amuderya, ab-ı amu olarak da bilinir. Pamir dağlarından doğup Aral gölüne dökülür.⁹⁰ Âşığın gözyaşlarının nehirler gibi akması ilgisi ile gözyaşlarının benzetildiği nehirlerden biridir.

Muhibbî, sevgilisi için gözlerini ve gözyaşını nehirlere döndürmüştür. Hatta gözyaşlarının yanında bu nehirler ancak bir damla nispetindedir.

Gözümüñ biri Seyhûn'a birisi döndi **Ceyhûn'a**

'Aceb mi nâleler kılrsa dönüpdür dilde gerdûna (G.2889/ 1)

⁸⁹ Canım, a.g.e., s. 577.

⁹⁰ Emel Esin, “Amuderya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, C. 3, s. 98.

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî payına
Râh-ı 'ışkında eger eşk-ile **Ceyhûn** olasın (G.2700/ 5)

Gözüm yaşı benüm serv-i revānum
Akar küyuñda olmış **âb-ı Āmū** (G.2767/ 3)

İy Hıtâ maĥbûbı sensüz sorma ĥâlüm hicr ara
Gözlerüm yaşına nisbet kaçredür **âb-ı Āmu** (G. 2776/5)

4.2.4. Dicle Nehri

Türkiye'de doğup Irak'ta Fırat Nehri ile birleşerek Basra Körfezi'ne dökülen nehir. Âşğın gözyaşlarına teşbih edilerek kullanılır. Ayrıca nehrin Bağdat'tan geçmesi de bazı beyitlerde Bağdat ile birlikte anılmasına yol açmıştır.

Göñlümüñ vîrânesin luţf eyle âbâd eylegil
Gözlerüm yaşını **Dicle** eyledüm Bağdâd-içün (G.2629/ 2)

Gözlerüm yaşı biri Nîl ü birisi **Dicle'dür**
Ĥüsñüñ efzûndur senüñ çün Mısr-ıla Bağdâd'dan (G.2736/ 3)

4.2.5. İrem

“Âd'ın oğlu Şeddâd'ın cennete nazîre olarak yaptırdığı meşhur ve gayetle güzel bahçe ve köşk ki edebiyatımızda yalancı cennet, ma'mûr, âbâdân ve neşât-efzâ yer mânâsında ve ekseriya bâğ sözü ile beraber kullanılmıştır.”⁹¹

Sevgili, bütün güllerin şahı olduğu için onun bulunduğu yer de en güzel çiçeklerin yurdu İrem'dir.

⁹¹ Onay, a.g.e., s. 218.

Yüzinde güller açılmış kızılı agı ag olmuş
İrem gülzâridur gūyâ ya güllerüñ tarıdur bu (G.2774/ 3)

4.2.6. Kâbe

“Mekke’de Harem-i Şerîf’in içinde bulunan kutsal bina. Beytullah, Beytü’l Harem, Kâ’betullâh adlarıyla da bilinir. Kâbe, Mekke civarındaki dağlardan alınan siyah taşlarla binâ edilmiştir. İbrahîm peygamber ile oğlu İsmâil peygamber tarafından bugünkü yerine inşa edilmiş olup cahiliye devrinde tamir görmüştür. (...) Edebiyatta aşk, sevgi, güzellik, kavuşma vs. imajlar için Kâbe adı çokça anılır. Özellikle tenasüp yoluyla çok kullanılır. Sevgilinin yüzü ve mahallesi Kâbe’ye benzetilir.”⁹²

Sevgilinin bulunduğu yer, âşık için Kâbe gibidir. Âşıkların secdegahları orası olmuştur. Âşıklar buraya kurban olmak için gelirler. Bazen de âşık, Kâbe’yi bırakıp sevgilinin semtini tavaf etmek için revan olur.

Ka’be-i kūyuñ nigārâ kıble-i ‘uşşâkdur
‘Āşık-ı dil-ḥasteye yok andan artuk secdegāh (G.2804/ 2)

Ka’bedür kūyı gelür sürün sürün ‘âşıkları
Ya’ni varup virmege ḳurbânın eyler ârzü (G.2778/ 3)

Ka’be’dür kūyı tavāf itmek diler gönüm anı
Ger ḳabūli ola ḳurbân olayım ben cān ile (G.2989/ 2)

Ka’be’yi koyup kūyına olam revān didüm
İy şeyḫ-i şehri baña di rāh-ı şavāb ne (G.2925/ 4)

Muhibbî, sevgilisinin gelip gönlünü almasını isterken Kur’ân-ı Kerîm’de geçen hacc-ı ekber ifadesine tasavvuf ehlinin yorumu olan “Bir gönül yapmak hacc-ı ekberdir (büyük hacdır).” düsturunu da hatırlatmaktadır.

⁹² Pala, a.g.e., s. 245.

Gönlümüñ vîrânesin iy döst ma‘mür eylegil

Ka‘be yapmakça dimişlerdür yapan dil hânesin (G.2734/ 2)

4.2.7. Kaf Dağı

“Dünyanın etrafını çevreleyen ve bütün dağların köklerinin yerin derinliklerinde ona bağlı olduğuna inanılan, büyük kısmı suyun altında, okyanusların derinliklerinde bulunan, her sabah güneş doğduğunda güneş ışınlarının üzerine düşmesiyle yansımalarının yeşil görüldüğü, ankânın da üzerinde yuva kurduğu kabul edilen efsanevi dağ.”⁹³

Muhibbî de şiirlerinde Kaf Dağı’na Anka ile birlikte yer vermiştir. Kendisini Anka’ya benzetmiş ve mekânının Kaf olduğunu söylemiştir.

Ķāf-ı istiğnā maķāmum oldı [bak] ‘Anķā gibi

Tu‘mesinden bu cihānuñ fāriğü‘l-bālam bugün (G.2582/ 3)

Âşık çalışıp çabalamak suretiyle, Anka gibi Kaf Dağı ile yakınlık kurmak niyetindedir.

Ķaşd kıldı himmetüm bāzı ķanā‘at Ķāf‘ına

Tā ki ülfet duta ‘Anķā gibi varup **Ķāf-ıla** (G.2824/ 3)

Anka kuşunun ortalıkta gözükmeyip kanaat etmesi de konu edilmiş, dünyadan, maddeden geçmeden Anka gibi olunmayacağı, Kaf’a ulaşılamayacağı hatırlatılmıştır.

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn

Göstere **Ķāf-ı ķanā‘at** içre ‘Anķā meşrebin (G.2664/ 4)

Ķāf-ı ķurbet bu gönül Sīmurğ‘ına olmaz mekân

Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye (G.2998/ 3)

⁹³ Yıldırım, a.g.e., s. 444.

4.2.8. Kevser

“Cennette bir suyun adı. Kur’ân-ı Kerîm’de Kevser sûresi vardır. (nr.108) Tefsîrlerde Kevser hakkında çok çeşitli izahlar yer alır. Akarsu veya göl olduğu, boyunun Mekke ile Yemen, eninin de Safâ ile Aden arası kadar olduğu, etrafında birçok kıymetli kâseler bulunduğu, oradan bir kez içenin bir daha susamadığı vs. bunlardandır. (...) Edebiyatta sevgilinin dudağı için benzeyen olur. Âb-1 Kevser ve Şarâb-1 Kevser tamlamalarıyla da kullanılır.”⁹⁴

Muhibbî, sadece cennet için korku ile ibadet eden zâhîde seslenirken Kevser’den bahseder. Zâhid, Firdevs Cenneti’ni ve Kevser’i amaçlarken rind olan sevgilinin yüzüne âşıklıktan başka bir hesap yapmaz.

‘Âşıkuz dîdâr-ı yâra gayrı yok maşşûdumuz
Bilürüz zâhid seni firdevs-ile **kevserdesin** (G.2504/ 2)

Cennete aldanma zâhid gibi bakma **kevşere**
İy gönül olduñ bugün çün ‘âşık-ı dîdâr sen (G.2727/ 6)

Sevgilinin dudağı kevşere teşbih edilir.

Didüm gülgün midur rüyuñ didi bir haddi alam ben
Didüm **kevşer** midür la’ lüñ didi âb-1 zülâlam ben (G.2505/ 1)

Dünyada eğlenmeden yaşayıp gitmenin telafisini ancak Kevser şarabı ile yapılacağını düşünen Muhibbî bunu temenni etmiştir.

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilâ ger geçesin
Yarın anda umaram **kevşer şarâbın** içesin (G.2594/ 1)

⁹⁴ Pala, a.g.e., s. 268.

4.2.9. Meriç ve Tunca

Meriç, Bulgaristan'da doğup Edirne üzerinden Ege'ye dökülen bir nehirdir. Türk-Yunan sınırının bir kısmını oluşturur. Tunca ise Bulgaristan'dan doğarak Türkiye'ye giren bir nehirdir. Meriç Nehri'nin başlıca kollarından biri olup 12 kilometrelik kısmı Türk-Bulgar sınırını oluşturur.⁹⁵

Meriç ve Tunca, Muhibbî'nin gözyaşlarını benzettiği nehirlerdendir.

Akar bu gözlerüm yaşına mânend

Meriç'dür birisi birisi **Tunca** (G.2876/ 3)

4.2.10. Merve

“Mekke'de bir dağ. Hacılar, Merve ile Safa arasında sa'y eyleyerek haccın bir farızasını yerine getirmiş olurlar. Bu iki tepe arasında 7 defa gelip gitmek İsmail Peygamber'in annesi Hacer'in, su aramak için koşuşturması hatırasına yapılır. Divan şiirinde Kâbe unsuru yanında yer alır.”⁹⁶

Muhibbî, Merve'yi bir beyitte Merve hakkı için kalıbıyla birlikte kullanmıştır. Safa ve Merve hakkı şeklindeki yemin kalıplarını, devamında “yemin ederim” sözcüğü varmış gibi anlamak gerekir.⁹⁷

Varursam Ka'be-i küyına yârûñ

Bulurdum **Merve** haqqıyçün şafâ ben (G.2667/ 2)

4.2.11. Necd

“Civarındaki çukur alanlara göre yüksek olan bölgenin adı Necd (yüksek yayla / plato) olup kaynaklarda Nücad şeklinde de geçer. Klasik kaynaklarda, Arabistan yarımadasının sahil şeridini teşkil eden Tihâme üzerinde yükselen bölge veya yüksek

⁹⁵ Metin Tuncel, “Meriç”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2004, C. 29, s. 189.

⁹⁶ a.g.e., s. 307.

⁹⁷ Yılmaz, a.g.m., s. 87

kısımları Tihâme ve Yemen'e, alçak kısımları Irak ve Suriye'ye bakan büyük bir bölümü çöl olan geniş arazi için kullanılmaktadır.”⁹⁸

Muhibbî, insanın aşk ile mecnun olmadan Necd'e varmasının uygun olmayacağı düşüncesindedir.

Kişi 'ışk-ıla mecnûn olmayınca
Vara lâyıķ degüldür **kûh-ı Necd'e** (G.2868/ 4)

4.2.12. Nil

“Mısır'ın hayat kaynağı olarak bilinen nehirdir ki ülkeyi baştan başa geçerek Akdeniz'e dökülür. Divan şiirinin coğrafyası içinde önemli bir yer tutar.”⁹⁹

Nil, coşkunluğu bakımından âşığın gözyaşlarına benzetilir. Sevgilisi için yaş akıtan âşığın iki gözü Nil gibi olmuştur.

Gele iy Yûsuf-ı Mışrî gönül tahtında sultân ol
İki yirden akıtdum **Nil'i** gözüm mâcerâsından (G. 2739/ 4)

Nüş it Muhibbî gül gibi cüş idesin tâ **Nil** gibi
Feryâd idüp bülbül gibi hoş-ğâl olayın bir zamân (G.2500/ 6)

Gözüm yaşı tuğyân ider iy Yûsuf-ı Mışrî
Rağm eyle baña yoksa kalursın **Nil** içinde (G.2853/ 4)

Mâyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde'î
Sedd bağlanmaz **Nil'ün** mecrâsına hâşâkden (G.2638/ 3)

Gözlerüm yaşı 'aceb mi dönse **Nil** ırmagına
Bu gönül Mısr'ında oldu çünkü mihrün pâdişâh (G.2804/ 3)

⁹⁸ Zekeriya Kurşun, “Necid”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, C. 32, s. 491.

⁹⁹ Pala, a.g.e., s. 359.

Gözümden akar-iken Nîl ü Ceyhûn

‘Aceb budur ki gönlüm yana teşne (G.2907/4)

4.2.13. Selsebil

“Kur’ân’da selsebîl kelimesi, cennette iyi insanlara ihsan edilecek nimetlerden söz eden, “Onlara orada zencefil karışımı bir kadehten içirilir; -içindeki- orada selsebîl diye isimlendirilen bir pınardandır” meâlindeki âyette geçer (el-İnsân 76/17-18). (...) Selsebîl kelimesi, klasik şiirde âb-ı hayât gibi sevgilinin dudağındaki lezzet ve ölümsüzlük özelliğinden kinaye olarak sıkça kullanılır. Cennette olması, devamlı akması, herkesin ona ulaşamaması gibi sebeplerle de edebiyatta selsebîl âşıkın arzuladığı bir mekân olarak geçer”¹⁰⁰

Muhibbî, sevgilinin lal gibi kırmızı dudağının şarabını içerse cennetteki selsebil ve kevsere göz ucuyla dahi bakmayacağını söyler.

Ger naşîb ola içem ben la ‘l-i nâbuñ cür ‘asın

Göz ucuyla bakmayam da **selsebîl** ü kevsere (G.2913/ 3)

4.2.14. Seyhun

Siriderya olarak da bilinir. “Tanrı dağlarından kaynağını alan Narinderya ile Karaderya’nın birleşmesi sonucu meydana gelir. Bu iki kol arasında kalan kesime Türkçe’de “iki su arası” anlamına gelen Farsça Miyân-Rûdân adı verilmiştir. (...) Araplar’ın Seyhun dedikleri nehir ayrıca çevresindeki başlıca şehirlerin adlarıyla da anılmıştır. (...) Türk edebiyatının en önemli eserlerinden olan Dede Korkut hikâyelerinin Siriderya kıyılarında cereyan etmesi ve Ahmed Yesevî’nin kurduğu Yeseviyye tarikatının ilk önce bu nehrin çevresinde gelişmesi, Siriderya havzasının kültür tarihi açısından önemini ortaya koyan başlıca örneklerdir. Gerçekten Türk devlet ve hanlıkları buralarda kurulmuş, büyük düşünürler ve önemli eserler burada ortaya çıkmıştır.”¹⁰¹

¹⁰⁰ Lütfullah Cebeci, “Selsebîl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, C. 36, s. 447.

¹⁰¹ Abdullah Muhammedcanov, “Siriderya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, C. 37, s. 272.

Muhibbî, sevgilisinin aşkı uğruna akıttığı gözyaşlarını Ceyhun ile birlikte Seyhun'a benzetmiştir.

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyhūn'ı **Ceyhūn'ı**
Hezārān āferīn olsun ne hoş beñzetmiş ol nehre (G.2860/ 3)

Gözümüñ biri Seyhūn'a birisi döndi **Ceyhūn'a**
'Aceb mi nāleler kılsa dönüpdür dilde gerdūna (G.2889/ 1)

4.2.15. Tuna

Almanya'da doğup, Avrupa'dan geçerek Karadeniz'e dökülen bir nehir olup Muhibbî'nin gözyaşını benzettiği unsurlardan biridir.

Muhibbî şol kadar dökdüñ gözün yaşı geçid virmez
Görenler didiler beñzer bi- 'ayni yaşuña **Tuna** (G.2889 /5)

4.2.16. Zap

Doğu Anadolu'dan doğup Dicle ile birleşen bir nehirdir. Muhibbî, gözyaşlarının Zap'a dönmesinin şaşılacak şey olmadığını söyler.

Bu Muhibbî gözleri yaşı olup āb-ı revan
Dōstlar itmeñ ta' accüb dönse **Zāb'uñ** 'aynına (G. 2861/5)

4.3. DEĞERLİ TAŞLAR VE MADENLER

Geçmişten bugüne kadar gerek renkleri gerek estetik duruşları gerekse ender bulunur oluşları bazı taşları ve madenleri değerli kılmıştır. İnsanlar bu taşlarla ve madenlerle çeşitli eşyalar yapmışlar bazen de mekânların ve insanların süslenmesinde bu taşlara ve madenlere başvurmuşlardır. Divan şiirinin güzele ve güzelliğe olan tutkusu şiirlerde güzel hayallerin yanında, güzel maddi varlıkların da kullanılmasını sağlamıştır. Özellikle sevgili çevresinde kurulan hayalleri güzel kelimelerle süslemek şairin bir hüneridir. Bu güzel kelimelerin bir kısmını da değerli taşlar ve madenler oluşturmaktadır. Bu bölümde Muhibbî'nin şiirlerinde yer alan sekiz değerli taş ve maden incelenecektir.

4.3.1. Akik

“Kırmızı, kahverengi ve turuncu renklerde bir tür kalsedon taşı olup eski şiirde en kalitelisinin Yemen’de çıktığı kabul edilir. (...) Çoğunlukla kırmızı rengiyle tanınan bir taş olması sebebiyle edebiyatta kırmızı nesnelere akike benzetilir.”¹⁰² Kırmızılık aynı zamanda sevgilinin dudağının sıfatıdır. Bu sebeple sevgilinin dudağına da benzetilmektedir. Nitekim Muhibbî, sevgilisinin dudağını anlatmak için diğer değerli taşlarla birlikte akiki de saymaktadır.

Ol leb mi yâhû müldür yâhûd şārâb-ı kevşer
Yâkût ya ‘akîk ü ya la’l yâhû mercân (G.2688/ 4)

4.3.2. Dürr

“İnci. Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı; âşığın gözyaşı; şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır. Denizde sadef içinde oluşması, iriliği, parlaklığı en çok kullanılan özellikleridir.”¹⁰³

¹⁰² Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 223, 224.

¹⁰³ Pala, a.g.e., s. 126.

Muhibbî'nin şiirlerinde, “dür, dürr-i Aden, dür-dâne, dürr ü gevher, dürr ü mercân, dürr-i sâfi, dürr-i şehvâr, dürr-i yetîm, dürr-i galtân, dürr-i semîn” şekillerinde rastladığımız bu kıymetli taş, çeşitli bağlamlarda şiirlerde kendisine yer bulmuştur.

Muhibbî, sevgilisinin uğruna, ayağına döktüğü gözyaşlarını göz sadefinden dökülen inciye benzetmektedir. Hatta bu gözyaşı incisi Aden'de dahi bulunmaz.

Şâh-ı ğam gelse Muhibbî bu gönül hânesine
Pâyına **dür** dökerem dîde-i giryânumdan (G.2721/ 5)

Gönlüme sultân-ı ğam gelse gözüm gevher saçar
Ziyet ider yollarımı **dürr** ile mercân ile (G.2989/ 5)

Gözüm yaşı gibi bir **dürr-i ğaltân**
Bulmaz arasan baħr-ı ‘Aden’de (G.2898/ 3)

Hasretiyle düşeli küh-ı belâ şahrâsına
Eşk-i çeşmüm ğah baħr olur gehî **dürr-i ‘Aden** (G.2600/ 4)

Pâyuña bu dîdeler îsâr için
Dökdi ğah la‘l ü geh **dürr-i semîn** (G.2567/ 5)

Muhibbî, şiirlerini ve sözlerini de inciye benzetmiştir. Onun gönül denizinden gelen şiirleri hayranlık uyandırıcıdır. Bazen de sözleri inciden daha kıymetli olup öğütleri de inci gibi kulağa küpe edilecek öğütlerdir.

Çün gönül maħzen çıkar andan Muhibbî cevheri
Her sözün **dür-dânedür** baksunlar ol gencîneme (G.2922/ 5)

Muhibbî sözleri yigdür bugün çün **dürr** ü gevherden
Nîğarâ ğuşvâr idüp kulaguña anı dakm (G.2590/ 5)

Muhibbî sözlerin taksañ n'ola gūşuña iy dilber
Yig alurlar anuñ qadrin bilenler **dürr** ü gevherden (G.2702/ 5)

Şi' rümüñ her bir saçıru mevc-i deryā olalı
Nazmumuñ ma'nāsın iden **dürr-i gāltān** uşta ben (G.2565/ 7)

Okuduñ lü'lü' dişinden iy Muhibbî çün hadīs
Anuñ için oldı eş'āruñ senüñ **dürr-i 'Aden** (G.2689/ 5)

Baħr-ı dilden dürler izhār eyledüñ deryā-misāl
Ol sebebden didiler her beytüñe **dürr-i semīn** (G.2585/ 5)

Senüñ medhüñde bu beytüm görenler
Değişmezler anı **dürr-i semīne** (G.2854/ 4)

Çün **dürr-i yetīm** oldı yine nazm-ı Muhibbî
Cānā anı dak gūşuña yek-dāne olsun (G.2693/ 5)

4.3.3. Kehribâ

“Halkın kehribâr dedikleri saman kapıcı, cezb kuvvetini hâiz kömür cinsinden bir madendir. Siyahı Erzurum'dan, sarısı Almanya'dan gelir. Bu maden vaktiyle yer altında kalan çam zamklarından (çam sakızı, çam yaprağı) ibâret olduğunu ve son nazariyeye göre bir takım böceklerin yer deşmesinden husûle geldiği bilginler tarafından ileri sürülmektedir.”¹⁰⁴

Kehribâr eski tıbbâ göre birçok etkiye sahiptir. Göğüsteki kanamayı durdurma, karın ve mide rahatsızlıklarına iyi gelme, vereme iyi gelme, yüreğe kuvvet verme gibi¹⁰⁵ yönleri ile zaman zaman şiirlerde yerini almıştır.

Muhibbî şiirinde kehribârı sarı rengini ön plana çıkararak kullanmıştır. Âşığın solgun ve sarı yüzü âşıklık alametidir. Bu sarılık kehribârdan bile fazladır.

¹⁰⁴ Onay, a.g.e., s. 248.

¹⁰⁵ Canım, a.g.e., s. 557.

Yüzüme bak bilesin hâl-i 'ışkum
Degüldür **kehrübâ** da böyle saru (G.2763/ 5)

4.3.4. La'l

Çeşitli renkleri bulunmasına karşın daha çok kırmızı renklisi ile bilinen bir taştır. Bazı cevhernâmelerde la'l taşının bir çeşit yakut olduğu da belirtilir. Bu taşın ilk kez Bedâhşan yöresindeki büyük deprem esnasında Hz. Süleyman binasına yakın bir dağın yarılması ile ortaya çıktığı bu sebeple la'l-i Bedahşân diye anıldığı söylenir.¹⁰⁶

Muhibbî, kırmızılığı bakımından sevgilinin dudaklarını la'le benzetmiş ve sevgilinin dudağı varken la'lin değersizliğini vurgulayarak birçok beyitte bu bağlamda kullanmıştır.

Haş mıdur yâ mûrlardur **lâ' l-i cānān** üstine
Yâhu bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān üstine (G.2992/1)

Hasta dil **lâ' l-i leb-i cānān**ın eyler ārzū
İy ṭabībüm derdine dermānın eyler ārzū (G.2778/ 1)

Kan yudarsa ğam degül **lâ' l-i leb-i yār** isteyen
Cān virür bu yolda bir zülf-i siyehkār isteyen (G.2662/ 1)

La' l-i lebüñi tekrār şî' rümde añdum iy yār
Şekkerde kıymet artar dirlər mükerrer olsun (G.2529/ 3)

La' l-i nābuñ var iken 'āşık zülālī n'eylesün
Mū miyānuñ fikr iden özge hayālī n'eylesün (G. 2606/ 1)

La' l-i nābuñdur düşüren gönümi peymāneye
Varmasam gönüm gözüm açılmaya meyḥāneye (G.2808/ 1)

¹⁰⁶ a.g.e., s. 561.

4.3.5. Mehek

“Altın ve gümüşün ayarını tespit etmek için kullanılan siyah sert bir taştır. Ayarı öğrenilmek istenen maden, bu taşın üzerine sürülür. Sürülen iz üzerine önce kezzap, sonra tuz ruhu sürülür. Mihenk taşının üzerinde beliren renge göre altın ve gümüşün ayarı tespit edilir. Altın, gümüşün ayarını nasıl mihenk taşı belirlerse gerçek âşığı belirleyen de sevgilinin âşığa attığı taşlara, ettiği eziyetlere, çektirdiği cefalara âşığın gösterdiği sabır ile aşkıdan vazgeçmemesidir. En sabırlı âşık, en sâdik âşıktır. Cefâ ile mihenk taşı arasında her ikisinin de bir şeyin gerçek kıymetini belirleyici unsur olmaları yönüyle ilgi kurulmaktadır.”¹⁰⁷

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile olduğuma
Gönderüp seng-i cefâ atma **mehek** tecribüme (G.2919/ 3)

4.3.6. Sim ve Zer

Gümüş ve altın. Gümüş “Klâsik Türk edebiyatında çok kullanılan madenlerden biridir. Şiirde daha çok rengi ve parlaklığı dolayısıyla ele alınır. Başka kelimelerle tamlamalar oluşturur: Sîm-ten: Gümüş bedenli; serv-i sîmîn: Gümüş servi, sevgilinin boyu, ayışığının sudaki aksi. Beyazlık ve parlaklık yönünden sevgilinin herhangi bir uzvu gümüşe benzetilir. Kıymetli oluşu dolayısıyla bazen “sim ü zer” ‘altın ve gümüş’ biçiminde kullanılır.”¹⁰⁸

Altın da kıymetli bir maden olup rengi ve değeri ön plana çıkarılarak kullanılan madenlerdendir. Âşığın benzi sararıp altın rengine döner.

Yüzüm zerdine bakan aña **zer** dir
Gözüm yaşımı beñzetedükçe **sîme** (G.2886/ 4)

¹⁰⁷ Semih Yeşilbağ, “Muhibbî Dîvânı’nda Değerli Taşlar”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 22, 2019, s. 704.

¹⁰⁸ Canım, a.g.e., s. 566.

İy Muhibbî **sîm-i eşküm rûy-ı zerdüm** var iken
Fâriğ olsam tañ midur ger dirhem ü dînârdan (G.2570/ 5)

Bañâ göstermez yüzün gerçi ki ol **sîmîn beden**
Eksük itmez gönderür dâyim velî derd ü mihen (G.2600/ 1)

Muhibbî, güzellerin genellikle altın ve gümüş takıları seviyor olmalarını hatırlatarak gözyaşı gümüşünü ve yüz altınını saçmayı tavsiye eder.

Gözüm yaşına baksa rahm iderdi
Güzeller mâyl olur çünkü **sîme** (G.2886/ 5)

Yiter âh ile eyle yaşlaruñ **sîm**
Güzeller şayd olurlar **sîm ü zerle** (G.2985/ 4)

Sîm ü zer kimde olursa şayd olur maħbûblar
Yig gelür Şîrîn'e Husrev ol ğarîb Ferhâd'dan (G.2635/ 4)

Cân u dil virme güle şayd idemezsin dilberi
Şayd olurlar güzeller şimdi **sîm ü zer** ile (G.2837/ 5)

Gözün yaşın dirîğ itme dilâ sen pây-ı dilberden
Güzeller şayd olurlar çün bilürsin **sîm-ile zerden** (G.2669/ 1)

Muhibbî, altın ve gümüşün dünyevi şeyler olduğunu ve sonunda yok olup gideceği için onlara bağlanılmaması gerektiğini söyler.

Sîm ü zerden olursa ger kaçruñ
Âhîr olisar ol ğarâb sakın (G.2519/ 3)

Virme dil dehre sakın bakma hevâ vü hevese
Beñzedüp **sîm ü zerin** kıymeti yok ğâr u ğese (G.2880/ 1)

Altın ve gümüş ile hayır yapmak isteyen sevgiliye gönlünü almanın sevap olduğunu söyleyen Muhibbî, sevgilisinin ayağının toprağını başına taç olarak yeterli görerek altından taç istemediğini söyler.

Yaparsañ **sîm ü zerlerden** ‘imâret
Göñül yap yigdür artuk gir sevâba (G.2929/ 3)

Yiter başuma tâc çün hâk-i payı
Dilâ başuña **zerden** tâc itme (G.2938/ 4)

4.3.7. Yakut

“Kıymetli taşlardandır. Kırmızı, sarı ve gök olur. Ateşe mütehammildir. Bütün taşlardan ağırdır. Erimez. Elektriği bir iki saat muhafaza edermiş. Boğaza asılırsa tâûn ve vesveseye nâfi imiş. (...) Kışın suya atılsa su donmazmış.”¹⁰⁹ “Divan şiirinde yakut la’l ile aynı özellikleri taşır. Sevgilinin dudağı, âşığın ağlamaktan kızarmış gözü ve kanlı gözyaşları yakutu andırır. Kadeh, yüzük, gerdanlık, küpe hokka vs. eşya yapımında da kullanılan yakut, daha çok kırmızı rengi ve kıymetli oluşu dolayısıyla söz konusu edilir. Şarabın rengi de yakuta benzer.”¹¹⁰

Muhibbî, sevgilinin dudağını birçok kıymetli taşta benzetirken yakuta da benzetmiştir.

Ol leb mi yâhû müldür yâhûd şârâb-ı kevşer
Yâkût ya ‘aķîķ ü ya la’l yâhû mercân (G.2688/ 4)

4.3.8. Zümrüt

Yeşil renkli kıymetli bir taştır. Hakkında birçok inanış vardır. Zehir için bir tiryak olduğu, sara hastalarının zümrüt taşırlarsa nöbet geçirmeyecekleri, zümrüt taşıyan kişilere yılan ve akrebin yaklaşmayacağı, doğumda zorlanan bir kadının zümrüdü koluna

¹⁰⁹ Onay, a.g.e., s. 432.

¹¹⁰ Pala, a.g.e., s. 479.

bağlayınca daha kolay doğum yapacağı gibi inanışlar¹¹¹ zaman zaman şiirlerde konu edilmiştir. Ayrıca renginin yeşil olduğuna inanıldığı için Kaf Dağı'nda yaşadığına inanılan Anka'ya da “Zümrüd-i Anka” denilmektedir.¹¹²

Muhibbî, sevgilinin saçlarının yere vuran gölgesini zümrüt parçacıklarına benzetmektedir.

Sāyesidür zülfinüñ yāhūd **zümürrüd** rīzesi

Yā sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān (G.2647/2)

Bir beyitte ise hüzün askerlerinin önünde sonunda geleceğini bilen servinin, çimen bahçesinde gizlenmiş olmak adına yeşil renkli zümrütten bir hisar yaptığını belirtir.

Bildi ḥazān leşkeri āḥir eşer gelür

Şaḥn-ı çemende yaptı **zümürrüd** ḥisār serv (G.2785/ 4)

¹¹¹ a.g.e., s. 496.

¹¹² Canım, a.g.e., s. 568.

V. BÖLÜM

MUHİBBÎ'NİN ŞİİRLERİNDE DOĞAL HAYAT

Divan edebiyatı sanatçıları toplum gerçeklerinden ve gündelik hayattan uzak oldukları gerekçesiyle eleştirilir. Bu eleştirilerin çok yüzeysel olduğu divan şairlerine ait şiirler incelenince ortaya çıkmaktadır. Divan edebiyatı sanatçısı hayallerini aktarırken birçok şeyden olduğu gibi doğal hayatın unsurlarından da yararlanmıştır. Çevresindeki hayvanlar ve bitkiler de bu unsurlardandır. Çeşitli anlam ilgileriyle çok sayıda hayvan ve bitki şiirlerde yer almıştır. Bu bölümde Muhibbî'nin incelenen şiirlerinde yer alan doğal unsurlar incelenecek olup birinci kısımda hayvanlar, ikinci kısımda da bitkiler ele alınacaktır.

5.1. HAYVANLAR

Hayvanlar, tarih boyunca sadece maddi olarak değil kültürel olarak da önemli bir yer tutar. Göçebe yaşam tarzından beri insanların en büyük yardımcısı olan hayvanlar, kültürel anlamda da kendilerine yer bulmuşlardır. Muhibbî de şiirlerinde birçok hayvanın ismini zikretmiştir. Bazen bir benzetmenin unsuru bazen de bir misalin unsuru olan hayvanlar, divan şiirinin girift dünyasında anlam oyunlarının, mazmunların yardımcısı olarak yer almıştır. Bu kısımda, incelediğimiz şiirlerde yer alan yirmi dokuz hayvan ele alınacaktır.

5.1.1. Âhû

“Ceylan, karaca, geyik, maral cinsinden hayvanlara verilen isimdir. (...) Âhû gözlü, ceylan gözlü gibi kullanımlarda da görüleceği üzere “güzel göz” timsali olarak sevgilinin gözleri için çokça kullanılmıştır.”¹¹³ Sevgilinin yüzü Kâbe olunca göz âhûsu oraya sığır. Zira Kâbe ve çevresinde âhû vurulması yasaktır.

Âhûnun bir başka konu edilen özelliği ise misktir. Zira misk üretmek için genellikle Çin'de yaşayan bir tür ceylanın göbeğinden düşen kan pıhtısı gerekir. Özellikle

¹¹³ a.g.e., s. 471.

sevgilinin saçlarının kokusunun bu kokuya teşbihi fazlaca kullanılmıştır. Bazen de sevgilinin kokusunun misk kokusundan üstün olduğu dile getirilir.

İdeli dehrüñ dimāğını mu ‘aṭṭar zülf bu
İ ‘tibār kalmadı **āhūda** olan müşgde bū (G.2758/ 1)

Dimāğın ‘ālemüñ pür itdi zülfün
Hıṭā’da var mı böyle **müşg-i āhū** (G. 2760/ 4)

Gözüne beñzemez **āhū-yı Çin’de**
Ne Çin’de belki rüy-ı zemīnde (G.2918/ 1)

Sevgilinin saçının kokusunu saba rüzgârı iletirse, o kokunun güzelliğini kıskanan âhû, nafe denilen ve misk yapımında kullanılan pıhtılaşmış kanı döker.

İy Muḥibbî büy-ı zülfini iletse ger şabā
Nāfesini dōke yire reşk ile **āhū-yı Çin** (G.2573/ 5)

Âhûnun güzel koku veren nafeyi vermesinin, güzel kokan çiçekleri yemesiyle bağlantılı olduğu düşüncesi de Muhibbî tarafından zikredilmiştir.

‘Aceb mi gördüm anı sünbül otlar
Gözini beñzedem **āhū-yı Çin’e** (G. 2975/ 6)

Âhû bazen de çöl ve vadi kelimeleri ile beraber kullanılır. Bu bazen âhûnun avlanması ile sevgiliye benzetilmesi şeklinde tevriyeli kullanımı sağlarken bazen de aşk ile çöle düşen Kays’ın âhûlarla dost olmasına bir telmihtir.

Deşt ü vādilere Mecnûn gibi turmaz yilerem
Tolaşup zülfine dil ol gözi **āhûlar-ıla** (G.2851/ 4)

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol

Niçe senüñ gibi şayda iden **âhûdur** bu (G.2773/ 2)

Kolaylıkla yakalanamayan âhû bu özelliği ile sevgiliyi andırır. Ele geçmesi güç olduğu için bazen de peri olarak anılır. Bu sebeple büyü ve sihirle de birlikte kullanımı da olmuştur.¹¹⁴

5.1.2. Andefîb / Bülbül/ Hezâr

“ (...) küçük vücutlu, süratli, zengin nağmelerle güzel ötüşlü fakat görülmesi zor bir kuştur. (...) Gülleri sever. Kimi zaman kendisini alamayarak gül yaprağına çarpar, düşüp kalır. (...) İnanişâ göre Nemrut tarafından ateşe atılan Hz. İbrahim’in önünde saf bağlayan kuşlardan birisi onunla birlikte kendisini ateşe bırakır ve Tanrı’nın elçisine eşlik eder. Kendisine hoş gelen bu hareketi nedeniyle Tanrı onu ödüllendirmek ister ve Cebraîl vasıtasıyla ne dilediğini sorar. O da Tanrı’nın bin isminden yalnızca yüzünü bildiğini söyleyerek kalan dokuz yüzünün de öğretilmesini arzu eder. İşte Hak Teâlâ’nın bütün isimlerini öğrettiği o kuş, kıyamete dek gönülleri dağılayan sesiyle Tanrı’nın isimlerini haykıran bülbüldür.”¹¹⁵

“Bülbül güle âşık kabûl edilir. Bu durumuyla âşığa çok benzer. Üstelik güzel sesi de âşığın güzel sözleri, şiirleridir. Nasıl bülbül gülsüz olamazsa, âşık da maşûksuz olmaz. Gülün dikenleri nasıl bülbülün ciğerlerini delerse, sevgilinin eziyetleri de âşığın bağrını deler. Kısaca bülbülün her özelliği âşıқта mevcuttur.”¹¹⁶

Muhibbî’nin şiirlerinde en fazla kullandığı hayvanlardan biri olan bülbül, andelib ve hezâr şeklinde de karşımıza çıkmaktadır.

Bülbül, gül için ah ve figan ediyorsa âşığın da sevgilisi için ah ve figan etmesi şaşılacak şey değildir. Zira sevgili kırmızı bir gül gibidir. Hatta âşığın figanına bülbüller de eşlik eder.

Gîceler feryâd iderseñ tañ degül **bülbül** gibi

İy dil-i şürîde sen çün bir gül-i aħmerdesin (G. 2504/ 3)

¹¹⁴ Pala, a.g.e., s. 14.

¹¹⁵ Ömür Ceylan, *Kuşlar Dîvânı, Osmanlı Şiir Kuşları*, 2.b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007, s. 61, 62.

¹¹⁶ Pala, a.g.e., s. 77.

Gülşen-i hüsnüñe karşı eylesem āh u figān /
Nāleme āheng için **bülbüller** eylerler enīn (G.2584/ 2)

Bülbül, ahından inleyip güle derdini anlatmak istemesine karşın gül hiçbir şekilde itibar etmez, dönüp bakmaz. Lütfedif konuştuğunda da âşığın sevgilisinden şikâyet etmemesi gerektiğini söyler. Sevgili de âşığa aynı şekilde davranmaktadır.

Söyler çemende derdini bülbül yine güle
Lākin gül eylemez nazarı **hāl-i bülbüle** (G.2840/ 1)

Hār elinden **bülbül** itdi çok şikâyetler güle
Gül didi ‘âşık olan mā‘şūka eyler mi gile (G.2933/ 1)

Nite kim gül diñlemez gülşende **bülbül** nālesin
Sen de tutmazsın kulak kūyuñda āh u zāruma (G.2803/ 4)

Gül gibi Muhib girmez anuñ gūşına feryād
Bülbül gibi sen dağı kılup zārı n’idersin (G.2708/ 5)

Gül, bülbüle karşı her ne kadar umursamaz ve zalim olsa da bülbül etraftakilerin sözünü dinlemez ve ondan vazgeçmez. Âşık da zāhidin sözünü dinleyip sevgilisinden vazgeçmez.

Sanma zāhid ‘ışk eri pendüñle şāhından geçe
Hīç zağan söziyle **bülbül** geçe mi gülzārdan (G.2570/4)

Dime zāhid baña kıl yāra tevbe
İder mi **bülbül** gülzāra tevbe (G.2995/ 1)

Ezelden bülbüle aşk için ağlayıp inlemek, güle ise gülüp eğlenmek yazısı yazılmıştır. Bülbül karga gibi leşe konmaz, onun yazısı gül için ağlayıp inlemektir.

Takdîr ezelde böyle komış bülbül ü güle
Bülbül figānlar eyleye gül dāyimā güle (G.2831/ 1)

Herkesüñ konmış Muḥibbî ṭāli' incedür ezel
Bülbüle şürîdelik zāğ u zağan kona leşe (G.2856/ 5).

Bülbülün ağlayıp inlemesi, gülün güzelliğinin tellallarca her tarafa duyurulması gibidir.

Satmaga gül ḥüsnini **bülbülleri** dellāl ider
Şahn-ı gülşen her taraf feryād u gavgādur yine (G.2825,/ 4)

Âşık, bazen de bülbülü ağlayıp inleyerek aşkını duyurup dile düşürdüğü için eleştirir. Aşk için bağırıp durmak ayıbı yerine pervane gibi yanıp kül olmak gereklidir.

İtmez Muḥibbî 'ışk eri **bülbül** gibi güle
Pervâne-veş yanup yakılup döner ol küle (G.2840/5)

Bülbül gibi 'ışk eri itmez şikâyeti
Pervâne-şifat yanubanı döner ol küle (G.2888/ 3)

Buna karşın bu feryadlara hak verdiği de olur. Zira yılda sadece bir kez açan gül dikenlerin arasındadır.

Niçe feryād itmesün bî-çāre **bülbül** her seḥer
Yılda bir gül açılur ol da miyān-ı ḥārda (G.2832/ 3)

Muḥibbî, gülü renginden dolayı şaraba benzettiği beyitlerde, gül için ah ve figan ederek inleyen bülbülün sesini de sürahi yahut testi gibi nesnelere dökülürken şarabın çıkardığı sese benzetmiştir.

Bāğda mül tolı sāğar dutalım gül yirine
Kulḳul itsün ko şürāḥî yine **bülbül** yirine (G.2945/ 1)

Mey-ḥ'ōra çünki olmasa gül sāğarı yiter

Bülbül yirine var şurāḥīde ḳulḳula (G.2840/ 3)

Muhibbî bir beyitinde ise kendi şiirlerini bülbülün güzel sesine ve başkalarının şiirlerini karga sesine benzetmiştir.

Güş it Muḥibbî şî'rini eş'ār-ı gayra bakma gel

Bülbül şadāsı var iken ḥācet degül şavt-ı zağan (G.2579/ 5)

Bülbül ile alakalı beyit örnekleri çoğaltılabilecek olsa da bu beyitlerle yetinilmiştir. Dizin kısmında daha fazla örnek görülebilir.

5.1.3. Anka / Simurg

“Kaf Dağı'nda yaşadığı söylenen mevhum bir kuş. Renkli tüylerle süslü, yüzü insan yüzüne benzer, boynu gayet uzun, kendisinde her hayvandan bir alâmet olan büyük bir kuşmuş. Bulunduğu yerdeki kuşları avlayıp garba doğru uçarmış. Bundan dolayı bu kuşa (anka-yı mugrip) demişlerdir. Bu kuş, bulunduğu yerde ne kadar hayvan varsa birer birer alıp götürürmüş. Hayvan kalmayınca nöbet çocuklara gelmiş. Bunun üzerine oranın halkı (eshâh-ı res), peygamberlerine şikâyet etmişler. Peygamberlerinin duasile ankanın hem kendisi hem de nesli yıldırımla öldürülmüştür.”¹¹⁷

“Yine başka bir rivayete göre anka, cennet kuşuna benzer yeşil bir kuşmuş. Bu yüzden ona “Zümrüdüanka denilirmiş. (...) Divan şiirinde anka kuşuyla ilgili efsâne ve rivayetlere sıkça rastlanır. Beyitlerde “sîmurg veya sîreng” adı altında da zikredilen ankanın en büyük özelliği olarak Kaf Dağı'nda yaşamayı, renk, asla yere konmayı, avlanmayı ve ele geçirilemeyi göze çarpar. (...) Âşık, sevgilisinden anka olarak söz ederken, ondan bir yakınlık ve yardım ummaktadır. Aynı sıfatı kendisine yakıştırmışsa kanaat ve alçak gönüllülüğünü övünerek söylemektedir.”¹¹⁸ Bütün bu ihtişamlı hâline

¹¹⁷ Levend, a.g.e., s. 183.

¹¹⁸ Pala, a.g.e., s. 24.

rağmen Kaf Dağı'nda kuru kemik yiyerek hayatını sürdüren anka, bu özelliği ile kanaatin timsali olarak şiirlerde anılmıştır.

Muhibbî, dünyaya aldanmayanların Kaf Dağı'nda yaşayan anka meşrebinde olduğunu söyler. Kaf'ın mekân olabilmesi için de dünyadan kolu kanadı açıp uzaklaşmak gereklidir.

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn
Göstere Kāf-ı kânā'at içre 'Ankā (G.2664/ 4)

Kāf-ı istiğnā maḳāmum oldı [bak] 'Ankā gibi
Tu' mesinden bu cihānuñ fāriğü'l-bālam bugün (G.2582/ 3)

Kāf-ı kurbet bu gönül Sīmurğ'ma olmaz mekân
Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye (G.2998 3)

Kaşd kıldı himmetüm bāzı kânā'at Kāf'ma
Tā ki ülfet duta 'Ankā gibi varup Kāf-ıla (G.2824/ 3)

Muhibbî'nin sinesi aşk ile ateş saçan bir ejderhaya dönmüştür. Öyle ki öleceği zaman küllerinden yeniden doğduğuna inanılan anka bile onun yanından geçmekten çekinir.

Olupdur sīnemüñ ğārı ki āteş saçar ejderdür
Hāzer eyler gelüp 'Ankā anuñ geçmege yanından (G.2588/ 3)

Dünya alçakları korur hâle gelmiştir. Kerem sahibi ve anka gibi kanaat sahipleri artık bulunmaz olmuştur.

Kalmadı ehl-i kerem 'Ankā-şifat nā-yābdur
İy dirîğā sifle-perver oldı bu gerdün-ı dūn (G.2743/4)

5.1.4. Arslan / Şîr

“Dünya edebiyatında istisnasız güç, heybet, kuvvet ve cesaret sembolü olmuş bu hayvan doğu edebiyatında bütün bu özellikleriyle tebarüz etmiş erkek kahramanlar için sembol hâline gelmiş olup aynı zamanda güzellik ve zerafetiyle ceylana benzetilen sevgiliye mukabil onun aşkına düşmüş güç ve iktidar sahibi âşıkları temsil eder.”¹¹⁹

“Alevi inancına göre, Hz. Muhammed Mirac yolunda iken Arş’a varınca karşısına bir arslan çıkıp yolunu kesmiş, Hz. Peygamber o zaman parmağındaki yüzüğü çıkarıp arslana atmış ve arslan yüzüğü ağzına alıp yoldan çekilmiş. Ertesi gün Hz. Muhammed Mirac’ı anlatmaya başlayınca Hz. Ali ağzından yüzüğü çıkarıp ona vermiş. Bu olaylardan dolayı Hz. Ali, Esedullah (Allah’ın arslanı), Şîr-i Yezdan, Şîr-i Hudâ gibi lâkaplarla anılmıştır.”¹²⁰

Muhibbî, aşkın vücudunda oluşturduğu yaralar ile bela vadisinin kaplanına döndüğünden beri aşktan sararmış yüzünü görenlerin kendisini gam çölünün arslanına benzettiğini söyler.

Deşt-i ğamuñ **arslanı** dir gören bu rüy-ı zerdümi
Küh-ı belâ kaplanına döneli dâğ-ıla bu ten (G.2579/4)

Sevgili; Muhibbî’ye, güzellik bağına basılıp zarar verilmesin diye arslana benzeyen iki gözünden tılsım ilettiğini belirtir.

Bağ-ı hüsnüme tılsım dîdelerümden iki **şîr**
İledem yâr didi basmayalar gülşenüme (G.2901/ 4)

5.1.5. Baz / Şahin

“Doğan, şahin. Divan edebiyatında doğan veya şahin anlamında kullanılan baz, sevgilinin gönül avlayan saçlarından kinâyedir. Âşık, bakışlarıyla saç doğanın pençeleri arasına düşer. Bazen güneş de bir doğana benzetilir. Çünkü gece denen kargayı kaçarır.

¹¹⁹ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 351.

¹²⁰ Canım, a.g.e., s. 478.

Çok zaman şehbâz veya şahbâz şekliyle karşımıza çıkan doğan veya şahin, elden salınır. Boynunda bir çingırağı vardır ve ava salınmadan önce bağlı bulundurulur.”¹²¹

Aşk bazı ile savaşmak zorlu bir iştir. Muhibbî kimsenin onunla karşı karşıya gelmemesini öğütler.

Muhibbî müşkil işdür ‘ışk **bazı**

Kimesne dutmasun bunuñla pençe (G.2876/ 6)

Sevgili, âşığın gönül doğanını avlamak için zülfünü ortaya koyup onu çağırmaktadır. Peftere, kuşları çağırarak için kullanılan yapma bir kuştur. Sevgili saçını peftere olarak kullanır.

Zülfünñ pefteresin salup bu gönülüm **bazına**

Anı şayd itmek murâdı çağurup dir hû-be-hû (G.2755/ 4)

Âşık, sevgilinin zülûf şehbâzına av olmaktan kaçmaz. Aksine gönlünün ona av olması mutluluk kaynağıdır.

Umaram bir gün ola **şehbâz-ı zülfe** dil şikâr

Bu kebüter gönülüm olmışdur hevâyı n’eylesün (G.2610/ 3)

Sevgilinin kaşları da şahbaza benzetilir. O kaşları görenler onun avını almış bir şahbaz olduğunu söyler.

Gözleri üstinde yāruñ dir gören ebruların

Şaydın almış iki **şahbâz** takdı teller başına (G.2874/ 2)

Âşık, gönül bazını saadet kuşu olarak bilinen hümâyı avlayıp ele geçirebilmek için salar. Zira aşktan dolayı ettiği ahlar gökyüzüne varmaktadır.

¹²¹ Pala, a.g.e., s. 60.

Saldum **göñül bâzını** murğ-ı hümāya ben
Āhum duḡānı irgeleden semāya ben (G.2534/ 1)

Göñül şahbāzını himmetle yine
Şikār itmege saldum ol hümāya (G.2845/ 3)

Göñül bazı, dünyevi unsurlara meyil kılmaz. Onun amacı hakiki olandır. Leşe konmak ve sinek avlamak onun işi değildir.

Bāz-ı göñlüm tu‘me-i dünyāya meyl itmedi
Şāhbāzı görmemişlerdür varup kona leşe (G.2973/ 5)

Meyl kılmadı mecāz-ıla göñül hîç kese
Per açar mı **şāhbāz** olan şikār-ı megese (G.2971/ 1)

5.1.6. Bebr

“Farsça sözlükler bu hayvana “kaplan” anlamını vermişlerse de eski metinlerde Hindistan’da bulunan kuyruksuz bir kediye benzeyen, üzeri yol yol yahut benek desenli, kaplandan daha iri ve çok heybetli, dövüşürken tüyleri kabarınca arslanları dahi korkutan bir canavar olarak tarif ederek Türkçedeki böbürlenmek fiilinin bu hayvandan geldiğini bildirirler.”¹²²

Muhibbî, göğsündeki aşk yaralarını görenlerin onu aşkın bebrî olarak gördüklerini söyleyerek bebrin postu ile göğsündeki yaralar arasında bir benzerlik kurmuştur.

Sīnede gören elifler dir ki ‘ışkuñ **bebridür**
Yā peleng-i mīşedür dāğ-ıla pür-ḡālem bugün (G.2697/ 3)

¹²² Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, s. 141.

5.1.7. Bukalemun

“Sürekli güneşte durduğu için Farsçada güneşe tapan anlamında “âfitâb-perest” denen, kelere benzeyen, derisi renkten renge ve şekilden şekile girebilen, bu sebeple bulunduğu yerin renk ve şeklini alıp kendini belli etmeden avını yakalayan, gövdesi yanlardan basık, dili gövdesinden çok uzayabilen kertenkeleyi andıran, fakat çok yavaş hareket ettiğinden ondan tamamen farklı bir hayvan olup Türkçesi “kaya keleri”dir.”¹²³

Âşığın gönlü, aşkın her türlü hâlinin yaşadığı yerdir. Bu durum onun her an farklı hisler yaşamasına sebep olur. Sevgilinin en küçük iltifatı âşığın gönlünü şen ederken bigâneliği o gönlü perişan eder. Muhibbî de bu duruma dikkat çekerek derisi rengi ve şeklini değiştirebilen bukalemunla gönlü arasında bir teşbih yapmıştır.

Bir karar üzre degüldür günde biñ yüz gösterür

Dir-isem olmaz ‘aceb bu gönlüme **būqalemūn** (G.2564/ 2)

5.1.8. Dürrac

Turaç olarak da bilinen sülüngiller familyasından bir kuş olup keklige benzer. “Eti nazik ve lezizdir. Yurdumuzun yerli kuşlarından. 35 cm. civarında boyu vardır ve uçmaktan çok yürümeyi yeğler. (...) Zor görülür, daha sık duyulur. Uzaktan duyulan ötüşü; yüksek, pürüzlü ve tizdir.(...) Turaç, mübarek bir kuştur. Yaz kış güzel bir sesle öter.”¹²⁴

Âşık, sevgilinin şahbaz gözlerine av olmak ister. Dürrac da etinin lezzettinden ötürü avı sevilen bir hayvan olduğundan âşık da sevgilinin şahbaz gözlerinin mutlaka avlaması için gönül kuşunun dürrac gibi olmasını istemektedir.

Ola ki şayd ide şahbâz çeşmi

Dilâ dil murğını **dürrâc** eyle (G.2940/ 3)

¹²³ a.g.e., s. 296.

¹²⁴ Ceylan, a.g.e., s. 236.

5.1.9. Ejdehâ / Ejder / Ejderhâ / Suban

“Ejderhâ, büyük yılan. Bir inanışa göre yılan, kendi eceliyle ölmez, mutlaka başka birisi tarafından öldürülmüş. 100 yıl yaşayan yılanlar ejdehâ olurmuş. Yılan ejdehâya dönüşünce ağzından ateş saçar, nefesiyle diğer mahlukları sömürüp yutarmış. O zaman melekler onu kaldırıp Kaf Dağı’nın arkasına atarlarmış. (...) Edebiyatta ejdehâ, sevgilinin saçları yerine kullanılır. Çünkü sevgilinin kıvrım kıvrım saçları bir ejderhâyı andırır. Saç, uçlarının bolluğu ile bin başlı bir ejdehâya benzer. Ayrıca tılsımlı hazîneleri de ejdehâların beklediğine inanılır.”¹²⁵

Muhibbî, sevgilinin yüzündeki tüylerin saçına galip gelebilir olduğunu karıncaların topluca bir yılanı öldürebileceği örneği ile söylemektedir.

Ğâlib gelürse zülfine hıttı ‘aceb degül
Cem’ olsa mür ğâlib olur **ejdehâsına** (G.2791/3)

Sevgili güzellik hazinesini koruması için saçlarını tılsımla ejderhâ gibi nöbetçi dikmiş, âşık da çaresiz kalmıştır.

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılsım itmiş nigâr
Çâresüz kaldum ne çâre âh ol **ejderhâ** için (G.2692/ 2)

İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle zülfinden hâzer
İy gönül **ejderden** itmişler tılsım ol maḥzene (G.2865/ 3)

Bekler iken zülfüñüñ her bir kılı **ejder-şifat**
Bir naẓar kim ola göre hüsnüñüñ gencînesin (G.2622/ 2)

Baḥna sünbül saçımuñ her kılı **ejder** görünür
Siḥir ‘ilmini bilür gözleri cādūdur bu (G.2757/ 3)

¹²⁵ Pala, a.g.e., s. 136.

Genc-i hüsn üzre sen iy zülf-i siyah
Hıfz için anı meger **su‘bānısın** (G.2576/ 4)

Muhibbî, bir beyitte ise aşk ile ettiği ahların yakıcılığını, ahın ejderi ifadesiyle açıklamıştır.

Sanmañuz dil āteşi bu sineden bir dem gide
Ol sebebden **ejder-i āhum** felekde yir ide (G.2966/1)

5.1.10. Horoz / Tavuk

“Kısa ve kalın gagalı, kısa kanatlı ve çok hızlı kanat çırpan tıknaz kuşlardır. (...) Hz. Peygamber buyurur ki, “Tanrı üç sesi sever; bunlardan biri horoz sesi, diğeri Kur’ân-ı Kerîm okunurken çıkan ses, üçüncüsü de seher vakitlerinde tevbe edenlerin sesidir.” (...) Kızıl ibiği horozun en dikkat çekici unsurudur. Horozun tüm alımını borçlu olduğu bu ibiğe şairlerimizce tâc-ı horôs denilmiş, âdeta saltanat timsali kabul edilerek türlü hayallere konu olmuştur.”¹²⁶

Muhibbî’nin şiirinde horoz, tâc-ı horôs; tavuk ise murg-ı hane biçimlerinde karşımıza çıkmaktadır.

Muhibbî, gönlünde aşk ateşinden çıkan alevi, horozun kızıl ve ihtişamlı ibiğine benzetmektedir. Murg-ı hane olarak söz konusu ettiği tavuk ise, rind-zâhid çekişmesini hatırlatacak biçimde kullanılmıştır. Aşkın sırrını kenara çekilip sürekli ibadet eden bir şeyhin bilmeyeceğini söyleyen Muhibbî, tavuğun bülbül ötüşünü bilemeyeceğini söyleyerek kendisini bülbüle, zâhidi ise tavuğa benzetmiştir. Bir başka beyitte ise aşkın sırlarını şeyhin anlamayacağını söyleyerek bülbül ile tavuğun aynı dili konuşmadığını söyler. Yine şeyhi tavuğa, kendisini bülbüle benzetmiştir.

Kaçan dem dem çıkar dilden şerare
Başumda beñzer ol **tâc-ı horûsa** (G.2841/ 4)

¹²⁶ Ceylan, a.g.e., s. 110, 112.

Ne bilsün sırr-ı ‘ışkı şeyh-i halvet
Bilür mi tütü nutqın **murğ-ı hâne** (G.2801/ 4)

Dime esrâr-ı ‘ışkı añlamaz şeyh
Ki sen ‘ışk bülbüli ol **murğ-ı hâne** (G.2937/ 5)

5.1.11. Huffâş

“Diğer Arapça adı vatvât, Farsçası şeb-pere olan ve Türkçe’de yarasa denilen kuş. Bu kuşun gözleri küçük ve zayıf olup geceleri gördüğünden bu namı almıştır.”¹²⁷ “Yarasa kuşların hiçbirisine benzemez. Kanatlarında tüyler yerine, açıldığında yelkeni andıran bir deri vardır. (...) İnsan, maymun ve kangurudan başka yavrusunu beraberinde taşıyan bir de yarasa vardır. (...) Kemikleri özellikle muhabbet büyüsü yapmada yaygınca kullanılır. (...) Eti haramdır.”¹²⁸

Divan şiirinde, geceleri yaşaması ve güneş ışığıyla görme yetisinin kısıtlanması, geceleri insanların gözlerine saldırması ve yarasayı Hz. İsa’nın mucize göstermek için yaratması inancı bağlamında kullanılan yarasa, Muhibbî’nin şiirinde güzelliği görmeyip inkâr eden zâhide teşbih edilmiştir.

Görmeyüp gün yüzünü inkâr ider
Zâhidi görüñ ki **huffâş** olmasun (G.2670/ 4)

5.1.12. Hümâ

“Devlet kuşu, talih kuşu, cennet kuşu; Kaf Dağı’nda, Okyanus adalarında veya Çin’de yaşadığına inanılan efsanevî bir kuş. Serçeden biraz büyük, yeşil kanatlı, sarı gagalı, boz saksacağı andırır bir kuşmuş. Eskiden bir meydanda hümâ uçurulur ve kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Bu bakımdan hümâ bir devlet kuşu olarak bilinir. Yine hümâ göklerde uçunca gölgesi kimin başına düşerse o kişi ilerde padişah olurmuş. Bu kuşun ayaksız olduğu ve dirisinin ele geçmediği söylenir. Kemikle beslenir ve hiçbir

¹²⁷ Onay, a.g.e., s. 208.

¹²⁸ Ceylan, a.g.e., s. 243.

kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refâh, kudret ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.”¹²⁹

Âşık için sevgili bir saadet kuşudur. Âşık, bu kuşun üzerine gölge düşürmesini ister. Gönül şahini de bu saadet kuşu ne kadar yüksekte uçarsa uçsun onu avlamak için sürekli çabalar.

Gönül virdüm anuñçün sen **hümāya**
Salasın üstüme nāgāh sāye (G.2932/ 1)

Sal **hümā** sāyeñ terahhum kıl bu ben üstādeñe
İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın (G.2628/ 6)

Gönül şahbāzını himmetle yine
Şikār itmege saldum ol **hümāya** (G.2845/3)

Ol **hümā** yüksek uçarsa iderem bir gün şikār
Himmetüm bāzı benüm alçak degül şungürdan (G.2587/ 5)

İy **hümā-ṭal’at** kerem kıl sāye sal ben hākūñe
Üstüñānumı niçe bir itlerüñ tāraşlaya (G.2863/ 4)

İy **hümā-yı luṭf** ‘ışkuñ beni mecnūn eyledi
Başum üzre n’ola bir kerre yaparsañ āşiyān (G.2620/ 3)

Muhibbî, gayret bazını hümâyı yakalamak için saldığında inlemelerini ayağına zil yerine takacağını söyleyerek kuşların ayağına takılan zil vb. araçları hatırlatır.

Himmetüm bāzı **hümā** kaçdına pervāz idicek
Takayım ayağına nālemi ben zil yirine (G.2945/ 3)

¹²⁹ Pala, a.g.e., s. 216.

5.1.13. İt / Seg / Kelb

“Gündelik hayatın içinde insanoğluyla asırlardır birlikte yaşayan bir hayvan. Divan şiirinde hemen hemen tek karşılığı şairin sevgilisine göz koyan “rakip”tir. Köpek sözcüğünün Türkçe, Arapça ve Farsça bütün karşılıkları “rakip” için sık sık kullanılır.”¹³⁰

Âşık, sevgilinin semtinde olmaktan büyük mutluluk duyar. O semtin köpekleri ile dahi yakınlık kurar ve bu durum âşık için aşağılanmak değil tam aksine övünülecek bir hâldir. Bu yakınlığı kuramamak ise üzüntü kaynağıdır.

Kūy-ı dilberde Muĥibbī olalı yārān saña
İtler-ile řoĥbet-i ĥař eyle ĥemdemsin bugün (G.2560/ 5)

İtlerünle hem-dem olmak iftiĥārumdur benüm
Bu Muĥibbī bundan özge iftiĥārı n’eylesün (G.2607/ 6)

Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı
İtlerünle bir gice kūyuñda olmak pāsban (G.2620/ 2)

Sevgilinin çok sayıda seveni vardır. Âşık için bu rakipler köpeğe benzerler ve her türlü iftira bunlardan çıkar.

Muĥibbī **seg** raķībi ‘av’ avından
Ser-i kūyuñda buldı avlayınca (G.2834/ 7)

Raķībi **kelb-i kūyuñ** sandum evvel
Didüm bīgāne[ler] āĥir olunca (G.2862/ 9)

Yāra dimiş ki cānını senden dirīđ ider
Eyleñ naźar **raķīb-i segün** iftirāsına (G.2850/2)

¹³⁰ Canım, a.g.e., s. 500.

Âşık için sevgilisinin yakınlarında olabilmek yeterlidir. Bu uğurda katlanamayacağı eziyet yoktur. Sevgilinin sokağının köpeklerinden sayılmaya bile razıdır. Hatta bunu büyük bir mutluluk unsuru sayar.

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḥasteye **itüm** dimiş
Bir dü-şēşdür bu daḥı iy dil yine düşmez beşe (G.2826/3)

İstemem olmak beni yārum kıla şadra nişin
Rāzıyam tek **itleri** gibi baña der göstere (G.2951/2)

Muḥibbī saña bu devlet yiter bil āsitānında
Diye dilber ki ‘add idüñ bunu **küy-ı segānumdan** (G.2551/5)

Sevgilinin semtinin köpekleri de âşığa aşınadır. Ne zaman karşılarında görseler onu tanıdıklarını, kendilerinin bağırp çağırmalarının sebebinin de âşığın figanı olduğunu söyler.

İtleriñ karşı gelür küyüña varsam çağrışup
Dirler iy yār-ı kādīmī şimdiye dek kandasın (G.2597/ 4)

İşidüp gıce efgānum **seg-i yār**
Getürür bizi didi bu figāna (G.2948/ 3)

Varsam kaçan küyına karşı çıkar bana
Zirā ezel āşinā idüm ol **kilāb-ıla** (G.2904/ 4)

Karşı çıkar küyüña varsam **seg-i küyüñ**
Ḥāl dili ile ḥālümü sorar gelüp dile (G.2934/ 4)

5.1.14. Karınca / Mûr

Küçük, azimli ve çalışkan bir hayvandır. Edebiyatta çoğunlukla, Neml Sûresi'nde anlatılan Hz. Süleyman ile yaşadığı olayla anılmaktadır. Konu ile alakalı bilgi Hz. Süleyman bölümünde verildiğinden tekrar edilmeyecektir. Karıncanın bir başka kullanım ilgisi de sevgilinin hattına benzetilmesidir. Küçük siyah tüyler karıncaya benzetilir. Bunun yanında küçük ve çalışkan olması, hakir görülmemesi gibi anlam ilgileriyle de beyitlere konu olmuştur.

Muhibbî, Hz. Süleyman'ın dahi karıncadan öğüt aldığını hatırlatarak dünyaya kanmayıp öğütleri dinlemek gerektiğini söyler.

Sakın aldanma dehre pend güş it
Ki pend eydür Süleymân'a **karınca** (G.2876/ 2)

Âşık, karınca gibi olduğu zaman sevgili de Süleymandır. Nasıl ki Süleyman karıncayı dinlediye sevgili de âşığı dinlemelidir. Ayrıca sevgili cennetten bir huri iken toprakta sürünen karınca âşıktır.

Ger Süleymānsaň n'ola güş eyle bir dem pendümi
Bu Muhibbî kemterüñ de gerçi kemdür **mürdan** (G.2623/ 7)

Cennet-i a'lā içinde hür dirler uşta sen
Bu mezellet toprakında **mür** dirler uşta ben (G.2562/ 1)

Sevgilinin yüzü ve dudağı tatlı olduğu için üzerindeki tüyler şeker yahut şerbet üzerine üşüşen karıncalara benzetilmiştir.

Hať midur didüm görinen la'l-i mercān üstine
Mürlar üşmiş didiler şekkeristān üstine (G.2942/ 1)

Lebi üzre görinen **mürlardur**
Sanasın cem' olmuş engübüne (G.2975/ 5)

Haṭ midur yā **mūrlardur** lā‘l-i cānān üstine
Yāḥu bitmiş sebzelerdür āb-ı ḥayvān üstine (G.2992/ 1)

Muhibbî, karıncanın küçük olmasına rağmen hakir görülmemesini söyler. Gururlanıp böbürlenmek yerine yüzünü yere sürüp karınca gibi alçak gönüllü olunmalıdır.

Sakın mağrūr olma görme kendüñ
Eger ḥaşmuñ olursa da **karınca** (G.2879/ 3)

Göklere irse başuñ gelmeye gönülüne gurur
Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi **mūr** eyle (G.2787/ 7)

Bir beyitte ise, karıncaların koloni hâlinde çalışıp çok zor gibi görünen işleri yapabilmesini, bir olan karıncaların yılanı öldürebilmesi örneği ile vurgulanmıştır.

Gālib gelürse zūlfine ḥaṭṭı ‘aceb degül
Cem‘ olsa **mūr** gālib olur ejdehāsına (G.2791/3)

5.1.15. Kebûter

Güvercin olarak bilinen kuştur. “Güvercinler, başına göre iri, yuvarlakça gövdesi olan ve hızlı uçuşu ile tanınan kuşlardır. Küçük türlerine kumru adı verilir. Kül rengi ve kurşunî renk tonları hepsine hâkimdir. İyi uçuculardır. (...) Bazı kaynaklar, Hz. Nûh’un tufandan sonra yeryüzünde yaşanabilecek toprak parçalarının tespiti için bir güvercini üç kez gönderdiği inancından hareketle, güvercini insanoğlunun ilk evcilleştirdiği hayvan kabul ederler.”¹³¹

Edebiyatımızda av kuşu olarak, haberci olarak, âşığın gönlüne yahut sevgiliye benzetilerek kullanımlarına rastlanmaktadır.

¹³¹ Ceylan, a.g.e., s. 99.

Âşık, sevgilinin avcı saçının gönüllü olarak avı olmak ister. Çünkü o saça av olmak demek sevgili ile olmak demektir. Âşık da gönlünü güvercine benzeterek saça av olmayı beklemektedir.

Umaram bir gün ola şehbâz-ı zülfe dil şikâr

Bu **kebüter** gönlüm olmuşdur hevâyı n'eyesün (G.2610/ 3)

5.1.16. Mâhi / Semek

“Divan şiirinde deniz veya su içinde oluşu, ağ veya olta ile yakalanışı, uyku uyumamaları vs. ile âşığın canı, gönlü ve kurduğu hayallere benzetilir.”¹³² Muhibbî, aşk denizine düşüp orada balık gibi yüzmektedir. Aşk sebebiyle çektiği sıkıntı yaraları da vücudunu pul pul etmiştir. Bu görünüşü ile aşk denizinde balık gibi görünmesi garip değildir.

Düşüp iy dil yine deryâ-yı 'ışka

Yürürsin anda dâyim **mâhî** sensin (G.2538/ 2)

Muhibbî pul pul olmuşdur ser-â-ser dâğ-ı miñnetle

Mağabbet baħrına girdüm görinsem tañ mı **mâhî** ben (G.2713/ 6)

Semek ve simâk kelimeleri, yerin en altı ve göğün en üstü uzaklığını ifade için de kullanılır. Bu beyitte Muhibbî'nin ahının her gece gökyüzüne ulaştığını kafasının da ah ve figandan hep aşağıda olduğu anlaşılmaktadır.

Var mıdur bir gîce ya gündüz Muhibbî ħastanuñ

Semege başı irüp nâlesi semmâk olmaya (G.2911/ 5)

¹³² Pala, a.g.e., s. 294.

5.1.17. Mar / Şah Maran / Efi

Uzunluğu ile bilinen sürüngenlerdendir. Zehirli ve zehirsiz türleri vardır. Divan şiirinde sevgilinin saçlarına teşbih edilmesi yaygın bir şekilde kullanılır. Ayrıca hazineleri korumak için tıslımlanan hayvan olarak da şiirlerde kendisine yer bulmaktadır.

Sevgilinin yanağının üzerinde bulunan misk kokulu saçı gören âşık, o saçları gül bahçesinde uyuyan yılanı benzetmiştir.

‘Ârızuñ üstinde gördüm ol siyeh müşgînüñi
Didüm **ef‘idur** uyur yatmış gülistân üstine (G.2992/ 3)

Görinen zülfeyni mi asılu yâhû perr-i zâğ
Ya iki **ef‘î** gelüp yatmış gülistân üstine (G.2942/ 2)

Sevgilinin saçları dudaklarından ayrılmamaktadır. Sevgilinin dudakları âşığın tüm dertlerinin çaresi, tüm acıların panzehiridir. Âşık, yılan için tiryakden kaçır demelerinin sebebini anlayamamıştır.

Mâr zülfi leblerinden yüzünü döndürmedi
Yâ nedendür **mâr** çün dirler kaçır tiryākden (G.2638/ 5)

Sevgilinin güzelliğinin tılsımı yüzündeki hattır. Bu güzelliği koruyan saçlar da yılanı benzetilmektedir. Fakat hazineye talip olanlar bu yılanlardan korkmaz. Sevgilinin büyücü gözleri, saçları sihir ile bazen yılanı bazen de süpürgeye çevirmektedir.

Haṭuña didiler ḥüsnüñ tılsımı
Görinür **mâr** içinde iki gīsü (G.2754/ 4)

Didiler zülfi **mârından** ḥazer kıl
Heves kılанда gence olmaz korḥu (G.2786/ 5)

İdüp tekmîl sihri çeşm-i cāzū
İder gâh **mâr** zülfin gâh cārū (G.2781/1)

Her kesi seyr eyler idi genc-i hüsün rāyegān

Kim aña tılsım olup zülfeyn[i] ger **mār** olmasa (G.2982/ 3)

Muhibbî, sevgilinin saçlarına duyduğu hasretin gamıyla öldüğünde kafatasında yılanların dolaştığını belirterek öldükten sonra mezarda yılanların ve böceklerin vücudu yemesini hatırlatır.

Oldı çün zülf[i] gamıyla bu Muhibbî hāksār

Mesken itdi üstüh^vān-ı kellesini **mār** da (G.2964,/5)

Burada Şahmeran'dan da ayrıca söz etmek gerekir. Yılanların şahı olan Şahmeran ile ilgili bir efsaneye göre, Yemliya isimli insan başlı bir yılan varmış. Bir mağaranın altında yaşar, tahtında oturur ve konuşabilirmiş. Devrin peygamberi Danyal imiş. Onun oğlu Cemşasb dağda arkadaşlarıyla yağmura yakalanıp bir mağaraya sığınmış. Mağarayı eşelerken sert bir mermer görüp kaldırıncı bal dolu bir kuyu görmüşler. Balları alıp satmaya karar vermişler. Kuyunun dibindeki balları çıkarmak için arkadaşları Cemşasb'ı kuyuya sarkıtmışlar. Ballar çıkarıldıktan sonra arkadaşları Cemşasb'ı kuyuda bırakıp gitmişler. Cemşasb sıkıntıdan kuyuyu çakısıyla kazarken karşısında güllük gülistanlık bir yer bulmuş. Oraya girmiş ve Yemliya tarafından karşılanmış. Yemliya ile sohbet edip vakit geçirmişler. Yedi sene sonunda Cemşasb sırrı kimseye söylememe şartı ile dışarı çıkmış. Günün birinde devrin padişahı hastalanmış ve sihirbazlardan biri bu hastalığın çaresinin Şahmeran'ın etinin yenmesi olduğunu söylemiş. Kimse Şahmeran'ın yerini bilmiyorken vezir büyü ile Cemşasb'dan yerini öğrenmiş ve Şahmeran'ı yakalamış. Şahmeran ise Cemşasb'a "beni öldürüp etimi kaynatacaklar. İlk çıkan suyu vezire ver, ikinci suyu sen iç, etimi de padişaha yedir." demiş. Denileni yapan Cemşasb, padişahı iyileştirmiş, vezir ölmüş ve yeni vezir Cemşasb olmuş.¹³³

Divan edebiyatında Şahmeran da şiirlere konu olmuştur. Sevgilinin dudakları en kuvvetli zehri bile iyi edecek bir panzehirdir. Başının iki yanından sarkan saçlar şah maran olsa dahi üzülmeye gerek yoktur. Bir başka beyitte ise sevgilinin kâkülünün

¹³³ Pala, a.g.e., s. 417, 418.

üzerindeki saçları görenler o saçları bin başlı ejderhanın üzerine oturmuş Şahmeran'a benzetmişlerdir.

Lebüñ tiryâkdür kim içse zehri

Ne gam zülfeynüñ olsa **şâh-ı mārân** (G.2725/ 2)

Kākülüñ üzre görenler zülfüñi cānā didi

Şâh-ı mārân oturur biñ başlu su 'bān üstine (G.2942/ 5)

5.1.18. Maymun

Birçok farklı türü bulunan, Primatlar takımından memeli bir hayvan olan maymun, divan şiirinde çok yaygın kullanılmayan bir hayvandır. Muhibbî, maymun kelimesini rakip için kullanarak, sevgili ile onu ayırmak isteyen rakibin yüzününün maymuna dönmesini temenni eder.

Raķıbüñ şimdi maķşüdi beni senden cüdā kılmak

Göreyim anı mesh olsun döne tā yüzi **maymūna** (G.2889/ 3)

5.1.19. Meges

“Çift kanatlılardan birtakım uçucu böceklerin genel adı. Karasinek. Divan şiirinde zararlı ve asalak bir hayvan olarak sunulur. (...) Sevgilinin dudağının üzerindeki “ben”, sanki şeker üzerine konmuş sinektir. Yine sevgilinin yüzündeki benler bir karasinek olarak düşünülür. (...) Bazen rakip veya âşık da acizlikte sinek olarak düşünülür.”¹³⁴

Sevgilinin dudaklarının hasretiyle can veren âşık, şerbetin içine düşüp can veren sineklere benzemektedir.

Lebüñ yādına cān virdi Muhibbî

Megesler cān virürler engübінде (G.2918/ 5)

¹³⁴ Canım, a.g.e., s. 506.

Muhibbî'ye göre dünyanın nimetlerine kanıp onları hırsla istemek, leşlerin üzerine konan sineklere benzemektedir. Arif olan dünyanın malına mülküne bakıp meyl etmez. Çünkü dünya malının sinek kanadı kadar kalıcılığı yoktur.

Hîç revâ mı olasın ni' met-i dünyāya ḥarîş
Tā seni beñzedeler cîfeler üzre **megese** (G.2974/ 2)

Bakup meyl eylemez 'arif bu dehrüñ māl u cāhına
Beḳāsı yok bilür **perr-i meges** deñlü cihān ḳadrin (G.2548/ 3)

Meyl kılmadı mecāz-ıla gönül hîç kese
Per açar mı şāhbāz olan **şikār-ı meges** (G.2971/ 1)

5.1.20. Neheng

Timsah. Sürüngenlerden olup vücudu pul kaplıdır. Sıcak bölgelerde ve akarsularda yaşar. Edebiyatımızda Nil Nehri ile birlikte kullanımına sıklıkla rastlanmaktadır. Ayrıca vahşiliği ve güçlü olması da zaman zaman şiirlere konu edilmiştir.

Muhibbî, gam ağacının ardında kaplan kesilmiştir. Bir timsah gelip tuzağına düşse dahi kurtulma fırsatı bulamayacaktır.

Verā-yı pîşe-i ğamda biz ol pelengüz kim
Ḥalāş bulmaya düşse **neheng** dāmumuza (G.2847/)

5.1.21. Peleng / Kaplan

Kedigiller familyasından etçil ve memeli bir hayvandır. Bazen bebr ile aynı hayvanmış gibi kabul edilse de kaynaklar bebrin farklı bir hayvan olduğunu söyler. Konu ile alakalı bilgi bebr bölümünde verildiğinden burada yinelenmeyecektir.

Kaplan, divan şiirinde güç, kuvvet ve vahşi ortamlarda bulunma özelliği ile anılmaktadır. Gam ağacının ardında kaplan kesilen âşığın tuzağından timsah dahi

kurtulamaz. Kaplanın postundaki çizgiler âşığın sinesindeki yaralara teşbih edilir. Âşığın sinesini görenler onu kaplan sanmaktadır.

Verā-yı pīşe-i ğamda biz ol **pelengüz** kim
Hālāş bulmaya düşse neheng dāmumuza (G.2847/ 2)

Deşt-i ğamuñ arslanı dir gören bu rüy-ı zerdümi
Küh-ı belā **kaplanına** döneli dāğ-ıla bu ten (G.2579/ 4)

Küh-ı ğamda dāğlar yakdum ser-ā-ser tenüme
Kim göre şana **peleng** gelmeye kimse yanuma (G.2901/ 1)

Döndürdi **pelenge** özini dāğ-ıla ‘āşık
Ne şürete koydı görüñ anı zamāne (G.2965/ 7)

Sīnede gören elifler dir ki ‘ışkuñ bebridür
Yā **peleng-i mīşedür** dāğ-ıla pür-hālem bugün (G.2697/ 3)

5.1.22. Pervâne

İşığın çevresinde dönen küçük kelebek. “Divan şiirinde âşıkı temsil eder. Pervâne mum'a âşık olarak kabul edilir. Eskiden, geceleyin mum ışığında iş görülürdü. Şairler de mum ışığında şiir yazarken hemen yakınlarında bulunan bu kelebekleri şiirlerine konu edinmişlerdir. Pervâne, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendisini mumun alevine bırakmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış bir pervâneye benzetilir. Şair, sevgilisini mum ışığına; kendisini de pervâneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler. Bazen pervânenin aşkını başkalarına örnek gösterir, bazen da pervânenin, âşıklığı kendisinden öğrendiğini söyleyerek övünür.”¹³⁵

Muhibbî; kendisini pervâneye, sevgilisini de muma benzeterek aşk yolunda yanıp kül olmaya candan hazır olduğunu söyler.

¹³⁵ Pala, a.g.e., s. 370.

Başuma sevdâ-yı zülfüñ geleli dīvāneyin
Şem´-i hüsne cān u dilden yanmaga **pervāneyin** (G. 2547/ 1)

Bāl ü per yaksañ Muhib olmaz ´aceb
Şem´-i hüsni yāra çün **pervānesin** (G. 2581/ 10)

Cemāli şem´in añdukça bu çeşmüm maḥv olur külli
Çü sen **pervānesin** iy dil dutuşup nār-ıla eglen (G.2599/ 2)

Yandı maḥv oldı Muhibbī şem´ine **pervāne-veş**
Andan ummañ dōstlar şimden girü nām u nişān (G.2742/ 5)

Şem´-i ruḥuñı görüp bu dil itme ta´accüb
Pervāne kaçan şem´ göre odlara yana (G.2965/ 6)

Muhibbî bazen de pervānenin kendisinden aşk ile canını yakmayı öğendiğini söyler. Zira her iş ustasıyla öğrenilir.

‘Işk-ıla cān yakmagı **pervāne** benden öğrenür
Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (G.2988/ 3)

Benden örgensin Muhibbī yanmagı **pervaneler**
Eylemez taḥşil-i şan´at görmeyen üstāddan (G.2736/ 5)

Muhibbî’nin şiirlerinde çok fazla kullanılmış olan pervāne ile alakalı bazı beyitler burada zikredilmiş olup dizinde daha fazlası görülebilir.

5.1.23. Semender

Efsanevi bir hayvan. “Ateşe atıldığında lücûzetli bir madde ifraz ettiği için, birkaç dakika ateşin tesirine mukavemet eden bir hayvan. Hayvanın bu hususiyeti, ateşe

yanmadığına dair olan hurâfeyi doğurmuştur.”¹³⁶ “Başka bir rivayete göre semender yalnızca ateşte yaşar ve ateşten çıkınca ölürmüş. Bunun bir kuş olduğunu söyleyenler de vardır. Hindistan’daki mecusîlerin devamlı yaktıkları ateşte ısının artmasıyla semender denilen kanatlı bir böcek hâsıl olurmuş.”¹³⁷

Muhibbî, gönül derdini yazmaya kalksa çektiği acılar sebebiyle kâğıdın yanıp tutuşacağını söyler. Bu sebeple bundan sonra yazacaklarını semenderin kanadına yazması gerektiğini düşünür.

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam

Meger şimden girü nâme yazam **perr-i semenderden** (G.2702/ 2)

Sevgilinin saçlarının hayali, âşığın gönlünde bir semenderin ateşler içerisinde bulunması gibi durmaktadır.

Sîne-i süzânda zülfi hayâli dilberün

San karar itmiş **semenderdür** derün-ı nârda (G.2832/ 2)

5.1.24. Sincap

Sincapgiller familyasının kemirici, memeli bir türüdür. Postları için avlanılan bir hayvandır. Sincap derisinden yapılan giyim malzemelerinin sıcak tuttuğu bilinmektedir. Muhibbî de şiirinde bu durumu aşkın verdiği sıcaklığı samur, vaşak yahut sincabın derisinden yapılan giysilerde bulunmayacağı şeklinde kullanmıştır.

Hâme-i ‘ışkuñ nigârâ bir harâret virdi kim

Ol harâret yok semür-ile vaşak **sincâbda** (G.2980/ 6)

5.1.25. Sungur

Doğana benzeyen yırtıcı ve avcı bir kuştur. “Kırgiz illerinde yetişen ve ak cinsi çok makbul ola kuş, Kâşgarî’ye göre ‘tugrıl’ den az daha küçük idi. (...) Qazvîni’ye göre,

¹³⁶ Levend, a.g.e., s. 182.

¹³⁷ Pala, a.g.e., s. 399.

sungur döne döne yükselir ve avladığı kuşları hiç incitmeden onları sâhibinin bulunduğu yere kadar indirirdi.”¹³⁸ Kıymetli bir kuştur. Ölüsü dahi para eder. Çok yükseklerde uçan kuşlardır. Avlanmak dışında yere inmezler.

Muhibbî, o saadet kuşunun bir gün yükseklerle uçmasıyla onu avlayacağını söyler. Çünkü gayret kuşu, sungurdan daha aşağıda uçmamaktadır.

Ol hümâ yüksek uçarsa iderem bir gün şikâr
Himmetüm bâzı benüm alçak degül **şungürdan** (G.2587/ 5)

5.1.26. Tavus

“Başındaki sorgucu, rengârenk kanat tüyleri ve kuyruğu ile kuşlar âleminin en alımlı üyelerindendir tavus. Takdis edilen güzelliği sebebiyle Türkler Tanrı kuşu, alakuş veya gelin kuşu da derler.”¹³⁹ Divan şairleri birçok ilgi kurarak tavusu şiirlerinde kullanmışlardır. “Gerçekten de tavus hakkında şiirde ve halk arasındaki en yaygın inanç onun cennet kuşu olduğu yolundadır. Rivayete göre şeytanın cennete girmesine ve böylece Hz. Âdem’in yasak meyveyi yemesine sebep olduğu için cennetten çıkarılmış ve onca güzelliğine rağmen Tanrı tarafından yakları çirkin kılınmıştır. Tavus ne kadar kendini beğense de ayaklarını gördüğünde cennetten kovuluşunu hatırlar ve âh edermiş.”¹⁴⁰

Muhibbî, şiirlerinde özellikle açılan kanatlarının güzelliği ile tavusu konu etmiştir. Tavusun kanatlarını açıp eda ile yürümesi sevgilinin eda ile yürümesine benzemektedir.

İder **řāvüs-veş** cevlân boyı serv-i hırâmândur
Gören reftârını eydür meger kebk-i deridür bu (G.2774/ 2)

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberîn
Sanasın **řāvüsdur** gülşende ‘arz eyler perin (G.2571/ 1)

¹³⁸ Emel Esin, “Kuşçısı, Türk Sanatında Atlı Doğancı İkonografisi Hakkında”, *Sanat Tarihi Yıllığı*, C. 6, 1976, s. 418, 419.

¹³⁹ Ceylan, a.g.e., s. 227.

¹⁴⁰ a.g.e., s. 229.

Tagıdup zülfi kaçan ‘uşşāka dilber göstere
Sanasın **ṭāvūsdur** cevlān idüp per göstere (G.2951/ 1)

Muhibbî, tavusun cennet kuşu olarak da bilinmesine atıf yaparak sevgilisinin salınarak yürüyüp gül bahçesinde dolaşmasını ve cennet tavusunun onu kıskanmasını ister.

Salınup gülşene gel bendeñ ola serv-i sehî
Cilveler eyle görüp reşk ide **ṭāvūs-ı cinān** (G.2698/ 2)

5.1.27. Tûtî

“Şiirimizde tûtî ve bebgâ isimleriyle anılan papağan kuşların, ehlileştirilmeye en müsait olanıdır. Taklide meyilli hançerelerini kullanarak insan seslerini tekrarlamaya çalışırlar. (...) Yiyeceğini tıpkı insan gibi pençesiyle alıp ağzına götürür. Şeker vb. tatlı yiyeceklere düşkündür.”¹⁴¹ Divan şiirinde konuşması, güzel sesi, renkli tüyleri ile sıklıkla anılan bir kuştur.

Muhibbî, aşkın sırrını, kenara çekilip sürekli ibadet eden bir şeyhin bilmeyeceğini söylerken tavuğun da bülbül ötüşünü bilemeyeceğini örnek göstermiş ve kendisini bülbüle, zâhidi ise tavuğa benzetmiştir. Bir başka beyitte ise kendisini papağan mizaçlı olarak görmüş ve papağanların tatlı şeyleri sevdiğini hatırlatarak sevgilinin tatlı dudaklarına talip olmuştur.

Ne bilsün sırr-ı ‘ışkı şeyh-i ḥalvet
Bilür mi **tûtî** nuṭkın murğ-ı ḥāne (G.2801/ 4)

Tûtî-i ṭab’um dahı gūyā ola
Leblerüñden emsem iy şîrîn dehen (G.2735/ 3)

¹⁴¹ a.g.e., s. 194.

5.1.28. Vaşak

Kedigiller familyasından etçil ve yabani bir çeşit hayvandır. Kediye benzeyen vaşaklar, normal kedilerden 5-6 kat daha ağır hayvanlardır. Postları için avlanırlar. Vaşak postlarının samur gibi sıcak tuttuğu bilinmektedir.

Muhibbî'nin şiirinde vaşak, postunun sıcak tutması özelliği ile yer almıştır. Buna göre sevgilinin aşkının yükünün verdiği sıcaklık, samur, vaşak yahut sincap derisinden yapılmış herhangi bir şeyde bulunamayacak kadar fazladır.

Hâme-i 'ışkuñ nigārā bir harāret virdi kim
Ol harāret yok semūr-ile **vaşak** sincābda (G.2980/ 6)

5.1.29. Zag

Karga denilen kuş. Kalın ve uzun gagalı ve kötü seslidir. Sürüler hâlinde yaşar. Zeki hayvanlardır. Kutsal anlatılarda da kendine yer bulmuştur. Hz. Adem'in oğlu Kâbil, kardeşi Hâbil'i öldürüp saklayacak yer bulamadığı zaman bir karganın ölen diğer kargayı gömmesini örnek alır.¹⁴² Hz. Nûh, tufan sonrası yaşam olup olmadığını kontrol etmek için önce kargayı gönderse de karga bir leşe musallat olup geri dönmez. Bu yüzden sonrasında güvercin gönderilir.¹⁴³ Bu anlatıların da etkisiyle şiirimizde karga olumsuz bir intiba taşımaktadır. Karga, genellikle rakip için kullanılan bir kelime hâline gelmiştir. Onun karşılığında ise tûtî yahut bülbül vardır. Gerek kötü sesli olması gerek rengi ile her zaman rakibi tanımlar. Âşık, zâhidin sözüne bakıp aşktan vazgeçmez. Bunun için de karga sesiyle gül bahçesinden geçmeyen bülbülü örnek olarak göstermektedir.

Herkesüñ konmuş Muhibbî tâli'indedür ezel
Bülbüle şürîdelik **zâğ** u zağan kona leşe (G.2856/ 5)

Sanma zâhid 'ışk eri pendüñle şâhından geçe
Hiç **zağan** söziyle bülbül geçe mi gülzârdan (G.2570/ 4)

¹⁴² <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/sure/5-maide-suresi> (15.10.2020).

¹⁴³ Ömer Faruk Harman, "Tufân", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012, C. 41, s. 320.

Muhibbî, sevgilinin başının iki yanından sarkan saçları siyahlığı bakımından karga kanatlarına benzetmiştir.

Görinen zülfeyni mi asılu yâhû **perr-i zâğ**

Ya iki efî gelüp yatmış gülistân üstine (G. 2942/ 2)

Âşık, aşk derdinden göğsüne yaralar açmaktadır. Bu görüntü Muhibbi'ye leşin üstüne konmuş kargaları hatırlatır.

Dâğlar yir yir ki vardur sînem üstinde benüm

Zâğlardur sanasın şahrâda konmuşlar leşe (G.2826/ 4)

Dâğlar yakdum şu deñlü sîneme eydür gören

Zâğlar konmuş-durur san cism-i bî-cân üstine (G.2878/ 3)

Muhibbî'nin şiirleri bülbül sesi gibi güzel ve dinlenilesidir. Onlar kulağa takılıp dinlenilmelidir. Ortada bülbül sesi gibi güzel şiirler varken karga sesine benzeyen başka şiirlere bakmak gereksizdir.

Güş it Muhibbî şi'rini eş'âr-ı gayra bakma gel

Bülbül şadâsı var iken hâcet degül **şavt-ı zağan** (G.2579/ 5)

5.2. BİTKİLER

Divan edebiyatı sanatçıları, hayal dünyalarında yolculuk yaparken hayatın her noktasına temas etmeye çalışmışlardır. Bitkiler de bu temastan nasibini almış ve neredeyse bütün sanatçılar şiirlerinde bitkileri çeşitli vesilelerle konu etmiştir. Bu kısımda Muhibbî'nin şiirlerinde karşılaştığımız ağaçlar, çiçekler ve tarım ürünlerinden yirmi dokuz farklı bitki incelenecektir.

5.2.1. Abanoz

“Hindistan, Madagaskar ve Malay’da yetişen sert ve siyah renkli bir ağaçtır. Ateşe atıldığında rayihası çıkar ve öd ağacı gibi güzel koku verir. Perdahlığında göz alacak kadar parlak siyah bir görünüm kazanır. Ok, tespih, kalemlik, baston v.b. değerli eşya yapımında kullanılır. (...) Abanozun kullanıldığı rahle v.b. ahşap işlerinde aynı zamanda bağa yahut fildişi kaplamaların dekoratif olarak yer alması oldukça yaygındır. Abanoz koyu siyah ve fildişi ise beyazlığı ile tanınmış maddeler olmaları bakımından birlikte zikredilen gece gündüz gibi siyah ve beyaz varlıklardan bahsedilirken bunların fildişi ve abanoza benzetilmeleri oldukça yaygındır.”¹⁴⁴

Sevgilinin beyaz yanağındaki siyah beni görenler onu fildişi üzerindeki abanoza benzetmektedir.

Gören hâl-i siyâhı ‘arızında
Ki dir ‘ac üzre beñzer **abonūsa** (G.2841/ 2)

5.2.2. Badem

“Bahar dalındaki çiçeğinden kuru yemişine kadar badem, gündelik dilde ve şiirde oldukça fazla konu edilen bitkilerdendir.”¹⁴⁵ “Şekil yönünden badem, göze benzediği için şairler göz ile birlikte bademi de anarlar. Ayrıca diğer yemişlerle birlikte meze olarak da

¹⁴⁴ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 45.

¹⁴⁵ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, s. 13.

kullanılabilir.”¹⁴⁶ Ayrıca badem üzerine muska yazmak suretiyle sıtma hastalığının da tedavi edildiği söylenmektedir.

Muhibbî'nin şiirlerinde bademi sevgilinin gözlerine benzetilmiş şekilde görmekteyiz. Âşık, yeşillikte sevgilisi ile bir olmayı isterken onun gözünü bademe benzetir. Bir başka beyitte de eğlenceyi gözleri bademlerle etme niyetini ortaya koyuyor.

Bāde vü şahn-ı çemen sākī-i gül-fām olsa

Ruḥı gül saçları sünbül gözi **bādām** olsa (G.2789/ 1)

Çün bahār oldı gelüñ ‘iyş idelüm cānlar-ıla

Lebi mül gözleri **bādām** ruḥı ḥandānlar-ıla (G.2809/ 1)

5.2.3. Benefşe

Rengi mor, hoş kokulu bir çiçektir. “Divan şiirinde kokusu, koyu rengi, boyunun eğriliği ve şekil yapısıyla sık sık anılmıştır. Sevgilinin “ben”i menekşeye benzer. Ayva tüyü yerine de kullanılabilir. Renk ve koku yönünden de miske benzetilmiştir. Demet demet olup pazarda satılması hâliyle saç’ı andırır. Onun yuvarlaklığı ise saç büklümü gibidir.”¹⁴⁷ Divan şairlerinin sıklıkla kullandığı bir çiçek olup “benefşe” redifli kaside ve gazellere de rastlanmaktadır. Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde bir gazelin (G.2960) benefşe redifli olduğu görülmektedir.

Âşığın kendisini menekşeye benzettiği beyitlere de rastlayabiliriz. Aşağıdaki beyitte, gül bahçesine dert ile gelen menekşenin sayısız nale etse yeridir diyen Muhibbî, sevgilisi için ah eden bir bülbülü, âşığı tasvir etmiştir.

Derd-ile yine geldi gülzāra **benefşe**

İtse yiridür nāle vü şad zāre **benefşe** (G.2960/ 1)

¹⁴⁶ Pala, a.g.e., s. 53.

¹⁴⁷ Canım, a.g.e., s. 519.

Menekşe, sevgilinin sümbül saçına erişmek için kendisini o saçlara asmaya razıdır. Bir başka beyitte de saç a gönül veren menekşenin kendisini deste deste ettiğinden söz edilir.

Sümbül saçına irmek için hem çü Muhibbî
Geldi ki asa kendüzini dâra **benefşe** (G.2960/ 5)

Saçuña dil vireliden **benefşe**
İrem dir kendin ider deste deste (G.2848/ 2)

Cefa geldikçe çaresiz ve gam çeken menekşe de boynunu eğmektedir. Gönlü gamla dolan menekşe aşk ile çaresiz kalmış ve divane olmuştur.

Egdükçe cefâ dehrini boynunu eger ah
Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-ı'âre **benefşe** (G.2960/ 2)

Pür dil gam-ıla cân-ıla hem oldı ciger rîş
Dîvâne olup 'ışk-ıla bî-çâre **benefşe** (G.2960/ 4)

Muhibbî, menekşenin de aralarında bulunduğ u güzel çiçekleri yaratan Allah'ı da anmaktadır.

Niçe gül niçe **benefşe** bunca türlü lâleler
Gör niçe halk eylemiş bunları Rabbü'l- 'âlemîn (G.2584/ 5)

Menekşe, rüzgâra kendini bırakmıştır ve bir sağ a bir sola salınır. Bu durumda sevgilinin saçlarına öykünmez.

Mest oldı yine rakşa girüp bād-ıla oynar
Hiç öyküne mi turra-i dildâra **benefşe** (G.2960/ 3)

5.2.4. Bîd

Söğüt olarak bilinen ağaç. “Söğüt yaprakları hançer veya kılıca benzetilir. “bîd-i Mecnûn, bîd-i giryân, bîd-i nâlân” terkibleriyle anlatılan “salkım söğüt” sevgilinin salınan saçlarını simgeler. Salkım söğüdün dallarının sarkması gamlı kimseleri sembolize eder. Gamlı, kederli insanların saçları uzar, önlerine dökülür, çoğu zaman da akan suya bakarlar. Âşıklar da gamlı, kederli hâllerini salkım söğütle özdeşleştirirler. Söğüt fidanları üzerine başka meyveler aşılır. Su kenarlarında olması sebebiyle akan sulardan, hazinelerden her zaman kısmetini alır. Bu ve buna benzer özellikleriyle Divan şiirinde önemli yer edinen ağaçlardandır. Tabutların tahtaları söğüt ağacından yapılır.”¹⁴⁸

Meyve vermeyen bir ağaç olması da şiirlerde konu edilmiştir. Muhibbî, sevgilisinin âşıklarının ondan vefa ummasını, söğüt ağacından meyve ummakla bir tutup delilik olarak görür.

Dōstum senden vefā mihr ummasun ‘âşıklañ
Key katı dīvānelikdür meyva ummak **bîdden** (G. 2728/ 2)

5.2.5. Bürr

“Divan şiirinde üzümünden sonra en çok yer alan tarımsal ürün, buğdaydır. (...) Telmih yoluyla daha çok Hz. Âdem’le bağlantısına yer verilmiş olup “küçüklüğü”nden dolayı “yıldızlar ve âşık”la, renginden dolayı da “sevgilinin teni ve sînesi”yle ilişkilendirilmiştir. Diğer yandan “gendüm” kelimesi, divan şiirinde genellikle “kendüm” dönüşlülük zamiriyle “buğday” anlamı arasında tevriyeli ya da îhâmlı kullanılmıştır.”¹⁴⁹

Muhibbî’nin şiirlerinde “bürr ve gendüm” olarak buğdaya yer verilmiştir. Sevgilinin yanağı ve yanağının üzerindeki ben, âşığın gönül kuşunu yakalamak için sunulmuş arpa ve buğday tanesi gibidir.

Dutıldı ‘arız u hâlûñ görelden
Gönül murğına âb u **bürri** dāne (G.2905/ 2)

¹⁴⁸ Doğan Yücel, Ali Rıza Özuygun, “Dîvân Şiirinde Ağaç: Ağaçlara Dair Söz Varlığı ve Tasrif Usulleri”, *Journal of Research in Turkic Languages*, 2(1), 2020, s. 42.

¹⁴⁹ Yavuz Bayram, “Divan Şiirinde Tarımsal Ürünler”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, Ankara, 2007, s. 83.

Feleğin çarkı ömür de dâhil olmak üzere her ne bulursa bulsun arpa yahut buğday demeden ezip un yapar. O sebeple dünyaya gönül bağlanmamalıdır.

Muhibbî her ne kim bulsa dimez **gendüm** yaḥūd cevdür
İder bu āsiyāb-ı çarḥ eline girdügin hep un (G.2616/ 5)

Āsiyāb-ı çarḥ ögidür ‘ömri çün **gendüm** gibi
İy Muhibbî bağlama dil bî-vefā gerdün için (G. 2671/ 7)

Cihān ḥalkını çarḥuñ āsiyābı
Döger **gendüm** gibi āḥir ider un (G.2549/ 4)

Muhibbî, ne ekersen onu biçersen atasözünü açıklamak için arpa ekip buğday hasadı beklenmeyeceği örneğini verir.

Cev eküp umar mısın kim ola **gendüm** ḥāşılıñ
İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (G.2594/ 5)

Bir beyitte ise sevgilinin beyaz tenini buğdaya benzeterek bir bakış için kendi kendine canını verdiğini söyleyen Muhibbî, gendüm ve kendüm ifadeleri ile bir ahenk oluşturmuştur.

Kimse kılmadı ben itdüm āḥ kendüm kendüme
Bir nazar cān terkin urdum **yār-ı gendüm-gün** için (G.2671/ 4)

5.2.6. Cevv

Arpa. “İnsanların ürettiği en eski tahıllardan olup taşımacılığın at ve katır gibi hayvanlara bağlı olduğu dönemlerde bu hayvanların temel gıdaları olmak bakımından eski toplumda hayatı etkileyen önemli bir ürün idi. (...) Bununla beraber insan gıdası

olmak bakımından buğday ve mısırdan çok daha az rağbet gördüğü için fakir ekmeğinin ham maddesidir.”¹⁵⁰

Muhibbî, feleğın çarkının arpa yahut buğday demeden önüne geleni öğütüp un ettiğini söyler. Ayrıca ne ekersen onu biçersin atasözünü açıklamak için arpa ekip buğday hasadı ummamak gerektiği örneğini verir.

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yahüd **cevdür**
İder bu âsiyâb-ı çarh eline girdügin hep un (G.2616/ 5)

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm hâşılıñ
İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (G.2594/ 5)

Muhibbî, kanaatkâr olmayı öğütleyerek her zaman arpa ekmeğinin yanında güllaç yenilmeyeceğini söyler.

Ķanâ‘atle geçen bir **nân-ı cevle**
Gıdâyı dâyima güllâc itme (G.2938/ 3)

5.2.7. Çiçek

Farklı renklerle farklı kokularla özel olarak adlandırılan bitkilerin genel adı olarak kullanılmaktadır. Muhibbî; çiçek, şukufe ve ezhâr şeklinde şiirinde yer vermiştir. Çiçekler genellikle bulunduğu ortamı güzel gösteren süsleme aracı olmuştur. Bu ortam genellikle çiçek bahçesi olmuş ve yeşilliği güzelleştiren unsur olarak çiçekler anılmıştır. Bazen de gül bahçesinin sultanı olan sevgili çiçeklerin de şahı olarak kabul edilir.

Şöyle zeyn oldı **çiçeklerle** bugün şahrâ vü bâğ
‘Aksi düşmişdür gören dir çarh-ı mîñadur yine (G.2825/ 3)

Sahn-ı çemende cem‘ idüp **ezhârı** bād-ı şübh
Ol meclis içre cümlesi sultân didi güle (G.2857/ 2)

¹⁵⁰ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, s. 349.

Gülşende gör sulţān-ı gül **ezhārını** cem´ eylemiş
Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şahn-ı çemen (G.2579,/2)

Her **şüküfe** gülşen içre dutmuş elde sīm ü zer
Pāyuña īsar ideler sen şeh-i hūbān için (G. 2516/ 6)

Her **şüküfe** rām olupdur emrine şāh-ı gülün
Oturup hüküm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen (G.2619/ 4)

Muhibbî için sevgilinin güle benzeyen yanakları ve sümbül gibi saçları olsa yeterlidir. Bunlar olduğu takdirde çiçeklere bakmasına gerek olmadığını söyler.

Baña gül ruĥlaruñ sünbül saçuñ bes
Gerekmez bakmayam **ezhāra** tevbe (G.2995/ 5)

5.2.8. Dâne

Buğday ve arpa gibi tahılların meyvesi bu şekilde isimlendirilir. Küçük olması ile alakalı çeşitli teşbihlere konu edilmiştir. Sevgilinin yüzündeki siyah benler dâneye benzetilir. Muhibbî, şiirlerinde dâneyi genellikle gönül kuşunu av eden sevgilinin siyah benlerine benzetmek suretiyle kullanmıştır. Âşığın gönül kuşu bu dânelerle avlanır.

Zülfüñ-ile hālüñi çünki baña ´arz eyledüñ
Ko tutilsun murġ-ı dil men´ itme bend ü **dânedem** (G.2617/ 2)

Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol **dâneler** didi
Esürümsin niçe yıllar o zülf ü hāle bilmezsın (G.2645/2)

Görüp zülfünde hālüñ düşdüm aga
Dutılır murġ **dâneyle** duzāğa (G.2984/ 1)

Hālını dökdi **dāne** yine zülfi ağma
Dil murğınuñ bu dām-ıla hālî niçe ola (G.2857/ 3)

5.2.9. Diken

“Diken. Divan şiirinde âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefâ ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. (...) Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin hâr u has(çer çöp)ı olur.”¹⁵¹

Muhibbî, şiirlerinde , “hâr, mugaylan ve hâr ü hes” şeklinde dikene yer vermiştir. Sevgili gül olunca onun etrafındaki dikenler de rakiplerdir. Fakat gülü isteyen o dikenlerden kurtulmayı bilir. Sevgili ise dikenlerle bir olmaktan memnundur. Âşık, bülbül gibi ağlayıp inler. Bülbül ise gülün eteğini bırakması için ağlayıp inleyerek dikenin eteğini öper. Bir başka beyitte de dikenlerden şikâyet edip inleyen bülbülün gül bahçesine yeni geldiğini söylemiş ve onu âşıklıkta küçümsemiştir.

Ol gülüñ çok olsa ağıyarı dilâ ‘ayb eyleme
Götürür zahmını **hâruñ** bāğ u gülzâr isteyen (G.2626/ 4)

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim **hâr-ıla**
Bülbül-āsâ bu Muhibbî iñleye hem aglaya (G.2875/ 5)

‘Andelîbüñ geçse ‘ömri zâr-ıla olmaz ‘aceb
Eksük olmaz çün gülüñ yanında **hârı** n’eylesün (G.2607/4)

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb midür
Nā-çâr olup yalvarup öperse **hâr** elin (G.2611/ 2)

Hâr elinden derd-ile eyler şikâyet ‘andelîb
Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsâfir gülşene (G.2865/ 2)

¹⁵¹ Pala, a.g.e., s. 191.

Nasıl ki gül bahçesini duvar ve dikenler koruyorsa, âşık da sevgilisinin güzelliğinin hayalini kirpikli gözünde saklamak isteyerek gözünü duvara kirpiğini ise dikene benzetmiştir.

Ko hayāl-i hüsnüni kirpüklü çeşmüm saklasun
Hıfz-ı gülşen mi olur **hār-ıla** dīvār olmasa (G.2982/ 5)

Hâr ü hes ifadesi ise çer çöp, değersiz kıymetsiz şey manasında değerlendirilmiş ve genellikle dünyanın ve dünya malının kıymetsizliğini vurgulamak için şiirlerde kullanılmıştır.

Bu Muhibbî n'ola ger itmese dünyāya nazar
Hiç deryā-dil olan meyl ide mi **hār u hese** (G.2792/ 5)

Virme dil dehre sakın bakma hevā vü hevese
Beñzedüp sîm ü zerin kıymeti yok **hār u hese** (G.2880/ 1)

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar
Beñzedürsem ben anı itmeñ 'aceb **hār u hese** (G. 2971/ 2)

Mugaylan ise deve dikenini denilen bitkidir. Genellikle çöllerde ve kurak yerlerde bulunduğu için sevgilinin Kâbe'ye benzeyen semtinde olduğuna inanılır. Âşık için acı ve ızdırıp timsalidir.¹⁵²

Çek cevri ü cefā vü **berr-i muğaylān** belasını
Āsān görine saña bu çendān merħale (G.2916/ 3)

Harîr olsa ne tañ **hār-ı muğaylān**
Şular kim pā koyalar rāh-ı hacda (G.2868/ 2)

¹⁵² a.g.e., s. 328.

5.2.10. Erguvan

Baklagiller familyasından ağacın adı. “Çiçeklerinin özellikle kırmızı renginden dolayı Klâsik Türk edebiyatında bir teşbih unsuru olarak kullanılmıştır. (...) Taç yapraklarının kırmızı, özellikle de eflâtun ve eflâtunun değişik tonlarında olması, erguvanın Divan şairlerince şarapla özdeşleştirilmesine sebep olmuştur.”¹⁵³

Muhibbî, uzun boylu sevgilinin yürüyüşünü gördüğünden beri gözyaşı akıttığını bu sebeple kabrinin üzerinde erguvan çiçeği biteceğini söyler. Akıtılan gözyaşı kan gibidir, erguvan da renk itibarıyla kanı andırır.

Görelî serv-i revānuñ akıdur eşk-i revan

Ol sebebdan bitiserdür kabrüm üzre **erguvān** (G.2632/1)

5.2.11. Fülful

“Karabiber. Dâr-ı fülful denilen bir çeşidi de vardır. (...) Mide ve bağırsak rahatsızlıklarına iyi gelir, sinirleri teskin edermiş. (...) Edebiyatta fülful sevgilinin beni yerine kullanılır.”¹⁵⁴

Sevgilinin çeşitli uzuvları çeşitli teşbih unsurlarıyla anılır. Dişi en kıymetli incilerden daha kıymetlidir. Onun âşıkların gönül kuşunu avlayan siyah beni de fülfulle benzer.

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvâr

‘Aceb beñzer mi ki **fülful** o hâle (G.2864/ 2)

5.2.12. Gül

Divan edebiyatı şairlerince en fazla söz konusu edilen çiçek güldür. Gül, çiçeklerin genel anlamda adını taşısa da gül denilince kokusuyla ön plana çıkan, genellikle kırmızı renkli olanı kabul edilir. Çiçeği, yaprakları, dalı, fidanı kıymetlidir. Sevgilinin yanağı, yüzü güle teşbih edilir. Bazen de sevgilinin kendisi gül olarak ele

¹⁵³ Canım, a.g.e., s. 523.

¹⁵⁴ Pala, a.g.e., s. 159.

alınır, bu durumda âşık bülbüldür. Gülün etrafında bulunan dikenler de sevgilinin diğer âşıkları olan rakiplerdir. Kokusu ile âşıkları kendisinden geçirir. Kokusu yönüyle sevgilinin saçlarıyla ilgili kullanımlara da rastlanabilir. Sevgili nasıl ki güzellerin şahı ise gül de çiçek bahçesinin şahıdır. Gül, bakım isteyen bir çiçek olup yeterince bakım görmezse çabucak solar. Bakımı ile bağban ilgilenir. Sevgili ile tabiatları benzerdir. Sevgili de gül gibi narin ve ilgi gösterilmesi gerekli bir varlıktır.

Rengi yönüyle şaraba, ateşe, âşığın gözyaşına, yakuta benzetildiği olur. Yine rengi bakımından aşığın utanmış suratına teşbih edildiği de olur. İslam peygamberi Hz. Muhammed ile özdeşleşmiş bir çiçektir. “İslâm peygamberinin gülü çok sevmekten öte, “Kırmızı gül Allah’ın ihtişamının tezahürüdür” dediği de rivayet edilmektedir.”¹⁵⁵ Ayrıca ateşe atılan İbrahim peygamber de güller içerisine düşmüştür.

Bahar çiçeğidir. Bahar mevsimine bu sebeple mevsim-i gül denilir. Gülün açması baharı müjdeler.

Geldüñ çemen seyrânına **güller** nazar kılur kamu
Ol demde cümle itdiler câmeyi çāk iy nāzenīn (G. 2586/ 3)

Hār elinden bülbül itdi çok şikāyetler **güle**
Gül didi ‘āşık olan mā‘ şūka eyler mi gile (G.2933/ 1)

Şād-ile ferāh-ı zevk sunıldı ezel **güle**
Endüh u belā nāle vü feryād bülbüle (G.2934/ 1)

Çıkdı **gül** Leylī gibi şahrālara hargāh-ıla
Yakdı Mecnūn gibi bülbüller cihāmı āh-ıla (G.2790/ 1)

Mey-h̄vōra çünki olmasa **gül** sāgarı yiter
Bülbül yirine var şurāhīde kulçula (G.2840/ 3)

¹⁵⁵ Beşir Ayvazoğlu, *Güller Kitabı, Türk Çiçek Kültürü Üzerine Bir Deneme*, 7.b., İstanbul : Ötüken Neşriyat, 2004, s. 91.

Gül yüzü vaşfinda didi Muhibbî bir gazel
Didiler bülbül gibi şürîde-güyâdur yine (G.2825/ 6)

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla
Tâ kim göre bülbül anı yana yakıla (G.2888/ 1)

Gül işitmiş ‘arız-ı yâra anı beñzetdügüm
Şādılığından kızarmışdur meger güle güle (G.2933/ 5)

Lebüñden hadd-i gülgünuñ şekerle
Ne hoşdur karışa ger **gül** şekerle (G.2985/ 1)

Yüzüñ **gül** olalı hattuñ benefşe
Ko kılsun bülbül-i dil zâr unitma (G.2987/ 3)

Muhibbî’nin incelediğimiz şiirlerinde oldukça fazla yer alan gül ile alakalı diğer beyitler dizin kısmından kontrol edilebilir.

5.2.13. Haşhaş

“Haşhaş (*Papaver somniferum*), gelincikgiller familyasından 30-200 cm. boyunda bir yıllık otsu bir bitkidir. Yaprakları sapsız ve kenarları dişli, dalların ucunda tek başına açan beyaz veya mor renkli çiçekleri büyük ve meyveleri (kapsül) 4-5 cm. çapında yaklaşık küre biçimindedir. (...) Haşhaş kapsülüne haşhaş başı veya kellesi denir. Kapsül, henüz olgunlaşmadan özel bir bıçakla çizilmesi sonucu kısa sürede katılaşan bir süt salgılar. Bu sütlerin bir araya toplanıp yoğrulmasıyla afyon denilen uyuşturucu ve ağrı kesici madde elde edilir.”¹⁵⁶

Muhibbî, şiirlerinde haşhaşı ve haşhaştan üretilen afyonu ‘beng’ adı ile konu etmiştir. Aşk uğruna göğsünü baştanbaşa yaralarla süsleyen âşık, bir haşhaş tanesi koyacak yer kalmadığını söyler.

¹⁵⁶ Turhan Baytop, “Haşhaş”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, C. 16, s. 403.

Dāğlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm

Kalmadı bir yir koyam bir dāne **ḥaṣḥāṣ** üstine (G.2883/ 4)

Afyon ise zâhidlerle ilgi kurularak kullanılmıştır. Zâhidlerin şarabı haram olarak görüp afyon içmelerine değinen Muhibbî, zâhidlere şarabın zaten nasip olmayacağını söyler. Zâhidlerin şarabı eleştirmeleri de şaşılacak şey değildir. Zira onların ömrü afyon ile geçmiştir, onlar afyona alışmıştır.

Almasun zâhid şarāb-ı nābı düşemez ağzına

Ḥalvetinde oturup dāyim hemān **beng** eylesün (G.2625/ 4)

Ṭa'n iderse tañ degül zâhid şārāb-ı şahide

N'eyesün mu'tād olupdur 'ömr geçdi **beng**-ile (G.2993/ 3)

5.2.13. Lâle

“Türlü renklerde güzel çiçekler veren lâle zambakgiller familyasından güzel görünümlü bir çiçektir. Soğanlı ve otsu bir süs bitkisi olan lâlenin yaprakları tam kenarlı, oval ve mızraksıdır.”¹⁵⁷ “Klasik Türk şiirinde ilk zamanlarda taşralı bir çiçek addedilen lâle, estetik bir unsur olarak kabul gördükten sonra en çok kullanılan çiçeklerden biri olmuştur.”¹⁵⁸ Muhibbî, lâleye şiirlerinde fazlaca yer vermiştir. İncelediğimiz şiirlerinde iki gazelin redifi lâledir. (G.2955/ G.2961)

Sevgilinin yanağının lâleye benzetilmesi diğer divan şairlerinde olduğu gibi Muhibbî’de de yaygın bir kullanıştır.

Lâle ḥadler fikri ile bagruñı dāğ eyleme

Serv-ḳadler zikri ile yaṣuñ ırmağ eyleme (G.2835/ 1)

¹⁵⁷ Ahmet Kartal, *Klasik Türk Şiirinde Lâle*, 1.b., Ankara : Akçağ Yayınları, 1998, s. 1.

¹⁵⁸ Berat Açıl, “Klasik Türk Şiirinde Estetik Bir Unsur Olarak Çiçekler”, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, S. 5, 2015, s. 13.

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol **lâle-ḥad**

‘Işk ehli âh-ıla yaşını bārân eylesün (G. 2514/4)

Sev bir güzeli ḡāyet ile ol güzel olsun

Hem ḡonca-fem ü **lâle-ruḥ** u bî-bedel olsun (G.2522/ 1)

Lâle, uzun bir çiçek olduğundan elif harfine benzer. Sevgili uğruna sinesine yaralar açan âşıḡın yaraları da lâleye benzetilmiştir.

Sīnem üzre **lâle** gibi dāḡ-ı ḥasret yakmışam

Sanki pullar dizmişem bir taḥta-i nerd üstine (G.2994/ 2)

Lâle-veş bagrumı yakdum gül-i ḥandānuñ için

Eyledüm yaşı revān serv-i ḥurāmānuñ için (G.2746/ 1)

‘Işk cāmın nūş idüp bagrına yakmış tāze dāḡ

Sīne çāk olup yaturlar **lâleler** kühsārda (G.2964/ 2)

Dāḡlar **lâle** vü gül sīnede serv oldı elif

Dōstum bir nazar it niçe gülistānam ben (G.2687/ 3)

Muhibbî, bir beyitte ise daḡın eteḡinde görülen kırmızılıkların lâle sanılmamasını, onların ya kanlı gözyaşları ya da baḡrından akan kan olduğunu söyler. Muhibbî, nerede olursa olsun sevgilinin yanaklarını anınca gözyaşı döker. Bu gözyaşları kırmızılığı ile lâleler gibi yeryüzünü süsler.

Eşk-i çeşmidür Muhibbî’nüñ ya baḡrı kanıdur

Lâleler sanmañ görinen dāmen-i kühsārda (G.2832/ 6)

Her ne yirde ki ruḥuñ yādına göz yaşı dökem

Lâleler ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemīn (G.2561/ 3)

Bir beyitte ise lâlenin Hristiyan güzellerine, Hristiyan putlarına benzetildiğini görürüz.

Surh-püş oldu yine içdi mey-i nâb ruhı
Sanki hûbân-ı Firekdür büt-i tersâ **lâle** (G.2955/ 4)

Lâle ile ilgili diğer kullanımlara ait beyitler dizin kısmında görülebilir.

5.2.14. Limon

“Limon, rengi, şekli, narenciye türünden bir meyve olması yönünden konu edilmiş; sevgilinin gözleri, memeleri; aşğın yüzü limona benzetilmiştir.”¹⁵⁹ Sevgilinin hasreti âşğın yüzünün sararıp solmasına yol açar. Muhibbî bu beyitte bu durumu ortaya koymuştur.

Görmeyelden berü iy dōst turunc ğabğabuñı
‘Ārızum zerd oluban döndi tenüm **limona** (G.2793/ 3)

5.2.15. Narenc

Divan şiirinde “Turunç veya narenc portakal, mandalina gibi bütün narenciye cinsi meyveler için kullanılmış; bunların da rengi, şekli, kokusu ve tadı konu edilmiştir. Daha çok sevgilinin çenesi, memeleri, yanağıyla; utanmış aşğın yüzü; ay, güneş; çevĝân oyununu topu, yıldızlar üzerinde teşbih yapılmıştır. Ayrıca, kabuĝu soyularak yenilen bir meyve olmasına dikkat çekilmiş; Züleyha’nın kadınlara turunç ikram etmesine telmih yapılmıştır.”¹⁶⁰

Muhibbî, şiirlerinde âşğın yüzünün rengine narenci teşbih etmiştir. Bir başka beyitte ise narenc renkli elbise giyen sevgilinin tuzaĝını dile getirmiştir.

¹⁵⁹ Abdülkerim Gülhan, “Divan Şiirinde Meyveler ve Meyvelerden Hareketle Yapılan Teşbih ve Mecazlar”, *Turkish Studies* C. 3/5, 2008, s. 362.

¹⁶⁰ a.g.m., s. 366.

Gözümüñ yaşı olup kana şebîh
Yüzümüñ rengi döndi **nārence** (G.2806/ 5)

Gāh **nārenci** geyüp geh cāmesin al itdi yār
Odlara yakdı cihānı āh kim bu reng-ile (G.2993/ 4)

5.2.16. Nergis

“Mitolojiye göre Narsis (Narkisos), çok güzel ve aşktan anlamaz bir delikanlı imiş. Onu sevip de derdinden perişan olan kızlar bu genci tanrılara şikâyet etmişler. Tanrıların verdiği ceza sonucu Narsis birgün dereye kendi aksini görüp âşık olur. Kendini seyrederken suya atlar ve boğulur. Vücudu çürüyüp yerinde göze benzer bir çiçek biter ve bütün güzellere hayran hayran, baygın şekilde bakar.”¹⁶¹ Divan şairleri nergisi göz ile ilişkilendirmiş ve birçok teşbihin konusu yapmıştır. Nergis kelimesi ile çoğu zaman göz kastedilmiştir.

Muhibbî, şiirlerinde nergisi göz olarak kullanmış “nergis-i ayyare, nergis-i cadu, nergis-i mest” gibi göze farklı sıfatlar eklemiştir. Sevgilinin gözleri kaşlarından aldığı işaretle âşığın ciğer kanını içer. Sevgilinin gamzeleri kin hançerini çekerken nergis gibi mest gözleri de cana kasteder.

Hün-ı dilümi nüş ider ol **nergis-i cādū**
Her geh ki işaret kıla ger gūşeden ebrū (G.2769/1)

Niçe bir gamze çeke hançer-i kīn
Ya ide **nergis-i mest** gāret-i dīn (G.2561/ 1)

Ol boyı serv-i sehī ruḥları gül ḡonca dehen
Ol gözi **nergis-i mest** kāküli ḡōş-būdur bu (G.2757/2)

¹⁶¹ Pala, a.g.e., s. 356.

Nergisin baygın bir göz gibi gözükmesi de söz konusu edilmiş ve güzel sevgilinin nergise bir bakış atarak onu uykudan uyandırması istenmiştir.

Serv ayağ üzre turur **nergis** göz açmaz muntazır
Hey kıyâmet gelesin diyü çemenden canibe (G.2894/ 2)

Çemende açmaga yokdur mecali
Gözini **nergis** ol şehläya karşı (G.2771/3)

Bir nazâr kıl iy şeh-i hüsn-i melâhat Tañrıçün
Gel uyandur h'âbdan ol **nergis-i ayyâreyi** (G.2800/ 4)

5.2.17. Nilüfer

“Göl veya havuz benzeri durgun sularda yetişen, beyazına ayrıca “Lotus” denilen nilüfer, yirmi dolayında beyaz taç yapraktan oluşan, hoş kokulu, tek çiçekler açan, çok yıllık otsu bir su bitkisidir. Ülkemizdeki nilüferler beyaz açarken, dünyada sarı, pembe, kırmızı, mavi renklilerine de rastlanmaktadır. (...) Klâsik Türk şiirinde nilüfer, bilhassa şekil ve renginden hareketle, güneş ya da âşığın solan yüzünün sarılığı; hatta gökyüzünün maviliği için benzetilen olur. Suda yetişmesi ve su üzerinde bulunması nedeniyle gözü yaşlı tasavvur edilen nilüfer ayrıca, “seccâdesini suya sermiş, riyâzetten ötürü yüzü sararmış bir derviş” olarak tahayyül edilir.”¹⁶²

Muhibbî, nilüferin su içerisinde yetişmesini ele almış ve aşk uğruna döktüğü gözyaşları ile kendisinin su içerisindeki nilüfere benzediğini söylemiştir.

‘Āşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşımı
Ġarķ ola eşk-i çeşme yüzi **nilüfer** olsun (G.2529/ 5)

Gözüm yaşına Ġarķ **nilüfer** oldum
Anuñçün beñzüm oldı böyle saru (G.2781/ 3)

¹⁶² Bayram Ali Kaya, “Klâsik Türk Şiirinde Şifâli Bitkiler Üzerine Bir Deneme”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 15, 2015, s. 287.

Gözün yaşına ğark ol **nilüfer-vār**
Gerekdür olasıñ hem beñzi saru (G.2761/ 7)

5.2.18. Panbu / Penbe

Anavatani Hindistan olan bu bitki divan edebiyatında özellikle yaralıların ağzına damla ile su verilmesi sırasında kullanılması ilgisıyla yer almıştır. Muhibbî'nin şiirlerinde panbu ve penbe şekillerinde rastladığımız pamuğun sevgilinin yüzüne benzetildiği örneklere de rastlanmaktadır.

Görinür cismi dildāruñ egerçi **penbeden** yumşak
Bilenler albini anuñ didiler katı mermerden (G.2669/ 3)

'Āşık-ı dil-asta olmuşdur Muhibbî şöyle kim
Damla damla damzadurlar agzuma **penbeyle** su (G.2758/ 6)

Bir beyitte ise aşk ateşıyla aşkını açığa çıkaran âşığı ayıplayanlara ateş ile pamuk bir arada olmaz diyerek canını pamuğa benzetmiştir.

Baa dirlere ki 'ışkı itme izhār
Durur mı hiç āteş birile **panbū** (G.2786/3)

Aşkın gamı ile her yanı yara olan âşığın yaralarının üzeri pamuk ile kaplıdır. Aşk için ölmüş birine bu pamuklar kefen olarak yeterlidir.

am elinden sīne-ākem sanmañ ancak pīrehen
Penbe-i dāum yiter çün küşte-i 'ışkum kefen (G.2642/ 1).

5.2.19. Reyhân

“Klasik Türk şiirinde çokça kullanılan çiçeklerden biridir. Daha çok kuvvetli ve güzel kokulu olması açısından değerlendirilmiştir. Bu özelliği, reyhânın sevgilinin başta

saçı ve zülfü olmak üzere hattı, kâkülü ve perçemiyle ilişkilendirilmesine sebep olmuştur.”¹⁶³

Güle dirler saña **şāh-ı reyāhīn**

Otur şāhāne sultān-ı çemensin (G.2546/ 2)

5.2.20. Sanavber

Fıstık çamı. Uzunluğu sebebiyle sevgilinin boyu için kullanılan ağaçlardan biridir. Muhibbî de şiirinde servi gibi salınan sevgilinin sanavberi kıskandırmasını söylemiştir.

Gün yüzün keşf eylesün dehri münevver eylesün

Serv gibi salınup **reşk-i şanavber** eylesün (G.2536/ 1)

5.2.21. Serv

“Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Hatta mecâz-i örfî yoluyla artık boy kelimesine dahi ihtiyaç kalmamıştır. (...) Hafif rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır. Sevgili için çok kez “serv-i revân” tamlaması kullanılır.”¹⁶⁴ Selvi ağacının dibi sevgilinin ayaklarına teşbih edilir. Âşığın gözyaşları selvinin ayağına gelir, onun ayak toprağını öper.

Gözlerüm yaşı revân olduğu budur sū-be-sū

Hāk-i pāyına dilersin **servüñ** ola rū-be-rū (G.2755/ 1)

Yüzüñ güldür saçuñ sünbül boyuñ **serv**

Görüben itdüren bu āhı sensin (G.2538/ 3)

¹⁶³ Yavuz Bayram, “Klasik Türk Şiirinde Duyguların Dili: Çiçekler”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 2/4 Fall 2007, s. 215.

¹⁶⁴ Pala. a.g.e., s. 400.

Saçlarıñ sünbül boyuñ **serv** ü tenüñ berg-i semen
Hüsünüñi kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (G.2726/ 1)

Muhibbī naqş-ı bī-rengüñ temāşāsında kal dāyim
Görüp su gibi her **servüñ** ayagina revān olma (G.2968/ 5)

Âşığın sinesindeki yaraları elif harfine, şimşad ağacına ve selvi ağacına benzettiği
de görülmektedir.

Sīneñe dāğ ur Muhibbī aña çek yir yir elif
Zeyn-i bāğ olsun gül ile **serv-ile** şimşad-ıla (G.2988/ 5)

Dāğlar lāle vü gül sīnede **serv** oldı elif
Dōstum bir nazār it niçe gülistānam ben (G.2687/ 3)

Dāğlar gül görünür sīnede **serv** oldı elif
Gözlerüñ yaşını iy dil aña bārān eyle (G.2813/ 4)

Âşık bazen de boş bulunup sevgilinin boyunu selviye benzettiği için pişman olur
ve bu yüzden sevgili karşısında mahcup durumdadır. Zira sevgilinin boyu selviden de
diğer uzun ağaçlardan da daha uzun ve daha ilgi çekicidir. Selvinin itibar görmesinin
sebebi de boyunun sevgilinin boyuna benziyor olmasıdır. Sevgili bahçede yürüse
kimsenin gözü selviyi görmez.

Boyuña **serv** ü haddüñe yañılup gül didüm cānā
Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özüñ-ñāham ben (G.2605/ 4)

Yañıldum kaddüñe **serv** ü yüzüñe gül didüm sehven
Ben ol demden berü cānā bu yolda ‘özüñ-ñāham ben (G.2668/5)

İy dōst kāmētüñe senüñ biri benzemez
Bāğ-ı cihānda gerçi var şad hezār **serv** (G.2785/ 3)

Ƙaddũne benzedũgiy-çũn iy gũl' izār **serv**

Buldı cihānda anuñ-ıçun i'tibār **serv** (G.2785/ 1)

İy bāgbān bakmaz-ıduñ **serve** bir daħı

Görseñ çemende ol boyı serv-i hırāmı sen (G.2712/ 4)

Bir beyitte de selvi ağacının meyve vermiyor olması hatırlatılarak sevgiliden herhangi bir şey umulamayacağını belirtir.

Ne umarsın iy göñül sen naħl-i Ƙaddinden anuñ

Meyve kim gördi bite hiç **serv**-ile şimşāddan (G.2736/ 2)

Muhibbî'nin şiirlerinde sıklıkla kullandığı selvi ile ilgili diğer beyitlere dizin kısmından bakılabilir.

5.2.24. Sidre

“Lûgat anlamı "Arabistan kirazı" demektir. Kur'ân-ı Kerîm'de iki yerde geçer (Necm, 53/14, 16). Tefsirde bu ağacın "Arşın sağ yanında İlâhî bir ağaç" olduğu bildirilir. Hadislere göre altıncı kat göktedir. Gökyüzüne yükselenler ancak buraya kadar çıkabilirlermiş. Nitekim Mi'rac gecesi Peygamberimiz de Cebrail'i burada görmüştür. Sidre'nin yanında cennet vardır ve cennetin nehirleri onun altından akar. Sidre'den ötesi Allah'ın Zât âlemidir. Sidre, beşer bilgisinin ve amellerinin son hudûdudur. (...) "Sidretü'l-münteha (Son uçtaki kiraz ağacı), ulaşılabilecek en yüksek yer olduğu için divan şiirinde sevgilinin uzun boyunu anlatmakta kullanılır.”¹⁶⁵

Muhibbî, sidreden uzun boyu olan sevgiliye elinin erişmediğini söyleyerek ahının ona erişeceğini ummaktadır. Bir diğer beyitte de sevgilinin boyunun bırakın selvi yahut şimşadı gökyüzünde bulunan sidre ve tubadan dahi yüksek olduğunu söyler.

¹⁶⁵ a.g.e., s. 404.

İy Muhibbî el irişmez **sidreden** bālâ kâdi
Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe (G.2967/ 5)

Naḥl kaddüñ **sidre** vü tûbâdan olmışken bülend
Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşâdsın (G.2745/ 4)

5.2.25. Sümbül

“Klasik Türk şiiri estetiği açısından sümbül; renk, koku ve şekil boyutlarıyla önem arz etmektedir. Koyu rengi ve kokusu açısından saç ve kâkülle ilintili olarak düşünülmüştür. Şekil açısından ise dağınıklık ve perişanlık mefhumlarını anımsattığından dolayı, dağınık saçın benzetileni olarak şiirimizde estetik bir kullanım olarak kendine yer bulmuştur.”¹⁶⁶

Sevgili sümbül gibi saçlarını dağıtıp kaşları ile âşıkların kanını dökmekte mahirdir. Sevgiliye şöyle bir bakan sümbül saçlarını, selvi gibi boyunu, yasemin yaprağı gibi tenini görür ve çimenliği seyretme ihtiyacı duymaz.

Dagıdup **sümbüllerüñ** çîn eyleyüp ebrûlaruñ
Ġamzelerle ħûn-ı ‘âşık dökmede cellâdsın (G.2744/ 3)

Saçlaruñ **sümbül** boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen
Ġüsünüñi kılan temâşâ eylemez seyr-i çemen (G.2726/ 1)

Yüzüñ güldür saçuñ **sümbül** boyuñ serv
Görüben itdüren bu āhı sensin (G.2538/ 3)

Sevgilinin gözleri Çin âhûsuna benzer. Misk kokusunun kaynağı olan bu ceylanların güzel kokulu çiçeklerle beslendiği bilinir.

‘Aceb mi gördüm anı **sümbül** otlar
Gözini beñzedem āhû-yı Çîn’e (G.2975/ 6)

¹⁶⁶ Açıl, a.g.m., s. 16.

Bir beyitte de Muhibbî'nin sevgilinin ayva tüylerini sümbüle benzettiği görülmektedir.

Dehānı gonca gül 'ārız teni nesrīn ḥatı **sümbül**

Ḥudā saklaya ol ḥüsni ḳazā-yı āsümānumdan (G.2551/ 4)

Sümbül ile alakalı daha fazla beyit için dizin kısmına bakılabilir.

5.2.26. Şebbû

“[Şebboy] ‘Geceleri açması ve güzel kokması’ açısından dikkat çekmiş ve bu sebeble en çok ‘sevgilinin zülfü ve saçları’yla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca ‘hâl, göz, sûfi ve hırsız’ olarak algılanmasında da bu özelliğinin etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu çiçek, geceleri açtığı için herhangi bir özelliğiyle kara(n)lığı, geceyi, gizliliği çağrıştıran öğelerle birlikte düşünülmüştür. Gece kokusu anlamına da gelen şebbûy kelimesi siyah olan sevgilinin saçlarına, benine, gözüne; geceleri eve girdikleri için hırsıza ve sırrını fâş etmedikleri için bir nevi gizli iş gördükleri için de sûfilere benzetilmiştir.”¹⁶⁷

Muhibbî, sevgilinin gül gibi yüzünün üzerinde dağılan siyah saçlarını dünya gül bahçesindeki şebbûlara benzetmiştir.

Gül yüzüñ üzre kaçan tağıla zülf-i siyehüñ

Görinür baña cihān gülşeni **şebbûlar-ıla** (G.2851/3)

5.2.27. Şimşad

Şimşir de denilen ağaç. Boyunun uzun olması itibariyle sevgilinin boyuna benzetilen ağaçlardan biridir. Muhibbî'nin şiirlerinde sevgilinin boyunun yanında sinede açılan yaralara da benzetildiği olmuştur. Ayrıca meyve vermeyen bir ağaç olması da

¹⁶⁷ a.g.m., s. 21.

sevgilinin âşığı karşı herhangi bir şey vermeyeceği, aşkın hudutsuz ve karşılıksız olması gerektiği hususlarında birlikte kullanılmıştır.

Sîneñe dāğ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif
Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile **şimşād**-ıla (G.2988/ 5)

Şimdi bildün sini bu ḥüsn-ile perī-zādsın
Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya **şimşādsın** (G.2744/ 1)

Ne umarsın iy gönül sen naḥl-i ḳaddinden anuñ
Meyve kim gördi bite hīç serv-ile **şimşāddan** (G.2736/ 2)

5.2.28. Tûbâ

“Sidre’de bulunan ve kökü yukarıda, dalları aşağıda olmak üzere bütün cenneti gölgeleyen ilâhî bir ağaçtır. Her çiğnemesinde ve her yudumunda başka lezzetleri olan meyveleri vardır. (...) Divan şiirinde Tûbâ ağacı, gölgesi ve boyu nedeniyle anılır. Sevgilinin boyu Tûba'ya benzer.”¹⁶⁸

Muhibbî, sevgilinin boyunun sidre ve tûbâdan da yüksek olduğunu söyleyerek selvi yahut şimşad ile kıyaslayanlara şaşkınlıkla ve kızgınlıkla bakmaktadır.

Naḥl ḳaddüñ sidre vü **tûbâdan** olmuşken bülend
Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın (G.2745/ 4)

5.2.29. Yasemin

“Yumuşak dokusu, daha çok beyaz, sarı renkte olan çiçekleri ve ferahlık veren güzel kokusuyla dikkat çeken yâseminin klâsik Türk şiirindeki temel işlevi; “sevgilinin saçı, yüzü, yanağı, sînesi, teni” vb. uzuvlarıyla benzerlik ilişkisine dayanmaktadır.”¹⁶⁹

Muhibbî, sevgilinin tenini yasemine benzetmiştir. Bir başka beyitte ise güzelliğin gül bahçesinde biten yasemin sevgilinin kendisi olmuştur.

¹⁶⁸ Pala, a.g.e., s. 459.

¹⁶⁹ Kaya, a.g.m., s. 293.

Saçlarıñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ **berg-i semen**
Hüsnüñi kılan temâşâ eylemez seyr-i çemen (G.2726/ 1)

Bugün gülzâr-ı hüsn içre biten **berg-i semensin** sen
Yâhûd nâz-ıla refâra gelen serv-i çemensin sen (G.2658/ 1)

VI. BÖLÜM

MESLEKLER

Divan şairlerinin sosyal hayat içerisinde yararlandıkları bir diğer unsur mesleklerdir. Kendileri de çeşitli meslekleri icra eden şairler, şiirlerinde çeşitli anlam ilgileri kurarken meslekleri de kullanmışlardır. Muhibbî de şiirlerinde çok sayıda mesleği genellikle âşık-mâşuk ve aşk üçgeninde kullanmıştır.

6.1. Bağban

Bahçıvan. Bahçeleri düzenleyen, zararlı otları temizleyip yetişen bitkilerin bakımlarını yapan kişidir. Divan şairleri, gül bahçesindeki sevgiliyi anarken bağbanı muhatap alırlar. Bağban sevgilinin boyuna nispet edebilmesi için servi diler fakat sevgiliyi görünce yaptıklarının faydasız olduğunu görür. Zaten sevgilinin boyunu bir kez gören bağban o uzun serviye bir daha bakma gereği duymaz.

Çünkü yok kıddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb

Bāgbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (G.2554/ 4)

İy **bāgbān** bakmaz-ıduñ serve bir dahı

Görseñ çemende ol boyı serv-i hırāmı sen (G.2712/ 4)

Servüñ bāğ içre kıddinde leṭāfet anlamam

Bāgbānā kıl nazar o kıdd-i mevzūnum bile (G.2923/ 3)

Âşık, bazen de bağbanın ağaçlara aşılama yapmasını hatırlatıp gönül bağbanının taze sevgilinin sevgisini kendisine aşılmasını diler.

Gözlerüm yaşı demidür hāk-i cismüm yaşlaya

Bāgbān-ı dil nihāl-i mihr-i yārı aşlaya (G.2863/ 1)

6.2. Cellâd

“Kırbaç anlamındaki “celde” kelimesinden türetilen mübalağalı isim makamındaki “cellâd” kelimesi çok kırbaçlayan demek olup zamanla idam hükmünü yerine getirenlere alem olmuştur. (...) Mecazen “merhametsiz, zalim, gaddar, hunhar” anlamlarında da kullanılır. Şiir dilinde yaygın olarak âşığın ölümüne sebep olacak derecede ona eziyet eden sevgili ve özellikle onun gözü hakkında benzetme unsuru olarak çokça kullanılır.”¹⁷⁰

Sevgilinin dudakları nasıl ki İsa gibi diriltirse gamzeleri de âşığın cellâdıdır. Âşık, sevgilinin cellâd gamzeleri ile ölmekten çekinmez, aksine aşk şehidi olmak onun için arzulanan bir makamdır. Hâl böyle iken sevgilinin cellâd gamzelerinden kaçmak, kurtulmaya çalışmak şöyle dursun gönlünü o gamzelere hedef tahtası yapar.

La‘l-i nâbuñ dirgürürse tîr-i gamzeñ öldürür

Bir nefesde hem Mesîhâ’sın u hem **cellâdsın** (G.2745/ 3)

Gözün **cellâdı** öldürse şehîd-i ‘ışk oluram ben

Diyeler rûz-ı maḥşerde daḥı hûnîn kefensin sen (G.2528/4)

Çeşm-i cellâdı dilâ almış eline gürdesin

Seni öldürmek diler hicr içre bilmez mürdesin (G.2507/ 1)

Bu Muḥibbî **çeşm-i cellâdından** olur mı ḥalâş

Dâyimâ ‘üryân idüp elinde dutar gürdesin (G.2518/ 5)

Dagıdup sünbüllerüñ çîn eyleyüp ebrûlaruñ

Ġamzelerle hûn-ı ‘âşık dökmede **cellâdsın** (G.2744/ 3)

¹⁷⁰ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, s. 373.

6.3. Dellâl

Bir malın satışının yapılacağını veya herhangi bir şeyi halka bildirmek için çarşı pazar gibi kalabalık yerlerde yüksek sesle bağlamakla görevli kimseler olan dellâllar divan şairlerinin çeşitli vesilelerle şiirlerinde yer verdiği meslek sahipleridir.¹⁷¹

Muhibbî, gül bahçesinde öten bülbülü, gülün güzelliğini satmaya çalışan bir dellâl olarak görür.

Satmaga gül hüsnini bülbülleri **dellâl** ider

Şahn-ı gülşen her taraf feryâd u gavgâdur yine (G.2825/4)

Aşk dellâlı, aşk pazarında “kim derman yerine aşk derdi alır” diye bağmaktadır. Sevgilinin bir busesini alıp bin canını feda eden kim diye bağırın aşk dellâlı ise âşıktan bahsetmektedir.

‘İşk bazarında gördüm çağurur **dellâl-ı ‘ışk**

Kankı ‘âşıkdur gelüp derd ala dermân üstine (G. 2908/3)

Çagura ‘**ışk dellâlı** alan bir buse biñ câna

Bunı bildüm [ben] iy meh-rû cihân içinde sensin sen (G.2528/5)

6.4. Derbân

Binaların yahut evlerin bekçiliğini yapan kişilerdir. Kapısında buldukları evlerin çeşitli ihtiyaçlarını gidermek ve güvenliğini sağlamak amacıyla görevlerini yaparlar.

Muhibbî, devrinde âlemin padişahı olmuşken sevgilinin kapısında derbân olmayı arzulamaktadır.

Bu Muhibbî padişâh-ı ‘âlem olmuşken bugün

Kapusında olmaga **derbânın** eyler ârzü (G.2778/ 6)

¹⁷¹ Yusuf Halaçoğlu, “Dellâl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, C. 9, s. 146.

6.5. Ferrâş

Süpürme işini yapanlara verilen isimdir. Muhibbî'nin şiirlerinde âşığı yahut âşığın gözlerini karşılar şekilde kullanılmıştır. Sevgilinin sokağını süpürmek için âşığın kirpikleri ferrâş olmuştur ve sokağı süpürürken toz olmasın diye âşığın gözünden su, gözyaşı ister.

Müjem **ferrâş** olup her dem süpürse kûy-ı dildârı
Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm sakâsından (G.2654/ 4)

6.6. Gavvâs

Dalgıç yahut yüzücü. Denizden kıymetli taşları çıkarma işini yapan kişilere verilen isimdir. Divan şairleri kıymetli taşlarla birlikte bunların çıkarılmasını sağlayan dalgıçları da şiirlerine konu etmişlerdir.

Muhibbî, şiirlerinin çok kıymetli incilere benzediğini söyler. Bu incileri ise şiir denizinden yahut gönül denizinden çıkararak dalgıç Muhibbî'nin kendisidir. Muhibbî'nin şiir denizinden inci isteyenler de dalgıç gibi olup o şiir denizine dalmalı ve oradan inci gibi şiirleri çıkarmalıdır.

Baħr-ı dil **ġavvâşısın** dür gibi 'arz it sözlerüñ
Tâ ki taħsîn ideler böyle 'ibârât ehline (G.2991/ 6)

Muħibbî luṭf-ı ṭab'ũndan ma'ânî gevherin 'arz it
Dilüñ **ġavvâs** olup baħr-ı nazımdan buldı çün behre (G.2860/ 5)

Baħr-ı nazmından Muħibbî'nüñ şu kim dür istemez
Göreyim **ġavvâş-veş** olsun hemîşe ser-nigün (G.2666/ 5)

6.7. Gazelhân

Gazel okuyan kimseler gazelhân adı verilmektedir. Muhibbî'nin şiirinde sevgili şiirini ezberlemiş güzel bir gazelhâna benzetilmiştir.

Şāh-ı hūbān zer külāhın kec-rev itmiş başına
Şi' rūni ezberlemiş **şūh-ı gāzel-h'āndur** gelen (G.2674/ 3)

6.8. Hammâl

Yük taşıyan kimselere verilen isim. Âşık, aşkın bütün yükünü taşıyandır. Gam onun yüküdür. Sevgiliden gelen her türlü eziyetin sırtlanıcısıdır. Üstelik bunu şikâyetle değil keyifle yapar. Zira sevgiliden gelen her şey âşık için bir iltifat olup asıl korkulması gereken sevgilinin âşığa hiçbir şekilde iltifat etmemesidir.

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'âlemi
Çekmek-ile bār-ı gamı **hāmmāl** olayın bir zaman (G.2500/ 5)

6.9. Harami

Eşkîya, yol kesen. Issız yollarda, dağ yollarında konuşlanıp gelip geçenden zorbalıkla ganimet elde edenlere verilen isimdir. Divan şiirinde sevgilinin gözleri, bakışları ve bazen de sevgili bu sıfatla anılmıştır.

İden Muhibbî gönlini gâret gözün degül
Baş baş **hāramî** gamzelerün bir hāramî sen (G.2712/5)

Çünkü tîğ almış ele çeşmün yine **reh-zen** gibi
Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı hāṭarnākde (G.2910/ 3)

6.10. Hayyât

Dikme, biçme işleri yapan terzi. Muhibbî, terziyi felek ile ilişkili kullanmış ve felek terzisinin âşıklara biçeceği elbisenin gam dışında herhangi bir şey olamayacağını söylemiştir.

Ehl-i 'ışka iy felek **hayyâtı** biçerseñ kabâ
Ğamdan özge hil'at ü tãc u kabâ biçilmesün (G.2648/ 4)

6.11. Kassâb

Hayvan kesip etini parçalayan, eti ayıklayan, işleyen ve satan kişilere bu ad verilir. Şiirimizde sevgilinin gözleri ile ilişkili olarak kan dökücü, zalim ve hunhar manalarında kullanılmıştır.

Muhibbî'nin sevgilisinin kasap gibi gözü Muhibbî'nin canına kastederse zaten sevgili için kurban olmaya hazır âşığı kurban edeceği için sevaba girer.

Gözün **kaşşâbı** cãna kaşd iderse
Sevãba gire ide beni kurbãn (G.2550/ 4)

Sevgilinin gözlerinin kasabı sevgilinin aşkına düşen âşıkları parçalar. Sevgili de daima onları satar.

Nıme iden çeşmüñüñ **kaşşâbıdur** 'âşıkları
Komaz dâyimã sãtûr dirler uşta sen (G. 2562/ 8)

Bir başka beyitte ise sevgili kasaba benzetilmiştir. Âşığın yüzüne elini süren sevgilinin eli kan olmuş ve sevgiliyi elinde kan ile görenler onu kasap sanmıştır.

Sürdi yüzüme âl-ıla bir kerre yâr elin
Kaşşâb sandı kan-ıla görenler nigâr elin (G.2612/ 1)

6.13. Mimar/ Bennâ

Yapılacak yapıları tasarlayıp yapım aşamasını da kontrol eden kimselere verilen isimdir. Muhibbî'nin şiirlerinde “bennâ-yı ezel ve bennâ-yı ışk” şekillerinde rastlanır. Ezelin mimarı aşkın yapısını yapmak için âşıkların başlarını temel olarak kullanır. Aşkın mimarı olan sevgili, âşığın gönlüne öyle bir temel atmıştır ki âşık o günden beri sapaşağlamdır ve aşkına zarar gelmemiştir.

Bennâ-yı ezel urmaga bünyâdını ‘ışkuñ

‘Uşşâk serin ilt Muhibbî temel olsun (G.2522/ 5)

Bir temel bıraktı gönlüme benüm **bennâ-yı ışk**

Gelmedi hergiz hâlel bünyâdam oglandan berü (G.2768/ 6)

6.14. Nakkaş

“Resim yapan kişi, yağlıboya ile duvar süsleyen ressam, minyatürist. Divan şiirinde göz ve kirpik âşığın gönlüne açtığı yaralarla birer nakkaş olarak nitelenir. Sevgilinin saçları da yüz üzerinde gösterdiği değişik şekiller ile nakkaşı andırır. Bu hâliyle sevgilinin yüzü bir nakıştır.”¹⁷²

En iyi nakkaş Allah'tır. Allah sevgiliyi yaratmış ve en güzel eserini ortaya koymuştur. Nakkaşlar sevgiliyi görünce hayran olurlar. Âşık da sevgilinin kaşına ve gözüne ne zaman baksa onu işleyene yüz binlerce kez aferin der.

Görüp cemâl-i çînüñi **naqqâşlar** hayrân olup

Bu nakşa dirler âferîn hâcet degüldür reng için (G.2747/ 5)

Her kaçan baksam nigâruñ gözi-y-ile kaşına

Şad hezârân âferîn direm anuñ **naqqâşına** (G.2874/ 1)

¹⁷² Pala, a.g.e., s. 348.

Âşık, sevgiliye kavuşmak için çok çabalasa da başarılı olamamıştır. Hiç olmazsa bir nakkaş sevgilinin resmini yapıp ona verse diye ummaktadır.

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre çok sa'y eyledüm
Bārī diñ **naqqāşa** naqşın baña taşvīr eylesün (G.2741/ 3)

Âşık, sevgiliye kavuşamaz ama hayalini gönlünde yaşatmaktan da kaçınmaz. Bunun için nakkaş olmaktan başka şansı yoktur.

Dilde kılmaga hayālūñ naqşını
Bu Muhibbī niçe **naqqāş** olmasun (G.2670/ 5)

6.15. Pasban

Güvenlik sağlamak amacıyla geceleyin bir haneyi yahut mekânı koruyan kimse, gece bekçisi. Muhibbî, âşıklarının sevgilinin güzellik hazinesine ulaşmaya kudret bulamadığını bunun sebebinin de sevgilinin siyah saçlarının o hazineye bekçilik etmesi olduğunu söyler.

Genc-i hüsne dest-res niçe bula 'âşıkları
Her tarafından zülfi anuñ **pāsbāndur** tāzece (G.2828/ 2)

Sevgiliye kavuşma arzusu âşığı helak eyler. Âşık, en azından sevgilinin semtindeki köpekler gibi gece bekçisi olmak istese de nasip olmamıştır.

Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı
İtlerūñle bir gice kūyuñda olmak **pāsbān** (G.2620/ 2)

6.16. Pehlivan

Güreş icra eden sporculara verilen isimdir. Muhibbî, pehlivanı şiirlerinde aşk meydanında bulunmak bağlamında kullanmıştır. Muhibbî; Vâmık, Ferhad ve Kays'ı

yenerek aşk meydanının pehlivanı olmuştur. Bir başka beyitte ise aşk meydanında aşk pehlivanı olduğundan beri Ferhad ile Mecnun'la arkadaş olduğunu söylemiştir.

Vāmık u Ferhād u Kays'ı bu Muhibbī dest-gīr
Eyleyelden 'ışk meydānında oldu **pehlevān** (G.2530/ 5)

Bugün meydān-ı 'ışk içre olaldan **pehlevān-ı 'ışk**
Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād-ıla Mecnūn (G.2616/ 2)

6.17. Reh-nümûn

Yol gösterici, rehber. Muhibbî için en büyük yol gösterici Allah'tır. Allah'ın rahmeti Muhibbî'nin günahından çoktur ve Allah yoldan çıkan kulları o yola iletir.

Gerçi kim çokdur günāhum līk artuk rahmetūñ
Çün yol azmış kullara sensin İlāhī **reh-nümûn** (G.2564/ 4)

Muhibbî'ye aşktan başka yol gösterici yoktur. Çünkü kimse talep edilen yolla ilgili iz göstermemiştir.

Virmedi rāh-ı talebden çünki hīç bir kes nişan
'İşkdan gayrı Muhibbī bil saña yok **reh-nümûn** (G.2743/ 5)

Bir başka beyitte ise yol gösterici gönül olmuştur. Muhibbî'yi baştan sona ancak gönlü çıkaracaktır.

İy gönül başdan beni sen çıkarursın 'ākıbet
Bu tarīk-ı 'ışkda olduñ baña çün **reh-nümûn** (G.2572/ 2)

6.18. Remmâl

Remil falına bakan kişidir. Reml “Kendine mahsus bazı şekiller vasıtasile hükümler çıkarmak ve böylece murat ve niyetleri haber vermek ilmidir. Vaktile bu şekilleri parmakla kum üzerine çizdikleri için buna (reml) demişlerdir. Bazı kitaplar ilm-i remlin İdris Peygamber’le münasebeti olduğunu söylerler. Fakat bu ilimle asıl meşgul olan Danyal imiş.”¹⁷³ “Remlin esasî nokta olup her iki nokta bir çizgi oluşturur. 16. şekil üzerinde işlem gören remilde kutlu ve kutsuz şekiller bulunur.”¹⁷⁴

Muhibbî, gözyaşlarını nokta gibi göğsüne dökülmesini reml bakmaya benzetmiş ve bu sayede kâinatın hâlini ve aşkın nüktesini bilen bir remmâl olduğunu söylemiştir.

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sînem levhine
Kâyinātuñ hâlini bilmekde **remmâlam** bugün (G.2582/ 4)

Tahta-i sînemde dökdüm çünkü eşküm noktasın
Kâyinātuñ hâlini bilmekde **remmâlem** bugün (G.2697/ 4)

Açup bu sînem tahtasın dökdüm sirişküm noktasın
Bilmege ‘ışkuñ nüktesin **remmâl** olayın bir zaman (G.2500/ 6)

6.19. Sadra / Vezir

Padişahın sonra gelen devlet adamıdır. Devlet yönetiminde önemli görevler üstlenir. Muhibbî şairlerinde veziri aşk ve sevgili bağlamında kullanmıştır.

Âşığın amacı sevgilinin yanında vezir gibi durmak değildir. Sevgilinin kapısındaki köpekler gibi bir yer gösterilse ona bile razıdır.

İstemem olmak beni yârum kıla **şadra** nişin
Râzıyam tek itleri gibi baña der göstere (G.2951/ 2)

¹⁷³ Levend, a.g.e., s. 220.

¹⁷⁴ Pala, a.g.e., s. 376.

Aşkın bayrağını kaldırıp aşk şahı olan Muhibbî, gamı kendisine vezir etmiş gözyaşları ile yürüyen bir askerdir.

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı ‘ışk oldum
Vezīrüm gam olup eşkümle yürür bir sipāham ben (G.2605/ 5)

Gönül elden gidip aşkın sultanı olunca sağına ve soluna gam ile üzüntü iki vezir olarak gelip yerleşmiştir.

Egerçi gitdi dil elden velī sultān-ı ‘ışk oldı
Ġam u ğuşşa **vezīr** olmuş anuñ solıyla sağında (G.2983/ 2)

6.20. Sâhir / Cādû / Câzû

“Cadı, büyücü. Divan edebiyatında sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kâkülü ve ayva tüyleri cadılık özelliklerine sahiptir. Büyücülerin piri Harut ile Maruttur. Cadı büyü yaptığını hiç belli etmez. Büyüsü çeşit çeşittir. Rüzgâra, süpürgeye veya küpe binerek uçabilir. Su üzerinde durabilir, ateşte yanmaz. Kötülük, zulüm, kan dökme, onun işidir. (...) Cādû veya büyücü bir de şairin kendisine yakıştırdığı sıfat olarak karşımıza çıkar. Bunun nedeni ise söylediği şiirin sihir gibi oluşudur.”¹⁷⁵

Muhibbî, sevgilinin gözlerini cadıya benzetmiştir. İki gözün attığı gamzelere âşığın gönlüne sihir yapar ve bu sihir helal bir sihirdir. Ayrıca bu iki göz büyücülüğü insanlara öğrettiğine inanılan Hârut ve Mârut gibidir.

Ġamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i helāl
N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki **cādūya** (G.2807/ 3)

Dü çeşmüne disem Hârût u Mârût
Görilmedi anuñ gibi dü **cādū** (G.2760/ 3)

¹⁷⁵ a.g.e., s. 80.

Sihr-ile atar çünkü tîr ol ğamzesi **cāzū**

Gelse ne ‘aceb her yañadan na‘ra-i āh ū (G.2780/ 1)

Çeşmi mähirdür geçer zülfiyle diller almada

Çeşmi **sāhirdür** diyen zülfinde de vardur füsün (G.2572/ 5)

Bir nev‘ -ile bende çeker çeşmi ‘āşıkı

Şişeyle ider ‘ālemi **cādū** girih girih (G.2924/ 3)

Sevgilinin cadı gözleri sihir öğrenmiş ve saçına bazen bir yılan bazen de bir süpürgeye benzetmektedir.

İdüp tekmîl sihri **çeşm-i cāzū**

İder gāh mār zülfin gāh cārū (G.2781/ 1)

6.21. Saka

Su dağıtmakla görevli kimselerdir. Muhibbî, kirpikleri ile sevgilinin semtini süpürürken ortalık toz olmasın, sevgili bundan rahatsız olmasın diye göz sakasından yerlere serpmek için su ister.

Müjem ferrāş olup her dem süpürse kŷy-ı dildārı

Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm **saķasından** (G.2654/4)

6.22. Sarrâf

Altın, maden gibi maddi anlamda değerli maddeleri alıp satan, ticaret erbabına sarrâf denilmektedir. Muhibbî, şiirinde emsalsiz bir inci gibi olan âşkın kıymetini bilmek için sarrâf gibi olunmasının gerektiğini, sarrâf olmayanınsa bunun değerini bilemeyeceğini söylemektedir.

‘Işık için dirler ezel bir gevher-i yek dānedür
Ol ki **şarrāf** olmaya yañıla kıymet bilmede (G. 2966/ 2)

6.23. Sayyād

Av yapan, bu işten para yahut maddi unsurlar kazanan kişilerdir. Muhibbî'nin şiirinde sayyād kelimesi ile sevgilinin avlayan gözü ve sevgilinin kendisinin kastedildiği kullanımlara rastlanmaktadır. Âşığın kaderinde mâşuğa av olmak vardır. Avcı sevgilinin tuzağına düşünce ondan rahmet ummak fayda etmez. Sevgili âşığı gözüyle avlamış ve aynı avcıların yaptığı gibi kanını takip edip yerini bulmuştur.

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme
Dāmına düşdüñ anun raħm umma ol **şayyāddan** (G.2635/ 2)

Kanum dökeli buldı Muhibbî beni āhir
Şayyād bula şayduñ izin bulur özinde (G.2871/ 5)

6.24. Sipāh

Asker, savaşçı. Muhibbî, gönül ateşini ele almış ve aşkın şahı olmuştur. Gözyaşı askerlerini görenler onu asker sanmaz. Diğer beyitte ise ah bayrağını kaldıran âşık, gamı kendine vezir etmiş ve gözyaşları içinde yürümektedir.

Maħabbet mülkine şāham ‘alemdür dūd-ı dil elde
Görenler leşker-i eşküm dimezler key **sipāham** ben (G.2668/ 4)

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı ‘ışık oldum
Vezīrüm ğam olup eşkümle yürür bir **sipāham** ben (G.2605/ 5)

Aşkın sultanı sevgili, çadırını çöle kurmuş ve âşıklarını bir araya toplamaktadır. Görünen o ki bir yere asker gönderecektir.

Haymesin şahrāya kurdı çün yine sultān-ı ʿışk
Cemʿ ider ʿāşıqları beñzer ki ʿarz eyler **sipāh** (G.2859/ 3)

Muhibbî, şairliği ile şiir askerlerinin komutanı konumundadır ve her tarafa bu askerleri konuşlandırmıştır. Kasteden varsa onları bu şiir askerlerine karşı davet etmektedir.

Muhibbî her yaña çekdi **sipāh-ı nazmın**[1] çün
Diñ imdi kaçd iden gelsün inhizāmumuza (G.2847/ 5)

6.25. Tabīb

Doktor, hekim. Muhibbî, aşk derdine düşmüş bir hastadır. Bu hastalık sıradan hastalıklara benzemeyen bir hastalıktır. Herhangi bir doktor onun derdini ne bilebilir ne anlar. Onu iyi edebilecek tek doktor da sevgiliden başkası değildir. Sevgilinin la'1 gibi kırmızı dudağı âşık için en etkili ilaçtır ve âşık bunun arzusundadır.

Derdümi bilmez ki dermān eyleye baña **tabīb**
Beñzemez derdüm benüm ʿālemde iller derdine (G.2999/ 2)

İy **tabībüm** dil ü cān hastasıyam derdüñ-ile
Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun (G.2723/ 4)

Hasta dil lā'1-i leb-i cānānın eyler ārzū
İy **tabībüm** derdine dermānın eyler ārzū (G.2778/ 1)

Sevgiliden başka doktor, Muhibbî'nin derdine derman olamaz. Âşığın derdi aynı zamanda dermandır. O sebeple onu iyi etmek için farklı şeyler yapmaya gerek yoktur.

Zaten aşk derdine ilim ile şifa bulunmaz. Hatta meşhur bilgin İbn-i Sina'nın yazdığı "El-Kanun fi't-Tıb" adlı eserde dahi bunun çaresi yazmamaktadır.

Çün baña derdüñ devādur çek elüñ benden **ṭabīb**
Ölür isem itmeyem bu derdüme tīmārı ben (G.2602/ 4)

Derd-i 'ışka iy **ṭabīb** Kānūn-ıla olmaz şifa
Okumaduñ anda bu derde devānuñ yolların (G.2656/ 4)

Tutma **ṭabīb** nabzumı olmaz baña 'ilāc
Dil ḥastasına olmaya şıḥḥat devā-y-ıla (G.2855/ 6)

Muhibbî, canını vermeye ramak kalmışken gönül tabibi sevgilisinden bir buse istemektedir. Sevgili âşğın gönlünün doktorudur fakat öldürmekten başka bir tedavi bilmediğini söyler.

İy **ṭabīb-i dil** didüm 'ışkuñla gāyet ḥastayam
Didi öldürmekden özge bilmezem tīmārı ben (G.2593/ 2)

İy **ṭabīb-i dil** iriş kim kaldı cāndan bir ramaḳ
Derdüme eyle devā la'l-i şeker-güftārdan (G.2738/ 2)

Yüregüm şad pāre oldı iy **ṭabīb-i dil** meded
Sīne-i çāküm benüm lāyık-durur merhemlere (G.2798/ 4)

6.26. Ugrı

Hırsız. Muhibbî, sevgilinin saçlarını hırsız bir Hintliye benzetmiştir. Divan şiirinde ten renginden dolayı Hintli ile sevgilinin saçları arasında benzerlik ilgisi kurulmaktadır. Sevgilinin güzellik bağına yani yüzüne yakın olan saçları onun güllerini dermek isteyen bir hırsızdır ve sevgili ondan kendisini sakınmalıdır.

Zülfüñüñ olduğı budur bâğ-ı hüsnüñe yakın
Güllerüñ dirmek diler bir **uğrı** Hindü'dur saşın (G.2506/ 1)

6.27. Ulak

Haber götüren kimselere denilir. Muhibbî, gönlündeki aşk derdini yazarken kalemi bu derde dayanamayarak kırılmıştır. O sebeple bu hâlini bildirmek için haberci olacak olan âşığın gönlüdür.

Dil derdini yazarken oldı kalem şikeste
Bildürmege bu hâli gönüm **ulagum** olsun (G.2525/3)

6.28. Vâiz

Dini konularda konuşmalar yaparak insanlara dünya ve ahiret ile alakalı bilgiler ve tavsiyeler veren kişilere verilen isimdir. Muhibbî, şiirinde vâizi yalancı olarak nitelemiş ve aşk ile asıl güzelliğı, Allah'ın cemalini arzulayan âşığın, onun anlattığı cennet ile yetinmeyeceğini söyler.

Vâ 'iz-i nādān baña 'arz eylemegil cenneti
Kāyil olur mı aña 'ışk-ıla dīzār isteyen (G. 2626/ 2)

VII. BÖLÜM

GİYİM KUŞAM VE YİYECEK- İÇECEKLER

Sosyal hayat içerisinde kılık kıyafet ve yemekler önemli bir yer tutar. Divan şairleri de sosyal hayatın içinde bulunmaktadırlar. Şiirlerinde tasarladıkları imgeleri ortaya koyarken gerçekler ile hayallerini harmanlarlar. Giyim kuşam unsurları ve yemekler de şiirlerde kullanılmıştır.

7.1. GİYİM KUŞAM

“Rengi, biçimi ve deseniyle bütün hâlinde insan ruhunun estetik anlayışının bir tezahürü olan kıyafet, Osmanlı şairlerinin estetik anlayışının aynası olan divan şiirinde, bir kaç istisna dışında doğrudan doğruya tasvir konusu olmamıştır. Esasen divan şairinin böyle bir kaygısı da yoktur. Ancak divan şairi, şiirlerinde daha çok aşk, sevgi, güzel, güzellik vb. konuları dile getirirken insanı kuşatan bütün maddî kültür unsurlarından istifade etmiştir. Bunlardan biri de kıyafettir.”¹⁷⁶ Bu kısımda Muhibbî'nin şiirlerinde rastladığımız giyim kuşam ile alakalı on bir kavram ele alınacaktır.

7.1.1. Atlas

“İpekten dokunmuş esvaplık bir kumaş olup al, mavi, yeşil, sarı daima düz renklidir ve üzerinde hiçbir tezyini motif bulunmaz.”¹⁷⁷ Şiirimizde ipekten bir kumaş olması sebebi ile zenginlik ve dünya malı olması ilgileri ile kendine yer bulmuştur. Muhibbî, atlas ve harir gibi ipekten kumaşlı, lüks giysiler yerine dervişlikle beraber anılan yamalı bir hırkanın kendisine yeteceği kanaatinde dir.

Muhibbî bakma **aṭlās** u ḥarīre

Neñe yitmez senüñ bir dalk-ı jende (G.2898/ 7)

¹⁷⁶ Nihat Öztoprak, “Divan Şiirinde Giyim Kuşam Üzerine Bir Deneme”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 4, İstanbul, 2010, s. 104.

¹⁷⁷ Reşad Ekrem Koçu, *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Doğan Kitap, 2015, s. 23.

7.1.2. Destar

“Destar Farsça sarık demektir. Başa takılan takke, fes vb. şeyler üzerine sarılan sarık manasına gelir. Beyitlerde de sarık anlamında kullanılmıştır. Padişahların başlarına sardıkları sarığa “destar-ı hümayun”, Mevlevîlerin başlarındaki sikkelerin etrafına sarılan sarığa da “destar-ı şerif” adı verilir. Destar sarmak bir sanattır. Herkes güzel destar saramadığı için bu işi bir meslek hâlinde yürüten ve destarî ya da destarbent adını alan kişiler vardı.”¹⁷⁸

Muhibbî incelediğimiz şiirlerinde destarı şarap için rehin bırakmak ilgisiyle kullanmıştır. Şarap içenler, şarabı alacak paraları kalmadığında daha sonra ödemek üzere para edebilecek eşyalarını rehin bırakırlarmış. Hırkası meye bulaşan âşığı ayıplamamak gerekir zira o bir kadeh şarap için destarını rehin bırakmıştır.

Hırkâmı âlüde-mey kılsam beni ‘ayb eylemen

Bir kadeh mey rehine göndermişem **destarı** ben (G.2593/ 4)

Âşık, sevgilinin dudağı için neyi varsa vermiş durumdadır, herhangi bir şeyi kalmamıştır. Çünkü iflas eden kişi şarap içmek için destarını rehine verir.

Lebünçün kalmadı varum bu yolda baş dağı virdüm

Nitekim mey içün müflis ider **destarını** merhün (G.2616/ 4)

7.1.3. Dibac

Çiçek nakışlı lüks bir kumaş türüdür. “Diba, motiflerle süslü ipekli bir kumaştır. Dallı ve çiçekli motifler tercih edilmiştir. Dibanın altın veya gümüş tel karıştırılarak dokunmuş çeşitleri de vardır.”¹⁷⁹

Muhibbî, dibayı gösteriş, zenginlik ve dünyanın geçiciliği bağlamında ele almıştır. Muhibbî, İslam peygamberi Hz. Muhammed’in söylediği düşünülen “Fakirlik

¹⁷⁸ Öztoprak, a.g.m., s. 140.

¹⁷⁹ a.g.m., s. 110.

övüncümdür.” cümlesi hatırlatılarak giysinin lüks bir kumaş olan dibadan yapılmaması gerektiğini söyler.

Didi faḥr-ı cihān “el-faḥr u faḥrī”

Libāsuñı sakın **dībāc** itme (G.2938/ 2)

İnsan nihayetinde öleceğinden giyilecek şeylerin sonuncusu da kefendir. O sebeple giysinin diba gibi zerbaft gibi kıymetli kumaşlardan olması yahut olmaması önemli değildir.

Libāsuñ āḥiri āḥir kefendür

Gerek **zer-baft** gerek **dībāc** eyle (G.2939/ 6)

7.1.4. Harir

İpekten dokunmuş kumaşlara verilen genel isimdir. “İpekli kumaşların Osmanlı toplum hayatında gerçekten müstesna bir yeri vardı. Bu yüzden ipek kumaş dokuyucuları olan kemhacı esnafının “kemhacılar kethudası” vardı. Kendi seçtikleri kethuda başkanlığında esnaf birliğine sahip olan ipekli kumaş dokuyucuları böylece ithalat, ihracat işlerini yürütür, devletle ilişkilerini örgütlü bir şekilde düzene koyardı.”¹⁸⁰

Muhibbi, kanaat etmenin, az ile yetinmenin önemini açıklarken atlas ve harire bakmanın gereksiz olduğunu ve kendisine bir yamalı hırkanın yeteceğini söyler.

Muḥibbī bakma aṭlās u **ḥarīre**

Neñe yitmez senüñ bir dalk-ı jende (G.2898/ 7)

7.1.5. Hilat / Kaba

Hilat, hükümdarlar ve vezirler tarafından birine mükâfat ya da hediye olarak giydirilen kaftana verilen isim. Kaftan erkeklerin genellikle gömlek üzerine giydikleri işlemeli kıyafetlerdendir.¹⁸¹ Kaba kelimesi de bu anlamda kullanılır.

¹⁸⁰ a.g.m., s. 112.

¹⁸¹ Koçu, a.g.e., s. 136.

Aşk talebi âşıktan gelir. Âşık olmak sonrasında gelecek her türlü sıkıntıyı göğüslemeyi, kabul etmeyi gerektirir. Gam sultanı âşığın yanına kadar gelir ve ona sıkıntı kaftanını giydirir.

Menzil kılup sultân-ı gam kondı harîm-i sineye
Geydürdi miñnet **hil'atin** bu 'âşık-ı dîrîneye (G.2896/ 1)

Âşıklar gamla hemdemdir. Hâliyle feleğin terzisi âşıklara elbise biçerken sıkıntıdan başka kaftan yahut taç biçemez.

Ehl-i 'ışka iy felek hayyâtı biçerseñ **kabâ**
Gamdan özge **hil'at** ü tâc u kabâ biçilmesün (G.2648/ 4)

Bir beyitte ise utanma, hayâ kabaya benzetilmiştir. Bütün benliğini kenarda bırakıp sevgiliye kavuşmak isteyen âşığa teni mani olmaktadır. Hayâ ise canın üstündeki bir kabadır.

Çün vişâl-i yâra mâni' dür dimişler ten dağı
Bir **kabâdur** 'âriyet iy dil gider cân üstine (G.2908/ 4)

7.1.6. Kefen

Ölen kişinin gömülürken sarıldığı bez. “Kefenin elbise dikimine yarayan herhangi bir bez veya kumaştan olması câizse de beyaz pamuklu bezden yapılması menduptur. Hadiste de kefenin temiz ve güzel olması, kefenlemeye özen gösterilmesi, fakat aşırılığa gidilmemesi istenmiştir. (...) Yensiz ve yakasız, dikişsiz ve oyasız sade birkaç parça bezden ibaret olan kefen, bir yönüyle ölünün bedenini örtme görevini yerini getirdiği gibi bir yönüyle de insanın bu dünyadan bir şey götüremeyeceğini, doğduğu gibi çıplak gideceğini ve dünyanın fâniliğini temsil eder.”¹⁸²

¹⁸² Mehmet Keskin, “Kefen”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, C. 25, s. 184,185.

Divan şiirinde kefen kelimesi âşığın gözyaşları ve çektiği gam ile bağlantılı olarak kanlı sıfatı ile yer almıştır. Sevgilinin cellat gözü âşığı öldürürse aşk şehidi olduğu için âşık mutludur. Mahşer gününde onu görenler kanlı kefeninden onun aşk şehidi olduğunu anlarlar.

Gözün celladı öldürse şehid-i 'ışk oluram ben
Diyeler rüz-ı mahşerde dahı hünin **kefensin** sen (G.2528/ 4)

Gül yañağın yādına iy sīm ten
Lāle-veş çāk eyleyem kanlı **kefen** (G.2735/ 1)

Aşkın gamı ile her yanı yara olan âşığın yaralarının üzeri pamuk ile kaplıdır. O pamukları gömlek sanmamak gerekir. Aşk için ölmüş birine de bu pamuklar kefen olarak yeterlidir.

Ġam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen
Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i 'ışkum **kefen** (G.2642/ 1).

İnsan nihayetinde öleceğinden giyilecek şeylerin sonuncusu da kefendir. O sebeple giysinin kıymetli kumaşlardan olması yahut olmaması önemli değildir.

Libāsuñ āhiri āhir **kefendür**
Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (G.2939/ 6)

7.1.7. Libās

Elbise. “Divan şiirinde kılık kıyafet terimleri içinde en çok sözü edilen kelime belkide libastır. Elbisenin çeşitlerinden fazla söz edilmez. Divan şiirinde insanın anlayışı, fikri, ahlâkı vs. bir elbise gibi düşünüldüğü için elbise de fahr, iftihar, letafet, sabır, kanaat, şer, hayat, ömr, riya, saadet vb. soyut kavramlara benzetilmiştir.”¹⁸³

¹⁸³ Öztoprak, a.g.m., s. 118.

Muhibbî şiirinde “fakirlik övüncümdür” diyen Hz. Muhammed’i hatırlatıp elbisenin kıymetli kumaşlardan olmamasını öğütlemiştir. Giyilecek son giysi kefen olacağı için en değerli kumaştan yapılan elbiseler de ahirete yanında götürülmeyecektir.

Didi faḥr-ı cihān “el-faḥr u faḥrī”

Libāsuñı sakın dībāc itme (G.2938/ 2)

Libāsuñ āḥiri āḥir kefendür

Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (G.2939/ 6)

7.1.8. Palas

Aba, çul gibi eski kıyafetlere verilen genel isimdir. Dünyaya bağlanmamanın, kanaatkâr olmanın göstergesi olarak şiirlerde kullanılmıştır.

Muhibbî, eski bir elbisenin kendisine yeteceğine inanır. Ne zamana kadar çeşitli ziyinet ile kendisini süsleyeceğini sorar.

Saḥa yitmez mi Muḥibbī egnüñe jende **palās**

Ziyinet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn (G.2574/ 5)

7.1.9. Pirahen

Çıplak tene giyilen çamaşır, gömlek. “Divan şiirinde en çok sözü edilen giysilerden biri gömlektir. Kız, erkek her iki cinsin de giydiği ortak giysilerdendir. (...) Gömlek, kırmızı rengi dolayısıyla gül, lâle ve güneş ışıklarına benzetilir. Siyah rengi dolayısıyla menekşe, nergis ve geceye benzetilir. Önünün iki parçalı oluşu dolayısıyla iki parçalı kapı ile arasında ilişki kurulur. Sevgilinin okları, kılıçları vs. ile âşığın vücudunu saran kan, kırmızı gömlek olarak tasavvur edilir. Gömlek vuslattır: vücuda temas etmesi itibarıyla sevgili ile vuslatta olduğu hayal edilmiştir.”¹⁸⁴

Âşık, gam elinden sinisini yaralamıştır. Bu yaraların üzerindeki pamuklar öyle çoktur ki gömlek sanılabilir.

¹⁸⁴ a.g.m., s. 129.

Ėam elinden sīne-çākem sanmañ ancak **pīrehen**
Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i ‘ışkum kefen (G.2642/ 1)

Gömlek, sevgiliyle arada bulunan bir engel olarak da tasvir edilmiştir. Sevgiliye kavuşacak âşığm üstündeki gömlek yahut sevgilinin gömleği kavuşmayı engeller.

Men‘ ider vuşlat deminde vāmını
Arada çāk ola tīzcek **pīrehen** (G.2737/ 2)

Araya girse eger vuşlat deminde **pīrehen**
Tañlaram ol dem hemān-dem pīrehen çāk olmaya (G,2911/ 4)

Göreyim ben seni āhīr girīban-çāk tā dāmen
Baña māni‘ olur vuşlat deminde **pīrehensin** sen (G.2659/ 3)

Sevgiliye kavuşmak arzusundaki âşıklar aradaki engel olan gömleklerini yırtıp atarlar.

Çāk itdi **pīrehen** gül ‘ālem cināna döndi
Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (G.2836/ 7)

Sīne çāk itdüm beni sanma ki ancak **pīrehen**
Dōstum şevkuñ görindi sīne-i şad çākde (G.2912/ 3)

Ruħları şevkine itdüm **pīrehen** gül gibi çāk
Göz yaşın dahı revān itdüm ben ol serv-i kıade (G.2966/ 3)

Sevgiliyi gömleksiz kucaklamak âşığm hayallerinden biridir. Bu gerçekleşse bile acaba rüya mıdır diye endişelenir.

Pīrehensüz kuçmışam ol māhı didüm dil didi
Belki düşüñdür Muħibbī ĥayr ola gerçek misin (G.2694/ 5)

Gömlek kelimesi bazı beyitlerde de Hz. Yusuf'un gömleğini koklayınca kör olan gözleri açılan Hz. Ya'kûb'u hatırlatacak biçimde kullanılır.

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken'ân'dan güzer
Yūsuf'uñ **pīrāhenin** bŷyın götür Ya'kûb için (G.2578/ 4)

Rüşen idegör gözlerümi **pīrehenüñle**
Bu 'āşıkı iy Yūsuf-ı Ken'ân'um unıtma (G.2815/ 4)

7.1.10. Samur

Sansargillerden, Sibirya'da bulunan bir hayvan olan samur derisi ile meşhurdur. Siyah derili bir hayvan olup derisinden yapılan diğer eşyalar da samur olarak anılır. Kürk, külâh gibi giyim kuşam unsurlarının ham maddesidir.

Muhibbî sevgilinin semtine erme yolunda ah dumanını samurdan yapılmış bir siyah külâha benzetmiştir.

İRmege zülfüñ şebinde bu Muhibbî küyuña
Dūd-ı āhı başına **semmürdan** bir şeb-külâh (G.2802/ 6)

7.1.11. Zerbaft

Altın yahut sırma işlemeli kumaşlara verilen isim. Muhibbî, dünyanın geçici olduğunu, giydiğinin ister zerbaft gibi ister dıba gibi kıymetli kumaşlar olsa da sonunda giyilecek olanın kefen olduğunu dile getirir.

Libāsuñ āhiri āhir kefendür
Gerek **zer-baft** gerek dıbāc eyle (G.2939/ 6)

7.2. YİYECEK-İÇECEKLER

Yiyecek ve içecekler de divan şairinin hayal dünyasının figürlerindedir. Divan şiirinin hüküm sürdüğü dönemde Osmanlı sarayında da oldukça önemli olan yemek kültürü şairlerin de dikkatini celbetmiş ve şiirlerinde yer almıştır.

7.2.1. Bal

Divan şiirinde sevgilinin dudağına teşbih edilmesi yaygın bir kullanıştır. Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde ise bu kullanıma rastlanmamış, aşkın lezzetini ve balını isteyenin dünyanın cefasına tahammül etmesi gerektiğini öğütleyen beyitte tat, lezzet, ödül anlamlarına gelecek şekilde kullanılmıştır.

İşkuñ ezelde lezzet-ile **balın** isteyen
Soñra taħammül eyleye dehrüñ cefāsına (G.2791/ 2)

7.2.2. Bar

Genel olarak meyve ve yemişlere verilen isimdir. Muhibbî sevgilisinden gönül derdi için çare umunca sevgilisi ona dudağının meyvesini göndermiş ve ilaç olmasını temenni etmiştir.

Didüm ki gönül derdine iy dōst ne çare
Didi ki lebüm **bārını** gönderdüm em olsun (G.2681/ 2)

Bir beyitte ise meyve vermediği için saba rüzgârı esince salınan servinin, meyve veren bir ağaç olsaydı rüzgârdan meyveleri döküleceği için telaşlanacağını belirterek âşığa iltifat etmeyen, sevgisinden nasiplendirmeyen sevgili ile servi arasında benzerlik kurulmuştur.

Āzāddur ki bād-1 şabā esse salınur
Dünyā ğamını yir idi ger virse **bār** serv (G.2785/ 2)

7.2.3. Biryân/ Kebâp

Kebâp yahut bir çeşit et yemeği olarak bilinen biryân, yanmış, kızarmış eti karşılamaktadır. Divan şairleri bu kelimeleri ciğerlerinin aşk ateşiyle yanması sonucu kebaba dönmesi bağlamında zaman zaman kullanmışlardır.

Gözleri mest olmuş sevgili, âşığın kanını içse âşığın ciğerinin kebâp gibi yanıp kızarması ayıplanacak şey değildir.

İçeli kanımı ol gözleri mest
Cigerüm dönse tañ mı **biryāna** (G.2839/ 4)

Kan içen gözler ciğer kebabı ister zira şarap içenlerin kebâp ile arası iyi olur manasına gelen beyitte ise alkol ile birlikte et ve et ürünlerinin tüketildiği hatırlatılmış ve şairin sosyal hayatta yaptığı gözlem hayalleri ile harmanlanarak şiir dünyasında kendisine yer bulmuştur.

Kanımı içer gözleri ister ciger **kebâb**
Mey-ḥōr olanuñ başı hoş olur **kebâb-ıla** (G.2890/ 2)

7.2.4. Güllaç

Nişasta ile yapılan ince yufkalı sütlü bir tatlı olan güllaç özellikle Ramazan günlerinde sıklıkla tüketilen bir tatlıdır. Muhibbi, şiirinde güllacı kanaatkâr olmak tavsiyesi verirken kullanmıştır.

Ḳanā'atle geçen bir nân-ı cevle
Gıdâyı dâyima **güllâc** itme (G.2938/ 3)

7.2.5. Mast

Yoğurt. Sütün mayalanması ile elde edilen, besleyici bir üründür. Divan şairlerince çok sık kullanılmayan bu gıda, Muhibbî'nin incelediğimiz şiirlerinde Türkçe kökenli olan yoğurt kelimesi yerine Farsça mast kelimesi ile karşılanmıştır.

Muhibbî ticaret yapanlara öğüt vermiş ve hak üzerine ticaret yapıp, yoğurda su katılmamasını tavsiye etmiştir. Zira yoğurda katılan su bir gün toplanıp hile yapanı boğacak duruma gelecektir.

Ḳaḳ üzre kıl ticâret **mâsta** gel katma su
Korkaram kim seni bir gün cem' oluban ğarḳ ide (G.2820/ 2)

7.2.6. Nân

Ekmek. Muhibbî, zâhidi eleştirirken dünyevi şeylere gösterdiği hırsı hatırlatıp bir ekmeğe dahi can attığını söylemiştir.

Zâhidâ dünyâya çün oldun mülevveṣ ḥırṣ-ıla
Kanda görseñ cân atarsın ditreyüp **nân** üstine (G.2908/ 5)

Ekmekten bahsederken, kültürümüzde önemli yer tutan, bu sebeple şairlerimizce de sıklıkla kullanılan "tuz ekmek hakkı" kavramına da değinmeliyiz. "Türk ve İran kültüründe oldukça geniş ve önemli bir yeri bulunan tuz, yine iki toplumca kutsal ve değerli kabul edilen "nân" (ekmek) la birleşmiş ve nân u nemek (tuz - ekmek) hakkı günümüze kadar gelmiştir."¹⁸⁵ "Birbirlerini tanımayan iki kişi bir münasebetle birbirlerinin ekmeklerini, yemeklerini yerler. Aynı sofradan alınan nasiple ikram edilenin minneti, onlara bütün bir ömür unutulmayacak samimiyetin ve dostluğun kapılarını açar.

¹⁸⁵ Mehmet Samsakçı, "Türk Kültür ve Edebiyatında Tuz ve Tuz-Ekmek Hakkı". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* 36, 2012, s. 190.

Bu samimiyet ve dostluk onları bir kalp yapar. Artık birbirlerine kötülük edemezler. Karşılıklı itimadın ve civanmertliğin asil bir örneği olan bu ruh ve fikir birliği bir "yemin" hükmünde ve değerindeki hüviyetiyle kutsallaşır. ¹⁸⁶

Muhibbî, tuz ekmek hakkı kavramını sevgiliye duyduğu vefa ve sadakati hatırlatmak suretiyle kullanmıştır. Sevgilinin yolunda sadık olan âşık, tuz-ekmek hakkını unutmamıştır. Zaten vefa sözünü verip unutanlar, sözünde durmayanlar tuz-ekmek hakkını çiğnemiş olur.

Yoluñda senüñ şādıkam iy dōst vefada

Nān u nemeki yimemişemdür dizüm üzre (G.2842/ 3)

Her kim ki vefā ‘ahdin ider ‘ahdine turmaz

Yir **nān u nemek haqqını** ol dizi yüzinde (G.2871/ 4)

7.2.7. Sirkencübin

Su, bal ve sirke ile yapılan, çeşitli hastalıklar için şifa olduğu düşünülen, susuzluk hissini alan bir çeşit şerbete verilen isimdir. “5 su bardağı suyun içerisine 5 yemek kaşığı bal ve 5 yemek kaşığı sirke koyularak karıştırılmaktadır. Soğuk olarak servis edilmektedir.”¹⁸⁷

Âşığın her türlü derdinin dermanı sevgilide bulunmaktadır. Doktorlar onun derdine dermanı bulamazlar. Sevgilinin tuzak gibi siyah saçlarına dolaşan gönül de o günden beri aşk hastasıdır. Temennisi ise sevgilinin dudaklarının şifahanesinden bir sirkencübin içmektir.

Tolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil hastadur

Leblerüñ dārü’ş-şifāsından buyur **sirkencübīn** (G.2703/ 8)

¹⁸⁶ Şükrü Elçin, “Tuz-Ekmek Hakkı Deyimi Üzerine”, *Reşit Rahmeti Arat İçin*, (Seri: 1, Sayı: A 2), Ankara 1966, TKAE Yay, s. 165.

¹⁸⁷ Aybuke Ceyhun Sezgin, Pınar Durmaz, “Osmanlı Mutfak Kültüründe Şerbetlerin Yeri ve Tüketimi” *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, C. 7, S. 2, 2019, s. 1512.

7.2.8. Şirr ü Şeker

Süt ve şeker. Sevgilinin dudaklarına teşbih edilebileceği gibi iyi, güzel, aldatıcı manalarında da kullanılmıştır. Dünyanın vefasız olduğunun dile getirildiği beyitte aldatıcı, hoş gözüken şeylere sahip olanların da sonunda öleceği hatırlatılmış, bu sebeple dünyanın vefasız olduğu ve Ehremen gibi, insanlara iyilik yerine kötülük ettiği belirtilmiştir.

Kime **şir ü şeker** virseñ dökersin ‘ākıbet kanım

Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler Ehremensin sen (G.2659/ 4)

VIII. BÖLÜM

MUHİBBÎ'NİN ŞİİRLERİNDE TİPLER

Divan edebiyatı geleneğine uygun eser veren sanatçılar her zaman yeni anlamlar, yeni hayaller kurarak şairlik yeteneklerini sergilemeyi ve ileride adından övgü ile söz edilen bir şair olmayı amaçlarlar. Bu çabalarını divan şiirinin kalıplaşmış kavramlarını kullanırken de ortaya koymaya çalışırlar. Muhibbî de gelenekten gelen kavramlara yeni yorumlar katarak ortaya özgün bir şiir çıkarmak niyetindedir. Bu bölümde divan şiiri geleneğinde klasikleşmiş, zâhid, rind ve rakip olmak üzere üç tip ele alınacak ve Muhibbî'nin şiirlerinde bu tiplerin zikredilen özellikleri belirtilecektir.

8.1. ZÂHİD

“Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçınan kişi. Bunlar dinî konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve iman dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişiler olarak ele alınır.”¹⁸⁸ “Aslanan “aşk”la yol almak iken bunun bir türlü farkına varamamış insan tipi, şairlerin diline doladıkları zâhidir.”¹⁸⁹ “Devlet düzeninin şariat kuralları üstüne kurulduğu ve idareci sınıfı dindar olan Osmanlı toplumunda, değişmez sayılan inançların her türlü toplum baskısının temsilcisi zahittir. Rindin karşısına, kuralcı yapısıyla çıkan zâhid, riyakârlığını, sevimsizliğini yüzüne yansıtmıştır. Bu yüzden de toplumda özellikle de rindler arasında sevilmeyen bir tiptir.”¹⁹⁰ Divan şairleri kendilerine rind olma vasfı yüklemiştir. Bu sebeple zâhid ile sürekli çekişirler. Zâhid bu sebeple şiirlerde fazlaca yer bulmuştur.

Muhibbî'nin şiirlerinde de zâhid tipine ait birçok özellikten söz etmiştir. Tespit ettiğimiz on altı özellik şu şekildedir:

¹⁸⁸ Pala, a.g.e., s. 488.

¹⁸⁹ Nuran Öztürk, *Muhibbî (Kânûnî) Divânı'nda Din ve Tasavvuf*, 1.b., Adana : Karahan Kitabevi, 2016, s. 168.

¹⁹⁰ Gülay Durmaz, *Divan Şiirinde Rind ve Zahid Çekişmesi*, (Doktora Tezi) , Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003, s. 207.

8.1.1. Cennet umar

Zâhid dünyayı sadece cennete girmenin sınavı olarak görmektedir. O sebeple dünyevi güzellikler dâhil hiçbir şeyle ilgilenmez ve yaptığı her şeyi cennete gitmek için yapar. O sadece cenneti ummaktadır. Zâhid sadece Kevser ve Firdevs'i düşlerken rind yaradanın cemaline âşıktır, başka bir maksadı yoktur.

‘Âşıkuz dîdâr-ı yâra ğayrı yok maşşūdumuz
Bilürüz **zâhid** seni firdevs-ile kevşerdesin (G.2504/2)

İder **zâhid** taleb havrâ vü kevşer
Kılur ‘âşık olan dîdârı ârzü (G.2762 /3)

Zâhidâ olsun mübârek saña bu hür u behişt
‘Âşıkam maţlûb idindüm cân-ıla dîdârı ben (G.2602/ 5)

Cennete aldanma **zâhid** gibi bakma kevşere
İy gönül olduñ bugün çün ‘âşık-ı dîdâr sen (G.2727/ 6)

Ben tâlib-i nigâram maşşūd baña dîzâr
Gör bu riyâyı **zâhid** cennet umar hemîşe (G.2996/ 4)

8.1.2. Tan eder

Rindin zâhidi eleştirdiği gibi zâhid de rindi eleştirir. Fakat âşğın aşk girdabına girdikten sonra tercih hakkı kalmamıştır ve zâhid bunu bilmez.

‘Işk ehline **zâhid** atar **ta‘na** daşını
Bilmez ki elde degül ihtiyâr ‘inân (G.2543/ 4)

Güzel sever diyü **ta‘n** eyledi baña **zâhid**
Elümde olmayıcak ihtiyârı n’eyleyeyin (G.2711/3)

Zâhid kavgacıdır ve âşıkları eleştirmekten geri durmaz. Zâhiden başka bu kavgacı tutumu sürdüren yoktur. Zâhid aynı zamanda âşıkların dış görüntüsüne bakıp onları eleştirir. Rind ona dış görüntüye bakıp eleştirmek yerine âşıkların içerisine bakmasını öğütler.

Zâhidâ ‘uşşâka **ta’ n itme** bu hây u hû ile

Tutmadı hîç kimse sen tutduñ bu gavgâ meşrebin (G.2664/ 3)

Zâhidâ görseñ melâmet ‘âşığı **ta’ n eyleme**

İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşma (G.2874/3)

Zâhid herkesi eleştirip ayıplarırken kendisine bakmaz. Oysa o cennetten kovulmuş şeytana benzer. Herkesi kendi sanıp eleştirir.

Zâhidâ kendüñ görüp her bir kese **ta’ n eyleme**

Örnek al kendini görüp şüret-i merdüddan (G.2603/ 5)

8.1.3. Sözleri, öğütleri dinlenmez

Zâhid, rinde sürekli öğütler verir ve onun da kendisi gibi davranmasını ister. Ama nasıl ki karga istiyor diye bülbül gül bahçesinden vazgeçmiyorsa âşık da zâhidin öğüdü ile sevgilisinden vazgeçmez.

Sanma **zâhid** ‘ışk eri pendüñle şâhından geçe

Hîç zağan söziyle bülbül geçe mi gülzârdan (G.2570/ 4)

Dime **zâhid** baña kıl yâra tevbe

İder mi bülbül gülzâra tevbe (G.2995/ 1)

Şarap ve sevgiliyi yasaklamak âşığın onlardan uzak durmasını sağlamaz. Günde bin kere yasak dense de bu böyledir. Zaten rind meşrebinde olan âşık anlatılan efsanelere itibar etmez.

Zâhidâ maḥbûb u meyden men' ile men' olmazam
Eyler iseñ günde biñ kerre baña tayy-ı lisân (G.2742/ 4)

Zahidâ itme naşîhat kim eser itmez bana
Pâk meşreb rind olan uymaz iñen efsâneye (G.2794/ 4)

8.1.4. Şarabın kıymetini bilmez

Zâhid dünyevi zevklere itibar etmez. Onun tüm çabası cennete ulaşmak içindir. Şarap ise âşıkların vazgeçmediği içecektir. Birçok beyitte tasavvufî manada düşündürecek şekilde şarap kullanılır. Zâhid bu şarabın tadını bilmediği, anlayamadığı için âşıkları sürekli eleştirir. Oysa şarabı içip, şarabın yaşattığı duygulara sahip olsa parası bittiğinde elbiselerini meyhaneye rehin vererek şarap içmeye devam eder.

Tâc u hırkañ rehn iderdüñ **zâhidâ** humḥâneye
Bâde ile añlasañ mey-hõrlaruñ sen 'âlemin (G.2585/ 3)

8.1.5. Afyon, macun kullanır

Âşığı şarap içtiği için eleştiren zâhid; afyon, macun gibi uyuşturucu maddelerden kullanır. Osmanlı döneminde sıklıkla kullanılan afyon, bu vesileyle zâhidle ilişkilendirilmiştir.

Âşığın ezelden nasibi aşk şarabını içmekken, zâhide verilen nasip ise hap ve macun yemesidir. Bu sebeple rindlere nasip olan aşk şarabını eleştirmesi de şaşılacak şey değildir. Rind ise zâhidin şarabı ağzına alıp ziyan etmemesini, bir köşede afyon ve macun kullanmaya devam etmesini söyler.

Ezelden baña sunuldı şarāb-ı ıŖkı nūŖ itmek
Virildi saña da **zāhid** yiyesin **ħabb-ıla afyūn** (G.2616/ 3)

Ŗarāb u la‘l-i mey-gūna iderse ta‘n ne ğam **zāhid**
Ne ğam mu‘tād olmuŖdur ezelden **ħabb u ma‘cūna** (G.2889/ 2)

Ta‘n iderse tañ degül **zāhid** Ŗarāb-ı Ŗahide
N‘eylesün mu‘tād olupdur ‘ömr geçdi **beng-ile** (G.2993/ 3)

Almasun **zāhid** Ŗarāb-ı nābı düŖemez aĝzına
Ĥalvetinde oturup dāyim hemān **beng** eylesün (G.2625/ 4)

8.1.6. Riyakārdır

Zāhidin en fazla eleŖtirildiĝi konulardan biri de riyakārlıĝıdır. Zira dünya üzerinde yaptıkları gönlündekiler deĝildir. O yaptıĝı her davranıŖı, karŖılıĝını umarak gerçekteŖtirir. Cennete gidebilmek için içinden gelenleri bastırır gönülsüz olduĝu Ŗeyleri yapar. Rind gönlünden ne geliyorsa onu gerçekteŖtirirken ömrünü riyaya vermiŖ zāhide bu riyaya devam etmesini tembihler.

Zāhidā ĥalvete gir ‘ömrü **riyā** ile geçür
Gidelüm yār-ıla biz Ŗahñ-ı gülistāna deĝin (G.2682/ 2)

Tekye kılson bu **riyā** ile ko zāhid zūhdine
ĤāŖa kim nevmiz olam ben vuslat-ı cānāneden (G.2699/4)

Cürm ü ‘iŖyāna olalum cān-ıla biz mu‘terif
Zāhide budur düŖen her dem **riyā** vü zerķ ide (G.2820/ 4)

8.1.7. Adımı ve sanımı gözetir

Yaptığı işlerde riyâkar olan zâhid, yapacağı işlerden önce her şeyi düşünür, planlar. Âşık olanlar, bu yolda ayıplanmayı tercih ederken zâhid bunu tercih etmeyip adını ve namını koruyarak âşktan geri durur.

‘Âşık olan **zâhidâ** eyler melâmet ihtiyâr

Sen selâmet ehli ol var **ad-ıla sanuñ** sakın (G.2709/ 4)

8.1.8. İnkârcıdır

Zâhid tan etmesinin yanında inkârcıdır. Kendi fikrinden başka fikirleri kabul etmez ve inkâr eder. Sevgilinin güneş gibi güzel yüzünü dahi görmez ve inkâr eder. Bu hâliyle gündüzleri görme yetisi çok iyi olmayan yarasaya benzer.

Görmeyüp gün yüzünü **inkâr ider**

Zâhidi görüñ ki huffâş olmasun (G.2670/ 4)

Âşık için sevgili Allah’ın nurunun bir yansımasıdır. Zâhid bu yüze bakmaktan kaçınmca, bu ilahi güzelliği sevmeyince Allah’ı inkâr edip kâfir durumuna düşer fakat bunun olduğunu düşünmez.

Yüz çevürme gün yüzünden **zâhidâ inkârı** ko

Kâfir olmaz mı ‘aceb nür-ı İlâh’ı sevmeyen (G.2720/ 2)

8.1.9. Başı secdeden kalkmaz

Zâhid gösteriş için sürekli secdededir. Gönülden gelmeyip gösteriş için yaptığı bu davranış sebebiyle günah yükü onun boynundadır.

Bu riyâlu secdeden kalduramaz **zâhid** başın

Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bâr-ı günâh (G.2797/ 2)

8.1.10. Suratsızdır

Sürekli gergin ve kavgacı meşrepte olan zâhidin suratı da sürekli soğuk ve gergin gözüdür. Gösteriş için yaptığı eylemler dışındaki her şeye ekşi bir suratla yaklaşır. Aşk ehli olan âşıklar ise onun yanından kaçarlar. Zira âşkî bilenler yalancılarla beraber yürümezler.

Zâhidûn turş yüzinden n'ola 'ışk ehli kaça
'Ârif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (G.2809/4)

8.1.11. Dünyaya bağlıdır

Zâhid cennet ummak için bulunduğu dünyadan tam anlamıyla irtibatını kesemez. Hırsla dünyaya bağlanmıştır. Öyle ki bir parça ekmeğin bile üstüne titreyip can atmaktadır.

Zâhidā dünyāya çün oldun mülevveş hırş-ıla
Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine (G.2908/ 5)

8.1.12. Cennette eğlenir

Zâhidin amacı gayret edip cennete gitmek ve kendisini orada bulunan hurilerle eğlendirmektir. Fakat asıl âşıklara bu çöp kadar bile değerli gelmez. Çünkü asıl âşıklar bizzat Allah'ın cemalini görmek, onunla mest olmak isterler.

Zâhid egler gönlini cennetdeki havrā ile
Çöpçe gelmez 'âşıkun çęşmine dīzār olmasa (G.2982/ 6)

8.1.13. Katı gönüllüdür

Zâhidin gönlü katıdır. Dünya üzerindeki her şeyi katı kurallarla algılar. Sevap olarak gördüğü şeyleri yaparken günah olarak bildiği şeylere karşı katı kuralları vardır. Böyle düşünen birinden aşkın nüktesini bilmesini beklememek gerekir. O bilse bilse aşkın ateşini, günahını bilir.

Nükte-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i **efsürde-dil**
Sor aña taqrîr kılsun nâr-ı 'ışk-çeşân (G.2557/3)

8.1.14. Kendini beğenir

Zâhid onca kötü özelliği yokmuş gibi kendini beğenen bir bencildir. Bunu görmeyip âşıkları eleştirmekten asla vazgeçmez. Zaten durumun farkında olsa bu eleştirileri yapmaz.

'Uşşâka komaz ta'nı görüñ **zâhid-i hodbîn**
Dimez-idi ol miskîn eger bilse sözinde (G.2871/ 3)

8.1.15. Hilecidir

Zâhid hilecidir. Yaptığı şeylerle kendi nefsini ve Allah'ı kandırmaya çalışır. Böyle bir insanı önder kabul edip dergâhına giderek onun eteğine yüz sürüp hizmetine girmemek gerekir.

Yüz sürüp pîr-i muğân hîdmetine tutma sakın
Hânkâh içre varup zâhid-i mekkâr etegin (G.2705/ 5)

8.1.16. Ahmaktır

Zâhid dünyaya baktığı dar pencere ile kendisini kısıtlamıştır. Hâl böyle olunca ona bir şey anlatmak, kabul etmediği bir durumu öğretmek, savunmak çok zordur.

Anlamaz, algılayamaz, ahmaktır. Âşık, aşk yolunun kötü olmadığını zâhîde anlatmak istese de onun anlamayacağını bildiği için anlatmaktan vazgeçer.

Nedür iy zâhid-i h d-rev çarık-ı 'işka ink ruñ

Saņa r şen iderdüm ger veli g yetde **gevdensin** (G.2537/ 2)

8.2. RİND

“Dünya işlerini hoş gören kişi. (...) Rind acıyı-tatlıyı, iyiyi-kötüyü hoş görür. Üzüntü ve neşe onun katında aynıdır. Hayat felsefesi böyle olan kişilere rind denilir ve rindlik divan şiirinde bir mazmûn olarak ele alınır. Rindlik asla kalenderlik değildir. Belki kısmen bohemliktir. Divan şairi kendini rind olarak değerlendirir. Ona göre cihânın bir pul kadar değeri yoktur. Hayatında hiç içki içmeyen şairlerin dahî çok zaman meyhâneden, içkiden, sâkîden bahsetmeleri çok zaman rindâne bir hayat yaşadıklarını empoze etmek istemelerindedir.”¹⁹¹ Muhibbî de kendisini rind olarak gördüğü için âşık için sayılabilecek özellikleri rind için de saymak mümkün olabilecektir. Fakat biz rind kelimesinin geçtiği beyitlerden hareket ederek Muhibbî'nin rind için söylediklerini inceleyeceğiz.

8.2.1. Aşkın sırrına vakıftır

Aşk sadece bir kelimedenden ibaret değildir. Onun kendine has sırları vardır. Bu sırların bilinmesi ancak hakiki âşıklara nasip olur. Pozitif bilimler, meşhur ilim kitapları vb. aşkın sırrını yahut aşk hastasının dermanını bulamaz. Bunu bilenler aşkın sırrını rindlerin bileceğini bilir.

‘Ārif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı ‘ışkı **rinde** sor

Müşkil-i ‘ışk keşf olunmaz ‘ilm-ile Keşşâf-ıla (G.2824/5)

8.2.2. Sevgili için canını verir

Âşğın sevgili için yapamayacağı şey yoktur. Zira onun yaşam gayesi sevgili için çabalamak, sevgilinin iyiliği, mutluluğu için ömrünü geçirmektir. Hâl böyle iken âşık için sevgiliye gönül vermemek gibi bir ihtimal yoktur. Nasıl ki pervane mum çevresinde büyük bir kararlılıkla dönüp sonunda kanadını ateşe kaptırıyorsa rind olan âşık da ondan farklı değildir.

¹⁹¹ Pala, a.g.e., s. 377.

Gönlümü virsem ‘aceb mi ol gözi mestāneye

Rind olanlar cān virürler şevk-ile pervāneye (G.2794/ 1)

8.2.3. Kuru söze inanmaz

Rind her ne olursa olsun aşk ile hemhâldir ve bundan vazgeçmesini öğütleyen hiçbir nasihata kulak asmaz. Zâhidin aşk hakkında söyledikleri de rindin gözünde gerçek olmayan bir efsane gibidir.

Zâhidâ itme naşîhat kim eser itmez bana

Pāk meşreb **rind** olan uymaz iñen efsāneye (G.2794/4)

8.2.4. Şarap için elbisesini rehin bırakır

Rind aşkın şarabı ile mest olmuştur ve ona doymaz. Şarap düşkünleri paralarını tüketene kadar şarap içtikten sonra içmeye devam etmek için kıyafetlerini meyhaneye rehin bırakır, bir anlamda borçlarına karşı teminat gösterirler. Rind olan da aşk uğrunda ayıplanmayı tercih etmiştir. Bu sebeple elbisesini şarap için rehin etmesinde hiçbir gariplik yoktur.

Çün h̄arābāt ehliyem itdüm melāmet ihtiyār

Rind olan ger cāme **rehn itse** ‘aceb mi cāmesin (G.2591/ 2)

8.2.5. Saf şaraba meyl eder

Sevgilinin dudağının rengi bakımından la’l ve şaraba benzetilmesi çok yaygın kullanılan bir sanattır. Sevgilinin dudağı şarapların en hasıdır zira onu nuş eden âşık mest olur ve kendisini iki cihân mutluluğunu bulmuş sayar. Sevgilinin dudağı tasavvufi olarak da vahdetin simgesidir. Âşık için o dudağa ulaşmak ulvi bir amaçtır. Bu uğurda her şeyi göze almıştır. Riyakâr zâhidin asla yapmayacağı şeyleri gözünü kırpmadan yapar. O

dudak uğruna can vermek hiç dūřınmeden yapacağı davranıştır. Rind olanlar da nasıl âşık sevgilinin sarhoş eden dudağının peşindeyse şarabın en iyisinin peşindedirler.

Ne tañ ger cān virem ol la' l-i nāba
Ki **rindān** meyl ider **řāfi řarāba** (G.2795/ 1)

8.2.6. şairdir

Divan řairi için rindlik bir yařam biçimidir. Onlar gūnlūk hayatlarında, sevgilerinde, dūnyaya bakıřlarında, yazdıkları řiirlerde daima rind gibi davranmak isterler. Muhibbī de gōnlūnūn cuř etmesiyle rindlere yarařır hořça řiirleri sōylemektedir.

Cūř idūp iy Muhibbī yine gōnūl
Didi bu şi'ri hoşça **rindāne** (G.2839/ 9)

8.3. RAKİP

Sözlükte, herhangi bir işte birbirini geçmeye çalışan kimselere verilen isim manasına gelmektedir. Rakip kelimesinin divan şiiri geleneğindeki terim anlamı ise “âşık- maşûk ikilisi arasında âşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir”¹⁹² şeklindedir. Divan şairleri sevgiliye kavuşmalarında engel olarak saydığı rakipleri şiirlerinde fazlaca konu etmişlerdir. Kimi zaman rakiplerinden üstünlüklerini dile getirmişler kimi zaman da sevgilinin güzelliğini -ve bu güzelliğe âşık oldukları için kendilerini- rakiplerin çokluğuyla övmüşlerdir. “Rakip, ağyar, har, müddei” şeklinde sözü edilen rakip Muhibbî’nin şiir dünyasının da önemli tiplerinden biri olmuştur.

8.3.1. Engeldir

Sevgiliye kavuşmanın önündeki en büyük engel rakiptir. Âşık nice zorluklara katlanıp vuslat hayali kurarken bir yandan da rakip ile mücadele etmek zorundadır. Sevgilinin semtine ulaşabilmek için uğraşan âşığın önüne çıkan rakip buna mani olur. Sevgilinin yüzü güneş gibi hatta güneşi dahi kısıktırarak güzelliktedir. Âşık gözünü açıp o güneş gibi yüze bakmaya niyetlenince rakip bulut gibi güneş yüz ile âşığın arasında belirir.

Güneş ruhsârını yârûñ göz açup görmege dîrsem
Bulut gibi ara yirde girüp olur **raķībüm** āh (G.2952/ 2)

Olur **raķīb** māni‘ kūyuña varabilmem
Hāķ’dan budur murādum hem göreyim ker olsun (G.2529/ 4)

Rakip sevgili ile âşığın arasına engel olması ile dikene benzetilmiştir. Zira gülün bittiği yerde dikenin olması kaçınılmazdır. Fakat nasıl ki gül bahçesini yetiştiren o dikenlerin eziyetine katlanıp o güzel çiçeklere ulaşıyorsa âşık da diken gibi rakiplere katlanıp gül yüzlü sevgiliye kavuşacaktır.

¹⁹² a.g.e., s. 374.

Ol gülũn çok olsa **ağyārı** dilā ‘ayb eyleme
Götürür zahmını hāruñ bāğ u gülzār isteyen (G.2626/ 4)

Müdde‘ī dāmen-i dildāra irişse ne ‘aceb
Kanda kim açıla gül tutar anuñ **hār** etegin (G.2705/ 3)

8.3.2. Şeytandır

Hz. Âdem yaratıldığında diğer meleklerin aksine ona secde etmeyi kabul etmeyen ve bu sebeple kıyamet gününe kadar izin verilip cennetten kovulan şeytan, rakip için kullanılan benzetmelerde kendisine yer bulmuştur. Rakip, sevgiliyi yoldan çıkarması bağlamında şeytana benzetilmektedir.

Gel **raķībā** yārı idlāl eyleme
Bu cihānuñ çünkü sen **şeytānısın** (G.2581/ 5)

İy Muħibbī ol perī insāna görünmez kaçır
Līk hīç gitmez yanından ol **raķīb-i Ehremen** (G.2726/ 5)

8.3.3. Hayırsızdır

Sevgili âşığa nispet yaparcasına rakip ile aşinalık kurar fakat rakip, sevgili için hayırsızdır. Sevgili için her şeyinden vazgeçen âşık dururken rakibe aşinalık gösteren sevgili âşığın eziyetine yenisini eklemektedir. Âşık bununla baş ederken sevgiliyi de yabancılardan hayır gelmeyeceği konusunda uyarır.

‘Âşıkuñ bīgāne oldı vü **raķībũñ** āşinā
Bu meşeldür dōstum hīç hāyr gelmez yāddan (G.2635/3)

8.3.4. Beddua edilir

Âşık, sevgili ile arasında bir diken misali bulunan rakibe çeşitli beddualar etmektedir. Âşık, sevgilinin semtine yaklaştıkça mani olarak karşısına çıkan rakibin Tanrı kazasına uğramasını sağlar olmasını diler.

Beni kûyuña vardukça **raķībūñ** men´ ider dāyim
Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kaçāsına (G.2811/ 4)

Olur **raķīb** māni´ kûyuña varabilmem
Hāķ´dan budur murādum hem göreyim ker olsun (G.2529/4)

Rakibin maksadı sevgiliyi âşiktan uzağa düşürmek, ayırmaktır. Âşık ise rakibin yüzünün çirkinleşmesi ve maymuna benzemesi için rakibe beddua eder.

Raķībūñ şimdi maķşūdı beni senden cüdā kılmak
Göreyim anı meşh olsun döne tā yüzi maymūna (G.2889/ 3)

8.3.5. Dinsizdir / Kâfirdir

Âşık ile sevgili arasına giren rakip, dinsiz ve kâfir olarak anılmaktadır. Dinsiz rakibin adını dahi duymak âşığın hoşlanmadığı bir durumdur. Allah'tan rakibin kötü duruma düşmesini ve onun adını dahi duymamak için sağlar olmayı diler.

İlāhī dilerem **bī-dīn raķībūñ**
İşidmeyem anuñ adın kem eyle (G.2914/ 4)

Sevgilinin semti âşığın meskenidir. Fakat âşık bu meskende yalnız değildir. Sevgilinin diğer âşıkları da o semtte dolaşmaktadır. Ama asıl âşık kâfir rakibi öldürüp bayrağını arşa dalgalandırır.

Yār işiginde koma öldür **raķīb-i kāfiri**
Tīguñı tā´arş üzre iy Muħibbī asasın (G.2503/ 5)

8.3.6. Namerttir

Rakip mert değildir, bu hususta âşıkla kıyaslanamaz. Sevgili bunu bildiği hâlde rakibe aşinalık gösterip âşığa bigânedir. Muhibbî sevgilisine kendisi gibi mert biri varken rakip gibi namert birini tercih etmemesini söyler.

Bu Muhibbî var iken cānā **raķibe** virme yüz

Degme bir **nā-merdi** terciħ eyleme merd üstine (G.2994/ 5)

8.3.7. Yalancı ve İftiracıdır

Rakibin en fazla dile getirilen özelliklerinden biri de yalancı ve iftiracı oluşudur. Sevgili ile âşığın arasını açmak, sevgiliyi âşıktan uzaklaştırmak için yaptıkları yetmezmiş gibi âşık hakkında sürekli yalan söyleyip âşığa iftira atar.

Rakip sevgiliye Muhibbî senin uğruna canını veremez diye yalan söylemiştir. Bu kesinlikle yalandır, iftiradır zira Muhibbî sevgilisi dilediğinde canını hiç düşünmeden sunmaya hazırdır.

Cān fedā itmez Muhibbî yoluña dimiş **raķib**

Sümme vallāhi yalandur dōstum tek sen dile (G.2837/ 6)

Yāra dimiş ki cānını senden dirīğ ider

Eyleñ nazar **raķib-i següñ iftirāsına** (G.2850/ 2)

8.3.8. Sevgili yakınlık gösterir

Âşığın en fazla şikâyet ettiği konulardan biri de sevgilinin kendisine bigânelik ederken rakibe yakınlık göstermesidir. Aşk uğruna her şeyini feda etmeye hazır bir âşık yerine yalancı, iftiracı, fitneci rakibin sevgiliyle aşına olması âşığın azabına azap katmaktadır. Sevgili âşığa sadece acı ile üzüntü verirken rakibe merhamet eder. Âşık bu yapılanları kendisine reva görmez ve sitem eder.

Hîç revā mı yād idüp her dem **raķibi** yād ide
Niçe yıldur ańmaya bu ‘aşık-ı dīrīnesin (G.2622/ 3)

Cevr ider bańa **raķibe** raķm idüp
Bagrı niçe ‘aşıķuń baş olmasun (G.2670/ 3)

Luţf-ıla her demde **aġyāra** temelluķ gösterüp
Yaralanmıř gōńlümi benüm ģırāř itmeń neden (G.2731/ 4)

8.3.9. Alçaktır

Sevgili âşığı reddedip rakibi makbul görmektedir. O alçak, aşağılık rakibe uymak, ona yakınlık göstermek âşığa reva değildir.

İdüp redd ‘aşıķı maķbūl **raķibi**
Revā mı uyasın sen ol le’ime (G.2981/4)

8.3.10. Hasettir

Rakip âşığa ettiği onca kötülüğe rağmen hasettir. Âşığın yaptıklarını yapabilecek kadar büyük âşık olmadığı için âşığı çekememezlik eder. Sevgilinin eşiğinde Muhibbî’yi görünce de çekememezlik etmeden duramaz.

Āsitānuńda kaçan göre Muģibbî’yi **raķib**
Hîç olur mı ki ģased ańa **ģasīd** eylemeye (G.2870/ 5)

8.3.11. Sözü, öğüdü dinlenmez

Rakip sevgiliye ve âşığa sürekli bir şeyler söyleyip onları etkisi altına almak ister. Fakat onun sözleri de yaptıkları gibi kötüdür ve sözlerine de asla itibar edilmemelidir.

Âşık sevgiliden gelen her türlü cefaya katlanmaya hazırdır. Sevgili rakibin yalanlarına uymamalıdır.

Kabûlümdür gelen senden cefalar
Hemân tek sen **raķīb** sözine uyma (G.2977/ 4)

Sen server-i hûbân olasin saña düşer mi
Ağyāra uyup itmeyesin ‘ār sebep ne (G.2978/ 3)

8.3.12. Kötü yaradılışlıdır

Rakibin kötü olmasının sebebi yaradılışının kötü olmasından kaynaklanır. O istese de değişmez, iyi olamaz. Kötü yaradılışlı rakip Muhibbî'nin sevgilisi için canını vermeyeceğini söyler. Sevgili kötü yaradılışlı rakibe inanmamalıdır.

Muhibbî terk-i cān itmez dir-imiş
İnanduñ ol **raķīb-i bed-nihāda** (G.2821/ 5)

8.3.13. Köpektir

Divan şairleri sevgilinin diğer âşıklarını köpeğe benzetmektedir. Sevgilinin semtine ulaşmak isteyen âşık semtin etrafındaki rakipleri köpeğe benzetir. Köpek bulunduğu yeri koruyan bir hayvandır. Âşığın ulaşmaya çalıştığı sevgiliyi âşıktan uzak tutar. Sevgiliye âşık hakkında yalanlar söyler.

Raķībi kelb-i kūyuñ sandum evvel
Didüm bīgāne[ler] āhir olunca (G.2862/ 9)

Yāra dimiş ki cānını senden dirīg ider
Eyleñ nazar **raķīb-i segūñ** iftirāsına (G.2850/ 2)

8.3.14. Terk etmek hayırlıdır

Âşık, sevgili ile arasında bir engel olarak bulunan rakibin gitmesi için çok dua eder. Sevgilinin aklından bu fikir geçtiğinde de çok sevinir ve bu fikri hemen uygulamaya koymasını ister. Çünkü rakibi terk etmek hayırlı bir iştir. Bu sebeple bir işin hayırlı olup olmadığını anlamak amacıyla yatılan istihare uykusuna yatıp karar vermeye gerek yoktur.

Rakibi terk kılmak fikrin itdün

Ne hâcet hayr işe istiḥâre (G.2833/ 4)

8.3.15. Çorak topraktır

Sevgili rakiplere sevgi tohumunu gönderirken âşığa cefa tohumunu layık görmektedir. Fakat bir tohumun büyüebilmesi için toprağın verimli olması gerekir. Nasıl çorak toprakta tohum yetişmezse, sevgi tohumu da içinde aşk istidadı bulunmayan rakibin gönlünde yetişmez. O tohumu büyütebilecek olan aşk ile dolu gönlü ile âşıktan başkası değildir.

Gönderürsin baña cevır **ağyāra** mihrüñ toḥmını

Bilür iken ḥāşıl olmaz nesne **ḥāk-i şürdan** (G.2587/ 3)

IX. BÖLÜM

AHENK UNSURLARI

9.1. VEZİN

Muhibbî'nin incelediğimiz 501 gazelinde (2500 – 3000. Gazeller) toplamda 27 vezin kullanılmıştır. Söz konusu vezinlerden **Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün** vezini %44.91 oran ile 225 kez kullanılmış en fazla vezindir. Bu kalıp remel bahrinin bir kalıbıdır. Remel ise Arapça'da “koşma, hızlı yürüme gibi anlamlara gelir. “Remel bahrinin bu kalıbı hem ahengi hem de kullanımının kolaylığı nedeniyle Türk şairlerince en çok benimsenen ve kullanılan kalıbıdır. Her devirde ve her tür nazım şeklinde, özellikle kaside, gazel ve kıt'alarda çok görülür. Türk şiirindeki gazellerin üçte birine yakın kısmı bu kalıpla söylenmiştir.”¹⁹³

Vezinler, kaç defa geçtiği ve tüm vezinler içindeki oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Gazellerdeki Vezinler ve Kullanım Sıklığı			
S.N	VEZİN	KULLANIM SAYISI	ESERDE ORANI (%)
1	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	225	44.91
2	Mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün	77	15.37
3	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	53	10.58
4	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	39	7.78
5	Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün	30	5.99
6	Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	10	2
7	Mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fâ' ilün	8	1.6
8	Mef' ülü fâ' ilâtün mef' ülü fâ' ilâtün	8	1.6
9	Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	8	1.6
10	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	8	1.6

¹⁹³ Haluk İpekten, *Eski Türk Edebiyatı, Nazım Şekilleri ve Aruz*, 10.b., İstanbul: Dergâh Yayınları, 2008, s. 216.

11	Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	7	1.4
12	Mef'ülü fā'ilätü mefā'jlü fā'ilün	6	1.2
13	Fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	5	1
14	Mefā'ilün Fe'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün	2	0.4
15	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	2	0.4
16	Mef'ülü mefā'jlü mefā'jlü fa'ülün	2	0.4
17	Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün	1	0.2
18	Mef'ülü mefā'jlün mef'ülü mefā'jlün	1	0.2
19	Mef'ülü mefā'ilün fe'ülün	1	0.2
20	Mefā'jlün Fe'ülün mefā'jlün fe'ülün	1	0.2
21	Fā'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün	1	0.2
22	Fā'ilätün Mefā'ilün Fa'lün	1	0.2
23	Müstef'ilün fe'ilün müstef'ilün fe'ilün	1	0.2
24	Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'lün	1	0.2
25	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün	1	0.2
26	Mef'ülü mefā'jlü mefā'jlü fe'ilün	1	0.2
27	Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün fa'	1	0.2

SONUÇ

Divan edebiyatı geleneği ile ortaya çıkarılmış eserlerin anlamlandırılarak girift ve açıklamaya muhtaç yapısının çözümlenmesine yönelik çalışmalar gün geçtikçe artarak devam etmekte ve bu sayede her geçen gün bu geleneğe dair daha fazla unsur anlaşılır olmaktadır. Özellikle şiirde mekanik bir yapının olmaması ve şiirin anlaşılmaya muhtaç bir tür olması bu çalışmaların önemini daha da artırmaktadır.

Bu çalışma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada sultan şairlerden olan Muhibbî'nin 501 gazeli (2500-3000. Gazeller) Orhan YAVUZ ve Kemal YAVUZ tarafından hazırlanan "Muhibbî Dîvânı-Bütün Şiirleri" adlı eser kaynak kabul edilerek - ihtiyaç hâlinde diğer eserlere de başvurulmuş olup - TEBDİZ sistemine uygun şekilde yüklenmiş ve gazelerde yer alan tüm kelimeler ve kelime grupları metnin bağlamına göre anlamlandırılmıştır. Bu sayede aynı kelimenin bağlama göre farklı anlamlarda kullanıldığı durumlar ayırt edilmiştir. Metnin anlamlandırılması esnasında ise birçok sözlükten yararlanılmış ve bunların bir kısmı kaynakça bölümünde belirtilmiştir.

İkinci aşamada ise sistem tarafından oluşturulan dizin ele alınarak Muhibbî'nin kelime havuzu incelenmiş ve bu havuzdan hareketle Muhibbî'nin şiire bakış açısı ile birlikte, maddi ve manevi birtakım unsurların şiirlerinde nasıl kullanıldığı örnek beyitlerle desteklenmek suretiyle tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra Muhibbî'nin şiirlerinin biçimsel özellikleri de ortaya konularak şiirlerinde kullanılan vezinler ile birlikte kalıp ifadeler de belirtilmiştir. Yapılan bu incelemeler sayesinde Muhibbî'nin, şiirinden hareketle dünyaya bakışı ve Muhibbî'nin yaşadığı XVI. yüzyıla genel bir bakış ortaya konmuştur.

TEBDİZ kapsamında gerçekleştirilen bu ve benzeri çalışmaların çoğalması ile ortaya çıkarılacak kapsamlı kelime havuzu sayesinde divan şiiri metinlerinin daha kolay anlaşılıp yorumlanacağı aşikârdır. Bu çalışmanın da bu amaca hizmet etmesi ve sonrasında yapılacak benzer çalışmalara yol açması temennimizdir.

KAYNAKÇA

- AK Coşkun, *Muhibbî Dîvânı (İzahlı Metin) - Kanunî Sultan Süleyman*, 1. b., Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.
- , *Muhibbî Dîvânı (İzahlı Metin) – Kanunî Sultan Süleyman*, 2 cilt, 1. b., Trabzon: Trabzon Valiliği Yayınları, 2006.
- AÇIL Berat, “Klasik Türk Şiirinde Estetik Bir Unsur Olarak Çiçekler”, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, s.5, 2015, ss.1-28.
- AKALIN Erkan, *Klasik Türk Şiirinde Meslekler*, (Doktora Tezi), Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- AKSOY Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, 2 cilt, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2015.
- AYDIN Abdullah, *Divan Şiirinde Rakip Portresi*, 1.b., İstanbul: Kitabevi, 2018.
- AYVAZOĞLU Beşir, *Güller Kitabı, Türk Çiçek Kültürü Üzerine Bir Deneme*, 7.b., İstanbul : Ötüken Neşriyat, 2004.
- BAYRAM Yavuz, “Klasik Türk Şiirinde Duyguların Dili: Çiçekler”, *Turkish Studies C. 2/4*, 2007, ss. 209-219.
- , “Divan Şiirinde Tarımsal Ürünler”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, Ankara, 2007, ss. 81-96.
- BAYTOP Turhan, “Haşhaş” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 16, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1997, ss. 403.
- BİLGİLİ Ali Sinan, “Tebriz” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 40, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011, ss. 219-222.
- CANIM Rıdvan, *Dîvân Edebiyatının Kaynakları*, 2. b., İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2018.
- CEBECİ Lütfullah, “Selsebîl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009, s. 447-448.
- CEYHUN SEZGİN Aybuke, DURMAZ Pınar, “Osmanlı Mutfak Kültüründe Şerbetlerin Yeri ve Tüketimi” *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, C.7 S.2, 2019, ss. 1499-1518.

- CEYLAN Ömür, *Kuşlar Dîvânı: Osmanlı Şiir Kuşları*, 2. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007.
- ÇABUK Vahit, *Dîvân-ı Muhibbî (Kânûnî Sultan Süleyman'ın Şiirleri)*, 3 cilt, 1. b., İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser, 1980.
- ÇELEBİ İlyas, “Şeytan” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, ss. 99-101.
- ÇELEBİOĞLU Âmil, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 1.b., İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1998.
- DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 30. b., Ankara: Aydın Kitabevi, 2013.
- DİLÇİN Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, 3. b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.
- DURMAZ Gülay, *Divan Şiirinde Rind ve Zahid Çekişmesi*, (Doktora Tezi) , Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- EDİRNELİ AHMED BÂDÎ EFENDİ, *Armağan (Dîvân Şiirinde Atasözleri ve Deyimler)*, Hzl.: Süreyya Ali Beyzadeoğlu, Müberra Gürgendereli, Fatih Günay, Cambridge: Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü Yayınları, 2004.
- ELÇİN Şükrü, “Tuz-Ekmek Hakkı Deyimi Üzerine”, *Reşit Rahmeti Arat İçin*, (Seri: 1, Sayı: A 2), Ankara: 1966, TKAE Yayınları, ss. 164 -170
- EMECEN Feridun, “Süleyman I”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, C. 38, ss. 62-74.
- ESİN Emel, “Kuşçı, Türk Sanatında Atlı Doğançı İkonografisi Hakkında”, *Sanat Tarihi Yıllığı*, C.6, 1976, ss. 411-452.
- , “Amuderya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 3, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, ss. 98-99.
- EYÜBOĞLU E. Kemal, *On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler - I. Kitap*, 1. b., İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık, 1973.
- , *On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler - II. Kitap*, 1. b., İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık, 1975.

- GÜLENSOY Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, 2 cilt, 2. b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- GÜLHAN Abdülkerim, “Divan Şiirinde Meyveler ve Meyvelerden Hareketle Yapılan Teşbih ve Mecazlar”, *Turkish Studies C. 3/5*, 2008, ss. 345-375.
- HALAÇOĞLU Yusuf, “Dellâl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 9, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, ss. 145-146.
- HARMAN Ömer Faruk, “Tufân”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 41, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, ss. 319-322.
- İPEKTEN Haluk, *Eski Türk Edebiyatı, Nazım Şekilleri ve Aruz*, 10.b., İstanbul: Dergâh Yayınları, 2008.
- İSEN Mustafa, BİLKAN Ali Fuat, *Sultan Şairler*, 1. b., Ankara: Akçağ Yayınları, 1997.
- KÂM Ömer Ferit, *Divân Şiirinin Dünyasına Giriş (Âsâr-ı Edebiye Tedkîkâtı)*, Hzl.: Halil Çeltik, Ankara: Birleşik Yayınevi, 2008.
- KANAR Mehmet, *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Say Yayınları, 2011.
- , *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 2 cilt, 1. b., İstanbul: Say Yayınları, 2009.
- KAPLAN Hasan, “Divan Şiirinde Karaman”, *Türkiyat Mecmuası*, C.26/2, 2016, ss. 205-239.
- KAPLAN Mahmut, *Aşkın Sultanı (Muhibbî, Kanunî'yi Anlatıyor)*, 1. b., İstanbul: Etkileşim Yayınları, 2012.
- KARAGÖZ İsmail, (yay. ed.), *Dinî Kavramlar Sözlüğü*, 6. b., Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015.
- KARAMAN Gülay, “Klasik Türk Şiiri Estetiğinde Sihir”, *Turkish Studies*, C. 10/8, 2015, ss. 1503-1536.
- KARAMANLI Hüsamettin M., “Nahcıvan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 32. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: 2006, ss. 294-297.

- KARTAL Ahmet, *Tuhfe-i Remzî (Manzum Farsça-Türkçe Sözlük)*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2003.
- , *Klasik Türk Şiirinde Lâle*, 1.b., Ankara : Akçağ Yayınları, 1998.
- KAYA Bayram, “Klâsik Türk Şiirinde Şifâlı Bitkiler Üzerine Bir Deneme”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, s.15, 2015, ss .263-314.
- KELEŞ Reyhan, *Dîvân Şiirinde Âyet ve Hadis İktibasları*, 1. b., İstanbul: Kitabevi, 2016.
- KESİK Beyhan, ŞENÖDEYİCİ Özer, *Aruz Teori ve Uygulama*, 1. b., İstanbul: Kesit Yayınları, 2015.
- KESKİN Mehmet, “Kefen” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 25. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2002, ss. 184-185.
- KIRBIYIK Mehmet, Bazı XVI. Yüzyıl Divanlarında Kıymetli Taşlar, *Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, Konya, 2007, S. 18, ss. 61-75.
- KOÇU Reşat Ekrem, *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Doğan Kitap, 2015.
- KURŞUN Zekeriya, “Necid”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 32. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul: 2006, ss. 491-493.
- LEVEND Ağâh Sırrı, *Dîvân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, 4. b., İstanbul: Enderun Kitabevi, 1984.
- MACİT Muhsin, *Dîvân Şiirinde Âhenk Unsurları*, 3. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2016.
- , “Kâfirî Mihrâb” *Kırklar Dîvânı*, 1. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2009, ss. 103- 6.
- MENGİ Mine, “Bağlam ya da Şiirde Sözün Gelişi Üzerine” , *Adıyaman Üniversitesi Ulusal Eski Türk Edebiyatı Sempozyumu*, ed. Süleyman Çaldak, İbrahim Halil Tuğluk, Ankara: Adıyaman Üniversitesi, 2010, ss. 429-434.
- MUHAMMEDCANOV Abdullah, “Siriderya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 37, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009, ss. 272.
- MÜTERCİM ÂSİM EFENDİ, *Burhân-ı Katı*, Hzl.: Mürsel Öztürk, Derya Örs, 2. b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.

- OKUYUCU Cihan, *Divan Edebiyatı Estetiği*, 6.b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2015.
- ONAY Ahmet Talât, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, 2.b., Ankara : Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- ÖZKAN Mesut, *Muhibbî Divanı'nda Rakip*, (Yüksek Lisans Tezi) Mersin: Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- ÖZTEKİN Özge, *XVIII. Yüzyıl Divan Şiirinde Toplumsal Hayatın İzleri: Divanlardan Yansıyan Görüntüler*, (Doktora Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
- ÖZTOPRAK Nihat, "Divan Şiirinde Giyim Kuşam Üzerine Bir Deneme", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 4, İstanbul, 2010, ss. 103-154.
- ÖZTUNA Yılmaz, *Kanûnî Sultan Süleyman*, 1.b., Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1989.
- ÖZTÜRK Nuran, *Muhibbî (Kânûnî) Divânı'nda Din ve Tasavvuf*, 1.b., Adana : Karahan Kitabevi, 2016.
- PAKALIN Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, 3 cilt, 3. b İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- PALA İskender, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, 15. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007.
- PARLATIR İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 2. b., Ankara: Yargı Yayınevi, 2017.
- REDHOUSE W. James, *Müntahabât-ı Lügât-i Osmâniyye*, Hzl.: Recep Toparlı, Betül Eyövge Yılmaz, Yaşar Yılmaz, 2. b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2016.
- ŞAHİNOĞLU M. Nazif, "Kemâl-i Hucendî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 25. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2002, ss. 226.
- SAMSAKÇI Mehmet, "Türk Kültür ve Edebiyatında Tuz ve Tuz-Ekmek Hakkı". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* 36, 2012, ss. 181-199.

- SERTOĞLU Midhat, *Osmanlı Tarih Lügatı*, 1. b., İstanbul: Kurtuba Kitap, 2015.
- ŞENTÜRK Ahmet Atillâ, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, 1. b., İstanbul: OSEDAM (Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi), 2016.
- , *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, 1. b., İstanbul: OSEDAM (Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi), 2017.
- , *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 3*, 1. b., İstanbul: DBY Yayınları, 2019.
- SOLMAZ Süleyman, “Tasavvufta Ulaşılması Gereken Bir Mertebe: El-Fakru Fahri ve Eski Edebiyatımıza Yansımaları”, *Uluslararası Hacı Bayram-ı Veli Bildiriler Kitabı 2*, ed. Ahmet Cahid Haksever, Ankara: Kalem, 2016, ss. 115-133.
- TANYERİ M. Ali, “Muhibbî Dîvânı Üstüne”, *Dîvânlar Üstüne Eleştiriler 1*, 1. b., İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2005, ss. 23-38.
- , *Örnekleriyle Dîvân Şiirinde Deyimler*, 1. b., Ankara: Akçağ Yayınları, 1999.
- TULUM Mertol, *Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2013.
- TUNCEL Metin, “Aras”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 3, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, ss. 332-335.
- , “Meriç”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 29, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004, ss. 188-190.
- TUNÇ Semra, “Muhibbî Dîvânı’nda Şiir ve Şair ile İlgili Değerlendirmeler”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 7 (2000), ss. 265-283.
- ULUDAĞ Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, 2. b., İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2005.
- YAVUZ Kemal, YAVUZ Orhan, *Muhibbî Dîvânı – Bütün Şiirleri (İnceleme – Tenkitli Metin)*, 2 cilt, 1. b., İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2016.
- YAVUZ Orhan vd., *Muhibbî Dîvânı - Bölge Yazma Eserler Nüshası (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, 1. b., Konya: Palet Yayınları, 2014.
- , *Muhibbî Dîvânı - Kendi Hattıyla*, 1. b., İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2014.
- YENİTERZİ Emine, “Klasik Türk Şiirinde Ülke ve Şehirlerin Meşhur Özellikleri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 3, S. 15, 2010, ss. 301-334.

- YEŞİLBAGĖ Semih, “Muhibbî Dîvânı’nda Değerli Taşlar”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.22, 2019, ss. 689-712.
- YILDIRIM Nimet, *Fars Mitolojisi Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2008.
- YILMAZ Ahmet, “Muhibbî Dîvânı’nda Yemin Kalıpları”, *İSTEM (İslâm, San’at, Tarih, Edebiyat ve Mûsikîsi) Dergisi*, S. 9, 2007, ss. 83-90.
- YILMAZ Mehmet, *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, 1. b., İstanbul: Enderun Yayınları, 1992.
- , *Kültürümüzde Ayet ve Hadisler (Ansiklopedik Sözlük)*, 1. b., İstanbul: Kesit Yayınları, 2013.
- YUVALI Abdülkadir, “İlhanlılar” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, C. 22, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000, ss. 102-105.
- YÜCEL Doğan, ÖZUYGUN Ali Rıza, “Dîvân Şiirinde Ağaç: Ağaçlara Dair Söz Varlığı ve Tasrif Usulleri”, *Journal of Research in Turkic Languages*, 2(1), 2020, ss. 33-62.
- ZAVOTÇU Gencay, *Klasik Türk Edebiyatı Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Kesit Yayınları, 2013.
- ZÜLFE Ömer, *Şiirin İzinde Sözün Gölgesinde-Osmanlı Şiirinden Kelimeler, Kavramlar, Deyimler-*, 1. b., İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2011.

<https://kuran.diyanet.gov.tr/>

<http://lugatim.com/> (Kubbealtı Lügatı)

<http://sozluk.gov.tr/> (TDK sözlük)

EKLER:

BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK

A

a: "O" işaret zamiri.

Bu Muhibbî'nün sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dōstum gūşuña **anı** gūşvār eyle dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [*anı, -n, -ı*]

Qıssa-i hicri hikāyet itmege kaşd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm **anı** gāyet uzun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [*anı, --(n)ı, -*]

'Arz kılsun küfr-i zülfe 'arızı imānını / Kesdürüp zünnārını **anı** müselmān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*anı, -n, -ı*]

Hāk-i derūne yüz süre itmeye tefahhūr / Budur dilegüm **anı** ki ol mübtezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 2*). [*anı, -n, -ı*]

Baħr cümle kuruyup kalmaya hīç **andan** eser / Bir şerer düşse eger āteş-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [*andan, -n, -dan*]

Düşüp iy dil yine deryā-yı 'ışka / Yürürsin **anda** dāyim māhī sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [*anda, -n, -da*]

Görse Muhibbî yüzünü irmaya **andan** gözini / Farqına anuñ dutsalar tīg-i helāk iy nāzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*andan, -n, -dan*]

Sakın āh itme Muhibbî 'ālemi **anı** yakar / Şu'leler kim zāhir olur sine-i tennürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 6*). [*anı, -n, -ı*]

Olupdur sinemüñ gārı ki āteş saçar ejderdür / Hāzer eyler gelüp 'Ankā **anuñ** geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*anuñ, -nuñ*]

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm hāşılıuñ / İy Muhibbî her ne kim ekdüñse **anı** biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*anı, -n, -ı*]

Qıssa-i gūşşam uzun zülfüñ gibi bir kışşadur / Diñle **anı** cān-ıla kim söylemem efsāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*anı, -n, -ı*]

İy Muhibbî mäh-rūlarda vefā emr-i muhāl / Añlaram ebleh **anı** 'ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [*anı, --(n)ı, -*]

Derd-i 'ışka iy tabīb Qānūn-ıla olmaz şifā / Okumaduñ **anda** bu derde devānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*anda, -n, -da*]

Gevher-i nazmına eylegil Muhibbî'nün nazar / Gūşuña dak her sözi yigdür **anuñ** dürdāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*anuñ, -nuñ*]

Zemherir i[r]di ne mümkün eylemek gül şöhetin / Āteşi **aña** bedel kılmak gerek mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*aña, -n, -a*]

Atagör gamz oklarını dōstum iç kabzadan / **Aña** qurbān olayım tek ya kaşuñ yasılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [*aña, --ñ, --a*]

Muhibbî sözlerin taksañ n'ola gūşuña iy dilber / Yig alurlar **anuñ** kıadrin bilenler dürr ü gevherden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5*). [*anuñ, -nuñ*]

Fitne-i āhîr zamāndur fitneler **andan** kopar / Dōstlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [*andan, -n, -dan*]

Müdde'î dāmen-i dildāra irişse ne 'aceb / Kanda kim açıla gül tutar **anuñ** hār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*anuñ, -nuñ*]

İçmeyenden cām-ı 'ışkuñ sorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña haber **andan** haberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [*andan, -n, -dan*]

Ser-ā-ser 'ālemi tutsun gözün yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil **anda** aña āhum hevā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*anda, -n, -da*]

Haṭṭı esrārını şî'rümde anuñçün añaram / Her kim okursa **anı** vālih ü hayrān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*anı, -n, -ı*]

Sırr-ı 'ışkı saklar-iken sīnede cānum gibi / İy gönül āh itmeg-ile **anı** fāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*anı, -n, -ı*]

Zülfünñ pefteresin salup bu gönülüm bāzına / **Anı** şayd itmek murādı çağurup dir hū-be-hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*anı, -n, -ı*]

Gördiler dünyāda yok būy-ı vefā Ferhād u Qays / Gitdiler anlar 'adem mülkine **anı** arayu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [*anı, -n, -ı*]

Tañ mıdur zülfüne dirsem müşg bu / **Andan** alur çün hemişe müşg bū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*andan, -n, -dan*]

Sanma kim cevr ü cefādan iy şanem yüz döndürem / Çekmege zīrā **anı** mu'tādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [*anı, -n, -ı*]

İy Muhibbî dileme büse vü yā mihr ü vefā / Aña 'āşık mı dinür **anda** eger kām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [*anda, -n, -da*]

Gönül mahzendür 'ışkuñ gevherine / **Anı** şarf eyleme illā yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1*). [*anı, -n, -ı*]

Murāduñ cān-ısa al kim ben **andan** geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü kıahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*andan, -n, -dan*]

'İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm **anuñ** intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*anuñ, -nuñ*]

'Āşık oldur nāle itdügince āhı berķ ide / Her neye kim ugradıysa ol dem **anı** hārķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*anı, -n, -ı*]

Arayup dildārı dil ala 'aşā demür çarık / Geye **anı** tā bulınca 'azm-i ğarb u şarķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*anı, -n, -ı*]

Genc-i hūsne dest-res niçe bula 'āşıkları / Her tarafından zülfü **anuñ** pāsbandur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*anuñ, -nuñ*]

Kaşuñ kemāni berkdür kimdür **anı** çeken āh / Kim kıavs-i Rüstem oldı nisbet aña kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*anı, -n, -ı*]

Vuşlatuñ aşına çok katma bu hicrütñ milhın / Katar-ısañ **anı** oran-ıla kat aşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [*anı, -n, -ı*]

Muhibbî bivedür dünyāya bakma / **Anı** beñzetme sakın nev ‘arūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [*anı, -n, -ı*]

Tīmār-ı ğamı vireliden şāh-ı maħabbet / Göz yaşlarını itdüm **anuñ** hāşıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2*). [*anuñ, -nuñ*]

İy güneş yüzlüm gidergil ‘arızuñdan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün **anı** niķābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [*anı, -n, -ı*]

Vaşluñ-ıçun gözlerüm ħarc itdi dünyā mālını / Alımadum bī-baħā-y-ı mış **anı** bu māl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [*anı, -n, -ı*]

Ğam yime ger yog-ısa şalāhuñ Muhibbīyā / Dil vir Kerīm’e cürmi ‘uşāt **anda** ‘özü-ñvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*anda, -n, -da*]

Kim kıabül eyleye derd ü ğamı dermāni koya / Sanmañuz ‘ālem içinde **anı** sūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3*). [*anı, -n, -ı*]

‘İşkı cān eyler taleb bir yañadan daħı gönül / Arada ħayrān kaldum **anlaruñ** savaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 4*). [*anlaruñ, -ñ, -lar, -uñ*]

‘İşk dersin okıyan irmez **anuñ** itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4*). [*anuñ, -nuñ*]

Cānā ğamuñla sīne-i pür-zaħmda yazılır / Her kim ki nażar ide okur **anda** āh-ı şāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*anda, -n, -da*]

Alma bu dünyā metā‘in virseler bir ħabbeye / Giçesin lā-büd sen **andan** ol daħı seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*andan, -n, -dan*]

Çün gönül maħzen çıkar **andan** Muhibbî cevheri / Her sözüñ dür-dānedür baksunlar ol gencineme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*andan, -n, -dan*]

Degül dünyāyı termīm ‘āķilāna / Ola çün āħiri **anuñ** ħārābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 4*). [*anuñ, -nuñ*]

Vaşl gencini eger bulsam **anuñ** olmaz ‘aceb / Bu gönül vīrānesi döndi ħarābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2*). [*anuñ, -nuñ*]

Döndürdi pelenge özini dāğ-ıla ‘āşık / Ne şūrete koydı görütñ **anı** zamāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7*). [*anı, -n, -ı*]

Remz-ile derd-i dilin söyler bu gönlüm ğuşına / Şad hezārān āferin olsun **anün** ħāmūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [*anün, -nuñ*]

Bu Muhibbî söyledi pür-nükte bir şīrīn ğazel / Her kim **anuñ** fikr ide ma‘nāsını ‘aķlı şaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*anuñ, -nuñ*]

Neden eksük degül sîneñde kîne / Revâ mı döstum **andan** bu dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*andan, -n, -dan*]

Dilâ pendüm budur gel 'ışka uyma / Ki soñra müşkil olur **aña** döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*aña, --ñ, --a*]

Hâk-i pâyüñ cevherin gel itme çeşmümden dirîğ / Sürme kılâm **an[ı]** ben bu dîde-i hün-âbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [*an[ı], -n[ı]*]

Egerçi gitdi dil elden velî sultân-ı 'ışk oldı / Ğam u ğuşşa vezîr olmış **anuñ** solıyla sağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*anuñ, -nuñ*]

Gün yüzüñ bu zerre-i nâçize pertev salmaya / Bu düşer mi döstum **andan** sa'âdet ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3*). [*andan, -n, -dan*]

Bir cefâ-keş 'âşıkam cevır [ü] cefâdan dönmezem / Günde biñ kez öldürürse itmezem **andan** gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [*andan, -n, -dan*]

a: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Gerçi isterdüm vefâ ammâ ider cevır ü cefâ / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben **anuñ** hürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*anuñ, -nuñ*]

Muhibbî'ye dimişler cânâ kıymaz / İlähî sakla **anı** iftirâdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5*). [*anı, -n, -ı*]

Niçe yıldur eylemez bārân-ı dil te'sîr **aña** / Şöyle beñzer iy dil-i cânâne sen pülâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [*aña, -ña*]

Ol perîdür bilürem âdem ile üns idemez / Lîk yanından **anuñ** hâlî degül emr-i menân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [*anuñ, -nuñ*]

Ka'be-i küyına vardum cân-ıla / Bilmedüm iy dil ki **anuñ** kırbânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3*). [*anuñ, -nuñ*]

Görse Muhibbî yüzüñi irmaya andan gözini / Farqına **anuñ** dutsalar tîğ-ı helâk iy nâzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*anuñ, -nuñ*]

İy gönül sevdâ-yı 'ışkıyla **anuñ** efgendesin / Pâdişâh-ı dehrsın ma'nîde ammâ bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*anuñ, -nuñ*]

Bir haţâ ile didüñ zülfine **anuñ** müşğ-i Çîn / Dağı ol demden dilâ hacletde hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*anuñ, -nuñ*]

Her ne zaħmet kim gele **andan** baña râħat gelür / 'Âşık-ı şâdıķ olan mihr ü vefâyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [*andan, -n, -dan*]

Yazılan başa gelürmiş iy gönül âh eyleme / Dâmına düşdüñ **anun** rahm umma ol şayyâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*anun, -nuñ*]

Anuñ derdi devâdur zaḥmı merhem / Muḥibbî derde dermânı n'idersin (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 5*). [anuñ, -n, -uñ]

Ġamzelerle öldürürse lâ'1-i nâbı dirgürür / Hâk-i pâyından Muḥibbî bir dem **anuñ** gitmesün (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 5*). [anuñ, -nuñ]

Sâyesidür zülfinüñ yâhüd zümürürd rîzesi / Yâ sevâd-ı müşgdür dökilmiş **anda** râyegân (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [anda, -n, -da]

'İşk mıdur bu Muḥibbî sînesine dâğ urup / Âḥir **anuñ** gözleri yaşını deryâ eyleyen (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [anuñ, -nuñ]

Görüp âvâre Mecnûn'ı gezer derd-ile âh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar **anuñ** başı yuvasından (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [anuñ, --nuñ, -]

Hîç olur mı bend-i zülfinden ḥalâş olmak **anuñ** / İy Muḥibbî dest ü pâyüñda 'ikâlûñ var-iken (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [anuñ, -nuñ]

Görinür cismi dildârûñ egerçi penbeden yumşak / Bilenler ḳalbini **anuñ** didiler katı mermerden (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [anuñ, -nuñ]

Hîç olur mı bend-i zülfinden ḥalâş olmak **anuñ** / İy Muḥibbî dest ü pâyüñda 'ikâlûñ var-iken (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [anuñ, --nuñ, -]

Dilâ sa'y-ile dildârûñ ne mümkün ḳalbine girmek / Bilürsin gönli katıdur **anuñ** pülâd u mermerden (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [anuñ, -nuñ]

Raḥm umarsın iy gönül sen ol gözi şayyâddan / Bendine düşdüñ **anuñ** assı nedür feryâddan (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [anuñ, -nuñ]

Ne umarsın iy gönül sen naḥl-i ḳaddinden **anuñ** / Meyve kim gördi bite hîç serv-ile şimşâddan (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [anuñ, -nuñ]

Muḥibbî gîceler iñler ider bülbül gibi efgân / Sakın iy ḥüblarûñ şâhı **anuñ** bu âh u zârından (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [anuñ, -nuñ]

Ruḥlarında dâne-i ḥâlin görüp bu murğ-ı dil / Bend-i zülfine düşüp **anuñ** giriftâr olmasun (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [anuñ, -nuñ]

Pâralansun dilerem şâne gibi bağı **anuñ** / Her ki elin uzada zülf-i perîşânûñ için (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [anuñ, -nuñ]

Öldüğümde yâra diñ gelüp namâzum kılmasun / Hîç revâ mı ol dura ben yatam **andan** ilerü (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [andan, -n, -dan]

Gördiler dünyâda yok bûy-ı vefâ Ferhâd u Ḳays / Gitdiler **anlar** 'adem mülkine anı arayu (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [anlar, -n, -lar]

Muḥibbî 'ışkı terk itmek ne mümkün / Ki ḥüblar sevmek olmuşdur **aña** ḥü (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8*). [aña, -ña]

Kimse bilmedi **anuñ** ince bilin diḳkat-ile / Kimi yok didi kimisi didi ki müdur bu (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [anuñ, -nuñ]

Ma'nā gülünü itdi çün izhār Muhibbî / İletdi seher yili **anuñ** bûyını her sū (Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]

Bu riyālu secdeden kalduramaz zāhid başın / Anuñ-ıçun kim **anuñ** boynında var bār-ı günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2). [anuñ, -nuñ]

La'l-i nābıdur **anuñ** dāfi' olan derd ü ğama / La'line ger heves itsem n'ola ben cānlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]

Geldükçe ser-i kûyuña redd eyleme **anı** / Zīrā Kerīm yapmadı hıç kapu sâ'ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9). [anı, -n, -ı]

Ma'sūk her ne itse Muhibbî ko eylesün / Hıç girmesün kimesneler **anuñ** arasına (Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]

Dimāġı 'ālemün oldu mu'atтар / Şabā zülfeynin **anuñ** darayınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]

Boyu mı yig anuñ ya serv ü 'ar'ar / **Anuñ** cevri mi çok ya bende nāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3). [anuñ, --nuñ, -]

Siyāh zülfi mi yigdür yoġsa 'anber / **Anuñ** derdiyle ben döndüm hilāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]

Ehl-i 'işkuñ hālını zülfüñ perişān eyledi / 'Āriзуñ **anları** külli oda yakdı al-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3). [anları, -n, -lar, -ı]

Na'l-i esbini zemīn üzre **anuñ** her ki göre / Yüz sürüp hıç ola mı ki sücüd eylemeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2). [anuñ, -nuñ]

Hışm-ıla nazar ide kime öldürür āġir / Bir ħāşşadur konmuş **anuñ** iki gözinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 2). [anuñ, -nuñ]

Her kaçan baksam nigāruñ gözi-y-ile kaşına / Şad hezārān āferīn direm **anuñ** naġkāşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1). [anuñ, -nuñ]

Zāhidā görseñ melāmet 'āşıkı ta'n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma **anuñ** taşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]

Göreyim 'ömri **anuñ** ola kütāh / Boyuñ nisbet ider serv-i bülende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]

Her kim cefā vü cevri bilmez **anuñ** vefā / Öldürseler ger anı ğazādur 'azāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]

Olur mı ki Muhibbî 'acabā 'ālem içinde / El vire **anuñ** sevdücegi gire kucaġa (Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]

İlāhī dilerem bī-dīn raġībūñ / İşidmeyem **anuñ** adın kem eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]

Şi'rümün kim kıymetin bilür **aña** 'arz iderem / Şi'rini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6). [aña, -n, -a]

Geşt idüp dehri kamu bulmadum **andan** haberi / Girmedi āh dirîg nām u nişāni elūme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*andan, -n, -dan*]

İy mu‘allim yāra ta‘līm itmedüñ fenn-i vefā / Lîk göstermedüñ **aña** cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*aña, -n, -a*]

Kimdür ki **anuñ** noқта lebinden haber açā / Bîgāne kaçan vākıf ola rāz-ı nihāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*anuñ, -nuñ*]

Bu Muhibbî’ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup kulları içinde **aña** bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*aña, -n, -a*]

Gözün yaşına yār Muhibbî nazar itmez / Yolına **anuñ** itmege işār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*anuñ, -nuñ*]

Muhibbî murğ-ı dil ancak yaluñuz sanma bend olmış / Neler vardur aransa ger **anuñ** zülfi duzāğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*anuñ, -nuñ*]

Bu dünyāya gönül kim virür āhir / İçer kanını **anun** kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5*). [*anun, -nuñ*]

Dūzağ-ı hicrinde **anuñ** ne çeker ‘āşıkları / Her ki bilmek isteye sorsun harāret ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 4*). [*anuñ, -nuñ*]

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taleb / Hüküm **anuñdur** didi dil baş üstine cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*anuñdur, -n, -uñ, -dur*]

Çehre-i cānān görünmez perde olmışdur teni / Vuşlat el virmez **aña** cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*aña, --ñ, --a*]

āb: Gözyaşı.

Olmadum teskīne kādır gözden akan **āba** ben / Hāsret oldum gıceler tā şubh olunca hūvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*āba, -a*]

Añ günāhuñı Muhibbî gıceler / Eksük itme gözünden **āb** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*). [*āb,]*

‘Ācizem teskīn olunmaz gözden akan **ābdan** / Korkaram ide zarar kūyına ol seylābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [*ābdan, -dan*]

Ġırr olma hūsn bünyādına ol **āb** üzeredür / Bir haberdür ‘āqılāna diñle ben dīvāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*āb,]*

Gözlerüm gözeklerinden bir dem **āb** eğlenmesün / İñlesün derdiyle dil olsun tolāb eğlenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [*āb,]*

Bu dehrün lutfına aldanma zinhār / Tayanmak ola mı **āb-ıla** bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*āb-ıla, -ıla*]

Sīnem odına zarar yok ger yaşum hadden aşı / Revğan oldı zıdd iken ol **āb** beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*āb,]*

Gözlerüm yaşına gark olmuş yaturlar **ābda** / Hîç olur mı ki görem ben ol perī[yi] h̄vābda (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2980, Beyit 1*). [*ābda, -da*]

āb: *Su.*

Dutıldı ‘arız u hālūñ göreliden / Gönül murğına **āb** u bürri dāne (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2905, Beyit 2*). [*āb,]*

āb ile dāne: *Su ve yiyecek, rızık.*

Dil murğı yine ‘arız [u] hālūñe ider meyl / Her kanda ki murğ gör[e] ine **āb ile dāne** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2895, Beyit 2*). [*āb ile dāne,]*

āb u cīneme: *Su ve kuş yemi.*

Ben o murğam ‘arız u hālūñ görüp şayd olsam āh / Dōstlar itmeñ ‘aceb meyl itsem **āb u cīneme** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2922, Beyit 2*). [*āb u cīneme, -me*]

āb u dāne: *Su ile yem.*

İder dil ‘arız-ıla hāle meyl / Gerekdūr murğa lā-būd **āb u dāne** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2937, Beyit 4*) [*āb u dāne,*

Kaşlaruñ çin eyleme baksam ‘izār u hālūñe / Dōstum cān murğını men ‘ itme **āb u dāneden** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2657, Beyit 2*). [*āb u dāneden, -den*]

āb ü hāk: *Su ve toprak.*

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne **āb ü hāk** iy nāzenīn / Dirsem saña itme ‘aceb rūhī fedāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2586, Beyit 1*). [*āb ü hāk,]*

āb u hevāña: *Su ve hava.*

Āh eyle yaşuñ ola Muhibbî eşer ide / Te’sir ide **āb u hevāña** dil-i hāre (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2917, Beyit 5*). [*āb u hevāña, -ña*]

āb üstindedür: *Nehir, ırmak üzerinde.*

Çünkü **āb üstindedür** gördük bināsı ‘ālemūñ / Sanma muhkem olısar āhır hārāb ol bād-ıla (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2988, Beyit 4*). [*āb üstindedür, -dür*]

ābād eylegil: *İmar etmek, bayındır hale getirmek.*

Gönlümüñ vīrānesin luṭf eyle **ābād eylegil** / Gözlerüm yaşını Dicle eyledüm Bağdād-içün (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2629, Beyit 2*). [*ābād eylegil, -gil*]

ābād idesin: Bina etmek, mamur hale getirmek, şenlendirmek. Bayındır duruma getirmek, îmar etmek.

Ėam-ı hicrũn bu gönũl kişverini kıldı ĥarāb / Yiñiden anı meger luřf-ıla **ābād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 4*). [*ābād idesin, -esin*]

Seyl-i eşk n'ola gönũl ĥānesin ide[r]se ĥarāb / Seng-i miñnetle yine nev yapup **ābād ideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*ābād ideyin,]*

abdāl-: Kalender, rind, derviş.

İsm ü resminden tırāř olmuş Muhibbî 'ālemũn / Tekyesinde Ĥālķ'ũn şüride **abdālam** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [*abdālam, -(a)m*]

Sanmañuz řũfi zāhid bir ĥalender-meşrebem / Tekye-i 'iřkuñ tırāřı bil ki **abdālam** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*abdālam, --am, -*]

İçüp maĥabbet cāmını ĥoř-ĥāl olayın bir zamān / Nāmũs u nengi terk idüp **abdāl** olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*abdāl,]*

'abes yirlere: Boş yere, boşuna.

Nüş-ı cam ile gönũl āyīnesin eyle řafā / Ne revādur ki '**abes yirlere** maĥzũn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [*'abes yirlere, -lere*]

ābgīne: Sürahi/kadeh.

Çũnki sıduñ gönũlũmi bir daĥı alınmaz ele / Kim bũtũn idebilũr sındukda **ābgīnesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4*). [*ābgīnesin, -sin*]

Urma gönũl şişsesin iy dũst yirlere / Sakın ki batar ayaguña **ābgīneden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*). [*ābgīneden, -den*]

Cefā sengiyle sındı āĥ gönũlũm / Bũtũn kim ide sinsa **ābgīne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*). [*ābgīne,]*

āb-ı āmũ: Amuderya, Orta Asya'nın en uzun nehri.

Gözũm yaşı benũm serv-i revānum / Akar kũyuñda olmuş **āb-ı Āmũ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 3*). [*āb-ı āmũ,]*

İy Ĥiřā maĥbũbı sensũz sorma ĥālũm hier ara / Gözlerũm yaşına nisbet ĥatredũr **āb-ı Āmu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [*āb-ı āmu,]*

āb-ı çeřmũm: Gözyaşı.

Göremez oldum dirġā gün yüzũni āĥ kim / Gāĥ **āb-ı çeřmũm** māni' ü geh zũlf-i siyāĥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [*āb-ı çeřmũm,]*

āb-ı hayvān: İçildiğinde ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi hayat suyu. II Sevgilinin yanakları.

Şeb-i zülfünde la'lün **āb-ı hayvān** / Muhibbî oldu ol hayvāna teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 7). [*āb-ı hayvān,]*

Haṭ mıdur yā mūrlardur lā'l-i cānān üstine / Yāhu bitmiş sebzelerdür **āb-ı hayvān** üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1). [*āb-ı hayvān,]*

Leblerün dāyiresin tutsa ḥatuñ olmaz 'aceb / Zülmet içredür dimişler **āb-ı hayvān** cevherin (Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 4). [*āb-ı hayvān,]*

āb-ı 'ıškuñla: Aşk suyu.

Āb-ı 'ıškuñla ezelden topragum ālüdedür / Beñzedürsin hıç revā mıdur beni bīgāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2). [*āb-ı 'ıškuñla, -uñla]*

āb-ı kevserde: Kevser şarabı.

Lebüñden cür'a nüş iden ḥayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben anlamam ola bu ḥaşlet **āb-ı kevserde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4). [*āb-ı kevserde, -de]*

āb-ı revān: I. Akarsu.

Benüm serv-i ḥıramānum gözüm yaşına bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne kişi **āb-ı revān** ḳadrin (Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4). [*āb-ı revān,]*

Tab'-ı Muhibbî **āb-ı revān** ş'i ri naḥl-i sebz / Bitürse tañ degüldür eger cüybār serv (Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5). [*āb-ı revān,]*

Muhibbî yaşına ol servi bakmaz / Ya ne'yçün meyl ider **āb-ı revāna** (Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4). [*āb-ı revāna,]*

āb-ı revān olup: Akarsu gibi olmak.

Bu Muhibbî gözleri yaşı olup āb-ı revān / Döstlar itmeñ ta'accüb dönse Zāb'uñ 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5). [*āb-ı revān olup, -up]*

Serv tek gelse kıyāma her kaçan ol şāḥ-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān (Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4). [*āb-ı revān olur, -ur]*

Gözleri yaş[ı] akar her sū olur āb-ı revān / Dil virelden bu Muhibbî serv-ḳad bālālara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 5). [*āb-ı revān olur, -ur]*

āb-ı rüyuña: Yüz suyu.

Gösterüp ruḥsaruñı dehri gülistān eyledün / **Āb-ı rüyuña** senün yārā hezārān āferin (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3). [*āb-ı rüyuña, -uña]*

āb-ı zülālam: *Saf, berrak su.*

Didüm gülgün mıdur rüyuñ didi bir ḥaddi alam ben / Didüm kevşer midür la‘lün didi **āb-ı zülālam** ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*āb-ı zülālam, -am*]

Didüm bālā mıdur ḳaddūñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm **āb-ı zülālam** ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [*āb-ı zülālam, -am*]

‘abīd olsun: *İbadet eden ol.*

Ḥıdmete geldi bu Muhib kapuña / Anı reddeyleme **‘abīd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*).
[*‘abīd olsun, -sun*]

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez bañā ‘ālemde / Muhibbî kapuña ḥizmet ider kemter **‘abīd olsun**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*‘abīd olsun, -sun*]

abonūsa: *Abanozgillerden, sıcak ülkelerde yetişen, kerestesinden yararlanan birçok ağacın ortak adı.*

Gören ḥāl-i siyāhı ‘ārızında / Ki dir ‘āc üzre beñzer **abonūsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*).
[*abonūsa,]*

‘āc: *Fil dişi.*

Gören ḥāl-i siyāhı ‘ārızında / Ki dir ‘āc üzre beñzer abonūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*). [*‘āc,]*

aç: *Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.*

Çemende **açmaga** yokdur mecālî / Gözini nergis ol şehlāya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 3*).
[*açmaga, -ma, -ga*]

Açar dil dirler çayır çemençün / Velî sensüz letāfet yok çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*).
[*açar, -ar*]

aç: *Açmak.*

Aç gün yüzüñi cānā ‘ālem münevver olsun / Çöz zülfüñi nigārā dünyā mu ‘atṭar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*aç,]*

Yüzüñ **aç** gül gibi görsün seni dil / Niçeye dek olasın gönça-şifāt perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [*aç,]*

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşād / Cehd idüp **açma** bugün dünyāda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*açma, -ma*]

Ruḥuñı **aç** ki ḥacil ola görüp zülf-i siyāh / Leşker-i Rüm’[1] çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*aç,]*

İy Muhibbî her yañadan gelse ğam olma melûl / Çünkü **açar** her dili ğamġini şahrâ-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*açar, -ar*]

Görmek olmadı müyesser çünkü ol meh-pāreyi / **Açma** iy dil çeşmi zāyi‘ eyleme nazzāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*açma, -ma*]

Muhibbî bu cihānuñ yok şebātı / Hemān ancak gözün **açup** yumınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5*). [*açup, -up*]

Hālüm ne ola bilmezem ol āfitāb-ıla / **Açmaz** yüzini dāyimā yürür niķāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*açmaz,]*

Ger dilerseñ kim senün sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol **açma** sakın bir kimsenün gel perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*açma, -ma*]

Ger murād ise melekler ile hem seyr olmak / Himmetün bālini **aç** murġ gibi tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*aç,]*

Çekmek-ile bār-ı ğamı ħammāl olayın bir zamān / **Açup** bu sīnem tahtasın döküdüm sirişküme noktasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*açup, -up*]

aç-: Açmamak, söylememek.

İster-iseñ ki dilā açılmaya perdeñ senün / Sen sen ol **açma** sakın ‘ālemde kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*açma, -ma*]

ac eyle: Aç bırakmak.

Nefāyis yime kendün **ac eyle** / Bişür derd ü ğamı dutmac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 1*). [*ac eyle,]*

Toyur gönlümi gözüm ‘ışkuñ ile / Dimezem beni yā Rab **ac eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [*ac eyle,]*

aç gözüñi: "Etrafına basiretle bak, gafletten uyan, uyanık ol" manalarına gelen uyarı sözü.

Hāk-i şehlerdür tıfillar itdüġi bāzīçeler / ‘İbret al **aç gözüñi** var seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [*aç gözüñi,]*

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyhusında sen / **Aç gözüñ** iy dīde oldu vaķt iy dil gel uyan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [*aç gözüñ,]*

ac itme: Aç bırakmaz.

Gözüm ‘ışkuñ-ıla toldur **ac itme** / İlāhī herkese muhtāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*). [*ac itme,]*

‘acabā: "Acaba" soru kelimesi.

Olur mı ki Muhibbî ‘**acabā** ‘ālem içinde / El vire anuñ sevdücegi gire kucağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5*). [*‘acabā,]*

açagör: *Açıp görmek.*

Ġaflet gözünü **açagör** uyan bu hıvābdan / ‘Ālem nümüne çün yiter Efrāsiyāb’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [*açagör,]*

‘aceb: *Acayip, garip, şaşılacak şey, tuhaf.*

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘**aceb** midür / Nā-çār olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*‘aceb,]*

Bir ‘**aceb** divāneyem başumdaki sevdā için / Zülfini zencir idüñ boynuma ben şeydā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [*‘aceb,]*

Eyledüm cevri oklarına dōstlar sīnem siper / Bu ‘**acebdür** dañı ol kaşı kemāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [*‘acebdür, -dür]*

Ben başladum niyāza dilber de cevri ü nāza / Dimeñ ‘**aceb** varursam ger āh u zāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*‘aceb,]*

Çarār itmez ‘**acebdür** çarḥ-ı devrān / Dem-ā-dem irgürür leyl ü nehāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 2*). [*‘acebdür, -dür]*

‘Aceb nāzük ‘aceb şīrīn dehendür / Meger süd diyü şekker virdi dāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*‘aceb,]*

‘Aceb nāzük ‘**aceb** şīrīn dehendür / Meger süd diyü şekker virdi dāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*‘aceb,]*

Gözümde akar-iken Nīl ü Ceyḥūn / ‘**Aceb** budur ki gönlüm yana teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 4*). [*‘aceb,]*

Cürm-i ‘ışık için beni her dem ğamı yakdı hezār / Bu ‘**acebdür** ki bu dil yanup dañı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*‘acebdür, -dür]*

Kim ‘**acablar** şī’rini gören kemāle irdügin / Çünkü eş‘ār-ı Muhibbî şī’r-i Selmān’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [*‘acablar, -lar]*

‘aceb: *Müthiş, misilsiz.*

Gāh cevri ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümü / Kim cefā fenninde māhir bir ‘**aceb** cānānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [*‘aceb,]*

‘aceb: *"Acaba" soru kelimesi.*

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş ışığını / Dimedı rahm idüp bir gün ‘**aceb** miskīn ne yirdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*‘aceb,]*

Uslanur dīvāneler dirler egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden ‘**aceb** bende neden artar cünün (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4). [‘*aceb*,]

Seyr idüp gezdük ser-â-ser cümle İrân illerin / Görmek olur mı ‘**aceb** bir dağı cānān illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1). [‘*aceb*,]

Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz gam-ı dilber / Didüm bilsem ‘**aceb** baña ne virdüñ alabilmezsin (Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4). [‘*aceb*,]

Uyhu gelmez gözüme gördüm seni tā h̄vābda / Kanda gitmişdür ‘**aceb** bilsem kanı uyhu diyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4). [‘*aceb*,]

Göreliden dāne-i h̄lālin tolaşdum zülfi ağına / H̄alāş olur mı murğ-ı dil ‘**aceb** bilsem bu çenberden (Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2). [‘*aceb*,]

Nāvek-i tūr-i kaža mı ki ‘**aceb** şol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān (Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4). [‘*aceb*,]

Yüz çevürme gün yüzinden zāhidā inkārı ko / Kāfir olmaz mı ‘**aceb** nūr-ı İllāh’ı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2). [‘*aceb*,]

Āteş-i h̄üsline yāruñ iy gönül pervānesin / Zülfi zencirine dil virdüñ ‘**aceb** dīvānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1). [‘*aceb*,]

Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yok meh-rū / Ve likin ortalarında ‘**aceb** nā-mihribāndur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3). [‘*aceb*,]

Baña bakmaz ‘**aceb** ol çeşmi şehlā / Yabanı gözlemekdür kār-ı āhū (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 3). [‘*aceb*,]

‘Aceb sünbül-durur boynuñda zülfüñ / Ya müşğ-ile karışmış ‘anberine (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3). [‘*aceb*,]

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvār / ‘**Aceb** beñzer mi ki fülful o h̄āle (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2). [‘*aceb*,]

‘Aceb vāslı müyesser ola mı āh / Meger āhum ire aña semāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4). [‘*aceb*,]

Dīdeler gevher saçar sen ne için bakmayasın / H̄ācet olmaz mı ‘**aceb** h̄iç dürr ü mercān kimseye (Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4). [‘*aceb*,]

‘Aceb h̄ālüm n’ola bir dağı görsem / Gidüp kalmadı ‘aqlum bir görende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3). [‘*aceb*,]

Kaçar mektebe varmaz tıfl olanlar / ‘**Aceb** dil tıflı dāyim mektebinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3). [‘*aceb*,]

Şekerde ol h̄alāvet yok mükerrerdür ararsañ da / ‘**Aceb** ol niçe lezzetdür komış H̄ālīk tutagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10). [‘*aceb*,]

‘aceb degül: Şaşılmaz, Garip değil.

Ġālib gelürse zülfine ħattı ‘**aceb degül** / Cem’ olsa mür ġālib olur ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [‘*aceb degül,]*

Şırsam eger kāse-i ‘arzum ‘**aceb degül** / Mecnūn gibi bu da bize iħtirām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 2*). [‘*aceb degül,]*

‘aceb itme: *Şaşmak, şaşırmaq.*

Sen cān-ı pākın iy şanem ne āb ü ħāk iy nāzenīn / DİRSEM SAŖA İTME ‘**aceb rūhī** fedāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [‘*aceb itme,]*

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ‘**aceb ħār** u ħese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2*). [‘*aceb itmeñ, -ñ]*

Sīnem üzre ġıceler ‘ışķ āteşidür berķ uran / Gündüzin itmeñ ‘**aceb dutsa** eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [‘*aceb itmeñ, -meñ]*

Ben o murġam ‘arız u ħālūñ görüp şayd olsam āh / Dōstlar itmeñ ‘**aceb meyl** itsem āb u cīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [‘*aceb itmeñ, -meñ]*

‘aceb mi: *Şaşılır mı.*

Vefā gelmezse iy dünyā ‘**aceb mi** çünkü sen zensin / Yudup bir loķma eylersin cihān ħalkım bir evrensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [‘*aceb mi,]*

Gözlerüm yaşın revān itsem ‘**aceb mi** payuña / Gülşen-i ħüsn içre çünkü serv-i bālāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [‘*aceb mi,]*

‘**Aceb mi** kişver-i gönüm ħarāba varsa ġün ġünden / Niçe kez eyledi eyler aña ġam leşkeri akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [‘*aceb mi,]*

Çün ħarābāt ehliyem itdüm melāmet iħtiyār / Rind olan ger cāme rehn itse ‘**aceb mi** cāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [‘*aceb mi,]*

Göricek şem’i pervāne yakar elbette bāl ü per / Geçerse ‘āşık-ı şādık ‘**aceb mi** cān-ıla serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [‘*aceb mi,]*

Derd ü miħnet ancak olursa ‘**aceb mi** ħāşılıñ / Çün livā-yı ġamdan alduñ iy gönül tīmār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [‘*aceb mi,]*

Ah eylesem ‘**aceb mi** gül yüzlü yāra karşı / Bülbül fiġānlar eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [‘*aceb mi,]*

Āh eylesem ‘**aceb mi** şevķ-ile yāra karşı / Bülbül terennüm eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [‘*aceb mi,]*

Gönlümü virsem ‘**aceb mi** ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virtürler şevķ-ile pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [‘*aceb mi,]*

Gözlerüm yaşı ‘**aceb mi** dönse Nīl ırmagına / Bu gönül Mışır’ında oldu çünkü mihrūñ pādīşāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [‘*aceb mi,]*

‘Aceb mi gönlümü çekseñ nigārā / Olupdur zülfünün her tārı kaçca (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7). [‘aceb mi,]

Didi agzuñ Muhibbî mîme beñzer / ‘**Aceb mi** beñzede zülfîni cîme (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7). [‘aceb mi,]

Gözümüñ biri Seyhün’a birisi döndi Ceyhün’a / ‘**Aceb mi** nâleler kılca dönüpdür dilde gerdüna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1). [‘aceb mi,]

‘Aceb mi gördüm anı sünbül otlar / Gözini beñzedem âhü-yı Çîn’e (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6). [‘aceb mi,]

Döne döne yanarsam ‘ışık odına ‘**aceb mi** / Gönlüm kebâba döndi sançıldı çünkü şîşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5). [‘aceb mi,]

Bu Muhibbî cân virüp küyında hiç bilinmedi / Pâdişâh-ı dehr añmazsa ‘**aceb mi** bendesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 5). [‘aceb mi,]

Dilâ ‘ışık-ıla ger olsañ ‘**aceb mi** haşre dek sermest / Mağabbet cāmını rüz-ı ezelden nüş idensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3). [‘aceb mi,]

Gül-i nâzük beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ‘**Aceb mi** dinse hercâyî meh-i nâ-mihribānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1). [‘aceb mi,]

Mağabbet ehli olur gözi yaşlu / ‘**Aceb mi** ‘âşık olsa beñzi saru (Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2). [‘aceb mi,]

Fütâde hasta-dil olsam ‘**aceb mi** / Olur elbette ‘âşıklar fütâde (Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2). [‘aceb mi,]

Niçe gün itmedün zülfün perişan / ‘**Aceb midür** olursa şâne teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 2). [‘aceb midür,]

Egerçi dâğ ursa lâle sînesine / ‘**Aceb midür** ki var ‘ışkı cebînde (Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2). [‘aceb midür,]

‘aceb olmaya: Şaşırmmamalı.

Hâlünü görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zîrâ ki murğ kaçd ider elbette çineye (Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4). [‘aceb olmaya,]

Su gibi eger başumı daşdan daşa döğsem / Olmaya ‘aceb ‘âşık-ı didâr inîler âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4). [‘aceb olmaya,]

Haddünde **‘aceb olmaya** gîsü girih girih / Āteş göricek elbette olur mü girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1). [‘aceb olmaya,]

‘aceb olmaz: Şaşılmaz.

Vefâdan ‘ārîsin kâmil cefâda / ‘**Aceb olmaz** karı dünyâ çü zensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7). [‘aceb olmaz,]

Bir karar üzere degüldür günde biñ yüz gösterür / Dir-istem olmaz 'aceb bu gönüme bükalemün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). ['aceb olmaz,]

Bâl ü per yaksañ Muhib olmaz 'aceb / Şem'-i hüsn-i yâra çün pervânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 10*). ['aceb olmaz,]

Ceng iderse cân u dil olmaz 'aceb sen hûb için / Olgelmişdür cidâl olur ezel maḥbûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). ['aceb olmaz,]

Sırsa gönüm şîşesin olmaz 'aceb ol seng-dil / Sıyagelmişdür ezel Leylî çü Mecnûn kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). ['aceb olmaz,]

Çeşm-i bîmârına duş oldu bu çeşmüm nâgehân / Görmesem olmaz 'aceb şimden girü uyḥuyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*). ['aceb olmaz,]

Leblerüñ dâyiresin tutsa hatuñ olmaz 'aceb / Zülmet içredür dimişler âb-ı hayvân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). ['aceb olmaz,]

Ğuşsa vü derdüm nigârâ bilmesen olmaz 'aceb / Āşık olmaduñ anuñçün ğuşşadan âzâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 4*). ['aceb olmaz,]

Şikest olursa gönülün sâğarı ger / **Aceb olmaz** uyıcak çeşm-i meste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3*). ['aceb olmaz,]

Kılır dil gevherin dilber şikeste / **Aceb olmaz** olur gevher şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1*). ['aceb olmaz,]

Bakmaz yüzüme yâr geçer hafta ay-ıla / Olmaz 'aceb geçerse günüm âh u vâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). ['aceb olmaz,]

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz 'aceb / Bu gönül vîrânesi döndi ḥarâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2*). ['aceb olmaz,]

'Andelîbüñ geçse 'ömri zâr-ıla olmaz 'aceb / Eksük olmaz çün gülün yanında ḥârî n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). ['aceb olmaz, -maz]

Perî dirler saña [hem] ay melek hû / **Aceb olmaz ki** yok insânda bu rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). ['aceb olmaz ki,]

acı: Üzülmek, acımak.

Acımazdum gelicek sîneme tîrûñ şanemâ / Demreni kalsa geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [acımazdum, -maz, -du, -m]

Sanma iy ḥasta gönül kim seni cânân **acıya** / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermân **acıya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [acıya, -ya]

Sanma iy ḥasta gönül kim seni cânân **acıya** / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermân **acıya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [acıya, -ya]

Gözlerüm yaşını baḥr olduğını görse eger / Kaynayup cûşa gelüp ḥâlüme 'ummân **acıya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [acıya, -ya]

Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler-ise / Hālūme ide teraḥḥum şeh-i ḥūbān **acıya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*acıya, -ya*]

İḥtiyār-ıla benem ‘ateş-i ‘ışka tutuşan / Baña şimden girü ne dil ü ne ḥod cān **acıya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*acıya, -ya*]

İy Muhib gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḥandān **acıya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [*acıya, -ya*]

acı: *Acı, fena.*

Acı yaşlar dök derünuñ gıll ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki sen ‘ālemde deryā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*acı,]*

açıl-: *Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.*

Ola ki gül gibi gülüp **açıla** ol lāle-ḥad / ‘İşk ehli āh-ıla yaşını bārān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [*açıla, -a*]

Şehā gülzār-ı ḥüsn içre **açılmış** bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ‘ışka kararmış bir giyāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*açılmış, -mış*]

Yüzinde güller **açılmış** kızılı ağı ag olmuş / İrem gülzārıdır gūyā ya güllerüñ tarıdır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*açılmış, -mış*]

Gülşen içre ruḥlarıñ devrinde gül **açılmasun** / Eşk-i çeşmüm var-iken bārān döküp saçılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*açılmasun, -ma, -sun*]

La‘l-i nābuñdur düşüren gönümi peymāneye / Varmasam gönüm gözüm **açılmaya** meyḥāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [*açılmaya, -maya*]

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül **açılur** ol da miyān-ı ḥārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*açılur, -ur*]

açıl: (*Sır, maksat, üzüntü, dert vb. gizli tutulan şeyler*) *Anlatılmak, ortaya konmak, söylenmek.*

İster-iseñ ki dilā **açılmaya** perdeñ senüñ / Sen sen ol açma sakın ‘ālemde kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*açılmaya, -ma, -y, -a*]

açıl: (*Bir şeyi*) *Kapalı, örtülü durumdan çıkarmak, görünür hale getirmek.*

Açılupdur gerçi her cānibde gülhā-yı çemen / Hāşıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 1*). [*açılupdur, -(u)p, -dur*]

Ağlayup āh itmesem gül gibi gülmez ol ḥabīb / **Açılur** gülşende gül san bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*açılur, -ur*]

‘āciz: *Güçsüz, kudretsiz, zayıf.*

‘Ăcizem teskîn olunmaz gözden akan âbdan / Korkaram ide zarar kûyına ol seylâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [‘ăcizem, -em]

Metn-i hüsne yâ yazılmış iy Muhibbî hâşiye / Kim bunuñ fehminden ‘ăciz ‘âkl u fehm ü hurredân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [‘ăciz,]

Hüsnuñ idrâkinde ‘ăciz çeşm-i erbâb-ı nazâr / Kâşır olmışdur kemâlâtũnda ‘âkl-ı hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 2*). [‘ăciz,]

Ne ‘ăcizem ki cürmüme tâ ola i‘tibâr / Muhtâc tâ‘atüme degül çün benüm İlah (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [‘ăcizem, -em]

‘ăciz kaldı: Āciz kalmak, gücü yetmemek; çaresiz duruma düşmek.

Lâf urma çekerem bâr-ı gamı dime sakın / İy Muhibbî kaldı ‘ăciz çekmede pîl-i tenân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5*). [‘ăciz kaldı,]

‘acüz dünyâ: Kötü dünya.

Niçe serler her gün eylersin gîdâ / İy ‘acüz dünyâ meger serhânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [‘acüz dünyâ,]

‘aciz: Acizlik, iktidarsızlık, el yetmeme, zayıf ve kuvvetsiz olma.

Sundum hezâr ‘aciz-ile dildâra zâr elin / Ammâ ki baña virmedi bir kerre yâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [‘aciz-ile, --ile]

ad: İsim, nam.

İntihâb itdũñ kamu mürseller içre Aḥmed’i / Adına kâfir müselmânlar anuñ dirler Emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [adına, -ına]

Saña tapşurdu Muhibbî gönlini iy nûr-ı Hâk / Enbiyâlar serverisin aduñ olmışdur Emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [aduñ, -uñ]

Bir güzeller şâhınıñ pâyına düşdüm dâd için / Bir nazâr kılmaz-ısa qurbân oluram ad için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [ad,]

Kûh-ı gamda sen boyı serv [ü] lebi şîrîn için / Baş u cân terkin urup adumı Ferhâd ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [adumı, -um, -ı]

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamân gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [adum, -um]

Eger anmasa adum tañ degüldür / Ki sığmaz adum ol gönca dehana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [adum, -um]

ad u san: Ad ve ün, şöhrat.

Bu ʿarīk-ı ʿışkda baş terkin ursam tañ mıdur / Niçeler cān terk ider ʿālemde **ad u san** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4*). [*ad u san,]*

İy Muhibbî ʿākil iseñ kıl melāmet ihtiyār / İtmedi tekml ʿışkı kimse **ad u san ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5*). [*ad u san ile,]*

Añalı ʿattūñ gubārın olmışam hayrānı ben / Terk kıldum ʿışkuñuñ yolında **ad u sanı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*ad u sanı, -ı]*

Ger buyursañ cān fedā ide Muhibbî yoluña / Ādem olan **ad u sanın** terk kılmaz cān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*ad u sanın, -in]*

ʿadd ide: Saymak, kabul etmek.

Zihî devlet kilābından ide ʿadd / Kıla boynuma zülfini kılāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4*). [*ʿadd ide,]*

Muhibbî saña bu devlet yiter bil āsitānında / Diye dilber ki ʿ**add idüñ** bunı küy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*ʿadd idüñ, -üñ]*

ʿadd olunmaz: Sayılmak, hesaplanmak.

ʿAdd olunmaz gerçi çokdur ʿışkuñuñ dīvānesi / ʿHatm olındı bu Muhibbîʿde hemān ʿavır-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*ʿadd olunmaz, -maz]*

ādem: İnsan, beşer.

Perî misin ya **ādem** iy melek-ḥū / Seni görmege muḥtāc ḥalk kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [*ādem,]*

Cefā cevr itmege muʿtād olupsın / Güneh bilmez ola **ādemde** çün ḥū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5*). [*ādemde, -de]*

Hicrūñ-ile āh kim düşdi bu gönüm ḡamlara / Eşk-i çeşmümdür beni fāş eyleyen **ādemlere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [*ādemlere, -ler, -e]*

Ol perîdür bilürem **ādem ile** üns idemez / Līk yanından anuñ ḥālî degül emr-i menān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [*ādem ile,]*

Ger buyursañ cān fedā ide Muhibbî yoluña / **Ādem olan** ad u sanın terk kılmaz cān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*ādem olan,]*

ʿadem mülkine: Yokluk ülkesi.

Gördiler dünyāda yok büy-ı vefā Ferhād u ʿays / Gitdiler anlar ʿ**adem mülkine** anı arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [*ʿadem mülkine,]*

Menzil-i 'ışkı yakın sanup aña dil bağlama / Ugraya niçe 'adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). ['adem mülkine,]

Gördiler Ferhād u Mecnūn derd-i 'ışka çāre yok / Arayu gitdi 'adem mülkine anlar çāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). ['adem mülkine, -ne]

ādemî: İnsan, beşer.

Perī gibi kaçarsın ādemīden / Anuñçün sen enīs-i Ehremen'sin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 8*). [ādemīden, -den]

'aden: İncileri ile meşhur ülke.

Yaşum deryā şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde 'Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). ['adensin, -sin]

'ādet: Alışkanlık haline getirilen davranış.

Hayr-ıla 'ādet-durur her kişi añar mürdesin / Çünkü öldürdüñ Muhibbî'yi gel añ düşünām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). ['ādet-durur, -durur]

Hicrān şebinde yakdı Muhibbî çerāğ-ı dil / Ādet budur şem'i yakarlar çü şām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [ādet budur, -dur]

Kanın içmege ezel 'uşşakuñ olmış 'ādeti / Kanum iç dimek ne hācet gāmeze-i mey-nūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). ['ādeti olmış, -miş]

ad-ıla: İsim, nam.

Niçe ben cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla / Baña karşı çağurup ağıyāra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [ad-ıla,]

ad-ıla sanı: İsim ve şöhet.

İy Muhibbî yür[i] var kūy-ı harābāt eri ol / Alayın dime sakın ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [ad-ıla sanı, -ı]

'Āşık olan zāhidā eyler melāmet ihtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [ad-ıla sanuñ, -uñ]

ādın: (onun) adını.

Bī-sütün ādın dañı işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm iy şirīn-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [ādın,]

Alup bir mü'minūñ ādın dilüne eyleme gıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi ugradasın qāhra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [ādın,]

İlāhī dilerem bī-dīn raķībūñ / İřidmeyem anuñ **adın** kem eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2914, Beyit 4*).
[adın,]

adl eyle: *Adaletli davranmak.*

Bugün **adl eyle** gel şāhum nazar kıl / Kapuñda nāle vü āh u enīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [‘adl eyle,]

adl issi: *Adalet, hakkaniyet sahibi.*

Niçeye dek idesin cevri ü cefā zulm u sitem / İstemez zulm oldugın **adl issi** sultān kimseye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2941, Beyit 3*). [‘adl issi,]

adum: *İsim, nam.*

Vādī-i işka düşersem dōstlar ‘ayb itmeñüz / ‘Āşıkam mecnūn olupdur **adum** oğlandan berü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [adum,]

Eger anmasa adum tañ degüldür / Ki sığmaz adum ol gönca dehana (*Muhibbī Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [adum anmasa, -sa]

āferīn: *"Aferin, bravo, tebrikler" anlamlarına gelen takdir ve beğenilme sözü.*

İy Muhibbī ‘ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle ‘ışk ehli saña diye hezārān **āferīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [āferīn,]

İy Muhibbī kim ki gördi ol güzeller şāhını / Bārekallāh didi bu hüsne hezārān **āferīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [āferīn,]

Māh-rūlar arasında kim ki göre sen mehi / Diye taḥsīn bu ne hüsñ olur hezārān **āferīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [āferīn,]

Gösterüp ruḥsaruñı dehri gülistān eyledüñ / Āb-ı rüyuña senüñ yārā hezārān **āferīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 3*). [āferīn,]

‘İşk ara Ferhād’a taḥsīn eyle Kays’a **āferīn** / Hoş gözetmiş her biri bulmuş belānuñ yolların (*Muhibbī Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [āferīn,]

Gül yüzüñsüz gīceler feryād u efgān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir **āferīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [āferīn,]

Görüp cemāl-i çinūñi naķķāşlar ḥayrān olup / Bu naķşa dirler **āferīn** ḥācet degüldür reng içün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [āferīn,]

Muhibbī’ye ezelden nazm ‘atādur / Deger her sözi yüz biñ **āferīne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [āferīne, -e]

Virüp Şīrīn yolına cān-ı şīrīn / Hezārān **āferīn** ol kūh-kende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 4*). [āferīn,]

Her kaçan baksam nigāruñ gözi-y-ile kaşına / Şad hezārān **āferīn direm** anuñ naqqāşına (Muhibbī Divanı , Gazel 2874, Beyit 1). [āferīn direm, -rem]

Gördiler şīrīn edāda bu Muhibbī şī'rini / Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 7). [āferīn eylediler, -diler]

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyhūn'ı Ceyhūn'ı / Hezārān **āferīn olsun** ne hoş beñzetmiş ol nehre (Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 3). [āferīn olsun,]

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn / Göstere Kāf-ı kanā'at içre 'Ankā meşrebin (Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 4). [āferīn olsun,]

Remz-ile derd-i dilin söyler bu gönlüm gūşına / Şad hezārān **āferīn olsun** anūn hāmūşına (Muhibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 1). [āferīn olsun,]

āfet: (Güzelliği dolayısıyla) tehlike.

Çeşmi **āfet** serv kāmēt 'işvesi çok dil-firīb / Al idüp bu gönlümü al ile alan uşta sen (Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 2). [āfet,]

Buldı 'ömür nihāyet yok mı cefāya gāyet / Dimez misin hey **āfet** cevre nihāyet olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2646, Beyit 3). [āfet,]

āfet-i devrān: Dünya güzeli, bütün herkesi kendine hayran bırakan güzel.

Bir gāmze ile fitne şalup halk-ı 'āleme / Bir şīve ile **āfet-i devrān** degül misin (Muhibbī Divanı , Gazel 2691, Beyit 2). [āfet-i devrān,]

Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki seni **āfet-i devrān** olasın (Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 1). [āfet-i devrān,]

āfitāb-: Güneş (sevgili).

Hālüm ne ola bilmezem ol **āfitāb-ıla** / Açmaz yüzini dāyimā yürür niķāb-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 1). [āfitāb-ıla, -ıla]

Sakın āhumdan iy **āfitāb** sakın / Olmasun yüzüne şehāb sakın (Muhibbī Divanı , Gazel 2519, Beyit 1). [āfitāb,]

Nażar kılalıdan sen **āfitāba** / Yanup 'işkuñla dil döndi kebāba (Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 1). [āfitāba, -a]

āfitāb: Güneş.

Şehāb-ı zūlfi n'eylersin gider kıl 'ālemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihān pür **āfitāb** olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 4). [āfitāb,]

Āfitābı bende ider māhı şevķinden hilāl / Eydüñüz ol dil-rübāya ata binüp koşmasun (Muhibbī Divanı , Gazel 2643, Beyit 2). [āfitābı, -ı]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruhsāruña / Kim bakar ‘ālemdē kim var **āfitābuñ** ‘aynına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [*āfitābuñ, -uñ*]

Beñzedelden ruĥlarıñı **āfitābuñ** ‘aynına / Nūra ġarĥ olup göründüñ şeyĥ ü şābuñ ‘aynına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [*āfitābuñ, -uñ*]

āfitāb u māh: *Güneş ve Ay.*

Deryüze-i cemālūñ ider rüz u şeb senūñ / Yüzini sürdi ĥāk-i dere **āfitāb u māh** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 3*). [*āfitāb u māh,]*

āfitāb-ı ĥüsnüñe: *Güzellik güneşi II sevgilinin yüzü.*

Atalardan bu meşeldür çün göze olmaz yasag / **Āfitāb-ı ĥüsnüñe** neyçün senūñ bakılmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [*āfitāb-ı ĥüsnüñe, -üñe*]

Āfitāb-ı ĥüsnüñi görmek senūñ mümkün degül / Niçe görsün çün nazarla gözi yaş-ıla tola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [*āfitāb-ı ĥüsnüñi, -üñi*]

āfitāb-ı rahşān: *Parlak güneş.*

‘Ārız mıdur bu cānā ya **āfitāb-ı rahşān** / Sünbül midür ya kākül ya zülfi-i ‘anber-efşān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [*āfitāb-ı rahşān,]*

āfitāb-ı tābān: *Parlak güneş.*

‘Ārız mıdur yāĥūd meh ya **āfitāb-ı tābān** / Kākül midür yāĥūd zülfi ya sünbül-i perişān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [*āfitāb-ı tābān,]*

‘āfiye: *Saĥlık, esenlik; hastalık ve rahatsızlıĥı olmama, sıhhat.*

Biñ kan içerse ġamzesi şāĥĥā vü **‘āfiye** / Başdan kırsa ‘ālemi kimdür dutar elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*‘āfiye,]*

‘afv ide: *Affetmek, baĥışlamak, hoş görmek.*

Muĥibbī agla añ yüzüñ karasın / Günāhuñ **‘afv ide** ol şāĥ-ı şāĥān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2513, Beyit 6*). [*‘afv ide*]

Olma iy dil añuban ‘işyānuñı sen nā-ümīd / Umaram **‘afv ide** cürmüm añaram Ġaffār’ı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*‘afv ide,]*

‘afv it: *Affetmek.*

İhtiyār ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / Ger günāh ise gel 'afv it eksük olmaz her gün āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3). [afv it,]

afyün: Haşhaş başlarından çıkan zehirli ve uyutucu madde. Gam.

Ezelden baña sunuldı şarāb-ı 'ışkı nüş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḥabb-ıla afyün (Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3). [afyün,]

ağ: Yükselmek, çıkmak.

Yagup yagmurlayın yaşum n'ola cular revān olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge dūd-ı siyāhı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2). [agdurdum, -durdum]

ağ: Düşümlerden yapılmış kuş tuzağı.

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / Āḥir düşüp ayagina ḥalḥāl olayın bir zamān (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3). [agına, -+ı+n+a]

ağ: Ak, beyaz.

Yüzinde güller açılmış kızılı agı ag olmuş / İrem gülzārıdır güyā ya güllerüñ tarıdır bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3). [ag,]

Yüzinde güller açılmış kızılı agı ag olmuş / İrem gülzārıdır güyā ya güllerüñ tarıdır bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3). [agı, -ı]

aga düşdüm: Tuzağa düşme.

Görüp zülfünde ḥalūñ düşdüm aga / Dutılır murğ dāneyle duzāğa (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 1). [aga düşdüm, -düm]

āgāh-ı men: Sırdaşım.

Kūyuña vardum nigārā āh u feryād eyledüm / Olmaduñ hergiz benüm aḥvālūme āgāh-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 4). [āgāh-ı men,]

ağır: Ağır, büyük.

Ümīdüñ tut ki gele ḥayruñ ağır / Kaçan kim kurıla maḥşerde mīzān (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4). [ağır,]

ağır gele: Gücünün üstünde olmak.

Ümīdüñ tut ki gele ḥayruñ ağır / Kaçan kim kurıla maḥşerde mīzān (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4). [ağır gele,]

agısnı yā gıyāse'l-müsteğīsīn: 'Bize yardım eyle ey yardım isteyenleri yardımsız bırakmayan' mânâsına gelen bir dua cümlesi.

Gelüp hicr-ile cāna cān-ı miskīn / **Agısnı yā gıyāse'l-müsteğīsīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 1*). [*agısnı yā gıyāse'l-müsteğīsīn,]*

agız: Ağız.

Gerçi kim zāhir görünür bu çeşm ü ebrü iy nigār / Lık vardır **agız** ile bili var mıdır gümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*agız,]*

agız açar: Ağzını açmak II İstemek.

Ağız açar yara geldüince tūrī sīneme / Her birisi tūr ü hañçerden iderler 'özü-hvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [*agız açar,]*

agla: (Acı, keder veya pişmanlıktan) Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Āh kılsam **aglasam** ol gözleri mestān için / Ĥande eyler gül gibi san bād-ıla bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*aglasam, -sa, -m]*

Her kaçan āh eyleyüp ańsam firākuñ **aglasam** / Āhum eflāki yaka ġarq ola yaşuma zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*aglasam, -sa, -m]*

İtmedi mi zamāne Cem'ūñ cāmını şikest / Bak lālelere gör nice **aglar** türābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*aglar, -r]*

Kimsenem yok ġam şebinde üstüme **aglar** benüm / Yırce gökçe minnetüm var dīde-i ĥün-bāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*aglar, -r]*

Āh idersem āteş-ile yana bu çarḥ-ı felek / **Aglasam** ġarq ola 'ālem dīde-i seyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [*aglasam, -sa, -m]*

Niçeye dek derdūñ-ile uşbu gönüm **aglaya** / Serv kıddūñ ayagina cūlar olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [*aglaya, -y, -a]*

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim ĥār-ıla / Bülbül-āsā bu Muhibbî inleye hem **aglaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*aglaya, -y, -a]*

Ağlayup āh itmesem gül gibi gülmez ol ĥabīb / Açılır gülşende gül san bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*aglayup, -y, -up]*

Muhibbî **agla** añ yüzüñ karasın / Günāhuñ 'afv ide ol şāh-ı şāhān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 6*). [*agla,]*

İy Muhibbî lā'lin añup **aglama** / Çün zarar eyler şeker tengine su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [*aglama, -ma]*

Muhibbî **agla** sen dildār gülsün / Saña girye sunılmış aña ĥande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [*agla,]*

Gözlerüm yaşıdır **aglar** üstüme ancak benüm / Anuñ için eylerem aña du‘ā çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [*aglar, -r*]

Revğan-ı dil akdugınca **aglaram** ben zār zār / Gerdişine añladum revğan gerek dölâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*aglaram, -r, -am*]

agladur: Ağlamasına sebep olmak.

Gül gibi handân olur görse yaşum bārânını / **Agladur** mı ‘âşıkı feryâd u âhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*agladur,]*

aglat: Ağlamasına sebep olmak.

Yiter **aglatduñ** beni tūfân-ı eşkümden sakın / Kaynasa hūn-ı ciğer tennūr-ı dilden de daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*aglatduñ, -dun*]

agvār: (Âşığa göre) Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler; başkaları.

Gönderürsin baña cevır **agvāra** mihrūñ toħmını / Bilür iken hâşıl olmaz nesne hāk-i şūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*agvāra, -a*]

Ol gülūñ çok olsa **agvārı** dilā ‘ayb eyleme / Götürür zaħmını hāruñ bāğ u gülzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [*agvārı, -ı*]

Agvāra kılur mihr ü vefā saña cefālar / Hercāyī güzelden ne gelür yārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [*agvāra, -a*]

Luṭf-ıla her demde **agvāra** temelluğ gösterüp / Yaralanmış gönlümü benüm hırāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*agvāra, -a*]

Sen server-i hūbān olasın saña düşer mi / **Agvāra** uyup itmeyesin ‘ār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3*). [*agvāra, -a*]

Bülbül inler miydi gülşende eger hār olmasa / Dilber kıdri bilinür miydi **agvār** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [*agvār,]*

Niçe ben cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla / Baña karşı çağurup **agvāra** oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*agvāra, -a*]

agz: Ağız.

‘Āşık-ı dil-hasta olmışdur Muhibbî şöyle kim / Damla damla damzadurlar **agzuma** penbeyle su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6*). [*agzuma, -u, -m, -a*]

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-hastenūñ / Teşne görse tamla tamla tamzurur **agzuma** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*agzuma, -u, -m, -a*]

Ėamzeñ eger ki öldüre vir la‘lün **agzuma** / Dirgür bu mürdeyi yine bir taze cân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*agzuma, -u, -m, -a*]

agz: (*Sevgilinin*) ağzı.

Didi **agzuñ** Muhibbî mîme beñzer / ‘ Aceb mi beñzede zülfiñi cîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*agzuñ, -u, -ñ*]

agzın açup: Ağzını açmak.

Ėādir olmadı yaza hālūmi haññāt-ı felek / Her kılum **agzın açup** derdümi didi mü-be-mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*agzın açup,]*

agzına almasun: Ağzına almak. Yemek veya içmek; (Bir şeyin) ucuna, kenarına almak II elde etmek.

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / Ėalvetinde oturup dāyim hemān beng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*agzına almasun, -masun*]

agzına almış: Ağzına almak; yemek, içmek.

Üstühvānum görünür ancak olup lāğar tenüm / Segleri **agzına almış** üstühvānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [*agzına almış,]*

agzuma damzur: Ağza damlatmak.

Gelüp **agzuma damzur** vaşluñ ābın / Gelüpdür cān-ı şırñüm tutaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 3*). [*agzuma damzur,]*

āh: "Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Deş-i Ėamda ol saçı leylā şanemden ayru **āh** / Şabr u ‘aklı dagıdup ol niçe mecnün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*āh,]*

Baħr-ı eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı Ėarķa virdi **āh** cismüm zevraķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*āh,]*

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rīsmān-ı **āhdan** itdüm ben aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*āhdan, -dan*]

Hāne-i tārīk [ü] tengüm yakdı **āhum** āteşi / ‘ Ėşık-ı āvāreye n’eyler saray u Ėanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [*āhum, -um*]

Sakın **āhumdan** iy nigār sakın / Katı tünddür bu rüzigār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*). [*āhumdan, -um, -dan*]

Leylī zülfüñ hasretinden düşeli hicrāna **āh** / İy gönül gördüm seni Mecnünlayım efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*āh,]*

Sakın **āhumdan** iy āfitāb sakın / Olmasun yüzüne şehāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1*).
[āhumdan, -um, -dan]

Eşküm sipehin çekdi vü **āhun** ‘alem itdi / Zābı itdi gönül memleketin derün-ıla bîrûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [āhun, --(i)ñ]

Bülbül gibi her gıce nālān oluram **āh** / Cān geldi lebe eyledüğüm zāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2*). [āh,]

Geh nüş ider kanımı ol gözleri maḥmūr / Neler çekerem **āh** o bīmāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [āh,]

Yüzün güldür saçun sünbül boyun serv / Görüben itdüren bu **āhı** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [āhı, -ı]

Göçdi gönül kaldı hemān dāğ-ı ḥasret **āh** / Āteş kalur yirinde eger gitse kervān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [āh,]

Nāle ra‘d u āhum oldı başum üstinde ḡamām / Dīdelerden kim döker **āh-ıla** bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [āh-ıla, --ıla]

Nāle ra‘d u **āhum** oldı başum üstinde ḡamām / Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [āhum, -um]

Her kaçan āh eyleyüp ańsam firākuñ aglasam / **Āhum** eflāki yaka ḡarḡ ola yaşuma zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [āhum, -um]

Bugün çün ḡırmēn-i ḡülsin niḡārā **āhdan** sakın / İştmedün mi ḡülşende yil aldugın ḡül evrāḡın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [āhdan, -dan]

Geldi ḡatḡuñ yok-durur şimden girü baña ḡayāt / **Āh** ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [āh,]

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ḡamla bu **āhum** da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [āhum, -um]

İştüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden **āhum** ok bu ḡaddüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [āhum, -um]

Dil düşüp āteş-i ‘ışḡa eridi şem‘ gibi **āh** / Niçe bir yaka beni hicrūñ i māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [āh,]

Āsümāniler geyüp gün yüzlü māhum kandasın / Göklere irdi saña irmedi **āhum** kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1*). [āhum, -um]

Öldürürdi yār beni bu kūyi içinde **āh** / Hīç dimedi ki sen ḡarem-ı muḡteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [āh,]

Düşdi belā vü miḡnete dil başdan aşdı **āh** / Beñzer Muḡibbî yine ki sen baḡr-ı ḡamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [āh,]

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönülümden dutar / Dile sordum didi **āh** hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [āh,]

Gönlümü dīvāne kıldı **āh** ol gīsū diyen / ‘Aqlımı tārāca virdi ‘ārız-ı gül-bū diyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [*āh,]*

Sırr-ı ‘ışkı niçe bir saklayayım sīnede **āh** / Eydeyim cümle cihān halkına ko fāş olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*āh,]*

Temevvüc eyledi yaşum yine **āhum** hevāsından / Telātımlar zühür itdi cihān toldı şadāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*āhum, -um]*

Kāmetüm çeng olmayınca uymadum kânūna **āh** / İñlemeyen ney gibi bulmaz nevānuñ yolların (*Muhibbī Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*āh,]*

‘İşka düşdüm cān u dilden geçdüm **āh** / Kimseler ‘ışk-ıla yoldaş olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2670, Beyit 2*). [*āh,]*

Kimse kılmadı ben itdüm **āh** kendüm kendüme / Bir nazar cān terkin urdum yār-ı gendüm-gün için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [*āh,]*

Sīneñ döğicek **āh** Muhibbī koma elden / ‘Uşşāk ara şu ‘le-i āhuñ ‘alem olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 5*). [*āh,]*

Ruḥlaruñ üzre yine zülf-i perīşān[ūñ] görüp / **Āh** sevdāya düşüp hāl-i perīşānam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*āh,]*

Nāzūklig-ile gönlümüz alan degül misin / **Āh** ol cefā sen cevri-i firāvān degül misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [*āh,]*

Genc-i hüsnine ser-i zülfün tılsım itmiş nigār / Çāresüz kaldum ne çāre **āh** ol ejderhā için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*āh,]*

Gönlün alınca Muhibbī’ye vefā gösterüp **āh** / Pes neden soñra dönüp cevri[i] firāvān olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*āh,]*

Ser-ā-ser ‘ālemi tutsun gözün yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil anda aña **āhum** hevā olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*āhum, -um]*

Yakdı gönlüm hānesin itmez hāzer hiç **āhdan** / Kendü şehrin mi yakar düd-ı siyāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*āhdan, -dan]*

Ko kılsun gül gibi dildār hānde / Muhibbī **āh** u eşküm bād u bārān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*āh,]*

Ḥasret-ile **āh** senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Eyledüm Ya ‘küb-veş dil hānesin beytü’l-ḥazen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [*āh,]*

Gīceler uyku yüzün görmez gözüm yıldız sayar / Tālibem **āh** ol meh-i nā-mihribāna görmeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [*āh,]*

Olmasa ger **āh** ‘āşık hānesüz / Sengden hāne n’iderdi kühken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 4*). [*āh,]*

Görinen serv-i sehī-veş kadi dil-cüdur bu / Akıdan gözlerümüñ yaşını **āh** odur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*āh,]*

Ne sümbüldür saçuñ iy çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āhīr **āh** o (Muhibbī Divanı , Gazel 2767, Beyit 1).
[āh,]

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvāc başdan aşdı / Āhum yili eselden **āh** ol bihāra karşı (Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 2). [āh,]

Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı / Bu dil sefinesin **āh** urur kenāra karşı (Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 4). [āh,]

Sırr-ı 'ışkı saklayam didükçe zāhir olur **āh** / Hīç olur mı āteşi pinhān kılmak kāh-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 4). [āh,]

Çıkdı gül Leylī gibi şahrālara hārgāh-ıla / Yakdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı **āh-ıla** (Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 1). [āh-ıla, --ıla]

Muhibbī pādīşāh-ı dehr-iken **āh** / Özin kul itdi ol 'ālī-cenāba (Muhibbī Divanı , Gazel 2795, Beyit 7). [āh,]

Zülfidür gün yüzine perde olan / Görmege **āh** olur hīcāb yine (Muhibbī Divanı , Gazel 2796, Beyit 4).
[āh,]

Āteş-i 'ışk-ıla sīnem yandı kılsam nāle **āh** / Dūd-ıla 'ālem tolar çün oda duş ola giyāh (Muhibbī Divanı , Gazel 2797, Beyit 1). [āh,]

Vādī-i fırkatde ben dil kākül-i dilberde **āh** / İy gām āña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 3). [āh,]

Büy-ı zülfine irem diyü yine āvāre dil / Gitdi yaşum gibi **āh** ol serv-қaddi arayı (Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 6). [āh,]

Zāhir oldı ruhlarımda didiler hātt-ı siyāh / Gūş idip anı gönülden kopdı bir göynüklü **āh** (Muhibbī Divanı , Gazel 2802, Beyit 1). [āh,]

Nāmeler **āhum** odından bağladı reng-i hāzān / Eşk-i hāset birle yazdum hālūmi dildāruma (Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 2). [āhum, -um]

'Āşık oldur nāle itdügince **āhı** berқ ide / Her neye kim ugradıysa ol dem anı hārk ide (Muhibbī Divanı , Gazel 2820, Beyit 1). [āhı, -ı]

Tañ mıdur seylāb-ı eşkümler dökilse hūn-ı dil / Hāsetiyle **āh** bagrum tolu kandur tāzece (Muhibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 3). [āh,]

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzüñi ben senüñ **āh** / Görmezem uyhu yüzün zerrece efkārūñ-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2830, Beyit 2). [āh,]

Kaşuñ kemānı berkdür kimdür anı çeken **āh** / Kim kavı-i Rüstem oldı nisbet āña kepāde (Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 5). [āh,]

Āh sevdā-zede olduk gām-ı gīsūlar-ıla / Görmezüz uyhu yüzün göz göre kaygular-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2851, Beyit 1). [āh,]

La'l-i lebūñüñ yādına āşifte gönül **āh** / Meyhānelere düşdi yatur kanzil içinde (Muhibbī Divanı , Gazel 2852, Beyit 4). [āh,]

Âhum bulutı yağmurını dökeli gözden / Ğarķ eyledi bu cismümi kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*âhum, -um*]

La 'lûñ tãma 'ı **âh** zenaĥdãna düşürdi / Kaldum meded eyvãh çeh-i Bãbil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*âh,]*

Ger ĥulda müsteĥak 'ameliyle ölürse **âh** / Derdã dirġ bende bulunmaz meger günãh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*âh,]*

Dem mi var[dur] bu gönül sinede od eylemeye / Nãleler eyleyüben **âhını** düd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*âhını, -ı, -n, -ı*]

Zülfî hevãısı tül-i emeldür başumda **âh** / Kıldum taleb velîk bulmadum aña rãh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*âh,]*

Ĥãlini yine dãne döküp zülfî aġma / Dil murġını avladı **âh** ol düzãġ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [*âh,]*

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül **ahından** sakın / Derd-ile âh itse olur gülsitãni sülhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*ahından, -ı, -n, -dan*]

Âhum yili dil zevraķını bãda virür **âh** / İy dide kerem eyle de derya gibi düşme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*âh,]*

Vuşlat içre n'ideyim **âh** bana mâni' olur / Cãnım üzre bu tenüm beñzede pãrãhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*âh,]*

İdiser **âhum** Muĥibbî varumı cümle telef / Bãd-ı gerddür uğradı sanki gelüp ĥurmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*âhum, -um*]

Ĥãlümü sorsañ beni bu tãre-i hicr içre **âh** / Eksük olmaz derd ü miñnet bu dil-i ġamnãkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [*âh,]*

Yãr 'arz-ı cemãl itdi o ĥalk itdi nezãre / Kalmadı tãķat-ı nazar **âh** baña ne çãre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1*). [*âh,]*

Her Şeb ġam-ıla çün dil-i zãr iniler **âh** / Dir nãle kılup böylece dïvãr iniler **âh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*âh,]*

Her Şeb ġam-ıla çün dil-i zãr iniler **âh** / Dir nãle kılup böylece dïvãr iniler **âh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*âh,]*

Gülşende añup gül ruĥuñı nãleler itsem / Şüride olup bülbül-i gülzãr iniler **âh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2*). [*âh,]*

'Ayb eyleme gör zülfün añup nãle kılursam / Uzun gicede derd-ile bïmãr iniler **âh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [*âh,]*

Su gibi eger başumı daşdan daşã döġsem / Olmaya 'aceb 'ãşık-ı didãr iniler **âh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4*). [*âh,]*

Güş eylemez yãr eger olsa Muĥibbî / Bu 'ãşık-ı dil-sülhte şad bãr iniler **âh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [*âh,]*

Ben o murğam ‘arız u hālūñ görüp şayd olsam **ah** / Döştlar itmeñ ‘aceb meyl itsem āb u cīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*āh,]*

‘Aceb vāşlı müyesser ola mı **ah** / Meger āhum ire aña semāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [*āh,]*

‘Aceb vāşlı müyesser ola mı āh / Meger **ahum** ire aña semāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [*āhum, -um]*

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / Göz tolar yaş-ıla **ahum** çıkuban düde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*āhum, -um]*

Geşt idüp dehri kamu bulmadum andan hāberi / Girmedi **ah** dirîğ nām u nişānı elūme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*āh,]*

Dirîğā hasta-i ‘ışkam gelüp sormaz taḫībüm **ah** / Maḫabbet çün günāh olmış olup düşmen ḫaḫībüm **ah** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*āh,]*

Dirîğā hasta-i ‘ışkam gelüp sormaz taḫībüm **ah** / Maḫabbet çün günāh olmış olup düşmen ḫaḫībüm **ah** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*āh,]*

Güneş ruḫsārını yāruñ göz açup görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp olur raḫībüm **ah** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*āh,]*

Ezelden ‘ışk olup kışmet virildi cānuma ḫayret / Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş hiç naşībüm **ah** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*āh,]*

Zekāt-ı ḫüsn ḫaḫkumken Muḫibbî’den dirîğ idüp / Dimez muḫtāc imiş gāyet ider **ah** ol garībüm **ah** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [*āh,]*

İḫtiyār ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / Ger günāh ise gel ‘afv it eksük olmaz her gün **ah** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [*āh,]*

Kanlı yaşum māḫīye irişdi **ahum** tā-be-māh / ‘İşkuma yitmez mi ki bu nev’-ile iki güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [*āhum, -um]*

Egdükçe cefā dehrini boynunu eger **ah** / Bī-çāre vü ser-geşte vü ğam-ḫvāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [*ah,]*

Bagrumda çıkdı başlar gözümnden akdı yaşlar / Bir çāre bulmadum **ah** bu eşk-i cūybāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [*āh,]*

Nāzını taḫ’-ı nigāruñ gördüm āhendenden katı / İtmedi **ahum** eşer itdi velī sengīn taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [*āhum, -um]*

İy Muḫibbî el irişmez sidreden bālā ḫadi / Meger **ahum** irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*āhum, -um]*

Cefā sengiyle sındı **ah** gönüm / Bütün kim ide sinsa ābgīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*). [*āh,]*

Bir büsemi biñ cāna virem dimiş iken **ah** / Bilsem ki dönüp soñra inkār sebeb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [*āh,]*

Hālîni zülfinde koyup itdi dil murğın şikâr / Bilmezem hâlüm n'olur **âh** ol gözi şayyâd-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [*âh,]*

'İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hâra gördüm / Bildüm küşâde yazuk **âh** olmayınca tîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [*âh,]*

Tâze düşdüm **âh** bir hercâyi dilber derdine / Mihri yok cevri ü cefâsı çok sitemger derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*âh,]*

Baňa yiter **âhum-ıla** gözlerüm yaşı / Birin zemîne birin de âsümâna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*âhum-ıla, -um, -ıla]*

âh âh: *Acı ve pişmanlık durumunda söylenen söz.*

Vaşla t̄alib oldı dil irişdi hicrân **âh âh** / Katı müşkildür bile âsân [u] düşvârî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*âh âh,]*

âh enîn eyler: *Ahlanıp vahlanmak, ağlayıp inlemek.*

Gözi yaşlu bagrı başlu dâyim olur 'ışk eri / Gîceler tâ şubh olunca durmaz eyler âh enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*âh enîn eyler, -r]*

âh eyle: *Ah etmek.*

İy Muhibbî ser-i küyında kaçan âh idesin / Şöyle **âh eyle** ki şu'leñ tokuz eflâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*âh eyle,]*

Âh eyle yaşuñ ola Muhibbî eşer ide / Te'sir ide âb u hevâña dil-i hâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*âh eyle,]*

âh eyledükçe: *Ah etmek.*

Yakdum cihânı bu dil-i âteş-feşân-ıla / **Âh eyledükçe** 'âlemi tutar duhân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 1*). [*âh eyledükçe, -dükçe]*

âh eyledüm: *Ah etmek.*

Ruğlarında haç görüp **âh eyledüm** dilber didi / Sâye-i zülfümdür ol yañlış hayâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*âh eyledüm, -düm]*

Derd-ile hicrân şebinde eyledüm göynüklü âh / Dûd-ı âhumla cihânı ser-te-ser kıldum siyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*âh eyledüm, -düm]*

âh eyleme: *Ah etme!.*

Yazılan başa gelürmiş iy gönül **âh eyleme** / Dāmına düşdüñ anun raħm umma ol şayyâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*âh eyleme,]*

Sakın **ah eyleme** bāda virürsin / Bugün gām hırmeninüñ kâhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [*ah eyleme,]*

āh eylemegil: *Ah etme!*

Āh eylemegil gün yüzine karşı Muhibbî / Tā jeng-i sehāb-ıla hafî olmaya ol rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [*āh eylemegil, -gil]*

ah eylesem: *Ah etmek.*

Āh eylesem ‘aceb mi şevk-ile yāra karşı / Bülbül terennüm eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [*āh eylesem, -sem]*

Ah eylesem ‘aceb mi gül yüzlü yāra karşı / Bülbül figānlar eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [*ah eylesem,]*

Eger **āh eylesem** dōke cihān yaş / Ki zīrā diyümez her dīde dūde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [*āh eylesem,]*

āh eyleye: *Ah etmek.*

Rakībe meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan **āh eyleye** muzlim muqarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*āh eyleye, -ye]*

Gül yüzünü göstermeye dildār sebep ne / Dil bülbül[i] **āh eyleye** hem zār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*āh eyleye,]*

āh eyleyüp: *Acı ile içini çekmek.*

Her kaçan **āh eyleyüp** ańsam firākuñ aglasam / Āhum eflāki yaka garķ ola yaşıma zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*āh eyleyüp,]*

Tāze sebz olsun diyü cānā cemālūñ gülşeni / Ra‘d-veş **āh eyleyüp** nīsān-ı bārān-dīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*āh eyleyüp,]*

āh hū: *Allah'ın zikri.*

Cevr ü cefādan itmedi bir kerre ictināb / Zūlm u sitemi eyledi **āh hū** girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 2*). [*āh hū,]*

āh idem: *Inlemek, feryat etmek.*

Her ne deñlü ki sü‘āl olma virmeye cevāb / **Āh idem** girmeye ger ğonca dehānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3*). [*āh idem,]*

āh ider: Acı ile içini çekmek.

Zekāt-ı hüsn haqqumken Muhibbî'den dirîğ idüp / Dimez muhtâc imiş gâyet ider āh ol ğarībüm āh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [*āh ider,]*

āh ider mi: Ah eder mi.

Çiger kanını çeşmümden eger bu hār-ı ğam dökse / Dimez ol ğonca-leb gül-ruĥ ider mi ‘andelībüm āh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [*āh ider mi,]*

āh idersem: Ah etmek, feryat etmek.

Āh idersem āteş-ile yana bu çarĥ-ı felek / Aĝlasam ğarĥ ola ‘ālem dīde-i seyyāl-ıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [*āh idersem,]*

āh idesin: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

İy Muhibbî ser-i kūyında kaçan **āh idesin** / Şöyle āh eyle ki şu ‘leñ tokuz eflāke düşe
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*āh idesin, -esin]*

āh ideyin: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her sū / Ben **āh ideyin** karşuña ko bir eşer olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [*āh ideyin, -eyin]*

āh idüp: Feryat etmek, inlemek.

Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ ben ĥandesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [*āh idüp,]*

Çekmeyen derd ü belā-yı mihneti ‘āşık degül / ‘Āşık oldur **āh idüp** dāyim yanup [hem] yakıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*āh idüp,]*

āh ile: Feryatla.

Yiter **āh ile** eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller şayd olurlar sīm ü zerle
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 4*). [*āh ile,]*

āh itdüm: İç çekmek, figan etmek.

Görüp āvāre Mecnūn’ı gezer derd-ile **āh itdüm** / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*āh itdüm, -düm]*

āh itme: İnlemek, feryat etmek.

Sakın **āh itme** Muhibbî 'ālemi anı yakar / Şu'leler kim zāhîr olur sîne-i tennûrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 6*). [*āh itme,]*

āh itmeğe: *Ah etmek.*

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil **āh itmeğe** / Yaka evvel 'arzı andan āsümānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [*āh itmeğe,]*

āh itmeg-ile: *Inlemek, feryat etmek, şikâyet etmek.*

Sırr-ı 'ışkı saklar-iken sînedē cānum gibi / İy gönül **āh itmeg-ile** anı fāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*āh itmeg-ile, -g-ile]*

āh itmek: *Āh etmek, inlemek, feryat etmek.*

Günāh ise gice gündüz şehā 'ışkuñla **āh itmek** / Beni katl eylegil sorma ki başdan pür-günāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*āh itmek,]*

āh itmesem: *Inlemek, feryat etmek, şikâyet etmek.*

Aglayup **āh itmesem** gül gibi gülmez ol habîb / Açılır gülşende gül san bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*āh itmesem, -sem]*

āh itse: *Ah çekmek; derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek.*

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül ahından sakın / Derd-ile **āh itse** olur gülsitānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*āh itse,]*

āh kılsam: *Ah etmek.*

Āh kılsam aglasam ol gözleri mestān için / Hānde eyler gül gibi san bād-ıla bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*āh kılsam, -sam]*

Āh kılsam derd-ile her yaña bir pārem düşer / Tîğ-ı gāmla şerħa şerħa bagrı pāre pāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*āh kılsam, -sam]*

Karşu varsam **āh kılsam** yakamı çāk eylesem / Hışm ider kılmaz nazar üftāde çāker derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3*). [*āh kılsam, -sam]*

āh kim: *Eyyah.*

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānı **āh kim** bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*āh kim,]*

āh kim: *Ne yazık ki.*

Muhibbî **âh kim** zülfüñ ğamından / Müşevveş-ĥatır olmışdur perîşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [*âh kim,]*

Mübtelâ-yı 'ışk olaldan **âh kim** dil-ĥasteyem / İy tabîbüm dimedün bir kez anı yâd ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [*âh kim,]*

Hicrûñ-ile **âh kim** düşdi bu gönüm ğamlara / Eşk-i çeşmümdür beni fâş eyleyen âdemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [*âh kim,]*

Âh kim hasret-ile döndi tenüm bir müya / Vâh eger ölür-istem irmeden ol meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [*âh kim,]*

Âh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun 'âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*âh kim,]*

Zülfinün bendinde dil tenhâda ben bu ĥâl-ıla / **Âh kim** bahtum benüm uyanmadı iĥbâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [*âh kim,]*

Göremez oldum dirîġâ gün yüzünü **âh kim** / Gâh âb-ı çeşmüm mâni' ü geh zülfi siyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [*âh kim,]*

Bir saçı leylâ ğamından **âh kim** sevdâlara / 'Ayb itmeñ ger düşem mecnün olup şahrâlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [*âh kim,]*

Âh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun 'âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*âh kim,]*

âh okı: *Ah oku.*

Benüm âh u fiġānumdan sakın kim bir gül-i tersin / Kim **âh okı** güzer kılar irerse daĥı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*âh okı,]*

âh okın atsam: (*Âşîġin*) *ah okunu fırlatması. II Âşîġin ahının göġe ulaşması.*

Âh okın atsam idüp ħaddüm kemân / Ĥâyil olmaya bu çarĥ-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 4*). [*âh okın atsam, -sam]*

âh u eġġān ile: *Ah ve feryat etme.*

Sırr-ı 'ışkuñ saklar iken sinede cānum gibi / Zâhir itdüm 'âleme bu **âh u eġġān ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [*âh u eġġān ile, - ile]*

İy Muhibbî gül ruĥın yâd eylesem bülbül gibi / İñlerem tâ şubĥ olınca **âh u eġġān ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [*âh u eġġān ile, - ile]*

âh u eġġānı kılup: *Acı ile baġırıp çağırma, feryat etmek.*

Eşer itmez fiġānuñ yâra hergiz / Kılup bu âh u eġġānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 3*). [*âh u eġġānı kılup, -up]*

āh u efgānum: *Ah ve feryat etme.*

Gıce gündüz şem‘ gibi yanaram hicr odına / **Āh u efgānum** benüm gūş itmez ol nā-mihribān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [*āh u efgānum, -um*]

āh u feryād eyledüm: *İnleyip feryat etmek.*

Kūyuña vardum nigārā **āh u feryād eyledüm** / Olmaduñ hergiz benüm aḥvālūme āgāh-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [*āh u feryād eyledüm, -düm*]

āh u feryād idesin: *Feryat etmek.*

İy Muhibbī dāduñı gūş eylemez ol seng-dil / Niçeye dek nāle kılup **āh u feryād idesin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [*āh u feryād idesin, -esin*]

āh u fiğān eyleşem: *Ağlayıp inlemek, feryat etmek.*

Gülşen-i ḥüsnuñe karşı eylesem āh u fiğān / Nāleme āheng için bülbüller eylerler enīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [*āh u fiğān eyleşem, -sem*]

āh u fiğān ider: *Feryat etmek.*

Gülsitānında Muhibbī her gice tā şubḥa dek / Gözlerin yummaz ider bülbül gibi āh u fiğān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*āh u fiğān ider, -er*]

āh u fiğān urdı: *Ağlayıp inlemek.*

Ḥār elinde görelı yine gülüñ dāmenini / Urdı āh u fiğān bülbül olup na‘rā-zenān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [*āh u fiğān urdı, -dı*]

āh u fiğānumdan: *Ah ve feryat, eyvah!.*

Benüm **āh u fiğānumdan** sakın kim bir gül-i tersin / Kim āh okı güzer kılur irerse daḥı mermerden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*āh u fiğānumdan, -umdan*]

āh u fiğānuñ: *Ağlayıp inlemek.*

Çünkü girmez gül gibi **āh u fiğānuñ** gūşına / Yiter iy bülbül-i dil nāle vü feryād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2621, Beyit 3*). [*āh u fiğānuñ, -uñ*]

āh u vā: *Ah vah etmek.*

İy Muhibbī ser-te-ser bu ‘āleme sultān iken / Bende olduñ ‘ışka **āh u vā** getürdüñ başuma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2827, Beyit 5*). [*āh u vā,]*

āh u vāh: *Ah vāh, inleyip sızlanma.*

Şāh-ı 'ışkam dūd-ı āhum āteşidür hıl'tüm / Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde 'alemdür **āh u vāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*āh u vāh,]*

āh u vāh itmedi: *Hayıflanmak; ah edip inlemek II zikretmek.*

Zülfüne asıldı itmedi Muhibbî āh u vāh / Kendi kendin eyleyen ber-dār dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7*). [*āh u vāh itmedi, -medi]*

āh u vāhı: *Ah vāh, inleyip sızlanma.*

'Āşık olmaz 'ışk içinde **āh u vāhı** sevmeyen / Kul olur mı cān u dilden pādīşāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*āh u vāhı, -ı]*

āh u vāh-ıla: *Ah vāh, inleyip sızlanma.*

Leylî zülfi haberin düşer-ise iledesin / **Āh u vāh-ıla** gezen vādideki Mecnūn'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*āh u vāh-ıla, --ıla]*

āh u vāy-ıla: *Ah vah etmek.*

Bakmaz yüzüme yār geçer hafta ay-ıla / Olmaz 'aceb geçerse günüm **āh u vāy-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [*āh u vāy-ıla, --ıla]*

āh u zār ile: *Feryat ve ağlamak ile.*

Dil kaldı ğam u derd ü belā-yı nigār ile / Hicrān içinde miñnet-ile **āh u zār ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [*āh u zār ile,]*

āh u zāra: *Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.*

Ben başladum niyāza dilber de cevri ü nāza / Dimeñ 'aceb varursam ger **āh u zāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*āh u zāra, -a]*

āh u zārı kılmayup: *Ağlayıp inlemek.*

Gül yüzün devrinde gönülüm gül 'izārı n'eyesün / Kılmayup bülbül gibi yā āh u zārı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*āh u zārı kılmayup, -yup]*

Āh u zārı kılsa bülbül şubh olunca ğam degül / Kurtarımaz hār elinden n'eyesün ol hem-demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*āh u zārı kılsa, -sa]*

āh u zār-ıla: *Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.*

Bülbül gibi geçdi günüm **āh u zār-ıla** / Hıyfum budur ki öpmedüm ol gül'izār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [*āh u zār-ıla, --ıla*]

āh u zārından: Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Muhibbî gıceler iñler ider bülbül gibi efgān / Sakın iy hūblaruñ şahı anuñ bu **āh u zārından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*āh u zārından, -ından*]

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül nālesin / Sen de tutmazsın kulak küyüñda **āh u zāruma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [*āh u zāruma, -uma*]

'ahd: Söz, yemin.

İy Muhibbî 'ahd ider **'ahdine** tiz turmaz döner / Şöyle beñzer nāz-ıla şah-ı Karaman'dur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [*'ahdine, -i, -n, -e*]

Beni öldürmege 'ahd itmiş idüñ / Gel öldür dōstum **'ahdüñi** sıma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7*). [*'ahdüñi, -üñ, -i*]

'ahd ider: Söz vermek, yemin etmek.

İy Muhibbî **'ahd ider** 'ahdine tiz turmaz döner / Şöyle beñzer nāz-ıla şah-ı Karaman'dur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [*'ahd ider,]*

Güzeller **'ahd ider** peymāna durmaz / İdüp sen 'ahd ü peymānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 2*). [*'ahd ider,]*

İki yüzülü-durur dünya ider 'ahd kavline durmaz / Sözinde çün degül şādık inanma sen o nā-merde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5*). [*'ahd ider,]*

'ahd itmiş idüñ: Söz vermek.

Beni öldürmege **'ahd itmiş idüñ** / Gel öldür dōstum 'ahdüñi sıma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7*). [*'ahd itmiş idüñ,]*

'ahd ü peymān: Kuvvetle verilen söz, yemin.

Her kişiyi söyledür 'akluñ mihengi bādedür / **'Ahd ü peymān** gözleyen alsun haber peymāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*'ahd ü peymān,]*

Küyüña varsam dimişdüm cānı kırbān itmege / Beni öldür durmuşam ol **'ahd ü peymān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [*'ahd ü peymān,]*

Aramuzda olupdur **'ahd ü peymān** / Benüm çok sevdüğüm zinhār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 2*). [*'ahd ü peymān,]*

‘ahd ü peymānı idüp: Söz vermek.

Güzeller ‘ahd ider peymāna durmaz / İdüp sen ‘ahd ü peymānı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 2*). [‘ahd ü peymānı idüp, -üp]

‘ahd ü peymanuñ: Kuvvetle verilen söz, yemin.

Bu Muhibbî’ye vefâ idem didüñ itdüñ cefâ / Kavlüne tur döstüm gel ‘ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [‘ahd ü peymanuñ, -uñ]

‘ahdi bütün: Sözünde durmak.

Bulmadum bir yâr-ı hem-dem kim ola ‘ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihānuñ küçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [‘ahdi bütün,]

‘ahdine durmaz: Sözünde durmak.

Dir vefâ kılam baña ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok nâ-mihribānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [‘ahdine durmaz, -maz]

‘Ahdine durmaz Muhibbî’yi salar ferdälara / Beñzer ol meh-rû varup görmüş Karaman illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6*). [‘ahdine durmaz, -maz]

‘ahdine turmaz: Sözünde durmamak.

Her kim ki vefâ ‘ahdin ider ‘ahdine turmaz / Yir nân u nemek haqqını ol dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [‘ahdine turmaz,]

āhen: Demir.

Nâzını tab‘-ı nigāruñ gördüm āhenden katı / İtmedi āhum eşer itdi velî sengin taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [āhenden, -den]

āheng: Düzen, uygunluk.

Gülşen-i hüsnüne karşı eylesem āh u fiğān / Nâleme āheng için bülbüller eylerler enin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [āheng,]

Bezm-i ğamda iñleşem bu nâleme āheng için / Baña eydüñ ğiceler tā şubh nâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [āheng,]

Yād eyleyüp gül yüzünü zârılık itsem derd ile / Gülşende inler ‘andelîb feryāduma āheng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [āheng,]

āheng eylesün: Yönelmek, uyum içinde bir şeyler yapmaya hazırlanmak.

Diñüz ol serv-i hırâma cevre **âheng eylesün** / Hün-ı dilden sâ‘id-i sîmîni hem-reng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*âheng eylesün, -sün*]

âheng ide: *Âhenk tutmak, eşlik etmek, uymak.*

Bezm-i ğamda nâleme irmedi nâyuñ nâlesi / Baña şimden girü **âheng ide** ancak erġanün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*âheng ide,*]

Ğam meclisinde nâleme **âheng ider** benim / Çokdan berü nâ ile idem hevâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*âheng ider,*]

Meclis-i ğamda nevâ-sâz ola âheng-i semâ‘ / Saña düşmez mi dil ol naġmeye **âheng idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [*âheng idesin, -esin*]

Gül yüzünsüz ġiceler feryâd u eġġân eylesem / Nâleme **âheng idüp** bülbül baña dir âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [*âheng idüp, -üp*]

âheng itmedi: *Eşlik etmek.*

Nây **âheng itmedi** ben nâlemi itdüm bülend / Tas-ı çarh çekenedür Ferhâdam oġlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [*âheng itmedi, -di*]

âheng-i semâ‘: *Semaya katılmak, sema etmek.*

Meclis-i ğamda nevâ-sâz ola **âheng-i semâ‘** / Saña düşmez mi dil ol naġmeye âheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [*âheng-i semâ‘,*]

âheste: *Aġır aġır, yavaş bir biçimde.*

Ser-i küyına eger eyleseñ **âheste** güzer / Hâlini hastalaruñ gözleri bîmâra be-ġü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2*). [*âheste,*]

Ser-i küyına girmeden yine **âheste** varup / Döymesün bir kılı ol zülf-i sitemkâra be-ġü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [*âheste,*]

Şabâ yili saçuñ hayrânı olup / Eser **âheste** olmış gibi hasta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [*âheste,*]

Âheste gelüp eyledüñ iy döst teraġhümü / Soñra dönüben gitmege böyle şitâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [*âheste,*]

âh-ı ġam: *Gam, keder.*

Sâlhâ endüh-ı şâm fırkatüm[i] bilen kişi / **Âh-ı ġam** hicrânı şeb tâ rüz bîdârî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*âh-ı ġam,*]

âh-ı hicrân: *Ayrılık sancısı.*

Düşelden ara yire **āh-ı hicrān** / Baña zindān görünür bāğ u büstān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*).
[āh-ı hicrān,]

āhı itmek: *Āh etmek, inlemek, feryat etmek.*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben / Muķırram ben günāhuma çoğ itdüm bu günāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [āhı itmek,]

āh-ı men: *Benim ahım.*

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şāh-ı men / Niçeye dek alasin feryād[u] zār u **āh-ı men** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [āh-ı men,]

āh-ı muhibbî: *Muhibbî'nin ahı.*

Ķalbüñe **āh-ı Muhibbî** eylemez disem eşer / Yār nāzük-ṭab‘dur remz-ile mermer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [āh-ı muhibbî,]

āh-ı şāh: *Ahın şahı.*

Cānā gamuñla sīne-i pür-zahmda yazılır / Her kim ki nazar ide okur anda **āh-ı şāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [āh-ı şāh,]

āh-ı şeb-gîr: *Gece hüznü.*

Zülfüñi gider cemālün rüşen olsun gün gibi / Hısta diller niçeye dek **āh-ı şeb-gîr** eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [āh-ı şeb-gîr,]

āhı vü efgānı: *Ah ve feryat etme.*

‘İşkuñ kâfile-sālārı olaldan bu gönül / Beñzedi **āhı vü efgānı** yanınca cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4*). [āhı vü efgānı, -ı]

āh-ıla: *Feryat, inilti.*

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lāle-ḥad / ‘İşķ ehli **āh-ıla** yaşını bārān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [āh-ıla,]

āhımı çeküp: *Āh etmek, hasret çekmek, inlemek.*

Sultān-ı ğama göz yaşı çün leşķer olupdur / Baş üzre çeküp āhını zerrīn ‘alem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [āhımı çeküp, -üp]

āhir: *Ahir, son, nihayet.*

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / **Āhîr** düşüp ayagına halhâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*āhîr,]*

Gösterüp evvel vefâ **āhîr** baña kıldı cefâ / Bilmedüm dil virdüm aña yâr-ı şâdık sanıban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*āhîr,]*

Sîm ü zerden olursa ger kaçruñ / **Āhîr** olısar ol hârâb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*āhîr,]*

Cihân halkını çarhuñ âsiyâbı / Döger gendüm gibi **āhîr** ider un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*āhîr,]*

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / Hâk ide **āhîr** seni şimdi ider gerçi oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*āhîr,]*

‘İşk mıdur bu Muhibbî sînesine dâğ urup / **Āhîr** anuñ gözleri yaşını deryâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [*āhîr,]*

Göreyim ben seni **āhîr** girîban-çâk tâ dâmen / Baña mâni‘ olur vuşlat deminde pîrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*āhîr,]*

Göreyim hatt-ı kâfiruñ **āhîr** / Gelüp îmâna vü sepîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 5*). [*āhîr,]*

Kim ki isterse bula **āhîr** varup mañlûbını / Terk-i dünyâ eyleyüp geçmek gerek maşşüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*āhîr,]*

Hüsrevâ çün hüsni-ile sulţân-ı ‘âlemsin bugün / Zülm-ı ‘uşşâk eyleme **āhîr** sorılır dâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [*āhîr,]*

Tîğ-ı cevruñle bu sînem çâk çâk eyler misin / Tañrı’dan korkmaz mısın **āhîr** helâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [*āhîr,]*

Ne sümbüldür saçuñ iy çeşmi âhü / Beni dîvâne eyler **āhîr** âh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*āhîr,]*

Her kim ki ‘âşık olmuş serden geçer ol **āhîr** / Dimiş bu sözi Manşür vardukda dâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [*āhîr,]*

Bildi hazân leşkeri **āhîr** eşer gelür / Şahñ-ı çemende yaptı zümürürd hisâr serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*āhîr,]*

Bakmadı yâr gerçi ki ben mübtelâsına / Bend itdi beni zülfinüñ **āhîr** belâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*āhîr,]*

Ġamze-i neb-tîz-ile öldürdi **āhîr** ‘âşıkın / Ġamdü-lillâh kim irişdüm döstlar bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2*). [*āhîr,]*

Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefâsına / Lâzım gelür ki ugraya **āhîr** cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*āhîr,]*

Öldürür **āhîr** seni dil virme bu şîrîn lebe / İy gönül Ferhâd-veş gel meskenüñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*āhîr,]*

Her kim ki uyar cān-ıla dehrūñ hevāsına / Lā-būd anı iriřdürür **āh̄ir** belāsına (Muhibbī Divanı , Gazel 2850, Beyit 1). [āh̄ir,]

Kūh-ken bir niçe günler eyledi sengi trāř / **Āh̄ir** anuñ da başın çaldı felek taşdan tařa (Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 4). [āh̄ir,]

Yiter katlūme tır-i ğamzeñ **āh̄ir** / Nigārā destūñe gel virme rence (Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 8). [āh̄ir,]

Raķībi kelb-i kūyuñ sandum evvel / Didüm bīġāne[ler] **āh̄ir** olunca (Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 9). [āh̄ir,]

Hışm-ıla nazār ide kime öldürür **āh̄ir** / Bir hāřşadur konmış anuñ iki gözinde (Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 2). [āh̄ir,]

Kanum dökeli buldı Muhibbī beni **āh̄ir** / řayyād bula řayduñ izin bulur özinde (Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 5). [āh̄ir,]

Sakın aldanma cihānuñ māl[1] **āh̄ir** kor seni / Hīç senūñ ile gider bir nesne yok emlākde (Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 4). [āh̄ir,]

Degül dünyāyı termīm ‘āķilāna / Ola çün **āh̄iri** anuñ hārābe (Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 4). [āh̄iri, -i]

Bildüm ki varup zūlfūñe berdār olur **āh̄ir** / Çün virdi gönül bagladı ol saçı sūnbüle (Muhibbī Divanı , Gazel 2934, Beyit 3). [āh̄ir,]

Libāsuñ āh̄iri **āh̄ir** kefendür / Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (Muhibbī Divanı , Gazel 2939, Beyit 6). [āh̄ir,]

Libāsuñ **āh̄iri** āh̄ir kefendür / Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (Muhibbī Divanı , Gazel 2939, Beyit 6). [āh̄iri, -i]

Elifken kāmētüm dāl itdūñ **āh̄ir** / Gönül vireliden sen zūlfi cīme (Muhibbī Divanı , Gazel 2981, Beyit 2). [āh̄ir,]

Bu dünyāya gönül kim virür **āh̄ir** / İçer kanımı anun kana kana (Muhibbī Divanı , Gazel 2986, Beyit 5). [āh̄ir,]

Çünkü āb üstindedür gördük bināsı ‘ālemūñ / Sanma muh̄kem olıřar **āh̄ir** hārāb ol bād-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2988, Beyit 4). [āh̄ir,]

ahker: Ateşli kül, kül ile karışık ince kor.

Ruħlaruñsuz bāġ u řahrāda görinen çeşmüme / Her gül āteř-pāredür her lāle beñzer **ahkere** (Muhibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 4). [ahkere, -e]

ahmed: Çok övülmüş kimse; Hz. Muhammed.

İntihāb itdūñ kamu mürseller içre **Ahmed**'i / Adına kāfır müselmānlar anuñ dirler Emīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 2). [ahmed'i, -i]

Çünkü virildi Hüdâ'dan şefkat itmek **Ahmed'e** / Hâşa şefkâtden Muhibbî bendesin mahrûm ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*ahmed'e, -e*]

ahşam: Akşam vakti.

Zülfini fikr idüben leblerini zikre getir / Hüb olur şöhet-i mey didiler **ahşam** olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [*ahşâm,]*

ahsent: Aferin, bravo .

İy Muhib **ahsent** in tarz-ı gazel / Şimdiki 'aşruñ bugün Hâsân'ısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*ahsent,]*

Düşümde görüp gerdenüme mâr dolaşmış / **Ahsent** bu düşü zülf-i nigâr-ıla yorana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*ahsent,]*

ahü: Ceylan.

İdeli dehrüñ dimāğını mu'aṭṭar zülf bu / İ'tibâr kalmadı **ahüda** olan müşgde bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [*ahüda, -da*]

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / Niçe sentüñ gibi şayda iden **ahüdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*ahüdur, -dur*]

ahum duhâni: Ah dumanı.

Saldum gönül bâzını murğ-ı hümâya ben / **Ahum duhâni** irgeleden semâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*ahum duhâni,]*

ahum ile: Ahımla, feryadımla.

Eyledi bir sîm-ten bu sînemi tîre nişân / Ol sebebden toptoludur **ahum ile** âsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*ahum ile,]*

ahum odından: Ahımın ateşi II ıstırap.

Verd-i gülden daḥı nâzüksin dile cevr eyleme / **Ahum odından** toludur çün zemîn ü âsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [*ahum odından, -ndan*]

Āhum odından iy nigâr sakın / İrmesün küyuña şerâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*). [*ahum odından*]

ahum okından: Ahımın oku.

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkaṇuñı / **Ahum okından** neden sen böyle bî-bâk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [*ahum okından,]*

āhum yili: *Āh rüzgârı.*

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvâc başdan aşdı / **Āhum yili** eselden āh ol bihāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*āhum yili,]*

Āhum yili dil zevrakımı bâda virür āh / İy dîde kerem eyle de derya gibi düşme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*āhum yili,]*

Gülşende diñ ol serv-i hırāmāna salınsun / **Āhum yiline** karşı ko her yana salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*āhum yiline,]*

āhuñ odından: *Ah ateşi.*

İy göñül **āhuñ odından** nüh felek yanmak neden / İy gözüm eşküñle ‘ālem kana boyanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*āhuñ odından, -ndan]*

āhū-yı çîn: *Çin gazâli, ceylanı.*

İy Muhibbî bü-yı zülfini iletse ger şabā / Nāfesini dōke yire reşk ile **āhū-yı Çîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [*āhū-yı çîn,]*

Gözüne beñzemez **āhū-yı Çîn’de** / Ne Çîn’de belki rüy-yı zemînde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*). [*āhū-yı çîn’de, -’de]*

‘Aceb mi gördüm anı sünbül otlar / Gözini beñzedem **āhū-yı Çîn’e** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6*). [*āhū-yı çîn’e, -’e]*

aḥvāl: *"hal, durum, vaziyet" kelimelerini karşılayan çokluk bildiren kelime.*

Küyuña vardum nigārā āh u feryād eyledüm / Olmaduñ hergiz benüm **aḥvālūme** āgāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [*aḥvālūme, -üm, -e]*

Gözlerüm yaşıyla tahrîr eylesem **aḥvālūmi** / Zerd-i rüyüm rîğ ider toprağın ol mektüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5*). [*aḥvālūmi, -(ü)m, -i]*

İy Muhibbî işidüp **aḥvālūmi** çübān-ı ‘ışk / Eyledi baña vaşıyyet cāme-i peşmînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 5*). [*aḥvālūmi, -(ü)m, -i]*

İy Muhibbî ola kim yārun bile **aḥvālūni** / Bir bir eyle şî’r içinde ḥālūñi eş‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [*aḥvālūñi, -üñ, -i]*

Ancak **aḥvālūmi** bilsün benüm [ol] zülf-i nigār / Dil-i divāneyi zencîr ile zünnāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*aḥvālūmi, -(ü)m, -i]*

Kendü ḥālün fikr kıl ko gayrılar **aḥvālîni** / İy Muhibbî sen sen ol bir kimseye lâğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [*aḥvālîni, -ini]*

Her kaçan takrîr idem ‘ibret-nümā **aḥvālūmi** / Halk-ı ‘ālem gaş[y] olup derd-ile bağrın taglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 3*). [*aḥvālūmi, -(ü)m, -i]*

İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil **aḥvālîni** / Okımasa defterin almasa ol maḥzûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*aḥvālîni, -ini*]

ak: (*Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için*) *Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.*

‘İşkuma gözüm yaşı Muhibbî nişânedür / Hûn-âba dönüp **akduğı** her sū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [*akduğı, -duğ, -ı*]

ak: *Beyaz.*

İctinâb eyle sakın şerr itme fikrûñ ḥayr ola / ‘Aql virdi Ḥaḳ saña **akı** karadan seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*akı, -ı*]

ak: *Akmak, (gözyaşı) dökmek.*

Kimse ol serv-i sehîden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı **akup** hûn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*akup, -up*]

Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yûsuf-cemâl / Gözlerümden cûlar **akup** Nîl ü Ceyḥûn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*akup, -up*]

Olmadum teskîne kâdir gözden **akan** âba ben / Ḥasret oldum gîceler tâ şubḥ olunca ḥvâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*akan, -an*]

Ḳıyâmet kâmet olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko **aksun** cûy-ı âb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*aksun, -sun*]

Çağlayup yaşum **akar** yâruñ cemâlin görmege / Su gibi bir ‘âşık-ı dîdâr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [*akar, -ar*]

Şerḥa şerḥa ideli ğamzeñ dili oldı zebûn / Dîdeler râh eyleyüp durmaz **akar** san cûy-ı hûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*akar, -ar*]

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan ḥaberdâr olmaya / Hûn-ı dil **aksun** bu çeşm-i hûn-feşânuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*aksun, -sun*]

Degül mi gün gibi rûşen Muhibbî ‘ışk saklanmaz / **Akar** bu gözlerüñ yaşı kılursun nâle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*akar, -ar*]

Pür ḥarâret cân u dil ğâyet zebûn oldum zebûn / Gözlerümden ol sebeddendür **akar** deryâ-yı hûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*akar, -ar*]

Dür dişi fikri ile yaşımı seylâb idüben / **Akıdup** her tarafa varayım ummâna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*akıdup, --ıd, --up*]

Yürek pür âteş-i ḥasret **akar** hûn-ı ciger gözden / Didiler ‘ayn-ı cârîdür bu çeşm-i hûn-feşânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [*akar, -ar*]

Akıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarâreti / Bu remzi yûri fehm idesin sor gülâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*akıtdı, -it, -dı*]

Muhibbî gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / Karâr itmez **akar** turmaz görenler dir ne kandur bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [akar, -ar]

Gözleri yaşı Muhibbî'nün **akar** cular olup / Yüz sür ol serv-i sehî kürk-ile reftâra be-gû (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2756, Beyit 5*). [akar, -ar]

Gözüm yaşı benüm serv-i revânum / **Akar** küyünda olmuş âb-ı Āmû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit
3*). [akar, -ar]

Şâf itmeyince kalbün girmez elüne maṭlûb / Su gibi şâf-dil ol **ak** [sen] ol dîdâra karşı (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2782, Beyit 3*). [ak,]

Gerdünlayın iki taş sîne döger Muhibbî / **Akdukda** eşk-i çeşmüm küyında yâra karşı (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2784, Beyit 5*). [akdukda, -duk, -da]

Meclis-i ğamda **akdı** hûn-ı ciger / Oldı fırkat-ile dil kebâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 3*).
[akdı, -dı]

Serv kıddi hevesi komadı gönlümde karar / Gözlerüm yaşı gibi turmaz **akar** her sūya (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2807, Beyit 2*). [akar, -ar]

Baksa Muhibbî yüzüne **akar** gözi yaşı / Gün yüzine nezzâre iden kişi ya n'ola (*Muhibbî Divanı , Gazel
2857, Beyit 5*). [akar, -ar]

Akar bu gözlerüm yaşına mânend / Meriç'dür birisi birisi Tunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*).
[akar, -ar]

Ḥasret oldum su gibi ben görmege dîdârûnı / Ol sebebden **akaram** yaşum döküp daşdan daşa (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [akaram, -ar, -am]

Dil âteşine ğarķ iken **akar** gözüm yaşı / Kim gördi cem' oldugı nâr-ıla âb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel
2925, Beyit 2*). [akar, -ar]

Gözinden hûn **akıtdı** bu Muhibbî / İdüp sen serv yaşı revâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*).
[akıtdı, -ıt, -dı]

Ser-i 'uşşâkı eşk üzre görenler / **Akan** cularda beñzedür ḥabâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*).
[akan, -an]

Bagrumda çıkdı başlar gözümnden **akdı** yaşlar / Bir çâre bulımadum âh bu eşk-i cüybâra (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2963, Beyit 4*). [akdı, -dı]

Revġan-ı dil **akduġınca** aġlaram ben zâr zâr / Gerdişine añladum revġan gerek dölâbda (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2980, Beyit 4*). [akduġınca, -duġ, -ınca]

Didüm serv-i sehî gibi salınsun ḥüsn bâġında / Koñ **aksun** gözlerüm yaşı benüm her dem ayagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [aksun, -sun]

Gözüm yaş[ı] **akup** artar sanasın cüy-ı Nîl oldı / N'içün ol Yūsuf-ı Mısrî varup görmez bulagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [akup, -up]

Gözleri yaş[ı] **akar** her sū olur âb-ı revân / Dil virelden bu Muhibbî serv-ķad bālâlara (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 3000, Beyit 5*). [akar, -ar]

Ḥasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i hırām / **Akdi** cular her yaña bu dīde-i hūn-bārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*akdi, -dı*]

ak it: *Temizlemek, arındırmak.*

Göñül virme cihāna yüz [üñ] **ak it** / Aña meyl eyleyen olur kara rü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [*ak it,]*

akabaşla: *Akmak, (gözyaşı) dökmek.*

İy Muhibbī götürürse yār zülfinden niķāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına **akabaşlaya** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*akabaşlaya, -ya*]

akan: *Akmak, (gözyaşı) dökmek.*

‘Ācizem teskīn olunmaz gözden **akan** ābdan / Korkaram ide zarar kūyına ol seylābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [*akan,]*

Yanardum āteş-i hicre ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden **akan** su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*). [*akan,]*

akar: *Akmak, (gözyaşı) dökmek.*

Gözümden **akar-iken** Nīl ü Ceyhūn / ‘Aceb budur ki gönlüm yana teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 4*). [*akar-iken, --iken*]

akar su: *Akarsu.*

Göz yaşı firākuñla **akar su** gibi her dem / Ḥāk itme beni iy şeh-i hūbānum unıtma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*akar su,]*

akar su: *Akar su, Çabucak geçen ömür (ömr-i müsta'cel).*

Bir **akar su** hūblık dünyā degüldür ber-ķarār / Pādişehler mülke hūblar hūsne mağrūr olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [*akar su,]*

‘ākıbet: *Bir şeyin sonu, nihayet, netice, sonuç. II En sonunda.*

İy göñül başdan beni sen çıkarursın ‘**ākıbet** / Bu tarīķ-ı ‘ışķda olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [*‘ākıbet,]*

Kime şir ü şeker virseñ dökersin ‘**ākıbet** kanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler Ehremensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*‘ākıbet,]*

Ḥāşılı bu hırmen içre derd ü miñnet ‘**ākıbet** / Naķd-i ‘ömrin harc ider yār-ı vefādār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*‘ākıbet,]*

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp ğamz okların / ‘**Ākıbet** kıldı benüm ƙalbümde cā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [‘*ākıbet,*]

‘İşğ yolında şabır iden rence / İrişür ‘**ākıbet** [ol] ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [‘*ākıbet,*]

Geldi ‘işkuñ eyledi sinemde cānı sūhte / ‘**Ākıbet** kıldı ser-ā-ser bu cihanı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [‘*ākıbet,*]

akıd: *Akmak, (gözyaşı) dökmek.*

Görinen serv-i sehī-veş ƙadı dil-cūdūr bu / **Akıdan** gözlerümün yaşını āh odur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*akıdan, -an*]

Görelī serv-i revānuñ **akıdur** eşk-i revān / Ol sebebden bitiserdür ƙabrüm üzre erğuvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [*akıdur, -(u)r*]

akık: *"Akik" Maruf kıymetli kırmızı taş.*

Ol leb mi yāhū müldür yāhūd şārāb-ı kevşer / Yākūt ya ‘**akık** ü ya la‘l yāhū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [‘*akık,*]

akıl: *Akı.*

Bu ne ‘ibret bu ne hıkmētdür ‘**akıllar** ƙāk olur / Ğıce vü gündüz semā‘ eyler bu ƙarh-ı heftümīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [‘*akıllar,*]

Kim didi saña saçuñ ğāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte kılup ‘**aklı** perīşān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [‘*aklı, -ı*]

Her ƙaçan ‘arz ide ‘uşşāƙa hūsni nūrını / Her birisi ğaşy olup hūş-ıla ‘**akıldan** gide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [‘*akıldan, -dan*]

akıl: *Akıllı.*

Derdüñi devā bildi ƙabül itdi Muhibbî / Bu re‘yi kılur kimse mi var ‘**akıl** içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [‘*akıl,*]

ākıl iseñ: *Akıllı.*

İy Muhibbî ‘**ākıl iseñ** kıl melāmet ihtiyār / İtmedi tekmlī ‘ışƙı kimse ad u san ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5*). [‘*ākıl iseñ,*]

Dōst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük ‘ayān / Dōst olma sen de ger ‘**ākıl iseñ** dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [‘*ākıl iseñ,*]

ākılān: *Arif olanlar, akıl olanlar.*

Çırr olma hüsn bünyādına ol āb üzeredür / Bir haberdür ‘**ākılāna** diñle ben dīvāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [‘ākılāna, -a]

‘ākılāna degül: Akıllıca değil.

Degül dünyāyı termīm ‘ākılāna / Ola çün āhiri anuñ hārābe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 4*). [‘ākılāna degül,]

akın eyledi: Yabancı bir ülkeyle ganimet için savaşmak üzere gitmek.

‘Aceb mi kişver-i göñlüm hārāba varsa gün günden / Niçe kez eyledi eyler aña ğam leşkeri akın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [akın eyledi, -di]

akın itdiler: Saldırmak, savaşmak uğruna bir milletin üzerine gitmek.

Bir yaña derd ü belā bir yañadan ğam leşkeri / Virdiler dil şehrinde yagmaya itdiler akın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [akın itdiler, -di, -ler]

akıt: Akmak, (gözyaşı) dökmek.

Çünkü gördüm bir nazar ol serv-kađ meh-rüyı ben / İki gözümde revān itdüm **akıtdum** cūyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [akıtdum, -dum]

Gele iy Yūsuf-ı Mısrı göñül tahtında sultān ol / İki yirden **akıtdum** Nıl’i gözüm mācerāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [akıtdum, -dum]

Añ günāhuñı **akıt** göz yaşını şubha degin / Beñzesün bahra Muhibbī yaşuñı şür eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 8*). [akıt,]

‘akl: Akıl.

Esürüñdür eger ‘**akl** u eger dil / Ğulāmuñdur eger cān u ve ger ten (*Muhibbī Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [‘akl,]

İctināb eyle sakın şerr itme fikrūñ hayr ola / ‘**Akl** virdi Hāğ saña akı karadan seçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [‘akl,]

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine / Nesi var kosun nizā’ı ‘**akl** çıksun aradan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [‘akl,]

Muhibbī yüzüñi gördi ferāmūş eyledi ‘**aqlın** / Ayaguñā nişār itdi güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [‘aqlın, -in]

Göñlümi dīvāne kıldı āh ol ğsü diyen / ‘**Aqlumı** tārāca virdi ‘arız-ı gül-bü diyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [‘aqlumı, -um, -ı]

Nazar kıldı baña bir çeşmi āhü / Bu cān u dil didiler ‘**akla** yā hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*). [‘akla, -a]

‘akl issi: Akıl sahibi.

Muhibbî ‘ışk-ıla dīvāne oldı / Yanında görünür ‘a**kl issi** mecnûn (Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 5). [‘a**kl issi**,]

‘akl u fehm: Akıl ve anlama.

Metn-i hüsne yâ yazılmış iy Muhibbî hâşiye / Kim bunun fehminden ‘âciz ‘a**kl u fehm** ü hurredân (Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5). [‘a**kl u fehm**,]

‘akl u hüş: Akıl ve anlayış.

Okudı hatıtuñ füsün kalmadı dilde ‘a**kl u hüş** / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2). [‘a**kl u hüş**,]

‘akl u şabri: Akıl ve sabır.

Ger niqâbın keşf idüp hübân görine hem çü mâh / Gâret olur ‘a**kl u şabri** kim aña ide nigâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1). [‘a**kl u şabri**, -ı]

‘İşk mıdur ‘a**kl u şabrum** küllî yagma eyleyen / ‘İşk mıdur ben garîbi zâr u şeydâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1). [‘a**kl u şabrum**,]

‘aklı gidüp: Aklı gidip gelmek. Akılını kaybedip, şaşırıp sonra kendine gelmek.

Her kim ki göre iy perî nâgâh cemâlünü / ‘A**klı gidüp** gaşy ola ol lahza bayıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3). [‘a**klı gidüp**,]

‘aklı hurde-bîn: En ufak şeyleri bile idrak edip (görebilen) akıl.

Degme kes fehm eylemez şi‘r-i ha**kı**kî lezzetin / Zevküne irmez bunun illâ ki ‘a**klı hurde-bîn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 6). [‘a**klı hurde-bîn**,]

Hüsünü idrâkinde ‘âciz çeşm-i erbâb-ı nazar / Kâşır olmışdur kemâlâtuñda ‘a**klı hurde-bîn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 2). [‘a**klı hurde-bîn**,]

‘aklı şaşa: Hayrete düşmek, kendini kaybetmek.

Bu Muhibbî söyledi pür-nükte bir şîrîn gazel / Her kim anuñ fikr ide ma‘nâsını ‘a**klı şaşa** (Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7). [‘a**klı şaşa**,]

‘aklı yok: Akıl olmaması.

‘A**klı yok** dīvāne dil bilmezse kuyuñ hizmetin / Döstum ‘ayb eyleme teklîf yok meczüb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4). [‘a**klı yok**,]

'akl-ıla dilden: Akıl ile gönül.

Mest-i 'ışkâm olalıdan **'akl-ıla dilden berî** / Leblerüñ şevkı ile mey-ğör dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*'akl-ıla dilden, -den*]

'akl-ıla gönlüm: Akıl ile gönlü.

Sen itdüñ hüsünü evvel nümüde / Kılup bu **'akl-ıla gönlüm** rübüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [*'akl-ıla gönlüm, -m*]

'aklum gitdi: Akılım kaybetmek, delirmek.

Sine dâğ u dil helāk ü dide oldı ğarğ-ı hün / Gitdi **'aklum** kalmadı şimden girü şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*'aklum gitdi,]*

'Aceb hālüm n'ola bir dağı görsem / Gidüp kalmadı **'aklum** bir görende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3*). [*'aklum gidüp, -üp*]

Leylî zülfüñsüz Muhibbî oldı Mecnün'dan beter / Gitdi **'aklum** şabrum iy zülf-i siyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [*'aklum gitdi, -di*]

'akluñ meşrebin: Akılın mizacı.

Gitdi **'akluñ** bilmedi Mecnün-ı şeydā meşrebin / Añladı ancak hemān dünyāda rüsvā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*'akluñ meşrebin, -in-n*]

'akluñ mihengi: Akılın mihenk taşı.

Her kişiyi söyledür **'akluñ mihengi** bādedür / 'Ahd ü peymān gözleyen alsun haber peymāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*'akluñ mihengi,]*

akmak ile: Akmakla.

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mā dükene / Sanmañuz **akmak ile** bir yaña deryā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*akmak ile,]*

akrân: Denk, eş, benzer.

Şi'r içinde Muhibbî **akrānuñ** / Var-ısa sunsun el sunam niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*akrānuñ, -uñ*]

'aks: Akis, yansıma.

Her şadānuñ **'aksi** kim zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür küh içinde nāle-i Ferhād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [*'aksi, -i*]

akşam irişdi: Akşam olmak.

Gitdi şubh **akşam irişdi** oldı gönlüm b-şarr / Görmedin gün yüzünü pes n'ola hlm böyle ya (*Muhibb Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [*akşam irişdi, -di*]

'aks-i ceml-i ryun: Yüzünün güzelliğinin yansıması.

Her yaa bakam görürem ben hyln / **'Aks-i ceml-i ryun** iy lu 'betn-ı şn (*Muhibb Divanı , Gazel 2524, Beyit 3*). [*'aks-i ceml-i ryun, --un-un*]

'aksi düşmişdür: Yansmak.

şöyle zeyn oldı şçeklerle bugün şahr v bğ / **'Aksi düşmişdür** gören dir çarh-ı mndur yine (*Muhibb Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [*'aksi düşmişdür, -mişdür*]

al: Almak.

Yr **alsun** destine zülfini şevgn eylesün / Top idüp 'ışk ehli de başını gltn eylesün (*Muhibb Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*alsun, -sun*]

Dery-y eşe daldum b-had cevhir **aldum** / Dökülen ayaguna dürr ile gevher olsun (*Muhibb Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [*aldum, -dum*]

Şblm olmadı dny cemlin başa 'arz itdi / Didi birkaç glem yüze beni **al** şnki ergensin (*Muhibb Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*al,]*

Süzüp şeşmn ldrdn yine kyunda 'uřřķ / Doknsun destne br kanından **al** kna yakın (*Muhibb Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*al,]*

Döner cefya başlar sora olur peşmn / Mihr  vefy evvel idüp **alur** gönüller (*Muhibb Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [*alur,]*

Eline hnçer **almışdur** dem--dem şaşd[1] kan itmek / Ko döksün kanm gmze içerse nş-ı cn olsun (*Muhibb Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*almışdur, -mişdur*]

Muhibb cn viren dirler lebinden bse **alurmış** / Nedür bir cn eger bi cn virürem tek hemn olsun (*Muhibb Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*alurmış, -urmış*]

Naķd-i cna **aldı** hr dilberün bir bsesin / Ass itdi bu Muhibb döştlar sanma ziyn (*Muhibb Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*aldı, -d*]

Demidür bir naşar it mürde dile cn yürisün / Ele şevgn-ı ser-i zülfi **alup** gelse nigr (*Muhibb Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*alup, -up*]

Hbd yr bulup fuşat-ıla bsesin **al** / Uyanup hşma gelürse koma inkr etegin (*Muhibb Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*al,]*

Derd  mişnet ancak olursa 'aceb mi hşlun / şn liv-y gmdan **aldn** iy gönül tmr sen (*Muhibb Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [*aldn, -du, -n*]

Cân u dil **alduñ** baña bir büse ikrâr eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek hiç kişi ikrârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [*alduñ, -du, -ñ*]

Alup bir cür‘a nüş itdüm ezel cām-ı maħabbetden / Bulına rüz-ı maħşerde daħı başda ħumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*alup, -up*]

Gırev kıl ħırkañı **al** cām-ı bāde / Dilüñden gitmesün her laħzada Hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [*al,]*

Ĥvāb-ı ġafletde iken var **alagör** büsesini / Uyanup ħışma gele sen daħı inkār be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*alagör, -agör*]

Medyün idüm bu cānı getürdüm kapuña **al** / Ĥayli dem idi muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*al,]*

Gözüm gevherlerin her dem **alur** göñlüm ayasına / Diler ĩşār ide varup nigāruñ ħāk-i pāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*alur, -ur*]

Murāduñ cān-ısa **al** kim ben andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü ħahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*al,]*

Arayup dildārı dil **ala** ‘aşā demür çarık / Geye anı tā bulınca ‘azm-i ġarb u şarġ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*ala, -a*]

Didiler yaşum görenler kim **alur** etrāfumı / Şehr-i Kostantin’i hoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*alur,]*

Muhibbî rāyegān söz gevherini / Sakın virme bilen **alur** bahāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*). [*alur, -ur*]

Muhibbî ġamzesine dil nişān it / Kaşı yayını dilber **aldı** deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5*). [*aldı, -dı*]

Alur dilüñi al-ıla dutar cefā kılur / Sakın alınma çeşmine bakup alasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [*alur, -(u)r*]

Vaşluñ-ıçun gözlerüm ħarc itdi dünyā mālını / **Alımadum** bī-baħā-y-ıymış anı bu māl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [*alımadum, -ı, -ma, -dum*]

‘İşġ bāzārında gördüm çağurur dellāl-ı ‘ışġ / Kankı ‘āşıkdur gelüp derd **ala** dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [*ala, -a*]

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ benden cevāb / Eyledi cān u dili dīvāne kāküller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*alımazsın, -ımaz, -sın*]

Alup cān naħdini bir büse iħsān / Kılursañ giresin bī-ħad şevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 5*). [*alup, -up*]

Geçmedin ‘ömr-i ‘azīz cid kılam ceħd idüben / Vuşlat el vire **alam** genc-i nihāni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*alam, -a, -m*]

Bī-ġüneħ ‘āşıkları bugün eger ħatlı idesin / Rüz-ı maħşer eline baş[ın] **alup** ser göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*alup, -up*]

Na'lıçeñi görelden kebkiniñ **almak** ister / Sürmek yüz dilerler sermüzeñe sitäre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*almak, -mağ*]

Kaşıs döğünmek için taşlar **alup** ayasına / Mâtem-i Leylî'de döndürdi özin säyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [*alup, -up*]

Virdüm selâm **almadı** Tañrı selâmını / Yürür gurür-ı hüsn-ile aña selâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 4*). [*almadı, -ma, -dı*]

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin bir bir / Eger meyl eyleyüp dilber **alup** daksa kulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [*alup, -up*]

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şāh-ı men / Niçeye dek **alasin** feryād[u] zār u āh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*alasin, -a, -sin*]

Rüstemāne yayını **almış** o çeşm-i gāmze-zen / Her kime dogrutsa lâ-büd qalbini eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*almış, -miş*]

Gideli küh-ı belāya bu Muhibbî dōstlar / **Almadı** yanınca hergiz gāmdan özge zāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*almadı, -madı*]

Saht-rūdur korkaram kim saña hem-ser dirile / **Alma** gel āyine-i hüsnüñe kılma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [*alma, -ma*]

Muhibbî her ne kim virdiyse dünyā / **Alur** aldanma āhir ol hasise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*alur, -(u)r*]

Alma bu dünyā metā'ın virseler bir hābbeye / Giçesin lâ-büd sen andan ol dağı seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*alma, -ma*]

Nağd-i cāna büsesin **aldum** dönüp dilber didi / Döner idüm ben bu kavlümden ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*aldum, -du, -m*]

al: Kırmızı (renk).

Gāh zerd olur yüzüm gāhī gözüm yaşında **al** / Bencileyin kimseniñ hāli digergün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*al,]*

al: Aldatma, düzen, tuzak, hile.

Sürdi yüzüme **āl-ıla** bir kerre yār elin / Kaşşāb sandı kan-ıla görenler nigār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [*āl-ıla, --ıla*]

Geh elā gözler süzüp gāhī çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbî derdmende mekr ü **al** itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*al,]*

Alur dilüñi **al-ıla** dutar cefā kılur / Sakın alınma çeşmine bakup alasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [*al-ıla, --ıla*]

Ehl-i 'iṣkuñ hālını zülfüñ perîṣān eyledi / 'Ārızuñ anları küllî oda yakdı **al-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [*al-ıla, -ıla*]

al: (*koku*) almak.

Tañ mıdur zülfüñe dirsem müṣğ bu / Andan **alur** çün hemîṣe müṣğ bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*alur, -ur*]

al duvak-ıla: *Kırmızı duvakla.*

Gül geldi gülşene çün **al duvak-ıla** / Tâ kim göre bülbül anı yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [*al duvak-ıla, --ıla*]

al ider: *Hile yapmak, oyuna getirmek (kırmızı renginde görünmek).*

Gözi alasına aldanma sakın **al ider** ol / Niçe senüñ gibi şayda iden âhüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*al ider,]*

Çeşmi âfet serv kâmet 'iṣvesi çok dil-firîb / **Al idüp** bu gönlümi al ile alan uṣta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*al idüp,]*

al ile: *Hile ile.*

Çeşmi âfet serv kâmet 'iṣvesi çok dil-firîb / Al idüp bu gönlümi **al ile** alan uṣta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*al ile,]*

al itdi: *Hile yapmak.*

Gâh nârenci geyüp geh câmesin **al itdi** yâr / Odlara yakdı cihâni âh kim bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*al itdi,]*

al kurdugın: *Tuzak kurmak.*

Pâralandı dil işitdi zülfüñe **al kurdugın** / Pâralardum bagrını irse elüm ger şâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [*al kurdugın, -dugın*]

al reng: *Kırmızı renk.*

Târ idüp yaṣuñ Muhibbî eyledüñ çün **al reng** / Vaḳtidür şimden girü kâmetüni çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [*al reng,]*

ālā: *Güzellikler.*

Gözi **alasına** aldanma sakın al ider ol / Niçe senüñ gibi şayda iden âhüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*alasına, -sına*]

Alur dilüni al-ıla dutar cefâ kılır / Sakın alınma çeşmine bakup **alasma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [*alasma, -sına*]

‘alâmet olsun: *Belirti olmak.*

‘Âşıkı evvel öldür dönüp lebünle dirgür / Maşşer güninde iy döst bu bir **‘alâmet olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [*‘alâmet olsun, -sun*]

alasin: *Almak.*

Cân virüp sanma Muhibbî **alasin** bir büseyi / Kimseler hüsni metâ‘ına harîdâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*alasin,]*

alçağ: *Aşağı, değersiz, kıymetsiz.*

Uzatma bugün zulm elini senden **alçaga** / Tâ kim yakaña sunmaya rüz-ı şümâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [*alçaga, -a*]

alçak: *Aşağı, değersiz, kıymetsiz.*

Ol hüme yüksek uçarsa iderem bir gün şikâr / Himmetüm bâzı benüm **alçak** degül şungürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [*alçak,]*

aldan: *Aldanmak, kanmak.*

Göz ucıyla nazar kılma degül çünkü cihân bâkî / Eger dir-ise **aldanma** ser-â-ser tolu mâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [*aldanma, -ma*]

Göz ucıyla nazar kılma degül çünkü cihân bâkî / Eger dir-ise **aldanma** ser-â-ser tolu mâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [*aldanma, -ma*]

Sakın **aldanma** cihân revnağına / Hâl diliyle saña dir rebâb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*aldanma, -ma*]

Didüğüm rāhat olam **aldanmayam** dünyā saña / Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl’am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*aldanmayam, -mayam*]

Cennete **aldanma** zāhid gibi bakma kevsere / İy gönül olduñ bugün çün ‘âşık-ı dīdār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [*aldanma, -ma*]

Muhibbî her ne kim virdiyse dünyā / Alur **aldanma** āhir ol ḥasīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*aldanma, -ma*]

Bu dehrün luḫfına **aldanma** zinhār / Tayanmak ola mı āb-ıla bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*aldanma, -ma*]

Niçe bir **aldanasın** dünyede birkaç nefese / Niçe bir yiltenesin bunca hevā vü hevese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*aldanasın, -a, -sın*]

Yüze güler sakın **aldanma** cihānuñ alına / Hāk ide āhır seni şimdi ider gerçi oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*aldanma, -ma*]

Evvel elüñ[i] dutar soñradan pāy-māl ider / Sakın **aldanma** bu dehrüñ alına olma emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3*). [*aldanma, -ma*]

Sakın **aldanma** bu dünyā çü miñnet şāhbāzıdır / Niçe senüñ gibi yavrı uçurdu āşiyānımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [*aldanma, -ma*]

Olup dil-teşne **aldanma** cihāna / Öürseñ saña virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 3*). [*aldanma, -ma*]

İy Muhibbî kimse güş itmez bilürsin nāleñi / Sakın **aldanma** dise künbed-i devvār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [*aldanma, -ma*]

Gözi alasına **aldanma** sakın al ider ol / Niçe senüñ gibi şayda iden āhüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*aldanma, -ma*]

Sakın **aldanma** dehre pend güş it / Ki pend eydür Süleymān'a karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*aldanma, -ma*]

Aldanma sakın dehr iki yüzlü münāfiķ / Kimseye vefa eylemedi uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [*aldanma, -ma*]

Sakın **aldanma** cihānuñ māl[i] āhır kor seni / Hiç senüñ ile gider bir nesne yok emlakde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [*aldanma, -ma*]

Aldanma iy gül-i nev tayanma rüzigāra / Cevr eyleme iñende gülşende gel hezāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*aldanma, -ma*]

aldayan: Aldatan, kandıran kimseler.

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niçeleri **aldayan** Zāl'am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*aldayan,]*

aldı: Almak.

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp / Düñdār idindi perçemin **aldı** kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*aldı,]*

a'lem: Alim, bilge.

'Işķ 'ilmi çünki tekmiñle irişdi **a'lemem** / Baña şimden girü añmañ 'ālemüñ 'allāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [*a'lemem, -em*]

'ālem: (fāni) dünyā.

İy gönül āhuñ odından nüñ felek yanmak neden / İy gözüm eşküñle **'ālem** kana boyanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*'ālem,]*

‘ālem: *Ālem, dünya.*

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ‘**ālemi** / ‘İşkuñla bir dīvāneyem sen şem‘ ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [‘ālemi, -i]

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefi‘dür ol / İki ‘**ālem** münevverdür anuñ nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [‘ālem,]

Vürür ‘**ālemde** bir kes yok haber yāruñ vefāsından / Velī şekvā şikāyet çok iden cevri ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [‘ālemde, -de]

Bu tarīk-ı ‘ışkda baş terkin ursam tañ midür / Niçeler cān terk ider ‘**ālemde** ad u san için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4*). [‘ālemde, -de]

İster-iseñ ki dilā açılmaya perdeñ senüñ / Sen sen ol açma sakın ‘**ālemde** kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [‘ālemde, -de]

Aç gün yüzüñi cānā ‘**ālem** münevver olsun / Çöz zülfüñi nigārā dünyā mu‘athtar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [‘ālem,]

Sanma ancak bu Muhibbî ‘āşık olmışdur saña / Şad-hezār var ‘āşikuñ ‘**ālemde** şeyh ü şābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [‘ālemde, -de]

Çünkü olduñ bu güzeller haylinüñ ser-‘askeri / ‘**Āleme** hüküm eyle olduñ mīr-i mīrān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [‘āleme, -e]

Ben hemān cān virmedüm ol şüh-ı şehri-āşüb için / Niçeler cān virdiler ‘**ālemde** rüy-ı hūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [‘ālemde, -de]

‘Ömri gel yok yirlere hārc eyleme / Bir beş on gün ‘**ālemüñ** mihmānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 7*). [‘ālemüñ, -üñ]

İsm ü resminden tırāş olmuş Muhibbî ‘**ālemüñ** / Tekyesinde Hālīk’uñ şūrīde ābdālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [‘ālemüñ, -üñ]

Tāc u hırkañ rehn iderdüñ zāhidā humhāneye / Bāde ile añlasañ mey-hörlaruñ sen ‘**ālemin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [‘ālemin, -iñ]

Sırr-ı ‘ışkuñ saklar iken sīnede cānum gibi / Zāhir itdüm ‘**āleme** bu āh u efgān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [‘āleme, -e]

Yazdı hātūñ nāme-i hūsne kaşuñ tuğrā çeker / ‘**Āleme** hüküm ide dirdüm uşbu fermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [‘āleme, -e]

Başuma üşti figānum işidüp ‘**ālem** benim / Göreler hicrān eger bākī kıla hengāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [‘ālem,]

‘İşk ‘ilmi çünki tekmiñle irişdi a‘lemem / Baña şimden girü añmañ ‘**ālemüñ** ‘allāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [‘ālemüñ, -üñ]

Bulınmaz vaşla çün çāre kalup hicr içre bī-çāre / Olup ‘**ālemde** āvāre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [‘ālemde, -de]

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez bañā ‘**ālemde** / Muhibbī kapuña hizmet ider kemter ‘abīd olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 5). [‘ālemde, -de]

Biñ kan içerse ğamzesi şahhā vü ‘āfiye / Başdan kırarsa ‘**ālemi** kimdür dutar elin (Muhibbī Divanı , Gazel 2613, Beyit 3). [‘ālemi, -i]

‘Ālem içre ‘āşıka ölmekden özge yok ‘ilāc / Ölmege cehd eylesün kendine tīmār isteyen (Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 3). [‘ālem,]

Unudıldı Vāmık u ‘**ālemde** Mecnūn kışşası / Olalıdan derd-i ‘ışkum ‘ālem içre dāsītān (Muhibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 2). [‘ālemde, -de]

Yog-ıdı ‘**ālemde** hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış-ıdum bu cihānda ‘ışk-ıla ben dāsītān (Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 1). [‘ālemde, -de]

‘İşk mıdur boynuma takup belā zencirini / Gezdürüp Mecnūnlayın ‘**ālemde** rüsvā eyleyen (Muhibbī Divanı , Gazel 2652, Beyit 2). [‘ālemde, -de]

Āyine gibi kılbinı kim eylemeye şāf / ‘Ālem yüzinde bulmaya ehl-i şāfā yolın (Muhibbī Divanı , Gazel 2655, Beyit 2). [‘ālem,]

Acı yaşlar dök derünuñ ğill ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki sen ‘**ālemde** deryā meşrebin (Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 2). [‘ālemde, -de]

Virmezem dünyālara dilberlerüñ derd ü ğamın / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet ‘**ālemin** (Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 1). [‘ālemin, -iñ]

Gedā-yı küyuñ olmağdur hemān ‘**ālemde** maḫşūdum / Bunı sanma ki ‘**ālemde** Muhib[bī] ‘izz ü cāham ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 7). [‘ālemde, -de]

Gedā-yı küyuñ olmağdur hemān ‘**ālemde** maḫşūdum / Bunı sanma ki ‘**ālemde** Muhib[bī] ‘izz ü cāham ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 7). [‘ālemde, -de]

Ḥacletindendür görünmez sanki Ḥızr’uñ ‘**āleme** / Bilmedi ḥayvān suyn içmiş zülālüñ var-iken (Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 4). [‘āleme, -e]

Döstüm görme teḥi bu ‘āşıkuñ nem-dīdesin / Ser-te-ser ğarç ola ‘**ālem** dōke eşk-i dīdesin (Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 1). [‘ālem,]

Ḥamdü-lillāh ki yine ṭālib-i cānānam ben / Bende-i ‘ışk olalı ‘**āleme** sultānam ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 1). [‘āleme, -e]

Ḥamdü-lillāh ‘āşıkam ‘**ālemde** hoş-ḥālem bugün / Āteş-i ‘ışka yanaldan zer gibi kālām bugün (Muhibbī Divanı , Gazel 2697, Beyit 1). [‘ālemde, -de]

Gül yüzüñ seyr eylesün ‘**ālemde** gülzār isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün lü’lü’-i şehvār isteyen (Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 1). [‘ālemde, -de]

Ġaflet gözini açagör uyan bu ḥvābdan / ‘**Ālem** nümüne çün yiter Efrāsiyāb’dan (Muhibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 1). [‘ālem,]

Şi’r-i pür-süzüñ Muhibbī çünki bir eglencedür / Ḥālī olma bir nefes ‘**ālemde** sen eş’ardan (Muhibbī Divanı , Gazel 2738, Beyit 5). [‘ālemde, -de]

Sevmesün ‘**âlemde** kimse dilber-i ‘ālī-cenāb / İrmeyüp desti añā ‘ışk içre nā-çār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [‘*âlemde, -de*]

Küyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes / Yiter baña bu mertebe ‘**âlemde** nām u neng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [‘*âlemde, -de*]

Meyl itmeye la ‘lūñ var iken bu dil-i ḥasta / Başdan başa ‘**âlem** tolu şehd ü şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [‘*âlem,]*

Her kim ki diler merd ola merdāneler içre / Dünyāya gönül virmesün ‘**âlemde** er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [‘*âlemde, -de*]

Dimāğın ‘**âlemüñ** pür itdi zülfüñ / Ḥiṭā’da var mı böyle müşğ-i āhū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [‘*âlemüñ, -üñ*]

Ya kanı bir gül-i nev-reste-i ter / Münevver ola ‘**âlem** göstere rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*). [‘*âlem,]*

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnem yandı kılsam nāle āh / Dūd-ıla ‘**âlem** tolar çün oda duş ola giyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [‘*âlem,]*

Germ olma şî ‘r ile gel iñen şā‘irem dime / Sıgmaz mısın bu ‘**âleme** birkaç yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [‘*âleme, -e*]

Çāk itdi pīrehen gül ‘**âlem** cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [‘*âlem,]*

Āh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun ‘**âlemde** böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [‘*âlemde, -de*]

Unudıldı Vāmıķ u Ferhād u Mecnūn kışşası / Söylenür ‘**âlemde** kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [‘*âlemde, -de*]

Āh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun ‘**âlemde** böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [‘*âlemde, -de*]

Unudıldı Vāmıķ u Ferhād u Mecnūn kışşası / Söylenür ‘**âlemde** kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [‘*âlemde, -de*]

İy gözüm gitmez ḥayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyiñ ‘**âlemde** sen çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [‘*âlemde, -de*]

‘Ārife ‘**âlemde** bir loķma vü bir ḥırķa yiter / Nāle eyler dönegör iy dil toľabuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [‘*âlemde, -de*]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruḥsāruña / Kim bakar ‘**âlemde** kim var āfitābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [‘*âlemde, -de*]

Şular kim çekdiler ‘**âlemde** renci / İrüşür ol muķarrer ‘ālī gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 6*). [‘*âlemde, -de*]

Āh idersem āteş-ile yana bu çarḥ-ı felek / Ağlasam ġarķ ola ‘**âlem** dīde-i seyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [‘*âlem,]*

Zülfünün büyi 'âlem mu'aştarken bugün / Varmasun şimden girü kimse Hıten'den canibe (Muhıbbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4). ['âlem,]

Yüzün yiter 'âleme hâcet degül ziyâ / Hırşide karşu yakmayanlar şem [ü] meş'ale (Muhıbbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4). ['âleme, -e]

Luft u keremün vār-iken 'âlemde revâcı / Olmaga şehâ böyle dil-âzâr sebep ne (Muhıbbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4). ['âlemde, -de]

Çünkü âb üstindedür gördük binâsı 'âlemün / Sanma muhkem olısar âhır hırâb ol bād-ıla (Muhıbbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4). ['âlemün, -ün]

'Âleme 'uryân geldün bunu fikr itmez misin / Yine âhır gidisersin bir ten-i 'üryân ile (Muhıbbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4). ['âleme, -e]

İrmedüm tuş olmadum 'âlemde hâlât ehline / Bād-ı âhum gönderüp sordum semāvât ehline (Muhıbbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 1). ['âlemde, -de]

Derdümi bilmez ki dermân eyleye baña tabīb / Beñzemez derdüm benüm 'âlemde iller derdine (Muhıbbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2). ['âlemde, -de]

'âlem: Alâmet, nişan, işaret; sancak, bayrak.

Şehâb-ı zülfi n'eylersin gider kıl 'âlemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihân pür âfıtâb olsun (Muhıbbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4). ['âlemi, -i]

Mağabbet mülkine şâham 'âlemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipâham ben (Muhıbbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4). ['âlemdür, -dür]

Şâh-ı 'ışkâm dūd-ı âhum âteşidür hil'tüm / Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde 'âlemdür âh u vâh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3). ['âlemdür, -dür]

'âlem içinde: Dünyada.

Gönlini kim ki bağladı bir saçı sünbüle / Añlamazam ki 'âlem içinde anı güle (Muhıbbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1). ['âlem içinde,]

Kim kabül eyleye derd ü gamı dermânı koya / Sanmañuz 'âlem içinde anı sūd eylemeye (Muhıbbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3). ['âlem içinde,]

Her kim ki gönül bağlaya bir saçı sünbüle / Añlamazam 'âlem içinde anı güle (Muhıbbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1). ['âlem içinde,]

Olur mı ki Muhibbî 'acabâ 'âlem içinde / El vire anuñ sevdüceği gire kucağa (Muhıbbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5). ['âlem içinde,]

'âlem içre: Âlemde, dünyada.

Unudıldı Vâmık u 'âlemde Mecnün kışşası / Olalıdan derd-i 'ışkum 'âlem içre dâsitân (Muhıbbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 2). ['âlem içre,]

Ben oldum gülşen-i küyüñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi hercāyī bu ‘**ālem içre** sensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [‘ālem içre,]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘**ālem içre** hāşılum / Dōstum çün bilmedüñ hālüm benüm pes kim bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [‘ālem içre,]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘**ālem içre** hāşılum / Dōstum çün bilmedüñ hālüm benüm pes kim bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [‘ālem içre,]

Ğam degül ‘āşıklar[un] yoluñda ger cān virseler / Müstedām ol ‘**ālem içre** tek hemān sen çok yaşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [‘ālem içre,]

Lā’übālī ‘āşıkam ben ‘**ālem içre** dōstlar / Beñzedürler kanda görinsem beni dīvāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [‘ālem içre,]

‘Āşık-ı dil-ħasteler kılmazdı mihrini taleb / ‘**Ālem içre** mäh-rūlar ger cefākār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2818, Beyit 3*). [‘ālem içre,]

Kim bilürdi ‘**ālem içre** ‘ışkını pervānenüñ / Bāl ü per niye yakardı dünyede nār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [‘ālem içre,]

‘ālem itdi: Bayrak etmek.

Eşkül sipehin çekdi vü āhın ‘**ālem itdi** / Zabt itdi gönül memleketin derün-ıla bīrūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [‘ālem itdi, -di]

Sultān-ı ğama göz yaşı çün leşker olupdur / Baş üzre çeküp āhını zerrīn ‘**ālem itsün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [‘ālem itsün, -sün]

‘ālem olsun: Bayrak olmak; alamet, işaret, sembol olmak.

Sīneñ döğicek āh Muhibbī koma elden / ‘Uşşāk ara şu ‘le-i āhuñ ‘**ālem olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 5*). [‘ālem olsun, -sun]

‘ālem-ārā: Dünyayı süsleyen.

Gözlerümden gel nihān itme nigārā gün yüzüñ / Rüşen ider ‘ālemi çün ‘**ālem-ārāsın** bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [‘ālem-ārāsın, -sın]

‘ālem-dīde: Alemin gözü.

Ħāk-i pāyinden eşer bulduñ mı iy bād-ı şabā / Niçe yıllardur eser durmaz bir ‘**ālem-dīdesin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [‘ālem-dīdesin, -sin]

‘ālemi: Ālem, dünya.

Egerçi sūz-ı eṣ'āruñ Muḥibbī 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāhib-i 'izz ü celālam ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 5). ['ālemi,]

Egerçi sūz-ı eṣ'āruñ Muḥibbī 'ālemi yakdı / Ğurūr-ıla sakın dime ki bir şāhib-kemālam ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 5). ['ālemi,]

Gözlerümden gel nihān itme nigārā gün yüzün / Rüşen ider 'ālemi çün 'ālem-ārāsın bugün (Muhibbī Divanı , Gazel 2541, Beyit 4). ['ālemi,]

Sakın āh itme Muḥibbī 'ālemi anı yakar / Şu'leler kim zāhir olur sīne-i tennūrdan (Muhibbī Divanı , Gazel 2587, Beyit 6). ['ālemi,]

'Ālemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yok senden artuk yā İlähe'l- 'ālemīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2598, Beyit 5). ['ālemi,]

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / 'Ālemi teşhīr için san na'l saldı āteşe (Muhibbī Divanı , Gazel 2826, Beyit 2). ['ālemi,]

Bir nev'-ile bende çeker çeşmi 'āşıkı / Şişeyle ider 'ālemi cādū girih girih (Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 3). ['ālemi,]

Gün yüzünden 'ālemi cānā münevver eyleyen / Bu Muḥibbī ruḥlarıña gün dimiş alnuña māh (Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 5). ['ālemi,]

'Ālemi geşt eyledüm bir yār-ı şādık görmedüm / 'Uzlet itsem ḥalkdan düşsem ne tañ tehālara (Muhibbī Divanı , Gazel 3000, Beyit 4). ['ālemi,]

'ālemi tutar: Her tarafa yayılmak, dünyayı kaplamak.

Yakdum cihānı bu dil-i āteş-feşān-ıla / Āh eyledükçe 'ālemi tutar duḥān-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 1). ['ālemi tutar,]

Ser-ā-ser 'ālemi tutsun gözün yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 2). ['ālemi tutsun, -sun]

'ālemün dimāğı: Alemin aklı, fikri.

Dimāğı 'ālemün oldı mu 'aṭṭar / Şabā zülfeynin anuñ darayınca (Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 5). ['ālemün dimāğı,]

'ālī gence: Değerli hazine.

Şular kim çekdiler 'ālemde renci / İrüşür ol muḥarrer 'ālī gence (Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 6). ['ālī gence,]

'ālī gibi: Hz. Ali gibi.

Atı önince yürüyüben Ḳanber'i olam / Binse o yār çünki 'Ālī gibi Düldül'e (Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 5). ['ālī gibi,]

‘ālī nazar: *Yüksek nazar.*

Uşbu dehrüñ nev-‘arūs-ı hüsne alınmaya / Bakıcak ‘ālī nazar bir köhne Zāl’ı n’eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [‘ālī nazar,]

‘ālī-cenāb: *Haysiyetli, şerefli, yüksek ruhlu, düşmanına bile iyilik edecek yaratılıştta olan (kimse).*

Muhibbî pâdişāh-ı dehr-iken āh / Özin kul itdi ol ‘ālī-cenāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 7*). [‘ālī-cenāba, -a]

‘ālim olanlara: *İlim sahibi kimse.*

Sordum rumüz-ı ‘ışkuñı ‘ālim olanlara / Hāll itmedi birisi sü’ālüm kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5*). [‘ālim olanlara, -lara]

alın: *Tutulmak, kapılmak.*

Uşbu dehrüñ nev-‘arūs-ı hüsne alınmaya / Bakıcak ‘ālī nazar bir köhne Zāl’ı n’eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [alınmaya, -ma, -ya]

Alur dilüñi al-ıla dutar cefā kılır / Sakın alınma çeşmine bakup alasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [alınma, -ma]

allāh: *Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Hudâ.*

Ben sefer bî-ihtiyār itdüm diyār-ı ğurbete / Dōstüm ısarladum göñlüm saña Allāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [allāh-ıla, --ıla]

allāh allāh çekelüm: *Allah Allah demek.*

Çekelüm Allāh Allāh ceş-i İslām / Varalum Hāğ müyesser ide Rīm’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 3*). [allāh allāh çekelüm, -elüm]

‘allāme: *Çok ālim, çok bilgili, her şeyi bilen, her ilimde üstat olan kimse.*

‘İşk ‘ilmi çünki tekmile irişdi a’lemem / Baña şimden girü añañ ‘ālemüñ ‘allāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [‘allāmesin, -s, -in]

Esrār-ı ‘ışkı bilmedi ‘allāmeler dağı / Bu müşkilātu hāll idemezler kitābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [‘allāmeler, -ler]

alın: *Alın.*

Göster yüzüñi **alnuñi** şems ü kamer olsun / Tamsun lebüñüñ yarı deñizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*alnuñi, -uñi*]

Gün yüzüñ-ile kamer **alnuñi** görüp dil didi / Bir yire cem ‘ olduğın kim gördüğü var mihr ü mäh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 4*). [*alnuñi, -uñi*]

Ĥançer-i dest-i sitemle beni ħurbān idicek / Bārī ol vaĥt sür sen **alnuña** bu kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*alnuña, -(u)ñ, -a*]

Öykinürmiş yüzüñe gün **alnuña** cānā kamer / Bilmediler ĥaddini gelür zevāli n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [*alnuña, -(u)ñ, -a*]

Ķamer **alnuña** kim dir gün yüzüñe / Seĥābı beñzedür ol āfitāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3*). [*alnuña, -(u)ñ, -a*]

Gün yüzüñden ‘ālemi cānā münevver eyleyen / Bu Muĥibbî ruĥlarıña gün dimiş **alnuña** mäh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*alnuña, -(u)ñ, -a*]

ālūde: *Bulaşmış, karışmış, karışık.*

Āb-ı ‘ışķuñla ezelden topragum **ālūdedür** / Beñzedürsin ĥiç revā mıdur beni bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [*ālūdedür, -dür*]

ālūde ola: *Bulaşmış, kirlenmiş olmak.*

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil / Ĥayfdur pāk dili levş ile **ālūde ola** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*ālūde ola, -a*]

ālūde olsun: *Dolu olmak.*

İç cür‘ayı dök başuma zīrā ki ben mestāneyem / **Ālūde olsun** cām ile [ĥiç] bakmasun şemīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*ālūde olsun, -sun*]

ālūde-i ĥün eyleme: *Kana bulanmış etmek; kana bulaştırmak.*

Bir ‘işve yiter arada ger cān ise maĥşūd / **Ālūde-i ĥün eyleme** gel sā‘id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [*ālūde-i ĥün eyleme, -me*]

ālūde-i peşmīneme: *Karışmış hırka.*

Her yañadan saçılan cür‘a dökilür başuma / Bakmasun kim lā diye **ālūde-i peşmīneme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*ālūde-i peşmīneme, -me*]

ālūde-mey kılsam: *Şarap içinde koymak.*

Hırkâmı **ālūde-mey kılsam** beni ‘ayb eylemeñ / Bir kadeh mey rehline göndermişem destârı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [*ālūde-mey kılsam, -sam*]

‘ām: Genel, halk, umum, herkes, avam, sıradan.

‘Ām iken hırşîd-veş lutfuñ cihāna nürdan / Saklanursın yâ nedendür bu dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [*‘ām,]*

amān bilmez: Bağışlamayan, affetmeyen; korkusuz.

Amān bilmez bu dünya bî-amāndur / İçer kanını halkuñ kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 2*). [*amān bilmez,]*

amān virmedi: Canını bağışlamak, öldürmemek, merhamet etmek.

Nāvek-i tîr-i kaža mı ki ‘aceb şol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [*amān virmedi, -medi*]

amān virmegil: Canını bağışlamamak, öldürmek, merhamet etmemek.

Tîründen eger kaçura sîne Muhibbî ger / Kâtlî helâl ola aña virmegil amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*amān virmegil, -gil*]

amān virmeğe: Fırsat vermemek.

Ġamze tîz geçe virmeğe bir lahza amān / Sîneñi karşısına ger seng ü pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [*amān virmeğe,]*

amān virmez: Rahat bırakmamak II nefes aldurmamak.

Virmez amān ğamzeleri tîğ alup ele / Kimdür ki söyleşe bugün ol bî-amān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2*). [*amān virmez,]*

Amān virmez baña cellād ğamzeñ / Komaz bakmaga yüzüñe toyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 2*). [*amān virmez,]*

‘amel: Amel, iş, hareket, davranış, dinî emirleri yerine getirme.

Şerr eyleme kim yazmaya tâ deftere kâtib / Cehd eyle ki her n’eyler-iseñ hayr ‘amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*‘amel,]*

Yarın ki şālîhân ‘amel ‘arzın ideler / Şādān olup cennete her biri tuta rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*‘amel,]*

Ger hūlda müsteħaķ ‘**ameliyle** ölürse āh / Derdā dirīg bende bulunmaz meger günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*‘ameliyle, -i, -y, -le*]

ammā: "Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Gerçi isterdüm vefā **ammā** ider cevri ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ hürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*ammā,]*

İy gönül sevdā-yı ‘ışkıyla anuñ efgendesin / Pādişāh-ı dehrsın ma ‘nīde **ammā** bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*ammā,]*

Söylemez cānān Muhibbî līk **ammā** dir hayāl / Şubħa dek eyler benümle şad hezārān güft ü gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*ammā,]*

ammā ki: Ama, ne var ki.

Şīvesi çok mihrî yok **ammā ki** diller almada / Bu cihān içinde kim mekkār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*ammā ki,]*

Sundum hezār ‘aciz-ile dildāra zār elin / **Ammā ki** baña virmedi bir kerre yār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [*ammā ki,]*

Dir vefā kılam baña **ammā ki** durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok nā-mihribānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*ammā ki,]*

añ: Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Añalı hattuñ gubārın olmışam hayrānı ben / Terk kıldum ‘ışkuñuñ yolında ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*añalı, -alı*]

Hayr-ıla ‘ādet-durur her kişi añar mürdesin / Çünkü öldürdün Muhibbî’yi gel **añ** düşünām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*añ,]*

Hayr-ıla ‘ādet-durur her kişi **añar** mürdesin / Çünkü öldürdün Muhibbî’yi gel añ düşünām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*añar, -ar*]

Muhibbî agla **añ** yüzüñ karasın / Günāhuñ ‘afv ide ol şāh-ı şāhān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 6*). [*añ,]*

Añ günāhuñı Muhibbî gıceler / Eksük itme gözüñden āb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*). [*añ,]*

La ‘l-i lebūñi tekrār şī ‘rümde **añdum** iy yār / Şekkerde kıymet artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*añdum, -dum*]

Gehī cevri ü cefā gāhī sitemden / **Añarsın** gönderen her laħza sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [*añarsın, -ar, -sın*]

Muhibbî ‘āşık-ı dīdār-çün olduñ saña devletdür / Yanuñda **añmasun** zāhid kişi hūr u cinān kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [*añmasun, -ma, -sun*]

Melâmet eyleme zâhid ko **añma** ‘âr u nâmûsı / Düşelden ‘ışka ben geçdüm vakâr u i‘tibârundan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [*añma, -ma*]

Her kaçan âh eyleyüp **añsam** firâkuñ aglasam / Âhum eflâki yaka ğarķ ola yaşuma zemîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*añsam, -sa, -m*]

‘İşk ‘ilmi çünki tekmlê irişdi a‘lemem / Baña şimden girü **añmañ** ‘âlemüñ ‘allâmesin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2591, Beyit 4*). [*añmañ, -ma, -ñ*]

Niçe yıllardur yatur küyünda **añmaz** bendesin / Pâdişâh-ı dehr añmazsa ne tañ efgendesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*añmaz, -maz*]

Niçe yıllardur yatur küyünda añmaz bendesin / Pâdişâh-ı dehr **añmazsa** ne tañ efgendesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*añmazsa, -maz, -sa*]

Bu Muhibbî cân virüp küyünda hîç bilinmedi / Pâdişâh-ı dehr **añmazsa** ‘aceb mi bendesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [*añmazsa, -maz, -sa*]

Cemâli şem‘in **añdukça** bu çeşmüm maħv olur küllî / Çü sen pervânesin iy dil dutuşup nâr-ıla eglen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*añdukça, -duk, -ça*]

Olma iy dil añuban ‘işyânuñı sen nâ-ümîd / Umaram ‘afv ide cürmüm **añaram** Ğaffâr‘ı ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*añaram, -ar, -am*]

Olma iy dil **añuban** ‘işyânuñı sen nâ-ümîd / Umaram ‘afv ide cürmüm añaram Ğaffâr‘ı ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*añuban, -uban*]

Zîkr itdi la‘l-i nâbuñ oldı Muhibbî ser-mest / Soñra ğubâr-ı haţtuñ **añdukda** oldı hayrân (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2615, Beyit 5*). [*añdukda, -dukda*]

Ĥâk-i pâyı var-iken bu çeşm-i ĥün-âlüduma / Küĥl için **añmañ** baña herġiz Sıfâhân illerin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*añmañ, -ma, -ñ*]

... / ... **anmak** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 3*). [*anmak, -mak*]

... / ... **anmak** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 4*). [*anmak, -mak*]

... / ... **anmak** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 5*). [*anmak, -mak*]

Dâmânuma yapışdı yine küyuñ itleri / Eski ĥuķûķı **añdı** vü hem âşinâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel
2655, Beyit 4*). [*añdı, -dı*]

İçüp şârâb-ı ‘ışkı ser-mest iken Muhibbî / Ĥaţı-ı ğubârüñ **añdı** mest idi oldı hayrân (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2688, Beyit 5*). [*añdı, -dı*]

Ĥaţı esrârını şî‘rümde anuñçün **añaram** / Her kim okursa anı vâlih ü hayrân olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2723, Beyit 6*). [*añaram, -ar, -am*]

Cevrin **añup** mihrini dilden giderme key sakın / Ol melek-rüya neden bulmak bahâne görmeden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*añup, -up*]

İy Muhibbî lâ‘lin **añup** aglama / Çün zarar eyler şeker tengine su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*).
[*añup, -up*]

Zülf-i müşg-efşân-ıla **añduñ** yine şekker lebin / Lezzet alsa okuyan şi' ründe yâhûd tañ mı bü (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4). [añduñ, -duñ]

Añ günâhuñı akıt göz yaşını şubha degin / Beñzesün bahra Muhibbî yaşuñı şür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8). [añ,]

Zâd-ı ğamdur yidügüm küñ-ı belâ içre müdâm / İy lebi şîrîn n'îçün **añmazsın** ol ğam-ıVâreyi (Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5). [añmazsın, -maz, -sın]

Ğabğabına ğaşretem anı baña göstermedi / İşıginde öldüm **añmadı** yarım alma-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3). [añmadı, -madı]

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamân gibi / Ola ki anı bir gün **añasın** zamân-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3). [añasın, -a, -sın]

Lebüñ zikr eyledüm dil geldi vecde / Kaşuñ mihrâbın **añdum** kıldı secde (Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 1). [añdum, -dum]

Gülşende **añup** gül ruñuñı nâleler itsem / Şürîde olup bülbül-i gülzâr iniler âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2). [añup, -up]

'Ayb eyleme gör zülfüñ **añup** nâle kılursam / Uzun gicede derd-ile bîmâr iniler âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3). [añup, -up]

'Anber-i zülfini **añmış** bâğda nâgeh şabâ / İşidüp olmuş perîşân anı sünbüller yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2). [añmış, -mış]

Ruñlarıñ **añalı** oldı yine şeydâ lâle / Komayup elden içer bâde-i ğamrâ lâle (Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 1). [añalı, -alı]

Şafâdan çäk ider ğonca yakasın / **Añarsam** gül yüzüñ vaşfin nesîme (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 3). [añarsam, -arsam]

aña: Anne.

Geçdi cândan bu gönül geçmez dañı cânânedan / Kim ki gördi didi kim merdâne toğmış **anadan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1). [anadan, -dan]

Ol melâhatle leţâfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine sen **anadan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3). [anadan, -dan]

Zülf[i] çevğânına top eyle Muhibbî başuñı / Dogıcak lâ-büd kişi merdâne gerek **anadan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5). [anadan, -dan]

aña: Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Yâr eger **aña** Muhibbî seni düşnâm-ıla ger / Bundan evlâ ne sa'âdet saña olur mı hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5). [aña,]

aña: "O" işaret zamiri.

Derd-i 'ışkum dōstlar çün size olmuşdur 'ayān / Her ne kim ola 'ayān hācer degül **aña** beyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*aña,]*

Hāne kesdi bī-sütün sengden Muhibbî dirmedi / İtmese idüm derün-ı āhdan **aña** sütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*aña,]*

Çekerem ben ğamuñ bārın getürmeye **aña** tākāt / Kosalar kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*aña,]*

Ğamzesi yāruñ geçer hīç nesne yok hāyil **aña** / Fā'ide itmez eger sīneñde pūlād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*aña,]*

Ne benüm bahtum uyanuk ne ho yāruñ raħmı var / Bu benüm bahtum gibi beñzer **aña** yār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*aña,]*

'Aceb mi kişver-i gönlüm hārāba varsa gün günden / Niçe kez eyledi eyler **aña** ğam leşkeri akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*aña,]*

Kitāb-ı hūsne haṭ yazsun havāşī / Dü zülfeynüñ **aña** şīrāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2*). [*aña,]*

Vā 'iz-i nādān baña 'arz eylemegil cenneti / Kāyil olur mı **aña** 'ışk-ıla dīzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*aña,]*

Cāmi '-i hūsnuñe mihrāb şehā kaş olsun / Dil ü cān ile **aña** secde kılan baş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 1*). [*aña,]*

Tag u şahrāya benefşe düşmişe Mecnūn-vār / El mi virürdi **aña** her saçı sünbül şoḫbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*aña,]*

Muhibbî kimseye mülk-i cihān degül bākī / Göñül virüp **aña** bu i 'tibārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5*). [*aña,]*

Kemend [e]yle ser-i zülfün baña dām-ı belā olsun / Ebed kurtılmasun gönlüm ko **aña** mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*aña,]*

Ser-ā-ser 'ālemi tutsun gözün yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil anda **aña** āhum hevā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*aña,]*

Egerçi semmi vardur mār-ı zülfün / Bi-ḥamdillāh lebidür **aña** dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [*aña,]*

Göñül virme cihāna yüz [ün] ak it / **Aña** meyl eyleyen olur kara rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [*aña,]*

Yüzüne gül beñzerem dimiş hacil / Olduğyçün dirler **aña** sürḫ-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [*aña,]*

Girerdi her kişi gülzār-ı hūsne / Eger olmasa ḥaṭtuñ **aña** bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*). [*aña,]*

Muhibbî güleşen-i hūsni görilmez / Çekildi ḥaṭtı oldı **aña** bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5*). [*aña,]*

İy Muhibbî dileme bûse vü yâ mihr ü vefâ / **Aña** ‘âşık mı dinür anda eger kâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [*aña,]*

Menzil-i ‘ışkı yakın sanup **aña** dil baglama / Ugraya niçe ‘adem mülkine yokdur âna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*aña,]*

Menzil-i ‘ışkı yakın sanup aña dil baglama / Ugraya niçe ‘adem mülkine yokdur **āna** rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*āna,]*

Bu tārīk-i ‘ışk evvel gerçi āsān görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hīç bulunmaz **aña** rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*aña,]*

Dāğlar gül görünür sinede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşını iy dil **aña** bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*aña,]*

Bu Muhibbî sözi gevher mi ve yāhūd billür / Okıyup taḥsīn **aña** birbirinden fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*aña,]*

Nigāruñ zülfini gördüm boyınca / Düşer sevdāya dil **aña** uynca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1*). [*aña,]*

Kaşuñ kemānı berkdür kimdür anı çeken āh / Kim kıvıncı Rüstem oldı nisbet **aña** kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*aña,]*

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş **aña** yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [*aña,]*

Muhibbî pençesi ‘ışkuñ katıdır / Demürden olsa döymez **aña** pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10*). [*aña,]*

Yār itse kaçan kākülünü başına külāh / Āşüfte ola her kim iderse **aña** nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*aña,]*

Zülfi hevāsı tül-i emeldür başumda āh / Kıldum taleb velik bulımadum **aña** rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*aña,]*

Yüzüm zerdine bakan **aña** zer dir / Gözüm yaşını beñzetdükçe sīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [*aña,]*

Çün mār-durur zülfi[ni] nigāruñ hāzer eyle / Kākül sanup el sunubanı **aña** yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*aña,]*

Pā komasun kimsene gülzār-ı ḥüsnine / Ḥaṭṭını **aña** eyledi bārū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 6*). [*aña,]*

Muhibbî agla sen dildār gülsün / Saña girye sunılmış **aña** ḥande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [*aña,]*

Gözlerüm yaşıdır aglar üstüme ancak benüm / Anuñ için eylerem **aña** du‘ā çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [*aña,]*

Her kesı seyr eyler idi genc-i ḥüsnin rāyegān / Kim **aña** tılsım olup zülfeyn[i] ger mār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*aña,]*

Sîneñe dâğ ur Muhibbî **aña** çek yir yir elif / Zeyn-i bâğ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5*). [*aña,]*

Dil murğı diler zülfi duzağına dutılmak / Hâline nazır itsün **aña** dâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*aña,]*

aña: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Gösterüp evvel vefâ āhir baña kıldı cefâ / Bilmedüm dil virdüm **aña** yār-ı şādık sanıban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*aña,]*

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rîsmân-ı āhdan itdüm ben **aña** nerdübân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*aña,]*

İdeliden ‘ışkuñ ile uşbu göñlüm ittiñād / **Aña** yeksân görinür olmış-durur bu ‘d u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*aña,]*

Mağabbet nârına her kim dutuşup cân-ıla yanmaz / Yanup hirmân ocagında **aña** dāyim ‘azāb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*aña,]*

Tirüñden eger kaçura sîne Muhibbî ger / Qatlı helâl ola **aña** virmegil amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*aña,]*

Fedâ kıl cāmı cānāna bil ol nā-mihribān qādrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez **aña** cān qādrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*aña,]*

Nükte-i ‘ışkı ne bilsün zāhid-i efsürde-dil / Sor **aña** taqrîr kilsun nār-ı ‘ışk-çeşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*aña,]*

Baħr-ı ‘ışka düşene dirler bulunmaz çün necāt / Ebleh olmañ dōstlar el sunmañ **aña** karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*aña,]*

Lāyık oldı derd-i miñnet bî-vefâ yār isteyen / **Aña** dil virsün hemîşe kendüzin zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*aña,]*

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu Muhibbî çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler **aña** gülistān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*aña,]*

Raķīb-ile ider ol ‘ışk bāzı / Benüm hālüm **aña** olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*). [*aña,]*

Sevmesün ‘ālemde kimse dilber-i ‘ālī-cenāb / İrmeyüp desti **aña** ‘ışk içre nā-çār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [*aña,]*

Māh-rūlar cevriñi çekdükçe iy dil şādsın / Anuñ için kim ezelden sen **aña** mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*aña,]*

Dōstum luḡ u vefâ vü mihrden ībā ider / Lîk cevriñi sitem zūlm u cefādur **aña** hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [*aña,]*

Vādī-i fırkatde ben dil kākül-i dilberde āh / İy ğam **aña** eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*aña,]*

Bî-günâh 'âşıkları kırdı geçürdi ol perî / Tıfıldur bilür daħı yazılmaz **aña** çün günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*aña,]*

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın didüm **aña** göz göre gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [*aña,]*

Ger niķābın keşf idüp hūbān görine hem çü māh / Ğāret olur 'aql u şābrı kim **aña** ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*aña,]*

Bir saçı leylāyı gördüm **aña** dil virdüm yine / Dōstlar şimden girü ben bî-dile mecnūn dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*aña,]*

Āsitānuñda kaçan göre Muħibbî'yi raķīb / Hıç olur mı ki ħased **aña** ħasīd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*aña,]*

İçdi Muħibbî meygedede cür'a-i lebüñ / Kalmadı **aña** medrese vü meyl-i ħāñķāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*aña,]*

Her kim okursa uşbu Muħibbî şî'rini / Raħmet **aña** raħmet ile ger du'ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [*aña,]*

Gül-i nev-reste ben ebr-i bahāram / Baña girye sunuldı **aña** ħande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*aña,]*

'Aceb vāşlı müyesser ola mı āh / Meger āhum ire **aña** semāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [*aña,]*

Fikr kılma iy Muħibbî sakın assıla ziyān / Er odur kim **aña** bir būd-ıla nā-büde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [*aña,]*

Ĥālin 'arz itse Muħibbî raħm kılmazsın **aña** / İy vefāşı yok nedür bunca teğāfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*aña,]*

Yāruñ görüp rāğbetini tır ü kemāna / Sīnemde **aña** eyledüm dili nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1*). [*aña,]*

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür gurūr-ı ħüsn-ile **aña** selām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 4*). [*aña,]*

Kūyuñda Muħibbî ola dīzāruña tālib / Göstermeyesin sen **aña** dīdār sebab ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*aña,]*

aña karşı: *Ona karşı.*

Nev-bahār irişdi ħüsnin 'arz ider güller yine / **Aña karşı** zār u feryād ide bülbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [*aña karşı,]*

aña ki: *Ona ki, o kimseye ki.*

Her kim okursa uşbu Muħibbî ġazellerin / Raħmet **aña ki** raħmet-ile bir du'ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*aña ki,]*

añaru: Öte; ileriye doğru, o bir taraf.

Beni öldürsün yisünler beni küyü itleri / Raızıyam tek baña bir gün dimesün git **añaru** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*añaru,]*

'anber: Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak, yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde; güzel koku.

'Aceb sünbül-durur boynuñda zülfüñ / Ya müşg-ile karışmış **'anberine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3*). [*'anberine, -ine]*

Saçuñı beñzedenler **'anberine** / Hañuñçün didiler kaçd itdi dñe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 1*). [*'anberine, -ine]*

Siyāh zülfî mi yigdür yoħsa **'anber** / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*'anber,]*

Kalmaya hayāt-ı 'aşık ola kim göre seni / Ol **'anberine** zülf ki boynuña takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2*). [*'anberine, -ine]*

Görürem zülf-i siyāhın[ı] ben **'anber** yirine / Ğam degül bana eger **'anber-i sārā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [*'anber,]*

'anber saçuñı: Anber gibi kokan saç.

Gāh gül yüzüñ ile 'arz idüp **'anber saçuñı** / Gāh iy serv-i sehî şive-i şimşād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [*'anber saçuñı, -uñı]*

Görürem zülfüñi **'anber saçuñı** müşg gibi / Ğam degül misk ü eger **'anber-i sārā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*'anber saçuñı, -uñı]*

Nigārā eyledüñ diller perişān / Meger **'anber saçuña** degdi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2*). [*'anber saçuña,]*

'anber-efşān: Anber saçan.

'Anber-efşān zülfüñe beñzetdügüm-içün seni / Döstüm öldür hemān bildüm günāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [*'anber-efşān,]*

'anberi kāfūr eyle: Kül renginde olan anberi beyaz renkli yapmak. || Olgunluğa erişmek, aydınlanmak.

Giceyi güne degiş hañtuña didi niçe kez / 'Arızuñ remz-ile dir **'anberi kāfūr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*'anberi kāfūr eyle,]*

'anber-i sārā: Halis, saf anber.

Görürem zülfüñi **'anber saçuñı** müşg gibi / Ğam degül misk ü eger **'anber-i sārā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*'anber-i sārā,]*

Görürem zülf-i siyâhın[ı] ben ‘anber yirine / Ğam degül bana eger ‘**anber-i sārā** dükene (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2906, Beyit 3*). [*‘anber-i sārā,*]

Gülsitân-ı dehr içinde baña gül yüzün yiter / N’eylerem zülfün tururken ‘**anber-i sārāy**ı ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2673, Beyit 2*). [*‘anber-i sārāy,* -yı]

‘anber-i zülfini: *Anber kokulu saç.*

‘Anber-i zülfini añmış bāğda nāgeh şabā / İşidüp olmuş perîşân anı sünbüller yine (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2946, Beyit 2*). [*‘anber-i zülfini,* -ini]

‘anberin: *Amber kokan.*

Hâline müşğ zülfine diyen Muhibbî ‘**anberin** / Beñzedüp billür-ı cisme dise tañ mı yāsemîn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2585, Beyit 6*). [*‘anberin,*]

‘anberine: *Kadınların misk ve anber gibi şeylerden yapıp boyunlarına taktıkları gerdanlık.*

Ol zülf-i misk-būyuñı gel boynuña bırak / İy dōst hezār yig yaraşur ‘**anberineden** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2676, Beyit 3*). [*‘anberineden,* -den]

anca: *Sadece, yalnızca.*

Dehânından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyânından haber sorsam ki dir **anca** hayālam ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2505, Beyit 3*). [*anca,*]

ancak: *Sadece, yalnızca.*

Sanma **ancak** bu Muhibbî ‘aşık olmuşdur saña / Şad-hezār var ‘aşıkuñ ‘ālemde şeyh ü şābdan (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2540, Beyit 5*). [*ancak,*]

Ol leb-i şîrîn dehânından işidsem bir kelām / Tā kıyāmet **ancak** ol sözdür zebānumdur gelen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2552, Beyit 3*). [*ancak,*]

Benüm varum bu **ancak** baş u cāndur / Komışam çokdan anı rāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2559, Beyit 4*). [*ancak,*]

Bezm-i ğamda nāleme irmedi nāyuñ nālesi / Baña şimden girü āheng ide **ancak** erġanūn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2564, Beyit 3*). [*ancak,*]

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun / Hāşıl olmaz hāşılı **ancak** ta ‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2587, Beyit 4*). [*ancak,*]

Ğam elinden sîne-çākem sanmañ **ancak** pīrehen / Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i ‘ışkum kefen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2642, Beyit 1*). [*ancak,*]

Diler her kes ki ‘aşıkdur ire vaşlına ma‘şūkuñ / Murādum senden iy meh-rū hemān **ancak** nigāham ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2668, Beyit 6*). [*ancak,*]

Ne tarîk ile kadeh bilsem öper la'l-i lebin / Kuçar **ancak** bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*ancak,]*

Ben der-i meyhānede dīzāra 'āşık olmuşam / Mescide şüfi gelir **ancak** kurı gavgā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [*ancak,]*

Derd ü miñnet **ancak** olursa 'aceb mi hāşılıñ / Çün livā-yı gāmdan alduñ iy gönül tīmār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [*ancak,]*

Ancak ahvālümü bilsün benüm [ol] zülf-i nigār / Dil-i dīvāneyi zencir ile zunnāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*ancak,]*

Sīne çāk itdüm beni sanma ki **ancak** pīrehen / Dōstum şevkuñ görindi sīne-i şad çākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*ancak,]*

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdālara / **Ancak** cefā in'ām ider var ola bu ihsān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*ancak,]*

Gözlerüm yaşıdur aglar üstüme **ancak** benüm / Anuñ için eylerem aña du'ā çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [*ancak,]*

Muhibbî murğ-ı dil **ancak** yaluñuz sanma bend olmuş / Neler vardur aransa ger anuñ zülf-i duzāğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*ancak,]*

ancak: "Fakat" anlamında bağlama edati.

Dehānından söz açsam ger baña ta'zīmdür **ancak** / Miyānından haber sorsam ki dir ince hayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*ancak,]*

Üstühvānum görünür **ancak** olup lāğar tenüm / Segleri agzına almış üstühvānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [*ancak,]*

Gitdi 'aqluñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı **ancak** hemān dünyāda rüsvā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*ancak,]*

Şem'den sor kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi / Söylemez **ancak** kılur ol nātüvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*ancak,]*

Murādum deyr-ile mescidde sensin / Bular ortada **ancak** dür bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*ancak,]*

anda: "Orada" anlamında işaret zamiri.

Bugün bunda olursañ zār u maḥzūn / Olursın yarın **anda** şād u ḥandān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 5*). [*anda,]*

'İyş ü 'işret itmeden bugün dilā ger geçesin / Yarın **anda** umaram kevs̄er şarābın içesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [*anda,]*

Deyre vardum bulmadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḥūd **andasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*andasın, -sı, -n]*

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeğe / Yaka evvel ‘arzı **andan** āsümānı sūhte (Muhibbī Divanı , Gazel 2899, Beyit 4). [andan,]

andan artuk: *Ondan başka.*

Ka‘be-i küyuñ nigārā kıble-i ‘uşşākdur / ‘Āşık-ı dil-ḥasteye yok **andan artuk** secdegāh (Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 2). [andan artuk,]

andan ğayrı: *Ondan başka.*

Küy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin / Bir yirüm yok ğayrı andan daḥı kanda varayın (Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 1). [andan ğayrı,]

‘andelīb: *Bülbül.*

‘Andelībūñ geçse ‘ömri zār-ıla olmaz ‘aceb / Eksük olmaz çün gülūñ yanında ḥārı n’eylesün (Muhibbī Divanı , Gazel 2607, Beyit 4). [‘andelībūñ, -üñ]

Yād eyleyüp gül yüzüñi zārılık itsem derd ile / Gülşende inler ‘andelīb feryāduma āheng için (Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 3). [‘andelīb,]

Ḥār elinden derd-ile eyler şikāyet ‘andelīb / Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsāfir gülşene (Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 2). [‘andelīb,]

Çiger kanını çeşmümden eger bu ḥār-ı ğam dökse / Dimez ol ğonca-leb gül-ruh ider mi ‘andelībüm āh (Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 3). [‘andelībüm, -üm]

anı: *"O" işaret zamiri.*

Ĝam meclisinde yakdum niçe çerāĝ-ı ‘ışkı / Kılmaga **anı** rüşen bagrumda yagum olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2525, Beyit 2). [anı,]

Yok-durur hergiz beşerde bu leṭāfet sende var / Sīne levḥine gönül **anı** muşavver eylesün (Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 4). [anı,]

Benüm varum bu ancak baş u cāndur / Komışam çokdan **anı** rāh-ı ḥübān (Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 4). [anı,]

Genc-i ḥüsn üzre sen iy zülf-i siyāh / Hıfz için **anı** meger su‘bānısın (Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 4). [anı,]

La‘l-i lebūñe kim bahā dünyā ḥarācıdur / Ḥaḫkā ben **anı** mülk-i Bedaḫşān’a virmezsin (Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 4). [anı,]

Muhibbī sözləri yigdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā ğüşvār idüp kulaguña **anı** dakın (Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 5). [anı,]

Bilmedüm şeker midür la‘lūñ vü yāḥūd engübīn / Zāhir olurdu baña görsem **anı** ‘ayne‘l-yaḫīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2598, Beyit 1). [anı,]

Eyleseñ cevr ü cefâlar yüzümi döndermezem / Her ne kim gökden yagar **anı** kabûl eyler zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 4). [anı,]

‘Işk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor baña çekmez **anı** ger Zâl u Rüstem pîlten (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6). [anı,]

Yâra dil gönder nihânî **anı** cânuñ duymasun / Hâlûñi taqrîr eyle kim zebânuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1). [anı,]

İy Muhibbî sırruñı ketm eyle izhâr eyleme / Şöyle sakla **anı** cân-ı nâ-tüvânuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7). [anı,]

Gözlerüm gevherlerini pâyuña iy serv-quad / İtmeyince yoluña **anı** işârı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 3). [anı,]

Ġam-ı hicrûñ bu gönül kişverini kıldı harâb / Yiñiden **anı** meger luğf-ıla âbâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 4). [anı,]

Şûret-i Ferhâd’ı nakş itdüm yine müjgân ile / Hıştı bâlînüm kılup yârân **anı** seng eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3). [anı,]

La ‘l beñzer dirilürmiş leb-i cân-perverdûñe / Kân içinde dileğüm budur **anı** taş olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2). [anı,]

Ne tarîk ile kadeh bilsem öper la ‘l-i lebin / Kuçar ancak bilini **anı** kemerden sorasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3). [anı,]

Küh-ı ğamda başuma seng-i cefâ yagduğın / Ger murâduñsa dilâ sen **anı** serden sorasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4). [anı,]

Zülfeynûñi çözü âteş-i hüsn üzre ham olsun / Gel **anı** bırak boynuma zencîr-i ğam olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 1). [anı,]

Mey içüp yine bu ğamgîn dilümi şâd ideyin / **Anı** bir lağza hele ğuşşadan âzâd ideyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1). [anı,]

Mübtelâ-yı ‘ışk olaldan âh kim dil-ğasteyem / İy tabîbüm dimedüñ bir kez **anı** yâd ideyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4). [anı,]

Çün dürr-i yetîm oldu yine nazm-ı Muhibbî / Cânâ **anı** dak ğuşuña yek-dâne olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 5). [anı,]

Âteş-i ‘ışk eridür **anı** / Gerek ise yürek hadîd olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 3). [anı,]

Ġayret-i İslâm içündür kılduğum ‘azm-i sefer / Hağ bilür kim itmedüm ben **anı** mülk-i dâd içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3). [anı,]

Zâhir oldu ruğlarında didiler hâtt-ı siyâh / Ġuş idip **anı** gönülden kopdı bir göynüklü âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1). [anı,]

Ġabğabına hasretem **anı** baña göstermedi / İşiginde öldüm añmadı yarım alma-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3). [anı,]

Sākīyā meclisde mey sun gel bize inşāf-ıla / İçelüm **anı** şurāhī-veş derūn-ı şāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [*anı,]*

Atdı okını sīneme kaşuñ kemān-ıla / İtdüm qabūl dilde kodum **anı** cān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [*anı,]*

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamān gibi / Ola ki **anı** bir gün añasın zamān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*anı,]*

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz / Çün böyledür **anı** getürme dilā dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [*anı,]*

Muhibbî sözleridür dürr ü gevher / Gerekdür eyleñ **anı** gūşvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 5*). [*anı,]*

Ne sanursañ saña san **anı** gayra / Kuyuyu kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*anı,]*

Niçe diller bendedür bi'llāhi çözme zülfüñi / Pāy-māl olur gönüller **anı** düzāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*anı,]*

Senüñ medhüñde bu beytüm görenler / Değişmezler **anı** dürr-i semīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [*anı,]*

Muhibbî hāk-i pāyuñ efser itdi / Virür mi **anı** tēc-ı cevherīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 5*). [*anı,]*

Ni met-i vaşlın döküp bu aşıkını toylaya / Ol mürüvvet yārda yokdur ki **anı** eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [*anı,]*

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine / Her ne emr itse Hūdā ko **anı** sen baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*anı,]*

İy Muhibbî kime baksañ bil **anı** şun'-ı Hūdā / Ta'na daşın atma gördükde göz ü kaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [*anı,]*

Bu dil manşürü ifşā sırr-ı 'ışkı / İdüp as **anı** zülfündeki dāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*anı,]*

Okudum yine 'ışkuñ kışşasını / **Anı** sanman füsün u ya fesāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3*). [*anı,]*

Çemen tahtına geçdi çün şeh-i gül / İdindi bülbülü **anı** güyende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2*). [*anı,]*

Sīnemi hālī koma tırūñi gönder güzelüm / N'ola dil sende ise koyam **anı** dil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*anı,]*

'Anber-i zülfini añmış bāğda nāgeh şabā / İşidüp olmuş perişān **anı** sünbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2*). [*anı,]*

Şabā meger getüre hāk-i pāyın / **Anı** kühl ideyim dīde-pür āba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*). [*anı,]*

Çeşm-i maḥmūruñ eger meyl itse kanum içmege / Beñzedür çün mestdür **anı** şarābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [anı,]

Cüy-ı eşkümd e hevā-y-ıla tolı bu yaşımı / Beñzedürsem tañ mıdur **anı** ḥabābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [anı,]

Ergānūn oldı dilüm nālesini seyr eyle / Yaz yüzüñ naqşını iy yār **anı** deyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [anı,]

Şöyle kıl nāleleri duymasun **anı** dil ü cān / Meclise koma şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [anı,]

Sen şehūñ ḥāk-i rehin çarḥa sabā çıkarıcek / Süreler **anı** melā’ik yüzü pīrāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [anı,]

Ḳāmetüm zer ḥalka kıldum ola ki bir gün nigār / Kulagına daka **anı** beñzedüp mengüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [anı,]

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem ben **anı** itmeñ ‘aceb ḥār u ḥese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2*). [anı,]

Ḥatt-ı dilber san eceldür **anı** def e çāre yok / Çün ez el yazı imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [anı,]

Göñül düzdini tutdı çünki çeşmūñ / **Anı** kıl zülfüne ber-dār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 4*). [anı,]

Ka’be’dür kūyı tavāf itmek diler göñlüm **anı** / Ger ḳabūli ola ḳurbān olayım ben cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [anı,]

İy Muḥibbî kim bütün ider bu göñlüm şşesin / Yār çokdan **anı** sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [anı,]

anı: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dīvāne dil / Kurtuluş yokdur meger zülfünde **anı** asasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [anı,]

Dāg idüp sīnemūñ üzre çekeyim yir yir elif / Serv ü gül yirine iy dil **anı** seyrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [anı,]

Beni kūyuña vardukça raḳībūñ men ‘ider dāyim / Dilegüm budur ugrasun **anı** Tañrı ḳazāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [anı,]

Her kim ki uyar cān-ıla dehrūñ hevāsına / Lā-büd **anı** iriştürür āḥir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [anı,]

Deryüze idegeldi yüzün göre Muḥibbî / Maḥrūm **anı** eyleme gel sāyil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [anı,]

Ey dōst cām-ı cūr‘a-i ‘iḣḳūñ içen ez el / Tā ḥaşre deñlü mestdür **anı** sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [anı,]

Her kim ki gönül bağlaya bir saçı sünbüle / Añlamazam ‘âlem içinde **anı** güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1*). [*anı,]*

Zülf zünnârımı kesmiş yine hüsnüñ müslimi / Getürüp dîne **anı** beñzer müselmân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*anı,]*

anı ki: *Yani, demek istiyorum ki.*

Her kim ki irar ‘âşıkı dilber kapusından / Budur dilegün **anı ki** ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [*anı ki,]*

añıl: *Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.*

İster-iseñ Muhib hayr-ıla nâmuñ **añıla** / Niyetüñ hâlis idüp irdügüne hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [*añıla, -a]*

‘ankā: *Anka kuşu, Simurg.*

Olupdur sînemüñ gârı ki âteş saçar ejderdür / Hazer eyler gelüp ‘**Ankā** anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*‘ankā,]*

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferin / Göstere Kāf-ı kanā‘at içre ‘**Ankā** meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4*). [*‘ankā,]*

‘ankā gibi: *Anka kuşu gibi.*

Kāf-ı istignā maķāmum oldı [bak] ‘**Ankā gibi** / Tu‘mesinden bu cihānuñ fāriğü‘l-bālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [*‘ankā gibi,]*

Kaşd kıldı himmetüm bâzı kanā‘at Kāf‘ına / Tā ki ülfet duta ‘**Ankā gibi** varup Kāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*‘ankā gibi,]*

‘ankā-şifāt: *Anka kuşu, Simurg.*

Kalmadı ehl-i kerem ‘**Ankā-şifāt** nā-yābdur / İy dirigā sifle-perver oldı bu gerdün-ı dūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 4*). [*‘ankā-şifāt,]*

añıla: *Anlamak, bilmek, kavramak, idrak etmek.*

Tāc u hırkañ rehn iderdüñ zāhidā humhāneye / Bāde ile **añlasañ** mey-hörlaruñ sen ‘ālemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [*añlasañ, -şañ]*

İy Muhibbî mäh-rūlarda vefā emr-i muhāl / **Añlaram** ebleh anı ‘ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [*añlaram, -r, -am]*

Gitdi ‘aqluñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / **Añladı** ancak hemān dünyāda rüsvā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*añladı, -dı]*

Âyine gibi al elüñe şâf cāmı sen / İç lezzet alup **añlayasın** şubh u şāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [*añlayasın, -ya, -sın*]

Şem ‘-i hüsnüñ kadrini bilmez hevādār olmayan / Süz-ı ‘ışkı **añlamaz** pervâne-veş nār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*añlamaz, -maz*]

Bu Muhibbî şî ‘rini yārā güzāfın **añlama** / Sıdķı var ikrār kıl yolunda şādıķdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*añlama, -ma*]

Derd-i dilüm kime diyem kimse **añlamaz** / Çün böyledür anı getürme dilā dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [*añlamaz, -maz*]

Derdā dirēğ hālümü bir kimse **añlamaz** / Ya ben niçe getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*añlamaz, -maz*]

Derdā dirēğ hālümü bir kimse **añlamaz** / Pes ne için getüreyim derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [*añlamaz, -maz*]

Göñlümi göndermişem iy dōst senden cānibe / **Añlamazam** ki gele bir daķı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*añlamazam, -maz, -am*]

Lebüñden cür‘a nüş iden hayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben **anlamam** ola bu haşlet āb-ı kevşerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*anlamam, -ma, -m*]

Kimse yārūñ iy Muhibbî **añlamaz** māhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi hāl olur idrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [*añlamaz, -maz*]

Çünkü tēğ almış ele çeşmüñ yine reh-zen gibi / **Añlamam** dil kurtıla ol rāh-ı haşarnākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*añlamam, -ma, -m*]

Dime bî-derd olana bilmez çü derdüñ hālını / **Añlamaz** derd[i] o kim kendüsi derdnāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*añlamaz, -maz*]

Servüñ bāğ içre kıddinde letāfet **añlamam** / Bāğbānā kıl nazar o kıdd-i mevzūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*añlamam, -ma, -m*]

Dime esrār-ı ‘ışkı **añlamaz** şeyķ / Ki sen ‘ışķ bülbüli ol murğ-ı hāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). [*añlamaz, -maz*]

Ėam şebinde bir gice bu dil kaçan zārī çeke / **Añlamam** bir yılda bir kes böyle bīmārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*añlamam, -ma, -m*]

Revğan-ı dil akduğınca aqlaram ben zār zār / Gerdişine **añladum** revğan gerek dölābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*añladum, -dum*]

Göñlini kim ki bağladı bir saçı sünbüle / **Añlamazam** ki ‘ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [*añlamazam, -maz, -am*]

Her kim ki gönül bağlaya bir saçı sünbüle / **Añlamazam** ‘ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1*). [*añlamazam, -zam*]

anlar: Onlar.

Öldür beni **anlar** bile tā kim nazaruñ var / Kim müdde'iler bunı görüben hacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [*anlar,]*

añmak: Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Hîç revā mı yād idüp her dem raķtibi yād ide / Niçe yıldur **añmaya** bu 'āşık-ı dîrînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [*añmaya,]*

anuñ: "O" işaret zamiri.

Ĥadeng-i ġamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem **anuñ** ben iy kaşı kemān ķadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*anuñ,]*

anuñ: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefî'dür ol / İki 'ālem münevverdür **anuñ** nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*anuñ,]*

Gel yüzüme karşı dut cānā yüzüñ āyînesin / **Anuñ** ile bilesin 'ışķ ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [*anuñ,]*

İntihāb itdüñ kamu mürseller içre Aĥmed'i / Adına kāfir müselmānlar **anuñ** dirler Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*anuñ,]*

Her kimüñ ki dīni var zāhirdür **anuñ** kīni yok / Zīrā bir yirde dimişler cem' olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*anuñ,]*

Baĥr ara hîç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her taraf başına **anuñ** üşmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1*). [*anuñ,]*

Gül gibi Muĥib girmez **anuñ** ġuşına feryād / Bülbül gibi sen daĥı kılup zārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*anuñ,]*

Bu Muĥibbî şanemā ĥāl-i siyāhuñdan ırak / Dem mi var sīnesine yakmaga dāġ **anuñ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*anuñ,]*

Her işi eyleyen çü odur ihtiyār **anuñ** / Hîç vire mi irādeti sultān olan kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*anuñ,]*

Boyu mı yig **anuñ** ya serv ü 'ar'ar / Anuñ cevri mi çok ya bende nāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*anuñ,]*

Her kimüñ kim ola ķalbinde **anuñ** zerrece ĥırş / Toymaya gözi cihān ni'metini cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*anuñ,]*

anuñ da: Onun da.

Kūh-ken bir niçe günler eyledi sengi trāş / Āĥir **anuñ da** başın çaldı felek taşdan taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 4*). [*anuñ da,]*

anuñ gibi: *Onun gibi; ona benzer.*

Dü çeşmüne disem Hārūt u Mārūt / Görilmedi **anuñ gibi** dü cādū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2760, Beyit 3*).
[anuñ gibi,]

Gönlini viridi Muhibbī cān daḥı virse sezā / Ne içün bakardı **anuñ gibi** bir kamer-veşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [anuñ gibi,]

anuñ için: *Bu yüzden, bundan dolayı.*

Okuduñ lü'lü' dişinden iy Muhibbī çün hadīs / **Anuñ için** oldı eş'aruñ senüñ dürr-i 'Aden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [anuñ için,]

Yimezem dünyā ğamın ben h'vāce-i dünyā gibi / İy Muhibbī **anuñ için** fāriġu'l-bālem bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [anuñ için,]

Māh-rūlar cevriñi çekdükçe iy dil şādsın / **Anuñ için** kim ezelden sen aña mu'tādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [anuñ için,]

İy Muhibbī ḥandenüñ ardınca vardur giryesi / **Anuñ için** dāyimā nā-şādām oglandan berü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [anuñ için,]

Gözlerüm yaşıdur aġlar üstüme ancak benüm / **Anuñ için** eylerem aña du'ā çok çok yaşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [anuñ için,]

anuñ için: *Onun için.*

Umaram ğamze okları ata ol iç kabzadan / Sīne şahrāsına dıkdüm **anuñ için** dil nişān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [anuñ için,]

At müjeñ tırini durma çün katı yadur kaşuñ / Sīne şahrāsında kıldum **anuñ için** dil nişān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [anuñ için,]

Umaram ğamz oklarını ata her dem sīneme / **Anuñ için** dil nişān itdüm o kaşı ya için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 4*). [anuñ için,]

anuñ için: *Onun için, bunun için, bu nedenle.*

Çıkarsun göklere bülbül fiġāmı / **Anuñ için** maḥrem-i dāyim dikensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 3*). [anuñ için,]

Perī gibi kaçarsın ādemīden / **Anuñ için** sen enīs-i Ehremen'sin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 8*). [anuñ için,]

Beni yaratmış belā vü miḥnet için Yaradan / Ehl-i 'ışk oldum **anuñ için** kaçmazam ben yaradan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [anuñ için,]

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm gönlüm ḥarāb / Dōstum geçdüm **anuñ için** bu dil-i ma'mürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 6*). [anuñ için,]

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin ‘ākıbet kanın / **Anuñçün** bî-vefâ dünyâ dimişler Ehremensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*anuñçün,]*

Haṭṭı esrārını şî ‘rümde **anuñçün** añaram / Her kim okursa anı vālih ü ḥayrān olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2723, Beyit 6*). [*anuñçün,]*

Ġuşşa vü derdüm nigārā bilmeseñ olmaz ‘aceb / ‘Āşık olmaduñ **anuñçün** ġuşşadan āzādsın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2744, Beyit 4*). [*anuñçün,]*

Gözüm yaşına ġarķ nīlüfer oldum / **Anuñçün** beñzüm oldı böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781,
Beyit 3*). [*anuñçün,]*

Anuñçün pāreler dil mest çeşmi / Olur mest olanuñ meyli kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*).
[*anuñçün,]*

Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil bağladum cāndan / **Anuñçün** dem-be-dem kaşdum olupdur kāfiristāna
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*anuñçün,]*

Nigārā mihr-i ruḥsāruñ senüñ pertev salar dehre / **Anuñçün** māh-rūlarda bulunmaz sendeki çehre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [*anuñçün,]*

İder ġün yüzine zülfini perde / **Anuñçün** ugradum biñ dürlü derde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit
1*). [*anuñçün,]*

Muhibbî ‘ışķa düşdüñ ‘āşık oldun / **Anuñçün** şî ‘rūñ oldı ‘āşıkāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5*).
[*anuñçün,]*

Gözi ḥün içmege çün oldı mu ‘tād / **Anuñçün** kanum içer kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit
4*). [*anuñçün,]*

Göñül virdüm **anuñçün** sen hümāya / Salasın üstüme nāġāh sāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 1*).
[*anuñçün,]*

İdelden ġamzeler ḳalbümi mecrūḥ / **Anuñçün** itmişem tīmāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit
7*). [*anuñçün,]*

Ka ‘be kūyuñda şükür kim eyledüñ ḳurbān beni / Niçe yıllar **anuñ-ıçun** saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*anuñ-ıçun,]*

Zülfî sevdāsı ezelden başuma yazu-y-ı mış / **Anuñ-ıçun** tutaram ölince sevdā meşrebin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2664, Beyit 5*). [*anuñ-ıçun,]*

Görmese cānā seni olmaz Muhibbî’ye ḥayāt / **Anuñ-ıçün** tende cān çeşmümde nūr-ı dīdesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*anuñ-ıçün,]*

Ġülşen-i ḥüsnüñde kılduñ ruḥlarıñ ġülzār sen / Baña dirsın **anuñ-ıçun** bülbül ol kıl zār sen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*anuñ-ıçun,]*

‘Āşık olmışdur ezal ol ‘arız-ı cānāna su / **Anuñ-ıçun** taglara düşüp yürür āvāre su (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2772, Beyit 1*). [*anuñ-ıçun,]*

Gördiler dünyāda yok bŷy-ı vefā Ferhād u Ḳays / **Anuñ-ıçun** gitdiler mülk-i ‘ademde arayu (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2776, Beyit 2*). [*anuñ-ıçun,]*

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kâğıda / Saklamaz sır iki yüzlü bir münâfiğdur diyü (Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4). [anuñ-ıçun,]

Anuñ-ıçun cū olup bu göz yaşı olur revān / İy boyı serv-i sehî ref̄tāruñ eyler ārzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4). [anuñ-ıçun,]

Ḳaddüñe benzedügiy-çün iy gül ‘izār serv / Buldı cihānda **anuñ-ıçun** i ‘tibār serv (Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1). [anuñ-ıçun,]

Bu riylā secdeden kalduramaz zāhid başın / **Anuñ-ıçun** kim anuñ boynında var bār-ı günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2). [anuñ-ıçun,]

Sevdüğüm bir serv-ḳad nāzük miyāndur tāzece / **Anuñ-ıçun** yolına yaşı revāndur tāzece (Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1). [anuñ-ıçun,]

anuñ-ıla: Onun ile, onla birlikte.

Enīs olsa n’ola ‘uşşāka bāde / Olur **anuñ-ıla** çün dil küşāde (Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 1). [anuñ-ıla,]

apar: Alıp götürmek.

Cān **aparur** şem ‘ gördüm her gice pervāneden / Şem ‘-i ḥüsne yanmak öğren iy gönül pervā neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1). [aparur, -ur]

‘ār: Utanç duygusu, utanma, çekinme.

‘Üryān olayın kalmadı başumda ser-pūş / Sanmañ ki şikāyet kılayım ‘**āruñ** elinden (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3). [‘āruñ, -uñ]

‘ār etegin: Utanma, çekinme, mahcup olma eteği.

Pendi gūş itme dilā alma ele ‘**ār etegin** / Ko ne dirlerse disünler tutagör yār etegin (Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1). [‘ār etegin,]

‘ār ider: Utanmak, hicap duymak; çekinmek, sakınmak.

Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ‘**ār ider** / ‘İşk ara dir görmedüm buncılayın bī-‘ārı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3). [‘ār ider, -er]

‘ār itmeyesin: Utanmak.

Sen server-i ḥübān olasın saña düşer mi / Ağyāra uyup itmeyesin ‘ār sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3). [‘ār itmeyesin, -yesin]

‘ār u nāmūsı: *Utanma ve namus.*

Melâmet eyleme zâhid ko aîma ‘ār u nāmūsı / Düşelden ‘ışka ben geçdüm vaķār u i ‘tibârundan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [*‘ār u nāmūsı, -ı*]

ara-: *Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.*

Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola ‘ahdi bütün / Niçe yıllar **aradum** gezdüm cihānuñ kûçesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*aradum, -du, -m*]

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yārı ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildārı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*aradum, -du, -m*]

Zülf-i ‘anber-bāruñ bûyin meger bād-ı şabā / **Arayup** bulmak diler gezdügi budur kû-be-kû
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*arayup, -y, -up*]

Bulmadum bir yār-ı hem-dem gönlüme / **Aradum** gezdüm cihānı kû-be-kû
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*aradum, -du, -m*]

Gāh mescidde gehī deyr ü gehī meyhānede / Bulmadum **aradum** dildārı gezdüm sū-be-sū
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*aradum, -du, -m*]

Arayup dilde buldum genc-i ‘ışkı / Olur vīrānede ekşer define
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4*). [*arayup, -y, -up*]

Arayup dildārı dil ala ‘aşā demür çarık / Geye anı tā bulınca ‘azm-i ğarb u şarķ ide
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*arayup, -y, -up*]

Bulmadum **aradum** bu cihānı / Yimemiş ola bir kimse tapanca
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2*). [*aradum, -du, -m*]

Gözüm yaşına beñzer dürr-i şāfi / **Arayup** bulmayasız siz Yemen’de
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [*arayup, -y, -up*]

Aradum zīr-i felek baħr ü beri bulmadum / Saña mānend şadefe yek güher-i pāke düşe
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [*aradum, -du, -m*]

Eger bir büseñe biñ cān virürsem / İdersin **arayup** sen şad bahāne
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [*arayup, -y, -up*]

Ķatline Muhibbî kuluñuñ hüccet **ararsañ** / Sevdügi yiter eyleme bir ğayrı bahāne
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*ararsañ, -r, -sa, -ñ*]

Genc-i vaşlı ğayr yirde arama / Sende **ara** iy gönül vīrānesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 9*). [*ara,*]

Genc-i vaşlı ğayr yirde **arama** / Sende ara iy gönül vīrānesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 9*). [*arama, -ma*]

Ķayra meyl itmez gönül māh-ı cihān **arayuben** / Bāri bir kez görsem ol ħüs-n-i cihān-ārāyı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [*arayuben, -y, -uben*]

Gördiler dünyāda yok bŷy-ı vefā Ferhād u Qays / Gitdiler anlar ‘adem mŷlkinde anı **arayu** (Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 5). [arayu, -y, -u]

Gördiler dünyāda yok bŷy-ı vefā Ferhād u Qays / Anuñ-ıçun gitdiler mŷlk-i ‘ademde **arayu** (Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 2). [arayu, -y, -u]

Bŷy-ı zŷlfine irem diyŷ yine āvāre dil / Gitdi yaşum gibi āh ol serv-ķaddi **arayı** (Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 6). [arayı, -y, -ı]

Gördiler Ferhād u Mecnŷn derd-i ‘iřķa ķāre yok / **Arayu** gitdi ‘adem mŷlkinde anlar ķāreyi (Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 2). [arayu, -y, -u]

Arar mescidde deyr iķre seni dil / Ğarāz sensin ŷ ğayrılar bahāne (Muhibbī Divanı , Gazel 2801, Beyit 2). [arar, -r]

Gözŷm yaşı gibi bir dŷrr-i ğaltān / Bulınmaz **arasan** bahr-ı ‘Aden’de (Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 3). [arasan, -sañ]

Sorarsañ ğŷnlŷmi kalmadı bende / Eger bulmak dilerseñ **ara** sende (Muhibbī Divanı , Gazel 2943, Beyit 1). [ara,]

ara: İki ŷeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesāfe.

Aramuz gerķi ba‘de’l-mařrıkındŷr / Buluram seni dilden göz aķınca (Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 2). [aramuz, -muz]

ara: Ara, orta, iķ, arasına.

Bulınmaz cidd ŷ cehd-ile ķŷ vaħdet / İkilik gitmeye tā ki **aradan** (Muhibbī Divanı , Gazel 2520, Beyit 3). [aradan, -dan]

Cānān-ıla cān ķŷnki ezel āřinā imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil **araya** ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 6). [araya, -y, -a]

Māh-rŷlar **arasında** kim ki ğŷre sen mehi / Diye taħsŷn bu ne hŷsn olur hezārān āferŷn (Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 4). [arasında, -sında]

Bu Muhibbī sŷz-ı Hŷsrev’den yakar ķŷnki ķerāĝ / Ehl-i nazmuñ **arasında** pes neden ŷeķilmesŷn (Muhibbī Divanı , Gazel 2648, Beyit 5). [arasında, -sında]

Hŷķ kes virmiş degŷl yāruñ dehānından haber / Gerķi ‘uřřāķ **arasında** noķtadur dirler hemŷn (Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 2). [arasında, -sında]

Meclis-i ğamda şu deñlŷ dŷkeyim hŷn-ı ciĝer / Bezm **ara** her birisi bir ğŷl-i ğandān olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2723, Beyit 2). [ara,]

Men‘ ider vuşlat deminde vāmını / **Arada** ķāķ ola tŷzcek pŷrehen (Muhibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 2). [arada, -da]

Zülfeynün **arasında** gören haddüni eydür / Teshîr-i meh ü mihr kılupdur iki Hindü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [*arasında, -sında*]

İki ‘aynum **arasından** iki cü oldı revân / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*arasından, -sı, -(n), -dan, -*]

Ma ‘şük her ne itse Muhibbî ko eylesün / Hiç girmesün kimesneler anuñ **arasına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [*arasına, -sı, -n, -a*]

Kara zülfi **arasından** tülü ‘ itdi yüzün gördüm / Ayuñ on dördidür sandum tamâmdur hüsni çağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*arasından, -sı, -n, -dan*]

ara: "Da/-de" bağlacı.

Leylî zülfin bu Muhibbî boynına zencîr idüp / ‘Aşr **ara** Mecnûnlayın kendüzün ‘üryân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*ara,*]

ara yirde: Ara yer.

Gülşende gör sultân-ı gül ezharını cem ‘ eylemiş / Sen **ara yirde** olmasañ bulmaz şeref şahñ-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [*ara yirde,*]

Her kişi şādān u hāndān **ara yirde** ben hāzīn / Gözi yaşludur ider her kim ki ‘āşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*ara yirde, -de*]

Güneş ruhsārını yāruñ göz açup görmege dirsem / Bulut gibi **ara yirde** girüp olur raķībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*ara yirde,*]

ara yire: Araya.

Düşelden **ara yire** āh-ı hicrān / Baña zindān görünür bāğ u büstān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*). [*ara yire,*]

arada: Ara sıra, bazen.

Bir ‘işve yiter **arada** ger cān ise maķşūd / Ālūde-i hūn eyleme gel sâ ‘id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [*arada,*]

arada hayrān kaldum: İki arada hayran kalmak -İki arada bir dereye kalmak deyiminin anlamca muadili-Zor bir durumda seçim yapamamanın ve ne yapacağını bilememenin ifadesi olan deyim; Ne yapacağımı şaşırma (bilememek).

‘İşki cān eyler taleb bir yañadan daħı gönül / **Arada hayrān kaldum** anlaruñ savaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 4*). [*arada hayrān kaldum,*]

aradan: Aradan (çekilmek).

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu gönlüm şehrine / Nesi var kosun nizā'ı 'aql çıksun **aradan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*aradan,]*

aralıkda kalmışa: *Arada kalmışa.*

Geh medrese vü gāh maķām-ı meygede baña / Bu **aralıkda kalmışa** eydüñ şevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*aralıkda kalmışa,]*

ārām eylemez: *Durup dinlenmek, nefeslenmek, rahat, huzur bulmak.*

Rāh-ı kūyuñda yürür bir laħza **ārām eylemez** / Bu Muhibbî'dür ğamuñ kendüye yoldaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [*ārām eylemez, -mez]*

ārām-ı cān: *Gönül huzuru, gönül ferahlığı, gönle huzur ve rahatlık veren II sevgili.*

Āşinā idük ezel bezminde iy **ārām-ı cān** / Ne sebep düşdi ki şimdi yādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [*ārām-ı cān,]*

Serv gibi salınup serv-i revānumdur gelen / Rām kılmışdur beni **ārām-ı cānumdur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [*ārām-ı cānumdur, -umdur]*

aramuz: *İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesāfe.*

Aramuzda olupdur 'ahd ü peymān / Benüm çok sevdüğüm zinhār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 2*). [*aramuzda, -da]*

aran: *Arama işine konu olmak.*

Muhibbî murğ-ı dil ancak yaluñuz sanma bend olmuş / Neler vardur **aransa** ger anuñ zülfi duzāğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*aransa,]*

arar idüm: *Arardım.*

Bende imiş yār bilmezüm Muhibbî hayf kim / Her yaña bilmezligümden **arar idüm** yarı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*arar idüm,]*

ararsañ da: *Arasan da.*

Şekerde ol halāvet yok mükerrerdür **ararsañ da** / ' Aceb ol niçe lezzetdür komış Hālık tutagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*ararsañ da,]*

araya girse: *Bir iş yapılırken ona engel olacak başka bir şey çıkmak; iki kişinin arasındaki bir işe karışmak.*

Araya girse eger vuşlat deminde pîrehen / Tañlaram ol dem hemân-dem pîrehen çāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*araya girse, -se*]

ardınca: *Akabinde, sonrasında.*

Diller[i] itdün şikest çek esb-i nâz ile ‘inân / Şarḥ degül **ardınca** gitmek leşkeri mağlûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*ardınca,]*

İy Muhibbî ḥandenün **ardınca** vardur giryesi / Anuñ için dāyimā nâ-şādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*ardınca,]*

Gelse Muhibbî şādī gam **ardıncadur** gelür / Dehrün hemîşe ḥāli budur inḳılāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*ardıncadur, -dır*]

‘ārī: (*Ayıp ve kusurlardan*) *Arınmış, tertemiz (kimse). II Sevgili.*

Vefādan ‘**ārīsin** kāmīl cefāda / ‘Aceb olmaz karı dünyā çü zensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [*‘ārīsin, -sin*]

arı dur: *Uzak durmak.*

İy dīde pendüm dut benüm nezzāre-i rû eyleme / İy dil vefādan **arı dur** meyl-i o bed-ḥû eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [*arı dur,]*

‘ārif: *Âlim, bilgin, marifet ehli, irfan sahibi.*

Bakup meyl eylemez ‘**ārif** bu dehrün māl u cāhına / Beḳāsı yok bilür perr-i meges deñlü cihān ḳadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*‘ārif,]*

Virmedi tā görmeyince luḥf bir ‘**ārif** didi / Evvel alup dil sakın soñra sitemkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [*‘ārif,]*

‘Ārif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı ‘ışḳı rinde sor / Müşkil-i ‘ışḳ keşf olunmaz ‘ilm-ile Keşşāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*‘ārif-iseñ, -i, -se, -n*]

‘Ārife ‘ālemdede bir loḳma vü bir ḥırḳa yiter / Nāle eyler dönegör iy dil ṭolābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [*‘ārife, -e*]

Jeng oldı dil āyīnesi hīç var mıdur çare didüm / Didi bir ‘**ārif** var mey iç sayḳal ola āyīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*‘ārif,]*

‘ārif olan: *Zihni olgunluḡa, sezgi gücüne ulaşmış kişi, ma’rifet ehli.*

Zāhidün turş yüzinden n’ola ‘ışḳ ehli kaçā / ‘Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [*‘ārif olan,]*

‘ār-ıla nāmūs şīşesin: *Utanma ve namus şīşesi.*

Sıyup cihānda ‘**ār-ıla nāmūs şīşesin** / Mest ü melāmet ol yūri terk eyle nāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [‘ār-ıla nāmūs şīşesin, -n]

‘āriyet: Ödünç, emanet, eğreti.

Çün vişāl-i yāra māni‘dür dimişler ten dağı / Bir kabādur ‘**āriyet** iy dil gider cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [‘āriyet,]

‘āriż: Yanak.

‘Āriżuñı görüp gül gülşende iy perī-rū / Reşk eyleyüp özini eyledi pāre pāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3*). [‘āriżuñı, -uñ, -ı]

‘āriż: Sevgilinin yanağı.

‘Arż kılsun küfr-i zülfe ‘**āriżı** imānını / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [‘āriżı, -ı]

Dehānı gonca gül ‘**āriż** teni nesrīn haṭı sünbül / Hudā saklaya ol hüsni kazā-yı āsümānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [‘āriż,]

‘Āriż midür yāhūd meh ya āfitāb-ı tābān / Kākül midür yāhūd zülf ya sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [‘āriż,]

‘Āriżuñ enver-durur dirler baña hürşiddin / Gel ṭulū‘ eyle beni maḥrūm kılma dīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [‘āriżuñ, -uñ]

Ne tañ kıvrılrsa zülfüñ ‘**āriżuñda** / Olur elbetde āteş görse ḥam mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [‘āriżuñda,]

Giceyi güne degiş haṭṭuña didi niçe kez / ‘**Āriżuñ** remz-ile dir ‘anberi kāfür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [‘āriżuñ, -uñ]

Görmeyelden berü iy dōst turunc ğabğabuñı / ‘**Āriżum** zerd oluban döndi tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [‘āriżum, -um]

Gören ḥāl-i siyāhı ‘**āriżında** / Ki dir ‘āc üzre beñzer abonūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*). [‘āriżında, -ında]

İy güneş yüzlüm gidergil ‘**āriżuñdan** zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niķābuñı ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [‘āriżuñdan, -uñ, -dan]

Ehl-i ‘işkuñ ḥālını zülfüñ perīşān eyledi / ‘**Āriżuñ** anları küllî oda yakdı al-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [‘āriżuñ, -uñ]

Yüzinden perdesin ‘**āriż** küşāde / İdüp bī-diller oldılar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 1*). [‘āriż,]

‘Āriżuñ üstinde gördüm ol siyeh müşğinüñi / Didüm ef’īdur uyur yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [‘āriżuñ, -uñ]

‘Ărız mıdır bu cānā ya āfītāb-ı raḥṣān / Sünbül midür ya kākül ya zülf-i ‘anber-efṣān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [‘Ărız mıdur,]

‘Ărız u ḥālūñ: Yanak ve ben.

Dutıldı ‘Ărız u ḥālūñ göreliden / Göñül murğına āb u bürri dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*). [‘Ărız u ḥālūñ, -üñ]

Ben o murğam ‘Ărız u ḥālūñ görüp şayd olsam āh / Dōstlar itmeñ ‘aceb meyl itsem āb u cīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [‘Ărız u ḥālūñ, -üñ]

Dil murğı yine ‘Ărız [u] ḥālūñe ider meyl / Her kanda ki murğ gör[e] ine āb ile dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [‘Ărız [u] ḥālūñe, -üñe]

‘Ărız-ı cānāna: Sevgilinin yanağı.

‘Ăşık olmışdur ezel ol ‘Ărız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [‘Ărız-ı cānāna, -a]

‘Ărız-ı dildārda: Sevgilinin yanağı.

Zülf-i müşğīn kim görünür ‘Ărız-ı dildārda / Deste-i sünbül asılmış sanasın gülzārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [‘Ărız-ı dildārda, -da]

‘Ărızı gül: Gül yanaklı.

Ol serv-i seḥī ‘Ărızı gül geldi çü bāğa / Ḥālını bilüp her yana gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [‘Ărızı gül,]

‘Ărız-ı gül-bü: Gül kokulu yanak.

Göñlümi dīvāne kıldı āh ol gīsü diyen / ‘Aqlımı tārāca virdi ‘Ărız-ı gül-bü diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [‘Ărız-ı gül-bü,]

‘Ărız-ı yāra: Sevgilinin yanağı.

Gül işitmiş ‘Ărız-ı yāra anı beñzetdüğüm / Şādılığından kızarmışdur meger güle güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [‘Ărız-ı yāra, -a]

‘Ărız-ıla ḥāle: Yanak ile bene.

İder dil ‘Ărız-ıla ḥāle meyli / Gerekdür murğa lā-büd āb u dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 4*). [‘Ărız-ıla ḥāle,]

‘arızuñ üzre: *Yüzünde.*

‘Arızuñ üzre kazıt ھاٲtuñ koma iy nāzenīn / ھاٲ dimişler cem ‘ olmaz bir yire küfr-ile dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*‘arızuñ üzre,]*

arka: *Sirt, arka.*

Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā kıldı / Dönüp soñra cefā tīrin çıkardı bir bir **arqamdan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*arqamdan, -m, -dan]*

armağān: *Armağān, hediye.*

Hüsān meydānında gördüm zülfinūñ evgānını / Başumı top eyledüm ya ‘nī ile dem **armagan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [*armagan,]*

řabā kūyına ugrarsañ getürgil ھاĳ-i rāhından / Mağabbet ehline gāyet-be-gāyet **armagandur** bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [*armagandur, -dur]*

‘arş: *Gökyüzü, gökyüzünün zirvesi II Arş-ı a'lā.*

Yār işiginde koma öldür raĳīb-i kāfiri / Tīğunu tā ‘arş üzre iy Muhibbī asasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*‘arş,]*

arşlan: *Aslan.*

Deř-i ğamuñ **arşlanı** dir gören bu rüy-ı zerdümi / Kūh-ı belā kaplanına döneli dāğ-ıla bu ten (*Muhibbī Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*arşlanı, -ı]*

art-: *Artmak.*

La ‘l-i lebūñi tekrār ři ‘rümde añdum iy yār / řekkerde kıymet **artar** dirler mükerrer olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*artar,]*

Uşlanur dīvāneler dirler egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden ‘aceb bende neden **artar** cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*artar,]*

Gözüm yař[ı] akup **artar** sanasın cüy-ı Nīl oldı / N’içün ol Yūsuf-ı Mıřrī varup görmez bulagında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [*artar,]*

artuk: *Artık, bundan sonra.*

Yaparsañ sīm ü zerlerden ‘imāret / Göñül yap yigdür **artuk** gir řevāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 3*). [*artuk,]*

artuk: Fazla, çok.

Gerçi kim çokdur günāhum līk **artuk** rahmetūñ / Çün yol azmış kullara sensin İlāhī reh-nümün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*artuk,]*

Görse Muhibbī cevruñi **artuk** sever seni / Artur cefānı zāhir olur imtiḥān-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 5*). [*artuk, -de]*

artur: Artmak.

İrmedi maqşūda dil **arturmayınca** nālesin / Şem‘ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [*arturmayınca, -mayınca]*

Görse Muhibbī cevruñi artuk sever seni / **Artur** cefānı zāhir olur imtiḥān-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 5*). [*artur,]*

‘arz: . Yeryüzü, dünya.

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeğe / Yaka evvel ‘**arzi** andan āsümānı sūlḥte (*Muhibbī Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [*‘arzi, -ı]*

‘arz eyle: Sunmak, göstermek.

‘Arz eyle yüzüñ gülşene güller ḥacil olsun / Gül nāz-ıla tā ḡonca görüp münfa‘il olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [*‘arz eyle,]*

Dilerem iy sehī-servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ‘**arz eyle** şehāb içre nihān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 1*). [*‘arz eyle,]*

Dilerem iy sehī servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ‘**arz eyle** şehāb içre nihān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [*‘arz eyle,]*

Zülfüñ-ile ḥālūñi çünki baña ‘**arz eyledüñ** / Ko tutulsun murḡ-ı dil men‘ itme bend ü dāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*‘arz eyledüñ, -düñ]*

Yüzüñ ‘**arz eyledüñ** ḥalḡ-ı cihāna / Bırakduñ fitneler pīr ü cevāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2948, Beyit 1*). [*‘arz eyledüñ, -düñ]*

Vā‘ız-i nādān baña ‘**arz eylemegil** cenneti / Kāyil olur mı aña ‘ışḡ-ıla dīzār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*‘arz eylemegil, -gil]*

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberīn / Sanasın fāvüsdur gülşende ‘**arz eyler** perin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*‘arz eyler, -r]*

Ḥaymesin şahrāya kurdı çün yine sultān-ı ‘ışḡ / Cem‘ ider ‘āşḡları beñzer ki ‘**arz eyler** sipāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*‘arz eyler,]*

Burḡa‘ın keşf eylemişdür her şüküfe bāḡda / Tā zekāt-ı ḥüsnini ‘**arz eyleye** iḥsān içün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [*‘arz eyleye,]*

'arz ide: Göstermek, sunmak.

Her kaçan **'arz ide** 'uşşāka hüsni nürını / Her birisi gāşy olup hüş-ıla 'ağıldan gide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [*'arz ide,]*

İy Muhibbî yine söz dürlerin[i] **'arz ide-gör** / Cümle nazm ehli görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [*'arz ide-gör, -e-gör]*

Nev-bahār irişdi hüsün **'arz ider** güller yine / Aña karşu zār u feryād ide bülbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [*'arz ider, -er]*

Yüzine kılsam nazār zülfî çelîpā **'arz ider** / Bir müselmān düşmesün yā Rab o kâfir derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*'arz ider,]*

Şi'rümün kim kıymetin bilür aña **'arz iderem** / Şi'rini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*'arz iderem, -erem]*

Dil ü cānum taḫbî sen dururken / Kime **'arz ideyim** derdümi kime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6*). [*'arz ideyim,]*

Gāh gül yüzün ile **'arz idüp** 'anber saçunu / Gāh iy serv-i sehî şive-i şimşād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [*'arz idüp, -üp]*

Muhibbî lutf-ı taḫ' uñdan ma'ānī gevherin **'arz it** / Dilün gāvās olup bahr-ı nazımdan buldı çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*'arz it,]*

Bahr-ı dil gāvāsısın dür gibi **'arz it** sözlerün / Tā ki taḫsîn ideler böyle 'ibārāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [*'arz it,]*

Kābülüm olmadı dünyā cemālin baña **'arz itdi** / Didi birkaç gülem yüze beni al çünki ergensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*'arz itdi, -di]*

Hālin **'arz itse** Muhibbî raḫm kılmazsın aña / İy vefāsı yok nedür bunca teğāfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*'arz itse,]*

Gül yüzünsüz çöpçe gelmez bu Muhibbî çeşmine / Ser-te-ser **'arz itseler** aña gülistān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*'arz itseler, -seler]*

'arz kıl: (büyük bir saygı ile) söylemek, bildirmek.

'Arz kıl zülf-i perişāna perişānlıgımı / Her ne itdümse sipāriş saña zinhār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*'arz kıl,]*

'Arz kıl hālümü ol gül-ruḫa iy bād-ı şabā / Uşbu yolda yaraşur çābük [ü] çālāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [*'arz kıl,]*

'Arz kılsun küfr-i zülfe 'arızı imānını / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*'arz kılsun, -sun]*

'arz-ı cemāl itdi: (Sevgilinin) Güzel yüzünü göstermesi.

Yār ‘arz-ı cemāl itdi o halk itdi nezāre / Kalmadı tākāt-ı nazar āh baña ne çāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1). [‘arz-ı cemāl itdi,]

‘arzin ideler: Göstermek, ortaya koymak, çıkarmak.

Yarın ki şālīhān ‘amel ‘arzin ideler / Şādān olup cennete her biri tuta rāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4). [‘arzin ideler,]

‘arzü: Arzu, istek, dilek.

‘Arzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerūñle bir gece kūyuñda olmak pāsban (Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2). [‘arzūdan, -dan]

‘arzü eyler: İstemek, temenni etmek.

Hasta dil lā‘l-i leb-i cānānın eyler ‘arzü / İy taḫībūm derdine dermānın eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1). [‘arzü eyler,]

Burka‘uñ keşf it yüzūñ göster bugün ‘aşıklara / Kullaruñ şaf şaf durup sulṫānın eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 2). [‘arzü eyler,]

Ka‘bedür kūyī gelür sürün sürün ‘aşıklar / Ya‘ni varup virmege ḫurbānın eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3). [‘arzü eyler,]

Eline almış yine cellād çeşmi ğamzeler / Ehl-i ‘ışkuñ yire dökme kanın eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4). [‘arzü eyler,]

Gözlerüm Ya‘kūb-veş kan-ıla tolsa tañ degül / Hūzn ara dil Yūsuf-ı Ken‘ān’ın eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5). [‘arzü eyler,]

Bu Muhibbî pādīşāh-ı ‘ālem olmuşken bugün / Kapusunda olmaga derbānın eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 6). [‘arzü eyler,]

Bülbül-i dil-ḫasta gül ruḫsāruñ eyler ‘arzü / İy Mesīḫī dem hemān güftāruñ eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 1). [‘arzü eyler,]

Bülbül-i dil-ḫasta gül ruḫsāruñ eyler ‘arzü / İy Mesīḫī dem hemān güftāruñ eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 1). [‘arzü eyler,]

Cennete kılmaz heves ḫūrī vü ğılmān istemez / ‘Aşık-ı şādık olan dīdāruñ eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2). [‘arzü eyler,]

İşidelden kim metā‘-ı büseñi çün cānadur / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3). [‘arzü eyler,]

Anuñ-içün cū olup bu göz yaşı olur revān / İy boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4). [‘arzü eyler,]

Ruḫlaruñsuz bu Muhibbî ğiceler nālān olur / Bülbülüñdür n’eylesün gülzāruñ eyler ‘arzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 5). [‘arzü eyler,]

Hasta dil lâ'î-i leb-i cânânın eyler ârzü / İy tabîbüm derdine dermânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1*). [*ârzü eyler, -r*]

ârzü itme: İstemek, talep etmek.

Ârzü itme vişâlin iy Muhibbî fâriğ ol / Sen gedâsın bir çalender ol ho sultân-ı cihân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*ârzü itme,]*

ârzü kılur: İstemek, arzulamak.

İder zâhid taleb havrâ vü kevşer / Kılur 'âşık olan didârî ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 3*). [*ârzü kılur, -ur*]

ârzü-yı vuşlatuñdur: Kavuşma isteği.

İrmek-içün vaşluña harc eyledüm cân nağdini / **Ârzü-yı vuşlatuñdur** beni kallâş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*ârzü-yı vuşlatuñdur, -uñdur*]

as: Asmak.

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dağı vakt olmadı mı zülfüne beni **asasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*asasın, -a, -sın*]

Yâr ışığında koma öldür rağîb-i kâfiri / Tığuñı tâ 'arş üzre iy Muhibbî **asasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*asasın, -a, -sın*]

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dîvâne dil / Kurtuluş yokdur meger zülfünde anı **asasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [*asasın, -asın*]

Sünbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / Geldi ki **asa** kendüzini dâra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*asa, -a*]

as: Aş, yiyecek.

Sâğar-ı çeşm-ile sun hûn-ı ciger nûş idelüm / Mağbağ-ı gâmda dilâ derd ü belâ **aş** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*aş,]*

Vuşlatuñ aşına çok katma bu hicruñ milh'in / Katar-ısañ anı oran-ıla kat **aşumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [*aşumuza, -umuz, -a*]

Her ne kim vire Hudâ eyle çanâ'at cân-ıla / Az u çok dime sakın itme nizâ' **aş** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [*aş,]*

as-: Asmak.

Bend içre gören gönlümü zülfî girihinde / Saklama didi **as** bu giriftârı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [*as,]*

Bu dil manşûrî ifşâ sırr-ı 'ışkı / İdüp **as** anı zülfündeki dâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*as,]*

'aşâ: *Asa, değnek, baston.*

Arayup dildârî dil ala '**aşâ** demür çarık / Geye anı tâ bulınca 'azm-i ğarb u şark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*'aşâ,]*

aşâğa: *Aşağı, aşağı taraf.*

Öykündüğü-çün zülfine sünbülleri gördüm / Taglarda biter yüzi kara başı **aşaga** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*aşaga,]*

āsân: *Kolay.*

Çek cevri ü cefâ vü berr-i muğaylân belâsını / **Āsân** görine saña bu çendân merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*āsân,]*

āsân görünür: *Kolay görünmek/olmak.*

Bu tārîk-i 'ışk evvel gerçi **āsân görünür** / Soñı müşkildür Muhibbî hiç bulunmaz aña rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*āsân görünür, -ür]*

āsân mıdır: *Kolay mıdır?.*

Cân almayınca varmadı yol āsitânına / **Āsân mıdır** öpmege yâ şehriyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*āsân mıdır,]*

āsân olsun: *Kolay, zahmetsiz olmak.*

Başumı kaṭ' ideyin tâ gide ol bār-ı girân / Ser-i küyuña senüñ varmaga **āsân olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*āsân olsun, -sun]*

'İşk-ıla cân yakmağı pervâne benden öğrenür / Olıcak her müşkil iş **āsân olur** üstâd-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3*). [*āsân olur,]*

āsân [u] düşvârî: *Kolay ve zor.*

Vaşla t̄alib oldu dil irişdi hicrân āh āh / Katı müşkildür bile **āsân [u] düşvârî** çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*āsân [u] düşvârî, -î]*

'āşık: *Āşık, bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.*

'Āşıkuz didâr-ı yâra ğayrı yok maşşūdumuz / Bilürüz zāhid seni firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*'āşıkuz,]*

Küyuña varup yüzün görmek diler ‘**âşıklarun** / Vir zekât-ı hüsnüni kesme o miskînler haqın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [‘âşıklarun, -lar, -un]

Her kişi şādān u handān ara yirde ben hazīn / Gözi yaşlıdur ider her kim ki ‘**âşıkdur** enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [‘âşıkdur, -dur]

Ka‘be küyuñun hevāsıyla bugün ‘**âşıklarun** / Her biri hāzır kılupdur kendūzin qurbān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2*). [‘âşıklarun, -lar, -un]

Öldürürsin ğamzelerle ‘**âşıkı** nā-hağ yire / Tañrı’dan korkmaz mısın boynuña düşe kan-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4*). [‘âşıkı, -ı]

Ayırma bu ben ‘**âşık[ı]** ‘ışk-ı ezeliğen / Yā Rabb bi-hağğ-ı ħurmet-i merdān-ı reh-i dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 2*). [‘âşık[ı], -[ı]]

‘Āşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşını / Ğarğ ola eşk-i çeşme yüzi nīlüfer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [‘âşık,]

Sanma ancak bu Muhibbî ‘âşık olmışdur saña / Şad-hezār var ‘**âşıkun** ‘ālemde şeyḫ ü şābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [‘âşıkun, -un]

Zulme māyil cevri çok ‘**âşıklara** bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 1*). [‘âşıklara, -lar, -a]

Nīme iden çeşmūñün kaşşābidur ‘**âşıkları** / Komaz dāyimā sātūr dirler ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [‘âşıkları, -ları, -]

Eger cān terkin eylersem ta‘accüb eyleme zāhid / Şu kim şıdğ-ıla ‘**âşıkdur** elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [‘âşıkdur, -dur, -]

Perçemi durmuş kafada ya‘ni dutmışdur kemīn / ‘**Āşıkā** lāyık-durur bülbül gibi itmek enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [‘âşıkā, -a]

Lebūñ dārū‘ş-şifāsında yatur ‘**âşıklarun** hasta / Tābīb-i dilsin iy dilber idüp tīmār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [‘âşıklarun, -lar, -un]

Zāhidā olsun mübārek saña bu hūr u behişt / ‘**Āşıkam** matlūb idindüm cān-ıla dīdarı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [‘âşıkam, -am]

Ḥāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire ‘**âşıklarun** / Yürüsün sāyeñ gibi serv-i revānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [‘âşıklarun, -lar, -un]

La‘l-i nābuñ var iken ‘**âşık** zülālī n‘eylesün / Mū miyānuñ fikr iden özge ḥayālī n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [‘âşık,]

‘İşğdan özge ‘**âşıkā** yokdur Muhibbî çün kemāl / ‘Āşık olan ‘ışğdan özge kemālī n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [‘âşıkā, -a]

Cān u dil ile yanmaga pervāneler gibi / Şem‘-i cemāl-i hüsnüñe ‘**âşık** sunar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3*). [‘âşık,]

Gel tulū‘ it gün gibi görsün seni ‘**âşıklarun** / Zerrelerdür ehl-i ‘ışk dūr olmasunlar nūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [‘âşıklarun, -lar, -un]

Bundan özge hâlet olmaz ‘**âşık**a kim hıfyeten / Hışm-ıla kıl sun girih ebrûların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [‘âşık, -a]

‘Âlem içre ‘**âşık**a ölmekden özge yok ‘ilâc / Ölmege cehd eylesün kendine tîmâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [‘âşık, -a]

‘Âşıkun bîgâne oldı vü rakîbün âşinâ / Bu meşeldür döstüm hiç hayr gelmez yâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [‘âşıkun, -un]

Oldürürsün niçe yüz biñ ‘**âşık**ı bir gâmez-ıla / Hoş dimişdür döstüm saña kemân-ebür diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [‘âşık, -ı]

‘İşk mıdur fenn-i ‘ışkı okudup ‘**âşıklara** / Bâb-ı fazlın sinemün evcine inşâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4*). [‘âşıklara, -lar, -a]

Diler her kes ki ‘**âşık**dur ire vaşlma ma‘şukuñ / Murâdum senden iy meh-rü hemân ancak nigâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [‘âşıkdur, -dur]

Muhibbî ol kemân ebrü meger ‘**âşıkların** kırmış / İki şepher sokınmış gör başına sünbül-i terden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5*). [‘âşıkların, -ların]

Cevr ider baña rakîbe rahm idüp / Bagrı niçe ‘**âşıkun** baş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [‘âşıkun, -un]

Şâh-ı ‘âlemdür bugün ‘**âşıklara** rahm itmege / Tâc-ı zer başına egmiş şâh-ı devrândur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [‘âşıklara, -lar, -a]

Döstüm görme tehî bu ‘**âşıkun** nem-dîdesin / Ser-te-ser garğ ola ‘âlem döke eşk-i dîdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [‘âşıkun, -un]

Hüsne mâğrûr oluban ‘**âşık**a cevri itmegi ko / Bir işi işleme kim soñra peşimân olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [‘âşık, -a]

Her kim ki ırar ‘**âşık**ı dilber kapusından / Budur dilegün anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [‘âşık, -ı]

Hamdü-lillâh ‘**âşıkam** ‘âlemde hoş-hâlem bugün / Ateş-i ‘ışka yanaldan zer gibi kâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [‘âşıkam, -am]

Yüzüne şöyle ‘**âşık**dur senün şems ü kâmer cânâ / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hiç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [‘âşıkdur, -dur]

‘Âşık olan pâdişâh olursa da ol kul olur / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maḥmûd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [‘âşık,]

‘Âşık olmaz ‘ışk içinde âh u vâhı sevmeyen / Kul olur mı cân u dilden pâdişâhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [‘âşık,]

Gül gibi ḥandân olur görse yaşum bārânını / Agladur mı ‘**âşık**ı feryâd u âhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [‘âşık, -ı]

Döstüm senden vefâ mihr ummasun ‘**âşıklarun** / Key katı dîvânelikdür meyva ummak bidden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [‘âşıklarun, -lar, -un]

‘Āşıkuñ katline çün kim hükm ider sultān-ı ‘ışk / Kātli isnād eylemek lāyık mıdır cellāddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3). [‘āşıkuñ, -uñ]

Olmasa ger āh ‘āşık hānesüz / Sengden hāne n’iderdi kühken (Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4). [‘āşık,]

Degüldür ‘āşıkā müşkil ölürsa günde yüz biñ kez / Velî müşkil budur ayru düşe sevgüli yārından (Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3). [‘āşıkā, -a]

Meclis içre yakmaga ‘āşıkaları pervānesi / Şem’ gibi ruhlarıñı tābnāk eyler misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4). [‘āşıkaları, -ları, -]

Maħabbet ehli olur gözi yaşlu / ‘Aceb mi ‘āşık olsa beñzi saru (Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2). [‘āşık,]

Vādī-i ‘ışka düşersem dōstlar ‘ayb itmeñüz / ‘Āşıkam mecnūn olupdur adum oğlandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3). [‘āşıkam, -am]

Niçe sünbül niçe kākül niçe gīsüdur bu / Niçe ‘āşıkaları dīvāne kılan būdur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1). [‘āşıkaları, -ları, -]

Bakmadı yüzüme dilber baña ‘āşıkdur diyü / Deldi bagrum cevri-ile bu buña lāyıkdur diyü (Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1). [‘āşıkdur, -dur]

Burka’uñ keşf it yüzüñ göster bugün ‘āşıklara / Kullaruñ şaf şaf durup sultānın eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 2). [‘āşıklara, -lar, -a]

Ka’bedür küyi gelür sürün sürün ‘āşıkaları / Ya’ni varup virmege ħurbānın eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3). [‘āşıkaları, -ları, -]

Zāhid sen ol salāmet ben olmışam melāmet / ‘Āşık varur mı hergiz nāmūs u ‘āra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2). [‘āşık,]

İy Muħibbî dileme büse vü yā mihr ü vefā / Aña ‘āşık mı dinür anda eger kām olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5). [‘āşık,]

Ka’be-i küyuña varan ‘āşığı ħurbān eyle / Kaşd ider ħayra girür her kişi bayram olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4). [‘āşığı, -ı]

Lā’übālī ‘āşıkam ben ‘ālem içre dōstlar / Beñzedürler kanda görünsem beni dīvāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3). [‘āşıkam, -am]

Ġamze-i neb-tiz-ile öldürdi āħir ‘āşıkın / Ĥamdü-lillāh kim irişdüm dōstlar bu demlere (Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2). [‘āşıkın, -ıñ]

Bī-günāh ‘āşıkaları kırdı geçürdi ol perī / Tıfıldur bilür daħı yazılmaz aña çün günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5). [‘āşıkaları, -ları, -]

Rüşen idegör gözlerümi pīrehenüñle / Bu ‘āşığı iy Yūsuf-ı Ken‘ān’um unıtma (Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 4). [‘āşığı, -ı]

‘Āşık mıdır ki derdi koyup isteye devā / Derdi bulınca ‘ışk eri bakmaz devāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2). [‘āşık,]

‘Āşık oldur nâle itdügince âhî berķ ide / Her neye kim ugradıysa ol dem anı ħarķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [‘āşık,]

Fütâde ħasta-dil olsam ‘aceb mi / Olur elbette ‘**āşıklar** fütâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2*). [‘āşıklar, -lar]

Genc-i ħüsne dest-res niçe bula ‘**āşıkları** / Her tarafından zülfi anuñ pāsbandur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [‘āşıkları, -ları, -]

Küyında yār cem‘ idüp ‘**āşıklarun** serin / Beñzer ki yapa kendü için bir yiñi ķule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [‘āşıklarun, -lar, -un]

Ĥaymesin şahrāya kurdı çün yine sultān-ı ‘ışķ / Cem‘ ider ‘**āşıkları** beñzer ki ‘arz eyler sipāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [‘āşıkları, -ları, -]

Zāhidā görseñ melāmet ‘**āşıkı** ta‘n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [‘āşıkı, -ı]

Ni‘met-i vaşlın döküp bu ‘**āşıkını** toylaya / Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [‘āşıkını, -ı, -n, -ı]

Yanmaga ‘**āşıkları** gelmiş cemāli şevķine / Nite kim pervāneler şem‘-i şebistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [‘āşıkları, -ları, -]

‘Āşık oldur ‘ışķ içinde ol dil ü cāndan geçe / ‘Āşık olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1*). [‘āşık,]

Şehr-i miñnetde sorarsañ ħālını ‘**āşıklarun** / Her biri derdi ķabül eyleye dermāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 2*). [‘āşıklarun, -lar, -un]

Esb-i nāza binüp ‘**āşıklarunı** şayd idesin / Ne sa‘ādetlü ser olur ki o fitrāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [‘āşıklarunı, -lar, -un, -ı]

Farķ eylemez ‘**āşık** pīr ü cevān dimez / ‘İşķun budur ħālî ezel şeyĥ ü şāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3*). [‘āşık,]

Bu Muhibbî gibi ‘**āşıklarunı** kırmag-ıla / Sende bu ħüsn olıcak ‘ışķ eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [‘āşıklarunı, -lar, -un, -ı]

‘İşķ bāzārında gördüm çağurur dellāl-ı ‘ışķ / Kankı ‘**āşıkdur** gelüp derd ala dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [‘āşıkdur, -dur]

Cān virür ‘**āşıklarun** şem‘-i cemālün göricek / Nite kim pervāneler şem‘-i şebistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [‘āşıklarun, -lar, -un]

Şayd olup ‘**āşıklarun** gördüm yaturlar ħāķde / Niçesinün bağlamışlar serlerin fitrāķde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [‘āşıklarun, -lar, -un]

Ko ħüsünü ‘**āşıklarun** kılsun temāşā rāyegān / Men‘ eyleyüp ol gülşene ħatıñı bārü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [‘āşıklarun, -lar, -un]

Bir nev‘-ile bende çeker çeşmi ‘**āşıkı** / Şişeyle ider ‘ālemi cādü girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [‘āşıkı, -ı]

İy türk-i şüh 'āşıkā cevr ü 'itāb ne / İtmege cefā sengile göñlin harāb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1). ['āşıkā, -a]

Geçer mihrāba zāhid tā' at üzre / İder 'āşık sücüd tāğ-ı ebruvāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4). ['āşık,]

Çekmeyen derd ü belā-yı mihneti 'āşık degül / 'Āşık oldur āh idüp dāyim yanup [hem] yakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2). ['āşık,]

Gözi katl itdüğü 'āşıklarını / İder bir demle 'İsī gibi zinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 2). ['āşıklarını, -lar, -ı, -n, -ı]

Niçe bir öldüresin nā-hağ yire 'āşıklarunu / Nev-civānsın dōstum hayr eylemez kan kimseye (Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2). ['āşıklarunu, -lar, -uñ, -ı]

Bī-güneh 'āşıkları bugün eger katl idesin / Rüz-ı mahşer eline baş[ın] alup ser göstere (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4). ['āşıkları, -ları, -]

Çāk-i giribān idüben 'ışk-ıla dāmāna degin / 'Āşık u āşıfte vü dīvāne vü rüsvā lāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3). ['āşık,]

'Āşıkā kânündür çünki ezelden inlemek / İnlesün sīnem benüm dönsün rebābuñ 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4). ['āşıkā, -a]

Döndürdi pelenge özini dāğ-ıla 'āşık / Ne şürete koydı görüñ anı zamāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7). ['āşık,]

Kırarsın bī-güneh 'āşıklarunu / Meger vardur bu hūblar mezhebinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2). ['āşıklarunu, -lar, -uñ, -ı]

İdüp redd 'āşığı maqbül raq̄ibi / Revā mı uyasın sen ol le'ime (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4). ['āşığı, -ı]

Zāhid egler göñlini cennetdeki havrā ile / Çöpçe gelmez 'āşıkun çeşmine dīzār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6). ['āşıkun, -uñ]

Bir demi hicrān şebīnün 'āşıkā biñ yilcadur / Sözüme inanmasañ sor bunı tã'at ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5). ['āşıkā, -a]

Dūzah-ı hicrinde anuñ ne çeker 'āşıkları / Her ki bilmek isteye sorsun harāret ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 4). ['āşıkları, -ları, -]

'Āşıkā dirler Muhibbî çāre şabr u ya sefer / Çün sefer yok şabr kıl eyle taḥammül derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5). ['āşıkā, -a]

Ayuñ olmışdur egeri cümle encüm āşığı / Sen mehün 'ışkına döner uşbu çarḡ-ı heftümīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2). ['āşığı, -ı]

İy pādīşāh-ı ḡüsñ v'iy ḡusrev-i zamān / 'Āşıklarunu eyle kapuñda gel imtiḡān (Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1). ['āşıklarunu, -lar, -u, -n, -ı]

'Āşığı evvel öldür dönüp lebünle dirgür / Maḡşer güninde iy dōst bu bir 'alāmet olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2). ['āşığı, -ı]

‘Āşık Muhibbî bulsa yiter ol sa‘âdeti / Hâk-i derinde ola muqadder varup öle (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8). [‘āşık,]

‘Āşık oldur ki ola pervâne / ‘İşk odı-y-ıla tutuşup yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 3). [‘āşık,]

‘Āşıkâ derd ü miñnet bülbüle bâk ü ĥasret / Ĥande naşîb olmış her kebk-i kühsâra (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2). [‘āşıkâ, -a]

Bülbül-i şürîdeyem ol gülsitâna görmeden / Kim kulakdan ‘**āşıkam** verd-i cinâna görmeden (Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 1). [‘āşıkam, -am]

‘āşık degül: Aşık değil.

Çekmeyen derd ü belâ-yı miñneti ‘**āşık degül** / ‘Āşık oldur âh idüp dâyim yanup [hem] yakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2). [‘āşık degül,]

‘āşık iseñ: Aşıksan, seviyorsan.

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya / ‘**Āşık iseñ** yan cemâli şem‘ine pervâne-veş (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2). [‘āşık iseñ,]

‘Āşık iseñ saklama bu yolda gel cânuñ sakın / Dimeye bir cân nedür kıymadı cânânuñ sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1). [‘āşık iseñ,]

‘āşık olan: Aşık olan kişi.

‘İşkdan özge ‘āşıkâ yokdur Muhibbî çün kemâl / ‘**Āşık olan** ‘ışkdan özge kemâli n‘eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7). [‘āşık olan,]

‘Āşık olan zâhidâ eyler melâmet ihtiyâr / Sen selâmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4). [‘āşık olan,]

İder zâhid taleb ĥavrâ vü kevşer / Kılur ‘**āşık olan** didârı ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 3). [‘āşık olan,]

Küyına varsa gönüm olmak diler melâmet / Varur mı ‘**āşık olan** hiç [i]‘tibâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4). [‘āşık olan,]

Ġâfil yürüme aç gözüñi durma ġaflete / Lâyık degül ‘**āşık olan** ola ġâfile (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4). [‘āşık olan,]

Ĥâr elinden bülbül itdi çok şikâyetler güle / Gül didi ‘**āşık olan** mâ‘şûka eyler mi gile (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1). [‘āşık olan,]

‘āşık oldun: Sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk derdine düşmek.

Muhibbî ‘ışka düşdüñ ‘**āşık oldun** / Anuñçün şî‘rûñ oldı ‘āşıkâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5). [‘āşık oldun, -dun]

‘āşık oldur: *Āşık o'dur.*

‘Āşık oldur ‘ışk içinde ol dil ü cāndan geçe / ‘Āşık olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1*). [‘āşık oldur,]

‘āşık olmaduñ: *Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlinü kaptırmak.*

Ġuşşa vü derdüm niġarā bilmeseñ olmaz ‘aceb / ‘Āşık **olmaduñ** anuñçün ġuşşadan āzādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 4*). [‘āşık olmaduñ, -duñ]

‘āşık olmuş: *Sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk derdine düşmek.*

Her kim ki ‘**āşık olmuş** serden geçer ol āhir / Dimiş bu sözi Mansūr vardukda dāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [‘āşık olmuş, -miş]

Sanma ancak bu Muhibbî ‘**āşık olmuşdur** saña / Şad-hezār var ‘āşikuñ ‘ālemde şeyh ü şābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [‘āşık olmuşdur, -mişdur]

‘Āşık olmuşdur ezel ol ‘ārız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [‘āşık olmuşdur, -mişdur]

Ben der-i meyhānede dīzāra ‘**āşık olmuşam** / Mescide şūfî gelür ancak kurı ġavgā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [‘āşık olmuşam, -mişam]

‘āşık u ma‘şūka: *Seven ve sevilen.*

‘İşk ölmek öğredür ‘uşşāka hem ma‘şūka nāz / Böyle olsa ‘**āşık u ma‘şūka** olur mı ġünāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2*). [‘āşık u ma‘şūka, -a]

‘āşık u vālih ü dīvāne vü rüsvā: *Aşık, şaşkın, delirmiş ve rezil.*

Eyledi dāmene dek çāk-i ġirbān zi-firāk / ‘**Āşık u vālih ü dīvāne vü rüsvā** lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 2*). [‘āşık u vālih ü dīvāne vü rüsvā,]

‘āşıkam: *Āşık, bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.*

Bir cefā-keş ‘**āşıkam** cevr [ü] cefādan dönmezem / Günde biñ kez öldürürse itmezem andan ġile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [‘āşıkam,]

‘āşıkāne: *‘āşığa yaraşır şekilde | kendinden geçmiş bir şekilde.*

Muhibbî ‘ışka düşdüñ ‘āşık oldun / Anuñçün şî rüñ oldı ‘**āşıkāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5*). [‘āşıkāne,]

āşikār itdüm: *Ortaya çıkarmak, göstermek.*

Sırr-ı 'ışkı **āşikār itdüm** ser-i zülfin görüp / 'Işk Mansür'ı olup geldüm benem dār isteyen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2707, Beyit 3*). [*āşikār itdüm, -düm*]

Sırr-ı 'ışk[ı] **āşikār itsem** beni 'ayb eylemeñ / Niçeye dek saklaya sîne şerârı n'eyesün (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2607, Beyit 2*). [*āşikār itsem, -sem*]

āşikar kılma: *Ortaya çıkarmak, göstermek.*

Kimsenüñ 'aybını görüp kılma zinhār āşikār / Günde yüz biñ 'aybuñ örterken İlähe'l-'âlemîn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2751, Beyit 3*). [*āşikar kılma,]*

āşikār oldı: *Ortaya çıkmak.*

İy Muhibbî saklar-iken 'ışkum oldı āşikār / Eşk-i surh u rüy-ı zerdümle 'ayândur tazece (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2828, Beyit 5*). [*āşikār oldı, -dı*]

Dilde olan derd ü miñnet küllî olsun āşikār / İy cefâ-ñ vakt olupdur sînemi ben yarayın (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2592, Beyit 3*). [*āşikār olsun, -sun*]

āşikâre: (*Ar.*) *Apaçık, belli.*

Niçe bir cevri âteşine yakasın ben bî-dili / **Āşikâre** luğ idüp çahruñı kıl bārî nihân (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2620, Beyit 4*). [*āşikâre,]*

āşikâre kılayım: *Ortaya çıkarmak.*

Āşikâre kılayım yine ma'ânî gevherin / Girüben çıkarayım dilde olan mañzenüme (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2901, Beyit 3*). [*āşikâre kılayım, -ayım*]

āşikâre oldı: *Ortaya çıkmak, görünür olmak.*

Dirîğâ derdüm oldı āşikâre / Bulınmaz ceñd-ile bu derde çäre (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2833, Beyit 1*). [*āşikâre oldı, -dı*]

'āşik-ı āvâreye: *Başıboş aşık.*

Hâne-i târik [ü] tengüm yakdı âhum âteşi / **'Āşik-ı āvâreye** n'eyler saray u hanümân (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2509, Beyit 4*). [*'āşik-ı āvâreye, -ye*]

'āşik-ı bî-bâkde: *Korkusuz, cesur aşık.*

Leşker-i mecnün olup oldı muñ 'ı tayr u vuñuş / Bu kerâmet az degül ol **'āşik-ı bî-bâkde** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2909, Beyit 3*). [*'āşik-ı bî-bâkde, -de*]

'āşik-ı didâr: *Güzel yüzün aşığı.*

Su gibi eger başımı daşdan daşa döğsem / Olmaya ‘aceb ‘**āşık-ı didār** iniler āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4). [‘āşık-ı didār,]

‘āşık-ı didār olduñ: Güzel yüze āşık olmak.

Cennete aldanma zāhid gibi bakma kevsere / İy gönül olduñ bugün çün ‘āşık-ı didār sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6). [‘āşık-ı didār olduñ, -duñ]

Muhibbî ‘**āşık-ı didār-çün olduñ** saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid kişi hür u cinān kıdrin (Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5). [‘āşık-ı didār-çün olduñ, -duñ]

‘āşık-ı dil-besteyem: Gönli bağılı aşık.

Bir ‘**āşık-ı dil-besteyem** kan yaşum ile şüsteyem / Hālüme bakmaz hastayam bu derdüme dermān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3). [‘āşık-ı dil-besteyem, -yem]

‘āşık-ı dil-hastedür: Gönül hastası āşık.

Leylî zülfüñ hasretinden ‘**āşık-ı dil-hastedür** / Giceler tā şubha dek ney gibi nālān eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 4). [‘āşık-ı dil-hastedür, -dür]

‘Āşık-ı dil-hasta olmuşdur Muhibbî şöyle kim / Damla damla damzadurlar agzuma penbeyle su (Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6). [‘āşık-ı dil-hasta olmuşdur, -muşdur]

Ka‘be-i küyuñ nigārā kıble-i ‘uşşākdur / ‘**Āşık-ı dil-hasteye** yok andan artuk secdegāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 2). [‘āşık-ı dil-hasteye,]

Zehr-i ğam öldürmeden bu ‘**āşık-ı dil-hasteyi** / Sākiyā irgür meded şol mey diyen tiryākden (Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4). [‘āşık-ı dil-hasteyi, -yi]

‘Āşık-ı dil-hasteler kılmazdı mihrini taleb / ‘Ālem içre mäh-rūlar ger cefākār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 3). [‘āşık-ı dil-hasteler, -ler]

‘āşık-ı dil-sūhte: Gönli yanmış aşık.

Güş eylemez yār eger olsa Muhibbî / Bu ‘**āşık-ı dil-sūhte** şad bār iniler āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5). [‘āşık-ı dil-sūhte,]

‘āşık-ı dirīnesin: Eski aşık.

Hic revā mı yād idüp her dem raķıbi yād ide / Niçe yıldur añmaya bu ‘**āşık-ı dirīnesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3). [‘āşık-ı dirīnesin, -sin]

‘āşık-ı fütāde: Düşkün, zavallı āşık.

Gül mevsiminde dilber dāyim kadeh ider nūş / İçdügi hūn-ı dildür bu ‘**âşık-ı fütāde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2). [‘âşık-ı fütāde,]

‘âşık-ı şādık: Gerçek âşık.

Göriccek şem ‘i pervāne yakar elbette bāl ü per / Geçerse ‘**âşık-ı şādık** ‘ aceb mi cān-ıla serden (Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 4). [‘âşık-ı şādık,]

Cennete kılmaz heves hūrī vü ğılmān istemez / ‘**Āşık-ı şādık** olan didāruñ eyler ārzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2). [‘âşık-ı şādık,]

‘âşık-ı şādık olan: Sadakatli aşık olma.

Niçe serler olısar yolına ğaltān yürisün / ‘**Āşık-ı şādık olan** tāt u kabāyı dilemez (Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2). [‘âşık-ı şādık olan, -an]

Her ne zahmet kim gele andan baña rāhat gelür / ‘**Āşık-ı şādık olan** mihr ü vefāyı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2). [‘âşık-ı şādık olan,]

‘âşık-ı şeydā: Çılgın âşık.

‘İşk mūrāşını yirsem ne ‘aceb Mecnūn’dan / Sanmañ ol gitmek ile ‘**âşık-ı şeydā** dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2). [‘âşık-ı şeydā,]

‘âşık-ı şūrīde: Divane âşık.

‘Āşık-ı şūrīde diller meyl iderse tañ mıdur / Hüb-rūlarda komışdur cāzibe çün kim İlāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2). [‘âşık-ı şūrīde,]

Bezm-i ğamda iy Muhibbî ‘**âşık-ı şūrīdeler** / Cān u dilden nāle kılsun kıddini çeng eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5). [‘âşık-ı şūrīdeler,]

‘âşıklar: Âşık, bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Ğam degül ‘**âşıklar[un]** yoluñda ger cān vırseler / Müstedām ol ‘ālem içre tek hemān sen çok yaşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4). [‘âşıklar[un], -[un]]

‘âşıklığ: Âşıklık, âşık olma durumu.

Bildiler ‘**âşıklığum** sīnemde olan oddan / Zīra āteş zāhir olur kanda yansa düddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1). [‘âşıklığum, -um]

asıl: Asılmak (idam etmek bağlamında).

Zülfüñe **asıldı** itmedi Muhibbî āh u vāh / Kendi kendin eyleyen ber-dār dirler uşta ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7). [asıldı, -dı]

asıl-: *Asılmak.*

Zülf-i müşğîn kim görünür ‘arız-ı dildârda / Deste-i sünbül **asılmış** sanasın gülzârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [*asılmış, -mîş*]

asılmağa: *Asılmak için.*

Zülfî gör göz göre **asılmağa** boynına gelür / Başdan geçdi meger saldı kilîmin suya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4*). [*asılmaga,]*

aşlu: *Aşılı.*

Görinen zülfeyni mi **aşlu** yâhû perr-i zâğ / Ya iki ef’î gelüp yatmış gülistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*aşılı,]*

âşinâ: *Alışıldık, tanıdık, bildik.*

Cânân-ıla cân çünkü ezel **âşinâ** imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [*âşinâ,]*

Gönlümi kûyuña gönderdüm anı yâd eyledün / **Âşinâñdur** ol ezel sanduñ meger bîgâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*âşinâñdur, -ñdur*]

‘Aşıkun bîgâne oldı vü raķībün **âşinâ** / Bu meşeldür döstüm hiç hayr gelmez yâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [*âşinâ,]*

Dāmānuma yapışdı yine kûyuñ itleri / Eski hūķūķı añdı vü hem **âşinâ** yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*âşinâ,]*

Âşinâ idük ezel bezminde iy arām-ı cân / Ne sebep düşdi ki şimdi yâdam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [*âşinâ idük, -dü, -k*]

Varsam kaçan kûyına karşı çıkar bana / Zîra ezel **âşinâ idüm** ol kilâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4*). [*âşinâ idüm, - idüm*]

Belâ-yı hicre cân virdüm Muhibbî / Ki oldum vaşlı ile âşinâ ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 5*). [*âşinâ oldum,]*

âsitân: *(Sevgili'nin) kapı eşiği, dergahı.*

Muhibbî saña bu devlet yiter bil **âsitânında** / Diye dilber ki ‘add idün bunu kûy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*âsitânında, -ın, -da*]

Âsitānuñda senüñ biz kullaruz / Lîk sen bu ‘ālemün sultānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 2*). [*âsitānuñda, -uñ, -da*]

Cân almayınca varmadı yol **âsitānına** / Āsān mıdur öpmege yâ şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*âsitānına, -ı, -n, -a*]

Āsitānuñda kaçan göre Muhibbî'yi rakīb / Hiç olur mı ki hased aña hasîd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*āsitānuñda, -uñ, -da*]

Kankı serdür **āsitānuñda** senüñ hāk olmaya / Kankı dildür dūd-ı āhı çıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*āsitānuñda, -uñ, -da*]

Kuluñdur **āsitānuñda** Muhibbî / Anı 'ışk ehline ser-tāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 5*). [*āsitānuñda, -uñ, -da*]

Muhibbî saña bu devlet yiter kim / Kul olduñ cān-ıla ol **āsitāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5*). [*āsitāna, -a*]

Muhibbî'nüñ hemān ancak murādı / Yüzin sürmek diler ol **āsitāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [*āsitāne,]*

āsitān-ı kaşr-ı şîrîn: *Şîrîn'in köşkü.*

Āsitān-ı Kaşr-ı Şîrîn yapar-ısañ iy felek / Yig-durur sengini reng-i hūn-ı Ferhād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 3*). [*āsitān-ı kaşr-ı şîrîn,]*

āsiyāb: *Değirmen, su değirmeni.*

Cihān halkını çarhuñ **āsiyābı** / Döger gendüm gibi āhir ider un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*āsiyābı, -ı*]

Bezm-i ğam içre nālem ile gönlüm eglere / İñildisini güş ideli **āsiyābdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*āsiyābdan, -dan*]

Ögidür durmaz cihān halkını hem çü **āsiyāb** / Nevbetin bir bir gözedür getürür gerdün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*āsiyāb,]*

āsiyāb-ı çarh: *Felek değirmeni.*

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yaħūd cevdür / İder bu **āsiyāb-ı çarh** eline girdügin hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*āsiyāb-ı çarh,]*

Āsiyāb-ı çarh ögidür 'ömri çün gendüm gibi / İy Muhibbî bağlama dil bî-vefā gerdün içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*āsiyāb-ı çarh,]*

āşiyān: *Yuva, ev, ikametgâh.*

Sakin dünyāya dil virüp içinde **āşiyān** itme / Senüñ gibi niçe yavrı uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*āşiyān,]*

Sakin aldanma bu dünyā çü miñnet şāhbāzıdır / Niçe senüñ gibi yavrı uçurdu **āşiyānından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [*āşiyānından, -ı, -n, -dan*]

İy hümā-yı luţf 'ışkuñ beni mecnün eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ **āşiyān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*āşiyān,]*

Konmamışken daħı Kays'ũn başına sevdā-yı 'ışk / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm **āřiyān**
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*āřiyān,]*

Kāf-ı kurbet bu gönül Sīmurğ'ına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu **āřiyāndan** geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [*āřiyāndan, -dan]*

'aşk: (*sevgilinin*) *aşkı, aşk, candan sevme, gönül verme.*

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'ālemi / '**Iřkuñla** bir dīvāneyem sen şem' ü ben
pervāneyem (*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*'iřkuñla, -uñ, -la]*

'asker çeker: *Asker sevk etmek, asker göndermek.*

Zülf ü ebrü çeşm ü müjgān hāl ü haş '**asker çeker** / Pāyimāl eyler eger Hüsrev eger cāmın Cem'in
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [*'asker çeker, -er]*

aşla: *Asla.*

Fikr kılma iy Muhibbī sakın **assıla** ziyān / Er odur kim aña bir būd-ıla nā-büde ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [*assıla,]*

aşla: *Ağaç aşılmak.*

Gözlerüm yaşı demidür hāk-i cismüm yaşlaya / Bāgbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri **aşlaya** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [*aşlaya, -y, -a]*

'asr: *Devr, zaman, çağ.*

İy Muhib ahsent in tarz-ı ğazel / şimdiki '**ařruñ** bugün Hāsān'ısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*'ařruñ, -uñ]*

Leylī zülfin bu Muhibbī boynına zencir idüp / '**Ařr** ara Mecnūnlayın kendüzin 'üryān eyleye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*'ařr,]*

assı: *Fayda, kar.*

Raħm umarsın iy gönül sen ol gözi řayyāddan / Bendine düşdün anuñ **assı** nedür feryāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*assı,]*

Eger dünyāyı cem'itseñ görüp anı ğurūr itme / Ne **assı** yir seni āħir dönersin sen de Kārūn'a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*assı,]*

assı itdi: *Kar etmek.*

Nağd-i cāna aldı āħir dilberūñ bir būsēsın / **Assı itdi** bu Muhibbī dōstlar sanmañ ziyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*assı itdi, -di]*

āşüb-ı cihān: *Dünyayı karıştıran (fitne sokan) kimse II sevgili.*

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de **āşüb-ı cihān** / Tañlaram bu fitnelerden kurtara ‘uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*āşüb-ı cihān,]*

āşüb-ı hemm itsün: *Karışıklık sıkıntısı etmek.*

Zülfine diñüz cevri ü ceñā vü sitem itsün / Sāñir gözi de fitne vü **āşüb-ı hemm itsün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*āşüb-ı hemm itsün, -sün]*

āsüde ola: *Rahat, huzurlu olmak.*

Dil viren diller gamı dehr-ile biñüde ola / Kim ki rü Hāzret-i Hāğğ’a duta **āsüde ola** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 1*). [*āsüde ola,]*

āşüfte: *Çıldırıracasına seven, bu yüzden perişan bir halde olan.*

La‘l-i lebüñüñ yādına **āşüfte** gönül āh / Meyhānelere düşdi yatur kanzil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*āşüfte,]*

Çāk-i girībān idüben ‘ışğ-ıla dāmāna degin / ‘Āşık u **āşüfte** vü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*āşüfte,]*

āşüfte kılup: *Aklı başından gitmek, meftun olmak.*

Kim didi saña saçuñ ğāliye-efşān eyle / Cānı **āşüfte kılup** ‘ağlı perīşān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [*āşüfte kılup, -up]*

āşüfte ola: *Çılgınca, deli divane āşık olmak, aşırı derecede sevmek II boyun eğmek, isteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak.*

Yār itse kaçan kākülünü başına külāh / **Āşüfte ola** her kim iderse aña nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*āşüfte ola,]*

āşüftelig: *Perişanlık, dağınıklık, düşkünlük.*

Zülf[i] sevdāsı ile bir dağlı **āşüftelig** / Ola kim güş ide var hālünü tekrār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [*āşüfteligi, -i]*

āsumān: *Gökyüzü.*

Baña yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin zemīne birin de **āsumāna** virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*āsumāna, -a]*

Eyledi bir sīm-ten bu sīnemi tīre nişān / Ol sebebden toptoludur āhum ile **āsumān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*āsumān,]*

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeğe / Yaka evvel ‘arzı andan **āsümāni** sūhte (Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4). [āsümāni, -i]

Sürüduñ ile toldur berr ü bahrı / Şadā-yı ‘ışkı çıkar **āsümāna** (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 6). [āsümāna, -a]

Yakaldan sīnem içre āteş-i ‘ışk / İrişdi dūd-ı āhum **āsümāna** (Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 3). [āsümāna, -a]

āsümāni-: Göğe ait, gök rengi.

Āsümāniler geyüp gün yüzlü māhum kandasın / Göklere irdi saña irmedi āhum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1). [āsümāniler, -ler]

at: Atmak, fırlatmak.

Tir-i ğamzeñ **atasın** ğayrıya iy kaşı kemān / Baña geldükçe neden kurulu yayuñ yarasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3). [atasın, -a, -sın]

At müjeñ tūrini durma çün katı yadur kaşuñ / Sīne şahrāsında kıldum anuñ için dil nişān (Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4). [at,]

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümüñ nāmesin / Göz karasın hāl idüp müjgāndan **atdum** hāmesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1). [atdum, -dum]

Dil nişān itmiş Muhibbî **atagör** ğamz okların / Olmaya kim usanup ya kaşlarıñı yarasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5). [atagör, -agör]

Atagör ğamz oklarını dōstum iç kabzadan / Aña kurbān olayım tek ya kaşuñ yasılmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2). [atagör, -agör]

Umaram ğamz oklarını **ata** her dem sīneme / Anuñ için dil nişān itdüm o kaşı ya için (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4). [ata, -a]

Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / **Ata** ğamz okların diyü benüm ebrü kemānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3). [ata, -a]

Atar sih̄r okların ğamzeñ görür kim cāna kār itmez / Okur tığuñ du‘ā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4). [atar, -ar]

Ne revādür ki hadengüñ **atasın** hāke düşe / Umaram ki gele bu sīne-i şad-çāke düşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1). [atasın, -a, -sın]

Muhibbî ko cefā sengini dildār / Ol **atdukça** sen ‘ışkı muhkem eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5). [atdukça, -duk, -ça]

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefā **atma** mehek tecribüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 3). [atma, -ma]

Temevvüc eyleyüp deryā-yı eşküm / Bu gönüm zevrakın **atdı** karaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 3). [atdı, -di]

at salup: *At göndermek, sevk etmek.*

Cilve kıldı sīnem üzre **at salup** ol şehsüvār / ‘Ālemi teşhīr için san na‘l saldı āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*at salup,]*

ata: *Babalar, dedeler; geçmişte yaşayan hikmet ehli şahsiyetler.*

Atalardan bu meşeldür çün göze olmaz yasag / Āfitāb-ı hüsniñe neyçün senüñ bakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [*atalardan, -lar, -dan]*

‘**atā:** *Bağış, ihsan, lütuf.*

Muhibbî’ye ezelden nazm ‘**aṭadur** / Deger her sözi yüz biñ āferīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [*‘aṭadur, -dur]*

Zülfe didüm müşg-i Hıṭā bildüm ki itdüm çok ḥaṭā / Kan itse kul kanı ‘**aṭā** kanı yumazlar kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*‘aṭā,]*

ata binüp: *Ata binmek.*

Āfitābı bende ider māhī şevkından hilāl / Eydüñüz ol dil-rübāya **ata binüp** koşmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [*ata binüp, -üp]*

‘**atā itdi:** *Cömertçe vermek, ihsan etmek, bağışlamak.*

‘Aṭā itdi saña Furkân’ı Sübhān / Getürdün niçe biñ bī-ḍmi ḍme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [*‘aṭā itdi,]*

Her bir nefesde niçe ‘**aṭalar ider** saña / Kim kâdir olur itmege ḥamdi edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*‘aṭalar ider, -er]*

āteş: *Ateş.*

Hāne-i tārik [ü] tengüm yakdı āhum **āteşi** / ‘Āşık-ı āvāreye n’eyler saray u ḥanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [*āteşi, -i]*

Sīnem üzre gīceler ‘ışk **āteşidür** berķ uran / Gündüzin itmeñ ‘aceb dutsa eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*āteşidür, -i, -dür]*

Göçdi gönül kaldı hemān dāğ-ı ḥasret āh / **Āteş** kalur yirinde eger gitse kervān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*āteş,]*

Muhibbî ‘ışk esrārın gönülde niçe setr itsün / Olur zāhir yanan **āteş** dilümde dūd-ı āhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*āteş,]*

Bildiler ‘aşkılgum sīnemde olan oddan / Zīra **āteş** zāhir olur kanda yansa düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1*). [*āteş,]*

Zemherîr i[r]di ne mümkün eylemek gül şöhetin / **Āteşi** aña bedel kılmak gerek mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*āteşi, -i*]

Hicr ara 'ışk āteşine yanalıdan dōstlar / Gīce **āteş** şu 'lesidür görinen gündüz duḡān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [*āteş,]*

Ne tañ kıvrılrsa zūlfūñ 'arīzuñda / Olur elbetde **āteş** görse ḡam mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [*āteş,]*

Baña dirler ki 'ışkı itme izhār / Durur mı hīç **āteş** birile panbū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*). [*āteş,]*

Sırr-ı 'ışkı saklayam didükçe zāhir olur āh / Hīç olur mı **āteşi** pinhān kılmak kāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 4*). [*āteşi, -i*]

Şāh-ı 'ışkam dūd-ı āhum **āteşidür** ḡil'tüm / Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde 'alemdür āh u vāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*āteşidür, -i, -dür*]

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / Ālemi teşhīr için san na'l saldı **āteşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*āteşe, -e*]

Sīnem odına zarar yok ger yaşum ḡadden aṣa / Revḡan oldı zıdd iken ol āb beñzer **āteşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*āteşe, -e*]

Āh idersem **āteş-ile** yana bu çarḡ-ı felek / Aglasam ḡarḡ ola 'ālem dīde-i seyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [*āteş-ile, -ile*]

Ḥaddūñde āceb olmaya ḡīsū girih girih / **Āteş** göricek elbette olur mū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*āteş,]*

Dil **āteşine** ḡarḡ iken akar gözüm yaşı / Kim gördi cem' oldugı nār-ıla āb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [*āteşine, -in, -e*]

Geh **āteş-ile** ḡarḡ ola geh dīde ḡarḡ-ı āb / Sīnemde od gözde su cem'e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*āteş-ile, -ile*]

āteş oldı: *Ateş haline gelmek, parlamak. II. Birdenbire kızmak, öfkelenmek.*

Cānda **āteş oldı** ten seng-i melāmetden kebūd / Üstüḡvānum her birisi oldı şem'-i encümen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*āteş oldı,]*

āteş saçar ejderdür: *Ağzından ateş saçan ejderja.*

Olupdur sīnemūñ ḡārı ki **āteş saçar ejderdür** / Ḥazer eyler gelüp 'Ankā anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*āteş saçar ejderdür,]*

āteş salmaga: *Birini aşık etmek veya aşırı acı, sıkıntı veya üzüntü içine sokmak.*

İy Muhibbî ḡāne-i 'uşşaka **āteş salmaga** / Ruḡları zikriyle ş'i'ri süznāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [*āteş salmaga, -maga*]

āteşe vandı: Yanmak, tutuşmak. II Aşk ateşiyle yanmak, tutuşmak, çok acı çekmek.

Yine gönlüm bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda kalmadı bir zerre hüsün āteşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 1). [āteşe yandı, -dı]

āteş-i dilden: Gönül ateşi.

Gökler olursa Muhibbî tañ mıdur reng-i kebüd / **Āteş-i dilden** çıkan her dem duhānumdur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5). [āteş-i dilden,]

āteş-i ğam: Gam ateşi.

Eksük olmaz **āteş-i ğam** çün dil-i ğamnâkde / Görinürse dūd-ı āhum tañ mıdur eflâkde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1). [āteş-i ğam,]

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil **āteş-i ğamla** bu āhum da duman olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1). [āteş-i ğamla, -la]

āteş-i hasret: Hasret ateşi.

Yürek pür **āteş-i hasret** akar hūn-ı ciger gözden / Didiler ‘ayn-ı cārîdür bu çeşm-i hūn-feşānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2). [āteş-i hasret,]

āteş-i hicrân: Ayrılık ateşi; ayrılığın verdiği acı, keder.

Yakdı cigerüm **āteş-i hicrân** meded eyle / Bu teşne dili iy lebi hayvānum unıtma (Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2). [āteş-i hicrân,]

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ **āteş-i hicrân-ıla** ben kāl olayın bir zamān (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2). [āteş-i hicrân-ıla,]

āteş-i hıcre: Ayrılık ateşi.

Yanardum **āteş-i hıcre** ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden akan su (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2). [āteş-i hıcre, -e]

āteş-i hüsn üzre: Güzellik ateşinde.

Zülfeynüñi çöz **āteş-i hüsn üzre** ham olsun / Gel anı bırak boynuma zencîr-i ğam olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 1). [āteş-i hüsn üzre,]

Āteş-i hüsnine yāruñ iy gönül pervānesin / Zülfî zencîrine dil virdüñ ‘aceb dīvānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1). [āteş-i hüsnine, -ine]

‘āteş-i ‘ışk: Aşk ateşi.

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm **āteş-i 'ışk** / Dūd-ı āhum ya çıkup çarlı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*āteş-i 'ışk,]*

Yakaldan sīnem içre **āteş-i 'ışk** / İrişdi dūd-ı āhum āsümāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 3*). [*āteş-i 'ışk,]*

Āteş-i 'ışk eridür anı / Gerek ise yürek hadīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 3*). [*āteş-i 'ışk,]*

Ĥamdü-lillāh 'āşıkam 'ālemde hoş-ĥālem bugün / **Āteş-i 'ışka** yanaldan zer gibi kālām bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [*āteş-i 'ışka,]*

İhtiyār-ıla benem **āteş-i 'ışka** tutuşan / Baña şimden girü ne dil ü ne ĥod cān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*'ateş-i 'ışka, -a]*

Bagrumı yakalıdan **'āteş-i 'ışk** / Gözlerüm yaşı beñzedi kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 2*). [*'āteş-i 'ışk,]*

āteş-i 'ışka düşüp: *Aşk ateşine düşmek II aşk ateşi ile yanmak, tutuşmak.*

Dil düşüp āteş-i 'ışka eridi şem' gibi āh / Niçe bir yaka beni hicrūn i māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [*āteş-i 'ışka düşüp, -üp]*

āteş-i 'ışka yanaldan: *Aşkın ateşine yandığından beri.*

Şehā gülzār-ı ĥüsñ içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i 'ışka kararmış bir giyāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*āteş-i 'ışka yanaldan,]*

āteş-i 'ışka yanup: *Aşk ateşine yanmak, aşk ateşiyle yanıp tutuşmak.*

Āteş-i 'ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / Çıksa dūdum tañ mı kodum hīzümü dil āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [*āteş-i 'ışka yanup,]*

āteş-i 'ışk-ıla: *Aşk ateşi.*

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarķa uşbu cismümi / **Āteş-i 'ışk-ıla** başdan şem'-veş yanardı ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*āteş-i 'ışk-ıla, --ıla]*

Āteş-i 'ışk-ıla sīnem yandı kılısam nāle āh / Dūd-ıla 'ālem tolar çün oda duş ola giyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*āteş-i 'ışk-ıla, --ıla]*

Āteş-i 'ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / Göz tolar yaş-ıla āhum çıkuban dūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*āteş-i 'ışk-ıla, --ıla]*

āteş-i 'ışkuñ: *Aşk ateşi.*

Küyuñ içre **āteş-i 'ışkuñ** beni n'eyçün yakar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*āteş-i 'ışkuñ, -uñ*]

āteş-i ruhsāruñ-ıla: Yanağının ateşi. II Sevgilinin yanağının ateşi.

Kim çıkar başa şehā zülfi-i siyehkāruñ-ıla / Oda yana dil ü cān **āteş-i ruhsāruñ-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 1*). [*āteş-i ruhsāruñ-ıla, -uñ-ıla*]

āteş-i sūzān ile: Yakıcı ateşle.

Nāra dünyāda taḥammül idemezsin çün dilā / N'olırsar uḥrāda ḥālūñ **āteş-i sūzān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [*āteş-i sūzān ile,]*

Yüri dīvāne gönül kākül-i cānāna degin / Yüri pervāne-şıfat **āteş-i sūzāna** degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*āteş-i sūzāna, -a*]

Baḥr cümle kuruyup kalmaya hīç andan eṣer / Bir şerer düşse eger **āteş-i sūzānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [*āteş-i sūzānumdan, -umdan*]

āteş-i zamān: Zaman ateşi.

Ḥaddūñ odını göster olsun Muhibbî mesrūr / Dirler ki gülşen olur **āteş-i zamān** kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [*āteş-i zamān,]*

āteş-pāre: Ateş parçası, kıpkırmızı.

Ruḥlaruñsuz bāğ u şāhrāda görinen çeşmüme / Her gül **āteş-pāredür** her lāle beñzer aḥkere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*āteş-pāredür, -dür*]

atı: Atı, binek hayvan.

Atı õñince yürüyüben Ḳanber'i olam / Binse o yār çünki 'Alī gibi Düldül'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*atı,]*

atlas: Bir tür ipekli kumaş.

Muhibbî bakma **aṭlās** u ḥarīre / Neñe yitmez senüñ bir dalğ-ı jende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*aṭlās,]*

āvān-ı şahbādur: Şarap zamanı.

Faşl-ı gül vaḳt-ı çemen eyyām-ı şāhrādur yine / Mevsim-i 'iyş ü şafā **āvān-ı şahbādur** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*āvān-ı şahbādur, -dur*]

āvāre: *Perişan, derbeder, zavallı.*

Kūy-ı dilberden cüdā düşdüm katı **āvāreyin** / Bir yirüm yok gayrı andan dahı kanda varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [*āvāreyin, -y, -in*]

Görüp **āvāre** Mecnūn'ı gezer derd-ile āh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*āvāre,]*

'Āşık olmışdur ezel ol 'arız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür **āvāre** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [*āvāre,]*

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bū / Dönmişem Mecnūn'a bir **āvāreyem** jülīde-mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [*āvāreyem, -y, -em*]

Būy-ı zülfine irem diyü yine **āvāre** dil / Gitdi yaşum gibi āh ol serv-ķaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*āvāre,]*

Vādī-i firķatde ben dil kākül-i dilberde āh / İy ğam aña eyleseñ olmaz mı ol **āvāreyi** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*āvāreyi, -y, -i*]

āvāre eyledi: *Perişan, derbeder, şaşkın bir hale sokmak.*

Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre gönlümü / Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*āvāre eyledi,]*

Eyledüñ kūyından āvāre beni iy çarḥ-ı dūn / Düşürüp tenhā ğam-ı şahrā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 4*). [*āvāre eyledüñ, -düñ*]

āvāre olup: *Şaşkın, sersemlemiş halde olmak; kendinden geçmek.*

Bulınmaz vaşla çün çāre kalup hicr içre bī-çāre / Olup 'ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*āvāre olup, -up*]

āvāresi olmuş: *Serseri olmak, başı boş gezer olmak.*

Olmuş Mecnūnlayın leylī saçuñ āvāresi / Vādī-i ḥayretde bir bī-'ār dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*āvāresi olmuş, -miş*]

'av' avı: *Köpek havlaması.*

Muhibbî seg raķībi 'av' avından / Ser-i kūyuñda buldı avlayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 7*). [*'av' avından, -ndan*]

avla: *Bulmak, ele geçirmek, yakalamak.*

Muhibbî seg raķībi 'av' avından / Ser-i kūyuñda buldı **avlayınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 7*). [*avlayınca, -layınca*]

Hālını yine dāne döküp zülfı ağına / Dil murğını **avladı** āh ol düzāğ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [avladı,]

ay: Yaklaşık otuz günlük zaman parçası.

Bakmaz yüzüme yār geçer hafta **ay-ıla** / Olmaz ‘aceb geçerse günüm āh u vāy-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [ay-ıla, -ıla]

ay: Ay, kamer.

Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm āşıkı / Sen mehūñ ‘ışkına döner uşbu çarḥ-ı heftümīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [ayyuñ, -uñ]

Perī dirler saña [hem] **ay** melek ḥū / ‘Aceb olmaz ki yok insānda bu rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [ay,]

Zekānuñ oḥşayup öpmek ile cānā ne zarar / Meyve-i cennet olan dime ki **āyā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [āyā, -a]

Görenler nücüm-ı meh-pāre dirler / Görünen sensin beñzeyen **aya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*). [aya, -a]

ay u yıllar: Ay ve yıl.

Dür düşdüm **ay u yıllar** geçdi görmem gün yüzün / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [ay u yıllar, -lar]

aya: Avuç içi.

Gözüm gevherlerin her dem alur gönlüm **ayasına** / Diler işār ide varup nigāruñ ḥāk-i pāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [ayasına, -sına]

Ḳays döğünmek için taşlar alup **ayasına** / Mātem-i Leylī’de döndürdi özin sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [ayasına, -sına]

ayağ-: (sevgilinin) ayağı.

Deryā-yı eşke daldum bī-ḥad cevāhir aldum / Dökülen **ayaguña** dürr ile gevher olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [ayaguña, -(u)ñ, -a]

Ḳıyāmet ḳāmet olmuşsın salın her yaña iy servüm / **Ayaguña** gözüm yaşı ko aksun cūy-ı āb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [ayaguña, -(u)ñ, -a]

Muhibbî yüzüñi gördi ferāmūş eyledi ‘aqlın / **Ayaguña** nişār itdi güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [ayaguña, -(u)ñ, -a]

Urma gönül şşesin iy dōst yirlere / Sakın ki batar **ayaguña** ābgīneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*).

[ayaguña, -(u)ñ, -a]

Muhibbî nakş-ı bî-rengüñ temâşasında ol dâyim / Görüp su gibi her servüñ **ayagına** revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [ayagina, -iñ, -a]

Niçeye dek derdüñ-ile uşbu gönlüm ağlaya / Serv kıddüñ **ayagına** cûlar olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [ayagina, -iñ, -a]

Akıt Muhibbî yaşuñ **ayagına** o servüñ / Ismarla vardugında yüz süre pây-ı yâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6*). [ayagina, -iñ, -a]

Muhibbî nakş-ı bî-rengüñ temâşasında kal dâyim / Görüp su gibi her servüñ **ayagına** revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [ayagina, -iñ, -a]

Didüm serv-i sehî gibi salınsun hüsn bâğında / Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm her dem **ayagında** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [ayagında, -i, -(n)da]

Gözüm yaşını sen serv **ayagında** / Görenler itdiler enhâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8*). [ayagında, -i, -(n)da]

ayağ: Ayak.

Himmetüm bâzı hümâ kaşdına pervâz idicek / Takayım **ayagına** nâlemi ben zil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [ayagina, -i, -n, -a]

ayağ üzere turur: Ayakları üzerinde durmak II kıyam hali.

Serv **ayağ üzere turur** nergis göz açmaz muntazır / Hey kıyâmet gelesin diyü çemenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [ayağ üzere turur, -ur]

ayağa düşdi: Ayağa kapanmak.

Ol serv-i sehî ‘arızı gül geldi çü bâğa / Hâlini bilüp her yana gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [ayağa düşdi, -di]

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / Āhîr düşüp ayagina halhâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [ayagina düşüp,]

ayagina kara su indi: Çok dolaşmaktan, birini arayıp sormaktan, yol yürümekten veya uzun süre ayakta beklemekten dolayı çok yorulmak.

Bâğ-ı hüsnünde şehâ bir togru hızmetkârdur / Durmag-ıla indi servüñ ayagina kara su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4*). [ayagina kara su indi, -di]

ayak: Ayak.

Sakınup gülşenini yād **ayakdan** / Hâtin gülzâr-ı hüsne itdi bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 3*).
[ayakdan, -dan]

ayak: Adım.

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki **ayak** basa gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [ayak,]

ayak basmamag için: Ayak basmamak için.

Genc-i hüsne nigāruñ basmamag için ayak / Sihr-ile zülfeynini biñ başlu ejder eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 2*). [ayak basmamag için,]

ayak sun: Kadeh (içki) sunmak, ikram etmek.

Sākīyā depret **ayak sun** ol nigāruñ ‘ışkına / Zehr-ise nüş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 1*). [ayak sun,]

ayakda kaldum: Şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez olmak.

Keremden tut elüm kaldum ayakda / Niçe şabr ideyim derd-i elime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 6*). [ayakda kaldum,]

ayakdan düşmişem: Gücünü kuvvetini kaybetmek, elden ayaktan düşmek II Kadehi bırakmak.

Ayakdan düşmişem cānā elüm dut dest-gürüm ol / Didüm didi ki görmüş yok güzeller merhabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [ayakdan düşmişem, -miş, -em]

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cü anı / Rāh üzre düşüp kaldum ayakdan bile bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [ayakdan düşüp, -üp]

‘ayān: Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.

İy Muhibbî saklar-iken ‘ışkum oldı âşikâr / Eşk-i surh u rüy-ı zerdümle ‘**ayāndur** tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [‘ayāndur, -dur]

Dil şafhasında āyet-i rahmet gibi gelür / Tefsîr idüp bu hüsnuñi yazdum ‘**ayān-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [‘ayān-ıla, --ıla]

‘ayān ol: Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.

Şüret-i cānān dilā āyine-i dilde ‘**ayān** / Var-iken saña hayāl-i hattı u hāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [‘ayān,]

Döst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük ‘**ayān** / Döst olma sen de ger ‘ākıl iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [‘ayān,]

Derd-i 'işkum dōstlar çün size olmişdur 'ayān / Her ne kim ola 'ayān hācer degül aña beyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*'ayān ola,]*

'ayān olmaz: Görünmek.

Hıred bilmez Muhibbī sırr-ı 'işkı / 'Ayān olmaz bu degme hürde-bīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*'ayān olmaz,]*

Dehānuña senüñ cānā dinürse tañ mı cāndur bu / Nazardan çünki ğāyibdür 'ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*'ayān olmaz, -maz]*

Derd-i 'işkum dōstlar çün size olmişdur 'ayān / Her ne kim ola 'ayān hācer degül aña beyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*'ayān olmişdur, -mişdur]*

'ayār: Altının, gümüşün ve başka kıymetli mâdenlerin karışma derecesi. II Ölçü.

Zer gibi pāk 'ayār 'iřkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefā atma mehek tecribüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2919, Beyit 3*). [*'ayār,]*

ayāz iseñ: Ayazsan. Gazneli Mahmud'un kölesi. (Mahmud u Ayaz hikayesi bağlamında).

İy büt-i Çinüm bugün sen hüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de 'iřk-ıla Maḥmūd'dan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [*ayāz iseñ,]*

'ayb: Ayıp, kusur, eksiklik, uygunsuzluk, bozukluk.

Kimsenüñ 'aybını görüp kılma zinhār āşıkâr / Günde yüz biñ 'aybuñ örterken İlähe'l-'ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*'aybını, -ın, -ı]*

Kimsenüñ 'aybını görüp kılma zinhār āşıkâr / Günde yüz biñ 'aybuñ örterken İlähe'l-'ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*'aybuñ, -uñ]*

Senüñ 'aybuñı daḥı herkese izhār ider ol / Ğayrınuñ 'aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*'aybını, -ın, -ı]*

Senüñ 'aybuñı daḥı herkese izhār ider ol / Ğayrınuñ 'aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*'aybuñı,]*

'ayb eyleme: Ayıp etmek.

'Ayb eyleme gör zülfün añup nāle kılursam / Uzun gicede derd-ile bīmār iniler āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [*'ayb eyleme,]*

Ol gülün çok olsa ağyārı dilā 'ayb eyleme / Götürür zaḥmını hāruñ bāğ u gülzār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [*'ayb eyleme,]*

'ayb eyleme: Kinamak, ayıplamak.

‘Aklı yok dīvāne dil bilmezse kuyuñ hizmetin / Döstim ‘**ayb eyleme** teklif yok meczüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [‘ayb eyleme,]

Eger bed-nām-ı ‘ışk olsam beni ‘**ayb eyleme** zāhid / Riyā vü zerğ-ıla sen salagör var şöreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [‘ayb eyleme,]

‘ayb eylemeñ: Kınamak, ayıplamak.

Hırkamı ālüde-mey kılsam beni ‘**ayb eylemeñ** / Bir kadeh mey rehline göndermişem destarı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [‘ayb eylemeñ, -ñ]

Sırr-ı ‘ışk[1] āşikār itsem beni ‘**ayb eylemeñ** / Niçeye dek saklaya sīne şerārı n’eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [‘ayb eylemeñ, -ñ]

‘ayb itmeñ: Ayıplamak.

Bir saçı leylā ğamından āh kim sevdalara / ‘**Ayb itmeñ** ger düşem mecnün olup şahrālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [‘ayb itmeñ,]

‘ayb itmeñüz: Ayıplamak.

Vād-i ‘ışka düşersem döstlar ‘**ayb itmeñüz** / ‘Āşikām mecnün olupdur adum oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [‘ayb itmeñüz, -ñüz]

‘ayb itmez: Ayıplamaz.

İy Muhibbî mest idüp lā-ya ‘kıl itdi büsesi / Beñzedürsem leblerini kimse ‘**ayb itmez** müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [‘ayb itmez,]

‘ayb olmasun: Kınanmak, ayıplanmak.

Seyr iderken ruhlarıñ öpsem lebüñ ‘**ayb olmasun** / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [‘ayb olmasun,]

Ger zebün-ı ‘ışk olsam döstlar ‘**ayb olmasun** / ‘İşk elinden şır-i nerler dağı olmuşdur zebün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3*). [‘ayb olmasun,]

‘aybsuz: Kusursuz.

Genc bī-mār u gül bī-hār olmaz iy Muhib / Yārsuz kalur cihānda ‘**aybsuz** yār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [‘aybsuz,]

āyet-i kur’ān ile: Kuran ayetiyle.

Muşhāf-ı hüsn üzre kor haṭṭ-ı çelīpā zülfini / Küfrine hüküm eylediler **āyet-i Kur’ān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 6*). [āyet-i kur’ān ile,]

āyet-i rahmet: *Rahmet ayeti.*

Dil şafhasında **āyet-i rahmet** gibi gelir / Tefsir idüp bu hüsnüni yazdum ‘ayān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [*āyet-i rahmet,]*

ayıl: *Sarhoşluk, baygınlık vb. bir durumdan kurtulmak, kendine gelmek.*

Ey dōst cām-ı cür‘a-i ‘ışkuñ içen ezel / Tā haşre deñlü mestdür anı sanma **ayıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [*ayıla, -a]*

İçdi Muhibbî çünki maḥabbet şarābını / Mest ola yata haşre degin sanmañ **ayıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*ayıla, -a]*

āyine: *Ayna.*

Rūşen itdi kangı dil kim mihrüñ ile sinesin / Şāf kıldı gıll ü gışdan gün gibi **āyinesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*āyinesin, -si, -n]*

Nūş-ı cam ile gönül **āyinesin** eyle şafā / Ne revādur ki ‘abeş yirlere maḥzūn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [*āyinesin, -si, -n]*

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın **āyineye** / Yüz karasın göresin korkum bu olma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [*āyineye, -y, -e]*

Jeng oldı dil āyinesi hıç var mıdur çare didüm / Didi bir ‘arif var mey iç sayçal ola **āyineye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*āyineye, -y, -e]*

āyine gibi: *Ayna gibi.*

Āyine gibi kalbini kim eylemeye şāf / ‘Ālem yüzinde bulmaya ehl-i şafā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 2*). [*āyine gibi,]*

Āyine gibi al elüñe şāf cāmı sen / İç lezzet alup añlayasın şubḥ u şāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [*āyine gibi,]*

āyine-i dilde: *Gönül aynası.*

Şüret-i cānān dilā **āyine-i dilde** ‘ayān / Var-iken saña ḥayāl-i ḥattı u ḥāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [*āyine-i dilde,]*

āyine-i hüsnüñe: *Güzelliğin aynası, güzellik aynası.*

Saḥt-rüdur korkaram kim saña hem-ser dirile / Alma gel **āyine-i hüsnüñe** kılma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [*āyine-i hüsnüñe, -ñe]*

āyīne-i idrākden: *Anlayış aynası.*

‘Işk-içün dirler ezal bezminde bir maḥbūb-ıtmış / Böyle naḫş itmiş gören **āyīne-i idrākden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [*āyīne-i idrākden, -den*]

āyīneve bakdugını: *Aynaya bakmak.*

Dilberūn göre Muḥib **āyīneve bakdugını** / Kendi ḥüsnine ta‘aşşuḫ ideni seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 5*). [*āyīneve bakdugını, -dugını*]

ayır: *Ayırmak, ayrı düşürmek.*

Ayırma bu ben ‘aşıḫ[1] ‘ışḫ-ı ezaliden / Yā Rabb bi-ḥaḫḫ-ı ḥürmet-i merdān-ı reh-i dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 2*). [*ayırma, -ma*]

Egerçi kārılar bī-ḥad u el urdum ‘ışḫ kārına / İlāhī eyleme maḥrūm **ayırma** beni kārımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*ayırma, -ma*]

Feyzīn Muḥibbî bir iki peymāneden bulup / Şeyḫ-i şehir **ayırma** çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*ayırma, -ma, -dı*]

Ḥudāyā cānı rahmetden **ayırma** / Bi-ḥaḫḫı ḥürmet-i Ṭāhā vü Yāsīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 2*). [*ayırma,]*

ayn: *Göz.*

İki ‘aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*aynum, -um*]

ayn: (*Ar.*) *Kendi, kendisi.*

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ‘aynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm şehābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*aynına, -i, -n, -a*]

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ‘aynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm şehābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*aynına, -i, -n, -a*]

İy güneş yüzlüm gidergil ‘arızuñdan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḫābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [*aynına, -i, -n, -a*]

‘Ārife ‘ālemde bir loḫma vü bir ḫırka yiter / Nāle eyler dönegör iy dil ṭolābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [*aynına, -i, -n, -a*]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruḫsāruña / Kim bakar ‘ālemde kim var āfitābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [*aynına, -i, -n, -a*]

Bu Muḥibbî gözleri yaşı olup āb-ı revān / Döstar itmeñ ta‘accüb dönse Zāb’uñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [*aynına, -i, -n, -a*]

Beñzedelden ruħlarıñı āfītābuñ ‘aynına / Nūra ğarķ olup ğöründüñ şeyħ ü şābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1). [‘aynına, -ı, -n, -a]

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz ‘aceb / Bu ğöñül vırānesi döndi ħarābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2). [‘aynına, -ı, -n, -a]

Çeşm-i maħmūruñ eger meyl itse kanum içmege / Beñzedür çün mestdür anı şarābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3). [‘aynına, -ı, -n, -a]

‘Āşıka kânūndur çünki ezelden inlemek / İnlesün sīnem benüm dönsün rebābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4). [‘aynına, -ı, -n, -a]

Cüy-ı eşkümdē hevā-y-ıla tolı bu yaşumı / Beñzedürsem tañ mıdur anı ħabābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5). [‘aynına, -ı, -n, -a]

Cīfe-i dünyāya iy dil key sakın meyl eyleme / Yoħsa seni beñzedürler bil zebānuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6). [‘aynına, -ı, -n, -a]

Bu Muħibbî sözleri yiter ğıdā-yı rūħdur / Yime dünyā ni ‘metin dönme devābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7). [‘aynına, -ı, -n, -a]

‘ayn-: Göz.

Deryā-yı eşke düşse yimez Muħibbî pervā / İki yanumda ‘aynum iki kabagum olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5). [‘aynum, -(u)m]

‘ayne’l-yaķın: Gözüyle ğörmüş gibi, kalp gözüyle kati surette.

Bilmedüm şekker midür la’lūñ vü yāħūd engübīn / Zāhir olurdı baña ğörsem anı ‘ayne’l-yaķın (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1). [‘ayne’l-yaķın,]

ayni: Tıpkısı.

Muħibbî şol ħadar dökdüñ ğözüñ yaşı geçid virmez / ğörenler didiler beñzer bi-‘ayni yaşuña Tuna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5). [bi-‘ayni,]

‘ayn-ı cārīdür: Akan ğöz.

Yürek pür āteş-i ħasret akar ħūn-ı ciger ğözden / Didiler ‘ayn-ı cārīdür bu çeşm-i ħūn-feşānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2). [‘ayn-ı cārīdür, -dür]

ayrıl: Ayırmak, ayrı düşürmek.

Ġiceler tā şubħa dek ğam-ħānede maħrem baña / Kanda ğitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3). [ayrılmaz, -maz]

ayru: Ayrı.

Bugün dünyā ile ‘uqbā bulunmaz / Ki tā olmayıcak dünyādan **ayru** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 6*). [*ayru,]*

ayru: (*Sevgiliden*) *ayrı, uzak.*

Kimse ol serv-i sehīden **ayru** bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup hūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*ayru,]*

Deşt-i gamda ol saçı leylā şanemden **ayru** āh / Şabr u ‘aqlı dagıdup ol niçe mecnūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*ayru,]*

Mısr-ı hüsnūñ haqqı senden **ayru** iy Yūsuf-cemāl / Gözlerümden cūlar akup Nīl ü Ceyhūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*ayru,]*

Gün yüzüñden **ayru** sorsañ hālūmi iy māh-rū / Tiredür bu gündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [*ayru,]*

Hasret-ile āh senden **ayru** iy Yūsuf-cemāl / Eyledüm Ya‘kūb-veş dil hānesin beytü’l-ħazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [*ayru,]*

ayru düşe: *Ayrı kalmak, uzak düşmek, ayrılmak,.*

Degüldür ‘aşıka müşkil ölürse günde yüz biñ kez / Velī müşkil budur **ayru düşe** sevgüli yārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [*ayru düşe, -e]*

ayru düşeli: *Ayrı düştüğünden beri, uzak kaldığından beri.*

Ol lebi şirīnden **ayru düşeli** taglara dil / Bīsütūn tagına çıkdum dōstlar feryād içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [*ayru düşeli,]*

ayru düşmesün: *Ayrı kalmak, uzak düşmek, ayrılmak.*

Baħr ara hīç kimseler yārından **ayru düşmesün** / Leşker-i gam her taraf başına anuñ üşmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1*). [*ayru düşmesün,]*

ayruk: *Başka.*

Göñlüme derdi devā **ayruk** devāyı n’eylesün / Başuma zülfi hevā ğayrı hevāyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*ayruk,]*

ayun on dördidür: *Dolunay.*

Kara zülfi arasından tülū’ itdi yüzün gördüm / **Ayun on dördidür** sandum tamāmdur ħüsni çağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*ayun on dördidür, -dür]*

'avyār: Aldatan, hileci.

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu Muhibbî' de yine / Niçe mekkār niçe 'avyār niçe cādūdur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5). ['avyār,]

az: Az.

Gözüm gördi gönül dīvāne oldı / Didüm **azdur** bu da size ölince (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3). [azdur, -dur]

az degül: Az deĝil.

Leşker-i mecnūn olup oldı muṭī' ṭayr u vuḥūş / Bu kerāmet **az degül** ol 'aşıĝ-ı bī-bākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3). [az degül,]

az u çok dime: Az ya da çok dememek.

Her ne kim vire Ḥudā eyle ḳanā'at cān-ıla / **Az u çok dime** sakın itme nizā' aş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3). [az u çok dime, -me]

'azāb: Pek büyük sıkıntı, eziyet.

Her kim cefā vü cevriñi bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ğazādur 'azāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4). ['azāb-ıla, -ıla]

'azāb itmek: Eziyet etmek, sıkıntı vermek, acı çektirmek.

İy şūḥ-ı Türk cevri ü cefā vü 'itāb ne / Dāyim bu dil-ḥasteye itmek 'azāb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1). ['azāb itmek,]

'azāb olsun: Acı, ızdırap olmak; sıkıntıya, kedere uğramak.

Maḥabbet nārına her kim dutuşup cān-ıla yanmaz / Yanup ḥirmān ocagında aña dāyim 'azāb olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2). ['azāb olsun, -sun]

āzād: Serbest bırakılmış, kurtulmuş, hür.

Māl u cāha bakmaduñ dünyādan olduñ çün berī / Ğuşşa vü ğamdan Muhibbî dāyimā āzādsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 5). [āzādsın, -sın]

Ğuşşa vü derdüm nigārā bilmeseñ olmaz 'aceb / 'Aşıĝ olmaduñ anuñçün ğuşşadan āzādsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 4). [āzādsın, -sın]

Āzāddur ki bād-ı şabā esse salmur / Dünyā ğamını yir idi ger virse bār serv (Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2). [āzāddur, -dur]

āzād idesin: Serbest bırakmak, salıvermek.

Ger gülümüñ isem iy gam baña luḡ eyleyüben / Başuña şadka kılup çevrü kul **āzād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*āzād idesin, -esin*]

Mey içüp yine bu ğamgîn dilümi şād ideyin / Anı bir laḡza hele ğuşşadan **āzād ideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*āzād ideyin,]*

āzād kılup: Serbest, özgür bırakmak.

Bend-i zülfüñde niçe bir kala dil murġı şehā / Çevürüp başuña **āzād kılup** ḡayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*āzād kılup, -up*]

āzer: Ateş II Hz. İbrahim'in babasının veya amcasının ismi.

SİNEME NAŞ EYLEDÜM MEH-RÜLARUÑ EŞKĀLİNİ / DÖNDÜ **ĀZER** DEYRINE PÜR NAŞ BİR BÜT-ḡĀNEYİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [*āzer,]*

‘azīz: (Ar.) Değerli.

Geçmedin ‘ömr-i ‘**azīz** cid kılām ceḡd idüben / Vuşlat el vire alam genc-i nihānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*‘azīz,]*

‘azm: Gitmek, yönelmek, niyetlenmek.

Arayup dildārı dil ala ‘aşā demür çarık / Geye anı tā bulınca ‘**azm-i** ġarb u şarḡ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*‘azm-i,]*

‘azm itdük: Yönelmek, gitmek.

· Benī aşer ḡaḡuñ İslāma ḡaşdın / İşitdük ‘**azm itdük** Engürüs’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5*). [*‘azm itdük, -ük*]

‘azm-i sefer kıldugum: Sefer çıkmaq. Yol almak, gitmek.

· Ġayret-i İslām içündür kıldugum ‘azm-i sefer / ḡaḡ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3*). [*‘azm-i sefer kıldugum, -dugum*]

azmıḡ: Azmıḡ, yolunu şaşırımıḡ (kimse).

Oldum muḡır ġünāha itdüm ḡaḡḡ’a tevekkül / Göstere rāḡ-ı taḡḡıḡ [kim] bu yoldan **azmıḡa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [*azmıḡa, -a*]

‘azrā: Meşhur Arap aşk hikayesinin kadın karakteri (bkz. Vamık u Azra).

· Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḡsār-ıla / Yazdılar birisi ‘**Azrā** biri Vāmıḡ’dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*‘azrā,]*

āzurde: İncinmiḡ (gönül/yürek).

· Gördüm iy dil seni maḥzūn ‘ışk-ıla ğam-ḥurdesin / Sīneñ üzre daḥı dāğlar yakmış **āzürdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*āzürdesin, -sin*]

āhir: *Ahir, son, nihayet.*

· Naḫd-i cāna aldı **āḥir** dilberüñ bir büsesin / Assı itdi bu Muḥibbî dōstlar sanmañ ziyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*āḥir,]*

· Cān eyleyeyim yoluña teslim didüm evvel / Serden geçeyim geçmeyem **āḥir** bu sözümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 2*). [*āḥir,]*

· Muḥibbî her ne kim virdiyse dünyā / Alur aldanma **āḥir** ol ḥasīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*āḥir,]*

· Eger dünyāyı cem‘ itseñ görüp anı ğurūr itme / Ne assı yir seni **āḥir** dönersin sen de Ḳārūn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*āḥir,]*

· Didüm saña iy dil ser-i zūlfine dolaşma / **Āḥir** düşürür derd-i belalara ulaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*āḥir,]*

· ‘Āleme ‘uryān geldüñ bunı fikr itmez misin / Yine **āḥir** gidisersin bir ten-i ‘uryān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [*āḥir,]*

B

bāb-ı fażlın: Cömertlik kapısı.

‘İşk mıdur fenn-i ‘ışkı okudup ‘aşıklara / **Bāb-ı fażlın** sīnemüñ evcine inşā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4*). [*bāb-ı fażlın, -ın*]

bāc eyle: Vergi vermek | haraç vermek.

Geçilmez rāyegān derün-ıdı ‘ışk / Dil ü cānı virüben **bāc eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 2*). [*bāc eyle,]*

bād: Rüzgâr, yel.

Åh kılsam aglasam ol gözleri mestān için / Hānde eyler gül gibi san **bād-ıla** bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*bād-ıla, --ıla*]

Cilve eyler **bād-ıla** öter o zülf-i ‘anberīn / Sanasın tāvüsdür gülşende ‘arz eyler perin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*bād-ıla, --ıla*]

Ten gubārını savursa tañ degüldür bād-ı ‘ışk / Bu hevā ile yiler bir **bādam** oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*bādam, -am*]

Bu dehrüñ luţfına aldanma zinhār / Tayanmak ola mı āb-ıla **bāda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*bāda, -a*]

Mest oldı yine rakşa girüp **bād-ıla** oynar / Hiç öyküne mi tırta-i dildāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [*bād-ıla, --ıla*]

Çünkü āb üstindedür gördük bināsı ‘ālemüñ / Sanma muhkem olısar āhır hārāb ol **bād-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4*). [*bād-ıla, --ıla*]

Ağlayup āh itmesem gül gibi gülmez ol hābīb / Açılır gülşende gül san **bād-ıla** bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*bād-ıla, --ıla*]

bād u bārān: Rüzgâr ve yağmur.

Ko kılşun gül gibi dildār hānde / Muhibbî āh u eşküm **bād u bārān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*bād u bārān,]*

bāda virme: Rüzgara vermek, uçurmak II bozmak; boş harcamak, ziyan etmek.

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde / Hāl dili ile eydür gel ‘ömri virme bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [*bāda virme, -me*]

bāda virür: Rüzgara vermek, uçurmak II bozmak; boş harcamak, ziyan etmek.

Ser-i ‘uşşāk hevā-y-ıla tolu / **Bāda virür** seni de hūvāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*). [*bāda virür, -ür*]

Åhum yili dil zevrakını **bāda virür** āh / İy dīde kerem eyle de derya gibi düşme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*bāda virür, -ür*]

bāda virürsin: Rüzgara vermek, uçurmak II bozmak; boş harcamak, ziyan etmek.

Sakın aḥ eyleme **bāda virürsin** / Bugün gam ḥurmeninüñ kâhı sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [*bāda virürsin, -ürsin*]

Virürsin bāda çün 'ömri kadeḥ nüş eylegil her dem / Elüñde dutduḡuñ sāḡar ki yigdür sāḡar-ı Cem'den (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [*bāda virürsin, -ürsin*]

bādām: Badem.

Bāde vü ṣāḥn-ı çemen sākī-i gül-fām olsa / Ruḡı gül saçları sünbül gözi **bādām** olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*bādām,]*

Çün bahār oldı gelüñ 'iṣ idelüm cānlar-ıla / Lebi mül gözleri **bādām** ruḡı ḥandānlar-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [*bādām,]*

bāde: İçki, şarap.

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ḡam 'askeri / Koma elden **bādeyi** bir dem mecālüñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [*bādeyi,]*

Her kiṣiyi söyledür 'aḡluñ mihengi **bādedür** / 'Ahd ü peymān gözleyen alsun ḥaber peymāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*bādedür, -dür*]

Bāde vü ṣāḥn-ı çemen sākī-i gül-fām olsa / Ruḡı gül saçları sünbül gözi bādām olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*bāde,]*

Ne bilsün **bāde** zevḡın şüfī miskin / İṣi ta'n eylemek mest ü ḥarāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*bāde,]*

Enīs olsa n'ola 'uṣṣāka **bāde** / Olur anuñ-ıla çün dil küṣāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 1*). [*bāde,]*

Bezm-i çemende lāle tutar elinde **bāde** / Ḥāl dili ile eydür gel 'ömri virme bāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [*bāde,]*

Çāk itdi pīreḥen gül 'ālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde **bāde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*bāde,]*

İṣidelden lebüñe **bāde** beñzer / Muḡıbbī tañ mı meyl itse ṣarāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*). [*bāde,]*

bāde içdükde: Şarap içmek; mec. Sevgilinin aşkına, ilgisine mazhar olabilmek.

Meclis içre **bāde içdükde** lebini rāyegān / Bu Muḡıbbī reṣk ider her laḡza her dem sāḡara (*Muhibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [*bāde içdükde, -dükde*]

bāde ile: *Şarapla.*

Tāc u hırkañ rehn iderdüñ zāhidā humhāneye / **Bāde ile** añlasañ mey-hörlaruñ sen ‘ālemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [*bāde ile,]*

bāde nüş it: *Şarap içmek.*

Şādmānsın ‘ışk-ıla beñzer ğamuñ sultānısın / **Bāde nüş it** koma elden diyeler Cem’sin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [*bāde nüş it,]*

bāde-i gülgün: *Gül renkli, şarap.*

Ħasret-i la ‘lūñle aldum **bāde-i gülgün** ele / Hey ne gülgün mey bil ki sāğar-ı pür-ĥūn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1*). [*bāde-i gülgün,]*

bāde-i hamrā: *Kırmızı şarap.*

Ruĥlaruñ añalı oldı yine şeydā lāle / Komayup elden içer **bāde-i hamrā** lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [*bāde-i hamrā,]*

Nüş idüp elde tutar sāğarı şeydā lāle / Ruĥ-ı efrūhte san **bāde-i hamrā** lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*bāde-i hamrā,]*

ba ‘de’l-maşrıķın: *Maşruk’tan sonra.*

Aramuz gerçi **ba ‘de’l-maşrıķındür** / Buluram seni dilden göz açınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 2*). [*ba ‘de’l-maşrıķındür, -dür]*

bādeyi elden koma: *Şarabı elden bırakmamak.*

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam leşkeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 5*). [*bādeyi elden koma, -ma]*

bād-ı āhum: *Ah rüzgarı.*

İrmedüm tuş olmadum ‘ālemde ĥālāt ehline / **Bād-ı āhum** gönderüp sordum semāvāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [*bād-ı āhum,]*

bād-ı āhum: *Ah rüzgârı.*

Gözlerüm baħrına saldum yine dil zevraķını / **Bād-ı āhum** beni ğarķ ide eger bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*bād-ı āhum,]*

bād-ı āhumdan: *Ah rüzgarı.*

Baħr-ı eşküm **bād-ı āhumdan** temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ğarķa virdi āh cismüm zevraķın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*bād-ı āhumdan, -um, -dan*]

bād-ı gerddür: *Hortum. Dönen rüzgar.*

İdiser āhum Muhibbî varumı cümle telef / **Bād-ı gerddür** uğradı sanki gelüp ħırmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*bād-ı gerddür, -dür*]

bād-ı ışk: *Aşk rüzğarı.*

Ten ğubārını savursa tañ degüldür **bād-ı ışk** / Bu hevā ile yiler bir bādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*bād-ı ışk,]*

bād-ı řabā: *Sabah rüzgarı.*

Ĥāk-i pāyinden eğer bulduñ mı iy **bād-ı řabā** / Niçe yıllardur eser durmaz bir ‘ālem-dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [*bād-ı řabā,]*

‘Arz kıl ħālümü ol ğül-ruĥa iy **bād-ı řabā** / Uşbu yolda yaraşur çābük [ü] çālāk olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [*bād-ı řabā,]*

Esüp **bād-ı řabā** geçse eđer kūyı kenārından / Gözüme tütüyā kılam getirürse ğubārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [*bād-ı řabā,]*

Āzāddur ki **bād-ı řabā** esse salınur / Dünyā ğamını yir idi ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [*bād-ı řabā,]*

Büy-ı zülfüñ getüre ğülşene ger **bād-ı řabā** / Kara yaslu oluban key katı sünbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 2*). [*bād-ı řabā,]*

bād-ı řabā: *Sabah rüzgarı.*

Zülf-i ‘anber-bāruñuñ büyn meger **bād-ı řabā** / Arayup bulmak diler gezdüği budur kū-be-kü
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*bād-ı řabā,]*

Yüri iy **bād-ı řabā** ħālümü var yāra be-ğü / Niçe bir kanum içer ol ğözi ħün-ĥvāra be-ğü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [*bād-ı řabā,]*

bād-ı şeherden: *Seher yeli.*

Yollar üstinde Muhibbî niçe ħāk oldı yatur / Kūyuña ileticek **bād-ı şeherden** sorasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [*bād-ı şeherden,]*

bād-ı řübĥ: *Sabah rüzgarı.*

Şahn-ı çemende cem‘ idüp ezhārı **bād-ı řübĥ** / Ol meclis içre cümlesi sultān didi ğüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 2*). [*bād-ı řübĥ,]*

Geldi o meclise sultān-ı gül güle güle / Şahın-ı çemende cem' idüp ezhār[ı] **bād-ı şubh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2*). [*bād-ı şubh,]*

bag: Dolanmak.

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi **bagına** / Āhır düşüp ayagına halhāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*bagına, -ı, -na]*

bag: Bağ, bahçe.

Ķāmetüñle gülşen içre baña haddüñ gül yiter / **Bāg** u servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*bāg,]*

Burka'ın keşf eylemişdür her şüküfe **bāgda** / Tā zekāt-ı hüsniñi 'arz eyleye ihsān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [*bāgda, -da]*

Sinemüñ **bāgın** temāşā eyle dāgum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [*bāgın, -ıñ]*

Saña du'ālar eyleye el kaldurup çınār / **Bāga** revāne olsañ o serv-i revān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [*bāga, -a]*

Ol serv-i sehī 'arızı gül geldi çü **bāga** / Hālını bilüp her yana gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [*bāga, -a]*

Bāgda mül tolı sāgar dutalım gül yirine / ĶulĶul itsün ko şürāhī yine bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*bāgda, -da]*

'Anber-i zülfini añmış **bāgda** nāgeh şabā / İşidüp olmuş perīşān anı sünbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2*). [*bāgda, -da]*

bāg ara: Bahçede.

Bāg ara gül gibi gülüp servi gibi salınan / Şād u hürrem dāyimā mesrūr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*bāg ara,]*

bāg içre: Bağ içinde, bahçe içinde.

Servüñ **bāg içre** Ķaddinde leţāfet añlamam / Bāgbānā kıl nazar o Ķadd-i mevzūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*bāg içre,]*

bāg u büstān: Bağ ve bahçe.

Düşelden ara yire āh-ı hicrān / Baña zindān görünür **bāg u büstān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*). [*bāg u büstān,]*

bāg u gülzār: Bağ ve gül bahçesi.

Ol gülün çok olsa ağıyarı dilâ ‘ayb eyleme / Götürür zaḥmını ḥāruñ **bāḡ u gülzār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [*bāḡ u gülzār,]*

bāḡ u ṣahrāda: *Bahçe ve çöl.*

Ruḥlaruñsuz **bāḡ u ṣahrāda** görinen çeşmüme / Her gül âteş-pâredür her lâle beñzer aḥkere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*bāḡ u ṣahrāda, -da]*

bāḡbān: *Bahçıvan, âşık.*

Çünkü yok ḳaddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb / **Bāḡbānā** gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [*bāḡbānā, -a]*

İy **bāḡbān** bakmaz-ıduñ serve bir daḥı / Görseñ çemende ol boyı serv-i ḥıramı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4*). [*bāḡbān,]*

Servüñ bāḡ içre ḳaddinde leṭâfet añlamam / **Bāḡbānā** kıl nazar o ḳadd-i mevzūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*bāḡbānā, -a]*

bāḡbān-ı dil: *Gönül bahçıvanı.*

Gözlerüm yaşı demidür ḥāk-i cismüm yaşlaya / **Bāḡbān-ı dil** nihāl-i mihr-i yarı aşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [*bāḡbān-ı dil,]*

baḡdād: *Baḡdat şehri.*

Gönlümün vırānesin luṭf eyle ābād eylegil / Gözlerüm yaşımı Dicle eyledüm **Baḡdād-içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 2*). [*baḡdād-içün, --içün]*

Gözlerüm yaşı biri Nîl ü birisi Dicle’dür / Ḥüsnüñ eفزündur senüñ çün Mısr-ıla **Baḡdād’dan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*baḡdād’dan, -’dan]*

baḡdād içün: *Baḡdat için.*

Feth idüp Tebrîz’i geçdük çünkü Sultāniyye’den / Tāze düşdi bir heves feth itmege **Baḡdād içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*baḡdād içün,]*

bāḡ-ı cihānda: *Dünya bahçesi. || Dünya.*

Bu göz yaşını cü yirine eyleyen revān / **Bāḡ-ı cihānda** serv-i ḥıramān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [*bāḡ-ı cihānda,]*

İy dōst ḳāmetüñe senüñ biri beñzemez / **Bāḡ-ı cihānda** gerçi var şad hezār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*bāḡ-ı cihānda,]*

bāḡ-ı cināndan: *Cennet bahçesi.*

Yār-ıla yār olmayup hāvf u recāda kalur ol / Kayd-ı dūzaḥ eyleyüp **bāğ-ı cināndan** geçmeye
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 4*). [*bāğ-ı cināndan, -dan*]

bāğ-ı dile: *Gönül bahçesi.*

Cem´ olup murğ-ı belā ile yine ğam kuşları / Geldiler **bāğ-ı dile** idüp mekânlar kışlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*bāğ-ı dile, -e*]

bāğ-ı hüsn içre: *Güzellik bağında.*

Bāğ-ı hüsn içre güler gül gibi hurremsin bugün / Çeşm-i bed dūr ola senden hūb-ı ‘ālemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*bāğ-ı hüsn içre,]*

bāğ-ı hüsnüme: *Güzellik bahçesi.*

Bāğ-ı hüsnüme havāledür gözin yumsun dimiş / Yapılır mı çün kadīmī olsa didüm revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*bāğ-ı hüsnüme, -üme*]

Bāğ-ı hüsnüme tılısm dīdelerümden iki şīr / İledem yār didi basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*bāğ-ı hüsnüme, -üme*]

bāğ-ı hüsnünde: *Güzellik bahçesi.*

Bāğ-ı hüsnünde şehā bir togru hızmetkārdur / Durmag-ıla indi servūñ ayasına kara su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4*). [*bāğ-ı hüsnünde, -de*]

bāğ-ı hüsnüne: *Güzellik bahçesi.*

Zülfüñüñ oldugı budur **bāğ-ı hüsnüne** yakın / Güllerüñ dirmek diler bir ugrı Hindū’dur sakın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*bāğ-ı hüsnüne, -e*]

bağır: *Çiğer, göğüs, gönül.*

Yakmağa **bağır** yagum dil tekyesine gönder / Söyünmesün ebed ol rüşen çerāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [*bağır,]*

Mey yirine içdi çün mestāne çeşmi kanumı / Mā-ḥazar kılun bu dil **bağırın** kebāb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*bağırın, -ı, -n*]

bağla-: *Bağlamak, âşık etmek.*

Maḥabbet bendini bir bir gönül barmagina **bağla** / Figān itsün belā bezminde ney-veş pūr nevā olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*bağla,]*

Bildüm ki varup zülfüne berdār olur āḥir / Çün virdi gönül **bağladı** ol saçı sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3*). [*bağladı, -dı*]

bağla: Oluşmak, tutmak, meydana gelmek.

Nâmeler âhum odından **bağladı** reng-i hazân / Eşk-i hasret birle yazdum hâlümü dildâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 2*). [*bağladı, -dı*]

bağla: Bağlamak, âşık etmek.

Dil murğî düşdi agına **bağlandı** zülfi bagına / Âhîr düşüp ayagına halhâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*bağlandı, -n, -dı*]

İşigün pâk itmege sakğâ-yı çeşmüm her seher / Su seüp bir deste **baglar** kirpügi cârüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [*baglar, -r*]

Kaşd itse kaçan katlüme cellâd gânzeler / Ol kemend-i zülf-ile **baglar** [çü yâr] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [*baglar, -r*]

Gösterüp evvel yüzün dīvâne kılduñ sen beni / Kâkülün zencirine gel ol delüyi **baglaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [*baglaya, -ya*]

Merdüm-i cemüm niçe bir lâ‘l-i nâbuñ şevkine / Rişte-i müjgânüm üzre dürr-i eşküm **baglaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 4*). [*baglaya, -y, -a*]

Şayd olup ‘âşıklarun gördüm yaturlar hâkde / Niçesinün **baglamışlar** serlerin fitrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [*baglamışlar, -mış, -lar*]

bağlan: Bağlamak, âşık etmek.

Mâyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde‘î / Sedd **bağlanmaz** Nîl’ün mecrâsına hâşâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*bağlanmaz, -maz*]

baglu kala: Bağlanmış bulunmak.

Seni yoldan çıkarur bil Muhibbî / Eger dil **baglu kala** zülf-i kecede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 5*). [*baglu kala, -a*]

bağr: Bağır II Aşğın gönlü.

Zülf-i siyâhuñ iy döst boynuma bagum olsun / Hâlün firâkı cânâ **bagruma** dâğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [*bagruma, -(u)m, -a*]

Ğam meclisinde yakdum niçe çerâğ-ı ‘ışkı / Kılmaga anı rüşen **bagrumda** yagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [*bagrumda, -um, -da*]

Muhibbî şöhet-i hâş it ğam u derd ü belâ gelsün / Kebâb it mâ-hâzar **bagruñ** gözün yaşı şarâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*bagruñ, -uñ*]

Delindi ney gibi **bagrum** ölürsem iy kemân ebrü / Şadâlar olısar zâhir benüm her üstühvânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*bagrum, -um*]

Hün-ı dilden nüş ile hem **bagrumı** iden kebâb / İnleyen ğam meclisinde hemçü tañbür uşta ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*bagrumı, -um, -ı*]

Ol kemân ebrû şıfat gönderse tîr-i ğamzesin / Sîneden geçsün velî **bagruñda** kanuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [*bagruñda, -uñda*]

Tarayup zülfini yāruñ pāralarsın **bagrumı** / Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*bagrumı, -um, -ı*]

Katı gönüñdür dem-ā-dem **bagrumı** baş eyleyen / Cām-ı la lüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [*bagrumı, -um, -ı*]

Cevr ider baña rakıbe raħm idüp / **Bagrı** niçe ‘aşıkuñ baş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670,
Beyit 3*). [*bagrı, -ı*]

Gözlerüm yaşını bu kanlu cigerden sorasın / **Bagrumuñ** yaraların ğamze-i tirden sorasın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [*bagrumuñ, -um, -uñ*]

Rişte rişte kılmayınca şāne gibi **bagruñı** / İdemezsin el sunup ol saçı sünbül şöħbetin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [*bagruñı, -u, -ñ, -ı*]

Bagruma benüm niçe niçe yara urupdur / Yād eyleyüp iy dil baña ol yāri n’idersin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2708, Beyit 3*). [*bagruma, -(u)m, -a*]

Zülf-i müşğünüñi iy dilber tırāş itmeñ neden / Çeşmümün yaşın döküp **bagrumı** baş itmeñ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*bagrumı, -um, -ı*]

Pāralansun dilerem şāne gibi **bagrı** anuñ / Her ki elin uzada zülf-i perişānuñ içün (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2746, Beyit 5*). [*bagrı, -ı*]

Pāralandı dil işitdi zülfüne al kurdugın / Pāralardum **bagrı** irse elüm ger şāneye (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2808, Beyit 3*). [*bagrı, -ı, -(n)ı*]

Tañ midur seylāb-ı eşkümlle dökilse hün-ı dil / Hasretiyle āh **bagrum** tolu kandur tāzece (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [*bagrum, -um*]

Lāle ħadler fikri ile **bagruñı** dāğ eyleme / Serv-ħadler zıkrı ile yaşuñ ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2835, Beyit 1*). [*bagruñı, -u, -ñ, -ı*]

Sevdā-yı zülfe düşdüm **bagrum** delindi ney-veş / Bezm-i ğam içre kaldum efğān ider nevāda
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*bagrum, -um*]

Bagrumda çıkdı başlar gözümnden akdı yaşlar / Bir çāre bulımadum āh bu eşk-i cūybāra (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [*bagrumda, -um, -da*]

‘İşk cāmın nüş idüp **bagrı**na yakmış tāze dāğ / Sîne çāk olup yaturlar lāleler kühsārda (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*bagrına, -ı, -n, -a*]

Gözüm yaşın şarāb itdüm yanuk **bagrum** kebāb itdüm / Ziyāfet eyledüm şāh-ı ğamı çeşmüm
otagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6*). [*bagrum, -um*]

bağrı: *Bağır II Aşığın gönlü.*

Gözi yaşlı **bagrı** başlı dāyim olur 'ışk eri / Gıceler tā şubh olunca durmaz eyler āh enīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*bagrı,]*

Ehl-i 'ışkuñ derd-ile ola kalem-veş **bagrı** çāk / Bu Muhibbī'nūñ okurlarsa maḥabbet-nāmesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*bagrı,]*

Āh kılsam derd-ile her yaña bir pārem düşer / Tīg-ı ğamla şerḥa şerḥa **bagrı** pāre pāreyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*bagrı,]*

Eşk-i çeşmidür Muhibbī'nūñ ya **bagrı** kanıdır / Lāleler sanmañ görinen dāmen-i kühsārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*bagrı,]*

bagrı delindi: *Yüreği parçalanmak. || İnciyi dizmek için ortasını delmek.*

İşidüp nālemi **bagrı delindi** / Fiğānlar eyledüm çün nāya karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*bagrı delindi,]*

bağr[ı] hūnın: *Kanla dolu sine.*

Lāleler sanmañ ki yir yir görünür kühsārda / **Bağr[ı] hūnın** kühken saçmış-durur taşdan taşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*bağr[ı] hūnın, -in]*

bagrı yağı-y-la: *Çok acı çekmek (aşk derdi).*

'İşk şāhı virdi Mecnūn'a ezel ğam tekyesin / **Bagrı yağı-y-la** uyardı çerāğ ol tekyede (*Muhibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [*bagrı yağı-y-la, --y-la]*

bagrın taglaya: *Acıyla ve özlemle içini yakmak, acı içinde bırakmak.*

Her kaçan takrīr idem 'ibret-nümā aḥvālūmi / Hālk-ı 'ālem ğaş[y] olup derd-ile **bagrın taglaya** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2875, Beyit 3*). [*bagrın taglaya, -ya]*

bağrum: *Bağır II Aşığın gönlü.*

Gözlerüm yaşın şarāb u **bagrumı** itdüm kebāb / Bu ümīze çeşm-i mestūñ göricegiz emri ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [*bagrumı, -ı]*

bagrum deldi: *Bağrını delmek; çok dokunmak, içine işlemek.*

Bakmadı yüzüme dilber baña 'āşığdur diyü / Deldi bagrum cevr-ile bu buña lāyığdur diyü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [*bagrum deldi,]*

bagrum hūna döneli: *Dertten, sıkıntıdan içi kan ağlamak.*

Togranup hicrūñ-ile döneli bagrum hūna / Beñzese tañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*bagrum hūna döneli, -um]*

bagrumı deler: *Bağrını delmek: çok dokunmak, içine işlemek.*

Geh deler bagrumı gāh eyler perīṣān ḥātırım / Niçeye dek gānzelerle zülfi el bir eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4*). [*bagrumı deler, -er*]

bagrumı kan eyleyen: *Bağrı kan etmek, canını yakmak, acı vermek, üzmek.*

La'l-i nābuḥdur hemīṣe **bagrumı kan eyleyen** / Zülfi-i bī-rahmuñ-durur gönül perīṣān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 1*). [*bagrumı kan eyleyen, -yen*]

bagrumı yakalıdan: *İçini acıtmak, acı vermek.*

Bagrumı yakalıdan 'āteṣ-i 'ışk / Gözlerüm yaşı beñzedi kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 2*). [*bagrumı yakalıdan, -alıdan*]

bagrumı yakdum: *İçini acıtmak, acı vermek.*

Lāle-veṣ **bagrumı yakdum** gül-i ḥandānuñ için / Eyledüm yaşı revān serv-i ḥurāmānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [*bagrumı yakdum, -dum*]

bagum olsun: *Düğüm olsa, iple bağlanmak.*

Zülfi-i siyāhuñ iy dōst boynuma **bagum olsun** / Ḥālūñ firāķı cānā bagruma dāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [*bagum olsun, -sun*]

bahā: *Kıymet, değer, bedel.*

La'l-i lebuñe kim **bahā** dünyā ḥarācıdur / Ḥaķķā ben anı mülk-i Bedaḥṣān'a virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4*). [*bahā,]*

Būṣe-i la'l-i lebinūñ kem **bahācıdur** eger / Virseler ser-cümleten Īrān u Tūrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [*bahācıdur, -sı, -dur*]

Muhibbî rāyegān söz gevherini / Sakın virme bilen alur **bahāya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*). [*bahāya, -y, -a*]

Niçe gevher çıkarduñ kān-ı dilden / Soruñ ḳadrini bilene **baha** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*). [*baha,]*

bahā olmaya: *Değeri ölçülememek II karşılığı ödenememek.*

Ḥüsnuñe **bahā olmaya** Yūsuf gibi tartsañ / Lāyıkdur ola mihr-ile meh saña terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*bahā olmaya, -ya*]

bahāne: *Bahane, sebep.*

Arar mescidde deyr içre seni dil / Ğaraż sensin ü ğayrılar **bahāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [*bahāne,]*

Murādum deyr-ile mescidde sensin / Bular ortada ancak dür **bahāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*bahāne,]*

bahāne bulmak: *Kusur bulmak.*

Cevrin aņup mihrini dilden giderme key sakın / Ol melek-rūya neden bulmak bahāne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*bahāne bulmak, -k]*

bahāne eyleme: *Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek; kusur bulmak.*

Ķatline Muhibbî kuluñuñ hüccet ararsañ / Sevdügi yiter eyleme bir ğayrı bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*bahāne eyleme, -me]*

bahāne idersin: *Bahane uydurmak.*

Eger bir büseñe biñ cān virürsem / İdersin arayup sen şad bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [*bahāne idersin, -ersin]*

bahāne ister: *Bahane aramak.*

Ben ‘aşıķınıñ Ķatline ister bahāne yār / Cān-ıla anı sevdüğümü müttehem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*bahāne ister, -r]*

bahane itme: *Bahane etmek; herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.*

Sākī içelüm sun berü cām itme bahane / ‘İşret demidür çalduralum çeng ü çağāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1*). [*bahane itme,]*

bahār: *Bahar mevsimi.*

Çemen irişdi yüzüñsüz **bahārı** n’eyleyeyin / Lebüñsüz olsa mey-i hōşğüvārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*bahārı, -ı]*

Ah eylesem ‘aceb mi gül yüzlü yāra karşı / Bülbül fiĝānlar eyler evvel **bahāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [*bahāra, -a]*

Āh eylesem ‘aceb mi şevķ-ile yāra karşı / Bülbül terennüm eyler evvel **bahāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [*bahāra, -a]*

Yaşum dökilse tañ mı ol gül ‘izāra karşı / Bārān olur dimişler evvel **bahāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [*bahāra, -a]*

Sākī-i devrān elinden tolmadan peymānemüz / İçelüm peymāneyi evvel **bahāruñ** ‘ışķına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [*bahāruñ, -uñ]*

bahār oldı: Bahar olmak, bahar mevsiminin gelmesi.

Çün **bahār oldı** gelün ‘iyy idelüm cānlar-ıla / Lebi mül gözleri bādām ruḥı ḥandānlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1). [bahār oldı,]

baḥl u tekebbürden: Aç gözlülük ve kibirlenme.

Olma maḡrūr iy gönül **baḥl u tekebbürden** sakın / Başuñ eflāke irürse yüzüñ olsun ḥākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6). [baḥl u tekebbürden, -den]

bahr: Deniz.

Baḥr cümle kuruyup kalmaya hîç andan eṣer / Bir şerer düşse eger āteş-i sūzānumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3). [baḥr,]

Añ günāhuñı akıt göz yaşını şubḥa deḡin / Beñzesün **baḥra** Muḥibbî yaşıñı şūr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8). [baḥra, -a]

Gözlerüm **baḥrına** saldum yine dil zevraḡını / Bād-ı āhum beni ḡarḡ ide eger bir gün ese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4). [baḥrına, -ı, -na]

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye / **Baḥra** ḡarḡ olan irişür didiler dūr-dāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1). [baḥra, -a]

baḥr ara: Deniz içinde.

Baḥr ara hîç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ḡam her taraf başına anuñ üşmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1). [baḥr ara,]

baḥr içre: Denizler içinde.

Çekmesün cellād çeşmüñ tīg-ı ḥün-ālūdını / Kaşd-ıla **baḥr içre** iy dil çok zamāndur mürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3). [baḥr içre,]

baḥr olduğını: Deniz olmak.

Gözlerüm yaşını **baḥr olduğını** görse eger / Kaynayup cūşa gelüp ḥālūme ‘ummān acıya (Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2). [baḥr olduğını, -duğünü]

baḥr olur: Deniz olmak, denize dönüşmek II bol olmak, çok olmak.

Ḥasretiyle düşeli küh-ı belā şahrāsına / Eşk-i çeşmüm ḡāḥ **baḥr olur** gehī dürr-i ‘Aden (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4). [baḥr olur,]

baḥr ü beri: Deniz ve kara.

Aradum zîr-i felek **baħr ü beri** bulmadum / Saña mânend şadefe yek güher-i pāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [*baħr ü beri,]*

baħr-ı ‘aden’de: *Aden denizi.*

Gözüm yaşı gibi bir dürr-i ğaltān / Bulınmaz arasan **baħr-ı ‘Aden’de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 3*). [*baħr-ı ‘aden’de, -’de]*

baħr-ı dil: *Gönül denizi.*

Baħr-ı dil ğavvāşısın dür gibi ‘arz it sözlerüñ / Tā ki taħsîn ideler böyle ‘ibārāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [*baħr-ı dil,]*

baħr-ı dilde: *Gönül denizi.*

İy Muhibbî **baħr-ı dilde** bulmaga söz gevherin / Tālib-i dür-dāne sensin tālib-i dür-dāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [*baħr-ı dilde, -de]*

baħr-ı dilden: *Gönül denizi.*

Bu Muhibbî durmadan söz dürlerin ħarc eylesün / **Baħr-ı dilden** yimesün ğam mālîk oldum kâna ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*baħr-ı dilden, -den]*

baħr-ı dilden: *Gönül denizi.*

Baħr-ı dilden dürler izħār eyledüñ deryā-mişāl / Ol sebebden didiler her beytüne dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*baħr-ı dilden, -den]*

Çıkarduñ **baħr-ı dilden** gevher-i ħāş / Hezār aħsent bu taħ‘-ı selîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 2*). [*baħr-ı dilden, -den]*

baħr-ı eşk içre: *Aşk denizinin içerisinde.*

Baħr-ı eşk içre Muhibbî bu gönül zevraķını / Ğarķ ide şarşar-ı āhum eger ol bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*baħr-ı eşk içre,]*

baħr-ı eşküm: *Gözyaşı denizi.*

Baħr-ı eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ğarķa viridi āh cismüm zevraķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*baħr-ı eşküm, -üm]*

baħr-i eşkümde: *Gözyaşı denizi II aşğın gözyaşlarıyla oluşan deniz.*

Baħr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına / Çāre yok bildüm ħalāşa baña bu girdābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [*baħr-i eşkümde,]*

bahr-ı ğamdası: *Dert, keder denizi.*

Düşdi belâ vü mihnete dil başdan aşdı âh / Beñzer Muhibbî yine ki sen **bahr-ı ğamdası** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*bahr-ı ğamdası, -dasın*]

bahr-ı 'ışk içre: *Aşk denizinde.*

Bahr-ı 'ışk içre gözlerüm yaşı / Ne 'acebdür dönerse mercāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 2*). [*bahr-ı 'ışk içre,]*

bahr-ı 'ışka düşene: *Aşk denizine düşmek.*

Bahr-ı 'ışka düşene dirler bulunmaz çün necât / Ebleh olmañ döstlar el sunmañ aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*bahr-ı 'ışka düşene, -ene]*

bahr-ı mahabbetde: *Sevgi denizi.*

Mürşid-i 'ışk olalıdan bu Muhibbî ma'rûf / Beñzedi **bahr-ı mahabbetde** bu dil Zü'n-nün'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [*bahr-ı mahabbetde,]*

bahr-ı mahabbetden: *Aşk denizi.*

Çıkarur dürlü dürlü gevher-i hâş / Göñül **bahr-ı mahabbetden** tolınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 5*). [*bahr-ı mahabbetden, -den]*

bahr-ı nazımdan: *Şiir denizi.*

Muhibbî luţf-ı tab'undan ma'ânî gevherin 'arz it / Dilüñ ğavvās olup **bahr-ı nazımdan** buldı çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*bahr-ı nazımdan, -dan]*

bahr-ı nazmından: *Şiir denizi.*

Bahr-ı nazmından Muhibbî'nün şu kim dür istemez / Göreyim ğavvāş-veş olsun hemişe ser-nigün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*bahr-ı nazmından, -ından]*

bahr-i 'ummān: *Umman denizi.*

Lebleri itdi hacil lâ'l-i Bedaḥşān cevherin / Dür dişi virdi küşāde **bahr-i 'ummān** cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*bahr-i 'ummān,]*

bahr-ı 'ummān'a: *Umman Denizi.*

Cüş idelden Muhibbî çeşme-i eşk / Ta'n ider oldı **bahr-ı 'Ummān'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 7*). [*bahr-ı 'ummān'a,]*

baḥş olurmuş: İhsan edilmek, bağışlanmak.

İşiddüm ḥāk-i pāyı **baḥş olurmuş** / İki çeşümü ben kıldum terāzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 4). [baḥş olurmuş, -urmuş]

baht: 1. Talih. 2. Tesadüf.

Ne benüm **baḥtum** uyanuk ne ḥo yāruñ raḥmı var / Bu benüm **baḥtum** gibi beñzer aña yār olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2). [baḥtum, -um]

Yiter bu rüze-i hicrān yüzün göster ki ‘İd olsun / Şeb-i tūrüm olup rüşen şehā **baḥtum** sa ‘İd olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1). [baḥtum, -um]

Çeşm-i bīmārı figānumdan benüm uyanmadı / Ḥufte **baḥtum** gibi iy dilber kaçan uyanasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6). [baḥtum, -um]

Zülfinün bendinde dil tenhāda ben bu ḥāl-ıla / Āh kim **baḥtum** benüm uyanmadı iḳbāl-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1). [baḥtum, -um]

Kevkebî **baḥt** eger yār ola bu bī-dil ile / Şāh-ı encüm görüp ola ḥacil kevkebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2). [baḥt,]

baht-ı devlet: Muthulukla karışık talih.

Yār düşmen şüm tālı ‘ **baht-ı devlet** ser-nigün / İy dil-i dīvāne esbāb-ı vişāl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2). [baht-ı devlet,]

bahtum uyanuk: Talihim açık.

Ne benüm **bahtum uyanuk** ne ḥo yāruñ raḥmı var / Bu benüm bahtum gibi beñzer aña yār olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2). [bahtum uyanuk,]

ba ‘İd olsun: Uzak olmak.

Benüm çok sevdüğüm cām-ı lebünndan buse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḥandān gönülden gam **ba ‘İd olsun** (Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3). [ba ‘İd olsun, -sun]

bak: Bakmak.

Okudum ḥüsnin kitābın **bakmadan** ḥāl ü ḥaḫa / Müsta ‘İdem bakmaz oldum noḫḫa vü i ‘rāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6). [bakmadan, -madan]

Okudum ḥüsnin kitābın bakmadan ḥāl ü ḥaḫa / Müsta ‘İdem **bakmaz** oldum noḫḫa vü i ‘rāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6). [bakmaz, -maz]

Bakmazam gün yüzine bu dīdeler ḥün-āb olur / Çāresüz kaldum dirīg ol mihr-i ‘ālem-tāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2). [bakmazam, -maz, -a, -m]

Her yaña **bakam** görürem ben hayālūñi / ‘Aqs-i cemāl-i rüyuñi iy lu‘betān-ı çin (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 3). [bakam, -am]

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra **bakmazsın** / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3). [bakmazsın, -maz, -sın]

Bakup meyl eylemez ‘arif bu dehrūñ māl u cāhına / Beķası yok bilür perr-i meges deñlü cihān ķadrin (Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3). [bakup, -up]

Kāf-ı istiğnā maķāmum oldı **[bak]** ‘Anķā gibi / Tu‘mesinden bu cihānuñ fāriğū‘l-bālam bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3). [[bak],]

Egerçi zāhirā **baksañ** bugün şāhib-külāham ben / Velikin kūy-ı ‘ışķ iķre bir avuķ ķāk-i rāham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1). [baksañ, -sañ]

Uşbu dehrūñ nev-‘arūs-ı hūsnine alınmaya / **Bakıcak** ‘ālī nazar bir köhne Zāl’ı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6). [bakıcak, -ıcaķ]

Kaşlaruñ çin eyleme **baksam** ‘izār u hālūñe / Dōstum cān murğını men‘ itme āb u dāneden (Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2). [baksam, -sam]

Gün yüzine **bakmayam** cānā cemālūñ var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1). [bakmayam, -ma, -y, -a, -m]

Gün yüzine **bakmayam** cānā cemālūñ var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1). [bakmayam, -ma, -y, -a, -m]

Çekerem cevr ü cefāñı bu ümīde dōstum / Bir gün ola hālūme **bakup** baña rāhm idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3). [bakup, -up]

Amān virmez baña cellād ğamzeñ / Komaz **bakmaga** yüzüñe toyınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 2). [bakmaga, -mağa]

Sipihir reşķ ideli bezm-i ‘iyş-i şāmumuza / **Bakar** hased gözi ile ķamer de cāmumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1). [bakar, -ar]

Alur dilūñi al-ıla dutar cefā kılur / Sakın alınma çeşmine **bakup** alasına (Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3). [bakup, -up]

Baksa Muhibbî yüzüñe akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzāre iden ķişi ya n’ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5). [baksa, -sa]

Gözlerüm yaş-ıla tolar **bakamam** ruhsāruña / Kim bakar ‘ālemde kim var āfitābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4). [bakamam, -a, -ma, -m]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruhsāruña / Kim **bakar** ‘ālemde kim var āfitābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4). [bakar, -ar]

Her kaçan **baksam** nigāruñ gözi-y-ile kaşına / Şad hezārān āferin direm anuñ naķķāşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1). [baksam, -sam]

İy Muhibbî kime **baksañ** bil anı şun‘-ı Hūdā / Ta‘na daşın atma gördükde göz ü kaş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5). [baksañ, -sañ]

Gözüm yaşına **baksa** rahm iderdi / Güzeller mâyil olur çünkü sîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 5*). [*baksa, -sa*]

Baksa Muhibbî yüzine göz yaş-ıla tolar / Mümkün degül gül yüzine niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [*baksa, -sa*]

İç cür 'ayı dök başuma zîrâ ki ben mestâneym / Ālûde olsun cām ile [hîç] **bakmasun** şemîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*bakmasun, -masun*]

Gözlerüm yaşına **bakup** dimeñüz mâ dükene / Sanmañuz akmak ile bir yaña deryâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*bakup, -up*]

Her yañadan saçılan cür 'a dökilür başuma / **Bakmasun** kim lâ diye âlûde-i peşmîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*bakmasun, -masun*]

Muhibbî şâkir olup alur 'ibret / **Bakup** dünyâda olan inqılâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 5*). [*bakup, -up*]

Dîdeler gevher saçar sen ne için **bakmayasın** / Hâcet olmaz mı 'aceb hîç dürr ü mercân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [*bakmayasın, -mayasın*]

Baña gül ruğların sünbül saçun bes / Geremez **bakmayam** ezhâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*bakmayam, -ma, -y, -a, -m*]

bak: Aldırış etmek, ciddiye almak.

Mâl u câh u mülke **bakmaz** oldu dîdâr 'aşığı / Zîrâ bir loğmaya kâni 'dür yimez dünyâ gâmin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*bakmaz, -maz*]

Benüm serv-i hırâmânüm gözüm yaşına **bakmazsa** / Ki bilmez olmasa teşne kişi âb-ı revân kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*bakmazsa, -maz, -sa*]

Güş it Muhibbî şî 'rini eş 'âr-ı gayra **bakma** gel / Bülbül şadâsı var iken hâcet degül şavt-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [*bakma, -ma*]

Kim cihâna **bakmaya** olsun hezârân âferîn / Göstere Kâf-ı kanâ 'at içre 'Ankâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4*). [*bakmaya, -ma, -y, -a*]

Egerçi zâhiren **baksañ** cihân mülkine şâham ben / Nazar ma 'nî yüzinden ger kılursañ hâk-i râham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*baksañ, -sa, -n*]

Baña **bakmaz** 'aceb ol çeşmi şehlä / Yabanı gözlemekdür kâr-ı âhü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 3*). [*bakmaz, -maz*]

Vaşluñı istediğüm ger ola yanuñda günâh / Dil-i dîvâneme **bakma** beni ma 'zür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 5*). [*bakma, -ma*]

'Aşık mıdur ki derdi koyup isteye devâ / Derdi bulınca 'ışk eri **bakmaz** devâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*bakmaz, -maz*]

Üstâda varsa dilber fenn-i vefâya **bakmaz** / İster ki ola kâmil mâhir geçe cefâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*bakmaz, -maz*]

Muhibbî bîvedür dünyāya **bakma** / Anı beñzetme sakın nev 'arūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [*bakma, -ma*]

Bakmaz yüzüme yār geçer hafta ay-ıla / Olmaz 'aceb geçerse günüm āh u vāy-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [*bakmaz, -maz*]

Virme dil dehre sakın **bakma** hevā vü hevese / Beñzedüp sîm ü zerin kıymeti yok hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [*bakma, -ma*]

Muhibbî **bakma** aţlās u hārîre / Neñe yitmez senüñ bir dalk-ı jende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*bakma, -ma*]

Gözlerüm yaş[1] ile baña yiterken rüy-ı zerd / **Bakmayam** dünyā baña ger sîm-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*bakmayam, -ma, -y, -am*]

Muhibbî yaşına ol servi **bakmaz** / Ya ne'ÿçün meyl ider āb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [*bakmaz, -maz*]

bak: "Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

İtmedi mi zamāne Cem'üñ cāmını şikest / **Bak** lālelere gör nice aglar türābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*bak,]*

Yüzüme **bak** bilesin hāl-i 'ışkum / Degüldür kehrübā da böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [*bak,]*

bak-: Bakmak.

Cennete aldanma zāhid gibi **bakma** kevşere / İy gönül olduñ bugün çün 'āşık-ı dīdār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [*bakma, -ma*]

Bakmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āhır belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*bakmadı, -ma, -dı*]

Göñlini virdi Muhibbî cān dahı virse sezā / Ne için **bakardı** anuñ gibi bir kamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [*bakardı, -ardı*]

Çün gönül maşzen çıkar andan Muhibbî cevheri / Her sözüñ dūr-dānedür **baksunlar** ol gencīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*baksunlar, -lar, -sun*]

bāk ü hasret: Endişe ve hasret.

'Āşıkā derd ü miñnet bülbüle **bāk ü hasret** / Hānde naşib olmış her kebk-i kühsāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2*). [*bāk ü hasret,]*

bakabilmem: Bakmak.

Gün yüzine **bakabilmem** iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde yāhūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*bakabilmem,]*

bakan: Gören (kişi).

Yüzüm zerdine **bakan** aña zer dir / Gözüm yaşını beñzetdüğe sîme (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4). [bakan,]

bākī: Dâimî, kalıcı.

Göz ucıyla nazar kılma degül çünki cihân **bākī** / Eger dir-ise aldanma ser-â-ser tolu mâlam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4). [bākī,]

bākī degül: Sonsuz değil.

Göz ucıyla nazar kılma degül çünki cihân **bākī** / Eger dir-ise aldanma ser-â-ser tolu mâlam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4). [bākī degül,]

Muhibbî kimseye mülk-i cihân degül **bākī** / Gönül virüp aña bu i'tibârî n'eyleyeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5). [bākī degül,]

bākī kıla: Sürdürmek, devam ettirmek.

Başuma üsti figânüm işidüp 'âlem benüm / Göreler hicrân eger **bākī kıla** hengâmesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3). [bākī kıla, -a]

bakıl: Aldırış etmek, ciddiye almak.

Atalardan bu meşeldür çün göze olmaz yasag / Âfitâb-ı hüsnuñe neyçün senüñ **bakılmasun** (Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 3). [bakılmasun, -masun]

Baksa Muhibbî yüzine göz yaş-ıla tolar / Mümkün degül gül yüzine niçe **bakıla** (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5). [bakıla, -a]

bakın: Bakmak.

Ĥudâ'nuñ şun'ını zâhir mu'ayyen görmek isterseñ / Muqâbil eyle rüyuña ele al âyîne **bakın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4). [bakın,]

bakma: Bakmak.

Gel iy tabîb nabzuma el urayım dime / 'Işğ hastasıyam derd-ile **bakman** devāya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 4). [bakman, -ñ]

İy Muhibbî sen sen ol **bakma** sakın âyîneye / Yüz karasın göresin korkum bu olma rü-be-rü (Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5). [bakma,]

Zâhidâ görseñ melâmet 'âşıkı ta'n eyleme / İçine eyle nazar sen **bakma** anuñ taşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3). [bakma,]

bakma: Aldırış etmek, ciddiye almak.

Mâl u cāha **bakmaduñ** dünyādan olduñ çün berī / Ğuşşa vü ğamdan Muhibbī dāyimā āzādsın
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [*bakmaduñ, -du, -n*]

bakmaz: Bakmak.

İy bāġbān **bakmaz-ıduñ** serve bir daġı / Görseñ çemende ol boyı serv-i ġurāmı sen (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2712, Beyit 4*). [*bakmaz-ıduñ, --ıduñ*]

bakmaz: Aldırış etmek, ciddiye almak.

Kaşuñ hilāl olalı **bakmaz** hilāle dil / Gül ruġlarıñı ġurşīd-i raġşāna virmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel
2583, Beyit 2*). [*bakmaz, -maz*]

bal: Arının yaptığı tatlı madde II Dünya nimetleri.

‘İşkuñ ezelde lezzet-ile **balın** isteyen / Soñra taġammül eyleye dehrüñ cefāsına (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2791, Beyit 2*). [*balın, -ın*]

bal: Kanat.

Ger murād ise melekler ile hem seyr olmak / Himmetüñ **bālını** aç murġ gibi tayr eyle (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*bālını, -i, -n, -i*]

bāl açup: Kanat açmak, uçmak.

Ķāf-ı ġurbet bu gönül Sīmurġ’ına olmaz mekān / **Bāl açup** pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [*bāl açup, -up*]

bāl ü per: Kol ve kanat.

Kim bilürdi ‘ālem içre ‘ışkını pervānenüñ / **Bāl ü per** niye yakardı dünyede nār olmasa (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [*bāl ü per,]*

bāl ü per yakar: Kol kanat yakmak, kendini ateşe atmak. II Tüm varlığıyla aşk ateşinde yanmak, kendini feda etmek.

Yakar idüm bāl ü per pervāne gibi nāra ben / Görse idüm şem‘-i ġüsün ‘ārız-ı tābendesin (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2597, Beyit 2*). [*bāl ü per yakar, -ar*]

Göricsek şem‘i pervāne yakar elbette bāl ü per / Geçerse ‘āşık-ı şādık ‘aceb mi cān-ıla serden
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [*bāl ü per yakar, -ar*]

bāl ü per yaksañ: Kol kanat yakmak, kendini ateşe atmak. II Tüm varlığıyla aşk ateşinde yanmak, kendini feda etmek.

Bāl ü per yaksañ Muhib olmaz ‘aceb / Şem‘ -i hüsn-i yāra çün pervānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 10). [bāl ü per yaksañ, -sañ]

bāl ü peri: Kol ve kanat.

Göklerüñ seyrini gel gönlüne seyrān itdür / Himmetüñ **bāl ü peri** ile uçur tayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3). [bāl ü peri,]

bāl ü perle: Kol ve kanat.

Muhibbî hüsnüñe pervāne gibi / Düşüp yandı kül oldı **bāl ü perle** (Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 5). [bāl ü perle, -le]

bālā: (Sevgilinin) uzun boy(u).

Didüm **bālā** mıdır kıddüñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdır yaşıñ didüm āb-ı zülālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1). [bālā,]

Egerçi serv için **bālā** dimişler / Velī kıddüñ yanındadır miyāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4). [bālā,]

İy Muhibbî el irişmez sidreden **bālā** kadi / Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5). [bālā,]

bālā kıddüñ: Uzun boy.

Ġoncaya nāz öğredür her dem lebüñ güftārda / Serve ta‘līm ide **bālā kıddüñ** refārda (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1). [bālā kıddüñ,]

bālā-yı kıddin: (Sevgilinin) uzun, yüce boyu.

Ben niçe teşbīh idem **bālā-yı kıddin** serve kim / Hey niçe serv-i sehī bir mäh-ı tībāndur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2). [bālā-yı kıddin, -in]

bālīn: Yastık.

Şüret-i Ferhād’ı naķş itdüm yine müjgān ile / Hıştı **bālīnüm** kılup yārān anı seng eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3). [bālīnüm, -üm]

Gerekmez baña zerden olsa **bālīn** / Yiter **bālīn** dilā sersin ħam eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3). [bālīn,]

Gerekmez baña zerden olsa **bālīn** / Yiter **bālīn** dilā sersin ħam eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3). [bālīn,]

bālin idindüm: *Yastık edinmek.*

Niçe yıllar-durur **bālin idindüm** daş işigini / Dimedi raḥm idüp bir gün ‘aceb miskīn ne yirdensin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*bālin idindüm, -düm*]

bālin idüp: *Yastık etmek, yastık olarak kullanmak.*

Taş işigin şubḥ olunca niçe yıl **bālin idüp** / Ney gibi inle velī kimse fiḡānuñ duymasun (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [*bālin idüp, -üp*]

bañ: *"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.*

Dehānından söz açsam ger **baña** ta‘zīmdür ancak / Miyānından ḥaber sorsam ki dir ince ḥayālam ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*baña, --a, -*]

Bilmem ne için şimdi ider cevri ü cefālar / Dimişdi **baña** mihr iderem çün ezel olsun (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*baña, --a, -*]

Zülfüñ-ile ḥālūñi çünki **baña** ‘arz eyledüñ / Ko tutilsun murḡ-1 dil men ‘itme bend ü dāneden
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*baña, --a, -*]

Göñül alınca ol meh-rū **baña** mihr ü vefā kıldı / Dönüp sonra cefā tūrin çıkardı bir bir arqamdan
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*baña, --a, -*]

Göreyim ben seni āhir girīban-çāk tā dāmen / **Baña** māni‘ olur vuşlat deminde pīrehensin sen
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*baña, --a, -*]

Ola kim cür‘a-i la‘linden ola **baña** naşīb / Süreyim yire yüzüm ḥāk-ile yeksān olsun (*Muhibbī Divanı
, Gazel 2723, Beyit 5*). [*baña, --a, -*]

Dönülmez ben reh-i ‘ışka yöneldüm / Du‘ā-yı ḥayr kılsun **baña** yārān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2725,
Beyit 3*). [*baña, --a, -*]

Gülşen-i ḥüsnüñde kıldıñ ruḥlarıñ gülzār sen / **Baña** dirsin anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār sen (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*baña, --a, -*]

‘Ārızūñ enver-durur dirler **baña** ḥūrşīdden / Gel tūlü‘ eyle beni maḥrūm kılma dīdden (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*baña, --a, -*]

Cān u dil alduñ **baña** bir büse ikrār eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek ḥiç kişi ikrārdan
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [*baña, --a, -*]

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre çok sa‘y eyledüm / Bārī diñ naḳḳāşa naḳşın **baña** taşvīr eylesün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*baña, --a, -*]

baña: *"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.*

Ḳāmetüñle gülşen içre **baña** ḥaddüñ gül yiter / Bāḡ u servi n’eylerem neme yarar gül gülsitān
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*baña,]*

- Cānā dimezem eyle **baña** mihr ü vefālar / Tek cevır ü cefāñ kesme hemān muttaşıl olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*baña,]*
- Gönderürsin **baña** cevır ağıyāra mihrūñ toħmını / Bilür iken hāşıl olmaz nesne hāk-i şūrdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*baña,]*
- Cihān mülkine şāh olmak gerekmez **baña** ‘ālemde / Muhibbī kapuña hıızmet ider kemter ‘abīd olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*baña,]*
- Çün **baña** derdūñ devādur çek elūñ benden tabīb / Ölür isem itmeyem bu derdüme tımārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*baña,]*
- Tarayup zūlfını yāruñ pāralarsın bagrumı / **Baña** bu işleri geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*baña,]*
- Vā‘ız-i nādān **baña** ‘arz eylemegil cenneti / Kāyıl olur mı aña ‘ışk-ıla dīzār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*baña,]*
- Yanumdan bir dem eksilmez cūdā olmaz ğam-ı dilber / Didüm bilsem ‘aceb **baña** ne virdūñ alabilmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*baña,]*
- Getürür peyk-i ecel san **baña** rıhlet nāmesin / Her kaçan zāhir olur haddinde ol hatt nihān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [*baña,]*
- Baña bakmaz ‘aceb ol çeşmi şehlā / Yabanı gözlemekdür kār-ı āhū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2754, Beyit 3*). [*baña,]*
- İstese mihr ü vefā itmek **baña** mümkün degül / Çünkü cevır-ile cefā kılmak olupdur aña hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [*baña,]*
- Bakmadı yüzüme dilber **baña** ‘aşıkdur diyü / Deldi bagrum cevır-ile bu buña lāyıkdur diyü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [*baña,]*
- Nazar kıldı **baña** bir çeşmi āhū / Bu cān u dil didiler ‘aqla yā hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*). [*baña,]*
- Baña dirler ki ‘ışkı itme izhār / Durur mı hiç āteş birile panbū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*). [*baña,]*
- Zāhidā itme naşīhat kim eşer itmez **baña** / Pāk meşreb rind olan uymaz inen efsāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [*baña,]*
- Çeşm-i cellādı aldı hançer ele / **Baña** mı dürlü dürlü işkence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2806, Beyit 2*). [*baña,]*
- İhtiyār-ıla benem ‘ateş-i ‘ışka tutışan / **Baña** şimden girü ne dil ü ne hōd cān acıya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*baña,]*
- Baña küyü saña firdevsi zāhid / Virürseñ virmeyem Huld-ı berīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2814, Beyit 4*). [*baña,]*
- Baña rahm eyle dirsem ol cefā-hū / İder cevır ü cefāsını ziyāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 3*). [*baña,]*

ĖabĖabına Ėasretem anı **baña** göstermedi / İşiginde öldüm aınadı yarım alma-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3*). [*baña,]*

İy tabîbüm Ėastayam vir **baña** bir şâfi cevâb / Ėâlûme eyle nazar bir kez meded elĖâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*baña,]*

Amân virmez **baña** cellâd Ėamzeñ / Komaz bakmaga yüzüne toyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 2*). [*baña,]*

Sala ol serv-i Ėad üstüme sāye / Olur mı tañ **baña** çarĖ ola pāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*baña,]*

Gül yüzün üzre kaçan tağıla zülfi siyehûñ / Görinür **baña** cihân gülşeni şebbûlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [*baña,]*

Gözüm yaşı tuğyân ider iy Yûsuf-ı Mışrî / Rahm eyle **baña** yoksa kalursın Nîl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*baña,]*

Tutma tabîb nabzumı olmaz **baña** ‘ilâc / Dil Ėastasına olmaya řiĖĖat devâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*baña,]*

Baña olmakdan ise şâh-ı ‘âlem Ėoş gelür / İrişem ben bir Ėedâ olup irem pâ-bûsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [*baña,]*

Baña şol deñlü cefâ tîrini atduñ güzelüm / Döndi bu sine-i pür-süz[um] müşebbek Ėafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [*baña,]*

N’eylerem ben milket-i Dârâ’yı tâc-ı Ėusrev’i / Kapsında **baña** dildâr yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*baña,]*

İtseñ eger cevr ü cefâ sanma incinem / Her ne gelürse senden ol **baña** kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [*baña,]*

Ben tâlib-i nigâram mağsûd **baña** dîzâr / Gör bu riyâyı zâhid cennet umar hemîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*baña,]*

Derdümi bilmez ki dermân eyleye **baña** tabîb / Beñzemez derdüm benüm ‘âlemde iller derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [*baña,]*

Ėasret-ile ben kül oldum **baña** göster Ėün yüzün / Hey Ėıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*baña,]*

baña geldükçe: *Bana gelince.*

Herkesün sāĖarını mey ile gül-reng idesin / **Baña geldükçe** sıyup sāĖarımı seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*baña geldükçe,]*

baña karşu: *Karşıma.*

Niçe ben cân virmeyem ol yârı gördüm yâd-ıla / **Baña karşu** çağurup ağyâra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*baña karşu,]*

baña: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Tir-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy kaşı kemān / **Baña** geldükçe neden kurulu yayuñ yavaşın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*baña,]*

Dehānından söz açsam ger **bana** bir zerre söz açmaz / Miyānından haber sorsam ki dir anca hayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*bana,]*

Cevr ider **baña** rakībe raħm idüp / Bağrı niçe 'āşıkūñ baş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [*baña,]*

bār: *Yük, ağırlık.*

Çekerem ben ğamuñ **bārın** getürmeye aña tākāt / Kosalar kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*bārın, -ın]*

bār: *Meyve, yemiş, mahsul.*

Didüm ki gönül derdine iy dōst ne çäre / Didi ki lebüm **barını** gönderdüm em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*barını, -ı, -n, -ı]*

bār virse: *Meyve vermek, meyve yetiştirmek.*

Āzāddur ki bād-ı şabā esse salınur / Dünyā ğamını yir idi ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [*bār virse, -se]*

bārān: *Yağmur.*

Āh kılsam aglasam ol gözleri mestān için / Hānde eyler gül gibi san bād-ıla **bārān** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*bārān,]*

Nāle ra'd u āhum oldı başum üstinde ğamām / Dīdelerden kim döker āh-ıla **bārān** uşa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*bārān,]*

Gülşen içre ruħlarıñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var-iken **bārān** döküp saçılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*bārān,]*

Gül gibi hāndān olur görse yaşum **bārānını** / Agladur mı 'āşıkı feryād u āhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*bārānını, -n, -ı, -n, -ı]*

Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı döndi **bārāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 6*). [*bārāna, -a]*

Diler vaşluñ suyun germ oldı bu dil / Nite kim sebzeler **bārāna** teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [*bārāna, -a]*

bārān eyle: *Yağmur eyle.*

Dāğlar gül görünür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşını iy dil aña **bārān eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*bārān eyle,]*

bārān eyle: (*yağmur gibi*) yağmak.

Ġonca-veş yār-ı Muhibbī ola kim hānde kıla / Her seher dīdelerüñ yaşını **bārān eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*bārān eyle,]*

bārān eylesün: (*yağmur gibi*) yağmak.

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lāle-ḥad / ‘Işk ehli āh-ıla yaşını **bārān eylesün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [*bārān eylesün, -sün]*

bārān ile: Yağmurla.

Ağlayup āh itmesem gül gibi gülmez ol ḥabīb / Açılır gülşende gül san bād-ıla **bārān ile** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*bārān ile,]*

bārān itmesem: Yağmur etmek (*gözyaşının çok olması bağlamında*).

Āh idüp bu gözlerüm yaşını **bārān itmesem** / Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ ben ḥandesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [*bārān itmesem,]*

bārān olur: Yağmurun yağması.

Yaşum dökilse tañ mı ol gül ‘izāra karşı / **Bārān olur** dimişler evvel bahāra karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [*bārān olur, -ur]*

bārān-ı dil: Gönül yağmuru.

Niçe yıldur eylemez **bārān-ı dil** te’sīr aña / Şöyle beñzer iy dil-i cānāne sen pūlādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [*bārān-ı dil,]*

bārān-ı eşk: Gözyaşı yağmuru.

Tañ degül dil mezra ‘ım **bārān-ı eşk** itse ḥarāb / Gün yüzüñ görmez Muhibbī oldı bir niçe sene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [*bārān-ı eşk,]*

bārān-ı eşki döker: Gözyaşı yağmuru dökmek.

Muhibbī dīdeden bārān-ı eşki / Döker gülzār-ı ḥüsñüñ tāze olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2608, Beyit 5*). [*bārān-ı eşki döker, -er]*

bārekallah: "Allah mübarek etsin, hayırlı uğurlu olsun!" anlamında bir ifade.

İy Muhibbî kim ki gördi ol güzeller şâhını / **Bârekallâh** didi bu hüsne hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [*bârekallâh,*]

bârî: "Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

Hañçer-i dest-i sitemle beni kurbân idicek / **Bârî** ol vaqt sür sen alnuña bu kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*bârî,*]

Süzüp çeşmüni öldürdüñ yine küyuñda ‘uşşâkı / Dokinsun destüñe **bârî** kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*bârî,*]

Muhibbî naqd-i cân iltüp dile bir büse la‘linden / **Qabûl** itmezse de **bârî** birez bâzâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*bârî,*]

Niçe bir cevri âteşine yakasın ben bî-dili / **Âşikâre** luţf idüp qahruñı kıl **bârî** nihân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [*bârî,*]

Niçe iy kaşı kemân cânuma bî-dâd idesin / **Bârî** at gamzeñ okın bu dilümi şâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*bârî,*]

Ėayra meyl itmez gönül mâh-ı cihân arayuben / **Bârî** bir kez görsem ol hüsni-i cihân-ârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [*bârî,*]

Yâr-ı bî-pervâ benem hâlüm digergün olmada / **Bârî** hergiz görmesem ol şüh-ı bî-pervâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [*bârî,*]

Vaşl-ı yâra bulmadum bir çäre çok sa‘y eyledüm / **Bârî** diñ naqqâşa naqşın baña taşvîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*bârî,*]

bâr-ı ğamdan: Dert yükü, gam yükü.

Döstüm cevri ü cefâlar eyledüñ hâdden birün / **Qâmetüm** oldı niğârâ **bâr-ı ğamdan** hem çü nün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [*bâr-ı ğamdan,*]

bâr-ı ğamı: Dert yükü.

Çekmek-ile **bâr-ı ğamı** hammâl olayın bir zamân / Açup bu sînem tahtasın dökdüm sirişküm noqtasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*bâr-ı ğamı,*]

bâr-ı ğamı çekerem: Eziyet, sıkıntı çekmek.

Lâf urma çekerem bâr-ı ğamı dime sakın / İy Muhibbî kaldı ‘âciz çekmede pîl-i tenân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5*). [*bâr-ı ğamı çekerem, -erem*]

bâr-ı girân: Gamın ağır yükü.

Başumı kaţ‘ ideyin tâ gide ol **bâr-ı girân** / Ser-i küyuña senüñ varmaga âsân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*bâr-ı girân,*]

bār-ı girānumdan: Ağır yük.

Çekerem ben ğamuñ bārın getürmeye aña tākāt / Kosalar kūha bir şemme eger **bār-ı girānumdan**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*bār-ı girānumdan, -umdan*]

bār-ı günāh: Günah yükü.

Bu riyālu secdeden kalduramaz zāhid başın / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var **bār-ı günāh**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [*bār-ı günāh,]*

barmağ: Parmak.

Maħabbet bendini bir bir göñül **barmağına** bagla / Figān itsün belā bezminde ney-veş pür nevā olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*barmağına, -ı, -n, -a*]

barmak: Parmak.

İy Muhibbî yār götürse yüzinden ger niķāb / Māh-rūlar her biri **barmaklarını** dişleye (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2877, Beyit 6). [*barmaklarını, -lar, -ı, -nı*]

bāru: Kale duvarı, hisar burcu, sur.

Girerdi her kişi gülzār-ı hüsne / Eger olmasa hattuñ aña **bāru** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*).
[*bārū,]*

Muhibbî gülşen-i hüsni görilmez / Çekildi hattuñ oldı aña **bāru** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit*
5). [*bārū,]*

bārū eyledi: Kale duvarı etmek II Sığınak, siper olmak.

Pā komasun kimsene gülzār-ı hüsnine / Hattuñı aña eyledi bārū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel*
2924, Beyit 6). [*bārū eyledi, -di*]

bārū eyleme: Kale duvarı etmek II Sığınak, siper olmak.

Ko hüsünüñi ‘āşıkıların kılusun temāşā rāyegān / Men ‘ eyleyüp ol gülşene hattuñı **bārū eyleme**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [*bārū eyleme, -me*]

bārū itdi: Set kurmak, set çekmek.

Sakinup gülşenini yād ayakdan / Hattuñ gülzār-ı hüsne itdi bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit*
3). [*bārū itdi, -di*]

bas: Baş, kafa.

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-püş / Künc-i hālvette neçün **başına** çekmez perdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*başına, -ın, -a*]

Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Top idüp ‘ışk ehli de **başını** gāltān eylesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*başını, -i, -n, -ı*]

Eger İskender ü Cemşid olasın / **Başuñ** kaldurma yüz sür hāk-i pādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520,
Beyit 4*). [*başuñ, -uñ*]

Hāk-i pāyuñ efsere ola **başuma** / Şādılıktan basmayam pā ber-zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567,
Beyit 3*). [*başuma, -um, -a*]

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgānını / Cān u dilden **başını** meydāna iltür top içün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [*başını, -i, -n, -ı*]

Kalmaya zerrece ğam **başı** ire eflāke / Keremüñden bu Muhibbî kuluñı yād idesin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2621, Beyit 5*). [*başı, -ı*]

Muhibbî sırrını fāş itmeyiser / Cefā tıgıyla kesseñ **başını** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5*).
[*başını, -i, -n, -ı*]

Kankı taş katıysa ursun başını Ferhād aña / Ol leb-i şirīnüñ ‘ışkın **başa** iltem **başa** ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2642, Beyit 6*). [*başa, -a*]

Konmamışken dañı Qays’uñ **başına** sevdā-yı ‘ışk / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm āşiyān
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*başına, -i, -(n)a*]

Konmamışken dañı Qays’uñ başına sevdā-yı ‘ışk / Yapmış-ıdı murğ-ı dil **başumda** benüm āşiyān
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*başumda, -um, -da*]

Hāk-i derin Muhibbî başuñdan eksük itme / **Başuñda** ol hemīşe tēc-ı sa‘ādet olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2646, Beyit 5*). [*başuñda, -(u)ñ, -da*]

Hāk-i derin Muhibbî **başuñdan** eksük itme / Başuñda ol hemīşe tēc-ı sa‘ādet olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2646, Beyit 5*). [*başuñdan, -u, -n, -dan*]

Cāmi’-i hüsñüñe mihrāb şehā kaş olsun / Dil ü cān ile aña secde kılan **baş** olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2651, Beyit 1*). [*baş,]*

Görüp āvāre Mecnūn’ı gezer derd-ile āh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ **başı** yuvasından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*başı, -ı*]

Zülfī sevdāsı ezelden **başuma** yazu-y-ımış / Anuñ-içün tutaram ölince sevdā meşrebin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [*başuma, -(u)m, -da*]

Şāh-ı hūbān zer külāhın kec-rev itmiş **başına** / Şi’ rūñi ezberlemiş şūh-ı ğazel-hvāndur gelen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 3*). [*başına, -i, -na*]

Kūh-ı ğamda **başuma** seng-i cefā yagduğını / Ger murāduñsa dilā sen anı serden sorasın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*başuma, -um, -a*]

Bir ‘aceb dīvāneyem **başumdaki** sevdā için / Zülfini zencir idüñ boynuma ben şeydā için (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [*başumdaki, -(u)m, -da, -ki*]

Mey nüş idüben **başa** külâhın koya kec-rev / Rindâne geyüp nâz-ıla mestâne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*başa, -a*]

İden Muhibbî gönlini gâret gözün degül / **Baş** baş harâmî gamzelerün bir harâmî sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [*baş,]*

Müy-1 jülidem degül bil ki **başumda** düddur / Görinen budur Muhibbî dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*başumda, -um, -da*]

Zülfî çevgânına top eyle Muhibbî **başuñı** / Çünkü meydân-ı maḥabbetde bugün merdânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [*başuñı, -uñ, -ı*]

Alup bir cür‘a nüş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rüz-ı maḥşerde daḥı **başda** ḥumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*başda, -da*]

Bend-i zülfüñde niçe bir kala dil murğı şehâ / Çevürüp **başuña** âzâd kılup ḥayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*başuña, -uñ, -a*]

Bu riyâlu secdeden kalduramaz zâhid **başım** / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bār-ı günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [*başım, -ım*]

İRmege zülfün şebinde bu Muhibbî küyuña / Dūd-ı âhı **başına** semmürdan bir şeb-külâḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*başına, -ın, -a*]

Kaçan dem dem çıkar dilden şerâre / **Başumda** beñzer ol tâc-ı ḥorûsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4*). [*başumda, -um, -da*]

Yâr itse kaçan kākülünü **başına** külâḥ / Âşüfte ola her kim iderse aña nigâḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*başına, -ın, -a*]

İç cür‘ayı dök **başuma** zîrâ ki ben mestâneym / Âlüde olsun cām ile [hîç] bakmasun şemîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*başuma, -um, -a*]

Öykündüğü-çün zülfine sünbülleri gördüm / Taglarda biter yüzi kara **başı** aşaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*başı, -ı*]

Başumda bir kara yazı imiş geldi ḥaṭ-ı cānân / Muhibbî her ne yazı ki yazılmışdır gelür serde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*başumda, -um, -da*]

Mestâne gözün kanımı içse benüm n’ola / Mey-ḥör olanuñ **başı** ḥoş olur şarâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*başı, -ı*]

Şayda çıkmış nâzenînüm iy Muhibbî şayd içün / Key sa‘âdetdür bulına **başuñ** ol fitrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*başuñ, -uñ*]

Olma mağrūr iy gönül baḥl u tekebbürden sakın / **Başuñ** eflâke irürse yüzün olsun ḥâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [*başuñ, -uñ*]

Var mıdur bir gîce ya gündüz Muhibbî ḥastanuñ / Semege **başı** irüp nâlesi semmâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*başı, -ı*]

Her yañadan saçılan cür‘a dökilür **başuma** / Bakmasun kim lâ diye âlüde-i peşmîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*başuma, -um, -a*]

Yiter **başuma** tãc çün hãk-i pâyı / Dilã başuña zerden tãc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*başuma, -um, -a*]

Yiter başuma tãc çün hãk-i pâyı / Dilã **başuña** zerden tãc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*başuña, -uñ, -a*]

Bî-güneh ‘âşıkları bugün eger katl idesin / Rüz-ı maşer eline **baş[ın]** alup ser göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*baş[ın], -[ın]*]

Sîne meydânında top itdi Muhibbî **başını** / Görelî çevgân-ı zülfin dilber almış düşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [*başını, -ı, -n, -ı*]

bas: Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

Kanlu yaşımı revân itdüm eyâ serv-i revân / Bu umuda kim gelüp ruhsârım üzre **basasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [*basasın, -a, -sın*]

Pâyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilberüñ / Bir kadem iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre **basasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [*basasın, -a, -sın*]

Dîdem üzre iy sehî kâmet gelüp **bas** bir kadem / Pâyüña îşâr ide çeşmüm firāvân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*bas,]*

‘İşkuñ yolu key müşkil-imîş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak **bas**a gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [*bas, -a*]

Yoluñ üzre bas kadem ben yüzümü hãk eyledüm / Hiç revâ degül **basasın** pãk pâyüñ hãkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*basasın, -a, -sın*]

bas: Yara.

Gözi yaşlu bagrı **başlu** dâyim olur ‘ışk eri / Gîceler tâ şubh olunca durmaz eyler âh enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*başlu, -lu*]

Cevr ider baña rakîbe rahm idüp / Bagrı niçe ‘âşikuñ **baş** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [*baş,]*

Bagrumda çıkdı **başlar** gözümden akdı yaşlar / Bir çäre bulımadum âh bu eşk-i cüybâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [*başlar, -lar*]

bas: Alt etmek, yenmek.

Feyzin Muhibbî bir iki peymânedan bulup / Şeyh-i şehir ayırmadı çekdi **basdı** çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*basdı, -dı*]

bas: Baş, ilk olarak.

Eşk-i çeşmüm virmeseydi garka uşbu cismümi / Āteş-i ‘ışk-ıla **başdan** şem‘-veş yanardı ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*başdan, -dan*]

bas: *Baş II zirve.*

Muhibbî gözlerüm yaşı ciger tagındadır **başı** / Qarâr itmez akar turmaz görenler dir ne kandur bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*başı, -ı*]

bas: *Adam,kişi,fert.*

Kopdı sandılar kıyâmet kalkdı yirden nice **baş** / Kûy-ı dilberde olan bu nâle vü feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*baş,]*

bas: *Akıl, fikir, şuur, zihin.*

‘Üryân olayın kalmadı **başumda** ser-püş / Sanmañ ki şikâyet kılayım ‘aruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3*). [*başumda, -um, -da*]

Göñlüme derdi devâ ayruk devâyı n’eylesün / **Başuma** zülfi hevâ gayrı hevâyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*başuma, -um, -a*]

Bir saçı Leylî-veşüñ sevdâsı **başum** toptolu / Qays benden öğrenür şimden girü tavr-ı cünün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*). [*başum, -(u)m*]

Zülfi hevâsı tül-i emeldür **başumda** âh / Kıldum taleb velik bulmadum aña râh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*başumda, -um, -da*]

bas: *Baş, can.*

Halı olursa n’ola ger hün-ı ciger yaşumuza / Bu dağı yazu-y-ımiş rüz-ı ezel **başumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [*başumuza, -umuz, -a*]

bas: *Asıl, esas.*

Baş şabr-ı cîbe çeküp dutdum niyâza yüz / O lüle benüm derd-i dilüm hâlini bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2*). [*baş,]*

baş çıkar: *Baş çıkarmak: Belirmek, ortaya çıkarmak.*

Geyürdi şâh-ı ‘ışk gelüp baña gam hil’atin lâyıq / Muhibbî **baş çıkar** her dem yürü miñnet yakasından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*baş çıkar,]*

baş egdiler: *Boyun eğmek, boyun bükme.*

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler / Her biri tañsın idüp **baş egdiler** bu râlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*baş egdiler, -diler*]

baş egdüren: *Baş eğdirmek, hakimiyeti altına sokmak.*

Ele sâğar aluban mest olam [mı] / Baña **baş egdüren** şurâhi sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*baş egdüren, -en*]

baş egüp: *Baş eğmek 1) saygı göstermek için baş eğerek selamlamak. 2) direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek.*

Serv **baş egüp** çınâr el arkasın yirde koya / Her kaçan cilve kıla yârum kad-i bâlâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*baş egüp,]*

baş evleven: *(yüreğini) yaralamak.*

Katı gönlüdür dem-â-dem bagrumı **baş eyleyen** / Câm-ı la 'lündür eyâ meh sırrımı fâş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [*baş eyleyen, -yen*]

baş harâmî: *Eşkiyanın başı.*

İden Muhibbî gönlini gâret gözüñ degül / Baş **baş harâmî** gamzelerüñ bir harâmî sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [*baş harâmî,]*

baş itmeñ: *Yara etmek; yaralamak.*

Zülf-i müşgînüñi iy dilber tırâş itmeñ neden / Çeşmüñüñ yaşın döküp bagrumı **baş itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*baş itmeñ, -meñ*]

baş kaldura: *Yukarı doğru çıkmak, yükselmek.*

Seyre çıksañ kadd ü reftârin temâşâ itmege / Gülşen içre servler **baş kaldura** dīvârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*baş kaldura, -a*]

baş koşar: *Baş başa vermek, birlikte hareket etmek.*

Fitne fenninde ser-âmed dir-isem kaşuña râst / **Baş koşar** çünkü şehâ turra-i tarrâruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [*baş koşar, -ar*]

baş oynaduñ: *Canını tehlikeye atan hareketlerde bulunmak.*

'İşk meydânına girdüñ cân-ıla **baş oynaduñ** / İy gönül merdâne sensin iy gönül merdâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [*baş oynaduñ, -duñ*]

baş terkin ursam: *Canını ve başını terk etmek II kendinden vazgeçmek, kendini feda etmek.*

Bu tarîk-ı 'ışkda **baş terkin ursam** tañ midur / Niçeler cân terk ider 'âlemde ad u san için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4*). [*baş terkin ursam, -sam*]

baş terkinin urmak: *Başını terk etmek.*

Her kim basa 'ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / **Baş terkini urmak** gerek meydāna giren ceng için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*baş terkini urmak, -mak*]

baş u cān terkin urup: *Canından vazgeçmek, kendini feda etmek.*

Küh-ı ğamda sen boyı serv [ü] lebi řrīn için / **Baş u cān terkin urup** adımı Ferhād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [*baş u cān terkin urup, -up*]

baş u cāndur: *Baş ve can.*

Benüm varum bu ancak **baş u cāndur** / Komışam çokdan anı rāh-ı hūbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 4*). [*baş u cāndur, -dur*]

baş üstine: *Baş üstüne, emrin olur.*

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taleb / Hüküm anuñdur didi dil **baş üstine** cān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*baş üstine,]*

baş üstine ko: *Baş üstüne koymak.*

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine / Her ne emr itse Hudā ko anı sen baş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*baş üstine ko,]*

baş üzre: (*Aşığın*) başı üzre. Belirtilen istekleri içtenlikle yapmayı kabul etmeyi anlatan bir söz.

Sultān-ı ğama göz yaşı çün leşker olupdur / **Baş üzre** çeküp āhını zerrīn 'alem itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [*baş üzre,]*

baş virdüm: *Canını feda et.*

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş dağı virdüm / Nitekim mey için müflis ider destārını merhūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*baş virdüm, -düm*]

başa çıkamaz: *Başarmak, üstesinden gelmek, aşmak.*

'Iřkuñ kemānı sađt-durur degme kimesne / Almasun ele **başa çıkamaz** o yay-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 4*). [*başa çıkamaz, -amaz*]

başa çıkar: *Başarmak, üstesinden gelmek.*

Kim çıkar bařa řehā zülf-i siyehkārūñ-ıla / Oda yana dil ü cān āteř-i ruřsārūñ-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2830, Beyit 1*). [*bařa çıkar,]*

başa çıkmadı: (*Biriyle*) başa çıkmak; güçlükler çıkaran biriyle olan işini, kendi istediği yolda sonuçlandırabilmek.

Varuñı ħarc it bugün iy dil yime dünyā ğamın / Kimse **başa çıkmadı** çıkmayısar devrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 2*). [*başa çıkmadı,]*

başa gelür: *Kaderde ne varsa başa gelir.*

Ĥaṭṭ-ı dilber san eceldür anı def e çäre yok / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*başa gelür,]*

başa gelür: *Kötü bir duruma uğramak, beklemediği bir durumu yaşamak.*

Gāh cevrüne cefā gāhī belā geh derd ü ğam / Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*başa gelür,]*

başa gelürmiş: *Kaderinde yazılı olan tecelli gerçekleşmek.*

Yazılan **başa gelürmiş** iy gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun raḥm umma ol şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*başa gelürmiş, -ürmiş]*

başa iletdüm: *Sona erdirmek, tamamlamak.*

Bugün mağrūr olup dime iletdüm başa ben ‘ışkı / Ĥaber virmedi virmez de kimesne intihāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*başa iletdüm, -düm]*

başa iltüm: *Sona erdirmek, bitirme, sona erdirip tamamlama.*

Ĥamdü-lillāh **başa iltüm** bu ṭarīk-ı ‘ışkı çün / İy Muḥibbî dimesün kimse baña gümrāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [*başa iltüm, -düm]*

başa iltüm: *Sona erdirmek, ikmal etmek.*

Süre süre **başa iltüm** çün maḥabbet baydağın / Devletinde pādişāh-ı ‘ışkuñ ferzāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4*). [*başa iltüm, -düm]*

başa iltem: *Başa iletme, götürme.*

Kankı taş katıysa ursun başını Ferhād aña / Ol leb-i şīrīnūñ ‘ışkın **başa iltem** başa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 6*). [*başa iltem,]*

başdan: *Baş, ilk olarak.*

Günāh ise gece gündüz şehā ‘ışkuñla āh itmek / Beni ḳatlı eylegil sorma ki **başdan** pür-günāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*başdan,]*

Biñ kan içerse ğamzesi şahḥā vü ‘āfiye / **Başdan** kırarsa ‘ālemi kimdür dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*başdan,]*

‘İşk dersin okıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine **başdan** başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*başdan,]*

‘İşk dersin okıyan irmez anuñ itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine **başdan** başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4*). [*başdan,]*

Leylî zülfün okudum **başdan** müselsel kışşasın / Boynuma zencir idüp tek beni mecnünüm bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*başdan,]*

başdan aşdı: Çok fazla, haddinden fazla.

Düşdi belâ vü mihnete dil **başdan aşdı** âh / Beñzer Muhibbî yine ki sen bañr-ı ğamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*başdan aşdı, -dı]*

Deryâ-yı eşk taşdı emvâcî **başdan aşdı** / Bu dil sefnesin âh urur kenâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*başdan aşdı, -dı]*

başdan aşdı: Bunaltacak kadar çok olmak.

Deryâ-yı eşk[e] düşdi emvâc **başdan aşdı** / Âhum yili eselden âh ol bihâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*başdan aşdı,]*

başdan aşdı: Baştan aşmak, her tarafı kaplamak.

Bañr-ı eşküm bād-ı âhumdan temevvüc eyleyüp / **Başdan aşdı** ğarğa virdi âh cismüm zevrağın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*başdan aşdı, -dı]*

Deryâ-yı ‘ışka düşdüm emvâc **başdan aşdı** / Göñlüm sefnesini sürür kenâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*başdan aşdı, -dı]*

başdan aşmışdur: Çok fazla, haddinden fazla.

Bilürem çokdur günâhum **başdan aşmışdur** velî / Kesmezem lîk ümîzüm rahmet i Ma‘būd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 6*). [*başdan aşmışdur, -mışdur]*

başdan ayaga: Bütünüyle, tamamıyla.

İki ‘âlem gün yüzünden çün münevver görünür / **Başdan ayaga** görenler hür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [*başdan ayaga,]*

Saña niçe beñzedem **başdan ayaga** nürsın / Hağ disün her kim göre hürşid-i tâbân uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*başdan ayaga,]*

başdan başa: Baştan başa.

Meyl itmeye la‘lün var iken bu dil-i ğasta / **Başdan başa** ‘âlem tolu şehd ü şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [*başdan başa,]*

Yakmışam nâr-ı gam-ıla kendümi **başdan başa** / Çekdiğüm derd ü elem gelmeye hergiz sağışa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*başdan başa,]*

başdan çıkarursın: *Doğru yoldan sapmak, yanmak.*

İy gönül başdan beni sen çıkarursın ‘ākıbet / Bu tarīk-ı ‘ışkda olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [*başdan çıkarursın, -ursın]*

başdan geçdi: *Canını feda etmek, ölmek.*

Zülfî gör göz göre asılmaga boynına gelür / **Basdan geçdi** meger saldı kilimin suya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4*). [*başdan geçdi,]*

basdur: *Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.*

Bir mür-ı za‘îf oldum gel çek ‘inân-ı cevri / **Basdurma** pây-ı raşşa bir dem terahhüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*basdurma, -ma]*

başı egüben: *İtibar etmek, saygı göstermek.*

Fitne ta‘lîmin ider güşına **başı egüben** / Birbirine bu cihânı uran ebrüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*başı egüben, -üben]*

başı hoş olur: *İyi geçinmek, uyumlu olmak; bir şeyden hoşlanmak.*

Kanımı içer gözleri ister çiger kebâb / Mey-hör olanuñ **başı hoş olur** kebâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [*başı hoş olur,]*

başı top ola: *Başımı top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.*

Kim bile diye zülf-i çevgâna / **Başı top ola** gire meydâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 1*). [*başı top ola, -a]*

başı üstinde: *Başının üstünde, üzerinde.*

Vādî-i ‘ışka Muhibbî düşeli Mecnûn-vâr / **Başı üstinde** yapar kuşlar yuvayı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [*başı üstinde,]*

basılma: *Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.*

Geşt-gîr-i ‘ışk elinden Zâl u Rüstemler zebün / Döstlar inşâf idüñ bu dil niçe **basılmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*basılmasun, -sun]*

başın taşdan taşa çaldı: *Başımı taşa vurmak: fırsatı kaçırdığı için çok pişman olmak, çaresiz kalarak kahırlanmak.*

Küh-ken bir niçe günler eyledi sengi tırâş / Āhîr anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 4). [başın taşdan taşa çaldı,]

başına gele: Bir olay veya bir duruma uğramış olmak [Genellikle üzücü durumlar için kullanılır].

‘İşk ehline güler idi bir zamân-ıdı / Bilmezdi Muhibbî ki kendi başına da gele (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5). [başına gele, -e]

başına sünbül-i terden şehper sokınmış: Başına taze sümbülden tüy takmak.

Muhibbî ol kemân ebrû meger ‘aşıkların kırmış / İki şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden (Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5). [başına sünbül-i terden şehper sokınmış, -miş]

başına teller takdı: Çok sevinmek II Aşırı derecede sevinen ve bunu davranışları ile gösterenler için alay yollu kullanılır.

Gözleri üstinde yârûñ dir gören ebrûların / Şaydın almış iki şahbâz takdı teller başına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2). [başına teller takdı, -dı]

başına üşmesün: Başına toplanmak.

Baħr ara hîç kimseler yârından ayru düşmesün / Leşker-i ğam her taraf başına anuñ üşmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1). [başına üşmesün, -sün]

başını taşdan taşa urup: Başını taştan taşa vurmak (çarpmak): Çok pişman olmak, kafasını taştan taşa vurmak.

Sular gibi Muhibbî taşdan taşa başını / Urup derünü ħâlin söyler çınâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 5). [başını taşdan taşa urup, -up]

başını top eyleyüp: Başını top yapmak, başıyla oynamak.

Bu Muhibbî gibi yokdur zülfinüñ çevgânına / **Başını top eyleyüp** yolında ğaltân eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5). [başını top eyleyüp, -yüp]

başla: Başlamak.

Döner cefâya **başlar** soñra olur peşîmân / Mihr ü vefâyı evvel idüp alır gönüller (Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4). [başlar, -r]

‘İşk dersin okıyanlar iremez itmâmına / İntihâ itdüm diyenler yine başdan **başlaya** (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2). [başlaya, -ya]

‘İşk dersin okıyan irmez anuñ itmâmına / İntihâ itdüm diyenler yine başdan **başlaya** (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4). [başlaya, -ya]

basma: *Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.*

Hâk-i pâyuñ efser ola başuma / Şādılıkdan **basmayam** pā ber-zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 3*). [*basmayam, -yam*]

Bağ-ı hüsnüme tılısm dīdelerümden iki şîr / İledem yār didi **basmayalar** gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*basmayalar, -yalar*]

başum: *Baş, kafa.*

Kemend-i zülf-i çevgānına **başum** / Dimişdüm top idem itdüm edā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 3*). [*başum, --um*]

Gezerken cāmi ‘-i hüsnin kaşî mihrābını gördüm / **Başum** kaldurmayup kıldum o yırde secdegāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*başum, --um*]

başum top eyledüm: *Çevgan oyunundaki top gibi ortaya koymak; canını feda etmek.*

Başum top eyledüm cānā bugün meydān-ı ‘ışk içre / Elüñden zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*başum top eyledüm,]*

başum üstinde: *Baş üzeri, üstü.*

Nāle ra ‘d u āhum oldı **başum üstinde** ğamām / Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*başum üstinde, -nde*]

başum üzre: *Başımın üzerinde II Başımda.*

İy hümā-yı luţf ‘ışkuñ beni mecnūn eyledi / **Başum üzre** n’ola bir kerre yaparsañ āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*başum üzre,]*

başuma geleli: *Karşılaşmak, yaşamak, başına gelmek.*

Başuma sevdā-yı zülfüñ geleli dīvāneyin / Şem ‘-i hüsnü cān u dilden yanmaga pervāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1*). [*başuma geleli, -eli*]

başuma getürdün: *Bir olay veya bir duruma uğratmak.*

Ṭālib olduñ zülf-i zencīrine iy şūrīde-dil / Bilmedün dīvānelik derdā getürdün başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [*başuma getürdün, -dün*]

Zülf-i yāra bağlanup sevdā getürdün başuma / Niçe dürlü iy gönül ğavgā getürdün başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [*başuma getürdün, -dün-um, -a*]

Zülf-i yāra bağlanup sevdā getürdün başuma / Niçe dürlü iy gönül ğavgā getürdün başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [*başuma getürdün, -dün-um, -a*]

Bir nazarla iy gözüm kıldıñ belāya mübtelā / Niçe yüz biñ miñnet ü hayfā getürdüñ başuma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [*başuma getürdüñ, -dü, -ñ-düñ*]

Eyledüñ küyından āvāre beni iy çarḥ-ı dūn / Düşürüp tenhā ğam-ı şahrā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 4*). [*başuma getürdüñ, -düñ*]

İy Muhibbî ser-te-ser bu ‘āleme sultān iken / Bende olduñ ‘ışka āh u vā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 5*). [*başuma getürdüñ, -düñ*]

başuma üşti: *Başına toplanmak, başına üşüşmek.*

Başuma üşti fiğānum işidüp ‘ālem benüm / Göreler hicrān eger bākī kıla hengāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [*başuma üşti, -ti*]

başumdan aşaldan: *Baştan aşmak; pek çok olmak, pek çoğalmak.*

Deryā gibi **başumdan aşaldan** gözüm yaşı / Hālī degül sefine-i dil ıztırābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3*). [*başumdan aşaldan, -aldan*]

başumdan aşdı: *Baştan aşmak; pek çok olmak, pek çoğalmak; gücünü zorlamak.*

‘İşka tākat kalmadı gāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı **başumdan aşdı** oldum ğarḥ-ı hūn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*başumdan aşdı,]*

başumı: *Baş, kafa.*

Cefā tīğıyla kesseñ **başumı** sen / Elümi dāmenüñden kesmezem ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*başumı,]*

Başumı kaṭ‘ ideyin tā gide ol bār-ı girān / Ser-i küyuña senüñ varmaga āsān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*başumı,]*

Su gibi eger **başumı** daşdan daşa dögsem / Olmaya ‘aceb ‘āşık-ı didār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4*). [*başumı,]*

Zülfüñe el ur nāz-ıla meydāna gel iy dōst / Kes **başumı** top itmege çevgāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6*). [*başumı,]*

başumı kaldurmaya-y-ıdum: *Başımı kaldırmak, uyanmak.*

Dün gice uyḥuya vardum meh yüzüñ gördüm senüñ / Kāşki kaldurmaya-y-ıdum başumı ol hūvābdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [*başumı kaldurmaya-y-ıdum, -maya-y-ıdum*]

başumı top eyledüm: *Çevgan oyunundaki top gibi ortaya koymak; canını feda etmek.*

Hüsñ meydānında gördüm zülfünñ çevgānını / **Başumı top eyledüm** ya‘nī iledem armagan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [*başumı top eyledüm, -düm*]

başımı top eyleyem: Çevgan oyunundaki top gibi ortaya koymak; canını feda etmek.

Yâr ele alsa Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Ben dahı top eyleyem başımı ol çevgân için (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5). [başımı top eyleyem, -yem]

başımı top itdüm: Başını çevgan oyununda kullanılan top gibi ortaya koymak; canını ortaya koymak, hayatını tehlikeye atmak.

Zülfî çevgânına yârüñ hem semendi sümmine / **Başımı top itdüm** ol çâbü-k-süvârüñ 'ışkına (Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4). [başımı top itdüm, -düm]

başuñ göklere irse: Beklenmeyen bir sevince ulaşmak.

Göklere irse başuñ gelmeye göñlüne gurür / Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi mür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7). [başuñ göklere irse, -se]

başuñ top eyle: Başı top eylemek.

Çevgân idüp elde dutar zülfini dilber / Top eyle başuñ oldı çün esbine süvâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3). [başuñ top eyle,]

başuña sadka kılup: Başına sadaka kılmak.

Ger gülâmuñ isem iy gam baña lutf eyleyüben / **Başuña sadka kılup** çevrü kul âzâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4). [başuña sadka kılup, -up]

başuña üşer: Başına toplanmak, başına üşüşmek.

Her taraftan çün üşer başuña pervâne-i gam / Sen dahı şem'-şifat her nefesüñ nür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2). [başuña üşer, -er]

başuñı top eyle: Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Zülf[i] çevgânına top eyle Muhibbî başuñı / Doğıcak lâ-büd kişi merdâne gerek anadan (Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5). [başuñı top eyle,]

Çevgân-ı ser-i zülfine başuñı Muhibbî / Top eyle ki 'uşşâk ara bir hüner olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 5). [başuñı top eyle,]

başuñı top it: Başını çevgan oyununda kullanılan top gibi ortaya koymak; canını ortaya koymak, hayatını tehlikeye atmak.

Çevgân-ı zülfe cân-ıla top it dilâ gel başuñı / Ola ki dilber oynaya top[ı] görüp çevgân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5). [başuñı top it,]

başıñ-ıçun: Baş, can.

Bu Muhibbî niçe bir cān eridür büseñ-içün / **Başıñ-ıçun** güzelüm yok dime ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*başıñ-ıçun,]*

bat: Batmak.

Urma gönül şîşesin iy dōst yirlere / Sakın ki **batar** ayaguña ābgineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*). [*batar, -ar]*

baydak: Piyon.

Süre süre başa iltüm çün maħabbet **baydağın** / Devletinde pādīşāh-ı ‘ışkuñ ferzāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4*). [*baydağın, -ın]*

bayıl: Bayılmak.

Her kim ki göre iy perī nāgāh cemālūñi / ‘Aklı gidüp gaşy ola ol laħza **bayıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [*bayıla, -a]*

bayrām: Bayram. II Bayram vakti.

Ka‘be-i küyuña varan ‘āşığı kırbān eyle / Kaşd ider ħayra girür her kişi **bayram** olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*bayram,]*

bāz: Doğan denilen yırtıcı kuş.

Saldum gönül **bāzını** murğ-ı hümāya ben / Āhum duħānı irgeleden semāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*bāzını, -ı, -nı]*

Zülfinūñ pefteresin salup bu gönüm **bāzına** / Anı şayd itmek murādı çağurup dir hū-be-hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*bāzına, -ına]*

Kaşd kıldı himmetüm **bāzı** kanā‘at Kāf‘ına / Tā ki ülfet duta ‘Ankā gibi varup Kāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*bāzı, -ı]*

Muhibbî müşkil işdür ‘ışk **bāzı** / Kimesne dutmasun bunuñla pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 6*). [*bāzı, -ı]*

bāzār-: Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

İşidelden kim metā‘-ı büseñi çün cānadur / Cān ele alup bu dil **bāzaruñ** eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [*bāzaruñ, -(u)ñ]*

bāzār: Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

Muhibbî naqd-i cân iltûp dile bir bûse la'linden / Kâbul itmezse de bārī birez **bāzār-ıla** eglen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*bāzār-ıla, --ıla*]

Harc kıl dil naqdini yāruñ dilerseñ vaşlını / Bil ki cân virmek gerek bu yolda **bāzār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*bāzār,]*

Fāyide kılmaz Muhibbî naqd-i 'ömrin harc ide / Tā ki bu **bāzārda** sūd u ziyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*bāzārda, -da*]

bāzārı ideli: *Alış veriş yapmak, pazarlık yapmak, satışa çıkarmak.*

Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan geçmişem / Çārsū-yı 'ışk içinde ideli bāzārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [*bāzārı ideli,]*

bāzāruñ: *Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.*

Bir bûseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd / Yüz döndüre kimdür bu **bāzāruñ** elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 5*). [*bāzāruñ, -uñ*]

bāzı: *"Bazen, arada sırada" anlamlarında belgisiz sıfat.*

Raķīb-ile ider ol 'ışk **bāzı** / Benüm hālüm aña olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*). [*bāzı,]*

bāz-ı göñlüm: *Gönül kuşum.*

Bāz-ı göñlüm tu'me-i dünyāya meyl itmedi / Şāhbāzı görmemişlerdür varup kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [*bāz-ı göñlüm,]*

bāzıçe: *Oyun, oyuncak.*

Hāk-i şehlerdür tıfillar itdügi **bāzıçeler** / 'İbret al aç gözünü var seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [*bāzıçeler, -ler*]

bebrî: *Kaplan türünden üzeri çizgili yırtıcı hayvan.*

Sīnede gören elifler dir ki 'ışkuñ **bebridür** / Yā peleng-i mīşedür dāğ-ıla pür-hālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*bebridür, -dür*]

bedaḥşān: *Far. is. Hindistan'da yakut madeniyle meşhur bir memleket.*

Lā'l-i nābuña şebih olduğu için ḥusrevā / Eyledüñ görmek heves varup **Bedahşān** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5*). [*bedaḥşān,]*

Leb-i la'l-i nigār var-iken / İstemez dil vara **Bedahşān'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 5*). [*bedaḥşān'a, -a*]

be-dāmen: Eteğe kadar.

İdeyin çāk girībān tā **be-dāmen** / Fedādur çün yolunda cān u ten de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 2*). [*be-dāmen,]*

bedel kılmak: Birini diğetine tercih etmek.

Zemherīr i[r]di ne mümkin eylemek gül şöhetin / Āteşi aña **bedel kılmak** gerek mül şöhetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*bedel kılmak, -mak]*

beden-hā: Beden.

Sīne-i pūr-dāğuma beñzer Muhibbī mecrūh / Görinür ger nazar olınsa **beden-hā** lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*beden-hā,]*

bed-hū: Kötü huylu, huysuz.

Gīceler tā şubh olunca tañ mı eylersem enīn / ‘Işk **bed-hū** yār zālīm çarh nā-sāz incebīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*bed-hū,]*

bed-hūy: Kötü huylu, huysuz.

İy Muhibbī ko saña cevr ü cefālar kılsun / Yiridür gönlünü çün bağladuñ ol **bed-hūya** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [*bed-hūya, -a]*

bedī‘: Benzeri bulunmayan.

Vaşlını ummak Muhibbī dil-rübānuñ key **bedī‘** / Buni kim gördi gedāyı hem-ser oldı şāh-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*bedī‘,]*

bedīd olsun: Görünmek, ortaya çıkmak.

Yakalum dāğları yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege hüsnüñ niçe dīde **bedīd olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [*bedīd olsun, -sun]*

bed-nām olmuşam: Adı kötüye çıkmak.

Şöyle **bed-nām olmuşam** Mecnūn benden ‘ār ider / ‘Işk ara dir görmedüm buncılayın bī-‘arı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [*bed-nām olmuşam, -muşam]*

bed-nām-ı ‘ışk: Aşırı sevginin kötü ünü , şöhreti.

Eger **bed-nām-ı ‘ışk** olsam beni ‘ayb eyleme zāhid / Riyā vü zerķ-ıla sen salagör var şöhreti şehre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*bed-nām-ı ‘ışk,]*

bedr aya: Dolunay şeklinde olan ay; parlak, aydınlık.

Yüzine beñzedür yüzün güzeller / Şebîh olur mı encüm **bedr aya** (Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2). [bedr aya, -a]

bedr olup: Dolunay olmak II dolunay gibi kusursuz ve eksiksiz olmak.

Sâl ü mâh u hafta sorma baña fark kim eylemez / Lîk ol meh bilürem **bedr olup** irdi on beşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4). [bedr olup,]

bedr-i cemâlin: (Sevgilinin) dolunay gibi güzel olan yüzü.

Yaş-ıla tolar görimezem **bedr-i cemâlin** / Görürdi gözüm olsa idi bende sitâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4). [bedr-i cemâlin,]

beg: Bey, efendi II sevgili.

Hüb-rûlar cümle encüm sen kamer-rûsın **begüm** / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübâlar dîdeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2). [begüm, -üm]

be-ğayet: Ziyadesiyle, haylice, gayet.

Bu Muhibbî cân virür ol serv-i kâmetden cüdâ / Câna düşmişdür **be-ğayet** ıztırâb eglenmestün (Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6). [be-ğayet,]

Şabâ küyına ugrarsañ getürgil hâk-i râhından / Mağabbet ehline **ğayet-be-ğayet** armagandur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 4). [ğayet-be-ğayet,]

be-gü: Söyle!.

Yüri iy bād-ı şabâ hâlümü var yâra **be-gü** / Niçe bir kanum içer ol gözi hün-hÿvâra **be-gü** (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1). [be-gü,]

Yüri iy bād-ı şabâ hâlümü var yâra **be-gü** / Niçe bir kanum içer ol gözi hün-hÿvâra **be-gü** (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1). [be-gü,]

Ser-i küyına eger eyleseñ âheste güzër / Hâlini hastalaruñ gözleri bîmâra **be-gü** (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2). [be-gü,]

Söyle ol zülf-i perîşâna perîşânlıgımı / Niçe bir cevri ide ol zülf-i siyehkâra **be-gü** (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3). [be-gü,]

Giceler bülbül-i şürîde gibi nâlelerüm / Çın seher ol boyı serv ü yüzi gülzâra **be-gü** (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4). [be-gü,]

Gözleri yaşı Muhibbî'nün akar cûlar olup / Yüz sür ol serv-i sehî kürk-ile reftâra **be-gü** (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5). [be-gü,]

İy seher yili bu dil derdini var yāra **be-gū** / Yek-be-yek kışsa-i pür guşşamı dildāra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*be-gū,]*

İy seher yili bu dil derdini var yāra **be-gū** / Yek-be-yek kışsa-i pür guşşamı dildāra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*be-gū,]*

Ser-i kūyına girmeden yine āheste varup / Döymesün bir kılı ol zülf-i sitemkāra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [*be-gū,]*

Ancak ahvālūmi bilsün benüm [ol] zülf-i nigār / Dil-i dīvāneyi zencīr ile zūnnāra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*be-gū,]*

N'ola feryād-ıla bu nālemi gūş itmeseler / Görmedük kimsene yok künbed-i devvāra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [*be-gū,]*

Niçe yıldur ki hārāb oldı bu dil şehri yatur / İde ta'mī'r keremden yine mi'māra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*be-gū,]*

İy şabā şī'r-i Muhibbī olalı kand ü nebāt / Suhenüm şekkerin ol la'l-i şeker-bāra **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*be-gū,]*

Ḥaber-i cān u dili var der-i dildār **be-gū** / Bir bir kışşā-i derūnı nazar-ı yār **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*be-gū,]*

Ḥaber-i cān u dili var der-i dildār **be-gū** / Bir bir kışşā-i derūnı nazar-ı yār **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*be-gū,]*

'Arz kıl zülf-i perīşāna perīşānlıgumı / Her ne itdümse sipāriş saña zinhār **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*be-gū,]*

Zülf[i] sevdāsı ile bir dahı āşüfteligi / Ola kim gūş ide var ḥālūni tekrār **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [*be-gū,]*

Ḥvāb-ı ğafletde iken var alagör būsēsini / Uyanup hışma gele sen dahı inkār **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*be-gū,]*

İy Muhibbī kimse gūş itmez bilürsin nāleñi / Sakın aldanma dise künbed-i devvār **be-gū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [*be-gū,]*

behre: 1. Pay, hiss. 2. Kısmet, nasip.

Muhibbī luţf-ı taḅ'uñdan ma'ānī gevherin 'arz it / Dilūñ ğavvās olup baḥr-ı nazımdan buldı çün **behre** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*behre,]*

bekāsi yok: Kalıcılığı olmamak.

Bakup meyl eylemez 'arif bu dehrūñ māl u cāhına / **Beķāsi yok** bilür perr-i meges deñlü cihān ķadrin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*beķāsi yok,]*

bekler iken: Beklerken.

Bekler iken zülfünün her bir kılı ejder-şifâ / Bir nâzar kim ola göre hüsünüñ gencînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [*bekler iken,]*

bel: "Bir ihtimal" anlamında kullanılan zarf.

Buldı Muhibbî çünkü işigün gedâlıgın / İrân'a degül **bel** bile Tūrân'a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6*). [*bel,]*

bel kim: Belki.

Bu yidi beyt ne olur belki / Dağl olunur o **bel kim** Selmân'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [*bel kim,]*

belâ: Afet, musibet, çok zor iş.

Feth-i bâb ola ümîdüñ kesme çünkü derddesin / Gerçi kim derd ü **belâ** ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*belâ,]*

Bir yaña derd ü **belâ** bir yañadan gam leşkeri / Virdiler dil şehrini yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*belâ,]*

'İşk ara Ferhâd'a taḥsîn eyle Kays'a âferîn / Hoş gözetmiş her biri bulmuş **belânuñ** yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*belânuñ, -nuñ]*

Yüzünü gösterüp evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ beni derd ü **belâ** ile gidensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*belâ,]*

Bakmadı yâr gerçi ki ben mübtelâsına / Bend itdi beni zülfinün âḫir **belâsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*belâsına, -sı, -n, -a]*

Bir nazarla iy gözüm kılduñ **belâya** mübtelâ / Niçe yüz biñ miḫnet ü ḫayfâ getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [*belâya, -y, -a]*

Göz ucındandır **belâ** vü derd ü miḫnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revâ mı sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*belâ,]*

Göz ucındandır **belâ** vü derd ü miḫnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revâ mı sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*belâ,]*

Her kim ki uyar cân-ıla dehrün hevâsına / Lâ-büd anı irişdürür âḫir **belâsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*belâsına, -sı, -n, -a]*

Çek cevri ü cefâ vü berr-i muğaylân **belâsını** / Āsân görine saña bu çendân merḫale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*belâsını, -sını]*

Gâḫ cevriüne cefâ gâḫi **belâ** geh derd ü gam / Bu cihândur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*belâ,]*

Dutıldı murğ-ı dil nâgeh **belâya** / Olaldan zülfi] dâm u ḫâli dâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*). [*belâya,]*

belā bezminde: *Gam, keder meclisi.*

Maḥabbet bendini bir bir gönül barmagina bağla / Fiğān itsün **belā bezminde** ney-veş pür nevā olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*belā bezminde,]*

belā derbendine: *Bela geçidi.*

Maḥabbet şehrine varan **belā derbendine** ugrar / Haber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*belā derbendine, -ne]*

belā ile: *Çok fazla dert ile.*

Belā ile geçen ‘ömrüñ Muhibbî / Hākīkatdür o ‘ömri ‘ömre sayma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5*). [*belā ile,]*

belā kūhında: *Bela dağı.*

Bî-sütün adın daḥı işitmemişdi kūh-ken / Ben **belā kūhında** Ferhād idüm iy şīrīn-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*belā kūhında, -nda]*

‘İşk mıdur bir lebi şīrīn zebāna dil virüp / Kūh-ken gibi **belā kūhında** şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 4*). [*belā kūhında, -nda]*

belā tīgna: *Belā kılıcı.*

Cefā tīrine tut sīne **belā tīgna** sun gerden / Cihānda geçmedük miḥnet dilā hīç kalmadı serden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*belā tīgna, -na]*

belā vü miḥnet: *Bela ve sıkıntı.*

Beni yaratmış **belā vü miḥnet** için Yaradan / Ehl-i ‘işk oldum anuñçün kaçmazam ben yaradan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*belā vü miḥnet,]*

belā vü miḥnete düşdi: *Bela ve üzüntüye düşmek.*

Düşdi belā vü miḥnete dil başdan aşdı āh / Beñzer Muhibbî yine ki sen baḥr-ı ğamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*belā vü miḥnete düşdi, -di]*

belāya ugratdı: *Belaya sokmak.*

Saçı sevdāsıla toldı dimāğum / Beni ugratdı bend-ile belāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 4*). [*belāya ugratdı, -dı]*

belā-yı hicre: *Ayrılık belası, ayrılık acısı.*

Belā-yı hicre cān virdüm Muhibbî / Ki oldum vaşlı ile āşinā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 5*). [*belā-yı hicre, -e*]

belā-yı nigār ile: *Sevgilinin belasıyla.*

Dil kaldı ğam u derd ü **belā-yı nigār ile** / Hicrān içinde miñnet-ile āh u zār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [*belā-yı nigār ile,]*

belki: *"Bir ihtimal" anlamında kullanılan zarf.*

Pirehensüz kuçmuşam ol māhı didüm dil didi / **Belki** düşündür Muhibbî hayr ola gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*belki,]*

Yār-ıla bir halvet-i hāş olsa deyyār olmasa / **Belki** ol hālvetde cān daḡı haberdār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [*belki,]*

Dil degül **belki** cān da pāralanur / Yār eger ursa zülfine şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*). [*belki,]*

Bu yidi beyt ne olur **belki** / Daḡl olunur o bel kim Selmān'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [*belki,]*

Gözüne beñzemez āhū-yı Çin'de / Ne Çin'de **belki** rüy-ı zeminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*). [*belki,]*

Perī midür didüm yāḡūd melek mi / Didiler **belki** mäh hürşid-zāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*belki,]*

belür: *Belirmek II ortaya çıkmak.*

Dirler yüzinde cā-be-cā **belürdi** ḡaṡtı dilberüñ / Didüm ki sultān-ı Ḥabeş Rum'a gelüpdür ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*belürdi, -di*]

[ben]: *Birinci teklik şahıs zamiri.*

Çagura 'ışk dellālı alan bir buse biñ cāna / Bunı bildüm **[ben]** iy meh-rū cihān içinde sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*[ben],]*

ben: *Birinci teklik şahıs zamiri.*

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla **ben** kāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*ben,]*

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'ālemi / 'İşkuñla bir dīvāneyem sen şem' ü **ben** pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*ben,]*

Gösterüp evvel vefā āḡir **baña** kıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı şādık sanıban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*baña, -a*]

Añalı haţtuñ ğubārın olmışam hayrānı **ben** / Terk kıldum ‘ışkuñuñ yolında ad u sanı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [ben,]

Añalı haţtuñ ğubārın olmışam hayrānı **ben** / Terk kıldum ‘ışkuñuñ yolında ad u sanı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [ben,]

Zerre deñlü haq budur kim kalmadı bende qarār / Ol güneş ruhsāruñ oldum zār u sergerdānı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [ben,]

Ka‘be kūyuñda şükür kim eyledüñ qurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [ben,]

İy Muhibbî şî‘rümüñ ma‘nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [ben,]

Zerre deñlü haq budur kim kalmadı **bende** qarār / Ol güneş ruhsāruñ oldum zār u sergerdānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [bende, -de]

Ka‘be kūyuñda şükür kim eyledüñ qurbān **beni** / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [beni, -i]

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dağı vaqt olmadı mı zülfüñe **beni** esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [beni, -i]

Çünkü terk itdüñ Muhibbî’yi dilā var fāriğ ol / **Ben** dağı bilmem seni ne gökde ne hod yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [ben,]

Didüm gülgün midur rüyuñ didi bir ħaddi alam **ben** / Didüm kevşer midür la‘lün didi āb-ı zülālam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [ben,]

Didüm gülgün midur rüyuñ didi bir ħaddi alam **ben** / Didüm kevşer midür la‘lün didi āb-ı zülālam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [ben,]

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı tāli‘ kanı devlet bu ğamla pür-melālam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [ben,]

Dehānından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyānından ħaber sorsam ki dir anca ħayālam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [ben,]

Göz ucıyla nazār kılma degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālām **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [ben,]

Egerçi sūz-ı eş‘āruñ Muhibbî ‘ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāhib-i ‘izz ü celālam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [ben,]

Gerçi isterdüm vefā ammā ider cevruñ ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm **ben** anuñ ħurdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [ben,]

Bugün mağrūr olup dime iletdüm başa **ben** ‘ışkı / Ħaber virmedi virmez de kimesne intihāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [ben,]

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rīsmān-ı āhdan itdüm **ben** aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [ben,]

Olmadum teskîne kâdir gözden akan āba **ben** / Hâsret oldum gîceler tâ şubh olunca h̄vāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [ben,]

Olmadum teskîne kâdir gözden akan āba **ben** / Hâsret oldum gîceler tâ şubh olunca h̄vāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [ben,]

Bakmazam gün yüzine bu dîdeler h̄n-âb olur / Çâresüz kaldum dirîg ol mihr-i ‘âlem-tāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [ben,]

Gözlerüm gözeklerinden döküben h̄n-ı ciger / İñlerem derd-ile gönüm beñzedüp tölāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [ben,]

Ser-te-ser gârka virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [ben,]

Cāmi‘-i h̄sninde yāruñ tāk-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān-ıla ol kaşları mihrāba **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [ben,]

Okudum h̄snin kitābın bakmadan h̄āl ü h̄aṭa / Müsta‘îdem bakmaz oldum noḡṭa vü i‘rāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [ben,]

Cür‘ası yāruñ Muhibbî çün naşîb-i h̄āk imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol h̄āk-i gevher-tāba **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [ben,]

Her kişi şādān u h̄andān ara yirde **ben** h̄azîn / Gözi yaşludur ider her kim ki ‘āşıkdur enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [ben,]

Didüm bālā mıdur ḡaddūñ didi bir serv-dālam **ben** / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālām **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [ben,]

Didüm bālā mıdur ḡaddūñ didi bir serv-dālam **ben** / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālām **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [ben,]

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı tāli‘ kanı devlet bu ḡamla pür-melālām **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [ben,]

Dehānından söz açsam ger baña ta‘zîmdür ancak / Miyānından haber sorsam ki dir ince ḡayālām **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [ben,]

Göz ucıyla naḡar kılma degül çünki cihān bākî / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolı mālām **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [ben,]

Egerçi sūz-ı eş‘āruñ Muhibbî ‘ālemi yakdı / Ğurūr-ıla sakın dime ki bir şāhîb-kemālām **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [ben,]

Bugün geçdüm çü **ben** çün u çerādan / Dilā sen daḡı geç bu h̄üy u h̄ādān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [ben,]

Öldür **beni** anlar bile tā kim naḡaruñ var / Kim müdde‘îler bunı görüben ḡacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [beni, -i]

Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḡayrān olmışam / Nite kim ḡalk-ı cihān görüp olur ḡayran-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2*). [ben,]

Ayırma bu **ben** 'āşık[ı] 'ışk-ı ezeliiden / Yā Rabb bi-ḥaqq-ı ḥurmet-i merdān-ı reh-i dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 2*). [*ben,]*

Her yaña bakam görürem **ben** ḥayālünü / 'Aks-i cemāl-i rüyuñı iy lu 'betān-ı çīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 3*). [*ben,]*

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi **baña** çok geçmiş nigārā **baña** sensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*baña, -a]*

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi **baña** çok geçmiş nigārā **baña** sensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*baña, -a]*

Gözün cellādı öldürse şehīd-i 'ışk oluram **ben** / Diyeler rüz-ı maḥşerde daḥı ḥünīn kefensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 4*). [*ben,]*

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise / Rāzıyam her ne gelürse **baña** cānānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [*baña, -a]*

Ḥaçer-i dest-i sitemle **beni** ḳurbān idicek / Bārī ol vaqt sür sen alnuña bu kanumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*beni, -i]*

Ger zülfün eger zülf-i dil-āviz ise iy dōst / Hem ḳayd-ı belā **baña** vü hem zencīr-i cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*baña, -a]*

Saldum gönül bāzını murğ-ı hümāya **ben** / Āhum duḥānı irgeleden semāya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*ben,]*

Saldum gönül bāzını murğ-ı hümāya **ben** / Āhum duḥānı irgeleden semāya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*ben,]*

'İşkuñ kitābını bugün ezber okudum / Mektebde daḥı çıkmadan elf ile bāya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [*ben,]*

Ġam meclisinde nāleme āheng ider benem / Çokdan berü nā ile idem hevāya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*ben,]*

Gel iy ṭabīb nabzuma el urayım dime / 'İşk ḥastasıyam derd-ile bakman devāya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*ben,]*

Cevr ü cefāñı bilse Muḥibbī vefā ne tañ / Mu'tādum ezal çekmege cev r ü cefāya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 5*). [*ben,]*

Cānān-ıla cān çünki ezal āşinā imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil araya **ben** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [*ben,]*

Ġam meclisinde nāleme āheng ider **benem** / Çokdan berü nā ile idem hevāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*benem, -em]*

Feryād u fiğān yār-ı cefākāruñ elinden / Kime kılayım dād **ben** ol yāruñ elinden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [*ben,]*

Ḳabülüm olmadı dünyā cemālin **baña** 'arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünki ergensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*baña, -a]*

Ķābūlüm olmadı dünyā cemālin baña ‘arz itdi / Didi birkaç gülem yüze **beni** al çünkü ergensin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*beni, -i*]

Ele sāğar aluban mest olam [mı] / **Baña** baş egdüren şurāhi sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*baña, -a*]

Baħr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına / Çäre yok bildüm ħalāşa **baña** bu girdābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [*baña, -a*]

Gıceler tā şubħa dek ğam-ħānede mahrem **baña** / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Ĥamdü-lillāh başa iltüm bu tarīķ-ı ‘ışkı çün / İy Muhibbî dimesün kimse **baña** gümrāh-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [*baña, -a*]

Vaşla ırgürgil bugün salma **beni** ferdālara / İre mi ol va‘deye bu ‘ömr-i kütāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2*). [*beni, -i*]

Küyuña vardum nigārā āh u feryād eyledüm / Olmaduñ hergiz **benüm** aħvālüme āğāh-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Dökersin dīdeden iy çeşm-i pür-ħūn / İçeyin müstedām ol **baña** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [*baña, -a*]

Ĥadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ **ben** iy kaşı kemān ħadrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*ben,]*

Benüm serv-i ħırāmānum gözüm yaşına bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ħadrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*benüm, -(ü)m*]

Beni mahzūn ider bu çarħ-ı gerdūn / Olur günden güne ħālüm diğerk-gūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Düşelden ara yire āh-ı hicrān / **Baña** zindān görünür bāğ u büstān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*). [*baña, -a*]

Bu gönlüm taħtınıñ sultānı sensin / Ne kim emr itse olur **bende** fermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*bende, -de*]

Gözün kaşşābı cāna kaşd iderse / Şevāba gire ide **beni** ħurbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Çekerem **ben** ğamuñ bārın getürmeye aña tākāt / Kosalar kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*ben,]*

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemān ebrū / Sadālar olısar zāħir **benüm** her üstüħvānumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*benüm, -üm*]

Dir vefā kılam **baña** ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok nā-mihribānumdur gelen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*baña, -a*]

Serv gibi salınu serv-i revānumdur gelen / Rām kılmışdur **beni** ārām-ı cānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Melâmet eyleme zâhid ko aîma ‘âr u nâmûsı / Düşelden ‘ışka **ben** geçdüm vaķâr u i‘tibârumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [*ben,]*

Egerçi kârlar bî-ħad u el urdum ‘ışk kârına / İlâhî eyleme maħrûm ayırma **beni** kârımdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*beni, -i]*

Umardum iy kemân ebrû irişe sîneme tîrûñ / **Beni** sen nâ-ümîd itdûñ bugün tîr ü kemânımdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*beni, -i]*

Egerçi yañılıp dilber geçe bir gün mezârımdan / Maħabbet bûyını ala **benüm** ħâk-i ğubârımdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*benüm, -üm]*

Hicr elinden dâda geldüm kapuña şâh-ı ħüsün / Ŗevketüñ ola ziyâde **baña** ger dâd idesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*baña, -a]*

İy şabâ ger küy-ı dilberde **beni** yâd idesin / Umaram ki bu dil-i mecrûhumı şâd idesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*beni, -i]*

Yüzüm ħâk eyledüm **ben** râh-ı ħübân / Umaram pâ koya ol şâh-ı ħübân (*Muhibbî Divanı , Gazel
2559, Beyit 1*). [*ben,]*

Benüm varum bu ancak baş u cândur / Komışam çokdan anı râh-ı ħübân (*Muhibbî Divanı , Gazel
2559, Beyit 4*). [*benüm, -üm]*

Key naħîf oldum bulan bulur fiĝânımdan **beni** / Dir ki iy bî-çâre sen ne gökdesin ne yirdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*beni, -i]*

Bezm-i ğamda nâleme irmedi nâyuñ nâlesi / **Baña** şimden girü âheng ide ancak erĝanün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*baña, -a]*

Baña gönderme vefâ vü mihrüñi gel iy şanem / Tek cefâdan bu dilüm maħrûm olup zâr olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*baña, -a]*

Ne **benüm** baħtım uyanuk ne ħo yâruñ raħmı var / Bu **benüm** baħtım gibi beñzer aña yâr olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*benüm, -üm]*

Ne **benüm** baħtım uyanuk ne ħo yâruñ raħmı var / Bu **benüm** baħtım gibi beñzer aña yâr olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*benüm, -üm]*

Sînemi döndermezem **ben** nâvek-i dildârdan / Luť ile daħı keremdür çün gele ol yârdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*ben,]*

Nâgehân ruĝsârını görse **benüm** bu gözlerüm / Ĥaŝre dek kılsam nazar toymaya ol didârdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [*benüm, -üm]*

İy gönül başdan beni sen çıkarursın ‘âķıbet / Bu tarıķ-ı ‘ışķda olduñ **baña** çün reh-nümün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [*baña, -a]*

Uslanur dîvâneler dirlir egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden ‘aceb **bende** neden artar cünün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*bende, -de]*

İy gönül başdan **beni** sen çıkarursın ‘âķıbet / Bu tarıķ-ı ‘ışķda olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [*beni, -i]*

- İy Muhibbî korkaram ki 'ışkumı fâş eyleye / Gelür oldu bu zebânuma **benüm** derd-i derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*benüm, -üm*]
- Baňa sor 'ışkuñ rumuzın saňa takrîr eyleyem / Sorma Mecnûn'a ol olmuştur hemân şahrâ-nişîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [*baňa, -a*]
- Niçeye dek gitmeye sîneñde tura kibr ü kîn / Böyle iken **ben** müselmānam diyü itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*ben,]*
- İy şabā ger yār küyında **beni** yād idesin / Derd ü ğamdan kurtarup bu gönlümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*beni, -i*]
- Ger ğulāmuñ isem iy ğam **baňa** luţf eyleyüben / Başuňa şadka kılup çevrü kul āzād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*baňa, -a*]
- Vaqt olmadı mı iy şüh **beni** yād idesin / Ğuşşadan kurtaruban vaşluñ ile şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*beni, -i*]
- Bu Muhibbî dilemez mihr ü vefāñi güzelüm / Rāzıyam **beni** cefā vü cevruñle yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*beni, -i*]
- Ben hemân cān virmedüm ol şüh-1 şehr-āşüb için / Niçeler cān virdiler 'ālemde rüy-1 hüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*ben,]*
- Baňa yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin zemîne birin de āsümāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*baňa, -a*]
- Sanmañ ki beni cānumı cānāna virmezsin / **Ben** bir kulam varumı sultāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*ben,]*
- La'i-i lebüñe kim bahā dünyā ħarācıdur / Ħaqqā **ben** anı mülk-i Bedaħşān'a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4*). [*ben,]*
- Sanmañ ki **beni** cānumı cānāna virmezsin / Ben bir kulam varumı sultāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*beni, -i*]
- Ħāk-i pāyuñda olam kemter gedā **baňa** yiter / N'eylerem dārāt u ħaşmet ya olam faġfür-1 Çîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*baňa, -a*]
- Baňa nā-mihr olduguñ mihr itmeden rāciħ gelür / Derd-ile ħōş olmuşam nā-ħōş dermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*baňa, -a*]
- Bend kıldum boynumı çün zülf-i cānān ile **ben** / Tā ölince kapusunda kul olam cān ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*ben,]*
- Bend kıldum boynumı çün zülf-i cānān ile **ben** / Tā ölince kapusunda kul olam cān ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*ben,]*
- Baňa nā-mihr olduguñ mihr itmeden rāciħ gelür / Derd-ile ħōş olmuşam nā-ħōş dermān ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*ben,]*
- Elde dutam komayam dāmānuñi maħşer günü / Vardugumda ħazrete çāk-i girībān ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3*). [*ben,]*

Sırr-ı 'ışkuñ saklar iken sinede cânım gibi / Zâhir itdüm 'âleme bu âh u efgân ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [ben,]

Yazdı hâttuñ nâme-i hüsne kaşuñ tuğrâ çeker / 'Âleme hüküm ide dirdüm uşbu fermân ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [ben,]

Ka'be'dür küyuñ nigârâ eyledüm çünki tavâf / Cân u dilden gelmişem olмага kurbân ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [ben,]

İy Muhibbî gül ruhın yâd eylesem bülbül gibi / İñlerem tâ şubh olunca âh u efgân ile **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [ben,]

'İşk 'ilmi çünki tekmîle irişdi a'lemem / **Baña** şimden girü añmañ 'âlemüñ 'allâmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [baña, -a]

Başuma üsti figânum işidüp 'âlem **benüm** / Göreler hicrân eger bâkî kıla hengâmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [benüm, -üm]

Dilde olan derd ü miñnet küllî olsun âşikâr / İy cefâ-ñu vakt olupdur sînemi **ben** yarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3*). [ben,]

ñvâb içinde görmüş oldum nâgehân ol yârı **ben** / Niçe yıllar ñvâb görmem kuluñuzam zâr[ı] **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [ben,]

ñvâb içinde görmüş oldum nâgehân ol yârı **ben** / Niçe yıllar ñvâb görmem kuluñuzam zâr[ı] **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [ben,]

İy tabîb-i dil didüm 'ışkuñla gâyet hastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem tîmarı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [ben,]

Şöyle bed-nâm olmuşam Mecnûn benden 'âr ider / 'İşk ara dir görmedüm buncılayın bî-'ârı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [ben,]

ñırkamı âlüde-mey kılsam beni 'ayb eylemeñ / Bir kadeñ mey rehnine göndermişem destârı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [ben,]

Şöyle hayrânâm Muhibbî bilmezem hiç kendümi / Tekye-i 'ışk cür'a-dânından yiyüp esrârı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [ben,]

Şöyle bed-nâm olmuşam Mecnûn **benden** 'âr ider / 'İşk ara dir görmedüm buncılayın bî-'ârı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [benden, -den]

ñırkamı âlüde-mey kılsam **beni** 'ayb eylemeñ / Bir kadeñ mey rehnine göndermişem destârı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [beni, -i]

Âh idüp bu gözlerüm yaşını bārân itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ **ben** handesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [ben,]

Yakar idüm bâl ü per pervâne gibi nâra **ben** / Görse idüm şem'-i hüsünin 'arız-ı tâbendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 2*). [ben,]

Bilmedüm şekker midür la'lüñ vü yâñud engübîn / Zâhir olurdu **baña** görsem anı 'ayne'l-yakîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [baña, -a]

Baḅā göstermez yüzün gerçi ki ol sîmîn beden / Eksük itmez gönderür dāyım velî derd ü miḅen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [baḅā, -a]

Gāh cismüm meskeni küh-ı belāhā-yı firāk / Küh-ı ğam miḅmānıyam oldur **baḅā** beytü'l-ḅazen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [baḅā, -a]

Geldi ḅatḅuñ yok-durur şimden girü **baḅā** ḅayāt / Āḅ ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [baḅā, -a]

'İşk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor **baḅā** çekmez anı ger Zāl u Rüstem pîlten (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [baḅā, -a]

İy Muḅibbî şî 'rümüñ ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [ben,]

Benüm çok sevdüğüm cām-ı lebūndan buse iḅsān it / Olup cān şād u dil ḅandān gönülden ğam ba'ıd
olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [benüm, -üm]

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yārı **ben** / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildārı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [ben,]

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yārı **ben** / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildārı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [ben,]

İrmedi maḅşūda dil arturmayınca nālesin / Şem' gibi yanmayınca görmedüm envārı **ben** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [ben,]

Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan geçmişem / Çārsū-yı 'ışk içinde ideli bāzārı **ben** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [ben,]

Çün baḅa derdüñ devādur çek elüñ benden ḅabīb / Ölü isem itmeyem bu derdüme tīmārı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [ben,]

Zāhidā olsun mübārek saḅa bu ḅūr u behişt / 'Aşıkam maḅlūb idindüm cān-ıla dīdārı **ben** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [ben,]

Bende imiş yār bilmezdüm Muḅibbî ḅayf kim / Her yaḅa bilmezligümden arar idüm yārı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [ben,]

Olma iy dil aḅuban 'işyānuñı sen nā-ümīd / Umaram 'afv ide cürmüm aḅaram Ğaffār'ı **ben** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [ben,]

Çün baḅa derdüñ devādur çek elüñ **benden** ḅabīb / Ölü isem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [benden, -den]

İy büt-i Çīnüm bugün sen ḅüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur **benüm** de 'ışk-ıla Maḅmūd'dan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [benüm, -üm]

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāḅib-külāham **ben** / Velīkin küy-ı 'ışk içre bir avuç ḅāk-i rāham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [ben,]

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāḅib-külāham **ben** / Velīkin küy-ı 'ışk içre bir avuç ḅāk-i rāham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [ben,]

- Günâh ise gece gündüz şehâ 'ışkuñla âh itmek / Beni katl eylegil sorma ki başdan pür-günâham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*ben,]*
- Düşelden 'ışka tagıtdum ser-â-ser hırmen-i 'aklı / Hevâ-yı âh-ıla eyler semâ bir berg-i kâham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*ben,]*
- Boyuña serv ü haddüne yañılıp gül didüm cânâ / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda 'özü-ñvâham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*ben,]*
- Livâ-yı âhı kaldurdum Muhibbî şâh-ı 'ışk oldum / Vezîrüm gam olup eşkümlü yürür bir sipâham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*ben,]*
- Günâh ise gece gündüz şehâ 'ışkuñla âh itmek / **Beni** katl eylegil sorma ki başdan pür-günâham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*beni, -i]*
- Sırr-ı 'ışk[ı] âşikâr itsem **beni** 'ayb eylemeñ / Niçeye dek saklaya sîne şerârı n'eylesün (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2607, Beyit 2). [*beni, -i]*
- İtlerüñle hem-dem olmak iftiñârumdur **benüm** / Bu Muhibbî bundan özge iftiñârı n'eylesün (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2607, Beyit 6). [*benüm, -üm]*
- Beni yaratmış belâ vü miñnet için Yaradan / Ehl-i 'ışk oldum anuñçün kaçmazam **ben** yaradan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*ben,]*
- Beni yaratmış belâ vü miñnet için Yaradan / Ehl-i 'ışk oldum anuñçün kaçmazam **ben** yaradan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*beni, -i]*
- Her ne zañmet kim gele andan **baña** râhat gelür / 'Âşik-ı şâdik olan mihr ü vefâyı n'eylesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [*baña, -a]*
- Sundum hezâr 'aciz-ile dildâra zâr elin / Ammâ ki **baña** virmedi bir kerre yâr elin (*Muhibbî Divanı ,*
Gazel 2613, Beyit 1). [*baña, -a]*
- Ezelden **baña** sunıldı şarâb-ı 'ışkı nüş itmek / Virildi saña da zâhid yiyesin hâbb-ıla afyün (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2616, Beyit 3). [*baña, -a]*
- Bugün meydân-ı 'ışk içre olaldan pehlevân-ı 'ışk / Yanumda dest-yârumdur **benüm** Ferhâd-ıla
Mecnün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*benüm, -üm]*
- Ârzüdan **ben** helâk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gece küyuñda olmak pâsbân (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2620, Beyit 2). [*ben,]*
- İy hüma-yı luğf 'ışkuñ **beni** mecnün eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ âşiyân (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2620, Beyit 3). [*beni, -i]*
- İy Muhibbî işidüp añvâlümü çübân-ı 'ışk / Eyledi **baña** vaşiyet câme-i peşmînesin (*Muhibbî Divanı ,*
Gazel 2622, Beyit 5). [*baña, -a]*
- Sâkiyâ itme dirîğ câmı bu **ben** mañmürdan / Çünkü kesb eyler şafâ kalbüm mey-i engürdan (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2623, Beyit 1). [*ben,]*
- Kâş olsam şem'-i hüsne yanmaga pervâne **ben** / Ya saçı zencîrine Mecnünlayın dîvâne **ben** (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2624, Beyit 1). [*ben,]*

Kâş olsam şem‘-i hüsne yanmaga pervâne **ben** / Ya saçı zencirine Mecnûnlayın dîvâne **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*ben,]*

Ehl-i ‘ışka hoş gelür olmak bugün rüsvâ-yı halk / Genc-i vaşlın isteyüp olsam ne tañ vîrâne **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [*ben,]*

Kışsa-i guşşam uzun zülfüñ gibi bir kışşadur / Diñle anı cân-ıla kim söylemem efsâne **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*ben,]*

Câm-ı la‘lûñ yâdına komadum elden sâğarı / Niçe yıllar olmuşamdur sâkin-i mey-hâne **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [*ben,]*

Bezm-i gamda hûn-ı dil nüş itmege yârân ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymâne **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*ben,]*

Didüm iy dilber neden cem‘ itdüñ ‘uşşakuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-hâne **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [*ben,]*

Bu Muhibbî durmadan söz dürlerin harc eylesün / Bañr-ı dilden yimesün gam mâlik oldum kâna **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*ben,]*

Dil düşüp âteş-i ‘ışka eridi şem‘ gibi âh / Niçe bir yaka **beni** hicrûñ i mâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [*beni, -i]*

Ok gibi bükdi **benüm** kıddüm kemân itdi firāk / İy **benüm** kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [*benüm, -üm]*

Ok gibi bükdi **benüm** kıddüm kemân itdi firāk / İy **benüm** kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [*benüm, -üm]*

Sal hümâ sāyeñ teraħħum kıl bu ben üstādeñe / İy **benüm** evc-i felekde mihr ü mâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [*benüm, -üm]*

Gül yüzinden dür olalı inlerem bülbül gibi / Ney gibi bil bagladum bu yolda **ben** feryād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*ben,]*

Hâk-i pâyı var-iken bu çeşm-i hûn-âlüduma / Kühl içün añañ **baña** hergiz Sıfâhân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*baña, -a]*

Görmez-isem bir nefes **ben** seni iy Yüsuf-cemâl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser garķ ide Ken‘ân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*ben,]*

Hâk-i pâyüñ göz yaşıyla sularam **ben** her seher / Şevķ-i ruhsârüñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*ben,]*

İrmek-içün vaşluña harc eyledüm cân naķdini / Ārzü-yı vuşlatuñdur **beni** kıllâş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*beni, -i]*

Cefâ tığıyla kesseñ başımı sen / Elümi dâmenüñden kesmezem **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*ben,]*

Müjeñ ürine iy mâh-ı dil-efrüz / Siper yirine dutdum sînemi **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 2*). [*ben,]*

Gel iy sâkı berü sun sen şabûhı / Ğam-ı dilber **beni** öldürdi bil sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Raķıb-ile ider ol ‘ışķ bāzı / **Benüm** hālüm aña olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Benüm āh u figānumdan sakın kim bir gül-i tersin / Kim āh okı güzēr kılur irerse daķı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*benüm, -(ü)m*]

Öldürürdi yār **beni** bu kūyı içinde āh / Hiç dimedi ki sen harem-ı muķteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Sevdüğünün her kişi ister vefāsına ire / **Ben** cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*ben,]*

Kankı taş katıysa ursun başını Ferhād aña / Ol leb-i şırinün ‘ışķın başa iltem başa **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 6*). [*ben,]*

Dün **beni** öldürdüğine hānçeri şahid yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Yog-ıdı ‘ālemde hīç mihr ü maķabbetden nişān / Olmış-ıdum bu cihānda ‘ışķ-ıla **ben** dāsītān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [*ben,]*

Bī-sütün adın daķı işitmemiřdi kūh-ken / **Ben** belā kūhında Ferhād idüm iy şırin-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*ben,]*

Konmamışken daķı Ķays’un başına sevdā-yı ‘ışķ / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda **benüm** āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*benüm, -(ü)m*]

Tolu gördüm çün ezel bezminde ğam peymānesin / Nüş idüp evvel **ben** oldum ‘ışķuña yāhū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [*ben,]*

‘İřķ mıdur ‘aķl u şabrum küllī yagma eyleyen / ‘İřķ mıdur **ben** ğaribi zār u şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1*). [*ben,]*

‘İřķ mıdur bir kemān ebrü nigāruñ yādına / Ok gibi bu ķaddümi büküp **benüm** ya eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [*benüm, -üm*]

Geyürdi şāh-ı ‘ışķ gelüp **baña** ğam hil’atin lāyık / Muķibbî baş çıkar her dem yüri miķnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*baña, -a*]

Ğırr olma hüsñ bünyādına ol āb üzeredür / Bir haberdür ‘āķilāna diñle **ben** dīvāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*ben,]*

Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi hercāyī bu ‘ālem içre sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [*ben,]*

Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ‘ālemde / Figān u āh-ıla zār eyleyen iy dōst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Göreyim **ben** seni āķir girīban-çāk tā dāmen / Baña māni‘ olur vuşlat deminde pīrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*ben,]*

Yüzüni gösterüp evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ **beni** derd ü belâ ile gidensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Terk idüp zühd ü şalâhı kılmışam zülfün kabûl / Rûz-ı maḥşerde **benem** iy döst zünnâr isteyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*benem, -em*]

İy Muhibbî sor **baña** ‘ışkuñ rumûzın ser-be-ser / Saña taqrîr eyleyem bir bir ser-â-pâ meşrebin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*baña, -a*]

Virmezem dünyâlara dilberlerün derd ü ğamın / **Ben** bilürem kimseler bilmez maḥabbet ‘âlemin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [*ben,]*

Her zemîni kanlu yaşumdan yine nakş eyledi / Geçmedi bu nakşı **baña** kimse illâ çarḫ-ı dūn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [*baña, -a*]

Bir saçı Leylî-veşûñ sevdâsı başum toptolu / Kays **benden** öğrenür şimden girü tavır-ı cünūn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*). [*benden, -den*]

Egerçi görmedüm senden vefâ **ben** / Velî çekdüm kapuñda yüz cefâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [*ben,]*

Egerçi görmedüm senden vefâ **ben** / Velî çekdüm kapuñda yüz cefâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [*ben,]*

Varursam Ka‘be-i küyına yâruñ / Bulurdum Merve ḥaḫkıyçün şafâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 2*). [*ben,]*

Kemend-i zülf-i çevgânna başum / Dimişdüm top idem itdüm edâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 3*). [*ben,]*

Gözüme eyleyem **ben** tütüyâyı / İdelden ḥâk-i pâyuñ tütüyâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*). [*ben,]*

Gözüme eyleyem **ben** tütüyâyı / İdelden ḥâk-i pâyuñ tütüyâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*). [*ben,]*

Belâ-yı hicre cân virdüm Muhibbî / Ki oldum vaşlı ile âşinâ **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 5*). [*ben,]*

Egerçi zâhiren baksañ cihân mülkine şâham **ben** / Nazar ma‘nî yüzinden ger kılursañ ḥâk-i râham **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*ben,]*

Egerçi zâhiren baksañ cihân mülkine şâham **ben** / Nazar ma‘nî yüzinden ger kılursañ ḥâk-i râham **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*ben,]*

Şehâ gülzâr-ı ḥüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan âteş-i ‘ışka kararmış bir giyâham **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*ben,]*

Beni maḥv eyledi ‘ışkuñ vücüdumdan eşer hergiz / Görinmez kim nazar kılsa hemân bir dūd-ı âham **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*ben,]*

Maḥabbet mülkine şâham ‘alemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipâham **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*ben,]*

Yañıldum kıddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / **Ben** ol demden berü cānā bu yolda ‘özr-
hıvāham ben (Muhıbbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5). [ben,]

Yañıldum kıddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ‘özr-
hıvāham **ben** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5). [ben,]

Diler her kes ki ‘aşıkdur ire vaşlına ma‘şūkuñ / Murādum senden iy meh-rū hemān ancak nigāham
ben (Muhıbbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6). [ben,]

Gedā-yı küyuñ olmakdur hemān ‘ālemde maqşūdum / Bunı sanma ki ‘ālemde Muhib[bī] ‘izz ü
cāham **ben** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 7). [ben,]

Beni maşv eyledi ‘ışkuñ vücüdumdan eşer hergiz / Görinmez kim nazar kılsa hemān bir düd-ı āham
ben (Muhıbbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3). [beni, -i]

Hālümü sormaz gelür yād u biliş illā ki ğam / Bulmadum derde devā **ben** bu dil-i maşzün için
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2). [ben,]

Kimse kılmadı **ben** itdüm āh kendüm kendüme / Bir nazar cān terkin urdum yār-ı gendüm-gün için
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4). [ben,]

Gülsitān-ı dehr içinde **baña** gül yüzüñ yiter / N’eylerem zülfüñ tururken ‘anber-i sārāyı ben (Muhıbbî
Divanı , Gazel 2673, Beyit 2). [baña, -a]

Cür‘a-i cām-ı lebüñden olsa ger **baña** naşīb / Kāfirem ger bir kadeh içsem mey-i şahbāyı ben
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5). [baña, -a]

Ğayra meyl itmez gönül māh-ı cihān arayuben / Bārī bir kez görsem ol hūsn-i cihān-ārāyı **ben**
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1). [ben,]

Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / N’eylerem zülfüñ tururken ‘anber-i sārāyı **ben** (Muhıbbî
Divanı , Gazel 2673, Beyit 2). [ben,]

Yār-ı bī-pervā benem hālüm digergün olmada / Bārī hergiz görmesem ol şūh-ı bī-pervāyı **ben**
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3). [ben,]

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdur Tūfān-ı Nūh / Kaṭredür yanında cem‘ itsem yidi deryāyı **ben**
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4). [ben,]

Cür‘a-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naşīb / Kāfirem ger bir kadeh içsem mey-i şahbāyı **ben**
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5). [ben,]

İy Muhibbî tolaşaldan dil saçı zencirine / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnūn gibi şahrāyı **ben** (Muhıbbî
Divanı , Gazel 2673, Beyit 6). [ben,]

Yār-ı bī-pervā **benem** hālüm digergün olmada / Bārī hergiz görmesem ol şūh-ı bī-pervāyı ben
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3). [benem, -em]

Ben niçe teşbīh idem bālā-yı kıddin serve kim / Hey niçe serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen
(Muhıbbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2). [ben,]

Çekerem cevri ü cefāñı bu ümīde döştüm / Bir gün ola hālüme bakup **baña** rāhm idesin (Muhıbbî
Divanı , Gazel 2677, Beyit 3). [baña, -a]

Külhende hayâlünüle olursam **baña** gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Çünkü gördüm bir nazar ol serv-kağ meh-rüyü **ben** / İki gözümden revân itdüm akıtdum cüyü **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [*ben,]*

Çünkü gördüm bir nazar ol serv-kağ meh-rüyü **ben** / İki gözümden revân itdüm akıtdum cüyü **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [*ben,]*

Ele aldum pıç-e-pıç idüp kemend-i āhumı / Umaram şayd eyleyem ol gözleri āhüyü **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [*ben,]*

Çeşm-i bīmārına duş oldu bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ‘aceb şimden girü uyğuyı **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*). [*ben,]*

Mübtelā-yı derd-i ‘ışkam iy tağıb-i dil meded / Leblerüñden ğayrı hergiz istemem dārüyü **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*ben,]*

İy Muhibbî niçe mecnün olmasun dīvāne dil / Zülfini zencir ider gördüm çün ol ğisüyü **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*ben,]*

Bir kağeğ meyle cihān müşkili hāll oldu **baña** / Her ne sorsañ **baña** sor mır-i suhendānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*baña, -a*]

Bir kağeğ meyle cihān müşkili hāll oldu **baña** / Her ne sorsañ **baña** sor mır-i suhendānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*baña, -a*]

Ħamdü-lillāh ki yine tālib-i cānānam **ben** / Bende-i ‘ışk olalı ‘āleme sulţānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1*). [*ben,]*

Ħamdü-lillāh ki yine tālib-i cānānam **ben** / Bende-i ‘ışk olalı ‘āleme sulţānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1*). [*ben,]*

Bir kağeğ meyle cihān müşkili hāll oldu **baña** / Her ne sorsañ **baña** sor mır-i suhendānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*ben,]*

Dāğlar lāle vü gül sīnede serv oldu elif / Döstum bir nazar it niçe gülistānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*ben,]*

Ruğlaruñ üzre yine zülf-i perişān[un] görüp / Āh sevdāya düşüp hāl-i perişānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*ben,]*

Mest olur ğāh Muhibbî lebüñi zıkr idicek / Ğāh ğubār-ı hağı fikrün ile ğayrānam **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*ben,]*

Dil-ğasta olam virmeysin **baña** bir cevāb / İy ‘İsī-nefes derdüme dermān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [*baña, -a*]

Ben der-i meyhānede dīzāra ‘aşık olmuşam / Mescide şüfi gelür ancak kurı ğavğā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [*ben,]*

Mürde idüm bir ğaberle tāze cān virdüñ **baña** / Eyledüñ bu ğasta göñlüme devā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*baña, -a*]

Bezm-i ğamda inlesem bu nāleme āheng için / **Baňa** eydüñ ğiceler tā şubh nā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [baňa, -a]

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp ğamz okların / ‘Ākıbet kıldı **benüm** ğalbümde cā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [benüm, -üm]

Umar idüm ki **benüm** derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 1*). [benüm, -üm]

Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür iy dōst / Tek ğüşe-i çeşmüñle **baňa** bir nazār olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [baňa, -a]

Cān nađdini yolında Muhibbî ide iṣār / Ol yār gelür diyü **baňa** tek ğaber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [baňa, -a]

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her sū / **Ben** āh ideyin karşuña ko bir eṣer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [ben,]

Yimezem dünyā ğamın **ben** ħvāce-i dünyā gibi / İy Muhibbî anuñ için fāriğu’l-bālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [ben,]

Nāvek-i tūr-i ğaza mı ki ‘aceb şol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca **baňa** virmedi amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [baňa, -a]

Tekye kılsun bu riya ile ko zāhid zūhdine / Hāşa kim nevmiz olam **ben** vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [ben,]

Ġül yüzüñsüz ğiceler feryād u eğān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül **baňa** dir āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [baňa, -a]

Ġöñlümün peymānesin zülfün gibi itdün şikest / Cevr-ise senden hemān u şabr ise **benden** hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [benden, -den]

Fitne-i āħir zamāndur fitneler andan kopar / Dōstlar **ben** n’eyleyem ol gözleri fettān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [ben,]

Baňa her demde gelür derd ü belā miñnet ü ğam / Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [baňa, -a]

Ger ğāk idesin seng-i cefā-y-ıla **ben** iy dōst / Mihr-ile vefā büyü gele uşbu tozumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [ben,]

Ġöñlüm n’ola ger kılsa gile iki gözümden / Derdā ki usandurdu **beni** bunlar özümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [beni, -i]

Sırr-ı ‘ışkı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ‘İşķ Manşūr’ı olup geldüm **benem** dār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [benem, -e, -m]

Bagrama benüm niçe niçe yara urupdur / Yād eyleyüp iy dil **baňa** ol yārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [baňa, -a]

Bagrama **benüm** niçe niçe yara urupdur / Yād eyleyüp iy dil baňa ol yārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [benüm, -üm]

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgānu ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden tır-i müjgānuñ sakın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*ben,]*

Güzel sever diyü ta'n eyledi **baña** zāhid / Elümde olmayıcak ihtiyārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2711, Beyit 3*). [*baña, -a]*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı **ben** / Muqırram **ben** günāhuma çoğ itdüm bu günāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*ben,]*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı **ben** / Muqırram **ben** günāhuma çoğ itdüm bu günāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*ben,]*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı **ben** / Muqırram **ben** günāhuma çoğ itdüm bu günāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*ben,]*

Yagup yagmurlayın yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge düd-ı siyāhı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*ben,]*

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine ugrar / Ḥaber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*ben,]*

Yaşum surḥ u ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme 'ışka getürdüm dü güvāhı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*ben,]*

Gezerken cāmi'-i hüsünin kaşı mihrābını gördüm / Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegāhı **ben**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*ben,]*

Muhibbî pul pul olmışdur ser-ā-ser dāğ-ı miñnetle / Maḥabbet baḥrına girdüm görünsem tañ mı māhī
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*ben,]*

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine ugrar / Ḥaber **benden** soruñ **benden** ki çok gördüm o rāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*benden, -den]*

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine ugrar / Ḥaber **benden** soruñ **benden** ki çok gördüm o rāhı
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*benden, -den]*

Kemend [e]yle ser-i zülfüñ **baña** dām-ı belā olsun / Ebed kurtılmasun gönüm ko aña mübtelā olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*baña, -a]*

Serv tek gelse kıyāma her kaçan ol şāḥ-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem **benüm** āb-ı revān (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*benüm, -ü, -m]*

Sen ḥarām itdün vişālün beni maḥrüm eyleyüp / **Ben** yoluñda cān virüp kanum helāl itmeñ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [*ben,]*

Sen ḥarām itdün vişālün **beni** maḥrüm eyleyüp / Ben yoluñda cān virüp kanum helāl itmeñ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [*beni, -i]*

Tutsa ger dest-i ecel **beni** giribānumdan / Geçe cāndan bu gönül geçmeye cānānumdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [*beni, -i]*

İy tabībüm dil ü cān ḥastasıyam derdün-ile / Bir cevāb eyle **benüm** derdüme dermān olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*benüm, -üm]*

- Dönülmez **ben** reh-i 'ışka yöneldüm / Du'â-yı hayr kılsun baña yārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 3*). [*ben,]*
- Ben ğubārı didüm iy gün yüzlü toprakdan götür / Bî-edeblik didi itme dimedi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*ben,]*
- Ben ğubārı didüm iy gün yüzlü toprakdan götür / Bî-edeblik didi itme dimedi bir bende **ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*ben,]*
- Ben ğubārı didüm iy gün yüzlü toprakdan götür / Bî-edeblik didi itme dimedi bir **bende** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*bende, -de]*
- Döstüm terk eyleyüp gitme **beni** yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*beni, -i]*
- Çün **beni** rüz-ı ezelden eyledün bīmār sen / İy taḫīb-i dil neden derdüme itmezsin devā (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [*beni, -i]*
- 'Arızuñ enver-durur dirler baña hūrşiddin / Gel tülü' eyle **beni** maḫrūm kılma dīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*beni, -i]*
- Ġül-i nāzūk beden dirler **benüm** ol dil-sitānumçün / 'Aceb mi dinse hercāyī meh-i nā-mihribānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [*benüm, -(ü)m]*
- Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ğamz okların diyü **benüm** ebrū kemānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*benüm, -(ü)m]*
- Luḫf-ıla her demde aġyāra temelluḫ gösterüp / Yaralanmış gönlümi **benüm** hırāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*benüm, -(ü)m]*
- Zülfünñ görsem perīşānın perīşān oluram / Pāre pāre ola dāyim göreyim **ben** şānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [*ben,]*
- Çeşm-i bīmārı figānumdan **benüm** uyanmadı / Huḫfte baḫtım gibi iy dilber kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*benüm, -(ü)m]*
- Benden örgensin Muḫibbî yanmaġı pervāneler / Eylemez taḫşīl-i şān'at görmeyen üstāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5*). [*benden, -den]*
- Bir nāzarla cān alup itdi gönül mülkin ḫarāb / Öldürün **beni** eger ol gözi mekkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [*beni, -i]*
- Yāra dīñ dīvāne oldum ḫüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu **ben** mecnūna zencīr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*ben,]*
- Şādıḫam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ **baña** itmek gerekdür imtiḫān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [*baña, -a]*
- Zāhidā maḫbūb u meyden men' ile men' olmazam / Eyler iseñ günde biñ kerre **baña** ḫayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*baña, -a]*
- Şādıḫam yoluñda **ben** ger öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḫān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [*ben,]*

Gıce gündüz Őem ' gibi yanaram hicr odına / Āh u efgānum **benüm** gūŐ itmez ol nā-mihribān
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [*benüm, -üm*]

Kūyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes / Yiter **baña** bu meretebe 'ālemde nām u neng içün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [*baña, -a*]

İy dōst müjeñ tırine sīnem siper olsun / Tek gūŐe-i çeŐmūñle **baña** bir nażar olsun (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2749, Beyit 1*). [*baña, -a*]

Her kim ki benüm ĥālūme raĥm itmeye iy dōst / Ĥaĥ'dan dilerem ĥālını **benden** beter olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*benden, -den*]

Her kim ki **benüm** ĥālūme raĥm itmeye iy dōst / Ĥaĥ'dan dilerem ĥālını benden beter olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*benüm, -üm*]

GōŐterüp evvel yüzūñi soñra pinĥān eyleyüp / Derde ugradup **beni** endūhnāk eyler misin (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [*beni, -i*]

Ėayret-i İslām içündür kıldugum 'azm-i sefer / Ĥaĥ bilür kim itmedüm **ben** anı mülk-i dād içün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2752, Beyit 3*). [*ben,]*

Baña sūnbül saĥınuñ her kılı ejder görinür / Siĥir 'ilmini bilür gözleri cādūdur bu (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2757, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Beni öldürsün yisünler beni kūyı itleri / Rażıyam tek **baña** bir gün dimesün git añaru (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Öldüğümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun / Ĥiĥ revā mı ol dura **ben** yatam andan ilerü (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [*ben,]*

Beni öldürsün yisünler beni kūyı itleri / Rażıyam tek baña bir gün dimesün git añaru (*Muhibbī Divanı
, Gazel 2758, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Beni öldürsün yisünler **beni** kūyı itleri / Rażıyam tek baña bir gün dimesün git añaru (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Gözüm yaŐı **benüm** zānūmı Ėarĥa / Virelden komıŐamdur ser be-zānū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2760,
Beyit 2*). [*benüm, -üm*]

Kamu ehl-i dilānda Őevĥ-i Ka'be / Bu **ben** bī-dilde vardur zevĥ-i ol gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762,
Beyit 4*). [*ben,]*

Egerĥi kim cefāya zehr dirlir / Cefā cevri görinür **baña** dārū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*).
[*baña, -a*]

Zekāt-ı ĥüsniñi in 'ām kılmıŐ / Velī göstermedi hergiz **baña** rū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit
4*). [*baña, -a*]

Ancak aĥvālūmi bilsün **benüm** [ol] zūlf-i nigār / Dil-i dīvāneyi zencir ile zūnnāra be-gū (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*benüm, -üm*]

Ne sūnbüldür saĥuñ iy çeŐmi āhū / **Beni** dīvāne eyler āĥir āh o (*Muhibbī Divanı , Gazel 2767, Beyit
1*). [*beni, -i*]

Gözüm yaşı **benüm** serv-i revānum / Akar küyüñda olmış āb-ı Āmū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 3*). [*benüm, -üm*]

Nāy āheng itmedi **ben** nālemi itdüm bülend / Tas-ı çarh çekenedür Ferhādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [*ben,*]

Bir temel bıraktı gönlüme **benüm** bennā-yı ‘ışk / Gelmedi hergiz hālel bünyādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*benüm, -üm*]

Vişālin isteyüp şey-lillāh itsem / Salar durmaz **beni** ferdāya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Ruḥı sevdāsı ḥayali **beni** Ferhād eyler / Niçe Şīrīn niçe Ḥusrev niçe meh-rüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i ḥāverīdür bu / **Beni** dīvāne kılmışdur ne tān dirsem perīdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Eksük olmasun yaşı her dem bu **ben** dil-ḥastenüñ / Teşne görse tamla tamla tamzurur agzuma su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*ben,*]

Söylemez cānān Muhibbî līk ammā dir ḥayāl / Şubḥa dek eyler **benümle** şad hezārān güft ü gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*benümle, -ü, -m, -le*]

Gördiler **ben** mübtelāyı sen perī-ruḥsār-ıla / Yazdılar birisi ‘Azrā biri Vāmık’dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*ben,*]

Anuñ-içün yazmazam derd-i dilüm **ben** kâğıda / Saklamaz sır iki yüzlü bir münāfıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [*ben,*]

İşiddüm ḥāk-i pāyı bahş olurmuş / İki çeşmümi **ben** kıldum terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 4*). [*ben,*]

Zāhid sen ol salāmet **ben** olmuşam melāmet / ‘Āşık varur mı hergiz nāmūs u ‘āra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*ben,*]

Ben başladum niyāza dilber de cevri ü nāza / Dimeñ ‘aceb varursam ger āh u zāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*ben,*]

Vaşluñı istediğüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme bakma **beni** ma‘zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 5*). [*beni, -i*]

Ben sefer bī-iḥtiyār itdüm diyār-ı gurbete / Döstüm ısmarladum gönlüm saña Allāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [*ben,*]

Bakmadı yār gerçi ki **ben** mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āḥir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*ben,*]

Bakmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi **beni** zülfinüñ āḥir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Rāzıyam bir gün öñürdi **beni** öldür güzelüm / Ger murāduñ **beni** hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Rāzıyam bir gün öñürdi **beni** öldür güzelüm / Ger murāduñ **beni** hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Gözlerüm baħrına saldum yine dil zevraķını / Bād-ı āhum **beni** ğarķ ide eger bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Lā'übālī 'āşıkam **ben** 'ālem içre dōstlar / Beñzedürler kanda görinsem beni dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*ben,]*

Lā'übālī 'āşıkam ben 'ālem içre dōstlar / Beñzedürler kanda görinsem **beni** dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Hicrūñ-ile āh kim düşdi bu göñlüm ğamlara / Eşķ-i çeşmümdür **beni** fāş eyleyen ādemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Yüregüm şad pāre oldı iy tabīb-i dil meded / Sīne-i çāküm **benüm** lāyık-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Vādī-i firķatde **ben** dil kākül-i dilberde āh / İy ğam aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*ben,]*

Tācdār olmışdı 'ışķa didiler Mecnūn için / Dōstlar şimdi **ben** oldum mülk-i 'ışķa pādīşāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*ben,]*

Kimsenem yok ğam şebinde üstüme aglar **benüm** / Yirce gökçe minnetüm var dīde-i hūn-bāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*benüm, -üm*]

Ĝamzesi siħrine çün kim didiler siħr-i helāl / N'ideyim n'eyleyeyim **ben** ol iki cādūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*ben,]*

Olmışam şeydā takaldan boynuma zencīr-i 'ışķ / Ta'na taşın dōstlar atmañ bu **ben** dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*ben,]*

Āb-ı 'ışķuñla ezelden topragum ālūdedür / Beñzedürsin hīç revā mıdur **beni** bīĝāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [*beni, -i*]

La'l-i nābıdur anuñ dāfi' olan derd ü ğama / La'line ger heves itsem n'ola **ben** cānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [*ben,]*

Beni kūyuña vardukça raķībūñ men' ider dāyim / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kaçāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*beni, -i*]

İhtiyār-ıla **benem** 'ateş-i 'ışķa tutışan / Baña şimden girü ne dil ü ne hōd cān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*benem, -e, -m*]

Göz yaşı firāķuñla akar su gibi her dem / Hāk itme **beni** iy şeh-i hūbānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Murāduñ cān-ısa al kim **ben** andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü kahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*ben,]*

Yaksa maħv itse **beni** pervāne-veş şem'-i cemāl / Karşusunda bülbül-āsā murĝ-ı dil zār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*beni, -i*]

Şem‘-i hüsnidür yakan her dem dil ü cânım **benüm** / Per yakar mıydı eger pervâneler nâr olmasa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Sehv-ile yârum bu **ben** dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir dü-şesdür bu daḥı iy dil yine düşmez beşe
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*ben,]*

Dâğlar yir yir ki vardur sînem üstinde **benüm** / Zâğlardur sanasın şahrâda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Eyledün küyından âvâre **beni** iy çarḥ-ı dün / Düşürüp tenhâ gam-ı şahrâ getürdün başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzünü **ben** senün âh / Görmezem uyḥu yüzün zerrece efkârün-ıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 2*). [*ben,]*

Küyuñ içre âteş-i ‘ışkuñ **beni** n’eyçün yakar / Yâ neden dirler ki cennet ehli yanmaz nârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Âh kim kime kılayım hicr elinden **ben** gile / Kimseler ugramasun ‘âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*ben,]*

Âh kim kime kılayım hicr elinden **ben** gile / Kimseler ugramasun ‘âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*ben,]*

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘âlem içre ḥâşilum / Döstüm çün bilmedün ḥâlüm **benüm** pes kim bile
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘âlem içre ḥâşilum / Döstüm çün bilmedün ḥâlüm **benüm** pes kim bile
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Sâyeñ düşeli üstüme **ben** devlete irdüm / Devlet var-ımuş çünki ezel yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [*ben,]*

Şadef-i dîdem içre dildârum / Görinür **baña** dürr-i yek-dâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 4*). [*baña, -a*]

Bi-ḥamdi’llâh ki cânâna irişdüm cânâ cân buldum / Yüri iy sâye yanumdan **benümle** hem-‘inân olma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*benümle, -(ü)m, -le*]

Derdâ dirîğ ḥâlümü bir kimse añlamaz / Ya **ben** niçe getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*ben,]*

Eger bed-nâm-ı ‘ışk olsam **beni** ‘ayb eyleme zâhid / Riyâ vü zerḥ-ıla sen salagör var şöhreti şehre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*beni, -i*]

Gözlerüm yaşı **benüm** döndi şarâbuñ ‘aynına / Tırra-i zülfünü beñzetdüm şehâbuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*benüm, -üm*]

İy hümâ-ḥal‘at kerem kıl sâye sal **ben** ḥâküñe / Üstüḥvânumı niçe bir itlerün tıraşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [*ben,]*

Siyâh zülfü mi yigdür yoḥsa ‘anber / Anuñ derdiyle **ben** döndüm hilâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*ben,]*

- Boyu mı yig anuñ ya serv ü 'ar'ar / Anuñ cevri mi çok ya **bende** nāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*bende, -de*]
- Bir saçı leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dōstlar şimden girü **ben** bī-dile mecnūn dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*ben,]*
- Zülfünūñ bendinde dil tenhāda **ben** bu hāl-ıla / Āh kim bahtum benüm uyanmadı iqbāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [*ben,]*
- Zülfünūñ bendinde dil tenhāda ben bu hāl-ıla / Āh kim bahtum **benüm** uyanmadı iqbāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [*benüm, -üm*]
- Ger hulda müsteḥak 'ameliyle ölürse āh / Derdā dirig **bende** bulunmaz meger günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*bende, -de*]
- Ne 'acizem ki cürmüme tā ola i'tibār / Muhtāc tātūme degül çün **benüm** İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [*benüm, -üm*]
- Dem mi var yanmaya sīnemde **benüm** āteş-i 'ışk / Dūd-ı āhum ya çıkup çarlı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]
- Kanum dökeli buldı Muhibbî **beni** āḥir / Şayyād bula şayduñ izin bulur özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*beni, --i*]
- Gösterüp evvel yüzün dīvāne kıldıñ sen **beni** / Kākülün zencirine gel ol delüyi baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [*beni, -i*]
- Küyüña varsam dimişdüm cānı qurbān itmege / **Beni** öldür durmuşam ol 'ahd ü peymān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [*beni, -i*]
- Baña sensüz görünür hār gülşen / Leṭāfet kalmamış hergiz çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3*). [*baña, -a*]
- Raḳībūñ şimdi maḳşūdı **beni** senden cüdā kılmak / Göreyim anı meşḡ olsun dōne tā yüzi maymūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*beni, -i*]
- Gönlümi göndermişem iy dōst senden cānibe / Añlamazam ki gele bir daḡı **benden** cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*benden, -den*]
- İy Muhibbî gönlümi gönderdüm almadum ḡaber / Kanda gitdi gelmedi bir daḡı **benden** cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*benden, -den*]
- İç cür'ayı dök başuma zīrā ki **ben** mestāneyem / Ālūde olsun cām ile [hīç] bakmasun şemīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*ben,]*
- Gül-i nev-reste ben ebr-i bahāram / **Baña** girye sunuldı aña ḡande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*baña, -a*]
- Senūñ kaşduñda vardur ḡatl-i bende / **Ben** oldum mürde çokdan sanma zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*ben,]*
- Gül-i nev-reste **ben** ebr-i bahāram / Baña girye sunuldı aña ḡande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*ben,]*

Vuşlat içre n'ideyim āh **bana** māni' olur / Cānum üzre bu tenüm beñzede pīrāhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*bana, -a*]

Raķıbe meyl idüp cānā **bana** zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muzlim muķarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*bana, -a*]

Lebüñden cür'a nüş iden hayāt-ı cāvidān bulur / Bunı **ben** anlamam ola bu haşlet āb-ı kevşerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*ben,]*

Nigārā haşret-i rūyuñ **beni** ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüñe perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [*beni, -i*]

Çagurur sinem üzre yara yara / Olur mı bu **benüm** derdüme çare (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1*). [*benüm, -üm*]

Varsam kaçan kūyına karşı çıkar **bana** / Zira ezel āşinā idüm ol kilāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4*). [*bana, -a*]

Mestāñe gözün kanımı içse **benüm** n'ola / Mey-ħōr olanuñ başı hoş olur şarāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*benüm, -üm*]

Deryā kumına ola şümār derdüme **benüm** / Tā haşre deĝin bilmeye kimse ĥisāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [*benüm, -üm*]

Görürem zülf-i siyāhın[1] ben 'anber yirine / Ğam degül **bana** eger 'anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [*bana, -a*]

Görürem zülf-i siyāhın[1] **ben** 'anber yirine / Ğam degül bana eger 'anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [*ben,]*

İçmiş idüm **ben** ezel 'ışķuñ şarābın cām-ıla / Yog-ıdı şebde görinen noķtalar eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [*ben,]*

Yoluñ üzre bas kadem **ben** yüzümi ĥāk eyledüm / Hīç revā degül basasın pāk pāyuñ ĥākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*ben,]*

Cürm-i 'ışķ için **beni** her dem ĝamı yakdı hezār / Bu 'acebdür ki bu dil yanup daħı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*beni, -i*]

Sīne çāk itdüm **beni** sanma ki ancak pīrehen / Dōstum şevķuñ görindi sīne-i şad çākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*beni, -i*]

Ĥālümü sorsañ **beni** bu tīre-i hicr içre āh / Eksük olmaz derd ü miñnet bu dil-i ĝamnākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Ger naşīb ola içem **ben** la'l-i nābuñ cür'asın / Göz ucıyla bakmayam da selsebīl ü kevşere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3*). [*ben,]*

Gerekmez **baña** zerden olsa bālin / Yiter bālin dilā sersin ĥam eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Derdüm benüm dermān-durur çek benden elüñ iy tabīb / Olmaz peżir **baña** 'ilāc sen fikr-i dārū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Derdüm benüm dermân-durur çek **benden** elüñ iy taḫīb / Olmaz pezîr baña ‘ilâc sen fikr-i dârü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*benden, -den*]

İy dîde pendüm dut **benüm** nezzâre-i rû eyleme / İy dil vefâdan arı dur meyl-i o bed-ḥû eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [*benüm, -üm*]

Derdüm **benüm** dermân-durur çek benden elüñ iy taḫīb / Olmaz pezîr baña ‘ilâc sen fikr-i dârü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*benüm, -üm*]

Biñ cevr ü cefâ eyle **baña** itmezem gile / Yoluñdadur cân u serüm tek hemân dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*baña, -a*]

Baş şabr-ı cîbe çeküp dutdum niyâza yüz / O lâle **benüm** derd-i dilüm ḥâlini bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2*). [*benüm, -üm*]

Yâr ‘arz-ı cemâl itdi o ḥalk itdi nezâre / Kalmadı tḫâkat-ı nazar âh **baña** ne çâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1*). [*baña, -a*]

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemâlin / Görürdi gözüm olsa idi **bende** sitâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4*). [*bende, -de*]

Zâhid inkâr idesin ger bu **benüm** mezhebüme / Gel ḥakîki nazar it ta‘nı ko bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [*benüm, -üm*]

Ḥasret oldum su gibi **ben** görmege dîdârûñı / Ol sebebden akaram yaşum döküp daşdan daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [*ben,]*

Ben o murğam ‘arız u ḥâlûñ görüp sayd olsam âh / Döştlar itmeñ ‘aceb meyl itsem âb u cîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*ben,]*

Leylî zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / Boynuma zencîr idüp tek **beni** mecnûnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Ka‘be‘yi koyup küyına olam revân didüm / İy şeyḫ-i şeh **baña** di râh-ı şavâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*baña, -a*]

Saçı sevdâsıla toldı dimâğum / **Beni** ugratdı bend-ile belâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Olur-ıdum **ben** bugün dîvâneler ser-defteri / Zülfi] zencîri eger boynuma benüm takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [*ben,]*

Olur-ıdum ben bugün dîvâneler ser-defteri / Zülfi] zencîri eger boynuma **benüm** takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Şehâ kapuñda olmak **baña** bende / Gelür yig şâh olam ger mülk-i Sin‘de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1*). [*baña, -a*]

Girîbân çäk iderler gerçi ‘uşşâk / **Ben** itdüm çäk-i cân dâmân figende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 3*). [*ben,]*

İdeyim cân-ıla esbüñe ḥıdmet / Kâbül it tek **beni** serrâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Toyur gönlümi gözüm 'ışkuñ ile / Dimezem **beni** yā Rab ac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [*beni, -i*]

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün **benüm** / Hiç zarar itmez mi cular itse tuğyān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*benüm, -üm*]

Sorarsañ gönlümi kalmadı **bende** / Eger bulmak dilersen ara sende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1*). [*bende, -de*]

Himmetüm bāzı hümā kaşdına pervāz idicek / Takayım ayagina nālemi **ben** zil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [*ben,]*

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ **benden** cevāb / Eyledi cān u dili dīvāne kāküller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*benden, -den*]

O serv **ben** hāke n'ola sāye salsa / Düşer çün sāyeler her dem türāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*ben,]*

İstemem olmak beni yārum kıla şadra nişin / Rāzıyam tek itleri gibi **baña** der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [*baña, -a*]

Gözlerüm yaş[1] ile **baña** yiterken rüy-ı zerd / Bakmayam dünyā **baña** ger sīm-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*baña, -a*]

Gözlerüm yaş[1] ile **baña** yiterken rüy-ı zerd / Bakmayam dünyā **baña** ger sīm-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*baña, -a*]

İstemem olmak **beni** yārum kıla şadra nişin / Rāzıyam tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [*beni, -i*]

Cānum iy yārān fedā kıldum **ben** ol dildāra kim / Miñnet ü endüh-ı yāri ez-ser-i yāri çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [*ben,]*

'Aşıka kånündür çünki ezelden iñlemek / İñlesün sīnem **benüm** dönsün rebābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [*benüm, -üm*]

Geh medrese vü gāh maķām-ı meygede **baña** / Bu aralıkda kalmışa eydūñ şevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*baña, -a*]

Ruğları şevkine itdüm pīrehen gül gibi çāk / Göz yaşın dağı revān itdüm **ben** ol serv-i kade (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*ben,]*

Sāl ü māh u hafta sorma **baña** fark kim eylemez / Līk ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [*baña, -a*]

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdüm cāna cān buldum / Yürü iy sāye yanumdan **benümle** hem- 'inān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*benümle, -ü, -m, -le*]

Baña olmakdan ise şāh-ı 'ālem hoş gelür / İrişem **ben** bir gedā olup irem pā-būsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [*ben,]*

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem **ben** anı itmeñ 'aceb hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2*). [*ben,]*

- N'eylerem **ben** milket-i Dārā'yı tāk-ı Hüsrev'i / Kapusunda baña dildār yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [ben,]
- Yiter aglatduñ **beni** tūfān-ı eşkümden sakın / Kaynasa hūn-ı ciğer tennūr-ı dilden de daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [beni, -i]
- Gözlerüm yaşıdur ağlar üstüme ancak **benüm** / Anuñ için eylerem aña du'ā çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [benüm, -üm]
- Baña cevri ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem kaçan ol nāzenīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 7*). [baña, -a]
- Sevdümse seni hışmuña iy yār sebep ne / Kılmak **beni** bu veche günehkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [beni, -i]
- Gözlerüm yaşına ğarķ olmış yaturlar ābda / Hiç olur mı ki görem **ben** ol perī[yi] hūvābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1*). [ben,]
- Hāk-i pāyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirīğ / Sürme kılam an[ı] **ben** bu dīde-i hūn-ābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [ben,]
- Revğan-ı dil akduğınca ağlaram **ben** zār zār / Gerdişine añladum revğan gerek dōlābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [ben,]
- Beni cellād ğamzeñ iki nīme / Ko kılsun redd idüp tek yūri dime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*). [beni, -i]
- Beni öldürmege 'ahd itmiş idüñ / Gel öldür dōstum 'ahdüñi sīma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7*). [beni, -i]
- Naķd-i cāna būseseñ aldum dönüp dilber didi / Dōner idüm **ben** bu ķavlümden ger iķrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [ben,]
- Didüm serv-i sehī gibi salınsun hūsn bāğında / Koñ aksun gözlerüm yaşı **benüm** her dem ayagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [benüm, -üm]
- İderse yiridür **baña** cefālar / Göñül virdüm çün ol nā-mihribāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 2*). [baña, -a]
- Aramuzda olupdur 'ahd ü peymān / **Benüm** çok sevdüğüm zinhār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 2*). [benüm, -üm]
- Niçe **ben** cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla / Baña karşu çağurup ağıyāra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [ben,]
- 'Işķ-ıla cān yakmağı pervāne **benden** öğrenür / Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3*). [benden, -den]
- Ka'be'dür küyi tavāf itmek diler göñlüm anı / Ger ķabūli ola ķurbān olayım **ben** cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [ben,]
- Bir ķadeh meyle **benüm** çün göñlümi hoş eyledi / Yüzimi hāk itmege vardum hārābāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [benüm, -üm]

Dime zâhid **baña** kıl yâra tevbe / İder mi bülbül gülzâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*baña, -a*]

Baňa gül ruĥlarıñ sünbül saçuñ bes / Gerekmez bakmayam ezhâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*baña, -a*]

Ben t̄alib-i nigāram maksūd baňa dīzār / Gör bu riyāyı zâhid cennet umar hemīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*ben,]*

Derdümi bilmez ki dermān eyleye baňa t̄abīb / Beñzemez derdüm **benüm** ‘ālemde iller derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [*benüm, -(ü)m*]

Ĥasret-ile **ben** kül oldum baňa göster gün yüzüñ / Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*ben,]*

Ĥasret-ile ben kül oldum baňa göster gün yüzüñ / Hey kıyāmet gel **beni** salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*beni, -i*]

ben ‘āşıkınuñ: *Ben aşığınım.*

Ben ‘āşıkınuñ katline ister bahāne yār / Cān-ıla anı sevdüğümi müttehem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*ben ‘āşıkınuñ, -nuñ*]

ben bī-dili: (*Sevgiliye*) *gönlünü kaptırmış âşık. II Korkak, çekingen âşık.*

Niçe bir cevri āteşine yakasın **ben bī-dili** / Āşıkāre luĥ idüp qahrūñı kıl bārī nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [*ben bī-dili, -i*]

ben çekdüğümi: *Benim çektiğimi.*

Fıkr-i şīrīn leblerüñ küh-ı tenüm kâh eyledi / Ĥusrevā **ben çekdüğümi** çekmemişdür küh-ken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 3*). [*ben çekdüğümi, -i*]

ben dahı: *Ben dahi, ben de.*

Yār ele alsa Muĥibbī zülfinüñ çevgānını / **Ben dahı** top eyleyem başumı ol çevgān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [*ben dahı,]*

Künc-i mescidde eger zâhid olursa mu‘tekif / Sırta vākıf **ben dahı** bir sâkin-i meyĥāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [*ben dahı,]*

Olurdum **ben dahı** bir Ĥızır-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez lebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [*ben dahı,]*

Nigārum el ura tīr ü kemāna / İderem **ben dahı** sīnem nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 1*). [*ben dahı,]*

ben dahı: *Ben de.*

Bî-sütûn'dan muhkem iken iy Muhibbî küh-ı gam / Kûhkenlik san'atında **ben daħı** verzîdeyin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 5*). [*ben daħı,]*

ben şeydâ: *Divane, müptelâ.*

Bir 'aceb dîvāneyem başumdaki sevdâ için / Zülfini zencîr idûn boynuma **ben şeydâ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [*ben şeydâ,]*

bence: "Bana göre, kendi fikrimce." anlamlarında kullanılan kelime.

Dehr ara niçe yüz biñ 'ışk eri var / Bir cefâ-keş bulunmaya **bence** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [*bence,]*

Cefâ vü cevri çekmiş var mı **bence** / Nite kim yok güzeller içre sence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [*bence,]*

Eger Ferhâd u Vâmık Vîs ü Mecnûn / Degüldür her biri 'ışk içre **bence** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [*bence,]*

bencileyin: *Benim gibi.*

Gâh zerd olur yüzüm gâhî gözüm yaşında al / **Bencileyin** kimsenüñ hâli digergün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*bencileyin,]*

'İşkâ düşüp **bencileyin** kimseler zâr olmasun / Miñnet ü derd ü belâ ile giriftâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 1*). [*bencileyin,]*

Çeng idüp kâmetümi ney gibi nâlân oldum / 'İşk-ıla kimdür uyan **bencileyin** kânûna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2*). [*bencileyin,]*

bend: *Bağ, düğüm.*

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu **bendi** baña çok geçmiş nigârâ baña sensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*bendi, -i]*

Uslanur dîvāneler dirler egerçi **bend-ile** / Bend-i zülfinden 'aceb bende neden artar cünûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*bend-ile, --ile]*

Zülfüñ-ile hâlüñi çünkü baña 'arz eyledüñ / Ko tutulsun murğ-ı dil men'itme **bend** ü dāneden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*bend,]*

Bend olsa gönül zülfine kor çâh-ı zeķanda / Kalsun dir ebed **bend-ile** zindāna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*bend-ile, --ile]*

Bend içre gören gönlümi zülfî girihinde / Saklama didi as bu giriftârı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [*bend,]*

Zülfî **bendinde** görüp sormaz Muhibbî hâlüñi / Hâlini bilmez giriftârüñ giriftâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [*bendinde, -i, -(n)de]*

Raħm umarsın iy gönül sen ol gözi şayyâddan / **Bendine** düşdüñ anuñ assı nedür feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*bendine, -i, -n, -e*]

Saçı sevdâsıla toldı dimâğum / Beni ugratdı **bend-ile** belâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 4*). [*bend-ile, --ile*]

bend eyle: *Bağla (emir kipi).*

Bend eyle dili zülfüne dīvâne gerekse / Yak cānumı ruhsāruña pervâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1*). [*bend eyle,]*

bend eyleyüp: *Bağlamak.*

Zülfine **bend eyleyüp** salar zenaħdān çāhına / Niçe yıllar ħabsdür ol mübtelāyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*bend eyleyüp, -yüp*]

bend itdi: *Bağlamak | zincirlemek.*

Bakmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / **Bend itdi** beni zülfünñ āħir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*bend itdi, -di*]

bend itdi: *Bağlamak.*

İy Muhibbî dil-i dīvāneyi **bend itdi** nigār / Boynına kākülını dakdı selāsıl yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*bend itdi,]*

bend itdün: *Bağlamak, hükmü altına almak.*

Muhibbî gönlini bulup ser-i zülfinde **bend itdün** / Ne yarar anı ber-dār it ki çün şāħib-resensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*bend itdün, -dün*]

bend kıldum: *Bağlamak. II Aşık etmek, vurulmak.*

Bend kıldum boynımı çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince kapusunda kul olam cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*bend kıldum, -dum*]

bend oldı: *Bağ olmak.*

Yine gönüm **bend oldı** zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda kalmadı bir zerre ħüsün āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 1*). [*bend oldı,]*

bend olmuş: *Bağlanma, yakalanma, tutulma.*

Muhibbî murğ-ı dil ancak yaluñuz sanma **bend olmuş** / Neler vardur aransa ger anuñ zülfı duzāğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*bend olmuş,]*

bend olsa: *Bağlanmak.*

Bend olsa gönül zülfine kor çāh-ı zekanda / Kalsun dir ebed bend-ile zindāna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*bend olsa,]*

bende: *Kul, köle II âşık.*

Ne kadar var ins ü cinn içinde meh-veş kamu / Sen Süleymān-ı zamānuñ **bendesidür** kemterin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*bendesidür, -sidür]*

İy gönül sevdā-yı ‘ışkıyla anuñ efgendesin / Pādişāh-ı dehsin ma‘nide ammā **bendesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*bendesin, -sin]*

Niçe yıllardur yatur küyında añmaz **bendesin** / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne tañ efgendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*bendesin, -sin]*

Bu Muhibbî cān virüp küyında hîç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ‘aceb mi **bendesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [*bendesin, -sin]*

Salınup gülşene gel **bendeñ** ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide tāvūs-ı cinān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [*bendeñ, -n]*

Bu **bendeñi** iy serv-i hırāmānum unıtma / Dil-ḥasteñi iy lebleri dermānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*bendeñi, -ni]*

Niçe diller **bendedür** bi’llāhi çözme zülfüñi / Pāy-māl olur gönüller anı düzāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*bendedür, -dür]*

Cān virürüz tapusına hem **bendeyüz** kapusına / Ḥasret çeküp pā-būsına kul olmuşuz fermān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*bendeyüz, -(y)üz]*

Çünkü virildi Ḥudā’dan şefkat itmek Aḥmed’e / Ḥāşa şefkatden Muhibbî **bendesin** maḥrūm ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*bendesin, -si, -n]*

N’eylerem ben milket-i Dārā’yı tāc-ı Ḥusrev’i / Kapusında baña dildār yit[ışü]r **bende** dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*bende,]*

Bu Muhibbî’ye ulu devlet idi yār eger / Yañılıp kulları içinde aña **bende** dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*bende,]*

Muhibbî’yi sorarsañ kimdür iy dōst / Eñ ednā **bende** bir kemter kemine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*bende,]*

bende çeker: *Bağlamak, esir etmek.*

Bir nev’-ile **bende çeker** çeşmi ‘āşıkı / Şişeyle ider ‘ālemi cādū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [*bende çeker, -er]*

bende ider: *Köle etmek.*

Āfitābı **bende ider** mähı şevkınden hilāl / Eydüñüz ol dil-rübāya ata binüp koşmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [*bende ider, -er*]

bende imiş: *Bendeymiş, bende bulunuyormuş.*

Bende imiş yâr bilmezdim Muhibbî hayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yarı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*bende imiş,]*

bende olayım: *Kul, köle olmak, bağlanmak; gönül vermek, ilgi duymak.*

Olayım cān-ıla kapuñda bende / Nite kim cānum ola uşbu tende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*bende olayım, -ayım*]

bende olduñ: *Kul, köle olmak, hizmet etmek.*

İy Muhibbî ser-te-ser bu ‘āleme sultān iken / **Bende olduñ** ‘ışka āh u vā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 5*). [*bende olduñ, -duñ*]

bende-fermān: *Emir kulu.*

Güzelüñ kişverine dinse [de] sultān uşta sen / Kapusında cān u dilden **bende-fermān** uşta ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*bende-fermān,]*

bende-i fermānısın: *Emir kulu, fermanlı köle.*

Pādişāhdur emrini eyle kabül / Kapusında **bende-i fermānısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 4*). [*bende-i fermānısın, -ısın*]

bende-i ‘ışk: *Aşk kölesi. II Aşıklar.*

Hamdü-lillāh ki yine tālib-i cānānam ben / **Bende-i ‘ışk** olalı ‘āleme sultānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1*). [*bende-i ‘ışk,]*

bend-i belālar: *Keder bağı.*

Kalur hemişe **bend-i belālar** içinde ol / Her kim ki bağlaya dili ol zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [*bend-i belālar, -lar*]

bend-i zülfinden: *Saçın bağı.*

Uslanur divāneler dirler egerçi bend-ile / **Bend-i zülfinden** ‘aceb bende neden artar cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*bend-i zülfinden, -nden*]

Hîç olur mı **bend-i zülfinden** hālāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘ikālüñ var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [*bend-i zülfinden,]*

Hîç olur mı **bend-i zülfinden** hâlâş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘iķālũñ var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [*bend-i zülfinden,]*

bend-i zülfine: *Saçın bağı.*

Ruğlarında dāne-i hālın görüp bu murğ-ı dil / **Bend-i zülfine** düşüp anuñ giriftār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*bend-i zülfine, -ine]*

bend-i zülfünde: *Saçın bağı.*

Bend-i zülfünde niçe bir kala dil murğı şehā / Çevürüp başuña āzād kılup hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*bend-i zülfünde,]*

benefşe: *Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek; menekşe. II Sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüyleri.*

Niçe gül niçe **benefşe** bunca türlü lāleler / Gör niçe halk eylemiş bunları Rabbü'l- ‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*benefşe,]*

Tag u şahrāya **benefşe** düşmişe Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*benefşe,]*

Saçuña dil vireliden **benefşe** / İrem dir kendin ider deste deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2*). [*benefşe,]*

Benefşe rāst u zülf kec-rev gider / Tentündeki leṭāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [*benefşe,]*

Derd-ile yine geldi gülzāra **benefşe** / İtse yiridür nāle vü şad zāre **benefşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [*benefşe,]*

Derd-ile yine geldi gülzāra **benefşe** / İtse yiridür nāle vü şad zāre **benefşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [*benefşe,]*

Egdükçe cefā dehrini boynunu eger ah / Bī-çāre vü ser-geşte vü ğam-hvāre **benefşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [*benefşe,]*

Mest oldı yine rakşa girüp bād-ıla oynar / Hîç öyküne mi tırta-i dildāra **benefşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [*benefşe,]*

Pür dil ğam-ıla cān-ıla hem oldı ciger rīş / Dīvāne olup ‘ışķ-ıla bī-çāre **benefşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*benefşe,]*

Sünbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / Geldi ki asa kendüzini dāra **benefşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*benefşe,]*

Yüzüñ gül olalı ḥaṭṭuñ **benefşe** / Ko kılsun bülbül-i dil zār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [*benefşe,]*

beng: *Esrar, afyon.*

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / Hālvetine oturup dāyim hemān **beng** eylesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*beng,]*

Ṭa'n iderse tañ degül zāhid şarāb-ı şāhide / N'eylesün mu'tād olupdur 'ömr geçdi **beng-ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3*). [*beng-ile, --ile]*

benī aşfer: *Sarışın ırk; Rumlar, Bizanslılar (EMECEN, 197-198).*

Benī aşfer haṭuñ İslāma kaşdın / İştüdk 'azm itdük Engürüs'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5*). [*benī aşfer,]*

benī-ādem: *İnsanoğlu.*

İy Muhibbî **benī-ādemde** vefā kalmadı hīç / Sen de Mecnūn-şıfat tut yürü taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [*benī-ādemde, -de]*

Çünkü bulunmaz **benī-ādemde** bu nev'e hüsün / Bir nazar eyle melek yāhūd perī hūr olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [*benī-ādemde, -de]*

bennā-yı ezal: *Ezel Mimarı II Allah.*

Bennā-yı ezal urmaga bünyādını 'ışkuñ / 'Uşşāk serin ilt Muhibbî temel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*bennā-yı ezal,]*

bennā-yı ışk: *Aşk mimarı.*

Bir temel bıraktı gönlüme benüm **bennā-yı ışk** / Gelmedi hergiz hālel bünyādam oglandan berü
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*bennā-yı ışk,]*

benüm: *Birinci teklik şahıs zamiri.*

Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı **benüm** alçak degül şungürdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [*benüm,]*

Zülf-i zencirüñi tak boynuma iy döst **benüm** / Her kaçan karşuñā bu gönlümi şeydā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [*benüm,]*

benümçün: *Birinci teklik şahıs zamiri.*

Ben **benümçün** dimezem iy kaşı ya müjgānu ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden fūr-i müjgānuñ sakın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*benümçün,]*

beñz: *Benzemek.*

Yüzüñüñ karasını yumaya bu dīdelerüñ / Tā ki **beñzetmese** göz yaşını cüy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*beñzetmese, -e, -t, -me, -se]*

beñz: 1.Yüz, görünen kısım. 2.Yüzün rengi.

Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ‘Aceb mi ‘aşık olsa **beñzi** saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2*). [beñzi, -i]

Gözüm yaşına ğark nîlüfer oldum / Anuñçün **beñzüm** oldu böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3*). [beñzüm, -üm]

beñze-: Benzemek.

Gözlerüm gözeklerinden döküben ħün-ı ciger / İñlerem derd-ile gönlüm **beñzedüp** töläba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [beñzedüp, -d, -üp]

Vefâ umdukça görindi cefâlar / Sitârem şüm[a] **beñzer** tälî‘üm dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [beñzer, -r]

Şadmânsın ‘ışk-ıla **beñzer** ğamuñ sultânısın / Bâde nüş it koma elden diyeler Cem’sin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [beñzer, -r]

‘Ahdine durmaz Muḥibbî’yi salar ferdälara / **Beñzer** ol meh-rü varup görmiş Karaman illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6*). [beñzer, -r]

La‘l **beñzer** dirilürmiş leb-i cân-perverdüne / Kân içinde dilegüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [beñzer, -r]

Gözler hemîşe cevr-ile dilber cefâ yolın / **Beñzer** cihânda görmedi mihr ü vefâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [beñzer, -r]

Yüzüne gül **beñzerem** dimiş ħacîl / Oldugıyçün dirler aña sürħ-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [beñzerem, -r, -(e)m]

Gören ħâl-i siyâhı ‘arızında / Ki dir ‘âc üzre **beñzer** abonüsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*). [beñzer, -r]

Kaçan dem dem çıkar dilden şerâre / Başumda **beñzer** ol tâc-ı ħorüsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4*). [beñzer, -r]

Sînem odına zarar yok ger yaşum ħadden aşâ / Revġan oldu zıdd iken ol âb **beñzer** âteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [beñzer, -r]

Vuşlat lezîz gerçi ki kand u nebâtdan / **Beñzer** şahîħ hicrde zehr-i helâhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [beñzer, -r]

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvâr / ‘Aceb **beñzer** mi ki fülful o ħâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [beñzer, -r]

Zülfünün cânâ ħâyâli sîne-i mecrûħda / Mâr **beñzer** kim şikâfindan yirüñ girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [beñzer, -r]

Virme dil dehre sakın bakma hevâ vü hevese / **Beñzedüp** sîm ü zerin kıymeti yok ħâr u ħese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [beñzedüp, -d, -üp]

Gözüm yaşına **beñzer** dürr-i şâfi / Arayup bulmayasız siz Yemen'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [*beñzer, -r*]

Didi agzuñ Muhibbî mîme **beñzer** / ' Aceb mi beñzede zülfîni cîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*beñzer, -r*]

Muhibbî şol kadar dökdün gözün yaşı geçid virmez / Görenler didiler **beñzer** bi-'ayni yaşuña Tuna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*beñzer, -r*]

Vuşlat egerçi kand-i nebâtdan lezîzdür / **Beñzer** didiler hicr de zehr-i helâhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*beñzer, -r*]

Ruğlarıñsuz bağ u şahrâda görinen çeşmüme / Her gül âteş-pâredür her lâle **beñzer** aḥkere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*beñzer, -r*]

Görenler nücum-ı meh-pâre dirler / Görünen sensin **beñzeyen** aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*). [*beñzeyen, -y, -en*]

İşidelden lebüñe bâde **beñzer** / Muhibbî tañ mı meyl itse şarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*). [*beñzer, -r*]

Zülf zünnârını kesmiş yine ḥüsnüñ müslimi / Getürüp dîne anı **beñzer** müselmân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*beñzer, -r*]

Sîne-i pür-dâguma **beñzer** Muhibbî mecrüh / Görünür ger nazâr olınsa beden-hâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*beñzer, -r*]

beñze: Benzemek.

Beñzemez ḥüsnüñe hergiz senüñ [iy] ḥür u melek / Dest-i kudret ḥalk kılmış nesl-i âdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*beñzemez, -mez*]

Ḳaddüñe **benzedügiy-çün** iy gül 'izâr serv / Buldı cihânda anuñ-ıçun i 'tibâr serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*benzedügiy-çün, -dügiy-çün*]

İy döst ḳâmetüñe senüñ biri **beñzemez** / Bâğ-ı cihânda gerçi var şad hezâr serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*beñzemez, -mez*]

Añ günâhuñı akıt göz yaşını şubḫa degin / **Beñzesün** baḫra Muhibbî yaşuñı şür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8*). [*beñzesün, -sün*]

Mürşid-i 'ışk olalıdan bu Muhibbî ma'rûf / **Beñzedi** baḫr-ı maḫabbetde bu dil Zü'n-nün'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [*beñzedi, -di*]

Togranup hicrûñ-ile döneli bagrum ḥûna / **Beñzese** tañ mı gözüm yaşı mey-i gülgüna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*beñzese, -se*]

Bagrumı yakalıdan 'âteş-i 'ışk / Gözlerüm yaşı **beñzedi** kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 2*). [*beñzedi, -di*]

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarâbuñ 'aynına / Ṭurra-i zülfüñi **beñzetdüm** şehâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*beñzetdüm, -tdüm*]

Gözüne **beñzemez** āhū-yı Çin'de / Ne Çin'de belki rüy-ı zemīnde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*). [*beñzemez, -mez*]

Cıfe-i dünyāya iy dil key sakın meyl eyleme / Yoħsa seni **beñzedürler** bil zebānuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*beñzedürler, -dür, -ler*]

'İşkuñuñ kâfile-sālārı olaldan bu gönül / **Beñzedi** āhı vü efgāni yanınca cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4*). [*beñzedi, -di*]

beñzed: Benzemek.

Ĥālīne müşg zülfine diyen Muhibbî 'anberīn / **Beñzedüp** billür-ı cisme dise tañ mı yāsemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*beñzedüp, -üp*]

Hür u gılmānı ki dirler sākī-i dil-çehredür / Mest olanlar **beñzedürler** cenneti meyħāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [*beñzedürler, -ür, -ler*]

Lā'übālī 'āşıkam ben 'ālem içre dōstlar / **Beñzedürler** kanda görünsem beni dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*beñzedürler, -ür, -ler*]

Ķamer alnuña kim dir gün yüzüñe / Şehābı **beñzedür** ol āfitāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3*). [*beñzedür, -ür*]

Āb-ı 'işkuñla ezelden topragum āludedür / **Beñzedürsin** hiç revā mıdur beni bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [*beñzedürsin, -ür, -sin*]

Yüzine **beñzedür** yüzün güzeller / Şebīh olur mı encüm bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [*beñzedür, -ür*]

Yok güldē tārāvet ki var ol yār yüzinde / Hem **beñzedimez** şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*beñzedimez, -i, -mez*]

Vuşlat içre n'ideyim āh bana māni' olur / Cānum üzre bu tenüm **beñzede** pīrāhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*beñzede, -e*]

Ser-i 'uşşākı eşk üzre görenler / Akan cūlarda **beñzedür** ĥabāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*). [*beñzedür, -ür*]

Beñzedelden ruħlaruñı āfitābuñ 'aynına / Nūra ġarķ olup göründüñ şeyħ ü şābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [*beñzedelden, -elden*]

Çeşm-i maħmūruñ eger meyl itse kanum içmege / **Beñzedür** çün mestdür anı şarābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [*beñzedür, -ür*]

Ķāmetüm zer ĥalka kıldum ola ki bir gün nigār / Kulagına daka anı **beñzedüp** mengüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [*beñzedüp, -üp*]

Hıç revā mı olasın ni' met-i dünyāya ĥarīş / Tā seni **beñzedeler** cıfeler üzre megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [*beñzedeler, -eler*]

Naħçivāndur ki sanur gönlümi vīrāne görüp / **Beñzedür** gözlerümüñ yaşını cūy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5*). [*beñzedür, -ür*]

beñzeden: *Benzeten.*

Beñzeden noqtaya gonca femüni / Dir senüñ bilüñe kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 4*). [*beñzeden,]*

benzedügiçün: *Benzediği için.*

Leblerüñe **beñzedügiçün** senüñ iy mäh-rü / Rağbet eyler bu Muhibbî dem-be-dem peymāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*beñzedügiçün,]*

beñzemez: *(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmaması.*

Derdümi bilmez ki dermān eyleye baña taḫīb / **Beñzemez** derdüm benüm ‘ālemde iller derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [*beñzemez,]*

beñzer: *Öyle görünüyor ki, öyle anlaşılıyor ki.*

Düşdi belā vü miñnete dil başdan aşdı āh / **Beñzer** Muhibbî yine ki sen baḫr-ı gamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*beñzer,]*

beñzer: *Aynı, benzer şekilde.*

Ne benüm baḫtum uyanuk ne ḫo yāruñ raḫmı var / Bu benüm baḫtum gibi **beñzer** aña yār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*beñzer,]*

beñzer ki: *Öyle anlaşılıyor ki.*

Küyünda yār cem‘ idüp ‘āşıqlaruñ serin / **Beñzer ki** yapa kendü için bir yiñi ḫüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [*beñzer ki,]*

ḫaymesin şahrāya kurdı çün yine sultān-ı ‘ışk / Cem‘ ider ‘āşıqları **beñzer ki** ‘arz eyler sipāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*beñzer ki,]*

‘Uşşāk serin küyına cem‘ eylemiş niğār / **Beñzer ki** yapar kendü için yār bir ḫüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*beñzer ki,]*

beñzet: *Benzetmek.*

Muhibbî la‘l-i dildāra şarāb-ı nābı **beñzetdüm** / İşidüp cübbe çāk idüp ḫurūş itdi şafāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*beñzetdüm, -dü, -m]*

Saña niçe **beñzedem** başdan ayaga nürsın / ḫaḫ disün her kim göre ḫurşid-i tābān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*beñzedem, -em]*

‘Anber-efşān zülfüñe **beñzetdügüm-içün** seni / Döstüm öldür hemān bildüm günāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [*beñzetdügüm-içün, -dügüm-içün]*

Saçuñı **beñzedenler** ‘anberine / Hıtañçün didiler kaçd itdi dıne (Muhıbbı Divanı , Gazel 2816, Beyit 1). [beñzedenler,]

Muhibbı bivedür dünyaya bakma / Anı **beñzetme** sakın nev ‘arusa (Muhıbbı Divanı , Gazel 2841, Beyit 6). [beñzetme, -me]

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyhün’ı Ceyhün’ı / Hezārān āferin olsun ne hoş **beñzetmiş** ol nehre (Muhıbbı Divanı , Gazel 2860, Beyit 3). [beñzetmiş, -miş]

İy güneş yüzlüm gidergil ‘arızuñdan zülfüñi / Kimseler **beñzetmesün** anı niķabuñ ‘aynına (Muhıbbı Divanı , Gazel 2861, Beyit 2). [beñzetmesün, -me, -sün]

Didi agzuñ Muhibbı mıme beñzer / ‘Aceb mi **beñzede** zülfüñi cıme (Muhıbbı Divanı , Gazel 2886, Beyit 7). [beñzede, -e]

Yüzüm zerdine bakan aña zer dir / Gözüm yaşımı **beñzetedükçe** sime (Muhıbbı Divanı , Gazel 2886, Beyit 4). [beñzetedükçe, -dükçe]

İy Muhibbı mest idüp lâ-ya‘kıl itdi büsesi / **Beñzedürsem** leblerini kimse ‘ayb itmez müle (Muhıbbı Divanı , Gazel 2933, Beyit 6). [beñzedürsem, -ü, -r, -se, -m]

Gül işitmiş ‘arız-ı yāra anı **beñzetedüğüm** / Şādılığından kızarmışdur meger güle güle (Muhıbbı Divanı , Gazel 2933, Beyit 5). [beñzetedüğüm, -dük, -üm]

Gehi şādān olur dil gāhi gamgān / Özini **beñzetti** çarḥ-ı inķılāba (Muhıbbı Divanı , Gazel 2947, Beyit 7). [beñzetti, -di]

Cüy-ı eşkümden hevā-y-ıla tolı bu yaşımı / **Beñzedürsem** tañ mıdur anı ḥabābuñ ‘aynına (Muhıbbı Divanı , Gazel 2956, Beyit 5). [beñzedürsem, -ü, -r, -se, -m]

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar / **Beñzedürsem** ben anı itmeñ ‘aceb ḥār u ḥese (Muhıbbı Divanı , Gazel 2971, Beyit 2). [beñzedürsem, -ü, -r, -se, -m]

‘Aceb mi gördüm anı sünbül otlar / Gözini **beñzedem** āhū-yı Çin’e (Muhıbbı Divanı , Gazel 2975, Beyit 6). [beñzedem, -em]

beñzetedügiyçün: Benzettiği için.

Özin **beñzetedügiyçün** bu yüzüme / Kılır kendüzini gör zer şikeste (Muhıbbı Divanı , Gazel 2849, Beyit 4). [beñzetedügiyçün,]

beñzi saru olasin: Yüzünün rengi sararmak, kanı çekilmek, beti benzi sararmak.

Gözün yaşına garḥ ol nılüfer-vār / Gerekdür olasin hem beñzi saru (Muhıbbı Divanı , Gazel 2761, Beyit 7). [beñzi saru olasin, -asın]

ber-dār eyleyen: Asmak, asarak öldürmek.

Zülfüne asıldı itmedi Muhibbı āh u vāh / Kendi kendin eyleyen ber-dār dirler uşta ben (Muhıbbı Divanı , Gazel 2566, Beyit 7). [ber-dār eyleyen, -yen]

ber-dār ide: *Asmak, idam etmek.*

Ola zülfinde dilber ide ber-dār / Göñül Manşūr'ını Hāllāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*). [*ber-dār ide,]*

ber-dār it: *Asmak.*

Muhibbî gönlini bulup ser-i zülfinde bend itdün / Ne yarar anı **ber-dār it** ki çün şāhib-resensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*ber-dār it,]*

ber-dār kıl: *Asmak, idam etmek.*

Göñül düzdini tutdı çünki çeşmün / Anı kıl zülfüne ber-dār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 4*). [*ber-dār kıl,]*

berdār olur: *Asılmak.*

Bildüm ki varup zülfüne **berdār olur** āhır / Çün virdi göñül bağladı ol saçı sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3*). [*berdār olur,]*

berg-i kāham: *Saman yaprağı.*

Düşelden 'ışka tagıtdum ser-ā-ser hırmen-i 'aqlı / Hevā-yı āh-ıla eyler semā bir **berg-i kāham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*berg-i kāham, -am]*

berg-i semen: *Yasemin yaprağı.*

Saçlaruñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ **berg-i semen** / Hüsünüñi kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*berg-i semen,]*

berg-i semensin: *Yasemin yaprağı.*

Bugün gülzār-ı hüsñ içre biten **berg-i semensin** sen / Yāhūd nāz-ıla refāra gelen serv-i çemensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [*berg-i semensin, -sin]*

berī olalıdan: *Kurtulmak, temizlenmek.*

Mest-i 'ışkam olalıdan 'aql-ıla dilden berī / Leblerüñ şevkı ile mey-hör dirler uşa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*berī olalıdan, -alıdan]*

berk: *Şimşek.*

SİNEM ÜZRE GİCELER 'ışk āteşidür **berk** uran / Gündüzün itmeñ 'aceb dutsa eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*berk,]*

‘Āşık oldur nâle itdügince âhı **berk** ide / Her neye kim ugradıysa ol dem anı hark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*berk,]*

berk: *Sağlam ,sert.*

Kaşuñ kemānı **berkdür** kimdür anı çeken āh / Kim kıavs-i Rüstem oldı nisbet aña kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*berkdür, -dür]*

berk urur: *Şimşek çakmak, şimşek çakar gibi parıldamak.*

Yüzüñde **berk urur** nūr-ı Muḥammed iy Mesīhā-dem / Bu hüsn-ile bu hulk-ıla Hüseyñ ü yā Hasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [*berk urur, -ur]*

ber-karār: *Aynı durumda, kararda.*

Bir akar su hūblık dünyā degüldür **ber-karār** / Pādişehler mülke hūblar hüsne mağrūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [*ber-karār,]*

berr ü bahrı: *Dünyanın kara ve denizi II tüm evren.*

Sürüduñ ile toldur **berr ü bahrı** / Şadā-yı ‘ışkı çıkar āsümāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 6*). [*berr ü bahrı,]*

berr-i muğaylān: *Toprak diken.*

Çek cevr ü cefā vü **berr-i muğaylān** belāsını / Āsān görine saña bu çendān merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*berr-i muğaylān, --i muğaylān]*

berü: *Beri, bu tarafa, bu yana.*

Gel iy sākī **berü** sun sen şabūhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*berü,]*

Jeng oldı gönül āyīnesi al ele sākī / Mey sun **berü** tā dāfi ‘-i hūzn [ü] elem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [*berü,]*

Hün-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün **berü** / Lık yol virmeñ sakın bu meclise bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [*berü,]*

Sākī içelüm sun **berü** cām itme bahane / ‘İşret demidür çalduralum çeng ü çağāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1*). [*berü,]*

berü: *"-den bu yana" anlamında edat.*

Zabt ider kişver-i ‘ışkı bu Muhibbî şeb ü rüz / Hüküm tuğrāsı geelden **berü** sulṭānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*berü,]*

Bir lebi şîrîn sevüp Ferhād'am oglandan **berü** / Kûh-kenlik itmede üstâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [berü,]

Bir lebi şîrîn sevüp Ferhād'am oglandan **berü** / Kûh-kenlik itmede üstâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [berü,]

Sanma kim cevr ü cefâdan iy şanem yüz döndürem / Çekmege zîrâ anı mu'tâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [berü,]

Vādî-i 'ışka düşersem dōstlar 'ayb itmeñüz / 'Āşıkam mecnûn olupdur adum oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [berü,]

Ten ğubārını savursa tañ degüldür bād-ı 'ışk / Bu hevâ ile yiler bir bādām oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [berü,]

Hey ne zālimdür teraḥḥüm eylemez dād istesem / Kapusunda ol şehûñ bî-dādām oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [berü,]

Bir temel bırakdı gönlüme benüm bennâ-yı 'ışk / Gelmedi hergiz ḥâlel bünyâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [berü,]

Āşinâ idük ezel bezminde iy ārām-ı cân / Ne sebep düşdi ki şimdi yâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [berü,]

Nây âheng itmedi ben nâlemi itdüm bülend / Tas-ı çarḥ çekenedür Ferhâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [berü,]

İy Muḥibbî ḥandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ için dâyimâ nâ-şâdam oglandan **berü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [berü,]

Görmeyelden **berü** iy dōst turunc ğabğabuñı / 'Ārızum zerd oluban dōndi tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [berü,]

Boynuna takaldan **berü** zülfeynüñi bu dil / Zencîr ile Mecnûna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [berü,]

berü gelsün: Yaklaş!, beriye gel!, bu tarafa gel!.

Yaşuma kılsun nazar deryâ temâşâsın kılan / Külhen-i sînem tolu gelsün berü nâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [berü gelsün, -sün]

berü sun: Yaklaştırmak.

Berü sun sun berü sâkî mey-i gül-reng[i] müdām / İçelüm nüş idelüm tâ tola peymâne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [berü sun,]

Berü sun sun berü sâkî mey-i gül-reng[i] müdām / İçelüm nüş idelüm tâ tola peymâne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [berü sun,]

ber-zemîn: Yeryüzüne, zemin üzerine.

Hâk-i pâyuñ efsar ola başuma / Şādılıktan basmayam pā **ber-zemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 3*). [*ber-zemîn,]*

beş: *Beş.*

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir dü-şēşdür bu daḥı iy dil yine düşmez **beşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*beşe, -e]*

beş: *Yeterli, kâfi.*

Bañā gül ruḥlarıñ sünbül saçuñ **bes** / Gerekmez bakmayam ezhāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*bes,]*

beşer: *İnsan, insan oḡlu, insan türü.*

Yok-durur hergiz **beşerde** bu leṭāfet sende var / Sīne levḥine gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*beşerde, -de]*

bestām: *Bāyezîd-i Bistāmî.*

Kimi tevḥîd-ile **Bestām** olmuş / Kimi küfr-y-ile uymış iblîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 4*). [*bestām,]*

beste: *Baḡlanmış, baḡlı.*

Bî-çāre gönül ḥastadur ol la'l-i āteş-reng içün / Dām-ı belāya **bestedür** ol turra-i şeb-reng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [*bestedür, -dür]*

Niçe diller ser-i zülfüñe **beste** / Yatur kalmış zeḳan çāhında **beste** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*). [*beste,]*

Niçe diller ser-i zülfüñe **beste** / Yatur kalmış zeḳan çāhında **beste** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*). [*beste,]*

beter olsun: *Mevcut durumdan daha kötü hale düşmek.*

Her kim ki benüm ḥālūme raḥm itmeye iy dōst / Ḥaḳ'dan dilerem ḥālını benden **beter olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*beter olsun,]*

bevyābān: *Çöl.*

Düşeli vādilere vālih ü mecnūn gibi / Ol **bevyābān[ı]** vaṭan eyledi tenhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*bevyābān[ı], -[ı]]*

Göz yaşı Mecnūn **bevyābānda** yordukda / Şīrincesi saçlarına eyledi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [*bevyābānda, -da]*

beyân: Açıkça anlatma.

Derd-i 'ışkum dōstlar çün size olmışdur 'ayân / Her ne kim ola 'ayân hâcer degül aña **beyân**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*beyân,]*

beyhüde: Beyhude, boş yere.

İtme efsün[1] Muhibbî çekmegil **beyhüde** renc / Sana rām olmaz perīdür degme efsünüm bile
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*beyhüde,]*

beyt: İki dizeden oluşan nazım birimi.

Bahr-ı dilden dürler izhâr eyledün deryâ-mişâl / Ol sebebden didiler her **beytüne** dürr-i semîn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*beytüne, -üne]*

Bu yidi **beyt** ne olur belki / Dağl olunur o bel kim Selmân'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*).
[*beyt, -ınca]*

Senün medhüñde bu **beytüm** görenler / Değişmezler anı dürr-i semîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [*beytüm, -üm]*

beyt-i dil-hazîni: Gönül üzen beyit.

Bu **beyt-i dil-hazîni** enhâr vird idinmiş / Yanmaga vardugında pervâne nâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3*). [*beyt-i dil-hazîni, -i]*

beytü'l-hazen: Hüzünler evi.

Gâh cismüm meskeni küh-ı belâhâ-yı firâk / Küh-ı gam mihmânyam oldur baña **beytü'l-hazen**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [*beytü'l-hazen,]*

beytü'l-hazen eyledüm: Hüzünler evi yapma.

Hasret-ile âh senden ayru iy Yūsuf-cemâl / Eyledüm Ya 'küb-veş dil hânesin beytü'l-hazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [*beytü'l-hazen eyledüm, -düm]*

be-zânü: Başımı (sevgilinin) dizine koymak.

Gözüm yaşı benüm zânümü garğa / Virelden komışamdur ser **be-zânü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 2*). [*be-zânü,]*

Peşimândur meger zulmına zülfün / Nedâmetden komışdur ser **be-zânü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2*). [*be-zânü,]*

bezm: Meclis.

Meclis-i ğamda Şu deñlü dökeyim hñn-ı ciger / **Bezm** ara her birisi bir gül-i ħandān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*bezm,]*

Cāna da virme ħaber hñn-ı ciger içdüğüñi / Tuymasun ‘iys ü şafā **bezm**ini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*bezm*ini, -ini]

bezm-i çemende: Çimenlik meclisi.

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde / Ħāl dili ile eydür gel ‘ömri virme bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [*bezm-i çemende,]*

bezm-i ğam: Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğam içre nālem ile göñlüm eglere / İñildisini güş ideli āsiyābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*bezm-i ğam,]*

bezm-i ğam içre: Gam meclisinin içinde.

Niçe bir **bezm-i ğam içre** ğiceler tā şubĥa dek / Niçe bir yaşlar döküp Şem ‘e müşābih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [*bezm-i ğam içre,]*

Sevdā-yı zülfe düşdüm bagrum delindi ney-veş / **Bezm-i ğam içre** kaldum efgān ider nevāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*bezm-i ğam içre,]*

bezm-i ğamda: Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda nāleme irmedi nāyuñ nālesi / Baña Şimden girü āheng ide ancak erġanñn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*bezm-i ğamda,]*

Bezm-i ğamda hñn-ı dil nüş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*bezm-i ğamda, -da]*

Bezm-i ğamda iy Muhibbî ‘āŐık-ı Őürīdeler / Cān u dilden nāle kılsun ħaddini çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5*). [*bezm-i ğamda,]*

Bezm-i ğamda çarĥ elinden içdüğüñ hñn-ı ciger / Şubĥa dek nāliŐler eyler dil olupdur erġanñn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*bezm-i ğamda,]*

Bezm-i ğamda iñleşem bu nāleme āheng içün / Baña eydüñ ğiceler tā şubĥ nā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [*bezm-i ğamda,]*

Bezm-i ğamda kulaguñ dest-i zamāne burıcaĥ / Nāleler eylemege göñlüñi Őanbūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 3*). [*bezm-i ğamda, -da]*

bezm-i ğamda: Gam meclisi.

Sāġar-ı çeŐmññ düşürme elden iy dil nāle kıl / **Bezm-i ğamda** hñn-ı dilden ġayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*bezm-i ğamda, -da]*

bezm-i 'iyy-i şamumuza: Akşam eğlencesi.

Sipîhr reşk ideli **bezm-i 'iyy-i şamumuza** / Bakar hâsed gözi ile kamer de cāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [*bezm-i 'iyy-i şamumuza, -muza*]

bî-amân: İnsafsız, merhametsiz.

Virmez amân gâmezleri tîğ alup ele / Kimdür ki söyleşe bugün ol **bî-amân-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2*). [*bî-amân-ıla, --ıla*]

Amân bilmez bu dünya **bî-amândur** / İçer kanını halkuñ kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 2*). [*bî-amândur, -dur*]

Gele iy hûblaruñ şâhı kalur boynuñda günâhı / Terahhüm eyle ki gâhî iñende **bî-amân** olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*bî-amân,*]

bî-amân çeşm[i]: Amansız göz.

Bî-amân çeşm[i] Muhibbî eline hançer alup / Kırup 'uşşâkıñı boyınca girer kana degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*bî-amân çeşm[i],*]

bî-'âr: Arsız, utanmaz.

Olmış Mecnûnlayın leylî saçuñ âvâresi / Vâdî-i hayretde bir **bî-'âr** dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*bî-'âr,*]

Şöyle bed-nâm olmışam Mecnûn benden 'âr ider / 'Işk ara dir görmedüm buncılayın **bî-'ârı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [*bî-'ârı, -ı*]

bî-'âr ol: Utanmaz olmak.

Biz selâmet güşesin zühhâda teslîm eyledük / İhtiyâr itdük melâmet ol gönül bî-'âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*bî-'âr ol,*]

bî-bahâ: Paha biçilmez.

Hâk-i pâña virseler bil **bî-bahâdur** bu cihân / Hâk-i râhuña olupdur iki çeşmüm sürmedân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*bî-bahâdur, -dur*]

Vaşluñ-ıçun gözlerüm harc itdi dünyâ mâlını / Alımadum **bî-bahâ-y-ımış** anı bu mâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [*bî-bahâ-y-ımış, --y-ımış*]

bî-bâk: Korkusuz, çekinmeyen, sakınmayan.

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñı / Âhum okından neden sen böyle **bî-bâk** olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [*bî-bâk,*]

Ėamzesi dökse ne tañ her demde müsüm hūnını / Türk-i kāfirdür terahhüm olmaz ol **bī-bākde**
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [*bī-bākde, -de*]

bī-bedel: *Benzersiz.*

Sev bir güzeli gāyet ile ol güzel olsun / Hem ğonca-fem ü lāle-ruh u **bī-bedel** olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*bī-bedel,]*

biç: *Semere toplamak.*

cev eküp umar mısın kim ola gendüm hāşılıñ / İy Muhibbī her ne kim ekdüñse anı **biçesin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*biçesin, -esin*]

bıçağ: *Bıçak; bir sap ve kesici bir mâdenî kısımdan meydana gelen kesme âleti.*

Dīvāne gönül istedi cām sākī lebinden / Mestāne gözi hışm-ıla el urdı **bıçağa** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [*bıçağa, -a*]

bī-çāre: *Çaresiz, düşkün, zavallı. II âşık.*

Bir yaña cevri-i habīb [ü] bir yaña qahr-ı rakīb / Bulmadum bu iki derde çāreyi **bī-çāreyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*bī-çāreyin, -yin*]

bī-çāre bülbül: *Çaresiz bülbül.*

Niçe feryād itmesün **bī-çāre bülbül** her seher / Yılda bir gül açılır ol da miyān-ı hārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*bī-çāre bülbül,]*

bī-çāre dil: *(Âşığın) çaresiz, zavallı gönlü.*

Ėāni´ olmaz küyuña vaşluñ diler **bī-çāre dil** / Hiçe almaz cenneti ´ışk-ıla dīdār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*bī-çāre dil,]*

bī-çāre göñül: *Zavallı, çaresiz göñül II Âşık.*

Bī-çāre göñül hastadur ol la´l-i āteş-reng için / Dām-ı belāya bestedür ol turra-i şeb-reng için
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [*bī-çāre göñül,]*

bī-çāre kalup: *Bıçare, çaresiz (bir biçimde) kalmak.*

Bulunmaz vaşla çün çāre kalup hicr içre bī-çāre / Olup ´ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*bī-çāre kalup, -up*]

biçil: *Dikilecek şeyin ölçüstüne göre kesilmek.*

Ehl-i 'ışka iy felek hayyâtı biçerseñ kabâ / Ğamdan özge hıl'at ü tâc u kabâ **biçilmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*biçilmesün, -mesün*]

bîd: Söğüt ağacı.

Döstim senden vefâ mihr ummasun 'âşıklaruñ / Key katı dîvânelikdür meyva ummak **bîdden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*bîdden, -den*]

bî-dād: Zulüm, işkence.

Zulme mâyil cevri çok 'âşıklara **bî-dādsın** / Māh-rûlar öğrenür senden cefâ üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 1*). [*bî-dādsın, -sın*]

Hey ne zālimdür terahhüm eylemez dād istesem / Kapusunda ol şehüñ **bî-dādam** oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*bî-dādam, -am*]

bî-dād idesin: Zulüm etmek.

Niçe iy kaşı kemān cānuma **bî-dād idesin** / Bāri at ğamzeñ okın bu dilümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*bî-dād idesin, -esin*]

bîdār ol: Uyanık olmak.

Ğiceler tâ şubh **bîdār ol** vişālin kıl taleb / Müstecāb olur du'ālar dā'imā temcīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*bîdār ol,]*

bî-dār olmasun: Uyanmamak.

Bu Muhibbî uyumaz tâ kim göre düşde seni / Şubh olunca gözlerüm tek kimse **bî-dār olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*bî-dār olmasun, -masun*]

bîdārî: Uyanık.

Sālhā endüh-ı şām firkatüm[i] bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı şeb tâ rüz **bîdārî** çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*bîdārî,]*

bî-derd olana: Dertsiz olmak, derdi olmamak II ham olmak.

Dime **bî-derd olana** bilmez çü derdün hālını / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnāç olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*bî-derd olana,]*

bî-dil: Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmış, âşık.

Kamu ehl-i dilānda şevk-i Ka'be / Bu ben **bî-dilde** vardur zevk-i ol gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [*bî-dilde, -de*]

Bir saç ı leylâyı gördüm aña dil virdüm yine / Döşlar şimden girü ben **bî-dile** mecnün dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*bî-dile, -e*]

Kevkebî baht eger yâr ola bu **bî-dil** ile / Şâh-ı encüm görüp ola hacil kevkebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [*bî-dil,]*

Yüzinden perdesin ‘arız küşâde / İdüp **bî-diller** oldılar fütâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 1*). [*bî-diller, -ler*]

bî-dîn: *Dinsiz.*

‘A tâ itdi saña Furkân’ı Sübhân / Getürdüñ niçe biñ **bî-dîni** dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [*bî-dîni, -i*]

İlâhî dilere **bî-dîn** rakîbüñ / İşidmeyem anuñ adın kem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4*). [*bî-dîn,]*

bî-edeblik itme: *Edebsizlik etmek.*

Ben gubârı didüm iy gün yüzlü toprakdan götür / Bî-edeblik didi itme dimedi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*bî-edeblik itme, -me*]

bî-emân olma: *Amansız olmak.*

Gele iy hüblaruñ şâhı koma boynuñda bu âhı / Terahhüm eyle geh gâhî inende **bî-emân olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [*bî-emân olma, -ma*]

bîgâne: *Aşına olunmayan, yabancı, el.*

Gönlümi küyuña gönderdüm anı yâd eyledüñ / Aşınâñdur ol ezel sanduñ meger **bîgâne** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*bîgâne,]*

Âb-ı ‘ışkuñla ezelden topragum âlûdedür / Beñzedürsin hiç revâ mıdur beni **bîgâneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [*bîgâneye, -y, -e*]

Rakîbi kelb-i küyuñ sandum evvel / Didüm **bîgâne[ler]** âhîr olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 9*). [*bîgâne[ler], -[ler]*]

Hün-ı dil nüş eylerüz yârâna diñ gelsün berü / Lîk yol virmeñ sakın bu meclise **bîgâneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [*bîgâneye, -y, -e*]

Kimdür ki anuñ nokta lebinden haber açâ / **Bîgâne** kaçan vâkıf ola râz-ı nihâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*bîgâne,]*

bîgâne oldı: *Kayıtsız, umursamaz, yabancı olmak.*

‘Aşkuñ **bîgâne oldı** vü rakîbüñ aşınâ / Bu meşeldür döşüm hiç hayr gelmez yâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [*bîgâne oldı, -dı*]

bī-ğayr eyle: *Başkası, gayrı olmadan yapmak.*

Cāna da virme haber hūn-ı ciger içdüğüni / Tuymasun 'iys ü şafā bezmini **bī-ğayr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*bī-ğayr eyle,]*

Şöyle kıl nāleleri duymasun anı dil ü cān / Meclise koma şafā bezmini **bī-ğayr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [*bī-ğayr eyle,]*

bī-günāh: *Günahsız.*

Bī-günāh 'āşıkları kırdı geçürdi ol perī / Tıfldur bilür daḥı yazılmaz aña çün günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*bī-günāh,]*

bi-güneh: *Günahsız.*

Bī-güneh 'āşıkları bugün eger katl idesin / Rüz-ı maḥşer eline baş[ın] alup ser göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*bī-güneh,]*

Kırarsın **bī-güneh** 'āşıklarunı / Meger vardur bu hūblar mezhebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2*). [*bī-güneh,]*

bī-ḥad: *Hadsiz hesapsız.*

Deryā-yı eşke daldum **bī-ḥad** cevāhir aldum / Dökülen ayaguña dürr ile gevher olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [*bī-ḥad,]*

Egerçi kārlar **bī-ḥad** u el urdum 'ışk kārına / İlähī eyleme maḥrūm ayırma beni kārundan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*bī-ḥad,]*

Elde Muhibbî cān u dili tuḥfe eyle kim / Kim **bī-ḥad** yine öpmediler şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*bī-ḥad,]*

Alup cān naḥdini bir buse iḥsān / Kılursañ giresin **bī-ḥad** sevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 5*). [*bī-ḥad,]*

bi-ḥakḳ-ı ḥurmet-i merdān-ı reh-i dīn: *Din yolunun yiğitlerinin ḥürmetine, hakkına.*

Ayırma bu ben 'āşık[ı] 'ışk-ı ezeliiden / Yā Rabb **bi-ḥakḳ-ı ḥurmet-i merdān-ı reh-i dīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 2*). [*bi-ḥakḳ-ı ḥurmet-i merdān-ı reh-i dīn,]*

bi-ḥakḳı ḥürmet-i ṭāhā vü yāsīn: *Taha ve Yasin ḥürmetine.*

Ḥudāyā cānı raḥmetden ayırma / **Bi-ḥakḳı ḥürmet-i Ṭāhā vü Yāsīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 2*). [*bi-ḥakḳı ḥürmet-i ṭāhā vü yāsīn,]*

bi-ḥamdillāh: *"Allah'a şükürler olsun" anlamında, Allah'ın nimetlerine ve lütuflarına minnet ve teşekkürü bildirmek üzere kullanılan bir ifadedir.*

Ferah şād u ğam u ğuşsa Muḥibbī gitdi ser-cümle / **Bi-ḥamdillāh** gelüp miḥnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*bi-ḥamdillāh,]*

Egerçi semmi vardur mār-1 zülfün / **Bi-ḥamdillāh** lebidür aña dārū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [*bi-ḥamdillāh,]*

Egerçi ugradum 'ışk içre rence / **Bi-ḥamdillāh** iriştüm gizlü gence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [*bi-ḥamdillāh,]*

Sataşdum gerçi 'ışk içinde rence / **Bi-ḥamdillāh** iriştüm ulu gence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2879, Beyit 1*). [*bi-ḥamdillāh,]*

Bi-ḥamdillāh ki 'ışkımdur ḥaḳīkī / Göñül ne zindedür ne ḥod siperde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*bi-ḥamdillāh,]*

Bi-ḥamdillāh ki cānāna iriştüm cāna cān buldum / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-'inān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*bi-ḥamdillāh,]*

bi-ḥamdi'llāh: "Allah'a şükürler olsun" anlamında, Allah'ın nimetlerine ve lütuflarına minnet ve teşekkürü bildirmek üzere kullanılan bir ifadedir.

Dakdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm **bi-ḥamdi'llāh** kākül şöḥbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [*bi-ḥamdi'llāh,]*

bi-ḥamdi'llāh ki: Allah'a şükürler olsun ki.

Bi-ḥamdi'llāh ki cānāna iriştüm cāna cān buldum / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-'inān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*bi-ḥamdi'llāh ki,]*

bī-ḥār: Dikensiz.

Genc bī-mār u gül **bī-ḥār** olmaz iy Muḥib / Yārsuz kalur cihānda 'aybsuz yār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*bī-ḥār,]*

bihār: Denizler.

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvāc başdan aşdı / Āhum yili eselden āh ol **bihāra** karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*bihāra, -a]*

bihter: Daha iyi.

Niçe bir derd ü ğam u miḥnet-i gerdün olasın / **Bihter** oldur ki mey-i ṭālib-i gülgün olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 1*). [*bihter,]*

Ruḥlaruñ devrinde itdüm cām-1 la'lüñi heves / Didiler 'iyş eylemek **bihter-durur** mehtābda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*bihter-durur, --durur]*

bihūde ola: Nafile, boş, faydasız olmak.

Dil viren diller ğamı dehr-ile **bihūde ola** / Kim ki rū Ḥazret-i Ḥaḳḳ'a duta āsūde ola (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2944, Beyit 1). [*bihūde ola, -a*]

bī-ihtiyār: *Elde olmayarak, irade dışı.*

Ben sefer **bī-ihtiyār** itdüm diyār-ı ğurbete / Dōstum ısmarladum gönlüm saña Allāh-ıla (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2790, Beyit 3). [*bī-ihtiyār,]*

bī-ışk: *Aŝksız.*

Bī-ıŝk degül cümle zerrāt-ı kāyināt / 'ıŝk-ıla zebūn oldı eger ins ü eger cīn (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2524, Beyit 5). [*bī-ıŝk,]*

bī-karār oldı: *Huzursuz olmak.*

Gitdi ŝubḥ akŝām irişdi oldı gönlüm bī-karār / Görmedin ğün yüzüñi pes n'ola ḥālüm böyle ya (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2877, Beyit 2). [*bī-karār oldı,]*

bil: *Bilmek.*

Gerçi isterdüm vefā ammā ider cev̄ ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur **bildüm** ben anuñ ḥurdesin (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2507, Beyit 2). [*bildüm, -dü, -m*]

Gel yüzüme karşu dut cānā yüzüñ āyinesin / Anuñ ile **bilesin** 'ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2518, Beyit 3). [*bilesin, -e, -sin*]

Derd-i dil āhvālini gel nāmeye derc eyleme / Kalmaya tāḳat **bilürsin** ḥāmil-i mektüb için (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2578, Beyit 3). [*bilürsin, -ür, -sin*]

İy tabīb-i dil didüm 'ıŝkuñla ğāyet ḥastayam / Didi öldürmekden özge **bilmezem** tūmārı ben (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2593, Beyit 2). [*bilmezem, -mez, -em*]

'Aḳlı yok dīvāne dil **bilmezse** kuyuñ ḥızmetin / Dōstum 'ayb eyleme teklīf yok meczüb için (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2595, Beyit 4). [*bilmezse, -mez, -se*]

Bu Muḥibbī cān virüp kūyında hiç **bilinmedi** / Pādiŝāh-ı dehr añmazsa 'aceb mi bendesin (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2597, Beyit 5). [*bilinmedi, -in, -me, -di*]

Bildiler 'āŝıḳlığum sīnemde olan oddan / Zīra āteŝ zāhir olur kanda yansa düddan (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2603, Beyit 1). [*bildiler, -di, -ler*]

Bilürem çokdur ğünāhum başdan aŝmışdur velī / Kesmezem līk ümizüm raḥmet i Ma 'būd'dan (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2603, Beyit 6). [*bilürem, -ür, -em*]

Furşatı fevt itme bul bir yār u bir cāy-ı laṭif / Çün **bilürsin** tiz geçer bu hü u bu ḥāy-ı çemen (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2619, Beyit 3). [*bilürsin, -ür, -sin*]

Didüm iy dilber neden cem' itdün 'uŝŝākuñ serin / Didi kim **bilmez** misin kim yapmışam ser-ḥāne ben (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2624, Beyit 6). [*bilmez, -mez*]

Didüm zülfün midür cānā nedür ol dāneler didi / Esrürümsin niçe yıllar o zülf ü hāle **bilmezsın**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*bilmezsın, -mez, -sın*]

Degül mi gün gibi rüşen Muhibbi 'ışk saklanmaz / Akar bu gözlerün yaşı kılursun nāle **bilmezsın**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*bilmezsın, -mez, -sın*]

Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz gam-ı dilber / Didüm **bilsem** 'aceb baña ne virdün
alabilmezsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*bilsem, -se, -m*]

Niçe bir gâflet Muhibbî aç göz uyhudan uyan / Çün **bilürsın** kim içer her kes ecel peymānesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [*bilürsın, -ür, -sın*]

Uyhu gelmez gözüme gördüm seni tā h̄vābda / Kanda gitmişdür 'aceb **bilsem** kanı uyhu diyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [*bilsem, -se, -m*]

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yokdur güzeller içre **bilür** merhabā yolın (*Muhibbî Divanı*
, *Gazel 2655, Beyit 3*). [*bilür, -ür*]

Göreliden dāne-i hālın tolaşdum zülfı ağına / Hālāş olur mı murğ-ı dil 'aceb **bilsem** bu çenberden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [*bilsem, -se, -m*]

Gözün yaşın dirġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün **bilürsın** sīm-ile zerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [*bilürsın, -ür, -sın*]

Püte-i hıcre yanup dil niçe kāl olduğunu / **Bilmek** isterseñ eger sīm-ile zerden sorasın (*Muhibbî Divanı*
, *Gazel 2679, Beyit 2*). [*bilmek, -mek*]

Dilā sa'y-ile dildāruñ ne mümkün qalbine girmek / **Bilürsın** göñli katıdur anuñ pūlād u mermerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*bilürsın, -ür, -sın*]

Şem'-i hüsnün qadrini **bilmez** hevādār olmayan / Süz-ı 'ışkı añlamaz pervāne-veş nār olmayan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*bilmez, -mez*]

İy Muhibbî ola kim yārun **bile** aḥvālūñi / Bir bir eyle şı'r içinde hālūñi eş'ār sen (*Muhibbî Divanı*
, *Gazel 2727, Beyit 7*). [*bile, -e*]

Furşatı fevt eyleme girmez ele / Çün **bilürsın** bir daḥı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737,*
Beyit 3). [*bilürsın, -ür, -sın*]

Ġuşşā vü derdüm nigārā **bilmeşeñ** olmaz 'aceb / 'Āşık olmaduñ anuñçün ġuşşādan āzādsın (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2744, Beyit 4). [*bilmeşeñ, -me, -şeñ*]

Baña sünbül saçınuñ her kılı ejder görünür / Siḥir 'ilmini **bilür** gözleri cādūdur bu (*Muhibbî Divanı*
, *Gazel 2757, Beyit 3*). [*bilür, -ür*]

Ancak aḥvālūmi **bilsün** benüm [ol] zülf-i nigār / Dil-i dīvāneyi zencir ile zūnnāra be-gū (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2764, Beyit 3). [*bilsün, -sün*]

İy Muhibbî kimse ġuş itmez **bilürsın** nāleñi / Sakın aldanma dise künbed-i devvār be-gū (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2770, Beyit 5). [*bilürsın, -ür, -sın*]

Bildi ḥazān leşkeri āḥir eşer gelür / Şahn-ı çemende yapdı zümürürd ḥisār serv (*Muhibbî Divanı*
, *Gazel 2785, Beyit 4*). [*bildi, -di*]

Bî-günâh ‘âşıkları kırdı geçürdi ol perî / Tıflıdur **bilür** dahı yazılmaz aña çün günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*bilür, -ür*]

Ṭalib olduñ zülfi zencirine iy şürîde-dil / **Bilmedüñ** dîvânelik derdâ getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [*bilmedüñ, -me, -dü, -ñ*]

Derd ü gâmdan gayrı yokdur ‘âlem içre hâşılum / Döstum çün bilmedüñ hâlüm benüm pes kim **bile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*bile, --e*]

Muhibbî râyegân söz gevherini / Sakın virme **bilen** alur bahâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*). [*bilen, -en*]

‘Uşşâka komaz ta‘nı görüñ zâhid-i hõdbîn / Dimez-idi ol miskîn eger **bilse** sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [*bilse, -se*]

‘İşk ehline güler idi bir zamân-ıdı / **Bilmezdi** Muhibbî ki kendi başına da gele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [*bilmezdi, -mez, -di*]

Deryâ kumına ola şümâr derdüme benüm / Tâ haşre değın **bilmeye** kimse hîsâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [*bilmeye, -me, -y, -e*]

Bilmez Muhibbî kimsene ‘ışkuñ rumûzını / Bir mes’eledür ki hâll olunmaz kitâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [*bilmez, -mez*]

Dime bî-derd olana **bilmez** çü derdüñ hâlini / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*bilmez, -mez*]

Küyına düşerse yoluñ düşvârdur divşür **bilüñ** / Ya terk eyle dîn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*bilüñ, -üñ*]

Baş şabr-ı cibe çeküp dutdum niyâza yüz / O lâle benüm derd-i dilüm hâlini **bile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2*). [*bile, -e*]

Ol Mesîhî leb şifâsın rencümün **bilür** dile / Ola ihmâl itmeyüp derdüme kânünüm bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*bilür, -ür*]

Bilsem neden cevr-ile ol şâh-ı dil-firîb / Virüp cefâ dil alup ider mu‘âmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [*bilsem, -se, -m*]

İy Muhibbî kim **bilürdi** derd-i dil aḥvâlini / Okımasa defterin almasa ol maḥzûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*bilürdi, -ür, -di*]

Kim **bilürdi** ‘âlem içre ‘ışkını pervânenüñ / Bâl ü per niye yakardı dünyede nâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [*bilürdi, -ür, -di*]

Derdümi **bilmez** ki dermân eyleye baña ṭabîb / Beñzemez derdüm benüm ‘âlemde iller derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [*bilmez, -mez*]

bil: Bel.

Gerçi kim zâhir görünür bu çeşm ü ebrü iy nigâr / Lîk vardur agız ile **bili** var mıdur gümân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*bili, -i*]

Ne tārīk ile kadeh bilsem öper la'l-i lebin / Kuçar ancak **bilini** anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*bilini, -i, -n, -i*]

Beñzeden noqtaya gonca femüñi / Dir senüñ **bilüñe** kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 4*). [*bilüñe, -üñ, -e*]

bil: Kabul etmek, saymak.

Derdüñi devā **bildi** kabül itdi Muhibbî / Bu re'yi kılur kimse mi var 'âkil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [*bildi, -di*]

bil: (sonucu) bilmemek, tahmin edememek.

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül **bilmem** seni de gökde yâhüd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*bilmem, -me, -m*]

bil: "Anla, kavra, idrak et" anlamında bir söz.

Ĥāk-i pāña virseler **bil** bî-bahādur bu cihān / Ĥāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*bil,]*

Fedā kıl cāni cānāna **bil** ol nā-mihribān qādrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān qādrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*bil,]*

Muhibbî saña bu devlet yiter **bil** āsitānında / Diye dilber ki 'add idüñ bunı küy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*bil,]*

Muhibbî **bil** anı tākāt getürmez / Olıcak bir kişi hem-rāh-ı ĥübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*). [*bil,]*

Naqd-i cān-ıla bulmur **bil** maḥabbet cevheri / 'İşğ bāzārında geç sen de ziyān u süddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [*bil,]*

Gel iy sāki berü sun sen şabūhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi **bil** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*bil,]*

Ĥarc kıl dil naqdini yāruñ dilerseñ vaşlını / **Bil** ki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*bil,]*

Müy-ı jülidem degül **bil** ki başumda düddur / Görinen budur Muhibbî dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*bil,]*

Şafḥa-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi / Göz karasıyla degül **bil** ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*bil,]*

Virmedi rāh-ı talebden çünkü hiç bir kes nişān / 'İşğdan ğayrı Muhibbî **bil** saña yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [*bil,]*

Seni yoldan çıkarur **bil** Muhibbî / Eger dil baĝlu kala zülfi kecede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 5*). [*bil,]*

İy Muhibbî kime baksañ **bil** anı şun‘-ı Hüdâ / Ta‘na daşın atma gördükde göz ü kaş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5). [bil,]

Cîfe-i dünyâya iy dil key sakın meyl eyleme / Yoħsa seni beñzedürler **bil** zebânun ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6). [bil,]

bil: ... olarak görmek.

Cefâ cevri itmege mu‘tâd olupsın / Güneh **bilmez** ola âdemde çün hû (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5). [bilmez, -mez]

bil-: Bilmek.

Gösterüp evvel vefâ âhîr baña kıldı cefâ / **Bilmedüm** dil virdüm aña yâr-ı şâdık sanıban (Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2). [bilmedüm, -me, -dü, -m]

‘Aşıkuz dîdâr-ı yâra ğayrı yok maqşûdumuz / **Bilürüz** zâhid seni firdevs-ile kevşerdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2). [bilürüz, -ür, -üz]

Kışsa-i hicri hikâyet itmege kaşd eyledüm / İrmedüm pâyânına **bildüm** anı ğâyet uzun (Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3). [bildüm, -dü, -m]

Çagura ‘ışk dellâli alan bir bûse biñ câna / Bunı **bildüm** [ben] iy meh-rû cihân içinde sensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5). [bildüm, -dü, -m]

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm iy dil seni **bildüm** Yemen mülkinde ‘Adensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3). [bildüm, -düm]

Bahr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdâbına / Çâre yok **bildüm** hâlâşa baña bu girdâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 4). [bildüm, -dü, -m]

Bilmedüm seni kimün cânânısın / Bu kadar var derdümün dermânısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 1). [bilmedüm, -me, -dü, -m]

Bilmedüm seni kime cânânısın / Lik bu derdümün dermânısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 1). [bilmedüm, -me, -dü, -m]

Ka‘be-i küyına vardum cân-ıla / **Bilmedüm** iy dil ki anuñ kurbânısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3). [bilmedüm, -me, -dü, -m]

Bilmezem hürî misin yâhû melek iy nâzenîn / Kim göre nür-ı cemâlün kendüden gider hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1). [bilmezem, -mez, -em]

Kâr idüpdür cânuma hasret Muhibbî **bilmezem** / Kimden olur derdüme dermân kime yalvarayın (Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5). [bilmezem, -mez, -em]

Bende imiş yâr **bilmezüm** Muhibbî hayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yarı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6). [bilmezüm, -mez, -dü, -m]

‘Anber-efşân zülfüne beñzetdügüm-içün seni / Döstüm öldür hemân **bildüm** günâhum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5). [bildüm, -dü, -m]

Haçletindendür görünmez sanki Hızır'ıñ 'āleme / **Bilmedi** hayvān suyn içmiş zülālūñ var-iken
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*bilmedi, -medi*]

Bildüñ-ise hālūmi içümde yanan oddan / Bir nazar kıl zāhir olsun dilde olan düddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [*bildüñ-ise, -dü, -ñ, -i, -se*]

Şimdi **bildün** sini bu hüsn-ile perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [*bildün, -dü, -n*]

Yüzüme bak **bilesin** hāl-i 'ışkım / Degüldür kehrübā da böyle saru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [*bilesin, -esin*]

Hıred **bilmez** Muhibbī sırr-ı 'ışkı / 'Ayān olmaz bu degme hurde-bīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*bilmez, -mez*]

Döst olmaz kimseye dünyāyı çün **bildük** 'ayān / Döst olma sen de ger 'ākil iseñ dünyā-y-ıla
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*bildük, -dü, -k*]

Derd ü gamdan gayrı yokdur 'ālem içre hāşılum / Döstüm çün **bilmedüñ** hālüm benüm pes kim bile
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*bilmedüñ, -me, -dü, -ñ*]

Gün yüzini dāyimā örter şehāb-ıla / Hālüm n'olur **bilmezem** ol āfitāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2904, Beyit 1*). [*bilmezem, -mez, -em*]

Şafha-i ruhsārüm üzre yazdı çeşmüm kan-ıla / **Bilmeyenler** hālūmi kılsun nazar ol deftere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*bilmeyenler, -me, -y, -en, -ler*]

Hālını zülfinde koyup itdi dil murğın şikār / **Bilmezem** hālüm n'olur āh ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [*bilmezem, -mez, -em*]

'İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hāra gördüm / **Bildüm** küşāde yazuk āh olmayınca tışe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [*bildüm, -dü, -m*]

bil bagladum: Ümitle bağlanmak, umut içinde olmak, bir şeyin pozitif yönde sonuçlanacağına inanmak.

Gül yüzinden dür olalı inlerem bülbül gibi / Ney gibi **bil bagladum** bu yolda ben feryād-içün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*bil bagladum, -dum*]

bil ki: Bil ki, anla ki.

Gün yüzüñden ayru sorsañ hālūmi iy mäh-rü / Tiredür bu gündüzüm **bil ki** şeb-i deycürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [*bil ki,]*

Sanmañuz şüfi zāhid bir kalendar-meşrebem / Tekye-i 'ışkuñ tıraşı **bil ki** abdālam bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*bil ki,]*

Olupdur gamzeleri kana teşne / Ne kana **bil ki** olmuş cāna teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*). [*bil ki,]*

Hasret-i la'lūñle aldum bāde-i gülgün ele / Hey ne gülgün mey **bil ki** sāğar-ı pür-hün ele (*Muhibbī Divanı , Gazel 2950, Beyit 1*). [*bil ki,]*

bildüm ki: *Anladım ki!*

Zülfе didüm müşg-i Hıttā **bildüm ki** itdüm çok haṭā / Kan itse kul kanı ‘aṭā kanı yumazlar kan-ıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*bildüm ki,]*

Bildüm ki varup zülfüne berdār olur āḥir / Çün virdi gönül baḡladı ol saçı sünbüle (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2934, Beyit 3*). [*bildüm ki,]*

Bildüm ki lebün olmayısar derdüme dermān / Bu ḥasta dili itmege bīmār sebep ne (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2978, Beyit 2*). [*bildüm ki,]*

Bildüm ki ṭābīb-i dil [ü] cānsın seni taḥḫik / Pes itmeyesin derdüme tīmār sebep ne (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2979, Beyit 2*). [*bildüm ki,]*

bildür: *Anlatmak, ifade etmek.*

Dil derdini yazarken oldı ḳalem şikeste / **Bildürmege** bu ḥāli gönülüm ulagum olsun (*Muhibbî Divanı
Gazel 2525, Beyit 3*). [*bildürmege, -mege]*

bile: *"Dahi, ayrıca" anlamında baḡlaç.*

Öldür beni anlar **bile** tā kim nazaruñ var / Kim müdde‘iler bunı görüben ḥacil olsun (*Muhibbî Divanı
Gazel 2521, Beyit 3*). [*bile,]*

Buldı Muhibbî çünki işigün gedālın / İrān’a degül bel **bile** Tūrān’a virmezsin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2583, Beyit 6*). [*bile,]*

Cānum **bile** yoluñda senün dil nedür iy dōst / Tek gūşe-i çeşmünle baña bir nazar olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [*bile,]*

Kim **bile** diye zülf-i çevgāna / Başı top ola gire meydāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 1*).
[*bile,]*

İtme efsün[ı] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / Sana rām olmaz peridür degme efsünüm **bile**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*bile,]*

bile: *"Anla, kavra, idrak et" anlamında bir söz.*

Derd ü ḡamdan ḡayrı yokdur ‘ālem içre ḥāşılum / Dōstum çün bilmedün ḥālüm benüm pes kim **bile**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*bile,]*

Eyledüm taḥrīr yāra nāme mazmūnum **bile** / Ḥasb-i ḥāl-i bülbul-i şūrīde-dil ḥūnum **bile** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2923, Beyit 1*). [*bile,]*

Eyledüm taḥrīr yāra nāme mazmūnum **bile** / Ḥasb-i ḥāl-i bülbul-i şūrīde-dil ḥūnum **bile** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2923, Beyit 1*). [*bile,]*

Ol Mesīḥī leb şifāsın rencümün bilür dile / Ola ihmāl itmeyüp derdüme ḳānūnum **bile** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*bile,]*

Servüñ bāğ içre kıddinde letāfet añlamam / Bāgbānā kıl nazar o kıdd-i mevzūnum **bile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*bile,]*

Leylî zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / Boynuma zencîr idüp tek beni mecnūnum **bile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*bile,]*

bile: "Birlikte, beraber, yanında" anlamında edat.

Vaşla t̄alib oldı dil irişdi hicrān āh āh / Katı müşkildür **bile** āsān [u] düşvārî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*bile,]*

bile bile: *Bile bile II isteyerek.*

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cū anı / Rāh üzre düşüp kaldum ayakdan **bile bile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [*bile bile,]*

bilen: *Bilen kimse.*

Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumşak / **Bilenler** kalbini anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*bilenler, -ler]*

bilen kişi: *Anlayan, idrak eden kimse.*

Sālhā endüh-ı şām fırkatüm[i] **bilen kişi** / Āh-ı ğam hicrānı şeb tā rüz bīdārî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*bilen kişi,]*

bi'llāh: "Allah için, Allah hakkı için" anlamında bir yemin sözü.

Şem' didüm haddine **bi'llāh** görüñ nūr olmasun / Yā İlāhī ehl-i 'ışk ol nürdan dūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*bi'llāh,]*

bi'llāhi: "Allah için, Allah hakkı için" anlamında bir yemin sözü.

Niçe diller bendedür **bi'llāhi** çözme zülfüñi / Pāy-māl olur gönüller anı dūzāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*bi'llāhi,]*

billāhi: *Allah hakkı için, Allah'a yemin olsun ki anlamlarında yemin sözleri.*

Geyelden cāme-i surhı boyuñca kana girmişsin / Çıkar **billāhi** luṭf eyle yiter küyuñda kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*billāhi,]*

billür: *Billür, şeffaf cam. Şeffaf bir cevher.*

Bu Muhibbî sözi gevher mi ve yāhūd **billür** / Okıyup taḥsīn aña birbirinden fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*billür,]*

billür-ı cisme: Göz merceği.

Ḥāline müşğ zülfine diyen Muḥibbî ‘anberîn / Beñzedüp **billür-ı cisme** dise tañ mı yāsemîn (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*billür-ı cisme, -e*]

bilme: Anlayamamak, anlam verememek.

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm / **Bilmedüm** cānā seni bunda mı yāḥūd andasın (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*bilmedüm, -dü, -m*]

Bilmedüm şekker midür la‘lūñ vü yāḥūd engübîn / Zāhir olurdı baña görsem anı ‘ayne’l-yaḳîn (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [*bilmedüm, -dü, -m*]

Öykinürmiş yüzüñe gün alnuña cānā kamer / **Bilmediler** ḥaddini gelür zevāli n’eylesün (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [*bilmediler, -diler*]

Ḥacletindendür görünmez sanki hızr-ı zinde-dil / **Bilmedin** ḥayvān suyn içmiş zülālūñ var-iken (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*bilmedin, -din*]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre ḥāşılum / Dōstum çün **bilmedüñ** ḥālüm benüm pes kim bile (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*bilmedüñ, -dü, -ñ*]

bilmedi: Anlayamamak, anlam verememek.

Kimisi nokta dehāna kim miyāna kıl didi / **Bilmedi** sırr-ı dehān-ıla miyāni ḥurde-bîn (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [*bilmedi,]*

Gitdi ‘aḳluñ **bilmedi** Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancak hemān dünyāda rüsvā meşrebin (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*bilmedi,]*

Esrār-ı ‘ışḳı **bilmedi** ‘allāmeler daḥı / Bu müşkilāti ḥall idemezler kitābdan (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [*bilmedi,]*

Kimse **bilmedi** anuñ ince bilin diḳḳat-ile / Kimi yok didi kimisi didi ki müdur bu (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [*bilmedi,]*

bilmedin ön: Bilmeden evvel, bilmeden önce.

Ḳabül eyledüñ iy dil cihāni **bilmedin ön** / Cevābı niçe virürsin bu iltizāmumuza (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*bilmedin ön,]*

bilmek: Anlayamamak, anlam verememek.

Bilmege ‘ışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān / Nüş it Muḥibbî gül gibi cüş idesin tā Nıl gibi (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*bilmege, -e*]

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḥālını **bilmekde** remmālam bugün (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*bilmekde, -de*]

Tahta-i sīnemde döküdüm çünkü eşküm noktasın / Kāyinātuñ hālını **bilmekte** remmālem bugün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [*bilmekte, -de*]

bilmek için: *Bilmek için.*

Şüd ü şekerle meger eyledi perverde seni / **Bilmek için** dilā gel soralum dāyesine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*bilmek için,]*

bilmek isteye: *Bilip , öğrenmeyi istemek.*

Dūzah-ı hicrinde anuñ ne çeker ‘aşıklar / Her ki **bilmek isteye** sorsun hārāret ehline (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 4*). [*bilmek isteye, -ye*]

bilmem: (*Sonucu*) *bilememek, tahmin edememek.*

Çünkü terk itdūñ Muhibbī’yi dilā var fāriğ ol / Ben dañı **bilmem** seni ne gökde ne hūd yirdesin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*bilmem,]*

Bilmem ne için şimdi ider cevri ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*bilmem,]*

bilmez: *Bilmek.*

Şöyle hayrānam Muhibbī **bilmezem** hiç kendümi / Tekye-i ‘ışk cür‘a-dānından yiyüp esrārı ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*bilmezem, -em*]

Hālüm ne ola **bilmezem** ol āfitāb-ıla / Açmaz yüzini dāyimā yürür niķāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*bilmezem, -em*]

bilmez: *Anlayamamak, anlam verememek.*

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin / Seni öldürmek diler hicri içre **bilmez** mürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*bilmez,]*

Virmezem dünyālara dilberlerüñ derd ü ğamın / Ben bilürem kimseler **bilmez** maħabbet ‘ālemin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [*bilmez,]*

bilmez ki: *Bilmez ki.*

‘İşk ehline zāhid atar ta‘na daşını / **Bilmez ki** elde degül ihtiyār ‘inān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2543, Beyit 4*). [*bilmez ki,]*

bilmez mi: *Bilmiyor mu.*

İtmek diler gün yüzine zülfini niķāb / **Bilmez mi** bunu olmaduğın nūra ha‘ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*bilmez mi,]*

bilmezligüm: Anlayamamak, anlam verememek.

Bende imiş yâr bilmezdim Muhibbî hayf kim / Her yaña **bilmezligümden** arar idüm yârı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*bilmezligümden, -den*]

bilsem ki: *Bilsem ki. II Bilmiyorum.*

Bir büsemi biñ cāna virem dimiş iken āh / **Bilsem ki** dönüp soñra inkār sebeb ne (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2979, Beyit 3*). [*bilsem ki,]*

bilür: *Bilmek.*

Bakup meyl eylemez ‘arîf bu dehrüñ māl u cāhına / Beğası yok **bilür** perr-i meges deñlü cihān qādrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*bilür,]*

Gönderürsin baña cevri ağıyāra mihrüñ toñmını / **Bilür** iken hāşıl olmaz nesne hāk-i şürdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*bilür,]*

Döstüm terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün **bilürsün** cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*bilürsün, -sün*]

bilür iken: *Bilirken.*

Bilür iken yok vefası yine dil virmek nedür / Bu cihān içinde kim var ise nādān uşta ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*bilür iken,]*

bilür mi: *Bilir mi.*

Ne bilsün sırr-ı ‘ışkı şeyh-i hālvat / **Bilür mi** tütüñ nuñkın murğ-ı hāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801,
Beyit 4*). [*bilür mi,]*

bilürem: *Bilmek.*

Hadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā **bilürem** anuñ ben iy kaşı kemān qādrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*bilürem,]*

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz ‘ahdine / **Bilürem** ol cevri çok nā-mihribānumdur gelen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*bilürem,]*

Ol perīdür **bilürem** ādem ile üns idemez / Līk yanından anuñ hālī degül emr-i menān (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [*bilürem,]*

Virmezem dünyālara dilberlerüñ derd ü ğamın / Ben **bilürem** kimseler bilmez maḥabbet ‘ālemin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [*bilürem,]*

Sāl ü māl u hafta sorma baña fark kim eylemez / Līk ol meh **bilürem** bedr olup irdi on beşe
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [*bilürem,]*

bilürsin: *Bilirsin, biliyorsun.*

Mâh-rûlarda Muhibbî çün **bilürsin** yok vefâ / Ya ne sergerdân idersin bu dil-i âvâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [*bilürsin,]*

bî-mâr: *Yılansız.*

Genc **bî-mâr** u gül bî-ḥâr olmaz iy Muhib / Yârsuz kalur cihânda ‘aybsuz yâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*bî-mâr,]*

bîmâr: *Hasta, âşık.*

Geh nûş ider kanımı ol gözleri maḥmûr / Neler çekerem âh o **bîmâruñ** elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [*bîmâruñ, -uñ]*

‘İşk-ıla gerçi yâruñam ḡamla velî **bîmâruñam** / Ger diyesin ḡam-ḥvâruñam ḡamdan çi bāk iy nâzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*bîmâruñam, -uñ, -am]*

Şâm-ı miḥnetde Muhibbî key katı dil-ḥastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol **bîmâra** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*bîmâra, -a]*

‘Ayb eyleme gör zülfün añup nâle kılırsam / Uzun gicede derd-ile **bîmâr** iniler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [*bîmâr,]*

bîmâr: *Baygın (bakan sevgili).*

Ser-i kûyına eger eyleseñ âheste güzer / Hâlini ḥastalaruñ gözleri **bîmâra** be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2*). [*bîmâra, -a]*

bîmâr eyledüñ: *Hasta etmek.*

Çün beni rûz-ı ezelden eyledüñ bîmâr sen / İy ṭabîb-i dil neden derdüme itmezsin devâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [*bîmâr eyledüñ, -düñ]*

bîmâr itmege: *Hasta etmeye.*

Bildüm ki lebüñ olmayısar derdüme dermân / Bu ḥasta dili itmege bîmâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 2*). [*bîmâr itmege, -ge]*

bîmâr olmasun: *Hasta olmak.*

Mübtelâ-yı ‘ışk olup hîç kimseler zâr olmasun / Ḡam şebinde miḥnet ü derd-ile **bîmâr olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 1*). [*bîmâr olmasun, -sun]*

bîmârî: *Hasta, âşık.*

Ėam Şebinde bir gice bu dil kaĥan zārī ĥeke / Añlamam bir yılda bir kes böyle **bīmārī** ĥeke (*Muhibbī Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*bīmārī,]*

bin-: (*Bir Şeyin veya bir hayvanın üzerine ĥıkıp*) *Ayakları sarkıtarak oturmak.*

Esb-i nāza **binüben** zülfüñi ĥevgān idesin / Top ola kalmaya bir ser kamu ĥevgānuñ iĥün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [*binüben, -üben]*

biñ: *Bin.*

Muhibbī mey iĥelden ĥeŐm-i mesti / İder gün başına **biñ** ser Şikeste (*Muhibbī Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*). [*biñ,]*

biñ: *Bir yere gitmek amacıyla yerleşmek.*

Binsün ol serv-i revān itsün Őitāb eglenmesün / Ehl-i ‘iŐkuñ ĥālī olmiŐdur ĥarāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [*binsün, -sün]*

biñ: (*Bir Şeyin veya bir hayvanın üzerine ĥıkıp*) *Ayakları sarkıtarak oturmak.*

Atı öñince yürüyüben Ķanber’i olam / **Binse** o yār ĥünki ‘Alī gibi Düldül’e (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*binse, -se]*

Esb-i nāza **binüp** ‘āŐıĥlarıñı Şayd idesin / Ne sa ‘ādetlü ser olur ki o fitrāke düşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*binüp, -üp, -]*

biñ: *1. 1000 sayısı. 2. "Pek ĥok, sayıca ĥok" anlamlarını iĥeren sayı sıfatı.*

Bir karār üzre degüldür günde **biñ** yüz gösterür / Dir-isem olmaz ‘aceb bu göñlüme bükalemün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*biñ,]*

biñ: *"Pek ĥok, ĥok fazla" anlamlarını iĥeren sayı sıfatı.*

Göñli katı **biñ** sü’āl itsem dönüp virmez cevāb / Ĥüsne ĥirre bir sitemkār var dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*biñ,]*

Biñ kan iĥerse ĥamzesi Őaĥĥā vü ‘āfiye / Başdan kırarsa ‘ālemi kimdür dutar elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*biñ,]*

Muhibbī cān viren dirler lebinden büse alurmuş / Nedür bir cān eger **biñ** cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*biñ,]*

Buyursañ iy Şeh-i ĥübān olalum cān-ıla ĥurbān / Saña **biñ** cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*biñ,]*

Ol yār gelse meclise **biñ** ‘ızz ü nāz-ıla / Şem’i görüñ ki karşu niĥe yana yakıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*biñ,]*

Nigārā ḥasret-i rūyuñ beni ugratdı **biñ** derde / Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüne perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [biñ,]

Biñ cevr ü cefā eyle baña itmezem gile / Yoluñdadur cān u serüm tek hemān dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [biñ,]

Ḳametüñ cāmi' de gördiler kıyāmet sandılar / Sen de tekbir **biñ** getir bu mescid-i ādīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [biñ,]

biñ başlu ejder eylesün: *Bin başlı ejderha yapmak (saçlarının kilları bağlamında).*

Genc-i hüsnine nigāruñ basmamag için ayak / Sihr-ile zülfeynini **biñ başlu ejder eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 2*). [biñ başlu ejder eylesün,]

biñ başlu ejderhā kılur: *Bin başlı ejderha yapmak (saçlarının kilları bağlamında).*

Her kılını zülfinüñ **biñ başlu ejderhā kılur** / Her kaçan sāhir gözün sihr okıya efsün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 5*). [biñ başlu ejderhā kılur, -ur]

biñ başlu su' bān: *Bin başlı ejderha.*

Kākülün üzre görenler zülfünü cānā didi / Şāh-ı mārān oturur **biñ başlu su' bān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [biñ başlu su' bān,]

biñ cān fedā: *Bin canı feda etmek II Birçok aşışın, canını sevgili uğrunda vermesi.*

Vaşl-ı cānān isteyenler gam yimezler cān için / Yolına bir cān nedür **biñ cān fedā** cānān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [biñ cān fedā,]

biñ cān virürsem: *Canını verecek kadar çok istemek.*

Eger bir büseñe **biñ cān virürsem** / İdersin arayup sen şad bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [biñ cān virürsem, -ürsem]

biñ cāna: *Bin can. II bin can karşılığında satın almak.*

Bir büsemi **biñ cāna** virem dimiş iken āh / Bilsem ki dönüp soñra inkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [biñ cāna,]

biñ derde ugratdı: .

Nigārā ḥasret-i rūyuñ beni ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüne perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [biñ derde ugratdı,]

biñ dürlü derde ugradum: *Çok fazla dert çekmek.*

İder gün yüzine zülfini perde / Anuñcün ugradum biñ dürlü derde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 1*). [*biñ dürlü derde ugradum, -dum*]

biñ kerre: *Bin defa, pek çok.*

Zāhidā maḥbūb u meyden men´ ile men´ olmazam / Eyler iseñ günde **biñ kerre** baña ṭayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*biñ kerre,*]

biñ kez: *Bin defa, bin kez.*

Ne umarsın iy gönül sen ol gözi cellāddan / Günde **biñ kez** kan ide ḥazz ider ol feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*biñ kez,*]

Bir cefā-keş ‘āşıqam cevır [ü] cefādan dönmezem / Günde **biñ kez** öldürürse itmezem andan gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [*biñ kez,*]

biñ yıl cadur: *Bin yıl kadar uzun.*

Bir demi hicrān şebīnūñ ‘āşıka **biñ yıl cadur** / Sözüme inanmasañ sor bunı ṭā´at ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [*biñ yıl cadur, -dur*]

binā: *Bina, yapı.*

Kaşr-ı şīrīnūñ **bināsına** koyalar zeyn için / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*bināsına, -sı, -n, -a*]

Ḥalel bir taşına gelmez esās-ı mihrūñ iy meh / Bu çarḥ-ı bī-sütūñ ger zarar irse **bināsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [*bināsına, -sı, -n, -a*]

Çünkü āb üstindedür gördük **bināsı** ‘ālemūñ / Sanma muḥkem olısar āḥīr ḥarāb ol bād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4*). [*bināsı, -sı*]

binā çār: *Çaresiz.*

Usandūñ bizi sürdūñ ḥıdmetūñden / **Binā çār** eyledük biz daḥı yāhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*binā çār,*]

bī-nevā: *Sessiz sedasız II Zavallı.*

‘İşkuñ esīri derd-ile bir **bī-nevā-y-iken** / Mümkün midür enīs olasıñ pādīşā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 3*). [*bī-nevā-y-iken, --y-iken*]

bī-nişān: *Herhangi bir nişanı, işareti olmayan || sır diyarı.*

Gel taleb eyleme yāruñ ḥaberin kimseneden / **Bī-nişāndur** kim ola kim o saña vire nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*bī-nişāndur, -dur*]

bī-pervā: *Çekinmeden, korkusuz bir biçimde.*

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle **bī-pervā** / Senüñ hālüne hiç vākıf ola mı gam bucagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [*bī-pervā,]*

bir: *Sadece.*

Ben ğubārı didüm iy ğün yüzlü toprakdan götür / Bī-edeblik didi itme dimesi **bir** bende ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*bir,]*

bir: *Aynı, denk.*

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tā ki **bir** görünmeye senüñ bīrünüñla derün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*bir,]*

bir: *Belgisiz zamir.*

Öykinelden ruğlarıña gül lebüne la'l-i surĥ / Ol günehdür **birini** ħār u birin taş eyleyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*birini, -i, -ni]*

Ġözlerüm yaşı biri Nīl ü **birisi** Dicle'dür / Ħüsünüñ efzündür senüñ çün Mısr-ıla Bağdād'dan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*birisi, -isi]*

bir: *"Bir" sayı sıfatı.*

Bir elif çekmiş idüm sīnemde derdüm bir diyü / Yanına bir dāĝ yakdum olduğuyçün derdüm on
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*bir,]*

Bir elif çekmiş idüm sīnemde derdüm **bir** diyü / Yanına **bir** dāĝ yakdum olduğuyçün derdüm on
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*bir,]*

Bir elif çekmiş idüm sīnemde derdüm **bir** diyü / Yanına **bir** dāĝ yakdum olduğuyçün derdüm on
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*bir,]*

Ħübān hezārāndur hezār **birdür** hemān maķşud-ı men / Şad pāre olsam tīĝ-ıla gelür bu dilden yā
suĥen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*birdür, -dür]*

Düşdi Muĥibbî yirlere pā-māl-i 'ışķ olup / Derdā dirĝ sunmadı **bir** kerre yār elin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2611, Beyit 5*). [*bir,]*

Oldürürsin niçe yüz biñ 'āşıkı **bir** ğamz-ıla / Ħoş dimişdür dōstum saña kemān-ebür diyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*bir,]*

Bir 'işve yiter arada ger cān ise maķşud / Ālüde-i ħün eyleme gel sā'id ü bāzū (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2769, Beyit 2*). [*bir,]*

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seĥer / Yıldı **bir** gül açılır ol da miyān-ı ħārda (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*bir,]*

bir: *"Bir" belgisiz zamir.*

Gözlerüm yaşı **bir**i Nîl ü birisi Dicle'dür / Hüsni'nün efzundur seni'n çün Mısr-ıla Bağdâd'dan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*bir*, -i]

bir: "Bir kez" anlamında zarf.

Bir nazar kılsañ Muhibbî mahv olursın sen hemân / **Bir** gören bir dağı görmez çehre-i ferhundesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*bir*,]

bir: " Bir " belgisiz sıfat.

İçüp mahabbet cāmını hoş-ḥāl olayın **bir** zamân / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın **bir** zamân
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*bir*,]

İçüp mahabbet cāmını hoş-ḥāl olayın **bir** zamân / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın **bir** zamân
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*bir*,]

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın **bir** zamân
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*bir*,]

Dil murḡi düşdi aḡına bağlandı zülfi bağına / Āḥir düşüp ayagına ḥalḥāl olayın **bir** zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*bir*,]

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'ālemi / 'İşkuñla **bir** dīvāneyem sen şem' ü ben pervāneyem
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*bir*,]

Çekmek-ile bār-ı ḡamı ḥammāl olayın **bir** zamân / Açup bu sīnem taḥtasın döküdüm sirişküim noḡtasın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*bir*,]

Bilmeḡe 'işkuñ nüktesin remmāl olayın **bir** zamân / Nüş it Muhibbî gül gibi cüş idesin tā Nîl gibi
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*bir*,]

Feryād idüp bülbül gibi hoş-ḥāl olayın **bir** zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*bir*,]

Kimse ol serv-i sehīden ayru **bir** gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup ḥūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*bir*,]

Gīceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / İy dil-i şūrīde sen çün **bir** gül-i aḡmerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [*bir*,]

Ger dilerseñ kim seni'n sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma sakın **bir** kimseni'n gel perdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*bir*,]

Didüm gülgün midür rüyuñ didi **bir** ḥaddi alam ben / Didüm kevşer midür la'lūñ didi āb-ı zülālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*bir*,]

Dehānından söz açsam ger bana **bir** zerre söz açmaz / Miyānından ḥaber sorsam ki dir anca ḥayālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*bir*,]

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muhibbî 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime **bir** şāḥib-i 'izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*bir*,]

Zülfüñüñ olduğu budur bağ-ı hüsnüñe yakın / Güllerüñ dirmek diler **bir** uğrı Hindü'dur sakın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [bir,]

Bir yaña derd ü belâ bir yañadan ğam leşkeri / Virdiler dil şehrini yağmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [bir,]

Bir yaña derd ü belâ **bir** yañadan ğam leşkeri / Virdiler dil şehrini yağmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [bir,]

Bu Muhibbî'nün sözi **bir** gevher-i yek-dânedür / Döstüm güşuña anı güşvâr eyle dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [bir,]

Sanma iy dil kim gedâ hem-ser ola sultân-ıla / Bunı fikr eyleme sen şürîde **bir** pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [bir,]

Virür 'âlemde **bir** kes yok haber yârüñ vefâsından / Velî şekvâ şikâyet çok iden cevri ü cefâsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [bir,]

Şâf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazâr / Fahr-ı 'âlem çün dimiş **bir** yirde olmaz kîn ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [bir,]

Didüm bâlâ mıdur kıddüñ didi **bir** serv-dâlam ben / Didi cûlar mıdur yaşuñ didüm âb-ı zülâlam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [bir,]

Egerçi süz-ı eş 'ârüñ Muhibbî 'âlemi yakdı / Ğurûr-ıla sakın dime ki **bir** şâhîb-kemâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [bir,]

Sev **bir** güzeli ğâyet ile ol güzel olsun / Hem gönca-fem ü lâle-ruḡ u bî-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [bir,]

Baḡr cümle kuruyup kalmaya hîç andan eşer / **Bir** şerer düşse eger âteş-i süzânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [bir,]

Vefâ gelmezse iy dünyâ 'aceb mi çünki sen zensin / Yutup **bir** loḡma eylersin cihân ḡalkın **bir** evrensın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [bir,]

Kim ola göre anı virmeye dil / Özini eylemiş **bir** vech-ile zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*). [bir,]

Şâne eyle zülfüñe ḡüsn-ile ra'nâsın bugün / Sürme eyle çeşme çün **bir** rüy-ı zîbâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [bir,]

Pâ-büreḡne ol görenler diyeler Mecnûn-şîfat / **Bir** saçı leylâ ğamıyla zâr u şeydâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2*). [bir,]

Yüzi gül **bir** lebi gönca dehensin / Tekellüm eyleseñ şîrîn suḡensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 1*). [bir,]

Künc-i meşidde eger zâhid olursa mu'tekif / Sırta vâkıf ben daḡı **bir** sâkin-i meyḡaneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [bir,]

Sıneme naḡş eyledüm meh-rûlaruñ eşkâlini / Döndü Āzer deyrine pür naḡş **bir** büt-ḡaneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [bir,]

Feraħdan kalmadı **bir** fũls-i aħmer / Velī ğamla tolu genc-i firāvān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [*bir,]*

Çekerem ben ğamuñ bārın getürmeye aña tākāt / Kosalar kūha **bir** ŧemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*bir,]*

Bir boyı serv-i sehī dildār dirler ušta sen / Pāyuña göz yaşını īšār dirler ušta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*bir,]*

Göñli katı biñ sü’āl itsem dönüp virmez cevāb / Hūsne ğırre **bir** sitemkār var dirler ušta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*bir,]*

Olmıŧ Mecnūnlayım leylī saçuñ āvāresi / Vādī-i ğayretde **bir** bī-‘ār dirler ušta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*bir,]*

Bir nazarla uşbu göñlüm ŧehrini yağmalayup / **Bir** Muğal Çīn gözleri Tātār dirler ušta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*bir,]*

Virmedi tā görmeyince luţf **bir** ‘ārif didi / Evvel alup dil sakın soñra sitemkār olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [*bir,]*

Ğamze tīz geçe virmeye **bir** laħza amān / Sīneñi karŧusına ger seng ü pũlād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [*bir,]*

Gülŧen-i hūsniinde iy dil tā seħer / İñiler **bir** bülbül-i nālānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 3*). [*bir,]*

İçmek ile kanmadı hūnī gözün / Kanumı iç ola **bir** zaķānsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 2*). [*bir,]*

Sanmañ ki beni cānumı cānāna virmezsin / Ben **bir** kulam varumı sultāna virmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*bir,]*

Hırķamı ālũde-mey kılsam beni ‘ayb eylemeñ / **Bir** kadeħ mey rehnine göndermiŧem destārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [*bir,]*

Bundan evvel cidd ü cehd eyle saña **bir** hāne yap / Kūs-ı rıħlet çalınur nāğāh bundan göçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*bir,]*

Bulmadum **bir** yār-ı hem-dem kim ola ‘ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihānuñ küçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*bir,]*

Bir ğaţā ile didün zũlfine anuñ müŧğ-i Çīn / Daħı ol demden dilā ğacletde hem ŧermendesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*bir,]*

Bir nazar kılsañ Muħibbī maħv olursın sen hemān / **Bir** gören bir daħı görmez çehre-i ferħundesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*bir,]*

Muħibbī naķd-i cān iltüp dile **bir** büse la‘linden / Kağbũl itmezse de bārı birez bāzār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*bir,]*

Yan yakıl **bir** ‘uzv ‘uzvuñdan ğaberdař olmaya / Hūn-ı dil aksun bu çeŧm-i hūn-feŧānuñ duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*bir,]*

Düşelden 'ışka tagıtdum ser-ā-ser hırmen-i 'aklı / Hevā-yı āh-ıla eyler semā **bir** berg-i kāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*bir,]*

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı 'ışk oldum / Vezîrüm ğam olup eşkümlü yürür **bir** sipāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*bir,]*

Uşbu dehrüñ nev-'arūs-ı hüsüne alınmaya / Bakıcak 'ālî nazār **bir** köhne Zāl'ı n'eylesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [*bir,]*

Muhibbî cān viren dirler lebinden büse alurmuş / Nedür **bir** cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*bir,]*

Furşatı fevt itme bul **bir** yār u **bir** cāy-ı laţif / Çün bilürsin tiz geçer bu hüy u bu hāy-ı çemen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [*bir,]*

Furşatı fevt itme bul **bir** yār u **bir** cāy-ı laţif / Çün bilürsin tiz geçer bu hüy u bu hāy-ı çemen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [*bir,]*

Kışsa-i ğuşşam uzun zülfüñ gibi **bir** kışşadur / Diñle anı cān-ıla kim söylemem efsāne ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*bir,]*

Bir güzeller şāhnuñ pāyına düşdüm dād için / **Bir** nazār kılmaz-ısa qurbān oluram ad için (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [*bir,]*

Muşhaf-ı hüsnuñ haqı **bir** saña beñzer görmedi / Mışr u Şām'ı geşt iden ser cümle 'Osmān illerin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*bir,]*

Rāh-ı kūyuñda yürür **bir** lahza ārām eylemez / Bu Muhibbî'dür ğamuñ kendüye yoldaş eyleyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [*bir,]*

Benüm āh u fiġānumdan sakın kim **bir** gül-i tersin / Kim āh okı güzër kılar irerse daĥı mermerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*bir,]*

'İşk-içün dirler ezel bezminde **bir** maĥbüb-ı mış / Böyle naķş itmiş ğören āyine-i idrākden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [*bir,]*

Bir devāsuz derd-imiş dirler egerçi derd-i 'ışk / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 5*). [*bir,]*

Göster boyuñı cānā **bir** serv-kāmet olsun / Ne serv-kāmet olsun ol kağ kıyāmet olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*bir,]*

'Āşıkı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maĥşer ğüninde iy dōst bu **bir** 'alāmet olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [*bir,]*

'İşk mıdur **bir** lebi şirīn zebāna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhnda şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2652, Beyit 4*). [*bir,]*

'İşk mıdur **bir** kemān ebrū nigāruñ yādına / Ok gibi bu kađdümü büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [*bir,]*

Ğırr olma hüsñ bünyādına ol āb üzeredür / **Bir** haberdür 'āķilāna diñle ben dīvāneden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*bir,]*

Kan yudarsa ğam degül lâ'1-i leb-i yâr isteyen / Cân virür bu yolda **bir** zülfi siyehkâr isteyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [bir,]

Ruĥları yâdına cânâ neyçün efğan ideler / Yok-durur **bir** sencileyin bülbül-i zâr isteyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [bir,]

Bir saçı Leylî-veşûñ sevdâsı başum toptolu / Kays benden öğrenür şimden girü tavr-ı cünün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*). [bir,]

Şehâ gülzâr-ı hüsni içre açılmış **bir** gül-i tersin / Yanaldan âteş-i 'ışka kararmış **bir** giyâham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [bir,]

Beni mahv eyledi 'ışkuñ vücüdumdan eşer hergiz / Görinmez kim nazar kılsa hemân **bir** düd-ı âham
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [bir,]

Dirseñ iy dil sırr-ı 'ışk fâş olmasun / Şabr kıl **bir** dem gözüñ yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel
2670, Beyit 1*). [bir,]

Kimse kılmadı ben itdüm âh kendüm kendüme / **Bir** nazar cân terkin urdum yâr-ı gendüm-gün için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [bir,]

Ben niçe teşbîh idem bâlâ-yı kıddin serve kim / Hey niçe serv-i sehî **bir** mâh-ı tâbândur gelen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [bir,]

Gülşen-i hüsniinde yâruñ iy gönül bülbülleyin / Nâle eyle şubh olunca sen de **bir** şürîdesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [bir,]

Ĥâk-i pâyinden eşer bulduñ mı iy bād-ı şabâ / Niçe yıllardur eser durmaz **bir** 'âlem-dîdesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [bir,]

Fehm olunmaz iy gönül ince bili diĥkat-ile / Tatalum ki yire sen **bir** kıla idrâk olasın (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2680, Beyit 4*). [bir,]

Meclis içre her kadeĥ san **bir** gül-i aĥmer-durur / Bülbül olmışdur şürâhî diñle kılkuş soĥbetin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [bir,]

Dil-ĥasta olam virmeyesin baña **bir** cevâb / İy 'İsî-nefes derdüme dermân degül misin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [bir,]

Bir 'aceb dîvâneyem başumdaki sevdâ için / Zülfini zencîr idüñ boynuma ben şeydâ için (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [bir,]

Sen serv-i sehî gibi salın nâz-ıla her sū / Ben âh ideyin karşıña ko **bir** eşer olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2696, Beyit 4*). [bir,]

Sanmañuz şüfi zâhid **bir** kalendar-meşrebem / Tekye-i 'ışkuñ tırâş bil ki abdâlam bugün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [bir,]

Ĥâricîler üstine dest-i kâzâdan **bir** okam / Râfîzîler kaşdına şemşîr-i kıttâlem bugün (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2697, Beyit 5*). [bir,]

Ârzü itme vişâlin iy Muĥibbî fâriğ ol / Sen gedâsın **bir** kalendar ol ĥo sulţân-ı cihân (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2698, Beyit 5*). [bir,]

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter / H̄ār eline gül gibi gel virme dāmānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [bir,]

‘Uşşākdan yüzüñ çevürürsin revā mıdır / İslām içinde virmeyesin **bir** selāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 3*). [bir,]

İden Muhibbî gönlini gāret gözüñ degül / Baş baş h̄arāmī gamzelerüñ **bir** h̄arāmī sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [bir,]

Bildüñ-ise h̄ālümü içümde yanan oddan / **Bir** naẓar kıl zāhir olsun dilde olan düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [bir,]

Acımazdum gelicek s̄ineme t̄irüñ şanemā / Demreni kalsa geçüp gitmese **bir** yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [bir,]

Didi gel deyre bugün mu‘ciz-i ‘İsā göresin / Dirgürür mürdeleri **bir** büt-i tersā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [bir,]

Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv gibi salınur **bir** kad-i bālā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [bir,]

Meclis-i ğamda şu deñlü dökeyim h̄ün-ı ciger / Bezm ara her birisi **bir** gül-i h̄andān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [bir,]

İy tabībüm dil ü cān h̄astasıyam derdüñ-ile / **Bir** cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [bir,]

Çünkü bulunmaz benī-ādemde bu nev‘e h̄üsün / **Bir** naẓar eyle melek yāhūd perī h̄ür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [bir,]

Bir akar su h̄üblük dünyā degüldür ber-ķarār / Pādīşehler mülke h̄üblar h̄üsne maġrūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [bir,]

Döstüm terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz **bir** işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [bir,]

Muhibbî h̄astadur didüm lebüñden **bir** cevāb ister / Ne h̄addüñdür senüñ didi söz açmak bu dehānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [bir,]

Gāh cevr ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim cefā fenninde māhir **bir** ‘aceb cānānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [bir,]

Her şadānuñ ‘aķsi kim zāhir olur feryāddan / **Bir** eşerdür küh içinde nāle-i Ferhād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [bir,]

İy tabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan **bir** ramāk / Derdüme eyle devā la‘l-i şeker-ġüftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [bir,]

Cān u dil alduñ baña **bir** büse iķrār eyledüñ / Var mı **bir** mezhebde dönmeķ h̄iç kişi iķrārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [bir,]

Cān u dil alduñ baña **bir** büse iķrār eyledüñ / Var mı **bir** mezhebde dönmeķ h̄iç kişi iķrārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [bir,]

Şi'r-i pür-süzuñ Muhibbî çünki **bir** eglencedür / Hâlî olma **bir** nefes 'âlemde sen eş'ârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [bir,]

Şi'r-i pür-süzuñ Muhibbî çünki **bir** eglencedür / Hâlî olma **bir** nefes 'âlemde sen eş'ârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [bir,]

Alup **bir** cür'a nüş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rüz-ı maḥşerde daḥı başda ḥumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [bir,]

Bir nazarla cān alup itdi gönül mülkin ḥarāb / Öldürün beni eger ol gözi mekkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [bir,]

Cān virüp sanma Muhibbî alasin **bir** büseyi / Kimseler ḥüsni metā'ına ḥarīdār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [bir,]

La'l-i nābuñ dirgürürse tır-i ḡamzeñ öldürür / **Bir** nefesde hem Mesīḥā'sın u hem cellādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [bir,]

Feth idüp Tebrīz'i geçdük çünki Sultāniyye'den / Tāze düşdi **bir** heves feth itmege Bağdād içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [bir,]

Muhibbî'nün kelāmı dehri tutdı / Eger var-ısa eydün **bir** suḥen-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [bir,]

Muhibbî terk kıl dünyā-yı dün / Tenünden eksük oldu dut ki **bir** mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5*). [bir,]

Ser-i küyına girmeden yine āheste varup / Döymesün **bir** kılı ol zülf-i sitemkāra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [bir,]

Bulmadum **bir** yār-ı hem-dem gönülüne / Aradum gezdüm cihānı kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [bir,]

Bir lebi şīrīn sevüp Ferhād'am oglandan berü / Kûh-kenlik itmede üstādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [bir,]

Ten ḡubārını savursa tañ degüldür bād-ı 'ışk / Bu hevā ile yiler **bir** bādām oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [bir,]

Bir temel bırakdı gönülüne benüm bennā-yı 'ışk / Gelmedi hergiz ḥālel bünyādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [bir,]

Bāḡ-ı ḥüsünüñde şehā **bir** togru ḥızmetkârdur / Durmag-ıla indi servün ayagına kara su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4*). [bir,]

Muhibbî ḡamdan ölmüşdür didüm iy sāki-i cān-baḥş / Elüme **bir** kadeḥ sundı didi cān perveridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [bir,]

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bü / Dönmişem Mecnün'a **bir** āvāreyem jülīde-mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [bir,]

Anuñ-içün yazmazam derd-i dilüm ben kâḡıda / Saklamaz sır iki yüzlü **bir** münāfiḡdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [bir,]

Çeşmüñle dil-i gümşüdemî hâlûñe sordum / **Biri** kılup ebrüya işâret birisi gîsü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [biri, -i]

Nazar kıldı baña **bir** çeşmi âhû / Bu cân u dil didiler ‘aqla yâ hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*). [bir,]

Bir nazar kıl iy şeh-i hüsn-i melâhat Tañrıçün / Gel uyandur hÿvâbdan ol nergis-i ayyâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [bir,]

Zâhir oldı ruhlarında didiler hâtı-ı siyâh / Güş idip anı gönülde kopdı **bir** göynüklü âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1*). [bir,]

İRmege zülfün şebinde bu Muhibbî küyuña / Dûd-ı âhı başına semmürdan **bir** şeb-külâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [bir,]

Dehr ara niçe yüz biñ ‘ışk eri var / **Bir** cefâ-keş bulunmaya bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [bir,]

Âh kim hasret-ile döndi tenüm **bir** müya / Vâh eger ölür-isem irmeden ol meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [bir,]

Nikâb olmaz ser-i zülfün görünür pertev-i hüsnün / Hicâb olur mı **bir** nesne güneş togsa ziyâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [bir,]

Halel **bir** taşına gelmez esâs-ı mihrünün iy meh / Bu çarh-ı bî-sütünüñ ger zarar irse binâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [bir,]

Buyursañ iy şeh-i hûbân olalum cân-ıla kurbân / Saña biñ cân fedâ olsun ne minnet uşbu **bir** cânâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [bir,]

Yâr-ıla **bir** hâlvet-i hâş olsa deyyâr olmasa / Belki ol hâlvette cân dañı haberdâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [bir,]

Vuşlat-ı cânân gerekse kıl Muhibbî terk-i cân / Yoğsa bu olmaz müyesser **bir** kurı sevdâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [bir,]

İy tabîbüm hastayam vir baña **bir** şâfi cevâb / Hâlûme eyle nazar **bir** kez meded eltâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [bir,]

Jâlelerden güşna dürler takupdur şâh-ı gül / Câmesin surh eylemiş **bir** yâr-ı ra‘nâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [bir,]

Gül yüzü vaşfında didi Muhibbî **bir** gazel / Didiler bülbül gibi şürîde-güyâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [bir,]

Sehv-ile yârum bu ben dil-hasteye itüm dimiş / **Bir** dü-şesdür bu dañı iy dil yine düşmez beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [bir,]

Bir nazarla iy gözüm kıldıñ belâya mübtelâ / Niçe yüz biñ miñnet ü hayfâ getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [bir,]

Sevdüğüm **bir** serv-ğad nâzük miyândur tâzece / Anuñ-ıçun yolına yaşum revândur tâzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [bir,]

- Virüp cân u dili **bir** büsesine / Ne kanlar yutmışam ikrâr olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [*bir,]*
- ‘İşkuñ esîri derd-ile **bir** bî-nevâ-y-iken / Mümkün midür enîs olasin pâdişâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 3*). [*bir,]*
- Eksük itme sîneden tîrûñ didüm dilber didi / Eksük olmaz **bir** nazar eyle bu ya gibi kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3*). [*bir,]*
- Küyında yâr cem’ idüp ‘âşıkларуñ serin / Beñzer ki yapa kendü için **bir** yiñi kule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [*bir,]*
- Her kim okursa uşbu Muhibbî gazellerin / Rağmet aña ki rağmet-ile **bir** du‘â kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*bir,]*
- Alup **bir** mü’minüñ adın dilüñe eyleme ğıybet / Ne lâzım bu sebebden kendüñi ugradasın kâhra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*bir,]*
- Bir saçı leylâyı gördüm aña dil virdüm yine / Döstlar şimden girü ben bî-dile mecnûn dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*bir,]*
- Ol **bir** kerîmdür umaram mağz-ı luğf idüp / Rağmet suyuyla yuya yüzüm olmaya siyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*bir,]*
- Hişm-ıla nazar ide kime öldürür âhir / **Bir** hâşşadur konmuş anuñ iki gözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 2*). [*bir,]*
- Ġamzeñ eger ki öldüre vir la‘lûñ agzuma / Dirgür bu mürdeyi yine **bir** tâze cân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*bir,]*
- Her kim ki gönül baglaya **bir** saçı sünbüle / Añlamazam ‘âlem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1*). [*bir,]*
- ‘Uşşâk serin küyına cem’ eylemiş nigâr / Beñzer ki yapar kendü için yâr **bir** kule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*bir,]*
- Jeng oldı dil âyinesi hiç var mıdur çare didüm / Didi **bir** ‘ârif var mey iç saykal ola âyineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*bir,]*
- Gözüm yaşu gibi **bir** dürr-i ğalţân / Bulınmaz arasan baħr-ı ‘Aden’de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 3*). [*bir,]*
- Muhibbî bakma atlâs u ħarîre / Neñe yitmez senüñ **bir** dalğ-ı jende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*bir,]*
- Başumda **bir** kara yazu imiş geldi ħağ-ı cânân / Muhibbî her ne yazu ki yazılmışdur gelür serde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*bir,]*
- Bilmez Muhibbî kimsene ‘işkuñ rumüzını / **Bir** mes’eledür ki ħall olınmaz kitâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [*bir,]*
- Çün vişâl-i yâra mâni‘dür dimişler ten daħı / **Bir** kabâdur ‘âriyet iy dil gider cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*bir,]*

- Bir mür-ı za'ıf oldum gel çek 'inân-ı cevri / Basdurma pây-ı rahşâ bir dem terahhüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [bir,]
- Göñlini virdi Muhibbî cân dağı virse sezâ / Ne için bakardı anuñ gibi **bir** kamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [bir,]
- Bir nev'-ile bende çeker çeşmi 'âşıkı / Şişeyle ider 'âlemi cādū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [bir,]
- Bir 'âşık-ı dil-besteyem kan yaşum ile şüsteyem / Hālūme bakmaz hastayam bu derdüme dermân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [bir,]
- 'İşkda **bir** hâşşa vardur şâhları eyler gedâ / Şâh-ı Ğaznî pâdişâh-iken kul itdi **bir** kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [bir,]
- Kanı luţ u kerem ya kanı şefkat / Sitem lâyıık mıdur **bir** nâ-tüvâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [bir,]
- Ķanâ'atle geçen **bir** nân-ı cevle / Gıdâyı dâyima güllâc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [bir,]
- 'Aceb hâlüm n'ola **bir** dağı görsem / Gıdüp kalmadı 'aqlum **bir** görende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3*). [bir,]
- Fıkr kılma iy Muhibbî sakın assıla ziyân / Er odur kim aña **bir** bûd-ıla nâ-büde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [bir,]
- Hün ile yazdı meger şı'r-i Muhibbî'yi yine / Eyledi elde dutar **bir** varağ-ı inşâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [bir,]
- 'İşk için dirler ezel **bir** gevher-i yek dânedür / Ol ki şarrâf olmaya yañıla kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [bir,]
- Baña olmakdan ise şâh-ı 'âlem hoş gelür / İrişem ben **bir** gedâ olup irem pâ-büsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [bir,]
- Bu Muhibbî söyledi pür-nükte **bir** şırîn gazel / Her kim anuñ fıkr ide ma'nâsını 'aqlı şaşâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [bir,]
- Muhibbî'yi sorarsañ kimdür iy döst / Eñ ednâ bende **bir** kemter kemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [bir,]
- Olurdum ben dağı **bir** Hızr-ı zinde / Öpebilsem anı **bir** kez lebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [bir,]
- Hâme-i 'ışkuñ nigârâ **bir** harâret virdi kim / Ol harâret yok semür-ile vaşâk sincâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6*). [bir,]
- 'Âleme 'uryân geldüñ bunu fıkr itmez misin / Yine âhir gidisersin **bir** ten-i 'uryân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [bir,]
- Bir cefâ-keş 'âşıkam cevri [ü] cefâdan dönmezem / Günde biñ kez öldürürse itmezem andan gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [bir,]

Sinem üzre lāle gibi dāğ-ı ḥasret yakmışam / Sanki pullar dizmişem **bir** tahta-i nerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 2*). [bir,]

Bir kadehle sākiyā şāf eyle dil āyīnesin / Jeng-i ğamdan korkaram bir gün kona gerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [bir,]

Bu Muhibbî var iken cānā raķibe virme yüz / Degme **bir** nā-merdi terciḥ eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [bir,]

Dest-i ğamuñda kaldum la'lūñ zülālin irgür / Gel dime deşne olsun **bir** ḥasta gönül rīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [bir,]

Tāze düşdüm āh **bir** hercāyi dilber derdine / Mihri yok cevri ü cefāsı çok sitemger derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [bir,]

Yüzine kılsam nazār zülfi çelīpā 'arz ider / **Bir** müselmān düşmesün yā Rab o kāfir derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [bir,]

Bir saçı leylā ğamından āh kim sevdālara / 'Ayb itmeñ ger düşem mecnūn olup şahrālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [bir,]

'Ālemi geşt eyledüm **bir** yār-ı şādık görmedüm / 'Uzlet itsem ḥalkdan düşsem ne tañ tehālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [bir,]

bir 'āşık-ı dīdār: *Güzel yüze āşık.*

Çaglayup yaşum akar yāruñ cemālin görmege / Su gibi **bir 'āşık-ı dīdār** dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [bir 'āşık-ı dīdār,]

bir avuç: *Bir avuç.*

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāhib-külāham ben / Velikin kūy-ı 'ışk içre **bir avuç** ḥāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [bir avuç,]

Şu'le-i āhum ile yandı semā ile zemīn / Nār-ı 'ışk pinhān imiş gör **bir avuç** ḥāşākte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2*). [bir avuç,]

bir beş on gün: *Beş on gün, kısa bir süre.*

'Ömri gel yok yirlere ḥare eyleme / **Bir beş on gün** 'ālemūñ mihmānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 7*). [bir beş on gün,]

bir bir: *Bir bir.*

Gönül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā kıldı / Dönüp soñra cefā tīrin çıkardı **bir bir** arķamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [bir bir,]

İy Muhibbî ola kim yārun bile aḥvālūñi / **Bir bir** eyle şī'r içinde ḥālūñi eş'ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [bir bir,]

Ögidür durmaz cihān halkını hem çü āsiyāb / Nevbetin **bir bir** gözedür getirür gerdün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*bir bir,]*

bir bir: *Tek tek, Birer birer.*

İy Muhibbî sor baña ‘ışkuñ rumūzın ser-be-ser / Saña taqrîr eyleyem **bir bir** ser-ā-pā meşrebin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*bir bir,]*

Maḥabbet bendini **bir bir** gönül barmagina bagla / Fiğān itsün belā bezminde ney-veş pür nevā olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*bir bir,]*

Her ne söz kim söyledüñ **bir bir** ḥaḳīkatden ḥaber / Vire mi gönlin mecāzīye günāhı sevmeyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*bir bir,]*

Ḥaber-i cān u dili var der-i dildār be-gū / **Bir bir** kışşā-i derūnı nazar-ı yār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*bir bir,]*

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin **bir bir** / Eger meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [*bir bir,]*

bir büse: *Bir öpücük.*

Alup cān naqdini **bir büse** iḥsān / Kılursañ giresin bî-ḥad şevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 5*). [*bir büse,]*

bir büse biñ cāna alan: *Bir öpücüğü bin cana almak.*

Çagura ‘ışk dellālı alan bir büse biñ cāna / Bunı bildüm [ben] iy meh-rū cihān içinde sensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*bir büse biñ cāna alan,]*

bir büsemi: *Bir öpücük.*

Bir büsemi biñ cāna virem dimiş iken āh / Bilsem ki dönüp soñra inkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [*bir büsemi, -mi]*

bir büseñe: *Bir öpücük.*

Didüm **bir büseñe** cān vāmum olsun / Gel öldür kalmasun bu tende ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [*bir büseñe, -ñe]*

Eger **bir büseñe** biñ cān virtürsem / İdersin arayup sen şad bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [*bir büseñe, -ñe]*

bir büsesin: *Bir öpücük.*

Dilā **bir büsesin** şey‘u’llāh eyle / Eger virmezse de dervāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*). [*bir büsesin, -sin]*

Nağd-i cāna aldı āḥir dilberüñ **bir bñsesin** / Assı itdi bu Muḥibbī dñstlar sanmañ ziyān (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*bir bñsesin, -sin*]

bir bñsesin aldum: *Bin bir rica ve ısrar ile bir öpücük almak.*

Dñstlar **bir bñsesin aldum** dil ü cān nağdine / Varumı virdüm kamu ol tuḥfe-i mergüb için (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*bir bñsesin aldum, -dum*]

bir bñseyi biñ cāna alan: *Bir öpücügü bin cana almak.*

Bir bñseyi biñ cāna alan eyledi ol sñd / Yüz döndüre kimdür bu bāzāruñ elinden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 5*). [*bir bñseyi biñ cāna alan, -an*]

bir cān: *Tek can, sadece can.*

Vaşl-ı cānān isteyenler ğam yimezler cān için / Yolına **bir cān** nedür biñ cān fedā cānān için (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [*bir cān,]*

‘Āşık iseñ saklama bu yolda gel cānuñ sakın / Dimeye **bir cān** nedür kıymadı cānānuñ sakın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [*bir cān,]*

bir çāre: *Bir çare!*

Vaşl-ı yāra bulmadum **bir çāre** çok sa’y eyledüm / Bārī diñ nağḳāşa nağşın baña taşvīr eylestün (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*bir çāre,]*

bir çāre bulmadum: *Çözümsüz kalmak.*

Bagrumda çıkdı başlar gözümden akdı yaşlar / **Bir çāre bulmadum** āḥ bu eşk-i cñybāra (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [*bir çāre bulmadum,]*

bir daḥı: *Bir daha, artık, bundan sonra.*

Çünkü sıduñ gönñlümi **bir daḥı** alınmaz ele / Kim bütün idebilür sındukda ābgñnesin (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2622, Beyit 4*). [*bir daḥı,]*

Bu Muḥibbī gibi bulmazsın yoluñda **bir daḥı** / Terk-i cān ide yoluñda sen boyı şimşād-içün (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*bir daḥı,]*

Seyr idüp gezdük ser-ā-ser cümle İrān illerin / Görmek olur mı ‘aceb **bir daḥı** cānān illerin (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 1*). [*bir daḥı,]*

Lebleri yādına ‘iş eyle ki gül hengāmıdır / Çün geçen geçdi Muḥibbī **bir daḥı** gelmez giden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*bir daḥı,]*

İy bāğbān bakmaz-ıduñ serve **bir daḥı** / Görseñ çemende ol boyı serv-i ḥıramı sen (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2712, Beyit 4*). [*bir daḥı,]*

Furşatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin **bir dağı** gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [*bir dağı,]*

Gönlümü göndermişem iy dōst senden cānibe / Añlamazam ki gele **bir dağı** benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*bir dağı,]*

İy Muhibbî gönlümü gönderdüm almadum haber / Kanda gitdi gelmedi **bir dağı** benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*bir dağı,]*

Gönlümü elden çıkardum **bir dağı** gelmez ele / Dōstlar mecnūn-ı ‘ışkam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [*bir dağı,]*

Sıma şehā bu gönlüm mümkün degül yirine / **Bir dağı** gelmek olmaz çünki uşana şşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*bir dağı,]*

bir dağı: *Bir kez bile.*

‘Aceb hālüm n’ola **bir dağı** görsem / Gidüp kalmadı ‘aqlum bir görende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3*). [*bir dağı,]*

bir dağı: *Bir daha, yeniden, tekrar.*

Ṭarz-ı Ḥusrev’den degül hāric Muhibbî sözleri / Dehr ara ger var-ısa **bir dağı** Selmān uşa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*bir dağı,]*

Bir nazar kılsañ Muhibbî maḥv olursın sen hemān / Bir gören **bir dağı** görmez çehre-i ferḥundesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*bir dağı,]*

Zülf[i] sevdāsı ile **bir dağı** āşüfteligi / Ola kim güş ide var hālūni tekrār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [*bir dağı,]*

bir dāne: *Bir tane ll eşsiz.*

Dāğlarla sīnemūñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Kalmadı bir yir koyam **bir dāne** haşḥāş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*bir dāne,]*

bir dem: *Bir nefeslik zaman, bir an.*

Eger bū almayam **bir dem** vefā ol gülsitānumdan / Şu deñlü eyleyem bülbül helāk ola fiğānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*bir dem,]*

Bir mūr-ı za‘īf oldum gel çek ‘inān-ı cevri / Basdurma pāy-ı raḥşa **bir dem** teraḥḥüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*bir dem,]*

Sanmañuz dil āteşi bu sīneden **bir dem** gide / Ol sebebden ejder-i āhum felekde yir ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [*bir dem,]*

bir dem: *Bir zaman.*

Zâhir oldı kün didüñ **bir dem** semâ[v]âta zemîn / Hâmd-i bî-ḥad şükr-i bî-‘ad saña Rabbü’l-‘âlemîn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [bir dem,]

Ger Süleymânsañ n’ola güş eyle **bir dem** pendümi / Bu Muḥibbî kemterüñ de gerçi kemdür mürdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [bir dem,]

Gel gonca gibi iy döst **bir dem** tekellüm eyle / Nâz-ıla ser-firâzum gül ol tebessüm eyle (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [bir dem,]

bir dem: *Bir an, hiçbir zaman.*

Gîceler tâ şubḥa dek ğam-ḥâmede maḥrem baña / Kanda gitsem **bir dem** ayrılmaz olur hem râh-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [bir dem,]

Şöyle münis oldu hicrûñle senüñ bu ḥasta dil / İstemez **bir dem** cüdâ olmak vişâli n’eylesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [bir dem,]

Ğamzelerle öldürürse lâ‘l-i nâbı dirgürür / Ḥâk-i pâyından Muḥibbî **bir dem** anuñ gitmesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2643, Beyit 5*). [bir dem,]

Yanumdan **bir dem** eksilmez cüdâ olmaz ğam-ı dilber / Didüm bilsen ‘aceb baña ne virdüñ
alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [bir dem,]

Gözlerüm gözeklerinden **bir dem** âb eglenmesün / İnlesün derdiyle dil olsun toḻâb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [bir dem,]

İster-iseñ mülk-i dilden dür ola ğam ‘askeri / Koma elden bâdeyi **bir dem** mecâlüñ var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [bir dem,]

Ḥıẓr suyn ister iseñ istegil meyḥâneden / Çıkma **bir dem** ṭâlib iseñ gence sen vîrânedan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [bir dem,]

Yâr itdi göz yaşını kendine maḥrem / **Bir dem** cüdâ itmedi Ferḥâd-ı yegâne (*Muhibbî Divanı , Gazel
2965, Beyit 3*). [bir dem,]

bir dem: *Bir an.*

Nâr-ı dâĝ-ıla sifâl-i sînemi zeyn eyledüm / Döstlar eyleñ gelüñ **bir dem** karanfil şoḻbetin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2684, Beyit 3*). [bir dem,]

bir dem: *Hiçbir an/ hiç.*

İster-iseñ mülk-i dilden dür ola ğam leşkeri / Koma elden bâdeyi **bir dem** mecâlüñ var-iken (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2663, Beyit 5*). [bir dem,]

bir demde: *Bir nefeslik zaman, bir an.*

Dime sakın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / **Bir demde** yutdurur seni zülfi ejdeḥâsına (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2819, Beyit 4*). [bir demde,]

bir demi: *Bir an.*

Bir demi hicrân şebînüñ 'âşıkâ biñ yılcahur / Sözüme inanmasañ sor bunı tã'at ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [*bir demi,]*

bir demin: *Bir an, hiçbir zaman.*

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele peymāneyi / Fırşatı fevt itme zāyi' kılma 'ömrüñ **bir demin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5*). [*bir demin, -in]*

bir demle: *Bir nefesle.*

Gözi katl itdügi 'âşıklarını / İder **bir demle** 'İsî gibi zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 2*). [*bir demle,]*

bir deste: *Bir tutam, bir demet.*

İşigüñ pāk itmege saqqā-yı çeşmüm her seher / Su sepüp **bir deste** bağlar kirpügi cārüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [*bir deste,]*

bir gamze ile: *Bir göz işaretiyle, bir göz süzüşüyle.*

Bir gamze ile fitne şalup halk-ı 'āleme / Bir şive ile āfet-i devrān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 2*). [*bir gamze ile,]*

bir gayrı: *Bir başka.*

Katline Muhibbî kuluñuñ hüccet ararsañ / Sevdügi yiter eyleme **bir gayrı** bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*bir gayrı,]*

bir gedā: *Bir dilenci.*

Vaşl umarsın ol şeh ü sen **bir gedā** / Tavr-ı 'aқıldan meger dīvānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 6*). [*bir gedā,]*

Kebkebüñ izin görüp bu cān u göñlüm şād olur / **Bir gedā** yol üzre san kim irişür dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*bir gedā,]*

bir gice: *Bir gece(liğine de olsa).*

Bir gice didi düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm didi var mı bu 'ālemde hıvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [*bir gice,]*

Bir gice gelüp düşüñe girem didi niğār / Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü hıvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [*bir gice,]*

bir gece: *Bir gecelik.*

Ârzûdan ben helâk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle **bir gece** küyuñda olmak pâsbân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2*). [*bir gece,]*

Bir gece eylesin menzilüme rence kadem / Dü cihânı götürü-virtür-idüm ol şebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [*bir gece,]*

Ğam şebinde **bir gece** bu dil kaçan zârî çeke / Añlamam bir yılda bir kes böyle bîmârî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*bir gece,]*

bir gece: *Bir gece.*

Var mıdur **bir gece** ya gündüz Muhibbî hastanuñ / Semege başı irtüp nâlesi semmâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*bir gece,]*

bir gül-i tersin: *Bir taze gül.*

Şehâ gülzâr-ı hüsn içre açılmış **bir gül-i tersin** / Yanaldan âteş-i 'ışka kararmış bir giyâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*bir gül-i tersin, -sin]*

bir gün: *Sonra, ilerde, eninde sonunda, mutlaka.*

Ol hüma yüksek uçarsa iderem **bir gün** şikâr / Himmetüm bâzı benüm alçak degül şungürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [*bir gün,]*

Umaram **bir gün** ola şebbâz-ı zülfe dil şikâr / Bu kebüter göñlüm olmışdur hevâyı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*bir gün,]*

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamân gibi / Ola ki anı **bir gün** añasın zamân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*bir gün,]*

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur **bir gün** benüm / Hiç zarar itmez mi cûlar itse tuğyân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*bir gün,]*

Bir kadehle sâkiyâ şâf eyle dil âyînesin / Jeng-i ğamdan korkaram **bir gün** kona gerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*bir gün,]*

bir gün: *Bir gün, bir zaman.*

Niçe yıllar-durur bâlin idindüm daş işigini / Dimedi rahm idüp **bir gün** 'aceb miskîn ne yirdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*bir gün,]*

Egerçi yañılıp dilber geçe **bir gün** mezârumdan / Mağabbet büynü ala benüm hâk-i ğubârumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*bir gün,]*

Beni öldürsün yisünler beni küyü itleri / Rañıyam tek baña **bir gün** dimesün git añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*bir gün,]*

Rāzıyam **bir gün** öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*bir gün,]*

Gözlerüm baħrına saldum yine dil zevrakını / Bād-ı āhum beni ğarķ ide eger **bir gün** ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*bir gün,]*

Ėaķ üzre kıl ticāret māsta gel katma su / Korkaram kim seni **bir gün** cem´ oluban ğarķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [*bir gün,]*

Baħr-ı ešk içre Muhibbî bu gönül zevrakını / Ėarķ ide şarşar-ı āhum eger ol **bir gün** ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*bir gün,]*

Ėāmetüm zer hālķa kıldum ola ki **bir gün** nigār / Kulagina daka anı beñzedüp mengüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [*bir gün,]*

bir gün ola: *Bir gün olur.*

Çekerem cevr ü cefāñı bu ümīde dōstum / **Bir gün ola** hālūme bakup baħna rāħm idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3*). [*bir gün ola,]*

bir habbeye: *En ufak bir ..., zerre kadar bir...*

Alma bu dünyā metā´ın virseler **bir habbeye** / Ėiçesin lā-büd sen andan ol daħı seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*bir habbeye, -ye]*

bir haberle: *Haber, bilgi.*

Mürde idüm **bir haberle** tāze cān virdüñ baħna / Eyledüñ bu Ėasta göñlüme devā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*bir haberle, -le]*

bir hafta: *Bir hafta, yedi gün. || Kısa bir sürede.*

Gül devri çünki tiz geçer ‘ömr gibidür / **Bir hafta** var tāze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*bir hafta,]*

bir haftadur: *Yedi gün.*

İy Muhibbî tiz geçer eyyām-ı gül **bir haftadur** / Ėāyi´ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şoħbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*bir haftadur, -dur]*

bir hırkaya: *Dervişçe yetinmek, az şeyle geçinmek, çok malda gözü olmamak.*

Ėāni´em bir loķmaya dünyā na´iminden n’olur / Rāzıyam **bir hırkaya** dimem ki bī-şālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*bir hırkaya, -ya]*

bir hüner olsun: *Marifet olmak, ustalık göstergesi olmak (eleştiren bir tavırla).*

Çevgân-ı ser-i zülfine başuñı Muhibbî / Top eyle ki 'uşşâk ara **bir hüner olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 5*). [*bir hüner olsun, -sun*]

bir içim su: *Bir yudum su.*

Olup dil-teşne aldanma cihāna / Öürseñ saña virmez **bir içim su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 3*). [*bir içim su,]*

Gözüm yaşına ğark iken bu 'ālem / Muhibbî yandı virmez **bir içim su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [*bir içim su,]*

bir iki: *Birkaç.*

Feyzin Muhibbî **bir iki** peymāneden bulup / Şeyh-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*bir iki,]*

bir iki gün: *Kısa bir zaman dilimi, bir kaç gün, | üç beş günlüğüne.*

Virme dehre dil sakın itmez vefā ol 'ākıbet / **Bir iki gün** yüzüne gerçi senüñ hāndān geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [*bir iki gün,]*

bir işi: *Bir işi, gücü.*

Ĥüsne māğrūr oluban 'āşıka cevri itmegi ko / **Bir işi** işleme kim soñra peşimān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [*bir işi,]*

bir kadeh: *Bir kadeh, bir kase.*

Cür'a-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naşib / Kāfirem ger **bir kadeh** içsem mey-i şahbāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [*bir kadeh,]*

Bir kadeh meyle cihān müşkili hāl oldu baña / Her ne sorsañ baña sor mīr-i suhendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*bir kadeh,]*

bir kadeh meyle: *Bir kadeh şarap.*

Bir kadeh meyle benüm çün göñlümi hoş eyledi / Yüzimi hāk itmege vardum hārābāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [*bir kadeh meyle, -le*]

bir kadem: *Bir adım.*

Pāyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilberüñ / **Bir kadem** iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [*bir kadem,]*

Dīdem üzre iy sehī kāmēt gelüp bas **bir kadem** / Pāyuña işār ide çeşmüm firāvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*bir kadem,]*

bir kadem bassañ: *Bir adım atmak. II Yakınlaşmak.*

Çeşmesâr-ı çeşmümi kılsañ müşerref iy perî / **Bir kadem bassañ** gelüp bu çeşm-i giryân üstine
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [*bir kadem bassañ, -sañ*]

bir karar üzre degüldür: *Sabit, devamlı değil.*

Bir karar üzre degüldür günde biñ yüz gösterür / Dir-isem olmaz ‘aceb bu gönlüme bükalemün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*bir karar üzre degüldür, -dür*]

bir kelâm: *Bir tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifâde.*

Ol leb-i şîrîn dehânından işidsem **bir kelâm** / Tâ kıyâmet ancak ol sözdür zebânumdur gelen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [*bir kelâm,]*

bir kerre: *Bir defacık.*

Sürdi yüzüme âl-ıla **bir kerre** yâr elin / Kaşşâb sandı kan-ıla görenler nigâr elin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2612, Beyit 1*). [*bir kerre,]*

Sundum hezâr ‘aciz-ile dildâra zâr elin / Ammâ ki baña virmedi **bir kerre** yâr elin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2613, Beyit 1*). [*bir kerre,]*

İy hümâ-yı luţf ‘ışkuñ beni mecnûn eyledi / Başum üzre n’ola **bir kerre** yaparsañ âşiyân (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*bir kerre,]*

Kaçma ‘ömrüm gibi **bir kerre** cemâlûñ göreyin / Korkaram ‘ömr geçe hâ dimeden hâ dükene
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*bir kerre,]*

Cevr ü ceşadan itmedi **bir kerre** ictinâb / Zûlm u sitemi eyledi âh hû girih girih (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2924, Beyit 2*). [*bir kerre,]*

bir kes: *Tek bir kimse.*

Şöyle yan kim nâr-ı ‘ışk-ıla vücûduñdan eşer / Kalmasun **bir kes** senüñ nâm u nişânuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [*bir kes,]*

Ėam şebinde bir gice bu dil kaçan zârî çeke / Añlamam bir yılda **bir kes** böyle bîmârî çeke (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*bir kes,]*

bir kez: *Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.*

Varmaz isem küyuña lîk buña kâni’ gönül / Sen güzeller şâhını tâ göre **bir kez** dürdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [*bir kez,]*

Sehv-ile **bir kez** Muhibbî kuluñı yâd itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayâlûñ tâ kıyâmet yâddan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*bir kez,]*

Yıllar-durur bu hasta gönül kapusındadır / **Bir kez** dimez ki hasta-i miskîn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [bir kez,]

Gayra meyl itmez gönül mâh-ı cihân arayuben / Bâri **bir kez** görsem ol hüsn-i cihân-ârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [bir kez,]

Mübtelâ-yı 'ışk olaldan âh kim dil-ı hasteyem / İy tabîbüm dimedün **bir kez** anı yâd ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [bir kez,]

Vireyim cânı borc olsun didüm **bir kez** seni görsem / Kerem kıl lutf idüp göster yüzün borcum edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [bir kez,]

Bunu kim gördi ki **bir kez** işidüp evşâfını / Bu Muhibbî cân vire ibn-i falâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [bir kez,]

İy tabîbüm hastayam vir baña bir şâfi cevâb / Hâlüme eyle nazâr **bir kez** meded eltâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [bir kez,]

Kim cemâli gülşenin **bir kez** tamâşâ eyleye / İtmeye geşt-i çemen seyr-i gülistândan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [bir kez,]

Olurdum ben dağı bir Hızır-ı zinde / Öpebilsem anı **bir kez** lebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [bir kez,]

Seni **bir kez** gören iy yâr-ı cânı / Degermi gayra yâhüd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [bir kez,]

bir kez: *Bir kez.*

Bir kez yüzünü göstereyim dir-iseñ iy döst / Cânüm vireyin bu söze şükrâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 3*). [bir kez,]

bir kimse: *Herhangi biri.*

İy Muhibbî eylemez **bir kimse** dünyâda karar / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dârâ'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [bir kimse,]

Derdâ dirîg hâlümü **bir kimse** anlamaz / Ya ben niçe getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [bir kimse,]

Bulımadum aradum bu cihânı / Yimemiş ola **bir kimse** tapanca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2*). [bir kimse,]

Derdâ dirîg hâlümü **bir kimse** anlamaz / Pes ne içün getüreyim derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [bir kimse,]

bir kimseye: *Hiçbir kimse.*

Kendü hâlün fikr kıl ko gayrılar ahvâlini / İy Muhibbî sen sen ol **bir kimseye** lâğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [bir kimseye, -ye]

bir kişi: *Bir kişi, birisi.*

Muhibbî bil anı tākāt getürmez / Olıcak **bir kişi** hem-rāh-ı hübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*). [*bir kişi,]*

Kapuña varup dīdelerüm kan agladı / Bulınmadı **bir kişi** gelüp yaşum sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*bir kişi,]*

bir kula: *Bir kul, köle.*

‘İşkda bir hāşşa vardur şāhları eyler gedā / Şāh-ı Ğaznî pâdişāh-iken kul itdi **bir kula** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*bir kula, -a]*

bir lahza: *Çok kısa bir an.*

Mey içüp yine bu ğamgîn dilümi şād ideyin / Anı **bir lahza** hele ğuşşadan āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*bir lahza,]*

bir lokma eylersin: *Lokma etmek II yutmak.*

Vefā gelmezse iy dünyā ‘aceb mi çünki sen zensin / Yudup **bir lokma eylersin** cihān hālkım bir evrensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [*bir lokma eylersin, -rsin]*

bir lokma vü bir hırka: *Dervişçe yetinmek, az şeyle geçinmek, çok malda gözü olmamak.*

‘Ārife ‘ālemde **bir lokma vü bir hırka** yiter / Nāle eyler dönegör iy dil tolābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [*bir lokma vü bir hırka,]*

bir lokmaya: *Azıcık yemek, değersiz yiyecek parçası.*

Māl u cāh u mülke bakmaz oldu dīdār ‘aşıkı / Zīrā **bir lokmaya** kāni‘dür yimez dünyā ğamın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*bir lokmaya,]*

Māl u cāh u mülke bakmaz oldu dīdār ‘aşıkı / Zīrā **bir lokmaya** kāni‘dür yimez dünyā ğamın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*bir lokmaya, -ya]*

Ķāni‘em **bir lokmaya** dünyā na ‘iminden n’olur / Rāzıyam bir hırkaya dimem ki bī-şālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*bir lokmaya, -ya]*

bir müselmān: *Müslüman.*

Çekse hānçer gözleri kaçma Muhibbî karşı var / İki kāfir kaşd ider tut **bir Müselmān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [*bir müselmān,]*

bir nazar: *Bir an olsun.*

Bekler iken zülfünün her bir kılı ejder-şifat / **Bir nazar** kim ola göre hüsnünün gencinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [*bir nazar,]*

bir nazar: *Bir an.*

Olmuşam 'ışk fakîri n'ola iy kân-ı kerem / **Bir nazar** hüsnünü ihsân idesin cânun için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*bir nazar,]*

bir nazar gördüm: *Bir an görmek.*

Çünkü gördüm bir nazar ol serv-şad meh-rüyı ben / İki gözümden revân itdüm akıtdum cüyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [*bir nazar gördüm, -düm]*

bir nazar it: *Bir kez bakmak.*

Demidür **bir nazar it** mürde dile cân yürisün / Ele çevgân-ı ser-i zülfi alup gelse nigâr (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*bir nazar it,]*

bir nazar it: *Bakmak.*

Dâğlar lâle vü gül sinede serv oldu elif / Döstim **bir nazar it** niçe gülistânam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*bir nazar it,]*

bir nazar kılmaz-ısa: *Bir kere (olsun) bakmak.*

Bir güzeller şâhınun pâyına düşdüm dâd için / **Bir nazar kılmaz-ısa** kurbân oluram ad için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [*bir nazar kılmaz-ısa, -maz-ısa]*

bir nazar olsun: *Bir kez bakmak.*

Cânım bile yoluında senün dil nedür iy döst / Tek güşe-i çeşmünle baña **bir nazar olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [*bir nazar olsun, -olsun]*

bir nazar olsun: *Bakmak.*

İy döst müjeñ tırine sînem siper olsun / Tek güşe-i çeşmünle baña **bir nazar olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 1*). [*bir nazar olsun, -sun]*

bir nazarla: *Bir kez bakarak.*

Bir nazarla uşbu gönlüm şehrini yağmalayup / Bir Muğal Çın gözleri Tâtâr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*bir nazarla,]*

bir nefes: *Bir an.*

Görmez-isem **bir nefes** ben seni iy Yūsuf-cemāl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser ğarķ ide Ken‘ān illerin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*bir nefes,]*

Külhende hayālūñle olursam baña gülşen / Sensüz ki giçe **bir nefes** ol dem ne dem olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*bir nefes,]*

Küyında olsam **bir nefes** yāruñ itine hem-nefes / Yiter baña bu mertebe ‘ālemde nām u neng için
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [*bir nefes,]*

bir nefesle: *Bir nefes, bir an, bir soluk.*

Bir nefesle mürdeler ihyā ider şīrīn lebūñ / Söz deminde sen Mesīhā’dan bugün üstādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [*bir nefesle,]*

bir nesne: *Bir şey (geçinebilecek derecede elde edilecek para, yemek vs. belirtmek bağlamında).*

Sakın aldanma cihānuñ māl[1] āhīr kor seni / Hiç senūñ ile gider **bir nesne** yok emlākte (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [*bir nesne,]*

bir niçe: *Birtakım.*

Pāk ola dirse Muhibbī jengden levh-i zamīr / **Bir niçe** yārān buluban nūş-ı sāġar eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*bir niçe,]*

bir niçe: *Bir hayli, birçok.*

Tañ degül dil mezra‘ın bārān-ı eşķ itse ħarāb / Gün yüzūñ görmez Muhibbī oldı **bir niçe** sene
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [*bir niçe,]*

bir niçe: *Birçok, pek çok.*

Derd-ile cefā eyledüġin itme şikāyet / Dinmeye eger her kıla **bir niçe** dil olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*bir niçe,]*

İy Muhibbī mevsim-i güldür güzeller yādına / Cām-ı mey nūş idelüm gel **bir niçe** yārān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [*bir niçe,]*

bir niçe günler: *Bir çok gün, pek çok zaman.*

Küh-ken **bir niçe günler** eyledi sengi tırāş / Āhīr anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 4*). [*bir niçe günler, -ler]*

bir nükte: *Ancak dikkat edildiġinde anlaşılan ince söz ve mana.*

Nażm u eş‘āruñ Muhibbī sūz-i Hüsrev’den ħaber / Çün virür **bir nükte** korsañ n’ola Selmān üstine
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*bir nükte,]*

bir olmuş: Aynı olmak, bir olmak. II Vahdet.

Yanuñda bu ‘acebdür ki **bir olmuş** / Seni cāndan seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*bir olmuş,]*

bir pārem: Bir parça.

Āh kılsam derd-ile her yaña **bir pārem** düşer / Tîğ-ı ğamla şerħa şerħa bagrı pāre pāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*bir pārem, -m]*

bir pula: Bir pul (değersiz).

Kimi olmuş-durur **bir pula** muhtāc / Kimintüñ sîm ü zerle dolı kîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*). [*bir pula,]*

bir saçı sünbüle: Sevgilinin sünbüle gibi olan saçları. bkz:sünbüle-i zülfüñ.

Göñlini kim ki bağladı **bir saçı sünbüle** / Añlamazam ki ‘ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [*bir saçı sünbüle, -e]*

bir ser: Bir baş.

Esb-i nāza binüben zülfüñi çevgān idesin / Top ola kalmaya **bir ser** kamu çevgānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [*bir ser,]*

bir sîm-ten: Gümüş tenli sevgili.

Eyledi **bir sîm-ten** bu sînemi tîre nişān / Ol sebebden toptoludur āhum ile āsumān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*bir sîm-ten,]*

bir şîve ile: Bir cilve ile.

Bir ğamze ile fitne şalup halk-ı ‘āleme / **Bir şîve ile** āfet-i devrān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 2*). [*bir şîve ile,]*

bir taş: Bir taş (parçası).

Meyl idüp dehre koma bir taşı **bir taş** üstine / Her ne emr itse Hüdā ko anı sen baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*bir taş,]*

bir taşı: Bir taş (parçası).

Meyl idüp dehre koma **bir taşı** bir taş üstine / Her ne emr itse Hüdā ko anı sen baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*bir taşı,]*

bir yaña: *Bir yana, tarafa.*

Bir yaña cevr-i habīb [ü] bir yaña qahr-ı raqīb / Bulmadum bu iki derde çāreyi bī-çāreyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*bir yaña,]*

Bir yaña cevr-i habīb [ü] **bir yaña** qahr-ı raqīb / Bulmadum bu iki derde çāreyi bī-çāreyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*bir yaña,]*

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mā dükene / Sanmañuz akmak ile **bir yaña** deryā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*bir yaña,]*

bir yañadan: *Bir taraftan.*

Üstüme sāye salan serv-i hırāmāndur gelen / **Bir yañadan** dīdeden cūy-ı firāvāndur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [*bir yañadan,]*

‘İşkī cān eyler taleb **bir yañadan** dañı gönül / Arada hayrān kaldum anlaruñ savaşıma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2874, Beyit 4*). [*bir yañadan,]*

bir yār: *Bir sevgili.*

Cevr[i] çok **bir yār** sevdüm dīde gönülümde dutar / Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*bir yār,]*

bir yılda: *Bir yıl kadar süre, zaman.*

Ĝam şebinde bir gice bu dil kaçan zārī çeke / Añlamam **bir yılda** bir kes böyle bīmārī çeke (*Muhibbī Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*bir yılda, -da]*

bir yir: *Bir yer.*

Dāğlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Kalmadı **bir yir** koyam bir dāne haşhāş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*bir yir,]*

bir yirde: *Bir yer.*

N’içün itmezsin gelüp iy dōst **bir yirde** qarār / Hāne eyle gāh cān gāhī dil-i vīrān vaṭan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*bir yirde,]*

bir yire: *Bir araya gelmek.*

Bu leṭāfet bu ḫalāvet bu melāḫat cümlesi / Cem’ olunmuş **bir yire** ma’ mūr dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [*bir yire,]*

bir yire: *Aynı yer.*

‘Ārızuñ üzere kazıt haṭṭuñ koma iy nāzenīn / Hāḡ dimişler cem‘ olmaz **bir yire** küfr-ile dīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 1). [bir yire,]

bir yire cem‘ olduğın: *Bir araya gelse.*

Gün yüzüñ-ile kamer alnuñı görüp dil didi / **Bir yire cem‘ olduğın** kim gördügi var mihr ü māh (Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 4). [bir yire cem‘ olduğın, -duğın]

bir yire cem‘ olmamişdur: *Bir araya gelmek II toplanmak.*

Küfr-i zülfüñi götür göster ruḡuñ imānını / **Bir yire cem‘ olmamişdur** dōstum küfr-ile dīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 4). [bir yire cem‘ olmamişdur, -mişdur]

bir yirüm: *Bir yer.*

Küy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin / **Bir yirüm** yok ġayrı andan daḡı kanda varayın (Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 1). [bir yirüm, -üm]

bir zamān-ıdı: *Bir süreliğine.*

‘Işḡ ehline güler idi **bir zamān-ıdı** / Bilmezdi Muhibbī ki kendi başına da gele (Muhibbī Divanı , Gazel 2888, Beyit 5). [bir zamān-ıdı, --ıdı]

bir zerre: *"Zerre kadar" deyiminin karşılığı olarak hiç mi hiç anlamında kullanılmıştır.*

Yine gönlüm bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda kalmadı **bir zerre** hüsün āteşe (Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 1). [bir zerre,]

bırak-: *Atmak, bırakmak, koymak.*

Ol zülf-i misk-būyuñı gel boynuña **bırak** / İy dōst hezār yig yaraşur ‘anberīneden (Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 3). [bırak,]

Didüm ol serv-i ḡad bālāya karşı / **Bırak** üstüme geh geh sāye karşı (Muhibbī Divanı , Gazel 2771, Beyit 1). [bırak,]

bırak: *Bırakmak, koymak.*

Bir temel **bırakdı** gönlüme benüm bennā-yı ‘ışḡ / Gelmedi hergiz ḡālel bünyādam oglandan berü (Muhibbī Divanı , Gazel 2768, Beyit 6). [bırakdı, -dı]

bırak: *Atmak, bırakmak.*

Zülfeynüñi çözü āteş-i hüsün üzre ḡam olsun / Gel anı **bırak** boynuma zencīr-i ḡam olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 1). [bırak,]

birak: *Bırakmak, salmak, muhatap etmek.*

Yüzüñ 'arz eyledüñ halk-ı cihāna / **Bırakduñ** fitneler pīr ü cevāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2948, Beyit 1*). [*bırakduñ, -duñ*]

birbiri: *Birbiri ile, karşılıklı olarak.*

Şi'rüm içre her kaçan şekker lebüñ zıkr eylesem / **Birbirinden** kapuşurlar halk fāyıkdur diyü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*birbirinden, -nden*]

birbiri: *Birbiri.*

Fitne ta'līmin ider gūşına başı egüben / **Birbirine** bu cihānı uran ebrüdur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*birbirine, -ne*]

birez: *Biraz.*

Muhibbī naqd-i cān iltüp dile bir buse la'linden / **Qabül** itmezse de bārī **birez** bāzār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*birez,]*

bir: *Belgisiz zamir.*

Öykinelden ruhlarına gül lebüne la'l-i surh / Ol günehdür birini hār u **birin** taş eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*birin, -n*]

bir: *Herhangi bir kimse.*

İy dōst kāmētüne senüñ **bir** beñzemez / Bāğ-ı cihānda gerçi var şad hezār serv (*Muhibbī Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*bir,]*

bir: *"Bir tanesi, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.*

Bu cihāndur yitürür birini **birin** bitürür / Gele biri yirine Hüsrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*birin, -n*]

Bu cihāndur yitürür **birini** birin bitürür / Gele biri yirine Hüsrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*birini, -n, -i*]

bir: *"Biri" belgisiz zamir.*

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / Gele **bir** yirine Hüsrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*bir,]*

bir: *"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.*

Baňa yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin zemîne **birin** de āsümāna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*birin, -n*]

Akar bu gözlerüm yaşına mānend / Meriç'dür **birisi** birisi Tunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*). [*birisi, -si*]

Akar bu gözlerüm yaşına mānend / Meriç'dür **birisi** birisi Tunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*). [*birisi, -si*]

bir: "Bir diğeri" anlamına belgisiz zamir.

Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruhsār-ıla / Yazdılar birisi 'Azrā **bir** Vāmıķ'dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*bir,]*

bir birine: *Birbirine.*

Ṭulū' itdi şafağdan rüy-ı nīgū / Didi encüm **bir birine** yāhū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 1*). [*bir birine,]*

bir birisi: *Biri... diğeri...*

Gözümüñ biri Seyhūn'a birisi döndi Ceyhūn'a / 'Aceb mi nāleler kılsa dönüpdür dilde gerdüna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1*). [*bir birisi,]*

biribirinden: *Birbiri, birbirlerinden.*

Bu Muhibbî sözi gevher mi ve yāhūd billūr / Okıyup taḥsīn aña **biribirinden** fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*biribirinden,]*

birin: *Birini.*

Baňa yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı / **Birin** zemîne birin de āsümāna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*birin,]*

birisi: "Bir tanesi" anlamında belgisiz zamir.

Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruhsār-ıla / Yazdılar **birisi** 'Azrā biri Vāmıķ'dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*birisi,]*

Çeşmüñle dil-i gümşüdemo hālūñe sordum / Biri kılup ebrüya işāret **birisi** gīsū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [*birisi,]*

Çenge döndi kāmētüm ğamdan Muhibbî mūlarum / Kana boyandı dönüp her **birisi** evtāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*birisi,]*

birisi: "Birisi" belgisiz zamir.

Sordum rumûz-ı 'ışkuñı 'âlim olanlara / Hâll itmedi **birisi** sü'âlüm kitâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5*). [*birisi,]*

birkaç: "*Birkaç*" Belgisiz sıfat.

Ķâbûlüm olmadı dünyâ cemâlin baña 'arz itdi / Didi **birkaç** gülem yüze beni al çünkü ergensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*birkaç,]*

Germ olma şî r ile gel iñen şâ'irem dime / Sıgmaz mısın bu 'âleme **birkaç** yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*birkaç,]*

Niçe bir aldanasın dünyede **birkaç** nefese / Niçe bir yiltenesin bunca hevâ vü hevese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*birkaç,]*

Dilâ topraga salduñ dürr-i eşki / Terahhüm itmedüñ **birkaç** yetîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 5*). [*birkaç,]*

birkaç gün: *Birkaç gün*.

Gelenler gitdi cümle bu cihana / Yüzine güldi **birkaç gün** zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1*). [*birkaç gün,]*

birle: *İle*.

Nâmeler âhum odından bağladı reng-i hazân / Eşk-i hasret **birle** yazdum hâlîmi dildâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 2*). [*birle,]*

birliğe irmez: *Vahdete ulaşmak*.

Birliğe irmez kişi iki cihândan geçmeye / Kurtılamaz ikilikden in ü ândan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*birliğe irmez, -mez]*

birün: *Dış, dışarı, dışarıya*.

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tâ ki bir görünmeye senüñ **birünüñla** derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*birünüñla, -la, -uñ]*

birün: *Fazla, aşkın*.

Eşküm sipehin çekdi vü âhın 'alem itdi / Zabt itdi gönül memleketin derün-ıla **birün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [*birün,]*

biryân: *Kebap*.

İçeli kanımı ol gözleri mest / Cigerüm dönse tañ mı **biryâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*). [*biryâna, -a]*

bī-şāl: Şalsız.

Ḳānī ‘em bir loğmaya dünyā na‘iminden n’olur / Rāzıyam bir hırkaya dimem ki **bī-şālam** bugün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*bī-şālam, -am*]

bisle: Yedirip içirmek, karnını doyurmak // Yetiştirmek.

Bu Muhibbī dem-be-dem hūn-ı cigerle **bisleyüp** / Hāşıl itdi sīnede tırūñle peykān cevherin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*bisleyüp, -yüp*]

bister-i gülde: Gül yatağı.

Yatur ol **bister-i gülde** cihāndan cümle bī-pervā / Senūñ hālūñe hīç vākıf ola mı ğam bucagında
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [*bister-i gülde,]*

bişür-: Pişirmek.

Nefāyis yime kendūñ ac eyle / **Bişür** derd ü ğamı dutmac eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2939, Beyit 1*). [*bişür,]*

bī-sütün: Direksiz II Aslı olmayan, yersiz.

Hāne kesdi **bī-sütün** sengden Muhibbī dirmedi / İtmese idüm derūn-ı āhdan aña sütün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*bī-sütün,]*

bī-sütün: Far. Ferhat'ın Şirin aşkına deldiği dağ.

Bī-sütün adın dağı işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm iy şīrīn-zebān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*bī-sütün,]*

Bī-sütün'dan muhkem iken iy Muhibbī kūh-ı ğam / Kūhkenlik san‘atında ben dağı verzīdeyin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2675, Beyit 5*). [*bī-sütün'dan, -'dan*]

bīsütün tagına: Ferhad'ın Şirin'e kavuşmak için deldiği dağ. II Büyük, devasa.

Ol lebi şīrīnden ayru düşeli taglara dil / **Bīsütün tagına** çıkdum dōstlar feryād için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [*bīsütün tagına, -tagına*]

bit-: Oluşmak, meydana gelmek.

Ne umarsın iy gönül sen naḥl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi **bite** hīç serv-ile şimşāddan
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*bite, -e*]

bit: Ortaya çıkmak, yetişmek.

Görelî serv-i revānuñ akıdur eşk-i revān / Ol sebebden **bitiserdür** kabrüm üzre erguvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [*bitiserdür, -iser, -dür*]

bit: (*Tohum için*) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Öykündüğü-çün zülfine sünbülleri gördüm / Taglarda **biter** yüzi kara başı aşaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*biter, -er*]

bit: (*Tohum için*) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Bugün gülzār-ı hüsn içre **biten** berg-i semensin sen / Yāhūd nāz-ıla reftāra gelen serv-i çemensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [*biten, -en*]

bitmiş: (*Tohum için*) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek || Belirmek, ortaya çıkmak. (*Ayva tüyleri bağlamında*).

Haṭ mıdur yā mūrlardur lā'1-i cānān üstine / Yāhū **bitmiş** sebzelerdür āb-ı hayvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*bitmiş,]*

bitür: Bitirmek, sona erdirmek.

Bu cihāndur yitürür birini birin **bitürür** / Gele biri yirine Ḥusrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*bitürür, -ür*]

bitür-: Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Ṭab'-ı Muhibbî āb-ı revān şî'ri naḥl-i sebz / **Bitürse** tañ degüldür eger cüybār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*bitürse, -se*]

bive: Dul, zevci vefat etmiş veya zevcinden ayrılmış hatun.

Muhibbî **bivedür** dünyāya bakma / Anı beñzetme sakın nev'arūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [*bivedür, -dür*]

Bivedür gel cihāna dil virme / Zene gönül virür mi merdāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 6*). [*bivedür, -dür*]

bi-vefā: Vefasız.

Lāyık oldu derd-i miḥnet **bi-vefā** yār isteyen / Aña dil virsün hemişe kendüzün zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*bī-vefā,]*

İşk mıdur **bi-vefā** güller elinden gıceler / İñledüp bülbülleri tā şubḥ gūyā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*bī-vefā,]*

Gönlümü gönderdüm evvel küyına dildārumün / İy Muhibbî öğrene ol **bi-vefānuñ** yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [*bī-vefānuñ, -nuñ*]

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin 'âkıbet kanın / Anuñçün **bî-vefâ** dünyâ dimişler Ehremensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*bî-vefâ,]*

Âsiyâb-ı çarh öğidür 'ömri çün gendüm gibi / İy Muhibbî baglama dil **bî-vefâ** gerdün için (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*bî-vefâ,]*

Dirlerdi mâh-rûlar hep cümle **bî-vefâdur** / Gezdüm cihâni gördüm yok sen tek cefâda (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*bî-vefâdur, -dur]*

Kanum ile yazdı dîdem bu ruh-ı zerd üstine / **Bî-vefâya** dil virenler derd alur derd üstine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*bî-vefâya, -ya]*

bî-vefâ yâruñ cevri: *Vefasız sevgilinin eziyeti, zulmü.*

Bî-vefâ yâruñ Muhibbî cevri ma'zûr tut / Yârsuz kalur cihânda 'aybsuz yâr isteyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2662, Beyit 6*). [*bî-vefâ yâruñ cevri, -ni]*

biz: *"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.*

Zâhidâ hâlvete gir 'ömri riya ile geçür / Gidelüm yâr-ıla **biz** şahñ-ı gülistâna degin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2682, Beyit 2*). [*biz,]*

Biz selâmet güşesin zühhâda teslim eyledük / İhtiyâr itdük melâmet ol gönül bî-'âr sen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*biz,]*

Cürm ü 'işyâna olalum cân-ıla **biz** mu'terif / Zâhide budur düşen her dem riya vü zerç ide (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [*biz,]*

Sâkiyâ meclisde mey sun gel **bize** inşâf-ıla / İçelüm anı şurâhî-veş derün-ı şâf-ıla (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2824, Beyit 1*). [*bize, --e]*

Verâ-yı pîşe-i gâmda **biz** ol pelengüz kim / Hâlâş bulmaya düşse neheng dâmumuza (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2847, Beyit 2*). [*biz,]*

Hemân kendüzinüñ kemligin ider izhâr / Şular kim nazar eyler **bizüm** kelâmumuza (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2847, Beyit 4*). [*bizüm, -üm]*

İşidüp gîce efğânım seg-i yâr / Getürür **bizi** didi bu figâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*).
[*bizi, --i]*

Şırsam eger kâse-i 'arzum 'aceb degül / Mecnûn gibi bu da **bize** ihtirâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel
2972, Beyit 2*). [*bize, --e]*

biz: *"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).*

Âsitanuñda senüñ **biz** kullaruz / Lîk sen bu 'âlemüñ sultânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit
2*). [*biz,]*

Usandüñ bizi sürdüñ hıdmetüñden / Binâ çâr eyledük **biz** dañı yâhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754,
Beyit 2*). [*biz,]*

biz: "Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Ġam Şebinde zülfüñ efkârı **bizüm** eglencemüz / Böyle geçer ehl-i 'ıŐkuñ mâh u sâlı n'eyesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*bizüm, -üm*]

biz: "Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık/âşıklar/kullar).

Usandüñ **bizi** sürdüñ hıdmetüñden / Binâ çâr eyledük biz dağı yâhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*bizi, -i*]

biz: "Bir" birinci çokluk şahıs zamiri. II Âşıklar.

Yârdan her ne gelür derd ü belâ zecr ü sitem / Râziyuz lâ dimezüz tek **bize** yârân küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*bize, -e*]

Leblerüñ mey yirine içdü gine kanumuzı / **Bize** Şâhid mi degül uşbu dehânuñdaki kan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*bize, -e*]

biz: "Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Gâhî cefâ vü cevri ü gehî zulm-ıla sitem / Eyler bu nev'-ile yâr **bizümle** mu'âmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [*bizümle, -üm, -le*]

bî-çâre: Çaresiz, düşkün, zavallı. II âşık.

Vâdi-i zulmetde bu dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cân bulmadı ol **bî-çâre** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*bî-çâre,]*

Egdükçe cefâ dehrini boynunu eger ah / **Bî-çâre** vü ser-geşte vü ğam-ıvâre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [*bî-çâre,]*

Pür dil ğam-ıla cân-ıla hem oldı ciger rîş / Dîvâne olup 'ışk-ıla **bî-çâre** benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*bî-çâre,]*

borc: Borç, vazife.

Vireyim cânı borc olsun didüm bir kez seni görsem / Kerem kıl luğ idüp göster yüzüñ **borcum** edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*borcum, -um*]

borc olsun: Boynumun borcu olsun.

Vireyim cânı **borc olsun** didüm bir kez seni görsem / Kerem kıl luğ idüp göster yüzüñ borcum edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*borc olsun, -sun*]

boy: Boy.

İy lebi ğonca vü gül 'arız u şîrîn dehenân / İy **boyı** serv-i sehî sünbül sîmîn zeċkanân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [*boyı, -ı*]

Bir **boyı** serv-i sehî dildâr dirler uşta sen / Pâyûña göz yaşını îşâr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*boyı, -ı*]

Göreyim 'ömri anuñ ola kütâh / **Boyuñ** nisbet ider serv-i bülende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 5*). [*boyuñ, -u, -ñ*]

boy: *Boy (sevgilinin boyu bağlamında).*

Ol **boyı** serv-i sehî ruĥları gül ğonca dehen / Ol gözi nergis-i mest kâküli ĥoş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*boyı, -ı*]

İder tāvüs-veş cevlan **boyı** serv-i ĥıramândur / Gören refâarını eydür meger kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*boyı, -ı*]

Anuñ-içun cü olup bu göz yaşı olur revân / İy **boyı** serv-i sehî refâaruñ eyler arzû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [*boyı, -ı*]

Boyı mı yig anuñ ya serv ü 'ar'ar / Anuñ cevri mi çok ya bende nâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*boyı, -ı*]

boy: *Boy II sevgilinin boyu.*

Saçlaruñ sünbül **boyuñ** serv ü tenüñ berg-i semen / Ĥüsnüñi kılan temâşâ eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*boyuñ, -uñ*]

boy: *Boy, endam, kamet.*

Göster **boyuñı** cānâ bir serv-kāmet olsun / Ne serv-kāmet olsun ol ģad kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*boyuñı, -u, -ñ, -ı*]

Öykünürse **boyuña** serv ü çınâr / Her birisi kurusun ģadîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 4*). [*boyuña, -uñ, -a*]

boy: *Boy, endam, kamet.*

Yüzüñ güldür saçuñ sünbül **boyuñ** serv / Görüben itdüren bu ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [*boyuñ, -uñ*]

boyı serv: *Boyu selvi gibi.*

Küh-ı ģamda sen **boyı serv** [ü] lebi şîrîn için / Baş u cān terkin urup adumı Ferhād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [*boyı serv,]*

Ģiceler bülbül-i şürîde gibi nâlelerüm / Çın seĥer ol **boyı serv** ü yüzi gülzâra be-ġü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*boyı serv,]*

boyu serv-i hırāmı: *Boyu salınarak yürüyen serviye benzeyen sevgili.*

İy bāğbān bakmaz-ıduñ serve bir daħı / Görseñ çemende ol **boyu serv-i hırāmı** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4*). [*boyu serv-i hırāmı, -ı*]

boyu servüñ: *Boyu servi II sevgili.*

İremezsın ol **boyu servüñ** Muhibbî pâyına / Rāh-ı ‘ışkında eger eşk-ile Ceyhün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*boyu servüñ, -ı-üñ*]

boynca: *Boyuna kadar, çok fazla.*

Bî-amān çeşm[i] Muhibbî eline hançer alup / Kırup ‘uşşākım **boynca** girer kana degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*boynca,]*

Nigāruñ zülfini gördüm **boynca** / Düşer sevdāya dil aña uynca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1*). [*boynca,]*

Didiler yine geydi cāme-i al / Didüm kana giriserdür **boynca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 4*). [*boynca,]*

boynca: *Boyu veya uzunluğu kadar.*

Ne sanursañ saña san anı ğayra / Kuyuyu kim kaza kacsun **boynca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*boynca,]*

böyle: *Böyle, bu şekilde.*

Dimāğın ‘ālemüñ pür itdi zülfüñ / Hıta’da var mı **böyle** müşg-i āhū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [*böyle,]*

böyle: *"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.*

Ĝam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / **Böyle** geçer ehl-i ‘ışkuñ māh u sālī n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*böyle,]*

‘İşk-i-çün dirler ezel bezminde bir maħbüb-ıımış / **Böyle** naķş itmiş gören āyīne-i idrākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [*böyle,]*

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñı / Āhum okından neden sen **böyle** bî-bāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [*böyle,]*

‘Āşık olan pādişāh olursa da ol kul olur / **Böyle** naķl itmiş iden dirler şeh Maħmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*böyle,]*

Yüzüme bak bilesin hāl-i ‘ışkum / Degüldür kehrübā da **böyle** saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [*böyle,]*

Gözi nemdür dili gam ehl-i 'ışkuñ / Ezelden **böyle** yazılmış serine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2*). [böyle,]

Takdır ezelde **böyle** komış bülbül ü güle / Bülbül figānlar eyleye gül dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [böyle,]

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz / Çün **böyledür** anı getürme dilā dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [böyledür, -dür]

Cām içre gördi rūyuñ oldı Muhibbî hayrān / Kim gördi **böyle** şüret cām-ı cihān-nümāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [böyle,]

Åh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun 'ālemde **böyle** müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [böyle,]

Åh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun 'ālemde **böyle** müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [böyle,]

'İşk ölmek öğredür 'uşşāka hem ma'sūka nāz / **Böyle** olsa 'āşık u ma'sūka olur mı günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2*). [böyle,]

Gitdi şubḥ akşām irişdi oldı gönlüm bī-karār / Görmedin gün yüzüñi pes n'ola ḥālüm **böyle** ya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [böyle,]

Ġam şebinde bir gice bu dil kaçan zārī çeke / Añlamam bir yılda bir kes **böyle** bīmārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [böyle,]

Åheste gelüp eyledüñ iy dōst teraḥḥümi / Soñra dönüben gitmege **böyle** şitāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [böyle,]

Luṭf u keremüñ vār-iken 'ālemde revācī / Olmaga şehā **böyle** dil-āzār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4*). [böyle,]

Baḥr-ı dil ğavvāşısın dūr gibi 'arz it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler **böyle** 'ibārāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [böyle,]

böyle: "Böyle, bu şekilde, buna benzer" anlamına gelen bir durum zarfı.

Gözüm yaşına ğarḳ nīlūfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı **böyle** saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3*). [böyle,]

böyle iken: Bu şekildeyken.

Niçeye dek gitmeye sīneñde tura kibr ü kīn / **Böyle iken** ben müselmānam diyü itme yemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [böyle iken,]

böylece: "Böyle, bu şekilde, buna benzer" anlamına gelen bir durum zarfı.

Her şeb ğam-ıla çün dil-i zār iniler āh / Dir nāle kılup **böylece** dīvār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [böylece,]

boyn-: Başı bedene bağlayan bölge.

‘Aceb sünbül-durur **boynuñda** zülfüñ / Ya müşg-ile karışmış ‘anberine (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3). [boynuñda, -(u)ñ, -da]

boyn: Başı bedene bağlayan bölge.

Öldürürsin gâmezlerle ‘âşıkı nâ-hâk yire / Tañrı’dan korkmaz mısın **boynuña** düşe kan-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4). [boynuña, -uña]

Ol zülf-i misk-büyuñı gel **boynuña** bırak / İy döst hezâr yig yaraşur ‘anberineden (Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 3). [boynuña, -uña]

Zülfeynüñi çözü a-teş-i hüsn üzre hâml olsun / Gel anı bırak **boynuma** zencir-i gâml olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 1). [boynuma, -um, -a]

Bir ‘aceb dîvâneym başumdaki sevdâ için / Zülfini zencir idüñ **boynuma** ben şeydâ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1). [boynuma, -um, -a]

Zülf[i] zencirini **boynuma** n’içün dakmaya yâr / Ser-i küyında dilâ sen dağı mecnûn olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4). [boynuma, -um, -a]

Haydariler gibi takdüm gûşa kullık halkasın / **Boynuma** halka olalıdan o zülf-i ‘anberin (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2). [boynuma, -um, -a]

Zülf-i zencirüñi tak **boynuma** iy döst benim / Her kaçan karşuña bu gönlümi şeydâ göresin (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2). [boynuma, -um, -a]

İy hıredmendân ne kılam bu dil-i dîvâneye / **Boynuma** kullâb-ı zülf-i oldı zencir-i cünûn (Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 2). [boynuma, -um, -a]

Takalı zülf-i kemendin **boynuma** ol müşg-bü / Dönmişem Mecnûn’a bir âväreym jülîde-mü (Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1). [boynuma, -um, -a]

Bu riyâlu secdeden kalduramaz zâhid başın / Anuñ-ıçun kim anuñ **boynında** var bâr-ı günâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2). [boynında, -ı, -n, -da]

Zülf-i gör göz göre asılmaga **boynına** gelür / Başdan geçdi meger saldı kilimin suya (Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4). [boynına, -ı, -n, -a]

Olmışam şeydâ takaldan **boynuma** zencir-i işk / Ta‘na taşın döstlar atmañ bu ben dîvâneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4). [boynuma, -um, -a]

Zihî devlet kilâbından ide ‘add / Kıla **boynuma** zülfini kılâde (Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4). [boynuma, -um, -a]

Boynuna takaldan berü zülfeynüñi bu dil / Zencir ile Mecnûna dönüpdür il içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2). [boynuna, -uña]

Leylî zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / **Boynuma** zencir idüp tek beni mecnûnum bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4). [boynuma, -um, -a]

Olur-ıdum ben bugün dīvāneler ser-defteri / Zülf[i] zenciri eger **boynuma** benim takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [*boynuma, -um, -a*]

İy Muhibbî dil-i dīvāneyi bend itdi nigār / **Boynına** kākülünü dakdı selâsil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*boynına, -i, -n, -a*]

boyn: (Âşığın) boynu.

Zülf-i siyāhuñ iy dōst **boynuma** bagum olsun / Hālūñ firākı cānā bagruma dāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [*boynuma, -(u)m, -a*]

boynına zencir idüp: Boynuna zincir etmek.

Leylî zülfin bu Muhibbî **boynına zencir idüp** / ‘Aşr ara Mecnūnlayın kendüzin ‘üryān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*boynına zencir idüp, -üp*]

boynuma dakdı: Boyna takmak.

Dakdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm bi-ḥamdi’llāh kākül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [*boynuma dakdı, -dı*]

boynuma takup belā zencirini: Boyna bela zincirini takmak.

‘İşk mıdur **boynuma takup belā zencirini** / Gezdürüp Mecnūnlayın ‘ālemde rüsvā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 2*). [*boynuma takup belā zencirini,]*

boynuña al: Üzerine almak, üstlenmek.

Didiler kim çeker bu ‘ışk bārın / Dilā al boynuña didüm çekensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). [*boynuña al,]*

boynuña alursın: Üzerine almak, üstlenmek.

Sakın ‘uşşākı kovma bülbülündür / Alursın boynuña hūn-ı hezārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 4*). [*boynuña alursın, -ursın*]

boynuña asılmasun: Boynuna sarılmak.

Zülfüne yüz virme cānā **boynuña asılmasun** / Hāl-i Hindūñı sakın hūsnūñ görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [*boynuña asılmasun, -masun*]

boynuña takıla: Boynuna geçirmek. II Nail olmak.

Kalmaya ḥayāt-ı ‘āşık ola kim göre seni / Ol ‘anberine zülf ki **boynuña takıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2*). [*boynuña takıla, -ıla*]

boynuñda koma: Sorumluluğunu yerine getirmediği için üzerinde bir borç bırakmak.

Gele iy hūblaruñ şahı koma boynuñda bu āhı / Terahhum eyle geh gāhī iñende bī-emān olma
(Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 4). [boynuñda koma,]

boynunu eger: Boyun eğmek, itaat etmek.

Egdükçe cefā dehrini **boynunu eger** ah / Bī-çāre vü ser-geşte vü gam-hvāre benefşe (Muhibbī Divanı
, Gazel 2960, Beyit 2). [boynunu eger, -er]

boyun: Boyun.

Bend kıldum **boynunu** çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince kapusunda kul olam cān ile ben (Muhibbī
Divanı , Gazel 2589, Beyit 1). [boynunu, -u, -m, -ı]

boyuña: Boy, sevgilinin boyu.

Boyuña serv ü haddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özü-hvāham ben
(Muhibbī Divanı , Gazel 2605, Beyit 4). [boyuña,]

boyuñca: Boyuna uygun, boyu kadar; baştan sona.

Geyelden cāme-i surhı **boyuñca** kana girmişsin / Çıkar billāhi luṭf eyle yiter küyuñda kan olsun
(Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 3). [boyuñca,]

bu: Koku.

Bü getürdüñ büy-ı zülfinden şabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin
(Muhibbī Divanı , Gazel 2694, Beyit 1). [bü,]

Niçe sünbül niçe kākül niçe gīsüdur bu / Niçe ‘aşıkıları dīvāne kılan **büdur** bu (Muhibbī Divanı ,
Gazel 2773, Beyit 1). [büdur, -dur]

bu: Koku.

Zülf-i müşg-efşān-ıla añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa okuyan şi‘ründe yāhūd tañ mı **bü**
(Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 4). [bü,]

bu: Güzel koku.

İdeli dehrüñ dimāğını mu‘aṭṭar zülf bu / İ‘tibār kalmadı āhūda olan müşgde **bü** (Muhibbī Divanı ,
Gazel 2758, Beyit 1). [bü,]

Tañ mıdur zülfüñe dirsem müşg bu / Andan alur çün hemişe müşg **bü** (Muhibbī Divanı , Gazel 2765,
Beyit 1). [bü,]

bu: "Bu" işaret zamiri.

Sanma iy dil kim gedā hem-ser ola sultān-ıla / **Buni** fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*buni, -nı*]

Gāhī cevruñe cefā gāhī sitem gāhī elem / Kime virilmiş **bular** mecbūr dirler ušta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*bular, -lar*]

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü lāleler / Gör niçe halk eylemiş **bunları** Rabbü'l- 'ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*bunları, -n, -lar, -ı*]

Gönlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden / Derdā ki usandurdu beni **bunlar** özümden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [*bunlar, -n, -lar*]

Müy-ı jülidem degül bil ki başumda düddur / Görinen **budur** Muhibbī dilde yanan oddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*budur, -dur*]

Muhibbī müşkil işdür 'ışk bāzı / Kimesne dutmasun **bunuñla** pençe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 6*). [*bunuñla, -nuñ, -la*]

Murādum deyr-ile mescidde sensin / **Bular** ortada ancak dür bahāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*bular, -lar*]

bu: "Bu" işaret sıfatı.

Çekmek-ile bār-ı ğamı hāmmāl olayın bir zamān / Açıp **bu** sīnem tahtasın döküdüm sirişküm noqtasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*bu,]*

İy Muhibbī şī rümün ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı **bu** dīvānı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*bu,]*

Bu Muhibbī'ye cefā vü cevr gördün müsteħāk / İy güzeller husrevi iy şāh u iy sultān-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [*bu,]*

Ayırma **bu** ben 'āşık[ı] 'ışk-ı ezeliiden / Yā Rabb bi-ħaqq-ı ħurmet-i merdān-ı reh-i dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 2*). [*bu,]*

bu: Bu sebepten, bu yüzden.

Zülf-i 'anber-bāruñuñ būyın meger bād-ı şabā / Arayup bulmak diler gezdügi **budur** kū-be-kū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*budur, -dur*]

bu: "Bu" işaret sıfatı.

Çagura 'ışk dellālı alan bir buse biñ cāna / **Buni** bildüm [ben] iy meh-rū cihān içinde sensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*buni, -n, -ı*]

Metn-i hūsne yā yazılmış iy Muhibbī ħāşīye / Kim **bunuñ** fehminden 'āciz 'ākl u fehm ü ħurdedān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [*bunuñ, -n, -un*]

bu: "Bu işaret sıfat.

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm **bu** 'âlemi / 'İşkuñla bir dīvāneyem sen şem' ü ben
pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [bu,]

Kanlu yaşımı revān itdüm eyā serv-i revān / **Bu** umuda kim gelüp ruhsārüm üzre basasın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [bu,]

Meclis-i ğamda **bu** gönlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var hūn-ıla pür itmeye çeşmüm kâsesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [bu,]

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı tālī' kanı devlet **bu** ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [bu,]

Bu Muhibbî'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dōstum gūşuña anı gūşvār eyle dakın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [bu,]

bu: " Bu" işaret sıfatı.

Hāk-i pāña virseler bil bī-bahādūr **bu** cihān / Hāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [bu,]

Bakmazam gün yüzine **bu** dīdeler hūn-āb olur / Çāresüz kaldum dirīg ol mihr-i 'ālem-tāba ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [bu,]

İster-iseñ **bu** Muhibbî haşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdün ile sākī şarāb-ı 'ışkı sun (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2511, Beyit 5*). [bu,]

Bugün geçdüm çü ben çün u çerādan / Dilā sen dañı geç **bu** hü u hādan (*Muhibbî Divanı , Gazel
2520, Beyit 1*). [bu,]

Dilde kılmaga hayālūñ naqşını / **Bu** Muhibbî niçe naqķāş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670,
Beyit 5*). [bu,]

bu: "Böyledir, bu şekildedir, böyle olmalıdır" anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış
şekli.

Gözlerüm yaşı revān olduğu **budur** sū-be-sū / Hāk-i pāyına dilersin servüñ ola rü-be-rü (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [budur, -dur]

bu: " Bu" işaret sıfatı.

Gördiler şirīn edāda **bu** Muhibbî şī' rini / Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2512, Beyit 7*). [bu,]

Kalır **bu** tāk-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür **bu** hāy u hū kūs-ı ğırīvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513,
Beyit 3*). [bu,]

Kalır **bu** tāk-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür **bu** hāy u hū kūs-ı ğırīvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513,
Beyit 3*). [bu,]

Sakın āhumdan iy nigār sakın / Katı tünddür **bu** rüzigār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*).
[bu,]

Bu ʔarîk-ı ‘ışkda baş terkin ursam tañ mıdur / Niçeler cān terk ider ‘ālemde ad u san için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4*). [bu,]

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı ʔālî ‘kanı devlet **bu** ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [bu,]

Bu Muhibbî çeşm-i cellādından olur mı ħalāş / Dāyimā ‘üryān idüp elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [bu,]

Ħastayam ğāyet meger vuşlat gele feryāduma / Tā ħayāta irişe **bu** cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [bu,]

Dil derdini yazarken oldı kalem şikeste / Bildürmege **bu** ħālî gönlüm ulagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3*). [bu,]

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / **Bu** bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [bu,]

Gerçı kim zāhir görünür **bu** çeşm ü ebrū iy nigār / Lîk vardur agız ile bili var mıdur gümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [bu,]

Niçeye dek kalasın **bu** ğaflet uyħusunda sen / Aç gözüñ iy dide oldı vaħt iy dil gel uyan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [bu,]

Vāmıħ u Ferħād u Ƙays’ı **bu** Muhibbî dest-ĝir / Eyleyelden ‘ışk meydānında oldı peħlevān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 5*). [bu,]

Ħançer-i dest-i sitemle beni ƣurbān idicek / Bārī ol vaħt sür sen alnuña **bu** kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [bu,]

Zabı ider kişver-i ‘ışkı **bu** Muhibbî şeb ü rüz / Ħüküm tuĝrāsı gelelden berü sulţānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [bu,]

Bir büseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd / Yüz döndüre kimdür **bu** bāzāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 5*). [bu,]

Yok-durur herĝiz beşerde **bu** leʔāfet sende var / Sīne levħine göñül anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [bu,]

Yüzüñ güldür saçuñ sünbül boyuñ serv / Görüben itdüren **bu** ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [bu,]

Virtüben cān cānā büseñ aldı / **Bu** yıkuk gönlümün dil-ħvāhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [bu,]

Didüm bir büseñe cān vāmum olsun / Gel öldür kalmasun **bu** tende ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [bu,]

Baħr-i eşkümdе **bu** dil düşdi yaşum girdābına / Çāre yok bildüm ħalāşa baña **bu** girdābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [bu,]

Sanma ancak **bu** Muhibbî 'âşık olmuşdur saña / Şad-hezâr var 'âşıkun 'âlemde şeyh ü şâbdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [bu,]

Vaşla ırgürgil bugün salma beni ferdâlara / İre mi ol va 'deye **bu** 'ömr-i kütâh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2*). [bu,]

Hamdü-lillâh başa iltüm **bu** tarîk-ı 'ışkı çün / İy Muhibbî dimesün kimse baña gümrâh-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [bu,]

Didiler kim çeker **bu** 'ışk bârın / Dilâ al boynuña didüm çekensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). [bu,]

Bakup meyl eylemez 'ârif **bu** dehrün mâl u câhına / Beğâsı yok bilür perr-i meges deñlü cihân kıdrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [bu,]

Beni mahzûn ider **bu** çarh-ı gerdün / Olur günden güne hâlüm diger-gün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 1*). [bu,]

Bu gönüm tahtınun sultânı sensin / Ne kim emr itse olur bende fermân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [bu,]

Muhibbî saña bu devlet yiter bil âsitânında / Diye dilber ki 'add idün **bunu** kûy-ı segânumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [bunu, -n, -ı]

Her ne yirde ki ruhuñ yâdına göz yaşı dökem / Lâleler ile müzeyyen ola **bu** rüy-ı zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [bu,]

Cennet-i a'lâ içinde hür dirler uşta sen / **Bu** mezellet toprağında mür dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [bu,]

Bu lefâfet bu hâlâvet bu melâhat cümlesi / Cem' olunmuş bir yire ma'mür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [bu,]

Bu lefâfet **bu** hâlâvet **bu** melâhat cümlesi / Cem' olunmuş bir yire ma'mür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [bu,]

Bu lefâfet **bu** hâlâvet **bu** melâhat cümlesi / Cem' olunmuş bir yire ma'mür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [bu,]

'Add olunmaz gerçi çokdur 'ışkuñun dîvânesi / Hâtm olındı **bu** Muhibbî'de hemân tavr-ı cünün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [bu,]

Çeşmi âfet serv kâmet 'ışvesi çok dil-firîb / Al idüp **bu** gönümü al ile alan uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [bu,]

Çünkü olduñ **bu** güzeller haylinün ser-'askeri / 'Äleme hüküm eyle olduñ mîr-i mîrân uşta sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [bu,]

Äh okın atsam idüp kaddüm kemân / Hâyil olmaya **bu** çarh-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 4*). [bu,]

Ne benüm bahtum uyanuk ne ho yârün rahmı var / **Bu** benüm bahtum gibi beñzer aña yâr olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [bu,]

Bu Muhibbî uyumaz tâ kim göre düşde seni / Şubh olunca gözlerüm tek kimse bî-dâr olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [bu,]

Nāgehān ruhsārını görse benüm **bu** gözlerüm / Hāşre dek kılsam nazar toymaya ol dîdârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [bu,]

Ĥasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i ĥırām / Akdı cûlar her yaña **bu** dîde-i ĥün-bârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [bu,]

İy göñül başdan beni sen çıkarursın ‘ākıbet / **Bu** tarîk-ı ‘ışkda olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [bu,]

İy Muhibbî korkaram ki ‘ışkumı fāş eyleye / Gelür oldu **bu** zebānuma benüm derd-i derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [bu,]

Bu ne ‘ibret **bu** ne ĥikmetdür ‘aķıllar çāk olur / Gîce vü gündüz semā’ eyler **bu** çarĥ-ı heftümîn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [bu,]

İy şabā ger yār kūyında beni yād idesin / Derd ü ĥamdan kurtarup **bu** gönlümü şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [bu,]

Bu Muhibbî dilemez mihr ü vefāñı güzelüm / Rāzıyam beni cefā vü cevruñle yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [bu,]

Gözlerüm saķķası sular ĥāk-i pāy-ı dilberi / **Bu** Muhibbî eyledi müjgānını cārub için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [bu,]

Deşt-i ĥamuñ arslanı dir gören **bu** rüy-ı zerdümi / Kūh-ı belā kaplanına döneli dāĥ-ıla **bu** ten
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [bu,]

‘Ām iken ĥurşîd-veş luţfuñ cihāna nürdan / Saklanursın yā nedendür **bu** dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [bu,]

Gün yüzüñden ayru sorsañ ĥālümü iy māh-rü / Tiredür **bu** gündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [bu,]

Sırr-ı ‘ışkuñ saklar iken sînede cānum gibi / Zāhir itdüm ‘āleme **bu** āh u efĥān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [bu,]

Yazmaga dildāra **bu** derd-i dilümüñ nāmesin / Göz karasın ĥall idüp müjgāndan atdüm ĥāmesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1*). [bu,]

Ehl-i ‘ışkuñ derd-ile ola kalem-veş baĥrı çāk / **Bu** Muhibbî’nüñ okurlarsa maĥabbet-nāmesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [bu,]

Bir yaña cevri-i ĥabîb [ü] bir yaña ĥahr-ı raķîb / Bulmadum **bu** iki derde çāreyi bî-çāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [bu,]

Çeşmi tîĥ almış ele **bu** nātüvānuñ kaşdına / Yig degül mi raĥm ide ĥālîb olan maĥlûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [bu,]

Āh idüp **bu** gözlerüm yaşımı bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ ben ĥandesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [bu,]

Bu Muhibbî cân virüp küyünda hiç bilinmedi / Pâdişâh-ı dehr añmazsa ‘aceb mi bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [bu,]

Cemâli şem ‘in añdukça **bu** çeşmüm maḥv olur küllî / Çü sen pervânesin iy dil dutuşup nâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [bu,]

İy Muhibbî şî ‘rümün ma ‘nâsını fehmi eylemez / Virmesem nâdân eline tañ mı **bu** dîvânı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [bu,]

Yiter **bu** rûze-i hicrân yüzün göster ki ‘îd olsun / Şeb-i tîrüm olup rûşen şehâ bahtum sa ‘îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [bu,]

Yakalum dâğları yir yir **bu** cism-i nâ-tüvân üzre / Temâşâ itmege ḥüsnün niçe dîde bedîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [bu,]

Çün baña derdüñ devâdur çek elün benden taḫîb / Ölüri isem itmeyem **bu** derdüme tîmârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [bu,]

Zâhidâ olsun mübârek saña **bu** ḥür u behîşt / ‘Âşîkâm maḫlûb idindüm cân-ıla dîdârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [bu,]

Bu Muhibbî cân u dilden irmedi maḫşûdına / Çekmeyince destini her bûd u her nâ-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [bu,]

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvündan ḥaberdâr olmaya / Ḥûn-ı dil aksun **bu** çeşm-i ḥûn-feşânuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [bu,]

Boyuña serv ü ḥaddüñe yañılup gül didüm cânâ / **Bu** sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özi-ḥvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [bu,]

İtlerünle hem-dem olmak iftiḥârumdur benüm / **Bu** Muhibbî bundan özge iftiḥârı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [bu,]

Umaram bir gün ola şehbâz-ı zülfe dil şîkâr / **Bu** kebüter göñlüm olmışdur hevâyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [bu,]

Tarayup zülfini yâruñ pâralarsın bagrumı / Baña **bu** işleri geçen şâne sensin şâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [bu,]

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yaḫûd cevdür / İder **bu** âsiyâb-ı çarḫ eline girdüğün hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [bu,]

Geçdi cânndan **bu** göñül geçmez daḫı cânâneden / Kim ki gördi didi kim merdâne togmış anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [bu,]

Pâre pâre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy göñül **bu** san ‘atı öğren varup sen şânedan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [bu,]

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişân olsun / Yanup dil âteş-i ğamla **bu** âhum da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [bu,]

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden âhum ok **bu** ḫaddüm de kemân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [bu,]

Furşatı fevt itme bul bir yār u bir cāy-ı laṭīf / Çün bilürsin tiz geçer **bu** hūy u **bu** hāy-ı çemen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [bu,]

Furşatı fevt itme bul bir yār u bir cāy-ı laṭīf / Çün bilürsin tiz geçer **bu** hūy u **bu** hāy-ı çemen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [bu,]

Nağd-i cāna aldı āḫir dilberüñ bir büsesin / Assı itdi **bu** Muḫibbî dōstlar sanmañ ziyān (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [bu,]

Kalmaya zerrece ğam başı ire eflāke / Keremüñden **bu** Muḫibbî kuluñı yād idesin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2621, Beyit 5*). [bu,]

Hîç revā mı yād idüp her dem raḳîbi yād ide / Niçe yıldur añmaya **bu** ‘āşık-ı dîrînesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [bu,]

Sāḳiyā itme dîrîğ cāmı **bu** ben maḫmürdan / Çünki kesb eyler şafā ḳalbüm mey-i engürdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [bu,]

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm göñlüm ḫarāb / Dōstum geçdüm anuñçün **bu** dil-i ma‘mürdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6*). [bu,]

Ger Süleymānsañ n’ola gūş eyle bir dem pendümi / **Bu** Muḫibbî kemterüñ de gerçi kemdür mürdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [bu,]

Bu Muḫibbî durmadan söz dürlerin ḫarc eylesün / Baḫr-ı dilden yimesün ğam mālik oldum kāna ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [bu,]

Bu Muḫibbî gibi ol çāk-i girîbān yürisün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 3*). [bu,]

Bu Muḫibbî gibi bulmazsın yoluñda bir daḫı / Terk-i cān ide yoluñda sen boyı şimşād-içün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [bu,]

Ḥāk-i pāyı var-iken **bu** çeşm-i ḫün-ālūduma / Küḫl için añmañ baña hergiz Sıfāhān illerin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [bu,]

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez **bu** Muḫibbî çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña gülistān illerin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [bu,]

Gülşen-i ḫüsnüñe karşı dōstum bülbül gibi / **Bu** dil-i şürîdedür her demde eḫgān eyleyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [bu,]

Dutalı ‘ışkuñ şehā **bu** sīnem içinde vaṭan / Leşker-i ğamdur **bu** dil mülkini vīrān eyleyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [bu,]

Bu Muḫibbî gibi yokdur zülfinüñ çevgānına / Başını top eyleyüp yoluñda ğaltān eyleyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2631, Beyit 5*). [bu,]

Ḥāk-i pāyuñ göz yaşıyla sularam ben her seḫer / Şevḳ-i ruḫsāruñ-durur **bu** gözlerüm yaş eyleyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [bu,]

Rāh-ı kūyuñda yürür bir laḫza ārām eylemez / **Bu** Muḫibbî’dür ğamuñ kendüye yoldaş eyleyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [bu,]

‘Aşıkun bîgâne oldı vü rakībün āşinā / **Bu** meşeldür döstüm hîç hayr gelmez yâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [bu,]

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflâkden / İy şabâ luft it götürgil **bu** gubârı hâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [bu,]

Zehr-i gâm öldürmeden **bu** ‘âşık-ı dil-hasteyi / Sâkiyâ irgür meded şol mey diyen tiryâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [bu,]

Eşer itmez figânun yâra hergiz / Kılıp **bu** âh u efgânı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 3*). [bu,]

Yıllar-durur **bu** hasta gönül kapusındadır / Bir kez dimez ki hasta-i miskîn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [bu,]

Öldürürdi yâr beni **bu** küyü içinde âh / Hîç dimedi ki sen harem-ı muhteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [bu,]

Yog-ıdı ‘âlemde hîç mihr ü maḥabbetden nişân / Olmış-ıdum **bu** cihânda ‘ışk-ıla ben dâsitân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [bu,]

Degül mi gün gibi rüşen Muhibbî ‘ışk saklanmaz / Akar **bu** gözlerün yaşı kılursun nâle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [bu,]

‘Aşıkı evvel öldür dönüp lebünle dirgür / Maḥşer güninde iy döst **bu** bir ‘alâmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [bu,]

Zülf-i şebdiziyle koşdum **bu** yaşum gülgünımı / İy gözüm gayret senündür cehd kıl geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [bu,]

Bu Muhibbî süz-ı Ḥusrev’den yakar çünki çerâğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [bu,]

İy Muhibbî **bu** şeb-i hicre nihâyet yog-ımış / Hânesinden hîç tülü‘ itmez mi ol meh-rü diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [bu,]

‘İşk mıdur bir kemân ebrü nigârün yâdına / Ok gibi **bu** kaddümi büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [bu,]

‘İşk mıdur **bu** Muhibbî sînesine dâğ urup / Âḥir anuñ gözleri yaşını deryâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [bu,]

Derd-i ‘ışka iy tabîb Kânün-ıla olmaz şifâ / Okumaduñ anda **bu** derde devânun yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [bu,]

Ben oldum gülşen-i küyün içinde bülbül-i nâlân / Olan gül gibi hercâyî **bu** ‘âlem içre sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [bu,]

Yüzünde berk urur nür-ı Muhammed iy Mesîhâ-dem / **Bu** hüsn-ile bu ḥulḳ-ıla Ḥüseyn ü yâ Ḥasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [bu,]

Yüzünde berk urur nür-ı Muhammed iy Mesîhâ-dem / Bu hüsn-ile **bu** ḥulḳ-ıla Ḥüseyn ü yâ Ḥasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [bu,]

Mey yirine içdi çün mestâne çeşmi kanımı / Mâ-ħazar kılsun **bu** dil bagrın kebâb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [bu,]

Bu Muhibbî cân virür ol serv-i kâmetden cüdâ / Câna düşmişdür be-gâyet ıztırâb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [bu,]

Ĥaşılı **bu** ĥürmen içre derd ü miñnet ‘âkıbet / Nağd-i ‘ömrin ĥarc ider yâr-ı vefâdâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [bu,]

Zâhidâ ‘uşşâka ta‘n itme **bu** ĥây u ĥü ile / Tutmadı ĥiç kimse sen tutduñ **bu** ĥavĥâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [bu,]

Zâhidâ ‘uşşâka ta‘n itme **bu** ĥây u ĥü ile / Tutmadı ĥiç kimse sen tutduñ **bu** ĥavĥâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [bu,]

Her zemîni kanlu yaşumdan yine nağş eyledi / Geçmedi **bu** nağşı baña kimse illâ çarĥ-ı dñn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [bu,]

Görelde dâne-i ĥâlin tolaşdum zülfi ağına / Ĥalâş olur mı murĥ-ı dil ‘aceb bilsem **bu** çenberden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [bu,]

Ĥâlümü sormaz gelür yâd u biliş illâ ki ĥam / Bulmadum derde devâ ben **bu** dil-i maĥzñn için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [bu,]

Servler çekdüm elifden güller itdüm dâĥ-ıla / Sîne bāĥını temâşâ kıla **bu** ümmideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3*). [bu,]

Varsa Muhibbî kapuña cân tuĥfe iltür / İtseñ ĥabül n’ola **bu** kemter kemîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [bu,]

Döstüm görme teĥ **bu** ‘aşıkuñ nem-dîdesin / Ser-te-ser ĥarĥ ola ‘âlem döke eşk-i dîdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [bu,]

Çekerem cevri ü cefâñı **bu** ümîde döstüm / Bir gün ola ĥâlüme bakup baña rāĥm idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3*). [bu,]

Gözlerüm yaşını **bu** kanlu ciĥerden sorasın / Bagrumuñ yaraların ĥamze-i tirden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [bu,]

Mey içüp yine **bu** ĥamĥin dilümi şâd ideyin / Anı bir laĥza hele ĥuşşadan âzâd ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [bu,]

Aldı **bu** dilden ĥarârüm eyledi Mecnñn-vâr / Çeşm ü ebrü-yı siyâh u zülful ol çâĥ-ı zaĥan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [bu,]

Atalardan **bu** meşeldür çün göze olmaz yasag / Ĥfitâb-ı ĥüsnüñe neyçün senüñ bakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [bu,]

Bu göz yaşını cü yirine eyleyen revân / Bâĥ-ı cihânda serv-i ĥürâmân degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [bu,]

Tekye kılsun **bu** riyâ ile ko zâhid zühidine / Ĥâşa kim nevmîz olam ben vuslat-ı cânâñeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [bu,]

- Evvel āhîr **bu** Muhibbî senden umar mağfîret / İki ‘âlemde çü sensin rahmete’l-li ‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [bu,]
- Cân eyleyeyim yoluña teslîm didüm evvel / Serden geçeyim geçmeyem āhîr **bu** sözümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 2*). [bu,]
- Kalmadı yüzüm vara gele yâr işigine / Raħm eylemedi şerm ide dirdüm **bu** yüzümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [bu,]
- Ĥarc kıl dil nakdini yāruñ dilerseñ vaşlını / Bil ki cān virmek gerek **bu** yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [bu,]
- Bend içre gören gönlümü zülfî girihinde / Saklama didi as **bu** giriftārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [bu,]
- Bu Muhibbî’ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Kavlüñe tur döstüm gel ‘ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [bu,]
- Bu Muhibbî dem-be-dem ĥün-ı cigerle bisleyüp / Ĥāşıl itdi sînde tūrüñle peykān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [bu,]
- Dirîğ gūşına girmez fiğānumuz yāruñ / Kurı yire **bu** fiğān-ıla zārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [bu,]
- Muhibbî kimseye mülk-i cihān degül bākî / Göñül virüp aña **bu** i ‘tibārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5*). [bu,]
- Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün ālı ben / Muķırram ben günāhuma çoğ itdüm **bu** günāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [bu,]
- Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āşüb-ı cihān / Tañlaram **bu** fitnelerden kurtara ‘uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [bu,]
- Ĥıdmete geldi **bu** Muhib kapuña / Anı reddeyleme ‘abîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*). [bu,]
- Firķat-ile **bu** elif kıddümi dāl itmeñ neden / Göñlümi zülfüñ ġamıyla pāymāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [bu,]
- Geh elā gözler süzüp gāhî çatarsın kaşuñı / **Bu** Muhibbî derdinde mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [bu,]
- Tutsa ger dest-i ecel beni giribānumdan / Geçe cāndan **bu** göñül geçmeye cānānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [bu,]
- Şāh-ı ġam gelse Muhibbî **bu** göñül ĥānesine / Pāyına dür dökerem dîde-i giryānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [bu,]
- Zülf-i zencürüñi tak boynuma iy döst benüm / Her kaçan karşıña **bu** göñlümi şeydā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [bu,]
- Dür düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / Hey müselmānlar **bu** yolda kimse mehcür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [bu,]

Çünkü bulunmaz benî-âdemde **bu** nev'e hüsün / Bir nazar eyle melek yâhüd perî hür olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [bu,]

Yâr ister çün Muhibbî ola **bu** gönlün harâb / Ko yıkılsun hergiz ol vîrâne ma'mûr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [bu,]

Yüreğ pür âteş-i hasret akar hün-ı ciger gözden / Didiler 'ayn-ı cârîdür **bu** çeşm-i hün-feşânumçün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [bu,]

Bugün meydân-ı sînemde diküp **bu** dil nişân itdüm / Ata gamz okların diyü benüm ebrü
kemânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [bu,]

Atar sıhr okların gamzeñ görür kim câna kâr itmez / Okur tîguñ du'â-yı seyf **bu** cism-i nâtüvânumçün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [bu,]

Muhibbî hastadur didüm lebünden bir cevâb ister / Ne haddündür senüñ didi söz açmak **bu**
dehânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [bu,]

Ğaflet gözini açagör uyan **bu** h'vâbdan / 'Âlem nümüne çün yiter Efrâsiyâb'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [bu,]

Akıtdı gözümüñ yaşını dil harâreti / **Bu** remzi yürî fehm idesin sor gülâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [bu,]

Esrâr-ı 'ışkı bilmedi 'allâmeler dağı / **Bu** müşkilâtı hâll idemezler kitâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [bu,]

Çün kenâr olmak müyesser olmadı ol serv-şad / İy Muhibbî yok yire **bu** çeşmi yaş itmeñ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [bu,]

Gideli küh-ı belâya **bu** Muhibbî döstlar / Almadı yanınca hergiz gamdan özge zâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [bu,]

Eyledüm cevri oklarına döstlar sînem siper / **Bu** 'acebdür dağı ol kaşı kemâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [bu,]

Bunu kim gördi ki bir kez işidüp evşâfını / **Bu** Muhibbî cân vire ibn-i falâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [bu,]

Kopdı sandılar kıyâmet kalkdı yirden nice baş / Küy-ı dilberde olan **bu** nâle vü feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [bu,]

İy Muhibbî umma dünyâdan vefâ / Kime itmişdir vefâ **bu** pîre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [bu,]

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefâ dildârdan / Kim vefâ görmiş-durur **bu** çarğ-ı kec-reftârdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1*). [bu,]

Muhibbî gîceler inler ider bülbül gibi efgân / Sakın iy hüblaruñ şâhı anuñ **bu** âh u zârından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [bu,]

Ruğlarında dâne-i hâlin görüp **bu** murğ-ı dil / Bend-i zülfine düşüp anuñ giriftâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [bu,]

Yāra dīn dīvāne oldum hūsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden **bu** ben mecnūna zencīr eylesün
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [bu,]

Kalmadı ehl-i kerem ‘Ankā-şıfat nā-yābdur / İy dirīgā sifle-perver oldı **bu** gerdün-ı dūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 4*). [bu,]

Şimdi bildün sini **bu** hūsn-ile perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [bu,]

Bu Muhibbī şanemā hāl-i siyāhuñdan irak / Dem mi var sīnesine yakmaga dāğ anuñ için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [bu,]

Tīg-ı cevruñle **bu** sīnem çāk çāk eyler misin / Tañrı’dan korkmaz mısın āhīr helāk eyler misin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [bu,]

Zülfinūñ pefteresin salup **bu** gönüm bāzına / Anı şayd itmek murādı çağurup dir hū-be-hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [bu,]

Seyr-i gülşen idicek nāz-ıla görüp diyeler / **Bu** Muhibbī’nūñ alan gönlini budur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2757, Beyit 6*). [bu,]

Kamu ehl-i dilānda şevk-i Ka’be / **Bu** ben bī-dilde vardur zevk-i ol gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [bu,]

Perī dirler saña [hem] ay melek hū / ‘Aceb olmaz ki yok insānda **bu** rū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [bu,]

Dilerem eyleyem ‘ışkumı pinhān / Komaz zāhīr ider **bu** çehre saru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 2*). [bu,]

İy seher yili **bu** dil derdini var yāra be-gū / Yek-be-yek kışsa-i pūr gūşşamı dildāra be-gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [bu,]

La’lüñi ol vaqt öperem iy şanem / Eyleye **bu** hākūmi devrān sebū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [bu,]

Bu dil cārüb ider kirpüklerini / İşigūñ pāk ider çeşmüm döker su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*). [bu,]

Ten gubārını savursa tañ degüldür bād-ı ‘ışk / **Bu** hevā ile yiler bir bādām oglandan berü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [bu,]

Vādi-i zulmetde **bu** dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten viridi cān bulmadı ol bī-çāre su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [bu,]

Dil ü cān komadı gānzeñ **bu** Muhibbī’de yine / Niçe mekkār niçe ‘ayyār niçe cādūdur **bu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [bu,]

Nālesi eflāke irdi **bu** Muhibbī hastanuñ / Pes nedendür gūşuña girmez sentūñ iy māh-rū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [bu,]

Eksük olmasun yaşı her dem **bu** ben dil-ḥastenūñ / Teşne görse tamla tamla tamzurur agzuma su
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [bu,]

- Bu Muhibbî şî'rini yārā güzāfın añlama / Şıdķı var iķrār kıl yolumda şādıķdur diyü (Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5). [bu,]
- Bu Muhibbî pâdişāh-ı 'ālem olmışken bugün / Kapusunda olmaga derbānım eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 6). [bu,]
- İşidelden kim metā'-ı büseñi çün cānadur / Cān ele alup **bu** dil bāzāruñ eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3). [bu,]
- Anuñ-ıçun cü olup **bu** göz yaşı olur revān / İy boyı serv-i sehī refāruñ eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4). [bu,]
- Ruĥlarıñsuz **bu** Muhibbî gıceler nālān olur / Bülbülüñdür n'eylesün gülzāruñ eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 5). [bu,]
- Bu beyt-i dil-ĥazāni enhār vird idinmiş / Yanmaga vardugında pervāne nāra karşu (Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3). [bu,]
- Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı / **Bu** dil sefinesin āh urur kenāra karşu (Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4). [bu,]
- Her kim ki 'āşık olmuş serden geçer ol āĥir / Dimiş **bu** sözi Mañşūr vardukda dāra karşu (Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2). [bu,]
- Nazar kıldı baña bir çeşmi āhū / **Bu** cān u dil didiler 'aķla yā hū (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1). [bu,]
- Yanardum āteş-i hicre ser-ā-ser / Eger olmasa **bu** gözden akan su (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2). [bu,]
- Naķş-ı ĥüsnüñe gönül şehrini gel deyr eyle / Ergānün oldı **bu** dil nālışını gel seyr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1). [bu,]
- İtdüm günāh soñra dönüp tevbe eyledüm / Tutdum ümīd-i 'afvı **bu** yüzüm karasına (Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 5). [bu,]
- Medyün idüm **bu** cānı getürdüm kapuña al / Ĥayli dem idi muntazır idüm edāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6). [bu,]
- Bu Muhibbî n'ola ger itmese dünyāya nazar / Hiç deryā-dil olan meyl ide mi ĥār u ĥese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5). [bu,]
- Mürşid-i 'ışķ olalıdan **bu** Muhibbî ma'rūf / Beñzedi baĥr-ı maĥabbetde **bu** dil Zü'n-nün'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5). [bu,]
- Mürşid-i 'ışķ olalıdan **bu** Muhibbî ma'rūf / Beñzedi baĥr-ı maĥabbetde **bu** dil Zü'n-nün'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5). [bu,]
- Göreliden deyr içinde **bu** Muhibbî muĥbeçe / Eyledi cārüb müjgānın hemān ĥumĥāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 5). [bu,]
- Bu riyālu secdeden kalduramaz zāhid başın / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bār-ı günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2). [bu,]

- Hicr n-ile  h kim düşdi **bu** gönlüm  amlara / Eş -i çeşmümdür beni f ş eyleyen  demlere (*Muhibb  Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [bu,]
- M h-r larda Muhibb  c n bilürsin yok vef  / Ya ne sergerd n idersin **bu** dil-i  v reyi (*Muhibb  Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [bu,]
-  rmege zülfün Şebinde **bu** Muhibb  k yuũa / D d-1  hı baũına semmürdan bir Şeb-k l h (*Muhibb  Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [bu,]
- Gözlerüm yaũı ‘aceb mi dönse N l  rmagina / **Bu** gönül Mıũr’ında oldu c nki mihr n p diũ h (*Muhibb  Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [bu,]
- Bu t r k-i ‘ıũk evvel gerçi  s n görinür / Soũn m ũkild r Muhibb  h c bulunmaz  na r h (*Muhibb  Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [bu,]
- Olmıũam Őeyd  takaldan boynuma zenc r-i ‘ıũk / Ta’na taũın döstlar atmaũ **bu** ben d v neye (*Muhibb  Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [bu,]
- Ruĥları Şevkine yakup dil   c n Şem’ gibi / **Bu** Muhibb  yumada d m nını kanlar-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [bu,]
- Ėalel bir taũına gelmez es s-ı mihr n n iy meh / **Bu**  arĥ-1 b -sütünün ger zarar irse bin sına (*Muhibb  Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [bu,]
- Bu Muhibb  niçe bir c n eridür b seũ-i c n / Baũuũ-ı un güzelüm yok dime iĥs n eyle (*Muhibb  Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [bu,]
- Yakdı ciğer m  teũ-i hicr n meded eyle / **Bu** teũne dili iy lebi ĥayv num unıtma (*Muhibb  Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [bu,]
- R ũen idegör gözlerümi p rhen nle / **Bu** ‘ ũıki iy Y suf-1 Ken’ n’um unıtma (*Muhibb  Divanı , Gazel 2815, Beyit 4*). [bu,]
- Her kim iderse meyl **bu** dehrün vef sına / L zım gelür ki ugraya  ĥir cef sına (*Muhibb  Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [bu,]
- Bu Muhibb  sözi gevher mi ve y ĥ d billür / Okıyup taĥs n  na birbirinden fark ide (*Muhibb  Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [bu,]
- ũulĥa gelse n’ola dilber Şimdi **bu** Őeyd -y-ıla / Gelmez-idi katuma ill  ezel g vg -y-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [bu,]
- Vuũlat-1 c n n gerekse kıl Muhibb  terk-i c n / Yoĥsa **bu** olmaz müyesser bir kurı sevd -y-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [bu,]
- Sehv-ile y rum **bu** ben dil-ĥasteye it m dimiũ / Bir d -Őeũd r **bu** daĥı iy dil yine d ũmez beşe (*Muhibb  Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [bu,]
- Dil Şafhasında  yet-i rahmet gibi gelür / Tefs r idüp **bu** ĥ sn ni yazdum ‘ay n-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [bu,]
- Germ olma Şi’r ile gel içen Ő ’irem dime / Sıgmazmıũn **bu** ‘ leme birkaç yalan-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [bu,]

Dirġā derdüm oldı āşikāre / Bulınmaz cehd-ile **bu** derde çāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 1*). [bu,]

Ödürür āhir seni dil virme **bu** şırın lebe / İy gönül Ferhād-veş gel meskenüñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [bu,]

Gül mevsiminde dilber dāyim kadeh ider nüş / İçdügi hün-ı dildür **bu** ‘āşık-ı fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [bu,]

Çāk itdi pīrehan gül ‘ālem cināna döndi / **Bu** mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [bu,]

İki ‘aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki **bu** kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [bu,]

Vuşlatuñ aşına çok katma **bu** hicrūñ milħin / Katar-ısañ anı oran-ıla kat aşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [bu,]

‘Ömrümüzdür ser-i zülfüñi iñen kaç’ itme / Nev-civānsın gele kaçd eyleme **bu** yaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [bu,]

Bu yidi beyt ne olur belki / Dağl olmur o bel kim Selmān’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [bu,]

Cüş idüp iy Muhibbî yine gönül / Didi **bu** şı‘ri hoşça rindāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [bu,]

Şırın lebinüñ vaşfın işidüp didi dildār / Şekkerde melāhat komaya **bu** sözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [bu,]

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip **bu** izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [bu,]

Bu dehrüñ lutfına aldanma zinhār / Tayanmak ola mı āb-ıla bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [bu,]

Kabül eyledüñ iy dil cihānı bilmedin öñ / Cevābı niçe virürsin **bu** iltizāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [bu,]

Özin beñzetdügiyçün **bu** yüzüme / Kılur kendüzini gör zer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 4*). [bu,]

Bu Muhibbî yitüre tã‘at u zühd ü vera‘ı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [bu,]

Āhum bulutu yağmurını dökeli gözden / Ğarķ eyledi **bu** cismümi kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [bu,]

Boynuna takaldan berü zülfeynüñi **bu** dil / Zencir ile Mecnūna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [bu,]

Derdüñi devā bildi kabül itdi Muhibbî / **Bu** re‘yi kılur kimse mi var ‘āķil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [bu,]

- Muhibb olduñ çü Rabbü'l- 'âlemîne / Şefâ 'at senden umar **bu** kemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [bu,]
- Senüñ medhüñde **bu** beytüm görenler / Değişmezler anı dürr-i şemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [bu,]
- Şabâş diye her kim işide **bu** nazmuñı / İtdüñ Muhibbî şî 'rüñi çün hoş edâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [bu,]
- Eksük itme sîneden tîrûñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir nazar eyle **bu** ya gibi kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3*). [bu,]
- Ĥâlini dökdi dâne yine zülfi ağına / Dil murğınuñ **bu** dâm-ıla ĥâli niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [bu,]
- Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme gıybet / Ne lâzım **bu** sebebden kendüñi ugradasın qahra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [bu,]
- Bu Muhibbî gözleri yaşı olup âb-ı revân / Döstlar itmeñ ta'accüb dönse Zâb'uñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [bu,]
- Görseler zülfüñ ġamıyla **bu** dil-i âşüftemi / Kûyuñ eţfâli üşüp dîvâne diyü taşılaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [bu,]
- Nigârı vaşf kılsa **bu** Muhibbî / Gözi yaşın döker mânend-i jâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 5*). [bu,]
- Gözlerüm yaşın şarâb u bagrumı itdüm kebâb / **Bu** ümîze çeşm-i mestüñ göricegiz emri ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [bu,]
- Katı gönline girilmek ne mümkün / Görilmedi **bu** saĥtlık şehr-i Peç'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 4*). [bu,]
- Zülfinüñ bendinde dil tenhâda ben **bu** ĥâl-ıla / Āh kim baĥtum benüm uyanmadı iġbâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [bu,]
- Vaşluñ-içün gözlerüm ĥarc itdi dünyâ mâlını / Alımadum bî-baĥâ-y-ı mış anı **bu** mâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [bu,]
- Āh idersem âteş-ile yana **bu** çarĥ-ı felek / Aglasam ġarĥ ola 'âlem dîde-i seyyâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [bu,]
- Dem mi var[dur] **bu** gönül sînede od eylemeye / Nâleler eyleyüben âhını düd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [bu,]
- Ĥün-ı dil nüş eylerüz yârâna diñ gelsün berü / Lîk yol virmeñ sakın **bu** meclise bîġâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [bu,]
- Didi dilber **bu** kemend-i zülfi zencîr eyledüm / Didüm uslanmaz takarsañ da dil-i dîvâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [bu,]
- Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy mâh-rû / Raġbet eyler **bu** Muhibbî dem-be-dem peymâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [bu,]

- Yakdum cihānı **bu** dil-i āteş-feşān-ıla / Āh eyledükçe ‘ālemi tutar duḡān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 1*). [bu,]
- Ġamzeñ eger ki öldüre vir la ‘lūñ agzuma / Dirgür **bu** mürdeyi yine bir tāze cāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [bu,]
- Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim ḡār-ıla / Bülbül-āsā **bu** Muḡibbî inleye hem aglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [bu,]
- Ni ‘met-i vaşlın döküp **bu** ‘āşıkını toylaya / Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [bu,]
- Görseler zülfüñ ḡamıyla **bu** dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṡfālī üşüp dīvāne diyü daşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [bu,]
- Yüzüñün karasını yumaya **bu** dīdelerüñ / Tā ki beñzetmese göz yaşını cüy-ı Aras’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [bu,]
- Çıkarduñ baḡr-ı dilden gevher-i ḡāş / Hezār aḡsent **bu** ṡab‘-ı selīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 2*). [bu,]
- Ne revādur ki ḡadengüñ atasın ḡāke düşe / Umaram ki gele **bu** sīne-i şad-çāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [bu,]
- Gördi mu ‘atṡar yine **bu** dehr dimaḡı / Didi **bu** Muḡıḡb zülfine yār urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [bu,]
- Didiler gözlerüñ yaşı kamu sırruñı fāş itdi / Didüm teskīn idem anı ne çare **bu** ruḡ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [bu,]
- Lebüñden cür ‘a nüş iden ḡayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben anlamam ola **bu** ḡaşlet āb-ı kevşerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [bu,]
- Çagurur sinem üzre yara yara / Olur mı **bu** benüm derdüme çare (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1*). [bu,]
- Yaşum deryālayın itdi temevvüc / **Bu** gönlüm zevraḡın itdi kenara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 2*). [bu,]
- Bu Muḡibbî gibi ‘āşıkıların kırmaḡ-ıla / Sende bu ḡüsn olıcak ‘ışḡ eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [bu,]
- Leşker-i mecnūn olup oldı muṡı‘ ṡayr u vuḡūş / **Bu** kerāmet az degül ol ‘āşık-ı bī-bāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [bu,]
- Cürm-i ‘ışḡ için beni her dem ḡamı yakdı hezār / **Bu** ‘acebdür ki bu dil yanup daḡı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [bu,]
- Ḥālūmi sorsañ beni **bu** tīre-i hicr içre āḡ / Eksük olmaz derd ü miḡnet **bu** dil-i ḡamnāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [bu,]
- Ḥālūmi sorsañ beni **bu** tīre-i hicr içre āḡ / Eksük olmaz derd ü miḡnet **bu** dil-i ḡamnāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [bu,]

- Meclis içre bâde içdükde lebinî rāyegān / **Bu** Muḥibbî reşk ider her laḥza her dem sāgara (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [bu,]
- Çek cevr ü cefâ vü berr-i muğaylān belāsını / Āsān görine saña **bu** çendān merḥale (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [bu,]
- Zāhid inkār idesin ger **bu** benüm mezhebüme / Gel ḥaḳīki nazar it ta‘nı ko **bu** meşrebüme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [bu,]
- Zāhid inkār idesin ger **bu** benüm mezhebüme / Gel ḥaḳīki nazar it ta‘nı ko **bu** meşrebüme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [bu,]
- Kevkebî baht eger yār ola **bu** bî-dil ile / Şāh-ı encüm görüp ola ḥacil kevkebüme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [bu,]
- İy Muḥibbî yine söz dürlerin[i] ‘arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp reşk ide **bu** mertebüme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [bu,]
- Güş eylemez yār eger olsa Muḥibbî / **Bu** ‘āşık-ı dil-sūhte şad bār iniler āh (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [bu,]
- Gāh cevrüne cefâ gāhî belā geh derd ü ğam / **Bu** cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [bu,]
- Menzil itmeden gönül **bu** sīne-i dīrīneme / Gelmiş-idi ‘ışk ḥayālî çeşm-i ‘ālem-bīneme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1*). [bu,]
- Ḳametün cāmī‘de gördiler kıyāmet sandılar / Sen de tekbīr biñ getür **bu** mescid-i ādīneme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [bu,]
- Sen itdün ḥüsünü evvel nümüde / Kılup **bu** ‘aql-ıla gönlüm rübüde (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [bu,]
- Ḥudā vire teraḥḥüm ol civāna / Ya şabr u tāḳatı **bu** nātüvāna (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 1*). [bu,]
- Gözinden ḥün akıtdı **bu** Muḥibbî / İdüp sen serv yaşı revāna (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*). [bu,]
- Bu cān u dil dermādedür ḥālüm n’olur cānān ile / Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagına kan ile (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [bu,]
- Bir ‘āşık-ı dil-besteyem kan yaşum ile şüsteyem / Ḥālüme bakmaz ḥastayam **bu** derdüme dermān ile (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [bu,]
- İster Muḥibbî vaşlını salar anı ferdālara / Ancak cefâ in ‘ām ider var ola **bu** iḥsān ile (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [bu,]
- Ḳadem basduñ o gün kim **bu** zemīne / Cihān yüz sürdü pāke büse dāda (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [bu,]
- Niçe yıldur señekdür **bu** Muḥibbî / Vefā tavḳın n’ola kılşañ kılāde (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 5*). [bu,]

Çeşmesâr-ı çeşmümi kılsañ müşerref iy perî / Bir kadem bassañ gelüp **bu** çeşm-i giryân üstine
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [bu,]

Zeyn olında yir yir ezhâr-ıla taht-ı çemen / Şâh-ı gül gösterdi **bu** dehre taħammüller yine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [bu,]

Muhibbî saña **bu** devlet yiter kim / Kul olduñ cân-ıla ol âsitâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit
5*). [bu,]

Ciger kanını çeşmümden eger **bu** hâr-ı ğam dökse / Dimez ol ğonca-leb gül-ruĝ ider mi ‘andelibüm
âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [bu,]

Ezelden ‘ışk olup kışmet virildi cânuma hayret / **Bu** mülk-i nâ-murâd içre yok imiş hîç naşbüm âh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [bu,]

Leylî zülfin **bu** Muhibbî boynına zencîr idüp / ‘Aşr ara Mecnûnlayın kendüzin ‘üryân eyleye
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [bu,]

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz ‘aceb / **Bu** gönül vîrânesi döndi ħarâbuñ ‘aynına (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2956, Beyit 2*). [bu,]

Cüy-ı eşkümde hevâ-y-ıla tolı **bu** yaşumı / Beñzedürsem tañ mıdur anı ħabâbuñ ‘aynına (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [bu,]

Bu Muhibbî sözleri yiter ğidâ-yı rûĝdur / Yime dünyâ ni‘metin dönme devâbuñ ‘aynına (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2956, Beyit 7*). [bu,]

Kanlu yaşum mâhîye irişdi âhum tâ-be-mâh / ‘İşkuma yitmez mi ki **bu** nev‘-ile iki güvâh (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [bu,]

Gün yüzüñden ‘âlemi cânâ münevver eyleyen / **Bu** Muhibbî ruĝlarına gün dimiş alnuña mâh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [bu,]

İy şüh-ı Türk cevri ü cefâ vü ‘itâb ne / Dâyim **bu** dil-ĝasteye itmek ‘azâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel
2958, Beyit 1*). [bu,]

Bir ğıce gelüp düşüñe girem didi niĝâr / Didüm ki buyur gelmege **bu** çeşm ü ħvâb ne (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [bu,]

Geh medrese vü ğâh maĝâm-ı meygede baña / **Bu** aralıkda kalmışa eydüñ sevâb ne (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2958, Beyit 5*). [bu,]

Eydür Muhibbî pâk-dil ü pâk-dâmenem / Ya **bu** görinen ħırkâda dâĝ-ı şârâb ne (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2958, Beyit 6*). [bu,]

Naẓmuñ Muhib naĝl ü ma‘nâsı meyvelere / Zâhir olur **bu** ğazel-i âbdâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel
2959, Beyit 5*). [bu,]

Bagramda çıkdı başlar gözümdeñ akdı yaşlar / Bir çâre bulmadum âh **bu** eşk-i cüybâra (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [bu,]

Oldı çün zülfi] ğamıyla **bu** Muhibbî ħâksâr / Mesken itdi üstüĝvân-ı kellesini mâr da (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [bu,]

Sanmañuz dil âteşi **bu** sîneden bir dem gide / Ol sebebden ejder-i âhum felekde yir ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [bu,]

Remz-ile derd-i dilin söyler **bu** gönülüm güşına / Şad hezārān âferīn olsun anūn hāmūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [bu,]

Çöpçe gelmez **bu** cihān gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ‘aceb hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2*). [bu,]

Baña şol deñlü cefā tīrīni atduñ güzelüm / Döndi **bu** sīne-i pūr-süz[um] müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [bu,]

Bu Muhibbî şöyle hāk oldı bulunmaya nişān / Çārḫ ğırbāl oluban rüy-ı zemīni elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [bu,]

Bu Muhibbî söyledi pūr-nükte bir şīrīn ğazel / Her kim anuñ fikr ide ma‘nāsını ‘aqlı şaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [bu,]

Bu Muhibbî’ye ulu devlet idi yār eger / Yañılıp kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [bu,]

Neden eksük degül sīneñde kīne / Revā mı dōstum andan **bu** dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [bu,]

Kırarsın bī-güneh ‘aşıqlaruñı / Meger vardur **bu** hūblar mezhebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2*). [bu,]

Sevdümse seni hışmuña iy yār sebep ne / Kılmak beni **bu** veche günehkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [bu,]

Hāk-i pāyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirīğ / Sürme kılām an[1] ben **bu** dīde-i hūn-ābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [bu,]

İşidüp uşbu şī-r-i dil-pesendi / Diye taḫsīn **bu** taḫ‘-ı selīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9*). [bu,]

Nağd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber didi / Döner idüm ben **bu** kavlümden ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [bu,]

Bu dünyāya gönül kim virür āḫır / İçer kanını anun kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5*). [bu,]

Hūn-ı dil cūş eyledi **bu** dīde-i giryān ile / Şubḫ-ı vaşla irmedüm kaldum şeb-i hicrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [bu,]

Gün yüzüñ **bu** zerre-i nāçize pertev salmaya / Bu düşer mi dōstum andan sa‘adet ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3*). [bu,]

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānı āh kim **bu** reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [bu,]

İy Muhibbî kim bütün ider **bu** gönülüm şīşesin / Yār çokdan anı sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [bu,]

Kanum ile yazdı dīdem **bu** ruḡ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [bu,]

Bu Muhibbī var iken cānā raḡbe virme yüz / Degme bir nā-merdi terciḥ eyleme merd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [bu,]

Sima şehā **bu** gönlüm mümkün degül yirine / Bir daḡı gelmek olmaz çünki uşana şīşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [bu,]

Ben ṭālib-i nigāram maḡsūd baña dīzār / Gör **bu** riyāyı zāhid cennet umar hemīşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [bu,]

Oldum muḡır günāha itdüm Ḥaḡḡ'a tevekkül / Göstere rāh-ı taḡḡīḡ [kim] **bu** yoldan azmīşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [bu,]

Bir kez yüzüñi göstereyim dir-iseñ iy dōst / Cānum vireyin **bu** söze şükrāne gerekse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 3*). [bu,]

Ḳāf-ı ḡurbet **bu** göñül Sīmurḡ'na olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp **bu** āşiyāndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [bu,]

Ḳāf-ı ḡurbet **bu** göñül Sīmurḡ'na olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp **bu** āşiyāndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [bu,]

Fāyide kılmaz Muhibbī naḡd-i 'ömrin ḡarc ide / Tā ki **bu** bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [bu,]

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler / Her biri taḡsīn idüp baş egdiler **bu** rālara (*Muhibbī Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [bu,]

Gözleri yaş[1] akar her sū olur āb-ı revān / Dil virelden **bu** Muhibbī serv-ḡad bālālara (*Muhibbī Divanı , Gazel 3000, Beyit 5*). [bu,]

bu: "Bu" işaret zamiri.

Öldür beni anlar bile tā kim nazaruñ var / Kim müdde'iler **bunı** görüben ḡacil olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [bunı, -n, -ı]

Gedā-yı kūyuñ olmakdur hemān 'ālemde maḡsūdum / **Bunı** sanma ki 'ālemde Muḡib[bī] 'izz ü cāham ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [bunı, -n, -ı]

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evşāfını / Bu Muhibbī cān vire ibn-i falāna görmeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [bunı, -n, -ı]

Vaşlını ummak Muhibbī dil-rübānuñ key bedī' / **Bunı** kim gördi gedāyı hem-ser oldı şāh-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [bunı, -n, -ı]

İtmek diler gün yüzine zülfini niḡāb / Bilmez mi **bunı** olmaduḡın nūra ḡa'ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [bunı, -n, -ı]

Şol ḡadar dōkdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revān / Kūyuña varan diye kimdür **bunı** kandan geçe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [bunı, -n, -ı]

Lebüñden cür‘a nüş iden hayāt-ı cāvidān bulur / **Bu** ben anlamam ola bu haşlet āb-ı kevşerde
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [bunı, -n, -ı]

‘Aleme ‘uryān geldüñ **bunı** fikr itmez misin / Yine āhır gidisersin bir ten-i ‘uryān ile (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [bunı, -n, -ı]

Bir demi hicrān şebīnūñ ‘āşīka biñ yılcadır / Sözüme inanmasañ sor **bunı** řā‘at ehline (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [bunı, -n, -ı]

bu: " Bu" işaret zamiri.

Görinen serv-i sehī-veş řadi dil-cüdur **bu** / Akıdan gözlerümüñ yaşını āh odur **bu** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2757, Beyit 1*). [bu,]

Ol boyı serv-i sehī ruşları gül gonca dehen / Ol gözi nergis-i mest kāküli hōş-büdur **bu** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [bu,]

Baņa sünbül saçınıñ her kılı ejder görünür / Sihir ‘ilmini bilür gözleri cādüdur **bu** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2757, Beyit 3*). [bu,]

Mihr-ile hüsnüñi dardum seni sengīn gördüm / Didiler gözlerüme özge terāzüdur **bu** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [bu,]

Fitne ta‘līmīn ider güşına başı egüben / Birbirine **bu** cihāmı uran ebrüdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2757, Beyit 5*). [bu,]

Seyr-i gülşen idicek nāz-ıla görüp diyeler / Bu Muhibbî’nüñ alan göñlini budur **bu** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2757, Beyit 6*). [bu,]

bu: " Bu" işaret adlı (zamir).

Benüm varum **bu** ancak baş u cāndur / Komışam çokdan anı rāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel
2559, Beyit 4*). [bu,]

‘Arız mıdur **bu** cānā ya āfitāb-ı rařşān / Sünbül midür ya kākül ya zülf-i ‘anber-efşān (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [bu,]

Dehānuña senüñ cānā dinürse tañ mı cāndur **bu** / Nařardan çünki gāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [bu,]

Dehānuña senüñ cānā dinürse tañ mı cāndur **bu** / Nařardan çünki gāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [bu,]

Kara zülfüñ hevāsından dil ü cān haşadur gāyet / Görinmez çeşmine uyřu ölümlü nā-tüvāndur **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [bu,]

Bulnur māh-rūlarda egerçi mihri yok meh-rū / Ve līkin ortalarında ‘aceb nā-mihribāndur **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [bu,]

Şabā küyına ugrarsañ getürgil hāk-i rāhından / Mařabbet ehline gāyet-be-gāyet armagandır **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [bu,]

Muhibbî gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / Qarâr itmez akar turmaz görenler dir ne kandur **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [bu,]

Yüzüñ gül bülbül olmuşdur gönül ko / Eger şem ' ise ol pervānedür **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [bu,]

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın āyineye / Yüz karasın göresin korkum **bu** olma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [bu,]

İdeli dehrün dimāğını mu 'aṭṭar zülf **bu** / İ 'tibār kalmadı āhūda olan müşgde bū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [bu,]

Tañ mıdur zülfüne dirsem müşg **bu** / Andan alur çün hemîşe müşg bū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [bu,]

Niçe sünbül niçe kākül niçe gīsüdur **bu** / Niçe 'aşıklarî dīvāne kılan būdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [bu,]

Niçe sünbül niçe kākül niçe gīsüdur **bu** / Niçe 'aşıklarî dīvāne kılan būdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [bu,]

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / Niçe sentüñ gibi şayda iden āhūdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [bu,]

Ruḥı sevdāsı ḥayali beni Ferhād eyler / Niçe Şirîn niçe Ḥusrev niçe meh-rūdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [bu,]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diḳḳat-ile / Kimi yok didi kimisi didi ki mūdūr **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [bu,]

Dil ü cān komadı ḡamzeñ **bu** Muhibbî'de yine / Niçe mekkār niçe 'ayyār niçe cādūdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [bu,]

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i ḥāverīdür **bu** / Beni dīvāne kılmışdur ne tān dirsem perīdür **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [bu,]

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i ḥāverīdür **bu** / Beni dīvāne kılmışdur ne tān dirsem perīdür **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [bu,]

İder ṭāvūs-veş cevln boyı serv-i ḥırāmāndur / Gören reftārını eydür meger kebk-i deridür **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [bu,]

Yüzinde güller açılmış kızılı aḡı ag olmuş / İrem gülzārıdır güyā ya güllerüñ ṭarıdur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [bu,]

Gören ḡuşında dildāruñ görinen la '1-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre sa 'adet aḡteridür **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [bu,]

Muhibbî ḡamdan ölmüşdür didüm iy sāki-i cān-baḡş / Elüme bir ḳadeḡ sundı didi cān perveridür **bu**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [bu,]

Bakmadı yüzüme dilber baña 'aşıḳdur diyü / Deldi bagrum cevri-ile **bu** buña lāyıḳdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [bu,]

Gülşende şecer var mı didüm kıddüñe mǎnend / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki **bu** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [bu,]

Gülşende şecer var mı didüm kıddüñe mǎnend / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki **bu** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [bu,]

Bu bendeñi iy serv-i hırāmānum unitma / Dil-ħasteñi iy lebleri dermānum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [bu,]

Ĥired bilmez Muhibbî sırr-ı ‘ışkı / ‘Ayān olmaz **bu** degme ĥurde-bīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [bu,]

Gün yüzüñ bu zerre-i nāçize pertev salmaya / **Bu** düşer mi dōstum andan sa‘adet ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3*). [bu,]

bu: "Bu" işaret zamiri.

Görinen serv-i sehī-veş kıadi dil-cūdur **bu** / Akıdan gözlerümüñ yaşını āh odur **bu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [bu,]

İşidüp gīce efgānum seg-i yār / Getürür bizi didi **bu** figāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [bu,]

bu: "Bu" işaret zamiri.

Varmaz isem küyuña lık **buña** kıāni‘ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [buña, -na]

Bakmadı yüzüme dilber baña ‘āşıkıdur diyü / Deldi bagrum cevri-ile bu **buña** lāyıkıdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [buña, -na]

bu: "Bu" işaret zamiri.

Sevri-i gülşen idicek nāz-ıla görüp diyeler / Bu Muhibbî’nüñ alan göñlini **budur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6*). [budur, -dur]

Cürm ü ‘işyāna olalum cān-ıla biz mu‘terif / Zāhide **budur** düşen her dem riyā vü zerķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [budur, -dur]

bu: Bu (İşaret zamiri).

Degme kes fehmi eylemez şı‘r-i ĥaķıķı lezzetin / Zevķine irmez **bunuñ** illā ki ‘aķl-ı ĥurde-bīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 6*). [bunuñ, -nun]

bu: "Böyledir" anlamına gelen "bu" işaret sıfatının / zamirinin bildirme hal eki almış hali.

Her kim ki ırar ‘āşıkı dilber kapusından / **Budur** dilegün anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [budur, -dur]

Gelse Muhibbî şādî gam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemîşe hâli **budur** inkılab-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*budur, -dur*]

Her ki habâb gibi şîşe-i terde maıv ola / **Budur** zamānenüñ işi dāyım habâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3*). [*budur, -dur*]

Dilā pendüm **budur** gel 'ışka uyma / Ki soñra müşkil olur aña döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*budur, -dur*]

bu: "Böyledir, bu şekildedir" anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Olur raķīb māni' kūyuña varabilmem / Haķ'dan **budur** murādum hem göreyim ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*budur, --dur*]

bu 'acebdür ki: Nasıl iştir?.

Yanuñda **bu 'acebdür ki** bir olmuş / Seni cāndan seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*bu 'acebdür ki,]*

bu āh u zār: Ah vah etmek.

Dūd-ı dil çün şu 'ūd ider felege / Yırde kalmaz **bu āh u zār** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 4*). [*bu āh u zār,]*

bu āhı: Bu ahi.

Gele iy hūblaruñ şāhı koma boynuñda **bu āhı** / Terahhum eyle geh gāhī iñende bī-emān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [*bu āhı,]*

bu 'ālem: Bu ālem, dünya.

Gözüm yaşına garķ iken **bu 'ālem** / Muhibbî yandı virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [*bu 'ālem,]*

bu 'ālemde: Bu dünya, bu alem.

Bir gice didi düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm didi var mı **bu 'ālemde** hıvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [*bu 'ālemde,]*

bu 'āleme: Bu dünya, dünya.

İy Muhibbî ser-te-ser **bu 'āleme** sultān iken / Bende olduñ 'ışka āh u vā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 5*). [*bu 'āleme,]*

bu 'ālemüñ: Bu ālem, dünya.

Āsitanuñda senüñ biz kullaruz / Lîk sen **bu 'âlemüñ** sultānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 2*). [*bu 'âlemüñ, -üñ*]

bū almayam: *Koku almak.*

Eger **bū almayam** bir dem vefā ol gülsitānumdan / Şu deñlü eyleyem bülbül helāk ola fiğānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*bū almayam, -mayam-y, -am*]

bū almıŝ ola: *Koku almıŝ olsun (almamıŝ).*

Bugün gülzār-ı 'âlemde cefā vü derd ü miñnet çok / İŝitmedüm ki **bū almıŝ ola** kimse vefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [*bū almıŝ ola,]*

bu 'âşık-ı dîrîneye: *Eski aşık.*

Menzil kılup sultān-ı ğam kondı ħarım-i sineye / Geydürdi miñnet ħil'atin **bu 'âşık-ı dîrîneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*bu 'âşık-ı dîrîneye, -ye*]

bu ben dil-hasteyi: *Bu gönlü hasta beni.*

Bu ben dil-hasteyi iy yār unitma / Devā kıl derdüme tîmār unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 1*). [*bu ben dil-hasteyi,]*

bu ben üstädeñe: *Bu ben üstadına.*

Sal hümā sāyeñ teraħħum kıl **bu ben üstädeñe** / İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [*bu ben üstädeñe, -ñe*]

bu bî-çäre dil: *Çaresiz, zavallı gönül.*

Ĥusrevā şirîn lebün yādına **bu bî-çäre dil** / Şübhesüz cān viriserdür nitelim Ferhād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 4*). [*bu bî-çäre dil,]*

bu cān u göñlüm: *Can ve gönül.*

Kebkebün izin görüp **bu cān u göñlüm** ŝād olur / Bir gedā yol üzre san kim irişür dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*bu cān u göñlüm,]*

bu çeşmüm: *Bu gözler.*

Çeşm-i bîmārına duş oldu **bu çeşmüm** nāğehān / Görmesem olmaz 'aceb şimden girü uyħuyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*). [*bu çeşmüm,]*

bu cihān içinde: *Bu cihanda.*

Bilür iken yok vefâsı yine dil virmek nedür / **Bu cihân içinde** kim var ise nādān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*bu cihân içinde,]*

Şīvesi çok mihri yok ammā ki diller almada / **Bu cihân içinde** kim mekkār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*bu cihân içinde,]*

bu cihân içre: *Bu dünya içinde.*

Sanma vardur **bu cihân içre** karar / Şöyle bil bunda yok karar sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [*bu cihân içre,]*

bu cihana: *Bu dünya.*

Gelenler gitdi cümle **bu cihana** / Yüzine güldi birkaç gün zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1*). [*bu cihana, -a]*

bu cihāndur: *Bu dünya.*

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / Gele biri yerine Hüsrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*bu cihāndur, -dur]*

bu cihāni: *Dünya.*

Fitne ta‘lîmin ider güşına başı egüben / Birbirine **bu cihāni** uran ebrüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*bu cihāni, -i]*

Bulmadum aradum **bu cihāni** / Yimemiş ola bir kimse tapanca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2*). [*bu cihāni, -i]*

bu cihāni: *Bu devamsız (fani) alem, bu fani dünya.*

Geldi ‘ışkuñ eyledi sinemde cāni sūhte / ‘Ākıbet kıldı ser-ā-ser **bu cihāni** sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [*bu cihāni,]*

bu cihānuñ: *Dünya.*

Gel raķībā yarı idlāl eyleme / **Bu cihānuñ** çünkü sen şeytānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5*). [*bu cihānuñ, -uñ]*

bu cihānuñ: *Bu dünya.*

Kāf-ı istiğnā maķāmum oldı [bak] ‘Anķā gibi / Tu‘mesinden **bu cihānuñ** fāriğü‘l-bālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [*bu cihānuñ, -uñ]*

Muhibbî **bu cihānuñ** yok sebātı / Hemān ancak gözün açup yumınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5*). [*bu cihānuñ, -uñ]*

bu da: *Bu da, bu dahi.*

Çekelüm cevri ne gelür elden / **Bu da** olsun habîbüm öğrence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 3*). [*bu da,]*

Gözüm gördi gönül dîvâne oldı / Didüm azdur **bu da** size ölince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*). [*bu da,]*

bu da: *Bu dahi.*

Sırsam eger kâse-i ‘arzüm ‘aceb degül / Mecnûn gibi **bu da** bize ihtirâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 2*). [*bu da,]*

bu dahı: *Bu da.*

Sehv-ile yârum bu ben dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir dü-şesdür **bu dahı** iy dil yine düşmez beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*bu dahı,]*

Ḥalṭ olursa n’ola ger ḥûn-ı ciger yaşumuza / **Bu dahı** yazu-y-ımiş rûz-ı ezel başumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [*bu dahı,]*

bu dehr: *Bu dünya.*

Gördi mu ‘atṭar yine **bu dehr** dimağı / Didi bu Muḥîb zülfine yâr urdı gibi şâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*bu dehr,]*

bu dehrüñ âlına: *Bu zamanın hilesi.*

Evvel elüñ[i] dutar soñradan pây-mâl ider / Sakın aldanma **bu dehrüñ âlına** olma emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3*). [*bu dehrüñ âlına, -na]*

bu demlere: *Bu zaman.*

Ġamze-i neb-tîz-ile öldürdi âḥir ‘âşıkın / Ḥamdü-lillâh kim irişdüm döstlar **bu demlere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2*). [*bu demlere, -lere]*

Râh-ı ‘ışkuñda Muḥibbî cân virürse ğam degül / Niçeler kaldı taḥassür irmedi **bu demlere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [*bu demlere, -lere]*

bu derdüñ dermānısın: *Derdin dermanı, çaresi.*

Bilmedüm seni kime cānānsın / Lîk **bu derdüñ dermānısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 1*). [*bu derdüñ dermānısın, -sın]*

bu devlet: *Bu mutluluk.*

Muhibbî saña **bu devlet** yiter bil âsitânında / Diye dilber ki ‘add idüñ bunı kûy-ı segânumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*bu devlet,]*

bu dîdeler: *Bu gözler.*

Pâyüña **bu dîdeler** îşâr için / Dökdi gâh la‘l ü geh dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [*bu dîdeler, -ler]*

bu dil: *Bu gönül.*

Baħr-i eşkümde **bu dil** düşdi yaşum girdâbına / Çâre yok bildüm ħalâşa baña bu girdâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [*bu dil,]*

Geşt-gîr-i ‘ışk elinden Zâl u Rüstemler zebûn / Döstlar inşâf idüñ **bu dil** niçe basılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*bu dil,]*

Gözlerüñ yaşını dök yusun günâhuñ çirkini / Zâr kıl her gîce kılsun şubħa dek **bu dil** enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*bu dil,]*

Kaşı ya ile atsa ğamze okın / İderem sinede **bu dil** nişane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 4*). [*bu dil,]*

Bu dil manşûrı ifşâ sırr-ı ‘ışkı / İdüp as anı zülfündeki dâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*bu dil,]*

Diler vaşluñ suyun germ oldı **bu dil** / Nite kim sebzeler bārâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [*bu dil,]*

Cürm-i ‘ışk için beni her dem ğamı yakdı hezâr / Bu ‘acebdür ki **bu dil** yanup daħı pāk olmaya
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*bu dil,]*

Ĝam şebinde bir gice **bu dil** kaçan zârî çeke / Añlamam bir yılda bir kes böyle bîmârî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*bu dil,]*

Şem‘-i ruħuñı görüp **bu dil** itme ta‘accüb / Pervâne kaçan şem‘ göre odlara yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6*). [*bu dil,]*

bu dil mülkini: *Gönül mülkü.*

Dutalı ‘ışkuñ şehâ bu sînem içinde vağan / Leşker-i ğamdur **bu dil mülkini** vîrân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [*bu dil mülkini, -ni]*

bu dil şehri: *Gönül şehri.*

Niçe yıldur ki ħarâb oldı **bu dil şehri** yatur / İde ta‘mî‘r keremden yine mi‘mâra be-ĝü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*bu dil şehri,]*

bu dilden: *Bu gönül.*

Ḥübān hezārāndur hezār birdür hemān maḳşud-ı men / Şad pāre olsam tīg-ıla gelür **bu dilden** yā
suḫen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*bu dilden, -den*]

bu dil-i dīvāneye: *Divane gönül.*

İy ḥiredmendān ne kılām **bu dil-i dīvāneye** / Boynuma ḳullāb-ı zülfi oldı zencir-i cünün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2743, Beyit 2*). [*bu dil-i dīvāneye, -ye*]

bu dil-i hasta: *Hasta gönül.*

Meyl itmeye la'lün var iken **bu dil-i hasta** / Başdan başa 'ālem tolu şehd ü şeker olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [*bu dil-i hasta,]*

bu dil-i mecrūhumı: *Yaralı gönül.*

İy şabā ger kūy-ı dilberde beni yād idesin / Umaram ki **bu dil-i mecrūhumı** şād idesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*bu dil-i mecrūhumı, -umu*]

bu dilüm: *Bu gönül.*

Baḅa gönderme vefā vü mihrüni gel iy şanem / Tek cefādan **bu dilüm** maḥrūm olup zār olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*bu dilüm, -üm*]

Zülfinün kışşası ile **bu dilüm** ğuşşasını / Şerḫ idem ḥaşre deĝin olmaya dünyā dükene (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*bu dilüm, -üm*]

bu dilümi: *Bu gönül.*

Niçe iy kaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bāri at ğamzeñ okın **bu dilümi** şād idesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*bu dilümi, -ümi*]

bu dünyā: *Bu dünya, yaşadığımız geçici dünya, fani dünya.*

Sakın aldanma **bu dünyā** çü miḥnet şāhbāzıdır / Niçe senün gibi yavrı uçurdu āşiyānından (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [*bu dünyā,]*

Amān bilmez **bu dünya** bī-amāndur / İçer kanını ḥalkuñ kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893,
Beyit 2*). [*bu dünya,]*

bu dünyā metā'in: *Dünya malı. II Varlık, servet.*

Alma **bu dünyā metā'in** virseler bir ḥabbeye / Giçesin lā-büd sen andan ol daḫı seden geçe (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*bu dünyā metā'in,]*

bu düşi: *Bu rüya.*

Düşümde görüp gerdenüme mār dolaşmış / Ahsent **bu düşü** zülf-i nigār-ıla yorana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*bu düşü, -i*]

bu gönlüm: *Bu gönül(aşığın gönlü).*

Temevvüc eyleyüp deryā-yı eşküm / **Bu gönlüm** zevrağın atdı karaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 3*). [*bu gönlüm,]*

Muhibbî meclisi gamda **bu gönlüm** / Figān u nālelerle döndi nāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 5*). [*bu gönlüm,]*

bu gönlüme: *Bu gönül.*

Bir karar üzre degüldür günde biñ yüz gösterür / Dir-istem olmaz ‘aceb **bu gönlüme** bükalemün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*bu gönlüme, -üm, -e*]

bu göñül: *Bu gönül.*

Niçe birden **bu göñül** şāne gibi pāralana / Şāne ile darayup turrañı şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [*bu göñül,]*

Ko virsün **bu göñül** fülkini garğa / Yaşuñ deryāsını emvāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [*bu göñül,]*

‘İşkuñuñ kâfile-sālārı olaldan **bu göñül** / Beñzedi āhı vü efgāmı yanınca cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4*). [*bu göñül,]*

bu göñül kişverini: *Gönül ülkesi.*

Ġam-ı hicrūñ **bu göñül kişverini** kıldı ħarāb / Yiñiden anı meger luṭf-ıla ābād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 4*). [*bu göñül kişverini, -ni*]

bu göñül zevrakını: *Gönül kayığı.*

Baħr-ı eşk içre Muhibbî **bu göñül zevrakını** / Ġarğ ide şarşar-ı āhum eger ol bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*bu göñül zevrakını, -nı*]

bu gözlerüm yaşına: *Gözyaşı.*

Akar **bu gözlerüm yaşına** mānend / Meriç’dür birisi birisi Tunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*). [*bu gözlerüm yaşına,]*

bu günüñ: *1. Bugün.*

Bu günüñ ferdāya sayma zāyi’ itme ‘ömrüñi / Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u ‘üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*bu günüñ, -üñ*]

bu hasta dil: *Bu hasta gönül.*

Şöyle münis oldu hicrünüle senün **bu hasta dil** / İstemez bir dem cüdā olmak vişāli n'eylesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [*bu hasta dil,]*

bu hasta dili: *Bu hasta gönlü.*

Bildüm ki lebün olmayısar derdüme dermān / **Bu hasta dili** itmege bīmār sebep ne (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2978, Beyit 2*). [*bu hasta dili,]*

bu hasta gönlüme: *Hasta gönül.*

Mürde idüm bir haberle tāze cān virdün baña / Eyledün **bu hasta gönlüme** devā gerçek misin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*bu hasta gönlüme, -ül]*

bu hastaya: *Bu hasta gönül.*

İy şabā peygām-ı yarı gel getir **bu hastaya** / Kim feraḥ olsun eger dirseñ dil ü cān illerin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [*bu hastaya, -ya]*

bu hüsn: *Bu güzellik ile.*

Bu Muhibbî gibi 'aşıkıların kırmag-ıla / Sende **bu hüsn** olıcak 'ışık eri sanma dükene (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*bu hüsn,]*

bu hüsn: *Bu güzelliği.*

İy Muhibbî kim ki gördi ol güzeller şāhını / Bārekallāh didi **bu hüsn**e hezārān āferin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [*bu hüsn, -e]*

bu hüsn: *Bu güzelliği.*

Gel dirig itme Muhibbî'den zekāt-ı hüsnünü / Saña **bu hüsn**i viren Perverdigār'ün 'ışıkına (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*bu hüsn, -i]*

bu kadar: *Bu ölçüde, bu miktarda.*

Bilmedüm seni kimün cānānsın / **Bu kadar** var derdümün dermānsın (*Muhibbî Divanı , Gazel
2576, Beyit 1*). [*bu kadar,]*

bu mertebe: *Bu derece, bu kadar (Beklenenden çok daha fazla bağlamında).*

Küyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes / Yiter baña **bu mertebe** 'ālemde nām u neng için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [*bu mertebe,]*

bu miskîni: *Bu zavallı II Aşık.*

İy tabîb-i dil neden göndermedüñ şâfi cevâb / Yoğsa göz göre **bu miskîni** helâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [*bu miskîni, -i*]

bu nakşa: *Resim, tasvir. mec. Görünüş, sûret.*

Görüp cemâl-i çînüni nakkâşlar hayrân olup / **Bu nakşa** dirlere âferin hâcet degüldür reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*bu nakşa,]*

bu nâleme: *Inilti, feryat.*

Bezm-i gamda inlesem **bu nâleme** âheng için / Baña eydüñ gîcelere tâ şubh nâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [*bu nâleme, -me*]

bu nâlemi: *Inleme, inilti.*

N'ola feryâd-ıla **bu nâlemi** gûş itmeseler / Görmedük kimsene yok künbed-i devvâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [*bu nâlemi,]*

bu ne hikmetdür: *Bu nasıl bir hikmettür.*

Bu ne 'ibret **bu ne hikmetdür** 'ağıllar çâk olur / Gîce vü gündüz semâ' eyler bu çarh-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [*bu ne hikmetdür, -dür*]

bu ne hüsn: *Bu nasıl güzellik.*

Mâh-rûlar arasında kim ki göre sen mehi / Diye taşsîn **bu ne hüsn** olur hezârân âferin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [*bu ne hüsn,]*

bu ne 'ibret: *Bu nasıl ibret.*

Bu ne 'ibret bu ne hikmetdür 'ağıllar çâk olur / Gîce vü gündüz semâ' eyler bu çarh-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [*bu ne 'ibret,]*

bu nev'-ile: *Bu şekilde.*

Gâhî cefâ vü cevr ü gehî zulm-ıla sitem / Eyler **bu nev'-ile** yâr bizümle mu'âmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [*bu nev'-ile,]*

bu şadâkat: *Doğruluk. II. Bağlılık.*

Muhibbî terk kıl cân-ıla başı / Bulunmaz **bu şadâkat** degme erde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 4*). [*bu şadâkat,]*

bu sîne: *Bu göğüs.*

Nâvek-i dilber eger gelürse itme ictinâb / Çok zamândur tîrine **bu sîne** siper-kerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 2*). [*bu sîne,]*

bu sînemi: *1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.*

Eyledi bir sîm-ten **bu sînemi** tîre nişân / Ol sebebden toptoludur âhum ile âsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*bu sînemi, -mi]*

bu söz gevherlerin: *Bu söz cevherlerini.*

Dizerdüm rişte-i câna **bu söz gevherlerin** bir bir / Eger meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [*bu söz gevherlerin,]*

bu sözi: *Bu söz.*

Bu günün ferdâya sayma zâyî' itme 'ömrünü / Dir **bu sözi** çok işitdüm çeng ü nây u 'üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*bu sözi,]*

bu ten: *Bu beden.*

Deşt-i gamuñ arslanı dir gören bu rüy-ı zerdümi / Kûh-ı belâ kaplanına döneli dâğ-ıla **bu ten** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*bu ten,]*

bu tenüm: *Beden, cisim, gövde, vücut.*

Vuşlat içre n'ideyim âh bana mâni' olur / Cānum üzre **bu tenüm** beñzede pîrāhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*bu tenüm,]*

bu yādigār: *Hatıra.*

'İşkî sakla Muhibbî sîneñde / Ele girmez **bu yādigār** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5*). [*bu yādigār,]*

bu yolda: *Bu yolda II Bu uğurda.*

'Āşık iseñ saklama **bu yolda** gel cānuñ sakın / Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [*bu yolda,]*

bu yolda: *Bu yol, bu uğur.*

Lebüñçün kalmadı varum **bu yolda** baş dağı virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*bu yolda,]*

bu yolda: *Bu yolda II aşk yolunda; bu uğurda.*

Kan yudarsa gam degül lâ'1-i leb-i yâr isteyen / Cân virür **bu yolda** bir zülf-i siyehkâr isteyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*bu yolda,]*

Yañıldum kıddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā **bu yolda** 'özü-
hñāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*bu yolda,]*

bu yolda: *Bu yol, bu uğur || Bu amaç.*

Gül yüzinden dūr olalı inlerem bülbül gibi / Ney gibi bil bagladum **bu yolda** ben feryād-içün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*bu yolda, -da]*

bu'd: *Uzaklık.*

İdeliden 'ışkuñ ile uşbu göñlüm ittiñād / Aña yeksân görünür olmuş-durur **bu'd** u yakın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*bu'd,]*

būd: *Far. Vücut, keynûnet, varlık.*

Dil dehānuñ yādına varın yoğın harc eyledi / Ol sebebdendür ki geçdi **būd-ıla** nā-büddan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*būd-ıla, --ıla]*

Fikr kılma iy Muhibbî sakın assıla ziyān / Er odur kim aña bir **būd-ıla** nā-büde ola (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2944, Beyit 5*). [*būd-ıla, --ıla]*

būd: *Varlık.*

Bu Muhibbî cān u dilden irmedi maqşūdına / Çekmeyince destini her **būd** u her nā-büddan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*būd,]*

budur: *Böyledir.*

Zerre deñlü haq **budur** kim kalmadı bende karar / Ol güneş ruhsāruñ oldum zār u sergerdāni ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*budur,]*

Zülfüñüñ olduğu **budur** bāğ-ı hüsnüñe yakın / Güllerüñ dirmek diler bir uğrı Hindü'dur sakın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*budur,]*

budur: *"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.*

Hāk-i derüñe yüz süre itmeye tefahhür / **Budur** dilegüm anı ki ol mübtezel olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2522, Beyit 2*). [*budur,]*

Nişār it gevher-i çeşmüñ irerseñ pāy-ı dildāra / Muhibbî lâyığı **budur** viresin cāni kurbāna (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*budur,]*

Fark eylemez 'āşık pîr ü cevân dimez / 'İşkuñ **budur** hâli ezel şeyh ü şâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3). [budur,]

budur ki: Budur ki.

Bülbül gibi geçdi günüm âh u zâr-ıla / Hâyfum **budur ki** öpmedüm ol gül'izâr elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3). [budur ki,]

Gözümnden akar-iken Nîl ü Ceyhün / 'Aceb **budur ki** gönlüm yana teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 4). [budur ki,]

budur kim: Doğrusu, gerçekte, aslında.

İy Muhibbî 'ışk eri nâmûs-ıla 'ârî n'ider / Evveli 'ışkuñ **budur kim** terk ola ñam u nişân (Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5). [budur kim,]

bugün: Bugün.

Burka' uñ keşf it yüzüñ göster **bugün** 'āşıklara / Kullaruñ şaf şaf durup sultânın eyler ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 2). [bugün,]

bugün: Bu devirde, bu zamanda.

Ger dilerseñ kim senüñ sırruñ **bugün** fâş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4). [bugün,]

Bugün mağrûr olup dime iletdüm başa ben 'ışkı / Hâber virmedi virmez de kimesne intihâsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3). [bugün,]

Bugün geçdüm çü ben çün u çerâdan / Dilâ sen dağı geç bu hüy u hâdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1). [bugün,]

Virmez amân gamzeleri tîğ alup ele / Kimdür ki söyleşe **bugün** ol bî-amân-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2). [bugün,]

Hâsret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ / Hey kıyâmet gel beni salma **bugün** ferdâlara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3). [bugün,]

bugün: Bu devirde, bu zamanda, bugün.

Bugün bunda olursañ zâr u mağzûn / Olursın yarın anda şâd u hândân (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 5). [bugün,]

Ka'be küyüñüñ hevâsıyla **bugün** 'āşıklaruñ / Her biri hâzır kılupdur kendüzin kurbân içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2). [bugün,]

Gözümüñ nûrısın göñlüm sürürü / Muhibbî'yi **bugün** şeydâ kılan sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 5). [bugün,]

‘İşkuñ kitâbını **bugün** ezber okudum / Mektebde dahı çıkmadan elf ile bâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [bugün,]

Pervâne-şıfat cânı Muhibbî oda yakdı / Gâyet **bugün** şakirem ol nâruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [bugün,]

Sakın aḥ eyleme bâda virürsin / **Bugün** gam hırmeninüñ kâhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [bugün,]

Şâne eyle zülfüne ḥüsn-ile ra’nâsın **bugün** / Sürme eyle çeşme çün bir rüy-ı zîbâsın **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [bugün,]

Şâne eyle zülfüne ḥüsn-ile ra’nâsın **bugün** / Sürme eyle çeşme çün bir rüy-ı zîbâsın **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [bugün,]

Pâ-bürehne ol görenler diyeler Mecnün-şıfat / Bir saçı leylâ gamıyla zâr u şeydâsın **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2*). [bugün,]

Gözlerüm yaşın revân itsem ‘aceb mi payuña / Gülşen-i ḥüsn içre çünki serv-i bālâsın **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [bugün,]

Gözlerümden gel nihân itme nigārâ gün yüzüñ / Rüşen ider ‘âlemi çün ‘âlem-ārâsın **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [bugün,]

İy Muhibbî eylemez bir kimse dünyâda qarâr / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dârâ’sın **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [bugün,]

Vaşla irgürgil **bugün** salma beni ferdâlara / İre mi ol va’deye bu ‘ömr-i kütâh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2*). [bugün,]

Umardum iy kemân ebrü irişe sîneme tîrûñ / Beni sen nâ-ümîd itdüñ **bugün** tîr ü kemânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [bugün,]

Bâğ-ı ḥüsn içre güler gül gibi ḥurremsin **bugün** / Çeşm-i bed dūr ola senden ḥüb-ı ‘âlemsin **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [bugün,]

Bâğ-ı ḥüsn içre güler gül gibi ḥurremsin **bugün** / Çeşm-i bed dūr ola senden ḥüb-ı ‘âlemsin **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [bugün,]

Beñzemez ḥüsnüñe hergiz senüñ [iy] ḥür u melek / Dest-i kudret ḥalk kılmış nesl-i âdemsin **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [bugün,]

Tîr-i gamzeñ ger ir[er]se sîne-i mecrûḥuma / Râḥat olup dil diye gel zaḥma merhemsin **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [bugün,]

Şâdmânsın ‘ışk-ıla beñzer gamuñ sultânısın / Bâde nüş it koma elden diyeler Cem’sin **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [bugün,]

Küy-ı dilberde Muhibbî olalı yârân saña / İtler-ile şöḥbet-i ḥâş eyle hemdemsin **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [bugün,]

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşâd / Cehd idüp açma **bugün** dünyâda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [bugün,]

İy Muhib ahsent in tarz-ı gazel / Şimdiki 'aşruñ **bugün** Hāsān'ısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [bugün,]

Hamdülillāh leblerüñ zikriyle hoş hālam **bugün** / Haṭṭuñuñ fikr[i] ile gāyetde pā-mālam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [bugün,]

Hamdülillāh leblerüñ zikriyle hoş hālam **bugün** / Haṭṭuñuñ fikr[i] ile gāyetde pā-mālam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [bugün,]

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl'am **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [bugün,]

Kāf-ı istiğnā maḳāmum oldı [bak] 'Anḳā gibi / Tu'mesinden bu cihānuñ fāriğü'l-bālam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [bugün,]

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sīnem levhine / Kāyinātuñ hālını bilmekde remmālam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [bugün,]

Ḳāni'em bir loḳmaya dünyā na'iminden n'olur / Rāzıyam bir hırḳaya dimem ki bī-şālam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [bugün,]

İsm ü resminden trāş olmış Muhibbî 'ālemüñ / Tekyesinde Hālīḳ'uñ şūrīde ābdālam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [bugün,]

Bugün çün hırmen-i gülsin nigārā āhdan sakın / İştmedüñ mi gülşende yil aldugın gül evrāḳın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [bugün,]

Muhibbî sözleri yigdür **bugün** çün dürr ü gevherden / Nigārā güşvār idüp kulaguña anı dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 5*). [bugün,]

'İyş ü 'işret itmeden **bugün** dilā ger geçesin / Yarın anda umaram kevşer şarābın içesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [bugün,]

İy büt-i Çinüm **bugün** sen hüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de 'ışḳ-ıla Maḥmūd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [bugün,]

Egerçi zāhirā baksañ **bugün** şāhib-külāham ben / Velīkin kūy-ı 'ışḳ içre bir avuç hāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [bugün,]

Terk eyle **bugün** cāmeñi serāpā bürehne ol / Yarın yakaña sunmaya her nā-bekār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [bugün,]

Uzatma **bugün** zulm elini senden alçaga / Tā kim yakaña sunmaya rüz-ı şümār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [bugün,]

Bugün meydān-ı 'ışḳ içre olaldan pehlevān-ı 'ışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād-ıla Mecnūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [bugün,]

Ehl-i 'ışḳa hoş gelür olmak **bugün** rüsvā-yı ḥālḳ / Genc-i vaşlın isteyüp olsam ne tañ vīrāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [bugün,]

Başum top eyledüm cānā **bugün** meydān-ı 'ışḳ içre / Elüñden zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [bugün,]

Bugün gülzâr-ı ‘âlemde cefâ vü derd ü miñnet çok / İñitmedüm ki bû almış ola kimse vefâsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [bugün,]

Bugün gülzâr-ı hüsñ içre biten berg-i semensin sen / Yâhûd nâz-ıla reftâra gelen serv-i çemensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [bugün,]

Beni derd ü belâ ile **bugün** gülzâr-ı ‘âlemde / Fiğân u âh-ıla zâr eyleyen iy döst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [bugün,]

Muhibbî gül ruñuñ şevkı ile bülbül gibi güyâ / **Bugün** gülzâr-ı ‘âlemde gül-i nâzûk bedensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [bugün,]

Şâh-ı ‘âlemdür **bugün** ‘âşıklara rahm itmege / Tâc-ı zer başına egmiş şâh-ı devrândur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [bugün,]

Hamdü-lillâh ‘âşıkam ‘âlemde hoş-hâlem **bugün** / Âteş-i ‘ışka yanaldan zer gibi kâlam **bugün**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [bugün,]

Hamdü-lillâh ‘âşıkam ‘âlemde hoş-hâlem **bugün** / Âteş-i ‘ışka yanaldan zer gibi kâlam **bugün**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [bugün,]

Sanmañuz şüfî zâhid bir kâlander-meşrebem / Tekye-i ‘ışkuñ tırâşî bil ki abdâlam **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [bugün,]

Sînode gören elifler dir ki ‘ışkuñ bebridür / Yâ peleng-i mîşedür dâğ-ıla pür-hâlem **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [bugün,]

Tahta-i sînemde dökdüm çünki eşküñ noqtasın / Kâyinâtuñ hâlini bilmekte remmâlem **bugün**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [bugün,]

Haricîler üstine dest-i kazâdan bir okam / Râfizîler kaşdına şemşîr-i kattâlem **bugün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5*). [bugün,]

Yimezem dünyâ gamın ben hıvâce-i dünyâ gibi / İy Muhibbî anuñ için fâriğü’l-bâlem **bugün**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [bugün,]

Didi gel deyre **bugün** mu‘ciz-i ‘İsâ göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [bugün,]

Cennete aldanma zâhid gibi bakma kevşere / İy gönül olduñ **bugün** çün ‘âşık-ı dîdâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [bugün,]

Tek şarâb olsun sifâl-ıla **bugün** mey-hıvâreye / Yig gelür her vech-ile ol sâğar-ı Cemşîd’den
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [bugün,]

Bugün meydân-ı sînemde diküp bu dil nişân itdüm / Ata gamz okların diyü benüm ebrü kemânumçün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [bugün,]

Huşrevâ çün hüsñ-ile sultân-ı ‘âlemsin **bugün** / Zûlm-ı ‘uşşâk eyleme âhir sorılır dâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [bugün,]

Zülfî çevgânına top eyle Muhibbî başuñu / Çünki meydân-ı mañabbetde **bugün** merdânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [bugün,]

Bir nefesle mürdeler ihyā ider şīrīn lebūn / Söz deminde sen Mesīhā'dan **bugün** üstādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [bugün,]

Çün yiter elde Muhibbī'ye **bugün** köhne sifāl / Pīş-i mā cām-ı Cem ü kışşā-i Cemşīd megū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [bugün,]

Bugün dünyā ile 'uqbā bulunmaz / Ki tā olmayıcak dünyādan ayru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 6*). [bugün,]

Bu Muhibbī pādīşāh-ı 'ālem olmışken **bugün** / Kapusunda olmaga derbānın eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 6*). [bugün,]

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle **bugün** şahrā vü bāğ / 'Aksi düşmişdür gören dir çarḥ-ı mīnādur yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [bugün,]

Zülfīnūn būyī 'ālem mu'aṭṭarken **bugün** / Varmasun şimden girü kimse Ḥoten'den canibe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [bugün,]

Nigārā gel **bugün** göster cemālūn / Durur kullar olup sultāna teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [bugün,]

Olur-ıdum ben **bugün** dīvāneler ser-defteri / Zülf[i] zencīri eger boynuma benüm takıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [bugün,]

Bī-güneh 'āşıkları **bugün** eger ḳatlı idesin / Rüz-ı maḥşer eline baş[ım] alup ser göstere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [bugün,]

Ger **bugün** kursa hemān maḥv ola irteye degin / Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi vālā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [bugün,]

Bugün 'adl eyle gel şāhum nazār kıl / Kapuñda nāle vü āh u enīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [bugün,]

Seni sevmek günāh-ısa katuñda / **Bugün** öldür meni irteye güyme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [bugün,]

Varuñı ḥarc it **bugün** iy dil yime dünyā ḡamın / Kimse başa çıkmadı çıkmayısar devrān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2990, Beyit 2*). [bugün,]

buhl itme: Cimrilik yapmak, esirgemek.

İtme buḥl ü kimseye kılma ḥased / Dir Nebī bir yirde olmaz kibr ü dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 6*). [buḥl itme, -me]

bük: Bükmek, eğmek, iki büküm etmek.

Ok gibi **bükdi** benüm ḳaddüm kemān itdi firāḳ / İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [bükdi, -di]

bükalemün: Bulunduğu yerin rengine giren ve böcek yiyen, sıçan büyüklüğünde bir hayvan.

Bir karar üzre degüldür günde biñ yüz gösterür / Dir-isem olmaz ‘aceb bu gönlüme **būķalemün**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*būķalemün,]*

bükil-: *Bükülmek.*

Bükilüp cevri-ile kıaddüm olalı Çaçı kemān / Tır-i āhumla felek döndi müşebbek káfese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*bükilüp, -üp]*

bul-: *Bulmak.*

Vaşl-ı yāra **bulmadum** bir çāre çok sa‘y eyledüm / Bārī diñ naķķāşa naķşın baña taşvır eylesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*bulmadum, -m, -du, -ma]*

bul-: *...sahip olmak, ulaşmak.*

İy Muhibbî devlet-i dāreyni **bulur** şübhesüz / Kim şafā-yı kalb-ile hālī degül tevħıdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [*bulur, -(u)r]*

bul-: (*Arayarak veya rastgele*) *Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.*

Key naħıf oldum **bulan** bulur fiğānumdan beni / Dir ki iy bī-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*bulan, -an]*

Key naħıf oldum bulan **bulur** fiğānumdan beni / Dir ki iy bī-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*bulur, -(u)r]*

Arayup dilde **buldum** genc-i ‘ışkı / Olur vīrānede ekşer defne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4*). [*buldum, -du, -m]*

Kanum dökeli buldı Muhibbî beni āħir / Şayyād bula şayduñ izin **bulur** özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*bulur, -(u)r]*

Lebüñden cür‘a nüş iden hayāt-ı cāvidān **bulur** / Bunı ben anlamam ola bu ħaşlet āb-ı kevşerde
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*bulur, -(u)r]*

Bi-ħamdillāh ki cānāna irişdüm cāna cān **buldum** / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-‘inān olma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*buldum, -du, -m]*

bul-: (*Arayarak veya rastgele*) *Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.*

‘Uşşāk görmez rüyuñı likin alurlar büyüñı / **Bulurlar** elbet küyuñı şad cān-ı pāk iy nāzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*bulurlar, -ur, -lar]*

Kim ki isterse **bula** āħir varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp geçmek gerek maķşūddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*bula, -a]*

Ne ħasret-i merhem çeke ne mihnet-i dārū / Ger **bula** gönül yarasına ħāk-i derüñden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*bula, -a]*

Kanum dökeli buldı Muhibbî beni âhîr / Şayyâd **bula** şayduñ izin bulur özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*bula, -a*]

bul: *Elde etmek, ulaşmak.*

Bulmak isterseñ eger genc-i vişâlınden haber / Umaram kim **bulasın** gelseñ dil-i vîrâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [*bulasın, -asın*]

bul: *Bulmak.*

Bulunmaz cidd ü cehd-ile çü vañdet / İkilik gitmeye tâ ki aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [*bulunmaz, -in, -maz*]

bul: *Bulamamak.*

Deyre vardum **bulmadum** mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cânâ seni bunda mı yâñûd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*bulmadum, -imadum*]

Gâh mescidde gehî deyr ü gehî meyhânedede / **Bulmadum** aradum dildârı gezdüm sũ-be-sũ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*bulmadum, -imadum*]

bul: *Aramak, bulmak.*

Âyîne gibi kalbini kim eylemeye şâf / ‘Âlem yüzinde **bulmaya** ehl-i şafâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 2*). [*bulmaya, -ma, -ya*]

bul: *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.*

Buldı Muhibbî çünki işigüñ gedâlıgın / İrân’a degül bel bile Tûrân’a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6*). [*buldı, -dı*]

Bulmadum bir yâr-ı hem-dem kim ola ‘ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihânuñ küçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*bulmadum, -ma, -du, -m*]

Muhibbî seg raķîbi ‘av‘avından / Ser-i küyuñda **buldı** avlayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 7*). [*buldı, -dı*]

Muhibbî luţf-ı taḅ‘uñdan ma‘ânî gevherin ‘arz it / Dilüñ ğavvâs olup baḫr-ı nazımdan **buldı** çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*buldı, -dı*]

Kanum dökeli **buldı** Muhibbî beni âhîr / Şayyâd bula şayduñ izin bulur özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*buldı, -dı*]

Geşt idüp dehri kamu **bulmadum** andan haberi / Girmedî âh dirîĝ nâm u nişânı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*bulmadum, -ma, -du, -m*]

bul: *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.*

‘Älemi gezdi Muhibbî **bulmadı** ehl-i vefâ / Kimsesi yok senden artuk yâ İlähe’l- ‘âlemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 5). [bulmadı, -ma, -dı]

Furşatı fevt itme **bul** bir yâr u bir cây-ı laîf / Çün bilürsin tiz geçer bu hüy u bu hây-ı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3). [bul,]

Genç-i vaşluñ **bulmak** için eyledüm gönüm harâb / Döstim geçdüm anuñçün bu dil-i ma‘mürdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6). [bulmak, -mağ]

‘İşk ara Ferhâd’a taḥsîn eyle Kays’a âferîn / Hoş gözetmiş her biri **bulmuş** belânuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3). [bulmuş, -muş]

Bulmak isterseñ eger cânân vişâlin iy gönül / Râyegân girmez elüñe ḥarc kıl cân cevherin (Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2). [bulmak, -mağ]

Zülf-i ‘anber-bâruñuñ büyin meger bād-ı şabâ / Arayup **bulmak** diler gezdüğü budur kü-be-kü (Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2). [bulmak, -mağ]

Bugün dünyâ ile ‘uqbâ **bulunmaz** / Ki tâ olmayıcak dünyâdan ayru (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 6). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

Bu târîk-i ‘işğ evvel gerçi âsân görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hîç **bulunmaz** aña râh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

Bulmak isterseñ eger genç-i vişâlindeñ haber / Umaram kim bulasın gelseñ dil-i vîrâneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3). [bulmak, -mağ]

Muhibbî terk kıl cân-ıla başı / **Bulunmaz** bu şadâkat degme erde (Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 4). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

Gözüm yaşı gibi bir dürr-i ğaltân / **Bulunmaz** arasan baḥr-ı ‘Aden’de (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 3). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

Evvel[i] pāk it Muhibbî gel derün-ı sîneñi / Zîkr-i Hağ girmez **bulunmaz** olsa dil-i nâ-pākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

Dehānuñ fikrin idüp ḥurde-bînân / **Bulunmaz** didiler hergiz yakında (Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 3). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

Sa’y it Muhibbî tâ **bulasın** Ka‘be-i murād / Düş vādîlere cehd ile kaṭ‘ eyle merhale (Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5). [bulasın, -a, -sın]

Dime ḥâlüm n’olisardur ḥasret-i cânân ile / Vuşlat-ı cânân **bulunmaz** illâ terk-i cân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 1). [bulunmaz, -i, -n, -maz]

bul: Bulunmamak.

Kapuña varup dîdelerüm kan agladı / **Bulunmadı** bir kişi gelüp yaşum sile (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2). [bulunmadı, -i, -n, -ma, -dı]

bul: Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak.

Bu Muhibbî gibi **bulmazsın** yoluñda bir daħı / Terk-i cân ide yoluñda sen boyı şimşād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*bulmazsın, -maz, -sın*]

‘Āşık mıdır ki derdi koyup isteye devā / Derdi **bulınca** ‘ışk eri bakmaz devāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*bulınca, -ınca*]

Arayup dildarı dil ala ‘aşā demür çarık / Geye anı tā **bulınca** ‘azm-i ğarb u şarķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*bulınca, -ınca*]

bul: (*Arayarak veya rastgele*) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Muhibbî gönlini **bulup** ser-i zülfinde bend itdüñ / Ne yarar anı ber-dār it ki çün şāhib-resensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*bulup, -up*]

Nağd-i cân-ıla **bulnur** bil maħabbet cevheri / ‘İşk bāzārında geç sen de ziyān u süddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [*bulnur, -ı, -n, -ur*]

İy Muhibbî baħr-ı dilde **bulmaga** söz gevherin / Tālib-i dūr-dāne sensin tālib-i dūr-dāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [*bulmaga, -ma, -ğa*]

Muhibbî her ne kim **bulsa** dimez gendüm yaħūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarķ eline girdüĝin hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*bulsa, -sa*]

İy Muhibbî ister iseñ **bulasın** genc-i vişāl / İste gönlüñde bulursın geçme sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [*bulasın, -a, -sın*]

İy Muhibbî ister iseñ bulasın genc-i vişāl / İste gönlüñde **bulursın** geçme sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [*bulursın, -ursın*]

Varursam Ka ‘be-i küyına yāruñ / **Bulurdum** Merve haķķıyçün şafā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 2*). [*bulurdum, -ur, -du, -m*]

Ĥvābda yāri **bulup** fırsat-ıla büsesin al / Uyanup Ĥışma gelürse koma inkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*bulup, -up*]

‘Āşık Muhibbî **bulsa** yiter ol sa‘ādeti / Ĥāk-i derinde ola muķadder varup öle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [*bulsa, -sa*]

Bulımadum aradum bu cihānı / Yimemiş ola bir kimse tapanca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2*). [*bulımadum, -ı, -ma, -du, -m*]

Zülfı hevāsı tül-i emeldür başumda āh / Kıldum taleb velīk **bulımadum** aña rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*bulımadum, -ı, -ma, -du, -m*]

Aradum zīr-i felek baħr ü beri **bulımadum** / Saña mānend şadefe yek güher-i pāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [*bulımadum, -ı, -ma, -du, -m*]

Feyzın Muhibbî bir iki peymāneden **bulup** / Şeyħ-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*bulup, -up*]

Vaşl gencini eger **bulsam** anuñ olmaz ‘aceb / Bu gönül vīrānesi döndi Ĥarābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2*). [*bulsam, -sam*]

bul: *Bulmamak, rastlamamak.*

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yârı ben / Varlığı terk itmeyince **bulmadum** dildârı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*bulmadum, -ma, -du, -m*]

bul: (*Arayarak veya rastgele*) *Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak. II Ermek, elde etmek, ulaşmak.*

Aramuz gerçi ba‘de‘l-maşrıķındür / **Buluram** seni dilden göz açınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 2*). [*buluram, -ur, -am*]

bul: (*Arayarak veya rastgele*) *Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.*

Şayda çıkmış nâzenînüm iy Muhibbî şayd için / Key sa‘âdetdür **bulna** başuñ ol fitrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*bulna, -ı, -n, -a*]

Cân eyle fedâ tâ **bulna** vuşlat-ı dilber / Terk eyle Muhibbî saña cânâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 7*). [*bulna, -ı, -n, -a*]

bul: *Bulmak, erişmek, ulaşmak.*

Bulunmaz vaşla çün çâre kalup hicr içre bî-çâre / Olup ‘âlemde âvâre dil-i nâçâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*bulunmaz, -ın, -maz*]

bulag: *Bulak = Kaynak, pınar, çeşme; kaynağına.*

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cūy-ı Nîl oldı / N’içün ol Yūsuf-ı Mışrî varup görmez **bulagında**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [*bulagında, -ında*]

bulaş: *Bulaşmak, karışmak.*

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgânu ok / Kan **bulaşur** hûn-ı dilden tîr-i müjgânuñ sakın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*bulaşur, -ur*]

bülbül: *Bülbül.*

Feryâd idüp **bülbül** gibi hoş-hâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*bülbül,]*

Gîceler feryâd iderseñ tañ degül **bülbül** gibi / İy dil-i şürîde sen çün bir gül-i aħmerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [*bülbül,]*

Eger bû almayam bir dem vefâ ol gülsitânumdan / Şu deñlü eyleyem **bülbül** helâk ola figânumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*bülbül,]*

Gülşen-i hüsnuñe karşı eylesem âh u figân / Nâleme âheng için **bülbüller** eylerler enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [*bülbüller, -ler*]

Meclis içre her kadeh san bir gül-i ahmer-durur / **Bülbül** olmuşdur şürāhī diñle kulkul şöhetin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [bülbül,]

Gül yüzüñsüz gıceler feryād u efgān eylesem / Nāleme āheng idüp **bülbül** baña dir āferīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [bülbül,]

Sakın ‘uşşākı kovma **bülbülüñdür** / Alursın boynuña hün-ı hezārān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2725, Beyit 4*). [bülbülüñdür, -üñdür]

Gülşen-i hüsñünde kalduñ ruhlaruñ gülzār sen / Baña dirsın anuñ-ıçun **bülbül** ol kıl zār sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [bülbül,]

Muhibbī gıceler iñler ider **bülbül** gibi efgān / Sakın iy hūblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [bülbül,]

Yüzüñ gül **bülbül** olmuşdur göñül ko / Eger şem‘ ise ol pervānedür bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [bülbül,]

Ruhlaruñsuz bu Muhibbī gıceler nālān olur / **Bülbülüñdür** n’eylesün gülzārūñ eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 5*). [bülbülüñdür, -üñdür]

Ah eylesem ‘aceb mi gül yüzlü yāra karşı / **Bülbül** figānlar eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [bülbül,]

Āh eylesem ‘aceb mi şevk-ile yāra karşı / **Bülbül** terennüm eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [bülbül,]

Çıkdı gül Leylī gibi şahrālara hargāh-ıla / Yakdı Mecnūn gibi **bülbüller** cihānı āh-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [bülbüller, -ler]

Satmaga gül hüsñini **bülbülleri** dellāl ider / Şahn-ı gülşen her taraf feryād u gāvğādur yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [bübülleri, -i, -ler]

Herkesüñ konmuş Muhibbī tāli‘indedür ezel / **Bülbüle** şürīdelik zāg u zağan kona leşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [bülbüle, -e]

Bülbül iñler miydi gülşende eger hār olmasa / Dilber qadri bilinür miydi āgyār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [bülbül,]

bülbül: *Bülbül II aşık.*

Gül dāmenini ko diyü **bülbül** ‘aceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [bülbül,]

‘İşk mıdur bī-vefā güller elinden gıceler / İñledüp **bülbülleri** tā şubh güyā eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [bübülleri, -ler, -i]

Söyler çemende derdini **bülbül** yine güle / Līkin gül eylemez nazarı hāl-i bülbüle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [bülbül,]

Nev-bahār irişdi hüsñin ‘arz ider güller yine / Aña karşı zār u feryād ide **bülbüller** yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [bübüller, -ler]

bülbül: 1. Güzel sesli kuş, 2. Aşık.

Çıkarsun göklere **bülbül** figānı / Anuñçün maħrem-i dāyim dikensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 3*). [*bülbül,]*

Ĥār elinde görelî yine gülün dāmenini / Urdı āh u figān **bülbül** olup na ‘rā-zenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [*bülbül,]*

Sanma zāhid ‘ışk eri pendünle şāhından geçe / Ĥiç zağan söziyle **bülbül** geçe mi gülzārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [*bülbül,]*

Muhibbî gül ruħuñ şevkî ile **bülbül** gibi güyā / Bugün gülzār-ı ‘ālemde gül-i nāzük bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*bülbül,]*

Nite kim gül diñlemez gülşende **bülbül** nālesin / Sen de tutmazsın kulak küyuñda āh u zāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [*bülbül,]*

Gül yüzü vaşında didi Muhibbî bir gazel / Didiler **bülbül** gibi şūrīde-güyādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*bülbül,]*

Tağdır ezelde böyle komış bülbül ü güle / **Bülbül** figānlar eyleye gül dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [*bülbül,]*

Mey-ĥvōra çünki olmasa gül sāgarı yiter / **Bülbül** yerine var şurāħīde ħulķula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*bülbül,]*

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla / Tā kim göre **bülbül** anı yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [*bülbül,]*

Nālesini **bülbülün** efgānının gūş eylemez / Gōñüller dāyim göz[i] gōñli dikenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*bülbülün, -ün]*

İy gül-i nev-reste gel sen **bülbül** ahından sakın / Derd-ile āh itse olur gülsitānı sūħte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*bülbül,]*

Ĥār elinden **bülbül** itdi çok şikāyetler güle / Gül didi ‘āşık olan mā‘şūka eyler mi gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1*). [*bülbül,]*

Şād-ile feraħ-ı zevķ sunıldı ezel güle / Endüh u belā nāle vü feryād **bülbüle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [*bülbüle, -e]*

‘Āşıkā derd ü miħnet **bülbüle** bāk ü ĥasret / Ĥande naşīb olmış her kebk-i kühsāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2*). [*bülbüle, -e]*

bülbül: *Bülbül (aşık).*

Çemen taħtına geçdi çün şeh-i gül / İdindi **bülbülü** anı güyende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2*). [*bülbülü, -i]*

bülbül: *Bülbül (aşık).*

Âh u zârı kılrsa **bülbül** şubh olunca ğam degül / Kurtarımaz hâr elinden n'eyesün ol hem-demin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*bülbül,]*

Dime zâhid baña kıl yâra tevbe / İder mi **bülbül** gülzâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*bülbül,]*

bülbül gibi: *Bülbül gibi.*

Bülbül gibi her ğice nâlân oluram âh / Cân geldi lebe eyledüğüm zârûñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2*). [*bülbül gibi,]*

İy Muhibbî gül ruñın yâd eylesem **bülbül gibi** / İnlerem tâ şubh olunca âh u efgân ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [*bülbül gibi,]*

Perçemi durmuş kafada ya'ni dutmuşdur kemîn / 'Âşıka lâyıķ-durur **bülbül gibi** itmek enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*bülbül gibi,]*

Gül yüzüñ devrinde gönüm gül 'izârı n'eyesün / Kılmayup **bülbül gibi** yâ âh u zârı n'eyesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*bülbül gibi,]*

Bülbül gibi geçdi günüm âh u zâr-ıla / Hâyfum budur ki öpmedüm ol gül 'izâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [*bülbül gibi,]*

Gül yüzinden dür olalı inlerem **bülbül gibi** / Ney gibi bil bağladum bu yolda ben feryâd-içün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*bülbül gibi,]*

Gülşen-i hüsnüñe karşı döstüm **bülbül gibi** / Bu dil-i şürîdedür her demde efgân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [*bülbül gibi,]*

Gülsitânında Muhibbî her gice tâ şubha dek / Gözlerin yummaz ider **bülbül gibi** âh u figân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*bülbül gibi,]*

Niçe bir **bülbül gibi** feryâd idüp gül şevkine / Niçe bir şürîdelik vaķt oldu kim uslanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [*bülbül gibi,]*

Gül gibi Muhib girmez anuñ güşına feryâd / **Bülbül gibi** sen daħı kılup zârı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*bülbül gibi,]*

İtmez Muhibbî 'ışķ eri **bülbül gibi** güle / Pervâne-veş yanup yakılup döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [*bülbül gibi,]*

Bülbül gibi 'ışķ eri itmez şikâyeti / Pervâne-şifat yanubanı döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3*). [*bülbül gibi,]*

Feryâdını dil kesdi görelen ruñ-ı zerdüm / **Bülbül gibi** nâle keser ire hâzâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 5*). [*bülbül gibi,]*

bülbül şadâsı: *Bülbül sesi.*

Güş it Muhibbî şî'rini eş'âr-ı ğayra bakma gel / **Bülbül şadâsı** var iken hâcet degül şavt-ı zağan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [*bülbül şadâsı,]*

bülbül sohbetin: *Aşğın sohbeti.*

Žāyi' itme iy dil-i şūrīde gel gül şöhetin / Cān u dilden tā seher gūş eyle **bülbül şöhetin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [*bülbül şöhetin,]*

bülbül ü güle: *Bülbül ve gül II Sevgili ve âşık.*

Tağdır ezelde böyle komış **bülbül ü güle** / Bülbül figānlar eyleye gül dāyimā güle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [*bülbül ü güle,]*

bülbül yirine: *Bülbül yerine.*

Bāğda mül tolı sāğar dutalım gül yirine / Kūlqul itsün ko şūrāhī yine **bülbül yirine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*bülbül yirine,]*

bülbül-āsā: *Bülbül gibi.*

Yaksa maḥv itse beni pervāne-veş şem' -i cemāl / Karşusunda **bülbül-āsā** murğ-ı dil zār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*bülbül-āsā,]*

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim ḥār-ıla / **Bülbül-āsā** bu Muhibbī inleye hem aglaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*bülbül-āsā,]*

bülbül-i dil: *Gönül kuşu.*

Yüzün gül olalı ḥaṭṭuñ benefşe / Ko kılsun **bülbül-i dil** zār unıtma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [*bülbül-i dil,]*

bülbül-i dil-hasta: *Hasta, dertli bülbül.*

Bülbül-i dil-ḥasta gül ruḥsāruñ eyler ārzū / İy Mesīḥī dem hemān güftāruñ eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 1*). [*bülbül-i dil-ḥasta,]*

bülbül-i dil-haste: *Hasta gönüllü bülbül.*

Çünkü feryāduñı gūş eylemedi ol gül-i bū / Niçe bir **bülbül-i dil-haste** feryād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [*bülbül-i dil-haste,]*

bülbül-i gülzār: *Gül bahçesinin bülbülü.*

Gülşende añup gül ruḥuñı nāleler itsem / Şūrīde olup **bülbül-i gülzār** iniler āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2920, Beyit 2*). [*bülbül-i gülzār,]*

bülbül-i nālān oldum: *İnleyen bülbül olmak.*

Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi hercāyī bu ‘ālem içre sensin sen
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [*bülbül-i nālān oldum, -dum*]

bülbül-i nālānısın: *İnleyen bülbül. || Aşık.*

Gülşen-i hüsninde iy dil tā seher / İñiler bir **bülbül-i nālānısın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 3*). [*bülbül-i nālānısın, -ısın*]

bülbül-i şürıde: *Çılgın bülbül. II Aşık.*

Giceler **bülbül-i şürıde** gibi nālelerüm / Çın seher ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*bülbül-i şürıde,]*

bülbül-i şürıde-ves: *Çılgın bülbül gibi.*

İy Muhibbī ruhları şevkine her şeb-tā-seher / **Bülbül-i şürıde-ves** nāle [vü] feryād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 5*). [*bülbül-i şürıde-ves,]*

bülbül-i şürıdeyem: *Perişan bülbül, tutkun bülbül. II. Aşık.*

Bülbül-i şürıdeyem ol gülsitāna görmeden / Kim kulakdan ‘aşıkam verd-i cināna görmeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 1*). [*bülbül-i şürıdeyem, -yem*]

bülbül-i şürıdeyin: *Çılgın bülbül.*

Gülşen-i hüsnünde cānā **bülbül-i şürıdeyin** / Zülfüne dil bağlamış Mecnūn-ı belā-kerdıdeyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2675, Beyit 1*). [*bülbül-i şürıdeyin, -yin*]

bülbül-i zār: *İnleyen bülbül. || Aşık.*

Ruhları yādına cānā neyçün efğan ideler / Yok-durur bir sencileyin **bülbül-i zār** isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*bülbül-i zār,]*

bülbülleyin: *Bülbül gibi.*

İy Muhibbī her kaçan yād idesin gül ruhların / Giceler **bülbülleyin** tā şubh feryād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*bülbülleyin,]*

Gülşen-i hüsninde yāruñ iy gönül **bülbülleyin** / Nāle eyle şubh olınca sen de bir şürıdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [*bülbülleyin,]*

bülbül-ves: *Bülbül gibi.*

Elüñden ne gelür iy dil hayāl-i yār-ıla eglen / İdüp feryād **bülbül-ves** fiğān u zār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*bülbül-ves,]*

bulduñ mı: *Buldun mu?*

Hâk-i pâyinden eğer **bulduñ mı** iy bād-ı şabā / Niçe yıllardur eser durmaz bir ‘âlem-dîdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [*bulduñ mı,]*

bülend: *Uzun, yüksek, yüce.*

Naḥl kaḍdūñ sidre vü tûbādan olmışken **bülend** / Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*bülend,]*

bülend itdüm: *Yüceltmek, yükseltmek.*

Nāy āheng itmedi ben nālemi itdüm bülend / Tas-ı çarḥ çekenedür Ferhādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [*bülend itdüm, -düm]*

bulın: *Bulunmak.*

Bulınur māh-rûlarda egerçi mihrî yok meh-rû / Ve lîkin ortalarında ‘aceb nā-mihribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*bulınur, -ur]*

bulın: *Bulunmak.*

Alup bir cür‘a nûş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / **Bulina** rûz-ı maḥşerde daḥı başda ḥumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*bulına, -a, -, -]*

bulın: *Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.*

Dehr ara niçe yüz biñ ‘ışk eri var / Bir cefā-keş **bulınmaya** bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [*bulınmaya, -ma, -y, -a]*

Ger ḥulda müsteḥaḳ ‘ameliyle ölürse āh / Derdā dirîg bende **bulınmaz** meger günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*bulınmaz, --maz]*

bulın-: *Bir yerde olmak, mevcut olmak.*

Yaşum deryā şadef çeşmüm içinde **bulınur** dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde ‘Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*bulınur, -ur]*

bulınmaz: *Bulunmaz, rastlanmaz, yoktur.*

Baḥr-ı ‘ışka düşene dirlir **bulınmaz** çün necāt / Ebleh olmañ döstlar el sunmañ aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*bulınmaz,]*

Çünkü **bulınmaz** benî-âdemde bu nev‘e ḥüsün / Bir nazar eyle melek yāḥūd perî ḥür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [*bulınmaz,]*

Nigārā mihr-i ruḥsāruñ senüñ pertev salar dehre / Anuñçün mäh-rûlarda **bulunmaz** sendeki çehre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [*bulunmaz,*]

bulma: *Elde etmemek II ulaşmamak.*

Gözüm yaşına beñzer dürr-i şâfi / Arayup **bulmayasız** siz Yemen'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [*bulmayasız, -yasız*]

bulma: *Bulamamak, elde edememek, erişememek.*

Bulmadum bir yār-ı hem-dem gönlüme / Aradum gezdüm cihānı kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*bulmadum, -dum*]

bulma-: *Bulamamak.*

Vādi-i zulmetde bu dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cān **bulmadı** ol bî-çāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*bulmadı, -dı*]

bulmadı: *Arayarak temin etmek.*

Pāre pāre olmayınca **bulmadı** zülfine dest / İy gönül bu san 'atı öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [*bulmadı,*]

bulmak dilerseñ: *Bulmayı istemek.*

Sorarsañ gönlümi kalmadı bende / Eger **bulmak dilerseñ** ara sende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1*). [*bulmak dilerseñ, -rseñ*]

bulmaz: *Bulamamak.*

Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / İñlemeyen ney gibi **bulmaz** nevānuñ yolların
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*bulmaz,*]

buluban: *Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak.*

Pāk ola dirse Muḥibbî jengden levḥ-i zāmīr / Bir niçe yārān **buluban** nūş-ı sāgar eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*buluban,*]

bulut: *Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın.*

Zülfini gördüm Muḥibbî yüzine itmiş niḳāb / Sāye salmış san **bulut** mihr-i draḥşān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [*bulut,*]

bulut: *Bulut.*

İy Muhibbî gün yüzinde zülf-i yârı dir gören / Sâye salmışdur **bulut** hırşîd-i rahşân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [*bulut,]*

bulut: *Bulut.*

Âhum **bulutu** yağmurını dökeli gözden / Ğarğ eyledi bu cismümi kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*bulutu, -ı]*

bulut gibi: *Bulut gibi.*

Güneş ruhsârını yârûñ göz açup görmege dirsem / **Bulut gibi** ara yirde girüp olur raķîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*bulut gibi,]*

bulutlar gibi: *Bulutlar gibi.*

Yagup yağmurlayın yaşum n'ola cûlar revân olsa / **Bulutlar gibi** agdurdum göge dūd-ı siyâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*bulutlar gibi,]*

bulut-ves: *Bulut gibi.*

Zülf-i 'anber-bârı örtelden **bulut-ves** haddini / Gün yüzini görmez olmuşdur dirîğâ ins ü cân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*bulut-ves,]*

bunca: *Birçok, pek çok.*

Gâh ğamzeñ kaşd ider dil mülkine gâhî ğamuñ / Kışver-i vîrân için **bunca** cidâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*bunca,]*

Hâlin 'arz itse Muhibbî rahm kılmazsın aña / İy vefâsı yok nedür **bunca** teğâfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*bunca,]*

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç nefese / Niçe bir yiltenesin **bunca** hevâ vü hevese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*bunca,]*

bunca türlü: *Bu kadar.*

Niçe gül niçe benefşe **bunca türlü** lâleler / Gör niçe halk eylemiş bunları Rabbü'l- 'âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*bunca türlü,]*

buncılayın: *Bunun gibi, böyle.*

Şöyle bed-nâm olmuşam Mecnûn benden 'âr ider / 'İşk ara dir görmedüm **buncılayın** bî- 'ârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [*buncılayın,]*

bunda: *"Burada" işaret zamiri.*

Bugün **bunda** olursañ zār u maḥzūn / Olursın yarın anda şād u ḥandān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 5*). [*bunda,]*

Sanma vardur bu cihān içre qarār / Şöyle bil **bunda** yok qarār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [*bunda,]*

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni **bunda** mı yāḥūd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*bunda,]*

bundan: *Buradan (dünyadan).*

Bundan evvel cidd ü ceḥd eyle saña bir ḥāne yap / Kūs-ı rihlet çalınur nāgāh **bundan** göçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*bundan,]*

bundan evlā: *Bundan daha iyisi.*

Yār eger aña Muḥibbî seni düşnām-ıla ger / **Bundan evlā** ne sa‘ādet saña olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*bundan evlā,]*

bundan evvel: *Bundan önce.*

Bundan evvel cidd ü ceḥd eyle saña bir ḥāne yap / Kūs-ı rihlet çalınur nāgāh bundan göçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*bundan evvel,]*

bundan ğayrı: *Bundan başka, bunun dışında.*

Sefer kılsam yiter derd ü belā ğam / Ki **bundan ğayrı** gerekmez zevāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [*bundan ğayrı,]*

bundan ilerü: *Bundan önce.*

Olur mı **bundan ilerü** celādet / Ḥadeng-i ğamzeñe dil duta sīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 3*). [*bundan ilerü,]*

bundan özge: *Bundan başka.*

İtlerüñle hem-dem olmak iftiḥārumdur benüm / Bu Muḥibbî **bundan özge** iftiḥārı n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [*bundan özge,]*

Bundan özge ḥālet olmaz ‘āşıkā kim ḥufyeten / Ḥışm-ıla kılsun girih ebrūların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [*bundan özge,]*

Rumūz-ı sırr-ı ‘ışkı **bundan özge** / Disem yok kimsede ṭākat şünüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4*). [*bundan özge,]*

bunuñçün: *Bunun için, bu yüzden, bundan ötürü.*

‘İbâdet kıl koma tevḥîdi dilden / **Bunuñçün** seni yaratmış yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2*). [*bunuñçün,]*

bünyâd: *Asıl, esas, temel.*

Bennâ-yı ezel urmaga **bünyâdını** ‘ışkuñ / ‘Uşşâk serin ilt Muḥibbî temel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*bünyâdını, -ı, -n, -ı]*

bünyâd: *Esas, temel II Yapı, bina.*

Ğırr olma ḥüsn **bünyâdına** ol âb üzeredür / Bir ḥaberdür ‘âkilâna diñle ben dîvânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*bünyâdına, --ı, --n, --a]*

bünyâd: *Yapı, bina. II Âşığın vücudu, bedeni.*

Bir temel bıraktı gönlüme benüm bennâ-yı ‘ışk / Gelmedi hergiz ḥâlel **bünyâdam** oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*bünyâdam, -am]*

bünyâd ider: *Yapmak, kurmak.*

Kimi **bünyâd ider** mescid medâris / Kimi icâd ider deyr ü kenîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*). [*bünyâd ider, -er]*

burc-ı şeref: *Ululuk, azamet burcu; yüce saltanat.*

Gören güşında dildârıñ görinen la‘l-i şevvârın / Didi **burc-ı şeref** üzre sa‘âdet aḥteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [*burc-ı şeref,]*

bürehne ol: *Çıplak olmak.*

Terk eyle bugün câmeñi serâpâ **bürehne ol** / Yarın yakaña sunmaya her nâ-bekâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*bürehne ol,]*

burka: *Örtü, peçe.*

Burka ‘uñ keşf it yüzüñ göster bugün ‘âşıklara / Kullarıñ şaf şaf durup sultânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [*burka ‘uñ, -uñ]*

burka ‘in: *Kadınların giydiği önünde tül olan bir tür özel çarşaf.*

Burka ‘in keşf eylemişdür her şükûfe bâğda / Tâ zekât-ı ḥüsniñi ‘ârz eyleye iḥsân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [*burka ‘in,]*

bürr: *Buğday.*

Dutıldı ‘ārız u hālūñ göreliden / Göñül murğına āb u **bürri** dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*). [*bürri, -i*]

büse: *Öpme, öpücük.*

Muhibbî nağd-i cān iltüp dile bir **büse** la ‘linden / Kabul itmezse de bārī birez bāzār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*büse,]*

Benüm çok sevdüğüm cām-ı lebūñdan **büse** ihsān it / Olup cān şād u dil hāndān göñülden ğam ba ‘īd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*büse,]*

Muhibbî cān viren dirler lebinden **büse** alurmuş / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*büse,]*

Hvābda yāri bulup fırsat-ıla **büsesin** al / Uyanup hışma gelürse koma inkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*büsesin, -sin*]

Cān u dil alduñ baña bir **büse** ikrār eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek hiç kişi ikrārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [*büse,]*

İy Muhibbî dileme **büse** vü yā mihr ü vefā / Aña ‘āşık mı dinür anda eger kām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [*büse,]*

Nağd-i cāna **büsesin** aldum dönüp dilber didi / Döner idüm ben bu kavlümden ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*büsesin, -sin*]

büse: *Öpme, bir kere öpme.*

Cān virüp sanma Muhibbî alasin bir **büseyi** / Kimseler hüsni metā‘ına hārīdār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*büseyi, -yi*]

Çadem basduñ o gün kim bu zemīne / Cihān yüz sürdi pāke **büse** dāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [*büse,]*

büse: *Öpme, öpücük.*

İy Muhibbî mest idüp lā-ya ‘kıl itdi **büsesi** / Beñzedürsem leblerini kimse ‘ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [*büsesi, -si*]

büse: *Öpücük.*

Bu Muhibbî niçe bir cān eridür **büseñ-içün** / Başıñ-içün güzelüm yok dime ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*büseñ-içün, -ñ-içün*]

büse: *Öpme, öpücük.*

Hvāb-ı ğafletde iken var alagör **büsesini** / Uyanup hışma gele sen dağı inkār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*büsesini, -si, -ni*]

Öldürürseñ ideyim kanımı iy dōst helāl / Tek lebünnden güzelüm **būseñi** ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [*būseñi, -ñ, -i*]

İstedüm **būsesini** dişledi karşımda lebin / Sanasın didüm aña göz göre gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [*būsesini, -si, -ni*]

Virüp cān u dili bir **būsesine** / Ne kanlar yutmışam ikrār olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [*būsesine, -si, -n, -e*]

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zūlf-i şeb-dizūñ / Kosañ ger **būseñi** öñdül yaşum gāyet yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*būseñi, -ñ, -i*]

būşe-i la 'l-i lebinūñ: *Sevgilinin la'le benzeyen dudağının öpücüğü.*

Būşe-i la 'l-i lebinūñ kem bahāsıdır eger / Virseler ser-cümleten Īrān u Tūrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [*būşe-i la 'l-i lebinūñ, -inūñ*]

būseñ aldı: *Öpücük almak.*

Virüben cān cānā **būseñ aldı** / Bu yıkuk göñlümüñ dil-ḥvāhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*būseñ aldı, -dı*]

būsitān: *Çiçek ve gül kokularının çok olduğu yer, bahçe.*

Maḥabbet būyını ummañ cihānuñ gülsitānından / Dimişler meyve-i miḥnet yiyenler **būsitānından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*būsitānından, -ından*]

büt-hāne: *Puthane II Müslümanlığa ters düşen mekan.*

SİNEME NAĞŞ EYLEDÜM MEH-RÜLARUÑ EŞKĀLINI / DÖNDÜ ĀZER DEYRINE PÜR NAĞŞ BİR **BÜT-ḤĀNEYİN** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [*büt-ḥāneyin, -yin*]

büt-i āzer: *Ateşin (ateşe tapanların) putu.*

Uşat ur yirlere nefsūñ şanemdür / Nite olur **büt-i ĀZER** şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2*). [*büt-i āzer,]*

büt-i çinüm: *Çin putu (güzellik bağlamında) II Çin güzeli.*

İy **büt-i ÇİNÜM** bugün sen ḥüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de 'ışķ-ıla Maḥmūd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [*büt-i çinüm, -üm*]

büt-i tersā: *İmansız güzel.*

DİDİ GEL DEYRE BUGÜN MU' CİZ-İ 'İSĀ GÖRESİN / DIRGÜRÜR MÜRDELERİ BİR **BÜT-İ TERSĀ** GÖRESİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [*büt-i tersā,]*

Surh-püş oldı yine içdi mey-i nâb ruḥı / Sanki ḥübân-ı Firenkdür **büt-i tersâ** lâle (Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4). [büt-i tersâ,]

bütün: Bütün, tam.

Cefâ sengiyle sındı âh gönlüm / **Bütün** kim ide sinsa âbgîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8). [bütün,]

bütün idebilür: Bütün yapmak, bütün hale getirmek, kırık halini giderip toplamak.

Çünkü sıduñ gönlümü bir daḥı alınmaz ele / Kim **bütün idebilür** sındukda âbgînesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4). [bütün idebilür, -ebilür]

bütün ider: Bütün yapmak.

İy Muḥibbî kim **bütün ider** bu gönlüm şîşesin / Yâr çokdan anı sımışdur cefâ vü seng-ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6). [bütün ider,]

büy-: Güzel koku.

İy seḥer yili gel eyle mülk-i Ken ‘ân’ dan güzër / Yûsuf’uñ pîrâhenin **büyün** götür Ya ‘küb içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4). [büyün, -ı, -n]

Zülf-i ‘anber-bâruñuñ **büyün** meger bād-ı şabâ / Arayup bulmak diler gezdügi budur kû-be-kû (Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2). [büyün, -ı, -n]

büy: Far. Koku.

Maḥabbet **büyünü** ummañ cihānuñ gülsitānından / Dimişler meyve-i miḥnet yiyenler büsitānından (Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1). [büyünü, -ı, -n, -ı]

büy: Güzel koku.

Ma‘nâ gülünü itdi çün izhâr Muḥibbî / İletdi seḥer yili anuñ **büyünü** her sū (Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5). [büyünü, -ın, -ı]

büy-ı vefâ: Vefa kokusu.

Gördiler dünyâda yok **büy-ı vefâ** Ferhâd u Ḳays / Gıtdiler anlar ‘adem mülkine anı arayı (Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5). [büy-ı vefâ,]

Gördiler dünyâda yok **büy-ı vefâ** Ferhâd u Ḳays / Anuñ-ıçün gıtdiler mülk-i ‘ademde arayı (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2). [büy-ı vefâ,]

büy-ı vefâ yok: Vefa kokusu yok.

Çünkü yok serv ü gül ü lālede hîç bŷy-ı vefā / Kanda gitdi çemen ü serv ü gülhā lāle (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2961, Beyit 3). [*bŷy-ı vefā yok,*]

bŷy-ı zŷlfi: Saç kokusu.

Dilā zāhir olaldan **bŷy-ı zŷlfi** / Komadı rağbeti müşg-i Tatāra (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2903, Beyit 4). [*bŷy-ı zŷlfi,*]

bŷy-ı zŷlfinden: Saç kokusu.

Bŷ getürdüñ **bŷy-ı zŷlfinden** şabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2694, Beyit 1). [*bŷy-ı zŷlfinden, -inden*]

bŷy-ı zŷlfine: (Sevgilinin) saçın kokusu.

Bŷy-ı zŷlfine irem diyü yine āvāre dil / Gitdi yaşum gibi āh ol serv-ķaddi arayı (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2800, Beyit 6). [*bŷy-ı zŷlfine, -e*]

bŷy-ı zŷlfini: (Sevgilinin) saçın kokusu.

İy Muhibbî **bŷy-ı zŷlfini** iletse ger şabā / Nāfesini dōke yire reşk ile āhŷ-yı Çin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2573, Beyit 5). [*bŷy-ı zŷlfini,*]

bŷy-ı zŷlfün: Saçının kokusu.

Bŷy-ı zŷlfün getüre gülsene ger bād-ı şabā / Kara yaslu oluban key katı sŷnbŷl yirine (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2945, Beyit 2). [*bŷy-ı zŷlfün,*]

bŷy-ı zŷlfüne: Saç kokusu.

Bŷy-ı zŷlfüne irem diyü gelŷr misk-i Hıtā / Yoħsa terk itmezdi ol hergiz Hŷorāsān illerin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2640, Beyit 2). [*bŷy-ı zŷlfüne, -üne*]

bŷyuñı alurlar: Kokusunu almak.

‘Uşşāk görmez rŷyuñı likin alurlar bŷyuñı / Bulurlar elbet kŷyuñı şad cān-ı pāk iy nāzenin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2586, Beyit 2). [*bŷyuñı alurlar, -urlar*]

buyur: Emretmek, söylemek.

Muhibbî’den eger cān ister iseñ / **Buyur** sen tek hemān er-re’sü ve’l-‘ayn (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2539, Beyit 5). [*buyur,*]

buyur: Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

Ger **buyursañ** cān fedā ide Muhibbī yoluña / Ādem olan ad u sanın terk kılmaz cān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*buyursañ, -sa, -ñ*]

Buyursañ iy şeh-i hūbān olalum cān-ıla kurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*buyursañ, -sa, -ñ*]

buyur: "Buyurun" diyerek davet etmek.

Tolaşaldan zülfüññ sevdāsına dil hastadur / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından **buyur** sirkencübīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8*). [*buyur,]*

C

cā eyleyen: *Makam eyle.*

‘İşk mıdur cān u dil mülkini yagma eyleyen / ‘İşk mıdur sīnemüñ içre gelüp **cā eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 1*). [*cā eyleyen, -yen*]

cā itse: *Sığınmak.*

Gönülde cān gibi **cā itse** tañ mı / Periler meskenidür çün harābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*). [*cā itse,]*

cā kıldı: *Yer etmek; yer edinmek.*

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp ğamz okların / ‘Ākıbet kıldı benüm ğalbümde cā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [*cā kıldı, -dı*]

cā-be-cā: *Yer yer.*

Gizlenür zülfi şebinde haṭṭ-ı dilber **cā-be-cā** / Kaşid ider İslām’a kāfir çeyşidür şebhün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*cā-be-cā,]*

Cā-be-cā geldi haṭṭuñ ister ide ğāret-i dīn / Gel kazıt virme yüz ol kāfire imānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*cā-be-cā,]*

Dirler yüzinde **cā-be-cā** belürdi haṭṭı dilberüñ / Didüm ki sultān-ı Habeş Rum’a gelüpdür ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*cā-be-cā,]*

cādū: *Büyücü, cadı.*

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu Muhibbî’de yine / Niçe mekkār niçe ‘ayyār niçe **cādūdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [*cādūdur, -dur*]

cādū: *Büyücü, cadı; sevgilinin gözü.*

Ġamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i helāl / N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki **cādūya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*cādūya, -y, -a*]

cādū: *Büyücü ll Sevgilinin gözleri.*

Dü çeşmüne disem Hārūt u Mārūt / Görilmedi anuñ gibi dü **cādū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 3*). [*cādū,]*

Bir nev’-ile bende çeker çeşmi ‘āşıkı / Şişeyle ider ‘ālemi **cādū** girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [*cādū,]*

câh: Kuyu, çukur.

Niçe diller ser-i zülfüne beste / Yatur kalmış zekân **çâhında** beste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*).
[çâhında, -in, -da]

câh: İtibar, makam, mevki.

Mâl u **câha** bakmaduñ dünyâdan olduñ çün berî / Guşsa vü gamdan Muhibbî dâyimâ âzâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [câha, -a]

Zülfine bend eyleyüp salar zenañdân **çâhına** / Niçe yıllar hâbsdür ol mübtelâyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [çâhına, -ına]

câm: Kadeh.

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarâbın **câm-ıla** / Yog-ıdı şebde görinen noktalar eflâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [câm-ıla, -ıla]

câm: 1. kadeh 2. şarap.

Sâkiyâ itme dirîğ **câmı** bu ben mañmürdan / Çünki kesb eyler şafâ kalbüm mey-i engürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [câmı, -ı]

Zülf ü ebrü çeşm ü müjgân hâl ü hat 'asker çeker / Pâyimâl eyler eger Husrev eger **câmın** Cem'in (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [câmın, -ın]

Câm içre gördi rüyuñ oldı Muhibbî hayrân / Kim gördi böyle şüret câm-ı cihân-nümâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [câm,]

Divâne gönül istedi **câm** sâkî lebinden / Mestâne gözi hışm-ıla el urdı bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [câm,]

câm: Kadeh. (Parlamak bağlamında).

Sipihir reşk ideli bezm-i 'iyş-i şâmumuza / Bakar hâsed gözi ile kamer de **câmumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [câmumuza, -umuza]

câm: Cam II kadeh.

İçüp mañabbet **câmını** hoş-hâl olayın bir zamân / Nâmūs u nengi terk idüp abdâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [câmını, -ını]

İtmedi mi zamâne Cem'ün **câmını** şikest / Bak lâlelere gör nice aglar türâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [câmını, -ını]

câm iç: Şarap içmek.

Tutma nāṣih kavlini **cām iç** gönül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*cām iç,]*

cām ile: *Kadeh ile.*

İç cür ‘ayı dök başuma zīrā ki ben mestāneyem / Ālüde olsun **cām ile** [hīç] bakmasun şemīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*cām ile,]*

cām sun: *Kadeh sunmak, takdim etmek.*

Sākī içelüm sun berü cām itme bahane / ‘İşret demidür çalduralum çeng ü çağāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1*). [*cām sun,]*

cāme: *Elbise.*

Çün ḥarābāt ehliyem itdüm melāmet ihtiyār / Rind olan ger **cāme** rehn itse ‘aceb mi cāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [*cāme,]*

Çün ḥarābāt ehliyem itdüm melāmet ihtiyār / Rind olan ger cāme rehn itse ‘aceb mi **cāmesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [*cāmesin, -sin]*

Jälelerden gūşına dürler takupdur şāh-ı gül / **Cāmesin** surḥ eylemiş bir yār-ı ra ‘nādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*cāmesin, -sin]*

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün **cāmeler** / İy Muḥibbî kim göre taḥsîn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*cāmeler, -ler]*

Gāh nārenci geyüp geh **cāmesin** al itdi yār / Odlara yakdı cihānī āh kim bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*cāmesin, -sin]*

cāme: *Elbise, çamaşır, giyecek şey.*

Terk eyle bugün **cāmeñi** serāpā bürehne ol / Yarın yakaña sunmaya her nā-bekār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*cāmeñi, -ñi, -i]*

cāme: *Elbise (gönül).*

Geldüñ çemen seyrānına güller nazar kılur kamu / Ol demde cümle itdiler **cāmeyi** çāk iy nāzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*cāmeyi, -y, -i]*

cāme-i al: *Kırmızı elbise.*

Didiler yine geydi **cāme-i al** / Didüm kana giriserdür boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 4*). [*cāme-i al,]*

cāme-i peşmīnesin: *Yünden dokunmuş elbise, derviş elbisesi.*

İy Muhibbî işidüp ahvālümü çübân-ı ışk / Eyledi baña vaşiyet **cāme-i peşmīnesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 5*). [*cāme-i peşmīnesin, -sin*]

cāme-i surhı: Kırmızı elbise.

Geyelden **cāme-i surhı** boyuñca kana girmişsin / Çıkar billāhi luḫ eyle yiter küyuñda kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*cāme-i surhı, -ı*]

cāmi: Müslümanların ibadet etmek için toplandıkları yer.

Ḳametüñ **cāmi**'de gördiler kıyāmet sandılar / Sen de tekbîr biñ getür bu mescid-i ādineme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [*cāmi* 'de, -de]

cām-ı bāde: Şarap kadehi.

Girev kıl hırkañı al **cām-ı bāde** / Dilüñden gitmesün her laḫzada Hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [*cām-ı bāde,]*

cām-ı cem: Şarabı icat eden Cem'in sihirli kadehi; [*tas.*] gönül. Bir kır gezintisi esnasında Cem, ayaklarına yılan dolanmış bir kuş görür. Okuyla kuşu, yilandan kurtarır. Kuşun ağzından yere bıraktığı çekirdekten asma büyür, o asmadan ilk şarap elde edilir. Cem'in kadehi, üzerinde yedi hikmeti bildiren yazılar bulunan bir kadehtir. İskender'in aynası gibi mevhum bir nesnedir. Cām-ı Cem, bütün evrendeki durumu, yedi feleğin sırrını açık ve ayrıntılı biçimde gösteren bir kadeh sayılır. Cem, başka bir meziyeti olmadığı hâlde, şarap mucidi olarak edebiyata girmiş ve adını baki kılmıştır.

Cām-ı Cem olmayacak genc-i Ferīdün nedür / Dotalum devlet-i Cemşīd [ü] Ferīdün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 3*). [*cām-ı cem,]*

Çün yiter elde Muhibbî'ye bugün köhne sıfāl / Pîş-i mā **cām-ı Cem** ü kışsa-i Cemşīd megü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*cām-ı cem,]*

cām-ı cihān-nümāda: Dünyayı gösteren kadeh || dünyayı gösteren ayna.

Cām içre gördi rüyuñ oldı Muhibbî hayrān / Kim gördi böyle şuret **cām-ı cihān-nümāda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*cām-ı cihān-nümāda, -da*]

cām-ı cür'a-i ıškuñ: Aşkın kadehinin yudumu.

Ey dōst **cām-ı cür'a-i ıškuñ** içen ezel / Tā ḫaşre deñlü mestdür anı sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [*cām-ı cür'a-i ıškuñ, -uñ*]

cām-ı gül-nārı: Narçiçeği kadehi.

Gülşen içinde Muhibbî tevbeyi kim saklaya / Sāki-i gül-ruḫ elinden **cām-ı gül-nārı** çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [*cām-ı gül-nārı,]*

cām-ı ʻışk: *Aşk şarabı.*

Kime sunuldu ezelde nüş itdi **cām-ı ʻışk** / Kalmaya nāmūs u ʻārı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [*cām-ı ʻışk,]*

cām-ı ʻışkuñ: *Aşk kadehi.*

İçmeyenden **cām-ı ʻışkuñ** sorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña haber andan haberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [*cām-ı ʻışkuñ,]*

cām-ı la ʻlüñ: (*sevgilinin*) *kırmızı dudaklarının kadehi.*

Cām-ı la ʻlüñ yādına oldı Muhibbî çün türāb / Cür ʻañı cānā dirġ itme gel ol āvāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [*cām-ı la ʻlüñ,]*

Cām-ı la ʻlüñ yādına komadum elden sāğarı / Niçe yıllar olmışamdur sākın-i mey-hāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [*cām-ı la ʻlüñ,]*

cām-ı la ʻlüñdür: (*sevgilinin*) *kırmızı dudaklarının kadehi.*

Katı gönlüñdür dem-ā-dem bagrumı baş eyleyen / **Cām-ı la ʻlüñdür** eyā meh sırrımı fāş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [*cām-ı la ʻlüñdür, -dür]*

cām-ı la ʻlüñi: (*Sevgilinin*) *Lal gibi kırmızı dudaklarının kadehi. || Sevgilinin kırmızı şarapla dolu kadehe benzeyen dudakları.*

Ruġlaruñ devrinde itdüm **cām-ı la ʻlüñi** heves / Didiler ʻiyy eylemek bihter-durur mehtābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*cām-ı la ʻlüñi,]*

cām-ı lebüñdan: *Dudak kadehi.*

Benüm çok sevdiğüm **cām-ı lebüñdan** büse ihsān it / Olup cān şād u dil ħandān gönülden ġam ba ʻıd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*cām-ı lebüñdan, -üñdan]*

cām-ı maġabbetden: *Muhabbet kadehi.*

Alup bir cür ʻa nüş itdüm ezel **cām-ı maġabbetden** / Bulına rüz-ı maġşerde daġı başda ħumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*cām-ı maġabbetden, -den]*

cām-ı mey: *Şarap kadehi.*

İy Muhibbî mevsim-i güldür güzeller yādına / **Cām-ı mey** nüş idelüm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [*cām-ı mey,]*

cām-ı şarāb: *Şarap kadehi.*

Sākī-i mehveş elinden nūş kıl **cām-ı şarāb** / İy Muḥibbī çün gām-ı devrān ile nā-şādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*cām-ı şarāb,]*

cāmi´-i ḥüsnin: *Güzellik camisi.*

Gezerken **cāmi´-i ḥüsnin** kaşı mihrābını gördüm / Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegāhi ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*cāmi´-i ḥüsnin,]*

cāmi´-i ḥüsninde: *Güzellik camisi.*

Cāmi´-i ḥüsninde yāruñ ṭāk-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān-ıla ol kaşları mihrāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [*cāmi´-i ḥüsninde, -nde]*

cāmi´-i ḥüsnünde: *Güzellik camisi.*

Kimdür senüñ **cāmi´-i ḥüsnünde** uymaya / Mihrāb idüp kaşuñı çeşmüñ imām ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 3*). [*cāmi´-i ḥüsnünde,]*

cāmi´-i ḥüsnüne: *Güzelliğinin camisi.*

Cāmi´-i ḥüsnüne mihrāb şehā kaş olsun / Dil ü cān ile aña secde kılan baş olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2651, Beyit 1*). [*cāmi´-i ḥüsnüne, -üne]*

cān: *Can, ruh, gönül.*

İşidelden kim metā´-ı büseñi çün **cānadur** / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [*cānadur, -adur]*

cān: *Hayat, yaşam.*

La´l-i nābıdur anuñ dāfi´ olan derd ü gama / La´line ger heves itsem n´ola ben **cānlar-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [*cānlar-ıla, -lar-ıla]*

cān: *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.*

Göñülde gözde nem varsa yoluña harc idem külli / Eger **cāndur** eger serdür ikisi de revān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*cāndur, -dur]*

cān: *Aşığın canı.*

İy ṭabīb-i dil iriş kim kaldı **cāndan** bir ramak / Derdüme eyle devā la´l-i şeker-güftārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [*cāndan, -dan]*

Senüñ zünnār-ı zülfüne şehā dil bağladum **cāndan** / Anuñçün dem-be-dem kaşdum olupdur kāfiristāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*cāndan, -dan]*

Çehre-i cānān görünmez perde olmuşdur teni / Vuşlat el virmez aña cismiyle **cāndan** geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*cāndan, -dan*]

cān: *Can, ruh.*

Dehānuña sentūñ cānā dinürse tañ mı **cāndur** bu / Nazardan çünkü gāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*cāndur, -dur*]

cān: *Can , ruh .*

Olmışam ‘ışk fakīri n’ola iy kān-ı kerem / Bir nazar hüsnuñi ihsān idesin **cānuñ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*cānuñ, -uñ*]

cān: (*Aşığıñ*) *canı, ruhu.*

Ka’be kūyuñda şükür kim eyledüñ kurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum **cānı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*cānı, -ı*]

Fedā kıl **cānı** cānāna bil ol nā-mihribān qādrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān qādrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*cānı, -ı*]

Gözüñ kaşşābı **cāna** kaşd iderse / Şevāba gire ide beni kurbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*). [*cāna, -a*]

Kār idüpdür **cānuma** hasret Muhibbî bilmezem / Kimden olur derdüme dermān kime yalvarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*cānuma, -uma*]

Mest olur gerçi lebüñ zikriyle gelür **cāna** şevk / Haţtuñi fikr eyleyüp yir dil ğubārı n’eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*cāna, -a*]

Niçe iy kaşı kemān **cānuma** bī-dād idesin / Bāri at ğamzeñ okın bu dilümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*cānuma, -uma*]

Atar sih̄r okların ğamzeñ görür kim **cāna** kār itmez / Okur tīğuñ du‘ā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [*cāna, -a*]

Sırr-ı ‘ışkı saklar-iken sīnede **cānum** gibi / İy gönül āh itmeg-ile anı fāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*cānum, -um*]

Cāna da virme haber hūn-ı ciger içdüğüñi / Tuymasun ‘iyş ü şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*cāna, -a*]

Buyursañ iy şeh-i hūbān olalum cān-ıla kurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir **cāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*cāna, -a*]

Atıcak ğamze okın ol kaşı ya / Geçüben sīneden ire **cāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 3*). [*cāna, -a*]

Olupdur ğamzeleri kana teşne / Ne kana bil ki olmuş **cāna** teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*). [*cāna, -a*]

Yine gönülüm bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı **cānda** kalmadı bir zerre hüsün âteşe (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2921, Beyit 1). [*cānda, -da*]

Ezelden 'ışık olup kışmet virildi **cānuma** hayret / Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş hîç naşîbüm âh (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2952, Beyit 4). [*cānuma, -uma*]

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdüm **cāna** cān buldum / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-'inān olma (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2968, Beyit 3). [*cāna, -a*]

cān: *Sevgili, sevilen.*

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdüm cāna **cān** buldum / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-'inān olma (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2968, Beyit 3). [*cān,]*

cān: *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı; gönül, yürek.*

Demidür bir nazār it mürde dile **cān** yürisün / Ele çevgān-ı ser-i zülf-i alup gelse nigār (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2627, Beyit 1). [*cān,]*

cān: *Beden, cisim, gövde, vücut.*

Yāra dil gönder nihānī amı **cānuñ** duymasun / Ḥālūñi taqrīr eyle kim zebānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2604, Beyit 1). [*cānuñ, -(u)ñ*]

'Āşık iseñ saklama bu yolda gel **cānuñ** sakın / Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ sakın (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2709, Beyit 1). [*cānuñ, -(u)ñ*]

cān: *Āşığın canı, ruhu.*

Cānda âteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd / Üstüñvānum her birisi oldı şem'-i encümen (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2689, Beyit 3). [*cānda, -da*]

cān: *(Āşığın) canı.*

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yoluña olsun hezārān **cān** fedā cānān-ı men (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2523, Beyit 1). [*cān,]*

Esīrūñdür eger 'aql u eger dil / Ğulāmuñdur eger **cān** u ve ger ten (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2527, Beyit 3). [*cān,]*

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña **cān** ḳadrin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2548, Beyit 1). [*cān,]*

Benüm çok sevdüğüm cām-ı lebüñdan buse ihsān it / Olup **cān** şād u dil ḥandān gönülden ğam ba'īd olsun (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2601, Beyit 3). [*cān,]*

Cān u dil ile yanmaga pervāneler gibi / Şem'-i cemāl-i hüsñüne 'āşık sunar elin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2611, Beyit 3). [*cān,]*

Şem‘-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür **cân** u dil / Kanda gitdi ğayretüñ sen kem misin pervânenen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*cân,]*

Cân aparur şem‘ gördüm her gice pervânenen / Şem‘-i hüsn-e yanmak öğren iy gönül pervâ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [*cân,]*

Görmese cānâ seni olmaz Muhibbî’ye hayât / Anuñ-içün tende **cân** çeşmümde nür-ı dîdesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*cân,]*

N’içün itmezsin gelüp iy döst bir yirde qarâr / Hâne eyle gâh **cân** gâhî dil-i vîrân vağan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2689, Beyit 4*). [*cân,]*

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de âşüb-ı cihân / Tañlaram bu fitnelerden kurtara ‘uşşâk **cân** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2716, Beyit 1*). [*cân,]*

İy tabîbüm dil ü **cân** hastasıyam derdün-ile / Bir cevâb eyle benüm derdüme dermân olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*cân,]*

Döstüm terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün **cân** gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*cân,]*

Cân u dil alduñ baña bir büse ikrâr eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek hiç kişi ikrârdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [*cân,]*

Bir işve yiter arada ger **cân** ise maqşûd / Âlüde-i hün eyleme gel sâ‘id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel
2769, Beyit 2*). [*cân,]*

İşidelden kim metâ‘-ı büseñi çün cānadur / **Cân** ele alup bu dil bāzaruñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2779, Beyit 3*). [*cân,]*

Pend güş eyle didüm **cân** u dil-i pür-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi figânın cerese (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2792, Beyit 1*). [*cân,]*

Yâr-ıla bir hâlvet-i hâş olsa deyyâr olmasa / Belki ol hâlvetde **cân** dañı haberdâr olmasa (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2818, Beyit 1*). [*cân,]*

‘İşkî **cân** eyler taleb bir yañadan dañı gönül / Arada hayrân kaldum anlaruñ savaşına (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2874, Beyit 4*). [*cân,]*

Göre zülfüñi dil ola dîvâne / Yüzüñ şem‘ini de **cân** göre yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1*).
[*cân,]*

cân: (*Aşığın*) Camı, ruhu.

Tutsa ger dest-i ecel beni girîbānumdan / Geçe **cāndan** bu gönül geçmeye cānānumdan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2721, Beyit 1*). [*cāndan, -dan]*

Yanuñda bu ‘acebdür ki bir olmuş / Seni **cāndan** seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881,
Beyit 2*). [*cāndan, -dan]*

cân: Camı gönülden, içtenlikle.

‘Işk meydânına girdüñ **cân-ıla** baş oynaduñ / İy gönül merdâne sensin iy gönül merdâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [*cân-ıla, -ıla*]

Kışsa-i güşsam uzun zülfüñ gibi bir kışsadur / Diñle anı **cân-ıla** kim söylemem efsâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*cân-ıla, -ıla*]

cân: "Cân" kelimesi. II Âşığın canı, kendi varlığı.

Cânân-ıla **cân** çünkü ezel âşinâ imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [*cân,]*

Didüm bir büseñe **cân** vânum olsun / Gel öldür kalmasun bu tende ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [*cân,]*

Muhibbî’den eger **cân** ister iseñ / Buyur sen tek hemân er-re’sü ve’l-‘ayn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [*cân,]*

Muhibbî **cân** viren dirler lebinden büse alurmuş / Nedür bir **cân** eger biñ **cân** virürem tek hemân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*cân,]*

Muhibbî **cân** viren dirler lebinden büse alurmuş / Nedür bir **cân** eger biñ **cân** virürem tek hemân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*cân,]*

Varsa Muhibbî kapuña **cân** tuhfe iltür / İtseñ kabül n’ola bu kemter kemineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*cân,]*

Mürde idüm bir haberle taze **cân** virdüñ baña / Eyledüñ bu hasta gönlüme devâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*cân,]*

Buyursañ iy şeh-i hübân olalum cân-ıla kurbân / Saña biñ **cân** fedâ olsun ne minnet uşbu bir cânâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*cân,]*

Çün vişâl-i yâra mâni’dür dimişler ten dağı / Bir kabâdur ‘ariyet iy dil gider **cân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*cân,]*

cân: Âşığın canı, kendi varlığı. II Sevgili.

Şem‘-i hüsne karşı itdüñ **cânumı** pervâne sen / Zülf-i zencirüñle kılduñ gönlümi dīvâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [*cânumı, -u, -m, -ı*]

cân: (Âşığın) bedeni, cismi, gövdesi. II Âşığın gönlü.

Sanmañ ki beni **cânumı** cânâna virmezsin / Ben bir kulam varumı sultâna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*cânumı, -(u)m, -ı*]

Tirini gönderdi dilber **cânumı** eyler taleb / Hüküm anuñdur didi dil baş üstine cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*cânumı, -(u)m, -ı*]

Bend eyle dili zülfüñe dīvâne gerekse / Yak **cânumı** ruhsârûña pervâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1*). [*cânumı, -(u)m, -ı*]

cān: (Âşığın) canı, gönlü.

Kandasın iy göñlümün ārāmı **cānum** mahremi / Kullarına zulm idici pādīshūm kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [*cānum, -(u)m*]

Cānum bile yoluñda senün dil nedür iy döst / Tek güşe-i çeşmünle baña bir nazar olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [*cānum, -(u)m*]

Olayım cān-ıla kapuñda bende / Nite kim **cānum** ola uşbu tende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*cānum, -(u)m*]

cān: Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Maḥabbet nārına her kim dutuşup **cān-ıla** yanmaz / Yanup ḥirmān ocagında aña dāyim ‘azāb olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*cān-ıla, --ıla*]

Ben ‘aşıkınuñ katline ister bahāne yār / **Cān-ıla** anı sevdüğümü müttehem itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*cān-ıla, --ıla*]

Ka‘be-i kūyına vardum **cān-ıla** / Bilmedüm iy dil ki anuñ qurbānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 3*). [*cān-ıla, --ıla*]

Geldi ḥattuñ yok-durur şimden girü baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz **cān-ıla** seni seven (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*cān-ıla, --ıla*]

Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr u behişt / ‘Āşıkam maṭlūb idindüm **cān-ıla** didarı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [*cān-ıla, --ıla*]

Her ne gelürse mihr eger cevr rāzıyam / Sundum nigāra **cān-ıla** çün ihtiyār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*cān-ıla, --ıla*]

Buyursañ iy şeh-i ḥübān olalum **cān-ıla** qurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*cān-ıla, --ıla*]

Cürm ü ‘işyāna olalum **cān-ıla** biz mu‘terif / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerķ ide (*Muhibbī Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [*cān-ıla, --ıla*]

Atdı okını sīneme kaşuñ kemān-ıla / İtdüm qabūl dilde kodum anı **cān-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [*cān-ıla, --ıla*]

Her kim ki uyar **cān-ıla** dehrün hevāsına / Lā-büd anı iriştürür āḥir belāsına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*cān-ıla, --ıla*]

Olayım **cān-ıla** kapuñda bende / Nite kim cānum ola uşbu tende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*cān-ıla, --ıla*]

Her ne kim vire Ḥudā eyle ḵanā‘at **cān-ıla** / Az u çok dime sakın itme nizā‘ aş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [*cān-ıla, --ıla*]

Çevgān-ı zülfe **cān-ıla** top it dilā gel başuñ / Ola ki dilber oynaya top[1] görüp çevgān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 5*). [*cān-ıla, --ıla*]

İdeyim **cân-ıla** esbūne hıdmet / K̄abūl it tek beni serrāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*).
[cân-ıla, --ıla]

Muhibbî saña bu devlet yiter kim / Kul olduñ **cân-ıla** ol āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5*).
[cân-ıla, --ıla]

Pür dil gam-ıla **cân-ıla** hem oldı ciger rîş / Dīvāne olup ‘ışk-ıla bî-çāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [cân-ıla, --ıla]

cân almayınca: Öldürmek.

Cân almayınca varmadı yol āsitānına / Āsān mıdur öpmege yā şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [cân almayınca,]

cân alup: Öldürmek.

Bir nazarla **cân alup** itdi gönül mülkin harāb / Öldürüñ beni eger ol gözi mekkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [cân alup, -up]

cân atarsın: Şiddetle arzu etmek, çok istemek. II cân, ok gibi düşünülerek kemandan atılması da kastedilmiştir.

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevves hırş-ıla / Kanda görseñ **cân atarsın** ditreyüp nān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [cân atarsın, -arsın]

cân bülbülü: Can bülbülü.

Yanar firākuñ odına **cân bülbülü** pervāne-veş / Yansa Muhibbî tañ mıdur ol la ‘l-i āteş-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [cân bülbülü,]

cân cevherin: Gönül incisi.

Bulmak isterseñ eger cānān vişālin iy gönül / Rāyegān girmez elüne harc kıl **cân cevherin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [cân cevherin, -n]

cân da: Camı bile.

Dil degül belki **cân da** pāralanur / Yār eger ursa zülfine şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*).
[cân da,]

cân dahı: Camı bile.

Gönlini virdi Muhibbî **cân dahı** virse sezā / Ne için bakardı anuñ gibi bir çamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [cân dahı,]

cân eridür: Yüreğini eritmek. II. İnsanın içine işlemek, duygulandırmak. III. Çok üzme.

Bu Muhibbî niçe bir **cân eridür** büseñ-içün / Başıñ-içün güzelüm yok dime ihsân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*cân eridür,]*

cân fedâ eyle: *Canını feda etmek, canını vermek, hiçbir şey esirgememek.*

Cân eyle fedâ tâ bulına vuşlat-ı dilber / Terk eyle Muhibbî saña cânâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 7*). [*cân fedâ eyle,]*

cân fedâ itmez: *Canını feda etmek.*

(*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [*cân fedâ itmez,]*

Cân fedâ itmez Muhibbî yoluña dimiş raķīb / Şümme vallāhi yalandur dōstum tek sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [*cân fedâ itmez, -mez]*

cân fedâ olsun: *Canı vermek, canı feda etmek.*

Bū getürdüñ bŷy-ı zŷlfinden şabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cân fedā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [*cân fedâ olsun, -sun]*

cân gibi: *Can gibi.*

Göñülde **cân gibi** cā itse tañ mı / Perīler meskenidür çün ħarābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*). [*cân gibi,]*

cân gözin açdum: *Göñül gözünü açmak, uyanık bulunmak.*

Nāgehān virdüm göñül nev-reste zībā dilbere / **Cân gözin açdum** nazar kıldum o nīgū manzara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [*cân gözin açdum, -dum]*

cân gözini aç: *Manevi gözü açmak.*

Eger zāhir gözi görmezse yāri / Ne ğam **cân gözini aç** kıl nezāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*). [*cân gözini aç,]*

cân için: *Bir can için.*

Vaşl-ı cânān isteyenler ğam yimezler **cân için** / Yolına bir cân nedür biñ cân fedā cânān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [*cân için,]*

Ger buyursañ cân fedā ide Muhibbî yoluña / Ādem olan ad u sanın terk kılmaz **cân için** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*cân için,]*

cân ile: *Candan.*

Bend kıldum boynumu çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince kapusunda kul olam **cān ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*cān ile,]*

cān ile: *Candan, kalpten.*

Ka'be'dür kūyî tavāf itmek diler gönlüm anı / Ger abūli ola urbān olayım ben **cān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*cān ile,]*

cān lebe geldi: *Canı azına (boazına) gelmek, büyük bir tehlike karşısında ölecekmiş gibi bir korkuya kapılmak.*

Bülbül gibi her gīce nālān oluram āh / Cān geldi lebe eyledüğüm zāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2*). [*cān lebe geldi, -di]*

cān meşāmı: *Canın dimaı.*

Cān meşāmı müşğ ü 'anberden inen ha eylemez / Devr-i zülfünde nigārā ha u hālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*cān meşāmı,]*

Cān meşāmı müşğ ü 'anberden inen ha eylemez / Devr-i zülfünde nigārā ha u hālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3*). [*cān meşāmı,]*

cān murını: *Can kuşu II Gönül kuşu.*

Kaşlaruñ çin eyleme baksam 'izār u hālūñe / Dōstum **cān murını** men ' itme āb u dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2*). [*cān murını,]*

cān nadini: *Can sermayesi.*

İrmek-içün vaşluña harc eyledüm **cān nadini** / Ārzü-yı vuşlatuñdur beni allāş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*cān nadini,]*

Cān nadini yolında Muhibbî ide isār / Ol yār gelür diyü baña tek haber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*cān nadini,]*

Alup **cān nadini** bir buse isān / Kılursañ giresin bī-ad sevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 5*). [*cān nadini,]*

cān perveridür: *Cana can katan, canı besleyen.*

Muhibbî amdan ölmüştür didüm iy sākı-i cān-baş / Elüme bir ade sundı didi **cān perveridür** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*cān perveridür, -dür-idür]*

cān siper eyleven: *Canını siper eylemek.*

'Iş mıdur eyleyen fūr-i belāya cān siper / İy Muhib derd ü belā sīnemde peydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5*). [*cān siper eyleyen, -yen]*

cān terk ider: *Canından vazgeçmek, kendini feda etmek.*

Bu tarîk-ı 'ışkda baş terkin ursam tañ mîdur / Niçeler **cān terk ider** 'âlemde ad u san için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4*). [*cān terk ider,]*

cān terkin eylersem: *Kendinden, istek ve arzularından vazgeçmek.*

Eger **cān terkin eylersem** ta'accüb eyleme zāhid / Şu kim şıdık-ıla 'āşıkdur elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*cān terkin eylersem, -rsem]*

cān terkin urdum: *Canından vazgeçmek.*

Kimse kılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir nazār **cān terkin urdum** yār-ı gendüm-gün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [*cān terkin urdum, -dum]*

cān u başı: *Can ve baş. II hayat.*

Ķabül eyle kuluñdan **cān u başı** / Getürdüm tuñfedür dervîş-i şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 3*). [*cān u başı, -ı]*

cān u dil: *Gönül.*

Tiri olmasa Muhibbî **cān u dil** eglencesi / Murğ-ı dil çokdan uçardı sīne-i şad-çākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*cān u dil,]*

cān u dil: *Can ve gönül.*

Ceng iderse **cān u dil** olmaz 'aceb sen hūb için / Olıgelmişdür cidāl olur ezel maħbūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*cān u dil,]*

Pür harāret **cān u dil** gāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür akar deryā-yı hūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*cān u dil,]*

Nazār kıldı baña bir çeşmi āhū / Bu **cān u dil** didiler 'aqla yā hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*). [*cān u dil,]*

Şem '-i hūsne karşu ko yansun Muhibbî **cān u dil** / Yanmagı şimden girü ta'lim idem pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*cān u dil,]*

İy Muhibbî her ne yirde cāy ide sulţān-ı 'ışk / **Cān u dil** hākister eyler üstühvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [*cān u dil,]*

Bu **cān u dil** dermānedür hālüm n'olur cānān ile / Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagina kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*cān u dil,]*

Sīne 'ışkı āteşiyile pür şerer-olmuş yatur / **Cān u dil** fikr-i lebiyle kaldılar efkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4*). [*cān u dil,]*

cān u dil içinde: *Can ve gönül içinde.*

Kim zülfe nazar eylese **cān u dil içinde** / Sanur ki megesdür ki kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*cān u dil içinde,]*

cān u dil mülkini: *Ruh ve gönül ülkesi.*

‘İşk mıdur **cān u dil mülkini** yagma eyleyen / ‘İşk mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 1*). [*cān u dil mülkini,]*

cān u dil virme: *Ruh ve gönül vermek, bir şeye sıkı sıkıya sarılmak.*

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*cān u dil virme,]*

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*cān u dil virme, -me]*

cān u dilden: *Candan ve gönülden.*

Başuma sevdā-yı zülfün geleli dīvāneyin / Şem‘-i hüsne **cān u dilden** yanmaga pervāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1*). [*cān u dilden,]*

Güzeliñ kişverine dinse [de] sultān uşta sen / Kapusunda **cān u dilden** bende-fermān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*cān u dilden,]*

Ka‘be‘dür küyuñ nigārā eyledüm çünkü tavāf / **Cān u dilden** gelmişem olmaga kırbān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [*cān u dilden,]*

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgānını / **Cān u dilden** başını meydāna iltür top için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [*cān u dilden,]*

Bu Muhibbî **cān u dilden** irmedi maqşūdına / Çekmeyince destini her būd u her nā-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*cān u dilden,]*

Bezm-i gamda iy Muhibbî ‘āşık-ı şūrīdeler / **Cān u dilden** nāle kılsun kıddini çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5*). [*cān u dilden,]*

‘İşka düşdüm **cān u dilden** geçdüm āh / Kimseler ‘işk-ıla yoldaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 2*). [*cān u dilden,]*

Žāyi‘ itme iy dil-i şūrīde gel gül şöhetin / **Cān u dilden** tā seher gūş eyle bülbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [*cān u dilden,]*

‘Āşık olmaz ‘işk içinde āh u vāhı sevmeyen / Kul olur mı **cān u dilden** pādīşāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*cān u dilden, -den]*

cān u dilden geçerem: *Candan ve gönülden geçmek.*

Cān u dilden geçerem cānā cemālūñ göricek / Yanıcağ pervāne şem‘a perr ü bāli n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3*). [*cān u dilden geçerem, -erem*]

cān u dili: *Can ve gönül.*

Elde Muhibbî **cān u dili** tuhfe eyle kim / Kim bî-ḥad yine öpmediler şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*cān u dili, -i*]

Virüp **cān u dili** bir büsesine / Ne kanlar yutmuşam ikrār olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [*cān u dili, -i*]

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ benden cevāb / Eyledi **cān u dili** dīvāne kāküller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*cān u dili, -i*]

cān u dili: *Can ve dil.*

Alsa Muhibbî yār ele ger ğamze okların / Ḳurbān eyle **cān u dili** kaşı yasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*cān u dili,]*

cān u ser: *Can ve baş.*

İy Muhibbî ‘ışk ara terk itmeyince **cān u ser** / Vuşlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [*cān u ser,]*

cān u serden geç: *Can ve baştan geçmek, kendini feda etmek.*

Cür‘a-i cāmı Muhibbî çün naşīb-i ḥāk imiş / **Cān u serden geç** ko cism olsun türāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*cān u serden geç,]*

cān u serüm: *Can ve baş.*

Biñ cevr ü cefā eyle baña itmezem gile / Yoluñdadur **cān u serüm** tek hemān dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*cān u serüm, -üm*]

cān u ten de: *Can ve beden.*

İdeyin çāk girībān tā be-dāmen / Fedādur çün yolunda **cān u ten de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 2*). [*cān u ten de, - de*]

cān üstine: *Baş üstüne.*

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taleb / Ḥüküm anuñdur didi dil baş üstine **cān üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*cān üstine,]*

cān virdi: *Ölmek.*

Vādi-i zulmetde bu dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cān bulmadı ol bī-çāre su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*cān virdi, -di*]

cān virdi: Ölmek.

Lebüñ yādına **cān virdi** Muhibbī / Megesler cān virürler engübünde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2918, Beyit 5*). [*cān virdi,]*

cān virdiler: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Ben hemān cān virmedüm ol şūh-ı şehri-āşüb için / Niçeler **cān virdiler** ‘ālemde rüy-ı hūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*cān virdiler, -diler*]

cān virdüm: Can vermek II Sevgili için bütün ömrünü tüketmek.

Belā-yı hicre **cān virdüm** Muhibbī / Ki oldum vaşlı ile āşinā ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2667, Beyit 5*). [*cān virdüm,]*

cān vire: Ölmek.

Kimdür senüñ derd ü belāñ kabül ide / Yā kim-durur cānını terk ide vire cān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [*cān vire,]*

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evşāfını / Bu Muhibbī **cān vire** ibn-i falāna görmeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [*cān vire,]*

cān virem: Ölmek.

Ne tañ ger **cān virem** ol la‘l-i nāba / Ki rindān meyl ider şāfi şarāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [*cān virem,]*

cān viren: Can vermek, ölmek.

Muhibbī **cān viren** dirler lebinden buse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*cān viren,]*

cān viriserdür: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Husrevā şirīn lebüñ yādına bu bī-çāre dil / Şübhesüz **cān viriserdür** nitekim Ferhād-içün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2629, Beyit 4*). [*cān viriserdür, -iserdür*]

cān virme: Canı teslim etme II ölüm.

Dil virüp dünyāya harc itme ‘ömür sermāyesin / Hıvāce-i dünyā gibi **cān virme** kummāş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 2*). [*cān virme,]*

cān virmede: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Turra-i leyli saçın görüp dilā mecnūn olup / Lebleri şīrīnine **cān virmede** Ferhād'sın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [*cān virmede, -mede*]

cān virmedüm: Uğrunda ölmek.

Ben hemān **cān virmedüm** ol şūh-ı şehri-āşūb için / Niçeler cān virdiler 'ālemde rüy-ı hūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*cān virmedüm, -düm*]

cān virmek: Uğrunda ölmek.

Harc kıl dil nakdini yāruñ dilerseñ vaşlını / Bil ki **cān virmek** gerek bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*cān virmek,]*

cān virmeyem: Canı teslim etme II ölüm.

Niçe ben **cān virmeyem** ol yāri gördüm yād-ıla / Baña karşu çagurup ağıyāra oş dir ad-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*cān virmeyem, -yem*]

cān virseler: Ölmek; biri için kendini feda etmek, ölümü bile göze almak; hiçbir şey esirgememek; çok sevdiği ve istediği bir şeye aşırı düşkün olmak.

Ġam degül 'āşık[lar]yoluñda ger **cān virseler** / Müstedām ol 'ālem içre tek hemān sen çok yaşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [*cān virseler, -ler*]

cān virüben: Can vermek, can bağışlamak.

Virüben cān cānā büseñ aldı / Bu yıkuk gönümün dil-hvāhı sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*cān virüben,]*

cān virüp: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Sen harām itdüñ vişālün beni maḥrūm eyleyüp / Ben yoluñda **cān virüp** kanum helāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [*cān virüp, -üp*]

cān virüp: Ruhu teslim etmek II ölmek.

Cān virüp sanma Muhibbī alasin bir büseyi / Kimseler ḥusni metā'ına ḥarīdār olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*cān virüp,]*

cān virüp: Ölmek, ruhunu teslim etmek. (Sevgili için).

Bu Muhibbī **cān virüp** küyünda hiç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa 'aceb mi bendesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [*cān virüp,]*

cān virür: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Leylî zülfine dolaşduñ iy gönül Mecnūnlayın / La‘l-i Şîrinine **cān virür** meger Ferhād’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [*cān virür, -ür*]

cān virür: Ölmek.

Kan yudarsa ğam degül lâ‘l-i leb-i yār isteyen / **Cān virür** bu yolda bir zülf-i siyehkār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*cān virür,]*

Cān virür ‘aşıklaruñ şem‘-i cemālūñ göricek / Nite kim pervāneler şem‘-i şebistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [*cān virür,]*

cān virür: Can vermek, ölmek.

Bu Muhibbî **cān virür** ol serv-i kāmetsden cüdā / Cāna düşmişdür be-ġāyet ıztırāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [*cān virür,]*

cān virürler: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Gönlümü virsem ‘aceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar **cān virürler** şevk-ile pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [*cān virürler, -ürler*]

Lebūñ yādına cān virdi Muhibbî / Megeles **cān virürler** engübінде (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 5*). [*cān virürler, -ürler*]

cān virürse: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Rāh-ı ‘ışkuñda Muhibbî **cān virürse** ğam degül / Niçeler kaldı taħassür irmedi bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [*cān virürse,]*

cān virürüz: Can vermek: Ölmek, hayatını kaybetmek, ruhunu teslim etmek.

Cān virürüz tapusına hem bendeyüz kapusına / Hāsret çeküp pā-būsına kul olmuşuz fermān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*cān virürüz,]*

cān yakmagı: Sevgili uğruna canını vermek.

‘Işk-ıla **cān yakmagı** pervāne benden öğrenür / Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3*). [*cān yakmagı, -magı*]

cānā: (ey) sevgili.

Ayakdan düşmişem **cānā** elüm dut dest-gürüm ol / Didüm didi ki görmüş yok güzeller merħabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [*cānā,]*

Gel yüzüme karşı dut **cānā** yüzün āyīnesin / Anuñ ile bilesin 'ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [*cānā*,]

Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevri ü cefāñ kesme hemān muttaşıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*cānā*,]

Gülşen-i hüsnünde **cānā** bülbül-i şürīdeyin / Zülfüne dil bağlamış Mecnūn-ı belā-kerdīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 1*). [*cānā*,]

cānā: "Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Dehānuña senüñ **cānā** dinürse tañ mı cāndur bu / Nazardan çünkü gāyibdür 'ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*cānā*,]

cānā: "Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Muhibbî hāk-i pāyuñ **cāna** tartar / İki çeşmini kılmışdur terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5*). [*cāna*,]

Murāduñ cān-ısa al kim ben andan geçmişem **cānā** / Niçe bir zecr ü kahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*cānā*,]

cānā: "Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Zülf-i siyāhuñ iy dōst boynuma bagum olsun / Hālūñ firāķı **cānā** bagruma dāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [*cānā*,]

Gelüp hicr-ile **cāna** cān-ı miskīn / Ağışnī yā ğıyāşe'l-müsteğīşin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 1*). [*cāna*,]

Aç gün yüzünü **cānā** 'ālem münevver olsun / Çöz zülfünü nigārā dünyā mu'atṭar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*cānā*,]

Virüben cān **cānā** büseñ aldı / Bu yıkuk gönümün dil-ḥvāhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*cānā*,]

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm **cānā** seni bunda mı yāḥūd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*cānā*,]

Boyuña serv ü ḥaddüñe yañılup gül didüm **cānā** / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda 'özü-ḥvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*cānā*,]

Cān u dilden geçerem **cānā** cemālūñ göricek / Yanıcak pervāne şem'a perr ü bāli n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3*). [*cānā*,]

Öykinürmiş yüzüne gün alnuña **cānā** kamer / Bilmediler ḥaddini gelür zevāli n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [*cānā*,]

Cām-ı la'lūñ yādına oldı Muhibbî çün türāb / Cür'añı **cānā** dirġ itme gel ol āvāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [*cānā*,]

Didüm zülfüñ midür **cānā** nedür ol dāneler didi / Esürümsin niçe yıllar o zülf ü hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*cānā,]*

Başum top eyledüm **cānā** bugün meydān-ı ‘ışk içre / Elüñden zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*cānā,]*

Göster boyuñı **cānā** bir serv-kāmet olsun / Ne serv-kāmet olsun ol kaç kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*cānā,]*

Bu Muhibbî cān virür ol serv-i kāmetden cüdā / **Cāna** düşmişdür be-ğāyet ıztırāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [*cāna,]*

Ruħları yādına **cānā** neyçün efgān ideler / Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*cānā,]*

Gün yüzine bakmayam **cānā** cemālūñ var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*cānā,]*

Yañıldum kıddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü **cānā** bu yolda ‘özüñvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*cānā,]*

Gün yüzine bakmayam **cānā** cemālūñ var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*cānā,]*

Tāze sebz olsun diyü **cānā** cemālūñ gülşeni / Ra‘d-veş āh eyleyüp nīsān-ı bārān-dideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*cānā,]*

Görmese **cānā** seni olmaz Muhibbî’ye hayāt / Anuñ-içün tende cān çeşmümde nūr-ı dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*cānā,]*

‘Ārız midür bu **cānā** ya āfitāb-ı raḥşān / Sünbül midür ya kākül ya zülf-i ‘anber-efşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [*cānā,]*

Zülfüñe yüz virme **cānā** boynuña asılmasun / Hāl-i Hindüñi sakın hüsñüñ görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [*cānā,]*

Çün dürr-i yetim oldı yine nazm-ı Muhibbî / **Cānā** anı dak gūşuña yek-dāne olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [*cānā,]*

Yüzüñe şöyle ‘āşıkdur senün şems ü kāmer **cānā** / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hīç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [*cānā,]*

Niçe şīrīn olmasun **cānā** Muhibbî’nüñ sözi / Çünki medhūñ okuram olur kelāmum şekerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*cānā,]*

Leblerüñ etrāfını **cānā** n’ola tutsa ḥaṭuñ / Yir olur zulmet içinde çeşme-i hayvān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*cānā,]*

Küyuñı n’eyler gönül irmek diler **cānā** saña / Cenneti eyler taleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [*cānā,]*

Zülfüñün **cānā** ḥayālī sīne-i mecrūḥda / Mār beñzer kim şikāfindan yirüñ girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [*cānā,]*

Cānā ğamuñla sīne-i pūr-zaḥmda yazılır / Her kim ki naẓar ide okur anda āh-ı şāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*cānā,]*

Raķıbe meyl idüp **cānā** bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muzlim muķarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*cānā,]*

Zekānuñ oḫşayup öpmek ile **cānā** ne zarar / Meyve-i cennet olan dime ki āyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [*cānā,]*

Kākülün üzre görenler zülfünü **cānā** didi / Şāh-ı mārān oturur biñ başlu şu 'bān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [*cānā,]*

Gün yüzünden 'ālemi **cānā** münevver eyleyen / Bu Muḫibbî ruḫlarıña gün dimiş alnuña māh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*cānā,]*

Bu Muḫibbî var iken **cānā** raķıbe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḫ eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*cānā,]*

cāna cān buldum: Yaşama gücü vermek.

Bi-ḫamdi'llāh ki cānāna irişdüm **cāna cān buldum** / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem- 'inān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*cāna cān buldum, -dum]*

cāna kıymaya: (Sevgili yolunda) āşığın canından vazgeçmesi, canına kıyması.

Kim ki **cāna kıymaya** irişmez ol cānāneye / Baḫra ğarķ olan irişür didiler dūr-dāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*cāna kıymaya, -ya]*

cāna kıymaz: Can almak, öldürmek II canını feda etmek.

Muḫibbî'ye dimişler **cāna kıymaz** / İlāhī sakla anı iftirādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5*). [*cāna kıymaz,]*

cānān: Far. sf. Maşuka, dilber, sevilen kadın.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben kāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*cānānı, -ı]*

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise / Rāzıyam her ne gelürse baña **cānānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [*cānānumdan, -um, -dan]*

Bi-ḫamdillāh ki **cānāna** irişdüm cāna cān buldum / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem- 'inān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*cānāna, -a]*

İkisinden birin iy dil diseler iḫtiyār eyle / Varup **cānāneye** kul ol sakın şāh-ı cihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2*). [*cānāneye, -e]*

cānān: Sevgili.

Söylemez **cānān** Muhibbī līk ammā dir ḥayāl / Şubḥa dek eyler benümle şad hezārān güft ü gū (Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 6). [cānān,]

cānān: Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.

Cānān-ıla cān çünki ezel āşinā imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 6). [cānān-ıla, --ıla]

cānān: Sevgili l dost.

Bilmedüm seni kimüñ **cānānısın** / Bu kadar var derdümüñ dermānısın (Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 1). [cānānısın, -ısın]

Tutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Geçe cāndan bu gönül geçmeye **cānānumdan** (Muhibbī Divanı , Gazel 2721, Beyit 1). [cānānumdan, -(u)m, -dan]

cānān: Gönül verilen, aşık olunan sevgili.

Sanmañ ki beni cānumı **cānāna** virmez / Ben bir kulam varumı sultāna virmez (Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 1). [cānāna, -a]

Seyr idüp gezdük ser-ā-ser cümle Īrān illerin / Görmek olur mı ‘aceb bir daḥı **cānān** illerin (Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 1). [cānān,]

‘Āşık iseñ saklama bu yolda gel cānuñ sakın / Dimeye bir cān nedür kıymadı **cānānuñ** sakın (Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 1). [cānānuñ, -uñ]

Sanma iy ḥasta gönül kim seni **cānān** acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermān acıya (Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 1). [cānān,]

‘Āşık oldur ‘ışık içinde ol dil ü cāndan geçe / ‘Āşık olmaz terk-i ser kılmaya **cānāndan** geçe (Muhibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 1). [cānāndan, -dan]

Görmemişler hergiz raḥm ide **cānān** kimseye / İtdüğün işidmemişler derde dermān kimseye (Muhibbī Divanı , Gazel 2941, Beyit 1). [cānān,]

Cān eyle fedā tā bulına vuşlat-ı dilber / Terk eyle Muhibbī saña **cānāne** gerekse (Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 7). [cānāne, -e]

cānān gerek: Sevgili gerekli.

Dilā **cānān gerek** cānı n’idersin / Ser-i zülfinsüz ĩmānı n’idersin (Muhibbī Divanı , Gazel 2639, Beyit 1). [cānān gerek,]

cānān için: Sevgili uğruna.

Vaşl-ı cānān isteyenler ğam yimezler cān için / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā **cānān için** (Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 1). [cānān için,]

cānān ile: Sevgiliyle.

Bu cān u dil dermādedür hālüm n'olur **cānān ile** / Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagına kan ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*cānān ile,]*

cānān vişālin: Sevgiliye kavuşma.

Bulmak isterseñ eger **cānān vişālin** iy gönül / Rāyegān girmez elüñe hārc kıl cān cevherin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [*cānān vişālin, -in-n]*

cānāna: Gönül verilmiş, sevgili. II Dost.

Fedā kıl cānı **cānāna** bil ol nā-mihribān kadrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān kadrin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*cānāna, -+a]*

cānāna irişdüm: Sevgiliye ulaşmak.

Bi-ḥamdi'llāh ki **cānāna irişdüm** cāna cān buldum / Yüri iy sāye yanumdan benümle hem- 'inān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*cānāna irişdüm, -düm]*

cānāne: Sevgili.

Geçdi cāndan bu gönül geçmez daḥı **cānāneden** / Kim ki gördi didi kim merdāne togmuş anadan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*cānāneden, -den]*

cānāne: Sevgili.

Gāh cevr ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim cefā fenninde māhir bir 'aceb **cānānesin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [*cānānesin, -si, -n]*

cānāne: Gönül verilmiş, sevgili. II Dost.

İkisinden birin iy dil diseler iḥtiyār eyle / Varup **cānāneye** kul ol sakın şāh-ı cihān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 2*). [*cānāneye, -y, -e]*

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol **cānāneye** / Baḥra ğarç olan irişür didiler dūr-dāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*cānāneye, -y, -e]*

cānān-ı men: Benim sevgilim.

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yoluña olsun hezārān cān fedā **cānān-ı men** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [*cānān-ı men,]*

cāndan geçdi: Canından vazgeçmek, canından bezmek.

Geçdi cāndan bu gönül geçmez daḥı cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne togmış anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*cāndan geçdi, -di*]

cāndan sevdüğüm: *Tüm kalbiyle sevmek.*

İhtiyār ile degüldür seni **cāndan sevdüğüm** / Ger günāh ise gel ‘afv it eksük olmaz her gün āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [*cāndan sevdüğüm, -dügüm*]

cāni: (*Āşığın*) *canı, gönlü.*

Hudāyā **cāni** rahmetden ayırma / Bi-ḥaḥḳḳı ḥürmet-i Ṭāhā vü Yāsīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 2*). [*cāni, -i*]

Pervāne-şifāt **cāni** Muhibbî oda yakdı / Ğāyet bugün şākirem ol nāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [*cāni, -i*]

Dilā cānān gerek **cāni** n’idersin / Ser-i zülünsüz imāni n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 1*). [*cāni, -i*]

Medyūn idüm bu **cāni** getürdüm kapuña al / Ḥayli dem idi muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*cāni, -i*]

Kim didi saña saçuñ ğāliye-efşān eyle / **Cāni** āşüfte kılup ‘aḳlı perīşān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [*cāni, -i*]

Niṣār it gevher-i çeşmüñ irerseñ pāy-ı dildāra / Muhibbî lāyıḳı budur viresin **cāni** ḳurbāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*cāni, -i*]

Geldi ‘iṣḳuñ eyledi sinemde **cāni** sūḥte / ‘Āḳıbet kıldı ser-ā-ser bu cihāni sūḥte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [*cāni, -i*]

cān-ı cānān-ı cihān: *Dünya sevgililerin canı.*

Kandasın iy **cān-ı cānān-ı cihān** u cān-ı men / Yoluña olsun hezārān cān fedā cānān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [*cān-ı cānān-ı cihān,*]

cāni çıkmadın: *Ölmek, son nefesini vermek.*

Şām-ı miḥnetde Muhibbî key katı dil-ḥastedür / Çıkmadın cāni lebinden gel vir ol bīmāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*cāni çıkmadın, -madın*]

cāni ḳurbān itmege: *Canını bir şey uğruna vermek, ölmek.*

Küyūña varsam dimişdüm **cāni ḳurbān itmege** / Beni öldür durmuşam ol ‘ahd ü peymān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [*cāni ḳurbān itmege, -mege*]

cān-ı men: *Benim canım.*

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u **cān-ı men** / Yoluña olsun hezārān cān fedā cānān-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [*cān-ı men,]*

cān-ı miskīn: Zavallı gönül.

Gelüp hicr-ile cāna **cān-ı miskīn** / Ağısnī yā ğıyāse'l-müsteġīsīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2526, Beyit 1*). [*cān-ı miskīn,]*

cān-ı nā-tüvānuñ: Güçsüz can.

İy Muhibbī sırruñı ketm eyle izhār eyleme / Şöyle sakla anı **cān-ı nā-tüvānuñ** duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 7*). [*cān-ı nā-tüvānuñ, -uñ]*

cān-ı pāk: Temiz can.

'Uşşāk görmez rüyuñı līkin alurlar büyuñı / Bulurlar elbet küyuñı şad **cān-ı pāk** iy nāzenīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*cān-ı pāk,]*

cān-ı pāksin: Temiz can.

Sen **cān-ı pāksin** iy şanem ne āb ü hāk iy nāzenīn / Dirsem saña itme 'aceb rūhī fedāk iy nāzenīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*cān-ı pāksin, -sin]*

cān-ı sergerdān-ı men: Benim sersemlemiş canım.

Ĥastayam ğāyet meger vuşlat gele feryāduma / Tā hayāta irişe bu **cān-ı sergerdān-ı men** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*cān-ı sergerdān-ı men,]*

cān-ı şīrīn: Tatlı can.

Virüp Şīrīn yolına **cān-ı şīrīn** / Hezārān āferīn ol kūh-kende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 4*). [*cān-ı şīrīn,]*

cān-ı şīrīnüm: Tatlı can.

Gelüp agzuma damzur vaşluñ ābın / Gelüpdür **cān-ı şīrīnüm** tutaga (*Muhibbī Divanı , Gazel 2984, Beyit 3*). [*cān-ı şīrīnüm,]*

cānı vireyim: Can vermek, can baġışlamak; ...uġrunda canından geçmek, kendini feda etmek, hiçbir şey esirgememek II ölmek, ruhunu teslim etmek.

Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görsem / Kerem kıl luţf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*cānı vireyim, -eyim]*

cānib: Ar. Taraf, cihet, yan.

Gönlümi göndermişem iy dōst senden **cānibe** / Añlamazam ki gele bir daħı benden **cānibe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*cānibe, -e*]

Gönlümi göndermişem iy dōst senden **cānibe** / Añlamazam ki gele bir daħı benden **cānibe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*cānibe, -e*]

Serv ayağ üzre turur nergis göz açmaz muntazır / Hey kıyāmet gelesin diyü çemenden **canibe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [*canibe, -e*]

Nālesini bülbülün efgānının gūş eylemez / Göñüller dāyim göz[i] gönli dikenden **canibe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*canibe, -e*]

Zülfünün büyü ‘ālem mu ‘aṭtarken bugün / Varmasun şimden girü kimse Ḥoten’den **canibe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [*canibe, -e*]

İy Muhibbī gönlümi gönderdüm almadum ḥaber / Kanda gitdi gelmedi bir daħı benden **cānibe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*cānibe, -e*]

cān-ıla: *Can ile.*

Cānāni sevdüm **cān-ıla** doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben kāl olayın bir zamān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*cān-ıla,]*

Cāmi ‘-i ḥüsninde yāruñ ṭāk-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm **cān-ıla** ol kaşları miḥrāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [*cān-ıla,]*

cān-ıla başı: *Can ve başı.*

Muhibbī terk kıl **cān-ıla başı** / Bulınmaz bu şadākat degme erde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2885, Beyit 4*). [*cān-ıla başı,]*

cān-ıla serden geçerse: *Candan ve baştan vazgeçmek.*

Göricek şem ‘i pervāne yakar elbette bāl ü per / Geçerse ‘āşık-ı şādık ‘aceb mi cān-ıla serden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [*cān-ıla serden geçerse, -erse*]

cānını terk ide: *Candan vazgeçmek.*

Kimdür senün derd ü belāñ kabūl ide / Yā kim-durur **cānını terk ide** vire cān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [*cānını terk ide, -e*]

cān-ısa: *Can ise.*

Murāduñ **cān-ısa** al kim ben andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü ḳahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*cān-ısa,]*

cānlar: *Sevgili(ler), güzel(ler), dilber(ler).*

Çün bahār oldı gelün 'iṣ idelüm **cānlar-ıla** / Lebi mül gözleri bādām ruḥı ḥandānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [*cānlar-ıla, --ıla*]

cānum: "Canım benim" anlamında bir sözdür.

Dil la'1-i lebün firi-y-le mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbî kuluñı **cānum** unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*cānum,]*

cānum benüm: Benim canım.

Tek seni göreyim benüm cānum / Dāğlar sīnem üzre dīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2*). [*cānum benüm,]*

cānum fedā kıldum: Canını feda etmek, hiçbir şeyini esirgememek.

Cānum iy yārān fedā kıldum ben ol dildāra kim / Miḥnet ü endūh-ı yārı ez-ser-i yārı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [*cānum fedā kıldum, -dum*]

cānum gibi: Canım gibi, her şeyden korur bir biçimde.

Sırr-ı 'iṣkuñ saklar iken sīnede **cānum gibi** / Zāhir itdüm 'āleme bu āh u efgān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [*cānum gibi,]*

cānum üzre: Başım üstüne anlamında deyim.

Vuṣlat içre n'ideyim āh bana māni' olur / **Cānum üzre** bu tenüm beñzede pīrāhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*cānum üzre,]*

cānum vireyin: Can vermek; ölmek.

Bir kez yüzüñi göstereyim dir-iseñ iy dōst / **Cānum vireyin** bu söze şükrāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 3*). [*cānum vireyin, -eyin*]

cānumı kurbān kıldum: Canımı kurban etmek.

Kaş [u] kemān yāra kurbān cānumı kıldum / Müjgān okıyla döndi toptolu sīne kīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7*). [*cānumı kurbān kıldum, -dum*]

cānuñ virmedüñ: Canını feda etmek, bir değer uğruna ölmek.

Ḥāk-i pāyine yüzüñ sürdükdē **cānuñ virmedüñ** / İy dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 2*). [*cānuñ virmedüñ, -medüñ*]

cārī: Akan; yürürlükte olan, geçerli.

Geçer sultân-ı 'ışkuñ hükmi **cārī** / Tefāvüt eylemez pīr ü cüvāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 3*).
[cārī,]

cārū: Süpürge.

İdüp tekml silhri çeşm-i cāzū / İder gāh mār zülfin gāh **cārū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*).
[cārū,]

cārüb: Far. is. Süpürge.

İşigün pāk itmege sakḳā-yı çeşmüm her seher / Su seüp bir deste baglar kīrpügi **cārüb** için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [cārüb,]

cārüb eyledi: Süpürge yapmak.

Gözlerüm sakḳāsı sular ḥāk-i pāy-ı dilberi / Bu Muhibbī eyledi müjgānını cārüb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [cārüb eyledi, -di]

Göreliden deyr içinde bu Muhibbī muğbeçe / Eyledi cārüb müjgānın hemān ḥumḥāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [cārüb eyledi, -di]

cārüb ide: Süpürge etmek, temizleyen etmek.

Şeh-perin **cārüb ide** Rūhü'l-emīn / Ḥāk-i pāyuña sentū iy pāk-dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 1*). [cārüb ide, -e]

cārüb ider: Süpürge etmek.

Bu dil **cārüb ider** kīrpüklerini / İşigün pāk ider çeşmüm döker su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*).
[cārüb ider, -er]

cāy ide: Yer edinmek, yer etmek.

İy Muhibbī her ne yirde **cāy ide** sultân-ı 'ışḳ / Cān u dil ḥākister eyler üstüḥvānı sūḥte (*Muhibbī Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [cāy ide,]

cāy-ı laṭīf: Güzel yer (Padişah sarayı).

Furşatı fevt itme bul bir yār u bir **cāy-ı laṭīf** / Çün bilürsin tiz geçer bu hūy u bu hāy-ı çemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [cāy-ı laṭīf,]

cāzibe: Alım, alımlılık, çekicilik.

'Āşık-ı şūrīde diller meyl iderse tañ mıdur / Ḥüb-rūlarda komışdur **cāzibe** çün kim İlāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2802, Beyit 2*). [cāzibe,]

cāzū: Büyücü.

Sihr-ile atar çünkü tır ol ğamzesi **cāzū** / Gelse ne ‘aceb her yañadan na‘ra-i āh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*cāzū,*]

cānānsın: Sevilen.

Bilmedüm seni kime **cānānsın** / Līk bu derdümün dermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 1*). [*cānānsın,*]

cānını: Aşğın canı, ömrü.

Yāra dimiş ki **cānını** senden dirġ ider / Eyleñ nażar raķīb-i seġün iftirāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 2*). [*cānını,*]

ceb: Kıyafetlerin yanında bulunan içine bir şey koymaya yarayan küçük yer.

Egerçi dāġ ursa lāle sīnesine / ‘Aceb midür ki var ‘ışķı **cebінде** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2*). [*cebінде, -i, -nde*]

cefā: Ar. İncitme, eziyet.

Zulme māyil cevri çok ‘aşıklara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden **cefā** üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 1*). [*cefā,*]

Gāhī cevruñe **cefā** gāhī sitem gāhī elem / Kime virilmiş bular mecbūr dirlər uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*cefā,*]

Baña gönderme vefā vü mihrüñi gel iy şanem / Tek **cefādan** bu dilüm mahrūm olup zār olmasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*cefādan, -dan*]

Döner **cefāya** başlar soñra olur peşimān / Mihr ü vefāyı evvel idüp alur gönüller (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [*cefāya, -y, -a*]

Sevdüğünün her ķişi ister vefāsına ire / Ben **cefāsın** isterem hergiz vefāsın istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*cefāsın, -sın*]

Egerçi kim cefāya zehr dirlər / **Cefā** cevri görünür baña dārü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*). [*cefā,*]

‘İşķuñ ezelde lezzet-ile balın isteyen / Soñra taħammül eyleye dehrün **cefāsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [*cefāsına, -sına*]

Gāh cevruñe **cefā** gāhī belā geh derd ü ğam / Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*cefā,*]

İy mu‘allim yāra ta‘īm itmedün fenn-i vefā / Līk göstermedün aña **cefādan** özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*cefādan, -dan*]

cefā: Eziyet, sıkıntı.

Cefāñuñ tîşesin gönülüne urma / Olur olsa eger mermer şikeste (Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3).
[cefāñuñ, -nun]

cefā: Eziyet, sıkıntı, acı.

Gāh cevri ü geh **cefā-y-ıla** yıkarsın gönülümü / Kim cefā fenninde mähir bir ‘aceb cānānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3). [cefā-y-ıla, -y, -ıla]

cefā: (لَعْنَة) i. (Ar. cefā’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevri.

Yaraşur kılsañ niyâz ehline nâz / Hÿy kılma tek **cefā** vü cevri sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4).
[cefā,]

cefā: Cefa, eziyet, incitme.

Virür ‘âlemde bir kes yok haber yāruñ vefāsından / Velî şekvâ şikāyet çok iden cevri ü **cefāsından**
(Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1). [cefāsından, -si, -n, -dan, -]

Vefā umdukça görindi **cefālar** / Sitārem şüm[a] beñzer tāli ‘üm dün (Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2). [cefālar, --lar]

Buldı ‘ömür nihāyet yok mı **cefāya** gāyet / Dimez misin hey āfet cevri nihāyet olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3). [cefāya, -ya]

Gözler hemîşe cevri-ile dilber **cefā** yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın (Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1). [cefā,]

Ağyāra kılur mihr ü vefā saña **cefālar** / Hercāyî güzelden ne gelür yāri n’idersin (Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2). [cefālar, --lar]

Egerçi kim **cefāya** zehr dirler / Cefā cevri görünür baña dārū (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3).
[cefāya, -ya]

Vefāyı görmek isterseñ Muhibbî mäh-rûlardan / Şikāyet itmeyüp dāyim rızā göster **cefāsına** (Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5). [cefāsına, -si, -na]

Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki ugraya āñir **cefāsına** (Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1). [cefāsına, -si, -na]

Görse Muhibbî cevriñi artuk sever seni / Artur **cefānı** zāhir olur imtiñān-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5). [cefānı, -ñ, -ı]

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdālara / Ancak **cefā** in ‘ām ider var ola bu ihsān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6). [cefā,]

Egdükçe **cefā** dehrini boynunu eger ah / Bî-çāre vü ser-geşte vü ğam-ñvāre benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2). [cefā,]

Ḳabülümdür gelen senden **cefâlar** / Hemân tek sen raḳîb sözine uyma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 4*). [*cefâlar, --lar*]

cefâ: Cefa, eziyet, incitme.

Vefâdan ‘ârîsin kâmil **cefâda** / ‘Aceb olmaz karı dünyâ çü zensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [*cefâda, -da*]

Dirlerdi mâh-rûlar hep cümle bî-vefâdur / Gezdüm cihânı gördüm yok sen tek **cefâda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*cefâda, -da*]

Üstâda varsa dilber fenn-i vefâya bakmaz / İster ki ola kâmil mâhir geçe **cefâda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*cefâda, -da*]

cefâ çekdüm: Zulüm görmek, sıkıntı çekmek.

Egerçi görmedüm senden vefâ ben / Velî çekdüm kapuñda yüz cefâ ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [*cefâ çekdüm, -düm*]

cefâ eyledügin: Eziyet etmek, (aşıḡı) sıkıntıya sokmak.

Derd-ile **cefâ eyledügin** itme şikâyet / Dinmeye eger her kıla bir niçe dil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*cefâ eyledügin, -dügin*]

cefâ fenninde: Cefa ilmi.

Gâh cevr ü geh cefâ-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim **cefâ fenninde** mâhir bir ‘aceb cānânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [*cefâ fenninde, -nde*]

cefâ itdüñ: Eziyet etmek, üzme, acı çektirmek.

Bu Muhibbî’ye vefâ idem didüñ itdüñ cefâ / Ḳavlüñe tur döstüm gel ‘ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [*cefâ itdüñ,]*

cefâ itmege: Eziyet etmek.

İy türk-i şüḡ ‘âşıḡa cevr ü ‘itâb ne / İtmege cefâ sengile gönlin ḡarâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [*cefâ itmege,]*

cefâ kıldı: Eziyet etmek, azap vermek.

Gösterüp evvel vefâ âḡir baña kıldı cefâ / Bilmedüm dil virdüm aña yâr-ı şâdıḡ samban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*cefâ kıldı, -dı*]

cefâ kılma: Eziyet etmek, azap vermek.

Tayanup hüsnuñe **cefâ kılma** / Çün degül hüsñ pâyidâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*).
[*cefâ kılma,]*

cefâ kılur: *Eziyet etmek, azap vermek.*

Alur dilüñi al-ıla dutar **cefâ kılur** / Sakın alınma çeşmine bakup alasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [*cefâ kılur,]*

cefâ sengini: *Eziyet, sıkıntı taşı.*

Ger **cefâ sengini** yagdursañ gökden rāzıyam / Her ne kim gökden yaga lâ-büd kabül eyler zemîn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*cefâ sengini,]*

Muhibbî ko **cefâ sengini** dildâr / Ol atdukça sen ‘ışkı muhkem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5*). [*cefâ sengini,]*

cefâ sengiyle: *Eziyet, sıkıntı taşı.*

Cefâ sengiyle sındı âh gönülüm / Bütün kim ide sinsa âbgîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*). [*cefâ sengiyle, -yle]*

cefâ tığıyla: *Cefa kılıcıyla.*

Cefâ tığıyla kesseñ başımı sen / Elümi dâmenüñden kesmezem ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*cefâ tığıyla, -yla]*

Muhibbî sırrını fâş itmeyiser / **Cefâ tığıyla** kesseñ başımı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5*).
[*cefâ tığıyla, -yla]*

cefâ tîrin: *Cefa oku.*

Gönül alınca ol meh-rû baña mihr ü vefâ kıldı / Dönüp soñra **cefâ tîrin** çıkardı bir bir arqamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*cefâ tîrin, -n]*

cefâ tîrine: *Cefa oku.*

Cefâ tîrine tut sîne belâ tığına sun gerden / Cihânda geçmedük miñnet dilâ hîç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*cefâ tîrine,]*

cefâ tîrini atduñ: *Cefa oku atmak.*

Baña şol deñlü **cefâ tîrini atduñ** güzelüm / Döñdi bu sîne-i pür-süz[um] müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [*cefâ tîrini atduñ,]*

cefâ virüp: *Cefa vermek, eziyet etmek.*

Bilsem neden cevr-ile ol şāh-1 dil-firīb / Virüp cefā dil alup ider mu'āmele (*Muhibbī Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [*cefā virüp, -üp*]

cefā vü cevr: *Eziyet ve azap.*

Bu Muhibbī'ye **cefā vü cevr** gördüñ müsteḥak / İy güzeller ḥusrevi iy şāh u iy sultān-1 men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [*cefā vü cevr,]*

cefā vü cevr: *Eziyet ve azap.*

Gāhī **cefā vü cevr** ü gehī zulm-ıla sitem / Eyler bu nev'-ile yār bizümle mu'āmele (*Muhibbī Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [*cefā vü cevr,]*

cefā vü cevri: *Eziyet ve sıkıntı.*

Yāruñ **cefā vü cevri** nedür kīnesi neden / Derdā dirġ gitmeye mi kīne sīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*cefā vü cevri,]*

Gerçi kim her bir işüñ oranı var / Ḥadden aşurduñ **cefā vü cevri** sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [*cefā vü cevri,]*

cefā vü cevri çekmiş: *Eziyet ve sıkıntı çekmek, eziyet ve sıkıntıya katlanmak.*

Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nite kim yok güzeller içre sence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [*cefā vü cevri çekmiş, -miş*]

cefā vü cevr-ile: *Eziyet ve sıkıntı ile.*

Cefā vü cevr-ile ḳahruñı iy dōst / Şikayet eyler cismümde her mū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 2*). [*cefā vü cevr-ile,]*

cefā vü cevrini: *Eziyet ve azap.*

Her kim **cefā vü cevrini** bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ġazādur 'azāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 4*). [*cefā vü cevrini, -ini*]

cefā vü cevrüñi: *Eziyet ve azap.*

Cefā vü cevrüñi çeksem yiridür / Göñül virdüm senüñ tek nāzenīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 2*). [*cefā vü cevrüñi, -üñi*]

cefā vü cevrüñle: *Eziyet ve azap.*

Bu Muhibbī dilemez mihr ü vefāñı güzelüm / Rāzıyam beni **cefā vü cevrüñle** yād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*cefā vü cevrüñle, -üñle*]

cefā vü derd ü miḥnet: *Eziyet, dert ve zahmet.*

Bugün gülbār-ı ‘ālemde **cefā vü derd ü miḥnet** çok / İşitmedüm ki bñ almış ola kimse vefāsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [*cefā vü derd ü miḥnet,]*

cefā vü seng-ile: *Cefa ve taş, cefa taşı.*

İy Muhibbî kim bütün ider bu gönüm ŝiŝesin / Yār çokdan anı sımışdur **cefā vü seng-ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*cefā vü seng-ile, --ile]*

cefā-ḥü: *Cefayı ve eziyeti huy edinen (sevgili) II Eziyet eden, zalim, gaddar (sevgili).*

Dilde olan derd ü miḥnet küllî olsun aŝikār / İy **cefā-ḥü** vaḳt olupdur sînemi ben yarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3*). [*cefā-ḥü,]*

Baḅa raḅm eyle dirsem ol **cefā-ḥü** / İder cevri ü cefāsını ziyāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 3*). [*cefā-ḥü,]*

cefākār: *Cefa çeken, eziyet ve sıkıntıya katlanan.*

‘Aŝıḳ-ı dil-ḥasteler kılmazdı mihrini taleb / ‘Ālem içre māh-rûlar ger **cefākār** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 3*). [*cefākār,]*

cefā-keş: *Cefa çeken.*

Dehr ara niçe yüz biñ ‘iŝḳ eri var / Bir **cefā-keş** bulunmaya bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [*cefā-keş,]*

Bir **cefā-keş** ‘aŝıḳam cevri [ü] cefādan dönmezem / Günde biñ kez öldürürse itmezem andan gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [*cefā-keş,]*

cefālar iderse: *Cefa etmek: Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.*

İderse yiridür baḅa cefālar / Gönül virdüm çün ol nā-mihribāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 2*). [*cefālar iderse,]*

cefāsın gördüñ: *Zulüm ve eziyet çekmek.*

Egerçi gördüñ ol yāruñ cefāsın / Velî olmak gerek iy dil ḥazerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*). [*cefāsın gördüñ, -düñ]*

cehd: *Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme, uğraşma.*

Dirîgā derdüm oldu aŝikāre / Bulunmaz **cehd-ile** bu derde çāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 1*). [*cehd-ile, --ile]*

cehd eyle: Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

Şerr eyleme kim yazmaya tâ deftere kâtib / **Cehd eyle** ki her n'eyler-iseñ hayr 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*cehd eyle,]*

cehd eylesün: Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

'Âlem içre 'âşika ölmekden özge yok 'ilâc / Ölmege **cehd eylesün** kendine tîmâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*cehd eylesün, -sün]*

cehd ide: Çabalamak, gayret etmek.

Leblerinden derdüme dermân n'ola kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi var **cehd ide** dermân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [*cehd ide,]*

cehd idüben: Azmetmek, çalışıp çabalamak, gayret etmek.

Geçmedin 'ömr-i 'azîz cid kılam **cehd idüben** / Vuşlat el vire alam genc-i nihâni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*cehd idüben, -üben]*

cehd idüp: Çalışmak, uğraşmak.

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşâd / **Cehd idüp** açma bugün dünyâda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*cehd idüp,]*

cehd ile: Çalışarak.

Sa'y it Muhibbî tâ bulasın Ka'be-i murâd / Düş vâdilere **cehd ile** kaç' eyle merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*cehd ile,]*

cehd kıl: Gayret etmek, çaba göstermek, çalışıp çabalamak.

Zülf-i şebdîziyle koşdum bu yaşum gülgünımı / İy gözüm gayret senüñdür **cehd kıl** geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*cehd kıl,]*

cehl-i nihâl: .

Kemâl-i zevk-i 'irfânı dilersin / Dilâ **cehl-i nihâl** ez penç berkon (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 1*). [*cehl-i nihâl,]*

celâdet: Yiğitlik.

Olur mı bundan ilerü **celâdet** / Hâdeng-i gamzeñe dil duta sîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 3*). [*celâdet,]*

celāl: *Yücelik, ululuk.*

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muḥibbī 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāhib-i 'izz ü **celālam** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*celālam, -am*]

cellād: *İdama çarptırılan hükümlülerin ve eskiden örfen katli iktiza edenlerin ölüm işlemini yerine getiren görevli kimse II Merhametsiz.*

Dagıdup sünbüllerüñ çin eyleyüp ebrularuñ / Ğamzelerle hün-ı 'āşık dökmede **cellādsın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 3*). [*cellādsın, -sın*]

La'l-i nābuñ dirgürürse tūr-i ğamzeñ öldürür / Bir nefesde hem Mesīhā'sın u hem **cellādsın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [*cellādsın, -sın*]

cellād: *İdam cezasına çarptırılan hükümlülerin katliyle görevli kimse; sevgilinin merhametsiz gözü.*

'Āşıkuñ katline çün kim hüküm ider sultān-ı 'ışık / Katli isnād eylemek lāyık mıdur **cellāddan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*cellāddan, -dan*]

cellād: *Can alıcı (sevgili).*

Ğamzesi **cellāddur** elinde tīg u deşnesi / Teşnedür kanuña raḥm umma sen ol hün-ı h'vārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*cellāddur, -dur*]

cellād: *Cana kıyıcı, can alıcı bakış; sevgilinin yan bakışı.*

Gözüñ **cellādı** öldürse şehid-i 'ışık oluram ben / Diyeler rüz-ı maḥşerde daḥı hünin kefensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 4*). [*cellādı, -ı*]

cellād: *Can alıcı kimse veya şey || Sevgilinin kara gözleri.*

Çekmesün **cellād** çeşmüñ tīg-ı hün-ālūdını / Kaşd-ıla baḥr içre iy dil çok zamāndur mürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2563, Beyit 3*). [*cellād,]*

cellād ğamzeler: *(Sevgilinin) Acımasız, cellada benzer yan bakışı.*

Kaşd itse kaçan katlüme **cellād ğamzeler** / Ol kemend-i zülf-ile bağlar [çü yār] elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [*cellād ğamzeler, -ler*]

cellād ğamzeñ: *(Sevgilinin) Acımasız, cellada benzer yan bakışı.*

Amān virmez baña **cellād ğamzeñ** / Komaz bakmaga yüzüne toynca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2834, Beyit 2*). [*cellād ğamzeñ, -ñ*]

Beni **cellād ğamzeñ** iki nīme / Ko kılsun redd idüp tek yūri dime (*Muhibbī Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*). [*cellād ğamzeñ, -ñ*]

cem': Birliktelik, birlikte olmak.

Geh âteş-ile hark ola geh dide garq-ı âb / Sînemde od gözde su **cem'e** cevâb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4). [cem'e, -e]

cem: İran hükümdar sülalelerinden Pişdadiyan'a mensup olup uzun yıllar ülkesini esenlik içerisinde yönetir. Azerbaycan'a gelince güneşin doğuşuna yakın yüksek bir yere tahtını kurdurur ve güneşin doğuşu ile tahtı ve üzeri mücevherlerle süslü kaftanı parlamaya başlayınca kendisine Cemşid denilir. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Dahhak, kendisinden sonra tahta geçer. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredediği söylenir.

Zülf ü ebrü çeşm ü müjgân hâl ü haṭ 'asker çeker / Pâyimâl eyler eger Hüsrev eger cāmın **Cem'in** (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4). [cem'in, -'in]

İtmedi mi zamâne **Cem'ün** cāmını şikest / Bak lâlelere gör nice aglar türâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2). [cem'ün, -'ün]

cem: Şarabın mucidi hükümdar Cem II toplanma.

Şâdmânsın 'ışk-ıla beñzer ğamuñ sultânısın / Bâde nüş it koma elden diyeler **Cem'sin** bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4). [cem'sin, -'sin]

cem' eylemiş: Toplanmak.

Gülşende gör sultân-ı gül ezhârını **cem' eylemiş** / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şahn-ı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2). [cem' eylemiş, -miş]

cem' eylemiş: Toplamak, bir araya getirmek.

'Uşşâk serin küyına **cem' eylemiş** nigâr / Beñzer ki yapar kendü için yâr bir kule (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4). [cem' eylemiş,]

cem' için: Toplansın diye.

Eksük itme tîr-i ğamzeñ ya kaşuñ kurbânyam / **Cem' için** tîr-i hadenge sînem itdüm terkeşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3). [cem' için, -düm]

cem' ider: Toplamak, bir araya getirmek.

Haymesin şahrâya kurdı çün yine sultân-ı 'ışk / **Cem' ider** 'âşıkları beñzer ki 'arz eyler sipâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3). [cem' ider,]

cem' idüp: Toplamak, biriktirmek.

Şahn-ı çemende **cem' idüp** ezhârı bād-ı şubh / Ol meclis içre cümlesi sultân didi güle (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 2). [cem' idüp,]

Küyında yâr **cem' idüp** 'aşıklarun serin / Beñzer ki yapa kendü için bir yiñi kule (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4). [cem' idüp,]

cem' idüp: Toplamak, bir araya getirmek.

Geldi o meclise sultân-ı gül güle güle / Şahn-ı çemende **cem' idüp** ezhâr[1] bād-ı şubh (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2). [cem' idüp,]

cem' itdün: Toplamak.

Didüm iy dilber neden **cem' itdün** 'uşşâkuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-ğâne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6). [cem' itdün, -dün]

cem' itsem: Toplamak.

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdur Tûfân-ı Nüh / Kaçredür yanında **cem' itsem** yidi deryâyı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4). [cem' itsem, -sem]

cem' itseñ: Toplamak.

Eger dünyâyı **cem' itseñ** görüp anı gurur itme / Ne assı yir seni âhir dönersin sen de Qârün'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4). [cem' itseñ, -señ]

cem' oldugı: Bir araya gelmek.

Dil âteşine ğarķ iken akar gözüm yaşı / Kim gördi **cem' oldugı** nâr-ıla âb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2). [cem' oldugı, -dugı]

cem' olunmış: Toplanma, toplanmış.

Bu leţâfet bu ħalâvet bu melâhat cümlesi / **Cem' olunmış** bir yire ma'mür dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4). [cem' olunmış, -nmış]

cem' olmaz: Toplanmak.

'Ârižuñ üzre kazıt ħaţtuñ koma iy nâzenin / Ħaķ dimişler **cem' olmaz** bir yire küfr-ile dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 1). [cem' olmaz,]

cem' olmuş: Toplanmak, bir araya gelmek.

Lebi üzre görinen mürıldur / Sanasın **cem' olmuş** engübüne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 5). [cem' olmuş,]

cem' olsa: *Toplanmak, bir araya gelmek.*

Ġalib gelirse zülfine haṭṭı 'aceb degül / **Cem' olsa** mür ġalib olur ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [*cem' olsa,]*

cem' oluban: *Toplanmak, bir araya gelmek.*

Haḡ üzre kıl ticāret māsta gel katma su / Korkaram kim seni bir gün **cem' oluban** ġarḡ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [*cem' oluban, -uban]*

cem' olup: *Toplanmak.*

Cem' olup murġ-ı belā ile yine ġam kuşları / Geldiler bāġ-ı dile idüp mekānlar kışlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*cem' olup,]*

cem' olupdur: *Toplamak, bir araya getirmek.*

Gülde luṭf u servde var i'tidāl / **Cem' olupdur** cümlesi sende hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*cem' olupdur, -updur]*

cemāl: *Ar. yüz güzelliġi, yüz.*

Ķābülüm olmadı dünyā **cemālīn** baña 'arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünki ergensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*cemālīn, -iñ]*

cemāl: *Güzel yüz.*

Her kim ki göre iy perī nāġāh **cemālūñi** / 'Aḡlı gidüp ġaşy ola ol laḡza bayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [*cemālūñi, -üñ, -i]*

cemāl: *A. yüz güzelliġi, yüz.*

Ehl-i hālūñ ızırābı var **cemālī** şevḡıne / Eydüñüz ol dilber-i ālī-cenāb eġlenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [*cemālī, -+i]*

Kim **cemālī** gülşenin bir kez tamāşā eyleye / İtmeye ġeşt-i çemen seyr-i gülistāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [*cemālī, -+i]*

cemāl: *(sevgilinin) yüzü.*

Zülfūñi gider **cemālūñ** rüşen olsun gün gibi / Ḥasta diller niçeye dek āh-ı şeb-ġır eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*cemālūñ, -üñ]*

cemāl: *(Sevgilinin) eşsiz güzelliġi.*

Çaglayup yaşum akar yāruñ **cemālin** görmege / Su gibi bir ‘āşık-ı dīdār dirler ušta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [*cemālin, -(i)n*]

cemāl: (*Sevgilinin*) güzel yüzü.

Cān u dilden geçerem cānā **cemālūñ** göricek / Yanıcak pervāne şem‘a perr ü bāli n‘eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 3*). [*cemālūñ, -(ü)ñ*]

Gün yüzine bakmayam cānā **cemālūñ** var-iken / N‘eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*cemālūñ, -(ü)ñ*]

Gün yüzine bakmayam cānā **cemālūñ** var-iken / N‘eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*cemālūñ, -(ü)ñ*]

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre **cemālūñ** göreyin / Korkaram ‘ömr geçe hā dimeden hā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*cemālūñ, -(ü)ñ*]

Nigārā gel bugün göster **cemālūñ** / Durur kullar olup sultāna teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [*cemālūñ, -(ü)ñ*]

cemāl-i çinūñi: *Yüz çinini.*

Görüp **cemāl-i çinūñi** naqqāşlar hayrān olup / Bu naqşa dirler āferīn hācet degüldür reng için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*cemāl-i çinūñi, -üñi*]

cemāl-i şem‘in: *Güzelliğin mumu, aydınlığı.*

Cemāl-i şem‘in añduqça bu çeşmüm mahv olur küllī / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*cemāl-i şem‘in,]*

cemāl-i şem‘ine: *Güzelliğin mumu, aydınlığı.*

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya / ‘Āşık iseñ yan **cemāl-i şem‘ine** pervāne-veş (*Muhibbī Divanı , Gazel 2598, Beyit 2*). [*cemāl-i şem‘ine,]*

cemāl-i şem‘üñ: *Güzelliğinin mumu.*

Görüp **cemāl-i şem‘üñ** pervāne-veş Muhibbī / Zülfüñ şebinde her dem yanar o nāra karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*cemāl-i şem‘üñ, -üñ*]

cemāl-i şevkine: (*Sevgilinin*) güzel yüzünün isteği, arzusu.

Yanmaga ‘āşıkları gelmiş **cemāl-i şevkine** / Nite kim pervāneler şem‘-i şebistān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [*cemāl-i şevkine, -ne*]

cemālūñ gülsen: *Güzelliğin gül bahçesi.*

Tāze sebz olsun diyü cānā **cemālūñ gülşeni** / Ra‘d-veş āh eyleyüp nīsān-ı bārān-dīdeyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*cemālūñ gülşeni,]*

cemālūñ şem‘ine: *Yüz güzelliğinin mumu.*

Cemālūñ şem‘ine pervāne-veş ko / Yanarsam itmeyem ol nāra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 4*). [*cemālūñ şem‘ine,]*

cem‘-i dūnyā: *Dünya cemiyyeti, dünya topluluğu II dünyanın tamamı.*

Ne assı dāne dāne **cem‘-i dūnyā** / Anı fikr eyle kanı māl-ı Kārūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*). [*cem‘-i dūnyā,]*

ceng iderem: *Savaşmak.*

Ferhād-şıfat **ceng iderem** seng-ile her dem / Şekker-leb [ü] şīrīn suḥenkāruñ elinden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*ceng iderem, -erem]*

ceng iderse: *Savaşmak.*

Ceng iderse cān u dil olmaz ‘aceb sen ḥūb için / Oligelmişdür cidāl olur ezel maḥbūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*ceng iderse, -erse]*

cennet: *Cennet.*

Cennete aldanma zāhid gibi bakma kevşere / İy gönül olduñ bugün çün ‘āşık-ı dīdār sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [*cennete, -e]*

Cennete kılmaz heves ḥūrī vü ğilmān istemez / ‘Āşık-ı şādık olan dīdāruñ eyler ārzü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 2*). [*cennete, -e]*

cennet: *Ahirette iyi, dindar insanlara mev‘ūd olan mekân-ı ma‘nevî.*

Vā‘ız-ı nādān baña ‘arz eylemegil **cenneti** / Kāyil olur mı aña ‘ışk-ıla dīzār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*cenneti,]*

Kāni‘ olmaz kūyuña vaşluñ diler bī-çāre dil / Hīçe almaz **cenneti** ‘ışk-ıla dīdār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*cenneti,]*

Kūyuñ n‘eyler gönül irmek diler cānā saña / **Cenneti** eyler taleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [*cenneti,]*

Hūr u ğilmānı ki dīrler sākī-i dil-çehredür / Mest olanlar beñzedürler **cenneti** meyḥāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [*cenneti,]*

cennet: *1. İmanlı ve iyi kimselerin ölümünden sonra Allah tarafından mükâfat olarak konulacakları ve*

içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nîmetlerle dolu yer 2. mec. Çok güzel, iç açıcı, huzur verici yer.

Ben t̄alib-i nigāram maksūd baña dīzār / Gör bu riyāyı zāhid **cennet** umar hemīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*cennet,]*

cennet: *Ahirette Allah'ın emir ve yasaklarına uyanların gideceğine inanılan yer.*

Yarın ki şālīhān ‘amel ‘arzın ideler / Şādān olup **cennete** her biri tuta rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*cennete, -e]*

cennet: *Ahirette müminlere Allah tarafından va'dedilen ebedî hayat, yaşanacak yer.*

Rūz-ı mahşerde nidā **cennetden** ire ümmete / “Hāzihī cennāti ‘adnin fedhulūhā hālidīn” (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 4*). [*cennetden, -den]*

Zāhid egler gönlünü **cennetdeki** havrā ile / Çöpçe gelmez ‘aşkuñ çeşmine dīzār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [*cennetdeki, -de, -ki]*

cennet ehli: *Cennet halkı.*

Küyuñ içre āteş-i ‘ışkuñ beni n’eyçün yakar / Yā neden dirler ki **cennet ehli** yanmaz nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*cennet ehli,]*

cennet-i a’lā içinde: *En yüksek Cennet katında.*

Cennet-i a’lā içinde hūr dirler uşta sen / Bu mezellet topragında mūr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*cennet-i a’lā içinde, -içinde]*

cennet-i küyında: *Sevgilinin cennet gibi olan semti, bulunduğu yer.*

Cennet-i küyında gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil rācih görünür hūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*cennet-i küyında,]*

cerāhat: *Ar. 1. Yara. 2. Yaradan peyda olan, yaradan akan mayi. Cem'i: cerāhāt.*

Çeşm hemān tīr hemān ya hemān / Sīne hemān nāle **cerāhat** hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*cerāhat,]*

ceres: *Çan, çingirak.*

Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pūr-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi fiğānın **cerese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*cerese, -e]*

‘İşkuñ kāfile-sālārı olaldan bu gönül / Beñzedi āhı vü efgānı yanınca **cerese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4*). [*cerese, -e]*

cev: Arpa tanesi.

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yahûd **cevdür** / İder bu âsiyâb-ı çarh eline girdüğün hep un
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*cevdür, -dür*]

cev: Arpa.

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm hâşılıuñ / İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*cev,]*

cevâb: Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.

Kabûl eyledüñ iy dil cihânı bilmedin öñ / **Cevâbı** niçe virürsin bu iltizâmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*cevâbı, -ı*]

cevâb: Açıklama II cevap.

Muhibbî hastadur didüm lebüñden bir **cevâb** ister / Ne haddüñdür senüñ didi söz açmak bu dehânumçün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*cevâb,]*

İy tabîb-i dil neden göndermedüñ şâfi **cevâb** / Yoğsa göz göre bu miskîni helâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [*cevâb,]*

Didüm la'lüñden emsem hasta-dilven / Didi kıyıl degül misin **cevâba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5*). [*cevâba, -a*]

İy tabîbüm hastayam vir baña bir şâfi **cevâb** / Hâlüme eyle nazâr bir kez meded elâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*cevâb,]*

cevâb eyle: Cevaplamak, cevap vermek.

İy tabîbüm dil ü cân hastasıyam derdüñ-ile / Bir **cevâb eyle** benüm derdüme dermân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*cevâb eyle,]*

cevâb işideli: Cevap duymak.

Cevâb işideli gönca lebüñden / Sükût idüp ider güftâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 6*). [*cevâb işideli,]*

cevâb virmeye: Cevaplamak, karşılık vermek.

Her ne deñlü ki sü'âl olma virmeye cevâb / Āh idem girmeye ger gönca dehâni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3*). [*cevâb virmeye, -ye*]

cevâb virmeyesin: Cevaplamak, karşılık vermek.

Dil-hasta olam virmeyesin baña bir cevāb / İy 'İsī- nefes derdüme dermān degül misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [*cevāb virmeyesin, -yesin*]

cevāb virmez: *Karşılık vermek, İcabet etmek.*

Gönli katı biñ sü'āl itsem dönüp virmez cevāb / Hüsne ğirre bir sitemkār var dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*cevāb virmez, -mez*]

cevāhir: *Cevherler.*

Deryā-yı eşke daldum bī-ħad **cevāhir** aldum / Dökülen ayaguña dürr ile gevher olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [*cevāhir,]*

cevāb: *Açıklama.*

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ benden **cevāb** / Eyledi cān u dili dīvāne kāküller yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*cevāb,]*

Geh āteş-ile ħarķ ola geh dīde ğarķ-ı āb / Sīnemde od gözde su cem'e **cevāb** ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*cevāb,]*

cevher: *Cevher, elmas.*

Lebleri itdi ħacil lā'l-i Bedaħşān **cevherin** / Dür dişi virdi küşāde baħr-i 'ummān **cevherin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*cevherin, -in*]

Lebleri itdi ħacil lā'l-i Bedaħşān **cevherin** / Dür dişi virdi küşāde baħr-i 'ummān **cevherin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*cevherin, -in*]

Dīdem üzre iy sehī kāmēt gelüp bas bir kadem / Pāyuña İşār ide çeşmüm firāvān **cevherin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*cevherin, -in*]

cevher: *Cevher.*

Naķd-i cān-ıla bulunur bil maħabbet **cevheri** / 'İşķ bāzārında geç sen de ziyān u süddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [*cevheri, -ī*]

Çün gönül maħzen çıkar andan Muhibbī **cevheri** / Her sözüñ dūr-dānedür baksunlar ol gencīneme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*cevheri, -ī*]

cevherin: *Cevher, öz.*

Leblerüñ dāyiresin tutsa ħatuñ olmaz 'aceb / Zülmet içredür dimişler āb-ı ħayvān **cevherin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [*cevherin, -in*]

Bu Muhibbī dem-be-dem ħün-ı cigerle bisleyüp / Hāşıl itdi sīnede fūrūñle peykān **cevherin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*cevherin, -in*]

cevlān ider: *Dolaşmak, gezinmek.*

İder tāvūs-veş cevlān boyı serv-i hırāmāndur / Gören reftārını eydür meger kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*cevlān ider, -er*]

cevlān idüp: *Dolaşmak,gezip dolaşmak.*

Tagıdup zülfi kaçan ‘uşşāka dilber göstere / Sanasın tāvūsdur **cevlān idüp** per göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1*). [*cevlān idüp, -üp*]

cevr: *Ar. Eza, sitem.*

Niçeye dek çekeyim hicr-ile **cevrüñ** tasasın / Dañı vaqt olmadı mı zülfüñe beni esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*cevrüñ, -üñ*]

Virür ‘ālemdede bir kes yok haber yāruñ vefāsından / Velī şekvā şikāyet çok iden **cevr** ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*cevr,]*

‘İşk hemān dōst hemān dil hemān / **Cevr** hemān girye vü hālet hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*cevr,]*

Gāhī **cevrüñe** cefā gāhī sitem gāhī elem / Kime virilmiş bular mecbūr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*cevrüñe, -ü, -ñ, -e*]

Gönderürsin baña **cevr** ağıyara mihrüñ toñmını / Bilür iken hāşıl olmaz nesne hāk-i şürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*cevr,]*

Her ne gelürse mihr eger **cevr** rāżıyam / Sundum nigāra cān-ıla çün ihtiyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*cevr,]*

Diñüz ol serv-i hırāma **cevre** āheng eylesün / Hün-ı dilden sā‘id-i sīmīni hem-reng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*cevre, -e*]

Buldı ‘ömür nihāyet yok mı cefāya gāyet / Dimez misin hey āfet **cevre** nihāyet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3*). [*cevre, -e*]

Cevrin añup mihrini dilden giderme key sakın / Ol melek-rūya neden bulmak bahāne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*cevrin, -in*]

Gāh **cevr** ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ‘aceb cānānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [*cevr,]*

Yaraşur kılsañ niyāz ehline nāz / Hüy kılma tek cefā vü **cevr**i sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [*cevr,]*

Māh-rūlar **cevrini** çekdükçe iy dil şādsın / Anuñ için kim ezelden sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*cevrini, -ini*]

Egerçi kim cefāya zehr dirler / Cefā **cevr**i görünür baña dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*). [*cevr,]*

Gāh **cevrüñe** cefā gāhī belā geh derd ü ğam / Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*cevrüñe, -ü, -ñ, -e*]

cevr: *Eza, sitem.*

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde göñlümden dutar / Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*cevr[i], -[i]*]

Göñlin alınca Muhibbî'ye vefā gösterüp āh / Pes neden soñra dönüp **cevr[i]** firāvān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*cevr[i], -[i]*]

cevr: *Ar. eziyet, haksızlık.*

Zulme māyil **cevr**i çok 'āşıklara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 1*). [*cevr, -i*]

cevr: *(Sevgilinin yaptığı) eziyetler ile.*

Gözler hemīşe **cevr-ile** dilber cefā yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [*cevr-ile, --ile*]

Niçe bir hāne-i dil **cevr-ile** vīrān olsun / Ya niçe tīr-i cefādan yüregüm kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*cevr-ile, --ile*]

Bakmadı yüzüme dilber baña 'āşıkdur diyü / Deldi bagrum **cevr-ile** bu buña lāyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [*cevr-ile, --ile*]

Bükilüp **cevr-ile** kaddüm olalı Çaçī kemān / Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek káfese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*cevr-ile, --ile*]

Bilsem neden **cevr-ile** ol şāh-ı dil-firīb / Virüp cefā dil alup ider mu'āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [*cevr-ile, --ile*]

cevr: *Eza, sıkıntı, sitem.*

Boyu mı yig anuñ ya serv ü 'ar'ar / Anuñ **cevr**i mi çok ya bende nāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*cevr, -i*]

cevr: *Cevir; eziyet, zulüm, cefa, sıkıntı.*

Görse Muhibbî **cevrüñi** artuk sever seni / Artur cefānı zāhir olur imtiḥān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5*). [*cevrüñi, -üñ, -i*]

cevr: *Haksızlık, eza, cefa, eziyet, gadir, zulüm, sitem. || Tasavvufta tarikat adamının ruhen ilerlemesine engel olan şey.*

Göñlümün peymānesin zülfüñ gibi itdün şikest / **Cevr-ise** senden hemān u şabr ise benden hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [*cevr-ise, --ise, -*]

cevr: Cefa, elem, eziyet, eza.

Dir vefâ kılam baña ammâ ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol **cevrî** çok nâ-mihribânumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*cevri, -i*]

cevr âteşine: Sıkıntı ateşi.

Niçe bir **cevr âteşine** yakasın ben bî-dili / Āşikâre luṭf idüp ḳahruñı kıl bārī nihân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [*cevr âteşine, -ne*]

cevr cefâ itmege: Eziyet etmek.

Cefâ cevr itmege mu‘tâd olupsın / Güneh bilmez ola âdemde çün ḥû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5*). [*cevr cefâ itmege, -ge*]

cevr eyleme: Eziyet etmek.

Verd-i gülden daḥı nâzüksin dile **cevr eyleme** / Āhum odından toludur çün zemîn ü âsümân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [*cevr eyleme, -me*]

cevr eyleme: Eziyet etme.

Aldanma iy gül-i nev tayanma rûzigâra / **Cevr eyleme** inende gülşende gel hezâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*cevr eyleme,]*

Dimezem **cevr eyleme** göster gehî mihrûñ yüzün / Döstim her nesneyi itmek gerek evzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*cevr eyleme,]*

cevr ide: Eziyet etmek, haksızlık ederek incitmek, zulmetmek.

Söyle ol zülf-i perîşâna perîşânlıgumı / Niçe bir **cevr ide** ol zülf-i siyehkâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3*). [*cevr ide,]*

cevr ider: Cefa çektirmek.

Cevr ider baña raḳîbe raḥm idüp / Bağrı niçe ‘âşıkûñ baş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [*cevr ider,]*

cevr itme: Haksızlık, ezâ, cefâ, eziyet, zulüm, sitem etme.

Ğırre-i ḥüsn olup **cevr itme** / Çü degül ḥüsn pâyidâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [*cevr itme,]*

cevr itmegi: Eziyet etmek, acı çektirmek.

Hüsne mâğrūr oluban ‘āşıkā **cevr itmegi** ko / Bir işi işleme kim soñra peşīmān olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [*cevr itmegi,]*

cevr oklarına: *Cevr ve cefa okları, eziyet okları, sitem okları II sevgilinin kirpikleri, sevgilinin süzgün bakışı.*

Eyledüm **cevr oklarına** dōstlar sīnem siper / Bu ‘acebdür dañı ol kaşı kemāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [*cevr oklarına, -na]*

cevr ü cefā: *İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).*

Gerçi isterdüm vefā ammā ider **cevr ü cefā** / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ ħurdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*cevr ü cefā,]*

Gehī **cevr ü cefā** gāhī sitemden / Añarsın gönderen her laħza sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [*cevr ü cefā,]*

Dāyimā **cevr ü cefā** fennin okur ol dil-firīb / Ġālibā mihr u vefā öğrenmemiş üstāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*cevr ü cefā,]*

cevr ü cefā: *İncitici söz ya da davranışlar.*

İy şūĥ-ı Türk **cevr ü cefā** vü ‘itāb ne / Dāyim bu dil-ħasteye itmek ‘azāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [*cevr ü cefā,]*

cevr ü cefā çek: *Eziyet ve sıkıntı çekmek.*

Çek **cevr ü cefā** vü berr-i muğaylān belāsını / Āsān görine saña bu çendān merħale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*cevr ü cefā çek,]*

cevr ü cefā çeküp: *Eziyet ve sıkıntı çekmek.*

Hicr içre çeküp **cevr ü cefā** eyledüm gile / Raħm eylemedi kimse gelüp yaşımı sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*cevr ü cefā çeküp, -üp]*

cevr ü cefā eyle: *Üzme, sıkıntı vermek.*

Biñ **cevr ü cefā eyle** baña itmezem gile / Yoluñdadur cān u serüm tek hemān dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*cevr ü cefā eyle,]*

cevr ü cefā idesin: *Eziyet edip incitmek.*

Niçeye dek idesin **cevr ü cefā** zulm u sitem / İstemez zulm oldugin ‘adl issi sultān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 3*). [*cevr ü cefā idesin, -esin]*

cevr ü cefā itse: *Üzme, eziyet etmek, azap vermek.*

Ne kadar **cevr ü cefâ itse** gönül eyler kabûl / Döştlar gökden ne yagarsa götürür çün zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3). [cevr ü cefâ itse,]

cevr ü cefâ itseñ: Eziyet etmek.

İtseñ eger cevr ü cefâ sanma incinem / Her ne gelürse senden ol baña kām ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5). [cevr ü cefâ itseñ, -señ]

cevr ü cefâ itsün: Eziyet etmek.

Zülfine diñüz cevr ü cefâ vü sitem itsün / Sâhîr gözi de fitne vü âşüb-ı hemm itsün (Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1). [cevr ü cefâ itsün, -sün]

cevr [ü] cefâdan: (Sevgiliden gelen) eziyet ve sıkıntı.

Bir cefâ-keş ‘âşıkam **cevr [ü] cefâdan** dönmezem / Günde biñ kez öldürürse itmezem andan gile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2). [cevr [ü] cefâdan,]

cevr ü cefâdan: İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).

Sanma kim **cevr ü cefâdan** iy şanem yüz döndürem / Çekmege zîrâ anı mu‘tâdam oğlandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2). [cevr ü cefâdan, -dan]

Tâli‘ümdendür şikâyet kıldugum iy tünd-hû / Yoksa senden görmedüm **cevr ü cefâdan** gayırü rü (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1). [cevr ü cefâdan, -dan]

Cevr ü cefâdan itmedi bir kerre ictinâb / Zûlm u sitemi eyledi âh hû girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 2). [cevr ü cefâdan, -dan]

cevr ü cefâlar eyledüñ: Eziyet ve cefa etmek.

Döştum **cevr ü cefâlar eyledüñ** hâdden birün / Kâmetüm oldı nigârâ bâr-ı gamdan hem çü nün (Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1). [cevr ü cefâlar eyledüñ, -düñ]

cevr ü cefâlar eyleseñ: Eziyet ve cefa etmek.

Eyleseñ cevr ü cefâlar yüzümi döndermezem / Her ne kim gökden yagar anı kabûl eyler zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 4). [cevr ü cefâlar eyleseñ, -señ]

cevr ü cefâlar ider: Eziyet etmek.

Bilmem ne için şimdi ider cevr ü cefâlar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezal olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 4). [cevr ü cefâlar ider, -er]

cevr ü cefâlar kılsun: Eziyet ve işkence etmek; zahmet ve sıkıntı vermek, canını yakmak.

İy Muhibbî ko saña **cevr ü cefâlar kılsun** / Yiridür gönlünü çün bagladuñ ol bed-ıhüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [*cevr ü cefâlar kılsun,]*

cevr ü cefâñ: *İncitici söz veya davranışlar; eziyet ve zulüm.*

Cânâ dimezem eyle baña mihr ü vefâlar / Tek **cevr ü cefâñ** kesme hemân muttaşıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*cevr ü cefâñ,]*

cevr ü cefâñı: *İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).*

Cevr ü cefâñı bilse Muhibbî vefâ ne tañ / Mu‘tâdum ezel çekmege cevr ü cefâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 5*). [*cevr ü cefâñı, -ñi]*

cevr ü cefâñı çekerem: *Eziyet ve sıkıntı çekmek, eziyet ve sıkıntıya katlanmak.*

Çekerem cevr ü cefâñı bu ümîde döstüm / Bir gün ola hâlûme bakup baña râhm idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3*). [*cevr ü cefâñı çekerem, -erem]*

cevr ü cefânuñ: *İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).*

Yâr tañşıl eylemiş **cevr ü cefânuñ** yolların / Zerrece öğrenmemiş mihr ü vefânuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1*). [*cevr ü cefânuñ, -nuñ]*

cevr ü cefâsı: *İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).*

Tâze düşdüm âh bir hercâyi dilber derdine / Mihri yok **cevr ü cefâsı** çok sitemger derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*cevr ü cefâsı, -sı]*

cevr ü cefâsın: *Eziyet ve zulüm.*

Baña **cevr ü cefâsın** eksük itmez / Niyâz itsem kaçan ol nâzenîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 7*). [*cevr ü cefâsın,]*

cevr ü cefâsını: *İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).*

Baña rahm eyle dirsem ol cefâ-hü / İder **cevr ü cefâsını** ziyâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 3*). [*cevr ü cefâsını, -sını]*

cevr ü cefâya: *Haksızlık ve eziyet.*

Cevr ü cefâya sundı yine rûzigâr elin / Var mı cihânda men‘-ile kimse dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*cevr ü cefâya,]*

cevr ü cefâya çekmege: *Eziyet ve sıkıntı çekmek.*

Cevr ü cefâñı bilse Muhibbî vefâ ne tañ / Mu'tādum ezel çekmege cevr ü cefāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 5*). [*cevr ü cefāya çekmege,]*

cevr ü cefāyı kılmasun: Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Dilemezse rüz-ı maşşerde Muhibbî destini / Dāmeninde yāra diñ **cevr ü cefāyı kılmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 5*). [*cevr ü cefāyı kılmasun, -masun]*

cevr ü 'itāb: Eziyet ve azarlama.

İy türk-i şūh 'aşıkā **cevr ü 'itāb** ne / İtmege cefā sengile göñlin hārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [*cevr ü 'itāb,]*

cevr ü nāza: Eziyet ve naz.

Ben başladum niyāza dilber de **cevr ü nāza** / Dimeñ 'aceb varursam ger āh u zāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*cevr ü nāza, -a]*

cevr ü sitem: Eziyet ve zulüm.

Dōstum luṭf u vefā vü mihreden ībā ider / Lık **cevr ü sitem** zulum u cefādur aña hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [*cevr ü sitem,]*

cevri çekelüm: Eziyet çekmek, zulüm görmek.

Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da olsun ḥabībüm ögrenci (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 3*). [*cevri çekelüm,]*

cevr-i dilberden: Sevgilisinin eziyetinden.

İy dil-i bī-çāre itme **cevr-i dilberden** enīn / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [*cevr-i dilberden, -den]*

cevr-i firāvān: Çok eziyet.

Nāzüklig-ile göñlümüz alan degül misin / Āh ol cefā sen **cevr-i firāvān** degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [*cevr-i firāvān,]*

cevr-i ḥabīb: Sevgilinin eziyeti.

Bir yaña **cevr-i ḥabīb** [ü] bir yaña ḳahr-ı rakīb / Bulmadum bu iki derde çāreyi bī-çāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*cevr-i ḥabīb,]*

cevri itse: Eziyet, zulüm etmek.

Cevri çok itse Muhibbî gam degül ol nâzenîn / Kim güzeller cevri çekmege sen mu'tâdsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5). [cevri itse, -se]

cevr-ile cefâ kılmak: Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

İstese mihr ü vefâ itmek baña mümkün degül / Çünkü **cevr-ile cefâ kılmak** olupdur aña hû (Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4). [cevr-ile cefâ kılmak, -mak]

cevrini çekmege: Eziyet çekmek, katlanmak.

Cevri çok itse Muhibbî gam degül ol nâzenîn / Kim güzeller **cevrini çekmege** sen mu'tâdsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5). [cevrini çekmege, -ge]

ceyhün: Amuderya'nın orta bölümüdür.Suları çok ve azgın bir biçimde aktığı için göz yaşlarının akışı Ceyhun'a benzetilir.

Gözümüñ biri Seyhün'a birisi döndi **Ceyhün'a** / ' Aceb mi nâleler kılsa dönüpdür dilde gerdüna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1). [ceyhün'a, -a]

ceyhün: Ceyhun nehri.

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî pâyına / Râh-ı 'ışkında eger eşk-ile **Ceyhün** olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5). [ceyhün,]

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyhün'ı **Ceyhün'ı** / Hezārān āferīn olsun ne hoş beñzetmiş ol nehre (Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3). [ceyhün'i, -ı]

ceyş-i islām: İslam orduları.

Çekelüm Allāh Allāh **ceyş-i İslām** / Varalum Hağ müyesser ide Rīm'e (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 3). [ceyş-i islām,]

cibe çeküp: Bir kenara bırakmak.

Baş şabr-ı **cibe çeküp** dutdum niyāza yüz / O lāle benüm derd-i dilüm hālını bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2). [cibe çeküp, -üp]

cid: Ağırbaşlılık, ciddilik.

Geçmedin 'ömr-i 'azīz **cid** kılām cehd idüben / Vuşlat el vire alam genc-i nihānı elüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2). [cid, -ı]

cidāl itmeñ: Savaşma, kavga etme.

Gāh gāmzeñ kaşd ider dil mülkine gāhī gāmuñ / Kışver-i vīrān için bunca **cidāl itmeñ** neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 2). [cidāl itmeñ, -ñ]

cidāl olur: *Anlaşmazlık ve çekişme olmak.*

Ceng iderse cān u dil olmaz ‘aceb sen hūb için / Oligelmişdür **cidāl olur** ez el maḥbūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*cidāl olur,]*

cidd ü cehd eyle: *Çalışıp çabalamak.*

Bundan evvel **cidd ü cehd eyle** saña bir ḥāne yap / Kūs-ı rihlet çalınur nāgāh bundan göçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*cidd ü cehd eyle,]*

cidd ü cehd-ile: *Çalışma ve çabalama.*

Bulınmaz **cidd ü cehd-ile** çü vahdet / İkilik gitmeye tā ki aradan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [*cidd ü cehd-ile, --ile]*

Hergiz vişālī sa‘y-ile girmez Muḥibbī çün ele / Her yaña **cidd ü cehd-ile** varup tekāpū eyleme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [*cidd ü cehd-ile, --ile]*

cīfe-i dünyāya: *Dünya leşi.*

Niçeye dek idesin **cīfe-i dünyāya** meyl / Ḥayfdur pāk dili levṣ ile ālūde ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*cīfe-i dünyāya, -ya]*

Cīfe-i dünyāya iy dil key sakın meyl eyleme / Yoḥsa seni beñzedürler bil zebānuñ ‘aynına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*cīfe-i dünyāya, -ya]*

cīfeler üzre: *Leşler üzerinde.*

Hīç revā mı olasın ni‘met-i dünyāya ḥarīṣ / Tā seni beñzedeler **cīfeler üzre** megese (*Muhibbī Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [*cīfeler üzre,]*

ciger: *Bagır, yürek.*

Pür dil ḡam-ıla cān-ıla hem oldı **ciger** rīṣ / Dīvāne olup ‘ıṣḡ-ıla bī-çāre benefşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*ciger,]*

ciger: *Ciğer II Aşığın ciğeri.*

Şafḥa-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi / Göz karasıyla degül bil ki **ciger** kanumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*ciger,]*

ciger: *Ciğer II Aşığın gönlü.*

Yakdı **cigerüm** āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne dili iy lebi ḥayvānum unıtma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*cigerüm, -üm]*

İçeli kanımı ol gözleri mest / **Cigerüm** dönse tañ mı biryāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*).
[cigerüm, -üm]

ciger hūnını: *Ciğer kanı.*

Çeşm-i maħmūrı hayāli gele dil hānesine / Mā-ħazar eyle **ciger hūnını** miħmānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [ciger hūnını, -nı]

ciger kanını dökse: *Canını yakmak, gönle üzüntü vermek.*

Ciger kanını çeşmümden eger bu hār-ı ğam dökse / Dimez ol ğonca-leb gül-ruħ ider mi ‘andelībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [ciger kanını dökse, -se]

ciger kebāb: *Ciğer kebabı II âşığın aşkın hararetiyle kavrulup kebab olmuş ciğeri, gönlü.*

Kanımı içer gözleri ister **ciger kebāb** / Mey-ħör olanuñ başı hoş olur kebāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [ciger kebāb,]

ciger tağındadur: *Ciğer, dağ gibi olan ciğer.*

Muhibbî gözlerüm yaşı **ciger tağındadur** başı / Karār itmez akar turmaz görenler dir ne kandur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [ciger tağındadur, -ndadur]

cigerdār: *Cesaretli, yürekli, yiğit.*

Ya kaşuñdan tır-i ğamzeñ gelse dil karşı çıkar / Eylemez tıre siper sīne **cigerdār** olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [cigerdār,]

cigerüm delsün: *Yüreği delinmek. II dayanılmaz derecede üzölmek.*

At ğamze okın sīneme dilden öte geçsün / Delsün cigerüm ğamzeler[ün] reh-ğüzer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3*). [cigerüm delsün, -sün]

cihān: *Alem, dünya, dünya halkı.*

Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola ‘ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm **cihānuñ** küçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [cihānuñ, -uñ]

cihān: *(Âşıkın) sahip olduğu her şey.*

Çöpçe gelmez bu **cihān** gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ‘aceb hār u ğese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2*). [cihān,]

cihān: *Alem, cihan; dünya hayatı, ömür.*

Sakın aldanma **cihān** revnaķına / Hāl diliyle saña dir rebāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*).
[cihān,]

cihān: 1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2. Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār elin / Var mı **cihānda** men‘-ile kimse dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [cihānda, -da]

Yog-ıdı ‘ālemdede hīç mihr ü maħabbetden nişān / Olmuş-ıdum bu **cihānda** ‘ışķ-ıla ben dāsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [cihānda, -da]

Genc bī-mār u gül bī-hār olmaz iy Muħib / Yārsuz kalur **cihānda** ‘aybsuz yār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [cihānda, -da]

cihān: 1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2. Dünya, yeryüzü.

Gerçi kim evvel **cihān** saña maħabbet gösterür / Miħnet-ile öldüriser olma mekrinden emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [cihān,]

Seħāb-ı zülfi n’eylersin gider kıl ‘ālemi rüşen / Münevver eylesün dehri **cihān** pür āfitāb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [cihān,]

Cihān maħbūblarınıñ şāhı sensin / Güzeller kamu encüm māhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [cihān,]

Bakup meyl eylemez ‘ārif bu dehrūñ māl u cāhına / Beķası yok bilür perr-i meges deñlü **cihān** ķadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [cihān,]

‘Ām iken ħurşid-veş luţfuñ **cihāna** nūrdan / Saklanursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [cihāna, -a]

Temevvüc eyledi yaşum yine āhum hevāsından / Telāţumlar zuħūr itdi **cihān** toldı şadāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [cihān,]

Gözler hemişe cevri-ile dilber cefā yolın / Beñzer **cihānda** görmedi mihr ü vefā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [cihānda, -da]

Kim **cihāna** bakmaya olsun hezārān āferīn / Göstere Kāf-ı kanā‘at içre ‘Anķā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4*). [cihāna, -a]

Bir ķadeħ meyle **cihān** müşkili ħall oldı baña / Her ne sorsañ baña sor mīr-i suħendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [cihān,]

Cefā tīrine tut sīne belā tīgına sun gerden / **Cihānda** geçmedük miħnet dilā hīç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [cihānda, -da]

Olup dil-teşne aldanma **cihāna** / Ölrseñ saña virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 3*). [cihāna, -a]

Göñül virme **cihāna** yüz [üñ] ak it / Aña meyl eyleyen olur kara rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [cihāna, -a]

Bulmadum bir yār-ı hem-dem gönlüme / Aradum gezdüm **cihāmī** kū-be-kū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*cihāmī, -+i*]

Çıkdı gül Leylī gibi şahrälara ħargāh-ıla / Yakdı Mecnūn gibi bülbüller **cihāmī** āh-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [*cihāmī, -+i*]

Yüzüñ nūrī zıyā virür **cihāna** / Getürmedi saña beñzer zamāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2801, Beyit 1*). [*cihāna, -a*]

Derd-ile hicrān şebinde eyledüm göyüñklü āh / Dūd-ı āhumla **cihāmī** ser-te-ser kıldum siyāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*cihāmī, -+i*]

Dirlerdi mäh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm **cihāmī** gördüm yok sen tek cefāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*cihāmī, -+i*]

İtmesün kimse da'vī-i merdī / Eksük olmaz **cihānda** merdāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 8*). [*cihānda, -da*]

Bīvedür gel **cihāna** dil virme / Zene gönül virür mi merdāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 6*). [*cihāna, -a*]

Ḳabül eyledüñ iy dil **cihāmī** bilmedin öñ / Cevābı niçe virürsin bu iltizāmumuza (*Muhibbī Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*cihāmī, -+i*]

Yakdum **cihāmī** bu dil-i āteş-feşān-ıla / Āh eyledükçe 'ālemi tutar duĥān-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 1*). [*cihāmī, -+i*]

Eger āh eylesem döke **cihān** yaş / Ki zīrā diyümez her dīde düde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [*cihān,]*

Ḳadem basduñ o gün kim bu zemīne / **Cihān** yüz sürdi pāke büse dāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [*cihān,]*

Yatur ol bister-i gülde **cihāndan** cümle bī-pervā / Senüñ ħālūñe hīç vāḳıf ola mı ğam bucagında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [*cihāndan, -dan*]

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı **cihāmī** āh kim bu reng-ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*cihāmī, -+i*]

cihān: Ālem.

Ḥāk-i pāña virseler bil bī-bahādur bu **cihān** / Ḥāk-i rāḥūña olupdur iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*cihān,]*

Ser-te-ser ğarḳa virürdi gözlerüm yaş **cihān** / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*cihān,]*

Göz ucıyla nazar kılma degül çünki **cihān** bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolı mālām ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [*cihān,]*

Maḥabbet şāhı geldükçe Muhibbī kişver-i dilde / Dögilsün sīnemüñ taḅlı **cihān** tolı şadā olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*cihān,]*

cihān: 1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2. Dünya, yeryüzü.

Göz ucıyla naẓar kılma degül çünkü **cihān** bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [*cihān,]*

cihān: Ālem, dünya, yeryüzü.

Gāh cevruñe cefā gāhī belā geh derd ü ğam / Bu **cihāndur** eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*cihāndur, -dur]*

cihān: Ālem, dünya.

Sıyup **cihānda** ‘ār-ıla nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*cihānda, -da]*

Ḳaddüñe benzedügiy-çün iy gül ‘izār serv / Buldı **cihānda** anuñ-ıçun i ‘tibār serv (*Muhibbī Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*cihānda, -da]*

cihān fettān[ı]dur: Dünyada fitne çıkararan, dünyada güzelliği ile ortalığı karıştıran.

Fitne-i āhır zamāndur hem **cihān fettān[ı]dur** / Fitneler çokdur daħı ol gözleri mekkārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*cihān fettān[ı]dur, -dur]*

cihān gülşeni: Dünya bahçesi.

Gül yüzüñ üzre kaçan tagıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña **cihān gülşeni** şebbūlar-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [*cihān gülşeni,]*

cihān halkın: Ahali, bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Vefā gelmezse iy dünyā ‘aceb mi çünkü sen zensin / Yudup bir loğma eylersin **cihān halkın** bir evrensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [*cihān halkın,]*

cihān halkına: Ahali, bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Sırr-ı ‘ışkı niçe bir saklayayım sinede āh / Eydeyim cümle **cihān halkına** ko fāş olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*cihān halkına,]*

cihān halkını: İnsanlar. Bu dünyâda yaşayanlar.

Cihān halkını çarħuñ āsiyābı / Döger gendüm gibi āhır ider un (*Muhibbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*cihān halkını, -ni]*

cihān halkını: Dünya halkı, insanlar.

Ögidür durmaz **cihān halkını** hem çü āsiyāb / Nevbetin bir bir gözedür getirür gerdün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*cihān halkını,]*

cihān içinde: *Dünyada, bu dünyada.*

Çagura ‘ışk dellālī alan bir buse biñ cāna / Bunı bildüm [ben] iy meh-rū **cihān içinde** sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*cihān içinde,]*

cihān mülkine: *Dünya malı.*

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez bañā ‘ālemde / Muhibbî kapuña hizmet ider kemter ‘abīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*cihān mülkine, -ne]*

cihān mülkine: *Dünya.*

Egerçi zāhiren baksañ **cihān mülkine** şāham ben / Nazar ma‘nī yüzinden ger kılursañ hāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*cihān mülkine,]*

cihān ni‘metini: *Dünya nimeti.*

Her kimüñ kim ola kalbinde anuñ zerrece hırş / Toymaya gözi **cihān ni‘metini** cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*cihān ni‘metini, -ni]*

cihānda ‘aybsuz yār isteyen yārsuz kalur: *Hiçbir kusuru olmayan dost arayan, dünyada dostsuz kalır.*

Bī-vefā yāruñ Muhibbî cevriñi ma‘zūr tut / Yārsuz kalur cihānda ‘aybsuz yār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 6*). [*cihānda ‘aybsuz yār isteyen yārsuz kalur,]*

cihānuñ: *1-Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, âlem. 2-Dünya, yeryüzü.*

Maḥabbet büyünı ummañ **cihānuñ** gülsitānından / Dimişler meyve-i miḥnet yiyenler būsitānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*cihānuñ, -uñ]*

cihānuñ alına: *Dünyanın hilesine.*

Yüze güler sakın aldanma **cihānuñ alına** / Hāk ide āḫir seni şimdi ider gerçi oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*cihānuñ alına, -na]*

cihānuñ māl[ı]: *Dünya malı.*

Sakın aldanma **cihānuñ māl[ı]** āḫir kor seni / Hiç senüñ ile gider bir nesne yok emlākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [*cihānuñ māl[ı],]*

cilve: *1. salınarak gezme 3. işvelenme.*

Cilve hemān şīve hemān hū hemān / Fitne hemān ğamze hemān rū hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*cilve,]*

cilve eyler: *Naz yapmak.*

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberīn / Sanasın řāvüsdur ğülşende ‘arz eyler perin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*cilve eyler,]*

cilve kıla: *Görünmek.*

Serv baş egüp çınār el arkasın yırde koya / Her kaçan **cilve kıla** yārum şad-i bālā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*cilve kıla, -a]*

cilve kıldı: *Tecelli etmek, görünmek.*

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / ‘Ālemi teşhīr için san na‘l saldı āteşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*cilve kıldı, -dı]*

cilveler eyle: *Cilvelenmek, işveler yapmak.*

Salınup ğülşene gel bendeñ ola serv-i sehī / **Cilveler eyle** ğörüp reşk ide řāvüs-ı cinān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [*cilveler eyle,]*

cīm: *Arap alfabesindeki cim harfi II Sevgilinin cim harfi gibi kıvrımlı saçı.*

Didi agzuñ Muhibbī mīme beñzer / ‘Aceb mi beñzede zülfiñi **cīme** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*cīme, -e]*

cinān: *Cennetler.*

Çāk itdi pīrehan ğül ‘ālem **cināna** döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*cināna, -a]*

cism: *Beden, vücut.*

Çehre-i cānān ğörinmez perde olmışdur teni / Vuşlat el virmez aña **cismiyle** cāndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*cismiyle, -le]*

cism: *Beden, gövde.*

Kiminüñ **cismi** ğülden tāze olmuş / Kiminüñ yüzini tutmuşlar ise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [*cismi, -i]*

cism: *Beden, gövde, vücut.*

Baħr-ı eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ġarķa virdi āh **cismüm** zevraķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*cismüm, -üm*]

cism: (*Āřıġın*) *bedeni, cimi, gövdesi.*

Gāh **cismüm** meskeni küh-ı belāhā-yı firāķ / Küh-ı ġam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ħazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [*cismüm, -(ü)m*]

cism: *Beden / varlık.*

Cür'a-i cāmı Muhibbî çün naşıb-i ġāk imiş / Cān u serden ġeç ko **cism** olsun türāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*cism,]*

cism: *Beden / vücut.*

Görinür **cismi** dildāruñ egerçi penbeden yumşak / Bilenler ġalbini anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*cismi, -i*]

cism-i bî-cān: *Cansız beden. II Āřıġın bedeni.*

Dāġlar yakdum şu deñlü sīneme eydür ġören / Zāġlar konmiş-durur san **cism-i bî-cān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [*cism-i bî-cān,]*

cism-i nā-tüvān: *Güçsüz, bakımsız ve zayıf vücut (āřıġın bedeni bağlamında).*

Yakalum dāġları yir yir bu **cism-i nā-tüvān** üzre / Temāřā itmeġe ġüsnüñ niçe dīde bedīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [*cism-i nā-tüvān,]*

cism-i nātüvānumçün: *Zayıf beden.*

Atar siħr okların ġamzeñ ġörür kim cāna kār itmez / Okur tıġuñ du'ā-yı seyf bu **cism-i nātüvānumçün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [*cism-i nātüvānumçün, -umçün*]

cismümde: *Beden, gövde.*

Cefā vü cevr-ile ġahrıñı iy dōst / şikayet eyler **cismümde** her mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 2*). [*cismümde, -ümde*]

cismümi: (*Āřıġın*) *bedeni, cismi.*

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarķa uşbu **cismümi** / Āteř-i 'ıřķ-ıla başdan şem'-veş yanardı ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*cismümi,]*

Āhum bulutı yağmurını dökeli ġözden / Ġarķ eyledi bu **cismümi** kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*cismümi,]*

cü: Çünkü.

Kaşd itse kaçan katlüme cellād ğamzeler / Ol kemend-i zülf-ile bağlar [çü yār] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [[çü,]

cü: Irmak.

Ser-i ‘uşşâkı eşk üzre görenler / Akan **cülarda** beñzedür ħabāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*). [cülarda, -lar, -da]

cü: Irmak, akarsu -Gözyaşı-.

Mısr-ı hüsnüñ ħaqqı senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Gözlerümden **cular** akup Nîl ü Ceyhün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [cular, -lar]

cü: -dığında.

Gül mevsiminde sākī çü serv-i ħurām ola / Ol sunmayıcak mey içer isem ħarām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [çü,]

cü: Akarsu.

Anuñ-ıçun cü olup bu göz yaşı olur revān / İy boyı serv-i sehī reftaruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [cü,]

cü: Akarsu, ırmak.

İki ‘aynum arasından iki cü oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [cü,]

cü: "Çünkü" bağlacı.

Ğırre-i hüsn olup cevr itme / Çü degül ħüsn pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [çü,]

Bugün geçdüm çü ben çün u çerādan / Dilā sen daħı geç bu hüy u hādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [çü,]

Bulınmaz cidd ü cehd-ile çü vaħdet / İkilik ğitmeye tā ki aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [çü,]

Vefādan ‘ārīsin kāmīl cefāda / ‘Aceb olmaz karı dünyā çü zensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [çü,]

Sakın aldanma bu dünyā çü miñnet şāhbāzıdır / Niçe senüñ gibi yavru uçurdu āşiyānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [çü,]

Cemālî şem‘in añdukça bu çeşmüm mahv olur küllî / **Çü** sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [çü,]

Sırsa gönlüm şîşesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / Sıyagelmişdür ezel Leylî **çü** Mecnün kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [çü,]

Oldı haqquñda senüñ nâzil **çü** Tâhâ vü Yâsîn / Hâk-rüb-ı âsitānuñ şehperi rûhü’l-emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 1*). [çü,]

Evvel âhir bu Muhibbî senden umar mağfîret / İki ‘âlemde **çü** sensin raḥmete’l-li ‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [çü,]

Her işi eyleyen **çü** odur ihtiyâr anuñ / Hiç vire mi irâdeti sulṭān olan kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [çü,]

Muhibb olduñ **çü** Rabbü’l- ‘âlemîne / Şefâ‘at senden umar bu kemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [çü,]

Ol serv-i sehî ‘arızı gül geldi **çü** bâğa / Hâlini bilüp her yana gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [çü,]

Dime bî-derd olana bilmez **çü** derdüñ hâlini / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [çü,]

Âteş-i ‘ışka yanup virdüm **çü** dil ol mehveşe / Çıksa düdüm tañ mı kodum hîzümi dil âteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [çü,]

cü: Akarsu, nehir.

Bu göz yaşını **cü** yerine eyleyen revân / Bâğ-ı cihânda serv-i hürāmān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [cü,]

cü: Akarsu, ırmak, çay, dere.

Didüm bālâ mıdur kıddüñ didi bir serv-dâlam ben / Didi **cülar** mıdur yaşuñ didüm âb-ı zülâlam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [cülar, --lar]

Ḥasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i hürām / Akdı **cülar** her yaña bu dîde-i hün-bârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [cülar, --lar]

Yagup yağmurlayın yaşum n’ola **cülar** revân olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge düd-ı siyâhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [cülar, --lar]

Gözleri yaşı Muhibbî’nüñ akar **cülar** olup / Yüz sür ol serv-i sehî kürk-ile reftâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [cülar, --lar]

Niçeye dek derdüñ-ile uşbu gönlüm ağlaya / Serv kıddüñ ayagina **cülar** olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [cülar, --lar]

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün benüm / Hiç zarar itmez mi **cülar** itse tuğyān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [cülar, --lar]

cü: "Çünkü" edatı.

Hicrân şebinde yakdı Muhibbî çerâğ-ı dil / Ādet budur şem 'i yakarlar **çü** şâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [*çü,]*

cübbe: Uzun ve geniş elbise.

Muhibbî la 'l-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetedüm / İşidüp **cübbe** çāk idüp hūrūş itdi şafāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*cübbe,]*

cüdā: Ayrı.

Bu Muhibbî cān virür ol serv-i kāmetsden **cüdā** / Cāna düşmişdür be-ğāyet ıztırāb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [*cüdā,]*

cüdā düşdüm: Ayrı düşmek, uzak kalmak; görüşmemek, yakın olamamak.

Kūy-ı dilberden **cüdā düşdüm** katı āvāreyin / Bir yirüm yok gayrı andan daħı kanda varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [*cüdā düşdüm, -düm]*

cüdā itmedi: Ayırmak.

Yār itdi göz yaşını kendine maħrem / Bir dem **cüdā itmedi** Ferhād-ı yegāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 3*). [*cüdā itmedi, -medi]*

cüdā kılmak: Ayırmak, uzak tutmak.

Raķībūñ şimdi maķşūdı beni senden **cüdā kılmak** / Göreyim anı mesh olsun dōne tā yūzi maymūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*cüdā kılmak, -mak]*

cüdā olmak: Ayrılmak.

Şöyle mūnis oldu hicrūñle senūñ bu ĥasta dil / İstemez bir dem **cüdā olmak** vişāli n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [*cüdā olmak,]*

cüdā olmaz: Ayrı olmaz.

Yanumdan bir dem eksilmez **cüdā olmaz** ğam-ı dilber / Didüm bilsem 'aceb baña ne virdūñ alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*cüdā olmaz,]*

cūlar akıtdı: Nehirler (gibi) akıtmak..

Bu cān u dil dermānedür ĥālüm n'olur cānān ile / **Cūlar akıtdı** dīdeler serv ayagına kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*cūlar akıtdı, -dı]*

cüllâb: *Gül suyu.*

Leblerin görse Muhibbî eşk-i çeşmin akıdır / Yaraşur gül-âb olıcak döstüm **cüllâbda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*cüllâbda, -da*]

cümle: *Ar. Bütün, hep, müstesnası olmayarak.*

Gülde lûtf u servde var i'tidâl / Cem' olupdur **cümlesi** sende hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*cümlesi, -si*]

cümle: *Bütün.*

Ayuñ olmışdur egerçi **cümle** encüm âşıkı / Sen mehüñ 'ışkına döner uşbu çarh-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [*cümle,]*

cümle: *1.bütün, hep II 2.cümle.*

Her kimüñ kim ola kalbinde anuñ zerrece hırş / Toymaya gözi cihân ni'metini **cümle** yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*cümle,]*

cümle: *Bütün, hep, her şey, herkes, bütünüyle.*

Sahn-ı çemende cem' idüp ezharı bād-ı şübh / Ol meclis içre **cümlesi** sultân didi güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 2*). [*cümlesi, -(s)i*]

cümle: *(sıfat) Bütün, hep.*

Bî-'ışk degül **cümle** zerrât-ı kâyinât / 'İşk-ıla zebün oldı eger ins ü eger cîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [*cümle,]*

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / **Cümle** 'ışk ehli saña diye hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [*cümle,]*

Eger müşğîn zülfe şâne ursañ / Mu'athtar ola **cümle** Çin ü Maçın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*). [*cümle,]*

Bahr **cümle** kuruyup kalmaya hiç andan eşer / Bir şerer düşse eger âteş-i süzânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [*cümle,]*

Geldüñ çemen seyrânna güller nazâr kılır kamu / Ol demde **cümle** itdiler cämeyi çäk iy nâzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*cümle,]*

Yoluña cân virdügümden soñra ger kılsañ güzër / Dil uzadup diyesi **cümle** giyâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*cümle,]*

Seyr idüp gezdük ser-â-ser **cümle** İrân illerin / Görmek olur mı 'aceb bir dañı cânân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1*). [*cümle,]*

Sırr-ı 'ışkı niçe bir saklayayım sinede âh / Eydeyim **cümle** cihân halkına ko fâş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [cümle,]

Ĥüb-rûlar **cümle** encüm sen kamer-rûsın begüm / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübâlar dideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [cümle,]

İdiser âhum Muhibbî varumı **cümle** telef / Bâd-ı gerddür uğradı sanki gelüp hırmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [cümle,]

İy Muhibbî yine söz dürlerin[i] 'arz ide-gör / **Cümle** nazm ehli görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [cümle,]

Fürüg-ı 'âlem ola **cümle** târik / İdesin zülfüñüñ târın küşüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 2*). [cümle,]

Yatur ol bister-i gülde cihândan **cümle** bî-pervâ / Senüñ hâlüne hiç vâkıf ola mı gam bucagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [cümle,]

cümle: (Geçekleşen olayların) hepsi.

Bu letâfet bu hâlâvet bu melâhat **cümlesi** / Cem' olunmuş bir yire ma'mûr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [cümlesi, -s, -i]

cümle: "Bütün, her" anlamında belgisiz sıfat (cümle suhan-sencân).

Gelenler gitdi **cümle** bu cihana / Yüzine güldi birkaç gün zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1*). [cümle,]

cümle kamu: Bütün her şey.

Gice meh gibi zâhir oldı ol rû / Sücûda vardı encüm **cümle kamu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [cümle kamu,]

cünün: Çılgınlık, delilik.

Uslanur dīvâneler dirler egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden 'aceb bende neden artar **cünün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [cünün,]

cür'a: Bir yudum (şarap), tek içimlik (şarap kadehi).

İç **cür'ayı** dök başuma zîrâ ki ben mestaneyem / Ālüde olsun cām ile [hîç] bakmasun şemîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [cür'ayı, -yı]

cür'a: Bir yudum (şarap).

Cām-ı la'lüñ yādına oldı Muhibbî çün türâb / **Cür'añı** cānâ dirîğ itme gel ol âvâreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [cür'añı, -a, -ñ, -ı]

Alup bir **cür'a** nüş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rüz-ı maḥşerde daḥı başda ḥumārından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*cür'a*,]

cür'a: *Bir damla, bir yudum.*

Lebünden **cür'a** nüş iden ḥayāt-ı cāvidān bulur / Bunu ben anlamam ola bu ḥaşlet āb-ı kevşerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*cür'a*,]

Her yañadan saçılan **cür'a** dökilür başuma / Bakmasun kim lâ diye ālüde-i peşmîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*cür'a*,]

cür'a: *Kadehin dibinde kalan son yudum.*

Cür'ası yāruñ Muḥibbî çün naşib-i ḥāk imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol ḥāk-i gevher-tāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [*cür'ası*, -s, -i]

cür'a-dān: *İçimlik, yudumluk, kadeh manasında.*

Şöyle ḥayrānam Muḥibbî bilmezem hîç kendümi / Tekye-i 'ışk **cür'a-dānından** yiyüp esrārı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*cür'a-dānından*, -dan, -ın]

cür'a-feşān: *İçki kabının dibindeki son yudumları saçan.*

Dün ḥarābāta varup meygedede dürd-keşān / Gördüm her birisi her yañaya **cür'a-feşān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*cür'a-feşān*,]

cür'a-i cāmı: *Kadehin yudumu, bir damlası II kadehin dibinde kalan toru, son yudum.*

Cür'a-i cāmı Muḥibbî çün naşib-i ḥāk imiş / Cān u serden geç ko cism olsun türāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*cür'a-i cāmı*,]

cür'a-i cām-ı lebünden: *(sevgilinin) Dudak kadehinin bir damlası.*

Cür'a-i cām-ı lebünden olsa ger baña naşib / Kāfirem ger bir ḳadeḥ içsem mey-i şaḥbāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [*cür'a-i cām-ı lebünden*,]

cür'a-i la'linden: *Sevgilinin şarap gibi kırmızı dudağından bir öpücük; şarap kadehindeki son damla.*

Ola kim **cür'a-i la'linden** ola baña naşib / Süreyim yire yüzüm ḥāk-ile yeksān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5*). [*cür'a-i la'linden*, -inden]

cür'a-i lebüñ: *Dudağının şarabı.*

İçdi Muḥibbî meygedede **cür'a-i lebüñ** / Kalmadı aña medrese vü meyl-i ḥānḳāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*cür'a-i lebüñ*, -üñ]

cürm: *Ar. suç, günah.*

Olma iy dil añuban ‘ișyānuñı sen nā-ümīd / Umaram ‘afv ide **cürmüm** añaram Ğaffār’ı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*cürmüm, -üm*]

cürm: *Suç, günah, kabahat, kusur, hata.*

Ne ‘ācizem ki **cürmüme** tā ola i‘tibār / Muhtāc tã‘atüme degül çün benüm İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [*cürmüme, -üm, -e*]

cürm ü ‘ișyāna: *Suç, günah ve Allah'a karşı gelme.*

Cürm ü ‘ișyāna olalum cān-ıla biz mu‘terif / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [*cürm ü ‘ișyāna, -a*]

cürmi: *Günah.*

Cürmi çok olsa günāhuñ ğam yime / Çünkü oldur rahmeten lil-‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 8*). [*cürmi,]*

Ğam yime ger yog-ısa šalāhuñ Muhibbīyā / Dil vir Kerīm’e **cürmi** ‘ușāt anda ‘özü-ğvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*cürmi,]*

cürm-i ‘ișk için: *Aşkın cürmü için.*

Cürm-i ‘ișk için beni her dem ğamı yakdı hezār / Bu ‘acebdür ki bu dil yanup dağı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*cürm-i ‘ișk için, -içün*]

cüş eyledi: *Coşup taşmak.*

Hün-ı dil **cüş eyledi** bu dīde-i giryān ile / Şubh-ı vaşla irmedüm kaldum şeb-i hicrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [*cüş eyledi,]*

cüş idelden: *Coşmak, taşmak, kaynamak.*

Cüş idelden Muhibbî çeşme-i eşk / Ta‘n ider oldı baħr-ı ‘Ummān’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 7*). [*cüş idelden, -elden*]

cüş idesin: *Coşmak, taşmak, kaynamak.*

Bilmege ‘ișkuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān / Nüş it Muhibbî gül gibi **cüş idesin** tā Nīl gibi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*cüş idesin, -e, -sin*]

cüş idüp: *Coşmak, taşmak, kaynamak.*

Cüş idüp iy Muhibbî yine gönül / Didi bu şi'ri hoşça rindâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [*cüş idüp, -üp*]

cüsa gelüp: *Coşmak, galeyana gelmek.*

Gözlerüm yaşını baır oldugını görse eger / Kaynayup **cüsa gelüp** hâlüme 'ummân acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [*cüsa gelüp, -üp*]

cüst ü cü itdüm: *Arayıp sormak, araştırmak.*

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cü anı / Râh üzre düşüp kaldum ayakdan bile bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [*cüst ü cü itdüm, -düm*]

cüy: *Akarsu, dere, nehir, çay; ırmak, su.*

Çünkü gördüm bir nazâr ol serv-kağ meh-rûyî ben / İki gözümden revân itdüm akıtdum **cüyî** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [*cüyî, -î*]

cüybâr: *Akarsu, ırmak.*

Tab'-ı Muhibbî âb-ı revân şi'ri nañl-i sebz / Bitürse tañ degüldür eger **cüybâr** serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*cüybâr,]*

cüy-ı âb: *Akarsu.*

Kıyâmet kâmet olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun **cüy-ı âb** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*cüy-ı âb,]*

cüy-ı aras'a: *Aras ırmağı, nehri.*

Yüzüñün karasını yumaya bu dîdelerüñ / Tâ ki beñzetmese göz yaşını **cüy-ı Aras'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*cüy-ı aras'a, -'a*]

Nañçıvândur ki sanur gönlümi vîrâne görüp / Beñzedür gözlerümün yaşını **cüy-ı Aras'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5*). [*cüy-ı aras'a, -'a*]

cüy-ı eşkümdede: *Gözyaşı ırmağı. II Sürekli ağlayan âşığın gözyaşları.*

Cüy-ı eşkümdede hevâ-y-ıla tolı bu yaşımı / Beñzedürsem tañ mıdur anı habâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [*cüy-ı eşkümdede,]*

cüy-ı firāvândur: *Coşkun nehir.*

Üstüme sâye salan serv-i hîrâmândur gelen / Bir yañadan dîdeden **cüy-ı firāvândur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [*cüy-ı firāvândur, -dur*]

cūy-ı hūn: *Kan ırmağı.*

Şerha şerha ideli ğamzeñ dili oldı zebūn / Dīdeler rāh eyleyüp durmaz akar san **cūy-ı hūn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*cūy-ı hūn,*]

cūy-ı nīl: *Nil nehri.*

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın **cūy-ı Nīl** oldı / N'ıçün ol Yūsuf-ı Mısrī varup görmez bulagında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [*cūy-ı nīl,*]

Ç

çābük [ü] çālāk olasın: Hızlı ve çabuk olmak.

‘Arz kıl hālümü ol gül-ruḥa iy bād-ı şabā / Uşbu yolda yaraşur **çābük [ü] çālāk olasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [*çābük [ü] çālāk olasın, -asın*]

çābük-süvār: Usta binici.

Zülfî çevgānına yāruñ hem semendi sümmine / Başumı top itdüm ol **çābük-süvāruñ** ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4*). [*çābük-süvāruñ, -uñ*]

çāçī: Çaç, Taşkent’in eski adıdır. Çaç şehri, iyi yay yapan ustalarıyla tanınır.

Bükilüp cevr-ile kıddüm olalı **Çāçī** kemān / Tır-i āhumla felek döndi müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*çāçī,]*

çağla-: Coşkun biçimde akmak, coşmak.

Çağlayup yaşum akar yāruñ cemālin görmege / Su gibi bir ‘āşık-ı dīdār dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [*çağlayup, -y, -(u)p*]

çağla: Coşkun biçimde akmak, coşmak.

Niçeye dek derdün-ile uşbu gönlüm ağlaya / Serv kıddün ayagına cūlar olup **çağlaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [*çağlaya, -ya*]

çağrıs: Hep bir ağızdan bağırarak.

İtlerün karşı gelür küyüña varsam **çağrışup** / Dirler iy yār-ı kadīmī şimdiye dek kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4*). [*çağrışup, -(u)p, -*]

çağur: Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek.

Zülfinüñ pefteresin salup bu gönlüm bāzına / Anı şayd itmek murādı **çağurup** dir hū-be-hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*çağurup, -up*]

çağur: Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Çağura ‘ışk dellālī alan bir buse biñ cāna / Bunı bildüm [ben] iy meh-rū cihān içinde sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*çağura, -a*]

çağur-: Bir kimseye gelmesinin istendiğini bildirmek, davet etmek.

Niçe ben cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla / Baña karşı **çağurup** ağıyāra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*çağurup, -up*]

çagur-: Bir haberi halka duyurmak.

Çagurur sinem üzre yara yara / Olur mı bu benüm derdüme çare (Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1). [çagurur, -ur]

‘İşk bazarında gördüm çagurur dellâl-ı ‘ışk / Kankı ‘âşıkdur gelüp derd ala dermân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3). [çagurur, -ur]

çāh-ı ğabğabında: (Sevgilinin) çene çukuru kuyusu.

Dutup dil düzdini zülfî şebinde / Ebed habs itdi çāh-ı ğabğabında (Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 1). [çāh-ı ğabğabında, -ında]

çāh-ı zakan: Çene çukuru.

Aldı bu dilden kararım eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh u zülf ol çāh-ı zakan (Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2). [çāh-ı zakan,]

çāh-ı zekanda: Çene çukuru.

Bend olsa gönül zülfine kor çāh-ı zekanda / Kalsun dir ebed bend-ile zindāna salınsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3). [çāh-ı zekanda, -da]

çāk çāk eyler misin: Paramparça etmek.

Tiğ-ı cevruñle bu sinem çāk çāk eyler misin / Tañrı’dan korkmaz mısın āhîr helāk eyler misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1). [çāk çāk eyler misin, -r misin]

çāk eyleyem: Yırtmak.

Gül yañaguñ yādına iy sīm ten / Lāle-veş çāk eyleyem kanlu kefen (Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 1). [çāk eyleyem, -yem]

çāk giribān idevin: Yaka yırtmak.

İdeyin çāk giribān tā be-dāmen / Fedādur çün yolunda cān u ten de (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 2). [çāk giribān ideyin, -eyin]

çāk ider: Yırtmak, parçalamak.

Şafādan çāk ider gonca yakasın / Añarsam gül yüzüñ vaşfın nesīme (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 3). [çāk ider, -er]

çāk idüp: Parçalamak. Büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunmak.

Muhibbî la‘l-i dildāra şarāb-ı nābî beñzetedüm / İşıdüp cübbe **çāk idüp** hürüş itdi şafāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*çāk idüp, -üp*]

çāk itdi: *Parçalamak.*

Çāk itdi pîrehen gül ‘ālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*çāk itdi,]*

çāk itdiler: *Yaralar çizmek, parçalamak.*

Geldün çemen seyrānına güller nazār kılur kamu / Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*çāk itdiler, -diler*]

çāk itdüm: *Yaralar çizmek, parçalamak.*

Ruḥları şevkine itdüm pîrehen gül gibi çāk / Göz yaşın daḥı revān itdüm ben ol serv-i ḳade (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*çāk itdüm, -düm*]

çāk ola: *Yırtılmak, parçalanmak.*

Ehl-i ‘işkuñ derd-ile ola ḳalem-veş bagrı çāk / Bu Muhibbî’nün okurlarsa maḥabbet-nāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*çāk ola, -a*]

Men ‘ider vuşlat deminde vāmını / Arada **çāk ola** tîzcek pîrehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [*çāk ola, -a*]

çāk olmaya: *Yırtılmak, parçalanmak.*

Araya girse eger vuşlat deminde pîrehen / Tañlaram ol dem hemān-dem pîrehen **çāk olmaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*çāk olmaya, -maya*]

çāk olur: *Yırtılmak, parçalanmak.*

Bu ne ‘ibret bu ne ḥikmetdür ‘aḳıllar **çāk olur** / Gîce vü gündüz semā‘ eyler bu çarḥ-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [*çāk olur, -ur*]

çāker: *Kul, köle II âşık.*

Karşu varsam āh kılsam yakamı çāk eylesem / Hışm ider kılmaz nazār üftāde **çāker** derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3*). [*çāker,]*

çāk-i cān itdüm: *Candan geçmek.*

Girībān çāk iderler gerçi ‘uşşāk / Ben itdüm çāk-i cān dāmān figende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 3*). [*çāk-i cān itdüm, -düm*]

çāk-i girībān: *Yaka yırtmak.*

Bu Muhibbî gibi ol **çāk-i girībān** yürisün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 3*). [*çāk-i girībān,]*

çāk-i girībān eyledi: *Elbisesinin yakasını yırttı.*

Eyledi dāmene dek çāk-i girībān zi-firāk / ‘Āşık u vālih ü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 2*). [*çāk-i girībān eyledi,]*

çāk-i girībān eylesün: *Yakası yırtık, perişan etmek.*

Hānesinden şubh-veş ‘uşşāka gösterün yüzün / Matla‘-ı hürşiddür **çāk-i girībān eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [*çāk-i girībān eylesün, -sün]*

çāk-i girībān idüben: *Yaka yırtmak.*

Çāk-i girībān idüben ‘ışık-ıla dāmāna degin / ‘Āşık u āşüfte vü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*çāk-i girībān idüben, -üben]*

çāk-i girībān ile: *Yaka yırtmak.*

Elde dutam komayam dāmānuñı mahşer günü / Vardugumda hāzrete **çāk-i girībān ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3*). [*çāk-i girībān ile, - ile]*

çāk-i girībānını: *Yaka yırtmak.*

Saklayabilür mi ‘ışkın dōstlar dīvāne dil / Muttaşıl **çāk-i girībānını** dāmān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [*çāk-i girībānını, -ını]*

çalabil: *Çalabilmek.*

Başum top eyledüm cānā bugün meydān-ı ‘ışık içre / Elüñden zülf-i çevgānı neden sen **çalabilmezsin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*çalabilmezsin, -mezsin]*

çaldur: *Çaldırmak, mahını mülkünü çaldırmak; saz çalıp söz söylemek, şiirler okumak, şarkılar söylemek.*

Sākī içelüm sun berü cām itme bahane / ‘İşret demidür **çalduralum** çeng ü çağāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1*). [*çalduralum, -alu, -m]*

çalıs: *Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.*

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīşe / Çözilmedi **çalışdum** tā urmayınca dişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [*çalışdum, -du, -m]*

çāre: Çare.

Gördiler Ferhād u Mecnūn derd-i 'ışka **çāre** yok / Arayu gitdi 'adem mülkine anlar çāreyi (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [*çāre,]*

çāre: Deva, çözüm, çıkar yol.

Gördiler Ferhād u Mecnūn derd-i 'ışka çāre yok / Arayu gitdi 'adem mülkine anlar **çāreyi** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [*çāreyi, -y, -i]*

çāre: Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Çāre ister leblerūn dārū'ş-şifāsından gönül / Dil tabīb[i]sin devānı kesme ol bī-çāreden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*çāre,]*

çāre bulunmaz: Deva bulmak, tedavi etmek; sıkıntıyı çözümlenmek.

Dirīgā derdüm oldı āşikāre / Bulunmaz cehd-ile bu derde çāre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2833, Beyit 1*). [*çāre bulunmaz,]*

çāre kıl: Çare bulmak.

Muhibbī çāresüzdür çāre ister / Nigārā **çāre kıl** nā-çār unitma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*). [*çāre kıl,]*

çāre yok: Çözümün, yolunun olmaması.

Bahr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına / **Çāre yok** bildüm hālāşa baña bu girdābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [*çāre yok,]*

çāre yok: Çözümün, yolunun olmaması.

Hatt-ı dilber san eceldür anı def e **çāre yok** / Çün ezel yazı imiş elbette ol gelir başa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*çāre yok,]*

çāresüz: Çaresiz, çaresi olmayan.

Muhibbī **çāresüzdür** çāre ister / Nigārā çāre kıl nā-çār unitma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*). [*çāresüzdür, -dür]*

çāresüz kaldum: Çözüm yolu, çıkar yolu bulamamak.

Bakmazam gün yüzine bu dideler hūn-āb olur / **Çāresüz kaldum** dirīg ol mihr-i 'ālem-tāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [*çāresüz kaldum, -dum]*

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılısm itmiş nigâr / **Çâresüz kaldum** ne çâre âh ol ejderhâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*çâresüz kaldum, -dum*]

çâreyi bulmadum: Çare bulmak.

Bir yaña cevr-i habîb [ü] bir yaña qahr-ı raqîb / Bulmadum bu iki derde çâreyi bî-çâreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*çâreyi bulmadum, -madum*]

çarh: 1. felek.

Cihân halkımı **çarhuñ** âsiyâbı / Döger gendüm gibi âhir ider un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*çarhuñ, -uñ*]

Güceler tâ şubh olunca tañ mı eylersem enîn / ‘Işk bed-hû yâr zâlim **çarh** nâ-sâz incebîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*çarh,*]

Sala ol serv-i kad üstüme sâye / Olur mı tañ baña **çarh** ola pâyeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*çarh,*]

Dem mi var yanmaya sînemde benüm âteş-i ‘ışk / Dûd-ı âhum ya çıkup **çarhı** kebûd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*çarhı, -ı*]

Hergiz kimsene eylesün **çarha** i timâd / Zîrâ ki geçer dün [ü] günü inqılâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2*). [*çarha, -a*]

çarh: Baht, talih, felek.

Sen şehûñ hâk-i rehin **çarha** sabâ çıkarıcek / Süreler anı melâ’ik yüzi pîrâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [*çarha, -a*]

çarh: Baht, felek, dünya.

Bu Muhibbî şöyle hâk oldı bulunmaya nişân / **Çârğ** gîrbâl oluban rûy-ı zemîni elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*çârğ,*]

çarh elinden: Dünya yurdu, alem.

Bezm-i gamda **çarh elinden** içdügüm hûn-ı eager / Şubha dek nâlişler eyler dil olupdur erğanün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*çarh elinden, -nden*]

çarh-ı bî-sütünüñ: Direksiz, sütunsuz felek yada dağ II Dünya.

Hâlel bir taşına gelmez esâs-ı mihrüñüñ iy meh / Bu **çarh-ı bî-sütünüñ** ger zarar irse binâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [*çarh-ı bî-sütünüñ, -uñ*]

çarh-ı devrân: Dönen felek.

Çarâr itmez ‘acebdür **çarh-ı devrân** / Dem-â-dem irgürür leyl ü nehâra (Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 2). [çarh-ı devrân,]

çarh-ı dūn: Aşağılık dünya.

Eyledūn kūyından āvâre beni iy **çarh-ı dūn** / Düşürüp tenhâ gam-ı şahrâ getürdūn başuma (Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 4). [çarh-ı dūn,]

çarh-ı dūn: Alçak felek.

Her zemîni kanlu yaşumdan yine nakş eyledi / Geçmedi bu nakşı baña kimse illâ **çarh-ı dūn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2). [çarh-ı dūn,]

çarh-ı felek: Feleğin çarkı, baht, talih, çarkifelek.

Âh idersem âteş-ile yana bu **çarh-ı felek** / Aglasam garç ola ‘âlem dîde-i seyyâl-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4). [çarh-ı felek,]

çarh-ı gerdūn: Dönen felek.

Beni mahzūn ider bu **çarh-ı gerdūn** / Olur günden güne hâlüm diger-gün (Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 1). [çarh-ı gerdūn,]

çarh-ı heftümîn: Yedinci felek.

Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm âşıkı / Sen mehūn ‘ışkına döner uşbu **çarh-ı heftümîn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2). [çarh-ı heftümîn,]

Âh okın atsam idüp kıddüm kemân / Hâyil olmaya bu **çarh-ı heftümîn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 4). [çarh-ı heftümîn,]

Bu ne ‘ibret bu ne hîkmetdür ‘ağıllar çāk olur / Gîce vü gündüz semâ‘ eyler bu **çarh-ı heftümîn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2). [çarh-ı heftümîn,]

çarh-ı inkılāba: Değişim çarkı.

Gehî şādān olur dil gāhi gamgîn / Özin beñzetdi **çarh-ı inkılāba** (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 7). [çarh-ı inkılāba, -a]

çarh-ı kec-reftārdan: Eğri giden feleğin cefası.

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefâ dildārdan / Kim vefâ görmiş-durur bu **çarh-ı kec-reftārdan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1). [çarh-ı kec-reftārdan,]

çarh-ı mīnādur: Mavi gökyüzü.

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şahrā vü bāğ / 'Aksi düşmişdür gören dir **çarḥ-ı mīnādur** yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [*çarḥ-ı mīnādur, -dur*]

çarık: *İp veya deri şeritlerle ayağa bağlanan, ham deriden yapılmış köylü pabucu.*

Arayup dildārı dil ala 'aşā demür **çarık** / Geye anı tā bulunca 'azm-i garb u şark ide (*Muhibbī Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*çarık,]*

çārsū-yı 'ışk: *Aşk çarşısı.*

Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan geçmişem / **Çārsū-yı 'ışk** içinde ideli bāzārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [*çārsū-yı 'ışk,]*

çayır çemençün: *Bol yeşillikli yer.*

Açar dil dirler **çayır çemençün** / Velī sensüz letāfet yok çemende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*). [*çayır çemençün, -çün*]

çāre: *Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol.*

Bulunmaz vaşla çün **çāre** kalup hicr içre bī-çāre / Olup 'ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*çāre,]*

Çagurur sinem üzre yara yara / Olur mı bu benüm derdüme **çāre** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2903, Beyit 1*). [*çāre,]*

Muhibbī çāresüzdür **çāre** ister / Nigārā **çāre** kıl nā-çār unitma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*). [*çāre,]*

'Āşika dirler Muhibbī **çāre** şabr u ya sefer / Çün sefer yok şabr kıl eyle taḥammül derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [*çāre,]*

çeh-i bābil: *Bābil'de Harut ile Marut'un kıyamete kadar saçlarından asılı kalacakları kıyu.*

La'lūn tama'ı āh zenaḥdāna düşürdi / Kaldum meded eyvāh **çeh-i Bābil** içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*çeh-i bābil,]*

çehre: *Yüz, sima.*

Dilerem eyleyem 'ışkumı pinhān / Komaz zāhir ider bu **çehre** saru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 2*). [*çehre,]*

Nigārā mihr-i ruḥsāruñ senūñ pertev salar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulunmaz sendeki **çehre** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [*çehre,]*

çehre-i cānān: *Sevgilinin yüzü, çehresi.*

Çehre-i cānān görünmez perde olmuşdur teni / Vuşlat el virmez aña cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*çehre-i cānān,]*

çehre-i ferhundesin: Uğurlu yüz.

Bir nazır kılsañ Muhibbî maḥv olursın sen hemān / Bir gören bir daḥı görmez **çehre-i ferhundesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*çehre-i ferhundesin, -sin]*

çek-: Katlanmak, tahammül etmek.

Niçeye dek **çekeyim** hicr-ile cevriñ tasasın / Daḥı vaqt olmadı mı zülfüne beni asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*çekeyim, -e, -y, -im]*

Her ne **çekesin** saña Muhibbî maḥal oldu / Kaç kerre didüm zülfine dil virme dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*çekesin, -e, -sin]*

çek-: (Dert) çekme.

Yakmışam nār-ı ğam-ıla kendümi başdan başa / **Çekdiğüm** derd ü elem gelmeye hergiz sağışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*çekdiğüm, -diğ, -üm]*

çek-: -e katlanmak, -e tahammül etmek.

Geh nüş ider kanımı ol gözleri maḥmür / Neler **çekerem** āh o bīmāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [*çekerem, -er, -em]*

çek-: ... tahammül etmek, ... e katlanmak.

Ġam şebinde bir gice bu dil kaçan zārī **çeke** / Añlamam bir yılda bir kes böyle bīmārī **çeke** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*çeke, -e]*

Sālḥā endüh-ı şām firkatüm[i] bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı şeb tā rüz bīdārī **çeke** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*çeke, -e]*

Vaşla t̄alīb oldu dil irişdi hicrān āh āh / Katı müşkildür bile āsān [u] düşvārī **çeke** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*çeke, -e]*

Cānum iy yārān fedā kıldum ben ol dildāra kim / Miḥnet ü endüh-ı yārı ez-ser-i yārı **çeke** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [*çeke, -e]*

çek: Çekmek.

Çekerem ben ğamuñ bārın getürmeye aña t̄ākāt / Kosalar kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*çekerem, -erem]*

Çekmesün cellād çeşmüñ t̄iğ-ı ḥün-ālūdını / Kaşd-ıla baḥr içre iy dil çok zamāndur mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3*). [*çekmesün, -mesün]*

‘İşk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor baña **çekmez** anı ger Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*çekmez, -me, -z*]

Māh-rūlar cevri **çekdükçe** iy dil şādsın / Anuñ için kim ezelden sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*çekdükçe, -dükçe*]

‘İşk yayı katıdur kimsene **çekmez** didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*çekmez, -me, -z*]

Çekem dirseñ Muhibbî ‘ışk yayın / Gerek kavs-i kızağ ola kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [*çekem, -em*]

çek: Çekmek.

Kaşıñ kemānı berkdür kimdür anı **çeken** āh / Kim kıavs-i Rüstem oldı nisbet aña kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*çeken, -en*]

çek: Çekmek, yönlendirmek.

Ruħuñı aç ki hacil ola görüp zūlf-i siyāh / Leşker-i Rüm’[ı] **çeküp** memleketi zeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*çeküp, -üp*]

çek: Çekmek, kapatmak.

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-püş / Künc-i halvetde neçün başına **çekmez** perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*çekmez, -mez, -*]

çek: Çekmek II yönlendirmek,.

Muhibbî her yaña **çekdi** sipāh-ı nazmın[ı] çün / Diñ imdi kaçd iden gelsün inhiżāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [*çekdi, -di*]

çek: Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek II üstlenmek.

Gülşen içinde Muhibbî tevbeyi kim saklaya / Sāki-i gül-ruğ elinden cām-ı gül-nārı **çeke** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [*çeke, -e*]

çek: Tutmak.

Bir mūr-ı za‘f oldum gel **çek** ‘inān-ı cevri / Basdurma pāy-ı rağşa bir dem teraħhüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*çek,]*

çek: Bir sıkıntıya katlanmak, dayanmak.

Didiler kim **çeker** bu ‘ışk bārın / Dilā al boynuña didüm çekensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). [*çeker, -(e)r*]

çek: Çekmek. II Acı çekmek.

Cefâ vü cevruñi **çeksem** yiridür / Göñül virdüm senüñ tek nâzenîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 2). [çeksem, -se, -m]

çek: Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru çekmek. II Kılıç çekmek.

Niçe bir ğamze **çekte** hançer-i kîn / Ya ide nergis-i mest ğâret-i dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1). [çekte, -e]

çek: (Bir kimseyi) Çekmek, çekiştirmek.

Görüp haddüñ **çeküp** kahr-ı rakîbi / Yirüm geh gülşen olur ğâh külden (Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2). [çeküp, -üp]

çek: Çekilmek; katlanmak, tahammül etmek.

Fikr-i şîrîn leblerüñ küh-ı tenüm kâh eyledi / Husrevâ ben çekdügümi **çekmemişdür** küh-ken (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 3). [çekmemişdür, -me, -miş, -dür]

çek: (set) çekmek.

Muhibbî gülşen-i hüsni görilmez / **Çekildi** hattı oldı aña bārü (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5). [çekildi, -il, -di]

çeken: Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

Didiler kim çeker bu 'ışk bārın / Dilâ al boynuña didüm **çekensin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6). [çekensin, -sin]

çekene: Katlanmak, çekmek.

Nây âheng itmedi ben nâlemi itdüm bülend / Tas-ı çarh **çekenedür** Ferhâdam oglandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8). [çekenedür, -dür]

çekilmez: Gerilmek. (Yayın gerilmesi).

Muhibbî sahtdur 'ışkuñ kemānı / **Çekilmez** sanma el sun ol kemāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5). [çekilmez,]

çekme: Çek-: Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

Lâf urma çekerem bār-ı ğamı dime sakın / İy Muhibbî kaldı 'âciz **çekmede** pîl-i tenân (Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5). [çekmede, --ide]

çekmege: 1.katlanmak, tahammül etmek. 2. sürme çekmek.

Sanma kim cevri ü cefâdan iy şanem yüz döndürem / **Çekmege** zîrâ anı mu‘tâdam oğlandan berü
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [*çekmege,]*

çekmek: Sıkıntı çekmek II sıkıntıya katlanmak.

Çekmek-ile bâr-ı ğamı hammâl olayın bir zamân / Açup bu sînem tahtasın dökdüm sirişküm noktasın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*çekmek-ile, --ile]*

çekmek: Çağırarak.

Eşküm sipelin **çekdi** vü âhın ‘alem itdi / Zabt itdi gönül memleketin derün-ıla bîrûn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [*çekdi, -di]*

çekmeyen: Bir durumu, zorluğu, cefayı yaşamayan, görmeyen kimse.

Çekmeyen derd ü belâ-yı mihneti ‘âşık degül / ‘Âşık oldur âh idüp dâyim yanup [hem] yakıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*çekmeyen,]*

çekseñ: (Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) başka bir yere doğru götürmek,
hareket ettirip sürüklemek.

‘Aceb mi gönülümü **çekseñ** nigârâ / Olupdur zülfünün her târı kaçca
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [*çekseñ,]*

çemen: Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer II dünya.

Serv ayağ üzre turur nergis göz açmaz muntazır / Hey kıyâmet gelesin diyü **çemenden** canibe
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [*çemenden, -den]*

çemen: Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik.

Geldün **çemen** seyrânına güller nazâr kılur kamu / Ol demde cümle itdiler câmeyi çâk iy nâzenîn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*çemen,]*

Çemen irişdi yüzünsüz bahârı n’eyleyeyin / Lebünüsüz olsa mey-i hüşgüvârı n’eyleyeyin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*çemen,]*

İy bāğbān bakmaz-ıduñ serve bir dalı / Görseñ **çemende** ol boyı serv-i hırâmı sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4*). [*çemende, -de]*

Çemende açmaga yokdur mecâli / Gözini nergis ol şehlâya karşı
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 3*). [*çemende, -de]*

Söyler **çemende** derdini bülbül yine güle / Lîkin gül eylemez nazârı hâl-i bülbüle
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*çemende, -de]*

Baňa sensüz görinür hâr gülşen / Letâfet kalmamış hergiz **çemende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3*). [*çemende, -de*]

Açar dil dirler çayır çemençün / Velî sensüz letâfet yok **çemende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*). [*çemende, -de*]

çemen tahtına: Çimenlik tahtı, bahçenin en güzel yeri.

Çemen tahtına geçdi çün şeh-i gül / İdindi bülbülü anı güyende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2*). [*çemen tahtına,]*

çemen ü serv: Çimen ve servi.

Çünkü yok serv ü gül ü lālede hîç büy-ı vefâ / Kanda gitdi **çemen ü serv** ü gülhâ lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [*çemen ü serv,]*

çenber: Cambazların gösteri yaptığı halka || Güzelin saç kıvrımı.

Görelde dāne-i hālīn tolaşdum zülfi ağına / Hālāş olur mı murğ-ı dil ‘aceb bilsem bu **çenberden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [*çenberden, -den*]

çendān: Çok, pek çok.

Çek cevri ü cefâ vü berr-i muğaylān belāsını / Āsān görine saňa bu **çendān** merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*çendān,]*

çeng: Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde kullanılmış bir âlet.

Çenge döndi kâmetüm gamdan Muhibbî mûlarum / Kana boyandı dönüp her birisi evtâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*çenge, -e*]

çeng: 1. Savaş, muharebe.

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi haţtı dilberün / Didüm ki sultān-ı Hābeş Rum’a gelüpdür **çeng** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*çeng,]*

Her kim basa ‘ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinin urmak gerek meydāna giren **çeng** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*çeng,]*

çeng: Bir tür telli çalgı.

Bu günün ferdāya sayma zāyi’ itme ‘ömrünü / Dir bu sözi çok işitdüm **çeng** ü nāy u ‘üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*çeng,]*

çeng evlesün: Çenge çevirmek || iki büklüm etmek.

Bundan özge hâlet olmaz 'âşık kim hıfyeten / Hışm-ıla kılsun girih ebruların **çeng eylesün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2). [çeng eylesün, -sün]

çeng eylesün: Belini çeng gibi bükmek II eziyet vermek.

Bezm-i gamda iy Muhibbî 'âşık-ı şürîdeler / Cân u dilden nâle kılsun kıddini **çeng eylesün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5). [çeng eylesün, -sün]

çeng idelden: Çeng müzik aleti gibi tasavvur etmek; iki büklüm etmek, belini bükmek, ağır gelmek, sıkıntıya sokmak.

Çeng idelden Muhibbî kâmetini / İniler oldı çün rebâb yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5). [çeng idelden, -elden]

çeng idesin: Çeng müzik aleti gibi tasavvur etmek; iki büklüm etmek, belini bükmek, ağır gelmek, sıkıntıya sokmak.

Târ idüp yaşuñ Muhibbî eyledüñ çün al reng / Vahtidür şimden girü kâmetüñi **çeng idesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5). [çeng idesin, -esin]

çeng idüp: Çeng haline getirmek, çeng gibi iki büklüm etmek II eğmek, iki büklüm etmek II (çeng: Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde kullanılmış bir âlet).

Çeng idüp kâmetümi ney gibi nâlân oldum / 'İşk-ıla kimdür uyan bencileyin kânûna (Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2). [çeng idüp, -üp]

çeng ü çağâne: Çeng ve çagane çalgıları.

Sâkî içelüm sun berü câm itme bahane / 'İşret demidür çalduralum **çeng ü çağâne** (Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1). [çeng ü çağâne,]

çerâğ: Çıra, kandil, mum.

Yakmağa bağır yağum dil tekyesine gönder / Söyinmesün ebed ol rüşen **çerâğum** olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4). [çerâğum, -um]

Muhibbî nezr kıl gam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder **çerâğa** (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5). [çerâğa, -a]

çerâğ: (چراغ) i. (Fars. çerâğ) 1. Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 2. Işık, alev.

Bu Muhibbî süz-ı Husrev'den yakar çünkü **çerâğ** / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5). [çerâğ,]

'İşk şâhı virdi Mecnûn'a ezel gam tekyesin / Bağrı yağı-y-la uyardı **çerâğ** ol tekyede (Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4). [çerâğ,]

çerâğ dibi karañu: *Mumun dibi karanlık olur; mum dibine ışık vermez.*

Ne bilsün hâlümü ol şem‘i meclis / Dimişlerdür **çerâğ dibi karañu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 3*). [*çerâğ dibi karañu,]*

çerâğ-ı dil: *Gönül mumu.*

Hicrân şebinde yakdı Muhibbî **çerâğ-ı dil** / Ādet budur şem‘i yakarlar çü şâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [*çerâğ-ı dil,]*

çerâğ-ı ‘ışkı: *Aşk mumu.*

Ġam meclisinde yakdum niçe **çerâğ-ı ‘ışkı** / Kılmaga anı rüşen bagrumda yagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [*çerâğ-ı ‘ışkı, -ı]*

çerâğ-ı mäh-ı tãbãn: *Parlak ayın kandili.*

Yüzi hürşîdinüñ nûri katında / Degül rüşen **çerâğ-ı mäh-ı tãbãn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 2*). [*çerâğ-ı mäh-ı tãbãn,]*

çeşm: *Göz.*

Muhibbî hâk-i pâyüñ cãna tartar / İki **çeşmini** kılmuşdur terãzû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5*). [*çeşmini, -i, -n, -i]*

İşiddüm hâk-i pâyı bahş olurmış / İki **çeşümü** ben kıldum terãzû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 4*). [*çeşümü, -üm, -i]*

Dil almag-ıçun ileri **çeşmini** gönderüp / Düñdâr idindi perçemin aldı kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*çeşmini, -i, -n, -i]*

çeşm: (*Fa.*) *Göz.*

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu Muhibbî **çeşmine** / Ser-te-ser ‘arz itseler aña gülistãn illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*çeşmine, -i, -n, -e]*

Zülf-i müşğîñüñi iy dilber tırâş itmeñ neden / **Çeşmümüñ** yaşın döküp bagrumı baş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*çeşmümüñ, -ü, -m, -üñ]*

Kara zülfüñ hevãından dil ü cãn hastadur ġãyet / Görinmez **çeşmine** uyhu ölümlü nã-tüvãndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*çeşmine, -i, -n, -e]*

Ciger kanını **çeşmümden** eger bu hãr-ı ġam dökse / Dimez ol ġonca-leb gül-ruħ ider mi ‘andelbüm ah (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [*çeşmümden, -ü, -m, -den]*

Hãk-i pâyüñ cevherin gel itme **çeşmümden** dirîġ / Sürme kılam an[1] ben bu dîde-i hün-ãbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [*çeşmümden, -ü, -m, -den]*

Zāhid egler gönlünü cennetdeki havrā ile / Çöpçe gelmez 'āşıkūñ **çeşmine** dīzār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [*çeşmine, -i, -n, -e*]

çeşm: *Far. Göz, dide, ayn.*

Şāne eyle zūlfūne hūsn-ile ra'nāsın bugün / Sürme eyle **çeşme** çün bir rüy-ı zībāsın bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [*çeşme, -e*]

Çeşmi āfet serv kāmēt 'işvesi çok dil-firīb / Al idüp bu gönlümü al ile alan ušta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*çeşmi, -i, -*]

Çeşmi māhirdür geçer zūlfıyle diller almada / **Çeşmi** sāhirdür diyen zūlfinde de vardur füsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*çeşmi, -i, -*]

Çeşmi māhirdür geçer zūlfıyle diller almada / **Çeşmi** sāhirdür diyen zūlfinde de vardur füsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*çeşmi, -i, -*]

Kaşları ser-fitnedür **çeşmi** de āşüb-ı cihān / Tañlaram bu fitnelerden kurtara 'uşşāk cān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*çeşmi, -i, -*]

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol serv-kağ / İy Muhibbī yok yire bu **çeşmi** yaş itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*çeşmi, -i, -*]

Anuñçün pāreler dil mest **çeşmi** / Olur mest olanuñ meyli kebāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [*çeşmi, -i, -*]

Görmek olmadı müyesser çünki ol meh-pāreyi / Açma iy dil **çeşmi** zāyi' eyleme nazzāreyi (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*çeşmi, -i, -*]

Ola ki şayd ide şahbāz **çeşmi** / Dilā dil murğını dürrāc eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*). [*çeşmi, -i, -*]

İy Muhibbī sīnem içre kılmaz idüm dil nişān / Ok u ya alup ele **çeşmi** kemāndār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [*çeşmi, -i, -*]

çeşm: (*Sevgilinin*) göz(ü).

Alur dilüñi al-ıla dutar cefā kılar / Sakın alınma **çeşmine** bakup alasına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [*çeşmine, -ine*]

çeşm: *Görme organı, dide, ayn.*

Nīme iden **çeşmüñüñ** kaşşābidur 'āşıklar / Komaz dāyimā sātūr dirler ušta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*çeşmüñüñ, -üñ, -üñ*]

çeşm: *Göz II bakış.*

Bir nev'-ile bende çeker **çeşmi** 'āşık / Şişeyle ider 'ālemi cādū girih girih (*Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [*çeşmi, -i*]

çeşm: Çeşm, göz.

Meclis-i ğamda bu gönlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var hūn-ıla pür itmeye **çeşmüm** kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*çeşmüm, -üm*]

Hāk-i pāña virseler bil bī-bahādur bu cihān / Hāk-i rāhuña olupdur iki **çeşmüm** sürmedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*çeşmüm, -üm*]

Cemāli şem 'in añdukça bu **çeşmüm** maḥv olur küllī / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eĝlen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*çeşmüm, -üm*]

Dīdem üzre iy sehī kāmēt gelüp bas bir kadem / Pāyuña ıṣār ide **çeşmüm** firāvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*çeşmüm, -üm*]

çeşm: Görme organı, ayn, dīde, çeşm.

Çeşmüni gönder ilerü diller alsun tīg-ıla / Perçemüni ko kafāda kākülün olsun kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*çeşmüni, -ün, -i*]

çeşm: (Sevgilinin) gözü.

Çeşm hemān tīr hemān ya hemān / Sīne hemān nāle cerāḥat hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*çeşm,]*

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde māhir / Kāfir mi **çeşm** ya mest-i ĝāret-girān-ı imām (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [*çeşm,]*

Aldı bu dilden kararum eyledi Mecnūn-vār / **Çeşm** ü ebrū-yı siyāh u zūlf ol çāh-ı zaḳan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [*çeşm,]*

çeşm: (Sevgilinin) gözü.

Ola kim māyil ola dirler güzeller meyl ider / **Çeşmüne** de göz yaşını sīm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [*çeşmüne, -ü, -ñ, -e*]

Yār ide nazār hūn-ı ciĝer ile Muhibbī / **Çeşmüne** de sīneyi levḥ-i raḳam itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*çeşmüne, -ü, -ñ, -e*]

çeşm: (Aşığın) gözü.

Yaşum deryā şadef **çeşmüm** içinde bulunur dūrler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde 'Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*çeşmüm, -(ü)m*]

Müjem ferrāş olup her dem süpürse küy-ı dildārı / Savurmaga su isteyü gelür **çeşmüm** saḳāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [*çeşmüm, -(ü)m*]

Bu dil cārüb ider kirpüklerini / İşigün pāk ider **çeşmüm** döker su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*). [*çeşmüm, -(ü)m*]

Segriyüp **çeşmüm** kaçan şādī nişānı depreşe / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola ol mehveşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1). [çeşmüm, -(ü)m]

Şafha-i ruhsārūm üzre yazdı **çeşmüm** kan-ıla / Bilmeyenler hālūmi kılsun nazar ol deftere (Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2). [çeşmüm, -(ü)m]

Bir gice didi düşüñe gireyim diler misin / **Çeşmüm** didi var mı bu ‘ālemde h̄vāb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3). [çeşmüm, -(ü)m]

Dükenmez ne kadar harc itse **çeşmüm** / Şirişkūme olupdur dil h̄azīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4). [çeşmüm, -(ü)m]

Ko hayāl-i h̄üsnüñi kirpüklü **çeşmüm** saklasun / H̄ıfz-ı gülşen mi olur h̄ār-ıla dīvār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5). [çeşmüm, -(ü)m]

çeşm: (Sevgilinin) gözü.

Çünkü tīg almış ele **çeşmüñ** yine reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı h̄aṭarnākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3). [çeşmüñ, -(ü)ñ]

Kimdür senüñ cāmi‘-i h̄üsnüñde uymaya / Mihrāb idüp kaşuñı **çeşmüñ** imām ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 3). [çeşmüñ, -(ü)ñ]

çeşm: (Aşığın) gözü.

Ruḥlaruñsuz bāğ u şahrāda görinen **çeşmüme** / Her gül āteş-pāredür her lāle beñzer aḥkere (Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 4). [çeşmüme, -(ü)m, -e]

çeşm: (Sevgilinin) gözü, bakışı.

Çekmesün cellād **çeşmüñ** tīg-ı h̄ün-ālūdını / Kaşd-ıla baḥr içre iy dil çok zamāndur mürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3). [çeşmüñ, -üñ]

Aldı **çeşmüñ** ya kaşuñdan eline çünkü kemān / Atıardur gāmze oklarını kılup dil nişān (Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1). [çeşmüñ, -üñ]

Göñül düzdini tutdı çünkü **çeşmüñ** / Anı kıl zülfüñe ber-dār unıtma (Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 4). [çeşmüñ, -üñ]

çeşm: (Sevgilinin) gözü.

Çeşmüñle dil-i gümşüdemo h̄ālūñe sordum / Biri kılup ebrüya işāret birisi gīsü (Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2). [çeşmüñle, -(ü)ñ, -le]

çeşm: (Aşığın) gözü.

Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī’ye hayāt / Anuñ-içün tende cān **çeşmümde** nūr-ı dīdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5). [çeşmümde, -(ü)m, -de]

çeşm ü ebrü: Kaş göz.

Gerçi kim zâhir görünür bu **çeşm ü ebrü** iy nigâr / Lîk vardur agız ile bili var mıdur gümân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*çeşm ü ebrü,]*

çeşm ü h̄vâb: Göz ve uyku.

Bir gîce gelüp düşüñe girem didi nigâr / Didüm ki buyur gelmege bu **çeşm ü h̄vâb** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [*çeşm ü h̄vâb,]*

çeşm ü müjgân: Gözleri ve kirpikler.

Zülf ü ebrü **çeşm ü müjgân** hâl ü haṭ ‘asker çeker / Pâyimâl eyler eger H̄usrev eger cāmın Cem’in (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [*çeşm ü müjgân,]*

çeşme-i eşk: Gözyaşı çeşmesi.

Cüş idelden Muhibbî **çeşme-i eşk** / Ta’n ider oldı baḥr-ı ‘Ummân’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 7*). [*çeşme-i eşk,]*

çeşme-i hayvân: Hayat çeşmesi II İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan suyun pınarı.

Leblerüñ eṭrafını cānā n’ola tutsa ḥaṭuñ / Yir olur z̄ulmet içinde **çeşme-i hayvân** içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*çeşme-i hayvân,]*

çeşmesâr-ı çeşmümi: Gözyaşı çeşmesi(çok akan gözyaşı).

Çeşmesâr-ı çeşmümi kılsañ müşerref iy perî / Bir kadem bassañ gelüp bu çeşm-i giryân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [*çeşmesâr-ı çeşmümi, -ümi]*

çeşmi āhū: Ahu gözlü.

Naḫar kıldı baña bir **çeşmi āhū** / Bu cān u dil didiler ‘aḫla yā hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*). [*çeşmi āhū,]*

çeşmi āhū: Çok güzel göz, ceylan gözlü (sevgili).

Ne sünbüldür saçuñ iy **çeşmi āhū** / Beni dīvâne eyler āḫir āh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*çeşmi āhū,]*

çeşm-i ‘ālem-bīneme: Alemi gören gözünden vazgeçmiş, kör olmuş (aşık).

Menzil itmeden gönül bu sīne-i dīrīneme / Gelmiş-idi ‘ışk ḥayālī **çeşm-i ‘ālem-bīneme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1*). [*çeşm-i ‘ālem-bīneme, -me]*

çeşm-i bed: *Kötü göz.*

Bâğ-ı hüsn içre güler gül gibi hurremsin bugün / **Çeşm-i bed** dür ola senden hüb-ı 'âlemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*çeşm-i bed,]*

çeşm-i bîmârî: *Hasta göz II Sevgilinin baygın bakışları.*

Çeşm-i bîmârî figânımdan benüm uyanmadı / Hıfte bahtum gibi iy dilber kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*çeşm-i bîmârî, -ı]*

çeşm-i bîmârına: *Hasta göz II Sevgilinin baygın bakışları.*

Çeşm-i bîmârına duş oldu bu çeşmüm nâgehân / Görmesem olmaz 'aceb şimden girü uyhuuyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*). [*çeşm-i bîmârına, -ına]*

çeşm-i cāzû: *Büyük göz (sevgilinin etkili bakışları).*

İdüp tekmiñ sihri **çeşm-i cāzû** / İder gâh mâr zülfin gâh cārû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*).
[*çeşm-i cāzû,]*

çeşmi cellād: *Sevgilinin merhametsiz, öldürme işlevini gerçekleştiren cellat gözü.*

Eline almış yine cellād çeşmi gamzeler / Ehl-i 'ışkuñ yire dökmek kanın eyler arzû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [*çeşmi cellād,]*

çeşm-i cellādî: *Merhametsiz göz.*

Çeşm-i cellādî aldı hançer ele / Baña mı dürlü dürlü işkence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 2*).
[*çeşm-i cellādî,]*

çeşm-i cellādî: *(Sevgilinin) cana kıyıcı, can alıcı merhametsiz gözü.*

Çeşm-i cellādî dilâ almış eline gürdesin / Seni öldürmek diler hicr içre bilmez mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*çeşm-i cellādî, -ı]*

çeşm-i cellādından: *(Sevgilinin) cana kıyıcı, can alıcı merhametsiz gözü.*

Bu Muhibbî **çeşm-i cellādından** olur mı halâş / Dāyimā 'üryân idüp elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*çeşm-i cellādından, -ndan]*

çeşm-i erbâb-ı nazar: *Gerçekleri görenlerin gözü.*

Hüsnüñ idrâkinde 'âciz **çeşm-i erbâb-ı nazar** / Kâşır olmışdur kemâlâtüñda 'aql-ı hurde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 2*). [*çeşm-i erbâb-ı nazar,]*

çeşm-i ğamze-zen: *Gamzeli, süzgün bakışlı göz II sevgilinin gözü.*

Rüstemâne yayını almış o **çeşm-i ğamze-zen** / Her kime dogrutsa lâ-büd albini eyler Şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*çeşm-i ğamze-zen, --zen*]

çeşm-i girvân: *Ağlayan göz.*

Çeşmesâr-ı çeşümü kılsañ müşerref iy perî / Bir adem bassañ gelüp bu **çeşm-i girvân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [*çeşm-i girvân,]*

çeşm-i güher-pâşumuza: *İnci saçan göz. II Gözyaşı dökmek.*

Gevher-i eşki Muhibbî yolına eyle nişâr / Ola kim ide nazar **çeşm-i güher-pâşumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [*çeşm-i güher-pâşumuza, -umuza*]

çeşmi humâruñ: *Sarhoş bakışlı.*

Hün-ı dilden elde pürdür çünkü çeşmüm sâğarı / İçerem ol serv-ad **çeşmi humâruñ** ‘ışına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*çeşmi humâruñ, -uñ*]

çeşm-i hün-âlüduma: *Kana bulanmış göz.*

Hâk-i pâyı var-iken bu **çeşm-i hün-âlüduma** / Kùhl için añañ baña hergiz Sıfâhân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*çeşm-i hün-âlüduma, -uma*]

çeşm-i hün-feşânumçün: *Kan saçan göz.*

Yürek pür âteş-i hasret akar hün-ı ciger gözden / Didiler ‘ayn-ı cârîdür bu **çeşm-i hün-feşânumçün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [*çeşm-i hün-feşânumçün, -umçün*]

çeşm-i hün-feşânuñ: *Kan saçan göz.*

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan haberdâr olmaya / Hün-ı dil aksun bu **çeşm-i hün-feşânuñ** duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*çeşm-i hün-feşânuñ,]*

çeşm-i mahmûrı: *Baygın göz.*

Çeşm-i mahmûrı hayâli gele dil hânesine / Mâ-azar eyle ciger hünını mihmânuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [*çeşm-i mahmûrı,]*

çeşm-i mahmûruñ: *Uyku basmış ağırlaştırmış göz.*

Çeşm-i mahmûruñ eger meyl itse kanum içmege / Beñzedür çün mestdür anı şarâbuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [*çeşm-i mahmûruñ,]*

çeşm-i meste: Baygın, sarhoş göz; sevgilinin baygın bakan, kan içici, merhametsiz gözü.

Şikest olursa gönülün sağarı ger / ' Aceb olmaz uyucak **çeşm-i meste** (Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3). [çeşm-i meste,]

çeşm-i mesti: Sarhoş göz.

Muhibbî mey içelden **çeşm-i mesti** / İder gün başına biñ ser şikeste (Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5). [çeşm-i mesti,]

çeşm-i mest-i hün-rîz: Sarhoş ve kan dökücü göz.

Yâ kâfirân-ı zâlim ya terk-i ceng ü cüdur / Ol **çeşm-i mest-i hün-rîz** elinde tîğ-ı 'üryân (Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3). [çeşm-i mest-i hün-rîz,]

çeşm-i mestüñ: Sarhoş göz, kendinden geçmiş göz.

Gözlerüm yaşın şarâb u bagrumı itdüm kebâb / Bu ümîze **çeşm-i mestüñ** göricegiz emri ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4). [çeşm-i mestüñ,]

çeşm-i pür nemden: Sürekli yaşlı göz.

Muhibbî yüzüñi gördi ferâmüş eyledi 'aqlm / Ayaguñâ nişâr itdi güherler **çeşm-i pür nemden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5). [çeşm-i pür nemden, -den]

çeşm-i pür-hün: Kan ağlayan göz.

Dökersin dîdeden iy **çeşm-i pür-hün** / İçeyin müstedâm ol baña sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5). [çeşm-i pür-hün,]

çeşmi şehlä: Baygın göz. II sevgili.

Baña bakmaz 'aceb ol **çeşmi şehlä** / Yabanı gözlemekdür kâr-ı âhü (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 3). [çeşmi şehlä,]

çeşmi tîğ: Göz kılıcı (kirpik).

Çeşmi tîğ almış ele bu nâtüvânuñ kaşdına / Yig degül mi rahm ide gâlib olan mağlûb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6). [çeşmi tîğ,]

çeşmüm otagında: Gözümün otağı.

Gözüm yaşın şarâb itdüm yanuk bagrum kebâb itdüm / Ziyâfet eyledüm şâh-ı gamı **çeşmüm otagında** (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6). [çeşmüm otagında, -nda]

çeşmüm sāğarı: *Göz kadehi. || Göz.*

Hün-ı dilden elde pürdür çünkü **çeşmüm sāğarı** / İçerem ol serv-kağ çeşmi humāruñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*çeşmüm sāğarı,]*

çeşmüni süzüp: *Göz süzmek.*

Süzüp çeşmüni öldürdüñ yine küyuñda 'uşşākı / Dokınsun destüñe bārı kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*çeşmüni süzüp, -üp]*

çevgān: (*Fa.*) *Cirirt oyununda kullanılan ucu eğri değnek(sevgilinin saçına benzetiliyor).*

Yār alsun destine zülfini **çevgān** eylesün / Top idüp 'ışk ehli de başını gāltān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*çevgān,]*

Yār ele alsa Muhibbî zülfinüñ çevgānını / Ben dağı top eyleyem başımı ol **çevgān** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [*çevgān,]*

çevgān: *Cirirt oyununda kullanılan ucu eğri değnek.*

Esb-i nāza binüben zülfüñi çevgān idesin / Top ola kalmaya bir ser kamu **çevgānuñ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [*çevgānuñ, -uñ]*

çevgān: *Cirirt oyununda hayvan üstünden topu tutup almaya mahsus ucu eğri değnek; cirirt değneği, polo sopası. II Sevgilinin kıvrım kıvrım olan saçı.*

Zülfüñe el ur nāz-ıla meydāna gel iy dōst / Kes başımı top itmege **çevgāne** gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6*). [*çevgāne,]*

çevgān idesin: *Çevgan oyunu oynamak.(Cirirt oyununda kullanılan ucu eğri değnek). || Sevgilinin saçı.*

Esb-i nāza binüben zülfüñi **çevgān idesin** / Top ola kalmaya bir ser kamu çevgānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [*çevgān idesin, -esin]*

çevgān idüp: *Çevgan etmek.(Ucu eğri değnek yapmak).*

Çevgān idüp elde dutar zülfini dilber / Top eyle başuñ oldı çün esbine süvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3*). [*çevgān idüp,]*

çevgān ile: *Ucu eğri değnek.*

Çevgān-ı zülfe cān-ıla top it dilā gel başuñı / Ola ki dilber oynaya top[1] görüp **çevgān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5*). [*çevgān ile, - ile]*

çevgān-ı ser-i zülfi: *Sevgilinin cirirt sopasının ucu gibi keskin saçı.*

Demidür bir nazâr it mürde dile cân yürisün / Ele **çevgân-ı ser-i zülfi** alup gelse nigâr (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*çevgân-ı ser-i zülfi, -i*]

çevgân-ı ser-i zülfine: *Zülfün ucundaki eğrilik II cirit sopası gibi ucu eğri saç lülesi.*

Çevgân-ı ser-i zülfine başuñı Muhibbî / Top eyle ki ‘uşşâk ara bir hüner olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 5*). [*çevgân-ı ser-i zülfine,]*

çevgân-ı zülfe: *Çevgana benzeyen saç.II Saç sopası.*

Çevgân-ı zülfe cân-ıla top it dilâ gel başuñı / Ola ki dilber oynaya top[1] görüp çevgân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5*). [*çevgân-ı zülfe,]*

çevgân-ı zülfin: *Çengelli sopaya benzer saç.*

Sîne meydânında top itdi Muhibbî başını / Görelî **çevgân-ı zülfin** dilber almış düşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [*çevgân-ı zülfin,]*

çevrû: *Eziyet.*

Ger gülâmuñ isem iy gam baña lutf eyleyüben / Başuña şadka kılup **çevrû** kul âzâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*çevrû,]*

çevür: *Çevirmek, döndürmek.*

Nigârî dün görüp didüm yâhû / **Çevürüp** yüzini göstermedi rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [*çevürüp, -üp*]

Bend-i zülfiñde niçe bir kala dil murğî şehâ / **Çevürüp** başuña âzâd kılup hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*çevürüp, -üp*]

çevşi: *Asker, ordu.*

Gizlenür zülfi şebinde hatt-ı dilber cā-be-cā / Kaşid ider İslâm’a kâfir **çevşidür** şebhün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*çevşidür, -dür*]

çi bāk: *Ne korkusu! Neden korksun ki!.*

‘İşk-ıla gerçi yāruñam gamla velî bīmāruñam / Ger diyesin gam-hvāruñam gamdan **çi bāk** iy nāzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*çi bāk,]*

çiçek: *Çiçek.*

Şöyle zeyn oldı **çiçeklerle** bugün şahrâ vü bāğ / ‘Aksi düşmişdür gören dir çarh-ı mīnādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [*çiçeklerle, -ler, -le*]

çık-: Kurtulmak.

Varuñı ħarc it bugün iy dil yime dünyā ħamın / Kimse başa çıkmadı **çıkmayısar** devrān ile (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2990, Beyit 2). [*çıkmayısar, -ma, -y, -ısar*]

çık-: Çıkmak.

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül / Göklere **çıkdı** şererdür dil-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2721, Beyit 4). [*çıkdı, -dı*]

çık-: Ayrılmak.

Ĥızr suyn ister iseñ istegil meyhāneden / **Çıkma** bir dem tālib iseñ gence sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2699, Beyit 1). [*çıkma, -ma*]

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / Göz tolar yaş-ıla āhum **çıkuban** düde ola (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2944, Beyit 4). [*çıkuban, -uban*]

çık-: Çıkmak.

Ol lebi şīrinden ayru düşeli taglara dil / Bīsütün tagına **çıkıdum** dōstlar feryād içün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2752, Beyit 1). [*çıkıdum, -dum*]

çık-: Çıkmak, erişmek, yükselmek.

Āteş-i ‘ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / **Çıkısa** düdüm tañ mı kodum hīzümü dil āteşe (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2973, Beyit 1). [*çıkısa, -sa*]

çık-: Çıkmak, bir yere çıkmak.

Çıkdı gül Leylî gibi şahrālara ħargāh-ıla / Yakdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2790, Beyit 1). [*çıkdı,]*

çık: Yükselmek.

Çıkam kemend-i āh-ıla dirdüm sarāyuña / Gök yüzine **çıkılmaz-ımış** nerdübāñ-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2873, Beyit 4). [*çıkılmaz-ımış, -ılmaz-ımış*]

çık: Çıkmak, yükselmek.

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ‘ışk / Dūd-ı āhum ya **çıkup** çarĥı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2870, Beyit 4). [*çıkup, -up*]

çık: Yukarı doğru ħitmek, yüksekteki bir yere erişmek, turmanmak.

Çıkam kemend-i āh-ıla dirdüm sarāyuña / Gök yüzine çıkılmaz-ı mış nerdübāñ-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 4). [çıkam, -am]

çık: (-de) Peyda olmak, meydana gelmek.

Kankı serdür āsitānuñda senüñ hāk olmaya / Kankı dildür dūd-ı āhı **çıkup** eflāk olmaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1). [çıkup, -up]

çık: Çıkmak, ayrılmak.

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine / Nesi var kosun nizā‘ı ‘aql **çıksun** aradan (Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2). [çıksun, -sun]

çık: Ulaşmak, erişmek, varmak, yükselmek.

Çıkarsun göklere bülbül fiğānı / Anuñçün mahrem-i dāyim dikensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 3). [çıkarsun, -ar, -sun]

çık: Çıkmak, gitmek.

‘İşkuñ kitābını bugün ezber okudum / Mektebde dañı **çıkmadan** elf ile bāya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 2). [çıkmadan, -madan]

çık: Açığa çıkmak, görünmek.

Bagrumda **çıkdı** başlar gözümde akdı yaşlar / Bir çäre bulmadum āh bu eşk-i cüybāra (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 4). [çıkdı, -dı]

çık: (Ortaya) çıkan.

Gökler olursa Muhibbî tañ mıdur reng-i kebūd / Āteş-i dilden **çıkan** her dem duñānumdur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5). [çıkan, -an]

çık: Bir şeyin yukarisına çıkmak, yukarı doğru yükselmek.

Sürüduñ ile toldur berr ü bahrı / Şadā-yı ‘ışkı **çıkır** āsümāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 6). [çıkır, -ar]

çık: Çıkmak, yükselmek.

Yücedür kaşr-ı maħabbet **çıkmağa** imkān yok / Olmayıcak miñnet ü derd ü belādan nerdübān (Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 4). [çıkmağa, -mağ, -a]

çık: (meydana) çıkması.

Kaçan dem dem **çıkār** dilden şerāre / Başumda beñzer ol tāk-ı ħorūsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2841, Beyit 4*). [*çıkār, -ar*]

çıkār: (*Bulunduğu yerden*) *Dışarıya varmak.*

Āşikāre kılayım yine ma‘ānī gevherin / Girūben **çıkārāyım** dilde olan maḥzenüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*çıkārāyım, -ayım*]

çıkār: *Erişmek.*

Sen şehūñ ħāk-i rehin çarḥa sabā **çıkārıcek** / Süreler anı melā’ik yüzi pīrāyesine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [*çıkārıcek, -icek*]

çıkār: *Çıkartmak.*

Çıkarduñ baḥr-ı dilden gevher-i ħāş / Hezār aḥsent bu ṭab‘-ı selīme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2886, Beyit 2*). [*çıkarduñ, -duñ*]

çıkār: *Bir şeyi bulunduğu yerden dışarı çıkarmak.*

Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā kıldı / Dönüp soñra cefā tīrin **çıkardı** bir bir arḥamdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*çıkardı, -dı*]

çıkār: (*bir şeyi*) *ortaya çıkarmak.*

Çün göñül maḥzen **çıkār** andan Muhibbī cevheri / Her sözüñ dūr-dānedür baksunlar ol gencīneme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*çıkār,]*

çıkār: (*Giyilen veya takılan şeyleri*) *Vücuttan ayırmak.*

Geyelden cāme-i surḥı boyuñca kana girmişsin / **Çıkār** billāhi luṭf eyle yiter kūyuñda kan olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*çıkār,]*

çıkār-: *Açığa çıkarmak.*

Çıkarur dürlü dürlü gevher-i ħāş / Göñül baḥr-ı maḥabbetden tolnca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2834, Beyit 5*). [*çıkarur, -ur*]

çile çekdi: *Çile çekmek, acı çekmek.*

Feyzin Muhibbī bir iki peymāneden bulup / Şeyḥ-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*çile çekdi,]*

çin: *Çin ülkesi.*

Gözüne beñzemez āhū-yı **Çin'de** / Ne **Çin'de** belki rüy-ı zemīnde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*). [*çin'de, -de*]

çin: *Buruşuk, çatık.*

İy dōst neden eylesin kaşlaruñı **çin** / Kīn olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*çin,]*

çin: (*Ar. cinn*) *İnsanlar tarafından görülmeyip çeşitli biçimlere girerek ancak kendileriyle ilgi kuranlara veya istedikleri kimselere göründüklerine ve olağanüstü sayılan bâzı işleri yapacak güce sâhip bulduklarına inanılan gizli yaratıklara verilen isim.*

Bī- 'ışk degül cümle zerrāt-ı kāyināt / 'İşk-ıla zebūn oldı eger ins ü eger **çin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [*çin,]*

çin: *Asya'nın doğusunda bir ülke.*

Bir nazarla uşbu gönüm şehri ni yağmalayup / Bir Muğal **Çin** gözleri Tātār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*çin,]*

çin eyleme: *Buruşturmak, çatmak.*

Kaşlaruñ **çin eyleme** baksam 'izār u hālūne / Dōstum cān murğını men ' itme āb u dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2*). [*çin eyleme,]*

Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çin / Nuş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*çin eyleme,]*

çin seher: *Sabahın en erken saati.*

Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / **Çin seher** ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*çin seher,]*

çin ü maçin: *Çin ve Maçin (Çin ülkesinin güney bölgesine verilen bir ad).*

Eger müşgīn zülfe şāne ursañ / Mu'atтар ola cümle **Çin ü Maçin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*). [*çin ü maçin,]*

çinār: *Çınar ağacı.*

İy Muhibbî serv kıddin görse gülşende **çinār** / El du'āya kaldurur ol kāmēt-i bālā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [*çinār,]*

Sular gibi Muhibbî taşdan taşa başını / Urup derünü hālīn söyler **çināra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 5*). [*çināra, -a*]

Serv baş egüp **çınār** el arkasın yirde koya / Her kaçan cilve kıla yārum ad-i bālā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*çınār,]*

Saņa du ‘ālar eyleye el kaldurup **çınār** / Bāğa revāne olsañ o serv-i revān-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [*çınār,]*

çīne: *Kuş yemi.*

Hālūñi görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zīrā ki murğ aşd ider elbette **çīneye** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [*çīneye, -y, -e]*

çirkin: *Hoş olmayan.*

Gözlerūñ yaşını dök yusun günāhuñ **çirkini** / Zār kıl her gīce kılsun şubħa dek bu dil enīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*çirkini, -i]*

çog itdüm: *Çok, fazla etmek.*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben / Muırram ben günāhuma **çog itdüm** bu günāhı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*çog itdüm, -düm]*

çok: *Aşırı, fazla.*

Virür ‘ālemde bir kes yok aber yāruñ vefāsından / Velī şekvā şikāyet **çok** iden cevri ü cefāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*çok,]*

Boyu mı yig anuñ ya serv ü ‘ar‘ar / Anuñ cevri mi **çok** ya bende nāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*çok,]*

çok: *"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.*

Gerçi kim **çokdur** günāhum līk artuk rahmetūñ / Çün yol azmış kullara sensin İlāhī reh-nümün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*çokdur, -dur]*

‘Add olunmaz gerçi **çokdur** ‘ıřkuñuñ dīvānesi / atm olındı bu Muıbbī’de hemān avr-ı cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*çokdur, -dur]*

Bilürem **çokdur** günāhum başdan aşmıřdur velī / Kesmezem līk ümīzüm rahmet i Ma ‘būd’dan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 6*). [*çokdur, -dur]*

Ol gülūñ **çok** olsa ağıyārı dilā ‘ayb eyleme / Götürür zaħmını ħāruñ bāğ u gülzār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [*çok,]*

Fitne-i āħir zamāndur hem cihān fettān[ı]dur / Fitneler **çokdur** daħı ol gözleri mekkārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*çokdur, -dur]*

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine / Mihri yok cevri ü cefāsı **çok** sitemger derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*çok,]*

çok: "Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan zarf.

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre **çok** sa'y eyledüm / Bārī diñ naqqāşa naqşın baña taşvīr eylesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2741, Beyit 3). [çok,]

çok: "Birçok, pek çok" anlamlarında kullanılan sıfat.

Bu günün ferdāya sayma zāyi' itme 'ömrünü / Dir bu sözi **çok** işitdüm çeng ü nāy u 'üddan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2603, Beyit 3). [çok,]

çok: "Çok" sıfatı, sayı, nicelik, değer, güç, derece bakımından büyük ve aşırı olan.

Vuşlatuñ aşına **çok** katma bu hicrūñ millhin / Katar-ısañ anı oran-ıla kat aşumuza (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2838, Beyit 3). [çok,]

çok: "Birçok, bir hayli" anlamındaki belgisiz sıfat. (lü'lü'-i lālā).

Benüm **çok** sevdüğüm cām-ı lebüñdan büse ihsān it / Olup cān şād u dil hāndān gönülden ğam ba'īd olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2601, Beyit 3). [çok,]

Bugün gülzār-ı 'ālemde cefā vü derd ü miñnet **çok** / İşitmedüm ki bñ almış ola kimse vefāsından (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2654, Beyit 3). [çok,]

çok: "Birçok, bir hayli" anlamındaki belgisiz sıfat.

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña **çok** geçmiş nigārā baña sensin sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2528, Beyit 3). [çok,]

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz 'ahdine / Bilürem ol cevri **çok** nā-mihribānumdur gelen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2552, Beyit 4). [çok,]

Zulme māyil cevri **çok** 'aşıklara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2553, Beyit 1). [çok,]

Çeşmi āfet serv kāmēt 'ışvesi **çok** dil-firīb / Al idüp bu gönlümi al ile alan uşta sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2565, Beyit 2). [çok,]

Şīvesi **çok** mihri yok ammā ki diller almada / Bu cihān içinde kim mekkār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2566, Beyit 4). [çok,]

Cürmi **çok** olsa günāhuñ ğam yime / Çünkü oldur rahmeten lil-'ālemīn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2567, Beyit 8). [çok,]

Cevr[i] **çok** bir yār sevdüm dīde gönlümden dutar / Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2642, Beyit 4). [çok,]

Hüb-rūlar cümle encüm sen kamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm **çok** dil-rübālar dīdeyin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2675, Beyit 2). [çok,]

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine ugrar / Ḥaber benden soruñ benden ki **çok** gördüm o rāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*çok,]*

Cevri **çok** itse Muḥibbî ğam degül ol nāzenîn / Kim güzeller cevri ni çekmege sen mu‘tādsın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [*çok,]*

Günāhı **çok** velî kesmez ümidin / Muḥibbî sınıgur Perverdigār’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 5*).
[*çok,]*

Ġam degül ‘āşıklar[un] yoluñda ger cān virseler / Müstedām ol ‘ālem içre tek hemān sen **çok** yaşa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [*çok,]*

Zülfe didüm müşg-i Ḥıṭā bildüm ki itdüm **çok** ḥaṭā / Kan itse kul kanı ‘atā kanı yumazlar kan-ıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*çok,]*

Ḥār elinden bülbül itdi **çok** şikāyetler güle / Gül didi ‘āşık olan mā‘şūka eyler mi gile (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2933, Beyit 1*). [*çok,]*

çok çok: *Fazla fazla.*

İy gözüm gitmez ḥayālî dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyiñ ‘ālemde sen **çok çok** yaşa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*çok çok,]*

Gözlerüm yaşıdur aġlar üstüme ancak benüm / Anuñ için eylerem aña du‘ā **çok çok** yaşa (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [*çok çok,]*

çok sevdiğüm: *Çok sevdiğim (sevgili).*

Aramuzda olupdur ‘ahd ü peymān / Benüm **çok sevdiğüm** zinhār unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987,
Beyit 2*). [*çok sevdiğüm,]*

çok zamān: *Uzun zaman.*

Ne tiz unitduñ eyā dōst Muḥibbî kuluñı / **Çok zamān** idi müşerref idi dīdāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel
2830, Beyit 5*). [*çok zamān,]*

çok zamāndur: *Uzunca bir süredir.*

Nāvek-i dilber eger gelürse itme ictināb / **Çok zamāndur** tīrine bu sīne siper-kerdesin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2563, Beyit 2*). [*çok zamāndur,]*

Çekmesün cellād çeşmüñ tīg-ı ḥün-ālūdını / Kaşd-ıla baḥr içre iy dil **çok zamāndur** mürdesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2563, Beyit 3*). [*çok zamāndur,]*

çokdan: *"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamında zarf.*

Tiri olmasa Muḥibbî cān u dil eglencesi / Murğ-ı dil **çokdan** uçardı sīne-i şad-çākden (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2638, Beyit 6*). [*çokdan,]*

çokdan: "Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Benüm varum bu ancak baş u cāndur / Komışam **çokdan** anı rāh-ı hūbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 4*). [*çokdan,]*

Senüñ kaşduñda vardur katl-i bende / Ben oldum mürde **çokdan** sanma zinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*çokdan,]*

İy Muhibbī kim bütün ider bu gönlüm şışesin / Yār **çokdan** anı sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*çokdan,]*

çokdan berü: Uzun zamandan beri, öteden beri.

Ġam meclisinde nāleme āheng ider benem / **Çokdan berü** nā ile idem hevāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*çokdan berü,]*

çöpçe: Çöp gibi, çöp kadar.

Gül yüzüñsüz **çöpçe** gelmez bu Muhibbī çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña gülistān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*çöpçe,]*

Zāhid egler göñlini cennetdeki havrā ile / **Çöpçe** gelmez ‘aşıkuñ çeşmine dīzār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [*çöpçe,]*

çöz-: (Saçı) çözmek, açmak.

Niçe diller bendedür bi’llāhi **çözme** zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı dūzāğ eyleme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*çözme, --me]*

çöz: Çözmek, açmak.

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīşe / **Çözilmedi** çalışdum tā urmayınca dişē (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [*çözilmedi, -ilmedi]*

çöz: (örülmüş ya da toplu saçı) açmak.

Aç gün yüzüñi cānā ‘ālem münevver olsun / **Çöz** zülfüñi nigārā dünyā mu ‘atţar olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*çöz,]*

Zülfeyñüñi **çöz** āteş-i hüsn üzre ħam olsun / Gel anı bırak boynuma zencir-i ğam olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 1*). [*çöz,]*

cübān-ı ışk: Aşk çobanı.

İy Muhibbī işidüp ahvālümü **cübān-ı ışk** / Eyledi baña vaşiyet cāme-i peşmīnesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2622, Beyit 5*). [*cübān-ı ışk,]*

çün: "Çünkü" anlamındadır.

Derd-i 'ışkum dōstlar **çün** size olmuşdur 'ayān / Her ne kim ola 'ayān hācer degül aña beyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [çün,]

Çün baña derdüñ devādūr çek elüñ benden taḫīb / Ölür isem itmeyem bu derdüme tīmārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [çün,]

çün: "Çünkü" bağlacı.

Çün ḫarābāt ehliyem itdüm melāmet ihtiyār / Rind olan ger cāme rehn itse 'aceb mi cāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [çün,]

çün: "Çünkü" bağlacı.

Göceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / İy dil-i şūrīde sen **çün** bir gül-i aḫmerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [çün,]

Cür'ası yāruñ Muḫibbî **çün** naṣīb-i ḫāk imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [çün,]

At müjeñ tırini durma **çün** katı yadur kaşuñ / Sīne şahrāsında kıldum anuñ içün dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [çün,]

Muḫibbî sözleri yigdür bugün **çün** dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp kulaguña anı dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 5*). [çün,]

Tolu gördüm **çün** ezel bezminde ğam peymānesin / Nüş idüp evvel ben oldum 'ışkuña yāhū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [çün,]

Mey yirine içdi **çün** mestāne çeşmi kanımı / Mā-ḫazar kılsun bu dil bagrın kebāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [çün,]

Sākī-i mehveş elinden nüş kıl cām-ı şarāb / İy Muḫibbî **çün** ğam-ı devrān ile nā-şādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [çün,]

Māh-rūlarda Muḫibbî **çün** bilürsin yok vefā / Ya ne sergerdān idersin bu dil-i āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [çün,]

Muḫibbî her yaña çekdi sipāh-ı nazmın[ı] **çün** / Diñ imdi kaşd iden gelsün inhizāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [çün,]

çün: "Çünkü" anlamında edat.

Şāf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar / Faḫr-ı 'ālem **çün** dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [çün,]

Ḥaymesin şahrāya kurdı **çün** yine sultān-ı 'ışk / Cem' ider 'aşıkları beñzer ki 'arz eyler sipāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [çün,]

Muhibbî luţf-ı tab‘uñdan ma‘ānî gevherin ‘arz it / Dilüñ ğavvās olup baħr-ı nazımdan buldı **çün** behre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [çün,]

çün: "Çünkü" anlamında bağlaç.

Bilmem ne için şimdi ider cevr ü cefâlar / Dimişdi baña mihr iderem **çün** ezel olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2522, Beyit 4*). [çün,]

Ebed dil ‘ışkuñ ile zinde oldı / İçürdüñ **çün** ezel ‘ışkuñ şarâbın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3*).
[çün,]

Muhibbî göñlini bulup ser-i zülfinde bend itdüñ / Ne yarar anı ber-dâr it ki **çün** şâhib-resensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [çün,]

Okuram hüsñüñ kitâbın hâl ü haţ hâcet degül / Müsta‘id müstağnîdür **çün** nokta vü i‘râbdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [çün,]

Şâne eyle zülfüñe hüsñ-ile ra‘nâsın bugün / Sürme eyle çeşme **çün** bir rüy-ı zîbâsın bugün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [çün,]

Gözlerümden gel nihân itme nigârâ gün yüzüñ / Rüşen ider ‘âlemi **çün** ‘âlem-ârâsın bugün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [çün,]

Ĥamdü-lillâh başa iltüm bu tarîķ-ı ‘ışkı **çün** / İy Muhibbî dimesün kimse baña gümrâh-ı men (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [çün,]

Süre süre başa iltüm **çün** maħabbet baydaķın / Devletinde pâdişâh-ı ‘ışkuñ ferzâneyn (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2547, Beyit 4*). [çün,]

Mâl u câha bakmaduñ dünyâdan olduñ **çün** berî / Ğuşsa vü ğamdan Muhibbî dâyimâ âzâdsın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [çün,]

Devlet-i vaşla irişdüñ diyüben ‘izze mi-şev / Ğam-ı hicrân-ı elem düşmeni **çün** duta kemîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [çün,]

İki ‘âlem gün yüzüñden **çün** münevver görünür / Başdan ayaga görenler hür dirler uşta sen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [çün,]

‘İşk câmını Muhibbî **çün** ezel nüş ideli / Geh melâmet gâh mest maħmür dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2562, Beyit 9*). [çün,]

Gerçi kim çokdur günâhum lîk artuk raħmetüñ / **Çün** yol azmış kullara sensin İlähî reh-nümün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [çün,]

Târ idüp yaşuñ Muhibbî eyledüñ **çün** al reng / Vaķtidür şimden girü ķâmetüñi çeng idesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [çün,]

Sînemi döndermezem ben nâvek-i dildârdan / Luţf ile daħı keremdür **çün** gele ol yârdan (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2570, Beyit 1*). [çün,]

İy göñül başdan beni sen çıkarursın ‘âķıbet / Bu tarîķ-ı ‘ışķda olduñ baña **çün** reh-nümün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [çün,]

Kaşr-ı şîrîniñ bināsına koyalar zeyn içün / İy felek her seng[i] kim sen **çün** Ferhād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [çün,]

Sultān-ı ğama göz yaşı **çün** leşker olupdur / Baş üzre çeküp āhını zerrin ‘alem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [çün,]

Bāl ü per yaksañ Muhib olmaz ‘aceb / Şem ‘-i ğüsni-yāra **çün** pervānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 10*). [çün,]

Bend kıldum boynumu **çün** zülf-i cānān ile ben / Tā ölince kapusunda kul olam cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [çün,]

Bugün **çün** ğırmen-i ğülsin nigārā āhdan sakın / İşitmedüñ mi ğülşende yil aldugın ğül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [çün,]

Bulınmaz vaşla **çün** çāre kalup hicr içre bī-çāre / Olup ‘ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [çün,]

‘İşkdan özge ‘āşıkā yokdur Muhibbî **çün** kemāl / ‘Āşık olan ‘ışkdan özge kemālî n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [çün,]

‘Andelībūñ geçse ‘ömri zār-ıla olmaz ‘aceb / Eksük olmaz **çün** ğülüñ yanında ğārî n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). [çün,]

Baĥr-ı ‘ışka düşene dirler bulunmaz **çün** necāt / Ebleh olmañ dōstlar el sunmañ aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [çün,]

Cām-ı la‘lūñ yādına oldı Muhibbî **çün** türāb / Cür‘añı cānā dirġ itme gel ol āvāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [çün,]

Her ne gelürse mihr eger cevri rāzıyam / Sundum nigāra cān-ıla **çün** ihtiyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [çün,]

Her şüküfe rām olupdur emrine şāh-ı ğülüñ / Oturup ğükm eylesün **çün** oldı Dārā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [çün,]

Verd-i ğülden daĥı nāzüksin dile cevri eyleme / Āhum odından toludur **çün** zemīn ü āsümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [çün,]

Virürsin bāda **çün** ‘ömri kadeĥ nūş eylegil her dem / Elüñde dutduguñ sāġar ki yigdür sāġar-ı Cem’den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [çün,]

Mār zülf-i leblerinden yüzünü döndürmedi / Yā nedendür mār **çün** dirler kaçar tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [çün,]

Ġam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen / Penbe-i dāġum yiter **çün** küşte-i ‘ışkum kefen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [çün,]

Lebleri yādına ‘iyy eyle ki ğül hengāmıdır / **Çün** geçen geçdi Muhibbî bir daĥı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [çün,]

Niçe bir ğaflet Muhibbî aç göz uyĥudan uyan / **Çün** bilürsin kim içre her kes ecel peymānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [çün,]

Cür‘a-i cāmı Muḥibbī **çün** naşīb-i ḥāk imiş / Cān u serden geç ko cism olsun türāb eglenmesün (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [çün,]

Gözün yaşın dirîğ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar **çün** bilürsin sīm-ile zerden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [çün,]

Āsiyāb-ı çarḥ öğidür ‘ömri **çün** gendüm gibi / İy Muḥibbī bağlama dil bī-vefā gerdün için (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [çün,]

İy Muḥibbī niçe mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm **çün** ol gīsūyı ben (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [çün,]

Okuduñ lü‘lü’ dışından iy Muḥibbī **çün** ḥadıṣ / Anuñ için oldı eş‘aruñ senün dürr-i ‘Aden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [çün,]

Atalardan bu meşeldür **çün** göze olmaz yasag / Āfitāb-ı ḥüsnüne neyçün senün bakılmasun (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [çün,]

Çün dürr-i yetīm oldı yine nazm-ı Muḥibbī / Cānā anı dak gūşuña yek-dāne olsun (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [çün,]

Ne kadar cevr ü cefā itse gönül eyler қабул / Dōstlar gökden ne yağarsa götürür **çün** zemīn (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [çün,]

Yār ister **çün** Muḥibbī ola bu gönlün ḥarāb / Ko yıkılsun hergiz ol vīrāne ma‘mūr olmasun (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [çün,]

Dōstum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / **Çün** bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [çün,]

Çün beni rüz-ı ezelden eyledün bīmār sen / İy ḥabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [çün,]

Derd ü miḥnet ancak olursa ‘aceb mi ḥāşılıñ / **Çün** livā-yı ğamdan alduñ iy gönül tīmār sen (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [çün,]

Cennete aldanma zāhid gibi bakma kevsere / İy gönül olduñ bugün **çün** ‘aşık-ı dīdār sen (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [çün,]

Ġaflet gözünü açagör uyan bu ḥvābdan / ‘Ālem nümüne **çün** yiter Efrāsiyāb’dan (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [çün,]

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol serv-қad / İy Muḥibbī yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [çün,]

Ḥusrevā **çün** ḥüsn-ile sultān-ı ‘ālemsin bugün / Zūlm-ı ‘uşşāk eyleme āḥir sorılır dāddan (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [çün,]

Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicle’dür / Ḥüsnün efzundur senün **çün** Mısr-ıla Bağdād’dan (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [çün,]

Furşatı fevt eyleme girmez ele / **Çün** bilürsün bir daḥı gelmez giden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [çün,]

‘Işk meydânında **çün** kıldı Muhibbî dil nişân / Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin tîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [*çün,]*

Tayanup hüsnuñe cefâ kılma / **Çün** degül hüsñ pâyidâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*). [*çün,]*

Düd-ı dil **çün** şu ‘üd ider felege / Yirde kalmaz bu âh u zâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 4*). [*çün,]*

Çün yiter elde Muhibbî’ye bugün köhne sıfâl / Pîş-i mâ cām-ı Cem ü kışsa-i Cemşîd megû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*çün,]*

Tañ mıdur zülfüñe dirsem müşğ bu / Andan alur **çün** hemîşe müşğ bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*çün,]*

İy Muhibbî lâ‘lin añup aglama / **Çün** zarar eyler şeker tengine su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [*çün,]*

Cefâ cevır itmege mu‘tâd olupsın / Güñeh bilmez ola âdemde **çün** hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5*). [*çün,]*

İşidüp nâlemi bagrı delindi / Fiğânlar eyledüm **çün** nâya karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*çün,]*

İşidelden kim metâ‘-ı büseñi **çün** cānadur / Cān ele alup bu dil bāzaruñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [*çün,]*

Ma‘nâ gülini itdi **çün** izhâr Muhibbî / İletdi seher yili anuñ büynı her sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5*). [*çün,]*

Her taraıdan **çün** üşer başuña pervâne-i ğam / Sen daıı şem‘-şifat her nefesüñ nür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [*çün,]*

Göñülde cān gibi cā itse tañ mı / Periler meskenidür **çün** hârâbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*). [*çün,]*

Çeng idelden Muhibbî kâmetini / İñiler oldı **çün** rebâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5*). [*çün,]*

Âteş-i ‘ışk-ıla sīnem yandı kılsam nâle âh / Dūd-ıla ‘âlem tolar **çün** oda duş ola giyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*çün,]*

Bî-günâh ‘aşıkları kırdı geçürdi ol perî / Tııldur bilür daıı yazılmaz aña **çün** günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*çün,]*

İy Muhibbî ko saña cevır ü cefâlar kılsun / Yiridür göñlüñi **çün** bagladuñ ol bed-hüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [*çün,]*

Enis olsa n’ola ‘uşşâka bâde / Olur anuñ-ıla **çün** dil küşâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 1*). [*çün,]*

Döst olmaz kimseye dünyâyı **çün** bildük ‘ayân / Döst olma sen de ger ‘âkil iseñ dünyâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*çün,]*

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz / **Çün** böyledür anı getürme dilâ dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6). [çün,]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur 'âlem içre hâşılum / Döstim **çün** bilmedün hâlüm benüm pes kim bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4). [çün,]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur 'âlem içre hâşılum / Döstim **çün** bilmedün hâlüm benüm pes kim bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4). [çün,]

Şâbâş diye her kim işide bu nazmuñı / İtdün Muhibbî şî' rüñi **çün** hoş edâ-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7). [çün,]

İstedün **çün** genc-i vaşlın eyle zülfinden hâzer / İy gönül ejderden itmişler tılısm ol mağzene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3). [çün,]

Bâĝ-ı hüsñüme havâledür gözün yumsun dimiş / Yapılır mı **çün** kadīmī olsa didüm revzene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6). [çün,]

Ne 'âcizem ki cürmüme tâ ola i 'tibâr / Muhtâc tâ' atüme degül **çün** benüm İlâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2). [çün,]

Gül geldi gülşene **çün** al duvak-ıla / Tâ kim göre bülbül anı yana yakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1). [çün,]

İdeyin çâk giribân tâ be-dâmen / Fedâdur **çün** yolunda cân u ten de (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 2). [çün,]

Çün mâr-durur zülfi] nigârün hâzer eyle / Kâkül sanup el sunubanı aña yapışma (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4). [çün,]

İki yüzülü-durur dünya ider 'ahd kavline durmaz / Sözinde **çün** degül şâdıķ inanma sen o nâ-merde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5). [çün,]

Çün vişâl-i yâra mâni'dür dimişler ten daħı / Bir kabâdur 'âriyet iy dil gider cân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4). [çün,]

Zâhidâ dünyâya **çün** oldun mülevveş hırş-ıla / Kanda görseñ cân atarsın ditreyüp nân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5). [çün,]

Naẓm u eş'ârün Muhibbî süz-i Hüsrev'den haber / **Çün** virür bir nükte korsañ n'ola Selmân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6). [çün,]

Eksük olmaz âteş-i ğam **çün** dil-i ğamnâkde / Görinürse düd-ı âhum tañ mıdur eflâkde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1). [çün,]

Hergiz vişâli sa'y-ile girmez Muhibbî **çün** ele / Her yaña cidd ü cehd-ile varup tekâpü eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5). [çün,]

Çevĝân idüp elde dutar zülfini dilber / Top eyle başuñ oldı **çün** esbine süvâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3). [çün,]

Her şeb ğam-ıla **çün** dil-i zâr iniler âh / Dir nâle kılıp böylece dīvâr iniler âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1). [çün,]

Çün gönül maḥzen çıkar andan Muḥibbî cevheri / Her sözüñ dür-dānedür baksunlar ol gençineme
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [çün,]

Ne tañ kıl disem ol ince miyāna / Ki noḡtadur dimişler **çün** dehāna (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [çün,]

Gözi ḥün içmege **çün** oldı mu'tād / Anuñçün kanum içer kana kana (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 4*). [çün,]

Degül dünyāyı termīm 'ākilāna / Ola **çün** āhiri anuñ ḥārābe (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 4*). [çün,]

Çün Ḥaḡ-şinās ḡaḡ saçar ḡüccet üstüme / Ḥurşide karşu yakmaya ḡiç kimse meş'ale (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4*). [çün,]

Āfitāb-ı ḡüsnüñi görmek senüñ mümkün degül / Niçe görsün **çün** nazarla gözi yaş-ıla tola (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [çün,]

Bildüm ki varup zülfüñe berdār olur āḡir / **Çün** virdi gönül bağladı ol saçı süñbüle (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3*). [çün,]

Yiter başuma tāc **çün** ḡāk-i pāyı / Dilā başuñna zerden tāc itme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [çün,]

Şi'rümün kim kıymetin bilür aña 'arz iderem / Şi'rini **çün** rāyegān virmedi Selmān kimseye (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [çün,]

Ḥüsnüñe olmaz muḡābil küfr-i zülfüñ dagılır / Rümiler leşker çeke **çün** kāfiristān üstine (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [çün,]

Çemen taḡtına geçdi **çün** şeh-i gül / İdindi bülbülü anı güyende (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2*). [çün,]

Mariz 'ışḡ olana yok nihāyet / Ne çāre derd gelmez **çün** ḡisāba (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2*). [çün,]

O serv ben ḡāke n'ola sāye salsa / Düşer **çün** sāyeler her dem türāba (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [çün,]

Dirġā ḡasta-i 'ışḡam gelüp sormaz ḡabībüm āḡ / Maḡabbet **çün** günāḡ olmış olup düşmen ḡabībüm āḡ
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [çün,]

Çeşm-i maḡmūruñ eger meyl itse kanum içmege / Beñzedür **çün** mestdür anı şarābuñ 'aynına (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [çün,]

Oldı **çün** zülf[i] ḡamıyla bu Muḡibbî ḡāksār / Mesken itdi üstüñvān-ı kellesini mār da (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [çün,]

Ḥaḡ-ı dilber san eceldür anı def'e çāre yok / **Çün** ezel yazu imiş elbette ol gelür başa (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [çün,]

Muḡibbî'ye keremden kıl teraḡḡüm / Kerem **çün** kimse öğretmez kerime (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [çün,]

İderse yiridür baña cefâlar / Göñül virdüm **çün** ol nâ-mihribâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 2*).
[çün,]

Nâra dünyâda taḥammül idemezsin **çün** dilâ / N'olısar uḥrâda ḥâlûñ âteş-i sūzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [çün,]

Bir kadeḥ meyle benüm **çün** gönlümi hoş eyledi / Yüzimi ḥâk itmege vardum ḥarâbât ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [çün,]

‘Âşıkâ dirler Muḥibbî çâre şabr u ya sefer / **Çün** sefer yok şabr kıl eyle taḥammül derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [çün,]

çün: "-dığı için".

Çün bahâr oldı gelüñ ‘iş idelüm cânlar-ıla / Lebi mül gözleri bādām ruḥı ḥandânlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [çün,]

çün: "Çünkü" anlamında kullanılan bağlaç.

Furşatı fevt itme bul bir yâr u bir cây-ı laṭîf / **Çün** bilürsin tiz geçer bu hüy u bu hây-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [çün,]

çün kim: Çünkü, nedeniyle.

‘Âşıkûñ katline **çün kim** ḥükm ider sultân-ı ‘ışk / Kaṭlı isnâd eylemek lâyıḳ mıdur cellâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [çün kim,]

‘Âşık-ı şūrîde diller meyl iderse tañ mıdur / Ḥüb-rûlarda komışdur cāzibe **çün kim** İlâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2*). [çün kim,]

çün kim: Çünkü.

Ġamzesi sıhrine **çün kim** didiler sıḥr-i ḥelâl / N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki cādüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [çün kim,]

çün u çerâdan: Sorgu, sual.

Bugün geçdüm çü ben **çün u çerâdan** / Dilâ sen daḥı geç bu hüy u hâdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [çün u çerâdan, -dan]

çünki: "Çünkü" bağlacı.

Feth-i bâb ola ümîdüñ kesme **çünki** derddesin / Gerçi kim derd ü belâ ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [çünki,]

Çünkü terk itdüñ Muḥibbî’yi dilâ var fâriğ ol / Ben daḥı bilmem seni ne gökde ne ḥod yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [çünki,]

Göz ucuyla nazar kılma degül **çünkü** cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālām ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [çünkü,]

Hayr-ıla ‘âdet-durur her kişi añar mürdesin / **Çünkü** öldürdüñ Muhibbî’yi gel añ düşnām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [çünkü,]

Göz ucuyla nazar kılma degül **çünkü** cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālām ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [çünkü,]

Cānān-ıla cān **çünkü** ezel āşinā imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [çünkü,]

Vefā gelmezse iy dünyā ‘aceb mi **çünkü** sen zensin / Yudup bir loğma eylersin cihān hālkın bir evrensın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [çünkü,]

Qābūlüm olmadı dünyā cemālın baña ‘arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al **çünkü** ergensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [çünkü,]

Gözlerüm yaşın revān itsem ‘aceb mi payuña / Gülşen-i hüsın içre **çünkü** serv-i bālāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [çünkü,]

Çünkü yok qaddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb / Bāgbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [çünkü,]

Çünkü olduñ bu güzeller haylinüñ ser-‘askeri / ‘Āleme hüküm eyle olduñ mīr-i mīrān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [çünkü,]

Cürmi çok olsa günāhuñ gam yime / **Çünkü** oldur rahmeten lil-‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 8*). [çünkü,]

Çünkü feryāduñı güş eylemedi ol gül-i bū / Niçe bir bülbül-i dil-ḥaste feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [çünkü,]

Gel raqībā yāri idlāl eyleme / Bu cihānuñ **çünkü** sen şeytānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5*). [çünkü,]

Buldu Muhibbî **çünkü** işigüñ gedālığın / İrān’a degül bel bile Tūrān’a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6*). [çünkü,]

Ka‘be’dür kūyuñ nigārā eyledüm **çünkü** tavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga qurbān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [çünkü,]

‘İşk ‘ilmi **çünkü** tekmiile irişdi a‘lemem / Baña şimden girü añmañ ‘ālemüñ ‘allāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [çünkü,]

Zülfüñ-ile hālūñi **çünkü** baña ‘arz eyledüñ / Ko tutılsun murğ-ı dil men‘ itme bend ü dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [çünkü,]

İy Muhibbî her yañadan gelse gam olma melül / **Çünkü** açar her dili gamgīni şahrā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [çünkü,]

Çünkü girmez gül gibi āh u fiğānuñ güşına / Yiter iy bülbül-i dil nāle vü feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 3*). [çünkü,]

Çünkü sıduñ gönlümi bir dağı alınmaz ele / Kim bütün idebilür sındukda ābgīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4*). [çünkü,]

Sākīyā itme dirîğ cāmı bu ben maħmūrdan / **Çünkü** kesb eyler şafā ƙalbüm mey-i engürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [çünkü,]

Çünkü gördüm bir nazār ol serv-ƙad meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm akıtdum cūyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [çünkü,]

Niçe şīrīn olmasun cānā Muhibbî'nūñ sözi / **Çünkü** medħūñ okuram olur kelāmum şekerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [çünkü,]

Çünkü bulunmaz benī-ādemde bu nev'e hūsün / Bir nazār eyle melek yāħūd perī hūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [çünkü,]

Zūlfı çevgānına top eyle Muhibbî başuñı / **Çünkü** meydān-ı maħabbetde bugün merdānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [çünkü,]

Şi'r-i pūr-sūzuñ Muhibbî **çünkü** bir eglencedür / Hālī olma bir nefes 'ālemde sen eş'ardan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [çünkü,]

Virmedi rāh-ı talebden **çünkü** hīç bir kes nişān / 'Işƙdan ğayrı Muhibbî bil saña yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [çünkü,]

Feth idüp Tebrīz'i geçdük **çünkü** Sultāniyye'den / Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [çünkü,]

Hūblar göñli katıdur **çünkü** seng-i hāreden / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i hāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [çünkü,]

İstese mihr ü vefā itmek baña mümkün degül / **Çünkü** cevr-ile cefā kılmak olupdur aña hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [çünkü,]

Görmek olmadı müyesser **çünkü** ol meh-pāreyi / Açma iy dil çeşmi zāyi' eyleme nazzāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [çünkü,]

Gözlerüm yaşı 'aceb mi dönse Nīl ırmagına / Bu göñül Mısr'ında oldı **çünkü** mihrūñ pādīşāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [çünkü,]

Fitne fenninde ser-āmed dir-isem ƙaşıña rāst / Baş ƙoşar **çünkü** şehā tūr-ra-i tarrāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [çünkü,]

Gül devri **çünkü** tīz geçer 'ömr gibidür / Bir hafta var tāze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [çünkü,]

Atı önince yürüyüben Ƙanber'i olam / Binse o yār **çünkü** 'Alī gibi Döldül'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [çünkü,]

Çünkü fiğān u nāleñi ğuş eylemez senūñ / İy dil niçeye dek idesin sen de ğulğula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [çünkü,]

Mey-hVōra **çünkü** olmasa gül sāğarı yiter / Bülbül yirine var şurāhīde ƙulğula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [çünkü,]

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / Devlet var-ıymış **çünkü** ezel yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [çünkü,]

Kim ‘acablar şî‘rini gören kemāle irdügin / **Çünkü** eş‘ār-ı Muhibbî şî‘r-i Selmān’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [çünkü,]

Gözüm yaşına baksa rahm iderdi / Güzeller māyil olur **çünkü** sîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 5*). [çünkü,]

Çünkü tîg almış ele çeşmün yine reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı hāṭarnākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [çünkü,]

İçdi Muhibbî **çünkü** maḥabbet şarābını / Mest ola yata ḥaşre degin sanmañ ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [çünkü,]

‘Āşıka kânündür **çünkü** ezelden inlemek / İnlesün sînem benüm dönsün rebābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [çünkü,]

Çünkü yok serv ü gül ü lālede hîç büy-ı vefā / Kanda gitdi çemen ü serv ü gülhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [çünkü,]

Çünkü virildi Ḥudā’dan şefkat itmek Aḥmed’e / Ḥāşa şefkatden Muhibbî bendesin maḥrûm ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [çünkü,]

Çünkü āb üstindedür gördük bināsı ‘ālemün / Sanma muḥkem olısar āḥir ḥarāb ol bād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4*). [çünkü,]

çünkü: "Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü" bağlacı.

Aldı çeşmün ya kaşuñdan eline **çünkü** kemān / Atısdurdu ğamze oklarını kılup dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [çünkü,]

Bu Muhibbî süz-ı Ḥusrev’den yakar **çünkü** çerāğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [çünkü,]

Taḥta-i sînemde dökdüm **çünkü** eşküm noqtasın / Kāyinatūñ ḥālını bilmekde remmālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [çünkü,]

Çünkü gördüñ tāk-ı ebrūsın Muhibbî secde kıl / Kıbleden dönsün yüzi ol kıbleğāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [çünkü,]

Dehānuña senün cānā dinürse tañ mı cāndur bu / Nazardan **çünkü** ğāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [çünkü,]

Siḥr-ile atar **çünkü** fir ol ğamzesi cāzū / Gelse ne ‘aceb her yañadan na‘ra-i āh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [çünkü,]

Ḥün-ı dilden elde pürdür **çünkü** çeşmüm sāğarı / İçerem ol serv-ḳad çeşmi ḥumāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [çünkü,]

Göñül düzdini tutdı **çünkü** çeşmün / Anı kıl zülfüne ber-dār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 4*). [çünkü,]

Sıma şehā bu göñlüm mümkün degül yirine / Bir dağı gelmek olmaz **çünkü** uşana şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*çünkü,]*

Döne döne yanarsam ‘ışk odına ‘aceb mi / Göñlüm kebāba döndi sançıldı **çünkü** şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5*). [*çünkü,]*

çürü- Çürümek.

Ser-i küyuñda ‘ışkuñla Muhibbî hāk-i rāh olsa / Vefā būyı gele her dem **çürümiş** üstühvānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [*çürümiş, -miş]*

D

da: "Dahi" anlamındaki bağlaç.

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişân olsun / Yanup dil âteş-i ğamla bu āhum **da** duman olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [da,]

‘Āşık olan pâdişâh olursa **da** ol kul olur / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [da,]

Cāna **da** virme haber hūn-ı ciger içdüğüni / Tuymasun ‘iys ü şafâ bezmini bî-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [da,]

da: "Bile, da/de" anlamlarına gelen bağlaç.

Güzeller içre sensin kurretü’l-‘ayn / Olupdur yâ kaşuñ **da** kâbe-kavseyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 1*). [da,]

Yüzüme bak bilesin hâl-i ‘ışkum / Degüldür kehrübâ **da** böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [da,]

Sakın mağrūr olma görme kendüñ / Eger ḥaşmuñ olursa **da** karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3*). [da,]

‘Işk ehline güler idi bir zamân-ıdı / Bilmezdi Muḥibbî ki kendi başına **da** gele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [da,]

Ger naşīb ola içem ben la’l-i nābuñ cür‘asın / Göz ucıyla bakmayam **da** selsebîl ü kevsere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3*). [da,]

dād: Sızlanma, şikayet.

İy Muḥibbî **dāduñ** güş eylemez ol seng-dil / Niçeye dek nāle kılup āh u feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [dāduñ, -uñ]

dād: 1.adalet. 2.iyilik, ihsan.

Ḳadem basduñ o gün kim bu zemîne / Cihān yüz sürdi pāke büse **dāda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [dāda, -a]

dād: Adalet, doğruluk.

Ḥusrevā çün ḥusn-ile sultān-ı ‘ālemsin bugün / Zulm-ı ‘uşşāk eyleme āḥir sorılır **dāddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [dāddan, -dan]

dād: Adalet, doğruluk II Feryat, yardım.

Hicr elinden **dāda** geldüm kapuña şāh-ı ḥüsün / Şevketüñ ola ziyāde baña ger dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [dāda, -a]

Bir güzeller şāhınıñ pāyına düşdüm **dād** için / Bir nazar kılmaz-ısa qurbān oluram ad için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [*dād*,]

dād elünden: *İmdad.*

Gāh elif geh dāğ çekdüm sīne-i efgāruma / **Dād elünden** diyüben yazdum der ü dīvāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1*). [*dād elünden*,]

dād idesin: *Yardım etmek.*

Hicr elinden dāda geldüm kapuña şāh-ı hüsün / Şevketüñ ola ziyāde baña ger **dād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*dād idesin, -esin*]

Dest-i hicrāndan şikāyet idem iy sultān-ı hüsün / Şevketüñ efvün ola vaşluñla ger **dād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 2*). [*dād idesin, -esin*]

dād istesem: *Yardım istemek.*

Hey ne zālimdür terahhüm eylemez **dād istesem** / Kaposında ol şehüñ bī-dādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*dād istesem, -se, -m-sem*]

dād kılayım: *Yardım dilenmek.*

Feryād u figān yār-ı cefākāruñ elinden / Kime kılayım dād ben ol yāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [*dād kılayım, -ayım*]

dāfi' olan: *Def etmek, kovmak.*

La'l-i nābīdur anuñ **dāfi' olan** derd ü gama / La'line ger heves itsem n'ola ben cānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [*dāfi' olan, -an*]

dāfi' -i hüzn [ü] elem: *Hüzün ve elemiñ deffi.*

Jeng oldı gönül āyīnesi al ele sākī / Mey sun berü tā **dāfi' -i hüzn [ü] elem** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [*dāfi' -i hüzn [ü] elem*,]

dāğ: *Kızgın demir ve saire ile vücuda vurulan nişan, damga, yaka.*

Tek seni göreyim benüm cānum / **Dāğlar** sīnem üzre dīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2*). [*dāğlar, -lar*]

dāğ: (*Ar.*) *Yara, yanık yarası, aşk yarası.*

Sīne **dāğ** u dil helāk ü dīde oldı ğarq-ı hūn / Gıtdi 'aqlum kalmadı şimden girü şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*dāğ*,]

Deşt-i ğamuñ arslanı dir gören bu rüy-ı zerdümi / Kûh-ı belâ kaplanına döneli **dâğ-ıla** bu ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*dâğ-ıla, --ıla*]

Sîne de gören elifler dir ki 'ışkuñ bebridür / Yâ peleng-i mîşedür **dâğ-ıla** pür-ğâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*dâğ-ıla, --ıla*]

Gâh elif geh **dâğ** çekdüm sîne-i efgâruma / Dâd elünden diyüben yazdum der ü dîvâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1*). [*dâğ,*]

Dâğlarla sînemüñ eñrâfını zeyn eyledüm / Kalmadı bir yir koyam bir dâne haşhâş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*dâğlarla, -lar, -la*]

Döndürdi pelenge özini **dâğ-ıla** 'aşık / Ne şürete koydı görüñ anı zamâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7*). [*dâğ-ıla, --ıla*]

dâğ: Yanık yarası.

Yakalum **dâğları** yir yir bu cism-i nâ-tüvân üzre / Temâşâ itmege hüsnuñ niçe dîde bedîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [*dâğları, -ları*]

dâğ: Sinedeki yara.

Dâğlar gül görünür sîne de serv oldı elif / Gözlerüñ yaşını iy dil aña bārân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*dâğlar, -lar*]

dâğ: Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Tenümde **dâğlar** göz göz oluban gözlesün yârı / Dimege derd-i dil hâlin kamu mülar zebân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*dâğlar, -lar*]

Dâğlar yir yir ki vardur sînem üstinde benüm / Zâğlardur sanasın şahrâda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*dâğlar, -lar*]

dâğ: Dağ.

Öldürür âhîr seni dil virme bu şîrîn lebe / İy gönül Ferhâd-veş gel meskenüñ **dag** eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*dag,*]

dâğ: Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Servler çekdüm elifden güller itdüm **dâğ-ıla** / Sîne bāğını temâşâ kıla bu ümmîdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3*). [*dâğ-ıla, -ıla*]

dâğ eyleme: Yaralamak.

Lâle hâdler fikri ile bagruñı **dâğ eyleme** / Serv-ğadler zikri ile yaşuñ ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1*). [*dâğ eyleme, -me*]

dāg idüp: Dağlamak ‖ üzlemek, acıyla ve üzüntüyle gönlünün yanmasına sebebiyet vermek (sîne bağlamında).

Dāg idüp sînemüñ üzre çekeyim yir yir elif / Serv ü gül yirine iy dil anı seyrân eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 4). [dāg idüp, -üp]

dāg ur: Yaralamak, yakmak, kızgın bir alet ile yanık izi yapmak.

Sîneñe dāg ur Muhibbî aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5). [dāg ur,]

dāg ursa: Dağlamak.

Egerçi dāg ursa lāle sînesine / ‘ Aceb midür ki var ‘ışkı cebînde (Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2). [dāg ursa,]

dāg urup: Yaralamak, yakmak, kızgın bir alet ile yanık izi yapmak.

‘İşk mıdur bu Muhibbî sînesine dāg urup / Āhîr anuñ gözleri yaşını deryâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5). [dāg urup, -up]

dāg yaktum: Dağlamak ‖ vücutta 'aşk âteşiyle yaralar açmak.

Bir elif çekmiş idüm sînemde derdüm bir diyü / Yanına bir dāg yaktum olduğıçün derdüm on (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3). [dāg yaktum, -dum]

dāg yakmaga: Vücutta 'aşk âteşiyle yaralar açmak.

Bu Muhibbî şanemā hāl-i siyāhuñdan irak / Dem mi var sînesine yakmaga dāg anuñ içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7). [dāg yakmaga, -ga]

dāg yakmış: Dağlamak ‖ gönülde 'aşk yarası açmak.

‘İşk cāmın nüş idüp bagrına yakmış tāze dāg / Sîne çāk olup yaturlar lāleler kühsārda (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 2). [dāg yakmış,]

dāg-ı hasret: Hasret yarası.

Göçdi gönül kaldı hemān dāg-ı hasret āh / Āteş kalur yirinde eger gitse kervān (Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3). [dāg-ı hasret,]

dāg-ı hasret yakmışam: Hasret yarası açmak.

Sînem üzre lāle gibi dāg-ı hasret yakmışam / Sanki pullar dizmişem bir tahta-i nerd üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 2). [dāg-ı hasret yakmışam, -mışam]

dāğ-ı miḥnetle: Dert, sıkıntı, eziyet yarası.

Muḥibbî pul pul olmuşdur ser-â-ser **dāğ-ı miḥnetle** / Maḥabbet baḥrına girdüm görünsem tañ mı māhî ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6). [dāğ-ı miḥnetle, -le]

dāğ-ı şarāb: Şarap yarası, lekesi.

Dirsin Muḥibbî pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya ḥırkaya **dāğ-ı şarāb** ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5). [dāğ-ı şarāb,]

Eydür Muḥibbî pāk-dil ü pāk-dāmenem / Ya bu görinen ḥırkada **dāğ-ı şarāb** ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6). [dāğ-ı şarāb,]

dağud: Dağutmak.

Deşt-i ğamda ol saçı leylā şanemden ayru āh / Şabr u ‘aqlı **dağudup** ol niçe mecnûn olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2). [dağudup, -up]

Dağudup sünbüllerüñ çin eyleyüp ebrûlaruñ / Ğamzelerle ḥün-ı ‘aşık dökmede cellâdsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 3). [dağudup, -up]

dağıl: Dağılmak.

Ḥüsnuñe olmaz muḳābil küfr-i zülfüñ **dağılur** / Rümîler leşker çeke çün kāfiristān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6). [dağılur, -ur]

dāğla: Dağlamak, yaralamak, yakmak.

Dāğlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dōstum bir nazar it niçe gülistānam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3). [dāğlar, -r]

dāğlar yakdum: Dağlamak, ateşle yara açmak.

Dāğlar yakdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāğlar konmuş-durur san cism-i bî-cān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3). [dāğlar yakdum,]

dāğlar yakdum: Dağlamak, dağ yarası açmak.

Küh-ı ğamda **dāğlar yakdum** ser-â-ser tenüme / Kim göre şana peleng gelmeye kimse yanuma (Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 1). [dāğlar yakdum, -dum]

dāğlar yakmış: Dağlamak, dağ yarası açmak.

Gördüm iy dil seni maḥzûn ‘ışk-ıla ğam-ḥurdesin / Sineñ üzre daḥı **dāğlar yakmış** āzürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1). [dāğlar yakmış, -mış]

dāğum: Yara. II Sevgilinin açtığı gönül yarası.

Sīnemüñ bāğın temāşā eyle **dāğum** gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [*dāğum, --um*]

dāğum olsun: Aşk yarası olmak.

Zülf-i siyāhuñ iy dōst boynuma bagum olsun / Hālūñ firāķı cānā bagruma **dāğum olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [*dāğum olsun, -sun*]

dahı: Bile, dahi.

Eyledüm cevır oklarına dōstlar sīnem siper / Bu ‘acebdür **dahı** ol kaşı kemāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [*dahı,]*

dahı: "da, de" bağlacı.

Bugün geçdüm çü ben çün u çerādan / Dilā sen **dahı** geç bu hüı u hādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [*dahı,]*

dahı: "Da, de" bağlacı.

‘Işķı cān eyler taleb bir yañadan **dahı** gönül / Arada hayrān kaldum anlaruñ savaşıma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 4*). [*dahı,]*

dahı: Daha, artık.

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / **Dahı** vaķt olmadı mı zülfüñe beni asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*dahı,]*

dahı: Artık, bir daha, bundan sonra, sonrasında.

Dahı gūş itmezem pendüñi nāşih / Yaraşmaz eylemek mey-ħvōra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*dahı,]*

dahı: Ayrıca, hem de.

Küy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin / Bir yirüm yok ğayrı andan **dahı** kanda varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [*dahı,]*

dahı: Ancak, fakat.

Bir haķā ile didüñ zülfine anuñ müşğ-i Çīn / **Dahı** ol demden dilā hacletde hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*dahı,]*

Geçdi cāndan bu gönül geçmez **daḥı** cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne togmış anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*daḥı,]*

daḥı: "Bile" anlamında bağlaç.

Çünkü terk itdün Muhibbî'yi dilâ var fâriğ ol / Ben **daḥı** bilmem seni ne gökde ne ḥod yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*daḥı,]*

'İşkuñ kitābını bugün ezber okudum / Mektebde **daḥı** çıkmadan elf ile bāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [*daḥı,]*

Gördüm iy dil seni maḥzūn 'ışk-ıla ğam-ḥurdesin / Sineñ üzre **daḥı** dāğlar yakmış āzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*daḥı,]*

Sīnemi döndermezem ben nāvek-i dildārdan / Luṭf ile **daḥı** keremdür çün gele ol yārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*daḥı,]*

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş **daḥı** virdüm / Nitekim mey için müflis ider destārını merhūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*daḥı,]*

Verd-i gülden **daḥı** nāzüksin dile cevri eyleme / Āhum odından toludur çün zemīn ü āsümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [*daḥı,]*

Benüm āh u fiğānumdan sakın kim bir gül-i tersin / Kim āh okı güzer kılur irerse **daḥı** mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*daḥı,]*

Bī-sütün adın **daḥı** işitmemişdi küh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm iy şīrīn-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*daḥı,]*

Konmamışken **daḥı** Kays'ūñ başına sevdā-yı 'ışk / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*daḥı,]*

Esrār-ı 'ışkı bilmedi 'allāmeler **daḥı** / Bu müşkilātı ḥall idemezler kitābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [*daḥı,]*

Ṭūṭī-i ṭab'um **daḥı** güyā ola / Leblerūñden emsem iy şīrīn dehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [*daḥı,]*

Alup bir cūr'a nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rüz-ı maḥşerde **daḥı** başda ḥumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*daḥı,]*

Ger zebūn-ı 'ışk olsam dōstlar 'ayb olmasun / 'İşk elinden şīr-i nerler **daḥı** olmuşdur zebūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3*). [*daḥı,]*

Usandūñ bizi sürdūñ ḥıdmetūñden / Binā çār eyledük biz **daḥı** yāhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*daḥı,]*

Dirīğā düşde **daḥı** [ol] görünmez / Niçe görine gelmez göze uyḥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*). [*daḥı,]*

Bī-günāh 'āşıkıları kırdı geçürdi ol perī / Ṭıfldur bilür **daḥı** yazılmaz aña çün günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*daḥı,]*

Yār-ıla bir hālvēt-i hāş olsa deyyār olmasa / Belki ol hālvētdē cān **daḥı** ḥāberdār olmasa (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [*daḥı,]*

Fitne-i āḥir zamāndur hem cihān fettān[1]dur / Fitneler çokdur **daḥı** ol gözleri mekkārda (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*daḥı,]*

Senüñ ‘āybuñı **daḥı** herkese izhār ider ol / Ğayrınuñ ‘aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*daḥı,]*

daḥı: "Bile" bağlacı.

Zülfi[i] zencīrini boynuma n’içün dakmaya yār / Ser-i kūyında dilā sen **daḥı** mecnūn olasın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*daḥı,]*

Vaşf-ı ruḥını itdi Muḥibbī **daḥı** rengin / Kimse dimesün söz konabilmez sözüüm üzre (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [*daḥı,]*

daḥı: "Bile, da/de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gözüñ cellādı öldürse şehīd-i ‘ışk oluram ben / Diyeler rüz-ı maḥşerde **daḥı** ḥünin kefensin sen (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 4*). [*daḥı,]*

dahl olunur: Katılmak.

Bu yidi beyt ne olur belki / **Dahl olunur** o bel kim Selmān’a (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [*dahl olunur, -ınur]*

dā’imā: Daima, her zaman.

Ğiceler tā şubḥ bīdār ol vişālin kıl ṭaleb / Müstecāb olur du’ālar **dā’imā** temcīdden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*dā’imā,]*

dak: Takmak, iliştiirmek, asmak.

Bu Muḥibbī’nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dōstum gūşuña anı gūşvār eyle **dakın** (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [*dakın, -ın]*

Zülfi[i] zencīrini boynuma n’içün **dakmaya** yār / Ser-i kūyında dilā sen daḥı mecnūn olasın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*dakmaya, -maya]*

dak-: (boynuna) takmak.

İy Muḥibbī dil-i dīvāneyi bend itdi nigār / Boynına kākülünü **dakdı** selāsil yirine (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*dakdı, -dı]*

dal-: Dalmak. Suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek.

Deryā-yı eşke **daldum** bî-ḥad cevāhir aldum / Dökülen ayaguña dürr ile gevher olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [*daldum, -dum*]

dāl itdūñ: (*Boy, bel vb.*) *Dal harfî gibi iki büklüm etmek.*

Elifken kâmetüm **dāl itdūñ** āḥir / Gönül vireliden sen zülfi cîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 2*). [*dāl itdūñ,]*

dalk-ı jende: *Eskimiş derviş hırkası.*

Muhibbî bakma atlās u ḥarîre / Neñe yitmez senūñ bir **dalk-ı jende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*dalk-ı jende,]*

dām: *Tuzak, ağ.*

Ḥālîni dökdi dāne yine zülfi agına / Dil murğunuñ bu **dām-ıla** ḥālî niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [*dām-ıla, --ıla*]

dām: *Tuzak || Sevgilinin saçları.*

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āḥ eyleme / **Dāmına** düşdūñ anun raḥm umma ol şayyâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*dāmına, -i, -n, -a*]

dām: *Dam, çatı; tuzak.*

Dutıldı murğ-ı dil nāgeh belāya / Olaldan zülfi **dām** u ḥālî dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*). [*dām,]*

dāmān: *Etek.*

Elde dutam komayam **dāmānuñi** maḥşer günü / Vardugumda ḥazrete çāk-i girībān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3*). [*dāmānuñi, -u, -ñ, -ı*]

dāmān: *Elbise kenarı, etek.*

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter / Ḥār eline gül gibi gel virme **dāmānuñ** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*dāmānuñ, -uñ*]

Ruḥları şevkine yakup dil ü cān şem‘ gibi / Bu Muhibbî yumada **dāmānını** kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*dāmānını, -in, -ı*]

Dāmāni elümde vü girībānum elinde / Raḥm eyle didüm yār-ı cefakâra sevişme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*dāmāni,]*

dāmān: *Elbise, etek.*

Girībān çāk iderler gerçi ‘uşşāk / Ben itdüm çāk-i cān **dāmān** figende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 3*). [*dāmān,]*

Saklayabilür mi ‘ışkın dōstlar dīvāne dil / Muttaşıl çāk-i girībānımı **dāmān** eyleye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [*dāmān,]*

Çāk-i girībān idüben ‘ışk-ıla **dāmāna** degin / ‘Āşık u āşüfte vü dīvāne vü rüsvä lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*dāmāna, -a]*

dāmānuma yapışdı: *Eteğine yapışmak.*

Dāmānuma yapışdı yine küyuñ itleri / Eski hūkūkı añdı vü hem āşinā yolın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*dāmānuma yapışdı, -dı]*

damar: *Damar.*

Okı lā-ħavli dāyim nef[s]i kör it / Ki tā şeytān gezimeye **damarda** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*). [*damarda, -da]*

dāmen: *Etek.*

Men ‘ ider vuşlat deminde **vāmını** / Arada çāk ola tizcek pīrehen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [*vāmını,]*

Dirsın Muhibbī pāk dilem [ü] pāk **dāmenem** / Ya dilde vü ya hırkaya dāğ-ı şarāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*dāmenem, -em]*

dāmen: *Etek, dağ eteği, çevresi.*

Cefā tīğıyla kesseñ başımı sen / Elümi **dāmenüñden** kesmezem ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*dāmenüñden, -üñ, -den]*

dāmen: *Etek.*

Göreyim ben seni āħir girībān-çāk tā **dāmen** / Baña māni‘ olur vuşlat deminde pīrehensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*dāmen,]*

Dilemezse rüz-ı maşşerde Muhibbī destini / **Dāmeninde** yāra diñ cevır ü cefāyı kılmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2690, Beyit 5*). [*dāmeninde, -i, -n, -de]*

dāmen: *Yakın, çevre; sevgilinin yanı.*

Gül **dāmenini** ko diyü bülbül ‘aceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*dāmenini, -i, -n, -i]*

dāmen: *Elbise, etek II etek, uç, kenar.*

Ḥār elinde görelî yine gülün **dāmenini** / Urdî āh u figān bülbül olup na ‘rā-zenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [*dāmenini, -i, -n, -i*]

dāmene dek: *Eteğe kadar.*

Eyledi **dāmene dek** çāk-i girībān zi-firāk / ‘Āşık u vālih ü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 2*). [*dāmene dek,]*

dāmen-i dildāra: *Sevgilinin eteği.*

Müdde‘ī **dāmen-i dildāra** irişse ne ‘aceb / Kanda kim açıla gül tutar anuñ ḥār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*dāmen-i dildāra,]*

dāmen-i kühsārda: *Dağın eteğinde.*

Eşk-i çeşmidür Muhibbî’nün ya bagrı kanıdır / Lāleler sanmañ görinen **dāmen-i kühsārda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*dāmen-i kühsārda, -da*]

dām-ı belā: *Bela, hile tuzağı.*

Kemend [e]yle ser-i zülfün baña **dām-ı belā** olsun / Ebed kurtılmasun gönlüm ko aña mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*dām-ı belā,]*

dām-ı belāya: *Bela, hile tuzağı.*

Bī-çāre gönül ḥastadur ol la‘l-i āteş-reng için / **Dām-ı belāya** bestedür ol turra-i şeb-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [*dām-ı belāya, -ya*]

damla damla: *Tek tek, küçük küçük.*

‘Āşık-ı dil-ḥasta olmışdur Muhibbî şöyle kim / **Damla damla** damzadurlar agzuma penbeyle su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6*). [*damla damla,]*

dāmumuza düşse: *Tuzağa düşmek, kötü bir duruma uğramak.*

Verā-yı pīşe-i gamda biz ol pelengüz kim / Ḥalāş bulmaya düşse neheng dāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 2*). [*dāmumuza düşse, -se*]

damza: *Damlatırlar.*

‘Āşık-ı dil-ḥasta olmışdur Muhibbî şöyle kim / Damla damla **damzadurlar** agzuma penbeyle su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6*). [*damzadurlar, -durlar*]

dāne: *Tane, adet, miktar/tohum.*

Zülfüñ-ile hālūñi çünki baña ‘arz eyledüñ / Ko tutılsun murğ-ı dil men ‘ itme bend ü **dāneden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*dāneden, -den*]

dāne: *Tane.*

Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol **dāneler** didi / Esürümsin niçe yıllar o zülf ü hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*dāneler, -ler*]

dāne: *Far. 1. Arpa, buğday gibi ürünleri oluşturan ufacak meyve.*

Görüp zülfüñde hālūñ düşdüm aga / Dutılır murğ **dāneyle** duzāğa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 1*). [*dāneyle, -yle*]

dāne: *Avda tuzak için kullanılan yem.*

Dutıldı murğ-ı dil nāgeh belāya / Olaldan zülf[i] dām u hāli **dāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*). [*dāne,]*

dāne: *1) Tane 2) Buğday 3) Ben.*

Dutıldı ‘arız u hālūñ göreliden / Gönül murğına āb u bürri **dāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*). [*dāne,]*

Dil murğı diler zülfi duzağna dutılmak / Hāliline nazar itsün aña **dāne** gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*dāne,]*

dāne: *Adet, miktar, tane; tohum.*

Hālini dökdi **dāne** yine zülfi ağına / Dil murğınıñ bu dām-ıla hāli niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [*dāne,]*

dāne dāne: *Damla damla.*

Gözümden dürr-i eşki **dāne dāne** / Getürüp kapuña oldum revāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 1*). [*dāne dāne,]*

dāne dāne: *Tane tane.*

Ne assı **dāne dāne** cem ‘-i dünyā / Anı fikr eyle kanı māl-ı Kārūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*). [*dāne dāne,]*

dāne döküp: *Tuzak kurmak; istemek talep etmek.*

Hālini yine **dāne döküp** zülfi ağına / Dil murğını avladı āh ol düzāğ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [*dāne döküp,]*

dāne-i hālin: *Ben tanesi.*

Ruḥlarında **dāne-i hālin** görüp bu murğ-ı dil / Bend-i zülfine düşüp anuñ giriftār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*dāne-i hālin, -in*]

dāne-i hālin: *Ben tanesi.*

Göreliden **dāne-i hālin** tolaşdum zülfi ağına / Ḥalāş olur mı murğ-ı dil ‘aceb bilsem bu çenberden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [*dāne-i hālin,]*

dāne-i hālūñle: *Tane, tohum gibi olan ben.*

Şol **dāne-i hālūñle** şehā zülfün ucından / Kurtılmayısar düşdi gönül murğı duzağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*dāne-i hālūñle, -üñle*]

dār: *Darağacı.*

Sırr-ı ‘ışkı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ‘İşk Manşūr’ı olup geldüm benem **dār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [*dār,]*

dār: *Darağacı, idama mahkum olanları asmak için dikilen direk.*

Bu dil manşūrı ifşā sırr-ı ‘ışkı / İdüp as anı zülfündeki **dāra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*dāra, -a*]

Sünbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / Geldi ki asa kendüzini **dāra** benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*dāra, -a*]

dara: *Taramak.*

Dimāği ‘ālemüñ oldı mu ‘aṭṭar / Şabā zülfeynin anuñ **darayınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 5*). [*darayınca, -yınca*]

dara: *İran'ın dokuzuncu hükümdarı olan Keykubad. Büyük İskender ile yaptığı savaşta ölmüştür. İhtişam ve ululuk sembolü olarak ele alınan Dārā, İskender'in bir hilesi sonucu mabeyincisi tarafından zehirlenerek öldürülmüştür. Şehname'de onun baba bir İskender'in kardeşi olduğu kayıtlıdır.*

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / Gele biri yirine Ḥusrev [ü] **Dārā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*dārā,]*

dārā': *Şehnâme'de adı Keyāniyân sülalesinin son hükümdarı olarak geçen efsanevî kahraman. Art arda yaptığı üç savaşın sonunda İskender'e yenilerek Kirman'a kaçmış, hizmetkârları tarafından düzenlenen bir suikastla öldürülmüştür. Mecazen “padişah” karşılığında kullanılır. İhtişam ve iktidarıyla şiihlere konu olmuştur.*

İy Muhibbî eylemez bir kimse dünyâda karar / Kim koyup yarım gidersin tut ki **Dārâ'sın** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [*dārâ'sın, -sın*]

dāra karşu: *Darağacına doğru.*

Her kim ki 'aşık olmuş serden geçer ol āhîr / Dimiş bu sözi Manşür vardukda **dāra karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [*dāra karşu,]*

dārāt: *Debdebe, tantana, heybet, azamet.*

Hāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N'eylerem **dārāt** u haşmet ya olam fağfūr-ı Çîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*dārāt,]*

dārâ-yı çemen: *Çimenliğin Dara'sı, hükümdarı (Dârâ, ihtişam ve iktidarıyla bilinen İran hükümdarıdır) II fetva yazan/veren şeyhülislam (Şeyhülislam Feyzullah Efendi); sevgili; gösterişli bahçe; en güzel şiiirin yazıldığı defter sayfası.*

Her şükûfe rām olupdur emrine şāh-ı gülün / Oturup hüküm eylesün çün oldı **Dārâ-yı çemen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*dārâ-yı çemen,]*

dart: *Tartmak.*

Mihr-ile hüsnuñi **dartdum** seni sengin gördüm / Didiler gözlerüme özge terāzūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*dartdum, -du, -m*]

dārū: *İlaç, deva, tiryak.*

Mübtelâ-yı derd-i 'ışkam iy tabîb-i dil meded / Lebleründen gayrı hergiz istemem **dārūy** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*dārūy, -y, -ı*]

dārū: *İlaç, deva.*

Egerçi semmi vardur mār-ı zülfün / Bi-ḥamdillāh lebidür aña **dārū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [*dārū,]*

Egerçi kim cefāya zehr dirler / Cefā cevri görünür baña **dārū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*). [*dārū,]*

dārū ola: *İlaç, devâ olmak.*

Muhibbî ḥastaya dermān bulunmaz / Meger la'li ola ol derde dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7*). [*dārū ola, -a*]

dārū's-selām: *Selamet evi, cennet.*

Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / **Dārü's-selām** içinde varsun selāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [*dārü's-selām,]*

dārü's-şifā: Şifa yurdu, sağlık yurdu.

Lebüñ **dārü's-şifāsında** yatur 'āşıklarūñ hasta / Tābīb-i dilsin iy dilber idüp tīmār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*dārü's-şifāsında, -sında]*

dārü's-şifā: Hastane, şifahane.

Çāre ister leblerūñ **dārü's-şifāsından** gönül / Dil t̄abīb[i]sin devāñı kesme ol bī-çāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*dārü's-şifāsından, -sı, -n, -dan]*

daş: Taş.

Niçe yıllar-durur bālin idindüm **daş** işigini / Dimedi rahm idüp bir gün 'aceb miskīn ne yirdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*daş,]*

daş: Taşmak.

Yiter aglatduñ beni tūfān-ı eşkümden sakın / Kaynasa hūn-ı ciğer tennūr-ı dilden de **daşa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*daşa, -a]*

daşdan daşa: Taştan taşa.

Su gibi eger başumı **daşdan daşa** döğsem / Olmaya 'aceb 'āşık-ı didār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4*). [*daşdan daşa,]*

Hasret oldum su gibi ben görmege dīdāruñı / Ol sebebden akaram yaşum döküp **daşdan daşa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [*daşdan daşa,]*

dāsītān: Destan, hikaye.

Unudıldı Vāmık u 'ālemde Mecnūn kışşası / Olalıdan derd-i 'ışkum 'ālem içre **dāsītān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 2*). [*dāsītān,]*

Okuñ meclisde 'ışkum **dāsītānın** / Kitāb-ı 'ışk-ı Mecnūn'dur fesāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 3*). [*dāsītānın, -iñ]*

dāsītān olmuş-ıdum: Destān olmak. Meşhur olmak.

Yog-ıdı 'ālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmuş-ıdum bu cihāñda 'ışk-ıla ben dāsītān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [*dāsītān olmuş-ıdum, -miş-ıdum]*

daşla: Üzerine taş atmak, taşa tutmak.

Görseler zülfün gamıyla bu dil-i aşüftemi / Kūyuñ etfālî üşüp dīvāne diyü **daşlaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [*daşlaya, -ya*]

da'vā-yı 'ışk: *Aşk iddiası.*

İy Muhibbî kanda varup eylesem **da'vā-yı 'ışk** / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm ikisi hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [*da'vā-yı 'ışk,*]

da'vet itme: *Davet etmek; çağırmak.*

İy Muhibbî **da'vet itme** meclise meh-rūlar[ı] / İhtiyār eyler m[i] hîç sulţān olan kul şoĥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*da'vet itme,*]

da'vī-i merdī itmesün: *Mertlik davası etmek.*

İtmesün kimse da'vī-i merdī / Eksük olmaz cihānda merdāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 8*). [*da'vī-i merdī itmesün, -mesün*]

dāye: *Bir çocuĥa sūt veren ve bakan cariye, dadı.*

'Aceb nāzük 'aceb şīrīn dehendür / Meger sūd diyü şekker virdi **dāye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*dāye,*]

Sūd ü şekkerle meger eyledi perverde seni / Bilmek içün dilā gel soralum **dāyesine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*dāyesine, -si, -n, -e*]

dāyim: *Daima, her zaman.*

Düşüp iy dil yine deryā-yı 'ışka / Yürürsin anda **dāyim** mähī sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [*dāyim,*]

Gözi yaşlu bagrı başlu **dāyim** olur 'ışk eri / Giceler tā şubĥ olunca durmaz eyler āh enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*dāyim,*]

Bañā göstermez yüzün gerçi ki ol sīmīn beden / Eksük itmez gönderür **dāyim** velī derd ü miĥen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [*dāyim,*]

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / Ĥalvetinde oturup **dāyim** hemān beng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*dāyim,*]

Lebün şafāsına **dāyim** şarābı ĥoş görelüm / Ĥaţuñ ĥayālî tururken gubārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*dāyim,*]

Beni kūyuña vardukça rakībūn men' ider **dāyim** / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kazāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*dāyim,*]

Vefāyı görmek isterseñ Muhibbî mäh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp **dāyim** rızā göster cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5*). [*dāyim,*]

Gül mevsiminde dilber **dāyim** kadeh ider nūş / İçdügi hün-ı dildür bu ‘aşık-ı fütâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [*dāyim,]*

Muhibbî nağş-ı bî-rengüñ temâşasında ol **dāyim** / Görüp su gibi her servüñ ayagina revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [*dāyim,]*

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle **dāyim** hâr-ıla / Bülbül-âsâ bu Muhibbî inleye hem aglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*dāyim,]*

Okı lâ-havli **dāyim** nefş[i] kör it / Ki tâ şeytân gezimeye damarda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*). [*dāyim,]*

Nâlesini bülbülün efgânının gūş eylemez / Göñüller **dāyim** göz[i] gönli dikenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*dāyim,]*

Her ki hâbâb gibi şîşe-i terde maḥv ola / Budur zamânenüñ işi **dāyim** hâbâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3*). [*dāyim,]*

Çekmeyen derd ü belâ-yı mihneti ‘aşık degül / ‘Âşık oldur âh idüp **dāyim** yanup [hem] yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*dāyim,]*

İy şüh-ı Türk cevri ü cefâ vü ‘itâb ne / **Dāyim** bu dil-ḥasteye itmek ‘azâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [*dāyim,]*

Kaçar mektebe varmaz tıfl olanlar / ‘Aceb dil tıflı **dāyim** mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3*). [*dāyim,]*

dāyim: *Ar. daim, sürekli.*

Maḥabbet nârına her kim dutuşup cân-ıla yanmaz / Yanup ḥirmân ocagında aña **dāyim** ‘azâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*dāyim,]*

Zülfünün görsem perîşânın perîşân oluram / Pâre pâre ola **dāyim** göreyim ben şânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [*dāyim,]*

Muhibbî nağş-ı bî-rengüñ temâşasında kal **dāyim** / Görüp su gibi her servüñ ayagina revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [*dāyim,]*

dāyimâ: *Daima, her zaman.*

Bu Muhibbî çeşm-i cellâdından olur mı ḥalâş / **Dāyimâ** ‘üryân idüp elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*dāyimâ,]*

Mâl u câha bakmaduñ dünyâdan olduñ çün berî / Ğuşsa vü ğamdan Muhibbî **dāyimâ** âzâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [*dāyimâ,]*

Bâğ ara gül gibi gülüp servi gibi salınan / Şâd u ḥurrem **dāyimâ** mesrûr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*dāyimâ,]*

Nîme iden çeşmüñüñ kaşşâbidur ‘aşıklar / Komaz **dāyimâ** sâtür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*dāyimâ,]*

Dāyimā dilden Muḥīb lā-ḥavl oku / Mekr-i şeytāndan sakın olma emīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 7*). [*dāyimā,]*

Dāyimā cevr ü cefā fennin okur ol dil-fırīb / Ğālibā mihr u vefā öğrenmemiş üstāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*dāyimā,]*

İy Muḥibbī ḥandenūñ ardınca vardur giryesi / Anuñ için **dāyimā** nā-şādam oglandan berü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*dāyimā,]*

Takḍir ezelde böyle komış bülbül ü güle / Bülbül figānlar eyleye gül **dāyimā** güle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [*dāyimā,]*

Hālüm ne ola bilmezem ol āfitāb-ıla / Açmaz yüzini **dāyimā** yürür niķāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*dāyimā,]*

Gün yüzini **dāyimā** örter seḥāb-ıla / Hālüm n'olur bilmezem ol āfitāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2904, Beyit 1*). [*dāyimā,]*

Ḳanā'atle geçen bir nān-ı cevle / Gıdāyı **dāyima** güllāc itme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [*dāyima,]*

dāvire: Çevre, kenar.

Leblerüñ **dāyiresin** tutsa ḥatuñ olmaz 'aceb / Zūlmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [*dāyiresin, -si, -n]*

[de]: Dahi anlamındaki ek.

Güzelüñ kişverine dinse **[de]** sultān uşta sen / Kapusunda cān u dilden bende-fermān uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*[de],]*

de: Söylemek.

Dime gönlüne **de** sırruñı zinhār / Çıkan dilden düşer lā-büd kulaga (*Muhibbī Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [*de,]*

de: "de" bağlacı.

Bugün maḡrūr olup dime iletdüm başa ben 'ışkı / Ḥaber virmedi virmez **de** kimesne intihāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*de,]*

de: "Dahi" anlamındaki bağlaç.

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni **de** gökde yāḥūd yirdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*de,]*

Kaşları ser-fitnedür çeşmi **de** āşüb-ı cihān / Tañlaram bu fitnelerden kurtara 'uşşāk cān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*de,]*

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül nâlesin / Sen **de** tutmazsın kulak küyuñda āh u zāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [*de,]*

de: "bile, dahi" anlamında bir bağlaç.

Gönülde gözde nem varsa yoluña harc idem külli / Eger cāndur eger serdür ikisi **de** revān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*de,]*

de: "bile, dahi" anlamında bağlaç.

Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Top idüp 'ışk ehli **de** başını gālān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*de,]*

Ser-i 'uşşāk hevā-y-ıla tolu / Bāda virür seni **de** h̄vāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*). [*de,]*

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum ok bu kıaddüm **de** kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*de,]*

de: Demek, söylemek.

Ola kim māyil ola dirler güzeller meyl ider / Çeşmüne **de** göz yaşını sīm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [*de,]*

de: " dahi, de (bağlaç)".

Çeşmi māhirdür geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi sāhirdür diyen zülfinde **de** vardur füsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*de,]*

Zülfine diñüz cevri ü cefā vü sitem itsün / Sāhır gözi **de** fitne vü āşüb-ı hemm itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*de,]*

Yār ide nazar h̄n-ı ciğer ile Muhibbî / Çeşmüne **de** sīneyi levh-i raqam itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*de,]*

Baňa yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin zemīne birin **de** āsümāna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*de,]*

Muhibbî naqd-i cān iltüp dile bir buse la'linden / Qabul itmezse **de** bārī birez bāzār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*de,]*

İy büt-i Çinüm bugün sen hüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm **de** 'ışk-ıla Maḥmūd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [*de,]*

Dilā bir büsesin şey'u'llāh eyle / Eger virmezse **de** dervāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*). [*de,]*

Ger Süleymānsañ n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muhibbî kemterün **de** gerçi kemdür mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*de,]*

Ben başladum niyāza dilber **de** cevır ü nāza / Dimeñ ‘aceb varursam ger āh u zāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*de,]*

Sipihır reşk ideli bezm-i ‘iyş-i şāmumuza / Bakar ḥased gözi ile kâmer **de** cāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [*de,]*

Yok gülde tarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere **de** kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*de,]*

Yanuñda bu ‘acebdür ki bir olmış / Seni cāndan seven **de** sevmeyen **de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*de,]*

Yanuñda bu ‘acebdür ki bir olmış / Seni cāndan seven **de** sevmeyen **de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*de,]*

Vuşlat egerçi kand-i nebātdan lezīzdür / Beñzer didiler hicr **de** zehr-i helāhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*de,]*

Āhum yili dil zevraķını bāda virür āh / İy dīde kerem eyle **de** derya gibi düşme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*de,]*

Göre zülfüñi dil ola dīvāne / Yüzüñ şem‘ini **de** cān göre yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1*). [*de,]*

Yiter aglatduñ beni tūfān-ı eşkümden sakın / Kaynasa ḥün-ı ciğer tennür-ı dilden **de** daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*de,]*

def: *Bir tür vurmali çalgi.*

Dögilsün hem çü **def** karşuñda sīnem / Göñül ney gibi hoş-āvāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*def,]*

def’: *Ortadan kaldırma, bertaraf etme.*

Ḥatt-ı dilber san eceldür anı **def’e** çāre yok / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*def’e, -e]*

defīne: *Hazine.*

Arayup dilde buldum genc-i ‘ışķı / Olur vīrānede ekşer **defīne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4*). [*defīne,]*

defter: *Defter II Amel defteri; gözyüzü.*

Şerr eyleme kim yazmaya tā **deftere** kātib / Cehd eyle ki her n’eyler-iseñ ḥayr ‘amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*deftere, -e]*

defter: *Defter.*

İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil aḥvālını / Okımasa **defterin** almasa ol maḥzûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*defterin, -in*]

defter: Defter.

Şafḥa-i ruḥsârûm üzre yazdı çeşmüm kan-ıla / Bilmeyenler ḥâlûmi kılsun naẓar ol **deftere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*deftere, -e*]

deg: Denk,eş, benzer.

İtme efsûn[ı] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / Sana râm olmaz perîdür **degme** efsûnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*degme, -me*]

Bu Muhibbî var iken cānā raḳıbe virme yüz / **Degme** bir nā-merdi tercîḥ eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*degme, -me*]

değ-: Değmek, dokunmak.

Niğārā eyledüñ diller perîşān / Meger ‘anber saçuña **degdi** şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2*). [*degdi,*]

deger: Değer, layık.

Muhibbî’ye ezelden naẓm ‘atādur / **Deger** her sözi yüz biñ āferîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [*deger,*]

deger: Ulaşmak, erişmek. II Denk, eş, benzer olmak.

Seni bir kez gören iy yār-ı cānī / **Degermi** ğayra yāḥūd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [*degermi, -mi*]

degin: Değın, dek, kadar.

Yüri dīvāne gönül kākül-i cānāna **degin** / Yüri pervāne-şıfat āteş-i sūzāna **degin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*degin,*]

Zāhidā ḥalvete gir ‘ömri riyyā ile geçür / Gidelüm yār-ıla biz şaḥn-ı gülistāna **degin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2*). [*degin,*]

Dür dişi fikri ile yaşımı seylāb idüben / Akıdup her ṭarafa varayım ummāna **degin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*degin,*]

Bī-amān çeşm[i] Muhibbî eline ḥançer alup / Kırup ‘uşşākını boyınca girer kana **degin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*degin,*]

degin: Dek, kadar.

Yüri dīvāne gönül kākül-i cānāna **degin** / Yüri pervāne-şıfat āteş-i sūzāna **degin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*degin,]*

degin: *Bir işin sona erdiği zamânı ve yeri gösterir, -e kadar, -e dek II değin, dek, kadar.*

Çāk-i girībān idüben ‘ışık-ıla dāmāna **degin** / ‘Āşık u āşüfte vü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*degin,]*

degin: *Dek, değin, kadar.*

Berü sun sun berü sākī mey-i gül-reng[i] müdām / İçelüm nüş idelüm tā tola peymāne **degin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [*degin,]*

degiş: *Değişmek.*

Senüñ medhüñde bu beytüm görenler / **Değişmezler** anı dürr-i semīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [*değişmezler, -mezler]*

degiş: *Değişmek, değiştirmek.*

Giceyi güne **degiş** hattūna didi niçe kez / ‘Ārızüñ remz-ile dir ‘anberi kâfür eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*degiş,]*

degme: *1. Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir 2. Seçme, üstün, değerli.*

Muhibbī terk kıl cān-ıla başı / Bulınmaz bu şadākat **degme** erde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2885, Beyit 4*). [*degme,]*

degme: *Her bir.*

Hıred bilmez Muhibbī sırr-ı ‘ışkı / ‘Ayān olmaz bu **degme** hürde-bīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*degme,]*

degme: *Değme, dokunma!*

‘İşkuñ kemānı saht-durur **degme** kimesne / Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 4*). [*degme,]*

degme kes: *Sıradan, alelade kimseler.*

Degme kes fehmi eylemez şı‘r-i haķikī lezzetin / Zevkıne irmez bunuñ illā ki ‘aql-ı hürde-bīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 6*). [*degme kes,]*

‘İşk yayı katı yadur **degme kes** el urmasun / Sor baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*degme kes,]*

degül: "Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır).

Bir akar su hūblık dünyā **degüldür** ber-ķarār / Pādīşehler mülke hūblar hūsne mağrūr olmasun (Muhıbbı Divanı , Gazel 2724, Beyit 4). [degüldür, -dür]

degül: "Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır).

Gōceler feryād iderseñ tañ **degül** bülbül gibi / İy dil-i şūrıde sen çün bir gül-i ahmerdesin (Muhıbbı Divanı , Gazel 2504, Beyit 3). [degül,]

Göz ucıyla nazār kılma **degül** çünki cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālam ben (Muhıbbı Divanı , Gazel 2505, Beyit 4). [degül,]

Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçak **degül** şungürdan (Muhıbbı Divanı , Gazel 2587, Beyit 5). [degül,]

Müy-ı jülidem **degül** bil ki başumda düddur / Görinen budur Muhibbı dilde yanan oddan (Muhıbbı Divanı , Gazel 2718, Beyit 5). [degül,]

Şafha-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi / Göz karasıyla **degül** bil ki ciger kanumdan (Muhıbbı Divanı , Gazel 2721, Beyit 2). [degül,]

degül: "Değil" anlamına gelen soru eki.

Derd-i 'ışķum dōstlar çün size olmışdur 'ayān / Her ne kim ola 'ayān hācer **degül** aña beyān (Muhıbbı Divanı , Gazel 2530, Beyit 1). [degül,]

Buldı Muhibbı çünki işigün gedālın / İrān'a **degül** bel bile Tūrān'a virmezsin (Muhıbbı Divanı , Gazel 2583, Beyit 6). [degül,]

İden Muhibbı gönlini gāret gözün **degül** / Baş baş hāramī ğamzelerün bir hāramī sen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2712, Beyit 5). [degül,]

Dil **degül** belki cān da pāralanur / Yār eger ursa zülfine şāne (Muhıbbı Divanı , Gazel 2839, Beyit 5). [degül,]

degül: "Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Bī-'ışķ **degül** cümle zerrāt-ı kāyināt / 'İşk-ıla zebün oldı eger ins ü eger cīn (Muhıbbı Divanı , Gazel 2524, Beyit 5). [degül,]

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm **degül** / Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (Muhıbbı Divanı , Gazel 2721, Beyit 4). [degül,]

Yüzüme bak bilesin hāl-i 'ışķum / **Degüldür** kehrübā da böyle saru (Muhıbbı Divanı , Gazel 2763, Beyit 5). [degüldür, -dür]

Eger Ferhād u Vāmıķ Vīs ü Mecnūn / **Degüldür** her biri 'ışķ içre bence (Muhıbbı Divanı , Gazel 2876, Beyit 4). [degüldür, -dür]

Rakībünden Muhibbî ihtirâz it / **Degüldür** i 'timâd itmek Yehûd'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 6*).
[degüldür, -dür]

İhtiyâr ile **degüldür** seni cânndan sevdiğüm / Ger günâh ise gel 'afv it eksük olmaz her gün âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [degüldür, -dür]

degül mi: Değil mi.

Degül mi gün gibi rüßen Muhibbî 'ışk saklanmaz / Akar bu gözlerün yaşı kılursun nâle bilmezsin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [degül mi,]

degül misin: Değil misin.

Nâzüklig-ile gönümüz alan **degül misin** / Âh ol cefâ sen cev-r-i firāvân **degül misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [degül misin,]

Nâzüklig-ile gönümüz alan **degül misin** / Âh ol cefâ sen cev-r-i firāvân **degül misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [degül misin,]

Bir ğamze ile fitne şalup halk-ı 'âleme / Bir şîve ile âfet-i devrân **degül misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 2*). [degül misin,]

Bu göz yaşını cü yirine eyleyen revân / Bâğ-ı cihânda serv-i hürâmân **degül misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [degül misin,]

Dil-hasta olam virmeyesin baña bir cevâb / İy 'İsî-nefes derdüme dermân **degül misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [degül misin,]

Alduñ Muhibbî gönlini imâna kaşd idüp / Zülfüne uyup yoħsa müselmân **degül misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [degül misin,]

Didüm la 'lünden emsem hasta-dilven / Didi kıyıl **degül misin** cevâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5*). [degül misin,]

dehân: Ağız.

Kimisi nokta **dehâna** kim miyâna kıl didi / Bilmedi sırr-ı dehân-ıla miyânı hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [dehâna, -a]

Hîç kes virmiş degül yârũñ **dehânından** haber / Gerçi 'uşşâk arasında noktadır dirler hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [dehânından, -i, -n, -dan]

Dehânuña senũñ cânâ dinürse tañ mı cân dur bu / Nazardan çünkü ğâyibdür 'ayân olmaz nihândur bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [dehânuña, -uñ, -a]

Ne tañ kıl disem ol ince miyâna / Ki noktadır dimişler çün **dehâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [dehâna, -a]

dehân: (Sevgili'nin) ağzı.

Dehānından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyānından haber sorsam ki dir anca hayālam ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*dehānından, -ın, -dan*]

Dehānından söz açsam ger baña ta‘zīmdür ancak / Miyānından haber sorsam ki dir ince hayālam ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*dehānından, -ın, -dan*]

Dehānı gönca gül ‘arız teni nesrīn haṭı sūnbül / Hūdā saklaya ol ḥüsni kazā-yı āsümānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*dehānı, -ı*]

Ol leb-i şīrīn **dehānından** işidsem bir kelām / Tā kıyāmet ancak ol sözdür zebānumdur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [*dehānından, -ın, -dan*]

Yok **dehānından** dilā fikri muḥāl itmeñ neden / Ya dönüp müy-ı miyānından hayāl itmeñ neden
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*dehānından, -ın, -dan*]

Dil **dehānuñ** yādına varın yoğın ḥarc eyledi / Ol sebebdendür ki geçdi būd-ıla nā-būddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*dehānuñ, -un*]

Muhibbī ḥastadur didüm lebūnden bir cevāb ister / Ne ḥaddūndür senūñ didi söz açmak bu **dehānumçün**
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*dehānumçün, -umçün*]

Dehānuñ fikrin idüp ḥurde-bīnān / Bulınmaz didiler hergiz yakında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*dehānuñ, -un*]

dehān: Ağız; uç, kenar II dudak; dudağın kenarı; kuş gagası.

Leblerūñ mey yirine içdü gine kanumuzu / Bize şāhid mi degül uşbu **dehānuñdaki** kan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*dehānuñdaki, -uñ, -da, -ki*]

dehen: Ağız.

‘Aceb nāzūk ‘aceb şīrīn **dehendür** / Meger sūd diyü şekker virdi dāye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*dehendür, -dür*]

dehen: Ağız, dudak.

Muhibbī yok-durur şekkerde lezzet / Melāḥat ki komış Ḥaḳ ol **dehende** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [*dehende, -de*]

dehen: Ağız, dudak.

Yāruñ **dehenini** görüben noḳta diyenler / Diḳḳatler idüp mü didiler ince miyāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*dehenini, -i, -n, -i*]

dehen: (Sevgilinin) ağızı.

Ol boyı serv-i sehī ruḥları gül gönca **dehen** / Ol gözi nergis-i mest kāküli ḥōş-būdur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*dehen,]*

dehr: Ar. 1. Zaman, zaman-ı medîd. 2. Dünya, cihan.

Bakup meyl eylemez ‘ârif bu **dehrüñ** mâl u câhına / Bekâsı yok bilür perr-i meges deñlü cihân kıadrın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*dehrüñ, -üñ*]

dehr: Dünya || felek.

Dil viren diller ğamı **dehr-ile** bîhüde ola / Kim ki rü Hâzret-i Hakk’a duta âsüde ola (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2944, Beyit 1*). [*dehr-ile, --ile*]

dehr: 1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Şehâb-ı zülfi n’eylersin gider kıl ‘âlemi rüşen / Münevver eylesün **dehri** cihân pür âfitâb olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [*dehri, -i*]

Gün yüzün keşf eylesün **dehri** münevver eylesün / Serv gibi salınup reşk-i şanavber eylesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*dehri, -i*]

Gösterüp ruhsaruñı **dehri** gülistân eyledüñ / Âb-ı rüyuña senüñ yârâ hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2584, Beyit 3*). [*dehri, -i*]

Nigârâ mihr-i ruhsaruñ senüñ pertev salar **dehre** / Anuñçün mâh-rûlarda bulunmaz sendeki çehre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [*dehre, -e*]

Sakin aldanma **dehre** pend güş it / Ki pend eydür Süleymân’a karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876,
Beyit 2*). [*dehre, -e*]

Virme dil **dehre** sakın bakma hevâ vü hevese / Beñzedüp sîm ü zerin kıymeti yok hâr u ğese (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [*dehre, -e*]

Meyl idüp **dehre** koma bir taşı bir taş üstüne / Her ne emr itse Hüdâ ko anı sen baş üstüne (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2883, Beyit 1*). [*dehre, -e*]

Virme **dehre** dil sakın itmez vefâ ol ‘âkıbet / Bir iki gün yüzüne gerçi senüñ ħandân geçe (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [*dehre, -e*]

Zeyn olında yir yir ezhâr-ıla taht-ı çemen / Şâh-ı gül gösterdi bu **dehre** taħammüller yine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*dehre, -e*]

Geşt idüp **dehri** kamu bulmadum andan ħaberi / Girmedi âh dirîĝ nâm u nişânı elüme (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2949, Beyit 4*). [*dehri, -i*]

dehr: 1. zamane (insanlar). 2. devir, dönem.

Aldanma sakın **dehr** iki yüzlü münâfık / Kimseye vefa eylemedi uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel
2895, Beyit 4*). [*dehr,]*

dehr: Dünya, âlem.

Egdükçe cefâ **dehrini** boynunu eger ah / Bî-çäre vü ser-geşte vü gam-ıvāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [*dehrini, -i, -n, -i*]

dehr ara: *Dünyada.*

Tarz-ı Hüsrev'den degül hāric Muhibbî sözleri / **Dehr ara** ger var-ısa bir dağı Selmān ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*dehr ara,]*

Dehr ara niçe yüz biñ 'ışk eri var / Bir cefâ-keş bulunmaya bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [*dehr ara,]*

dehri: *Dünya.*

Sinem üzre gıceler 'ışk âteşidür berķ uran / Gündüzin itmeñ 'aceb dutsa eger **dehri** düttün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*dehri,]*

dehri tutdı: *Dünyayı tutmak; çok yayılmak, her yere dağılmak.*

Muhibbî'nün kelāmı **dehri tutdı** / Eger var-ısa eydüñ bir suhen-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [*dehri tutdı,]*

dehrüñ: *Devir. dünya.*

Uşbu **dehrüñ** nev-'arüs-ı hüsnine alınmaya / Bakıcak 'ālî nazar bir köhne Zāl'ı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [*dehrüñ, -üñ*]

İdeli **dehrüñ** dimāgımı mu'aṭtar zülf bu / İ'tibār kalmadı āhüda olan müşge bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [*dehrüñ, -üñ*]

'İşkuñ ezelde lezzet-ile balın isteyen / Soñra taḥammül eyleye **dehrüñ** cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [*dehrüñ, -üñ*]

Her kim iderse meyl bu **dehrüñ** vefāsına / Lāzım gelür ki ugraya āḫir cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*dehrüñ, -üñ*]

Mu'aṭtar eyler ol **dehrüñ** dimāgım / Ser-i zülfini dilber tarayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4*). [*dehrüñ, -üñ*]

Bu **dehrüñ** luṭfına aldanma zinhār / Tayanmak ola mı āb-ıla bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*dehrüñ, -üñ*]

Her kim ki uyar cān-ıla **dehrüñ** hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*dehrüñ, -üñ*]

Gelse Muhibbî şādī gam ardıncadur gelür / **Dehrüñ** hemişe ḫālî budur inķilāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*dehrüñ, -üñ*]

dek: *-e kadar, -e değın.*

Sen elif kıddüñ firâkıñdan Muhibbî hastanuñ / İñleyüp tâ şubha **dek** kıddi niçe nün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*dek,]*

Niçeye **dek** çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dağı vaqt olmadı mı zülfüñe beni asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*dek,]*

dekāyık: (*Ar.*) İncelikler, güçlükler.

Gerekdür şî'rde ola **dekāyık** / Ve illâ her kişi dir şî'r-i sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*dekāyık,]*

del-: Delik açmak.

Müjesi tîr-ile sînem siperin **deldi** didi / Saña kim didi kaşum yayına kırbân olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [*deldi, -di]*

delin-: Delinmek, parçalanmak.

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemân ebrü / Şadâlar olısar zâhir benüm her üstüñvânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*delindi, -di]*

Sevdâ-yı zülfe düşdüm bagrum **delindi** ney-veş / Bezm-i gam içre kaldum efgân ider nevâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*delindi, -di]*

dellâl: Tellal.

Satmaga gül hüsnini bülbülleri **dellâl** ider / Şahn-ı gülşen her taraf feryâd u gavgâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*dellâl,]*

dellâl-i 'ışk: Aşk tellalı.

'İşk bazarında gördüm çağurur **dellâl-i 'ışk** / Kankı 'âşıkdur gelüp derd ala dermân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [*dellâl-i 'ışk,]*

delü: Çılgın, deli, mecnun ll Deli gönül.

Gösterüp evvel yüzüñ dîvâne kıldıñ sen beni / Kâkülüñ zencirine gel ol **delüyi** baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [*delüyi, -y, -i]*

dem: Kan.

Gözden döküp her dem **demi** seyr eyledüm bu 'âlemi / 'İşkuñla bir dîvaneyem sen şem' ü ben pervaneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*demi, -i]*

dem: An, zaman, lahza, vakit.

Dirseñ iy dil sırr-ı 'ışk fâş olmasun / Şabr kıl bir **dem** gözüñ yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [*dem,]*

dem: 1. zaman, an 2. kan.

Dilünden gitmesün her **demde** Sübhân / Kim oldur kullaruñ derdine dermân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*demde, -de]*

dem: An, dem.

Gözden döküp her **dem** demi seyr eyledüm bu 'âlemi / 'İşkuñla bir dîvâneyem sen şem' ü ben pervaneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*dem,]*

Meclis-i ğamda bu gönüm olalı nâya şebîh / **Dem** mi var hûn-ıla pür itmeye çeşmüm kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*dem,]*

Serv tek gelse kıyâma her kaçan ol şâh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol **dem** benüm âb-ı revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*dem,]*

'Âşık oldur nâle itdügince âhı berk ide / Her neye kim ugradıysa ol **dem** anı hark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*dem,]*

dem: An, vakit, zaman.

Göreyim ben seni âhir girîban-çâk tâ dâmen / Baña mâni' olur vuşlat **deminde** pîrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*deminde, -i, -n, -de]*

Men' ider vuşlat **deminde** vâmını / Arada çâk ola tîzcek pîrehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [*deminde, -i, -n, -de]*

dem: An, lahza; vakit, zaman.

Demidür bir nazâr it mürde dile cân yürisün / Ele çevgân-ı ser-i zülfi alup gelse nigâr (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*demidür, -i, -dür]*

dem: Hal, vaziyet.

Yıllar-durur bu hâsta gönül kapusındadır / Bir kez dimez ki hâsta-i miskîn ne **demdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*demdesin, -desin]*

dem dem: Zaman zaman.

Muhibbî şî'r ü eş'ârûñ ko **dem dem** süzinâk olsun / Kelâmı süz-ı Hüsrev'den yakar mîr-i suhensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [*dem dem,]*

Kaçan **dem dem** çıkar dilden şerâre / Başumda beñzer ol tâc-ı hürüsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4*). [*dem dem,]*

dem idi: Zaman.

Medyün idüm bu cānı getürdüm kapuña al / Hāyli **dem idi** muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*dem idi, - idi*]

dem mi var: Bir an, zaman mı var? II bir an bile yok II bir işin sürekli yapıldığını bildirir.

Bu Muhibbî şanemā hāl-i siyāhuñdan irak / **Dem mi var** sīnesine yakmaga dāğ anuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*dem mi var,]*

dem mi var: Bir an, zaman mı var? II bir an bile yok II bir işin sürekli yapıldığını bildirir.

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ‘ışk / Dūd-ı āhum ya çıkup çarhı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*dem mi var,]*

dem mi var[dur]: Bir an, zaman mı var? II Bir an bile yok.

Dem mi var[dur] bu gönül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*dem mi var[dur],]*

dem-ā-dem: Ara sıra, zaman zaman.

Çarār itmez ‘acebdür çarh-ı devrān / **Dem-ā-dem** irgürür leyl ü nehāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 2*). [*dem-ā-dem,]*

dem-ā-dem: Dâima.

Eline hānçer almışdur **dem-ā-dem** kaşd[ı] kan itmek / Ko döksün kanımı ğamzeñ içerse nüş-ı cān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*dem-ā-dem,]*

Katı gönülündür **dem-ā-dem** bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la‘lündür eyā meh sırrımı fāş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [*dem-ā-dem,]*

dem-be-dem: An ve an.

Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil bağladum cāndan / Anuñçün **dem-be-dem** kaşdum olupdur kâfiristāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*dem-be-dem,]*

dem-be-dem: An be an, her zaman.

Hün-ı bagrum **dem-be-dem** nüş eyleyüp rahm itme / İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*dem-be-dem,]*

‘ışk mıdur leşker-i ğam gönderüp mülk-i dile / **Dem-be-dem** hümhāne-i çeşmümden icrā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 3*). [*dem-be-dem,]*

Bu Muhibbî **dem-be-dem** hûn-ı cigerle bisleyüp / Hâşıl itdi sînedede tîrûnle peykân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*dem-be-dem,]*

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy mâh-rû / Rağbet eyler bu Muhibbî **dem-be-dem** peymâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*dem-be-dem,]*

demidür: *An, vakit, zaman.*

Gözlerüm yaşı **demidür** hâk-i cismüm yaşlaya / Bâğbân-ı dil nihâl-i mihr-i yârı aşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [*demidür, -i, -dür]*

demren: *Ok, mızrak vb. şeylerin ucundaki sivri demir, peykân.*

Acımazdum gelicek sîneme tîrûñ şanemâ / **Demreni** kalsa geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [*demreni, -i]*

demür: *Demir.*

Arayup dildârı dil ala ‘aşâ **demür** çarık / Geye anı tâ bulınca ‘azm-i garb u şarğ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*demür,]*

Muhibbî pençesi ‘ışkuñ katıdur / **Demürden** olsa döymez aña pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10*). [*demürden, -den]*

deñizler: *Deniz, bahr.*

Göster yüzüñi alnuñı şems ü kamer olsun / Tamsun lebüñüñ yarı **deñizler** şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*deñizler,]*

deñlü: *Kadar.*

İster-iseñ bu Muhibbî haşre **deñlü** mest ola / Kâse-i gerdün ile sâkî şarâb-ı ‘ışkı sun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*deñlü,]*

deñlü: *"kadar" anlamında üstünlük derecesini belirten bir söz.*

Zerre **deñlü** hağ budur kim kalmadı bende qarâr / Ol güneş ruhsârüñ oldum zâr u sergerdâni ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*deñlü,]*

Miyānuña dimiş ehl-i hîred mû / Didüm ortada yok mû **deñlü** mâbeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*deñlü,]*

Bakup meyl eylemez ‘ârif bu dehrüñ mâl u câhına / Beğâsı yok bilür perr-i meges **deñlü** cihân kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*deñlü,]*

depreş: *Kımlatmak, hareket ettirmek.*

Segriyüp çeşmüm kaçan şādī nişānı **depreşe** / Şād olur gönüm umar kim tuş ola ol mehveşe (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2826, Beyit 1). [*depreşe*,]

depret: *Kımıldatmak, hareket ettirmek, sarsmak.*

Sākiyā **depret** ayak sun ol nigāruñ 'ışkına / Zehr-ise nüş idelüm gül yüzlü yāruñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2799, Beyit 1). [*depret*,]

der: *Kapı.*

Seni görmek diler hürşid-i enver / Gehī **derden** gelür ü gāh revzen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2527, Beyit 4). [*derden*, -den]

der: *Dergāh, kapı, eşik.*

Yüzüne şöyle 'aşıkdur senün şems ü kāmer cānā / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hīç biri **derden** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2702, Beyit 3). [*derden*, -den]

der: *Kapı, eşik (sevgili bağlamında padişahın eşiği, kapısı, huzuru).*

İstemem olmak beni yārum kıla şadra nişin / Rāziyam tek itleri gibi baña **der** göstere (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2951, Beyit 2). [*der*,]

der ü divāruma: *Kapı ve duvar.*

Gāh elif geh dāğ çekdüm sīne-i efgāruma / Dād elünden diyüben yazdum **der ü divāruma** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2803, Beyit 1). [*der ü divāruma*, -uma]

derāğüş eyleyem: *Kucaklamak.*

Derāğüş eyleyem dime Muhibbî / Miyānı mü-durur gelmez miyāna (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2937, Beyit 9). [*derāğüş eyleyem*, -yem]

derbân: *Kapıcı.*

Bu Muhibbî pādişāh-ı 'ālem olmuşken bugün / Kapusunda olmaga **derbānın** eyler ārzü (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2778, Beyit 6). [*derbānın*, -ın]

der-be-der: *Dağınık, perişan.*

Zāhidi gör **der-be-der** geşt eyler olmuş jende-püş / Künc-i halvetde neçün başına çekmez perdesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2507, Beyit 4). [*der-be-der*,]

derbeder olsun: *Perişan olmak.*

Her kim ki ırar ‘āşıkı dilber kapusından / Budur dilegün anı ki ol **derbeder olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [*derbeder olsun, -sun*]

derc eyleme: *Sığdırmak.*

Derd-i dil āhvālını gel nāmeye **derc eyleme** / Kalmaya tākāt bilürsin hāmīl-i mektüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 3*). [*derc eyleme, -me*]

derd: *Dert, gam.*

Feth-i bāb ola ümīdün kesme çünkü **derddesin** / Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*derddesin, -de, -sin*]

Görüp āvāre Mecnūn’ı gezer **derd-ile** āh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*derd-ile, --ile*]

Dime bī-derd olana bilmez çü derdün hālını / Añlamaz **derd[i]** o kim kendüsi derdnāķ olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*derd[i], -[i]*]

derd: *1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.*

Feth-i bāb ola ümīdün kesme çünkü derddesin / Gerçi kim **derd** ü belā ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*derd,]*

Bir yaña **derd** ü belā bir yañadan ğam leşkeri / Virdiler dil şehrini yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*derd,]*

Derd-ile cefā eyledügin itme şikāyet / Dinmeye eger her kıla bir niçe dil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*derd-ile, --ile*]

Güceler tevħidi dilden koma her dem zāķir ol / Rüz-ı maşşer **derdüne** oldur devā iden hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [*derdüne, -üñ, -e*]

Bir elif çekmiş idüm sīnemde **derdüm** bir diyü / Yanına bir dāğ yakdum olduğıyçün **derdüm** on (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*derdüm, -üm*]

Bir elif çekmiş idüm sīnemde **derdüm** bir diyü / Yanına bir dāğ yakdum olduğıyçün **derdüm** on (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*derdüm, -üm*]

Baña nā-mihr olduğıñ mihr itmeden rāciħ gelür / **Derd-ile** hōş olmuşam nā-hōş dermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*derd-ile, --ile*]

Ehl-i ‘işkuñ **derd-ile** ola kalem-veş bağı çāk / Bu Muhibbî’nüñ okurlarsa maħabbet-nāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*derd-ile, --ile*]

Āh kılsam **derd-ile** her yaña bir pārem düşer / Tiğ-ı ğamla şerħa şerħa bağı pāre pāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*derd-ile, --ile*]

Çün baña derdün devādur çek elüñ benden taḃīb / Öür isem itmeyem bu **derdüme** tīmārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*derdüme, -üm, -e*]

Anuñ **derdi** devâdur zaḥmı merhem / Muḥibbî derde dermânı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 5*). [*derdi, -i*]

Derd-i 'ışka iy ṭabīb Kânün-ıla olmaz şifâ / Okumaduñ anda bu **derde** devânüñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*derde, -e*]

Dil-ḥasta olam virmeyesin baña bir cevâb / İy 'İsî- nefes **derdüme** dermân degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [*derdüme, -üm, -e*]

Şafḥa-i zerdüme yazdum yine **derd** ü ele mi / Göz karasıyla degül bil ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*derd,]*

İy ṭabībüm dil ü cân ḥastasıyam derdüñ-ile / Bir cevâb eyle benüm **derdüme** dermân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*derdüme, -üm, -e*]

Derd ü miḥnet ancak olursa 'aceb mi ḥâşılıñ / Çün livâ-yı ğamdan alduñ iy göñül tîmâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [*derd,]*

Çün beni rûz-ı ezelden eyledüñ bîmâr sen / İy ṭabīb-i dil neden **derdüme** itmezsin devâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [*derdüme, -üm, -e*]

İy ṭabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan bir ramaḳ / **Derdüme** eyle devâ la'l-i şeker-ğüftârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [*derdüme, -üm, -e*]

Kâdir olmadı yaza ḥâlümü ḥaṭṭât-ı felek / Her kılum agzın açup **derdümi** didi mü-be-mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*derdümi, -üm, -i*]

İy seher yili bu dil **derdini** var yâra be-ğü / Yek-be-yek kışşa-i pür ğuşşamı dildâra be-ğü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*derdini, -i, -n, -i*]

Muḥibbî ḥastaya dermân bulunmaz / Meger la'li ola ol **derde** dârü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7*). [*derde, -e*]

Ḥasta dil lâ'l-i leb-i cānânın eyler ârzü / İy ṭabībüm **derdine** dermânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1*). [*derdine,]*

Derd-ile hicrân şebinde eyledüm göynüklü âḥ / Dûd-ı âhumla cihânı ser-te-ser kıldum siyâḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*derd-ile, --ile*]

İy ṭabīb-i dil ü cân **derdüme** dermân eyle / Bir güle bak yüzüme göñlümi şādân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 1*). [*derdüme, -üm, -e*]

Sanma iy ḥasta göñül kim seni cānân acıya / **Derd-ile** ölüñ iseñ sanma ki dermân acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [*derd-ile, --ile*]

'Āşık mıdır ki **derdi** koyup isteye devâ / Derdi bulunca 'ışk eri bakmaz devâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*derdi, -i*]

'Āşık mıdır ki derdi koyup isteye devâ / **Derdi** bulunca 'ışk eri bakmaz devâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*derdi, -i*]

Söyler çemende **derdini** bülbül yine güle / Lîkin gül eylemez nazarı ḥâl-i bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*derdini, -i, -n, -i*]

Derdā dirġ ħālūmi bir kimse añlamaz / Ya ben niçe getürebilem **derdümi** dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*derdümi, -üm, -i*]

Ĥār elinden **derd-ile** eyler Őikāyet ‘andelġb / Őöyle beñzer kim yiñi gelmiŐ müŐāfir güłŐene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2*). [*derd-ile, --ile*]

Her kaçıan taķrġr idem ‘ġbret-nümā aĥvālūmi / Ĥalk-ı ‘ālem ġaŐ[y] olup **derd-ile** bagrġn taglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 3*). [*derd-ile, --ile*]

Derdā dirġ ħālūmi bir kimse añlamaz / Pes ne içıñ getüreyim **derdümi** dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [*derdümi, -üm, -i*]

İy güł-i nev-reste gel sen bülbül aĥından sakġn / **Derd-ile** āĥ itŐe olur güłŐitānı Őüĥte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*derd-ile, --ile*]

Çaġurur Őinem üzre yara yara / Olur mı bu benüm **derdüme** çäre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1*). [*derdüme, -üm, -e*]

Deryā kumġna ola Őümār **derdüme** benüm / Tā ĥaŐre deġin bilmeye kimŐe ĥiŐāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [*derdüme, -üm, -e*]

‘İŐĥ bāzārında gördüm çaġurur dellāl-ı ‘ıŐĥ / Kankı ‘āŐıĥdur gelüp **derd** ala dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [*derd,]*

Dime bġ-derd olana bilmez çü **derdüñ** ĥālġni / Añlamaz derd[i] o kim kendüŐi derdnāĥ olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*derdüñ, -ü, -ñ*]

Derdüm benüm dermān-durur çek benden elüñ iy taġġb / Olmaz pezġr baĥā ‘ilāc sen fikr-i dārü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*derdüm, -üm*]

‘Ayb eyleme gör zülfüñ añup nāle kılursam / Uzun gicede **derd-ile** bġmār ġñiler āĥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [*derd-ile, --ile*]

Ol Mesġĥġ leb ŐifāŐın rencümüñ bilür dile / Ola ihmāl itmeyüp **derdüme** kānūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*derdüme, -üm, -e*]

Leblerinden **derdüme** dermān n’ola kġlsam taġeb / Her kimüñ ki derdi var ceĥd ide dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [*derdüme, -üm, -e*]

Marġz ‘ıŐĥ olana yok nihāyet / Ne çäre **derd** gelmez çün ĥiŐāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2*). [*derd,]*

Derd-ile yine geldi güłzāra benefŐe / İtŐe yiridür nāle vü Őad zāre benefŐe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [*derd-ile, --ile*]

Bildüm ki taġġb-i dil [ü] cānsġn seni taĥĥġĥ / Pes itmeyesin **derdüme** tġmār Őebeb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 2*). [*derdüme, -üm, -e*]

Dil ü cānum taġġbġ sen dururken / Kime ‘arġ ideyim **derdümi** kime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6*). [*derdümi, -üm, -i*]

Kanum ile yazdı dġdem bu ruĥ-ı zerd üstine / Bġ-vefāya dil virenler **derd** alur **derd** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*derd,]*

Derdümi bilmez ki dermân eyleye baña tabīb / Beñzemez derdüm benüm ‘âlemde iller **derdine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2). [derdine,]

Karşu varsam âh kılsam yakamı çäk eylesem / Hışm ider kılmaz nazar üftâde çäker **derdine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3). [derdine,]

‘Âşıka dirler Muhibbî çäre şabr u ya sefer / Çün sefer yok şabr kıl eyle taħammül **derdine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5). [derdine,]

Derdümi bilmez ki dermân eyleye baña tabīb / Beñzemez **derdüm** benüm ‘âlemde iller derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2). [derdüm, -üm]

Derdümi bilmez ki dermân eyleye baña tabīb / Beñzemez derdüm benüm ‘âlemde iller derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2). [derdümi, -üm, -i]

derd: 'âşığın Sevgili'den dolayı çektiği gam, keder || ihsân, dermân (Sevgili ile ilgili dert çekmek 'âşığın gönül yaralarının devâsı olarak görülür.).

Çün baña **derdüñ** devâdur çek elüñ benden tabīb / Ötür isem itmeyem bu derdüme tımârı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4). [derdüñ, -(ü)ñ]

Gönlüme **derdi** devâ ayruk devâyı n’eylesün / Başuma zülfi hevâ ğayrı hevâyı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1). [derdi, -i]

Şehr-i miñnetde sorarsañ hâlini ‘âşıqlaruñ / Her biri **derdi** qabül eyleye dermândan geçe (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 2). [derdi, -i]

Leblerinden derdüme dermân n’ola kılsam taleb / Her kimüñ ki **derdi** var cehd ide dermân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4). [derdi, -i]

derd: 1. İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dilünden gitmesün her demde Sübhân / Kim oldur kullaruñ **derdine** dermân (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1). [derdine, -i, -ne]

Derdüñi devâ bildi qabül itdi Muhibbî / Bu re’yi kılar kimse mi var ‘âqil içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5). [derdüñi, -üñ, -i]

derd: (درد) i. (Fars. derd) 1. İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Bir yaña cevr-i habīb [ü] bir yaña qahr-ı raqīb / Bulmadum bu iki **derde** çäreyi bî-çäreysin (Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 2). [derde, -e]

Yüzünü gösterüp evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ beni **derd** ü belâ ile gidensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1). [derd,]

derd: Dert, sıkıntı, keder.

İy tabībüm dil ü cān hastasıyam **derdüñ-ile** / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*derdüñ-ile, -üñ, -ile*]

Niçeye dek **derdüñ-ile** uşbu gönüm ağlaya / Serv ıaddüñ ayagına cūlar olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [*derdüñ-ile, -üñ, -ile*]

derd: *Aşkın sebep olduğu üzüntü, keder.*

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eğlenmesün / İñlesün **derdiyle** dil olsun tölāb eğlenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [*derdiyle, -i, -(y)le*]

Siyāh zūlfı mi yigdür yoħsa ‘anber / Anuñ **derdiyle** ben döndüm hilāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*derdiyle, -i, -(y)le*]

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber **derdine** / Mihri yok cevr ü cefāsı çok sitemger **derdine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*derdine, -i, -n, -e*]

derd: *Acı, üzüntü, keder, tasa, sıkıntı.*

Kaçan taħrīre el urup yaza **derdin** dil-i maħzūn / Elinde dutduğı kāğıd olur eşki ile gülgün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*derdin, -in*]

Dirīgā **derdüm** oldı āşikāre / Bulınmaz ceħd-ile bu derde çāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 1*). [*derdüm, -üm*]

derd alur: *Derde müptela olmak, musibete uğramak.*

Kanum ile yazdı dīdem bu ruħ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler **derd alur** derd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*derd alur, -ur*]

derd ile: *Üzüntü ile.*

Yād eyleyüp gül yüzüñi zārılık itsem **derd ile** / Gülşende inler ‘andelīb feryāduma āheng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*derd ile,]*

derd ü belā: *Dert ve bela.*

Yārdan her ne gelür **derd ü belā** zecr ü sitem / Rāzıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*derd ü belā,]*

Sāğar-ı çeşm-ile sun hūn-ı ciger nüş idelüm / Maḥbaħ-ı ğamda dilā **derd ü belā** aş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*derd ü belā,]*

‘İşk mıdur eyleyen fīr-i belāya cān siper / İy Muħib **derd ü belā** sīnemde peydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5*). [*derd ü belā,]*

Beni **derd ü belā** ile bugün gülzār-ı ‘ālemde / Fiğān u āh-ıla zār eyleyen iy dōst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [*derd ü belā,]*

Baňa her demde gelür **derd ü belā** miħnet ü ğam / Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkār etegin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [*derd ü belā,]*

Sefer kılsam yiter **derd ü belā** ğam / Ki bundan ğayrı gerekmez zevāde (*Muħibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [*derd ü belā,]*

İy Muħibbī şükr kıl **derd ü belā** vü miħneti / Göñlüme tapşurdılar düşdi emānāt ehline (*Muħibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [*derd ü belā,]*

derd ü belā vü ğam: *Keder, sıkıntı ve tasa.*

Gele **derd ü belā vü ğam** çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın sen dilā mu‘ tad u yā şaħn-ı miħensin sen (*Muħibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 2*). [*derd ü belā vü ğam,]*

derd ü belāñ: *Dert ve bela.*

Kimdür senüñ **derd ü belāñ** kabül ide / Yā kim-durur cānını terk ide vire cān (*Muħibbī Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [*derd ü belāñ, -ñ]*

derd ü belā-yı miħneti: *Dert, bela ve sıkıntı.*

Çekmeyen **derd ü belā-yı miħneti** ‘āşık degül / ‘Āşık oldur āh idüp dāyim yanup [hem] yakıla (*Muħibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*derd ü belā-yı miħneti, -i]*

derd ü elem: *Dert ve elem.*

Gönderüp **derd ü elem** hicr-ile öldürmek ise / Rāzıyam her ne gelürse baňa cānānumdan (*Muħibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [*derd ü elem,]*

Yakmışam nār-ı ğam-ıla kendümi başdan başa / Çekdüğüm **derd ü elem** gelmeye hergiz sağışa (*Muħibbī Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*derd ü elem,]*

derd ü ğam: *Dert tasa.*

Niçe bir **derd ü ğam** u miħnet-i gerdün olasın / Bihter oldur ki mey-i tālīb-i gülgün olasın (*Muħibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 1*). [*derd ü ğam,]*

derd ü ğam: *Dert ve üzüntü.*

Gāh cevrüne cefā gāhī belā geh **derd ü ğam** / Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muħibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*derd ü ğam,]*

derd ü ğama: *Dert ve üzüntü.*

La‘l-i nābidur anuñ dāfi‘ olan **derd ü ğama** / La‘line ger heves itsem n’ola ben cānlar-ıla (*Muħibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [*derd ü ğama, -a]*

derd ü ğamdan: Dert ve üzüntü.

İy şabā ger yār kūyında beni yād idesin / **Derd ü ğamdan** kurtarup bu gönlümü şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*derd ü ğamdan, -dan*]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre hāşılum / Dōstum çün bilmedüñ hālüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*derd ü ğamdan, -dan*]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre hāşılum / Dōstum çün bilmedüñ hālüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*derd ü ğamdan, -dan*]

derd ü ğamı: Keder ve tasa.

Nefāyis yime kendüñ ac eyle / Bişür **derd ü ğamı** dutmac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 1*). [*derd ü ğamı,]*

derd ü ğamı: Dert ve gam, keder.

Kim kabül eyleye **derd ü ğamı** dermānı koya / Sanmañuz ‘ālem içinde anı sūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3*). [*derd ü ğamı,]*

derd ü ğamın: Dert ve üzüntü.

Virmezem dünyālara dilberlerüñ **derd ü ğamın** / Ben bilürem kimseler bilmez maħabbet ‘ālemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [*derd ü ğamın, -ın*]

derd ü miñen: Sıkıntı ve keder.

Bañā göstermez yüzün gerçi ki ol sımın beden / Eksük itmez gönderür dāyım velî **derd ü miñen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [*derd ü miñen,]*

derd ü miñnet: Dert ve sıkıntı.

Dilde olan **derd ü miñnet** küllî olsun āşikār / İy cefā-ñü vaqt olupdur sīnemi ben yarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3*). [*derd ü miñnet,]*

Hāşılı bu hırmen içre **derd ü miñnet** ‘ākıbet / Nağd-i ‘ömrin ħarc ider yār-ı vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*derd ü miñnet,]*

Hālümü sorsañ beni bu tīre-i hicr içre āh / Eksük olmaz **derd ü miñnet** bu dil-i ğamnākte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [*derd ü miñnet,]*

‘Āşıkā **derd ü miñnet** bülbüle bāk ü ħasret / Ĥande naşīb olmış her kebk-i kühsāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2*). [*derd ü miñnet,]*

derd ü miñnet çekdüğüm: Dert ve tasa içinde olmak.

Göz ucındandır belâ vü **derd ü miḥnet çekdügüm** / Serzeniş itmek revâ mı sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*derd ü miḥnet çekdügüm, -dügüm*]

Göz ucındandır belâ vü **derd ü miḥnet çekdügüm** / Serzeniş itmek revâ mı sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*derd ü miḥnet çekdügüm, -dügüm*]

derdâ: *Eyvah ki, yazık ki.*

Düşdi Muhibbî yirlere pâ-mâl-i 'ışk olup / **Derdâ** dirîğ sunmadı bir kerre yâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*derdâ,]*

derdâ: *"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.*

Yârûñ cefâ vü cevri nedür kînesi neden / **Derdâ** dirîğ gitmeye mi kîne sîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*derdâ,]*

Ṭâlib olduñ zülfî zencîrine iy şürîde-dil / Bilmedüñ divânelik **derdâ** getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [*derdâ,]*

Derdâ dirîğ ḥâlümi bir kimse añlamaz / Ya ben niçe getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*derdâ,]*

Su gibi gördüğü maḥbûba Muhibbî meyl ider / N'eyleyem **derdâ** dirîğâ ḥâtır-ı meyyâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*derdâ,]*

Ger ḥulda müsteḥak 'ameliyle ölürse âh / **Derdâ** dirîğ bende bulunmaz meger günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*derdâ,]*

Derdâ dirîğ ḥâlümi bir kimse añlamaz / Pes ne için getüreyim derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [*derdâ,]*

derdâ ki: *Eyvah ki, yazık ki.*

Göñlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden / **Derdâ ki** usandurdu beni bunlar özümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [*derdâ ki,]*

derde: *Acı, üzüntü.*

Dirîğâ derdüm oldu âşikâre / Bulunmaz ceḥd-ile bu **derde** çâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 1*). [*derde,]*

derde dermân bulmasun: *Derdine derman bulmasın.*

Bir devâsuz derd-imiş dirler egerçi derd-i 'ışk / **Derde dermân bulmasun** derdine dermân isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 5*). [*derde dermân bulmasun,]*

derde dermân itdügin: *Sıkıntıyı geçirmeye çare göstermek, hastalığa çözüm bulmak.*

Görmemişler hergiz rahm ide cānān kimseye / İtdügin işidmemişler derde dermān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1*). [*derde dermān itdügün, -dügin*]

derde dermānı: *Derdinin çaresi.*

Anuñ derdi devādūr zaħmı merhem / Muhibbî **derde dermānı** n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 5*). [*derde dermānı,]*

derde devā bulmadum: *Derde çare bulmak; derdini, sıkıntısını ortadan kaldıran bir çözüme ulaşmak.*

Hālūmi sormaz gelür yād u biliş illā ki ğam / Bulmadum derde devā ben bu dil-i maħzūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*derde devā bulmadum, -madum*]

derde ugradup: *Birinin dertli, sıkıntılı veya üzüntülü bir hale düşmesine neden olmak.*

Gösterüp evvel yüzüni soñra pinhān eyleyüp / **Derde ugradup** beni endühnāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [*derde ugradup,]*

derde ugratdı: *Belaya bulaşmak; dert, sıkıntı sahibi yapmak.*

Nigārā ḥasret-i rüyūñ beni ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüne perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [*derde ugratdı, -dı*]

derd-i belalara: *Bela derdi.*

Didüm saña iy dil ser-i zülfine dolaşma / Añır düşürür **derd-i belalara** ulaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*derd-i belalara, -lara*]

derd-i derün: *Gönül derdi.*

İy Muhibbî korkaram ki 'ışkumı fāş eyleye / Gelür oldu bu zebānuma benüm **derd-i derün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*derd-i derün,]*

derd-i dil: *Gönül derdi.*

İy Muhibbî kim bilürdi **derd-i dil** aħvālini / Okımasa defterin almasa ol maħzūn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*derd-i dil,]*

derd-i dil aħvālini: *Gönül halinin derdi.*

Derd-i dil aħvālini gel nāmeye derc eyleme / Kalmaya tākāt bilürsin ḥāmil-i mektüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 3*). [*derd-i dil aħvālini, -ni*]

derd-i dil ḥālin: *Gönül derdinin hali.*

Tenümde dāğlar göz göz oluban gözlesün yarı / Dimege **derd-i dil hālın** kamu mular zebān olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*derd-i dil hālın, -n*]

derd-i dilden: *Gönül tasası, gönül gamı.*

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeğe / Yaka evvel ‘arzı andan āsümānı sūhte (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2899, Beyit 4*). [*derd-i dilden,]*

derd-i dilin: *Gönül derdi.*

Remz-ile **derd-i dilin** söyler bu gönülüm gūşına / Şad hezārān āferīn olsun anūn hāmūşına (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [*derd-i dilin,]*

derd-i dilüm: *Gönül derdi.*

Baş şabr-ı cibe çeküp dutdum niyāza yüz / O lāle benüm **derd-i dilüm** hālını bile (*Muhibbî Divanı , Gazel
2916, Beyit 2*). [*derd-i dilüm, -üm*]

derd-i dilüm: *Gönül derdi II aşğın gönül derdi.*

Elümde tutuşup kâğıd yanar **derd-i dilüm** yazsam / Meger şimden girü nāme yazam perr-i semenderden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*derd-i dilüm,]*

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz / Çün böyledür anı getürme dilā dile (*Muhibbî Divanı , Gazel
2831, Beyit 6*). [*derd-i dilüm,]*

derd-i dilüm: *Gönül derdi gönül belası karşılığı kullanılmış. Gönül belası: Aşk yüzünden çekilen sıkıntı.*

Anuñ-içün yazmazam **derd-i dilüm** ben kâğıda / Saklamaz sır iki yüzlü bir münāfıkdur diyü (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [*derd-i dilüm, -üm*]

derd-i dilümün nāmesin: *Gönül derdimin namesi.*

Yazmaga dildāra bu **derd-i dilümün nāmesin** / Göz karasın hāl idüp müjgāndan atdum hāmesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1*). [*derd-i dilümün nāmesin, -n*]

derd-i elīme: *Acıklı, ıstıraplı dert.*

Keremden tut elüm kaldum ayakda / Niçe şabr ideyim **derd-i elīme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit
6*). [*derd-i elīme, -e*]

derd-i ışk: *Aşk derdi.*

Bir devāsuz derd-imiş dirler egerçi **derd-i ışk** / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 5*). [*derd-i ışk,]*

derd-i ʿiřka: Aşk derdi.

Gördiler Ferhād u Mecnūn **derd-i ʿiřka** çāre yok / Arayu gitdi ʿadem mülkine anlar çāreyi (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [*derd-i ʿiřka, -a*]

derd-i ʿiřka: Aşk derdi.

Derd-i ʿiřka iy tabīb Kānūn-ıla olmaz řifā / Okumaduñ anda bu derde devānuñ yollarım (*Muhibbī Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*derd-i ʿiřka,]*

derd-i ʿiřkum: Aşk derdime.

Derd-i ʿiřkum dōstlar çün size olmuşdur ʿayān / Her ne kim ola ʿayān hācer degül aña beyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*derd-i ʿiřkum,]*

derd-i ʿiřkum: Aşk derdi.

Unudıldı Vāmıķ u ʿālemde Mecnūn kışşası / Olalıdan **derd-i ʿiřkum** ʿālem içre dāsītān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 2*). [*derd-i ʿiřkum, -um*]

derd-i ʿiřkum dāsītānı: Aşk derdimin destanı.

Okuyan **derd-i ʿiřkum dāsītānı** / Görine kıřřa-i Mecnūn fesāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2801, Beyit 3*). [*derd-i ʿiřkum dāsītānı, -n*]

derd-i mişnet: Gam, sıkıntı derdi.

Lāyık oldu **derd-i mişnet** bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemişe kendüzin zār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*derd-i mişnet,]*

derdi olan: Derdi olan (kimse).

Meded senden diler iy dil tabībı / Olan derdi olur dermāna teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 5*). [*derdi olan, -an*]

derd-ile: Kederle.

Gözlerüm gözeklerinden döküben hūn-ı ciger / İñlerem **derd-ile** gönlüm beñzedüp tōlāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [*derd-ile,]*

derd-ile devāya: Sıkıntı ve çāre.

Gel iy tabīb nabzuma el urayım dime / ʿIřk hastasıyam derd-ile bakman devāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*derd-ile devāya, -ya*]

derd-ile mihnet: Sıkıntı ve dert yeri.

Hicr hemān **derd-ile mihnet** hemān / Lık Muhibbī’de maḥabbet hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*derd-ile mihnet,]*

derdine dermān isteyen: Sıkıntıya çare isteyen.

Bir devāsuz derd-imiş dirlir egerçi derd-i ‘ışk / Derde dermān bulmasun **derdine dermān isteyen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 5*). [*derdine dermān isteyen,]*

derdine düşdüm: Elde etmeye çalışmak, aşk derdine düşmek; aşık olmak, tutulmak, gönül vermek.

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine / Mihri yok cevri ü cefāsı çok sitemger derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*derdine düşdüm, -düm]*

derdine düşmesün: Derdine düşmek, yapılması gereken bir şeyi gerçekleştirmenin yollarını aramak; derde düşmek, dert içinde olmak.

Yüzine kılsam nazar zülfi çelīpā ‘arz ider / Bir müselmān düşmesün yā Rab o kāfir derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*derdine düşmesün, -sün]*

derdmend: Derdi olan, dertli, üzüntülü II âşık.

Geh elā gözler süzüp gāhī çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbī **derdmende** mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*derdmende, -e]*

derdnāk: Dertli.

Dime bī-derd olana bilmez çü derdüñ hālını / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi **derdnāk** olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*derdnāk,]*

derdüme bir çäre eyleñ: Derdine ilaç, deva, tedbir olmak.

Elf iken kāmētüm ‘ışka düşeliden oldı nün / Döstarlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 1*). [*derdüme bir çäre eyleñ, -ñ]*

derdüme dermān ile: Derd(ime)e derman ll Derde derman olan sevgili.

Bir ‘âşık-ı dil-besteyem kan yaşum ile şüsteyem / Hālüme bakmaz hastayam bu **derdüme dermān ile** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [*derdüme dermān ile, - ile]*

derdüme dermān olasıñ: Bir derde derman olmak: Bir üzüntüsünü, sıkıntısını yok etmek.

Umar idüm ki benüm **derdüme dermān olasıñ** / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasıñ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 1*). [*derdüme dermān olasıñ,]*

derdüme dermān olmayısar: *Derdime derman olmak: Üzüntüsünü, sıkıntısını yok etme.*

Bildüm ki lebüñ olmayısar derdüme dermān / Bu hasta dili itmege bīmār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 2*). [*derdüme dermān olmayısar, -yısar*]

derdüme dermān olur: *Derdine derman olmak, soruna çözüm bulmak, sıkıntıyı gidermek; ilgi göstermek.*

Kār idüpdür cānuma hasret Muhibbî bilmezem / Kimden olur derdüme dermān kime yalvarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*derdüme dermān olur, -ur*]

derdüme devā kıl: *Soruna çözüm bulmak, sıkıntıyı geçirmeye çare göstermek.*

Bu ben dil-ḥasteyi iy yār unıtma / Devā kıl derdüme tīmār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 1*). [*derdüme devā kıl,]*

derdüümüñ dermānısın: *Derdin dermanı, çaresi.*

Bilmedüm seni kimüñ cānānısın / Bu kadar var **derdüümüñ dermānısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 1*). [*derdüümüñ dermānısın, -ısın*]

der-i dildār: *Sevgilinin yeri, evi, kapısı, eşiği (Sevgilinin bulunduğu ev bağlamında) II. Dostun yeri, mekanı. III. Arzu edilen nesne/hedef/görev.*

Ḥaber-i cān u dili var **der-i dildār** be-gü / Bir bir kışşā-i derünü nazar-ı yār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*der-i dildār,]*

der-i meyhānede: *Meyhane kapısı.*

Ben **der-i meyhānede** dīzāra ‘āşık olmışam / Mescide şüfî gelür ancak kurı ğavġā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [*der-i meyhānede, -de*]

dermān: *1. İlâç, çare, 2. Kuvvet, takat.*

Dilüñden ğitmesün her demde Sübhān / Kim oldur kullaruñ derdine **dermān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*dermān,]*

Dil-ḥasta olam virmeyesin baña bir cevāb / İy ‘İsī- nefes derdüme **dermān** degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [*dermān,]*

Bu bendeñi iy serv-i ḥırāmānum unıtma / Dil-ḥasteñi iy lebleri **dermānum** unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*dermānum, -um*]

Meded senden diler iy dil ṭabībi / Olan derdi olur **dermāna** teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 5*). [*dermāna, -a*]

‘İşk bazarında gördüm çağurur dellâl-ı ‘ışk / Kankı ‘âşıkdur gelüp derd ala **dermân** üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3). [dermân,]

Leblerinden derdüme **dermân** n’ola kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi var cehd ide **dermân** üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4). [dermân,]

Leblerinden derdüme **dermân** n’ola kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi var cehd ide **dermân** üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4). [dermân,]

dermân: İlâç, çare.

Derdüm benüm **dermân-durur** çek benden elüñ iy tabîb / Olmaz pezîr baña ‘ilâc sen fikr-i dârü eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3). [dermân-durur, -dur, -ur]

dermân: Çâre, devâ | Sevgili (‘aşk derdinin dermânı bağlamında).

Sanma iy hasta gönül kim seni cânân acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki **dermân** acıya (Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1). [dermân,]

dermân: Deva, çare.

Ḥasta dil lâ‘l-i leb-i cânânın eyler ârzü / İy tabîbüm derdine **dermânın** eyler ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1). [dermânın, -ın]

dermân: Çare, çözüm.

Kim kabül eyleye derd ü gamı **dermânı** koya / Sanmañuz ‘âlem içinde anı sūd eylemeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3). [dermânı, -ı]

dermân bulunmaz: Derman bulamamak II çaresiz olmak.

Muhibbî ḥastaya **dermân bulunmaz** / Meger la‘li ola ol derde dârü (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7). [dermân bulunmaz, -ınmaz]

dermân eyle: Şifa vermek, iyileştirmek.

İy tabîb-i dil ü cân derdüme **dermân eyle** / Bir güle bak yüzüme gönlümü şādân eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 1). [dermân eyle,]

dermân eyleye: Şifa vermek.

Derdümi bilmez ki **dermân eyleye** baña tabîb / Beñzemez derdüm benüm ‘âlemde iller derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2). [dermân eyleye, -ye]

dermân ile: Dermanla.

Baňa nā-mihr olduğuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd-ile ḥōş olmışam nā-ḥōş **dermān ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*dermān ile,]*

dermān olsun: Şifa vermek, iyileştirmek.

İy tabībüm dil ü cān ḥastasıyam derdüñ-ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme **dermān olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*dermān olsun, -sun]*

dermāndan geçe: Çare bulmaktan vezgeçmek.

Şehr-i miḥnetde sorarsañ ḥālını ‘āşıklarūñ / Her biri derdi ḳabül eyleye **dermāndan geçe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 2*). [*dermāndan geçe, -e]*

dermānde: Aciz, çaresiz, güçsüz.

Bu cān u dil **dermānedür** ḥālüm n’olur cānān ile / Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagına kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*dermānedür, -dür]*

Zāhir ideli ‘ışkumı rüsvā-yı ‘ālemem / **Dermāndeyem** n’eyleyem eşk-bār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 3*). [*dermāndeyem, -y, -em]*

dert: Acı, keder II inleme.

Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ḡam tasasın / Ya niçe bir içeyim **derd-ile** miḥnet kāsесin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [*derd-ile, +-ile]*

‘İşkuñ esīri **derd-ile** bir bī-nevā-y-iken / Mümkin midür enīs olasın pādişā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 3*). [*derd-ile, +-ile]*

derün: Gönül.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı **derünüm** kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*derünüm, -um]*

derün: 1. gönül 2. iç 3. arka 4. bağır, göğüs.

Eşküñ sipehin çekdi vü āhın ‘ālem itdi / Zābı itdi gönül memleketin **derün-ıla** bīrün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [*derün-ıla, --ıla]*

Acı yaşlar dök **derünüñ** ḡill ü ḡışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki sen ‘ālemde deryā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*derünüñ, -uñ]*

derün: İç.

Geçilmez rāyegān **derün-ıdı** ‘ışk / Dil ü cānı virüben bāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 2*). [*derün-ıdı, --ıdı]*

derûn: *Gönül, iç.*

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tâ ki bir görünmeye senûñ bîrûnuñla **derûn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*derûn,]*

derûn-ı âhdan: *İçten gelen ah.*

Hâne kesdi bî-sütûn sengden Muhibbî dirmedi / İtmese idüm **derûn-ı âhdan** aña sûtûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*derûn-ı âhdan, -dan]*

derûn-i dil-fiken: *Gönül düşüren.*

İy Muhib hâl-i siyeh yek dânedür / Tohm mihreş der **derûn-i dil-fiken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 5*). [*derûn-i dil-fiken,]*

derûni hâlin: *Durumun içi. Bir şeyin görünmeyen, anlaşılmayan detayı; gönül hâli II herkesçe bilinmeyen nitelik, içyüz; âşıklık hâli.*

Sular gibi Muhibbî taşdan taşa başını / Urup **derûni hâlin** söyler çınâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 5*). [*derûni hâlin, -in]*

derûn-ı nârda: *Ateşin içi.*

Sîne-i süzânda zülfî hayâli dilberûñ / San karar itmiş semenderdür **derûn-ı nârda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 2*). [*derûn-ı nârda,]*

derûn-ı şâf-ıla: *Temiz bir kalple.*

Sâkiyâ meclisde mey sun gel bize inşâf-ıla / İçelüm anı şurâhî-veş **derûn-ı şâf-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [*derûn-ı şâf-ıla, --ıla]*

derûn-ı sîneñi: *Kalp, gönül.*

Evvell[i] pāk it Muhibbî gel **derûn-ı sîneñi** / Zıkr-i Hağ girmez bulunmaz olsa dil-i nâ-pâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [*derûn-ı sîneñi, -ñi]*

dervâze: *Kapı.*

Dilâ bir büsesin şey' u'llâh eyle / Eger virmezse de **dervâze** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*). [*dervâze,]*

dervîş-i şâne: *Dervîş tarağı.*

Qabûl eyle kuluñdan cān u başı / Getürdüm tuhfedür **dervîş-i şâne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 3*). [*dervîş-i şâne,]*

deryā: Deniz.

Acı yaşlar dök derünüñ ğill ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki sen ‘ālemde **deryā** meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*deryā,*]

Yaşuma kılsun nażar **deryā** temāşāsın kılan / Külhen-i sīnem tolu gelsün berü nār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*deryā,*]

Gözlerüñ yaşını harc eyle Muhibbî yolına / İy gözüm merdümi fikr eyleme **deryā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*deryā,*]

Ko virsün bu gönül fülkini ğarķa / Yaşuñ **deryāsını** emvāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [*deryāsını, -sı, -nı*]

deryā: Deniz.

Didiler yaşum görenler kim alur etrāfımı / Şehr-i Kostantin’i hoş kuşadı **deryādur** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*deryādur, -dur*]

deryā: Deniz (*aşığın gözyaşı bağlamında*).

Deryā gibi başumdan aşaldan gözüm yaşı / Hālī degül sefīne-i dil ıztırābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3*). [*deryā,*]

deryā: Bahr, deniz.

Yaşum **deryā** şadef çeşmüm içinde bulmur dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde ‘Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*deryā,*]

Deryā kumına ola şümār derdüme benüm / Tā haşre deĝin bilmeye kimse hisāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [*deryā,*]

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mā dükene / Sanmañuz akmak ile bir yaña **deryā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*deryā,*]

deryā eyleyen: Deniz yapmak (*Gözyaşının deniz kadar büyük olması bağlamında*).

‘İşk mıdur bu Muhibbî sīnesine dāĝ urup / Āħir anuñ gözleri yaşını **deryā eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [*deryā eyleyen, -yen*]

derya gibi: Deniz gibi.

Āhum yili dil zevrakımı bāda virür āh / İy dīde kerem eyle de **derya gibi** düşme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*derya gibi,*]

deryā kıl: Deniz haline getirmek.

Ser-ā-ser ‘ālemi tutsun gözün yaşını **deryā kıl** / Yürisün fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*deryā kıl,]*

deryā-dil: *Geniş gönüllü.*

Bu Muhibbî n’ola ger itmese dünyāya nazar / Hiç **deryā-dil** olan meyl ide mi hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [*deryā-dil,]*

deryālayın: *Deniz gibi.*

Yaşam **deryālayın** itdi temevvüc / Bu gönlüm zevrağın itdi kenara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 2*). [*deryālayın,]*

deryā-misāl: *Deniz gibi, deniz misali.*

Bağr-ı dilden dürler izhār eyledün **deryā-misāl** / Ol sebebden didiler her beytüne dürr-i semîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*deryā-misāl,]*

deryā-yı eşk: *Gözyaşı denizi.*

Deryā-yı eşk taşıdı emvâcı başdan aşdı / Bu dil sefinesin āh urur kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*deryā-yı eşk,]*

deryā-yı eşk[e]: *Gözyaşı denizi.*

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvâc başdan aşdı / Āhum yili eselden āh ol bihāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*deryā-yı eşk[e], -[e]]*

deryā-yı eşke: *Gözyaşı denizi.*

Deryā-yı eşke düşse yimez Muhibbî pervā / İki yanumda ‘aynum iki kabagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5*). [*deryā-yı eşke, -e]*

Deryā-yı eşke daldum bî-ḥad cevāhir aldum / Dökülen ayaguña dürr ile gevher olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [*deryā-yı eşke, -e]*

deryā-yı eşküm: *Göz yaşı denizi (Göz yaşının çokluğu veya yoğunluğu bağlamında).*

Temevvüc eyleyüp **deryā-yı eşküm** / Bu gönlüm zevrağın atdı karaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 3*). [*deryā-yı eşküm,]*

deryā-yı hün: *Kan denizi.*

Pür ḥarāret cān u dil gāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür akar **deryā-yı hün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*deryā-yı hün,]*

deryā-yı ʿışk: *Aşk denizi.*

Dilā **deryā-yı ʿışk** içre kaçan sen talabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*deryā-yı ʿışk,*]

deryā-yı ʿışka düşdüm: *Aşk denizine dalmak, düşmek.*

Deryā-yı ʿışka düşdüm emvâc başdan aşdı / Göñlüm seffinesini sürür kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*deryā-yı ʿışka düşdüm, -düm*]

deryā-yı ʿışka düşüp: *Aşk denizine dalmak, düşmek.*

Düşüp iy dil yine deryā-yı ʿışka / Yürürsin anda dāyim mähî sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [*deryā-yı ʿışka düşüp, -üp*]

deryūze idegeldi: *Dilencilik yapmak.*

Deryūze idegeldi yüzün göre Muḥibbî / Maḥrûm anı eyleme gel sāyil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [*deryūze idegeldi, -egeldi*]

deryūze-i cemālūñ: *Yüzünün güzelliğinden dilenmek.*

Deryūze-i cemālūñ ider rûz u şeb senūñ / Yüzini sürdi ḥāk-i dere āfitāb u mäh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 3*). [*deryūze-i cemālūñ,*]

deşne olsun: *Susamak.*

Dest-i ğamuñda kaldum laʿlūñ zülâlin irgür / Gel dime **deşne olsun** bir ḥasta gönül rîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*deşne olsun, -sun*]

dest: *El.*

Muḥibbî ğamzesine dil nişān it / Kaşı yayını dilber aldı **deste** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5*). [*deste, -e*]

dest: *El.*

Pāre pāre olmayınca bulmadı zülfine **dest** / İy gönül bu san ʿatı öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [*dest,*]

Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp **desti** aña ʿışk içre nā-çār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [*desti, -i*]

dest: *El, avuç.*

Süzüp çeşmüni öldürdüñ yine kūyuñda ‘uşşāķı / Dokınsun **destüñe** bārı kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*destüñe, -üñ, -e*]

Yiter katlümte tır-i ğamzeñ āķır / Nigārā **destüñe** gel virme rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*). [*destüñe, -üñ, -e*]

dest: *El ll yardım.*

Dilemezse rüz-ı maşşerde Muhibbî **destini** / Dāmeninde yāra diñ cevr ü cefāyı kılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 5*). [*destini, -i, -, -*]

dest ü pāyuñda: *El ve ayak.*

Hıç olur mı bend-i zülfinden ħalāş olmak anuñ / İy Muhibbî **dest ü pāyuñda** ‘iķālüñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [*dest ü pāyuñda, -uñda*]

Hıç olur mı bend-i zülfinden ħalāş olmak anuñ / İy Muhibbî **dest ü pāyuñda** ‘iķālüñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [*dest ü pāyuñda, -uñda*]

dest ü vādilere: *Çöl ve ova.*

Deş ü vādilere Mecnün gibi turmaz yilerem / Tolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [*deş ü vādilere, -lere*]

destār: *Sarık.*

Ħırķamı ālüde-mey kılsam beni ‘ayb eylemeñ / Bir ķadeķ mey rehnine göndermişem **destāri** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [*destāri, -ı*]

destār: *Sarık, imame.*

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş daķı virdüm / Nitekim mey için müflis ider **destārımı** merhün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*destārımı, -ımı*]

deste deste ider: *Tutam tutam etmek, bir araya getirip bağlamak.*

Saçuña dil vireliden benefşe / İrem dir kendin ider deste deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2*). [*deste deste ider,]*

deste-i sünbül: *Sünbül demeti.*

Zülf-i müşğın kim görünür ‘arız-ı dildārda / **Deste-i sünbül** asılmış sanasın gülzārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [*deste-i sünbül,]*

dest-gır: *Elinden tutan, yardımcı olan.*

Ayakdan düşmişem cānā elüm dut **dest-gīrüm** ol / Didüm didi ki görmüş yok güzeller merhabāsından (Muhibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 2). [dest-gīrüm, -üm]

dest-gīr: Düşenin elinden tutan, yardımcı olan.

Vāmık u Ferhād u Qays'ı bu Muhibbī **dest-gīr** / Eyleyelden 'ışık meydānında oldu pehlevān (Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 5). [dest-gīr,]

dest-i ecel: Ecel eli. II Ölüm.

Tutsa ger **dest-i ecel** beni girībānumdan / Geçe cāndan bu gönül geçmeye cānānumdan (Muhibbī Divanı , Gazel 2721, Beyit 1). [dest-i ecel,]

dest-i ğamda: Gam Çölü.

Deşt-i ğamda ol saçı leylā şanemden ayru āh / Şabr u 'aklı dagıdup ol niçe mecnūn olmasun (Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 2). [deşt-i ğamda, -da]

dest-i ğamuñ: Gam eli II gam durumu.

Deşt-i ğamuñ arslanı dir gören bu rüy-ı zerdümi / Kūh-ı belā kaplanına döneli dāğ-ıla bu ten (Muhibbī Divanı , Gazel 2579, Beyit 4). [deşt-i ğamuñ,]

dest-i ğamuñ içre: Gam çölünde.

Mecnūn-şifat **dest-i ğamuñ içre** yürüyüp / Ferhād gibi üns dutam kühsār ile (Muhibbī Divanı , Gazel 2959, Beyit 2). [deşt-i ğamuñ içre,]

dest-i ğamuñda: Gam çölü.

Dest-i ğamuñda kaldum la'lūñ zülālın irgür / Gel dime deşne olsun bir hasta gönül rīşe (Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 6). [dest-i ğamuñda, -uñda]

dest-i hicrāndan: Ayrılık eli.

Dest-i hicrāndan şikāyet idem iy sultān-ı hüsñ / Şevketüñ efvün ola vaşluñla ger dād idesin (Muhibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 2). [dest-i hicrāndan, -dan]

dest-i kazādan: Kaza eli, takdir-i ilahinin tecellisine vesile olma.

Hāriciler üstine **dest-i kazādan** bir okam / Rāfıziler kaçdına şemşīr-i kattālem bugün (Muhibbī Divanı , Gazel 2697, Beyit 5). [dest-i kazādan, -dan]

dest-i kudret: Kudret eli.

Beñzemez hüsnuñe hergiz senüñ [iy] hür u melek / **Dest-i kudret** halk kılmış nesl-i âdemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*dest-i kudret,]*

Nağş ide **dest-i kudret** dilde kalur mı kudret / Hayvân-sıfâtdur ol kim sevmeye rüy-ı sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [*dest-i kudret,]*

dest-i zamâne: *Zamanın eli II İçinde yaşanan zamanın şartları.*

Bezmi-î gamda kulaguñ **dest-i zamâne** burıcak / Nâleler eylemege gönlüñi tanbür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 3*). [*dest-i zamâne,]*

destine: *El.*

Yâr alsun **destine** zülfini çevgân eylesün / Top idüp ‘ışk ehli de başını gâltân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*destine,]*

Destine mestâne çeşmüñ döstüm hançer virüp / Kâlb-i ‘uşşâk-ıla her lahza savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*destine,]*

destini çekmevince: *El çekmek, bırakmak.*

Bu Muhibbî cân u dilden irmedi maşşudına / Çekmeyince destini her bûd u her nâ-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*destini çekmeyince, -meyince]*

dest-res: *El uzatma, erişme, dokunma.*

Genc-i hüsne **dest-res** niçe bula ‘aşıkları / Her taraftan zülfi anuñ päsbandur tâzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*dest-res,]*

dest-yâr: *Yardımcı.*

Bugün meydân-ı ‘ışk içre olaldan pehlevân-ı ‘ışk / Yanumda **dest-yârumdur** benüm Ferhâd-ıla Mecnûn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*dest-yârumdur, -um, -dur]*

devâ: *İlaç.*

Tutma tabîb nabzımı olmaz baña ‘ilâc / Dil hastasına olmaya şihhat **devâ-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*devâ-y-ıla, --y-ıla]*

devâ: *İlaç, derman, şifa, çare.*

‘Ăşık mıdur ki derdi koyup isteye devâ / Derdi bulınca ‘ışk eri bakmaz **devâsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*devâsına, -sı, -na]*

devâ: *İlaç, çare.*

Derd-i 'ışka iy tabīb Kānūn-ıla olmaz şifā / Okumadıñ anda bu derde **devānuñ** yolların (*Muhibbī Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*devānuñ, -nuñ*]

devā: Çare, çözüüm.

Gönlüme derdi devā ayruk **devāyı** n'eyesün / Başuma zülfi hevā ğayrı hevāyı n'eyesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*devāyı, -yı*]

devā: Çare, derman.

Gönlüme derdi **devā** ayruk devāyı n'eyesün / Başuma zülfi hevā ğayrı hevāyı n'eyesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*devā,]*

'Āşık mıdur ki derdi koyup isteye **devā** / Derdi bulınca 'ışk eri bakmaz devāsına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*devā,]*

Derdüñi **devā** bildi qabül itdi Muhibbī / Bu re'yi kılur kimse mi var 'āqil içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [*devā,]*

devā: Derman, şifā, çare.

Çāre ister leblerüñ dārü's-şifāsından gönül / Dil tabīb[i]sin **devāñı** kesme ol bī-çāreden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*devāñı, -ñ, -ı*]

devā: Çare / derman.

Çün baña derdüñ **devādur** çek elüñ benden tabīb / Ölür isem itmeyem bu derdüme tımāri ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*devādur, -dur*]

Anuñ derdi **devādur** zaħmı merhem / Muhibbī derde dermāñı n'idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2639, Beyit 5*). [*devādur, -dur*]

devā eyle: Şifā vermek, iyileştirmek.

İy tabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan bir ramaq / Derdüme eyle devā la'l-i şeker-ğüftārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [*devā eyle,]*

devā eyledüñ: Şifā vermek, iyileştirmek.

Mürde idüm bir haberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ğasta gönlüme devā gerçek misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*devā eyledüñ, -düñ*]

devā iden: İyileştirmek.

Güceler tevħidi dilden koma her dem zākir ol / Rüz-ı maşşer derdüñe oldur **devā iden** hemİN (*Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [*devā iden, -en*]

devā itmezsın: Çare olmak.

Çün beni rûz-ı ezelden eyledüñ bîmâr sen / İy tabîb-i dil neden derdüme itmezsın devā (Muhıbbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3). [devā itmezsın, -sın]

devâb: Yük ve binek hayvanları.

Bu Muhibbî sözleri yiter ğidâ-yı rûhdur / Yıme dünyâ ni‘metin dönme **devâbuñ** ‘aynına (Muhıbbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7). [devâbuñ, -uñ]

devâsuz derd-imiş: Çaresiz(iyileşmesi mümkün olmayan) dert ve tasa.

Bir **devâsuz derd-imiş** dirler egerçi derd-i ‘ışk / Derde dermân bulmasın derdine dermân isteyen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 5). [devâsuz derd-imiş, --imiş]

devlet: Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk.

Muhibbî saña bu **devlet** yiter kim / Kul olduñ cân-ıla ol âsitâna (Muhıbbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5). [devlet,]

devlet: Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk.

Muhibbî ‘aşık-ı dîdâr-çün olduñ saña **devletdür** / Yanuñda añmasın zâhid kişi hür u cinân qadrin (Muhıbbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5). [devletdür, -dür]

devlet: Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk; kudret.

Hilâl ebrûlarıñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı tâli‘ kanı **devlet** bu ğamla pür-melâlam ben (Muhıbbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2). [devlet,]

devlet: 1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsî topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Süre süre başa iltidüm çün maħabbet baydağın / **Devletinde** pâdişâh-ı ‘ışkuñ ferzâneyn (Muhıbbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4). [devletinde, -i, -n, -de]

devlet: Bağımsız idare olunan hükümet ve ülke; yüksek mevki, makam.

Devletüñ dilberâ mezîd olsun / Her giceñ qadr ü günüñ ‘iyd olsun (Muhıbbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 1). [devletüñ, -üñ]

devlet: Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı tãli' kanı **devlet** bu ğamla pür-melâlam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*devlet,]*

Zihî **devlet** kilâbından ide 'add / Kıla boynuma zülfini kılâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4*).
[*devlet,]*

devlet: *Baht, talih, büyük saadet, erişilmez mutluluk.*

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / **Devlet** var-ı mış çünkü ez el yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2842, Beyit 4*). [*devlet,]*

Bu Muhibbî'ye ulu **devlet** idi yâr eger / Yañılup kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel
2974, Beyit 7*). [*devlet,]*

devlet bulur: *Şifa bulmak, iyileşmek, çare olmak.*

Muhibbî bulur elbette o devlet / İden hıdmet ol ulu âsitâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*). [*devlet
bulur, -ur]*

devlete irdüm: *Mutluluğa erişmek.*

Sāyeñ düşeli üstüme ben **devlete irdüm** / Devlet var-ı mış çünkü ez el yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2842, Beyit 4*). [*devlete irdüm, -düm]*

devlet-i cemşid [ü] feridün: *Çemşid ve Feridun'un devleti.*

Cām-ı Cem olmayıcak genc-i Feridün nedür / Dotalum **devlet-i Cemşid [ü] Feridün** olasın (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2700, Beyit 3*). [*devlet-i cemşid [ü] feridün,]*

devlet-i dāreyni: *İki cihan saadeti.*

İy Muhibbî **devlet-i dāreyni** bulur şübhesüz / Kim şafâ-yı kalb-ile hālî degül tevħiddeden (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2728, Beyit 5*). [*devlet-i dāreyni,]*

devlet-i vaşla irişdüm: *Kavuşma şansına erişmek.*

Devlet-i vaşla irişdüm diyüben 'izze mi-şev / Ğam-ı hicrân-ı elem düşmeni çün duta kemîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*devlet-i vaşla irişdüm, -işdüm]*

devr: *Bir müddet, zaman, vakit, mevsim.*

Gül yüzüñ **devrinde** gönlüm gül'izârı n'eyesün / Kılmayup bülbül gibi yâ âh u zârı n'eyesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*devrinde, -i, -n, -de]*

Gülşen içre ruħlaruñ **devrinde** gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var-iken bārân döküp saçılmasun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*devrinde, -i, -n, -de]*

devrân: (Ar.) Devir, çağ, dünya.

La 'lûni ol vaqt öperem iy şanem / Eyleye bu hâkümi **devrân** sebû (Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3). [devrân,]

devrân ile: Zaman ile.

Varuñi harc it bugün iy dil yime dünyâ ğamın / Kimse başa çıkmadı çıkmayısar **devrân ile** (Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 2). [devrân ile,]

devr-i gülde: Gül mevsimi, ilkbahar.

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele peymāneyi / Fırşatı fevt itme zāyi ' kılma 'ömrüñ bir demin (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5). [devr-i gülde, -de]

devr-i zülfünde: Saçların kıvrımı.

Cān meşāmı müşğ ü 'anberden iñen hazz eylemez / **Devr-i zülfünde** nigārā hıtt u hālün var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3). [devr-i zülfünde,]

devr-i zülfünde: Saçların devri, vakti.

Cān meşāmı müşğ ü 'anberden iñen hazz eylemez / **Devr-i zülfünde** nigārā hıtt u hālün var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3). [devr-i zülfünde,]

deyn: Borç.

Didüm bir büseñe cān vāmum olsun / Gel öldür kalmasun bu tende ol **deyn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3). [deyn,]

deyr: Kilise, manastır.

Sīneme naşş eyledüm meh-rūlaruñ eşkālını / Döndü Āzer **deyrine** pür naşş bir büt-hāneyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3). [deyrine,]

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāhūd andasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3). [deyre, -e]

Didi gel **deyre** bugün mu 'ciz-i 'İsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1). [deyre, -e]

Murādum **deyr-ile** mescidde sensin / Bular ortada ancak dür bahāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2). [deyr-ile, --ile]

deyr: Dünya.

Gāh mescidde gehī **deyr** ü gehī meyhānede / Bulımadum aradum dıldārı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*deyr,]*

deyr eyle: (*Kilise, manastırdaki ikonlar gibi*) *Süslemek.*

Nağş-ı hüsnüñe gönül şehrini gel **deyr eyle** / Ergänün oldı bu dil nâlişini gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*deyr eyle,]*

Ergänün oldı dilüm nâlesini seyr eyle / Yaz yüzün nağşını iy yār anı **deyr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [*deyr eyle,]*

deyr içinde: *Kilisede.*

Göreliden **deyr içinde** bu Muhibbî muğbeçe / Eyledi cārüb müjgānım hemān ħumhāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [*deyr içinde,]*

deyr içre: *Dünyaya.*

Arar mescidde **deyr içre** seni dil / Ğaraz sensin ü gayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [*deyr içre,]*

deyr ü kenise: *Kilise ve manastırlar.*

Kimi bünyād ider mescid medāris / Kimi icād ider **deyr ü kenise** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*). [*deyr ü kenise,]*

deyyār: (*Ar.*) *Bir kimse, kimsecikler.*

Yār-ıla bir ħalvet-i ħāş olsa **deyyār** olmasa / Belki ol ħālvetde cān daĥı ħaberdār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [*deyyār,]*

di: (*cevaben*) *demek, söylemek.*

Didüm gülgün mıdur rüyuñ **didi** bir ħaddi alam ben / Didüm kevşer midür la‘lün **didi** āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*didi, -di]*

Didüm gülgün mıdur rüyuñ **didi** bir ħaddi alam ben / Didüm kevşer midür la‘lün **didi** āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*didi, -di]*

Didüm gülgün mıdur rüyuñ didi bir ħaddi alam ben / **Didüm** kevşer midür la‘lün didi āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*didüm, -dü, -m]*

Didüm gülgün mıdur rüyuñ didi bir ħaddi alam ben / **Didüm** kevşer midür la‘lün didi āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*didüm, -dü, -m]*

Ayaktan düşmişem cānā elüm dut dest-gürüm ol / Didüm **didi** ki görmiş yok güzeller merĥabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [*didi, -di]*

Ayakdan düşmişem cânā elüm dut dest-gürüm ol / **Didüm** didi ki görmiş yok güzeller merhabāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]

Didüm bālā mıdur kıddüñ **didi** bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1). [didi, -di]

Didüm bālā mıdur kıddüñ didi bir serv-dālam ben / **Didi** cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1). [didi, -di]

Didüm bālā mıdur kıddüñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1). [didüm, -düm]

Didüm bālā mıdur kıddüñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ **didüm** āb-ı zülālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]

Miyānuña dimiş ehl-i ħıred mü / **Didüm** ortada yok mü deñlü mābeyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña / **Didi** dünyā niçeleri aldayan Zāl'am bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2). [didi, -di]

İy tabīb-i dil didüm 'ışkuñla gāyet ħastayam / **Didi** öldürmekden özge bilmezem tımārı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2). [didi, -di]

İy tabīb-i dil **didüm** 'ışkuñla gāyet ħastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem tımārı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]

Didüm iy dilber neden cem' itdüñ 'uşşākuñ serin / **Didi** kim bilmez misin kim yapmışam ser-ħāne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6). [didi, -di]

Didüm iy dilber neden cem' itdüñ 'uşşākuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-ħāne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6). [didüm, -dü, -m]

Her kim ki gördi gözlerümüñ yaşını **didi** / Ol serv sāyesinde yine nāz u ni' amdasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4). [didi, -di]

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönlümden dutar / Dile sordum **didi** āh hep dīdedendür dīdeden (Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4). [didi, -di]

Didüm zülfüñ midür cânā nedür ol dāneler **didi** / Esrürümsin niçe yıllar o zülf ü ħāle bilmezsin (Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2). [didi, -di]

Pirehensüz kuçmışam ol māhı didüm dil **didi** / Belki düşünür Muħibbî ħayr ola gerçek misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5). [didi, -di]

Ruħlarında ħať görüp āh eyledüm dilber **didi** / Sāye-i zülfümdür ol yañlıř ħayāl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4). [didi, -di]

Didi gel deyre bugün mu'ciz-i 'İsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1). [didi, -di]

Şem' **didüm** ħaddine bi'llāh görüñ nūr olmasun / Yā İlāhı ehl-i 'ışk ol nürdan dūr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]

Ben ğubārı didüm iy ğün yüzlü toprakdan ğötür / Bî-edeblık **didi** itme dimedi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*didi, -di*]

Ben ğubārı **didüm** iy ğün yüzlü toprakdan ğötür / Bî-edeblık didi itme dimedi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*didüm, -dü, -m*]

Muhibbî ğastadur didüm lebûnden bir cevâb ister / Ne ğaddûndür senûñ **didi** söz açmak bu dehānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*didi, -di*]

Yürek pür âteş-i ğasret akar ğün-ı ciger ğözden / **Didiler** ‘ayn-ı cārîdür bu çeşm-i ğün-feşānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [*didiler, -di, -ler*]

Muhibbî ğastadur **didüm** lebûnden bir cevâb ister / Ne ğaddûndür senûñ didi söz açmak bu dehānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*didüm, -dü, -m*]

Ğören ğüşında dildāruñ ğörinen la‘l-i şehvārın / **Didi** burc-ı şeref üzre sa‘âdet ağteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [*didi, -di*]

Muhibbî ğamdan ölmüşdür didüm iy sākî-i cân-bağş / Elüme bir ğadeğ sundı **didi** cân perveridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*didi, -di*]

Didüm öldi Muhibbî **didi** ol yār / Gedālar ölse şāh eyler mi kayğu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*didi, -di*]

Didüm la‘lünden emsem ğasta-dilven / **Didi** ğâyil degül misin cevâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5*). [*didi, -di*]

‘İşğuñ egerçi evveli var didiler **didüm** / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*didüm, -dü, -m*]

Didiler yaşum ğörenler kim alur eğrāfumu / Şehr-i Kostantin’i ğoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*didiler, -di, -ler*]

Ğül yüzü vaşfında didi Muhibbî bir ğazel / **Didiler** bülbül ğibi şūrîde-ğüyādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*didiler, -di, -ler*]

Eksük itme sineden tîrûñ didüm dilber **didi** / Eksük olmaz bir nazār eyle bu ya ğibi ğaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3*). [*didi, -di*]

Didiler yine geydi cāme-i al / **Didüm** kana giriserdür boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 4*). [*didüm, -dü, -m*]

Rağîbi kelb-i kûyuñ sandum evvel / **Didüm** bîğāne[ler] āğir olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 9*). [*didüm, -dü, -m*]

Bāğ-ı ğüsnüme ğavāledür ğözün yumsun dimiş / Yapılır mı çün ğadīmī olsa **didüm** revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*didüm, -dü, -m*]

Didi dilber bu kemend-i zülfi zencîr eyledüm / **Didüm** uslanmaz takarsañ da dil-i dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*didüm, -dü, -m*]

Jeng oldu dil āyinesi ğiç var mıdur çare didüm / **Didi** bir ‘ārif var mey iç sayğal ola āyineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*didi, -di*]

Didiler gözlerün yaşı kamu sırruñı fâş itdi / **Didüm** teskîn idem anı ne çare bu ruḥ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*didüm, -dü, -m*]

Ḥār elinden bülbül itdi çok şikāyetler güle / Gül **didî** ‘āşık olan mā‘şūka eyler mi gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1*). [*didî, -di*]

Perî midür didüm yāḥūd melek mi / **Didiler** belki māḥ hūrşid-zāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*didiler, -di, -ler*]

Ḥaṭ mıdur didüm görinen la‘l-i mercān üstine / Mürlar üşmiş **didiler** şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [*didiler, -di, -ler*]

‘Ārızuñ üstinde gördüm ol siyeh müşgînüñi / **Didüm** ef‘dur uyur yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [*didüm, -dü, -m*]

di: "Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dehānından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyānından ḥaber sorsam ki **dir** anca ḥayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*dir, -r*]

Yār olma her leyīme ḳadrüñi yüce gözet / **Dimesünler** gül gibi ḥār-ıla olmuş hem-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*dimesünler, -me, -sün, -ler*]

Şāf kalb ol her kişiye eyle şefḳatle nazar / Faḥr-ı ‘ālem çün **dimiş** bir yirde olmaz kīn ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*dimiş, -miş*]

Sakın aldanma cihān revnaḳına / Ḥāl diliyle saña **dir** rebāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*dir, -r*]

Bilmem ne için şimdi ider cevri ü cefālar / **Dimişdi** baña mihr iderem çün ezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*dimişdi, -miş, -di*]

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen şīrīn suḥensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ **diyem** gönça dehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [*diyem, -ye, -m*]

Ḥamdü-lillāh başa iltidüm bu ṭarīḳ-ı ‘ışkı çün / İy Muhibbî **dimesün** kimse baña gümrāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [*dimesün, -mesün*]

Bir ḳarār üzre degüldür günde biñ yüz gösterür / **Dir-isem** olmaz ‘aceb bu göñlüme bükālemün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*dir-isem, -r, -i, -se, -m*]

Güzelüñ kişverine **dinse** [de] sulṭān uşta sen / Kapusunda cān u dilden bende-fermān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*dinse, -n, -se*]

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl’am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*didügüm, -düg, -üm*]

Şöyle bed-nām olmuşam Mecnūn benden ‘ār ider / ‘Işık ara **dir** görmedüm buncılayın bī-‘ārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [*dir, -r*]

Bir ḥaṭā ile **didüñ** zülfine anuñ müşg-i Çīn / Daḥı ol demden dilā ḥacletde hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*didüñ, -düñ*]

Bu günün ferdāya sayma zāyi' itme 'ömrünü / **Dir** bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u 'üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*dir, -r*]

Tenümde dāğlar göz göz oluban gözlesün yarı / **Dimege** derd-i dil hālin kamu mūlar zebān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*dimege, -meg, -e*]

Muhibbî cān viren **dirler** lebinden büse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*dirler, -r, -ler*]

'İşk-içün **dirler** ezel bezminde bir maħbūb-ıtmış / Böyle naķş itmiş gören āyīne-i idrākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [*dirler, -r, -ler*]

Mār zūlfı leblerinden yüzünü döndürmedi / Yā nedendür mār çün **dirler** kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*dirler, -r, -ler*]

Yıllar-durur bu ĥasta gönül kapusındadır / Bir kez **dimez** ki ĥasta-i miskīn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*dimez, -mez*]

Oldürürsin niçe yüz biñ 'āşıkı bir ġamz-ıla / Hoş **dimişdür** dōstum saña kemān-ebrū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*dimişdür, -miş, -dür*]

Tolu gördüm çün ezel bezminde ġam peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum 'işkuña yāhū **diyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [*diyen, -y, -en*]

Oldürürsin niçe yüz biñ 'āşıkı bir ġamz-ıla / Hoş dimişdür dōstum saña kemān-ebrū **diyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*diyen, -y, -en*]

La'l beñzer **dirilürmiş** lebi cān-perverdūne / Kān içinde dileğüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [*dirilürmiş, -rilürmiş*]

Uşbu şı'r-i ĥaseni ger işide ehl-i ĥired / **Diye** taħsīn Muhibbî saña şābāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*diye, -ye*]

Kemend-i zūlf-i çevġānına başum / **Dimişdüm** top idem itdüm edā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 3*). [*dimişdüm, -miş, -düm*]

Dirseñ iy dil sırr-ı 'ışk fāş olmasun / Şabr kıl bir dem gözün yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [*dirseñ, -r, -se, -ñ*]

Gözlerüm yaşına **dirsem** tañ mıdır Tūfān-ı Nūh / Kaçredür yanında cem' itsem yidi deryāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [*dirsem, -r, -se, -m*]

Mübtelā-yı 'ışk olaldan āh kim dil-ĥasteyem / İy tañbüm **dimedün** bir kez anı yād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [*dimedün,]*

Gülşende **diñ** ol serv-i ĥurāmāna salınsun / Āhum yiline karşı ko her yana salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*diñ, -ñ*]

'Āşık iseñ saklama bu yolda gel cānuñ sakın / **Dimeye** bir cān nedür kıymadı cānānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [*dimeye, -meye*]

'Āşık olan pādīşāh olursa da ol kul olur / Böyle naķl itmiş iden **dirler** şeh Maħmūd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*dirler, -r, -ler*]

Gülşen-i hüsnünde kılduñ ruğlaruñ gülzâr sen / Baña **dirsin** anuñ-ıçun bülbül ol kıl zâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*dirsin, -rsin*]

‘Ârızuñ enver-durur **dirler** baña hürşidden / Gel tulu‘ eyle beni maħrûm kılma dâdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*dirler, -r, -ler*]

Gül-i nâzûk beden **dirler** benüm ol dil-sitânumçün / ‘Aceb mi dinse hercâyî meh-i nâ-mihribânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [*dirler, -r, -ler*]

Gönlümün vîrânesin iy döst ma‘mûr eylegil / Ka‘be yapmakça **dimişlerdür** yapan dil hânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*dimişlerdür, -miş, -ler, -dür*]

Yâra **diñ** dîvâne oldum hüsni-i tedbîr eylesün / Leylî zülfinden bu ben mecnûna zencîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*diñ, -ñ*]

Vaşl-ı yâra bulmadum bir çâre çok sa‘y eyledüm / Bârî **diñ** nağkâşa nağşın baña taşvîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*diñ, -ñ*]

Naħl kaddûñ sidre vü tûbâdan olmışken bülend / Kim-durur saña **diyen** kim serv ya şimşâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*diyen, -y, -en*]

Beni öldürsün yisünler beni kûyî itleri / Rażıyam tek baña bir gün **dimesün** git añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*dimesün, -mesün*]

Öldüğümde yâra **diñ** gelüp namâzum kılmasun / Hiç revâ mı ol dura ben yatam andan ilerü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [*diñ, -ñ*]

Yüzüne gül beñzerem dimiş hacil / Oldugıyçün **dirler** aña sürh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [*dirler, -r, -ler*]

Tañ mıdur zülfüne **dirsem** müşg bu / Andan alur çün hemîşe müşg bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*dirsem,]*

Ne bilsün hâlümü ol şem‘-i meclis / **Dimişlerdür** çerâğ dibi karañu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 3*). [*dimişlerdür, -miş, -ler, -dür*]

Naħl-i kaddûñi nigârâ eşk-i çeşmümden sakın / Keşret itse **didiler** eyler ziyân eşcâra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*didiler, -di, -ler*]

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i hâverîdür bu / Beni dîvâne kılmışdur ne tân **dirsem** perîdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [*dirsem,]*

İy Muhibbî dileme büse vü yâ mihr ü vefâ / Aña ‘aşık mı **dinür** anda eger kâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [*dinür, -n, -ür*]

Sırr-ı ‘ışkı saklayam **didükçe** zâhir olur âh / Hiç olur mı âteşi pinhân kılmak kâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 4*). [*didükçe, -dükçe*]

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre cemâlün göreyin / Korkaram ‘ömr geçe hâ **dimedem** hâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*dimedem, -me, -den*]

Gül yüzü vaşfinda **didî** Muhibbî bir gazel / Didiler bülbül gibi şürîde-güyâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*didî, -di*]

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şahrâ vü bâğ / ‘Aksi düşmişdür gören **dir** çarh-ı mînâdur yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 3). [dir, -r]

Fitne fenninde ser-âmed **dir-isem** kaşuña râst / Baş koşar çünki şehâ turra-i tarrârûñ-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4). [dir-isem, -r, --ise, -m]

Derd-i dilüm kime **diyem** kimse añlamaz / Çün böyledür anı getürme dilâ dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6). [diyem, -ye, -m]

Dirlerdi mâh-rûlar hep cümle bî-vefâdur / Gezdüm cihânı gördüm yok sen tek cefâda (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3). [dirlerdi, -rlerdi]

Vaşf-ı ruhını itdi Muhibbî dahı rengîn / Kimse **dimesün** söz konabilmez sözüüm üzre (Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6). [dimesün, -mesün]

İkisinden birin iy dil **diseler** ihtiyâr eyle / Varup cânâneye kul ol sakın şâh-ı cihân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2). [diseler, -seler]

Muhibbî her yaña çekdi sipâh-ı nazmın[ı] çün / **Diñ** imdi kaşd iden gelsün inhezâmumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5). [diñ, -ñ]

Tañ mı haddüñde olan hâlûñe kâfir **dir-isem** / Kaşd ider oda varup tapmaga Hindûlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2). [dir-isem, -r, --ise, -m]

Hün-ı dil nüş eylerüz yârâna **diñ** gelsün berü / Lık yol virmeñ sakın bu meclise bîgâneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2). [diñ, -ñ]

Çıkam kemend-i âh-ıla **dirdüm** sarâyuña / Gök yüzine çıkılmaz-ıñıñ nerdübân-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 4). [dirdüm, -r, -dü, -m]

‘İşk dersin okıyan irmez anuñ itmâmına / İntihâ itdüm **diyenler** yine başdan başlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4). [diyenler, -y, -en, -ler]

İşidenler **dimişlerdür** şırâtı / Kılıcdan itidür hem kıldan ince (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 4). [dimişlerdür, -miş, -ler, -dür]

Farq eylemez ‘aşık pîr ü cevân **dimez** / ‘İşkuñ budur hâli ezel şeyh ü şâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3). [dimez, -mez]

Yârûñ dehenini görüben nokta **diyenler** / Diğkatler idüp mü didiler ince miyâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3). [diyenler, -(y)en, -ler]

Her şeb gam-ıla çün dil-i zâr iniler âh / **Dir** nâle kılup böylece dîvâr iniler âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1). [dir, -r]

Dirsin Muhibbî pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya hırkaya dāğ-ı şarāb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5). [dirsin, -rsin]

İkisinden birin iy dil **diseler** ihtiyâr eyle / Varup cânâneye kul ol sakın şâh-ı cihân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2). [diseler, -seler]

Kanın içmege ezel ‘uşşakuñ olmuş ‘âdeti / Kanum iç **dimek** ne hâcet gamze-i mey-nüşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3). [dimek, -mek]

İşidüp uşbu şi'r-i dil-pesendi / **Diye** taḥsîn bu ṭab'-ı selîme (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9). [diye, -ye]

Bir kez yüzüni göstereyim **dir-iseñ** iy dōst / Cānum vireyin bu söze şükrâne gerekse (Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 3). [dir-iseñ, -r, --ise, -ñ]

di: "Demek, söylemek" Hz. Muhammed'in sözleri; hadis-i şerif.

Şâf kalb ol kimseye dutma sakın gönülünde kîn / **Didi** sığmaz Faḥr-ı 'âlem kîn ile bir yirde dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1). [didi, -di]

di-: "Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Egerçi süz-ı eş'aruñ Muḥibbî 'âlemi tutdı / Ğurūr idüp **dime** bir şâhib-i 'izz ü celâlam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5). [dime, -me]

Göz ucıyla nazar kılma degül çünkü cihân bâkî / Eger **dir-ise** aldanma ser-â-ser tolu mâlam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4). [dir-ise, -r-ise]

Dehânından söz açsam ger baña ta'zîmdür ancak / Miyânından ḥaber sorsam ki **dir** ince ḥayâlam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3). [dir, --r, -]

Göz ucıyla nazar kılma degül çünkü cihân bâkî / Eger **dir-ise** aldanma ser-â-ser tolu mâlam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4). [dir-ise, -r-ise]

Muḥibbî'ye **dimişler** cāna kıymaz / İlahî sakla anı iftirâdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5). [dimişler, -miş, -ler]

Kec-rev yürüme toḡrı yolu koma elünden / Tâ ki **diyeler** senüñ için şâh-ı rāsîfîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4). [diyeler, --(y)e, --ler]

Gözün cellâdı öldürse şehîd-i 'ışk oluram ben / **Diyeler** rüz-ı maḥşerde daḥı ḥünîn kefensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 4). [diyeler, --(y)e, --ler]

La'l-i lebûni tekrâr şi'rümde añdum iy yâr / Şekkerde kıymet artar **dirler** mükerrer olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3). [dirler, -r, -ler]

Gel iy ṭabîb nabzuma el urayım **dime** / 'Işk ḥastasıyam derd-ile bakman devâya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 4). [dime, -me]

Ola kim mâyil ola **dirler** güzeller meyl ider / Çeşmüne de göz yaşını sîm-ile zer eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3). [dirler, -r, -ler]

Pâk ola **dirse** Muḥibbî jengden levḥ-i zamîr / Bir niçe yârân buluban nüş-ı sāḡar eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5). [dirse, -r, -se]

Ķâbülüm olmadı dünyâ cemâlin baña 'arz itdi / **Didi** birkaç gülem yüze beni al çünkü ergensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5). [didi, --di, -]

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / **Didüm** iy dil seni bildüm Yemen mülkinde 'Adensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3). [didüm, --dü, --m]

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş işigini / **Dimedî** rahm idüp bir gün ‘aceb miskīn ne yirdensin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*dimedi, -me, -di*]

Muhibbî çıkma sakın togrı yoldan / **Dimeyeler** saña güm-rāhī sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 7*). [*dimeyeler, -me, -(y)e, -ler*]

Didüm bir büseñe cān vāmum olsun / Gel öldür kalmasun bu tende ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [*didüm, --dü, --m*]

Miyānuña **dimiş** ehl-i hıred mü / Didüm ortada yok mü deñlü mābeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*dimiş, -miş*]

Pā-bürehne ol görenler **diyeler** Mecnūn-şıfat / Bir saçı leylā ğamıyla zār u şeydāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2*). [*diyeler, --(y)e, --ler*]

Zāhır oldı kün **didüñ** bir dem semā[v]ātlā zemīn / Ħamd-i bī-ħad şükr-i bī-‘ad saña Rabbü’l-‘ālemīn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*didüñ, -dü, -ñ*]

İntihāb itdüñ kamu mürseller içre Aħmed’i / Adına kāfir müselmānlar anuñ **dirler** Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*dirler, --r, --ler*]

Seyr ider gördüm ıraklarda **didüm** iy şāh-ı men / Niçeye dek alasin feryād[u] zār u āh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*didüm, --dü, --m*]

Didiler kim çeker bu ‘ışk bārın / Dilā al boynuña didüm çekensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). [*didiler, --di, --ler*]

Didiler kim çeker bu ‘ışk bārın / Dilā al boynuña **didüm** çekensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). [*didüm, --dü, --m*]

Güle **dirler** saña şāh-ı reyāhīn / Otur şāhāne sultān-ı çemensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 2*). [*dirler, -r, -ler*]

Koma elden sakın ‘ışkuñ mecāzın / **Diyeler** tā saña Veysel Kāran’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9*). [*diyeler, --(y)e, --ler*]

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok nā-mihribānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*dir, -r*]

Lāf urma çekerem bār-ı ğamı **dime** sakın / İy Muhibbî kaldı ‘āciz çekmede pīl-i tenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5*). [*dime, -me*]

Şādmānsın ‘ışk-ıla beñzer ğamuñ sultānısın / Bāde nüş it koma elden **diyeler** Cem’sin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [*diyeler, --(y)e, --ler*]

Devlet-i vaşla irişdüm **diyüben** ‘izze mi-şev / Ğam-ı hicrān-ı elem düşmeni çün duta kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*diyüben, -(y)üben*]

Cennet-i a’lā içinde hür **dirler** uşta sen / Bu mezellet toprakında mür **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*dirler, -r, -ler*]

Cennet-i a’lā içinde hür **dirler** uşta sen / Bu mezellet toprakında mür **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*dirler, -r, -ler*]

İki 'âlem gün yüzünden çün münevver görünür / Başdan ayaga görenler hür **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [*dirler, -r, -ler*]

Mest-i 'ışkâm olalıdan 'aql-ıla dilden berī / Leblerüñ şevkı ile mey-hör **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*dirler, -r, -ler*]

Bu letâfet bu hâlâvet bu melâhat cümlesi / Cem' olunmuş bir yire ma'mür **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [*dirler, -r, -ler*]

Gâhî cevruñe cefâ gâhî sitem gâhî elem / Kime virilmiş bular mecbür **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*dirler, -r, -ler*]

Bâğ ara gül gibi gülüp servi gibi salınan / Şâd u hürrem dâyimâ mesrür **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*dirler, -r, -ler*]

Nîme iden çeşmüñüñ kaşşâbıdur 'aşıkları / Komaz dâyimâ sâtür **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*dirler, -r, -ler*]

'İşk cāmını Muhibbî çün ezel nüş ideli / Geh melâmet gâh mest maḥmür **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*dirler, -r, -ler*]

Yarın olmaya Muhibbî **dir-iseñ** perdeñ küşâd / Ceħd idüp açma bugün dünyâda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*dir-iseñ, -r, -i, -se, -ñ*]

Bir boyı serv-i sehî dildâr **dirler** uşta sen / Pâyüña göz yaşını îşâr **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*dirler, -r, -ler*]

Bir boyı serv-i sehî dildâr **dirler** uşta sen / Pâyüña göz yaşını îşâr **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*dirler, -r, -ler*]

Göñli katı biñ sü'âl itsem dönüp virmez cevâb / Hüsne ğirre bir sitemkâr var **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*dirler, -r, -ler*]

Çağlayup yaşum akar yâruñ cemâlin görmege / Su gibi bir 'aşık-ı dîdâr **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [*dirler, -r, -ler*]

Şivesi çok mihri yok ammâ ki diller almada / Bu cihân içinde kim mekkâr **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*dirler, -r, -ler*]

Olmış Mecnûnlayın leylî saçuñ âvâresi / Vādî-i hayretde bir bî-'âr **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*dirler, -r, -ler*]

Bir nazarla uşbu göñlüm şehrini yağmalayup / Bir Muğal Çin gözleri Tâtâr **dirler** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*dirler, -r, -ler*]

Zülfüñe asıldı itmedi Muḥıbbî âh u vâh / Kendi kendin eyleyen ber-dâr **dirler** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7*). [*dirler, -r, -ler*]

İtme buḥl ü kimseye kılma ḥased / **Dir** Nebî bir yirde olmaz kibr ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 6*). [*dir, -r*]

Virmedi tâ görmeyince luḫ bir 'ârif **didî** / Evvel alup dil sakın soñra sitemkâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [*didî, --dî, -*]

Kimisi nokta dehāna kim miyāna kıl **did** / Bilmedi sırr-ı dehān-ıla miyānı hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [*did*, --di, -]

İy Muhibbî kim ki gördi ol güzeller şāhını / Bārekallāh **did** bu hüsne hezārān āferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [*did*, --di, -]

Uslanur dīvāneler **dirler** egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden ‘aceb bende neden artar cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*dirler*, -r, -ler]

Çeşmi mähirdür geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi sähirdür **diyen** zülfinde de vardur füsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*diyen*, -(y)en]

Her kimün ki dīni var zähirdür anuñ kīni yok / Zīrā bir yirde **dimişler** cem‘ olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*dimişler*, --miş, --ler]

Deşt-i gamuñ arslanı **dir** gören bu rüy-ı zerdümi / Kūh-ı belā kaplanına döneli dāğ-ıla bu ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*dir*, -r]

Zülfine **diñüz** cevr ü cefā vü sitem itsün / Sāhīr gözi de fitne vü āşüb-ı hemm itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*diñüz*, -ñ, -(ü)z]

Ḳāni‘em bir loqmaya dünyā na‘iminden n’olur / Rāzıyam bir hırḳaya **dimem** ki bī-şālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*dimem*, --me, --m]

Baḫr-ı dilden dürler izhār eyledün deryā-miṣāl / Ol sebebden **didiler** her beytüne dürr-i şemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*didiler*, --di, --ler]

Hāline müşg zülfine diyen Muhibbî ‘anberīn / Beñzedüp billür-ı cisme **dise** tañ mı yāsemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*dise*, -se]

Hāline müşg zülfine **diyen** Muhibbî ‘anberīn / Beñzedüp billür-ı cisme dise tañ mı yāsemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*diyen*, -(y)en]

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne āb ü ḫāk iy nāzenīn / **Dirsem** saña itme ‘aceb rūḫī fedāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*dirsem*, -r, -se, -m]

‘Işk-ıla gerçi yāruñam gamla velī bīmāruñam / Ger **diyesin** gam-ḫvāruñam gamdan çi bāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*diyesin*, -(y)e, -sin]

Maḫabbet büyünü ummañ cihānuñ gülsitānından / **Dimişler** meyve-i miḫnet yiyenler būsītānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*dimişler*, --miş, --ler]

Yazdı ḫāṭṭuñ nāme-i hüsne kaşuñ tuğrā çeker / ‘Āleme ḫükm ide **dirdüm** uşbu fermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*dirdüm*, -r, -dü, -m]

İtlerün karşu gelür küyüña varsam çağrışup / **Dirler** iy yār-ı ḳādīmī şimdiye dek kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4*). [*dirler*, --r, --ler]

Boyuña serv ü ḫaddüñe yañılıp gül **didüm** cānā / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özr-ḫvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*didüm*, --dü, --m]

Baḫr-ı ‘ışka düşene **dirler** bulunmaz çün necāt / Ebleh olmañ dōstlar el sunmañ aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*dirler*, -r, -ler]

Gördi Muhibbî zülfüne müşg-i Hıfâ **didi** / Ol dem bu dem yüze dutar şermesâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [*didi, --di, -*]

Muhibbî her ne kim bulsa **dimez** gendüm yaḥûd cevdu / İder bu âsiyâb-ı çarḥ eline girdüğün hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*dimez, -mez*]

Cennet-i küyında gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme **didi** dil râciḥ görünür ḥürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*didi, --di, -*]

Diñüz ol serv-i ḥırâma cevre âheng eylesün / Hün-ı dilden sâ'id-i sîmîni hem-reng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*diñüz, -ñ, -(ü)z*]

Öldürürdi yâr beni bu küyi içinde âh / Hiç **dimedî** ki sen ḥarem-ı muḥteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [*dimedî, -me, -di*]

Bir devâsuz derd-imiş **dirler** egerçi derd-i 'ışk / Derde dermân bulmasun derdine dermân isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 5*). [*dirler, --r, --ler*]

Didüm zülfin midür cânâ nedür ol dâneler didi / Esrürümsin niçe yıllar o zülf ü ḥâle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*didüm, --dü, --m*]

Yanumdan bir dem eksilmez cüdâ olmaz ḡam-ı dilber / **Didüm** bilsem 'aceb baña ne virdün alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*didüm, --dü, --m*]

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin 'âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ **dimişler** Ehremensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*dimişler, -miş, -ler*]

Hiç kes virmiş degül yârün dehânından ḥaber / Gerçi 'uşşâk arasında noḡtadur **dirler** hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [*dirler, --r, --ler*]

Yañıldum ḡaddüñe serv ü yüzüñe gül **didüm** sehven / Ben ol demden berü cânâ bu yolda 'özü-ḥvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*didüm, --dü, --m*]

Maḥabbet mülkine şâham 'alemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm **dimezler** key sipâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*dimezler, -mez, -ler*]

Görünür cismi dildârün egerçi penbenden yumşak / Bilenler ḡalbini anuñ **didiler** katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*didiler, --di, --ler*]

Dakdı zülfinün kemendin boynuma dilber **didüm** / Ölmeden itdüm bi-ḡamdi'llâh kâkül şöḡbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [*didüm, --dü, --m*]

Bend olsa göñül zülfine kor çâh-ı zekânda / Kalsun **dir** ebed bend-ile zindâna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*dir, -r*]

Pirehensüz kuçmışam ol mâhı **didüm** dil didi / Belki düşündür Muhibbî ḡayr ola gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*didüm, --dü, --m*]

Müjesi tîr-ile sînem siperin deldi **didi** / Saña kim **didi** kaşum yayına ḡurbân olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [*didi, --di, -*]

Müjesi tîr-ile sînem siperin deldi **didi** / Saña kim **didi** kaşum yayına ḡurbân olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [*didi, --di, -*]

Gül yüzüñsüz gıceler feryād u efgān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña **dir** āferīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [*dir, -r*]

Sen melek ruhsār için hercāyī dirlerse n'ola / Olmaduk sözler **dinür** hurşid-i nür-efşān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [*dinür, -n, -ür*]

Sen melek ruhsār için hercāyī **dirlerse** n'ola / Olmaduk sözler dinür hurşid-i nür-efşān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [*dirlerse, -r, -ler, -se*]

Cān eyleyeyim yoluña teslīm **didüm** evvel / Serden geçeyim geçmeyem āhir bu sözümden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2706, Beyit 2*). [*didüm, --dü, --m*]

Kalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi şerm ide **dirdüm** bu yüzümden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [*dirdüm, -r, -dü, -m*]

Bend içre gören gönlümi zülfi girihinde / Saklama **didi** as bu giriftārı n'idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [*didi, --di, -*]

Bu Muhibbī'ye vefā idem **didün** itdün cefā / Kavlüñe tur döstüm gel 'ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [*didün, -dü, -ñ*]

Ben benümçün **dimezem** iy kaşı ya müjgānu ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden tır-i müjgānuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*dimezem, --mez, --em*]

Leblerün dāyiresin tutsa ḥatuñ olmaz 'aceb / Zülmet içredür **dimişler** āb-ı ḥayvān cevherin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [*dimişler, --miş, --ler*]

Vireyim cānı borc olsun **didüm** bir kez seni görsem / Kerem kıl luḥ idüp göster yüzün borcum edā olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*didüm, --dü, --m*]

Ben ğubārı didüm iy gün yüzlü toprakdan götür / Bī-edeblik didi itme **dimesi** bir bende ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*dimesi, -me, -di*]

'İşk meydānında çün kıldı Muhibbī dil nişān / Ol kaşı yaya **diñüz** kirpüklerin tır eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [*diñüz, -ñ, -(ü)z*]

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ḥaṭṭı dilberün / Didüm ki sultān-ı Ḥabeş Rum'a gelüpdür ceng için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*dirler, -r, -ler*]

Görüp cemāl-i çinüñi naḳḳāşlar ḥayrān olup / Bu naḳşa **dirler** āferīn ḥācet degüldür reng için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*dirler, -r, -ler*]

Muhibbī gözlerüm yaşı ciger tagıñdadur başı / Karār itmez akar turmaz görenler **dir** ne kandur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*dir, -r*]

Ḥaṭuña **didiler** ḥüsnuñ tılısmı / Görinür mār içinde iki ğisü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2754, Beyit 4*). [*didiler, --di, --ler*]

Kādir olmadı yaza ḥālümü ḥaṭṭāt-ı felek / Her kılum agzın açup derdümi **didi** mü-be-mü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*didi, --di, -*]

Zülfinüñ pefteresin salup bu gönlüm bāzına / Anı şayd itmek murādı çağurup **dir** hū-be-hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*dir, -r*]

Mihr-ile hüsnuñi dardum seni sengin gördüm / **Didiler** gözlerüme özge terazüdür bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4). [didiler, --di, --ler]

Seyr-i gülşen idicek nâz-ıla görüp **diyeler** / Bu Muhibbî'nün alan gönlini budur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6). [diyeler, --(y)e, --ler]

Nigârî dün görüp **didüm** yâhû / Çevürüp yüzini göstermedi rû (Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1). [didüm, --dü, --m]

Dü çeşmüne **disem** Hârût u Mârût / Görilmedi anuñ gibi dü cādû (Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 3). [disem, --se, --m]

Ṭulū' itdi şafağdan rüy-ı nigû / **Didi** encüm biri birine yâhû (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 1). [didi, --di, -]

Perî **dirlir** saña [hem] ay melek hû / ' Aceb olmaz ki yok insânda bu rû (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1). [dirlir, --r, --ler]

Egerçi kim cefâya zehr **dirlir** / Cefâ cevri görünür baña dârû (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3). [dirlir, --r, --ler]

Yüzüne gül beñzerem **dimiş** hacil / Oldugıyçün dirlir aña sürh-rû (Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2). [dimiş, --miş]

İy Muhibbî kimse güş itmez bilürsin nâleñi / Sakın aldanma **dise** künbed-i devvâr be-gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5). [dise, --se]

Didüm ol serv-i kad bālâya karşı / Bırak üstüme geh geh säye karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 1). [didüm, --dü, --m]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diğkat-ile / Kimi yok **didi** kimisi **didi** ki müdur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4). [didi, --di, -]

Görüp gün yüzini **didüm** ki mihr-i hâverîdür bu / Beni dīvâne kılmışdur ne tân dirsem perîdür bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1). [didüm, --dü, --m]

Muhibbî gamdan ölmüşdür **didüm** iy sâki-i cân-bağş / Elüme bir kadeh sundı didi cân perverîdür bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5). [didüm, --dü, --m]

Söylemez cânân Muhibbî lîk ammâ **dir** hayâl / Şubha dek eyler benümle şad hezârân güft ü gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6). [dir, --r]

Gülşende şecer var mı **didüm** kaddüne mânend / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki bu bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4). [didüm, --dü, --m]

Ben başladum niyâza dilber de cevri ü nâza / **Dimeñ** ' aceb varursam ger âh u zâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4). [dimeñ, --me, --n]

Her kim ki ' aşık olmuş serden geçeri ol âhir / **Dimiş** bu sözi Manşür vardukda dâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2). [dimiş, --miş]

Yaşam dökilse tañ mı ol gül' izâra karşı / Bârân olur **dimişler** evvel bahâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1). [dimişler, --miş, --ler]

Nazar kıldı baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil **didiler** ‘aqla yā hū (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1).
[didiler, --di, --ler]

Didiler zülfi mārından hāzer kıl / Heves kılarda gence olmaz korhu (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 5). [didiler, --di, --ler]

Didüm öldi Muhibbî didi ol yār / Gedālar ölse şāh eyler mi kaygu (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6).
[didüm, --dü, --m]

Gıceyi güne degiş haţtuña **did**i niçe kez / ‘ Ārızuñ remz-ile dir ‘ anberi kāfür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4). [didi, --di, -]

‘İşk yayı katıdur kimsene çekmez **didiler** / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6). [didiler, --di, --ler]

Gıceyi güne degiş haţtuña didi niçe kez / ‘ Ārızuñ remz-ile **dir** ‘ anberi kāfür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4). [dir, -r]

Zülfini fikr idüben leblerini zikre getür / Hüb olur şoĥbet-i mey **didiler** aĥşām olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3). [didiler, --di, --ler]

Pend güş eyle **didüm** cān u dil-i pür-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi figānın cerese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1). [didüm, --dü, --m]

Hür u ğılmānı ki **dirler** sākī-i dil-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyĥāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 2). [dirler, --r, --ler]

Didüm la ‘lünden emsem ĥasta-dilven / Didi kıyıl degül misin cevāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5). [didüm, --dü, --m]

Zāhir oldı ruĥlarında **didiler** ĥaţ-ı siyāh / Güş idip anı gönülden kopdı bir göynüklü āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1). [didiler, --di, --ler]

Tācdār olmışdı ‘ışka **didiler** Mecnūn için / Döstlar şimdi ben oldum mülk-i ‘ışka pādīşāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4). [didiler, --di, --ler]

Gün yüzüñ-ile kamer alnuñı görüp dil **did**i / Bir yire cem ‘ oldugın kim gördüğü var mihr ü māh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 4). [didi, --di, -]

Beñzeden noĥtaya ğonca femüñi / **Dir** senüñ bilüñe kıldan ince (Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 4). [dir, -r]

Ġamzesi siĥrine çün kim **didiler** siĥr-i helāl / N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki cādūya (Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3). [didiler, --di, --ler]

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın **didüm** aña göz göre gel kan eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3). [didüm, --dü, --m]

Kim **did**i saña saçuñ ğāliye-eşān eyle / Cānı aşüfte kılup ‘aklı perīşān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1). [didi, --di, -]

Bu Muhibbî niçe bir cān eridür büseñ-içün / Başuñ-ıçun güzelüm yok **dime** iĥsān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5). [dime, -me]

Saçuñı beñzedenler ‘anberñne / Hıtañçün **didiler** kaçd itdi dñne (Muhıbbı Divanı , Gazel 2816, Beyit 1).
[didiler, --di, --ler]

‘Işkññ egerçi evveli var **didiler** didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına (Muhıbbı Divanı , Gazel 2819, Beyit 3). [didiler, --di, --ler]

Dime sakın ki el uzadam genc-i hñsine / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdehāsına (Muhıbbı Divanı , Gazel 2819, Beyit 4). [dime, -me]

Muhıbbı terk-i cān itmez **dir-imiş** / İnanduñ ol raķıb-i bed-nihāda (Muhıbbı Divanı , Gazel 2821, Beyit 5).
[dir-imiş, -r, -imiş]

Baña raħm eyle **dirsem** ol cefā-hñ / İder cevır ü cefāsını ziyāde (Muhıbbı Divanı , Gazel 2821, Beyit 3).
[dirsem, -r, -se, -m]

Sehv-ile yārum bu ben dil-hasteye itüm **dimiş** / Bir dü-şesdüır bu daħı iy dil yine düşmez beşe (Muhıbbı Divanı , Gazel 2826, Beyit 3). [dimiş, -miş]

Germ olma şı‘r ile gel inen şā‘irem **dime** / Sıgmaz mısın bu ‘āleme birkaç yalan-ıla (Muhıbbı Divanı , Gazel 2829, Beyit 6). [dime, -me]

Düşde gördüm **dir-idüm** gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyħu yüzün zerrece efkārññ-ıla (Muhıbbı Divanı , Gazel 2830, Beyit 2). [dir-idüm, --r, --i, --dü, --m]

Cān fedā itmez Muhıbbı yoluña **dimiş** raķıb / Sümme vallāhi yalandur dōstum tek sen dile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2837, Beyit 6). [dimiş, -miş]

Cüş idüp iy Muhıbbı yine gönül / **Didi** bu şı‘ri hoşça rindāne (Muhıbbı Divanı , Gazel 2839, Beyit 9).
[didi, --di, -]

Gören hāl-i siyāhı ‘arızında / Ki **dir** ‘āc üzre beñzer abonūsa (Muhıbbı Divanı , Gazel 2841, Beyit 2). [dir, -r]

Gerekdür şı‘rde ola deķāyık / Ve illā her kişi **dir** şı‘r-i sāde (Muhıbbı Divanı , Gazel 2843, Beyit 5). [dir, -r]

Çekem **dirseñ** Muhıbbı ‘ışķ yayın / Gerek kavs-i kuzah ola kepāde (Muhıbbı Divanı , Gazel 2843, Beyit 6). [dirseñ, -r, -se, -ñ]

Saçuña dil vireliden benefşe / İrem **dir** kendin ider deste deste (Muhıbbı Divanı , Gazel 2848, Beyit 2).
[dir, -r]

Eksük itme sineden tırññ **didüm** dilber didi / Eksük olmaz bir nazār eyle bu ya gibi kaşa (Muhıbbı Divanı , Gazel 2856, Beyit 3). [didüm, --dü, --m]

Sahn-ı çemende cem‘ idüp ezharı bād-ı şübħ / Ol meclis içre cümlesi sultān **didi** güle (Muhıbbı Divanı , Gazel 2857, Beyit 2). [didi, --di, -]

Didiler yine geydi cāme-i al / Didüm kana giriserdür boyınca (Muhıbbı Divanı , Gazel 2862, Beyit 4).
[didiler, --di, --ler]

Gözüm gördi gönül dñvāne oldu / **Didüm** azdur bu da size ölince (Muhıbbı Divanı , Gazel 2862, Beyit 3).
[didüm, --dü, --m]

Bâğ-ı hüsnüme havâledür gözün yumsun **dimiş** / Yapılır mı çün kadīmī olsa didüm revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*dimiş, -miş*]

‘Uşşâka komaz ta ‘nı görüñ zâhid-i ĥodbîn / **Dimez-idi** ol miskîn eger bilse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [*dimez-idi, -mez, -i, -di*]

Didi dilber bu kemend-i zülfi zencîr eyledüm / Didüm uslanmaz takarsañ da dil-i dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*didî, --dî, -*]

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye / Bahra ġarķ olan irişür **didiler** dūr-dāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*didiler, --dî, --ler*]

Gözleri üstinde yāruñ **dir** gören ebrūların / Şaydın almış iki şahbāz takdı teller başma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [*dir, -r*]

Ĥālını gördükde **didüm** lâ‘l-i cānān üstine / Noķtaldur ki komışlar şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [*didüm, --dû, --m*]

Küyüña varsam **dimişdüm** cānı ķurbān itmege / Beni öldür durmışam ol ‘ahd ü peymān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [*dimişdüm, -miş, -dû, -m*]

Senüñ ‘āybuñı daĥı herkese izhār ider ol / Ğayrınuñ ‘aybını her kim ki gelüp saña **dise** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*dise, -se*]

Şol kadar döküdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revān / Küyüña varan **diye** kimdür bunı kandan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*diye, -(y)e*]

Didi agzuñ Muĥibbî mīme beñzer / ‘Aceb mi beñzede zülfiñi cīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*didî, --dî, -*]

Kılırsa tîğ-ı ‘ışķ seni dü-nīme / Rumüz-ı ‘ışķı **dime** her le‘īme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 1*). [*dime, -me*]

Yüzüm zerdine bakan aña zer **dir** / Gözüm yaşını beñzetdükçe sīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [*dir, -r*]

Muĥibbî şol kadar dökdüñ gözüñ yaşı geçid virmez / Görenler **didiler** beñzer bi-‘aynı yaşuña Tuna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*didiler, --dî, --ler*]

Vuşlat egerçi ķand-i nebātdan lezīzdür / Beñzer **didiler** hicr de zehr-i helāhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*didiler, --dî, --ler*]

Gördi mu‘aţtar yine bu dehr dimaġı / **Didi** bu Muĥīb zülfine yār urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*didî, --dî, -*]

Yāruñ dehenini görüben noķta diyenler / Diķkatler idüp mü **didiler** ince miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*didiler, --dî, --ler*]

Jeng oldı dil āyñesi hīç var mıdur çare **didüm** / Didi bir ‘ārif var mey iç sayķal ola āyñeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*didüm, --dû, --m*]

Açar dil **dirler** çayır çemençün / Velī sensüz leţāfet yok çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*). [*dirler, --r, --ler*]

Didüm saña iy dil ser-i zülfine dolaşma / Āhır düşürür derd-i belalara ulaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*didüm, --dü, --m*]

Dāmāni elümde vü girībanum elinde / Raḥm eyle **didüm** yār-ı cefakâra sevişme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*didüm, --dü, --m*]

Her ne çekesin saña Muḥibbî maḥal oldu / Kaç kerre **didüm** zülfine dil virme dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*didüm, --dü, --m*]

Bağ-ı ḥüsnume tılısm dīdelerümden iki şîr / İledem yār **didi** basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*didi, --di, -*]

Didiler gözlerüñ yaşı kamu sırıruñı fâş itdi / Didüm teskīn idem anı ne çare bu ruḥ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*didiler, --di, --ler*]

Egerçi serv için bālā **dimişler** / Velī ḳaddüñ yanındadır miyāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4*). [*dimişler, --miş, --ler*]

Gözlerüm yaşına bakup **dimeñüz** mā dükene / Sanmañuz akmak ile bir yaña deryā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*dimeñüz, --me, --ñüz*]

Çün vişāl-i yāra māni‘dür **dimişler** ten daḥı / Bir ḳabādur ‘āriyet iy dil gider cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*dimişler, --miş, --ler*]

Dime bī-derd olana bilmez çü derdün ḥālını / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*dime, -me*]

Dehānuñ fikrin idüp ḥurde-bīnān / Bulunmaz **didiler** hergiz yakında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*didiler, --di, --ler*]

Ka‘be’yi koyup kūyına olam revān didüm / İy şeyḥ-i şehri baña **di** rāh-ı şavāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*di,]*

Bir gece **didi** düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm **didi** var mı bu ‘ālemde ḥvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [*didi, --di, -*]

Bir gece **didi** düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm **didi** var mı bu ‘ālemde ḥvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [*didi, --di, -*]

Ka‘be’yi koyup kūyına olam revān **didüm** / İy şeyḥ-i şehri baña di rāh-ı şavāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*didüm, --dü, --m*]

Ne tañ kıl disem ol ince miyāna / Ki noḳtadur **dimişler** çün dehāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [*dimişler, --miş, --ler*]

Ne tañ kıl **disem** ol ince miyāna / Ki noḳtadur dimişler çün dehāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [*disem, -se, -m*]

Rumüz-ı sırr-ı ‘ışkı bundan özge / **Disem** yok kimsede tākāt şünüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4*). [*disem, -se, -m*]

Eger āh eylesem dōke cihān yaş / Ki zīrā **diyümez** her dīde düde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [*diyümez, -(y)ü, -mez*]

Yüzün göster **didüm** ol āfitāba / El uzatdı hemān zülf-i niķāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*).
[didüm, --dü, --m]

Güş eyleyüp eş‘arumı taḥsīn idüp ehl-i ḥıred / Yokdur tefāvüt **didiler** birdür hemān Selmān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [didiler, --dı, --ler]

Zülfe **didüm** müşg-i Ḥıṭā bildüm ki itdüm çok ḥaṭā / Kan itse kul kanı ‘aṭā kanı yumazlar kan-ıla
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [didüm, --dü, --m]

Görenler nücum-ı meh-pāre **dirler** / Görünen sensin beñzeyen aya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*). [dirler, --r, --ler]

Perī midür **didüm** yāḥūd melek mi / Didiler belki māḥ ḥürşid-zāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [didüm, --dü, --m]

Dime esrār-ı ‘ıṣḳı añlamaz şeyḥ / Ki sen ‘ıṣḳ bülbüli ol murğ-ı ḥāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). [dime, -me]

Derāgüş eyleyem **dime** Muhibbī / Miyānı mü-durur gelmez miyāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 9*). [dime, -me]

Toyur gönlümi gözüm ‘ıṣḳuñ ile / **Dimezem** beni yā Rab ac eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*).
[dimezem, --mez, --em]

Kākülün üzre görenler zülfüni cānā **didī** / Şāḥ-ı mārān oturur biñ başlu şu‘bān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [didī, --dı, -]

Ḥaṭ mıdur **didüm** görinen la‘l-i mercān üstine / Mürlar üşmiş didiler şekkeristān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [didüm, --dü, --m]

İy Muhibbī gün yüzinde zülf-i yārı **dir** gören / Sāye salmışdur bulut ḥürşid-i raḥşān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [dir, -r]

İşidüp gıce efgānum seg-i yār / Getürür bizi **didī** bu fiğāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [didī, --dı, -]

Ḳalbüne āḥ-ı Muhibbī eylemez **disem** eşer / Yār nāzük-ṭab‘dur remz-ile mermer göstere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [disem, -se, -m]

Ciger kanını çeşmünden eger bu ḥār-ı ḡam dökse / **Dimez** ol ḡonca-leb gül-ruḥ ider mi ‘andelībüm āḥ
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [dimez, -mez]

Zekāt-ı ḥüsn ḥaḳḳumken Muhibbī’den dirġ idüp / **Dimez** muḥtāc imiş ḡāyet ider āḥ ol ḡarībüm āḥ
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [dimez, -mez]

Güneş ruḥsārını yāruñ göz açup görmege **dirsem** / Bulut gibi ara yirde girüp olur raḳībüm āḥ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [dirsem, -r, -se, -m]

Gün yüzünden ‘ālemi cānā münevver eyleyen / Bu Muhibbī ruḥlarıña gün **dimiş** alnuña māḥ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [dimiş, -miş]

Bir gıce gelüp düşüne girem **didī** niḡār / Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü ḥvāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [didī, --dı, -]

‘İşk için **dirler** ezel bir gevher-i yek dānedür / Ol ki şarrāf olmaya yañıla kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [*dirler, --r, --ler*]

N’eylerem ben milket-i Dārā’yı tāk-ı Husrev’i / Kapusında baña dildār yit[işü]r bende **dise** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*dise, -se*]

Bu Muhibbî’ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup kulları içinde aña bende **dise** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*dise, -se*]

Ruħlaruñ devrinde itdüm cām-ı la’lūñi heves / **Didiler** ‘iysz eylemek bihter-durur mehtābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*didiler, --di, --ler*]

Beni cellād ğamzeñ iki nīme / Ko kılun redd idüp tek yūri **dime** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*). [*dime, -me*]

Nağd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber **did** / Döner idüm ben bu kavlümden ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*did, --di, -*]

Didüm serv-i sehī gibi salınsun ħüsn bāğında / Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm her dem ayagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [*didüm, --dü, --m*]

Dime gönlüñe de sırruñı zinhār / Çıkan dilden düşer lā-büd kulaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [*dime, -me*]

Niçe ben cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla / Baña karşı çağurup ağıyara oş **dir** ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*dir, -r*]

Dime ħālüm n’olırsardur ħasret-i cānān ile / Vuşlat-ı cānān bulunmaz illā terk-i cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 1*). [*dime, -me*]

Dimezem cevr eyleme göster gehī mihrüñ yüzün / Döstüm her nesneyi itmek gerek evzān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*dimezem, --mez, --em*]

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taleb / Hükm anuñdur **did** dil baş üstine cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*did, --di, -*]

‘Āşıka **dirler** Muhibbî çāre şabr u ya sefer / Çün sefer yok şabr kıl eyle taħammül derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [*dirler, --r, --ler*]

Kaşlarına rā **didüm** rā ehli rāyum gördiler / Her biri taħsīn idüp baş egdiler bu rālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*didüm, --dü, --m*]

di-: "Demek, söylemek" Hz. Muhammed'in sözleri; hadis-i şerif.

Didi faħr-ı cihān “el-faħr u faħrī” / Libāsuñı sakın dībāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*). [*did, -di*]

dībāc: Dalli çiçekli bir cins ipek kumaş.

Didi faħr-ı cihān “el-faħr u faħrī” / Libāsuñı sakın **dībāc** itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*). [*dībāc,]*

dībāc eyle: *Dallı çiçekli bir cins ipek kumaş eyle.*

Libāsuñ āhiri āhir kefendür / Gerek zer-baft gerek **dībāc eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 6*).
[*dībāc eyle,]*

dicle: *Dicle nehri.*

Gönlümün vīrānesin luṭf eyle ābād eylegil / Gözlerüm yaşını **Dicle** eyledüm Bağdād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 2*). [*dicle,]*

Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi **Dicle'dür** / Hüsnuñ efzūndur senüñ çün Mısr-ıla Bağdād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*dicle'dür, -'dür]*

dīd: *Görmek.*

Hüb-rūlar cümle encüm sen kamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübālar **dīdeyin**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [*dīdeyin, -eyin]*

dīd: *Güzel yüz.*

'Ārīzuñ enver-durur dirler baña hūrşīdden / Gel ṭulū' eyle beni maḥrūm kılma **dīdden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*dīdden, -den]*

dīd olsun: *Görünmek, ortaya çıkmak II sezilmek.*

Tek seni göreyim benüm cānum / Dāğlar sīnem üzre **dīd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2*).
[*dīd olsun, -sun]*

dīdār: *Yüz, çehre; sevgilinin yüzü.*

Nāgehān ruḥsārını görse benüm bu gözlerüm / Ḥaṣre dek kılsam nazar toymaya ol **dīdārdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [*dīdārdan, -dan]*

Ḳāni' olmaz kūyuña vaşluñ diler bī-çāre dil / Hīçe almaz cenneti 'ışk-ıla **dīdār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*dīdār,]*

Cennete kılmaz heves hūrī vü ğilmān istemez / 'Āşık-ı şādık olan **dīdāruñ** eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2*). [*dīdāruñ, -uñ]*

Şāf itmeyince ḳalbūñ girmez elūne maṭlūb / Su gibi şāf-dil ol ak [sen] ol **dīdāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [*dīdāra, -a]*

Ne tīz unıtuñ eyā dōst Muḥibbī kuluñı / Çok zamān idi müşerref idi **dīdāruñ-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*dīdāruñ-ıla, -uñ-ıla]*

Ḥasret oldum su gibi ben görmege **dīdāruñı** / Ol sebebden akaram yaşum döküp daşdan daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [*dīdāruñı,]*

Küyuñda Muhibbî ola dîzâruña tâlib / Göstermeyesin sen aña **dîdâr** sebeb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*dîdâr,]*

dîdâr 'aşığı: *Yüzünün aşığı.*

Mâl u câh u mülke bakmaz oldu **dîdâr 'aşığı** / Zîrâ bir loğmaya kıni' dür yimez dünyâ gamın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*dîdâr 'aşığı,]*

dîdârı: *Yüz, çehre; sevgilinin yüzü.*

Zâhidâ olsun mübârek saña bu hür u behişt / 'Āşıkam maflüb idindüm cân-ıla **dîdârı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [*dîdârı, -ı]*

İder zâhid taleb havrâ vü kevşer / Kılur 'âşık olan **dîdârı** ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 3*). [*dîdârı, -ı]*

dîdâr-ı yâra: *Sevgilinin yüzü.*

'Āşıkuz **dîdâr-ı yâra** gayrı yok maşşudumuz / Bilürüz zâhid seni firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*dîdâr-ı yâra, -a]*

dîde-: *Görme organı, göz, çeşm.*

Bakmazam gün yüzine bu **dîdeler** hün-âb olur / Çâresüz kaldum dirîg ol mihr-i 'âlem-tâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [*dîdeler, -ler]*

dîde: *Görme organı, göz, çeşm.*

Sîne dâg u dil helâk ü **dîde** oldu ğarq-ı hün / Gîtdi 'aqlum kalmadı şimden girü şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*dîde,]*

Dökersin **dîdeden** iy çeşm-i pür-hün / İçeyin müstedâm ol baña sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [*dîdeden, -den]*

Nâle ra'd u âhum oldu başum üstinde gamâm / **Dîdelerden** kim döker âh-ıla bārân uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*dîdelerden, -ler, -den]*

Yakalum dâğları yir yir bu cism-i nâ-tüvân üzre / Temâşâ itmege hüsnuñ niçe **dîde** bedîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [*dîde,]*

Muhibbî **dîdeden** bārân-ı eşki / Döker gülzâr-ı hüsnuñ tâze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 5*). [*dîdeden, -den]*

Cevr[i] çok bir yâr sevdüm **dîde** gönlümden dutar / Dile sordum didi âh hep dîdedendür dîdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*dîde,]*

Cevr[i] çok bir yâr sevdüm dîde gönlümden dutar / Dile sordum didi âh hep dîdedendür **dîdeden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*dîdeden, -den]*

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönlümden dutar / Dile sordum didi āh hep **dīdedendür** dīdeden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*dīdedendür, -dendür*]

Üstüme sāye salan serv-i hırāmāndur gelen / Bir yañadan **dīdeden** cūy-ı firāvāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [*dīdeden, -den*]

Dīdem üzre iy sehī kāmēt gelüp bas bir qādem / Pāyuña īsār ide çeşmüm firāvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*dīdem, -m*]

Ġonca-veş yār-ı Muhibbî ola kim hānde kıla / Her seher **dīdelerüñ** yaşını bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*dīdelerüñ, -ler, -üñ*]

Bağ-ı hūsnüme tılısm **dīdelerümden** iki şīr / İledem yār didi basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*dīdelerümden, -ler, -üm, -den*]

Eger āh eylesem döke cihān yaş / Ki zīrā diyümez her **dīde** düde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [*dīde,]*

Geh āteş-ile harq ola geh **dīde** gārğ-ı āb / Sīnemde od gözde su cem'e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*dīde,]*

Kanum ile yazdı **dīdem** bu ruḥ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*dīdem, -m*]

dīde-i girvān ile: Ağlayan gözle.

Hūn-ı dil cūş eyledi bu **dīde-i girvān ile** / Şubḥ-ı vaşla irmedüm kaldum şeb-i hicrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [*dīde-i girvān ile,]*

dīde-i girvānumdan: Ağlayan göz.

Şāh-ı ğam gelse Muhibbî bu gönül hānesine / Pāyına dūr dökerem **dīde-i girvānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [*dīde-i girvānumdan, -umdan*]

dīde-i hūn-ābda: Kanlı göz yaşı.

Hāk-ı pāyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirīğ / Sürme kılam an[ı] ben bu **dīde-i hūn-ābda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [*dīde-i hūn-ābda, -da*]

dīde-i hūn-bārdan: Kan saçan göz.

Ḥasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i hırām / Akdı cūlar her yaña bu **dīde-i hūn-bārdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*dīde-i hūn-bārdan, -dan*]

dīde-i hūn-bāruma: Kan saçan göz.

Kimsenem yok ğam şebinde üstüme aglar benüm / Yırce gökçe minnetüm var **dīde-i hūn-bāruma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*dīde-i hūn-bāruma, -uma*]

dīde-i seyyāl-ıla: Ağlayan göz.

Åh idersem āteş-ile yana bu çarç-ı felek / Aglasam garç ola ‘ālem **dīde-i seyyāl-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [*dīde-i seyyāl-ıla, --ıla*]

dīdel: Görme organı, göz, çeşm.

Yüzünñ karasını yumaya bu **dīdelerün** / Tā ki beñzetmese göz yaşını cüy-ı Aras’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*dīdelerün, -er, -(ü)ñ*]

dīdeler: Görme organı, göz, çeşm.

Şerha şerha ideli ğamzeñ dili oldı zebün / **Dīdeler** rāh eyleyüp durmaz akar san cüy-ı hün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*dīdeler, -ler*]

Bu cān u dil dermādedür hālüm n’olur cānān ile / Cūlar akıtdı **dīdeler** serv ayagina kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*dīdeler, -ler*]

Dīdeler gevher saçar sen ne için bakmayasın / Hācet olmaz mı ‘aceb hīç dürr ü mercān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [*dīdeler, -ler*]

dīde-pür āba: Yaşla dolu göz.

Şabā meger getüre hāk-i pāyin / Anı kühl ideyim **dīde-pür āba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*). [*dīde-pür āba,]*

didi: Dedi, söyledi.

Şīrīn lebinñ vaşfın işidüp **didi** dildār / Şekkerde melāhat komaya bu sözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [*didi,]*

didi ki: Dedi ki, şöyle söyledi.

Didüm ki gönül derdine iy dōst ne çāre / **Didi ki** lebüm barını gönderdüm em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*didi ki,]*

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diğkat-ile / Kimi yok didi kimisi **didi ki** müdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [*didi ki,]*

didi ki: Dedi ki, söyledi ki.

Gülşende şecer var mı didüm kaddüne mānend / Serv üzre imiş murğ işidüp **didi ki** bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*didi ki,]*

didi kim: Dedi ki.

Geçdi cāndan bu gönül geçmez daḥı cānāneden / Kim ki gördi **didi kim** merdāne togmış anadan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*didi kim,]*

didüm ki: Şöyle söyledim, dedim.

Didüm ki gönül derdine iy dōst ne çāre / Didi ki lebüm barını gönderdüm em olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*didüm ki,]*

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ḥaṭṭı dilberün / **Didüm ki** sultān-ı Hābeş Rum'a gelüpdür ceng için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*didüm ki,]*

Bir gıce gelüp düşüne girem didi niğār / **Didüm ki** buyur gelmege bu çeşm ü ḥvāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [*didüm ki,]*

digergün: Değişmiş, başkalaşmış, bozuk.

Gāh zerd olur yüzüm gāhı gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenün ḥālī **digergün** olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*digergün,]*

digergün olmada: Değişmiş, başkalaşmış, perişan olmuş halde bulunma.

Yār-ı bī-pervā benem ḥālüm **digergün olmada** / Bārī hergiz görmesem ol şūḥ-ı bī-pervāyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [*digergün olmada,]*

diger-gün olur: Değişmek, başkalaşmak | perişan olmak.

Beni maḥzūn ider bu çarḥ-ı gerdün / Olur gündən güne ḥālüm diger-gün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 1*). [*diger-gün olur, -ur]*

dik: Bir cismi dik olarak durdurmak.

Umaram gāmze okları ata ol iç kabzadan / Sīne şahrāsına **dikdüm** anuñ için dil nişān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*dikdüm, -dü, -m]*

Bugün meydān-ı sīnemde **diküp** bu dil nişān itdüm / Ata gāmz okların diyü benüm ebrü kemānumçün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*diküp, -üp]*

diken: 1- Kimi bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu gibi bölümlerinde ve kimi hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri, har. 2- Rakip.

Çıkarısun göklere bülbül fiğānı / Anuñçün maḥrem-i dāyim **dikensin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 3*). [*dikensin, -sin]*

Nālesini bülbülün efgānının gūş eylemez / Gönüller dāyim göz[i] gönli **dikenden** canibe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*dikenden, --den]*

dikkat: Dikkatle.

Fehm olunmaz iy gönül ince bili **dikkat-ile** / Tualum ki yire sen bir kıla idrāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 4*). [*dikkat-ile, -ile*]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin **dikkat-ile** / Kimi yok didi kimisi didi ki müdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [*dikkat-ile, -ile*]

dikkatler idüp: Çok dikkat etmek // Hassas olmak.

Yaruñ dehenini görüben nokta diyenler / **Dikkatler idüp** mü didiler ince miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*dikkatler idüp,]*

dil: (Aşığın) gönlü.

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / Āhır düşüp ayagina hāl hāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*dil,]*

Bir yaña derd ü belā bir yañadan gam leşkeri / Virdiler **dil** şehrinde yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*dil,]*

Sanma iy **dil** kim gedā hem-ser ola sultān-ıla / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*dil,]*

Dilüñden gitmesün her demde Sübhān / Kim oldur kullaruñ derdine dermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*dilüñden, -üñ, -den*]

Derd-ile cefā eyledügin itme şikāyet / Dinmeye eger her kıla bir niçe **dil** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*dil,]*

Ebed **dil** ‘ışkuñ ile zinde oldı / İçürdüñ çün ezel ‘ışkuñ şarābın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3*). [*dil,]*

Esirüñdür eger ‘aql u eger **dil** / Ğulāmuñdur eger cān u ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [*dil,]*

Umaram gamze okları ata ol iç kabzadan / Sīne şahrāsına dikedüm anuñ için **dil** nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*dil,]*

Sīne dāğ u **dil** helāk ü dīde oldı ğark-ı hūn / Gitdi ‘aqlum kalmadı şimden girü şabr u sükūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*dil,]*

‘İşk hemān dōst hemān **dil** hemān / Cevr hemān girye vü hālet hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*dil,]*

Muhibbî ‘ışk esrārın gönülde niçe setr itsün / Olur zāhir yanan āteş **dilümde** düd-ı āhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*dilümde, -üm, -de*]

Göricek gül yüzüñi ğāyet-ile şād oluram / Kalmaz gözde nem ü **dilde** ğam-ı bār-ı girān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*dilde, -de*]

At müjeñ tırini durma çün katı yadur kaşuñ / Sīne şahrāsında kıldum anuñ için **dil** nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [*dil,]*

Tir-i ğamzeñ ger ir[er]se sine-i mecrūhuma / Rāhat olup **dil** diye gel zaħma merhemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [dil,]

Yüzüñ aç gül gibi görsün seni **dil** / Niçeye dek olasin ğonça-şifat perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [dil,]

Dāyimā **dilden** Muħtāb lā-ħavl oku / Mekt-i şeyfāndan sakın olma emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 7*). [dilden,]

Meclis-i ğamda nevā-sāz ola āheng-i semā' / Saña düşmez mi **dil** ol nağmeye āheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [dil,]

Şerħa şerħa ideli ğamzeñ **dili** oldı zebūn / Dīdeler rāh eyleyüp durmaz akar san cūy-ı ħūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [dili, -i]

Diller[i] itdüñ şikest çek esb-i nāz ile 'inān / Şart degül ardınca gitmek leşkeri mağlūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [diller[i], -ler[i]]

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle **dil** / Gül ruħlarını ħurşīd-i raħşāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2*). [dil,]

Elüñden ne gelür iy **dil** ħayāl-i yār-ıla eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiĝān u zār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [dil,]

Cemālī şem'in añdukça bu çeşmüm maħv olur küllī / Çü sen pervānesin iy **dil** dutuşup nār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [dil,]

Benüm çok sevdüğüm cām-ı lebūndan büse iħsān it / Olup cān şād u **dil** ħandān gönülden ğam ba'īd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [dil,]

İrmedi maķşūda **dil** arturmayınca nālesin / Şem' gibi yanmayınca görmedüm envārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [dil,]

Yāra **dil** gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Ĥālūñi taķrīr eyle kim zebānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [dil,]

Mest olur gerçi lebūñ zikriyle gelür cāna şevķ / Ĥaṭṭuñı fikr eyleyüp yir **dil** ğubārı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [dil,]

Umaram bir gün ola şebbāz-ı zülfe **dil** şikār / Bu kebüter gönülüm olmışdur hevāyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [dil,]

Cān u **dil** ile yanmaga pervāneler gibi / Şem'-i cemāl-i ħüsnüñe 'āşık sunar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3*). [dil,]

Şem'-i ħüsn-i dilbere yakmak gerekdür cān u **dil** / Kanda gitdi ğayretüñ sen kem misin pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [dil,]

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup **dil** āteş-i ğamla bu āhum da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [dil,]

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldır dilber / İdeyim **dilden** āhum ok bu kağdüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [dilden,]

Aldı çeşmün ya kaşuñdan eline çünkü kemān / Atısdur gamze oklarını kılup **dil** nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [dil,]

Rüşen itdi kangı **dil** kim mihrün ile sinesin / Şāf kıldı ğıll ü ğışdan gün gibi āyinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [dil,]

Cennet-i küynda gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi **dil** rāciḥ görünür hürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [dil,]

Demidür bir nazar it mürde **dile** cān yürisün / Ele çevgān-ı ser-i zülfi alup gelse nigār (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [dile, -e]

Dil düşüp āteş-i ‘ışka eridi şem‘ gibi āh / Niçe bir yaka beni hicrün i māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [dil,]

Verd-i gülden daḥı nāzüksin **dile** cevri eyleme / Āhum odından toludur çün zemīn ü āsümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [dile, -e]

İy **dil** hevā-yı kākül için zülfi-i ḥamdasın / Şād ol gönül ki silsile-i bend-i gamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [dil,]

Düşdi belā vü miḥnete **dil** başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbî yine ki sen baḥr-ı gamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [dil,]

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönümden dutar / **Dile** sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [dile, -e]

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün derdiyle **dil** olsun tōlāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [dil,]

Mey yirine içdi çün mestāne çeşmi kanımı / Mā-ḥazar kılsun bu **dil** bagrın kebāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [dil,]

Bezm-i gamda çarḥ elinden içdügüm hūn-ı ciger / Şubḥa dek nālişler eyler **dil** olupdur erḡanūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [dil,]

Dirseñ iy **dil** sırr-ı ‘ışk fāş olmasun / Şabr kıl bir dem gözün yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [dil,]

Dilde kılmaga ḥayālūñ naḡşımı / Bu Muḥibbî niçe naḡḡāş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 5*). [dil, -de]

İy Muḥibbî tolaşaldan **dil** saçı zencīrine / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnūn gibi şahrāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6*). [dil,]

Dil nişān itmiş Muḥibbî atagör gamz okların / Olmaya kim usanup ya kaşlaruñı yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [dil,]

Pūte-i hirci yanup **dil** niçe kāl oldugını / Bilmek isterseñ eger sīm-ile zerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [dil,]

Mey içüp yine bu gamgīn **dilümi** şād ideyin / Anı bir lahza hele ğuşşadan āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [dilümi, -i, -üm]

Aldı bu **dilden** kararum eyledi Mecnûn-vâr / Çeşm ü ebrû-yı siyâh u zülf ol çâh-ı zağan (Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2). [dilden, -den]

Umaram gamz oklarını ata her dem sîneme / Anuñ için **dil** nişân itdüm o kaşı ya için (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4). [dil,]

Tîr-i müjeñe sînesini **dil** siper itsün / Meydâna gelüp ‘ışk-ıla merdâne salımsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4). [dil,]

Pîrehensüz kuçmışam ol mâhî didüm **dil** didi / Belki düşündür Muhibbî hayr ola gerçek misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5). [dil,]

Cânum bile yoluñda senüñ **dil** nedür iy döst / Tek güşe-i çeşmüñle baña bir nazar olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2). [dil,]

At gamze okın sîneme **dilden** öte geçsün / Delsün cigerüm gamzeler[ün] reh-güzer olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3). [dilden,]

Tolaşaldan zülfüñüñ sevdâsına **dil** hastadur / Leblerüñ dârü’ş-şifâsından buyur sirkencübîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8). [dil,]

Ya kaşuñdan tîr-i gamzeñ gelse **dil** karşı çıkar / Eylemez tîre siper sîne cigerdâr olmayan (Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3). [dil,]

Dil dehânuñ yâdına varın yoğın harc eyledi / Ol sebebdendür ki geçdi bûd-ıla nâ-büddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 3). [dil,]

Bildüñ-ise hâlümü içümde yanan oddan / Bir nazar kıl zâhir olsun **dilde** olan düddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1). [dilde, -de]

Müy-ı jülîdem degül bil ki başumda düddur / Görinen budur Muhibbî **dilde** yanan oddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5). [dilde, -de]

İy tabîbüm **dil** ü cân hastasıyam derdün-ile / Bir cevâb eyle benüm derdüme dermân olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4). [dil,]

Bugün meydân-ı sînemde diküp bu **dil** nişân itdüm / Ata gamz okların diyü benüm ebrû kemânumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3). [dil,]

Akıtdı gözümün yaşını **dil** harâreti / Bu remzi yüri fehmi idesin sor gülâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4). [dil,]

Leblerin meclisde dildârüñ öper gördüm kadeh / Sâgaruñ iy **dil** meger kanın içüben kanasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5). [dil,]

Cân u **dil** alduñ baña bir büse ikrâr eyledün / Var mı bir mezhebde dönmek hiç kişi ikrârdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4). [dil,]

‘İşk meydânında çün kıldı Muhibbî **dil** nişân / Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin tîr eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5). [dil,]

Mâh-rûlar cevriñi çekdükçe iy **dil** şâdsın / Anuñ için kim ezelden sen aña mu’tâdsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1). [dil,]

Ol lebi şîrinden ayru düşeli taglara **dil** / Bîsütün tagına çıkdum döstlar feryâd için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [dil,]

Kamu **dillerde** vardur zevk-i Ka'be / Muhibbî'de velî var şevk-i ol gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [dillerde, -ler, -de]

Girev kıl hırkañı al cām-ı bāde / **Dilüñden** gitmesün her lahzada Hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [dilüñden, -üñ, -den]

İy seher yili bu **dil** derdini var yāra be-gû / Yek-be-yek kışsa-i pür guşşamı dildāra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [dil,]

Bu **dil** cārüb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*). [dil,]

Vādi-i zulmetde bu **dil** kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cān bulmadı ol bî-çāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [dil,]

Gözlerüm Ya'küb-veş kan-ıla tolsa tañ degül / Hüzñ ara **dil** Yūsuf-ı Ken'an'ın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5*). [dil,]

İşidelden kim metā'-ı büseñi çün cānadur / Cān ele alup bu **dil** bāzāruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [dil,]

Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı / Bu **dil** sefinesin āh urur kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [dil,]

Naqş-ı hüsñüñe göñül şehrini gel deyr eyle / Ergānün oldı bu **dil** nālîşini gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [dil,]

İy kamer yüzlü hayālün gelse **dil** eyler kelām / Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm māh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [dil,]

Gözlerüm baħrına saldum yine **dil** zevrakımı / Bād-ı āhum beni ğarķ ide eger bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [dil,]

Mürşid-i 'ışķ olalıdan bu Muhibbî ma'rūf / Beñzedi baħr-ı maħabbetde bu **dil** Zü'n-nün'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [dil,]

Anuñçün pāreler **dil** mest çeşmi / Olur mest olanuñ meyli kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [dil,]

Meclis-i ğamda akdı hün-ı ciger / Oldı firķat-ile **dil** kebāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 3*). [dil,]

Vādi-i firķatde ben **dil** kākül-i dilberde āh / İy ğam aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [dil,]

Büy-ı zülfine irem diyü yine āvāre **dil** / Gitdi yaşum gibi āh ol serv-ķaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [dil,]

Arar mescidde deyr içre seni **dil** / Ğarāz sensin ü ğayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [dil,]

‘Āşık-ı şūrîde **diller** meyl iderse tañ mıdur / Hüb-rûlarda komışdur cāzibe çün kim İlāh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2). [diller, -ler]

Gün yüzüñ-ile kamer alnuñı görüp **dil** didi / Bir yire cem ‘ oldugın kim gördüğü var mihr ü māh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 4). [dil,]

Pāralandı **dil** işitdi zülfüne al kurdugın / Pāralardum bagrını irse elüm ger şāneye (Muhıbbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3). [dil,]

Gözi nemdür **dili** ğam ehl-i ‘ işkuñ / Ezelden böyle yazılmış serine (Muhıbbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2). [dili, -i]

Dil la‘l-i lebüñ firi-y-le mest olup eydür / Luţf eyle Muhibbî kuluñı cānum unıtma (Muhıbbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5). [dil,]

Arayup dildarı **dil** ala ‘aşā demür çarık / Geye anı tā bulınca ‘azm-i ğarb u şark ide (Muhıbbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3). [dil,]

Enİs olsa n’ola ‘uşşāka bāde / Olur anuñ-ıla çün **dil** küşāde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 1). [dil,]

Nigāruñ zülfini gördüm boyınca / Düşer sevdāya **dil** aña uyunca (Muhıbbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1). [dil,]

Naşş ide dest-i kudret **dilde** kalur mı kudret / Hāyvān-sıfātdur ol kim sevmeye rüy-ı sāde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6). [dilde, -de]

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sîne içinde **dile** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3). [dile, -e]

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sîne içinde **dile** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3). [dile, -e]

Dil degül belki cān da pāralanur / Yār eger ursa zülfine şāne (Muhıbbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5). [dil,]

Olur **dil** şād irişse pāy-ı būsā / Sanasın mālİK olur taht-ı Rūs’a (Muhıbbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 1). [dil,]

Kaçan dem dem çıkar **dilden** şerāre / Başumda beñzer ol tēc-ı horūsā (Muhıbbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4). [dilden,]

Leb-i la‘l-i nigār var-iken / İstemez **dil** vara Bedaḥşān’a (Muhıbbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 5). [dil,]

Saçuñā **dil** vireliden benefşe / İrem dir kendin ider deste deste (Muhıbbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2). [dil,]

Muhıbbî ğamzesine **dil** nişān it / Kaşı yayını dilber aldı deste (Muhıbbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5). [dil,]

Kılur **dil** gevherin dilber şikeste / ‘ Aceb olmaz olur gevher şikeste (Muhıbbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1). [dil,]

Alur **dilüñi** al-ıla dutar cefā kılur / Sakın alınma çeşmine bakup alasına (Muhıbbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3). [dilüñi, -üñ, -i]

Deşt ü vādilere Mecnūn gibi turmaz yilerem / Tolaşup zülfine **dil** ol gözi āhūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [*dil,]*

Mihrūn vaţan iy dōst tutaldan **dil** içinde / Rūşen görünür gün gibi ‘işķum il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*dil,]*

Boynuna takaldan berü zülfeynūni bu **dil** / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [*dil,]*

Muhibbî luţf-ı taḅ ‘uñdan ma ‘ānī gevherin ‘arz it / **Dilūn** ğavvās olup baħr-ı nazımdan buldı çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*dilūn, -ūn]*

Aramuz gerçi ba ‘de ‘l-maşrıķındür / Buluram seni **dilden** göz açınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 2*). [*dilden,]*

Lebūn zikr eyledüm **dil** geldi vecde / Kaşuñ mihrābın añdum kıldı secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 1*). [*dil,]*

Seni yoldan çıkarur bil Muhibbî / Eger **dil** baĝlu kala zülf-i kecede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 5*). [*dil,]*

Zülfīnūñ bendinde **dil** tenhāda ben bu hāl-ıla / Āh kim baħtum benüm uyanmadı iķbāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [*dil,]*

Görüp ebrūni gönlüm geldi vecde / Hemān-dem itdi **dil** mihrāba secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [*dil,]*

Gözümüñ biri Seyhūn ‘a birisi döndi Ceyhūn ‘a / ‘Aceb mi nāleler kılrsa dönüpdür **dilde** gerdūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1*). [*dilde, -de]*

Hālūni görüp meyl ide **dil** olmaya ‘aceb / Zīrā ki murĝ kaşd ider elbette çneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [*dil,]*

Açar **dil** dirler çayır çemençün / Velī sensüz leţāfet yok çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*). [*dil,]*

Āşikāre kılayım yine ma ‘ānī gevherin / Girūben çıkarayım **dilde** olan maħzenūme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*dilde, -de]*

Çünkü tiĝ almış ele çeşmūñ yine reh-zen gibi / Añlamam **dil** kurtıla ol rāh-ı haţarnākte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*dil,]*

Kankı serdür āsitānuñda senūñ hāk olmaya / Kankı **dildür** dūd-ı āhı çıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*dildür, -dür]*

Ol Mesīhī leḅ şifāsın rencümüñ bilür **dile** / Ola ihmāl itmeyüp derdüme ķānūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*dile, -e]*

Dil āteşine ğarķ iken akar gözüm yaşı / Kim gördi cem ‘ olduĝı nār-ıla āb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [*dil,]*

Dirsin Muhibbî pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya **dilde** vü ya hırķaya dāĝ-ı şarāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*dilde, -de]*

Dirsin Muhibbî pāk **dilem** [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya hırkaya dāğ-ı şarāb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5). [dilem, -em]

Göre zülfüñi **dil** ola dīvāne / Yüzüñ şem‘ini de cān göre yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1). [dil,]

İder **dil** ‘arız-ıla hāle meyli / Gerekdür murğa lā-büd āb u dāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 4). [dil,]

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil / Hayfdur pāk **dili** levş ile ālūde ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2). [dili, -i]

Dil viren **diller** ğamı dehr-ile bīhūde ola / Kim ki rü Hazret-i Haqq’a duta āsūde ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 1). [diller, -ler]

Sīnemi hālī koma tīrūñi gönder güzelüm / N’ola **dil** sende ise koyam anı **dil** yirine (Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4). [dil,]

Nazar kılalıdan sen āfitāba / Yanup ‘ışkuñla **dil** döndi kebāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 1). [dil,]

Gehī şādān olur **dil** gāhi ğamgīn / Özin beñzetdi çarḥ-ı inķılāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 7). [dil,]

Nigārā eyledüñ **diller** perīşān / Meger ‘anber saçuña degdi şāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2). [diller, -ler]

Okudı haṭṭuñ füsün kalmadı **dilde** ‘aql u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2). [dilde, -de]

Vaşla ṭālib oldı **dil** irişdi hicrān āh āh / Katı müşkildür bile āsān [u] düşvārī çeke (Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3). [dil,]

Dil kaldı ğam u derd ü belā-yı nigār ile / Hicrān içinde miñnet-ile āh u zār ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1). [dil,]

Pür **dil** ğam-ıla cān-ıla hem oldı ciger rīş / Dīvāne olup ‘ışk-ıla bī-çāre benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4). [dil,]

Ergānūn oldı **dilüm** nālesini seyr eyle / Yaz yüzüñ naķşını iy yār anı deyr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1). [dilüm, -üm]

Feryādını **dil** kesdi görelden ruḥ-ı zerdüm / Bülbül gibi nāle keser ire hāzāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 5). [dil,]

Dükenmez ne kadar ḥarc itse çeşmüm / Şirişküme olupdur **dil** hāzīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4). [dil,]

İy Muhibbî sīnem içre kılmaz idüm **dil** nişān / Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7). [dil,]

Egerçi gitdi **dil** elden velī sultān-ı ‘ışk oldı / Ğam u ğuşşa vezīr olmış anuñ solıyla sagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2). [dil,]

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taleb / Hüküm anuñdur didi **dil** baş üstine cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [dil,]

Bend eyle **dili** zülfüne dīvāne gerekse / Yak cānumı ruhsāruña pervāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1*). [dili, -i]

dil almaga: *Gönül almak; kendine bağlamak, âşık etmek.*

Gözleri **dil almaga** almış eline ok u ya / ‘Âşık iseñ yan cemāli şem‘ine pervāne-veş (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2*). [dil almaga,]

dil almag-ıçun: *Gönül almak.*

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp / Düñdār idindi perçemin aldı kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [dil almag-ıçun, -g-ıçun]

dil alup: *Gönül almak.*

Virmedi tā görmeyince luţf bir ‘ārif didi / Evvel alup dil sakın soñra sitemkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [dil alup, -up]

dil alup: *Sevgilinin aşığı kendine çekmesi,âşık etmesi.*

Bilsem neden cevr-ile ol şāh-ı dil-firīb / Virüp cefā **dil alup** ider mu‘āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [dil alup,]

dil âteşe: *Gönül ateşi.*

Āteş-i ‘ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / Çıksa düdum tañ mı kodum hîzümü **dil âteşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [dil âteşe, -e]

dil âteşi: *Gönül ateşi II aşk sebebiyle gönülde yanan ateş.*

Sanmañuz **dil âteşi** bu sīneden bir dem gide / Ol sebebden ejder-i āhum felekde yir ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [dil âteşi,]

dil āyīnesi: *Gönül aynası.*

Jeng oldu **dil āyīnesi** hîç var mıdır çare didüm / Didi bir ‘ārif var mey iç saykal ola āyīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [dil āyīnesi,]

dil āyīnesin: *Gönül aynası. (Tasavvufta gönül aynaya benzetilmiştir. Haset, kibir, riya gibi kötü duyguların bulunduğu gönül pas tutmuş bir aynaya benzetilir. Kötü duygulardan ve dünyaya ait her şeyden arındırılarak içinde sadece Allah aşkına yer verilen gönül ise pasları temizlenmiş bir aynaya benzetilir).*

Bir kadehle sākīyā şāf eyle **dil āyīnesin** / Jeng-i ğamdan korkaram bir ğün kona gerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*dil āyīnesin,]*

dil bagladum: *Severek bağlanmak, içten sevmek, aşık olmak.*

Senüñ zünnār-ı zülfüne şehā **dil bagladum** cāndan / Anuñçün dem-be-dem kaçdum olupdur kâfiristāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*dil bagladum, -dum]*

dil baglama: *Aşık olma; gönül bağlama.*

Menzil-i ‘ışkı yakın sanup aña **dil baglama** / Ugraya niçe ‘adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*dil baglama,]*

dil baglama: *Gönül bağlamak, severek bağlanmak, içten sevmek, aşık olmak.*

Āsiyāb-ı çarḥ öğidür ‘ömri çün gendüm gibi / İy Muhibbî baglama dil bî-vefā gerdün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*dil baglama,]*

dil baglamış: *Tutulmak, yürekte sevmek, sevgi ile bağlanmak.*

Gülşen-i hüsünüde cānā bülbül-i şūrīdeyin / Zülfüne **dil baglamış** Mecnün-ı belā-kerdīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 1*). [*dil baglamış,]*

dil bülbülü: *Gönül bülbülü, gönül kuşu. II aşığın gönlü.*

Gülşen-i hüsününe karşı ğiceler **dil bülbülü** / Şubḥ olunca iñleyüp feryād u efgān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4*). [*dil bülbülü,]*

dil bülbül[i]: *Gönül bülbülü; aşık.*

Gül yüzünü göstermeye dildār sebep ne / **Dil bülbül[i]** āh eyleye hem zār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*dil bülbül[i],]*

dil bülbülini: *Gönül bülbülü; aşık.*

Yine **dil bülbülini** şubḥa degin zāra getür / Lebi ğonca yüzi gül lebleri ḥamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*dil bülbülini, -ni]*

dil derdini: *Gönül gamı.*

Dil derdini yazarken oldı kalem şikeste / Bildürmege bu ḥālī gönlüm ulagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3*). [*dil derdini, -ni]*

dil duta: *Gönlünü hedef yapmak.*

Olur mı bundan ilerü celâdet / Hâdeng-i gâmezne **dil duta** sîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 3*).
[dil duta, -a]

dil düzdini: *Gönül hırsızı.*

Dutup **dil düzdini** zülfi şebinde / Ebed habs itdi çâh-ı gâbgabında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 1*).
[dil düzdini,]

dil hânesin: *Gönül evi, gönül sarayı.*

Hâsret-ile âh senden ayru iy Yûsuf-cemâl / Eyledüm Ya'küb-veş **dil hânesin** beytû'l-hâzen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [dil hânesin, -n]

Gönlümüñ vîrânesin iy döst ma'mûr eylegil / Ka'be yapmakça dimişlerdür yapan **dil hânesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [dil hânesin, -n]

dil hânesine: *Gönül evi/sarayı.*

Çeşm-i maħmûri hayâli gele **dil hânesine** / Mâ-hâzar eyle ciger hûnını mihmânuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [dil hânesine,]

dil hânesine: *Gönül evi, gönül sarayı.*

Şâh-ı gâm **dil hânesine** her kaçan kılta nüzûl / Gevher-i eşki gönül kıl yolına îşâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [dil hânesine, -ne]

dil hastasına: *Gönül hastası.*

Tutma tabîb nabzumı olmaz baña 'ilâc / **Dil hastasına** olmaya şihhat devâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [dil hastasına, -na]

dil kişverin: *Gönül ülkesi, gönül memleketi.*

Ol Muğal-Çin gözlerüñ kaşd-ı dil ü cân eyleye / Ser-te-ser **dil kişverin** târâc u vîrân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [dil kişverin,]

dil mezra'in: *Gönül tarlası.*

Tañ degül **dil mezra'in** bârân-ı eşk itse harâb / Gün yüzüñ görmez Muhibbî oldı bir niçe sene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [dil mezra'in, -n]

dil mülkine: *Gönül ülkesi.*

Gâh gâmezñ kaşd ider **dil mülkine** gâhî gamuñ / Kişver-i vîrân için bunca cidâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [dil mülkine, -ne]

dil murğı: *Gönül kuşu.*

Dil murğı yine ‘arız [u] hālüne ider meyl / Her kanda ki murğ gör[e] ine āb ile dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [*dil murğı,]*

dil murğı: *Gönül kuşu II aşık.*

Bend-i zülfünde niçe bir kala **dil murğı** şehā / Çevürüp başuña āzād kılup hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*dil murğı,]*

Dil murğı diler zülfi duzağına dutılmak / Hāliline nazār itsün aña dāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*dil murğı,]*

dil murğın: *Gönül kuşu.*

Hālini zülfinde koyup itdi **dil murğın** şikār / Bilmezem hālüm n’olur āh ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [*dil murğın, -n]*

dil murğını: *Gönül kuşu.*

Hālini yine dāne döküp zülfi ağına / **Dil murğını** avladı āh ol düzāğ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [*dil murğını,]*

Ola ki şayd ide şahbāz çeşmi / Dilā **dil murğını** dürrāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*). [*dil murğını,]*

dil murğınuñ: *Gönül kuşu.*

Hālini dökdi dāne yine zülfi ağına / **Dil murğınuñ** bu dām-ıla hālî niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [*dil murğınuñ, -nuñ]*

dil naqdini: *Gönül sermayesi. II Aşk.*

Harc kıl **dil naqdini** yāruñ dilerseñ vaşlını / Bil ki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*dil naqdini, -ni]*

dil şafhasında: *Gönül sayfası; gönül.*

Dil şafhasında āyet-i rahmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu hüsnuñi yazdum ‘ayān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [*dil şafhasında, -nda]*

dil şehri: *Gönül şehri.*

Luţfuñ-ıla ‘imāret olmış-iken / İtme **dil şehri** hārāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 2*). [*dil şehri, -ni]*

dil tabīb[i]sin: *Gönül doktoru.*

Çäre ister leblerüñ dārü’ş-şifāsından gönül / **Dil tabīb[i]sin** devāñı kesme ol bī-çāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*dil tabīb[i]sin,]*

dil tekyesine: *Gönül tekkesi.*

Yakmağa bağır yağum **dil tekyesine** gönder / Söyinmesün ebed ol rüşen çerāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [*dil tekyesine, -ne]*

dil tıflı: *Gönül çocuğu. II Aşık.*

Kaçar mektebe varmaz tıfl olanlar / ‘ Aceb **dil tıflı** dāyim mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3*). [*dil tıflı,]*

dil ü cān: *Gönül ve can.*

Ėam degüldür ger harāb itseñ **dil ü cān** illerin / Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*dil ü cān,]*

İy şabā peygām-ı yārı gel getir bu hastaya / Kim feraḥ olsun eger dirseñ **dil ü cān** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [*dil ü cān,]*

Teraḥḥum eylemez ol zülf-i ser-keş / Ḥayāliyle **dil ü cān** oldı sayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 4*). [*dil ü cān,]*

Ruḥları şevkine yakup **dil ü cān** şem‘ gibi / Bu Muhibbî yumada dāmānını kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*dil ü cān,]*

İḥtiyār-ıla benem ‘ateş-i ‘ışka tutışan / Baña şimden girü ne dil ü ne ḥod cān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*dil ü cān,]*

Kim çıkar başa şehā zülf-i siyekāruñ-ıla / Oda yana **dil ü cān** āteş-i ruḥsāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 1*). [*dil ü cān,]*

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnemde **dil ü cān** yanıcak / Göz tolar yaş-ıla āhum çıkuban düde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*dil ü cān,]*

Şöyle kıl nāleleri duymasun anı **dil ü cān** / Meclise koma şafā bezmini bī-gayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [*dil ü cān,]*

dil ü cān: *Can ve gönül.*

Kara zülfüñ hevāsından **dil ü cān** hastadur gāyet / Görinmez çeşmine uyḥu ölümlü nā-tüvāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*dil ü cān,]*

dil ü cān ile: *Gönülden, samimi olarak.*

Cāmi‘ -i hüsnüñe mihrāb şehā kaş olsun / **Dil ü cān ile** aña secde kılan baş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 1*). [*dil ü cān ile,]*

dil ü cān komadı: *Gönül ve can bırakmamak.*

Dil ü cān komadı gamzeñ bu Muhibbî‘de yine / Niçe mekkār niçe ‘ayyār niçe cādūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [*dil ü cān komadı, -madı]*

dil ü cān mülkini: *Gönül ve can ülkesi.*

Niçe gam leşkerine emr idersin / **Dil ü cān mülkini** tārāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 3*). [*dil ü cān mülkini, -ni]*

dil ü cān nakdine: *Can ve gönül nakdi.*

Dōstlar bir büsesin aldum **dil ü cān naqdine** / Varumı virdüm kamu ol tuhfe-i mergüb içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*dil ü cān naqdine, -ne]*

dil ü cāndan geçe: *Gönülden ve candan vazgeçmek.*

‘Āşık oldur ‘ışk içinde ol **dil ü cāndan geçe** / ‘Āşık olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1*). [*dil ü cāndan geçe, -e]*

dil ü cānı virüben: *Canını ve gönlünü vermek.*

Geçilmez rāyegān derūn-ıdı ‘ışk / **Dil ü cānı virüben** bāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 2*). [*dil ü cānı virüben, -üben]*

dil ü cānum: *Gönül ve can.*

Şem‘ -i hüsnidür yakan her dem **dil ü cānum** benüm / Per yakar mıydı eger pervāneler nār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*dil ü cānum, -um]*

dil ü cānum tabībi: *Gönlün ve canın doktoru.*

Dil ü cānum tabībi sen dururken / Kime ‘arz ideyim derdümi kime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6*). [*dil ü cānum tabībi,]*

dil uzadup: *Dedi kodu yapmak, ayıplamak, kınamak.*

Yoluña cān virdügümden soñra ger kılsañ güzer / **Dil uzadup** diyesi cümle giyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*dil uzadup, -up]*

dil vir: *1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.*

Ėam yime ger yog-ısa şalāhuñ Muĥibbīyā / **Dil vir** Kerīm'e cürmi 'uşāt anda 'özr-ıvāh (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*dil vir,]*

dil virdi: *Gönül vermek.*

Kim ki **dil virdi** zülf-i cānāna / Lāzım mıdur ki ola dīvāne (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 1*). [*dil virdi, -di]*

dil virdüm: *1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.*

Gösterüp evvel vefā āĥir baña kıldı cefā / Bilmedüm **dil virdüm** aña yār-ı şādık sanıban (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*dil virdüm, -dü, -m]*

Bir saçı leylāyı gördüm aña **dil virdüm** yine / Döstar şimden girü ben bī-dile mecnün dine (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*dil virdüm, -düm]*

dil virdüm: *Gönül vermek.*

Āteş-i 'ışka yanıp virdüm çü dil ol mehveşe / Çıksa dūdum tañ mı kodum hīzümü dil āteşe (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [*dil virdüm,]*

dil virdün: *1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.*

Āteş-i hüsnine yāruñ iy gönül pervānesin / Zülf-i zencirine **dil virdün** 'aceb dīvānesin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [*dil virdün, -dün]*

dil virelden: *Gönül verdiğinden beri, aşık olduğundan beri.*

Gözleri yaş[ı] akar her sū olur āb-ı revān / **Dil virelden** bu Muĥibbī serv-ı kad bālālara (*Muĥibbī Divanı , Gazel 3000, Beyit 5*). [*dil virelden,]*

dil viren: *Gönül vermek, sevmek, aşık olmak.*

Dil viren diller ġamı dehr-ile bīhūde ola / Kim ki rü Ĥazret-i Ĥaĥĥ'a duta āsūde ola (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 1*). [*dil viren,]*

dil virenler: *Gönül vermek, aşık olmak.*

Kanım ile yazdı dīdem bu ruĥ-ı zerd üstine / Bī-vefāya **dil virenler** derd alur derd üstine (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*dil virenler, -enler]*

dil virme: *1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.*

Bīvedür gel cihāna **dil virme** / Zene gönül virür mi merdāne (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 6*). [*dil virme, -me]*

dil virme: *Gönül vermek.*

Virme dil dehre sakın bakma hevā vü hevese / Beñzedüp sîm ü zerin kıymeti yok hâr u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [*dil virme,]*

Virme dehre dil sakın itmez vefâ ol ‘âkıbet / Bir iki gün yüzüne gerçi senün hândân geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [*dil virme,]*

Her ne çekesin saña Muhibbî maḥal oldu / Kaç kerre didüm zülfine **dil virme** dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*dil virme,]*

dil virme: *Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.*

Öldürür âhîr seni **dil virme** bu şîrîn lebe / İy gönül Ferhād-veş gel meskenün dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*dil virme,]*

dil virmek: *Gönül vermek, âşık olmak.*

Bilür iken yok vefâsı yine **dil virmek** nedür / Bu cihân içinde kim var ise nādân uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*dil virmek,]*

dil virmeye: *Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.*

Kim ola göre anı virmeye dil / Özini eylemiş bir vech-ile zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*). [*dil virmeye,]*

dil virsün: *1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.*

Lâyık oldu derd-i miḥnet bî-vefâ yâr isteyen / Aña **dil virsün** hemîşe kendüzin zâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*dil virsün, -sün]*

dil virüp: *1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.*

Sakın dünyāya **dil virüp** içinde âşiyân itme / Senün gibi niçe yavru uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*dil virüp, -üp]*

dil virüp: *Gönül vermek, sevmek.*

‘İşk mıdur bir lebi şîrîn zebāna **dil virüp** / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 4*). [*dil virüp,]*

Dil virüp dünyāya hârc itme ‘ömür sermāyesin / Hıvāce-i dünyā gibi cān virme kummāş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2*). [*dil virüp,]*

dil yirine koyam: *Gönül yerine koymak.*

SİNEMİ HÂLİ KOMA TİRÜNİ GÖNDER GÜZELÜM / N'OLA DİL SENDE İSE KOYAM ANI DİL YIRINE (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*dil yirine koyam, -am*]

dil zevrakını: *Gönül sandalı; aşığın gönlü.*

ÂHUM YİLİ **dil zevrakını** BÂDA VIRÜR ÂH / İY DİDE KEREM EYLE DE DERYA GİBİ DÜŞME (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*dil zevrakını,]*

dilâ: *Ey gönül.*

ÇÜNKİ TERK İTDÜN MUHİBBİ'Yİ **dilâ** VAR FÂRİĞ OL / BEN DAĞI BILMEM SENİ NE GÖKDE NE HOD YIRDERSİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*dilâ,]*

ÇEŞM-İ CELLÂDİ **dilâ** ALMIŞ ELİNE GÜRDESİN / SENİ ÖLDÜRMEK DİLER HİCR İÇRE BİLMEZ MÜRDESİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*dilâ,]*

İSTER-İSEŦ Kİ **dilâ** AÇILMAYA PERDEŦ SENÜŦ / SEN SEN OL AÇMA SAKIN 'ÂLEMDE KİMSE PERDESİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*dilâ,]*

BUGÜN GEÇDÜM ÇÜ BEN ÇÜN U ÇERÂDAN / **Dilâ** SEN DAĞI GEÇ BU HÜY U HÂDAN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [*dilâ,]*

KEMÂL-İ ZEVK-İ 'İRFÂNİ DİLERSİN / **Dilâ** CEHL-İ NİHÂL EZ PENÇ BERKON (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 1*). [*dilâ,]*

GELE DİRD Ü BELÂ VÜ ĞAM ÇIKARSIN KARŞU KAÇMAZSIN / OLUPSIN SEN **dilâ** MU'TAD U YÂ ŞAĦN-İ MİĦENSİN SEN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2*). [*dilâ,]*

DİDİLER KİM ÇEKER BU 'IŞK BÂRİN / **Dilâ** AL BOYNUŦA DİDÜM ÇEKENSİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). [*dilâ,]*

TURRA-İ LEYLİ SAÇIN GÖRÜP **dilâ** MECNÜN OLUP / LEBLERİ ŞİRİNİNE CÂN VİRMEDE FERHÂD'SIN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [*dilâ,]*

YOK DEHÂNINDAN **dilâ** FİKRİ MUĦÂL İTMEŦ NEDEN / YA DÖNÜP MÜY-İ MİYÂNINDAN ĦAYÂL İTMEŦ NEDEN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*dilâ,]*

ŞÜRET-İ CÂNÂN **dilâ** ÂYİNE-İ DİLDE 'AYÂN / VAR-İKEN SAĦA ĦAYÂL-İ ĦAĦT U ĦÂL İTMEŦ NEDEN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [*dilâ,]*

'İYŞ Ü 'İŞRET İTMEDEDEN BUGÜN **dilâ** GER GEÇESİN / YARIN ANDA UMARAM KEVŞER ŞARÂBİN İÇESİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [*dilâ,]*

BİR ĦAĦÂ İLE DİDÜN ZÜLFİNE ANUŦ MÜŞĞ-İ ÇİN / DAĞI OL DEMDEN **dilâ** ĦACLETDE HEM ŞERMENDESİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*dilâ,]*

DİLÂ BİR BÜSESİN ŞEY'U'LLÂH EYLE / EGER VİRMEZSE DE DERVÂZE OLSUN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Ol gülün çok olsa ağyârı **dilâ** 'ayb eyleme / Götürür zaḥmını ḥāruñ bāğ u gülzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Dilâ cānān gerek cāmı n'idersin / Ser-i zülfinüz imānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 1*). [*dilâ,]*

Dilâ deryā-yı 'ışk içre kaçan sen talabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüne alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*dilâ,]*

Sāğar-ı çeşm-ile sun ḥūn-ı ciger nüş idelüm / Maḥbaḥ-ı ğamda **dilâ** derd ü belâ aş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Dilâ 'ışk-ıla ger olsañ 'aceb mi ḥaşre dek sermest / Maḥabbet cāmını rüz-ı ezelden nüş idensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3*). [*dilâ,]*

Gözün yaşın dirîğ itme **dilâ** sen pây-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sîm-ile zerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [*dilâ,]*

Kūh-ı ğamda başuma seng-i cefâ yagduğunu / Ger murāduñsa **dilâ** sen anı serden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Zülf[i] zencîrini boynuma n' için dakmaya yâr / Ser-i küyında **dilâ** sen daḥı mecnûn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Cefâ tîrine tut sîne belâ tîğına sun gerden / Cihānda geçmedük miḥnet **dilâ** hîç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*dilâ,]*

Dilâ sa'y-ile dildāruñ ne mümkün ḳalbine girmek / Bilürsin göñli katıdur anuñ pülād u mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Pendi güş itme **dilâ** alma ele 'ār etegin / Ko ne dirlerse disünler tutagör yâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [*dilâ,]*

'İşk yayı katıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle **dilâ** sen de gelüp zür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*dilâ,]*

Dilâ rüşen nazar eyle yine sen zülf-i cānāna / Ruḥı üstinde rüşendür ki ḳaşdı vardur imāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [*dilâ,]*

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz / Çün böyledür anı getürme **dilâ** dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [*dilâ,]*

Dilâ zāhir olaldan büy-ı zülfi / Komadı rağbeti müşğ-i Tatāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Gerekmez baña zerden olsa bālin / Yiter bālin **dilâ** sersin ḥam eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [*dilâ,]*

Çevgān-ı zülfe cān-ıla top it **dilâ** gel başuñı / Ola ki dilber oynaya top[1] görüp çevgān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5*). [*dilâ,]*

Yiter başuma tāc çün ḥāk-i pâyı / **Dilâ** başuña zerden tāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*dilâ,]*

Ola ki şayd ide şahbâz çeşmi / **Dilâ** dil murğını dürrâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*). [*dilâ,]*

Süd ü şekkerle meger eyledi perverde seni / Bilmek için **dilâ** gel soralum dâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*dilâ,]*

Dilâ pendüm budur gel 'ışka uyma / Ki soñra müşkil olur aña döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*dilâ,]*

Dilâ topraga salduñ dürr-i eşki / Terahhüm itmedüñ birkaç yetîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 5*). [*dilâ,]*

Nâra dünyâda taḥammül idemezsin çün **dilâ** / N'olısar uḥrâda ḥâlûñ âteş-i süzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [*dilâ,]*

Niçe yıldur günâhı kâr idindüñ / **Dilâ** kıl vaḳtidür ol kâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11*). [*dilâ,]*

Ḥün-ıla yine toptoludur sâğar-ı çeşmüm / Nüş eyle **dilâ** içmege peymâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*dilâ,]*

dil-âzâr olmaga: *Kalp kırmak, gönül incitmek.*

Luḫ u keremüñ vâ-iken 'âlemde revâcı / Olmaga şehâ böyle dil-âzâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4*). [*dil-âzâr olmaga, -maga]*

dilber: *Aşık olunan, sevilen, maşuk.*

Ḥadeng-i ğamzeñ iy **dilber** nişândur sîneme gönder / Ki zîrâ bilürem anuñ ben iy kaşı kemân ḳadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*dilber,]*

Muhibbî saña bu devlet yiter bil âsitânında / Diye **dilber** ki 'add idüñ bunı küy-ı segânumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*dilber,]*

Egerçi yañılıp **dilber** geçe bir gün mezârumdan / Maḥabbet büyüñ ala benüm ḥâk-i ğubârumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*dilber,]*

Lebüñ dârü's-şifâsında yatur 'âşıkıların ḥasta / Ṭâbîb-i dilsin iy **dilber** idüp tîmâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*dilber,]*

İştüdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur **dilber** / İdeyim dilden âhum ok bu ḳaddüm de kemân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*dilber,]*

Naḳd-i câna aldı âḫir **dilberüñ** bir büsesin / Assı itdi bu Muhibbî döstlar sanmañ ziyân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*dilberüñ, -üñ]*

Cennet-i küyında gördüm seyr ider ol **dilberi** / Gözlerüme didi dil râciḫ görünür ḥürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*dilberi, -i]*

Didüm iy **dilber** neden cem' itdüñ 'uşşâḳuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-ḥâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [*dilber,]*

Gözler hemîşe cevr-ile **dilber** cefâ yolın / Beñzer cihânda görmedi mihr ü vefâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [dilber,]

Virmezem dünyâlara **dilberlerüñ** derd ü gamın / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet ‘âlemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [dilberlerüñ, -ler, -üñ]

Pâyına yüzler eger sürmek dilerseñ **dilberüñ** / Bir qadem iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [dilberüñ, -üñ]

Dakdı zülfinüñ kemendin boynuma **dilber** didüm / Ölmeden itdüm bi-ḥamdi’llâh kâkül şoḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [dilber,]

Her kim ki ırar ‘âşıkı **dilber** kapusından / Budur dilegün anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [dilber,]

Ruḥlarında ḥaṭ görüp âh eyledüm **dilber** didi / Sâye-i zülfümdür ol yañlış ḥayâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [dilber,]

Zülf-i müşgînüñi iy **dilber** tıraş itmeñ neden / Çeşmümüñ yaşın döküp bagrumı baş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [dilber,]

Çeşm-i bîmârı fiğānumdan benüm uyanmadı / Ḥufte baḥtum gibi iy **dilber** kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [dilber,]

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ḥaṭtı **dilberüñ** / Didüm ki sultān-ı Ḥabeş Rum’a gelüpdür ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [dilberüñ, -üñ]

Bakmadı yüzüme **dilber** baña ‘âşıkdur diyü / Deldi bagrum cevr-ile bu buña lâyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [dilber,]

Ben başladum niyāza **dilber** de cevr ü nāza / Dimeñ ‘aceb varursam ger âh u zāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [dilber,]

Dilberüñ göre Muḥib āyineye bakduğımı / Kendi ḥüsnine ta‘aşşuq ideni seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 5*). [dilberüñ, -üñ]

Şulḥa gelse n’ola **dilber** şimdi bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma illā ezel gavgā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [dilber,]

Sîne-i süzānda zülfî ḥayālî **dilberüñ** / San qarār itmiş semenderdür derün-ı nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 2*). [dilberüñ, -(ü)ñ]

Mu‘aṭtar eyler ol dehrüñ dimāğın / Ser-i zülfini **dilber** tarayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4*). [dilber,]

Gül mevsiminde **dilber** dāyim qadeḥ ider nüş / İçdüğü hün-ı dıldür bu ‘âşık-ı fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [dilber,]

Üstāda varsa **dilber** fenn-i vefāya bakmaz / İster ki ola kāmîl mâhir geçe cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [dilber,]

Cān u dil virme güle şayd idemezsin **dilberi** / Şayd olınurlar güzeller şimdi sîm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [dilberi, -i]

Cân u dil virme güle şayd idemezsin **dilberi** / Şayd olınurlar güzeller şimdi sîm ü zer ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5). [dilberi, -i]

Muhibbî gâmzesine dil nişân it / Kaşî yayını **dilber** aldı deste (Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5). [dilber,]

Kılur dil gevherin **dilber** şikeste / ‘ Aceb olmaz olur gevher şikeste (Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1). [dilber,]

Eksük itme sîneden tîrûn didüm **dilber** didi / Eksük olmaz bir nazar eyle bu ya gibi kaşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3). [dilber,]

Didi **dilber** bu kemend-i zülfi zencîr eyledüm / Didüm uslanmaz takarsañ da dil-i dîvâneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4). [dilber,]

Nâgehân virdüm gönül nev-reste zîbâ **dilbere** / Cân gözin açdum nazar kıldum o nîgü manzara (Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1). [dilbere, -e]

Çevgân idüp elde dutar zülfini **dilber** / Top eyle başuñ oldu çün esbine süvâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3). [dilber,]

Çevgân-ı zülfe cân-ıla top it dilâ gel başuñ / Ola ki **dilber** oynaya top[1] görüp çevgân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5). [dilber,]

Ola zülfinde **dilber** ide ber-dâr / Gönül Manşûr’ını Hâllâc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2). [dilber,]

Tagıdup zülfi kaçan ‘uşşâka **dilber** göstere / Sanasın fâvüsdur cevân idüp per göstere (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1). [dilber,]

Sîne meydânında top itdi Muhibbî başını / Görelî çevgân-ı zülfin **dilber** almış düşma (Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5). [dilber,]

Bülbül inler miydi gülşende eger hâr olmasa / **Dilber** kadri bilinür miydi ağıyar olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1). [dilber,]

Naqd-i cânâ büsesin aldum dönüp **dilber** didi / Döner idüm ben bu kavlümden ger ikrâr olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4). [dilber,]

Dizerdüm rişte-i cânâ bu söz gevherlerin bir bir / Eger meyl eyleyüp **dilber** alup daksa kulagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3). [dilber,]

Tîrini gönderdi **dilber** cânımı eyler taleb / Hüküm anuñdur didi dil baş üstine cân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4). [dilber,]

Tâze düşdüm âh bir hercâyî **dilber** derdine / Mihri yok cevri ü cefâsı çok sitemger derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1). [dilber,]

dilberâ: Ey gönül alan.

Devletüñ **dilberâ** mezîd olsun / Her giceñ kadr ü günüñ ‘iyd olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 1). [dilberâ,]

dilber-i āli-cenāb: *Gönlü yüce dilber, sevgili.*

Ehl-i hālūñ ıztırābı var cemālī şevkine / Eydüñüz ol **dilber-i āli-cenāb** eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [*dilber-i āli-cenāb,]*

dilber-i 'āli-cenāb: *Gönlü yüce dilber, sevgili.*

Sevmesün 'ālemde kimse **dilber-i 'āli-cenāb** / İrmeyüp desti aña 'ışk içre nā-çār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [*dilber-i 'āli-cenāb,]*

dil-cü: *Gönül alan, gönül cezbeden.*

Görinen serv-i sehī-veş kadi **dil-cüdur** bu / Akıdan gözlerümün yaşını āh odur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*dil-cüdur, -dur]*

Kanı bir yār-ı cān zülfi müşg-bū / Kanı bir serv-i bālā kaddi **dil-cü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [*dil-cü,]*

dildār: *Birinin gönlüne malik olan maşuka.*

Bir boyı serv-i sehī **dildār** dirler uşta sen / Pāyuña göz yaşını ĩsār dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*dildār,]*

Yazmağa **dildāra** bu derd-i dilümün nāmesin / Göz karasın hāl idüp müjgāndan atdum hāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1*). [*dildāra, -a]*

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yāri ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum **dildāri** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*dildāri, -i]*

Sundum hezār 'aciz-ile **dildāra** zār elin / Ammā ki baña virmedi bir kerre yār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [*dildāra, -a]*

Gönlümü gönderdüm evvel küyına **dildārumün** / İy Muhibbî ögrene ol bī-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [*dildārumün, -um, -uñ]*

Görinür cismi **dildāruñ** egerçi penbeden yumşak / Bilenler kalbini anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*dildāruñ, -uñ, -]*

Dilā sa'y-ile **dildāruñ** ne mümkün kalbine girmek / Bilürsin göñli katıdur anuñ pülād u mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*dildāruñ, -uñ, -]*

Ko kılsun gül gibi **dildār** hānde / Muhibbî āh u eşküm bād u bārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*dildār,]*

Leblerin meclisde **dildāruñ** öper gördüm kadeh / Sāğaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*dildāruñ, -uñ]*

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefā **dildārdan** / Kim vefā görmiş-durur bu çarh-ı kec-refārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1*). [*dildārdan, -dan]*

İy seher yili bu dil derdini var yāra be-gū / Yek-be-yek kışsa-i pür guşşamı **dildāra** be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*dildāra, -a]*

Gören gūşında **dıldāruñ** görinen la‘l-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzere sa‘ādet aḥteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [*dıldāruñ, -uñ*]

Gāh mescidde gehī deyr ü gehī meyḥānede / Bulmadum aradum **dıldārı** gezdüm sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*dıldārı, -ı*]

Nāmeler āhum odından bağladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālūmi **dıldāruma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 2*). [*dıldāruma, -um, -a*]

Arayup **dıldārı** dil ala ‘aşā demür çarık / Geye anı tā bulınca ‘azm-i ğarb u şark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*dıldārı, -ı*]

Şadef-i dīdem içre **dıldārım** / Görinür baña dürr-i yek-dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 4*). [*dıldārım, -u, -m*]

Muhibbî ko cefā sengini **dıldār** / Ol atdukça sen ‘ışkı muḥkem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5*). [*dıldār,]*

Muhibbî agla sen **dıldār** gülsün / Saña girye sunulmuş aña ḥande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [*dıldār,]*

Cānum iy yārān fedā kıldum ben ol **dıldāra** kim / Miḥnet ü endüh-ı yarı ez-ser-i yarı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [*dıldāra, -a*]

N’eylerem ben milket-i Dārā’yı tēc-ı Ḥusrev’i / Kapusunda baña **dıldār** yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*dıldār,]*

Gül yüzünü göstermeye **dıldār** sebab ne / Dil bülbül[i] āh eyleye hem zār sebab ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*dıldār,]*

dıldār: Birinin gönlüne malik olan maşuka.

Şīrīn lebinüñ vaşfın işidüp didi **dıldār** / Şekkerde melāḥat komaya bu sözüüm üzere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [*dıldār,]*

dilde: (Aşığın) gönlü.

Zıkr ü tevḥīd-ile gel ḳalbūñi mesrūr eyle / Kalmasun **dilde** keder zülmetüñi dūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1*). [*dilde,]*

Arayup **dilde** buldum genc-i ‘ışkı / Olur vīrānede ekşer defīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4*). [*dilde,]*

dilde kodum: Gönülde bırakmak.

Atdı okını sīneme kaşuñ kemān-ıla / İtdüm ḳabül **dilde kodum** anı cān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [*dilde kodum, -dum*]

dilde olan: Gönüldeki.

Dilde olan derd ü miñnet küllî olsun âşikâr / İy cefâ-hû vaqt olupdur sînemi ben yarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3*). [*dilde olan,]*

dilden çıkan: *Gönülden yükselen ah.*

Dime göñlüne de sırruñı zinhâr / Çıkan dilden düşer lâ-büd kulaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [*dilden çıkan,]*

dilden dile düşmişem: *Herkesin diline düşmek, başkaları tarafından konuşulmak, hakkında dedikodu yapılmak.*

Unudıldı Vâmîk u Ferhâd u Mecnûn kışşası / Söylenür ‘âlemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*dilden dile düşmişem, -mişem]*

Unudıldı Vâmîk u Ferhâd u Mecnûn kışşası / Söylenür ‘âlemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*dilden dile düşmişem, -mişem]*

Göñlümi elden çıkardum bir dañı gelmez ele / Döstlar mecnûn-ı ‘ışkam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [*dilden dile düşmişem, -mişem]*

dilden giderme: *Gönülden uzaklaştırmak.*

Cevrin añup mihrini **dilden giderme** key sakın / Ol melek-rûya neden bulmak bahâne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*dilden giderme, -me]*

dilden koma: *Dilinden düşürmeme.*

‘İbâdet kıl koma tevñidi dilden / Bunuñçün seni yaratmış yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2*). [*dilden koma,]*

Göceler tevñidi **dilden koma** her dem zâkir ol / Rüz-ı mañşer derdüñe oldur devâ iden hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [*dilden koma,]*

dile: *Arzu etmek, istemek, talep etmek.*

Ger **dilerseñ** kim senüñ sırruñ bugün fâş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ]*

Seni görmek **diler** hürşid-i enver / Gehî derden gelür ü gâh revzen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [*diler, -r]*

Kemâl-i zevk-i ‘irfânı **dilersin** / Dilâ cehl-i nihâl ez penç berkon (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 1*). [*dilersin, -r, -sin]*

Şâh-ı gam gelmek **dilerse** uşbu göñlüm şehrine / Nesi var kosun nizâ‘ı ‘aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*dilerse, -r, -se]*

Diler her kes ki ‘âşikdur ire vaşlına ma‘şukuñ / Murâdum senden iy meh-rû hemân ancak nigâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [*diler, -r]*

Pâyına yüzler eger sürmek **dilerseñ** dilberüñ / Bir kadem iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]

Dilemezse rüz-ı maşşerde Muhibbî destini / Dāmeninde yāra diñ cevr ü cefāyı kılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 5*). [*dilemezse, -mez, -se*]

Harc kıl dil naqdini yāruñ **dilerseñ** vaşlını / Bil ki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]

Her kim ki **diler** merd ola merdāneler içre / Dünâyāya gönül virmesün ‘ālemde er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*diler, -r*]

Zülf-i ‘anber-bāruññ būyın meger bād-ı şabā / Arayup bulmak **diler** gezdüğü budur kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*diler, -r*]

Gözlerüm yaşı revān olduğu budur sū-be-sū / Hāk-i pâyına **dilersin** servüñ ola rû-be-rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*dilersin, -r, -sin*]

Dilerem eyleyem ‘ışkumı pinhān / Komaz zāhir ider bu çehre saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 2*). [*dilerem, -rem*]

İy Muhibbî **dileme** bûse vü yā mihr ü vefā / Aña ‘āşık mı dinür anda eger kām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [*dileme,]*

İtmek **diler** gün yüzine zülfini niķāb / Bilmez mi bunu olmadığın nūra ha’ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*diler, -r*]

Cān fedā itmez Muhibbî yoluña dimiş raķīb / Şümme vallāhi yalandur dōstum tek sen **dile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [*dile,]*

Dilerem iy sehī-servüm giriftār-ı hāzān olma / Yüzüñ gün gibi ‘arz eyle seķāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1*). [*dilerem, -rem*]

Muhibbî’nün hemān ancak murādı / Yüzün sürmek **diler** ol āsitāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [*diler, -r*]

İlāhī **dilerem** bī-dīn raķībūñ / İşidmeyem anuñ adın kem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4*). [*dilerem, -rem*]

Na‘līçeñi görelden kebkiniñ almak ister / Sürmek yüz **dilerler** sermüzeñe sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*dilerler, -r, -ler*]

Dilerem iy sehī servüm giriftār-ı hāzān olma / Yüzüñ gün gibi ‘arz eyle seķāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [*dilerem, -rem*]

dile-: Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Zülfüññ olduğu budur bāğ-ı hüsnüñe yakın / Güllerüñ dirmek **diler** bir uğrı Hindü’ dur sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*diler, -r*]

Küyuña varup yüzüñ görmek **diler** ‘āşıkıñ / Vir zekāt-ı hüsnüñi kesme o miskīnler haķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*diler, -r*]

Çeşm-i cellâdı dilâ almış eline gürdesin / Seni öldürmek **diler** hicr içre bilmez mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*diler, -r*]

Bu Muhibbî **dilemez** mihr ü vefâñı güzelüm / Râzıyam beni cefâ vü cevruñle yâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*dilemez, -mez*]

Muhibbî nağd-i cân iltüp **dile** bir büse la linden / Kabûl itmezse de bârî birez bâzâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*dile,]*

Niçe serler olısar yolına ğaltân yürisün / ‘Âşık-ı şâdıķ olan tâc u kabâyı **dilemez** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [*dilemez, -mez*]

Pâralansun **dilerem** şâne gibi bagrı anuñ / Her ki elin uzada zülf-i perîşanuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [*dilerem, -r, -em*]

Biñ cevr ü cefâ eyle baña itmezem gile / Yoluñdadur cân u serüm tek hemân **dile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*dile,]*

Ka ‘be’dür kûyı tavâf itmek **diler** gönülüm anı / Ger kabûli ola kırbân olayım ben cân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*diler, -r*]

Dil murĝı **diler** zülfi duzaĝına dutılmak / Hâline nazar itsün aña dâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*diler, -r*]

dile gelüp: *Dile gelmek, konuşmaya başlamak; gönle gelmek, hissedilmek.*

Karşu çıkar kûyuña varsam seg-i kûyuñ / Hâl dili ile hâlümü sorar gelüp dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4*). [*dile gelüp, -üp*]

dile getürebilem: *Anlatmak, söylemek.*

Derdâ dirĝ hâlümü bir kimse añlamaz / Ya ben niçe getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*dile getürebilem, -ebilem*]

dile getüreyim: *Anlatmak, söylemek.*

Derdâ dirĝ hâlümü bir kimse añlamaz / Pes ne için getüreyim derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [*dile getüreyim, -eyim*]

dile getürme: *Zikretmek; söylemek.*

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz / Çün böyledür anı getürme dilâ dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [*dile getürme,]*

dilegüm budur: *Isteĝim bu.*

La ‘l beñzer dirilürmiş leb-i cân-perverdüñe / Kân içinde **dilegüm budur** anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [*dilegüm budur,]*

Beni kũyuña vardukça raķıbũñ men´ ider dāyim / **Dilegũm budur** ugrasun anı Tañrı kaçāsına (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*dilegũm budur,]*

dilegũm bu-durur: *Dileğim budur ki.*

Egerçi zũlfũñi kesdũñ kesildi ´ omri ´ uşşākuñ / **Dilegũm bu-durur** Hāķ´ dan senũñ ´ omrũñ mezĩd olsun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [*dilegũm bu-durur,]*

dilek: *Arzu, istek, rica.*

Hāķ-i derũñe yũz sũre itmeye tefahħur / Budur **dilegũm** anı ki ol mũbtezal olsun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2522, Beyit 2*). [*dilegũm, -iũm]*

Her kim ki irar ´ āşıķı dilber kapusından / Budur **dilegũn** anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [*dilegũn, -iũñ]*

diler: *Arzu etmek, istemek, talep etmek.*

Gözũm gevherlerin her dem alur gũnlũm ayasına / **Diler** ĩşār ide varup nigāruñ hāķ-i pāsına (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*diler,]*

diler misin: *Ister misin.*

Bir gice didi dũşũñe gireyim **diler misin** / Çeşmũm didi var mı bu ´ ālemde hıvāb ne (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [*diler misin,]*

dil-firĩb: *Gũnũl aldatan, cazibeli.*

Çeşmi āfet serv kāmēt ´ ĩşvesi çok **dil-firĩb** / Al idũp bu gũnlũmi al ile alan uşta sen (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*dil-firĩb,]*

Dāyimā cevr ü cefā fennin okur ol **dil-firĩb** / Ğālibā mihr u vefā õgrenmemiş üstāddan (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*dil-firĩb,]*

Her kaçan serv-i sehĩ gibi salınsa **dil-firĩb** / Pāda ķudret kalmaya serv-i hıramāndan geçe (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2884, Beyit 3*). [*dil-firĩb,]*

dil-hasta olam: *Gũnlũ hasta olmak.*

Dil-hasta olam virmeyesin baña bir cevāb / İy ´ ĩsĩ- nefes derdũme dermān degũl misin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [*dil-hasta olam, -am]*

dil-haste: *Gũnlũ hasta, hasta gũnũllũ II āşık.*

Mũbtelā-yı ´ işķ olaldan āh kim **dil-hasteyem** / İy tabĩbũm dimedũñ bir kez anı yād ideyin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [*dil-hasteyem, -y, -em]*

Şām-ı miñnetde Muhibbî key katı **dil-ḥastedür** / Çıkmadın cânı lebinden gel vir ol bīmāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*dil-ḥastedür, -dür*]

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben **dil-ḥastenüñ** / Teşne görse tamla tamla tamzurur agzuma su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*dil-ḥastenüñ, -nüñ*]

Bu bendeñi iy serv-i ḥırāmānum unıtma / **Dil-ḥasteñi** iy lebleri dermānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*dil-ḥasteñi, -ñ, -i*]

Sehv-ile yārum bu ben **dil-ḥasteye** itüm dimiş / Bir dü-şeşdür bu daḥı iy dil yine düşmez beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*dil-ḥasteye, -ye*]

İy şüh-ı Türk cevri ü cefā vü ‘itāb ne / Dāyim bu **dil-ḥasteye** itmek ‘azāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [*dil-ḥasteye, -ye*]

dil-ḥvāh: *Gönül arzusu, gönlünden geçen.*

Virüben cân cânā büseñ aldı / Bu yıkuk gönlümüñ **dil-ḥvāhı** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*dil-ḥvāhı, -ı*]

dil-i āşüftemi: *Çılgıncasına seven gönül.*

Görseler zülfüñ ğamıyla bu **dil-i āşüftemi** / Kūyuñ eṭfāli üşüp dīvāne diyü taşılaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*dil-i āşüftemi,]*

Görseler zülfüñ ğamıyla bu **dil-i āşüftemi** / Kūyuñ eṭfāli üşüp dīvāne diyü daşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [*dil-i āşüftemi,]*

dil-i āteş-feşān-ıla: *Ateş saçan gönül.*

Yakdum cihānı bu **dil-i āteş-feşān-ıla** / Āh eyledükçe ‘ālemi tutar duḥān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 1*). [*dil-i āteş-feşān-ıla, --ıla*]

dil-i āvāreyi: *Perişan gönül.*

Māh-rūlarda Muhibbî çün bilürsin yok vefā / Ya ne sergerdān idersin bu **dil-i āvāreyi** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [*dil-i āvāreyi,]*

dili bağlaya: *Tutulmak, yürekten sevmek, sevgi ile bağlanmak.*

Kalur hemişe bend-i belālar içinde ol / Her kim ki bağlaya dili ol zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [*dili bağlaya, -ya*]

dil-i bī-çāre: *Çaresiz, zavallı gönül.*

İy **dil-i bī-çāre** itme cevri-i dilberden enīn / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [*dil-i bī-çāre,]*

dil-i dīvāneme: *Divane gönül.*

Vaşluñı istedüğü ger ola yanuñda günāh / **Dil-i dīvāneme** bakma beni ma'zūr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 5*). [*dil-i dīvāneme, -me*]

dil-i dīvāneye: *Divane, çılgın, aşık gönül. II Divane, çılgın âşk.*

Didi dilber bu kemend-i zülf-i zencīr eyledüm / Didüm uslanmaz takarsañ da **dil-i dīvāneye** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*dil-i dīvāneye,]*

dil-i dīvāneyi: *Divane gönül.*

Ancak ahvālümü bilsün benüm [ol] zülf-i nigār / **Dil-i dīvāneyi** zencīr ile zünnāra be-gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*dil-i dīvāneyi,]*

İy Muhibbī **dil-i dīvāneyi** bend itdi nigār / Boynına kākülünü dakdı selāsil yirine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*dil-i dīvāneyi,]*

dili ğamgīni: *Gamlı, kederli gönül.*

İy Muhibbī her yañadan gelse ğam olma melül / Çünkü açar her **dili ğamgīni** şahrā-yı çemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*dili ğamgīni,]*

dil-i ğamnākde: *Dertli gönül.*

Eksük olmaz āteş-i ğam çün **dil-i ğamnākde** / Görinürse düd-ı āhum tañ midur eflākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 1*). [*dil-i ğamnākde, -de*]

Hālümü sorsañ beni bu tīre-i hicr içre āh / Eksük olmaz derd ü miñnet bu **dil-i ğamnākde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [*dil-i ğamnākde, -de*]

dil-i ğümşüde: *Kaybolmuş gönül.*

Çeşmüñle **dil-i ğümşüde** hālüne sordum / Biri kılıp ebrüya işāret birisi ğīsū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [*dil-i ğümşüde, -mi*]

dil-i hāre: *Katı, sert taş gibi gönül, yürek.*

Āh eyle yaşuñ ola Muhibbī eşer ide / Te'sir ide āb u hevāña **dil-i hāre** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*dil-i hāre, -e*]

dil-i mañzūn: *Kederli gönül.*

Kaçan tañrīre el urup yaza derdün **dil-i mañzūn** / Elinde dutduğı kāğıd olur eşki ile gülgün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*dil-i mañzūn,]*

Hālümü sormaz gelür yād u biliş illā ki ğam / Bulmadum derde devā ben bu **dil-i maḥzūn** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*dil-i maḥzūn,]*

dil-i ma'mürdan geçdüm: *Huzurlu gönülden vazgeçmek, huzurlu gönlü feda etmek.*

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm gönlüm ḥarāb / Dōstum geçdüm anuñçün bu dil-i ma'mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6*). [*dil-i ma'mürdan geçdüm, -düm]*

dil-i meftūn: *Fitneye düşmüş, sihirlenmiş; tutkun gönül.*

Leylî zülfin ger kemend itse **dil-i meftūn** için / Kim göre eydür ki zencir itdiler Mecnūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*dil-i meftūn,]*

dil-i mehcürdan: *Terk edilmiş, gurbette kalmış gönül.*

'Ām iken ḥurşid-veş luṭfuñ cihāna nürdan / Saklanursın yā nedendür bu **dil-i mehcürdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [*dil-i mehcürdan, -dan]*

dil-i nāçār-ıla: *Çaresiz gönül.*

Bulınmaz vaşla çün çāre kalup hicr içre bī-çāre / Olup 'ālemde āvāre **dil-i nāçār-ıla** eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*dil-i nāçār-ıla, --ıla]*

dil-i nā-pākde: *Temiz olmayan gönül, kötü yürek.*

Evvel[i] pāk it Muhibbî gel derūn-ı sineñi / Zikr-i Ḥaḳ girmez bulunmaz olsa **dil-i nā-pākde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [*dil-i nā-pākde, -de]*

dili nişāne eyledüm: *Gönlü nişane yapmak (ok nişanesi).*

Yāruñ görüp rāğbetini tır ü kemāna / Sīnemde aña eyledüm dili nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1*). [*dili nişāne eyledüm, -düm]*

dil-i pür-hevese: *Heveslerle, arzularla dolu olan gönül.*

Pend gūş eyle didüm cān u **dil-i pür-hevese** / Tutmadı pendümi döndürdi figānın cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*dil-i pür-hevese, -e]*

dil-i şîrîn: *Şîrîn'in gönlü II Tatlı gönül.*

Dil-i Şîrîn katı seng-i ḥacerden / Getürimedi Ferhād anı kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6*). [*dil-i şîrîn,]*

dil-i şürîde: *Perişan gönül -tutkun gönül-.*

Göceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / İy **dil-i şürîde** sen çün bir gül-i aḥmerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [*dil-i şürîde,]*

Žāyi' itme iy **dil-i şürîde** gel gül şöḥbetin / Cān u dilden tā seḥer gūş eyle bülbül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [*dil-i şürîde,]*

dil-i şürîde: *Perişan gönül.*

Hāk-i pāyine yüzüñ sürdükdē cānuñ virmedüñ / İy **dil-i şürîde** ol günden berü şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 2*). [*dil-i şürîde,]*

dil-i şürîdedür: *Perişan gönül -tutkun gönül-*

Gülşen-i ḥüsnüñe karşı dōstum bülbül gibi / Bu **dil-i şürîdedür** her demde efġān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [*dil-i şürîdedür, -dür]*

dil-i sūzānumdan: *Yanan gönül.*

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül / Göklere çıkdı şererdür **dil-i sūzānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4*). [*dil-i sūzānumdan, -umdan]*

dil-i vīrān: *Yıkık, harap gönül.*

N'ičün itmezsin gelüp iy dōst bir yirde qarār / Hāne eyle gāh cān gāhī **dil-i vīrān** vaṭan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*dil-i vīrān,]*

dil-i vīrāneye: *Harap olmuş gönül. II Viraneye dönmüş kalp.*

Bulmak isterseñ eger genc-i vişālinden ḥāber / Umaram kim bulasın gelseñ **dil-i vīrāneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [*dil-i vīrāneye, -ye]*

dil-i zār: *Ağlayan, inleyen gönül.*

Her şeb ġam-ıla çün **dil-i zār** iniler āh / Dir nāle kılup böylece dīvār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*dil-i zār,]*

dilin aldı: *Gönül alan, kendine bağlamak, âşık eden.*

Kāsesin Ḳays'uañ sıyup ḥalkdan anı mümtāz ider / Leylī mihrin gösterüp aldı dilin Mecnūn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*dilin aldı, -dı-in]*

diline almasun: *Dilinden düşürme(mek), anlamamak.*

Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārū's-selām içinde varsun selāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [*diline almasun, -masun]*

diller: (Aşığın) gönü.

Niçe **diller** bendedür bi'llâhi çözme zülfüni / Pây-mâl olur gönüller anı düzâğ eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4). [diller,]

Niçe **diller** ser-i zülfüne beste / Yatur kalmış zeğan çâhında beste (Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1). [diller,]

diller almada: Gönül almak.

Şivesi çok mihrî yok ammâ ki **diller almada** / Bu cihân içinde kim mekkâr dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4). [diller almada, -da]

diller almada: Gönüller alan, gönülleri kendisine çeken, bağlayan (şey).

Çeşmi mâhirdür geçer zülfüyle **diller almada** / Çeşmi sâhirdür diyen zülfinde de vardur füsün (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5). [diller almada, -mada]

diller alsun: Gönüller alan, gönülleri kendisine çeken, bağlayan (şey).

Çeşmüni gönder ilerü **diller alsun** tîğ-ıla / Perçemüni ko kafâda kâkülün olsun kemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4). [diller alsun, -sun]

dil-rubâ: Gönül alan, gönül kapan // sevgili.

Vaşlını ummak Muhibbî **dil-rübānuñ** key bedî' / Bunı kim gördi gedâyı hem-ser oldı şâh-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 5). [dil-rübānuñ, -nuñ]

dil-rübâlar: Gönül alan, gönül kapan // sevgili.

Hüb-rûlar cümle encüm sen kamer-rüsın begüm / Saña beñzer görmedüm çok **dil-rübâlar** dideyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2). [dil-rübâlar,]

dil-sitân: Gönül alan. II Sevgili.

Gül-i nâzük beden dirler benüm ol **dil-sitānumçün** / ' Aceb mi dinse hercâyî meh-i nâ-mihribānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1). [dil-sitānumçün, -umçün]

dil-teşne olup: Çok istekli, çok hevesli olmak.

Olup dil-teşne aldanma cihāna / Ölürsen saña virmez bir içim su (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 3). [dil-teşne olup, -up]

dilüne alup: Söylemek, konuşmak.

Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme gıybet / Ne lâzım bu sebebden kendüñi ugradasın kâhra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*dilüñe alup, -up*]

dimâğ: *Akil, fikir.*

İdeli dehrüñ **dimâğımı** mu'aṭṭar zülf bu / İ'tibâr kalmadı âhüda olan müşgde bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [*dimâğımı, -ı, -n, -ı*]

Dimâğın 'âlemüñ pür itdi zülfüñ / Hıṭâ'da var mı böyle müşg-i âhü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [*dimâğın, -ı, -n*]

Mu'aṭṭar eyler ol dehrüñ **dimâğın** / Ser-i zülfini dilber tarayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4*). [*dimâğın, -ı, -n*]

Mecnün ola kim göre zülf-i siyâhını / Sevdâyî ola tola **dimâğı** hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [*dimâğı, -ı*]

Mecnün ola kim göre zülf-i siyâhını / Sevdâyî olup dola **dimâğı** hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [*dimâğı, -ı*]

Gördi mu'aṭṭar yine bu dehr **dimâğı** / Didi bu Muḥîb zülfine yâr urdı gibi şâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*dimâğı, -ı*]

Saçı sevdâsıla toldı **dimâğum** / Beni ugratdı bend-ile belâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 4*). [*dimâğum, -u, -m*]

dime: *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Bugün mağrûr olup **dime** iletdüm başa ben 'ışkı / Haber virmedi virmez de kimesne intihâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*dime,]*

Egerçi süz-ı eş'âruñ Muḥibbî 'âlemi yakdı / Ğurûr-ıla sakın **dime** ki bir şâhîb-kemâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [*dime,]*

Dime zâhid baña kıl yâra tevbe / İder mi bülbül gülzâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*dime,]*

Dest-i ğamuñda kaldum la'lüñ zülâlin irgür / Gel **dime** deşne olsun bir ḥasta gönül rîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*dime,]*

dime ki: *Deme ki.*

Zeḳanuñ oḫşayup öpmek ile cânâ ne zarar / Meyve-i cennet olan **dime ki** âyâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [*dime ki,]*

dimez: *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Cânâ **dimezem** eyle baña mihr ü vefâlar / Tek cevri ü cefâñ kesme hemân muttaşıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*dimezem, -em*]

dimez misin: *Demez misin?*

Buldu ‘ömür nihāyet yok mı cefāya gāyet / **Dimez misin** hey āfet cevre nihāyet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3*). [*dimez misin,]*

dimiş iken: *Demişken.*

Bir büsemini biñ cāna virem **dimiş iken** āh / Bilsem ki dönüp soñra inkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [*dimiş iken,]*

dimiş ki: *Demiş ki.*

Yāra **dimiş ki** cānımı senden dirîg ider / Eyleñ nazār rakīb-i següñ iftirāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 2*). [*dimiş ki,]*

din: *Denilmek, anılmak.*

Gül-i nāzük beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ‘Aceb mi **dinse** hercāyī meh-i nā-mihribānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [*dinse,]*

Dehānuña senüñ cānā **dinürse** tañ mı cāndur bu / Nazardan çünki gāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*dinürse, -ür, -se]*

Bir saçı leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Döştlar şimden girü ben bī-dile mecnün **dine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*dine, -e]*

din: *Allah'a ibadet ve maneviyata itikat hususunda her milletin tuttuğu yol.*

Şāf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazār / Faḥr-ı ‘ālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü **din** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*din,]*

İy dōst neden eyleyesin kaşlaruñı çin / Kīn olsa kaçan olmaya anuñ-ıla **din** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*din,]*

Her kimüñ ki **dini** var zāhirdür anuñ kīni yok / Zīrā bir yirde dimişler cem‘ olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*dini, -i]*

‘Ārīzuñ üzre kazıt ḥaṭṭuñ koma iy nāzenin / Ḥaḥ dimişler cem‘ olmaz bir yire küfr-ile **din** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*din,]*

Saçuñı beñzedener ‘anberine / Ḥaṭṭuñçün didiler kaşd itdi **dine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 1*). [*dine, -e]*

‘Aṭā itdi saña Furkân’ı Sübhān / Getürdüñ niçe biñ bī-dīni **dine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [*dine, -e]*

Neden eksük degül sīneñde kīne / Revā mı dōstum andan bu **dine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*dine, -e]*

dīn ile kīn bir yirde sızmaz: *Din ile kin bir arada olmaz.*

Şāf kalb ol kimseye dutma sakın gönlüñde kīn / Didı sızmaz Fahr-ı ‘ālem kīn ile bir yirde dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*dīn ile kīn bir yirde sızmaz,]*

dīn ü dil: *Din ve gönül; din ve lisan.*

Kūyına düşerse yoluñ düşvārdur divşür bilüñ / Ya terk eyle **dīn ü dil** ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*dīn ü dil,]*

dīne getürüp: *Dine getirmek.*

Zülf zünnārını kesmiş yine hüsñüñ müslimi / Getürüp dīne anı beñzer müselmān eyleye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*dīne getürüp, -üp]*

diñle: *Işitmek için kulak vermek.*

Kışsa-i guşsam uzun zülfüñ gibi bir kışsadur / **Diñle** anı cān-ıla kim söylemem efsāne ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*diñle,]*

Ğırr olma hüsñ bünyādına ol āb üzeredür / Bir haberdür ‘āqılāna **diñle** ben dīvāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*diñle,]*

Minber-i ‘ışk üzre okurken maħabbet huṭbesin / **Diñlesün** gelsün şalādur şeyh ü şāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*diñlesün, -sün]*

Minber-i ‘ışk üzre okurken maħabbet huṭbesin / **Diñlesün** gelsün şalādur şeyh ü şāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*diñlesün, -sün]*

Meclis içre her kadeh san bir gül-i aħmer-durur / Bülbül olmışdur şūrāhī **diñle** kulḳul şöħbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*diñle,]*

diñlemek: *Işitmek için kulak vermek.*

Nite kim gül **diñlemez** gülşende bülbül nālesin / Sen de tutmazsın kulak kūyuñda āh u zāruma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [*diñlemez, -mez]*

dinme-: *Sona ermek, bitmek, durmak.*

Derd-ile cefā eyledügin itme şikāyet / **Dinmeye** eger her kıla bir niçe dil olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*dinmeye, -ye]*

dir: *De-, der, söyler.*

İki ‘aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri **dir** üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbī Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*dir,]*

dir: Toplamak.

Zülfüñüñ oldugı budur bāğ-ı hüsnüñe yakın / Güllerüñ **dirmek** diler bir uğrı Hindü'dur sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*dirmek, -mek*]

Ḥāne kesdi bî-sütün sengden Muḥibbî **dirmedi** / İtmese idüm derün-ı āhdan aña sütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*dirmedi, -me, -di*]

dir isem: Dersem, söylersem.

Ḥāk-i pāyuñ olam **dir isem** eger / Gelmesün ḥātıra gubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 3*). [*dir isem,]*

dir ki: Der ki.

Muḥibbî şî'r-ile irdüñ kemāle / Görenler **dir ki** nazm içre ḥasensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 10*). [*dir ki,]*

Key naḥîf oldum bulan bulur fiğānumdan beni / **Dir ki** iy bî-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*dir ki,]*

Sīnede gören elifler **dir ki** 'ışkuñ bebridür / Yā peleng-i mişedür dāğ-ıla pür-ḥālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*dir ki,]*

dirgür-: Diriltmek.

Ġamzeler zulm-ıla öldürürse lā'lüñ **dirgüren** / İy Mesīḥā-dem Muḥibbî'de gel eyle imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [*dirgüren, -en*]

dirgür: Diriltmek.

Eger öldür ü ger **dirgür** muḥî'em her ne eylerseñ / Olupdur kâni' söz açmaz saña varup ḥayāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [*dirgür,]*

Ġamzelerle öldürürse lā'l-i nābı **dirgürür** / Ḥāk-i pāyından Muḥibbî bir dem anuñ gitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 5*). [*dirgürür, -ür*]

'Āşıkı evvel öldür dönüp lebüñle **dirgür** / Maḥşer güninde iy dōst bu bir 'alāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [*dirgür,]*

Didi gel deyre bugün mu'ciz-i 'İsā göresin / **Dirgürür** mürdeleri bir büt-i tersā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [*dirgürür, -ür*]

La'l-i nābuñ **dirgürürse** tūr-i ğamzeñ öldürür / Bir nefesde hem Mesīḥā'sın u hem cellādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [*dirgürürse, -ürse*]

Ġamzeñ eger ki öldüre vir la'lüñ agzuma / **Dirgür** bu mürdeyi yine bir tāze cāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*dirgür,]*

dirhem: Akçe, para.

Kebkebün izin görüp bu cân u gönüm şād olur / Bir gedā yol üzre san kim irişür **dirhemlere** (Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3). [dirhemlere, -lere]

Muhibbî nezr kıl gām tekyesine / Yaşuñ **dirhemlerin** gönder çerāğa (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5). [dirhemlerin, -lerin]

dirhem ü dīnārdan: Para pul II gümüş ve altın.

İy Muhibbî sīm-i eşküm rüy-ı zerdüm var iken / Fāriğ olsam tañ mıdur ger **dirhem ü dīnārdan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5). [dirhem ü dīnārdan, -dan]

dirhem-i eşk[i]: Gözyaşı dirhemi. II Gözyaşının bir .damlası.

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü yoluña saçdı gönül / Kalmadı el ura şimden girü sermāyesine (Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4). [dirhem-i eşk[i],]

dirîğ: "Eyvah, çok yazık" anlamında ünlem.

Bakmazam gün yüzine bu dīdeler hūn-āb olur / Çāresüz kaldum **dirîğ** ol mihr-i 'ālem-tāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2). [dirîğ,]

Düşdi Muhibbî yirlere pā-māl-i 'ışk olup / Derdā **dirîğ** sunmadı bir kerre yār elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5). [dirîğ,]

Yāruñ cefā vü cevri nedür kīnesi neden / Derdā **dirîğ** gitmeye mi kīne sīneden (Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1). [dirîğ,]

Dirîğ gūşına girmez figānumuz yāruñ / Kuru yire bu figān-ıla zārı n'eyleyeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2). [dirîğ,]

Derdā **dirîğ** hālümü bir kimse añlamaz / Ya ben niçe getürebilem derdümi dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4). [dirîğ,]

Ger hūlda müsteħaḳ 'ameliyle ölürse āh / Derdā **dirîğ** bende bulunmaz meger günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1). [dirîğ,]

Derdā **dirîğ** hālümü bir kimse añlamaz / Pes ne için getüreyim derdümi dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4). [dirîğ,]

Geşt idüp dehri kamu bulmadum andan haberi / Girmedi āh **dirîğ** nām u nişānı elüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4). [dirîğ,]

dirîğ ider: Esirgemek.

Yāra dimiş ki cânını senden **dirîğ ider** / Eyleñ nazār raḳīb-i següñ iftirāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 2). [dirîğ ider,]

dirîg idüp: Esirgemek, kıyamamak, kıyıp verememek.

Zekât-ı hüsn haqqumken Muhibbî'den **dirîg idüp** / Dimez muhtâc imiş gâyet ider âh ol garîbüm âh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [*dirîg idüp, -üp*]

dirîg itme: Esirgemek, sakınmak.

Câm-ı la'lüñ yâdına oldu Muhibbî çün türâb / Cür'ânı cânâ **dirîg itme** gel ol âvâreden (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2609, Beyit 5*). [*dirîg itme,]*

Sâkiyâ itme dirîg câmı bu ben maħmûrdan / Çünki kesb eyler şafâ kalbüm mey-i engûrdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [*dirîg itme,]*

Gözün yaşın **dirîg itme** dilâ sen pây-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sîm-ile zerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [*dirîg itme,]*

Hâk-i pâyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirîg / Sürme kılam an[ı] ben bu dîde-i hûn-âbda (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [*dirîg itme,]*

dirîg itme: Esirgemek, sakınmak.

Gel **dirîg itme** Muhibbî'den zekât-ı hüsnüñi / Saña bu hüsnî viren Perverdigâr'uñ 'ışkına (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*dirîg itme, -me*]

dirîgâ: "Eyvah, çok yazık" anlamında ünlem.

Zülf-i 'anber-bârı örtelden bulut-veş haddini / Gün yüzünü görmez olmuşdur **dirîgâ** ins ü cân (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*dirîgâ,]*

Kalmadı ehl-i kerem 'Ankâ-şifat nâ-yâbdur / İy **dirîgâ** sifle-perver oldu bu gerdün-ı dün (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2743, Beyit 4*). [*dirîgâ,]*

Dirîgâ düşde daħı [ol] görünmez / Niçe görine gelmez göze uyhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*).
[*dirîgâ,]*

Dirîgâ derdüm oldu âşikâre / Bulınmaz cehd-ile bu derde çâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 1*).
[*dirîgâ,]*

Giderken küyuña oldum fütâde / **Dirîgâ** olmadı yolum küşâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 1*).
[*dirîgâ,]*

Su gibi gördüğü maħbûba Muhibbî meyl ider / N'eyleyem derdâ **dirîgâ** hâtır-ı meyyâl-ıla (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*dirîgâ,]*

Dirîgâ hasta-i 'ışkam gelüp sormaz taḫîbüm âh / Maḫabbet çün günâh olmuş olup düşmen ḫabîbüm âh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*dirîgâ,]*

Göremez oldum **dirîgâ** gün yüzünü âh kim / Gâh âb-ı çeşmüm mâni' ü geh zülf-i siyâh (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2957, Beyit 4*). [*dirîgâ,]*

Ğubār-ı haṭṭuñı fāş itdi göñlüm / **Dirīgā** yok imiş esrāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 3*).
[dirīgā,]

diril: *Canlanmak, hayat bulmak.*

Saht-rüdur korkaram kim saña hem-ser **dirile** / Alma gel āyine-i ħüsnüñe kılma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [dirile, -e]

dirler ki: *Derler ki.*

Baña **dirler ki** ‘ışkı itme izhār / Durur mı hīç āteş birile panbū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*).
[dirler ki,]

Küyuñ içre āteş-i ‘ışkuñ beni n’eyçün yakar / Yā neden **dirler ki** cennet ehli yanmaz nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [dirler ki,]

Ĥaddüñ odını göster olsun Muĥibbî mesrūr / **Dirler ki** gülşen olur āteş-i zamān kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [dirler ki,]

dirseñ: *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

İy şabā peygām-ı yārı gel getir bu ĥastaya / Kim feraĥ olsun eger **dirseñ** dil ü cān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [dirseñ,]

diş: *(Sevgilinin inci gibi) dişleri.*

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvār / ‘Aceb beñzer mi ki fülful o ĥāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [dişi, -i]

diş: *Çark, testere, tarak vb. çentikli şeylerdeki çıkıntuların her biri.*

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum tā urmayınca **dişe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [dişe, -e]

dişle: *Isırmak.*

İy Muĥibbî yār götürse yüzinden ger niķāb / Māh-rūlar her biri barmaklarını **dişleye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [dişleye, -ye]

dişüñ: *(Sevgilinin inci gibi) dişleri.*

Gül yüzüñ seyr eylesün ‘ālemde gülzār isteyen / Dür **dişüñ** fikr eylesün lü’lü’-i şehvār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [dişüñ,]

ditre: *(Vücut veya bir organ) titremek; çok üşümek.*

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevveş hırş-ıla / Kanda görseñ cān atarsın **ditreyüp** nān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [*ditreyüp, -y, -üp*]

dīvān: *Bir şairin şiirlerini kafiyelerine göre ve harf sırasına uygun bir şekilde topladığı mecmua.*

İy Muhibbî şî rümûñ ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu **dīvānı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*dīvānı, -ı*]

İy Muhibbî şî rümûñ ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu **dīvānı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [*dīvānı, -ı*]

dīvāne-: *'aşk ile kendinden geçmiş (kimse), 'aşk delisi.*

'Add olunmaz gerçi çokdur 'ışkuñuñ **dīvānesi** / Hātm olındı bu Muhibbî'de hemān tavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*dīvānesi, -(s)i*]

dīvāne: *'aşk ile kendinden geçmiş (kimse), 'aşk delisi.*

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'ālemi / 'İşkuñla bir **dīvāneyem** sen şem' ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*dīvāneyem, -y, -em*]

Başuma sevdā-yı zülfün geleli **dīvāneyin** / Şem'-i hüsne cān u dilden yanmaga pervāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1*). [*dīvāneyin, -yin*]

Uslanur **dīvāneler** dirler egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden 'aceb bende neden artar cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*dīvāneler, -ler*]

Vaşl umarsın ol şeh ü sen bir gedā / Tavr-ı 'ağıldan meger **dīvānesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 6*). [*dīvānesin, -sin*]

Kāş olsam şem'-i hüsne yanmaga pervāne ben / Ya saçı zencirine Mecnūnlayın **dīvāne** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*dīvāne,]*

Niçe bir zencir-i zülfine gönül **dīvānesin** / Niçe bir şem'-i cemāle per yakar pervānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [*dīvānesin, -sin*]

Ğırr olma hüsñ bünyādına ol āb üzeredür / Bir haberdür 'ākilāna diñle ben **dīvānedin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*dīvānedin, -den*]

Bir 'aceb **dīvāneyem** başumdaki sevdā için / Zülfini zencir idüñ boynuma ben şeydā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [*dīvāneyem, -y, -em*]

Āteş-i hüsne yāruñ iy gönül pervānesin / Zülfî zencirine dil virdüñ 'aceb **dīvānesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [*dīvānesin, -sin*]

İy kamer yüzölü hayālün gelse dil eyler kelām / Tañ degül **dīvāneler** eyler tekellüm māh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [*dīvāneler, -ler*]

Lā'übālî 'āşıkam ben 'ālem içre dōstlar / Beñzedürler kanda görinsem beni **dīvāneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*dīvāneye, -ye*]

Olmışam şeydâ takaldan boynuma zencîr-i 'ışk / Ta'na taşın dōstlar atmañ bu ben **dīvāneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*dīvāneye, -ye*]

Tālib olduñ zülfî zencîrine iy şürîde-dil / Bilmedüñ **dīvānelik** derdâ getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [*dīvānelik, -lik*]

Görseler zülfüñ gamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ etfāli üşüp **dīvāne** diyü taşılaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*dīvāne,]*

Olur-ıdum ben bugün **dīvāneler** ser-defteri / Zülf[i] zencîri eger boynuma benüm takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [*dīvāneler, -ler*]

Çāk-i girîbān idüben 'ışk-ıla dāmāna degin / 'Āşık u āşüfte vü **dīvāne** vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*dīvāne,]*

Bend eyle dili zülfüñe **dīvāne** gerekse / Yak cānumı ruhsāruña pervāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1*). [*dīvāne,]*

dīvāne dil: *Deli gönül.*

'Aklı yok **dīvāne dil** bilmezse kuyuñ hizmetin / Dōstum 'ayb eyleme teklîf yok meczüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [*dīvāne dil,]*

Tolaşur her dem kemend-i zülfüñe **dīvāne dil** / Kurtuluş yokdur meger zülfüñde anı asasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [*dīvāne dil,]*

İy Muhibbî niçe mecnūn olmasun **dīvāne dil** / Zülfini zencîr ider gördüm çün ol gīsuyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*dīvāne dil,]*

Saklayabilür mi 'ışkın dōstlar **dīvāne dil** / Muttaşıl çāk-i girîbānımı dāmān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [*dīvāne dil,]*

dīvāne diyü: *Deli diye.*

Görseler zülfüñ gamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ etfāli üşüp **dīvāne diyü** daşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [*dīvāne diyü,]*

dīvāne eyledi: *Delirtmek.*

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ benden cevāb / Eyledi cān u dili dīvāne kāküller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*dīvāne eyledi, -di*]

dīvāne eyler: *Deli etmek.*

Ne sünbüldür saçuñ iy çeşmi āhū / Beni **dīvāne eyler** āhir āh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*dīvāne eyler, -r*]

dīvāne gönül: *Deliye dönmüş gönül. II Aşığın kalbi.*

Dīvāne gönül istedi cām sākī lebinden / Mestāne gözi hışm-ıla el urdı bıçağa (Muhıbbī Divanı , Gazel 2897, Beyit 3). [dīvāne gönül,]

dīvāne gönül: Deli gönül II delicesine âşık olmuş olan gönül.

Yüri dīvāne gönül kākül-i cānāna degin / Yüri pervāne-řıfat āteř-i sūzāna degin (Muhıbbī Divanı , Gazel 2682, Beyit 1). [dīvāne gönül,]

dīvāne kılan: Kendinden geçirmek, düşkünü haline getirmek.

Niçe sünbül niçe kākül niçe gīsüdur bu / Niçe ‘āřıkları dīvāne kılan büdür bu (Muhıbbī Divanı , Gazel 2773, Beyit 1). [dīvāne kılan, -an]

dīvāne kıldı: Deli etmek.

Gönlümi dīvāne kıldı āh ol gīsü diyen / ‘Aqlımı tārāca virdi ‘arız-ı gül-bü diyen (Muhıbbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 1). [dīvāne kıldı,]

dīvāne kıldıñ: Kendinden geçirmek, düşkünü haline getirmek.

řem ‘-i hüsne karşu itdüñ cānumı pervāne sen / Zülf-i zencīrūñle kıldıñ gönlümi dīvāne sen (Muhıbbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 1). [dīvāne kıldıñ, -duñ]

Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne kıldıñ sen beni / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi bağlaya (Muhıbbī Divanı , Gazel 2875, Beyit 2). [dīvāne kıldıñ, -duñ]

dīvāne kıl mışdur: Kendinden geçirmek, düşkün hale getirmek; mübtela, aşık etmek.

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i hāverīdür bu / Beni dīvāne kıl mışdur ne tān dirsem perīdür bu (Muhıbbī Divanı , Gazel 2774, Beyit 1). [dīvāne kıl mışdur, -mışdur]

dīvāne ola: Deli divane olmak.

Kim ki dil virdi zülf-i cānāna / Lāzım mıdır ki ola dīvāne (Muhıbbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 1). [dīvāne ola, -a]

Göre zülfüñi dil ola dīvāne / Yüzüñ şem ‘ini de cān göre yana (Muhıbbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 1). [dīvāne ola, -a]

dīvāne oldı: Bağlanmak || delirmek, kendinden geçmek.

Muhıbbī ‘ışık-ıla dīvāne oldı / Yanında görünür ‘aql issi mecnūñ (Muhıbbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 5). [dīvāne oldı, -dı]

dīvāne oldı: Delirmek.

Gözüm gördi gönül **dīvāne oldı** / Didüm azdur bu da size ölince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*).
[*dīvāne oldı,]*

dīvāne oldum: *Divane olmak II Delirmek, kendinden geçmek, mecnun olmak, aşkından çılgına dönmek.*

Yāra diñ **dīvāne oldum** hüsni-i tedbîr eylesün / Leylî zülfinden bu ben mecnūna zencîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*dīvāne oldum, -dum]*

dīvāne olup: *Delirmek, aklını yitirmek. II Sevgiliye duyduğu aşkın neticesinde âşığıñ kendinden geçmesi, aklının başından gitmesi.*

Pür dil ğam-ıla cān-ıla hem oldı ciger rîş / **Dīvāne olup** 'ışık-ıla bî-çāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*dīvāne olup,]*

dīvānelik: *Delilik.*

Döstum senden vefā mihr ummasun 'aşıklaruñ / Key katı **dīvānelikdür** meyva ummak bidden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*dīvānelikdür, -dür]*

dīvār: *Duvar.*

Seyre çıksañ kadd ü refārın temāşā itmege / Gülşen içre servler baş kaldura **dīvārdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*dīvārdan, -dan]*

Her şeb ğam-ıla çün dil-i zār iniler āh / Dir nāle kılup böylece **dīvār** iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*dīvār,]*

Ko hayāl-i hüsniñi kirpüklü çeşmüm saklasun / Hıfz-ı gülşen mi olur hār-ıla **dīvār** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [*dīvār,]*

divşür: *Toplamak.*

Küyına düşerse yoluñ düşvārdur **divşür** bilüñ / Ya terk eyle dîn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*divşür,]*

diyār-ı ğurbete: *Gurbet diyarı, yabancı memleket.*

Ben sefer bî-ihtiyār itdüm **diyār-ı ğurbete** / Döstum ısmarladum gönlüm saña Allāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [*diyār-ı ğurbete, -e]*

diye: *Desin, söylesin.*

Şābāş **diye** her kim işide bu nazmuñı / İtdüñ Muhibbî şî' rüñi çün hoş edā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*diye,]*

diye: *Diye, diyerek.*

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli saña **diye** hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [*diye,]*

Muhibbî saña bu devlet yiter bil āsitānında / **Diye** dilber ki 'add idūn bunı kūy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*diye,]*

Tir-i gāmzeñ ger ir[er]se sīne-i mecrūhuma / Rāhat olup dil **diye** gel zaḥma merhemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [*diye,]*

Māh-rūlar arasında kim ki göre sen mehi / **Diye** taḥsīn bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [*diye,]*

'İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki **diye** irdüm anuñ intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*diye,]*

Kim bile **diye** zūlf-i çevgāna / Başı top ola gire meydāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 1*). [*diye,]*

diyen: *Denilen.*

Zehr-i gām öldürmeden bu 'āşık-ı dil-ḥasteyi / Sākiyā ırgür meded şol mey **diyen** tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [*diyen,]*

Gönlümü dīvāne kıldı āh ol gīsū **diyen** / 'Aqlumı tārāca virdi 'arız-ı gül-bū **diyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [*diyen,]*

Gönlümü dīvāne kıldı āh ol gīsū **diyen** / 'Aqlumı tārāca virdi 'arız-ı gül-bū **diyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [*diyen,]*

Uyḥu gelmez gözüme gördüm seni tā ḥvābda / Kanda gitmişdür 'aceb bilsem kanı uyḥu **diyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [*diyen,]*

İy Muhibbî bu şeb-i hicre nihāyet yog-ımış / Ḥānesinden hīç tūlū' itmez mi ol meh-rū **diyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*diyen,]*

diyenler: *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

'İşk dersin okıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm **diyenler** yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*diyenler, --y, --en, --ler]*

diyesi: *Diyecek, söyleyecek.*

Yoluña cān virdüğümden soñra ger kılsañ güzer / Dil uzadup **diyesi** cümle giyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*diyesi,]*

diyü: *Diye, diyerek.*

Bir elif çekmiş idüm sīnemde derdüm bir **diyü** / Yanına bir dāğ yakdum olduğuyçün derdüm on (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*diyü,]*

Niçeye dek gitmeye sîneñde tura kibr ü kîn / Böyle iken ben müselmānam **diyü** itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*diyü,]*

Gül dāmenini ko **diyü** bülbül ‘aceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*diyü,]*

Büy-1 zülfüne irem **diyü** gelür misk-i Hıṭā / Yoḥsa terk itmezdi ol hergiz Ḥorāsān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*diyü,]*

Tāze sebz olsun **diyü** cānā cemālūñ gülşeni / Ra‘d-veş āh eyleyüp nīsān-ı bārān-dīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*diyü,]*

Cān naḳdini yolında Muḥibbî ide Ṣār / Ol yār gelür **diyü** baña tek ḥaber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*diyü,]*

Güzel sever **diyü** ṭā‘n eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcak ihtiyārı n‘eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [*diyü,]*

Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ḡamz okların **diyü** benüm ebrü kemānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*diyü,]*

Bakmadı yüzüme dilber baña ‘āşıḳdur **diyü** / Deldi bagrum cev-ile bu buña lāyıḳdur **diyü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [*diyü,]*

Bakmadı yüzüme dilber baña ‘āşıḳdur **diyü** / Deldi bagrum cev-ile bu buña lāyıḳdur **diyü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [*diyü,]*

Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḥsār-ıla / Yazdılar birisi ‘Azrā biri Vāmıḳ’dur **diyü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*diyü,]*

Şi‘rüm içre her kaçan şekker lebūñ zıkr eylesem / Birbirinden kapuşurlar ḥalk fāyıḳdur **diyü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*diyü,]*

Anuñ-içün yazmazam derd-i dilüm ben kāḡıda / Saklamaz sır iki yüzlü bir münāfiḳdur **diyü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [*diyü,]*

Bu Muḥibbî şî‘rini yārā güzāfin añlama / Şıdḳı var ikrār kıl yolumda şadıḳdur **diyü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*diyü,]*

Büy-1 zülfine irem **diyü** yine āvāre dil / Gitdi yaşum gibi āh ol serv-ḳaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*diyü,]*

‘Aceb nāzük ‘aceb şîrīn dehendür / Meger süd **diyü** şekker virdi dāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*diyü,]*

Bu Muḥibbî yitüre ṭā‘at u zühd ü vera‘ı / İç **diyü** yār işāret ide ebrülar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*diyü,]*

Görseler zülfün ḡamıyla bu dil-i āşüfemi / Küyuñ eṭfāli üşüp dīvāne **diyü** taşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*diyü,]*

diyüben: Diye, diyerek.

Gāh elif geh dāğ çekdüm sīne-i efgāruma / Dād elūnden **diyūben** yazdum der ü dīvāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1*). [*diyūben,]*

diz: Diz.

Yoluñda senūñ şādıkam iy dōst vefāda / Nān u nemeki yimemişemdür **dizüm** üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*dizüm, -üm]*

Her kim ki vefā ‘ahdin ider ‘ahdine turmaz / Yir nān u nemek hākkımı ol **dizi** yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [*dizi, -i]*

diz-: Nesneleri sıralamak.

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin bir bir / Eger meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [*dizerdüm, -er, -dū, -m]*

dizār: Yüz, cemaal.

Vā ‘iz-i nādān baña ‘arz eylemegil cenneti / Kāyil olur mı aña ‘ışk-ıla **dizār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*dizār,]*

Ben der-i meyhānede **dizāra** ‘āşık olmışam / Mescide şūfî gelür ancak kurı gāvğā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [*dizāra, -a]*

Küyuñda Muhibbî ola **dizāruña** t̄alib / Göstermeyesin sen aña dīdār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*dizāruña, -uña]*

Zāhid egler göñlini cennetdeki havrā ile / Çöpçe gelmez ‘āşikuñ çeşmine **dizār** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [*dizār,]*

Ben t̄alib-i nigāram maqsūd baña **dizār** / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*dizār,]*

dīdelerüm: Görme organı, göz, çeşm.

Kapuña varup **dīdelerüm** kan agladı / Bulınmadı bir kişi gelüp yaşum sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*dīdelerüm,]*

dög-: Dövmek.

Cihān halkını çarhuñ āsiyābı / **Döger** gendüm gibi āhir ider un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*döger, -er]*

dög-: 1. (Güneş, ay, yıldızlar) Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulū etmek 2. Var olup ortaya çıkmak, zuhur etmek.

Zülfi[i] çevgānına top eyle Muhibbî başuñı / **Dogıcak** lā-būd kişi merdāne gerek anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5*). [*dogıcak,]*

doğ: Dövmek.

Sîneñ **dögicek** āh Muhibbî koma elden / ‘Uşşâk ara şu‘le-i āhuñ ‘alem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 5*). [*dögicek, -icek*]

Su gibi eger başımı daşdan daşa **dögsem** / Olmaya ‘aceb ‘âşık-ı didâr iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4*). [*dögsem, -sem*]

doğ: 1. (Güneş, ay, yıldızlar) Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek 2. Var olup ortaya çıkmak, zuhur etmek.

Şark sultānı **dogup** gelse [ki] sag yanumdan / Zulmet-i dūd-ı dilüm irmeye sol yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*dogup, -up*]

dögil: Vurmak, çalmak.

Dögilsün hem çü def karşında sînem / Göñül ney gibi hoş-āvāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*dögilsün, -sün*]

Maḥabbet şāhı geldükçe Muhibbî kişver-i dilde / **Dögilsün** sînemüñ taḅlı cihān tolı şadā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*dögilsün, -sün*]

döginmek için: Dövünmek için.

Ḳays **döginmek için** taşlar alup ayasına / Mātem-i Leylî’de döndürdi özin sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [*döginmek için,]*

dogrult: Doğrultsa, hedef alsa.

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i ğamze-zen / Her kime **dogrutsa** lâ-büd ḳalbini eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*dogrutsa, -sa*]

dök-: Akıtmak, dökmek, serpmek.

Deryā-yı eşke daldum bî-ḥad cevāhir aldum / **Dökülen** ayaguña dürr ile gevher olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [*dökülen, -ülen*]

Dökersin dîdeden iy çeşm-i pür-ḥün / İçeyin müstedām ol baña sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [*dökersin, -er, -sin*]

Pāyuña bu dîdeler iṣār için / **Dökdi** ğāh la‘l ü geh dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [*dökdi, -di*]

Taḥta-i sînemde **dökdüm** çünkü eşküm noḳtasın / Kāyınātuñ ḥālını bilmekde remmālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [*dökdüm, -dü, -m*]

Meclis-i ğamda şu deñlü **dökeyim** ḥün-ı ciger / Bezm ara her birisi bir gül-i ḥandān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*dökeyim, -eyim*]

Hālını **dökdi** dāne yine zülfi agına / Dil murğımuñ bu dām-ıla hāli niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [dökdi, -di]

dök: Akıtmak, dökmek, serpmek.

Çekmek-ile bār-ı gamı hammāl olayın bir zamān / Açup bu sīnem tahtasın **dökdüm** sirişküm noktasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [dökdüm, -dü, -m]

Gözden **döküp** her dem demi seyr eyledüm bu ‘ālemi / ‘İşkuñla bir dīvāneyem sen şem‘ ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [döküp, -üp]

Gözlerüm gözeklerinden **döküben** hūn-ı ciger / İñlerem derd-ile gönüm beñzedüp tölāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [döküben, -üben]

Ola ki Muhibbî göresin pāyı nişānın / Etrāfına **dök** göz yaşını küyü gil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [dök,]

Nāle ra‘d u āhum oldı başum üstinde gamām / Dīdelerden kim **döker** āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [döker, -e, -r]

İy Muhibbî büy-ı zülfini iletse ger şabā / Nāfesini **döke** yire reşk ile āhū-yı Çīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [döke, -e]

Kesdükçe tagı ‘ışk-ıla yire **dökilen** eşk-ile / Yākūt-ı la‘le döndürür her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [dökilen, -il, -en]

Sāyesidür zülfinüñ yāhūd zümürürd rīzesi / Yā sevād-ı müşgdür **dökilmiş** anda rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [dökilmiş, -il, -miş]

Gülşen içre ruħlaruñ devrinde gül açılmasın / Eşk-i çeşmüm var-iken bārān **döküp** saçılmasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [döküp, -üp]

Şāh-ı gam gelse Muhibbî bu gönül hānesine / Pāyına dūr **dökerem** dīde-i giryānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [dökerem, -erem]

Bu dil cārüb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm **döker** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*). [döker, -e, -r]

Eline almış yine cellād çeşmi gamzeler / Ehl-i ‘ışkuñ yire **dökmek** kanım eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [dökmek, -mek]

Yaşum **dökilse** tañ mı ol gül‘izāra karşı / Bārān olur dimişler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [dökilse, -il, -se]

Āhum bulutı yağmurını **dökeli** gözden / Ğarķ eyledi bu cismümi kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [dökeli, -eli]

Ni‘met-i vaşlın **döküp** bu ‘āşıkını toylaya / Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [döküp, -üp]

İç cür‘ayı **dök** başuma zīrā ki ben mestāneyem / Ālüde olsun cām ile [hīç] bakmasın şemīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [dök,]

dökil: 1. Dökülmek. 2. Düşmek.

Her yañadan saçılan cür‘a **dökilür** başuma / Bakmasun kim lâ diye âlüde-i peşmîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*dökilür, -ür*]

dökil-: Dökülmek.

Tañ mıdur seylâb-ı eşkümlle **dökilse** hün-ı dil / Hasretiyle âh bagrum tolu kandur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [*dökilse, -se*]

dokın: Dokunmak, temas etmek.

Süzüp çeşmüni öldürdüñ yine küyuñda ‘uşşâkı / **Dokinsun** destüne bārī kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*dokinsun, -sun*]

döküp: Akıtmak, dökmek, serpmek.

Zülf-i müşğînüñi iy dilber tırâş itmeñ neden / Çeşmümün yaşın **döküp** bagrumı baş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*döküp,]*

dol: Dolmak, kaplamak.

Cânânı sevdüm cân-ıla **doldı** derünüm kan-ıla / Koñ âteş-i hicrân-ıla ben kâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*doldı, -dı*]

Kimi olmış-durur bir pula muhtâc / Kiminün sîm ü zerle **dolı** kîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*). [*dolı, -ı*]

dola: Dolmak, kaplamak.

Mecnün ola kim göre zülf-i siyâhını / Sevdâyî olup **dola** dimâğı hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [*dola,]*

dolâb: Kuyudan su çıkarmaya yarayan çark.

Revğan-ı dil akdugınca aqlaram ben zâr zâr / Gerdişine añladum revğan gerek **dolâbda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*dolâbda, -da*]

dolaş: Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Didüm saña iy dil ser-i zülfine **dolaşma** / Âhır düşürür derd-i belalara ulaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*dolaşma, -ma*]

Her ne çekesin saña Muhibbî mañal oldu / Kaç kerre didüm zülfine dil virme **dolaşma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*dolaşma, -ma*]

Düşümde görüp gerdenüme mār **dolaşmış** / Ahsent bu düşü zülf-i nigār-ıla yorana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*dolaşmış, -mış*]

dolmazdan öñdin: *Dolmadan önce.*

Kāse-i ser dōstlar **dolmazdan öñdin** hāk-ile / İçelüm mey turalum elde çadeh pāy-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2*). [*dolmazdan öñdin,]*

dön-: *Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.*

Bükilüp cevr-ile kıddüm olalı Çaçı kemān / Tır-i āhumla felek **döndi** müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*döndi, -di*]

Çāk itdi pırehen gül ‘ālem cināna **döndi** / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*döndi, -di*]

Gözlerüm yaşı benüm **döndi** şarābuñ ‘aynına / Turra-i zülfüñi beñzetdüm seḫābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*döndi, -di*]

Siyāh zülf-i mi yıgdür yoḫsa ‘anber / Anuñ derdiyle ben **döndüm** hilāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*döndüm, -dü, -m*]

dön-: *Dönmek || yüz çevirmek; sözünde durmamak.*

Gülersin yüzüme evvel **dönersin** soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*dönersin, -er, -sin*]

Dün beni öldürdüğine ḫaçeri şāhid yiter / **Dönüben** inkār ider hiç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*dönüben, -üben*]

Varsam elini öpmege el virmeyüp **döner** / Yokdur güzeller içre bilür merḫabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [*döner, -(e)r*]

İy Muḫibbî ‘ahd ider ‘ahdine tız turmaz **döner** / Şöyle beñzer nāz-ıla şāh-ı Karaman’dur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [*döner, -(e)r*]

Göñlin alınca Muḫibbî’ye vefā gösterüp āh / Pes neden soñra **dönüp** cevr[i] firāvān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*dönüp, -üp*]

İtdüm günāh soñra **dönüp** tevbe eyledüm / Tutdum ümīd-i ‘afvı bu yüzüm karasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 5*). [*dönüp, -üp*]

dön-: *(Bir yere) Geri gitmek veya geri gelmek, avdet etmek.*

Āheste gelüp eyledün iy dōst teraḫḫümi / Soñra **dönüben** gitmege böyle şitāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [*dönüben, -üben*]

Naḫd-i cāna büsesin aldum **dönüp** dilber didi / Döner idüm ben bu ḫavlümden ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*dönüp, -(ü)p*]

dön-: Herhangi bir konuya yönelmek, söz konusu etmek.

Yok dehānından dilā fikri muhāl itmeñ neden / Ya **dönüp** müy-ı miyānından hayāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*dönüp,]*

dön-: Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.

Döner cefāya başlar soñra olur peşimān / Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [*döner, -er]*

dön: Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

‘Ārife ‘ālemde bir loqma vü bir hırka yiter / Nāle eyler **dönegör** iy dil tolābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [*dönegör, -egör]*

dön: Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Sīneme naqş eyledüm meh-rūlaruñ eşkālını / **Döndü** Āzer deyrine pür naqş bir büt-ḥāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [*döndü, -dü]*

Deşt-i ğamuñ arslanı dir gören bu rüy-ı zerdümi / Kūh-ı belā kaplanına **döneli** dāğ-ıla bu ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*döneli, -eli]*

Pend ğuş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Tutmadı pendümi **döndürdi** fiğānın cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*döndürdi, -dür, -di]*

Görmeyelden berü iy dōst turunc ğabğabuñı / ‘Ārızum zerd oluban **döndi** tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*döndi, -di]*

Çenge **döndi** kāmētüm ğamdan Muḥibbî mūlarum / Kana boyandı dönüp her birisi evtāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*döndi, -di]*

Çenge döndi kāmētüm ğamdan Muḥibbî mūlarum / Kana boyandı **dönüp** her birisi evtāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*dönüp, -üp]*

Gözlerüm yaşı ‘aceb mi **dönse** Nīl ırmagına / Bu göñül Mısr’ında oldı çünkü mihrüñ pādīşāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [*dönse, -se]*

Gözümün yaşı olup kana şebīh / Yüzümün rengi **döndi** nārence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*). [*döndi, -di]*

Āh kim ḥasret-ile **döndi** tenüm bir müya / Vāh eger ölür-isem irmeden ol meh-rūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [*döndi, -di]*

Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı **döndi** bārāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 6*). [*döndi, -di]*

İçeli kanımı ol gözleri mest / Cigerüm **dönse** tañ mı biryāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*). [*dönse, -se]*

Bu Muhibbî gözleri yaşı olup âb-ı revân / Döstlar itmeñ ta‘accüb **dönse** Zâb’uñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5). [dönse, -se]

Gözümün biri Seyhün’a birisi **döndi** Ceyhün’a / ‘ Aceb mi nâleler kılsa dönüpdür dilde gerdüna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1). [döndi, -di]

Raķıbbün şimdi maķşüdü beni senden cüdâ kılmak / Göreyim anı meşh olsun **döne** tâ yüzi maymüna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3). [döne, -e]

Eger dünyâyı cem ‘ itseñ görüp anı ğurür itme / Ne assı yir seni âhir **dönersin** sen de Kârün’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4). [dönersin, -er, -sin]

Gözümün biri Seyhün’a birisi döndi Ceyhün’a / ‘ Aceb mi nâleler kılsa **dönüpdür** dilde gerdüna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1). [dönüpdür, -üp, -dür]

‘İşkuma gözüm yaşı Muhibbî nişânedür / Hün-âba **dönüp** akduğı her sü girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 5). [dönüp, -üp]

Hazân irse **döner** zerde reyâhîn / Gezend irmeye ol nâzük miyâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 2). [döner, -er]

Muhibbî meclisi ğamda bu göñlüm / Fiĝân u nâlelerle **döndi** nâya (Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 5). [döndi, -di]

Nazar kılalıdan sen âfitâba / Yanup ‘ işkuñla dil **döndi** kebâba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 1). [döndi, -di]

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz ‘ aceb / Bu göñül vîrânesi **döndi** ħarâbuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2). [döndi, -di]

Bu Muhibbî sözleri yiter ğidâ-yı rûhdur / Yime dünyâ ni‘metin **dönme** devâbuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7). [dönme, -me]

‘Âşıka kânündür çünki ezelden iñlemek / İñlesün sînem benüm **dönsün** rebâbuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4). [dönsün, -sün]

Döndürdi pelenge özini dâĝ-ıla ‘âşıķ / Ne şürete koydı görüñ anı zamâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7). [döndürdi, -dür, -di]

Ķays döĝinmek için taşlar alup ayasına / Mâtem-i Leylî’de **döndürdi** özin sâyesine (Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1). [döndürdi, -dür, -di]

Baña şol deñlü cefâ tîrîni atduñ güzelüm / **Döndi** bu sîne-i pür-süz[um] müşebbek kâfese (Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3). [döndi, -di]

Döne döne yanarsam ‘ışķ odına ‘aceb mi / Göñlüm kebâba **döndi** sançıldı çünki şîşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5). [döndi, -di]

Kaş [u] kemân yâra ķurbân cânımı kıldum / Müĝân okıyla **döndi** toptolu sîne kîşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7). [döndi, -di]

dön: Dönmek | yüz çevirmek; sözünde durmamak.

‘Āşıkı evvel öldür **dönüp** lebüñle dirgür / Maşşer güninde iy dōst bu bir ‘alāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [*dönüp, -üp*]

Dönilmez ben reh-i ‘ışka yöneldüm / Du ‘ā-yı hayr kılsun baña yārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 3*). [*dönilmez, -il, -mez*]

Bir büsemi biñ cāna virem dimiş iken āh / Bilsem ki **dönüp** soñra inkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [*dönüp, -üp*]

dön: (baş) dönmek II elden ele devretmek.

Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm āşıkı / Sen mehüñ ‘ışkına **döner** uşbu çarḥ-ı heftümīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [*döner, -er*]

dön: (geriye) dönmek II bakmak.

Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā kıldı / **Dönüp** soñra cefā tūrin çıkardı bir bir arḥamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*dönüp, -üp*]

dön: (Bir yere) Geri gitmek veya geri gelmek, avdet etmek.

Göñli katı biñ sü’āl itsem **dönüp** virmez cevāb / Hüsne ğurre bir sitemkār var dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*dönüp, -üp*]

dön: Başka bir şey halini almak, dönüşmek, deġişmek.

Baḥr-ı ‘ışk içre gözlerüm yaşı / Ne ‘acebdür **dönerse** mercāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 2*). [*dönerse, -er, -se*]

dönder: Döndürmek, çevirmek.

SİNEMI **döndermezem** ben nāvek-i dildārdan / Luṭf ile daḥı keremdür çün gele ol yārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*döndermezem, -mez, -em*]

döndür-: Benzetmek II dönüştürmek.

Kesdükcē taġı ‘ışk-ıla yire dökilen eşk-ile / Yāḳūt-ı la‘le **döndürür** her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*döndürür, -ür*]

döndür: Döndürmek, çevirmek.

Mār zülfi leblerinden yüzünü **döndürmedi** / Yā nedendür mār çün dirler kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*döndürmedi,]*

döne döne yanarsam: Döne döne yanmak. II Çok üzölmek, acımak.

Döne döne yanarsam ‘ışk odına ‘aceb mi / Gönlüm kebāba döndi sançıldı çünkü şşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5). [döne döne yanarsam, -arsam]

döner idüm: Vazgeçerdim.

Nağd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber didi / **Döner idüm** ben bu kavlımden ger ikrār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4). [döner idüm,]

dönme: Dönmemek II vazgeçmemek.

Şadıqam yoluñda ben ger öldürürseñ **dönmezem** / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiñan (Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3). [dönmezem, -zem]

Bir cefā-keş ‘aşıkam cevır [ü] cefādan **dönmezem** / Günde biñ kez öldürürse itmezem andan gile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2). [dönmezem, -zem]

döst: Sevgili.

Bu Muhibbî’nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / **Döstum** gūşuña anı gūşvār eyle dakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5). [döstum, -um]

‘İşk hemān **döst** hemān dil hemān / Cevır hemān girye vü hālet hemān (Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2). [döst,]

Elf iken kāmētüm ‘ışka düşeliden oldı nün / **Döstlar** bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1). [döstlar, -lar]

Döstlar bir büsesin aldum dil ü cān nağdine / Varumı virdüm kamu ol tuñfe-i merğüb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 2). [döstlar, -lar]

‘Aklı yok dīvāne dil bilmezse kuyuñ hizmetin / **Döstum** ‘ayb eyleme teklif yok meczüb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4). [döstum, -um]

Kāse-i ser **döstlar** dolmazdan öñdin hāk-ile / İçelüm mey turalum elde kadeh pāy-ı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2). [döstlar, -lar]

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm gönlüm harāb / **Döstum** geçdüm anuñcün bu dil-i ma‘mürdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6). [döstum, -um]

Gülşen-i hüsnüñe karşı **döstum** bülbül gibi / Bu dil-i şüridedür her demde efgān eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2). [döstum, -um]

‘Āşıkun bīgāne oldı vü raqībün āşinā / Bu meşeldür **döstum** hiç hayır gelmez yāddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3). [döstum, -um]

Küfr-i zülfüñi götür göster ruñuñ imānını / Bir yire cem ‘olmamışdur **döstum** küfr-ile dīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 4). [döstum, -um]

Zülf-i zencürüñi tak boynuma iy **döst** benüm / Her kaçan karşıña bu gönlümü şeydā göresin (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2). [döst,]

Dōstum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*dōstum, -um*]

Gönlümün vīrānesin iy **dōst** ma‘mūr eylegil / Ka‘be yapmakça dimişlerdür yapan dil hānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*dōst,]*

Yandı maḥv oldu Muḥibbî şem‘ine pervāne-veş / Andan ummañ **dōstlar** şimden girü nām u nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*dōstlar, -lar*]

Ger zebūn-ı ‘ışk olsam **dōstlar** ‘ayb olmasun / ‘ışk elinden şīr-i nerler daḥı olmuşdur zebūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3*). [*dōstlar, -lar*]

Dōst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük ‘ayān / **Dōst** olma sen de ger ‘ākil iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*dōst,]*

Ne tiz unıtduñ eyā **dōst** Muḥibbî kuluñı / Çok zamān idi müşerref idi dīdāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*dōst,]*

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre hāşılum / **Dōstum** çün bilmeduñ hālüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*dōstum, -um*]

Cān fedā itmez Muḥibbî yoluña dimiş raḳīb / Şümme vallāhi yalandur **dōstum** tek sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [*dōstum, -um*]

Gün yüzüñ bu zerre-i nāçize pertev salmaya / Bu düşer mi **dōstum** andan sa‘ādet ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3*). [*dōstum, -um*]

dōst: Arkadaş, dost.

Geşt-gīr-i ‘ışk elinden Zāl u Rüstemler zebūn / **Dōstlar** inşāf iduñ bu dil niçe basılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*dōstlar, -lar*]

Fitne-i āḥir zamāndur fitneler andan kopar / **Dōstlar** ben n‘eyleyem ol gözleri fettān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [*dōstlar, -lar*]

Hicr ara ‘ışk āteşine yanalıdan **dōstlar** / Gīce āteş şu‘lesidür görinen gündüz duḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [*dōstlar, -lar*]

Dōst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük ‘ayān / **Dōst** olma sen de ger ‘ākil iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*dōst,]*

dōstlar: Arkadaş, dost.

Derd-i ‘ışkum **dōstlar** çün size olmuşdur ‘ayān / Her ne kim ola ‘ayān ḥācer degül aña beyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*dōstlar,]*

Baḥr-ı ‘ışka düşene dirler bulunmaz çün necāt / Ebleh olmañ **dōstlar** el sunmañ aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*dōstlar,]*

Naḳd-i cāna aldı āḥir dilberuñ bir būsesin / Assı itdi bu Muḥibbî **dōstlar** sanmañ ziyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*dōstlar,]*

Nār-ı dāğ-ıla sıfāl-i sīnemi zeyn eyledüm / **Döſtlar** eyleñ gelüñ bir dem kıaranfil ſoĥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 3*). [*döſtlar,]*

Ne kıadar cevır ü cefâ itse göñül eyler kıabül / **Döſtlar** gökden ne yağarsa götürür çün zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [*döſtlar,]*

Gideli küñ-ı belāya bu Muhibbî **döſtlar** / Almadı yanınca hergiz ğamdan özge zâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*döſtlar,]*

Eyledüm cevır oklarına **döſtlar** sīnem siper / Bu ‘acebdür daĥı ol kıaşı kemāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [*döſtlar,]*

Ol lebi ſırından ayrı düſeli taglara dil / Bīsütün tagına kııkđum **döſtlar** feryâd için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [*döſtlar,]*

Vādî-i ‘ıſķa düſersem **döſtlar** ‘ayb itmeñüz / ‘Aſıķam mecnün olupdur adum oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [*döſtlar,]*

Lā‘übālî ‘aſıķam ben ‘âlem içre **döſtlar** / Beñzedürler kıanda görinsem beni dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*döſtlar,]*

Ğamze-i neb-tiz-ile öldürdi âĥir ‘aſıķın / Ğamdü-lillâh kıim iriſdüm **döſtlar** bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2*). [*döſtlar,]*

Tâcdâr olmışdı ‘ıſķa didiler Mecnün için / **Döſtlar** ſimdi ben oldum mülk-i ‘ıſķa pâdiſâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*döſtlar,]*

Olmuşam ſeydâ takaldan boynuma zencir-i ‘ıſķ / Ta‘na taſın **döſtlar** atmañ bu ben dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*döſtlar,]*

Bu Muhibbî gözleri yaşı olup âb-ı revân / **Döſtlar** itmeñ ta‘accüb dönse Zâb‘uñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [*döſtlar,]*

Bir saçı leylâyı gördüm aña dil virdüm yine / **Döſtlar** ſimden girü ben bî-dile mecnün dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*döſtlar,]*

Ben o murğam ‘arız u ĥâlün görüp ſayd olsam âh / **Döſtlar** itmeñ ‘aceb meyl itsem âb u cīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*döſtlar,]*

Alımazsın **döſtlar** nuſĥ eylemeñ benden cevâb / Eyledi cân u dili dīvāne kâküller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*döſtlar,]*

Saklayabilür mi ‘ıſķın **döſtlar** dīvāne dil / Muttaſıl çâk-i giribânını dāmân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [*döſtlar,]*

Göñlümi elden kııkardum bir daĥı gelmez ele / **Döſtlar** mecnün-ı ‘ıſķam düſmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [*döſtlar,]*

döſtum: *Sevgili.*

‘Anber-efſân zülfüñe beñzetdüğüm-içün seni / **Döſtum** öldür hemân bildüm ğünâhum kıandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [*döſtum,]*

Oldürürsin niçe yüz biñ ‘aşıkı bir ğamz-ıla / Hoş dimişdür **döstum** saña kemān-ebür diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*döstum,]*

Kaşlaruñ çin eyleme baksam ‘izār u hālūñe / **Döstum** cān murgını men ‘itme āb u dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2*). [*döstum,]*

Döstum görme tehī bu ‘aşıkuñ nem-dīdesin / Ser-te-ser ğarķ ola ‘ālem döke eşk-i dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [*döstum,]*

Çekerem cevr ü cefāñı bu ümīde **döstum** / Bir gün ola hālūme bakup baña rāhm idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3*). [*döstum,]*

Dāğlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / **Döstum** bir nazār it niçe gülistānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*döstum,]*

Atagör ğamz oklarını **döstum** iç kabzadan / Aña qurbān olayım tek ya kaşuñ yasılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [*döstum,]*

Bu Muhibbî’ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Kavlüñe tur **döstum** gel ‘ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [*döstum,]*

Döstum senden vefā mihr ummasun ‘aşıqlaruñ / Key katı dīvānelikdür meyva ummak bīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*döstum,]*

Destine mestāne çeşmüñ **döstum** hançer virüp / Kālb-i ‘uşşāk-ıla her lahza savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*döstum,]*

Sevdüğüme **döstum** hışmuñ neden / N’eylesün göz göre ölsün mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*döstum,]*

Döstum cevr ü cefālar eyledüñ hadden birün / Kāmetüm oldı nigārā bār-ı ğamdan hem çü nün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [*döstum,]*

Döstum luḡ u vefā vü mihrden ībā ider / Līk cevr ü sitem zulm u cefādur aña hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [*döstum,]*

Ben sefer bī-ihtiyār itdüm diyār-ı ğurbete / **Döstum** ısmarladum gönlüm saña Allāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [*döstum,]*

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre hāşılum / **Döstum** çün bilmedüñ hālüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*döstum,]*

Sīne çāk itdüm beni sanma ki ancak pīrehen / **Döstum** şevkuñ görindi sīne-i şad çākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*döstum,]*

Niçe bir öldüresin nā-haķ yire ‘aşıqlaruñı / Nev-civānsın **döstum** hayr eylemez kan kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2*). [*döstum,]*

Neden eksük degül sīneñde kīne / Revā mı **döstum** andan bu dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*döstum,]*

Leblerin görse Muhibbî eşk-i çeşmin akıdır / Yaraşur gül-āb olıcak **döstum** cüllābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*döstum,]*

Beni öldürmege 'ahd itmiş idüñ / Gel öldür **döstum** 'ahdüñi sıma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7*).
[*döstum,]*

Dimezem cevri eyleme göster gehî mihrüñ yüzün / **Döstum** her nesneyi itmek gerek evzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*döstum,]*

döyme: *Katlanmak, dayanmak.*

Ser-i küyına girmeden yine âheste varup / **Döymesün** bir kılı ol zülf-i sitemkâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [*döymesün, -sün]*

Dilâ pendüm budur gel 'ışka uyma / Ki soñra müşkil olur aña **döyme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*döyme,]*

döymez: *Dayanamamak II katlanamamak.*

Muhibbî pençesi 'ışkuñ katıdur / Demürden olsa **döymez** aña pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10*). [*döymez,]*

dü: *"İki" sayısı.*

Kitâb-ı hüsne hañ yazsun havâşî / **Dü** zülfeynüñ aña şîrâze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2*). [*dü,]*

Yaşum surh u ruñ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zâhid / Gel inkâr eyleme 'ışka getürdüm **dü** güvâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*dü,]*

Dü çeşmüne disem Hârüt u Mârüt / Görilmedi anuñ gibi **dü** cādū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 3*). [*dü,]*

dü çeşmüne: *İki göz.*

Dü çeşmüne disem Hârüt u Mârüt / Görilmedi anuñ gibi dü cādū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 3*). [*dü çeşmüne, -üne]*

dü cihâni: *İki dünya: Dünya ve ahiret.*

Bir gice eylesin menzilüme rence kadem / **Dü cihâni** götüri-virür-idüm ol şebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [*dü cihâni,]*

du'â: *Allah' a yalvarma, niyâz.*

Gıceler tâ şubh bîdâr ol vişâlin kıl taleb / Müstecâb olur **du'âlar** dâ'imâ temcîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*du'âlar, -lar]*

Du'â eyle ola vaşlı müyesser / **Du'âlar** müstecâb olur seherde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 2*). [*du'âlar, -lar]*

du‘ā eyle: *Dua etmek.*

Du‘ā eyle ola vaşlı müyesser / Du‘ālar müstecāb olur seherde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 2*).
[du‘ā eyle,]

du‘ā eylerem: *Dua etmek.*

Gözlerüm yaşıdır ağlar üstüme ancak benüm / Anuñ için eylerem aña du‘ā çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [du‘ā eylerem, -rem]

du‘ā kıla: *Allah'a yalvarma, niyaz.*

Her kim okursa uşbu Muhibbî şî‘rini / Raḥmet aña raḥmet ile ger **du‘ā kıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [du‘ā kıla, -a]

du‘ā kıla: *Dua etmek.*

Her kim okursa uşbu Muhibbî gâzellerin / Raḥmet aña ki raḥmet-ile bir **du‘ā kıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [du‘ā kıla, -a]

du‘ālar eyleye: *Dualar etmek.*

Sañ **du‘ālar eyleye** el kaldurup çınār / Bāğa revāne olsañ o serv-i revān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [du‘ālar eyleye, -ye]

du‘āya el kaldurur: *Dua etmek için el açmak.*

İy Muhibbî serv kıddin görse gülşende çınār / El du‘āya kaldurur ol kāmēt-i bālā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [du‘āya el kaldurur, -ur]

du‘ā-yı hayr kılsun: *Hayır dua etmek; iyi dileklerde bulunmak.*

Dönilmez ben reh-i ‘ışka yöneldüm / **Du‘ā-yı hayr kılsun** baña yārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 3*). [du‘ā-yı hayr kılsun, -sun]

du‘ā-yı seyf okur: *Kılıç duası etmek.*

Atar sihr okların gāmeñ görür kim cāna kār itmez / Okur tīğūñ du‘ā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [du‘ā-yı seyf okur, -r]

dūd: *(Kara) duman.*

Bildiler ‘āşıklıgum sīnemde olan oddan / Zīra āteş zāhir olur kanda yansa **dūddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1*). [dūddan, -dan]

Bildüñ-ise hālümü içümde yanan oddan / Bir nazar kıl zāhir olsun dilde olan **düddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [*düddan, -dan*]

Müy-ı jülidem degül bil ki başumda **düddur** / Görinen budur Muhibbî dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*düddur, -dur*]

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnem yandı kılsam nāle āh / **Dūd-ıla** ‘ālem tolar çün oda duş ola giyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*dūd-ıla, --ıla*]

Āteş-i ‘ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / Çıksa **dūdum** tañ mı kodum hīzümü dil āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [*dūdum, -um*]

dūd eylemeye: *Duman eylemek. Her yeri duman altında bırakmak.*

Dem mi var[dur] bu gönül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını **dūd eylemeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*dūd eylemeye, -meye*]

dūde: *Duman.*

Eger āh eylesem dōke cihān yaş / Ki zīrā diyümez her dīde **dūde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [*dūde,]*

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / Göz tolar yaş-ıla āhum çıkuban **dūde** ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*dūde,]*

dūd-ı āham: *Ahın dumanı.*

Beni maḥv eyledi ‘ışkuñ vücūdumdan eşer hergiz / Görinmez kim nazar kılsa hemān bir **dūd-ı āham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*dūd-ı āham, -am*]

dūd-ı āhı: *Ah gamı.*

İRmege zülfüñ şebinde bu Muhibbî küyuña / **Dūd-ı āhı** başına semmürdan bir şeb-külāḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*dūd-ı āhı,]*

Kankı serdür āsitānuñda senüñ ḥāk olmaya / Kankı dildür **dūd-ı āhı** çıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*dūd-ı āhı,]*

dūd-ı āhum: *Çekilen ateşli āhlardan çıkan duman, yürek yangını.*

Şāh-ı ‘ışkam **dūd-ı āhum** āteşidür ḥil‘tüm / Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde ‘alemdür āh u vāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*dūd-ı āhum,]*

‘Urüc itdi semāya **dūd-ı āhum** / İrişdi göz yaşı қа‘r-ı zemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 3*). [*dūd-ı āhum,]*

dūd-ı āhum: *Ah dumanı.*

Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı döndi bārāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 6*). [*dūd-ı āhum,]*

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ‘ışk / **Dūd-ı āhum** ya çıkup çarlı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*dūd-ı āhum,]*

Eksük olmaz āteş-i ğam çün dil-i ğamnākde / Görinürse **dūd-ı āhum** tañ mıdur eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1*). [*dūd-ı āhum,]*

Yakaldan sīnem içre āteş-i ‘ışk / İrişdi **dūd-ı āhum** āsümāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 3*). [*dūd-ı āhum,]*

dūd-ı āhumdan: *Ahın dumanı.*

Muhibbî ‘ışk esrārın göñülde niçe setr itsün / Olur zāhir yanan āteş dilümde **dūd-ı āhumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*dūd-ı āhumdan, -umdan]*

dūd-ı āhumdur: *Ahın dumanı.*

Gīce odlar zāhir olur sīne-i şad çākde / **Dūd-ı āhumdur** görinen gündüzün eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [*dūd-ı āhumdur, -umdur]*

dūd-ı āhumla: *Ahın dumanı.*

Derd-ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / **Dūd-ı āhumla** cihānı ser-te-ser kıldum siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*dūd-ı āhumla, -umla]*

dūd-ı dil: *Gönül dumanı.*

Dūd-ı dil çün şu‘ūd ider felege / Yirde kalmaz bu āh u zār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 4*). [*dūd-ı dil,]*

dūd-ı dil: *Yürekten çıkan ah.*

Maḥabbet mülkine şāham ‘alemdür **dūd-ı dil** elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*dūd-ı dil,]*

dūd-ı siyāhı: *Kara/siyah duman.*

Yakdı göñlüm ḥānesin itmez ḥazer hīç āhdan / Kendü şehrin mi yakar **dūd-ı siyāhı** sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*dūd-ı siyāhı,]*

dūd-ı siyāhı: *Kara duman. II Âşığın ahından çıkan duman.*

Yagup yagmurlayın yaşum n’ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge **dūd-ı siyāhı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*dūd-ı siyāhı, -ı]*

duhān: *Duman II āh dumanı.*

İy Muhibbî yakalıdan sîneye 'ışk âteşin / Tañ mıdur gıce şu 'a 'um görine gündüz **duhān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [*duhān,]*

Gökler olursa Muhibbî tañ mıdur reng-i kebūd / Āteş-i dilden çıkan her dem **duhānumdur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [*duhānumdur, -um, -dur]*

Hicr ara 'ışk âteşine yanalıdan döstlar / Gıce âteş şu 'lesidür görinen gündüz **duhān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [*duhān,]*

Yakdum cihānı bu dil-i âteş-feşān-ıla / Āh eyledükçe 'ālemi tutar **duhān-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 1*). [*duhān-ıla, --ıla]*

dükene: *Bitmek, sona ermek.*

Heves-i zülfün ile sanma ki sevdā **dükene** / Yāhūd 'ışkuñla şehā sinede ğavgā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*dükene,]*

Heves-i zülfün ile sanma ki sevdā **dükene** / Yāhūd 'ışkuñla şehā sinede ğavgā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*dükene,]*

'İşk mırāsını yirsem ne 'aceb Mecnūn'dan / Sanmañ ol gitmek ile 'aşık-ı şeydā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [*dükene,]*

Kaçma 'ömrüm gibi bir kerre cemālün göreyin / Korkaram 'ömr geçe hā dimeden hā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*dükene,]*

Görürem zülfün 'anber saçunı müşğ gibi / Ğam degül misk ü eger 'anber-i sārā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*dükene,]*

Gözlerün yaşını ħarc eyle Muhibbî yolına / İy gözüm merdümi fikr eyleme deryā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*dükene,]*

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mā **dükene** / Sanmañuz akmak ile bir yaña deryā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*dükene,]*

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mā **dükene** / Sanmañuz akmak ile bir yaña deryā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*dükene,]*

Zülfünün kışçası ile bu dilüm ğuşçasını / Şerħ idem ħaşre deĝin olmaya dünyā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*dükene,]*

Görürem zülf-i siyāhın[ı] ben 'anber yirine / Ğam degül bana eger 'anber-i sārā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [*dükene,]*

Zekānuñ oñşayup öpmek ile cānā ne zarar / Meyve-i cennet olan dime ki āyā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [*dükene,]*

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / Gele biri yirine Ħusrev [ü] Dārā **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*dükene,]*

Bu Muhibbî gibi ‘âşıkıların kırım-ı / Sende bu hüsn olıcak ‘ışk eri sanma **dükene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*dükene,]*

Dükenmez ne kadar harc itse çeşmüm / Şirişküne olupdur dil hazîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4*). [*dükenmez, -mez]*

düldül: Hz. Ali'nin atı.

Atı önince yürüyüben Kamber'i olam / Binse o yâr çünkü ‘Alî gibi **Düldül’e** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*düldül'e, -e]*

duman: Duman.

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişân olsun / Yanup dil âteş-i gamla bu âhum da **duman** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [*duman,]*

dün: Bugünden bir önceki gün, dün.

Dün harâbâta varup meygedede dürd-keşân / Gördüm her birisi her yañaya cür‘a-feşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*dün,]*

Dün beni öldürdüğüne hançeri şahid yiter / Dönüben inkâr ider hiç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*dün,]*

Nigârî **dün** görüp didüm yâhü / Çevürüp yüzini göstermedi rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [*dün,]*

dün: 1. Aşağı, aşağılık. 2. Alçak, soysuz kimse.

Vefâ umdukça görindi cefâlar / Sitârem şüm[a] beñzer tâli‘üm **dün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [*dün,]*

dün gece: Dün gece.

Dün gece uyhuya vardum meh yüzün gördüm senün / Kâşki kaldurmaya-y-ıdum başumı ol hıvâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [*dün gece,]*

dün [ü] günü: Gece gündüz.

Hergiz kimsene eylesesün çarha i‘timâd / Zîrâ ki geçer **dün [ü] günü** inşîlâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2*). [*dün [ü] günü,]*

dündar: Eski ordu düzeninde artçı birlik.

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp / **Dündâr** idindi perçemin aldı kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*dündâr,]*

dü-nîme kılursa: *İki parça yapmak.*

Kılursa tîğ-ı 'ışk seni dü-nîme / Rumûz-ı 'ışkı dime her le'îme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 1*).
[*dü-nîme kılursa, -ursa*]

dünyâ: (*fani ve güven olmaz*) *dünya.*

Sakın **dünyâya** dil virüp içinde âşiyân itme / Senüñ gibi niçe yavrı uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*dünyâya, -ya*]

İy Muhibbî eylemez bir kimse **dünyâda** karar / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dārâ'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [*dünyâda, -da*]

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşad / Cehd idüp açma bugün **dünyâda** kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*dünyâda, -da*]

Gitdi 'akluñ bilmedi Mecnûn-ı şeydâ meşrebin / Añladı ancak hemân **dünyâda** rüsvâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*dünyâda, -da*]

İy Muhibbî umma **dünyâdan** vefâ / Kime itmişdir vefâ bu pîre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [*dünyâdan, -dan*]

Her kim ki diler merd ola merdâneler içre / **Dünyâya** gönül virmesün 'âlemde er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*dünyâya, -ya*]

Gördiler **dünyâda** yok büy-ı vefâ Ferhâd u Kays / Gıtdiler anlar 'adem mülkine anı arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [*dünyâda, -da*]

Bugün dünyâ ile 'uqbâ bulunmaz / Ki tâ olmayıcak **dünyâdan** ayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 6*). [*dünyâdan, -dan*]

Gördiler **dünyâda** yok büy-ı vefâ Ferhâd u Kays / Anuñ-ıçun gıtdiler mülk-i 'ademde arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2*). [*dünyâda, -da*]

Âzâddur ki bād-ı şabâ esse salnur / **Dünyâ** ğamını yir idi ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [*dünyâ,]*

Bu Muhibbî n'ola ger itmese **dünyâya** nazar / Hiç deryâ-dil olan meyl ide mi hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [*dünyâya, -ya*]

Dōst olmaz kimseye dünyâyı çün bildük 'ayân / Dōst olma sen de ger 'âkil iseñ **dünyâ-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*dünyâ-y-ıla, --y, --ıla*]

Dōst olmaz kimseye **dünyâyı** çün bildük 'ayân / Dōst olma sen de ger 'âkil iseñ dünyâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*dünyâyı, -yı*]

Mâh-rûlarda mihr kalmadı **dünyâda** vefâ / İkisinden fâriğ ol iy dil kırnağ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*dünyâda, -da*]

Muhibbî bîvedür **dünyâya** bakma / Anı beñzetme sakın nev 'arûsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [*dünyâya, -ya*]

Dil virüp **dünyāya** harc itme ‘ömür sermāyesin / Hıvāce-i dünyā gibi cān virme kummāş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2*). [*dünyāya, -ya*]

Eger **dünyāyı** cem‘ itseñ görüp anı gurūr itme / Ne assı yir seni āhîr dönersin sen de Kārūn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*dünyāyı, -yı*]

Zāhidā **dünyāya** çün oldun mülevves hırş-ıla / Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [*dünyāya, -ya*]

Muhibbi şākîr olup alur ‘ibret / Bakup **dünyāda** olan inkılabā (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 5*). [*dünyāda, -da*]

Degül **dünyāyı** termīm ‘ākilāna / Ola çün āhîri anuñ hārābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 4*). [*dünyāyı, -yı*]

Bu **dünyāya** gönül kim virür āhîr / İçer kanımı anun kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5*). [*dünyāya, -ya*]

Nāra **dünyāda** taħammül idemezsin çün dilā / N’olısar uhrāda hālūñ āteş-i sūzān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [*dünyāda, -da*]

dünyā ğamın yime: *Dünya gamını yemek: dünya endişesi içinde olmak, dünya peşinde koşmak, dünya işleri için sıkıntıya girmek.*

Varuñı harc it bugün iy dil yime dünyā ğamın / Kimse başa çıkmadı çıkmayısar devrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 2*). [*dünyā ğamın yime, -me*]

dünyā ğamın yimez: *Dünya gamını yemek: dünya endişesi içinde olmak, dünya peşinde koşmak, dünya işleri için sıkıntıya girmek.*

Māl u cāh u mülke bakmaz oldı dīdār ‘aşıkı / Zīrā bir loqmaya kāni ‘dür yimez dünyā ğamın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*dünyā ğamın yimez, -mez*]

dünyā ğamın yimezem: *Dünya gamını yemek: dünya endişesi içinde olmak, dünya peşinde koşmak, dünya işleri için sıkıntıya girmek.*

Yimezem dünyā ğamın ben hıvāce-i dünyā gibi / İy Muhibbî anuñ içün fāriġu’l-bālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [*dünyā ğamın yimezem, -mezem*]

dünyā ile ‘ukbā: *Dünya ve āhiret.*

Bugün **dünyā ile ‘ukbā** bulunmaz / Ki tā olmayıcak dünyādan ayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 6*). [*dünyā ile ‘ukbā,*]

dünyā mālını: *Dünya malını dökmek/harcamak.*

Vaşluñ-içün gözlerüm harc itdi **dünyā mālını** / Alımadum bī-baḥā-y-ımiş anı bu māl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [*dünyā mālını,*]

dünyâ na 'îminden: *Dünya nimeti, dünyada bolluk ve bahtiyarlık içinde yaşayış.*

Ķānî 'em bir loĶmaya **dünyâ na 'îminden** n'olur / Râzıyam bir hırĶaya dimem ki bî-şalam bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*dünyâ na 'îminden, -nden*]

dünyâ ni 'metin: *Dünya nimeti.*

Bu Muhibbî sözleri yiter ğidâ-yı rûhdur / Yıme **dünyâ ni 'metin** dönme devâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7*). [*dünyâ ni 'metin, -n*]

dünyâdan berî olduñ: *Dünyadan uzaklaşmak.*

Mâl u câha bakmaduñ dünyâdan olduñ çün berî / Ķuşşa vü ğamdan Muhibbî dâyimâ âzâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [*dünyâdan berî olduñ, -duñ*]

dünyâlara virmezem: *Dünyalara deĝişmemek, bütün dünya ni'metinden daha deĝerli görmek.*

Virmezem dünyâlara dilberlerüñ derd ü ğamın / Ben bilürem kimseler bilmez maĥabbet 'âlemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [*dünyâlara virmezem, -mezem*]

dünyâya gönül virdüğüñ: *Dünyaya bağlanmak, gönül vermek.*

Gönül dünyâya virdüğüñ görelen / Güler ezhâr saña saĥn-ı çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 4*). [*dünyâya gönül virdüğüñ, -düğüñ*]

dünyâ-yı dünî: *Alçak dünya.*

Muhibbî terk kıl **dünyâ-yı dünî** / Tenüñden eksük oldu dut ki bir mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5*). [*dünyâ-yı dünî, -i*]

dünyâ: *(fani ve güven olmaz) dünya.*

Aç ğün yüzüñi cānâ 'âlem münevver olsun / Çöz zülfüñi nigārâ **dünyâ** mu'aĥtar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*dünyâ,]*

Ķābülüm olmadı **dünyâ** cemālin baña 'arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünkü ergensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*dünyâ,]*

Didüğüñ rāhat olam aldanmayam **dünyâ** saña / Didi **dünyâ** niçeleri aldayan Zāl'am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*dünyâ,]*

Didüğüñ rāhat olam aldanmayam **dünyâ** saña / Didi **dünyâ** niçeleri aldayan Zāl'am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*dünyâ,]*

La'l-i lebüñe kim bahâ **dünyâ** ĥarācıdur / ĤaĶĶā ben anı mülk-i Bedaĥşān'a virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4*). [*dünyâ,]*

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin ‘ākıbet kanın / Anuñcün bî-vefâ **dünyâ** dimişler Ehremensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*dünyâ,]*

Bir akar su hüblük **dünyâ** degüldür ber-çarâr / Pâdişehler mülke hüblar hüsne mağrûr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [*dünyâ,]*

Muhibbî her ne kim virdiyse **dünyâ** / Alur aldanma âhîr ol hâsîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*dünyâ,]*

İki yüzülü-durur **dünyâ** ider ‘ahd kavline durmaz / Sözinde çün degül şâdık inanma sen o nâ-merde
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5*). [*dünyâ,]*

Zülfinûñ kışşası ile bu dilüm guşşasını / Şerh idem haşre değın olmaya **dünyâ** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*dünyâ,]*

Oyunda mât ider **dünyâ** Muhibbî / Gerekse kendüñi leclâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7*). [*dünyâ,]*

Gözlerüm yaş[1] ile baña yiterken rüy-1 zerd / Bakmayam **dünyâ** baña ger sîm-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*dünyâ,]*

dünye: (*fani ve güven olmaz*) *dünya*.

Niçe bir aldanasın **dünyede** birkaç nefese / Niçe bir yiltenesin bunca hevâ vü hevese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*dünyede, -de]*

Kim bilürdi ‘âlem içre ‘ışkıñı pervânenüñ / Bâl ü per niye yakardı **dünyede** nâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [*dünyede, -de]*

dür: *İnci*.

Yaşum deryâ şâdef çeşmüm içinde bulunur **dürler** / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde ‘Adensin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*dürler, -ler]*

Baħr-1 dilden **dürler** izhâr eyledüñ deryâ-mişâl / Ol sebebden didiler her beytüñe dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*dürler, -ler]*

Bu Muhibbî durmadan söz **dürlerin** hârc eylesün / Baħr-1 dilden yimesün ğam mâlik oldum kâna ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*dürlerin, -ler, -i, -n]*

Baħr-1 nazımından Muhibbî’nüñ şu kim **dür** istemez / Göreyim ğavvâş-veş olsun hemîşe ser-niğün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*dür,]*

Gül yüzüñ seyr eylesün ‘âlemde güzâr isteyen / **Dür** dişüñ fikr eylesün lü’lü’-i şehvâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*dür,]*

Jâlelerden ğuşına **dürler** takupdur şâh-1 gül / Câmesin surh eylemiş bir yâr-1 ra ‘nâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*dürler, -ler]*

dür: *Uzak*.

Varmaz isem kũyuña lĩk buña kãni ' gõnũl / Sen güzeller řãhını tã göre bir kez **dũrdan** (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [*dũrdan, -dan*]

dũr: *Ara vermeden, sũrekli olarak.*

Gõzi yaşlu bağrı başlu dãyim olur ' ışk eri / Gĩceler tã şubh olınca **durmaz** eyler ãh enĩn (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*durmaz, -maz*]

şerha şerha ideli ğãmeñ dili oldu zebũn / Dĩdeler rãh eyleyũp **durmaz** akar san cũy-ı hũn (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*durmaz, -maz*]

Hãk-i pãyinden eğer bulduñ mı iy bãd-ı řabã / Niçe yıllardur eser **durmaz** bir 'ãlem-dĩdesin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [*durmaz, -maz*]

Viřãlin isteyũp şey-lillãh itsem / Salar **durmaz** beni ferdãya karşu (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*). [*durmaz, -maz*]

Õgidũr **durmaz** cihãn hãlkını hem çũ ãsiyãb / Nevbetin bir bir gõzedũr getũrũr gerdũn ele (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*durmaz, -maz*]

dũr: *İnci (gõzyařı bağlamında).*

řãh-ı ğãm gelse Muhibbĩ bu gõnũl hãnesine / Pãyına **dũr** dõkerem dide-i giryãnumdan (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [*dũr,]*

Murãdum deyr-ile mescidde sensin / Bular ortada ancak **dũr** bahãne (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*dũr,]*

dũr: *Durmak, beklemek, kalmak.*

Kũyũña varsam dimiřdũm cãni kurbãn itmege / Beni öldũr **durmuşam** ol 'ahd ü peymãn üstine (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [*durmuşam,]*

dũr: *Durmak.*

Perçemi **durmuş** kafada ya 'ni dutmuşdur kemĩn / 'ãřıka lãyık-durur bũlbũl gibi itmek enĩn (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*durmuş, -muş*]

dũr dişi: *İnci dişi.*

Lebleri itdi hãcil lã'l-i Bedařřãn cevherin / **Dũr dişi** virdi kũřãde bağr-i 'ummãn cevherin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*dũr dişi,]*

dũr dişi fikri ile: *Sevgilinincinci gibi kũçük-beyaz dişlerinin dũřũnũlmesi, hayal edimesi.*

Dũr dişi fikri ile yaşumı seylãb idũben / Akıdup her țarafa varayım ummãna degin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*dũr dişi fikri ile,]*

dür düşdüm: *Ayrı düşmek, uzak kalmak.*

Dür düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / Hey müselmânlar bu yolda kimse mehcür olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [*dür düşdüm, -düm*]

dür eyle: *Uzaklaştırmak.*

Zîkr ü tevhd-ile gel albünü mesrür eyle / Kalmasun dilde keder zülmütünü **dür eyle** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2787, Beyit 1*). [*dür eyle,]*

dür gibi: *Inci gibi.*

Bar-ı dil avvâşısın **dür gibi** ‘arz it sözlertün / Tâ ki tasın ideler böyle ‘ibârât ehline (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2991, Beyit 6*). [*dür gibi,]*

dür ola: *Uzak olmak.*

Bâ-ı hüsın içre güler gül gibi hurremsin bugün / Çeşm-i bed **dür ola** senden hûb-ı ‘âlemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*dür ola, -a*]

İster-iseñ mülk-i dilden **dür ola** am ‘askeri / Koma elden bâdeyi bir dem mecâlün var-iken (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [*dür ola, -a*]

dür ola: *Uzaklaşmak.*

İster-iseñ mülk-i dilden **dür ola** am leşkeri / Koma elden bâdeyi bir dem mecâlün var-iken (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2663, Beyit 5*). [*dür ola,]*

dür olalı: *Uzak olmak.*

Gül yüzünden **dür olalı** inlerem bülbül gibi / Ney gibi bil bağladum bu yolda ben feryâd-içün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*dür olalı, -alı*]

dür olmasun: *Uzak olmak, uzak kalmak, mahrum olmak.*

Şem‘ didüm haddine bi’llâh görün nür olmasun / Yâ İlâhî ehl-i ‘ış ol nürdan **dür olmasun** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*dür olmasun, -sun*]

dür olmasunlar: *Uzak olmak.*

Gel tulü‘ it gün gibi görsün seni ‘âşıklaruñ / Zerrelerdür ehl-i ‘ış **dür olmasunlar** nürdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*dür olmasunlar, -masunlar*]

dura: *Durmak.*

Öldüğümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun / Hîç revā mı ol **dura** ben yatam andan ilerü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [*dura,]*

dürdâne: *Inci tanesi.*

Gevher-i nazmına eylegil Muhibbî'nün nazār / Gūşuña dak her sözi yigdür anuñ **dürdāneden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*dürdāneden, -den]*

dür-dāne: *Inci tanesi.*

Çün gönül maħzen çıkar andan Muhibbî cevheri / Her sözüñ **dür-dānedür** baksunlar ol gencineme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*dür-dānedür, -dür]*

dür-dāne: *Inci tanesi II mec. sevgili.*

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye / Baħra ğarķ olan irişür didiler **dür-dāneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*dür-dāneye, -y, -e]*

dürd-keşān: *Tortu içen II Ayyaş.*

Dün ħarābāta varup meygedede **dürd-keşān** / Gördüm her birisi her yañaya cür 'a-feşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*dürd-keşān,]*

düriş evleyüp: *Çalışmak.*

Miss-i kalbūñi **düriş eyleyüp** iksīri taleb / Şāf kıl kāl idüben zārr olup süde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 3*). [*düriş eyleyüp, -yüp]*

dürlü dürlü: *Çeşit çeşit.*

Çeşm-i cellādı aldı ħançer ele / Baña mı **dürlü dürlü** işkence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 2*). [*dürlü dürlü,]*

Çıkarur **dürlü dürlü** gevher-i ħāş / Gönül baħr-ı maħabbetden tolınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 5*). [*dürlü dürlü,]*

durma: *Zaman kaybetmemek.*

Ġāfil yürüme aç gözünü **durma** ğaflete / Lāyık degül 'āşık olan ola ğāfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [*durma,]*

durma: *"Durma, haydi yap!" anlamlarında bir emir ifadesi.*

At müjeñ tırini **durma** çün katı yadur kaşuñ / Sīne şāħrāsında kıldum anuñ içün dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [*durma,]*

durmadan: Sürekli, devamlı.

Bu Muhibbî **durmadan** söz dürlerin harc eylesün / Baħr-ı dilden yimesün ğam mālİK oldum kĀna ben (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2624, Beyit 7). [durmadan, -, -]

durmag: Durmak.

Bāĝ-ı ħüsnünde şehā bir toĝru ħızmetkĀrdur / **Durmag-ıla** indi servüñ ayagina kara su (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2772, Beyit 4). [durmag-ıla,]

durmaz: Aralıksız, sürekli olarak.

İy felek sakın geçer **durmaz** tokuz kalkanuñı / Āhum okından neden sen böyle bĭ-bāk olasın (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2680, Beyit 2). [durmaz,]

dürr ile: İnciyle.

Göñlüme sultĀn-ı ğam gelse gözüñ gevher saçar / Ziyet ider yollarını **dürr ile** mercĀn ile (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2989, Beyit 5). [dürr ile,]

dürr ile gevher: İnci ve elmas.

Deryā-yı eşke daldum bĭ-ħad cevāhir aldum / Dökülen ayaguña **dürr ile gevher** olsun (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2529, Beyit 2). [dürr ile gevher,]

dürr ü gevher: İnci ve elmas.

Muhıbbĭ sözleridür **dürr ü gevher** / Gerekdür eyleñ anı ğüşvāre (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2833, Beyit 5). [dürr ü gevher,]

dürr ü gevherden: İnci ve elmas.

Muhıbbĭ sözleri yıgdür bugün çün **dürr ü gevherden** / Nigārā ğüşvār idüp kulaguña anı dakın (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2590, Beyit 5). [dürr ü gevherden, -den]

Muhıbbĭ sözlerin taksañ n'ola ğüşuña iy dilber / Yig alurlar anuñ ħadrin bilenler **dürr ü gevherden** (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2702, Beyit 5). [dürr ü gevherden, -den]

dürr ü mercĀn: İnci ve mercan || ğüzel söz, şiir.

Dĭdeler gevher saçar sen ne içün bakmayasın / ĤĀcet olmaz mı 'aceb ħiç **dürr ü mercĀn** kimseye (Muhıbbĭ Divanı , Gazel 2941, Beyit 4). [dürr ü mercĀn,]

dürrāc: Turaç kuşu, keklık nev'inden bir kuş.

Ola ki şayd ide şahbâz çeşmi / Dilâ dil murğımı **dürrâc** eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*).
[dürrâc,]

dürr-i aden: *Aden incileri.*

Hasretiyle düşeli küh-ı belâ şahrâsına / Eşk-i çeşmüm gâh baır olur gehî **dürr-i Aden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4*). [dürr-i aden,]

Okuduñ lü'lü' dişinden iy Muhibbî çün hadîs / Anuñ için oldı eş'aruñ senüñ **dürr-i Aden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [dürr-i aden,]

dürr-i eşki: *Gözyaşı incisi.*

Gözümden **dürr-i eşki** dâne dâne / Getürüp kapuña oldum revâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 1*).
[dürr-i eşki, -i]

Dilâ topraga salduñ **dürr-i eşki** / Terahhüm itmedüñ birkaç yetîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 5*). [dürr-i eşki, -i]

dürr-i eşküm: *Gözyaşı incisi.*

Merdüm-i çemüm niçe bir lâ'1-i nâbuñ şevkine / Rişte-i müjgânum üzre **dürr-i eşküm** baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 4*). [dürr-i eşküm,]

dürr-i gâltân: *Büyük ve yuvarlak inci II Sevgilinin bakış okları.*

Gözüm yaşı gibi bir **dürr-i gâltân** / Bulınmaz arasan baır-ı 'Aden'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 3*). [dürr-i gâltân,]

dürr-i gâltân iden: *Büyük ve yuvarlak inci etmek.*

Şi'rümün her bir satırını mevc-i deryâ olalı / Nazmumuñ ma'nâsın iden dürr-i gâltân uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [dürr-i gâltân iden, -en]

dürr-i şâfi: *Saf inci.*

Gözüm yaşına beñzer **dürr-i şâfi** / Arayup bulmayasız siz Yemen'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [dürr-i şâfi,]

dürr-i şehvâr: *Şahlara layık olan iri taneli inci.*

Dişi mi yig-durur ya **dürr-i şehvâr** / 'Aceb beñzer mi ki fülful o hâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [dürr-i şehvâr,]

dürr-i semîn: *Çok kıymetli inci tanesi.*

Pāyūna bu dīdeler īsār için / Dökdi gāh la‘l ü geh **dürr-i semīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*).
[*dürr-i semīn,]*

Bahr-ı dilden dürler izhār eyledün deryā-miṣāl / Ol sebebden didiler her beytüne **dürr-i semīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*dürr-i semīn,]*

dürr-i semīne: Çok kıymetli inci tanesi.

Senün medhūnde bu beytüm görenler / Değişmezler anı **dürr-i semīne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [*dürr-i semīne, -e]*

dürr-i yek-dāne: Bir tane, eşi benzeri olmayan, eşsiz inci.

Şadef-i dīdem içre dildārum / Görinür baña **dürr-i yek-dāne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 4*).
[*dürr-i yek-dāne,]*

dürr-i yetīm: Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci.

Çün **dürr-i yetīm** oldu yine nazm-ı Muhibbī / Cānā anı dak gūṣuña yek-dāne olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [*dürr-i yetīm,]*

dürür: "dur" bildirme eki.

Nigārā gel bugün göster cemālün / **Durur** kullar olup sultāna teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [*durur,]*

durur mı hiç: Durur mu hiç (durmaz).

Baña dirler ki ‘ışkı itme izhār / **Durur mı hiç** âteş birile panbū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*).
[*durur mı hiç,]*

düş-: (yola) koyulmak, revan olmak.

‘Āşık olmuşdur ezel ol ‘arız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara **düşüp** yürür āvāre su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [*düşüp, -(ü)p]*

düş-: (kafese) girmek, yakalanmak, tutulmak.

Dil murğı **düşdi** agına bağlandı zülfi bağına / Āhır düşüp ayagina halhāl olayın bir zamān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*düşdi, -di]*

düş-: Düşmek, müptela olmak.

La‘lün ṭama‘ı āh zenaḥdāna **düşürdi** / Kaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*düşürdi, -ür, -di]*

düş-: Bir yere uğramak, denk gelmek, varmak.

O serv ben hāke n'ola sāye salsa / **Düşer** çün sāyeler her dem türāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*düşer, -er*]

düş-: (Bir şey veya kimse) Dengesini kaybederek yıkılmak, dik durumda iken devrilip yatık duruma gelmek.

Düşdi Muhibbî yirlere pā-māl-i 'ışk olup / Derdā dirīg sunmadı bir kerre yār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*düşdi, -di*]

düş-: Denk gelmek.

Dime gönlüne de sırruñı zinhār / Çıkan dilden **düşer** lā-büd kulaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [*düşer, -er*]

düş: Düşmek.

Ne revādur ki hadengün atasın hāke **düşe** / Umaram ki gele bu sīne-i şad-çāke **düşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*düşe, -e*]

Ne revādur ki hadengün atasın hāke **düşe** / Umaram ki gele bu sīne-i şad-çāke **düşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*düşe, -e*]

düş: Denk gelmek, yansımak.

Sāyeñ **düşeli** üstüme ben devlete irdüm / Devlet var-ımış çünki ezel yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [*düşeli, -eli*]

düş: (Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde ve durumda bulunmaya mecbur olmak.

Hasretiyle **düşeli** küh-ı belā şahrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh baħr olur gehī dürr-i 'Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4*). [*düşeli, -eli*]

düş: Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüyâ.

Pirehensüz kuçmışam ol māhı didüm dil didi / Belki **düşüñdür** Muhibbî hayr ola gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*düşüñdür, -üñdür*]

düş: Gelmek, ulaşmak, varmak.

Öldürürsin gānzelerle 'aşıkı nā-ħağ yire / Tañrı'dan korkmaz mısın boynuña **düşe** kan-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4*). [*düşe, -e*]

Leylî zülfî haberin **düşer-ise** iledesin / Āh u vāh-ıla gezen vādideki Mecnün'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*düşer-ise, -er-ise*]

düs: *Düşmek; peşine düşmek; müptela olmak kapılmak.*

La 'l-i nābuñdur **düşüren** gönlümi peymāneye / Varmasam gönüm gözüm açılmaya meyhāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [*düşüren, -üren*]

düs: *Düşmek.*

Almasun zāhid şarāb-ı nābı **düşemez** agzına / Hālvetinde oturup dāyim hemān beng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*düşemez, -emez*]

düs: *Aksetmek, yansımak.*

Her kaçan kim salınup geşt-i çemen eyleyesin / Korkaram sāye-i kıddüñ hes ü hāşāke **düş**e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*düşe, -e*]

düs: *Bir şeyin yukarıdan aşağıya doğru düşmesi.*

Āh kılsam derd-ile her yaña bir pārem **düşer** / Tīg-ı gamla şerha şerha bagrı pāre pāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*düşer, -er*]

düs: *Düşmek.*

Deryā-yı eşk[e] **düşdi** emvāc başdan aşdı / Āhum yili eselden āh ol bihāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*düşdi, -di*]

düs: *Denk gelmek (nasip olmak, payına düşmek bağlamında).*

Cürm ü 'işyāna olalum cān-ıla biz mu'terif / Zāhide budur **düşen** her dem riyā vü zerķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [*düşen, -en*]

düs: *Bulunmak.*

Tutma nāşih kavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın ger **düşerseñ** ol sözi serd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*düşerseñ, -er, -señ*]

düs: *(tuzak, kapan, ağ vb. ile) gafil avlanıp tutulmak, yakalanmak.*

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme / Dāmına **düşdüñ** anun rahm umma ol şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*düşdüñ, -dü, -ñ*]

düs: *Belirli zamana rastlamak, denk gelmek.*

Sehv-ile yārum bu ben dil-ħasteye itüm dimiş / Bir dü-şēşdür bu daħı iy dil yine **düşmez** beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*düşmez, -mez*]

düş: *Bir şeyin içine düşmek II Uğramak, maruz kalmak.*

Âhum yili dil zevrağını bâda virür âh / İy dîde kerem eyle de derya gibi **düşme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*düşme, -me*]

düş: *Alışmak, müptela olmak; uğramak, maruz kalmak.*

Düşeli vâdîlere vâlih ü mecnûn gibi / Ol beyâbân[1] vaţan eyledi tenhâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*düşeli, -eli*]

düş: *Denk gelmek.*

İy Muhibbî şükr kıl derd ü belâ vü miñneti / Göñlüme tapşurdılar **düşdi** emânât ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [*düşdi, -di*]

düş: *Değerinin azalması.*

Âşinâ idük ezel bezminde iy ârâm-ı cân / Ne sebep **düşdi** ki şimdi yâdam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [*düşdi, -di*]

düş: *(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.*

Sevdâ-yı zülfe **düşdüm** bagrum delindi ney-veş / Bezm-i ğam içre kaldum efgân ider nevâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*düşdüm, -dü, -m*]

düş: *(yol bağlamında) girmek, koyulmak, yürümek, katetmek.*

Sa'y it Muhibbî tâ bulasın Ka'be-i murâd / **Düş** vâdîlere cehd ile kaţ' eyle merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*düş,]*

düş: *(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dıçar olmak.*

La'l-i lebûññ yâdına âşüfte göñül âh / Meyhânelere **düşdi** yatur kanzil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*düşdi, -di*]

düş: *Bir şeyin içine düşmek.*

Esb-i nâza binüp 'âşıklaññ şayd idesin / Ne sa'âdetlü ser olur ki o fitrâke **düşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*düşe, -e*]

düş: *(payına) düşmek.*

Meclis-i ğamda nevâ-sâz ola âheng-i semâ' / Saña **düşmez** mi dil ol nağmeye âheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [*düşmez, -mez*]

düş: Yakalanmak.

Ruĥlarında dāne-i ĥālın görüp bu murġ-ı dil / Bend-i zülfine **düşüp** anuñ giriftār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*düşüp, -üp*]

düş: Yakalanmak.

Raĥm umarsın iy gönül sen ol gözi şayyāddan / Bendine **düşdüñ** anuñ assı nedür feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*düşdüñ, -dü, -n*]

düş: Düş, hayal, rüya.

Dirġgā **düşde** daĥı [ol] görünmez / Niçe görine gelmez göze uyĥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*). [*düşde, -de*]

düş: (Aşk ateşine) Düşmek.

Muĥibbî ĥüsnüñe pervāne gibi / **Düşüp** yandı kül oldu bāl ü perle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 5*). [*düşüp, -(ü)p*]

duş ola: Karşılaşmak, rast gelmek, yönelmek.

Āteş-i 'ışık-ıla sīnem yandı kılsam nāle āh / Dūd-ıla 'ālem tolar çün oda **duş ola** giyāĥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*duş ola,]*

duş oldu: Uġramak, müptela olmak.

Çeşm-i bīmārına **duş oldu** bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz 'aceb şimden girü uyĥuyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*). [*duş oldu,]*

düşde gördüm: Rüyada görmek.

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyĥu yüzün zerrece efkārūñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 2*). [*düşde gördüm, -düm*]

düşde göre: Birini veya bir kimseyi rüyasında görmek.

Bu Muĥibbî uyumaz tā kim göre düşde seni / Şubĥ olunca gözlerüm tek kimse bī-dār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*düşde göre, -e*]

düşe: Nasiplemek, faydalanmak; payına düşmek.

Aradum zīr-i felek baĥr ü beri bulımadum / Saña mānend şadefe yek güher-i pāke **düşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [*düşe,]*

düşelden: *Düştüğünden beri.*

Düşelden ara yire āh-ı hicrān / Baña zindān görünür bāğ u büstān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*).
[*düşelden,]*

düşer mi: *Uygun olmak, yakışmak.*

Gün yüzüñ bu zerre-i nāçize pertev salmaya / Bu **düşer mi** dōstum andan sa'ādet ehline (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 3*). [*düşer mi,]*

dü-şeş: *Far. is. Tavla oyununda iki zarın da altı gelmesi. mec. Rastgele, iyi tesadüf.*

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir **dü-şeşdür** bu daḥı iy dil yine düşmez beşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*dü-şeşdür, -dür]*

düşına almış: *Omzuna almak, omuzunda taşımak II Rüyasında görmek.*

Sīne meydānında top itdi Muhibbī başını / Görelī çevgān-ı zülfin dilber almış düşına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [*düşına almış, -miş]*

düşmen: *Birbirleriyle savaşıyan devletler ve bu devletlerin asker, sivil bütün uyrukları.*

Yār **düşmen** şüm ṭālī ' baḥt-ı devlet ser-nigün / İy dil-i dīvāne esbāb-ı vişāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [*düşmen,]*

Devlet-i vaşla irişdüm diyüben 'izze mi-şev / Ğam-ı hicrān-ı elem **düşmeni** çün duta kemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*düşmeni, -i]*

düşmen olup: *Düşman olmak.*

Dirīğā ḥasta-i 'ışkām gelüp sormaz ṭabībüm āh / Maḥabbet çün günāh olmuş olup düşmen ḥabībüm āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*düşmen olup, -up]*

düşmiş: *Düşmüş, düşkün, yolda kalmış, aciz, zavallı.*

Tag u şahrāya benefşe **düşmişe** Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her saçı sünbül şoḥbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*düşmişe, -e]*

düşnām: *Far. Sövme, sebb, şetm.*

Ḥayr-ıla 'ādet-durur her kişi añar mürdesin / Çünki öldürdün Muhibbī'yi gel añ **düşnām-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*düşnām-ıla, -mesün]*

düşnām-ıla: *Düşmanlıkla.*

Yār eger aña Muhibbî seni **düşnām-ıla** ger / Bundan evlā ne sa‘ādet saña olur mı hemîn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2561, Beyit 5). [*düşnām-ıla*,]

düşse: *Bir şeyin içine düşmek II Uğramak, maruz kalmak.*

Deryā-yı eşke **düşse** yimez Muhibbî pervā / İki yanumda ‘aynum iki kabagum olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2525, Beyit 5). [*düşse*,]

düşümde görüp: *Rüyamda görmek.*

Düşümde görüp gerdenüme mār dolaşmış / Aḥsent bu düşi zülf-i niğār-ıla yorana (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2965, Beyit 8). [*düşümde görüp*, -üp]

düşüne girem: *Düşüne girmek, rüyasına girmek.*

Bir gıce gelüp **düşüne girem** didi niğār / Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü hıvāb ne (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2958, Beyit 3). [*düşüne girem*, -em]

düşüne gireyim: *Düşüne girmek, rüyasına girmek.*

Bir gıce didi **düşüne gireyim** diler misin / Çeşmüm didi var mı bu ‘ālemde hıvāb ne (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2925, Beyit 3). [*düşüne gireyim*, -eyim]

düşür: *Bırakmak.*

Didüm saña iy dil ser-i zülfine dolaşma / Aḥir **düşürür** derd-i belalara ulaşma (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2900, Beyit 1). [*düşürür*, -ür]

düşvār: *Güç, müşkül, zor.*

Küyına düşerse yoluñ **düşvārdur** divşür bilüñ / Ya terk eyle dīn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2915, Beyit 2). [*düşvārdur*, -dur]

dut: *Elinde bulundurmak.*

Kaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde **dutduğı** kâğıd olur eşki ile gülgün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2616, Beyit 1). [*dutduğı*, -duğ, -ı]

dut: *Tutmak, zapdetmek, kaplamak.*

Sīnem üzere gıceler ‘ışk āteşidür berķ uran / Gündüzin itmeñ ‘aceb **dutsa** eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2511, Beyit 4). [*dutsa*, -sa]

Virürsın bāda çün ‘ömri kadeḥ nüş eylegil her dem / Elünde **dutduguñ** sāğar ki yigdür sāğar-ı Cem’den (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2636, Beyit 2). [*dutduguñ*, --du(g), --un]

dut: Tutmak.

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār elin / Var mı cihānda men ‘-ile kimse **dutar** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*dutar, -ar*]

dut: Tutmak.

Görse Muhibbî yüzüni ırmaya andan gözini / Farqına anuñ **dutsalar** tîğ-ı helāk iy nāzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*dutsalar, -sa, -lar*]

Öpdüm lebini varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ mı **duta** kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*duta, -a*]

Bāğda mül tolı sāğar **dutalım** gül yirine / Kulkul itsün ko şürāhī yine bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*dutalım,]*

dut: Tutmak, yakalamak, zapdetmek.

Dutup dil düzdini zülfî şebinde / Ebed habs itdi çāh-ı ğabğabında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 1*). [*dutup, -up*]

dut: Ele geçirmek, kaplamak.

Alur dilüni al-ıla **dutar** cefā kıılır / Sakın alınma çeşmine bakup alasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [*dutar, -ar*]

dut: 1. Elinde bulundurmak 2. Sunmak.

Bu Muhibbî çeşm-i cellādından olur mı hālāş / Dāyimā ‘üryān idüp elinde **dutar** gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*dutar, -ar*]

dut: Tutmak.

Müjeñ tırine iy māh-ı dil-efrüz / Siper yirine **dutdum** sīnemi ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 2*). [*dutdum, -du, -m*]

dut-: Elde bulundurmak, eline almak.

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönlümden **dutar** / Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*dutar, -ar*]

dut-: Tutmak.

Ayakdan düşmişem cānā elüm **dut** dest-gürüm ol / Didüm didi ki görmüş yok güzeller merhabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [*dut,]*

Gel yüzüme karşı **dut** cānā yüzün āyīnesin / Anuñ ile bilesin ‘ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [*dut,]*

dut-: *Kaplamak, örtmek.*

Gördi Muhibbî zülfüne müşg-i Hıfā didi / Ol dem bu dem yüze **dutar** şermesār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [*dutar, -ar]*

dut ki: *Tut ki.*

Muhibbî terk kıl dünyā-yı dünı / Tenüñden eksük oldu **dut ki** bir mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5*). [*dut ki,]*

dutalum: *Varsayalım ki, farzedelim.*

Cām-ı Cem olmayıcak genc-i Ferīdün nedür / **Dutalum** devlet-i Cemşīd [ü] Ferīdün olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 3*). [*dutalum,]*

dutar: *Tutmak, kaplamak.*

Biñ kan içerse ğamzesi şahhā vü ‘āfiye / Başdan kırarsa ‘ālemi kimdür **dutar** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*dutar,]*

dutıl: *Tutulmak, yakalanmak.*

Dutıldı ‘ārız u hālün görelden / Göñül murğına āb u bürri dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*). [*dutıldı, -dı]*

Dutıldı murğ-ı dil nāgeh belāya / Olaldan zülf[i] dām u hālī dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*). [*dutıldı, -dı]*

Dil murğı diler zülfı duzağına **dutılmak** / Hālīne nażar itsün aña dāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*dutılmak, -mak]*

dutmāc eyle: *Bir çeşit çorba eyle.*

Nefāyis yime kendün ac eyle / Bişür derd ü ğamı **dutmāc eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 1*). [*dutmāc eyle,]*

dütün: *Duman.*

Sīnem üzre ğıceler ‘ışk āteşidür berķ uran / Gündüzin itmeñ ‘aceb dutsa eger dehri **dütün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*dütün,]*

dutuş-: *Tutuşmak, yanmak.*

Maḥabbet nārına her kim **dutuşup** cān-ıla yanmaz / Yanup ḥirmān ocagında aña dāyim ‘azāb olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*dutuşup, -(u)p*]

Cemālî şem ‘in añdukça bu çeşmüm maḥv olur küllî / Çü sen pervānesin iy dil **dutuşup** nār-ıla eglen
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*dutuşup, -(u)p*]

duy: *Işitmek.*

Yāra dil gönder nihānī anı cānuñ **duymasun** / Hālūñi taḥrīr eyle kim zebānuñ **duymasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [*duymasun, -masun*]

Yāra dil gönder nihānī anı cānuñ **duymasun** / Hālūñi taḥrīr eyle kim zebānuñ **duymasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [*duymasun, -masun*]

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan ḥaberdār olmaya / Hūn-ı dil aksun bu çeşm-i ḥūn-feşānuñ **duymasun**
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*duymasun, -masun*]

Taş ışığın şubḥ olunca niçe yıl bālīn idüp / Ney gibi inle velī kimse fiğānuñ **duymasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [*duymasun, -masun*]

Şöyle yan kim nār-ı ‘ışk-ıla vücūduñdan eşer / Kalmasun bir kes senūñ nām u nişānuñ **duymasun**
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [*duymasun, -masun*]

Ol kemān ebrū şıfat gönderse tīr-i ğamzesin / Sīneden geçsün velī bagruñda kanuñ **duymasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [*duymasun, -masun*]

Hāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire ‘aşıkıların / Yürüsün sāyeñ gibi serv-i revānuñ **duymasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [*duymasun, -masun*]

İy Muḥibbī sırruñı ketm eyle izḥār eyleme / Şöyle sakla anı cān-ı nā-tüvānuñ **duymasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 7*). [*duymasun, -masun*]

Şöyle kıl nāleleri **duymasun** anı dil ü cān / Meclise koma şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [*duymasun, -masun*]

düzāğ: *Tuzak.*

Dil murğı diler zülfi **duzağına** dutılmak / Hālīne nazar itsün aña dāne gerekse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*duzağına, -i, -n, -a*]

düzāğ: *Tuzak.*

Hālīni yine dāne döküp zülfi ağına / Dil murğını avladı āh ol **düzāğ-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [*düzāğ-ıla, --ıla*]

düzāğ eyleme: *Tuzak kurmak.*

Niçe diller bendedür bi’llāhi çözmē zūlfūñi / Pāy-māl olur gönüller anı **düzāğ eyleme** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*düzāğ eyleme, -me*]

duzaĝa dūşdi: *Avlanmak, tuzaĝa dūşmek.*

Şol dāne-i ħālūñle şehā zūlfün ucından / Kurtılmayısar dūşdi gönül murĝı duzaĝa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*duzaĝa dūşdi, -di*]

duzāĝa dutılır: *Tuzaĝa dūşürmek.*

Görüp zūlfüñde ħalūñ dūşdüm aga / Dutılır murĝ dāneyle duzāĝa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 1*). [*duzāĝa dutılır, -ılır*]

dūzah-ı hicrinde: *Ayrılık cehennemi.*

Dūzah-ı hicrinde anuñ ne çeker ‘āşıkları / Her ki bilmek isteye sorsun ħarāret ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 4*). [*dūzah-ı hicrinde, -inde*]

E

ebed: *Ar. Sonsuza kadar, hiçbir vakit, kat'a.*

Bend olsa gönül zülfine kor çāh-ı zeķanda / Kalsun dir **ebed** bend-ile zindāna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*ebed,]*

ebed: *Devamlı, sürekli. II Sonsuza kadar.*

Dutup dil düzdini zülfî şebinde / **Ebed** ĥabs itdi çāh-ı ğabğabında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 1*). [*ebed,]*

ebed: *Asla, hiçbir zaman, kat'iyen.*

Yakmağa bağır yagum dil tekyesine gönder / Söyinmesün **ebed** ol rüşen çerāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [*ebed,]*

Kemend [e]yle ser-i zülfün baña dām-ı belā olsun / **Ebed** kurtılmasun gönüm ko aña mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*ebed,]*

ebed: *Ebediyen, sonsuza kadar.*

Ebed dil 'ışkuñ ile zinde oldı / İçürdüñ çün ezel 'ışkuñ şarābın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3*). [*ebed,]*

ebleh: *Ahmak, şuursuz, akılsız.*

İy Muhibbî mäh-rûlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram **ebleh** anı 'ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [*ebleh,]*

ebleh olmañ: *Aptal olmak, akli yetmemek.*

Baḥr-ı 'ışka düşene dirler bulunmaz çün necāt / **Ebleh olmañ** dōstlar el sunmañ aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*ebleh olmañ, -mañ]*

ebr: *Bulut.*

Dūd-ı āhum felekde **ebr** olalı / Gözlerüm yaşı döndi bārāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 6*). [*ebr,]*

ebr-i bahāram: *Bahar bulutu.*

Gül-i nev-reste ben **ebr-i bahāram** / Baña girye sunuldı aña ḥande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*ebr-i bahāram, -am]*

ebrû: *Kaş.*

Fitne ta'limin ider gūşına başı egüben / Birbirine bu cihānı uran **ebrūdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*ebrūdur, -dur*]

Çeşmüñle dil-i gümşüdemo hālūñe sordum / Biri kılup **ebrüya** işaret birisi gīsū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [*ebrüya, -ya*]

Bu Muhibbî yitüre tã'at u zühd ü vera'ı / İç diyü yār işaret ide **ebrülar-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*ebrülar-ıla, -lar-ıla*]

Görüp **ebrüñi** gönülüm geldi vecde / Hemān-dem itdi dil mihrāba secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [*ebrüñi,]*

ebrû: Kaş.

Hün-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işaret kıla ger gūşeden **ebrü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*ebrü,]*

Ger bugün kursa hemān maḥv ola irteye degin / **Ebrüdan** itse ser-ā-perdeyi vālā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*ebrüdan, -dan*]

ebrû: Kaş.

Gül demidür güzelüm eyleme **ebrüları** çin / Nuş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*ebrüları, -lar, -ı*]

ebrû: (*Sevgilinin yaya benzeyen*) kaşları.

Bundan özge hālet olmaz 'āşıkā kim hufyeten / Hışm-ıla kılsun girih **ebrüların** çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [*ebrüların, -lar, -ın*]

Gözleri üstinde yāruñ dir gören **ebrüların** / Şaydın almış iki şahbāz takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [*ebrüların, -lar, -ın*]

ebrü kemānumçün: Yay kaşlı.

Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ğamz okların diyü benüm **ebrü kemānumçün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*ebrü kemānumçün, -umçün*]

ebrülarıñ çin eyleyüp: Kaşlarını çatmak.

Dagıdup sünbüllerüñ çin eyleyüp ebrülarıñ / Ğamzelerle hün-ı 'āşık dökmede cellādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 3*). [*ebrülarıñ çin eyleyüp,]*

ebrüvān-ı fettān: Fitneci kaşlar.

Mihrāb-ı 'āşıkāndur yāhūd ḥatt-ı maḥabbet / Yāhūd kemān-ı Rüstem ya **ebrüvān-ı fettān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 2*). [*ebrüvān-ı fettān,]*

Mihrāb-ı büt-perest mi tuğrā mı yoħsa ŧāhī / Yāħud kemān-ı Rüstem ol **ebruvān-ı fettān** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [*ebruvān-ı fettān,]*

ebrū-yı siyāh: *Siyah kaş.*

Aldı bu dilden kararum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü **ebrū-yı siyāh** u zūlf ol çāh-ı zaķan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [*ebrū-yı siyāh,]*

ecel: *Ecel, ölüm.*

Haţ-ı dilber san **eceldür** anı def'e çāre yok / Çün ezel yazı imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*eceldür, -dür]*

ecel peymānesin iĉer: *Ecel (kadehi) ŧerbeti iĉmek: Ölmek, hayatını kaybetmek, ruhunu teslim etmek.*

Niĉe bir ğaflet Muhibbī aç göz uyħudan uyan / Çün bilürsin kim iĉer her kes ecel peymānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [*ecel peymānesin iĉer, -er]*

ecelsüz: *Ecel gelmeden.*

Geldi haţtuñ yok-durur ŧimden giriŧu baña ğayāt / Āh ölsün mi **ecelsüz** cān-ıla seni seven (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*ecelsüz,]*

edā: *Söyleyiş, terennüm.*

Gördiler ŧirīn **edāda** bu Muhibbī ŧi'rini / Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 7*). [*edāda, -da]*

edā: *Dile getirme, söyleme.*

Her bir nefesde niĉe 'atālar ider saña / Kim kādır olur itmege ğamdi **edāsına** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*edāsına, -sı, -n, -a]*

edā: *Naz, işve, cilve.*

Medyūn idüm bu cānı getürdüm kapuña al / Ğayli dem idi muntazır idüm **edāsına** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*edāsına, -sı, -n, -a]*

edā itdüm: *Eda etmek: Bir görevi yerine getirmek. II Söylemek.*

Kemend-i zūlf-i çevğānna başum / Dimişdüm top idem itdüm edā ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2667, Beyit 3*). [*edā itdüm,]*

edā olsun: *Bir işin yerine gelmesi, gerĉekleşmesi.*

Vireyim cânı borc olsun didüm bir kez seni görsem / Kerem kıl luğ idüp göster yüzün borcum **edā olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*edā olsun, -sun*]

ednā: Aşağı / âdî.

Muhibbî'yi sorarsañ kimdür iy dōst / Eñ **ednā** bende bir kemter kemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*ednā,]*

efgān eyleyen: Feryat etmek, haykırmak.

Gülşen-i hüsnuñe karşı dōstum bülbül gibi / Bu dil-i şüridedür her demde **efgān eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [*efgān eyleyen, -yen*]

efgān ideler: Feryat etmek.

Ruğları yādına cânā neyçün **efgān ideler** / Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*efgān ideler, -eler*]

efgān ider: Bağırarak, feryat etmek.

Sevdā-yı zülfe düşdüm bagrum delindi ney-veş / Bezm-i gam içre kaldum **efgān ider** nevāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*efgān ider,]*

efgān ider: İlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak.

Muhibbî gıceler inler ider bülbül gibi efgān / Sakın iy hüblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*efgān ider, -er*]

efgānı: İstirapla bağırma, haykırmak, feryat etme.

Nālesini bülbülün **efgānının** güş eylemez / Gönüller dāyim göz[i] gönli dikenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*efgānının, -nın*]

efgānum: Bağırıp çağırma.

İşidüp gıce **efgānum** seg-i yār / Getürür bizi didi bu figāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [*efgānum, -um*]

efgende: Bîçare, zavallı, düşkün.

İy gönül sevdā-yı 'ışkıyla anuñ **efgendesin** / Pādişāh-ı dehrsın ma'nide ammā bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*efgendesin, -sin*]

efgende-: Bîçare, zavallı, düşkün. II aşık.

Niçe yıllardur yatur kûyında aîmaz bendesin / Pâdişâh-ı dehr aîmazsa ne tañ **efgendesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*efgendesin, -(s)i, -n*]

ef'î: *Engerek yılıanı II kötü, sinsi kimse.*

'Ārîzuñ üstinde gördüm ol siyeh müşğînüñi / Didüm **ef'îdur** uyur yatmış gülistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [*ef'îdur, -dür*]

ef'î: (*Zehirle dolu*) *Engerek yılıanı.*

Görinen zülfeyni mi asılı yâhû perr-i zâğ / Ya iki **ef'î** gelüp yatmış gülistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*ef'î,]*

efkâr: *Sıkıntı, üzüntü.*

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzüñi ben senüñ âh / Görmezem uyhu yüzün zerrece **efkâruñ-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 2*). [*efkâruñ-ıla, -uñ-ıla*]

efkâr: *Endişe, tasa, kaygı, üzüntü, keder.*

Sîne 'ışkı âteşiyile pür şerer-olmuş yatur / Cân u dil fikr-i lebiyle kaldılar **efkârda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4*). [*efkârda, -da*]

eflâk: *Felekler, gökler, gökyüzü.*

Gîce odlar zâhir olur sîne-i şad çâkde / Dūd-ı âhumdur görinen gündüzün **eflâkde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [*eflâkde, -de*]

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarâbın câm-ıla / Yog-ıdı şebde görinen noktalar **eflâkde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [*eflâkde, -de*]

Eksük olmaz âteş-i ğam çün dil-i ğamnâkde / Görinürse dūd-ı âhum tañ mıdur **eflâkde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1*). [*eflâkde, -de*]

eflâk: *Dokuz felek, dokuz kat gök.*

Kalmaya zerrece ğam başı ire **eflâke** / Keremüñden bu Muhibbî kuluñı yâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*eflâke, -e*]

Nâlesi **eflâke** irdi bu Muhibbî hastanuñ / Pes nedendür güşuña girmez senüñ iy mâh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*eflâke, -e*]

Olma mağrūr iy gönül baħl u tekebbürden sakın / Başuñ **eflâke** irürse yüzün olsun ħâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [*eflâke, -e*]

eflâk: *Felek, dünya.*

Her kaçan āh eyleyüp ańsam firāķuń ađlasam / Āhum **eflāki** yaka ğarķ ola yaşuma zemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*eflāki, -i*]

eflāk: 1-Felekler; gökyüzü. 2-Baht, talih.

Kankı serdür āsitānuńda senüń ħāk olmaya / Kankı dildür dūd-ı āhı çıkup **eflāk** olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*eflāk,]*

eflāk olasıń: Gökler olmak.

İy gönül rāh-ı vefā üzre kaçan ħāk olasıń / Umaram ki yücelüp adr-ile **eflāk olasıń** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*eflāk olasıń, -asıń*]

efrāsiyāb: Büyük İskender'den evvel yaşımış ve Keyhüsrev tarafından öldürülmüş olan Maverāünnehir Kralı Turan'lı bir yiğit, Alp Er Tunga.

Ĝaflet gözini açagör uyan bu ħvābdan / 'Ālem nümüne çün yiter **Efrāsiyāb'dan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [*efrāsiyāb'dan, -dan*]

efsāne: Asılsız söz.

Zāhidā itme naşĥat kim eđer itmez bańa / Pāk meşreb rind olan uymaz ińen **efsāneye** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [*efsāneye, -(y)e*]

efsāne: Asılsız rivayet, gerçekliği kanıtlanmamış şey, söylenti.

Ķışsa-i ğuşşam uzun zülfüń gibi bir kışşadur / Dińle anı cān-ıla kim söylemem **efsāne** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*efsāne,]*

efser itdi: Başına ta edinmek. II baş üzre tutmak.

Muhibbī ħāk-i pāyuń **efser itdi** / Virür mi anı tāc-ı cevherīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2854, Beyit 5*). [*efser itdi, -di*]

efser ola: Padişah tacı olmak.

Ĥāk-i pāyuń **efser ola** başuma / Şādılıkdan basmayam pā ber-zemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 3*). [*efser ola, -a*]

efsün: Büyü, sihir.

İtme efsün[ı] Muhibbī ekmegil beyhüde renc / Sana rām olmaz perīdür degme **efsünüm** bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*efsünüm, -(u)m*]

efsün: Afsun, büyü, sihir, göz bağcılık, arpağ.

Her kılını zülfinün biñ başlu ejderhâ kılır / Her kaçan sâhir gözün sihr okıya **efsün** için (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2671, Beyit 5*). [*efsün,*]

Okudı haṭṭuñ füsün kalmadı dilde ‘aql u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar **efsün** ele (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2950, Beyit 2*). [*efsün,*]

efsün[ı] itme: Büyülemek || *Etkisi, hükmü altına almak.*

İtme efsün[ı] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / Sana rām olmaz perîdür degme efsünüm bile (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2923, Beyit 5*). [*efsün[ı] itme,*]

efsürde: *Perişan, zayıf, donuk.*

Leylî zülfün hasretinden düşeli hicrâna âh / İy gönül gördüm seni Mecnünlayın **efsürdesin** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2518, Beyit 4*). [*efsürdesin, -sin*]

efzün: *Çok fazla, ziyade.*

Gözlerüm yaşı biri Nîl ü birisi Dicle’dür / Hüsnuñ **efzündür** senüñ çün Mısr-ıla Bağdâd’dan (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2736, Beyit 3*). [*efzündür, -dur*]

efzün ola: *Fazla olmak, artmak, çoğalmak.*

Dest-i hicrândan şikâyet idem iy sultân-ı hüşn / Şevketün **efzün ola** vaşluñla ger dâd idesin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2575, Beyit 2*). [*efzün ola,*]

eg: *Eğmek, bükmek.*

Egdükçe cefâ dehrini boynunu eger ah / Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hvâre benefşe (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2960, Beyit 2*). [*egdikçe, -dikçe*]

eğer: *Gerek.*

Gönülde gözde nem varsa yoluña harc idem küllî / **Eger** cândur eger serdür ikisi de revân olsun (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2618, Beyit 2*). [*eger,*]

Gönülde gözde nem varsa yoluña harc idem küllî / Eger cândur **eger** serdür ikisi de revân olsun (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2618, Beyit 2*). [*eger,*]

eğer: *Olsa da, olsa bile.*

Eger öldür ü ger dirgür muṭî‘em her ne eylerseñ / Olupdur kâni‘ söz açmaz saña varup hayâsından (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2508, Beyit 5*). [*eger,*]

eğer: *"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.*

Göz ucuyla nazar kılma degül çünkü cihān bākī / **Eger** dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālām ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [eger,]

eğer: Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet.

Muhibbî cān viren dirler lebinden büse alurmuş / Nedür bir cān **eger** biñ cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [eger,]

eğer: "Eğer"; şayet, koşul anlamı veren edat.

Eger İskender ü Cemşid olasıñ / Başuñ kaldurma yüz sür hāk-i pādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 4*). [eger,]

Eger bñ almayam bir dem vefā ol gülsitānumdan / Şu deñlü eyleyem bülbül helāk ola figānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [eger,]

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî pāyına / Rāh-ı 'ışkıñda **eger** eşk-ile Ceyhūn olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [eger,]

Yüzüñ gül bülbül olmışdur gönül ko / **Eger** şem' ise ol pervānedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [eger,]

eğer: "Eğer"; şayet, koşul anlamı veren edat.

Egerçi kārılar bī-ħad u el urdum 'ışk kārına / İlahī eyleme maħrūm ayırma beni kārımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [egerçi, -çi]

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāhib-külāham ben / Velīkin küy-ı 'ışk içre bir avuç hāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [egerçi, -çi]

Egerçi semmi vardur mār-ı zülfüñ / Bi-ħamdillāh lebidür aña dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [egerçi, -çi]

Egerçi kim cefāya zehr dirler / Cefā cevri görünür baña dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*). [egerçi, -çi]

Egerçi serv için bālā dimişler / Velī kaddüñ yanındadır miyāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4*). [egerçi, -çi]

Kimse yārūñ iy Muhibbî añlamaz māhiyyetin / Niçe müşkiller **egerçi** ħall olur idrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [egerçi, -çi]

Egerçi dāğ ursa lāle sīnesine / 'Aceb midür ki var 'ışkı cebīnde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2*). [egerçi, -çi]

Egerçi gitdi dil elden velī sultān-ı 'ışk oldı / Ğam u ğuşşa vezīr olmuş anuñ solıyla sağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [egerçi, -çi]

Egerçi gördüñ ol yārūñ cefāsın / Velī olmak gerek iy dil ħazerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*). [egerçi, -çi]

eğer: "Eğer" şayet, koşul anlamı veren edat.

Sinem üzre gıceler 'ışk âteşidür berķ uran / Gündüzün itmeñ 'aceb dutsa **eger** dehri düttün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [eger,]

Göz ucuyla nażar kılma degül çünki cihān bākī / **Eger** dir-ise aldanma ser-ā-ser tolı mālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [eger,]

Derd-ile cefā eyledügin itme şikāyet / Dinmeye **eger** her kıla bir niçe dil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [eger,]

Girerdi her kiři gülzār-ı hüsne / **Eger** olmasa haţtuñ aña bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*). [eger,]

eğer: Yahut; veya; ya da.

Her ne gelürse mihr **eger** cevır rāzıyam / Sundum nigāra cān-ıla çün ihtiyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [eger,]

eğer: "Eğer" edatı.

Eger müşgīn zülfe şāne ursañ / Mu'atţar ola cümle Çin ü Maçın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*). [eger,]

Baħr cümle kuruyup kalmaya hīç andan eşer / Bir şerer düşse **eger** âteş-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [eger,]

Ger zülfün **eger** zülf-i dil-āviz ise iy dōst / Hem kayd-ı belā baña vü hem zencīr-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [eger,]

Muhibbī'den **eger** cān ister iseñ / Buyur sen tek hemān er-re'sü ve'l-'ayn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [eger,]

Göçdi gönül kaldı hemān dāğ-ı hasret āh / Āteş kalur yirinde **eger** gitse kervān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [eger,]

Tirūnden **eger** kaçura sīne Muhibbī ger / Kātli helāl ola aña virmegil amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [eger,]

Künc-i mescidde **eger** zāhid olursa mu'tekif / Sırta vākıf ben daħı bir sākin-i meyhāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [eger,]

Çekerem ben ğamuñ bārın getürmeye aña tākāt / Kosalar kūha bir şemme **eger** bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [eger,]

Ğamzesi yārūñ geđer hīç nesne yok hāyil aña / Fā'ide itmez **eger** sīneñde pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [eger,]

Yār **eger** aña Muhibbī seni düşnām-ıla ger / Bundan evlā ne sa'ādet saña olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [eger,]

Nāvek-i dilber **eger** gelürse itme ictināb / Çok zamāndur tîrine bu sîne siper-kerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 2*). [eger,]

Eger cān terkin eylesen ta‘accüb eyleme zāhid / Şu kim şıdķ-ıla ‘āşıkdur elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [eger,]

Başuma üşti fiğānum işidüp ‘ālem benüm / Göreler hicrān **eger** bākī kıla hengāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [eger,]

Dilā bir büsesin şey‘u’llāh eyle / **Eger** virmezse de dervāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*). [eger,]

Büşe-i la‘l-i lebinüñ kem bahāsıdur **eger** / Virseler ser-cümleten Īrān u Tūrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [eger,]

İy şabā peygām-ı yārı gel getir bu hastaya / Kim feraḥ olsun **eger** dirseñ dil ü cān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [eger,]

Pāyına yüzler **eger** sürmek dilerseñ dilberüñ / Bir kadem iy eşķ-i çeşmüm yüzüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [eger,]

Püte-i hicre yanup dil niçe kāl olduğını / Bilmek isterseñ **eger** sīm-ile zerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [eger,]

Bulmak isterseñ **eger** cānān vişālin iy gönül / Rāyegān girmez elüne ḥarc kıl cān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [eger,]

Esüp bād-ı şabā geçse **eger** küyi kenārından / Gözüme tütiyā kılam getirürse ḡubārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [eger,]

Bir nazarla cān alup itdi gönül mülkin ḥarāb / Öldürüñ beni **eger** ol gözi mekkār olmasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [eger,]

Ḥāk-i pāyuñ olam dir isem **eger** / Gelmesün ḥāṭıra ḡubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 3*). [eger,]

Muhibbî’nüñ kelāmı dehri tutdı / **Eger** var-ısa eydüñ bir suḥen-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [eger,]

Ser-i küyına **eger** eyleseñ āheste ḡüzer / Ḥālını ḥastalaruñ gözleri bīmāra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2*). [eger,]

Ṭab‘-ı Muhibbî āb-ı revān şî‘ri naḥl-i sebz / Bitürse tañ degüldür **eger** cüybār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [eger,]

Yanardum āteş-i hicre ser-ā-ser / **Eger** olmasa bu gözden akan su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*). [eger,]

Tevbeyi sırsam **eger** itme ta‘accüb şüfî / Gele inşāf ide içmez midüñ ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [eger,]

İy Muhibbî dileme büse vü yā mihr ü vefā / Aña ‘āşık mı dinür anda **eger** kām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [eger,]

Gözlerüm bahırına saldum yine dil zevrağını / Bād-ı āhum beni ğarķ ide **eger** bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [eger,]

Görürem zülfünü ‘anber saçunu müşğ gibi / Ğam degül misk ü **eger** ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [eger,]

Āh kim hasret-ile döndi tenüm bir müya / Vāh **eger** ölür-istem irmeden ol meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [eger,]

Gözlerüm yaşını bahır oldugını görse **eger** / Kaynayup cüşa gelüp hālüme ‘ummān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [eger,]

Şeb-i hicrānda **eger** nālemi güş eyler-ise / Hālüme ide teraḥḥum şeh-i ḥübān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [eger,]

Şem‘-i ḥüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm / Per yakar mıydı **eger** pervāneler nār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [eger,]

Olmaz-ıdı müşterī vaşluñ metā‘ına Muḥib / Naḡd-i cān-ıla **eger** varup talebkār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [eger,]

Eger zāhir gözi görmezse yāri / Ne ğam cān gözini aç kıl nezāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*). [eger,]

Dil degül belki cān da pāralanur / Yār **eger** ursa zülfine şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*). [eger,]

Cefañuñ tişesin gönlüme urma / Olur olsa **eger** mermer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*). [eger,]

Eger bed-nām-ı ‘ışķ olsam beni ‘ayb eyleme zāhid / Riyā vü zerķ-ıla sen salagör var şöreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [eger,]

Seni yoldan çıkarur bil Muḥibbî / **Eger** dil baglu kala zülf-i kecde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 5*). [eger,]

‘Uşşāka komaz ta‘nı görüñ zāhid-i ḥodbīn / Dimez-idi ol miskīn **eger** bilse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [eger,]

Bulmak isterseñ **eger** genc-i vişālinden ḥaber / Umaram kim bulasın gelseñ dil-i vīrāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [eger,]

Sakin mağrūr olma görme kendüñ / **Eger** ḥaşmuñ olursa da karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3*). [eger,]

Bahır-ı eşķ içre Muḥibbî bu gönül zevrağını / Ğarķ ide şarşar-ı āhum **eger** ol bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [eger,]

Eger dünyāyı cem‘ itseñ görüp anı ğurūr itme / Ne assı yir seni āḥir dönersin sen de Kārūn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [eger,]

Eger anmasa adum tañ degüldür / Ki sığmaz adum ol ğonca dehana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [eger,]

Görürüm zülf-i siyâhın[1] ben ‘anber yirine / Ğam degül bana **eger** ‘anber-i sārâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [eger,]

Araya girse **eger** vuşlat deminde pîrehen / Tañlaram ol dem hemân-dem pîrehen çāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [eger,]

Kevkebî baht **eger** yār ola bu bî-dil ile / Şâh-ı encüm görüp ola hacil kevkebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [eger,]

Su gibi **eger** başumı daşdan daşa döğsem / Olmaya ‘aceb ‘aşık-ı didâr iniler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4*). [eger,]

Güş eylemez yār **eger** olsa Muhibbî / Bu ‘aşık-ı dil-sühte şad bār iniler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [eger,]

Gözüm yaşı gördüğü demde revân olur / Salmsa **eger** ol kıaddi dil-cū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [eger,]

Eger âh eylesem dōke cihân yaş / Ki zîrâ diyümez her dîde düde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [eger,]

Olur-ıdum ben bugün dîvâneler ser-defteri / Zülf[i] zencîri **eger** boynuma benüm takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [eger,]

Eger bir büseñe biñ cân virürsem / İdersin arayup sen şad bahâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [eger,]

Sorarsañ gönlümi kalmadı bende / **Eger** bulmak dilersen ara sende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1*). [eger,]

Bî-güneh ‘aşıkları bugün **eger** katl idesin / Rüz-ı maşşer eline baş[ın] alup ser göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [eger,]

Çiger kanını çeşmümden **eger** bu hār-ı ğam dōkse / Dimez ol ğonca-leb gül-ruḡ ider mi ‘andelībüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [eger,]

Vaşl gencini **eger** bulsam anuñ olmaz ‘aceb / Bu gönül vîrānesi döndi ḡarābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2*). [eger,]

Çeşm-i maḡmūruñ **eger** meyl itse kanum içmege / Beñzedür çün mestdür anı şarābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [eger,]

Şırsam **eger** kāse-i ‘arzum ‘aceb degül / Mecnūn gibi bu da bize ihtirām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 2*). [eger,]

İtseñ **eger** cevri ü cefâ sanma incinem / Her ne gelürse senden ol baña kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [eger,]

Bu Muhibbî’ye ulu devlet idi yār **eger** / Yañılup kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [eger,]

Bülbül inler miydi güşende **eger** hār olmasa / Dilber kıadri bilinür miydi aġyār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [eger,]

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin bir bir / **Eger** meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [eger,]

eğer: "Gerekse" anlamında bir edat.

Eger Ferhād u Vāmık Vīs ü Mecnūn / Degüldür her biri 'ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [eger,]

eger eger: "İster... ister" anlamını veren bağlaç.

Esirüñdür eger 'aql u eger dil / Ğulāmuñdur eger cān u ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*).
[eger eger,]

eger eger: "gerek, gerek ..." anlamını veren bağlaç.

Bī-'ışk degül cümle zerrāt-ı kāyināt / 'Işk-ıla zebūn oldı eger ins ü eger cīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [eger eger,]

eger eger: "hem..., hem ..." anlamını veren bağlaç.

Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān hāl ü haṭ 'asker çeker / Pāyimāl eyler eger Hüsrev eger cāmın Cem'in
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [eger eger,]

eger ger: İster...ister, gerek...gerek.

Esirüñdür eger 'aql u eger dil / Ğulāmuñdur eger cān u ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*).
[eger ger,]

eger ki: Eğer ki.

Ğamzeñ **eger ki** öldüre vir la'lüñ agzuma / Dirğür bu mürdeyi yine bir tāze cāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [eger ki,]

egerçi: Doğrusu.

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muhibbî 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāhib-i 'izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [egerçi,]

Ayuñ olmışdur **egerçi** cümle encüm āşıkı / Sen mehüñ 'ışkına döner uşbu çarḥ-ı heftümīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [egerçi,]

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muhibbî 'ālemi yakdı / Ğurūr-ıla sakın dime ki bir şāhib-kemālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [egerçi,]

Bir devāsuz derd-imiş dirler **egerçi** derd-i 'ışk / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 5*). [egerçi,]

Saçuñ girihlerini kıldum **egerçi** pīşe / Çözilmedi çalışdum tā urmayınca dişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [egerçi,]

egerçi: Gerçi, doğrusu.

Uslanur divāneler dirler **egerçi** bend-ile / Bend-i zülfinden ‘aceb bende neden artar cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [egerçi,]

Görinür cismi dildāruñ **egerçi** penbenden yumşak / Bilenler qalbini anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [egerçi,]

Bulunur mäh-rülarda **egerçi** mihri yok meh-rū / Ve likin ortalarında ‘aceb nā-mihribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [egerçi,]

İtdüm **egerçi** her yañadan cüst ü cū anı / Rāh üzre düşüp kaldum ayakdan bile bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [egerçi,]

egerçi: Eğer ki, gerçi, doğrusu.

Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ‘ömri ‘uşşākuñ / Dilegüm bu-durur Hāq’dan senüñ ‘ömrüñ mezīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [egerçi,]

egerçi: -diği zaman, -diği zaman.

Egerçi ugradum ‘ışk içre rence / Bi-ḥamdillāh iriştüm gizlü gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [egerçi,]

egerçi: Gerçi.

Egerçi görmedüm senden vefā ben / Velī çekdüm kapuñda yüz cefā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [egerçi,]

Egerçi zāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben / Nazar ma‘nī yüzinden ger kılursañ ḥāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [egerçi,]

‘İşkuñ **egerçi** evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [egerçi,]

Vuşlat **egerçi** kand-i nebātdan lezīzdür / Beñzer didiler hicr de zehr-i helāhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [egerçi,]

egerçi: "Eğer, şayet" anlamında bağlaç.

Egerçi yañılup dilber geçe bir gün mezārumdan / Maḥabbet büynü ala benüm ḥāk-i gubārumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [egerçi,]

eğİN: Sırt.

Saňa yitmez mi Muhibbî **egnüñe** jende palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendüni zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*egnüñe, -üñ, -e*]

eglen: *Oyalanmak, vakit geçirmek.*

Elüñden ne gelür iy dil hayāl-i yār-ıla **eglen** / İdüp feryād bülbül-veş figān u zār-ıla **eglen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*eglen,]*

Elüñden ne gelür iy dil hayāl-i yār-ıla **eglen** / İdüp feryād bülbül-veş figān u zār-ıla **eglen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*eglen,]*

Cemāli şem'in aňduqça bu çeşmüm mahv olur küllī / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla **eglen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*eglen,]*

Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur 'aşıklaruñ hasta / Tābīb-i dilsin iy dilber idüp tīmār-ıla **eglen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*eglen,]*

Muhibbî naqd-i cān iltüp dile bir büse la'linden / Qabül itmezse de bārī birez bāzār-ıla **eglen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*eglen,]*

eglen: *Oyalanmak, vakit geçirmek; durmak.*

Bulunmaz vaşla çün çāre kalup hicr içre bī-çāre / Olup 'ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla **eglen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*eglen,]*

eglence: *Gönül eğlendirecek, hoş vakit geçirtecek şey.*

Ĝam şebinde zülfüñ efkārı bizüm **eglencemüz** / Böyle geçer ehl-i 'ışkuñ māh u sālī n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*eglencemüz, -müz*]

eglence: *Eğlence.*

Seyr-i gülşen eylemek uşşāka olmışdur hārām / İy yüzi gül her dem **eglence** hayālün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [*eglence,]*

Seyr-i gülşen eylemek 'uşşāka olmışdur hārām / İy yüzi gül her dem **eglence** hayālün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 2*). [*eglence,]*

eglence: *Avuntu.*

Tiri olmasa Muhibbî cān u dil **eglencesi** / Murg-ı dil çokdan uçardı sīne-i şad-çākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*eglencesi, -si*]

eglence: *Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya uğraş, avuntu.*

Şi'r-i pür-süzüñ Muhibbî çünki bir **eglencedür** / Hālī olma bir nefes 'ālemde sen eş'ārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [*eglencedür, -dür*]

eglenme: *Oyalanmamak, vakit geçirmemek.*

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb **eglenmesün** / İnlesün derdiyle dil olsun tolab **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [*eglenmesün, -sün*]

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb **eglenmesün** / İnlesün derdiyle dil olsun tolab **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [*eglenmesün, -sün*]

Mey yirine içdi çün mestāne çeşmi kanımı / Mā-ħazar kılsun bu dil bagrın kebāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*eglenmesün, -sün*]

Rüşen olsun ğam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol mäh togsun mähitāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [*eglenmesün, -sün*]

Ka'be'dür küyü gelür 'uşşākı kurbān olmağa / Ğayrı te'ħür itmesün kılsun şitāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [*eglenmesün, -sün*]

Minber-i 'ışk üzre okurken maħabbet ħuṭbesin / Diñlesün gelsün şalādur şeyḥ ü şāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*eglenmesün, -sün*]

Bu Muhibbî cān virür ol serv-i kāmetsden cüdā / Cāna düşmişdür be-ğāyet ıztırāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [*eglenmesün, -sün*]

Binsün ol serv-i revān itsün şitāb **eglenmesün** / Ehl-i 'ışkuñ ḥāli olmuşdur ħarāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [*eglenmesün, -sün*]

Binsün ol serv-i revān itsün şitāb **eglenmesün** / Ehl-i 'ışkuñ ḥāli olmuşdur ħarāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [*eglenmesün, -sün*]

Ehl-i ḥālūñ ıztırābı var cemāli şevkine / Eydüñüz ol dilber-i āli-cenāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [*eglenmesün, -sün*]

Minber-i 'ışk üzre okurken maħabbet ħuṭbesin / Diñlesün gelsün şalādur şeyḥ ü şāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*eglenmesün, -sün*]

Her sözüñde niçe ma'nī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*eglenmesün, -sün*]

Cür'a-i cāmı Muhibbî çün naşīb-i ḥāk imiş / Cān u serden geç ko cism olsun türāb **eglenmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*eglenmesün, -sün*]

egn-: *Boyundan bele kadar olan vücut bölümü, sırt, arka.*

Seyl-i eşküñ **egnüme** geydürdi gülgün cāmeler / İy Muhibbî kim göre taḥsīn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*egnüme, -(ü)m, -e*]

ehl: (*Ar.*) *Ehil, bir işten anlayan.*

İy Muhibbî şükr kıl derd ü belā vü miḥneti / Göñlüme tapşurdılar düşdi emānāt **ehline** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [*ehline, -i, -n, -e*]

ehl-i dilānda: *Gönüllerin ehli.*

Kamu **ehl-i dilānda** şevk-i Ka'be / Bu ben bî-dilde vardur zevk-i ol gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [*ehl-i dilānda, -da*]

ehl-i diller: *Âşıklar, gönül adamları, ârifler.*

Her sözüñde niçe ma'nî var nihān u âşikār / **Ehl-i diller** yazup itsünler kitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*ehl-i diller,]*

Seyr iderken ruħlaruñ öpsem lebüñ 'ayb olmasun / **Ehl-i diller** mevsim-i gülde ider mül şöħbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*ehl-i diller,]*

ehl-i diller: *Âşıklar | gönül adamları, ârifler.*

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tā ki bir görünmeye senüñ bîrünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*ehl-i diller, -ler*]

ehl-i hālūñ: *Bir manevi derecenin tecellisini ve zevkini ruhunda hissedemeyen(ler), sözde kalmayıp maneviyat zevkini, ilahi tecellileri ve vahdet neşesini bizzat yaşayan(lar), vecd sahipleri, hakikat ehli.*

Ehl-i hālūñ ızırābı var cemālî şevkine / Eydüñüz ol dilber-i ālî-cenāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [*ehl-i hālūñ, -ñ*]

ehl-i harābātı: *Meyhane ehli, meyhanede bulunanlar.*

Zāhidā **ehl-i harābātı** iñen eyleme zem / Niçe yıllar geçe sen irmeyesin pāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*ehl-i harābātı, -ı*]

ehl-i hevā-y-ıla: *Günüñü gün eden, günlük yaşayan, havai nitelikte insan.*

Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre gönlümi / Olur hevāyî oturan **ehl-i hevā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*ehl-i hevā-y-ıla, --y-ıla*]

ehl-i hured: *Akıl sahibi.*

Miyānuña dimiş **ehl-i hured** mū / Didüm ortada yok mū deñlü mābeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*ehl-i hured,]*

Uşbu şî'r-i ḥaseni ger işide **ehl-i hured** / Diye taḥsîn Muhibbî saña şābāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*ehl-i hured,]*

Güş eyleyüp eş'arumı taḥsîn idüp **ehl-i hured** / Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān Selmān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [*ehl-i hured,]*

ehl-i 'ışk: *Âşıklar.*

Gel tülû' it gün gibi görsün seni 'âşık'ların / Zerrelerdür **ehl-i 'ışk** dūr olmasunlar nūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*ehl-i 'ışk,]*

Şem' didüm ḥaddine bi'llāh görüñ nūr olmasun / Yâ İlāhî **ehl-i 'ışk** ol nūrdan dūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*ehl-i 'ışk,]*

ehl-i 'ışk oldum: *Aşk ehli olmak, aşktan anlamak, gerçek aşık olmak.*

Beni yaratmış belâ vü miñnet için Yaradan / **Ehl-i 'ışk oldum** anuñçün kaçmazam ben yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*ehl-i 'ışk oldum, -dum]*

ehl-i 'ışka: *Âşıklar.*

Ehl-i 'ışka iy felek ḥayyâtı biçerseñ kabâ / Ğamdan öze ḥil'at ü tâc u kabâ biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*ehl-i 'ışka, -a]*

ehl-i 'ışka: *Aşk ehli, âşık.*

Ehl-i 'ışka hoş gelür olmak bugün rüsvâ-yı ḥalk / Genc-i vaşlın isteyüp olsam ne tañ vîrâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [*ehl-i 'ışka, -a]*

ehl-i 'ışkuñ: *Aşk ehli.*

Eline almış yine cellād çeşmi ğamzeler / **Ehl-i 'ışkuñ** yire dökmek kanın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [*ehl-i 'ışkuñ,]*

Gözi nemdür dili ğam **ehl-i 'ışkuñ** / Ezelden böyle yazılmış serine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2*). [*ehl-i 'ışkuñ,]*

Ehl-i 'ışkuñ ḥâlini zülfüñ perîşân eyledi / 'Ârızuñ anları küllî oda yakdı al-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [*ehl-i 'ışkuñ,]*

ehl-i 'ışkuñ: *Aşk ehli, Âşıklar.*

Ğam şebinde zülfüñ efkârı bizüm eglencemüz / Böyle geçer **ehl-i 'ışkuñ** mâh u sâli n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*ehl-i 'ışkuñ,]*

ehl-i 'ışkuñ: *Âşıklar.*

Ehl-i 'ışkuñ derd-ile ola kalem-veş bağı çäk / Bu Muhibbî'nüñ okurlarsa maḥabbet-nâmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*ehl-i 'ışkuñ, -uñ]*

Binsün ol serv-i revân itsün şitâb eglencesün / **Ehl-i 'ışkuñ** ḥâli olmışdur ḥarâb eglencesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [*ehl-i 'ışkuñ, -uñ]*

ehl-i kerem: *Cömertlik ve iyilik sahibi.*

Kalmadı **ehl-i kerem** ‘Ankâ-şifât nâ-yâbdur / İy dirîgâ sifle-perver oldı bu gerdün-ı dūn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2743, Beyit 4*). [*ehl-i kerem,]*

ehl-i nazm: *Nazım ehli II şairler.*

Gördiler şîrîn edâda bu Muhibbî şî’rini / Eylediler **ehl-i nazm** olan hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2512, Beyit 7*). [*ehl-i nazm,]*

ehl-i nazmuñ: *Nazım ehli.*

Bu Muhibbî sūz-ı Hüsrev’den yakar çünkü çerâğ / **Ehl-i nazmuñ** arasında pes neden seçilmesün (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2648, Beyit 5*). [*ehl-i nazmuñ,]*

ehl-i şafâ: *Temiz kalpliler.*

Âyine gibi kalbini kim eylemeye şâf / ‘Âlem yüzinde bulmaya **ehl-i şafâ** yolın (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2655, Beyit 2*). [*ehl-i şafâ,]*

ehl-i vefâ: *Vefa sahibi kişiler.*

‘Âlemi gezdi Muhibbî bulmadı **ehl-i vefâ** / Kimsesi yok senden artuk yâ İlâhe’l- ‘âlemîn (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2598, Beyit 5*). [*ehl-i vefâ,]*

ehremen: *Şeytan, dev. II Rakip.*

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin ‘âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler **Ehremensin** sen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2659, Beyit 4*). [*ehremensin, -sin]*

ejdehâ: *Ejderha, büyük yılan.*

Gâlib gelirse zülfine hañtı ‘aceb degül / Cem’ olsa mür gâlib olur **ejdehâsına** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2791, Beyit 3*). [*ejdehâsına, -sına]*

ejder: *Az çok yılana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük hayvan.*

Baña sünbül saçınuñ her kılı **ejder** görünür / Sihir ‘ilmîni bilür gözleri cādūdur bu (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2757, Beyit 3*). [*ejder,]*

İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle zülfinden hâzer / İy gönül **ejderden** itmişler tılısm ol mağzene (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2865, Beyit 3*). [*ejderden, -den]*

ejderhâ: *Ejderha. II sevgilinin kıvrıcık saçı.*

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılısm itmiş nigâr / Çâresüz kaldum ne çâre âh ol **ejderhâ** için (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2692, Beyit 2*). [*ejderhâ,]*

ejder-i āhum: *Āh ejderi; (âşığın) âhının ejderi.*

Sanmañuz dil âteşi bu sineden bir dem gide / Ol sebebden **ejder-i āhum** felekde yir ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [*ejder-i āhum,]*

ejder-şifat: *Ejderha gibi.*

Bekler iken zülfüñüñ her bir kılı **ejder-şifat** / Bir nazar kim ola göre hüsñüñüñ gençinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [*ejder-şifat,]*

ek: *Toprağa tohum atmak veya gömmek.*

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm hāşılıñ / İy Muhibbî her ne kim **ekdüñse** anı biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*ekdüñse, -dü, -ñ, -se]*

ek-: *Toprağa tohum atmak veya gömmek.*

Cev **eküp** umar mısın kim ola gendüm hāşılıñ / İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*eküp, -üp]*

eksil: *Azalmak.*

Yanumdan bir dem **eksilmez** cüdā olmaz ğam-ı dilber / Didüm bilsen ‘aceb baña ne virdüñ alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*eksilmez, -mez]*

eksüg: *Kusur, özür, eksiklik, noksan.*

İy büt-i Çinüm bugün sen hüsñ-ile Ayāz iseñ / **Eksügüm** yokdur benüm de ‘ışk-ıla Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [*eksügüm, -üm]*

eksük degül: *Eksik değil, her zaman var.*

Neden **eksük degül** sīneñde kīne / Revā mı dōstum andan bu dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*eksük degül,]*

eksük itme: *Eksik etmek II Bir şeyden mahrum bırakmak.*

Añ günāhuñı Muhibbî gıceler / **Eksük itme** gözüñden āb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*). [*eksük itme,]*

eksük itme: *Eksik etmemek ve bir şeyden mahrum bırakmamak temennilerini dile getiren dilek ifadesi.*

Hāk-i derin Muhibbî başuñdan **eksük itme** / Başuñda ol hemīşe tēc-ı sa‘ādet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [*eksük itme,]*

Eksük itme sineden tırūñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir nazar eyle bu ya gibi kaşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3). [eksük itme,]

Eksük itme tır-i ğamzeñ ya kaşuñ kırbānıyam / Cem ' için tır-i ğadenge sīnem itdüm terkeşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3). [eksük itme,]

eksük itmez: Eksik etmemek; her zaman bulundurmak.

Baṅā göstermez yüzün gerçi ki ol sīmīn beden / **Eksük itmez** gönderür dāyım velī derd ü miḥen (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1). [eksük itmez,]

eksük itmez: Eksik, mahrum bırakmamak.

Baṅa cevr ü cefāsın **eksük itmez** / Niyāz itsem kaçan ol nāzenīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 7). [eksük itmez, -mez]

eksük oldu: Noksan olma durumu.

Muhibbî terk kıl dünyā-yı dünı / Tenūñden **eksük oldu** dut ki bir mū (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5). [eksük oldu,]

eksük olmasun: Her zaman bulunur olmak ‖ hazır ve nazır bulunmak.

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ğastenūñ / Teşne görse tamlamla tamlam tamzurur agzuma su (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3). [eksük olmasun,]

eksük olmaz: Her zaman bulunur olmak.

'Andelībūñ geçe 'ömri zār-ıla olmaz 'aceb / **Eksük olmaz** çün gülūñ yanında ħārı n'eyesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4). [eksük olmaz,]

İtmesün kimse da'vī-i merdī / **Eksük olmaz** cihānda merdāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 8). [eksük olmaz,]

Eksük itme sineden tırūñ didüm dilber didi / **Eksük olmaz** bir nazar eyle bu ya gibi kaşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3). [eksük olmaz,]

Eksük olmaz āteş-i ğam çün dil-i ğamnākte / Görinürse dūd-ı āhum tañ mıdur eflākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1). [eksük olmaz,]

İhtiyār ile degüldür seni cāñdan sevdüğüm / Ger günāh ise gel 'afv it **eksük olmaz** her gün āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3). [eksük olmaz,]

eksük olmaz: Her zaman bulunur olmak.

Hālūmi sorsañ beni bu tīre-i hicr içre āh / **Eksük olmaz** derd ü miḥnet bu dil-i ğamnākte (Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4). [eksük olmaz,]

Gāh cevrüñe cefā gāhī belā geh derd ü ğam / Bu cihāndur **eksük olmaz** her biri gelür başa (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2). [eksük olmaz,]

ekser: (Ar. ekseriyyā'nın kısaltılmış şekli ekseri / ekser) Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, genellikle, ekseriya.

Arayup dilde buldum genc-i 'ışkı / Olur vîrānede **ekser** defîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4). [ekser,]

el: El.

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār **elin** / Var mı cihānda men'-ile kimse dutar **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1). [elin, -in]

el: Güç, iktidar, irade.

İy Muhibbî şî'rümün ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān **eline** tañ mı bu dīvānı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5). [eline, -ine]

el: El.

Yā kāfirān-ı zālīm ya terk-i ceng ü cüdur / Ol çeşm-i mest-i hūn-rîz **elinde** tîğ-ı 'üryān (Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3). [elinde, -inde]

el: El.

Gül dāmenini ko diyü bülbül 'aceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse hār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2). [elin, -in]

Cān u dil ile yanmaga pervāneler gibi / Şem'-i cemāl-i hüsnuñe 'aşık sunar **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3). [elin, -in]

Öpdüm lebini varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcağ tañ mı duta kişi mār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4). [elin, -in]

Düşdi Muhibbî yirlere pā-māl-i 'ışk olup / Derdā dirîğ sunmadı bir kerre yār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5). [elin, -in]

el: El.

Virürsin bāda çün 'ömri kadeh nüş eylegil her dem / **Elüñde** dutduğı sāğar ki yigdür sāğar-ı Cem'den (Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2). [elüñde, -üñ, -de]

el: Bedenin bir uzvu, el.

Ayaktan düşmişem cānā **elüm** dut dest-gürüm ol / Didüm didi ki görmüş yok güzeller merhabāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2). [elüm, -üm]

Bu Muhibbî çeşm-i cellâdından olur mı hâlâş / Dâyimâ 'üryân idüp **elinde** dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*elinde, -i, -(n)de*]

Her ne gelürse mihr eger cevri rāzıyam / Sundum nigāra cān-ıla çün ihtiyār **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*elin, -i, -n*]

Terk eyle bugün cāmeñi serāpā bürehne ol / Yarın yakaña sunmaya her nā-bekār **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*elin, -i, -n*]

Elde Muhibbî cān u dili tuhfe eyle kim / Kim bî-hād yine öpmediler şehriyār **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*elin, -i, -n*]

Cān almayınca varmadı yol āsitānına / Āsān mıdur öpmege yā şehriyār **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*elin, -i, -n*]

Biñ kan içerse ğamzesi şahhā vü 'āfiye / Başdan kırarsa 'ālemi kimdür dutar **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*elin, -i, -n*]

Uzatma bugün zulm elini senden alçağa / Tā kim yakaña sunmaya rüz-1 şümār **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [*elin, -i, -n*]

Gördi Muhibbî zülfüne müşg-i Hıtā didi / Ol dem bu dem yüze dutar şermesār **elin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [*elin, -i, -n*]

Kaçan taħrîre el urup yaza derdin dil-i maħzūn / **Elinde** dutduğı kâğıd olur eşki ile gülgün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*elinde, -i, -n, -de*]

Eline hānçer almışdur dem-ā-dem kaçd[ı] kan itmek / Ko döksün kanımı ğamzeñi içerse nüş-1 cān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*eline, -ine*]

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdin hāk-ile / İçelüm mey turalum **elde** kadeh pāy-1 çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2*). [*elde, -de*]

Ğamzesi cellāddur **elinde** tığ u deşnesi / Teşnedür kanuña rahm umma sen ol hūn-hūvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*elinde, -i, -(n)de*]

Demidür bir nazar it mürde dile cān yürüsün / **Ele** çevgān-1 ser-i zülf-i alup gelse nigār (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*ele, -e*]

Cefā tığıyla kesseñ başımı sen / **Elümi** dāmenüñden kesmezem ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*elümi, -ü, -m, -i*]

Başım top eyledüm cānā bugün meydān-1 'ışk içre / **Elüñden** zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*elüñden, -ü, -ñ, -den*]

Maħabbet mülkine şāham 'alemdür dūd-1 dil **elde** / Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*elde, -de*]

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimden girü nāme yazam perr-i semenderden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*elümde, -(ü)m, -de*]

Çün yiter **elde** Muhibbî'ye bugün köhne sıfāl / Piş-i mā cām-1 Cem ü kışşa-i Cemşid megü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*elde, -de*]

Muhibbî gamdan ölmüştür didüm iy sâki-i cân-bağış / **Elüme** bir kadeh sundı didi cân perveridür bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*elüme, -üm, -e*]

Hün-1 dilden **elde** pürdür çünkü çeşmüm sâgarı / İçerem ol serv-kağ çeşmi humaruñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*elde, -de*]

Şâh-1 'ışkam düd-1 âhum âteşidür hil'tüm / Eşk-i çeşmüm leşkerüm **elde** 'alemdür âh u vâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*elde, -de*]

Pâralandı dil işitdi zülfüne al kurdugın / Pâralardum bagrını irse **elüm** ger şâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [*elüm, -üm*]

Çâk itdi pîrehan gül 'âlem cinâna döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya **elde** bâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*elde, -de*]

Bezm-i çemende lâle tutar **elinde** bâde / Hâl dili ile eydür gel 'ömri virme bâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [*elinde, -i, -n, -de*]

Dâmânı elümde vü girîbanum **elinde** / Rağm eyle didüm yâr-1 cefakâra sevişme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*elinde, -i, -(n)de*]

Dâmânı **elümde** vü girîbanum elinde / Rağm eyle didüm yâr-1 cefakâra sevişme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*elümde, -(ü)m, -de*]

Yine vaqt oldı alam râh-1 muğânı **elüme** / Komayam nüş idem ol rıtl-1 girânı **elüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*elüme, -üm, -e*]

Geçmedin 'ömr-i 'azîz cid kılâm cehd idüben / Vuşlat el vire alam genc-i nihânı **elüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*elüme, -üm, -e*]

Her ne deñlü ki sü'âl olına virmeye cevâb / Âh idem girmeye ger gonca dehânı **elüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3*). [*elüme, -üm, -e*]

Hâsret-i la'lüñle aldum bâde-i gülgün **ele** / Hey ne gülgün mey bil ki sâgar-1 pür-hün **ele** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1*). [*ele, -e*]

Kâsesin Kays'uñ sıyup halkdan anı mümtâz ider / Leylî mihrin gösterüp aldı dilin Mecnün **ele** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*ele, -e*]

Ögidür durmaz cihân halkını hem çü âsiyâb / Nevbetin bir bir gözedür getirür gerdün **ele** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*ele, -e*]

Bî-güneh 'aşıkları bugün eger katl idesin / Rüz-1 maşşer **eline** baş[ın] alup ser göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*eline, -ine*]

İy gönül eyle kanâ'at hânesin gel ihtiyâr / Sunma zâhid gibi sen **ellerüñi** her negese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3*). [*ellerüñi, -ler, -üñ, -i*]

el: (*Birinin veya bir şeyin*) *elinden; yüzünden, -den dolayı.*

Sâkî-i mehveş **elinden** nüş kıl câm-1 şarâb / İy Muhibbî çün gam-1 devrân ile nâ-şâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*elinden, -in, -den*]

el: (Sevgilinin) eli.

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār **elin** / Var mı cihānda men ' -ile kimse dutar **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1). [elin, -i, -n]

Sürdi yüzüme āl -ıla bir kerre yār **elin** / Kaşşāb sandı kan -ıla görenler nigār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1). [elin, -i, -n]

Sürdi yüzüme āl -ıla bir kerre yār **elin** / Kaşşāb sandı kan -ıla görenler nigār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1). [elin, -i, -n]

Çaşd itse kaçan katlūme cellād ğanzeler / Ol kemend-i zūlf -ile bağlar [çü yār] **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2). [elin, -i, -n]

Bülbül gibi geçdi günüm āh u zār -ıla / Hayfum budur ki öpmedüm ol gül 'izār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3). [elin, -i, -n]

Sundum hezār 'aciz -ile dildāra zār **elin** / Ammā ki baña virmedi bir kerre yār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1). [elin, -i, -n]

el: Yurt.

Sundum hezār 'aciz -ile dildāra zār **elin** / Ammā ki baña virmedi bir kerre yār **elin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1). [elin, -i, -n]

el: "-den dolayı, sebebiyle" anlamında kullanılan kelime.

Hār **elinden** derd -ile eyler şikāyet 'andelīb / Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsāfir gülşene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2). [elinden, -i, -(n)den]

el: "-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Feryād u fiğān yār -ı cefākāruñ **elinden** / Kime kılayım dād ben ol yāruñ **elinden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1). [elinden, -i, -n, -den]

Feryād u fiğān yār -ı cefākāruñ **elinden** / Kime kılayım dād ben ol yāruñ **elinden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1). [elinden, -i, -n, -den]

Bülbül gibi her ğice nālān oluram āh / Cān geldi lebe eyledüğüm zāruñ **elinden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -den]

'Üryān olayın kalmadı başumda ser -püş / Sanmañ ki şikāyet kılayım 'āruñ **elinden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3). [elinden, -i, -n, -den]

Geh nüş ider kanımı ol gözleri maħmūr / Neler çekerem āh o bīmāruñ **elinden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4). [elinden, -i, -n, -den]

Bir büseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd / Yüz döndüre kimdür bu bāzāruñ **elinden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 5). [elinden, -i, -n, -den]

Ferhād-şıfat ceng iderem seng-ile her dem / Şekker-leb [ü] şırın suhenkârıñ **elinden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*elinden, -i, -n, -den*]

Pervâne-şıfat cānı Muhibbî oda yakdı / Gāyet bugün şākirem ol nāruñ **elinden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [*elinden, -i, -n, -den*]

‘İşk mıdur bī-vefā güller **elinden** gīceler / İnledüp bülbülleri tā şubh gūyā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*elinden, -i, -n, -den*]

el arkasın yirde koya: *Aczini göstermek.*

Serv baş egüp çınār **el arkasın yirde koya** / Her kaçan cilve kıla yārum kad-i bālā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*el arkasın yirde koya,]*

el bir eylesün: *El birliği yapmak, birleşmek, anlaşmak.*

Geh deler bagrumı gāh eyler perīşān hātırım / Niçeye dek gamzelerle zülfi **el bir eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4*). [*el bir eylesün, -sün*]

el irişmez: *Bir şeye erişmek, bir şeyin ele geçmesi, bir şeye sahip olmak.*

İy Muhibbî **el irişmez** sidreden bālā kadı / Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*el irişmez,]*

el kaldurup: *El açmak (dua etmek için).*

Sañā du‘ālar eyleye **el kaldurup** çınār / Bāğa revāne olsañ o serv-i revān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [*el kaldurup,]*

el sun: *El uzatmak.*

Muhibbî sahtdur ‘işkuñ kemānı / Çekilmez sanma **el sun** ol kemāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5*). [*el sun,]*

el sunam: *El uzatmak.*

Şi‘r içinde Muhibbî akrānuñ / Var-ısa sunsun **el sunam** niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*el sunam, -am*]

el sunmañ: *El uzatmak.*

Bahr-ı ‘işka düşene dirler bulunmaz çün necāt / Ebleh olmañ dōstlar **el sunmañ** aña karadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*el sunmañ, -mañ*]

el sunmasun: *El uzatmak; dokunmak.*

Katı yadur kaşlarına kimsene **el sunmasun** / Hâşıl olmaz hâşılı ancak ta‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*el sunmasun, -sun*]

el sunubanı: *El uzatmak.*

Çün mār-durur zülff[i] nigāruñ hāzer eyle / Kākül sanup **el sunubanı** aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*el sunubanı, -ubanı*]

el sunup: *Elini uzatmak; yaklaşmak istemek.*

Rişte rişte kılmayınca şāne gibi bagruñı / İdemezsin **el sunup** ol saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [*el sunup,]*

el ur: *El vurmak, değmek II bir işi yapmaya yanaşmak, girişmek.*

Zülfüne **el ur** nāz-ıla meydāna gel iy dōst / Kes başumı top itmege çevgāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6*). [*el ur,]*

el ura: *Elini sürmek, dokunmak II başlamak, el atmak.*

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü yoluña saçdı gönül / Kalmadı **el ura** şimden girü sermāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*el ura,]*

Nigārum **el ura** tır ü kemāna / İderem ben dañı sīnem nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 1*). [*el ura,]*

el urayım: *Dokunmak; ele almak.*

Gel iy tabīb nabzuma **el urayım** dime / ‘İşk hastasıyam derd-ile bakman devāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*el urayım, -ayım*]

el urdı: *Bir işi yapmak, bir işi yapmaya girişmek.*

Dīvāne gönül istedi cām sākī lebinden / Mestāne gözi hışm-ıla **el urdı** bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [*el urdı,]*

el urdum: *Dokunmak; ele almak.*

Egerçi kārılar bī-ħad u **el urdum** ‘ışk kārına / İlāhī eyleme maħrūm ayırma beni kārımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*el urdum, -dum*]

el urmasun: *Dokunmak. II Taramak.*

‘İşk yayı katı yadur degme kes **el urmasun** / Sor baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem piltin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*el urmasun,]*

el urup: Dokunmak, el sürmek, el atmak.

Kaçan taḥrîre **el urup** yaza derdin dil-i maḥzûn / Elinde dutduğı kâğıd olur eşki ile gülgûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*el urup,]*

el uzadam: Dokunmak için el uzatmak.

Dime sakın ki **el uzadam** genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur seni zülf-i ejdehâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [*el uzadam,]*

el uzatdı: Birine dokunmaya çalışmak.

Yüzüñ göster didüm ol âfitâba / **El uzatdı** hemân zülf-i niḳâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*). [*el uzatdı, -dı]*

el virdükçe: El vermek: Yardım etmek, izin vermek, bir işin gerçekleşmesi için fırsat vermek.

İy Muḥibbî tîz geçer eyyâm-ı gül bir haftadur / Zâyi' itme 'ömr **el virdükçe** kıl gül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*el virdükçe,]*

el vire: Yardım etmek.

Geçmedin 'ömr-i 'azîz cid kılam cehd idüben / Vuşlat **el vire** alam genc-i nihâni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*el vire,]*

Sakın ugrama iy dil ḥâneḳâha / İdesin meyden **el vire** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*). [*el vire,]*

el vire: El vermek; yardımcı, destek olmak.

Olur mı ki Muḥibbî 'acabâ 'âlem içinde / **El vire** anuñ sevdüceğı gire kucağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5*). [*el vire,]*

el virmeyüp: İzin vermek II yardım etmek.

Varsam elini öpmege **el virmeyüp** döner / Yokdur güzeller içre bilür merḥabâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [*el virmeyüp, -yüp]*

el virmez: Olanak sağlamak, fırsat vermek.

Çehre-i cānān görünmez perde olmışdur teni / Vuşlat **el virmez** aña cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*el virmez,]*

el virürdi: Yardım etmek veya işlerin yolunda gitmesi durumunu anlatır.

Tag u şahrāya benefşe düşmişe Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*el virürdi,]*

elā: *Gözde sarıya çalan kestane rengi.*

Geh **elā** gözler süzüp gāhī çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbî derdinde mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*elā,]*

elbet: *Elbet, mutlaka.*

‘Uşşāk görmez rüyuñı lîkin alurlar büyuñı / Bulurlar **elbet** küyuñı şad cān-ı pāk iy nāzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*elbet,]*

elbetde: *Elbet.*

Ne tañ kıvrılsa zülfüñ ‘arızuñda / Olur **elbetde** âteş görse hām mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [*elbetde,]*

elbette: *"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan kelime.*

Göricek şem ‘i pervāne yakar **elbette** bāl ü per / Geçerse ‘āşık-ı şādık ‘aceb mi cān-ıla serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [*elbette,]*

Muhibbî bulur **elbette** o devlet / İden hıdmet ol ulu āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*). [*elbette,]*

Fütāde hasta-dil olsam ‘aceb mi / Olur **elbette** ‘āşıklar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2*). [*elbette,]*

Hālūñi görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zīrā ki murğ kaşd ider **elbette** çineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [*elbette,]*

Haddüñde āceb olmaya gīsū girih girih / Āteş göricek **elbette** olur mü girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*elbette,]*

Hatt-ı dilber san eceldür anı def e çāre yok / Çün ezel yazu imiş **elbette** ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*elbette,]*

el-bir idüben: *El birliği edip.*

Okudı hattıñ füsün kalmadı dilde ‘aql u hüş / Zülf-ile **el-bir idüben** aldılar efsün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2*). [*el-bir idüben,]*

elde: *Bedenin bir uzvu, el.*

Elde Muhibbî cān u dili tuhfe eyle kim / Kim bî-had yine öpmediler şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*elde,]*

elde degül: *Elinde olmamak.*

‘Işık ehline zâhid atar ta‘na daşını / Bilmez ki **elde degül** ihtiyâr ‘inân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 4*). [*elde degül,]*

elde dutam: *Elde bulundurmak.*

Elde dutam komayam dāmānuñı maşşer günü / Vardugumda hâzrete çāk-i girībān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3*). [*elde dutam, -am]*

elde dutar: *Elde bulundurmak.*

Çevgān idüp **elde dutar** zülfini dilber / Top eyle başuñ oldu çün esbine süvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3*). [*elde dutar, -ar]*

Hūn ile yazdı meger şî‘r-i Muhibbî‘yi yine / Eyledi **elde dutar** bir varāk-ı inşā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*elde dutar, -ar]*

elde dutmış: *Elde bulundurmak.*

Her şüküfe gülşen içre dutmış elde sīm ü zer / Pāyuña īsār ideler sen şeh-i hūbān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [*elde dutmuş, -miş]*

elde tutar: *Elde tutmak II değer vermek.*

Nüş idüp **elde tutar** sâgarı şeydā lāle / Ruḥ-ı efrūhte san bāde-i hamrā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*elde tutar,]*

elden çıkardum: *Yitirmek, bir şeyin sahipliğini başkasına geçirmek(Gönül bağlamında).*

Gönlümi **elden çıkardum** bir dahı gelmez ele / Döstlar mecnūn-ı ‘ışkam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [*elden çıkardum,]*

elden düşürme: *Bırakmamak, sürekli elde tutmak. II ayag bağlamında kadehi elden düşürmemek, sürekli içmek ve sarhoş olmak.*

Sâgar-ı çeşmüñ düşürme elden iy dil nāle kıl / Bezm-i gamda hūn-ı dilden gayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*elden düşürme,]*

elden gitdi: *Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.*

Egerçi gitdi dil elden velī sultān-ı ‘ışık oldu / Ğam u guşşa vezīr olmuş anuñ solıyla sağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*elden gitdi,]*

elden koma: *Kadehi (bir an olsun) elden bırakmamak l devamlı içmek.*

Şādmānsın 'ışk-ıla beñzer ğamuñ sultānsın / Bāde nūş it koma elden diyeler Cem'sin bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [*elden koma,]*

Koma elden Muhibbī lā'1-i nābı / Olasın tā ki 'irfān mektebinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2976, Beyit 5*). [*elden koma,]*

elden koma: *Bırakmak.*

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam 'askeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [*elden koma, -ma]*

elden koma: *Elden bırakmak II Her zaman tutmak, bir şeye her daim bağılı kalmak.*

Sineñ döğicek āh Muhibbī koma elden / 'Uşşāk ara şu 'le-i āhuñ 'alem olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 5*). [*elden koma,]*

Ṭarīk-i müstaķimi koma elden / Sakın lillāhi olma rāh-ı kecede (*Muhibbī Divanı , Gazel 2868, Beyit 3*). [*elden koma,]*

elden komadum: *Elden bırakmak II Her zaman tutmak, bir şeye her daim bağılı kalmak.*

Cām-ı la' lūñ yādına komadum elden sāğarı / Niçe yıllar olmışamdur sākin-i mey-hāne ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [*elden komadum, -dum]*

elden komayup: *Elden koymamak, elden bırakmamak II her zaman tutmak, bir an olsun elden düşürmemek, bir şeye her daim bağılı kalmak.*

Ruħlaruñ añalı oldı yine şeydā lāle / Komayup elden iĉer bāde-i ğamrā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [*elden komayup,]*

elden ne gelür: *Çaresiz bir durumda yapılacak bir şey olmadığını anlatan bir söz.*

Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da olsun ğabībüm öğrence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2806, Beyit 3*). [*elden ne gelür,]*

ele: *Elek yardımıyla ayıklamak veya incisini kabasından ayırmak, elekten geçirmek.*

Bu Muhibbī şöyle ğāk oldı bulunmaya nişān / Çārĝ ğırbāl oluban rüy-ı zemīni **elese** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*elese, -se]*

ele al: *Ele geçir, eline al.*

Jeng oldı gönül āyinesi al ele sākī / Mey sun berü tā dāfi' -i ğüzn [ü] elem olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [*ele al,]*

ele al: *Tutmak, eline almak, ele geçirmek.*

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele peymāneyi / Fırşatı fevt itme zāyi' kılma 'ömrüñ bir demin (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5). [ele al,]

ele aldı: Elinde tutmak, eline almak.

Çeşm-i cellādı aldı hañçer ele / Baña mı dürlü dürlü işkence (Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 2). [ele aldı,]

ele aldılar: Ele geçir, eline al.

Okudı hañtuñ füsün kalmadı dilde 'aql u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2). [ele aldılar, -dılar]

ele aldum: Eline almak, tutmak.

Ele aldum pīç-e-pīç idüp kemend-i āhumı / Umaram şayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 2). [ele aldum,]

Hāsret-i la'lüñle aldum bāde-i gülgün ele / Hey ne gülgün mey bil ki sāğar-ı pür-ñün ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1). [ele aldum,]

ele alınmaz: Elinde tutmak, eline almak.

Çünkü sıduñ gönülümü bir dañı alınmaz ele / Kim bütün idebilür sındukda ābgñesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4). [ele alınmaz, -ınmaz]

ele alma: Elinde tutmak, sahip çıkmak II yanında bulundurmak.

Pendi güş itme dilā alma ele 'ār etegin / Ko ne dirlerse disünler tutagör yār etegin (Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1). [ele alma,]

ele almasa: Elinde tutmak, sahip çıkmak II yanında bulundurmak.

İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil aħvālını / Okımasa defterin almasa ol maħzün ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5). [ele almasa, -sa]

ele almasun: Elinde tutmak, sahip çıkmak II yanında bulundurmak.

'İşkuñ kemānı saħt-durur degme kimesne / Almasun ele başa çıkmaz o yay-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4). [ele almasun, -sun]

ele almış: Elinde tutmak, eline almak.

Çeşmi tīg almış ele bu nātüvānuñ kaşdına / Yig degül mi raħm ide gālib olan mağlüb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6). [ele almış, -miş]

ele almış: *Elinde tutmak.*

Çünkü tîğ almış ele çeşmüñ yine reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı hařarnākte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*ele almış,]*

ele alsa: *Elinde tutmak, eline almak.*

Alsa Muhibbî yār ele ger ğamze okların / Ğurbān eyle cān u dili kaşı yasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*ele alsa,]*

ele alsa: *Eline aldığında.*

Yār **ele alsa** Muhibbî zülfinüñ çevgānını / Ben dağı top eyleyem başumı ol çevgān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [*ele alsa,]*

ele alup: *Tutmak, eline almak.*

İy Muhibbî sīnem içre kılmaz idüm dil niřān / Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [*ele alup,]*

ele alup: *Elinde tutmak, eline almak.*

İşidelden kim metā'-ı büseñi çün cānadur / Cān **ele alup** bu dil bāzaruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [*ele alup,]*

ele āyīne al: *Eline ayna almak, kendine bakmak.*

Ğudā'nuñ şun'ını zāhir mu'ayyen görmek isterseñ / Muķābil eyle rüyuña ele al āyīne bakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*ele āyīne al,]*

ele gelmez: *Ulaşmak, nail olmak.*

Göñlümi elden çıkardum bir dağı gelmez ele / Döştlar mecnün-ı 'ıřķam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [*ele gelmez,]*

ele girmez: *Elde etmek.*

Furşatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin bir dağı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [*ele girmez,]*

'ıřķı sakla Muhibbî sīneñde / **Ele girmez** bu yādigār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5*). [*ele girmez,]*

Hergiz viřāli sa'y-ile girmez Muhibbî çün ele / Her yaña cidd ü ceħd-ile varup tekāpü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [*ele girmez,]*

ele girmez: *Ele geçmek, teslim olmak.*

İy Muhibbî 'ışk ara terk itmeyince cān u ser / Vuşlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [*ele girmez, -z*]

ele sāğar aluban: *Ele kadeh almak.*

Ele sāğar aluban mest olam [mı] / Baña baş egdüren şurāhi sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*ele sāğar aluban, -uban*]

ele tīg alup: *Ele kılıç almak. || Kılıç çekmek.*

Virmez amān ğamzeleri tīg alup ele / Kimdür ki söyleşe bugün ol bī-amān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2*). [*ele tīg alup,*]

elem: *Acı, üzüntü, keder.*

Şafha-i zerdüme yazdum yine derd ü **elemi** / Göz karasıyla degül bil ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*elemi, -i*]

elem: *Acı, ızdırap.*

Gāhī cevrüñe cefā gāhī sitem gāhī **elem** / Kime virilmiş bular mecbür dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*elem,*]

elf: *Arapça'da elif harfi.*

Elf iken kāmētüm 'ışka düşeliden oldı nün / Döştlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1*). [*elf,*]

elf ile bāya: *Elif ile be, alfabe.*

'İşkuñ kitābını bugün ezber okudum / Mektebde daḳı çıkmadan **elf ile bāya** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [*elf ile bāya, -ya*]

“el-faḳr u faḳrī”: *“yoksulluğum övüncümdür” anlamına gelen bir hadis.*

Didi faḳr-ı cihān **“el-faḳr u faḳrī”** / Libāsuñı sakın dībāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*). [*“el-faḳr u faḳrī”,*]

elif: *İnce, uzun ve dimdik.*

Elifken kāmētüm dāl itdün āḳır / Göñül vireliden sen zülfi cīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 2*). [*elifken, -ken*]

elif: (Aşığın sinesinde bulunan) elif şeklindeki yaralar.

Sinede gören **elifler** dir ki 'ışkuñ bebridür / Yâ peleng-i mişedür dağ-ıla pür-hâlem bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3). [elifler, -ler]

elif: (Aşığın sinesinde bulunan) elif şeklindeki yaralar.

Dâğlar lâle vü gül sinede serv oldı **elif** / Döstüm bir nazar it niçe gülistānam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3). [elif,]

Dâğlar gül görünür sinede serv oldı **elif** / Gözlerüñ yaşını iy dil aña bārān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4). [elif,]

elif çek: Elif harfî gibi göğüste boylamasına yara açmak.

Sineñe dağ ur Muhibbî aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5). [elif çek,]

elif çekdüm: Elif harfî gibi göğüste boylamasına yara açmak.

Gāh elif geh dağ çekdüm sine-i efgāruma / Dād elüñden diyüben yazdum der ü dīvāruma (Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1). [elif çekdüm, -düm]

elif çekeyim: Elif harfî gibi göğüste boylamasına yara açmak.

Dağ idüp sīnemüñ üzre çekeyim yir yir elif / Serv ü gül yirine iy dil anı seyrān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 4). [elif çekeyim, -eyim]

elif çekmiş idüm: Elif harfî gibi göğüste boylamasına yara açmak.

Bir **elif çekmiş idüm** sīnemde derdüm bir diyü / Yanına bir dağ yakdum olduğuyçün derdüm on (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3). [elif çekmiş idüm, -miş idüm]

elif çekmişem: Elif harfî gibi göğüste boylamasına yara açmak.

Sīnemüñ bāğın temāşā eyle dağum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tazece (Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 4). [elif çekmişem, -mişem]

elif kaddümi dāl itmeñ: Elif harfî gibi olan bedeni dal harfî gibi eğik hale getirmek; belini bükmek.

Fırkat-ile bu **elif kaddümi dāl itmeñ** neden / Göñlümi zülfüñ gamıyla pāymāl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1). [elif kaddümi dāl itmeñ, -dümi dāl itmeñ]

elif kaddün: Dimdik ve düz boy.

Sen **elif kaddüñ** firākından Muhibbî hastanuñ / İnleyüp tā şubha dek kaddi niçe nün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*elif kaddüñ, -üñ*]

elifden servler çekdüm: *Elif harfinden servi gibi uzun ve düz yaralar açmak (göğüste).*

Servler çekdüm elifden güller itdüm dāğ-ıla / Sīne bağını temāşā kıla bu ümmüdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3*). [*elifden servler çekdüm, -düm*]

elin uzada: *Elini uzatmak.*

Pāralansun dilerem şāne gibi bagrı anuñ / Her ki **elin uzada** zülf-i perīşānuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [*elin uzada, -a*]

elin yur: *Elini yıkamak.*

Eger cān terkin eylersem ta‘accüb eyleme zāhid / Şu kim şıdk-ıla ‘āşıkdur **elin yur** kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*elin yur,]*

elinden: *(birinin) elinden; yüzünden, -den dolayı.*

Sākī-i devrān **elinden** tolmadan peymānemüz / İçelüm peymāneyi evvel bahāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [*elinden,]*

eline: *El // Güç, iktidar, irade.*

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yaḥūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḥ **eline** girdügin hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*eline,]*

eline aldı: *Eline almak, tutmak II sahip olmak.*

Aldı çeşmüñ ya kaşuñdan eline çünki kemān / Atısardur ğamze oklarını kılup dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [*eline aldı, -dı*]

eline almış: *Eline almak, tutmak II sahip olmak.*

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin / Seni öldürmek diler hicr içre bilmez mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*eline almış, -mış*]

Eline almış yine cellād çeşmi ğamzeler / Ehl-i ‘ışkuñ yire dökmek kanın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [*eline almış, -mış*]

eline almış: *Tutmak, elle bir nesneyi kavramak.*

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya / ‘Āşık iseñ yan cemāli şem‘ine pervāne-veş (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2*). [*eline almış,]*

eline hançer alup: *Eline hançer almak.*

Bî-amân çeşm[i] Muhibbî **eline hançer alup** / Kırup ‘uşşâkıını boyınca girer kana degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*eline hançer alup,]*

elini öpmege: *Elini öpmek.*

Varsam **elini öpmege** el virmeyüp döner / Yokdur güzeller içre bilür merhabâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [*elini öpmege,]*

eltâf: *Lütuflar, bağışlar.*

İy tabībüm hastayam vir baña bir şâfi cevâb / Hâlüme eyle nazar bir kez meded **eltâf-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*eltâf-ıla, --ıla]*

elümde olmayıcak: *Elde bulunmak, sahip olmak.*

Güzel sever diyu ta‘n eyledi baña zâhid / **Elümde olmayıcak** ihtiyârı n‘eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [*elümde olmayıcak,]*

elüme alam: *Ele almak, tutmak.*

Yine vaqt oldı alam râh-ı muğânı elüme / Komayam nüş idem ol rıtl-ı girânı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*elüme alam, -am]*

elüme alayın dime: *Elime alayım deme.*

İy Muhibbî yür[i] var küy-ı harâbât eri ol / Alayın dime sakın ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [*elüme alayın dime,]*

elüme girmedi: *Ele geçirmek, yakalanmak.*

Geşt idüp dehri kamu bulmadum andan haberi / Girmedi âh dirîg nâm u nişânı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*elüme girmedi, -medi]*

elüñ çek: *Elini çekmek II vazgeçmek, uzaklaşmak, bırakmak, ilgilenmemek.*

Çün baña derdüñ devâdur çek elüñ benden tabīb / Ölür isem itmeyem bu derdüme tîmârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*elüñ çek,]*

Derdüm benüm dermân-durur çek benden elüñ iy tabīb / Olmaz pezîr baña ‘ilâc sen fikr-i dârü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*elüñ çek,]*

elünden koma: *Elden bırakma II elinden düşürme!.*

Kec-rev yürüme toğrı yolu koma elüñden / Tâ ki diyeler sentüñ için şâh-ı râsîtin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [*elüñden koma,]*

elüñden ne gelür: *Bir işi yapabilecek durumda olmamak.*

Elüñden ne gelür iy dil hayâl-i yâr-ıla eglen / İdüp feryâd bülbül-veş figân u zâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*elüñden ne gelür, -ür]*

elüñe al: *Eline almak.*

Âyine gibi al elüñe şâf câmî sen / İç lezzet alup añlayasın şubh u şâmî sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [*elüñe al,]*

elüñe alabilmezsin: *Eline almak, tutmak.*

Dilâ deryâ-yı ‘ışk içre kaçan sen talabilmezsin / Mağabbet gevherin hergiz **elüñe alabilmezsin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*elüñe alabilmezsin, -abilmezsin]*

elüñe girmez: *Ulaşmak, sahip olmak; vakti gelmek, kavuşmak.*

Bulmak isterseñ eger cânân vişâlin iy gönül / Râyegân girmez elüñe harc kıl cân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [*elüñe girmez, -mez-üñe]*

Şâf itmeyince kalbün girmez elüñe mañlûb / Su gibi şâf-dil ol ak [sen] ol dîdâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [*elüñe girmez, -mez]*

elüñ[i] dutar: *Elini tutmak.*

Evvel **elüñ[i] dutar** soñradan pây-mâl ider / Sakın aldanma bu dehrüñ âlîna olma emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3*). [*elüñ[i] dutar, -ar]*

em: *Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.*

Ol melâhatle leñâfet sende vardur kimde var / Şekker **emmişsin** meger süd yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*emmişsin, -mişsin]*

em olsun: *Çare olmak, bir derde deva olmak.*

Didüm ki gönül derdine iy döst ne çâre / Didi ki lebüm barını gönderdüm **em olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*em olsun, -sun]*

emânât: *Emanetler.*

İy Muhibbî şükr kıl derd ü belâ vü miñneti / Gönlüme tapşurdılar düşdi **emânât** ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [*emânât,]*

emîn: *Emniyet sahibi, kendisine güvenilen II Hz. Muhammed'in lakabıdır.*

İntihâb itdüñ kamu mürseller içre Aḥmed'i / Adına kâfir müselmânlar anuñ dirler **Emîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*emîn,]*

Saña tapşurdı Muḥibbî göñlini iy nūr-ı Ḥaḳ / Enbiyâlar serverisin aduñ olmışdur **Emîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*emîn,]*

emîn olma: *İnanmak, güvenmek.*

Dâyimâ dilden Muḥîb lâ-ḥavl oku / Mekr-i şeytândan sakın olma emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 7*). [*emîn olma, -ma]*

Evvel elüñ[i] dutar soñradan pây-mâl ider / Sakın aldanma bu dehrüñ âlına olma emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3*). [*emîn olma, -ma]*

emîn olma: *İnanma! II güvenme!.*

Gerçi kim evvel cihân saña maḥabbet gösterür / Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [*emîn olma,]*

em(i)r: *Ar. emir.*

Gözlerüm yaşın şarâb u bagrumı itdüm kebâb / Bu ümîze çeşm-i mestüñ göricegiz **emri** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [*emri, -i]*

emlâk: *Mülkler. II dünyadaki yerler.*

Sakın aldanma cihânuñ mâl[i] âḥir kor seni / Hiç senüñ ile gider bir nesne yok **emlâkde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [*emlâkde, -de]*

emr: *Bir şeyin yapılması veya yapılmaması husûsunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.*

Pâdişâhdur **emrini** eyle kabûl / Kapusunda bende-i fermânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 4*). [*emrini, -ini]*

emr idersin: *Emir etmek.*

Niçe gam leşkerine **emr idersin** / Dil ü cân mülkini târâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 3*). [*emr idersin, -ersin]*

emr itse: *Emretmek, buyurmak.*

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine / Her ne **emr itse** Ḥudâ ko anı sen baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*emr itse,]*

emr itse: Emir etmek, buyurmak.

Bu gönülüm tahtınıñ sultānı sensin / Ne kim **emr itse** olur bende fermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*emr itse, -se*]

emr-i menān: Allah'ın emri.

Ol perîdür bilürem âdem ile üns idemez / Lîk yanından anuñ hālî degül **emr-i menān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [*emr-i menān,]*

emr-i muhāl: Gerçekleşmesi mümkün olmayan, imkansız buyruk.

İy Muhibbî mäh-rûlarda vefā **emr-i muhāl** / Añlaram ebleh anı 'ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [*emr-i muhāl,]*

emrine rām olupdur: Emrine boyun eğmek.

Her şükûfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup hükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*emrine rām olupdur, -updur*]

emsem: (em+sem) ilaç ve zehir (panzehir) II emmek, dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekme (öpmek).

Tūfî-i tab'um dağı güyā ola / Leblerüñden **emsem** iy şîrîn dehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [*emsem,]*

Didüm la'lüñden **emsem** hasta-dilven / Didi kıyıl degül misin cevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5*). [*emsem,]*

emvāc: Dalgalar.

Deryā-yı eşk[e] düşdi **emvāc** başdan aşdı / Āhum yili eselden āh ol bihāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*emvāc,]*

Deryā-yı 'ışka düşdüm **emvāc** başdan aşdı / Gönülüm sefinesini sürür kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*emvāc,]*

emvāc: Dalgalar.

Deryā-yı eşk taşdı **emvāc**ı başdan aşdı / Bu dil sefinesin āh urur kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*emvāc*, -ı]

emvāc eyle: Dalga.

Ko virsün bu gönül fülkini ğarğa / Yaşuñ deryāsını **emvāc eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [*emvāc eyle,]*

en̄: *Başına geldiği kavramın en üstün derecede olduğunu gösteren zarf.*

Muhibbî'yi sorarsañ kimdür iy dōst / **En̄** ednā bende bir kemter kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*eñ,]*

enbiyā: *Ar. Nebi'ler, peygamberler.*

Saña tapşurdı Muhibbî gönlini iy nūr-ı Hāk / **Enbiyālar** serverisin aduñ olmışdur Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*enbiyālar, -lar]*

encüm: *Yıldızlar.*

Ayuñ olmışdur egerçi cümle **encüm** aşıkı / Sen mehūñ 'ışkına döner uşbu çarḥ-ı heftümīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [*encüm,]*

Cihān maḥbūblarınıñ şāhı sensin / Güzeller kamu **encüm** māhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*encüm,]*

Ḥüb-rūlar cümle **encüm** sen kamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübālar dīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [*encüm,]*

Gice sanmañ ki felekde görünen **encüm** degül / Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4*). [*encüm,]*

Gice meh gibi zāhir oldı ol rū / Sücūda vardı **encüm** cümle kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [*encüm,]*

Tulū' itdi şafağdan rüy-ı nīgū / Didi **encüm** biri birine yāhū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 1*). [*encüm,]*

Yüzine beñzedür yüzün güzeller / Şebīh olur mı **encüm** bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [*encüm,]*

endūh u belā: *Gam, sıkıntı.*

Şād-ile feraḥ-ı zevk sunıldı ezal güle / **Endūh u belā** nāle vü feryād bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [*endūh u belā,]*

endūh-ı şām: *Gam akşamı.*

Sālḥā **endūh-ı şām** firḫatüm[i] bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı şeb tā rüz bīdārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*endūh-ı şām,]*

endūhnāk eyler misin: *Tasalı, mağdur eylemek.*

Gösterüp evvel yüzüni soñra pinhān eyleyüp / Derde ugradup beni **endūhnāk eyler misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [*endūhnāk eyler misin, -r misin]*

engüb: *Bal.*

Lebi üzre görinen mürlardur / Sanasın cem' olmuş **engübüne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 5*).
[engübüne, -îne]

engübî: (*Fa.*) *Bal.*

Lebüñ yādına cān virdi Muhibbî / Megeles cān virürler **engübінде** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 5*).
[engübінде, -nde]

engübîn: *Bal.*

Bilmedüm şekker midür la'lüñ vü yāḥūd **engübîn** / Zāhir olurdı baña görsem anı 'ayne'l-yakîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [engübîn,]

engürüs: *Macar, Macaristan.*

Benî aşfer ḥaṭuñ İslāma kaçdın / İştüdük 'azm itdük **Engürüs'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5*).
[engürüs'a, -'a]

enhār: *Irmaklar.*

Bu beyt-i dil-ḥazîni **enhār** vird idinmiş / Yanmaga vardugında pervāne nāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3*). [enhār,]

Gözüm yaşını sen serv ayagında / Görenler itdiler **enhāra** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8*).
[enhāra, -a]

enîn: *İnilti, inlemek.*

Bugün 'adl eyle gel şāhum nazar kıl / Kapuñda nāle vü āh u **enîne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [enîne, -e]

enîn: *İnilti, inleme.*

Her kişi şādān u ḥandān ara yirde ben ḥazîn / Gözi yaşludur ider her kim ki 'aşıkdur **enîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [enîn,]

enîn eylerler: *Ağlayıp inleme, feryad etme.*

Gülşen-i ḥüsnüñe karşı eylesem āh u fiğān / Nāleme āheng için bülbüller eylerler enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [enîn eylerler, -rler]

enîn eylersem: *Ağlayıp inleme, feryad etme.*

Göçeler tā şubh̄ olunca tañ mı eylersem enîn / 'Işk bed-ḥū yār zālīm çarḥ nā-sāz incebîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*enîn eylersem, -rsem*]

enîn itme: *İnlemek.*

İy dil-i bî-çāre itme cevr-i dilberden enîn / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her nāzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [*enîn itme, -me*]

enîn itmek: *İnlemek.*

Perçemi durmuş kafada ya'ni dutmuşdur kemîn / 'Āşıkā lāyık-durur bülbül gibi itmek enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*enîn itmek, -mek*]

enîn kılsun: *İnlemek.*

Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Zār kıl her gīce kılsun şubḥa dek bu dil enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*enîn kılsun, -sun*]

enīs olasin: *Arkadaş olmak, alışmak.*

'Işkuñ esīri derd-ile bir bî-nevā-y-iken / Mümkin midür **enīs olasin** pādişā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 3*). [*enīs olasin, -asin*]

enīs olsa: *Arkadaş olmak, dost olmak.*

Enīs olsa n'ola 'uşşāka bāde / Olur anuñ-ıla çün dil küşāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 1*). [*enīs olsa,]*

enīse: *Dost, arkadaş.*

Kimi hoş-dil yürür şādān u ḥandān / Kimi maḥzūn tutar ḡamla **enīse** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [*enīse,]*

enīs-i ehremen'sin: *Ehremen'in arkadaş (Zerdüştler'in iki tanrısından kötülüğü temsil edeni, şeytan, dev).*

Perī gibi kaçarsın ādemīden / Anuñçün sen **enīs-i Ehremen'sin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 8*). [*enīs-i ehremen'sin, -'sin*]

envāri: *Nur, aydınlık.*

İrmedi maḳşūda dil arturmayınca nālesin / Şem' gibi yanmayınca görmedüm **envāri** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [*envāri,]*

enver: *Daha, pek, en nurlu.*

‘Ārızuñ **enver-durur** dirler baña hürşiddin / Gel tülü’ eyle beni maħrûm kılma dîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*enver-durur, -durur, -*]

er: *Adam, erkek, yiğit.*

Muhibbî terk kıl cān-ıla başı / Bulınmaz bu şadākat degme **erde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 4*). [*erde, -de*]

er odur kim: *Yiğit odur ki.*

Fikr kılma iy Muhibbî sakın assıla ziyān / **Er odur kim** aña bir bûd-ıla nā-bûde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [*er odur kim,*]

er olsun: *Erkek olmak II Yiğit olmak.*

Her kim ki diler merd ola merdāneler içre / Dünyāya gönül virmesün ‘ālemde **er olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*er olsun, -sun*]

erģanûn: (*Fa.*) *Org, kiliselerde çalınan büyük çalgı.*

Bezm-i ğamda nāleme irmedi nāyuñ nālesi / Baña şimden gırü āheng ide ancak **erģanûn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*erģanûn,*]

Naķş-ı hüsnuñe gönül şehrini gel deyr eyle / **Erģanûn** oldı bu dil nālişini gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*erģanûn,*]

Erģanûn oldı dilüm nālesini seyr eyle / Yaz yüzüñ naķşını iy yār anı deyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [*erģanûn,*]

erģanûn: *Org, çalgı aleti.*

Bezm-i ğamda çarħ elinden içdügüm hûn-ı ciger / Şubħa dek nālişler eyler dil olupdur **erģanûn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*erģanûn,*]

ergen: *Henüz evli olmayan (kimse), bekâr.*

Ķābûlüm olmadı dünyā cemālin baña ‘arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünkü **ergensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*ergensin, -sin*]

erģuvān: *Erguvan çiçeği.*

Görelî serv-i revānuñ akıdur eşk-i revān / Ol sebebdin bitiserdür ķabrüm üzre **erģuvān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [*erģuvān,*]

eri: (*katı bir cisim*) *ısı etkisiyle sıvı durumuna gelmek, zeveban etmek II silinip yok olmak, gitgide azalup bitmek, tükenmek.*

Dil düşüp âteş-i 'ışka **eridi** şem' gibi âh / Niçe bir yaka beni hicrûn i mâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [*eridi, -di*]

erid: Erimek, eritmek.

Âteş-i 'ışk **eridür** anı / Gerek ise yürek hadîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 3*). [*eridür, -ür*]

er-re'sü ve'l- 'ayn: "baş ve göz üstüne": başüstüne, peki.

Muhibbî'den eger cân ister iseñ / Buyur sen tek hemân **er-re'sü ve'l- 'ayn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [*er-re'sü ve'l- 'ayn,]*

es-: Esmek.

Esüp bād-ı şabā geçse eger küyü kenārından / Gözüme tütüya kılām getirürse gubārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [*esüp, -üp*]

es: Esmek.

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvāc başdan aşdı / Āhum yili **eselden** āh ol bihāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*eselden, -elden*]

Āzāddur ki bād-ı şabā **esse** salmur / Dünyā ğamını yir idi ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [*esse, -se*]

Gözlerüm baħrına saldum yine dil zevraķını / Bād-ı āhum beni ğarķ ide eger bir gün **ese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*ese, -e*]

Baħr-ı eşk içre Muhibbî bu gönül zevraķını / Ğarķ ide şarşar-ı āhum eger ol bir gün **ese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*ese, -e*]

es: (hava için) bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek.

Ĥāk-i pāyinden eger bulduñ mı iy bād-ı şabā / Niçe yıllardur **eser** durmaz bir 'ālem-dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [*eser, -er*]

Şabā yili saçuñ hayrānı olup / **Eser** āheste olmuş gibi ğasta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [*eser, -er*]

eş'ār: Şiirler.

Okuduñ lü'lü' dişinden iy Muhibbî çün hadīs / Anuñ için oldı **eş'āruñ** senüñ dürr-i 'Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [*eş'āruñ, -uñ*]

Şi'r-i pür-süzüñ Muhibbî çünki bir eglencedür / Ĥālī olma bir nefes 'ālemde sen **eş'ārdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [*eş'ārdan, -dan*]

Muhibbî görelî nazm ehli nazmuñ / İderler her biri eş‘āra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*).
[eş‘āra, -a]

eş‘ār: Şiirler.

İy Muhibbî ola kim yārun bile aḥvālūñi / Bir bir eyle şi‘r içinde ḥālūñi eş‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [eş‘ār,]

eş‘ār-ı ğayra: Diğer şiirler.

Güş it Muhibbî şi‘rini eş‘ār-ı ğayra bakma gel / Bülbül şadāsı var iken ḥācet degül şavt-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [eş‘ār-ı ğayra, -a]

eş‘ār-ı muhibbî: Muhibbî'nin şiirleri.

Kim ‘acablar şi‘rini gören kemāle irdügin / Çünkü eş‘ār-ı Muhibbî şi‘r-i Selmān’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [eş‘ār-ı muhibbî,]

eş‘ārımı: Şiirler.

Güş eyleyüp eş‘ārımı taḥsîn idüp ehl-i ḥired / Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān Selmān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [eş‘ārımı, -ımı]

esās-ı mihriñüñ taşına: Güzellik temelinin taşı.

Ḥalel bir taşına gelmez esās-ı mihriñüñ iy meh / Bu çarḥ-ı bî-sütünüñ ger zarar irse bināsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [esās-ı mihriñüñ taşına, -üñ]

esb: Far. At, feres.

İdeyim cān-ıla esbüñe ḥıdmet / Ḳabül it tek beni serrāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*).
[esbüñe, -ü, -ñ, -e]

esb: At, beygir.

Çevgān idüp elde dutar zülfini dilber / Top eyle başuñ oldu çün esbine süvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3*). [esbine, -in, -e]

esbāb-ı vişāl itmeñ: Vuslat sebepleri bulmak.

Yār düşmen şüm tāli‘ baḥt-ı devlet ser-nigün / İy dil-i dīvāne esbāb-ı vişāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [esbāb-ı vişāl itmeñ, -me]

esb-i nāz ile: Naz ve güzellik atı.

Diller[i] itdüñ şikest çek **esb-i nâz ile** 'inân / Şart degül ardınca gitmek leşkri mağlûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*esb-i nâz ile, -ile*]

esb-i nâza: *Naz atı.*

Esb-i nâza binüben zülfüñi çevgân idesin / Top ola kalmaya bir ser kamu çevgānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [*esb-i nâza, -a*]

Esb-i nâza binüp 'âşıkıların şayd idesin / Ne sa'âdetlü ser olur ki o fitrâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*esb-i nâza, -a*]

eşcâr: *Ağaçlar.*

Naḥl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden sakın / Keşret itse didiler eyler ziyān **eşcāra** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*eşcāra, -a*]

eser: *Eser, iz, nişan.*

Her şadānuñ 'aḳsi kim zāhir olur feryāddan / Bir **eşerdür** küh içinde nāle-i Ferhād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [*eşerdür, -dür*]

eser: *(Bir şeyin varlığını gösteren) Belirti, alâmet, işaret, iz.*

Beni maḥv eyledi 'ışkuñ vücūdumdan **eşer** hergiz / Görinmez kim nazar kılrsa hemān bir düd-ı āham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*eşer,]*

Ḥāk-i pāyinden **eşer** bulduñ mı iy bād-ı şabā / Niçe yıllardur eser durmaz bir 'ālem-dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [*eşer,]*

Bildi ḥazān leşkri āḫir **eşer** gelür / Şahn-ı çemende yapıdı zümürürd ḥisār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*eşer,]*

eser eylemez: *İz bırakmak.*

Ḳalbüñe āh-ı Muḫibbî eylemez disem eşer / Yār nāzük-ḫab' dur remz-ile mermer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [*eşer eylemez, -mez*]

eser ide: *İz bırakmak, tesir etmek.*

Āh eyle yaşuñ ola Muḫibbî **eşer ide** / Te'sir ide āb u hevāña dil-i ḫāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*eşer ide,]*

eser itmedi: *Ar.T. "etkilemek, tesir etmek".*

Nāzını ḫab'-ı nigāruñ gördüm āhenden katı / İtmedi āhum eşer itdi velī sengīn taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [*eşer itmedi,]*

eser itmez: Etki yaratmak, iz bırakmak.

Eşer itmez fiğānuñ yāra hergiz / Kılup bu āh u efgānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 3*).
[eşer itmez,]

Zāhidā itme naşīhat kim **eser itmez** baña / Pāk meşreb rind olan uymaz iñen efsāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [eşer itmez,]

eser kalmasan: Hiçbir ize, belirtiyeye rastlamamak.

Şöyle yan kim nār-ı 'ışk-ıla vücūduñdan eşer / Kalmasan bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [eşer kalmasan,]

eser kalmaya: İz kalmaması.

Baħr cümle kuruyup kalmaya hīç andan eşer / Bir şerer düşse eger āteş-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [eşer kalmaya,]

eser olsun: Kalıntısı olduğuna delalet etmek, işaret olunmak.

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her sū / Ben āh ideyin karşuña ko bir **eser olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [eşer olsun, -sun]

esir: Sıkı sıkıya bağlı kul, sādık köle.

Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi / **Esirümsin** niçe yıllar o zülf ü ħāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [esirümsin, -ümsin]

esir: Tutsak | Müptela, düşkün.

Esirüñdür eger 'aql u eger dil / Ğulāmuñdur eger cān u ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*).
[esirüñdür, -üñ, -dür]

eşk: Gözyaşı.

Eşküm sipehin çekdi vü āhın 'alem itdi / Žabı itdi gönül memleketin derün-ıla bīrūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [eşküm, -(ü)m]

Kesdükçe tağı 'ışk-ıla yire dökilen **eşk-ile** / Yākūt-ı la 'le döndürtür her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [eşk-ile, -ile]

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı 'ışk oldum / Vezirüm ğam olup **eşkümle** yürür bir sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [eşkümle, -ümle]

İy gönül āhuñ odından nüh felek yanmak neden / İy gözüm **eşkümüle** 'ālem kana boyanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [eşkümüle, -ümüle]

Tahta-i sînemde dökdüm çünkü **eşküm** noktasın / Kāyinātuñ hālını bilmekte remmâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [*eşküm, -(ü)m*]

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî pâyına / Râh-ı ‘ışkında eger **eşk-ile** Ceyhûn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*eşk-ile, -ile*]

Ko kılsun gül gibi dildâr hânde / Muhibbî âh u **eşküm** bād u bārân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*eşküm, -üm*]

eşk üzre: Gözyaşı.

Ser-i ‘uşşâkı **eşk üzre** görenler / Akan cûlarda beñzedür hâbâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*). [*eşk üzre, - üzre*]

eşkâl: Şekiller, suretler.

Sîneme nakş eyledüm meh-rûlarıñ **eşkâlini** / Döndü Āzer deyrine pür nakş bir büt-hāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [*eşkâlini, -i, -n, -i*]

eşk-bâr ile: Gözyaşı dökenele.

Zâhir ideli ‘ışkıñı rüsvâ-yı ‘âlemem / Dermāndeyem n’eyleyem **eşk-bâr ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 3*). [*eşk-bâr ile,*]

eski: Bir zamanlar var olup şimdi mevcut olmayan.

Dāmānuma yapışdı yine küyuñ itleri / **Eski** hūkūkı añdı vü hem âşinā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*eski,*]

eşk-i çeşm dökdüm: Gözyaşı dökmek.

Şol kadar dökdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revân / Küyuña varan diye kimdür bunu kandan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*eşk-i çeşm dökdüm, -düm*]

eşk-i çeşme: Gözyaşı.

‘Āşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşını / Ğarķ ola **eşk-i çeşme** yüzi nîlüfer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [*eşk-i çeşme, -e*]

eşk-i çeşmidür: Gözyaşı.

Eşk-i çeşmidür Muhibbî’nüñ ya bağı kanıdır / Lâleler sanmañ görinen dâmen-i kühsârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*eşk-i çeşmidür, -idür*]

eşk-i çeşmin akıdır: Gözyaşı akıtmak.

Leblerin görse Muhibbî **eşk-i çeşmin akıdur** / Yaraşur gül-âb olıcak dōstum cüllâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*eşk-i çeşmin akıdur, -ur*]

eşk-i çeşmüm: Gözyaşı.

Eşk-i çeşmüm virmeseydi garğa uşbu cismümi / Āteş-i 'ışk-ıla başdan şem'-veş yanardı ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*eşk-i çeşmüm, -üm*]

Gerdünlayın iki taş sîne döger Muhibbî / Akdukda **eşk-i çeşmüm** küyında yāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 5*). [*eşk-i çeşmüm, -üm*]

eşk-i çeşmüm: Gözyaşı.

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sīnem levhine / Kāyinātuñ hālını bilmekde remmālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*eşk-i çeşmüm,]*

Ĥasretiyle düşeli küh-ı belā şahrāsına / **Eşk-i çeşmüm** gāh baħr olur gehī dürr-i 'Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4*). [*eşk-i çeşmüm,]*

Görmez-isem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemāl / **Eşk-i çeşmüm** ser-te-ser garğ ide Ken'ān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*eşk-i çeşmüm,]*

Gülşen içre ruħlaruñ devrinde gül açılmasun / **Eşk-i çeşmüm** var-iken bārān döküp saçılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*eşk-i çeşmüm,]*

Pāyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilberüñ / Bir kadem iy **eşk-i çeşmüm** yüzüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [*eşk-i çeşmüm,]*

Şāh-ı 'ışkam düd-ı āhum āteşidür hil'tüm / **Eşk-i çeşmüm** leşkerüm elde 'alemdür āh u vāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*eşk-i çeşmüm,]*

İy Muhibbî kanda varup eylesem da'vā-yı 'ışk / **Eşk-i çeşmüm** rüy-ı zerdüm ikisi hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [*eşk-i çeşmüm,]*

eşk-i çeşmümden: Gözyaşı.

Naħl-i kaddüñi nigārā **eşk-i çeşmümden** sakın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*eşk-i çeşmümden, -den*]

eşk-i çeşmümdür: Göz yaşı.

Hicrūñ-ile āh kim düşdi bu gönlüm ğamlara / **Eşk-i çeşmümdür** beni fāş eyleyen ādemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [*eşk-i çeşmümdür,]*

eşk-i cüybāra: Coşkun akan gözyaşı.

Bagrumda çıkdı başlar gözümde akdı yaşlar / Bir çāre bulımadum āh bu **eşk-i cüybāra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [*eşk-i cüybāra, -a*]

eşk-i dīdesin dōke: Gözyaşı dōkmek.

Dōstum görme tehī bu ‘āşıkuñ nem-dīdesin / Ser-te-ser ğarķ ola ‘ālem dōke eşk-i dīdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [*eşk-i dīdesin dōke, -e-sin*]

eşk-i gülgünü: (*Aşığın*) Gül renkli (*kanlı*) gözyaşı.

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dīzūñ / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum ğāyet yaragında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*eşk-i gülgünü,]*

eşk-i hasret: Hasret gözyaşı.

Nāmeler āhum odından bağladı reng-i ħazān / Eşk-i hasret birle yazdum hālümü dildāruma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 2*). [*eşk-i hasret,]*

eşki ile: Gözyaşıyla.

Kaçan taħrīre el urup yaza derdin dil-i maħzūn / Elinde dutduğı kāğıd olur eşki ile gülgün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*eşki ile,]*

eşk-i revān: Akan gözyaşı.

Görelī serv-i revānuñ akıdur eşk-i revān / Ol sebebden bitiserdür ħabrüm üzre ergüvān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [*eşk-i revān,]*

eşk-i surh: Kırmızı gözyaşı.

Rüy-ı zerd-ile Muhibbī eşk-i surh şāhid yiter / Kanda varursa ikisi ‘ışķuma ħāzır güvāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [*eşk-i surh,]*

İy Muhibbī saklar-iken ‘ışķum oldı āşikār / Eşk-i surh u rüy-ı zerdümle ‘ayāndur tāzece (*Muhibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [*eşk-i surh,]*

esmā-i ħüsnāyī: Allah'ın en güzel, en şereflī isimleri. 99 tanedir.

Yā yazıldı ħüsn-i evrāķa ğubārī ħaṭṭ-ıla / Vaķf ider esmā-i ħüsnāyī olur ta‘vīz-i cān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 4*). [*esmā-i ħüsnāyī, -yī*]

esrār: Esrar (*uyuşturucu anlamında*); “Hālis Hint keneviri yaprağı üstündeki yağlı sakızdan bir takım amelīyelerden sonra isti‘mal olunan maddedir. Yenilir; kabak, nargile ve sair sūretle içilir.

Ġubār-ı ħaṭṭuñı fāş itdi göñlüm / Dirīġā yok imiş esrāra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 3*). [*esrāra, -a*]

esrār: Sırlar, gizler.

Şöyle hayrānam Muhibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i 'ışk cür'a-dānından yiyüp **esrārı** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*esrārı, -ı*]

esrār-ı 'ışkı: *Aşkın sırları.*

Dime **esrār-ı 'ışkı** anlamaz şeyh / Ki sen 'ışk bülbülü ol murğ-ı hāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). [*esrār-ı 'ışkı,]*

esrār-ı 'ışkı: *Aşkın gizemi.*

Esrār-ı 'ışkı bilmedi 'allāmeler dağı / Bu müşkilātu ḥall idemezler kitābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [*esrār-ı 'ışkı, -ı*]

etegin tutar: *Eteğinden yakalama, gitmesine izin vermeme, medet umma.*

Müdde'ī dāmen-i dildāra irişse ne 'aceb / Kanda kim açıla gül tutar anuñ ḥār etegin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*etegin tutar,]*

etfāl: *Çocuklar.*

Görseler zülfüñ ğamıyla bu dil-i āşüfsemi / Küyuñ **etfāl** üşüp dīvāne diyü taşlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*etfāl, -ı*]

Görseler zülfüñ ğamıyla bu dil-i āşüfsemi / Küyuñ **etfāl** üşüp dīvāne diyü daşlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [*etfāl, -ı*]

etrāf-: *Yan, çevre. II her yer, bedenın çevresi.*

Didiler yaşum görenler kim alur **etrāfımı** / Şehr-i Kostantin'i hoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*etrāfımı, -(u)m, -ı*]

etrāf: *Ar. Taraf'lar, yanlar, canipler.*

Ola ki Muhibbī göresin pāyı nişānın / **Etrāfına** dök göz yaşını küyü gil olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [*etrāfına, -ı, -n, -a*]

Dāğlarla sīnemüñ **etrāfımı** zeyn eyledüm / Kalmadı bir yir koyam bir dāne ḥaşḥaş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*etrāfını, -ını*]

etrāf: *Çevre.*

Leblerüñ **etrāfımı** cānā n'ola tutsa ḥaṭuñ / Yir olur zulmet içinde çeşme-i ḥayvān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*etrāfını, -ı, -n, -ı*]

evc: *Doruk, en yüksek nokta.*

‘Işık mıdur fenn-i ‘ışık okudup ‘aşıklara / Bâb-1 fazlın sînemün **evcine** inşâ eyleyen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4). [evcine, -ine]

evc-i felekde: Gökyüzü.

Sal hümâ sāyeñ teraḥḥum kıl bu ben üstādeñe / İy benüm **evc-i felekde** mihr ü māhum kandasın (Muhıbbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6). [evc-i felekde,]

evren: Kainat,alem,felek.

Vefâ gelmezse iy dünyâ ‘aceb mi çünki sen zensin / Yudup bir loḡma eylersin cihān ḥalkın bir **evrensin** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1). [evrensin, -sin]

evşâf: Güzellikler.

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp **evşâfım** / Bu Muḥıbbî cān vire ibn-i falāna görmeden (Muhıbbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5). [evşâfım, -ım]

evtâr: Tavırlar.

Çenge döndi kâmetüm ġamdan Muḥıbbî mûlarum / Kana boyandı dönüp her birisi **evtâruma** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5). [evtâruma, -uma]

evvel: Evvelâ, ilk olarak, önce.

Gösterüp **evvel** vefâ āḥir baña kıldı cefâ / Bilmedüm dil virdüm aña yâr-ı şâdıḡ sanıban (Muhıbbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2). [evvel,]

Gerçi kim **evvel** cihān saña maḥabbet gösterür / Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emîn (Muhıbbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5). [evvel,]

İy Muḥıbbî gülüp **evvel** yüzüne / İdiser soñra seni zâr sakın (Muhıbbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5). [evvel,]

Gülersin yüzüme **evvel** dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārâ baña sensin sen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3). [evvel,]

İy Muḥıbbî ‘ışık eri nāmūs-ıla ‘ārı n’ider / **Evveli** ‘ışkuñ budur kim terk ola ñam u nişān (Muhıbbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5). [evveli, -i]

Virmedi tā görmeyince luḡf bir ‘ārif didi / **Evvel** alup dil sakın soñra sitemkār olmasun (Muhıbbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4). [evvel,]

Evvel elün[i] dutar soñradan pây-māl ider / Sakın aldanma bu dehrün ālına olma emîn (Muhıbbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3). [evvel,]

Döner cefâyâ başlar soñra olur peşimān / Mihr ü vefâyı **evvel** idüp alur gönüller (Muhıbbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4). [evvel,]

‘Āşıkı **evvel** öldür dönüp lebûnle dirgür / Maḥşer güninde iy dōst bu bir ‘alāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [evvel,]

Tolu gördüm çün ezel bezminde gam peymānesin / Nüş idüp **evvel** ben oldum ‘ışkuña yāhū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [evvel,]

Gönlümü gönderdüm **evvel** küyına dildārumün / İy Muhibbî ögrene ol bī-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [evvel,]

Yüzünü gösterüp **evvel** giriftār eyleyensin sen / Koyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [evvel,]

Cān eyleyeyim yoluña teslīm didüm **evvel** / Serden geçeyim geçmeyem āḥir bu sözümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 2*). [evvel,]

Her kim basa ‘ışka ḳadem **evvel** gerekdür terk-i ser / Baş terkinin urmak gerek meydāna giren ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [evvel,]

Gösterüp **evvel** yüzünü soñra pinhān eyleyüp / Derde ugradup beni endühnāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [evvel,]

Ah eylesem ‘aceb mi gül yüzlü yāra karşı / Bülbül fiğānlar eyler **evvel** bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [evvel,]

Āh eylesem ‘aceb mi şevḳ-ile yāra karşı / Bülbül terrenüm eyler **evvel** bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [evvel,]

Yaşum dökilse tañ mı ol gül ‘izāra karşı / Bārān olur dimişler **evvel** bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [evvel,]

Sāḳī-i devrān elinden tolmadan peymānemüz / İçelüm peymāneyi **evvel** bahāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [evvel,]

Bu ṭārīḳ-i ‘ışḳ **evvel** gerçi āsān görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hiç bulunmaz aña rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [evvel,]

Raḳībi kelb-i küyuñ sandum **evvel** / Didüm bīgāne[ler] āḥir olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 9*). [evvel,]

Gösterüp **evvel** yüzün dīvāne kıldıñ sen beni / Kākülün zencīrine gel ol delüyi baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [evvel,]

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeğe / Yaka **evvel** ‘arzı andan āsümāni sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [evvel,]

Evvel[i] pāk it Muhibbî gel derün-ı sīneñi / Zīkr-i Ḥaḳ girmez bulunmaz olsa dil-i nā-pākte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [evvel[i], -[i]]

Sen itdün ḥüsnüñi **evvel** nümüde / Kılıp bu ‘aḳl-ıla gönlüm rübüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [evvel,]

Gīceler kıl ney gibi feryād u zārī tā seḫer / Seyr kıl **evvel** ‘Irāḳ’ı soñın eyle Zengüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [evvel,]

evvel āhir: Önce ve sonra; her zaman.

Evvel āhir bu Muhibbî senden umar mağfîret / İki 'âlemde çü sensin rahmete'l-li 'âlemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5). [evvel āhir,]

evveli: Evvelâ, ilk olarak, önce.

'İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihâsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3). [evveli,]

evvelîn ü āhirîn: Öncekiler ve sonrakiler.

Senden umar şefqati mücrim Muhibbî hasta-dil / Eyleyen sensin şefâ'at evvelîn ü āhirîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 5). [evvelîn ü āhirîn,]

evzân ile: Ölçüyle.

Dimezem cevri eyleme göster gehî mihrüñ yüzün / Döstim her nesneyi itmek gerek evzân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4). [evzân ile,]

ev döst: Ey dost.

Ey döst cām-ı cür'a-i 'işkuñ içen ezel / Tâ haşre deñlü mestdür anı sanma ayıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2). [ev döst,]

evâ: "Ey, hey" manasına gelen ve Arapça kelime ve terkiplere giren nidâ edatıdır.

Kanlı yaşımı revân itdüm eyâ serv-i revân / Bu umuda kim gelüp ruhsârım üzre basasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2). [evâ,]

evâ: "Ey!" seslenme edatı (sevgili).

Katı gön'lüñdür dem-â-dem bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la'lüñdür eyâ meh sırrımı fâş eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1). [evâ,]

Râstî kâmetüñi gördüm eyâ serv-i revân / Pâyüña gözlerümün yaşı revân oldu revân (Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1). [evâ,]

Ne tîz unıtduñ eyâ döst Muhibbî kuluñı / Çok zamân idi müşerref idi didâruñ-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5). [evâ,]

evd-: Demek, söylemek.

Bezm-i gamda inlesem bu nâleme âheng için / Baña eydüñ gîceler tâ şubh nâ gerçek misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4). [eydüñ, -üñ]

Muhibbî'nün kelâmı dehri tutdı / Eger var-ısa **eydün** bir suhen-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [eydün, -ün]

Geh medrese vü gâh maqâm-ı meygede baña / Bu aralıkda kalmışa **eydün** şevâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [eydün, -ün]

eydünüz: *Söyleyin.*

Âfitâbı bende ider mâhî şevkınden hilâl / **Eydünüz** ol dil-rübâya ata binüp koşmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [eydünüz,]

Rüşen olsun gam şebinde külbe-i vîrânımız / **Eydünüz** ol mâh togsun mâhitâb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [eydünüz,]

Ehl-i hâlün ıztırâbı var cemâli şevkıne / **Eydünüz** ol dilber-i âlî-cenâb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [eydünüz,]

eydür: *"Der" anlamında bir kimsenin sözüne yer verirken kullanılan ifade.*

Zülfeynün arasında gören haddüni **eydür** / Teslî-i meh ü mihr kılupdur iki Hindü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [eydür,]

Dil la'î-i lebüñ firi-y-le mest olup **eydür** / Luţf eyle Muhibbî kuluñı cânım unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [eydür,]

Bezm-i çemende lâle tutar elinde bâde / Hâl dili ile **eydür** gel 'ömri virme bâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [eydür,]

Sakin aldanma dehre pend güş it / Ki pend **eydür** Süleymân'a karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [eydür,]

Dâğlar yakdum şu deñlü sîneme **eydür** gören / Zâğlar konmuş-durur san cism-i bî-cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [eydür,]

Eydür Muhibbî pāk-dil ü pāk-dāmenem / Ya bu görinen hırkada dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [eydür,]

eydür ki: *Der ki.*

Leylî zülfin ger kemend itse dil-i meftün için / Kim göre **eydür ki** zencîr itdiler Mecnün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [eydür ki,]

eyit: *Demek, söylemek.*

Sırr-ı 'ışkı niçe bir saklayayım sînede âh / **Eydeyim** cümle cihân halkına ko fâş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [eydeyim, -eyim]

İder tāvüs-veş cevlan boyı serv-i hırāmāndur / Gören refârını **eydür** meger kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [eydür, -ür]

eyle-: Etmek, eylemek, yapmak.

Bülbül gibi her gıce nālān oluram āh / Cān geldi lebe **eyledüğüm** zāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2*). [*eyledüğüm, -düg, -üm*]

eyle-: Etmek.

Didüm öldi Muhibbî didi ol yār / Gedālar ölse şāh **eyler** mi kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*eyler, -r*]

eyle-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ḥün ile yazdı meger şî 'r-i Muhibbî'yi yine / **Eyledi** elde dutar bir varağ-ı inşā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*eyledi, --di, -*]

eyle-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ola zülfinde dilber ide ber-dār / Göñül Mañşūr'mı Ḥallāc **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*). [*eyle,]*

Oyunda māt ider dünyā Muhibbî / Gerekse kendüñi leclāc **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7*). [*eyle,]*

eyle-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Tār idüp yaşuñ Muhibbî **eyledüñ** çün al reng / Vaktidür şimden girü kāmētüñi çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [*eyledüñ, -dü, -ñ*]

eyle-: "Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gün yüzün keşf **eylesün** dehri münevver **eylesün** / Serv gibi salınup reşk-i şanavber **eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*eylesün, -sün*]

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / Ḥalvetinde oturup dāyim hemān beng **eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*eylesün, -sün*]

eyle-: "Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Zāhidā maḥbūb u meyden men' ile men' olmazam / **Eyler** iseñ günde biñ kerre baña tayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*eyler, -r*]

eyle-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Māh-rūlarda mihr kalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriğ ol iy dil kırnağ **eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*eyleme, -me*]

İy dide pendüm dut benüm nezzāre-i rü **eyleme** / İy dil vefādan arı dur meyl-i o bed-ḥū **eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [*eyleme, -me*]

eyle-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Her işi **eyleyen** çü odur ihtiyār anuñ / Hiç vire mi irādeti sultān olan kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*eyleyen, -(y)en*]

eyle: Eylemek, yapmak.

Bezm-i ğamda kulaguñ dest-i zamāne burıcak / Nāleler eylemege göñlüñi tanbūr **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 3*). [*eyle,]*

eyle: Yapmak, etmek.

Dem mi var[dur] bu göñül sinede od **eylemeye** / Nāleler eyleyüben āhını dūd **eylemeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*eylemeye, -meye*]

eyle: Etmek, yapmak.

Dem mi var[dur] bu göñül sinede od eylemeye / Nāleler **eyleyüben** āhını dūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*eyleyüben, -yüben*]

eyle: Demek, söylemek.

İy dōst neden **eyleyesin** kaşlaruñı çin / Kīn olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*eyleyesin, -y, -e, -sin*]

İy Muhibbî ola kim yārun bile aḥvālūñi / Bir bir **eyle** şî'r içinde ḥālūñi eş'ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [*eyle,]*

eyle: Etmek, eylemek, yapmak.

Eger bū almayam bir dem vefā ol gülsitānumdan / Şu deñlü **eyleyem** bülbül helāk ola fiğānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*eyleyem, -y, -em*]

İrmek-içün vaşluña ḥarc eyledüm cān naqdini / Ārzū-yı vuşlatuñdur beni ḳallāş **eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*eyleyen, -yen*]

Öykinelden ruḥlaruña gül lebūne la'l-i surḥ / Ol günehdür birini ḥār u birin taş **eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*eyleyen, -yen*]

Usanduñ bizi sürdüñ ḥıdmetüñden / Binā çār **eyledük** biz daḥı yāhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*eyledük, -dük*]

Ma'sūḳ her ne itse Muhibbî ko **eylesün** / Hiç girmesün kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [*eylesün, -sün*]

İy Muhibbî kanda varup **eyleşem** da‘vâ-yı ‘ışk / Eşk-i çeşmüm rûy-ı zerdüm ikisi hâzır güvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [*eyleşem, -se, -m*]

Âsitânuñda kaçan göre Muhibbî’yi rakîb / Hîç olur mı ki hâsed aña hâsîd **eylemeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*eylemeye, -me, -y, -e*]

eyle: *Etmek.*

‘Arz kılson küfr-i zülfe ‘arızî îmânını / Kesdürüp zünnârını anı müselmân **eyleşün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*eyleşün, -sün*]

Zülfüñi gider cemâlün rüşen olsun gün gibi / Hâsta diller niçeye dek âh-ı şeb-gîr **eyleşün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*eyleşün, -sün*]

eyle: *Etmek II eylemek.*

‘Aceb mi kişver-i göñlüm hârâba varsa gün günden / Niçe kez eyledi **eyler** aña gam leşkeri akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*eyler, -r*]

eyle: *Yapmamak.*

Öldürür âhir seni dil virme bu şîrîn lebe / İy gönül Ferhâd-veş gel meskenün dag **eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*eyleme, -me*]

eyle: *Etmek, yapmak. II ... haline getirmek.*

Yâr alsun destine zülfini çevgân **eyleşün** / Top idüp ‘ışk ehli de başını gâltân **eyleşün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*eyleşün, -sün*]

eyle: *Etmek, eylemek, yapmak. II ... haline getirmek.*

La‘lünü ol vakt öperem iy şanem / **Eyleye** bu hâkümü devrân sebû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [*eyleye, -ye*]

eyle: *... hâline getirmek.*

Göñlümün vîrânesin luţf eyle âbâd eylegil / Gözlerüm yaşımı Dicle **eyledüm** Bağdâd-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 2*). [*eyledüm, -dü, -m*]

eyle: *... hâline getirmek.*

Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe gurûr / Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi mür **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [*eyle,]*

Kim didi saña saçuñ gâliye-efşân **eyle** / Cânî aşüfte kılup ‘aklı perîşân **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [*eyle,]*

Gel gönül hānesi ma‘müresini itme ḥarāb / Miḥnetüñ dāğını yak şemse-i eyvān **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [eyle,]

Ola ki şayd ide şahbāz çeşmi / Dilā dil murğını dürrāc **eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*). [eyle,]

eyle: "Eylemek, etmek."

Gīceler kıl ney gibi feryād u zārī tā şeh̄r / Seyr kıl evvel ‘Irāk’ı soñın **eyle** Zengüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [eyle,]

eyle: Ulaştırmak.

Vādī-i firḳatde ben dil kākül-i dilberde āh / İy ğam aña **eyleseñ** olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [eyleseñ, -señ]

eyle: (Yardımcı fül) Eylemek, etmek.

Saklayabilür mi ‘ışkın dōstlar dīvāne dil / Muttaşıl çāk-i girībānını dāmān **eyleye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [eyleye, -y, -e]

Zülf zünnārını kesmiş yine ḥüsñüñ müslimi / Getürüp dīne anı beñzer müselmān **eyleye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [eyleye, -y, -e]

eylemez: Yapamaz.

Benden örgensin Muḥibbī yanmağı pervāneler / **Eylemez** taḥşil-i şan‘at görmeyen üstāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5*). [eylemez,]

eylerseñ: Etmek, eylemek.

Eger öldür ü ger dirğür muṭī‘em her ne **eylerseñ** / Olupdur kāni‘ söz açmaz saña varup ḥayāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [eylerseñ, -r, -se, -ñ]

eyleye: Etmek eylemek.

Ni‘met-i vaşlın döküp bu ‘āşıkını toylaya / Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı **eyleye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [eyleye,]

eylevelden: Ettiğinden beri.

Vāmık u Ferhād u Ḳays’ı bu Muḥibbī dest-gīr / **Eyleyelden** ‘ışk meydānında oldu pehlevān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 5*). [eyleyelden,]

eyvāh: Eyvah, ne yazık!.

La'lüñ t̄ama'ı āh zenaḥdāna düşürdi / Kaldum meded **eyvāh** çeh-i Bābil içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*eyvāh,]*

eyyām-ı gül: *Gül zamanı. || Bahar.*

İy Muhibbī t̄iz geçer **eyyām-ı gül** bir haftadır / Z̄āyi' itme 'ömr el virdükçe kıl gül şöḥbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*eyyām-ı gül,]*

eyyām-ı şahrādur: *Kır, ova zamanı.*

Faşl-ı gül vaḫt-ı çemen **eyyām-ı şahrādur** yine / Mevsim-i 'iys ü şafā āvān-ı şahbādur yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*eyyām-ı şahrādur, -dur]*

ezber okudum: *Ezber, ezbere okumak.*

'İşkuñ kitābını bugün **ezber okudum** / Mektebde daḫı çıkmadan elf ile bāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [*ezber okudum, -dum]*

ezberle: *Ezberlemek, hıfz etmek.*

Şāh-ı ḥübān zer külāhın kec-rev itmiş başına / Şi' rūñi **ezberlemiş** şūḥ-ı ḡazel-ḥvāndur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2674, Beyit 3*). [*ezberlemiş, -miş]*

ezel: *Başlangıcı belli olmayan zaman mefhumu. II Çok eskiden beri.*

Fetḫ-i bāb ola ümīdün kesme çünki derddesin / Gerçi kim derd ü belā ile **ezel** perverdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*ezel,]*

Bilmem ne için şimdi ider cev̄r ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün **ezel** olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*ezel,]*

Ebed dil 'işkuñ ile zinde oldı / İçürdün çün **ezel** 'işkuñ şarābın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2526, Beyit 3*). [*ezel,]*

Cev̄r ü cefāñı bilse Muhibbī vefā ne tañ / Mu'tādum **ezel** çekmege cev̄r ü cefāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 5*). [*ezel,]*

Cānān-ıla cān çünki **ezel** āşinā imiş / Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [*ezel,]*

'İşk cāmını Muhibbī çün **ezel** nüş ideli / Geh melāmet ḡāh mest maḫmūr dirler uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*ezel,]*

Ceng iderse cān u dil olmaz 'aceb sen ḥüb için / Oligelmişdür cidāl olur **ezel** maḫbūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*ezel,]*

Göñlümi küyuña gönderdüm anı yād eyledün / Āşināñdur ol **ezel** sanduñ meger bīḡāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*ezel,]*

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ‘ışkı nüş itmek / Virildi saña da zāhid yiyessin ḥabb-ıla afyūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [ezelden, -den]

Sırsa gönlüm şışesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / Sıyagelmışdür **ezel** Leylî çü Mecnūn kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [ezel,]

Alup bir cür‘a nüş itdüm **ezel** cām-ı maḥabbetden / Bulma rüz-ı maḥşerde dahı başda ḥumārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [ezel,]

Māh-rūlar cevrim çekdüğe iy dil şādsın / Anuñ için kim **ezelden** sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [ezelden, -den]

‘Āşık olmışdur **ezel** ol ‘arız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [ezel,]

‘İşkuñ **ezelde** lezzet-ile balın isteyen / Soñra taḥammül eyleye dehrūn cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [ezelde, -de]

Āb-ı ‘ışkuñla **ezelden** topragum ālūdedür / Beñzedürsin hiç revā mıdır beni bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [ezelden, -den]

Gözi nemdür dili ğam ehl-i ‘ışkuñ / **Ezelden** böyle yazılmış serine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2*). [ezelden, -den]

Muhibbî‘ye **ezelden** nazm ‘atādur / Deger her sözi yüz biñ āferine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [ezelden, -den]

Şulḥa gelse n’ola dilber şimdi bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma illā **ezel** ğavġā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [ezel,]

Takḍir **ezelde** böyle komış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [ezelde, -de]

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / Devlet var-ımış çünki **ezel** yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [ezel,]

Ey dōst cām-ı cür‘a-i ‘ışkuñ için **ezel** / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [ezel,]

Herkesün konmış Muhibbî tāli‘indedür **ezel** / Bülbüle şüridelik zāġ u zaġan kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [ezel,]

Kime sunıldı **ezelde** nüş itdi cām-ı ‘ışk / Kalmaya nāmūs u ‘arı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [ezelde, -de]

Şarāb u la‘l-i mey-ġūna iderse ta‘n ne ğam zāhid / Ne ğam mu‘tād olmışdur **ezelden** ḥabb u ma‘cūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [ezelden, -den]

Fark eylemez ‘aşık pīr ü cevān dimez / ‘İşkuñ budur ḥālī **ezel** şeyḥ ü şāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3*). [ezel,]

Varsam kaçan kūyına karşı çıkar bana / Zīra **ezel** āşinā idüm ol kilāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4*). [ezel,]

İçmiş idüm ben **ezel** 'ışkuñ şarābın cām-ıla / Yog-ıdı şebde görinen noqtalar eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [ezel,]

Şād-ile feraḥ-ı zevk sunıldı **ezel** güle / Endüh u belā nāle vü feryād bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [ezel,]

Ezelden 'ışk olup kışmet virildi cānuma ḥayret / Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş hîç naşībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [ezelden, -den]

'Āşika kânündür çünki **ezelden** inlemek / İnlesün sīnem benüm dönsün rebābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [ezelden, -den]

'İşk için dirler **ezel** bir gevher-i yek dānedür / Ol ki şarrāf olmaya yañıla kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [ezel,]

'İşk şāhı virdi Mecnūn'a **ezel** ğam tekyesin / Bağrı yağı-y-la uyardı çerāğ ol tekyede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [ezel,]

Kanın içmege **ezel** 'uşşakuñ olmuş 'ādeti / Kanum iç demek ne ḥācet ğamze-i mey-nūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). [ezel,]

Ḥatt-ı dilber san eceldür anı def'e çāre yok / Çün **ezel** yazu imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [ezel,]

ezel bezminde: Başlangıcı belli olmayan zamanın meclisi.bkn: bezm-i elest.

Tolu gördüm çün **ezel bezminde** ğam peymānesin / Nüş idüp evvel ben oldum 'ışkuña yāhū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [ezel bezminde,]

ezel bezminde: Ezel meclisi, başlangıç meclisi.

'İşk-içün dirler **ezel bezminde** bir maḥbūb-ı mış / Böyle naqş itmiş gören āyine-i idrākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [ezel bezminde, -nde]

Āşinā idük **ezel bezminde** iy ārām-ı cān / Ne sebep düşdi ki şimdi yādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [ezel bezminde, -nde]

ezelden: Başlangıcı belli olmayan zaman mefhumu. II Çok eskiden beri.

Zülfî sevdası **ezelden** başuma yazu-y-ı mış / Anuñ-içün tutaram ölince sevdā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [ezelden,]

ezhār: Çiçekler.

Saḥn-ı çemende cem' idüp **ezhārı** bād-ı şübḥ / Ol meclis içre cümlesi sultān didi güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 2*). [ezhārı, -ı]

Gönül dünyāya virdüğüñ göreliden / Güler **ezhār** saña saḥn-ı çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 4*). [ezhār,]

Baňa gül ruĥlarıñ sünbül saçuñ bes / Gerekmez bakmayam **ezhāra** tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*ezhāra, -a*]

ezhār: Çiçekler, zehre'nin çoĝulu.

Zeyn olında yir yir **ezhār-ıla** taht-ı çemen / Şāh-ı gül gösterdi bu dehre taĥammüller yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*ezhār-ıla, --ıla*]

ezhār: Çiçekler.

Gülşende gör sultān-ı gül **ezhārımı** cem' eylemiş / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şāh-ı çemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [*ezhārımı, -ı, -n, -ı*]

ezhār[ı]: Çiçekler.

Geldi o meclise sultān-ı gül güle güle / Şāh-ı çemende cem' idüp **ezhār[ı]** bād-ı şubĥ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2892, Beyit 2*). [*ezhār[ı],*]

ez-ser-i yāri: Yarin başı.

Cānum iy yārān fedā kıldum ben ol dildāra kim / Miĥnet ü endüh-ı yāri **ez-ser-i yāri** çeke (*Muhibbī Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [*ez-ser-i yāri, -ı*]

F

fağfūr-ı çîn: Çin imparatoru.

Hāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N'eylerem dārāt u haşmet ya olam **fağfūr-ı Çîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*fağfūr-ı çîn,*]

fahr-ı 'ālem: Ālemin, kainatın övüncü; Hazreti Muhammed.

Şāf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar / **Fahr-ı 'ālem** çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*fahr-ı 'ālem,*]

Şāf kalb ol kimseye dutma sakın gönlünde kīn / Didi sıgmaZ **Fahr-ı 'ālem** kīn ile bir yirde dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*fahr-ı 'ālem,*]

fahr-ı cihān: Dünyanın övüncü (Hz. Muhammed).

Didi **fahr-ı cihān** “el-faqr u fahrī” / Libāsuñı sakın dībāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*). [*fahr-ı cihān,*]

fā'ide itmez: Fayda etmemek, yararlı olmamak, etkisi olmamak,işe yaramamak.

Ġamzesi yāruñ geđer hīç nesne yok hāyil aña / **Fā'ide itmez** eger sīneñde pūlād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*fā'ide itmez, -mez*]

faķir: 1. Fakir, yoksul. 2. Alçak gönüllülük göstermek için “ben” manasında kullanılır.

Olmışam 'ışķ **faķiri** n'ola iy kān-ı kerem / Bir nazar hūsnüñi ihsān idesin cānuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*faķiri, -i*]

fāriğ ol: Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.

Çünki terk itdūñ Muhibbî'yi dilā var **fāriğ ol** / Ben daħı bilmem seni ne gökde ne hūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*fāriğ ol,*]

fāriğ ol: Vazgeç!.

Ārzū itme vişālin iy Muhibbî **fāriğ ol** / Sen gedāsın bir қalender ol ho sultān-ı cihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*fāriğ ol,*]

fāriğ ol: El çekmek, uzak durmak, vazgeçmek,.

Māh-rūlarda mihr kalmadı dünyāda vefā / İkisinden **fāriğ ol** iy dil kırnağ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*fāriğ ol,*]

fāriğ olsam: *El çekmek, uzak durmak, vazgeçmek,.*

İy Muhibbî sîm-i eşküm rûy-ı zerdüm var iken / **Fāriğ olsam** tañ mıdur ger dirhem ü dînârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [*fāriğ olsam, -sam*]

fāriğü'l-bāl: *Kanattan kurtulmuş (Her türlü dünyevi kayıttan kurtulmak bağlamında).*

Kāf-ı istignā maķāmum oldu [bak] 'Ankā gibi / Tu' mesinden bu cihānuñ **fāriğü'l-bālam** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [*fāriğü'l-bālam, -am*]

Yimezem dünyā ğamın ben h'vāce-i dünyā gibi / İy Muhibbî anuñ için **fāriğü'l-bālem** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [*fāriğü'l-bālem, -em*]

fark: *Başın tepe kısmı.*

Görse Muhibbî yüzüni ırmaya andan gözini / **Farkına** anuñ dutsalar tığ-ı helāk iy nāzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*farkına, --ı, --n, --a*]

fark eylemez: *Ayırt etmek, fark etmek.*

Fark eylemez 'aşık pîr ü cevān dimez / 'İşkuñ budur hāli ezel şeyh ü şāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3*). [*fark eylemez,]*

Sāl ü māh u hafta sorma baña fark kim eylemez / Lîk ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [*fark eylemez,]*

fark ide: *Ayırt etmek, seçmek.*

Bu Muhibbî sözi gevher mi ve yāhūd billür / Okıyup taħsîn aña birbirinden **fark ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*fark ide,]*

fāş eyleye: *Ortaya çıkarmak, ifşa etmek.*

İy Muhibbî korkaram ki 'işkümü **fāş eyleye** / Gelür oldu bu zebānuma benüm derd-i derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*fāş eyleye, -ye*]

fāş eyleyen: *Açığa çıkarmak.*

Hicrūñ-ile āh kim düşdi bu gönlüm ğamlara / Eşk-i çeşmümdür beni **fāş eyleyen** ādemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [*fāş eyleyen,]*

fāş eyleyen: *Ortaya çıkarmak, ifşa etmek.*

Katı gönlüñdür dem-ā-dem bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la'lüñdür eyā meh sırrımı **fāş eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [*fāş eyleyen, -yen*]

fāş itdi: Ortaya çıkarmak, meydana getirmek.

Didiler gözlerün yaşı kamu sırruñı **fāş itdi** / Didüm teskîn idem anı ne çare bu ruḡ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*fāş itdi,]*

fāş itdi: Gizli olan bir şeyi ortaya çıkarmak, açığa vurmak, duyurmak, ifşa etmek.

Ġubār-ı ḥattuñı **fāş itdi** gönülüm / Dirīgā yok imiş esrāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 3*). [*fāş itdi,]*

fāş itmeñ: Açıklamak. meydana çıkarmak.

Sırr-ı ‘ışkı saklar-iken sinede cānum gibi / İy gönül āh itmeg-ile anı **fāş itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*fāş itmeñ, -ñ]*

fāş itmeyiser: Ortaya çıkarma, meydana getirme.

Muhibbî sırrını **fāş itmeyiser** / Cefā tıḡıyla kesseñ başını sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5*). [*fāş itmeyiser, -yiser]*

fāş olmasun: Gizli olan bir şeyin ortaya çıkması, açığa vurulmak, duyurulmak, ifşa edilmek.

Dirseñ iy dil sırr-ı ‘ışk **fāş olmasun** / Şabr kıl bir dem gözün yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [*fāş olmasun, -sun]*

fāş olmaya: Gizli olan bir şeyin ortaya çıkması, açığa vurulmak, duyurulmak, ifşa edilmek.

Ger dilerseñ kim senün sırruñ bugün **fāş olmaya** / Sen sen ol açma sakın bir kimsenün gel perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*fāş olmaya, -ya]*

fāş olsun: Meydana çıkma, duyulma.

Sırr-ı ‘ışkı niçe bir saklayayım sinede āh / Eydeyim cümle cihān ḥalkına ko **fāş olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*fāş olsun, -sun]*

faşl-ı gül: Gül mevsimi.

Faşl-ı gül vaqt-ı çemen eyyām-ı şahrādur yine / Mevsim-i ‘iyş ü şafā āvān-ı şahbādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*faşl-ı gül,]*

fāyide kılmaz: Fayda etmek.

Fāyide kılmaz Muhibbî naqd-i ‘ömrin ḥarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*fāyide kılmaz, -maz]*

fāvık: *Daha üstün, seçkin.*

Şi'rüm içre her kaçan şekker lebüñ zıkr eylesem / Birbirinden kapuşurlar halk **fāvıkdur** diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*fāvıkdur, -dur*]

fedâ: *Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme.*

İdeyin çäk girîbân tâ be-dâmen / **Fedâdur** çün yolunda cân u ten de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 2*). [*fedâdur, -dur*]

fedâ kıl: *Feda etmek.*

Fedâ kıl cânı cânâna bil ol nâ-mihribân kıdrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cân kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*fedâ kıl,]*

fedâ olsun: *Feda olsun II onun uğrunda harcansın.*

Kandasın iy cân-ı cânân-ı cihân u cân-ı men / Yoluña olsun hezârân cân fedâ cânân-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [*fedâ olsun,]*

Buyursañ iy şeh-i hûbân olalum cân-ıla kırbân / Saña biñ cân **fedâ olsun** ne minnet uşbu bir cânâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*fedâ olsun,]*

feh̄m: *Anlama, idrak, iz'an, tefehhüm. (etmek, olunmak maddeleriyle kullanılır).*

Metn-i hüsne yâ yazılmış iy Muhibbî hâşiye / Kim bunuñ **feh̄minden** 'âciz 'âkl u feh̄m ü hürdedân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [*feh̄minden, -inden*]

feh̄m eylemez: *Anlamak.*

İy Muhibbî şi'rümün ma'nâsını **feh̄m eylemez** / Virmesem nâdân eline tañ mı bu dīvânı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*feh̄m eylemez, -mez*]

Degme kes **feh̄m eylemez** şi'r-i hâkîkî lezzetin / Zevkıne irmez bunuñ illâ ki 'âkl-ı hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 6*). [*feh̄m eylemez, -mez*]

feh̄m eylemez: *Anlamak, kavramak, fark etmek, idrak etmek.*

İy Muhibbî şi'rümün ma'nâsını **feh̄m eylemez** / Virmesem nâdân eline tañ mı bu dīvânı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [*feh̄m eylemez,]*

feh̄m idesin: *Anlamak, idrak etmek, kavramak.*

Akıtdı gözümün yaşını dil harâreti / Bu remzi yüri **feh̄m idesin** sor gülâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*feh̄m idesin, -esin*]

fehmlinmaz: *Anlaşılmak.*

Fehm olunmaz iy gönül ince bili dişkat-ile / Tatalum ki yire sen bir kıla idrāk olası (Muhıbbı Divanı , Gazel 2680, Beyit 4). [*fehmlinmaz, -inmaz*]

felek: *Ar. Gök, asuman.*

Dūd-ı dil çün şu'üd ider felege / Yirde kalmaz bu āh u zār sakın (Muhıbbı Divanı , Gazel 2748, Beyit 4). [*felege,*

felek: *1. devamlı şikāyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) | dünya 2. gökyüzü.*

Kařr-ı şırınūñ bināsına koyalar zeyn içün / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhād idesin (Muhıbbı Divanı , Gazel 2575, Beyit 4). [*felek,*

felek: *1. Gökyüzü, semā. 2. Dünya, ālem, devran. 3. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hākim olduğuna inanılan güç, tālīh, baht.*

Bükilüp cevr-ile kaddüm olalı Çāçī kemān / Tır-i āhumla felek döndi müşebbek kafese (Muhıbbı Divanı , Gazel 2792, Beyit 2). [*felek,*

Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı döndi bārāna (Muhıbbı Divanı , Gazel 2839, Beyit 6). [*felekde, -de*

Sanmañuz dil āteři bu sīneden bir dem gide / Ol sebebden ejder-i āhum felekde yir ide (Muhıbbı Divanı , Gazel 2966, Beyit 1). [*felekde, -de*

felek: *Ālem, dünya, felek.*

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñ / Āhum okından neden sen böyle bī-bāk olası (Muhıbbı Divanı , Gazel 2680, Beyit 2). [*felek,*

felek: *Ālem, dünya.*

Ehl-i 'ışka iy felek hayyātı biđerseñ kabā / Ğamdan özge hil'at ü tāk u kabā biçilmesün (Muhıbbı Divanı , Gazel 2648, Beyit 4). [*felek,*

Kūh-ken bir niçe günler eyledi sengi trāş / Āhır anuñ da başın çaldı felek taşdan taş (Muhıbbı Divanı , Gazel 2856, Beyit 4). [*felek,*

felek: *1. Gökyüzü. 2. Talih.*

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül / Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (Muhıbbı Divanı , Gazel 2721, Beyit 4). [*felekde, -de*

felek taşı: *Gökyüzü.*

Öter güm güm **felek tası** tokındı / Meger gam tırrası sīnemde kūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*felek tası,]*

fenn: *Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.*

Dāyimā cevr ü cefā **fennin** okur ol dil-fırīb / Ğālibā mihr u vefā ögrenmemiş üstāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*fennin, -in]*

fenn-i ʿışkı: *Aşk ilmi. II Aşk sanatı.*

ʿİşk mıdur **fenn-i ʿışkı** okudup ʿāşıqlara / Bāb-ı fażlın sīnemüñ evcine inşā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4*). [*fenn-i ʿışkı, -ı]*

fenn-i vefā: *Vefa ilmi.*

İy mu ʿallim yāra ta ʿlīm itmedüñ **fenn-i vefā** / Līk göstermedüñ aña cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*fenn-i vefā,]*

fenn-i vefāya: *Vefa ilmi.*

Üstāda varsa dilber **fenn-i vefāya** bakmaz / İster ki ola kāmīl māhir geçe cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*fenn-i vefāya, -ya]*

ferāgat: *Rahat, huzurlu bir şekilde.*

Ol **ferāgatda** yatur nāz uyhusında şubha dek / Şem ʿ gibi her gıce iy dil saña yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*ferāgatda, -da]*

ferah: *Ferahlık veren, iç açıcı.*

Ferahdan kalmadı bir fūls-i aħmer / Velī gamla tolu genc-i firāvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [*ferahdan, -dan]*

ferah: *Bol, geniş.*

Ferah şād u gam u guşsa Muhibbî gitdi ser-cümle / Bi-ħamdillāh gelüp miħnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*ferah,]*

ferah olsun: *Ferahlık vermek, içini açmak.*

İy şabā peygām-ı yārı gel getür bu ħastaya / Kim **ferah olsun** eger dirseñ dil ü cān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [*ferah olsun,]*

ferah-ı zevk: *Zevkin ferahı.*

Şād-ile **ferah-ı zevk** sunuldı ezel güle / Endüh u belā nāle vü feryād bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [*ferah-ı zevk,]*

ferāmüş eyledi: *Unutmak.*

Muhibbî yüzüni gördi **ferāmüş eyledi** ‘aqlın / Ayaguñā nişār itdi güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [*ferāmüş eyledi, -di]*

ferdā: *1. Ertesi gün, yarın. 2. Gelecek, gelecek zaman.*

Bu günün **ferdāya** sayma zāyi‘ itme ‘ömrüñi / Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u ‘üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*ferdāya, -ya]*

ferdālara salar: *Gelecek için vaatte bulunmak II ertelemek, yarına bırakmak II başından savmak.*

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdālara / Ancak cefā in‘ām ider var ola bu ihsān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*ferdālara salar, -ar]*

ferdālara salar: *Ertelemek, yarına bırakmak. II Başından savmak.*

‘Ahdine durmaz Muhibbî’yi salar ferdālara / Beñzer ol meh-rū varup görmüş Karaman illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6*). [*ferdālara salar, -ar]*

ferdālara salma: *Gelecek için vaatte bulunmak.*

Vaşla irgürgil bugün salma beni ferdālara / İre mi ol va‘deye bu ‘ömr-i kütāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2*). [*ferdālara salma, -ma]*

ferdālara salma: *Gelecek için vaatte bulunmak II ertelemek, yarına bırakmak II başından savmak.*

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün / Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*ferdālara salma,]*

ferdāya salar: *Yarına bırakmak, ertelemek II oyalamak.*

Vişālın isteyüp şey-lillāh itsem / Salar durmaz beni ferdāya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*). [*ferdāya salar, -ar]*

ferhād: *Ferhad ile Şirin hikayesinin erkek kahramanıdır.*

Turra-i leylī saçın görüp dilā mecnūn olup / Lebleri şirinine cān virmede **Ferhād’sın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [*ferhād’sın, -’sın]*

Kaşr-ı şirīnün bināsına koyalar zeyn için / İy felek her seng[i] kim sen çün **Ferhād** idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*ferhād,]*

Bugün meydân-ı 'ışk içre olaldan pehlevân-ı 'ışk / Yanumda dest-yârumdur benüm **Ferhād-ıla** Mecnûn (Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2). [ferhād-ıla, -ıla]

Hüsrevâ şîrîn lebûn yâdına bu bî-çäre dil / Şübhesüz cân viriserdür nitekim **Ferhād-içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 4). [ferhād-içün, --içün]

Sîm ü zer kimde olursa şayd olur mañbüblar / Yig gelür Şîrîn'e Hüsrev ol garîb **Ferhād'dan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4). [ferhād'dan, -dan]

Kankı taş katıysa ursun başını **Ferhād** aña / Ol leb-i şîrînün 'ışkın başa iltem başa ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 6). [ferhād,]

Bî-sütün adın dañı işitmemişdi küh-ken / Ben belâ kühında **Ferhād** idüm iy şîrîn-zebân (Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2). [ferhād,]

'İşk ara **Ferhād'a** tañsîn eyle Kays'a âferîn / Hoş gözetmiş her biri bulmuş belânuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3). [ferhād'a, -'a]

Leylî zülfine dolaşduñ iy gönül Mecnûnlayın / La'l-i Şîrînine cân virür meger **Ferhād'sın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2). [ferhād'sın, -'sın]

Nây âheng itmedi ben nâlemi itdüm bülend / Tas-ı çarlı çekenedür **Ferhād**am oglandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8). [ferhād

Bir lebi şîrîn sevüp **Ferhād'am** oglandan berü / Küh-kenlik itmede üstâdam oglandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1). [ferhād'am, -am]

Gördiler **Ferhād** u Mecnûn derd-i 'ışka çäre yok / Arayu gitdi 'adem mülkine anlar çäreyi (Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2). [ferhād,]

Unudıldı Vâmık u **Ferhād** u Mecnûn kışşası / Söylenür 'âlemde kışşam düşmişem dilden dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2). [ferhād,]

Eger **Ferhād** u Vâmık Vîs ü Mecnûn / Degüldür her biri 'ışk içre bence (Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4). [ferhād,]

Dil-i Şîrîn katı seng-i hâcerden / Getürimedi **Ferhād** anı kende (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6). [ferhād,]

ferhād eyler: Aşkından dağları delen Ferhad gibi yapmak, aşık etmek, kendine bağlamak.

Ruñı sevdâsı hayali beni **Ferhād eyler** / Niçe Şîrîn niçe Hüsrev niçe meh-rüdur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3). [ferhād eyler, -r]

ferhād gibi: Ferhad gibi.

Mecnûn-şifat deşt-i gamuñ içre yürüyüp / **Ferhād gibi** üns dutam kühsâr ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 2). [ferhād gibi,]

ferhād ideyin: Ferhad edeyim. Ferhad meşhur bir aşk masalının kahramanlarından biridir. Şîrîn'in aşkı uğruna "Bîsütün" adlı dağı delmiş.

Küh-ı gamda sen boyı serv [ü] lebi şîrîn için / Baş u cān terkin urup adımı **Ferhād ideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [*ferhād ideyin, -eyin*]

ferhād u kays: *Ferhat ve Mecnun.*

Gördiler dünyāda yok bŷy-ı vefā **Ferhād u Kays** / Gıtdiler anlar ‘adem mülkine anı arayu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [*ferhād u kays,]*

Gördiler dünyāda yok bŷy-ı vefā **Ferhād u Kays** / Anuñ-ıçun gıtdiler mülk-i ‘ademde arayu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2*). [*ferhād u kays,]*

ferhād-ı yegāne: *Bir Ferhad. II Bir aşık.*

Yār itdi göz yaşını kendine mahrem / Bir dem cüdā itmedi **Ferhād-ı yegāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 3*). [*ferhād-ı yegāne,]*

ferhād-şifat: *Ferhat gibi.*

Ferhād-şifat ceng iderem seng-ile her dem / Şekker-leb [ü] şîrîn suhenkārūñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*ferhād-şifat,]*

ferhād-ves: *Ferhat gibi.*

Öldürür āhir seni dil virme bu şîrîn lebe / İy gönül **Ferhād-ves** gel meskenüñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*ferhād-ves,]*

ferhād-ves: *Ferhat gibi, "meşhur Ferhat ile Şirin mesnevisindeki erkek kahraman."*

Ol lebi şîrîn elinden ger ölem **Ferhād-ves** / Meşhedüme yazalar “hāzā şehīdü’l-‘āşīkīn” (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 7*). [*ferhād-ves,]*

fermān ile: *Emir ile.*

Yazdı hātūñ nāme-i hŷsne kaşuñ tuğrā çeker / ‘Āleme hüküm ide dirdüm uşbu **fermān ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*fermān ile,]*

Cān virürüz tapusına hem bendeyüz kapusına / Hāsret çeküp pā-bŷsına kul olmuşuz **fermān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*fermān ile,]*

fermān olur: *Emrolunmak.*

Bu gönülüm tahtınuñ sultānı sensin / Ne kim emr itse olur bende fermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*fermān olur, -ur]*

ferrāş olup: *Çöpçü olmak, süpürücü olmak, hizmetçi olmak II hizmet etmek.*

Müjsem **ferrâş olup** her dem süpürse küy-ı dildârı / Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm saķāsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [*ferrâş olup, -up*]

feryâd: *Bağırıp çağırma. Yüksek sesle yardım istemek.*

Hastayam gâyet meger vuşlat gele **feryâduma** / Tâ hayâta irişe bu cân-ı sergerdân-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*feryâduma, -um, -a*]

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şâh-ı men / Niçeye dek alasin **feryâd[u]** zâr u âh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*feryâd[u], -[u]*]

Çünkü **feryâduñı** güş eylemedi ol gül-i bü / Niçe bir bülbül-i dil-ħaste feryâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [*feryâduñı, -uñ, -ı*]

Gül yüzinden dūr olalı iñlerem bülbül gibi / Ney gibi bil bagladum bu yolda ben **feryâd-içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*feryâd-içün, --içün*]

Ne umarsın iy gönül sen ol gözi cellâddan / Günde biñ kez kan ide ħazz ider ol **feryâddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*feryâddan, -dan*]

Gül gibi Muhib girmez anuñ güşına **feryâd** / Bülbül gibi sen daħı kılup zârı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*feryâd,]*

Raħm umarsın iy gönül sen ol gözi şayyâddan / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür **feryâddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*feryâddan, -dan*]

Her şadânuñ 'aķsi kim zâhir olur **feryâddan** / Bir eşerdür küh içinde nâle-i Ferhâd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [*feryâddan, -dan*]

Kopdı sandılar kıyâmet kalkdı yirden nice baş / Küy-ı dilberde olan bu nâle vü **feryâddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*feryâddan, -dan*]

Yâd eyleyüp gül yüzüñi zârılık itsem derd ile / Gülşende iñler 'andelîb **feryâduma** âheng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*feryâduma, -um, -a*]

N'ola **feryâd-ıla** bu nâlemi güş itmeseler / Görmedük kimsene yok künbed-i devvâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [*feryâd-ıla, --ıla*]

Satmaga gül ħüsnini bülbülleri dellâl ider / Şaħn-ı gülşen her taraf **feryâd** u gavgâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*feryâd,]*

Feryâdını dil kesdi göreliden ruħ-ı zerdüm / Bülbül gibi nâle keser ire ħazâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 5*). [*feryâdını, -in, -ı*]

feryâd için: *Feryad için.*

Ol lebi şîrinden ayru düşeli taglara dil / Bîsütün tagına çık dum dōstlar **feryâd için** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [*feryâd için,]*

feryâd iderseñ: *Bağırıp çağırma, haykırmak.*

Gıceler **feryād iderseñ** tañ degül bülbül gibi / İy dil-i şürîde sen çün bir gül-i aħmerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [*feryād iderseñ, -er, -señ*]

feryād idesin: *Bağırıp çağırmaq, haykırmak.*

İy Muhibbî her kaçan yād idesin gül ruħların / Gıceler bülbülleyin tā şubħ **feryād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*feryād idesin, -esin*]

Çünkü feryāduñı güş eylemedi ol gül-i bü / Niçe bir bülbül-i dil-ħaste **feryād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [*feryād idesin, -esin*]

feryād idüp: *Bağırıp çağırmaq, haykırmak.*

Feryād idüp bülbül gibi hoş-ħal olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*feryād idüp, -üp*]

Elüñden ne gelür iy dil ħayāl-i yār-ıla eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiğān u zār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*feryād idüp, -üp*]

Niçe bir bülbül gibi **feryād idüp** gül şevķine / Niçe bir şürîdelik vaķt oldı kim uslanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [*feryād idüp, -üp*]

feryād itmesün: *Yüksek sesle haykırmak, inlemek, sızlanmak, şikâyet etmek.*

Niçe **feryād itmesün** bî-çäre bülbül her seħer / Yılda bir gül açılır ol da miyān-ı ħārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*feryād itmesün, -sün*]

feryād u āhı: *Ah edip inleme.*

Gül gibi ħandān olur görse yaşum bārānını / Agladur mı ‘āşıkı **feryād u āhı** sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*feryād u āhı,]*

feryād u efgān eylesem: *Ağlayıp sızlanmak, feveran etmek.*

Gül yüzüñsüz gıceler **feryād u efgān eylesem** / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [*feryād u efgān eylesem, -sem*]

feryād u efgān eyleye: *Yüksek sesle bağırıp haykırmak.*

Gülşen-i ħüsnüñe karşı gıceler dil bülbüli / Şubħ olunca inleyüp **feryād u efgān eyleye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4*). [*feryād u efgān eyleye,]*

feryād u fiğān: *Bağırıp çağırma, ağlayıp sızlama.*

Feryād u fiğān yār-ı cefākāruñ elinden / Kime kılayım dād ben ol yāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [*feryād u fiğān,]*

feryād u zārī kıl: *Feryat etmek ve ağlamak.*

Göçler kıl ney gibi feryād u zārī tā şehir / Seyr kıl evvel 'İrāk'ı soñın eyle Zengüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [*feryād u zārī kıl,]*

ferzâne: *Âlim, bilgin II deneyim sahibi II satrançta vezir.*

Süre süre başa iltüm çün maħabbet baydağın / Devletinde pâdişāh-ı 'ışkuñ **ferzāneyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4*). [*ferzāneyin, -yin]*

fesāne: *Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence, masal, fesane.*

Okuyan derd-i 'ışkum dāsitanın / Görine kıssa-i Mecnūn **fesāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 3*). [*fesāne,]*

Okudum yine 'ışkuñ kıssasını / Anı sanman füsün u ya **fesāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3*). [*fesāne,]*

Okuñ meclisde 'ışkum dāsitanın / Kitāb-ı 'ışk-ı Mecnūn'dur **fesāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 3*). [*fesāne,]*

feth idüp: *Fethetmek.*

Feth idüp Tebriz'i geçdük çünki Sultāniyye'den / Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*feth idüp,]*

feth itmege: *Ele geçirmek.*

Feth idüp Tebriz'i geçdük çünki Sultāniyye'den / Tāze düşdi bir heves **feth itmege** Bağdād için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*feth itmege,]*

feth-i bāb: *Kapı açmak (Sevgiliye ulaşma bağlamında).*

Feth-i bāb ola ümüdün kesme çünki derddesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*feth-i bāb,]*

fevt eyleme: *Elden kaçırmak, kaybetmek.*

Furşatı **fevt eyleme** girmez ele / Çün bilürsin bir dahı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [*fevt eyleme,]*

feyz: *Bereket, bolluk.*

Feyzin Muhibbî bir iki peymāneden bulup / Şeyh-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*feyzin, -iñ]*

fiğān-: Acı inilti, çığlık.

Diriğ gūşına girmez **fiğānumuz** yāruñ / Kuru yire bu fiğān-ıla zārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [*fiğānumuz, -(u)muz*]

fiğān: Acı inilti, çığlık.

Çıkarısun göklere bülbül **fiğānı** / Anuñçün maḥrem-i dāyım dikensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 3*). [*fiğānı, -ı*]

Eger bū almayam bir dem vefā ol gülsitānumdan / Şu deñlü eyleyem bülbül helāk ola **fiğānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*fiğānumdan, -umdan*]

Key naḥif oldum bulan bulur **fiğānumdan** beni / Dir ki iy bī-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*fiğānumdan, -umdan*]

Başuma üşti **fiğānum** işidüp 'ālem benüm / Göreler hicrān eger bākī kıla hengāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [*fiğānum, --um*]

Taş işigin şubḥ olunca niçe yıl bālīn idüp / Ney gibi inle velī kimse **fiğānuñ** duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [*fiğānuñ, -un*]

Eşer itmez **fiğānuñ** yāra hergiz / Kılup bu āh u efgānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 3*). [*fiğānuñ, -un*]

Çeşm-i bīmārī **fiğānumdan** benüm uyanmadı / Huftte baḥtum gibi iy dilber kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*fiğānumdan, -umdan*]

Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi **fiğānın** cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*fiğānın, -ın*]

fiğān itsün: İnlemek, feryat etmek.

Maḥabbet bendini bir bir gönül barmagina bağla / **Fiğān itsün** belā bezminde ney-veş pür nevā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*fiğān itsün,]*

fiğān u āh-ıla: Feryat ve inleme.

Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı 'ālemdē / **Fiğān u āh-ıla** zār eyleyen iy dōst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [*fiğān u āh-ıla, --ıla*]

fiğān u nālelerle: Feryat ve İnilti.

Muhibbî meclisi gāmda bu gönülüm / **Fiğān u nālelerle** döndi nāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 5*). [*fiğān u nālelerle, -lerle*]

fiğān u nāleñi: Ağlama inleme.

Çünkü **fiğān u nāleñi** gūş eylemez senüñ / İy dil niçeye dek idesin sen de gūlgula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*fiğān u nāleñi, -ñi*]

fiğān u zār-ıla: *Feryat ve âh (ile).*

Elüñden ne gelür iy dil hayāl-i yār-ıla eglen / İdüp feryād bülbül-veş **fiğān u zār-ıla** eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*fiğān u zār-ıla, --ıla*]

fiğāna getürür: *Ağlatmak, inletmek, feryat ettirmek.*

İşidüp gice efgānum seg-i yār / Getürür bizi didi bu fiğāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [*fiğāna getürür, -ür*]

fiğān-ıla zārı: *Ağlayıp inleme.*

Dirîğ gūşına girmez fiğānumuz yāruñ / Kurı yire bu **fiğān-ıla zārı** n`eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [*fiğān-ıla zārı, -ı*]

fiğānlar eyledüm: *Ahlar etmek.*

İşidüp nālemi bagrı delindi / **Fiğānlar eyledüm** çün nāya karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*fiğānlar eyledüm, -düm*]

fiğānlar eyler: *Acı acı inlemek II ıstırapla bağırıp çağırma.*

Ah eylesem `aceb mi gül yüzlü yāra karşu / Bülbül **fiğānlar eyler** evvel bahāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [*fiğānlar eyler,]*

fiğānlar eyleye: *Acı acı inlemek II ıstırapla bağırıp çağırma.*

Tağdır ezelde böyle komış bülbül ü güle / Bülbül **fiğānlar eyleye** gül dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [*fiğānlar eyleye, -ye*]

figen: *Bağlı.*

Giribān çāk iderler gerçi `uşşāk / Ben itdüm çāk-i cān dāmān **figende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 3*). [*figende, -de*]

fikr: *Düşünce.*

Yok dehānından dilā **fikri** muhāl itmeñ neden / Ya dönüp müy-ı miyānından hayāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*fikri, -i*]

İctināb eyle sakın şerr itme **fikrūñ** hayr ola / `Aql virdi Hağ saña akı karadan seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*fikrūñ, -üñ*]

Dehānuñ **fikrin** idüp hurde-bīnān / Bulunmaz didiler hergiz yakında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*fikrin, -iñ*]

fikr eyle: *Düşün, tefekkür et.*

Ne assı dāne dāne cem ‘-i dünyā / Anı **fikr eyle** kanı māl-ı Qārūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*). [*fikr eyle,]*

fikr eyleme: *Düşünmek; teşebbüs etmek.*

Sanma iy dil kim gedā hem-ser ola sultān-ıla / Bunı **fikr eyleme** sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*fikr eyleme, -me*]

fikr eyleme: *Düşünmek, tefekkür etmek II aklına getirmek II hayalini kurmak.*

Gözlerüñ yaşını harc eyle Muhibbī yolına / İy gözüm merdümü **fikr eyleme** deryā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*fikr eyleme,]*

fikr eylesün: *Düşünmek; teşebbüs etmek.*

Gül yüzüñ seyr eylesün ‘ālemde gülzār isteyen / Dür dişüñ **fikr eylesün** lü’lü’-i şehvār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*fikr eylesün, -sün*]

fikr eyleyüp: *Düşünmek.*

Mest olur gerçi lebüñ zikriyle gelür cāna şevk / Haṭṭuñı **fikr eyleyüp** yir dil gubārı n’eyesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*fikr eyleyüp,]*

fikr ide: *Düşünmek, mülahaza etmek.*

Bu Muhibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn gāzel / Her kim anuñ **fikr ide** ma’nāsını ‘aqlı şaşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*fikr ide,]*

fikr iden: *Düşünen.*

La’l-i nābuñ var iken ‘āşık zülālī n’eyesün / Mū miyānuñ **fikr iden** özge hayālī n’eyesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [*fikr iden,]*

fikr idüben: *Düşünmek, tefekkür etmek.*

Zülfini **fikr idüben** leblerini zikre getür / Hüb olur şöhet-i mey didiler aḥşām olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [*fikr idüben,]*

Geh lebi zikri ile mest ü harābātī olup / Geh ḥaṭn **fikr idüben** kendüñi ḥayrān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*fikr idüben,]*

fıkr itmez misin: *Düşünmez misin?*

‘Āleme ‘uryān geldüñ bunı **fıkr itmez misin** / Yine āhır gidisersin bir ten-i ‘üryān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [*fıkr itmez misin,]*

fıkr kıl: *Düşünmek.*

Kendü hālün **fıkr kıl** ko gayrılar ahvālını / İy Muhibbî sen sen ol bir kimseye lāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [*fıkr kıl,]*

fıkr kılma: *Düşünmek.*

Fıkr kılma iy Muhibbî sakın assıla ziyān / Er odur kim aña bir būd-ıla nā-būde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [*fıkr kılma,]*

fıkrî: *Düşünce.*

Dil la ‘l-i lebüñ **firi-y-le** mest olup eydür / Luţf eyle Muhibbî kuluñı cānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*firi-y-le,]*

fıkr-i dārū eyleme: *Ilaç düşünme.*

Derdüm benüm dermān-durur çek benden elüñ iy tabīb / Olmaz pezîr baña ‘ilāc sen **fıkr-i dārū eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*fıkr-i dārū eyleme,]*

fıkr[i] ile: *Düşünerek.*

Ĥamdülillāh leblerüñ zikriyle hoş hālam bugün / Ĥaţtuñuñ **fıkr[i] ile** gāyetde pā-mālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [*fıkr[i] ile,]*

fıkrî ile: *Düşünerek.*

Lāle ĥadler **fıkrî ile** bagruñı dāğ eyleme / Serv-ĥadler zikri ile yaşuñ ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1*). [*fıkrî ile,]*

fıkr-i lebiyle: *Sevgilinin dudağının düşüncesi.*

Sîne ‘ışkı āteşiyle pür şerer-olmuş yatur / Cān u dil **fıkr-i lebiyle** kaldılar efkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4*). [*fıkr-i lebiyle,]*

fıkr-i şîrîn leblerüñ: *Şirin dudaklarının fikri.*

Fıkr-i şîrîn leblerüñ küh-ı tenüm kāh eyledi / Ĥusrevā ben çekdüğümü çekmemişdür küh-ken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 3*). [*fıkr-i şîrîn leblerüñ, -lerüñ]*

fikrin itdûn: Düşünmek, endişelenmek.

Raķıbi terk kılmak **fikrin itdûn** / Ne hācet hāyr işe istiḥāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 4*).
[fikrin itdûn, -dûn]

fikrûn ile: Düşüncesiyle.

Mest olur gāh Muhibbî lebüni zikr idicek / Gāh ğubār-ı ḥaṭı **fikrûn ile** ḥayrānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [fikrûn ile,]

firāk: Ayrılık, hicran.

Sen elif ḳaddûn **firākından** Muhibbî ḥastanuñ / İnleyüp tā şubḥa dek ḳaddi niçe nûn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [firākından, -i, -n, -dan]

Zülf-i siyāhuñ iy dōst boynuma bagum olsun / Ḥālûñ **firāķı** cānā bagruma dāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [firāķı, -ı]

Ol gül endāmuñ **firākında** yine iy ‘andelīb / Ğiceler tā şubḥ olunca nāle vü feryadsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 4*). [firākında, -ın, -da]

Her kaçan āh eyleyüp ańsam **firāķuñ** aglasam / Āhum eflāki yaka ğarķ ola yaşıma zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [firāķuñ, -uñ]

Ok gibi bükdi benim ḳaddüm kemān itdi **firāķ** / İy benim kirpüği ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [firāķ,]

firāķuñ odına: Ayrılığın ateşi.

Yanar **firāķuñ odına** cān bülbüli pervāne-veş / Yansa Muhibbî tañ midur ol la‘l-i āteş-reng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [firāķuñ odına, -na]

firāķuñla: Ayrılık, hicran.

Göz yaşı **firāķuñla** akar su gibi her dem / Ḥāk itme beni iy şeh-i ḥübānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [firāķuñla,]

firāvān: Bol, aşırı, çok.

Dīdem üzre iy sehī ḳāmet gelüp bas bir ḳadem / Pāyuña ṡsār ide çeşmüm **firāvān** cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [firāvān,]

firāvān olası: Artmak.

Gönlün alınca Muhibbî’ye vefā gösterüp āh / Pes neden sońra dönüp cev[r]i **firāvān olası** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [firāvān olası, -ası]

firdevs: *Cennet.*

‘Āşıkuz didār-ı yāra ğayrı yok maqşūdumuz / Bilürüz zāhid seni **firdevs-ile** kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*firdevs-ile, --ile*]

Baňa küyü saňa **firdevsi** zāhid / Virürseñ virmeyem Huld-ı berîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 4*). [*firdevsi, -i*]

firkat: *Ayrılık, hicran.*

Firkat-ile bu elif kaddümi dāl itmeñ neden / Göñlümi zülfün ğamıyla pāymāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [*firkat-ile, -ile*]

Meclis-i ğamda akdı hün-ı ciger / Oldı **firkat-ile** dil kebāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 3*). [*firkat-ile, -ile*]

Sālhā endüh-ı şām **firkatüm[i]** bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı şeb tā rüz bīdārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*firkatüm[i], -üm[i]*]

fitne: *İkilik çıkarmak, Kargaşa meydana getirmek.*

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āşüb-ı cihān / Tañlaram bu **fitnelerden** kurtara ‘uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*fitnelerden,*]

fitne: *Ayartma, karışıklık.*

Fitne-i āhır zamāndur hem cihān fettān[1]dur / **Fitneler** çokdur dağı ol gözleri mekkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*fitneler, -ler*]

fitne: *Ara bozucu, kışkırtıcı, fitneci.*

Fitne-i āhır zamāndur **fitneler** andan kopar / Döştlar ben n’eyleyem ol gözleri fettān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [*fitneler, -ler*]

Yüzün ‘arz eyledün halk-ı cihāna / Bırakduñ **fitneler** pīr ü cevāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 1*). [*fitneler, -ler*]

fitne: *A. fitne, fesat.*

Cilve hemān şīve hemān hū hemān / **Fitne** hemān ğamze hemān rü hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*fitne,*]

Zülfine diñüz cevri ü cefā vü sitem itsün / Sāhır gözi de **fitne** vü āşüb-ı hemm itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*fitne,*]

Fitne ta‘līmın ider ğüşına başı egüben / Birbirine bu cihānı uran ebrüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*fitne,*]

fitne fenninde: *Fitne ilmi, büyü yapma mahareti.*

Fitne fenninde ser-âmed dir-isem kaşuña rāst / Baş koşar çünkü şehā tūrri-i tarrāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [*fitne fenninde, -nde*]

fitne şalup: *Bela ve kötülük göndermek.*

Bir gāmze ile **fitne şalup** halk-ı ‘āleme / Bir şīve ile āfet-i devrān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 2*). [*fitne şalup,]*

fitne-i āhir zamān: *Ahir zaman fitnesi, kıyamete yakın ortaya çıkacak kötülükler.*

Görinen hāttı mıdır yā **fitne-i āhir zamān** / Yaħu kāfir leşkeridür zāhir olur nāgehān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [*fitne-i āhir zamān,]*

fitne-i āhir zamāndur: *Āhir zaman fitnesi, kıyametteki kargaşa.*

Fitne-i āhir zamāndur hem cihān fettān[1]dur / Fitneler çokdur daħı ol gözleri mekkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*fitne-i āhir zamāndur,]*

fitne-i āhir zamāndur: *Ahir zaman fitnesi, kıyamete yakın bir zamanda olacak olan fitne ve kargaşa. II Sevgilinin bakışı.*

Fitne-i āhir zamāndur fitneler andan kopar / Dōstlar ben n’eyleyem ol gözleri fettān içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [*fitne-i āhir zamāndur,]*

fitrāk: *Terki kayışı, av yapılırken avlanan hayvanların asılması için bele takılan kemer.*

Esb-i nāza binüp ‘āşıklaıruñı şayd idesin / Ne sa‘ādetlü ser olur ki o **fitrāke** düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*fitrāke, -e*]

Şayda çıkmış nāzeninüm iy Muhibbî şayd içün / Key sa‘ādetdür bulına başuñ ol **fitrākde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*fitrākde, -de*]

Şayd olup ‘āşıklaıruñ gördüm yaturlar hākde / Niçesinüñ bağlamışlar serlerin **fitrākde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [*fitrākde, -de*]

fülfül: *Kara biber.*

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvār / ‘Aceb beñzer mi ki **fülfül** o hāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [*fülfül,]*

fülk: *Gemi.*

Ko virsün bu gönül **fülkini** ğarğa / Yaşuñ deryāsını emvāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [*fülkini, -i, -n, -i*]

fülk-i dil: *Gönül gemisi.*

Ser-â-ser 'âlemi tutsun gözün yaşını deryâ kıl / Yürisün **fülk-i dil** anda aña âhum hevâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*fülk-i dil,]*

füls-i ahmer: *Kırmızı para; bakır para. II Âşığın kanlı gözyaşları.*

Ferahdan kalmadı bir **füls-i ahmer** / Velî gamla tolu genc-i firāvân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [*füls-i ahmer,]*

furkân'ı: *Hak ile batını birbirinden ayıran. iyi ile kötüyü doğru ile yanlış fark edip ayıran Kuran-ı Kerim.*

'Atâ itdi saña **Furkân'ı** Sübhân / Getürdüñ niçe biñ bî-dîni dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [*furkân'ı,]*

fursat: (*Ar.*) *Fırsat, uygun zaman.*

Furşatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin bir dağı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [*furşatı, -ı]*

fursat: *Uygun zaman, elverişli durum, elden kaçırılmayacak faydalı vakit, hal.*

Hvâbda yârı bulup **furşat-ıla** büsesin al / Uyanup hışma gelürse koma inkâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*furşat-ıla, -ıla]*

furşatı fevt itme: *Fırsatı kaçırmamak.*

Furşatı fevt itme bul bir yâr u bir cây-ı lañif / Çün bilürsin tiz geçer bu hüy u bu hây-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [*furşatı fevt itme,]*

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele peymâneyi / **Furşatı fevt itme** zâyî' kılma 'ömrün bir demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5*). [*furşatı fevt itme,]*

fürüg-ı 'âlem: *Alemin parlaklığı.*

Fürüg-ı 'âlem ola cümle târik / İdesin zülfünün târın küşüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 2*). [*fürüg-ı 'âlem,]*

füsün: *Büyü.*

Çeşmi mâhirdür geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi sâhirdür diyen zülfinde de vardur **füsün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*füsün,]*

Okudum yine 'ışkuñ kışşasını / Anı sanman **füsün** u ya fesâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3*). [*füsün,]*

Okudı haṭṭuñ **füsün** kalmadı dilde ‘aql u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2*). [*füsün,]*

fütāde: *Âşık, tutkun, düşkün.*

Fütāde hasta-dil olsam ‘aceb mi / Olur elbette ‘aşıklar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2*). [*fütāde,]*

fütāde oldılar: *Düşkün, biçare olmak II aşık olmak.*

Yüzinden perdesin ‘arız küşāde / İdüp bî-diller oldılar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 1*). [*fütāde oldılar, -dılar]*

fütāde oldum: *Düşkün, biçare olmak II aşık olmak.*

Giderken küyuña oldum fütāde / Dirġā olmadı yolum küşāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 1*). [*fütāde oldum, -dum]*

fütāde olur: *Düşkün, biçare olmak II aşık olmak.*

Fütāde hasta-dil olsam ‘aceb mi / Olur elbette ‘aşıklar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2*). [*fütāde olur, -ur]*

füzün olur: *Artmak, çoğalmak.*

Nite kim ‘ışkum tezāyüd itmede günden güne / Hem-çünān hüsünñ senünñ ‘ışkum gibi olur füzün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2*). [*füzün olur, -ur]*

G

ġabġab: *Çene altı; gerdan.*

ġabġabına ġasretem anı baña göstermedi / İšiginde öldüm añmadı yarım alma-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3*). [*ġabġabına, -ına*]

ġaffâr: *Kullarının günahlarını affeden, Allah.*

Olma iy dil añuban ‘išyānuñı sen nā-ümīd / Umaram ‘afv ide cürmüm añaram **ġaffâr’ı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*ġaffâr’ı,]*

ġāfil: *Çevresinde olan biten şeylerden habersiz.*

ġāfil yürüme aç gözünü durma ġaflete / Lāyık degül ‘āšık olan ola ġāfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [*ġāfil,]*

ġāfile ola: *Gaflette bulunmak, tedbirsiz olmak.*

ġāfil yürüme aç gözünü durma ġaflete / Lāyık degül ‘āšık olan ola ġāfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [*ġāfile ola, -a*]

ġaflet: (*Ar.*) *Gafillik, bîhaberlik, dalgınlık, boş bulunmak, sehv.*

Niçe bir **ġaflet** Muhibbî aç göz uyħudan uyan / Çün bilürsin kim içer her kes ecel peymānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [*ġaflet,]*

ġaflet: *Farkında olmama hali, bilinçsizlik.*

ġāfil yürüme aç gözünü durma **ġaflete** / Lāyık degül ‘āšık olan ola ġāfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [*ġaflete, -e*]

ġaflet gözini: *Hakk’tan gafil olma, onun zikrinden mahrum olma | ‘gaflet perdesi’, ‘gaflet basmak’.*

ġaflet gözini açagör uyan bu ġvābdan / ‘Ālem nümüne çün yiter Efrāsiyāb’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [*ġaflet gözini,]*

ġaflet uyħusunda: *Gaflet uykusu. II İdraksizlik, bilgisizlik, habersizlik.*

Niçeye dek kalasın bu **ġaflet uyħusunda** sen / Aç gözün iy dide oldu vaķt iy dil gel uyan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [*ġaflet uyħusunda,]*

ġāh: *Bazen.*

ġāh mescidde gehī deyr ü gehī meyħānede / Bulmadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*ġāh,]*

gāh: "Gāh ... gāh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

Gāh zerd olur yüzüm gāhī gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenün hāli digergün olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*gāh,]*

Gāh elif geh dāğ çekdüm sīne-i efgāruma / Dād elünden diyüben yazdum der ü dīvāruma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 1*). [*gāh,]*

gāh: *Saman çöpü, saman.*

Gāh cismüm meskeni küh-ı belāhā-yı fīrāk / Kūh-ı ğam mihmānıyam oldur baña beytū'l-ħazen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [*gāh,]*

gāh gāh: *Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.*

Mest olur gāh Muhibbī lebūni zıkr idicek / Gāh ğubār-ı haṭı fikrūn ile ħayrānam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*gāh gāh,]*

gāh gāh: *Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.*

Gāh gül yüzün ile 'arz idüp 'anber saçuñı / Gāh iy serv-i sehī ŧıve-i ŧımŧād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [*gāh gāh,]*

gāh gāh: *Bazen...bazen.*

İdüp tekmiñ siħri çeŧm-i cāzū / İder gāh mār zülfin gāh cārū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*). [*gāh gāh,]*

gāh gāhī: *Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.*

Gāh cevrüne cefā gāhī belā geh derd ü ğam / Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*gāh gāhī,]*

gāh gāhī: *Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.*

N'ıçün itmezsın gelüp iy dōst bir yirde ħarār / Hāne eyle gāh cān gāhī dil-i vīrān vaṭan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*gāh gāhī,]*

gāh gāhī: *Bazen... bazen.*

Gāh ğamzeñ ħaşd ider dil mülkine gāhī ğamuñ / Kiŧver-i vīrān içün bunca cidāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*gāh gāhī,]*

gāh geh: *Bazen...bazen.*

Pāyuña bu dīdeler īsār için / Dökdi gāh la¹ ü geh dürr-i semīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*).
[gāh geh,]

Gāh gül göster ü geh sünbülün iy serv-i sehī / Nāz-ıla gāh gehī şīve-i şemşād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [gāh geh,]

Gāh cevr ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ‘aceb cānānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [gāh geh,]

Göremez oldum dirīgā gün yüzünü āh kim / Gāh āb-ı çeşmüm māni‘ ü geh zülf-i siyāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [gāh geh,]

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānı āh kim bu reng-ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [gāh geh,]

gāh gehī: *Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.*

Gāh gül göster ü geh sünbülün iy serv-i sehī / Nāz-ıla **gāh gehī** şīve-i şemşād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [gāh gehī,]

gāh gehī: *Bazen, zaman zaman.*

Hasretiyle düşeli küh-ı belā şahrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh baħr olur gehī dürr-i ‘Aden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 4*). [gāh gehī,]

gāhī: *Ara sıra, bazen.*

Gele iy hūblaruñ şāhı kalur boynuñda günāhı / Terahhüm eyle ki **gāhī** inende bī-amān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [gāhī,]

gāhī: *"Gāh ... gāh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.*

Gāh zerd olur yüzüm **gāhī** gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenün hālī digergün olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [gāhī,]

Gāhī cevrüne cefā **gāhī** sitem **gāhī** elem / Kime virilmiş bular mecbūr dirler uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [gāhī,]

gāhī gāhī: *Bazen... bazen.*

Gāhī cevrüne cefā **gāhī** sitem **gāhī** elem / Kime virilmiş bular mecbūr dirler uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [gāhī gāhī,]

gāhī gehī: *Bazen...bazen...*

Gāhī cefā vü cevr ü gehī zulm-ıla sitem / Eyler bu nev‘-ile yār bizümle mu‘āmele (*Muhibbī Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [gāhī gehī,]

ġālib gelürse: Üstün gelmek, baskın çıkmak.

ġālib gelürse zülfine ħaṭṭı ‘aceb degül / Cem‘ olsa mür ġālib olur ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [*ġālib gelürse, -ürse*]

ġālib olan: Galip olan, mağlup eden, yenen (kimse).

Çeşmi tîğ almış ele bu nātüvānuñ kaşdına / Yig degül mi raḥm ide **ġālib olan** maġlûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [*ġālib olan,]*

ġālib olur: Üstün gelmek.

ġālib gelürse zülfine ħaṭṭı ‘aceb degül / Cem‘ olsa mür **ġālib olur** ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [*ġālib olur,]*

ġālibā: Galiba, öyle görünüyor ki.

Dāyimā cevr ü cefā fennin okur ol dil-fırīb / **Ġālibā** mihr u vefā öğrenmemiş üstāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*ġālibā,]*

ġāliye-efşân: Hoş koku saçan.

Kim didi saña saçuñ **ġāliye-efşân** eyle / Cānı āşüfte kılup ‘aḳlı perīşān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [*ġāliye-efşân,]*

ġaltān eylesün: Yuvarlamak.

Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Top idüp ‘ışḳ ehli de başını **ġaltān eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*ġaltān eylesün, -sün*]

ġaltān eyleyen: Yuvarlamak.

Bu Muhibbî gibi yokdur zülfinüñ çevgānına / Başını top eyleyüp yolında **ġaltān eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5*). [*ġaltān eyleyen, -yen*]

ġaltān olısar: Yuvarlanmak.

Niçe serler olısar yolına ġaltān yürisün / ‘Āşıḳ-ı şādıḳ olan tāc u ḳabāyı dilemez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [*ġaltān olısar, -ısar*]

ġam: Ar. Kaygı, tasa, endüh, gussa.

Rāh-ı küyuñda yürür bir laḫza ārām eylemez / Bu Muhibbî’dür **ġamuñ** kendüye yoldaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [*ġamuñ,]*

ġam: Ar. Kaygı, tasa, endüh, gussa.

Gideli küh-ı belāya bu Muhibbī dōstlar / Almadı yanınca hergiz **ġamdan** özge zāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*ġamdan, -dan*]

Muhibbī **ġamdan** ölmışdür didüm iy sākı-i cān-baħş / Elüme bir ħadeħ sundı didi cān perveridür bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*ġamdan, -dan*]

ġam: Dert.

Hilāl ebrülaruñ görsem irerdüm ‘ıyd-i vaşluña / Kanı tālī ‘kanı devlet bu **ġamla** pür-melālam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [*ġamla, -la*]

Hilāl ebrülaruñ görsem irerdüm ‘ıyd-i vaşluña / Kanı tālī ‘kanı devlet bu **ġamla** pür-melālam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*ġamla, -la*]

Görseler zülfüñ **ġamıyla** bu dil-i āşüfsemi / Kūyuñ etfālī üşüp dīvāne diyü taşılaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*ġamıyla, -ı, -y, -la*]

ġam: Dert, keder, tasa, kaygı.

Her şeb **ġam-ıla** çün dil-i zār iniler āh / Dir nāle kılup böylece dīvār iniler āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*ġam-ıla, -ıla*]

Pür dil **ġam-ıla** cān-ıla hem oldı ciger rīş / Dīvāne olup ‘ışķ-ıla bī-çāre benefşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*ġam-ıla, -ıla*]

ġam: Aşğın yüreğindeki keder, hüzn.

Çenge döndi kāmētüm **ġamdan** Muhibbī mūlarum / Kana boyandı dönüp her birisi evtāruma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*ġamdan, -dan*]

ġam: Aşkın neden olduğu keder, üzüntü.

Çekerem ben **ġamuñ** bārın getürmeye aña tākāt / Kosalar kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*ġamuñ, -uñ*]

Gāh ġamzeñ kaşd ider dil mülkine gāhī **ġamuñ** / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*ġamuñ, -uñ*]

Bir saçı leylā **ġamından** āh kim sevdālara / ‘Ayb itmeñ ger düşem mecnūn olup şahrālara (*Muhibbī Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [*ġamından, -ı, -(n)dan*]

ġam: Acı, keder.

Bir yaña derd ü belā bir yañadan **ġam** leşkeri / Virdiler dil şehrini yağmaya itdiler akın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*ġam,]*

Vādī-i firqatde ben dil kākül-i dilberde āh / İy **ġam** aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*ġam,]*

Gözi nemdür dili **ġam** ehli-i ‘ışkuñ / Ezelden böyle yazılmış serine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2*). [*ġam,]*

Sefer kılsam yiter derd ü belā **ġam** / Ki bundan ġayrı gerekmez zevāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [*ġam,]*

ġam: Acı, keder, üzüntü.

Hālümü sormaz gelür yād u biliş illā ki **ġam** / Bulmadum derde devā ben bu dil-i maḥzūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*ġam,]*

Gelse Muhibbî şādī **ġam** ardıncadur gelür / Dehrüñ hemişe ḥālī budur inkılab-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*ġam,]*

ġam: Acı, dert, keder, üzüntü.

Kimi hoş-dil yürür şādān u ḥandān / Kimi maḥzūn tutar **ġamla** enīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [*ġamla, -la]*

ġam: Acı, dert, keder, üzüntü.

‘İşk-ıla gerçi yāruñam ġamla velī bīmāruñam / Ger diyessin ġam-ḥvāruñam **ġamdan** çi bāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*ġamdan, -dan]*

Ehl-i ‘ışka iy felek ḥayyātı biçerseñ kabā / **ġamdan** özge ḥil‘at ü tāk u kabā biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*ġamdan, -dan]*

ġam: Acı, keder.

Muhibbî āh kim zülfüñ **ġamından** / Müşevveş-ḥātır olmışdur perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [*ġamından, -ı, -n, -dan]*

ġam: Acı, dert, keder, üzüntü.

Sakın aḥ eyleme bāda virürsin / Bugün **ġam** ḥürmeninüñ kāhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [*ġam,]*

Benüm çok sevdiğüm cām-ı lebüñdan büse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḥandān gönülden **ġam** ba‘īd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*ġam,]*

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı ‘ışk oldum / Vezīrüm **ġam** olup eşkümler yürür bir sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*ġam,]*

İy Muhibbî her yañadan gelse **ġam** olma melül / Çünkü açar her dili ġamġini şahrā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*ġam,]*

Kalmaya zerrece **ġam** başı ire eflāke / Keremūnden bu Muġibbī kuluñı yād idesin (*Muġibbī Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*ġam,]*

Şarāb u la 'l-i mey-gūna iderse ta 'n ne **ġam** zāhid / Ne **ġam** mu 'tād olmışdur ezelden ħabb u ma 'cūna (*Muġibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [*ġam,]*

Ġam geldi yine kişver-i dilde vaţan ister / Ĥālī ideyim gönlümi ger ħāne gerekse (*Muġibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*ġam,]*

ġam: *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Feraġdan kalmadı bir fūls-i aġmer / Velī **ġamla** tolu genc-i firāvān (*Muġibbī Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [*ġamla, -la]*

'İşk-ıla gerçi yāruñam **ġamla** velī bīmāruñam / Ger diyesin ġam-ġvāruñam ġamdan çi bāk iy nāzenīn (*Muġibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*ġamla, -la]*

ġam: *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Ġamuñla olmayan şād[ān] göñül her dem ħarāb olsun / Kül olsun nār-ı 'işk-ıla yanup küllī türāb olsun (*Muġibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [*ġamuñla, -uñ, -la]*

Cānā **ġamuñla** sīne-i pūr-zaġmda yazılır / Her kim ki nazār ide okur anda āh-ı şāh (*Muġibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*ġamuñla, -uñ, -la]*

ġam: *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Cürm-i 'işk için beni her dem **ġamı** yakdı hezār / Bu 'acebdür ki bu dil yanup daġı pāk olmaya (*Muġibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*ġamı, -ı]*

Dil viren diller **ġamı** dehr-ile bīhūde ola / Kim ki rū Ĥazret-i Ĥaġġ'a duta āsūde ola (*Muġibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 1*). [*ġamı, -ı]*

ġam 'askeri: *Üzüntü askeri.*

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola **ġam 'askeri** / Koma elden bādeyi bir dem mecālūñ var-iken (*Muġibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [*ġam 'askeri,]*

ġam bucagında: *Gam yeri.*

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Sentūñ ħālūne ħiç vāġıf ola mı **ġam bucagında** (*Muġibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [*ġam bucagında,]*

ġam degül: *Ne çıkar, zararı yok, aldırma!.*

Cevri çok itse Muġibbī **ġam degül** ol nāzenīn / Kim güzeller cevriñi çekmege sen mu 'tādsın (*Muġibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [*ġam degül,]*

Rāh-ı 'ışkuñda Muhibbî cān virürse **ğam degül** / Niçeler kaldı taħassür irmedi bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [*ğam degül,]*

Görürem zülfüñi 'anber saçuñı müşg gibi / **Ğam degül** misk ü eger 'anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*ğam degül,]*

Görürem zülf-i siyāhın[ı] ben 'anber yirine / **Ğam degül** bana eger 'anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [*ğam degül,]*

Ğam degül 'aşıklar[ı] yoluñda ger cān virseler / Müstedām ol 'ālem içre tek hemān sen çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [*ğam degül,]*

ğam degül: *Ne çıkar, zararı yok, aldırma!*

Kan yudarsa **ğam degül** lā'ı-leb-i yār isteyen / Cān virür bu yolda bir zülf-i siyehkār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*ğam degül,]*

Āh u zārı kılssa bülbül şubh olunca **ğam degül** / Kurtarımaz hār elinden n'eylesün ol hem-demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*ğam degül,]*

ğam degüldür: *Ne çıkar, zararı yok, önemi yok, aldırma!*

Ğam degüldür ger hārāb itseñ dil ü cān illerin / Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*ğam degüldür,]*

ğam elinden: *Dert, sıkıntı içinde olma durumu.*

Ğam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen / Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i 'ışkum kefen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [*ğam elinden, -nden]*

ğam hil'atin: *Gam elbisesi.*

Geyürdi şāh-ı 'ışk gelüp baña **ğam hil'atin** lāyık / Muhibbî baş çıkar her dem yüri miħnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*ğam hil'atin, -n]*

ğam kuşları: *Üzüntü kuşları.*

Cem' olup murğ-ı belā ile yine **ğam kuşları** / Geldiler bāğ-ı dile idüp mekānlar kışlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*ğam kuşları, -ları]*

ğam leşkeri: *Dert askeri.*

'Aceb mi kişver-i göñlüm hārāba varsa gün günden / Niçe kez eyledi eyler aña **ğam leşkeri** akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*ğam leşkeri,]*

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola **ğam leşkeri** / Koma elden bādeyi bir dem mecālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 5*). [*ğam leşkeri,]*

ğam leşkerin: Dert askeri.

Niçe bir idüp havâle üstüme **ğam leşkerin** / Niçe bir vîrân idersin uşbu gönlüm hânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [*ğam leşkerin, -n*]

ğam leşkerine: Dert askeri.

Niçe **ğam leşkerine** emr idersin / Dil ü cân mülkini târâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 3*). [*ğam leşkerine, -ne*]

ğam meclisinde: Gam, keder meclisi.

Ğam meclisinde yakdum niçe çerâğ-ı ‘ışkı / Kılmaga anı rüşen bagrumda yagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [*ğam meclisinde,]*

Ğam meclisinde nâleme âheng ider benem / Çokdan berü nâ ile idem hevâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*ğam meclisinde,]*

Hün-ı dilden nüş ile hem bagrumı iden kebâb / İñleyen **ğam meclisinde** hemçü tanbür uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*ğam meclisinde,]*

Ğam meclisinde oldı Muhibbî hevâyî âh / Güşm tutalı nâle-i nâyûñ şadâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 7*). [*ğam meclisinde,]*

ğam peymânesin: Üzüntü, gam kadehi.

Tolu gördüm çün el bezminde **ğam peymânesin** / Nüş idüp evvel ben oldum ‘ışkuña yâhü diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [*ğam peymânesin, -n*]

ğam şebinde: Gam gecesi.

Rüşen olsun **ğam şebinde** külbe-i vîrânumuz / Eydüñüz ol mâh togsun mâhitâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [*ğam şebinde, -nde*]

Mübtelâ-yı ‘ışk olup hiç kimseler zâr olmasun / **Ğam şebinde** miñnet ü derd-ile bîmâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 1*). [*ğam şebinde, -nde*]

Kimsenem yok **ğam şebinde** üstüme aglar benüm / Yirce gökçe minnetüm var dîde-i hün-bâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*ğam şebinde, -nde*]

Ğam şebinde bir gıce bu dil kaçan zârî çeke / Añlamam bir yılda bir kes böyle bîmârî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*ğam şebinde, -nde*]

ğam şebinde: Gam, keder akşamı.

Ğam şebinde zülfüñ efkârı bizüm eglencemüz / Böyle geçer ehl-i ‘ışkuñ mâh u sâli n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*ğam şebinde,]*

ġam tasasın çekeyim: *Gamın üzüntüsünü çekmek.*

Niçe bir hicrân şebinde çekeyim ġam tasasın / Ya niçe bir içeyim derd-ile miñnet kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [*ġam tasasın çekeyim, -eyim*]

ġam tekyesin: *Üzüntü tekkesi.*

‘İşk şâhı virdi Mecnûn’a ezel **ġam tekyesin** / Bağrı yağı-y-la uyardı çerâġ ol tekyede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [*ġam tekyesin,]*

ġam tekyesine: *Üzüntü tekkesi.*

Muhibbî nezr kıl **ġam tekyesine** / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerâġa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5*). [*ġam tekyesine, -ne*]

ġam turrası: *Gam saçı.*

Öter güm güm felek tası tokındı / Meger **ġam turrası** sînemde kûsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*ġam turrası,]*

ġam u derd: *Keder ve sıkıntı.*

Dil kaldı **ġam u derd** ü belâ-yı nigâr ile / Hicrân içinde miñnet-ile âh u zâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [*ġam u derd,]*

ġam u derd ü belâ: *Keder, dert ve bela.*

Muhibbî şöhet-i hâş it **ġam u derd ü belâ** gelsün / Kebâb it mâ-ħazar bagruñ gözüñ yaşı şarâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*ġam u derd ü belâ,]*

ġam u ġuşsa: *Keder ve tasa.*

Egerçi gitdi dil elden velî sultân-ı ‘ışk oldı / **ġam u ġuşsa** vezîr olmış anuñ solıyla sağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*ġam u ġuşsa,]*

ġam yime: *Üzülmemek.*

Cürmi çok olsa günâhuñ **ġam yime** / Çünkü oldur rahmeten lil-‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 8*). [*ġam yime,]*

ġam yime ger yog-ısa şalâhuñ Muhibbîyâ / Dil vir Kerîm’e cürmi ‘uşât anda ‘özr-ħvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*ġam yime,]*

ġam yimesün: *Üzülmemek.*

Bu Muhibbî durmadan söz dürlerin harc eylesün / Baħr-ı dilden yimesün ğam mālîk oldum kâna ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*ġam yimesün, -sün*]

ġam yimezler: Üzülmemek.

Vaşl-ı cānān isteyenler **ġam yimezler** cān için / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [*ġam yimezler, -zler*]

ġamām: Bulut.

Nāle ra‘d u āhum oldu başum üstinde **ġamām** / Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*ġamām,]*

ġamġin: Gamlı.

Mey içüp yine bu **ġamġin** dilümi şād ideyin / Anı bir laħza hele ġuşşadan āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*ġamġin,]*

Gehī şādān olur dil ġāhi **ġamġin** / Özin beñzetdi çarħ-ı inķılāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 7*). [*ġamġin,]*

ġam-hāne: Gam, keder evi.

Gīceler tā şubħa dek **ġam-hānede** maħrem baña / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*ġam-hānede,]*

ġam-hurde: Üzgün, mutsuz, hüznü (kimse). II *Āşık*.

Gördüm iy dil seni maħzūn ‘işķ-ıla **ġam-hurdesin** / Sīneñ üzre daħı dāġlar yakmış āzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*ġam-hurdesin, -sin*]

ġam-hVār: Dert ortaġı.

‘İşķ-ıla gerçi yāruñam ġamla velī bīmāruñam / Ger diyesin **ġam-hVāruñam** ġamdan çi bāk iy nāzenīn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*ġam-hVāruñam, -uñam*]

ġam-hVāre: Kederlenen, hüznülenen, tasalanan.

Egdükçe cefā dehrini boynunu eger ah / Bī-çāre vü ser-geşte vü **ġam-hVāre** benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [*ġam-hVāre,]*

ġam-hVāre: Gam çeken, gam yiyen.

Zād-ı ġamdur yidüġüm küh-ı belā içre müdām / İy lebi şīrīn n’içün añmazsın ol **ġam-hVāreyi** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*ġam-hVāreyi, -yi*]

ġam-ı bār-ı girān: Ağır gam yükü.

Göriccek gül yüzünü ġāyet-ile şād oluram / Kalmaz gözde nem ü dilde **ġam-ı bār-ı girān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*ġam-ı bār-ı girān,]*

ġam-ı devrān: Feleġin gamı, kederi.

Sākī-i mehveş elinden nüş kıl cām-ı şarāb / İy Muhibbî çün **ġam-ı devrān** ile nā-şādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*ġam-ı devrān,]*

ġam-ı dilber: Güzelin ('aşk) derdi.

Gel iy sākī berü sun sen şabūhı / **ġam-ı dilber** beni öldürdi bil sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*ġam-ı dilber,]*

ġam-ı dilber: Gönül alan güzelin derdi.

Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz **ġam-ı dilber** / Didüm bilsem 'aceb baña ne virdüñ alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*ġam-ı dilber,]*

ġam-ı ġisūlar-ıla: (Sevgilinin) saçından dolayı aşğın çektiġi dert.

Āh sevdā-zede olduk **ġam-ı ġisūlar-ıla** / Görmezüz uyhu yüzün göz göre kaygular-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 1*). [*ġam-ı ġisūlar-ıla, -lar-ıla]*

ġam-ı hicrān-ı elem: Gamın ve ayrılıġın üzüntüsü.

Devlet-i vaşla irişdüm diyüben 'izze mi-şev / **ġam-ı hicrān-ı elem** düşmeni çün duta kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*ġam-ı hicrān-ı elem,]*

ġam-ı hicrūñ: Ayrılık acısı.

ġam-ı hicrūñ bu gönül kişverini kıldı ġarāb / Yiñiden anı meger luţf-ıla ābād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 4*). [*ġam-ı hicrūñ,]*

ġam-ı şahrā: Çölün gamı.

Eyledüñ küyından āvāre beni iy çarġ-ı dün / Düşürüp tenhā **ġam-ı şahrā** getürdün başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 4*). [*ġam-ı şahrā,]*

ġamını yir: ...nın kederine maruz kalmak, ...nın derdi ile dertlenmek.

Āzāddur ki bād-ı şabā esse salmur / Dünyā **ġamını yir** idi ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [*ġamını yir, -r]*

ğamlara düşdi: Dert çekmek, çok kederlenmek.

Hicrûn-ile âh kim düşdi bu gönüm ğamlara / Eşk-i çeşmümdür beni fâş eyleyen âdemlere (Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1). [ğamlara düşdi, -di]

ğamuñ sultānısın: Gam ülkesinin sultanı.

Şādmānsın ‘ışk-ıla beñzer **ğamuñ sultānısın** / Bāde nüş it koma elden diyeler Cem’sin bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4). [ğamuñ sultānısın, -sın]

ğamz: Süzgün bakış, yan bakış, sitemli bakma; güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı hareketler, nazlı nazlı göz kırpması.

Oldürürsin niçe yüz biñ ‘aşıkı bir **ğamz-ıla** / Hoş dimişdür dōstum saña kemān-ebür diyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3). [ğamz-ıla, --ıla]

ğamz okların: Yan bakış oku.

Dil nişān itmiş Muhibbî atagör **ğamz okların** / Olmaya kim usanup ya kaşlarıñı yarasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5). [ğamz okların,]

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp **ğamz okların** / ‘Ākıbet kıldı benüm kalbümde cā gerçek misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3). [ğamz okların,]

Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata **ğamz okların** diyü benüm ebrü kemānumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3). [ğamz okların,]

ğamz oklarını: Yan bakış oku.

Umaram **ğamz oklarını** ata her dem sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm o kaşı ya içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4). [ğamz oklarını, -nı]

ğamz oklarını: Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve aşığa ızdırıp verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Atagör **ğamz oklarını** dōstum iç kabzadan / Aña kırbān olayım tek ya kaşuñ yasılasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2). [ğamz oklarını,]

ğamze: Ar. Güzel gözde, hususiyle kuyruğunda görülen dil-firib hareket: gamze-i fettān.

Öldürürsin **ğamzelerle** ‘aşıkı nā-ħaķ yire / Tañrı’dan korkmaz mısın boynuña düşe kan-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4). [ğamzelerle, -ler, -le]

Ğamzelerle öldürürse lā‘1-i nābı dirgürür / Hāķ-i pāyından Muhibbî bir dem anuñ gitmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 5). [ğamzelerle, -ler, -le]

İden Muhibbî gönlini gâret gözün degül / Baş baş harâmî **ğamzelerün** bir harâmî sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5). [ğamzelerün, -lerün]

ğamze: Dilberlerin gözleri ucunda görülen harekât-ı dil-fîrîb, nazlı nazlı göz kapama, kirpik süzme.

At ğamze okın sîneme dilden öte geçsün / Delsün cigerüm **ğamzeler[ün]** reh-güzer olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3). [ğamzeler[ün], -ler[ün]]

Dagıdup sünbüllerün çin eyleyüp ebrularun / **Ğamzelerle** hün-ı ‘âşık dökmede cellâdsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 3). [ğamzelerle, -ler, -le]

Olupdur **ğamzeleri** kana teşne / Ne kana bil ki olmuş câna teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1). [ğamzeleri, -leri]

ğamze: Sevgilinin süzgün yan bakışı.

Virmez amân **ğamzeleri** tığ alup ele / Kimdür ki söyleşe bugün ol bî-amân-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2). [ğamzeleri, -leri]

ğamze: Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket, göz kırpması.

Muhibbî **ğamzesine** dil nişân it / Kaşı yayını dilber aldı deste (Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5). [ğamzesine, -si, -n, -e]

ğamze: Süzerek göz ucu ile yan bakış.

Geh deler bagrumı gâh eyler perîşân hâtırım / Niçeye dek **ğamzelerle** zülfi el bir eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4). [ğamzelerle, -lerle]

ğamze: Etkili, kesici, süzgün, baygın yan bakış.

Ğamzeler zulm-ıla öldürürse lâ’lün dirgüren / İy Mesîhâ-dem Muhibbî’de gel eyle imtiyhân (Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5). [ğamzeler, -ler]

ğamze: (Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Cilve hemân şîve hemân hû hemân / Fitne hemân **ğamze** hemân rû hemân (Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3). [ğamze,]

Ğamze tîz geçe virmeye bir lahza amân / Sîneñi karşısına ger seng ü pülâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3). [ğamze,]

ğamze: (Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Ğamzesi yâruñ geçer hîç nesne yok hâyil aña / Fâ’ide itmez eger sîneñde pülâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4). [ğamzesi, -s, -i]

Biñ kan içerse **ğamzesi** şahhā vü ‘āfiye / Başdan kırarsa ‘ālemi kimdür dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*ğamzesi, -s, -i*]

Ğamzesi cellāddur elinde tīg u deşnesi / Teşnedür kanuña raħm umma sen ol hūn-hvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*ğamzesi, -s, -i*]

Sihr-ile atar çünki tır ol **ğamzesi** cāzū / Gelse ne ‘aceb her yañadan na‘ra-i āh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*ğamzesi, -s, -i*]

Ğamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i helāl / N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki cādūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*ğamzesi, -s, -i*]

Ğamzesi dökse ne tañ her demde müslim hūnını / Türk-i kāfirdür terahhüm olmaz ol bī-bākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [*ğamzesi, -s, -i*]

ğamze: (*Sevgilinin*) *süzerek göz ucu ile yan bakışı.*

Şerha şerha ideli **ğamzeñ** dili oldı zebūn / Dīdeler rāh eyleyüp durmaz akar san cūy-ı hūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*ğamzeñ, -ñ*]

Eline hañçer almışdur dem-ā-dem kaşd[ı] kan itmek / Ko döksün kanımı **ğamzeñ** içerse nūş-ı cān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*ğamzeñ, -ñ*]

Gāh **ğamzeñ** kaşd ider dil mülkine gāhī gamuñ / Kişver-i vīrān için bunca cidāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*ğamzeñ, -ñ*]

Atar sihr okların **ğamzeñ** görür kim cāna kār itmez / Okur tīgūñ du‘ā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [*ğamzeñ, -ñ*]

Dil ü cān komadı **ğamzeñ** bu Muhibbî’de yine / Niçe mekkār niçe ‘ayyār niçe cādūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [*ğamzeñ, -ñ*]

Ğamzeñ eger ki öldüre vir la‘lūñ agzuma / Dirgür bu mürdeyi yine bir tāze cāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*ğamzeñ, -ñ*]

Sīne mecrūh itdi **ğamzeñ** yine tāze yaralar / Ordı olsun hezār taħsīn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*ğamzeñ, -ñ*]

ğamze: (*Sevgilinin*) *yaralayıcı, keskin yan bakışı.*

Eline almış yine cellād çeşmi **ğamzeler** / Ehl-i ‘işkuñ yire dökme kanın eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [*ğamzeler, -ler*]

İdelden **ğamzeler** kalbümü mecrūh / Anuñçün itmişem fīmāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 7*). [*ğamzeler, -ler*]

ğamze: (*Sevgilinin*) *can alıcı yan bakışı.*

Niçe bir **ğamze** çeke hañçer-i kīn / Ya ide nergis-i mest gāret-i dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1*). [*ğamze,]*

ġamze okın at: *Gamze okunu atmak.*

At ġamze okın sīneme dilden öte geçsün / Delsün cigerüm ġamzeler[ün] reh-güzer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3*). [*ġamze okın at,]*

ġamze okın atıcak: *Gamze okunu atmak.*

Atıcak ġamze okın ol kaşı ya / Geçüben sīneden ire cāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 3*). [*ġamze okın atıcak, -ıcak]*

ġamze okın atsa: *Gamze oku atmak.*

Kaşı ya ile atsa ġamze okın / İderem sinede bu dil nişane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 4*). [*ġamze okın atsa, -sa]*

ġamze okları ata: *Gamze okunu atmak.*

Umaram ġamze okları ata ol iç kabzadan / Sīne şahrāsına dikedüm anuñ için dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*ġamze okları ata,]*

ġamze okların: *Yan bakış oku.*

Alsa Muhibbî yār ele ger ġamze okların / Ķurbān eyle cān u dili kaşı yasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*ġamze okların,]*

ġamze oklarını atısdur: *Gamze okunu atmak.*

Aldı çeşmüñ ya kaşuñdan eline çünki kemān / Atısdur ġamze oklarını kılup dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [*ġamze oklarını atısdur, -ısdur]*

ġamze-i mey-nüşına: *Şarap içici gamze (rengi ile aşığıñ kanı kastedilmiştir).*

Kanın içmege ezel ‘uşşākuñ olmuş ‘ādeti / Kanum iç dimek ne hācet ġamze-i mey-nüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). [*ġamze-i mey-nüşına, -ına]*

ġamze-i neb-tiz-ile: *Bir anda çıkan gamze.*

ġamze-i neb-tiz-ile öldürdi āhır ‘āşıkım / Ħamdü-lillāh kim irişdüm dōstlar bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2*). [*ġamze-i neb-tiz-ile, --ile]*

ġamze-i tirden: *Bakış oku, gamze oku gözden çıkar ve aşığız ızdırıp verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.*

Gözlerüm yaşımı bu kanlu cigerden sorasın / Bagrumuñ yaraların ġamze-i tirden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [*ġamze-i tirden, -den]*

ğamzeñ okın at: *Gamze okunu atmak.*

Niçe iy kaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bāri at ğamzeñ okın bu dilümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*ğamzeñ okın at,]*

ğār: *Mağara.*

Olupdur sīnemüñ **ğārı** ki āteş saçar ejderdür / Hazer eyler gelüp ‘Ankā anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*ğārı, -ı]*

ğaraż: *Amaç, arzu, maksat, niyet, düşünce.*

Arar mescidde deyr içre seni dil / **Ğaraż** sensin ü ğayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [*ğaraż,]*

ğarb u şark: *Doğu ile batı II doğu ve batı memleketleri.*

Arayup dildārı dil ala ‘aşā demür çarık / Geye anı tā bulınca ‘azm-i **ğarb u şark** ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*ğarb u şark,]*

ğāret iden: *Akın etmek, yağmalamak, talan etmek.*

İden Muhibbî gönlini ğāret gözün degül / Baş baş ħarāmī ğamzelerün bir ħarāmī sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [*ğāret iden,]*

ğāret olur: *Yağmalanmak.*

Ger niķābın keşf idüp ħübān görine hem çü māh / **Ğāret olur** ‘aql u şābrı kim aña ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*ğāret olur, -ur]*

ğāret-i dīn ide: *Din için çalışmak.*

Niçe bir ğamze çeke ħançer-i kīn / Ya ide nergis-i mest ğāret-i dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1*). [*ğāret-i dīn ide, -e]*

Cā-be-cā geldi ħaţuñ ister ide ğāret-i dīn / Gel kazıt virme yüz ol kāfire imānuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*ğāret-i dīn ide, -e]*

ğarīb: *Düşkün, zavallı, biçare || Aşık.*

Sīm ü zer kimde olursa şayd olur maĥbūblar / Yig gelür Şīrīn’e Ĥusrev ol **ğarīb** Ferhād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*ğarīb,]*

‘İşk mıdur ‘aql u şabrum küllī yagma eyleyen / ‘İşk mıdur ben **ğarībī** zār u şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1*). [*ğarībī, -i]*

ġarīb: *Düşkün, zavallı, biçare || Aşık.*

Zekât-ı hüsn hakķumken Muħibbî'den dirġ idüp / Dimez muħtâc imiş ġâyet ider âh ol **ġarībüm** âh
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [*ġarībüm, -üm*]

ġark: *(Suya) batma, (suya) batırma, (suda) boġulma.*

Gözüm yaşına **ġark** nîlüfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle saru (*Muħibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3*). [*ġark,*]

ġark: *Batmak.*

Gözüm yaşına **ġark** iken bu 'âlem / Muħibbî yandı virmez bir içim su (*Muħibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [*ġark,*]

ġark eyledi: *Batırmak, daldırmak, boġmak, yok etmek.*

Âhum bulutı yağmurını dökeli gözden / **Ġark eyledi** bu cismümi kaldum sil içinde (*Muħibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*ġark eyledi,*]

ġark ide: *Boġmak II batırmak.*

Görmez-isem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemâl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser **ġark ide** Ken 'ân illerin
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*ġark ide,*]

Gözlerüm baħrına saldum yine dil zevraķını / Bād-ı âhum beni **ġark ide** eger bir gün ese (*Muħibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*ġark ide,*]

ġark ide: *Boġmak, batırmak, sular içinde bırakmak; ızdırap çekmek, hüzünlenmek.*

Hak üzere kıl ticâret mâsta gel katma su / Korkaram kim seni bir gün cem 'oluban **ġark ide** (*Muħibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [*ġark ide, -e*]

ġark ide: *Suya batmak, su basmak, sular altında kalmak.*

Baħr-ı eşk içre Muħibbî bu gönül zevraķını / **Ġark ide** şarşar-ı âhum eger ol bir gün ese (*Muħibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*ġark ide,*]

ġark iken: *Batmış iken.*

Dil âteşine **ġark iken** akar gözüm yaşı / Kim gördi cem 'olduġı nâr-ıla âb ne (*Muħibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [*ġark iken,*]

ġark ol: *Boġulmak, dolmak; kaplamak.*

Gözün yaşına **ğark ol** nîlüfer-vār / Gerekdür olasıñ hem beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 7*). [*ğark ol,]*

ğark ola: *Batmak, yok olmak II yerle yeksân olmak.*

‘Āşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşını / **Ğark ola** eşk-i çeşme yüzi nîlüfer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [*ğark ola,]*

ğark ola: *Dolmak, kaplanmak.*

Döstüm görme tehî bu ‘āşıkun nem-dîdesin / Ser-te-ser **ğark ola** ‘âlem döke eşk-i dîdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [*ğark ola,]*

ğark ola: *Boğulmak, batmak.*

Her kaçan âh eyleyüp ańsam firākuñ aglasam / Āhum eflāki yaka **ğark ola** yaşuma zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*ğark ola,]*

Āh idersem âteş-ile yana bu çarh-ı felek / Aglasam **ğark ola** ‘âlem dîde-i seyyâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 4*). [*ğark ola,]*

ğark olan: *Karışmak.*

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye / Baħra **ğark olan** irişür didiler dūr-dāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*ğark olan,]*

ğark olmuş: *Gömülmek, batmak. Boğulmak.*

Gözlerüm yaşına **ğark olmuş** yaturlar ābda / Hîç olur mı ki görem ben ol perî[yi] hıvābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1*). [*ğark olmuş,]*

ğark olup: *Dolu olmak - Nur ile-*

Beñzedelden ruħlarıñı āfitābuñ ‘aynına / Nūra **ğark olup** göründüñ şeyh ü şābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [*ğark olup,]*

ğarka virdi: *Suyla doldurmak, sular altında bırakmak, boğmak.*

Baħr-ı eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı **ğarka virdi** āh cismüm zevrağın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*ğarka virdi, -di]*

ğarka virelden: *Boğmak, sular altında bırakmak; hüzne boğmak, harap etmek, üzmek.*

Gözüm yaşı benüm zānūmı ğarka / Virelden komışamdur ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 2*). [*ğarka virelden, -elden]*

ġarka virmeseydi: *Suyla doldurmak, sular altında bırakmak, boġmak.*

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarka uşbu cismümi / Āteş-i ‘ışk-ıla başdan şem‘-veş yanardı ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*ġarka virmeseydi, -meseydi*]

ġarka virsün: (*Suya*) *Batırmak II (Birine bir şeyi) Bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boġmak.*

Ko virsün bu gönül fülkini ġarka / Yaşuñ deryāsını emvâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [*ġarka virsün,]*

ġarka virürdi: *Boġmak, sular altında bırakmak; hüzne boġmak, harap etmek, üzmek.*

Ser-te-ser **ġarka virürdi** gözlerüm yaşı cihân / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*ġarka virürdi, -ürdi*]

ġark-ı âb: *Suya batma, gömülme.*

Geh âteş-ile ġark ola geh dîde **ġark-ı âb** / Sînemde od gözde su cem‘e cevâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*ġark-ı âb,]*

ġark-ı hûn: *Kana boġulmuş.*

‘İşka tākāt kalmadı gāyet zebün oldum zebün / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum **ġark-ı hûn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*ġark-ı hûn,]*

ġark-ı hûn oldı: *Kana batmak, kana boġulmak.*

Sîne dâġ u dil helāk ü dîde oldı ġark-ı hûn / Gitdi ‘aqlum kalmadı şimden girü şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*ġark-ı hûn oldı, -dı*]

ġaşy ola: *Bayılmak, kendinden geçmek.*

Her kim ki göre iy perî nāġāh cemālūñi / ‘Aklı gidüp **ġaşy ola** ol lahza bayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [*ġaşy ola, -a*]

ġaş[y] olup: *Bayılmak, kendinden geçmek.*

Her kaçan takrîr idem ‘ibret-nümā aġvālūmi / Halk-ı ‘âlem **ġaş[y] olup** derd-ile bagrın taglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 3*). [*ġaş[y] olup,]*

ġaşy olup: *Bayılmak, kendinden geçmek.*

Her kaçan ‘arz ide ‘uşşāka hüsni nūrını / Her birisi **ġaşy olup** hüş-ıla ‘ağıldan gide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [*ġaşy olup,]*

ġavġā: Kavga, dövüş.

Şulha gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma illā ezel **ġavġā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [*ġavġā-y-ıla, --y-ıla*]

ġavġā: Çekişme, anlaşamama, dövüş; aşık ile rakip arasındaki anlaşmazlık.

Heves-i zülfün ile sanma ki sevdā dükene / Yāhūd 'ışkuñla şehā sinede **ġavġā** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*ġavġā,*]

Zülf-i yāra bağlanup sevdā getürdün başuma / Niçe dürlü iy gönül **ġavġā** getürdün başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [*ġavġā,*]

ġavġā: Dövüş, gürültü, kavga, çekişme, mücadele.

Satmaga gül hüsni bülbüleri dellāl ider / Şahñ-ı gülşen her taraf feryād u **ġavġādur** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*ġavġādur, -dur*]

ġavvās: Dalgıç.

Baħr-ı dil **ġavvāsısın** dür gibi 'arz it sözlerün / Tā ki taħsīn ideler böyle 'ibārāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [*ġavvāsısın, -ısın*]

ġavvās olup: (denize) dalmak, dalgıç olmak.

Muhibbî luṭf-ı ṭab'unđan ma'anī gevherin 'arz it / Dilün **ġavvās olup** baħr-ı nazımdan buldı çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*ġavvās olup,*]

ġavvās-ves: Dalgıç gibi.

Baħr-ı nazımdan Muhibbî'nün şu kim dür istemez / Göreyim **ġavvās-ves** olsun hemīşe ser-nigün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*ġavvās-ves, --ves*]

ġāyet: Çok fazla.

'İşka ṭāḫat kalmadı **ġāyet** zebün oldum zebün / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḫ-ı hün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*ġāyet,*]

ġāyet: Çok.

Ḳıssa-i hicri hikāyet itmege ḫaşd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm anı **ġāyet** uzun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [*ġāyet,*]

ġāyet: Çok, pek, pek çok, son derece.

Göriccek gül yüzünü **gāyet-ile** şād oluram / Kalmaz gözde nem ü dilde gam-ı bār-ı girān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*gāyet-ile, --ile*]

gāyet: "Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.

Hastayam **gāyet** meger vuşlat gele feryāduma / Tā hayāta irişe bu cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*gāyet,*]

Pervāne-şifāt cānı Muhibbî oda yakdı / **Gāyet** bugün şākirem ol nāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [*gāyet,*]

Nedür iy zāhid-i hod-rev tarīk-ı 'ışka inkāruñ / Saña rüşen iderdüm ger velī **gāyetde** gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [*gāyetde, -de*]

Hamdülillāh leblerüñ zikriyle hoş hālam bugün / Haṭṭuñuñ fikr[i] ile **gāyetde** pā-mālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [*gāyetde, -de*]

İy tabīb-i dil didüm 'ışkuñla **gāyet** hastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem tīmārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [*gāyet,*]

Pür harāret cān u dil **gāyet** zebün oldum zebün / Gözlerümden ol sebedendür akar deryā-yı hūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*gāyet,*]

Kara zülfüñ hevāsından dil ü cān hastadur **gāyet** / Görinmez çeşmine uyhu ölümlü nā-tivāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*gāyet,*]

Zekāt-ı hüsn haḫḫumken Muhibbî'den dirīg idüp / Dimez muḫtāc imiş **gāyet** ider āh ol garībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [*gāyet,*]

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dīzūñ / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum **gāyet** yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*gāyet,*]

gāyet: Son.

Buldı 'ömür nihāyet yok mı cefāya **gāyet** / Dimez misin hey āfet çevre nihāyet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3*). [*gāyet,*]

gāyet ile: Çok.

Sev bir güzeli **gāyet ile** ol güzel olsun / Hem gönca-fem ü lāle-ruh u bī-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*gāyet ile,*]

gāyib: Kaybolma, görülmeme.

Dehānuña senüñ cānā dinürse tañ mı cāndur bu / Nazardan çünki **gāyibdür** 'ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*gāyibdür, -dür*]

gavr: Başka.

‘Āşıkuz dīdār-ı yāra **ğayrı** yok maqşūdumuz / Bilürüz zāhid seni firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*ğayrı, -ı*]

Gönlüme derdi devā ayruk devāyı n’eylesün / Başuma zülfi hevā **ğayrı** hevāyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*ğayrı, -ı*]

Ğayra meyl itmez gönül mäh-ı cihān arayuben / Bāri bir kez görsem ol hüsni cihān-ārāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [*ğayra, -a*]

ğayr: Ağyar, rakip.

Seni bir kez gören iy yār-ı cānī / Degermi **ğayra** yāhūd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [*ğayra, -a*]

ğayr yirde: Başka yerde.

Genc-i vaşlı **ğayr yirde** arama / Sende ara iy gönül vīrānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 9*). [*ğayr yirde, -de*]

ğayra: Başka bir kimse, başkası.

Ne sanursañ saña san anı **ğayra** / Kuyuyu kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*ğayra,]*

ğayret: Çaba, azim.

Şem‘-i hüsni dilbere yakmak gerekdür cān u dil / Kanda gitdi **ğayretüñ** sen kem misin pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*ğayretüñ, -üñ*]

ğayret: Ar. çabalama, kıskanma.

Zülf-i şebdīziyle koşdum bu yaşum gülgünını / İy gözüm **ğayret** senüñdür cehd kil geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*ğayret,]*

ğayret-i islām: İslam uğruna çabalama, mücadele etme..

Ğayret-i İslām içüñdür kıldugum ‘azm-i sefer / Haq bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3*). [*ğayret-i islām,]*

ğayrı: (غیر) i. (Ar. ğayr) Başka bir kimse, başkası, yabancı.

Tır-i ğamzeñ atasın **ğayrıya** iy kaşı kemān / Baña geldükçe neden kurulu yayuñ yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*ğayrıya, -ya*]

Arar mescidde deyr içre seni dil / Ğaraz sensin ü **ğayrılar** bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [*ğayrılar, -lar*]

ġayrı: -den başka.

Tāli 'ümdendür şikāyet kıldugum iy tünd-ĥū / Yoksa senden görmedüm cevır ü cefādan **ġayrı** rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*ġayrı,]*

ġayrı: Başka, başka biri; rakip.

Senüñ 'āybuñı daĥı herkese izĥār ider ol / **Ġayrınuñ** 'aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*ġayrınuñ, -nuñ]*

ġayrı: -den başka.

Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden iy dil nāle kıl / Bezm-i ġamda ĥün-ı dilden **ġayrı** mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*ġayrı,]*

ġayrı: Başka(sı), diġer(i).

Kendü ĥālün fikr kıl ko **ġayrılar** aĥvālini / İy Muĥibbî sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [*ġayrılar, -lar]*

ġayrı: -dan başka.

Mübtelā-yı derd-i 'ışķam iy taĥīb-i dil meded / Leblerüñden **ġayrı** hergiz istemem dārüyü ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*ġayrı,]*

Derd ü ġamdan **ġayrı** yokdur 'ālem içre ĥāşılum / Dōstum çün bilmedüñ ĥālüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*ġayrı,]*

Derd ü ġamdan **ġayrı** yokdur 'ālem içre ĥāşılum / Dōstum çün bilmedüñ ĥālüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*ġayrı,]*

ġazā: Din uğruna yapılan savaş.

Her kim cefā vü cevırını bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı **ġazādur** 'azāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4*). [*ġazādur, -dur]*

ġazel: Divan şiirinde en önemli ve en çok kullanılan nazım şeklidir.

Her kim okursa uşbu Muĥibbî **ġazellerin** / Raĥmet aña ki raĥmet-ile bir du'ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*ġazellerin, -ler, -in]*

ġazel: Beyit sayısı 5-10 arasında deġişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan Divan edebiyatı nazım biçimi.

Bu Muĥibbî söyledi pür-nükte bir şîrîn **ġazel** / Her kim anuñ fikr ide ma'nāsını 'aķlı şaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*ġazel,]*

ġazel: *Divan ŧiri nazım ŧekli.*

Gül yüzü vaŧfında didi Muġibbî bir **ġazel** / Didiler bülbül ġibi ŧürîde-güyâdur yine (*Muġibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*ġazel,]*

ġazel-i âbdâr: *Zarif, güzel gazel.*

Naẓmuñ Muġib naġl ü ma'nâsi meyvelere / Zâhir olur bu **ġazel-i âbdâr** ile (*Muġibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [*ġazel-i âbdâr,]*

geç-: *Vazgeçmek.*

Geçdi cândan bu gönül **geçmez** daġı cânâneneden / Kim ki gördi didi kim merdâne toġmıŧ anadan (*Muġibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*geçmez, -mez]*

geç-: *(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.*

Egerçi yañılıp dilber **geçe** bir gün mezârumdan / Maġabbet büyünü ala benüm ġâk-i ġubârumdan (*Muġibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*geçe, -e]*

Olupdur sînemüñ ġarı ki âteŧ saçar ejderdür / Hazer eyler gelüp 'Anġâ anuñ **geçmege** yanından (*Muġibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*geçmege, -meg, -e]*

geç-: *(bir ŧeyden) vazgeçmek, (bir ŧeye) yüz çevirmek.*

Ser-te-ser sermâye-i sūd u ziyândan **geçmiŧem** / Çarsū-yı 'ıŧk içinde ideli bâzârı ben (*Muġibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [*geçmiŧem, -miŧ, -(e)m]*

Murâduñ cân-ısa al kim ben andan **geçmiŧem** cânâ / Niçe bir zecr ü ġahr-ıla yakasın nâr-ı hicrâna (*Muġibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*geçmiŧem, -miŧ, -(e)m]*

geç-: *Bırakmak, vazgeçmek.*

Kim ki isterse bula âġir varup maġlûbını / Terk-i dünyâ eyleyüp **geçmek** gerek maġŧüddan (*Muġibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*geçmek, -mek]*

geç-: *Bir taraftan delip diġer taraftan çıkmak. II (duygusal anlamda) işlemek, etkilemek.*

ġamzesi yârũñ **geçer** hiç nesne yok ġâyil aña / Fâ'ide itmez eger sîneñde pülâd idesin (*Muġibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*geçer, -(e)r]*

geç-: *Geçmemek; vakit ilerlemeden.*

Geçmedin 'ömr-i 'azîz cid kılam cehd idüben / Vuŧlat el vire alam genc-i nihâni elüme (*Muġibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*geçmedin, -me, -din]*

geç-: Aşmak, geride bırakmak.

Dil dehānuñ yādına varın yoğın hārc eyledi / Ol sebebdendir ki **geçdi** būd-ıla nā-büddan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2718, Beyit 3). [*geçdi, -di*]

geç-: Bilinmek, anılmak // ... olarak anılmak, bilinmek.

Virme dehre dil sakın itmez vefā ol ‘ākıbet / Bir iki gün yüzüne gerçi senüñ hāndān **geçe** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2884, Beyit 7). [*geçe, -e*]

geç-: Akmak, ilerlemek II Zamanın geçip gitmesi.

Belā ile **geçen** ‘ömrüñ Muhibbî / Hākīkatdür o ‘ömri ‘ömre sayma (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2977, Beyit 5). [*geçen, -en*]

geç-: Bırakmak, vazgeçmek.

Melāmet eyleme zāhid ko aīma ‘ār u nāmūsı / Düşelden ‘ışka ben **geçdüm** vaķār u i‘tibārumdan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2555, Beyit 2). [*geçdüm, --dü, --m*]

geç: Vazgeçmek.

Bugün **geçdüm** çü ben çün u çerādan / Dilā sen daħı geç bu hüy u hādan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2520, Beyit 1). [*geçdüm, -düm*]

Sanma zāhid ‘ışk eri pendüñle şāhından **geçe** / Hiç zağan söziyle bülbül **geçe** mi gülzārdan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2570, Beyit 4). [*geçe, -e*]

Sanma zāhid ‘ışk eri pendüñle şāhından **geçe** / Hiç zağan söziyle bülbül **geçe** mi gülzārdan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2570, Beyit 4). [*geçe, -e*]

‘İş ü ‘işret itmeden bugün dilā ger **geçesin** / Yarın anda umaram kevşer şarābın içesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2594, Beyit 1). [*geçesin, -e, -sin*]

‘İşka düşdüm cān u dilden **geçdüm** āh / Kimseler ‘ışk-ıla yoldaş olmasun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2670, Beyit 2). [*geçdüm, -düm*]

Tutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / **Geçe** cāndan bu gönül geçmeye cānānumdan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2721, Beyit 1). [*geçe, -e*]

Alma bu dünyā metā‘ın virseler bir hābbeye / **Giçesin** lā-büd sen andan ol daħı seden geçe (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2884, Beyit 6). [*giçesin,]*

geç: Ardalanmak, ilerlemek.

Bakmaz yüzüme yār geçer hafta ay-ıla / Olmaz ‘aceb **geçerse** günüm āh u vāy-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2855, Beyit 1). [*geçerse, -er, -se*]

geç: (Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

İy Muhibbî ister iseñ bulasın genc-i vişâl / İste gönlüñde bulursın **geçme** sen vîrânenen (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5). [geçme, -me]

Esüp bād-ı şabā **geçse** eger küyü kenârından / Gözüme tütiyâ kılam getirürse ğubârından (Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1). [geçse, -se]

Feth idüp Tebrîz'i **geçdük** çünkü Sultâniyye'den / Tâze düşdi bir heves feth itmege Bağdâd için (Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2). [geçdük, -dük]

geç: Maruz kalmak, tecrübe etmek.

Tarayup zülfini yâruñ pârâlırsın bagrumı / Baña bu işleri **geçen** şâne sensin şâne sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5). [geçen, -en]

geç: Geçmek, aşmak.

Her zemîni kanlu yaşumdan yine naķş eyledi / **Geçmedi** bu naķşı baña kimse illâ çarh-ı dñn (Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2). [geçmedi, -medi]

geç: Bir yere kurulmak.

Çemen tahtına **geçdi** çün şeh-i gül / İdindi bülbülü anı ğüyende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2). [geçdi, -di]

geç: (bir şeyden) vazgeçmek, (bir şeye) yüz çevirmek.

Bugün geçdüm çü ben çün u çerâdan / Dilâ sen daħı **geç** bu hüy u hâdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1). [geç,]

Naķd-i cān-ıla bulunur bil maħabbet cevheri / 'İşk bāzârında **geç** sen de ziyān u sūddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2). [geç,]

geç: Delip geçmek.

Ol kemān ebrü şıfat gönderse tîr-i ğamzesin / Sîneden **geçsün** velî bagruñda kanuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 5). [geçsün, -sün]

At ğamze okın sîneme dilden öte **geçsün** / Delsün cigertüm ğamzeler[ün] reh-ğüzer olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3). [geçsün, -sün]

geç: (zaman) geride bırakmak, aşmak.

Ğam şebinde zülfüñ efkârı bizüm eglencemüz / Böyle **geçer** ehl-i 'ışkūñ māh u sālî n'eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5). [geçer, -er]

Ṭa'n iderse tañ degül zāhid şārāb-ı şāhide / N'eylesün mu'tād olupdur 'ömr **geçdi** beng-ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3). [geçdi, -di]

geç: (Zamanın) geçmesi.

Bakmaz yüzüme yār **geçer** hafta ay-ıla / Olmaz 'aceb geçerse günüm āh u vāy-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1). [geçer, -er]

geç: Geçmek, ilerlemek. (ömrün akıp gitmesi bağlamında).

Gerçi isterdüm vefā ammā ider cevri ü cefā / Niçe kez **geçmiş-durur** bildüm ben anuñ hürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2). [geçmiş-durur, -miş, --dur, -ur]

geç: Aşmak, geçmek.

Ġamze tiz **geçe** virmeye bir lahza amān / Sineñi karşısına ger seng ü pülād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3). [geçe, -e]

Dür düşdüm ay u yıllar **geçdi** görmem gün yüzün / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcür olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2). [geçdi, -di]

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz / İster ki ola kāmīl māhir **geçe** cefāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8). [geçe, -e]

geç: Geçmek II Yer almak.

Geçer mihrāba zāhid tā'at üzre / İder 'āşık sücüd tāḳ-ı ebruvāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4). [geçer, -er]

geç: Aşıp ilerisine gitmek, geçmek.

Kim 'acablar ş'i'rini gören kemāle irdügin / Çünkü eş'ār-ı Muhibbî ş'i'r-i Selmān'dan **geçe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8). [geçe, -e]

geç: (Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak.

İy felek sakın **geçer** durmaz tokuz kalkanuñ / Āhum okından neden sen böyle bī-bāk olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2). [geçer, -er]

Atıcak ğamze okın ol kaşı ya / **Geçüben** sīneden ire cāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 3). [geçüben, -üben]

geç: Maruz kalmak.

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok **geçmiş** nigārā baña sensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3). [geçmiş, -miş]

geç: Etkili olmak, işlemek.

Çeşmi mâhirdür **geçer** zülfiyle diller almada / Çeşmi sâhirdür diyen zülfinde de vardur füsün (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5). [geçer, -er]

geç: Bitmek, sona ermek, tükenmek.

Kanâ'atle **geçen** bir nân-ı cevle / Gıdâyı dâyima güllâc itme (Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3). [geçen, -en]

geç: (Zaman, ömür için) Geçmek, aşmak, gelip geçmek.

Hergiz kimsene eylemesün çarha i'timâd / Zirâ ki **geçer** dün [ü] günü inkılab-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2). [geçer, -er]

geç: Terk etmek / vazgeçmek.

'Âşık oldur 'ışk içinde ol dil ü cāndan **geçe** / 'Âşık olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan **geçe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1). [geçe, -e]

Her kaçan serv-i sehî gibi salınsa dil-fırīb / Pāda kudret kalmaya serv-i hūrāmāndan **geçe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 3). [geçe, -e]

Kim cemālî gülşenin bir kez tamāşâ eyleye / İtmeye geşt-i çemen seyr-i gülüstāndan **geçe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4). [geçe, -e]

Şol kadar döküdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revān / Kūyuña varan diye kimdür bunı kandan **geçe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5). [geçe, -e]

Alma bu dünyā metā'in virseler bir hābbeye / Giçesin lâ-büd sen andan ol daħı seden **geçe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6). [geçe, -e]

geçen geçdi: Elden bir şeyin gelmeyeceği, her şeyin sonuca bağlandığı durumlar üzerine söylene söz.

Lebleri yādına 'iyy eyle ki gül hengāmıdır / Çün **geçen geçdi** Muhibbî bir daħı gelmez giden (Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7). [geçen geçdi,]

geçid virmez: Yol vermek.

Muhibbî şol kadar döküdün gözün yaşı **geçid virmez** / Görenler didiler beñzer bi-'ayni yaşıña Tuna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5). [geçid virmez,]

geçil: (Bir yerden başka bir yere) Gidilmek // Aşılmak, geride bırakılmak.

Geçilmez rāyegān derūn-ıdı 'ışk / Dil ü cānı virüben bāc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 2). [geçilmez, -mez]

geçil: Geçilmek.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgünımı / İy gözüm gayret senüdüdür cehd kıl **geçilmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*geçilmesün, -mesün*]

geçiser: Geçip gitmek.

N'olur hālün **geçisersin** şırâtı / Kılıcdan iti dirler kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 5*). [*geçisersin, -sin*]

geçme: Geçmek, aşmak.

Birlige irmez kişi iki cihândan **geçmeye** / Kurtılamaz ikilikden in ü āndan **geçmeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*geçmeye, -ye*]

Çehre-i cānān görünmez perde olmuşdur teni / Vuşlat el virmez aña cismiyle cāndan **geçmeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*geçmeye, -ye*]

Ḳāf-ı ḳurbet bu gönül Sīmurğ'ına olmaz mekân / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan **geçmeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [*geçmeye, -ye*]

Yār-ıla yār olmayup hāv f u recāda kalur ol / Ḳayd-ı düzaḳ eyleyüp bāğ-ı cināndan **geçmeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 4*). [*geçmeye, -ye*]

Fāyide kılmaz Muḳibbî naḳd-i 'ömriñ ḫarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan **geçmeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*geçmeye, -ye*]

geçme: Vazgeçmek, uzaklaşmak.

Tutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Geçe cāndan bu gönül **geçmeye** cānānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [*geçmeye, -ye*]

Birlige irmez kişi iki cihândan **geçmeye** / Kurtılamaz ikilikden in ü āndan **geçmeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*geçmeye, -ye*]

geçmedük: (bende) geçmeyen, bağlanmayan.

Cefā tırine tut sīne belā tığına sun gerden / Cihānda **geçmedük** miḫnet dilā hīç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*geçmedük,]*

geçmiş zamān: Geçmiş zaman, eskiler.

Adum unıtduñ öyle mi **geçmiş zamān** gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*geçmiş zamān,]*

geçüp gitmese: Gelip geçmek.

Acımazdum gelicek s̄neme t̄rũñ şanemā / Demreni kalsa **geçüp gitmese** bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [*geçüp gitmese, -se*]

geçür-: *Geçirmek II sürdürmek.*

Zāhidā ḥalvete gir ‘ömri riyā ile **geçür** / Gidelüm yār-ıla biz şaḥn-ı gülistāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2*). [*geçür,]*

gedā: *Dilenci \ fakir.*

Didüm öldi Muhibbî didi ol yār / **Gedālar** ölse şāh eyler mi kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*gedālar, -lar*]

gedā: *Dilenci, fakir.*

Kamu şehler kapusunda **gedādur** / Ki şāhān-ı cihān-ārā öst sultān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 2*). [*gedādur, -dur*]

gedā: (لڭ) i. (*Fars. gedā*) *Dilenci, yoksul, fakir: Kul, köle.*

Sanma iy dil kim **gedā** hem-ser ola sultān-ıla / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*gedā,]*

gedā: *Dilenci \ Aşık.*

Vaşlını ummak Muhibbî dil-rübānuñ key bedī ‘ / Bunı kim gördi **gedāyı** hem-ser oldı şāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*gedāyı, -yı*]

gedā: *Dilenci, düşkün. II Köle, kul (Aşık).*

Ārzū itme vişālin iy Muhibbî fāriğ ol / Sen **gedāsın** bir ḳalender ol ḥo sultān-ı cihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*gedāsın, -sın*]

gedā olam: *Dilenci olmak, dilenmek, istemek II kul köle olmak, hizmetkar olmak.*

Ḥāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N’eylerem dārāt u ḥaşmet ya olam fağfūr-ı Çīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*gedā olam, -am*]

gedā olup: *Dilenci olmak, dilenmek, istemek II kul köle olmak, hizmetkar olmak.*

Baña olmakdan ise şāh-ı ‘ālem ḥoş gelür / İrişem ben bir **gedā olup** irem pā-būsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [*gedā olup, -up*]

gedāhğ: *Kulluk, kölelik.*

Buldı Muhibbî çünkü işigüñ **gedâlıgın** / İrân'a degül bel bile Tūrân'a virmezın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6*). [*gedâlıgın, -ın*]

gedâ-yı kûyuñ olmakdur: *Sevgilinin mahallesinin dilencisi olan âşık.*

Gedâ-yı kûyuñ olmakdur hemân 'âlemde maşşüdüm / Bunı sanma ki 'âlemde Muhib[bî] 'izz ü cāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [*gedâ-yı kûyuñ olmakdur, -makdur*]

geh: *Bazen.*

Geh nüş ider kanımı ol gözleri maḥmūr / Neler çekerem āh o bīmāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [*geh,]*

geh: *"Gāh ... gāh/geh ..." bağlacı. Bazen de, ara sıra da.*

Gāh elif **geh** dāğ çekdüm sīne-i efgāruma / Dād elüñden diyüben yazdum der ü dīvāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1*). [*geh,]*

Gāh cevruñe cefā gāhī belā **geh** derd ü ğam / Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*geh,]*

geh: *Bazan, bazı zaman, kah.*

Geh lebi zıkrı ile mest ü ḥarābātī olup / **Geh** ḥatın fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*geh,]*

Geh lebi zıkrı ile mest ü ḥarābātī olup / **Geh** ḥatın fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*geh,]*

geh gāh: *Bazan.... bazan.*

Görüp ḥaddüñ çeküp kahr-ı raḳībi / Yirüm geh gülşen olur gāh külhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2*). [*geh gāh,]*

'İşğ cāmını Muhibbî çün ezel nüş ideli / Geh melāmet gāh mest maḥmūr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*geh gāh,]*

Geh medrese vü gāh maḳām-ı meygede baña / Bu aralıkda kalmışa eydüñ şevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*geh gāh,]*

geh gāh: *Bazen... bazen.*

Geh deler bagrumı gāh eyler perīşān ḥatırum / Niçeye dek ğamzelerle zülfi el bir eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4*). [*geh gāh,]*

geh gāhī: *Zaman zaman, bazen.*

Gele iy hūblaruñ şāhı koma boynuñda bu āhı / Teraħħum eyle **geh gāhı** iñende bī-emān olma (*Muhibbı Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [*geh gāhı,]*

geh gāhı: *Bazen...bazen...*

Geh elā gözler süzüp gāhı çatarsın kaşuñı / Bu Muħıbbı derdmende mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbı Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*geh gāhı,]*

geh geh: *Bazı bazı, ara sıra, arada bir.*

Didüm ol serv-i kaç bālāya karşı / Bırak üstüme **geh geh** sāye karşı (*Muhibbı Divanı , Gazel 2771, Beyit 1*). [*geh geh,]*

geh geh: *Bazen... bazen...*

Geh āteş-ile ħarķ ola geh dıde ħarķ-ı āb / Sinemde od gözde su cem'e cevāb ne (*Muhibbı Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*geh geh,]*

gehi: *Bazen.*

Gāh mescidde **gehi** deyr ü **gehi** meyhānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbı Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*gehi,]*

Dimezem cevır eyleme göster **gehi** mihrüñ yüzün / Dōstum her nesneyi itmek gerek evzān ile (*Muhibbı Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*gehi,]*

gehi: *Bazen de.*

Gāh mescidde **gehi** deyr ü **gehi** meyhānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbı Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*gehi,]*

gehi gāhı: *Kah...kah, kimi... kimi, bazı... bazı.*

Seni görmek diler ħurşid-i enver / Gehı derden gelür ü gāh revzen (*Muhibbı Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [*gehi gāhı,]*

gehi gāhı: *Gāh...gāh. Bazen...bazen.*

Gehı cevır ü cefā gāhı sitemden / Añarsın gönderen her laħza sensin (*Muhibbı Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [*gehi gāhı,]*

Gehı şādān olur dil gāhi ħamgān / Özin beñzetdi çarħ-ı inķılāba (*Muhibbı Divanı , Gazel 2947, Beyit 7*). [*gehi gāhi,]*

gel: *Gelmek.*

Vefā **gelmezse** iy dünyā ‘aceb mi çünkü sen zensin / Yudup bir loğma eylersin cihān halkın bir evrensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1). [gelmezse, -mez, -se]

Sırr-ı ‘ışkı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ‘Işk Manşür’ı olup **geldüm** benem dār isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3). [geldüm, -dü, -m]

gel: Gelmek.

Şāh-ı ğam **gelmek** dilerse uşbu gönüm şehrine / Nesi var kosun nizā‘ı ‘aql çıksun aradan (Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2). [gelmek, -mek]

gel: Geldiği zaman.

Tır-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy kaşı kemān / Baña **geldükçe** neden kurulu yayuñ yarasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3). [geldükçe, -dükce]

gel: (Bir kimse veya yer üzerinde) Belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Her ne zahmet kim gele andan baña rāhat **gelür** / ‘Āşık-ı şādık olan mihr ü vefāyı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2). [gelür, -ür]

gel: Belirmek, görünmek.

Geldükçe ser-i küyuña redd eyleme anı / Zırā Kerīm yapmadı hiç kapu sā`ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9). [geldükçe, -dük, -çe]

gel: Belirmek, ortaya çıkmak.

Bildi ğazān leşkeri āhir eşer **gelür** / Şāh-ı çemende yaptı zümürüd hisār serv (Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4). [gelür, -ür]

İy Muhibbî gönümü gönderdüm almadum haber / Kanda gitdi **gelmedi** bir dahı benden cānibe (Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5). [gelmedi, -me, -di]

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / **Gele** biri yirine Hüsrev [ü] Dārā dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5). [gele, -e]

gel: Gelmek, buyurmak, şereflendirmek.

Her ne **gelürse** mihr eger cevır rāzıyam / Sundum nigāra cān-ıla çün ihtiyār elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4). [gelürse, -ür, -se]

gel: Gelmek II erişmek.

Gönlüme sultān-ı ğam **gelse** gözüm gevher saçar / Ziyet ider yollarını dürr ile mercān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5). [gelse, -se]

gel: (bir maksatla) bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Şāh-ı ğam **gelse** Muhibbî bu gönül hānesine / Pāyına dūr dokerem dīde-i giryānumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5). [gelse, -se]

Gelse Muhibbî şādî ğam ardıncadır gelür / Dehrün hemîşe hāli budur inķılāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6). [gelse, -se]

Gönül şehrine **gelse** leşker-i ğam / Muhibbî güm-dur[ur] tārāc itme (Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 5). [gelse, -se]

gel: Erişmek, ulaşmak.

Sinemi döndermezem ben nāvek-i dildārdan / Luţf ile daĥı keremdür çün **gele** ol yārdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1). [gele, -e]

gel: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek, ziyâret etmek.

Söze ger nāz-ıla **gelseñ** inen şīrīn suhensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem ğonça dehensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1). [gelseñ, -+se, -+n]

Zülfî gör göz göre asılmaga boynına **gelür** / Başdan geçdi meger saldı kilimin suya (Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4). [gelür, -ür]

Muhibbî her yaña çekdi sipāh-ı nazmın[ı] çün / Diñ imdi kaşd iden **gelsün** inhiżāmumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5). [gelsün, -sün]

Bulmak isterseñ eger genc-i vişālinden haber / Umaram kim bulasın **gelseñ** dil-i vīrāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3). [gelseñ, -+se, -+n]

gel: Gel II Gelmek fūlinin emir kipi ile çekimlenmiş hali.

Ĥayr-ıla 'ādet-durur her kişi añar mürdesin / Çünki öldürdüñ Muhibbî'yi **gel** añ düşnām-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5). [gel,]

gel: (Bir maksatla) Bir yere gelmek.

Feraĥ şād u ğam u ğuşsa Muhibbî gitdi ser-cümle / Bi-ĥamdillāh **gelüp** miĥnet yanumdan gitmeyen sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6). [gelüp, -üp]

gel: Belli bir zaman ulaşmak; ortaya çıkmak.

Ĥübān hezārāndur hezār birdür hemān maķşud-ı men / Şad pāre olsam tīg-ıla **gelür** bu dilden yā suĥen (Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1). [gelür, -ür]

gel: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.

Muhibbî şohbet-i hâş it gam u derd ü belâ **gelsün** / Kebâb it mâ-ħazar bagruñ gözüñ yaşı şarâb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*gelsün, -sün*]

Büy-ı zülfüne irem diyü **gelür** misk-i Hıtâ / Yoħsa terk itmezdi ol hergiz Ĥorâsân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*gelür, -ür*]

Minber-i ‘ışk üzre okurken maħabbet ĥuṭbesin / Diñlesün **gelsün** şalâdur şeyḥ ü şâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*gelsün, -sün*]

Minber-i ‘ışk üzre okurken maħabbet ĥuṭbesin / Diñlesün **gelsün** şalâdur şeyḥ ü şâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*gelsün, -sün*]

Baňa her demde **gelür** derd ü belâ miñnet ü gam / Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [*gelür, -ür*]

Câ-be-câ **geldi** ĥaṭuñ ister ide ġâret-i dîn / Gel kazıt virme yüz ol kâfire imânuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*geldi, -+di*]

Ĥâr elinden derd-ile eyler şikâyet ‘andelîb / Şöyle beñzer kim yiñi **gelmiş** müsâfir gülşene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2*). [*gelmiş, -miş*]

Ĥün-ı dil nüş eylerüz yârâna diñ **gelsün** berü / Lîk yol virmeñ sakın bu meclise bîġâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [*gelsün, -sün*]

Yanmaga ‘aşıkları **gelmiş** cemâli şevķine / Nite kim pervâneler şem ‘-i şebistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [*gelmiş, -miş*]

gel: *Bulunmak.*

Dil safhasında âyet-i rahmet gibi **gelür** / Tefsîr idüp bu ĥüsnüñi yazdum ‘ayân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [*gelür, -ür*]

gel: *Gel II Nasip olmak.*

Yârdan her ne **gelür** derd ü belâ zecr ü sitem / Râzıyuz lâ dimezüz tek bize yârân küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*gelür, -ür*]

gel: *Gelmek. II Geldikçe.*

Maħabbet şâhı **geldükçe** Muhibbî kişver-i dilde / Döġilsün sinemüñ ṭablı cihân tolı şadâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*geldükçe, -dükçe*]

gel: *(bir maksatla) bir yere gelmek.*

Gelüp hicr-ile câna cân-ı miskîn / Aġıññi yâ ġiyâse’l-müsteġişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 1*). [*gelüp, -üp*]

Dîdem üzre iy sehî kâmet **gelüp** bas bir ķadem / Pâyüña işâr ide çeşmüm firâvân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*gelüp, -üp*]

Öldüğümde yāra diñ **gelüp** namāzum kılmasun / Hîç revā mı ol dura ben yatam andan ilerü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [*gelüp, -üp*]

‘Işk yayı katıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de **gelüp** zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*gelüp, -üp*]

gel: Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.

Geldi hattuñ yok-durur şimden girü baña hayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*geldi, -di*]

Ya kaşuñdan tîr-i ğamzeñ **gelse** dil karşı çıkar / Eylemez tîre siper sîne cigerdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [*gelse, -se*]

gel: Gelmek II Ulaşmak, erişmek.

Menzil itmeden gönül bu sîne-i dîrîneme / **Gelmiş-idi** ‘ışk hayālî çeşm-i ‘ālem-bîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1*). [*gelmiş-idi, -miş, -idi*]

gel: "Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ **gel** perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*gel,]*

Gel dirîğ itme Muhibbî’den zekāt-ı hüsnuñi / Saña bu hüsni viren Perverdigār’uñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*gel,]*

gel: (Geri) gelmek.

Lebleri yādına ‘iyş eyle ki gül hengāmıdur / Çün geçen geçdi Muhibbî bir dağı **gelmez** giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*gelmez, -mez*]

gel: (Geri) gelmek, (geriye) dönmek.

Ğam **geldi** yine kişver-i dilde vañan ister / Hālî ideyim gönlümü ger hāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*geldi, -di*]

gel: Gel, buyur, haydi.

Tevbeyi sırsam eger itme ta ‘āccüb şūfî / **Gele** inşāf ide içmez midtūñ ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*gele, -e*]

gel: (Bir maksatla) Bir yere gelmek.

Gül **geldi** gülşene çün al duvak-ıla / Tā kim göre bülbül anı yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [*geldi, -di*]

Geldi o meclise sultān-ı gül güle güle / Şahñ-ı çemende cem´ idüp ezhār[1] bād-ı şubh (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2). [geldi, -di]

Geldi ´ışkuñ eyledi sinemde cânı sūhte / ´Aķıbet kıldı ser-ā-ser bu cihanı sūhte (Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1). [geldi, -di]

Derd-ile yine **geldi** gülzāra benefşe / İtse yiridür nāle vü şad zāre benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1). [geldi, -di]

gel: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek, gelmek.

Ka´be´dür küyuñ nigārā eyledüm çünki tavāf / Cān u dilden **gelmişem** olmaga ķurbān ile ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6). [gelmişem, -miş, -em]

gel: ... fayda sağlamamak, gelmemek.

´Aşıkuñ bīgāne oldı vü raķıbuñ āşinā / Bu meşeldür dōstum hıç hayr **gelmez** yāddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3). [gelmez, -mez]

gel: "Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyħusunda sen / Aç gözün iy dīde oldı vaķt iy dil **gel** uyan (Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4). [gel,]

Didüm bir büseñe cân vāmum olsun / **Gel** öldür kalmasun bu tende ol deyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3). [gel,]

İy pādīşāh-ı hūsn v´iy Ĥusrev-i zamān / ´Aşıkılarını eyle kapuñda **gel** imtiħān (Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1). [gel,]

Tır-i ğamzeñ ger ir[er]se sīne-i mecrūħuma / Rāħat olup dil diye **gel** zaħma merhemsin bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3). [gel,]

Baña gönderme vefā vü mihrüñi **gel** iy şanem / Tek cefādan bu dilüm maħrūm olup zār olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3). [gel,]

Gel raķıbā yārı idlāl eyleme / Bu cihānuñ çünki sen şeytānısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5). [gel,]

Gel iy sākı berü sun sen şabūhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3). [gel,]

İy şabā peygām-ı yārı **gel** getir bu ĥastaya / Kim feraħ olsun eger dirseñ dil ü cân illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4). [gel,]

Ol zūlf-i misk-būyuñı **gel** boynuña bırak / İy dōst hezār yig yaraşur ´anberīneden (Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 3). [gel,]

Żāyi´ itme iy dil-i şūrīde **gel** gül şoħbetin / Cān u dilden tā seħer gūş eyle bülbül şoħbetin (Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1). [gel,]

Salınup gülşene **gel** bendeñ ola serv-i sehî / Cilveler eyle görüp reşk ide tâvüs-ı cinân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [gel,]

Ėamzeler zulm-ıla öldürürse lâ' lûñ dirgüren / İy Mesîhâ-dem Muhibbî'de **gel** eyle imtiyhân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [gel,]

Didi **gel** deyre bugün mu' ciz-i 'İsâ göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [gel,]

'Ārızuñ enver-durur dirler baña hürşiddin / **Gel** tulu' eyle beni mahrûm kılma dîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [gel,]

Şâm-ı miñnetde Muhibbî key katı dil-ħastedür / Çıkmadın cânı lebinden **gel** vir ol bîmâra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [gel,]

Nağş-ı hüsnuñe gönül şehrinde **gel** deyr eyle / Ergânün oldu bu dil nâlişini **gel** seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [gel,]

Bir nazar kıl iy şeh-i hüsni melâhat Tañriçün / **Gel** uyandır hÿvâbdan ol nergis-i ayyâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [gel,]

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın didüm aña göz göre **gel** kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [gel,]

Sâkiyâ meclisde mey sun **gel** bize inşâf-ıla / İçelüm anı şurâhî-veş derün-ı şâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [gel,]

Gösterüp evvel yüzün dîvâne kıldıñ sen beni / Kâkülün zencirine **gel** ol delüyi bağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [gel,]

Gün yüzine **gel** eyle taħammül nazar olsun / Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3*). [gel,]

Nigârâ **gel** bugün göster cemâlün / Durur kullar olup sultâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [gel,]

Evvel[i] pāk it Muhibbî **gel** derün-ı sineñi / Zikr-i Ėağ girmez bulunmaz olsa dil-i nâ-pâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [gel,]

Gel gonca gibi iy dōst bir dem tekellüm eyle / Nâz-ıla ser-firâzum gül ol tebessüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [gel,]

Bir mür-ı za'if oldum **gel** çek 'inân-ı cevri / Basdurma pây-ı rahşa bir dem teraħhüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [gel,]

Zâhid inkâr idesin ger bu benüm mezhebüme / **Gel** Ėağiki nazar it ta'nı ko bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [gel,]

Çevgân-ı zülfe cân-ıla top it dilâ **gel** başuñı / Ola ki dilber oynaya top[1] görüp çevgân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5*). [gel,]

Şehâ mi' mârşın **gel** eyle ta'mîr / Gönül ma'müresi vardı Ėarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 6*). [gel,]

İhtiyār ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / Ger günāh ise **gel** 'afv it eksük olmaz her gün āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3). [gel,]

Aldanma iy gül-i nev tayanma rüzigāra / Cevr eyleme iñende gülşende **gel** hezāra (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1). [gel,]

Süd ü şekkerle meger eyledi perverde seni / Bilmek için dilā **gel** soralum dāyesine (Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5). [gel,]

İy gönül eyle kanā`at hānesin **gel** ihtiyār / Sunma zāhid gibi sen ellerüñi her negese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3). [gel,]

Bugün `adl eyle **gel** şāhum nazār kıl / Kapuñda nāle vü āh u enīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 2). [gel,]

Beni öldürmege `ahd itmiş idüñ / **Gel** öldür dōstum `ahdüñi sıma (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7). [gel,]

İy Muhibbî mevsim-i güldür güzeller yādına / Cām-ı mey nüş idelüm **gel** bir niçe yārān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7). [gel,]

Zülfüñe el ur nāz-ıla meydāna **gel** iy dōst / Kes başumı top itmege çevgāne gerekse (Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6). [gel,]

gel: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek, ziyāret etmek.

Küh-ı ğamda dāğlar yakdum ser-ā-ser tenüme / Kim göre şana peleng **gelmeye** kimse yanuma (Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 1). [gelmeye, -me, -y, -e]

gel: "Gel, hadi" anlamında temenni veya emir bildiren söz.

Çün bahār oldu **gelüñ** `ış idelüm cānlar-ıla / Lebi mül gözleri bādām ruñı hāndānlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1). [gelüñ, -üñ]

gel: Değerinde olmak, ... kadar etmek.

Zāhid egler gönlini cennetdeki havrā ile / Çöpçe **gelmez** `aşıkuñ çeşmine dīzār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6). [gelmez, -mez]

gel: "Haydi, davran!" anlamında bir söz.

Gel yüzüme karşı dut cānā yüzüñ āyinesin / Anuñ ile bilesin `ış ehlinüñ sen mürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3). [gel,]

gel: Ulaşmak, varmak, gelmek.

Ol lebi-i şūrīn dehānından işidsem bir kelām / Tā kıyāmet ancak ol sözdür zebānumdur **gelen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 3). [gelen, -+en]

gel: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, gitmek.

Hicr elinden dāda **geldüm** kapuña şāh-ı hüsün / Şevketüñ ola ziyāde baña ger dād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2). [geldüm, -dü, -m]

gel: (Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Sıma şehā bu gönüm mümkün degül yirine / Bir dağı **gelmek** olmaz çünkü uşana şışe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2). [gelmek, -mek]

gel: "Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

‘Āşık iseñ saklama bu yolda **gel** cânüñ sakın / Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1). [gel,]

Bu Muhibbî’ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Kavlüñe tur dōstum **gel** ‘ahd ü peymanuñ sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5). [gel,]

Zıkr ü tevḥīd-ile **gel** kalbüñi mesrūr eyle / Kalmasun dilde keder zulmetüñi dūr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1). [gel,]

gel: "Buyur, haydi gel" anlamlarında bir davet sözü.

Deryüze idegeldi yüzün göre Muhibbî / Maḥrūm anı eyleme **gel** sāyıl içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5). [gel,]

gel: Gel.

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde / Hāl dili ile eydür **gel** ‘ömri virme bāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1). [gel,]

gel: "Bırak, dön" anlamında bir söz.

Gel iy ṭabīb nabzuma el urayım dime / ‘Işk ḥastasıyam derd-ile bakman devāya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 4). [gel,]

Gözlerümden **gel** nihān itme nigārā gün yüzüñ / Rüşen ider ‘ālemi çün ‘ālem-ārāsın bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 4). [gel,]

Gel taleb eyleme yāruñ ḥaberin kimseneden / Bī-nişāndur kim ola kim o saña vire nişān (Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2). [gel,]

Derd-i dil āhvālini **gel** nāmeye derc eyleme / Kalmaya ṭākat bilürsin ḥāmil-i mektüb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 3). [gel,]

Güş it Muhibbî şî‘rini eş‘ār-ı ḡayra bakma **gel** / Bülbül şadāsı var iken ḥācet degül şavt-ı zağan (Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5). [gel,]

‘Ömri **gel** yok yirlere h arc eyleme / Bir beş on gün ‘ lem n mihm nısın (*Muhibb  Divanı , Gazel 2581, Beyit 7*). [*gel,]*

Z lfeyn ni  z  teş-i hüsn üzre h m olsun / **Gel** anı bırak boynuma zenc r-i g m olsun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2681, Beyit 1*). [*gel,]*

Bir nih l-i t zesin olmak dilersin t ze ter / H r eline g l gibi **gel** virme d m nu  sakın (*Muhibb  Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*gel,]*

C -be-c  geldi h tu  ister ide g ret-i d n / **Gel** kazıt virme yüz ol k fire  m nu  i n (*Muhibb  Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*gel,]*

B ved r **gel** cih na dil virme / Zene gönül virür mi merd ne (*Muhibb  Divanı , Gazel 2844, Beyit 6*). [*gel,]*

Dil  pendüm budur **gel** ‘işka uyma / Ki sonra müşkil olur  na d yme (*Muhibb  Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*gel,]*

gel: (Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Olupdur s nem n g r  ki  teş saçar ejderdür / H zer eyler **gelüp** ‘Ank  anu  geçmege yanından (*Muhibb  Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*gelüp, - p]*

‘Işk m dur c n u dil mülkini yagma eyleyen / ‘Işk m dur s nem n içre **gelüp** c  eyleyen (*Muhibb  Divanı , Gazel 2652, Beyit 1*). [*gelüp, - p]*

Geyürdi ş h-ı ‘işk **gelüp** başa g m h l‘atin l yık / Muhibb  baş çıkar her dem y ri mişnet yakasından (*Muhibb  Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*gelüp, - p]*

N’i n itmezsin **gelüp** iy d st bir yirde kar r / H ne eyle g h c n g h  dil-i vir n vaţan (*Muhibb  Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*gelüp, - p]*

T r-i m je ne s nesini dil siper itsün / Meyd na **gelüp** ‘işk-ıla merd ne salınsun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2693, Beyit 4*). [*gelüp, - p]*

Senün ‘ ybu nı dağı herkese izh r ider ol / Gayrını  ‘ ybını her kim ki **gelüp** sa a dise (*Muhibb  Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*gelüp, - p]*

 diser  hum Muhibb  varum  cümle telef / B d-ı gerddür uğradı sanki **gelüp** h rmen me (*Muhibb  Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*gelüp, - p]*

‘Işk b z rında gördüm Çagurur dell l-ı ‘işk / Kankı ‘ şıkdur **gelüp** derd ala derm n üstine (*Muhibb  Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [*gelüp, - p]*

Hicr içre çeküp cevri   cef  eyledüm gile / Ra m eylemedi kimse **gelüp** yaşumı sile (*Muhibb  Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*gelüp, - p]*

Kapı na varup d deler m kan agladı / Bulınmadı bir kişi **gelüp** yaşum sile (*Muhibb  Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*gelüp, - p]*

Görinen zülfeyni mi asılı y h  perr-i z g / Ya iki ef  **gelüp** yatmış g list n üstine (*Muhibb  Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*gelüp, - p]*

Çeşmesâr-ı çeşmümi kılsañ müşerref iy perî / Bir kadem bassañ **gelüp** bu çeşm-i giryan üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [*gelüp, -üp*]

Dirîgâ hasta-i işkâm **gelüp** sormaz tabîbüm âh / Maḥabbet çün günâh olmuş olup düşmen ḥabîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*gelüp, -üp*]

Âheste **gelüp** eyledün iy dōst teraḥḥümi / Soñra dönüben gitmege böyle şitâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [*gelüp, -üp*]

Bir gîce **gelüp** düşüne girem didi niğâr / Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü ḥvâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [*gelüp, -üp*]

Gelüp agzuma damzur vaşluñ âbın / Gelüpdür cân-ı şîrînum tutaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 3*). [*gelüp, -üp*]

gel: "Gel, haydi" anlamında çağrı / davet sözü.

Nâr-ı dâğ-ıla sıfâl-i sînemi zeyn eyledüm / Dōstlar eyleñ **gelün** bir dem kıranfil şoḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 3*). [*gelün, -ün*]

gel-: *Gelmek.*

Şulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydâ-y-ıla / **Gelmez-idi** katuma illâ ezel gâvğâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [*gelmez-idi, -mez-idi*]

gel-: *Başlamak, ortaya çıkmak.*

Agız açar yara **geldügince** tîrî sîneme / Her birisi tîr ü ḥançerden iderler 'özü-hvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [*geldügince, -düg, -ince*]

Ḥayâlün **geldügince** iy perî-rü / İderem iki çeşmüm iki ḥayme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 3*). [*geldügince, -düg, -ince*]

gel-: *Duyulmak.*

Siḥr-ile atar çünkü tîr ol ğamzesi cāzû / **Gelse** ne 'aceb her yañadan na'ra-i âh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*gelse, -se*]

gel-: *Bulunduğu yerden ayrılp geri dönmek, avdet etmek.*

Gönlümü göndermişem iy dōst senden cānibe / Añlamazam ki **gele** bir daḥı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*gele, -e*]

gel-: *Bir maksatla bir yere uğramak.*

Ḥastayam ğâyet meger vuşlat **gele** feryāduma / Tâ ḥayâta irişe bu cân-ı sergerdân-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*gele, -e*]

gel-: (Koku için) Hissedilmek, duyulmak.

Ser-i küyünda 'işkuñla Muhibbî hâk-i râh olsa / Vefâ büyü **gele** her dem çürimiş üstüñVânından (Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 5). [gele, -e]

Ger hâk idesin seng-i cefâ-y-ıla ben iy döst / Mihr-ile vefâ büyü **gele** uşbu tozumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3). [gele, -e]

gel-: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Şark sultânı dogup **gelse** [ki] sag yanumdan / Zulmet-i düd-ı dilüm irmeye sol yanumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1). [gelse, -se]

Nâvek-i dilber eger **gelürse** itme ictinâb / Çok zamândur tîrine bu sîne siper-kerdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 2). [gelürse, -ür, -se]

Geldüñ çemen seyrânına güller nazâr kılur kamu / Ol demde cümle itdiler câmeyi çâk iy nâzenîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3). [geldüñ, -dü, -ñ]

Dirler yüzinde câ-be-câ belürdi haţtı dilberüñ / Didüm ki sultân-ı Hâbeş Rum'a **gelüpdür** ceng için (Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4). [gelüpdür, -üpdür, -]

Gelüp agzuma damzur vaşluñ âbin / **Gelüpdür** cân-ı şîrînum tutaga (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 3). [gelüpdür, -üpdür, -]

gel-: (Bir maksatla) Bir yere uğramak.

Cân naqdini yolında Muhibbî ide îşâr / Ol yâr **gelür** diyü baña tek haber olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6). [gelür, -ür]

gel-: (bir maksatla) bir yere gelmek.

Kanlu yaşımı revân itdüm eyâ serv-i revân / Bu umuda kim **gelüp** ruhsârüm üzre basasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2). [gelüp, -üp]

gel-: (Bir maksatla) Bir yerde bulunmak; geri dönmek, tekrar yaşamak.

İy Muhibbî her yañadan **gelse** gam olma melül / Çünkü açar her dili gamgîni şahrâ-yı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 5). [gelse, -se]

gel-: Bir durumun gerçekleşmesi, gelmek, olmak.

Ümîdüñ tut ki **gele** hayruñ ağır / Kaçan kim kurıla maşşerde mîzân (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4). [gele,]

gel-: (Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Seni görmek diler hürşîd-i enver / Gehî derden **gelür** ü gâh revzen (Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 4). [gelür, -ür]

Gele derd ü belâ vü ğam çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın sen dilâ mu‘ tad u yâ şahñ-ı miñensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2). [gele, -e]

Her ne zañmet kim **gele** andan baña râhat gelür / ‘Āşık-ı şâdık olan mihr ü vefâyı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2). [gele, -e]

Demidür bir nazar it mürde dile cân yürisün / Ele çevgân-ı ser-i zülfi alup **gelse** nigâr (Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1). [gelse, -se]

Bugün güzlâr-ı hüsn içre biten berg-i semensin sen / Yâhüd nâz-ıla refâra **gelen** serv-i çemensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1). [gelen,]

Ben der-i meyhânedede dîzâra ‘âşık olmışam / Mescide şüfî **gelür** ancak kurı ğavġâ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3). [gelür, -ür]

Çeşm-i mañmürî hayâli **gele** dil hânesine / Mâ-hazar eyle ciger hünümü mihmânuñ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6). [gele, -e]

Ka‘bedür küyü **gelür** sürün sürün ‘âşıkları / Ya‘ni varup virmege kurbânın eyler ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3). [gelür, -ür]

Şulha **gelse** n’ola dilber şimdi bu şeydâ-y-ıla / Gelmez-idi katuma illâ ezel ğavġâ-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1). [gelse, -se]

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa **gelip** bu izüm üzre (Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5). [gelip, -ip]

Gele iy hūblaruñ şâhı koma boynuñda bu âhı / Terahhum eyle geh gâhî inñende bî-emân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4). [gele, -e]

Ol yâr **gelse** meclise biñ ‘izz ü nâz-ıla / Şem‘i görüñ ki karşı niçe yana yakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1). [gelse, -se]

Cem‘ olup murġ-ı belâ ile yine ğam kuşları / **Geldiler** bâġ-ı dile idüp mekânlar kışlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3). [geldiler, -di, -ler]

Ne revâdur ki hadengüñ atasın hâke düşe / Umaram ki **gele** bu sîne-i şad-çâke düşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1). [gele, -e]

Gelse Muhibbî şâdî ğam ardıncadur **gelür** / Dehrüñ hemîşe hâli budur inkılab-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6). [gelür, -ür]

Ol serv-i sehî ‘arızı gül **geldi** çü bâġa / Hâlini bilüp her yana gül düşdi ayaġa (Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1). [geldi, -di]

Başumda bir kara yazı imiş **geldi** hañ-ı cânân / Muhibbî her ne yazı ki yazılmışdur gelür serde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6). [geldi, -di]

Bir ġice gelüp düşüñe girem didi niġâr / Didüm ki buyur **gelmege** bu çeşm ü hūvâb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 3). [gelmege, -mek, -e]

Sünbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / **Geldi** ki asa kendüzini dâra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*geldi, -di*]

gel-: "Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

‘Ömrümüzdür ser-i zülfüni inen kaç’ itme / Nev-civânsın **gele** kaçd eyleme bu yaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [*gele, --*]

Gele iy hüblaruñ şâhı kalur boynuñda günâhı / Terahhüm eyle ki gâhî inende bî-amân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*gele, --*]

gel-: ... görünmek.

Gül yüzünsüz çöpçe **gelmez** bu Muhibbî çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña gülistân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*gelmez, -mez*]

gel-: Bir maksatla bir yere uğramak, gelmek, ziyaret etmek.

Hıdmete **geldi** bu Muhib kapuña / Anı reddeyleme ‘abîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*). [*geldi, -di*]

gel berü: Yakına gel, söylenenleri dikkate al.

Gül demidür güzelüm eyleme ebruları çin / Nuş-ı mül eyleyelüm **gel berü** yârânlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*gel berü,]*

gel!: "Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

İy şehir yili **gel** eyle mülk-i Ken‘ân’dan güzër / Yūsuf’uñ pîrâhenin büyin götür Ya‘küb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*gel,]*

Gel tülü‘ it gün gibi görsün seni ‘âşıkıların / Zerrelerdür ehl-i ‘ışk dūr olmasunlar nürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*gel,]*

Nağş-ı hüsnüñe gönül şehrin **gel** deyr eyle / Ergânün oldu bu dil nâlişini **gel** seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*gel,]*

Göklerüñ seyrini **gel** gönlüñe seyrân itdür / Himmetüñ bâl ü peri ile uçur tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*gel,]*

gel!: "Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Câm-ı la‘lün yâdına oldu Muhibbî çün türâb / Cür‘ânı cânâ dirîğ itme **gel** ol âvâreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [*gel,]*

Yaşum surh u ruğ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zâhid / **Gel** inkâr eyleme ‘ışka getürdüm dü güvâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*gel,]*

Bir 'işve yiter arada ger cān ise maqşūd / Ālūde-i hūn eyleme **gel** sā'id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [gel,]

Saht-rūdur korkaram kim saña hem-ser dirile / Alma **gel** āyine-i hūsnūne kılma rū-be-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [gel,]

Gel gönül hānesi ma'müresini itme harāb / Miḥnetūñ dāğını yak şemse-i eyvān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [gel,]

Haḫ üzre kıl ticāret māsta **gel** katma su / Korkaram kim seni bir gün cem' oluban ğarḫ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [gel,]

Germ olma şî'r ile **gel** iñen şā'irem dime / Sıgmaz mısın bu 'āleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [gel,]

Öldürür āḫir seni dil virme bu şîrīn lebe / İy gönül Ferhād-veş **gel** meskenūñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [gel,]

Yiter katlūme tūr-i ğamzeñ āḫir / Nigārā destūne **gel** virme rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*). [gel,]

İy gül-i nev-reste **gel** sen bülbül ahından sakın / Derd-ile āh itse olur gülsitānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [gel,]

Hāk-i pāyūñ cevherin **gel** itme çeşmümden dirīg / Sürme kılām an[ı] ben bu dīde-i hūn-ābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [gel,]

Dest-i ğamuñda kaldum la'lūñ zülālīn irgür / **Gel** dime deşne olsun bir ḫasta gönül rīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [gel,]

Ḥasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ / Hey kıyāmet **gel** beni salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [gel,]

gele: *Gelirse.*

Ol yār-ı dil-nüvāz kaçan meclise **gele** / Şem'[i] görüñ karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [gele,]

gele: *Gel ey.*

Gele iy Yūsuf-ı Mıṣrī gönül taḫtında sulṭān ol / İki yirden akıtdum Nīl'i gözüm mācerāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [gele,]

gelelden: *Geldiğinden beri.*

Żabṭ ider kişver-i 'ışkı bu Muḫibbî şeb ü rüz / Hüküm tuğrāsı **gelelden** berü sulṭānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [gelelden,]

gelen: *Ulaşan, uğrayan (kişi).*

Gelenler gitdi cümle bu cihana / Yüzine güldi birkaç gün zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1*).
[gelenler, -ler]

gelen: *Gelen(şey).*

Üstühvānum görünür ancak olup lāğar tenüm / Segleri agzına almış üstühvānumdur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [gelen,]

Gökler olursa Muhibbî tañ mîdur reng-i kebûd / Āteş-i dilden çıkan her dem duḥānumdur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [gelen,]

Üstüme sāye salan serv-i ḥırāmāndur **gelen** / Bir yañadan dîdeden cüy-ı firāvāndur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [gelen,]

gelen: *Gelen kişi.*

Serv gibi salınup serv-i revānumdur **gelen** / Rām kılmışdur beni ārām-ı cānumdur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [gelen,]

Serv gibi salınup serv-i revānumdur **gelen** / Rām kılmışdur beni ārām-ı cānumdur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [gelen,]

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok nā-mihribānumdur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [gelen,]

gelen: *Gelen (kimse).*

Üstüme sāye salan serv-i ḥırāmāndur **gelen** / Bir yañadan dîdeden cüy-ı firāvāndur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [gelen,]

Ben niçe teşbîh idem bālā-yı ḳaddin serve kim / Hey niçe serv-i sehî bir māh-ı tābāndur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [gelen,]

İy Muhibbî ‘ahd ider ‘ahdine tîz turmaz döner / Şöyle beñzer nāz-ıla şāh-ı Karaman’dur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [gelen,]

gelen: *Gelen (kimse).*

Şāh-ı ḥübān zer külāhın kec-rev itmiş başına / Şi’ rüñi ezberlemiş şüh-ı gāzel-ḥvāndur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 3*). [gelen,]

Şāh-ı ‘ālemdür bugün ‘āşıklara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş şāh-ı devrāndur **gelen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [gelen,]

gelen: *Bahşedilen, ihsan edilen.*

Ḳabülümdür **gelen** senden cefālar / Hemān tek sen raḳîb sözine uyma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 4*). [gelen,]

gelesin diyü: *Gelesin diye.*

Serv ayağ üzre turur nergis göz açmaz muntazır / Hey kıyâmet **gelesin diyü** çemenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [*gelesin diyü,]*

gelicek: *Geldiği zaman.*

Acımadum **gelicek** sîneme tîrûñ şanemâ / Demreni kalsa geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [*gelicek,]*

gelme: *Gelmemek.*

Göklere irse başuñ **gelmeye** gönlüñe gurür / Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi mür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [*gelmeye, -ye]*

gelmez: *Gelmez, uğramaz.*

Furşatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin bir dağı **gelmez** giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [*gelmez, --mez]*

gelmez: *Bulunmaz.*

İnen incinme iy gönüm ölürsin güşiş-i gamdan / Güzellerden vefâ **gelmez** meseldür mâ-teğaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*gelmez, -mez]*

gelür: *Gelmek.*

Ka'be'dür küyü **gelür** 'uşşâkı kurbân olмага / Hayrı te'hîr itmesün kılsun şitâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [*gelür,]*

gelür: *(Bir maksatla) Bir yere gelmek.*

Hâlümü sormaz **gelür** yâd u biliş illâ ki gam / Bulmadum derde devâ ben bu dil-i maḥzûn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*gelür,]*

gelür oldı: *Gelmek, uğramak.*

İy Muhibbî korkaram ki 'ışkumı fâş eyleye / **Gelür oldı** bu zebânuma benüm derd-i derûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*gelür oldı, -dı]*

genc: *Far. Hazine, defîne, kenz.*

Sataşdum gerçi 'ışk içinde rence / Bi-ḥamdillâh irişdüm ulu **genc** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 1*). [*genc, -e]*

genc: *Hazine.*

Genc bî-mâr u gül bî-hâr olmaz iy Muhib / Yârsuz kalur cihânda ‘aybsuz yâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*genc,]*

genc: *Hazine ll sevgi.*

Hızr suyun ister iseñ istegil meyhâneden / Çıkma bir dem t̄alib iseñ **genc** sen vîrâneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*gence, -e]*

genc: *Genç.*

Didiler zülfi mârından hâzer kıl / Heves kılанда **genc** olmaz korhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 5*). [*gence, --e]*

gence: *Hazine.*

‘İşk yolında şabır iden rence / İrişür ‘âkıbet [ol] ulu **gence** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [*gence,]*

Egerçi ugradum ‘ışk içre rence / Bi-hamdillâh irişdüm gizlü **gence** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [*gence,]*

genc-i ferîdün: *Feridun'un hazinesi.*

Câm-ı Cem olmayıcak **genc-i Ferîdün** nedür / Dotalum devlet-i Cemşîd [ü] Ferîdün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 3*). [*genc-i ferîdün,]*

genc-i firāvân: *Çok hazine.*

Ferahdan kalmadı bir fûls-i ahmer / Velî gamla tolu **genc-i firāvân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [*genc-i firāvân,]*

genc-i hüsñ üzre: *Güzellik hazinesi üzerine.*

Genc-i hüsñ üzre sen iy zülfi siyâh / Hıfz için anı meger su‘bânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [*genc-i hüsñ üzre,]*

genc-i hüsne: *Sevgilinin güzelliğinin hazinesi.*

Genc-i hüsne dest-res niçe bula ‘aşkıları / Her tarafından zülfi anuñ pâsbândur tâzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*genc-i hüsne,]*

genc-i hüsñin: *Güzelliğın hazinesi.*

Her kesi seyr eyler idi **genc-i hüsnin** rāyegān / Kim aña tılsım olup zülfeyn[i] ger mār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*genc-i hüsnin,]*

genc-i hüsnine: *Güzellik hazinesi.*

Genc-i hüsnine nigāruñ basmamag için ayak / Sihr-ile zülfeynini biñ başlu ejder eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 2*). [*genc-i hüsnine, -ne]*

genc-i hüsnine: *Güzellik hazinesi.*

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılsım itmiş nigār / Çāresüz kaldum ne çāre āh ol ejderhā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*genc-i hüsnine, -ine]*

Dime sakın ki el uzadam **genc-i hüsnine** / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [*genc-i hüsnine,]*

genc-i ışkı: *Aşk hazinesi.*

Arayup dilde buldum **genc-i ışkı** / Olur vīrānede ekşer define (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4*). [*genc-i ışkı,]*

genc-i nihām: *Gizli hazine II aşk.*

Geçmedin ‘ömr-i ‘azīz cid kılam cehd idüben / Vuşlat el vire alam **genc-i nihānı** elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*genc-i nihānı, -ı]*

genc-i vaşlı: *Sevgilinin kavuşma hazinesi.*

Genc-i vaşlı gayr yirde arama / Sende ara iy gönül vīrānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 9*). [*genc-i vaşlı,]*

genc-i vaşlın: *Kavuşmanın kıymeti, hazinesi.*

Ehl-i ıška hoş gelür olmak bugün rüsvā-yı halk / **Genc-i vaşlın** isteyüp olsam ne tañ vīrāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [*genc-i vaşlın, -ın]*

İstedüñ çün **genc-i vaşlın** eyle zülfinden hāzer / İy gönül ejderden itmişler tılsım ol mağzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [*genc-i vaşlın, -ın]*

genc-i vaşluñ: *Kavuşma hazinesi.*

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm gönülüm harāb / Dōstum geçdüm anuñçün bu dil-i ma‘mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6*). [*genc-i vaşluñ,]*

genc-i vişāl: *Kavuşma hazinesi II sevgiliye kavuşma umudu.*

İy Muhibbî ister iseñ bulasın **genc-i vişāl** / İste gönlünde bulursın geçme sen vîrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [*genc-i vişāl,]*

genc-i vişālinden: *Vuslat, kavuşma hazinesi.*

Bulmak isterseñ eger **genc-i vişālinden** haber / Umaram kim bulasın gelseñ dil-i vîrāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [*genc-i vişālinden, -inden]*

gencîne: *Hazine.*

Çün gönül mañzen çıkar andan Muhibbî cevheri / Her sözüñ dür-dānedür baksunlar ol **gencîneme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*gencîneme, -me]*

gencîne: *Hazine.*

Bekler iken zülfüñüñ her bir kılı ejder-şıfat / Bir nażar kim ola göre hüsñüñüñ **gencînesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [*gencînesin, -sin]*

gendüm: *Buğday tanesi.*

Muhibbî her ne kim balsa dimez **gendüm** yahūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḥ eline girdügin hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*gendüm,]*

gendüm: *Buğday.*

Cev eküp umar mısın kim ola **gendüm** hāşılıñ / İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*gendüm,]*

Āsiyāb-ı çarḥ öğidür ‘ömri çün **gendüm** gibi / İy Muhibbî bağlama dil bî-vefā gerdün içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*gendüm,]*

gendüm gibi: *Buğday gibi.*

Cihān ḥalkını çarḥuñ āsiyābı / Döger **gendüm gibi** āḥir ider un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*gendüm gibi,]*

ger: *Ya da.*

Eger öldür ü **ger** dirgür muṭı‘em her ne eylerseñ / Olupdur ḳāni‘ söz açmaz saña varup ḥayāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [*ger,]*

ger: *Gerçi.*

‘İşk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor baña çekmez anı **ger** Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*ger,]*

ger: *Doğrusu.*

Zāhidūñ turş yüzinden n'ola 'ışk ehli kaçā / 'Ārif olan yürümez **ger** ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [*ger,]*

ger: *"Eğer" kelimesinin kısaltılmışıdır, nazımda kullanılır.*

Ger dilerseñ kim senüñ sirruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*ger,]*

Dehānından söz açsam **ger** bana bir zerre söz açmaz / Miyānından haber sorsam ki dir anca hayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*ger,]*

ger: *"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.*

Sīm ü zerden olursa **ger** kaşruñ / Āhır olısar ol hārāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*ger,]*

ger: *"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.*

Dehānından söz açsam **ger** baña ta'zīmdür ancak / Miyānından haber sorsam ki dir ince hayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*ger,]*

Tutsa **ger** dest-i ecel beni girībānumdan / Geçe cāndan bu gönül geçmeye cānānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [*ger,]*

ger: *"Eğer" edati.*

Zıkr idersem gubār-ı hātūñı **ger** / Gelmesün hātıra gubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 2*). [*ger,]*

İy Muhibbî 'ışk ara **ger** urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli saña diye hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [*ger,]*

Söze **ger** nāz-ıla gelseñ iñen şīrīn suhensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem gönça dehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [*ger,]*

Nedür iy zāhid-i hod-rev tārīk-ı 'ışka inkāruñ / Saña rüşen iderdüm **ger** velī gāyetde gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [*ger,]*

Tirūnden eger kaçura sīne Muhibbî **ger** / Kātli helāl ola aña virmegil amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*ger,]*

İy şabā **ger** kūy-ı dilberde beni yād idesin / Umaram ki bu dil-i mecrūhumı şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*ger,]*

Hicr elinden dāda geldüm kapuña şāh-ı hüsün / Şevketüñ ola ziyāde baña **ger** dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*ger,]*

Tir-i ğamzeñ **ger** ir[er]se sine-i mecrūhuma / Rāhat olup dil diye gel zaħma merhemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [ger,]

Yār eger aña Muhibbî seni düşünām-ıla **ger** / Bundan evlā ne sa‘ādet saña olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [ger,]

Tarz-ı Hüsrev’den degül hāric Muhibbî sözleri / Dehr ara **ger** var-ısa bir dahı Selmān ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [ger,]

İy Muhibbî sīm-i eşküm rüy-ı zerdüm var iken / Fāriğ olsam tañ mıdur **ger** dirhem ü dīnārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [ger,]

İy Muhibbî büy-ı zülfini iletse **ger** şabā / Nāfesini dōke yire reşk ile āhū-yı Çīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [ger,]

İy şabā **ger** yār kūyında beni yād idesin / Derd ü ğamdan kurtarup bu gönümü şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [ger,]

Dest-i hicrāndan şikāyet idem iy sultān-ı hūsn / Şevketūñ efvūn ola vaşluñla **ger** dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 2*). [ger,]

Ğamze tiz geçe virmeye bir lahza amān / Sīneñi karşısına **ger** seng ü pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [ger,]

Ger ğulāmuñ isem iy ğam baña luft eyleyūben / Başuña şadka kılup çevrü kul āzād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [ger,]

Ger cefā sengini yagdursañ gökden rāzıyam / Her ne kim gökden yaga lā-būd kabūl eyler zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [ger,]

‘İşk-ıla gerçi yāruñam ğamla velī bīmāruñam / **Ger** diyesin ğam-ıvāruñam ğamdan çi bāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [ger,]

Çün hārābāt ehliyem itdüm melāmet ihtiyār / Rind olan **ger** cāme rehn itse ‘aceb mi cāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [ger,]

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilā **ger** geçesin / Yarın anda umaram kevşer şarābın içesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [ger,]

Ger Süleymānsañ n’ola ğüş eyle bir dem pendümi / Bu Muhibbî kemterūñ de gerçi kemdür mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [ger,]

Yoluña cān virdüğūmden soñra **ger** kılsañ güzer / Dil uzadup diyesi cümle giyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [ger,]

Ğam degüldür **ger** hārāb itseñ dil ü cān illerin / Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [ger,]

Uşbu şi‘r-i haseni **ger** işide ehl-i hıred / Diye taħsīn Muhibbî saña şabāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [ger,]

Dilā ‘ışk-ıla **ger** olsañ ‘aceb mi haşre dek sermest / Maħabbet cāmını rüz-ı ezelden nūş idesin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3*). [ger,]

Egerçi zāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben / Nazar ma'nī yüzinden **ger** kılursañ hāk-i rāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [ger,]

Leylî zülfin **ger** kemend itse dil-i meftūn için / Kim göre eydür ki zencir itdiler Mecnūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [ger,]

Cür'a-i cām-ı lebūnden olsa **ger** baña naşib / Kāfirem **ger** bir kadeh içsem mey-i şaḥbāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [ger,]

Cür'a-i cām-ı lebūnden olsa **ger** baña naşib / Kāfirem **ger** bir kadeh içsem mey-i şaḥbāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [ger,]

Kūh-ı ğamda başuma seng-i cefā yagduğunu / **Ger** murāduñsa dilā sen anı serden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [ger,]

Ger buyursañ cān fedā ide Muhibbî yoluña / Ādem olan ad u sanın terk kılmaz cān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [ger,]

Gönlüm n'ola **ger** kılsa gile iki gözümünden / Derdā ki usandurdı beni bunlar özümünden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [ger,]

Ger hāk idesin seng-i cefā-y-ıla ben iy dōst / Mihr-ile vefā būyı gele uşbu tozumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [ger,]

Ne buldı ise buldı Muhibbî göz ucından / Gönlüm n'ola **ger** kılsa gile iki gözümünden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [ger,]

İçmez Muhibbî yire ine Zühre-i felek / Suna şarābı **ger** kadeh-i āfitābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [ger,]

Olmasa **ger** āh 'āşık ḥānesüz / Sengden ḥāne n'iderdi kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4*). [ger,]

Şādıkam yoluñda ben **ger** öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [ger,]

Şādıkam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem / **Ger** inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [ger,]

Ger zebūn-ı 'ışk olsam dōstlar 'ayb olmasun / 'ışk elinden şir-i nerler dahı olmışdur zebūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3*). [ger,]

Ḥūn-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret kıla **ger** güşeden ebrū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [ger,]

Bir 'işve yiter arada **ger** cān ise maḫşūd / Ālūde-i ḥūn eyleme gel sā'id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [ger,]

Ne ḥasret-i merhem çeke ne mihnet-i dārū / **Ger** bula gönül yarasına hāk-i derūnden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [ger,]

Ben başladum niyāza dilber de cevri nāza / Dimeñ 'aceb varursam **ger** āh u zāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [ger,]

Āzāddur ki bād-ı şabā esse salınur / Dünyā ğamını yir idi **ger** virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [ger,]

Vaşluñı istedüğüm **ger** ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme bakma beni ma'zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 5*). [ger,]

Rāzıyam bir gün önürdi beni öldür güzelüm / **Ger** murāduñ beni hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [ger,]

Bu Muhibbî n'ola **ger** itmese dünyāya nazar / Hiç deryā-dil olan meyl ide mi hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [ger,]

Ne tañ **ger** cān virem ol la'l-i nāba / Ki rindān meyl ider şāfi şarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [ger,]

Pāralandı dil işitdi zūlfūñe al kurdugin / Pāralardum bagrını irse elüm **ger** şāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [ger,]

La'l-i nābidur anuñ dāfi' olan derd ü ğama / La'line **ger** heves itsem n'ola ben cānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [ger,]

Halel bir taşına gelmez esās-ı mihrūñūñ iy meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūñūñ **ger** zarar irse bināsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [ger,]

'Aşık-ı dil-ḫasteler kılmazdı mihrini taleb / 'Ālem içre māh-rūlar **ger** cefākār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 3*). [ger,]

Alsa Muhibbî yār ele **ger** ğamze okların / Ḳurbān eyle cān u dili kaşı yasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [ger,]

Dōst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük 'ayān / Dōst olma sen de **ger** 'ākıl iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [ger,]

Halt olursa n'ola **ger** hūn-ı ciğer yaşumuza / Bu daḫı yazu-y-ımış rüz-ı ezel başumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [ger,]

Şikest olursa gönlüñ sāğarı **ger** / 'Aceb olmaz uyıcak çeşm-i meste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3*). [ger,]

Sīnem odına zarar yok **ger** yaşum ḫadden aşı / Revğan oldı zıdd iken ol āb beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [ger,]

Ger niķābın keşf idüp hūbān görine hem çü māh / Ğāret olur 'aql u şābrı kim aña ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [ger,]

Ger ḫulda müsteḫak 'ameliyle ölürse āh / Derdā dirġ bende bulunmaz meger günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [ger,]

Ğam yime **ger** yog-ısa şalāhuñ Muhibbīyā / Dil vir Kerīm'e cürmi 'uşāt anda 'özr-ḫvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [ger,]

İy Muhibbî yār götürse yüzinden **ger** niķāb / Māh-rūlar her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [ger,]

Her kim cefâ vü cevri bilmez anuñ vefâ / Öldürseler **ger** anı gâzâdur ‘azâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4). [ger,]

Her kim okursa uşbu Muhibbî şî rini / Raḥmet aña raḥmet ile **ger** du‘â kıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5). [ger,]

Ger naşîb ola içem ben la‘l-i nâbuñ cür‘asın / Göz ucıyla bakmayam da selsebîl ü kevşere (Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3). [ger,]

Zâhid inkâr idesin **ger** bu benüm mezhebüme / Gel ḥaḳîki nazâr it ta‘nı ko bu meşrebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1). [ger,]

Ġam degül ‘aşıklar[un] yoluñda **ger** cân virseler / Müstedâm ol ‘âlem içre tek hemân sen çok yaşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4). [ger,]

Şehâ kapuñda olmak baña bende / Gelür yig şâh olam **ger** mülk-i Sin’de (Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1). [ger,]

Büy-ı zülfüñ getüre gülşene **ger** bād-ı şabâ / Kara yaslu oluban key katı sünbül yirine (Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 2). [ger,]

Her ne deñlü ki sü‘âl olma virmeye cevâb / Âh idem girmeye **ger** gonca dehâni elüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3). [ger,]

Gözlerüm yaş[ı] ile baña yiterken rüy-ı zerd / Bakmayam dünyâ baña **ger** sîm-ile zer göstere (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3). [ger,]

İhtiyâr ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / **Ger** günâh ise gel ‘afv it eksük olmaz her gün âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3). [ger,]

Ger bugün kursa hemân maḥv ola irteye degin / Ebrüdan itse ser-â-perdeyi vâlâ lâle (Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4). [ger,]

Sîne-i pür-dâğuma beñzer Muhibbî mecrûḥ / Görinür **ger** nazar olmsa beden-hâ lâle (Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5). [ger,]

Ger murâd ise melekler ile hem seyr olmak / Himmetüñ bālını aç murğ gibi tayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 4). [ger,]

Her kesi seyr eyler idi genc-i ḥüsnin rāyegān / Kim aña tılsım olup zülfeyn[i] **ger** mār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3). [ger,]

Naḳd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber didi / Döner idüm ben bu ḳavlümden **ger** iḳrâr olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4). [ger,]

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dizüñ / Kosañ **ger** büseñi öñdül yaşum gâyet yaragında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5). [ger,]

Muhibbî murğ-ı dil ancak yalunuz sanma bend olmuş / Neler vardur aransa **ger** anuñ zülfi duzâğında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9). [ger,]

Lebünüden ḥadd-i gülgünüñ şekerle / Ne hoşdur karışa **ger** gül şekerle (Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1). [ger,]

Ka'be'dür kûyî tavâf itmek diler gönlüm anı / **Ger** kabûli ola kurbân olayım ben cân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [ger,]

Tutma nâşih kavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın **ger** düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [ger,]

Ġam geldi yine kişver-i dilde vaţan ister / Ġālî ideyim gönlümü **ger** hâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [ger,]

Bir saçî leylâ ġamından āh kim sevdālara / 'Ayb itmeñ **ger** düşem mecnûn olup şahrālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [ger,]

ger: Germek, uzatmak, siper etmek.

Ger zülfüñ eger zülf-i dil-āviz ise iy döst / Hem kayd-ı belâ baña vü hem zencîr-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [ger,]

ger ölem: Eğer ölürsen.

Ol lebi şîrîn elinden **ger ölem** Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar "hāzā şehîdü'l-'āşîkîn" (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 7*). [ger ölem,]

gerçek misin: Gerçek misin.

Bü getürdüñ büy-ı zülfinden şabā **gerçek misin** / Yoluña olsun hezārān cân fedā **gerçek misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [gerçek misin,]

Bü getürdüñ büy-ı zülfinden şabā **gerçek misin** / Yoluña olsun hezārān cân fedā **gerçek misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [gerçek misin,]

Mürde idüm bir haberle tāze cân virdüñ baña / Eyledüñ bu hasta gönlüme devā **gerçek misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [gerçek misin,]

İy kaşî ya sînem içre gönderüp ġamz okların / 'Ākıbet kıldı benüm ġalbümde cā **gerçek misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [gerçek misin,]

Bezm-i ġamda iñleşem bu nāleme āheng içün / Baña eydüñ ġiceler tā şubġ nā **gerçek misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [gerçek misin,]

Pirehensüz kuçmuşam ol mâhî didüm dil didi / Belki düşünür Muhibbî ġayr ola **gerçek misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [gerçek misin,]

gerçi: Aslına bakılırsa, aslında // her ne kadar, ...ise de; ama, ancak, fakat, lâkin.

Feth-i bāb ola ümîdüñ kesme çünkü derddesin / **Gerçi** kim derd ü belâ ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [gerçi,]

Gerçi isterdüm vefā ammā ider cevri ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ ġurdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [gerçi,]

gerçi: *Gerçi, ama.*

Umaram vaşla irişem **gerçi** kaşruñ yücedür / Rîsmân-ı âhdan itdüm ben aña nerdübân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*gerçi,]*

gerçi: *"Her ne kadar" anlamında zarf.*

İy döst kâmetüñe senüñ biri beñzemez / Bâğ-ı cihânda **gerçi** var şad hezâr serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*gerçi,]*

gerçi: *"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.*

Bu tārīk-i 'ışk evvel **gerçi** āsān görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hîç bulunmaz aña rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*gerçi,]*

Şeyh-i şöhret virmedi hergiz ma'ārifden haber / 'Ömrini **gerçi** geçürmişdür riyā vü lāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [*gerçi,]*

Aramuz **gerçi** ba'de'l-maşrıķındür / Buluram seni dilden göz açınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 2*). [*gerçi,]*

gerçi: *"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.*

Gerçi kim evvel cihān saña maḥabbet gösterür / Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [*gerçi,]*

gerçi: *"Aslına bakılırsa" anlamında zarf.*

'Add olunmaz **gerçi** çokdur 'ışkuñuñ dīvānesi / Ḥatm olındı bu Muhibbî'de hemān tavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*gerçi,]*

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / Ḥāk ide āḥir seni şimdi ider **gerçi** oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*gerçi,]*

'İşk-ıla **gerçi** yāruñam ğamla velī bīmāruñam / Ger diyesin ğam-ḥvāruñam ğamdan çi bāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*gerçi,]*

Mest olur **gerçi** lebūñ zikriyle gelür cāna şevķ / Ḥaṭṭuñı fikr eyleyüp yir dil gubārı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*gerçi,]*

Açılıpdur **gerçi** her cānibde gülhā-yı çemen / Ḥāşıl olmaz mäh-rülarsuz temāşā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 1*). [*gerçi,]*

Ger Süleymānsañ n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muhibbî kemterüñ de **gerçi** kemdür mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*gerçi,]*

Hîç kes virmiş degül yāruñ deḥānından haber / **Gerçi** 'uşşāk arasında noķtadur dirler hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [*gerçi,]*

Sataşdum **gerçi** 'ışık içinde rence / Bi-ḥamdillāh irişdüm ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 1*). [*gerçi,]*

Virme dehre dil sakın itmez vefâ ol 'âkıbet / Bir iki gün yüzüne **gerçi** senüñ ḥandān geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [*gerçi,]*

Giribān çāk iderler **gerçi** 'uşşāk / Ben itdüm çāk-i cān dāmān figende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 3*). [*gerçi,]*

gerçi ki: Her ne kadar.

Bakmadı yār **gerçi ki** ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āḥir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*gerçi ki,]*

Vuşlat lezīz **gerçi ki** kand u nebātdan / Beñzer şaḥīḥ hicrde zehr-i helāhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [*gerçi ki,]*

gerçi ki: Gerçi, aslında.

Bañā göstermez yüzün **gerçi ki** ol sīmīn beden / Eksük itmez gönderür dāyım velī derd ü miḥen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [*gerçi ki,]*

gerçi kim: Her ne kadar.

Gerçi kim zāhir görünür bu çeşm ü ebrū iy nigār / Līk vardur ağız ile bili var midur gümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*gerçi kim,]*

Gerçi kim her bir işüñ oranı var / Ḥadden aşurduñ cefā vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [*gerçi kim,]*

gerçi kim: Doğrusu.

Gerçi kim çokdur günāhum līk artuk raḥmetüñ / Çün yol azmış kullara sensin İlähī reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*gerçi kim,]*

Sehv-ile bir kez Muḥibbī kuluñı yād itmedüñ / **Gerçi kim** gitmez ḥayālüñ tā kıyāmet yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*gerçi kim,]*

gerd: Toz, toprak.

Bir kadeḥle sākiyā şāf eyle dil āyīnesin / Jeng-i ḡamdan korkaram bir gün kona **gerd** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*gerd,]*

gerden: Boyun, gerdan.

Düşümde görüp **gerdenüme** mār dolaşmış / Aḥsent bu düşü zülf-i nigār-ıla yorana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*gerdenüme, -üm, -e]*

gerden: *Boyun.*

Cefâ tîrine tut sîne belâ tîğına sun **gerden** / Cihânda geçmedük miñnet dilâ hîç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*gerden, -üm*]

gerdiş: *Dönmek, Dönüş.*

Revğan-ı dil akdugınca aglaram ben zâr zâr / **Gerdişine** añladum revğan gerek dölâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*gerdişine, -i, -n, -e*]

gerdiş-i eflâkden: *Feleklerin dönüşü.*

Niçe bir yanam yakılam **gerdiş-i eflâkden** / İy şabâ luţf it götürgil bu ğubârı hâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [*gerdiş-i eflâkden, -den*]

gerdün: *Felek ,baht.*

Gerdünlayın iki taş sîne döger Muhibbî / Akdukda eşk-i çeşmüm küyında yâra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 5*). [*gerdünlayın, -layın*]

gerdün: *1. Dönen, devreden 2. Dünya, sema, felek.*

Ögidür durmaz cihân halkını hem çü âsiyâb / Nevbetin bir bir gözedür getürür **gerdün** ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*gerdün,]*

gerdün: *Dünya, felek, semâ.*

Gözümüñ biri Seyhün'a birisi döndi Ceyhün'a / ' Aceb mi nâleler kılrsa dönüpdür dilde **gerdüna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1*). [*gerdüna,]*

gerdün: *Dönen çark || Dünya.*

Âsiyâb-ı çarh ögidür 'ömri çün gendüm gibi / İy Muhibbî bağlama dil bî-vefâ **gerdün** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*gerdün,]*

gerdün-ı dün: *Alçak felek.*

Kalmadı ehl-i kerem 'Ankâ-şifat nâ-yâbdur / İy dirîğâ sifle-perver oldu bu **gerdün-ı dün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 4*). [*gerdün-ı dün,]*

gerek: *Gerek fiilinin olumsuz geniş zaman çekimi.*

Cihân mülkine şâh olmak **gerekmez** bañâ 'âlemde / Muhibbî kapuña hizmet ider kemter 'abîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*gerekmez, --mez*]

gerek: Elzem, lazım, olmalı.

Şadıqam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek **gerekdür** imtiñan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [*gerekdür, -dür*]

Her kim basa 'ışka qadem evvel **gerekdür** terk-i ser / Baş terkinu urmak gerek meydāna giren ceng için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*gerekdür, -dür*]

Gerekdür şi'rde ola deqāyık / Ve illā her kişi dir şi'r-i sāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*).
[*gerekdür, -dür*]

gerek: Gerek, lazım.

Şem'-i hüsn-i dilbere yakmak **gerekdür** cān u dil / Kanda gitdi ğayretüñ sen kem misin pervāneden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*gerekdür, -dür*]

Zülf[i] çevgānına top eyle Muhibbî başuñı / Dogıcak lā-büd kişi merdāne **gerek** anadan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2699, Beyit 5*). [*gerek,]*

Muhibbî sözleridür dürr ü gevher / **Gerekdür** eyleñ anı güşvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 5*).
[*gerekdür, -dür*]

gerek: Gerekirse.

Oyunda māt ider dünyā Muhibbî / **Gerekse** kendüñi leclāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7*).
[*gerekse, -se*]

Bend eyle dili zülfüñe dīvāne **gerekse** / Yak cānumı ruşsāruña pervāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2997, Beyit 1*). [*gerekse, -se*]

Bend eyle dili zülfüñe dīvāne **gerekse** / Yak cānumı ruşsāruña pervāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2997, Beyit 1*). [*gerekse, -se*]

Bir kez yüzüñi göstereyim dir-iseñ iy dōst / Cānum vireyin bu söze şükrāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2997, Beyit 3*). [*gerekse, -se*]

Ğam geldi yine kişver-i dilde vatan ister / Hālī ideyim gönlümi ger hāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2997, Beyit 4*). [*gerekse, -se*]

Hün-ıla yine toptoludur sāğar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā içmege peymāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2997, Beyit 5*). [*gerekse, -se*]

Zülfüñe el ur nāz-ıla meydāna gel iy dōst / Kes başumı top itmege çevgāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2997, Beyit 6*). [*gerekse, -se*]

Cān eyle fedā tā bulna vuşlat-ı dilber / Terk eyle Muhibbî saña cānāne **gerekse** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2997, Beyit 7*). [*gerekse, -se*]

gerek: Gerek, lazım.

Cānān-ıla cān çünki ezel āşinā imiş / Yine **gerekdi** gir sen iy dil araya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [*gerekdi, -di*]

Zemherîr i[r]di ne mümkün eylemek gül şöhetin / Āteşi aña bedel kılmak **gerek** mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*gerek,]*

Her kim basa 'ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinin urmak **gerek** meydāna giren ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*gerek,]*

Revġan-ı dil akdugınca aġlaram ben zār zār / Gerdişine añladum revġan **gerek** dölābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*gerek,]*

gerek: *Gerek yok, lüzum yok.*

Sefer kılsam yiter derd ü belā ġam / Ki bundan ġayrı **gerekmez** zevāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [*gerekmez, -me, -z*]

gerek: *"Gerek ... gerek/gerekse ... " bağlacı. "Hem" gibi başına geldiği kelimelerin hepsinin birden düşünülüğünü anlatır.*

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān kadrin / Kim ister vuşlata vuşlat **gerekmez** aña cān kadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*gerekmez, -mez*]

gerek: *Gerek.*

Ĥarc kıl dil nakdini yāruñ dilersenñ vaşlını / Bil ki cān virmek **gerek** bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*gerek,]*

gerek: *Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.*

Gerekmez baña zerden olsa bālin / Yiter bālin dilā sersin ġam eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [*gerekmez, -mez*]

gerek: *Gerek, lazım, elzem.*

Gözün yaşına ġarġ ol nīlüfer-vār / **Gerekdür** olasin hem beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 7*). [*gerekdür, -dür*]

Vuşlat-ı cānān **gerekse** kıl Muhibbî terk-i cān / Yoġsa bu olmaz müyesser bir kurı sevdā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [*gerekse, -se*]

gerek: *"Olmalı" anlamında kullanılan bir söz.*

Çekem dirsenñ Muhibbî 'ışk yayın / **Gerek** kavs-i kuzah ola kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [*gerek,]*

Egerçi gördüñ ol yāruñ cefāsın / Velī olmak **gerek** iy dil hāzerle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*).
[*gerek,]*

gerek: *Elzem, lazım.*

Kim ki isterse bula āhır varup matlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp geçmek **gerek** maqşūddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*gerek,]*

gerek: *Gerek, lazım, gerekli; gerekir.*

İder dil ‘arız-ıla hāle meyli / **Gerekdür** murğa lā-büd āb u dāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 4*).
[*gerekdür, -dür]*

gerek gerek: *Gerek...gerek...*

Libāsuñ āhiri āhır kefendür / Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2939, Beyit 6*).
[*gerek gerek,]*

gerek ise: *Gerekirse.*

Āteş-i ‘ışk eridür anı / **Gerek ise** yürek hadīd olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2717, Beyit 3*). [*gerek ise,]*

gerekmez: *Gerek yok, lüzum yok.*

Baña gül ruĥlarıñ sünbül saçuñ bes / **Gerekmez** bakmayam ezhāra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*gerekmez,]*

gerekse: *Gerekirse.*

Dil murġı diler zūlfi duzaġına dutılmak / Hāline nazār itsün aña dāne **gerekse** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*gerekse, -se]*

germ eyle: *Hararetlendirmek, coşkunluk, şevk vermek.*

Tutma nāşih kavlini cām iç gönül **germ eyle** sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*germ eyle,]*

germ oldı: *Isınmak.*

Diler vaşluñ suyn **germ oldı** bu dil / Nite kim sebzeler bārāna teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [*germ oldı,]*

germ olma: *Kabarmak.*

Germ olma ŧi'r ile gel iñen ŧā'irem dime / Sıgmaz mısın bu 'āleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*germ olma,]*

geŧt eyledüm: *Dolaŧmak, gezmek.*

Deyre vardum bulımadum mescidi **geŧt eyledüm** / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāhūd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*geŧt eyledüm, -düm]*

'Ālemi **geŧt eyledüm** bir yār-ı ŧādık görmedüm / 'Uzlet itsem hālkdan düşsem ne tañ tehālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [*geŧt eyledüm, -düm]*

geŧt eyler: *Dolaŧmak.*

Zāhidi gör der-be-der **geŧt eyler** olmış jende-püş / Künc-i hālvette neçün başına çekmez perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*geŧt eyler, -r]*

geŧt iden: *Dolaŧmak.*

Muŧhaf-ı hüsnuñ hākı bir saña beñzer görmedi / Mıŧr u ŧām'ı **geŧt iden** ser cümle 'Oŧmān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*geŧt iden, -en]*

geŧt idüp: *Dolaŧmak.*

Geŧt idüp dehri kamu bulmadum andan hāberi / Girmedi āh dirġ nām u niŧānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*geŧt idüp, -üp]*

geŧt-gür-i 'ıŧk elinden: *Aŧkın dolandırması yüzünden.*

Geŧt-gür-i 'ıŧk elinden Zāl u Rüstemler zebün / Dōstlar inŧāf idün bu dil niçe basılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*geŧt-gür-i 'ıŧk elinden, -nden]*

geŧt-i çemen: *Kırda gezmek.*

Kim cemāli gülŧenin bir kez tamāŧā eyleye / İtmeye **geŧt-i çemen** seyr-i gülistāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [*geŧt-i çemen,]*

geŧt-i çemen eyleyesin: *Yeŧillikte gezintiye çıkmak.*

Her kaçan kim salınup **geŧt-i çemen eyleyesin** / Korkaram sāye-i ħaddün hes ü hāŧāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*geŧt-i çemen eyleyesin, -yesin]*

geŧt-i gülŧen eyle: *Gül bahçesini gezip dolaŧma.*

Gül gibi sen **geŧt-i gülŧen eyle** dāyim hār-ıla / Bülbül-āsā bu Muhibbî iñleye hem aglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*geŧt-i gülŧen eyle,]*

getür-: Getirmek.

Şabā kūyına ugrarsañ **getürgil** hāk-i rāhından / Maḥabbet ehline gāyet-be-gāyet armagandır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [*getürgil, -gil*]

getür-: Eriştirmek, ulaştırmak.

‘Aṭā itdi saña Furqān’ı Sübhān / **Getürdün** niçe biñ bī-dīni dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [*getürdün, -dü, -ñ*]

getür-: (Bir şeyi) getirmek.

Gözümde dürr-i eşki dāne dāne / **Getürüp** kapuña oldum revāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 1*). [*getürüp, -üp*]

getür: Getirmek.

Yüzün nūrı zıyā virür cihāna / **Getürmedi** saña beñzer zamāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 1*). [*getürmedi,]*

Dil-i Şīrīn katı seng-i ḥacerden / **Getürmedi** Ferhād anı kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6*). [*getürmedi, -imedi*]

getür: (Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Bū **getürdün** büy-ı zülfinden şabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [*getürdün, -dü, -ñ*]

Qabül eyle kuluñdan cān u başı / **Getürdüm** tuḥfedür dervīş-i şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 3*). [*getürdüm, -dü, -m*]

Büy-ı zülfüñ **getüre** gülşene ger bād-ı şabā / Kara yaslu oluban key katı sünbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 2*). [*getüre, -e*]

Şabā meger **getüre** hāk-i pāyin / Anı kühl ideyim dāde-pür āba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*). [*getüre, -e*]

getür: Getirmek, sunmak.

Medyün idüm bu cānı **getürdüm** kapuña al / Ḥayli dem idi muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*getürdüm, -düm*]

getür: Bir kimse veya şeyle birlikte gelmek, gelmesini sağlamak.

Yaşum surḥ u ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme ‘ışka **getürdüm** dü güvāhi ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*getürdüm, -düm*]

getür: Ortaya çıkmasına sebep olmak, doğurmak.

Yine dil bülbülünü şubha degin zāra **getür** / Lebi gonca yüzi gül lebleri hamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [getür,]

getür: (Bir şeyi) getirmek.

Sürme ideyin gözlerüme iy şabā **getür** / Hāk-i derini kühl-i Şifāhān'a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [getür,]

İy şabā peygām-ı yārı gel **getür** bu hastaya / Kim feraḥ olsun eger dirseñ dil ü cān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [getür,]

Getürür peyk-i ecel san baña rıhlet nāmesin / Her kaçan zāhir olur ḥaddinde ol ḥaṭṭ nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [getürür, -ür]

Ögidür durmaz cihān ḥalkını hem çü āsiyāb / Nevbetin bir bir gözedür **getürür** gerdün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [getürür, -ür]

getür: (Bir şeyi) Getirmek.

Esüp bād-ı şabā geçse eger küy kenārından / Gözüme tütiyā kılam **getürürse** gubārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [getürürse, -ür, -se]

getür: Aklına getirmek, hatırlamak.

Zülfini fikr idüben leblerini zikre **getür** / Hüb olur şoḥbet-i mey didiler aḥşām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [getür,]

gevden: Ahmak, bön.

Nedür iy zāhid-i ḥod-rev tarīk-ı 'ışka inkāruñ / Saña rüşen iderdüm ger velî gāyetde **gevdensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [gevdensin, -sin]

gevher: Cevher.

Göñül mahzendür 'ışkuñ **gevherine** / Anı şarf eyleme illā yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1*). [gevherine, -i, -n, -e]

Bu Muhibbî sözi **gevher** mi ve yāḥūd billür / Okıyup taḥsīn aña birbirinden fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [gevher,]

Kılır dil gevherin dilber şikeste / 'Aceb olmaz olur **gevher** şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1*). [gevher,]

Göñlüme sulṭān-ı ḡam gelse gözüm **gevher** saçar / Ziyet ider yollarını dürr ile mercān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5*). [gevher,]

gevher: *Cevher, elmas, mücevher, inci.*

Gözlerüm **gevherlerini** pāyuña iy serv-kağ / İtmeyince yoluña anı ĩsārı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 3*). [*gevherlerini, -ler, -ini*]

gevher: *Cevher II mana.*

Kılur dil **gevherin** dilber Şikeste / 'Aceb olmaz olur gevher Şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1*). [*gevherin, -in*]

gevher: *Cevher, elmas, mücevher, inci II Şiir, söz, mana.*

Dilā deryā-yı 'ışk iĉre kaĉan sen talabilmezsin / Maĥabbet **gevherin** hergiz elüñe alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*gevherin, -i, -n*]

gevher: *Cevher, elmas, mücevher, inci II āŐıĝın gözyaşları.*

Gözüm **gevherlerin** her dem alur göñlüm ayasına / Diler ĩsār ide varup nigāruñ ĥāk-i pāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*gevherlerin, -ler, -i, -n*]

gevher çıkarduñ: *Cevher ĉıkarmak.*

Niĉe **gevher çıkarduñ** kān-ı dilden / Soruñ ĥadrini bilene baha ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*). [*gevher çıkarduñ, -duñ*]

gevher saĉar: *İnciler saĉmak.*

Dīdeler **gevher saĉar** sen ne iĉün bakmayasın / Ĥācet olmaz mı 'aceb hīĉ dürr ü mercān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [*gevher saĉar, -ar*]

gevher-i ĉeŐmüñ: *Gözün cevheri II Gözyaşı.*

NiŐār it **gevher-i ĉeŐmüñ** irerseñ pāy-ı dildāra / Muĥibbî lāyıkı budur viresin cānı ĥurbāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*gevher-i ĉeŐmüñ, -üñ*]

gevher-i eşki: *Gözyaşı mücevheri/incisi.*

Őāh-ı ĝam dil ĥānesine her kaĉan kılsa nüzül / **Gevher-i eşki** gönül kıl yolına ĩsār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [*gevher-i eşki, -i*]

gevher-i eşki: *Gözyaşı incisi.*

Gevher-i eşki Muĥibbî yolına eyle niŐār / Ola kim ide naĉar ĉeŐm-i güher-pāŐumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [*gevher-i eşki, -i*]

gevher-i hās: *Saf, halis, katışıksız cevher.*

Çıkarur dürlü dürlü **gevher-i hās** / Göñül baħr-ı maħabbetden tolinca (*Muħibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 5*). [*gevher-i hās,*]

Çıkarduñ baħr-ı dilden **gevher-i hās** / Hezār aħsent bu taħb‘-ı selıme (*Muħibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 2*). [*gevher-i hās,*]

gevher-i nazm[ı]: *Söz hazinesi. II şiir mücevheri.*

La‘l-i lebün hayāline maħzen-durur göñül / Ĥarc eylerem **gevher-i nazm[ı]** ol ĥazineden (*Muħibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 4*). [*gevher-i nazm[ı],*]

gevher-i nazmına: *Şiir cevheri.*

Gevher-i nazmına eylegil Muħibbî’nün nazār / Gūşuña dak her sözi yigdür anuñ dürdāneden (*Muħibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*gevher-i nazmına, -ına*]

gevher-i yek dānedür: *Eşsiz cevher.*

‘Işk için dirler ezel bir **gevher-i yek dānedür** / Ol ki şarrāf olmaya yañıla kıymet bilmede (*Muħibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [*gevher-i yek dānedür, -dür*]

gevher-i yek-dānedür: *Eşi benzeri olmayan mücevher.*

Bu Muħibbî’nün sözi bir **gevher-i yek-dānedür** / Dōstum gūşuña anı gūşvār eyle dakın (*Muħibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [*gevher-i yek-dānedür, -dür*]

gey: *Giymek.*

Geyelden cāme-i surħı boyuñca kana girmişsin / Çıkar billāhi luḥf eyle yiter kūyuñda kan olsun (*Muħibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*geyelden,*]

Arayup dildārı dil ala ‘aşā demür çarık / **Geye** anı tā bulınca ‘azm-i ġarḫ u şarḫ ide (*Muħibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*geye, -e*]

gey-: *Giyinmek, bürünmek.*

Didiler yine **geydi** cāme-i al / Didüm kana giriserdür boyınca (*Muħibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 4*). [*geydi, -di*]

geydür: *(Bir giyeceği) Başka birinin vücūduna veya organına kendi eliyle geçirmek, giyimli duruma getirmek.*

Menzil kılup sulṭān-ı ġam kondı ĥarım-i sineye / **Geydürdi** miñnet ĥil‘atin bu ‘aşık-ı dūrıneye (*Muħibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*geydürdi, -di*]

geydür: *Giydirmek.*

Seyl-i eşküm egnüme **geydürdi** gülgün cāmeler / İy Muhibbî kim göre taḥsîn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*geydürdi, -di*]

geyüp: *Giyip.*

Gāh nārenci **geyüp** geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānî āh kim bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*geyüp,]*

geyüp: *Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.*

Āsümāniler **geyüp** gün yüzlü māhum kandasın / Göklere irdi saña irmedi āhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1*). [*geyüp,]*

Mey nūş idüben başa külāhın koya kec-rev / Rindāne **geyüp** nāz-ıla mestāne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*geyüp,]*

geyür-: *(Bir giyeceği) Başka birinin vücuduna veya organına kendi eliyle geçirmek, giydirmek.*

Geyürdi şāh-ı ‘ışk gelüp baña ğam ḥil’atin lāyık / Muhibbî baş çıkar her dem yürü miḥnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*geyürdi, -di*]

gez: *Dolaşmak.*

Seyr idüp **gezdük** ser-ā-ser cümle İrān illerin / Görmek olur mı ‘aceb bir daḥı cānān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1*). [*gezdük, -di, -k*]

Okı lā-ḥavli dāyim nefsi [i] kör it / Ki tā şeyṭān **gezimeye** damarda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*). [*gezimeye, -imeye*]

gez: *(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Ḥāk-i pāyı tūtiyādur gözlerüme iy şabā / Zaḥmete girme varup **gezme** Şıfāhān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 3*). [*gezme, -me*]

Gezerken cāmi ‘-i ḥüsnin kaşı miḥrābını gördüm / Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*gezerken, -er, -ken*]

gez: *(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Görüp āvāre Mecnūn’ı **gezer** derd-ile āh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*gezer, -er*]

gez: *Bir yerde dolaşmak.*

Leylî zülfî haberin düşer-ise iledesin / Āh u vāh-ıla **gezen** vādideki Mecnūn'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*gezen, -en*]

gez-: Dolaşmak.

Zülf-i 'anber-bāruñuñ būyın meger bād-ı şabā / Arayup bulmak diler **gezdügi** budur kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*gezdügi, -düg, -i*]

gez-: (Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

'Ālemi **gezdi** Muhibbî bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yok senden artuk yā İlähe'l- 'ālemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 5*). [*gezdi, -di*]

gez-: (Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola 'ahdi bütün / Niçe yıllar aradum **gezdüm** cihānuñ küçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*gezdüm, -dü, -m*]

Bulmadum bir yār-ı hem-dem gönülüne / Aradum **gezdüm** cihānı kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*gezdüm, -dü, -m*]

Gāh mescidde gehî deyr ü gehî meyḥānede / Bulmadum aradum dildārı **gezdüm** sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*gezdüm, -dü, -m*]

Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bî-vefādur / **Gezdüm** cihānı gördüm yok sen tek cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*gezdüm, -dü, -m*]

gezdür: Dolaştırmak.

'Işk mıdur boynuma takup belā zencirini / **Gezdürüp** Mecnūnlayın 'ālemde rüsvā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 2*). [*gezdürüp, -üp*]

gezend irmeye: Zarar, zıyan vermek.

Ḥazān irse döner zerde reyāḥîn / **Gezend irmeye** ol nāzük miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 2*). [*gezend irmeye,]*

gibi: "Sanki, öyle görünüyor" anlamlarında edat.

Gördi mu 'aṭṭar yine bu dehr dimağı / Didi bu Muḥīb zülfine yār urdı **gibi** şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*gibi,]*

gibi: "Gibi" edati.

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ **gibi** niçe yavrı uçurmışdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*gibi,]*

Cân u dil ile yanmaga pervâneler **gibi** / Şem ‘-i cemâl-i hüsnüñe ‘âşık sunar elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3). [gibi,]

gibi: "-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bilmege ‘ışkuñ nüktesin remmâl olayın bir zamân / Nüş it Muhibbî gül **gibi** cüş idesin tâ Nîl **gibi** (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6). [gibi,]

Bilmege ‘ışkuñ nüktesin remmâl olayın bir zamân / Nüş it Muhibbî gül **gibi** cüş idesin tâ Nîl **gibi** (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6). [gibi,]

Feryâd idüp bülbül **gibi** hoş-ğâl olayın bir zamân (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7). [gibi,]

Göceler feryâd iderseñ tañ degül bülbül **gibi** / İy dil-i şürîde sen çün bir gül-i aħmerdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3). [gibi,]

Yâr olma her leyîme kadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül **gibi** hâr-ıla olmuş hem-nişîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3). [gibi,]

gibi: "-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ola ki gül **gibi** gülüp açıla ol lâle-ğad / ‘İşk ehli âh-ıla yaşını bārân eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4). [gibi,]

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var / İçinde yok Muhibbî **gibi** miskîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5). [gibi,]

Nite kim ‘ışkum tezâyüd itmede günden güne / Hem-çünân hüsnüñ senüñ ‘ışkum **gibi** olur füzün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2). [gibi,]

Çünkü yok kaddi **gibi** serv ü yüzi gül gonca leb / Bağbânâ gül diküp serv-i nihâl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4). [gibi,]

Ne benüm baħtum uyanuk ne ho yāruñ raħmı var / Bu benüm baħtum **gibi** beñzer aña yār olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2). [gibi,]

Hāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire ‘âşıklarūñ / Yürüsün sāyeñ **gibi** serv-i revānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6). [gibi,]

Qışsa-i ğuşşam uzun zülfüñ **gibi** bir kışşadur / Diñle anı cān-ıla kim söylemem efsāne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3). [gibi,]

Bu Muhibbî **gibi** ol çāk-i ğirībān yürisün (Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 3). [gibi,]

Bu Muhibbî **gibi** yokdur zülfinüñ çevgānına / Başını top eyleyüp yolında ğaltān eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5). [gibi,]

Muhibbî gül ruħuñ şevkı ile bülbül **gibi** gūyā / Bugün ğülzār-ı ‘ālemde ğül-i nāzük bedensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5). [gibi,]

Āsiyāb-ı çarħ öğidür ‘ömri çün ğendüm **gibi** / İy Muhibbî bağlama dil bī-vefā ğerdün içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7). [gibi,]

Haydariler **gibi** takdum gūşa kullık halkasın / Boynuma halka olalıdan o zülf-i ‘anberin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [*gibi,]*

Gül **gibi** handân olur görse yaşum bārānını / Agladur mı ‘aşığı feryād u āhi sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*gibi,]*

Gözlerün yaşını pâyına revān eyle revān / Serv **gibi** salınur bir kad-i bālā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*gibi,]*

Meclis-i ğamda Muhibbî içecek hūn-ı ciger / Ney **gibi** şubha degin gönlüni güyā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*gibi,]*

Ko kılsun gül **gibi** dildār hānde / Muhibbî āh u eşküm bād u bārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*gibi,]*

Döstüm terk eyleyüp gitme beni yaşum **gibi** / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*gibi,]*

Cennete aldanma zāhid **gibi** bakma kevşere / İy gönül olduñ bugün çün ‘aşık-ı dīdār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [*gibi,]*

Deryā **gibi** başumdan aşaldan gözüm yaşı / Hālī degül sefine-i dil ıztırābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3*). [*gibi,]*

Sırr-ı ‘ışkı saklar-iken sīnede cānum **gibi** / İy gönül āh itmeg-ile anı fāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*gibi,]*

Çeşm-i bīmārī fiġānumdan benüm uyanmadı / Huftu bahtum **gibi** iy dilber kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*gibi,]*

Muhibbî ğiceler inler ider bülbül **gibi** efgān / Sakın iy hüblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*gibi,]*

Ġiceler bülbül-i şūrīde **gibi** nālelerüm / Çın seher ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*gibi,]*

Vādi-i zulmetde bu dil kaldı İskender **gibi** / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*gibi,]*

Hüsnuñe bahā olmaya Yūsuf **gibi** tartsañ / Lāyıkdur ola mihr-ile meh saña terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*gibi,]*

Sular **gibi** Muhibbî taşdan taşa başını / Urup derünü hālīn söyler çınāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 5*). [*gibi,]*

Çıkdı gül Leylī **gibi** şāhrālara hārgāh-ıla / Yakdı Mecnūn **gibi** bülbüller cihānı āh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [*gibi,]*

Çıkdı gül Leylī **gibi** şāhrālara hārgāh-ıla / Yakdı Mecnūn **gibi** bülbüller cihānı āh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [*gibi,]*

Kaçma ‘ömrüm **gibi** bir kerre cemālūñ göreyin / Korkaram ‘ömr geçe hā dīmeden hā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*gibi,]*

Görürem zülfünü 'anber saçunu müşg **gibi** / Ğam degül misk ü eger 'anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*gibi,]*

Serv kıddi hevesi komadı gönlümde karar / Gözlerüm yaşı **gibi** turmaz akar her süya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [*gibi,]*

Göz yaşı firākuñla akar su **gibi** her dem / Hāk itme beni iy şeh-i hūbānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*gibi,]*

Gül yüzü vaşfında didi Muhibbî bir ğazel / Didiler bülbül **gibi** şürıde-güyādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*gibi,]*

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamān **gibi** / Ola ki anı bir gün añasın zamān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*gibi,]*

Dil şafhasında āyet-i rahmet **gibi** gelür / Tefsîr idüp bu hüsünüñ yazdum 'ayān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [*gibi,]*

Şabā yili saçun hayrānı olup / Eser āheste olmış **gibi** hasta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [*gibi,]*

Bu Muhibbî **gibi** 'aşıklaruñı kırmag-ıla / Sende bu hüsün olıcak 'ışk eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*gibi,]*

Dilerem iy sehî servüm giriftār-ı hazān olma / Yüzün gün **gibi** 'arz eyle şehāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [*gibi,]*

gibi: "-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Gül devri çünkü tiz geçer 'ömr **gibidür** / Bir hafta var taze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*gibidür, --dür, -]*

gibi: "-e benzer" anlamında kullanılan benzetme edati.

Bu Muhibbî **gibi** bulmazsın yoluñda bir dahı / Terk-i cân ide yoluñda sen boyı şimşād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*gibi,]*

gice-: Gece, gece vakti.

'İşk mıdur bî-vefā güller elinden **giceler** / İnledüp bülbülleri tā şubh güyā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*giceler, -ler]*

gice: Gece.

İy Muhibbî yakalıdan sineye 'ışk āteşin / Tañ mıdur **gice** şu 'ā'um görine gündüz duñān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [*gice,]*

Giceler tā şubha dek ğam-hānede mahrem baña / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*giceler, -ler]*

Ol gül endāmuñ firākında yine iy ‘andelīb / **Gīceler** tā şubḥ olunca nāle vü feryadsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 4*). [*gīceler, -ler*]

Gözi yaşlu bağırlı başlu dāyim olur ‘ışk eri / **Gīceler** tā şubḥ olunca durmaz eyler āh enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*gīceler, -ler*]

Gīceler tā şubḥ olunca tañ mı eylersem enīn / ‘Işk bed-ḥū yār zālīm çarḥ nā-sāz incebīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*gīceler, -ler*]

Leylī zūlfūñ ḥasretinden ‘āşık-ı dil-ḥastedür / **Gīceler** tā şubḥa dek ney gibi nālān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 4*). [*gīceler, -ler*]

Niçe bir bezm-i ğam içre **gīceler** tā şubḥa dek / Niçe bir yaşlar döküp şem‘e müşābih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [*gīceler, -ler*]

Külḥende ḥayālūñle olursam baña gülşen / Sensüz ki **gīce** bir nefes ol dem ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*gīce,]*

Bezm-i ğamda iñleşem bu nāleme āheng için / Baña eydüñ **gīceler** tā şubḥ nā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [*gīceler, -ler*]

Hicr ara ‘ışk āteşine yanalıdan dōstlar / **Gīce** āteş şu‘lesidür görinen gündüz duḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [*gīce,]*

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül / Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4*). [*gice,]*

Gice meh gibi zāhir oldı ol rū / Sücūda vardı encüm cümle kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [*gice,]*

Giceyi güne deĝiş ḥaṭṭuña didi niçe kez / ‘Arızuñ remz-ile dir ‘anberi kāfūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*giceyi, -y, -i*]

Gīce odlar zāhir olur sīne-i şad çākde / Dūd-ı āhumdur görinen gündüzün eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [*gīce,]*

Gice ḥüsnūñe karşı şem‘ gibi / Dökeyin göz yaşını yana yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 2*). [*gice,]*

İşidüp **gīce** efgānum seg-i yār / Getürür bizi didi bu fiğāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [*gīce,]*

Gīceler kıl ney gibi feryād u zārī tā seḥer / Seyr kıl evvel ‘Irāk’ı soñın eyle Zengüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [*gīceler, -ler*]

gice: Gece, geceler boyunca.

Olmadum teskīne kādır gözden akan āba ben / Ḥasret oldum **gīceler** tā şubḥ olunca ḥvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*gīceler, -ler*]

gice: Gece. II Geceler boyu.

Añ günāhuñı Muhibbî **giceler** / Eksük itme gözüñden āb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*).
[giceler, -ler]

gice gündüz: Aralıksız, sürekli, her zaman.

Yüzüne şöyle 'aşıkdur senün şems ü kâmer cānā / **Gice gündüz** yüzün sürüp gider mi hiç biri derden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [gice gündüz,]

Gice gündüz şem' gibi yanaram hicr odına / Āh u efgānum benüm gūş itmez ol nā-mihribān (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [gice gündüz,]

gice gündüz: Gece gündüz: Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Günāh ise **gice gündüz** şehā 'ışkuñla āh itmek / Beni katl eylegil sorma ki başdan pür-günāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [gice gündüz,]

gice vü gündüz: Gece ve gündüz.

Bu ne 'ibret bu ne hikmetdür 'ağıllar çāk olur / **Gice vü gündüz** semā' eyler bu çarh-ı heftümīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [gice vü gündüz,]

giceler: Gece, gece vakti, geceleyin.

Giceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / İy dil-i şürīde sen çün bir gül-i aḡmerdesin (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2504, Beyit 3*). [giceler,]

giceler: 1. gece, gece vakti, geceleyin, 2. gece(ler) boyu beklemek.

Giceler tā şubḡ bīdār ol vişālin kıl taleb / Müstecāb olur du'ālar dā'imā temcīdden (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2728, Beyit 4*). [giceler,]

Giceler uyku yüzün görmez gözüm yıldız sayar / Tālībem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [giceler,]

Muhibbî **giceler** iñler ider bülbül gibi efgān / Sakın iy hūblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [giceler,]

giceler: Gece vakti, geceleyin.

Sīnem üzre **giceler** 'ışk āteşidür berḡ uran / Gündüzün itmeñ 'aceb dutsa eger dehri düttün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [giceler,]

giceler: Gece boyunca, geceleyin.

Giceler tevḡidi dilden koma her dem zākīr ol / Rūz-ı maḡşer derdüñe oldur devā iden hemīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [giceler,]

İy Muhibbî her kaçan yâd idesin gül ruhların / **Giceler** bülbülleyin tâ şubh feryâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*giceler,]*

Gül yüzüñsüz **giceler** feryâd u efgân eylesen / Nâleme âheng idüp bülbül baña dir âferin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [*giceler,]*

Giceler bülbül-i şürîde gibi nâlelerüm / Çın seher ol boyı serv ü yüzi gülzâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*giceler,]*

Ruhtarıñsuz bu Muhibbî **giceler** nâlân olur / Bülbülündür n'eyesün gülzârıñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 5*). [*giceler,]*

Gülşen-i hüsñüne karşı **giceler** dil bülbülü / Şubh olunca inleyüp feryâd u efgân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4*). [*giceler,]*

gid: *Uzaklaşmak.*

Yüzüñi gösterüp evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ beni derd ü belâ ile **gidensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*gidensin, -ensin]*

gid: *Bir yerden ayrılıp uzaklaşmak.*

Sehâb-ı zülfi n'eylersin **gider** kıl 'âlemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihân pür âfitâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [*gider, -er]*

gîdâ: *Besin, yiyecek.*

Kanâ'atle geçen bir nân-ı cevle / **Gîdâyı** dâyima güllâc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [*gîdâyı, -y, -i]*

gîdâ eylersin: *Yiyecek, azık yapmak.*

Niçe serler her gün eylersin gîdâ / İy 'acüz dünyâ meger serhânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [*gîdâ eylersin, -rsin]*

gîdâ-yı rûhdur: *Ruhun gıdası, ruhu besleyen.*

Bu Muhibbî sözleri yiter **gîdâ-yı rûhdur** / Yime dünyâ ni'metin dönme devâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7*). [*gîdâ-yı rûhdur,]*

gideli: *Gideli, gittiğinden beri.*

Gideli küh-ı belâyâ bu Muhibbî döstlar / Almadı yanınca hergiz gamdan özge zâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*gideli,]*

giden: *Giden, yönelen.*

Furşatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin bir dağı gelmez **giden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 3*). [*giden,]*

gider-: *Gidermek, yok etmek.*

Zülfüni **gider** cemâlün rüşen olsun gün gibi / Hasta diller niçeye dek âh-ı şeb-gîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*gider,]*

gider: *Gidermek, yok etmek.*

İy güneş yüzlüm **gidergil** ‘arızuñdan zülfüni / Kimseler beñzetmesün anı niķābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [*gidergil, -gil]*

gider mi: *Gider mi? (gitmez).*

Yüzüne şöyle ‘aşıkdur senün şems ü kâmer cānā / Gice gündüz yüzün sürüp **gider mi** hîç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [*gider mi,]*

gidicek: *Gidince, gittiği zaman.*

Döstim terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān **gidicek** yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*gidicek,]*

gile eyledüm: *Şikâyet etmek, yakınmak.*

Hicr içre çeküp cevri ü cefâ eyledüm gile / Raħm eylemedi kimse gelüp yaşumı sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*gile eyledüm, -düm]*

gile eyler mi: *Şikâyet etmek, yakınmak.*

Hâr elinden bülbül itdi çok şikâyetler güle / Gül didi ‘aşık olan mā ‘şūka eyler mi gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1*). [*gile eyler mi, -r mi]*

gile itmezem: *Şikâyet etmek, şikâyetlenmek, sızlanmak.*

Biñ cevri ü cefâ eyle baña itmezem gile / Yoluñdadur cān u serüm tek hemān dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*gile itmezem, -zem]*

Bir cefâ-keş ‘aşıkam cevri [ü] cefâdan dönmezem / Günde biñ kez öldürürse itmezem andan gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [*gile itmezem, -mezem]*

gile kılayım: *Yakınmak, şikâyet etmek.*

Âh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun ‘âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*gile kılayım, -ayım]*

Âh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun 'âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2837, Beyit 1*). [*gile kılayım, -ayım*]

gile kılsa: *Yakınmak, şikayet etmek.*

Gönlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden / Derdâ ki usandurdı beni bunlar özümden (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2706, Beyit 1*). [*gile kılsa, -sa*]

Ne buldı ise buldı Muhibbî göz ucından / Gönlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2706, Beyit 5*). [*gile kılsa, -sa*]

ğill ü ğışdan: *Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.*

Rüşen itdi kangı dil kim mihrüñ ile sinesin / Şâf kıldı **ğill ü ğışdan** gün gibi âyinesin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2622, Beyit 1*). [*ğill ü ğışdan, -dan*]

ğill ü ğışdan: *Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesâdı, karışıklık.*

Acı yaşlar dök derünuñ **ğill ü ğışdan** pāk kıl / Kullanasın tā ki sen 'âlemde deryâ meşrebin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2664, Beyit 2*). [*ğill ü ğışdan, -dan*]

gine: *Yine.*

Leblerüñ mey yirine içdü **gine** kanumuzu / Bize şâhid mi degül uşbu dehânuñdaki kan (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2698, Beyit 3*). [*gine,]*

gir-: *Bir yere dahil olmak.*

Olur mı ki Muhibbî 'acabâ 'âlem içinde / El vire anuñ sevdücegi **gire** kucağa (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2897, Beyit 5*). [*gire, -e*]

gir: *1. Girmek, dahil olmak.*

'İşk meydânına **girdüñ** cân-ıla baş oynaduñ / İy gönül merdâne sensin iy gönül merdâne sen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2614, Beyit 2*). [*girdüñ, -düñ*]

Muhibbî pul pul olmuşdur ser-â-ser dâğ-ı miñnetle / Mağabbet baħrına **girdüm** görünsem tañ mı mâhî ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2713, Beyit 6*). [*girdüm, -düm*]

Ser-i kûyına **girmeden** yine âheste varup / Döymesün bir kılı ol zülf-i sitemkâra be-gü (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2764, Beyit 2*). [*girmeden, -meden*]

Kim bile diye zülf-i çevgâna / Başı top ola **gire** meydâna (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2839, Beyit 1*). [*gire, -e*]

Ma'sûk her ne itse Muhibbî ko eylesün / Hiç **girmesün** kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2850, Beyit 5*). [*girmesün, -me, -sün*]

‘İşkuñ rehine **girdüm** pür seng-i hāra gördüm / Bildüm küşāde yazuk āh olmayınca tīşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3). [girdüm, -düm]

gir: Girmek, dahil olmak.

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yaḥūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḥ eline **girdügin** hep un (Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5). [girdügin, -düg, -in]

Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne / Eger olmasa ḥatṭuñ aña bārū (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4). [girerdi, -er, -di]

gir: Girmek, içeri girmek.

Zülfüñün cānā ḥāyālî sīne-i mecrūḥda / Mār beñzer kim şikāfindan yirüñ **girer** ine (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5). [girer, -er]

gir: (Gönle) Girmek.

Evvel[i] pāk it Muhibbî gel derün-ı sīneñi / Zikr-i Ḥaḳ **girmez** bulunmaz olsa dil-i nā-pākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5). [girmez, -mez]

gir: (Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak.

Güneş ruḥsārını yāruñ göz açup görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde **girüp** olur raḳībüm āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2). [girüp, -(ü)p]

gir: (Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak, duhul etmek II Doğru yol olduğuna inanılan bir yaşam tarzını seçmek.

Her kim basa ‘ışka ḳadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinu urmak gerek meydāna **giren** ceng için (Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6). [giren, -en]

gir: (Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dâhil olmak, duhul etmek.

Her ne deñlü ki sü’āl olma virmeye cevāb / Āh idem **girmeye** ger ḡonca dehānı elüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3). [girmeye, -me, -y, -e]

gir: (bir şeyin içine) girmek.

Cānān-ıla cān çünki ezel āşinā imiş / Yine gerekdi **gir** sen iy dil araya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6). [gir,]

ğirbāl oluban: Kalbur olmak, elemek.

Bu Muhibbî şöyle ḥāk oldı bulunmaya nişān / Çārḥ **ğirbāl oluban** rüy-ı zemīni elese (Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5). [ğirbāl oluban,]

girdāb: Denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli yer, anafor, su çevrintisi.

Baħr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına / Çāre yok bildüm ħalāşa baña bu **girdābdan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [*girdābdan, -dan*]

girev kıl: Rehin vermek.

Girev kıl ħırkañı al cām-ı bāde / Dilüñden gitmesün her laħzada Hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [*girev kıl,]*

girībān: Elbise yakası.

Tutsa ger dest-i ecel beni **girībānumdan** / Geçe cāndan bu göñül geçmeye cānānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [*girībānumdan, -umdan*]

Dāmānı elümde vü **girībānum** elinde / Raħm eyle didüm yār-ı cefakāra sevişme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*girībānum, -um*]

girībān çāk iderler: Yaka yırtmak.

Girībān çāk iderler gerçi ‘uşşāk / Ben itdüm çāk-i cān dāmān figende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 3*). [*girībān çāk iderler, -erler*]

girībān-çāk: Yakası yırtık.

Göreyim ben seni āħir **girībān-çāk** tā dāmēn / Baña māni‘ olur vuşlat deminde pīrehensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*girībān-çāk,]*

giriftār: Düşkün, aşık, tutkun.

Zülfı bendinde görüp sormaz Muħıbbī ħālūñi / ħālını bilmez giriftāruñ **giriftār** olmayan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [*giriftār,]*

Zülfı bendinde görüp sormaz Muħıbbī ħālūñi / ħālını bilmez **giriftāruñ** giriftār olmayan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [*giriftāruñ, -uñ*]

giriftār: Aşık, tutkun.

Bend içre gören göñlümi zülfı girihinde / Saklama didi as bu **giriftārı** n’idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [*giriftārı, -ı*]

giriftār eylevensin: Bağlamak; esir etmek.

Yüzüñi gösterüp evvel **giriftār eylevensin** sen / Koyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*giriftār eylevensin, -yensin*]

giriftār olmasun: *Esir olmak.*

‘İşka düşüp bencileyin kimseler zār olmasun / Miñnet ü derd ü belā ile **giriftār olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 1*). [*giriftār olmasun, -masun*]

giriftār olmasun: *Esir olmak, tutsak olmak.*

Ruħlarında dāne-i ħālın görüp bu murğ-ı dil / Bend-i zülfine düşüp anuñ **giriftār olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*giriftār olmasun, -sun*]

giriftār-ı ħazān olma: *Güz mevsiminin tutkunu olmak. (Aşığın solgun yüzü bağlamında).*

Dilerem iy sehī-servüm **giriftār-ı ħazān olma** / Yüzün gün gibi ‘arz eyle şehāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1*). [*giriftār-ı ħazān olma,]*

Dilerem iy sehī servüm **giriftār-ı ħazān olma** / Yüzün gün gibi ‘arz eyle şehāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [*giriftār-ı ħazān olma,]*

giriħ giriħ: *Düğüm düğüm.*

Ĥaddüñde āceb olmaya gīsü **giriħ giriħ** / Āteş göricek elbette olur mü **giriħ giriħ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*giriħ giriħ,]*

Gözüm yaşı gördüğü demde revān olur / Salınsa eger ol kıaddi dil-cü **giriħ giriħ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [*giriħ giriħ,]*

‘İşkuma gözüm yaşı Muhibbî nişānedür / Ĥün-āba dönüp akduğı her sū **giriħ giriħ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [*giriħ giriħ,]*

Pā komasun kimsene gülzār-ı ĥüsnine / Ĥatıñı aña eyledi bārū **giriħ giriħ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 6*). [*giriħ giriħ,]*

giriħ giriħ eyledi: *Düğüm düğüm etmek.*

Cevr ü cefādan itmedi bir kerre ictināb / Zülm u sitemi eyledi āh ĥū giriħ giriħ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 2*). [*giriħ giriħ eyledi, -di*]

giriħ giriħ ider: *Düğüm düğüm etmek.*

Bir nev’-ile bende çeker çeşmi ‘āşıkı / Şişeyle ider ‘ālemi cādū giriħ giriħ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [*giriħ giriħ ider, -er*]

giriħ giriħ olur: *Düğüm düğüm olmak.*

Ĥaddüñde āceb olmaya gīsü giriħ giriħ / Āteş göricek elbette olur mü giriħ giriħ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*giriħ giriħ olur, -ur*]

giriħ kılsun: *Düğümlemek, bağlamak.*

Bundan özge hâlet olmaz ‘âşıkâ kim hufyeten / Hışm-ıla kıl sun girih ebrûların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [*girih kıl sun, -sun*]

ğurr olma: *Kibirli olmak.*

Ğurr olma hüşn bünyâdına ol âb üzeredür / Bir haberdür ‘âqilâna diñle ben dîvâneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*ğurr olma, -ma*]

ğurre: *Gururlu, kibirli.*

Göñli katı biñ sü’âl itsem dönüp virmez cevâb / Hüşne **ğurre** bir sitemkâr var dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*ğurre,]*

ğurre-i hüşn: *Güzelliğin mağruru.*

Ğurre-i hüşn olup cevır itme / Çü degül hüşn pâyidâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [*ğurre-i hüşn,]*

girüben: *Girip; girince || dahil olmak.*

Âşikâre kılayım yine ma ‘ânî gevherin / **Girüben** çıkarayım dilde olan mahzenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*girüben,]*

girye: *Ağlama, gözyaşı.*

İy Muhibbî hândenüñ ardınca vardur **giryesi** / Anuñ için dâyimâ nâ-şâdam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*giryesi, -si*]

girye: *Ağlama II sızlanma, şikâyet etme.*

‘İşk hemân döst hemân dil hemân / Cevr hemân **girye** vü hâlet hemân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*girye,]*

Muhibbî agla sen dildâr gülsün / Saña **girye** sunulmuş aña hânde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [*girye,]*

girye: *Ağlama, ağlayış.*

Gül-i nev-reste ben ebr-i bahâram / Baña **girye** sunuldu aña hânde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*girye,]*

gîsü: *Omuz üstüne dökülen saç.*

İy Muhibbî niçe mecnûn olmasun dîvâne dil / Zülfini zencîr ider gördüm çün ol **gîsüyü** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*gîsüyü, -yü*]

Niçe sünbül niçe kâkül niçe **gīsūdūr** bu / Niçe ‘aşıqları dīvāne kılan būdūr bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [*gīsūdūr, -dur*]

gīsū: *Omuz üstüne dökülen saç.*

Çeşmüñle dil-i gümşüdemî hālüne sordum / Biri kılup ebrüya işāret birisi **gīsū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [*gīsū,]*

gīsū: (*Sevgilinin*) *omuza dökülen siyah uzun saçı, kahkül.*

Gönlümü dīvāne kıldı āh ol **gīsū** diyen / ‘Aqlumı tārāca virdi ‘ārız-ı gül-bū diyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [*gīsū,]*

Haddüñde āceb olmaya **gīsū** girih girih / Āteş göricek elbette olur mū girih girih (*Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*gīsū,]*

gīsū: *1-Kadınların arkalarına saldıkları saç bölüğü; omza dökülen saç, uzun saç, zülüf, kâkül, saç örgüsü. 2-Sevgilinin saçları.*

Hātuña didiler hüsünüñ tılısmı / Görinür mār içinde iki **gīsū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2754, Beyit 4*). [*gīsū,]*

git: *Gitmek.*

Dilünden **gitmesün** her demde Sübhān / Kim oldur kullaruñ derdine dermān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*gitmesün, -me, -sün*]

git: *Gitmek, uzaklaşmak.*

Bulunmaz cidd ü cehd-ile çü vaḥdet / İkilik **gitmeye** tā ki aradan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [*gitmeye, -meye*]

Feraḥ şād u ğam u ğuşşa Muḥibbī gitdi ser-cümle / Bi-ḥamdillāh gelüp miḥnet yanumdan **gitmeyen** sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*gitmeyen, -me, -y, -en*]

git: *Ayrılmak, uzaklaşmak.*

İy Muḥibbī ol perī insāna görünmez kaçır / Līk hiç **gitmez** yanından ol raḳīb-i Ehremen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [*gitmez, -mez*]

git: *Azalmak, bitmek.*

Sanmañuz dil āteşi bu sīneden bir dem **gide** / Ol sebebden ejder-i āhum felekde yir ide (*Muhibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [*gide, -e*]

git: (*Belli bir maksat için*) *bir yerde bulunmak; yönelmek, meyletmek.*

Lebleri yādına ‘iyy eyle ki gül hengāmıdır / Çün geçen geçdi Muhibbî bir daħı gelmez **giden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*giden, -en*]

Giderken kūyuña oldum fütāde / Dirīgā olmadı yolum küşāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 1*). [*giderken, -(e)r, -ken*]

git: (*Bir şeyden bir şeye, bir kimseden bir kimseye*) gitmek, geçmek, intikal etmek; uzaklaşmak.

Göçdi gönül kaldı hemān dāğ-ı ḥasret āh / Āteş kalur yirinde eger **gitse** kervān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*gitse, -se*]

İy Muhibbî gönlümü gönderdüm almadum ḥaber / Kanda **gitdi** gelmedi bir daħı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*gitdi, -di*]

git: (*Zaman için*) Geçmek, sona ermek, yaşanıp tükenmek, bitmek.

Gitdi şubḥ akşām irişdi oldı gönlüm bî-ḳarār / Görmedin gün yüzünü pes n’ola ḥālüm böyle ya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [*gitdi, -di*]

git: *Ayrılmak, terk etmek // ölmek, dünyadan geçmek.*

Gelenler **gitdi** cümle bu cihana / Yüzine güldi birkaç gün zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1*). [*gitdi, -di*]

git: *Ayrılmak, gitmek.*

Sehv-ile bir kez Muhibbî kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim **gitmez** ḥayālün tā kıyāmet yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*gitmez, -mez*]

git: (*Belli bir amaç için*) *Belli bir yol takip etmek.*

Sakın aldanma cihānuñ māl[1] āḥir kor seni / Hiç senün ile **gider** bir nesne yok emlakde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [*gider, -er*]

Benefşe rāst u zülf kec-rev **gider** / Tenüñdeki leṭāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [*gider, -er*]

git: (*Belli bir yönde*) *Belli bir yol takip etmek, yürümek, ilerlemek.*

Beni öldürsün yisünler beni kūyı itleri / Rażıyam tek baña bir gün dimesün **git** añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*git,]*

git: *Azalmak, bitmek, sona ermek.*

Başumı ḳaṭ’ ideyin tā **gide** ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senün varmaga āsān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*gide, -e*]

git- "Bir türlü olmadı, oldu bitti." anlamını pekiştiren fiil.

Gitdi 'aklıñ bilmedi Mecnûn-ı şeydâ meşrebin / Añladı ancak hemân dünyâda rüsvâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [gitdi, -di]

git- Yok olmak.

Şem' -i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cân u dil / Kanda **gitdi** gayretüñ sen kem misin pervânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [gitdi, -di]

git- Ayrılmak, uzaklaşmak.

Her kaçan 'arz ide 'uşşâka hüsni nûrını / Her birisi gaşy olup hüş-ıla 'ağıldan **gide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [gide, -e]

git- (Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak; yönelmek, meyletmek.

Gîceler tâ şubha dek gam-hânedede mahrem baña / Kanda **gitsem** bir dem ayrılmaz olur hem râh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [gitsem, -se, -m]

git- (Bir şeyden bir şeye, bir kimseden bir kimseye) gitmek, geçmek, intikal etmek; uzaklaşmak.

Zâhidâ halvete gir 'ömri riya ile geçür / **Gidelüm** yâr-ıla biz şahn-ı gülistâna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2*). [gidelüm, --elüm]

git- (Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yolda ilerlemek.

Gitmege itmegil şitâb yine / Gönlüme salma ıztırâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 1*). [gitmege, -meg, -e]

Âheste gelüp eyledüñ iy döst terahhümi / Soñra dönüben **gitmege** böyle şitâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [gitmege, -meg, -e]

Çünkü yok serv ü gül ü lâlede hiç büy-ı vefâ / Kanda **gitdi** çemen ü serv ü gülhâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [gitdi, -di]

git- Dünyadan gitmek, ölmek.

'Âleme 'uryân geldüñ bunu fikr itmez misin / Yine âhir **gidisersin** bir ten-i 'üryân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [gidisersin, -iser, -sin]

git- Bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, hareket etmek.

Gördiler Ferhâd u Mecnûn derd-i 'ışka çäre yok / Arayu **gitdi** 'adem mülkine anlar çäreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [gitdi, -di]

git- *Ayrılmak, uzaklaşmak.*

Döstüm terk eyleyüp **gitme** beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*gitme, -me*]

git- *Bir yerden ayrılmak.*

‘İşk mîrâsını yirsem ne ‘aceb Mecnûn’dan / Sanmañ ol **gitmek** ile ‘âşık-ı şeydâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [*gitmek, -mek*]

git- *Ayrılmak, uzaklaşmak.|| Yok olmak, elden çıkmak.*

Çün vişâl-i yâra mâni’dür dimişler ten dañı / Bir qabâdur ‘âriyet iy dil **gider** cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*gider, --er, -*]

git- *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yolda ilerlemek ll Yürüme.*

Gördiler dünyâda yok bûy-ı vefâ Ferhâd u Qays / **Gitdiler** anlar ‘adem mülkine anı arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [*gitdiler, -di, -ler*]

Gördiler dünyâda yok bûy-ı vefâ Ferhâd u Qays / Anuñ-ıçun **gitdiler** mülk-i ‘ademde arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2*). [*gitdiler, -di, -ler*]

gitdi: *Bir yere doğru yönelmek, kapılmak, peşinden koşup durmak.*

Bûy-ı zülfine irem diyü yine âvâre dil / **Gitdi** yaşum gibi âh ol serv-ğaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*gitdi,]*

gitdi: *Kalmadı, bitti.*

Ferañ şâd u ğam u ğuşşa Muhibbî **gitdi** ser-cümle / Bi-ğamdillâh gelüp miñnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*gitdi,]*

gitme: *Ayrılmak, sona ermek, bitmek.*

Ğamzelerle öldürürse lâ‘l-i nâbı dirgürür / Hâk-i pâyından Muhibbî bir dem anuñ **gitmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 5*). [*gitmesün, -sün*]

Girev kıl hırkañı al cām-ı bâde / Dilünden **gitmesün** her lağzada Hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [*gitmesün, -sün*]

gitmek: *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yürüme, ilerleme.*

Diller[i] itdün şikest çek esb-i nâz ile ‘inân / Şart degül ardınca **gitmek** leşkeri mağlûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*gitmek,]*

gitmeye: *Etkisine devam etmek, kalmak.*

Niçeye dek **gitmeye** sîneñde tura kibr ü kîn / Böyle iken ben müselmānam diyü itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*gitmeye,]*

gitmeye mi: *Gitmez mi?*

Yaruñ cefâ vü cevri nedür kînesi neden / Derdâ dirîğ **gitmeye mi** kîne sîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*gitmeye mi,]*

giyâh: *Ot.*

Āteş-i ‘ışk-ıla sînem yandı kılısam nâle āh / Dūd-ıla ‘âlem tolar çün oda duş ola **giyâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*giyâh,]*

giyâh: *Ot.*

Şehâ gülzâr-ı hüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan âteş-i ‘ışka kararmış bir **giyâham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*giyâham, -am]*

giyâh-: *Ot. II mezarın veya ölen kişinin gömüldüğü yerin üzerinde biten otlar.*

Yoluña cān virdüğümden soñra ger kılsañ güzer / Dil uzadup diyesi cümle **giyâhum** kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*giyâhum, -(u)m]*

gıybet eyleme: *Gıybet etmek, arkasından konuşmak.*

Alup bir mü’minüñ adın dilüñe eyleme gıybet / Ne lâzım bu sebebden kendüñi ugradasın qahra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*gıybet eyleme, -me]*

gizlen: *Gizlenmek, saklanmak.*

Gizlenür zülfi şebinde hatt-ı dilber cā-be-cā / Kaşd ider İslām’a kâfir çeyşidür şebhün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*gizlenür, -ür]*

gizlü: *"Gizli"; açıkça bilinmeyen, görülmeyen, açık ve âşikâr olmayan, meçhul.*

Egerçi ugradum ‘ışk içre rence / Bi-ḥamdillāh iriştüm **gizlü** gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [*gizlü,]*

göç: *Ölmek.*

Bundan evvel cidd ü cehd eyle saña bir hāne yap / Kūs-ı rihlet çalınur nāğāh bundan **göçesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*göçesin, -esin]*

göçdi: Dünyadan göçmek, vefat etmek.

Göçdi gönül kaldı hemân dâğ-ı hasret âh / Āteş kalur yirinde eger gitse kervân (Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3). [göçdi,]

gögüs germe: Bir güçlüğe karşı koymak, dayanmak.

Sakin yelken gibi germe gögüs sen / Muḥālif rüzigâr yüksek serende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6). [gögüs germe,]

gök: Gök, gökyüzü.

Key naḥîf oldum bulan bulur fiğānumdan beni / Dir ki iy bî-çāre sen ne **gökdesin** ne yirdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4). [gökdesin, -desin]

Yagup yagmurlayın yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi agdurdum **göge** dūd-ı siyāhı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2). [göge, -e]

Göklerüñ seyrini gel gönülüne seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur tayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3). [göklerüñ, -lerüñ]

gök: Āsmân, semâ.

Çünkü terk itdün Muḥibbî'yi dilâ var fâriğ ol / Ben daḥı bilmem seni ne **gökde** ne ḥod yirdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5). [gökde, -de]

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni de **gökde** yāḥūd yirdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1). [gökde, -de]

Ger cefâ sengini yagdursañ **gökden** rāzıyam / Her ne kim **gökden** yaga lâ-büd qabül eyler zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2). [gökden, -den]

Ger cefâ sengini yagdursañ **gökden** rāzıyam / Her ne kim **gökden** yaga lâ-büd qabül eyler zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2). [gökden, -den]

Eyleseñ cevr ü cefâlar yüzümi döndermezem / Her ne kim **gökden** yagar anı qabül eyler zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 4). [gökden, -den]

Ne kadar cevr ü cefâ itse gönül eyler qabül / Döstar **gökden** ne yagarsa götürür çün zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3). [gökden, -den]

Temâşâ itmege **gökden** melekler / Yüzüñ görmege inerler zemîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 3). [gökden, -den]

gök: Gök, gökyüzü.

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül / **Göklere** çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4). [göklere, -ler, -e]

gök: *Bütün gök cisimlerini içine alan sonsuz boşluk; gökyüzü; sema.*

Gökler olursa Muhibbî tañ mıdur reng-i kebüd / Āteş-i dilden çıkan her dem duḥānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [*gökler, -ler*]

gök yüzine: *Gök, gökyüzü.*

Çıkam kemend-i āh-ıla dirdüm sarāyuña / **Gök yüzine** çıkılmaz-ımış nerdübāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 4*). [*gök yüzine,]*

gökce: *Yer ve gök gibi.*

Kimsenem yok ğam şebinde üstüme aklar benüm / Yirce **gökçe** minnetüm var dīde-i ḥün-bāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*gökçe,]*

gökle: *1. Gök, gökyüzü 2. Mavi renk, gök rengi.*

Çıkarsun **göklere** bülbül figānı / Anuñçün maḥrem-i dāyim dikensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 3*). [*göklere, -re*]

göklere irdi: *Göklere çıkmak/yükselmek.*

Āsümānīler geyüp gün yüzlü māhum kandasın / **Göklere irdi** saña irmedi āhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1*). [*göklere irdi, -di*]

ğonca: *Açılmamış gül.*

Ğoncaya nāz öğredür her dem lebüñ güftārda / Serve ta‘līm ide bālā ḳadıñ reftrārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1*). [*ğoncaya, -ya*]

ğonca: *Açılmamış gül (rengi). II kırmızı.*

Yine dil bülbülünü şubḥa degin zāra getür / Lebi **ğonca** yüzi gül lebleri ḥamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*ğonca,]*

ğonca: *Açılmamış çiçek, tomurcuk (bk. gonca*).*

Dehānı **ğonca** gül ‘arız teni nesrīn ḥatı sünbül / Ḥudā saklaya ol ḥüsni ḳazā-yı āsümānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*ğonca,]*

Ol boyı serv-i sehī ruhları gül **ğonca** dehen / Ol gözi nergis-i mest kāküli ḥōş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*ğonca,]*

Şafādan çāk ider **ğonca** yakasın / Añarsam gül yüzüñ vaşfın nesīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 3*). [*ğonca,]*

ğonca: Açılmamış gül, tomurcuk.

‘Arz eyle yüzün gülşene güller hacil olsun / Gül nâz-ıla tâ **ğonca** görüp münfa‘il olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [*ğonca,]*

ğonca: Açılmamış çiçek, tomurcuk. İl Sevgilinin dudağı.

Çünkü yok kıddi gibi serv ü yüzi gül **ğonca** leb / Bâgbânâ gül diküp serv-i nihâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [*ğonca,]*

ğonca dehâni: Gonca gibi küçük olan ağız.

Her ne deñlü ki sü’âl olına virmeye cevâb / Āh idem girmeye ger **ğonca dehâni** elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3*). [*ğonca dehâni,]*

ğonca dehensin: Ağız gonca gibi (olan sevgili).

Söze ger nâz-ıla gelseñ inen şîrîn suhensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem **ğonca dehensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [*ğonca dehensin, -sin]*

Yüzi gül bir lebi **ğonca dehensin** / Tekellüm eyleseñ şîrîn suhensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 1*). [*ğonca dehensin, -sin]*

ğonca femüñi: (Sevgilinin) küçük ağız.

Beñzeden noqtaya **ğonca femüñi** / Dir senün bilüñe kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 4*). [*ğonca femüñi, -üñi]*

ğonca gibi: Gonca gibi.

Gel **ğonca gibi** iy döst bir dem tekellüm eyle / Nâz-ıla ser-firâzum gül ol tebessüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [*ğonca gibi,]*

ğonca lebüñden: Gonca dudak.

Cevâb işideli **ğonca lebüñden** / Süküt idüp ider güftâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 6*). [*ğonca lebüñden, -üñden]*

ğonca-fem: Gonca ağızlı.

Sev bir güzeli ğāyet ile ol güzel olsun / Hem **ğonca-fem** ü lāle-ruḥ u bī-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*ğonca-fem,]*

ğonca-leb: Dudakları gonca gibi olan (küçük ağızlı sevgili).

Çiger kanını çeşmümden eger bu hār-ı gām dökse / Dimez ol **ğonca-leb** gül-ruḥ ider mi ‘andelibüm āh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [*ğonca-leb,]*

ğonca-sıfat: *Gonca gibi.*

Yüzün aç gül gibi görsün seni dil / Niçeye dek olasın **ğonca-sıfat** perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [*ğonca-sıfat,]*

ğonca-veş: *Gonca gibi.*

Nāz-ıla gül gibi gülüp **ğonca-veş** güftār ider / Seyr ider gülşende san serv-i hırāmān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*ğonca-veş,]*

Ğonca-veş yār-ı Muhibbî ola kim ḥande kıla / Her seher dīdelerün yaşını bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*ğonca-veş,]*

ğönde: *Göndermek.*

Yāra dil **ğönder** nihānī anı cānuñ duymasun / Ḥālūñi taqrīr eyle kim zebānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [*ğönder, -r]*

ğönder-: *Göndermek.*

İy Muhibbî şabra tākat kalmadı yigdür sefer / **Ğöndere** vādileri göñlüñi seyrān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [*ğöndere, -e]*

ğönder-: *(Belli bir yere, belli bir işi yapmak üzere) Gitmesini sağlamak, bir görevle yollamak.*

Tirini **ğönderdi** dilber cānumı eyler taleb / Ḥükūm anuñdur didi dil baş üstine cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*ğönderdi, -di]*

ğönder-: *Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

Yakmağa bağır yağum dil tekyesine **ğönder** / Söyinmesün ebed ol rüşen çerāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [*ğönder,]*

Çeşmüñi **ğönder** ilerü diller alsun tīg-ıla / Perçemüñi ko kafāda kākülün olsun kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*ğönder,]*

Sīnemi ḥālī koma tīrūñi **ğönder** güzelüm / N’ola dil sende ise koyam anı dil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*ğönder,]*

Muhibbî nezr kıl gām tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin **ğönder** çerāğa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5*). [*ğönder,]*

ğönder-: *Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

İy tabīb-i dil neden **göndermedün** şāfi cevāb / Yoḥsa göz göre bu miskīni helāk eyler misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [göndermedün, --me, --dü, --ñ]

gönder-: *Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

Gönlümi **gönderdüm** evvel kūyına dildārümün / İy Muhibbī ögrene ol bī-vefānuñ yolların (*Muhibbī Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [gönderdüm, --dü, --m]

İy Muhibbī gönlümi **gönderdüm** almadum ḥaber / Kanda gitdi gelmedi bir daḥı benden cānibe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [gönderdüm, --dü, --m]

gönder-: *Belli bir yere, belli bir işi yapmak üzere) Gitmesini sağlamak, bir görevle yollamak.*

‘İşk mıdur leşker-i ḡam **gönderüp** mülk-i dile / Dem-be-dem ḥümḥāne-i çeşmümden icrā eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2653, Beyit 3*). [gönderüp, -üp]

gönder-: *Belli bir yere, belli bir işi yapmak üzere gitmesini sağlamak, bir görevle yollamak.*

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise / Rāzıyam her ne gelürse baña cānānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [gönderüp, -üp]

İy kaşı ya sīnem içre **gönderüp** ḡamz okların / ‘Ākıbet kıldı benüm ḡalbümde cā gerçek misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [gönderüp, -üp]

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile olduguma / **Gönderüp** seng-i cefā atma meḥek tecribüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2919, Beyit 3*). [gönderüp, -üp]

İrmedüm tuş olmadum ‘ālemde ḥālāt ehline / Bād-ı āhum **gönderüp** sordum semāvāt ehline (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [gönderüp, -üp]

gönder: *Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.*

Ḥadeng-i ḡamzeñ iy dilber nişāndur sīneme **gönder** / Ki zīrā bilürem anuñ ben iy kaşı kemān ḡadrin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [gönder,]

gönder: *Yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.*

Gehī cevr ü cefā ḡāhī sitemden / Añarsın **gönderen** her laḥza sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [gönderen, -en]

Gönderürsin baña cevr aḡyāra mihrüñ toḥmını / Bilür iken ḥāşıl olmaz nesne ḥāk-i şürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [gönderürsin, -ürsin]

Ḥırkamı ālüde-mey kılsam beni ‘ayb eylemeñ / Bir ḡadeḥ mey rehline **göndermişem** destārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [göndermişem, -miş, -em]

Gönlümi **göndermişem** iy dōst senden cānibe / Añlamazam ki gele bir daḥı benden cānibe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [göndermişem, -miş, -em]

gönder: Göndermek II yollamak.

Dil almag-ıçun ileri çeşmini **gönderüp** / Dünder idindi perçemin aldı kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*gönderüp, -üp*]

gönder: Göndermek.

Bañā göstermez yüzün gerçi ki ol sımın beden / Eksük itmez **gönderür** dāyım velī derd ü mihen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [*gönderür, -ür*]

gönder: Göndermek II yollamak.

Gönlümi küyuña **gönderdüm** anı yād eyledüñ / Āşināñdur ol ezel sanduñ meger bīgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*gönderdüm, -dü, -m*]

Didüm ki gönül derdine iy dōst ne çāre / Didi ki lebüm barını **gönderdüm** em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*gönderdüm, -dü, -m*]

gönder: Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

Ol kemān ebrū şıfat **gönderse** tır-i ğamzesin / Sineden geçsün velī bagruñda kanuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [*gönderse, -se*]

gönder: Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.

Baña **gönderme** vefā vü mihrüñi gel iy şanem / Tek cefādan bu dilüm maħrūm olup zār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*gönderme, -me*]

gönl: (Āşığın) gönlü, yüreği.

Muhibbî **gönlini** bulup ser-i zülfinde bend itdüñ / Ne yarar anı ber-dār it ki çün şāhib-resensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*gönlini, -in, -i*]

Dilā sa `y-ile dildāruñ ne mümkün ğalbine girmek / Bilürsin **gönlü** katıdur anuñ pülād u mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*gönlü, -i*]

İden Muhibbî **gönlüni** ğāret gözün degül / Baş baş ğarāmī ğamzelerün bir ğarāmī sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [*gönlüni, -in, -i*]

Bulmadum bir yār-ı hem-dem **gönlüme** / Aradum gezdüm cihānı kū-be-kū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*gönlüme, -ü, -m, -e*]

Bir temel bırakdı **gönlüme** benüm bennā-yı `ışk / Gelmedi hergiz ğālel bünyādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*gönlüme, -ü, -m, -e*]

Bezm-i ğamda kulaguñ dest-i zamāne burıcak / Nāleler eylemege **gönlünü** ŧanbūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 3*). [*gönlünü, -ün, -i*]

Gıtmege itmegil ŧıtāb yine / **Gönlüme** salma ıztırāb yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2796, Beyit 1*).
[gönlüme, -üm, -e]

Serv kıaddi hevesi komadı **gönlümde** karar / Gözlerüm yaşı gibi turmaz akar her süya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [gönlümde, -(ü)m, -de]

La'l-i nābuñdur düşüren gönlümü peymāneye / Varmasam **gönlüm** gözüm açılmaya meyhāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [gönlüm, -(ü)m]

Cefāñuñ tişesin **gönlüme** urma / Olur olsa eger mermer ŧikeste (*Muhibbī Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*).
[gönlüme, -üm, -e]

Gönlüme sultān-ı ğam gelse gözüm gevher saçar / Ziyet ider yollarını dürr ile mercān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 5*). [gönlüme, -ü, -m, -e]

İy Muhibbī ŧükr kıl derd ü belā vü miñneti / **Gönlüme** tapşurdılar düşdi emānāt ehline (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [gönlüme, -ü, -m, -e]

gönlü katı: Merhametsiz.

Gönlü katı biñ sü'al itsem dönüp virmez cevāb / Hüsne ğurre bir sitemkār var dirler ušta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [gönlü katı,]

gönlü katıdur: Merhametsiz.

Muhibbī katıdur gönlü nigāruñ / Ol istiħkām yokdur ŧehr-i Peç'de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2868, Beyit 5*).
[gönlü katıdur, -dur]

gönlün: (Aşığın) gönlü, yüreği.

Her ne söz kim söyledüñ bir bir haķıkatden haber / Vire mi **gönlün** mecāziye ğünāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [gönlün, -in]

İy türk-i ŧüh 'āŧıķa cevı ü 'iṯāb ne / İtmege cefā sengile **gönlün** harāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [gönlün, -in]

gönlün alınca: Gönlünü çelmek, kandırmak, aşık etmek.

Gönlün alınca Muhibbī'ye vefā gösterüp āh / Pes neden soñra dönüp cevı[i] firāvān olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [gönlün alınca, -ınca]

gönlüne girilmek: Birinin sevgisini kazanmak, kalbine girmek.

Katı **gönlüne girilmek** ne mümkün / Görilmedi bu saħtlık ŧehr-i Peç'de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 4*). [gönlüne girilmek, -ilmek]

gönlünü alan: Aşık etmek.

Seyr-i gülşen idicek nâz-ıla görüp diyeler / Bu Muhibbî'nün alan gönlünü budur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6*). [*gönlünü alan,*]

gönlünü alduñ: *Gönül almak; aşık etmek.*

Alduñ Muhibbî gönlünü imāna kaşd idüp / Zülfüne uyup yoħsa müselmān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [*gönlünü alduñ, -duñ*]

gönlünü bağladı: *Sevgi ile bağlanmak.*

Gönlünü kim ki bağladı bir saçı sünbüle / Añlamazam ki 'ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [*gönlünü bağladı, -dı*]

gönlünü egler: *Gönlünü eğlemek; avutmak, oyalamak.*

Zāhid egler gönlünü cennetdeki havrā ile / Çöpçe gelmez 'āşıkuñ çeşmine dīzār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [*gönlünü egler,*]

gönlünü tapşurdu: *Gönlünü kaptırmak.*

Saña tapşurdu Muhibbî gönlünü iy nūr-ı Haq / Enbiyālar serverisin aduñ olmışdur Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*gönlünü tapşurdu, -dı*]

gönlünü virdi: *Sevmek, aşık olmak.*

Gönlünü virdi Muhibbî cān daħı virse sezā / Ne için bakardı anuñ gibi bir kamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [*gönlünü virdi, -di*]

gönlüm: *(Aşığın) gönlü, yüreği.*

Meclis-i gamda bu **gönlüm** olalı nāya şebīh / Dem mi var hūn-ıla pūr itmeye çeşmüm kāsésin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*gönlüm,*]

Gözlerüm gözeklerinden döküben hūn-ı ciger / İñilerem derd-ile **gönlüm** beñzedüp tölāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [*gönlüm,*]

İdeliden 'işkuñ ile uşbu **gönlüm** ittiñād / Aña yeksān görünür olmuş-durur bu'd u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*gönlüm,*]

Dil derdini yazarken oldu kalem şikeste / Bildürmege bu hāli **gönlüm** ulagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3*). [*gönlüm,*]

Gözümün nūrısın **gönlüm** sürürü / Muhibbî'yi bugün şeydā kılan sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 5*). [*gönlüm,*]

Bu **gönlüm** tahtınuñ sultānı sensin / Ne kim emr itse olur bende fermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*gönlüm,*]

Gül yüzün devrinde **gönlüm** gül'izârı n'eylesün / Kılmayup bülbül gibi yâ âh u zârı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [gönlüm,]

Umaram bir gün ola şehbâz-ı zülfe dil şikâr / Bu kebüter **gönlüm** olmışdur hevâyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [gönlüm,]

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm **gönlüm** harâb / Döstim geçdüm anuñçün bu dil-i ma'mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6*). [gönlüm,]

İnen incinme iy **gönlüm** ölürsin güşiş-i gamdan / Güzellerden vefâ gelmez meşeldür mâ-tekkaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [gönlüm,]

Niçe bir idüp havâle üstüme gam leşkerin / Niçe bir vîrân idersin uşbu **gönlüm** hânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [gönlüm,]

Gönlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümnden / Derdâ ki usandurdı beni bunlar özümnden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [gönlüm,]

Ne buldı ise buldı Muhibbî göz ucından / **Gönlüm** n'ola ger kılsa gile iki gözümnden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [gönlüm,]

Kemend [e]yle ser-i zülfün baña dâm-ı belâ olsun / Ebed kurtılmasun **gönlüm** ko aña mübtelâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [gönlüm,]

Zülfünün pefteresin salup bu **gönlüm** bâzına / Anı şayd itmek murâdı çağurup dir hû-be-hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [gönlüm,]

Küyına varsa **gönlüm** olmak diler melâmet / Varur mı 'âşık olan hîç [i]'tibâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4*). [gönlüm,]

Deryâ-yı 'ışka düşdüm emvâc başdan aşdı / **Gönlüm** sefinesini sürür kenâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [gönlüm,]

Ben sefer bî-ihtiyâr itdüm diyâr-ı ğurbete / Döstim ismarladum **gönlüm** saña Allâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [gönlüm,]

Hicrûn-ile âh kim düşdi bu **gönlüm** gamlara / Eşk-i çeşmümdür beni fâş eyleyen âdemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [gönlüm,]

Gözüm gevherlerin her dem alur **gönlüm** ayasına / Diler îşâr ide varup nigârûn hâk-i pâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [gönlüm,]

Segriyüp çeşmüm kaçan şādî nişânı depreşe / Şād olur **gönlüm** umar kim tuş ola ol mehveşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [gönlüm,]

Görüp ebrûnı **gönlüm** geldi vecde / Hemân-dem itdi dil mihrâba secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [gönlüm,]

Niçeye dek derdün-ile uşbu **gönlüm** aglaya / Serv kaddün ayagina cûlar olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [gönlüm,]

Gitdi şubh akşam irişdi oldı **gönlüm** bî-karâr / Görmedin gün yüzünü pes n'ola hâlüm böyle ya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [gönlüm,]

Gözümden akar-iken Nîl ü Ceyhûn / ‘Aceb budur ki **gönlüm** yana teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 4*). [*gönlüm,]*

Yine **gönlüm** bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda kalmadı bir zerre hüsün āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 1*). [*gönlüm,]*

Remz-ile derd-i dilin söyler bu **gönlüm** gūşına / Şad hezārān āferīn olsun anūn hāmūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [*gönlüm,]*

Cefā sengiyle sındı āh **gönlüm** / Bütün kim ide sinsa ābgīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*). [*gönlüm,]*

Ka‘be’dür küyü tavāf itmek diler **gönlüm** anı / Ger kabūli ola kurbān olayım ben cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*gönlüm,]*

Ğubār-ı hattūnı fāş itdi **gönlüm** / Dirīgā yok imiş esrāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 3*). [*gönlüm,]*

Sıma şehā bu **gönlüm** mümkün degül yirine / Bir dağı gelmek olmaz çünkü uşana şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*gönlüm,]*

Döne döne yanarsam ‘ışk odına ‘aceb mi / **Gönlüm** kebāba döndi sançıldı çünkü şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5*). [*gönlüm,]*

gönlüm eglere: *Gönlünü avutmak, teskin etmek.*

Bezmi-î ğam içre nālem ile **gönlüm eglere** / İñildisini gūş ideli āsiyābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*gönlüm eglere, -rem]*

gönlüm hānesin: *Gönül evi II. Kalp.*

Yakdı **gönlüm hānesin** itmez hāzer hīç āhdan / Kendü şehrin mi yakar dūd-ı siyāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*gönlüm hānesin,]*

gönlüm şehrine: *Gönül şehri.*

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu **gönlüm şehrine** / Nesi var kosun nizā‘ı ‘aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*gönlüm şehrine, -i, -n, -e-ne]*

gönlüm şehri: *(Aşığın) gönül ülkesi.*

Bir nazarla uşbu **gönlüm şehri** yağmalayup / Bir Muğal Çīn gözleri Tātār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*gönlüm şehri,]*

gönlüm şışesin: *Gönül şışesi.*

İy Muhibbî kim bütün ider bu **gönlüm şışesin** / Yār çokdan anı sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*gönlüm şışesin,]*

gönlüm şîşesin sırsa: *Gönlü kırılmak, üzülmek, incinmek.*

Sırsa gönlüm şîşesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / Sıyagelmişdür ezel Leylî çü Mecnûn kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [*gönlüm şîşesin sırsa,]*

gönlüm zevrakın: *Gönül kayığı.*

Yaşum deryâlayın itdi temevvüc / Bu **gönlüm zevrakın** itdi kenara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 2*). [*gönlüm zevrakın,]*

gönlümi alan: *Aşka düşmek; bir şeye veya bir kimseye tutulmak; aşık olmak.*

Çeşmi âfet serv kâmet ‘ışvesi çok dil-firîb / Al idüp bu gönlümi al ile alan uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*gönlümi alan,]*

gönlümi virsem: *Sevmek, aşık olmak.*

Gönlümi virsem ‘aceb mi ol gözi mestâneye / Rind olanlar cân virürler şevk-ile pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [*gönlümi virsem, -sem]*

gönlümi yıkarsın: *Gönül kırmak, incitmek, gücendirmek, perişan etmek.*

Gâh cevr ü geh cefâ-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim cefâ fenninde mâhir bir ‘aceb cânânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [*gönlümi yıkarsın, -arsın]*

gönlümün: *(Aşığın) gönlü, yüreği.*

Virüben cân cânâ büseñ aldı / Bu yıkuk **gönlümün** dil-hvâhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*gönlümün,]*

Gönlümün vîrânesin luţf eyle âbâd eylegil / Gözlerüm yaşını Dicle eyledüm Bağdâd-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 2*). [*gönlümün,]*

Gönlümün vîrânesin iy döst ma‘mür eylegil / Ka‘be yapmakça dimişlerdür yapan dil hânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*gönlümün,]*

gönlümün ârâmı: *Gönlümün huzuru.*

Kandasın iy **gönlümün ârâmı** cânum maħremi / Kullarına zulm idici pâdişâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [*gönlümün ârâmı,]*

gönlümün peymânesin: *Gönlümün kadehi.*

Gönlümün peymânesin zülfün gibi itdün şikest / Cevr-ise senden hemân u şabr ise benden hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [*gönlümün peymânesin, -n]*

gönlümüz alan: *Gönül alan.*

Nâzûklig-ile **gönlümüz alan** degül misin / Āh ol cefâ sen cevr-i firāvân degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [*gönlümüz alan,]*

gönlüni bağladuñ: *Gönül bağlamak, sevmek.*

İy Muhibbî ko saña cevr ü cefâlar kılsun / Yiridür gönlüni çün bağladuñ ol bed-ḥüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [*gönlüni bağladuñ, -duñ]*

göñül: *"Ey gönül!" "Ey kişi!" anlamlarında bir ifade.*

Ne umarsın iy **göñül** sen nahl-i kaddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hîç serv-ile şimşâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*göñül,]*

göñül: *(Aşışın) gönlü, yüreği.*

Ehl-i diller meclisine iy **göñül** yol yok saña / Tâ ki bir görünmeye senüñ bîrünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*göñül,]*

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy **göñül** bilmem seni de gökde yâḥûd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*göñül,]*

Leylî zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrâna âh / İy **göñül** gördüm seni Mecnûnlayın efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*göñül,]*

Ġamuñla olmayan şâd[ân] **göñül** her dem ḥarâb olsun / Kül olsun nâr-ı 'ışk-ıla yanup küllî türâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [*göñül,]*

Saldum **göñül** bâzını murğ-ı hümâya ben / Āhum duḥâni irgeleden semâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*göñül,]*

Yok-durur hergiz beşerde bu leṭâfet sende var / Sîne levḥine **göñül** anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*göñül,]*

Göçdi **göñül** kaldı hemân dâğ-ı ḥasret âh / Āteş kalur yirinde eger gitse kervân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*göñül,]*

Muhibbî 'ışk esrârın **göñülde** niçe setr itsün / Olur zâhir yanan âteş dilümde dūd-ı âhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*göñülde, -de]*

İy şabâ ger yâr küyında beni yâd idesin / Derd ü ğamdan kurtarup bu **gönlümi** şâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*gönlümi, -üm, -i]*

Benüm çok sevdiğüm cām-ı lebûndan büse iḥsân it / Olup cân şâd u dil ḥandân **göñülden** ğam ba'îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*göñülden, -den]*

Dögilsün hem çü def karşuñda sînem / **Göñül** ney gibi ḥoş-âvâze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*göñül,]*

Çäre ister leblerüñ dārü'ş-şifāsından **göñül** / Dil tabīb[i]sin devāñi kesme ol bī-çāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [göñül,]

Şem'-i hüsne karşı itdüñ cānumı pervāne sen / Zülf-i zencirüñle kılduñ **göñlümi** dīvāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [göñlümi, -üm, -i]

Göñlümi küyuña gönderdüm anı yād eyledüñ / Āşināñdur ol ezel sanduñ meger bīgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [göñlümi, -üm, -i]

Döner cefāya başlar soñra olur peşimān / Mihr ü vefāyı evvel idüp alur **göñüller** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [göñüller, -ler]

İy Muhibbî ister iseñ bulasın genc-i vişāl / İste **göñlüñde** bulursın geçme sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [göñlüñde, --ün, --de]

Geçdi cāndan bu **göñül** geçmez dañı cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne toğmış anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [göñül,]

Pāre pāre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy **göñül** bu san'atı öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [göñül,]

Göñülde gözde nem varsa yoluña hārc idem küllī / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [göñülde, -de]

Çünkü sıduñ **göñlümi** bir dañı alınmaz ele / Kim bütün idebilür sındukda ābgīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4*). [göñlümi, -üm, -i]

Varmaz isem küyuña līk buña kāni' **göñül** / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [göñül,]

La'l-i nābuñdur hemīşe bagrumı kan eyleyen / Zülf-i bī-raħmuñ-durur **göñül** perīşān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 1*). [göñül,]

Katı **göñlüñdür** dem-ā-dem bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la'lüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [göñlüñdür, -lüñdür]

Ne umarsın iy **göñül** sen ol gözi cellāddan / Günde biñ kez kan ide hāzz ider ol feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [göñül,]

Yazılan başa gelürmüş iy **göñül** āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun raħm umma ol şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [göñül,]

İy dil hevā-yı kākül için zülf-i hāmdasın / Şād ol **göñül** ki silsile-i bend-i gāmdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [göñül,]

Yıllar-durur bu hāsta **göñül** kapusındadır / Bir kez dimez ki hāsta-i miskīn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [göñül,]

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde **göñlümden** dutar / Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [göñlümden, -üm, -den]

Niçe bir zencir-i zülfine **göñül** dīvānesin / Niçe bir şem'-i cemāle per yakar pervānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [göñül,]

Gönlümi dīvāne kıldı āh ol gīsü diyen / ‘Aqlımı tārāca virdi ‘arız-ı gül-bū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [gönlümi, -üm, -i]

Gönlümi gönderdüm evvel kūyına dildārumün / İy Muhibbî ögrene ol bī-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [gönlümi, -üm, -i]

Ġayra meyl itmez **göñül** mäh-ı cihān arayuben / Bāri bir kez görsem ol ħüsn-i cihān-ārāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [göñül,]

La ‘l-i lebūñ ħayāline mahzen-durur **göñül** / Ħarc eylerem gevher-i nazm[ı] ol ħazīneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 4*). [göñül,]

Bend olsa **göñül** zülfine kor çāh-ı zeķanda / Kalsun dir ebed bend-ile zindāna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [göñül,]

Nüş-ı cam ile **göñül** āyinesin eyle şafā / Ne revādur ki ‘abeş yırlere mahzūn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [göñül,]

Ne ķadar cevri ü cefā itse **göñül** eyler ķabūl / Dōstlar gökden ne yagarsa götürür çün zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [göñül,]

Bend içre gören **göñlümi** zülfı girihinde / Saklama didi as bu giriftārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [göñlümi, -üm, -i]

Kūyuñı n’eyler **göñül** irmek diler cānā saña / Cenneti eyler taleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [göñül,]

Maĥabbet bendini bir bir **göñül** barmagina bagla / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş pür nevā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [göñül,]

Fırķat-ile bu elif ķaddümi dāl itmeñ neden / **Göñlümi** zülfüñ ġamıyla pāymāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [göñlümi, -üm, -i]

Tutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Geçe cāndan bu **göñül** geçmeye cānānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [göñül,]

Zülf-i zencürüñi tak boynuma iy dōst benüm / Her kaçan karşuña bu **göñlümi** şeydā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [göñlümi, -üm, -i]

Yār ister çün Muhibbî ola bu **göñlün** ħarāb / Ko yıkılsun herģiz ol vīrāne ma‘mūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [göñlün, -ün]

Şāh-ı ġam dil ħānesine her kaçan kılsa nüzül / Gevher-i eşki **göñül** kıl yolına ĩşār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [göñül,]

Derd ü miĥnet ancak olursa ‘aceb mi ħāşılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ iy **göñül** tīmār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [göñül,]

Biz selāmet ġüşesin zühhāda teslīm eyledük / İhtiyār itdük melāmet ol **göñül** bī-‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [göñül,]

Cennete aldanma zāhid gibi bakma kevsere / İy **göñül** olduñ bugün çün ‘aşıķ-ı dīdār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [göñül,]

Luṭf-ıla her demde aḡyāra temelluḡ gösterüp / Yaralanmış **gönlümi** benüm hırāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*gönlümi, -üm, -i*]

Sırr-ı ‘ışkı saklar-iken sinede cānum gibi / İy **göñül** āh itmeg-ile anı fāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*göñül,]*

Raḡm umarsın iy **göñül** sen ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*göñül,]*

Āteş-i ḡüsüne yāruñ iy **göñül** pervānesin / Zülfi zencīrine dil virdüñ ‘aceb dīvānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [*göñül,]*

Leylî zülfine dolaşduñ iy **göñül** Mecnūnlayın / La‘l-i Şīrīnine cān virür meger Ferhād’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [*göñül,]*

Şāf kalb ol kimseye dutma sakın **göñlünde** kīn / Didı sıgmaḡ Faḡr-ı ‘ālem kīn ile bir yırde dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*göñlünde, -üñ, -de*]

Yüzüñ gül bülbül olmışdur **göñül** ko / Eger şem‘ ise ol pervānedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [*göñül,]*

Ne ḡasret-i merhem çeke ne mihnet-i dārū / Ger bula **göñül** yarasına ḡāk-i derüñden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*göñül,]*

Hüblar **göñli** katıdur çünki seng-i ḡāreden / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḡāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [*göñli, -li*]

Göklere irse başuñ gelmeye **göñlüne** gurūr / Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi mūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [*göñlüne, -üñ, -e*]

Göklerüñ seyrini gel **göñlüne** seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ḡayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*göñlüne, -üñ, -e*]

Göñülde cān gibi cā itse tañ mı / Perīler meskenidür çün ḡarābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*). [*göñülde, -de*]

La‘l-i nābuñdur düşüren **gönlümi** peymāneye / Varmasam göñlüm gözüm açılmaya meyḡāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [*gönlümi, -üm, -i*]

İy ḡabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir güle bak yüzüme **gönlümi** şādān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 1*). [*gönlümi, -üm, -i*]

Göñül maḡzendür ‘ışkuñ gevherine / Anı şarf eyleme illā yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1*). [*göñül,]*

Çıkarur dürlü dürlü gevher-i ḡāş / **Göñül** baḡr-ı maḡabbetden tolınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 5*). [*göñül,]*

Niçe diller bendedür bi‘llāhi çözme zülfüñi / Pāy-māl olur **göñüller** anı düzāḡ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*göñüller, -ler*]

Cüş idüp iy Muhibbî yine **göñül** / Didı bu şı‘ri ḡoşça rindāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [*göñül,]*

Şikest olursa **gönlün** sāgarı ger / ‘Aceb olmaz uyıcak çeşm-i meste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3*). [*gönlün, -ün*]

La ‘l-i lebüññ yādına āşifte **göñül** āh / Meyhānelere düşdi yatur kanzil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*göñül,]*

Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre **göñlümi** / Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*göñlümi, -üm, -i*]

‘Aceb mi **göñlümi** çekseñ nigārā / Olupdur zülfüññ her tārı kaçca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [*göñlümi, -üm, -i*]

Gözüm gördi **göñül** dīvāne oldı / Didüm azdur bu da size ölince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*). [*göñül,]*

Dem mi var[dur] bu **göñül** sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*göñül,]*

‘İşkı cān eyler taleb bir yañadan dañı **göñül** / Arada hayrān kaldum anlaruñ savaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 4*). [*göñül,]*

Bi-ħamdillāh ki ‘işkımdur ħaķıķı / **Göñül** ne zindedür ne ħod siperde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*göñül,]*

Göñlümi göndermişem iy dōst senden cānibe / Añlamazam ki gele bir dañı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*göñlümi, -üm, -i*]

İy Muhibbî **göñlümi** gönderdüm almadum ħaber / Kanda gitdi gelmedi bir dañı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*göñlümi, -üm, -i*]

Menzil itmeden **göñül** bu sīne-i dīrīneme / Gelmiş-idi ‘ışķ ħayālī çeşm-i ‘ālem-bīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1*). [*göñül,]*

Çün **göñül** mañzen çıkar andan Muhibbî cevheri / Her sözüñ dūr-dānedür baksunlar ol gencīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*göñül,]*

Ola zülfinde dilber ide ber-dār / **Göñül** Mansūr’ımı Ħallāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*). [*göñül,]*

İlāhi **göñlümi** sirāc eyle / Her işde kapuña muñtāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 1*). [*göñlümi, -üm, -i*]

Toyur **göñlümi** gözüm ‘işķuñ ile / Dimezem beni yā Rab ac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [*göñlümi, -üm, -i*]

Sorarsañ **göñlümi** kalmadı bende / Eger bulmak dilersen ara sende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1*). [*göñlümi, -üm, -i*]

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü yoluña saçdı **göñül** / Kalmadı el ura şimden girü sermāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*göñül,]*

Meyl kılmadı mecāz-ıla **göñül** ħiç kese / Per açar mı şāhbāz olan şikār-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [*göñül,]*

Naḥçivândur ki sanur **gönlümi** vîrâne görüp / Beñzedür gözlerümün yaşını cüy-1 Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5*). [gönlümi, -üm, -i]

Dime **gönlüñe** de sırruñı zinhâr / Çıkan dilden düşer lâ-büd kulaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [gönlüñe, -üñ, -e]

Bir kadeh meyle benüm çün **gönlümi** hoş eyledi / Yüzimi hâk itmege vardum harâbât ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [gönlümi, -üm, -i]

Gönlümi elden çıkardum bir daḥı gelmez ele / Döstar mecnün-1 'ışkam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [gönlümi, -üm, -i]

Tutma nâsih kavlini cām iç **göñül** germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [göñül,]

Ġam geldi yine kişver-i dilde vatan ister / Hâlî ideyim **gönlümi** ger hâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [gönlümi, -üm, -i]

Ķâf-1 kırbet bu **göñül** Sîmurğ'ına olmaz mekân / Bâl açup pervâz idüp bu âşiyândan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [göñül,]

göñ(ü): Aşk ve sevginin kaynağı, dil, kalp.

İy Muhibbî şabra tâkat kalmadı yigdür sefer / Göndere vâdileri **gönlüñi** seyrân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [gönlüñi, -üñ, -i]

Meclis-i ğamda Muhibbî içecek hün-1 ciğer / Ney gibi şubḥa degin **gönlüñi** güyâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [gönlüñi, -üñ, -i]

göñ(ü): Aşk ve sevginin kaynağı, kalp, yürek.

Gönlüme derdi devâ ayruk devâyı n'eylesün / Başuma zülfi hevâ ğayrı hevâyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [gönlüme, -üm, -e]

göñül alınca: Gönlünü çelmek/kapmak; ilgilenmek; kandırmak.

Göñül alınca ol meh-rû baña mihr ü vefâ kıldı / Dönüp soñra cefâ tîrin çıkardı bir bir arkamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [göñül alınca, -ınca]

göñül âyînesi: Göñül aynası.

Jeng oldı **göñül âyînesi** al ele sâķī / Mey sun berü tâ dâfi '-i hüzn [ü] elem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [göñül âyînesi,]

göñül bağlaya: Gönlünü bağlamak, düğümlemek II candan bağlanmak, sevmek, âşık olmak, gönül vermek.

Her kim ki **göñül bağlaya** bir saçı sünbüle / Añlamazam 'âlem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1*). [göñül bağlaya, -ya]

göñül derdine: *Aşk.*

Didüm ki **göñül derdine** iy döst ne çäre / Didi ki lebüm barını gönderdüm em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*göñül derdine,]*

göñül düzdini: *Gönül hursızı.*

Göñül düzdini tutdı çünki çeşmüñ / Anı kıl zülfüñe ber-dâr unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 4*). [*göñül düzdini,]*

göñül hânesi: *Gönül evi.*

Gel **göñül hânesi** ma‘müresini itme harâb / Miñnetüñ dâgını yak şemse-i eyvân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [*göñül hânesi,]*

göñül hânesin: *Gönül evi. II Âşığın gönlü.*

Seyl-i eşk n’ola **göñül hânesin** ide[r]se harâb / Seng-i miñnetle yine nev yapup âbâd ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*göñül hânesin,]*

göñül hânesine: *Gönül evi.*

Şâh-ı ğam gelse Muhibbî bu **göñül hânesine** / Pâyına dür dökerem dide-i giryânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [*göñül hânesine, -ne]*

göñül ma‘müresi: *Gönül şehri.*

Şehâ mi‘mârsın gel eyle ta‘mîr / **Göñül ma‘müresi** vardı harâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 6*). [*göñül ma‘müresi,]*

göñül memleketin: *Gönül memleketi.*

Eşküm sipehîn çekdi vü âhın ‘alem itdi / Zâbı itdi **göñül memleketin** derün-ıla bîrûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [*göñül memleketin, -n]*

göñül mısır’ında: *Gönül şehri.*

Gözlerüm yaşı ‘aceb mi dönse Nîl ırmagına / Bu **göñül Mısır’ında** oldı çünki mihrüñ pâdişâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [*göñül mısır’ında, -nda]*

göñül mülkin: *Gönül mülkü, ülkesi.*

Bir nazarla cân alup itdi **göñül mülkin** harâb / Öldürüñ beni eger ol gözi mekkâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [*göñül mülkin,]*

gönül murğı: *Gönül kuşu.*

Şol dâne-i hâlûñle şehâ zülfün ucından / Kurtılmayısar düşdi **gönül murğı** duzağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*gönül murğı,]*

gönül murğına: *Gönül kuşu.*

Dutıldı ‘arız u hâlûñ göreliden / **Gönül murğına** âb u bürri dâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*). [*gönül murğına, -na]*

gönül pervânesin: *Pervane gibi dönen gönül.*

Şem‘-i hüsne iy Muhibbî yak **gönül pervânesin** / Niçe kerre yanageldüñ şimdi küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*gönül pervânesin, -n]*

gönül rîşe: *Yaralı gönül.*

Dest-i gamuñda kaldum la‘lûñ zülâlin irgür / Gel dime deşne olsun bir hasta **gönül rîşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*gönül rîşe, -e]*

gönül şahbâzını: *Gönül doğam (kuşu).*

Gönül şahbâzını himmetle yine / Şikâr itmege saldum ol hümâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3*). [*gönül şahbâzını, -nı]*

gönül şehrine: *Gönül şehri.*

Gönül şehrine gelse leşker-i gam / Muhibbî güm-dur[ur] tārâc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 5*). [*gönül şehrine,]*

gönül şehri: *(Âşığın) Gönül şehri.*

Nağş-ı hüsnuñe **gönül şehri** gel deyr eyle / Ergânün oldı bu dil nâlišini gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*gönül şehri, -ni]*

gönül şîsesin: *Gönül şîsesi.*

Urma **gönül şîsesin** iy döst yirlere / Sakın ki batar ayaguña âbgîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*). [*gönül şîsesin,]*

gönül tahtında: *Gönül tahtı.*

Gele iy Yüsuf-ı Mışrî **gönül tahtında** sultân ol / İki yirden akıtdum Nîl‘i gözüm mâcerâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [*gönül tahtında, -nda]*

göñül vîrânesi: *Göñül harabesi.*

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz ‘aceb / Bu **göñül vîrânesi** döndi ħarâbuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2*). [*göñül vîrânesi,]*

göñül virdi: *Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.*

Bildüm ki varup zülfüne berdâr olur âĥir / Çün virdi göñül bağladı ol saçı sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3*). [*göñül virdi,]*

göñül virdüm: *Göñül vermek, âşık olmak.*

Cefâ vü cevruñi çeksem yiridür / **Göñül virdüm** senüñ tek nâzenîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 2*). [*göñül virdüm,]*

Nâgehân virdüm göñül nev-reste zîbâ dilbere / Cân gözin açdum nażar kıldum o nîgü manzara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [*göñül virdüm,]*

Göñül virdüm anuñçün sen hümâya / Salasın üstüme nâgâh sâye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 1*). [*göñül virdüm,]*

İderse yiridür baña cefâlar / **Göñül virdüm** çün ol nâ-mihribâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 2*). [*göñül virdüm,]*

göñül vireliden: *Göñül vermek, gönül bağlamak.*

Elifken kâmetüm dâl itdün âĥir / **Göñül vireliden** sen zülfî cîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 2*). [*göñül vireliden,]*

göñül virme: *Göñül vermek; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.*

Göñül virme cihâna yüz [üñ] ak it / Aña meyl eyleyen olur kara rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [*göñül virme,]*

Pâkdür ‘ışk sakın kendüzüñi pâk ide-gör / Virme sen ‘ışk-ı mecâz-ıla göñül hîç kese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6*). [*göñül virme,]*

göñül virmesün: *Göñül vermek; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.*

Her kim ki diler merd ola merdâneler içre / Dünyâya **göñül virmesün** ‘âlemde er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*göñül virmesün, -sün]*

göñül virüp: *(birine, bir şeye) sevgiyle, aşkla bağlanmak, âşık olmak.*

Muhibbî kimseye mülk-i cihân degül bâkî / **Göñül virüp** aña bu i'tibârı n'eyleyeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5). [göñül virüp,]

göñül virür: Göñül bağlamak, severek bağlanmak.

Bu dünyāya göñül kim virür āhir / İçer kanımı anun kana kana (Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5). [göñül virür, -ür]

göñül virür mi: Göñül verir mi?.

Bîvedür gel cihāna dil virme / Zene **göñül virür mi** merdāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 6). [göñül virür mi,]

göñül yap: Kırık gönlü tamir etmek; dağınık zihni toparlamak.

Yaparsañ sîm ü zerlerden 'imāret / **Göñül yap** yigdür artuk gir sevāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 3). [göñül yap,]

göñülden kopdı: Yürekten gelmek.

Zāhir oldı ruhlarımda didiler hātt-ı siyāh / Güş idip anı **göñülden kopdı** bir göynüklü āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1). [göñülden kopdı, -dı]

göñüller: (Aşışın) gönlü, yüreği.

Nālesini bülbülün efgānının güş eylemez / **Göñüller** dāyim göz[i] göñli dikenden canibe (Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 3). [göñüller, -ler]

gör[]: Görmek.

Dil murğı yine 'arız [u] hālüne ider meyl / Her kanda ki murğ **gör[e]** ine āb ile dāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 2). [gör[e], -e]

gör: Görmek.

Yaş-ıla tolar **görimezem** bedr-i cemālın / Görürdi gözüm olsa idi bende sitāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4). [görimezem, -i, -mez, -em]

gör: Gördüğü zaman.

Cān u dilden geçerem cānā cemālün **göricek** / Yanıcak pervāne şem'a perr ü bāli n'eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3). [göricek, -icek]

Cān virür 'aşıklarun şem'-i cemālün **göricek** / Nite kim pervāneler şem'-i şebistān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2). [göricek, -icek]

gör: 1. Görünmek.

Haṭuṇa didiler ḥüsnüñ tılısmı / **Görinür** mār içinde iki gīsū (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 4).
[görinür, -in, -ür]

Nikāb olmaz ser-i zülfüñ **görinür** pertev-i ḥüsnüñ / Hicāb olur mı bir nesne güneş togsa ziyāsına
(Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2). [görinür, -in, -ür]

gör: Görmek.

Tālî ümdendür şikāyet kıldugum iy tünd-ḥū / Yoksa senden **görmedüm** cevri ü cefādan ğayrı rü (Muhibbî
Divanı , Gazel 2776, Beyit 1). [görmedüm, -me, -dü, -m]

gör: Yaşamak, tecrübe etmek.

Hvāb içinde görmüş oldum nāgehān ol yāri ben / Niçe yıllar hvāb **görmem** kuluñuzam zār[ī] ben
(Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1). [görmem, -me, -m]

gör: Bakmak, görmek.

Hilāl ebrūlaruñ **görsem** irerdüm ‘ıyd-i vaşluña / Kanı tālî ‘kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben
(Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2). [görsem, -se, -m]

gör: Görmek, farketmek.

Muhibbî gülşen-i ḥüsni **görilmez** / Çekildi ḥaṭṭı oldı aña bārū (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5).
[görilmez, -il, -mez]

gör: Bir şeyin vaziyetini gör-, tanım ol-.

Dilberüñ **göre** Muhib āyineye bakdugını / Kendi ḥüsnine ta‘aşşuḳ ideni seyr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel
2788, Beyit 5). [göre, -e]

gör: Görmek || farkına varmak, idrak etmek, anlamak.

Gördiler şirîn edāda bu Muhibbî şî‘rini / Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferin (Muhibbî Divanı , Gazel
2512, Beyit 7). [gördiler, -diler]

gör: Gördüğünden beri.

Feryādını dil kesdi **görelde**n ruḥ-ı zerdüm / Bülbül gibi nāle keser ire ḥazāna (Muhibbî Divanı , Gazel
2965, Beyit 5). [görelde, -el(i), -den]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī'ye ḥayāt / Anuñ-içün tende cān çeşmümde nūr-ı dīdesin (Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 5). [görmese, -me, -se]

Bülbül-i şürdeyem ol gülsitāna **görmeden** / Kim kulakdan 'aşıqam verd-i cināna **görmeden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 1). [görmeden, -meden]

Bülbül-i şürdeyem ol gülsitāna **görmeden** / Kim kulakdan 'aşıqam verd-i cināna **görmeden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 1). [görmeden, -meden]

Göceler uyku yüzün görmez gözüm yıldız sayar / Tālibem āh ol meh-i nā-mihribāna **görmeden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 2). [görmeden, -meden]

Eyledüm cevri oklarına dōstlar sīnem siper / Bu 'acebdür daḥı ol kaşı kemāna **görmeden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 3). [görmeden, -meden]

Cevrin aḥup mihrini dilden giderme key sakın / Ol melek-rüya neden bulmak bahāne **görmeden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 4). [görmeden, -meden]

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evşāfını / Bu Muḥibbī cān vire ibn-i falāna **görmeden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 5). [görmeden, -meden]

Göñül dünyāya virdüğüñ **göreliden** / Güler ezhār saña saḥn-ı çemende (Muhibbī Divanı , Gazel 2943, Beyit 4). [göreliden, -el(i), -den]

Güneş ruḥsārını yāruñ göz açup **görmege** dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp olur raqībüm āh (Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 2). [görmege, -me, -ge]

gör: Görmek, bilmek.

Görmez-istem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemāl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser ğarḫ ide Ken'ān illerin (Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 2). [görmez-istem, -mez, --ise, -m]

gör: (bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit olmak, müşahede etmek.

Cāmi'-i ḥüsninde yāruñ tāk-ı ebrūsın **görüp** / Secde itdüm cān-ıla ol kaşları miḥrāba ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 5). [görüp, -üp]

Hilāl ebrūlarıñ **görsem** irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı tāli' kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 2). [görsem, -se, -m]

'Arz eyle yüzün gülşene güller ḥacil olsun / Gül nāz-ıla tā ğonca **görüp** münfa'il olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 1). [görüp, -üp]

Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāna ḥayrān olmışam / Nite kim ḥalk-ı cihān **görüp** olur ḥayran-ı men (Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 2). [görüp, -üp]

Görüp ḥaddüñ çeküp kahr-ı raqībi / Yirüm geh gülşen olur ğāh külhen (Muhibbī Divanı , Gazel 2527, Beyit 2). [görüp, -üp]

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen şirīn suḥensin sen / Gözüm yaşın **görüp** gülseñ diyem ğonça dehensin sen (Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 1). [görüp, -üp]

Ṭurra-i leylî saçın **görüp** dilâ mecnûn olup / Lebleri şîrînine cân virmede Ferhâd'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [görüp, -üp]

Ruĥuñı aç ki ĥacil ola **görüp** zülf-i siyâh / Leşker-i Rûm'[ı] çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [görüp, -üp]

İy Muĥibbî kim ki **gördi** ol güzeller şâhını / Bârekallâh didi bu ĥüsne hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [gördi, -di]

Bilmedüm şekker midür la'lûñ vü yâĥûd engübîn / Zâhir olurdu baña **görsem** anı 'ayne'l-yakîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [görsem, -se, -m]

Zâhidâ kendüñ **görüp** her bir kese ta'n eyleme / Örnek al kendini **görüp** şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [görüp, -üp]

Zâhidâ kendüñ **görüp** her bir kese ta'n eyleme / Örnek al kendini **görüp** şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [görüp, -üp]

Gördi Muĥibbî zülfüne müşg-i Ĥıta didi / Ol dem bu dem yüze dutar şermesâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [gördi, -di]

Geçdi cândan bu gönül geçmez daĥı cânânedan / Kim ki **gördi** didi kim merdâne toĥmuş anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [gördi, -di]

Muĥibbî yüzüñi **gördi** ferâmûş eyledi 'aĥlın / Ayaguñâ nişâr itdi güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [gördi, -di]

Her kim ki **gördi** gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sâyesinde yine nâz u ni' amdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [gördi, -di]

Görüp âvâre Mecnûn'ı gezer derd-ile âh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [görüp, -üp]

Ėayra meyl itmez gönül mâh-ı cihân arayuben / Bâri bir kez **görsem** ol ĥüsni cihân-ârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [görsem, -se, -m]

Ruĥlarıñ üze yine zülf-i perîşân[un] **görüp** / Âh sevdâya düşüp ĥâl-i perîşânam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [görüp, -üp]

Zülfüne yüz virme cânâ boynuña asılmasun / Ĥâl-i Hindüñi sakın ĥüsnuñ **görüp** yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [görüp, -üp]

Salınup gülşene gel bendeñ ola serv-i sehî / Cilveler eyle **görüp** reşk ide tâvûs-ı cinân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [görüp, -üp]

Sırr-ı 'ışkı âşikâr itdüm ser-i zülfin **görüp** / 'İşk Manşür'ı olup geldüm benem dâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [görüp, -üp]

Zülfî bendinde **görüp** sormaz Muĥibbî ĥâlüñi / Ĥâlini bilmez giriftâruñ giriftâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [görüp, -üp]

Vireyim cânı borc olsun didüm bir kez seni **görsem** / Kerem kıl luĥ idüp göster yüzüñ borcum edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [görsem, -se, -m]

Ruĥlarında ĥaĥ **görüþ** āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yañlıř ĥayāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*görüþ, -üp*]

Bunı kim **gördi** ki bir kez işidüp evřāfını / Bu Muĥibbî cān vire ibn-i falāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [*gördi, -di*]

Zülfünüñ **görsem** perīřānın perīřān oluram / Pāre pāre ola dāyım göreyim ben řānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [*görsem, -se, -m*]

Ne umarsın iy gönül sen naĥl-i kaddinden anuñ / Meyve kim **gördi** bite ĥıç serv-ile řimřāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*gördi, -di*]

Ruĥlarında dāne-i ĥālin **görüþ** bu murġ-ı dil / Bend-i zülfine düşüp anuñ giriftār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*görüþ, -üp*]

Görüþ cemāl-i ĥinüñi naĥķāřlar ĥayrān olup / Bu naĥřa dirler āferīn ĥācet degüldür reng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*görüþ, -üp*]

Kimsenüñ ‘aybını **görüþ** kılma zinhār āřıkar / Günde yüz biñ ‘aybuñ örterken İlähe’l-‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*görüþ, -üp*]

Seyr-i gülşen idicek nāz-ıla **görüþ** diyeler / Bu Muĥibbî’nüñ alan gönlini budur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6*). [*görüþ, -üp*]

Nigārı dün **görüþ** didüm yāhü / Çevürüp yüzini göstermedi rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [*görüþ, -üp*]

Görüþ cemāl-i şem‘ün pervāne-veş Muĥibbî / Zülfün şebinde her dem yanar o nāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*görüþ, -üp*]

Vaşlımı ummak Muĥibbî dil-rübānuñ key bedī‘ / Bunı kim **gördi** gedāyı hem-ser oldu řāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*gördi, -di*]

Kebkebün izin **görüþ** bu cān u gönlüm řād olur / Bir gedā yol üzre san kim irişür dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*görüþ, -üp*]

Gün yüzün-ile ķamer alnuñı **görüþ** dil didi / Bir yire cem‘ olduğın kim gördüğü var mihr ü māh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 4*). [*görüþ, -üp*]

Cām içre **gördi** rüyuñ oldu Muĥibbî ĥayrān / Kim **gördi** böyle şüret cām-ı cihān-nümāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*gördi, -di*]

Cām içre **gördi** rüyuñ oldu Muĥibbî ĥayrān / Kim **gördi** böyle şüret cām-ı cihān-nümāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*gördi, -di*]

Muĥibbî naĥř-ı bī-rengün temāřāsında ol dāyım / **Görüþ** su gibi her servün ayagına revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [*görüþ, -üp*]

Gözüm **gördi** gönül dīvāne oldu / Didüm azdur bu da size ölince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*). [*gördi, -di*]

Görüþ ebrünü gönlüm geldi vecde / Hemān-dem itdi dil mihrāba secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [*görüþ, -üp*]

Eger dünyâyı cem‘ itseñ **görüþ** anı gurür itme / Ne assı yir seni āhır dönersin sen de Kārün’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4). [görüþ, -üp]

Gördi mu‘aþtar yine bu dehr dimağı / Didi bu Muħib zülfine yār urdı gibi şāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5). [gördi, -di]

Ĥālünî **görüþ** meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zırā ki murğ kaçd ider elbette çineye (Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4). [görüþ, -üp]

Kevkebî baht eger yār ola bu bî-dil ile / Şāh-ı encüm **görüþ** ola ĥacil kevkebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2). [görüþ, -üp]

İy Muħibbî yine söz dürlerin[i] ‘arz ide-gör / Cümle nazm ehli **görüþ** reşk ide bu mertebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5). [görüþ, -üp]

Ben o murğam ‘arız u ĥālün **görüþ** şayd olsam āh / Döstarlar itmeñ ‘aceb meyl itsem āb u cîneme (Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2). [görüþ, -üp]

Dil āteşine ġarķ iken akar gözüüm yaşı / Kim **gördi** cem‘ oldugı nār-ıla āb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2). [gördi, -di]

Çevgān-ı zülfe cān-ıla top it dilā gel başuñı / Ola ki dilber oynaya top[ı] **görüþ** çevgān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5). [görüþ, -üp]

‘Aceb ĥālüm n’ola bir daħı **görsem** / Gidüp kalmadı ‘aqlum bir görende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3). [görsem, -se, -m]

‘Arızuñı **görüþ** gül gülşende iy perî-rü / Reşk eyleyüp özini eyledi pāre pāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3). [görüþ, -üp]

Yāruñ **görüþ** rāġbetini tır ü kemāna / Sīnemde aña eyledüm dili nişāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1). [görüþ, -üp]

Şem‘ -i ruħuñı **görüþ** bu dil itme ta‘accüb / Pervāne kaçan şem‘ göre odlara yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6). [görüþ, -üp]

Muħibbî naķş-ı bî-rengüñ temāşasında kal dāyim / **Görüþ** su gibi her servüñ ayagına revān olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5). [görüþ, -üp]

Naħçıvāndur ki sanur göñlümi vīrāne **görüþ** / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cüy-ı Aras’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5). [görüþ, -üp]

Görüþ zülfüñde ĥālün düşdüm aga / Dutılır murğ dāneyle duzāġa (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 1). [görüþ, -üp]

gör: (bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit olmak, müşahede etmek.

Deşt-i ġamuñ arslanı dir **gören** bu rüy-ı zerdümi / Kūh-ı belā kaplanına döneli dāġ-ıla bu ten (Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4). [gören, -en]

Bir nazar kılsañ Muħibbî maħv olursın sen hemān / Bir **gören** bir daħı görmez çehre-i ferħundesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5). [gören, -en]

‘İşk-içün dirler ezel bezminde bir maḥbüb-ımmış / Böyle naḫş itmiş **gören** āyine-i idrākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [gören, -en]

Sînedede **gören** elifler dir ki ‘ışkuñ bebridür / Yâ peleng-i mîşedür dâğ-ıla pür-ḥâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [gören, -en]

Bend içre **gören** gönlümü zülfi girihinde / Saklama didi as bu giriftarı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [gören, -en]

Zülfeynüñ arasında **gören** ḥaddüni eydür / Teshîr-i meh ü mihr kılupdur iki Hindü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [gören, -en]

İder tâvüs-veş cevlan boyı serv-i ḥırâmândur / **Gören** refârımı eydür meger kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [gören, -en]

Gören güşında dildârüñ görinen la’l-i şehvârın / Didi burc-ı şeref üzre sa’âdet aḥteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [gören, -en]

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şahrâ vü bâğ / ‘Aḫsi düşmişdür **gören** dir çarḫ-ı mînâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [gören, -en]

Gören ḥâl-i siyâhı ‘ârızında / Ki dir ‘âc üzre beñzer abonüsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*). [gören, -en]

Gözleri üstinde yârüñ dir **gören** ebrûların / Şaydın almış iki şahbâz takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [gören, -en]

Kim ‘acablar şî rini **gören** kemâle irdügin / Çünkü eş‘âr-ı Muḥibbî şî r-i Selmân’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [gören, -en]

Seni bir kez **gören** iy yâr-ı cânî / Degermi ğayra yâḫûd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [gören, -en]

gör: (gibi) görünmek, düşünmek.

Baḫa sensüz **görünür** ḥâr gülşen / Letâfet kalmamış hergiz çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3*). [görünür, -in, -ür]

gör: Görmek/rastlamak.

Bâz-ı gönlüm tu’me-i dünyâya meyl itmedi / Şahbâzı **görmemişlerdür** varup kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [görmemişlerdür, -me, -miş, -ler, -dür]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Olur raḫîb mâni’ küyuña varabilmem / Ḥaḫ’dan budur murâdum hem **göreyim** ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [göreyim, -e, -y, -im]

Göreyim ben seni âḫir girîban-çâk tâ dâmen / Baḫa mâni’ olur vuşlat deminde pîrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [göreyim, -e, -y, -im]

Baħr-ı nazmından Muħibbî'nün Őu kim dūr istemez / **Göreyim** ğavvāŐ-veŐ olsun hemiŐe ser-niğün
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*göreyim, -e, -y, -im*]

Tek seni **göreyim** benüm cânım / Dāğlar sînem üzere dîd olsun (*Muħibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2*).
[*göreyim, -e, -y, -im*]

Göreyim ħatt-ı kâfirün âħir / Gelüp îmâna vü sepîd olsun (*Muħibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 5*).
[*göreyim, -e, -y, -im*]

Zülfinün görsem perîşânın perîşân oluram / Pâre pâre ola dâyim **göreyim** ben Şânesin (*Muħibbî Divanı ,
Gazel 2734, Beyit 4*). [*göreyim, -e, -y, -im*]

Göreyim 'ömri anuñ ola kütâh / Boyuñ nisbet ider serv-i bülende (*Muħibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 5*).
[*göreyim, -e, -y, -im*]

Raķîbün Şimdi maķŐüdi beni senden cüdâ kılmak / **Göreyim** anı meşh olsun döne tâ yüzi maymûna
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*göreyim, -e, -y, -im*]

gör: Gören, tanık olan.

Ayakdan düşmişem cânâ elüm dut dest-gîrüm ol / Didüm didi ki **görmîŐ** yok güzeller merħabâsından
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [*görmîŐ, -miş*]

gör: Görmek, tanımak, Şahit olmak.

Görmeyüp ğün yüzini inkâr ider / Zâhidi görüñ ki ħuffâŐ olmasun (*Muħibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4*).
[*görmeyüp, -me, -yüp*]

gör: Şeklinde görünmek, öyle gelmek.

Düşelden ara yire âh-ı hicrân / Baña zindân **görinür** bâğ u büstân (*Muħibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*).
[*görinür, -in, -ür*]

gör: (Bir Şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zâhidi **gör** der-be-der geşt eyler olmiŐ jende-püş / Künc-i ħalvetde neĕün başına çekmez perdesin
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*gör,*]

Leylî zülfüñ ħasretinden düşeli hicrâna âh / İy gönül **gördüm** seni Mecnûnlayın efsürdesin (*Muħibbî
Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*gördüm, -dü, -m*]

Her yaña bakam **görürem** ben ħayâlünü / 'Aķs-i cemâl-i rüyuñı iy lu 'betân-ı ĕin (*Muħibbî Divanı , Gazel
2524, Beyit 3*). [*görürem, -ür, -em*]

Dün gice uyħuya vardum meh yüzün **gördüm** senün / Kâşki kaldurmaya-y-ıdum başımı ol ħvâbdan
(*Muħibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [*gördüm, -dü, -m*]

Seyr ider **gördüm** iraklarda didüm iy Şâh-ı men / Niĕeye dek alasm feryâd[u] zâr u âh-ı men (*Muħibbî
Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Hār elinde **görelî** yine gülün dâmenini / Urdî âh u figân bülbül olup na‘râ-zenân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [*görelî, -elî*]

Dün harâbâta varup meygedede dürd-keşân / **Gördüm** her birisi her yañaya cür‘a-feşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Yüzün aç gül gibi **görsün** seni dil / Niçeye dek olasin gonça-şifât perde-nişîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [*görsün, -sün*]

İki ‘âlem gün yüzünden çün münevver görünür / Başdan ayaga **görenler** hür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [*görenler, -en, -ler*]

Gördüm iy dil seni maḥzûn ‘ışk-ıla ğam-ḥurdesin / Sineñ üzre daḥı dâğlar yakmış âzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Sürdi yüzüme âl-ıla bir kerre yâr elin / Kaşşâb sandı kan-ıla **görenler** nigâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [*görenler, -en, -ler*]

Cennet-i küyında **gördüm** seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil râciḥ görünür ḥürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*gördüm, -dü, -m*]

Gel tulû‘ it gün gibi **görsün** seni ‘âşıklarun / Zerrelerdür ehl-i ‘ışk dür olmasunlar nûrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*görsün, -sün*]

Ḥüsni meydânında **gördüm** zülfinün çevġanını / Başumı top eyledüm ya‘nî ile dem armagan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [*gördüm, -dü, -m*]

Tolu **gördüm** çün ezel bezminde ğam peymânesin / Nüş idüp evvel ben oldum ‘ışkuña yâḥü diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [*gördüm, -dü, -m*]

Uyḥu gelmez gözüme **gördüm** seni tâ ḥvâbda / Kanda gitmişdür ‘aceb bilsem kanı uyḥu diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [*gördüm, -dü, -m*]

Cân aparur şem‘ **gördüm** her gice pervânenen / Şem‘-i ḥüsne yanmak öğren iy gönül pervâ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Maḥabbet mülkine şâham ‘alemdür dūd-ı dil elde / **Görenler** leşker-i eşküm dimezler key sipâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*görenler, -en, -ler*]

Görmeyüp gün yüzini inkâr ider / Zâhidi **görüñ** ki ḥuffâş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4*). [*görüñ, -üñ*]

İy Muḥibbî niçe mecnûn olmasun dīvâne dil / Zülfini zencîr ider **gördüm** çün ol ġsûyî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*gördüm, -dü, -m*]

Râstî kâmetüñi **gördüm** eyâ serv-i revân / Pâyüña gözlerümün yaşı revân oldı revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Maḥabbet şehrine varan belâ derbendine uğrar / Ḥaber benden soruñ benden ki çok **gördüm** o râhî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*gördüm, -dü, -m*]

Gezerken câmi‘-i ḥüsniñ kaşı miḥrâbını **gördüm** / Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegâhî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*gördüm, -dü, -m*]

Çünkü **gördün** tāk-ı ebrūsın Muhibbî secde kıl / Kıbleden dönsün yüzi ol kıblegāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [*gördün, -dü, -ñ*]

Leblerin meclisde dildaruñ öper **gördüm** kadeh / Sāgaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*gördüm, -dü, -m*]

Muhibbî gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / Karār itmez akar turmaz **görenler** dir ne kandur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*görenler, -en, -ler*]

Görürem zülfüni ‘anber saçuñı müşg gibi / Ğam degül misk ü eger ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*görürem, -ür, -em*]

Didiler yaşum **görenler** kim alur eṭrāfımı / Şehr-i Kostantin’i hoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*görenler, -en, -ler*]

Nigāruñ zülfini **gördüm** boyınca / Düşer sevdāya dil aña uynca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Dirlerdi mäh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı **gördüm** yok sen tek cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*gördüm, -dü, -m*]

Senüñ medhūñde bu beytüm **görenler** / Değişmezler anı dürr-i semīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [*görenler, -en, -ler*]

Görseler zülfün gamıyla bu dil-i āşüftemi / Küyuñ eṭfālī üşüp dīvāne diyü taşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*görseler, -se, -ler*]

Bir saçı leylāyı **gördüm** aña dil virdüm yine / Döstlar şimden girü ben bī-dile mecnūn dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

İrişdüm küyuña **gördüm** yüzüñi / Müyesserdür görünmek nūr hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [*gördüm, -dü, -m*]

‘Uşşāka komaz ta‘nı **görün** zāhid-i ḥodbīn / Dimez-idi ol miskīn eger bilse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [*görün, -ün*]

Görseler zülfün gamıyla bu dil-i āşüftemi / Küyuñ eṭfālī üşüp dīvāne diyü daşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [*görseler, -se, -ler*]

Muhibbî şol kadar dökdün gözün yaşı geçid virmez / **Görenler** didiler beñzer bi-‘ayni yaşuña Tuna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*görenler, -en, -ler*]

Ol yār-ı dil-nüvāz kaçan meclise gele / Şem‘[i] **görün** karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*görün, -ün*]

Öykündüğü-çün zülfine sünbülleri **gördüm** / Taglarda biter yüzi kara başı aşaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*gördüm, -dü, -m*]

‘Işk bāzārında **gördüm** çağurur dellāl-ı ‘ışk / Kankı ‘āşıkdur gelüp derd ala dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [*gördüm, -dü, -m*]

Şayd olup ‘āşıklarūñ **gördüm** yaturlar ḥākde / Niçesinüñ bağlamışlar serlerin fitrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [*gördüm, -dü, -m*]

Görenler nücum-ı meh-pâre dirler / Görünen sensin beñzeyen aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*).
[görenler, -en, -ler]

Āfitâb-ı hüsnuñi görmek senüñ mümkün degül / Niçe **görsün** çün nazarla gözi yaş-ıla tola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [görsün, -sün]

Käkülün üzre **görenler** zülfünü cānā didi / Şāh-ı mārān oturur biñ başlu şu ‘bān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [görenler, -en, -ler]

Döndürdi pelenge özini dāğ-ıla ‘aşık / Ne şürete koydı **görün** anı zamāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7*). [görün, -ün]

Nāzını tab‘-ı nigāruñ **gördüm** āhenden katı / İtmedi āhum eşer itdi velī sengin taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [gördüm, -dü, -m]

Sine meydānında top itdi Muhibbî başını / **Görelî** çevgān-ı zülfin dilber almış düşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [görelî, -elî]

‘Aceb mi **gördüm** anı sünbül otlar / Gözini beñzedem āhū-yı Çin’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6*). [gördüm, -dü, -m]

Kara zülfi arasından tülū‘ itdi yüzün **gördüm** / Ayuñ on dördidür sandum tamāmdur hüsni çağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [gördüm, -dü, -m]

Niçe ben cān virmeyem ol yarı **gördüm** yād-ıla / Baña karşu çağurup ağıyāra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [gördüm, -dü, -m]

‘Ārižuñ üstinde **gördüm** ol siyeh müşgīnūñi / Didüm ef’īdur uyur yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [gördüm, -dü, -m]

Zülfini **gördüm** Muhibbî yüzine itmiş niķāb / Sāye salmış san bulut mihr-i dirāşşān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [gördüm, -dü, -m]

Gözüm yaşını sen serv ayagında / **Görenler** itdiler enhāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8*).
[görenler, -en, -ler]

‘İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hāra **gördüm** / Bildüm küşāde yazuk āh olmayınca tīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [gördüm, -dü, -m]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şāhit olmak, müşāhede etmek, tanık olmak.

Ġam degüldür ger harāb itseñ dil ü cān illerin / Müşkil oldur kim **görem** iy dōst hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [görem, -em]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şāhit olmak, müşāhede etmek, tanık olmak.

Seni **görmek** diler hurşid-i enver / Gehī derden gelür ü gāh revzen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [görmek, -mek]

Nāgehān ruhsārını **görse** benüm bu gözlerüm / Haşre dek kılsam nazar toymaya ol didārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [görse, -se]

Görse Muhibbî yüzünü ırmaya andan gözünü / Farqına anuñ dutsalar tîğ-ı helâk iy nâzenîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5). [görse, -se]

Hvâb içinde **görmüş** oldum nâgehân ol yârı ben / Niçe yıllar hvâb görmem kuluñuzam zâr[ı] ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1). [görmüş, -miş]

Her kaçan **görse** Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Cân u dilden başını meydâna iltür top için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7). [görse, -se]

Seyr idüp gezdük ser-â-ser cümle İrân illerin / **Görmek** olur mı ‘aceb bir dağı cânân illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1). [görmek, -mek]

Lâ’l-i nâbuña şebih olduğu için hüsrevâ / Eyledüñ **görmek** heves varup Bedağşân illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5). [görmek, -mek]

‘Ahdine durmaz Muhibbî’yi salar ferdâlara / Beñzer ol meh-rü varup **görmüş** Karaman illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6). [görmüş, -miş]

İy Muhibbî serv kıddin **görse** gülşende çınâr / El du ‘âya kaldurur ol kâmet-i bâlâ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5). [görse, -se]

İy bâğbân bakmaz-ıduñ serve bir dağı / **Görseñ** çemende ol boyı serv-i hırâmı sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4). [görseñ, -señ]

Gül gibi handân olur **görse** yaşum bārânını / Agladur mı ‘aşığı feryâd u âhı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3). [görse, -se]

Ne tañ kıvrılrsa zülfinüñ ‘arızuñda / Olur elbetde âteş **görse** ham mü (Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4). [görse, -se]

Gözlerüm yaşını baır oldugını **görse** eger / Kaynayup cüşa gelüp hâlüme ‘ummân acıya (Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2). [görse, -se]

Görse Muhibbî cevruñi artuk sever seni / Artur cefânı zâhir olur imtiñân-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5). [görse, -se]

Zâhidâ **görseñ** melâmet ‘aşığı ta’n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3). [görseñ, -señ]

Zâhidâ dünyâya çün oldun mülevves hırş-ıla / Kanda **görseñ** cân atarsın ditreyüp nân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5). [görseñ, -señ]

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemâlin / **Görürdi** gözüm olsa idi bende sitâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4). [görürdi, -(ü)r, -di]

Âfitâb-ı hüsnüñi **görmek** senüñ mümkün degül / Niçe görstün çün nazarla gözi yaş-ıla tola (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3). [görmek, -mek]

Göremez oldum dirîğâ gün yüzünü âh kim / Gâh âb-ı çeşmüm mâni ‘ ü geh zülf-i siyâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4). [göremez, -e, -mez]

Leblerin **görse** Muhibbî eşk-i çeşmin akıdur / Yaraşur gül-âb olıcak döstüm cüllâbda (Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5). [görse, -se]

Çünkü âb üstindedür **gördük** binâsı ‘âlemüñ / Sanma muhkem olısar âhîr harâb ol bād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4). [gördük, -dü, -k]

gör: Görmek, idrak etmek.

Benden örgensin Muhibbî yanmağı pervâneler / Eylemez taḥşîl-i şan ‘at **görmeyen** üstâddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5). [görmeyen, -me, -y, -en]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şöyle bed-nâm olmışam Mecnûn benden ‘âr ider / ‘Işk ara dir **görmedüm** buncılayın bî-‘arı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3). [görmedüm, -me, -dü, -m]

Aradum varlıkla hergiz **görmedüm** ol yârı ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildârı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1). [görmedüm, -me, -dü, -m]

İrmedi maḫşûda dil arturmayınca nâlesin / Şem‘ gibi yanmayınca **görmedüm** envârı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 2). [görmedüm, -me, -dü, -m]

Hüb-rûlar cümle encüm sen kamer-rûsın begüm / Saña beñzer **görmedüm** çok dil-rübâlar dîdeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2). [görmedüm, -me, -dü, -m]

N’ola feryâd-ıla bu nâlemi gûş itmeseler / **Görmedük** kimsene yok künbed-i devvâra be-gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4). [görmedük, -me, -dü, -k]

‘Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdiḫ **görmedüm** / ‘Uzlet itsem ḫalkdan düşsem ne tañ tehâlara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4). [görmedüm, -me, -dü, -m]

gör: Bak! Gör! Seyret!.

Şem‘ didüm ḫaddine bi’llâh **görün** nûr olmasun / Yâ İlâhî ehl-i ‘ışḫ ol nûrdan dūr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1). [görün, -ün]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Gerçi kim zâhîr **görünür** bu çeşm ü ebrû iy nigâr / Lîk vardur agız ile bili var mıdur gümân (Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2). [görünür, -in, -ür]

Üstühvânüm **görünür** ancak olup lâgar tenüm / Segleri agzına almış üstühvânumdur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2). [görünür, -in, -ür]

Ḥacletindendür **görünmez** sanki hıẓr-ı zinde-dil / Bilmedin ḫayvân suyn içmiş zülâlüñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4). [görünmez, -in, -mez]

Beni maḫv eyledi ‘ışḫuñ vücûdumdan eşer hergiz / **Görünmez** kim naẓar kılsa hemân bir dūd-ı âham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3). [görünmez, -in, -mez]

Görüben kuvvetüñi olma maḫrûr / Özüñi eyleme nisbet semûd’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 5). [görülen, -üben]

Sîne-i pür-dâğuma beñzer Muhibbî mecrûh / **Görinür** ger nażar olınsa beden-hâ lâle (Muhıbbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5). [görinür, -in, -ür]

Şem´-i ruhuñı görüp bu dil itme ta´accüb / Pervâne kaçan şem´ **göre** odlara yana (Muhıbbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6). [göre, -e]

gör: "Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Gülşende **gör** sultân-ı gül ezharını cem´ eylemiş / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şahñ-ı çemen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2). [gör,]

İtmedi mi zamâne Cem´üñ cāmını şikest / Bak lâlelere **gör** nice aglar türâbdan (Muhıbbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2). [gör,]

Zülfî **gör** göz göre asılmaga boynına gelür / Başdan geçdi meger saldı kilîmin suya (Muhıbbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4). [gör,]

Özin beñzetdügiyçün bu yüzüme / Kılur kendüzini **gör** zer şikeste (Muhıbbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 4). [gör,]

‘Ayb eyleme **gör** zülfüñ añup nâle kılursam / Uzun gicede derd-ile bîmâr iniler âh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3). [gör,]

Ben tâlib-i nigâram maksûd baña dîzâr / **Gör** bu riyâyı zâhid cennet umar hemîşe (Muhıbbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4). [gör,]

gör: (Rüyada) görmek.

Gözlerüm yaşına ğarķ olmış yaturlar âbda / Hiç olur mı ki **görem** ben ol perî[yi] hıvâbda (Muhıbbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1). [görem, -em]

gör: (Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.

Perî misin ya âdem iy melek-hû / Seni **görmege** muhtâc halk kamu (Muhıbbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1). [görmege, -meg, -e]

gör: (gibi) görünmek.

İdeliden ‘ışkuñ ile uşbu göñlüm ittiḥâd / Aña yeksân **görinür** olmuş-durur bu´d u yakın (Muhıbbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4). [görinür, -i(-n), -ür]

İki ‘âlem gün yüzüñden çün münevver **görinür** / Başdan ayaga görenler hür dirler uşta sen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2). [görinür, -i(-n), -ür]

Görinür cismi dildaruñ egerçi penbenden yumşak / Bilenler kalbini anuñ didiler katı mermerden (Muhıbbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3). [görinür, -i(-n), -ür]

Baña sünbül saçınuñ her kılı ejder **görinür** / Siḫir ‘ilmini bilür gözleri cādüdur bu (Muhıbbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 3). [görinür, -i(-n), -ür]

Egerçi kim cefâya zehr dirlir / Cefâ cevri **görinür** baña dârû (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3).
[görinür, -i(-n), -ür]

Dâğlar gül **görinür** sîne serv oldı elif / Gözlerün yaşını iy dil aña bārān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4). [görinür, -i(-n), -ür]

Şadef-i dîdem içre dildârım / **Görinür** baña dürr-i yek-dâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 4).
[görinür, -i(-n), -ür]

Gül yüzün üzre kaçan tağıla zülf-i siyehün / **Görinür** baña cihān gülşeni şebbûlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3). [görinür, -i(-n), -ür]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Başuma üşti fîğānum işidüp ‘âlem benüm / **Göreler** hicrān eger bâkî kıla hengāmesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3). [göreler, -e, -ler]

gör: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sakın mağrūr olma **görme** kendün / Eger haşmuñ olursa da karınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3). [görme, -me]

gör: Görmek, karşılaşmak, rastlamak.

Âh sevdā-zede olduk ğam-ı gīsûlar-ıla / **Görmezüz** uyhu yüzün göz göre kaygular-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 1). [görmezüz, -mez, -üz]

gör: "Bak!" anlamında bir ünlem.

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü lāleler / **Gör** niçe halk eylemiş bunları Rabbü'l- ‘âlemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5). [gör,]

Muhibbî ol kemān ebrû meger ‘aşıkların kırmış / İki şehper sokınmış **gör** başına sünbül-i terden (Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5). [gör,]

Şu‘le-i āhum ile yandı semā ile zemîn / Nār-ı ‘ışk pinhān imiş **gör** bir avuç hāşākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2). [gör,]

gör-: Görmek.

Na‘l-i esbini zemîn üzre anuñ her ki **göre** / Yüz sürüp hiç ola mı ki sücüd eylemeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2). [göre, -e]

gör-: Bakmak, görmek.

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre cemālün **göreyn** / Korkaram ‘ömr geçe hā dimeden hā dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3). [göreyn, -e, -y, -in]

gör-: *Gördüğümden beri.*

Görelen dāne-i ḥālīn tolaşdum zülfi ağına / Ḥalāş olur mı murğ-ı dil ‘aceb bilsem bu çenberden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [*görelen, -elden*]

gör-: *Bakmak, tanık olmak.*

İy gözüm gitmez ḥayālî dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol **göreyn** ‘ālemde sen çok çok yaşa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*göreyn, -e, -y, -in*]

gör-: *Farz etmek, gibi saymak.*

Görürem zülfi siyāhın[ı] ben ‘anber yirine / Ğam degül bana eger ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2906, Beyit 3*). [*görürem, -(ü)r, -(e)m*]

gör-: *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.*

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ḥastenüñ / Teşne **görse** tamlamla tamlamla tamzurur ağzuma su
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*görse, -se*]

Görmek olmadı müyesser çünkü ol meh-pāreyi / Açma iy dil çeşmi zāyi ‘ eyleme nazzāreyi (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*görmek, -mek*]

gör-: *Kabul etmek, ...gibi saymak.*

Mihr-ile ḥüsnüñi dardum seni sengin **gördüm** / Didiler gözlerüme özge terāzûdur bu (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2757, Beyit 4*). [*gördüm, -dü, -m*]

gör-: *(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.*

Eger zāhir gözi **görmezse** yāri / Ne Ğam cān gözini aç kıl nezāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*).
[*görmezse, -mez, -se*]

Āsitānuñda kaçan **göre** Muhibbî’yi raķīb / Hiç olur mı ki ḥased āña ḥasīd eylemeye (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2870, Beyit 5*). [*göre, -e*]

gör-: *Gördüğünde.*

Göriccek şem‘i pervāne yakar elbette bāl ü per / Geçerse ‘aşıķ-ı şādık ‘aceb mi cān-ıla serden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [*göriccek, -icek*]

gör-: *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşâhede etmek.*

Varmaz isem küyuña lîk buña kâni ‘ gönül / Sen güzeller şāhını tā **göre** bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2623, Beyit 4*). [*göre, -e*]

Deryüze idegeldi yüzün **göre** Muhibbî / Maḥrûm anı eyleme gel sâyl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [*göre, -e*]

gör-: (*Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna*) Şahit olmak, müşahede etmek.

Öldür beni anlar bile tā kim nazaruñ var / Kim müdde'ler bunu **görüben** hacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [*görüben, -üben*]

gör-: (*Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna*) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ola ki Muhibbî **göresin** pâyı nişanın / Etrâfına dök göz yaşını küyü gil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [*göresin, -e, -sin*]

Didi gel deyre bugün mu'ciz-i 'İsâ **göresin** / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersâ **göresin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [*göresin, -e, -sin*]

Didi gel deyre bugün mu'ciz-i 'İsâ **göresin** / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersâ **göresin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [*göresin, -e, -sin*]

Zülf-i zencürüñi tak boynuma iy döst benüm / Her kaçan karşuña bu gönlümü şeydâ **göresin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [*göresin, -e, -sin*]

Yine dil bülbülünü şubḥa degin zâra getir / Lebi gonca yüzi gül lebleri ḥamrâ **göresin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*göresin, -e, -sin*]

Gözlerüñ yaşını pâyına revân eyle revân / Serv gibi salnur bir ḳad-i balâ **göresin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*göresin, -e, -sin*]

Meclis-i ğamda Muhibbî içecek ḥün-ı ciger / Ney gibi şubḥa degin gönlüñi güyâ **göresin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*göresin, -e, -sin*]

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın âyineye / Yüz karasın **göresin** korkum bu olma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [*göresin, -e, -sin*]

Gördiler dünyâda yok büy-ı vefâ Ferhâd u Ḳays / Gitdiler anlar 'adem mülkine anı arayu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [*gördiler, -di, -ler*]

Gördiler dünyâda yok büy-ı vefâ Ferhâd u Ḳays / Anuñ-ıçun gitdiler mülk-i 'ademde arayu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2*). [*gördiler, -di, -ler*]

Gördiler ben mübtelâyı sen perî-ruḥsâr-ıla / Yazdılar birisi 'Azrâ biri Vâmıḳ'dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*gördiler, -di, -ler*]

Su gibi **gördüğü** maḥbûba Muhibbî meyl ider / N'eyleyem derdâ dirîğâ ḥatır-ı meyyâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*gördüğü, -düg, -i*]

Ḳametüñ câmi' de **gördiler** kıyâmet sandılar / Sen de tekbîr biñ getir bu mescid-i âdîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [*gördiler, -di, -ler*]

Kaşlarına râ didüm râ ehli râyum **gördiler** / Her biri taḥsîn idüp baş egdiler bu râlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*gördiler, -di, -ler*]

gör-: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Saňa niçe beñzedem başdan ayaga nürsın / Hâk disün her kim **göre** hürşid-i tâbân uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6). [göre, -e]

Mâh-rûlar arasında kim ki **göre** sen mehi / Diye taḥsîn bu ne ḥüsn olur hezârân âferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4). [göre, -e]

Bekler iken zülfünün her bir kılı ejder-şifat / Bir nazar kim ola **göre** ḥüsnünün gencînesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2). [göre, -e]

Atar sihr okların ğamzeñ **görür** kim câna kâr itmez / Okur tîġuñ du‘â-yı seyf bu cism-i nâtüvânumçün (Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4). [görür, -ür]

Her kim ki **göre** iy perî nâġâh cemâlünî / ‘Aklı gidüp ġaşy ola ol laḫza bayıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3). [göre, -e]

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla / Tâ kim **göre** bülbül anı yana yakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1). [göre, -e]

Kalmaya ḫayât-ı ‘âşık ola kim **göre** seni / Ol ‘anberîne zülf ki boynuña takıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2). [göre, -e]

Göre zülfünî dil ola dîvâne / Yüzün şem‘ini de cân göre yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1). [göre, -e]

Göre zülfünî dil ola dîvâne / Yüzün şem‘ini de cân **göre** yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1). [göre, -e]

gör-: Gördüğü zaman, görünce.

Ḥaddünde âceb olmaya ġisü girih girih / Āteş **göricek** elbette olur mü girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1). [göricek, -icek]

gör-: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Çaġlayup yaşum akar yâruñ cemâlin **görmege** / Su gibi bir ‘âşık-ı dîdâr dirler uşta ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3). [görmege, -meg, -e]

Zülfüdür gün yüzine perde olan / **Görmege** âh olur ḫicâb yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 4). [görmege, -meg, -e]

Temâşâ itmege gökden melekler / Yüzün **görmege** inerler zemîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 3). [görmege, -meg, -e]

Ḥasret oldum su gibi ben **görmege** dîdârũñ / Ol sebebden akaram yaşum döküp daşdan daşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5). [görmege, -meg, -e]

gör-: "Görmek" filinin olumsuz geniş zaman çekimi. "Görmemek".

‘Uşşāk **görmez** rüyuñı lîkin alurlar bûyuñı / Bulurlar elbet küyuñı şad cān-ı pāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*görmez, --mez*]

Âh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / **Görmez** idüm ol gül-i nev-restenüñ ben ḥandesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [*görmez, --mez*]

Bir nazar kılsañ Muḥibbî maḥv olursın sen hemān / Bir gören bir dahı **görmez** çehre-i ferḥundesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*görmez, --mez*]

Zülf-i ‘anber-bārī örtelden bulut-veş ḥaddini / Gün yüzini **görmez** olmuşdur dirîgā ins ü cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*görmez, --mez*]

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cūy-ı Nîl oldı / N’içün ol Yūsuf-ı Mışrî varup **görmez** bulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [*görmez, --mez*]

gördiler: ... olarak görmek, kabul etmek.

Gördiler Ferhād u Mecnūn derd-i ‘ışka çāre yok / Arayu gitdi ‘adem mülkine anlar çāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [*gördiler,]*

gördüğü demde: *Gördüğü zaman.*

Gözüm yaşı **gördüğü demde** revān olur / Salınsa eger ol ḥaddi dil-cū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [*gördüğü demde,]*

gördükde: *Görünce.*

Ḥālını **gördükde** didüm lâ‘l-i cānān üstine / Noḫtalardur ki komışlar şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [*gördükde,]*

İy Muḥibbî kime baksañ bil anı şun‘-ı Ḥudā / Ta‘na daşın atma **gördükde** göz ü kaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [*gördükde,]*

göre: *Görerek, görse.*

Bilmezem ḥūrī misin yāḥū melek iy nāzenīn / Kim **göre** nūr-ı cemālün kendüden gider hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*göre,]*

göre: *Görse.*

Leylî zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim **göre** eydür ki zencir itdiler Mecnūn içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*göre,]*

göre: *Görse, görürse.*

Mecnūn ola kim **göre** zülf-i siyāhını / Sevdāyī olup dola dimāğı hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [*göre,]*

göre: Görse, görülse.

Kim ola **göre** anı virmeye dil / Özini eylemiş bir vech-ile zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*).
[göre,]

görel: Gördüğü andan bu yana.

Dutıldı ‘arız u hālūñ **göreliden** / Göñül murğına āb u bürri dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*).
[göreliden, -den]

Na‘İçeñi **göreliden** kebkinūñ almak ister / Sürmek yüz dilerler sermüzeñe sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [göreliden, -den]

görel: Gördükten beri.

Muhibbî **görel** nazm ehli nazmuñ / İderler her biri eş‘āra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*).
[görel,]

görel: Gördüğümden beri.

Görel serv-i revānuñ akıdur eşk-i revān / Ol sebebden bitiserdür qabrüm üzre erguvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [görel,]

göreliden: Gördüğümden bu yana, gördüğüm zamandan beri.

Göreliden deyr içinde bu Muhibbî muğbeçe / Eyledi cārüb müjgānın hemān humhāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [göreliden,]

gören: Gören kişi.

‘Aceb hālüm n’ola bir dağı görsem / Gidüp kalmadı ‘aqlum bir **görende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3*). [görende, -de]

gören: Gören kimseler.

Muhibbî şî‘r-ile irdūñ kemāle / **Görenler** dir ki nazm içre ḥasensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 10*). [görenler, -ler]

gören: Bakan, gören, şahit olan.

Pā-bürhne ol **görenler** diyeler Mecnūn-şîfat / Bir saçı leylā gamıyla zār u şeydāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2*). [görenler, -ler]

gören: Gören (kişi).

Dāğlar yakdum şu deñlü sīneme eydür **gören** / Zāğlar konmuş-durur san cism-i bī-cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [*gören,]*

gören: *Bakan, gören (kimse).*

İy Muhibbî gün yüzinde zülf-i yārı dir **gören** / Sāye salmışdur bulut hırşid-i raḥşān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [*gören,]*

gören: *Bakan, gören (kimse).*

Ser-i ‘uşşākı eşk üzre **görenler** / Akan cūlarda beñzedür ḥabāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*). [*görenler, -ler]*

göriçegiz: *Görür görmez.*

Gözlerüm yaşın şarāb u bagrumı itdüm kebāb / Bu ümīze çeşm-i mestüñ **göriçegiz** emri ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [*göriçegiz,]*

göriçek: *Gördüğü zaman, görünce.*

Göriçek gül yüzünü ğāyet-ile şād oluram / Kalmaz gözde nem ü dilde ğam-ı bār-ı girān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*göriçek,]*

göril-: *Görülmek.*

Dü çeşmüne disem Hārūt u Mārūt / **Göriçmedi** anuñ gibi dü cādū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 3*). [*göriçmedi, -me, -di]*

göril: *Görülmek, bilinmek.*

Katı gönline girilmek ne mümkün / **Göriçmedi** bu saḥtlık şehri Peç’de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 4*). [*göriçmedi, -me, -di]*

göriç-: *1. Görünmek.*

Vefā umdukça **göriçdi** cefālar / Sitārem şüm[a] beñzer ṭāli’üm dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [*göriçdi, -di]*

Ḥacletindendür **göriçmez** sanki Hızr’un ‘āleme / Bilmedi ḥayvān suyn içmiş zülālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*göriçmez, -mez]*

İy Muhibbî ol perī insāna **göriçmez** kaçar / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [*göriçmez, -mez]*

Dirīğā düşde daḥı [ol] **göriçmez** / Niçe görine gelmez göze uyḥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*). [*göriçmez, -mez]*

Gören gūşında dildāruñ **göriñen** la‘l-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre sa‘adet aḥteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [*göriñen, -en*]

Sîne çāk itdüm beni sanma ki ancak pîrehen / Döştüm şevkuñ **göriñdi** sîne-i şad çākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*göriñdi, -di*]

Çehre-i cānān **göriñmez** perde olmışdur teni / Vuşlat el virmez aña cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*göriñmez, -mez*]

göriñ-: Görünmek.

İrişdüm küyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür **göriñmek** nür hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [*göriñmek, -mek*]

göriñ-: (Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Müy-ı jülidem degül bil ki başumda düddur / **Göriñen** budur Muhibbî dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*göriñen, -en*]

Eşk-i çeşmidür Muhibbî’nüñ ya bağı kanıdır / Läleler sanmañ **göriñen** dāmen-i kühsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*göriñen, -en*]

Eydür Muhibbî pāk-dil ü pāk-dāmenem / Ya bu **göriñen** hırkada dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*göriñen, -en*]

Lebi üzre **göriñen** mūrlardur / Sanasın cem‘ olmış engübüne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 5*). [*göriñen, -en*]

göriñ-: Belirmek, ortaya çıkmak.

Kara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḥastadur gāyet / **Göriñmez** çeşmine uyḥu ölümlü nā-tüvāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*göriñmez, -mez*]

Zülf-i müşgīn kim **göriñür** ‘arız-ı dildārda / Deste-i sünbül asılmış sanasın gülzārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [*göriñür, -ür*]

Läleler sanmañ ki yir yir **göriñür** kühsārda / Bağr[ı] ḥünün kühken saçmış-durur taşdan taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*göriñür, -ür*]

göriñ-: 1. Görünmek.

İy Muhibbî yakalıdan sīneye ‘ışk āteşin / Tañ mıdur gīce şu‘ā‘um **göriñe** gündüz duḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [*göriñe, -e*]

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tā ki bir **göriñmeye** senüñ birüñuñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*göriñmeye, -meye*]

Eksük olmaz āteş-i ğam çün dil-i ğamnākde / **Göriñürse** düd-ı āhum tañ mıdur eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1*). [*göriñürse, -, -*]

görin: -miş/-miş gibi gelmek.

Cennet-i küyında gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ **görinür** ḥürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*görinür, -ür*]

Okuyan derd-i 'ışkum dāsitanın / **Görine** kışsa-i Mecnūn fesāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 3*). [*görine, -e*]

görin: Görünmek.

Ger niḳābın keşf idüp ḥübān **görine** hem çü māh / Ğāret olur 'aql u şābrı kim aña ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*görine, -e*]

görin: Görünmek.

Muhibbî pul pul olmışdur ser-ā-ser dāğ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrına girdüm **görinsem** tañ mı māhî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*görinsem, -sem*]

Lā'übālî 'āşıkam ben 'ālem içre dōstlar / Beñzedürler kanda **görinsem** beni dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*görinsem, -sem*]

görin: ..gibi görünmek.

Muhibbî 'ışk-ıla dīvāne oldı / Yanında **görinür** 'aql issi mecnūñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 5*). [*görinür, -ür*]

görinen: Görünen (şey).

Hicr ara 'ışk āteşine yanalıdan dōstlar / Ğice āteş şu'lesidür **görinen** gündüz duḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [*görinen,]*

görinen: Aşık, belirgin, açıkta.

Görinen zülfeyni mi asılı yāḥū perr-i zāğ / Ya iki ef'ī gelüp yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*görinen,]*

görinen: Aşık, belirgin.

Görinen ḥāṭṭı mıdur yā fitne-i āḥir zamān / Yaḥu kāfir leşkeridür zāhir olur nāgehān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [*görinen,]*

Görinen serv-i sehî-veş kadî dil-cüdur bu / Akıdan gözlerümün yaşını āh odur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*görinen,]*

Ğice odlar zāhir olur sīne-i şad çākde / Dūd-ı āhumdur **görinen** gündüzün eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [*görinen,]*

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarābın cām-ıla / Yog-ıdı şebde **görinen** noqtalar eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [*görinen,]*

Ruĥlaruñsuz bāğ u şahrāda **görinen** çeşmüme / Her gül āteş-pāredür her lāle beñzer aĥkere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*görinen,]*

Ĥať mıdur didüm **görinen** la'1-i mercān üstine / Mürlar üşmiş didiler şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [*görinen,]*

görinmek: (bir şey gibi) olmak, gözükmek.

Dirīgā düşde daĥı [ol] görünmez / Niçe **görine** gelmez göze uyĥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*). [*görine, --in-e]*

Çek cevri ü cefā vü berr-i muğaylān belāsını / Āsān **görine** saña bu çendān merĥale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*görine, --in-e]*

görme: Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

Görmemişler hergiz raĥm ide cānān kimseye / İtdüğün işidmemişler derde dermān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1*). [*görmemişler, -miş, -ler]*

görmedi: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şāhit olmak.

Muşĥaf-ı ĥüsnüñ ĥaķı bir saña beñzer **görmedi** / Mısr u Şām'ı gešť iden ser cümle 'Osmān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*görmedi,]*

Gözler hemişe cevri-ile dilber cefā yolın / Beñzer cihānda **görmedi** mihr ü vefā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [*görmedi,]*

görmek: Bakmak, görmek.

Küyuña varup yüzüñ **görmek** diler 'aşıkıların / Vir zekāt-ı ĥüsnüñi kesme o miskīnler ĥaķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*görmek,]*

görmek isterseñ: Görmeyi istemek.

Ĥudā'nuñ şun'ını zāhir mu'ayyen **görmek isterseñ** / Muķābil eyle rüyuña ele al āyine bakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*görmek isterseñ,]*

görmesem: (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şāhit olmak, müşāhede etmek, tanık olmak.

Yār-ı bī-pervā benem ĥālüm digergün olmada / Bārī hergiz **görmesem** ol şūĥ-ı bī-pervāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [*görmesem, --me, --se, --m]*

görmeyelden: Görmediğimden beri.

Görmeyelden berü iy dōst turunc ğabğabuñı / ‘Ārızum zerd oluban döndi tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*görmeyelden,]*

görse idüm: Görseydim.

Yakar idüm bāl ü per pervāne gibi nāra ben / **Görse idüm** şem ‘-i ğüsnin ‘ārız-ı tābendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 2*). [*görse idüm,]*

görülen: Görmek, görünce.

Yüzün güldür saçun sünbül boyun serv / **Görülen** itdüren bu ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [*görülen, -üben]*

Yaruñ dehenini **görülen** nokta diyenler / Diğkatler idüp mü didiler ince miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*görülen, -üben]*

görün: Açıkta olan, görünen.

Gice sanmañ ki felekde **görünen** encüm degül / Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4*). [*görünen,]*

Görenler nücum-ı meh-pāre dirler / **Görünen** sensin beñzeyen aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*). [*görünen,]*

görün: Görünmek, ortaya çıkmak.

Beñzedelden ruğlarını āfitābuñ ‘aynına / Nūra ğarğ olup **göründün** şeyğ ü şābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [*göründün, -dü, -ñ]*

görün ki: Görün bakın, görün ki, hale bakın.

Ol yār gelse meclise biñ ‘ızz ü nāz-ıla / Şem ‘i **görün ki** karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*görün ki,]*

göster: Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Oldum muğır günāha itdüm Ğağğ’a tevekkül / **Göstere** rāh-ı tağğık [kim] bu yoldan azmışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [*göstere, -e]*

göster: Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek; görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Nigāri dün görüp didüm yāhū / Çevürüp yüzini **göstermedi** rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [*göstermedi, -me, -di]*

Zekāt-ı ğüsnini in‘ām kılmış / Velī **göstermedi** hergiz baña rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 4*). [*göstermedi, -me, -di]*

Ğabğabına ħasretem anı baña **göstermedi** / İşiginde öldüm añmadı yarım alma-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3*). [*göstermedi, -me, -di*]

göster: Görülmesini sağlamak, görünmesine imkan tanımak.

İy mu ‘allim yāra ta ‘līm itmedüñ fenn-i vefā / Līk **göstermedüñ** aña cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*göstermedüñ, -me, -dü, -ñ*]

göster: Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Ĥānesinden ŝubĥ-veş ‘uŝŝāka **göstersün** yüzün / Maṭla‘-ı ĥurŝiddür çāk-i girībān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [*göstersün, -sün*]

göster: (Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.

Bir karar üzre degüldür günde biñ yüz **gösterür** / Dir-isem olmaz ‘aceb bu gönlüme bükalemün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*gösterür, -ür*]

göster: Görmesini sağlamak //yaşatmak, yaşamasına yol açmak.

Gül yüzünü **göstermeye** dildār sebep ne / Dil bülbül[i] āh eyleye hem zār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*göstermeye, -me, -y, -e*]

göster: Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek; işaret etmek.

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn / **Göstere** Kāf-ı kanā‘at içre ‘Ankā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4*). [*göstere, -e*]

Ya kanı bir gül-i nev-reste-i ter / Münevver ola ‘ālem **göstere** rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*). [*göstere, -e*]

Tagıdup zülfi kaçan ‘uŝŝāka dilber **göstere** / Sanasın tāvüsdur cevlān idüp per **göstere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1*). [*göstere, -e*]

İstemem olmak beni yārüm kıla şadra niŝīn / Rāzıyam tek itleri gibi baña der **göstere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [*göstere, -e*]

Gözlerüm yaş[ı] ile baña yiterken rüy-ı zerd / Bakmayam dünyā baña ger sīm-ile zer **göstere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*göstere, -e*]

Bī-güneh ‘āŝıkları bugün eger katl idesin / Rüz-ı maḥŝer eline baş[ın] alup ser **göstere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*göstere, -e*]

göster: Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek II yansıtmak, aksettirmek.

Gösterüp evvel vefā āĥir baña kıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı ŝādık sanıban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*gösterüp, -üp*]

Yüzünü **gösterüp** evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ beni derd ü belâ ile gidensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*gösterüp, -üp*]

Luṭf-ıla her demde aḡyâra temelluḡ **gösterüp** / Yaralanmış gönlümi benüm hırâş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*gösterüp, -üp*]

göster: Açığa çıkar, görünür hale getir.

Yiter bu rûze-i hicrân yüzün **göster** ki ‘îd olsun / Şeb-i firûm olup rûşen şehâ baḡtum sa ‘îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [*göster,]*

göster: (Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.

Zeyn olında yir yir ezhâr-ıla taḡt-ı çemen / Şâh-ı gül **gösterdi** bu dehre taḡammüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*gösterdi, -di*]

göster-: Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Bir kez yüzünü **göstereyim** dir-iseñ iy döst / Cānum vireyin bu söze şükrâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 3*). [*göstereyim, -eyim*]

göster-: (Birinin) Görmesini sağlamak.

Gâh gül **göster** ü geh sünbülün iy serv-i sehî / Nâz-ıla gâh gehî şive-i şemşâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [*göster,]*

Göster boyuñı cānâ bir serv-ḡâmet olsun / Ne serv-ḡâmet olsun ol ḡad kıyâmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*göster,]*

Göster yüzünü alnuñı şems ü ḡamer olsun / Tamsun lebüñün yarı deñizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*göster,]*

Küfr-i zülfüñi götür **göster** ruḡuñ imānını / Bir yire cem ‘ olmamışdur döstüm küfr-ile dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 4*). [*göster,]*

Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görsem / Kerem kıl luṭf idüp **göster** yüzün borcum edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*göster,]*

Burḡa ‘uñ keşf it yüzün **göster** bugün ‘âşıklara / Kullaruñ şaf şaf durup sultānın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [*göster,]*

Nigārâ gel bugün **göster** cemālün / Durur kullar olup sultāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [*göster,]*

Yüzün **göster** didüm ol âfitāba / El uzatdı hemân zülfi niḡāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*). [*göster,]*

Dimezem cevr eyleme **göster** gehî mihrün yüzün / Döstüm her nesneyi itmek gerek evzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*göster,]*

Haddüñ odını **göster** olsun Muhibbî mesrûr / Dirler ki gülşen olur âteş-i zamân kışa (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8). [göster,]

Hasret-ile ben kül oldum baña **göster** gün yüzüñ / Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdälara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3). [göster,]

göstere: Açmak, göstermek.

Tagıdup zülfi kaçan ‘uşşâka dilber **göstere** / Sanasın tâvüsdur cevân idüp per **göstere** (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1). [göstere,]

Kalbüne âh-ı Muhibbî eylemez disem eşer / Yâr nâzûk-ıtab‘dur remz-ile mermer **göstere** (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 5). [göstere,]

göstermeysin: Göstermek.

Küyuñda Muhibbî ola dîzâruña tâlib / **Göstermeysin** sen aña dîdâr sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5). [göstermeysin,]

gösterüp: Açıkça ortaya koymak.

Gösterüp ruhsaruñı dehri gülistân eyledüñ / Âb-ı rüyuña senüñ yârâ hezârân âferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3). [gösterüp,]

Gösterüp evvel yüzüñi soñra pinhân eyleyüp / Derde ugradup beni endühnâk eyler misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2). [gösterüp,]

Gösterüp evvel yüzüñ dîvâne kılduñ sen beni / Kâkülüñ zencîrine gel ol delüyi baglaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2). [gösterüp,]

Kâsesin Kays’uñ sıyup halkdan anı mümtâz ider / Leylî mihrin **gösterüp** aldı dilin Mecnûn ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3). [gösterüp,]

götür-: (Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken‘ân‘dan güzër / Yûsuf‘uñ pîrâhenin büyn **götür** Ya‘kûb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4). [götür,]

Küfr-i zülfüñi **götür** göster ruhuñ imânını / Bir yire cem‘ olmamışdur döstüm küfr-ile dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 4). [götür,]

götür: Açmak, kaldırmak.

İy Muhibbî yâr **götürse** yüzinden ger niķâb / Mâh-rûlar her biri barmaklarını dişleye (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6). [götürse, -se]

götür: Götürmek. || Yok olmasına yol açmak.

Ne kadar cevri ü cefâ itse gönül eyler kabûl / Döştlar gökden ne yağarsa **götürür** çün zemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3). [götürür, -ür]

götür: Alıp götürme.

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflâkden / İy şabâ luft it **götürgil** bu gubârı hâkden (Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1). [götürgil, -gil]

Ben gubârı didüm iy gün yüzlü toprakdan **götür** / Bî-edeblik didi itme dimedi bir bende ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4). [götür,]

götür: Götürmek.

İy Muhibbî **götürürse** yâr zülfinden niķâb / Gözlerüm yaşı o dem pâyına akabaşlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5). [götürürse, -ür, -se]

götür: (Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.

Ol gülün çok olsa ağıyârı dilâ ‘ayb eyleme / **Götürür** zaḥmını hâruñ bāğ u gülzâr isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4). [götürür, -ür]

götürü-virür-idüm: Götürüvermek.

Bir gice eylesen menzilüme rence çadem / Dü cihânı **götürü-virür-idüm** ol şebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4). [götürü-virür-idüm,]

göynük: Acı, yanık, yanmış, yanma.

Zâhir oldı ruḥlarında didiler hâṭṭı-ı siyâh / Güş idip anı gönülden kopdı bir **göynüklü** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1). [göynüklü, -lü]

göynüklü: Acıklı, gönül yakıcı.

Derd-ile hicrân şebinde eyledüm **göynüklü** âh / Dūd-ı âhumla cihânı ser-te-ser kıldum siyâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 1). [göynüklü,]

göz-: (Sevgilinin) gözü.

Bir nazarla uşbu gönülüm şehrini yağmalayup / Bir Muğal Çin **gözleri** Tâtâr dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6). [gözleri, -ler, -i]

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya / ‘Āşık iseñ yan cemâli şem‘ine pervâne-veş (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2). [gözleri, -ler, -i]

Ser-i küyına eger eylesen âheste güzer / Hâlini ḥastalaruñ **gözleri** bîmâra be-gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2). [gözleri, -ler, -i]

Çün bahâr oldı gelün 'işt idelüm cânlar-ıla / Lebi mül **gözleri** bādām ruḥı ḥandānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [gözleri, -ler, -i]

Fitne-i âhîr zamāndur hem cihān fettān[1]dur / Fitneler çokdur daḥı ol **gözleri** mekkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [gözleri, -ler, -i]

Gözleri üstinde yāruñ dir gören ebrūların / Şaydın almış iki şahbāz takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [gözleri, -ler, -i]

Çekse ḥançer **gözleri** kaçma Muhibbî karşı var / İki kâfir kaçd ider tut bir Müselmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [gözleri, -ler, -i]

Kanımı içer **gözleri** ister ciğer kebāb / Mey-ḥör olanuñ başı hoş olur kebāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [gözleri, -ler, -i]

göz: T. Görme organı.

Her kaçan baksam nigāruñ **gözi-y-ile** kaşına / Şad hezārān âferin direm anuñ naḳḳāşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1*). [gözi-y-ile, -i, -y, -ile]

göz: 1. Göz. 2. Suyun çıktığı yer.

Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl / **Gözlerümden** cūlar akup Nîl ü Ceyḥūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [gözlerümden, -ler, -üm, -den]

'Âcizem teskîn olunmaz **gözden** akan âbdan / Korkaram ide zarar küyına ol seylâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [gözden, -den]

Bezm-i ğamda ḥūn-ı dil nüş itmege yārān ile / **Gözlerümden** eyledüm ol meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [gözlerümden, -ler, -üm, -den]

Yürek pür âteş-i ḥasret akar ḥūn-ı ciğer **gözden** / Didiler 'ayn-ı cārîdür bu çeşm-i ḥūn-feşānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [gözden, -den]

Yanardum âteş-i hicre ser-â-ser / Eger olmasa bu **gözden** akan su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*). [gözden, -den]

Âhum bulutı yağmurını dökeli **gözden** / Ğarḳ eyledi bu cismümi kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [gözden, -den]

göz: Göz.

Her kişi şādān u ḥandān ara yirde ben ḥazān / **Gözi** yaşludur ider her kim ki 'âşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [gözi, -i]

Göñülde **gözde** nem varsa yoluña ḥarc idem küllî / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [gözde, -de]

göz: Görme uzvu, ayn, çeşm.

Rüşen idegör **gözlerümi** pîrehenüñle / Bu 'âşıkı iy Yûsuf-ı Ken 'ân'um unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 4*). [gözlerümi, -ler, -üm, -i]

göz: Görme organı.

Gözümün biri Seyhün'a birisi döndi Ceyhün'a / 'Aceb mi nâleler kılsa dönüpdür dilde gerdüna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1*). [gözümün, -üm, -ün]

göz: Görme organı.

Dirseñ iy dil sırr-ı 'ışk fâş olmasun / Şabr kıl bir dem **gözün** yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [gözün, -ün]

göz: Görme organı.

Gözi yaşlu bagrı başlu dâyim olur 'ışk eri / Gîceler tâ şubh olunca durmaz eyler âh enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [gözi, -i]

Gözi nemdür dili gam ehl-i 'ışkuñ / Ezelden böyle yazılmış serine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2*). [gözi, -i]

Eger zâhir **gözi** görmezse yâri / Ne gam cân gözini aç kıl nezâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*). [gözi, -i]

Gözinden hün akıtdı bu Muhibbî / İdüp sen serv yaşı revâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*). [gözinden, -in, -den]

Âfitâb-ı hüsünü görmek senün mümkün degül / Niçe görsün çün nazarla **gözi** yaş-ıla tola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [gözi, -i]

göz: Görme organı.

Sürme ideyin **gözlerüme** iy şabâ getür / Hâk-i derini kühl-i Şıfâhân'a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [gözlerüme, -ler, -ü, -m, -e]

Cennet-i küyında gördüm seyr ider ol dilberi / **Gözlerüme** didi dil rāciḥ görünür hürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [gözlerüme, -ler, -ü, -m, -e]

Hâk-i pâyı tütüyâdur **gözlerüme** iy şabâ / Zaḥmete girme varup gezme Şıfâhân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 3*). [gözlerüme, -ler, -ü, -m, -e]

Mihr-ile hüsünü dardum seni sengin gördüm / Didiler **gözlerüme** özge terâzûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [gözlerüme, -ler, -ü, -m, -e]

göz: Görme organı.

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'âlemi / 'İşkuñla bir dīvāneyem sen şem' ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [gözden, -den]

göz: Görme organı: göz.

Kimse ol serv-i sehiden ayru bir gün olmasun / Her yañadan **gözleri** yaşı akup hün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [gözleri, -ler, -i]

göz: Göz II aşğın gözü.

Hāk-i deriyle **gözlerümi** rüşenā ider / Varmaz Muhibbî kimsene hergiz şabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [gözlerümi, -ler, -üm, -i]

göz: (Sevgilinin) gözü.

Zülfine diñüz cevri ü cefā vü sitem itsün / Sāhîr **gözi** de fitne vü āşüb-ı hemm itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [gözi, -i]

Yüri iy bād-ı şabā hālümü var yāra be-gü / Niçe bir kanum içeri ol **gözi** hün-ıvāra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [gözi, -i]

Ol boyı serv-i sehî ruhları gül gönca dehen / Ol **gözi** nergis-i mest kāküli hōş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [gözi, -i]

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / Niçe sentün gibi şayda iden āhüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [gözi, -i]

Bāde vü şahñ-ı çemen sākî-i gül-fām olsa / Ruñı gül saçları sünbül **gözi** bādām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [gözi, -i]

Gözi hün içmege çün oldı mu 'tād / Anuñçün kanum içeri kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 4*). [gözi, -i]

Gözi katlı itdügi 'āşıklarınñ / İder bir demle 'İsî gibi zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 2*). [gözi, -i]

göz: Görme organı.

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revā mı sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [göz,]

göz: Bakış.

Sipihri reşk ideli bezm-i 'iyş-i şāmumuza / Bakar hased **gözi** ile kamer de cāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [gözi, -i]

göz: Görme organı.

'İşk dāğınñ her kim ki yaka sînesi üzre / Her lañzada her demde **gözün** tolı nem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [gözün, -i, -n]

göz: Bakış, nazar, göz.

Çemende açmaga yokdur mecâli / **Gözini** nergis ol şehlâya karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 3). [gözini, -i, -n, -i]

‘Aceb mi gördüm anı sümbül otlar / **Gözini** beñzedem âhû-yı Çîn’e (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6). [gözini, -i, -n, -i]

göz: Aşığın gözü.

Gözlerüm gözeklerinden döküben hûn-ı ciger / İñlerem derd-ile gönlüm beñzedüp tölâba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

‘İşka tâkat kalmadı gâyet zebûn oldum zebûn / **Gözlerüm** yaşı başumdan aşdı oldum ğarķ-ı hûn (Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Nâgehân ruhsârını görse benüm bu **gözlerüm** / Hâşre dek kılsam nazar toymaya ol dîdârdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Hâk-i pâyûñ göz yaşıyla sularam ben her seher / Şevķ-i ruhsârûñ-durur bu **gözlerüm** yaş eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Serv tek gelse kıyâma her kaçan ol şâh-ı gül / **Gözlerüm** yaşı olur ol dem benüm âb-ı revân (Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Gözlerüm Ya ‘küb-veş kan-ıla tolsa tañ degül / Hüzñ ara dil Yûsuf-ı Ken ‘ân’ın eyler ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Gözlerüm bahırına saldum yine dil zevraķını / Bâd-ı âhum beni ğarķ ide eger bir gün ese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruhsârûña / Kim bakar ‘âlemde kim var âfitâbuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Vaşluñ-içün **gözlerüm** harc itdi dünyâ mâlinı / Alımadum bî-bahâ-y-ı mış anı bu mâl-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

göz: Çeşm, ayn.

Ser-te-ser ğarķa virürdi **gözlerüm** yaşı cihân / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylâba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4). [gözlerüm, -ler, -üm]

göz: Göz, çeşm.

Añ günâhuñı Muhibbî ğıceler / Eksük itme **gözünden** âb sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5). [gözünden, -ün, -den]

göz: Görme organı, göz.

Gözüne beñzemez āhū-yı Çin'de / Ne Çin'de belki rüy-ı zeminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*).
[gözüñe, -ü, -ñ, -e]

göz: Görme organı.

Gözlerüñ yaşını pâyına revān eyle revān / Serv gibi salnur bir çad-i balā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [gözlerüñ, -ler, -(ü)ñ]

göz: Göz, çeşm.

Olmadum teskīne kâdir **gözden** akan āba ben / Hâsret oldum gıceler tā şubh olunca hūvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [gözden, -den]

göz: Aşğın gözü.

Gözüme eyleyem ben tütüyāy / İdelden hāk-i pāyuñ tütüyā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*).
[gözüme, -üm, -e]

Esüp bād-ı şabā geçse eger kuyı kenārından / **Gözüme** tütüyā kılam getirürse gubārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [gözüme, -üm, -e]

göz: Görme organı, göz, ayn. II Aşğın kanlı gözleri.

İy döst kerem eyle çadem bas yüzüm üzre / Kühl eyleyeyim hāk-i derüñi **gözüm** üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [gözüm, -üm]

göz: Görme organı.

Gıceler uyku yüzün görmez **gözüm** yıldız sayar / Tālībem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [gözüm, --(ü)m, -]

Gele iy Yūsuf-ı Mışrī gönül tahtında sultān ol / İki yirden akıtdum Nıl'i **gözüm** mâcerāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [gözüm, --(ü)m, -]

göz: Görme organı, göz.

Gözlerümden gel nihān itme nigārā gün yüzüñ / Rüşen ider 'ālemi çün 'ālem-ārāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [gözlerümden, --ler, --üm, --den]

Pür harāret cān u dil gāyet zebün oldum zebün / **Gözlerümden** ol sebebdendür akar deryā-yı hūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [gözlerümden, --ler, --üm, --den]

göz: (Aşğın) gözü.

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [göz,]

Baksa Muhibbî yüzine **göz** yaş-ıla tolar / Mümkün degül gül yüzine niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [göz,]

Āteş-i 'ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / **Göz** tolar yaş-ıla āhum çıkuban düde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [göz,]

göz: (*Sevgilinin*) bakışı, nazarı.

İden Muhibbî gönlini gāret **gözün** degül / Baş baş ḥarāmī ḡamzelerün bir ḥarāmī sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [gözün, -(ü)ñ]

göz: (*Sevgilinin*) gözü, bakışları.

Gözün cellādı öldürse şehīd-i 'ışk oluram ben / Diyeler rüz-ı maḥşerde daḥı ḥünin kefensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 4*). [gözün, -ün]

Gözün kaşşābī cāna kaşd iderse / Şevāba gire ide beni kurbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*). [gözün, -ün]

göz: (*Sevgilinin*) gözleri.

Ol Muḡal-Çin **gözlerün** kaşd-ı dil ü cān eyleye / Ser-te-ser dil kişverin tārāc u vīrān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [gözlerün, -ler, -(ü)ñ]

göz: (*Āşığın*) gözü.

La'l-i nābuñdur düşüren gönlümi peymāneye / Varmasam gönüm **gözüm** açılmaya meyḥāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [gözüm, -(ü)m]

Gözüm gevherlerin her dem alur gönüm ayasına / Diler ıṣār ide varup nigāruñ ḥāk-i pāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [gözüm, -(ü)m]

Bir nazarla iy **gözüm** kıldıñ belāya mübtelā / Niçe yüz biñ miḥnet ü ḥayfā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [gözüm, -(ü)m]

Gözüm gördi gönül dīvāne oldı / Didüm azdur bu da size ölince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*). [gözüm, -(ü)m]

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemālin / Görürdi **gözüm** olsa idi bende sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4*). [gözüm, -(ü)m]

Gözüm 'ışkuñ-ıla toldur ac itme / İlähī herkese muḥtāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*). [gözüm, -(ü)m]

Yine ruḥsārüm üzre vaşf-ı ḥālüm / **Gözüm** tahrīr ider ḥün-ı cigerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 3*). [gözüm, -(ü)m]

Gönlüme sulṭān-ı ḡam gelse **gözüm** gevher saçar / Ziyet ider yollarımı dürr ile mercān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5*). [gözüm, -(ü)m]

göz: (Âşığın) gözü.

Gözümden dürr-i eşki dâne dâne / Getürüp kapuña oldum revâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 1).
[gözümnden, -(ü)m, -den]

Gözümden akar-iken Nîl ü Ceyhûn / ‘ Aceb budur ki gönlüm yana teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907,
Beyit 4). [gözümnden, -(ü)m, -den]

Bagrumda çıkdı başlar **gözümnden** akdı yaşlar / Bir çäre bulımadum âh bu eşk-i cüybâra (Muhibbî Divanı
, Gazel 2963, Beyit 4). [gözümnden, -(ü)m, -den]

göz: (Âşığın) gözü.

Muhibbî bu cihânuñ yok şebâtı / Hemân ancak **gözün** açup yumınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit
5). [gözün, -ü, -n]

göz: (Âşığın) gözü.

Bu Muhibbî uyumaz tâ kim göre düşde seni / Şubh olunca **gözlerüm** tek kimse bî-dâr olmasun (Muhibbî
Divanı , Gazel 2569, Beyit 5). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Gözlerüm sakķası sular hâk-i pây-ı dilberi / Bu Muhibbî eyledi müjgânını cârub için (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2578, Beyit 5). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Gözlerüm gevherlerini pâyuña iy serv-ğad / İtmeyince yoluña anı ĩşarı n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel
2607, Beyit 3). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

Gözlerüm gözeklerinden bir dem âb eglenmesün / İñlesün derdiyle dil olsun tolâb eglenmesün (Muhibbî
Divanı , Gazel 2660, Beyit 1). [gözlerüm, -ler, -(ü)m]

göz açınca: Göz açmak.

Aramuz gerçi ba‘de‘l-maşrıķındür / Buluram seni dilden **göz açınca** (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit
2). [göz açınca, -ınca]

göz açmaz: Gözünü açmak.

Serv ayağ üzre turur nergis **göz açmaz** muntazır / Hey kıyâmet gelesin diyü çemenden canibe (Muhibbî
Divanı , Gazel 2894, Beyit 2). [göz açmaz,]

göz açup: Bakmak, beklemek.

Güneş ruhsârını yâruñ **göz açup** görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp olur raķıbüm âh (Muhibbî
Divanı , Gazel 2952, Beyit 2). [göz açup,]

göz göre: Herkesin gözü önünde.

İy tabīb-i dil neden göndermedüñ şāfi cevāb / Yoḥsa **göz göre** bu miskīni helāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [göz göre,]

Gün yüzine gel eyle taḥammül nazar olsun / Yakarsa seni **göz göre** oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3*). [göz göre,]

göz göre: *Belli ve apaçık olarak, herkesin gözü önünde.*

Âh sevdâ-zede olduk ğam-ı ğisûlar-ıla / Görmezüz uyḥu yüzün **göz göre** kaygular-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 1*). [göz göre,]

göz göre: *Göz göre göre; belli ve apaçık olarak, herkesin gözü önünde.*

Sevdüğüme döstüm hışmuñ neden / N'eylesün **göz göre** ölsün mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [göz göre,]

Zülfî gör **göz göre** asılmaga boynına gelür / Başdan geçdi meger saldı kilîmin suya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4*). [göz göre,]

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın didüm aña **göz göre** gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [göz göre,]

göz göz oluban: *Delik delik olmak.*

Tenümde dāğlar **göz göz oluban** gözlesün yarı / Dimege derd-i dil ḥālın kamu mûlar zebān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [göz göz oluban, -uban]

göz karasın: *Gözün siyah kısmı. II Sevgilinin siyah gözleri.*

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümün nāmesin / **Göz karasın** ḥall idüp müjgāndan atdum ḥāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1*). [göz karasın,]

göz karasıyla: *Göz karası.*

Şafḥa-i zerdüme yazdum yine derd ü elemin / **Göz karasıyla** degül bil ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [göz karasıyla, -yla]

göz ü kaş: *Göz ve kaş.*

İy Muhibbî kime baksañ bil anı şun '-ı Hudā / Ta 'na daşın atma gördükde **göz ü kaş** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [göz ü kaş,]

göz ucundan: *Göz ucu, önemsizce.*

Ne buldı ise buldı Muhibbî **göz ucundan** / Gönlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [göz ucundan,]

göz ucıyla: *Göz ucu.*

Göz ucıyla nazar kılma degül çünkü cihân bâkî / Eger dir-ise aldanma ser-â-ser tolu mâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [*göz ucıyla, -yla*]

Göz ucıyla nazar kılma degül çünkü cihân bâkî / Eger dir-ise aldanma ser-â-ser tolu mâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [*göz ucıyla, -yla*]

göz ucıyla bakmayam: *Belli etmemeye çalışarak başını çevirmeden yandan bakmak.*

Ger naşîb ola içem ben la'1-i nâbuñ cür'asın / **Göz ucıyla bakmayam** da selsebîl ü kevgere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3*). [*göz ucıyla bakmayam, -mayam*]

göz yaşı: *Gözyaşı.*

Sultân-ı ğama **göz yaşı** çün leşker olupdur / Baş üzre çeküp âhını zerrîn 'alem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [*göz yaşı,]*

Hûblar gönli katıdır çünkü seng-i hâreden / **Göz yaşı** yir eylemez nite ki seng-i hâre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [*göz yaşı,]*

Anuñ-ıçun cü olup bu **göz yaşı** olur revân / İy boyı serv-i sehî refârûñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [*göz yaşı,]*

Göz yaşı firâkuñla akar su gibi her dem / Hâk itme beni iy şeh-i hûbânum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*göz yaşı,]*

'Urüc itdi semâya dūd-ı âhum / İrişdi **göz yaşı** ka'r-ı zemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 3*). [*göz yaşı,]*

Göz yaşı Mecnûn beyâbânda yordukda / Şîrincesi saçlarına eyledi şâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [*göz yaşı,]*

göz yaşı dökem: *Ağlamak.*

Her ne yirde ki ruhuñ yādına **göz yaşı dökem** / Lâleler ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*göz yaşı dökem, -em*]

göz yaşım: *Gözyaşı.*

Her kaçan gelse hayâl-i serv-i kıddi yāduma / **Göz yaşım** eyler revân ol kâmet-i mevzûn içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [*göz yaşım,]*

göz yaşım dahı: *Gözyaşım da.*

Ruğları şevkine itdüm pîrehan gül gibi çāk / **Göz yaşım dahı** revân itdüm ben ol serv-i kıade (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*göz yaşım dahı,]*

göz yaşına: Gözyaşı.

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün cämeler / İy Muhibbî kim göre taḥsîn ide **göz yaşına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*göz yaşına, -na*]

göz yaşını: Gözyaşı.

Ola ki Muhibbî göresin pâyı nişânın / Etrâfına dök **göz yaşını** küyü gil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [*göz yaşını, -nı*]

göz yaşını: Göz yaşı.

Ola kim mâyil ola dirler güzeller meyl ider / Çeşmüne de **göz yaşını** sîm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [*göz yaşını,]*

Bir boyı serv-i sehî dildâr dirler uşta sen / Pâyüña **göz yaşını** îsâr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*göz yaşını,]*

Añ günâhuñı akıt **göz yaşını** şubḥa degin / Beñzesün baḥra Muhibbî yaşuñı şür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8*). [*göz yaşını,]*

Yüzüñüñ karasını yumaya bu didelerüñ / Tâ ki beñzetmese **göz yaşını** cüy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*göz yaşını,]*

Yâr itdi **göz yaşını** kendine maḥrem / Bir dem cüdâ itmedi Ferhâd-ı yegâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 3*). [*göz yaşını,]*

göz yaşını: Gözyaşı.

Bu **göz yaşını** cü yirine eyleyen revân / Bâğ-ı cihânda serv-i ḥurâmân degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [*göz yaşını,]*

göz yaşını dökeyin: Ağlamak.

Gice hüsnüne karşı şem' gibi / Dökeyin göz yaşını yana yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 2*). [*göz yaşını dökeyin, -eyin*]

göz yaşını döksün: Ağlamak.

'Āşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşını / Ğarḫ ola eşk-i çeşme yüzi nîlüfer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [*göz yaşını döksün, -sün*]

göz yaşıyla: Gözyaşı.

Hâk-i pâyüñ **göz yaşıyla** sularam ben her seḥer / Şevḫ-i ruḥsârüñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*göz yaşıyla, -yla*]

göz yaşlarını: Gözyaşı.

Tīmār-ı gamı vireliden şāh-ı maḥabbet / **Göz yaşlarını** itdüm anuñ ḥāşıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2*). [*göz yaşlarını,]*

gözde: (Aşığın) gözü.

Göricek gül yüzünü ğāyet-ile şād oluram / Kalmaz **gözde** nem ü dilde ğam-ı bār-ı girān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*gözde,]*

Geh āteş-ile ḥarḳ ola geh dīde ğarḳ-ı āb / Sīnemde od **gözde** su cem'e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*gözde,]*

göze: (Aşığın) gözü.

Dirġā düşde daḥı [ol] görünmez / Niçe görine gelmez **göze** uyḥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*). [*göze,]*

göze yasag olmaz: Göze yasak olmaz: Ortalıkta olan şeye herkes bakar ve hiç kimseye “buna bakma” denilemez.

Atalardan bu meşeldür çün göze olmaz yasag / Āfitāb-ı ḥüsnüne neyçün senüñ bakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [*göze yasag olmaz,]*

gözed-: (büyük bir istekler) beklemek.

Ögidür durmaz cihān ḥalḳını hem çü āsiyāb / Nevbetin bir bir **gözedür** getürür gerdün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*gözedür, -(ü)r]*

gözek: Suyun çıktığı yer, kaynak.

Gözlerüm **gözeklerinden** döküben ḥün-ı ciger / İnlerem derd-ile gönlüm beñzedüp tölāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [*gözeklerinden, -lerinden]*

Gözlerüm **gözeklerinden** bir dem āb eglenmesün / İnlesün derdiyle dil olsun tölāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [*gözeklerinden, -lerinden]*

gözet: Gözlemek, gözetlemek.

‘Işḳ ara Ferḥād’a taḥsīn eyle Ḳays’a āferīn / Hoş **gözetmiş** her biri bulmuş belānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*gözetmiş, -miş]*

gözet: Bilmek, dikkat etmek.

Yār olma her leyīme ḳadrünü yüce **gözet** / Dimesünler gül gibi ḥār-ıla olmuş hem-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*gözet,]*

gözi ahûlar-ıla: *Ceylan gözlü.*

Deşt ü vādilere Mecnûn gibi turmaz yilerem / Tolaşup zülfine dil ol **gözi ahûlar-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [*gözi ahûlar-ıla, -lar-ıla*]

gözi cellâddan: *Cellat gözlü II sevgili. Klasik Türk şiirinde "göz" ile "cellâd" arasında özel bir münasebet kurulur.. Bunun sebebi olarak cellatların infaz esnasında cana kıyma cesareti bulabilmeleri için sarhoş olmaları ve gözün de "mest" sıfatıyla anılması, her ikisinin de can alıcı özelliğe sahip olması biçiminde izah edilebilir. Ayrıca genellikle siyah tenlilerden seçilen cellatlar, infaz esnasında kırmızı giyerler. Siyah cellat, gözbebeği; giydiği kırmızı elbise ise hışından kızaran gözler olarak düşünüldüğünde iki unsur arasında birçok benzetme yönünün bulunduğu anlaşılabilir.*

Ne umarsın iy gönül sen ol **gözi cellâddan** / Günde biñ kez kan ide hazz ider ol feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*gözi cellâddan, -dan*]

göz[i] gönli: *Gözü gönli.*

Nâlesini bülbülün efgânının güş eylemez / Gönüller dâyim **göz[i] gönli** dikenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*göz[i] gönli,]*

gözi mekkâr: *Hilekâr göz.*

Bir nazarla cân alup itdi gönül mülkin hârâb / Öldürün beni eger ol **gözi mekkâr** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [*gözi mekkâr,]*

gözi mestâne: *Sarhoş eden göz.*

Hün-ı bagrum dem-be-dem nüş eyleyüp rahm itme / İy **gözi mestâne** sensin iy **gözi mestâne** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*gözi mestâne,]*

Hün-ı bagrum dem-be-dem nüş eyleyüp rahm itme / İy **gözi mestâne** sensin iy **gözi mestâne** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*gözi mestâne,]*

gözi mestâneye: *Sarhoş eden göz.*

Gönlümü virsem ‘aceb mi ol **gözi mestâneye** / Rind olanlar cân virürler şevk-ile pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [*gözi mestâneye, -ye*]

gözi şayyâddan: *Gözü avcı II sevgili.*

Rahm umarsın iy gönül sen ol **gözi şayyâddan** / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*gözi şayyâddan, -dan*]

gözi toymaya: *Çok istenen bir şeyin yeterli miktarı elde edildikten sonra daha çoğunu istememek.*

Her kimüñ kim ola albinde anuñ zerrece hırış / Toymaya gözi cihān ni‘metini cümle yise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*gözi toymaya, -maya*]

gözi yaşı: Gözyaşı.

Baksa Muhibbī yüzüne akar **gözi yaşı** / Gün yüzine nezzāre iden kişi ya n’ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [*gözi yaşı,]*

gözi yaşın döker: Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Nigāri vaşf kılsa bu Muhibbī / **Gözi yaşın döker** mānend-i jāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 5*). [*gözi yaşın döker, -er*]

gözi yaşlu: Gözü yaşlı.

Maħabbet ehli olur **gözi yaşlu** / ‘ Aceb mi ‘aşık olsa beñzi saru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2767, Beyit 2*). [*gözi yaşlu,]*

gözün yumsun: Gözünü kapamak, uyumak.

Bāğ-ı hüsnüme havāledür **gözün yumsun** dimiş / Yapılır mı çün adīmī olsa didüm revzene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*gözün yumsun, -sun*]

gözi[n] yumup açınca: Çok kısa bir zamanda.

Nāvek-i tır-i aıza mı ki ‘aceb şol müjeler / Kim **gözi[n] yumup açınca** baña virmedi amān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [*gözi[n] yumup açınca,]*

gözini ırmaya: Gözünü ayırmamak, dikkatle beklemek.

Görse Muhibbī yüzünü ırmaya andan gözünü / Farına anuñ dutsalar tīg-ı helāk iy nāzenīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*gözünü ırmaya, -maya*]

gözle-: Beklemek.

Her kişiyi söyledür ‘akluñ mihengi bādedür / ‘Ahd ü peymān **gözleyen** alsun ĥaber peymāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*gözleyen, -yen*]

gözle: Gözlemek, seyretmek.

Tenümde dāğlar göz göz oluban **gözlesün** yāri / Dimege derd-i dil ĥālin kamu mūlar zebān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*gözlesün, -sün*]

gözle: Aramak, beklenti içinde olmak.

Gözler hemîşe cevr-ile dilber cefâ yolın / Beñzer cihânda görmedi mihr ü vefâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [gözler, -r]

gözler süzüp: Süzgün bakış atmak, başını tam çevirmeden bakmak.

Geh elâ **gözler süzüp** gâhî çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbî derdmende mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [gözler süzüp, -üp]

gözleri ahüyü: Gözleri ahu gibi iri ve güzel olan II ahu gözli sevgili.

Ele aldum pîç-e-pîç idüp kemend-i ahümü / Umaram şayd eyleyem ol **gözleri ahüyü** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [gözleri ahüyü,]

gözleri cādūdur: Büyücü, cadı; sevgilinin gözü.

Baña sünbül saçınuñ her kılı ejder görünür / Sihir ‘ilmını bilür **gözleri cādūdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 3*). [gözleri cādūdur, -dur]

gözleri fettān: Gözleri fettan (fitne ve fesâda teşvik eden, karıştıracı) (olan) (sevgili).

Fitne-i ahir zamāndur fitneler andan kopar / Dōstlar ben n’eyleyem ol **gözleri fettān** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [gözleri fettān,]

gözleri mest: Gözleri mahmur, gözleri baygın.

İçeli kanımı ol **gözleri mest** / Cigerüm dönse tañ mı biryāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*). [gözleri mest,]

gözleri mestān: Gözleri mahmur, gözleri baygın.

Āh kılsam aglasam ol **gözleri mestān** için / Hānde eyler gül gibi san bād-ıla bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [gözleri mestān,]

gözleri yaş[ı]: Gözyaşı.

Gözleri yaş[ı] akar her sū olur āb-ı revān / Dil virelden bu Muhibbî serv-ğad bālālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 5*). [gözleri yaş[ı],]

gözleri yaşı: Gözyaşı.

Gözleri yaşı Muhibbî’nüñ akar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī kürk-ile reftāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [gözleri yaşı,]

Bu Muhibbî **gözleri yaşı** olup āb-ı revān / Dōstlar itmeñ ta‘accüb dönse Zāb’uñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [gözleri yaşı,]

gözleri yaşını: Gözyaşı.

‘İşk mıdur bu Muhibbî sînesine dâğ urup / Āhîr anuñ **gözleri yaşını** deryâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [*gözleri yaşını, -nı*]

gözlerin yummaz: Gözlerini (Gözünü) kapamamak (kırpmamak, yummamak): Hiç uyumamak.

Gülsitânında Muhibbî her gice tâ şubha dek / **Gözlerin yummaz** ider bülbül gibi âh u figân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*gözlerin yummaz,]*

gözlerüm yaşı: Gözyaşı.

Baňa yiter âhum-ıla **gözlerüm yaşı** / Birin zemîne birin de âsümâna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı olursa n’ola pâyüña revân / Karşuma serv-i sehî gibi hırâmân olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı biri Nîl ü birisi Dicle’dür / Hüsnuñ efvündur senüñ çün Mısr-ıla Bağdâd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*gözlerüm yaşı,]*

Muhibbî **gözlerüm yaşı** ciger tagındadır başı / Qarâr itmez akar turmaz görenler dir ne kandur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı revân olduğu budur sū-be-sū / Hâk-i pâyına dilersin servüñ ola rû-be-rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı ‘aceb mi dönse Nîl ırmagına / Bu gönül Mısr’ında oldu çünki mihrüñ pâdişâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [*gözlerüm yaşı,]*

Serv kıddi hevesi komadı gönülümde karar / **Gözlerüm yaşı** gibi turmaz akar her süya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [*gözlerüm yaşı,]*

Bahr-ı ‘ışk içre **gözlerüm yaşı** / Ne ‘acebdür dönerse mercâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 2*). [*gözlerüm yaşı,]*

Dūd-ı âhum felekde ebr olalı / **Gözlerüm yaşı** döndi bārâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 6*). [*gözlerüm yaşı,]*

Bagrumı yakalıdan ‘âteş-i ‘ışk / **Gözlerüm yaşı** beñzedi kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 2*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ‘aynına / Turra-i zülfüñi beñzetdüm şehābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı demidür hâk-i cismüm yaşlaya / Bāgbān-ı dil nihâl-i mihr-i yarı aşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [*gözlerüm yaşı,]*

İy Muhibbî götürürse yâr zülfinden niķāb / **Gözlerüm yaşı** o dem pâyına akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*gözlerüm yaşı,]*

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün benim / Hiç zarar itmez mi cûlar itse tuğyân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [gözlerüm yaşı,]

Didüm serv-i sehî gibi salınsun hüsn bâğında / Koñ aksun **gözlerüm yaşı** benim her dem ayagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [gözlerüm yaşı,]

gözlerüm yaş[ı] ile: Gözyaşlarımla.

Gözlerüm yaş[ı] ile baña yiterken rüy-ı zerd / Bakmayam dünyâ baña ger sîm-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [gözlerüm yaş[ı] ile,]

gözlerüm yaş[ı]dur: Gözyaşımıdır.

Gözlerüm yaş[ı]dur aglar üstüme ancak benim / Anuñ için eylerem aña du‘â çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [gözlerüm yaş[ı]dur,]

gözlerüm yaş[ı]n: Göz yaşı.

Gözlerüm yaş[ı]n revân itsem ‘aceb mi payuña / Gülşen-i hüsn içre çünkü serv-i bälâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [gözlerüm yaş[ı]n,]

Gözlerüm yaş[ı]n şarâb u bagrumı itdüm kebâb / Bu ümîze çeşm-i mestûñ göricegiz emri ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [gözlerüm yaş[ı]n,]

gözlerüm yaş[ı]na: Gözyaşı.

İy Hıttâ mañbûbı sensüz sorma hâlüm hicr ara / **Gözlerüm yaş[ı]na** nisbet kaçredür âb-ı Âmu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [gözlerüm yaş[ı]na, -na]

gözlerüm yaş[ı]na: Gözyaşı.

Gözlerüm yaş[ı]na dirsem tañ mıdur Tûfân-ı Nûh / Kaçredür yanında cem‘ itsem yidi deryâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [gözlerüm yaş[ı]na,]

Gözlerüm yaş[ı]na bakup dimeñüz mâ dükene / Sanmañuz akmak ile bir yaña deryâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [gözlerüm yaş[ı]na,]

Gözlerüm yaş[ı]na ğarķ olmuş yaturalar âbda / Hiç olur mı ki görem ben ol perî[yi] hıvâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1*). [gözlerüm yaş[ı]na,]

gözlerüm yaş[ı]nı: Gözyaşı.

Âh idüp bu **gözlerüm yaş[ı]nı** bārân itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ ben hândesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [gözlerüm yaş[ı]nı, -nı]

Gönlümün vîrânesin luţf eyle âbâd eylegil / **Gözlerüm yaş[ı]nı** Dicle eyledüm Bağdâd-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 2*). [gözlerüm yaş[ı]nı, -nı]

gözlerüm yaşını: Göz yaşı.

Gözlerüm yaşını baħr olduğımı görse eger / Kaynayup cūşa gelüp hālüme ‘ummān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [*gözlerüm yaşını,]*

gözlerüm yaşını: Göz yaşı.

Gözlerüm yaşını bu kanlu cigerden sorasın / Bagrumuñ yaraların ğamze-i tirden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [*gözlerüm yaşını,]*

gözlerüm yaşıyla: Gözyaşı.

Gözlerüm yaşıyla tahrîr eylesem aħvālümü / Zerd-i rüyum rîĝ ider topragın ol mektüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5*). [*gözlerüm yaşıyla, -yla]*

gözlerüme çöpçe gelmez: Çöp (ince ve ufak dal parçası) kadar değer vermemek.

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ‘aceb hār u ħese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2*). [*gözlerüme çöpçe gelmez,]*

gözlerümün yaşı: Gözyaşı.

Rāstî kāmētüñi gördüm eyā serv-i revāñ / Pāyuña **gözlerümün yaşı** revān oldı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*gözlerümün yaşı,]*

gözlerümün yaşını: Gözyaşlarımı.

Her kim ki gördi **gözlerümün yaşını** didi / Ol serv sāyesinde yine nāz u ni‘amdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [*gözlerümün yaşını,]*

Görinen serv-i sehî-vesh kadi dil-cüdur bu / Akıdan **gözlerümün yaşını** āh odur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*gözlerümün yaşını,]*

Naħçıvāndur ki sanur göñlümi vīrāne görüp / Beñzedür **gözlerümün yaşını** cūy-ı Aras’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5*). [*gözlerümün yaşını,]*

gözlerün yaşı: Gözyaşı.

Degül mi gün gibi rüşen Muhibbî ‘ışk saklanmaz / Akar bu **gözlerün yaşı** kılursun nāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*gözlerün yaşı,]*

gözlerün yaşı: Gözyaşı.

Didiler **gözlerün yaşı** kamu sırruñı fāş itdi / Didüm teskîn idem anı ne çare bu ruħ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*gözlerün yaşı,]*

gözlerün yaşını: Göz yaşı.

Gözlerün yaşını harc eyle Muhibbî yolına / İy gözüm merdümü fikr eyleme deryâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*gözlerün yaşını,]*

gözlerün yaşını: Göz yaşı.

Dāğlar gül görünür sinede serv oldı elif / **Gözlerün yaşını** iy dil aña bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*gözlerün yaşını,]*

gözlerün yaşını dök: Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Gözlerün yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Zār kıl her gıce kılsun şubha dek bu dil enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*gözlerün yaşını dök,]*

gözüm: "Kıymetlim" anlamında sevgi hitabı.

Toyur gönlümi **gözüm** 'ışkuñ ile / Dimezem beni yā Rab ac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [*gözüm,]*

gözüm merdümü: Göz bebeği.

Gözlerün yaşını harc eyle Muhibbî yolına / İy **gözüm merdümü** fikr eyleme deryâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*gözüm merdümü,]*

gözüm merdümü: Gözümün bebeği.

Sebzear oldı Muhibbî vardugında hatt-ı yār / İy **gözüm merdümü** şimden girü nemnāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*). [*gözüm merdümü,]*

gözüm yaşı: Gözyaşı.

Kıyāmet kāmēt olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña **gözüm yaşı** ko aksun cüy-ı āb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*gözüm yaşı,]*

Deryā gibi başumdan aşaldan **gözüm yaşı** / Hālī degül sefine-i dil iztırābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3*). [*gözüm yaşı,]*

Gözüm yaşı benüm zānūmı garça / Virelden komışamdur ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 2*). [*gözüm yaşı,]*

Gözüm yaşı benüm serv-i revānum / Akar küyuñda olmış āb-ı Āmū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 3*). [*gözüm yaşı,]*

Togranup hicrūñ-ile döneli bagrum hūna / Beñzese tañ mı **gözüm yaşı** mey-i gülgūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*gözüm yaşı,]*

Gözüm yaşı tuğyān ider iy Yūsuf-ı Mıṣrī / Raḥm eyle baña yoksa kalursın Nīl içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*gözüm yaşı,]*

Gözüm yaşı gördüğü demde revān olur / Salınsa eger ol ḳaddi dil-cū girih girih (*Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [*gözüm yaşı,]*

‘İṣḳuma **gözüm yaşı** Muhibbī niṣānedür / Hūn-āba dönüp akduğı her sū girih girih (*Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [*gözüm yaşı,]*

Dil āteşine ğarḳ iken akar **gözüm yaşı** / Kim gördi cem ‘ olduğı nār-ıla āb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [*gözüm yaşı,]*

gözüm yaş[ı]: Gözyaşı.

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cūy-ı Nīl oldu / N’içün ol Yūsuf-ı Mıṣrī varup görmez bulagında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [*gözüm yaş[ı],]*

gözüm yaşı gibi: Gözyaşı gibi.

Gözüm yaşı gibi bir dürr-i ğaltān / Bulınmaz arasan baḥr-ı ‘ Aden’de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 3*). [*gözüm yaşı gibi,]*

gözüm yaşın: Göz yaşı.

Söze ger nāz-ıla gelseñ iñen şīrīn suḥensin sen / **Gözüm yaşın** görüp gülseñ diyem ğonça dehensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [*gözüm yaşın,]*

Gözüm yaşın şarāb itdüm yanuk bagrum kebāb itdüm / Zīyāfet eyledüm şāh-ı ğamı çeşmüm otagında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 6*). [*gözüm yaşın,]*

gözüm yaşına: Gözyaşı.

Gözüm yaşına baksa raḥm iderdi / Güzeller māyil olur çünki sīme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2886, Beyit 5*). [*gözüm yaşına, -na]*

gözüm yaşına: Gözyaşı.

Benüm serv-i ḥırāmānum **gözüm yaşına** bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*gözüm yaşına,]*

Gözüm yaşına ğarḳ iken bu ‘ālem / Muḥibbī yandı virmez bir içim su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [*gözüm yaşına,]*

Gözüm yaşına beñzer dürr-i şāfi / Arayup bulmayasız siz Yemen’de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [*gözüm yaşına,]*

gözüm yaşına: Gözyaşı.

Mâyil olmasa **gözüm yaşına** tañ mı müdde'î / Sedd bağlanmaz Nîl'ün mecrâsına hâşâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*gözüm yaşına,]*

Gözüm yaşına ğarķ nîlüfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3*). [*gözüm yaşına,]*

gözüm yaşında: Gözyaşı.

Gâh zerd olur yüzüm gâhî **gözüm yaşında** al / Bencileyin kimsenüñ hâli diğergün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*gözüm yaşında, -nda]*

gözüm yaşını: Gözyaşı.

Yüzüm zerdine bakan aña zer dir / **Gözüm yaşını** beñzetdüķçe sîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [*gözüm yaşını,]*

gözüm yaşını: Gözyaşım II aşığın gözyaşı.

Gözüm yaşını sen serv ayagında / Görenler itdiler enhâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8*). [*gözüm yaşını,]*

gözüme uyhu gelmez: Gözüne uyku girmemek: uyuyamamak, uykusuz kalmak.

Uyhu gelmez gözüme gördüm seni tâ hıvâbda / Kanda gitmişdür 'aceb bilsem kanı uyhu diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [*gözüme uyhu gelmez,]*

gözümün nürısın: Gözümün nuru || Çok sevilen kimse, sevgili.

Gözümün nürısın göñlüm sürürü / Muhibbî'yi bugün şeydâ kılan sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 5*). [*gözümün nürısın, -sın]*

gözümün yaşı: Gözyaşı.

Gözümün yaşı olup kana şebîh / Yüzümün rengi döndü nârence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*). [*gözümün yaşı,]*

gözümün yaşına: Gözyaşı.

Gözümün yaşına nisbet iden Seyhün'ı Ceyhün'ı / Hezârân âferîn olsun ne hoş beñzetmiş ol nehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3*). [*gözümün yaşına, -na]*

gözümün yaşını: Gözyaşı.

Akıtdı **gözümün yaşını** dil harâreti / Bu remzi yürü fehm idesin sor gülâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*gözümün yaşını,]*

gözün yaşı: Göz yaşı.

Muhibbî şohbet-i hâş it ğam u derd ü belâ gelsün / Kebâb it mâ-ħazar bagruñ **gözün yaşı** şarâb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*gözün yaşı,]*

gözün yaşı dökdün: Ağlamak.

Muhibbî şol kadar dökdün gözün yaşı geçid virmez / Görenler didiler beñzer bi-‘ayni yaşıña Tuna
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*gözün yaşı dökdün, -dün]*

gözün yaşın: Gözyaşı.

Gözün yaşın dirîĝ itme dilâ sen pây-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sîm-ile zerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [*gözün yaşın,]*

gözün yaşına: Göz yaşı.

Gözün yaşına yâr Muhibbî nazar itmez / Yolına anuñ itmege işâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*gözün yaşına, -na]*

gözün yaşına: Gözyaşı.

Gözün yaşına ğarķ ol nîlüfer-vâr / Gerekdür olasin hem beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 7*). [*gözün yaşına, -na]*

gözün yaşını: Gözyaşı.

Ser-â-ser ‘âlemi tutsun **gözün yaşını** deryâ kıl / Yürisün fülk-i dil anda aña âhum hevâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*gözün yaşını,]*

gözünü aç: Dikkat etmek; uyanık olmak.

Ĝâfil yürüme aç gözünü durma ğaflete / Lâyık degül ‘âşık olan ola ğâfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [*gözünü aç,]*

ĝubâr: Toz, ince toprak.

Esüp bād-ı şabâ geçse eger küyî kenârından / Gözüme tütüyâ kılam getirürse **ĝubârından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [*ĝubârından, -ı, -n, -dan]*

ĝubâr: Toz, bulamklık.

Zıkr idersem ĝubâr-ı ħaţtuñı ger / Gelmesün ħâţıra **ĝubâr** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 2*). [*ĝubâr,]*

ġubār: Toz, ince toprak.

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflākden / İy şabā luş it götürgil bu **ġubārı** hākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [*ġubārı, -ı*]

ġubār: Aşıġın zayıf bedeni.

Mest olur gerçi lebüñ zikriyle gelür cāna şevk / Hařtuñ fikr eyleyüp yir dil **ġubārı** n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*ġubārı, -ı*]

ġubār: Toprak.

Lebüñ şafāsına dāyim şarābı hōş görelüm / Hařtuñ hayālî tururken **ġubārı** n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*ġubārı, -ı*]

Ben **ġubārı** didüm iy gün yüzlü toprakdan götür / Bî-edeblik didi itme dimedi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*ġubārı, -ı*]

ġubār: Toz, toprak. (*Sevgili/padişahın kapısı veya eşiġinde bulunan toz bağlamında.*).

İzārūñ reşk-i rüy-ı gül'izārān / **Ġubārūñ** tāk u tařt-ı tādārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 1*). [*ġubārūñ, -uñ*]

ġubār: 1) Toz, toprak 2) sürme.

Hāk-i pāyuñ olam dir isem eger / Gelmesün hāřıra **ġubār** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 3*). [*ġubār,]*

ġubār-ı hatı: *Sevgilinin yazı gibi olan ayva tüyü.*

Mest olur gāh Muhibbî lebüñi zikr idicek / Gāh **ġubār-ı haşı** fikrūñ ile hayrānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*ġubār-ı haşı,]*

ġubārı hatt-ıla: *Ayva tüyelerinin tozu; ġubārı yazısı (İnce bir yazıdır. Daha çok mektup yazarken tercih edilir.)*

Yā yazıldı hüsni evrāka **ġubārı haşı-ıla** / Vakf ider esmā-i hüsneyi olur ta'vīz-i cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 4*). [*ġubārı haşı-ıla, --ıla*]

ġubār-ı hařtuñ: *Sevgilini ayva tüyelerinin tozu (yüzü kapatması sebebiyle).*

Zikr itdi la'ı-nābuñ oldı Muhibbî ser-mest / Soñra **ġubār-ı hařtuñ** añdukda oldı hayrān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 5*). [*ġubār-ı hařtuñ, -uñ*]

ġubār-ı hařtuñ: (*Sevgilinin*) *Toza benzeyen ayva tüyleri.*

Zıkr idersem **ğubār-ı haṭṭuñi** ger / Gelmēsün hātıra ğubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 2*).
[ğubār-ı haṭṭuñi,]

Ğubār-ı haṭṭuñi fāş itdi gönlüm / Dirīgā yok imiş esrāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 3*).
[ğubār-ı haṭṭuñi,]

ğüft ü gü eyler: *Dedikodu yapmak, söz söylemek.*

Söylemez cānān Muhibbî lîk ammā dir hayāl / Şubḥa dek eyler benümle şad hezārān ğüft ü gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [ğüft ü gü eyler,]

ğüftār: *Söz, kelam.*

Bülbül-i dil-ḥasta gül ruḥsāruñ eyler ārzü / İy Mesīḥî dem hemān **ğüftāruñ** eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 1*). [ğüftāruñ, -uñ]

Ğoncaya nāz öğredür her dem lebün **ğüftārda** / Serve ta‘lîm ide bālā kādün refṭārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1*). [ğüftārda, -da]

ğüftār: *Söz, kelam, konuşma.*

Cevāb işideli ğonca lebünden / Süküt idüp ider **ğüftāra** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 6*).
[ğüftāra, -a]

ğüftār ider: *Söylemek.*

Nāz-ıla gül gibi gülp ğonca-veş **ğüftār ider** / Seyr ider güleşende san serv-i ḥıramān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [ğüftār ider, -er]

ğüher: *Cevher, inci II Güzel söz.*

Muhibbî yüzüñi gördi ferāmüş eyledi ‘aqlın / Ayaguñā nişār itdi **ğüherler** çeşm-i pür nemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [ğüherler, -ler]

ğüher-i pāke: *Pak, temiz, saf cevher.*

Aradum zîr-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend şadefe yek **ğüher-i pāke** düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [ğüher-i pāke, -e]

gül-: *Gülmek.*

Muhibbî agla sen dildār **ğülsün** / Saña girye sunılmış aña ḥande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*).
[ğülsün, -sün]

gül-: *Gülmek.*

Bâğ-ı hüsn içre **güler** gül gibi hurremsin bugün / Çeşm-i bed dūr ola senden hūb-ı ‘ālemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [güler, -er]

Her kim ki gönül bağlaya bir saçı sünbüle / Añlamazam ‘ālem içinde anı **güle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1*). [güle, -e]

gül-: *Alay etmek, eğlenmek.*

Göñül dünyāya virdügün göreliden / **Güler** ezhār saña sañn-ı çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 4*). [güler, -er]

gül: *Gül.*

Ola ki Muhibbî göresin pāyı nişānın / Etrāfına dök göz yaşını kūyı **gil** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [gil,]

Yüzüne **gül** beñzerem dimiş hacil / Oldugıyçün dirler aña sürh-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [gül,]

Ma‘nā **gülini** itdi çün izhār Muhibbî / İletdi seher yili anuñ būyını her sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5*). [gülini, -i, -n, -i]

gül: *Gülmek.*

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen şirīn suhensin sen / Göztüm yaşın görüp **gülseñ** diyem gönça dehensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [gülseñ, -señ]

Takdir ezelde böyle komış bülbül ü **güle** / Bülbül figānlar eyleye gül dāyimā **güle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [güle, -e, -]

gül: *Gülmek, mutlu olmak.*

Göñlini kim ki bağladı bir saçı sünbüle / Añlamazam ki ‘ālem içinde anı **güle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [güle, -e]

gül: *Çiçek.*

Güle dirler saña şāh-ı reyāhīn / Otur şāhāne sultān-ı çemensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 2*). [güle, -e]

Yüzün **gül** bülbül olmuşdur göñül ko / Eger şem‘ ise ol pervānedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [gül,]

Yüzinde **güller** açılmış kızılı ağı ag olmuş / İrem gülzārıdır güyā ya güllerün tarıdır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [güller, -ler]

gül: *Çiçek II gül.*

‘Arz eyle yüzün gülşene **güller** hacil olsun / Gül nâz-ıla tâ gonca görüp münfa‘il olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [güller, -ler]

Servler çekdüm elifden **güller** itdüm dâğ-ıla / Sîne bāğını temâşâ kıla bu ümmîdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3*). [güller, -ler]

Nev-bahâr irişdi hüsün ‘arz ider **güller** yine / Aña karşı zâr u feryâd ide bülbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [güller, -ler]

gül: Gülmek.

Ola ki gül gibi **gülüp** açıla ol lâle-ħad / ‘İşk ehli âh-ıla yaşını bārân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [gülüp, -üp]

gül: (گل) i. (Fars. gul) 1. Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.

‘Andelübün geçse ‘ömri zâr-ıla olmaz ‘aceb / Eksük olmaz çün **gülün** yanında hârî n’ eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). [gülün, -(ü)ñ]

Gül gibi ħandân olur görse yaşum bārânını / Agladur mı ‘âşıkı feryâd u âhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [gül,]

Bâde vü şahn-ı çemen sâkı-i gül-fâm olsa / Ruĥı **gül** saçları sünbül gözi bādâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [gül,]

Takđir ezelde böyle komış bülbül ü güle / Bülbül figânlar eyleye **gül** dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [gül,]

‘Arızuñı görüp **gül** gülşende iy perî-rû / Reşk eyleyüp özini eyledi pâre pâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3*). [gül,]

gül: Gülermek.

Bâğ ara gül gibi **gülüp** servi gibi salınan / Şād u ħurrem dāyimā mesrūr dirler ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [gülüp, -üp]

Nâz-ıla gül gibi **gülüp** gonca-veş güftâr ider / Seyr ider gülşende san serv-i ħurāmân ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [gülüp, -üp]

gül: 1.Çiçek 2.Bilinen çiçek,gül çiçeği,gül ağacı.

Bilmege ‘ışkuñ nüktesin remmāl olayın bir zamân / Nüş it Muĥibbî **gül** gibi cüş idesin tâ Nîl gibi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [gül,]

Yâr olma her leyîme ħadrüñi yüce gözet / Dimesünler **gül** gibi ħâr-ıla olmuş hem-nişîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [gül,]

Geldün çemen seyrânına **güller** nazâr kılır kamu / Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [güller, -ler]

Boyuña serv ü haddüñe yañılup **gül** didüm cānā / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özr-ıVāham ben (Muhıbbı Divanı , Gazel 2605, Beyit 4). [gül,]

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seher / Yılda bir **gül** açılır ol da miyān-ı hārda (Muhıbbı Divanı , Gazel 2832, Beyit 3). [gül,]

Çāk itdi pıreher **gül** ‘ālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (Muhıbbı Divanı , Gazel 2836, Beyit 7). [gül,]

Cān u dil virme **güle** şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sım ü zer ile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2837, Beyit 5). [güle, -e]

İtmez Muhibbı ‘ışık eri bülbül gibi **güle** / Pervāne-veş yanup yakılup döner ol küle (Muhıbbı Divanı , Gazel 2840, Beyit 5). [güle, -e]

Hār elinden bülbül itdi çok şikāyetler güle / **Gül** didi ‘āşık olan mā‘şūka eyler mi gile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2933, Beyit 1). [gül,]

Hār elinden bülbül itdi çok şikāyetler **güle** / Gül didi ‘āşık olan mā‘şūka eyler mi gile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2933, Beyit 1). [güle, -e]

Şād-ile feraḥ-ı zevk sunıldı ezel **güle** / Endüh u belā nāle vü feryād bülbüle (Muhıbbı Divanı , Gazel 2934, Beyit 1). [güle, -e]

gül: 1.Çiçek 2.Bilinen çiçek,gül çiçeği,gül ağacı.

Genc bī-mār u **gül** bī-hār olmaz iy Muhib / Yārsuz kalur cihānda ‘aybsuz yār isteyen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2707, Beyit 5). [gül,]

gül: Sevgili.

Ol **gülün** çok olsa ağyārı dilā ‘ayb eyleme / Götürür zaḥmını hāruñ bāğ u gülzār isteyen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2626, Beyit 4). [gülün, -ün]

gül: "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Çünkü yok ḳaddi gibi serv ü yüzi **gül** gonca leb / Bāğbānā **gül** diküp serv-i nihāl itmeñ neden (Muhıbbı Divanı , Gazel 2554, Beyit 4). [gül,]

Cān u dil virme **güle** şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sım ü zer ile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2837, Beyit 5). [güle, -e]

Sahn-ı cemende cem‘ idüp ezharı bād-ı şübḥ / Ol meclis içre cümlesi sultān didi **güle** (Muhıbbı Divanı , Gazel 2857, Beyit 2). [güle, -e]

gül: 1) gül çiçeği 2) Sevgilinin güle benzeyen yanağı.

Gülşen içre ruḥlarıñ devrinde **gül** açılmasun / Eş-k-i çeşmüm var-iken bārān döküp saçılmasun (Muhıbbı Divanı , Gazel 2648, Beyit 1). [gül,]

gül: Çiçek, gül çiçeği.

Dāğlar **gül** görünür sinede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşını iy dil aña bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [gül,]

gül: Çiçek. II sevgili.

Söyler çemende derdini bülbül yine güle / Likin **gül** eylemez nazarı hāl-i bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [gül,]

gül: 1) gül çiçeği 2) şarap kadehi.

Ol boyı serv-i sehî ruhları **gül** gonca dehen / Ol gözi nergis-i mest kāküli hōş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [gül,]

Çıkdı **gül** Leylî gibi şahrâlara hargāh-ıla / Yakdı Mecnûn gibi bülbüller cihānı āh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [gül,]

Mey-hvōra çünkü olmasa **gül** sāğarı yiter / Bülbül yirine var şurāhîde kulkula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [gül,]

Ol serv-i sehî ‘arızı **gül** geldi çü bāğa / Hālını bilüp her yana **gül** düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [gül,]

Ağlayup āh itmesem **gül** gibi gülmez ol habîb / Açılır gülşende **gül** san bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [gül,]

gül: 1. gülmek 2. gül çiçeği.

‘Arz eyle yüzüñ gülşene güller hacil olsun / **Gül** nāz-ıla tā gonca görüp münfa‘il olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [gül,]

gül: Bir tür çiçek; gül çiçeği.

Kāmetüñle gülşen içre baña haddüñ **gül** yiter / Bāğ u servi n’eylerem neme yarar **gül** gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [gül,]

gül: "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ola ki **gül** gibi gülüp açıla ol lāle-had / İşk ehli āh-ıla yaşını bārān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [gül,]

Dehānı gonca **gül** ‘arız teni nesrīn hatı sünbül / Hudā saklaya ol hüsni kazā-yı āsümānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [gül,]

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb midür / Nā-çar olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [gül,]

Gāh **gül** göster ü geh sünbülün iy serv-i sehī / Nāz-ıla gāh gehī şīve-i şemşād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [gül,]

Öykinelden ruhlaruña **gül** lebüne la‘l-i surh / Ol günehdür birini hār u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [gül,]

Yañıldum qaddüne serv ü yüzüne **gül** didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ‘özü-ḥāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [gül,]

Yine dil bülbülini şubḥa degin zāra getir / Lebi gonca yüzi **gül** lebleri ḥamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [gül,]

Ko kılsun **gül** gibi dildār ḥande / Muhibbî āh u eşküm bād u bārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [gül,]

Nite kim **gül** diñlemez gülşende bülbül nālesin / Sen de tutmazsın kulak küyuñda āh u zāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [gül,]

Satmaga **gül** ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / Şahn-ı gülşen her taraf feryād u gavḡādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [gül,]

Gül yüzü vaşfında didi Muhibbî bir ḡazel / Didiler bülbül gibi şūrīde-güyādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [gül,]

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla / Tā kim göre bülbül anı yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [gül,]

Gül işitmiş ‘arız-ı yāra anı beñzetdügüm / Şādılığınan kızarmışdur meger güle güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [gül,]

Lebünñden ḥadd-i gülgünüñ şekerle / Ne hoşdur karışa ger **gül** şekerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [gül,]

Yüzün **gül** olalı ḥaṭṭuñ benefşe / Ko kılsun bülbül-i dil zār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [gül,]

gül: "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Yüzün **güldür** saçuñ sünbül boyuñ serv / Görüben itdüren bu ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [güldür, -dür]

gül: "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Hār elinde görelî yine **gülün** dāmenini / Urdı āh u fiḡān bülbül olup na‘rā-zenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [gülün, -ün]

gül: "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

‘İşk mıdur bî-vefâ **güller** elinden gıceler / İnledüp bülbülleri tâ şubh gūyâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*güller, -ler*]

gül: "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. II Kâinat, gökyüzü; felek, baht, talih.

Niçe **gül** niçe benefşe bunca türlü lâleler / Gör niçe halk eylemiş bunları Rabbü’l- ‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*gül,]*

gül açıla: *Gülün açılması, çiçeklenmesi.*

Müdde’î dâmen-i dildâra irişse ne ‘aceb / Kanda kim açıla gül tutar anuñ hâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*gül açıla,]*

gül ‘arız: *Gül yanak.*

İy lebi gonca vü **gül** ‘arız u şîrîn dehenân / İy boyı serv-i sehî sünbül sîmîn zeķanân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [*gül ‘arız,]*

gül demidür: *Gül zamanı.*

Gül demidür güzelüm eyleme ebruları çîn / Nuş-ı mül eyleyelüm gel berü yârânlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*gül demidür, -dür*]

gül devri: *Gül mevsimi.*

Gül devri çünki tîz geçer ‘ömr gibidür / Bir hafta var tâze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*gül devri,]*

gül diküp: *Gül yetiştirme.*

Çünkü yok kaddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb / Bâgbânâ **gül diküp** serv-i nihâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [*gül diküp, -üp*]

gül evrâkın: *Gül yaprağı.*

Bugün çün hırmen-i gülsin nigārâ âhdan sakın / İřitmedüñ mi gülşende yil aldugın **gül evrâkın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [*gül evrâkın,]*

gül gibi: *Gül gibi.*

Âh kılsam aglasam ol gözleri mestân için / Hânde eyler **gül gibi** san bād-ıla bārân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*gül gibi,]*

Bâğ-ı hüsni içre güler **gül gibi** hurremsin bugün / Çeşm-i bed dūr ola senden hūb-ı ‘âlemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*gül gibi,]*

Yüzün aç **gül gibi** görsün seni dil / Niçeye dek olasıñ gönca-şıfat perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [*gül gibi,]*

Bâğ ara **gül gibi** gülüp servi gibi salınan / Şād u hürrem dāyimā mesrūr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*gül gibi,]*

Nāz-ıla **gül gibi** gülüp gönca-veş güftār ider / Seyr ider gülşende san serv-i hürāmān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*gül gibi,]*

Çünkü girmez **gül gibi** āh u figānuñ gūşına / Yiter iy bülbül-i dil nāle vü feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 3*). [*gül gibi,]*

Ben oldum gülşen-i küyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan **gül gibi** hercāyī bu ‘ālem içre sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [*gül gibi,]*

Gül gibi Muhib girmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen dağı kılup zārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*gül gibi,]*

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter / Hār eline **gül gibi** gel virme dāmānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*gül gibi,]*

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim hār-ıla / Bülbül-āsā bu Muhibbī inleye hem aglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*gül gibi,]*

Ruħları şevkine itdüm pīrehen **gül gibi** çāk / Göz yaşın dağı revān itdüm ben ol serv-i çāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*gül gibi,]*

Aglayup āh itmesem **gül gibi** gülmez ol habīb / Açılır gülşende gül san bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*gül gibi,]*

gül gibi: Güle benzer şekilde.

Sīnemün bāğın temāşā eyle dāğum **gül gibi** / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [*gül gibi,]*

gül haddün: (Sevgilinin) Gül rengindeki yanağı.

Ķāmetünle gülşen içre baña haddün gül yiter / Bâğ u servi n’eylerem neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*gül haddün, -ün]*

gül hengāmıdur: Gül mevsimi.

Lebleri yādına ‘iyy eyle ki **gül hengāmıdur** / Çün geçen geçdi Muhibbī bir dağı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*gül hengāmıdur, -dur]*

gül ile: Gül.

Sīneñe dāğ ur Muhibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāğ olsun **gül ile** serv-ile şimşād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5*). [*gül ile,]*

gül mevsiminde: İlkbahar.

Gül mevsiminde dilber dāyim kadeh ider nūş / İçdügi hūn-ı dildür bu ‘āşık-ı fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [*gül mevsiminde,]*

Gül mevsiminde sākī çü serv-i hırām ola / Ol sunmayıcak mey içer isem hırām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*gül mevsiminde,]*

gül ol: Gül olmak, güle dönüşmek.

Gel gönca gibi iy dōst bir dem tekellüm eyle / Nāz-ıla ser-firāzum **gül ol** tebessüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [*gül ol,]*

gül ruhın: Sevgilinin gül renkli yüzü.

İy Muhibbî **gül ruhın** yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā şubh olunca āh u efġān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [*gül ruhın, -ın]*

gül ruhların: Gül yanak.

İy Muhibbî her kaçan yād idesin **gül ruhların** / Gıceler bülbülleyin tā şubh feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*gül ruhların, -ların]*

gül ruhlaruñ: Gül yanaklı sevgili/güzel.

Baña **gül ruhlaruñ** sünbül saçuñ bes / Gerekmez bakmayam ezhāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*gül ruhlaruñ,]*

gül ruhlaruñı: Gül yanaklı sevgili/güzel.

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle dil / **Gül ruhlaruñı** hırşīd-i raḡşāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2*). [*gül ruhlaruñı, -laruñı]*

gül ruhsāruñ: Gül gibi yanak.

Bülbül-i dil-ḡasta **gül ruhsāruñ** eyler ārzü / İy Mesīḡī dem hemān güftāruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 1*). [*gül ruhsāruñ, -uñ]*

gül ruhuñ: Gül yanak.

Muhibbî **gül ruhuñ** şevkı ile bülbül gibi güyā / Bugün gülzār-ı ‘ālemde gül-i nāzük bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*gül ruhuñ, -uñ]*

gül ruhuñı: Gül renkli yüzlü sevgili.

Gülşende añup **gül ruḥuñı** nâleler itsem / Şürîde olup bülbül-i gülzâr inîler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2*). [*gül ruḥuñı, -uñı*]

gül şevkine: *Gül arzusu.*

Niçe bir bülbül gibi feryâd idüp **gül şevkine** / Niçe bir şürîdelik vaqt oldı kim uslanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [*gül şevkine,]*

gül şöḥbetin: *Sevgilinin yüzünün sohbeti.*

Žāyi‘ itme iy dil-i şürîde gel **gül şöḥbetin** / Cān u dilden tā seḥer gūş eyle bülbül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [*gül şöḥbetin,]*

gül şöḥbetin eylemek: *Gül sohbetini eylemek.*

Zemherîr i[r]di ne mümkün eylemek gül şöḥbetin / Āteşi aña bedel kılmak gerek mül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*gül şöḥbetin eylemek, -mek*]

gül şöḥbetin kıl: *Gül sohbeti yapmak.*

İy Muhibbî tîz geçer eyyām-ı gül bir haftadır / Žāyi‘ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*gül şöḥbetin kıl,]*

gül şöḥbetin kıl: *Gül sohbeti yapmak.*

İy Muhibbî tîz geçer eyyām-ı gül bir haftadır / Žāyi‘ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*gül şöḥbetin kıl,]*

gül şöḥbetin kıl: *Gül sohbeti yapmak.*

İy Muhibbî tîz geçer eyyām-ı gül bir haftadır / Žāyi‘ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*gül şöḥbetin kıl,]*

gül şöḥbetin kıl: *Gül sohbeti yapmak.*

İy Muhibbî tîz geçer eyyām-ı gül bir haftadır / Žāyi‘ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*gül şöḥbetin kıl,]*

gül şöḥbetin kıl: *Gül sohbeti yapmak.*

İy Muhibbî tîz geçer eyyām-ı gül bir haftadır / Žāyi‘ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*gül şöḥbetin kıl,]*

gül şöḥbetin kıl: *Gül sohbeti etmek.*

İy Muhibbî tîz geçer eyyâm-ı gül bir haftadır / Zâyi' itme 'ömr el virdükçe kıl gül şöhetin (Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5). [gül şöhetin kıl,]

gül yañağın vādına: Sevgilinin güle benzeyen yanağının hatırı.

Gül yañağın vādına iy sîm ten / Lâle-veş çâk eyleyem kanlu kefen (Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 1). [gül yañağın vādına, -na]

gül yirine: Gül yerine.

Bâğda mül tolı sâğar dutalım **gül yirine** / Kılkuş itsün ko şürâhî yine bülbül yirine (Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1). [gül yirine,]

gül yüzinden: (Sevgilinin) gül(e) benzeyen yüzü/yanağı.

Gül yüzünden dūr olalı inlerem bülbül gibi / Ney gibi bil bagladum bu yolda ben feryād-içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3). [gül yüzünden, -den]

gül yüzine: Gül (gibi güzel) yüz.

Baksa Muhibbî yüzine göz yaş-ıla tolar / Mümkin degül **gül yüzine** niçe bakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5). [gül yüzine, -ine]

gül yüzlü: Gül yüzlü.

Ah eylesem 'aceb mi **gül yüzlü** yāra karşı / Bülbül figānlar eyler evvel bahāra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1). [gül yüzlü,]

gül yüzlü yāruñ 'ışkına: Gül yüzlü sevgilinin aşkı.

Sākiyā depret ayak sun ol nigāruñ 'ışkına / Zehr-ise nūş idelüm **gül yüzlü yāruñ 'ışkına** (Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 1). [gül yüzlü yāruñ 'ışkına, -na]

gül yüzün: Gül yüz.

Gül yüzün devrinde gönüm gül 'izārı n'eyesün / Kılmayup bülbül gibi yā āh u zārı n'eyesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1). [gül yüzün,]

Gül yüzün seyr eylesün 'ālemde gülzār isteyen / Dūr dişün fikr eylesün lü'lü'-i şehvār isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1). [gül yüzün,]

Şafādan çâk ider gonca yakasın / Añarsam **gül yüzün** vaşfın nesīme (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 3). [gül yüzün,]

gül yüzün: (sevgilinin) güle benzeyen yüzü, gül yüzlü.

Gāh **gül yüzüñ** ile ‘arz idüp ‘anber saçuñı / Gāh iy serv-i sehī şīve-i şimşād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [*gül yüzüñ,]*

Gülsitān-ı dehr içinde baña **gül yüzüñ** yiter / N’eylerem zülfüñ tururken ‘anber-i sārāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 2*). [*gül yüzüñ,]*

gül yüzüñ üzre: *Gül yüzün üzerinde.*

Gül yüzüñ üzre kaçan tağıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña cihān gülşeni şebbūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [*gül yüzüñ üzre,]*

gül yüzüñi: *Güle benzeyen yüz.*

Göricek **gül yüzüñi** gāyet-ile şād oluram / Kalmaz gözde nem ü dilde gam-ı bār-ı girān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*gül yüzüñi,]*

Yād eyleyüp **gül yüzüñi** zārılık itsem derd ile / Gülşende inler ‘andelib feryāduma āheng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*gül yüzüñi,]*

Gül yüzüñi göstermeye dildār sebep ne / Dil bülbül[i] āh eyleye hem zār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*gül yüzüñi,]*

gül yüzüñsüz: *Gül yüz.*

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu Muhibbî çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña gülistān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*gül yüzüñsüz, -süz]*

gül yüzüñsüz: *Sevgilinin güzel görünüşlü ve mis kokulu çehresini görememek kastedilir.*

Gül yüzüñsüz gıceler feryād u efgān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [*gül yüzüñsüz,]*

gül-āb: *F. Gül suyu.*

Leblerin görse Muhibbî eşk-i çeşmin akıdır / Yaraşur **gül-āb** olıcak dōstum cüllābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*gül-āb,]*

gülāb: *Gül suyu.*

Akıtdı gözümüñ yaşını dil harāreti / Bu remzi yūri fehmi idesin sor **gülābdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*gülābdan, -dan]*

gulām: *Esir olarak alınan köle veya cariye.*

Esirüñdür eger ‘aql u eger dil / **Ġulāmuñdur** eger cān u ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [*gulāmuñdur, -uñ, -dur]*

gūlāmuñ isem: *Kölensem.*

Ger **gūlāmuñ isem** iy ğam baña luř eyleyüben / Başuña şadka kılup çevrü kul āzād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*gūlāmuñ isem,*]

gūlde: *Çiçeklerin en makbulü ve hoş kokulusu. II Sevgili.*

Gūlde luř u servde var i‘tidāl / Cem‘ olupdur cümlesi sende hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*gūlde,*]

Yok **gūlde** tarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*gūlde,*]

gūlden: *Çiçeklerin en makbulü ve hoş kokulusu.*

Kiminüñ cismi **gūlden** tāze olmuş / Kiminüñ yüzini tutmuşlar ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [*gūlden,*]

gūle: *Çiçek (Sevgili).*

Söyler çemende derdini bülbül yine **gūle** / Līkin gül eylemez nazarı hāl-i bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*gūle,*]

gūle gūle: *Gülerek.*

Gül işitmiş ‘arız-ı yāra anı beñzetdügüm / Şādılığından kızarmışdur meger **gūle gūle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [*gūle gūle,*]

gūle gūle: *Gülerek || Zevk alarak.*

Geldi o meclise sultān-ı gül **gūle gūle** / Şahn-ı çemende cem‘ idüp ezhār[1] bād-ı şubh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2*). [*gūle gūle,*]

gūler idi: *Gülerdi.*

‘Işk ehline **gūler idi** bir zamān-ıdı / Bilmezdi Muhibbî ki kendi başına da gele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [*gūler idi,*]

gūlersin: *Gülmek eylemi.*

Gūlersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*gūlersin, --er, --sin*]

gūlğul: *Kuru güriültü.*

Çünkü fiğān u nāleñi gūş eylemez senüñ / İy dil niçeye dek idesin sen de **gūlgūla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*gūlgūla, -a*]

gūlgūn: *Far. Gül-reng, gül-fam.*

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum **gūlgūnımı** / İy gözüm gayret senüñdür cehd kıl geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*gūlgūnımı,]*

gūlgūn: *Gül renkli.*

Didüm **gūlgūn** mıdur rüyuñ didi bir ĥaddi alam ben / Didüm kevşer midür la'lüñ didi āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*gūlgūn,]*

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi **gūlgūn** cāmeler / İy Muhibbî kim göre taḥsîn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*gūlgūn,]*

gūlgūn mey: *Gül renkli, kırmızı şarap.*

Ḥasret-i la'lüñle aldum bāde-i gūlgūn ele / Hey ne **gūlgūn mey** bil ki sāğar-ı pür-ḥūn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1*). [*gūlgūn mey,]*

gūlgūn olur: *Gül rengi. II Kızarmak.*

Kaçan taḥrîre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde dutduğı kâğıd olur eşki ile gūlgūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*gūlgūn olur, -ur]*

gūlhā: *Güle.*

Çünkü yok serv ü gül ü lālede hiç büy-ı vefā / Kanda gitdi çemen ü serv ü **gūlhā** lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [*gūlhā,]*

gūlhā-yı çemen: *Çemen gülleri.*

Açılıpdur gerçi her cānibde **gūlhā-yı çemen** / Ḥāşıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 1*). [*gūlhā-yı çemen,]*

gül-i ahmerdesin: *Kırmızı gül.*

Gīceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / İy dil-i şürīde sen çün bir **gül-i ahmerdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [*gül-i ahmerdesin, -de, -sin]*

gül-i ahmer-durur: *Kırmızı gül.*

Meclis içre her kadeḥ san bir **gül-i ahmer-durur** / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle kulḳul şoḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*gül-i ahmer-durur, --durur]*

gül-i handân: Açılmış gül / sevgili.

Meclis-i ğamda şu deñlü dökeyim hûn-ı ciger / Bezm ara her birisi bir **gül-i handân** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*gül-i handân,]*

İy Muhib gülşen-i hüsünde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol **gül-i handân** acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [*gül-i handân,]*

gül-i handānuñ: Açılmış gül II Sevgili.

Lāle-veş bagrumı yakdum **gül-i handānuñ** için / Eyledüm yaşı revān serv-i hūrāmānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [*gül-i handānuñ, -uñ]*

gül-i nāzük beden: Nazik bir gül gibi olan beden.

Gül-i nāzük beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ‘Aceb mi dinse hercāyî meh-i nā-mihribānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [*gül-i nāzük beden,]*

gül-i nāzük bedensin: Nazik bir gül gibi olan beden.

Muhibbî gül ruhuñ şevkı ile bülbül gibi güyā / Bugün gülzār-ı ‘ālemde **gül-i nāzük bedensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*gül-i nāzük bedensin, -sin]*

gül-i nev-reste: Taze gül (sevgili için gençlik ve güzelliği ifade etmek bağlamında).

Gül-i nev-reste ben ebr-i bahāram / Baña girye sunuldı aña hānde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*gül-i nev-reste,]*

gül-i nev-reste-i ter: Taze açılmış gül.

Ya kanı bir **gül-i nev-reste-i ter** / Münevver ola ‘ālem göstere rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*). [*gül-i nev-reste-i ter,]*

gül-i nev-restenüñ: Taze açılmış gül.

Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol **gül-i nev-restenüñ** ben hāndesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [*gül-i nev-restenüñ, -nüñ]*

gül-i rüyuñ: Gül yüzlü.

Nigārā himmetüñ hep nāza olsun / **Gül-i rüyuñ** hemişe tāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*). [*gül-i rüyuñ,]*

gül-i tersin: Taze gül.

Benüm āh u fiğānumdan sakın kim bir **gül-i tersin** / Kim āh okı güzer kılur irerse dağı mermerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*gül-i tersin, -sin*]

gülistān: *Güllük, gül bahçesi, gül tarlası.*

Dāğlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dōstum bir nazar it niçe **gülistānam** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*gülistānam, --am*]

gülistān: *Bahçe, gül bahçesi, çiçek bahçesi.*

Gül yüzünsüz çöpçe gelmez bu Muhibbî çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña **gülistān** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*gülistān,]*

Görinen zülfeyni mi asılı yāhū perr-i zāğ / Ya iki ef ī gelüp yatmış **gülistān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*gülistān,]*

‘Arızuñ üstinde gördüm ol siyeh müşgīnūñi / Didüm ef īdur uyur yatmış **gülistān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [*gülistān,]*

gülistān eyledüñ: *Gül bahçesine çevirmek.*

Gösterüp ruhsaruñı dehri **gülistān eyledüñ** / Āb-ı rüyuña senüñ yārā hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3*). [*gülistān eyledüñ, -dūñ*]

gül ‘izār: *Gülbahçesi.*

Gül yüzüñ devrinde gönüm **gül ‘izārı** n’eyesün / Kılmayup bülbül gibi yā āh u zārı n’eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*gül ‘izārı, -ı*]

gül ‘izār: *Gül yanaklı(sevgili bağlamında).*

Bülbül gibi geçdi günüm āh u zār-ıla / Hayfum budur ki öpmedüm ol **gül ‘izār** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [*gül ‘izār,]*

Ḳaddüñe benzedügiy-çün iy **gül ‘izār** serv / Buldı cihānda anuñ-ıçun i‘tibār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*gül ‘izār,]*

gül ‘izārā: *Ey gül yanaklı (güzel, sevgili).*

Yaşum dökilse tañ mı ol **gül ‘izārā** karşı / Bārān olur dimişler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [*gül ‘izārā,]*

güllac: *Nişastadan yapılan, çok ince kuru yufkanın üzerine süt dökülerek pişirilmesi sonucu elde edilen hamur tatlısı.*

Ḳanā’atle geçen bir nān-ı cevle / Gıdāyı dāyima **güllac** itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [*güllac,]*

güller: Çiçekler, güller.

Zülfünün olduğu budur bağ-ı hüsnüne yakın / **Güllerün** dirmek diler bir uğrı Hindü'dur sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [güllerün, -ün]

Yüzinde güller açılmış kızılı ağı ag olmuş / İrem gülzâridur güyâ ya **güllerün** tarıdır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [güllerün, -ün]

gülmez: Açılmamak II gösterişli ve görünür olmamak II neşeli durmamak.

Ağlayup âh itmesem gül gibi **gülmez** ol habîb / Açılır gülşende gül san bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [gülmez,]

gül-reng idesin: Gül renginde etmek // kana boyamak, kan içinde bırakmak.

Herkesün sāgarını mey ile **gül-reng idesin** / Baña geldükçe sıyup sāgarımı seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [gül-reng idesin, -esin]

gül-ruh: Gül çiçeği gibi hoş kokulu ve al renkli yanaklı sevgili.

'Arz kıl hālümü ol **gül-ruha** iy bād-ı şabā / Uşbu yolda yaraşur çabük [ü] çālāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [gül-ruha, -a]

Çiger kanını çeşmümden eger bu hār-ı ğam dökse / Dimez ol ğonca-leb **gül-ruh** ider mi 'andelbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [gül-ruh,]

gülşen: Gül bahçesi.

Seyre çıksañ kadd ü refârın temāşâ itmege / **Gülşen** içre servler baş kaldura dīvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [gülşen,]

gülşen: Bahçe, gül bahçesi.

'Arz eyle yüzün **gülşene** güller hacil olsun / Gül nāz-ıla tā ğonca görüp münfa'ıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [gülşene, -e]

Bugün çün hırmen-i gülsin nigārā āhdan sakın / İştmedün mi **gülşende** yil aldugın gül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [gülşende, -de]

Sakınup **gülşenini** yād ayakdan / Hātın gülzâr-ı hüsne itdi bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 3*). [gülşenini, -i, -n, -i]

Nite kim gül diñlemez **gülşende** bülbül nâlesin / Sen de tutmazsın kulak küyuñda âh u zāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [gülşende, -de]

Bağ-ı hüsnüme tılısm dîdelerümden iki şîr / İledem yâr didi basmayalar **gülşenüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [gülşenüme, -ü, -m, -e]

gölşen: *Göl bahçesi II dünya.*

Kim cemâli **gölşenin** bir kez tamâşâ eyleye / İtmeye geşt-i çemen seyr-i gülîstândan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [*gölşenin, -iñ*]

gölşen: *Bahçe, gül bahçesi, çiçek bahçesi.*

Nâz-ıla gül gibi gülüp gonca-veş güftâr ider / Seyr ider **gölşende** san serv-i hırâmân uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*gölşende, -de*]

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberîn / Sanasın tâvüsdur **gölşende** ‘arz eyler perin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*gölşende, -de*]

Gölşende gör sultân-ı gül ezhârını cem‘ eylemiş / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şahñ-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [*gölşende, -de*]

İy Muhibbî serv kıaddin görse **gölşende** çınâr / El du‘âya kaldurur ol kıâmet-i bâlâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [*gölşende, -de*]

Gölşende diñ ol serv-i hırâmâna salınsun / Āhum yiline karşı ko her yana salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*gölşende, -de*]

Yâd eyleyüp gül yüzüñi zârîlık itsem derd ile / **Gölşende** inler ‘andelîb feryâduma âheng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*gölşende, -de*]

Gölşende seçer var mı didüm kıaddüñe mânend / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*gölşende, -de*]

Göl geldi **gölşene** çün al duvak-ıla / Tâ kim göre bülbül anı yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [*gölşene, -e*]

Gölşende añup gül ruhuñı nâleler itsem / Şürîde olup bülbül-i gülzâr iñiler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2*). [*gölşende, -de*]

Büy-ı zülfüñ getüre **gölşene** ger bād-ı şabâ / Kara yaslu oluban key katı sünbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 2*). [*gölşene, -e*]

Aldanma iy gül-i nev tayanma rûziğâra / Cevr eyleme iñende **gölşende** gel hezâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*gölşende, -de*]

‘Ārîzuñı görüp gül **gölşende** iy perî-rû / Reşk eyleyüp özini eyledi pâre pâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3*). [*gölşende, -de*]

Bülbül iñler miydi **gölşende** eger hâr olmasa / Dilber kıadri bilinür miydi ağıyâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [*gölşende, -de*]

Ağlayup âh itmesem gül gibi gülmez ol habîb / Açılır **gölşende** gül san bād-ıla bārân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*gölşende, -de*]

gölşen: *1) gül bahçesi 2 sevgilinin yüzü.*

Görüp haddüñ çeküp kahr-ı raķıbi / Yirüm geh **gülşen** olur gāh külhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2*). [gülşen,]

Külhende hayālünle olursam baña **gülşen** / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [gülşen,]

Baña sensüz görünür hār **gülşen** / Letāfet kalmamış hergiz çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3*). [gülşen,]

gülşen: 1-Gül bahçesi 2-Sevgilinin bulunduğu yer.

Ķāmetünle **gülşen** içre baña haddüñ gül yiter / Bāğ u servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [gülşen,]

gülşen içinde: Gülbahçesi içinde.

Gülşen içinde Muhibbî tevbeyi kim saklaya / Sāķi-i gül-ruĶ elinden cām-ı gül-nārı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [gülşen içinde,]

gülşen içre: Gül bahçesi içinde.

Her şüküfe **gülşen içre** dutmuş elde sım ü zer / Pāyuña ĩsār ideler sen şeh-i ħübān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [gülşen içre,]

Gülşen içre ruĶlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var-iken bārān döküp saçılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [gülşen içre,]

gülşen olur: Bir yerin gül bahçesi haline gelmesi, güzelleşmesi.

Ķaddüñ odını göster olsun Muhibbî mesrūr / Dirler ki **gülşen olur** āteş-i zamān kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [gülşen olur, -ur]

gülşene: Gül bahçesi.

Salınup **gülşene** gel bendeñ ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide tāvūs-ı cinān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [gülşene, -e]

Hār elinden derd-ile eyler şikāyet 'andelīb / Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsāfir **gülşene** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2*). [gülşene, -e]

gülşen-i hüsn içre: Güzellik bahçesi içinde.

Gözlerüm yaşın revān itsem 'aceb mi payuña / **Gülşen-i hüsn içre** çünkü serv-i bālāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [gülşen-i hüsn içre,]

gülşen-i hüsnî: Güzelliğin gül bahçesi.

Muhibbî **gülşen-i hüsnî** görülmez / Çekildi hattı oldu aña bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5*).
[*gülşen-i hüsnî,]*

gülşen-i hüsninde: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.*

Gülşen-i hüsninde iy dil tā seher / İñiler bir bülbül-i nālânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 3*).
[*gülşen-i hüsninde, -inde]*

gülşen-i hüsninde: *Güzelliğin gül bahçesi.*

Gülşen-i hüsninde yāruñ iy gönül bülbülleyin / Nāle eyle şubh olunca sen de bir şürīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [gülşen-i hüsninde,]

gülşen-i hüsninde: *Güzelliğin gül bahçesi.*

İy Muhib **gülşen-i hüsninde** nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i handān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [gülşen-i hüsninde,]

gülşen-i hüsnünde: *Güzelliğin gül bahçesi.*

Gülşen-i hüsnünde cānā bülbül-i şürīdeyin / Zülfüne dil bağlamış Mecnūn-ı belā-kerdīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 1*). [gülşen-i hüsnünde, -de]

Gülşen-i hüsnünde kalduñ ruhlaruñ gülzār sen / Baña dirsın anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [gülşen-i hüsnünde, -de]

gülşen-i hüsnüne: *Güzelliğin gül bahçesi; padişahın şiiir meclisi.*

Gülşen-i hüsnüne karşı eylesem āh u fiğān / Nāleme āheng için bülbüller eylerler enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [gülşen-i hüsnüne, -üne]

gülşen-i hüsnüne: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.*

Gülşen-i hüsnüne karşı dōstum bülbül gibi / Bu dil-i şürīdedür her demde efgān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [gülşen-i hüsnüne, -üne]

gülşen-i hüsnüne: *Güzelliğin gül bahçesi.*

Gülşen-i hüsnüne karşı gıceler dil bülbülü / Şubh olunca inleyüp feryād u efgān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4*). [gülşen-i hüsnüne,]

gülşen-i küyuñ içinde: *Semtinin gül bahçesinin içinde.*

Ben oldum **gülşen-i küyuñ içinde** bülbül-i nālān / Olan gül gibi hercāyī bu ‘ālem içre sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [gülşen-i küyuñ içinde,]

gülsitân: *Gül bahçesi, çiçeklik | bahçe.*

Eger bû almayam bir dem vefâ ol **gülsitânımdan** / Şu deñlü eyleyem bülbül helâk ola figânımdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*gülsitânımdan,]*

Maḥabbet bûyını ummañ cihānuñ **gülsitânından** / Dimişler meyve-i miḥnet yiyenler büsitânından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*gülsitânından, -ı, -n, -dan]*

gülsitân: *Gül bahçesi.*

Ķāmetüñle gülşen içre baña ḥaddüñ gül yiter / Bâğ u servi n'eylerem neme yarar gül **gülsitân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*gülsitân,]*

Bülbül-i şürıdeyem ol **gülsitāna** görmeden / Kim kulakdan 'aşıkam verd-i cināna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 1*). [*gülsitāna, -a]*

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül ahından sakın / Derd-ile āh itse olur **gülsitānı** sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*gülsitānı, -ı]*

gülsitân: *Gül bahçesi, bahçe. ll sevgilinin güzelliği.*

Gülsitânında Muhibbî her gice tā şubḥa dek / Gözlerin yummaz ider bülbül gibi āh u figān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*gülsitânında, -ın, -da]*

gülsitân-ı dehr içinde: *Dünya bahçesinin içinde.*

Gülsitân-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / N'eylerem zülfüñ tururken 'anber-i sārāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 2*). [*gülsitân-ı dehr içinde, -nde]*

gülzār: *Gül bahçesi.*

Gül yüzüñ seyr eylesün 'ālemd e **gülzār** isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-i şehvār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*gülzār,]*

Gülşen-i ḥüsnüñde kılduñ ruḥlarıñ **gülzār** sen / Baña dirsın anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*gülzār,]*

Ruḥlarıñsuz bu Muhibbî gıceler nālān olur / Bülbülündür n'eylesün **gülzāruñ** eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 5*). [*gülzāruñ, -uñ]*

Zülf-i müşğın kim görinür 'ārız-ı dildārda / Deste-i sünbül asılmış sanasın **gülzārda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [*gülzārda, -da]*

Derd-ile yine geldi **gülzāra** benefşe / İtse yiridür nāle vü şad zāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [*gülzāra, -a]*

Dime zāhid baña kıl yāra tevbe / İder mi bülbül **gülzāra** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*gülzāra, -a]*

gölzâr: Bahçe, gül bahçesi, çiçek bahçesi.

Sanma zâhid 'ışk eri pendünle şâhından geçe / Hiç zağan söziyle bülbül geçe mi **gölzârdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [*gölzârdan, -dan*]

gölzâr-ı 'âlemde: Dünyanın gül bahçesi.

Beni derd ü belâ ile bugün **gölzâr-ı 'âlemde** / Fiğân u âh-ıla zâr eyleyen iy döst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [*gölzâr-ı 'âlemde,]*

gölzâr-ı 'âlemde: Dünyanın gül bahçesi.

Bugün **gölzâr-ı 'âlemde** cefâ vü derd ü miñnet çok / İñitmedüm ki bû almış ola kimse vefâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [*gölzâr-ı 'âlemde, -de*]

Muhibbî gül ruñuñ şevkı ile bülbül gibi gūyâ / Bugün **gölzâr-ı 'âlemde** gül-i nâzûk bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*gölzâr-ı 'âlemde, -de*]

gölzâr-ı hüsniçre: Güzelliğın gül bahçesi içinde.

Bugün **gölzâr-ı hüsniçre** biten berg-i semensin sen / Yâhûd nâz-ıla refâra gelen serv-i çemensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [*gölzâr-ı hüsniçre,]*

Şehâ **gölzâr-ı hüsniçre** açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan âteş-i 'ışka kararmış bir giyâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*gölzâr-ı hüsniçre,]*

gölzâr-ı hüsne: Güzellik gül bahçesi.

Sakinup gülşenini yâd ayakdan / Hañın **gölzâr-ı hüsne** itdi bârû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 3*). [*gölzâr-ı hüsne, -e*]

gölzâr-ı hüsne: (Sevgilinin) güzelliğının gül bahçesi.

Girerdi her kişi **gölzâr-ı hüsne** / Eger olmasa hañtuñ aña bârû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*). [*gölzâr-ı hüsne, -e*]

gölzâr-ı hüsniçre: Güzellik gül bahçesi.

Pâ komasun kimsene **gölzâr-ı hüsniçre** / Hañtını aña eyledi bârû girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 6*). [*gölzâr-ı hüsniçre, -ine*]

gölzâr-ı hüsniçre: Güzelliğın gül bahçesi || Sevgili.

Muhibbî dîdeden bârân-ı eşki / Döker **gölzâr-ı hüsniçre** tâze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 5*). [*gölzâr-ı hüsniçre,]*

güm güm öter: *Güm güm ötmek: Derinden yankılı ses olmak, ses çıkmak.*

Öter güm güm felek taşı tokındı / Meger gam tırrası sīnemde kūsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*güm güm öter,]*

gümān: *Şüphe, kuşku.*

Gerçi kim zāhīr görünür bu çeşm ü ebrū iy nigār / Līk vardur agız ile bili var mıdur **gümān** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*gümān,]*

güm-dur: *Kayıp.*

Göñül şehrine gelse leşker-i gam / Muhibbī **güm-dur[ur]** tārāc itme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2938, Beyit 5*). [*güm-dur[ur], -[ur]]*

güm-rāhī: *Yolunu şaşırılmış. Doğru yoldan sapmış.*

Muhibbī çıkma sakın togrı yoldan / Dimeyeler saña **güm-rāhī** sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2538, Beyit 7*). [*güm-rāhī,]*

gümrah-ı men: *Yolunu şaşırılmış.*

Hamdü-lillāh başa iltüm bu tarīk-ı ‘ışkı çün / İy Muhibbī dimesün kimse baña **gümrah-ı men** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [*gümrah-ı men,]*

gün: *Güneş.*

Öykinürmiş yüzüñe **gün** alnuña cānā kamer / Bilmediler haddini gelür zevāli n’eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [*gün,]*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālūñ var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*gün,]*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālūñ var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*gün,]*

Gün yüzüñden ‘ālemi cānā münevver eyleyen / Bu Muhibbī ruħlarıña **gün** dimiş alnuña māh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*gün,]*

gün: *Gün.*

Kimse ol serv-i sehīden ayru bir **gün** olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup hūn olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*gün,]*

Zülf-i ‘anber-bārī örtelden bulut-veş haddini / **Gün** yüzini görmez olmışdur dirīgā ins ü cān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*gün,]*

gün: Gün, gündüz.

Devlettün dilberā mezīd olsun / Her giceñ qadr ü **günüñ** ‘iyd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 1*). [*günüñ, -(ü)ñ*]

gün: Gün, zaman, vakit, an.

Bakmaz yüzüme yār geçer hafta ay-ıla / Olmaz ‘aceb geçerse **günüm** āh u vāy-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [*günüm, -üm*]

gün: Gün.

Dilerem iy sehī servüm giriftār-ı hāzān olma / Yüzüñ **gün** gibi ‘arz eyle seḫāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [*gün,]*

gün: Gün, güneş, aydınlık, parlak.

Ḳamer alnuña kim dir **gün** yüzüne / Seḫābı beñzedür ol āfitāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3*). [*gün,]*

gün: Gün, gündüz.

Giceyi **güne** degiş ḫaṭṭuña didi niçe kez / ‘Ārızuñ remz-ile dir ‘anberi kāfür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*güne, -e*]

gün: Bir gün içinde her an.

Bir qarār üzre degüldür **günde** biñ yüz gösterür / Dir-istem olmaz ‘aceb bu göñlüme bükalemün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [*günde, -de*]

Degüldür ‘aşıḳa müşkil ölürse **günde** yüz biñ kez / Velī müşkil budur ayru düşe sevgüli yārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [*günde, -de*]

gün: Belirsiz bir zaman, an, vakit.

Ne umarsın iy göñül sen ol gözi cellāddan / **Günde** biñ kez kan ide ḫazz ider ol feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*günde, -de*]

Zāhidā maḫbūb u meyden men‘ ile men‘ olmazam / Eyler iseñ **günde** biñ kerre baña ṭayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*günde, -de*]

gün başına: Günlük, her gün.

Muhibbî mey içelden çeşm-i mesti / İder **gün başına** biñ ser şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*). [*gün başına,]*

gün gibi: Güneş gibi.

Gel tülü' it **gün gibi** görsün seni 'aşıklarun / Zerrelerdür ehl-i 'ışk dūr olmasunlar nūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*gün gibi,]*

Dilerem iy sehî-servüm giriftâr-ı hazân olma / Yüzün **gün gibi** 'arz eyle şehâb içre nihân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1*). [*gün gibi,]*

Mihrün vaţan iy dōst tutaldan dil içinde / Rūşen görünür **gün gibi** 'ışkum il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*gün gibi,]*

gün gibi: Güneş gibi.

Rūşen itdi kangı dil kim mihrün ile sinesin / Şâf kıldı gıll ü gışdan **gün gibi** âyinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*gün gibi,]*

gün gibi: Güneş gibi. || *Aşıkâr.*

Zülfünî gider cemâlün rūşen olsun **gün gibi** / Hasta diller niçeye dek âh-ı şeb-gîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*gün gibi,]*

gün gibi rüşen: Gün gibi açık; çok açık, çok belli.

Degül mi **gün gibi rüşen** Muhibbî 'ışk saklanmaz / Akar bu gözlerün yaşı kılırsun nâle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*gün gibi rüşen,]*

gün günden: Günden güne.

'Aceb mi kişver-i gönlüm harâba varsa **gün günden** / Niçe kez eyledi eyler aña gam leşkeri akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*gün günden,]*

gün yüzün: Güneş gibi parlak, göz alıcı yüz, güzel ve nur yüzlü.

Gün yüzün keşf eylesün dehrî münevver eylesün / Serv gibi salınup reşk-i şanavber eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*gün yüzün,]*

gün yüzün görmem: Gün yüzü görmemek, sürekli sıkıntıya düşmek, sıkıntıdan kurtulamamak; güneşi görmek, gün aydınlığını görmek. II *Aydınlık olmazsa.*

Dūr düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / Hey müselmânlar bu yolda kimse mehcūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [*gün yüzün görmem, -m]*

gün yüzünde: Güneş gibi yüz.

Gün yüzünde yatalı olsa ne tañ zülf-i dirâz / Günde yatdukça olur kuvvet ziyâde mârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 3*). [*gün yüzünde, -inde]*

gün yüzinde: Güneş ışığı.

İy Muhibbî **gün yüzinde** zülf-i yârı dir gören / Sāye salmışdur bulut hırşîd-i rahşân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [*gün yüzinde,]*

gün yüzinden: Güneş gibi parlak, göz alıcı yüz, güzel ve nur yüzlü.

Yüz çevürme **gün yüzünden** zâhidâ inkârı ko / Kâfir olmaz mı ‘aceb nûr-ı İlâh’ı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [*gün yüzünden, -den]*

gün yüzine: Güneş gibi parlak yüzlü olan.

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde yâhûd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*gün yüzine,]*

Âh eylemegil **gün yüzine** karşı Muhibbî / Tâ jeng-i sehâb-ıla hafî olmaya ol rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [*gün yüzine,]*

Baksa Muhibbî yüzüne akar gözi yaşı / **Gün yüzine** nezzâre iden kişi ya n’ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [*gün yüzine,]*

Gün yüzine gel eyle ta hammül nazar olsun / Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3*). [*gün yüzine,]*

gün yüzine: Güneş gibi parlak, göz alıcı yüz, güzel ve nur yüzlü.

Zülfidür **gün yüzine** perde olan / Görmege âh olur hicâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 4*). [*gün yüzine,]*

İtmek diler **gün yüzine** zülfini niğâb / Bilmez mi bunu olmadığın nûra ha’île (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*gün yüzine,]*

gün yüzine: Güneş gibi olan yüz.

İder **gün yüzine** zülfini perde / Anuñçün ugradum biñ dürlü derde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 1*). [*gün yüzine, -ne]*

gün yüzine: Gündüz. II Güneş.

Bakmazam **gün yüzine** bu dîdeler hûn-âb olur / Çârestüz kaldum dirîğ ol mihr-i ‘âlem-tâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [*gün yüzine, -ne]*

gün yüzini: Güneş gibi olan yüz.

Görmeyüp **gün yüzini** inkâr ider / Zâhidi görüñ ki huffâş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4*). [*gün yüzini, -ni]*

Gün yüzini dāyimā örter şehāb-ıla / Hālüm n'olur bilmezem ol āfitāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 1). [gün yüzini, -ni]

gün yüzünü görüp: Güneş gibi parlak yüzünü görmek.

Görüp gün yüzünü didüm ki mihr-i hāverīdür bu / Beni dīvāne kılmışdur ne tāt dirsem perīdür bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1). [gün yüzünü görüp, -üp]

gün yüzü: Güneş yüzü.

Āsümāniler geyüp **gün yüzü** māhum kandasın / Göklere irdi saña irmedi āhum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1). [gün yüzü,]

Ben ğubārı didüm iy **gün yüzü** toprakdan götür / Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4). [gün yüzü,]

gün yüzü: Güneş gibi yüz.

Gözlerümden gel nihān itme nigārā **gün yüzü** / Rūşen ider 'ālemi çün 'ālem-ārāsın bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 4). [gün yüzü,]

Gün yüzü bu zerre-i nāçize pertev salmaya / Bu düşer mi dōstum andan sa 'ādet ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3). [gün yüzü,]

Ĥasret-ile ben kül oldum baña göster **gün yüzü** / Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3). [gün yüzü,]

gün yüzü görmez: Güzel, parlak yüzünü görmek.

Tañ degül dil mezra'ın bārān-ı eşk itse ĥarāb / **Gün yüzü görmez** Muhibbî oldı bir niçe sene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 7). [gün yüzü görmez, -mez]

gün yüzünden: Güneş gibi yüz.

Gün yüzünden ayru sorsañ hālümü iy māh-rū / Tiredür bu gündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2). [gün yüzünden, -nden]

gün yüzünden: (Sevgilinin) güneş gibi parlak yüzü kastedilir.

İki 'ālem **gün yüzünden** çün münevver görünür / Başdan ayaga görenler hūr dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2). [gün yüzünden,]

Gün yüzünden 'ālemi cānā münevver eyleyen / Bu Muhibbî ruĥlarıña gün dimiş alnuña māh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5). [gün yüzünden,]

gün yüzü: Güneş gibi parlak yüz.

Aç **gün yüzüni** cānā ‘ālem münevver olsun / Çöz zülfüni nigārā dünyā mu ‘aṭṭar olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*gün yüzüni,]*

Düşde gördüm dir-idüm **gün yüzüni** ben senüñ āh / Görmezem uyhu yüzün zerrece efkārūñ-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2830, Beyit 2*). [*gün yüzüni,]*

Göremez oldum dirīgā **gün yüzüni** āh kim / Gāh āb-ı çeşmüm māni‘ ü geh zülf-i siyāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [*gün yüzüni,]*

gün yüzüni görmedin: *Gün yüzü görmek II saadet ve mutluluğa erişmek.*

Gitdi şubh akşam irişdi oldı gönlüm bî-ķarār / Görmedin gün yüzüni pes n’ola hālüm böyle ya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [*gün yüzüni görmedin, -medin]*

gün yüzüñ-ile: *Güneş gibi yüz.*

Gün yüzüñ-ile kamer alnuñı görüp dil didi / Bir yire cem‘ oldugın kim gördügi var mihr ü māh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 4*). [*gün yüzüñ-ile, --ile]*

günāh: *Günah II suç.*

Añ **günāhuñı** Muhibbī gıceler / Eksük itme gözüñden āb sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*). [*günāhuñı, -uñ, -ı]*

günāh: *Suç, Allah katında yasaklanan kusur kabul edilen şey.*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben / Muķırram ben günāhuma çoğ itdüm bu günāhı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*günāh-ısa, --ısa]*

Seni sevmek **günāh-ısa** katuñda / Bugün öldür meni irteye güyme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [*günāh-ısa, --ısa]*

günāh: *Günah, suç.*

Gözlerüñ yaşını dök yusun **günāhuñ** çirkini / Zār kıl her gıce kılsun şubha dek bu dil enīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*günāhuñ, -uñ]*

günāh: *Allah'ın istemediği şeyleri yapma; suç, kusur, kabahat.*

Oldum muķır **günāha** itdüm Hāķķ’a tevekkül / Göstere rāh-ı taħķıķ [kim] bu yoldan azmışa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [*günāha, -a]*

günāh: *Allah katında yasaklanan şey.*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir hāķıķatden hāber / Vire mi göñlin mecāzıye **günāhı** sevmeyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*günāhı, -ı]*

Günāhı çok velī kesmez ümidin / Muhibbī sığınur Perverdigār'a (Muhibbī Divanı , Gazel 2903, Beyit 5).
[günāhi, -ı]

Niçe yıldır **günāhı** kār idindün / Dilā kıl vahtidür ol kāra tevbe (Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 11).
[günāhi, -ı]

günāh: 1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben / Muqırram ben günāhuma çoğ itdüm bu **günāhı** ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 1). [günāhi, -ı]

günāh: Allah katında yasaklanan şey // Suç, hata, kusur.

Gerçi kim çokdur **günāhum** lîk artuk rahmetün / Çün yol azmış kullara sensin İlāhī reh-nümün (Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 4). [günāhum, -um]

Bilürem çokdur **günāhum** başdan aşmışdur velī / Kesmezem lîk ümîzüm rahmet i Ma'būd'dan (Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 6). [günāhum, -um]

'Anber-efşān zülfüne beñzetdügüm-içün seni / Döstüm öldür hemān bildüm **günāhum** kandasın (Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 5). [günāhum, -um]

günāh: Günah, suç.

Añ **günāhuñı** akıt göz yaşını şubha degin / Beñzesün bahra Muhibbī yaşuñı şür eyle (Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 8). [günāhuñı,]

günāh: Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, suç, kusur.

Muhibbī agla añ yüzüñ karasın / **Günāhuñ** 'afv ide ol şāh-ı şāhān (Muhibbī Divanı , Gazel 2513, Beyit 6).
[günāhuñ, -uñ]

Cürmi çok olsa **günāhuñ** gam yime / Çünki oldur rahmeten lil-'ālemīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 8). [günāhuñ, -uñ]

günāh: Allah'ın emir ve yasaklarına uymamak.

Bī-günāh 'aşıkları kırdı geçürdi ol perī / Tııldur bilür dağı yazılmaz aña çün **günāh** (Muhibbī Divanı , Gazel 2802, Beyit 5). [günāh,]

Ger hūlda müsteħak 'ameliyle ölürse āh / Derdā dirig bende bulunmaz meger **günāh** (Muhibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 1). [günāh,]

günāh: Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben / Muqırram ben **günāhuma** çoğ itdüm bu günāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*günāhuma, -um, -a*]

günāh ise: *Günahsa.*

Günāh ise gice gündüz şehā 'ışkuñla āh itmek / Beni katl eylegil sorma ki başdan pür-günāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*günāh ise,]*

İhtiyār ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / Ger **günāh ise** gel 'afv it eksük olmaz her gün āh (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [*günāh ise,]*

günāh itdüm: *Günah, suç, kabahat işlemek; yanlış, hatalı bir davranışta bulunmak.*

İtdüm günāh soñra dönüp tevbe eyledüm / Tutdum ümîd-i 'afvı bu yüzüm karasına (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2791, Beyit 5*). [*günāh itdüm, -düm*]

günāh ola: *Günah olmak.*

Vaşluñı istediğüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme bakma beni ma'zūr eyle (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2787, Beyit 5*). [*günāh ola, -a*]

günāh olmuş: *Günah olmak.*

Dirîgā ħasta-i 'ışkam gelüp sormaz tabībüm āh / Maħabbet çün **günāh olmuş** olup düşmen ħabībüm āh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*günāh olmuş, -miş*]

günāh olur mı: *Günah olur mu? (olmaz).*

'İşk ölmek öğredür 'uşşāka hem ma'sūka nāz / Böyle olsa 'āşık u ma'sūka olur mı günāh (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2859, Beyit 2*). [*günāh olur mı,]*

günāhı boynuñda kalur: *Günahı/vebali boynuna kaldırmak II (sevgili) saçını toplamak; "ben karışmam,
sorumluluk sana veya ona düşer" anlamında kullanılan bir söz.*

Gele iy ħūblaruñ şāhı kalur boynuñda günāhı / Terahħüm eyle ki gāhī iñende bī-amān olma (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*günāhı boynuñda kalur,]*

günāhı itdün: *Allah'ın istemediği şeyleri yapma; suç, kusur, kabahat.*

Yiter itdün günāhı eyle tevbe / Yönüñ togrult tarîk-ı müstakîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 8*).
[*günāhı itdün, -dün*]

günde: *Bir gün içinde.*

Kimsenün 'aybını görüp kılma zinhār āşık / **Günde** yüz biñ 'aybuñ örterken İlähe'l-'ālemîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*günde,]*

Bir cefâ-keş 'âşıkam cevri [ü] cefâdan dönmezem / **Günde** biñ kez öldürürse itmezem andan gile
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 2*). [günde,]

günde yatdukça mârda zivâde kuvvet olur: Yılanın güneşte yatınca güçleneceği inancına gönderme.

Gün yüzinde yatalı olsa ne tañ zülf-i dirâz / Günde yatdukça olur kuvvet ziyâde mârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 3*). [günde yatdukça mârda ziyâde kuvvet olur, -dukça]

günden güne: Gün geçtikçe, her gün biraz daha, gün günden.

Nite kim 'ışkum tezâyüd itmede **günden güne** / Hem-çünân hüsnüñ senüñ 'ışkum gibi olur füzün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2*). [günden güne,]

Beni mahzûn ider bu çarh-ı gerdün / Olur **günden güne** hâlüm diger-gün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 1*). [günden güne,]

gündüz: Gündüz.

İy Muhibbî yakalıdan sîneye 'ışk âteşin / Tañ mıdur gıce şu 'â'um görine **gündüz** duhân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [gündüz,]

Sinem üzre gıceler 'ışk âteşidür berķ uran / **Gündüzin** itmeñ 'aceb dutsa eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [gündüzin, -in]

Gün yüzünden ayru sorsañ hâlümü iy mâh-rû / Tiredür bu **gündüzüm** bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [gündüzüm, -üm]

Hicr ara 'ışk âteşine yanalıdan döstlar / Gıce âteş şu 'lesidür görinen **gündüz** duhân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [gündüz,]

Var mıdur bir gıce ya **gündüz** Muhibbî hastanuñ / Semege başı irüp nâlesi semmâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [gündüz,]

gündüzin: Gündüz vakti.

Gıce odlar zâhir olur sîne-i şad çâkde / Düd-ı âhumdur görinen **gündüzin** eflâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [gündüzin,]

güneh: Suç, hata.

Cefâ cevri itmege mu 'tâd olupsin / **Güneh** bilmez ola âdemde çün hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5*). [güneh,]

güneh: Allah'ın emirlerine aykırı görülen iş, dini suç, ahirette ceza gerektiren amel, cürüm. II Haksızlık.

Öykinelden ruhlarına gül lebüne la'l-i surh / Ol **günehdür** birini hâr u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [günehdür, -dür]

günehkâr kılmak: *Günahkar etmek.*

Sevdümse seni hışmuña iy yâr sebep ne / Kılmak beni bu veche günehkâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*günehkâr kılmak, -mak*]

güneş ruhsârını: *Aydınlık, parlak yüz.*

Güneş ruhsârını yârûñ göz açup görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp olur raķībüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*güneş ruhsârını, -ını*]

güneş ruhsârıuñ: *Aydınlık yüz. (Sevgilinin yüzü bağlamında).*

Zerre deñlü haķ budur kim kalmadı bende karar / Ol **güneş ruhsârıuñ** oldum zâr u sergerdânı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*güneş ruhsârıuñ, -uñ*]

güneş togsa: *Güneşin doğması.*

Niķâb olmaz ser-i zülfüñ görünür pertev-i hüsnüñ / Hicâb olur mı bir nesne **güneş togsa** ziyâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [*güneş togsa, -sa*]

güneş yüzlüm: *Güneş gibi yüzü olan (sevgili).*

İy **güneş yüzlüm** gidergil ‘arızuñdan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niķâbuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [*güneş yüzlüm,]*

günüm geçdi: *Ömrü geçmek.*

Bülbül gibi geçdi günüm âh u zâr-ıla / Hayfum budur ki öpmedüm ol gül ‘izâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [*günüm geçdi,]*

gürde: *Balta.*

Çeşm-i cellâdı dilâ almış eline **gürdesin** / Seni öldürmek diler hier içre bilmez mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*gürdesin, -sin*]

Bu Muhibbî çeşm-i cellâdından olur mı halâş / Dâyimâ ‘üryân idüp elinde dutar **gürdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*gürdesin, -sin*]

gurur: *Gurur.*

Göklere irse başuñ gelmeye gönlüñe **gurur** / Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi mür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [*gurur,]*

gurur: *Kibir, böbürlenme II aldanma, kanma durumu.*

Egerçi süz-ı eş'aruñ Muhibbî 'âlemi yakdı / **Ġurūr-ıla** sakın dime ki bir şāhib-kemālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [*ġurūr-ıla, --ıla*]

ġurūr idüp: *Gurur sarhoşu olmak.*

Egerçi süz-ı eş'aruñ Muhibbî 'âlemi tutdı / **Ġurūr idüp** dime bir şāhib-i 'izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*ġurūr idüp, -üp*]

ġurūr itme: *Kendini beğenmek, kibirlenmek.*

Eger dünyāyı cem' itseñ görüp anı **ġurūr itme** / Ne assı yir seni āhir dönersin sen de Kārūn'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*ġurūr itme,]*

ġurūr-ı hūsn-ile: *Güzelliġin verdiġi büyüklenmeyle.*

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür **ġurūr-ı hūsn-ile** aña selām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 4*). [*ġurūr-ı hūsn-ile,]*

ġūs: *1. Kulak, üzn. 2. İşitme, kulak verme.*

Jälelerden **ġüşına** dürler takupdur şāh-ı gül / Cāmesin surh eylemiş bir yār-ı ra'nādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*ġüşına, -ı, -n, -a*]

ġūs: *Kulak.*

Bu Muhibbî'nün sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dōstum **ġüşuña** anı ġüşvār eyle dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [*ġüşuña, -una*]

Ĥaydariler gibi takdum **ġüşa** kullık halkasın / Boynuma halka olalıdan o zülfi 'anberin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [*ġüşa, -a*]

Gören **ġüşında** dildāruñ görinen la'l-i şehvārın / Didı burc-ı şeref üzre sa'adet ahteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [*ġüşında, -ı, -n, -da*]

ġūs: *Duyuma organı, kulak.*

Fitne ta'līmın ider **ġüşına** başı egüben / Birbirine bu cihānı uran ebrüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*ġüşına, -ı, -n, -a*]

Remz-ile derd-i dilin söyler bu gönlüm **ġüşına** / Şad hezārān āferin olsun anün hāmüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [*ġüşına, -ı, -n, -a*]

ġüş eyle: *Dinlemek, kulak vermek.*

Ger Süleymānsañ n'ola **ġüş eyle** bir dem pendümi / Bu Muhibbî kemterüñ de gerçi kemdür mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*ġüş eyle,]*

Žāyi' itme iy dil-i şūrīde gel gül şöhetin / Cān u dilden tā seher **gūş eyle** bülbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [*gūş eyle,]*

Pend **gūş eyle** didüm cān u dil-i pūr-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi figānım cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*gūş eyle,]*

gūş eylemedi: *Dinlemek, kulak vermek.*

Çünkü feryāduñ **gūş eylemedi** ol gül-i bû / Niçe bir bülbül-i dil-ḥaste feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [*gūş eylemedi, -medi]*

gūş eylemez: *Dinlemek, kulak vermek.*

Nālesini bülbülün efgānının **gūş eylemez** / Göñüller dāyim göz[i] göñli dikenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*gūş eylemez, -mez]*

gūş eylemez: *Kulak asmamak II söyleneni dikkate almamak.*

İy Muhibbî dāduñ **gūş eylemez** ol seng-dil / Niçeye dek nāle kılup āh u feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [*gūş eylemez,]*

Çünkü figān u nāleñi **gūş eylemez** senün / İy dil niçeye dek idesin sen de gülğula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*gūş eylemez,]*

Gūş eylemez yār eger olsa Muhibbî / Bu 'āşık-ı dil-sūhte şad bār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [*gūş eylemez,]*

gūş eyler-ise: *İşitmek.*

Şeb-i hicrānda eger nālemi **gūş eyler-ise** / Hālūme ide teraḥḥum şeh-i ḥübān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*gūş eyler-ise, -r-ise]*

gūş eyleyüp: *Dinlemek, kulak vermek.*

Gūş eyleyüp eş'ārımı taḥsīn idüp ehl-i ḥıred / Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān Selmān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [*gūş eyleyüp, -yüp]*

gūş ide: *Kulak vermek, dinlemek, merak edip dinlemek.*

Zülf[i] sevdāsı ile bir daḥı āşüfteligi / Ola kim **gūş ide** var ḥālūni tekrār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [*gūş ide,]*

gūş ideli: *Duymak.*

Bezm-i ğam içre nālem ile göñlüm eglere / İnildisini **gūş ideli** āsiyābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*gūş ideli, -eli]*

güş idip: Kulak vermek, dinlemek.

Zâhir oldı ruhlarında didiler hâtt-ı siyâh / **Güş idip** anı gönülden kopdı bir göynüklü âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1*). [*güş idip, -ip*]

güş it: Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.

Güş it Muhibbî şî' rini eş'âr-ı ğayra bakma gel / Bülbül şadâsı var iken hâcet degül şavt-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [*güş it,]*

Sakın aldanma dehre pend **güş it** / Ki pend eydür Süleymân'a karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*güş it,]*

güş itme: Dinleme! II sözlerine kulak asma!.

Pendi **güş itme** dilâ alma ele 'âr etegin / Ko ne dirlerse disünler tutagör yâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [*güş itme,]*

güş itmeseler: Dinleme! II sözlerine kulak asma!.

N'ola feryâd-ıla bu nâlemi **güş itmeseler** / Görmedük kimsene yok künbed-i devvâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [*güş itmeseler, -seler*]

güş itmez: Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.

İy Muhibbî kimse **güş itmez** bilürsin nâleñi / Sakın aldanma dise künbed-i devvâr be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [*güş itmez, -mez*]

güş itmez: Dinlememek II kulak vermemek II önemsememek.

Gıce gündüz şem' gibi yanaram hicr odına / Âh u efgânım benüm **güş itmez** ol nâ-mihribân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [*güş itmez,]*

güş itmezem: Dinlememek.

Dağı **güş itmezem** pendüñi nâşih / Yaraşmaz eylemek mey-hvöra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*güş itmezem, -em*]

güşe: Köşe.

Biz selâmet **güşesin** zühhâda teslîm eyledük / İhtiyâr itdük melâmet ol gönül bî-'âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*güşesin, -s, -i, -n*]

Hün-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işâret kıla ger **güşeden** ebrü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*güşeden, -den*]

gūşe-i çeşmünle: Göz ucuyla bakmak.

Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür iy dōst / Tek **gūşe-i çeşmünle** baña bir nazār olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [*gūşe-i çeşmünle, -le*]

gūşe-i çeşmünle: Göz ucu (*Göz ucuyla bakma*).

İy dōst müjeñ tūrine sīnem siper olsun / Tek **gūşe-i çeşmünle** baña bir nazār olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 1*). [*gūşe-i çeşmünle, -ünle*]

gūşın tutalı: Kulak vermek.

Ġam meclisinde oldı Muhibbî hevāyī āh / **Gūşın tutalı** nāle-i nāyuñ şadāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 7*). [*gūşın tutalı, -alı*]

gūşına girmez: Kulağına girmemek; söylenilen sözlere önem vermemek, benimsememek.

Gül gibi Muhib girmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen daħı kılup zārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*gūşına girmez,]*

Diriğ **gūşına girmez** fiğānumuz yāruñ / Kurı yire bu fiğān-ıla zārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [*gūşına girmez,]*

gūşına girmez: İşitmek.

Çünkü girmez gül gibi āh u fiğānuñ gūşına / Yiter iy bülbül-i dil nāle vü feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 3*). [*gūşına girmez, -mez*]

gūşiş-i ğamdan: Gam uğraşı.

İnen incinme iy gönülüm ölürsin **gūşiş-i ğamdan** / Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teğaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*gūşiş-i ğamdan, -dan*]

gussa: Gam, keder, hüzn, tasa.

Zülfinüñ kışşası ile bu dilüm **gūşşasını** / Şerh idem haşre değın olmaya dünyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*gūşşasını, -sı, -n, -ı*]

gussa: Acı, sıkıntı, keder, kaygı, tasa.

Feraħ şād u ğam u **gūşşa** Muhibbî gitdi ser-cümle / Bi-ħamdillāh gelüp miñnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*gūşşa,]*

Yār hemān zülfi-y-ile kākül hemān / Kışşa hemān **gūşşa** vü müşkil hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*gūşşa,]*

gussa: *Acı, gam, dert, keder, üzüntü, sıkıntı.*

Vaqt olmadı mı iy şūh beni yād idesin / **Ġuşşadan** kurtaruban vaşluñ ile şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*Ġuşşadan, -dan*]

Mey içüp yine bu ġamgîn dilümi şād ideyin / Anı bir lahza hele **ġuşşadan** āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*ġuşşadan, -dan*]

Ġuşşa vü derdüm nigārā bilmeseñ olmaz ‘aceb / ‘Āşık olmaduñ anuñçün **ġuşşadan** āzādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 4*). [*ġuşşadan, -dan*]

ġuşşa vü derdüm: *Üzüntü, dert ve keder.*

Ġuşşa vü derdüm nigārā bilmeseñ olmaz ‘aceb / ‘Āşık olmaduñ anuñçün ġuşşadan āzādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 4*). [*ġuşşa vü derdüm, -üm*]

ġuşşa vü ġamdan: *Gam ve keder.*

Māl u cāha bakmaduñ dünyādan olduñ çün berī / **Ġuşşa vü ġamdan** Muhibbî dāyimā āzādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [*ġuşşa vü ġamdan, -dan*]

ġuşuña dak: *Kulağa takmak, ilişirmek.*

Çün dürr-i yeñim oldı yine nazm-ı Muhibbî / Cānā anı dak ġuşuña yek-dāne olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [*ġuşuña dak,]*

ġuşuña dak: *Kulağına takmak: bir takıyı kulağa asmak II kulağına küpe etmek: dinlemek, ders almak.*

Gevher-i nazmına eylegil Muhibbî’nün nazar / **Ġuşuña dak** her sözi yigdür anuñ dürdāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*ġuşuña dak,]*

ġuşuña girmez: *Duymak, işitmek.*

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbî ħastanuñ / Pes nedendür **ġuşuña girmez** senüñ iy māl-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*ġuşuña girmez,]*

ġuşuña taksañ: *Kulağına takmak: bir takıyı kulağa asmak II kulağına küpe etmek: dinlemek, ders almak.*

Muhibbî sözlerin taksañ n’ola ġuşuña iy dilber / Yig alurlar anuñ ġadrin bilenler dürr ü gevherden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5*). [*ġuşuña taksañ, -sañ*]

ġuşvār eyle: *Küpe yapmak.*

Bu Muhibbî’nün sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dōstum ġuşuña anı **ġuşvār eyle** dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [*ġuşvār eyle,]*

güşvâr idüp: Küpe yapmak.

Muhibbî sözləri yigdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā **güşvâr idüp** kulaguña anı dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 5*). [*güşvâr idüp, -üp*]

güşväre eyleñ: Kulağına küpe yapmak, söz dinlemek.

Muhibbî sözləridür dürr ü gevher / Gerekdür eyleñ anı güşväre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 5*). [*güşväre eyleñ, -ñ*]

güvâh: Şahit, tank; delil.

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh şāhid yiter / Kanda varursa ikisi ‘ışkuma hāzır **güvâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [*güvâh,]*

İy Muhibbî kanda varup eyleşem da ‘vā-yı ‘ışk / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm ikisi hāzır **güvâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [*güvâh,]*

Kanlı yaşum mähīye irişdi āhum tā-be-māh / ‘İşkuma yitmez mi ki bu nev‘-ile iki **güvâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [*güvâh,]*

güvâh: Delil.

Yaşum surh u ruh-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme ‘ışka getürdüm dü **güvâhı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*güvâhı, -ı*]

güyâ: Âdeta.

Ṭūṭī-i ṭab‘um dahı **güyâ** ola / Leblerüñden emsem iy şīrīn dehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [*güyâ,]*

güyâ: Konuşan, söyleyen.

Meclis-i gamda Muhibbî içecek hūn-ı ciger / Ney gibi şubha degin göñlüñi **güyâ** göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*güyâ,]*

güyâ: "Sanki, âdeta, zannedersin ki" anlamlarında zarf.

Muhibbî gül ruhuñ şevkı ile bülbül gibi **güyâ** / Bugün gülzār-ı ‘ālemde gül-i nāzük bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*güyâ,]*

güyâ: "Güya, sanki, âdeta, zannedersin ki" anlamlarında zarf.

Yüzinde güller açılmış kızılı agı ag olmuş / İrem gülzārıdır **güyâ** ya güllerüñ ṭarıdır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*güyâ,]*

güyā eyleyen: Söyler hale getirmek.

‘İşk mıdur bî-vefā güller elinden gıceler / İñledüp bülbülleri tā şubh **güyā eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*güyā eyleyen, -yen*]

güvende idindi: Bir şeyi ya da kimseyi konuşur hale getirmek.

Çemen tahtına geçdi çün şeh-i gül / İdindi bülbülü anı güyende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2*). [*güyende idindi, -indi*]

güyme: Bekletme.

Seni sevmek günāh-ısa katuñda / Bugün öldür meni irteye **güyme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [*güyme,]*

güzāf: Boş söz, manasız laf.

Bu Muhibbî şî‘rini yārā **güzāfın** añlama / Şıdķı var ikrār kıl yolunda şādıķdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*güzāfın, -ın*]

güzel: Dilber.

Ağyāra kılur mihr ü vefā saña cefālar / Hercāyī **güzelden** ne gelür yārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [*güzelden, -den*]

güzel: Dilber, sevgili, mahub.

Sev bir **güzeli** gāyet ile ol güzel olsun / Hem gonca-fem ü lāle-ruḡ u bî-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*güzeli, -i*]

Güzeliñ kişverine dinse [de] sultān uşta sen / Kapisında cān u dilden bende-fermān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*güzeliñ, -üñ*]

güzel: Dilber, sevgili, mahub.

Gül demidür **güzelüm** eyleme ebrūları çin / Nuş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*güzelüm, -üm*]

Bu Muhibbî niçe bir cān eridür büseñ-içün / Başıñ-ıçun **güzelüm** yok dime ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*güzelüm, -üm*]

güzel: Çekici, cazip kimse, dilber, sevgili.

Sev bir güzeli gāyet ile ol **güzel** olsun / Hem gonca-fem ü lāle-ruḡ u bî-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*güzel,]*

güzel: Biçimindeki uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran.

Ola kim mâyl ola dirler **güzeller** meyl ider / Çeşmüñe de göz yaşını sîm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [güzeller, -ler]

Yiter âh ile eyle yaşlaruñ sîm / **Güzeller** şayd olurlar sîm ü zerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 4*). [güzeller, -ler]

İy Muhibbî mevsim-i güldür **güzeller** yādına / Cām-ı mey nüş idelüm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [güzeller, -ler]

güzel: Güzel, sevgili.

Ayakdan düşmişem cānā elüm dut dest-gürüm ol / Didüm didi ki görmüş yok **güzeller** merhabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [güzeller, -ler]

güzel: Dilber , güzeller.

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olurlar **güzeller** şimdi sîm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [güzeller, -ler]

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olurlar **güzeller** şimdi sîm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [güzeller, -ler]

güzel: Güzel, sevgili.

Öldürürseñ ideyim kanımı iy dōst helāl / Tek lebūnden **güzelüm** büseñi ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [güzelüm, -üm]

güzel: Çekici olma durumu II Sevgililer.

Cihān maḥbūblarınūñ şāhı sensin / **Güzeller** kamu encüm māhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [güzeller, -ler]

Güzeller ‘ahd ider peymāna durmaz / İdüp sen ‘ahd ü peymānı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 2*). [güzeller, -ler]

Cevri çok itse Muhibbî gam degül ol nāzenīn / Kim **güzeller** cevriñi çekmege sen mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [güzeller, -ler]

Yüzine beñzedür yüzün **güzeller** / Şebīh olur mı encüm bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [güzeller, -ler]

Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nite kim yok **güzeller** içre sence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [güzeller, -ler]

Gözüm yaşına baksa rahm iderdi / **Güzeller** mâyl olur çünki sîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 5*). [güzeller, -ler]

güzel: Güzel, dilber.

İñen incinme iy göñlüm ölürsin gūşış-i gamdan / **Güzellerden** vefā gelmez meşeldür mā-teḳaddemden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [güzellerden, -ler, -den]

güzel: Güzel. II Sevgili.

Rāzıyam bir gün öñürdi beni öldür **güzelüm** / Ger murāduñ beni hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [güzelüm, -üm]

güzel: Çekici, cazip kimse (Sevgili).

Güzel sever diyü ta'n eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcak ihtiyarı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [güzel,]

güzeller: Çekici, alımlı kimse.

Çünkü olduñ bu **güzeller** ḫaylinüñ ser-‘askeri / ‘Āleme ḫükm eyle olduñ mīr-i mīrān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [güzeller,]

Gözün yaşın dirġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / **Güzeller** şayd olurlar çün bilürsin sīm-ile zerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [güzeller,]

güzeller içre: Güzeller içinde.

Güzeller içre sensin ḫurretü'l-‘ayn / Olupdur yā kaşuñ da ḳābe-ḳavseyñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 1*). [güzeller içre,]

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yokdur **güzeller içre** bilür merḫabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [güzeller içre,]

güzeller şāhını: Güzeller sultanı.

İy Muḫibbî kim ki gördi ol **güzeller şāhını** / Bārekallāh didi bu ḫüsne hezārāñ āferīñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [güzeller şāhını, -nı]

Varmaz isem kūyuña līk buña ḳāni‘ göñül / Sen **güzeller şāhını** tā göre bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [güzeller şāhını, -nı]

güzeller şāhınıñ: Güzeller sultanı.

Bir **güzeller şāhınıñ** pāyına düşdüm dād için / Bir nazar kılmaz-ısa ḳurbāñ oluram ad için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [güzeller şāhınıñ, -nıñ]

güzelüm: Beğenilen, sevilen kimseler için kullanılan hitap sözü.

Baňa şol deñlü cefâ tîrîni atduñ **güzelüm** / Döndi bu sîne-i pür-süz[um] müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [*güzelüm,]*

güzelüm: Beğenilen, sevilen kimseler için kullanılan hitap sözü.

Bu Muhibbî dilemez mihr ü vefâñı **güzelüm** / Râzıyam beni cefâ vü cevruñle yâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*güzelüm,]*

Sînemi hâlî koma tîrûñi gönder **güzelüm** / N'ola dil sende ise koyam anı dil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*güzelüm,]*

güzer eyle: Geçmek, geçirmek.

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken'ân'dan güzer / Yûsuf'uñ pîrâhenin büyn götür Ya'kûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*güzer eyle,]*

güzer eyleseñ: Geçmek.

Ser-i küyına eger eyleseñ âheste güzer / Hâlini hastalaruñ gözleri bîmâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2*). [*güzer eyleseñ, -señ]*

güzer kılsañ: Gelip geçmek.

Yoluña cân virdügümden soñra ger kılsañ güzer / Dil uzadup diyesi cümle giyâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*güzer kılsañ, -sañ]*

güzer kılur: Geçmek, gitmek.

Benüm âh u fiğânımdan sakın kim bir gül-i tersin / Kim âh okı **güzer kılur** irerse dañı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*güzer kılur, -ur]*

ğavğâ: Döğüşme, güriültü.

Zâhidâ 'uşşâka ta'n itme bu hây u hû ile / Tutmadı hiç kimse sen tutduñ bu **ğavğâ** meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [*ğavğâ,]*

H

hā hā: *Bağlaç.*

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre cemālūñ göreyin / Korkaram ‘ömr geçe hā dimedden hā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*hā hā,]*

habāb: *Ar. 1. Su üzerinde peyda olan kabarcık. 2. Şebnem.*

Her ki habāb gibi şīşe-i terde maḥv ola / Budur zamānenüñ işi dāyım **habāb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3*). [*habāb-ıla, --ıla]*

habāb: *Kadehin üzerinde olan hava kabarcığı.*

Cūy-ı eşkümdē hevā-y-ıla tolı bu yaşumı / Beñzedürsem tañ mıdur anı **habābuñ** ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [*habābuñ, -uñ]*

habāb gibi: *Su kabarcıkları gibi. II Göz göz.*

Her ki **habāb gibi** şīşe-i terde maḥv ola / Budur zamānenüñ işi dāyım habāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3*). [*habāb gibi,]*

habāba: *Su kabarcığı.*

Ser-i ‘uşşākı eşk üzre görenler / Akan cūlarda beñzedür **habāba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*). [*habāba,]*

habb: *Hap.*

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ‘ışkı nüş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin **habb-ıla** afyūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*habb-ıla,]*

habb u ma‘cūna: *Hap ve macun.*

Şarāb u la‘l-i mey-gūna iderse ta‘n ne ğam zāhid / Ne ğam mu‘tād olmışdur ezelden **habb u ma‘cūna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [*habb u ma‘cūna, -a]*

haber: *1. Naklolunan söz. 2. İlim, vukuf, malūmat.*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir haķıkatden **haber** / Vire mi gönlin mecāzīye günāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*haber,]*

haber: *1. son ve yeni havadis, bilgi. 2. ağızdan ağıza dolaşan söz.*

Gel taleb eyleme yāruñ **haberin** kimseneden / Bī-nişāndur kim ola kim o saña vire nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*haberin, -i, -n]*

haber: Bilgi 2. İlim, vukuf, malûmat.

Ġırr olma hûsn bünyâdına ol âb üzeredür / Bir **haberdür** ‘âkilâna diñle ben dîvânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*haberdür, -dür*]

haber: Bilgi, havadis.

Leylî zülfî **haber**in düşer-ise iledesin / Āh u vâh-ıla gezen vâdîdeki Mecnûn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*haber*in, -in]

Geşt idüp dehri kamu bulmadum andan **haberi** / Girmedi âh dirîĝ nâm u nişâni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*haberi, -i*]

haber: Belirti, iz.

Bulmak isterseñ eger genc-i vişâlınden **haber** / Umaram kim bulasın gelseñ dil-i vîrâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [*haber,*]

haber açâ: Haber açmak, haber vermek.

Kimdür ki anuñ nokta lebinden **haber açâ** / Bîĝâne kaçan vâkıf ola râz-ı nihâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*haber açâ, -a*]

haber almadum: Haber almak.

İy Muhibbî gönümi gönderdüm almadum haber / Kanda gitdi gelmedi bir dağı benden cânibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*haber almadum, -dum*]

haber alsun: Haber almak, bilgi edinmek.

Her kişiyi söyledür ‘aqluñ mihengi bâdedür / ‘Ahd ü peymân gözleyen alsun haber peymânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*haber alsun, -sun*]

haber olsun: Haber gelmesi, haberin iletilmesi.

Cân naqdini yolında Muhibbî ide ĩsâr / Ol yâr gelür diyü baña tek **haber olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*haber olsun, -sun*]

haber sorsam: Bir şey veya kimsenin ne durumda olduğunu öğrenmek istemek.

Dehânından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyânından **haber sorsam** ki dir anca hayâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*haber sorsam, -sam, -*]

Dehânından söz açsam ger baña ta‘zîmdür ancak / Miyânından **haber sorsam** ki dir ince hayâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*haber sorsam, -sam*]

haber soruñ: *Bir şey veya kimsenin ne durumda olduğunu öğrenmek istemek.*

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uğrar / Haber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*haber soruñ, -uñ*]

haber vire: *Ulaştırmak, bildirmek.*

İçmeyenden cām-ı ‘ışkuñ sorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña haber andan ḥaberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [*haber vire, -e*]

haber virme: *Bilgi vermek.*

Cāna da virme ḥaber ḥūn-ı ciğer içdüğüñi / Tuymasun ‘iṣ ü şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*haber virme,]*

haber virmedi: *Ulaştırmak, bildirmek.*

Bugün mağrūr olup dime iletüm başa ben ‘ışkı / **Haber virmedi** virmez de kimesne intihāsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*haber virmedi, -me, -di*]

haber virmedi: *Bahsetmek, söylemek.*

Şeyḥ-i şöhret virmedi hergiz ma ‘arīfden haber / ‘Ömrini gerçi geçürmişdür riyā vü lāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [*haber virmedi,]*

haber virmiş degül: *Bildirmemiş(tir).*

Hīç kes virmiş degül yāruñ dehānından haber / Gerçi ‘uşşāk arasında noqtadır dirler hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [*haber virmiş degül,]*

haber virür: *Bildirmek, haber ulaştırmak.*

Naẓm u eṣ ‘āruñ Muḥibbî sūz-i Ḥusrev’den haber / Çün virür bir nükte korsañ n’ola Selmān üstine
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*haber virür,]*

haber virür: *Ulaştırmak, bildirmek.*

Virür ‘ālemde bir kes yok haber yāruñ vefāsından / Velī şekvā şikāyet çok iden cevri ü cefāsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*haber virür, -ür*]

haberdār: *Bilgi sahibi olan.*

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan **haberdār** olmaya / Ḥūn-ı dil aksun bu çeşm-i ḥūn-feşānuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*haberdār,]*

Yār-ıla bir h̄alvet-i h̄aş olsa deyyār olmasa / Belki ol h̄alvetde cān daḥı **h̄aberdār** olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [*h̄aberdār,]*

h̄aberdār olmayan: *Haberi olmak, bilmek, öğrenmek, vâkıf olmak.*

İçmeyenenden cām-ı ‘ışkuñ sorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña haber andan **h̄aberdār olmayan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [*h̄aberdār olmayan,]*

haber-i cān u dili: *Can ve gönül haberi.*

H̄aber-i cān u dili var der-i dildār be-gū / Bir bir kışşā-i derūnı naẓar-ı yār be-gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*haber-i cān u dili, -i]*

habīb: *Sevgili.*

Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da olsun **habībüm** öğrence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2806, Beyit 3*). [*habībüm, -üm]*

Dirīgā hasta-i ‘ışkam gelüp sormaz tabībüm āh / Maḥabbet çün günāh olmuş olup düşmen **habībüm** āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*habībüm, -üm]*

habīb: *Ar. sevgili, mahbup.*

Ağlayup āh itmesem gül gibi gülmez ol **habīb** / Açılır gülşende gül san bād-ıla bārān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 3*). [*habīb,]*

habs: *Hapis.*

Zülfine bend eyleyüp salar zenaḥdān çāhına / Niçe yıllar **habsdür** ol mübtelāyı n’eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*habsdür, -dur]*

habs itdi: *Bir yere kapatıp çıkmasına izin vermemek, kapatmak, alıkoymak.*

Dutup dil düzdini zülfı şebinde / Ebed **habs itdi** çāh-ı ğabğabında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2976, Beyit 1*). [*habs itdi,]*

hac: *İslam’ın beş şartından biri olan ve zilhacce ayında Mekke-i mükerrmede Ka’be’yi ziyaret ve tavaf etmeyi öngören ibadet.*

İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür görünmek nūr **hacda** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [*hacda, -da]*

hacer: *Kā’be’nin duvarında bulunan ve cennetten geldiği rivayet olunan meşhur kara taş.*

Derd-i ‘ışkum dōstlar çün size olmuşdur ‘ayān / Her ne kim ola ‘ayān **hacer** degül aña beyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*hacer,]*

hâcet degül: Gerekmaz, İhtiyacı yoktur.

Okuram hüsniñ kitâbın hâl ü hat **hâcet degül** / Müsta'id müstagnîdür çün noқта vü i' râbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [*hâcet degül,]*

Güş it Muhibbî şî'rini eş'âr-ı gayra bakma gel / Bülbül şadâsı var iken **hâcet degül** şavt-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [*hâcet degül,]*

Yüzün yiter 'âleme **hâcet degül** ziyâ / Hürşide karşı yakmayanlar şem' [ü] meş'ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4*). [*hâcet degül,]*

hâcet degüldür: Gerekmaz, İhtiyacı yoktur.

Görüp cemâl-i çînüni nakkâşlar hayrân olup / Bu nakşa dîrler âferîn **hâcet degüldür** reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*hâcet degüldür, -dür]*

hâcet olmaz: Gerekmek, lazım olmak.

Dîdeler gevher saçar sen ne için bakmayasın / **Hâcet olmaz** mı 'aceb hîç dürr ü mercân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [*hâcet olmaz,]*

hacil: Utanmış, mahcup olmuş.

Yüzüne gül beñzerem dimiş **hacil** / Olduğyçün dîrler aña sürh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [*hacil,]*

hacil itdi: Utandırmak, mahcup etmek.

Lebleri itdi hacil lâ'l-i Bedağşân cevherin / Dür dişi virdi küşâde baħr-i 'ummân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*hacil itdi, -di]*

hacil ola: Utanmak.

Ruħuñı aç ki **hacil ola** görüp zülf-i siyâh / Leşker-i Rüm'[1] çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*hacil ola, -a]*

Kevkebî baħt eger yâr ola bu bî-dil ile / Şâh-ı encüm görüp ola hacil kevkebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [*hacil ola, -a]*

hacil olsun: Mahcup olmak.

Öldür beni anlar bile tâ kim nazaruñ var / Kim müdde'iler bunı görüben **hacil olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [*hacil olsun, -sun]*

hacil olsun: Utanmak.

‘Arz eyle yüzün gülşene güller **hacil olsun** / Gül nâz-ıla tâ gonca görüp münfa‘il olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [*hacil olsun, -sun*]

haclet: *Utanma.*

Bir haṭā ile didün zülfine anuñ müşg-i Çın / Daḥı ol demden dilā **hacletde** hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*hacletde, -de*]

Ḥacletindendür görünmez sanki hıẓr-ı zinde-dil / Bilmedin ḥayvān suyn içmiş zülālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*hacletindendür, -in, -den, -dür*]

Ḥacletindendür görünmez sanki Hıẓr’uñ ‘āleme / Bilmedi ḥayvān suyn içmiş zülālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*hacletindendür, -in, -den, -dür*]

had: *Yanak.*

Şem‘ didüm **haddine** bi’llāh görüñ nūr olmasun / Yā İlāhī ehl-i ‘ışk ol nūrdan dūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*haddine, -i, -n, -e*]

hadd: (*Sevgilinin*) *yanağı.*

Boyuña serv ü **haddüñe** yañılup gül didüm cānā / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘öẓr-ḥvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*haddüñe, -üñ, -e*]

Öykinürmiş yüzüne gün alnuña cānā ḳamer / Bilmediler **haddini** gelür zevāli n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [*haddini, -i, -n, -i*]

Zülf-i ‘anber-bārı örtelden bulut-veş **haddini** / Gün yüzini görmez olmuşdur dirġā ins ü cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*haddini, -i, -n, -i*]

Zülfeynūñ arasında gören **haddüñi** eydür / Teshīr-i meh ü mihr kılupdur iki Hindū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [*haddüñi, -ü, -ñ, -i*]

Tañ mı **haddüñde** olan ḥālüne kāfir dir-isem / Ḳaşd ider oda varup tapmaga Hindūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*haddüñde, -de, -üñ*]

Ḥaddüñde āceb olmaya gīsū girih girih / Āteş göricek elbette olur mü girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*haddüñde, -de, -üñ*]

hadden aşā: *Gereğinden fazla. Çok fazla.*

Sinem odına zarar yok ger yaşum **hadden aşā** / Revġan oldı zıdd iken ol āb beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*hadden aşā,]*

hadden aşurduñ: *Ölçüyü kaçırmak, gereğinden fazla aşırıya gitmek.*

Gerçi kim her bir işüñ oranı var / **Hadden aşurduñ** cefā vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [*hadden aşurduñ, -duñ*]

hadden birün: *Sınırı aşmış.*

Dōstum cevr ü cefālar eyledüñ **hadden birün** / Kāmetüm oldı nigārā bār-ı ğamdan hem çü nün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [*hadden birün,]*

haddi: *(Sevgilinin) yanağı.*

Getürür peyk-i ecel san baña rıhlet nāmesin / Her kaçan zāhir olur **haddinde** ol haṭṭ nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [*haddinde, -nde]*

haddi alam: *Kızarmış yanak.*

Didüm gülgün mıdur rüyuñ didi bir **haddi alam** ben / Didüm kevşer midür la'lüñ didi āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*haddi alam, -am]*

hadd-i gülgünüñ: *(Sevgilinin) gül renkli yanağı.*

Lebüñden **hadd-i gülgünüñ** şekerle / Ne hoşdur karışa ger gül şekerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [*hadd-i gülgünüñ,]*

haddüñ: *(Sevgilinin) yanağı.*

Görüp **haddüñ** çeküp qahr-ı raķibi / Yirüm geh gülşen olur ğāh külhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2*). [*haddüñ,]*

Ḥaddüñ odını göster olsun Muhibbî mesrūr / Dirler ki gülşen olur āteş-i zamān kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [*haddüñ,]*

hadeng: *Ok - Sevgilinin kirpikleri bağlamında kullanılmıştır-.*

Ne revādür ki **hadengüñ** atasın hāke düşe / Umaram ki gele bu sīne-i şad-çāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*hadengüñ, -ün]*

hadeng-i ğamzeñ: *Süzgün bakış oku.*

Ḥadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zirā bilürem anuñ ben iy kaşı kemān qādrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*hadeng-i ğamzeñ, -ñ]*

hadeng-i ğamzeñe: *Süzgün bakış oku.*

Olur mı bundan ilerü celādet / **Ḥadeng-i ğamzeñe** dil duta sīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 3*). [*hadeng-i ğamzeñe, -ñe]*

hadid olsun: *Hiddetli, sinirli, öfkeli olmak. II Demir gibi sağlam, güçlü olmak.*

Āteş-i 'ışık eridür anı / Gerek ise yürek **hadîd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 3*). [*hadîd olsun, -sun*]

hadîs okuduñ: *Hadis okumak.*

Okuduñ lü'lü' dışinden iy Muhibbî çün hadîs / Anuñ için oldı eş'aruñ sentüñ dürr-i 'Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [*hadîs okuduñ, -duñ*]

hafî olmaya: *Gizli olmak.*

Āh eylemegil gün yüzine karşı Muhibbî / Tā jeng-i sehāb-ıla **hafî olmaya** ol rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [*hafî olmaya, -ya*]

hafta: *Birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem.*

Bakmaz yüzüme yār geçer **hafta** ay-ıla / Olmaz 'aceb geçerse günüm āh u vāy-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [*hafta,]*

ha'îl: *Perde, engel.*

İtmek diler gün yüzine zülfini niķāb / Bilmez mi bunu olmaduğın nūra **ha'île** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*ha'île, -e*]

hak: *Toprak.*

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflākden / İy şabā luṭf it götürgil bu ğubārı **hākden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [*hākden, -den*]

Kankı serdür āsītānuñda senüñ **hāk** olmaya / Kankı dildür dūd-ı āhı çıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*hāk,]*

hak: *Ar. Toprak, türap.*

İy hümā-ṭal'at kerem kıl sāye sal ben **hāküñe** / Üstühvānumı niçe bir itlerüñ tārāşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [*hāküñe, -üñ, -e*]

Ne revādür ki ḥadengüñ atasın **hāke** düşe / Umaram ki gele bu sīne-i şad-çāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*hāke, -e*]

O serv ben **hāke** n'ola sāye salsa / Düşer çün sāyeler her dem türāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*hāke, -e*]

hak: *Toprak.*

La'lüñi ol vakt öperem iy şanem / Eyleye bu **hākümi** devrān sebū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [*hākümi, -üm, -i*]

Yoluñ üzre bas qadem ben yüzümi hāk eyledüm / Hiç revā degül basasın pāk pāyuñ **hākde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2). [hākde, -de]

Şayd olup ‘āşıkıların gördüm yaturalar **hākde** / Niçesinün bağlamışlar serlerin fitrākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1). [hākde, -de]

hak: Allah.

Olur raqīb māni’ kūyuña varabilmem / **Hāk’dan** budur murādum hem göreyim ker olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4). [hāk’dan, -’dan]

Egerçi zülfüñi kesdün kesildi ‘ömri ‘uşşākuñ / Dilegüm bu-durur **Hāk’dan** senün ‘ömrün mezīd olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2). [hāk’dan, -’dan]

hak: Doğru, doğru olan.

Zerre deñlü **hāk** budur kim kalmadı bende qarār / Ol güneş ruhsāruñ oldum zār u sergerdānı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3). [hāk,]

hak: Hak, hisse.

Kūyuña varup yüzün görmek diler ‘āşıkıların / Vir zekāt-ı hüsünüñ kesme o miskīnler **hākın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2). [hākın, -ın]

hak: Toprak, türap.

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdin **hāk-ile** / İçelüm mey turalum elde qadeh pāy-ı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2). [hāk-ile, -ile]

hak: "Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindedir || Allah, Cenabıhak.

İctināb eyle sakın şerr itme fikrün hayr ola / ‘Aql virdi **Hāk** saña akı karadan seçesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2). [hāk,]

hak: "Varlığı ezelden ebede değişmeden sabit olan" anlamında Allah'ın güzel isimlerinden.

Muhibbî yok-durur şekerde lezzet / Melāhat ki komış **Hāk** ol dehende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6). [hāk,]

Çekelüm Allāh Allāh ceys-i İslām / Varalum **Hāk** müyesser ide Rīm’e (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 3). [hāk,]

hak bilir kim: Allah bilir ki.

Ġayret-i İslām içündür kıldugum ‘azm-i sefer / **Hāk bilir kim** itmedüm ben anı mülk-i dād için (Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3). [hāk bilir kim,]

hak dimişler: Doğru söylemek.

‘ Ārızuñ üzre kazıt hattuñ koma iy nāzenīn / **Hāk dimişler** cem ‘ olmaz bir yire küfr-ile dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*hāk dimişler, -mişler*]

hak disün: Doğru söylemek.

Saña niçe beñzedem başdan ayaga nürsın / **Hāk disün** her kim göre hūrşīd-i tābān ušta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*hāk disün, -sün*]

hāk eyledüm: Toprak etmek, öldürmek.

Yüzüm **hāk eyledüm** ben rāh-ı hūbān / Umaram pā koya ol şāh-ı hūbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 1*). [*hāk eyledüm, -düm*]

hāk eyledüm: Toprak etmek, toprağa sermek, ayaklar altında çiğnenmiş hale getirmek II değersizleştirmek, kendini değersiz saymak, benliğini yok etmek.

Yoluñ üzre bas kadem ben yüzümü **hāk eyledüm** / Hiç revā degül basasın pāk pāyuñ hākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*hāk eyledüm,]*

hāk ide: Helak etmek, toprak hale getirmek.

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / **Hāk ide** āhır seni şimdi ider gerçi oyun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*hāk ide, -e*]

hāk idesin: Helak etmek, toprak hale getirmek.

Ger **hāk idesin** seng-i cefā-y-ıla ben iy dōst / Mihr-ile vefā būyı gele uşbu tozumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [*hāk idesin, -esin*]

hāk itme: Toprak etmek. II Yok etmek.

Göz yaşı firākuñla akar su gibi her dem / **Hāk itme** beni iy şeh-i hūbānum unıtma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*hāk itme,]*

hāk itmege: Toprak etmek. II Yok etmek.

Bir kadeh meyle benüm çün gönlümü hoş eyledi / Yüzümü **hāk itmege** vardum hārābāt ehline (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [*hāk itmege, -ge*]

hāk olasin: Toprak olmak, ezilmek, hor ve hakir durumda olmak.

İy gönül rāh-ı vefā üzre kaçan **hāk olasin** / Umaram ki yücelüp kadr-ile eflāk olasin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*hāk olasin, -asın*]

hāk oldı: *Toprağa karışmak | kötü durumda olmak, hor ve hakir duruma düşmek; ölü gibi topraklara karışmak.*

Yollar üstinde Muhibbî niçe **hāk oldı** yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seherden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [*hāk oldı,]*

hāk oldı: *Toprak olmak. || Ölmek.*

Bu Muhibbî şöyle **hāk oldı** bulunmaya nişan / Çarh ğırbāl oluban rüy-ı zemîni elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*hāk oldı,]*

hak üzre: *Hakkıyla, gerektiği gibi.*

Hāk üzre kıl ticâret mâsta gel katma su / Korkaram kim seni bir gün cem' oluban ğarķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [*hāk üzre,]*

hak'dan dilerem: *Hak'tan dilemek.*

Her kim ki benüm hālüme raħm itmeye iy dōst / **Hāk'dan dilerem** hālîni benden beter olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*hāk'dan dilerem,]*

hākde yüzün olsun: *Toprakta yüzün olsun.*

Olma mağrūr iy gönül baħl u tekebbürden sakın / Başuñ eflâke irürse yüzün olsun hākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [*hākde yüzün olsun, -sun]*

hakı: *... için.*

Muşhaf-ı hüsnuñ **hakı** bir saña beñzer görmedi / Mışr u Şām'ı geşt iden ser cümle 'Osman illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*hakı,]*

hāk-i cismüm: *(Aşığın) beden toprağı. II Aşığın bedeni.*

Gözlerüm yaşı demidür **hāk-i cismüm** yaşlaya / Bāğbān-ı dil nihāl-i mihr-i yarı aşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [*hāk-i cismüm,]*

hāk-i dere: *Kapının toprağı II Sevgilinin eşiğı.*

Deryūze-i cemālün ider rüz u şeb senün / Yüzini sürdi **hāk-i dere** āfıtāb u māh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 3*). [*hāk-i dere,]*

hāk-i derin: *Kapının, eşiğın toprağı.*

Hāk-i derin Muhibbî başuñdan eksük itme / Başuñda ol hemîşe tēc-ı sa'âdet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [*hāk-i derin,]*

hāk-i derinde: Eşik tozu, eşik toprağı.

‘Āşık Muhibbî bulsa yiter ol sa‘ādeti / **Hāk-i derinde** ola muḳadder varup öle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [*hāk-i derinde,]*

hāk-i derini: Kapı eşiğinin toprağı.

Sürme ideyin gözlerüme iy şabā getir / **Hāk-i derini** kühl-i Şifāhān’a virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [*hāk-i derini,]*

hāk-i deriyle: Kapı, eşik, eşiğin toprağı.

Hāk-i deriyle gözlerümi rüşenā ider / Varmaz Muhibbî kimsene hergiz şabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*hāk-i deriyle, -yle]*

hāk-i deründen: Kapının, eşiğinin toprağı.

Ne ḥasret-i merhem çeke ne mihnet-i dārū / Ger bula göñül yarasına **hāk-i deründen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*hāk-i deründen, -den]*

hāk-i derüne: Kapının toprağı.

Hāk-i derüne yüz süre itmeye tefahḥur / Budur dileğim anı ki ol mübtezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 2*). [*hāk-i derüne, -e]*

hāk-i derüni: (Sevgilinin) kapısının / eşiğinin toprağı.

İy dōst kerem eyle ḳadem bas yüzüm üzre / Kühl eyleyeyim **hāk-i derüni** gözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [*hāk-i derüni,]*

hāk-i gevher-tāba: Mücevherlerle süslü eşarplı sevgili.

Cür‘ası yāruñ Muhibbî çün naşīb-i hāk imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol **hāk-i gevher-tāba** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [*hāk-i gevher-tāba, -a]*

hāk-i ğubārumdan: Sevgilinin ayva tüylerinin tozu.

Egerçi yañılup dilber geçe bir gün mezārumdan / Maḥabbet büyünü ala benüm **hāk-i ğubārumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*hāk-i ğubārumdan, -umdan]*

hāk-i pādan: Ayağının toprağı.

Eger İskender ü Cemşid olasın / Başuñ kaldurma yüz sür **hāk-i pādan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 4*). [*hāk-i pādan, -dan]*

hāk-i pāña: *Ayağının toprağı.*

Hāk-i pāña virseler bil bī-bahādur bu cihān / Hāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*hāk-i pāña, -ña*]

hāk-i pāsına: *Ayağının toprağı.*

Gözüm gevherlerin her dem alur gönlüm ayasına / Diler ıṣār ide varup nigāruñ **hāk-i pāsına** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*hāk-i pāsına, -sına*]

hāk-i pāyı: *Ayak toprağı.*

Hāk-i pāyı var-iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Kühl için añañ baña hergiz Sıfāhān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*hāk-i pāyı,]*

Hāk-i pāyı tūtiyādur gözlerüme iy şabā / Zahmete girme varup gezme Sıfāhān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 3*). [*hāk-i pāyı,]*

hāk-i pāyı: *Sevgilinin ayağı toprağı.*

İşiddüm **hāk-i pāyı** bahş olurmış / İki çeşmümi ben kıldum terāzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2781, Beyit 4*). [*hāk-i pāyı,]*

Yiter başuma tāc çün **hāk-i pāyı** / Dilā başuña zerden tāc itme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*hāk-i pāyı,]*

hāk-i pāy-ı dilberi: *Sevgilinin ayağının toprağı.*

Gözlerüm saqqāsı sular **hāk-i pāy-ı dilberi** / Bu Muhibbī eyledi müjgānını cārüb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [*hāk-i pāy-ı dilberi, -i*]

hāk-i pāyin: *Ayak toprağı, tozu.*

Şabā meger getüre **hāk-i pāyin** / Anı kühl ideyim dīde-pür āba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*). [*hāk-i pāyin,]*

hāk-i pāyına: *Ayak toprağı, tozu.*

Gözlerüm yaşı revān olduğı budur sū-be-sū / **Hāk-i pāyına** dilersin servüñ ola rü-be-rü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*hāk-i pāyına,]*

hāk-i pāyından: *Ayak toprağı.*

Ġamzelerle öldürürse lā'1-i nābı dirgürür / **Hāk-i pāyından** Muhibbī bir dem anuñ gitmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2643, Beyit 5*). [*hāk-i pāyından, -ından*]

hāk-i pāyinden: *Ayağın tozu, toprağı; sevgilinin eşiğı.*

Hāk-i pāyinden eser bulduñ mı iy bād-ı şabā / Niçe yıllardur eser durmaz bir ‘ālem-dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [*hāk-i pāyinden,]*

hāk-i pāyine: *Ayağın bastığı toprak.*

Hāk-i pāyine yüzün sürdükte cānuñ virmedün / İy dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 2*). [*hāk-i pāyine,]*

hāk-i pāyuñ: *Ayak toprağı.*

Hāk-i pāyuñ efser ola başuma / Şādılıktan basmayam pā ber-zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 3*). [*hāk-i pāyuñ, -uñ]*

hāk-i pāyuñ: *Ayağının toprağı.*

Hāk-i pāyuñ göz yaşıyla sularam ben her seher / Şevk-i ruhsāruñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*hāk-i pāyuñ,]*

Gözüme eyleyem ben tütüyāy / İdelden **hāk-i pāyuñ** tütüyā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*). [*hāk-i pāyuñ,]*

Muhibbî **hāk-i pāyuñ** efser itdi / Virür mi anı tēc-ı cevherine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 5*). [*hāk-i pāyuñ,]*

hāk-i pāyuñ: *Ayak toprağı, tozu (sevgilinin ayak bastığı toprak, yer).*

Muhibbî **hāk-i pāyuñ** cāna tartar / İki çeşmini kılmışdur terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5*). [*hāk-i pāyuñ,]*

hāk-i pāyuñ cevherin: *Ayağının toprağının cevheri (özü).*

Hāk-i pāyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirīğ / Sürme kılām an[ı] ben bu dīde-i hūn-ābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [*hāk-i pāyuñ cevherin,]*

hāk-i pāyuñ olam: *Ayağının toprağı olmak.*

Hāk-i pāyuñ olam dir isem eger / Gelmesün hātırā ğubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 3*). [*hāk-i pāyuñ olam, -am]*

hāk-i pāyuña: *Ayak toprağı.*

Şeh-perin cārüb ide Rūhü’l-emīn / **Hāk-i pāyuña** senüñ iy pāk-dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 1*). [*hāk-i pāyuña, -uña]*

hāk-i pāyuñda: *Ayak toprağı, eşik.*

Hāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N'eylerem dārāt u haşmet ya olam fağfür-ı Çîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*hāk-i pāyuñda,]*

hāk-i pāyuñda: *Ayağının toprağı.*

Hāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire 'aşıkla ruñ / Yürüsün sāyeñ gibi serv-i revānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [*hāk-i pāyuñda,]*

hāk-i rāh olsa: *Yol toprağı olmak, toprak olmak.*

Ser-i kūyuñda 'ışkuñla Muhibbî **hāk-i rāh olsa** / Vefā büyü gele her dem çürimiş üstülvānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [*hāk-i rāh olsa, -sa]*

hāk-i rāham: *Ayak toprağı, tozu.*

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāhib-külāham ben / Velikin kūy-ı 'ışk içre bir avuç **hāk-i rāham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [*hāk-i rāham, -am]*

Egerçi zāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben / Nazar ma'nī yüzinden ger kılarsañ **hāk-i rāham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*hāk-i rāham, -am]*

hāk-i rāhından: *Yolunun toprağı.*

Şabā kūyına ugrarsañ getürgil **hāk-i rāhından** / Maḥabbet ehline gāyet-be-gāyet armagandır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [*hāk-i rāhından, -ından]*

hāk-i rāhuña: *Yolun toprağı.*

Hāk-i pāña virseler bil bī-bahādur bu cihān / **Hāk-i rāhuña** olupdur iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*hāk-i rāhuña, -uñ, -a]*

hāk-i rehin: *Yolunun toprağı (sevgilinin).*

Sen şehūñ **hāk-i rehin** çarḥa sabā çıkarıcek / Süreler anı melā'ik yüzi pīrāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [*hāk-i rehin,]*

hāk-i şehlerdür: *Şehit toprağı.*

Hāk-i şehlerdür tıfillar itdügi bāzīçeler / 'İbret al aç gözünü var seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [*hāk-i şehlerdür, -lerdür]*

hāk-i şürdan: *Çorak toprak.*

Gönderürsin baña cevır ağıyāra mihrüñ toħmını / Bilür iken hāşıl olmaz nesne **hāk-i şürdan** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3). [hāk-i şürdan, -dan]

hakikat: Doğru olan, asıl.

Belā ile geçen ‘ömrüñ Muhibbî / **Hākıkatdür** o ‘ömri ‘ömre sayma (Muhıbbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5). [hākıkatdür, -dur]

hakikat: Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl, künh // Doğru olan şey, doğru.

Her ne söz kim söyledüñ bir bir **hākıkatden** haber / Vire mi gönlin mecāzīye günāhı sevmeyen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5). [hākıkatden, -den]

hakiki: Gerçek.

Zāhid inkār idesin ger bu benüm mezhebüme / Gel **hakiki** nazar it ta‘nı ko bu meşrebüme (Muhıbbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1). [hakiki,]

hakiki: 1. İnkār edilemeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, gerçek 2. Asıl olan, uydurma olmayan, doğru, sahih.

Bi-ħamdillāh ki ‘ışkımdur **hakiki** / Gönül ne zindedür ne ĥod siperde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 3). [hakiki,]

hāk-ile yeksān olsun: Yerle bir olmak, yıkılmak.

Ola kim cür‘a-i la‘linden ola baña naşib / Süreyim yire yüzüm **hāk-ile yeksān olsun** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5). [hāk-ile yeksān olsun, -ile-sun]

hākister eyler: Kül etmek.

İy Muhibbî her ne yirde cāy ide sultān-ı ‘ışk / Cān u dil **hākister eyler** üstülhVānı sūhte (Muhıbbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5). [hākister eyler, -r]

hakk: Birine veya bir şeye ait olan hisse, pay.

Mışr-ı ĥüsnüñ **hakki** senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Gözlerümden cular akup Nıl ü Ceyhün olmasun (Muhıbbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4). [hakki, -ı]

Zekāt-ı ĥüsn **hakķumken** Muhibbî’den dirġ idüp / Dimez muĥtāc imiş gāyet ider āh ol ġarībüm āh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5). [hakķumken, -umken]

hakk: Doğru, gerçek.

Çün Hāk-şinās **hak** saçar ĥüccet üstüme / Ĥurşide karşu yakmaya hıç kimse meş‘ale (Muhıbbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4). [hak,]

hak: (şahıs) ilgili olarak; üzerine. II kişinin kendisi ile ilgili.

Oldı **hakkuında** senüñ nâzil çü Tâhâ vü Yâsîn / Hâk-rüb-ı âsitânuñ şehperi rûhü'l-emîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 1). [hakkuında, -uñ, -da]

hak: "Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindedir.

Oldum mu kır günâha itdüm **Hak**'a tevekkül / Göstere râh-ı tahkîk [kim] bu yoldan azmışa (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 9). [hak'a, -a]

hak: Asıl, gerçek, doğru.

La'l-i lebüñe kim bahâ dünyâ harâcîdur / **Hak** ben anı mülk-i Bedaḥşân'a virmezsin (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4). [hak, -a]

hak-rüb-ı âsitânuñ: Dergahın toprağını süpürmek.

Oldı hakkuında senüñ nâzil çü Tâhâ vü Yâsîn / **Hak-rüb-ı âsitânuñ** şehperi rûhü'l-emîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 1). [hak-rüb-ı âsitânuñ, -uñ]

haksâr oldı: Toprak olmak II yok olmak, telef olmak.

Oldı çün zülfi] gamıyla bu Muhibbî haksâr / Mesken itdi üstühvân-ı kellesini mâr da (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 5). [haksâr oldı,]

hak-şinâs: Hakki (Allah'ı) bilen; hak bilir.

Çün **Hak-şinâs** hak saçar hüccet üstüme / Hürşide karşı yakmaya hiç kimse meş'ale (Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4). [hak-şinâs,]

hâl: Ben, vücuttaki siyah noktalar.

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvâr / ' Aceb beñzer mi ki fülül o **hâl** (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2). [hâl, -e]

hâl: Durum, hal.

Ne bilsün **hâlümi** ol şem'-i meclis / Dimişlerdür çerâğ dibi karañu (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 3). [hâlümi, -üm, -i]

hâl: Ben (Sevgili'nin yüzündeki ben).

Zülfüñ-ile **hâlüni** çünkü baña 'arz eyledüñ / Ko tutilsun murğ-ı dil men' itme bend ü dânedin (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2). [hâlüni, -üñi]

Hālını dökdi dāne yine zülfi ağına / Dil murğınıñ bu dām-ıla hālî niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [*hālîni, -in, -i*]

Hālını yine dāne döküp zülfi ağına / Dil murğını avladı āh ol düzāğ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [*hālîni, -in, -i*]

hāl: Ben, siyah nokta.

Çeşmüñle dil-i gümşüde mi **hālüñe** sordum / Biri kılup ebrüya işāret birisi gīsü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [*hālüñe, -üñ, -e*]

Tañ mı haddüñde olan **hālüñe** kâfir dir-isem / Kaşđ ider oda varup tapmaga Hindülar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*hālüñe, -üñ, -e*]

hāl: Ar. hāl, durum.

Yāra dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / **Hālüñi** taqrīr eyle kim zebānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [*hālüñi, -uñ, -i*]

Çekerem cev̄ ü cefāñı bu ümīde dōstum / Bir gün ola **hālüme** bakup baña rāhm idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3*). [*hālüme, -üme*]

İy Muhibbî ola kim yārun bile aḥvālüñi / Bir bir eyle şî r içinde **hālüñi** eş‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [*hālüñi, -uñ, -i*]

Her kim ki benüm **hālüme** rahm itmeye iy dōst / Haḡ‘dan dilerem hālîni benden beter olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*hālüme, -üme*]

Zülf[i] sevdāsı ile bir daḡı āşüfteligi / Ola kim gūş ide var **hālüñi** tekrār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [*hālüñi, -uñ, -i*]

Gözlerüm yaşını baḡr oldugını görse eger / Kaynayup cūşa gelüp **hālüme** ‘ummān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [*hālüme, -üme*]

Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler-ise / **Hālüme** ide teraḡḡum şeh-i ḡubān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*hālüme, -üme*]

İy ḡabībüm ḡastayam vir baña bir şāfi cevāb / **Hālüme** eyle nazar bir kez meded elḡāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*hālüme, -üme*]

hāl: Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Sentüñ **hālüñe** hīç vāḡıf ola mı ḡam bucagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [*hālüñe, -üñ, -e*]

hāl: Ar. hāl, durum.

N’olur **hālüñ** geçisersin şırātı / Kılıcdan iti dirler kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 5*). [*hālüñ, -üñ*]

Nāra dünyāda taḥammül idemezsin çün dilā / N'olısar uḫrāda **ḥālūñ** āteş-i sūzān ile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2990, Beyit 3). [ḥālūñ, -iñ]

ḥāl: 1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Nāmeler āhum odından bağladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum **ḥālūmi** dildāruma (Muhıbbı Divanı , Gazel 2803, Beyit 2). [ḥālūmi,]

ḥāl: Vaziyet, hāl, durum.

Taḫta-i sīnemde döküdüm çünki eşküñ noḫtasın / Kāyinātuñ **ḥālını** bilmekte remmālem bugün (Muhıbbı Divanı , Gazel 2697, Beyit 4). [ḥālını, -i, -n, -i]

ḥāl: Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Dil derdini yazarken oldı kalem şikeste / Bildürmege bu **ḥālī** göñlüm ulagum olsun (Muhıbbı Divanı , Gazel 2525, Beyit 3). [ḥālī, -i]

Farḳ eylemez 'āşık pīr ü cevān dimez / 'Işkuñ budur **ḥālī** ezal şeyḫ ü şāb-ıla (Muhıbbı Divanı , Gazel 2890, Beyit 3). [ḥālī, -i]

ḥāl: Bedende olan nokta, ben.

Okudum ḥüsñin kitābın bakmadan **ḥāl** ü ḥaḫa / Müsta'ıdem bakmaz oldum noḫḫa vü i' rāba ben (Muhıbbı Divanı , Gazel 2510, Beyit 6). [ḥāl,]

ḥāl: Durum.

Gāh zerd olur yüzüm gāhī gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenüñ **ḥālī** digergün olmasun (Muhıbbı Divanı , Gazel 2502, Beyit 3). [ḥālī, --i]

ḥāl: Hal, durum.

Gelse Muhıbbı şādī ḡam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemişe **ḥālī** budur inḫılāb-ıla (Muhıbbı Divanı , Gazel 2890, Beyit 6). [ḥālī, -i]

ḥāl: Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Derd ü ḡamdan ḡayrı yokdur 'ālem içre ḥāşılum / Dōstum çün bilmedüñ **ḥālüm** benüm pes kim bile (Muhıbbı Divanı , Gazel 2837, Beyit 4). [ḥālüm, -üm]

Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu **ḥāl-ıla** / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḫbāl-ıla (Muhıbbı Divanı , Gazel 2867, Beyit 1). [ḥāl-ıla, --ıla]

ḥāl: Durum, vaziyet, hal.

Kādir olmadı yaza **hālūmi** ḥattāt-ı felek / Her kılum agzın açup derdümi didi mū-be-mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*hālūmi, -ümi*]

hāl: *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre ḥāşilum / Dōstum çün bilmedüñ **hālüm** benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*hālüm, -üm*]

Hālüm ne ola bilmezem ol āfitāb-ıla / Açmaz yüzini dāyimā yürür niķāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*hālüm, -üm*]

hāl: *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Hālūmi sormaz gelür yād u biliş illā ki ğam / Bulmadum derde devā ben bu dil-i maḥzūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*hālūmi, -üm, -i*]

‘Arz kıl **hālūmi** ol gül-ruḥa iy bād-ı şabā / Uşbu yolda yaraşur çābük [ü] çālāk olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [*hālūmi, -üm, -i*]

Şem‘-veş karşıñda yandugum saña ma‘lūm iken / **Hālūmi** sormak ne ḥācetdür varup pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [*hālūmi, -üm, -i*]

Bildüñ-ise **hālūmi** içümde yanan oddan / Bir nazar kıl zāhir olsun dilde olan düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [*hālūmi, -üm, -i*]

Derdā dirġ **hālūmi** bir kimse añlamaz / Ya ben niçe getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*hālūmi, -üm, -i*]

Derdā dirġ **hālūmi** bir kimse añlamaz / Pes ne için getüreyim derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [*hālūmi, -üm, -i*]

Şafḥa-i ruḥsārum üzre yazdı çeşmüm kan-ıla / Bilmeyenler **hālūmi** kılsun nazar ol deftere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*hālūmi, -üm, -i*]

Karşu çıkar küyuña varsam seg-i küyuñ / Hāl dili ile **hālūmi** sorar gelüp dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4*). [*hālūmi, -üm, -i*]

hāl: *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Hālīn ‘arz itse Muḥibbī raḥm kılmazsın aña / İy vefāsı yok nedür bunca teġāfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*hālīn, -i, -n*]

hāl: *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ **hālīni** bilmekde remmālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*hālīni, -i, -n, -i*]

hāl: *Bedende olan siyah nokta, ben.*

Hāline müşğ zülfine diyen Muhibbî ‘anberîn / Beñzedüp billür-ı cisme dise tañ mı yāsemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6). [hāline, -i, -ne]

Hālını gördükde didüm lâ‘1-i cānān üstine / Noktalar dur ki komışlar şekkeristān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1). [hālını, -i, -n, -i]

Hālını zülfinde koyup itdi dil murğın şikār / Bilmezem hālüm n’olur āh ol gözi şayyād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2). [hālını, -i, -n, -i]

Dil murğı diler zülfi duzağına dutılmak / **Hāline** nazar itsün aña dāne gerekse (Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2). [hāline, -i, -ne]

hāl: Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Hālını dökdi dāne yine zülfi ağına / Dil murğımuñ bu dām-ıla **hāli** niçe ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3). [hāli, -i]

hāl: Durum, hal, vaziyet.

İy Hıtā maḥbūbı sensüz sorma **hālüm** hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet kaçredür āb-ı Āmu (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5). [hālüm, -üm]

hāl: (Sevgilinin) vücudundaki siyah nokta, ben.

Dutıldı murğ-ı dil nāgeh belāya / Olaldan zülf[i] dām u **hāli** dāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4). [hāli, -i]

hāl: (Aşğın bedeninin) durumu, vaziyeti.

Her kim ki benüm hālüme rahm itmeye iy dōst / Hağ’dan dilerem **hālını** benden beter olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2). [hālını, -i, -ñi]

Ser-i küyına eger eyleseñ āheste güzer / **Hālını** hastalaruñ gözleri bīmāra be-gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2). [hālını, -i, -ñi]

Ehl-i ‘ışkuñ **hālını** zülfüñ perīşān eyledi / ‘Ārızuñ anları küllī oda yakdı al-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3). [hālını, -i, -ñi]

Dime bī-derd olana bilmez çü derdün **hālını** / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnāk olmaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3). [hālını, -i, -ñi]

Baş şabr-ı cībe çeküp dutdum niyāza yüz / O lāle benüm derd-i dilüm **hālını** bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2). [hālını, -i, -ñi]

hāl: (Sevgilinin) siyah beni.

Zülf-i siyāhuñ iy dōst boynuma bagum olsun / **Hālün** firākı cānā bagruma dāğum olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1). [hālün, -(ü)ñ]

Görüp zülfünde **hālūñ** düşdüm aga / Dutılır murğ dāneyle duzāğa (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 1). [hālūñ, -(ü)ñ]

hāl: (Sevgilinin) beni.

Hālūñi görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zīrā ki murğ kaçd ider elbette çineye (Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4). [hālūñi, -(ü)ñ, -i]

hāl: Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Dime **hālüm** n’olisardur hasret-i cānān ile / Vuşlat-ı cānān bulunmaz illā terk-i cān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 1). [hālüm, -üm]

hāl dili: Davranış vasıtasıyla anlatılan mana.

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde / **Hāl dili** ile eydür gel ‘ömri virme bāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1). [hāl dili,]

hāl dili ile: Düşüncelerini duruşuyla, davranışlarıyla sessizce ifade etme.

Karşu çıkar kūyuña varsam seg-i kūyuñ / **Hāl dili ile** hālūmi sorar gelüp dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4). [hāl dili ile,]

hāl diliyle: Düşüncelerini duruşuyla, davranışlarıyla sessizce ifade etme.

Sakin aldanma cihān revnaķına / **Hāl diliyle** saña dir rebāb sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2). [hāl diliyle, -yle]

hāl ü hat: Ben ve ayva tüyü.

Okuram hüsñüñ kitābın **hāl ü hat** hācet degül / Müsta‘id müstağnīdür çün noķta vü i‘rābdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2). [hāl ü hat,]

hāl ü hat: Ben ve ayva tüyü.

Zülf ü ebrü çeşm ü müjgān **hāl ü hat** ‘asker çeker / Pāyimāl eyler eger Hüsrev eger cāmın Cem’in (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4). [hāl ü hat,]

halās: Kurtarma, kurtuluş.

Bahr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına / Çāre yok bildüm **halāşa** baña bu girdābdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 4). [halāşa, -a]

halās bulmaya: Bir yerden, bir şeyden kurtulma, kurtuluş.

Verā-yı pīşe-i ğamda biz ol pelengüz kim / **Ĥalāş bulmaya** düşse neheng dāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 2*). [*ĥalāş bulmaya, -ya*]

halāş olmak: Kurtulmak.

Hîç olur mı bend-i zülfinden **ĥalāş olmak** anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘iķālũñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [*ĥalāş olmak, -mak*]

halāş olmak: Kurtulmak, kurtuşa ermek.

Hîç olur mı bend-i zülfinden **ĥalāş olmak** anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘iķālũñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [*ĥalāş olmak,]*

halāş olur: Kurtulmak.

Bu Muhibbî çeşm-i cellādından olur mı ĥalāş / Dāyimā ‘üryān idüp elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*ĥalāş olur, -ur*]

halāş olur: Kurtulmak, sıyrılmak, azat olmak.

Göreldeñ dāne-i ĥālın tolaşdum zülfi ağına / **Ĥalāş olur** mı murğ-ı dil ‘aceb bilsem bu çenberden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [*ĥalāş olur,]*

ĥalāt ehline: Halden anlayan kişiler.

İrmedüm tuş olmadum ‘ālemde **ĥalāt ehline** / Bād-ı āhum gönderüp sordum semāvāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [*ĥalāt ehline, -ne*]

ĥalāvet: Hoşluk, tatlılık, zevk.

Bu letāfet bu **ĥalāvet** bu melāhat cümlesi / Cem‘ olunmuş bir yire ma‘mūr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [*ĥalāvet,]*

Şekerde ol **ĥalāvet** yok mükerrerdür ararsañ da / ‘Aceb ol niçe lezzetdür komış Ĥālīķ tutagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*ĥalāvet,]*

ĥālel gelmedi: Bozulmak, zarara uğramak.

Bir temel bırakdı gönlüme benüm bennā-yı ‘ışķ / Gelmedi hergiz ĥālel bünyādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*ĥālel gelmedi, -medi*]

ĥalel gelmez: Zarar gelmek.

Ĥalel bir taşına gelmez esās-ı mihrũñũñ iy meh / Bu çarĥ-ı bī-sütũñũñ ger zarar irse bināsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [*ĥalel gelmez,]*

hālet: *Durum, hāl, keyfiyet.*

Bundan özge **hālet** olmaz ‘āşıka kim hufyeten / Hışm-ıla kılsun girih ebrūların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [*hālet,]*

hālet: *Durum, hāl, keyfiyet II Sufilerin vecd hali, coşku.*

‘İşk hemān dōst hemān dil hemān / Cevr hemān girye vü **hālet** hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*hālet,]*

halhāl: *Ayak bileziği.*

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / Āhîr düşüp ayagina **halhāl** olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*halhāl,]*

hāl-i bülbüle: *Bülbülün (acıklı) durumu.*

Söyler çemende derdini bülbül yine güle / Lîkin gül eylemez nazarı **hāl-i bülbüle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*hāl-i bülbüle, -e]*

hālî degül: *Uzak değil II boş değil.*

Ol perîdür bilürem âdem ile üns idemez / Lîk yanından anuñ **hālî degül** emr-i menān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [*hālî degül,]*

hālî degül: *Uzak değil.*

İy Muhibbî devlet-i dāreyni bulur şübhesüz / Kim şafā-yı kalb-ile **hālî degül** tevḥîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [*hālî degül,]*

hālî degül: *O şey orada hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak.*

Deryā gibi başumdan aşaldan gözüm yaşı / **Hālî degül** sefîne-i dil ıztırābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3*). [*hālî degül,]*

hālî harāb olmuşdur: *Cok kötü duruma düşmek, perişan olmak.*

Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i ‘ışkuñ hālî olmuşdur harāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [*hālî harāb olmuşdur, -mişdur]*

hāl-i hindūñi: *Sevgilinin Satürn(Zuhal) gezegenine benzeyen beni kastedilmiştir.*

Zülfüñe yüz virme cānā boynuña asılmasun / **Hāl-i Hindūñi** sakın ḥüsnüñ görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [*hāl-i hindūñi,]*

hālī ideyim: Boşaltmak, arındırmak.

Ĝam geldi yine kişver-i dilde vatan ister / **Hālī ideyim** gönlümü ger hāne gerekse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*hālī ideyim, -eyim*]

hāl-i işkum: Aşk hali.

Yüzüme bak bilesin **hāl-i işkum** / Degüldür kehrübā da böyle saru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [*hāl-i işkum, -um*]

hālī koma: Boş bırakmak, تنها eylemek.

SİNEMİ **hālī koma** tūrūñi gönder güzelüm / N’ola dil sende ise koyam anı dil yirine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*hālī koma,]*

hāl-i miskīnūñ: Misk kokulu ben(sevgilinin yüzündeki ben).

Hāl-i miskīnūñ nigārā la‘l-i hāndān üstine / Noktaldur ki komışlar şekeristān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [*hāl-i miskīnūñ, -tīnūñ*]

hālī olma: Vazgeçmemek.

Şi‘r-i pūr-süzūñ Muhibbī çünkü bir eglencedür / **Hālī olma** bir nefes ‘ālemde sen eş‘ardan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [*hālī olma,]*

Talebden **hālī olma** iste vaşlın / İrişesin ola kim irde giçde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 2*). [*hālī olma,]*

hāl-i perīşānam: Perişan, acınacak hal.

Ruĥlaruñ üzre yine zülf-i perīşān[ūñ] görüp / Āh sevdāya düşüp **hāl-i perīşānam** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*hāl-i perīşānam, -am*]

hāl-i siyāhu: Sevgilinin yüzündeki siyah ben.

Gören **hāl-i siyāhu** ‘arızında / Ki dir ‘āc üzre beñzer abonūsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*). [*hāl-i siyāhu,]*

hāl-i siyāhuñdan: Sevgilinin yüzündeki siyah nokta.

Bu Muhibbī şanemā **hāl-i siyāhuñdan** ırak / Dem mi var sīnesine yakmaga dāğ anuñ için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*hāl-i siyāhuñdan, -uñdan*]

hāl-i siyeh: Sevgilinin siyah tane gibi olan beni.

İy Muhib **hāl-i siyeh** yek dānedür / Toḥm mihreş der derün-i dil-fiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 5*). [*hāl-i siyeh,]*

hālîk: *Yaratan, Allah.*

İsm ü resminden tırāş olmuş Muhibbî ‘ālemün / Tekyesinde **Hālîk’uñ** şürîde âbdālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [*hālîk’uñ, -’uñ]*

hālîk: *Halk eden, yaratan, Allah.*

Şekerde ol hālāvet yok mükerrerdür ararsañ da / ‘ Aceb ol niçe lezzetdür komiş **Hālîk** tutagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*hālîk,]*

hālîni bilmez: *Durumunu anlamak.*

Zülfî bendinde görüp sormaz Muhibbî hālünü / **Hālîni bilmez** giriftaruñ giriftār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [*hālîni bilmez, -mez]*

hālîni bilüp: *Durumunu anlamak.*

Ol serv-i sehî ‘arızı gül geldi çü bâğa / **Hālîni bilüp** her yana gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [*hālîni bilüp, -üp]*

hālîni sorarsañ: *Hâl hatır sormak, nasıl olduğunu sormak.*

Şehr-i miñnetde sorarsañ hālîni ‘aşıklararuñ / Her biri derdi kabûl eyleye dermāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 2*). [*hālîni sorarsañ, -arsañ]*

hālîş idüp: *Katışksız, saf hâle getirmek.*

İster-iseñ Muhib ḥayr-ıla nāmuñ añıla / Niyyetüñ **hālîş idüp** irdügüne ḥayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [*hālîş idüp, -üp]*

halk: *Ahali || insanlar.*

Kimi **halkuñ** olur ḥulķı nefise / Kimi uymış-durur nefsi-i ḥasîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1*). [*halkuñ, -uñ]*

halk: *Ahali || insanlar.*

Kāsesin Kays’uñ sıyup **halkdan** anı mümtāz ider / Leylî mihrin gösterüp aldı dilin Mecnün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*halkdan, -dan]*

‘Ālemi geşt eyledüm bir yār-ı şādîķ görmedüm / ‘Uzlet itsem **halkdan** düşsem ne tañ tehālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [*halkdan, -dan]*

halk: Ahali İnsanlar.

Amān bilmez bu dünya bī-amāndur / İçer kanını **halkuñ** kana kana (Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 2). [halkuñ, -uñ]

halk eylemiş: Yaratmak.

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü lāleler / Gör niçe **halk eylemiş** bunları Rabbü'l- 'ālemīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5). [halk eylemiş, -miş]

halk kılmış: Yaratmak.

Beñzemez hüsñüñe hergiz senüñ [iy] hūr u melek / Dest-i kudret **halk kılmış** nesl-i ādemsin bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2). [halk kılmış, -miş]

halka: Çember biçiminde olan.

Haydarīler gibi takdum gūşa kullık halkasın / Boynuma **halka** olalıdan o zülf-i 'anberīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2). [halka,]

halka kıldum: Halka haline getirmek, yuvarlaklaştırmak.

Ķāmetüm zer **halka kıldum** ola ki bir gün nigār / Kulagina daka anı beñzedüp mengüşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4). [halka kıldum, -dum]

halk-ı 'ālem: Dünya halkı, herkes.

Her kaçan takrīr idem 'ibret-nümā aḥvālümü / **Halk-ı 'ālem** gaş[y] olup derd-ile bagrın taglaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 3). [halk-ı 'ālem,]

halk-ı 'āleme: Dünya halkı, herkes.

Bir ğamze ile fitne şalup **halk-ı 'āleme** / Bir şīve ile āfet-i devrān degül misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 2). [halk-ı 'āleme,]

halk-ı cihān: Bütün insanlar.

Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḥayrān olmışam / Nite kim **halk-ı cihān** görüp olur ḥayran-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2). [halk-ı cihān,]

halk-ı cihāna: Bütün insanlar.

Yüzüñ 'arz eyledüñ **halk-ı cihāna** / Bırakduñ fitneler pīr ü cevāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 1). [halk-ı cihāna, -a]

hall idemezler: Çıkar yol bulup yoluna koymak.

Esrār-ı 'ışkı bilmedi 'allāmeler dağı / Bu müşkilatı **hall idemezler** kitābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [*hall idemezler, -emezler*]

hall idüp: Halletmek.

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümün nāmesin / Göz karasın **hall idüp** müjgāndan atdum hāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1*). [*hall idüp,]*

hall itmedi: Çözmek, açmak.

Sordum rumüz-ı 'ışkuñı 'ālim olanlara / **Hall itmedi** birisi sü'ālüm kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5*). [*hall itmedi,]*

hall oldı: Çözmek, üstesinden gelmek.

Bir kadeh meyle cihān müşkili **hall oldı** baña / Her ne sorsañ baña sor mîr-i suhendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*hall oldı,]*

hall olunmaz: Çözümlemek, sonuçlanmak; sıkıntı ve kederi gidermek.

Bilmez Muhibbî kimsene 'ışkuñ rumüzünü / Bir mes'eledür ki **hall olunmaz** kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [*hall olunmaz, -ılmaz*]

hall olur: Çözümlemek, sonuçlanmak; sıkıntı ve kederi gidermek.

Kimse yārūñ iy Muhibbî añlamaz māhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi **hall olur** idrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [*hall olur, -ur*]

hallāc: "Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf. Bu söz gerçekte Allah'ın insanda tecelli ettiği biçimindeki tasavvuf görüşünü yansıtmaktadır.

Ola zülfinde dilber ide ber-dār / Göñül Manşūr'ını **Hallāc** eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*). [*hallāc,]*

halt olursa: Karıştırılmak.

Halt olursa n'ola ger hūn-ı ciger yaşumuza / Bu dağı yazu-y-ımış rüz-ı ezel başumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [*halt olursa, -ursa*]

hālüm: Aşığın içinde bulunduğu hal, durum, vaziyet.

Beni mahzūn ider bu çarh-ı gerdün / Olur günden güne **hālüm** diger-gün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 1*). [*hālüm, -üm*]

Raķīb-ile ider ol ‘ıřķ bāzı / Benüm **hālüm** aña olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*).
[hālüm, -üm]

Yār-ı bī-pervā benem **hālüm** digergün olmada / Bārī hergiz görmesem ol şūh-ı bī-pervāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [hālüm, -üm]

Gitdi şubh akşām irişdi oldı göñlüm bī-ķarār / Görmedin gün yüzüñi pes n’ola **hālüm** böyle ya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [hālüm, -üm]

Gün yüzini dāyimā örter şeķāb-ıla / **Hālüm** n’olur bilmezem ol āfitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 1*). [hālüm, -üm]

Bu cān u dil dermādedür **hālüm** n’olur cānān ile / Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagina kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [hālüm, -üm]

‘Aceb **hālüm** n’ola bir daķı görsem / Gidüp kalmadı ‘aqlum bir görende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3*). [hālüm, -üm]

Hālını zülfinde koyup itdi dil murğın şikār / Bilmezem **hālüm** n’olur āh ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [hālüm, -üm]

hālüme bakmaz: *Hāline bakmamak.*

Bir ‘āşık-ı dil-besteyem kan yaşum ile şüsteyem / **Hālüme bakmaz** hastayam bu derdüme dermān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [hālüme bakmaz,]

hālümi: *Durum (āşıklık bağlamında).*

Yüri iy bād-ı şabā **hālümi** var yāra be-gū / Niçe bir kanum iķer ol gözi hūn-ķvāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [hālümi,]

hālümi sorsañ: *Bir kimseye □nasılsınız, ne durumdasınız□ anlamında nezaket sorusu yönelmek.*

Gün yüzüñden ayru sorsañ hālümi iy māh-rū / Tiredür bu gündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [hālümi sorsañ, -sañ]

Hālümi sorsañ beni bu tīre-i hier iķre āh / Eksük olmaz derd ü miķnet bu dil-i ğamnāķde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [hālümi sorsañ, -sañ]

hālüñi sormaz: *Sağlığının veya durumunun nasıl olduğunu anlamak için ilgilenmek.*

Zülfı bendinde görüp sormaz Muhibbî hālüñi / Hālını bilmez giriftāruñ giriftār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [hālüñi sormaz, -maz]

halvet: *Gözlerden uzak olacak şekilde bir yerde birileriyle baş başa kalma.*

Yār-ıla bir halvet-i hāş olsa deyyār olmasa / Belki ol **halvetde** cān daķı ķhaberdār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [hālvetde, -de]

halvet: Çevre ile her türlü ilişkiyi kesip yalnız kalma, tenhaya çekilme.

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / **Halvetinde** oturup dāyim hemān beng eylesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2625, Beyit 4). [*halvetinde, -i, -n, -de*]

halvete gir: Zikir veya ibadet için bir köşeye çekilmek.

Zāhidā **halvete gir** ‘ömri riyyā ile geçür / Gidelüm yār-ıla biz şahn-ı gülistāna degin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2682, Beyit 2). [*halvete gir,]*

halvet-i hās: (*Tenhada*) özel görüşme.

Yār-ıla bir **halvet-i hās** olsa deyyār olmasa / Belki ol hālvetde cān dahı haberdār olmasa (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2818, Beyit 1). [*halvet-i hās,]*

ham eyle: Bükülmek, iki büküm olmak.

Gerekmez baña zerden olsa bālin / Yiter bālin dilā sersin **ham eyle** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2914, Beyit 3). [*ham eyle,]*

ham olsun: Büküm olmak, kıvrım olmak.

Zülfeynüni çöz āteş-i hüsn üzre **ham olsun** / Gel anı bırak boynuma zencir-i gām olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2681, Beyit 1). [*ham olsun, -sun*]

ham olur: Büküm olmak, kıvrım olmak.

Ne tañ kıvrılsa zülfüñ ‘ārızuñda / Olur elbetde āteş görse **ham mü** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2767, Beyit 4). [*ham olur, -ur*]

hamd: (حمد) i. (*Ar. hamd*) Kulun Allah’ın yüceliğini, sonsuz lutuf ve ihsanı karşısında yaratanına minnet ve şükran duygularını bildirmesi, şükretmesi.

Her bir nefesde niçe ‘atālar ider saña / Kim kâdir olur itmege **hamdi** edāsına (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2850, Beyit 4). [*hamdi, -i*]

hamd-i bî-had: Sonsuz hamd, sonsuz şükür.

Zāhir oldı kün didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn / **Hamd-i bî-had** şükr-i bî-‘ad saña Rabbü’l-‘ālemīn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2544, Beyit 1). [*hamd-i bî-had,]*

hamdülillāh: "Allah'a hamdolsun, elhamdülillah" anlamlarında bir şükür sözü.

Hamdülillāh leblerüñ zikriyle hoş hālam bugün / Haṭṭuñ fikr[i] ile gāyetde pā-mālam bugün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2582, Beyit 1). [*hamdülillāh,]*

hamdü-lillāh: "Allah'a hamdolsun, elhamdülillah" anlamlarında bir şükür sözü.

Ḥamdü-lillāh başa iltüm bu tarīk-ı 'ışkı çün / İy Muḥibbî dimesün kimse baña gümrāh-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5). [ḥamdü-lillāh,]

Ḥamdü-lillāh 'aşıqam 'ālemde hoş-ḥālem bugün / Āteş-i 'ışka yanaldan zer gibi kalam bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1). [ḥamdü-lillāh,]

Ġamze-i neb-tiz-ile öldürdi āḥir 'aşıqım / **Ḥamdü-lillāh** kim irişdüm dōstlar bu demlere (Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2). [ḥamdü-lillāh,]

hamdü-lillāh ki: Allah'a şükürler olsun ki.

Ḥamdü-lillāh ki yine t̄alib-i cānānam ben / Bende-i 'ışk olalı 'āleme sultānam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1). [ḥamdü-lillāh ki,]

hāme: Kalem.

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümüñ nāmesin / Göz karasın ḥall idüp müjgāndan atdum **hāmesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1). [ḥāmesin, -si, -n]

hāme-i 'ışkuñ: Aşkın kalemi.

Ḥāme-i 'ışkuñ nigārā bir ḥarāret virdi kim / Ol ḥarāret yok semür-ile vaşak sincābda (Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6). [ḥāme-i 'ışkuñ, -uñ]

hāmil-i mektüb: Mektup tahammülü.

Derd-i dil āhvālini gel nāmeye derc eyleme / Kalmaya t̄akat bilürsin **hāmil-i mektüb** için (Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 3). [ḥāmil-i mektüb,]

hāmmāl: Ar. Yük taşıyan, yük taşımak sanatı olan adam.

Çekmek-ile bār-ı ğamı **hāmmāl** olayın bir zamān / Açup bu sīnem taḥtasın dōkdüm sirişküme noktasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5). [hāmmāl,]

hamrā: Çok kırmızı ya da kızıl.

Yine dil bülbülünü şubḥa deġin zāra getir / Lebi ġonca yüzi gül lebleri **hamrā** göresin (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3). [hamrā,]

hāmūs: Suskunluk, sessizlik.

Remz-ile derd-i dilin söyler bu göñlüm ġüşına / Şad hezārān āferin olsun anün **hāmūşına** (Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1). [hāmūşına, -ına]

hançer: *Hançer // Kesici bir alet, bıçak.*

Eline **hançer** almışdur dem-â-dem kaşd[ı] kan itmek / Ko döksün kanımı gamzeñ içerse nüş-ı cân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*hançer,]*

Destine mestâne çeşmüñ döstüm **hançer** virüp / Qalb-i ‘uşşâk-ıla her lahza savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*hançer,]*

hançer: *Hançer (sevgilinin belinde asılı duran hançer bağlamında). İl ayın hilal şekli.*

Çeşm-i cellâdı aldı **hançer** ele / Baña mı dürlü dürlü işkence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 2*). [*hançer,]*

hançer çekse: *Hançeri aniden eline alarak birisine doğrultmak; sevgilinin aşığa yan bakış atması.*

Çekse **hançer** gözleri kaçma Muhibbî karşı var / İki kâfir kaşd ider tut bir Müselmân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [*hançer çekse, -se]*

hançeri: *Hançer || kılıç.*

Dün beni öldürdüğüne **hançeri** şahid yiter / Dönüben inkâr ider hiç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*hançeri,]*

hançer-i dest-i sitemle: *Zulüm elinin hançeri.*

Hançer-i dest-i sitemle beni qurbân idicek / Bārī ol vaqt sür sen alnuña bu kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*hançer-i dest-i sitemle, -le]*

hançer-i kîn: *Kin hançeri.*

Niçe bir gamze çeke **hançer-i kîn** / Ya ide nergis-i mest gâret-i dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1*). [*hançer-i kîn,]*

handân: *Gülen.*

Her kişi şādān u **handân** ara yirde ben hāzīn / Gözi yaşludur ider her kim ki ‘āşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*handân,]*

Benüm çok sevdiğüm cām-ı lebūñdan buse ihsān it / Olup cān şād u dil **handân** gönülden gam ba‘īd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*handân,]*

Virme dehre dil sakın itmez vefā ol ‘ākıbet / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ **handân** geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [*handân,]*

handân: *Gülen || Açılmış gül.*

Gül gibi **ḥandān** olur görse yaşum bārānını / Agladur mı ‘āşıkı feryād u āhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*ḥandān,]*

ḥande: *Gülme, gülüş.*

Gül-i nev-reste ben ebr-i bahāram / Baña girye sunıldı aña **ḥande** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*ḥande,]*

Muhibbî agla sen dildār gülsün / Saña girye sunılmış aña **ḥande** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [*ḥande,]*

‘Āşıkā derd ü miḥnet bülbüle bāk ü ḥasret / **Ḥande** naşīb olmuş her kebk-i kühsāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2*). [*ḥande,]*

ḥande: *Gülüş.*

Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ ben **ḥandesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [*ḥandesin, -si, -n]*

İy Muhibbî **ḥandenüñ** ardınca vardur giryesi / Anuñ için dāyimā nā-şādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*ḥandenüñ, -nüñ]*

ḥande eyler: *Gülmek.*

Āh kılsam aglasam ol gözleri mestān için / **Ḥande eyler** gül gibi san bād-ıla bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*ḥande eyler, -r]*

ḥande kıla: *Gülmek.*

Ḡonca-veş yār-ı Muhibbî ola kim **ḥande kıla** / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*ḥande kıla, -a]*

ḥande kılsun: *Gülmek.*

Ko kılsun gül gibi dildār ḥande / Muhibbî āh u eşküm bād u bārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*ḥande kılsun, -sun]*

ḥāne: *Ev. // Yer.*

Olmasa ger āh ‘āşık **ḥānesüz** / Sengden ḥāne n’iderdi kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4*). [*ḥānesüz, -süz]*

ḥāne: *Ev.*

Bundan evvel cidd ü cehd eyle saña bir **ḥāne** yap / Kūs-ı rıḥlet çalınur nāgāḥ bundan göçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*ḥāne,]*

Niçe bir idüp havâle üstüme gam leşkerin / Niçe bir vîrân idersin uşbu gönülüm **hânesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [*hânesin, -sin*]

Ėam geldi yine kişver-i dilde vaţan ister / Ėālî ideyim gönülümü ger **hâne** gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*hâne,]*

hâne: *Ev II gönül evi.*

Ėâne kesdi bî-sütün sengden Muhibbî dirmedi / İtmese idüm derûn-ı âhdan aña sütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*hâne,]*

hâne: (*sevgilinin*) *evi.*

Ėânesinden şubh-veş ‘uşşâka gösterün yüzün / Maţla‘-ı Ėurşiddür çâk-i girîbân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [*hânesinden, -s, -i, -n, -den*]

İy Muhibbî bu şeb-i hicre nihâyet yog-ı mış / **Ėânesinden** hîç tülû‘ itmez mi ol meh-rû diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*hânesinden, -s, -i, -n, -den*]

hâne: ,*Ev. II Gönül evi.*

Olmasa ger âh ‘âşık hânesüz / Sengden **hâne** n’iderdi kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4*). [*hâne,]*

hâne eyle: *Ev saymak.*

N’içün itmezsin gelüp iy döst bir yirde karar / **Ėâne eyle** gâh cân gâhî dil-i vîrân vaţan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*hâne eyle,]*

hâne-i dil: *Gönül evi.*

Niçe bir **hâne-i dil** cevri-ile vîrân olsun / Ya niçe tîr-i cefâdan yüregüm kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*hâne-i dil,]*

hâne-i târik: *Karanlık hane. II gönül.*

Ėâne-i târik [ü] tengüm yakdı âhum âteşi / ‘Ėâşık-ı âvâreye n’eyler saray u Ėanümân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [*hâne-i târik,]*

hâne-i ‘uşşaka: *Ėaşıkların hanesi. II Gönül.*

İy Muhibbî **hâne-i ‘uşşaka** âteş salmaga / Ruğları zikriyle şi’ri süznâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [*hâne-i ‘uşşaka, -a*]

hâne-kâh: *Tekke II meyhane.*

Sakın uğrama iy dil **hāneḳāha** / İdesin meyden el vire tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*).
[hāneḳāha, -a]

hānkāh içre: *Dergāhta.*

Yüz sürüp pīr-i muḡān hıdmetine tutma sakın / **Hānḳāh içre** varup zāhid-i mekkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5*). [hānḳāh içre,]

hānumān: *Ev, bark.*

Hāne-i tārik [ü] tengüm yakdı āhum āteşi / ‘Āşık-ı āvāreye n’eyler saray u **hanümān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [hanümān,]

hār: *Diken II Rakip.*

Ol gülüñ çok olsa aḡyārı dilā ‘ayb eyleme / Götürür zahmımı **hāruñ** bāḡ u gülzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [hāruñ, -un]

Müdde‘ī dāmen-i dildāra irişse ne ‘aceb / Kanda kim açıla gül tutar anuñ **hār** etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [hār,]

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim **hār-ıla** / Bülbül-āsā bu Muhibbî inleye hem aglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [hār-ıla, -ıla]

hār: *Diken.*

‘Andelībüñ geçse ‘ömri zār-ıla olmaz ‘aceb / Eksük olmaz çün gülüñ yanında **hārı** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). [hārı, -ı]

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse **hār** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [hār,]

Öykinelden ruḡlaruña gül lebüñe la‘l-i surḡ / Ol günehdür birini **hār** u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [hār,]

Bülbül inler miydi gülşende eger **hār** olmasa / Dilber ḳadri bilinür miydi aḡyār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [hār,]

hār: *Diken.*

Yār olma her leyīme ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi **hār-ıla** olmış hem-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [hār-ıla, -ıla]

Ko ḡayāl-i hüsnüñi kirpüklü çeşmüm saklasun / Hıfz-ı gülşen mi olur **hār-ıla** dīvār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [hār-ıla, -ıla]

hār: *Çalı, diken.*

Hār elinden derd-ile eyler şikāyet ‘andelīb / Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsāfir gülşene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2). [hār,]

hār: Ateş II diken.

Baňa sensüz görünür **hār** gülşen / Letāfet kalmamış hergiz çemende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3). [hār,]

hār elinde: Dikenli el. II Rakibin eli.

Hār elinde görelî yine gülün dāmenini / Urdı āh u figān bülbül olup na‘rā-zenān (Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3). [hār elinde,]

hār elinden: Diken diyarı II rakibin bulunduğu yer.

Āh u zārı kılşa bülbül şubh olunca ğam degül / Kurtarımaz **hār elinden** n’eyesün ol hem-demin (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3). [hār elinden, -nden]

hār elinden: Dikenli el. II Rakibin eli.

Hār elinden bülbül itdi çok şikāyetler güle / Gül didi ‘āşık olan mā‘şūka eyler mi gile (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1). [hār elinden,]

hār eline: Dikenli el. II Rakibin eli.

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter / **Hār eline** gül gibi gel virme dāmānuñ sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 3). [hār eline, -ne]

hār u hese: Çalı çırpı, süprüntü, çer çöp II rakip.

Bu Muhibbî n’ola ger itmese dünyāya nazar / Hiç deryā-dil olan meyl ide mi **hār u hese** (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5). [hār u hese, -e]

Virme dil dehre sakın bakma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin kıymeti yok **hār u hese** (Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1). [hār u hese, -e]

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme zerre kadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ‘aceb **hār u hese** (Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2). [hār u hese, -e]

harāb: Bozulmuş, yıkılmış, viran.

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz ‘aceb / Bu gönül vīrānesi döndi **harābuñ** ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2). [harābuñ, -uñ]

Çünkü āb üstindedür gördük bināsi ‘ālemün / Sanma muhkem olısar āhır **harāb** ol bād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4). [harāb,]

harāb: *Harabe, viran.*

Sīm ü zerden olursa ger kaçruñ / Āhır olısar ol **harāb** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*).
[*harāb,]*

harāb: *Bozulmuş, yıkılmış, virân olmuş.*

İy türk-i şūh ‘āşıka cevır ü ‘itāb ne / İtmege cefā sengile gönlin **harāb** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [*harāb,]*

harāb eyledüm: *Harap etmek, yok etmek.*

Genc-i vaşluñ bulmak için eyledüm gönüm **harāb** / Döstüm geçdüm anuñçün bu dil-i ma‘mürdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6*). [*harāb eyledüm, -düm]*

harāb ide[r]se: *Perişan etmek.*

Seyl-i eşk n’ola gönül hānesin ide[r]se **harāb** / Seng-i miñnetle yine nev yapup ābād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*harāb ide[r]se, -e[r]se]*

harāb itdi: *Yıkıp dökmek, yok etmek.*

Bir nazarla cān alup itdi gönül mülkin **harāb** / Öldürüñ beni eger ol gözi mekkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [*harāb itdi,]*

harāb itme: *Viraneye çevirmek, yıkmak, tahrip etmek II hüznün, gam, keder vermek.*

Luţfuñ-ıla ‘imāret olmuş-iken / İtme dil şehrini **harāb** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 2*). [*harāb itme,]*

Gel gönül hānesi ma‘müresini itme **harāb** / Miñnetüñ dāğını yak şemse-i eyvān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [*harāb itme,]*

harāb itse: *Yok etmek, yıkmak.*

Tañ degül dil mezra‘ın bārān-ı eşk itse **harāb** / Gün yüzüñ görmez Muhibbî oldı bir niçe sene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [*harāb itse,]*

harāb itseñ: *Yıkmak, viran etmek.*

Ġam degüldür ger **harāb itseñ** dil ü cān illerin / Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*harāb itseñ, -señ]*

harāb kıldı: *Yıkmak, harap etmek.*

Ėam-ı hicrũñ bu gũñũl kişverini kıldı ĥarāb / Yiñiden anı meger luř-ıla ābād idesin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2621, Beyit 4*). [*ĥarāb kıldı, -dı*]

ĥarāb ola: *Yıkılmak, tahrip olmak.*

Yār ister çũn Muhibbĩ ola bu gũñũñ ĥarāb / Ko yıkılsun hergiz ol vīrāne ma‘mūr olmasun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [*ĥarāb ola, -a*]

ĥarāb oldı: *Yıkılmak, viran olmak † kalbĩ olarak bũyũk ũzũntũ duymak, gũñlũ kırılmak (dil ũ cān bağlamında).*

Niçe yıldur ki **ĥarāb oldı** bu dil ũehri yatur / İde ta‘mĩ‘r keremden yine mi‘māra be-gũ (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*ĥarāb oldı,]*

ĥarāb olsun: *Kũtũ duruma dũşsũn, bitik perişan olsun.*

Ėamuñla olmayan şād[ān] gũñũl her dem **ĥarāb olsun** / Kũl olsun nār-ı ‘işk-ıla yanup kũllĩ tũrāb olsun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [*ĥarāb olsun,]*

ĥarāba vardı: *Harap olmak, yıkılmak.*

Şehā mi‘mārsın gel eyle ta‘mĩr / Gũñũl ma‘mũresi vardı ĥarāba (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2947, Beyit 6*). [*ĥarāba vardı, -dı*]

ĥarāba varsa: *Harap olmak, yıkılmak.*

‘Aceb mi kişver-i gũñlũm **ĥarāba varsa** gũn gũnden / Niçe kez eyledi eyler aña Ėam leşkeri akın (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*ĥarāba varsa, -sa*]

ĥarābāt: *Meyhane II dũnya.*

Dũn **ĥarābāta** varup meygedede dũrd-keşān / Gũrdũm her birisi her yañaya cũr‘a-feşān (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*ĥarābāta, -a*]

ĥarābāt ehline: *Meyhane ehli.*

Bir ĥadeĖ meyle benũm çũn gũñlũmi ĥoş eyledi / Yũzimi ĥāk itmege vardum **ĥarābāt ehline** (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [*ĥarābāt ehline, -ne*]

ĥarābāt ehliyem: *Meyhane ehli. II Rint, āşık.*

Çũn **ĥarābāt ehliyem** itdũm melāmet iĥtiyār / Rind olan ger cāme rehn itse ‘aceb mi cāmesin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [*ĥarābāt ehliyem, -yem*]

ĥarābātĩ: *1. Vaktini meyhānede geçiren, meyhāne mũdāvimi, iĥkiye dũşkũn (kimse) 2. ũstũne başına*

önem vermeyen, süflî, pejmürde (kimse) 3. harabat ehli, nefisini maddi dünyadan arındıran ve kendini Allah'a adayan kimse.

Geh lebi zikri ile mest ü **harābātī** olup / Geh haṭm fikr idüben kendüni ḥayrān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2). [*harābātī*,]

harābe: Harabe, virane, yıkıntı.

Göñülde cān gibi cā itse tañ mı / Perîler meskenidür çün **harābe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6). [*harābe*,]

Degül dünyāyı termīm 'ākilāna / Ola çün āhîri anuñ **harābe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 4). [*harābe*,]

harāc: Zor kullanarak para almak, vergi olarak verilen para.

La 'l-i lebüñe kim bahā dünyā **harācıdur** / Haḫkā ben anı mülk-i Bedaḫşān'a virmezim (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4). [*harācıdur*, -i, -dur]

harām itdüñ: Bir şeyden yararlanmasına engel olmak.

Sen **harām itdüñ** vişālüñ beni maḫrûm eyleyüp / Ben yoluñda cān virüp kanum helâl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3). [*harām itdüñ*, -düñ]

harām ola: Haram olsun.

Gül mevsiminde sākī çü serv-i ḥurām ola / Ol sunmayıcak mey içer isem **harām ola** (Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1). [*harām ola*,]

harām olmuşdur: Haram olmak.

Seyr-i gülşen eylemek 'uşşāka olmuşdur ḥarām / İy yüzi gül her dem eglence ḥayālüñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 2). [*harām olmuşdur*, -muşdur]

harām olmuşdur: Haram olmak (bir şey, birine): Bir şeye erişemez olmak, bir şey eline geçmez olmak, bir şeyden hiç yararlanamaz olmak.

Seyr-i gülşen eylemek uşşāka olmuşdur ḥarām / İy yüzi gül her dem eglence ḥayālüñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2). [*harām olmuşdur*,]

harāmî: Eşkiya, yol kesen, haydut.

İden Muhibbî gönlini gâret gözüñ degül / Baş baş **harāmî** gamzelerüñ bir **harāmî** sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5). [*harāmî*,]

harâret: Ar. Sıcaklık.

Hāme-i 'ıŝkuñ niġārā bir **ħarāret** virdi kim / Ol **ħarāret** yok semūr-ile vaŝaġ sincābda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2980, Beyit 6*). [*ħarāret,]*

ħarāret: *Ar. sıcaklık, susuzluk.*

Akıtdı gözümüñ yaşını dil **ħarāreti** / Bu remzi yürü fehm idesin sor gülābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*ħarāreti, -i]*

ħarāret ehline: *Ateş ehli.*

Dūzaġ-ı hicrinde anuñ ne çeker 'aŝıġları / Her ki bilmek isteye sorsun **ħarāret ehline** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 4*). [*ħarāret ehline, -ne]*

ħarāret virdi: *Isıtmak.*

Hāme-i 'ıŝkuñ niġārā bir **ħarāret virdi** kim / Ol ħarāret yok semūr-ile vaŝaġ sincābda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2980, Beyit 6*). [*ħarāret virdi,]*

ħarc eyle: *Harcamak, tüketmek; feda etmek.*

Gözlerüñ yaşını **ħarc eyle** Muhibbī yolına / İy gözüm merdümi fikr eyleme deryā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*ħarc eyle,]*

ħarc eyledi: *Harcamak, dağıtmak, tüketmek.*

Dil dehānuñ yādına varın yoġın **ħarc eyledi** / Ol sebebendür ki geçdi būd-ıla nā-būddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*ħarc eyledi, -di]*

ħarc eyledüm: *Harcamak, dağıtmak, tüketmek.*

İrmek-içün vaŝluña **ħarc eyledüm** cān naġdini / Ārzū-yı vuŝlatuñdur beni ħallāŝ eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*ħarc eyledüm, -düm]*

ħarc eyleme: *Tüketmek, dağıtmak, sarfetmek.*

'Ömri gel yok yirlere **ħarc eyleme** / Bir beş on gün 'ālemüñ mihmānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 7*). [*ħarc eyleme,]*

ħarc eylerem: *Harcamak, tüketmek; feda etmek.*

La'l-i lebün ħayāline mahzen-durur gönül / **ħarc eylerem** gevher-i nazm[ı] ol ħazīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 4*). [*ħarc eylerem, -rem]*

ħarc eylesün: *Harcamak, tüketmek; feda etmek.*

Bu Muhibbî durmadan söz dürlerin **harc eylesün** / Baħr-ı dilden yimesün ğam mālİK oldum kĀna ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7). [harc eylesün, -sün]

harc ide: Harcamak, sarf etmek.

Fāyide kılmaz Muhibbî naħd-i ‘ömrin **harc ide** / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5). [harc ide,]

harc idem: 1. Harcamak.

Göñülde gözde nem varsa yoluña **harc idem** küllī / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2). [harc idem, -em]

harc ider: Harcamak, sarf etmek.

Hāşılı bu hırmen içre derd ü miħnet ‘ākıbet / Naħd-i ‘ömrin **harc ider** yār-ı vefādār isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2). [harc ider,]

harc it: Harcamak, sarf etmek; feda etmek.

Varuñı **harc it** bugün iy dil yime dünyā ğamın / Kimse başa çıkmadı çıkmayısar devrān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 2). [harc it,]

harc itdi: Harcamak, sarf etmek.

Vaşluñ-ıçun gözlerüm **harc itdi** dünyā mālını / Alımadum bī-baħā-y-ı mış anı bu māl-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2). [harc itdi,]

harc itme: Harcamak, sarf etmek.

Dil virüp dünyāya **harc itme** ‘ömür sermāyesin / Hıvāce-i dünyā gibi cān virme ħummāş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2). [harc itme,]

harc itse: Harcamak, sarf etmek.

Dükenmez ne kadar **harc itse** çeşmüm / Şirişküme olupdur dil ħazīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4). [harc itse,]

harc kıl: Harcamak.

Harc kıl dil naħdini yāruñ dilerseñ vaşlımı / Bil ki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4). [harc kıl,]

Bulmak isterseñ eger cānān vişālın iy göñül / Rāyegān girmez elüñe **harc kıl** cān cevherin (Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2). [harc kıl,]

harem-ı muhteremdesin: Saygıdeğer kutsal yer.

Öldürürdi yâr beni bu kûyî içinde âh / Hiç dimedi ki sen **harem-ı muhteremdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [*harem-ı muhteremdesin, -desin*]

hargâh: Büyük çadır, otağ.

Çıkdı gül Leylî gibi şahrâlara **hargâh-ıla** / Yakdı Mecnûn gibi bülbüller cihânî âh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [*hargâh-ıla, --ıla*]

hâr-ı ğam: Gam ateşi.

Ciger kanını çeşmümden eger bu **hâr-ı ğam** dökse / Dimez ol gönca-leb gül-ruḥ ider mi ‘andelibüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [*hâr-ı ğam,]*

hâr-ı muğaylân: Deve dikenî.

Ḥarîr olsa ne tañ **hâr-ı muğaylân** / Şular kim pâ koyalar râh-ı hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 2*). [*hâr-ı muğaylân,]*

hâric degül: Dışarıda değil.

Ṭarz-ı Ḥusrev’den degül hâric Muhibbî sözleri / Dehr ara ger var-ısa bir daḥî Selmân uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*hâric degül,]*

hâricî: Muaviye ile Hz. Ali arasındaki Hakem Olayı’nda Hz. Ali’nin hakem olayını kabul ettiği için günahkar olduğunu ve tövbe etmezse kafir olacağını iddia eden bir grup; aynı şekilde kendilerinin de günahkar olduklarını ancak bu günahlarından tövbe ettiklerini ilan ederek Hz. Ali’nin ordusundan ayrıldılar. Bunun üzerine bu ayrılan guruba Hariciler (Çıkanlar) denildi.

Ḥâricîler üstine dest-i kazâdan bir okam / Râfîzîler kaçdına şemşîr-i kıttâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5*). [*hâricîler, -ler*]

harîdâr olmasun: Satın alıcı olmak.

Cân virüp sanma Muhibbî alasin bir büseyi / Kimseler ḥusni metâ‘ına **harîdâr olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*harîdâr olmasun, -sun*]

harîm-i sineye: Gönül evi.

Menzil kılup sultân-ı ğam kondı **harîm-i sineye** / Geydüirdi miḥnet ḥil‘atin bu ‘âşîk-ı dūrîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*harîm-i sineye, -ye*]

harîr: İpek, ipek kumaş veya ipek kağıt.

Muhibbî bakma atlās u **ḥarīre** / Neñe yitmez senüñ bir dalğ-ı jende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*ḥarīre, -e*]

ḥarīr olsa: *Ipek olmak.*

Ḥarīr olsa ne tañ ḥār-ı muğaylān / Şular kim pā koyalar rāh-ı ḥacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 2*). [*ḥarīr olsa, -sa*]

ḥarīş olasin: *Arzulu olmak.*

Hīç revā mı olasin ni‘met-i dünyāya ḥarīş / Tā seni beñzedeler cīfeler üzre megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [*ḥarīş olasin, -asın*]

ḥarḳ ide: *Yakmak, yakılmak.*

‘Āşīḳ oldur nāle itdügince āhı berḳ ide / Her neye kim ugradıysa ol dem anı **ḥarḳ ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*ḥarḳ ide,]*

ḥarḳ ola: *Batmak, yok olmak II yerle yeksân olmak.*

Geh āteş-ile **ḥarḳ ola** geh dīde ḡarḳ-ı āb / Sīnemde od gözde su cem‘e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*ḥarḳ ola,]*

ḥārūt u mārūt: *İşledikleri suçtan dolayı Allah tarafından Babil'de bir kuyuya asılı olarak bırakıldığına inanılan iki melek.*

Dü çeşmüne disem **Hārūt u Mārūt** / Görilmedi anuñ gibi dü cādū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 3*). [*ḥārūt u mārūt,]*

ḥāşā: *"Allah göstermesin, Allah korusun!" anlamında, söylenen şeyin gerçekleşmesinin istenilmediğini belirtmek için kullanılan bir söz.*

Çünkü virildi Ḥudā'dan şefḳat itmek Aḥmed'e / **Ḥāşā** şefḳatden Muhibbî bendesin maḥrūm ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*ḥāşā,]*

ḥāşā kim: *Allah korusun ki.*

Tekye kılsun bu riyā ile ko zāhid zūhdine / **Ḥāşā kim** nevmīz olam ben vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [*ḥāşā kim,]*

ḥāşāk: *Ot, süprüntü.*

Şu‘le-i āhum ile yandı semā ile zemīn / Nār-ı ‘ışḳ pinhān imiş gör bir avuç **ḥāşākde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2*). [*ḥāşākde, -de*]

hāşāk: Çerçöp, kuru ve dikenli ot.

Māyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde'ī / Sedd bağlanmaz Nıl'ün mecrāsına **hāşākden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*hāşākden, -de*]

hasb-i hāl-i bülbül-i şürîde-dil: Perişan bülbülle sohbet.

Eyledüm tahrîr yāra nāme mażmūnum bile / **Hāşb-i hāl-i bülbül-i şürîde-dil** hūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 1*). [*hasb-i hāl-i bülbül-i şürîde-dil,]*

hased: Ar. Çekememezlik.

Sipih rēş ideli bezm-i 'iyy-i şāmumuza / Bakar **hased** gözi ile kamer de cāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [*hased,]*

Āsitānuñda kaçan göre Muhibbî'yi raķīb / Hiç olur mı ki **hased** aña hāsîd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*hased,]*

hased kılma: Kıskanmak.

İtme buhl ü kimseye kılma hased / Dir Nebî bir yirde olmaz kibr ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 6*). [*hased kılma, -ma*]

hasen: Hz. Hasan.

Yüzüñde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesîhā-dem / Bu hüsn-ile bu hulq-ıla Hüseyñ ü yā **Hāsensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [*hāsensin, -sin*]

hasen: Hassan bin Sabit,. Hz. Peygamber'in şairi olarak tanınan sahâbî.

Muhibbî şî'r-ile irdüñ kemāle / Görenler dir ki nazm içre **hāsensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 10*). [*hāsensin, -sin*]

haşhaş: Gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (*Papaver somniferum*).

Dāğlarla sînemüñ eṭrāfını zeyñ eyledüm / Kalmadı bir yir koyam bir dāne **haşhaş** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*haşhaş,]*

hāsîd: Haset eden, çekemeyen, kıskanç.

Āsitānuñda kaçan göre Muhibbî'yi raķīb / Hiç olur mı ki hased aña **hāsîd** eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*hāsîd,]*

hāsîl: (Ar.) Elde edilen.

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm **hâşılıuñ** / İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*hâşılıuñ, -uñ*]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘âlem içre **hâşılıum** / Döştüm çün bilmedüñ hâlüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*hâşılıum, -um*]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘âlem içre **hâşılıum** / Döştüm çün bilmedüñ hâlüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*hâşılıum, -um*]

hâşıl: Kazanç, elde edilen, kar.

Süz-i Hüsrev var iken şî'r içre her dem **hâşılıuñ** / İy Muhibbî sen hayâlât-ı Kemâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [*hâşılıuñ, -uñ*]

hâşıl itdi: Hâşıl etmek (eylemek): Peydâ etmek, elde etmek, edinmek.

Bu Muhibbî dem-be-dem hün-ı cigerle bisleyüp / **Hâşıl itdi** sînde tîrüñle peykân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*hâşıl itdi,]*

hâşıl itdüm: Elde etmek, edinmek; ortaya çıkarmak.

Tîmâr-ı ğamı vireliden şâh-ı maħabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ hâşıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2*). [*hâşıl itdüm, -düm*]

hâşıl oldı: Meydana gelmek, ortaya çıkmak.

Vişâlüñ istedüm hicr oldı hâşıl / Tama‘ olmasa olmaz-ıdı tamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4*). [*hâşıl oldı,]*

hâşıl olmaz: Meydana gelmek.

Gönderürsin baña cevır aġyâra mihrüñ toħmını / Bilür iken **hâşıl olmaz** nesne hâk-i şürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*hâşıl olmaz,]*

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun / **Hâşıl olmaz** hâşılı ancak ta‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*hâşıl olmaz,]*

Açılıpdur gerçi her cânibde gülhâ-yı çemen / **Hâşıl olmaz** mâh-rûlarsuz temâşâ-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 1*). [*hâşıl olmaz,]*

hâşılı: Doğrusu, sözün kısası, kısaca.

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun / Hâşıl olmaz **hâşılı** ancak ta‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*hâşılı,]*

hâşılı: Doğrusu, kısacası.

Hāşılı bu hırmen içre derd ü miñnet ‘ākıbet / Nağd-i ‘ömriñ harc ider yār-ı vefādār isteyen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2662, Beyit 2). [hāşılı,]

hāşılı olursa: Elde etmek, kazanmak.

Derd ü miñnet ancak olursa ‘aceb mi hāşılıñ / Çün livā-yı ğamdan alduñ iy göñül tımār sen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2727, Beyit 4). [hāşılıñ olursa, -uñ]

hasis: Alçak, kıymetsiz; cimri, pinti.

Muhibbı her ne kim virdiye dünyā / Alur aldanma āhır ol **hasise** (Muhıbbı Divanı , Gazel 2822, Beyit 7). [hasise, -e]

hāşıye: Açıklama.

Metn-i hüsne yā yazılmış iy Muhibbı **hāşıye** / Kim bunuñ fehminden ‘āciz ‘ākl u fehm ü hurredān (Muhıbbı Divanı , Gazel 2647, Beyit 5). [hāşıye,]

haslet: Ahlak.

Lebūñden cür‘a nüş iden hayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben anlamam ola bu **haslet** āb-ı kevşerde (Muhıbbı Divanı , Gazel 2902, Beyit 4). [haşlet,]

hasm: 1. Düşman 2. Bir dāvā veya karşılaşmada taraflardan her birinin birbirine göre durumu, karşı taraf.

Sakin mağrūr olma görme kendūñ / Eger **haşmuñ** olursa da karınca (Muhıbbı Divanı , Gazel 2879, Beyit 3). [haşmuñ, -uñ]

haşmet: Büyüklük, heybet.

Hāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N’eylerem dārāt u **haşmet** ya olam fağfür-ı Çın (Muhıbbı Divanı , Gazel 2585, Beyit 4). [haşmet,]

haşr: Allāh’ın ölülere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi, dirilme. diriliş.

İster-iseñ bu Muhibbı **haşre** deñlü mest ola / Kāse-i gerdūn ile sākı şarāb-ı ‘ışkı sun (Muhıbbı Divanı , Gazel 2511, Beyit 5). [haşre, -e]

haşr olup: Yeniden diriltilmek.

Haşr olup söyleşmedūñ itdūñ Muhibbı’yi helāk / Hey kıyāmet rüz-ı maşerde sentūñle söyleşe (Muhıbbı Divanı , Gazel 2826, Beyit 5). [haşr olup, -up]

haşre deġin: Kıyamete kadar.

İçdi Muhibbî çünki maħabbet şarābını / Mest ola yata **haşre deġin** sanmañ ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*haşre deġin,]*

haşre deġin: Kıyamete kadar.

Zülfinüh kışşası ile bu dilüm ġuşşasını / Şerh idem **haşre deġin** olmaya dünyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*haşre deġin,]*

haşre dek: Kıyamete kadar.

Nāgehān ruşsārını görse benüm bu gözlerüm / **Haşre dek** kılsam nażar toymaya ol dīdārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [*haşre dek,]*

Dilā ‘ışk-ıla ger olsañ ‘aceb mi **haşre dek** sermest / Maħabbet cāmını rüz-ı ezelden nüş idensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3*). [*haşre dek,]*

haşre deñlü: Diriliş gününe kadar.

Ey dōst cām-ı cür ‘a-i ‘ışkuñ içen ezal / Tā **haşre deñlü** mestdür anı sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [*haşre deñlü,]*

hasret: Özlem | iştıyak.

Muhibbî lâ‘l-i nābı **hasretineden** / Varur her dem mey-i şahbāya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 5*). [*hasretineden, -ineden]*

hasret: *Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştıyak.*

Leylî zülfüñ **hasretinden** düşeli hicrāna āh / İy göñül gördüm seni Mecnūnlayın efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*hasretinden, -i, -n, -den]*

Hasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i hırām / Akdı cūlar her yaña bu dīde-i hūn-bārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*hasretüñden, -üñ, -den]*

hasret: *Hasret, özlem.*

Hasret-ile āh senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Eyledüm Ya ‘ķüb-veş dil hānesin beytū‘l-ħazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [*hasret-ile, --ile]*

hasret: *Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştıyak.*

Ḥasretiyle düşeli küh-ı belâ şahrâsına / Eşk-i çeşmüm gâh baḥr olur gehî dürr-i ‘Aden (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4). [ḥasretiyle, -iyle]

Âh kim **ḥasret-ile** döndi tenüm bir müya / Vâh eger ölür-istem irmeden ol meh-rûya (Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1). [ḥasret-ile, --ile]

Ġabgabına **ḥasretem** anı baña göstermedi / İşığında öldüm aınmadı yarım alma-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3). [ḥasretem, -em]

Taın mıdur seylâb-ı eşkümlle dökilse ḥün-ı dil / **Ḥasretiyle** âh bagrum tolu kandur tâzece (Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 3). [ḥasretiyle, -iyle]

ḥasret: *Ayrı kalınan kişiye duyulan özlem, kavuşma arzusu. II Sevgiliye kavuşma isteği.*

Ḥasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün / Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3). [ḥasret-ile, -(i)le]

ḥasret: *Ayrı kalınan bir kimseye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu özlem.*

Kâr idüpdür cânuma **ḥasret** Muḥibbî bilmezem / Kimden olur derdüme dermân kime yalvarayın (Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5). [ḥasret,]

ḥasret çeküp: *Özlem duymak, uzun süre ayrı kaldığı yere ya da kimseye kavuşma isteği içinde olmak II (şarap içmeyi) özlemek.*

Cân virürüz tapusına hem bendeyüz kapusına / **Ḥasret çeküp** pâ-bûsına kul olmuşuz fermân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2). [ḥasret çeküp,]

ḥasret oldum: *Hasret düşmek, özlediğine kavuşamamak, çok özlemek.*

Olmadum teskîne kâdir gözden akan âba ben / **Ḥasret oldum** gîceler tâ şubḥ olunca ḥvâba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1). [ḥasret oldum, -dum]

Ḥasret oldum su gibi ben görmege dîdârûnı / Ol sebebden akaram yaşum döküp daşdan daşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5). [ḥasret oldum, -dum]

ḥasret-i cânân ile: *Sevgilinin hasretiyle.*

Dime ḥâlüm n’olisardur **ḥasret-i cânân ile** / Vuşlat-ı cânân bulunmaz illâ terk-i cân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 1). [ḥasret-i cânân ile,]

ḥasret-i la’lûñle: *Sevgilinin lal taşı gibi kırmızı olan dudağının özlemi.*

Ḥasret-i la’lûñle aldum bâde-i gülgün ele / Hey ne gülgün mey bil ki sâğar-ı pür-ḥün ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1). [ḥasret-i la’lûñle, -üñle]

ḥasret-i merhem çeke: *Merhem hasreti çekmek.*

Ne **hasret-i merhem çeke** ne mihnet-i dārū / Ger bula gönül yarasına hāk-i derūnden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*hasret-i merhem çeke, -e*]

hasret-i rüyuñ: *Yüzün hasreti.*

Nigārā **hasret-i rüyuñ** beni ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüñe perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [*hasret-i rüyuñ,]*

hāssa: *Bir şeyde bulunup benzerlerinde bulunmayan nitelik.,.*

Hışm-ıla nazar ide kime öldürür āhır / Bir **hāşşadur** konmuş anuñ iki gözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 2*). [*hāşşadur, -dur*]

hāssa: *Bir şeyde bulunup benzerlerinde bulunmayan nitelik.*

‘İşkda bir **hāşşa** vardır şāhları eyler gedā / Şāh-ı Ğaznī pādişāh-iken kul itdi bir kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*hāşşa,]*

hassān: *Hz. Muhammed döneminde yaşayıp peygamber şairi olarak ünlenmiş Arap şairi Hassan bin Sabit.*

İy Muhib ahsent in tarz-ı gazel / Şimdiki ‘āşruñ bugün **Hassān’ısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*hassān ’ısın, -’ısın*]

hasta: *Hasta, † ‘âşik: ‘aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.*

Ser-i küyına eger eyleseñ āheste güzer / Hālını **hastalaruñ** gözleri bīmāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 2*). [*hastalaruñ, -lar, -uñ*]

hasta: *Hasta † aşk derdine düşmüş gönül (dil-i bîçāre bağlamında).*

İy tabībüm **hastayam** vir baña bir şāfi cevāb / Hālüme eyle nazar bir kez meded eltāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*hastayam, -yam*]

Bir ‘âşik-ı dil-besteyem kan yaşum ile şüsteyem / Hālüme bakmaz **hastayam** bu derdüme dermān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [*hastayam, -yam*]

hasta: *Aşk derdiyle dertlenmiş.*

Sen elif kaddūñ firākından Muhibbî **hastanuñ** / İnleyüp tā şubha dek kaddi niçe nūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*hastanuñ, -nuñ*]

Lebūñ dārū’ş-şifāsında yatur ‘âşiklaruñ **hasta** / Tābīb-i dilsin iy dilber idüp fīmār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*hasta,]*

Yıllar-durur bu **hasta** gönül kapusındadır / Bir kez dimez ki hasta-i miskīn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*hasta,]*

Tolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil **hastadur** / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur sirkencübün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8*). [*hastadur, -dur*]

Bî-çäre gönül **hastadur** ol la'li-î âteş-reng için / Dām-ı belāya bestedür ol tırra-i şeb-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [*hastadur, -dur*]

Kara zülfüñ hevāsından dil ü cān **hastadur** gāyet / Görinmez çeşmine uyhu ölümlü nā-tüvāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*hastadur, -dur*]

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbî **hastanuñ** / Pes nedendür güşuña girmez senüñ iy mäh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*hastanuñ, -nuñ*]

Var mıdur bir gıce ya gündüz Muhibbî **hastanuñ** / Semege başı irüp nālesi semmāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*hastanuñ, -nuñ*]

hasta: *Hasta* || aşk derdine düşmüş.

Muhibbî **hastadur** didüm lebünden bir cevāb ister / Ne haddüñdür senüñ didi söz açmak bu dehānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*hastadur, -dur*]

hasta: *Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle dertlenmiş.*

İy tabībüm dil ü cān **hastasiyam** derdün-ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*hastasiyam, -sı, -yam*]

hasta: *Aşırı düşkün, tutkun.*

Muhibbî **hastaya** dermān bulunmaz / Meger la'li ola ol derde dārü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7*). [*hastaya, -y, -a*]

Dest-i ğamuñda kaldum la'lüñ zülālin irgür / Gel dime deşne olsun bir **hasta** gönül rîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*hasta,]*

hasta-: *Hasta, dertlenmiş.*

Hastayam gāyet meger vuşlat gele feryāduma / Tā hayāta irişe bu cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*hastayam, -(ya)m*]

İy tabīb-i dil didüm 'ışkuñla gāyet **hastayam** / Didi öldürmekden özge bilmezem tımārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [*hastayam, -(ya)m*]

hasta dil: *Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse // Aşık.*

Hasta dil lā'l-i leb-i cānānın eyler ārzü / İy tabībüm derdine dermānın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1*). [*hasta dil,]*

hasta diller: *Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse // Aşık.*

Zülfünü gider cemâlün rüşen olsun gün gibi / **Hasta diller** niçeye dek âh-ı şeb-gîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*hasta diller, -ler*]

hasta gönül: *Hasta gönül.*

Sanma iy **hasta gönül** kim seni cânân acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermân acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [*hasta gönül,]*

hasta olmuş: *Hastalanmak.*

Şabâ yili saçun hayrânı olup / Eser âheste olmuş gibi hasta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [*hasta olmuş, -miş*]

hasta-dil: *Gönlü yorgun, yorgun gönüllü.*

Didüm la'lünden emsem **hasta-dilven** / Didi kıyıl degül misin cevâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5*). [*hasta-dilven, -ven*]

hasta-dil: *Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse, aşık.*

Senden umar şefkati mücrim Muhibbî **hasta-dil** / Eyleyen sensin şefâ'at evvelin ü âhirin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 5*). [*hasta-dil,]*

Fütâde **hasta-dil** olsam 'aceb mi / Olur elbette 'aşıklar fütâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2*). [*hasta-dil,]*

Hışm ile eylesin nazar ya kaşların çin eyleyüp / N'itdi Muhibbî **hasta-dil** yok mı nihayet kineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [*hasta-dil,]*

hasta-i 'ışkam: *Aşk hastası.*

Dirîgâ **hasta-i 'ışkam** gelüp sormaz tabîbüm âh / Mağabbet çün günâh olmuş olup düşmen habîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*hasta-i 'ışkam, -am*]

hasta-i miskîn: *Miskin hasta.*

Yıllar-durur bu hasta gönül kapusındadır / Bir kez dimez ki **hasta-i miskîn** ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*hasta-i miskîn,]*

hastasiyam: *Aşırı düşkün, tutkun.*

Gel iy tabîb nabzuma el urayım dime / 'İşk **hastasiyam** derd-ile bakman devâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*hastasiyam,]*

hat: *Sevgilinin yüzündeki ince ayva tüyleri.*

Okudum hüsünin kitâbın bakmadan hâl ü **hâta** / Müsta'îdem bakmaz oldum nokta vü i'râba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [*hâta, -a*]

Saçuñı beñzedenler 'anberîne / **Hañuñçün** didiler kaçd itdi dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 1*). [*hañuñçün, -un, -*]

hat: (*Sevgilinin*) *Yanağında taze tüyler.*

Dehâni ğonca gül 'arız teni nesrîn **hâti** sünbül / Hudâ saklaya ol hüsni kaçâ-yı âsümânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*hâti, -i*]

hat: (*sevgilinin yanağındaki*) *ince tüyler, ayva tüyleri; yazı.*

Leblerüñ eñrâfını cânâ n'ola tutsa **hâtuñ** / Yir olur zulmet içinde çeşme-i hayvân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*hâtuñ, -uñ*]

Benî aşfer **hâtuñ** İslâma kaçdın / İştüdük 'azm itdük Engürüs'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5*). [*hâtuñ, -uñ*]

hat: (*sevgilinin yanağındaki*) *ince tüyler, ayva tüyleri.*

Hâtuña didiler hüsünün tılısmı / Görinür mâr içinde iki ğsü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 4*). [*hâtuña, -uñ, -a*]

hat: (*sevgilinin yanağındaki*) *ayva tüyü.*

Ruğlarında **hâç** görüp âh eyledüm dilber didi / Sâye-i zülfümdür ol yañlış hayâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*hâç,]*

Hâç mıdur yâ murlardur lâ'l-i cânân üstine / Yâhu bitmiş sebzelerdür âb-ı hayvân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*hâç,]*

hat: (*Sevgilinin yanağındaki*) *ayva tüyleri.*

Sakınup ğülşenini yâd ayakdan / **Hañın** ğülzâr-ı hüsne itdi bârü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 3*). [*hañın, -i, -n*]

Geh lebi zikri ile mest ü harâbâtî olup / Geh **hañın** fikr idüben kendüñi hayrân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*hañın, -i, -n*]

hat: (*Sevgilinin*) *ayva tüyleri.*

Ya **hâtuñ** hâttâti tañrîr itdi hüsünün nâmesin / Ya kaçuñ tuğrâsı yazıldı ol 'unvân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2*). [*hâtuñ, -(u)ñ*]

hat: (*Sevgilinin yanağındaki*) *ayva tüyleri. II Masıva, insanı Allah'tan uzaklaştıran her şey (tasavvufî bağlamda).*

Leblerüñ dāyiresin tutsa **ḥatuñ** olmaz ‘aceb / Zülmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [*ḥatuñ, -u, -ñ*]

Lebüñ şafāsına dāyim şarābı ḥōş görelüm / **Ḥaṭuñ** ḥayāli tururken gubārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*ḥaṭuñ, -u, -ñ*]

Cā-be-cā geldi **ḥaṭuñ** ister ide gāret-i dīn / Gel kazıt virme yüz ol kāfire imānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*ḥaṭuñ, -u, -ñ*]

ḥaṭ mıdur: (*Sevgilinin*) ayva tüyleri midir.

Ḥaṭ mıdur didüm görinen la’l-i mercān üstine / Mūrlar üşmiş didiler şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [*ḥaṭ mıdur, -dur*]

ḥaṭ mıdur: (*Sevgilinin*) ayva tüyleri midir.

Ḥaṭ mıdur didüm görinen la’l-i mercān üstine / Mūrlar üşmiş didiler şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [*ḥaṭ mıdur, -dur*]

ḥaṭ yazsun: Yazı yazmak.

Kitāb-ı ḥüsne **ḥaṭ yazsun** ḥavāşī / Dü zülfeynuñ aña şīrāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2*). [*ḥaṭ yazsun, -sun*]

ḥaṭā ile: Yanlışlıkla, hatayla.

Bir **ḥaṭā ile** didüñ zülfine anuñ müşg-i Çīn / Daḥı ol demden dilā ḥacletde hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*ḥaṭā ile,]*

ḥaṭā itdüm: Yanlışlık yapmak, yanlışlığa düşmek.

Zülfe didüm müşg-i Ḥiṭā bildüm ki itdüm çok ḥaṭā / Kan itse kul kanı ‘aṭā kanı yumazlar kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*ḥaṭā itdüm, -düm*]

ḥaṭ-ı cānān: Sevgilinin ayva tüyleri.

Başumda bir kara yazı imiş geldi **ḥaṭ-ı cānān** / Muhibbî her ne yazı ki yazılmışdur gelür serde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*ḥaṭ-ı cānān,]*

ḥāṭur: Gönül.

Geh deler bagrumı gāh eyler perīşān **ḥāṭurum** / Niçeye dek ḡamzelerle zülfi el bir eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4*). [*ḥāṭurum, -um*]

ḥāṭura gelmesün: Hatırlamak, aklına gelmek II hoşla gitmek, beğenilmek.

Zıkr idersem gubār-ı **hātтуñı** ger / Gelmesün **hātıra** gubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 2*).
[*hātıra gelmesün, -mesün*]

hātıra gelmesün: *Hatırlamak, anımsamak.*

Hāk-i pāyuñ olam dir isem eger / Gelmesün **hātıra** gubār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 3*).
[*hātıra gelmesün, -sün*]

hātır-ı meyyāl-ıla: *Düşkün gönül.*

Su gibi gördüğü maḥbūba Muḥibbî meyl ider / N'eyleyem derdā dirīgā **hātır-ı meyyāl-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*hātır-ı meyyāl-ıla, --ıla*]

hatm olındı: *Bitmek, sona ermek.*

'Add olunmaz gerçi çokdur 'ışkuñuñ dīvānesi / **Hatm olındı** bu Muḥibbî'de hemān ṭavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*hatm olındı, -ındı*]

hatt: *(Sevgili'nin) yüzündeki ayva tüyleri.*

'Arızuñ üzre kazıt **hātтуñ** koma iy nāzenīn / Hāk dimişler cem' olmaz bir yire küfr-ile dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*hātтуñ, -uñ*]

Yazdı **hātтуñ** nāme-i ḥüsne kaşuñ tuğrā çeker / 'Āleme ḥükmi ide dirdüm uşbu fermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*hātтуñ, -uñ*]

Geldi **hātтуñ** yok-durur şimden girü baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*hātтуñ, -uñ*]

Mest olur gerçi lebūn zikriyle gelür cāna şevk / **Hātтуñı** fikr eyleyüp yir dil gubārı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*hātтуñı, -un, -ı*]

Görinen **hātı** mıdır yā fitne-i āḥir zamān / Yaḥu kāfir leşkeridür zāhir olur nāgehān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [*hātı, -ı*]

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi **hātı** dilberūñ / Didüm ki sultān-ı Hābeş Rum'a gelüpdür ceng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*hātı, -ı*]

Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne / Eger olmasa **hātтуñ** aña bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*).
[*hātтуñ, -uñ*]

Muḥibbî gülşen-i ḥüsni görilmez / Çekildi **hātı** oldu aña bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5*).
[*hātı, -ı*]

Giceyi güne değış **hātтуña** didi niçe kez / 'Arızuñ remz-ile dir 'anberi kāfür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*hātтуña, -u, -ñ, -a*]

Ġālib gelürse zülfine **hātı** 'aceb degül / Cem' olsa mūr Ġālib olur ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [*hātı, -ı*]

Ko hüsnuñi ‘aşıklarun kılson temāşā rāyegān / Men ‘ eyleyüp ol gülşene **haṭṭuñi** bārū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [*haṭṭuñi, -un, -ı*]

Pā komasun kimsene gülzār-ı hüsüne / **Haṭṭuñi** aña eyledi bārū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 6*). [*haṭṭuñi, -ı*]

Okudı **haṭṭuñ** füsün kalmadı dilde ‘aql u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2*). [*haṭṭuñ, -uñ*]

Yüzün gül olalı **haṭṭuñ** benefşe / Ko kılson bülbül-i dil zār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [*haṭṭuñ, -uñ*]

haṭṭ nihān: *Gizli hat, sevgilinin yanaklarındaki tüyler.*

Getürür peyk-i ecel san baña rıhlet nāmesin / Her kaçan zāhir olur ḥaddinde ol **haṭṭ nihān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [*haṭṭ nihān,]*

haṭṭ u hālūñ: *(Sevgilinin yanağındaki) ayva tüyleri ve ben.*

Cān meşāmı müşg ü ‘anberden iñen ḥazṣ eylemez / Devr-i zülfünde nigārā **haṭṭ u hālūñ** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3*). [*haṭṭ u hālūñ, -üñ*]

haṭṭ u hālūñ: *Ayva tüyü ve ben.*

Cān meşāmı müşg ü ‘anberden iñen ḥazṣ eylemez / Devr-i zülfünde nigārā **haṭṭ u hālūñ** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*haṭṭ u hālūñ,]*

haṭṭāt: *Güzel yazı yazan, meşk ve saire yazmakla iştigal eden kimse.*

Ya ḥaṭuñ **haṭṭāṭı** taḥrîr itdi hüsnuñ nāmesin / Ya kaşuñ tuğrāsı yazıldı ol ‘unvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2*). [*haṭṭāṭı, -ı*]

haṭṭāt-ı felek: *Dünyanın hattatları.*

Ḳādir olmadı yaza hālūmi **haṭṭāt-ı felek** / Her kılum agzın açup derdümi didi mü-be-mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*haṭṭāt-ı felek,]*

haṭṭ-ı çelipā zülfini: *Saçının put hattı.*

Muşhāf-ı hüsn üzre kor **haṭṭ-ı çelipā zülfini** / Küfrine ḥükm eylediler āyet-i Ḳur’ān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 6*). [*haṭṭ-ı çelipā zülfini, -ini*]

haṭṭ-ı dilber: *Sevgilinin ayva tüyleri.*

Gizlenür zülfî şebinde **haṭṭ-ı dilber** cā-be-cā / Kaşd ider İslām’a kāfir çeyşidür şebhün içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*haṭṭ-ı dilber,]*

Ḥaṭṭ-ı dilber san eceldür anı def e çäre yok / Çün ez el yazı imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*Ḥaṭṭ-ı dilber,]*

ḥaṭṭı esrârını: *Gizli hattın, ayva tüylerin.*

Ḥaṭṭı esrârını şî'rümde anuñçün añaram / Her kim okursa anı vâlih ü hayrân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*ḥaṭṭı esrârını, -ını]*

ḥaṭṭ-ı ğubârıuñ: *Gözle zor seçilebilecek küçüklükteki toz gibi minik yazı II sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.*

İçüp şârâb-ı 'ışkı ser-mest iken Muhibbî / **Ḥaṭṭ-ı ğubârıuñ** añdı mest idi oldı hayrân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 5*). [*ḥaṭṭ-ı ğubârıuñ,]*

ḥaṭṭ-ı kâfirüñ: *Yeni belirmeye başlayan siyah sakal ve bıyık.*

Göreyim **ḥaṭṭ-ı kâfirüñ** âhir / Gelüp imâna vü sepîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 5*). [*ḥaṭṭ-ı kâfirüñ, -üñ]*

ḥaṭṭ-ı mahabbet: *Sevgi tüyleri.*

Mihrâb-ı 'âşıkandur yâhüd **ḥaṭṭ-ı mahabbet** / Yâhüd kemân-ı Rüstem ya ebrüvân-ı fettân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 2*). [*ḥaṭṭ-ı mahabbet,]*

ḥaṭṭ-ı siyâh: *Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.*

Zâhir oldı ruḥlarında didiler **ḥaṭṭ-ı siyâh** / Güş idip anı gönülden kopdı bir göynüklü âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1*). [*ḥaṭṭ-ı siyâh,]*

ḥaṭṭ-ı yâr: *Sevgilinin nakış gibi olan ayva tüyleri.*

Sebzâr oldı Muhibbî vardugında **ḥaṭṭ-ı yâr** / İy gözüm merdümi şimden girü nemnâk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*). [*ḥaṭṭ-ı yâr,]*

ḥaṭṭıuñ ğubârın: *Yüzdeki ayva tüyelerinin gubarî yazıya benzeyen tek bir kılı II ayva tüyelerinin üzerindeki toz.*

Añalı **ḥaṭṭıuñ ğubârın** olmışam hayrânı ben / Terk kıldum 'ışkuñuñ yolında ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*ḥaṭṭıuñ ğubârın, -n]*

ḥaṭṭıuñ: *(Sevgilinin) ayva tüyleri.*

Ḥamdülillâh leblerüñ zikriyle hoş ḥalam bugün / **Ḥaṭṭıuñ** fikr[i] ile gâyetde pâ-mâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [*ḥaṭṭıuñ,]*

havāle: 1. Bir işi, bir şeyi başkasına devretme, başkasının sorumluluğuna bırakma 2. Bir şeyi birine veya bir yere doğru savurma, yöneltme.

Bāğ-ı hüsnüme **havāledür** gözin yumsun dimiş / Yapılır mı çün kadīmī olsa didüm revzene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6). [havāledür, -dür]

havāle idüp: Göndermek.

Niçe bir idüp havāle üstüme ğam leşkerin / Niçe bir vīrān idersin uşbu gönlüm hānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3). [havāle idüp,]

havāşī: Hāşiyeler, bir yazının kenarına konan açıklama ve notlar.

Kitāb-ı hüsnüme haţ yazsun **havāşī** / Dü zülfeynün aña şīrāze olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2). [havāşī,]

hāvf u recāda kalur: Korku ve ümit içinde kalma.

Yār-ıla yār olmayup **hāvf u recāda kalur** ol / Kayd-ı düzaḥ eyleyüp bāğ-ı cināndan geçmeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 4). [hāvf u recāda kalur, -ur]

havrā ile: Hurilerle.

Zāhid egler göñlini cennetdeki **havrā ile** / Çöpçe gelmez ‘aşıkñ çeşmine dīzār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6). [havrā ile,]

havrā vü kevser: Huriler ve kevser suyu.

İder zāhid taleb **havrā vü kevser** / Kılur ‘aşık olan dīdārı arzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 3). [havrā vü kevser,]

İder zāhid taleb **havrā vü kevser** / Kılur ‘aşık olan dīdārı arzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 3). [havrā vü kevser,]

hāy u hū: Gürültü, patırtı.

Kalur bu tāk-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür bu **hāy u hū** kūs-ı ğırīvān (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 3). [hāy u hū,]

Zāhidā ‘uşşāka ta ‘n itme bu **hāy u hū** ile / Tutmadı hīç kimse sen tutduñ bu ğavġā meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3). [hāy u hū,]

havā: Edep.

Eger öldür ü ger dīrgür muḥī‘ em her ne eylerseñ / Olupdur kānī‘ söz açmaz saña varup **havāsından** (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5). [havāsından, -si, -ndan]

hayāl: *Hayal.*

Dehānından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyānından haber sorsam ki dir anca **hayālam** ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*hayālam, -am*]

Dehānından söz açsam ger baña ta‘zīmdür ancak / Miyānından haber sorsam ki dir ince **hayālam** ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*hayālam, -am*]

hayāl: *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.*

Söylemez cānān Muhibbī līk ammā dir **hayāl** / Şubha dek eyler benümle şad hezārān güft ü gū
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*hayāl,]*

hayāl: *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.*

Dilde kılmaga **hayālūn** naqşını / Bu Muhibbī niçe naqkāş olmasun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2670, Beyit 5*). [*hayālūn, -ü, -ñ*]

hayāl: *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.*

Her yaña bakam görürem ben **hayālūni** / ‘Aqs-i cemāl-i rüyuñı iy lu‘betān-ı çin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 3*). [*hayālūni, -üni*]

Külhēnde **hayālūnle** olursam baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*hayālūnle, -üñle*]

hayāl: *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş II bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen süreti II geçmişte yaşanmış bir şeyi zihinde canlandırma, hatırlama.*

Teraḥḥum eylemez ol zülfi ser-keş / **Hayāliyle** dil ü cān oldı sayru
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 4*). [*hayāliyle, -i, -y, -le*]

hayāl: *(Sevgilinin) hayali.*

Sehv-ile bir kez Muhibbī kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez **hayālūn** tā kıyāmet yāddan
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*hayālūn,]*

Seyr-i gülşen eylemek uşşāka olmışdur ḥarām / İy yüzi gül her dem eglence **hayālūn** var-iken
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [*hayālūn,]*

Seyr-i gülşen eylemek ‘uşşāka olmışdur ḥarām / İy yüzi gül her dem eglence **hayālūn** var-iken
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 2*). [*hayālūn,]*

Hayālūn geldüince iy perī-rū / İderem iki çeşmüm iki ḥayme
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 3*). [*hayālūn,]*

hayāl itmeñ: *Hayal, tasavvur etmek.*

Yok dehānından dilā fikri muḥāl itmeñ neden / Ya dönüp müy-ı miyānından **ḥayāl itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*ḥayāl itmeñ, -meñ*]

ḥayāl itmeñ: Zannetmek, düşünmek.

Ruḥlarında ḥaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yañış **ḥayāl itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*ḥayāl itmeñ, -ñ*]

ḥayālāt-ı kemāl itmeñ: Kemāl'i hayal etmek (*Kemāl-i Hocendî*).

Süz-i Ḥüsrev var iken şî'r içre her dem ḥāşluñ / İy Muḥibbî sen **ḥayālāt-ı Kemāl itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [*ḥayālāt-ı kemāl itmeñ, -meñ*]

ḥayālî: (onun) hayali.

Lebün şafāsına dāyim şarābı ḥōş görelüm / Ḥaṭuñ **ḥayālî** tururken ğubārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*ḥayālî,]*

Çeşm-i maḥmürî **ḥayālî** gele dil ḥānesine / Mā-ḥazar eyle ciger ḥünını mihmānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [*ḥayālî,]*

Ruḥı sevdāsı **ḥayali** beni Ferḥād eyler / Niçe Şîrîni niçe Ḥüsrev niçe meh-rüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [*ḥayali,]*

ḥayālî gitmez: Hayali gitmemek; bir şeyin hayalinin sürekli göz önünde olması.

İy gözüm gitmez ḥayālî dökilür her dem yaşıñ / Müstedām ol göreyiñ 'ālemde sen çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*ḥayālî gitmez,]*

ḥayāl-i ḥaṭṭ u ḥāl itmeñ: Sevgilinin ayva tüylerini ve benini hayal etmek.

Şüret-i cānān dilā āyīne-i dilde 'ayān / Var-iken saña **ḥayāl-i ḥaṭṭ u ḥāl itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [*ḥayāl-i ḥaṭṭ u ḥāl itmeñ, -meñ*]

ḥayāl-i ḥüsnüñi: Güzelliğin düşünmesi.

Ko **ḥayāl-i ḥüsnüñi** kirpüklü çeşmüm saklasun / Ḥıfz-ı gülşen mi olur ḥār-ıla dīvār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [*ḥayāl-i ḥüsnüñi, -üñi*]

ḥayāl-i serv-i kaddi: Servi boyunun hayali.

Her kaçan gelse **ḥayāl-i serv-i kaddi** yāduma / Göz yaşın eyler revān ol kāmēt-i mevzün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [*ḥayāl-i serv-i kaddi, -i*]

ḥayāl-i yār-ıla: Yarin hayali.

Elüñden ne gelür iy dil **ḥayāl-i yār-ıla** eglen / İdüp feryād bülbül-veş figān u zār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 1*). [*ḥayāl-i yār-ıla, --ıla*]

ḥayālün gelse: *Hayal etmek, hayali (gönül aynasında) bulunmak.*

İy kamer yüzlü **ḥayālün gelse** dil eyler kelām / Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm māh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [*ḥayālün gelse,]*

ḥayāt: (*Ar.*) *Hayat, yaşam.*

Geldi ḥatṭuñ yok-durur şimden girü baña **ḥayāt** / Āh ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*ḥayāt,]*

ḥayāt olmaz: *Hayat vermek.*

Görmese cānā seni olmaz Muhibbî'ye ḥayāt / Anuñ-içün tende cān çeşmümde nūr-ı dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*ḥayāt olmaz, -maz*]

ḥayāta irişe: *Hayat bulmak.*

Ḥastayam gāyet meger vuşlat gele feryāduma / Tā **ḥayāta irişe** bu cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*ḥayāta irişe, -e*]

ḥayāt-ı 'āşık: *Aşğın hayatı.*

Kalmaya **ḥayāt-ı 'āşık** ola kim göre seni / Ol 'anberīne zülf ki boynuña takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2*). [*ḥayāt-ı 'āşık,]*

ḥayāt-ı cāvidān: *Sonsuz hayat.*

Lebüñden cür'a nüş iden **ḥayāt-ı cāvidān** bulur / Bunı ben anlamam ola bu ḥaşlet āb-ı kevşerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*ḥayāt-ı cāvidān,]*

ḥaydariler: *1221'de vefat eden Kutbuddin Kayder'e mensup Melamiliğın bir kolu olan tarikat. Hayderiler, sakallarını tıraş etmeyip bıyıklarına hiç dokunmazlar. Kulaklarına Ali kapısının kulu olduklarına alamet olarak menguş takıp, bileklerinde demirden halkalar bulunur. Şaraba düşkün olan bu dervişler on iki dilimli külahlar giyerlerdi.*

Ḥaydariler gibi takdum gūşa kullık ḥalkasın / Boynuma ḥalkā olalıdan o zülf-i 'anberīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [*ḥaydariler, -ler*]

ḥayf: *Eyvah!, Yazık!*

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil / **Ḥayfdur** pāk dili levş ile ālūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*ḥayfdur, -dur*]

hayf: *Korku.*

Bülbül gibi geçdi günüm āh u zār-ıla / **Hayfum** budur ki öpmedüm ol gül'izār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [*hayfum, -um*]

hayf kim: *Eyvah, yazık ki.*

Bende imiş yār bilmezdüm Muhibbî **hayf kim** / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*hayf kim,]*

hāy-ı çemen: *Çemen sohbeti.*

Furşatı fevt itme bul bir yār u bir cāy-ı laṭīf / Çün bilürsin tiz geçer bu hūy u bu **hāy-ı çemen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [*hāy-ı çemen,]*

hāvil: *Engel, mâni.*

Ġamzesi yāruñ geçer hīç nesne yok **hāvil** aña / Fā'ide itmez eger sīneñde pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*hāvil,]*

hāvil olmaya: *Perde olmak, engellemek.*

Āh okın atsam idüp kıaddüm kemān / **Hāvil olmaya** bu çarḥ-ı heftümīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 4*). [*hāvil olmaya, -ya*]

haylî: *Topluluk, takım, zümre.*

Çünkü olduñ bu güzeller **haylinüñ** ser-'askeri / 'Āleme hüküm eyle olduñ mīr-i mīrān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [*haylinüñ, -nüñ*]

haylî: *"Epey, çok".*

Medyün idüm bu cānı getürdüm kapuña al / **Hayli** dem idi muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*hayli,]*

hayme: *Çadır.*

Haymesin şahrāya kurdı çün yine sultān-ı 'ışık / Cem' ider 'āşıqları beñzer ki 'arz eyler sipāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*haymesin, -s, -i, -n*]

hayr: *"şer" mukabili, halkın muhabbet ve raġbet eylediği şey, iyi şey, nafi şey.*

Hayr-ıla 'ādet-durur her kişi añar mürdesin / Çünki öldürdüñ Muhibbî'yi gel añ düşnām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*hayr-ıla, --ıla*]

Şerr eyleme kim yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki her n'eyler-iseñ **ḥayr** 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*ḥayr,]*

'Āşīkuñ bīgāne oldı vü raķībūñ āşīnā / Bu meşeldür dōstum hīç **ḥayr** gelmez yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [*ḥayr,]*

Ka'be'dür kūyı gelür 'uşşāķı ķurbān olmağa / **Ḥayr**ı te'hūr itmesün kıl sun şitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [*ḥayr, -ı]*

ḥayr: İyilik.

Ümīdüñ tut ki gele **ḥayruñ** ağır / Kaçan kim kurıla maḥşerde mīzān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4*). [*ḥayruñ, -uñ]*

ḥayr eyle: Hayır yapmak.

İster-iseñ Muḥib ḥayr-ıla nāmuñ añıla / Niyyetüñ ḥālīş idüp irdügüne **ḥayr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [*ḥayr eyle,]*

ḥayr eyle: Hayır yapmak, fayda sağlamak.

Bend-i zūlfūñde niçe bir kala dil murģi şehā / Çevürüp başuña āzād kılup **ḥayr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*ḥayr eyle,]*

ḥayr eylemez: Hayır (Hayr) etmemek: Bir fayda sağlamamak, faydası olmamak, işe yaramamak.

Niçe bir öldüresin nā-ḥaķ yire 'āşīķlaruñı / Nev-civānsın dōstum **ḥayr eylemez** kan kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2*). [*ḥayr eylemez,]*

ḥayr işe: Hayırlı iş.

Raķībi terk kılmak fikrin itdūñ / Ne ḥācet **ḥayr işe** istiḥāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 4*). [*ḥayr işe,]*

ḥayr ola: Hayr olsun, bir durum, iş veya rüya karşısında iyiliği, hayrı temenni eden söz.

İctināb eyle sakın şerr itme fikrūñ **ḥayr ola** / 'Aķl virdi Ḥaķ saña akı karadan seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*ḥayr ola,]*

Pirehensüz kuçmuşam ol māhı didüm dil didi / Belki düşünür Muḥibbî **ḥayr ola** gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*ḥayr ola,]*

ḥayra girür: Hayır işlemek, iyilik etmek, fayda sağlamak.

Ka'be-i kūyuña varan 'āşīķı ķurbān eyle / Kaşd ider **ḥayra girür** her ķişi bayram olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*ḥayra girür, -ür]*

hayrân: *(Bir şeyin) Etkisine girmiş, tutkun.*

Ḥaṭṭı esrârını şî'rümde anuñçün añaram / Her kim okursa anı vâlih ü **ḥayrân** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*ḥayrân,]*

hayrân: *Hayran.*

Şöyle **ḥayrânâm** Muhibbî bilmezem hîç kendümi / Tekye-i 'ışk cür'a-dânından yiyüp esrârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*ḥayrânâm, -am]*

hayrân: *Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.*

Añalı ḥaṭṭuñ ğubârın olmışam **ḥayrânı** ben / Terk kıldum 'ışkuñuñ yolında ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*ḥayrânı, -ı]*

hayrân: *Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse. || Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.*

Mest olur ğâh Muhibbî lebüñi zıkr idicek / Ğâh ğubâr-ı ḥaṭṭı fikrûñ ile **ḥayrânâm** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*ḥayrânâm, -am]*

hayrân eyle: *Hayranlık uyandırmak, çok etkilemek; sarhoş etmek, kendinden geçirmek.*

Geh lebi zıkrı ile mest ü ḥarâbâtı olup / Geh ḥaṭṭın fikr idüben kendüñi **ḥayrân eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*ḥayrân eyle,]*

hayrân oldı: *Beğenmek, kendinden geçmek; arzu etmek.*

Zıkr itdi la'l-i nâbuñ oldı Muhibbî ser-mest / Soñra ğubâr-ı ḥaṭṭuñ añdukda oldı ḥayrân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 5*). [*ḥayrân oldı,]*

Câm içre gördi rüyuñ oldı Muhibbî ḥayrân / Kim gördi böyle şüret câm-ı cihân-nümâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*ḥayrân oldı,]*

hayrân oldı: *Kendinden geçmek.*

İçüp şârâb-ı 'ışkı ser-mest iken Muhibbî / Ḥaṭṭ-ı ğubârıñ añdı mest idi oldı ḥayrân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 5*). [*ḥayrân oldı,]*

hayrân olmuşam: *Hayran olmak.*

Ben senüñ nür-ı cihân-ârâña **ḥayrân olmuşam** / Nite kim halk-ı cihân görüp olur ḥayran-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2*). [*ḥayrân olmuşam, -mişam]*

hayrân olup: *Hayran olmak.*

Görüp cemâl-i çinüñi naqqâşlar **hayrân olup** / Bu naqşa dirler âferîn hâcet degüldür reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*hayrân olup, -up*]

hayran-ı men: *Benim hayranım.*

Ben senüñ nür-ı cihân-ârâña hayrân olmışam / Nite kim halk-ı cihân görüp olur **hayran-ı men** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2*). [*hayran-ı men,]*

hayrânı olup: *Kendinden geçirmek II esrarın etkisinde olmak.*

Şabâ yili saçun **hayrânı olup** / Eser âheste olmuş gibi hasta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [*hayrânı olup, -up*]

hayret: *Allah'ın tecellileri karşısında kulda meydana gelen şaşkınlık ve hareketsizlik.*

Ezelden 'ışk olup kışmet virildi cânuma **hayret** / Bu mülk-i nâ-murâd içre yok imiş hîç naşîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*hayret,]*

hayr-ıla: *Hayır ile.*

İster-iseñ Muhib **hayr-ıla** nâmuñ añıla / Niyyetün hâliş idüp irdüğüne hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [*hayr-ıla,]*

hayvân: *Ölümsüzlük (suyu).*

Yakdı cigerüm âteş-i hicrân meded eyle / Bu teşne dili iy lebi **hayvânım** unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*hayvânım, -um*]

hayvân suyn: *Ölümsüzlük suyu.*

Hâcletindendür görünmez sanki Hızr-ı zinde-dil / Bilmedin **hayvân suyn** içmiş zülâlün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*hayvân suyn,]*

hayvân suyn içmiş: *Ölümsüzlük suyu içmek.*

Hâcletindendür görünmez sanki Hızr'ün 'âleme / Bilmedi **hayvân suyn içmiş** zülâlün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*hayvân suyn içmiş, -miş*]

hayvân-şifat: *Hayvan gibi.*

Naqş ide dest-i kudret dilde kalur mı kudret / **Hayvân-şifâtdur** ol kim sevmeye rüy-ı sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [*hayvân-şifâtdur, -dur*]

hayvât: *Dikici, terzi.*

Ehl-i 'ışka iy felek **ḥayyāṭı** biçerseñ ḳabā / Ğamdan özge ḥil'at ü tāc u ḳabā biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*ḥayyāṭı, -ı*]

“ḥāzā şehīdü'l-‘āşıkīn”: "Bu, âşıklar şehididir".

Ol lebi şīrīn elinden ger ölem Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar **“ḥāzā şehīdü'l-‘āşıkīn”** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 7*). [*“ḥāzā şehīdü'l-‘āşıkīn”,*]

ḥazān: Güz, sonbahar.

Bildi **ḥazān** leşkeri āhir eşer gelür / Şahn-ı çemende yapıdı zümürüd ḥisār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*ḥazān,*]

Feryādını dil kesdi göreliden ruḥ-ı zerdüm / Bülbül gibi nāle keser ire **ḥazāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 5*). [*ḥazāna, -a*]

ḥazān irse: Sonbahar gelmek II Zarar gelmek.

Ḥazān irse döner zerde reyāḥīn / Gezend irmeye ol nāzūk miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 2*). [*ḥazān irse, -se*]

hazer: Ar. Sakınma, korunma.

Egerçi gördüñ ol yāruñ cefāsın / Velī olmak gerek iy dil **ḥazerle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*). [*ḥazerle, -le*]

hazer eyle: Sakınmak, kaçınmak.

İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle zülfinden **hazer** / İy gönül ejderden itmişler tılısm ol maḥzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [*ḥazer eyle,*]

Çün mār-durur zülfi] niğāruñ **ḥazer eyle** / Kākül sanup el sunubanı aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*ḥazer eyle,*]

hazer eyler: Sakınmak, kaçınmak.

Olupdur sīnemüñ ğārı ki āteş saçar ejderdür / **Ḥazer eyler** gelüp 'Anḳā anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*ḥazer eyler, -r*]

hazer itmez: Sakınmamak II kaçınmamak.

Yakdı gönlüm ḥānesin itmez **hazer** hīç āhdan / Kendü şehrin mi yakar düd-ı siyāḥı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*ḥazer itmez,*]

hazer kıl: Çekinmek.

Didiler zülfi mārından **ḥazer kıl** / Heves kılarda gence olmaz korḥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 5*). [*ḥazer kıl,*]

“hāzihī cennāti ‘adnin fedhulūhā hālidīn”: "İşte cennet bahçeleri; oraya ebedî kalacak şekilde giriniz!"
Tâhâ, 76 ayetinden iktibastur.

Rûz-ı maḥşerde nidâ cennetden ire ümmete / “**Hāzihī cennāti ‘adnin fedhulūhā hālidīn**” (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 4). [*“hāzihī cennāti ‘adnin fedhulūhā hālidīn”*,]

hazîn: Hüzünlü.

Her kişi şādān u ḥandān ara yirde ben **hazîn** / Gözi yaşludur ider her kim ki ‘aşıkdur enīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1). [*hazîn*,]

hazîne olupdur: Depo, hazne ol(ur).

Dükenmez ne kadar ḥarc itse çeşmüm / Şirişküme olupdur dil hazîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4). [*hazîne olupdur*, -updur]

hāzır: (Ar.) Hazır.

Rûy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surḥ şāhid yiter / Kanda varursa ikisi ‘ışkuma **hāzır** güvāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5). [*hāzır*,]

İy Muhibbî kanda varup eylesem da ‘vā-yı ‘ışk / Eşk-i çeşmüm rûy-ı zerdüm ikisi **hāzır** güvāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5). [*hāzır*,]

hāzır kılupdur: Hazır durumda bulunmak.

Ka ‘be küyuññ hevāsıyla bugün ‘aşıklarūñ / Her biri **hāzır kılupdur** kendüzin ḳurbān için (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2). [*hāzır kılupdur*, -updur]

hazret: (Bilhassa Allah için) Kat, huzur, nezd.

Elde dutam komayam dāmānuñı maḥşer günü / Vardugumda **hazrete** çāk-i girībān ile ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3). [*hazrete*, -e]

hazret-i hakk’a: Allah (cc).

Dil viren diller ḡamı dehr-ile bīhūde ola / Kim ki rû **Hazret-i Hakk’a** duta āsūde ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 1). [*hazret-i hakk’a*,]

hazz eylemez: Hoşlanmak, zevk duymak.

Cān meşāmı müşğ ü ‘anberden inen **hazz eylemez** / Devr-i zülfüñde nigārā ḥatt u ḥālūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3). [*hazz eylemez*, -mez]

hazz eylemez: Hoşlanmak, zevk almak.

Cān meşāmı müşğ ü ‘anberden inen **hazz eylemez** / Devr-i zülfünde nigārā hatt u hālūñ var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*hazz eylemez, -mez*]

hazz ider: Hoşlanmak, zevk almak.

Ne umarsın iy gönül sen ol gözi cellâddan / Günde biñ kez kan ide **hazz ider** ol feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*hazz ider, -er*]

helāk: Mahvetmek, perişan etmek.

Sīne dāğ u dil **helāk** ü dīde oldı ğarķ-ı hūn / Gıtdı ‘aqlum kalmadı şimden girü şabr u sükūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*helāk,]*

helāk eyler misin: Öldürmek.

Tiğ-ı cevruñle bu sīnem çāk çāk eyler misin / Tañrı’dan korkmaz mısın āhir **helāk eyler misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [*helāk eyler misin, -r misin*]

İy tabīb-i dil neden göndermedüñ şāfi cevāb / Yoħsa göz göre bu miskīni **helāk eyler misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [*helāk eyler misin, -r misin*]

helāk itdūñ: Öldürmek.

Haşr olup söyleşmedüñ itdūñ Muhibbî’yi helāk / Hey kıyāmet rüz-ı maşşerde senūñle söyleşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5*). [*helāk itdūñ,]*

helāk ola: Mahvolmak, perişan hale gelmek; ölmek.

Eger bñ almayam bir dem vefā ol gülsitānumdan / Şu deñlü eyleyem bülbül **helāk ola** fiğānumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*helāk ola, -a*]

helāk oldum: Mahvolmak, perişan hale gelmek; ölmek.

Ārzūdan ben **helāk oldum** müyesser olmadı / İtleriñle bir gice küyuñda olmak pāsbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2*). [*helāk oldum, -dum*]

helāl ideyim: Bağışlamak.

Öldürürseñ ideyim kanımı iy dōst helāl / Tek lebūñden güzelüm büseñi iħsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [*helāl ideyim, -eyim*]

helāl itmeñ: Helal etmek.

Sen ħarām itdūñ vişālūñ beni maħrūm eyleyüp / Ben yoluñda cān virüp kanım **helāl itmeñ** neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [*helāl itmeñ, -meñ*]

helâl ola: Yapılmasında veya kullanılmasında dinen sakınca bulunmamak, uygun ve yerinde olmak.

Tiründen eger kaçura sîne Muhibbî ger / Kâtlî **helâl ola** aña virmegil amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*helâl ola,]*

hele: Bari, hiç olmazsa.

Mey içüp yine bu ğamgîn dilümi şād ideyin / Anı bir lahza **hele** ğuşşadan āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*hele,]*

hem: Ayrıca, ilave olarak.

Perî dirler saña **[hem]** ay melek hû / ‘ Aceb olmaz ki yok insānda bu rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [*hem,]*

Çekmeyen derd ü belâ-yı mihneti ‘aşık degül / ‘ Āşık oldur āh idüp dāyim yanup **[hem]** yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*hem,]*

hem: "Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sev bir güzeli ğāyet ile ol güzel olsun / **Hem** gonca-fem ü lāle-ruh u bî-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*hem,]*

Olur raķīb māni‘ kûyuña varabilmem / Hāķ’dan budur murādum **hem** göreyim ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*hem,]*

Hûn-ı dilden nüş ile **hem** bagrumı iden kebāb / İñleyen ğam meclisinde hemçü tanbūr uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*hem,]*

Bir haṭā ile didüñ zülfine anuñ müşg-i Çīn / Daḥı ol demden dilā hacletde **hem** şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*hem,]*

Dāmānuma yapışdı yine kûyuñ itleri / Eski hūķūķı añdı vü **hem** āşinā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*hem,]*

Gözüñ yaşına ğarķ ol nîlüfer-vār / Gerekdür olasın **hem** beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 7*). [*hem,]*

Zülfî çevġānına yāruñ **hem** semendi sümmine / Başumı top itdüm ol çābük-süvāruñ ‘ışķına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4*). [*hem,]*

Fitne-i āḥir zamāndur **hem** cihān fettān[1]dur / Fitneler çokdur daḥı ol gözleri mekkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*hem,]*

‘İşk ölmek öğredür ‘uşşāķa **hem** ma‘şūķa nāz / Böyle olsa ‘aşık u ma‘şūķa olur mı ğünāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2*). [*hem,]*

Yok ğülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / **Hem** beñzedimez şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*hem,]*

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim hār-ıla / Bülbül-āsā bu Muhibbī inleye **hem** ağlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*hem,]*

İşidenler dimişlerdür şırātı / Kılıcdan itidür **hem** kıldan ince (*Muhibbī Divanı , Gazel 2879, Beyit 4*). [*hem,]*

Cān virürüz tapusına **hem** bendeyüz kapusına / Hāsret çeküp pā-būsına kul olmuşuz fermān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*hem,]*

Pür dil ğam-ıla cān-ıla **hem** oldı ciger rīs / Dīvāne olup ‘ışk-ıla bī-çāre benefşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*hem,]*

Gül yüzünü göstermeye dildār sebep ne / Dil bülbül[i] āh eyleye **hem** zār sebep ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*hem,]*

hem çü: (*Onun*) gibi.

Dögilsün **hem çü** def karşuñda sīnem / Göñül ney gibi hoş-āvāze olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*hem çü,]*

Dōstum cevr ü cefālar eyledüñ hādden birün / Kāmetüm oldı nigārā bār-ı ğamdan **hem çü** nün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [*hem çü,]*

hem çü: *Hem bunun için.*

Ögidür durmaz cihān halkını **hem çü** āsiyāb / Nevbetin bir bir gözedür getürür gerdün ele (*Muhibbī Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*hem çü,]*

Sünbül saçına irmek için **hem çü** Muhibbī / Geldi ki asa kendüzini dāra benefşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*hem çü,]*

hem çü: *Onun gibi, böylece, gibi, bu şekilde.*

Ger niķābın keşf idüp hūbān görine **hem çü** māh / Ğāret olur ‘aql u şābrı kim aña ide nigāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*hem çü,]*

hem hem: *Hem...hem.*

Ger zülfüñ eger zülf-i dil-āviz ise iy dōst / Hem kayd-ı belā baña vü hem zencür-i cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*hem hem,]*

hem hem: *Hem.... hem bağlacı.*

La’l-i nābuñ dirgürürse tır-i ğamzeñ öldürür / Bir nefesde hem Mesīhā’sın u hem cellādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [*hem hem,]*

hem rāh-ı men: *Benim yoldaşım.*

Göceler tã şubha dek gam-hānede mahrem baña / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur **hem rāh-ı men** (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3). [hem rāh-ı men,]

hem seyr olmak: Birlikte olmak.

Ger murād ise melekler ile **hem seyr olmak** / Himmetün bālini aç murğ gibi tayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 4). [hem seyr olmak,]

hemān: Hemen.

Bülbül-i dil-ḥasta gül ruḥsāruñ eyler ārzü / İy Mesîḥî dem **hemān** güftāruñ eyler ārzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 1). [hemān,]

hemān: Çabucak.

Muḥibbî cān viren dirler lebinden buse alurmuş / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek **hemān** olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7). [hemān,]

Gitdi 'aqluñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancak **hemān** dünyāda rüsvā meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1). [hemān,]

hemān: Daima, her zaman.

Muḥibbî'den eger cān ister iseñ / Buyur sen tek **hemān** er-re'sü ve'l-'ayn (Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5). [hemān,]

Diler her kes ki 'āşıkdur ire vaşlına ma 'şūkuñ / Murādum senden iy meh-rū **hemān** ancak nigāham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6). [hemān,]

hemān: Daima, sadece.

Gönlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdün şikest / Cevr-ise senden **hemān** u şabr ise benden hemīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6). [hemān,]

hemān: Derhal, hiç vakit geçirmeden, çabucak.

Bir nazar kılsañ Muḥibbî maḥv olursın sen **hemān** / Bir gören bir daḥı görmez çehre-i ferḥundesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5). [hemān,]

hemān: Aman ha.

Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevri ü cefāñ kesme **hemān** muttaşıl olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2). [hemān,]

hemān: Derhal, çabucak.

Göreliden deyr içinde bu Muhibbî muğbeçe / Eyledi cārüb müjgānın **hemān** hūmhāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [*hemān,]*

hemān: *Birden.*

Ben **hemān** cān virmedüm ol şūh-ı şeh-r-āşüb için / Niçeler cān virdiler ‘ālemde rüy-ı hūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*hemān,]*

hemān: *Daima, her zaman, sürekli.*

Baňa sor ‘ışkuñ rumūzın saña taqrīr eyleyem / Sorma Mecnūn’a ol olmışdur **hemān** şahrā-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [*hemān,]*

hemān: *Çabucak, derhāl.*

Yüzüñ göster didüm ol āfītāba / El uzatdı **hemān** zūlf-i niķāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*). [*hemān,]*

hemān: *Her zaman. II Sadece.*

Gedā-yı kūyuñ olmakdur **hemān** ‘ālemde maķşūdum / Bunu sanma ki ‘ālemde Muhib[bī] ‘izz ü cāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [*hemān,]*

hemān: *Sadece, tek.*

Göçdi gönül kaldı **hemān** dāğ-ı hasret āh / Āteş kalur yirinde eger gitse kervān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*hemān,]*

hemān: *Ancak, yalnızca; daima, her zaman.*

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / Hālvetinde oturup dāyim **hemān** beng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*hemān,]*

hemān: *Böylece.*

‘Add olunmaz gerçi çokdur ‘ışkuñuñ dīvānesi / Hātın olındı bu Muhibbî’de **hemān** tavr-ı cünūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*hemān,]*

hemān: *Derhal, çabucak, hemen.*

Beni maħv eyledi ‘ışkuñ vücūdumdan eğer hergiz / Görünmez kim nazar kılsa **hemān** bir dūd-ı āham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*hemān,]*

hemān: *Anında, hemen.*

‘Anber-efşān zülfüne beñzetdügüm-içün seni / Döstim öldür **hemān** bildüm günāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [*hemān,]*

hemān: *Daima, her zaman, sürekli.*

Yār **hemān** zülfî-y-ile kākül **hemān** / Kışsa **hemān** ğuşsa vü müşkil **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*hemān,]*

Yār **hemān** zülfî-y-ile kākül **hemān** / Kışsa **hemān** ğuşsa vü müşkil **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*hemān,]*

Yār **hemān** zülfî-y-ile kākül **hemān** / Kışsa **hemān** ğuşsa vü müşkil **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*hemān,]*

Yār **hemān** zülfî-y-ile kākül **hemān** / Kışsa **hemān** ğuşsa vü müşkil **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*hemān,]*

‘İşk **hemān** döst **hemān** dil **hemān** / Cevr **hemān** girye vü hālet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*hemān,]*

‘İşk **hemān** döst **hemān** dil **hemān** / Cevr **hemān** girye vü hālet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*hemān,]*

‘İşk **hemān** döst **hemān** dil **hemān** / Cevr **hemān** girye vü hālet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*hemān,]*

‘İşk **hemān** döst **hemān** dil **hemān** / Cevr **hemān** girye vü hālet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*hemān,]*

‘İşk **hemān** döst **hemān** dil **hemān** / Cevr **hemān** girye vü hālet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*hemān,]*

Cilve **hemān** şīve **hemān** hū **hemān** / Fitne **hemān** ğamze **hemān** rū **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*hemān,]*

Cilve **hemān** şīve **hemān** hū **hemān** / Fitne **hemān** ğamze **hemān** rū **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*hemān,]*

Cilve **hemān** şīve **hemān** hū **hemān** / Fitne **hemān** ğamze **hemān** rū **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*hemān,]*

Cilve **hemān** şīve **hemān** hū **hemān** / Fitne **hemān** ğamze **hemān** rū **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*hemān,]*

Cilve **hemān** şīve **hemān** hū **hemān** / Fitne **hemān** ğamze **hemān** rū **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*hemān,]*

Cilve **hemān** şīve **hemān** hū **hemān** / Fitne **hemān** ğamze **hemān** rū **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*hemān,]*

Çeşm **hemān** tîr **hemān** ya **hemān** / Sīne **hemān** nāle cerāhat **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*hemān,]*

Çeşm **hemān** tîr **hemān** ya **hemān** / Sîne **hemān** nāle cerāḥat **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*hemān,]*

Çeşm **hemān** tîr **hemān** ya **hemān** / Sîne **hemān** nāle cerāḥat **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*hemān,]*

Çeşm **hemān** tîr **hemān** ya **hemān** / Sîne **hemān** nāle cerāḥat **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*hemān,]*

Çeşm **hemān** tîr **hemān** ya **hemān** / Sîne **hemān** nāle cerāḥat **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*hemān,]*

Hicr **hemān** derd-ile miḥnet **hemān** / Lîk Muḥibbî'de maḥabbet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*hemān,]*

Hicr **hemān** derd-ile miḥnet **hemān** / Lîk Muḥibbî'de maḥabbet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*hemān,]*

Hicr **hemān** derd-ile miḥnet **hemān** / Lîk Muḥibbî'de maḥabbet **hemān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*hemān,]*

hemān: *Hemen / derhal.*

Ger bugün kursa **hemān** maḥv ola irteye degin / Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi vālā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*hemān,]*

hemān: *Aksine.*

Ḥübān hezārāndur hezār birdür **hemān** maḥsud-ı men / Şad pāre olsam tîğ-ıla gelür bu dilden yā suḥen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*hemān,]*

hemān ancak: *Sadece.*

Muḥibbî bu cihānuñ yok sebātı / **Hemān ancak** gözün açup yumınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5*). [*hemān ancak,]*

Muḥibbî'nün **hemān ancak** murādı / Yüzün sürmek diler ol āsitāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [*hemān ancak,]*

hemān birdür: *Birbirinin aynısıdır.*

Güş eyleyüp eş'ārımı taḥsîn idüp ehl-i ḥıred / Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān Selmān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [*hemān birdür, -dür]*

hemān tek: *Yeter ki.*

Biñ cevri ü cefā eyle baña itmezem gile / Yoluñdadur cān u serüm tek hemān dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*hemān tek,]*

Ḳabülümdür gelen senden cefâlar / **Hemân tek** sen raḳīb sözine uyma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 4*). [*hemân tek,]*

hemân-dem: *Hemen, çabucak.*

Görüp ebrûñı gönñüm geldi vecde / **Hemân-dem** itdi dil mihrâba secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [*hemân-dem,]*

Araya girse eger vuşlat deminde pîrehen / Tañlaram ol dem **hemân-dem** pîrehen çâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*hemân-dem,]*

hemân: *Çabucak, derhâl.*

Hemân kendüzinüñ kemligin ider izhâr / Şular kim nazâr eyler bizüm kelâmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 4*). [*hemân,]*

hemçü: *"Gibi" anlamına gelen edat.*

Hün-ı dilden nüş ile hem bagrumı iden kebâb / İnleyen ğam meclisinde **hemçü** tanbür uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*hemçü,]*

hem-çünân: *Böyle, aynı bu şekilde.*

Nite kim ‘ışķum tezâyüd itmede günden güne / **Hem-çünân** hüşnüñ senüñ ‘ışķum gibi olur füzün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2*). [*hem-çünân,]*

hemdem: *Dost, sırdaş.*

Küy-ı dilberde Muhibbî olalı yârân saña / İtler-ile şöhet-i hâş eyle **hemdemsin** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*hemdemsin, -sin]*

hem-dem: *Birlikte bulunan, samîmî, canciğer arkadaşı, dost.*

Âh u zârı kılssa bülbül şubḥ olunca ğam degül / Kurtarımaz hâr elinden n’eylesün ol **hem-demin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*hem-demin, -iñ]*

hem-dem olmak: *Arkadaş olmak, yakın ve samimi olmak.*

İtlerüñle **hem-dem olmak** iftiḥârumdur benüm / Bu Muhibbî bundan özge iftiḥârı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [*hem-dem olmak,]*

heme öst: *Her şey O'dur.*

Kamu şehler kapusunda gedâdur / Ki şâhân-ı cihân-ârâ **öst** sultân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 2*). [*öst,]*

hemîn: (Fa.) Bütünüyle ,tam.

Göceler tevḥidi dilden koma her dem zâkir ol / Rûz-ı maḥşer derdüne oldur devâ iden **hemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [*hemîn,]*

Gülde lutf u servde var i'tidâl / Cem' olupdur cümlesi sende **hemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*hemîn,]*

hemîn: Her zaman.

Gönlümün peymânesin zülfün gibi itdün şikest / Cevr-ise senden hemân u şabr ise benden **hemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [*hemîn,]*

hemîn: Bütünüyle, tamamen.

Yâr eger aña Muḥibbî seni düşünâm-ıla ger / Bundan evlâ ne sa'âdet saña olur mı **hemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*hemîn,]*

hemîn: Hemen.

Bilmezem ḥürî misin yâḥû melek iy nâzenîn / Kim göre nür-ı cemâlün kendüden gider **hemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*hemîn,]*

hemîn: Ancak.

Hîç kes virmiş degül yârūñ deḥânından ḥaber / Gerçi 'uşşâk arasında nokḩadur dirler **hemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [*hemîn,]*

hem- 'inân olma: Beraber gitmek. II Arkadaş olmak.

Bi-ḥamdi'llâh ki cānāna iriḩdüm cāna cān buldum / Yüri iy sâye yanumdan benümle **hem- 'inân olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*hem- 'inân olma,]*

hem- 'inân olma: Arkadaşlık etmek.

Bi-ḥamdillâh ki cānāna iriḩdüm cāna cān buldum / Yüri iy sâye yanumdan benümle **hem- 'inân olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*hem- 'inân olma,]*

hemîşe: Daima, her vakit, her zaman.

Lâyıḩ oldu derd-i miḩnet bî-vefâ yâr isteyen / Aña dil virsün **hemîşe** kendüzün zâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*hemîşe,]*

hemîşe: Daima, her zaman.

Taň mıdur zülfüne dirsem müşg bu / Andan alur çün **hemîşe** müşg bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*hemîşe,]*

hemîşe: *Daima / sürekli.*

La'l-i nâbuñdur **hemîşe** bagrumı kan eyleyen / Zülf-i bî-raħmuñ-durur gönül perîşân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 1*). [*hemîşe,]*

Baħr-ı nazımından Muhibbî'nüñ şu kim dür istemez / Göreyim ğavvâş-veş olsun **hemîşe** ser-niğün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*hemîşe,]*

Ben tâlib-i niğâram maqsûd baña dîzâr / Gör bu riyyâyı zâhid cennet umar **hemîşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*hemîşe,]*

hemîşe: *Daima.*

Niğârâ himmetüñ hep nâza olsun / Gül-i rüyuñ **hemîşe** tâze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*). [*hemîşe,]*

Ĥâk-i derin Muhibbî başuñdan eksük itme / Başuñda ol **hemîşe** tâc-ı sa'âdet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [*hemîşe,]*

Gözler **hemîşe** cevr-ile dilber cefâ yolın / Beñzer cihânda görmedi mihr ü vefâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [*hemîşe,]*

Kalur **hemîşe** bend-i belâlar içinde ol / Her kim ki baglaya dili ol zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [*hemîşe,]*

Gelse Muhibbî şâdi ğam ardıncadur gelür / Deħrüñ **hemîşe** ĥâli budur inkılâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*hemîşe,]*

hem-nefes: *Arkadaş (derd bağlamında nefes kadar yakın arkadaş anlamı kastedilmektedir.).*

Küyında olsam bir nefes yâruñ itine **hem-nefes** / Yiter baña bu mertebe 'âlemde nâm u neng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [*hem-nefes,]*

hem-nişîn: *Beraber oturup kalkan, samimi arkadaş.*

Yâr olma her leyîme ĳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ĥâr-ıla olmuş **hem-nişîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*hem-nişîn,]*

hem-râh-ı ĥübân: *Güzellerin yoldaşı.*

Muhibbî bil anı tâkat getürmez / Olıcak bir kişi **hem-râh-ı ĥübân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*). [*hem-râh-ı ĥübân,]*

hem-reng eylesün: *Aynı renk yapmak.*

Diñüz ol serv-i hırāma cevre āheng eylesün / Hün-ı dilden sā'id-i sīmīni **hem-reng eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*hem-reng eylesün, -sün*]

hem-ser: Arkadaş.

Saht-rüdur korkaram kim saña **hem-ser** dirile / Alma gel āyīne-i hüsñüñe kılma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [*hem-ser,*]

hem-ser ola: Arkadaş olmak.

Sanma iy dil kim gedā **hem-ser ola** sultān-ıla / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*hem-ser ola, -a*]

hem-ser oldu: Arkadaş olmak.

Vaşlını ummak Muhibbî dil-rübānuñ key bedī' / Bunı kim gördi gedāyı **hem-ser oldu** şah-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*hem-ser oldu, -dı*]

hengāme: Gürültü, patırtı, şamata.

Başuma üşti figānum işidüp 'ālem benüm / Göreler hicrān eger bākī kıla **hengāmesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [*hengāmesin, -sin*]

hep: "Her zaman" anlamında zarf.

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yaḥūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḥ eline girdügin **hep** un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*hep,*]

hep: "Her zaman" anlamında kullanılan zarf.

Nigārā himmetüñ **hep** nāza olsun / Gül-i rüyuñ hemīşe tāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*). [*hep,*]

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönümnden dutar / Dile sordum didi āh **hep** dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*hep,*]

hep cümle: Bütün.

Dirlerdi mäh-rūlar **hep cümle** bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yok sen tek cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*hep cümle,*]

her: Her.

Hāk-i pāyuñ göz yaşıyla sularam ben **her** seḥer / Şevḳ-i ruḥsāruñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*her,*]

her: "Her" belgisiz sıfat.

Her kişi řādān u ħandān ara yirde ben ħazān / Gözi yaşludur ider **her** kim ki 'āřıkđur enīn (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*her,]*

her: "Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Ĥayr-ıla 'ādet-durur **her** kiři aňar mürdesin / Çünki öldürdüň Muĥibbī'yi gel añ düşünām-ıla (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*her,]*

Eger öldür ü ger dirgür muťi'em **her** ne eylerseň / Olupdur kāni' söz açmaz saňa varup ĥayāsından (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [*her,]*

Şāf kalb ol **her** kişiye eyle şefkatle nazar / Fahr-ı 'ālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*her,]*

Burka'm keřf eylemiřdür **her** řüküfe bāğda / Tā zekāt-ı ĥüsnini 'arż eyleye iĥsān için (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [*her,]*

Her řüküfe gülřen içre dutmıř elde sīm ü zer / Pāyuňa iřār ideler sen řeh-i ĥübān için (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [*her,]*

Derd-ile cefā eyledügin itme řikāyet / Dinmeye eger **her** kıla bir niçe dil olsun (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*her,]*

Şerr eyleme kim yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki **her** n'eyler-iseň ĥayr 'amel olsun (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*her,]*

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemān ebrü / Şadālar olısar zāhir benüm **her** üstülĥvānumdan (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*her,]*

Ĥaşr-ı řirīnüň bināsına koyalar zeyn için / İy felek **her** seng[i] kim sen çün Ferĥād idesin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*her,]*

Baĥr-ı dilden dürler izĥār eyledüň deryā-miřāl / Ol sebebden didiler **her** beytüne dürr-i semīn (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*her,]*

Bu Muĥibbī cān u dilden irmedi maĥşūdına / Çekmeyince destini **her** būd u **her** nā-būddan (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*her,]*

Bu Muĥibbī cān u dilden irmedi maĥşūdına / Çekmeyince destini **her** būd u **her** nā-būddan (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*her,]*

Terk eyle bugün cāmeñi serāpā bürehne ol / Yarın yakaňa sunmaya **her** nā-bekār elin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*her,]*

Her şüküfe rām olupdur emrine řāh-ı gülün / Oturup ĥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*her,]*

İy Muĥibbī **her** yañadan gelse ġam olma melül / Çünki açar **her** dili ġamġini řaĥrā-yı çemen (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*her,]*

Her sözüñde niçe ma'nī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2661, Beyit 4*). [*her,]*

Her kılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā kılır / **Her** kaçan sāhir gözüñ sihr okıya efsün için (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2671, Beyit 5*). [*her,]*

Meclis içre **her** kağeğ san bir gül-i ağmer-durur / Bülbül olmışdur şürāhī diñle kılkuł şöğbetin (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2684, Beyit 2*). [*her,]*

İy Muhibbī ruğları şevkine **her** şeb-tā-seçer / Bülbül-i şürīde-veş nāle [vü] feryād ideyin (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2685, Beyit 5*). [*her,]*

İy dil-i bī-çāre itme cevri dilberden enīn / Mā-tekaddemden meşeldür nāz ider **her** nāzenīn (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2703, Beyit 1*). [*her,]*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir hağikatden haber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2720, Beyit 5*). [*her,]*

Tek şarāb olsun sıfāl-ıla bugün mey-đvāreye / Yig gelür **her** vech-ile ol sāđar-ı Cemşīd'den (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2728, Beyit 3*). [*her,]*

Her şadānuñ 'ađsi kim zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür küh içinde nāle-i Ferhād'dan (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2736, Beyit 1*). [*her,]*

Ķādir olmadı yaza hālūmi hađtāt-ı felek / **Her** kılum agzın açup derdümi didi mū-be-mū (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2755, Beyit 3*). [*her,]*

Bađa sünbül saçınıñ **her** kılı ejder görünür / Siđer 'ilmīni bilür gözleri cādūdur bu (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2757, Beyit 3*). [*her,]*

Cefā vü cevri-ile qāruñı iy dōst / Şikayet eyler cismümde **her** mū (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2759, Beyit 2*). [*her,]*

Her tarafından çün üşer başuña pervāne-i ğam / Sen dağı şem'-şıfat **her** nefesüñ nūr eyle (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2787, Beyit 2*). [*her,]*

Serv qaddi hevesi komadı göñlümde qarār / Gözlerüm yaşı gibi turmaz akar **her** süya (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2807, Beyit 2*). [*her,]*

Her işi eyleyen çü odur ihtiyār anuñ / Hiç vire mi irādeti sultān olan kula (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2831, Beyit 4*). [*her,]*

Kılursa tiğ-ı 'ışk seni dü-nīme / Rumüz-ı 'ışkī dime **her** le'time (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2886, Beyit 1*). [*her,]*

Çün göñül mağzen çıkar andan Muhibbī cevheri / **Her** sözüñ dür-dānedür baksunlar ol gencīneme (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2922, Beyit 5*). [*her,]*

'İşkuma gözüm yaşı Muhibbī nişānedür / Hün-āba dönüp akduğı **her** sü girih girih (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2924, Beyit 5*). [*her,]*

'Āşıkā derd ü miğnet bülbüle bāk ü hasret / Hānde naşīb olmış **her** kebk-i kühsāra (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2963, Beyit 2*). [*her,]*

Muhibbî naqş-ı bî-rengüñ temâşasında kal dâyim / Görüp su gibi **her** servüñ ayagina revân olma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [*her,]*

her: "Herhangi biri" anlamında belgisiz sıfat.

Eger âh eylesem döke cihân yaş / Ki zîrâ diyümez **her** dîde düde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*).
[*her,]*

her: "Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Gözden döküp **her** dem demi seyr eyledüm bu 'âlemi / 'İşkuñla bir dîvâneyem sen şem' ü ben
pervâneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*her,]*

Dilünden gitmesün **her** demde Sübhân / Kim oldur kullaruñ derdine dermân (*Muhibbî Divanı , Gazel
2513, Beyit 1*). [*her,]*

Sen serv-i sehî gibi salın nâz-ıla **her** sū / Ben âh ideyin karşuña ko bir eşer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel
2696, Beyit 4*). [*her,]*

Sînemüñ bâğın temâşâ eyle dâğum gül gibi / **Her** elif kim çekmişem serv-i revândur tâzece (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [*her,]*

her: "Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Kimse ol serv-i sehîden ayru bir gün olmasun / **Her** yañadan gözleri yaşı akup hûn olmasun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*her,]*

Yâr olma **her** leyîme kâdrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi hâr-ıla olmuş hem-nişîn (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2512, Beyit 3*). [*her,]*

her: "Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Her kişi şādān u hāndān ara yirde ben hāzīn / Gözi yaşludur ider her kim ki 'āşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2512, Beyit 1*). [*her,]*

Çenge döndi kâmetüm gamdan Muhibbî mûlarum / Kana boyandı dönüp **her** birisi evtâruma (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*her,]*

her bir: Her bir.

Şi' rümüñ **her bir** satırı mevc-i deryâ olalı / Nazmumuñ ma'nâsın iden dürr-i gâltān uşta ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*her bir,]*

Bekler iken zülfüñüñ **her bir** kılı ejder-şifat / Bir nazar kim ola göre hüsñüñüñ gençinesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [*her bir,]*

Gerçi kim **her bir** işüñ oranı var / Hadden aşurduñ cefâ vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit
2*). [*her bir,]*

Her bir nefesde niçe ‘aṭālar ider saña / Kim kâdir olur itmege ḥamdi edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*her bir,]*

her bir kese: *Her bir kişi.*

Zāhidā kendüñ görüp **her bir kese** ta ‘n eyleme / Örnek al kendini görüp şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [*her bir kese, -e]*

her biri: *Her biri.*

Ka‘be küyuñuñ hevāsıyla bugün ‘aşıklarūñ / **Her biri** hāzır kılupdur kendüzin ḳurbān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2*). [*her biri,]*

‘Işk ara Ferhād’a taḥsīn eyle Ḳays’a āferīn / Hoş gözetmiş **her biri** bulmış belānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*her biri,]*

Yarın ki şālihān ‘amel ‘arzın ideler / Şādān olup cennete **her biri** tuta rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*her biri,]*

Eger Ferhād u Vāmıḳ Vīs ü Mecnūn / Degüldür **her biri** ‘ışık içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [*her biri,]*

İy Muhibbî yār götürse yüzinden ger niḳāb / Māh-rūlar **her biri** barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [*her biri,]*

Şehr-i miḥnetde sorarsañ ḥālını ‘aşıklarūñ / **Her biri** derdi ḳabūl eyleye dermāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 2*). [*her biri,]*

Gāh cevruñe cefā gāhī belā geh derd ü ḡam / Bu cihāndur eksük olmaz **her biri** gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 2*). [*her biri,]*

Muhibbî görelî nazm ehli nazmuñ / İderler **her biri** eş‘āra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*). [*her biri,]*

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler / **Her biri** taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*her biri,]*

her birisi: *Her biri, ayrı ayrı.*

Dün ḥarābāta varup meygedede dürd-keşān / Gördüm **her birisi** her yañaya cür‘a-feşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*her birisi,]*

Cānda āteş oldu ten seng-i melāmetden kebūd / Üstühvānum **her birisi** oldu şem‘-i encūmen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*her birisi,]*

Her kaçan ‘arz ide ‘uşşāḳa ḥüsni nūrını / **Her birisi** ḡaşy olup hūş-ıla ‘aḳıldan gide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [*her birisi,]*

her birisi: *Hepsi, tamamı.*

Öykünürse boyuña serv ü çınār / **Her birisi** kurısun kaçād olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2717, Beyit 4*).
[her birisi,]

Meclis-i ğamda Őu deñlü dökeyim hūn-ı ciger / Bezm ara **her birisi** bir gül-i ğandān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [her birisi,]

Ağız açar yara geldüğince tūrī sīneme / **Her birisi** tūr ü ğançerden iderler ‘özr-hvāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [her birisi,]

her cānibde: Her taraf, her yön.

Açılıpdur gerçi **her cānibde** gülhā-yı çemen / Hāşıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 1*). [her cānibde, -de]

her dem: Her zaman.

Ğamuñla olmayan şād[ān] göñül **her dem** ğarāb olsun / Kül olsun nār-ı ‘ıŐk-ıla yanup küllī tūrāb olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [her dem,]

Ferhād-şıfat ceng iderem seng-ile **her dem** / Şekker-leb [ü] Őırīn suğenkāruñ elinden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [her dem,]

Ğiceler tevğidi dilden koma **her dem** zākır ol / Rūz-ı mağşer derdüñe oldur devā iden hemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [her dem,]

Gökler olursa Muğıbbī tañ mıdur reng-i kebūd / Āteş-i dilden çıkan **her dem** duğānumdur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [her dem,]

Sūz-i Hūsrev var iken Őı r içre **her dem** hāşılıuñ / İy Muğıbbī sen ğayālāt-ı Kemāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [her dem,]

Ser-i kūyuñda ‘ıŐkuñla Muğıbbī ğāk-i rāh olsa / Vefā būyı gele **her dem** çürimiş üstüñvānından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [her dem,]

Hıç revā mı yād idüp **her dem** rakıbi yād ide / Niçe yıldur añmaya bu ‘āşık-ı dīrīnesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [her dem,]

Virürsin bāda çün ‘ömri kaçdeğ nūş eyleğil **her dem** / Elüñde dutduğuñ sāğar ki yıgdür sāğar-ı Cem’den (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [her dem,]

Müjem ferrāş olup **her dem** süpürse kūy-ı dildārı / Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm sağāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [her dem,]

Geyürdi Őāh-ı ‘ıŐk gelüp baña ğam ğıl’atin lāyık / Muğıbbī baş çıkar **her dem** yūri miğnet yakasından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [her dem,]

Seyr-i güļşen eylemek uşşāka olmışdur ğarām / İy yūzi gül **her dem** eğlence ğayālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [her dem,]

Seyr-i güļşen eylemek ‘uşşāka olmışdur ğarām / İy yūzi gül **her dem** eğlence ğayālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 2*). [her dem,]

Tolaşur **her dem** kemend-i zülfüne dīvâne dil / Kurtuluş yokdur meger zülfünde anı esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [*her dem,]*

Umaram ğamz oklarını ata **her dem** sîneme / Anuñ için dil nişân itdüm o kaşı ya için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4*). [*her dem,]*

Muhibbî lâ‘l-i nâbî hasretinenden / Varur **her dem** mey-i şahbâya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 5*). [*her dem,]*

Eksük olmasun yaşı **her dem** bu ben dil-ħastenüñ / Teşne görse tamlamla tamzurur agzuma su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*her dem,]*

Görüp cemâl-i şem‘üñ pervâne-veş Muhibbî / Zülfüñ şebinde **her dem** yanar o nâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*her dem,]*

Gözüm gevherlerin **her dem** alur gönüm ayasına / Diler işâr ide varup nigârüñ hâk-i päsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*her dem,]*

Göz yaşı firâkuñla akar su gibi **her dem** / Hâk itme beni iy şeh-i hübânüm unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*her dem,]*

Şem‘-i hüsniür yakan **her dem** dil ü cânüm benüm / Per yakar mıydı eger pervâneler nâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*her dem,]*

Cürm ü ‘işyâna olalum cân-ıla biz mu‘terif / Zâhide budur düşen **her dem** riyâ vü zerķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [*her dem,]*

İy gözüm gitmez hayâli dökilür **her dem** yaşuñ / Müstedâm ol göreyiñ ‘âlemde sen çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*her dem,]*

Cürm-i ‘ışķ için beni **her dem** ğamı yakdı hezâr / Bu ‘acebdür ki bu dil yanup dañı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*her dem,]*

Meclis içre bâde içdükde lebini rāyegân / Bu Muhibbî reşk ider her laħza **her dem** sâğara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [*her dem,]*

O serv ben hâke n’ola sâye salsa / Düşer çün sâyeler **her dem** türâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*her dem,]*

Ğoncaya nâz öğredür **her dem** lebüñ güftârda / Serve ta‘lîm ide bālâ kadüñ reftârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1*). [*her dem,]*

Didüm serv-i sehî gibi salınsun hüsñ bāğında / Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm **her dem** ayagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [*her dem,]*

her demde: *Her an, daima.*

‘İşk dāğımı her kim ki yaka sînesi üzre / Her laħzada **her demde** gözin tolı nem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [*her demde,]*

Gülşen-i hüsñüne karşı döstüm bülbül gibi / Bu dil-i şürîdedür **her demde** eġgân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [*her demde,]*

Baňa **her demde** gelür derd ü belā miħnet ü ğam / Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkār etegin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [*her demde,]*

Luţf-ıla **her demde** aġyāra temelluķ gösterüp / Yaralanmış gönlümi benüm ħırāş itmeñ neden (*Muħibbī Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*her demde,]*

Ğamzesi dökse ne tañ **her demde** müslim ħünımı / Türk-i kâfirdür teraħħüm olmaz ol bī-bākde (*Muħibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [*her demde,]*

her geh: *Her zaman, her defa.*

Ĥün-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādū / **Her geh** ki işāret kıla ger ğuşeden ebrū (*Muħibbī Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*her geh,]*

her ġice: *Her gece.*

Bülbül gibi **her ġice** nālān oluram āħ / Cān geldi lebe eyledüġüm zāruñ elinden (*Muħibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 2*). [*her ġice,]*

Ğülsitānında Muħibbī **her ġice** tā şubħa dek / Gözlerin yummaz ider bülbül gibi āħ u fiġān (*Muħibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*her ġice,]*

Ol ferāġatda yatur nāz uyħusunda şubħa dek / Şem‘ gibi **her ġice** iy dil saña yanmak neden (*Muħibbī Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*her ġice,]*

Cān aparur şem‘ gördüm **her ġice** pervāneden / Şem‘-i ħüsne yanmak öġren iy göñül pervā neden (*Muħibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [*her ġice,]*

Gözlerüñ yaşını dök yusun ġünāhuñ çirkinini / Zār kıl **her ġice** kılsun şubħa dek bu dil enīn (*Muħibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*her ġice,]*

her ġiceñ: *Her gece.*

Devletüñ dilberā mezīd olsun / **Her ġiceñ** ġadr ü ġünüñ ‘iyd olsun (*Muħibbī Divanı , Gazel 2717, Beyit 1*). [*her ġiceñ, -ñ]*

her ġül: *Her ġül çiçeġi.*

Ruħlaruñsuz bāġ u şaħrāda görinen çeşmüme / **Her ġül** āteş-pāredür her lāle beñzer aħkere (*Muħibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*her ġül,]*

her ġün: *Her ġün.*

Niçe serler **her ġün** eylesin ġidā / İy ‘acüz dünyā meġer serħānısın (*Muħibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [*her ġün,]*

Ğünāh-ısa seni sevmek ya itmek **her ġün** āhı ben / Muķırram ben ġünāhuma çoġ itdüm bu ġünāhı ben (*Muħibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*her ġün,]*

İhtiyār ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / Ger günāh ise gel ‘afv it eksük olmaz **her gün** āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [*her gün,]*

her işde: *Her şartta, her durumda, her şekilde, yapılan her amelde.*

İlāhi gönlümi sirāc eyle / **Her işde** kapuña muhtāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 1*). [*her işde,]*

her kaçan: *Her ne zaman.*

Her kaçan āh eyleyüp aınsam firākuñ aglasam / Āhum eflāki yaka ğarķ ola yaşuma zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*her kaçan,]*

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgānımı / Cān u dilden başını meydāna iltür top için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [*her kaçan,]*

Her kaçan gelse hayāl-i serv-i kıddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol kāmēt-i mevzūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [*her kaçan,]*

Şāh-ı ğam dil hānesine **her kaçan** kılssa nüzül / Gevher-i eşki gönül kıl yolına isār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [*her kaçan,]*

Her kaçan baksam nigāruñ gözi-y-ile kaşına / Şad hezārān āferīn direm anuñ nakķāşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1*). [*her kaçan,]*

Her kaçan serv-i sehī gibi salınsa dil-fırīb / Pāda kıdret kalmaya serv-i hūrāmāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 3*). [*her kaçan,]*

Her kaçan ‘arz ide ‘uşşāķa hūsni nūrını / Her birisi ğaşy olup hūş-ıla ‘akıldan gide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [*her kaçan,]*

her kaçan: *Her ne zaman.*

İy Muhibbî **her kaçan** yād idesin gül ruħların / Gıceler bülbülleyin tā şubħ feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*her kaçan,]*

Getürür peyk-i ecel san baña rıhlet nāmesin / **Her kaçan** zāhir olur haddinde ol haţţ nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [*her kaçan,]*

Zülf-i zencürüñi tak boynuma iy dōst benüm / **Her kaçan** karşuña bu gönlümi şeydā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [*her kaçan,]*

Şi‘rüm içre **her kaçan** şekker lebün zıkr eylesem / Birbirinden kapuşurlar halk fāyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*her kaçan,]*

Serv baş egüp çınār el arkasın yirde koya / **Her kaçan** cilve kıla yārum kıd-i bālā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*her kaçan,]*

Her kaçan takrīr idem ‘ibret-nümā aħvālümü / Halk-ı ‘ālem ğaş[y] olup derd-ile bagrın taglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 3*). [*her kaçan,]*

her kaçan: *Her ne zaman.*

Her kılını zülfinün biñ başlu ejderhâ kılır / **Her kaçan** sâhir gözün sihr okıya efsün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 5*). [*her kaçan,]*

Serv tek gelse kıyâma **her kaçan** ol şâh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm âb-ı revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*her kaçan,]*

her kaçan kim: *Her ne zaman ki...*

Her kaçan kim salınup geşt-i çemen eylesesin / Korkaram sâye-i kıddün hes ü hâşâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*her kaçan kim,]*

her kada ki: *Her nerede ki. II Her nerede olursa.*

Dil murğı yine ‘arız [u] hâlüne ider meyl / **Her kada ki** murğ gör[e] ine âb ile dâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [*her kada ki,]*

her kes: *Herkes, bütün insanlar.*

Niçe bir gâflet Muhibbî aç göz uyğudan uyan / Çün bilürsin kim içer **her kes** ecel peymânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [*her kes,]*

Diler **her kes** ki ‘aşıkdur ire vaşlına ma‘şûkuñ / Murâdum senden iy meh-rû hemân ancak nigâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [*her kes,]*

her kesi: *Herkes, bütün insanlar. II Aşıklar.*

Her kesi seyr eyler idi genc-i hüsnin râyegân / Kim aña tılsım olup zülfeyn[i] ger mâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*her kesi,]*

her ki: *Kim olursa olsun, herkes.*

Pâralansun dilerem şâne gibi bağı anuñ / **Her ki** elin uzada zülf-i perîşânuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [*her ki,]*

Na‘l-i esbini zemîn üzre anuñ **her ki** göre / Yüz sürüp hiç ola mı ki sücüd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2*). [*her ki,]*

Her ki habâb gibi şîşe-i terde mağv ola / Budur zamânenüñ işi dâyim habâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3*). [*her ki,]*

her ki: *Her kimse ki, hangi kimse ki.*

Düzağ-ı hicrinde anuñ ne çeker ‘aşıkları / **Her ki** bilmek isteye sorsun harâret ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 4*). [*her ki,]*

her kim: *Kim olursa olsun.*

Haṭṭı esrārını şî'rümde anuñçün añaram / **Her kim** okursa anı vālih ü ḥayrān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*her kim,]*

Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki ugraya āḥir cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*her kim,]*

Yār itse kaçan kākülünü başına külāh / Āşüfte ola **her kim** iderse aña nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*her kim,]*

her kim: *Hangi kimse ki.*

Maḥabbet nārına **her kim** dutuşup cān-ıla yanmaz / Yanup ḥirmān ocagında aña dāyim 'azāb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*her kim,]*

Saña niçe beñzedem başdan ayaga nürsün / Ḥaḫ disün **her kim** göre ḥurşid-i tābān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*her kim,]*

Her kim basa 'ışka ḳadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinu urmak gerek meydāna giren ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*her kim,]*

Her kim okursa uşbu Muḥibbî ḡazellerin / Raḫmet aña ki raḫmet-ile bir du'ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*her kim,]*

Her kim cefā vü cevriñi bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ḡazādur 'azāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4*). [*her kim,]*

Her kim okursa uşbu Muḥibbî şî'rini / Raḫmet aña raḫmet ile ger du'ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [*her kim,]*

Bu Muḥibbî söyledi pür-nükte bir şîrīn ḡazel / **Her kim** anuñ fikr ide ma'nāsını 'aḳlı şaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*her kim,]*

her kim: *Her kim, kimse.*

Şābāş diye **her kim** işide bu nazmuñı / İtdüñ Muḥibbî şî'rüñi çün ḥoş edā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*her kim,]*

her kim ki: *Hangi kimse ki.*

'Işḫ dāḡını **her kim ki** yaka sīnesi üzre / Her laḫzada her demde gözin tolı nem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [*her kim ki,]*

Her kim ki gördi gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sāyesinde yine nāz u ni'amdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [*her kim ki,]*

Her kim ki irar 'āşıḳı dilber kapusından / Budur dileḡün anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [*her kim ki,]*

Her kim ki benüm hālūme raḥm itmeye iy dōst / Ḥaḳ'dan dilerem hālını benden beter olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*her kim ki,]*

Her kim ki diler merd ola merdāneler içre / Dünyāya gönül virmesün 'ālemde er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*her kim ki,]*

Her kim ki 'āşık olmuş serden geçer ol āḫir / Dimiş bu sözi Manşūr vardukda dāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [*her kim ki,]*

Her kim ki göre iy perī nāgāh cemālūni / 'Aklı gidüp ğaşy ola ol laḫza bayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [*her kim ki,]*

Kalur hemīşe bend-i belālar içinde ol / **Her kim ki** baglaya dili ol zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [*her kim ki,]*

Her kim ki vefā 'ahdin ider 'ahdine turmaz / Yir nān u nemek ḫaḳḳını ol dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [*her kim ki,]*

Senūñ 'āybuñı daḫı herkese izhār ider ol / Ğayrınıñ 'aybını **her kim ki** gelüp saña dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*her kim ki,]*

Cānā ğamuñla sīne-i pūr-zaḫmda yazılır / **Her kim ki** nazar ide okur anda āh-ı şāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*her kim ki,]*

Her kim ki gönül baglaya bir saçı sünbüle / Añlamazam 'ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1*). [*her kim ki,]*

her kim ki: *Hangi kimse ki.*

Her kim ki uyar cān-ıla dehrūñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*her kim ki,]*

her kime: *Her kim.*

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i ğamze-zen / **Her kime** dogrutsa lā-büd ḳalbinde eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*her kime,]*

her kimūñ: *Her kim, kim olursa olsun.*

Her kimūñ kim ola ḳalbinde anuñ zerrece ḫırş / Toymaya gözi cihān ni' metini cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*her kimūñ,]*

her kimūñ ki: *Her kimin ki.*

Her kimūñ ki dīni var zāhirdür anuñ kīni yok / Zīrā bir yirde dimişler cem' olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*her kimūñ ki,]*

Leblerinden derdūme dermān n'ola kılsam taleb / **Her kimūñ ki** derdi var cehd ide dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [*her kimūñ ki,]*

her kişi: Herkes.

Sevdüğünün **her kişi** ister vefāsına ire / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*her kişi,]*

Girerdi **her kişi** gülzâr-ı hüsne / Eger olmasa hattuñ aña bârü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*). [*her kişi,]*

Ka'be-i küyuña varan 'âşıkı kırbân eyle / Kaşdı ider hâyra girür **her kişi** bayram olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*her kişi,]*

Gerekdür şî'rde ola deķâyık / Ve illâ **her kişi** dir şî'r-i sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*her kişi,]*

her kişi: Herkes.

Her kişi söyledür 'akluñ mihengi bâdedür / 'Ahd ü peymân gözleyen alsun haber peymânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*her kişi,]*

her lahza: Her an.

Gehî cevr ü cefâ gâhî sitemden / Añarsın gönderen **her lahza** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [*her lahza,]*

Destine mestâne çeşmüñ döstüm hançer virüp / Kıalb-i 'uşşâķ-ıla **her lahza** savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*her lahza,]*

Meclis içre bâde içdükte lebini rāyegān / Bu Muhibbî reşk ider **her lahza** her dem sâgara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [*her lahza,]*

her lahza: Her an.

'Işķ dāğımı her kim ki yaka sīnesi üzre / **Her lahza** her demde gözün tolı nem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [*her lahza, -da]*

her lahza: Her an.

Girev kıl hırķañı al cām-ı bâde / Dilüñden gitmesün **her lahza** Hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [*her lahza,]*

her lāle: Bütün lāleler.

Ruħlaruñsuz bāğ u şahrāda görinen çeşmüme / Her gül āteş-pāredür **her lāle** beñzer aħkere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*her lāle,]*

her müşkil iş: Her zor iş.

‘İşk-ıla cān yakmagı pervāne benden öğrenür / Olıcak **her müşkil iş** āsān olur üstād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3*). [*her müşkil iş,]*

her ne: *Her ne, ne olursa olsun.*

Her ne zaḥmet kim gele andan baña rāḥat gelür / ‘Āşık-ı şādık olan mihr ü vefāyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [*her ne,]*

Her ne gelürse mihr eger cevır rāzıyam / Sundum nigāra cān-ıla çün ihtiyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*her ne,]*

Yārdan **her ne** gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāzıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*her ne,]*

Bir kadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / **Her ne** sorsañ baña sor mīr-i suḥendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*her ne,]*

Ma‘şūk **her ne** itse Muḥibbî ko eylesün / Hīç girmesün kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [*her ne,]*

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine / **Her ne** emr itse Ḥudā ko anı sen baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*her ne,]*

Her ne çekesin saña Muḥibbî maḥal oldı / Kaç kerre didüm zülfine dil virme dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*her ne,]*

her ne deñlü ki: *Her nasıl ki.*

Her ne deñlü ki sü’āl olına virmeye cevāb / Āh idem girmeye ger ḡonca dehānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3*). [*her ne deñlü ki,]*

her ne dirlerse: *Ne söylerlerse söylesinler.*

Ser-i küyında muşāḥib olıgör itlerine / **Her ne dirlerse** ko sen yār olagör yāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [*her ne dirlerse,]*

her ne gelürse: *Her ne gelirse gelsin.*

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise / Rāzıyam **her ne gelürse** baña cānānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [*her ne gelürse,]*

İtseñ eger cevır ü cefā sanma incinem / **Her ne gelürse** senden ol baña kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [*her ne gelürse,]*

her ne itdümse: *Her ne ettiyse.*

‘Arz kıl zülf-i perīşāna perīşānlıgımı / **Her ne itdümse** sipāriş saña zinhār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*her ne itdümse, -dümse]*

her ne ki: *Her ne, her ne ki.*

Başumda bir kara yazı imiş geldi haṭ-ı cānān / Muḥibbī her ne yazı ki yazılmışdur gelür serde (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*her ne ki,]*

her ne kim: *Her ne kim olursa olsun.*

Derd-i ‘ışkum dōstlar çün size olmuşdur ‘ayān / **Her ne kim** ola ‘ayān ḥācer degül aña beyān (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*her ne kim,]*

Okuduñ levḥ-i ezelde **her ne kim** menkūş idi / Oldı zāhir saña ‘ilm-i evvelīn ü āḫirīn (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [*her ne kim,]*

her ne kim: *Her şey.*

Ger cefā sengini yagdursañ gökden rāzıyam / **Her ne kim** gökden yaga lā-būd qabūl eyler zemīn (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*her ne kim,]*

her ne kim: *Her ne kadar şey.*

Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndermezem / **Her ne kim** gökden yagar anı qabūl eyler zemīn (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2598, Beyit 4*). [*her ne kim,]*

Muḥibbī **her ne kim** bulsa dimez gendüm yaḥūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḥ eline girdügin hep un (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*her ne kim,]*

Muḥibbī **her ne kim** virdiyse dünyā / Alur aldanma āḫir ol ḥasīse (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*her ne kim,]*

Her ne kim vire Ḥudā eyle kanā‘at cān-ıla / Az u çok dime sakın itme nizā‘ aş üstine (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [*her ne kim,]*

her ne kim: *Her ne ki.*

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm ḥāşılıuñ / İy Muḥibbī **her ne kim** ekdünse anı biçesin (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*her ne kim,]*

her ne yirde: *Her neredede.*

Her ne yirde ki ruḥuñ yādına göz yaşı dökem / Lāleler ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemīn (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*her ne yirde,]*

İy Muḥibbī **her ne yirde** cāy ide sultān-ı ‘ışk / Cān u dil ḥākister eyler üstüḥvānı sūḥte (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [*her ne yirde,]*

her negese sunma: *Herkese sunma.*

İy gönül eyle kanâ‘at hānesin gel ihtiyār / Sunma zāhid gibi sen ellerüñi her negese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3*). [*her negese sunma,*]

her nesneyi: *Hangi şey ki.*

Dimezem cevr eyleme göster gehî mihrüñ yüzün / Dōstum **her nesneyi** itmek gerek evzān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*her nesneyi, -yi*]

her neye kim: *Hangi şeye ki.*

‘Āşık oldur nāle itdügince āhı berķ ide / **Her neye kim** ugradıysa ol dem anı ħark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*her neye kim,*]

her saçı sünbül: *Her sümbül saçlı.*

Tag u şahrāya benefşe düşmişe Mecnūn-vār / El mi virürdi aña **her saçı sünbül** şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*her saçı sünbül,*]

her şeb: *Her gece.*

Her şeb ğam-ıla çün dil-i zār iniler āh / Dir nāle kılup böylece dīvār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*her şeb,*]

her seher: *Her sabah.*

İşigüñ pāk itmege saķķā-yı çeşmüm **her seher** / Su sepüp bir deste baglar kirpügi cārüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [*her seher,*]

Ġonca-veş yār-ı Muhibbî ola kim ħande kıla / **Her seher** dīdelerüñ yaşını bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*her seher,*]

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül **her seher** / Yıldı bir gül açılır ol da miyān-ı ħārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*her seher,*]

her servüñ: *Her uzun boylu güzel.*

Muhibbî naķş-ı bī-rengüñ temāşasında ol dāyim / Görüp su gibi **her servüñ** ayagina revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [*her servüñ, -üñ*]

her sözi: *Her sözü.*

Gevher-i nazmına eylegil Muhibbî’nüñ nazar / Güşuña dak **her sözi** yigdür anuñ dürdāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*her sözi,*]

Muhibbî’ye ezelden nazm ‘atādur / Deger **her sözi** yüz biñ āferine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [*her sözi,*]

her sū: Her taraf II her tarafta.

Gözleri yaş[1] akar **her sū** olur āb-ı revān / Dil virelden bu Muhibbî serv-ı kad bālalara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 5*). [*her sū,]*

her sū: Her taraf, her yan.

Ma'nā gülini itdi çün izhār Muhibbî / İletdi seher yili anuñ büyünü **her sū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5*). [*her sū,]*

her taraf: Her yer.

Baħr ara hîç kimseler yarından ayru düşmesün / Leşker-i ğam **her taraf** başına anuñ üşmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1*). [*her taraf,]*

Satmaga gül hüsni bülbüleri dellāl ider / Şahn-ı gülşen **her taraf** feryād u ğavgādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*her taraf,]*

her tarafa: Her yana.

Dür dişi fikri ile yaşımı seylāb idüben / Akıdup **her tarafa** varayım ummāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*her tarafa,]*

her taraftan: Her yer, her bölge, her yan.

Her taraftan çün üşer başuñā pervāne-i ğam / Sen daħı şem'-şifat her nefesüñ nūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [*her taraftan,]*

Genc-i hüsne dest-res niçe bula 'aşıkları / **Her taraftan** zülfü anuñ pāsbāndur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*her taraftan,]*

her tārı: Her tel.

'Aceb mi gönümi çekseñ nigārā / Olupdur zülfüñüñ **her tārı** kaçca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [*her tārı,]*

her yaña: Her taraf, her yön.

Her yaña bakam görürem ben hayālünü / 'Aqs-i cemāl-i rüyuñı iy lu'betān-ı çin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 3*). [*her yaña,]*

Kesdükçe tagı 'ışk-ıla yire dökilen eşk-ile / Yākūt-ı la'le döndürür **her yaña** seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*her yaña,]*

Ol serv-i sehī 'arızı gül geldi çü bāğa / Hālını bilüp **her yana** gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [*her yana,]*

Hergiz vişāli sa‘y-ile girmez Muḥibbī çün ele / **Her yaña** cidd ü cehd-ile varup tekāpū eyleme (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [*her yaña,]*

her yaña: *Her taraf.*

Ḳıyāmet kāmēt olmışsın salın **her yaña** iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cūy-ı āb olsun (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*her yaña,]*

Ḥasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i hırām / Akdı cūlar **her yaña** bu dīde-i ḥün-bārdan (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*her yaña,]*

Āh kılsam derd-ile **her yaña** bir pārem düşer / Tiğ-ı ğamla şerḫa şerḫa bagrı pāre pāreyin (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*her yaña,]*

Bende imiş yār bilmezdim Muḥibbī ḫayf kim / **Her yaña** bilmezligümden arar idüm yāri ben (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*her yaña,]*

Gülşende diñ ol serv-i hırāmāna salınsun / Āhum yiline karşı ko **her yana** salınsun (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*her yana,]*

Muḥibbī **her yaña** çekdi sipāh-ı nazmın[ı] çün / Diñ imdi kaşd iden gelsün inhiżāmumuza (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [*her yaña,]*

her yañadan: *Her yandan, her taraftan.*

İy Muḥibbī **her yañadan** gelse ğam olma melül / Çünki açar her dili ğamġini şahrā-yı çemen (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*her yañadan,]*

Sihr-ile atar çünki tır ol ğamzesi cāzū / Gelse ne ‘aceb **her yañadan** na‘ra-i āh ü (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*her yañadan,]*

Her yañadan saçılan cür‘a dökilür başuma / Bakmasun kim lā diye ālūde-i peşmīneme (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*her yañadan,]*

İtdüm egerçi **her yañadan** cüst ü cū anı / Rāh üzre düşüp kaldum ayakdan bile bile (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [*her yañadan,]*

her yañaya: *Her taraf, her yön.*

Dün ḫarābāta varup meygedede dürd-keşān / Gördüm her birisi **her yañaya** cür‘a-feşān (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*her yañaya, -ya]*

her zemīni: *Her yer.*

Her zemīni kanlu yaşumdan yine naķş eyledi / Geçmedi bu naķşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [*her zemīni,]*

hercāyī: *Bir şey üzerinde sürekli durmayan, sözünden, kararlarından dönüveren, sebatsız, kararsız, vefasız.*

Ben oldum gülşen-i küyüñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi **hercāyī** bu ‘ālem içre sensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [*hercāyī,]*

Sen melek ruḥsār için **hercāyī** dirlerse n’ola / Olmaduk sözler dinür ḥurşīd-i nūr-efşān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [*hercāyī,]*

Tāze düşdüm āh bir **hercāyī** dilber derdine / Mīhri yok cevri ü cefāsı çok sitemger derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*hercāyī,]*

hercāyī: Her yerde bulunan; kararsız, vefasız II çapkın sevgili.

Gül-i nāzük beden dirler benim ol dil-sitānumçün / ‘ Aceb mi dinse **hercāyī** meh-i nā-mihribānumçün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [*hercāyī,]*

hercāyī: Bir şey üzerinde sürekli durmayan, sözünden, kararlarından döniveren, sebatsız, kararsız (kimse).

Ağyāra kılur mihr ü vefā saña cefālar / **Hercāyī** güzelden ne gelür yāri n’idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [*hercāyī,]*

hergiz: Asla.

Yok-durur **hergiz** beşerde bu letāfet sende var / Sīne levḥine gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*hergiz,]*

Küyüña vardum nigārā āh u feryād eyledüm / Olmaduñ **hergiz** benim aḥvālūme āgāh-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [*hergiz,]*

Beñzemez ḥüsnüñe **hergiz** senüñ [iy] ḥür u melek / Dest-i ḳudret ḥalk kılmuş nesl-i ādemsin bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*hergiz,]*

Aradum varlıkla **hergiz** görmedüm ol yāri ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildāri ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*hergiz,]*

Ḥāk-i pāyı var-iken bu çeşm-i ḥün-ālūduma / Kühli için añmañ baña **hergiz** Sıfāhān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*hergiz,]*

Eşer itmez fiğānuñ yāra **hergiz** / Kılup bu āh u efğānı n’idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2639, Beyit 3*). [*hergiz,]*

Büy-ı zülfüñe irem diyü gelür misk-i Ḥıṭā / Yoḥsa terk itmezdi ol **hergiz** Ḥorāsān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*hergiz,]*

Sevdüğünüñ her kişi ister vefāsına ire / Ben cefāsın isterem **hergiz** vefāsın istemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*hergiz,]*

Dilā deryā-yı ‘ışk içre kaçan sen talabilmezsin / Maḥabbet gevherin **hergiz** elüñe alabilmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*hergiz,]*

Ḥāk-i deriyle gözlerümi rüşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene **hergiz** şabā yolın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*hergiz,]*

Mübtelâ-yı derd-i 'ışkâm iy tabîb-i dil meded / Leblerüñden gayrı **hergiz** istemem dârüyü ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*hergiz,]*

Yâr ister çün Muhibbî ola bu göñlüñ harâb / Ko yıkılsun **hergiz** ol vîrâne ma' mür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [*hergiz,]*

Gideli küh-ı belâya bu Muhibbî döstlar / Almadı yanınca **hergiz** gamdan özge zâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*hergiz,]*

Zekât-ı hüsnini in'âm kılmış / Velî göstermedi **hergiz** baña rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 4*). [*hergiz,]*

Bir temel bıraktı göñlüme benüm bennâ-yı 'ışk / Gelmedi **hergiz** hâlel bünyâdam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*hergiz,]*

Şeyh-i şöret virmedi **hergiz** ma'arifden haber / 'Ömrini gerçi geçürmişdür riyâ vü lâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [*hergiz,]*

Baña sensüz görünür hâr gülşen / Letâfet kalmamış **hergiz** çemende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3*). [*hergiz,]*

Hergiz kimsene eylemesün çarha i'timâd / Zîrâ ki geçer dün [ü] günü inqilâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2*). [*hergiz,]*

Özin şem'e yakar mı-y-ıdı **hergiz** / O nâra olmasa pervâne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [*hergiz,]*

Hergiz vişâli sa'y-ile girmez Muhibbî çün ele / Her yaña cidd ü cehd-ile varup tekâpü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [*hergiz,]*

Dehânuñ fikrin idüp hurde-bînân / Bulınmaz didiler **hergiz** yakında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*hergiz,]*

Görmemişler **hergiz** rahm ide cânân kimseye / İtdüğün işidmemişler derde dermân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1*). [*hergiz,]*

Yakmışam nâr-ı gam-ıla kendümi başdan başa / Çekdüğüm derd ü elem gelmeye **hergiz** sağışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*hergiz,]*

hergiz: Asla, hiç bir vakit.

Yâr-ı bî-pervâ benem hâlüm digergün olmada / Bârî **hergiz** görmesem ol şüh-ı bî-pervâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [*hergiz,]*

Zâhid sen ol salâmet ben olmuşam melâmet / 'Âşık varur mı **hergiz** nâmüs u 'âra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*hergiz,]*

hergiz: Hiçbir şekilde.

Beni mahv eyledi 'ışkuñ vücüdumdan eşer **hergiz** / Görinmez kim nazar kılsa hemân bir dūd-ı âham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*hergiz,]*

herkes: Herkes, birçokları.

Herkesün sāğarını mey ile gül-reng idesin / Baña geldükçe sıyup sāğarımı seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*herkesün, -ü, -ñ*]

Herkesün konmuş Muhibbî tāli ‘indedür ezel / Bülbüle şürüdelik zāğ u zağan kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*herkesün, -ü, -ñ*]

herkes: Bütün kişiler.

Senün ‘aybuñı dañı **herkese** izhār ider ol / Ğayrınıñ ‘aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*herkese, -e*]

Gözüm ‘ışkuñ-ıla toldur ac itme / İlāhî **herkese** muhtāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*). [*herkese, -e*]

hes ü hāşāke: Çerçöp.

Her kaçan kim salınup geşt-i çemen eyleyesin / Korkaram sāye-i kıddün **hes ü hāşāke** düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*hes ü hāşāke, -e*]

hevā: Ar. İptila, arzu, düşkünlük, aşk.

Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebüter gönlüm olmışdur **hevāyı** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*hevāyı, -y, -ı*]

hevā: Arzu, heves.

Gönlüme derdi devā ayruk devāyı n’eylesün / Başuma zülfi hevā Ğayrı **hevāyı** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*hevāyı, -y, -ı*]

hevā: Arzu ve heves, istek, aşk II Hava boşluğu, hava.

Ğam meclisinde nāleme āheng ider benem / Çokdan berü nā ile idem **hevāya** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*hevāya, -y, -a*]

hevā: Arzu, aşk.

Gönlüme derdi devā ayruk devāyı n’eylesün / Başuma zülfi **hevā** Ğayrı hevāyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*hevā,]*

hevā: 1. İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.

Temevvüc eyledi yaşum yine āhum **hevāsından** / Telātuımlar zuhūr itdi cihān toldı şadāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*hevāsından, -sın, -dan*]

Kara zülfün **hevāsından** dil ü cān ḥastadır gāyet / Görinmez çeşmine uyhu ölümlü nā-tüvāndur bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*hevāsından, -sın, -dan*]

Cüy-ı eşkümde **hevā-y-ıla** tolu bu yaşımı / Beñzedürsem tañ mıdur anı ḥabābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [*hevā-y-ıla, --y-, -ıla*]

hevā: *Rüzgar.*

Ser-ā-ser ‘ālemi tutsun gözün yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil anda aña āhum **hevā** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*hevā,]*

hevā: *Heves, arzu, istek.*

Ser-i ‘uşşāk **hevā-y-ıla** tolu / Bāda virür seni de ḥvāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*).
[*hevā-y-ıla, -y, -ıla*]

Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhını / Sevdāyī olup dola dimāgı **hevā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [*hevā-y-ıla, -y, -ıla*]

hevā: *Hava II istek, arzu, heves, meyil II aşk, sevgi, tutkunluk.*

Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhını / Sevdāyī ola tola dimāgı **hevā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [*hevā-y-ıla, --y-, -ıla*]

hevā ile: *Heves, istek, arzu.*

Ten ḡubārını savursa tañ degüldür bād-ı ‘ışk / Bu **hevā ile** yiler bir bādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*hevā ile,]*

hevā vü hevese: *İstek ve arzu.*

Virme dil dehre sakın bakma **hevā vü hevese** / Beñzedüp sīm ü zerin kıymeti yok ḥār u ḥese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [*hevā vü hevese,]*

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç nefese / Niçe bir yiltenesin bunca **hevā vü hevese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*hevā vü hevese,]*

hevādār: *Dost, aşık.*

Şem ‘-i ḥüsnün ḡadrını bilmez **hevādār** olmayan / Süz-ı ‘ışkı añlamaz pervāne-veş nār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*hevādār,]*

hevāsına uyar: *Arzu ve isteklerinin peşinden gitmek.*

Her kim ki uyar cān-ıla dehrūñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḥir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*hevāsına uyar,]*

hevāsıyla: Arzu, heves, istek, aşk.

Ka‘be kūyuñuñ **hevāsıyla** bugün ‘aşıklarun / Her biri hāzır kılupdur kendüzin kurbān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2*). [*hevāsıyla,]*

hevāyî: Aşk arzusu ile dolu olan; nefsine düşkün, ciddi şeylere ilgisiz olan kimse, uçarı.

Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre gönlümü / Olur **hevāyî** oturan ehl-i hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*hevāyî,]*

hevāyî āh: Āh rüzgarı.

Ġam meclisinde oldu Muhibbî **hevāyî āh** / Gūşın tutalı nāle-i nāyuñ şadāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 7*). [*hevāyî āh,]*

hevā-yı āh-ıla: Ah hevesi, arzusu.

Düşelden ‘ışka tagıtdum ser-ā-ser hırmen-i ‘aklı / **Hevā-yı āh-ıla** eyler semā bir berg-i kāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*hevā-yı āh-ıla,]*

hevā-yı kākül: Sevgilinin alınına dökülen saçının arzusu.

İy dil **hevā-yı kākül** için zülf-i hamdasın / Şād ol gönül ki silsile-i bend-i ğamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [*hevā-yı kākül,]*

heves: Arzu, istek.

Serv kıddi **hevesi** komadı gönlümde karar / Gözlerüm yaşı gibi turmaz akar her süya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [*hevesi, -i]*

heves düşdi: Arzuya kapılmak, istekle dolmak.

Feth idüp Tebrîz‘i geçdük çünkü Sultāniyye‘den / Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*heves düşdi,]*

heves eyledüñ: Heveslenmek.

Lā‘l-i nābuña şebih olduğu için husrevā / Eyledüñ görmek heves varup Bedaḥşān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5*). [*heves eyledüñ, -dün]*

heves itdüm: Bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak, heveslenmek, arzu etmek, istemek.

Ruḥlarun devrinde itdüm cām-ı la‘lünü heves / Didiler ‘iyy eylemek bihter-durur mehtābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*heves itdüm,]*

heves itsem: Beklentiye girmek, bel bağlamak, arzulamak.

La 'l-i nābıdır anuñ dāfi ' olan derd ü ğama / La 'line ger **heves itsem** n'ola ben cānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [*heves itsem, -sem*]

heves kılанда: Heveslenmek.

Didiler zülfî mārından hāzer kıl / **Heves kılанда** gence olmaz korĥu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 5*). [*heves kılанда, -anda*]

heves kılmaz: Heveslenmek.

Cennete kılmaz heves hūrî vü ğılmān istemez / 'Āşık-ı şādık olan dīdāruñ eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2*). [*heves kılmaz, -maz*]

heves-i zülfüñ: (Sevgilinin) saçlarına duyulan sevgi, arzu, heves.

Heves-i zülfüñ ile sanma ki sevdā dükene / Yāhūd 'ışkuñla şehā sīnede ğavġā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*heves-i zülfüñ,]*

hey: Hey, ey!.

Ben niçe teşbīh idem bālā-yı kıddin serve kim / **Hey** niçe serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [*hey,]*

hey: "Ey!" seslenme edati.

Buldı 'ömür nihāyet yok mı cefāya ğāyet / Dimez misin **hey** āfet cevre nihāyet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3*). [*hey,]*

Dūr düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / **Hey** müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [*hey,]*

Hey ne zālimdür terahhüm eylemez dād istesem / Kapusunda ol şehūñ bī-dādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*hey,]*

Ħaşr olup söyleşmedüñ itdüñ Muhibbî'yi helāk / **Hey** kıyāmet rüz-ı maḥşerde senüñle söyleşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5*). [*hey,]*

Serv ayaġ üzre turur nergis göz açmaz muntazır / **Hey** kıyāmet gelesin diyü çemenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [*hey,]*

Ħasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ / **Hey** kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*hey,]*

hey ne: Hey nasıl.

Hâsret-i la'lûñle aldum bâde-i gülgün ele / **Hey ne** gülgün mey bil ki sāğar-ı pür-ñün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1*). [*hey ne,]*

hezâr: *Bin II binlerce.*

Sundum **hezâr** 'aciz-ile dildâra zâr elin / Ammâ ki baña virmedi bir kerre yâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [*hezâr,]*

Cürm-i 'ışk için beni her dem ğamı yakdı **hezâr** / Bu 'acebdür ki bu dil yanup dañı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*hezâr,]*

hezâr: *Aşık.*

Aldanma iy gül-i nev tayanma rüzigâra / Cevr eyleme inende gülşende gel **hezâra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*hezâra, -a]*

hezâr: *Aşık.*

Hübân hezârândur **hezâr** birdür hemân maqşud-ı men / Şad pâre olsam tîğ-ıla gelür bu dilden yâ suhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*hezâr,]*

hezâr: *Bin / sonsuz.*

Ol zülf-i misk-büyuñı gel boynuña bırak / İy döst **hezâr** yig yaraşur 'anberineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 3*). [*hezâr,]*

Sîne mecrülñ itdi ğamzeñ yine tâze yaralar / Ordı olsun **hezâr** taşsîn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*hezâr,]*

hezâr ahsent: *Binlerce âferin!*

Çıkarduñ bañr-ı dilden gevher-i hâş / **Hezâr ahsent** bu tab'-ı selîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 2*). [*hezâr ahsent,]*

hezârân: *Far. Bin adedi, elf. hezâr bâr: Bin kerre. hezâr fenn: Pür-marifet, sanatkar. Cem'i: hezârân: Binlerce.*

Hübân **hezârândur** hezâr birdür hemân maqşud-ı men / Şad pâre olsam tîğ-ıla gelür bu dilden yâ suhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*hezârândur,]*

hezârân: *1. Binlerce, pek çok 2. Bülbüller.*

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli saña diye **hezârân** âferin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [*hezârân,]*

Bü getürdüñ büy-ı zülfinden şabâ gerçek misin / Yoluña olsun **hezârân** cân fedâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [*hezârân,]*

hezārān: Bin, binlerce, pek çok.

Gördiler şîrîn edāda bu Muḥibbî şî‘rini / Eylediler ehl-i nazm olan **hezārān** āferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 7). [hezārān,]

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yoluña olsun **hezārān** cān fedā cānān-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1). [hezārān,]

İy Muḥibbî kim ki gördi ol güzeller şāhını / Bārekallāh didi bu ḥüsne **hezārān** āferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5). [hezārān,]

Māh-rûlar arasında kim ki göre sen mehi / Diye taḥsîn bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4). [hezārān,]

Gösterüp ruḥsaruñı dehri gülistān eyledüñ / Āb-ı rüyuña senüñ yārā **hezārān** āferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3). [hezārān,]

Kim cihāna bakmaya olsun **hezārān** āferîn / Göstere Kāf-ı kanā‘at içre ‘Ankā meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4). [hezārān,]

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn’ı Ceyḥūn’ı / **Hezārān** āferîn olsun ne hoş beñzetmiş ol nehre (Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3). [hezārān,]

Virüp Şîrîn yolına cān-ı şîrîn / **Hezārān** āferîn ol küh-kende (Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 4). [hezārān,]

hîç: Asla.

Cān u dil alduñ baña bir büse ikrār eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek **hîç** kişi ikrārdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4). [hîç,]

hîç: Asla, hiçbir zaman.

İç cür‘ayı dök başuma zîrā ki ben mestāneyem / Ālûde olsun cām ile **[hîç]** bakmasun şemīneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2). [[hîç],]

hîç: Asla, hiç.

Sanma zāhid ‘ışk eri pendüñle şāhından geçe / **Hîç** zağan söziyle bülbül geçe mi gülzārdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4). [hîç,]

İy Muḥibbî bu şeb-i hicre nihāyet yog-ımuş / Ḥānesinden **hîç** ṭulū‘ itmez mi ol meh-rū diyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5). [hîç,]

hîç: Hiç bir zaman.

Bu Muḥibbî n’ola ger itmese dünyāya nazar / **Hîç** deryā-dil olan meyl ide mi ḥār u ḥese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5). [hîç,]

hiç: "Asla" anlamında zarf.

Her işi eyleyen çü odur ihtiyâr anuñ / **Hiç** vire mi irâdeti sultân olan kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [hiç,]

Geldükçe ser-i küyuña redd eyleme anı / Zîrâ Kerîm yapmadı **hiç** kapu sâ'ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [hiç,]

hiç: "Asla" anlamına gelen zarf.

Bahr cümle kuruyup kalmaya **hiç** andan eşer / Bir şerer düşse eger âteş-i süzânundan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [hiç,]

Şöyle hayrânam Muhibbî bilmezem **hiç** kendümi / Tekye-i 'ışk cür'a-dânından yiyüp esrârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [hiç,]

Bu Muhibbî cân virüp küyında **hiç** bilinmedi / Pâdişâh-ı dehr añmazsa 'aceb mi bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [hiç,]

'Aşıkun bigâne oldı vü raqîbün âşinâ / Bu meşeldür döstüm **hiç** hayr gelmez yâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [hiç,]

Öldürürdi yâr beni bu küyü içinde âh / **Hiç** dimedi ki sen harem-ı muhteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [hiç,]

Yog-ıdı 'âlemde **hiç** mihr ü maḥabbetden nişân / Olmış-ıdum bu cihânda 'ışk-ıla ben dâsitân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [hiç,]

Cefâ tîrine tut sine belâ tîgına sun gerden / Cihânda geçmedük miḥnet dilâ **hiç** kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [hiç,]

İy Muhibbî benî-âdemde vefâ kalmadı **hiç** / Sen de Mecnûn-şıfat tut yürü taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [hiç,]

Yakdı gönlüm ḥânesin itmez ḥâzer **hiç** âhdan / Kendü şehrin mi yakar düd-ı siyâhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [hiç,]

İy Muhibbî ol perî insâna görünmez kaçır / Lîk **hiç** gitmez yanından ol raqîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [hiç,]

Ne umarsın iy göñül sen naḥl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi bite **hiç** serv-ile şimşâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [hiç,]

Küyına varsa göñlüm olmak diler melâmet / Varur mı 'âşık olan **hiç** [i]'tibâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4*). [hiç,]

Bu tarîk-i 'ışk evvel gerçi âsân görünür / Soñı müşkildür Muhibbî **hiç** bulunmaz aña râh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [hiç,]

Ma'sûḳ her ne itse Muhibbî ko eylesün / **Hiç** girmesün kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [hiç,]

Sakın aldanma cihānuñ māl[1] āhır kor seni / **HİÇ** senüñ ile gider bir nesne yok emlakde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [hîç,]

Dîdeler gevher saçar sen ne için bakmayasın / Hâcet olmaz mı ‘aceb **hİÇ** dürr ü mercân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [hîç,]

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün benüm / **HİÇ** zarar itmez mi cûlar itse tuğyân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [hîç,]

Ezelden ‘ışk olup kışmet virildi cânuma hayret / Bu mülk-i nâ-murâd içre yok imiş **hİÇ** naşîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [hîç,]

Mest oldı yine rakşa girüp bād-ıla oynar / **HİÇ** öyküne mi turra-i dildāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [hîç,]

Çünkü yok serv ü gül ü lālede **hİÇ** bü-y-ı vefâ / Kanda gitdi çemen ü serv ü gülhâ lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [hîç,]

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bî-pervâ / Senüñ hālüne **hİÇ** vâkıf ola mı gam bucagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [hîç,]

hİÇ bir: Hiç bir.

Virmedi rāh-ı talebden çünkü **hİÇ bir** kes nişân / ‘İşkdan gayrı Muhibbî bil saña yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [hîç bir,]

hİÇ biri: Hiçbiri.

Yüzüne şöyle ‘aşkıdur senün şems ü kâmer cānâ / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi **hİÇ biri** derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [hîç biri,]

hİÇ çare var mıdur: Hiç çare var mıdur?.

Jeng oldı dil āyinesi hİç var mıdur çare didüm / Didi bir ‘arîf var mey iç saykal ola āyîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [hîç çare var mıdur,]

hİÇ ihtiyâr eyler m[i]: Hiç seçer mi? (seçmez).

İy Muhibbî da ‘vet itme meclise meh-rûlar[1] / İhtiyâr eyler m[i] hİç sultân olan kul şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [hîç ihtiyâr eyler m[i],]

hİÇ kes: Hiç kimse.

Hİç kes virmiş degül yāruñ dehānından haber / Gerçi ‘uşşâk arasında noktadır dirler hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [hîç kes,]

hİÇ kese: Hiç kimse.

Meyl kılmadı mecāz-ıla gönül **hîç kese** / Per açar mı şāhbāz olan şikār-ı megesse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [*hîç kese, -e*]

Pâkdür 'ışk sakın kendüzünü pâk ide-gör / Virme sen 'ışk-ı mecāz-ıla gönül **hîç kese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6*). [*hîç kese, -e*]

hîç kimse: *Bir kişi bile.*

Çün Haq-şinās haq saçar hüccet üstüme / Hürşide karşı yakmaya **hîç kimse** meş'ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4*). [*hîç kimse,]*

hîç kimse: *Hiç kimse, bir kişi bile.*

Zāhidā 'uşşāka ta'n itme bu hāy u hū ile / Tutmadı **hîç kimse** sen tutduñ bu gāvğā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [*hîç kimse,]*

hîç kimseler: *Bir kişi bile.*

Mübtelā-yı 'ışk olup **hîç kimseler** zār olmasun / Ğam şebinde miñnet ü derd-ile bīmār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 1*). [*hîç kimseler, -ler*]

hîç kimseler: *Hiç kimse, hiç kimsecikler.*

Baħr ara **hîç kimseler** yārından ayru düşmesün / Leşker-i ğam her taraf başına anuñ üşmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1*). [*hîç kimseler,]*

Dün beni öldürdüğine hañçeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider **hîç kimseler** işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*hîç kimseler,]*

hîç nesne: *Hiçbir şey.*

Ğamzesi yāruñ geçer **hîç nesne** yok hāyil aña / Fā'ide itmez eger sineñde pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*hîç nesne,]*

hîç ola mı ki: *Hiç olur mu ki?*

Na'l-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp **hîç ola mı ki** sücüd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2*). [*hîç ola mı ki,]*

hîç olur mı: *Hiç olur mu? II olmaz.*

Hiç olur mı bend-i zülfinden hālāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda 'ikālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [*hîç olur mı,]*

Hiç olur mı bend-i zülfinden hālāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda 'ikālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [*hîç olur mı,]*

Sırr-ı 'ışkı saklayam didükçe zâhir olur âh / **Hîç olur mı** âteşi pinhân kılmak kâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 4*). [*hîç olur mı,]*

Âsitânuñda kaçan göre Muhibbî'yi raķīb / **Hîç olur mı** ki ĥased aña ĥasîd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*hîç olur mı,]*

hîç olur mı ki: *Olur mu, olmaz.*

Gözlerüm yaşına ġarķ olmuş yaturalar âbda / **Hîç olur mı ki** görem ben ol perî[yi] ĥvâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1*). [*hîç olur mı ki,]*

hîç revâ degül: *Hiç uygun değil.*

Yoluñ üzre bas kadem ben yüzümi ĥâk eyledüm / **Hîç revâ degül** basasın pâk pâyüñ ĥâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*hîç revâ degül,]*

hîç revâ mı: *Uygun mudur? Hî hiç yakışır mı?*

Öldüğümde yâra diñ gelüp namâzum kılmason / **Hîç revâ mı** ol dura ben yatam andan ilerü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [*hîç revâ mı,]*

hîç revâ mı: *Hiç uygun olur mu?*

Hîç revâ mı yâd idüp her dem raķībi yâd ide / Niçe yıldur añmaya bu 'âşık-ı dūrīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [*hîç revâ mı,]*

Hîç revâ mı olasın ni' met-i dünyâya ĥarīş / Tâ seni beñzedeler cīfeler üzre megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [*hîç revâ mı,]*

hîç revâ mıdur: *Hiç uygun mudur/revâ mıdır.*

Âb-ı 'ışkuñla ezelden topragum âlûdedür / Beñzedürsin **hîç revâ mıdur** beni bīgâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [*hîç revâ mıdur,]*

hicâb olur: *Perde olmak.*

Zülfidür gün yüzine perde olan / Görmege âh olur ĥicâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 4*). [*hicâb olur, -ur]*

hicâb olur mı: *Perdelemek, örtmek.*

Nikâb olmaz ser-i zülfüñ görünür pertev-i ĥüsnüñ / **Ĥicâb olur mı** bir nesne güneş togsa ziyâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [*hicâb olur mı,]*

hîçe almaz: *Önemsemek, boşvermek.*

Ķāni‘ olmaz kūyuña vaşluñ diler bī-çāre dil / **Hīçe almaz** cenneti ‘ışķ-ıla dīdār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*hīçe almaz, -maz*]

hicr: *Ayrılık || ayrılık acısı.*

Gelüp **hicr-ile** cāna cān-ı miskīn / Ağışnī yā ğıyāse’l-müstegīsīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2526, Beyit 1*). [*hicr-ile, --ile*]

Gönderüp derd ü elem **hicr-ile** öldürmek ise / Rāzıyam her ne gelürse baña cānānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [*hicr-ile, --ile*]

hicr: *Ayrılık, ayrılık acısı.*

Niçeye dek çekeyim **hicr-ile** cevruñ tasasın / Dağı vaķt olmadı mı zülfüñe beni asasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*hicr-ile, --ile*]

hicr: *Ar. ayrılık.*

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin / Seni öldürmek diler **hicr** içre bilmez mürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*hicr,]*

Hicr hemān derd-ile miñnet hemān / Līk Muhibbī’de maħabbet hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*hicr,]*

Bulınmaz vaşla çün çāre kalup **hicr** içre bī-çāre / Olup ‘ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*hicr,]*

Şöyle mūnis oldu **hicrūñle** senūñ bu ĥasta dil / İstemez bir dem cüdā olmak vişāli n’eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [*hicrūñle, -ūñ, -le*]

Dil düşüp āteş-i ‘ışķa eridi şem‘ gibi āh / Niçe bir yaka beni **hicrūñ** i māhum kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [*hicrūñ, -ūñ*]

Vişālūñ istedüm **hicr** oldı ĥāsıl / Tāma‘ olmasa olmaz-ıdı tamu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 4*). [*hicr,]*

Rāzıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni **hicrūñ** ile öldürmek-ise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*hicrūñ, -ūñ*]

Vuşlat egerçi kand-i nebātdan lezīzdür / Beñzer didiler **hicr** de zehr-i helāhile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*hicr,]*

hicr: *Ayrılık.*

Vuşlat lezīz gerçi ki kand u nebātdan / Beñzer şaĥīḥ **hicrde** zehr-i helāhile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [*hicrde, -de*]

hicr: *Ayrılık, hicran; sevgiliden uzak kalma.*

Togranup **hicrũn-ile** döneli bagrum hũna / Beñzese tañ mı gözüm yaşı mey-i gülgũna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*hicrũn-ile, -ũñ, --ile*]

Hicrũn-ile āh kim düşdi bu göñlüm ğamlara / Eşk-i çeşmümdür beni fāş eyleyen ādemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 1*). [*hicrũn-ile, -ũñ, --ile*]

hicr ara: *Ayrılık içinde II ayrılık ile.*

Hicr ara ‘ışk āteşine yanalıdan dōstlar / Gĩce āteş şu‘lesidür görinen gündüz duĥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). [*hicr ara,]*

İy Hıtā maĥbũbũ sensüz sorma ĥālüm **hicr ara** / Gözlerüm yaşına nisbet kaçredür āb-ı Āmu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [*hicr ara,]*

hicr elinden: *Ayrılık elinden.*

Hicr elinden dāda geldüm kapuña şāh-ı ĥüsün / Şevketũñ ola ziyāde baña ger dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*hicr elinden,]*

Āh kim kime kılayım **hicr elinden** ben gile / Kimseler ugramasun ‘ālemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*hicr elinden,]*

Āh kim kime kılayım **hicr elinden** ben gile / Kimseler ugramasun ‘ālemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*hicr elinden,]*

hicr içre: *Ayrılık zamanı içinde.*

Hicr içre çeküp cevri ü cefā eyledüm gile / Raĥm eylemedi kimse gelüp yaşımı sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*hicr içre,]*

hicr odına yanaram: *Ayrılık ateşiyile yanmak, ayrılıktan dolayı çok acı çekmek.*

Gĩce gündüz şem‘ gibi yanaram hicr odına / Āh u eġġānum benüm güş itmez ol nā-mihribān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [*hicr odına yanaram, -aram*]

hicrān: *Ayrılık II ayrılık acısı.*

Sālĥā endũh-ı şām fırkatũm[i] bilen kişi / Āh-ı ġam **hicrānı** şeb tā rüz bĩdārĩ çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*hicrānı, -ı*]

hicrān: *Ayrılık.*

Ġam degũldür ger ĥarāb itsēñ dil ü cāñ illerin / Müşkil oldur kim görem iy dōst **hicrān** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*hicrān,]*

hicrān: *(Sevgiliden) ayrılık.*

Başuma üşti figānum işidüp ‘ālem benüm / Göreler **hicrān** eger bākī kıla hengāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [*hicrān,]*

Vaşla t̄alib oldı dil irişdi **hicrān** āh āh / Katı müşkildür bile āsān [u] düşvārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*hicrān,]*

Dil kaldı ğam u derd ü belā-yı nigār ile / **Hicrān** içinde miḥnet-ile āh u zār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [*hicrān,]*

hicrān şebinde: *Ayrılık gecesi.*

Niçe bir **hicrān şebinde** çekeyim ğam tasasın / Ya niçe bir içeyim derd-ile miḥnet kāsésin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [*hicrān şebinde, -nde]*

Derd-ile **hicrān şebinde** eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser kıldum siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*hicrān şebinde, -nde]*

Hicrān şebinde yakdı Muhibbî çerāĝ-ı dil / Ādet budur şem‘i yakarlar çü şām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [*hicrān şebinde, -nde]*

hicrān şebiniñ: *Ayrılık gecesi.*

Bir demi **hicrān şebiniñ** ‘aşıka biñ yılcadur / Sözüme inanmasañ sor bunı t̄at ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [*hicrān şebiniñ, -niñ]*

hicrāna düşeli: *Ayrılığa düşmek, (sevgiliden) ayrı kalmak.*

Leylī zülfün ḥasretinden düşeli hicrāna āh / İy gönül gördüm seni Mecnūnlayın efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*hicrāna düşeli, -eli]*

hicrūñ milḥin: *Ayrılığın tuzu.*

Vuşlatuñ aşına çok katma bu **hicrūñ milḥin** / Katar-ısañ anı oran-ıla kat aşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [*hicrūñ milḥin,]*

ḥıdmet: *Birinin işini görme, başkalarına ait yapılması gereken günlük işleri yapma.*

Yüz sürüp p̄ir-i muĝān **ḥıdmetine** tutma sakın / Ḥānqāh içre varup zāhid-i mekkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5*). [*ḥıdmetine, -i, -ne]*

ḥıdmet: *Bir kimse veya şeyin iyi durumda bulunması için yapılması gereken bakım.*

Ḥıdmete geldi bu Muhib kapuña / Anı reddeyleme ‘abīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*). [*ḥıdmete, -e]*

ḥıdmet iden: *Hizmet etmek, iş görmek.*

Muhibbî bulur elbette o devlet / İden hıdmet ol ulu āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*).
[hıdmet iden, -en]

hıdmet ideyim: Hizmet etmek, iş görmek.

İdeyim cān-ıla esbūne hıdmet / Kābūl it tek beni serrāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*).
[hıdmet ideyim, -eyim]

hıfz: Ar. Koruma.

Genc-i hüsn üzre sen iy zülf-i siyāh / Hıfz için anı meger şu‘bānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [hıfz,]

hıfz-ı gülşen mi olur: Gül bahçesi saklanabilir mi.

Ko hayāl-i hüsnūni kirpüklü çeşmüm saklasun / Hıfz-ı gülşen mi olur hār-ıla dīvār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [hıfz-ı gülşen mi olur,]

hikāyet itmege: Hikaye anlatmak.

Kıssa-i hicri hikāyet itmege kaşd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm anı gāyet uzun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [hikāyet itmege, -mege]

hilāl: Hilal (gibi kavisli).

Āfitābı bende ider māhı şevkınden hilāl / Eydüñüz ol dil-rübāya ata binüp koşmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [hilāl,]

hilāl: 1) Yeni ay 2) Sevgilinin hilal kaşı.

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle dil / Gül ruħlarıñı ħurşid-i raħşāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2*). [hilāl,]

hilāl: Ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi, yeni ay.

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle dil / Gül ruħlarıñı ħurşid-i raħşāna virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2*). [hilāle, -e]

Siyāh zülf-i mi yigdür yoħsa ‘anber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [hilāle, -e]

hilāl ebrūlarıñ: Hilal kaşlı.

Hilāl ebrūlarıñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı tāli‘ kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [hilāl ebrūlarıñ, -lar, -uñ]

hilāl ebrūlaruñ: Hilal kaşlar.

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'ıyd-i vaşluña / Kanı tãli' kanı devlet bu ğamla pür-melâlam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*hilāl ebrūlaruñ, -laruñ*]

hil'at: Elbise, kaftan.

Menzil kılup sulţān-ı ğam kondı ħarīm-i sineye / Geydürdi miñnet **hil'atin** bu 'aşık-ı dīrīneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*hil'atin, -in*]

hil'at ü tãc u kabã: Kaftan, taç ve elbise.

Ehl-i 'ışkã iy felek ħayyãtı biçerseñ kabã / Ğamdan özge **hil'at ü tãc u kabã** biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*hil'at ü tãc u kabã,*]

hil't: Dört unsurdan (*kan, balgam, safra ve sevdâ*) her biri.

Şãh-ı 'ışkã düd-ı āhum āteşidür **hil'tüm** / Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde 'alemdür āh u vāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*hil'tüm, -üm*]

himmet: Gayret.

Ger murād ise melekler ile hem seyr olmak / **Himmetüñ** bālını aç murğ gibi tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*himmetüñ, -üñ*]

himmet: Çalışma, gayret, emek.

Göklerüñ seyrini gel göñlüne seyrān itdür / **Himmetüñ** bāl ü peri ile uçur tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*himmetüñ, -üñ*]

Kaşd kıldı **himmetüm** bāzı kanã'at Kãf'ına / Tã ki ülfet duta 'Ankã gibi varup Kãf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*himmetüm, -üm*]

Göñül şahbāzını **himmetle** yine / Şikār itmege saldum ol hümāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3*). [*himmetle, -le*]

himmet: 1. Yardım, ihsan. 2. Çalışma, gayret, emek. 3. Mānen büyük kimselerin, ermişlerin dilediklerini yerine getiren mânevî gücü, mânevî yardımı, lutfu.

Nigārã **himmetüñ** hep nāza olsun / Gül-i rüyüñ hemişe tãze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*). [*himmetüñ, -üñ*]

himmetüm bāzı: Gayret kuşu.

Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / **Himmetüm bāzı** benüm alçak degül şungürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [*himmetüm bāzı,*]

Himmetüm bâzı hümâ kaçına pervâz idicek / Takayım ayagina nâlemi ben zil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [*himmetüm bâzı,]*

hindü: Hintli.

Zülfüñün olduğu budur bâğ-ı hüsnüñe yakın / Güllerün dirmek diler bir uğrı **Hindü'dur** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*hindü'dur, -dur]*

Zülfeynün arasında gören haddüñi eydür / Teshîr-i meh ü mihr kılupdur iki **Hindü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [*hindü,]*

hindü: Hindistan halkından olan, Hinduizm'e mensup kimse.

Tañ mı haddüñde olan hâlüñe kâfir dir-isem / Kaşd ider oda varup tapmaga **Hindular-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*hindular-ıla, -lar-ıla]*

hürāmān olasin: Salınmak.

Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān / Karşuma serv-i sehî gibi **hürāmān olasin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*hürāmān olasin, -asın]*

hürāş itmeñ: Tırmalamak.

Luř-ıla her demde ağıyara temelluķ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm **hürāş itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*hürāş itmeñ, -meñ]*

hired: Akıl.

Hired bilmez Muhibbî sırr-ı 'ışkı / 'Ayān olmaz bu degme hürde-bîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*hired,]*

hiredmendān: Akıllılar.

İy **hiredmendān** ne kılām bu dil-i dīvāneye / Boynuma kullāb-ı zülfi oldı zencir-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 2*). [*hiredmendān,]*

hırka: Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarıkata göre değışen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.

Girev kıl **hırkañı** al cām-ı bāde / Dilüñden gitmesün her lahzada Hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2*). [*hırkañı, -n, -ı]*

Dirsın Muhibbî pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya **hırkaya** dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*hırkaya, -ya]*

Eydür Muhibbî pāk-dil ü pāk-dāmenem / Ya bu görinen **hırkada** dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*hırkada, -da]*

hırka: *Hırka, dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarıkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.*

Hırkamı ālūde-mey kılsam beni ‘ayb eylemeñ / Bir kadeh mey rehnine göndermişem destārı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [*hırkamı, -m, -ı*]

hirmān: *Mahrumluk, mahrumiyet.*

Maḥabbet nārına her kim dutuşup cān-ıla yanmaz / Yanup **hirmān** ocagında aña dāyim ‘azāb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*hirmān,]*

hirmen: *Harman.*

Sakın aḥ eyleme bāda virürsin / Bugün ğam **hirmeninüñ** kâhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [*hirmeninüñ, -i, -nüñ*]

İdiser āhum Muḥibbî varumı cümle telef / Bād-ı gerddür uğradı sanki gelüp **hirmenüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*hirmenüme, -üm, -e*]

hirmen: *Harman. II Dünya.*

Hāşılı bu **hirmen** içre derd ü miḥnet ‘ākıbet / Naqd-i ‘ömrin ḥarc ider yār-ı vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*hirmen,]*

hirmen-i ‘aklı: *Akıl harmanı.*

Düşelden ‘ışka tagıtdum ser-ā-ser **hirmen-i ‘aklı** / Hevā-yı āh-ıla eyler semā bir berg-i kâham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*hirmen-i ‘aklı,]*

hirmen-i gülsin: *Gül harmanı.*

Bugün çün **hirmen-i gülsin** nigārā āhdan sakın / İştmedüñ mi gülşende yil aldugın gül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [*hirmen-i gülsin, -sin*]

hırs: *Aç gözlülük, şiddet ve tamahla bir şeyin üzerine düşme.*

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevveş **hırş-ıla** / Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [*hırş-ıla, -ıla*]

hırs: *Aç gözlülük, tamah.*

Her kimüñ kim ola ƣalbinde anuñ zerrece **hırş** / Toymaya gözi cihān ni‘metini cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*hırş,]*

hisāba gelmez: *Sayılmak, hesap edilmek.*

Marîz 'ışk olana yok nihâyet / Ne çâre derd gelmez çün hisâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2*).
[hisâba gelmez, -mez]

hisâb-ıla: Hesap ile.

Deryâ kumına ola şümâr derdüme benüm / Tâ haşre değın bilmeye kimse **hisâb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [hisâb-ıla,]

hisâr: Bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bâzan etrâfi hendeklerle çevrili küçük kale.

Bildi hazân leşkeri âhîr eşer gelür / Şahın-ı çemende yapdı zümürürd **hisâr** serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [hisâr,]

hısm: Gazap, öfke.

Sevdüğüme döstüm **hısmuñ** neden / N'eylesün göz göre ölsün mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [hısmuñ, -uñ]

hısm: Öfke, kırgınlık, gazap.

Sevdümse seni **hısmuña** iy yâr sebep ne / Kılmak beni bu veche güneşkâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [hısmuña, -u, -ñ, -a]

hısm: Gazap, öfke.

Bundan özge hâlet olmaz 'aşık kim hıfyeten / **Hısm-ıla** kılsun girih ebruların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [hısm-ıla, -ıla]

Hısm-ıla nazâr ide kime öldürür âhîr / Bir hâşşadur konmuş anuñ iki gözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 2*). [hısm-ıla, -ıla]

Divâne gönül istedi cām sâkî lebinden / Mestâne gözi **hısm-ıla** el urdı bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [hısm-ıla, -ıla]

hısm ider: Kızmak, öfkelenmek.

Karşu varsam âh kılsam yakamı çäk eylesem / **Hısm ider** kılmaz nazâr üftâde çâker derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3*). [hısm ider, -er]

hısm ile: Hısmıla, öfkeyle.

Hısm ile eylesin nazâr ya kaşlaruñ çın eyleyüp / N'itdi Muhibbî hasta-dil yok mı nihayet kineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [hısm ile,]

hısm gele: Hısmılanmak, öfkelenmek.

Ḥvāb-ı ğafletde iken var alagör büsesini / Uyanup **hışma gele** sen daḥı inkār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*hışma gele, -e*]

hışma gelürse: *Hışımlanmak, öfkelenmek.*

Ḥvābda yāri bulup fırsat-ıla büsesin al / Uyanup **hışma gelürse** koma inkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*hışma gelürse, -ürse*]

hıst: *Kerpiç, tuğla; kısa el mızrağı II konum, şekil; iğneleyici söz.*

Şüret-i Ferhād'ı nakş itdüm yine müjgān ile / **Hıstı** bālīnüm kılup yārān anı seng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*hıstı, -ı*]

hıtā: *Kuzey Çin II misk kokusu ve güzelleriyle meşhur yer.*

Dimāğın 'ālemūñ pür itdi zülfūñ / **Hıtā'da** var mı böyle müşg-i āhū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [*hıtā'da, -'da*]

hıtā: *Çin.*

İy **Hıtā** maḥbūbı sensüz sorma ḥālüm hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet kaçredür āb-ı Āmu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [*hıtā,]*

hızmet: *İş görmek, çalışmak, başkalarının işini yapmak.*

'Aklı yok dīvāne dil bilmezse kuyūñ **hızmetin** / Dōstum 'ayb eyleme teklif yok meczüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [*hızmetin, -in*]

hızmet ider: *Hizmet etmek.*

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez bañā 'ālemde / Muḥibbî kapuñā **hızmet ider** kemter 'abīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*hızmet ider,]*

hızmetkār: *Birinin hizmetinde bulunan, hizmetçi.*

Bāğ-ı ḥüsnūñde şehā bir togru **hızmetkārdur** / Durmag-ıla indi servūñ ayagina kara su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4*). [*hızmetkārdur, -dur*]

hızr: *Hızır Aleyhisselam.*

Ḥacletindendür görünmez sanki **Hızr'uñ** 'āleme / Bilmedi ḥayvān suyn içmiş zülālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*hızr'uñ, -uñ*]

hızr suyn: *Āb-ı hayat: Ebedî hayata sebep olan hayat suyu.*

Hızır suyun ister iseñ istegil meyḥāneden / Çıkma bir dem t̄alib iseñ gence sen vīrāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*hızır suyun, -n*]

hızr-ı zinde: Yaşayan, yaşadığına inanılan Hızır.

Olurdum ben daḥı bir **Hızr-ı zinde** / Öpebilsem anı bir kez lebinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [*hızr-ı zinde,]*

hızr-ı zinde-dil: Gönlü diri Hızır (*ab-ı hayatı içmesi bağlamında*).

Ḥacletindendür görünmez sanki **hızr-ı zinde-dil** / Bilmedin ḥayvān suyun içmiş zülālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*hızr-ı zinde-dil,]*

hizü: Odun.

Āteş-i 'ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / Çıksa dūdum tañ mı kodum **hizümi** dil āteşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [*hizümi, -mi*]

ho: Da, de.

Ne benüm baḥtum uyanuk ne **ho** yāruñ raḥmı var / Bu benüm baḥtum gibi beñzer aña yār olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*ho,]*

ho: 0, şu.

Ārzü itme vişālin iy Muḥibbī fāriğ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol **ho** sultān-ı cihān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*ho,]*

hod: " da, de" (*Bağlaç*).

Çünkü terk itdūñ Muḥibbī'yi dilā var fāriğ ol / Ben daḥı bilmem seni ne gökde ne **hod** yirdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*hod,]*

hod: " -de/-da" (*bağlacı*).

İḥtiyār-ıla benem 'ateş-i 'ışka tutışan / Baña şimden girü ne dil ü ne **hod** cān acıya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*hod,]*

Bi-ḥamdillāh ki 'ışkumdur ḥaḳīḳī / Göñül ne zindedür ne **hod** siperde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*hod,]*

horāsān: Horasan, Orta Asya'da büyük bir yerleşim yeri.

Büy-ı zülfüñe irem diyü gelür misk-i Hıḩā / Yoḥsa terk itmezdi ol hergiz **Horāsān** illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*horāsān,]*

hoş: *Aslında, gerçi.*

Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfımı / Şehr-i Kostantin’i **hoş** kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*hoş,]*

hoş: *Güzel.*

Oldürürsin niçe yüz biñ ‘āşıkı bir ğamz-ıla / **Hoş** dimişdür dōstum saña kemān-ebrū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*hoş,]*

hoş: *Beğenilen / güzel.*

‘İşk ara Ferhād’a taḥsîn eyle Kays’a āferīn / **Hoş** gözetmiş her biri bulmuş belānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*hoş,]*

hoş edā-y-ıla: *Güzel tarzlı.*

Şābāş diye her kim işide bu nazmuñı / İtdüñ Muhibbî şî‘rūñi çün **hoş edā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*hoş edā-y-ıla, --y-ıla]*

hoş eyledi: *Rahatlık vermek, mutlu etmek.*

Bir kadeḥ meyle benüm çün gönlümi **hoş eyledi** / Yüzimi ḥāk itmege vardum ḥarābāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [*hoş eyledi, -di]*

hoş gelür: *Hoşa gitmek | hoş görünmek, güzel gelmek.*

Ehl-i ‘işka **hoş gelür** olmak bugün rüsvā-yı ḥalk / Genc-i vaşlın isteyüp olsam ne tañ vīrāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [*hoş gelür,]*

Baña olmakdan ise şāh-ı ‘ālem **hoş gelür** / İrişem ben bir gedā olup irem pā-būsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [*hoş gelür,]*

hōş görelüm: *Hoş görmek, hoşgörü ile karşılamak.*

Lebüñ şafāsına dāyim şarābı **hōş görelüm** / Ḥaṭuñ ḥayāli tururken gubārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*hōş görelüm,]*

hoş ḥālam: *Bahtiyar ve memnun olmak.*

Ḥamdülillāh leblerüñ zikriyle **hoş ḥālam** bugün / Ḥaṭṭuñuñ fikr[i] ile ğāyetde pā-mālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [*hoş ḥālam, -am]*

hōş olmuşam: *Esenlikte olmak.*

Baňa nā-mihr olduğuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd-ile **ḥōş olmuşam** nā-ḥōş dermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*ḥōş olmuşam, -mişam*]

hoş olur: *Sarhoş olmak, kendinden geçmek.*

Mestāñe gözün kanımı içse benüm n'ola / Mey-ḥör olanuñ başı **hoş olur** şarāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*hoş olur,]*

hoş-āvāze: *İyi nam, şöhret II güzel ses.*

Dögilsün hem çü def karşuñda sīnem / Göñül ney gibi **hoş-āvāze** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*hoş-āvāze,]*

hoş-bü: *Güzel koku(lu).*

Ol boyı serv-i sehī ruḥları gül gonca dehen / Ol gözi nergis-i mest kāküli **ḥōş-büdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*ḥōş-büdur, -dur*]

hoşca: *Hoş bir tarzda, iyice, güzelce.*

Cüş idüp iy Muhibbî yine göñül / Didi bu şi'ri **hoşca** rindāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [*hoşca,]*

hoş-dil: *Gönlü hoş, memnun.*

Kimi **hoş-dil** yürür şādān u ḥandān / Kimi maḥzūn tutar ḡamla enīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [*hoş-dil,]*

hoş-hāl: *Mutlu, mesut.*

Ḥamdü-lillāḥ 'āşıkam 'ālemde **hoş-ḥālem** bugün / Āteş-i 'ışka yanaldan zer gibi kālām bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [*hoş-ḥālem, -em*]

hoş-hāl: *Mutlu, halinden memnun.*

İçüp maḥabbet cāmını **hoş-ḥāl** olayın bir zamān / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*hoş-ḥāl,]*

Feryād idüp bülbül gibi **hoş-ḥāl** olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*hoş-ḥāl,]*

hoten: *Doğu Türkistan'da bir şehir.*

Zülfinūñ büyi 'ālem mu'aṭṭarken bugün / Varmasun şimden girü kimse **Ḥoten'den** canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [*hoten'den, -den*]

hū: (Fa.) Huy, karakter.

Cilve hemān şīve hemān **hū** hemān / Fitne hemān ğamze hemān rū hemān (Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3). [hū,]

Dōstum luţf u vefā vū mihrden ībā ider / Līk cevr ü sitem zūlm u cefādur aña **hū** (Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2). [hū,]

Cefā cevr itmege mu'tād olupsin / Güneh bilmez ola ādemde çün **hū** (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5). [hū,]

İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki cevr-ile cefā kılmak olupdur aña **hū** (Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4). [hū,]

hū: Allah [Allah'ın zâtına delalet eden ve ism-i a'zam ve ism-i celal de denen Allah isminin kısaltılmış şeklidir].

Girev kıl hırқаñı al cām-ı bāde / Dilüñden gitmesün her lahzada **Hū** (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 2). [hū,]

hū olmuşdur: Huy olmak, alışkanlık haline gelmek.

Muhibbî 'ışkı terk itmek ne mümkin / Ki hūblar sevmek olmuşdur aña hū (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8). [hū olmuşdur, -mişdur]

hūb: Güzel.

Muhibbî 'ışkı terk itmek ne mümkin / Ki hūblar sevmek olmuşdur aña hū (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8). [hūblar, -lar]

hūb: Güzel(ler).

Bir akar su hūblık dünyā degüldür ber-қarār / Pādişehler mülke **hūblar** hūsne mağrūr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4). [hūblar, -lar]

Hūblar göñli katıdur çünki seng-i hāreden / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i hāre su (Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3). [hūblar, -lar]

Kırarsın bī-güneh 'āşıklañı / Meger vardur bu **hūblar** mezhebinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2). [hūblar, -lar]

hūb olur: Güzel olmak.

Zülfini fikr idüben leblerini zikre getir / **Hūb olur** şöbet-i mey didiler aħşām olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3). [hūb olur, -ur]

hūbān: Güzeller, dilberler.

Ḥübān hezārāndur hezār birdür hemān maḳşud-ı men / Şad pāre olsam tīg-ıla gelür bu dilden yā suḥen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*ḥübān,]*

Ger niḳābın keşf idüp **ḥübān** görine hem çü māh / Ğāret olur ‘aql u şābrı kim aña ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*ḥübān,]*

ḥübān-ı firenkdür: *Frenk güzeli.*

Surḥ-püş oldı yine içdi mey-i nāb ruḥı / Sanki **ḥübān-ı Firenkdür** büt-i tersā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*ḥübān-ı firenkdür, -dür]*

hū-be-hū: *Hu, hu demek.*

Zülfinūñ pefteresin salup bu gönüm bāzıma / Anı şayd itmek murādı çağurup dir **hū-be-hū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*hū-be-hū,]*

ḥüb-ı ‘ālemsin: *Dünya güzeli.*

Bāğ-ı ḥüsn içre güler gül gibi ḥurremsin bugün / Çeşm-i bed dūr ola senden **ḥüb-ı ‘ālemsin** bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*ḥüb-ı ‘ālemsin, -sin]*

ḥüblaruñ şāhı: *Güzellerin şāhı.*

Muhibbî ḡceler iñler ider bülbül gibi efgān / Sakm iy **ḥüblaruñ şāhı** anuñ bu āh u zārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*ḥüblaruñ şāhı,]*

Gele iy **ḥüblaruñ şāhı** koma boynuñda bu āhı / Teraḥḥüm eyle geh ḡāhı iñende bī-emān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [*ḥüblaruñ şāhı,]*

Gele iy **ḥüblaruñ şāhı** kalur boynuñda günāhı / Teraḥḥüm eyle ki ḡāhı iñende bī-amān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*ḥüblaruñ şāhı,]*

ḥüblık: *Güzellik.*

Bir akar su **ḥüblık** dünyā degüldür ber-ḳarār / Pādişehler mülke ḥüblar ḥüsne maḡrūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [*ḥüblık,]*

ḥüb-rū: *Güzel yüzlü.*

Ḥüb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübālar dideyin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [*ḥüb-rūlar, -lar]*

ḥüb-rūlar: *Güzel yüzlüler II güzeller.*

‘Āşık-ı şūrīde diller meyl iderse tañ mıdur / **Ḥüb-rūlarda** komışdur cāzibe çün kim İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2*). [*ḥüb-rūlarda, -da]*

hüccet: Belge, vesika, delil.

Çün Hâk-şinâs hâk saçar **hüccet** üstüme / Hürşide karşı yakmaya hîç kimse meş'ale (Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4). [*hüccet,*]

Katline Muhibbî kuluñuñ **hüccet** ararsañ / Sevdügi yiter eyleme bir gayrı bahâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9). [*hüccet,*]

hudâ: Allah.

Hudâyâ cânı rahmetden ayırma / Bi-hâkķı hürmet-i Tâhâ vü Yâsîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 2). [*hudâyâ,* -y, -a]

Hudâ'nuñ şun'ını zâhîr mu'ayyen görmek isterseñ / Muķâbil eyle rüyuña ele al âyîne bakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4). [*hudâ'nuñ,* -nuñ]

Meyl idüp dehre koma bir taş bir taş üstine / Her ne emr itse **Hudâ** ko anı sen baş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1). [*hudâ,*]

Her ne kim vire **Hudâ** eyle kanâ'at cân-ıla / Az u çok dime sakın itme nizâ' aş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3). [*hudâ,*]

Hudâ vire terahhüm ol civâna / Ya şabr u tākātı bu nātüvâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 1). [*hudâ,*]

hudâ: Allah (c.c.), Cenâb-ı Hak.

Çünkü virildi **Hudâ'dan** şefkat itmek Ahmed'e / Hâşa şefkatden Muhibbî bendesin maħrûm ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6). [*hudâ'dan,* -'dan]

hudâ saklaya: Allah korusun.

Dehânı gonca gül 'arız teni nesrîn haķı sünbül / **Hudâ saklaya** ol hüsni kazâ-yı âsümânımdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4). [*hudâ saklaya,*]

huffâş: Gece kuşu, yarasa.

Görmeyüp gün yüzini inkâr ider / Zâhidi görüñ ki **huffâş** olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4). [*huffâş,*]

hufte: Uyumuş, uykuda.

Çeşm-i bîmâri figânımdan benüm uyanmadı / **Hufte** baħtum gibi iy dilber kaçan uyanasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6). [*hufte,*]

hufyeten: Gizli, saklı olarak, gizlice.

Bundan özge hâlet olmaz ‘âşık kim **hufyeten** / Hışm-ıla kılsun girih ebrûların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [*hufyeten,]*

hüküm: *Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı.*

Žabt ider kişver-i ‘ışkı bu Muhibbî şeb ü rüz / **Hüküm** tuğrası gelelden berü sultānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*hüküm,]*

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taleb / **Hüküm** anuñdur didi dil baş üstine cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*hüküm,]*

hüküm eyle: *Üzerinde hakimiyet kurmak, hükmü altına almak.*

Çünkü olduñ bu güzeller haylinüñ ser-‘askeri / ‘Āleme **hüküm eyle** olduñ mūr-i mūrān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [*hüküm eyle,]*

hüküm eylediler: *Üzerinde hakimiyet kurmak, hükmü altına almak.*

Muşhâf-ı hüsne üzre kor hatt-ı çelipā zülfini / Küfrine **hüküm eylediler** āyet-i Qur’ān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 6*). [*hüküm eylediler, -diler]*

hüküm eylesün: *Üzerinde hakimiyet kurmak, hükmü altına almak.*

Her şüküfe rām olupdur emrine şāh-ı gülün / Oturup **hüküm eylesün** çün oldı Dārā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*hüküm eylesün, -sün]*

hüküm ide: *Hükmetmek.*

Yazdı hātūñ nāme-i hüsne kaşuñ tuğrā çeker / ‘Āleme **hüküm ide** dirdüm uşbu fermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*hüküm ide,]*

hüküm ider: *Hüküm vermek.*

‘Āşıkūñ katline çün kim **hüküm ider** sultān-ı ‘ışk / Katli isnād eylemek lāyık mıdur cellāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*hüküm ider,]*

hükmi geçer: *Gücü yetmek, sözü geçmek.*

Geçer sultān-ı ‘ışkuñ hükmi cārī / Tefāvüt eylemez pīr ü cüvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 3*). [*hükmi geçer, -er]*

hukûk: *Şahıslar arasında vefaya dayalı dost ilişkisi.*

Dāmānuma yapışdı yine küyuñ itleri / Eski **hukûkı** añdı vü hem āşinā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*hukûkı, -ı]*

huld: Cennet, dördüncü cennetin adı.

Ger **hulda** müsteḥak ‘ameliyle ölürse āh / Derdā dirîg bende bulunmaz meger günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1). [hulda, -a]

huld-ı berîne: En yüksek, en yüce cennet.

Baḥna kūyı saḥna firdevsi zāhid / Virürseñ virmeyem **Huld-ı berîne** (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 4). [huld-ı berîne, -e]

hulk: Huy, tabiat, yaratılış.

Yüzüñde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesîḥā-dem / Bu hüsn-ile bu **hulk-ıla** Hüseyn ü yā Ḥasensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2). [hulk-ıla, --ıla]

hulk: Ahlak, huy.

Kimi ḥalkūñ olur **hulkı** nefise / Kimi uymış-durur nef-i ḥasise (Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1). [hulkı, -ı]

hümā: Devlet kuşu, talih kuşu. Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin’de yaşadığına inanılan efsanevi bir kuş.

Göñül virdüm anuñçün sen **hümāya** / Salasın üstüme nāgāh sāye (Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 1). [hümāya, -ya]

hümā: A. saadet, mutluluk kuşu.

Ol **hümā** yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçak degül şungürdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5). [hümā,]

Sal **hümā** sāyeñ teraḥḥum kıl bu ben üstādeñe / İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6). [hümā,]

Himmetüm bāzı **hümā** kaşdına pervāz idicek / Takayım ayagına nālemi ben zil yirine (Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3). [hümā,]

hümā: Hümâ kuşu.

Göñül şahbāzını himmetle yine / Şikār itmege saldum ol **hümāya** (Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3). [hümāya, -y, -a]

humār: (içkiden sonra gelen) baş ağrısı, mahmurluk.

Alup bir cür‘a nüş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rüz-ı maḥşerde daḥı başda **humārından** (Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2). [humārından, -ı, -n, -dan]

hümā-tal'at: *Hümā görünüşlü, hümā kuşu gibi güzel görünen.*

İy **hümā-tal'at** kerem kıl sāye sal ben ḥākūne / Üstüḥvānumı niçe bir itlerüñ tāraşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [*hümā-tal'at,]*

hümā-yı lutf: *İyilik Hüması.*

İy **hümā-yı lutf** 'ışkuñ beni mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*hümā-yı lutf,]*

humhāne: *Meyhane, şarap mahzeni.*

Tāc u ḥırkañ rehn iderdüñ zāhidā **humhāneye** / Bāde ile añlasañ mey-ḥōrlaruñ sen 'ālemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [*humhāneye, -y, -e]*

Göreliden deyr içinde bu Muhibbî muğbeçe / Eyledi cārüb müjgānın hemān **humhāneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [*humhāneye, -y, -e]*

hūmhāne-i çeşmümden: *Aşığın gönlü.*

'Işk mıdur leşker-i gam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem **hūmhāne-i çeşmümden** icrā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 3*). [*hūmhāne-i çeşmümden, -ümden]*

hūn: *Kan.*

Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup **hūn** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*hūn,]*

Meclis-i ğamda bu gönlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var **hūn-ıla** pür itmeye çeşmüm kāsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*hūn-ıla, --ıla]*

Eyledüm taḥrīr yāra nāme maẓmūnum bile / Ḥasb-i ḥāl-i bülbül-i şūrīde-dil **hūnum** bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 1*). [*hūnum, -um]*

Hūn-ıla yine toptoludur sāğar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā içmege peymāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*hūn-ıla, --ıla]*

hūn: *Kan.*

Gözinden **hūn** akıtdı bu Muhibbî / İdüp sen serv yaşı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*). [*hūn,]*

hūn içmege: *Kan içmek II öldürmek, kanlar içinde bırakmak; acı ve sıkıntı vermek.*

Gözi **hūn içmege** çün oldı mu'tād / Anuñçün kanum içer kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 4*). [*hūn içmege,]*

h n ile: Kanla.

H n ile yazdı meger Şi 'r-i Muhibb 'yi yine / Eyledi elde dutar bir varağ-ı inşa l le (*Muhibb  Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*h n ile,]*

h n- b: Kanlı gözyaşı.

Bakmazam gün yüzine bu d deler **h n- b** olur / Çaresüz kaldum dir g ol mihr-i 'alem-t ba ben (*Muhibb  Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [*h n- b,]*

h n- b: Kanlı su (Gözyaşı).

'IŞkuma gözüm yaşı Muhibb  niŐaned r / **H n- ba** dönüp akduğı her s  girih girih (*Muhibb  Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [*h n- ba, -a]*

h n-h v r: Kan içen, kan dökücü, zalim.

Yüri iy b d-ı Şab  h l mi var y ra be-g  / Niçe bir kanum içer ol gözi **h n-h v ra** be-g  (*Muhibb  Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [*h n-h v ra, -a]*

h n-h v r: Kan dökücü, kan içici, cana kast eden, zalim. II Felek.

 amzesi cell ddur elinde tiğ u deşnesi / Teşnedür kanuŐa raŐm umma sen ol **h n-h v rdan** (*Muhibb  Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*h n-h v rdan, -dan]*

h n-ı ' Őık dökmede: AŞık kanı dökmek.

Dagıdup s nb ller n  n eyleyüp ebr laruŐ /  amzelerle **h n-ı ' Őık dökmede** cell dsın (*Muhibb  Divanı , Gazel 2744, Beyit 3*). [*h n-ı ' Őık dökmede, -de]*

h n-ı bagrum: Yürek, ciğer kanı.

H n-ı bagrum dem-be-dem n Ő eyleyüp raŐm itme / İy gözi mest ne sensin iy gözi mest ne sen (*Muhibb  Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*h n-ı bagrum,]*

h n-ı ciger: Yürek kanı.

Gözlerüm gözeklerinden döküben **h n-ı ciger** / İnlere derd-ile gönlüm beŐzed p  l ba ben (*Muhibb  Divanı , Gazel 2510, Beyit 3*). [*h n-ı ciger,]*

S gar-ı çeşm-ile sun **h n-ı ciger** n Ő idelüm / MaŐbaŐ-ı  amda dil  derd   bel  aş olsun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*h n-ı ciger,]*

Bezme-i  amda  arŐ elinden içdügüm **h n-ı ciger** / Őubھا dek n liŐler eyler dil olupdur erđanün (*Muhibb  Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*h n-ı ciger,]*

Meclis-i ğamda akdı **h n-ı ciger** / Oldı fırkat-ile dil keb b yine (*Muhibb  Divanı , Gazel 2796, Beyit 3*).
[*h n-ı ciger,]*

Halı olursa n'ola ger **h n-ı ciger** yaşumuza / Bu dağı yazu-y-ı mış r z-ı ezel başumuza (*Muhibb  Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [*h n-ı ciger,]*

h n-ı ciger: *Ciğer kanı.*

Meclis-i ğamda Muhibb  içecek **h n-ı ciger** / Ney gibi şubha degin gönlüni g y  göresin (*Muhibb  Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*h n-ı ciger,]*

Meclis-i ğamda řu deňl  dökeyim **h n-ı ciger** / Bezm ara her birisi bir g l-i ħand n olsun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*h n-ı ciger,]*

C na da virme ħaber **h n-ı ciger** id g ni / Tuymasun 'iyş   şaf  bezmini b -ġayr eyle (*Muhibb  Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*h n-ı ciger,]*

Yiter aglatduň beni t f n-ı eşkümden sakın / Kaynasa **h n-ı ciger** tenn r-ı dilden de dařa (*Muhibb  Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*h n-ı ciger,]*

h n-ı ciger: *Yürek kanı, ciğer kanı.*

Yürek p r  teş-i ħasret akar **h n-ı ciger** gözden / Didiler 'ayn-ı c rid r bu çeşm-i h n-feş num n (*Muhibb  Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [*h n-ı ciger,]*

h n-ı ciger ile: *Yürek kanyla.*

Y r ide naz r **h n-ı ciger ile** Muhibb  / eşm ne de s neyi levh-i raķam itsün (*Muhibb  Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*h n-ı ciger ile,]*

h n-ı cigerle: *Yürek/ciğer kanı.*

Yine ruşs rum üzre vaşf-ı ħ l m / Gözüm taħr r ider **h n-ı cigerle** (*Muhibb  Divanı , Gazel 2985, Beyit 3*). [*h n-ı cigerle,]*

h n-ı cigerle: *Ciğer kanı.*

Bu Muhibb  dem-be-dem **h n-ı cigerle** bisleyüp / H şıl itdi s nede t r nle peyk n cevherin (*Muhibb  Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*h n-ı cigerle,]*

h n-ı dil: *Gönül kanı.*

H n-ı dil c ş eyledi bu d de-i giry n ile / şubh-ı vaşla irmedüm kaldum şeb-i hicr n ile (*Muhibb  Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [*h n-ı dil,]*

h n-ı dil: *Gönül kanı.*

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan haberdār olmaya / **Hün-ı dil** aksun bu çeşm-i hün-feşānuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*hün-ı dil,]*

Bezm-i ğamda **hün-ı dil** nüş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*hün-ı dil,]*

Tañ mıdur seylāb-ı eşkümlle dökilse **hün-ı dil** / Hasetiyle āh bagrum tolu kandur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [*hün-ı dil,]*

hün-ı dil nüş eylerüz: *Gönül kanı içmek.*

Hün-ı dil nüş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Lîk yol virmeñ sakın bu meclise bîġāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [*hün-ı dil nüş eylerüz, -rüz]*

hün-ı dilden: *Gönül kanı.*

Diñüz ol serv-i hırāma cevre āheng eylesün / **Hün-ı dilden** sā‘id-i sīmīni hem-reng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*hün-ı dilden, -den]*

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjġānu ok / Kan bulaşur **hün-ı dilden** tūr-i müjġānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*hün-ı dilden, -den]*

hün-ı dilden: *Gönül kanı.*

Hün-ı dilden nüş ile hem bagrumı iden kebāb / İñleyen ğam meclisinde hemçü ŧanbūr uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*hün-ı dilden, -den]*

Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden iy dil nāle kıl / Bezm-i ğamda **hün-ı dilden** ġayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*hün-ı dilden, -den]*

hün-ı dilden: *Gönül kanı.*

Hün-ı dilden elde pürdür çünki çeşmüm sāġarı / İçerem ol serv-ġad çeşmi ħumāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*hün-ı dilden,]*

hün-ı dildür: *Gönül kanı.*

Ġül mevsiminde dilber dāyim ġadeh ider nüş / İçdüġi **hün-ı dildür** bu ‘āşık-ı fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [*hün-ı dildür, -dür]*

hün-ı dilümi: *Gönül kanı.*

Hün-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret kıla ger ġüşeden ebrū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*hün-ı dilümi, -ümi]*

hün-ı gözüñ: *Kanlı göz.*

İçmek ile kanmadı **h n  gözünü** / Kanımı i ola bir zaansın (*Muhibb  Divanı , Gazel 2581, Beyit 2*).
[h n  gözünü,]

h n-ı hez r n: *Binlerce kan, bülbüllerin kanı.*

Sakin ‘uşş k  kovma bülbülündür / Alursun boynuņa **h n-ı hez r n** (*Muhibb  Divanı , Gazel 2725, Beyit 4*). [h n-ı hez r n, - n]

h n n kefensin: *Kana bulanmış kefen.*

Gözünü cell d  öldürse şeh d-i ‘işş oluram ben / Diyeler r z-ı maşşerde dağı **h n n kefensin** sen (*Muhibb  Divanı , Gazel 2528, Beyit 4*). [h n n kefensin, -sin]

h r: *Ahu g znl ler, cennet kızları.*

Cennet-i k yında gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil r cih görinür **h rdan** (*Muhibb  Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [h rdan, -dan]

h r: *Ar. Cennet kızı, cennet mahl ku.*

Cennet-i a‘l  içinde **h r** dirler uşta sen / Bu mezellet topragında m r dirler uşta ben (*Muhibb  Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [h r,]

İki ‘ lem gün yüzünden  n münevver görinür / Başdan ayaga görenler **h r** dirler uşta sen (*Muhibb  Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [h r,]

h r: *Ar. huri, güzel.*

Çünki bulunmaz ben - demde bu nev‘e hüsün / Bir naz r eyle melek y h d per  **h r** olmasun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [h r,]

h r u behiş: *Huri ve cennet.*

Z hid  olsun m b rek saņa bu **h r u behiş** / ‘ şişam maşl b idindüm c n-ıla d d rı ben (*Muhibb  Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [h r u behiş,]

h r u cin n: *Huriler ve cennetler.*

Muhibb  ‘ şiş-ı d d r- n olduņ saņa devletdür / Yanuņda aņmasun z hid kişi **h r u cin n**  adrin (*Muhibb  Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [h r u cin n,]

h r u ęilm n : *Cennetteki kız ve cennetteki erkek.*

H r u ęilm n  ki dirler s k -i dil-ehred r / Mest olanlar beņzed rler cenneti meyh neye (*Muhibb  Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [h r u ęilm n , -i]

hür u melek: *Huri ve melek.*

Beñzemez hüsñüne hergiz senüñ [iy] **hür u melek** / Dest-i kudret halk kılmış nesl-i âdemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*hür u melek,]*

hurde: *Parça, kırıntı.*

Gerçi isterdüm vefâ ammâ ider cevri ü cefâ / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ **hurdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*hurdesin, -sin]*

hurde-bîn: *İnce, ufak şeyleri gören.*

Hıred bilmez Muhibbî sırr-ı 'ışkı / 'Ayân olmaz bu degme **hurde-bîne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*hurde-bîne, -e]*

hurde-bîn: *Detaycı, detaylara önem veren.*

Kimisi nokta dehâna kim miyâna kıl didi / Bilmedi sırr-ı dehân-ıla miyânı **hurde-bîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [*hurde-bîn,]*

hurde-bînân: *Çok fazla küçük ve ince şeyleri görebilen, inceliklerden anlayan (kimseler), müdekkikler.*

Dehânuñ fikrin idüp **hurde-bînân** / Bulunmaz didiler hergiz yakında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*hurde-bînân,]*

hurdedân: *Nükteleri ve incelikleri anlayan.*

Metn-i hüsne yâ yazılmış iy Muhibbî hâşiye / Kim bunuñ fehminden 'âciz 'âkl u fehm ü **hurdedân**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [*hurdedân,]*

hurî: *1. Cennet kızı. 2. Sevgili.*

Bilmezem **hurî** misin yâhü melek iy nâzenîn / Kim göre nür-ı cemâlün kendüden gider hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*hurî,]*

hurî vü gilmân: *Cennette bulunan güzel erkek ve güzel kadın. II Sevgili.*

Cennete kılmaz heves **hurî vü gilmân** istemez / 'Âşık-ı şadıç olan didaruñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2*). [*hurî vü gilmân,]*

hurrem: *Gönül açıcı, şen.*

Bâğ-ı hüsni içre güler gül gibi **hurresin** bugün / Çeşm-i bed dūr ola senden hüb-ı 'âlemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*hurresin, -sin]*

hurşid: Güneş.

Yüzi **hurşidinüñ** nürü katında / Degül rüşen çerâg-ı mäh-ı tabân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 2*).
[hurşidinüñ, -inüñ]

Perî midür didüm yâhüd melek mi / Didiler belki mäh **hurşid-zâde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*).
[hurşid-zâde, --zâde]

hurşid: Güneş.

'Ârızüñ enver-durur dirlere baña **hurşidden** / Gel tülû' eyle beni maħrûm kılma dâdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [hurşidden, -den]

Yüzüñ yiter 'âleme hâcet degül ziyâ / **Hurşide** karşı yakmayanlar şem' [ü] meş'ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4*). [hurşide, -e]

hurşide karşı: Güneşe karşı; güneşi mukabil.

Çün Hağ-şinâs hağ saçar hüccet üstüme / **Hurşide karşı** yakmaya hîç kimse meş'ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4*). [hurşide karşı,]

hurşid-i enver: Parlak güneş.

Seni görmek diler **hurşid-i enver** / Gehî derden gelür ü gâh revzen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [hurşid-i enver,]

hurşid-i nür-efşân: Nurlar saçan güneş.

Sen melek ruhsâr için hercâyî dirlerse n'ola / Olmaduk sözler dinür **hurşid-i nür-efşân** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [hurşid-i nür-efşân,]

hurşid-i rahşân: Parlak güneş.

İy Muhibbî gün yüzinde zülf-i yârı dir gören / Sâye salmışdur bulut **hurşid-i rahşân** üstüne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [hurşid-i rahşân,]

hurşid-i rahşâna: Parlak güneş.

Kaşuñ hilâl olalı bakmaz hilâle dil / Gül ruħlaruñı **hurşid-i rahşâna** virmez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2*). [hurşid-i rahşâna,]

hurşid-i tabân: Parlak güneş.

Saña niçe beñzedem başdan ayaga nürsün / Hağ disün her kim göre **hurşid-i tabân** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [hurşid-i tabân,]

hürşid-ves: Güneş gibi.

‘Âm iken **hürşid-ves** luţfuñ cihāna nürdan / Saklanursın yā nedendür bu dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2587, Beyit 1). [*hürşid-ves,*]

hurüş itdi: Feryat etme.

Muhibbî la‘l-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetdüm / İşidüp cübbe çāk idüp **hurüş itdi** şafāsından (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2508, Beyit 6). [*hurüş itdi, -di*]

hüş: Akıl, şuur.

Yine göñlüm bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda kalmadı bir zerre **hüşün** āteşe (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2921, Beyit 1). [*hüşün, -uñ*]

hüş: Akıl, fikir; şuur.

Her kaçan ‘arz ide ‘uşşāka hüşni nürını / Her birisi ğaşy olup **hüş-ıla** ‘aқıldan gide (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2966, Beyit 5). [*hüş-ıla, --ıla*]

hüşn: Ar. Güzellik.

Şāne eyle zülfüne **hüşn-ile** ra‘nāsın bugün / Sürme eyle çeşme çün bir rüy-ı zıbāsın bugün (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2541, Beyit 1). [*hüşn-ile, --ile*]

Göñli katı biñ sü‘āl itsem dönüp virmez cevāb / **Hüşne** ğırre bir sitemkār var dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2566, Beyit 2). [*hüşne, -e*]

İy büt-i Çinüm bugün sen **hüşn-ile** Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de ‘ışķ-ıla Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2603, Beyit 4). [*hüşn-ile, --ile*]

Hüşnüñ idrākinde ‘āciz çeşm-i erbāb-ı nażar / Kāşır olmışdur kemālātuñda ‘aқl-ı hurde-bın (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2701, Beyit 2). [*hüşnüñ,*]

Bir akar su hūblık dünyā degüldür ber-қarār / Pādişehler mülke hūblar **hüşne** mağrūr olmasun (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2724, Beyit 4). [*hüşne, -e*]

Şimdi bildün sini bu **hüşn-ile** perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2744, Beyit 1). [*hüşn-ile, --ile*]

Dilberüñ göre Muhib āyineye bakdugını / Kendi **hüşnine** ta‘aşşuқ ideni seyr eyle (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2788, Beyit 5). [*hüşnine, -i, -n, -e*]

hüşn: Güzellik.

Okudum **hüşnin** kitābın bakmadan hāl ü haţa / Müsta‘idem bakmaz oldum noқta vü i‘rāba ben (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2510, Beyit 6). [*hüşnin, -in*]

Yüzünde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesīhā-dem / Bu **hüsn-ile** bu ḥulḳ-ıla Ḥüseyn ü yā Ḥasensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [*hüsn-ile, --ile*]

Ḥusrevā çün **hüsn-ile** sultān-ı ‘ālemsin bugün / Zülm-ı ‘uşşāk eyleme āḥir sorılır dāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [*hüsn-ile, --ile*]

Satmaga gül **hüsnini** bülbülleri dellāl ider / Şaḥn-ı gülşen her taraf feryād u ğavgādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*hüsnini, -i, -n, -i*]

Nev-bahār irişdi **hüsnin** ‘arz ider güller yine / Aña karşu zār u feryād ide bülbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [*hüsnin, -in*]

hüsn: *Güzellik.*

Bekler iken zülfüñüñ her bir kılı ejder-şıfat / Bir nazar kim ola göre **hüsnüñüñ** gencinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [*hüsnüñüñ, -ü, -ñüñ*]

Ğırr olma **hüsn** bünyādına ol āb üzeredür / Bir ḥaberdür ‘ākilāna diñle ben dīvāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*hüsn,]*

hüsn: *(Sevgilinin) güzelliği.*

Ğırre-i **hüsn** olup cevri itme / Çü degül **hüsn** pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [*hüsn,]*

Nite kim ‘ışķum tezāyüd itmede günden güne / Hem-çünān **hüsnüñ** senüñ ‘ışķum gibi olur füzün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2*). [*hüsnüñ, -üñ*]

Yakalum dāğları yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege **hüsnüñ** niçe dīde bedīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [*hüsnüñ, -üñ*]

Ḥüsne māğrūr oluban ‘āşıķa cevri itmegi ko / Bir işi işleme kim soñra peşimān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [*hüsne, -e*]

Gözlerüm yaşı biri Nıl ü birisi Dicle’dür / **Ḥüsnüñ** efzundur senüñ çün Mısr-ıla Bağdād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*hüsnüñ, -üñ*]

Cān virüp sanma Muḥibbî alasın bir büseyi / Kimseler **hüsn** metā’ına ḥarīdār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*hüsni, -i*]

Tayanup hüsnüñe cefā kılma / Çün degül **hüsn** pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*). [*hüsn,]*

Zülf zünnārını kesmiş yine **hüsnüñ** müslimi / Getürüp dīne anı beñzer müselmān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*hüsnüñ, -üñ*]

Ya ḥaṭuñ ḥaṭṭatı tahrīr itdi **hüsnüñ** nāmesin / Ya kaşuñ tuğrāsı yazıldı ol ‘unvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2*). [*hüsnüñ, -üñ*]

hüsn: *(Sevgilinin) güzelliği.*

Beñzemez **hüsniñe** hergiz senüñ [iy] hür u melek / Dest-i kudret halk kılmış nesl-i âdemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*hüsniñe, -(ü)n, -e*]

Tayanup **hüsniñe** cefâ kılma / Çün degül hüsniñe pâyidâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*).
[*hüsniñe, -(ü)n, -e*]

Hüsniñe bahâ olmaya Yûsuf gibi tartsañ / Lâyıkdur ola mihr-ile meh saña terâzû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*hüsniñe, -(ü)n, -e*]

Hüsniñe olmaz muqâbil küfr-i zülfin dagılır / Rûmîler leşker çeke çün kâfiristân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*hüsniñe, -(ü)n, -e*]

Muhibbî **hüsniñe** pervâne gibi / Düşüp yandı kül oldı bâl ü perle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 5*).
[*hüsniñe, -(ü)n, -e*]

hüsni bāğında: *Güzellik bahçesi.*

Didüm serv-i sehî gibi salınsun **hüsni bāğında** / Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm her dem ayagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [*hüsni bāğında, -nda*]

hüsni meydânında: *Güzellik meydanı II sevgilinin bulunduğu yer.*

Hüsni meydânında gördüm zülfinün çevgânını / Başımı top eyledüm ya 'nî ile dem armagan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [*hüsni meydânında,]*

hüsni çağında: *Olgunluk çağının güzelliği.*

Kara zülfi arasından tülû' itdi yüzün gördüm / Ayuñ on dördidür sandum tamâmdur **hüsni çağında**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*hüsni çağında, -nda*]

hüsni-i cihân-ârâyı: *Dünyayı süsleyen güzellik.*

Gayra meyl itmez gönül mâh-ı cihân arayuben / Bâri bir kez görsem ol **hüsni-i cihân-ârâyı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [*hüsni-i cihân-ârâyı, -yı*]

hüsni-i evrâka: *Yaprakların güzelliği.*

Yâ yazıldı **hüsni-i evrâka** gubârî hatt-ıla / Vakf ider esmâ-i hüsniñe olur ta 'vîz-i cân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 4*). [*hüsni-i evrâka, -a*]

hüsni nûrını: *Nurundaki güzellik.*

Her kaçan 'arz ide 'uşşâka **hüsni nûrını** / Her birisi gâşy olup hüş-ıla 'ağıldan gide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 5*). [*hüsni nûrını, -nı*]

hüsni-i tedbîr evlesün: *İyi, yerinde, yolunda tedbir etmek.*

Yāra diñ dīvāne oldum **hüsni tedbîr eylesün** / Leylî zülfinden bu ben mecnūna zencîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*hüsni tedbîr eylesün, -sün*]

hüsniñ: *Güzellik.*

Zülfüne yüz virme cānā boynuña asılmasun / Hāl-i Hindūñı sakın **hüsniñ** görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [*hüsniñ,]*

hüsniñ: (*Sevgilinin*) *güzelliği.*

Saçlaruñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen / **Hüsniñi** kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*hüsniñi, -i*]

Olmışam ‘ışk fakîri n’ola iy kân-ı kerem / Bir nazar **hüsniñi** ihsān idesin cānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*hüsniñi, -i*]

Mihr-ile **hüsniñi** dardum seni sengîn gördüm / Didiler gözlerüme özge terāzudur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*hüsniñi, -i*]

Dil şafhasında āyet-i rahmet gibi gelür / Tefsîr idüp bu **hüsniñi** yazdum ‘ayān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4*). [*hüsniñi, -i*]

Ko **hüsniñi** ‘aşıkclaruñ kılsun temāşā rāyegān / Men ‘ eyleyüp ol gülşene haţtuñı bārü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [*hüsniñi, -i*]

Sen itdüñ **hüsniñi** evvel nümüde / Kılup bu ‘aql-ıla göñlüm rübüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [*hüsniñi, -i*]

hüsniñ kitabın: *Güzellik kitabı; sevgilinin güzel yüzü.*

Okuram **hüsniñ kitabın** hāl ü haţ hācet degül / Müsta‘id müstağnidür çün nokta vü i‘rābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [*hüsniñ kitabın, -n*]

hüsniñ tılısmı: *Güzelliğin tılısmı.*

Haţuña didiler **hüsniñ tılısmı** / Görinür mār içinde iki gīsü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 4*). [*hüsniñ tılısmı,]*

hüsniñe karşı: *Güzelliğine karşı.*

Gice **hüsniñe karşı** şem ‘ gibi / Dökeyin göz yaşını yana yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 2*). [*hüsniñe karşı,]*

husrev: *Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahlarından birkaçı aynı adla anılırsa da içlerinde en meşhuru budur. Ayrıca kelime padişah anlamında da kullanılır.*

Zülf ü ebrü çeşm ü müjgān hāl ü haţ ‘ asker çeker / Pāyimāl eyler eger **Husrev** eger cāmın Cem’in (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [*husrev,]*

husrev: *Ebü'l-Hasen Emîr Hüsrev b. Emîr Seyfiddîn Mahmûd-ı Dihlevî (ö. 725/1325). Hindistan'da yaşayan Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıf.*

Bu cihândur yitürür birini birin bitürür / Gele biri yirine **Husrev** [ü] Dārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*husrev,]*

husrev: *Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahı.*

Sîm ü zer kimde olursa şayd olur maḥbûblar / Yig gelür Şîrîn'e **Husrev** ol ğarîb Ferhâd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*husrev,]*

Ruḥı sevdâsı ḥayalî benî Ferhâd eyler / Niçe Şîrîn niçe **Husrev** niçe meh-rûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [*husrev,]*

husrevâ: *Ey padişah II ey sevgili.*

Lâ'l-i nâbuña şebih olduĝı için **husrevâ** / Eyledüñ görmek heves varup Bedaḥşân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5*). [*husrevâ,]*

husrevâ: *Ey hüsrev, ey padişah // Ey sevgili.*

Fikr-i şîrîn leblerüñ kûh-ı tenüm kâh eyledi / **Husrevâ** ben çekdüĝümü çekmemişdür kûh-ken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 3*). [*husrevâ,]*

Hüsrevâ şîrîn lebüñ yâdına bu bî-çâre dil / Şübhesüz cân viriserdür nitekim Ferhâd-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 4*). [*husrevâ,]*

husrevâ: *Ey hükümdar.*

Hüsrevâ çün ḥüsn-ile sulţân-ı 'âlemsin bugün / Zülm-ı 'uşşâk eyleme âḥîr sorılır dâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [*husrevâ,]*

husrev-i zamân: *Zamanın, dönemin padişahı, Hüsrev'i (sevgili bağlamında).*

İy pâdişâh-ı ḥüsn v'iy **Husrev-i zamân** / 'Âşıkla ruñı eyle kapuñda gel imtiḥân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1*). [*husrev-i zamân,]*

hüsün: *Güzellik.*

Çünkü bulunmaz benî-âdemde bu nev'e **hüsün** / Bir nazar eyle melek yâḥûd perî ḥür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [*hüsün,]*

hüy: *Huy, mizaç, tabiat.*

Furşatı fevt itme bul bir yâr u bir cây-ı laṭîf / Çün bilürsin tiz geçer bu **hüy** u bu hây-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [*hüy,]*

hüy kılma: *Huy etmek.*

Yaraşur kılsañ niyâz ehline nâz / **Hüy kılma** tek cefâ vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*).
[hüy kılma, -ma]

hüy u hâdan: *Gürültü, boş lakırdı, dedikodu.*

Bugün geçdüm çü ben çün u çerâdan / Dilâ sen dahı geç bu **hüy u hâdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [hüy u hâdan, -dan]

hüzn ara: *Üzüntü içinde.*

Gözlerüm Ya'küb-veş kan-ıla tolsa tañ degül / **Hüzn ara** dil Yüsuf-ı Ken'an'ın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5*). [hüzn ara,]

hVâb: *Uyku.*

Olmadum teskîne kâdir gözden akan âba ben / Hâsret oldum gîceler tâ şubh olunca **hVâba** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [hVâba, -a]

Ser-i 'uşşâk hevâ-y-ıla tolu / Bâda virür seni de **hVâb** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*).
[hVâb,]

Dün gice uyhuya vardum meh yüzüñ gördüm senüñ / Kâşki kaldurmaya-y-ıdum başumı ol **hVâbdan**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [hVâbdan, -dan]

HVâb içinde görmüş oldum nâgehân ol yârı ben / Niçe yıllar hVâb görmem kuluñuzam zâr[î] ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [hVâb,]

HVâb içinde görmüş oldum nâgehân ol yârı ben / Niçe yıllar **hVâb** görmem kuluñuzam zâr[î] ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [hVâb,]

Bir nazar kıl iy şeh-i hüsn-i melâhat Tañriçün / Gel uyandur **hVâbdan** ol nergis-i ayyâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [hVâbdan, -dan]

Bir gice didi düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm didi var mı bu 'âlemde **hVâb** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [hVâb,]

hVâb: *Uyku, gaflet uykusu.*

Ġaflet gözini açagör uyan bu **hVâbdan** / 'Âlem nümüne çün yiter Efrâsiyâb'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [hVâbdan, -dan]

hVâb: *Uyku II rüya, düş.*

Uyhu gelmez gözüme gördüm seni tâ **hVâbda** / Kanda gitmişdür 'aceb bilsem kanı uyhu diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [hVâbda, -de]

Ḥvābda yāri bulup fursat-ıla bñsesin al / Uyanup ḥıřma gelürse koma inkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*ḥvābda, -de*]

Gözlerüm yaşına ğark olmış yaturalar ābda / Hiç olur mı ki görem ben ol perī[yi] **ḥvābda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1*). [*ḥvābda, -de*]

ḥvāb-ı ğafletde: *Ğaflet uykusu.*

Ḥvāb-ı ğafletde iken var alagör bñsesini / Uyanup ḥıřma gele sen daḥı inkār be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*ḥvāb-ı ğafletde,]*

ḥvāce-i dünyā gibi: *Dñyanın tüccarları gibi.*

Yimezem dünyā ğamın ben **ḥvāce-i dünyā gibi** / İy Muhibbî anuñ için fāriġu'l-bālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [*ḥvāce-i dünyā gibi,]*

Dil virüp dünyāya ḥarc itme ‘ömür sermāyesin / **Ḥvāce-i dünyā gibi** cān virme ḳummāř üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2*). [*ḥvāce-i dünyā gibi,]*

ḥüseyn: *Hz. Peygamber'in torunu Hz, Hüseyin.*

Yüzünde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesīḥā-dem / Bu hüsn-ile bu ḥulḳ-ıla **Ḥüseyn** ü yā Ḥasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [*ḥüseyn,]*

ḥalk: *Ahali İnsanlar.*

Perī misin ya ādem iy melek-ḥū / Seni görmege muḥtāc **ḥalk** kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [*ḥalk,]*

Şi‘rüm içre her kaçan řekker lebūñ zıkr eylesem / Birbirinden kapuřurlar **ḥalk** fāyıḳdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*ḥalk,]*

ḥıdmetünden: *Görev, iş.*

Usanduñ bizi sürdüñ **ḥıdmetünden** / Binā çār eyledük biz daḥı yāhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*ḥıdmetünden,]*

I

ırak: *Uzak.*

Seyr ider gördüm **ıraklarda** didüm iy şāh-ı men / Niçeye dek alasin feryād[u] zār u āh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*ıraklarda, -lar, -da*]

ırak: *Uzak.*

Bu Muhibbî şanemā hāl-i siyāhuñdan **ırak** / Dem mi var sinesine yakmaga dāğ anuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*ırak,]*

ırmag eyleme: *Irmak etmek, ırmağa döndürmek.*

Lāle hādler fikri ile bagruñı dāğ eyleme / Serv-ı kadler zıkrı ile yaşıñ **ırmag eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1*). [*ırmag eyleme, -me*]

ışk: *Aşk, sevgi.*

Añalı hātıñ ğubārın olmışam hayrānı ben / Terk kıldum **ıškuñuñ** yolında ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*ıškuñuñ, -un, -un*]

Bugün mağrūr olup dime iletüm başa ben **ışkı** / Haber virmedi virmez de kimesne intihāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*ışkı, -ı*]

Sīnem üzre ğıceler **ışk** āteşidür berķ uran / Gündüzün itmeñ ‘aceb dutsa eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*ışk,]*

‘Işka tākāt kalmadı ğāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ğarķ-ı hūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*ışka, -a*]

Bī-‘ışk degül cümle zerrāt-ı kāyināt / **ışk-ıla** zebūn oldı eger ins ü eger cīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [*ışk-ıla, -ıla*]

Gel iy tabīb nabzuma el urayım dime / **ışk** hastasıyam derd-ile bakman devāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*ışk,]*

‘Işk hemān dōst hemān dil hemān / Cevr hemān girye vü hālet hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [*ışk,]*

Muhibbî **ışk-ıla** dīvāne oldı / Yanında görünür ‘aql issi mecnūñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 5*). [*ışk-ıla, -ıla*]

Egerçi kārlar bī-hād u el urdum **ışk** kārına / İlāhī eyleme mağrūr ayırma beni kārumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*ışk,]*

Şādmānsın **ışk-ıla** beñzer ğamuñ sultānısın / Bāde nūş it koma elden diyeler Cem’sin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [*ışk-ıla, -ıla*]

Gördüm iy dil seni maḥzūn **‘ışk-ıla** ğam-ḥurdesin / Sineñ üzre daḥı dāğlar yakmış āzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [‘ışk-ıla, -ıla]

‘Add olunmaz gerçi çokdur **‘ışkuñuñ** dīvānesi / Ḥatm olındı bu Muḥibbî’de hemān ṭavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [‘ışkuñuñ, -u, -ñ, -uñ]

İy Muḥibbî korkaram ki **‘ışkumu** fāş eyleye / Gelür oldı bu zebānuma benüm derd-i derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [‘ışkumu, -um, -ı]

Göceler tā şubḥ olunca tañ mı eylersem enīn / **‘İşk** bed-ḥū yār zālīm çarḥ nā-sāz incebīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [‘ışk,]

Kesdükçe tagı **‘ışk-ıla** yire dökilen eşk-ile / Yākūt-ı la‘le döndürür her yaña seng-i kūhken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [‘ışk-ıla, -ıla]

‘İşk-ıla gerçi yāruñam ğamla velī bīmāruñam / Ger diyesin ğam-ḥvāruñam ğamdan çi bāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [‘ışk-ıla, -ıla]

Ser-i kūyuñda **‘ışkuñla** Muḥibbî ḥāk-i rāh olsa / Vefā būyı gele her dem çürimiş üstüḥvānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [‘ışkuñla, -u, -ñ, -la]

İy ṭabīb-i dil didüm **‘ışkuñla** ğāyet ḥastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem tīmārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [‘ışkuñla, -la, -uñ]

İy büt-i Çīnüm bugün sen ḥüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de **‘ışk-ıla** Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [‘ışk-ıla, -ıla]

Günāḥ ise gice gündüz şehā **‘ışkuñla** āḥ itmek / Beni ḫatlı eylegil sorma ki başdan pür-günāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [‘ışkuñla, -la, -uñ]

Vā‘iz-i nādān baña ‘arz eylemegil cenneti / Kāyil olur mı aña **‘ışk-ıla** dīzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [‘ışk-ıla, -ıla]

‘İşk-içün dirler ezal bezminde bir maḥbūb-ı mı / Böyle naḫş itmiş gören āyine-i idrākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [‘ışk-içün, --içün]

Kankı taş katıysa ursun başını Ferḥād aña / Ol leb-i şīrīnūñ **‘ışkın** başa iltem başa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 6*). [‘ışkın, -ın]

Yog-ıdı ‘ālemdede hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmuş-ıdum bu cihāñda **‘ışk-ıla** ben dāsītān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [‘ışk-ıla, -ıla]

Degül mi gün gibi rüşen Muḥibbî **‘ışk** saklanmaz / Akar bu gözlerüñ yaşı kılursun nāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [‘ışk,]

Tolu gördüm çün ezal bezminde ğam peymānesin / Nüş idüp evvel ben oldum **‘ışkuña** yāḥū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [‘ışkuña, -u, -ñ, -a]

‘İşk mıdur cān u dil mülkini yagma eyleyen / **‘İşk** mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 1*). [‘ışk,]

‘İşk mıdur cān u dil mülkini yagma eyleyen / **‘İşk** mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 1*). [‘ışk,]

‘Işk mıdur boynuma takup belâ zencîrini / Gezdürüp Mecnûnlayın ‘âlemde rüsvâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 2). [‘ışk,]

‘Işk mıdur bî-vefâ güller elinden gıceler / İñledüp bülbülleri tâ şubh güyâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3). [‘ışk,]

‘Işk mıdur bir lebi şîrîn zebâna dil virüp / Kûh-ken gibi belâ kûhında şeydâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 4). [‘ışk,]

‘Işk mıdur eyleyen tîr-i belâya cân siper / İy Muhib derd ü belâ sînemde peydâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5). [‘ışk,]

‘Işk mıdur ‘aql u şabrum küllî yagma eyleyen / ‘Işk mıdur ben ğarîbî zâr u şeydâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1). [‘ışk,]

‘Işk mıdur ‘aql u şabrum küllî yagma eyleyen / ‘Işk mıdur ben ğarîbî zâr u şeydâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1). [‘ışk,]

‘Işk mıdur bir kemân ebrû nigâruñ yâdına / Ok gibi bu kıddümi büküp benüm ya eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2). [‘ışk,]

‘Işk mıdur leşker-i ğam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem hûmḥâne-i çeşmümden icrâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 3). [‘ışk,]

‘Işk mıdur fenn-i ‘ışkı okudup ‘aşıklara / Bâb-ı fazlın sînemüñ evcine inşâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4). [‘ışk,]

‘Işk mıdur bu Muhibbî sînesine dağ urup / Âḥir anuñ gözleri yaşını deryâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5). [‘ışk,]

Dilâ ‘ışk-ıla ger olsañ ‘aceb mi ḥaşre dek sermest / Maḥabbet cāmını rûz-ı ezelden nüş idensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3). [‘ışk-ıla, -ıla]

Kāni ‘ olmaz küyuña vaşluñ diler bî-çäre dil / Hiçe almaz cenneti ‘ışk-ıla dîdar isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 5). [‘ışk-ıla, -ıla]

Beni maḥv eyledi ‘ışkuñ vücûdumdan eşer hergiz / Görinmez kim nazar kılsa hemân bir düd-ı âham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3). [‘ışkuñ, -uñ]

‘Işka düşdüm cân u dilden geçdüm âh / Kimseler ‘ışk-ıla yoldaş olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 2). [‘ışk-ıla, -ıla]

Tîr-i müjeñe sînesini dil siper itsün / Meydâna gelüp ‘ışk-ıla merdâne salınsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4). [‘ışk-ıla, -ıla]

Sırr-ı ‘ışkı âşikâr itdüm ser-i zülfin görüp / ‘Işk Manşür’ı olup geldüm benem dâr isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3). [‘ışk,]

Yaşum surḥ u ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zâhid / Gel inkâr eyleme ‘ışka getürdüm dü güvâhı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4). [‘ışka, -a]

‘Âşık olmaz ‘ışk içinde âh u vâhı sevmeyen / Kul olur mı cân u dilden pâdişâhı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1). [‘ışk,]

Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb / İrmeyüp desti aña 'ışk içre nâ-çâr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2). ['ışk,]

Olmışam 'ışk fakîri n'ola iy kân-ı kerem / Bir nazâr hüsnuñi ihsân idesin cânuñ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3). ['ışk,]

Her kim basa 'ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinin urmak gerek meydâna giren ceng için (Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6). ['ışka, -a]

'İşk sakla Muhibbî sîneñde / Ele girmez bu yâdigâr sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5). ['ışkı, -ı]

Muhibbî 'ışkı terk itmek ne mümkün / Ki hüblar sevmek olmışdur aña hû (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8). ['ışkı, -ı]

Dilerem eyleyem 'ışkumı pinhân / Komaz zâhir ider bu çehre saru (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 2). ['ışkumı, -um, -ı]

Baña dirler ki 'ışkı itme izhâr / Durur mı hiç âteş birile panbû (Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 3). ['ışkı, -ı]

Çeng idüp kâmetümi ney gibi nâlân oldum / 'İşk-ıla kimdür uyan bencileyin kânûna (Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2). ['ışk-ıla, -ıla]

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh şâhid yiter / Kanda varursa ikisi 'ışkuma hazır güvâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5). ['ışkuma, -um, -a]

Tâcdâr olmuşdı 'ışka didiler Mecnûn için / Döstlar şimdi ben oldum mülk-i 'ışka pâdişâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4). ['ışka, -a]

'İşk mîrâsını yirsem ne 'aceb Mecnûn'dan / Sanmañ ol gitmek ile 'aşık-ı şeydâ dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2). ['ışk,]

Heves-i zülfün ile sanma ki sevdâ dükene / Yâhûd 'ışkuñla şehâ sinede gavgâ dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1). ['ışkuñla, -u, -ñ, -la]

İy Muhibbî ser-te-ser bu 'âleme sultân iken / Bende olduñ 'ışka âh u vâ getürdüñ başuma (Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 5). ['ışka, -a]

İy Muhibbî saklar-iken 'ışkum oldı âşikâr / Eşk-i surh u rüy-ı zerdümle 'ayândur tâzece (Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5). ['ışkum, -u, -m]

Mihrüñ vağan iy döst tutaldan dil içinde / Rüşen görünür gün gibi 'ışkum il içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1). ['ışkum, -u, -m]

'İşk ölmek öğredür 'uşşaka hem ma'sûka nâz / Böyle olsa 'aşık u ma'sûka olur mı günâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2). ['ışk,]

Kişi 'ışk-ıla mecnûn olmayınca / Vara lâyıq degüldür küh-ı Necd'e (Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 4). ['ışk-ıla, -ıla]

Ölse Muhibbî 'ışk-ıla kan-ıla yuyasız / Maşher güninde kalka-bile tâ o kan-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5). ['ışk-ıla, -ıla]

‘İşkı cān eyler taleb bir yañadan dañı gönül / Arada hayrān kaldum anlaruñ savaşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 4). [‘ışkı, -ı]

Muhibbî müşkil işdür ‘ışk bāzı / Kimesne dutmasun bunuñla pençe (Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 6). [‘ışk,]

Bi-ħamdillāh ki ‘ışkumdur ħaķīķi / Gönül ne zindedür ne ħod siperde (Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 3). [‘ışkumdur, -umdur]

Geldi ‘ışkuñ eyledi sinemde cānı sūhte / ‘Āķıbet kıldı ser-ā-ser bu cihanı sūhte (Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1). [‘ışkuñ, -uñ]

Egerçi dāğ ursa lāle sīnesine / ‘Aceb midür ki var ‘ışkı cebinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2). [‘ışkı, -ı]

‘İşkuma gözüm yaşı Muhibbî nişānedür / Ĥün-āba dönüp akduğı her sū girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 5). [‘ışkuma, -um, -a]

‘İşkda bir ħāşşa vardur şāhları eyler gedā / Şāh-ı Ġaznī pādişāh-iken kul itdi bir kula (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7). [‘ışkda, -da]

Okuñ meclisde ‘ışkum dāsitānın / Kitāb-ı ‘ışk-ı Mecnūn’dur fesāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 3). [‘ışkum, -u, -m]

Geçilmez rāyegān derūn-ıdı ‘ışk / Dil ü cānı virüben bāc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 2). [‘ışk,]

Mariz ‘ışk olana yok nihāyet / Ne çāre derd gelmez çün ħisāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2). [‘ışk,]

Nazar kılalıdan sen āfitāba / Yanup ‘ışkuñla dil döndi kebāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 1). [‘ışkuñla, -u, -ñ, -la]

Ezelden ‘ışk olup kışmet virildi cānuma ħayret / Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş ħiç naşībüm āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4). [‘ışk,]

Saklayabilür mi ‘ışkın dōstlar dīvāne dil / Muttasıl çāk-i girībānını dāmān eyleye (Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2). [‘ışkın, -ın]

Çāk-i girībān idüben ‘ışk-ıla dāmāna degin / ‘Āşık u āşıfte vü dīvāne vü rüsvā lāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3). [‘ışk-ıla, -ıla]

Kanlu yaşum mähīye irişdi āhum tā-be-māh / ‘İşkuma yitmez mi ki bu nev’-ile iki güvāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 1). [‘ışkuma, -um, -a]

Zāhir ideli ‘ışkumı rüsvā-yı ‘ālemem / Dermāndeyem n’eyleyem eşk-bār ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 3). [‘ışkumı, -um, -ı]

Pür dil ġam-ıla cān-ıla hem oldı ciger rīş / Dīvāne olup ‘ışk-ıla bī-çāre benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4). [‘ışk-ıla, -ıla]

Pākdür ‘ışk sakın kendüzüñi pāk ide-gör / Virme sen ‘ışk-ı mecāz-ıla gönül ħiç kese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6). [‘ışk,]

‘İşkuñuñ kâfile-sālârı olaldan bu gönül / Beñzedi âhı vü efgâni yanınca cerese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4). [‘işkuñuñ, -uñuñ]

Dilâ pendüm budur gel ‘işka uyma / Ki soñra müşkil olur aña döyme (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1). [‘işka, -a]

Kim bilürdi ‘âlem içre ‘işkıını pervānenüñ / Bâl ü per niye yakardı dünyede nār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2). [‘işkıını, -i, -n, -ı]

‘İşk-ıla cān yakmagı pervāne benden öğrenür / Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3). [‘işk-ıla, -ıla]

İy Muhibbî ‘âkil iseñ kıl melāmet ihtiyār / İtmedi tekmiñ ‘işkı kimse ad u san ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5). [‘işkı, -ı]

‘işk: Aşırı sevgi ve bağılılık duygusu.

Nite kim ‘işkum tezāyüd itmede günden güne / Hem-çünān hüsnuñ senüñ ‘işkum gibi olur füzün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2). [‘işkum, -um]

Nite kim ‘işkum tezāyüd itmede günden güne / Hem-çünān hüsnuñ senüñ ‘işkum gibi olur füzün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2). [‘işkum, -um]

Muhibbî ko cefā sengini dildār / Ol atdukça sen ‘işkı muhkem eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5). [‘işkı, -ı]

‘işk ara: Aşkta, aşk içinde, âşıkken.

İy Muhibbî ‘işk ara ger urasın ser terkini / Cümle ‘işk ehli saña diye hezārān āferin (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6). [‘işk ara,]

Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ‘ār ider / ‘İşk ara dir görmedüm buncılayın bî-‘arı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3). [‘işk ara,]

‘İşk ara Ferhād’a tahsīn eyle Kays’a āferin / Hoş gözetmiş her biri bulmuş belānuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3). [‘işk ara,]

‘işk ara: Aşk ile, aşk içinde.

İy Muhibbî ‘işk ara terk itmeyince cān u ser / Vuşlat-ı cānān muqarrer girmez ele rāyegān (Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5). [‘işk ara,]

‘işk āteşin: Aşk ateşi.

İy Muhibbî yakalıdan sīneye ‘işk āteşin / Tañ midur gıce şu ‘ā‘um görine gündüz duhān (Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5). [‘işk āteşin, -n]

‘işk āteşine: Aşk ateşi.

Hicr ara 'ışk âteşine yanalıdan dōstlar / Gıce âteş şu 'lesidür görinen gündüz duĥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 3*). ['ışk âteşine, -ne]

'ışk bārın: *Aşk yükü.*

Didiler kim çeker bu 'ışk bārın / Dilā al boynuña didüm çekensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6*). ['ışk bārın, -n]

'ışk bülbülü: *Aşk bülbülü.*

Dime esrār-ı 'ışkı añlamaz şeyĥ / Ki sen 'ışk bülbülü ol murġ-ı ĥāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). ['ışk bülbülü,]

'ışk dellāl: *Aşk tellāli.*

Çagura 'ışk dellāl alan bir büse biñ cāna / Bunı bildüm [ben] iy meh-rū cihān içinde sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). ['ışk dellāl,]

'ışk ehli: *Aşk erbabı; aşık.*

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli saña diye hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). ['ışk ehli,]

'ışk ehli: *Aşk ehli.*

Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Top idüp 'ışk ehli de başını ġaltān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). ['ışk ehli,]

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lāle-ĥad / 'İşk ehli āh-ıla yaşını bārān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). ['ışk ehli,]

Zāhidüñ turş yüzinden n'ola 'ışk ehli kaça / 'Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). ['ışk ehli,]

'ışk ehlin öldürürsin: *Aşk erbabını öldürmek.*

Niçe bir öldürürsin 'ışk ehlin / Döküp yok yirlere kanı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 4*). ['ışk ehlin öldürürsin, -ürsin]

'ışk ehlinüñ: *Aşk ehli.*

Gel yüzüme karşı dut cānā yüzün āyīnesin / Anuñ ile bilesin 'ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). ['ışk ehlinüñ, -nüñ]

'ışk eri: *Gerçek āşık.*

Dehr ara niçe yüz biñ 'ışk eri var / Bir cefâ-keş bulunmaya bence (Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6).
['ışk eri,]

'ışk eri: *Gönül sahibi, âşık.*

Sanma zâhid 'ışk eri pendüñle şâhından geçe / Hiç zağan söziyle bülbül geçe mi gülzârdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4). ['ışk eri,]

'Āşık mıdur ki derdi koyup isteye devâ / Derdi bulunca 'ışk eri bakmaz devâsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2). ['ışk eri,]

'ışk eri: *Gerçek âşık. II Gönül sahibi, âşık.*

İy Muhibbî 'ışk eri nâmūs-ıla 'ārı n'ider / Evveli 'ışkuñ budur kim terk ola ñam u nişân (Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5). ['ışk eri,]

Gözi yaşlu bagrı başlu dâyim olur 'ışk eri / Giceler tâ şubh olunca durmaz eyler âh enîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2). ['ışk eri,]

İtmez Muhibbî 'ışk eri bülbül gibi güle / Pervâne-veş yanup yakılup döner ol küle (Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5). ['ışk eri,]

Bülbül gibi 'ışk eri itmez şikâyeti / Pervâne-şifât yanubanı döner ol küle (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3). ['ışk eri,]

Bu Muhibbî gibi 'âşıkıların kırmag-ıla / Sende bu hüsn olıcak 'ışk eri sanma dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6). ['ışk eri,]

'ışk esrârın: *Aşk sırrı.*

Muhibbî 'ışk esrârın gönülde niçe setr itsün / Olur zâhir yanan âteş dilümde dūd-ı âhumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5). ['ışk esrârın, -n]

'ışk hayâli: *Aşkın hayali.*

Menzil itmeden gönül bu sîne-i dîrîneme / Gelmiş-idi 'ışk hayâli çeşm-i 'âlem-bîneme (Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1). ['ışk hayâli,]

'ışk içinde: *Âşıklık olma hali içinde.*

'Āşık oldur 'ışk içinde ol dil ü cāndan geçe / 'Āşık olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan geçe (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1). ['ışk içinde,]

'ışk içinde: *Âşıklık hali içinde.*

Sataşdum gerçi 'ışk içinde rence / Bi-ḥamdillâh irişdüm ulu gence (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 1). ['ışk içinde,]

‘ışk içre: *Aşk içinde.*

Egerçi ugradum ‘ışk içre rence / Bi-ḥamdillāh irişdüm gizlü gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [‘ışk içre,]

Eger Ferhād u Vāmık Vīs ü Mecnūn / Degüldür her biri ‘ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [‘ışk içre,]

‘ışk ider: *Sevişmek.*

Raķīb-ile ider ol ‘ışk bâzı / Benüm ḥālüm aña olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*). [‘ışk ider, -er]

‘ışk meydānında: *Aşk meydanı.*

Vāmık u Ferhād u Kaıys’ı bu Muhibbî dest-gİR / Eyleyelden ‘ışk meydānında oldu pehlevān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 5*). [‘ışk meydānında, -nda]

‘İşk meydānında çün kıldı Muhibbî dil nişān / Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin tİR eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [‘ışk meydānında, -nda]

‘ışk odına: *Aşk ateşi.*

Döne döne yanarsam ‘ışk odına ‘aceb mi / GönIüm kebāba döndi sançıldı çünki şişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5*). [‘ışk odına,]

‘ışk yayın: *Aşk yayı.*

Çekem dirseñ Muhibbî ‘ışk yayın / Gerek kavs-i kuzah ola kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [‘ışk yayın,]

‘ışka düşdüñ: *Āşık olmak.*

Muhibbî ‘ışka düşdüñ ‘āşık oldun / Anuñçün şi rüñ oldu ‘āşıkāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5*). [‘ışka düşdüñ, -düñ]

‘ışka düşelden: *Sevdalanmak, aşık olmak, tutulmak.*

Melāmet eyleme zāhid ko aña ‘ār u nāmūsı / Düşelden ‘ışka ben geçdüm vaķār u i’tibārumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [‘ışka düşelden,]

Düşelden ‘ışka tagitdum ser-ā-ser ḥırmen-i ‘aklı / Hevā-yı āh-ıla eyler semā bir berg-i kāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [‘ışka düşelden,]

‘ışka düşeliden: *Aşka düştüğümden beri.*

Elf iken kâmetüm 'ışka düşeliden oldu nün / Döştlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1). ['ışka düşeliden, -den]

'ışkı âteşiyle: Aşk ateşi.

Sîne 'ışkı âteşiyle pür şerer-olmuş yatur / Cân u dil fikr-i lebiyle kaldılar efkârda (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4). ['ışkı âteşiyle, -yle]

'ışk-ı ezeli: Ezeli aşk (Başlangıcı olmayan aşk).

Ayırma bu ben 'âşık[ı] 'ışk-ı ezeli / Yâ Rabb bi-ħaqq-ı ħurmet-i merdân-ı reh-i dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 2). ['ışk-ı ezeli, -den]

'ışk-ı mecâz-ıla: Mecâzî aşk.

Pâkdür 'ışk sakın kendüzünü pâk ide-gör / Virme sen 'ışk-ı mecâz-ıla gönül hîç kese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6). ['ışk-ı mecâz-ıla, --ıla]

'ışkına: Aşk, sevgi.

Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm âşıkı / Sen mehün 'ışkına döner uşbu çarĥ-ı heftümîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2). ['ışkına,]

Ĥün-ı dilden elde pürdür çünki çeşmüm sāğarı / İçerem ol serv-ğad çeşmi ĥumaruñ 'ışkına (Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2). ['ışkına,]

Sâķī-i devrân elinden tolmadan peymānemüz / İçelüm peymāneyi evvel bahāruñ 'ışkına (Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3). ['ışkına,]

Zülfî çevgānına yāruñ hem semendi sümmine / Başumı top itdüm ol çābük-süvāruñ 'ışkına (Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4). ['ışkına,]

Gel dirîğ itme Muĥibbî'den zekāt-ı ĥüsnünü / Saña bu ĥüsni viren Perverdigār'uñ 'ışkına (Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 5). ['ışkına,]

'ışkuñ: Aşk, sevgi.

Bilmege 'ışkuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān / Nüş it Muĥibbî gül gibi cüş idesin tā Nîl gibi (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6). ['ışkuñ,]

İdeliden 'ışkuñ ile uşbu gönülüm ittiĥād / Aña yeksān görünür olmuş-durur bu'd u yakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4). ['ışkuñ,]

Bennā-yı ezal urmaga bünyādını 'ışkuñ / Uşşāk serin ilt Muĥibbî temel olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5). ['ışkuñ,]

Koma elden sakın 'ışkuñ mecâzın / Diyeler tā saña Veysel Ķaran'sın (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9). ['ışkuñ,]

İy Muhibbî 'ışk eri nāmūs-ıla 'ārī n'ider / Evveli 'ışkuñ budur kim terk ola ñam u nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5*). [*'ışkuñ,]*

İy hümā-yı luţf 'ışkuñ beni mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*'ışkuñ,]*

Dutalı 'ışkuñ şehā bu sīnem içinde vatan / Leşker-i ğamdur bu dil mülkini vīrān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [*'ışkuñ,]*

İy Muhibbî sor baña 'ışkuñ rumūzın ser-be-ser / Saña taqrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*'ışkuñ,]*

Sīnede gören elifler dir ki 'ışkuñ bebridür / Yā peleng-i mīşedür dāğ-ıla pūr-ĥālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*'ışkuñ,]*

'İşkuñ ezelde lezzet-ile balın isteyen / Soñra taĥammül eyleye dehrūñ cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [*'ışkuñ,]*

Göñül mahzendür 'ışkuñ gevherine / Anı şarf eyleme illā yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1*). [*'ışkuñ,]*

'İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*'ışkuñ,]*

'İşkuñ kemānı saĥt-durur degme kimesne / Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4*). [*'ışkuñ,]*

Fark eylemez 'aşık pīr ü cevān dimez / 'İşkuñ budur ĥālī ezel şeyĥ ü şāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3*). [*'ışkuñ,]*

Gözüm 'ışkuñ-ıla toldur ac itme / İlāhī herkese muĥtāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*). [*'ışkuñ-ıla, --ıla]*

'ışkuñ ile: *Aşkınla, sevginle.*

Ebed dil 'ışkuñ ile zinde oldı / İçürdüñ çün ezel 'ışkuñ şarābın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3*). [*'ışkuñ ile,]*

Zer gibi pāk 'ayār 'ışkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefā atma meĥek tecribüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 3*). [*'ışkuñ ile,]*

Toyur göñlümi gözüm 'ışkuñ ile / Dimezem beni yā Rab ac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [*'ışkuñ ile,]*

'ışkuñ kemānı: *Aşkın yayı.*

Muhibbî saĥtdur 'ışkuñ kemānı / Çekilmez sanma el sun ol kemāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5*). [*'ışkuñ kemānı,]*

'ışkuñ kıssasını: *Aşkın hikayesini.*

Okudum yine 'ışkuñ kışşasını / Anı sanman füsün u ya fesâne (Muhıbbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3).
['ışkuñ kışşasını, -nı]

'ışkuñ pençesi: Aşk pençesi.

Muhibbî pençesi 'ışkuñ katıdır / Demürden olsa döymez aña pençe (Muhıbbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10). ['ışkuñ pençesi,]

'ışkuñ rumüzın: Aşk sırları.

Baňa sor 'ışkuñ rumüzın saňa takrîr eyleyem / Sorma Mecnûn'a ol olmuştur hemân şahrâ-nişîn (Muhıbbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3). ['ışkuñ rumüzın, -nı]

'ışkuñ rumüzını: Aşk sırları.

Bilmez Muhibbî kimsene 'ışkuñ rumüzını / Bir mes'eledür ki hall olunmaz kitâb-ıla (Muhıbbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7). ['ışkuñ rumüzını, -nı]

'ışkuñ şarâbın: Aşk şarabı.

Ebed dil 'ışkuñ ile zinde oldı / İçürdüñ çün ezel 'ışkuñ şarâbın (Muhıbbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3).
['ışkuñ şarâbın, -nı]

'ışkuñ şarâbın içmiş idüm: Aşkın şarabını içmek ll aşık olmak.

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarâbın câm-ıla / Yog-ıdı şebde görinen noktalar eflâkde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4). ['ışkuñ şarâbın içmiş idüm, -miş idüm]

ısmarla: Emanet etmek, bırakmak.

Ben sefer bî-ihtiyâr itdüm diyâr-ı ğurbete / Döstum ısmarladum gönlüm saňa Allâh-ıla (Muhıbbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3). [ısmarladum, -dum]

ıztırâb: Acı, elem, azap, sıkıntı.

Deryâ gibi başumdan aşaldan gözüm yaşı / Hâlî degül sefine-i dil ıztırâbdan (Muhıbbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3). [ıztırâbdan, -dan]

ıztırâb düşmişdür: Sıkıntıya düşmek, zorluk yaşamak; elem çekmek.

Bu Muhibbî cân virür ol serv-i kâmetden cüdâ / Câna düşmişdür be-ğâyet ıztırâb eglenmesün (Muhıbbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6). [ıztırâb düşmişdür, -mişdür]

ıztırâb salma: Acı çektirmek.

Gítmege itmegil űitāb yine / Gōñlüme salma ıztırāb yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2796, Beyit 1*). [*ıztırāb salma, -ma*]

ıztırābı: *Acı, acı çekme.*

Ehl-i hālūñ **ıztırābı** var cemāli űevķıme / Eydūñüz ol dilber-i ālī-cenāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [*ıztırābı,]*

i

i: Ey.

Dil düşüp âteş-i 'ışka eridi şem' gibi âh / Niçe bir yaka beni hicrûñ **i** mâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [i,]

i: "-i" yardımcı fiili.

Cür'ası yârûñ Muhibbî çün naşîb-i hâk **imiş** / Reşk idersem tañ mıdur ol hâk-i gevher-tâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [imiş, -miş]

Âzâddur ki bād-ı şabâ esse salmur / Dünyâ ğamını yir **idi** ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [idi, -di]

Ne tîz unıtduñ eyâ döst Muhibbî kuluñı / Çok zamân **idi** müşerref **idi** didâruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [idi, -di]

Bu Muhibbî'ye ulu devlet **idi** yâr eger / Yañılup kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [idi, -di]

i: Ek eylem.

Gülşende şecer var mı didüm kaddüñe mânend / Serv üzre **imiş** murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [imiş, -miş]

i: "-i" ek fiili (duyulan geçmiş zaman çekimi).

Cânân-ıla cân çünki ezel âşinâ **imiş** / Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [imiş, -miş]

Cür'a-i cāmı Muhibbî çün naşîb-i hâk **imiş** / Cân u serden geç ko cism olsun türâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [imiş, -miş]

i: durumdayken.

'Âm **iken** hürşîd-veş lutfuñ cihâna nürdan / Saklanursın yâ nedendür bu dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [iken, -ken]

Gönderürsin baña cevır aġyâra mihrûñ toġmını / Bilür **iken** hâşıl olmaz nesne hâk-i şürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [iken, -ken]

i: "-i" ek fiili.

Elf **iken** kâmetüm 'ışka düşeliden oldı nün / Döstlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1*). [iken, -ken]

Gözüm yaşına ğarķ **iken** bu 'âlem / Muhibbî yandı virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [iken, -ken]

Ḥvāb-ı ğafletde **iken** var alagör büsesini / Uyanup hışma gele sen daḥı inkār be-ġü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*iken, -ken*]

i-: "-i" yardımcı fiili.

Ḥāne kesdi bî-sütün sengden Muḥibbî dirmedi / İtmese **idüm** derün-ı āhdan aña sütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*idüm, -dü, -m*]

Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez **idüm** ol gül-i nev-restenüñ ben ḥandesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [*idüm, -dü, -m*]

Yakar **idüm** bāl ü per pervāne gibi nāra ben / Görse **idüm** şem‘-i ḥüsnin ‘ārız-ı tābendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 2*). [*idüm, -dü, -m*]

Bî-sütün adın daḥı işitmemişdi küh-ken / Ben belā kūhında Ferhād **idüm** iy şırın-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*idüm, -dü, -m*]

Mürde **idüm** bir ḥaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḥasta göñlüme devā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*idüm, -dü, -m*]

Zāhidā maḥbüb u meyden men‘ ile men‘ olmazam / Eycler **iseñ** günde biñ kerre baña ṭayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*iseñ, -se, -ñ*]

İy Muḥibbî sīnem içre kılmaz **idüm** dil nişān / Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [*idüm, -dü, -m*]

i-: "-i" ek fiili.

Medyün **idüm** bu cānı getürdüm kapuña al / Ḥayli dem idi muntazır **idüm** edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*idüm, --dü, --m*]

i-: "-i" ek fiili.

Okuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menķüş **idi** / Oldı zāhir saña ‘ilm-i evvelīn ü āḥirīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [*idi, -di*]

ibā ider: Çekinmek.

Dōstum luṭf u vefā vü mihreden **ibā ider** / Līk cevri ü sitem zulm u cefādūr aña ḥü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [*ibā ider, -er*]

‘ibādet kıl: İbadet etmek.

‘İbādet kıl koma tevḥīdi dilden / Bunuñçün seni yaratmış yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2*). [*‘ibādet kıl,*]

‘ibārāt ehline: İbret ehli.

Baħr-ı dil ğavvāşısın dūr ğibi ‘arz it sözlerüñ / Tā ki taħsīn ideler böyle ‘**ibārāt ehline** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [‘ibārāt ehline, -ne]

iblise uymış: Şeytana uymak.

Kimi tevħīd-ile Bestām olmuş / Kimi küfr-y-ile uymış iblise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 4*). [iblise uymış, -muş]

ibn-i falāna: Falan oğlu.

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evşāfını / Bu Muhibbī cān vire **ibn-i falāna** görmeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [ibn-i falāna, -a]

ibrām: Biktiracak derecede ricada ısrar etme.

Tevbeyi sırsam eger itme ta‘accüb şūfī / Gele inşāf ide içmez midüñ **ibrām** olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [ibrām,]

‘ibret al: Ibret almak.

Ĥāk-i şehlerdür tıfillar itdüği bāzīçeler / ‘**İbret al** aç gözüñi var seyr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [‘ibret al,]

‘ibret alur: Ibret almak.

Muhibbi şākır olup alur ‘ibret / Bakup dünyāda olan inķılāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 5*). [‘ibret alur, -ur]

‘ibret-nümā: Ibret gösteren, ibret veren.

Her kaçan takrīr idem ‘**ibret-nümā** aħvālūmi / Ĥalk-ı ‘ālem ğaş[y] olup derd-ile bagrın taglaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2875, Beyit 3*). [‘ibret-nümā,]

iç: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Dökersin dīdeden iy çeşm-i pür-ħūn / **İçeyin** müstedām ol baña sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [içeyin, -eyin]

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilā ger geçesin / Yarın anda umaram kevşer şarābın **içesin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [içesin, -e, -sin]

Bezmi-ı ğamda çarħ elinden **içdügüm** ĥūn-ı ciger / Şubħa dek nālişler eyler dil olupdur erğanūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [içdügüm, -dük, -üm]

Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ğam tasasın / Ya niçe bir **içeyim** derd-ile miħnet kāsесin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [içeyim, -eyim]

Leblerin meclisde dildāruñ öper gördüm kadeḥ / Sāgaruñ iy dil meger kanın **içüben** kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*içüben, -üben*]

Cāna da virme haber ḥün-ı ciger **içdüğüni** / Tuymasun ‘iyş ü şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*içdüğüni, -düğüni*]

Ḥün-ı dilden elde pürdür çünki çeşmüm sāgarı / **İçerem** ol serv-ḳad çeşmi ḥumāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*içerem, -er, -em*]

İçeli kanımı ol gözleri mest / Cigerüm dönse tañ mı biryāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*). [*içeli, -eli*]

Bu Muhibbî yitüre tā‘at u zühd ü vera‘ı / **İç** diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*iç,]*

Ger naşīb ola **içem** ben la‘l-i nābuñ cür‘asın / Göz ucıyla bakmayam da selsebīl ü kevsere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3*). [*içem, -e, -m*]

Ḥün-ıla yine toptoludur sāgar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā **içmege** peymāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*içmege, -mege*]

iç: Bir şeyin iç kısmı.

Zāhidā görseñ melāmet ‘āşığı ta‘n eyleme / **İçine** eyle nazar sen bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [*içine, -i, -n, -e*]

iç: -da/-de, içinde.

Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan geçmişem / Çārsū-yı ‘ışk **içinde** ideli bāzārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [*içinde, -i, -n, -de*]

iç: Arası, dahil.

Şi‘r **içinde** Muhibbî akrānuñ / Var-ısa sunsun el sunam niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*içinde, -i, -n, -de*]

iç: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak (oka maruz kalmak bağlamında).

Eline ḥançer almışdur dem-ā-dem ḳaşd[ı] kan itmek / Ko döksün kanımı ğamzeñ **içerse** nüş-ı cān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*içerse, -er, -se*]

iç: İç, arasında.

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var / **İçinde** yok Muhibbî gibi miskīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [*içinde, -i, -nde*]

iç: Arasında.

Haṭuṇa didiler ḥüsünñ tılısmı / Görinür mār **içinde** iki gīsü (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 4).
[içinde, -inde]

Deryüze idegeldi yüzün göre Muḥibbî / Maḥrûm anı eyleme gel sāyil **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5). [içinde, -inde]

Kim zülfe nazar eylese cān u dil **içinde** / Sanur ki megesdür ki kalupdur kıl **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1). [içinde, -inde]

Boynuna takaldan berü zülfeynüni bu dil / Zencîr ile Mecnûna dönüpdür il **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2). [içinde, -inde]

Derdüni devâ bildi ḳabûl itdi Muḥibbî / Bu re'yi kılur kimse mi var 'âḳil **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5). [içinde, -inde]

iç: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak II içmek.

Ḥaetlendendür görünmez sanki ḥıẓr-ı zinde-dil / Bilmedin ḥayvān suyun **içmiş** zülālūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4). [içmiş, -miş]

Ruḥlaruñ aḥalî oldı yine şeydâ lâle / Komayup elden **içer** bâde-i ḥamrâ lâle (Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 1). [içer, -er]

iç: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Lebüñ tiryâkdür kim **içse** zehri / Ne ğam zülfeynüñ olsa şâh-ı mārān (Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2). [içse, -se]

iç: İçmek, yudumlamak.

Ebed dil 'iṣḳuñ ile zinde oldı / **İçürdüñ** çün ezel 'iṣḳuñ şarābın (Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3).
[içürdüñ, -ür, -dü, -ñ]

iç: İçerisinde.

Timār-ı ğamı vireliden şâh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ ḥāşıl **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2). [içinde, -in, -de]

Āhum bulutı yağmurını dökeli gözden / Ğarḳ eyledi bu cismümi kaldum sil **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3). [içinde, -in, -de]

La'lüñ tama'ı āh zenaḥdāna düşürdi / Kaldum meded eyvāh çeh-i Bābil **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3). [içinde, -in, -de]

Gözüm yaşı tuġyān ider iy Yūsuf-ı Mısrî / Raḥm eyle baña yoksa kalursın Nîl **içinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4). [içinde, -in, -de]

iç: -da/-de, içinde.

La'1 beñzer dirilürmiş leb-i cān-perverdūne / Kān **içinde** dilegüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [içinde, -i, -n, -de]

iç: (Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

Sakın dünyāya dil virüp **içinde** āşiyān itme / Sentūñ gibi niçe yavrı uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [içinde, -+i, -(n)de]

iç: (içki) içmek.

Berü sun sun berü sākī mey-i gül-reng[i] müdām / **İçelüm** nüş idelüm tā tola peymāne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [içelüm, -elü, -m]

Sākī-i devrān elinden tolmadan peymānemüz / **İçelüm** peymāneyi evvel bahāruñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [içelüm, -elü, -m]

Sākīyā meclisde mey sun gel bize inşāf-ıla / **İçelüm** anı şurāhī-veş derün-ı şāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [içelüm, -elü, -m]

Sākī **içelüm** sun berü cām itme bahane / 'İşret demidür çalduralum çeng ü çağāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1*). [içelüm, -elü, -m]

iç: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak || Ab-ı hayvan içmek.

Ey dōst cām-ı cür 'a-i 'ışkuñ **içen** ezel / Tā haşre deñlü mestdür anı sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [içen, -en]

iç: (Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan. II Dünya.

Öldürürdi yār beni bu kūyi **içinde** āh / Hîç dimedi ki sen harem-ı muhteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [içinde, -in, -de]

iç: (Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

Umaram gamze okları ata ol **iç** kabzadan / Sīne şahrāsına dikedüm anuñ için dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [iç,]

İy Muhibbî ola kim yārun bile aḥvālūñi / Bir bir eyle şî'r **içinde** ḥālūñi eş'ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [içinde, -in, -de]

Her şadānuñ 'aḫsi kim zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür kūh **içinde** nāle-i Ferhād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [içinde, -in, -de]

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sīne **içinde** dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [içinde, -in, -de]

iç: İçerisinde.

Mihrüñ vağan iy dōst tutaldan dil **içinde** / Rüşen görünür gün gibi 'ışkum il **içinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*içinde, -i, -n, -de*]

iç: (*Bir şeyin iç kısmı, içi*) İçindeki, "-da, -de" anlamında kullanılan kelime.

Göz ucındandır belâ vü derd ü miñnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revâ mı sîne **içinde** dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*içinde, -i, -n, -de*]

Kalur hemîşe bend-i belâlar **içinde** ol / Her kim ki bağlaya dili ol zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [*içinde, -i, -n, -de*]

iç: 1. Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

İçdi Muhibbî meygedede cür'a-i lebüñ / Kalmadı aña medrese vü meyl-i hânkâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*içdi, -di*]

iç-: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Leblerüñ mey yirine **içdü** gine kanumuzu / Bize şâhid mi degül uşbu dehânuñdaki kan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*içdü, -dü*]

İçmez Muhibbî yire ine Zühre-i felek / Suna şarâbı ger çadeh-i âfitâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*içmez, -mez*]

Tevbeyi sırsam eger itme ta'âccüb şüft / Gele inşâf ide **içmez** midüñ ibrâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*içmez, -mez*]

iç-: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Âyine gibi al elüñe şâf câmı sen / **İç** lezzet alup añlayasın şubh u şâmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [*iç,]*

İç cür'ayı dök başuma zîrâ ki ben mestâneym / Âlüde olsun câm ile [hiç] bakmasun şemîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*iç,]*

Kanın içmege ezel 'uşşâkuñ olmuş 'âdeti / Kanum **iç** dimek ne hâcet gamze-i mey-nüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). [*iç,]*

iç-: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçüp maḥabbet cāmını hoş-ḥâl olayın bir zamân / Nāmūs u nengi terk idüp abdâl olayın bir zamân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*içüp, -üp*]

iç-: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak II içmek.

Cür'a-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naşib / Kâfirem ger bir çadeh **içsem** mey-i şahbâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [*içsem, -se, -m*]

İçdi Muhibbî çünki maḥabbet şarābını / Mest ola yata ḥaşre degin sanmañ ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*içdi, -di*]

Surḥ-püş oldı yine içdi mey-i nāb ruḥı / Sanki ḥübān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*içdi, -di*]

iç kabzadan: *İç kabza.*

Atagör ğamz oklarını döstüm iç kabzadan / Aña kırbān olayım tek ya kaşuñ yasılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [*iç kabzadan,]*

icād ider: *Oluşturmak, meydana getirmek.*

Kimi bünyād ider mescid medāris / Kimi icād ider deyr ü kenīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*). [*icād ider, -er*]

içdügi: *İçtiği şey.*

Gül mevsiminde dilber dāyim kadeḥ ider nüş / İçdügi ḥün-ı dildür bu ‘āşık-ı fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [*içdügi,]*

içel: *İçeli, içtikten beri.*

Muhibbî mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*). [*içelden, -den*]

içer isem: *İçersem.*

Gül mevsiminde sākī çü serv-i ḥurām ola / Ol sunmayıcak mey içer isem ḥarām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*içer isem,]*

içicek: *İçince.*

Meclis-i ğamda Muhibbî içicek ḥün-ı ciger / Ney gibi şubḥa degin gönlüñi güyā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*içicek,]*

içil: *Bir sıvının yudumlanması.*

Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden iy dil nāle kıl / Bezm-i ğamda ḥün-ı dilden ğayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*içilmesün, -mesün*]

içinde: *İçerisinde, içinde.*

Mihrüñ vaṭan iy dōst tutaldan dil içinde / Rüşen görünür gün gibi ‘ışkum il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*içinde,]*

içinde: *Esnasında.*

Ḥvāb **içinde** görmüş oldum nāgehān ol yārı ben / Niçe yıllar ḥvāb görmem kuluñuzam zār[ī] ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [*içinde,*]

içinde: *... ile dolu bir biçimde.*

La'l-i lebūñūñ yādına āşifte gönül āh / Meyhānelere düşdi yatur kanzil **içinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*içinde,*]

içinde: *(Aşk) içinde olmak.*

‘Āşık olmaz ‘ışk **içinde** āh u vāhı sevmeyen / Kul olur mı cān u dilden pādīşāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*içinde,*]

içinde: *"-da/-de".*

Yaşum deryā şadef çeşmüm **içinde** bulunur dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde ‘Adensin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*içinde,*]

Ne kadar var ins ü cinn **içinde** meh-veş kamu / Sen Süleymān-ı zamānuñ bendesidür kemterin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*içinde,*]

Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārū’s-selām **içinde** varsun selāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [*içinde,*]

Dil kaldı gām u derd ü belā-yı nigār ile / Hicrān **içinde** miñnet-ile āh u zār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [*içinde,*]

içmek ile: *İçmekle.*

İçmek ile kanmadı ḥūnī gözūñ / Kanumı iç ola bir zaķānsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 2*). [*içmek ile,*]

içmeyen: *Sıvı maddeyi yudumlamayan kişiler.*

İçmeyenenden cām-ı ‘ışkuñ sorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña ḥaber andan ḥaberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [*içmeyenenden, -den*]

icrā eyleyen: *Akıtmak || yerine getirmek.*

‘İşk mıdur leşker-i gām gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḥūmḥāne-i çeşmümden **icrā eyleyen**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 3*). [*icrā eyleyen, -yen*]

içre: *"İçinde" arasında.*

Çeşm-i cellâdı dilâ almış eline gürdesin / Seni öldürmek diler hicr **ıçre** bilmez mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*ıçre,]*

Ķāmetüñle gülşen **ıçre** baña ĥaddüñ gül yiter / Bāğ u servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*ıçre,]*

İntihāb itdüñ kamu mürseller **ıçre** Aĥmed'i / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*ıçre,]*

Bulunmaz vaşla çün çäre kalup hicr **ıçre** bī-çäre / Olup 'ālemde āväre dil-i nāçār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3*). [*ıçre,]*

'Ālem **ıçre** 'āşıka ölmekden özge yok 'ilāc / Ölmege cehd eylesün kendine tūmār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*ıçre,]*

Dilā deryā-yı 'ışk **ıçre** kaçan sen talabilmezsin / Maĥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*ıçre,]*

Hāşılı bu ĥırmen **ıçre** derd ü miĥnet 'ākıbet / Nağd-i 'ömrin ĥarc ider yār-ı vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*ıçre,]*

Bezm-i ġam **ıçre** nālem ile göñlüm eglere / İñildisini ġüş ideli āsiyābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*ıçre,]*

Seyre çıksañ ĥadd ü refārın temāşā itmege / Gülşen **ıçre** servler baş kaldura dīvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*ıçre,]*

Sevmesün 'ālemde kimse dilber-i 'ālī-cenāb / İrmeyüp desti aña 'ışk **ıçre** nā-çār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [*ıçre,]*

Zād-ı ġamdur yidüġüm küĥ-ı belā **ıçre** müdām / İy lebi şırīn n'ıçün añmazsın ol ġam-ĥvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*ıçre,]*

Dilerem iy sehī servüm giriftār-ı ĥazān olma / Yüzüñ ġün gibi 'arz eyle sehāb **ıçre** nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [*ıçre,]*

ıçre: " İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn / Göstere Ķāf-ı ħanā'at **ıçre** 'Ankā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4*). [*ıçre,]*

Bend **ıçre** gören göñlümi zülfı girihinde / Saklama didi as bu giriftārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [*ıçre,]*

Şi'rüm **ıçre** her kaçan şekker lebüñ zıkr eylesen / Birbirinden kapuşurlar ĥalk fāyıĥdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*ıçre,]*

Çāk itdi pīrehen gül 'ālem cināna döndi / Bu mevsim **ıçre** kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*ıçre,]*

Cām **ıçre** gördi rüyuñ oldı Muĥibbî ĥayrān / Kim gördi böyle şüret cām-ı cihān-nümāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*ıçre,]*

Şadef-i dīdem **ıçre** dildārum / Görinür baña dürr-i yek-dāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 4*). [*ıçre,]*

Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nite kim yok güzeller **ıçre** sence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [*ıçre,]*

Ezelden ‘ışk olup kışmet virildi cānuma hayret / Bu mülk-i nā-murād **ıçre** yok imiş hıç naşībüm āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*ıçre,]*

ıctināb eyle: Kaçınmak, uzak durmak, sakınmak.

İctināb eyle sakın şerr itme fikrūñ hayr ola / ‘Akl virdi Hāķ saña akı karadan seçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*ıctināb eyle,]*

ıctināb itme: Kaçınmak, uzak durmak.

Nāvek-i dilber eger gelürse itme ıctināb / Çok zamāndur tırine bu sīne siper-kerdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2563, Beyit 2*). [*ıctināb itme, -me]*

ıctināb itmedi: Kaçınmak, uzak durmak.

Cevr ü cefādan itmedi bir kerre ıctināb / Zılm u sitemi eyledi āh hū girih girih (*Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 2*). [*ıctināb itmedi, -medi]*

ıçümde: Gönül, kalp.

Bildün-ise hālūmi **ıçümde** yanan oddan / Bir nazar kıl zāhir olsun dilde olan düddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [*ıçümde, -üm, -de]*

ıçün: "amacıyla, maksadıyla" anlamlarında edat.

İy dil hevā-yı kākül **ıçün** zülf-i hımdasın / Şād ol gönül ki silsile-i bend-i ğamdasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [*ıçün,]*

ıçün: "İçin, uğruna" anlamlarında edat.

Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftün **ıçün** / Kim göre eydür ki zencir itdiler Mecnün **ıçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*ıçün,]*

Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftün **ıçün** / Kim göre eydür ki zencir itdiler Mecnün **ıçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*ıçün,]*

Hālūmi sormaz gelür yād u biliş illā ki ğam / Bulmadum derde devā ben bu dil-i maḥzün **ıçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*ıçün,]*

Āsiyāb-ı çarḫ öğidür ‘ömri çün gendüm gibi / İy Muhibbī bağlama dil bī-vefā gerdün **ıçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*ıçün,]*

Leblerüñ eṭrâfını cānā n'ola tutsa ḥaṭuñ / Yir olur zulmet içinde çeşme-i ḥayvān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3). [içün,]

Egerçi serv **içün** bālā dimişler / Velî ḳaddüñ yanındadır miyāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4). [içün,]

içün: "Amacıyla ve uğruna" anlamlarında edat.

Âh kılsam aglasam ol gözleri mestān **içün** / Ḥande eyler gül gibi san bād-ıla bārān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1). [içün,]

Âh kılsam aglasam ol gözleri mestān **içün** / Ḥande eyler gül gibi san bād-ıla bārān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1). [içün,]

Ka'be küyuñuñ hevâsıyla bugün 'aşıklarüñ / Her biri ḥāzır kılupdur kendüzin ḳurbān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2). [içün,]

Burḳa'ın keşf eylemişdür her şüküfe bāğda / Tā zekāt-ı ḥüsnini 'arz eyleye iḥsān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 3). [içün,]

Bu ṭarîḳ-ı 'ışkda baş terkin ursam tañ mıdır / Niçeler cān terk ider 'ālemde ad u san **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4). [içün,]

Yār ele alsa Muhibbî zülfinüñ çevgānını / Ben daḥı top eyleyem başımı ol çevgān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5). [içün,]

Her şüküfe gülşen içre dutmış elde sım ü zer / Pāyuña İṣār ideler sen şeh-i ḥübān **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6). [içün,]

Ben hemān cān virmedüm ol şüh-ı şeh-r-āşüb **içün** / Niçeler cān virdiler 'ālemde rüy-ı ḥüb **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1). [içün,]

Döstlar bir büsesin aldum dil ü cān naḳdine / Varumı virdüm kamu ol tuḥfe-i mergüb **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 2). [içün,]

Beni yaratmış belā vü miḥnet **içün** Yaradan / Ehl-i 'ışḳ oldum anuñcün kaçmazam ben yaradan (Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1). [içün,]

Gizlenür zülfi şebinde ḥatt-ı dilber cā-be-cā / Ḳaşd ider İslām'a kāfir çeşidür şebḥün **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3). [içün,]

Her kaçan gelse ḥayāl-i serv-i ḳaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol ḳāmet-i mevzün **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6). [içün,]

Küh-ı ḡamda sen boyı serv [ü] lebi şirīn **içün** / Baş u cān terkin urup adımı Ferḥād ideyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3). [içün,]

Yanar firāḳuñ odına cān bülbüli pervāne-veş / Yansa Muhibbî tañ mıdır ol la'l-i āteş-reng **içün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7). [içün,]

Ḡayret-i İslām **içündür** kıldugum 'azm-i sefer / Ḥaḳ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3). [içündür, -dür]

İçün: *Hatırına.*

Cā-be-cā geldi haṭuñ ister ide ğāret-i dīn / Gel kazıt virme yüz ol kāfire īmānuñ **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*İçün,]*

Olmışam 'ışk faḳīri n'ola iy kân-ı kerem / Bir nazır ḥüsnuñi iḥsān idesin cānuñ **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*İçün,]*

İçün: *"Amacıyla" anlamında edat.*

Çaşı-ı şīrīnuñ bināsına koyalar zeyn **İçün** / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*İçün,]*

İçün: *"İçin" edatı.*

Diller[i] itdūñ şikest çek esb-i nāz ile 'inān / Şart degül ardınca gitmek leşkeri mağlūb **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*İçün,]*

'Aklı yok dīvāne dil bilmezse kuyunuñ ḥızmetin / Dōstum 'ayb eyleme teklīf yok meczūb **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [*İçün,]*

Çeşmi tiĝ almış ele bu nātūvānuñ kaşdına / Yig degül mi raḥm ide ğālib olan mağlūb **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [*İçün,]*

Sen melek ruḥsār **İçün** hercāyī dirlerse n'ola / Olmaduk sözler dinür ḥurşīd-i nūr-efşān **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [*İçün,]*

Fitne-i āḥir zamāndur fitneler andan kopar / Dōstlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [*İçün,]*

Gāh ğamzeñ kaşd ider dil mülkine gāhī ğamuñ / Kışver-i vīrān **İçün** bunca cidāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*İçün,]*

'Uşşāk serin kūyına cem' eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü **İçün** yār bir kule (*Muhibbī Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*İçün,]*

İçün: *"Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.*

Pāyuña bu dīdeler iṣār **İçün** / Dökdi gāh la'l ü geh dürr-i şemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [*İçün,]*

Genc-i ḥüsñ üzre sen iy zülf-i siyāh / Hıfz **İçün** anı meger şu'bānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [*İçün,]*

Ben hemān cān virmedüm ol şūḥ-ı şehri-āşūb **İçün** / Niçeler cān virdiler 'ālemde rüy-ı ḥūb **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*İçün,]*

Derd-i dil āhvālini gel nāmeye derc eyleme / Kalmaya tākat bilürsin ḥāmil-i mektūb **İçün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 3*). [*İçün,]*

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken'ân'dan güzer / Yüsusuf'ün pîrâhenin bûyın götür Ya'küb **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4).* [içün,]

Gözlerüm sakķkâsı sular hâk-i pây-ı dilberi / Bu Muhibbî eyledi müjgânını cârüb **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 5).* [içün,]

Gülşen-i hüsnüñe karşı eylesem âh u figân / Nâleme âheng **içün** bülbüller eylerler enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2).* [içün,]

Ceng iderse cân u dil olmaz 'aceb sen hûb **içün** / Olıgelmişdür cidâl olur ezel maħbûb **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1).* [içün,]

Ceng iderse cân u dil olmaz 'aceb sen hûb **içün** / Olıgelmişdür cidâl olur ezel maħbûb **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1).* [içün,]

İşigün pāk itmege sakķā-yı çeşmüm her seher / Su sepüp bir deste baglar kîrpügi cârüb **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3).* [içün,]

Gözlerüm yaşıyla tahrîr eylesem aħvâlümü / Zerd-i rüyum rîg ider topragın ol mektûb **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5).* [içün,]

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Cân u dilden başını meydâna iltür top **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7).* [içün,]

Genc-i vaşluñ bulmak **içün** eyledüm gönlüm harâb / Döstim geçdüm anuñçün bu dil-i ma'mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 6).* [içün,]

Bir güzeller şâhınuñ pâyına düşdüm dâd **içün** / Bir nazar kılmaz-ısa ķurbân oluram ad **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1).* [içün,]

Bir güzeller şâhınuñ pâyına düşdüm dâd **içün** / Bir nazar kılmaz-ısa ķurbân oluram ad **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1).* [içün,]

Hâk-i pâyı var-iken bu çeşm-i hün-âlüduma / Kühl **içün** añañ baña hergiz Sıfâhân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4).* [içün,]

Kimse kılmadı ben itdüm âh kendüm kendüme / Bir nazar cân terkin urdum yâr-ı gendüm-gün **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4).* [içün,]

Her kılını zülfinüñ biñ başlu ejderhâ kılır / Her kaçan sâhir gözüñ sihr okıya efsün **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 5).* [içün,]

Bir 'aceb dîvâneyem başumdaki sevdâ **içün** / Zülfini zencîr idüñ boynuma ben şeydâ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1).* [içün,]

Bir 'aceb dîvâneyem başumdaki sevdâ **içün** / Zülfini zencîr idüñ boynuma ben şeydâ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1).* [içün,]

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılısm itmiş nigâr / Çâresüz kaldum ne çâre âh ol ejderhâ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 2).* [içün,]

Ben der-i meyhâñede dîzâra 'âşık olmışam / Mescide şüfî gelür ancak kurı gavgâ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3).* [içün,]

Umaram ğamz oklarını ata her dem sîneme / Anuñ **içün** dil nişân itdüm o kaşı ya **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4*). [içün,]

İy Muhibbî serv kıddin görse gülşende çınâr / El du‘āya kaldurur ol kâmet-i bālâ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [içün,]

Bezm-i ğamda iñleşem bu nâleme âheng **içün** / Baña eydün ğiceler tâ şubh nâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [içün,]

Lâle-veş bagrumı yakdum gül-i handānuñ **içün** / Eyledüm yaşı revân serv-i hırāmānuñ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [içün,]

Lâle-veş bagrumı yakdum gül-i handānuñ **içün** / Eyledüm yaşı revân serv-i hırāmānuñ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [içün,]

Esb-i nāza binüben zülfüñi çevġân idesin / Top ola kalmaya bir ser kamu çevġānuñ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [içün,]

Pāralansun dilerem şāne gibi baġrı anuñ / Her ki elin uzada zülf-i perîşānuñ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [içün,]

Çeşm-i maħmürî hayâli gele dil hānesine / Mā-ħazar eyle ciger hūnını mihmānuñ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [içün,]

Bu Muhibbî şanemā hâl-i siyāhuñdan ırak / Dem mi var sînesine yakmaga dāġ anuñ **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [içün,]

Bî-çāre gönül ħastadur ol la‘l-i āteş-reng **içün** / Dām-ı belāya bestedür ol tır-ra-i şeb-reng **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [içün,]

Bî-çāre gönül ħastadur ol la‘l-i āteş-reng **içün** / Dām-ı belāya bestedür ol tır-ra-i şeb-reng **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [içün,]

Yād eyleyüp gül yüzüñi zārılık itsem derd ile / Gülşende iñler ‘andelîb feryāduma âheng **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [içün,]

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ħaṭṭı dilberüñ / Didüm ki sultān-ı Hābeş Rum’a gelüpdür ceng **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [içün,]

Her kim basa ‘ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinu urmak gerek meydāna giren ceng **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [içün,]

Ġayret-i İslām içündür kıldugum ‘azm-i sefer / Ĥaḫ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād **içün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3*). [içün,]

Cilve kıldı sînem üzre at salup ol şehsüvār / ‘Ālemi teşhîr **içün** san na‘l saldı āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [içün,]

id-: "Etmek, eylemek"; yapar, gerçekleştir.

İdüp tekmîl sihri çeşm-i cāzū / **İder** ġāh mār zülfün ġāh cārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*). [ider, --er]

Her kim ki vefâ 'ahdin **ider** 'ahdine turmaz / Yir nân u nemek haqqını ol dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [*ider, --er*]

Deryûze-i cemâlûn **ider** rûz u şeb senûn / Yüzini sürdi hâk-i dere âfitâb u mâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 3*). [*ider, --er*]

id-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şerha şerha **ideli** ğamzeñ dili oldı zebûn / Dîdeler râh eyleyüp durmaz akar san cüy-ı hûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*ideli, -eli*]

id-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

Ğam meclisinde nâleme âheng ider benem / Çokdan berü nâ ile **idem** hevâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*idem, -em*]

id-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ol bir kerîmdür umaram mağz-ı luţf **idüp** / Raĥmet suyuyla yuya yüzüm olmaya siyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*idüp, -üp*]

Cem ' olup murġ-ı belâ ile yine ğam kuşları / Geldiler bâġ-ı dile **idüp** mekânlar kışlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*idüp, -üp*]

Dehânuñ fikrin **idüp** ĥurde-bînân / Bulınmaz didiler hergiz yakında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*idüp, -üp*]

id-: "Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / Niçe senûn gibi şayda **iden** âhûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*iden, -en*]

id-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Arayup dildârı dil ala 'aşâ demür çarık / Geye anı tâ bulınca 'azm-i ġarb u şarġ **ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [*ide, -e*]

Cefâ sengiyle sındı âh gönlüm / Bütün kim **ide** sinsa âbgîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*). [*ide, -e*]

id: Etmek.

Döner cefâya başlar soñra olur peşimân / Mihr ü vefâyı evvel **idüp** alur gönüller (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [*idüp, -üp*]

id: Etmek,yapmak.

‘Āşık oldur nâle itdügince āhı berķ **ide** / Her neye kim ugradıysa ol dem anı ħark **ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*ide, -e*]

id: *Etmek, eylemek, yapmak.*

Rişte rişte kılmayınca şâne gibi bagruñı / **İdemezsin** el sunup ol saçı sünbül şoħbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [*idemezsin, -emez, -sin*]

id: *Bir işi yapmak.*

Lebüñ dârü’ş-şifâsında yatur ‘âşıkıların ħasta / Tâbîb-i dilsin iy dilber **idüp** tîmâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*idüp, -üp*]

id: *... hâle getirmek.*

Yâr alsun destine zülfini çevgân eylesün / Top **idüp** ‘ışk ehli de başını ġaltân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*idüp, -(ü)p*]

Bu Muhibbî çeşm-i cellâdından olur mı ħalâş / Dâyimâ ‘üryân **idüp** elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*idüp, -(ü)p*]

‘İd olsun: *Bayram olmak (Bayram mutluluġunu yaşatmak).*

Yiter bu rûze-i hicrân yüzüñ göster ki ‘İd olsun / Şeb-i firüm olup rüşen şehâ baħtum sa ‘İd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [*‘İd olsun,]*

ide: *Etmek.*

Ġamze tîz geçe virmeye bir laħza amân / Sîneñi karşusına ger seng ü pülâd **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [*idesin, -sin*]

Ķaşr-ı şîrîñüñ binâsına koyalar zeyn içün / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhâd **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*idesin, -sin*]

idel: *Ettiġinden beri.*

Gözüme eyleyem ben tütüyâyı / **İdelden** ħâk-i pâyuñ tütüyâ ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*). [*idelden,]*

ideli: *Ettiġinden beri.*

İdeliden ‘ışkuñ ile uşbu göñlüm ittiħâd / Aña yeksân görünür olmış-durur bu ‘d u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*ideliden, -den*]

iden: *...eden anlamında sıfat fiil.*

‘Āşık olan pādīshāh olursa da ol kul olur / Böyle nakl itmiş **iden** dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*iden,]*

ider: "Etmek, eylemek"; yapar, gerçekleştirir.

Her kişi şādān u ḥandān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur **ider** her kim ki ‘āşıkdur enīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*ider, -er]*

ideyim: Edeyim.

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / **İdeyim** dilden āhum ok bu ḳaddüm de kemān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*ideyim,]*

idin: Edinmek, almak, sahip olmak.

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp / Dündār **idindi** perçemin aldı kafasına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*idindi, -di]*

idlāl eyleme: Doğruluktan ayırma, şaşırtma, azdırma.

Gel raḳībā yārı **idlāl eyleme** / Bu cihānuñ çünkü sen şeytānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 5*). [*idlāl eyleme, -me]*

idrāk: Akıl erdirmek, anlamak, kavramak.

Hüsnuñ **idrākinde** ‘āciz çeşm-i erbāb-ı nazar / Ḳāşır olmışdur kemālātuñda ‘aḳl-ı ḥurde-bīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2701, Beyit 2*). [*idrākinde, -i, -n, -de, -]*

idrāk olasıñ: Anlaşılmak.

Fehm olunmaz iy göñül ince bili diḳḳat-ile / Turalum ki yire sen bir kıla **idrāk olasıñ** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 4*). [*idrāk olasıñ, -asıñ]*

idrākde: Anlama, algılama.

Kimse yārūñ iy Muhibbī añlamaz māhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi ḥall olur **idrākde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [*idrākde,]*

ifşā idüp: Gizli bir şeyi veya komuyu açığa çıkarma, yayma.

Bu dil manşūrı ifşā sırr-ı ‘ışkı / İdüp as anı zülfündeki dāra (*Muhibbī Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*ifşā idüp, -üp]*

iftihār: Övünme, övünç.

İtlerüñle hem-dem olmak iftühārumdur benüm / Bu Muhibbî bundan özge **iftühāri** n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [*iftühāri, -ı*]

İtlerüñle hem-dem olmak **iftühārumdur** benüm / Bu Muhibbî bundan özge iftühāri n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [*iftühārumdur, -um, -dur*]

iftirā: *Ar. Bir kimsenin yapmadığı bir kötülüğü kendisine isnat etmek.*

Muhibbî'ye dimişler cāna kıymaz / İlāhî sakla anı **iftirādan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5*). [*iftirādan, -dan*]

iftirā: *Bir kimsenin yapmadığı bir kötülüğü kendisine isnat etme.*

Yāra dimiş ki cānını senden dirīg ider / Eyleñ nazar raķīb-i segūñ **iftirāsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 2*). [*iftirāsına, -sına*]

ihmāl itmeyüp: *İhmal etme, boşlama.*

Ol Mesīhî leb şifāsın rencümün bilür dile / Ola **ihmāl itmeyüp** derdüme kånūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*ihmāl itmeyüp,]*

ihsān eyle: *Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.*

Öldürürseñ ideyim kanımı iy dōst helāl / Tek lebünden güzelüm büseñi **ihsān eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [*ihsān eyle,]*

Bu Muhibbî niçe bir cān eridür büseñ-içün / Başuñ-içün güzelüm yok dime **ihsān eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*ihsān eyle,]*

ihsān idesin: *Lutfetmek, iyilik etmek.*

Olmışam 'ışk fakīri n'ola iy kån-ı kerem / Bir nazar hūsnüñi **ihsān idesin** cānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*ihsān idesin, -esin*]

ihsān ile: *Lütuf ile.*

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdālara / Ancak cefā in 'ām ider var ola bu **ihsān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*ihsān ile,]*

ihsān it: *Yardım etmek, iyilikte bulunmak, bağışlamak, vermek, lutfetmek.*

Benüm çok sevdiğüm cām-ı lebünden büse **ihsān it** / Olup cān şād u dil hāndan gönülden ğam ba'īd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*ihsān it,]*

ihsān kılursañ: *İhsan etmek, bağışlamak.*

Alup cān naqdini bir būse iḥsān / Kılursañ giresin bī-ḥad sevāba (Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 5).
[iḥsān kılursañ, -ursañ]

ihtirām ola: Saygı gösterilmek, saygı duyulmak.

Şırsam eger kāse-i ‘arzum ‘aceb degül / Mecnūn gibi bu da bize **ihtirām ola** (Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 2). [ihtirām ola, -a]

ihtirāz it: Çekinmek, sakinmak, tereddüt etmek.

Raḳībūnden Muḥibbī **ihtirāz it** / Degüldür i‘timād itmek Yehūd’a (Muhibbī Divanı , Gazel 2927, Beyit 6). [ihtirāz it,]

ihtiyār: Seçme, tercih etme, irade.

İhtiyār-ıla benem ‘ateş-i ‘iṣka tutuşan / Baña şimden girü ne dil ü ne ḥod cān acıya (Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 4). [ihtiyār-ıla, --ıla]

ihtiyār: A. irade, kendi isteğiyle seçme ve hareket etme, isteme.

‘İşk ehline zāhid atar ta‘na daşını / Bilmez ki elde degül **ihtiyār** ‘inān (Muhibbī Divanı , Gazel 2543, Beyit 4). [ihtiyār,]

Her ne gelürse mihr eger cevri rāziyam / Sundum nigāra cān-ıla çün **ihtiyār** elin (Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 4). [ihtiyār,]

ihtiyār: İrada, bir işe karar verme gücü.

Güzel sever diyü ta‘n eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcak **ihtiyārı** n’eyleyeyin (Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 3). [ihtiyārı, -ı]

Her işi eyleyen çü odur **ihtiyār** anuñ / Hiç vire mi irādeti sultān olan kula (Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 4). [ihtiyār,]

ihtiyār eyle: Seçmek, tercih etmek.

İkisinden birin iy dil diseler **ihtiyār eyle** / Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma (Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 2). [ihtiyār eyle,]

İkisinden birin iy dil diseler **ihtiyār eyle** / Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma (Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 2). [ihtiyār eyle,]

İy gönül eyle kanā‘at ḥānesin gel ihtiyār / Sunma zāhid gibi sen ellerüni her negese (Muhibbī Divanı , Gazel 2974, Beyit 3). [ihtiyār eyle,]

ihtiyār eyler: Yeğlemek, tercih etmek.

‘Āşık olan zāhidā eyler melāmet iḥtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [iḥtiyār eyler, -r]

iḥtiyār ile: Rıza ile, kendi hür iradesiyle, severek isteyerek, arzu ederek.

iḥtiyār ile degüldür seni cāndan sevdüğüm / Ger günāh ise gel ‘afv it eksük olmaz her gün āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [iḥtiyār ile,]

iḥtiyār itdük: Seçmek.

Biz selāmet gūşesin zūhhāda teslīm eyledük / **iḥtiyār itdük** melāmet ol gönül bî-‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [iḥtiyār itdük, -dük]

iḥtiyār itdüm: Seçmek.

Çün ḥarābāt ehliyem itdüm melāmet iḥtiyār / Rind olan ger cāme rehn itse ‘aceb mi cāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [iḥtiyār itdüm, -düm]

iḥtiyār kıl: Seçmek; tercih etmek.

İy Muhibbî ‘āqil iseñ kıl melāmet iḥtiyār / İtmedi tekml ‘ışkı kimse ad u san ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5*). [iḥtiyār kıl,]

iḥyā ider: Diriltmek.

Bir nefesle mürdeler **iḥyā ider** şirîn lebün / Söz deminde sen Mesīhā’dan bugün üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [iḥyā ider,]

iḥsān: Bağışlama.

Burka‘ın keşf eylemişdür her şüküfe bāğda / Tā zekāt-ı ḥüsniñi ‘arz eyleye **iḥsān** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [iḥsān,]

‘ikāl: Ayak bağı, bağ, köstek.

Hîç olur mı bend-i zülfinden ḥalāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘**iḳālün** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [‘iḳālün, -ün]

Hîç olur mı bend-i zülfinden ḥalāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘**iḳālün** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [‘iḳālün, -ün]

ikbāl: Mutluluk, saadet, baht, talih.

Zülfinün bendinde dil tenhāda ben bu ḥāl-ıla / Āh kim baḥtum benüm uyanmadı **ikbāl-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [ikbāl-ıla, --ıla]

iken: *Iken, ... durumdayken.*

Sinem odına zarar yok ger yaşum haddən aşa / Revğan oldı zıdd **iken** ol āb beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*iken,]*

iki: *"İki" sayı sıfatı.*

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefî' dür ol / **İki** 'ālem münevverdür anuñ nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*iki,]*

Hāk-i pāña virseler bil bī-bahādūr bu cihān / Hāk-i rāhuña olupdur **iki** çeşmüm sürmedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*iki,]*

Deryā-yı eşke düşse yimez Muhibbî pervā / İki yanumda 'aynum **iki** kabagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5*). [*iki,]*

Bir yaña cevri-i habīb [ü] bir yaña qahr-ı raqīb / Bulmadum bu **iki** derde çāreyi bī-çāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*iki,]*

Muhibbî ol kemān ebrū meger 'āşıkların kırmış / **İki** şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5*). [*iki,]*

Haṭuña didiler ḥüsnuñ tılısmı / Görinür mār içinde **iki** gīsū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 4*). [*iki,]*

Muhibbî hāk-i pāyuñ cāna tartar / **İki** çeşmini kılmışdur terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5*). [*iki,]*

Zülfeynūñ arasında gören ḥaddūñi eydür / Teshīr-i meh ü mihr kılupdur **iki** Hindū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [*iki,]*

İşiddüm hāk-i pāyi bahş olurmış / **İki** çeşmümi ben kıldum terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 4*). [*iki,]*

Gerdünlayın **iki** taş sīne döger Muhibbî / Akdukda eşk-i çeşmüm küyında yāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 5*). [*iki,]*

Ġamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i ḥelāl / N'ideyim n'eyleyeyim ben ol **iki** cādūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*iki,]*

İki 'aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*iki,]*

İki 'aynum arasından **iki** cū oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*iki,]*

Gözleri üstinde yāruñ dir gören ebrūların / Şaydın almış **iki** şahbāz takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [*iki,]*

Bağ-ı ḥüsnume tılısm dīdelerümden **iki** şīr / İledem yār didi basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*iki,]*

Görinen zülfeyni mi asılı yāhū perr-i zāg / Ya **iki** ef'ī gelüp yatmış gülistān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*iki,]*

Kanlu yaşum mähīye irişdi āhum tā-be-māh / 'İşkuma yitmez mi ki bu nev'-ile **iki** güvāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [*iki,]*

iki: "İki" sayı sıfatı.

Göñülde gözde nem varsa yoluña harc idem küllī / Eger cāndur eger serdür **ikisi** de revān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*ikisi, -(s)i]*

Rüy-ı zerd-ile Muhibbī eşk-i surh şāhid yiter / Kanda varursa **ikisi** 'ışkuma hāzır güvāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [*ikisi, -(s)i]*

iki 'ālem: Dünya ve ahiret.

İki 'ālem gün yüzüñden çün münevver görünür / Başdan ayaga görenler hūr dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [*iki 'ālem,]*

iki 'ālemde: Dünya ve ahiret.

Evvel āhir bu Muhibbī senden umar mağfıret / **İki 'ālemde** çü sensin rahmete'l-li 'ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*iki 'ālemde,]*

iki çeşmüm: İki göz.

Hayālūñ geldügince iy perī-rū / İderem **iki çeşmüm** iki hayme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 3*). [*iki çeşmüm,]*

iki cihāndan: Dünya ve ahiret.

Birlige irmez kişi **iki cihāndan** geçmeye / Kurtılamaz ikilikden īn ü āndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*iki cihāndan, -dan]*

iki gözinde: İki göz.

Hışm-ıla nazar ide kime öldürür āhir / Bir hāşşadur konmuş anuñ **iki gözinde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 2*). [*iki gözinde, -inde]*

iki gözümnden: İki göz.

Çünkü gördüm bir nazar ol serv-kađ meh-rūyī ben / **İki gözümnden** revān itdüm akıtdum cūyī ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [*iki gözümnden, -ümnden]*

Göñlüm n'ola ger kılsa gile **iki gözümnden** / Derdā ki usandurdı beni bunlar özümnden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [*iki gözümnden, -ümnden]*

Ne buldı ise buldı Muhibbî göz ucından / Göñlüm n'ola ger kılsa gile **iki gözümnden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [*iki gözümnden, -ümnden*]

iki hayme iderem: İki çadır etmek.

Hayâlün geldüince iy perî-rû / İderem iki çeşmüm iki hayme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 3*). [*iki hayme iderem, -erem*]

iki hilâlün: Sevgilinin kaşları.

Gün yüzine bakmayam cānā cemālün var-iken / N'eyleyem 'iyd ayını **iki hilâlün** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*iki hilâlün,]*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālün var-iken / N'eyleyem 'iyd ayını **iki hilâlün** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*iki hilâlün,]*

iki kâfir: İki zalim, gaddar. II Sevgilinin siyah gözleri.

Çekse hançer gözleri kaçma Muhibbî karşı var / **İki kâfir** kaş ider tut bir Müselmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [*iki kâfir,]*

iki nîme kılsun: İki parçaya ayırmak.

Beni cellād ğamzeñ iki nîme / Ko kılsun redd idüp tek yürü dime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*). [*iki nîme kılsun, -sun*]

iki yanumda: İki taraf.

Deryā-yı eşke düşse yimez Muhibbî pervā / **İki yanumda** 'aynum iki kabagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5*). [*iki yanumda,]*

iki yirden: İki yerden. || İki taraftan.

Gele iy Yūsuf-ı Mısrî gönül tahtında sultān ol / **İki yirden** akıtdum Nîl'i gözüm mâcerāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [*iki yirden, -den*]

iki yüzlü: İki yüzlü. II Riyakar.

Aldanma sakın dehr **iki yüzlü** münāfık / Kimseye vefa eylemedi uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [*iki yüzlü,]*

iki yüzlü: İki yönlü, taraflı.

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kâğıda / Saklamaz sır **iki yüzlü** bir münāfıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [*iki yüzlü,]*

iki yüzlü: İki yüzlü. || Riyakar.

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kâğıda / Saklamaz sır **iki yüzlü** bir münâfıkdur diyü (Muhıbbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4). [iki yüzlü,]

iki yüzülü-durur: İki yüzülü. II Riyakar.

İki yüzülü-durur dünya ider ‘ahd kavline durmaz / Sözinde çün degül şādık inanma sen o nā-merde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5). [iki yüzülü-durur, -ülü-durur]

ikilik: Kesret ; zahir ve batın kargaşası.

Birlige irmez kişi iki cihāndan geçmeye / Kurtılamaz **ikilikden** in ü āndan geçmeye (Muhıbbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1). [ikilikden, -den]

ikilik: İkilik, kesret || Senlik-benlik davası.

Bulunmaz cidd ü cehd-ile çü vahdet / **İkilik** gitmeye tā ki aradan (Muhıbbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 3). [ikilik,]

ikisi: İkisi, birlikte, beraber.

İy Muhibbî kanda varup eylesem da ‘vā-yı ‘ışk / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm **ikisi** hāzır güvāh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5). [ikisi,]

ikisinden: Her ikisinden de.

Māh-rūlarda mihr kalmadı dünyāda vefā / **İkisinden** fāriğ ol iy dil kırnağ eyleme (Muhıbbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2). [ikisinden,]

ikisinden birin: İki şeyden biri.

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma (Muhıbbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2). [ikisinden birin, -n]

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma (Muhıbbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2). [ikisinden birin, -n]

ikrār: Kabul etme, söz verme.

Nağd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber didi / Döner idüm ben bu kavlümden ger **ikrār** olmasa (Muhıbbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4). [ikrār,]

ikrār: Saklamayıp söyleme, bildirme; kabul.

Virüp cân u dili bir bûsesine / Ne kanlar yutmuşam **ıkrâr** olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*).
[ıkrâr,]

ıkrâr eyledüñ: Söz vermek.

Cân u dil alduñ baña bir bûse **ıkrâr eyledüñ** / Var mı bir mezhebde dönmek hiç kişi ıkrârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [ıkrâr eyledüñ, -düñ]

ıkrâr kıl: Gizlemeyip açıklama, itiraf etme.

Bu Muhibbî şî'rinî yārā güzāfın añlama / Sıdkı var **ıkrâr kıl** yolumda şādıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [ıkrâr kıl,]

ıkrârdan dönmek: Sözünden dönmek, sözünden caymak.

Cân u dil alduñ baña bir bûse ıkrâr eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek hiç kişi ıkrârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [ıkrârdan dönmek,]

ıksîr: Bir şeyin olmasına veya hastanın iyileşmesine sebep olan ehemmiyetli madde.

Miss-i kalbünü düriş eyleyüp **ıksîri** taleb / Şâf kıl kâl idüben zârr olup süde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 3*). [ıksîri, -i]

il: El gün, yabancı(lar), başka(ları). II rakip(ler).

Derdümi bilmez ki dermân eyleye baña tabîb / Beñzemez derdüm benüm 'âlemde **iller** derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [iller, -ler]

il: Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Ġam degüldür ger harâb itseñ dil ü cân **illerin** / Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrân **illerin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [illerin, -ler, -i, -n]

Ġam degüldür ger harâb itseñ dil ü cân **illerin** / Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrân **illerin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [illerin, -ler, -i, -n]

Görmez-isem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemâl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser ğarķ ide Ken 'ân **illerin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [illerin, -ler, -i, -n]

Muşhaf-ı hüsünüñ haķı bir saña beñzer görmedi / Mışr u Şām'ı geşt iden ser cümle 'Osmân **illerin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [illerin, -ler, -i, -n]

Ĥāk-i pāyi var-iken bu çeşm-i hün-ālūduma / Kühl için añmañ baña hergiz Sıfāhān **illerin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [illerin, -ler, -i, -n]

Bûşe-i la'î-i lebinüñ kem bahāsıdur eger / Virseler ser-cümleten Īrān u Tūrān **illerin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [illerin, -ler, -i, -n]

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu Muhibbî çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña gülistān **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6). [illerin, -ler, -i, -n]

Seyr idüp gezdük ser-ā-ser cümle İrān **illerin** / Görmek olur mı ‘aceb bir dağı cānān **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1). [illerin, -ler, -i, -n]

Büy-ı zülfüne irem diyü gelür misk-i Hıfā / Yoğsa terk itmezdi ol hergiz Hūrāsān **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2). [illerin, -ler, -i, -n]

Hāk-i pāyī tütüyādür gözlerüme iy şabā / Zağmete girme varup gezme Şıfāhān **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 3). [illerin, -ler, -i, -n]

İy şabā peygām-ı yārı gel getir bu hastaya / Kim ferağ olsun eger dirseñ dil ü cān **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4). [illerin, -ler, -i, -n]

Lā’l-i nābuña şebih olduğu için husrevā / Eyledüñ görmek heves varup Bedağşān **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5). [illerin, -ler, -i, -n]

‘Ahdine durmaz Muhibbî’yi salar ferdālara / Beñzer ol meh-rū varup görmüş Karaman **illerin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6). [illerin, -ler, -i, -n]

il: Memleket, ülke, yurt, diyar.

Mihrün vañan iy dōst tutaldan dil içinde / Rüşen görünür gün gibi ‘ışkum **il** içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1). [il,]

il: Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt, halk, ahali.

Boynuna takaldan berü zülfeynüñi bu dil / Zencir ile Mecnūna dönüpdür **il** içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2). [il,]

ilāc: Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollardan kullanılan madde || Çare, deva, şifa.

‘Ālem içre ‘āşıkā ölmekden özge yok **ilāc** / Ölmege cehd eylesün kendine tımār isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3). [‘ilāc,]

Tutma tabīb nabzumı olmaz baña **ilāc** / Dil hastasına olmaya şıhhat devā-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6). [‘ilāc,]

Derdüm benüm dermān-durur çek benden elüñ iy tabīb / Olmaz pezir baña **ilāc** sen fikr-i dārū eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3). [‘ilāc,]

ilāh: Allah, Rab.

‘Āşık-ı şūrīde diller meyl iderse tañ midur / Hüb-rūlarda komışdur cāzibe çün kim **ilāh** (Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2). [ilāh,]

Ne ‘ācizem ki cürmüme tā ola i‘tibār / Muhtāc tā‘atüme degül çün benüm **ilāh** (Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2). [ilāh,]

ilāhe'l-‘ālemīn: *Alemlerin İlahı.*

Kimsenüñ ‘aybını görüp kılma zinhār āşıkār / Günde yüz biñ ‘aybuñ örterken **İlāhe'l-‘ālemīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*ilāhe'l-‘ālemīn,*]

ilāhî: (*Ey*) *Allah'ım!*

Muhibbî'ye dimişler cāna kıymaz / **İlāhî** sakla anı iftirādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5*). [*ilāhî,*]

ilāhî: "*Ey Allah'ım!*" anlamında hitap sözü.

Egerçi kārlar bî-ḥad u el urdum ‘ışk kārına / **İlāhî** eyleme maḥrūm ayırma beni kārımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*ilāhî,*]

Gerçi kim çokdur günāhum lîk artuk raḥmetüñ / Çün yol azmış kullara sensin **İlāhî** reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*ilāhî,*]

Şem‘ didüm ḥaddine bi’llāh görüñ nūr olmasun / Yā **İlāhî** ehl-i ‘ışk ol nürdan dūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*ilāhî,*]

İlāhî dilerem bî-dīn raḳībūñ / İşidmeyem anuñ adın kem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4*). [*ilāhî,*]

Gözüm ‘ışkuñ-ıla toldur ac itme / **İlāhî** herkese muḥtāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*). [*ilāhî,*]

İlāhî gönlümi sirāc eyle / Her işde kapuña muḥtāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 1*). [*ilāhî,*]

ile: *Birlikte.*

Baña dirler ki ‘ışkı itme izḥār / Durur mı hîç āteş **birile** panbū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*). [*birile,*]

ile: "*birlikte, beraber*" anlamlarında edat.

Feth-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derddesin / Gerçi kim derd ü belā **ile** ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*ile,*]

İdeliden ‘ışkuñ **ile** uşbu gönlüm ittiḥād / Aña yeksān görinür olmış-durur bu‘d u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*ile,*]

Gerçi kim zāhir görinür bu çeşm ü ebrū iy nigār / Lîk vardur agız **ile** bili var mıdur gümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*ile,*]

Her ne yirde ki ruḥuñ yādına göz yaşı dökem / Lāleler **ile** müzeyyen ola bu rüy-ı zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*ile,*]

Cân u dil **ile** yanmaga pervâneler gibi / Şem‘-i cemâl-i hüsnüñe ‘âşık sunar elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3). [ile,]

Bezm-i ğamda hûn-ı dil nûş itmege yârân **ile** / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymâne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5). [ile,]

Zâhidâ ‘uşşâka ta‘n itme bu hây u hû **ile** / Tutmadı hiç kimse sen tutduñ bu ğavgâ meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3). [ile,]

Bezm-i ğam içre nâlem **ile** gönlüm eglere / İñildisini gûş ideli âsiyâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5). [ile,]

Ancak ahvâlümü bilsün benüm [ol] zülf-i nigâr / Dil-i dîvâneyi zencîr **ile** zünnâra be-gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 3). [ile,]

‘İşk mîrâsını yirsem ne ‘aceb Mecnûn’dan / Sanmañ ol ğitmek **ile** ‘âşık-ı şeydâ dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2). [ile,]

Cân u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sîm ü zer **ile** (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5). [ile,]

Kevkebî baht eger yâr ola bu bî-dil **ile** / Şâh-ı encüm görüp ola hacil kevkebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2). [ile,]

ile: "-den dolayı" anlamında bağlama edatı.

Sâkî-i mehveş elinden nûş kıl câm-ı şarâb / İy Muhibbî çün ğam-ı devrân **ile** nâ-şâdsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5). [ile,]

ile: "Beraber, birlikte" anlamlarında bağlaç.

İster-iseñ bu Muhibbî haşre deñlü mest ola / Kâse-i gerdün **ile** sâkî şarâb-ı ‘ışkı sun (Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5). [ile,]

ile: "-dan dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Nûş-ı cam **ile** gönül âyînesin eyle şafâ / Ne revâdur ki ‘abeş yirlere maħzûn olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2). [ile,]

Heves-i zülfün **ile** sanma ki sevdâ dükene / Yâhûd ‘ışkuñla şehâ sînede ğavgâ dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1). [ile,]

Geh lebi zikri **ile** mest ü harâbâtî olup / Geh hatın fikr idüben kendüñi hayrân eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2). [ile,]

Lâle hadler fikri **ile** bagruñı dâĝ eyleme / Serv-quadler zikri **ile** yaşuñ ırmag eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1). [ile,]

ile: " Birlikte, beraber" anlamlarında edatı.

Gel yüzüme karşı dut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ **ile** bilesin ‘ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [ile,]

Gāh gül yüzüñ **ile** ‘arz idüp ‘anber saçuñı / Gāh iy serv-i sehī şīve-i şimşād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [ile,]

Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Koyup tenhā beni derd ü belā **ile** gidensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [ile,]

Cem ‘ olup murğ-ı belā **ile** yine ğam kuşları / Geldiler bāğ-ı dile idüp mekānlar kışlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [ile,]

Her kim okursa uşbu Muhibbî şî‘rini / Raḥmet aña raḥmet **ile** ger du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [ile,]

ile: " sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Muhibbî gül ruḥuñ şevkı **ile** bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ‘ālemde gül-i nāzūk bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [ile,]

ile: " Araç, vasıta" anlamında edat.

Ĝam meclisinde nāleme āheng ider benem / Çokdan berü nā **ile** idem hevāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [ile,]

Ka‘be’dür kūyuñ nigārā eyledüm çünkü tavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga ḳurbān **ile** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [ile,]

Beni derd ü belā **ile** bugün gülzār-ı ‘ālemde / Fiğān u āh-ıla zār eyleyen iy dōst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [ile,]

Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri **ile** uçur tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [ile,]

Rāzıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hicrüñ **ile** öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [ile,]

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde / Hāl dili **ile** eydür gel ‘ömri virme bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [ile,]

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer **ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [ile,]

Sipihr reşk ideli bezm-i ‘iyş-i şāmu muza / Bakar ḥased gözi **ile** kamer de cāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [ile,]

Boynuna takaldan berü zülfeynüñi bu dil / Zencīr **ile** Mecnūna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [ile,]

Naẓmuñ Muhib naḥl ü ma‘nāsı meyvelere / Zāhir olur bu ğazel-i ābdār **ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [ile,]

iled: Ulaştırmak, bildirmek.

Bağ-ı hüsnume tılısm dıdelerümden iki şır / **İledem** yār didi basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [iledem, -em]

ilede: Götürmek.

Leylî zülfî haberin düşer-ise **iledesin** / Āh u vāh-ıla gezen vādideki Mecnūn'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [iledesin, -sin]

ileri: Önce.

Dil almag-ıçun **ileri** çeşmini gönderüp / Dünder idindi perçemin aldı kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [ileri,]

ilerü: Bir yerin veya şeyin arka kabul edilen kısmına göre önde bulunan taraf, ön taraf // Öne doğru.

Çeşmüni gönder **ilerü** diller alsun tığ-ıla / Perçemüni ko kafada kākülün olsun kemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [ilerü,]

ilerü: İleri, ön tarafa doğru.

Öldüğümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun / Hiç revā mı ol dura ben yatam andan **ilerü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [ilerü,]

ilet-: Götürmek, ulaştırmak.

Hüs meydanında gördüm zülfinüñ çevgānını / Başımı top eyledüm ya'nî **iledem** armagan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [iledem, -em]

Ma'nā gülünü itdi çün izhār Muhibbî / **İletdi** seher yili anuñ büynü her sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5*). [iletđi, -đi]

ilet: Götürmek, ulaştırmak.

İy Muhibbî büy-ı zülfini **iletse** ger şabā / Nāfesini dōke yire reşk ile āhū-yı ÇİN (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [iletse, -se]

Yollar üstinde Muhibbî niçe hāk oldı yatur / Kūyuña **ileticek** bād-ı seherden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [ileticek, -icek]

illā: -den başka.

Dime hālüm n'olisardur hasret-i cānān ile / Vuşlat-ı cānān bulunmaz **illā** terk-i cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 1*). [illā,]

illā: *İlle, mutlaka.*

Şulha gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma **illā** ezel gavgā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [*illā,]*

illā: *Ne olursa olsun.*

Göñül mahzendür 'ışkuñ gevherine / Anı şarf eyleme **illā** yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1*). [*illā,]*

illā: *"İlla", -den başka.*

Her zemîni kanlu yaşumdan yine nakş eyledi / Geçmedi bu nakşı baña kimse **illā** çarḫ-ı dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [*illā,]*

illā: *Hatta, bile.*

Gerekdür şî'rde ola deḳâyık / Ve **illā** her kişi dir şî'r-i sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*illā,]*

illā ki: *Kesinkes.*

Degme kes fehm eylemez şî'r-i ḥaḳîḳî lezzetin / Zevḳıme irmez bunuñ **illā ki** 'aḳl-ı ḥurde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 6*). [*illā ki,]*

Ḥālümü sormaz gelür yād u biliş **illā ki** ḡam / Bulmadum derde devā ben bu dil-i mahzūn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*illā ki,]*

'ilm-i evvelîn ü āhirîn: *Öncekilerin ve sonrakilerin ilmi, bilgisi.*

Okuduñ levḫ-i ezelde her ne kim menḳūş idi / Oldı zāhir saña **'ilm-i evvelîn ü āhirîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [*'ilm-i evvelîn ü āhirîn,]*

'ilm-ile: *Bilgi, bilim.*

'Ārif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı 'ışkı rinde sor / Müşkil-i 'ışk keşf olunmaz **'ilm-ile** Keşşāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*'ilm-ile, -ile]*

ilt-: *Geri götürmek, yerine ulaştırmak, eriştirmek.*

Varsa Muhibbî kapuña cān tuḫfe **iltür** / İtseñ ḳabül n'ola bu kemter kemîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*iltür, -ür]*

ilt: *İletmek, göndermek.*

Muhibbî naqd-i cân **iltüp** dile bir büse la‘linden / Kabûl itmezse de bârî birez bâzâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [iltüp, -üp]

ilt: Götürmek, iletmek.

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Cân u dilden başını meydâna **iltür** top için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [iltür, -ür]

ilt: Götürmek, alıp götürmek; ulaştırmak; iletmek, nakletmek, sevk etmek.

Bennâ-yı ezel urmaga bünyâdını ‘ışkuñ / ‘Uşşâk serin **ilt** Muhibbî temel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [ilt,]

iltizâm: Birinin tarafını tutma. II Devlet gelirlerinden birini toplama işini üzerine alma.

Kabûl eyledüñ iy dil cihânı bilmedin öñ / Cevâbı niçe virürsin bu **iltizâmumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [iltizâmumuza, -umuza]

imâm: 1. Namazda kendisine uyulan kimse. 2. Önde bulunan, önyak olan kimse.

Kimdür sentüñ câmi‘-i hüsnünde uymaya / Mihrâb idüp kaşuñı çeşmüñ **imâm** ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 3*). [imâm,]

imân: Allah’a inanma, dînî inanç.

Alduñ Muhibbî gönlini **imâna** kaşd idüp / Zülfüne uyup yoğsa müselmân degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [imâna, -a]

imân: İnanma, inanç.

‘Arz kılsun küfr-i zülfe ‘arızı **imânını** / Kesdürüp zünnârını anı müselmân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [imânını, -ını, -]

imân: Allah'a inanmak, kalben itikat ve lisanen ikrar etmek.

Câ-be-câ geldi haçuñ ister ide gâret-i dîn / Gel kazıt virme yüz ol kâfire **imânuñ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [imânuñ, -uñ]

Dilâ rüşen nazar eyle yine sen zülf-i cânâna / Ruḥı üstinde rüşendür ki kaşdı vardur **imâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [imâna, -a]

imân: İman, inanç, itikat.

Küfr-i zülfüñi götür göster ruḥuñ **imânını** / Bir yire cem‘ olmamışdur döstüm küfr-ile dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 4*). [imânını, -ı, -n, -ı]

īmān: (A.) iman.

Dilā cānān gerek cāmı n'idersin / Ser-i zülfinstüz **īmāmı** n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 1*). [*īmānı, -ı*]

īmāna gelüp: Bir şeyi kabul edip uymak.

Göreyim haṭṭ-ı kâfirün āḫir / Gelüp īmāna vü sepīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 5*). [*īmāna gelüp, -üp*]

'imāret: Ev, mesken. II Sine.

Yaparsañ sīm ü zerlerden **'imāret** / Göñül yap yigdür artuk gir sevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 3*). [*'imāret,]*

'imāret olmuş-iken: Mâmur olmak | gönül ve ruhun şen olması, şenlendirmek.

Luṭfuñ-ıla **'imāret olmuş-iken** / İtme dil şehrini ḫarāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 2*). [*'imāret olmuş-iken, -miş-iken*]

imdi: Şimdi, şu an.

Muhibbî her yaña çekdi sipāh-ı naẓmın[ı] çün / Diñ **imdi** ḫaşd iden gelstün inhiẓāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [*imdi,]*

imkān yok: Olanak yok, mümkün değil.

Yücedür ḫaşr-ı maḫabbet çıkmaga **imkān yok** / Olmayıcak miḫnet ü derd ü belādan nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 4*). [*imkān yok,]*

imtiḫān: Denemek, sinama.

Görse Muhibbî cevruñi artuk sever seni / Artur cefānı zāhir olur **imtiḫān-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5*). [*imtiḫān-ıla, --ıla*]

imtiḫān eyle: Sınav yapmak.

İy pādīşāh-ı ḫüsn v'iy Ḥusrev-i zamān / 'Āşıklaruñı eyle kapuñda gel imtiḫān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1*). [*imtiḫān eyle,]*

imtiḫān eyle: Sinamak, denemek.

Ġamzeler zulm-ıla öldürürse lā'lüñ dirgüren / İy Mesīḫā-dem Muhibbî'de gel eyle imtiḫān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [*imtiḫān eyle,]*

‘İşk yayı katıdır kimsene çekmez didiler / **İmtihān eyle** dilā sen de gelüp zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*imtiḥān eyle,]*

imtiḥān itmek: Denemek, sınamak.

Şādıkam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [*imtiḥān itmek, -mek]*

in: 1. İnmek.

Zāhidā itme naşīhat kim eşer itmez baña / Pāk meşreb rind olan uymaz **iñen** efsāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [*iñen, -en]*

in: Yukarıdan aşağıya doğru gelmek; inmek.

Zülfüñün cānā ḥāyālī sīne-i mecrūḥda / Mār beñzer kim şikāfindan yirüñ girer **ine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [*ine, -e]*

in: Bu.

İy Muhib ahsent **in** tarz-ı gazel / Şimdiki ‘aşruñ bugün Ḥassān’ısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*in,]*

in: (Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.

Dil murğı yine ‘ārız [u] ḥālūñe ider meyl / Her kanda ki murğ gör[e] **ine** āb ile dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [*ine, -e]*

in: İnmek.

İçmez Muhibbî yire **ine** Zühre-i felek / Suna şarābı ger қадеḥ-i āfītābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*ine, -e]*

in-: (Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.

Temāşā itmege gökden melekler / Yüzüñ görmege **inerler** zemāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 3*). [*inerler, -er, -ler]*

in ü āndan: Bu ve o. II her şey.

Birlige irmez kişi iki cihāndan geçmeye / Kurtılamaz ikilikden **in ü āndan** geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*in ü āndan, -dan]*

in ‘ām ider: Herhangi bir şeyle nimetlendirmek, ihsan etmek.

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdälara / Ancak cefâ **in‘ām ider** var ola bu ihsân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*in‘ām ider,]*

in‘ām kılması: Yardım etmek.

Zekât-ı hüsnini **in‘ām kılmış** / Velî göstermedi hergiz baña rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 4*). [*in‘ām kılmış, -mış]*

inan: Bir duruma ikna olmak, kanaat getirmek.

Şâdıqam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem / Ger **inanmazsañ** baña itmek gerekdür imtiñân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [*inanmazsañ, -maz, -sa, -ñ]*

inan-: İnanma, güvenme.

Muhibbî terk-i cân itmez dir-imiş / **İnanduñ** ol raķīb-i bed-nihāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 5*). [*inanduñ, -duñ]*

inan-: İnanmak.

Bir demi hicrân şebinüñ ‘âşıka biñ yılcadur / Sözüme **inanmasañ** sor bunu tã‘at ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [*inanmasañ, -masañ]*

inan-: Aldanmak, kanmak.

İki yüzülü-durur dünya ider ‘ahd kavline durmaz / Sözünde çün degül şâdıq **inanma** sen o nā-merde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5*). [*inanma, -ma]*

‘inān: İnanmak, inanma işi.

‘Işq ehline zāhid atar tã‘na daşını / Bilmez ki elde degül ihtiyār **‘inān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 4*). [*‘inān,]*

‘inān çek: Dizgin çekmek II Aşırı gidişini sınırlamak.

Diller[i] itdüñ şikest çek esb-i nāz ile ‘inān / Şart degül ardınca gitmek leşkeri mağlûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*‘inān çek,]*

‘inān-ı cevri: Naz ve eziyet dizgini.

Bir mūr-ı zã‘îf oldum gel çek **‘inān-ı cevri** / Basdurma pây-ı raḥşa bir dem teraḥḥüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*‘inān-ı cevri, -i]*

ince: İnce, zarif.

Dehānından söz açsam ger baña ta‘zīmdür ancak / Miyānından haber sorsam ki dir **ince** hayālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*ince,]*

ince bili: (*Sevgilinin*) *ince beli.*

Fehm olunmaz iy gönül **ince bili** diğkat-ile / Tualum ki yire sen bir kıla idrāk olasıñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 4*). [*ince bili,]*

ince bilin: (*Sevgilinin*) *ince beli.*

Kimse bilmedi anuñ **ince bilin** diğkat-ile / Kimi yok didi kimisi didi ki müdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [*ince bilin,]*

ince miyāna: (*Sevgilinin*) *İnce beli.*

Yāruñ dehenini görüben nokta diyenler / Diğkatler idüp mü didiler **ince miyāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*ince miyāna,]*

incebîn: *Ince gören.*

Güceler tā şubh olunca tañ mı eylersem enin / ‘Işk bed-hü yār zālīm çarḥ nā-sāz **incebîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*incebîn,]*

incin: *Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek.*

İtseñ eger cevri ü cefā sanma **incinem** / Her ne gelürse senden ol baña kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [*incinem, -em]*

incin: *Birinin herhangi bir davranışı yüzünden üzüntü duymak, gücenmek, kırılmak.*

İñen **incinme** iy gönlüm ölürsin gūşiş-i gamdan / Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teğaddemden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*incinme, -me]*

iñen: *Asla.*

‘Ömrümüzdür ser-i zülfüñi **iñen** kaç‘ itme / Nev-civānsın gele kaçd eyleme bu yaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [*iñen,]*

iñen: *Çok, pek, fazla.*

Söze ger nāz-ıla gelseñ **iñen** şīrīn suhensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem gönça dehensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [*iñen,]*

iñen: *Asla, sakın.*

Cān meşāmı müşğ ü ‘anberden **iñen** hazz eylemez / Devr-i zülfünde nigārā haṭṭ u hālūñ var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3*). [*iñen,]*

iñen: *Aşırı derecede, o kadar.*

Gele iy hüblaruñ şāhı koma boynuñda bu āhı / Terahḥum eyle geh gāhī **iñende** bī-emān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [*iñende, -de]*

Gele iy hüblaruñ şāhı kalur boynuñda günāhı / Terahḥüm eyle ki gāhī **iñende** bī-amān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*iñende, -de]*

iñen: *Asla, katiyyen.*

Cān meşāmı müşğ ü ‘anberden **iñen** hazz eylemez / Devr-i zülfünde nigārā haṭṭ u hālūñ var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*iñen,]*

Germ olma şı ‘r ile gel **iñen** şā‘irem dime / Sıgmaz mısın bu ‘āleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*iñen,]*

iñen: *1. çok, pek, fazla 2. daha çok.*

İñen incinme iy göñlüm ölürsin gūşış-i ğamdan / Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teḳaddemden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*iñen,]*

Zāhidā ehl-i ḥarābatı **iñen** eyleme zem / Niçe yıllar geçe sen irmeyesin pāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*iñen,]*

iñende: *Asla.*

Aldanma iy gül-i nev tayanma rüzigāra / Cevr eyleme **iñende** gülşende gel hezāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*iñende,]*

inhizām: *Hezimete uğrama, bozulma.*

Muhibbî her yaña çekdi sipāh-ı nazmın[ı] çün / Diñ imdi kaşd iden gelsün **inhizāmumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [*inhizāmumuza, -umuza]*

iñildi: *İnilti, inleme.*

Bezm-i ğam içre nālem ile göñlüm eglere / **İñildisini** gūş ideli āsiyābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*iñildisini, -sini]*

iñile-: *Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.*

Gülşen-i hüsünde iy dil tā seḥer / **İñiler** bir bülbül-i nālānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 3*). [*iñiler, -r]*

Çeng idelden Muhibbî kâmetini / **İñiler** oldı çün rebâb yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5).
[iñiler, -r]

Her şeb gam-ıla çün dil-i zâr **İñiler** âh / Dir nâle kılup böylece dîvâr **İñiler** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1). [iñiler, -r]

Her şeb gam-ıla çün dil-i zâr **İñiler** âh / Dir nâle kılup böylece dîvâr **İñiler** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1). [iñiler, -r]

Gülşende añup gül ruhuñı nâleler itsem / Şūrîde olup bülbül-i gülzâr **İñiler** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2). [iñiler, -r]

‘Ayb eyleme gör zülfüñ añup nâle kılursam / Uzun gicede derd-ile bîmâr **İñiler** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3). [iñiler, -r]

Su gibi eger başumı daşdan daşa döğsem / Olmaya ‘aceb ‘aşık-ı didâr **İñiler** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4). [iñiler, -r]

Güş eylemez yâr eger olsa Muhibbî / Bu ‘aşık-ı dil-sûhte şad bâr **İñiler** âh (Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5). [iñiler, -r]

İnkâr: Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak.

Nedür iy zâhid-i hod-rev tarîk-ı ‘ışka **İnkârıñ** / Saña rüşen iderdüm ger velî gâyetde gevdensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2). [İnkârıñ, -uñ]

İnkâr: Reddetme, tanımama.

Yüz çevürme gün yüzinden zâhidâ **İnkârı** ko / Kâfir olmaz mı ‘aceb nür-ı İlâh’ı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2). [İnkârı, -i]

İnkâr: Gizleme, reddetme.

Hvâb-ı gâfletde iken var alagör büsesini / Uyanup hışma gele sen dahı **İnkâr** be-gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4). [İnkâr,]

İnkâr: İnkâr, doğrulamama, kabul etmeme, reddetme.

Bir büsemi biñ câna virem dimiş iken âh / Bilsem ki dönüp soñra **İnkâr** sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3). [İnkâr,]

İnkâr etegin: Sözüñü ve davranışlarını inkar etmek, kabul etmemek; kötü muamele etmek, zulmetmek.

Hvâbda yârı bulup fırsat-ıla büsesin al / Uyanup hışma gelürse koma **İnkâr etegin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4). [İnkâr etegin,]

İnkâr eyleme: Reddetmek, kabul etmemek.

Yaşum surh u ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid / Gel **inkār eyleme** 'ışka getürdüm dü güvāhı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4). [inkār eyleme,]

inkār ider: Kabul etmeme.

Dün beni öldürdüğine ḥaçneri şāhid yiter / Döntüben **inkār ider** hıç kimseler işitmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3). [inkār ider, -er]

Görmeyüp gün yüzini **inkār ider** / Zāhidi görüñ ki ḥuffāş olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4). [inkār ider, -er]

inkār idesin: Kabul etmeme.

Zāhid **inkār idesin** ger bu benüm mezhebüme / Gel ḥākiki nazar it ta'nı ko bu meşrebüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1). [inkār idesin, -esin]

inkılāb: Bir durumdan başka bir duruma dönüşme.

Muḥibbî şākir olup alur 'ibret / Bakup dünyāda olan **inkılāba** (Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 5). [inkılāba, -a]

inkılāb: Değişim, dönüşüm, bir durumdan başka bir duruma geçiş.

Gelse Muḥibbî şādī ḡam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemişe ḥāli budur **inkılāb-ıla** (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6). [inkılāb-ıla, --ıla]

Hergiz kimsene eylesesün çarḥa i'timād / Zırā ki geçer dün [ü] günü **inkılāb-ıla** (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2). [inkılāb-ıla, --ıla]

iñle-: Ah etmek, sızlanmak; aşk acısıyla içli içli sesler çıkarmak.

Gözlerüm gözeklerinden döküben ḥün-ı ciger / **iñlerem** derd-ile gönlüm beñzedüp tölāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3). [iñlerem, -r, -em]

iñle-: Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İy Muḥibbî gül ruḥın yād eylesem bülbül gibi / **iñlerem** tā şubḥ olunca āh u eḡḡān ile ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7). [iñlerem, -r, -em]

Gül yüzinden dūr olalı **iñlerem** bülbül gibi / Ney gibi bil bagladum bu yolda ben feryād-içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3). [iñlerem, -r, -em]

iñle-: Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim ḥār-ıla / Bülbül-āsā bu Muḥibbî **iñleye** hem aglaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5). [iñleye, -(y)e]

iñle: Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak, inildemek.

Taş ışığın şubh olunca niçe yıl bālın idüp / Ney gibi **iñle** veli kimse fiğānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [*iñle,]*

iñle: Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak, inildemek.

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eğlenmesün / **İñlesün** derdiyle dil olsun tölāb eğlenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1*). [*iñlesün, -sün]*

‘Āşıka kânündür çünki ezelden **iñlemek** / **İñlesün** sinem benüm dönsün rebābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [*iñlesün, -sün]*

iñle: 1. acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak, inildemek 2. yakınmak.

Bezm-i gamda **iñlesem** bu nāleme āheng için / Baña eydüñ gıceler tā şubh nā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [*iñlesem, -sem]*

iñle: Inlemek II yakınmak.

‘Āşıka kânündür çünki ezelden **iñlemek** / İñlesün sinem benüm dönsün rebābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [*iñlemek, -mek]*

iñle: Acı ve üzüntü ifāde eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Muhibbî gıceler **iñler** ider bülbül gibi efgān / Sakın iy hūblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*iñler, -r]*

Yād eyleyüp gül yüzüñi zārılık itsem derd ile / Gülşende **iñler** ‘andelīb feryāduma āheng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*iñler, -r]*

iñle: Acı ve üzüntü ifāde eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Sen elif kıddüñ firākıñdan Muhibbî hastanuñ / **İñleyüp** tā şubha dek kıddi niçe nün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*iñleyüp, -y, -üp]*

Gülşen-i hüsnüñe karşı gıceler dil bülbülü / Şubh olunca **iñleyüp** feryād u efgān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4*). [*iñleyüp, -y, -üp]*

iñled: İñletmek, ah ettirmek.

‘İşk mıdır bī-vefā güller elinden gıceler / **İñledüp** bülbülleri tā şubh güyā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*iñledüp, -üp]*

iñler miydi: İñler miydi?.

Bülbül **inler miydi** gülşende eger hār olmasa / Dilber k̄adri bilinür miydi ağıyār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [*inler miydi,]*

inleyen: *Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkararak kimse.*

Hün-1 dilden nüş ile hem bagrumı iden kebāb / **inleyen** gam meclisinde hemçü tanbūr uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*inleyen,]*

ins: *İnsan, âdem, kişi, halk.*

Bî-‘ışk degül cümle zerrāt-ı kāyināt / ‘İşk-ıla zebūn oldı eger **ins** ü eger cīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [*ins,]*

ins ü cān: *İnsan ve diğerk canlılar.*

Zülf-i ‘anber-bārı örtelden bulut-veş haddini / Gün yüzini görmez olmışdur dirġā **ins ü cān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*ins ü cān,]*

ins ü cinn: *İnsanlar ve cinler II tüm dünya.*

Ne kadar var **ins ü cinn** içinde meh-veş kamu / Sen Süleymān-ı zamānuñ bendesidür kemterin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*ins ü cinn,]*

inşā eyleyen: *Yapmak, bina etmek.*

‘İşk mıdur fenn-i ‘ışkı okudup ‘aşıklara / Bāb-ı fāzlin sīnemün evcine **inşā eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4*). [*inşā eyleyen, -yen]*

inşāf: *Acıma, merhamet duygusu; adalet.*

Sākiyā meclisde mey sun gel bize **inşāf-ıla** / İçelüm anı şurāhī-veş derün-ı şāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [*inşāf-ıla, --ıla]*

inşāf ide: *Acılamak, insaf etmek, hakkını tanımak, hakça davranmak, adalet göstermek, acıyıp merhamet etmek.*

Tevbeyi sırsam eger itme ta ‘accüb şūfi / Gele **inşāf ide** içmez midün ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*inşāf ide, -e]*

inşāf idün: *Acılamak, insaf etmek, hakkını tanımak, hakça davranmak, adalet göstermek, acıyıp merhamet etmek.*

Geşt-gür-i ‘ışk elinden Zāl u Rüstemler zebūn / Döstlar **inşāf idün** bu dil niçe basılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*inşāf idün, -ün]*

insan: *İnsan, insanoğlu.*

Perî dirler saña [hem] ay melek hû / ‘ Aceb olmaz ki yok **insânda** bu rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [*insânda, -da*]

insan: *Ademoğlu.*

İy Muhibbî ol perî **insâna** görünmez kaçar / Lîk hîç gitmez yanından ol raķîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [*insâna, -a*]

intihâ: *1.Nihayet bulmak, gayete ermek. 2. Nihayet, gayet.*

Bugün mağrûr olup dime iletüm başa ben ‘ışkı / Haber virmedi virmez de kimesne **intihâsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*intihâsından, -sından*]

intihâ: *Son, nihayet.*

‘İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ **intihâsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*intihâsına, -sı, -na*]

intihâ: *Son bulma, sona erme; tükenme, bitme; son, nihâyet.*

‘İşk dersin okıyanlar iremez itmâmına / **İntihâ** itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*intihâ,]*

intihâ itdüm: *Bitirmek.*

‘İşk dersin okıyan irmez anuñ itmâmına / **İntihâ itdüm** diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4*). [*intihâ itdüm, -düm*]

intihâb itdüñ: *Seçmek, tercih etmek.*

İntihâb itdüñ kamu mürseller içre Aḥmed’i / Adına kâfir müselmânlar anuñ dirler Emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*intihâb itdüñ, -düñ*]

ir-: *Ermek II ulaşmak.*

‘İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye **irdüm** anuñ intihâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*irdüm, -düm*]

ir-: *Erişmek, ulaşmak.*

‘İşk dersin okıyanlar **iremez** itmâmına / İntihâ itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*iremez, -emez, -*]

ir-: Erişmek, varmak, ulaşmak.

Nālesi eflāke **irdi** bu Muḥibbī ḥastanuñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ iy mäh-rü (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*irdi, -di*]

ir-: "Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Āhum odından iy niğār sakın / **İrmesün** kūyuña şerār sakın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*). [*irmesün, -me, -sün*]

ir-: Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Baña olmakdan ise şāh-ı 'ālem hoş gelür / İrişem ben bir gedā olup **irem** pā-būsına (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [*irem, -em*]

ir-: Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Şark sultānı dogup gelse [ki] sag yanumdan / Zulmet-i dūd-ı dilüm **irmeye** sol yanumdan (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*irmeye, -me, -(y)e*]

ir-: Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

İrmedüm tuş olmadum 'ālemde ḥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp sordum semāvāt ehline (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [*irmedüm, -me, -dü, -m*]

ir-: Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

İRmege zülfüñ şebinde bu Muḥibbī kūyuña / Dūd-ı āhı başına semmürdan bir şeb-külāḥ (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*irmege, -meg, -e*]

ir: Ulaşmak.

Saldum gönül bāzını murğ-ı hümāya ben / Āhum duḥānı **irgeleden** semāya ben (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*irgeleden, -geleden*]

ir: Erişmek, ulaşmak.

Olma mağrūr iy gönül baḥl u tekebbürden sakın / Başuñ eflāke **irürse** yüzüñ olsun ḥākde (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [*irürse, -ür, -se*]

ir: Dokunmak, isabet etmek.

Benüm āh u fiğānumdan sakın kim bir gül-i tersin / Kim āh okı güzer kılur **irerse** daḥı mermerden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*irerse, -er, -se*]

ir: Ayırmak, uzaklaştırmak.

Her kim ki **ırrar** ‘aşıkı dilber kapusından / Budur dilegün anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2696, Beyit 5). [*ırrar, -ar*]

ir: Ulaşmak, vâsıl olmak.

Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i ‘âlî-cenâb / **İrmeyüp** desti aña ‘ışk içre nâ-çâr olmasun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2740, Beyit 2). [*irmeyüp, -me, -y, -üp*]

ir: Ulaşmak, nail olmak, ermek.

Hilâl ebrûlaruñ görsem **irerdüm** ‘iyd-i vaşluña / Kanı tîlî‘ kanı devlet bu ğamla pür-melâlam ben (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2505, Beyit 2). [*irerdüm, -er, -düm*]

ir: Ermek, ulaşmak, yetişmek.

Zehr-i ğam öldürmeden bu ‘aşık-ı dil-ğasteyi / Sâkiyâ **irgür** meded şol mey diyen tiryâkden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2638, Beyit 4). [*irgür, -gür*]

ir: Erişmek, ulaşmak.

Kıssa-i hicri hikâyet itmege kaşd eyledüm / **İrmedüm** pâyânına bildüm anı ğâyet uzun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2511, Beyit 3). [*irmedüm, -me, -dü, -m*]

ir: "Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Pâralandı dil iştdi zülfüñe al kurdugın / Pâralardum bagrını **irse** elüm ger şâneye (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2808, Beyit 3). [*irse, -se*]

ir: Erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî pâyına / Râh-ı ‘ışkıında eger eşk-ile Ceyhün olasın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2700, Beyit 5). [*iremezsın, -e, -mez, -sın*]

ir: "Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Bezm-i ğamda nâleme **irmedi** nâyuñ nâlesi / Baña şimden girü âheng ide ancak erğanün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2564, Beyit 3). [*irmedi, -me, -di*]

Kalmaya zerrece ğam başı **ire** eflâke / Keremünden bu Muhibbî kuluñı yâd idesın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2621, Beyit 5). [*ire, -e*]

Âsümânîler geyüp gün yüzlü mâhum kandasın / Göklere irdi saña **irmedi** âhum kandasın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2628, Beyit 1). [*irmedi, -me, -di*]

Rüz-ı maşşerde nidā cennetden **ire** ümmete / “Hāzihī cennāti ‘admin fedhulūhā hālidīn” (Muhibbī Divanı , Gazel 2701, Beyit 4). [ire, -e]

Çemen **irişdi** yüzüñsüz baharı n’eyleyeyin / Lebüñsüz olsa mey-i hōşgüvārı n’eyleyeyin (Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 1). [irişdi, -iş, -di]

Rāh-ı ‘ışkuñda Muhibbī cān virürse ğam degül / Niçeler kaldı taħassür **irmedi** bu demlere (Muhibbī Divanı , Gazel 2798, Beyit 5). [irmedi, -me, -di]

‘Urüc itdi semāya dūd-ı āhum / **İrişdi** göz yaşı қа ‘r-ı zemīne (Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 3). [irişdi, -iş, -di]

Atıcak ğamze okın ol kaşı ya / Geçüben sīneden **ire** cāna (Muhibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 3). [ire, -e]

Var mıdur bir ğıce ya gündüz Muhibbī ğastanuñ / Semege başı **irüp** nālesi semmāk olmaya (Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 5). [irüp, -üp]

‘Aceb vāslı müyesser ola mı āh / Meger āhum **ire** aña semāda (Muhibbī Divanı , Gazel 2936, Beyit 4). [ire, -e]

Nev-bahār **irişdi** hüsñin ‘arz ider güller yine / Aña karşu zār u feryād ide bülbüller yine (Muhibbī Divanı , Gazel 2946, Beyit 1). [irişdi, -iş, -di]

Vaşla t̄alib oldı dil **irişdi** hicrān āh āh / Katı müşkildür bile āsān [u] düşvārī çeke (Muhibbī Divanı , Gazel 2953, Beyit 3). [irişdi, -iş, -di]

Kanlu yaşum mähīye **irişdi** āhum tā-be-māh / ‘ışkuma yitmez mi ki bu nev‘-ile iki güvāh (Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 1). [irişdi, -iş, -di]

Feryādını dil kesdi göreldeñ ruĥ-ı zerdüm / Bülbül gibi nāle keser **ire** ğazāna (Muhibbī Divanı , Gazel 2965, Beyit 5). [ire, -e]

Sāl ü mäh u hafta sorma baña fark kim eylemez / Līk ol meh bilürem bedr olup **irdi** on beşe (Muhibbī Divanı , Gazel 2967, Beyit 4). [irdi, -di]

Yakaldan sīnem içre āteş-i ‘ışk / **İrişdi** dūd-ı āhum āsümāna (Muhibbī Divanı , Gazel 2986, Beyit 3). [irişdi, -iş, -di]

i‘rāb: Arapça kelimelerin sonunda deĝişen hareke veya harf; sūs.

Okudum hüsñin kitābın bakmadan hāl ü ğaṭa / Müsta‘idem bakmaz oldum noĝta vü **i‘rāba** ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 6). [i‘rāba, -a]

irādet: İrade, ihtiyar.

Her işi eyleyen çü odur ihtiyār anuñ / Hiç vire mi **irādeti** sultān olan kula (Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 4). [irādeti, -i]

irāk: 1. Klāsik Türk müziĝinde orta sekizlideki bakiye diyezi almış fa sesi. 2. Klāsik Türk müziĝinde birleşik makam. Irāk sesi (bakiye diyezi almış fa) üzerindeki Segāh dōrtlüsüne yerinde Uşşak dōrtlüsünün

eklenmesiyle meydana getirilmiştir. Çıkıcı bir seyir özelliğine sahiptir. Karar sesi ırâk (bakiye diyezi almış fa), güçlü sesi düğâh (la)'tır. Asma kararları ırâk (bakiye diyezi almış fa) sesi üzerinde Segâh beşlisi ve kaba nîm hicâz (bakiye diyezi almış re) sesi üzerindeki Hicâz çeşnisidir.

Güceler kıl ney gibi feryâd u zârî tâ seher / Seyr kıl evvel ' **İrâk**'ı soñın eyle Zengüle (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5). ['irâk', -ı]

īrān: İran ülkesi.

Buldı Muhibbî çünkü işigün gedâlığın / **Īrān**'a degül bel bile Tūrān'a virmez (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6). [īrān'a, -a]

īrān illerin: İran illeri.

Seyr idüp gezdük ser-ā-ser cümle **Īrān illerin** / Görmek olur mı 'aceb bir dağı cānān illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1). [īrān illerin, -n]

īrān u tūrān: Acem diyarı ve Türk diyarı.

Büşe-i la'1-i lebinün kem bahāsıdur eger / Virseler ser-cümleten **Īrān u Tūrān** illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5). [īrān u tūrān,]

irde giçde: Er geç; erken veya geç, her ne vakit olsa, sonunda, önünde sonunda.

Talebden hālî olma iste vaşlın / İrişesin ola kim **irde giçde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 2). [irde giçde,]

irdü: Ulaşmak, vasıl olmak, erişmek.

İster-iseñ Muhib hayr-ıla nāmuñ añıla / Niyyetün hālîş idüp **irdügüne** hayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5). [irdügüne,]

ire mi: Ulaşır mı, erişir mi.

Vaşla ırgürgil bugün salma beni ferdalara / **İre mi** ol va'deye bu 'ömr-i kütāh-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2). [ire mi,]

irem: Âd kavmi zamanında Şeddat tarafından cennete benzetilmek üzere Şam veya Yemen'de yaptırılan bahçe.

Büy-ı zülfüne **irem** diyü gelür misk-i Hıttā / Yoğsa terk itmezdi ol hergiz Hōrāsān illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2). [irem,]

irem: 1) İrem bağı 2) Erişmek, ermek.

Büy-1 zülfine **irem** diyü yine âvâre dil / Gıtdi yaşum gibi âh ol serv-ğaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*irem,]*

Murâdumdur şefâ'at senden iy döst / Ümîdüm kesmezem **irem** murâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3*). [*irem,]*

Saçuña dil vireliden benefşe / **İrem** dir kendin ider deste deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2*). [*irem,]*

irem gülzâridur: *İrem bahçesi.*

Yüzinde güller açılmış kızılı ağı ag olmuş / **İrem gülzâridur** gūyâ ya güllerün tarıdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*irem gülzâridur, -dur]*

irer: *Ermek, ulaşmak.*

Nişâr it gevher-i çeşmüñ **irerseñ** pây-1 dildâra / Muhibbî lâyıķı budur viresin cânı ķurbâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*irerseñ, -sen]*

ırfân mektebinde: *İrfan mektebi, bilgi okulu.*

Koma elden Muhibbî lâ'1-i nâbı / Olasın tâ ki **ırfân mektebinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 5*). [*ırfân mektebinde, -nde]*

irgür: *Ulaştırmak, eriştirmek, yetiştirmek.*

Ķarâr itmez 'acebdür çarĥ-ı devrân / Dem-â-dem **irgürür** leyl ü nehâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 2*). [*irgürür,]*

irgür: *Eriştirmek / ulaştırmak.*

Dest-i ğamuñda kaldum la'lün zülâlin **irgür** / Gel dime deşne olsun bir ĥasta göñül rîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*irgür,]*

iriş-: *Erişmek, ulaşmak.*

Olur dil şâd **irişse** pây-1 bûsa / Sanasın mâlik olur taĥt-ı Rûs'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 1*). [*irişse, -se]*

iriş-: *Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

İy Muhibbî el irişmez sidreden bâlâ ķadi / Meger âhum **irişe** ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*irişe, --e, -]*

iriş-: *Belli bir yere varmak, ulaşmak.*

Kebkebūñ izin görüp bu cān u gön̄lüm şād olur / Bir gedā yol üzre san kim **irişür** dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*irişür, -ür*]

iriş-: *Belli bir yere varmak, ulaşmak.*

Baña olmakdan ise şāh-ı ‘ālem hoş gelür / **İrişem** ben bir gedā olup irem pā-būsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [*irişem, -em*]

iriş-: *Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

Sataşdum gerçi ‘ışk içinde rence / Bi-ḥamdillāh **irişdüm** ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 1*). [*irişdüm, -dü, -m*]

iriş-: *Belli bir yere varmak, ulaşmak.*

İy Muhibbî işigin ara sa ‘ādet bulasın / Zıll-ı Ḥaḳ’dur **irişen** rāhat olur sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [*irişen, -en*]

iriş-: *Belli bir yere varmak, ulaşmak.*

Umardum iy kemān ebrū **irişe** sīneme tūrūñ / Beni sen nā-ümīd itdūñ bugün tūr ü kemānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*irişe, -e*]

iris: *Erişmek, ulaşmak.*

Umaram vaşla **irişem** gerçi kaşruñ yücedür / Rīsmān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*irişem, -em*]

Ġamze-i neb-tīz-ile öldürdi āḫir ‘āşıkım / Ḥamdü-lillāh kim **irişdüm** dōstlar bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2*). [*irişdüm, -dü, -m*]

‘Işk yolında şabır iden rence / **İrişür** ‘āḳıbet [ol] ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [*irişür, -ür*]

İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür görünmek nūr ḥacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [*irişdüm, -dü, -m*]

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye / Baḫra ğarḳ olan **irişür** didiler dūr-dāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*irişür, -ür*]

Bi-ḥamdillāh ki cānāna **irişdüm** cāna cān buldum / Yürü iy sāye yanumdan benümle hem-‘inān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*irişdüm, -dü, -m*]

iris: *Eriş II gel!!*

İy taḫīb-i dil **iriş** kim kaldı cāndan bir ramaḳ / Derdüme eyle devā la ‘l-i şeker-ġüftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [*iriş,]*

iriş: Erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

Her kim ki uyar cān-ıla dehrūn hevāsına / Lā-büd anı **irişdürür** āhır belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*irişdürür, -dür, -ür*]

iriş: Bir yere ulaşmak, varmak.

Müdde-î dāmen-i dildāra **irişse** ne ‘aceb / Kanda kim açıla gül tutar anuñ hār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*irişse, -se*]

Egerçi ugradum ‘ışk içre rence / Bi-ḥamdillāh **irişdüm** gizlü gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [*irişdüm, -dü, -m*]

irişesin: Erişmek , ulaşmak.

Ṭalebden ḥālī olma iste vaşlın / **İrişesin** ola kim irde giçde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 2*). [*irişesin,]*

irişmez: Ulaşmaz, isabet etmez, değmez, erişmez.

Kim ki cāna kıymaya **irişmez** ol cānāneye / Baḥra ḡarḡ olan irişür didiler dūr-dāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*irişmez,]*

irme: Erişmek, ulaşmak.

Āh kim ḥasret-ile döndi tenüm bir müya / Vāh eger ölü-istem **irmeden** ol meh-rūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [*irmeden, -den*]

irme: Ulaşmayasın, ermesin.

Zāhidā ehl-i ḥarābātı iñen eyleme zem / Niçe yıllar geçe sen **irmeyesin** pāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*irmeyesin, -yesin*]

irmek diler: Ulaşmayı dilemek.

Kūyuñı n’eyler gönül **irmek diler** cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [*irmek diler, -r*]

irmek için: Kavuşmak için.

Sünbül saçına **irmek için** hem çü Muḥibbî / Geldi ki asa kendüzini dāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*irmek için,]*

irse: Ulaşmak.

Tir-i ğamzeñ ger **ir[er]se** sine-i mecrũhuma / Rāhat olup dil diye gel zaħma merhemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [*ir[er]se,]*

irte: *Ertesi gün, yarın.*

Seni sevmek günāh-ısa katuñda / Bugün öldür meni **irteye** güyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [*irteye, -ye]*

irteye degin: *Sabaha kadar.*

Ger bugün kursa hemān maħv ola **irteye degin** / Ebrũdan itse ser-ā-perdeyi vālā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*irteye degin,]*

irüş: *Belli bir yere varmak, ulaşmak.*

Şular kim çekdiler ‘ālemdede renci / **İrüşür** ol muķarrer ‘ālī gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 6*). [*irüşür, -(ür)r]*

is: *İs, duman izi || Karalık.*

Kiminũn cismi gülden tāze olmış / Kiminũn yüzini tutmuşlar **ise** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [*ise, -e]*

is: *Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.*

Tarayup zũlfini yāruñ pāralarsın bagrumı / Baña bu **işleri** geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*işleri, -ler, -i]*

is: *Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.*

Hũsne māğrũr oluban ‘āşıķa cevri itmegi ko / Bir işi **işleme** kim soñra peşimān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [*işleme, -le, -me]*

is: *A. güç, kudret krş. kudret.*

Ne bilsün bāde zevķin şũfi miskin / **İşi** ta ‘n eylemek mest ü ħarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*işi, -i]*

is: *Alışkanlık, amel, eylem, hāl, vaziyet, huy.*

Her **işi** eyleyen çü odur ihtiyār anuñ / Hiç vire mi irādeti sultān olan kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*işi, -i]*

is: *Amel, alışkanlık, tavır, tutum, davranış, hāl.*

Gerçi kim her bir **işüñ** oranı var / Hadden aşurduñ cefâ vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [*işüñ, -ün*]

isār: *Dökmek, saçmak.*

Pāyuña bu dīdeler **isār** için / Dökdi gāh la‘l ü geh dürr-i şemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [*isār,]*

isār ide: *Serpme, dökmek.*

Cān naqdini yolında Muhibbî ide **isār** / Ol yār gelür diyü baña tek haber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*isār ide,]*

Dīdem üzre iy sehī kāmēt gelüp bas bir kadem / Pāyuña **isār ide** çeşmüm firāvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*isār ide,]*

Gözüm gevherlerin her dem alur gönlüm ayasına / Diler **isār ide** varup nigāruñ hāk-i pāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*isār ide,]*

isār ideler: *Saçmak, dökmek; feda etmek.*

Her şüküfe gülşen içre dutmış elde sīm ü zer / Pāyuña **isār ideler** sen şeh-i hūbān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [*isār ideler, -eler*]

isār itmege: *Ikram etmek.*

Gözün yaşına yār Muhibbî nazar itmez / Yolına anuñ itmege **isār** sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*isār itmege, -ge*]

isār kıl: *Saçmak, serpmek, dağıtmak.*

Şāh-ı gam dil hānesine her kaçan kılşa nüzül / Gevher-i eşki gönül kıl yolına **isār** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [*isār kıl,]*

isāret ide: *Sevgilinin kaşı, gözü ile aşığa bir şeyler anlatması. (İlgi göstermesi).*

Bu Muhibbî yitüre tāt u zühd ü vera‘ı / İç diyü yār **isāret ide** ebrūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*isāret ide,]*

isāret kıla: *İşaret etmek, göstermek.*

Hūn-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki **isāret kıla** ger gūşeden ebrū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*isāret kıla, -a*]

isāret kılup: *İşaret etmek, göstermek.*

Çeşmüñle dil-i gümşüdemni hālūñe sordum / Biri kılup ebrüya işâret birisi gīsü (Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2). [işâret kılup, -up]

isâri itmeyince: Saçmak, dökmek; feda etmek.

Gözlerüm gevherlerini pāyuña iy serv-çad / İtmeyince yoluña anı isâri n'eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 3). [isâri itmeyince, -meyince]

ise: "-i" yardımcı fiili.

Ger zülfün eger zülf-i dil-âviz ise iy dōst / Hem kayd-ı belâ baña vü hem zencîr-i cünün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 3). [ise,]

Varmaz isem küyuña lîk buña kâni' gönül / Sen güzeller şâhını tâ göre bir kez dürdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4). [isem, -m]

ise: "İse" şart eki.

Yüzün gül bülbül olmuşdur gönül ko / Eger şem' ise ol pervânedür bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1). [ise,]

ise: "i-" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli.

Bir işve yiter arada ger cân ise maşşud / Ālûde-i hün eyleme gel sâ'id ü bāzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2). [ise,]

ise: "i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise / Rāzıyam her ne gelürse baña cānānumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 4). [ise,]

ise yaramaz: Fayda sağlamak.

Dōstum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2). [işe yaramaz, -maz]

'isî gibi: Hz. İsa gibi.

Gözi katl itdüğü 'aşıklarını / İder bir demle 'İsî gibi zinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 2). ['isî gibi,]

isid: Duymak.

Muhibbî la'l-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetdüm / İşidüp cübbe çāk idüp hürüş itdi şafāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6). [işidüp, -üp]

Bunı kim gördi ki bir kez **işidüp** evşāfını / Bu Muhibbî cān vire ibn-i falāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [*işidüp, -üp*]

İy Muhib gülşen-i hüsünde nigāruñ zār ol / **İşidüp** nāleñi tā ol gül-i ḥandān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [*işidüp, -üp*]

Şīrīn lebinūñ vaşfın **işidüp** didi dildār / Şekkerde melāḥat komaya bu sözüñ üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [*işidüp, -üp*]

işid: Duymak, dinlemek.

Ol leb-i şīrīn dehānından **işidsem** bir kelām / Tā kıyāmet ancak ol sözdür zebānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [*işidsem, -sem*]

İşiddüm ḥāk-i pāyī bahş olurmış / İki çeşmümi ben kıldum terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 4*). [*işiddüm, -düm*]

İlāhī dilerem bī-dīn raqībūñ / **İşidmeyem** anuñ adın kem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4*). [*işidmeyem, -meyem*]

işid: Dinlemek, duymak.

Başuma üşti fiğānum **işidüp** ‘ālem benüm / Göreler hicrān eger bākī kıla hengāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 3*). [*işidüp, -(ü)p*]

İy Muhibbî **işidüp** aḥvālümü çübān-ı ‘ışk / Eyledi baña vaşıyyet cāme-i peşmīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 5*). [*işidüp, -(ü)p*]

İşidüp nālemi bağı delindi / Fiğānlar eyledüm çün nāya karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*işidüp, -(ü)p*]

Gülşende şecer var mı didüm ḳaddūñe mānend / Serv üzre imiş murğ **işidüp** didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*işidüp, -(ü)p*]

‘Anber-i zūlfını añmış bāğda nāgeh şabā / **İşidüp** olmuş perīşān anı sūnbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2*). [*işidüp, -(ü)p*]

İşidüp gīce efğānum seg-i yār / Getürür bizi didi bu fiğāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [*işidüp, -(ü)p*]

İşidüp uşbu şī‘r-i dil-pesendi / Diye taḥsīn bu taḅ‘-ı selīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9*). [*işidüp, -(ü)p*]

işide: Duymak, dinlemek.

Uşbu şī‘r-i ḥaseni ger **işide** ehl-i ḥired / Diye taḥsīn Muhibbî saña şābāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*işide,]*

Şābāş diye her kim **işide** bu nazmuñı / İtdūñ Muhibbî şī‘rūñi çün ḥoş edā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*işide,]*

işidelden: Duyulduğundan beri.

İşidelden kim metâ‘-ı büseñi çün cānadur / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3). [işidelden,]

İşidelden lebūñe bāde beñzer / Muhibbî tañ mı meyl itse şarāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8). [işidelden,]

işidenler: Duyanlar, haberdar olan insanlar.

İşidenler dimişlerdür şırātı / Kılıcdan itidür hem kıldan ince (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 4). [işidenler,]

işidme: İşitmek, duymak.

Görmemişler hergiz rahm ide cānān kimseye / İtdügin işidmemişler derde dermān kimseye (Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1). [işidmemişler, -mişler]

işig: Eşik.

Taş işigin şubh olunca niçe yıl bālın idüp / Ney gibi inle velî kimse fiğānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3). [işigin, -i, -n]

işig: (Sevgilinin) eşiği.

Buldı Muhibbî çünki işigüñ gedālıgım / İrān’a degül bel bile Tūrān’a virmezim (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6). [işigüñ, -(ü)ñ]

İşigüñ pāk itmege saḳkā-yı çeşmüm her seher / Su seüp bir deste baglar kirpügi cārüb içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3). [işigüñ, -(ü)ñ]

Bu dil cārüb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker su (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2). [işigüñ, -(ü)ñ]

işig: Eşik II kapı, huzur, makam.

Yār işiginde koma öldür raḳīb-i kāfiri / Tıḡuñı tā ‘arş üzre iy Muhibbî asasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5). [işiginde, -in, -de]

Niçe yıllar-durur bālın idindüm daş işigini / Dimedi rahm idüp bir gün ‘aceb miskīn ne yirdensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4). [işigini, -i, -n, -i]

Ġabġabına ḥaşretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm añmadı yarım alma-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3). [işiginde, -in, -de]

işigin ara: Eşiğinde.

İy Muhibbî **işigin** ara sa'âdet bulasın / Zıll-ı Hâk'dur irişen rāhat olur sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [*işigin ara,]*

'İsî-nefes: İsa nefesli (Hz. İsa'nın ölümlere hayat bağışlayan nefesine istinaden sevgilinin dudağı/nefesi de âşıklarına can veren bir niteliğe büründürülmüştür.).

Dil-hasta olam virmeyesin baña bir cevāb / İy **'İsî-nefes** derdüme dermān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 4*). [*'İsî-nefes,]*

işit-: Duymak, bilmek.

Bugün çün hürmen-i gülsin nigārā āhdan sakın / **İşitmedüñ** mi gülşende yil aldugın gül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [*işitmedüñ, -medüñ]*

işit-: İşitmek, duymak, haber almak.

Dün beni öldürdüğine hānçeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider hîç kimseler **işitmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*işitmesün, -me, -sün]*

işit: Duymak, haber almak.

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum ok bu kıddüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*işitdüm, -dü, -m]*

Benî aşfer haṭuñ İslāma kaşdın / **İşitdük** 'azm itdük Engürüs'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5*). [*işitdük, -dü, -k]*

Gül **işitmiş** 'arız-ı yāra anı beñzetdügüm / Şādılığından kızarmışdur meger güle güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [*işitmiş, -miş]*

işit: Duymak, bilmek.

Bu günüñ ferdāya sayma zāyi' itme 'ömrüñi / Dir bu sözi çok **işitdüm** çeng ü nāy u 'üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*işitdüm, -dü, -m]*

Bugün gülzār-ı 'ālemdede cefā vü derd ü miñnet çok / **İşitmedüm** ki bñ almiş ola kimse vefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [*işitmedüm, -me, -dü, -m]*

işit: Duymak, işitmek.

Pāralandı dil **işitdi** zülfüñe al kurdugın / Pāralardum bagrını irse elüm ger şāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [*işitdi, -di]*

işitme: İşitmek, görmemek.

Bñ-sütün adın daḥı **işitmemişdi** küh-ken / Ben belā kühında Ferhād idüm iy şīrīn-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*işitmemişdi, -mişdi]*

‘işk bāzārında: Aşk pazarı.

Nağd-i cān-ıla bulunur bil maħabbet cevheri / ‘**iřk bāzārında** geç sen de ziyān u sūddan (*Muħibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [‘iřk bāzārında,]

‘Işk bāzārında gördüm Çagurur dellāl-ı ‘işk / Kankı ‘aşışdur gelüp derd ala dermān üstine (*Muħibbī Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [‘işk bāzārında,]

‘işk cāmın: Aşk kadehi.

‘Iřk cāmın nūř idüp bagrına yakmıř tāze dāğ / Sīne āk olup yaturlar lāleler kūhsārda (*Muħibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [‘iřk cāmın,]

‘işk cāmını: Aşk kadehi.

‘Iřk cāmını Muħibbī ün ezel nūř ideli / Geh melāmet gāh mest maħmūr dirler uřta ben (*Muħibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [‘iřk cāmını, -nı]

‘işk dāğını: Aşk yarası.

‘Işk dāğını her kim ki yaka sīnesi üzre / Her laħzada her demde gözin tolı nem itsün (*Muħibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [‘işk dāğını, -nı]

‘işk dersin: Aşk dersi.

‘Işk dersin okıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muħibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [‘işk dersin,]

‘Işk dersin okıyan irmez anuñ itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muħibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 4*). [‘işk dersin, -n]

‘işk ehline: Aşk erbabı; aşıklar.

‘Işk ehline güler idi bir zamān-ıdı / Bilmezdi Muħibbī ki kendi başına da gele (*Muħibbī Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [‘işk ehline,]

Kuluñdur āsitānuñda Muħibbī / Anı ‘**işk ehline** ser-tāc eyle (*Muħibbī Divanı , Gazel 2940, Beyit 5*). [‘işk ehline,]

‘işk ehline: Aşk erbabı; aşıklar.

‘Işk ehline zāhid atar ça‘na daşını / Bilmez ki elde degül iħtiyār ‘inān (*Muħibbī Divanı , Gazel 2543, Beyit 4*). [‘işk ehline,]

‘işk elinden: Aşk yüzünden.

Ger zebūn-ı ‘ışk olsam dōstlar ‘ayb olmasun / **‘Işk elinden** şîr-i nerler dahı olmışdur zebūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3*). [‘ışk elinden,]

‘ışk için: *Aşk için.*

‘Işk için dirler ezel bir gevher-i yek dānedür / Ol ki şarrāf olmaya yañıla kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [‘ışk için,]

‘ışk ‘ilmi: *Aşk ilmi.*

‘Işk ‘ilmi çünki tekmi̇le irişdi a‘lemem / Baña şimden girü añmañ ‘ālemüñ ‘allāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [‘ışk ‘ilmi,]

‘ışk meydānına: *Aşk meydanı.*

‘Işk meydānına girdüñ cān-ıla baş oynaduñ / İy gönül merdāne sensin iy gönül merdāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [‘ışk meydānına, -na]

‘ışk odı-y-ıla: *Aşk ateşi.*

‘Āşık oldur ki ola pervāne / **‘Işk odı-y-ıla** tutuşup yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 3*). [‘ışk odı-y-ıla, --y-ıla]

‘ışk şāhi: *Aşk padişahı(sevgili).*

‘Işk şāhi virdi Mecnūn’a ezel ğam tekyesin / Bağrı yağı-y-la uyardı çerāğ ol tekyede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [‘ışk şāhi,]

‘ışk yayı: *Aşk yayı.*

‘Işk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [‘ışk yayı,]

‘Işk yayı katıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [‘ışk yayı,]

‘ışk yolında: *Aşk yolu.*

‘Işk yolında şabır iden rence / İrişür ‘ākıbet [ol] ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [‘ışk yolında,]

‘ışka düşdüm: *Āşık olmak.*

‘Işka düşdüm cān u dilden geçdüm āh / Kimseler ‘ışk-ıla yoldaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 2*). [‘ışka düşdüm, -düm]

‘iřka dūřūp: Ařka tutulmak, ansızın âřık olmak.

‘Iřka dūřūp bencileyin kimseler zār olmasun / Miřnet ü derd ü belā ile giriftār olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2569, Beyit 1*). [‘iřka dūřūp, -ūp]

‘işkdan ğayrı: Aşktan başka.

Virmedi rāh-ı talebden çünki hiç bir kes niřān / ‘**Işkdan ğayrı** Muhibbī bil saña yok reh-nümün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [‘işkdan ğayrı,]

‘işkdan özge: Aşktan başka (bir şey).

‘Işkdan özge ‘āřıka yokdur Muhibbī çün kemāl / ‘Āřık olan ‘işkdan özge kemāli n’eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [‘işkdan özge,]

‘Işkdan özge ‘āřıka yokdur Muhibbī çün kemāl / ‘Āřık olan ‘**işkdan özge** kemāli n’eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [‘işkdan özge,]

işkence: Eziyet, azap.

Çeşm-i cellādı aldı ğançer ele / Baña mı dürlü dürlü **işkence** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2806, Beyit 2*). [işkence,]

işkender: Hızır ve İlyas ‘la Zulmet ülkesine doğru yola çıkıp âb-ı hayatı arayan kimse. Hızır ve İlyas, bu suyu bulup içmişler, fakat İskender yolunu kaybedip ülkesine dönmüştür.

Vādi-i zulmetde bu dil kaldı **İskender** gibi / Teşnelikten virdi cān bulmadı ol bī-çāre su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [işkender,]

işkender ü cemşid: İskender ve Cemşid.

Eger **İskender ü Cemşid** olasın / Bařuñ kaldurma yüz sür ħāk-i pādan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2520, Beyit 4*). [işkender ü cemşid,]

‘iřkuñ esīri: Aşk esiri olmak. Sevgilinin müptelası olmak.

‘Iřkuñ esīri derd-ile bir bī-nevā-y-iken / Mümkin midür enīs olasın pādiřā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 3*). [‘iřkuñ esīri,]

‘iřkuñ kitābını: Aşkın kitabı.

‘Iřkuñ kitābını bugün ezber okudum / Mektebde dağı çıkmadan elf ile bāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [‘iřkuñ kitābını, -nı]

‘iřkuñ rehine: Aşk yolu.

‘İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hâra gördüm / Bildüm küşâde yazuk âh olmayınca tîşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3). [‘işkuñ rehine, -ne]

‘işkuñ yolu: Aşkın yolu.

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm üzre (Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5). [‘işkuñ yolu,]

islâm: Allah ‘ın Kur’an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, müslümanlık.

Gizlenür zülfi şebinde hatt-ı dilber cā-be-cā / Kaşd ider **İslâm’a** kâfir çeşidür şebhün için (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3). [islâm’a, -a]

Benî aşfer hatuñ **İslâma** kaşdın / İştüdük ‘azm itdük Engürüs’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5). [islâma, -a]

islâm içinde: İslamda.

‘Uşşâkdan yüzüñ çevürürsin revâ mıdır / **İslâm içinde** virmeyesin bir selâmı sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 3). [islâm içinde,]

ism ü resminden: Ad ve şekil.

İsm ü resminden tırâş olmuş Muhibbî ‘âlemün / Tekyesinde Hâlık’uñ şürîde âbdâlam bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6). [ism ü resminden,]

ismarla-: Emanet etmek.

Akıt Muhibbî yaşuñ ayagına o servüñ / **İsmarla** vardugında yüz süre pây-ı yâra (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6). [ismarla,]

isnâd eylemek: Dayandırmak, bağlamak.

‘Āşkuñ katline çün kim hüküm ider sultân-ı ‘ışk / Katli **isnâd eylemek** lâyıq mıdır cellâddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3). [isnâd eylemek, -mek]

‘işret demidür: İyiye içme, eğlenme zamanı.

Sākī içelüm sun berü cām itme bahane / **‘İşret demidür** çalduralum çeng ü çağâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1). [‘işret demidür,]

iste: (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

İy Muhibbî ister iseñ bulasın genc-i vişâl / **İste** gönülünde bulursın geçme sen vîrânedan (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5). [iste,]

Lāyık oldı derd-i miḥnet bī-vefā yār **isteyen** / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Vā 'iz-i nādān baña 'arz eylemegil cenneti / Kāyıl olur mı aña 'ışk-ıla dīzār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

'Ālem içre 'āşıka ölmekden özge yok 'ilāc / Ölmege cehd eylesün kendine tīmār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Ol gülün çok olsa ağıyārı dilā 'ayb eyleme / Götürür zaḥmını ḥāruñ bāğ u gülzār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

İy Muhibbî māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh anı 'ömr-i vefādār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Sevdüginün her kişi ister vefāsına ire / Ben cefāsın **isterem** hergiz vefāsın istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*isterem, -r, -em*]

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam 'askeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [*ister-iseñ, -r-iseñ*]

Püte-i hicre yanup dil niçe kāl olduğunu / Bilmek **isterseñ** eger sīm-ile zerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [*isterseñ, -r, -se, -ñ*]

Gül yüzün seyr eylesün 'ālemdə gülzār **isteyen** / Dür dişün fikr eylesün lü'lü'-i şevvār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Gül yüzün seyr eylesün 'ālemdə gülzār **isteyen** / Dür dişün fikr eylesün lü'lü'-i şevvār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Yaşuma kılsun nazar deryā temāşāsın kılan / Külḥen-i sīnem tolu gelsün berü nār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Sırr-ı 'ışkı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / 'İşk Mansūr'ı olup geldüm benem dār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Ḥarc kıl dil naqdini yāruñ dilerseñ vaşlını / Bil ki cān virmek gerek bu yolda bāzār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Genç bī-mār u gül bī-ḥār olmaz iy Muhib / Yārsuz kalur cihānda 'aybsuz yār **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*isteyen, -y, -(e)n*]

Bulmak **isterseñ** eger cānān vişālin iy gönül / Rāyegān girmez elüñe ḥarc kıl cān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [*isterseñ, -r, -se, -ñ*]

Kim ki **isterse** bula āḥir varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp geçmek gerek maḫşūddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*isterse, -rse*]

Cā-be-cā geldi ḥaṭuñ **ister** ide ğaret-i dīn / Gel kazıt virme yüz ol kāfire imānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*ister, -r*]

Vişālün **istedüm** hicr oldı ḥāşıl / Ṭama' olmasa olmaz-ıdı tamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4*). [*istedüm, -düm*]

Vişâlin **isteyüp** şey-lillâh itsem / Salar durmaz beni ferdâya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*).
[isteyüp, -y, -üp]

‘İşkuñ ezelde lezzet-ile balın **isteyen** / Soñra taħammül eyleye dehrüñ cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [isteyen, -y, -(e)n]

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın didüm aña göz göre gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [istedüm, -düm]

Vefâyı görmek **isterseñ** Muhibbî mâh-rûlardan / Şikâyet itmeyüp dâyim rızâ göster cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5*). [isterseñ, -r, -se, -ñ]

‘Āşık mıdur ki derdi koyup **isteye** devâ / Derdi bulunca ‘ışk eri bakmaz devâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [isteye, -y, -e]

Talebden hâlî olma **iste** vaşlın / İrişesin ola kim irde giçde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 2*). [iste,]

Dīvâne gönül **istedi** cām sākî lebinden / Mestâne gözi hışm-ıla el urdı bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [istedi, -di]

İstemem olmak beni yârum kıla şadra nişin / Râzıyam tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [istemem, -me, -m]

İster-iseñ Muhib hayr-ıla nâmuñ añıla / Niyyetün hâliş idüp irdüğüne hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [ister-iseñ, -r-iseñ]

Muhibbî çâresüzdür çäre **ister** / Nigârâ çäre kıl nâ-çâr unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*).
[ister, -r]

iste: Arzu etmek, dilemek, talep etmek.

Ehl-i ‘ışka hoş gelür olmak bugün rüsvâ-yı halk / Genc-i vaşlın **isteyüp** olsam ne tañ vîrâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [isteyüp, -y, -üp]

Lâyık oldı derd-i miñnet bî-vefâ yâr **isteyen** / Aña dil virsün hemîşe kendüzin zâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [isteyen, -y, -en]

Sevdüğünün her kişi ister vefâsına ire / Ben cefâsın isterem hergiz vefâsın **istemem** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [istemem, -mem]

Vaşl-ı cānān **isteyenler** gam yimezler cān için / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [isteyenler, -yen, -ler]

İstedün çün genc-i vaşlın eyle zülfinden hazer / İy gönül ejderden itmişler tılısm ol maħzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [istedün, -dün]

iste: (Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek ‖ gönülden ve samimiyetle istemek.

Fedâ kıl cānı cānāna bil ol nâ-mihribān kâdrin / Kim **ister** vuşlata vuşlat gerekmez aña cān kâdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [ister, -r]

Çäre **ister** leblerüñ dārü'ş-şifāsından gönül / Dil tabīb[i]sin devāñi kesme ol bī-çāreden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*ister, -r*]

Sevdüginüñ her kişi **ister** vefāsına ire / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*ister, -r*]

Yār **ister** çün Muhibbī ola bu göñlüñ hārāb / Ko yıkılsun hergiz ol vīrāne ma'mūr olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [*ister, -r*]

Muhibbī hāstadur didüm lebūnden bir cevāb **ister** / Ne hāddüñdür senüñ didi söz açmak bu dehānumçün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*ister, -r*]

Vaşluñı **istedügüm** ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme bakma beni ma'zūr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 5*). [*istedügüm, -düg, -üm*]

Kanumı içer gözleri **ister** ciğer kebāb / Mey-ḥör olanuñ başı hoş olur kebāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [*ister, -r*]

İster Muhibbī vaşlını salar anı ferdālara / Ancak cefā in'ām ider var ola bu iḥsān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*ister, -r*]

Na'līçeñi göreliden kebkiniñ almak **ister** / Sürmek yüz dilerler sermüzeñe sitāre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*ister, -r*]

Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan **ister** / Hālī ideyim göñlümi ger hāne gerekse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*ister, -r*]

iste: İstemek, dilemek.

İster-iseñ ki dilā açılmaya perdeñ senüñ / Sen sen ol açma sakın 'ālemde kimse perdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*ister-iseñ, -e, -iseñ*]

iste: Arzulamamak, talep etmemek.

Mübtelā-yı derd-i 'ışkām iy tabīb-i dil meded / Leblerüñden gayrı hergiz **istemem** dārüyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*istemem, -me, -m*]

iste: Talep etmek, istemek.

Hızr suyn ister iseñ **istegil** meyḥāneden / Çıkma bir dem tālib iseñ gence sen vīrāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*istegil, -gil*]

iste: Arzu etmek, dilemek, talep etmek.

Gerçi **isterdüm** vefā ammā ider cevır ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ ḥurdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*isterdüm, -r, -dū, -m*]

İster-iseñ bu Muhibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdün ile sākī şarāb-ı 'ışkı sun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*ister-iseñ, -r, --ise, -ñ*]

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam leşkeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 5*). [*ister-iseñ, -r, --ise, -ñ*]

iste: *Istek duymak, dilemek.*

İstese mihr ü vefā itmek baña mümkün degül / Çünkü cevır-ile cefā kılmak olupdur aña hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [*istese, -se*]

iste: (*Bir şeye karşı*) *İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.*

Şöyle münis oldu hicrūñle senūñ bu hasta dil / **İstemez** bir dem cüdā olmak vişāli n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [*istemez, -mez*]

Baħr-ı nazmından Muhibbî'nūñ şu kim dūr **istemez** / Göreyim ğavvāş-veş olsun hemişe ser-niğün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*istemez, -mez*]

Leb-i la'1-i nigār var-iken / **İstemez** dil vara Bedaħşān'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 5*). [*istemez, -mez*]

iste: (*eğer*) *istersen.*

Bulmak **istersen** eger genc-i vişālınden haber / Umaram kim bulasın gelseñ dil-i vīrāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [*istersen, -r, -sen*]

istemez: *İstememek.*

Cennete kılmaz heves hūrī vü ğılmān **istemez** / 'Aşık-ı şādık olan dīdāruñ eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2*). [*istemez,]*

ister iseñ: *İstersen.*

Muhibbî'den eger cān **ister iseñ** / Buyur sen tek hemān er-re'sü ve'l-'ayn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [*ister iseñ,]*

İy Muhibbî **ister iseñ** bulasın genc-i vişāl / İste göñlünde bulursın geçme sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [*ister iseñ,]*

Hızr suyn **ister iseñ** istegil meyhāneden / Çıkma bir dem t̄alib iseñ gence sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*ister iseñ,]*

ister ki: *İster ki.*

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz / **İster ki** ola kāmīl māhir geçe cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*ister ki,]*

isteyen: *Talep eden kişi.*

Kan yudarsa ğam degül lâ'1-i leb-i yâr **isteyen** / Cân virür bu yolda bir zülf-i siyehkâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*isteyen,]*

Kan yudarsa ğam degül lâ'1-i leb-i yâr **isteyen** / Cân virür bu yolda bir zülf-i siyehkâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*isteyen,]*

Hâşılı bu hürmen içre derd ü miñnet 'âkıbet / Nağd-i 'ömrin harc ider yâr-ı vefâdâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*isteyen,]*

Terk idüp zühd ü şalâhı kılmışam zülfün kabûl / Rûz-ı maşşerde benem iy döst zünnâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*isteyen,]*

Ruĥları yâdına cânâ neyçün eġğan ideler / Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*isteyen,]*

Ķâni ' olmaz küyuña vaşluñ diler bî-çâre dil / Hiçe almaz cenneti 'ışk-ıla dîdâr **isteyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*isteyen,]*

isteyü gelür: İstemek.

Müjem ferrâş olup her dem süpürse kûy-ı dildârı / Savurmaga su **isteyü gelür** çeşmüm saķāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [*isteyü gelür, -ür]*

istihâre: Girişilecek bir işin hayırlı olup olmadığını rüyadan anlamak için abdest alıp dua okuyarak uyuma.

Raķıbi terk kılmak fikrin itdün / Ne hâcet hayr işe **istihâre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 4*). [*istihâre,]*

istihkâm: Düşman saldırısını durdurmak, düşmana karşı savunma yapmak amacıyla düzenlenmiş yer.

Muhibbî katıdır gönli nigâruñ / Ol **istihkâm** yokdur şehr-i Peç'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 5*). [*istihkâm,]*

işve: Cilve, işve.

Çeşmi âfet serv kâmet 'İşvesi çok dil-firîb / Al idüp bu gönlümi al ile alan uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*işvesi, -si]*

Bir 'işve yiter arada ger cân ise maķşüd / Ālûde-i hûn eyleme gel sâ'id ü bāzû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [*işve,]*

işvân: Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.

Olma iy dil añuban 'işvânuñı sen nâ-ümîd / Umaram 'afv ide cürmüm añaram Ğaffâr'ı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*işvânuñı, -uñı]*

isâr: Dökme, saçma.

Bir boyı serv-i sehî dildâr dirler uşta sen / Pâyüña göz yaşını **ışār** dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*ışār,]*

it-: *Etmek, eylemek.*

Geh elâ gözler süzüp gâhî çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbî derdinde mekr ü al **itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*itmeñ, -meñ]*

Çün kenâr olmak müyesser olmadı ol serv-kağ / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş **itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*itmeñ, -meñ]*

it-: *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılır.*

Āsitān-ı Kaşr-ı Şîrîn yapar-ısañ iy felek / Yig-durur sengini reng-i hûn-ı Ferhâd **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 3*). [*idesin, --e, --sin]*

Herkesuñ sāğarını mey ile gül-reng **idesin** / Baña geldükçe sıyup sāğarımı seng **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*idesin, --e, --sin]*

Niçe birden bu gönül şâne gibi pāralana / Şâne ile darayup turrañı şeb-reng **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [*idesin, --e, --sin]*

Ruħuñı aç ki hacil ola görüp zülf-i siyâh / Leşker-i Rüm'[ı] çeküp memleketi zeng **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*idesin, --e, --sin]*

Gâh gül göster ü geh sünbülüñ iy serv-i sehî / Nâz-ıla gâh gehî şive-i şemşâd **idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [*idesin, --e, --sin]*

Çünkü fiğân u nâleñi güş eylemez senüñ / İy dil niçeye dek **idesin** sen de gülğula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*idesin, --e, --sin]*

it-: *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Servler çekdüm elifden güller **itdüm** dağ-ıla / Sîne bāgını temâşâ kıla bu ümmideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3*). [*itdüm, --dü, -]*

it-: *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Kim cemâli gülşenin bir kez tamâşâ eyleye / **İtmeye** geşt-i çemen seyr-i gülistândan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [*itmeye, --me, --(y)e]*

it-: *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fil.*

Didi faħr-ı cihân "el-faħr u faħrî" / Libâsuñı sakın dîbâc **itme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*). [*itme, -me]*

Ķanâ'atle geçen bir nân-ı cevle / Gıdâyı dāyima güllâc **itme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [*itme, -me]*

Yiter başuma tãc çün hãk-i pâyı / Dilã başuña zerden tãc **itme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*).
[itme, -me]

it-: "Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

Ger bugün kursa hemân mahv ola irteye degin / Ebrûdan **itse** ser-â-perdeyi vâlã lãle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [itse, -se]

it-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Vişâlin isteyüp şey-lillãh **itsem** / Salar durmaz beni ferdâya karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*).
[itsem, -se, -m]

it-: "Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiildir.

Hãk-i şehlerdür tıfillar **itdügi** bâzîçeler / 'İbret al aç gözüni var seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [itdügi, -düg, -i]

it: Etmek.

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rîsmân-ı âhdan **itdüm** ben aña nerdübân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [itdüm, -düm]

Kimse kılmağı ben **itdüm** âh kendüm kendüme / Bir nazâr cãn terkin urdum yâr-ı gendüm-gün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [itdüm, -düm]

Şãbãş diye her kim işide bu nazmuñı / **İtdün** Muhibbî şî' rüñi çün hoş edã-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [itdün, -dü, -ñ]

it: Etmek, eylemek.

Ser-te-ser gârka virürdi gözlerüm yaşı cihân / **İtmesem** kirpüklerümden seddi ol seylãba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [itmesem, -me, -se, -m]

Hãne kesdi bî-sütün sengden Muhibbî dirmedi / **İtmese** idüm derün-ı âhdan aña sütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [itmese, -me, -se]

Ġayret-i İslãm içündür kıldugum 'azm-i sefer / Hãk bilür kim **itmedüm** ben anı mülk-i dãd için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3*). [itmedüm, -me, -dü, -m]

it: Köpek.

Küy-ı dilberde Muhibbî olalı yârân saña / **İtler-ile** şohbet-i hãş eyle hemdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [itler-ile, -ler, -ile]

it: Yapmak.

Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān **itdüm** / Ata gāmez okların diyü benüm ebrü kemānumçün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*itdüm, -düm*]

it: *Etmek, eylemek, yapmak.*

Bir lebi şīrīn sevüp Ferhād'am oglandan berü / Kūh-kenlik **itmede** üstādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [*itmede, -me, -de, -*]

it: *Bir işi yapmak.*

Gerçi isterdüm vefā ammā **ider** cevr ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ hürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*ider, -er*]

it: *Bir işi yapmak.*

Ma'şūk her ne **itse** Muhibbî ko eylesün / Hiç girmesün kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [*itse, -se*]

it: *Bir işi yapmak; elde etmek II ulaşmak, erişmek.*

İtmez Muhibbî 'ışk eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yakılıp döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [*itmez, -mez*]

it: *Köpek II sevgilinin kapısında bekleyenler, rakipler.*

İtlerüñle hem-dem olmak iftiḥārumdur benüm / Bu Muhibbî bundan özge iftiḥārı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [*itlerüñle, -ler, -üñ, -le*]

Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / **İtlerüñle** bir gice küyuñda olmak pāsbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2*). [*itlerüñle, -ler, -üñ, -le*]

it: *Köpek II âşk.*

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḥasteye **itüm** dimiş / Bir dü-şeşdür bu daḥı iy dil yine düşmez beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*itüm, -üm*]

it: *Köpek II Aşğın rakipleri.*

Ser-i küyında muşāhib olıgör **itlerine** / Her ne dirlerse ko sen yār olagör yāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [*itlerine, -ler, -in, -e*]

it: *... gibi yapmak, ... haline getirmek.*

Satmaga gül ḥüsnini bülbülleri dellāl **ider** / Şaḥn-ı gülşen her taraf feryād u gāvğādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*ider, -er*]

‘itāb: Azarlama.

İy şūh-ı Türk cevri ü cefā vü ‘itāb ne / Dāyim bu dil-ḥasteye itmek ‘azāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [*‘itāb,]*

itdi: "Etmek"; herhangi bir durumda olmak.

Nāzını ṭab‘-ı nigāruñ gördüm āhenden katı / İtmedi āhum eṣer **itdi** velī sengīn taşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [*itdi,]*

itdüm: Yapmak, etmek.

‘İşk dersin okıyanlar iremez itmāmına / İntihā **itdüm** diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*itdüm, --dü, --m]*

itdür: Ettirmek.

Yüzüñ güldür saçuñ sünbül boyuñ serv / Görüben **itdüren** bu ahı sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [*itdüren,]*

i‘tibār: Değer, kıymet, saygı.

Muhibbī kimseye mülk-i cihān degül bākī / Göñül virüp aña bu **i‘tibārı** n‘eyleyeyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 5*). [*i‘tibārı, --ı]*

i‘tibār buldı: Kıymet, saygı görmek, yücelmek, makam, mevki sahibi olmak.

Ḳaddüñe benzedügiy-çün iy gül‘izār serv / Buldı cihānda anuñ-ıçun i‘tibār serv (*Muhibbī Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*i‘tibār buldı, -dı]*

i‘tibār kalmadı: Saygı duymak.

İdeli dehrüñ dimāğımı mu‘aṭṭar zülf bu / **İ‘tibār kalmadı** āhūda olan müşgde bū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [*i‘tibār kalmadı, -madı]*

i‘tibār ola: Değerli olmak, rağbet edilmek.

Ne ‘ācizem ki cürmüme tā ola i‘tibār / Muḥtāc ṭā‘atüme degül çün benüm İlāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [*i‘tibār ola,]*

itbāra: Değer, kıymet, saygı.

Küyına varsa gönüm olmak diler melāmet / Varur mı ‘āşık olan hīç [**i**]‘tibāra karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 4*). [*[i]‘tibāra,]*

i'tidāl: *Aşırı olmama, ne çok fazla ne çok az, tam gerektiği kadar olma, orta halde bulunma, ölçülülük.*

Gülde lütf u servde var i'tidāl / Cem' olupdur cümlesi sende hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2). [i'tidāl,]

i'timād eylesün: *İnanmak, güvenmek.*

Hergiz kimsene eylesün çarha i'timād / Zīrā ki geçer dün [ü] günü inqilāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2). [i'timād eylesün, -mesün]

i'timād itmek: *Güvenmek II aldanmak, kanmak.*

Raķībūnden Muhibbî ihtirāz it / Degüldür i'timād itmek Yehūd'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 6). [i'timād itmek, -mek]

itler: *It, köpek II sevgilinin kapısındaki köpekler.*

İtlerūñ karşu gelür küyūña varsam çağrışup / Dirler iy yār-ı qadīmī şimdiye dek kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4). [itlerūñ,]

İy hümā-ṭal'at kerem kıl sāye sal ben hāküñe / Üstühvānumı niçe bir itlerūñ tārāşlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4). [itlerūñ,]

itleri gibi: *Köpekleri gibi.*

İstemem olmak beni yārum kıla şadra nişin / Rāzıyam tek itleri gibi baña der göstere (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2). [itleri gibi,]

itmām: *(evin) bitirilişi, tamamlanışı.*

'Işq dersin okıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2). [itmāmına, -ı, -n, -a]

itmāmına irmez: *Tamamlamak.*

'Işq dersin okıyan irmez anuñ itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4). [itmāmına irmez, -mez]

itme: *Etme, yapma.*

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senūñ gibi niçe yavru uçurmuşdur yuvasından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4). [itme,]

itmeğe: *Etmeğe, yapmaya.*

Her bir nefesde niçe ‘aṭālar ider saña / Kim kâdir olur **itmege** ḥamdî edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*itmege,]*

itmek gerek: *Yapmak gerek.*

Dimezem cevri eyleme göster gehî mihrüñ yüzün / Döstim her nesneyi **itmek gerek** evzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*itmek gerek,]*

itse: *Yapmak, etmek.*

Naḥl-i kaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden sakın / Keşret **itse** didiler eyler ziyân eşcāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*itse,]*

ittihād: *Birlik.*

İdeliden ‘ışkuñ ile uşbu göñlüm **ittihād** / Aña yeksân görünür olmuş-durur bu ‘d u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*ittihād,]*

iy: *Ey.*

Beñzemez ḥüsnüñe hergiz senüñ **[iy]** hür u melek / Dest-i kudret ḥalk kılmış nesl-i âdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*[iy],]*

iy: *"Ey" seslenme edati.*

İy Muḥibbî şî ‘rümüñ ma ‘nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*iy,]*

Mısr-ı ḥüsnüñ ḥakkı senden ayru **iy** Yūsuf-cemāl / Gözlerümden cūlar akup Nıl ü Ceyḥūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*iy,]*

Tır-i ḡamzeñ atasın ḡayrıya **iy** kaş kemān / Baña geldükçe neden kurulu yayuñ yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*iy,]*

Yār ışiginde koma öldür raḡīb-i kāfiri / Tiḡuñı tā ‘arş üzre **iy** Muḥibbî esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*iy,]*

Gıceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / **İy** dil-i şürīde sen çün bir gül-i aḡmerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3*). [*iy,]*

Sanma **iy** dil kim gedā hem-ser ola sultān-ıla / Bunı fikr eyleme sen şürīde bir pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*iy,]*

İy Muḥibbî yakalıdan sīneye ‘ışk āteşin / Tañ mıdur gıce şu ‘ā ‘um görine gündüz duḡān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [*iy,]*

Ehl-i diller meclisine **iy** göñül yol yok saña / Tā ki bir görünmeye senüñ bīrünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*iy,]*

İy Muhibbî şabra tākāt kalmadı yigdür sefer / Göndere vādileri gönülünü seyrān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî gülüp evvel yüzüne / İdiser sonra seni zār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5*). [iy,]

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde yāhūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [iy,]

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde yāhūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [iy,]

Leylî zülfün hasretinden düşeli hicrāna āh / İy gönül gördüm seni Mecnūnlayın efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [iy,]

Sakın āhumdan iy āfītāb sakın / Olmasun yüzüne sehbā sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1*). [iy,]

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yoluña olsun hezārān cān fedā cānān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [iy,]

Bu Muhibbî'ye cefā vü cevr gördün müsteħāk / İy güzeller husrevi iy şah u iy sultān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [iy,]

Her yaña bakam görürem ben hayālünü / 'Aks-i cemāl-i rüyuñi iy lu 'betān-ı çin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 3*). [iy,]

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli saña diye hezārān āferin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [iy,]

Nedür iy zāhid-i hod-rev tarīk-ı 'ışka inkāruñ / Saña rüşen iderdüm ger velî gāyetde gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [iy,]

İy Muhibbî eylemez bir kimse dünyāda karar / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dārā'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [iy,]

İy pādīşāh-ı hüsñ v'iy Husrev-i zamān / 'Āşıklaruñi eyle kapuñda gel imtiħān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1*). [iy,]

Seyr ider gördüm iraklarda didüm iy şah-ı men / Niçeye dek alasın feryād[u] zār u āh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [iy,]

Ĥamdü-lillāh başa iltüm bu tarīk-ı 'ışkı çün / İy Muhibbî dimesün kimse baña gümrāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [iy,]

Dökersin dīdeden iy çeşm-i pür-hün / İçeyin müstedām ol baña sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [iy,]

Şem'-i hüsne iy Muhibbî yak gönül pervānesin / Niçe kerre yanageldün şimdi küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [iy,]

Ĥadeng-i gāmzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben iy kaşı kemān kadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [iy,]

Ĥadeng-i ġamzeñ **iy** dilber niřāndur sīneme ġönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben **iy** kaşı kemān ġadrin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [iy,]

Süz-i Ĥüsrev var iken şi r içre her dem Ĥāřılıñ / **İy** MuĤibbī sen Ĥayālāt-ı Kemāl itmeñ neden (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [iy,]

İy lebi ġonca vü ġül ‘arız u řirīn dehenān / **İy** boyı serv-i sehī sünbül sīmīn zekānān (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2556, Beyit 1*). [iy,]

İy lebi ġonca vü ġül ‘arız u řirīn dehenān / **İy** boyı serv-i sehī sünbül sīmīn zekānān (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2556, Beyit 1*). [iy,]

Lāf urma çekerem bār-ı ġamı dime sakın / **İy** MuĤibbī kaldı ‘aciz çekmede pīl-i tenān (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2556, Beyit 5*). [iy,]

İy MuĤibbī ‘ıřķ eri nāmūs-ıla ‘arı n’ider / Evveli ‘ıřķuñ budur kim terk ola ñam u niřān (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2557, Beyit 5*). [iy,]

İy MuĤibbī dāduñı ġüş eylemez ol seng-dil / Niçeye dek nāle kılup āh u feryād idesin (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2558, Beyit 5*). [iy,]

Ĥasretüñden kana döndi yařum **iy** serv-i Ĥırām / Akdı cūlar her yaña bu dīde-i Ĥün-bārdan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [iy,]

İy MuĤibbī sīm-i eřķüm rüy-ı zerdüm var iken / Fāriġ olsam tañ mıdur ger dirhem ü dīnārdan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [iy,]

İy MuĤibbī kim ki ġördi ol ġüzeller řāhını / Bārekallāh didi bu Ĥüsne hezārān āferīn (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2571, Beyit 5*). [iy,]

İy MuĤibbī korkaram ki ‘ıřķımı fāř eyleye / Gelür oldı bu zebānuma benüm derd-i derün (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [iy,]

İy MuĤibbī büy-ı zülfini iletse ger řabā / Nāfesini döke yire reřķ ile āhū-yı Ĥīn (*Muhibbī Divanı , Gazel
2573, Beyit 5*). [iy,]

Dest-i hicrāndan řikāyet idem **iy** sultān-ı Ĥüsñ / řevketüñ efzün ola vařluñla ger dād idesin (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2575, Beyit 2*). [iy,]

Ĥařr-ı řirīnüñ bināsına koyalar zeyn için / **İy** felek her seng[i] kim sen çün FerĤād idesin (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [iy,]

İy MuĤibbī her kaçan yād idesin ġül ruĤların / Ĥiceler bülbülleyin tā řubĤ feryād idesin (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2575, Beyit 5*). [iy,]

İy MuĤib aĤsent in tarz-ı ġazel / şimdiki ‘ařruñ bugün Ĥassān’ısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit
5*). [iy,]

Niçe serler her ġün eylersin ġdā / **İy** ‘acüz dünyā meġer serĤānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit
8*). [iy,]

ġün yüzüñden ayru sorsañ Ĥālümü **iy** māh-rü / Tiredür bu ġündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [iy,]

İy Muhibbî gül ruḥın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tâ şubḥ olunca āh u efgān ile ben (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2589, Beyit 7*). [iy,]

Dilde olan derd ü miḥnet küllî olsun āşikār / İy cefā-ḥū vaḳt olupdur sīnemi ben yarayın (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2592, Beyit 3*). [iy,]

İy tabīb-i dil didüm ‘ışkuñla gāyet ḥastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem tīmārı ben (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2593, Beyit 2*). [iy,]

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm ḥāşılıñ / İy Muhibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2594, Beyit 5*). [iy,]

Ḥāk-i pāyine yüzüñ sürdükdē cānuñ virmedüñ / İy dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2596, Beyit 2*). [iy,]

İtlerüñ karşu gelür küyüña varsam çağrışup / Dirler iy yār-ı ḳadīmī şimdiye dek kandasın (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2597, Beyit 4*). [iy,]

Elüñden ne gelür iy dil ḥayāl-i yār-ıla eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiğān u zār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2599, Beyit 1*). [iy,]

Cemālī şem ‘in añdukça bu çeşmüm maḥv olur küllî / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2599, Beyit 2*). [iy,]

Lebüñ dārü’ş-şifāsında yatur ‘āşıklarūñ ḥasta / Tabīb-i dilsin iy dilber idüp tīmār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2599, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî şī rümüñ ma ‘nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2600, Beyit 7*). [iy,]

İy büt-i Çinüm bugün sen ḥüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de ‘ışk-ıla Maḥmūd’ dan (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2603, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî sırruñı ketm eyle izḥār eyleme / Şöyle sakla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2604, Beyit 7*). [iy,]

Ḥün-ı bagrum dem-be-dem nüş eyleyüp raḥm itme / İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne sen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2614, Beyit 3*). [iy,]

Ḥün-ı bagrum dem-be-dem nüş eyleyüp raḥm itme / İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne sen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2614, Beyit 3*). [iy,]

İy Muhibbî baḥr-ı dilde bulmaga söz gevherin / Tālib-i dūr-dāne sensin tālib-i dūr-dāne sen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2614, Beyit 6*). [iy,]

Pāre pāre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy gönül bu san ‘atı öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2617, Beyit 3*). [iy,]

İy Muhibbî ister iseñ bulasın genc-i vişāl / İste gönülünde bulursın geçme sen vīrāneden (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2617, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî her yañadan gelse ḡam olma melül / Çünki açar her dili ḡamḡmī şahrā-yı çemen (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2619, Beyit 5*). [iy,]

İy hümā-yı luṭf 'ışkuñ beni mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [iy,]

İy Muhibbî işidüp aḥvālūmi çübān-ı 'ışk / Eyledi baña vaşıyyet cāme-i peşmīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 5*). [iy,]

Didüm iy dilber neden cem' itdūn 'uşşākuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-ḥāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [iy,]

Bezm-i ğamda iy Muhibbî 'āşık-ı şūrīdeler / Cān u dilden nāle kılsun ḳaddini çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh anı 'ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [iy,]

Kandasın iy gönlümüñ ārāmı cānum maḥremi / Kullarına zūlm idici pādişāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [iy,]

Ok gibi bükdi benüm ḳaddüm kemān itdi firāk / İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [iy,]

Sal hümā sāyeñ teraḥḥum kıl bu ben üstādeñe / İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [iy,]

Ne umarsın iy gönül sen ol gözi cellāddan / Günde biñ kez kan ide ḥazḳ ider ol feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [iy,]

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun raḥm umma ol şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [iy,]

İnen incinme iy gönlüm ölürsin güşiş-i ğamdan / Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teḳaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [iy,]

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflākden / İy şabā luṭf it götürgil bu gubārı ḥākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [iy,]

İy dil hevā-yı kākül için zūlf-i ḥamdasın / Şād ol gönül ki silsile-i bend-i ğamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [iy,]

Bī-sütün adın daḥı işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferḥād idüm iy şīrīn-zebān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [iy,]

İy Muhibbî 'ışk ara terk itmeyince cān u ser / Vuşlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [iy,]

Metn-i ḥüsne yā yazılmış iy Muhibbî ḥāşiye / Kim bunuñ fehminden 'āciz 'ākl u fehm ü ḥurdedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [iy,]

Ehl-i 'ışka iy felek ḥayyātı biçerseñ ḳabā / Ğamdan özge ḥil'at ü tāk u ḳabā biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî bu şeb-i hicre nihāyet yog-ımiş / Ḥānesinden hiç ṭulū' itmez mi ol meh-rū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [iy,]

‘İşk mıdur eyleyen tır-i belāya cān siper / İy Muhib derd ü belā sīnemde peydā eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5). [iy,]

Derd-i ‘ışka iy tabīb Kānūn-ıla olmaz şifā / Okumaduñ anda bu derde devānuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4). [iy,]

Gönlümi gönderdüm evvel kūyına dildārumūn / İy Muhibbî ögrene ol bī-vefānuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5). [iy,]

Yüzünde berk urur nūr-ı Muhammed iy Mesīhā-dem / Bu hüsn-ile bu hūlk-ıla Hüseyn ü yā Hasensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2). [iy,]

Seyr-i gülşen eylemek uşşāka olmışdur harām / İy yüzi gül her dem eglence hayalūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2). [iy,]

Hıç olur mı bend-i zülfinden halāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘ikālūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6). [iy,]

İy Muhibbî sor baña ‘ışkuñ rumūzın ser-be-ser / Saña takrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6). [iy,]

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele peymāneyi / Furşatı fevt itme zāyi‘ kılma ‘ömrūñ bir demin (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5). [iy,]

Dirseñ iy dil sırr-ı ‘ışk fāş olmasun / Şabr kıl bir dem gözüñ yaş olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1). [iy,]

Āsiyāb-ı çarh öğidür ‘ömri çün gendüm gibi / İy Muhibbî bağlama dil bī-vefā gerdün için (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7). [iy,]

Hıç olur mı bend-i zülfinden halāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘ikālūñ var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6). [iy,]

İy Muhibbî tolaşaldan dil saçı zencīrine / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnūn gibi şahrāyı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6). [iy,]

İy Muhibbî ‘ahd ider ‘ahdine tiz turmaz döner / Şöyle beñzer nāz-ıla şāh-ı Karaman’dur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5). [iy,]

Bī-sütūn’dan muhkem iken iy Muhibbî kūh-ı gam / Kūhkenlik san ‘atında ben dañı verzīdeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 5). [iy,]

Hāk-i pāyinden eşer bulduñ mı iy bād-ı şabā / Niçe yıllardur eser durmaz bir ‘ālem-dīdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4). [iy,]

Pāyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilberūñ / Bir qadem iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre basasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2). [iy,]

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñ / Āhum okından neden sen böyle bī-bāk olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2). [iy,]

‘Arz kıl hālūmi ol gül-ruħa iy bād-ı şabā / Uşbu yolda yaraşur çābük [ü] çālāk olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3). [iy,]

Sebzear oldu Muhibbi vardugında hatt-ı yâr / İy gözüm merdümi şimden girü nemnâk olasin (Muhibbi Divanı , Gazel 2680, Beyit 5). [iy,]

Žāyi' itme iy dil-i şūrīde gel gül şöhetin / Cān u dilden tā seher gūş eyle bülbül şöhetin (Muhibbi Divanı , Gazel 2683, Beyit 1). [iy,]

İy Muhibbi tiz gezer eyyām-ı gül bir haftadur / Žāyi' itme 'ömr el virdükçe kıl gül şöhetin (Muhibbi Divanı , Gazel 2683, Beyit 5). [iy,]

İy Muhibbi da 'vet itme meclise meh-rūlar[ı] / İhtiyār eyler m[i] hıç sultān olan kul şöhetin (Muhibbi Divanı , Gazel 2684, Beyit 5). [iy,]

İy Muhibbi ruhları şevkine her şeb-tā-seher / Bülbül-i şūrīde-veş nāle [vü] feryād ideyin (Muhibbi Divanı , Gazel 2685, Beyit 5). [iy,]

İy Muhibbi niçe mecnūn olmasun dīvāne dil / Zūlfini zencir ider gördüm çün ol gīsūyı ben (Muhibbi Divanı , Gazel 2686, Beyit 5). [iy,]

Okuduñ lü'lü' dışinden iy Muhibbi çün hadīs / Anuñ için oldı eş'āruñ senüñ dürr-i 'Aden (Muhibbi Divanı , Gazel 2689, Beyit 5). [iy,]

Dil-hasta olam virmeyesin baña bir cevāb / İy 'İsī- nefes derdüme dermān degül misin (Muhibbi Divanı , Gazel 2691, Beyit 4). [iy,]

İy Muhibbi serv kıddin görse gülşende çınār / El du'āya kaldurur ol kāmēt-i bālā için (Muhibbi Divanı , Gazel 2692, Beyit 5). [iy,]

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp ğamz okların / 'Aķıbet kıldı benüm ğalbümde cā gerçek misin (Muhibbi Divanı , Gazel 2694, Beyit 3). [iy,]

Yimezem dūnyā ğamın ben hıvāce-i dūnyā gibi / İy Muhibbi anuñ için fāriğu'l-bālem bugün (Muhibbi Divanı , Gazel 2697, Beyit 6). [iy,]

Ārzü itme vişālin iy Muhibbi fāriğ ol / Sen gedāsın bir ğalender ol ho sultān-ı cihān (Muhibbi Divanı , Gazel 2698, Beyit 5). [iy,]

İy dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enīn / Mā-teķaddemden meşeldür nāz ider her nāzenīn (Muhibbi Divanı , Gazel 2703, Beyit 1). [iy,]

İy Muhibbi benī-ādemde vefā kalmadı hıç / Sen de Mecnūn-şıfat tut yūri taglar etegin (Muhibbi Divanı , Gazel 2705, Beyit 6). [iy,]

Genc bī-mār u gül bī-hār olmaz iy Muhib / Yārsuz kalur cihānda 'aybsuz yār isteyen (Muhibbi Divanı , Gazel 2707, Beyit 5). [iy,]

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjğānu ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden tır-i müjğānuñ sakın (Muhibbi Divanı , Gazel 2709, Beyit 2). [iy,]

Dīdem üzre iy sehī kāmēt gelüp bas bir kıdem / Pāyuña īsar ide çeşmüm firāvān cevherin (Muhibbi Divanı , Gazel 2710, Beyit 3). [iy,]

İy bāğbān bakmaz-ıduñ serve bir daħı / Görseñ çemende ol boyı serv-i hırāmı sen (Muhibbi Divanı , Gazel 2712, Beyit 4). [iy,]

Ėamzeler zulum-ıla öldürürse lâ' lûñ dirgüren / İy Mesîhâ-dem Muhibbî'de gel eyle imtiğân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [iy,]

Zülf-i zencîrünü tak boynuma iy döst benim / Her kaçan karşıña bu gönlümü şeydâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [iy,]

İy tabîbüm dil ü cân Ėastasıyam derdün-ile / Bir cevâb eyle benim derdüme dermân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [iy,]

Ėasret-ile âh senden ayru iy Yûsuf-cemâl / Eyledüm Ya 'küb-veş dil Ėânesin beytü'l-Ėazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [iy,]

Ben Ėubârı didüm iy gün yüzlü topraktan götür / Bî-edeblik didi itme diledi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî ol perî insâna görünmez kaçır / Lîk Ėiç gitmez yanından ol rakîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [iy,]

Çün beni rûz-ı ezelden eyledün bîmâr sen / İy tabîb-i dil neden derdüme itmezsin devâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [iy,]

Derd ü miğnet ancak olursa 'aceb mi Ėâşılıñ / Çün livâ-yı Ėamdan aldun iy gönül tîmâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [iy,]

Cennete aldanma zâhid gibi bakma kevşere / İy gönül olduñ bugün çün 'âşık-ı didâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [iy,]

İy Muhibbî ola kim yârın bile ağvâlünü / Bir bir eyle şî'r içinde Ėâlünü eş'âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [iy,]

İy Muhibbî devlet-i dâreyni bulur şübhesüz / Kim şafâ-yı kalb-ile Ėâlî degül tevĖîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [iy,]

Zülf-i müşĖinünü iy dilber tırâş itmeñ neden / Çeşmümün yaşın döküp bagrumı baş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [iy,]

Sırr-ı 'ışkı saklar-iken sînede cânım gibi / İy gönül âh itmeg-ile anı fâş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [iy,]

Çün kenâr olmak müyesser olmadı ol serv-Ėad / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [iy,]

Rağm umarsın iy gönül sen ol gözi şayyâddan / Bendine düşdün anuñ assı nedür feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [iy,]

Ėteş-i Ėüsüne yârın iy gönül pervânesin / Zülfî zencîrine dil virdün 'aceb dîvânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [iy,]

Gönlümün vîrânesin iy döst ma'mûr eylegil / Ka'be yapmakça dimişlerdür yapan dil Ėânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [iy,]

Leblerin meclisde dildârın öper gördüm ĖadeĖ / SâĖaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [iy,]

Çeşm-i bīmārī fiğānumdan benüm uyanmadı / Hıfıte bahtum gibi **iy** dilber kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [iy,]

İy Muhib hāl-i siyeh yek dānedür / Tohm mihreş der derün-i dil-fiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 5*). [iy,]

Ne umarsın **iy** gönül sen nahl-i kıddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hiç serv-ile şimşāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [iy,]

İy Muhibbî umma dünyādan vefā / Kime itmişdir vefā bu pīre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [iy,]

İy tabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan bir ramağ / Derdüme eyle devā la‘l-i şeker-güftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [iy,]

Gele **iy** Yūsuf-ı Mısrî gönül tahtında sultān ol / İki yirden akıtdum Nıl‘i gözüm mācerāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [iy,]

Muhibbî gıceler iñler ider bülbül gibi efgān / Sakın **iy** hüblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [iy,]

İy hıredmendān ne kılam bu dil-i dīvāneye / Boynuma kullāb-ı zülfi oldı zencir-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 2*). [iy,]

Kaladı ehl-i kerem ‘Ankā-şıfat nā-yābdur / **İy** dirīgā sifle-perver oldı bu gerdün-ı dūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 4*). [iy,]

Māh-rūlar cevrimini çekdükçe **iy** dil şādsın / Anuñ için kim ezelden sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [iy,]

Leylî zülfine dolaşduñ **iy** gönül Mecnūnlayın / La‘l-i Şīrīnine cān virür meger Ferhād‘sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [iy,]

Sākī-i mehveş elinden nüş kıl cām-ı şarāb / **İy** Muhibbî çün ğam-ı devrān ile nā-şādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî hāne-i ‘uşşaka āteş salmaga / Ruğları zikriyle şī‘ri sūznāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın āyīneye / Yüz karasın göresin korkum bu olma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [iy,]

Yürü **iy** bād-ı şabā hālümü var yāra be-gü / Niçe bir kanum içer ol gözi hūn-hvāra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [iy,]

İy Muhibbî lā‘lin añup aglama / Çün zarar eyler şeker tengine su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [iy,]

Perī misin ya ādem **iy** melek-hū / Seni görmege muhtāc halk kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [iy,]

Ne sünbüldür saçuñ **iy** çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āhīr āh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [iy,]

Åşinā idük ezel bezminde **iy** ārām-ı cān / Ne sebep düşdi ki şimdi yādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [iy,]

İy Muhibbî hāndenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ için dāyimā nā-şādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [iy,]

İy Muhibbî kimse güş itmez bilürsin nāleñi / Sakın aldanma dise künbed-i devvār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [iy,]

Muhibbî ğamdan ölmüşdür didüm **iy** sāki-i cān-baḡş / Elüme bir ḡadeḡ sundı didi cān perveridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [iy,]

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbî ḡastanuñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ **iy** māh-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [iy,]

Ṭālī ümendür şikāyet kıldugum **iy** tünd-ḡū / Yoksa senden görmedüm cevri ü cefādan ğayrı rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [iy,]

İy Ḥıṭā maḡbūbı sensüz sorma ḡālüm hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet ḡatredür āb-ı Āmu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [iy,]

Ḥasta dil lā'ı-i leb-i cānānın eyler ārzü / **İy** ṭabībüm derdine dermānın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1*). [iy,]

Bülbül-i dil-ḡasta gül ruḡsāruñ eyler ārzü / **İy** Mesīḡi dem hemān ğüftāruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 1*). [iy,]

Anuñ-ıçun cū olup bu göz yaşı olur revān / **İy** boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [iy,]

Ḳaddüñe benzedüġiy-çün **iy** gül'izār serv / Buldı cihānda anuñ-ıçun i'tibār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [iy,]

İy Muhibbî dileme büse vü yā mihr ü vefā / Aña 'āşık mı dinür anda eger kām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [iy,]

İy ḡamer yüzlü ḡayālün gelse dil eyler kelām / Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm māh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [iy,]

Yüregüm şad pāre oldı **iy** ṭabīb-i dil meded / Sīne-i çäküm benüm lāyık-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [iy,]

Vādī-i firḡatde ben dil kākül-i dilberde āh / **İy** ğam aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [iy,]

Bir nāzar kıl **iy** şeh-i ḡüsn-i melāḡat Tañrıçün / Gel uyandur ḡvābdan ol nergis-i ayyāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [iy,]

Zād-ı ğamdur yidüġüm küh-ı belā içre müdām / **İy** lebi şirīn n'ıçün añmazsın ol ğam-ḡvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [iy,]

Gözlerün yaşını ḡarc eyle Muhibbî yolına / **İy** gözüm merdümi fikr eyleme deryā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî ko saña cevr ü cefâlar kılsun / Yiridür gönlüni çün bagladuñ ol bed-hüya (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2807, Beyit 5). [iy,]

İy tabîb-i dil ü cân derdüme dermân eyle / Bir güle bak yüzüme gönlümi şādān eyle (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2810, Beyit 1). [iy,]

Sanma iy hasta gönül kim seni cānān acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermān acıya (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2812, Beyit 1). [iy,]

İy Muhib gülşen-i hüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i handān acıya (Muhibbî Divanı , Gazel
2812, Beyit 5). [iy,]

Bu bendeñi iy serv-i hırāmānum unitma / Dil-hasteñi iy lebleri dermānum unitma (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2815, Beyit 1). [iy,]

Bu bendeñi iy serv-i hırāmānum unitma / Dil-hasteñi iy lebleri dermānum unitma (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2815, Beyit 1). [iy,]

Yakdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne dili iy lebi hayvānum unitma (Muhibbî Divanı , Gazel
2815, Beyit 2). [iy,]

Göz yaşı firākuñla akar su gibi her dem / Hāk itme beni iy şeh-i hūbānum unitma (Muhibbî Divanı , Gazel
2815, Beyit 3). [iy,]

Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle / Bu ‘āşıkı iy Yūsuf-ı Ken ‘ān’um unitma (Muhibbî Divanı , Gazel
2815, Beyit 4). [iy,]

Buyursañ iy şeh-i hūbān olalum cān-ıla qurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna
(Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4). [iy,]

İy tabîbüm hastayam vir baña bir şāfi cevāb / Hālüme eyle nazar bir kez meded elţāf-ıla (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2824, Beyit 4). [iy,]

‘Ārif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı ‘ışkı rinde sor / Müşkil-i ‘ışk keşf olunmaz ‘ilm-ile Keşşāf-ıla (Muhibbî
Divanı , Gazel 2824, Beyit 5). [iy,]

Bir nazarla iy gözüm kılduñ belāya mübtelā / Niçe yüz biñ miñnet ü hayfā getürdüñ başuma (Muhibbî
Divanı , Gazel 2827, Beyit 2). [iy,]

Ťālib olduñ zūlfı zencirine iy şūrīde-dil / Bilmedüñ divānelik derdā getürdüñ başuma (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2827, Beyit 3). [iy,]

Eyledüñ küyından āvāre beni iy çarh-ı dūn / Düşürüp tenhā ğam-ı şahrā getürdüñ başuma (Muhibbî
Divanı , Gazel 2827, Beyit 4). [iy,]

İy Muhibbî ser-te-ser bu ‘āleme sultān iken / Bende olduñ ‘ışka āh u vā getürdüñ başuma (Muhibbî
Divanı , Gazel 2827, Beyit 5). [iy,]

İy Muhibbî saklar-iken ‘ışkum oldı āşikār / Eşk-i surh u rüy-ı zerdümle ‘ayāndur tāzece (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2828, Beyit 5). [iy,]

Kendü hālün fikr kıl ko gayrılar aḥvālını / İy Muhibbî sen sen ol bir kimseye lāğ eyleme (Muhibbî Divanı
, Gazel 2835, Beyit 5). [iy,]

Cüş idüp **iy** Muhibbî yine gönül / Didi bu şî'ri hoşça rindâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [iy,]

Gele **iy** hüblaruñ şāhı koma boynuñda bu āhı / Terahhum eyle geh gāhı iñende bî-emān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [iy,]

Gözüm yaşı tuğyān ider **iy** Yūsuf-ı Mısrî / Raḥm eyle baña yoksa kalursın Nîl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî kanda varup eylesem da'vā-yı 'ışk / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm ikisi hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [iy,]

İy güneş yüzlüm gidergil 'arızuñdan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niķābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [iy,]

İy hümā-ṭal'at kerem kıl sāye sal ben ḥāküñe / Üstülvānumı niçe bir itlerüñ tārāşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî götürürse yār zülfinden niķāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [iy,]

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ **iy** māh-rū / Rağbet eyler bu Muhibbî dem-be-dem peymāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [iy,]

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün cāmeler / **İy** Muhibbî kim göre taḥsîn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî yār götürse yüzinden ger niķāb / Māh-rūlar her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [iy,]

İy Muhibbî kime baksañ bil anı şun'-ı Hudā / Ṭa'na daşın atma gördükde göz ü kaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî ser-i küynda kaçan āh idesin / Şöyle āh eyle ki şu'leñ tokuz eflāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî gönülümü gönderdüm almadum ḥaber / Kanda gitdi gelmedi bir daḥı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî her ne yirde cāy ide sultān-ı 'ışk / Cān u dil ḥākister eyler üstülvānı sūḥte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [iy,]

Kimse yārüñ **iy** Muhibbî añlamaz māhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi ḥall olur idrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [iy,]

Şayda çıkmış nāzeninüm **iy** Muhibbî şayd için / Key sa'ādetdür bulna başuñ ol fitrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî yine söz dürlerin[i] 'arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [iy,]

İy türk-i şūḥ 'āşika cevri ü 'itāb ne / İtmege cefā sengile gönlin ḥarāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [iy,]

Ka'be'yi koyup kũyına olam revān didüm / İy şeyh-i şeh̄r baña di rāh-ı şavāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî mest idüp lâ-ya'kıl itdi bũsesi / Beñzedürsem leblerini kimse 'ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [iy,]

İy Muhibbî gün yüzinde zũlf-i yārı dir gören / Sāye salmışdur bulut hũrşid-i raḥşān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [iy,]

Fikr kılma iy Muhibbî sakın assıla ziyān / Er odur kim aña bir bũd-ıla nā-bũde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî dil-i dīvāneyi bend itdi nigār / Boynına kākũlini dakdı selāsil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [iy,]

Hālın 'arz itse Muhibbî raḥm kılmazsın aña / İy vefāsı yok nedür bunca tegāfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî yür[i] var kũy-ı ḥarābāt eri ol / Alayın dime sakın ad-ıla sanı elũme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [iy,]

İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil aḥvālını / Okımasa defterin almasa ol maḥzũn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [iy,]

İy mu'allim yāra ta'līm itmedũñ fenn-i vefā / Lık göstermedũñ aña cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [iy,]

İy şũḥ-ı Türk cev̄r ü cefā vü 'itāb ne / Dāyim bu dil-ḥasteye itmek 'azāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [iy,]

İy Muhibbî el irişmez sidreden bālā ḳadi / Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [iy,]

Dilerem iy seh̄i servũm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzũñ gün gibi 'arz eyle seh̄āb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [iy,]

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdũm cāna cān buldum / Yürü iy sāye yanumdan benũmle hem-'inān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [iy,]

Gele iy ḥũblaruñ şāhı kalur boynuñda günāhı / Teraḥḥũm eyle ki gāhı iñende bī-amān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [iy,]

İy Muhibbî işigin ara sa'ādet bulasın / Zıll-ı Ḥaḳ'dur irişen rāhat olur sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [iy,]

İy Muhibbî sīnem içre kılmaz idũm dil nişān / Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [iy,]

Seni bir kez gören iy yār-ı cānı / Degermi ḡayra yāḥũd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [iy,]

İy Muhibbî mevsim-i güldür güzeller yādına / Cām-ı mey nũş idelũm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [iy,]

İy Muhibbî 'âkil iseñ kıl melâmet ihtiyâr / İtmedi tekmîl 'ışkı kimse ad u san ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5). [iy,]

Ol Muhibbî şükr kıl derd ü belâ vü miñneti / Gönlüme tapşurdılar düşdi emânât ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7). [iy,]

İy Muhibbî kim bütün ider bu gönlüm şşesin / Yâr çokdan anı sımışdur cefâ vü seng-ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6). [iy,]

iy 'andelîb: Ey bülbül.

Ol gül endâmuñ firâkında yine **iy 'andelîb** / Gîceler tâ şubh olunca nâle vü feryadsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 4). [iy 'andelîb,]

iy bî-çâre: Ey çaresiz.

Key nañîf oldum bulan bulur figânumdan beni / Dir ki **iy bî-çâre** sen ne gökdesin ne yirdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4). [iy bî-çâre,]

iy bülbül-i dil: Ey gönül bülbülü.

Çünkü girmez gül gibi âh u figânuñ güşına / Yiter **iy bülbül-i dil** nâle vü feryâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 3). [iy bülbül-i dil,]

iy dîde: Ey göz.

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyğusunda sen / Aç gözün **iy dîde** oldu vaqt iy dil gel uyan (Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4). [iy dîde,]

Âhum yili dil zevrakını bâda virür âh / **İy dîde** kerem eyle de derya gibi düşme (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2). [iy dîde,]

İy dîde pendüm dut benüm nezzâre-i rû eyleme / İy dil vefâdan arı dur meyl-i o bed-hû eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1). [iy dîde,]

iy dil: Ey gönül.

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyğusunda sen / Aç gözün iy dîde oldu vaqt **iy dil** gel uyan (Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4). [iy dil,]

Cânân-ıla cân çünki ezel âşinâ imiş / Yine gerekdi gir sen **iy dil** araya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6). [iy dil,]

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm **iy dil** seni bildüm Yemen mülkinde 'Adensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3). [iy dil,]

Düşüp **iy dil** yine deryâ-yı 'ışka / Yürürsin anda dâyim mâhî sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2). [iy dil,]

Gördüm **iy dil** seni maḥzūn ‘ışk-ıla ğam-ḥurdesin / Sineñ üzre daḥı dāğlar yakmış āzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*iy dil,]*

Çekmesün cellād çeşmüñ tîğ-ı ḥün-ālūdını / Kaşd-ıla baḥr içre **iy dil** çok zamāndur mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3*). [*iy dil,]*

Gülşen-i ḥüsünde **iy dil** tā seḥer / İñiler bir bülbül-i nālānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 3*). [*iy dil,]*

Ka‘be-i kūyına vardum cān-ıla / Bilmedüm **iy dil** ki anuñ ḳurbānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3*). [*iy dil,]*

Olma **iy dil** aḥuban ‘iṣyānuñı sen nā-ümīd / Umaram ‘afv ide cürmüm aḥaram Ğaffār’ı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*iy dil,]*

Ol ferāğatda yatur nāz uyḥusunda şubḥa dek / Şem‘ gibi her ğıce **iy dil** saña yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*iy dil,]*

Sāğar-ı çeşmüñ düşürme elden **iy dil** nāle kıl / Bezm-i ğamda ḥün-ı dilden ğayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*iy dil,]*

İy dil sevüp ol şūḥ-ı sitemkārı n’idersin / Tā şubḥa degin eyleyüben zārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 1*). [*iy dil,]*

Bagruma benüm niçe niçe yara urupdur / Yād eyleyüp **iy dil** baña ol yārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [*iy dil,]*

Görmek olmadı müyesser çünki ol meh-pāreyi / Açma **iy dil** çeşmi zāyi‘ eyleme nazzāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*iy dil,]*

Dāğ idüp sīnemüñ üzre çekeyim yir yir elif / Serv ü gül yirine **iy dil** anı seyrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [*iy dil,]*

Dāğlar gül görünür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşını **iy dil** aña bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*iy dil,]*

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir dü-şeşdür bu daḥı **iy dil** yine düşmez beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*iy dil,]*

Māh-rūlarda mihr kalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriğ ol **iy dil** kırnağ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*iy dil,]*

Çünki fiğān u nāleñi ğuş eylemez senüñ / **İy dil** niçeye dek idesin sen de ğulgula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*iy dil,]*

İkisinden birin **iy dil** diseler iḥtiyār eyle / Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2*). [*iy dil,]*

Ḳabūl eyledüñ **iy dil** cihānı bilmedin öñ / Cevābı niçe virürsin bu iltizāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*iy dil,]*

‘Ārife ‘ālemde bir loḳma vü bir ḥırka yiter / Nāle eyler dönegör **iy dil** toḻabuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [*iy dil,]*

Didüm saña **iy dil** ser-i zülfine dolaşma / Āhır düşürür derd-i belalara ulaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*iy dil,]*

Çün vişâl-i yâra mâni' dür dimişler ten dağı / Bir kabâdur 'âriyet **iy dil** gider cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*iy dil,]*

İy dide pendüm dut benüm nezzâre-i rû eyleme / **İy dil** vefâdan arı dur meyl-i o bed-hû eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [*iy dil,]*

Cîfe-i dünyâya **iy dil** key sakın meyl eyleme / Yoğsa seni beñzedürler bil zebânuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*iy dil,]*

İkisinden birin **iy dil** diseler ihtiyâr eyle / Varup cânâneye kul ol sakın şah-ı cihân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2*). [*iy dil,]*

Egerçi gördüñ ol yâruñ cefâsın / Velî olmak gerek **iy dil** hâzerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*). [*iy dil,]*

Varuñı harc it bugün **iy dil** yime dünyâ ğamın / Kimse başa çıkmadı çıkmayısar devrân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 2*). [*iy dil,]*

Sakın ugrama **iy dil** hâneķāha / İdesin meyden el vire tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*). [*iy dil,]*

iy dil tabîbi: *Ey gönül doktoru (sevgili).*

Meded senden diler **iy dil tabîbi** / Olan derdi olur dermâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 5*). [*iy dil tabîbi,]*

iy dilber: *Ey sevgili!.*

Muhibbî sözlerin taksañ n'ola gūşuña **iy dilber** / Yig alurlar anuñ ķadrin bilenler dürr ü gevherden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5*). [*iy dilber,]*

iy dil-i cânâne: *Sevgilinin gönlü.*

Niçe yıldur eylemez bārân-ı dil te'sîr aña / Şöyle beñzer **iy dil-i cânâne** sen pülâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [*iy dil-i cânâne,]*

iy dil-i dîvâne: *Ey divane gönül.*

Yâr düşmen şüm tîlî' baht-ı devlet ser-nigün / **İy dil-i dîvâne** esbâb-ı vişâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [*iy dil-i dîvâne,]*

iy dōst: *Ey sevgili.*

İy dōst neden eylesin kaşlaruñı çin / Kîn olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Zülf-i siyāhuñ **iy dōst** boynuma bagum olsun / Hālūñ firākı cānā bagruma dāgum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Ger zülfūñ eger zülf-i dil-āviz ise **iy dōst** / Hem kayd-ı belā baña vü hem zencir-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Ėam degüldür ger hārāb itseñ dil ü cān illerin / Müşkil oldur kim görem **iy dōst** hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

‘Āşıkı evvel öldür dönüp lebūñle dirgür / Maşşer güninde **iy dōst** bu bir ‘alāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ‘ālemde / Fiğān u āh-ıla zār eyleyen **iy dōst** sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [*iy dōst,]*

Terk idüp zühd ü şalāhı kılmışam zülfūñ kabül / Rüz-ı maşşerde benem **iy dōst** zünnār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Urma gönül şışesin **iy dōst** yirlere / Sakın ki batar ayaguña ābgineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

N’içün itmezsin gelüp **iy dōst** bir yirde karar / Hāne eyle gāh cān gāhī dil-i vīrān vaţan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*iy dōst,]*

Cānum bile yoluñda senūñ dil nedür **iy dōst** / Tek gūşe-i çeşmūñle baña bir nazar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

Ger hāk idesin seng-i cefā-y-ıla ben **iy dōst** / Mihr-ile vefā bŷy gele uşbu tozumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

İy dōst müjeñ tŷrine sīnem siper olsun / Tek gūşe-i çeşmūñle baña bir nazar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Her kim ki benüm hālŷme rahm itmeye **iy dōst** / Hāk’dan dilerem hālını benden beter olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

Cefā vü cevr-ile qahrūñı **iy dōst** / Şikayet eyler cismŷmde her mŷ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

İy dōst kāmētŷñe senūñ biri beñzemez / Bāğ-ı cihānda gerçi var şad hezār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Görmeyelden berŷ **iy dōst** turunc gābgabuñı / ‘Ārızum zerd oluban döndi tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Öldürürseñ ideyim kanumı **iy dōst** helāl / Tek lebŷñden güzelŷm büseñi ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

İy dōst kerem eyle qadem bas yüzŷm ŷzre / Kŷhl eyleyeyim hāk-i derŷñi gözŷm ŷzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Yoluñda senŷñ şādıkam **iy dōst** vefāda / Nān u nemeki yimemişemdür dizŷm ŷzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Murādumdur şefâ'at senden **iy dōst** / Ümīdüm kesmezem irem murāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Mihrūn vaṭan **iy dōst** tutaldan dil içinde / Rūşen görünür gün gibi 'ışkum il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Gönlümü göndermişem **iy dōst** senden cānibe / Añlamazam ki gele bir daḥı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Gel gönca gibi **iy dōst** bir dem tekellüm eyle / Nāz-ıla ser-firāzum gül ol tebessüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [*iy dōst,]*

Āheste gelüp eyledūn **iy dōst** teraḥḥūmi / Soñra dönüben gitmege böyle şitāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

Bir kez yüzüni göstereyim dir-iseñ **iy dōst** / Cānum vireyin bu söze şükrāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Zülfüne el ur nāz-ıla meydāna gel **iy dōst** / Kes başumı top itmege çevgāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6*). [*iy dōst,]*

iy dōst: *A dost! Ey dost!*

Ol zülf-i misk-būyuñı gel boynuña bırak / **İy dōst** hezār yig yaraşur 'anberineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 3*). [*iy dōst,]*

Didüm ki gönül derdine **iy dōst** ne çāre / Didi ki lebüm barını gönderdüm em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*iy dōst,]*

Muhibbî'yi sorarsañ kimdür **iy dōst** / Eñ ednā bende bir kemter kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*iy dōst,]*

iy dünyā: *Ey dünyā.*

Vefā gelmezse **iy dünyā** 'aceb mi çünki sen zensin / Yudup bir loḳma eylersin cihān ḥalkın bir evrensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [*iy dünyā,]*

iy felek: *Devamlı şikāyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) | dünyā.*

Āsitān-ı Kaşr-ı Şīrīn yapar-ısañ **iy felek** / Yig-durur sengini reng-i ḥūn-ı Ferhād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 3*). [*iy felek,]*

iy ğam: *Ey ğam.*

Ger gülāmuñ isem **iy ğam** baña luṭf eyleyüben / Başuña şadḳa kılup çevrü kul āzād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*iy ğam,]*

iy gönül: *Ey gönül.*

İy gönül başdan beni sen çıkarursın ‘ākıbet / Bu tarīk-ı ‘ışkda olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [iy gönül,]

Genc-i vaşlı gayr yirde arama / Sende ara **iy gönül** vīrānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 9*). [iy gönül,]

İy gönül āhuñ odından nüh felek yanmak neden / İy gözüm eşküñle ‘ālem kana boyanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [iy gönül,]

İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle zülfinden hāzer / **İy gönül** ejderden itmişler tılısm ol maḥzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [iy gönül,]

Olma mağrūr **iy gönül** baḥl u tekebbürden sakın / Başuñ eflāke irürse yüzüñ olsun ḥāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [iy gönül,]

iy gönül: *Ey gönül.*

İy gönül sevdā-yı ‘ışkıyla anuñ efgendesin / Pādişāh-ı dehresin ma‘nīde ammā bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [iy gönül,]

‘İşk meydānına girdüñ cān-ıla baş oynaduñ / **İy gönül** merdāne sensin iy gönül merdāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [iy gönül,]

‘İşk meydānına girdüñ cān-ıla baş oynaduñ / İy gönül merdāne sensin **iy gönül** merdāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [iy gönül,]

Cān aparur şem‘ gördüm her gice pervāneden / Şem‘-i ḥüsne yanmak öğren **iy gönül** pervā neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [iy gönül,]

Gülşen-i ḥüsünde yāruñ **iy gönül** bülbülleyin / Nāle eyle şubḥ olunca sen de bir şūrīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [iy gönül,]

İy gönül rāh-ı vefā üzre kaçan ḥāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr-ile eflāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [iy gönül,]

Fehm olunmaz **iy gönül** ince bili diḳḳat-ile / Tualum ki yire sen bir kıla idrāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 4*). [iy gönül,]

Bulmak isterseñ eger cānān vişālin **iy gönül** / Rāyegān girmez elüñe ḥarc kıl cān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [iy gönül,]

Zülf-i yāra bağlanup sevdā getürdüñ başuma / Niçe dürlü **iy gönül** ḡavḡā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [iy gönül,]

Öldürür āḥir seni dil virme bu şīrīn lebe / **İy gönül** Ferhād-veş gel meskenüñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [iy gönül,]

İy gönül eyle ḳanā‘at ḥānesin gel iḥtiyār / Sunma zāhid gibi sen ellerüñi her negese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3*). [iy gönül,]

iy gözüm: *Ey gözüm! Âşık kendine seslenir.*

İy gönül āhuñ odından nüh felek yanmak neden / **İy gözüm** eşküñle ‘ālem kana boyanmak neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*iy gözüm,]*

Zülf-i şebdîziyle koşdum bu yaşum gülgünımı / **İy gözüm** gayret seniñdür cehd kıl geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*iy gözüm,]*

İy gözüm gitmez hayâli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyiñ ‘ālemde sen çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*iy gözüm,]*

iy gül-i nev: *Ey yeni açılmış gül.*

Aldanma **iy gül-i nev** tayanma rüzigāra / Cevr eyleme iñende gülşende gel hezāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*iy gül-i nev,]*

iy gül-i nev-reste: *Ey yeni açılmış gül.*

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül ahından sakın / Derd-ile āh itse olur gülsitānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*iy gül-i nev-reste,]*

iy güzeller husrevi: *Ey güzeller padişahu!*

Bu Muhibbî’ye cefā vü cevri gördüñ müsteħak / **İy güzeller husrevi** iy şāh u iy sultān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [*iy güzeller husrevi, -i]*

iy kân-ı kerem: *Sevgili.*

Olmuşam ‘ışık fakîri n’ola **iy kân-ı kerem** / Bir nazar hüsñünü ihsān idesin cānuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*iy kân-ı kerem,]*

iy kaşı kemān: *Kaşı yay gibi kavisli olan. || Sevgili.*

Niçe **iy kaşı kemān** cānuma bî-dād idesin / Bāri at ğamzeñ okın bu dilümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*iy kaşı kemān,]*

iy kemān ebrü: *Keman kaşlı.*

Delindi ney gibi bagrum ölürsem **iy kemān ebrü** / Şadālar olısar zāhir benüm her üstüñvānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*iy kemān ebrü,]*

Umardum **iy kemān ebrü** irişe sīneme tīrūñ / Beni sen nā-ümīd itdüñ bugün tīr ü kemānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*iy kemān ebrü,]*

iy mäh-ı dil-efrüz: *Gönüllere ferahlık veren ay.II. Güzel sevgili.*

Müjeñ tīrine **iy mäh-ı dil-efrüz** / Siper yirine dutdum sīnemi ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 2*). [*iy mäh-ı dil-efrüz,]*

iy meh: *Ey ay [gibi güzel sevgili].*

Ḥalel bir taşına gelmez esās-ı mihriññ **iy meh** / Bu çarḥ-ı bī-sütünüñ ger zarar irse bināsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [*iy meh,]*

iy meh-rü: *Ey ay yüzü.*

Çagura ‘ışk dellālī alan bir buse biñ cāna / Bunı bildüm [ben] **iy meh-rü** cihān içinde sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*iy meh-rü,]*

Diler her kes ki ‘aşıkdur ire vaşlına ma‘şūkuñ / Murādum senden **iy meh-rü** hemān ancak nigāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [*iy meh-rü,]*

iy nāzenīn: *Ey sevgili!*

‘Ārızuñ üzre kazıt ḥaṭṭuñ koma **iy nāzenīn** / Ḥaḥ dimişler cem‘ olmaz bir yire küfr-ile dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*iy nāzenīn,]*

Bilmezem ḥūrī misin yāḥū melek **iy nāzenīn** / Kim göre nūr-ı cemālūñ kendüden gider hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*iy nāzenīn,]*

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne āb ü ḥāk **iy nāzenīn** / Dirsem saña itme ‘aceb rūḥī fedāk **iy nāzenīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*iy nāzenīn,]*

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne āb ü ḥāk **iy nāzenīn** / Dirsem saña itme ‘aceb rūḥī fedāk **iy nāzenīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*iy nāzenīn,]*

‘Uşşāk görmez rüyüñi līkin alurlar büyuñi / Bulurlar elbet küyuñi şad cān-ı pāk **iy nāzenīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*iy nāzenīn,]*

Geldüñ çemen seyrānına güller nażar kılur kamu / Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk **iy nāzenīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*iy nāzenīn,]*

‘İşk-ıla gerçi yāruñam ğamla velī bīmāruñam / Ger diyesin ğam-ḥvāruñam ğamdan çi bāk **iy nāzenīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*iy nāzenīn,]*

Görse Muḥibbî yüzüñi ırmaya andan gözini / Farḳına anuñ dutsalar tīg-ı helāk **iy nāzenīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*iy nāzenīn,]*

iy nigār: *Ey sevgili.*

Sakın āhumdan **iy nigār** sakın / Katı tünddür bu rüzigār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*). [*iy nigār,]*

Gerçi kim zāḥir görünür bu çeşm ü ebrü **iy nigār** / Līk vardur ağız ile bili var mıdur gümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*iy nigār,]*

Āhum odından **iy nigār** sakın / İrmesün küyuña şerār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*). [*iy nigār,]*

iy nūr-ı hak: *Allah'ın nuru.*

Saňa tapşurdı Muhibbî gönlini **iy nūr-ı Hak** / Enbiyâlar serverisin aduñ olmışdur Emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*iy nūr-ı hak,]*

iy pāk-dīn: *Saf dindar, dine samimi şekilde inanan kişi; Hz. Muhammed.*

Şeh-perin cārüb ide Rūhü'l-emîn / Hāk-i pāyuña senüñ **iy pāk-dīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 1*). [*iy pāk-dīn,]*

iy perī: *Ey peri.*

Her kim ki göre **iy perī** nāgāh cemālūñi / ‘Aklı gidüp gāşy ola ol laħza bayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [*iy perī,]*

iy perī: *Ey peri. // Ey sevgili.*

Çeşmesār-ı çeşmümi kılsañ müşerref **iy perī** / Bir qadem bassañ gelüp bu çeşm-i giryān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [*iy perī,]*

iy perī-rū: *Ey peri yüzlü (sevgili).*

‘Arīzuñı görüp gül gülşende **iy perī-rū** / Reşk eyleyüp özini eyledi pāre pāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3*). [*iy perī-rū,]*

Hayālūñ geldügince **iy perī-rū** / İderem iki çeşmüm iki ħayme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 3*). [*iy perī-rū,]*

iy şabā: *Ey saba rüzgārı.*

İy şabā ger kūy-ı dilberde beni yād idesin / Umaram ki bu dil-i mecrūħumı şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*iy şabā,]*

İy şabā ger yār kūyında beni yād idesin / Derd ü ğamdan kurtarup bu gönlümü şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*iy şabā,]*

Sürme ideyin gözlerüme **iy şabā** getir / Hāk-i derini kühl-i Şıfāhān’a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [*iy şabā,]*

Hāk-i pāyı tütüyādur gözlerüme **iy şabā** / Zaħmete girme varup gezme Şıfāhān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 3*). [*iy şabā,]*

İy şabā peygām-ı yārı gel getir bu ħastaya / Kim feraħ olsun eger dirseñ dil ü cān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [*iy şabā,]*

İy şabā şı‘r-i Muhibbî olalı qand ü nebāt / Suħenüm şekkerin ol la‘l-i şeker-bāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*iy şabā,]*

iy şah: *Ey hükümdar.*

Bu Muhibbî'ye cefâ vü cevr gördün müsteħak / İy güzeller husrevi **iy şah** u iy sultân-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [*iy şah,]*

iy sâki: *Ar. Kadeh sunan, suvarıcı.*

Gel **iy sâki** berü sun sen şabûhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*iy sâki,]*

iy şanem: *Ey put gibi güzel olan sevgili!*

Baňa gönderme vefâ vü mihrüni gel **iy şanem** / Tek cefâdan bu dilüm mahrum olup zâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*iy şanem,]*

Sen cân-ı pâksin **iy şanem** ne âb ü hâk iy nâzenin / Dirsem saňa itme 'aceb rûhî fedâk iy nâzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*iy şanem,]*

La'lüni ol vaqt öperem **iy şanem** / Eyleye bu hâkümi devrân sebû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [*iy şanem,]*

Sanma kim cevr ü cefâdan **iy şanem** yüz döndürem / Çekmege zîrâ anı mu'tadam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [*iy şanem,]*

iy sâye: *Ey gölge.*

Bi-ħamdi'llâh ki cânâna irişdüm cânâ cân buldum / Yürü **iy sâye** yanumdan benümle hem-înan olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*iy sâye,]*

iy seher yili: *Ey seher rüzgarı.*

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken'an'dan güzër / Yüsuf'ün pîrâhenin bûyın götür Ya'küb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*iy seher yili,]*

İy seher yili bu dil derdini var yâra be-gü / Yek-be-yek kışsa-i pür guşşamı dildâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*iy seher yili,]*

iy sehî-servüm: *Ey fidan boylu. II Sevgili.*

Dilerem **iy sehî-servüm** giriftâr-ı ħazân olma / Yüzün gün gibi 'arz eyle şehâb içre nihân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1*). [*iy sehî-servüm,]*

iy seng-dil: *Taş kalp, katı kalp, acımasız.*

Derd-i dilden korkaram **iy seng-dil** âh itmeğe / Yaka evvel 'arzı andan âsümânı sühte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [*iy seng-dil,]*

iy serv-i sehî: *Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi.*

Gāh gül yüzün ile 'arz idüp 'anber saçun / Gāh **iy serv-i sehī** şīve-i şimşād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [*iy serv-i sehī,]*

iy serv-i sehī: *Ey düz, doğru büyümüş servi boylu sevgili.*

Gāh gül göster ü geh sünbülün **iy serv-i sehī** / Nāz-ıla gāh gehī şīve-i şemşād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [*iy serv-i sehī,]*

iy serv-kağ: *Ey sevgilinin selvi ağacına benzeyen boyu.*

Gözlerüm gevherlerini pāyuña **iy serv-kağ** / İtmeyince yoluña anı ĩsārı n'eyesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2607, Beyit 3*). [*iy serv-kağ,]*

iy servüm: *Ey sevgilinin selvi ağacına benzeyen boyu.*

Ķıyāmet kāmēt olmışsın salın her yaña **iy servüm** / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cūy-ı āb olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*iy servüm, -üm]*

iy sīm ten: *Gümüş gibi parlayan ten; bembeyaz cilt.*

Gül yañağun yādına **iy sīm ten** / Lāle-veş çāk eyleyem kanlu kefen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 1*). [*iy sīm ten,]*

iy şīrīn dehen: *Tatlı dilli.*

Ṭūī-i ṭab'um dađı güyā ola / Lebleründen emsem **iy şīrīn dehen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [*iy şīrīn dehen,]*

iy şūh: *Ey şuh sevgili.*

Vađt olmadı mı **iy şūh** beni yād idesin / Ğuşşadan kurtaruban vaşluñ ile şād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*iy şūh,]*

iy ṭabīb: *Ey tabib ! A doktor!.*

Gel **iy ṭabīb** nabzuma el urayım dime / 'İşk hastasıyam derd-ile bakman devāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*iy ṭabīb,]*

Derdüm benüm dermān-durur çek benden elün **iy ṭabīb** / Olmaz pezīr baña 'ilāc sen fikr-i dārū eyleme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*iy ṭabīb,]*

iy ṭabīb-i dil: *Ey gönül doktoru.*

Mübtelā-yı derd-i 'ışkām **iy ṭabīb-i dil** meded / Lebleründen ğayrı hergiz istemem dārūyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*iy ṭabīb-i dil,]*

İy tabīb-i dil neden göndermedüñ şāfi cevāb / Yoḥsa göz göre bu miskīni helāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [*iy tabīb-i dil,]*

iy tabībüm: *Ey tabib ! A doktor!*

Mübtelâ-yı 'ışk olaldan āh kim dil-ḥasteyem / **İy tabībüm** dimedüñ bir kez anı yād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [*iy tabībüm, -üm]*

iy yār: *Ey sevgili.*

La'l-i lebūñi tekrār şî 'rümde añdum **iy yār** / Şekkerde kıymet artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*iy yār,]*

Ergānün oldı dilüm nālesini seyr eyle / Yaz yüzüñ nakşını **iy yār** anı deyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [*iy yār,]*

Sevdümse seni ḥışmuña **iy yār** sebep ne / Kılmak beni bu veche günehkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*iy yār,]*

Bu ben dil-ḥasteyi **iy yār** unıtma / Devā kıl derdüme tımār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 1*). [*iy yār,]*

iy yārān: *Ey dostlar.*

Cānum **iy yārān** fedā kıldum ben ol dildāra kim / Miḥnet ü endüh-ı yārı ez-ser-i yārı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [*iy yārān,]*

iy yūsuf-cemāl: *Hz. Yusuf gibi güzel yüzlü sevgili.*

Görmez-isem bir nefes ben seni **iy Yūsuf-cemāl** / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser garķ ide Ken'ān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*iy yūsuf-cemāl,]*

iy yūzi gül: *Ey gül yüzlü (sevgili).*

Seyr-i gülşen eylemek 'uşşāka olmışdur ḥarām / **İy yūzi gül** her dem eglence ḥayālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 2*). [*iy yūzi gül,]*

iy zāhid: *Ey dindar ve takva sahibi!*

Yaşum surḥ u ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi **iy zāhid** / Gel inkār eyleme 'ışka getürdüm dü güvāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*iy zāhid,]*

iy zūlf-i siyāh: *Sevgilinin siyah saçı.*

Genc-i ḥüsn üzre sen **iy zūlf-i siyāh** / Hıfz için anı meger su'bānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [*iy zūlf-i siyāh,]*

iy zülf-i siyāhum: *Sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfüñsüz Muhibbî oldı Mecnûn' dan beter / Gitdi 'aqlum şabrum **iy zülf-i siyāhum** kandasın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [*iy zülf-i siyāhum, -um*]

'iyd ayını: *Bayram zamanı II bayramı müjdeleyen ay, yeni ay.*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālūñ var-iken / N'eyleyem '**iyd ayını** iki hilālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*'iyd ayını,]*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālūñ var-iken / N'eyleyem '**iyd ayını** iki hilālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*'iyd ayını, -nı*]

'iyd olsun: *Bayram olmak.*

Devletūñ dilberā mezīd olsun / Her giceñ qadr ü günūñ '**iyd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 1*). [*'iyd olsun, -sun*]

'iyd-i vaşluña: *Kavuşmanın bayramı.*

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm '**iyd-i vaşluña** / Kanı tāli' kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [*'iyd-i vaşluña, -uñ, -a*]

'iyd-i vaşluña irerdüm: *Kavuşma bayramına ermek, kavuşmak.*

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm '**iyd-i vaşluña** / Kanı tāli' kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*'iyd-i vaşluña irerdüm, -erdüm*]

'iys eyle: *Eğlenmek, yemek-içmek.*

Lebleri yādına '**iys eyle** ki gül hengāmıdır / Çün geçen geçdi Muhibbî bir dahı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*'iys eyle,]*

'iys evlemek: *Eğlenmek, yemek-içmek.*

Ruḥlaruñ devrinde itdüm cām-ı la'lüñi heves / Didiler '**iys evlemek** bihter-durur mehtābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*'iys evlemek, -mek*]

'iys idelüm: *Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa etmek, eğlenmek.*

Çün bahār oldı gelün '**iys idelüm** cānlar-ıla / Lebi mül gözleri bādām ruḥı ḥandānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [*'iys idelüm,]*

'iys ü 'işret itmeden: *Yiyip içme, zevk ü sefa etme.*

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilâ ger geçesin / Yarın anda umaram kevşer şarâbın içesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [‘iyş ü ‘işret itmeden, -meden]

‘iyş ü şafâ: Yiyip içip eğlenme.

Câna da virme haber hûn-ı ciger içdüğüni / Tuymasun ‘iyş ü şafâ bezmini bî-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [‘iyş ü şafâ,]

iz: Belirti, emare.

Kanum dökeli buldı Muhibbî beni âhir / Şayyâd bula şayduñ **izin** bulur özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [izin, -in]

iz: Ayak izi.

Kebkebüñ **izin** görüp bu cân u gönüm şâd olur / Bir gedâ yol üzre san kim irişür dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [izin, -+i, -+n]

iz: Nişan, işaret.

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip bu **izüm** üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [izüm, -üm]

‘izâr: Sevgilinin yanağı.

‘İzârüñ reşk-i rüy-ı gül ‘izârân / Ğubârüñ tâc u taht-ı tâcdârân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 1*). [‘izârüñ, -uñ]

‘izâr u hâlûne: Yanak ve ben.

Kaşlaruñ çin eyleme baksam ‘**izâr u hâlûne** / Döstim cân murğımı men ‘ itme âb u dânedden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2*). [‘izâr u hâlûne, -ûne]

izhâr eyledüñ: Göstermek, açığa vurmamak.

Bahr-ı dilden dürlür **izhâr eyledüñ** deryâ-mişâl / Ol sebebden didiler her beytüñe dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [izhâr eyledüñ, -düñ]

izhâr eyleme: Göstermemek, açığa vurmamak.

İy Muhibbî sırruñı ketm eyle **izhâr eyleme** / Şöyle sakla anı cân-ı nâ-tüvânuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7*). [izhâr eyleme,]

izhâr ider: Meydana çıkarmak.

Hemān kendüzinüñ kemligin ider **izhār** / Şular kim nazar eyler bizüm kelāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 4*). [*izhār ider,]*

izhār ider: Meydana çıkarmak, göstermek.

Senüñ ‘āybuñı dañı herkese **izhār ider** ol / Ğayrınuñ ‘aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [*izhār ider,]*

izhār itdi: Göstermek.

Ma‘nā gülini itdi çün **izhār** Muhibbî / İletdi seher yili anuñ büyni her sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5*). [*izhār itdi,]*

izhār itme: Göstermemek, açığa vurmamak.

Baña dirler ki ‘ışkı itme **izhār** / Durur mı hıç âteş birile panbū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*). [*izhār itme,]*

‘izz: Büyüklük.

Egerçi sūz-ı eş ‘āruñ Muhibbî ‘ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāhib-i ‘**izz** ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*‘izz,]*

‘izz ü cāham: Makam ve mevkî sahibi.

Gedā-yı kūyuñ olmakdur hemān ‘ālemde maqşūdum / Bunı sanma ki ‘ālemde Muhib[bî] ‘**izz ü cāham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [*‘izz ü cāham, -am]*

‘izz ü nāz-ıla: İtibar ve naz II değerlilik ve güzellik.

Ol yār gelse meclise biñ ‘**izz ü nāz-ıla** / Şem‘i görüñ ki karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*‘izz ü nāz-ıla, --ıla]*

‘izze: Aziz olma, azizlik; yücelik, ululuk.

Devlet-i vaşla irişdüm diyüben ‘**izze** mi-şev / Ğam-ı hicrān-ı elem düşmeni çün duta kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*‘izze,]*

J

jāle: Çiğ tanesi.

Jālelerden gūşına dūrler takupdur şāh-ı gül / Cāmesin surh eylemiş bir yār-ı ra'nādūr yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*jālelerden, -ler, -den*]

jende: Eski, eski püskü, yamalı, hurka.

Saņa yitmez mi Muhibbī egnüñe **jende** palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*jende,]*

jende-püş: Yamalı eski hurka giyen (derviş).

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmuş **jende-püş** / Künc-i hālvette neçün başına çekmez perdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*jende-püş,]*

jeng: Pas.

Pāk ola dirse Muhibbī **jengden** levh-i zamīr / Bir niçe yārān buluban nüş-ı sāgar eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*jengden, -den*]

jeng oldı: Paslanmak, pas tutmak.

Jeng oldı gönül āyīnesi al ele sākī / Mey sun berü tā dāfi' -i hūzn [ü] elem olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [*jeng oldı,]*

Jeng oldı dil āyīnesi hīç var mıdur çare didüm / Didi bir 'ārif var mey iç saykal ola āyīneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*jeng oldı, -dı*]

jeng-i ğamdan: Gam pası, gam kiri.

Bir kadehle sākīyā şāf eyle dil āyīnesin / **Jeng-i ğamdan** korkaram bir gün kona gerd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*jeng-i ğamdan, -dan*]

jeng-i sehāb-ıla: Bulutun pasıyla, ahın kara dumanıyla.

Āh eylemegil gün yüzine karşı Muhibbī / Tā **jeng-i sehāb-ıla** hafı olmaya ol rü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [*jeng-i sehāb-ıla, --ıla*]

jülide-mü: Saçı darmadağınık olan.

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bū / Dönmişem Mecnūn'a bir āvāreyem **jūlide-mū** (*Muhibbî Divan , Gazel 2775, Beyit 1*). [*jūlide-mū,*]

K

kabā: *Kaftan, elbise.*

Çün vişāl-i yāra māni'dür dimişler ten dahı / Bir **qabādur** 'āriyet iy dil gider cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*qabādur, -dur*]

kabā biçerseñ: *Elbise dikmek.*

Ehl-i 'işka iy felek hayyātı biçerseñ kabā / Ğamdan özge hil'at ü tāt u kabā biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*qabā biçerseñ, -erseñ*]

kabak: *Şarap kabı, kadeh.*

Deryā-yı eşke düşse yimez Muhibbî pervā / İki yanumda 'aynum iki **kabagum** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5*). [*kabagum, -um*]

ka'be: *Kabe.*

Ka'bedür küyü gelür sürün sürün 'aşıklar / Ya'ni varup virmege qurbānın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3*). [*ka'bedür, -dür*]

ka'be: *Ar. Kible-i ehl-i İslām olan Beytullahü'l-harām.*

Ka'be küyuñda şükür kim eyledün qurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*ka'be,]*

Ka'be'dür küyuñ nigārā eyledüm çünki tavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga qurbān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [*ka'be'dür,]*

Gönlümün vīrānesin iy dōst ma'mūr eylegil / **Ka'be** yapmakça dimişlerdür yapan dil hānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*ka'be,]*

Ka'be'yi koyup küyuña olam revān didüm / İy şeyh-i şehri baña di rāh-ı şavāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*ka'be'yi, -y, -i*]

Ka'be'dür küyü tavāf itmek diler gönlüm anı / Ger qabūli ola qurbān olayım ben cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*ka'be'dür,]*

ka'be: *Bütün müslümanların kiblesi ve ziyāret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binā, beytullah.*

Ka'be'dür küyü gelür 'uşşākı qurbān olmaga / Hayrı te'hīr itmesün kılson şitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [*ka'be'dür, -dür*]

ka'be küyuñı: *(Sevgilinin) Kabe gibi olan mahallesi.*

Ka'be küyuñı varup yine tavāf eyleyüben / Ko Muhibbî kuluñı yoluña qurbān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 7*). [*ka'be küyuñı, -ı*]

ka'be kūyuñuñ: (Sevgilinin) Kabe gibi olan mahallesi.

Ka'be kūyuñuñ hevāsıyla bugün 'āşıklañ / Her biri hāzır kılupdur kendüzin qurbān için (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2). [ka'be kūyuñuñ, -uñ]

ka'be-i kūyına: Kabe kadar kutsal köy II sevgilinin bulunduğu yer.

Varursam Ka'be-i kūyına yāruñ / Bulurdum Merve haqqıyçün şafā ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 2). [ka'be-i kūyına,]

ka'be-i kūyına: (Sevgilinin) Kabe'ye benzetilen mahallesi, bulunduğu yer.

Ka'be-i kūyına vardum cān-ıla / Bilmedüm iy dil ki anuñ qurbānısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3). [ka'be-i kūyına, -ına]

ka'be-i kūyuñ: Ka'be'nin bulunduğu yer II sevgilinin bulunduğu yer.

Ka'be-i kūyuñ nigārā kıble-i 'uşşākdur / 'Āşık-ı dil-ħasteye yok andan artuk secdegāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 2). [ka'be-i kūyuñ,]

ka'be-i kūyuña: (Sevgilinin) Kabe gibi kutsal kabul edilen semti, mahallesi.

Ka'be-i kūyuña varan 'āşıkı qurbān eyle / Kaşd ider ħayra girür her kişi bayram olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4). [ka'be-i kūyuña,]

ka'be-i murād: Murad Kabesi.

Sa'y it Muhibbî tā bulasın Ka'be-i murād / Düş vādilere cehd ile kaṭ' eyle merħale (Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5). [ka'be-i murād,]

kābe-kavseyn: Kab-ı Kavseyn, miraç mucizesinin en son ve en ileri safhasında, Hz. Muhammed'in rüyete mazhar olduğu manevî makamın ismidir. II Yakınlık.

Güzeller içre sensin qurretü'l-'ayn / Olupdur yā kaşuñ da kābe-kavseyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 1). [kābe-kavseyn,]

kabrüm üzre: Kabrimin üstüne.

Görelî serv-i revānuñ akıdur eşk-i revān / Ol sebebden bitiserdür kabrüm üzre ergüvān (Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1). [kabrüm üzre,]

kabül: Bir öneriyi uygun bulma, onaylama.

Kābülüm olmadı dünyā cemālin baña 'arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünki ergensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5). [kābülüm, -üm]

ķabŭl: *Kabul etme, razı olma.*

ķabŭlŭmdŭr gelen senden cefālar / Hemān tek sen raķıb sŭzine uyma (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2977, Beyit 4*). [*ķabŭlŭmdŭr, -ŭm, -dŭr*]

ķabŭl eyle: *Kabul etmek.*

Pādiŝāhdur emrini eyle ķabŭl / Kapusunda bende-i fermānısın (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2581, Beyit 4*). [*ķabŭl eyle,]*

ķabŭl eyle kuluñdan cān u başı / Getŭrdŭm tuħfedŭr dervıŝ-ı ŝāne (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2926, Beyit 3*). [*ķabŭl eyle,]*

ķabŭl eyledŭñ: *Kabul etmek.*

ķabŭl eyledŭñ iy dil cihānı bilmedin ōñ / Cevābı niķe virŭrsin bu iltizāmumuza (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*ķabŭl eyledŭñ, -dŭñ*]

ķabŭl eyler: *Kabul etmek.*

Ger cefā sengini yagdursañ gŭkden rāzıyam / Her ne kim gŭkden yaga lā-bŭd **ķabŭl eyler** zemĭn (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*ķabŭl eyler, -r*]

ķabŭl eyler: *Kabul etmek.*

Eyleseñ cevı ŭ cefālar yŭzŭmi dŭndermezem / Her ne kim gŭkden yagar anı **ķabŭl eyler** zemĭn (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2598, Beyit 4*). [*ķabŭl eyler,]*

Ne ķadar cevı ŭ cefā itse gŭñŭl eyler ķabŭl / Dŭstlar gŭkden ne yagarsa gŭtŭrŭr ķŭn zemĭn (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [*ķabŭl eyler,]*

ķabŭl eyleye: *Kabul etmek.*

şehr-i miħnetde sorarsañ ħālini ‘āŝıķlaruñ / Her biri derdi **ķabŭl eyleye** dermāndan geķe (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2884, Beyit 2*). [*ķabŭl eyleye,]*

ķabŭl eyleye: *Kabul etmek.*

Kim **ķabŭl eyleye** derd ŭ ğamı dermānı koya / Sanmañuz ‘ālem iķinde anı sŭd eylemeye (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2870, Beyit 3*). [*ķabŭl eyleye,]*

ķabŭl ide: *Kabul etmek ,onaylamak.*

Kimdŭr senŭñ derd ŭ belāñ **ķabŭl ide** / Yā kim-durur cānını terk ide vire cān (*Muhibbŭ Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [*ķabŭl ide,]*

kabül idem: *Kabul etmek.*

Oldı yaķın kalmadı sabr-ıla tākātüm / İdem kabül miħneti terk-i diyār ile (*Muħibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 4*). [*kabül idem, -em*]

kabül it: *Makbul saymak, razı olmak, geri çevirmemek.*

İdeyim cān-ıla esbūne ĥıdmet / **Ķabül it** tek beni serrāc eyile (*Muħibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*). [*kabül it,]*

kabül itdi: *Kabul etmek.*

Derdüñi devā bildi **ķabül itdi** Muħibbî / Bu re'yi kılur kimse mi var 'āķil içinde (*Muħibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [*kabül itdi,]*

kabül itdüm: *Kabullenmek, benimsemek.*

Atdı okını sīneme kaşuñ kemān-ıla / İtdüm kabül dilde kodum anı cān-ıla (*Muħibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [*kabül itdüm,]*

kabül itmezse: *Kabul etmek.*

Muħibbî naķd-i cān iltüp dile bir buse la'linden / **Ķabül itmezse** de bārī birez bāzār-ıla eglen (*Muħibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*kabül itmezse, -zse*]

kabül itseñ: *Tasdik etmek, onaylamak, razı olmak; geri çevirmemek.*

Varsa Muħibbî kapuña cān tuħfe iltür / İtseñ kabül n'ola bu kemter kemīneden (*Muħibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*kabül itseñ,]*

kabül kılmaşam: *Kabul etmek.*

Terk idüp zühd ü şalāħı kılmaşam zülfüñ kabül / Rüz-ı maħşerde benem iy dōst zünnār isteyen (*Muħibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*kabül kılmaşam, -maşam*]

kabüli ola: *Rızası olmak.*

Ka'be'dür kūyı tavāf itmek diler göñlüm anı / Ger **ķabüli ola** ķurbān olayım ben cān ile (*Muħibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*kabüli ola, -a*]

kabza: *Tutamak, sap.*

Umaram ğamze okları ata ol iç **ķabzadan** / Sīne şahrāsına dıkdüm anuñ içün dil nişān (*Muħibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*ķabzadan, -dan*]

kaç: (Birinden veya bir şeyden) Kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

Ümîdüñ tut ki gele hayruñ ağır / **Kaçan** kim kurıla mahşerde mîzân (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4). [kaçan, -an]

Perî gibi **kaçarsın** âdemîden / Anuñçün sen enîs-i Ehremen'sin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 8). [kaçarsın, -ar, -sın, -]

Mâr zülfi leblerinden yüzünü döndürmedi / Yâ nedendür mâr çün dirlir **kaçar** tiryâkden (Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5). [kaçar, -ar]

kaç: Kaçmak, sakınmak.

Beni yaratmış belâ vü miñnet için Yaradan / Ehl-i 'ışk oldum anuñçün **kaçmazam** ben yaradan (Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1). [kaçmazam, -mazam]

kaç: (Bir şeyi) Yapmayı istememek, geri durmak, kaçınmak, korkup çekinmek; korkmak.

Çekse hançer gözleri **kaçma** Muhibbî karşı var / İki kâfir kaçd ider tut bir Müselmân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5). [kaçma, -ma]

kaç-: Kaçmak.

Zâhidüñ turş yüzinden n'ola 'ışk ehli **kaç** / 'Ârif olan yürümez ger ola nâdânlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4). [kaç, -a]

kaç-: Çekilmek, kaçınmak.

İy Muhibbî ol perî insâna görünmez **kaçar** / Lik hîç gitmez yanından ol rakîb-i Ehremen (Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5). [kaçar, -ar]

kaç-: Bir şeyi yapmayı istememek, geri durmak, kaçınmak.

Kaçar mektebe varmaz tıfl olanlar / 'Aceb dil tıflı dâyim mektebinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3). [kaçar, --ar, -]

kaç kerre: Kaç kez.

Her ne çekesin saña Muhibbî maħal oldu / **Kaç kerre** didüm zülfine dil virme dolaşma (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6). [kaç kerre,]

kaçan: Ne zaman ki.

Kaçan dem dem çıkar dilden şerâre / Başumda beñzer ol tâc-ı ħorûsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4). [kaçan,]

kaçan: *Nasıl.*

Şem‘-i ruhuñı görüp bu dil itme ta‘accüb / Pervâne **kaçan** şem‘ göre odlara yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6*). [*kaçan,]*

kaçan: *Her ne zaman.*

Kaşd itse **kaçan** katlûme cellād ğamzeler / Ol kemend-i zülf-ile bağlar [çü yār] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [*kaçan,]*

Ol yār-ı dil-nüvāz **kaçan** meclise gele / Şem‘[i] görüñ karşu niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*kaçan,]*

kaçan: *Nasıl, soru zarfı.*

Ğam şebinde bir gice bu dil **kaçan** zārî çeke / Añlamam bir yılda bir kes böyle bīmārî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*kaçan,]*

kaçan: *Ne vakit, ne zaman ki.*

Çeşm-i bīmārî fiġānumdan benüm uyanmadı / Hufte bahtum gibi iy dilber **kaçan** uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*kaçan,]*

kaçan: *Nasıl, ne suretle.*

İy gönül rāh-ı vefā üzre **kaçan** hāk olasın / Umaram ki yücelüp qadr-ile eflāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*kaçan,]*

İy Muhibbî ser-i küynda **kaçan** āh idesin / Şöyle āh eyle ki şu‘leñ tokuz eflāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*kaçan,]*

kaçan: *Diġı zaman.*

Kaçan taħrīre el urup yaza derdin dil-i maħzūn / Elinde dutduġı kāġıd olur eşki ile gülgün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*kaçan,]*

Segriyüp çeşmüm **kaçan** şādī nişānı depreşe / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola ol mehveşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*kaçan,]*

Gül yüzüñ üzre **kaçan** tagıla zülf-i siyehūñ / Görinür baña cihān gülşeni şebbūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [*kaçan,]*

kaçan: *Nasıl ?.*

Raķībe meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / **Kaçan** āh eyleye muzlim muķarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*kaçan,]*

Varsam **kaçan** kũyına karşu çıkar bana / Zira ezel āřınā idũm ol kilāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2904, Beyit 4*). [*kaçan,]*

kaçan: *Artuk.*

İy dũst neden eylesin kařlaruñı Çin / Kĩn olsa **kaçan** olmaya anuñ-ıla dĩn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*kaçan,]*

Yār itse **kaçan** kākũlini başına kũlāh / Āřũfte ola her kim iderse aña nigāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*kaçan,]*

kaçan: *Nasıl anlamında soru zarfı.*

Kimdũr ki anuñ nokta lebinden ĥaber aa / Bĩgāne **kaçan** vākıf ola rāz-ı nihāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*kaçan,]*

kaçan: *Hangi; nasıl; ne zaman.*

Baña cevri ũ cefāřın eksũk itmez / Niyāz itsem **kaçan** ol nāzenĩne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2975, Beyit 7*). [*kaçan,]*

kaçan: *Hiçbir zaman.*

Dilā deryā-yı ‘ışk içre **kaçan** sen talabilmezsin / Maĥabbet gevherin hergiz elũne alabilmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*kaçan,]*

kaçan: *Hangi.*

Āsitānuñda **kaçan** gũre Muĥibbī’yi rakĩb / Hĩ olur mı ki ĥased aña ĥasĩd eylemeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*kaçan,]*

kaçan: *Nasıl, ne zaman.*

Tagıdup zũlfi **kaçan** ‘uřřāka dilber gũstere / Sanasın řāvũsdur cevrlān idũp per gũstere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 1*). [*kaçan,]*

kaçma: *Uzaklaşmak, kaçmak.*

Gele derd ũ belā vũ gam çıkarsın karşu **kaçmazsın** / Olupsın sen dilā mu ‘tad u yā řaĥn-ı miĥensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 2*). [*kaçmazsın, -zsın]*

kaçma: *Geri durmak, kaçınmak.*

Kaçma ‘ũmrũm gibi bir kerre cemālũn gũreyin / Korkaram ‘ũmr geçe hā dimeden hā dũkene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*kaçma, -ma]*

kaçur: Kaçmak, sakınmak.

Tiründen eger **kaçura** sine Muhibbî ger / atli helâl ola aña virmegil amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*kaçura, -a*]

kad: Boy.

Göster boyuñı cānā bir serv-āmet olsun / Ne serv-āmet olsun ol **ad** kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*ad,]*

kad: Boy.

Yañıldum **addüñe** serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ‘özüñvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*addüñe, -dün, -e*]

add: Boy.

Didüm bālā mıdur **addün** didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [*addün, -ün*]

Bezm-i amda iy Muhibbî ‘āşık-ı şürıdeler / Cān u dilden nāle kılsun **addini** eng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5*). [*addini, -i, -n, -i*]

Seyre ıksañ **add** ü refārın temāşā itmege / Gülşen içre servler baş kaldura dıvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*add,]*

add: -Sevgilinin- boyu.

Nañl **addün** sidre vü tūbādan olmışken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya şımşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*addün, -+ün*]

Gülşende şecer var mı didüm **addüñe** mānend / Serv üzre imiş murğ işıdüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*addüñe, -üñe*]

addüñe benzedügiy-çün iy gül ‘ızār serv / Buldı cihānda anuñ-ıçun i ‘tibār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*addüñe, -üñe*]

add: Boy, endam.

Sen elif addün firākımdan Muhibbî astanuñ / İñleyüp tā şubha dek **addi** niçe nūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*addi, -i*]

add: Boy II Sevgilinin boyu.

Servüñ bāğ içre **addinde** leāfet añlamam / Bāğbānā kıl nazar o add-i mevzūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*addinde, -in, -de*]

kadd: (Aşığıın) boyu.

Egerçi serv için bālā dimişler / Velī **ḳaddūn** yanındadır miyāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4). [ḳaddūn, -(ü)ñ]

kadd-: Boy.

Âh okın atsam idüp **ḳaddüm** kemān / Hāyil olmaya bu çarḫ-ı heftümîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 4). [ḳaddüm, --üm]

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum ok bu **ḳaddüm** de kemān olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4). [ḳaddüm, --üm]

Ok gibi bükdi benüm **ḳaddüm** kemān itdi firāk / İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4). [ḳaddüm, --üm]

Bükilüp cevr-ile **ḳaddüm** olalı Çāçî kemān / Tîr-i āhumla felek döndi müşebbek kafese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2). [ḳaddüm, --üm]

kaddi: Boy.

Çünkü yok **ḳaddi** gibi serv ü yüzi gül gonca leb / Bāğbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4). [ḳaddi,]

Kanı bir yār-ı cān zülfi müşg-bū / Kanı bir serv-i bālā **ḳaddi** dil-cū (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 1). [ḳaddi,]

kaddi dil-cū: Aşığıın gönlünü kendine çeken, cazibeli boy, pos, endam.

Gözüm yaşı gördügi demde revān olur / Salmsa eger ol **ḳaddi dil-cū** girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4). [ḳaddi dil-cū,]

kadd-i mevzūnum: Düzgün boylu güzel.

Servūñ bāğ içre ḳaddinde letāfet añlamam / Bāğbānā kıl nazar o **ḳadd-i mevzūnum** bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3). [ḳadd-i mevzūnum, -um]

ḳaddümi büküp: Boyunu bükmek † acz içinde bırakmak.

İşğ mıdur bir kemān ebrū nigāruñ yādına / Ok gibi bu **ḳaddümi büküp** benüm ya eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2). [ḳaddümi büküp,]

kadeh: 1. Büyük kâse, üsküre 2. Kulpsuz su bardağı, piyâle.

Hırkamı ālüde-mey kılsam beni † ayb eylemeñ / Bir **ḳadeh** mey rehnine göndermişem destarı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 4). [ḳadeh,]

kadeh: Bardak, piyale.

Leblerin meclisinde dildaruñ öper gördüm **ķadeh** / Sāgaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*ķadeh,]*

kadeh: İçki bardağı.

Virürsin bāda çün 'ömri **ķadeh** nüş eylegil her dem / Elüñde dutduğuñ sāgar ki yigdür sāgar-ı Cem'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [*ķadeh,]*

Meclis içre her **ķadeh** san bir gül-i ahmer-durur / Bülbül olmışdur şürāhī diñle kılķul şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*ķadeh,]*

kadeh: İçki bardağı.

Bir **ķadehle** sākiyā şāf eyle dil āyīnesin / Jeng-i ğamdan korkaram bir ğün kona gerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*ķadehle, -le]*

kadeh bilsem: Kadeh saymak.

Ne tarīķ ile **ķadeh bilsem** öper la'l-i lebin / Kuçar ancak bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*ķadeh bilsem, -sem]*

kadeh nüş ider: Kadeh içmek(aşığın kanı bağlamında).

Ĝül mevsiminde dilber dāyim ķadeh ider nüş / İçdügi hün-ı dildür bu 'āşık-ı fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 2*). [*ķadeh nüş ider, -er]*

kadeh sundı: Kadeh, şarap ikram etmek, vermek.

Muhibbî ğamdan ölmüşdür didüm iy sāki-i cān-baħş / Elüme bir **ķadeh sundı** didi cān perveridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*ķadeh sundı, -dı]*

kadeh tatalum: İçki içmek.

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdin hāk-ile / İçelüm mey tatalum elde ķadeh pāy-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2*). [*ķadeh tatalum, -alum]*

ķadeh-i āfitābdan: Güneş kadehi.

İçmez Muhibbî yire ine Zühre-i felek / Suna şarābı ger **ķadeh-i āfitābdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*ķadeh-i āfitābdan, -dan]*

kadem bas: Ayak basmak.

Yoluñ üzre bas kadem ben yüzümü hâk eyledüm / Hiç revâ degül basasın pāk pāyuñ hâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*kadem bas,]*

kadem bas: *Gelmek, buyurmak, teşrif etmek.*

İy dōst kerem eyle **kadem bas** yüzüm üzre / Kühl eyleyeyim hâk-i derüni gözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [*kadem bas,]*

kadem basa: *Bir yere ulaşmak, erişmek.*

Her kim basa ‘ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkinin urmak gerek meydāna giren ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*kadem basa,]*

kadem basduñ: *Ayak basmak, adım atmak || teşrif etmek, gelmek.*

Ƙadem basduñ o gün kim bu zemīne / Cihān yüz sürdi pāke büse dāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [*kadem basduñ,]*

kadem eyleyesin: *Adım atmak, bir yere doğru yönelmek.*

Bir gice eyleyesin menzilüme rence kadem / Dü cihāni götüri-virür-idüm ol şebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [*kadem eyleyesin, -yesin]*

kadi: (*Sevgilinin*) *boyu.*

Görinen serv-i sehī-veş **kadi** dil-cüdur bu / Akıdan gözlerümüñ yaşını āh odur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*kadi,]*

İy Muhibbî el irişmez sidreden bālā **kadi** / Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*kadi,]*

kad-i bālā: *Uzun boylu dilber.*

Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv gibi salınur bir **kad-i bālā** göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*kad-i bālā,]*

kad-i bālā-y-ıla: *Uzun boy. II (Sevgilinin) düzgün ve uzun boyu.*

Serv baş egüp çınār el arkasın yirde koya / Her kaçan cilve kıla yārum **kad-i bālā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*kad-i bālā-y-ıla, --y-ıla]*

kadīd olsun: *Çok zayıf olmak, kurumak, bir deri bir kemik kalmak .*

Öykünürse boyuña serv ü çınār / Her birisi kurusun **kadīd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 4*). [*kadīd olsun, -sun]*

kadīmī: Eski.

Bāğ-ı hüsnüme havāledür gözün yumsun dimiş / Yapılır mı çün **kadīmī** olsa didüm revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*kadīmī,]*

kādir: Bir işi yapmaya gücü yeten.

Olmadum teskīne **kādir** gözden akan āba ben / H̄asret oldum ḡiceler tā şubh̄ olınca h̄vāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*kādir,]*

kādir olmadı: Gücü yetmemek, muktedir olmamak.

Ḳādir olmadı yaza h̄ālūmi ḥaṭṭāt-ı felek / Her kılum agzın açup derdümi didi mū-be-mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*kādir olmadı, -dı]*

kādir olur: Gücü yetmek, muktedir olmak.

Her bir nefesde niçe ‘aṭālar ider saña / Kim **kādir olur** itmege ḥamdi edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*kādir olur,]*

kadr: Ar. Değer, itibar, haysiyet,.

Yār olma her leyīme **kadrüni** yüce gözet / Dimesünler gül gibi h̄ār-ıla olmuş hem-niṣ̄n (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*kadrüni, -üñ, -i]*

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān **kadrin** / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān **kadrin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*kadrin, -i, -n]*

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān **kadrin** / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān **kadrin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*kadrin, -i, -n]*

Ḥadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur s̄neme gönder / Ki z̄irā bilürem anuñ ben iy kaşı kemān **kadrin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*kadrin, -i, -n]*

Bakup meyl eylemez ‘ārif bu dehrüñ māl u cāhına / Beḳāsı yok bilür perr-i meges deñlü cihān **kadrin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*kadrin, -i, -n]*

Muhibbî ‘āşık-ı d̄idār-çün olduñ saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid kişi h̄ür u cinān **kadrin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [*kadrin, -i, -n]*

kadr: Değer, itibar, haysiyet.

İy gönül rāh-ı vefā üzre kaçan ḥāk olasın / Umaram ki yücelüp **kadr-ile** eflāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*kadr-ile, +-ile]*

kadr: 1)Kadir gecesi. 2) sevgilinin perçemi.

Devletüñ dilberâ mezîd olsun / Her giceñ **ķadr** ü günüñ ‘iyd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 1*). [*ķadr,]*

ķadr: Değer, itibar.

Şem ‘-i hüsñüñ **ķadrini** bilmez hevâdâr olmayan / Süz-1 ‘ışķı añlamaz pervâne-veş nâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*ķadrini, -i, -(n)i]*

ķadri bilinür: Kıymeti, değeri bilinmek.

Bülbül inler miydi gülşende eger hâr olmasa / Dilber **ķadri bilinür** miydi ağyâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [*ķadri bilinür, -ür]*

ķadrin bilenler: Gereken değeri vermek, kıymetini bilmek, takdir etmek.

Muhibbî sözlerin taksañ n’ola güşuña iy dilber / Yig alurlar anuñ **ķadrin bilenler** dürr ü gevherden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5*). [*ķadrin bilenler, -ler]*

ķadrin bilmez: Gereken değeri vermek, kıymetini bilmek, takdir etmek.

Benüm serv-i hırâmānum gözüm yaşına bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-1 revān ķadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*ķadrin bilmez,]*

ķadrini bilene: Kıymetini bilen.

Niçe gevher çıkarduñ kân-1 dilden / Soruñ **ķadrini bilene** baha ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*). [*ķadrini bilene, -ene]*

ķāf: Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre kuşattığı kabul edilen efsânevi dağ.

Ķaşd kıldı himmetüm bâzı kanā‘at **Ķāf**‘ına / Tā ki ülfet duta ‘Anķā gibi varup **Ķāf-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*ķāf-ıla, --ıla]*

ķafā: (Ar.) Baş.

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp / Düñdār idindi perçemin aldı **ķafasına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*ķafasına, -sı, -n, -a]*

ķafā: Baş, kafa.

Çeşmüñi gönder ilerü diller alsun tığ-ıla / Perçemüñi ko **ķafada** kākülün olsun kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*ķafāda, -da]*

Perçemi durmuş **ķafada** ya‘ni dutmuşdur kemīn / ‘Āşıķa lāyık-durur bülbül gibi itmek enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*ķafada, -da]*

kafes: Hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme II Tuğranın yer aldığı çerçeve.

Bükilüp cevr-ile kıddüm olalı Çāçī kemān / Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek **kafese** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2792, Beyit 2). [*kafese, -e*]

kāf-ı istiğnā: Kanaat dağı.

Kāf-ı istiğnā makāmum oldu [bak] ‘Ankā gibi / Tu‘mesinden bu cihānuñ fāriğü’l-bālam bugün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2582, Beyit 3). [*kāf-ı istiğnā,]*

kāf-ı kanā‘at: Kanaat Kafı.

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn / Göstere **Kāf-ı kanā‘at** içre ‘Ankā meşrebin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2664, Beyit 4). [*kāf-ı kanā‘at,]*

kāf-ı kurbet: Yakınlığın kaf harfi veya kaf dağı.

Kāf-ı kurbet bu gönül Sīmurğ’ına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2998, Beyit 3). [*kāf-ı kurbet,]*

kāfile-sālār: Kafile başı.

‘İşkuñuñ **kāfile-sālārı** olaldan bu gönül / Beñzedi āhı vü efgānı yanınca cerese (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2974, Beyit 4). [*kāfile-sālārı, -ı*]

kāfir: Allah'ın varlığını inkar eden.

Cür‘a-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naşib / **Kāfirem** ger bir kadeh içsem mey-i şahbāyı ben (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2673, Beyit 5). [*kāfirem, -em*]

kāfir: Allah'a inanmayan, Müslüman olmayan.

Gizlenür zülfi şebinde hatt-ı dilber cā-be-cā / Kaşd ider İslām’a **kāfir** çeyşidür şebhün için (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2671, Beyit 3). [*kāfir,]*

kāfir: Allah'ın varlığını inkar eden, inanmayan kişi.

Yüz çevürme gün yüzinden zāhidā inkārı ko / **Kāfir** olmaz mı ‘aceb nūr-ı İlāh’ı sevmeyen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2720, Beyit 2). [*kāfir,]*

kāfir: A. kafir.

Görinen hātṭı midur yā fitne-i āhir zamān / Yaḥu **kāfir** leşkeridür zāhir olur nāgehān (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2647, Beyit 1). [*kāfir,]*

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde mâhir / **Kâfir** mi çeşm ya mest-i gâret-girân-ı îmâm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [*kâfir,]*

Taň mı haddünde olan hâlüne **kâfir** dir-isem / Kaşd ider oda varup tapmaga Hindûlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*kâfir,]*

kâfir: (*Zalim; acımasız; merhametsiz*) Sevgili.

Yüzine kılsam nazar zülfî çelîpâ ‘arz ider / Bir müselmân düşmesün yâ Rab o **kâfir** derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*kâfir,]*

kâfir müselmânlar: *Kâfirler ve müslümanlar, herkes.*

İntihâb itdüñ kamu mürseller içre Aħmed’i / Adına **kâfir müselmânlar** anuñ dirler Emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*kâfir müselmânlar, -lar]*

kâfirân-ı zâlim: *Zulmeden kâfirler.*

Yâ **kâfirân-ı zâlim** ya terk-i ceng ü cûdur / Ol çeşm-i mest-i hûn-rîz elinde tîg-ı ‘üryân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3*). [*kâfirân-ı zâlim,]*

kâfiristân: *Kâfirler ülkesi.*

Senüñ zünnâr-ı zülfüne şehâ dil bağladum cândan / Anuñçün dem-be-dem kaşdum olupdur **kâfiristâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*kâfiristâna, -a]*

kâfiristân: *Halkı müslüman olmayan memleketler.*

Hüsünüñe olmaz muķâbil küfr-i zülfüñ dagılır / Rümîler leşker çeke çün **kâfiristân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*kâfiristân,]*

kâğıd: *Kağıt.*

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben **kâğıda** / Saklamaz sır iki yüzlü bir münâfıķdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [*kâğıda, -a]*

kâğıd: *Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.*

Kaçan taħrîre el urup yaza derdin dil-i maħzûn / Elinde dutduğı **kâğıd** olur eşki ile gülgün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1*). [*kâğıd,]*

Elümde tutuşup **kâğıd** yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimden girü nâme yazam perr-i semenderden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*kâğıd,]*

kâh: *Saman, saman çöpü.*

Sırr-ı 'ışkı saklayam didükçe zāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi pinhān kılmak **kāh-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 4*). [*kāh-ıla, --ıla*]

kāh: *Saman çöpü.*

Sakın aḥ eyleme bāda virürsin / Bugün gam ḥürmeninüñ **kāhı** sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [*kāhı, -ı*]

kāh eyledi: *Dağıtmak, saman çöpü gibi yapmak.*

Fıkr-i şīrīn leblerüñ küh-ı tenüm **kāh eyledi** / Ḥusrevā ben çekdügümi çekmemişdür küh-ken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 3*). [*kāh eyledi, -di*]

kahr: *Dert, sıkıntı, keder.*

Alup bir mü'minüñ adın dilüne eyleme ḡıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi ugradasın **ķahra** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*ķahra, -a*]

kahr: *Kahr, sıkıntı.*

Niçe bir cevr āteşine yakasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp **ķahruñı** kıl bārī nihān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [*ķahruñı, -uñ, -ı*]

Cefā vü cevr-ile **ķahruñı** iy dōst / Şikayet eyler cismümde her mü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 2*). [*ķahruñı, -uñ, -ı*]

kahr-ı rakīb: *Rakibin kahrı.*

Bir yaña cevr-i ḥabīb [ü] bir yaña **ķahr-ı rakīb** / Bulmadum bu iki derde çāreyi bī-çāreyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [*ķahr-ı rakīb,]*

kahr-ı rakībı: *Rakibin kahrı.*

Görüp ḥaddüñ çeküp **ķahr-ı rakībı** / Yirüm geh gülşen olur gāh küllhen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2527, Beyit 2*). [*ķahr-ı rakībı, -ı*]

kākül: *Alna dökülen kısa saçlar.*

Ol boyı serv-i sehī ruḥları gül ḡonca dehen / Ol gözi nergis-i mest **kāküli** ḥōş-büdur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*kāküli, -ı*]

kākül: *(Sevgilinin) Alna düşen kısa saç demeti.*

Yār hemān zülfi-y-ile **kākül** hemān / Kışsa hemān ḡuşsa vü müşkil hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*kākül,]*

‘Ărız mıdur yāhūd meh ya āfitāb-ı tābān / **Kākül** midür yāhūd zülf ya sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [*kākül,]*

‘Ărız mıdur bu cānā ya āfitāb-ı rahşān / Sünbül midür ya **kākül** ya zülf-i ‘anber-efşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [*kākül,]*

Niçe sünbül niçe **kākül** niçe gīsüdur bu / Niçe ‘aşıkları dīvāne kılan būdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [*kākül,]*

Çün mār-durur zülf[i] nigāruñ hāzer eyle / **Kākül** sanup el sunubanı aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*kākül,]*

kākül: (*Sevgilinin*) *kākülü.*

Çeşmüni gönder ilerü diller alsun tīg-ıla / Perçemüni ko kafāda **kākülün** olsun kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*kākülün, -(ü)ñ]*

kākül sohbetin itdüm: *Kahkül sohbeti etmek.*

Dakdı zülfinün kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm bi-ḥamdi’llāh kākül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [*kākül şöḥbetin itdüm,]*

kākül-i cānāna: *Sevgilinin kakülü.*

Yüri dīvāne gönül **kākül-i cānāna** degin / Yüri pervāne-şifat āteş-i sūzāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*kākül-i cānāna, -a]*

kākül-i dilberde: *Sevgilinin perçemi, saçı || Tuğ saçakları.*

Vād-i firkatde ben dil **kākül-i dilberde** āh / İy ğam aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*kākül-i dilberde, -de]*

kākülünü: *Alın üzerine sarkıtılan kısa kesilmiş saç, kâhkül, perçem.*

Yār itse kaçan **kākülünü** başma külāh / Āşüfte ola her kim iderse aña nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*kākülünü, -+i, -+n, -+i]*

İy Muhibbî dil-i dīvāneyi bend itdi nigār / Boynına **kākülünü** dakdı selāsil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*kākülünü, -+i, -+n, -+i]*

kāküller: (*Sevgilinin*) *almına düşen kısa saç, perçem.*

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ benden cevāb / Eyledi cān u dili dīvāne **kāküller** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*kāküller, -ler]*

kākülün üzre: *Kahkülün üzerinde.*

Kākülün üzre görenler zülfünü cānā didi / Şāh-ı mārān oturur biñ başlu şu‘bān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [*kākülün üzre,]*

kākülün zencirine: (*Sevgilinin*) zincir gibi halka halka saçı.

Gösterüp evvel yüzün dīvāne kıldıñ sen beni / **Kākülün zencirine** gel ol delüyi bağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [*kākülün zencirine,]*

kal-: *Bir durum oluşmak, bir hale girmek.*

Niçeye dek **kalasın** bu ğaflet uyhusında sen / Aç gözün iy dīde oldı vaqt iy dil gel uyan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [*kalasın, -a, -sın]*

kal-: (*Bir sebepten dolayı*) *Yapacağı şeyi yapamamak, gideceği yere gidememek, yapmaktan veya gitmekten mahrum olmak.*

Āhum bulutı yağmurını dökeli gözden / Ğarķ eyledi bu cismümi **kaldum** sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*kaldum, -dum]*

La‘lün tama‘ı āh zenaḥdāna düşürdi / **Kaldum** meded eyvāh çeh-i Bābil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*kaldum, -dum]*

Kim zülfe nazar eylese cān u dil içinde / Sanur ki megesdür ki **kalupdur** kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*kalupdur, -up, -dur]*

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cü anı / Rāh üzre düşüp **kaldum** ayakdan bile bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [*kaldum, -dum]*

Hün-ı dil cüş eyledi bu dīde-i giryān ile / Şubḥ-ı vaşla irmedüm **kaldum** şeb-i hicrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [*kaldum, -dum]*

Dest-i ğamuñda **kaldum** la‘lün zülālin irgür / Gel dime deşne olsun bir ḥasta gönül rīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*kaldum, -dum]*

kal-: *Kalmak.*

Acımazdum gelicek sīneme tūrūñ şanemā / Demreni **kalsa** geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [*kalsa, -sa]*

kal-: (*Geriye*) *Kalmak.*

Sīne dāğ u dil helāk ü dīde oldı ğarķ-ı hün / Gitdi ‘aqlum **kalmadı** şimden girü şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*kalmadı, -ma, -dı]*

kal-: (*geriye*) *kalmak.*

Göçdi gönül kaldı hemān dāğ-ı ḥasret āh / Āteş **kalur** yirinde eger gitse kervān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*kalur, -(u)r]*

kal- *Bir durumun içinde olmak, bulunmak.*

Genç bî-mâr u gül bî-ğâr olmaz iy Muhib / Yârsuz **kalur** cihânda ‘aybsuz yâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*kalur, -ur*]

kal- *(Bir süre bir yerde) Yaşamak, oturmak.*

Hamdü-lillâh ‘âşıkam ‘âlemde hoş-ğâlem bugün / Āteş-i ‘ışka yanaldan zer gibi **ğâlam** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [*ğâlam, -am*]

kal- *(Bir süre bir yerde) bulunmaya devam etmek.*

Niçe diller ser-i zülfüne beste / Yatur **kalmış** zeķan çâhında beste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*). [*kalmış, -miş*]

Muhibbî naķş-ı bî-rengüñ temâşâsında **kal** dâyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [*kal,]*

kâl: *(Bir şeyin) içinde kalmak.*

Vâdi-i zulmetde bu dil **kaldı** İskender gibi / Teşnelikten virdi cân bulmadı ol bî-çâre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*kaldı, -dı*]

Dil **kaldı** ğam u derd ü belâ-yı nigâr ile / Hicrân içinde miñnet-ile âh u zâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [*kaldı, -dı*]

kâl: *(bir yerde veya bir şeyin içinde) kalmak.*

Bend olsa gönül zülfine kor çâh-ı zeķanda / **Kalsun** dir ebed bend-ile zindâna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*kalsun, -sun*]

kâl: *Bir durumunda içinde olmak, bulunmak.*

Kalur hemîşe bend-i belâlar içinde ol / Her kim ki bağlaya dili ol zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [*kalur, -ur*]

kâl: *(Geriye) Kalmak.*

Göçdi gönül **kaldı** hemân dâğ-ı hasret âh / Āteş kalur yirinde eger gitse kervân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*kaldı, -dı*]

kâl: *Bulunmak, geriye kalmak.*

Didüm bir büseñe cân vâmum olsun / Gel öldür **kalmasun** bu tende ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [*kalmasun, -ma, -sun*]

kāl: (Başka zamāna) bırakılmak, (geriye) atılmak, ertelenmek, tehir edilmek.

Kalur bu tāk-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür bu hāy u hū kūs-ı ğırivān (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 3). [kalur, -ur]

kāl: Bulunmak.

Bend-i zülfünde niçe bir **kala** dil murğı şehā / Çevürüp başuña āzād kılup hayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2). [kala, -a]

kāl: (bir yerde) bulunmak.

Kalmadı ehl-i kerem ‘Ankā-şıfat nā-yābdur / İy dirīgā sifle-perver oldı bu gerdün-ı dūn (Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 4). [kalmadı, -ma, -dı]

kāl: (Bir yerde) Dışarı çıkamayacak durumda bulunmak.

Sevdā-yı zülfe düşdüm bagrum delindi ney-veş / Bezm-i ğam içre **kaldum** efgān ider nevāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4). [kaldum, -dum]

kāl: Kalmasın.

Esb-i nāza binüben zülfüñi çevgān idesin / Top ola **kalmaya** bir ser kamu çevgānuñ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4). [kalmaya, -ma, -, -a]

kāl: Söz, laf.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben **kāl** olayın bir zamān (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2). [kāl,]

kāl: Bitmek, tükenmek, yok olmak.

Zıkr ü tevḥīd-ile gel **kalbünü** mesrūr eyle / **Kalmasun** dilde keder zūlmetünü dūr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1). [kalmasun, -ma, -sun]

kāl: (bir işin) kalması, tamamlanmaması.

Rāh-ı ‘ışkuñda Muhibbî cān virürse ğam degül / Niçeler **kaldı** taḥassür irmedi bu demlere (Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5). [kaldı, -dı]

kāl: Eser kalmamak, bitmek, sona ermek.

Kalmaya hayāt-ı ‘āşık ola kim göre seni / Ol ‘anberine zülf ki boynuña takıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2). [kalmaya, -ma, -y, -a]

kāl: (Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.

Baňa sensüz görünür hār gülşen / Leṭāfet **kalmamış** hergiz çemende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3). [kalmamış, -ma, -mış]

kāl: (Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.

Göricek gül yüzünü gāyet-ile şād oluram / **Kalmaz** gözde nem ü dilde ğam-ı bār-ı girān (Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2). [kalmaz, -ma, -z]

Raķībe meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muzlim muķarrer **kalmaz** ol yirde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3). [kalmaz, -ma, -z]

kāl: Bir halde bulunmaya devam etmek.

Gözüm yaşı tuĝyān ider iy Yūsuf-ı Mıṣrī / Rahm eyle baňa yoksa **kalursın** Nıl içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4). [kalursın, -ur, -sın]

kāl: (Çaresiz) Kaldı.

Sīne ‘ıṣkı āteşiyile pür şerer-olmuş yatur / Cān u dil fikr-i lebiyle **kaldılar** efkārda (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4). [kaldılar, -dı, -lar]

kāl: (geriye) kalmamak.

Feraħdan **kalmadı** bir fūls-i aħmer / Velī ğamla tolu genc-i firāvān (Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 2). [kalmadı, -ma, -dı]

kāl: (Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.

‘Aceb hālüm n’ola bir daħı görsem / Gidüp **kalmadı** ‘aqlum bir görende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 3). [kalmadı, -ma, -dı]

kāl idüben: Konuşturmak.

Miss-i kālbüni düriş eyleyüp iksiri taleb / Şāf kıl **kāl idüben** zār olup süde ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 3). [kāl idüben, -üben]

kāl oldugını: Erimek, erilmek.

Püte-i hicie yanup dil niçe **kāl oldugını** / Bilmek isterseñ eger sīm-ile zerden sorasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2). [kāl oldugını, -dugını]

kalb: Gönül.

Āyine gibi **kalbini** kim eylemeye şāf / ' Ālem yüzinde bulmaya ehl-i şāfā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 2*). [*kalbini, -i, -n, -i*]

Görünür cismi dildaruñ egerçi penbenden yumşak / Bilenler **kalbini** anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*kalbini, -i, -n, -i*]

Rüstemâne yayını almış o çeşm-i gāmze-zen / Her kime dogrutsa lā-büd **kalbini** eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*kalbini, -i, -n, -i*]

kalb: Kalp || gönül.

Ķalbüne āh-ı Muhibbî eylemez disem eđer / Yār nāzūk-ıtab'dur remz-ile mermer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [*kalbüne, -üñ, -e*]

kalb: Gönül.

Ķıkr ü tevḥīd-ile gel **kalbüñi** mesrūr eyle / Kalmasun dilde keder zūlmetüñi dūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1*). [*kalbüñi, -ü, -ñ, -i*]

İdelden gāmzeler **kalbümi** mecrüh / Anuñçün itmişem tımāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 7*). [*kalbümi, -üm, -i*]

kalb: Kalp, gönül.

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp gāmz okların / ' Āķıbet kıldı benüm **kalbümde** cā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [*kalbümde, -ümde*]

kalb: Gönül.

Şāf **kalb** ol kimseye dutma sakın göñlüñde kīn / Didi sıgımaz Faḫr-ı 'ālem kīn ile bir yirde dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*kalb,]*

kalb: Gönül.

Sāķiyā itme dirīg cāmı bu ben maḫmürdan / Çünki kesb eyler şāfā **kalbüm** mey-i engürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [*kalbüm, -üm*]

kalb: Gönül, yürek, sine, kalp.

Her kimüñ kim ola **kalbinde** anuñ zerrece hırş / Toymaya gözi cihān ni' metini cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*kalbinde, -i, -n, -de*]

kalb-i uşşāk-ıla: Aşıkların kalbi.

Destine mestāne çeşmüñ dōstum ḫaçer virüp / **Kalb-i uşşāk-ıla** her laḫza savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*kalb-i uşşāk-ıla, --ıla*]

kalbine girmek: *Kalbine girmek, gönlüne girmek.*

Dilā sa‘y-ile dildāruñ ne mümkün **kalbine girmek** / Bilürsin gönli katıdur anuñ pülād u mermerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*kalbine girmek,]*

kalbüñ: *Gönül.*

Şāf itmeyince **kalbüñ** girmez elüñe maṭlüb / Su gibi şāf-dil ol ak [sen] ol dīdāra karşı (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2782, Beyit 3*). [*kalbüñ,]*

kaldur: *Kaldırmak.*

Eger İskender ü Cemşīd olasın / Başıñ **kaldurma** yüz sür ḥāk-i pādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520,
Beyit 4*). [*kaldurma, -ma]*

kaldur: *Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.*

Gezerken cāmi‘-i ḥüsnin kaşı mihrābını gördüm / Başum **kaldurmayup** kıldum o yirde secdegāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*kaldurmayup, -ma, -y, -up]*

kaldur: *Kaldırmak.*

Bu riyālu secdeden **kalduramaz** zāhid başın / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bār-ı günāh (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [*kalduramaz, -a, -maz]*

kalem: *Kalem.*

Dil derdini yazarken oldı **kalem** şikeste / Bildürmege bu ḥāli göñlüm ulagum olsun (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2525, Beyit 3*). [*kalem,]*

kalem-veş: *Kalem gibi.*

Ehl-i ‘ışkuñ derd-ile ola **kalem-veş** bagrı çāk / Bu Muḥibbî’-nüñ okurlarsa maḥabbet-nāmesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*kalem-veş,]*

kalender ol: *Dünya malına önem vermeyen, müsāmahakâr, yumuşak huylu, alçak gönüllü, olur olmaz
şeyin üstünde durmayan kimse olmak.*

Ārzü itme vişālin iy Muḥibbî fāriğ ol / Sen gedāsın bir **kalender ol** ḥo sultān-ı cihān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2698, Beyit 5*). [*kalender ol,]*

kalender-meşreb: *Kalender yaratılışlı (dünyadan el ayak çeken kimse).*

Sanmañuz şūfî zāhid bir **kalender-meşrebem** / Tekye-i ‘ışkuñ tırāşı bil ki abdālam bugün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*kalender-meşrebem, -em]*

kalk: Kalkmak.

Kopdı sandılar kıyâmet **kalkdı** yirden nice baş / Kûy-ı dilberde olan bu nâle vü feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*kalkdı, -dı*]

kalkabil: Kalkabilmek.

Ölse Muhibbî 'ışk-ıla kan-ıla yuyasız / Maşşer güninde **kalka-bile** tâ o kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*kalka-bile, -e*]

kalkan: Arkasına sığılılacak şey, siper.

İy felek sakın geçer durmaz tokuz **kalkanuñı** / Âhum okından neden sen böyle bî-bâk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [*kalkanuñı, -uñı, -i*]

kallâş: Kalleş, hileci, döneç.

İrmek-içün vaşluña harc eyledüm cân nağdini / Ârzü-yı vuşlatuñdur beni **kallâş** eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*kallâş,]*

kalma: Artık bulunmamak.

Lebüñçün **kalmadı** varum bu yolda baş dağı virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destârını merhûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*kalmadı, -dı*]

İy Muhibbî benî-âdemde vefâ **kalmadı** hiç / Sen de Mecnûn-şifat tut yüri taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [*kalmadı, -dı*]

Mâh-rûlarda mihr **kalmadı** dünyâda vefâ / İkisinden fâriğ ol iy dil kırnağ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*kalmadı, -dı*]

Okudı haţtuñ füsün **kalmadı** dilde 'ağl u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2*). [*kalmadı, -dı*]

kalma: Bitmek, tükenmek.

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü yoluña saçdı gönül / **Kalmadı** el ura şimden girü sermâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*kalmadı, -dı*]

kalma: (Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, mevcut olmamak.

Görüp âvâre Mecnûn'ı gezer derd-ile âh itdüm / Uçurdum **kalmadı** kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*kalmadı, -dı*]

Dâğlarla sînemüñ eţrâfını zeyn eyledüm / **Kalmadı** bir yir koyam bir dâne haşşâş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*kalmadı, -dı*]

Yine gönülüm bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda **kalmadı** bir zerre hüsün āteşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 1). [kalmadı, -dı]

Sorarsañ gönülümü **kalmadı** bende / Eger bulmak dilersen ara sende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1). [kalmadı, -dı]

kalma-: (başka inisiyatif) bulunmamak.

Cefā tırine tut sīne belā tığına sun gerden / Cihānda geçmedük miñnet dilā hīç **kalmadı** serden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1). [kalmadı, -dı]

İçdi Muhibbî meygedede cür‘a-i lebün / **Kalmadı** aña medrese vü meyl-i hānqāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5). [kalmadı, -dı]

kalma-: Eser kalmamak, bitmek, sona ermek, etkisini kaybetmek.

Kalmaya zerrece ğam başı ire eflāke / Keremüñden bu Muhibbî kuluñı yād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5). [kalmaya, -(y)a, -]

kalmadı: Bitmek, mevcut olmamak, silinmek.

‘Üryān olayın **kalmadı** başumda ser-püş / Sanmañ ki şikāyet kılayım ‘āruñ elinden (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3). [kalmadı,]

kalur mı: Kalmaz. Olmaz.

Nağş ide dest-i kudret dilde **kalur mı** kudret / Hāyvān-sıfātdur ol kim sevmeye rüy-ı sāde (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6). [kalur mı,]

kām: Arzu, emel, istek.

İy Muhibbî dileme buse vü yā mihr ü vefā / Aña ‘āşık mı dinür anda eger **kām** olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5). [kām,]

kām ola: Muradına ermek, mutlu olmak.

İtseñ eger cevr ü cefā sanma incinem / Her ne gelürse senden ol baña **kām ola** (Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5). [kām ola,]

kamer: Ay.

Öykinürmiş yüzüne gün alnuña cānā **kamer** / Bilmediler haddini gelür zevāli n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4). [kamer,]

Ƙamer alnuña kim dir gün yüzüne / Şehābı beñzedür ol āfitāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3). [kamer,]

Gün yüzün-ile **ķamer** alnuñı görüp dil didi / Bir yire cem‘ oldugın kim gördüğü var mihr ü mäh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 4*). [*ķamer,]*

Sipihir reşk ideli bezm-i ‘iyy-i şāmumuza / Bakar ḥased gözi ile **ķamer** de cāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1*). [*ķamer,]*

ķamer yüzlü: *Ay yüzlü ll Yüzü ay gibi parlak sevgili.*

İy **ķamer yüzlü** ḥayālūñ gelse dil eyler kelām / Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm mäh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [*ķamer yüzlü,]*

ķamer-rū: *Ay yüzlü.*

Ḥüb-rūlar cümle encüm sen **ķamer-rūsın** begüm / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübālar dideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [*ķamer-rūsın, -sın]*

ķamer-veş: *Ay gibi, aya benzeyen.*

Göñlini virdi Muhibbî cān daḥı virse sezā / Ne içün bakardı anuñ gibi bir **ķamer-veşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [*ķamer-veşe, -e]*

ķāmet: *Ar. Boy, kadd.*

Tār idüp yaşuñ Muhibbî eyledüñ çün al reng / Vaḳtidür şimden girü **ķāmetüñi** çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [*ķāmetüñi, -üñ, -i]*

ķāmet: *Boy.*

Ķıyāmet **ķāmet** olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cūy-ı āb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*ķāmet,]*

Elf iken **ķāmetüm** ‘işkā düşeliden oldı nün / Döstarlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1*). [*ķāmetüm, -üm]*

Rāstī **ķāmetüñi** gördüm eyā serv-i revāñ / Pāyuña gözlerümünñ yaşı revāñ oldı revāñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*ķāmetüñi, -ü, -n, -i]*

Dōstum cevr ü cefālar eyledüñ ḥadden birün / **Ķāmetüm** oldı nigārā bār-ı ğamdan hem çü nün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [*ķāmetüm, -üm]*

İy dōst **ķāmetüñe** sentüñ biri beñzemez / Bāğ-ı cihānda gerçi var şad hezār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*ķāmetüñe, -ün, -e]*

Çeng idüp **ķāmetümi** ney gibi nālān oldum / ‘işk-ıla kimdür uyan bencileyin ķānūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2*). [*ķāmetümi, -ümi]*

Çeng idelden Muhibbî **ķāmetini** / İñiler oldı çün rebāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5*). [*ķāmetini, -in, -i]*

Çenge döndi **ķāmetüm** ğamdan Muħibbī mūlarum / Kana boyandı dönüp her birisi evtāruma (*Muħibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*ķāmetüm, -üm*]

Ķāmetüm zer ħalka kıldum ola ki bir ğün nigār / Kulagına daka anı beñzedüp mengūşına (*Muħibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [*ķāmetüm, -üm*]

Elifken **ķāmetüm** dāl itdūñ āħir / Göñül vireliden sen zülfi cīme (*Muħibbī Divanı , Gazel 2981, Beyit 2*). [*ķāmetüm, -üm*]

ķāmet: *Boy, boybos, endam. II Sevgilinin boyu.*

Ķāmetüñle ğülşen içre baña ħaddüñ ğül yiter / Bāğ u servi n'eylerem neme yarar ğül ğülsitān (*Muħibbī Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*ķāmetüñle, -(ü)ñ, -le*]

ķāmet: (*Sevgilinin*) *boyu, endamı.*

Ķāmetüñ cāmi' de ğördiler kıyāmet sandılar / Sen de tekbīr biñ getür bu mescid-i ādīneme (*Muħibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [*ķāmetüñ, -(ü)ñ*]

ķāmet-i mevzūn: *Düzğün boy II Sevgili.*

Her kaçan gelse ħayāl-i serv-i ķaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol **ķāmet-i mevzūn** için (*Muħibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [*ķāmet-i mevzūn,]*

ķāmetüm çeng olmayınca: *Beli bükülmek.*

Ķāmetüm çeng olmayınca uymadum ķānūna āħ / İñlemeyen ney gibi bulmaz nevānuñ yolların (*Muħibbī Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*ķāmetüm çeng olmayınca, -ynca*]

ķāmil: *Ar. Büsbütün, tam, noksansız.*

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz / İster ki ola **ķāmil** māhir geçe cefāda (*Muħibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*ķāmil,]*

ķāmil: *Bilgili, üstat, olgun.*

Vefādan 'ārīsin **ķāmil** cefāda / 'Aceb olmaz karı dūnyā çü zensin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [*ķāmil,]*

ķamu: *Bütün.*

Ķamu şehler kapusunda gedādur / Ki şāħān-ı cihān-ārā öst sultān (*Muħibbī Divanı , Gazel 2513, Beyit 2*). [*ķamu,]*

ķamu: *1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme 2. sıf. Bütün, hep 3. zamir. Herkes.*

Tenümde dāğlar göz göz oluban gözlesün yārı / Dimege derd-i dil hālın **kamu** mūlar zebān olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*kamu,]*

kamu: *Baştan başa, büsbütün, bütün.*

Cihān maḥbūblarınūñ şāhı sensin / Güzeller **kamu** encüm māhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*kamu,]*

Ne kadar var ins ü cinn içinde meh-veş **kamu** / Sen Süleymān-ı zamānuñ bendesidür kemterin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*kamu,]*

Geldün çemen seyrānına güller nazār kılır **kamu** / Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*kamu,]*

Döstar bir büsesin aldum dil ü cān naḳdine / Varumı virdüm **kamu** ol tuḥfe-i merḡüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*kamu,]*

Esb-i nāza binüben zülfüñi çevgān idesin / Top ola kalmaya bir ser **kamu** çevgānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [*kamu,]*

Kamu ehl-i dilānda şevḳ-i Ka‘be / Bu ben bī-dilde vardur zevḳ-i ol gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [*kamu,]*

Perī misin ya ādem iy melek-ḥū / Seni görmege muḥtāc ḥalk **kamu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [*kamu,]*

Didiler gözlerün yaşı **kamu** sırruñı fāş itdi / Didüm teskīn idem anı ne çare bu ruḥ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*kamu,]*

Geşt idüp dehri **kamu** bulmadum andan ḥaberi / Girmedi āh dirīḡ nām u nişānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 4*). [*kamu,]*

kamu: *Baştan başa, büsbütün, bütün.*

İntihāb itdün **kamu** mürseller içre Aḥmed‘i / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 2*). [*kamu,]*

Kamu dillerde vardur zevḳ-i Ka‘be / Muḥibbî‘de velī var şevḳ-i ol gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [*kamu,]*

kan: *Vücuttaki hayati sıvı.*

Ḥançer-i dest-i sitemle beni ḳurbān idicek / Bārī ol vaḳt sür sen alnuña bu **kanumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*kanumdan, -umdan]*

Leblerün mey yirine içdü gine **kanumuzı** / Bize şāhid mi degül uşbu dehānuñdaki kan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*kanumuzı, -umuz, -ı]*

kan: *Kan.*

Gözümün yaşı olup **kana** şebîh / Yüzümün rengi döndi nârence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*).
[kana, -a]

kan: Doymak.

İçmek ile **kanmadı** hünî gözün / Kanımı iç ola bir zağânsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 2*).
[kanmadı, -ma, -dı]

kan: Aşığın kanı.

Sen harâm itdün vişâlün beni mahrûm eyleyüp / Ben yoluñda cân virüp **kanum** helâl itmeñ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [kanum, -um]

Kanın içmege ezel ‘uşşâkuñ olmış ‘âdeti / **Kanum** iç demek ne hâcet gamze-i mey-nüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). [kanum, -um]

kan: Doymak.

Leblerin meclisde dildâruñ öper gördüm kadeh / Sâgaruñ iy dil meger kanın içüben **kanasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [kanasın,]

kan: Kan.

Eşk-i çeşmidür Muhibbî’nün ya bagrı **kanıdur** / Lâleler sanmañ görinen dâmen-i kühsârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [kanıdur, -ıdur]

Zülfe didüm müşg-i Hıfâ bildüm ki itdüm çok hıfâ / Kan itse kul **kanı** ‘atâ **kanı** yumazlar kan-ıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [kanı, -ı]

kan: (cevherlerin) kaynağı.

La’l beñzer dirilürmiş leb-i cân-perverdüne / **Kân** içinde dilegüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [kân,]

kan: Kan || can.

Şafha-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi / Göz karasıyla degül bil ki ciger **kanumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [kanumdan, -um, -dan]

kan: Kan.

Leblerin meclisde dildâruñ öper gördüm kadeh / Sâgaruñ iy dil meger **kanın** içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [kanın,]

Eline almış yine cellâd çeşmi gamzeler / Ehl-i ‘ışkuñ yire dökmek **kanın** eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [kanın,]

Ruĥları Şevkine yakup dil ü cān Şem' gibi / Bu Muĥibbī yumada dāmānını **kanlar-ıla** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*kanlar-ıla, -lar-ıla*]

kan: *Hayatī sıvı II Kan.*

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum **kan-ıla** / Koñ āteŐ-i hicrān-ıla ben ħāl olayn bir zamān (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*kan-ıla, -ıla*]

Geh nūŐ ider **kanumı** ol gözleri maĥmūr / Neler çekerem āh o bīmāruñ elinden (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [*kanumı, -um, -ı*]

Ol kemān ebrū Őıfat gönderse tīr-i ğamzesin / Sīneden geçsün velī bagruñda **kanuñ** duymasun (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [*kanuñ, -ūn*]

Sürdi yüzüme āl-ıla bir kerre yār elin / KaŐŐāb sandı **kan-ıla** görenler niĝār elin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [*kan-ıla, -ıla*]

Öldürtürseñ ideyim **kanumı** iy dōst ħelāl / Tek lebüñden güzelüm büseñi iĥsān eyle (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [*kanumı, -um, -ı*]

İçeli **kanumı** ol gözleri mest / Cigerüm dönse tañ mı biryāna (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*). [*kanumı, -um, -ı*]

Ölse Muĥibbī 'ışk-ıla **kan-ıla** yuyasız / MaĥŐer güninde kalka-bile tā o **kan-ıla** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*kan-ıla, -ıla*]

Ölse Muĥibbī 'ışk-ıla **kan-ıla** yuyasız / MaĥŐer güninde kalka-bile tā o **kan-ıla** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*kan-ıla, -ıla*]

Őol ħadar dōkdüm yoluñda eŐk-i çeŐm oldı revān / Kūyuña varan diye kimdür bunu **kandan** geçe (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*kandan, -dan*]

Őafĥa-i ruĥsārum üzre yazdı çeŐmüm **kan-ıla** / Bilmeyenler ĥālūmi kılsun nazar ol deftere (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*kan-ıla, -ıla*]

Zülfe didüm müŐĝ-i Ĥıĥā bildüm ki itdüm çok ĥatā / Kan itse kul kanı 'atā kanı yumazlar **kan-ıla** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*kan-ıla, -ıla*]

kan: *Altın ve gümüş gibi madenlerin çıktıĝı maden ocaĝı; kaynak.*

Bu Muĥibbī durmadan söz dūrlerin ĥarc eylesün / Baĥr-ı dilden yimesün ĝam mālīk oldum **kāna** ben (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*kāna, -a*]

Muĥibbī gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / Ķarār itmez akar turmaz görenler dir ne **kandur** bu (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*kandur, -dur*]

kan: *1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.*

Geyelden cāme-i surĥı boyuñca kana girmiŐsin / Çıkar billāhi luĥf eyle yiter kūyuñda **kan** olsun (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*kan,]*

Leblerüñ mey yirine içdü gine kanumuzu / Bize şahid mi degül uşbu dehānuñdaki **kan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*kan,]*

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgānu ok / **Kan** bulaşur hūn-ı dilden tır-i müjgānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*kan,]*

Niçe bir hāne-i dil cevr-ile vīrān olsun / Ya niçe tır-i cefādan yüregüm **kan** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*kan,]*

Bagrumı yakalıdan ‘āteş-i ‘ışk / Gözlerüm yaşı beñzedi **kana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 2*). [*kana, -a]*

Olupdur ğamzeleri **kana** teşne / Ne **kana** bil ki olmış cāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*). [*kana, -a]*

Olupdur ğamzeleri **kana** teşne / Ne **kana** bil ki olmış cāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*). [*kana, -a]*

Niçe bir öldüresin nā-ħaḡ yire ‘āşıkıların / Nev-civānsın dōstum ħayr eylemez **kan** kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2*). [*kan,]*

kan: *Āşığın yüreğindeki aşkın acısıyla gözünden akıtığı kanlı gözyaşı.*

Virüp cān u dili bir büsesine / Ne **kanlar** yutmuşam ikrār olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [*kanlar, -lar]*

kan: *Hayati sıvı.*

Eger cān terkin eylersem ta‘accüb eyleme zāhid / Şu kim şıdk-ıla ‘āşıkıdır elin yur kendü **kanından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*kanından, -i, -n, -dan]*

Süzüp çeşmüñi öldürdüñ yine küyuñda ‘uşşāḡı / Dokınsun destüñe bārī **kanından** al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*kanından, -i, -n, -dan]*

kan: *Nereye.*

Şem‘-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cān u dil / **Kanda** gitdi ğayretüñ sen kem misin pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*kanda, -da]*

kan akladı: *Kanlı gözyaşı dökmek | çok üzölmek.*

Kapuña varup dīdelerüm **kan akladı** / Bulınmadı bir kişi gelüp yaşum sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*kan akladı,]*

kan eyle: *Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.*

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın didüm aña göz göre gel **kan eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [*kan eyle,]*

kan içerse: Öldürmek, kanlar içinde bırakmak; acı ve sıkıntı vermek.

Biñ **kan içerse** gämzeſi ſahhâ vü ‘âfiye / Baſdan kırarsa ‘âlemi kimdür dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*kan içerse, -erse*]

kan ide: Öldürmek, kan dökmek.

Ne umarsın iy göñül sen ol gözi cellâddan / Günde biñ kez **kan ide** hazz ider ol feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*kan ide,]*

kan ile: Kan ile.

Bu cân u dil dermâdedür hâlüm n’olur cânân ile / Cûlar akıtdı dîdeler serv ayagına **kan ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*kan ile,]*

kan itmek: Cinayet işlemek, adam öldürmek.

Eline hançer almışdur dem-â-dem kaçd[ı] **kan itmek** / Ko döksün kanımı gämzeñ içerse nüş-ı cân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*kan itmek,]*

kan itse: Kan dökmek, kan rengine dönüştürmek.

Zülfe didüm müſğ-i Hıta bildüm ki itdüm çok haña / **Kan itse** kul kanı ‘aña kanı yumazlar kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*kan itse,]*

kan yaşum ile: Kanlı gözyaşımla.

Bir ‘âſık-ı dil-besteyem **kan yaşum ile** ſüsteyem / Hâlüme bakmaz hastayam bu derdüme dermân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [*kan yaşum ile,]*

kan yudarsa: Çok ızdırıp çekmek, elem ve eziyete katlanmak.

Kan yudarsa gam degül lâ’l-i leb-i yâr isteyen / Cân virür bu yolda bir zülfi siyehkâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*kan yudarsa,]*

kana boyandı: Kan içinde bırakmak.

Çenge döndi kâmetüm gamdan Muhibbî mûlarum / **Kana boyandı** dönüp her birisi evtâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*kana boyandı, -dı*]

kana boyanmak: Acı ve keder içerisinde kalmak.

İy göñül âhuñ odından nüh felek yanmak neden / İy gözüm eşküñle ‘âlem **kana boyanmak** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*kana boyanmak,]*

kana döndi: *Kan gibi kıpkırmızı yapmak, kana benzetmek.*

Hasretüñden **kana döndi** yaşum iy serv-i hırām / Akdı cular her yaña bu dide-i hün-bārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*kana döndi,]*

kana girer: *Kana batmak, kana bulaşmak.*

Bî-amān çeşm[i] Muhibbî eline hançer alup / Kırup ‘uşşâkıñı boyınca girer kana degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*kana girer,]*

kana giriserdür: *Öldürmek, birinin kanını dökmek, elini kana bulamak.*

Didiler yine geydi cāme-i al / Didüm **kana giriserdür** boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 4*). [*kana giriserdür, -iserdür]*

kana girmişsin: *Kana bulanmak (sevgilinin hayalinin âşığıñ gözüne girmesi bağlamında) II Birinin canına kast etmek.*

Geyelden cāme-i surhı boyuñca **kana girmişsin** / Çıkar billāhi luṭf eyle yiter küyuñda kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*kana girmişsin, -mişsin]*

kana kana: *Kanıncaya kadar, doya doya.*

Amān bilmez bu dünya bî-amāndur / İçer kanını halkuñ **kana kana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 2*). [*kana kana,]*

Gözi hün içmege çün oldı mu ‘tād / Anuñçün kanum içer **kana kana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 4*). [*kana kana,]*

Bu dünyāya gönül kim virür āhir / İçer kanını anun **kana kana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5*). [*kana kana,]*

kanā‘at: *Azla yetinme, kismete razı olma.*

Ḳanā‘atle geçen bir nān-ı cevle / Gıdāyı dāyima güllāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [*kanā‘atle, -le]*

kanā‘at eyle: *Yetinmek, kanaat etmek.*

Her ne kim vire Ḳudā eyle kanā‘at cān-ıla / Az u çok dime sakın itme nizā‘ aş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [*kanā‘at eyle,]*

kanā‘at hānesin: *Yetinme hanesi.*

İy gönül eyle **kanā‘at hānesin** gel ihtiyār / Sunma zāhid gibi sen ellerüñi her negese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3*). [*kanā‘at hānesin, -n]*

kanā'at kāf'ına: Tokgözlülük Kaf'ı.

Kaşd kıldı himmetüm bâzı **kanā'at Kāf'ına** / Tā ki ülfet duta 'Ankā gibi varup Kāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*kanā'at kāf'ına, -na*]

kanber: Hazret-i Ali'nin kölesi. II âşık.

Atı önince yürüyüben **Kanber**'i olam / Binse o yār çünki 'Alī gibi Düldül'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*kanber'i, -i*]

kanca: Bir şey çekmeye yarar, ucu çengelli demir çubuk.

'Aceb mi gönümi çekseñ nigārā / Olupdur zülfüñüñ her tārı **kanca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [*kanca,]*

kand ü nebāt: Şeker ve (şekerin elde edildiği) bitki.

İy şabā şî'r-i Muhibbî olalı **kand ü nebāt** / Suhenüm şekerin ol la'l-i şeker-bāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*kand ü nebāt,]*

kand u nebātdan: Şeker ve (şekerin elde edildiği) bitki.

Vuşlat leziz gerçi ki **kand u nebātdan** / Beñzer şahîh hicrde zehr-i helāhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [*kand u nebātdan, -dan*]

kanda: Nerede, her ne zaman ve nerede olursa olsun.

Güceler tā şubha dek ğam-hānede maḥrem baña / **Kanda** gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*kanda,]*

kanda: "Nerede?" soru zarfı.

Müdde'ī dāmen-i dildāra irişse ne 'aceb / **Kanda** kim açıla gül tutar anuñ hār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*kanda,]*

kanda: "Nerede?" anlamında soru zamiri; Kan içinde.

Lā'übālī 'āşıkam ben 'ālem içre dōstlar / Beñzedürler **kanda** görünsem beni dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*kanda,]*

kanda: "Nerede, nasıl" anlamlarına gelen soru zarfı.

Küy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin / Bir yirüm yok ğayrı andan daḥı **kanda** varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [*kanda,]*

Bildiler ‘aşıklıgum sīnemde olan oddan / Zīra āteş zāhir olur **kanda** yansa düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1*). [kanda,]

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh şāhid yiter / **Kanda** varursa ikisi ‘ışkuma hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [kanda,]

İy Muhibbî **kanda** varup eylesem da ‘vā-yı ‘ışk / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm ikisi hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [kanda,]

İy Muhibbî gönlümü gönderdüm almadum haber / **Kanda** gitdi gelmedi bir daḥı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [kanda,]

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevveş hırş-ıla / **Kanda** görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [kanda,]

Çünkü yok serv ü gül ü lālede hīç büy-ı vefā / **Kanda** gitdi çemen ü serv ü gülhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [kanda,]

kanda gitmişdür: Nereye gitti?.

Uyḥu gelmez gözüme gördüm seni tā ḥvābda / **Kanda gitmişdür** ‘aceb bilsem kanı uyḥu diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [kanda gitmişdür, -mişdür]

kandasın: Nerede.

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yoluña olsun hezārān cān fedā cānān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [kandasın,]

kandasın: Neredesin II Kan içinde olmak.

Āsümāniler geyüp gün yüzlü māhum **kandasın** / Göklere irdi saña irmedi āhum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1*). [kandasın,]

Āsümāniler geyüp gün yüzlü māhum **kandasın** / Göklere irdi saña irmedi āhum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1*). [kandasın,]

Dil düşüp āteş-i ‘ışka eridi şem ‘ gibi āh / Niçe bir yaka beni hicrūñ i māhum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [kandasın,]

Kandasın iy gönlümün ārāmı cānum maḥremi / Kullarına zulm idici pādişāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [kandasın,]

Kandasın iy gönlümün ārāmı cānum maḥremi / Kullarına zulm idici pādişāhum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [kandasın,]

Ok gibi bükdi benüm kaddüm kemān itdi firāk / İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [kandasın,]

‘Anber-efşān zūlfuñe beñzetdügüm-içün seni / Dōstum öldür hemān bildüm günāhum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [kandasın,]

Sal hümâ sāyeñ teraḥḥum kıl bu ben üstādeñe / İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum **kandasın**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [*kandasın,]*

Yoluña cān virdüğümden soñra ger kılsañ güzer / Dil uzadup diyesi cümle giyāhum **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*kandasın,]*

Leylî zülfüñsüz Muḥibbî oldı Mecnūn'dan beter / Gitdi 'aqlum şabrum iy zülf-i siyāhum **kandasın**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [*kandasın,]*

kandasın: *Nerede;nerdesin.*

İtlerüñ karşu gelür küyüña varsam çağrışup / Dirler iy yār-ı kādīmî şimdiye dek **kandasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4*). [*kandasın,]*

kand-i nebātdan: *Beyaz şeker.*

Vuşlat egerçi **kand-i nebātdan** lezīzdür / Beñzer didiler hier de zehr-i helāhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*kand-i nebātdan, -dan]*

kanğı: *"Hangi" soru sıfatı.*

Rüşen itdi **kanğı** dil kim mihrüñ ile sinesin / Şāf kıldı gıll ü gışdan gün gibi āyinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*kanğı,]*

kani: *"hani, nerede" anlamlarında soru zarfı.*

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / **Kanı** t̄ali' kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [*kani,]*

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı t̄ali' **kanı** devlet bu ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [*kani,]*

kani: *"Hani, nerede" anlamlarında soru zamiri.*

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / **Kanı** t̄ali' kanı devlet bu ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*kani,]*

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı t̄ali' **kanı** devlet bu ğamla pür-melālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*kani,]*

Ne assı dāne dāne cem '-i dünyā / Anı fikr eyle **kanı** māl-ı Qārūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*).
[*kani,]*

Uyḥu gelmez gözüme gördüm seni tā ḥvābda / Kanda gitmişdür 'aceb bilsem **kanı** uyḥu diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [*kani,]*

Koşalum eşk-i gülgünü **kanı** ol zülf-i şeb-dīzūñ / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum ğāyet yaragında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*kani,]*

kāni: Kanaat edici, eden, hâlimden hoşnut, nasibine razı.

Mâl u cāh u mülke bakmaz oldı dīdār 'aşıkı / Zīrā bir loğmaya **ķāni** dūr yimez dünyā ğamın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*ķāni* 'dūr, -dūr]

kāni: Kanaat edici, eden, hâlimden hoşnut, nasibine razı.

Ķāni 'em bir loğmaya dünyā na'iminden n'olur / Rāzıyam bir hırķaya dimem ki bī-şālam bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*ķāni* 'em, -em]

kāni: 1. kanaat eden 2. inanmış, kanmış.

Eger öldür ü ger dirgür muṭī 'em her ne eylerseñ / Olupdur **ķāni** söz açmaz saña varup hayāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [*ķāni* ' ,]

Varmaz isem kūyuña līk buña **ķāni** gönül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [*ķāni* ' ,]

kanı bir: Nasıl bir.

Kanı bir yār-ı cān zūlfı müşg-bū / **Kanı bir** serv-i bālā ķaddi dil-cū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [*kanı bir*,]

Kanı bir yār-ı cān zūlfı müşg-bū / **Kanı bir** serv-i bālā ķaddi dil-cū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [*kanı bir*,]

Ya **kanı bir** gül-i nev-reste-i ter / Münevver ola 'ālem göstere rū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*). [*kanı bir*,]

kān-ı dilden: Gönül madeni.

Niçe gevher çıkarduñ **kān-ı dilden** / Soruñ ķadrini bilene baha ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*). [*kān-ı dilden*, -den]

kanı döküp: Ölüme yol açmak, cana kıymak.

Niçe bir öldürürsin 'ışk ehlin / Döküp yok yirlere kanı n'idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2639, Beyit 4*). [*kanı döküp*, -üp]

kanı kanı: "Hani ... hani....; ... nerede ... nerede" gibi şekillerde kullanılabilen iki farklı şeyi karşılaştırmak ve bunların birbirinden çok uzakta veya çok farklı olduğunu vurgulamak için kullanılan söz grubu.

Kanı luṭf u kerem ya kanı şefķat / Sitem lāyık mıdur bir nā-tüvāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [*kanı kanı*,]

kan-ı men: Benim kanım.

Öldürürsün gâmezlerle ‘âşıkı nâ-ḥâk yire / Tañrı’ dan korkmaz mısın boynuña düşe **kan-ı men** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4*). [*kan-ı men,]*

kāni ‘ olmaz: Kanaat etmek, yetinmek.

Kāni ‘ olmaz küyuña vaşluñ diler bî-çäre dil / Hıçe almaz cenneti ‘ işk-ıla dîdâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*kāni ‘ olmaz,]*

kan-ıla: Kan, hayati sıvı.

Gözlerüm Ya ‘küb-veş **kan-ıla** tolsa tañ degül / Hüzñ ara dil Yūsuf-ı Ken ‘ân’ın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5*). [*kan-ıla,]*

kanın dökersin: Öldürmek.

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin ‘âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler Ehremensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*kanın dökersin, -ersin]*

kanın içmege: Kanını içmek, kanını dökmek istemek.

Kanın içmege ezel ‘uşşakuñ olmış ‘âdeti / Kanum iç dimek ne ḥâcet gâmeze-i mey-nüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). [*kanın içmege,]*

kanını içer: Kanını içmek: öldürmek, kanlar içinde bırakmak II acı ve sıkıntı vermek.

Amân bilmez bu dünya bî-amândur / İçer kanını ḥalkuñ kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 2*). [*kanını içer,]*

Bu dünyâyâ gönül kim virür âḥir / İçer kanını anun kana kana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5*). [*kanını içer,]*

kankı: Hangi.

‘İşk bazarında gördüm çağurur dellâl-ı ‘ işk / **Kankı** ‘âşıkdur gelüp derd ala dermân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [*kankı,]*

Kankı serdür âsitānuñda senüñ ḥâk olmaya / **Kankı** dildür dūd-ı âhı çıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*kankı,]*

Kankı serdür âsitānuñda senüñ ḥâk olmaya / **Kankı** dildür dūd-ı âhı çıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*kankı,]*

kankı taş katırsa aña başını ursun: Hangi taş pekse (veya katırsa), başını ona vur; "kendi kusurun

yüzünden zor bir duruma düştüğünde kendini suçla ve başkalarından yardım isteme" anlamında kullanılan bir söz.

Kankı taş katıysa ursun başını Ferhād aña / Ol leb-i şirîniñ 'ışkın başa iltem başa ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 6). [kankı taş katıysa aña başını ursun, -sun-ysa]

kanlu cigerden: Kanlı ciğer.

Gözlerüm yaşını bu **kanlu cigerden** sorasın / Bagrumuñ yaraların ğamze-i tirden sorasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1). [kanlu cigerden, -den]

kanlu kefen: Kanlı kefen.

Gül yağağñ yādına iy sım ten / Lāle-veş çāk eyleyem **kanlu kefen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 1). [kanlu kefen,]

kanlu yaşum: Kanlı gözyaşı.

Yürekde yarama **kanlu yaşum** yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ğamla bu āhum da duman olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1). [kanlu yaşum,]

Kanlu yaşum mähīye irişi āhum tā-be-māh / 'İşkuma yitmez mi ki bu nev'-ile iki ğüvāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 1). [kanlu yaşum,]

kanlu yaşumdan: Kanlı gözyaşı.

Her zemīni **kanlu yaşumdan** yine naķş eyledi / Geçmedi bu naķşı baña kimse illā çarĥ-ı dūn (Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2). [kanlu yaşumdan, -umdan]

kanlu yaşumı: Kanlı gözyaşı.

Kanlu yaşumı revān itdüm eyā serv-i revān / Bu umuda kim ğelüp ruĥsārüm üzre basasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2). [kanlu yaşumı, -umu]

kanlu yaşumla: Kanlı gözyaşı.

Münakķaş eyledüm **kanlu yaşumla** / Ola tā sīne menzilġāh-ı ħübān (Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 3). [kanlu yaşumla,]

kanum dökeli: Ölüme yol açmak, cana kıymak.

Kanum dökeli buldı Muĥibbî beni āĥir / Şayyād bula şayduñ izin bulur özinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5). [kanum dökeli, -eli]

kanum içer: Yaralamak II öldürmek II oç almak.

Gözi h n içmege  n oldu mu ‘t d / Anuñçün **kanum içer** kana kana (*Muhibb  Divanı , Gazel 2926, Beyit 4*). [*kanum içer,]*

kanum içer: *Kanını içmek:  ld rmek, kanlar içinde bırakmak II acı ve sıkıntı vermek.*

Yüri iy b d-ı şab  h l mi var y ra be-g  / Niçe bir **kanum içer** ol gözi h n-h v ra be-g  (*Muhibb  Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [*kanum içer, -er]*

kanum içmege: *Kanını içmek:  ld rmek, kanlar içinde bırakmak II acı ve sıkıntı vermek.*

Çeşm-i maħm ruñ eger meyl itse **kanum içmege** / Beñzedür  n mestdür anı şar buñ ‘aynına (*Muhibb  Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [*kanum içmege, -mege]*

kanum ile: *Kanımla.*

Kanum ile yazdı d dem bu ruħ-ı zerd üstine / B -vef ya dil virenler derd alur derd üstine (*Muhibb  Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*kanum ile,]*

kanum  döksün: *Kan dökmek, can acıtmak.*

Eline hañçer almışdur dem- -dem kaşd[ı] kan itmek / Ko döksün kanum  ğamzeñ içerse n ř-ı c n olsun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*kanum  döksün, -s n]*

kanum  i: * ld rmeye kastetmek.*

İçmek ile kanmadı h n  gözün / **Kanum  i** ola bir za nsın (*Muhibb  Divanı , Gazel 2581, Beyit 2*). [*kanum  i,]*

kanum  içdi: *Kanını akıtmak, öldürmeye kastetmek.*

Mey yirine içdi  n mest ne çeşmi kanum  / M -hażar kılsun bu dil bagrın keb b eglenmesün (*Muhibb  Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*kanum  içdi,]*

kanum  içer: *Kanını içmek:  ld rmek, kanlar içinde bırakmak II acı ve sıkıntı vermek.*

Kanum  içer gözleri ister ciger keb b / Mey-h r olanuñ başı hoş olur keb b-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [*kanum  içer,]*

kanum  içse: *Kanını akıtmak, öldürmeye kastetmek.*

Mest ne gözün **kanum  içse** benüm n’ola / Mey-h r olanuñ başı hoş olur şar b-ıla (*Muhibb  Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*kanum  içse, -se]*

k n n-: *Emir, hüküm, geçerli olan kural ‖ t re, gelenek (eskiden kelimesi bağlamında).*

‘Āşıkā **ķānūndur** çünkü ezelden inlemek / İnlesün sînem benüm dönsün rebābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [*ķānūndur, -dur*]

ķānūn: *Emir, hüküm | kanun enstrümanı.*

Ol Mesîhî leb şifâsın rencümün bilür dile / Ola ihmâl itmeyüp derdüme **ķānūnum** bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*ķānūnum, -um*]

ķānūn: *Dikdörtgen biçiminde, bir köşesi kesik, yassı bir sandık üzerine gerilmiş tellerden oluşan, turnak adı verilen çalgıçlarla çalınan ince saz çalgısı.*

Ķāmetüm çeng olmayınca uymadum **ķānūna** āh / İnlemeyen ney gibi bulmaz nevānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*ķānūna, -a*]

Çeng idüp ķāmetümi ney gibi nālān oldum / ‘İşk-ıla kimdür uyan bencileyin **ķānūna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2*). [*ķānūna, -a*]

ķānūn: *İbn Sina'nın tıpla ilgili ünlü yapıtı: El-Kanun fi't-tıb.*

Derd-i ‘ışka iy tabîb **Ķānūn-ıla** olmaz şifâ / Okumaduñ anda bu derde devānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*ķānūn-ıla, -ıla*]

kanuña teşnedür: *Kanına susamış.*

Ķānzesi cellāddur elinde tîğ u deşnesi / Teşnedür kanuña rahm umma sen ol hūn-hūvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*kanuña teşnedür, -dür*]

kanzil: *Kendinden geçmek, körkütük sarhoş olmak.*

La‘l-i lebūñuñ yādına āşüfte gönül āh / Meyhānelere düşdi yatur **kanzil** içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*kanzil,*

kapu-: *(padişah/sevgili) kapısı | makam, huzur, dergah.*

Her kim ki ırar ‘āşıkı dilber **kapusından** / Budur dilegün anı ki ol derbeder olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5*). [*kapusından, -(s)ı, -(n)dan*]

Cān virürüz tapusına hem bendeyüz **kapusına** / Hasret çeküp pā-būsına kul olmuşuz fermān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*kapusına, -(s)ı, -(n)a*]

kapu: *Kapı.*

Geldükçe ser-i kūyuña redd eyleme anı / Zîrā Kerîm yapmadı hiç **kapu** sâ’ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [*kapu,*

kapu: *(padişah/sevgili) kapısı | makam, huzur.*

Hicr elinden dāda geldüm **kapuña** şāh-ı hüsün / Şevketüñ ola ziyāde baña ger dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*kapuña, -ña*]

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez bañā ‘ālemde / Muhibbî **kapuña** hizmet ider kemter ‘abīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*kapuña, -ña*]

Hiđmete geldi bu Muhib **kapuña** / Anı reddeyleme ‘abīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*). [*kapuña, -ña*]

Medyūn idüm bu cānı getürdüm **kapuña** al / Hayli dem idi muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*kapuña, -ña*]

Gözümden dürr-i eşki dāne dāne / Getürüp **kapuña** oldum revāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 1*). [*kapuña, -ña*]

kapu: *Kapı, eşik // Makam, huzur.*

Kamu şehir **kapusunda** gedādur / Ki şāhān-ı cihān-ārā öst sultān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 2*). [*kapusunda, -sı, -n, -da*]

kapu: *Eşik, huzur, makam.*

Varsa Muhibbî **kapuña** cān tuhfē iltür / İtseñ qabūl n’ola bu kemter kemīneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*kapuña, -(ñ)a*]

kapu: *Huzur, eşik, makam.*

İlāhi gönlümü sirāc eyle / Her işde **kapuña** muhtāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 1*). [*kapuña, -(ñ)a*]

kapuña varup: (*Sevgilinin*) *kapısına, huzuruna varmak, gitmek.*

Kapuña varup dīdelerüm kan agladı / Bulınmadı bir kişi gelüp yaşum sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*kapuña varup,]*

kapuñda: *"Kapı", makam, huzur || Sevgilinin kapısı.*

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var / İçinde yok Muhibbî gibi miskīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [*kapuñda,]*

İy pādīşāh-ı hüsün v’iy Husrev-i zamān / ‘Āşıklaruñı eyle **kapuñda** gel imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1*). [*kapuñda,]*

Egerçi görmedüm senden vefā ben / Velī çekdüm **kapuñda** yüz cefā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [*kapuñda,]*

Olayım cān-ıla **kapuñda** bende / Nite kim cānum ola uşbu tende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*kapuñda,]*

Bugün ‘adl eyle gel şāhum nazār kıl / **Kapuñda** nāle vü āh u enīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [*kapuñda,]*

kapuñda bende olmak: *Kul, köle olmak, bir kimsenin isteklerini yerine getiren hizmetçi olmak.*

Şehā kapuñda olmak baña bende / Gelür yig şāh olam ger mülk-i Sin’de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1*). [*kapuñda bende olmak, -mak]*

kapuş: *Kapışmak.*

Şi’rüm içre her kaçan şekker lebūñ zıkr eylesem / Birbirinden **kapuşurlar** halk fāyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*kapuşurlar,]*

kapuşı: *Padişah, sevgili kapuşı.*

Yıllar-durur bu hāsta gönül **kapuşındadır** / Bir kez dimez ki hāsta-i miskīn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*kapuşındadır, -ndadır]*

kapuşında: *"Kapı" || Huzur, makam.*

Güzeliñ kişverine dinse [de] sultān uşta sen / **Kapuşında** cān u dilden bende-fermān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*kapuşında,]*

Pādişāhdur emrini eyle kabül / **Kapuşında** bende-i fermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 4*). [*kapuşında,]*

Bend kıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince **kapuşında** kul olam cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*kapuşında,]*

Hey ne zālimdür terahhüm eylemez dād istesem / **Kapuşında** ol şehiñ bī-dādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*kapuşında,]*

Bu Muhibbî pādişāh-ı ‘ālem olmışken bugün / **Kapuşında** olmaga derbānın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 6*). [*kapuşında,]*

N’eylerem ben milket-i Dārā’yı tēc-ı Husrev’i / **Kapuşında** baña dildār yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*kapuşında,]*

kar: *Fayda, kazanç.*

Egerçi kārlar bī-ḥad u el urdum ‘ışk **kārına** / İlāhī eyleme maḥrūm ayırma beni kārımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*kārına, -ı, -n, -a]*

Niçe yıldur günāhı kār idindüñ / Dilā kıl vaḥtidür ol **kāra** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11*). [*kāra, -a]*

kar: *İş, çalışma.*

Egerçi kârlar bî-ḥad u el urdum 'ışk kârına / İlâhî eyleme maḥrûm ayırma beni **kârumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*kârumdan, -um, -dan*]

kar: *Kar.*

Egerçi **kârlar** bî-ḥad u el urdum 'ışk kârına / İlâhî eyleme maḥrûm ayırma beni kârumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*kârlar, -lar*]

kâr idindün: (*Bir şeyi kazanmaya çalışmak.*)

Niçe yıldur günâhı **kâr idindün** / Dilâ kıl vaḳtidür ol kâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11*). [*kâr idindün, -dün*]

kâr idüpdür: *Etki etmek.*

Kâr idüpdür cânuma ḥasret Muḥibbî bilmezem / Kimden olur derdüme dermân kime yalvarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*kâr idüpdür, -üpdür*]

kâr itmez: *Tesir etmez.*

Atar sihr okların ḡamzeñ görür kim câna **kâr itmez** / Okur tîḡuñ du'â-yı seyf bu cism-i nâtüvânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [*kâr itmez,]*

kara: *Siyah.*

Yüzünüñ **karasını** yumaya bu dîdelertün / Tâ ki beñzetmese göz yaşını cüy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*karasını, -sı, -nı*]

kara: *Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak.*

Temevvüc eyleyüp deryâ-yı eşküm / Bu gönüm zevraḳın atdı **karaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 3*). [*karaya, -ya*]

kara: *Kara, siyah.*

İctinâb eyle sakın şerr itme fikrün ḥayr ola / 'Aḳl virdi Ḥaḳ saña akı **karadan** seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*karadan, -dan*]

kara: *Kara.*

Öykündüḡi-çün zülfine sünbülleri gördüm / Taglarda biter yüzi **kara** başı aḡaḡa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*kara,]*

kara: *Kara II kıyı.*

Baħr-ı ışka düşene dirler bulunmaz çün necāt / Ebleh olmañ dōstlar el sunmañ aña **karadan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*karadan, -dan*]

kara: 1. Siyah. 2. Ayıplı, kusurlu, yüz kızartıcı hal.

Göñül virme cihāna yüz [ün] ak it / Aña meyl eyleyen olur **kara rü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [*kara,]*

kara yaslu oluban: Kara yaslı olmak; aşırı bir biçimde üzüntüye kapılmak.

Büy-ı zülfün getüre gülşene ger bād-ı şabā / **Kara yaslu oluban** key katı sünbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 2*). [*kara yaslu oluban, -uban*]

kara yazu imiş: Kara yazıymış.

Başumda bir **kara yazu imiş** geldi haṭ-ı cānān / Muhibbî her ne yazu ki yazılmışdur gelür serde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*kara yazu imiş,]*

kara zülfi: Siyah saç; sevgilinin siyah saçları.

Kara zülfi arasından ṭulū itdi yüzin gördüm / Ayuñ on dördidür sandum tamāmdur ḥüsni çağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*kara zülfi,]*

kara zülfün: Siyah saç; sevgilinin siyah saçları.

Kara zülfün hevāsından dil ü cān ḥastadur gāyet / Görinmez çeşmine uyḥu ölümlü nā-tüvāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*kara zülfün, -üñ*]

karāmān: Güzeller II Sevgilinin atalarının bulunduğu yerdir.

‘Ahdine durmaz Muhibbî’yi salar ferdālara / Beñzer ol meh-rü varup görmüş **Karaman** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6*). [*karaman,]*

karanfil sohbetin eyleñ: Karanfil sohbeti yapmak.

Nār-ı dāğ-ıla sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dōstlar eyleñ gelün bir dem karanfil sohbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 3*). [*karanfil sohbetin eyleñ,]*

karār: Düzen, düzenlilik.

Sanma vardur bu cihān içre **karār** / Şöyle bil bunda yok **karār** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [*karār,]*

Sanma vardur bu cihān içre **karār** / Şöyle bil bunda yok **karār** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [*karār,]*

karar-: Kararmak, siyahlaşmak.

Şehā gülnâr-ı hüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan âteş-i 'ışka **kararmış** bir giyâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*kararmış, -miş*]

karâr eylemez: Sabit durmak, kalmak, yerleşmek.

İy Muhibbî eylemez bir kimse dünyâda qarâr / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dârâ'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [*karâr eylemez, -mez*]

karâr itmez: Sabit durmak.

Qarâr itmez 'acebdür çarh-ı devrân / Dem-â-dem irgürür leyl ü nehâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 2*). [*karâr itmez,]*

karâr itmez: Sabit durmak, karar vermek.

Muhibbî gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / **Qarâr itmez** akar turmaz görenler dir ne kandur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*karâr itmez,]*

karâr itmezsin: Karar kılmak, sabit durmak, oturmak, yerleşmek II rahat olmak, huzurlu olmak.

N'îçün itmezsin gelüp iy döst bir yirde qarâr / Hâne eyle gâh cân gâhî dil-i vîrân vaţan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*karâr itmezsin, -zsın*]

karâr itmiş: Sâbit durmak II dayanmak, sabretmek.

Sîne-i süzânda zülfî hayâli dilberüñ / San **karâr itmiş** semenderdür derün-ı nârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 2*). [*karâr itmiş, -miş*]

karâr kalmadı: Sabrın tükenmesi.

Zerre deñlü haq budur kim kalmadı bende qarâr / Ol güneş ruhsâruñ oldum zâr u sergerdâni ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*karâr kalmadı, -dı*]

karâr komadı: Huzur/rahat bırakmamak.

Serv qaddi hevesi komadı gönlümde qarâr / Gözlerüm yaşı gibi turmaz akar her süya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [*karâr komadı,]*

karârum aldı: Akli düşüneyi almak.

Aldı bu dilden qarârum eyledi Mecnûn-vâr / Çeşm ü ebrü-yı siyâh u zülf ol çâh-ı zaqan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [*karârum aldı, -dı*]

kār-ı āhū: *Sevgilinin karı.*

Baňa bakmaz ‘aceb ol çeşmi şehlā / Yabancı gözlemekdür **kār-ı āhū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 3*). [*kār-ı āhū,]*

karı dünyā: *Dünya işi.*

Vefādan ‘ārīsin kāmīl cefāda / ‘Aceb olmaz **karı dünyā** çü zensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [*karı dünyā,]*

ka‘r-ı zemīne: *Yerin dibi.*

‘Urūc itdi semāya dūd-ı āhum / İrişdi göz yaşı **ka‘r-ı zemīne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 3*). [*ka‘r-ı zemīne, -e]*

karınca: *Karınca.*

Sakin aldanma dehre pend gūş it / Ki pend eydür Süleymān’a **karınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*karınca,]*

Sakin mağrūr olma görme kendūñ / Eger haşmuñ olursa da **karınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3*). [*karınca,]*

karış: *Katılmak, dâhil olmak.*

Lebūñden hadd-i gülgūnuñ şekerle / Ne hoşdur **karışa** ger gül şekerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [*karışa, -a]*

karış: *Birbirine girmek, karışmak.*

‘Aceb sūnbül-durur boynuñda zūlfūñ / Ya müşg-ile **karışmış** ‘anberīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3*). [*karışmış, -mış]*

karşu: *-e doğru.*

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her sū / Ben āh ideyin **karşuña** ko bir eğer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [*karşuña, -ñ, -a]*

karşu: *-e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.*

Ġamze tīz geçe virmeye bir lahza amān / Sīneñi **karşusına** ger seng ü pūlād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [*karşusına, -s, -ı, -n, -a]*

karşu: *Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.*

Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān / **Karşuma** serv-i sehī gibi hūrāmān olasin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*karşuma, -m, -a*]

karşu: *Bir yerin yüzü ve cephesi karşısında bulunan II kat, ön, huzur, makam.*

Yaksa mahv itse beni pervāne-veş şem' -i cemāl / **Karşusunda** bülbül-āsā murğ-ı dil zār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*karşusunda, -sı, -n, -da*]

karşu: *Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.*

Dögilsün hem çü def **karşuñda** sīnem / Göñül ney gibi hoş-āvāze olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*karşuñda, -ñ, -da*]

Şem' -veş **karşuñda** yandugum saña ma'lūm iken / Hālūmi sormak ne hācetdür varup pervāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [*karşuñda, -ñ, -da*]

karşu: *"-e karşı" anlamında edat.*

Şem' -i hūsne **karşu** itdüñ cānumı pervāne sen / Zülf-i zencirüñle kılduñ göñlümi dīvāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [*karşu,]*

Zāhid sen ol salāmet ben olmuşam melāmet / 'Aşık varur mı hergiz nāmūs u 'āra **karşu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*karşu,]*

Bu beyt-i dil-ğazāni enhār vird idinmiş / Yanmaga vardugında pervāne nāra **karşu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 3*). [*karşu,]*

Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı / Bu dil sefinesin āh urur kenāra **karşu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*karşu,]*

Sular gibi Muhibbī taşdan taşa başımı / Urup derünü hālīn söyler çināra **karşu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 5*). [*karşu,]*

Yaşum dökilse tañ mı ol gül'izāra **karşu** / Bārān olur dimişler evvel bahāra **karşu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [*karşu,]*

Şem' -i hūsne **karşu** ko yansun Muhibbī cān u dil / Yanmagı şimden girü ta'līm idem pervāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*karşu,]*

karşu: *"-e doğru" anlamında edat.*

Gel yüzüme **karşu** dut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin 'ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [*karşu,]*

Āh eylemegil gün yüzine **karşu** Muhibbī / Tā jeng-i sehāb-ıla hafī olmaya ol rü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [*karşu,]*

Ah eylesem 'aceb mi gül yüzlü yāra **karşu** / Bülbül figānlar eyler evvel bahāra **karşu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [*karşu,]*

Ah eylesem ‘aceb mi gül yüzlü yāra **karşu** / Bülbül figānlar eyler evvel bahāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [*karşu,]*

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvāc başdan aşdı / Āhum yili eselden āh ol bihāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [*karşu,]*

Şāf itmeyince kâlbūn girmez elūne maṭlūb / Su gibi şāf-dil ol ak [sen] ol dīdāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [*karşu,]*

Kūyına varsa gön̄lüm olmak diler melāmet / Varur mı ‘āşık olan hīç [i]‘tibāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4*). [*karşu,]*

Görüp cemāl-i şem‘ūn pervāne-veş Muhibbî / Zūlfūn şebinde her dem yanar o nāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*karşu,]*

Āh eylesem ‘aceb mi şevk-ile yāra **karşu** / Bülbül terennüm eyler evvel bahāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [*karşu,]*

Yaşum dökilse tañ mı ol gül‘izāra **karşu** / Bārān olur dimişler evvel bahāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [*karşu,]*

Deryā-yı ‘ışka düşdüm emvāc başdan aşdı / Gön̄lüm sefinesini sürür kenāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*karşu,]*

Ben başladum niyāza dilber de cevri ü nāza / Dimeñ ‘aceb varursam ger āh u zāra **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*karşu,]*

karşu: "-e doğru" anlamına gelen edat.

Gülşen-i hüsnūne **karşu** eylesem āh u figān / Nāleme āheng için bülbüller eylerler enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [*karşu,]*

Gülşen-i hüsnūne **karşu** dōstum bülbül gibi / Bu dil-i şūrīdedür her demde efgān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 2*). [*karşu,]*

Gülşende diñ ol serv-i hīrāmāna salınsun / Āhum yiline **karşu** ko her yana salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*karşu,]*

Didüm ol serv-i kâd bālāya **karşu** / Bırak üstüme geh geh sāye **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 1*). [*karşu,]*

Didüm ol serv-i kâd bālāya **karşu** / Bırak üstüme geh geh sāye **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 1*). [*karşu,]*

İşidüp nālemi bagrı delindi / Figānlar eyledüm çün nāya **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*karşu,]*

Çemende açmaga yokdur mecālī / Gözini nergis ol şehlāya **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 3*). [*karşu,]*

Vişālīn isteyüp şey-lillāh itsem / Salar durmaz beni ferdāya **karşu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*). [*karşu,]*

Muhibbî lâ'î-i nâbî hâsretineden / Varur her dem mey-i şahbâya **karşu** (Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 5). [karşu,]

Ol yâr gelse meclise biñ 'îzz ü nâz-ıla / Şem'î görüñ ki **karşu** niçe yana yakıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1). [karşu,]

Yüzüñ yiter 'âleme hâcet degül ziyâ / Hürşide **karşu** yakmayanlar şem' [ü] meş'ale (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4). [karşu,]

Gülşen-i hüsnüñe **karşu** gıceler dil bülbülü / Şubh olınca inleyüp feryâd u efgân eyleye (Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4). [karşu,]

karşu çıkar: Karşı çıkmak: karşısına çıkmak, dışarıdan gelen kimseyi karşılamaya gitmek.

Ya kaşuñdan tîr-i gâmzeñ gelse dil **karşu çıkar** / Eylemez tîre siper sine cigerdâr olmayan (Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3). [karşu çıkar,]

Varsam kaçan küyüña **karşu çıkar** bana / Zîra ezel âşinâ idüm ol kilâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4). [karşu çıkar,]

Karşu çıkar küyüña varsam seg-i küyüñ / Hâl dili ile hâlümü sorar gelüp dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4). [karşu çıkar,]

karşu çıkarsın: Karşısına çıksın.

Gele derd ü belâ vü gâm çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın sen dilâ mu'tad u yâ şahn-ı miñensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2). [karşu çıkarsın, -arsın]

karşu gelür: Dışarıdan gelen kimseyi karşılamaya gitmek, istikbal etmek.

İtlerüñ **karşu gelür** küyüña varsam çağrışup / Dirler iy yâr-ı kadîmî şimdiye dek kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4). [karşu gelür,]

karşu var: Karşısında durmak, beklemek.

Çekse hançer gözleri kaçma Muhibbî **karşu var** / İki kâfir kaşd ider tut bir Müselmân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5). [karşu var,]

karşu varsam: Karşulamak, birini karşılamak amacıyla öne çıkmak.

Karşu varsam âh kılsam yakamı çäk eylesem / Hışm ider kılmaz nazar üftâde çâker derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3). [karşu varsam, -sam]

kârün: Kur'ân'da adı Firavun ve Hâmân'la birlikte anılan, Mûsâ Peygamber zamanında yaşamış, zenginliği, cimriliği, Allah'a olan isyanıyla ünlenip sonunda malı ve mülküyle birlikte yere geçmiş İsrailoğullarından biridir.

Eger dünyâyı cem ' itseñ görüp anı gurūr itme / Ne assı yir seni āhır dönersin sen de **Ķārūn'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*Ķārūn'a, -'a*]

kaş: Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

İy dōst neden eylesin **kaşlaruñı** çin / Kın olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*kaşlaruñı, -lar, -uñ, -ı*]

Katı yadur **kaşlarına** kimsene el sunmasun / Hāşıl olmaz hāşılı ancak ta ' abdur zūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*kaşlarına, -lar, -ın, -a*]

İki 'aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu **kaşumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*kaşumuza, -umuza*]

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler / Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*kaşlarına, -lar, -ın, -a*]

kaş: Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Her kaçan baksam nigāruñ gözi-y-ile **kaşına** / Şad hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1*). [*kaşına, -ı, -n, -a*]

kaş: Kaş.

Cāmi ' -i ḥüsninde yāruñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān-ıla ol **kaşları** miḥrāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [*kaşları, -lar, -ı*]

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āşüb-ı cihān / Tañlaram bu fitnelerden kurtara ' uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*kaşları, -lar, -ı*]

kaş: Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Kaşlaruñ çin eyleme baksam ' izār u ḥālūñe / Dōstum cān murğını men ' itme āb u dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2*). [*kaşlaruñı, -lar, -uñ*]

Müjesi tūr-ile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi **kaşum** yayına ḳurbān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [*kaşum, -um*]

Fitne fenninde ser-āmed dir-isem **kaşuña** rāst / Baş koşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [*kaşuña, -uñ, -a*]

Kimdür sentüñ cāmi ' -i ḥüsnünde uymaya / Miḥrāb idüp **kaşuñı** çeşmüñ imām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 3*). [*kaşuñı, -uñ, -ı*]

kaş: Kaş.

Eksük itme sīneden tūrūñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir nażar eyle bu ya gibi **kaşa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3*). [*kaşa, -a*]

kaş: (Keşki) Keşke, ne olurdu.

Kāş olsam şem‘-i hüsne yanmaga pervâne ben / Ya saçı zencirine Mecnûnlayın dīvâne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1). [kâş,]

kaş: Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri killarla kaplı çıkıntı.

Ok gibi bükdi benüm kıddüm kemân itdi firāk / İy benüm kirpügi ok **kaşı** kemānum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4). [kaşı, -ı]

kaş: Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan üzeri killarla kaplı çıkıntı.

At müjeñ tırini durma çün katı yadur **kaşuñ** / Sine şahrāsında kıldum anuñ içün dil nişān (Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4). [kaşuñ, -(u)ñ]

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle dil / Gül ruhlaruñı hürşid-i raşşāna virmezsin (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2). [kaşuñ, -(u)ñ]

Yazdı hātūñ nāme-i hüsne **kaşuñ** tuğrā çeker / ‘Āleme hüküm ide dirdüm uşbu fermān ile ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5). [kaşuñ, -(u)ñ]

Ya haţuñ haţtatı taħrİR itdi hüsnuñ nāmesin / Ya **kaşuñ** tuğrāsı yazıldı ol ‘unvān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2). [kaşuñ, -(u)ñ]

kaş: Kaş.

Cāmi‘-i hüsnuñe mihrāb şehā **kaş** olsun / Dil ü cān ile aña secde kılan baş olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 1). [kaş,]

kaş [u] kemān: Keman kaş.

Kaş [u] kemān yāra kırbān cānumı kıldum / Müjgān okıyla döndi toptolu sine kīşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7). [kaş [u] kemān,]

kaşd: Amaç, niyet.

Çekmesün cellād çeşmüñ tīg-ı hūn-ālūdını / **Kaşd-ıla** baħr içre iy dil çok zamāndur mürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3). [kaşd-ıla, --ıla]

Hāriciler üstine dest-i kazādan bir okam / Rāfiziler **kaşdına** şemşir-i kıttālem bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5). [kaşdına, -ına]

kaşd: Amaç.

Himmetüm bāzı hümā **kaşdına** pervāz idicek / Takayım ayagına nālemi ben zil yirine (Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3). [kaşdına, -ı, -n, -a]

kaşd: Amaç, niyet.

Çeşmi tığ almış ele bu nātüvānuñ **kaşdına** / Yig degül mi rahm ide gālib olan mağlūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [*kaşdına, -ına*]

Eline hançer almışdur dem-ā-dem **kaşd[ı]** kan itmek / Ko döksün kanımı gamzeñ içerse nüş-ı cān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*kaşd[ı], -[ı]*]

Dilā rüşen nazar eyle yine sen zülf-i cānāna / Ruḥı üstinde rüşendür ki **kaşdı** vardır imāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [*kaşdı, -ı*]

Benī aşfer ḥaṭuñ İslāma **kaşdın** / İştüdk ‘azm itdük Engürüs’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 5*). [*kaşdın, -nñ*]

Senüñ **kaşduñda** vardır katl-i bende / Ben oldum mürde çokdan sanma zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*kaşduñda, -uñda*]

kaşd eyledüm: Çalışmak, çabalamak.

Kıssa-i hicri hikāyet itmege **kaşd eyledüm** / İrmedüm pāyānına bildüm anı gāyet uzun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [*kaşd eyledüm, -düm*]

kaşd eyleme: Niyet etmek.

‘Ömrümüzdür ser-i zülfüni inen ḥaṭ’ itme / Nev-civānsın gele **kaşd eyleme** bu yaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [*kaşd eyleme,]*

kaşd iden: Niyet etmek, yönelmek.

Muhibbî her yaña çekdi sipāh-ı nazmın[ı] çün / Diñ imdi **kaşd iden** gelsün inhiżāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [*kaşd iden,]*

kaşd ider: Bilerek bir işe girişmek, niyetlenmek.

Tañ mı ḥaddüñde olan ḥālūñe kāfir dir-isem / **Kaşd ider** oda varup tapmaga Hindūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*kaşd ider, -er*]

kaşd ider: Öldürmeye kalkışmak.

Gizlenür zülfü şebinde ḥaṭ-ı dilber cā-be-cā / **Kaşd ider** İslām’a kāfir çeyşidür şebḥün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*kaşd ider,]*

Ka‘be-i küyuña varan ‘āşıkı kurbān eyle / **Kaşd ider** ḥayra girür her kişi bayram olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*kaşd ider,]*

Çekse hançer gözleri kaçma Muhibbî karşı var / İki kāfir **kaşd ider** tut bir Müselmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [*kaşd ider,]*

kaşđ ider: *Kötülük etmek, zarar vermeye niyet etmek, zarar vermek maksadıyla harekete geçmek, kıymak.*

Gāh ğamzeñ **kaşđ ider** dil mülkine gāhī ğamuñ / Kişver-i vīrān için bunca cidāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*kaşđ ider, -er*]

kaşđ ider: *Amaçlamak, amaç olarak almak.*

Hālūñi görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zīrā ki murğ **kaşđ ider** elbette çineye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [*kaşđ ider, -er*]

kaşđ iderse: *Bilerek bir işe girişmek, niyetlenmek.*

Gözün kaşşābı cāna **kaşđ iderse** / Sevāba gire ide beni kırbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*). [*kaşđ iderse, -erse*]

kaşđ idüp: *Amaçlamak, amaç olarak almak.*

Alduñ Muhibbī gönlini imāna **kaşđ idüp** / Zülfüne uyup yoħsa müselmān degül misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [*kaşđ idüp, -üp*]

kaşđ itdi: . *saldırmak* | *niyetlenmek.*

Saçuñı beızedenler ‘anberine / Haţuñçün didiler **kaşđ itdi** dīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 1*). [*kaşđ itdi, -di*]

kaşđ itse: . *saldırmak* | *niyetlenmek.*

Kaşđ itse kaçan katlüme cellād ğamzeler / Ol kemend-i zülf-ile bağlar [çü yār] elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [*kaşđ itse, -se*]

kaşđ kıldı: *Niyet etmek.*

Kaşđ kıldı himmetüm bāzı kanā‘at Kāf‘ma / Tā ki ülfet duta ‘Ankā gibi varup Kāf-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*kaşđ kıldı,]*

kaşđ-ı dil ü cān eyleye: *Gönle ve cana kast eylemek.*

Ol Muğal-Çin gözleruñ **kaşđ-ı dil ü cān eyleye** / Ser-te-ser dil kişverin tārāc u vīrān eyleye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [*kaşđ-ı dil ü cān eyleye,]*

kaşđum olupdur: *Amaçlamak.*

Senüñ zünnār-ı zülfüne şehā dil bağladum cāndan / Anuñçün dem-be-dem **kaşđum olupdur** kāfiristāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*kaşđum olupdur, -updur*]

kāse: *Kadeh, peyman.*

Meclis-i ğamda bu gönlüm olalı nāya şebîh / Dem mi var hün-ıla pür itmeye çeşmüm **kāsesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*kāsesin, -sin*]

Sırsa gönlüm şîşesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / Sıyagelmişdür ezel Leylî çü Mecnûn **kāsesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [*kāsesin, -sin*]

kāse-i ‘arzum: *Arzu kasesi.*

Sırsam eger **kāse-i ‘arzum** ‘aceb degül / Mecnûn gibi bu da bize ihtirām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 2*). [*kāse-i ‘arzum, -m*]

kāse-i gerdûn: *Feleğin kasesi.*

İster-iseñ bu Muhibbî haşre deñlü mest ola / **Kāse-i gerdûn** ile sākî şarāb-ı ‘ışkı sun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*kāse-i gerdûn,]*

kāse-i ser: *Kafatası.*

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdün hāk-ile / İçelüm mey turalum elde kadeh pāy-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2*). [*kāse-i ser,]*

kaşı kemān: *Keman kaşlı dilber (kaşı kavisli ve düzgün olması yönüyle).*

Hadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben iy **kaşı kemān** kadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*kaşı kemān,]*

kaşı kemān: *Kaşı yay gibi kavisli olan. || Sevgili.*

Tir-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy **kaşı kemān** / Baña geldükçe neden kurulu yayuñ yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*kaşı kemān,]*

kaşı kemāna: *Keman kaşlı dilber (kaşı kavisli ve düzgün olması yönüyle).*

Eyledüm cevri oklarına dōstlar sīnem siper / Bu ‘acebdür dañı ol **kaşı kemāna** görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [*kaşı kemāna, -a*]

kaşı mihrābını: *Kaşı mihrab.*

Gezerken cāmi ‘-i hūsnin **kaşı mihrābını** gördüm / Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*kaşı mihrābını, -ını*]

kaşı ya: *Keman kaşlı dilber.*

Ben benümçün dimezem iy **kaşı ya** müjgānu ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden tır-i müjgānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*kaşı ya,]*

kaşı ya: *Keman kaşlı.*

İy **kaşı ya** sīnem içre gönderüp ğamz okların / ‘Ākıbet kıldı benüm ħalbümde cā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3*). [*kaşı ya,]*

Atıcak ğamze okın ol **kaşı ya** / Geçüben sīneden ire cāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 3*). [*kaşı ya,]*

kaşı yasına: *Yay kaşlı (sevgili).*

Alsa Muhibbî yār ele ger ğamze okların / Ķurbān eyle cān u dili **kaşı yasına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*kaşı yasına,]*

kaşı yaya: *Sevgilinin yay gibi olan kaşı.*

‘İşk meydānında çün kıldı Muhibbî dil nişān / Ol **kaşı yaya** diñüz kirpüklerin tır eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [*kaşı yaya, -a]*

kaşı yayını: *Sevgilinin yaya benzer kaşlarını (ok atacak gibi) kurması.*

Muhibbî ğamzesine dil nişān it / **Kaşı yayını** dilber aldı deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5*). [*kaşı yayını,]*

kāşır olmuşdur: *Kusurlu olmak.*

Hüsnuñ idrākinde ‘āciz çeşm-i erbāb-ı nażar / **Ķāşır olmuşdur** kemālātuñda ‘aql-ı ħurde-bīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 2*). [*kāşır olmuşdur, -muşdur]*

kāşki: *"keşke, mümkünü olsa da..." anlamında temenni edati.*

Dün ğice uyħuya vardum meh yüzüñ gördüm senüñ / **Kāşki** kaldurmaya-y-ıdum başumı ol ħvābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [*kāşki,]*

kaşr: *Köşk, küçük saray.*

Sīm ü zerden olursa ger **kaşruñ** / Āħir olısar ol ħarāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*kaşruñ, -uñ]*

kaşr: *Köşk, küçük saray, kâşâne.*

Umaram vaşla irişem gerçi **kaşruñ** yücedür / Rīsmān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*kaşruñ, -uñ]*

kaşr-ı mahabbet: *Muhabbet, sevgi kasrı.*

Yücedür **kaşr-ı mahabbet** çıkmaga imkân yok / Olmayıcak miñnet ü derd ü belâdan nerdübân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 4*). [*kaşr-ı mahabbet,]*

kaşr-ı şîrinüñ: *Şirin'in köşkü,sarayı.*

Kaşr-ı şîrinüñ binâsına koyalar zeyn için / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*kaşr-ı şîrinüñ, -üñ]*

kaşşâb: *Ar. Hayvan boğazlayan, et satan sanatkâr, kassâbiye: Kasap ücreti, ücret-i zebhiyye.*

Gözün **kaşşâbı** câna kaşd iderse / Sevâba gire ide beni qurbân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*). [*kaşşâbı, -ı]*

kaşşâb: *Hayvan boğazlayan, et satan sanatkâr.*

Nîme iden çeşmüñüñ **kaşşâbıdur** 'âşıkları / Komaz dâyimâ sâtür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*kaşşâbıdur, -ıdur]*

kaşşâb: *Kasap.*

Sürdi yüzüme âl-ıla bir kerre yâr elin / **Kaşşâb** sandı kan-ıla görenler nigâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [*kaşşâb,]*

kaşuñ kemânı: *Sevgilinin kaşının yayı (kaşın eğri, kavisli ve yay gibi ince olması bağlamında).*

Kaşuñ kemânı berkdür kimdür anı çeken âh / Kim kavş-i Rüstem oldu nisbet aña kepâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*kaşuñ kemânı,]*

kaşuñ kemân-ıla: *(Sevgilinin) yaya benzeyen kaşı.*

Atdı okını sîneme **kaşuñ kemân-ıla** / İtdüm qabül dilde kodum anı cân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [*kaşuñ kemân-ıla, --ıla]*

kaşuñ mihrâbın: *(Sevgilinin) mihraba benzeyen kavisli kaşları.*

Lebüñ zîkr eyledüm dil geldi vecde / **Kaşuñ mihrâbın** añdum kıldı secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 1*). [*kaşuñ mihrâbın,]*

kaşuñı çatarsın: *Kızmak, öfkelenmek.*

Geh elâ gözler süzüp gâhî çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbî derdmende mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*kaşuñı çatarsın, -arsın]*

kat: Konu, mevzu.

Şulha gelse n'ola dilber şimdi bu şeydâ-y-ıla / Gelmez-idi **katuma** illâ ezel gavgâ-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1). [katuma, -uma]

kat: Eklemek, dahil etmek.

Vuşlatuñ aşına çok katma bu hicrûñ milh'in / Katar-ısañ anı oran-ıla **kat** aşumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3). [kat,]

kaţ' ideyin: Kesmek.

Başumı **kaţ' ideyin** tâ gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaga āsān olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3). [kaţ' ideyin, -eyin]

kaţ' itme: Kesmek.

'Ömrümüzdür ser-i zülfüñi iñen **kaţ' itme** / Nev-civānsın gele kaşd eyleme bu yaşumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4). [kaţ' itme,]

katar-ısañ: Katarsan, eklersen.

Vuşlatuñ aşına çok katma bu hicrûñ milh'in / **Katar-ısañ** anı oran-ıla kat aşumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3). [katar-ısañ,]

katı: Çok, oldukça, sert, katı.

Dilā sa'y-ile dildāruñ ne mümkün ƙalbine girmek / Bilürsin göñli **katıdur** anuñ pülād u mermerden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4). [katıdur, -dur]

Hüblar göñli **katıdur** çünki seng-i hāreden / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i hāre su (Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3). [katıdur, -dur]

'İşk yayı **katıdur** kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6). [katıdur, -dur]

katı: Asla.

Gün yüzine gel eyle taħammül nazar olsun / Yakarsa seni göz göre oda **katı** şaşma (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3). [katı,]

katı: Ağır, acı.

Muhibbî pençesi 'ışkuñ **katıdur** / Demürden olsa döymez aña pençe (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10). [katıdur, -dur]

katı: *Aşırı derecede.*

Sakın āhumdan iy nigār sakın / **Katı** tünddür bu rüzigār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*).
[katı,]

Küy-ı dilberden cüdā düşdüm **katı** āvāreyin / Bir yirüm yok gayrı andan dahı kanda varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [katı,]

Şām-ı miñnetde Muhibbî key **katı** dil-ħastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol bīmāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [katı,]

katı: *1. Sert 2. Çok.*

At müjeñ tırini durma çün **katı** yadur kaşuñ / Sine şahrāsında kıldum anuñ içün dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [katı,]

‘İşk yayı **katı** yadur degme kes el urmasun / Sor baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [katı,]

Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumşak / Bilenler ƙalbini anuñ didiler **katı** mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [katı,]

Dil-i Şīrīn **katı** seng-i ħacerden / Getürimedi Ferhād anı kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6*).
[katı,]

Nāzımı taḅ‘-ı nigāruñ gördüm āhenden **katı** / İtmedi āhum eşer itdi velī sengīn taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [katı,]

katı: *Aşırı, oldukça.*

Vaşla tālib oldı dil irişdi hicrān āh āh / **Katı** müşkildür bile āsān [u] düşvārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [katı,]

katı: *Aşırı, kuvvetli, şiddetli, sert.*

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun / Ĥāşıl olmaz ĥāşılı ancak ta‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [katı,]

katı: *Aşırı derecede.*

Dōstum senden vefā mihr ummasun ‘āşıkıların / Key **katı** dīvānelikdür meyva ummak bidden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [katı,]

katı: *Sert, acımasız.*

Katı gönlündür dem-ā-dem bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la‘lündür eyā meh sırrımı fāş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [katı,]

katı: *Aşırı derecede sert, soğuk, kasvetli.*

Katı gönline girilmek ne mümkün / Görilmedi bu sahtlık şehr-i Peç'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 4*). [*katı,]*

kâtib: *Yazan, yazıcı.*

Şerr eyleme kim yazmaya tâ deftere **kâtib** / Cehd eyle ki her n'eyler-iseñ hayr 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*kâtib,]*

katında: *Huzur, makam.*

Yüzi hürşidinüñ nürü **katında** / Degül rüşen çerâğ-ı mäh-ı tábân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 2*). [*katında,]*

katl: *Katletmek, öldürmek.*

Ben 'aşıkınuñ **katline** ister bahâne yâr / Cân-ıla anı sevdüğümü müttehem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*katline, -e, -, -i]*

'Āşıkıñ **katline** çün kim hüküm ider sultân-ı 'ışk / **Katli** isnâd eylemek lâyıq mıdur cellâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*katline, -e, -, -i]*

Katline Muhibbî kuluñuñ hüccet ararsañ / Sevdügi yiter eyleme bir gayrı bahâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*katline, -e, -, -i]*

katl: *(Ar.) Öldürme.*

Kaşd itse kaçan **katlüme** cellâd ğamzeler / Ol kemend-i zülf-ile bağlar [çü yâr] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [*katlüme, -ü, -m, -e]*

'Āşıkıñ katline çün kim hüküm ider sultân-ı 'ışk / **Katli** isnâd eylemek lâyıq mıdur cellâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*katli, -i]*

Yiter **katlüme** tîr-i ğamzeñ âhîr / Nigârâ destüñe gel virme rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*). [*katlüme, -ü, -m, -e]*

katl: *Katletmek, öldürmek, yaşamına son vermek, canına kıymak.*

Tirüñden eger kaçura sîne Muhibbî ger / **Katli** helâl ola aña virmegil amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*katli, -i]*

katl eylegil: *Öldürmek.*

Günâh ise gice gündüz şehâ 'ışkuñla âh itmek / Beni **katl eylegil** sorma ki başdan pür-günâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*katl eylegil, -gil]*

katl idesin: Öldürmek.

Bî-güneh 'âşıkları bugün eger **katl idesin** / Rûz-ı mahşer eline baş[ın] alup ser göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*katl idesin, -esin*]

katl itdügi: Öldürmek.

Gözi **katl itdügi** 'âşıklarını / İder bir demle 'İsî gibi zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 2*). [*katl itdügi,]*

katl-i bende: Kölelerini öldürmek.

Senüñ kaşduñda vardır **katl-i bende** / Ben oldum mürde çokdan sanma zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*katl-i bende,]*

katma: Ekleme.

Hağ üzre kıl ticâret mâsta gel **katma** su / Korkaram kim seni bir gün cem' oluban ğarğ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [*katma,]*

Vuşlatuñ aşına çok **katma** bu hicrûñ milħin / Katar-ısañ anı oran-ıla kat aşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [*katma,]*

katre: Damla.

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdur Tūfân-ı Nūħ / **Kaṭredür** yanında cem' itsem yidi deryâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [*kaṭredür, -dür*]

İy Hıṭâ maḥbûbı sensüz sorma ḥālüm hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet **kaṭredür** âb-ı Āmu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [*kaṭredür, -dür*]

katunda: Birinin düşüncesine göre, birinin gözünde, nazarında.

Muhibbî redd olup maḥrem raḳıbüñ / **Katuñda** bir seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 5*). [*katuñda, -un, -da*]

Seni sevmek günâh-ısa **katuñda** / Bugün öldür meni irteye güyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [*katuñda, -un, -da*]

kavl: Söz, yemin, görüş.

Nağd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber didi / Döner idüm ben bu **kaṭlümden** ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*kaṭlümden, -ümden*]

kavline durmaz: Sözünde durmak.

İki yüzülü-durur dünya ider 'ahd **ķavline durmaz** / Sözinde çün degül şādık inanma sen o nā-merde
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2902, Beyit 5*). [*ķavline durmaz,]*

ķavlini tutma: *Söylediklerine uymak, tabi olmak, itaat etmek.*

Tutma nāşih ķavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*ķavlini tutma, -ma]*

ķavlüñe tur: *Sözünde durmak, verdiği sözü yerine getirmek, verdiği sözden dönmemek, verdiği sözü tutma.*

Bu Muhibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / **Ķavlüñe tur** dōstum gel 'ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [*ķavlüñe tur,]*

ķavs-i kuzah: *Gökkuşağı.*

Çekem dirseñ Muhibbī 'ışķ yayın / Gerek **ķavs-i kuzah** ola kepāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [*ķavs-i kuzah,]*

ķavs-i rüstem: *Rüstem'in yayı. II Sevgilinin kaşı.*

Kaşuñ kemāñ berkdür kimdür anı çeken āh / Kim **ķavs-i Rüstem** oldu nisbet aña kepāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*ķavs-i rüstem,]*

ķavd-ı belā: *Bela bağı, zinciri.*

Ger zülfüñ eger zülf-i dil-āviz ise iy dōst / Hem **ķavd-ı belā** baña vü hem zencir-i cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*ķavd-ı belā,]*

ķavd-ı düzah eyleyüp: *Cehennemi düşünmek.*

Yār-ıla yār olmayup hāvf u recāda kalur ol / **Ķavd-ı düzah eyleyüp** bāğ-ı cināndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 4*). [*ķavd-ı düzah eyleyüp, -yüp]*

ķayģu: *Kaygı, endişe.*

Āh sevdā-zede olduk ğam-ı ğisular-ıla / Görmezüz uyģu yüzün göz göre **ķaygular-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2851, Beyit 1*). [*ķaygular-ıla, -lar-ıla]*

ķayģu: *Kaygı, dert, endişe.*

Didüm öldi Muhibbī didi ol yār / Gedālar ölse şāh eyler mi **ķayģu** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*ķayģu,]*

ķāvil: *İnanmış, razı olmuş (kimse).*

Didüm la'lüñden emsem hasta-dilven / Didi **ķāyil** degül misin cevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5*). [*ķāyil,]*

ķāyil olur: Rıza göstermek, kabul etmek.

Vā'iz-i nādān baña 'arz eylemegil cenneti / **ķāyil olur** mı aña 'ışķ-ıla dīzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*ķāyil olur, -ur]*

ķāyināt: Alem, dünya.

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sīnem levhine / **ķāyinātuñ** hālını bilmekde remmālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*ķāyinātuñ, -un]*

Tahta-i sīnemde döküdüm çünkü eşküm noktasın / **ķāyinātuñ** hālını bilmekde remmālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [*ķāyinātuñ, -un]*

ķayna-: Kaynamak, pişmek II Olgunlaşmak, kemale ermek.

Yiter aglatduñ beni tūfān-ı eşkümden sakın / **ķaynasa** hūn-ı ciğer tennūr-ı dilden de daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*ķaynasa, --sa]*

ķayna: Kaynama.

Gözlerüm yaşını baħr olduğını görse eger / **ķaynayup** cūşa gelüp hālūme 'ummān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [*ķaynayup, -yup]*

ķays: "Leylā ile Mecnūn hikāyesindeki aşķ mübtelası olan Mecnun'un önceki adı".

Bir saçı Leylī-veşūñ sevdāsı başum toptolu / **ķays** benden öğrenür şimden girü tavr-ı cūnūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*). [*ķays,]*

ķays döğünmek için taşlar alup ayasına / Mātem-i Leylī'de döndürdi özin sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [*ķays,]*

ķays'a: Leyla ile Mecnun hikāyesinin erkek kahramanı olan Mecnun-i Amiri' nin asıl adı.

'İşk ara Ferhād'a tahsīn eyle **ķays'a** āferīn / Hoş gözetmiş her biri bulmuş belānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*ķays'a, --a]*

ķays'uñ: Leylā ile Mecnūn hikāyesinin erkek kahramanı olan Mecnūn-ı Āmiri' nin asıl adı.

Konmamışken daħı **ķays'uñ** başına sevdā-yı 'ışķ / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*ķays'uñ,]*

ķays'uñ kāsēsın: Kays'ın kasesi, gönlü.

Kāsesin ays'ıñ sıyup alkdan anı mmtāz ider / Leyl mihrin gsterp aldı dilin Mecnn ele (*Muhibb Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*ays'ıñ kāsesin,]*

kaz: *Topraı bir ara vasıtasıyla eelemek.*

Ne sanursañ saña san anı ayra / Kuyuyu kim **kaza** kazsun boyınca (*Muhibb Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*kaza, -a]*

kaz-: *Kazımak, ilemek.*

Ne sanursañ saña san anı ayra / Kuyuyu kim kaza **kazsun** boyınca (*Muhibb Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*kazsun, -sun]*

azā-yı āsmānumdan: *Allah'ın takdir ettii olay.*

Dehān gnca gl 'ārz teni nesrn at snbl / udā saklaya ol sni **azā-yı āsmānumdan** (*Muhibb Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*azā-yı āsmānumdan, -umdan]*

kaz: *Tıra etmek.*

'Arznn zre **kaz** attn koma iy nāzenn / a dimiler cem' olmaz bir yire kfr-ile dn (*Muhibb Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*kaz,]*

Cā-be-cā geldi attn ister ide āret-i dn / Gel **kaz** virme yz ol kāfire mānn in (*Muhibb Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*kaz,]*

kebāb-: *Atee karı kızartılmı et, bryān.*

Kanımı ier gzleri ister cier kebāb / Mey-hr olann baı o olur **kebāb-ıla** (*Muhibb Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [*kebāb-ıla, -ıla]*

kebāb: *1. Atete alazlanarak veya kavrularak piirilen her trl nesne. 2. Dorudan doruya atete veya kap ierisinde piirilen et.*

Anun pāreler dil mest emi / Olur mest olann meyli **kebāba** (*Muhibb Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [*kebāba, -a]*

kebāb: *Atee karı kızartılmı et.*

Nāzar klaldan sen āfitāba / Yanup 'ıula dil dndi **kebāba** (*Muhibb Divanı , Gazel 2947, Beyit 1*). [*kebāba, -a]*

Dne dne yanarsam 'ı odına 'aceb mi / Gnlm **kebāba** dndi sanıldı nki e (*Muhibb Divanı , Gazel 2996, Beyit 5*). [*kebāba, -a]*

kebāb: *"Atele kızartılmı et".*

Mey yirine içdi çün mestâne çeşmi kanımı / Mā-ħazar kılsun bu dil bagrın **kebāb** eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*kebāb,]*

kebāb iden: *Yakmak, pişirmek, büyük bir acıya uğramak, yüreğini yakmak.*

Ĥün-ı dilden nüş ile hem bagrumı iden kebāb / İñleyen ğam meclisinde hemçü řanbūr uřta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*kebāb iden, -en]*

kebāb it: *Yakmak.*

Muhibbî şoşbet-i ĥāş it ğam u derd ü belā gelsün / **Kebāb it** mā-ħazar bagruñ gözüñ yaşı řarāb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*kebāb it,]*

kebāb itdüm: *Yakmak.*

Gözlerüm yaşın řarāb u bagrumı itdüm kebāb / Bu ümīze çeşm-i mestüñ göricegiz emri ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [*kebāb itdüm, -düm]*

Gözüm yaşın řarāb itdüm yanuk bagrum **kebāb itdüm** / Žiyāfet eyledüm řāh-ı ğamı çeşmüm otasında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6*). [*kebāb itdüm, -düm]*

kebāb oldı: *Yanmak.*

Meclis-i ğamda akdı ĥün-ı ciger / Oldı firşat-ile dil kebāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 3*). [*kebāb oldı, -dı]*

kebkeb: *Ayakkabının altına çakılan çivi.*

Kebkebüñ izin görüp bu cān u gönüm řād olur / Bir gedā yol üzre san kim irişür dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*kebkebüñ, -üñ]*

kebkı: *Far. Keklik: kebk-i ĥırāmān.*

Na‘līçeni görelden **kebkınüñ** almak ister / Sürmek yüz dilerler sermüzeñe sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*kebkınüñ, -nüñ]*

kebk-i deridür: *Dağ kekliği.*

İder řāvūs-veş cevlan boyı serv-i ĥırāmāndur / Gören reftārını eydür meger **kebk-i deridür** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*kebk-i deridür, -dür]*

kebk-i kühsāra: *Dağ kekliği. II Sevgili.*

‘Āşıķa derd ü miĥnet bülbüle bāk ü ĥasret / Ĥande nařīb olmış her **kebk-i kühsāra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2*). [*kebk-i kühsāra, -a]*

kebūd: *Mavi.*

Cānda āteş oldu ten seng-i melāmetden **kebūd** / Üstühvānum her birisi oldu şem‘-i encümen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*kebūd,]*

kebūd eylemeye: *Morartmak.*

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ‘ışk / Dūd-ı āhum ya çıkup çarhı **kebūd eylemeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*kebūd eylemeye, -meye]*

kebüter: *Güvercin.*

Umaram bir gün ola şebbāz-ı zülfe dil şikār / Bu **kebüter** gönlüm olmışdur hevāyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*kebüter,]*

kec-rev: *Bükülmüş, çatık.*

Mey nūş idüben başa külāhın koya **kec-rev** / Rindāne geyüp nāz-ıla mestāne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*kec-rev,]*

kec-rev: *Eğri giden, tuttuğu yol aykırı.*

Kec-rev yürüme togrı yolu koma elünden / Tā ki diyeler senüñ içün şāh-ı rāsītün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [*kec-rev,]*

Benefşe rāst u zülf **kec-rev** gider / Tenündeki leţāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [*kec-rev,]*

kec-rev itmiş: *Eğri halde (takmak).*

Şāh-ı hūbān zer külāhın **kec-rev itmiş** başına / Şi‘rūñi ezberlemiş şūh-ı ğazel-hvāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 3*). [*kec-rev itmiş,]*

keder: *Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırıp, tasa, gam.*

Zıkr ü tevḥīd-ile gel kalbūñi mesrūr eyle / Kalmasun dilde **keder** zulmetūñi dūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1*). [*keder,]*

kefen: *Kefen.*

Ġam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen / Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i ‘ışkum **kefen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [*kefen,]*

kefen: *Kefen.*

Libāsuñ āhiri āhir **kefendür** / Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 6*).
[kefendür, -dür]

kehrübā: Bir yere hızlıca sürüldüğü zaman, hafif şeyleri kendine çeken bergâmi taş.

Yüzüme bak bilesin hāl-i 'ışkum / Degüldür **kehrübā** da böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [kehrübā,]

kelām: Söz.

Hemān kendüzinüñ kemligin ider izhār / Şular kim nazar eyler bizüm **kelāmumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 4*). [kelāmumuza, -umuza]

kelām: Söz.

Niçe şīrīn olmasun cānā Muhibbî'nüñ sözi / Çünkü medhūñ okuram olur **kelāmum** şekkerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [kelāmum, -um]

kelām: Söz II eser,şiir.

Muhibbî'nüñ **kelāmı** dehri tutdı / Eger var-ısa eydūñ bir suhēn-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [kelāmı, -ı]

kelām: Bir düşünceyi ifade eden kelime dizisi, söz, kaviil.

Muhibbî şī'r ü eş'āruñ ko dem dem sūzināk olsun / **Kelāmı** sūz-ı Husrev'den yakar mīr-i suhēnsin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [kelāmı, -ı]

kelām eyler: Söz söylemek.

İy kamer yüzlü hayālūñ gelse dil eyler kelām / Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm mäh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [kelām eyler, -r]

kem: 1. değersiz 2. kötü, fena.

Şem '-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cān u dil / Kanda gitdi gayretūñ sen **kem** misin pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [kem,]

kem: Az, eksik.

Ger Süleymāsañ n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muhibbî kemterūñ de gerçi **kemdür** mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [kemdür, -dür]

Büşe-i la'1-i lebinūñ **kem** bahāsıdur eger / Virseler ser-cümleten Īrān u Tūrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [kem,]

kem eyle: Yok etmek.

İlâhî dilerem bî-dîn rakîbüñ / İşidmeyem anuñ adın **kem eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4*).
[*kem eyle,]*

kemâl: Bilgi, fazîlet.

‘İşğdan özge ‘aşıka yokdur Muhibbî çün kemâl / ‘Āşık olan ‘ışğdan özge **kemâli** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [*kemâli, -i]*

kemâl yokdur: Olgunluk yoktur.

‘İşğdan özge ‘aşıka yokdur Muhibbî çün kemâl / ‘Āşık olan ‘ışğdan özge kemâli n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [*kemâl yokdur,]*

kemâlât: Sâhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar.

Hüsnuñ idrâkinde ‘âciz çeşm-i erbâb-ı nazâr / Kâşır olmışdur **kemâlâtında** ‘aql-ı hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 2*). [*kemâlâtında, -uñda]*

kemâle irdügin: Olgunlaşmak.

Kim ‘acablar şî‘rini gören **kemâle irdügin** / Çünkü eş‘âr-ı Muhibbî şî‘r-i Selmân’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [*kemâle irdügin, -dügin]*

kemâle irdüñ: Olgunlaşmak.

Muhibbî şî‘r-ile irdüñ kemâle / Görenler dir ki nazm içre hasensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 10*). [*kemâle irdüñ, -düñ]*

kemâl-i zevk-i ‘irfânı: Bilme zevkinin olması.

Kemâl-i zevk-i ‘irfânı dilersin / Dilâ cehl-i nihâl ez penç berkon (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 1*).
[*kemâl-i zevk-i ‘irfânı, -ı]*

kemân: Yay II Sevgilinin kaşı.

Muhibbî sahtdur ‘ışkuñ kemânı / Çekilmez sanma el sun ol **kemâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5*). [*kemâna, -a]*

kemân: 1. yay [ok atan]. 2. kavis. 3. keman.

‘İşkuñ **kemânı** saht-durur degme kimesne / Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4*). [*kemânı, -ı]*

kemân: Çene altına dayanıp sol kol üzerine yatırılarak sağ eldeki yayla çalınan dört telli çalgı.

Bükilüp cevri-ile kıaddüm olalı Çāçī **kemān** / Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek kıafese (*Muhibbī Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*kemān,]*

kemān: Savaş aleti, ok atmaya yarayan yay.

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum ok bu kıaddüm de **kemān** olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*kemān,]*

kemān: 1- Yay, kavis 2. müz. Çok tanınan ve sevilen kirişli ve telli bir tür çalgı 3. Yaya benzer değişik araç ve gereçler. 4. Yay gibi güzel biçimli kaş (OTS-, 878).

Aldı çeşmün ya kaşuñdan eline çünkü **kemān** / Atısdur gamze oklarını kılup dil nişān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [*kemān,]*

kemān ebrü: Keman kaşlı.

‘İşk mıdur bir **kemān ebrü** nigāruñ yādına / Ok gibi bu kıaddümi büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [*kemān ebrü,]*

kemān ebrü sıfat: Keman kaşlı yüz.

Ol **kemān ebrü sıfat** gönderse tīr-i gamzesin / Sīneden geçsün velī bagruñda kanuñ duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [*kemān ebrü sıfat,]*

kemān idüp: Eğmek, iki büküm yapmak.

Āh okın atsam idüp kıaddüm kemān / Hāyil olmaya bu çarh-ı heftümīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 4*). [*kemān idüp, -üp]*

kemān itdi: Eğmek, bükmek.

Ok gibi bükdi benüm kıaddüm **kemān itdi** firāk / İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [*kemān itdi, -di]*

kemāndār: Yay tutan, yay çeken, yay (ok atma) ustası.

İy Muhibbī sīnem içre kılmaz idüm dil nişān / Ok u ya alup ele çeşmi **kemāndār** olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [*kemāndār,]*

kemān-ebrü: Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.

Oldürürsin niçe yüz biñ ‘āşıkı bir gamz-ıla / Hoş dimişdür döstum saña **kemān-ebrü** diyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*kemān-ebrü,]*

kemān-ı rüstem: Rüstem'in yayı.

Mihrāb-ı 'āşıkandur yāhūd ḥaṭṭ-ı maḥabbet / Yāhūd **kemān-ı Rüstem** ya ebrūvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 2*). [*kemān-ı rüstem,]*

kemān-ı rüstem: *Rüstem'in (Şehname'de adı geçen İranlı efsanevi yiğit kahraman) yayı.*

Mihrāb-ı büt-perest mi tuğrā mı yoḥsa şāhī / Yāhūd **kemān-ı Rüstem** ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [*kemān-ı rüstem,]*

kemānum: *Ey kaşı yay gibi kavisli olan. || Sevgili.*

Ok gibi bükdi benüm kaḍdüm kemān itdi firāk / İy benüm kirpügi ok kaşı **kemānum** kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [*kemānum,]*

kemend [e]yle: *Bağlamak.*

Kemend [e]yle ser-i zülfün baña dām-ı belā olsun / Ebed kurtılmasun gönlüm ko aña mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*kemend [e]yle,]*

kemend itse: *Kement etmek, bağlamak.*

Leylî zülfin ger **kemend itse** dil-i meftün için / Kim göre eydür ki zencir itdiler Mecnün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*kemend itse, -se]*

kemend-i āh-ıla: *Ah kemendi.*

Çıkam **kemend-i āh-ıla** dirdüm sarāyuña / Gök yüzine çıkılmaz-ımiş nerdübāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 4*). [*kemend-i āh-ıla, --ıla]*

kemend-i āhumı: *Aşığın ahının kemendi, kement (ucu ilmekli uzun ip) | yağlı ip (idam bağlamında).*

Ele aldum pīç-e-pīç idüp **kemend-i āhumı** / Umaram şayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [*kemend-i āhumı, -umu]*

kemend-i zülfi: *Sevgilinin saçının bağı.*

Didi dilber bu **kemend-i zülfi** zencir eyledüm / Didüm uslanmaz takarsañ da dil-i dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*kemend-i zülfi,]*

kemend-i zülfi-i çevgānna: *Çevgana benzeyen saçın kemendi.*

Kemend-i zülfi-i çevgānna başum / Dimişdüm top idem itdüm edā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 3*). [*kemend-i zülfi-i çevgānna, -ına]*

kemend-i zülfi-ile: *Sevgilinin saçının bağı.*

Kaşd itse kaçan katlüme cellād ğamzeler / Ol **kemend-i zülf-ile** baglar [çü yār] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [*kemend-i zülf-ile, --ile*]

kemend-i zülfüne tolaşur: *Zülfünün kemendine dolaşmak.*

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dīvāne dil / Kurtuluş yokdur meger zülfünde anı esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [*kemend-i zülfüne tolaşur, -ur*]

kemer: *Bel bağı, kayış.*

Ne tārīk ile kadeh bilsem öper la'l-i lebin / Kuçar ancak bilini anı **kemerden** sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*kemerden, -den*]

kemîn duta: *Pusuya yatmak.*

Devlet-i vaşla irişdüm diyüben 'izze mi-şev / Ğam-ı hicrān-ı elem düşmeni çün duta kemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*kemîn duta, -a*]

kemîn dutmuşdur: *Pusuya yatmak.*

Perçemi durmuş kafada ya'ni dutmuşdur kemîn / 'Āşıka lāyık-durur bülbül gibi itmek enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*kemîn dutmuşdur, -muşdur*]

kemîn olsun: *Avlamak, feth etmek.*

Çeşmüni gönder ilerü diller alsun tīg-ıla / Perçemüni ko kafada kākülün olsun kemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*kemîn olsun, -sun*]

kemîne: (*Fa.*) *Aciz, zavallı.*

Varsa Muhibbî kapuña cān tuhfe iltür / İtseñ kabül n'ola bu kemter **kemînen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*kemînen, -den*]

Muhibb olduñ çü Rabbü'l- 'ālemîne / Şefā'at senden umar bu **kemîne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [*kemîne,]*

kemîne: *Aciz, zavallı.*

Muhibbî'yi sorarsañ kimdür iy döst / Eñ ednā bende bir kemter **kemîne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*kemîne,]*

kemlig: *Eksiklik, noksanlık. II Ayıp.*

Hemān kendüzinün **kemligin** ider izhār / Şular kim nazar eyler bizüm kelāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 4*). [*kemligin,]*

kemter: Aşağı, değersiz.

Hāk-i pāyuñda olam **kemter** gedā baña yiter / N'eylerem dārāt u haşmet ya olam fağfūr-ı Çīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*kemter,]*

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez bañā 'ālemde / Muhibbī kapuña hizmet ider **kemter** 'abīd olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*kemter,]*

Varsa Muhibbī kapuña cān tuhfe iltür / İtseñ kabūl n'ola bu **kemter** kemīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*kemter,]*

Muhibbī'yi sorarsañ kimdür iy dōst / Eñ ednā bende bir **kemter** kemīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*kemter,]*

kemter: Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Ger Süleymānsañ n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muhibbī **kemterüñ** de gerçi kemdür mürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*kemterüñ, -ün]*

kemterin: Āciz, çok küçük.

Ne kadar var ins ü cinn içinde meh-veş kamu / Sen Süleymān-ı zamānuñ bendesidür **kemterin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*kemterin,]*

ken'an: Kenan şehri. Hz. Yakub'un memleketi.

Görmez-isem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemāl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser garğ ide **Ken'an** illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*ken'an,]*

kenār: Kıyı II Kavuşma.

Çün **kenār** olmak müyesser olmadı ol serv-quad / İy Muhibbī yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*kenār,]*

kenār: Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.

Deryā-yı eşk taşıdı emvācı başdan aşdı / Bu dil sefinesin āh urur **kenāra** karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*kenāra, -a]*

Deryā-yı 'ışka düşdüm emvāc başdan aşdı / Göñlüm sefinesini sürür **kenāra** karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*kenāra, -a]*

kenār: Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.

Esüp bād-ı şabā geçse eger küyü **kenārından** / Gözüme tütüyā kılam getirürse gubārından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [*kenārından, -i, -n, -dan]*

kenara itdi: Geride bırakmak.

Yaşum deryālayın itdi temevvüc / Bu gönlüm zevrağın itdi kenara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 2*). [*kenara itdi,]*

kend: Kent.

Dil-i Şîrîn katı seng-i hâcerden / Getürimedi Ferhâd anı **kende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6*). [*kende, -e]*

kendi: Kendi.

‘Ālem içre ‘âşıka ölmekden özge yok ‘ilâc / Ölmege cehd eylesün **kendine** tîmâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*kendine, -n, -e]*

kendi: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

Zâhidâ kendüñ görüp her bir kese ta‘n eyleme / Örnek al **kendini** görüp şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [*kendini, -ni]*

Dilberüñ göre Muhib āyîneye baktugını / **Kendi** hüsnine ta‘aşşuk ideni seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 5*). [*kendi,]*

‘Işk ehline güler idi bir zamân-ıdı / Bilmezdi Muhibbî ki **kendi** başma da gele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [*kendi,]*

kendi: "Kendi" dönüşlülük zamiri (Kişiniz öz varlığı).

Yâr itdi göz yaşını **kendine** mahrem / Bir dem cüdâ itmedi Ferhâd-ı yegâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 3*). [*kendine, -ñ, -e]*

kendi kendin: Kimseye danışmaksızın / kendi kendini.

Zülfüne asıldı itmedi Muhibbî âh u vâh / **Kendi kendin** eyleyen ber-dâr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7*). [*kendi kendin,]*

kendin: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

Saçuña dil vireliden benefşe / İrem dir **kendin** ider deste deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2*). [*kendin,]*

kendü: Kendi II aşık.

Şöyle hayrānam Muhibbî bilmezem hiç **kendümi** / Tekye-i ‘ışk cür‘a-dānından yiyüp esrârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*kendümi, -m, -i]*

kendü: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

Saňa yitmez mi Muhibbî egnüñe jende palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin **kendüñi** zeyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5). [kendüñi, -ñi]

Yakdı göñlüm hānesin itmez hāzer hīç āhdan / **Kendü** şehrin mi yakar düd-ı siyāhı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4). [kendü,]

Geh lebi zikri ile mest ü harābātī olup / Geh hatın fikr idüben **kendüñi** hayrān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2). [kendüñi, -ñi]

Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme gıybet / Ne lāzım bu sebebden **kendüñi** ugradasın kähra (Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4). [kendüñi, -ñi]

Dime bī-derd olana bilmez çü derdüñ hālını / Añlamaz derd[i] o kim **kendüsi** derdnāķ olmaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3). [kendüsi, -s, -i]

Oyunda māt ider dünyā Muhibbî / Gerekse **kendüñi** leclāc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7). [kendüñi, -ñi]

kendü: Kendi, kendine.

Rāh-ı kuyuñda yürür bir laħza ārām eylemez / Bu Muhibbî'dür gamuñ **kendüye** yoldaş eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5). [kendüye, -y, -e]

kendü: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

Yakmışam nār-ı gam-ıla **kendümi** başdan başa / Çekdüğüm derd ü elem gelmeye hergiz sağışa (Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1). [kendümi, -m, -i]

kendü: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

Zāhidā **kendüñ** görüp her bir kese ta'n eyleme / Örnek al kendini görüp şüret-i merdüddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5). [kendüñ, -ñ]

Sakın mağrūr olma görme **kendüñ** / Eger haşmuñ olursa da karınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3). [kendüñ, -ñ]

Nefāyis yime **kendüñ** ac eyle / Bişür derd ü gamı dutmac eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 1). [kendüñ, -ñ]

kendü: Kendi, dönüşlülük zamiri.

Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe gurūr / Yüzüñi yire sürüp **kendüzüñi** mür eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7). [kendüzüñi,]

kendü: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

Eger cān terkin eylersem ta‘accüb eyleme zāhid / Şu kim şıdķ-ıla ‘āşıkdur elin yur **kendü** kanından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*kendü,]*

‘Uşşāk serin kūyına cem‘ eylemiş nigār / Beñzer ki yapar **kendü** için yār bir ķule (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2892, Beyit 4*). [*kendü,]*

kendü hālün: *Kendi hali.*

Kendü hālün fikr kıl ko ğayrılar ahvālını / İy Muhibbî sen sen ol bir kimseye lāĝ eyleme (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2835, Beyit 5*). [*kendü hālün,]*

kendü için: *Kendi için.*

Kūyında yār cem‘ idüp ‘āşıkıların serin / Beñzer ki yapa **kendü için** bir yiñi ķule (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2857, Beyit 4*). [*kendü için,]*

kendüden gider: *Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.*

Bilmezem hūrî misin yāhū melek iy nāzenīn / Kim göre nūr-ı cemālün **kendüden gider** hemīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*kendüden gider, -er]*

kendüm kendüme: *Kendi kendime.*

Kimse kılmadı ben itdüm āh **kendüm kendüme** / Bir nāzar cān terkin urdum yār-ı gendüm-gün için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [*kendüm kendüme,]*

kendüz: *Dönüşlülük zamiri, kendi, şahsı.*

Özin beñzetdügiyçün bu yüzüme / Kılur **kendüzini** gör zer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit
4*). [*kendüzini, -ini]*

Leylî zülfin bu Muhibbî boynına zencir idüp / ‘Aşr ara Mecnūnlayın **kendüzin** ‘üryān eyleye (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*kendüzin, -i, -n]*

Sünbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / Geldi ki asa **kendüzini** dāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel
2960, Beyit 5*). [*kendüzini, -ini]*

kendüz: *Dönüşlülük zamiri, kendi.*

Pākdür ‘ışķ sakın **kendüzünü** pāk ide-gör / Virme sen ‘ışķ-ı mecāz-ıla gönül hīç kese (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2974, Beyit 6*). [*kendüzünü, -ü, -n, -i]*

kendüzi: *Kendi, kendisi.*

Hemān **kendüziniñ** kemligin ider izhār / Şular kim nāzar eyler bizüm kelāmumuza (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2847, Beyit 4*). [*kendüziniñ, -niñ]*

kendüzin: Kendini, kendisini.

Ka‘be kûyuñuñ hevâsıyla bugün ‘âşıklañ / Her biri hâzır kılupdur **kendüzin** qurbân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2*). [*kendüzin,]*

kendüzin: Kendi özü, kendisi, zâtı.

Lâyık oldu derd-i mihnet bî-vefâ yâr isteyen / Aña dil virsün hemîşe **kendüzin** zâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*kendüzin,]*

kepâde: Ok atma taliminde kullanılan yay.

Kaşuñ kemânı berkdür kimdür anı çeken âh / Kim kavı-i Rüstem oldu nisbet aña **kepâde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*kepâde,]*

Çekem dirseñ Muhibbî ‘ışk yayın / Gerek kavı-i kızañ ola **kepâde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [*kepâde,]*

ker olsun: Sağır olmak.

Olur raqıb mâni‘ kûyuña varabilmem / Hâk‘dan budur murâdum hem göreyim **ker olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*ker olsun, -sun]*

kerâmet: 1.Kerem, bağış, ikram. 2.Velilerin lüzumu anında gösterdikleri fevkalade hal.

Leşker-i mecnûn olup oldu muṭı‘ tayr u vuḥuş / Bu **kerâmet** az degül ol ‘âşık-ı bî-bâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [*kerâmet,]*

kerem: Asalet; cömertlik.

Niçe yıldur ki ḥarâb oldu bu dil şehri yatur / İde ta‘mî‘r **keremden** yine mi‘mâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*keremden, -den]*

Keremden tut elüm kaldum ayakda / Niçe şabr ideyim derd-i elîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 6*). [*keremden, -den]*

Muhibbî‘ye keremden kıl teraḥḥüm / **Kerem** çün kimse öğretmez kerîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [*kerem,]*

Muhibbî‘ye **keremden** kıl teraḥḥüm / Kerem çün kimse öğretmez kerîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [*keremden, -den]*

kerem: Cömertlik, iyilik, bağış.

Sînemi döndermezem ben nâvek-i dildârdan / Luṭf ile daḥı **keremdür** çün gele ol yârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*keremdür, -dür]*

kerem: Cömertlik / lütuf / ihsan.

Kalmaya zerrece ğam başı ire eflâke / **Keremünden** bu Muhibbî kuluñı yâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*keremünden, -üñ, -den*]

kerem eyle: Cömertlik etmek, iyilik etmek.

Âhum yili dil zevrakını bâda virür âh / İy dîde **kerem eyle** de derya gibi düşme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 2*). [*kerem eyle,]*

kerem eyle: İhsanda bulunmak, cömertlik etmek; ilgi göstermek, hoş muamele etmek.

İy dōst **kerem eyle** kadem bas yüzüm üzre / Kühl eyleyeyim hâk-i derüñi gözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [*kerem eyle,]*

kerem kıl: Lutfet, cömertlik göster.

Vireyim cânı borc olsun didüm bir kez seni görsem / **Kerem kıl** luft idüp göster yüzün borcum edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*kerem kıl,]*

İy hümâ-ţal'at **kerem kıl** sâye sal ben hâküñe / Üstühvânımı niçe bir itlerüñ târaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [*kerem kıl,]*

kerîm: Cömert olan yaratıcı, Allah.

Ol bir **kerîmdür** umaram mahz-ı luft idüp / Rahmet suyıyla yuya yüzüm olmaya siyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*kerîmdür, -dür*]

Ğam yime ger yog-ısa şalâhuñ Muhibbîyâ / Dil vir **Kerîm'e** cürmi 'uşât anda 'özt-hvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*kerîm'e, -e*]

Muhibbî'ye keremden kıl terahhüm / Kerem çün kimse öğretmez **kerîme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [*kerîme, -e*]

kerîm: "Çok veren, lütuf ve ihsanı bol, kendisine sığınanı geri çevirmeyen" manasına gelen Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.

Geldükçe ser-i küyuña redd eyleme anı / Zîrâ **Kerîm** yapmadı hiç kapu sâ'ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [*kerîm,]*

kerre: Defa, kere, kez.

Düşdi Muhibbî yirlere pâ-mâl-i 'ışk olup / Derdâ dirîğ sunmadı bir **kerre** yâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*kerre,]*

kervān: Bir memleketten diğ̄er uzak bir memlekete ticâret eşyâsı veya yolcu taşıyan yük hayvanı katarı, kara nakliyâtı yapan katar.

Göçdi gönül kaldı hemân dâğ-ı hâsret âh / Āteş kalur yirinde eger gitse **kervān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3*). [*kervān, ,*]

kes: T. Kesici bir aletle ayırmak.

‘Arz kıl sun küfr-i zülfe ‘arızî ĩmānını / **Kesdürüp** zünnārını anı müselmān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*kesdürüp, -dür, -üp*]

kes: Bırakmak, vaz geçmek.

Cefā tîğıyla kesseñ başımı sen / Elümi dāmenüñden **kesmezem** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*kesmezem, -+mez, +em*]

kes: Kimse kişi, herkes.

Virmedi rāh-ı talebden çünkü hiç bir **kes** nişān / ‘Işğdan ġayrı Muhibbî bil saña yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [*kes, ,*]

kes: Kesmek.

Zülf zünnārını **kesmiş** yine hüsnüñ müslimi / Getürüp dīne anı beñzer müselmān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*kesmiş, -miş*]

kes: Bitirmek, sona erdirmek.

Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevri ü cefāñ **kesme** hemân muttaşıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*kesme, -me*]

Feryādını dil **kesdi** göreliden ruğ-ı zerdüm / Bülbül ġibi nāle keser ire ġazāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 5*). [*kesdi, -di*]

kes: (Bıçak, makas, balta vb. bir âletle) İkiye ayırmak, kat’etmek.

Hāne **kesdi** bî-sütün sengden Muhibbî dirmede / İtmese idüm derün-ı āhdan aña sütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*kesdi, -di*]

kes: Kesici bir aletle ayırmak.

Kesdükçe tağı ‘ışğ-ıla yire dökilen eşk-ile / Yāğūt-ı la‘le döndürür her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*kesdükçe, -dükce*]

kes: İnsan, kişi. II dost.

Virür 'âlemde bir **kes** yok haber yârûñ vefâsından / Velî şekvâ şikâyet çok iden cevri ü cefâsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*kes,]*

kes: Kesmek.

Cefâ tîğıyla **kesseñ** başımı sen / Elümi dâmenüñden kesmezem ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 1*). [*kesseñ, -se, -ñ]*

Muhibbî sırrını fâş itmeyiser / Cefâ tîğıyla **kesseñ** başını sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5*).
[*kesseñ, -se, -ñ]*

kes-: (Bıçak, makas, balta vb. bir aletle) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Zülfüne el ur nâz-ıla meydâna gel iy döst / **Kes** başımı top itmege çevgâne gerekse (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2997, Beyit 6*). [*kes,]*

kes-: Kesmek, koparmak; sonlandırmak.

Egerçi zülfüñi **kesdüñ** kesildi 'ömri 'uşşâkuñ / Dilegüm bu-durur Hâk'dan senüñ 'ömrüñ mezîd olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [*kesdüñ, -düñ]*

kesb eyler: Kazanmak, edinmek.

Sâkiyâ itme dirîğ câmı bu ben mañmürdan / Çünkü **kesb eyler** şafâ kalbüm mey-i engürdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [*kesb eyler,]*

keşf eylemişdür: Ortaya çıkarmak, açmak, meydana çıkarmak.

Burka'ın **keşf eylemişdür** her şüküfe bâğda / Tâ zekât-ı hüsnini 'ârz eyleye ihsân için (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2516, Beyit 3*). [*keşf eylemişdür, -mişdür]*

keşf eylesün: Gizli bir şeyi bulmak.

Gün yüzün **keşf eylesün** dehri münevver eylesün / Serv gibi salınup reşk-i şanavber eylesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*keşf eylesün, -sün]*

keşf it: Açmak, göstermek, ortaya çıkarmak.

Burka'ın **keşf it** yüzüñ göster bugün 'âşıklara / Kullarüñ şaf şaf durup sulţânın eyler ârzü (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [*keşf it,]*

keşf olunmaz: Anlaşılmak, bilinmek; açığa çıkmak, görünür olmak.

'Ârif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı 'ışkı rinde sor / Müşkil-i 'ışk **keşf olunmaz** 'ilm-ile Keşşâf-ıla (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*keşf olunmaz, -inmaz]*

kesme: *Bir şeyden mahrum etmek, artık vermemek.*

Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ‘aşıklarun / Vir zekât-ı hüsnüñi **kesme** o miskînler haqın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*kesme,]*

Çäre ister leblerün dârü’ş-şifâsından gönül / Dil tabîb[i]sin devânı **kesme** ol bî-çâreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*kesme,]*

kesret: *Çokluk.*

Naḥl-i kaddüñi nigārâ eşk-i çeşmümden sakın / **Kesret** itse didiler eyler ziyân eşcâra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*kesret,]*

keşşâf: *Keşfeden, bilinmeyen şeyleri meydana çıkaran kimse // Zemahşerî'nin tefsiri.*

‘Ârif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı ‘ışkı rinde sor / Müşkil-i ‘ışk keşf olunmaz ‘ilm-ile **Keşşâf-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*keşşâf-ıla, --ıla]*

ketm eyle: *Saklamak, gizlemek.*

İy Muhibbî sırruñı **ketm eyle** izhâr eyleme / Şöyle sakla anı cân-ı nâ-tüvânun duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7*). [*ketm eyle,]*

kevkeb: *Yıldız.*

Kevkebî baht eger yâr ola bu bî-dil ile / Şâh-ı encüm görüp ola hacil kevkebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [*kevkebî, -i]*

Kevkebî baht eger yâr ola bu bî-dil ile / Şâh-ı encüm görüp ola hacil **kevkebüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [*kevkebüme, -üme]*

kevser: *Cennette bir nehir ismi.*

‘Âşıkuz dîdâr-ı yâra gayrı yok maşşüdumuz / Bilürüz zâhid seni firdevs-ile **kevserdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*kevserdesin, -desin]*

Cennete aldanma zâhid gibi bakma **kevser**e / İy gönül olduñ bugün çün ‘aşık-ı dîdâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [*kevser, -e]*

kevser: *Cennette bir havuz.*

Didüm gülgün midür rüyuñ didi bir ḥaddi alam ben / Didüm **kevser** midür la’lün didi âb-ı zülâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*kevser,]*

kevser şarabın: *Kevser şarabı.*

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilâ ger geçesin / Yarın anda umaram **kevşer şarâbın** içesin (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2594, Beyit 1*). [*kevşer şarâbın, -n*]

key: Çok.

Key naḥîf oldum bulan bulur fiğānumdan beni / Dir ki iy bî-çâre sen ne gökdesin ne yirdesin (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2563, Beyit 4*). [*key,]*

Şâm-ı miḥnetde Muḥibbî **key** katı dil-ḥastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol bīmāra su (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2772, Beyit 6*). [*key,]*

key: Pek, çok.

Cevrin aḥup mihrini dilden giderme **key** sakın / Ol melek-rûya neden bulmak bahâne görmeden (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2733, Beyit 4*). [*key,]*

key: Gayet, oldukça, çok.

Dōstum senden vefâ mihr ummasun ‘āşıkıların / **Key** katı dīvānelikdür meyva ummak bidden (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2728, Beyit 2*). [*key,]*

key: (Öyle) iyi, muhteşem.

Vaşlını ummak Muḥibbî dil-rübānuñ **key** bed’ / Bunı kim gördi gedâyı hem-ser oldu şâh-ıla (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2790, Beyit 5*). [*key,]*

Şayda çıkmış nāzenīnüm iy Muḥibbî şayd için / **Key** sa’âdetdür bulına başuñ ol fitrâkde (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2910, Beyit 5*). [*key,]*

key: Çok, pek, gayet, pek çok.

‘İşkuñ yolu **key** müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2842, Beyit 5*). [*key,]*

key: Asla.

Maḥabbet mülkine şāham ‘alemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler **key** sipāham ben (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2668, Beyit 4*). [*key,]*

key katı: Pek çok.

Büy-ı zülfüñ getüre gülşene ger bād-ı şabâ / Kara yaslu oluban **key katı** sünbül yirine (*Muhibbî Divanı*, *Gazel 2945, Beyit 2*). [*key katı,]*

key sakın: Aman sakın.

Cîfe-i dünyâya iy dil **key sakın** meyl eyleme / Yoĥsa seni beñzedürler bil zebānuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*key sakın,]*

kefîyyet: *Bir şeyin esâsı ve iç yüzü.*

İçmeyenenden cām-ı ‘ışkuñ sorma sen **kefîyyetin** / Vire mi saña ĥaber andan ĥaberdâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [*kefîyyetin, -in]*

kez: *Defa, kere.*

Gerçi isterdüm vefâ ammâ ider cevri ü cefâ / Niçe **kez** geçmiş-durur bildüm ben anuñ ĥurdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*kez,]*

ki: *Ki.*

Şarĥ sultānı dogup gelse **[ki]** sag yanumdan / Zülmet-i düd-ı dilüm irmeye sol yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*[ki],]*

ki: *"Çünkü" anlamında bağlaç.*

Kamu şehler kapusunda gedâdur / **Ki** şāhân-ı cihân-ārâ öst sultān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 2*). [*ki,]*

ki: *" zira, çünkü" anlamında bağlama edatı.*

Ĥarc kıl dil naĥdini yāruñ dilerseñ vaşlımı / Bil **ki** cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [*ki,]*

ki: *"Bu yüzden" anlamında bağlaç.*

Dil dehānuñ yādına varın yoĥın ĥarc eyledi / Ol sebebdendür **ki** geçdi bûd-ıla nâ-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*ki,]*

Müy-ı jülîdem degül bil **ki** başumda düddur / Görinen budur Muĥibbî dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*ki,]*

ki: *"K"i bağlacı.*

Dehānından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / Miyānından ĥaber sorsam **ki** dir anca ĥayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*ki,]*

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tā **ki** bir görünmeye senüñ birünuñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*ki,]*

Her kişi şādān u ĥandān ara yirde ben ĥazîn / Gözi yaşlıdur ider her kim **ki** ‘āřıĥdur enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*ki,]*

Egerçi sūz-ı eş'aruñ Muhibbî 'ālemi yakdı / Ğurūr-ıla sakın dime **ki** bir şāhīb-kemālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [ki,]

İster-iseñ **ki** dilā açılmaya perdeñ senüñ / Sen sen ol açma sakın 'ālemde kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [ki,]

Bulınmaz cidd ü cehd-ile çü vaḥdet / İkilik gitmeye tā **ki** aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [ki,]

Görmeyüp gün yüzini inkār ider / Zāhidi görüñ **ki** ḥuffāş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4*). [ki,]

Kim **ki** isterse bula āḥir varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp geçmek gerek maḫşūddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [ki,]

Şafḥa-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi / Göz karasıyla degül bil **ki** ciğer kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [ki,]

Gice sanmañ **ki** felekde görünen encüm degül / Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4*). [ki,]

Göñlümi göndermişem iy dōst senden cānibe / Añlamazam **ki** gele bir daḥı benden cānibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [ki,]

ki: "Ki" bağlacı.

Yıllar-durur bu ḥasta göñül kapusındadır / Bir kez dimez **ki** ḥasta-i miskīn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [ki,]

Niçe bir derd ü ḡam u miḥnet-i gerdün olasın / Bihter oldur **ki** mey-i ṭālib-i gülgün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1*). [ki,]

Bunu kim gördi **ki** bir kez işidüp evşāfını / Bu Muhibbî cān vire ibn-i falāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [ki,]

ki: "Bu yüzden, bundan dolayı" anlamında bağlaç.

Belā-yı hicre cān virdüm Muhibbî / **Ki** oldum vaşlı ile āşinā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 5*). [ki,]

ki: "Ki" bağlacı.

Ayaktan düşmişem cānā elüm dut dest-gürüm ol / Didüm didi **ki** görmüş yok güzeller merḥabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [ki,]

Dehānından söz açsam ger baña ta'zīmdür ancak / Miyānından ḥaber sorsam **ki** dir ince ḥayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [ki,]

Nüş-ı cam ile göñül āyīnesin eyle şafā / Ne revādur **ki** 'abeş yirlere maḫzūn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [ki,]

ki: "Ki bağlacı".

Ḥāk-i derūne yüz süre itmeye tefahḥur / Budur dilegüm anı **ki** ol mübtezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 2*). [ki,]

Şerr eyleme kim yazmaya tā deftere kâtib / Cehd eyle **ki** her n'eyler-iseñ hayr 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [ki,]

Virürsün bâda çün 'ömri kadeḥ nüş eylegil her dem / Elüñde dutduguñ sāgar **ki** yigdür sāgar-ı Cem'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [ki,]

İy dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḥamdasın / Şād ol gönül **ki** silsile-i bend-i ḡamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [ki,]

Öldürürdi yār beni bu kūyı içinde āh / Hiç dimedi **ki** sen ḥarem-ı muḥteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [ki,]

Düşdi belā vü miḥnete dil başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbî yine **ki** sen baḥr-ı ḡamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [ki,]

ki: " Ki bağlacı".

Ümüdün tut **ki** gele ḥayruñ ağır / Kaçan kim kurıla maḥşerde mizān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4*). [ki,]

Muḥibbî gönlini bulup ser-i zülfinde bend itdün / Ne yarar anı ber-dār it **ki** çün şāḥib-resensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [ki,]

Ḥadeng-i ḡamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / **Ki** zirā bilürem anuñ ben iy kaşı kemān ḡadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [ki,]

Benüm serv-i ḥurāmānum gözüm yaşına bakmazsa / **Ki** bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḡadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [ki,]

Muḥibbî saña bu devlet yiter bil āsitānında / Diye dilber **ki** 'add idün bunı kūy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [ki,]

Her ne yirde **ki** ruḥuñ yādına göz yaşı dökem / Lāleler ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [ki,]

Ruḥuñı aç **ki** ḥacil ola görüp zülf-i siyāh / Leşker-i Rüm'[ı] çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [ki,]

Ka'be-i kūyına vardum cān-ıla / Bilmedüm iy dil **ki** anuñ ḡurbānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3*). [ki,]

Ḳāni'em bir loḡmaya dūnyā na'iminden n'olur / Rāziyam bir ḥırḳaya dimem **ki** bī-şālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [ki,]

Olupdur sīnemün ḡarı **ki** āteş saçar ejderdür / Ḥazer eyler gelüp 'Ankā anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [ki,]

Yiter bu rûze-i hicrân yüzün göster **ki** 'îd olsun / Şeb-i tûrüm olup rûşen şehâ bahtum sa'îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [ki,]

Günâh ise giçe gündüz şehâ 'ışkuñla âh itmek / Beni katl eylegil sorma **ki** başdan pür-günâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [ki,]

Lebleri yâdına 'iyy eyle **ki** gül hengâmıdır / Çün geçen geçdi Muhibbî bir dağı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [ki,]

Bugün gülzâr-ı 'âlemde cefâ vü derd ü miñnet çok / İñitmedüm **ki** bü almış ola kimse vefâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [ki,]

Diler her kes **ki** 'âşıkdur ire vaşlına ma'sûkuñ / Murâdum senden iy meh-rû hemân ancak nigâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [ki,]

Külhede hayâlünle olursam baña gülşen / Sensüz **ki** giçe bir nefes ol dem ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [ki,]

Nâvek-i tûr-i kaža mı **ki** 'aceb şol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [ki,]

Maḥabbet şehrine varan belâ derbendine ugrar / Ḥaber benden soruñ benden **ki** çok gördüm o râhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [ki,]

Çevgân-ı ser-i zülfine başuñı Muhibbî / Top eyle **ki** 'uşşâk ara bir hüner olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 5*). [ki,]

Muhibbî 'ışkı terk itmek ne mümkün / **Ki** ḥüblar sevmek olmuşdur aña ḥü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8*). [ki,]

Âşinâ idük ezel bezminde iy ârâm-ı cân / Ne sebep düşdi **ki** şimdi yâdam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [ki,]

Ḥün-ı dilümi nüş ider ol nergis-i cādü / Her geh **ki** işâret kıla ger güşeden ebrü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [ki,]

Görüp gün yüzini didüm **ki** mihr-i ḥâverîdür bu / Beni dîvâne kılmışdur ne tân dirsem perîdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [ki,]

Âzâddur **ki** bâd-ı şabâ esse salınur / Dünyâ gamını yir idi ger virse bâr serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [ki,]

Ḥür u ḡilmânı **ki** dirler sâķi-i dil-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyhâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [ki,]

Ne tañ ger cân virem ol la'l-i nâba / **Ki** rindân meyl ider şâfi şarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [ki,]

Dilâ rûşen nazar eyle yine sen zülf-i cânâna / Ruḥı üstinde rûşendür **ki** kaşdı vardur imâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [ki,]

Her kim iderse meyl bu dehrün vefâsına / Lâzım gelür **ki** ugraya âḥir cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [ki,]

‘Āşık mıdır **ki** derdi koyup isteye devā / Derdi bulunca ‘ışk eri bakmaz devāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*ki,]*

‘İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var **ki** diye irdüm anuñ intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*ki,]*

Dime sakın **ki** el uzadam genc-i hüsnine / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [*ki,]*

Sefer kılsam yiter derd ü belā ğam / **Ki** bundan ğayrı gerekmez zevāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [*ki,]*

Dāğlar yir yir **ki** vardur sīnem üstinde benüm / Zāğlardur sanasın şahrāda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*ki,]*

Gören hāl-i siyāhı ‘arızında / **Ki** dir ‘ac üzre beñzer abonūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*). [*ki,]*

Kim **ki** dil virdi zülfi cānāna / Lāzım mıdır **ki** ola dīvāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 1*). [*ki,]*

Kim zülfe nazar eylese cān u dil içinde / Sanur **ki** megesdür **ki** kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*ki,]*

Göñlini kim **ki** bağladı bir saç sünbüle / Añlamazam **ki** ‘ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [*ki,]*

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvār / ‘Aceb beñzer mi **ki** fülful o hāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [*ki,]*

Ne ‘acizem **ki** cürmüme tā ola i‘tibār / Muhtāc tā‘atüme degül çün benüm İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [*ki,]*

Yarın **ki** şālihān ‘amel ‘arzın ideler / Şādān olup cennete her biri tuta rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*ki,]*

Āsitānuñda kaçan göre Muhibbî’yi raķīb / Hīç olur mı **ki** hased aña hasīd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*ki,]*

Yok güldüme tarāvet **ki** var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözünde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*ki,]*

Sakın aldanma dehre pend gūş it / **Ki** pend eydür Süleymān’a karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*ki,]*

Hālini gördükde didüm lā‘l-i cānān üstine / Noğtaldur **ki** komışlar şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [*ki,]*

Muhibbî yok-durur şekkerde lezzet / Melāhat **ki** komış Hağ ol dehende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [*ki,]*

Bi-ħamdillāh **ki** ‘ışkımdur haķīķī / Göñül ne zindedür ne ğod siperde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*ki,]*

Okı lā-ħavli dāyim nefsi kör it / **Ki** tā şeytān gezimeye damarda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*). [*ki,]*

Ne revâdur **ki** hadengün atasın hâke düşe / Umaram **ki** gele bu sîne-i şad-çâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [ki,]

İy Muhibbî ser-i kûyında kaçan âh idesin / Şöyle âh eyle **ki** şu 'leñ tokuz eflâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [ki,]

'İşk ehline güler idi bir zamân-ı / Bilmezdi Muhibbî **ki** kendi başına da gele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [ki,]

Eger anmasa adum tañ degüldür / **Ki** sığmaz adum ol gönca dehana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [ki,]

Bilmez Muhibbî kimsene 'ıŝkuñ rumûzını / Bir mes'eledür **ki** hâll olunmaz kitâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [ki,]

Hâl-i miskînün nigârâ la'l-i hândân üstine / Noktaldur **ki** komışlar şekeristân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [ki,]

Cürm-i 'ışk için beni her dem gamı yakdı hezâr / Bu 'acebdür **ki** bu dil yanup dañı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [ki,]

Egerçi dâğ ursa lâle sînesine / 'Aceb midür **ki** var 'ışkı cebînde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2*). [ki,]

Ne tañ kıl disem ol ince miyâna / **Ki** noktadur dimişler çün dehâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [ki,]

Eger âh eylesem döke cihân yaş / **Ki** zîrâ diyümez her dîde düde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [ki,]

Dime esrâr-ı 'ışkı añlamaz şeyh / **Ki** sen 'ışk bülbülü ol murğ-ı hâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). [ki,]

Sünbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / Geldi **ki** asa kendüzini dâra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [ki,]

Bi-ğamdillâh **ki** cânâna irişdüm câna cân buldum / Yüri iy sâye yanumdan benümle hem-'inân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [ki,]

Gele iy hûblaruñ şâhı kalur boynuñda günâhı / Terahhüm eyle **ki** gâhî inende bî-amân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [ki,]

Nağçıvândur **ki** sanur gönlümi vîrâne görüp / Beñzedür gözlerümün yaşını cüy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5*). [ki,]

Dilâ pendüm budur gel 'ışka uyma / **Ki** soñra müşkil olur aña döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [ki,]

Derdümi bilmez **ki** dermân eyleye baña tabîb / Beñzemez derdüm benüm 'âlemde iller derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [ki,]

ki tâ: *Ki o zaman.*

Bugün dünyā ile ‘uqbā bulunmaz / **Ki tā** olmayacak dünyādan ayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 6*). [*ki tā,]*

kıbleden dönsün: *Yüzün kıbleden dönmesi II Dinden çıkmak.*

Çünkü gördün tāk-ı ebrūsın Muhibbî secde kıl / **Ƙıbleden dönsün** yüzi ol kıblegāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [*kıbleden dönsün,]*

kıblegāh: *1. Kābe`nin bulunduğu yer, kible yönü. 2. mec. Sığılılan, baş vurulan yer.*

Çünkü gördün tāk-ı ebrūsın Muhibbî secde kıl / Ƙıbleden dönsün yüzi ol **kıblegāhı** sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [*kıblegāhı, -ı]*

kible-i ‘uşşākdur: *Aşıkların kiblesi.*

Ka`be-i küyuñ nigārā **kible-i ‘uşşākdur** / ‘Āşık-ı dil-ḥasteye yok andan artuk secdegāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 2*). [*kible-i ‘uşşākdur, -dur]*

kibr ü dīn bir yirde cem‘ olmaz: *Kibir ve din bir arada olmaz.*

Her kimüñ ki dīni var zāhirdür anuñ kīni yok / Zīrā bir yirde dimişler cem‘ olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*kibr ü dīn bir yirde cem‘ olmaz, -maz]*

kibr ü dīn bir yirde olmaz: *Kibir ve din bir yerde olmaz.*

İtme buḥl ü kimseye kılma ḥased / Dir Nebī bir yirde olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 6*). [*kibr ü dīn bir yirde olmaz,]*

kibr ü kīn: *Kibir ve kin.*

Niçeye dek gitmeye sīneñde tura **kibr ü kīn** / Böyle iken ben müselmānam diyü itme yemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*kibr ü kīn,]*

kıl-: *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Geçmedin ‘ömr-i ‘azīz cid **kılam** cehd idüben / Vuşlat el vire alam genc-i nihānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*kılam, -am]*

kıl-: *"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.*

Şüret-i Ferḥād’ı naqş itdüm yine müjgān ile / Ḥıştı bālīnüm **kılup** yārān anı seng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*kılup, -up]*

kıl-: *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Zihî devlet kilâbından ide ‘add / **Kıla** boynuma zülfini kılade (Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4).
[kıla, -a]

kıl: Etmek/yapmak.

Dilde **kılmaga** hayâlün naqşını / Bu Muhibbî niçe naqqâş olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 5). [kılmaga, -maga]

Kimse **kılmadı** ben itdüm âh kendüm kendüme / Bir nazâr cân terkin urdum yâr-ı gendüm-gün için (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4). [kılmadı, -ma, -dı]

kıl: Kıl, tüy.

Qâdir olmadı yaza hâlümü hattât-ı felek / Her **kilum** agzın açup derdümi didi mû-be-mû (Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3). [kilum, -um]

kıl: Kıl, saç teli, saz teli (mecâzen).

Derd-ile cefâ eyledüğün itme şikâyet / Dinmeye eger her **kıla** bir niçe dil olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5). [kıla, -a]

kıl: Kıl, saç teli II sevgilinin saç telleri.

Her **kılımı** zülfinün biñ başlu ejderhâ kılır / Her kaçan sâhir gözün sihr okıya efsün için (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 5). [kılımı, -ın, -ı]

kıl: Kıl.

Kimisi nokta dehâna kim miyâna **kıl** didi / Bilmedi sırr-ı dehân-ıla miyânı hurde-bîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3). [kıl,]

Ne tañ **kıl** disem ol ince miyâna / Ki noktadır dimişler çün dehâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1). [kıl,]

kıl: İnce tüy, kıl.

Bekler iken zülfinün her bir **kılı** ejder-şifat / Bir nazâr kim ola göre hüsünün gencinesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2). [kılı, -ı]

Baňa sünbül saçınun her **kılı** ejder görünür / Sihir ‘ilmini bilür gözleri cādüdur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 3). [kılı, -ı]

Ser-i küyına girmeden yine âheste varup / Döymesün bir **kılı** ol zülf-i sitemkâra be-gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2). [kılı, -ı]

kıl: Kıl, tüy, saç teli.

Fehm olunmaz iy gönül ince bili diğkat-ile / Tualum ki yire sen bir **kıla** idrāk olasıñ (Muhıbbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 4). [kıla, -a]

kıl: Etmek, eylemek, yapmak.

Gülşen-i hüsnünde **kılduñ** ruhlaruñ gülzār sen / Baña dırsın anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār sen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1). [kılduñ, -du, -ñ]

kıl: Söylemek, demek.

Derdüñi devā bildi qabül itdi Muhibbî / Bu re'yi **kılur** kimse mi var 'ākil içinde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5). [kılur, -ur]

kıl: Kıl, tel.

Kim zülfe nazār eylese cān u dil içinde / Sanur ki megesdür ki kalupdur **kıl** içinde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1). [kıl,]

kilāb: Köpekler.

Zihî devlet **kilābından** ide 'add / Kıla boynuma zülfini qılāde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4). [kilābından, -ından]

kılāde: Gerdanlık.

Zihî devlet kilābından ide 'add / Kıla boynuma zülfini **qılāde** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4). [qılāde,]

kılāde kılsañ: Halka etmek.

Niçe yıldur señekdür bu Muhibbî / Vefā tavqım n'ola kılsañ kılāde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 5). [kılāde kılsañ,]

kıldan ince: Çok ince, ipince.

Beñzeden noqtaya gonca femüñi / Dir senüñ bilüñe **kıldan ince** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 4). [kıldan ince,]

kılıcdan iti kıldan ince dirler: Kılıçtan keskin kıldan ince.

N'olur hālüñ geçisersin şırātı / Kılıcdan iti dirler kıldan ince (Muhıbbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 5). [kılıcdan iti kıldan ince dirler, - dirler]

kılıcdan itidür kıldan ince: Kılıçtan keskin kıldan ince.

İşidenler dimişlerdür sırâtı / Kılıcdan itidür hem kıldan ince (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 4).
[kılıcdan itidür kıldan ince,]

kilim: Eskiden dervişlerin giydiği kalın sof hurka.

Zülfî gör göz göre asılmaga boynına gelür / Başdan geçdi meger saldı **kilimin** suya (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2807, Beyit 4). [kilimin, -in]

kılma-: Kılmamak, yapmamak.

Saht-rüdur korkaram kim saña hem-ser dirile / Alma gel âyîne-i hüsnüñe **kılma** rü-be-rü (Muhibbî Divanı
, Gazel 2775, Beyit 2). [kılma,]

kim: Her kim.

Hışm-ıla nazâr ide **kime** öldürür âhîr / Bir hâşşadur konmuş anuñ iki gözinde (Muhibbî Divanı , Gazel
2871, Beyit 2). [kime, -e]

kim: "hangi kişi" anlamında soru zamiri.

Kim ki isterse bula âhîr varup mañlûbını / Terk-i dünyâ eyleyüp geçmek gerek mañşüddan (Muhibbî
Divanı , Gazel 2718, Beyit 4). [kim,]

Kim çıkar başa şehâ zülf-i siyekârûñ-ıla / Oda yana dil ü cân âteş-i ruhsârûñ-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel
2830, Beyit 1). [kim,]

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur 'âlem içre hâşılum / Döstum çün bilmedüñ hâlüm benüm pes **kim** bile
(Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4). [kim,]

Gülşen içinde Muhibbî tevbevi **kim** saklaya / Sâki-i gül-ruñ elinden cām-ı gül-nârı çeke (Muhibbî Divanı
, Gazel 2953, Beyit 5). [kim,]

kim: Her kim, kimse.

Her kişi şādān u hāndān ara yirde ben hāzīn / Gözi yaşludur ider her **kim** ki 'āşıkdur enīn (Muhibbî
Divanı , Gazel 2512, Beyit 1). [kim,]

kim: "Kim" soru zamiri.

Ne umarsın iy gönül sen nañl-i çaddinden anuñ / Meyve **kim** gördi bite hiç serv-ile şimşāddan (Muhibbî
Divanı , Gazel 2736, Beyit 2). [kim,]

kim: "Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bir büseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd / Yüz döndüre **kimdür** bu bāzāruñ elinden (Muhibbî Divanı , Gazel
2535, Beyit 5). [kimdür, -dür]

Kimdür senüñ derd ü belâñ kabûl ide / Yâ **kim-durur** cânını terk ide vire cân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [*kim-durur, --durur*]

Kimdür senüñ derd ü belâñ kabûl ide / Yâ kim-durur cânını terk ide vire cân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [*kimdür, -dür*]

Bilmedüm seni **kimüñ** cânânısın / Bu kadar var derdümüñ dermânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 1*). [*kimüñ, -üñ*]

Kâr idüpdür cânuma hasret Muhibbî bilmezem / **Kimden** olur derdüme dermân kime yalvarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*kimden, -den*]

Biñ kan içerse gamzesi şahhâ vü ‘âfiye / Başdan kırarsa ‘âlemi **kimdür** dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*kimdür, -dür*]

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin ‘âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler Ehremensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*kime, -e*]

Müjesi tîr-ile sînem siperin deldi didi / Saña **kim** didi kaşum yayına qurbân olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [*kim,]*

Lebüñ tiryâkdür **kim** içse zehri / Ne gam zülfeynüñ olsa şâh-ı mārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2*). [*kim,]*

İy Muhibbî devlet-i dāreyni bulur şübhesüz / **Kim** şafa-yı kalb-ile hālî degül tevħiddin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [*kim,]*

İy Muhibbî umma dünyādan vefā / **Kime** itmişdir vefā bu pîre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [*kime, -e*]

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefā dildārdan / **Kim** vefā görmiş-durur bu çarḥ-ı kec-reftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1*). [*kim,]*

Naḥl kaddüñ sidre vü tûbādan olmışken bülend / **Kim-durur** saña diyen kim serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*kim-durur, --durur*]

Vaşlını ummak Muhibbî dil-rübānuñ key bedī‘ / Bunı **kim** gördi gedāyı hem-ser oldı şâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*kim,]*

Çeng idüp kâmetümi ney gibi nālān oldum / ‘İşk-ıla **kimdür** uyan bencileyin qānūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2*). [*kimdür, -dür*]

Kaşuñ kemānı berkdür **kimdür** anı çeken āh / Kim kavş-i Rüstem oldı nisbet aña kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [*kimdür, -dür*]

Çāk itdi pîrehen gül ‘âlem cināna döndi / Bu mevsim içre **kimdür** tutmaya elde bāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*kimdür, -dür*]

Kim ‘acablar şî‘rini gören kemāle irdügin / Çünkü eş‘ār-ı Muhibbî şî‘r-i Selmān’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [*kim,]*

Şol kadar dökdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revān / Kūyuña varan diye **kimdür** bunı kandan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*kimdür, -dür*]

Kimdür senüñ cāmī‘-i hüsñünde uymaya / Mihrāb idüp kaşuñı çeşmüñ imām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 3*). [*kimdür, -dür*]

Muhibbî‘yi sorarsañ **kimdür** iy dōst / Eñ ednā bende bir kemter kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*kimdür, -dür*]

İy Muhibbî **kim** bütün ider bu gönülüm şīşesin / Yār çokdan anı sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*kim,]*

kim: "Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

Ümīdüñ tut ki gele hayruñ ağır / Kaçan **kim** kurıla maḥşerde mīzān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4*). [*kim,]*

kim: "Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

Sīm ü zer **kimde** olursa şayd olur maḥbūblar / Yig gelür Şīrīn‘e Hüsrev ol ğarīb Ferhād‘dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*kimde, -de*]

kim: "Ki" bağlacı.

Oldum muķır günāha itdüm Haḫḫ‘a tevekkül / Göstere rāh-ı taḫḫīḫ [**kim**] bu yoldan azmışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [*[kim],]*

kim: "Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / **Kim** ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān ḳadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*kim,]*

Beni maḥv eyledi ‘ışḳuñ vücūdumdan eşer hergiz / Görinmez **kim** nazar kılsa hemān bir dūd-ı āham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*kim,]*

Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / **Kim** göre eydür ki zencīr itdiler Mecnūn içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*kim,]*

Bunı **kim** gördi ki bir kez işidüp evşāfını / Bu Muhibbî cān vire ibn-i falāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [*kim,]*

Naḫl ḳaddūñ sidre vü tūbādan olmışken bülend / Kim-durur saña diyen **kim** serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*kim,]*

Kim didi saña saçuñ ğāliye-efşān eyle / Cānı āşūfte kılup ‘aḳlı perīşān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [*kim,]*

Derd ü ğamdan ğayrı yokdur ‘ālem içre ḫāşilum / Dōstum çün bilmedūñ ḫālüm benüm pes **kim** bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*kim,]*

Kim zülfe nazar eylese cān u dil içinde / Sanur ki megesdür ki kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*kim,]*

Ger niķābın keşf idüp hūbān görine hem çü māh / Ğāret olur ‘aql u şābrı **kim** aña ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [kim,]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruḥsāruña / **Kim** bakar ‘ālemde kim var āfitābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [kim,]

Mecnūn ola **kim** göre zūlf-i siyāhını / Sevdāyī olup dola dimāğı hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [kim,]

Dil āteşine ğarķ iken akar gözüm yaşı / **Kim** gördi cem‘ oldugı nār-ıla āb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [kim,]

Her kesı seyr eyler idi genc-i ḥüsnin rāyegān / **Kim** aña tılsım olup zūlfeyn[i] ger mār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [kim,]

kim: " Ki", bağlama edatı.

Zerre deñlü ḥaķ budur **kim** kalmadı bende qarār / Ol güneş ruḥsāruñ oldum zār u sergerdānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [kim,]

kim: Zira, zaten.

Murāduñ cān-ısa al **kim** ben andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü qahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [kim,]

kim: Biri, herhangi biri, kimisi.

Kimisi nokta dehāna **kim** miyāna kıl didi / Bilmedi sırr-ı dehān-ıla miyānı ḥurde-bīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [kim,]

kim: " Ki" bağlama edatı.

Ka‘be kūyuñda şükür **kim** eyledüñ qurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [kim,]

Kanlı yaşumı revān itdüm eyā serv-i revān / Bu umuda **kim** gelüp ruḥsārım üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [kim,]

Feth-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derddesin / Gerçi **kim** derd ü belā ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [kim,]

Ger dilerseñ **kim** senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [kim,]

Sanma iy dil **kim** gedā hem-ser ola sulṭān-ıla / Bunı fıkır eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [kim,]

Dilüñden gitmesün her demde Sübhān / **Kim** oldur kullaruñ derdine dermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [kim,]

kim: " Ki" bağlacı.

Umaram rüz-ı zulmetde komaya **kim** şefi' dür ol / İki 'âlem münevverdür anuñ nür [u] ziyâsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [kim,]

Gerçi **kim** evvel cihân saña maḥabbet gösterür / Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [kim,]

Öldür beni anlar bile tâ **kim** nazaruñ var / Kim müdde'îler bunu görüben ḥacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [kim,]

Öldür beni anlar bile tâ kim nazaruñ var / **Kim** müdde'îler bunu görüben ḥacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [kim,]

Şerr eyleme **kim** yazmaya tâ deftere kâtib / Cehd eyle ki her n'eyler-iseñ ḥayr 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [kim,]

İy Muḥibbî eylemez bir kimse dünyâda qarâr / **Kim** koyup yarın gidersin tut ki Dârâ'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [kim,]

Gel taleb eyleme yâruñ ḥaberin kimseneden / Bî-nişândur **kim** ola **kim** o saña vire nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [kim,]

Kaşr-ı şîrînuñ binâsına koyalar zeyn için / İy felek her seng[i] **kim** sen çün Ferhâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [kim,]

La'l-i lebûne **kim** bahâ dünyâ ḥarâcîdur / Ḥaḫḫâ ben anı mülk-i Bedaḫşân'a virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4*). [kim,]

Sakin âh itme Muḥibbî 'âlemi anı yakar / Şu'leler **kim** zâhir olur sine-i tennürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 6*). [kim,]

Bulmadum bir yâr-ı hem-dem **kim** ola 'ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihânuñ küçesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [kim,]

Cev eküp umar mısın **kim** ola gendüm ḥâşîluñ / İy Muḥibbî her ne **kim** ekdüñse anı biçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [kim,]

Yâra dil gönder nihânî anı cânuñ duymasun / Ḥâlûñi taḫrîr eyle **kim** zebânuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [kim,]

Şöyle yan **kim** nâr-ı 'ışk-ıla vücûduñdan eğer / Kalmasun bir kes senüñ nâm u nişânuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [kim,]

Her ne zaḫmet **kim** gele andan baña râḫat gelür / 'Ăşık-ı şâdık olan mihr ü vefâyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [kim,]

Elde Muḥibbî cân u dili tuḫfe eyle **kim** / Kim bî-ḥad yine öpmediler şehriyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [kim,]

Elde Muḥibbî cân u dili tuḫfe eyle kim / **Kim** bî-ḥad yine öpmediler şehriyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [kim,]

Rūşen itdi kangı dil **kim** mihrūñ ile sīnesin / Şāf kıldı gıll ü gışdan gün gibi āyīnesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [kim,]

Bekler iken zūlfūñ her bir kılı ejder-şıfat / Bir nazar **kim** ola göre hūsññññ gencīnesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [kim,]

Qışsa-i gūşşam uzun zūlfūñ gibi bir kışşadır / Diñle anı cān-ıla **kim** söylemem efsāne ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [kim,]

Didüm iy dilber neden cem´ itdūñ ‘uşşākuñ serin / Didi **kim** bilmez misin **kim** yapmışam ser-hāne ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [kim,]

Didüm iy dilber neden cem´ itdūñ ‘uşşākuñ serin / Didi **kim** bilmez misin **kim** yapmışam ser-hāne ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [kim,]

Bundan özge hālet olmaz ‘āşıka **kim** hıfıyeten / Hışm-ıla kılsun girih ebrūların çeng eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [kim,]

Benüm āh u fiğānumdan sakın **kim** bir gül-i tersin / Kim āh okı güzer kıdur irerse dañı mermerden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [kim,]

Benüm āh u fiğānumdan sakın kim bir gül-i tersin / **Kim** āh okı güzer kıdur irerse dañı mermerden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [kim,]

İy şabā peygām-ı yarı gel getir bu hastaya / **Kim** ferañ olsun eger dirseñ dil ü cān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 4*). [kim,]

Metn-i hūsne yā yazılmış iy Muhibbī hāşiye / **Kim** bunuñ fehminden ‘āciz ‘ākl u fehm ü hurredān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [kim,]

Niçe bir bülbül gibi feryād idüp gül şevkine / Niçe bir şürıdelik vaqt oldı **kim** uslanasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [kim,]

Niçe bir gāflet Muhibbī aç göz uyğudan uyan / Çün bilürsin **kim** iñer her kes ecel peymānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [kim,]

Ben niçe teşbīh idem bālā-yı qāddin serve **kim** / Hey niçe serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [kim,]

Hūsne māğrūr oluban ‘āşıka cevr itmegi ko / Bir işi işleme **kim** soñra peşimān olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [kim,]

Nāvek-i tūr-i qaşa mı ki ‘aceb şol müjeler / **Kim** gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [kim,]

Müdde‘ī dāmen-i dildāra irişse ne ‘aceb / Kanda **kim** açıla gül tutar anuñ hār etegin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [kim,]

Her ne söz **kim** söyledūñ bir bir hāqīqatden haber / Vire mi gönlin mecāzīye günāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [kim,]

Atar sihr okların gānzeñ görür **kim** cāna kār itmez / Okur tīguñ du‘ā-yı seyf bu cism-i nātūvānumçün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [kim,]

Bülbül-i şürıdeyem ol gülsitāna görmeden / **Kim** kulakdan ‘aşıkam verd-i cināna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 1*). [kim,]

Gāh cevri ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümi / **Kim** cefā fenninde māhir bir ‘aceb cānānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [kim,]

Her şadānuñ ‘aķsi **kim** zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür küh içinde nāle-i Ferhād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [kim,]

İy tabīb-i dil iriş **kim** kaldı cāndan bir ramaķ / Derdüme eyle devā la ‘l-i şeker-güftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [kim,]

Cevri çok itse Muhibbî ğam degül ol nāzenīn / **Kim** güzeller cevriini çekmege sen mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [kim,]

Māh-rūlar cevriini çekdüķçe iy dil řādsın / Anuñ içün **kim** ezelden sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [kim,]

Egerçi **kim** cefāya zehr dirler / Cefā cevri görünür baña dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*). [kim,]

Şaht-rūdur korkaram **kim** saña hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i hūsnüñe kılma rū-be-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [kim,]

İřidelden **kim** metā ‘-ı büseñi çün cānadur / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [kim,]

Zāhidā itme nařīhat **kim** eşer itmez baña / Pāk meşreb rind olan uymaz iñen efsāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [kim,]

Bu riyaļu secdeden kalduramaz zāhid başın / Anuñ-ıçun **kim** anuñ boynında var bār-ı ğunāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [kim,]

Ğamze-i neb-tīz-ile öldürdi āhir ‘aşıkın / Hamdü-lillāh **kim** irişdüm dōstlar bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 2*). [kim,]

Sanma iy hasta göñül **kim** seni cānān acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [kim,]

Didiler yaşum görenler **kim** alur eřrāfımı / Şehr-i Kostantin’i hoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [kim,]

Sīnemüñ bāğın temāřā eyle dāğum gül gibi / Her elif **kim** çekmişem serv-i revāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [kim,]

Zülf-i müřğīn **kim** görünür ‘arīz-ı dildārda / Deste-i sünbül asılmış sanasın gülzārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [kim,]

Kařuñ kemānı berkdür kimdür anı çeken āh / **Kim** řavs-i Rüstem oldu nisbet aña kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [kim,]

Naķř ide dest-i kudret dilde kalur mı kudret / Hayvān-sıfātdur ol **kim** sevmeye rüy-ı sāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [kim,]

Verā-yı pīşe-i ğamda biz ol pelengüz **kim** / Hālāş bulmaya düşse neheng dāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 2*). [kim,]

Her bir nefesde niçe ‘aṭalar ider saña / **Kim** kâdir olur itmege ḥamdi edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [kim,]

Zülfüñün cānā ḥāyālî sīne-i mecrūḥda / Mār beñzer **kim** şikâfindan yirüñ girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [kim,]

Muhibbî saña bu devlet yiter **kim** / Kul olduñ cān-ıla ol āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5*). [kim,]

Cānum iy yārān fedā kıldum ben ol dildāra **kim** / Miḥnet ü endüh-ı yārı ez-ser-i yārı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [kim,]

Sāl ü māh u hafta sorma baña fark **kim** eylemez / Lîk ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [kim,]

Hāme-i ‘ışkuñ niġārā bir ḥarāret virdi **kim** / Ol ḥarāret yok semür-ile vaşak sincābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6*). [kim,]

kim: "Hangi kişi?" anlamında.

Şi‘rümün **kim** kıymetin bilür aña ‘arz iderem / Şi‘rini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [kim,]

kim: "Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Nāle ra‘d u āhum oldu başum üstinde ğamām / Didelerden **kim** döker āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [kim,]

Bilmezem ḥürî misin yāḥū melek iy nāzenin / **Kim** göre nūr-ı cemālün kendüden gider hemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [kim,]

Ne sanursañ saña san anı ğayra / Kuyuyu **kim** kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [kim,]

Cām içre gördi rüyuñ oldu Muhibbî ḥayrān / **Kim** gördi böyle şüret cām-ı cihān-nümāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [kim,]

Kim bile diye zülf-i çevġāna / Başı top ola gire meydāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 1*). [kim,]

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruḥsāruña / Kim bakar ‘ālemde **kim** var āfitābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [kim,]

Her kimün **kim** ola ḳalbinde anuñ zerrece hırş / Toymaya gözi cihān ni‘metini cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [kim,]

kim: "Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Äyine gibi kalbini **kim** eylemeye şâf / 'Älem yüzinde bulmaya ehl-i şafâ yolın (Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 2). [kim,]

Bu dünyâyâya gönül **kim** virür âhir / İçer kanını anun kana kana (Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 5). [kim,]

kim: "Kimse" belgisiz zamir.

Her yañadan saçılan cür' a dökilür başuma / Bakmasun **kim** lâ diye âlüde-i peşmîneme (Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3). [kim,]

kim: "Hangi kişi ? Hangi kimse?" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kim kabül eyleye derd ü gamı dermânı koya / Sanmañuz 'âlem içinde anı sūd eylemeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3). [kim,]

kim: "Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

İy Muhibbî **kim** bilürdi derd-i dil aḥvâlini / Okımasa defterin almasa ol maḥzūn ele (Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5). [kim,]

kim: "Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.

Didiler **kim** çeker bu 'ışk bārın / Dilâ al boynuña didüm çekensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 6). [kim,]

Şivesi çok mihrî yok ammâ ki diller almada / Bu cihân içinde **kim** mekkâr dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4). [kim,]

Çünkü sıduñ gönlümü bir daḥı alınmaz ele / **Kim** bütün idebilür sındukda âbgînesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4). [kim,]

Kim cihâna bakmaya olsun hezârân âferîn / Göstere Kâf-ı kanâ'at içre 'Ankâ meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4). [kim,]

Kim cemâli gülşenin bir kez tamâşâ eyleye / İtmeye geşt-i çemen seyr-i gülistândan geçe (Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4). [kim,]

Cefâ sengiyle sındı âh gönlüm / Bütün **kim** ide sinsa âbgîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8). [kim,]

Kim bilürdi 'âlem içre 'ışkını pervânenüñ / Bâl ü per niye yakardı dünyede nâr olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2). [kim,]

kim dir: Kim der, kim söyler.

Ḳamer alnuña **kim dir** gün yüzüne / Seḥâbı beñzedür ol âfitâba (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3). [kim dir,]

kim gördüğü var: *Kim görmüş (kimse görmemiş).*

Gün yüzün-ile kamer alnuñı görüp dil didi / Bir yire cem´ oldugın **kim gördüğü var** mihr ü mäh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 4*). [*kim gördüğü var,]*

kim göre: *Hangi kişi görse.*

İki ‘aynum arasından iki cū oldı revān / **Kim göre** köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*kim göre,]*

Mecnūn ola **kim göre** zülf-i siyāhını / Sevdāyī ola tola dimāğı hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [*kim göre,]*

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün cāmeler / İy Muhibbî **kim göre** taḥsīn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*kim göre,]*

Kūh-ı gamda dāğlar yakdum ser-ā-ser tenüme / **Kim göre** şana peleng gelmeye kimse yanuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 1*). [*kim göre,]*

kim ki: *Hangi kimse ki.*

İy Muhibbî **kim ki** gördi ol güzeller şāhını / Bārekallāh didi bu ḥüsne hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [*kim ki,]*

Māh-rūlar arasında **kim ki** göre sen mehi / Diye taḥsīn bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [*kim ki,]*

Geçdi cāndan bu gönül geçmez daḥı cānāneden / **Kim ki** gördi didi kim merdāne togmış anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*kim ki,]*

Kim ki dil virdi zülf-i cānāna / Lāzım mıdır ki ola dīvāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 1*). [*kim ki,]*

Göñlini **kim ki** bağladı bir saçı sünbüle / Anlamazam ki ‘ālem içinde anı güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [*kim ki,]*

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye / Baḥra garḳ olan irişür didiler dūr-dāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 1*). [*kim ki,]*

Dil viren diller ḡamı dehr-ile bīhūde ola / **Kim ki** rü Ḥāzret-i Ḥaḳḳ’a duta āsūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 1*). [*kim ki,]*

kim ola: *Her kim.*

Kim ola göre anı virmeye dil / Özini eylemiş bir vech-ile zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*). [*kim ola,]*

kim var: *Ne kim varsa.*

‘İşkuñ egerçi evveli var didiler didüm / **Kim var** ki diye irdüm anuñ intihāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3*). [*kim var,]*

kim var ise: *Her ne varsa, her şey.*

Bilür iken yok vefası yine dil virmek nedür / Bu cihān içinde **kim var ise** nādān ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*kim var ise,]*

kimde var: *Kimsede yok.*

Ol melāhatle leṭāfet sende vardur **kimde var** / Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*kimde var,]*

kimdür ki: *Her kim ki.*

Kimdür ki anuñ noḡta lebinden ḡaber açā / Bīḡāne kaçān vāḡıf ola rāz-ı nihāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*kimdür ki,]*

kimdür ki: *Hangi kimse ki.*

‘İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / **Kimdür ki** ayak basa gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [*kimdür ki,]*

Virmez amān ḡamzeleri tiḡ alup ele / **Kimdür ki** söyleşe bugün ol bī-amān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2*). [*kimdür ki,]*

kime: *"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.*

Feryād u fiḡān yār-ı cefākāruñ elinden / **Kime** kılayım dād ben ol yāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [*kime,]*

Gāhī cevruñe cefā gāhī sitem gāhī elem / **Kime** virilmiş bular mecbūr dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*kime,]*

Bilmedüm seni **kime** cānānsın / Līk bu derdümüñ dermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 1*). [*kime,]*

Kār idüpdür cānuma ḡasret Muḡıbbī bilmezem / Kimden olur derdüme dermān **kime** yalvarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*kime,]*

Derd-i dilüm **kime** diyem kimse añlamaz / Çün böyledür anı getürme dilā dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [*kime,]*

‘Āh kim **kime** kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun ‘ālemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*kime,]*

‘Āh kim **kime** kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun ‘ālemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*kime,]*

Kime sunuldu ezelde nüş itdi cām-ı 'ışk / Kalmaya nāmūs u 'ārı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [*kime,]*

İy Muhibbî **kime** baksañ bil anı şun '-ı Hudā / Ta'na daşın atma gördükde göz ü kaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [*kime,]*

Dil ü cānum tabîbi sen dururken / **Kime** 'arz ideyim derdümi kime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6*). [*kime,]*

Dil ü cānum tabîbi sen dururken / Kime 'arz ideyim derdümi **kime** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6*). [*kime,]*

kimesne: *Kimse.*

Bugün mağrūr olup dime iletdüm başa ben 'ışkı / Haber virmedi virmez de **kimesne** intihāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*kimesne,]*

kimesne: *Kimse.*

Ma' şük her ne itse Muhibbî ko eylesün / Hiç girmesün **kimesneler** anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [*kimesneler, -ler]*

kimesne: *"Hiçbir şahıs, hiçbir insan" anlamlarında belgisiz zamir.*

'İşkuñ kemānı saht-durur degme **kimesne** / Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4*). [*kimesne,]*

kimesne: *"Kimse, hiçbiri, hiç kimse" anlamlarında belgisiz zamir.*

Muhibbî müşkil işdür 'ışk bāzı / **Kimesne** dutmasun bunuñla pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 6*). [*kimesne,]*

kimi: *"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.*

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diğkat-ile / **Kimi** yok didi kimisi didi ki mūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [*kimi,]*

Kimi halkuñ olur hulkı nefise / **Kimi** uymış-durur nefis-i hasise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1*). [*kimi,]*

Kimi halkuñ olur hulkı nefise / **Kimi** uymış-durur nefis-i hasise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1*). [*kimi,]*

Kimi bünyād ider mescid medāris / **Kimi** icād ider deyr ü kenise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*). [*kimi,]*

Kimi bünyād ider mescid medāris / **Kimi** icād ider deyr ü kenise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*). [*kimi,]*

Kimi olmuş-durur bir pula muhtâc / Kiminüñ sîm ü zerle dolı kîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*).
[kimi,]

Kimi tevhid-ile Bestâm olmuş / **Kimi** küfr-y-ile uymış iblîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 4*).
[kimi,]

Kimi tevhid-ile Bestâm olmuş / **Kimi** küfr-y-ile uymış iblîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 4*).
[kimi,]

Kimi hoş-dil yürür şādān u ħandān / **Kimi** maĥzūn tutar ğamla enîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [kimi,]

Kimi hoş-dil yürür şādān u ħandān / **Kimi** maĥzūn tutar ğamla enîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [kimi,]

Kimi olmuş-durur bir pula muhtâc / **Kiminüñ** sîm ü zerle dolı kîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*). [kiminüñ, -n, -üñ]

Kiminüñ cismi gülden tâze olmuş / **Kiminüñ** yüzini tutmuşlar ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*).
[kiminüñ, -n, -üñ]

Kiminüñ cismi gülden tâze olmuş / **Kiminüñ** yüzini tutmuşlar ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*).
[kiminüñ, -n, -üñ]

kimi: "Bazıları" anlamında belgisiz zamir.

Kimisi nokta dehāna kim miyāna kıl didi / Bilmedi sırr-ı dehān-ıla miyānı ħurde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [kimisi, -si]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diĥkat-ile / Kimi yok didi **kimisi** didi ki müdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [kimisi, -si]

kimse: "Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Ĥamdü-lillāh başa iltüdüm bu tarîĥ-ı 'ışkı çün / İy Muĥibbî dimesün **kimse** baña gümrāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [kimse,]

Taş işigin şubĥ olunca niçe yıl bālîn idüp / Ney gibi inle velî **kimse** fiġānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [kimse,]

Bugün gülzār-ı 'ālemde cefā vü derd ü miĥnet çok / İşitmedüm ki bû almış ola **kimse** vefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [kimse,]

Her zemîni kanlu yaşumdan yine naĥş eyledi / Geçmedi bu naĥşı baña **kimse** illā çarĥ-ı dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [kimse,]

Sevmesün 'ālemde **kimse** dilber-i 'ālî-cenāb / İrmeyüp desti aña 'ışk içre nā-çār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [kimse,]

Derd-i dilüm kime diyem **kimse** añlamaz / Çün böyledür anı getürme dilā dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 6*). [kimse,]

İtmesün **kimse** da'vî-i merdî / Eksük olmaz cihânda merdâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 8*).
[kimse,]

Küh-ı ğamda dâğlar yakdum ser-â-ser tenüme / Kim göre şana peleng gelmeye **kimse** yanuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 1*). [kimse,]

kimse: "Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Gâh zerd olur yüzüm gâhî gözüm yaşında al / Bencileyin **kimsenüñ** hâli digergün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [kimsenüñ, -n, -üñ]

Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fâş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir **kimsenüñ** gel perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [kimsenüñ, -n, -üñ]

İşka düşüp bencileyin **kimseler** zâr olmasun / Mihnet ü derd ü belâ ile giriftâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 1*). [kimseler, -ler]

Virmezem dünyâlara dilberlerüñ derd ü ğamın / Ben bilürem **kimseler** bilmez maħabbet 'âlemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [kimseler, -ler]

İşka düşdüm cân u dilden geçdüm âh / **Kimseler** 'ışk-ıla yoldaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 2*). [kimseler, -ler]

Cân virüp sanma Muħibbî alasin bir büseyi / **Kimseler** hüşni metâ'ına ħarîdâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [kimseler, -ler]

Âh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / **Kimseler** ugramasun 'âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [kimseler, -ler]

Âh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / **Kimseler** ugramasun 'âlemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [kimseler, -ler]

İy güneş yüzlüm gidergil 'ârızuñdan zülfüñi / **Kimseler** beñzetmesün anı niķabuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [kimseler, -ler]

kimse: "Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Kimse ol serv-i sehîden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup hûn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [kimse,]

İster-iseñ ki dilâ açılmaya perdeñ senüñ / Sen sen ol açma sakın 'âlemde **kimse** perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [kimse,]

Yarın olmaya Muħibbî dir-iseñ perdeñ küşâd / Cehd idüp açma bugün dünyâda **kimse** perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [kimse,]

Deryâ kumına ola şümâr derdüme benüm / Tâ ħaşre değın bilmeye **kimse** ħisâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [kimse,]

Kimse yârüñ iy Muħibbî añlamaz mâhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi ħall olur idrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [kimse,]

Hicr içre çeküp cevri ü cefâ eyledüm gile / Raħm eylemedi **kimse** gelüp yaşımı sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [kimse,]

İy Muhibbî mest idüp lâ-ya'kıl itdi büsesi / Beñzedürsem leblerini **kimse** 'ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [kimse,]

Muhibbî'ye keremden kıl teraħhüm / Kerem çün **kimse** öğretmez kerîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [kimse,]

İy Muhibbî 'âkil iseñ kıl melâmet ihtiyâr / İtmedi tekmiñ 'ışkı **kimse** ad u san ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5*). [kimse,]

kimse: "Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Muhibbî **kimseye** mülk-i cihân degül bâkî / Göñül virüp aña bu i'tibârı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5*). [kimseye, -(y)e]

Görmemişler hergiz raħm ide cânân **kimseye** / İtdüğün işidmemişler derde dermân **kimseye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1*). [kimseye, -(y)e]

Görmemişler hergiz raħm ide cânân **kimseye** / İtdüğün işidmemişler derde dermân **kimseye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1*). [kimseye, -(y)e]

Niçe bir öldüresin nâ-ħağ yire 'aşıklarunı / Nev-civânsın döstüm ħayr eylemez kan **kimseye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2*). [kimseye, -(y)e]

Niçeye dek idesin cevri ü cefâ zılm u sitem / İstemez zılm oldugin 'adlı issi sultân **kimseye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 3*). [kimseye, -(y)e]

kimse: "Her kimse; biri" anlamında belgisiz zamir.

Dür düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzin / Hey müselmânlar bu yolda **kimse** mehcür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [kimse,]

kimse: "Herhangi biri" belgisiz zamir.

Cevri ü cefâya sundı yine rüzigâr elin / Var mı cihânda men'-ile **kimse** dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [kimse,]

Kimse kılmadı ben itdüm âh kendüm kendüme / Bir nazâr cân terkin urdum yâr-ı gendüm-gün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [kimse,]

İy Muhibbî **kimse** güş itmez bilürsin nâleñi / Sakın aldanma dise künbed-i devvâr be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [kimse,]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diğķat-ile / Kimi yok didi kimisi didi ki müdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [kimse,]

Vaşf-ı ruħını itdi Muhibbî daħı rengin / **Kimse** dimesün söz konabilmez sözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [kimse,]

Yok gülde tarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de **kimse** sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*kimse,]*

Zülfinûñ bûyi ‘âlem mu ‘aţţarken bugün / Varmasun şimden girü **kimse** Hoten’den canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [*kimse,]*

Rumûz-ı sırr-ı ‘ışkı bundan özge / Disem yok **kimsede** tākāt şünüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4*). [*kimsede, --de]*

Varuñı harc it bugün iy dil yime dünyā ğamın / **Kimse** başa çıkmadı çıkmayısar devrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 2*). [*kimse,]*

kimse: *Hiçbir kimse.*

Bu Muhibbî uyumaz tā kim göre düşde seni / Şubh olunca gözlerüm tek **kimse** bî-dār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*kimse,]*

kimse mi var: *Hiç kimse var mı.*

Derdüñi devā bildi qabûl itdi Muhibbî / Bu re’yi kılur **kimse mi var** ‘âkil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [*kimse mi var,]*

kimsene: *"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.*

Katı yadur kaşlarına **kimsene** el sunmasun / Hāşıl olmaz hāşılı ancak ta ‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*kimsene,]*

Hāk-i deriyle gözlerümi rüşenā ider / Varmaz Muhibbî **kimsene** hergiz şabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*kimsene,]*

N’ola feryād-ıla bu nālemi güş itmeseler / Görmedük **kimsene** yok künbed-i devvāra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [*kimsene,]*

‘İşk yayı katıdur **kimsene** çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*kimsene,]*

Hergiz **kimsene** eylesün çarha i ‘timād / Zīrā ki geçer dün [ü] günü inqılāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2*). [*kimsene,]*

Bilmez Muhibbî **kimsene** ‘ışkuñ rumüzünü / Bir mes’eledür ki hāl olunmaz kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [*kimsene,]*

Pā komasun **kimsene** gülzār-ı hüsine / Hattını aña eyledi bārū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 6*). [*kimsene,]*

kimsene: *Hiç kimse.*

Gel taleb eyleme yāruñ haberin **kimseneden** / Bî-nişāndur kim ola kim o saña vire nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*kimseneden, -den]*

kimsenem: "Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kimsenem yok gam şebinde üstüme aklar benüm / Yırce gökçe minnetüm var dide-i hün-băruma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*kimsenem,]*

kimsenün: Bir kimse, herhangi biri.

Kimsenün 'aybını görüp kılma zinhâr âşikâr / Günde yüz biñ 'aybuñ örterken İlähe'l- 'âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*kimsenün,]*

kimsesi yok: Kimsesi yok, kimsesiz.

'Älemi gezdi Muhibbî bulmadı ehl-i vefâ / **Kimsesi yok** senden artuk yâ İlähe'l- 'âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 5*). [*kimsesi yok,]*

kimseye: "Herhangi biri" belgisiz zamir.

İtme buhl ü **kimseye** kılma hased / Dir Nebî bir yirde olmaz kibr ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 6*). [*kimseye,]*

Şâf kalb ol **kimseye** dutma sakın gönlünde kîn / Didi sıgmaZ Faħr-ı 'âlem kîn ile bir yirde dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*kimseye,]*

Döst olmaz **kimseye** dünyâyı çün bildük 'ayân / Döst olma sen de ger 'âķil iseñ dünyâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*kimseye,]*

Aldanma sakın dehr iki yüzlü münâfık / **Kimseye** vefa eylemedi uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [*kimseye,]*

Dîdeler gevher saçar sen ne için bakmayasın / Hâcet olmaz mı 'aceb hiç dürr ü mercân **kimseye**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [*kimseye,]*

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün benüm / Hiç zarar itmez mi cular itse tuğyân **kimseye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*kimseye,]*

Şi'rümün kim kıymetin bilür aña 'arz iderem / Şi'rini çün rāyegān virmede Selmān **kimseye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*kimseye,]*

kîn: Düşmanlık.

Şâf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazâr / Faħr-ı 'âlem çün dimiş bir yirde olmaz **kîn** ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*kîn,]*

Neden eksük degül sîneñde **kîne** / Revâ mı döstum andan bu dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*kîne, -e]*

kîn: Düşmanlık.

İy dōst neden eylesin kaşlaruñ çīn / **Kīn** olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*kīn,]*

kīn: *Birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.*

Her kimüñ ki dīni var zāhirdür anuñ **kīni** yok / Zīrā bir yirde dimişler cem´ olmaz kibr ü dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*kīni, -i]*

kīn dutma: *Birine karşı öç alma duygusunu sürdürmek.*

Şāf kalb ol kimseye dutma sakın gönlünde kīn / Didi sızamaz Faḥr-ı ‘ālem kīn ile bir yirde dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*kīn dutma, -ma]*

kına yakın: *Kınayı sula karıştırıp bulamaç kıvamına getirerek boyanacak yere sürmek.*

Süzüp çeşmüñi öldürdüñ yine kūyuñda ‘uşşākı / Dokınsun destüñe bārī kanından al **kına yakın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*kına yakın, -in]*

kīne: *Kin, birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.*

Yāruñ cefā vü cevri nedür kīnesi neden / Derdā dirīg gitmeye mi **kīne** sīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*kīne,]*

Ḥışm ile eylersin nazar ya kaşlaruñ çīn eyleyüp / N’itdi Muḥibbī ḥasta-dil yok mı nihayet **kīneye** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [*kīneye, -ye]*

kır: *Kırmak II öldürmek.*

Bī-amān çeşm[i] Muḥibbī eline ḥançer alup / **Kırup** ‘uşşākını boyınca girer kana degin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*kırup, -up]*

kır: *Kırmak, parçalamak.*

Biñ kan içerse ğamzesi şahḥā vü ‘āfiye / Başdan **kırarsa** ‘ālemi kimdür dutar elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*kırarsa, -ar, -sa]*

Kırarsın bī-güneh ‘āşıkluñı / Meger vardur bu ḥūblar mezhebinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2976, Beyit 2*). [*kırarsın, -ar, -sın]*

kır-: *Öldürmek, yok etmek, telef etmek.*

Muḥibbī ol kemān ebrū meger ‘āşıkların **kırmış** / İki şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2669, Beyit 5*). [*kırmış, -mış]*

kırdı geçürdi: *Yakıp yıkmak, dağıtmak.*

Bî-günâh 'âşıkları **kırdı geçürdi** ol perî / Tıfıldur bilür dağı yazılmaz aña çün günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*kırdı geçürdi,]*

kırma: Öldürmek, yok etmek.

Bu Muhibbî gibi 'âşıklaıuñı **kırmag-ıla** / Sende bu hüsn olıcak 'ışk eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*kırmag-ıla, -g-ıla]*

ğ: Cariye, köle, hizmetçi.

Mâh-rûlarda mihr kalmadı dünyâda vefâ / İkisinden fâriğ ol iy dil **kırnağ** eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*kırnağ,]*

kirpüg: Kirpik.

İşigün pâk itmege saqqâ-yı çeşmüm her seher / Su sepüp bir deste bağlar **kirpügi** cârüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [*kirpügi, -i]*

Ok gibi bükdi benüm kıddüm kemân itdi firâk / İy benüm **kirpügi** ok kaşı kemânum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [*kirpügi, -i]*

kirpük: Kirpik.

Bu dil cârüb ider **kirpüklerini** / İşigün pâk ider çeşmüm döker su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*). [*kirpüklerini, -ler, -i, -ni]*

Ko hayâl-i hüsnüñi **kirpüklü** çeşmüm saklasun / Hıfz-ı gülşen mi olur hâr-ıla dîvâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [*kirpüklü, -lü]*

kirpük: Göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.

Ser-te-ser garğa virürdi gözlerüm yaşı cihân / İtmesem **kirpüklerümden** seddi ol seylâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*kirpüklerümden, -lerümden]*

kirpükler: Kirpik.

'İşk meydânında çün kıldı Muhibbî dil nişân / Ol kaşı yaya diñüz **kirpüklerin** tîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [*kirpüklerin, -iñ]*

kış: Kış mevsimi.

Haddün odını göster olsun Muhibbî mesrûr / Dirler ki gülşen olur âteş-i zamân **kışa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [*kışa, -a]*

kış: Ok mahfazası, ok kuburu, sadak.

Kaş [u] kemān yāra kurbān cānumı kıldum / Müjgān okıyla döndi toptolu sīne **kīşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7*). [*kīşe, -e*]

kīşe: Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba, kese.

Kimi olmuş-durur bir pula muhtāc / Kiminūñ sīm ü zerle dolı **kīse** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*). [*kīse,]*

kişi: Adam, insan, kimse.

Hayr-ıla ‘ādet-durur her **kişi** añar mürdesin / Çünkü öldürdüñ Muhibbî’yi gel añ düşnām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*kişi,]*

Benüm serv-i hıramānum gözüm yaşına bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne **kişi** āb-ı revān kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*kişi,]*

Muhibbî ‘āşık-ı dīdār-çün olduñ saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid **kişi** hūr u cinān kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [*kişi,]*

Öpdüm lebinı varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ mı duta **kişi** mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*kişi,]*

Zülf[i] çevgānına top eyle Muhibbî başuñı / Dogıcak lā-büd **kişi** merdāne gerek anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5*). [*kişi,]*

Cān u dil alduñ baña bir büse ikrār eyledüñ / Var mı bir mezhebde dönmek hiç **kişi** ikrārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [*kişi,]*

Kişi ‘ışık-ıla mecnūn olmayınca / Vara lāyık degüldür küh-ı Necd’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 4*). [*kişi,]*

Birlige irmez **kişi** iki cihāndan geçmeye / Kurtılamaz ikilikden ĩn ü āndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*kişi,]*

kişi: İnsan.

Her **kişi** şādān u ĥandān ara yirde ben ĥazīn / Gözi yaşlıdur ider her kim ki ‘āşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*kişi,]*

kişi: Ādem; insan.

Şāf kalb ol her **kişiye** eyle şefkatle nazar / Fahr-ı ‘ālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*kişiye, -(y)e*]

kişi: (Erkek cinsi karşılayarak) Adam, insan, kimse, şahıs.

Baksa Muhibbî yüzüne akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzāre iden **kişi** ya n’ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [*kişi,]*

kişi kim: *Kişi ki.*

Baňa her demde gelür derd ü belâ miñnet ü ğam / Müşkil işdür **kişi kim** tuta sitemkâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [*kişi kim,]*

kışla: *Kışla. Kışın oturulan yer.*

Cem´ olup murğ-ı belâ ile yine ğam kuşları / Geldiler bāğ-ı dile idüp mekânlar **kışlaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*kışlaya, -y, -a]*

kısmet olup: *Pay edilmek.*

Ezelden ´ışk olup kısmet virildi cânuma hayret / Bu mülk-i nâ-murâd içre yok imiş hiç naşîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*kısmet olup, -up]*

kıssa: *Hikaye.*

Unudıldı Vâmîk u Ferhâd u Mecnûn kıssası / Söylenür ´âlemde **kışşam** düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*kışşam, -m]*

Unudıldı Vâmîk u Ferhâd u Mecnûn kıssası / Söylenür ´âlemde **kışşam** düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*kışşam, -m]*

Unudıldı Vâmîk u Ferhâd u Mecnûn **kıssası** / Söylenür ´âlemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*kıssası, -s, -ı]*

kıssa: *1. Kısa hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivâyet. 2. Vak´a, mâcerâ, sergüzeşt.*

Kıssa-i ğuşşam uzun zülfûñ gibi bir **kışşadur** / Diñle anı cân-ıla kim söylemem efsâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*kışşadur, -dur]*

kıssa: *1. Kısa hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivâyet. 2. Vak´a, mâcerâ, sergüzeşt.*

Yâr hemân zülfi-y-ile kâkül hemân / **Kışsa** hemân ğuşşa vü müşkil hemân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*kışsa,]*

kıssa-i cemşîd: *Cemşîd'in kıssası.*

Çün yiter elde Muhibbî´ye bugün köhne sifâl / Pîş-i mâ cām-ı Cem ü **kışsa-i Cemşîd** megû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*kışsa-i cemşîd,]*

kışsa-i derûni: *Gönül hikayesini.*

Haber-i cân u dili var der-i dildâr be-gû / Bir bir **kışsa-i derûni** nazar-ı yâr be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*kışsa-i derûni, -ı]*

kıssa-i ğuşşam: *Dert kıssası.*

Kıssa-i ğuşşam uzun zülfün gibi bir kışşadır / Diñle anı cān-ıla kim söylemem efsāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*kıssa-i ğuşşam, -m*]

kıssa-i hicri: *Ayrılık hikāyesi.*

Kıssa-i hicri hikāyet itmege kaçd eyledüm / İrmedüm pāyânına bildüm anı ğāyet uzun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [*kıssa-i hicri, -i*]

kıssa-i mecnūn: *Mecnun ve Leyla kıssası (hikayesi).*

Okuyan derd-i ‘ışkum dāsitanın / Görine **kıssa-i Mecnūn** fesāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 3*). [*kıssa-i mecnūn,]*

kıssa-i pür ğuşşamı: *Gam dolu hikayemi.*

İy seher yili bu dil derdini var yāra be-gū / Yek-be-yek **kıssa-i pür ğuşşamı** dildāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*kıssa-i pür ğuşşamı, -mı*]

kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi: *Gönlü yanmış pervanenin hikayesi.*

Şem‘den sor **kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi** / Söylemez ancak kılur ol nātūvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi, -yi*]

kişver: *İklım, memleket, ülke.*

Güzelün **kişverine** dinse [de] sultān ušta sen / Kaposında cān u dilden bende-fermān ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*kişverine, -i, -(n)e*]

kişver-i dilde: *Gönül ülkesi.*

Maħabbet şāhı geldükçe Muhibbî **kişver-i dilde** / Dögilsün sīnemün taḅlı cihān tolı şadā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*kişver-i dilde,]*

kişver-i dilde: *Gönül ülkesi. II Âşğın gönlü.*

Ğam geldi yine **kişver-i dilde** vaṭan ister / Hālī ideyim gönlümü ger hāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*kişver-i dilde, -de*]

kişver-i gönlüm: *Gönül ülkem.*

‘Aceb mi **kişver-i gönlüm** ḥarāba varsa gün günden / Niçe kez eyledi eyler aña ğam leşkeri akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*kişver-i gönlüm,]*

kişver-i ışkı: *Aşk diyarı, aşk ülkesi.*

Žabt ider **kişver-i ıŝkı** bu Muhibbî ŝeb ü rüz / Hüküm tuğrası geleden berü sulţānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*kişver-i ıŝkı, -ı*]

kişver-i vīrān: *Viran memleket (gönül).*

Gāh ğamzeñ kaşd ider dil mülkine gāhī ğamuñ / **Kişver-i vīrān** için bunca cidāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [*kişver-i vīrān,]*

kitāb: *Yazılmış ve basılmış eser.*

Bilmez Muhibbî kimsene ıŝkuñ rumüzını / Bir mes'eledür ki hāl olunmaz **kitāb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [*kitāb-ıla, -ıla*]

kitāb: *Yazılı eser.*

Sordum rumüz-ı ıŝkuñı ālim olanlara / Hāl itmedi birisi sü'ālüm **kitāb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5*). [*kitāb-ıla, --ıla*]

kitāb: *Kitap.*

Esrār-ı ışkı bilmedi 'allāmeler dağı / Bu müşkilātu hāl idemezler **kitābdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [*kitābdan, -dan*]

kitāb itsünler: *Kitap haline getirmek, kitap yazmak.*

Her sözüñde niçe ma'nī var nihān u āŝikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*kitāb itsünler, -sünler*]

kitābı: *2. Herhangi bir konuda yazılmış eser.*

Okudum hüsñin **kitābın** bakmadan hāl ü haţa / Müsta'ıdem bakmaz oldum nokta vü i'rāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [*kitābın,]*

kitāb-ı hüsne: *Güzellik kitabı.*

Kitāb-ı hüsne haţ yazsun havāŝı / Dü zülfeñüñ aña ŝirāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2*). [*kitāb-ı hüsne, -e*]

kitāb-ı ıŝk-ı mecnūn'dur: *Mecnun'un aşkının kitabı.*

Okuñ meclisde ıŝkum dāsitanın / **Kitāb-ı ıŝk-ı Mecnūn'dur** fesāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 3*). [*kitāb-ı ıŝk-ı mecnūn'dur, -'dur*]

kıvrıl: Eğrilip bükülmek.

Ne tañ **kıvrıl**sa zülfün ‘arızuñda / Olur elbetde âteş görse ham mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [*kıvrıl*sa, -sa]

kıy: Feda etmek; acımayıp öldürmek.

‘Āşık iseñ saklama bu yolda gel cânuñ sakın / Dimeye bir cân nedür **kıymadı** cânānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [*kıymadı*, -madı]

kıyāma gelse: Ayağa kalkmak.

Serv tek gelse kıyāma her kaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*kıyāma gelse*, -se]

kıyāmet: Āfet II sevgili.

Ķıyāmet kāmēt olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cūy-ı āb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*kıyāmet*,]

Haşr olup söyleşmedüñ itdüñ Muhibbî’yi helāk / Hey **kıyāmet** rüz-ı maşşerde senüñle söyleşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5*). [*kıyāmet*,]

Serv ayağ üzre turur nergis göz açmaz muntazır / Hey **kıyāmet** gelesin diyü çemenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [*kıyāmet*,]

Ķasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ / Hey **kıyāmet** gel beni salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*kıyāmet*,]

kıyāmet: 1. Büyük felaket, afet. 2. Tek tanrılı dinlerin inanişına göre dünyanın sonu ve bütün ölümlerin dirilerek maşşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, maşşer günü.

Sehv-ile bir kez Muhibbî kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayālün tā **kıyāmet** yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*kıyāmet*,]

Ķametüñ cāmi‘ de gördiler **kıyāmet** sandılar / Sen de tekbir biñ getir bu mescid-i ādīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [*kıyāmet*,]

kıyāmet kopdı: Kıyamet günü gelmek II bir yerde çok gürültü ve telaş olmak.

Kopdı sandılar kıyāmet kaldı yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*kıyāmet kopdı*, -dı]

kıyāmet olsun: I. Kıyamet gibi olmak II. Çok kalabalık olmak.

Göster boyuñı cânā bir serv-kāmēt olsun / Ne serv-kāmēt olsun ol kad **kıyāmet olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*kıyāmet olsun*, -sun]

kıymet: Değer, kıymet.

La'l-i lebüñi tekrâr şî'rümde añdum iy yâr / Şekkerde **kıymet** artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*kıymet,]*

kıymet bilmede: Takdir etmek, gereken değeri vermek.

'İşk için dirler ezel bir gevher-i yek dānedür / Ol ki şarrāf olmaya yañıla **kıymet bilmede** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [*kıymet bilmede, -mede]*

kıymeti yok: Değeri yok.

Virme dil dehre sakın bakma hevâ vü hevese / Beñzedüp sîm ü zerin **kıymeti yok** hâr u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [*kıymeti yok,]*

kıymetin bilür: Değerini bilmek, bir şeye veya kimseye gereken değeri vermek.

Şî'rümün kim **kıymetin bilür** aña 'arz iderem / Şî'rini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*kıymetin bilür, -ür]*

kızar: Kırmızı veya ona yakın bir renk almak.

Gül iştmiş 'arız-ı yāra anı beñzetdügüm / Şādılığından **kızarmışdur** meger güle güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [*kızarmışdur, -miş, -dur]*

kızıl: Kırmızı.

Yüzinde güller açılmış **kızılı** agı ag olmuş / İrem gülzâridur güyâ ya güllerün tarıdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*kızılı, -ı]*

kîne: Kin.

Yāruñ cefâ vü cevri nedür **kînesi** neden / Derdâ dirğ gitmeye mi kîne sîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*kînesi, -si]*

ko-: Bırakmak.

Umaram rüz-ı zulmetde **komaya** kim şeff' dūr ol / İki 'ālem münevverdür anuñ nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*komaya, -ma, -y, -a]*

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine / Nesi var **kosun** nizâ'ı 'aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*kosun, -sun]*

ko-: (bir şeyi bir yere) bırakmak, koymak.

Peşimāndur meger zulmına zülfün / Nedāmetden **komişdur** ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2*). [*komişdur, -mış, -dur*]

‘Āşık-ı şūrîde diller meyl iderse tañ mıdur / Hüb-rûlarda **komişdur** cāzibe çün kim İlah (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2*). [*komişdur, -mış, -dur*]

ko-: Bırakmak II koymak.

Bend olsa gönül zülfine **kor** çāh-ı zekānda / Kalsun dir ebed bend-ile zindāna salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*kor, -r*]

ko-: Bırakmak, koymak.

Kaşr-ı şîrînüñ bināsına **koyalar** zeyn için / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*koyalar, -y, -a, -lar*]

ko-: Bırakmak, koymak.

Muşhāf-ı hüsn üzre **kor** hatt-ı çelîpā zülfini / Küfrine hüküm eylediler āyet-i Qur’ān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 6*). [*kor, -r*]

ko-: Azaltmak, bitirmek, tüketmek.

Nîme iden çeşmüñüñ kaşşābıdur ‘āşıkları / **Komaz** dāyimā sātūr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*komaz, -maz*]

ko-: Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

Naẓm u eş’āruñ Muhibbî sūz-i Hüsrev’den haber / Çün virür bir nükte **korsañ** n’ola Selmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*korsañ, --r, --sa, --ñ*]

ko: Bırakmak.

Elde dutam **komayam** dāmānuñı maşşer günü / Vardugumda hazrete çāk-i girībān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3*). [*komayam, -ma, -yam*]

Dilā zāhir olaldan bŷy-ı zülfı / **Komadı** rağbeti müşğ-i Tatāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 4*). [*komadı, -ma, -dı*]

Yine vaqt oldı alam rāh-ı muğānı elüme / **Komayam** nüş idem ol rıtl-ı girānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*komayam, -ma, -yam*]

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dizüñ / **Kosañ** ger büseñi öñdül yaşum gāyet yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*kosañ, -sañ*]

ko: Bırakmak.

Kim abl eyleye derd  amı dermnı **koya** / Sanmañuz ‘lem iinde anı sd eylemeye (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2870, Beyit 3*). [*koya, -y, -a*]

ko: *Bırakmak, izin vermek.*

irn lebinüñ vafın iidp didi dildr / ekkerde melhat **komaya** bu sözüm üzre (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2842, Beyit 2*). [*komaya, -ma, -ya*]

yle kıl nleleri duymasun anı dil  cn / Meclise **koma** af bezmini b-ayr eyle (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2962, Beyit 3*). [*koma,]*

ko: *Bir eyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerletirmek.*

ekerde ol hlvet yok mükerrerdür ararsañ da / ‘Aceb ol nie lezzetdür **komı** Hlk tutagında (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2983, Beyit 10*). [*komı, -mı*]

ko: *Bırak!, dursun!, deme!.*

Yüzüñ gl bülbül olmıdur göñül **ko** / Eger em‘ ise ol pervnedr bu (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2754, Beyit 1*). [*ko,]*

ko: *Bırakmak, koymak.*

Didüm serv-i seh gibi salınsun hüsn bgında / **Koñ** aksun gözlerüm yaı benüm her dem ayagında (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2983, Beyit 1*). [*koñ, -ñ*]

ko: *"Bırak! dursun! deme!" anlamlarında seslenme ifade eder.*

Gl dmenini **ko** diyü bülbül ‘aceb midür / N-r olup yalvarup öperse hr elin (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2611, Beyit 2*). [*ko,]*

Zülfüñ-ile hlñi nki baña ‘arz eyledüñ / **Ko** tutılsun mur-ı dil men‘ itme bend  dneden (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2617, Beyit 2*). [*ko,]*

Eline hner almıdur dem--dem ad[ı] kan itmek / **Ko** döksün kanımı amzeñ ierse n-ı cn olsun (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2618, Beyit 5*). [*ko,]*

Ka‘be kyuñı varup yine avf eyleyüben / **Ko** Muibb kuluñı yoluña urbn olsun (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2723, Beyit 7*). [*ko,]*

Yr ister n Muibb ola bu gönlüñ hrb / **Ko** yıkılsun hergiz ol vrne ma‘mr olmasun (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2724, Beyit 5*). [*ko,]*

Ko kılsun gl gibi dildr hnde / Muibb h u ekm bd u brn (*Muhibb Divanı* , *Gazel 2725, Beyit 5*). [*ko,]*

ko: *Koymak, bırakmak, izin vermek.*

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / **Koñ** āteş-i hicrān-ıla ben kāl olaym bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*koñ, -ñ*]

ko: (*Bir yere bir şey*) koymak, bırakmak.

Hālini gördükde didüm lā‘l-i cānān üstine / Noktaldur ki **komişlar** şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [*komişlar, -mı, -lar*]

ko: *Bir şeyden geriye kalmak, bırakmak.*

Dilerem eyleyem ‘ışkumı pinhān / **Komaz** zāhir ider bu çehre saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 2*). [*komaz, -maz*]

ko: *Koymak, bırakmak.*

Hāl-i miskīnūñ nigārā la‘l-i ḥandān üstine / Noktaldur ki **komişlar** şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [*komişlar, -mı, -lar*]

ko: *"Bırak, terk et" anlamında tavsiye sözü.*

Yüz çevürme gün yüzinden zāhidā inkārı **ko** / Kāfir olmaz mı ‘aceb nūr-i İllāh’ı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [*ko,*]

ko: *Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek II Bırakmak, koymak.*

Mey nūş idüben başa külāhın **koya** kec-rev / Rindāne geyüp nāz-ıla mestāne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*koya, -y, -a*]

ko: *Vermek, bahşetmek.*

Tağdır ezelde böyle **komiş** bülbül ü güle / Bülbül figānlar eyleye gül dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [*komiş, -mı*]

ko: *"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.*

Melāmet eyleme zāhid **ko** añma ‘ār u nāmūsı / Düşelden ‘ışka ben geçdüm vaḳār u i‘tibārumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [*ko,*]

Sırr-ı ‘ışkı niçe bir saklayayım sīnede āh / Eydeyim cümle cihān ḥalḳına **ko** fāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*ko,*]

Cür‘a-i cāmı Muhibbî çün naşīb-i ḥāk imiş / Cān u serden geç **ko** cism olsun türāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*ko,*]

Gülşende diñ ol serv-i ḥırāmāna salınsun / Āhum yiline karşı **ko** her yana salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*ko,*]

Sen serv-i sehî gibi salın nâz-ıla her sū / Ben āh ideyin karšuña **ko** bir eṣer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [ko,]

Tekye kılsun bu riyā ile **ko** zāhid zūhdine / Hāṣa kim nevmīz olam ben vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [ko,]

Pendi gūṣ itme dilā alma ele ‘ār etegin / **Ko** ne dirlerse disünler tutagör yār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [ko,]

Kemend [e]yle ser-i zūlfūn baña dām-ı belā olsun / Ebed kurtılmasun gönlüm **ko** aña mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [ko,]

İy Muhibbî **ko** saña cevr ü cefālar kılsun / Yiridür gönlüni çün bagladuñ ol bed-ḥūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [ko,]

Şem‘ -i ḥüsne karšu **ko** yansun Muhibbî cān u dil / Yanmagı şimden girü ta‘līm idem pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [ko,]

Ser-i kūyında muṣāhib olıgör itlerine / Her ne dirlerse **ko** sen yār olagör yāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [ko,]

Kendü ḥālün fikr kıl **ko** gayrılar aḥvālını / İy Muhibbî sen sen ol bir kimseye lāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [ko,]

Ma‘şūḳ her ne itse Muhibbî **ko** eylesün / Hiç girmesün kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [ko,]

Muhibbî **ko** cefā sengini dildār / Ol atdukça sen ‘ıṣḳı muḥkem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5*). [ko,]

Ko ḥüsnuñi ‘āşıkıların kılsun temāşā rāyegān / Men‘ eyleyüp ol gülşene ḥaṭṭuñı bārū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [ko,]

Zāhid inkār idesin ger bu benüm mezhebüme / Gel ḥaḳīki nazar it ta‘nı **ko** bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [ko,]

Ko virstün bu göñül fülkini ğarḳa / Yaşuñ deryāsını emvāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [ko,]

Bāğda mül tolı sāğar dutalım gül yirine / Ḳulḳul itsün **ko** şürāḥī yine bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [ko,]

Ko ḥayāl-i ḥüsnuñi kirpüklü çeşmüm saklasun / Hıfz-ı gülşen mi olur ḥār-ıla dīvār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [ko,]

Yüzüñ gül olalı ḥaṭṭuñ benefşe / **Ko** kılsun bülbül-i dil zār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [ko,]

Cemālün şem‘ ine pervāne-veş **ko** / Yanarsam itmeyem ol nāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 4*). [ko,]

ko: "Bırak! " anlamında kullanılan kelime.

Kıyāmet kāmēt olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı **ko** aksun cüy-1 āb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [ko,]

Çeşmüni gönder ilerü diller alsun tığ-ıla / Perçemüni **ko** kafāda kākülün olsun kemīn (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2584, Beyit 4*). [ko,]

Muhibbî şî 'r ü eş'āruñ **ko** dem dem süzināk olsun / Kelāmı süz-1 Hüsrev'den yakar mīr-i suhensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [ko,]

Hüsne māğrūr oluban 'āşıkā cevri itmegi **ko** / Bir işi işleme kim soñra peşimān olasın (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2695, Beyit 4*). [ko,]

Beni cellād gamzeñ iki nīme / **Ko** kılsun redd idüp tek yürü dime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*).
[ko,]

ko: Komak, bırakmak ll Feda etmek.

Benüm varum bu ancak baş u cāndur / **Komişam** çokdan anı rāh-1 hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559,
Beyit 4*). [komişam, -mış, -am]

ko: Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek, vazgeçmek.

Sakın aldanma cihānuñ māl[1] āhır **kor** seni / Hiç senün ile gider bir nesne yok emlakde (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2910, Beyit 4*). [kor, -r]

kodum: Koymak.

Āteş-i 'ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / Çıkısa düdum tañ mı **kodum** hīzümü dil āteşe (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [kodum,]

köhne: Eski.

Uşbu dehrün nev-'arūs-1 hüsne alınmaya / Bakiçak 'ālī nazār bir **köhne** Zāl'ı n'eylesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [köhne,]

Çün yiter elde Muhibbî'ye bugün **köhne** sifāl / Pīş-i mā cām-1 Cem ü kışsa-i Cemşid megū (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [köhne,]

koma: Bırakma.

Hvābda yāri bulup fırsat-ıla büsesin al / Uyanup hışma gelürse **koma** inkār etegin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2705, Beyit 4*). [koma,]

koma: Koymak, bırakmak, izin vermek.

Gözüm yaşı benüm zānümü ġarķa / Virelden **komişamdur** ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760,
Beyit 2*). [komişamdur, -ışamdur]

koma: "Koymak"; bırakmak.

‘ Ārızuñ üzre kazıt ھاٲtuñ **koma** iy nāzenīn / ھاٲ dimişler cem ‘ olmaz bir yire küfr-ile dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*koma,]*

Meyl idüp dehre **koma** bir taşı bir taş üstine / Her ne emr itse Һudā ko anı sen baş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*koma,]*

koma elden: Elden düşürmemek, bırakmamak.

Koma elden sakın ‘ işkuñ mecāzın / Diyeler tā saña Veysel Ƙaran’sın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 9*). [*koma elden,]*

komaz: İzin vermemek, engellemek.

Amān virmez baña cellād ğamzeñ / **Komaz** bakmaga yüzüne toyınca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2834, Beyit 2*). [*komaz,]*

komış: Bırakmak, koymak, yerleştirmek.

Muhibbī yok-durur şekkerde lezzet / Melāhat ki **komış** ھاٲ ol dehende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [*komış,]*

kon-: (Uçucu bir nesnenin) Uçmasına son verip bir yerde durmak.

Herkesuñ konmış Muhibbī tāli ‘ indedür ezel / Bülbüle şürüdelik zāĝ u zaĝan **kona** leşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*kona, -a]*

Bāz-ı gönlüm tu ‘ me-i dünyāya meyl itmedi / řāhbāzı görmemişlerdür varup **kona** leşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [*kona, -a]*

Bir Ƙadehle sākiyā řāf eyle dil āyīnesin / Jeng-i ğamdan korkaram bir ğün **kona** gerd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*kona, -a]*

kon-: Bir yere konmak, yerleşmek.

Menzil kılup sultān-ı ğam **kondı** ھاřim-i sineye / Geydürdi miñnet hil ‘ atin bu ‘ āřık-ı dīrīneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*kondı, -dı]*

kon-: Katılmak.

Һıřm-ıla naşar ide kime öldürür āħir / Bir ھاřşadur **konmış** anuñ iki gözinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 2*). [*konmış, -mış]*

kon: Konmak (kuş ve sinek baĝlamında).

Dāğlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāğlardur sanasın şahrāda **konmuşlar** leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*konmuşlar, -muşlar*]

Dāğlar yakdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāğlar **konmuş-durur** san cism-i bī-cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [*konmuş-durur, -miş-durur*]

kon: (*Uçucu bir nesnenin*) *Uçmasına son verip bir yerde durmak.*

Herkesüñ **konmuş** Muhibbî tāli' indedür ezel / Bülbüle şürīdelik zāğ u zağan kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*konmuş, -miş*]

kon: *Bırakmak.*

Vaşf-ı ruḥını itdi Muhibbî daḥı rengīn / Kimse dimesün söz **konabilmez** sözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [*konabilmez, -abilmez*]

konma: *Konmak, üzerine çıkmak.*

Konmamışken daḥı Kays' uñ başına sevdā-yı 'ışk / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*konmamışken, -mişken*]

kopar: *Meydana gelmek, oluşmak.*

Fitne-i āḥir zamāndur fitneler andan **kopar** / Dōstlar ben n' eyleyem ol gözleri fettān içtūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [*kopar,]*

köpri: *Köprü.*

İki 'aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre **köpri** dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*köpri,]*

korhu: *Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü.*

Didiler zülfi mārından ḥazer kıl / Heves kılанда gence olmaz **korḥu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 5*). [*korḥu,]*

kork-: *Bir şeyi yapmaya cesaret edememek.*

Derd-i dilden **korkaram** iy seng-dil āh itmeğē / Yaka evvel 'arzı andan āsümānı sūḥte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [*korkaram, -ar, -am*]

kork-: *Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.*

Her kaçan kim salınup geşt-i çemen eyleyesin / **Korkaram** sāye-i kaddüñ ḥes ü ḥāşāke düşē (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*korkaram, -ar, -am*]

korkaram: "Korkarım!" kaçınılmaz bir son anlamı kastedilmektedir.

‘Âcizem teskîn olunmaz gözden akan âbdan / **Korkaram** ide zarar küyına ol seylâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [*korkaram,]*

Saht-rûdur **korkaram** kim saña hem-ser dirile / Alma gel âyîne-i hüsnüñe kılma rû-be-rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [*korkaram,]*

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre cemâlûñ göreyin / **Korkaram** ‘ömr geçe hâ dimeden hâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3*). [*korkaram,]*

Bir kadehle sâkiyâ şâf eyle dil âyînesin / Jeng-i ğamdan **korkaram** bir gün kona gerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*korkaram,]*

korkaram ki: Korkarım ki: endîşe, şüphe, tereddüt ve ihtimal bildirir.

İy Muhibbî **korkaram ki** ‘ışkumı fâş eyleye / Gelür oldı bu zebânuma benüm derd-i derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*korkaram ki,]*

korkaram kim: Korkarım ki: endîşe, şüphe, tereddüt ve ihtimal bildirir.

Hağ üzre kıl ticâret mâsta gel katma su / **Korkaram kim** seni bir gün cem‘ oluban ğarğ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [*korkaram kim,]*

korkmaz mısın: Korkmak eylemi.

Öldürürsin ğamzelerle ‘âşıkı nâ-ħağ yire / Tañrı’dan **korkmaz mısın** boynuña düşe kan-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4*). [*korkmaz mısın,]*

Tiğ-ı cevruñle bu sînem çâk çâk eyler mısın / Tañrı’dan **korkmaz mısın** âñir helâk eyler mısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [*korkmaz mısın,]*

korku: Bir tehlike veya bir tehlike düşüncesi karşısında uyanan kaygı duygusu.

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın âyîneye / Yüz karasın göresin **korkum** bu olma rû-be-rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [*korkum, -m]*

koş: 1. Yanına katmak, arkadaşı olarak vermek, terfik etmek 2. (Hayvanı) Çekeceği şeye bağlamak 3. (Araba ve kağıt için) Hayvanı bağlayarak harekete hazırlamak Bir şeyle görevlendirmek, bir işte kullanmak.

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dizüñ / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum ğâyet yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*koşalum, -a, -lum]*

koş: Koşmak, gitmek.

Āfitābı bende ider māhı şevkınden hilāl / Eydüñüz ol dil-rübāya ata binüp **koşmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [*koşmasun, -ma, -sun*]

koş: *Birinin yanında göndermek.*

Zülf-i şebdiziyle **koşdum** bu yaşum gülgünını / İy gözüm gayret senüñdür cehd kıl geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*koşdum, -dum*]

kosalar: *Koymak, bırakmak.*

Çekerem ben ğamuñ bārın getürmeye aña tākāt / **Kosalar** kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*kosalar,*]

kov-: *Kovalamak, takip etmek.*

Sakın ‘uşşākı **kovma** bülbülüñdür / Alursın boynuña hūn-ı hezārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 4*). [*kovma, -ma*]

koy: *(Bir yere) Koymak, bırakmak.*

Hālını zülfinde **koyup** itdi dil murġın şikār / Bilmezem hālüm n’olur āh ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [*koyup, -up*]

kov-: *Bırakmak II koymak.*

Dāğlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Kalmadı bir yir **koyam** bir dāne ḥaşḥaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [*koyam, -am*]

koyup: *(Her şeyi) bir kenara bırakmak.*

Ka’be’yi **koyup** kūyma olam revān didüm / İy şeyḥ-i şehḥr baña di rāh-ı şavāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*koyup,*]

koyup gidersin: *Bırakıp gitmek, terk etmek.*

İy Muḥibbî eylemez bir kimse dünyāda karar / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dārā’sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [*koyup gidersin, -ersin*]

kū-be-kū: *Köy köy, sokak sokak, mahalle mahalle.*

Zülf-i ‘anber-bāruñ būyın meger bād-ı şabā / Arayup bulmak diler gezdügi budur **kū-be-kū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*kū-be-kū,*]

Bulmadum bir yār-ı hem-dem göñlüme / Aradum gezdüm cihānı **kū-be-kū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*kū-be-kū,*]

kuç: Kucaklamak.

Ne ʔarık ile ʔadeh bilsem öper la'1-i lebin / **Kuçar** ancak bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*kuçar, -a, -r*]

kuç: Kucaklamak.

Pirehensüz **kuçmışam** ol mâhı didüm dil didi / Belki düşündür Muhibbî hayr ola gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*kuçmışam, -mışam*]

kucağ: Kucak; açık kollarla göğüs arasındaki bölüm, aguş.

Olur mı ki Muhibbî 'acabâ 'âlem içinde / El vire anuñ sevdücegi gire **kucağa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5*). [*kucağa, -a*]

küçe: Sokak, çarşı.

Bulmadum bir yâr-ı hem-dem kim ola 'ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihānuñ **küçesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*küçesin, -sin*]

kudret: 1) Güç, iktidar.2) Tanrı yapısı. 3) Tanrı'nın ezeli gücü.

Naşş ide dest-i **kudret** dilde kalur mı **kudret** / Hayvân-sıfâtdur ol kim sevmeye rüy-ı sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [*kudret,]*

kudret kalmaya: Gücü olmak.

Her kaçan serv-i sehî gibi salınsa dil-firîb / Pâda **kudret kalmaya** serv-i hürāmāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 3*). [*kudret kalmaya, -maya*]

küfr: Dinsizlik, iman'ın zıddı.

Kimi tevḥîd-ile Beştām olmuş / Kimi **küfr-y-ile** uymış iblîse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 4*). [*küfr-y-ile, --y-ile*]

küfr: Allah'ın varlığını, birliğini, peygamberlerini, vahyettiği esasları inkar etme.

'Ārižuñ üzre kazıt ḥaṭṭuñ koma iy nāzenîn / Ḥaḫ dimişler cem' olmaz bir yire **küfr-ile** dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 1*). [*küfr-ile, -ile*]

küfr-i zülfe: Saç karalığı; sevgilinin siyah saçı.

'Arz kılsun **küfr-i zülfe** 'arızı imānını / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*küfr-i zülfe, -e*]

küfr-i zülfüñ: Kara saç. || Yoldan, imandan çıkararak zülf.

Hüsnüñe olmaz muqābil **küfr-i zülfüñ** dagılır / Rümiler leşker çeke çün kâfiristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*küfr-i zülfüñ,]*

küfr-i zülfüñi: Saç karalığı; sevgilinin siyah saçı.

Küfr-i zülfüñi götür göster ruhuñ imānını / Bir yire cem‘ olmamışdur dōstum küfr-ile dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 4*). [*küfr-i zülfüñi, -üñi]*

küfr-ile dīn: Küfür ile din.

Küfr-i zülfüñi götür göster ruhuñ imānını / Bir yire cem‘ olmamışdur dōstum **küfr-ile dīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 4*). [*küfr-ile dīn,]*

küfrine: Allah'a inanmama ortak koşma veya aykırı sıfatlar yakıştırma. II Siyah, kara renk.

Muşhāf-ı hüsn üzre kor hatt-ı çelipā zülfini / **Küfrine** hüküm eylediler āyet-i Qur‘ān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 6*). [*küfrine,]*

kūh: Dağ.

Çekerem ben gamuñ bārın getirmeye aña tākāt / Kosalar **kūha** bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*kūha, -a]*

Her şadānuñ ‘aķsi kim zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür **kūh** içinde nāle-i Ferhād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [*kūh,]*

kūh-ı belā: Bela dağı.

Zād-ı gamdur yidügüm **kūh-ı belā** içre müdām / İy lebi şīrīn n’içün añmazsın ol gam-ıvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*kūh-ı belā,]*

kūh-ı belā: Bela dağı.

Hasretiyle düşeli **kūh-ı belā** şahrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh baħr olur gehī dürr-i ‘Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4*). [*kūh-ı belā,]*

kūh-ı belā kaplanına: Bela dağının kaplanı.

Deşt-i gamuñ arslanı dir gören bu rüy-ı zerdümi / **Kūh-ı belā kaplanına** döneli dāğ-ıla bu ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*kūh-ı belā kaplanına, -na]*

kūh-ı belāhā-yı firāk: Ayrılık belasıyla dolu dağ.

Gāh cismüm meskeni **küh-ı belāhā-yı firāk** / Küh-ı ğam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ħazen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2600, Beyit 2). [küh-ı belāhā-yı firāk,]

küh-ı belāya: Bela dağı.

Gideli **küh-ı belāya** bu Muħıbbı dōstlar / Almadı yanınca hergiz ğamdan özge zāddan (Muhıbbı Divanı , Gazel 2732, Beyit 5). [küh-ı belāya, -ya]

küh-ı ğam: Gam dağı.

Gāh cismüm meskeni küh-ı belāhā-yı firāk / **Küh-ı ğam** mihmānıyam oldur baña beytü'l-ħazen (Muhıbbı Divanı , Gazel 2600, Beyit 2). [küh-ı ğam,]

Bı-sütün'dan muħkem iken iy Muħıbbı **küh-ı ğam** / Kühkenlik san'atında ben dağı verzıdeyin (Muhıbbı Divanı , Gazel 2675, Beyit 5). [küh-ı ğam,]

küh-ı ğamda: Gam dağı.

Küh-ı ğamda başuma seng-i cefā yagduğını / Ger murāduńsa dilā sen anı serden sorasın (Muhıbbı Divanı , Gazel 2679, Beyit 4). [küh-ı ğamda,]

Küh-ı ğamda dāđlar yakdum ser-ā-ser tenüme / Kim göre şana peleng gelmeye kimse yanuma (Muhıbbı Divanı , Gazel 2901, Beyit 1). [küh-ı ğamda,]

küh-ı ğamda: Gam dağı.

Küh-ı ğamda sen boyı serv [ü] lebi şırın için / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin (Muhıbbı Divanı , Gazel 2685, Beyit 3). [küh-ı ğamda, -da]

küh-ı necd'e: Necd Dağı, Arap yarımadasının merkezinde bulunan yüksek bir dağ.

Kişi 'ışk-ıla mecnün olmayınca / Vara lāyık degüldür **küh-ı Necd'e** (Muhıbbı Divanı , Gazel 2868, Beyit 4). [küh-ı necd'e, -'e]

küh-ı tenüm: Beden dağı.

Fıkr-i şırın leblerün **küh-ı tenüm** kāh eyledi / Ĥusrevā ben çekdüğümü çekmemişdür küh-ken (Muhıbbı Divanı , Gazel 2600, Beyit 3). [küh-ı tenüm, -üm]

küh-ken: Dağı delen, Ferhad.

Virüp Şırın yolına cān-ı şırın / Hezārān āferin ol **küh-kende** (Muhıbbı Divanı , Gazel 2935, Beyit 4). [küh-kende, -de]

küh-ken: Dağı delen II Ferhad.

Küh-ken bir niçe günler eyledi sengi tırâş / Âhîr anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 4). [küh-ken,]

küh-ken: Dağ kazan, dağı delen II Ferhat ile Şîrîn hikayesindeki Ferhat.

Fikr-i şîrîn leblerüñ küh-1 tenüm kâh eyledi / Husrevâ ben çekdügümi çekmemişdür **küh-ken** (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 3). [küh-ken,]

Bî-sütün adın dağı iştmemişdi **küh-ken** / Ben belâ kühında Ferhâd idüm iy şîrîn-zebân (Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2). [küh-ken,]

kühken: Dağ delen (kimse). II Şîrîn için dağları delen aşk kahramanı Ferhat.

Olmasa ger âh 'âşık hânesüz / Sengden hâne n'iderdi **kühken** (Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4). [kühken,]

Lâleler sanmañ ki yir yir görünür kühsârda / Bağr[1] hûnın **kühken** saçmış-durur taşdan taşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 2). [kühken,]

küh-ken gibi: Dağ kazan, dağ delen gibi (Ferhat'a telmih).

'İşk mıdur bir lebi şîrîn zebâna dil virüp / **Küh-ken gibi** belâ kühında şeydâ eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 4). [küh-ken gibi,]

küh-kenlik: Dağ delicilik.

Bir lebi şîrîn sevüp Ferhâd'am oğlandan berü / **Küh-kenlik** itmede üstâdam oğlandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1). [küh-kenlik,]

kühkenlik san'atında: Dağ delicilik sanatı.

Bî-sütün'dan muhkem iken iy Muhibbî küh-1 gam / **Kühkenlik san'atında** ben dağı verzideyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 5). [kühkenlik san'atında, -nda]

kuhl: (Göze çekilen) Sürme.

Hâk-i pâyı var-iken bu çeşm-i hûn-âlüduma / **Küh** için anmañ baña hergiz Sıfâhân illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4). [kühl,]

kühl eyleyeyim: Sürme yapmak.

İy döst kerem eyle qadem bas yüzüm üzre / **Küh** eyleyeyim hâk-i derüni gözüm üzre (Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1). [kühl eyleyeyim, -yeyim]

kühl ideyim: Sürme sürmek.

Şabā meger getüre hāk-i pāyin / Anı **kūhl ideyim** dīde-pür āba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*).
[*kūhl ideyim, -eyim*]

kūhl-i şıfāhān'a: *İsfahan sürmesi; 'sürme: İsfahan'da bir köydür ki, sürme madeni oradadır.*

Sürme ideyin gözlerüme iy şabā getir / Hāk-i derini **kūhl-i Şıfāhān'a** virmezim (*Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [*kūhl-i şıfāhān'a, -'a*]

kūhsār: *Dağ tepesi.*

'İşk cāmın nūş idüp bagrına yakmış tāze dāğ / Sīne çāk olup yaturlar lāleler **kūhsārda** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*kūhsārda, -da*]

Lāleler sanmañ ki yir yir görünür **kūhsārda** / Bağr[ı] hūnın kūhken saçmış-durur taşdan taş (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*kūhsārda, -da*]

kūhsār ile: *Dağla.*

Mecnūn-şıfat deşt-i ğamuñ içre yürüyüp / Ferhād gibi üns dutam **kūhsār ile** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2959, Beyit 2*). [*kūhsār ile,]*

kul: *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.*

Sanmañ ki beni cānumı cānāna virmezim / Ben bir **kulam** varumı sultāna virmezim (*Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*kulam, -am*]

kul: *Köle, esir || Sevgili'ye duyduğu 'aşk yüzünden tutsak düşmüş: 'âşık.*

Sehv-ile bir kez Muhibbī **kuluñı** yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayālūñ tā kıyāmet yāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*kuluñı, -uñ, -ı*]

Qabül eyle **kuluñdan** cān u başı / Getürdüm tuhfedür derviş-i şāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2926, Beyit 3*). [*kuluñdan, -un, -dan*]

kul: *Köle, esir, tutsak; aşık.*

Dil la'l-i lebūñ firi-y-le mest olup eydür / Luţf eyle Muhibbī **kuluñı** cānum unitma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*kuluñı, -u, -n, -ı*]

kul: *Köle II Aşık.*

Ka'be küyuñı varup yine tavāf eyleyüben / Ko Muhibbī **kuluñı** yoluña qurbān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2723, Beyit 7*). [*kuluñı, -uñı*]

kul: *Köle, esir, tutsak; aşık.*

Kandasın iy gönllümüñ ārāmı cānum maḥremi / **Kullarına** zulm idici pādişāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [*kullarına, -larına*]

kul: *Kul, köle.*

Āsitanuñda senüñ biz **kullaruz** / Lîk sen bu ‘ālemüñ sulţānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 2*). [*kullaruz, -lar, -uz*]

kul: *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.*

Dilüñden gitmesün her demde Sübhān / Kim oldur **kullaruñ** derdine dermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*kullaruñ, -lar, -uñ*]

‘Āşık olan pādişāh olursa da ol **kul** olur / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*kul,*]

kul: *Abd, kul || aşık.*

Kapuñda niçe yüz biñ **kullaruñ** var / İçinde yok Muḥibbî gibi miskîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [*kullaruñ, -lar, -uñ*]

Gerçi kim çokdur günāhum lîk artuk raḥmetüñ / Çün yol azmış **kullara** sensin İlāhî reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*kullara, -lar, -a*]

Ger ğulāmuñ isem iy ğam baña luḥ eyleyüben / Başuña şadқа kılup çevrü **kul** āzād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*kul,*]

Kalmaya zerrece ğam başı ire eflāke / Keremüñden bu Muḥibbî **kuluñı** yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*kuluñı, -un, -ı*]

İy Muḥibbî da‘vet itme meclise meh-rülar[1] / İhtiyār eyler m[i] hîç sulţān olan **kul** şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*kul,*]

‘Āşık olmaz ‘ışk içinde āh u vāhı sevmeyen / **Kul** olur mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*kul,*]

Ne tîz unıtduñ eyā dōst Muḥibbî **kuluñı** / Çok zamān idi müşerref idi dīdāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*kuluñı, -un, -ı*]

Her işi eyleyen çü odur ihtiyār anuñ / Hîç vire mi irādeti sulţān olan **kula** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*kula, -a*]

Zülfe didüm müşg-i Hıṭā bildüm ki itdüm çok ḥaṭā / Kan itse **kul** kanı ‘aṭā kanı yumazlar kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*kul,*]

Kuluñdur āsitanuñda Muḥibbî / Anı ‘ışk ehline ser-tāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 5*). [*kuluñdur, -uñ, -dur*]

Ḳatline Muḥibbî **kuluñuñ** ḥüccet ararsañ / Sevdüğü yiter eyleme bir ğayrı bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*kuluñuñ, -uñ, -uñ*]

kul: *Kul köle. II Aşık.*

Nigārā gel bugün göster cemālūñ / Durur **kullar** olup sultāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [*kullar, -lar*]

kul itdi: *Kul köle etmek, esir etmek, kendine bağlamak.*

‘İşkda bir hāşşa vardur şāhları eyler gedā / Şāh-ı Ğaznī pādişāh-iken **kul itdi** bir kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*kul itdi,]*

kul itdi: *Kül etmek,yakmak.*

Muhibbî pādişāh-ı dehr-iken āh / Özin **kul itdi** ol ‘ālī-cenāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 7*). [*kul itdi, -di*]

kul ol: *Kul köle olmak.*

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye **kul ol** sakın şāh-ı cihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2*). [*kul ol,]*

kul ol: *Aşırı derecede bağlanmak, boyun eğmek.*

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye **kul ol** sakın şāh-ı cihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2*). [*kul ol,]*

kul olam: *Kul köle olmak.*

Bend kıldum boynumı çün zūlf-i cānān ile ben / Tā ölince kapusunda **kul olam** cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*kul olam, -am*]

kül oldum: *Yanıp bitmek.*

Ħasret-ile ben **kül oldum** baña göster gün yüzūñ / Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 3*). [*kül oldum,]*

kul olduñ: *Kul köle olmak.*

Muhibbî saña bu devlet yiter kim / **Kul olduñ** cān-ıla ol āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5*). [*kul olduñ, -duñ*]

kul olmuşuz: *Hükümüne girmek, bağlanmak || kulluk yapmak || hizmette bulunmak.*

Cān virürüz tapusına hem bendeyüz kapusına / Ħasret çeküp pā-būsına **kul olmuşuz** fermān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*kul olmuşuz, -mişuz*]

kül olsun: Yanmak, kül olmak.

Ĝamuñla olmayan şād[ān] gönül her dem harāb olsun / **Kül olsun** nār-ı ‘ışık-ıla yanup küllī türāb olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 1). [kül olsun,]

kulağ: Başın iki yanında bulunan işitme organı.

Dime gönlüne de sirruñi zinhār / Çıkan dilden düşer lā-büd **kulaga** (Muhibbī Divanı , Gazel 2984, Beyit 4). [kulaga, -a]

kulagina daka: Bir nesneyi kulağına asmak.

Ķāmetüm zer halka kıldum ola ki bir gün nigār / **Kulagina daka** anı beñzedüp mengüşına (Muhibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 4). [kulagina daka, -a]

kulagında daksa: Bir nesneyi kulağına asmak.

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin bir bir / Eger meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında (Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 3). [kulagında daksa, -sa]

kulaguñ burıcak: Gizlice uyarmak, bir konuda dikkatli olunması için uyarıda bulunmak.

Bez-m-i ğamda kulaguñ dest-i zamāne burıcak / Nāleler eylemege gönlünüñi tanbūr eyle (Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 3). [kulaguñ burıcak, -ıcak]

kulaguña dakın: Kulağına takmak, kulağına küpe etmek, kulak vermek, dinlemek, dikkate almak.

Muhibbī sözleri yigdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā güşvār idüp kulaguña anı dakın (Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 5). [kulaguña dakın, -ın]

külāh: Başa giyilen şapka.

Mey nüş idüben başa **külāhın** koya kec-rev / Rindāne geyüp nāz-ıla mestāne salınsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2693, Beyit 2). [külāhın, -ı, -n]

külāh itse: Külāh etmek.

Yār itse kaçan kākülünü başına külāh / Āşüfte ola her kim iderse aña nigāh (Muhibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 1). [külāh itse, -se]

kulak tutmazsın: Dinlemek.

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül nālesin / Sen de tutmazsın kulak küyuñda āh u zāruma (Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 4). [kulak tutmazsın, -zsın]

kulakdan: Sadece duyarak, işitme yoluyla.

Bülbül-i şürdeyem ol gülsitāna görmeden / Kim **kulakdan** 'āşıkam verd-i cināna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 1*). [*kulakdan,]*

külbe-i vîrānumuz: Harabe kulübe.

Rüşen olsun ğam şebinde **külbe-i vîrānumuz** / Eydüñüz ol mäh togsun mähitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [*külbe-i vîrānumuz, -umuz]*

kule: 1. Dört köşe, çok köşeli veya yuvarlak yüksek binâ 2.Köşk ve evlerin üst kısmındaki, her tarafı gören yüksek çıkıntı, cihannümâ. 3.Dağ tepesi, tepe.

Küyında yār cem' idüp 'āşıklarūñ serin / Beñzer ki yapa kendü için bir yiñi **kule** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [*kule,]*

'Uşşāk serin küyına cem' eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü için yār bir **kule** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*kule,]*

küle döner: Kül olmak II Yok olmak.

İtmez Muhibbî 'ışk eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanıp yakılıp döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [*küle döner, -er]*

küle döner: Küle dönmek, yanıp tutuşarak yok olmak, kül olmak.

Bülbül gibi 'ışk eri itmez şikāyeti / Pervāne-şifāt yanubanı döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3*). [*küle döner, -er]*

külhen: Hamam ocağı.

Külhēnde hayālūñle olursam baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*külhēnde, -de]*

külhen: Ateşlik / küllük. II Dünya.

Görüp haddüñ çeküp kahr-ı raķıbi / Yirüm geh gülşen olur gāh **külhen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2*). [*külhen, -dir]*

külhen-i sīnem: Gönül külhanı.

Yaşuma kilsun nazar deryā temāşāsın kılan / **Külhen-i sīnem** tolu gelsün berü nār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*külhen-i sīnem, -m]*

kulkul: Şarap konurken çıkan ses.

Meclis içre her şadeh san bir gül-i ahmer-durur / Bülbül olmuşdur şürāhī diñle **kulḳul** şoḫbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*kulḳul,]*

kulḳul: Şarap konurken çıkan ses.

Mey-ḥVōra çünki olmasa gül sāgarı yiter / Bülbül yirine var şürāhīde **kulḳula** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*kulḳula, -a]*

kulḳul itsün: Sürahiden şarap döküldükçe çıkan ses.

Bāgda mül tolı sāgar dutalım gül yirine / **Kulḳul itsün** ko şürāhī yine bülbül yirine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*kulḳul itsün, -sün]*

kullāb-ı zülfi: Saç kancası.

İy ḥiredmendān ne kılam bu dil-i dīvāneye / Boynuma **kullāb-ı zülfi** oldı zencir-i cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 2*). [*kullāb-ı zülfi, -i]*

kullan: Yararlanan.

Acı yaşlar dök derünüñ gill ü gışdan pāk kıl / **Kullanasın** tā ki sen ‘ālemde deryā meşrebin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*kullanasın, -asın]*

kullar: Köle, esir, aşık.

Burḳa‘uñ keşf it yüzüñ göster bugün ‘aşıklara / **Kullaruñ** şaf şaf durup sultānın eyler ārzü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [*kullaruñ, -uñ]*

kulları içinde: Kulları arasında.

Bu Muhibbī’ye ulu devlet idi yār eger / Yañılıp **kulları içinde** aña bende dise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*kulları içinde,]*

küllī: (Ar.) Bütün.

Şem ‘-i ḥüsne iy Muhibbī yak gönül pervānesin / Niçe kerre yanageldüñ şimdi **küllī** yanayın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*küllī,]*

Cemāli şem ‘in añdukça bu çeşmüm maḥv olur **küllī** / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*küllī,]*

‘Işḳ mıdur ‘aql u şabrum **küllī** yagma eyleyen / ‘Işḳ mıdur ben ğarībi zār u şeydā eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2653, Beyit 1*). [*küllī,]*

Ehl-i ‘işḳuñ ḥālını zülfüñ perişān eyledi / ‘Ārızuñ anları **küllī** oda yakdı al-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [*küllī,]*

küllî: 1. Hepsi, tamamı, 2. Bütün.

Ğamuñla olmayan şād[ān] gönül her dem harāb olsun / Kül olsun nār-ı 'ışk-ıla yanup **küllî** türāb olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 1). [külli,]

Dilde olan derd ü miñnet **küllî** olsun āşikār / İy cefā-ñu vaqt olupdur sīnemi ben yarayın (Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3). [külli,]

Gönülde gözde nem varsa yoluña harc idem **küllî** / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2). [külli,]

kullık halkasın: Kulluk halkası.

Haydarīler gibi takdum gūşa **kullık halkasın** / Boynuma halka olalıdan o zülf-i 'anberīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2). [kullık halkasın, -n]

kuluñuz: Köle, esir, tutsak.

Ĥvāb içinde görmüş oldum nāgehān ol yārı ben / Niçe yıllar Ĥvāb görmem **kuluñuzam** zār[ī] ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1). [kuluñuzam, -am]

kum: Deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler, kum.

Deryā **kumına** ola şümār derdüme benüm / Tā haşre değın bilmeye kimse ĥisāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6). [kumına, -ına]

kumāş: Kumaş.

Dil virüp dünyāya harc itme 'ömür sermāyesin / Ĥvāce-i dünyā gibi cān virme **kummāş** üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2). [kummāş,]

kün: "Ol" mânasında Allah'ın emri.

Zāhir oldı **kün** didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn / Ĥamd-i bī-ħad şükr-i bī-'ad saña Rabbü'l-'ālemīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1). [kün,]

künbed-i devvār: Dönen kubbe, dünya.

İy Muhibbî kimse gūş itmez bilürsin nāleñi / Sakın aldanma dise **künbed-i devvār** be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5). [künbed-i devvār,]

künbed-i devvāra: Dönen kubbe, dünya.

N'ola feryād-ıla bu nālemi gūş itmeseler / Görmedük kimsene yok **künbed-i devvāra** be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4). [künbed-i devvāra, -a]

künc-i halvetde: *Yalnızlık köşesi.*

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmuş jende-püş / **Künc-i halvetde** neçün başına çekmez perdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*künc-i halvetde, -de*]

künc-i mescidde: *Mescit köşesi.*

Künc-i mescidde eger zāhid olursa mu'tekif / Sırra vākıf ben dağı bir sākin-i meyhāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [*künc-i mescidde, -de*]

kur: (*Parçalardan oluşan bir şeyi*) *Parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, çatmak // Bir araya getirmek, toplamak, teşkil etmek.*

Ger bugün **kursa** hemān maḥv ola irteye degin / Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi vālā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*kursa, -sa*]

kur: *Bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, monte etmek; yapmak, inşa etmek; hazırlamak.*

Ḥaymesin şahrāya **kurdi** çün yine sultān-ı 'ışk / Cem' ider 'āşıqları beñzer ki 'arz eyler sipāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*kurdi, -dı*]

kurban: *Bir uğurda feda olma.*

Ka'be-i kūyına vardum cān-ıla / Bilmedüm iy dil ki anuñ **qurbānısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3*). [*qurbānısın, -ısın*]

kurban: *Bir uğurda feda edilecek olan; sevgiliye feda edilen gönül, can, beden.*

Ka'bedür kūyi gelür sürün sürün 'āşıqları / Ya'ni varup virmege **qurbānın** eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3*). [*qurbānın, -i, -n*]

kurban: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, kurban olmak.*

Nişār it gevher-i çeşmüñ irerseñ pāy-ı dildāra / Muḥibbî lāyıkı budur viresin cānı **qurbāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*qurbāna, -a*]

Eksük itme tūr-i gāmzeñ ya kaşuñ **qurbānyam** / Cem' için tūr-i ḥadenge sīnem itdüm terkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3*). [*qurbānyam, -i, -y, -(a)m*]

kurban: *Bir amaç uğruna kendini feda eden kimse.*

Ka'be kūyuñuñ hevāsıyla bugün 'āşıqlaruñ / Her biri ḥāzır kılupdur kendüzin **qurbān** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 2*). [*qurbān,]*

kurbān eyle: *Canını feda etmek.*

Alsa Muhibbī yār ele ger ğamze okların / **Ḳurbān eyle** cān u dili kaşı yasına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*ḳurbān eyle,]*

kurbān eyle: *Kurban niyetiyle kesmek.*

Ka'be-i kūyuña varan 'āşıkı **ḳurbān eyle** / Ḳaşd ider ḥayra girür her kişi bayram olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*ḳurbān eyle,]*

kurbān eyledüñ: *Canını feda etmek, bir kimse veya değer uğruna ölmek.*

Ka'be kūyuñda şükür kim eyledüñ ḳurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*ḳurbān eyledüñ, -düñ]*

kurbān ide: *Uğrunda kurban etmek.*

Gözüñ ḳaşşābı cāna ḳaşd iderse / Sevāba gire ide beni ḳurbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*). [*ḳurbān ide, -e]*

kurbān idicek: *Kurban etmek.*

Ḥançer-i dest-i sitemle beni **ḳurbān idicek** / Bārī ol vaqt sür sen alnuña bu kanumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*ḳurbān idicek, -icek]*

kurbān olalum: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

Buyursañ iy şeh-i ḥübān olalum cān-ıla ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*ḳurbān olalum, -alum]*

kurbān olasın: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

Müjesi tūr-ile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi ḳaşum yayına **ḳurbān olasın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [*ḳurbān olasın, -asın]*

kurbān olayım: *Uğruna ızdırap, üzüntü, sıkıntı çekmek; ölmek; kendini feda etmek.*

Atagör ğamz oklarını dōstum iç ḳabzadan / Aña **ḳurbān olayım** tek ya ḳaşuñ yasılmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [*ḳurbān olayım,]*

Ka'be'dür kūyı tavāf itmek diler gönlüm anı / Ger ḳabūli ola **ḳurbān olayım** ben cān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*ḳurbān olayım,]*

kurbān olmaga: *Sevgilinin uğruna canını feda etmek.*

Ka'be'dür kûyî gelür 'uşşâkı **ķurbān olmaga** / Hıyarı te'hîr itmesün kılsun şitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [*ķurbān olmaga,]*

ķurbān olmaga: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

Ka'be'dür kûyuñ nigārā eyledüm çünki tavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga ķurbān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [*ķurbān olmaga, -ga]*

ķurbān olsun: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

Ka'be kûyuñı varup yine tavāf eyleyüben / Ko Muhibbî kuluñı yoluña **ķurbān olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 7*). [*ķurbān olsun, -sun]*

ķurbān oluram: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

Bir güzeller şāhınuñ pāyına düşdüm dād için / Bir nazār kılmaz-ısa **ķurbān oluram** ad için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [*ķurbān oluram, -uram]*

ķurı: *Kurumak.*

Öykünürse boyuña serv ü çınār / Her birisi **ķurısun** ķadîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 4*). [*ķurısun, -sun]*

ķurı ğavġā: *Boş, faydasız münakaşa.*

Ben der-i meyhānede dîzāra 'āşık olmuşam / Mescide şūfî gelür ancak **ķurı ğavġā** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [*ķurı ğavġā,]*

ķurı sevdā-y-ıla: *Boş sevdā. II nihayet bulmayacak sevgi, karşılıksız aşk.*

Vuşlat-ı cānān gerekse kıl Muhibbî terk-i cān / Yoħsa bu olmaz müyesser bir **ķurı sevdā-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [*ķurı sevdā-y-ıla, --y-ıla]*

ķurı yire: *Boş yere, boşuna.*

Dirġ ğuşına girmez fiġānumuz yāruñ / **ķurı yire** bu fiġān-ıla zārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [*ķurı yire,]*

ķürk: *Bazı hayvanların, giyecek yapmak için işlenmiş postu.*

Gözleri yaşı Muhibbî'nüñ akar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī **ķürk-ile** refāra be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [*ķürk-ile, --ile]*

ķurretü'l-ayn: *Göz nuru.*

Güzeller içre sensin **ķurretü'l-‘ayn** / Olupdur yā kaşuñ da ķābe-ķavseyñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 1*). [*ķurretü'l-‘ayn,]*

ķurtar: *Kurtarmak.*

İy şabā ger yār kūyında beni yād idesin / Derd ü ğamdan **ķurtarup** bu gönlümü şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*ķurtarup, -up]*

ķurtar: (*İçinde bulunduĝu güç durumu, derdi*) *Üzerinden kaldırmak, o halden arındırmak.*

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āşüb-ı cihān / Tañlaram bu fitnelerden **ķurtara** ‘uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*ķurtara, -a]*

ķurtar: *Uzaklaştırmak, kurtulmasını sağlamak.*

Vaķt olmadı mı iy şūh beni yād idesin / Ğuşşadan **ķurtaruban** vaşluñ ile şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*ķurtaruban, -uban]*

ķurtar-: (*İçinde bulunduĝu güç durumu, derdi*) *Üzerinden kaldırmak, o halden arındırmak.*

Āh u zārı kılsa bülbül şubh olunca ğam degül / **ķurtarımaz** hār elinden n’eylesün ol hem-demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*ķurtarımaz, -ı, -maz]*

ķurtıl-: *Kurtulmak II azat olmak.*

Çünkü tıĝ almış ele çeşmüñ yine reh-zen gibi / Añlamam dil **ķurtıla** ol rāh-ı hāţarnākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*ķurtıla, -a]*

ķurtıl-: *İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.*

Şol dāne-i hālūñle şehā zülfün ucından / **ķurtılmayısar** düşdi gönül murĝı duzaĝa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*ķurtılmayısar, -ma, -(y)ısar]*

ķurtıl: (*Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan*) *Sıyrılmak, uzaklaşmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.*

Kemend [e]yle ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed **ķurtılmasun** gönlüm ko aña mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*ķurtılmasun, -ma, -sun]*

ķurtılamaz: *Günah üzere devam etmek; günahı terk edememek.*

Birlige irmez kişi iki cihāndan geçmeye / **ķurtılamaz** ikilikden ĩn ü āndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 1*). [*ķurtılamaz,]*

ķurtulus: *Bir şeyden, bir yerden kurtulma, felah, halas, necat, selamet.*

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dîvâne dil / **Kurtuluş** yokdur meger zülfünde anı esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [*kurtuluş,]*

kurı: Kurumak, solmak.

Baħr cümle **kuruyup** kalmaya hîç andan eşer / Bir şerer düşse eger âteş-i süzânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [*kuruyup, -y, -up]*

kurulu: Kurulmuş olan, yerleşmiş.

Tır-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy kaşı kemân / Baña geldükçe neden **kurulu** yayuñ yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*kurulu,]*

kuş: Kös, büyük davul.

Öter güm güm felek tası tokındı / Meger ğam tırrası sînemde **küsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*küsa, -a]*

kuş: Kuş.

Görüp âvâre Mecnûn'ı gezer derd-ile âh itdüm / Uçurdum kalmadı **kuşlar** anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*kuşlar, -lar]*

kuş: Kanatlı uçucu hayvan; kuş, akbaba.

Vādî-i 'ışka Muhibbî düşeli Mecnûn-vâr / Başı üstinde yapar **kuşlar** yuvayı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [*kuşlar, -lar]*

kuşa: Çevresini sarmak, çevrelemek.

Didiler yaşum görenler kim alur etrâfımı / Şehr-i Kostantin'i hoş **kuşadı** deryâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*kuşadı, -dı]*

küşâd olmaya: Açma, açılma.

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşâd / Cehd idüp açma bugün dünyâda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*küşâd olmaya, -maya]*

küşâde: Açılmış, açık, ferah.

'İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hâra gördüm / Bildüm **küşâde** yazuk âh olmayınca tîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [*küşâde,]*

küşâde idüp: Açmak.

Yüzinden perdesin ‘arız küşāde / İdüp bī-diller oldılar fütāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2936, Beyit 1*).
[küşāde idüp, -üp]

küşāde olmadı: *Ferahlamak, açılmak.*

Giderken küyuña oldum fütāde / Dirīgā olmadı yolum küşāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2843, Beyit 1*).
[küşāde olmadı,]

küşāde olur: *Açılmak, ferahlamak.*

Enīs olsa n’ola ‘uşşāka bāde / Olur anuñ-ıla çün dil küşāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 1*).
[küşāde olur,]

küşāde virdi: *Ferahlık vermek.*

Lebleri itdi hacil lā’l-i Bedaḥşān cevherin / Dür dişi virdi küşāde baḥr-i ‘ummān cevherin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [küşāde virdi, -di]

kūs-ı ğırivān: *Bağırıp çağırın kös, pâdişah mehterhânesinde çalınan büyük davul.*

Kalur bu ṭāk-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür bu hāy u hū **kūs-ı ğırivān** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2513, Beyit 3*). [kūs-ı ğırivān,]

kūs-ı rihlet çalınur: *Ölüm davulu çalınır ll ölüm vaktinin gelmesi.*

Bundan evvel cidd ü ceḥd eyle saña bir ḥāne yap / **Kūs-ı rihlet çalınur** nāgāh bundan göçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [kūs-ı rihlet çalınur, -ur]

küsme: *Darılma.*

Yārdan her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāzıyuz lā dimezüz tek bize yārān **küsmesün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [küsmesün, -sün]

küşte-i işkum: *Aşk için öldürülmüş, aşk şehidi.*

Ġam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen / Penbe-i dāğum yiter çün **küşte-i işkum** kefen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [küşte-i işkum, -um]

küşūde idesin: *Açmak, açılmak.*

Fürüg-ı ‘ālem ola cümle tārık / İdesin zülfüñüñ tārın küşūde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2927, Beyit 2*).
[küşūde idesin, -idesin]

kütāh ola: *Kısa olmak.*

Göreyim ‘ömri anuñ ola kütāh / Boyuñ nisbet ider serv-i bülende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 5*).
[kütāh ola, -a]

kuvvet: *Fiziksel güç.*

Görübem **kuvvetüñi** olma mağrūr / Özüñi eyleme nisbet şemūd’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 5*).
[kuvvetüñi, -ü, -ñ, -i]

küy: (*Sevgili'nin semti, mahallesi.*

Küyüña varup yüzüñ görmek diler ‘aşkılarıñ / Vir zekāt-ı hüsñüñi kesme o miskīnler haķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [küyüña, -uña]

Ola ki Muhibbî göresin pāyı nişānın / Etrāfına dök göz yaşını **küyü** gil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [küyü, -ı]

‘Ācizem teskīn olunmaz gözden akan ābdan / Korkaram ide zarar **küyına** ol seylābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [küyına, -ına]

‘Uşşāk görmez rüyüñi līkin alurlar büyüñi / Bulurlar elbet **küyüñi** şad cān-ı pāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [küyüñi, -uñ, -ı]

Ka‘be’dür **küyüñ** nigārā eyledüm çünki tavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga ķurbān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [küyüñ, -(u)ñ]

Süzüp çeşmüñi öldürdüñ yine **küyüñda** ‘uşşākı / Dokınsun destüñe bārī kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [küyüñda, -uñ, -]

‘Aķlı yok dīvāne dil bilmezse **küyüñ** hıızmetin / Dōstum ‘ayb eyleme teklīf yok meczüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [küyüñ, -(u)ñ]

Niçe yıllardur yatur **küyüñda** añmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne tañ efgendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [küyüñda, -ı, -n, -da]

Bu Muhibbî cān virüp **küyüñda** hıç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ‘aceb mi bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [küyüñda, -ı, -n, -da]

Geyelden cāme-i surhı boyuñca kana girmişsin / Çıkar billāhi luţf eyle yiter **küyüñda** kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [küyüñda, -uñ, -]

Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice **küyüñda** olmak pāsbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2*). [küyüñda, -uñ, -]

Öldürürdi yār beni bu **küyü** içinde āh / Hıç dimedi ki sen harem-ı muhteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [küyü, -ı]

Göñlümi gönderdüm evvel **küyına** dildārumūn / İy Muhibbî ögrene ol bī-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [küyına, -ına]

Ka‘be’dür **küyü** gelir ‘uşşākı ķurbān olmaga / Hıyı te’hūr itmesün kılson şitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [küyü, -ı]

Küyuñı n'eyler gönül irmek diler cânâ saña / Cenneti eyler taleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2714, Beyit 2*). [*küyuñı, -uñ, -ı*]

Esüp bād-ı şabā geçse eger **küy** kenārından / Gözüme tütiyā kılam getirürse ğubārından (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2739, Beyit 1*). [*küyü, -ı*]

Küyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes / Yiter baña bu mertebe 'ālemde nām u neng için (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2747, Beyit 2*). [*küyında, -ı, -n, -da*]

Şabā **küyına** ugrarsañ getürgil hāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ğāyet-be-ğāyet armagandır bu (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2753, Beyit 4*). [*küyına, -ına*]

Gözüm yaşı benüm serv-i revānum / Akar **küyuñda** olmuş āb-ı Āmū (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2767, Beyit 3*). [*küyuñda, -uñ, -*]

Ka'bedür **küy**ı gelir sürün sürün 'āşıqları / Ya'ni varup virmeye ħurbānın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2778, Beyit 3*). [*küyü, -ı*]

Küyına varsa gönülüm olmak diler melāmet / Varur mı 'āşıq olan hīç [i]'tibāra karşı (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2782, Beyit 4*). [*küyına, -ına*]

Gerdünlayın iki taş sīne döger Muḥibbî / Akdukda eşk-i çeşmüm **küyında** yāra karşı (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2784, Beyit 5*). [*küyında, -ı, -n, -da*]

Nite kim gül dinlemez gülşende bülbül nālesin / Sen de tutmazsın kulak **küyuñda** āh u zāruma (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2803, Beyit 4*). [*küyuñda, -uñ, -*]

Baña **küy**ı saña firdevsi zāhid / Virürseñ virmeyem Ḥuld-ı berīne (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2814, Beyit 4*). [*küyü, -ı*]

Eyledüñ **küyından** āvāre beni iy çarḥ-ı dūn / Düşürüp tenhā ğam-ı şahrā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2827, Beyit 4*). [*küyundan, --ım, --dan*]

Küyında yār cem' idüp 'āşıqlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü için bir yiñi kule (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2857, Beyit 4*). [*küyında, -ı, -n, -da*]

Raḳībi kelb-i **küyuñ** sandum evvel / Didüm bīġāne[ler] āḫir olunca (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2862, Beyit 9*). [*küyuñ, -(u)ñ*]

Görseler zülfüñ ğamıyla bu dil-i āşüftemi / **Küyuñ** eṭfāli üşüp dīvāne diyü taşlaya (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2863, Beyit 3*). [*küyuñ, -(u)ñ*]

Görseler zülfüñ ğamıyla bu dil-i āşüftemi / **Küyuñ** eṭfālı üşüp dīvāne diyü daşlaya (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2877, Beyit 5*). [*küyuñ, -(u)ñ*]

'Uşşāk serin **küyına** cem' eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü için yār bir kule (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2892, Beyit 4*). [*küyına, -ına*]

Varsam kaçan **küyına** karşı çıkar bana / Zīra ezel āşinā idüm ol kilāb-ıla (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2904, Beyit 4*). [*küyına, -ına*]

Küyına düşerse yoluñ düşvārdur divşür bilüñ / Ya terk eyle dīn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2915, Beyit 2*). [*küyına, -ına*]

Ka'be'yi koyup **küyına** olam revân didüm / İy şeyh-i şehri baña di rāh-ı şavāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*küyına, -ına*]

Küyuñda Muhibbî ola dîzāruña t̄alib / Göstermeyesin sen aña dîdār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*küyuñda, -uñ, -*]

Ka'be'dür **küyî** tavāf itmek diler gönlüm anı / Ger q̄abūli ola q̄urbān olayım ben cān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 2*). [*küyî, -î*]

küy: *Far. köy, sevgilinin bulunduğu yer.*

Ka'be **küyuñda** şükür kim eyledüñ q̄urbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*küyuñda, -uñ, -da*]

küy: (*Sevgili'nin*) *bulunduğu yer, semti, mahallesi.*

Olur raq̄ib māni' **küyuña** varabilmem / H̄aḳ'dan budur murādum hem göreyim ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

İtlerüñ karşu gelür **küyuña** varsam çağrışup / Dirler iy yār-ı q̄adīmî şimdiye dek kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Gönlümi **küyuña** gönderdüm anı yād eyledüñ / Āşināñdur ol ezel sanduñ meger bîgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Varmaz isem **küyuña** lik buña q̄āni' göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Q̄āni' olmaz **küyuña** vaşluñ diler bî-çāre dil / H̄içe almaz cenneti 'ışk-ıla dîdār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Yollar üstinde Muhibbî niçe h̄aḳ oldu yatur / **Küyuña** ileticek bād-ı seherden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Āhum odından iy niğār sakın / İrmesün **küyuña** şerār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

İRmege zülfüñ şebinde bu Muhibbî **küyuña** / Dūd-ı āhı başına semmūrdan bir şeb-külāḫ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Beni **küyuña** vardukça raq̄ibüñ men' ider dāyim / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı q̄azāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Giderken **küyuña** oldum fütāde / Dirīgā olmadı yolum küşāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 1*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

İrişdüm **küyuña** gördüm yüzüñi / Müyesserdür görünmek nūr hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

Karşu çıkar **küyuña** varsam seg-i küyuñ / H̄āl dili ile h̄ālümü sorar gelüp dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4*). [*küyuña, -u, -n, -a*]

kūy-ı dilberde: *Sevgilinin köyü, mahallesi.*

Kūy-ı dilberde Muhibbî olalı yārān saña / İtler-ile şöbet-i hāş eyle hemdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*kūy-ı dilberde, -de*]

Kopdı sandılar kıyāmet kalkdı yirden nice baş / **Kūy-ı dilberde** olan bu nāle vü feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*kūy-ı dilberde, -de*]

kūy-ı dilberde: *Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin civarı.*

İy şabā ger **kūy-ı dilberde** beni yād idesin / Umaram ki bu dil-i mecrūhumı şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*kūy-ı dilberde,]*

kūy-ı dilberden: *Sevgilinin köyü, mahallesi.*

Kūy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin / Bir yirüm yok ğayrı andan daħı kanda varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [*kūy-ı dilberden, -den*]

kūy-ı dildārı: *Sevgilinin mahallesi.*

Müjem ferrāş olup her dem süpürse **kūy-ı dildārı** / Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm saķāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [*kūy-ı dildārı,]*

kūy-ı harābāt eri: *Meyhane semtinin eri.*

İy Muhibbî yür[i] var **kūy-ı harābāt eri** ol / Alayın dime sakın ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [*kūy-ı harābāt eri,]*

kūy-ı 'ışk içre: *Sevgilinin semtinin içinde.*

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāhib-külāham ben / Velikin **kūy-ı 'ışk içre** bir avuç hāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [*kūy-ı 'ışk içre,]*

kūy-ı itleri: *Sevgilinin mahallesinin köpekleri (rakipler).*

Beni öldürsün yisünler beni **kūy-ı itleri** / Raızıyam tek baña bir gün dimesün ğit añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*kūy-ı itleri,]*

kūy-ı segānumdan: *Sevgilinin semtinin köpekleri.*

Muhibbî saña bu devlet yiter bil āsitānında / Diye dilber ki 'add idün bunı **kūy-ı segānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*kūy-ı segānumdan, -umdan*]

kuyu: *Kuyu.*

Ne sanursañ saña san anı ğayra / **Kuyuyu** kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*kuyuyu, -(y)ı*]

küyuñ içre: (*senin*) köyünde.

Küyuñ içre âteş-i 'ışkuñ beni n'eyçün yakar / Yâ neden dirler ki cennet ehli yanmaz nârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*küyuñ içre,]*

küyuñ itleri: *Sevgilinin mahallesindeki rakipler.*

Dâmânuma yapışdı yine **küyuñ itleri** / Eski hıkkı añdı vü hem âşinâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*küyuñ itleri,]*

küyuña varan: (*Sevgilinin*) *Yanına varan (kimse).*

Şol kadar dökdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revân / **Küyuña varan** diye kimdür bunu kandan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*küyuña varan,]*

küyuña vardum: (*Sevgilinin*) köyüne gitmek.

Küyuña vardum nigârâ âh u feryâd eyledüm / Olmaduñ hergiz benüm aḥvâlüme âgâh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [*küyuña vardum, -dum]*

küyuña varsam: (*Sevgilinin*) köyüne gitmek.

Küyuña varsam dimişdüm cânı kurbân itmege / Beni öldür durmuşam ol 'ahd ü peymân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [*küyuña varsam, -sam]*

kanı: *Kan,.*

Zülf-i didüm müşg-i Hıttâ bildüm ki itdüm çok ḥatâ / Kan itse kul **kanı** 'atâ **kanı** yumazlar kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*kanı,]*

karşu: *Karşı, önünde, huzurunda.*

Zülf-i zencürüñi tak boynuma iy dōst benüm / Her kaçan **karşuña** bu gönlümi şeydâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [*karşuña, -ña]*

Ol yâr-ı dil-nüvâz kaçan meclise gele / Şem '[i] görüñ **karşu** niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*karşu,]*

karşum: *Karşımda.*

İstedüm büsesini dişledi **karşumda** lebin / Sanasın didüm aña göz göre gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [*karşumda, -da]*

koma: *Bırakma.*

Yār ışiginde **koma** öldür raqīb-i kāfiri / Tıǵuñı tā ‘arş üzre iy Muḥibbī asasın (*Muhibbī Divanı , Gazel*
2503, Beyit 5). [*koma,]*

koyup: *Bir kenara bırakmak.*

‘Āşık mıdır ki derdi **koyup** isteye devā / Derdi bulınca ‘ışk eri bakmaz devāsına (*Muhibbī Divanı , Gazel*
2819, Beyit 2). [*koyup,]*

L

lā dimezüz: *Hayır demek (Lâ V şekil itibariyle makasa benzetilir).*

Yârdan her ne gelür derd ü belâ zecr ü sitem / Râzıyuz **lā dimezüz** tek bize yârân küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*lā dimezüz, -mezüz*]

lā diye: *Hayır demek.*

Her yañadan saçılan cür‘a dökilür başuma / Bakmasun kim **lā diye** âlüde-i peşmîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*lā diye,]*

lā-büüd: *Ar. Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

Her kim ki uyar cān-ıla dehrüñ hevāsına / **Lā-büüd** anı irişdürür āñır belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 1*). [*lā-büüd,]*

İder dil ‘arız-ıla hñale meyli / Gerekdür murğa **lā-büüd** āb u dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 4*). [*lā-büüd,]*

lā-büüd: *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

Zülf[i] çevgānına top eyle Muñıbbî başuñı / Doğıcak **lā-büüd** kişi merdāne gerek anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5*). [*lā-büüd,]*

lā-büüd: *Alakasız.*

Dime göñlüñe de sırruñı zinhār / Çıkan dilden düşer **lā-büüd** kulaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [*lā-büüd,]*

lā-büüd: *Elbette, gerek.*

Alma bu dünyā metā‘ın virseler bir ħabbeye / Giçesin **lā-büüd** sen andan ol dañı seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*lā-büüd,]*

lā-büüd: *Elbette, mutlaka // Lazım, gerek.*

Ger cefā sengini yagdursañ gökden râzıyam / Her ne kim gökden yaga **lā-büüd** qabül eyler zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*lā-büüd,]*

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i ğamze-zen / Her kime doğrutsa **lā-büüd** qalbini eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*lā-büüd,]*

lāf urma: *Üstü kapalı bir biçimde karşısındakine bir şeyler ima etmek.*

Lāf urma çekerem bār-ı ğamı dime sakın / İy Muhibbî kaldı ‘âciz çekmede pîl-i tenân (Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5). [lāf urma,]

lāĝ eyleme: Şakalaşmak.

Kendü hālün fikr kıl ko ğayrılar ahvālını / İy Muhibbî sen sen ol bir kimseye **lāĝ eyleme** (Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5). [lāĝ eyleme,]

lāĝar olup: Cılız, ince ihtiyar olmak.

Üstühvānum görünür ancak olup lāĝar tenüm / Segleri agzına almış üstühvānumdur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2). [lāĝar olup, -up]

lā-ħavli: Lā-ħavle velā kuvvete illā billāh. II Kuvvet ve kudret ancak yüce ve büyük Allah’ındır anlamına gelen söz.

Okı **lā-ħavli** dāyim nefis[i] kör it / Ki tā şeytān gezimeye damarda (Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5). [lā-ħavli, -i]

lā-ħavli oku: Kendi kendini sabır ve sükûnete dâvet etmek için “Lâhavle” sözünü söylemek.

Dāyimā dilden Muhibbî **lā-ħavli oku** / Mekk-i şeytāndan sakın olma emîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 7). [lā-ħavli oku,]

lahza: An.

Ğamze tîz geçe virmeye bir **lahza** amān / Sîneñi karşısına ger seng ü pülād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3). [lahza,]

Rāh-ı küyuñda yürür bir **lahza** ārām eylemez / Bu Muhibbî’dür ğamuñ kendüye yoldaş eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5). [lahza,]

la’l: Ağz, dudak.

Didüm gülgün mıdur rüyuñ didi bir ħaddi alam ben / Didüm kevşer midür **la’lüñ** didi āb-ı zülālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1). [la’lüñ, -üñ]

la’l: Dudak.

Didüm **la’lüñden** emsem ħasta-dilven / Didi kıyıl degül misin cevāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 5). [la’lüñden, -üñ, -den]

La’l-i nābidur anuñ dāfi’ olan derd ü ğama / **La’line** ger heves itsem n’ola ben cānlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 3). [la’line, -ine]

la’l: (A.)Değişik renkleri bulunan değerli bir süs taşı.

La‘l beñzer dirilürmiş leb-i cân-perverdüne / Kān içinde dilegüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [la‘l,]

Ol leb mi yāḥū müldür yāḥūd şārāb-ı kevşer / Yāküt ya ‘aḳıḳ ü ya la‘l yāḥū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [la‘l,]

la‘l: (*sevgilinin*) *kırmızı dudağı.*

La‘lüñi ol vaḳt öperem iy şanem / Eyleye bu ḥākümi devrān sebū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [la‘lüñi, -i, -üñ]

la‘l: (*kırmızı ve değerli bir taş*) 2. *Kanlı gözyaşı.*

Pāyuña bu dīdeler iṣār için / Dökdi gāh la‘l ü geh dürr-i şemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [la‘l,]

la‘l: (*Sevgilinin*) *kırmızı dudağı.*

Muhibbî ḥastaya dermān bulınmaz / Meger la‘li ola ol derde dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7*). [la‘li, -i]

la‘l: (*Sevgilinin kırmızı*) *dudağı.*

İy Muhibbî lā‘lin añup aglama / Çün zarar eyler şeker tengine su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [lā‘lin, -in]

la‘l: (*Sevgilinin*) *kırmızı dudağı.*

Muhibbî naḳd-i cân iltüp dile bir büse la‘linden / Ḳabül itmezse de bārī birez bāzār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [la‘linden, -i, -n, -den]

la‘l: (*Sevgilinin*) *lal gibi kırmızı dudağı.*

Ġamzeler zulm-ıla öldürürse lā‘lüñ dirgüren / İy Mesīḥā-dem Muhibbî’de gel eyle imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [lā‘lüñ, -(ü)ñ]

la‘l: (*Sevgilinin*) *lal (gibi kırmızı renkli dudağı).*

Bilmedüm şeker midür la‘lüñ vü yāḥūd engübīn / Zāhir olurdu baña görsem anı ‘ayne’l-yaḳīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [la‘lüñ, -(ü)ñ]

Meyl itmeye la‘lüñ var iken bu dil-i ḥasta / Başdan başa ‘ālem tolu şehd ü şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [la‘lüñ, -(ü)ñ]

La‘lüñ ṭama‘ı āḥ zenaḥdāna düşürdi / Kaldum meded eyvāḥ çeh-i Bābil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [la‘lüñ, -(ü)ñ]

Ėamzeñ eger ki öldüre vir **la' lüñ** agzuma / Dirgür bu mürdeyi yine bir tãze cãñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*la' lüñ, -(ü)ñ*]

Şeb-i zülfünde **la' lüñ** âb-ı hayvân / Muhibbî oldı ol hayvâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 7*). [*la' lüñ, -(ü)ñ*]

Dest-i gamuñda kaldum **la' lüñ** zülâlin irgür / Gel dime deşne olsun bir hasta gönül rîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*la' lüñ, -(ü)ñ*]

lâle: *Zambak türlerinden soğandan yetişen bir çiçek. Lâle kokusuz bir çiçektir.*

İtmedi mi zamâne Cem'ün cãmını şikest / Bak **lâlelere** gör nice aglar türâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*lâlelere, -ler, -e*]

lâle: *Çemen ülkesinin hükümdarı olması, kırmızı rengi, kadeh şeklinde olması, etrafı aydınlatması vb. bağlamlarda geçer.*

Leb-i dilber mi yigdür ya piyâle / Yañağı rengi mi yig yoħsa **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*lâle,]*

Egerçi dâğ ursa **lâle** sînesine / ' Aceb midür ki var ' ışkı cebînde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2*). [*lâle,]*

Ruħlaruñ añalı oldı yine şeydâ **lâle** / Komayup elden içer bâde-i ħamrâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [*lâle,]*

Ruħlaruñ añalı oldı yine şeydâ **lâle** / Komayup elden içer bâde-i ħamrâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [*lâle,]*

Düşeli vâdilere vâlih ü mecnûn gibi / Ol beyâbân[1] vañan eyledi tenhâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*lâle,]*

Çãk-i girîbân idüben ' ışk-ıla dãmâna degin / ' Āşık u âşüfte vü dîvâne vü rüsvâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*lâle,]*

Surħ-püş oldı yine içdi mey-i nâb ruħı / Sanki ħübân-ı Firenkdür büt-i tersâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*lâle,]*

Ĥün ile yazdı meger şı ' r-i Muhibbî'yi yine / Eyledi elde dutar bir varağ-ı inşâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*lâle,]*

Nüş idüp elde tutar sâğarı şeydâ **lâle** / Ruħ-ı efrühte san bâde-i ħamrâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*lâle,]*

Nüş idüp elde tutar sâğarı şeydâ **lâle** / Ruħ-ı efrühte san bâde-i ħamrâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*lâle,]*

Eyledi dãmene dek çãk-i girîbân zi-firâğ / ' Āşık u vâlih ü dîvâne vü rüsvâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 2*). [*lâle,]*

Çünkü yok serv ü gül ü lâlede hiç büy-ı vefâ / Kanda gitdi çemen ü serv ü gülhâ **lâle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [*lâle,]*

Ger bugün kursa hemān mahv ola irteye degin / Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi vālā **lāle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*lāle,]*

Sīne-i pūr-dāğuma beñzer Muhibbī mecrūh / Görinür ger nażar olınsa beden-hā **lāle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*lāle,]*

lāle: *Lale çiçeği.*

Bezm-i çemende **lāle** tutar elinde bāde / Hāl dili ile eydür gel ‘ömri virme bāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [*lāle,]*

lāle: *1.Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andırır, çiçeği ise kadehe benzer çok renkli bir çiçek
2. Yanak.*

Her ne yirde ki ruḥuñ yādına göz yaşı dökem / **Lāleler** ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*lāleler, -ler]*

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü **lāleler** / Gör niçe ḥalk eylemiş bunları Rabbū’l- ‘ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*lāleler, -ler]*

Eşk-i çeşmidür Muhibbī’nüñ ya bağı kanıdır / **Lāleler** sanmañ görinen dāmen-i kühsārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*lāleler, -ler]*

‘İşk cāmın nūş idüp bağına yakmış taze dāğ / Sīne çak olup yaturlar **lāleler** kühsārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*lāleler, -ler]*

Lāleler sanmañ ki yir yir görünür kühsārda / Bağı[1] ḥūnın kühken saçmış-durur taşdan taşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*lāleler, -ler]*

lāle: *Lale çiçeği (lale gibi).*

Gül yañağūñ yādına iy sīm ten / **Lāle-veş** çak eyleyem kanlu kefen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 1*). [*lāle-veş, --veş]*

Lāle-veş bagrumı yakdum gül-i ḥandānuñ için / Eyledüm yaşı revān serv-i ḥırāmānuñ için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [*lāle-veş, --veş]*

lāle: *1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.*

Baş şabr-ı cībe çeküp dutdum niyāza yüz / O **lāle** benüm derd-i dilüm ḥālını bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2916, Beyit 2*). [*lāle,]*

lāle gibi: *Lale gibi.*

Sīnem üzre **lāle gibi** dāğ-ı ḥasret yakmışam / Sanki pullar dizmişem bir tahta-i nerd üstüne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 2*). [*lāle gibi,]*

lāle hadler: *Lale yanaklı. || Yanakları lale gibi pembe olan.*

Lāle hadler fikri ile bagruñı dāğ eyleme / Serv-quadler zikri ile yaşıñ ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1*). [*lāle hadler, -ler*]

lāle vü gül: *Lale ve gül.*

Dāğlar lāle vü gül sinede serv oldı elif / Dōstum bir nazār it niçe gülistānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*lāle vü gül,]*

lāle-had: *Lale gibi al yanaklı.*

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lāle-had / 'İşk ehli āh-ıla yaşımı bārān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [*lāle-had,]*

lāle-ruh: *Lāle gibi al yanaklı.*

Sev bir güzeli gāyet ile ol güzel olsun / Hem gonca-fem ü lāle-ruh u bī-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*lāle-ruh,]*

lā' l-i bedahşān: *Bedahşān taşı.*

Lebleri itdi hacil lā' l-i Bedahşān cevherin / Dür dişi virdi küşāde baħr-i 'ummān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*lā' l-i bedahşān,]*

lā' l-i cānān: *Sevgilinin lal gibi kırmızı ve değerli dudağı.*

Hať mıdur yā mūrlardur lā' l-i cānān üstine / Yāħu bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*lā' l-i cānān,]*

lā' l-i cānān üstine: *Sevgilinin lal gibi kırmızı dudağı üzerinde.*

Hālını gördükde didüm lā' l-i cānān üstine / Noķtaldur ki komışlar şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [*lā' l-i cānān üstine,]*

la' l-i dildāra: *Sevgilinin la'l gibi dudağı.*

Muhibbî la' l-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetdüm / İşidüp cübbe çāk idüp ħurūş itdi şafāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*la' l-i dildāra, -a*]

la' l-i handān: *Gülen dudak.*

Hāl-i miskīnūñ nigārā la' l-i handān üstine / Noķtaldur ki komışlar şekkeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [*la' l-i handān,]*

lā' l-i leb-i cānānın: Sevgilinin kırmızı dudağı.

Ḥasta dil lā' l-i leb-i cānānın eyler ārzū / İy taḇībūm derdine dermānın eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 1*). [*lā' l-i leb-i cānānın, -ın*]

lā' l-i leb-i yār: Sevgilinin kırmızı dudağı.

Kan yudarsa ğam degül lā' l-i leb-i yār isteyen / Cān virür bu yolda bir zülfi siyehkār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [*lā' l-i leb-i yār,]*

la' l-i lebin: Dudağın kırmızılığı.

Ne ṭarīk ile ḳadeḥ bilsem öper la' l-i lebin / Kuçar ancak bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*la' l-i lebin,]*

la' l-i lebüñ: Yakuta benzeyen dudak.

Dil la' l-i lebüñ firi-y-le mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī kuluñı cānum unıtma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*la' l-i lebüñ,]*

la' l-i lebüñ hayāline: Lal, kırmızı dudağın hayali.

La' l-i lebüñ hayāline maḥzen-durur gönül / Ḥarc eylerem gevher-i naẓm[1] ol ḥazīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 4*). [*la' l-i lebüñ hayāline, -ne*]

la' l-i lebüñe: Kırmızı dudak.

La' l-i lebüñe kim bahā dünyā ḥarācıdır / Ḥaḳḳā ben anı mülk-i Bedaḥşān'a virmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 4*). [*la' l-i lebüñe,]*

la' l-i lebüñi: (Sevgilinin) Kırmızı dudağı.

La' l-i lebüñi tekrār şı' rümde aındum iy yār / Şekkerde kıymet artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*la' l-i lebüñi,]*

la' l-i lebüñüñ: Kırmızı dudağının.

La' l-i lebüñüñ yādına āşüfte gönül āh / Meyḥānelere düşdi yatur kanzil içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*la' l-i lebüñüñ,]*

la' l-i mercān üstine: Sevgilinin lal gibi dudağının üstü.

Ḥaṭ mıdur didüm görinen la' l-i mercān üstine / Mūrlar üşmiş didiler şekkeristān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [*la' l-i mercān üstine,]*

la‘l-i mey-gūna: Sevgilinin şarap renkli lal gibi dudakları.

Şarāb u la‘l-i mey-gūna iderse ta‘n ne ğam zāhid / Ne ğam mu‘tād olmışdur ezelden ḥabb u ma‘cūna
(Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 2). [la‘l-i mey-gūna, -a]

lā‘l-i nābı: Saf dudak.

Muhibbī lā‘l-i nābı ḥasretineden / Varur her dem mey-i şaḥbāya karşı (Muhibbī Divanı , Gazel 2771,
Beyit 5). [lā‘l-i nābı,]

lā‘l-i nābı: (sevgilinin) saf dudağı.

Ġamzelerle öldürürse lā‘l-i nābı dirgürür / Ḥāk-i pāyından Muhibbī bir dem anuñ ğitmesün (Muhibbī
Divanı , Gazel 2643, Beyit 5). [lā‘l-i nābı, -i]

lā‘l-i nābı: (Sevgilinin) saf dudağı.

Koma elden Muhibbī lā‘l-i nābı / Olasın tā ki ‘irfān mektebinde (Muhibbī Divanı , Gazel 2976, Beyit 5).
[lā‘l-i nābı,]

la‘l-i nābıdur: (sevgilinin) saf dudağı.

La‘l-i nābıdur anuñ dāfi‘ olan derd ü ğama / La‘line ger heves itsem n’ola ben cānlar-ıla (Muhibbī Divanı
, Gazel 2809, Beyit 3). [la‘l-i nābıdur, -ıdur]

la‘l-i nābuñ: Saf dudak, kıpkırmızı dudak.

La‘l-i nābuñ var iken ‘āşık zülālī n’eylesün / Mū miyānuñ fikr iden özge ḥayālī n’eylesün (Muhibbī
Divanı , Gazel 2606, Beyit 1). [la‘l-i nābuñ,]

la‘l-i nābuñ: (sevgilinin) saf dudağı.

Zıkr itdi la‘l-i nābuñ oldı Muhibbī ser-mest / Soñra ğubār-ı ḥaṭṭuñ añdukda oldı ḥayrān (Muhibbī Divanı
, Gazel 2615, Beyit 5). [la‘l-i nābuñ, -uñ]

La‘l-i nābuñ dirgürürse tır-i ğamzeñ öldürür / Bir nefesde hem Mesīḥā’sın u hem cellādsın (Muhibbī
Divanı , Gazel 2745, Beyit 3). [la‘l-i nābuñ, -uñ]

la‘l-i nābuñ cür‘asın: Dudağının saf şarabının yudumu.

Ger naşīb ola içem ben la‘l-i nābuñ cür‘asın / Göz ucıyla bakmayam da selsebīl ü kevgere (Muhibbī
Divanı , Gazel 2913, Beyit 3). [la‘l-i nābuñ cür‘asın, -n]

lā‘l-i nābuñ şevkine: Sevgilinin kırmızı dudağının isteği, şevki.

Merdüm-i çemüm niçe bir **lâ' l-i nâbuñ şevkine** / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baglaya (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2875, Beyit 4*). [*lâ' l-i nâbuñ şevkine, -ne*]

lâ' l-i nâbuña: (*Sevgiilin*) *saf, berrak dudağı.*

Lâ' l-i nâbuña şebih olduğu için husrevâ / Eyledüñ görmek heves varup Bedahşān illerin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2640, Beyit 5*). [*lâ' l-i nâbuña,]*

la' l-i nâbuñdur: (*sevgilinin*) *saf dudağı.*

La' l-i nâbuñdur hemişe bagrumı kan eyleyen / Zülf-i bî-raħmuñ-durur gönül perişān eyleyen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2631, Beyit 1*). [*la' l-i nâbuñdur, -uñdur*]

la' l-i nâbuñdur: *Saf dudak, kıpkırmızı dudak.*

La' l-i nâbuñdur düşüren gönülümü peymāneye / Varmasam gönülüm gözüm açılmaya meyhāneye (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2808, Beyit 1*). [*la' l-i nâbuñdur, -uñdur*]

la' l-i şehvārın: *Iri inci.*

Gören gūşında dildāruñ görinen **la' l-i şehvārın** / Didi burc-ı şeref üzre sa' ādet aħteridür bu (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2774, Beyit 4*). [*la' l-i şehvārın,]*

la' l-i şeker-bāra: *Şeker yağdıran dudak.*

İy şabā şî'r-i Muhibbî olalı kand ü nebāt / Suħenüm şekkerin ol **la' l-i şeker-bāra** be-gū (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2764, Beyit 6*). [*la' l-i şeker-bāra, -a*]

la' l-i şeker-güftārdan: *Sevgilinin tatlı sözler söyleyen dudağı.*

İy tabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan bir ramaç / Derdüme eyle devā **la' l-i şeker-güftārdan** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2738, Beyit 2*). [*la' l-i şeker-güftārdan, -dan*]

la' l-i şirīnine: *Şirin'in dudağı, tatlı dudak.*

Leylī zülfine dolaşduñ iy gönül Mecnūnlayın / **La' l-i Şirīnine** cān virür meger Ferhād'sın (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2745, Beyit 2*). [*la' l-i şirīnine, -ine*]

la' l-i surh: *Kırmızı dudak.*

Öykinelden ruħlaraña gül lebūne **la' l-i surh** / Ol günehdür birini hār u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2633, Beyit 4*). [*la' l-i surh,]*

lā'ubāli: *Alakasız, kayıtsız, dikkatsiz.*

Lā'übālī 'āşıkam ben 'ālem içre dōstlar / Beñzedürler kanda görünsem beni dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 3*). [*lā'übālī,]*

lā-ya 'kıl itdi: *Aklını başından almak.*

İy Muhibbî mest idüp **lā-ya 'kıl itdi** bñsesi / Beñzedürsem leblerini kimse 'ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [*lā-ya 'kıl itdi,]*

lāyık: *Layık, uygun, yakışır.*

Bakmadı yüzüme dilber baña 'āşıkdur diyü / Deldi bagrum cevri-ile bu buña **lāyıkdur** diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [*lāyıkdur, -dur]*

Hüsnuñe bahā olmaya Yūsuf gibi tartsañ / **Lāyıkdur** ola mihr-ile meh saña terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*lāyıkdur, -dur]*

lāyık: *1. Uygun, yaraşır, münāsip 2. Nitelikleriyle bir şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak edecek nitelikte bulunan.*

Lāyık oldı derd-i miñnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemişe kendüzün zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*lāyık,]*

Geyürdi şāh-ı 'ışık gelüp baña ğam hil'atin **lāyık** / Muhibbî baş çıkar her dem yürü miñnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*lāyık,]*

'Āşıkun katline çün kim hüküm ider sultān-ı 'ışık / Kātli isnād eylemek **lāyık** mıdur cellāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*lāyık,]*

lāyık: *Uygun, yaraşır, münāsip.*

Perçemi durmuş kafada ya'ni dutmuşdur kemīn / 'Āşıkā **lāyık-durur** bülbül gibi itmek enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*lāyık-durur, -durur]*

Yüregüm şad pāre oldı iy tabīb-i dil meded / Sīne-i çäküm benüm **lāyık-durur** merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*lāyık-durur, -durur]*

lāyık degül: *Yakışmaz, yaraşmaz, münāsip değil.*

Ġāfil yürüme aç gözünü durma ğaflete / **Lāyık degül** 'āşık olan ola ğāfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [*lāyık degül,]*

lāyık degüldür: *Yakışık almaz, uygun değil.*

Kişi 'ışık-ıla mecnūn olmayınca / Vara **lāyık degüldür** küh-ı Necd'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 4*). [*lāyık degüldür,]*

lāyık mıdur: *Hak mıdır? Reva mı?.*

Kanı luṭf u kerem ya kanı ŧeḑkat / Sitem **lāyık mdur** bir nā-tüväna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [*lāyık mdur,]*

lāyıkı: *Layık, uygun, münasip.*

Niṣār it gevher-i çeŧmüñ irerseñ pāy-ı dildāra / Muḑıbbî **lāyıkı** budur viresin cānı ḑurbāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*lāyıkı,]*

lāzım gelür: *Gerekmek, icap etmek.*

Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / **Lāzım gelür** ki ugraya āḑır cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*lāzım gelür,]*

lāzım mdur: *Gerekir mi.*

Kim ki dil viridi zülf-i cānāna / **Lāzım mdur** ki ola dīvāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 1*). [*lāzım mdur,]*

leb: *Dudak.*

Öpdüm **lebini** varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ mı duta kiŧi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*lebini, -i, -n, -i]*

Tūḑi-i ṭab‘um daḑı güyā ola / **Leblerüñden** emsem iy ŧırın dehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [*leblerüñden, -ler, -üñ, -den]*

Egerçi semmi vardur mār-ı zülfüñ / Bi-ḑamdiñ **lebidür** aña dārü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [*lebidür, -i, -dür]*

Meclis içre bāde içdüñde **lebini** rāyegān / Bu Muḑıbbî reŧk ider her laḑza her dem sāğara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [*lebini, -i, -n, -i]*

leb: (*Sevgilinin*) *dudağı.*

Muḑıbbî cān viren dirler **lebinden** büse alurmıŧ / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*lebinden, -inden]*

Dīvāne gönül istedi cām sāḑı **lebinden** / Mestāne gözi ḑıŧm-ıla el urdı bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [*lebinden, -inden]*

leb: (*Sevgilinin*) *dudağı.*

Lebüñ dārü‘ŧ-ŧifāsında yatur ‘āŧıḑlaruñ ḑasta / Ṭāḑıb-i dilsin iy dilber idüp tımār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*lebüñ, -üñ]*

Seyr iderken ruḑlaruñ öpsem **lebüñ** ‘ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül ŧoḑbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*lebüñ, -üñ]*

Lebüñ şafâsına dâyim şarâbı hõş görelüm / Hâtuñ hayâli tururken gubârı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*lebüñ, -üñ*]

Lebüñ tiryâkdür kim içse zehri / Ne gam zülfeynüñ olsa şâh-ı mārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2*). [*lebüñ, -üñ*]

Leblerin meclisde dildaruñ öper gördüm kadeh / Sâgaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*leblerin, -ler, -in*]

Lebüñ zikr eyledüm dil geldi vecde / Kaşuñ mihrâbın añdum kıldı secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 1*). [*lebüñ, -üñ*]

Ġoncaya nâz öğredür her dem **lebüñ** güftârda / Serve ta'lim ide bālâ kaduñ reftârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1*). [*lebüñ, -üñ*]

Bildüm ki **lebüñ** olmayısar derdüme dermān / Bu hâsta dili itmege bīmār sebeb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 2*). [*lebüñ, -üñ*]

Leblerin görse Muhibbî eşk-i çeşmin akıdır / Yaraşur gül-âb olıcak dōstum cüllâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*leblerin, -ler, -in*]

leb: (*Sevgilinin*) *dudağı*.

Yüzi gül bir **lebi** gonca dehensin / Tekellüm eylesen şîrîn suhensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 1*). [*lebi, -i*]

Ṭurra-i leylî saçın görüp dilâ mecnūn olup / **Lebleri** şîrînine cān virmede Ferhād'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [*lebleri, -ler, -i*]

Çünkü yok kaddi gibi serv ü yüzi gül gonca **leb** / Bāgbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [*leb,]*

Mār zülfî **leblerinden** yüzünü döndürmedi / Yā nedendür mār çün dirler kaçar tiryâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*leblerinden, -ler, -in, -den*]

Lebleri yādına 'iyy eyle ki gül hengāmıdır / Çün geçen geçdi Muhibbî bir daḥı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*lebleri, -ler, -i*]

'Āşıkı evvel öldür dönüp **lebüñle** dirgür / Maşşer güninde iy dōst bu bir 'alāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2*). [*lebüñle, -üñ, -le*]

Mest olur gāh Muhibbî **lebüñi** zikr idicek / Gāh gubār-ı hâtı fikrūñ ile hayrānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*lebüñi, -üñ, -i*]

Göster yüzüñi alnuñı şems ü kamer olsun / Tamsun **lebüñüñ** yarı deñizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*lebüñüñ,]*

Lebleri itdi hacil lâ'l-i Bedaḥşān cevherin / Dür dişi virdi küşāde baḥr-i 'ummān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 1*). [*lebleri, -ler, -i*]

Çemen irişdi yüzüñsüz bahârı n'eyleyeyin / **Lebüñsüz** olsa mey-i hõşgüvârı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*lebüñsüz, -üñ, -süz*]

Yine dil bülbülünü şubha degin zāra getir / **Lebi** gönca yüzi gül lebleri hamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*lebi, -i*]

Yine dil bülbülünü şubha degin zāra getir / Lebi gönca yüzi gül **lebleri** hamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*lebleri, -ler, -i*]

Muhibbî hastadur didüm **lebünden** bir cevāb ister / Ne haddündür senün didi söz açmak bu dehānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*lebünden, -ün, -den*]

Zülfini fikr idüben **leblerini** zikre getir / Hüb olur şöhet-i mey didiler aḥşām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [*leblerini, -ler, -i, -n, -i*]

Öldürürseñ ideyim kanımı iy dōst ḥelāl / Tek **lebünden** güzelüm büseñi iḥsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [*lebünden, -ün, -den*]

Geh **lebi** zikri ile mest ü ḥarābātī olup / Geh ḥatın fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*lebi, -i*]

Yakdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne dili iy **lebi** ḥayvānum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*lebi, -i*]

Bu bendeñi iy serv-i ḥırāmānum unitma / Dil-ḥasteñi iy **lebleri** dermānum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*lebleri, -ler, -i*]

Lebünden cür‘a nüş iden ḥayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben anlamam ola bu ḥaşlet āb-ı kevserde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*lebünden, -ün, -den*]

İy Muhibbî mest idüp lā-ya‘kıl itdi büsesi / Beñzedürsem **leblerini** kimse ‘ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [*leblerini, -ler, -i, -n, -i*]

Leblerinden derdüme dermān n’ola kılsam taleb / Her kimün ki derdi var cehd ide dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [*leblerinden, -ler, -in, -den*]

Olurdum ben daḥı bir Ḥızr-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez **lebinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [*lebinde, -in, -de*]

Lebünden ḥadd-i gülgünüñ şekerle / Ne ḥoşdur karışa ger gül şekerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [*lebünden, -ün, -den*]

leb: Dudak.

Didüm ki gönül derdine iy dōst ne çāre / Didi ki **lebüm** barını gönderdüm em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*lebüm, -üm*]

leb: Dudak II sevgilinin dudakları.

Leblerüne beñzedügiyçün senün iy māh-rū / Rağbet eyler bu Muhibbî dem-be-dem peymāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*leblerüne, -ler, -ün, -e*]

leb: Dudak II sevgilinin dudağı.

Mübtelâ-yı derd-i 'ışkâm iy tabîb-i dil meded / **Leblerüñden** ğayrı hergiz istemem dârûyî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*leblerüñden, -ler, -üñ, -den*]

leb: (*Sevgilinin*) *dudağı*.

Öykinelden ruĥlaruña gül **lebüñe** la'1-i surĥ / Ol günehdür birini ĥâr u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*lebüñe, -ü, -ñe*]

İşidelden **lebüñe** bâde beñzer / Muĥibbî tañ mı meyl itse şarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*). [*lebüñe, -ü, -ñe*]

leb: *Dudak*.

Ol **leb** mi yâĥû müldür yâĥûd şarâb-ı kevşer / Yâkût ya 'aķıķ ü ya la'1 yâĥû mercân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*leb,*]

leb: *Ağız, dudak*.

Şâm-ı miĥnetde Muĥibbî key katı dil-ĥastedür / Çıkmadın cânı **lebinden** gel vir ol bîmâra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*lebinden, -i, -n, -den*]

leb-i cân-perverdüñe: *Can veren (bağışlayan) dudak*.

La'1 beñzer dirilürmiş **leb-i cân-perverdüñe** / Kân içinde dilegüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [*leb-i cân-perverdüñe, -düñe*]

leb-i dilber: *Sevgilinin dudağı*.

Leb-i dilber mi yigdür ya piyâle / Yañağı rengi mi yig yoĥsa lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*leb-i dilber,*]

lebi ğonca: *Gonca ağızlı*.

İy **lebi ğonca** vü gül 'arız u şîrîn dehenân / İy boyı serv-i sehî sünbül sîmîn zeķanân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [*lebi ğonca,*]

leb-i la'1-i nigâr: *Resim gibi güzel sevgilinin kırmızı dudakları*.

Leb-i la'1-i nigâr var-iken / İstemez dil vara Bedaĥşân'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 5*). [*leb-i la'1-i nigâr,*]

lebi mül: *Dudağı şarap II dudağı mest edici sevgili bağlamında*.

Çün bahâr oldı gelüñ 'iş idelüm cânlar-ıla / **Lebi mül** gözleri bādâm ruĥı ĥandânlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [*lebi mül,*]

lebi şîrîn: *Tath dudak.*

‘İşk mıdır bir **lebi şîrîn** zebāna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 4*). [*lebi şîrîn,]*

lebi şîrîn: *Tath dudak.*

Kūh-ı ğamda sen boyı serv [ü] **lebi şîrîn** için / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [*lebi şîrîn,]*

lebi şîrîn: *Tath dudak.*

Zād-ı ğamdur yidüğüm kūh-ı belā içre müdām / İy **lebi şîrîn** n’ için añmazsın ol ğam-ı vāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*lebi şîrîn,]*

lebi şîrîn: *Tath dudak II sevgili.*

Bir **lebi şîrîn** sevüp Ferhād’am oğlandan berü / Kūh-kenlik itmede üstādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [*lebi şîrîn,]*

lebi üzre: *Dudağında.*

Lebi üzre görinen mūrlardur / Sanasın cem’ olmış engübüne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 5*). [*lebi üzre,]*

lebin dişledi: *Dudaklarım ısırarak.*

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / Sanasın didüm aña göz göre gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [*lebin dişledi,]*

leblerüñ: *(Sevgilinin) dudağı.*

Ĥamdülillāh **leblerüñ** zıkriyle hoş hālam bugün / Ĥaṭṭuñuñ fikr[i] ile ğāyetde pā-mālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [*leblerüñ,]*

Çāre ister **leblerüñ** dārü’ş-şifāsından gönül / Dil ṭabīb[i]sin devāñı kesme ol bī-çāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*leblerüñ,]*

Leblerüñ mey yirine içdü gine kanumuzu / Bize şāhid mi degül uşbu dehānuñdaki kan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*leblerüñ,]*

Leblerüñ eṭrāfını cānā n’ola tutsa ḥaṭuñ / Yir olur zūlmet içinde çeşme-i ḥayvān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*leblerüñ,]*

Leblerüñ dāyiresin tutsa ḥaṭuñ olmaz ‘aceb / Zūlmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [*leblerüñ,]*

lebleriñ dârü's-şifâsından: *Sevgilinin dudağının şifasında.*

Tolaşaldan zülfünüñ sevdâsına dil hastadır / **Lebleriñ dârü's-şifâsından** buyur sirkencübîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8*). [*lebleriñ dârü's-şifâsından, -ndan*]

lebleriñ şevki ile: (*Sevgilinin şarap gibi kırmızı*) *dudağının arzusu.*

Mest-i 'ışkam olalıdan 'aql-ıla dilden berî / **Lebleriñ şevki ile** mey-ğör dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*lebleriñ şevki ile, - ile*]

lebüñ yādına: *Sevgilinin dudağının hatırı, anımsanması.*

Lebüñ yādına cān virdi Muhibbî / Megesler cān virürler engübünde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 5*). [*lebüñ yādına,]*

lebüñ zikriyle: *Dudağın hatıra gelmesi. II. Âşığın sevgilinin dudağını aklına getirmesi.*

Mest olur gerçi **lebüñ zikriyle** gelür cāna şevk / Hattıñı fikr eyleyüp yir dil gubârı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*lebüñ zikriyle, -yle*]

lebüñçün: *Dudağın için.*

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş dağı virdüm / Nitekim mey için müflis ider destârını merhûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*lebüñçün,]*

leclâc: *Satranç oyununun icatçısı.*

Oyunda mât ider dünyâ Muhibbî / Gerekse kendüñi **leclâc** eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7*). [*leclâc,]*

le'im: *Alçak, aşağılık, cimri [kimse].*

Kılursa tîğ-ı 'ışk seni dü-nîme / Rumûz-ı 'ışkı dime her **le'im** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 1*). [*le'im, -e*]

İdüp redd 'âşıkı maqbül raķibi / Revâ mı uyasın sen ol **le'im** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4*). [*le'im, -e*]

leş: *Kokmuş hayvan ölüsü.*

Dâğlar yir yir ki vardur sînem üstinde benüm / Zâğlardur sanasın şahrâda konmuşlar **leş** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*leş, -e*]

Herkesüñ konmuş Muhibbî tâli'indedür ezel / Bülbüle şürüdelik zâğ u zağan kona **leş** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*leş, -e*]

Bāz-ı gönlüm tu‘me-i dünyāya meyl itmedi / Şāhbāzı görmemişlerdür varup kona **leşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [*leşe, -e*]

leşker: *Asker.*

Bir yaña derd ü belā bir yañadan ğam **leşkeri** / Virdiler dil şehriñi yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*leşkeri, -i*]

Diller[i] itdün şikest çek esb-i nāz ile ‘inān / Şarḫ degül ardınca gitmek **leşkeri** maġlūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*leşkeri, -i*]

Bildi ḫazān **leşkeri** āḫir eşer gelür / Şaḫn-ı çemende yapdı zümürüd ḫisār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*leşkeri, -i*]

leşker: *Asker || Ordu.*

Görinen ḫāṭṭı mıdur yā fitne-i āḫir zamān / Yaḫu kāfir **leşkeridür** zāhir olur nāgehān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [*leşkeridür, -idür*]

Şāh-ı ‘ışkam dūd-ı āhum āteşidür ḫil‘tüm / Eşk-i çeşmüm **leşkerüm** elde ‘alemdür āh u vāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*leşkerüm, -üm*]

leşker çeke: *Asker göndermek, ordu sevk etmek.*

Ḫüsnüñe olmaz muḫābil küfr-i zülfüñ daġılır / Rümiler **leşker çeke** çün kāfiristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*leşker çeke, -e*]

leşker olupdur: *Asker, ordu olmak.*

Sultān-ı ğama göz yaşı çün **leşker olupdur** / Baş üzre çeküp āhını zerrin ‘alem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [*leşker olupdur, -updur*]

leşker-i eşküm: *Gözyaşı askeri. II Aşığın gözyaşı.*

Maḫabbet mülkine şāham ‘alemdür dūd-ı dil elde / Görenler **leşker-i eşküm** dimezler key sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*leşker-i eşküm, -üm*]

leşker-i ğam: *Gam askeri.*

Baḫr ara ḫiç kimseler yārından ayru düşmesün / **leşker-i ğam** her taraf başına anuñ üşmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1*). [*leşker-i ğam,]*

‘İşk mıdur **leşker-i ğam** gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḫümḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 3*). [*leşker-i ğam,]*

Göñül şehrine gelse **leşker-i ğam** / Muḫibbî güm-dur[ur] tārāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 5*). [*leşker-i ğam,]*

leşker-i ğamdur: *Gam askeri.*

Dutalı 'ışkuñ şehā bu sīnem içinde vaṭan / **Leşker-i ğamdur** bu dil mülkini vīrān eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [*leşker-i ğamdur, -dur*]

leşker-i mecnūn: *Mecnun'un askeri.*

Leşker-i mecnūn olup oldı muṭī' ṭayr u vuḥūş / Bu kerāmet az degül ol 'aşık-ı bī-bākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [*leşker-i mecnūn,]*

leşker-i rüm'[ı]: *Rum askeri.*

Ruḥuñı aç ki ḥacil ola görüp zülf-i siyāh / **Leşker-i Rüm'[ı]** çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*leşker-i rüm'[ı], -'[ı]*]

leṭāfet: *Güzellik, hoşluk.*

Yok-durur hergiz beşerde bu **leṭāfet** sende var / Sīne levḥine gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*leṭāfet,]*

Bu **leṭāfet** bu ḥalāvet bu melāhat cümlesi / Cem' olunmış bir yire ma'mūr dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [*leṭāfet,]*

Baña sensüz görinür ḥār gülşen / **Leṭāfet** kalmamış hergiz çemende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 3*). [*leṭāfet,]*

Açar dil dirler çayır çemençün / Velī sensüz **leṭāfet** yok çemende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*). [*leṭāfet,]*

Benefşe rāst u zülf kec-rev gider / Tenüñdeki **leṭāfet** yāseminde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [*leṭāfet,]*

Servüñ bāğ içre ḳaddinde **leṭāfet** añlamam / Bāğbānā kıl nazar o ḳadd-i mevzūnum bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*leṭāfet,]*

leṭāfet: *Güzellik, incelik.*

Ol melāhatle **leṭāfet** sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*leṭāfet,]*

levh: *Levha.*

Yok-durur hergiz beşerde bu leṭāfet sende var / Sīne **levḥine** gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*levḥine, -i, -n, -e*]

levh: *Levha, sayfa.*

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi yine sînem **levhine** / Kāyinātuñ hālını bilmekde remmālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*levhine, -i, -n, -e*]

levh-i ezelde: Ar. "Allah'ın takdir ettiği şeylerin yazıldığına inanılan manevi levha, levh-i mahfuz".

Okuduñ **levh-i ezelde** her ne kim menküş idi / Oldı zāhir saña 'ilm-i evvelin ü āhırin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [*levh-i ezelde,]*

levh-i rakam itsün: Rakam levhası etmek.

Yār ide nazar hūn-ı ciger ile Muhibbî / Çeşmüne de sîneyi **levh-i rakam itsün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*levh-i rakam itsün, -sün*]

levh-i zamir: Gönül levhası.

Pāk ola dirse Muhibbî jengden **levh-i zamir** / Bir niçe yārān buluban nüş-ı sāgar eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*levh-i zamir,]*

levs ile: Kir ile.

Niçeye dek idesin cife-i dünyāya meyil / Hāyfdur pāk dili **levs ile** ālūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*levs ile,]*

leyim: Alçak.

Yār olma her **leyime** kadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi hār-ıla olmuş hem-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*leyime, -e*]

leyl ü nehāra: Gece ve gündüz.

Qarār itmez 'acebdür çarh-ı devrān / Dem-ā-dem irgürür **leyl ü nehāra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 2*). [*leyl ü nehāra, -a*]

leylā: Bkz. 'şaçı Leylā', 'kışsa-i Leylā vü Mecnūn' 1. Leylā (*Mecnūn/ Qays bağlamlarında*).

Deşt-i gamda ol saçı **leylā** şanemden ayru āh / Şabr u 'aqlı dagıdup ol niçe mecnūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*leylā,]*

leyli: Leylā II Sevgili.

Leylī zūlfine dolaşduñ iy gönül Mecnūnlayın / La'l-i Şirīnine cān virür meger Ferhād'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [*leyli,]*

leyli: A. Leyla.

Sırsa gönlüm şîşesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / Sıyagelmişdür ezel **Leylî** çü Mecnûn kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [*leylî,]*

Çıkdı gül **Leylî** gibi şahrâlara hargâh-ıla / Yakdı Mecnûn gibi bülbüller cihânı âh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [*leylî,]*

leylî: *Aşk kahramanı Mecnun'un uğruna çöllere düştüğü kadın, Leyla. II Sevgili.*

Leylî zülfin ger kemend itse dil-i meftûn için / Kim göre eydür ki zencîr itdiler Mecnûn için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*leylî,]*

Kâsesin Kays’uñ sıyup halkdan anı mümtâz ider / **Leylî** mihrin gösterüp aldı dilin Mecnûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*leylî,]*

leylî saçuñ: (*Sevgilinin*) *siyah, gece renkli saçı.*

Olmış Mecnûnlayın **leylî saçuñ** âvâresi / Vâdî-i hayretde bir bî-‘âr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*leylî saçuñ,]*

leylî zülfi: *Sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfi haberin düşer-ise iledesin / Âh u vâh-ıla gezen vâdideki Mecnûn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*leylî zülfi,]*

leylî zülfin: *Sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfin bu Muhibbî boynına zencîr idüp / ‘Aşr ara Mecnûnlayın kendüzün ‘üryân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*leylî zülfin, -n]*

leylî zülfinden: *Sevgilinin siyah saçı.*

Yâra diñ dîvâne oldum hüs-n-i tedbîr eylesün / **Leylî zülfinden** bu ben mecnûna zencîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*leylî zülfinden, -nden]*

leylî zülfüñ: (*Sevgilinin*) *saçının siyahlığı.*

Leylî zülfüñ hasretinden düşeli hicrâna âh / İy gönül gördüm seni Mecnûnlayın efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*leylî zülfüñ,]*

leylî zülfüñ hasretinden: *Siyah saçın hasreti.*

Leylî zülfüñ hasretinden ‘aşık-ı dil-hastedür / Gîceler tâ şubha dek ney gibi nâlân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 4*). [*leylî zülfüñ hasretinden, -nden]*

leylî zülfüñ kıssasın: *Siyah saçının hikayesi.*

Leylî zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / Boynuma zencîr idüp tek beni mecnûnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*leylî zülfüñ kışşasın, -n*]

leylî zülfüñsüz: (*Sevgilinin*) saçının siyahlığı.

Leylî zülfüñsüz Muhibbî oldı Mecnûn'dan beter / Gitdi 'aqlum şabrum iy zülf-i siyâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [*leylî zülfüñsüz, -süz*]

leziz: *Lezzetli, tatlı, hoş.*

Vuşlat egerçi kand-i nebâtdan **lezizdür** / Beñzer didiler hicr de zehr-i helâhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*lezizdür,]*

leziz: *Daha lezzetli, daha tatlı, daha hoş (olan).*

Vuşlat **leziz** gerçi ki kand u nebâtdan / Beñzer şahîh hicrde zehr-i helâhile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [*leziz,]*

lezzet: *Tat.*

Şekerde ol halâvet yok mükerrerdür ararsañ da / 'Aceb ol niçe **lezzetdür** komış Hâlık tutagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*lezzetdür, -dür*]

lezzet: *Tat, zevk.*

'İşkuñ ezelde **lezzet-ile** balım isteyen / Soñra taħammül eyleye dehrüñ cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [*lezzet-ile, --ile*]

lezzet: *Ağızla duyulan tat, çeşni, herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safa.*

Muhibbî yok-durur şekerde **lezzet** / Melâhat ki komış Hâk ol dehende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [*lezzet,]*

lezzet alsa: *Tat almak.*

Zülf-i müşg-efşân-ıla añduñ yine şeker lebin / **Lezzet alsa** okuyan şi' ründe yâhüd tañ mı bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [*lezzet alsa, -sa*]

lezzet alup: *Tat almak, zevk almak.*

Âyine gibi al elüñe şâf câmı sen / İç **lezzet alup** añlayasın şubh u şâmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [*lezzet alup, -up*]

libâs: *Elbise, giysi.*

Didi faḥr-ı cihān “el-faḥr u faḥrī” / **Libāsuñı** sakın dībāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*).
[libāsuñı, -uñ, -ı]

Libāsuñ āḫiri āḫir kefendür / Gerek zer-baft gerek dībāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 6*).
[libāsuñ, -(u)ñ]

lik: "Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Gerçi kim zāhır görünür bu çeşm ü ebrū iy nigār / **Lik** vardur agız ile bili var mıdır gümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [lik,]

Hicr hemān derd-ile miḥnet hemān / **Lik** Muḫibbî’de maḥabbet hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [lik,]

Ol perīdür bilürem ādem ile üns idemez / **Lik** yanından anuñ ḫālī degül emr-i menān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [lik,]

Gerçi kim çokdur günāhum **lik** artuk raḥmetüñ / Çün yol azmış kullara sensin İlähī reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [lik,]

Āsitanuñda senüñ biz kullaruz / **Lik** sen bu ‘ālemüñ sulṭānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 2*).
[lik,]

Bilmedüm seni kime cānānsın / **Lik** bu derdümüñ dermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 1*).
[lik,]

Varmaz isem kūyuña **lik** buña ḳānī’ gönül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [lik,]

İy Muḫibbî ol perī insāna görünmez kaçır / **Lik** hiç gitmez yanından ol raḳīb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [lik,]

Döstüm luḫf u vefā vü mihrden İbā ider / **Lik** cevri ü sitem zulum u cefādur aña ḫü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [lik,]

Söylemez cānān Muḫibbî **lik** ammā dir ḫayāl / Şubḫa dek eyler benümle şad hezārān güft ü gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [lik,]

Ḫün-ı dil nüş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / **Lik** yol virmeñ sakın bu meclise bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [lik,]

Sāl ü māh u hafta sorma baña farḳ kim eylemez / **Lik** ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [lik,]

lik: Lakin.

Bilürem çokdur günāhum başdan aşmışdur velī / Kesmezem **lik** ümizüm raḥmet i Ma‘būd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 6*). [lik,]

İy mu‘allim yāra ta‘İm itmedüñ fenn-i vefā / **Lik** göstermedüñ aña cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [lik,]

likin: *Ama, ancak, fakat.*

‘Uşşāk görmez rüyuñı **likin** alurlar büyuñı / Bulurlar elbet küyuñı şad cān-ı pāk iy nāzenīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*likin,]*

Söyler çemende derdini bülbül yine güle / **Likin** gül eylemez nazarı hāl-i bülbüle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*likin,]*

lillāhi: *Allah'a mahsus, Allah için.*

Ṭarīk-i müstaḳīmi koma elden / Sakın **lillāhi** olma rāh-ı kecdē (*Muhibbī Divanı , Gazel 2868, Beyit 3*). [*lillāhi,]*

limon: *Turunçgillerden, 3-5 metre yüksekliğinde, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç; bu ağacın sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak.*

Görmeyelden berü iy dōst turunc ğabğabuñı / ‘Arızum zerd oluban döndi tenüm **limona** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*limona, -a]*

livā-yı āhı kaldurdum: *Ah bayrağını kaldırmak.*

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbī şāh-ı ‘ışk oldum / Vezīrüm ğam olup eşkümlē yürür bir sipāham ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*livā-yı āhı kaldurdum, -dum]*

livā-yı ğamdan: *Gam sancağı.*

Derd ü miñnet ancak olursa ‘aceb mi hāşılūñ / Çün **livā-yı ğamdan** alduñ iy gönül tīmār sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [*livā-yı ğamdan, -dan]*

lu‘betān-ı çīn: *Çin oyuncakları.*

Her yaña bakam görürem ben ḥayālūñı / ‘Aks-i cemāl-i rüyuñı iy **lu‘betān-ı çīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 3*). [*lu‘betān-ı çīn,]*

lü‘lü’ dışinden: *İnci dış.*

Okuduñ **lü‘lü’ dışinden** iy Muhibbī çün ḥadīṣ / Anuñ için oldı eş‘āruñ senüñ dürr-i ‘Aden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [*lü‘lü’ dışinden, -inden]*

lü‘lü’-i şehvār: *Sultanlara layık olan iri taneli inci.*

Gül yüzüñ seyr eylesün ‘ālemde gülzār isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün **lü‘lü’-i şehvār** isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*lü‘lü’-i şehvār,]*

luṭf: *Ar. Yardım, inayet, ihsan.*

Ėam-ı hicrũn bu gũnũl kişverini kıldı ĥarāb / Yiñiden anı meger **luřf-ıla** ābād idesin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2621, Beyit 4*). [*luřf-ıla, --ıla*]

Bu dehrũn **luşfına** aldanma zinhār / Tayanmak ola mı āb-ıla bāda (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*luşfına, -ı, -n, -a*]

luşf: *Af, hoşgörü, iyilik, yardım.*

Gũlde **luşf** u servde var i'tidāl / Cem' olupdur cümlesi sende hemĩn (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*luşf,]*

'Ām iken ĥurşid-veş **luřfuñ** cihāna nũrdan / Saklanursın yā nedendür bu dil-i mehcũrdan (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [*luřfuñ, -un*]

luşf: *Bağış, bağışlama, ihsan, kerem.*

Luřfuñ-ıla 'imāret olmuş-iken / İtme dil şehrini ĥarāb yine (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2796, Beyit 2*). [*luřfuñ-ıla, -un, -ın, -ıla*]

luşf eyle: *Yardımda bulunmak.*

Geyelden cāme-i surĥı boyuñca kana girmişsin / Çıkar billāhi **luřf eyle** yiter kũyuñda kan olsun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*luřf eyle,]*

Gũnlũmũn vĩrānesin **luşf eyle** ābād eylegil / Güzlerũm yaşını Dicle eyledũm Baĥdād-içũn (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2629, Beyit 2*). [*luşf eyle,]*

Dil la'l-i lebũn firi-y-le mest olup eydür / **Luřf eyle** Muĥibbĩ kuluñı cānum unitma (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*luřf eyle,]*

luşf eyleyũben: *Yardımda bulunmak.*

Ger ĥulāmuñ isem iy ĥam baña **luřf eyleyũben** / Bařuña řadķa kılup çevrũ kul āzād idesin (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2577, Beyit 4*). [*luřf eyleyũben, -yũben*]

luşf görmeyince: *Bağışlanmak, ihsan, kerem, cömertlik görmek.*

Virmedi tā görmeyince luřf bir 'ārif didi / Evvel alup dil sakın soñra sitemķār olmasun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [*luřf görmeyince, -meyince*]

luşf idũp: *Lũtuf etmek.*

Niçe bir cevri āteřine yakasın ben bĩ-dili / Āřikāre **luřf idũp** ĥahruñı kıl bārĩ nihān (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [*luřf idũp,]*

Vireyim cānı borc olsun didũm bir kez seni görsem / Kerem kıl **luşf idũp** göster yũzũn borcum edā olsun (*Muhibbĩ Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*luşf idũp,]*

luṭf ile: İyiliklerle.

SİNEMİ DÖNDERMEZEM BEN NĀVEK-İ DILDĀRDAN / **Luṭf ile** daḡı keremdür çün gele ol yārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*luṭf ile,]*

luṭf it: İyi davranmak, hoş muāmele etmek, iyilikte bulunmak.

NİÇE BİR YANAM YAKILAM GERDİŞ-İ EFLĀKDEN / İy Őabā **luṭf it** gōtürgil bu ġubārı ḡākten (*Muhibbī Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [*luṭf it,]*

luṭf u kerem: İhsan ve cōmertlik.

KANI **luṭf u kerem** YA KANI ŐEFĶAT / Sitem lāyık mıdır bir nā-tūvāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [*luṭf u kerem,]*

luṭf u keremūñ: Lūtuf ve cōmertlik.

Luṭf u keremūñ vār-iken ‘ālemde revācı / Olmaga Őehā böyle dil-āzār sebep ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2978, Beyit 4*). [*luṭf u keremūñ,]*

luṭf u vefā: İyilik, dostluk ve sevgi.

DōSTUM **luṭf u vefā** vū mihirden İbā ider / LĀk cevri ũ sitem ųlüm u cefādur aña ḡū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [*luṭf u vefā,]*

luṭf-ı ṭab‘uñdan: Őairlik yeteneġinin gūzelliġi, hořluġu.

Muhibbī **luṭf-ı ṭab‘uñdan** ma‘ānī gevherin ‘arz it / Dilūñ ġavvās olup baḡr-ı nazımdan buldı çün behre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*luṭf-ı ṭab‘uñdan, -uñdan]*

luṭf-ıla: Baġıř, baġıřlama, ihsan, kerem, cōmertlik.

Luṭf-ıla her demde aġyāra temelluġ gōsterüp / Yaralanmış gōñlümi benüm ḡırāř itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*luṭf-ıla,]*

M

mā: *Su, ab.*

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz **mā** dükene / Sanmañuz akmak ile bir yaña deryā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1*). [*mā,]*

mā: *Farsça 1. çoğul şahıs zamiri (Biz).*

Çün yiter elde Muhibbî'ye bugün köhne sıfâl / Pîş-i **mā** cām-ı Cem ü kışsa-i Cemşid megû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*mā,]*

ma'ānī gevherin: *Mana cevheri, incisi.*

Muhibbî luţf-ı taḅ'ũndan **ma'ānī gevherin** 'arz it / Dilũñ ğavvās olup baḥr-ı nazımdan buldı çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*ma'ānī gevherin,]*

Åşikāre kılayım yine **ma'ānī gevherin** / Girüben çıkarayım dilde olan maḥzenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*ma'ānī gevherin,]*

ma'ārif: *Bilgi, kültür.*

Şeyḥ-i şöhret virmedi hergiz **ma'ārifden** ḥaber / 'Ömrini gerçi geçürmişdür riyā vü lâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [*ma'ārifden, -den]*

mābeyn: *1) İki kişinin arasına soğukluk girmesi 2) Aşığın sevgiliyle küsmesi.*

Miyānuña dimiş ehl-i ḥired mû / Didüm ortada yok mû deñlü **mābeyn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*mābeyn,]*

mācerā: *Akıntı.*

Gele iy Yūsuf-ı Mışrî gönül taḥtında sultān ol / İki yirden akıtdum Nîl'i gözüm **mācerāsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [*mācerāsından, -sından]*

mağfiret: *Allah'ın kullarını affetmesi.*

Evvel āḥir bu Muhibbî senden umar **mağfiret** / İki 'ālemde çü sensin raḥmete'l-li 'ālemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*mağfiret,]*

mağlûb: *Ar. Galebe olunmuş, kendisine üstün gelinmiş, birinin kuvveti altında kalmış, singin: mağlûb-ı sevda, mağlûb-ı aşk, firka-i mağlûbe. mağlûbâne: Mağlûbcasına. mağlûbiyyet: Bozgunluk, zebunluk, yılma.*

Diller[i] itdũñ şikest çek esb-i nāz ile 'inān / Şart degül ardınca gitmek leşkeri **mağlûb** içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*mağlûb,]*

mağlûb: Mağlup, kaybetmiş.

Çeşmi tîğ almış ele bu nâtivânûñ kaşdına / Yig degül mi raħm ide gâlib olan **mağlûb** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [*mağlûb,]*

mağrûr: Gururlanmış, kibirli.

Bugün **mağrûr** olup dime iletüm başa ben ‘ışkı / Haber virmedi virmez de kimesne intihâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*mağrûr,]*

mağrûr olma: 1. bôbürlenmek, gururlanmak 2. aldanmak | tafra atmak, kibirlenmek.

Sakın **mağrûr olma** görme kendüñ / Eger haşmuñ olursa da karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3*). [*mağrûr olma,]*

mağrûr olma: Gururlanmak, aldanmak.

Olma mağrûr iy gönül baħl u tekebbürden sakın / Başuñ eflâke irürse yüzüñ olsun hâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [*mağrûr olma,]*

Görübên kuvvetüñi olma mağrûr / Özüñi eyleme nisbet şemüd’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 5*). [*mağrûr olma,]*

mağrûr olmasun: 1. Aldanmak 2. tafra atmak, kibirlenmek.

Bir akar su hûblık dünyâ degüldür ber-çarâr / Pâdişehler mülke hûblar hüsne **mağrûr olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [*mağrûr olmasun, -sun]*

mâgrûr oluban: Bôbürlenmek, gururlanmak.

Hüsne **mâgrûr oluban** ‘aşıkâ cevr itmegi ko / Bir işi işleme kim soñra peşimân olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [*mâgrûr oluban, -uban]*

mâh: Ay, kamer.

İy kamer yüzlü hayâlün gelse dil eyler kelâm / Tañ degül divâneler eyler tekellüm **mâh-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [*mâh-ıla, --ıla]*

mâh: Ay.

Âfitâbı bende ider **mâhı** şevkıñden hilâl / Eydüñüz ol dil-rübâya ata binüp koşmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [*mâhı, -ı]*

Ger niķâbın keşf idüp hûbân görine hem çü **mâh** / Ğâret olur ‘aql u şâbrı kim aña ide nigâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*mâh,]*

māh: 1. ay 2. ay yüzlü güzel.

Cihān maḥbūblarınūñ şāhı sensin / Güzeller kamu encüm **māhı** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*māhi, -ı*]

Rüşen olsun ğam şebinde külbe-i vīrānumuz / Eydüñüz ol **māh** togsun māhitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [*māh,]*

Perī midür didüm yāhūd melek mi / Didiler belki **māh** hūrşīd-zāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*māh,]*

Gün yüzünden ‘ālemi cānā münevver eyleyen / Bu Muḥibbî ruḥlarıña gün dimiş alnuña **māh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*māh,]*

māh u sālī: Ay ve yıl.

Ğam şebinde zūlfūñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle geçer ehl-i ‘ışkuñ **māh u sālī** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*māh u sālī,]*

maḥabbet: 1. Sevmek, sevgi, ruhun bir şeye meyelānı: Maḥabbet-i māl ve cāh, maḥabbet-i ilm ve fazl. 2. Musāhabat-ı dostāne. muḥabbet-name muḥabbet mektubu.

Hicr hemān derd-ile miḥnet hemān / Līk Muḥibbî’de **maḥabbet** hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*maḥabbet,]*

maḥabbet: Aşk, sevda; bkz. ‘mīhr ü maḥabbet’, ‘ehl-i maḥabbet’, ‘erbāb-ı maḥabbet’, ‘aşk u maḥabbet’, ‘derd-i maḥabbet’, ‘derd ü maḥabbet ehli’, ‘bezm-i maḥabbet’ md.

İçüp **maḥabbet** cāmını hoş-ḥāl olayın bir zamān / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*maḥabbet,]*

maḥabbet: Aşk, sevda.

Süre süre başa iltüm çün **maḥabbet** baydağın / Devletinde pādīşāh-ı ‘ışkuñ ferzāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4*). [*maḥabbet,]*

Maḥabbet büynü ummañ cihānuñ gülsitānından / Dimişler meyve-i miḥnet yiyenler būsitānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*maḥabbet,]*

Nağd-i cān-ıla bulunur bil **maḥabbet** cevheri / ‘İşk bāzārında geç sen de ziyān u süddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [*maḥabbet,]*

Dilā deryā-yı ‘ışk içre kaçan sen talabilmezsin / **Maḥabbet** gevherin hergiz elüñe alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*maḥabbet,]*

Virmezem dünyālara dilberlerüñ derd ü ğamın / Ben bilürem kimseler bilmez **maḥabbet** ‘ālemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 1*). [*maḥabbet,]*

Dirîgâ hâsta-i 'ışkâm gelüp sormaz tabîbüm âh / **Maḥabbet** çün günâh olmuş olup düşmen ḥabîbüm âh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*maḥabbet,]*

maḥabbet bahrına: *Aşk denizi.*

Muhibbî pul pul olmuşdur ser-â-ser dâğ-ı miḥnetle / **Maḥabbet bahrına** girdüm görünsem tañ mı mâhî
ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*maḥabbet bahrına, -na]*

maḥabbet bendini: *Aşk bağı.*

Maḥabbet bendini bir bir gönül barmagina bagla / Fiğân itsün belâ bezminde ney-veş pür nevâ olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*maḥabbet bendini, -ni]*

maḥabbet büyünü ala: *Aşk kokusunu almak.*

Egerçi yañılıp dilber geçe bir gün mezârumdan / **Maḥabbet büyünü ala** benüm ḥāk-i ğubârumdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*maḥabbet büyünü ala, -a]*

maḥabbet cāmını: *Aşk şarabı.*

Dilâ 'ışk-ıla ger olsañ 'aceb mi ḥaşre dek sermest / **Maḥabbet cāmını** rûz-ı ezelden nüş idensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3*). [*maḥabbet cāmını, -nı]*

maḥabbet ehli: *Muhabbet ehli, âşıklar.*

Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / 'Aceb mi 'âşık olsa beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2*).
[*maḥabbet ehli,]*

maḥabbet ehline: *Âşıklar.*

Şabâ küyına ugrarsañ getürgil ḥāk-i rāhından / **Maḥabbet ehline** ğāyet-be-ğāyet armagandır bu (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [*maḥabbet ehline, -ne]*

maḥabbet gösterür: *Sevgi ve muhabbet göstermek.*

Gerçi kim evvel cihân saña **maḥabbet gösterür** / Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [*maḥabbet gösterür, -ür]*

maḥabbet ḥuṭbesin: *Sevgi hutbesi.*

Minber-i 'ışk üzre okurken **maḥabbet ḥuṭbesin** / Diñlesün gelsün şalâdur şeyḥ ü şâb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*maḥabbet ḥuṭbesin, -n]*

Minber-i 'ışk üzre okurken **maḥabbet ḥuṭbesin** / Diñlesün gelsün şalâdur şeyḥ ü şâb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*maḥabbet ḥuṭbesin,]*

maḥabbet mülkine: *Sevgi ülkesi.*

Maḥabbet mülkine şāham ‘alemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*maḥabbet mülkine,]*

maḥabbet nārına: *(Sevgilinin) aşkının ateşi.*

Maḥabbet nārına her kim dutuşup cān-ıla yanmaz / Yanup hirmān ocagında aña dāyim ‘azāb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*maḥabbet nārına, -na]*

maḥabbet şāhı: *Aşk padişahı (sevgili).*

Maḥabbet şāhı geldükçe Muḥibbî kişver-i dilde / Dögilsün sīnemün taḅlı cihān tolı şadā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*maḥabbet şāhı,]*

maḥabbet şarābını: *Aşk şarabı.*

İçdi Muḥibbî çünki **maḥabbet şarābını** / Mest ola yata ḥaşre degin sanmañ ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*maḥabbet şarābını, -nı]*

maḥabbet şehrine: *Aşk şehri.*

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uğrar / Ḥaber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*maḥabbet şehrine, -ne]*

maḥabbet-nāme: *Aşığın aşkını bildiren yazı.*

Ehl-i ‘işkuñ derd-ile ola kalem-veş bagrı çāk / Bu Muḥibbî’nün okurlarsa **maḥabbet-nāmesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*maḥabbet-nāmesin, -sı, -n, -]*

maḥal oldı: *Uygun olmak, yerinde olmak, münasib düşmek.*

Her ne çekesin saña Muḥibbî **maḥal oldı** / Kaç kerre didüm zülfine dil virme dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*maḥal oldı,]*

mā-ḥazar: *(Ar.) Önceden hazırlanan, hemen.*

Muḥibbî şoḅbet-i ḥāş it ğam u derd ü belā gelsün / Kebāb it **mā-ḥazar** bagruñ gözüñ yaşı şarāb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*mā-ḥazar,]*

mā-ḥazar eyle: *Hazır eylemek.*

Çeşm-i maḥmürü ḥayāli gele dil ḥānesine / **Mā-ḥazar eyle** ciger ḥünını miḥmānuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [*mā-ḥazar eyle,]*

mā-ħazār kılsun: *Hazırda bekletmek, hazırlamak.*

Mey yirine içdi çün mestâne çeşmi kanımı / **Mā-ħazār kılsun** bu dil bagrın kebāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*mā-ħazār kılsun, -sun*]

maħbüb: *Sevilen, sevgili.*

Cihān **maħbūblarınıñ** şāhı sensin / Güzeller kamu encüm māhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*maħbūblarınıñ, -larınıñ*]

‘İşk-içün dirler ezel bezminde bir **maħbüb-ımuş** / Böyle naķş itmiş gören āyīne-i idrākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 2*). [*maħbüb-ımuş, --ımuş*]

maħbüb: *Sevgili, güzel.*

Sīm ü zer kimde olursa şayd olur **maħbūblar** / Yig gelür Şirīn’e Ĥusrev ol ġarīb Ferhād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*maħbūblar, -lar*]

maħbüb: (*Ar. ĥubb “sevmek, sevgi”den maħbüb*) *Sevilen kimse, sevgili.*

İy Ĥitā **maħbūbı** sensüz sorma ĥālüm hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet kaçredür āb-ı Āmu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [*maħbūbı, -ı*]

maħbüb: (*Ar. ĥubb “sevmek, sevgi”den maħbüb*) *Sevilen kimse, sevgili.*

Ceng iderse cān u dil olmaz ‘aceb sen ĥüb içün / Oligelmişdür cidāl olur ezel **maħbüb** içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*maħbüb,]*

maħbüb: *Güzel.*

Su gibi gördüğü **maħbūba** Muhibbî meyl ider / N’eyleyem derdā dirīġā ĥātır-ı meyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*maħbūba, -a*]

maħbüb u meymden: *Dilber ve şarap.*

Zāhidā **maħbüb u meymden** men’ ile men’ olmazam / Eyler iseñ günde biñ kerre baña tayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*maħbüb u meymden, -den*]

māhī: *Balık.*

Düşüp iy dil yine deryā-yı ‘ışķa / Yürürsin anda dāyım **māhī** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [*māhī,]*

māhī: *Balık.*

Muhibbî pul pul olmuşdur ser-â-ser dâğ-ı miñnetle / Mağabbet baħrına girdüm görünsem tañ mı **māhî** ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [māhî,]

māhî: *Ay (gibi parlak yüzlü sevgili).*

Pirehensüz kuçmışam ol **māhî** didüm dil didi / Belki düşündür Muhibbî ħayr ola gerçek misin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [māhî,]

māh-ı cihān: *Dünyayı aydınlatan ay. II Sevgili.*

Ėayra meyl itmez gönül **māh-ı cihān** arayuben / Bāri bir kez görsem ol ħüsn-i cihān-ārāyî ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [māh-ı cihān,]

māh-ı tābāndur: *Parlak ay II sevgili.*

Ben niçe teşbîh idem bālā-yı kıaddin serve kim / Hey niçe serv-i sehî bir **māh-ı tābāndur** gelen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [māh-ı tābāndur, -dur]

māhir: *Hünerli, becerikli.*

Çeşmi **māhirdür** geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi sāhirdür diyen zülfinde de vardur füsün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [māhirdür, -dür]

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde **māhir** / Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-girān-ı ĩmām (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [māhir,]

Gāh cevri ü geh cefā-y-ıla yıkarsın gönülümü / Kim cefā fenninde **māhir** bir ‘aceb cānānesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [māhir,]

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz / İster ki ola kāmil **māhir** geçe cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel
2836, Beyit 8*). [māhir,]

māhitāb: *Ay ışığı; dolunay.*

Rüşen olsun ġam şebinde külbe-i vīrānumuz / Eydüñüz ol māh togsun **māhitāb** eglenmesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [māhitāb,]

māhiye: *Denize.*

Kanlı yaşum **māhiye** irişdi āhum tā-be-māh / ‘İşkuma yitmez mi ki bu nev’-ile iki güvāh (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [māhiye, -ye]

māhiyyet: *Bir şeyin aslı, esası, iç yüzü.*

Kimse yārūñ iy Muhibbî añlamaz **māhiyyetin** / Niçe müşkiller egerçi ħall olur idrākde (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2909, Beyit 5*). [māhiyyetin, -in]

mahmūd': Özel isim.

‘Āşık olan pādīshāh olursa da ol kul olur / Böyle nakl itmiş iden dirler şeh **Maḥmūd'dan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*maḥmūd'dan, -dan*]

mahmūd: *Gazneli Sultan Mahmud. // Mahmud u Ayaz hikayesi bağlamında.*

İy büt-i Çinüm bugün sen ḥüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de ‘ışk-ıla **Maḥmūd'dan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [*maḥmūd'dan, -'dan*]

mahmūr: *Sarhoş, kendinden geçmiş.*

Sākiyā itme dirîg cāmı bu ben **maḥmūrdan** / Çünkü kesb eyler şafā ḳalbüm mey-i engürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [*maḥmūrdan, -dan*]

mahmūr: *Ar. sarhoşluğun verdiği sersemlik; uyku basmış göz.*

‘İşk cāmını Muḥibbī çün ezel nūş ideli / Geh melāmet gāh mest **maḥmūr** dirler ušta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*maḥmūr,]*

mahrem: *Aşına.*

Muḥibbī redd olup **maḥrem** raḳībūñ / Katuñda bir seven de sevmeyen de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2943, Beyit 5*). [*maḥrem,]*

mahrem: *Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samîmî dostu olan kimse, sırdaş.*

Gıceler tā şubḥa dek ḡam-ḥānede **maḥrem** baña / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*maḥrem,]*

mahrem: *Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.*

Kandasın iy göñlümün ārāmı cānum **maḥremi** / Kullarına zulm idici pādīshāhum kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [*maḥremi, -i*]

mahrem itdi: *Yabancı, yasaklı olan, yakın olmayan.*

Yār itdi göz yaşını kendine mahrem / Bir dem cüdā itmedi Ferhād-ı yegāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2965, Beyit 3*). [*maḥrem itdi,]*

mahrem-i dāyim: *Gizli gönül.*

Çıkarsun göklere bülbül fiğānı / Anuñçün **maḥrem-i dāyim** dikensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 3*). [*maḥrem-i dāyim,]*

māh-rū: Ay yüzlü güzel, dilber.

Açılıp dur gerçi her cānibde gülhā-yı çemen / Hāşıl olmaz **māh-rūlarsuz** temāşā-yı çemen (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2619, Beyit 1). [*māh-rūlarsuz, -larsuz*]

Māh-rūlarda Muhibbî çün bilürsin yok vefā / Ya ne sergerdān idersin bu dil-i āvāreyi (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2800, Beyit 7). [*māh-rūlarda, -lar, -da*]

Vefāyı görmek isterseñ Muhibbî **māh-rūlardan** / Şikāyet itmeyüp dāyım rızā göster cefāsına (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2811, Beyit 5). [*māh-rūlardan, -lardan*]

Māh-rūlarda mihr kalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriğ ol iy dil kırnağ eyleme (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2835, Beyit 2). [*māh-rūlarda, -lar, -da*]

Nigārā mihr-i ruhsāruñ senüñ pertev salar dehre / Anuñçün **māh-rūlarda** bulunmaz sendeki çehre (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2860, Beyit 1). [*māh-rūlarda, -lar, -da*]

māh-rū: Ay yüzlü.

Gün yüzüñden ayru sorsañ hālūmi iy **māh-rū** / Tiredür bu gündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2587, Beyit 2). [*māh-rū,*]

māh-rū: Ay yüzlü, yüzü ay gibi parlayan güzel, sevgili.

İy Muhibbî **māh-rūlarda** vefā emr-i muhāl / Añlaram ebleh anı ‘ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2626, Beyit 5). [*māh-rūlarda, -lar, -da*]

māh-rū: Ay gibi parlak yüzlü. II Sevgili.

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbî hāstanuñ / Pes nedendür gūşuñā girmez senüñ iy **māh-rū** (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2775, Beyit 5). [*māh-rū,*]

māh-rū: Ay (gibi parlak) yüzlü sevgili.

Zulme māyil cevri çok ‘āşıklara bī-dādsın / **Māh-rūlar** öğrenür senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2553, Beyit 1). [*māh-rūlar, -lar*]

Māh-rūlar arasında kim ki göre sen mehi / Diye taḥsīn bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2573, Beyit 4). [*māh-rūlar, -lar*]

‘Āşık-ı dil-ḥasteler kılmazdı mihrini ṭaleb / ‘Ālem içre **māh-rūlar** ger cefākār olmasa (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2818, Beyit 3). [*māh-rūlar, -lar*]

Dirlerdi **māh-rūlar** hep cümle bī-vefādūr / Gezdüm cihānı gördüm yok sen tek cefāda (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2836, Beyit 3). [*māh-rūlar, -lar*]

İy Muhibbî yār götürse yüzinden ger niḳāb / **Māh-rūlar** her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2877, Beyit 6). [*māh-rūlar, -lar*]

māh-rū: *Ay gibi parlak yüzlü olan. II Sevgili.*

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy **māh-rū** / Rağbet eyler bu Muhibbî dem-be-dem peymāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*māh-rū,]*

māh-rūlar: *Ay yüzlü.*

Bulunur **māh-rūlarda** egerçi mihri yok meh-rū / Ve lîkin ortalarında ‘aceb nā-mihribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*māh-rūlarda, -da]*

māh-rūlar: *Ay yüzlü güzeller.*

Māh-rūlar cevriñi çekdükçe iy dil şādsın / Anuñ içün kim ezelden sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*māh-rūlar,]*

mahrūm eyleme: *Yoksun bırakmamak.*

Deryūze idegeldi yüzün göre Muhibbî / Mahrūm anı eyleme gel sāyil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [*mahrūm eyleme,]*

mahrūm eyleme: *Yoksun bırakmak.*

Egerçi kārlar bî-ḥad u el urdum ‘ışk kārına / İlāhî eyleme mahrūm ayırma beni kārumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [*mahrūm eyleme, -me]*

mahrūm eyleyüp: *Yoksun bırakmak (Sevgiliye kavuşmaktan mahrum etmek).*

Sen ḥarām itdūñ vişālūñ beni **mahrūm eyleyüp** / Ben yoluñda cān virüp kanum helāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [*mahrūm eyleyüp, -yüp]*

mahrūm ide: *Yoksun bırakmak.*

Çünkü virildi Ḥudā’dan şefkat itmek Aḥmed’e / Ḥāşa şefkatden Muhibbî bendesin **mahrūm ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*mahrūm ide,]*

mahrūm kılma: *Mahrum bırakmak.*

‘Ārīzuñ enver-durur dirler baña ḥūrşiddin / Gel ṭulū‘ eyle beni **mahrūm kılma** dîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*mahrūm kılma,]*

mahrūm olup: *Mahrum olmak, yoksun kalmak; dünyaya gelmemek.*

Baña gönderme vefā vü mihrüñi gel iy şanem / Tek cefādan bu dilüm **mahrūm olup** zār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*mahrūm olup, -up]*

maḥşer: (Ar.) Maḥşer, kıyamet yeri.

Ümîdüñ tut ki gele ḥayruñ ağır / Kaçan kim kurıla **maḥşerde** mîzân (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4). [maḥşerde, -de]

maḥşer günü: Kıyamet günü; öldükten sonra tekrar dirilenlerin toplanacaklarına inanılan gün.

Elde dutam komayam dāmānuñı **maḥşer günü** / Vardugumda ḥazrete çāk-i girîbān ile ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3). [maḥşer günü,]

maḥşer gününde: Kıyamet günü.

‘Āşıkı evvel öldür dönüp lebūñle dirgür / **Maḥşer gününde** iy dōst bu bir ‘alāmet olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 2). [maḥşer gününde, -nde]

Ölse Muḥibbî ‘ışk-ıla kan-ıla yuyasız / **Maḥşer gününde** kalka-bile tā o kan-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5). [maḥşer gününde, -nde]

māhum: Ay (kadar) güzel(im).

Āsümāñiler geyüp gün yüzlü **māhum** kandasın / Göklere irdi saña irmedi āhum kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1). [māhum,]

Dil düşüp āteş-i ‘ışka eridi şem‘ gibi āh / Niçe bir yaka beni hicrūñı i **māhum** kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2). [māhum,]

maḥv eyledi: Yok etmek.

Beni **maḥv eyledi** ‘ışkuñ vücūdumdan eşer hergiz / Görinmez kim nażar kılsa hemān bir dūd-ı āham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3). [maḥv eyledi,]

maḥvitse: Yok etmek.

Yaksa **maḥvitse** beni pervāne-veş şem‘-i cemāl / Karşusunda bülbül-āsā murg-ı dil zār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2). [maḥvitse,]

maḥv ola: Yol olmak.

Her ki ḥabāb gibi şīşe-i terde **maḥv ola** / Budur zamānenūñ işi dāyim ḥabāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3). [maḥv ola,]

Ger bugün kursa hemān **maḥv ola** irteye degin / Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi vālā lāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4). [maḥv ola,]

maḥv oldı: Yok olmak.

Yandı **maḥv oldu** Muḥibbī şem‘ine pervâne-veş / Andan ummañ dōstlar şimden girü nām u nişān
(*Muḥibbī Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*maḥv oldu,]*

maḥv olur: *Yok olmak, ortadan kalkmak; kötü duruma düşmek, perişan olmak.*

Cemālī şem‘in añdukça bu çeşmüm **maḥv olur** küllī / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen
(*Muḥibbī Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*maḥv olur, -ur]*

maḥv olursın: *Yok olmak, harap olmak.*

Bir nazar kılsañ Muḥibbī **maḥv olursın** sen hemān / Bir gören bir daḥı görmez çehre-i ferḥundesin
(*Muḥibbī Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*maḥv olursın, -ursın]*

maḥzen: *Hazine.*

La‘l-i lebūñ ḥayāline **maḥzen-durur** gönül / Ḥarc eylerem gevher-i nazm[1] ol ḥazīneden (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 4*). [*maḥzen-durur, --durur]*

maḥzen: *Hazine ve define gibi şeyleri koyacak yer. Bodrum, yeraltı.*

İstedūñ çün genc-i vaşlın eyle zülfinden ḥazer / İy gönül ejderden itmişler tılısm ol **maḥzene** (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [*maḥzene, -e]*

maḥzen: *Yeraltı, bodrum; havasız, karanlık yer; eşya saklamaya mahsus yer II aşığın virane gönlü.*

Gönül **maḥzendür** ‘ışkuñ gevherine / Anı şarf eyleme illā yirine (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2814, Beyit 1*).
[*maḥzendür, -dür]*

maḥzen: *Hazine ve define gibi şeyleri koyacak yer.*

Çün gönül **maḥzen** çıkar andan Muḥibbī cevheri / Her sözün dür-dānedür baksunlar ol gencineme
(*Muḥibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*maḥzen,]*

maḥzen: *1) Hazine 2) Mesnevi.*

Āşikāre kılayım yine ma‘ānī gevherin / Girüben çıkarayım dilde olan **maḥzenüme** (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*maḥzenüme, -üm, -e]*

maḥz-ı lutf: *Lütuf ve iyiliğin aslı, tıpkısı.*

Ol bir kerīmdür umaram **maḥz-ı lutf** idüp / Raḥmet suyuyla yuya yüzüm olmaya siyāh (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*maḥz-ı lutf,]*

maḥzün: *Hüzünlü, kederli.*

Gördüm iy dil seni **maḥzūn** 'ıŝk-ıla ğam-ḥurdesin / Sīneñ üzre daḥı dāğlar yakmış āzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*maḥzūn,]*

İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil aḥvālını / Okımasa defterin almasa ol **maḥzūn** ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*maḥzūn,]*

maḥzūn ider: *Hüzünlendirmek, üzmek.*

Beni **maḥzūn ider** bu çarḥ-ı gerdün / Olur günden güne ḥālüm diğere-gün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 1*). [*maḥzūn ider, -er]*

maḥzūn olasin: *Hüzünlenmek, üzün durumda olmak, boynu bükülmek.*

Nüş-ı cam ile göñül āyinesin eyle şafâ / Ne revâdur ki 'abeş yirlere **maḥzūn olasin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [*maḥzūn olasin, -asin]*

maḥzūn tutar: *Hüzünlendirmek, üzüntüde bırakmak.*

Kimi hoş-dil yürür şādān u ḥandān / Kimi **maḥzūn tutar** ğamla enīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [*maḥzūn tutar, -ar]*

makām: *Durulacak yer, durak, mesken.*

Kāf-ı istiğnā **maḥāmum** oldı [bak] 'Anḳā gibi / Tu'mesinden bu cihānuñ fāriğü'l-bālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [*maḥāmum, -um]*

makām-ı meygede: *Meyhane.*

Geh medrese vü gāh **makām-ı meygede** baña / Bu aralıkda kalmışa eydüñ şevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*makām-ı meygede,]*

makbül: *Beğenilen, hoşta giden.*

İdüp redd 'āŝıķı **makbül** raķıbi / Revā mı uyasın sen ol le'ime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4*). [*makbül,]*

maḥşūd: *Amaç, niyet, gaye.*

Kim ki isterse bula āḥır varup maḥlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp geçmek gerek **maḥşūddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*maḥşūddan, -dan]*

maḥşūd: *Amaç.*

Bir 'işve yiter arada ger cān ise **maḥşūd** / Ālüde-i ḥūn eyleme gel sâ'id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [*maḥşūd,]*

Ben t̄alib-i nigāram **maḫṣūd** baña dīzār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīṣe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*maḫṣūd,]*

maḫṣūd: *Amaç, gaye, maksat.*

‘Āṣıḫuz dīdār-ı yāra ğayrı yok **maḫṣūdumuz** / Bilürüz zāhid seni firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*maḫṣūdumuz, -umuz]*

maḫṣūd: *Amaç, arzu, maksat, niyet, düşünce.*

Gedā-yı kūyuñ olmaḫdur hemān ‘ālemde **maḫṣūdum** / Bunı sanma ki ‘ālemde Muḫib[bī] ‘izz ü cāham ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [*maḫṣūdum, -um]*

maḫṣūda irmedi: *Amacına ulaşmamak.*

İrmedi maḫṣūda dil arturmayınca nālesin / Şem‘ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [*maḫṣūda irmedi,]*

maḫṣūdı: *Amaç, gaye, maksat.*

Raḫībūñ şimdi **maḫṣūdı** beni senden cüdā kılmak / Göreyim anı meşḫ olsun döne tā yüzi maymūna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*maḫṣūdı,]*

maḫṣud-ı men: *Benim amacım.*

Ḥübān hezārāndur hezār birdür hemān **maḫṣud-ı men** / Şad pāre olsam tīg-ıla gelür bu dilden yā suḫen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*maḫṣud-ı men,]*

maḫṣūdına irmedi: *Maksadına ulaşmak, amacına erişmek.*

Bu Muḫibbī cān u dilden irmedi maḫṣūdına / Çekmeyince destini her būd u her nā-būddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*maḫṣūdına irmedi, -medi]*

māl: *Varlık, servet.*

Göz ucıyla naḫar kılmā degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu **mālam** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [*mālam, -am]*

Göz ucıyla naḫar kılmā degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu **mālam** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [*mālam, -am]*

māl: *Bir kimsenin sāhip olduğu her şey, mal mülk, servet.*

Vaşluñ-ıçun gözlerüm ḫarc itdi dūnyā mālını / Alımadum bī-baḫā-y-ımış anı bu **māl-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [*māl-ıla, --ıla]*

māl: *A. mal, mülk, varlık.*

Māl u cāha bakmaduñ dünyādan olduñ çün berī / Ğuşşa vü ğamdan Muhibbī dāyimā āzādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [*māl,]*

māl u cāh u mülke: *Mal, mevki ve mülk.*

Māl u cāh u mülke bakmaz oldu dīdār ‘aşıkı / Zīrā bir loķmaya ķāni ‘dür yimez dünyā ğamın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [*māl u cāh u mülke, -e]*

māl u cāhına: *Servet ve makam.*

Bakup meyl eylemez ‘ārif bu dehrūñ **māl u cāhına** / Beķāsı yok bilür perr-i meges deñlü cihān ķadriñ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*māl u cāhına, -na]*

māl-ı ķārūn: *Karun'un serveti, Karun'un sahip olduđu varlık.*

Ne assı dāne dāne cem ‘-i dünyā / Anı fikr eyle kanı **māl-ı Ķārūn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*). [*māl-ı ķārūn,]*

mālik oldum: *Sahip olmak II kavuşmak, erişmek.*

Bu Muhibbī durmadan söz dürlerin ħarc eylesün / Baħr-ı dilden yimesün ğam **mālik oldum** kāna ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*mālik oldum, -dum]*

mālik olur: *Sahip olmak.*

Olur dil şād irişse pāy-ı būsā / Sanasın **mālik olur** taħt-ı Rūs’a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2841, Beyit 1*). [*mālik olur, -ur]*

ma ‘mūr: *Bayındır, bakımlı.*

Bu leţāfet bu ħalāvet bu melāħat cümlesi / Cem ‘ olınmış bir yire **ma ‘mūr** dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [*ma ‘mūr,]*

ma ‘mūr eylegil: *İmar etmek, donatmak.*

Göñlümün vīrānesin iy dōst **ma ‘mūr eylegil** / Ka ‘be yapmakça dimişlerdür yapan dil ħānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*ma ‘mūr eylegil, -gil]*

ma ‘mūr olmasun: *İmar edilme, gelişip güzelleşme.*

Yār ister çün Muhibbī ola bu göñlüñ ħarāb / Ko yıkılsun hergiz ol vīrāne **ma ‘mūr olmasun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [*ma ‘mūr olmasun, -sun]*

ma' müre: Güzel, bayındır, bakımlı.

Gel gönül hānesi **ma' muresini** itme hārāb / Miḥnetüñ dāğını yak şemse-i eyvān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [*ma' muresini, -sini*]

ma' nā: Anlam.

İy Muḥibbî şî'rümün **ma' nāsını** fehmi eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*ma' nāsını, -sı, -n, -ı*]

İy Muḥibbî şî'rümün **ma' nāsını** fehmi eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [*ma' nāsını, -sı, -n, -ı*]

Ma'nā gülini itdi çün izhār Muḥibbî / İletdi seḥer yili anuñ büyünü her sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 5*). [*ma' nā,*]

Bu Muḥibbî söyledi pür-nükte bir şīrīn ğazel / Her kim anuñ fikr ide **ma' nāsını** 'aqlı şaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*ma' nāsını, -sı, -n, -ı*]

ma' nā: Anlam.

Naẓmuñ Muḥib naḥl ü **ma' nāsı** meyvelere / Zāhir olur bu ğazel-i ābdār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [*ma' nāsı, -sı*]

ma' nā: Anlam, içyüz, hakikat.

Şî'rümün her bir saḥırı mevc-i deryā olalı / Naẓmumuñ **ma' nāsın** iden dürr-i ğaltān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*ma' nāsın, -sı, -n*]

mānend: Benzer.

Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe **mānend** / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*mānend,*]

Akar bu gözlerüm yaşına **mānend** / Meriç'dür birisi birisi Tunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*). [*mānend,*]

mānend-i jāle: Kırağt, çiy gibi.

Nigāri vaşf kılsa bu Muḥibbî / Gözi yaşın döker **mānend-i jāle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 5*). [*mānend-i jāle,*]

māni': Bir şeyin yapılmasını önleyen şey, engel.

Çün vişāl-i yāra **māni' dür** dimişler ten daḥı / Bir ḳabādur 'āriyet iy dil gider cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*māni' dür, -dür*]

Göremez oldum dirîgâ gün yüzüñi âh kim / Gâh âb-ı çeşmüm **māni'** ü geh zülf-i siyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [*māni'*,]

ma' nî: *Anlam II Öz.*

Her sözüñde niçe **ma' nî** var nihân u âşikâr / Ehl-i diller yazup itsünler kitâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*ma' nî,*]

ma' nî: *Asıl, öz, gerçek, hakikat.*

İy gönül sevdâ-yı 'ışkıyla anuñ efgendesin / Pâdişâh-ı dehrsin **ma' nide** ammâ bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*ma' nide, -de*]

māni' olur: *Engel olmak.*

Vuşlat içre n'ideyim âh bana **māni' olur** / Cānum üzre bu tenüm beñzede pīrāhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*māni' olur,*]

māni' olur: *Engel olmak.*

Olur raķīb māni' kūyuña varabilmem / Hâķ'dan budur murādum hem göreyim ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*māni' olur, -lur*]

Göreyim ben seni âhır girīban-çâķ tā dāmen / Baña **māni' olur** vuşlat deminde pīrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*māni' olur, -ur*]

mansūr: *"Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf. Bu söz gerçekte Allah'ın insanda tecelli ettiği biçimindeki tasavvuf görüşünü yansıtmaktadır.*

Bu dil **mansūri** ifşâ sırr-ı 'ışkı / İdüp as anı zülfündeki dāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*mansūri, -i*]

mansūr: *"Enel-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.*

Ola zülfünde dilber ide ber-dār / Gönül **Mansūr'ımı** Hāllāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*). [*mansūr'ını, -'ını*]

mansūr: *"Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.*

Her kim ki 'âşik olmuş serden geçer ol âhır / Dimiş bu sözi **Mansūr** vardukda dāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [*mansūr,*]

mansūr: *Hallac-ı Mansur II Allah'ta eriyip yok olmak anlamında söylediği "Ene'l-Hak", yani "Ben Hakkım" sözü sebebiyle 922 yılında asılarak öldürülen mutasavviftir. Klasik edebiyatta aşığa yapılan benzetme ve nitelendirmelerde kullanılmıştır.*

Sırr-ı 'ışkı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / 'Işk **Manşūr**'ı olup geldüm benem dār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [*manşūr*'ı, -ı]

manzara: *Seyir yeri, bakılıp seyredilen yer.*

Nāgehān virdüm gönül nev-reste zībā dilbere / Cān gözin açdum nāzar kıldum o nīgū **manzara** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [*manzara*,]

mār: *Yılan.*

Mār zülfi leblerinden yüzünü döndürmedi / Yā nedendür **mār** çün dirler kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*mār*,]

İdüp tekmil sihri çeşm-i cāzū / İder gāh **mār** zülfin gāh cārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*). [*mār*,]

Zülfünün cānā hāyālī sīne-i mecrūhda / **Mār** beñzer kim şikāfindan yirüñ girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [*mār*,]

Düşümde görüp gerdenume **mār** dolaşmış / Ahsent bu düşi zülf-i nigār-ıla yorana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*mār*,]

Her kesi seyr eyley idi genc-i hüsünin rāyegān / Kim aña tılsım olup zülfeyn[i] ger **mār** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*mār*,]

mār: *Yılan.*

Çün **mār-durur** zülf[i] nigāruñ hāzer eyle / Kākül sanup el sunubanı aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*mār-durur*, -dur, -ur]

mār: *Yılan II sevgilinin saçı.*

Öpdüm lebinin varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ mı duta kişi **mār** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*mār*,]

Haṭuña didiler hüsünün tılsımı / Görinür **mār** içinde iki gīsū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 4*). [*mār*,]

mār da: *Yılan da.*

Oldı çün zülf[i] gāmıyla bu Muhibbî hāksār / Mesken itdi üstühvān-ı kellesini **mār da** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [*mār da*,]

mār zülfi: *(Sevgilinin) yılanı benzeyen saçları.*

Mār zülfi leblerinden yüzünü döndürmedi / Yā nedendür mār çün dirler kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*mār zülfi*,]

mār-ı zülfüñ: Saç kıvrımı. Sevgilinin saçı uzunluğu, kıvrımlı oluşu, siyahlığı vs. özellikleri ile ele alınıp yılanı benzetilir.

Egerçi semmi vardır **mār-ı zülfüñ** / Bi-ḥamdillāh lebidür aña dārū (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4). [mār-ı zülfüñ,]

marîz: Hasta, illetli. II Dertli.

Marîz 'ışık olana yok nihâyet / Ne çâre derd gelmez çün hisâba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2). [marîz,]

ma' rûf: Bilinen, belli, mâlûm.

Mürşid-i 'ışık olalıdan bu Muhibbî **ma' rûf** / Beñzedi baḥr-ı maḥabbetde bu dil Zü'n-nün'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5). [ma' rûf,]

mâst: Yoğurt.

Ḥaḳ üzre kıl ticâret **mâsta** gel katma su / Korkaram kim seni bir gün cem' oluban ğarḳ ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2). [mâsta, -a]

ma' şük: Ar. Sevilmiş, sevgili, dildâr.

Ma' şük her ne itse Muhibbî ko eylesün / Hiç girmesün kimesneler anuñ arasına (Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5). [ma' şük,]

Ḥâr elinden bülbül itdi çok şikâyetler güle / Gül didi 'âşık olan **mâ' şüka** eyler mi gile (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1). [mâ' şüka, -a]

ma' şük: Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.

Diler her kes ki 'âşıkdur ire vaşlına **ma' şükuñ** / Murādum senden iy meh-rū hemān ancak nigāham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6). [ma' şükuñ, -uñ]

ma' şüka: Aşık olunan kadın.

'İşk ölmek öğredür 'uşşâka hem **ma' şüka** nâz / Böyle olsa 'âşık u **ma' şüka** olur mı günāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2). [ma' şüka,]

mât ider: Kötü duruma düşürmek, bozmak.

Oyunda **mât ider** dünyā Muhibbî / Gerekse kendüni leclâc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7). [mât ider,]

maḥbah-ı ğamda: Gam, keder mutfağı. // Gönül.

Sāgar-ı çeşm-ile sun hūn-ı ciger nūş idelüm / **Maṭbah-ı ğamda** dilā derd ü belā aş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*maṭbah-ı ğamda, -da*]

mā-teḳaddem: *Eskiden beri.*

İnen incinme iy gönlüm ölürsin gūşış-i ğamdan / Güzellerden vefā gelmez meşeldür **mā-teḳaddemden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*mā-teḳaddemden, -den*]

mā-teḳaddem: *Eskiden, ezelden beri.*

İy dil-i bî-çäre itme cevri dilberden enīn / **Mā-teḳaddemden** meşeldür nāz ider her nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [*mā-teḳaddemden, -den*]

mātem-i leylī'de: *Leyla'nun yası.*

Ḳays döginmek için taşlar alup ayasına / **Mātem-i Leylī'de** döndürdi özin sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [*mātem-i leylī'de, -'de*]

maṭla'-ı hurşiddür: *Güneşin doğuşu.*

Hānesinden şubḥ-veş 'uşşāka göstereşün yüzün / **Maṭla'-ı hurşiddür** çāk-i girībān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [*maṭla'-ı hurşiddür, -dür*]

maṭlūb: *Talep edilen, istenen.*

Kim ki isterse bula āḫir varup **maṭlūbını** / Terk-i dünyā eyleyüp geçmek gerek maḳşūddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*maṭlūbını, -ını*]

maṭlūb: *İstek, istenilen şey.*

Şāf itmeyince ḳalbūn girmez elüne **maṭlūb** / Su gibi şāf-dil ol ak [sen] ol dīdāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [*maṭlūb,]*

maṭlūb idindüm: *Talep etmek, istemek.*

Zāhidā olsun mübārek saña bu hūr u behişt / 'Āşīḳam **maṭlūb idindüm** cān-ıla dīdāri ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [*maṭlūb idindüm, -indüm*]

māyil: *Ar. Meyilli, yatkın, yakın.*

Zulme **māyil** cevri çok 'āşīḳlara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 1*). [*māyil,]*

māyil ola: *Meyletmek.*

Ola kim **māyil ola** dirler güzeller meyl ider / Çeşmüñe de göz yaşını sîm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2536, Beyit 3). [*māyil ola, -a*]

māyil ola: İstekli, hevesli, arzulu olmak.

Ola kim **māyil ola** dirler güzeller meyl ider / Çeşmüñe de göz yaşını sîm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2536, Beyit 3). [*māyil ola, -a*]

māyil olmasa: Meyletmek, yönelmek, istemek.

Māyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde'î / Sedd bağlanmaz Nil'ün mecrāsına hāşākden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2638, Beyit 3). [*māyil olmasa, -sa*]

māyil olur: İstekli, hevesli, arzulu olmak.

Gözüm yaşına baksa rahm iderdi / Güzeller **māyil olur** çünkü sîme (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2886, Beyit 5). [*māyil olur, -ur*]

maymūn: Maymun.

Raķībūñ şimdi maķşūdı beni senden cüdā kılmak / Göreyim anı mesh olsun döne tā yüzi **maymūna** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2889, Beyit 3). [*maymūna, -a*]

mazmūn: Kast edilen asıl mânâ, gizli anlam.

Eyledüm tahrîr yāra nāme **mazmūnum** bile / Hasb-i hāl-i bülbül-i şūrîde-dil hūnum bile (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2923, Beyit 1). [*mazmūnum, -um*]

ma'zūr eyle: Mazur görmek, ayıplamamak.

Vaşluñı istediğüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme bakma beni **ma'zūr eyle** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2787, Beyit 5). [*ma'zūr eyle,*]

ma'zūr tut: Hoş görmek, kusûruna bakmamak, affetmek, mâzeretini kabul etmek.

Bî-vefā yāruñ Muhibbî cevriñi **ma'zūr tut** / Yārsuz kalur cihāñda 'aybsuz yār isteyen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2662, Beyit 6). [*ma'zūr tut,*]

mecāl: Kuvvet, derman.

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam leşkeri / Koma elden bādeyi bir dem **mecālūñ** var-iken (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2663, Beyit 5). [*mecālūñ, -ün*]

mecāl: 1. Güç, kuvvet, derman, tâkat 2. eski. İmkân, fırsat.

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam ‘askeri / Koma elden bādeyi bir dem **mecālūñ** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 5*). [*mecālūñ, -üñ*]

mecāli yokdur: *Gücün, dermanın olmaması.*

Çemende açmaga yokdur mecāli / Gözini nergis ol şehlāya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 3*). [*mecāli yokdur,]*

mecāz: *Hakikat, gerçek dışı.*

Koma elden sakın ‘ışkuñ **mecāzın** / Diyeler tā saña Veysel Kıran’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9*). [*mecāzın, -in*]

Meyl kılmadı **mecāz-ıla** gönül hiç kese / Per açar mı şāhbāz olan şikār-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [*mecāz-ıla, --ıla*]

mecāzîye: *Dünyevi arzuların mahrem dairesi.*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir haķıkatden haber / Vire mi gönlin **mecāzîye** günāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*mecāzîye,]*

mecbūr: *Zorunlu olarak.*

Gāhī cevrüñe cefā gāhī sitem gāhī elem / Kime virilmiş bular **mecbūr** dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*mecbūr,]*

meclis: *Sohbet etmek ve eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu.*

Ehl-i diller **meclisine** iy gönül yol yok saña / Tā ki bir görünmeye senüñ birünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*meclisine, -i, -n, -e*]

meclis: *Bezm, meclis, eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.*

Bezm-i ğamda hūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol **meclise** peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*meclise, -e*]

İy Muhibbî da ‘vet itme **meclise** meh-rūlar[ı] / İhtiyār eyler m[i] hiç sultān olan kul şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*meclise, -e*]

Ol yār gelse **meclise** biñ ‘ızz ü nāz-ıla / Şem‘i görüñ ki karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*meclise, -e*]

Hūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ sakın bu **meclise** bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [*meclise, -e*]

Ol yār-ı dil-nüvāz kaçan **meclise** gele / Şem‘[i] görüñ karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*meclise, -e*]

Geldi o **meclise** sultān-ı gül güle güle / Şahn-ı çemende cem' idüp ezhār[1] bād-ı şubh (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2). [meclise, -e]

Okuñ **meclisde** 'ışkum dāsitanın / Kitāb-ı 'ışk-ı Mecnūn'dur fesāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 3). [meclisde, -de]

Şöyle kıl nāleleri duymasun anı dil ü cān / **Meclise** koma şafā bezmini bī-gayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 3). [meclise, -e]

meclis: Bezm, meclis, eğlence yeri, zevk ve sefa toplantısı.

Leblerin **meclisde** dildāruñ öper gördüm kadeh / Sāgaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5). [meclisde, -de]

Sākīyā **meclisde** mey sun gel bize inşāf-ıla / İçelüm anı şurāhī-veş derūn-ı şāf-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1). [meclisde, -de]

meclis içre: Mecliste.

Meclis içre her kadeh san bir gül-i aḥmer-durur / Bülbül olmışdur şurāhī diñle kılkul şoḥbetin (Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2). [meclis içre,]

Meclis içre yakmaga 'aşıkları pervānesi / Şem' gibi ruḥlaruñı tābnāk eyler misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4). [meclis içre,]

Meclis içre bāde içdükde lebini rāyegān / Bu Muḥibbî reşk ider her laḥza her dem sāgara (Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5). [meclis içre,]

meclisi ğamda: Gam, keder meclisi.

Muḥibbî **meclisi ğamda** bu gönlüm / Fiġān u nālelerle döndi nāya (Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 5). [meclisi ğamda,]

meclis-i ğamda: Gam, keder meclisi.

Meclis-i ğamda bu gönlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var ḥūn-ıla pür itmeye çeşmüm kāseseñ (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4). [meclis-i ğamda, -da]

Meclis-i ğamda akdı ḥūn-ı ciger / Oldı fırkat-ile dil kebāb yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 3). [meclis-i ğamda,]

meclis-i ğamda: Gam meclisi.

Meclis-i ğamda nevā-sāz ola āheng-i semā' / Saña düşmez mi dil ol naġmeye āheng ideseñ (Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2). [meclis-i ğamda, -da]

Meclis-i ğamda Muḥibbî içecek ḥūn-ı ciger / Ney gibi şubḥa deġin göñlüñi güyā göreseñ (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5). [meclis-i ğamda, -da]

Meclis-i ğamda Şu deñlü dökeyim ħün-ı ciger / Bezm ara her birisi bir gül-i ħandān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*meclis-i ğamda, -da*]

mecnûn: *Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.*

‘İŞk mîrâşını yirsem ne ‘aceb **Mecnûn’dan** / Sanmañ ol gitmek ile ‘âşık-ı Şeydâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [*mecnûn’dan, -dan*]

mecnûn: *1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven, tutkun.*

Muhibbî ‘işk-ıla dîvâne oldu / Yanında görünür ‘aql issi **mecnûn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 5*). [*mecnûn,]*

Baña sor ‘iŐkuñ rumüzün saña takrîr eyleyem / Sorma **Mecnûn’a** ol olmuşdur hemān Şahrâ-nişîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [*mecnûn’a, -’a*]

Şöyle bed-nām olmuŐsam **Mecnûn** benden ‘ār ider / ‘İŞk ara dir görmedüm buncılayın bî-‘ārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [*mecnûn,]*

Bugün meydān-ı ‘işk içre olaldan pehlevān-ı ‘işk / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād-ıla **Mecnûn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*mecnûn,]*

Leylî zülfün ger kemend itse dil-i meftûn için / Kim göre eydür ki zencîr itdiler **Mecnûn** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*mecnûn,]*

Sırsa gönlüm ŐŐsesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / SıyagelmuŐdür ezel Leylî çü **Mecnûn** kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [*mecnûn,]*

Çıkdı gül Leylî gibi Şahrâlara ħargāh-ıla / Yakdı **Mecnûn** gibi bülbüller cihāmî āh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1*). [*mecnûn,]*

Gördiler Ferhād u **Mecnûn** derd-i ‘işka çäre yok / Arayu gitdi ‘adem mülkine anlar çäreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [*mecnûn,]*

Bir saçı leylâyı gördüm aña dil virdüm yine / DöŐtler Şimden girü ben bî-dile **mecnûn** dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*mecnûn,]*

Kişi ‘işk-ıla **mecnûn** olmayınca / Vara lâyıķ degüldür küh-ı Necd’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 4*). [*mecnûn,]*

Kâsesin Kays’uñ sıyup ħalkdan anı mümtāz ider / Leylî mihrin gösterüp aldı dilin **Mecnûn** ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*mecnûn,]*

Göz yaşı **Mecnûn** beyābānda yordukda / Şirincesi Őaçlarına eyledi Őāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [*mecnûn,]*

mecnûn: *Çılgın, deli, divane.*

Deşt-i ğamda ol saçı leylâ Şanemden ayrı āh / Şabr u ‘aqlı dagıdup ol niçe **mecnûn** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*mecnûn,]*

mecnûn: Çılgın, deli, dîvâne; Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.

Görüp âvâre **Mecnûn'ı** gezer derd-ile âh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*mecnûn'ı, -ı*]

mecnûn: Çıldırılmış, deli, çılgın.

Vādî-i 'ışka düşersem dōstlar 'ayb itmeñüz / 'Āşıkam **mecnûn** olupdur adum oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [*mecnûn,]*

Bir saçı leylâ ğamından âh kim sevdâlara / 'Ayb itmeñ ger düşem **mecnûn** olup şahrâlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [*mecnûn,]*

mecnûn: Aşk yüzünden deli divane olmuş, akli başından gitmiş kimse; Leyla ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı, Kays'ın lakabı.

Yâra diñ dîvâne oldum hüs-n-i tedbîr eylesün / Leylî zülfinden bu ben **mecnûna** zencîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*mecnûna, -a*]

Leylî zülfi haberin düşer-ise iledesin / Āh u vâh-ıla gezen vâdideki **Mecnûn'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*mecnûn'a, -'a*]

Unudıldı Vâmık u Ferhâd u **Mecnûn** kışşası / Söylenür 'âlemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*mecnûn,]*

'İşk şâhı virdi **Mecnûn'a** ezel ğam tekyesin / Bağrı yağı-y-la uyardı çerâğ ol tekyede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [*mecnûn'a, -'a*]

mecnûn: Aşk yüzünden akli başından gitmiş, çıldırılmış (*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays b. Mülevveh'al- Āmiri'nin aşktan deli divane olduktan sonraki lakabıdır*).

Zülf[i] zencîrini boynuma n'îçün dakmaya yâr / Ser-i küyında dilâ sen dağı **mecnûn** olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*mecnûn,]*

Eger Ferhâd u Vâmık Vîs ü **Mecnûn** / Degüldür her biri 'ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [*mecnûn,]*

mecnûn eyledi: Divane etmek.

İy hümâ-yı luţf 'ışkuñ beni **mecnûn eyledi** / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ âşiyân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*mecnûn eyledi, -di*]

mecnûn gibi: Mecnun gibi.

İy Muhibbî tolaşaldan dil saçı zencîrine / Mesken itdüm rüz u şeb **Mecnûn gibi** şahrâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6*). [*mecnûn gibi,]*

Deşt ü vādilere **Mecnūn gibi** turmaz yilerem / Tolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [*mecnūn gibi,]*

Düşeli vādilere vālih ü **mecnūn gibi** / Ol beyābān[1] vaţan eyledi tenhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*mecnūn gibi,]*

Şırsam eger kāse-i ‘arżum ‘aceb degül / **Mecnūn gibi** bu da bize iţtirām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 2*). [*mecnūn gibi,]*

mecnūn için: *Mecnun için.*

Tācdār olmışdı ‘ışka didiler **Mecnūn için** / Dōstlar şimdi ben oldum mülk-i ‘ışka pādīşāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*mecnūn için,]*

mecnūn ola: *Mecnun gibi olmak. || Delirmek.*

Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhını / Sevdāyī olup dola dimāğı hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [*mecnūn ola,]*

mecnūn ola: *Deli, çılgın olmak.*

Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhını / Sevdāyī ola tola dimāğı hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [*mecnūn ola, -a]*

mecnūn olmasun: *Mecnun gibi aşık olmak; delicesine sevmek.*

İy Muhibbî niçe **mecnūn olmasun** dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*mecnūn olmasun, -sun]*

mecnūn olup: *Mecnūn II Delirmek.*

Ŧurra-i leylī saçın görüp dilā **mecnūn olup** / Lebleri şīrīnine cān virmede Ferhād’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [*mecnūn olup, -up]*

mecnūn’a dönmişem: *Mecnun gibi delirmiş hale gelmek.*

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bū / Dönmişem Mecnūn’a bir āvāreyem jūlide-mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [*mecnūn’a dönmişem, -mişem]*

mecnūna dönüpdür: *Mecnun gibi delirmiş hale gelmek.*

Boynuna takaldan berü zülfeynūni bu dil / Zencīr ile **Mecnūna dönüpdür** il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [*mecnūna dönüpdür, -üpdür]*

mecnūn’dan beter oldı: *Mecnūn’dan kötü duruma gelmek.*

Leylî zülfünsüz Muhibbî oldı Mecnûn'dan beter / Gitdi 'aqlum şabrum iy zülf-i siyâhum kandasın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [*mecnûn'dan beter oldı, -dı*]

mecnûn-ı belâ-kerdideyin: *Mecnun gibi.*

Gülşen-i hüsnünde cânâ bülbül-i şürıdeyin / Zülfüne dil bağlamış **Mecnûn-ı belâ-kerdideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 1*). [*mecnûn-ı belâ-kerdideyin, -yin*]

mecnûn-ı 'ışkam: |.*Aşkın Mecnun'u.* ||.*Aşk.*

Gönlümü elden çıkardım bir dağı gelmez ele / Döştlar **mecnûn-ı 'ışkam** düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 1*). [*mecnûn-ı 'ışkam, -am*]

mecnûn-ı şeydâ: *Delî Mecnun.*

Gitdi 'aqluñ bilmedi **Mecnûn-ı şeydâ** meşrebin / Añladı ancak hemân dünyâda rüsvâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*mecnûn-ı şeydâ,*]

mecnûnlayın: *Mecnun gibi.*

Leylî zülfün hasretinden düşeli hicrâna âh / İy gönül gördüm seni **Mecnûnlayın** efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*mecnûnlayın,*]

Olmış **Mecnûnlayın** leylî saçuñ âvâresi / Vâdî-i hayretde bir bî-âr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*mecnûnlayın,*]

Kâş olsam şem'-i hüsnе yanmaga pervâne ben / Ya saçı zencîrine **Mecnûnlayın** dîvâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*mecnûnlayın,*]

'İşk midur boynuma takup belâ zencîrini / Gezdürüp **Mecnûnlayın** 'âlemde rüsvâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 2*). [*mecnûnlayın,*]

Leylî zülfine dolaşduñ iy gönül **Mecnûnlayın** / La'l-i Şîrinine cân virür meger Ferhâd'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [*mecnûnlayın,*]

Leylî zülfin bu Muhibbî boynına zencîr idüp / 'Aşr ara **Mecnûnlayın** kendüzün 'üryân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*mecnûnlayın,*]

mecnûn-şîfat: *Mecnun gibi / Mecnun misali.*

Pâ-bürehne ol görenler diyeler **Mecnûn-şîfat** / Bir saçı leylâ gamıyla zâr u şeydâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2*). [*mecnûn-şîfat,*]

İy Muhibbî benî-âdemde vefâ kalmadı hiç / Sen de **Mecnûn-şîfat** tut yüri taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [*mecnûn-şîfat,*]

Mecnûn-şîfat deşt-i gamuñ içre yürüyüp / Ferhâd gibi üns dutam kühsâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 2*). [*mecnûn-şîfat,*]

mecnūnum: *Âşık ll Mecnûn gibi olmak.*

Leylî zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / Boynuma zencîr idüp tek beni **mecnūnum** bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*mecnūnum,]*

mecnūn-vār: *Mecnun gibi.*

Tag u şahrāya benefşe düşmişe **Mecnūn-vār** / El mi virürdi aña her saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*mecnūn-vār,]*

mecnūn-vār: *Mecnun gibi, Mecnun misali.*

Vādî-i 'ışka Muhibbî düşeli **Mecnūn-vār** / Başı üstinde yapar kuşlar yuvayı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [*mecnūn-vār,]*

mecnūn-vār eyledi: *Mecnun gibi yapmak.*

Aldı bu dilden kararum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrü-yı siyāh u zülf ol çāh-ı zaқан (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [*mecnūn-vār eyledi, -di]*

mecrāsına: *Bir işin gidişi, bir olayın doğrultusu. Bir işin yolu.*

Māyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde'ī / Sedd bağlanmaz Nil'ün **mecrāsına** hāşākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*mecrāsına, -sı, -na]*

mecrūh: *(Gönül, kalp vb. için) Kırık, incinmiş, kargın.*

Sîne-i pür-dāğuma beñzer Muhibbî **mecrūh** / Görinür ger nażar olınsa beden-hā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*mecrūh,]*

mecrūh idelden: *Yaralarla doldurmak.*

İdelden ğamzeler kalbümi mecrūh / Anuñçün itmişem tımāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 7*). [*mecrūh idelden, -elden]*

mecrūh itdi: *Yaralamak.*

Sîne **mecrūh itdi** ğamzeñ yine tāze yaralar / Ordı olsun hezār taħsîn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*mecrūh itdi,]*

meczüb: *Aklını yitirmiş, deli.*

'Aklı yok dīvāne dil bilmezse kıyuñ hizmetin / Dōstum 'ayb eyleme teklîf yok **meczüb** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [*meczüb,]*

medāris: *Medreseler.*

Kimi bünyād ider mescid **medāris** / Kimi icād ider deyr ü kenīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*).
[*medāris,]*

meded: *"İmdat, yetiş" anlamlarına gelen söz.*

Zehr-i ğam öldürmeden bu 'āşık-ı dil-ḥasteyi / Sākīyā irgür **meded** şol mey diyen tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [*meded,]*

Mübtelā-yı derd-i 'ışkām iy ṭabīb-i dil **meded** / Leblerüñden ğayrı hergiz istemem dārūyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 4*). [*meded,]*

Yüregüm şad pāre oldı iy ṭabīb-i dil **meded** / Sīne-i çäküm benüm lāyık-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*meded,]*

İy ṭabībüm ḥastayam vir baña bir şāfi cevāb / Hālūme eyle nazar bir kez **meded** eltāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*meded,]*

La'lüñ tama'ı āh zenaḥdāna düşürdi / Kaldum **meded** eyvāh çeh-i Bābil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*meded,]*

meded diler: *Yardım istemek.*

Meded senden diler iy dil ṭabīb-i / Olan derdi olur dermāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 5*).
[*meded diler, -r]*

meded eyle: *Yardım etmek ve lütufta bulunmak.*

Yakdı cigerüm āteş-i hicrān **meded eyle** / Bu teşne dili iy lebi ḥayvānum unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*meded eyle,]*

medh: *Övgü, övme.*

Senüñ **medhüñde** bu beytüm görenler / Değişmezler anı dürr-i semīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 4*). [*medhüñde, -üñ, -de]*

medhüñ okuram: *Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.*

Niçe şīrīn olmasun cānā Muhibbî'nüñ sözi / Çünkü **medhüñ okuram** olur kelāmum şekkerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*medhüñ okuram, -ram]*

medrese: *Ar. Talebe ve müderrislerin ders okudukları ve ikamet eyledikleri bina.*

İçdi Muhibbî meygedede cür'a-i lebüñ / Kalmadı aña **medrese** vü meyl-i ḥāñkāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*medrese,]*

Geh **medrese** vü gâh makâm-ı meygede baña / Bu aralıkda kalmışa eydũñ sevâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*medrese,*]

medyün idüm: *Borçlu, verecekli; minnet duyan.*

Medyün idüm bu cānı getürdüm kapuña al / Hâyli dem idi muntazır idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [*medyün idüm, - idüm*]

meger: *Aslında, gerçi.*

Leylî zülfine dolaşduñ iy gönül Mecnūnlayın / La‘l-i Şîrînine cān virür **meger** Ferhād’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [*meger,*]

meger: *Galiba, herhalde.*

Gönlümi kūyuña gönderdüm anı yād eyledũñ / Āşināñdur ol ezel sanduñ **meger** bîgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*meger,*]

meger: *Eğer.*

Hastayam gāyet **meger** vuşlat gele feryāduma / Tā hayāta irişe bu cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*meger,*]

Şabā **meger** getüre hāk-i pāyin / Anı kühl ideyim dīde-pür āba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*). [*meger,*]

meger: *Yoksa.*

‘Aceb nāzük ‘aceb şîrîn dehendür / **Meger** süd diyü şekker virdi dāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*meger,*]

meger: *Aslında, gerçi, açıkçası.*

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dīvāne dil / Kurtuluş yokdur **meger** zülfünde anı asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [*meger,*]

meger: *"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.*

Muhibbî hastaya dermān bulunmaz / **Meger** la‘li ola ol derde dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7*). [*meger,*]

Peşimāndur **meger** zulmına zülfüñ / Nedāmetden komışdur ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2*). [*meger,*]

meger: *"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.*

Öter güm güm felek taşı tokındı / **Meger** gam tırrası sînemde kûsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*meger,]*

meger: "Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Genc-i hüsn üzre sen iy zülf-i siyâh / Hıfz için anı **meger** şü'bânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [*meger,]*

Vaş umarsın ol şeh ü sen bir gedâ / Tavr-ı 'ağıldan **meger** dîvânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 6*). [*meger,]*

Niçe serler her gün eylersin ğidâ / İy 'acüz dünyâ **meger** serhânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [*meger,]*

Ġam-ı hicrûn bu gönül kişverini kıldı harâb / Yiñiden anı **meger** luğf-ıla âbâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 4*). [*meger,]*

Ol melâhatle letâfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin **meger** süd yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*meger,]*

Muhibbî ol kemân ebrû **meger** 'âşıkların kırmış / İki şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5*). [*meger,]*

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam / **Meger** şimden girü nâme yazam perr-i semenderden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*meger,]*

Leblerin meclisde dildârûn öper gördüm kadeh / Sâgarûn iy dil **meger** kanm içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*meger,]*

Zülf-i 'anber-bârûnuñ büyin **meger** bād-ı şabâ / Arayup bulmak diler gezdüğü budur kü-be-kü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [*meger,]*

İder tâvûs-veş cevân boyı serv-i hıramândur / Gören refârını eydür **meger** kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*meger,]*

Zülfî gör göz göre asılmaga boynına gelür / Başdan geçdi **meger** saldı kilimin suya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4*). [*meger,]*

Ger hulda müsteħağ 'ameliyle ölürse âh / Derdâ dirîğ bende bulunmaz **meger** günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*meger,]*

Gül işitmiş 'arız-ı yâra anı beñzetdügüm / Şādılığından kızarmışdur **meger** güle güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [*meger,]*

'Aceb vâslı müyesser ola mı âh / **Meger** âhum ire aña semâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [*meger,]*

Nigârâ eyledüñ diller perîşân / **Meger** 'anber saçûña degdi şâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2*). [*meger,]*

Hün ile yazdı **meger** şî'r-i Muhibbî'yi yine / Eyledi elde dutar bir varâk-ı inşâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*meger,]*

İy Muhibbî el irişmez sidreden bālā kâdi / **Meger** âhum irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*meger,]*

Süd ü şekkerle **meger** eyledi perverde seni / Bilmek için dilâ gel soralum dâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*meger,]*

Kırarsın bî-güneh ‘aşıklarunı / **Meger** vardır bu hüblar mezhebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2*). [*meger,]*

meges: *Sinek.*

Kim zülfe nazar eylese cân u dil içinde / Sanur ki **megesdür** ki kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*megesdür, -dür]*

Lebüñ yādına cân virdi Muhibbî / **Megesler** cân virürler engübünde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 5*). [*megesler, -ler]*

Hîç revâ mı olasın ni‘met-i dünyāya harîş / Tâ seni beñzedeler cîfeler üzre **megese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [*megese, -e]*

megü: *Deme/söyleme!.*

Çün yiter elde Muhibbî’ye bugün köhne sıfâl / Piş-i mâ cām-ı Cem ü kışsa-i Cemşîd **megü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*megü,]*

meh: *(ay yüzlü) güzel, dilber.*

Mâh-rûlar arasında kim ki göre sen **mehi** / Diye taḥsîn bu ne ḥüsn olur hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [*mehi, -i]*

Katı gönlündür dem-â-dem bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la‘lündür eyâ **meh** sırrımı fâş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1*). [*meh,]*

meh: *"Mah" ay, kamer.*

‘Ârız mıdur yâḥūd **meh** ya âfitâb-ı tâbân / Kâkül midür yâḥūd zülf ya sünbül-i perîşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [*meh,]*

meh gibi: *Ay gibi II Parlak, aydınlık.*

Gice **meh gibi** zâhir oldı ol rû / Sücûda vardı encüm cümle kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [*meh gibi,]*

meh ü mihr: *Ay ve güneş.*

Zülfeynüñ arasında gören ḥaddüñi eydür / Teshîr-i **meh ü mihr** kılupdur iki Hindü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [*meh ü mihr,]*

meh yüzün: *Ay yüz.*

Dün gece uyğuya vardum **meh yüzün** gördüm senün / Kâşki kaldurmaya-y-ıdum başımı ol hVâbdan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [*meh yüzün,]*

mehcür olmasun: *Uzaklaşmak, ayrılmak, ayrı düşmek.*

Dür düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / Hey müselmânlar bu yolda kimse **mehcür olmasun**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [*mehcür olmasun, -sun]*

mehek: *Değerli taşların ayarını ölçmeye yarayan taş.*

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefâ atma **mehek** tecribüme (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2919, Beyit 3*). [*mehek,]*

meh-i nâ-mihribâna: *Merhametsiz, zalim ay II Merhametsiz sevgili.*

Gîceler uyku yüzün görmez gözüm yılduz sayar / Tâlibem âh ol **meh-i nâ-mihribâna** görmeden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [*meh-i nâ-mihribâna, -a]*

meh-i nâ-mihribânumçün: *Merhametsiz sevgili.*

Gül-i nâzûk beden dirler benüm ol dil-sitânumçün / ‘Aceb mi dinse hercâyî **meh-i nâ-mihribânumçün**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [*meh-i nâ-mihribânumçün, -umçün]*

meh-pâre: *Ay parçası II Ay gibi parlak ve güzel yüzlü sevgili.*

Görmek olmadı müyesser çünki ol **meh-pâreyi** / Açma iy dil çeşmi zâyî‘ eyleme nazzâreyi (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*meh-pâreyi, -y, -i]*

meh-rû: *Ay yüzlü güzel/dilber.*

Ruñı sevdâsı hayali beni Ferhâd eyler / Niçe Şîrîn niçe Hüsrev niçe **meh-rûdur** bu (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2773, Beyit 3*). [*meh-rûdur, -dur]*

meh-rû: *Ay yüzlü güzel, sevgili.*

Sîneme naqş eyledüm **meh-rûlaruñ** eşkâlini / Döndü Āzer deyrine pür naqş bir büt-hāneyin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [*meh-rûlaruñ, -lar, -uñ]*

meh-rû: *Ay yüzlü güzel (sevgili).*

Āh kim hasret-ile döndi tenüm bir müya / Vāh eger ölür-istem irmeden ol **meh-rûya** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2807, Beyit 1*). [*meh-rûya, -ya, -]*

meh-rü: Ay gibi güzel parlak yüz; ay yüzlü sevgili.

Göñül alınca ol **meh-rü** baña mihr ü vefâ kıldı / Dönüp soñra cefâ türin çıkardı bir bir arķamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*meh-rü,]*

İy Muhibbî bu şeb-i hicre nihāyet yog-ı mış / Hānesinden hıç tülü‘ itmez mi ol **meh-rü** diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*meh-rü,]*

Bulunur māh-rūlarda egerçi mihrî yok **meh-rü** / Ve lîkin ortalarında ‘aceb nā-mihribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*meh-rü,]*

meh-rül: Ay yüzlü, yüzü ay gibi parlayan güzel.

İy Muhibbî da‘vet itme meclise **meh-rūlar[ı]** / İhtiyār eyler m[i] hıç sultān olan kul şöħbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*meh-rūlar[ı], -ar[ı]]*

mehtāb: Ay aydınlığı, ay ışığı.

Ruħların devrinde itdüm cām-ı la‘lūni heves / Didiler ‘ış eylemek bihter-durur **mehtābda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*mehtābda, -da]*

mehüñ: Ay gibi güzel ,sevgili.

Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm āşıkı / Sen **mehüñ** ‘ışına döner uşbu çarħ-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [*mehüñ,]*

mehveş: Ay gibi güzel (sevgili).

Āteş-i ‘ışka yanup virdüm çü dil ol **mehveşe** / Çıksa dūdum tañ mı kodum hîzümü dil āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [*mehveşe, -e]*

meh-veş: Ay gibi güzel, sevgili.

Ne ķadar var ins ü cinn içinde **meh-veş** kamu / Sen Süleymān-ı zamānuñ bendesidür kemterîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*meh-veş,]*

mehveşe: (Sevgilinin) Ay gibi güzel yüzü.

Segriyüp çeşmüm kaçan şādî nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar kim tuş ola ol **mehveşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*mehveşe,]*

mekān: Ar. Yer, mahal, cāy, mesken, me‘vā: lâ-mekān, cennet-mekān. Cem‘i: emkine.

Cem‘ olup murğ-ı belā ile yine ğam kuşları / Geldiler bāğ-ı dile idüp **mekānlar** kışlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*mekānlar, -lar]*

mekân olmaz: *Mekan (yer) olmak.*

Ķāf-ı ĳurbet bu gönöl Sīmurĳ'ına olmaz mekân / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [*mekân olmaz, -maz*]

meĳkār: *Hileci, kandıran, aldatan.*

Fitne-i āhır zamāndur hem cihān fettān[ı]dur / Fitneler çokdur daĳı ol gözleri **meĳkārda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [*meĳkārda, -da*]

meĳkār: *Aldatıcı, hilekār.*

Şivesi çok mihri yok ammā ki diller almada / Bu cihān içinde kim **meĳkār** dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*meĳkār,]*

Dil ü cān komadı ĳamzeñ bu Muĳibbî'de yine / Niçe **meĳkār** niçe 'ayyār niçe cādüdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [*meĳkār,]*

mekr: *Hile.*

Gerçi kim evvel cihān saña maĳabbet gösterür / Miĳnet-ile öldüriser olma **mekrinden** emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [*mekrinden, -i, -n, -den*]

mekr: *Hile, düzen, aldatma.*

Geh elā gözler süzüp ĳāhī çatarsın kaşuñı / Bu Muĳibbî derdmende **mekr** ü al itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*mekr,]*

mekr-i şeytāndan: *Şeytanın hilesi.*

Dāyimā dilden Muĳıb lā-ĳavl oku / **Mekr-i şeytāndan** sakın olma emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 7*). [*mekr-i şeytāndan, -dan*]

mekteb: *Okul.*

'İşĳuñ kitābını bugün ezber okudum / **Mektebde** daĳı çıkmadan elf ile bāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 2*). [*mektebde, -de*]

Kaçar mektebe varmaz tıfl olanlar / 'Aceb dil tıflı dāyim **mektebinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3*). [*mektebinde, -in, -de*]

mekteb: *Okul, aşk okulu.*

Kaçar **mektebe** varmaz tıfl olanlar / 'Aceb dil tıflı dāyim mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3*). [*mektebe, -e*]

mektüb: Ar. 1. Yazılmış. 2. Başka başka mahalde bulunan iki kişinin yekdiğere gönderdikleri kâğıt, tahrîrât.

Gözlerüm yaşıyla tahrîr eylesem ahvâlümü / Zerd-i rüyum rîğ ider topragin ol **mektüb** için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5). [mektüb,]

melâhat: Ar. Güzellik.

Bu letâfet bu halâvet bu **melâhat** cümlesi / Cem´ olunmuş bir yire ma´ mür dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4). [melâhat,]

melâhat: Güzellik, tatlılık.

Şîrîn lebinüñ vaşfın işidüp didi dildâr / Şekkerde **melâhat** komaya bu sözüüm üzre (Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2). [melâhat,]

melâhat: Güzellik, şirinlik.

Ol **melâhatle** letâfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan (Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3). [melâhatle, -le]

melâhat: (Sevgilinin) Yüz güzelliği.

Muhibbî yok-durur şekkerde lezzet / **Melâhat** ki komış Hâk ol dehende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6). [melâhat,]

melâ'ik: Melekler.

Sen şehûñ hâk-i rehin çarha sabâ çıkarıcek / Süreler anı **melâ'ik** yüzi pîrâyesine (Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2). [melâ'ik,]

melâmet: Ar. Azarlama, kınama, itâb, serzeniş eylemek.

‘İşk cāmını Muhibbî çün ezel nüş ideli / Geh **melâmet** gâh mest maḥmûr dirler uşta ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9). [melâmet,]

İy Muhibbî ‘âķil iseñ kıl **melâmet** ihtiyâr / İtmedi tekmîl ‘ışķı kimse ad u san ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5). [melâmet,]

melâmet: 1. Azarlama, kınama, yermeyi, ayıplama, serzeniş. 2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk’a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Küyına varsa gönülüm olmak diler **melâmet** / Varur mı ‘âşık olan hîç [i]‘tibâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4). [melâmet,]

melâmet: *Ayıplama, azarlama.*

‘Âşık olan zâhidâ eyler **melâmet** ihtiyâr / Sen selâmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [*melâmet,]*

Biz selâmet güşesin zühhâda teslîm eyledük / İhtiyâr itdük **melâmet** ol göñül bî-‘âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*melâmet,]*

melâmet: *Aşk yolunda ayıplanmayı, kınanmayı göze alan kimse. II Âşık.*

Zâhid sen ol salâmet ben olmuşam **melâmet** / ‘Âşık varur mı hergiz nâmûs u ‘âra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*melâmet,]*

Zâhidâ görseñ **melâmet** ‘âşıkı ta‘n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [*melâmet,]*

melâmet: *Aşk yolunda ayıplanmayı, kınanmayı göze alan kimse.*

Çün harâbât ehliyem itdüm **melâmet** ihtiyâr / Rind olan ger câme rehn itse ‘aceb mi câmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [*melâmet,]*

melâmet ehlin: *Kınanmışlık, rezillik ehli.*

Tek almasun diline zâhid **melâmet ehlin** / Dârü’s-selâm içinde varsun selâmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [*melâmet ehlin, -n]*

melâmet eyleme: *Ayıplamak, kınamak, yermek.*

Melâmet eyleme zâhid ko añma ‘âr u nâmûsı / Düşelden ‘ışka ben geçdüm vaqâr u i‘tibârumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [*melâmet eyleme, -me]*

melek: *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan günahsız varlıkların her biri II sevgili.*

Bilmezem hürî misin yâhû **melek** iy nâzenîn / Kim göre nür-ı cemâlün kendüden gider hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*melek,]*

Çünkü bulunmaz benî-âdemde bu nev‘e hüsün / Bir nazar eyle **melek** yâhûd perî hür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [*melek,]*

Perî midür didüm yâhûd **melek** mi / Didiler belki mâh hürşîd-zâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*melek,]*

melek hû: *Melek huylu.*

Perî dirler saña [hem] ay **melek hû** / ‘Aceb olmaz ki yok insânda bu rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [*melek hû,]*

melek ruhsār için: Melek yüzli için.

Sen **melek ruhsār için** hercāyī dirlerse n'ola / Olmaduk sözler dinür hürşid-i nūr-efşān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [*melek ruhsār için,]*

melek-hū: Melek huylu (sevgili).

Perī misin ya ādem iy **melek-hū** / Seni görmege muhtāc halk kamu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [*melek-hū,]*

melekler: Allah (cc)'un nurdan yaratmış olduğu mahluklardan her biri.

Temāşā itmege gökden **melekler** / Yüzüñ görmege inerler zemāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2854, Beyit 3*). [*melekler,]*

melekler ile: Meleklerle.

Ger murād ise **melekler ile** hem seyr olmak / Himmetüñ bālini aç murğ gibi tayr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*melekler ile,]*

melek-rū: Melek yüzli.

Cevrin añup mihrini dilden giderme key sakın / Ol **melek-rūya** neden bulmak bahāne görmeden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*melek-rūya, -ya]*

melül olma: Üzgün, mahzun olmak.

İy Muhibbī her yañadan gelse gam olma melül / Çünkü açar her dili gamgīni şahrā-yı çemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*melül olma,]*

memleket: Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke.

Ruħuñı aç ki hacil ola görüp zülf-i siyāh / Leşker-i Rūm'[ı] çeküp **memleketi** zeng idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*memleketi, -i]*

men': Engelleme, önleme.

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār elin / Var mı cihānda **men' -ile** kimse dutar elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*men' -ile, --ile]*

men: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Seni sevmek günāh-ısa katuñda / Bugün öldür **meni** irteye güyme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [*meni, -i]*

men' eyleyüp: Önlemek, engel olmak, durdurmak.

Ko hüsnüni 'aşıklarun kalsun temāšā rāyegān / **Men' eyleyüp** ol gülşene haṭṭuñı bārū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [*men' eyleyüp, -yüp*]

men' ider: Engellemek; yasaklamak.

Beni kūyuña vardukça raķībūñ **men' ider** dāyim / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kaçāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*men' ider,]*

men' ider: Menetmek, yasaklamak.

Men' ider vuşlat deminde vāmını / Arada çāk ola tüzcek pîrechen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [*men' ider, -er*]

men' ile: Yasak ile.

Zāhidā maḥbūb u meyden **men' ile** men' olmazam / Eyler iseñ günde biñ kerre baña ṭayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*men' ile,]*

men' itme: Yasaklama, engel olma.

Zülfūñ-ile hālūñi çünki baña 'arz eyledūñ / Ko tutilsun murğ-ı dil **men' itme** bend ü dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*men' itme,]*

Kaşların çin eyleme baksam 'izār u hālūñe / Dōstum cān murğını **men' itme** āb u dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 2*). [*men' itme,]*

men' olmazam: Yasaklanmak, engellenmek.

Zāhidā maḥbūb u meyden men' ile **men' olmazam** / Eyler iseñ günde biñ kerre baña ṭayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*men' olmazam, -mazam*]

mengüş: Küpe.

Ḳāmetüm zer ḥalka kıldum ola ki bir gün nigār / Kulagina daka anı beñzedüp **mengüşına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [*mengüşına, -ına*]

menküş: Nakışlı işlemeli desenli.

Okuduñ levḥ-i ezelde her ne kim **menküş** idi / Oldı zāhir saña 'ilm-i evvelīn ü āḥirīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [*menküş,]*

menzil: Varılacak yer, mesafe.

Bir gece eyleyesin **menzilüme** rence kadem / Dü cihānı götüri-virür-idüm ol şebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [*menzilüme, -üm, -e*]

menzil itmeden: Yer, mesken edinmek.

Menzil itmeden gönül bu sîne-i dîrîneme / Gelmiş-idi 'ışk hayālî çeşm-i 'âlem-bîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1*). [*menzil itmeden, -meden*]

menzil kılup: Yurt edinmek, konaklamak.

Menzil kılup sultān-ı ğam kondı ħarîm-i sineye / Geydürdi miĥnet ħil'atin bu 'âşık-ı dîrîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*menzil kılup, -up*]

menzilgāh-ı ħübān: Güzellerin konağı.

Münakkaş eyledüm kanlu yaşumla / Ola tā sîne **menzilgāh-ı ħübān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 3*). [*menzilgāh-ı ħübān,]*

menzil-i 'ışkı: Aşkın varılacak noktası, durağı.

Menzil-i 'ışkı yakın sanup aña dil bağlama / Ugraya niçe 'adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*menzil-i 'ışkı, -ı*]

mercān: Ar. Denizden çıkan maruf kırmızı cevher.

Baĥr-ı 'ışk içre gözlerüm yaşı / Ne 'acebdür dönerse **mercāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 2*). [*mercāna, -a*]

mercān: "Mercan" Denizden çıkan kırmızı cevher.

Ol leb mi yāĥū müldür yāĥūd şārāb-ı kevşer / Yāküt ya 'aķīķ ü ya la'l yāĥū **mercān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*mercān,]*

mercān ile: Mercanla.

Gönlüme sultān-ı ğam gelse gözüm gevher saçar / Ziyet ider yollarımı dürr ile **mercān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5*). [*mercān ile,]*

merd: Cesur, yiğit, sözüne sadık (âşık).

Bu Muĥibbî var iken cānā raķībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīĥ eyleme **merd** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*merd,]*

merd ola: Yiğit olmak.

Her kim ki diler **merd ola** merdāneler içre / Dünyāya gönül virmesün ‘ālemde er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*merd ola, -a*]

merdān: *Yiğitler, erkekler.*

İtmesün kimse da‘vî-i merdî / Eksük olmaz cihānda **merdāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 8*). [*merdāne, -e*]

merdāne: *Erkeğe yaraşır biçimde, erkekçe.*

Tır-i müjeñe sīnesini dil siper itsün / Meydāna gelüp ‘ışk-ıla **merdāne** salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4*). [*merdāne,]*

merdāne: *Merde, yiğide yakışır bir şekilde.*

‘İşk meydānına girdüñ cān-ıla baş oynaduñ / İy gönül **merdāne** sensin iy gönül **merdāne** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [*merdāne,]*

merdāne: *İnsan olana yakışır sūrette, mertçe, yiğitçe.*

Zülf[i] çevgānına top eyle Muhibbî başuñı / Dogıcak lā-büd kişi **merdāne** gerek anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5*). [*merdāne,]*

merdāne: *Mert bir insana yakışır tarzda, mertçe, yiğitçe.*

‘İşk meydānına girdüñ cān-ıla baş oynaduñ / İy gönül **merdāne** sensin iy gönül **merdāne** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [*merdāne,]*

merdāne: *Yürekli, yiğit, korkusuz.*

Geçdi cāndan bu gönül geçmez daħı cānāneden / Kim ki gördi didi kim **merdāne** togmış anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [*merdāne,]*

merdāne: *Ere, erkeğe yakışacak yolda, mertçe, erkekçe.*

Bİvedür gel cihāna dil virme / Zene gönül virtür mi **merdāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 6*). [*merdāne,]*

merdāne-: *Daha erkek, daha yiğit.*

Zülfî çevgānına top eyle Muhibbî başuñı / Çünkü meydān-ı maħabbetde bugün **merdānesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [*merdānesin, -sin*]

merdāneler içre: *Yiğitler içinde.*

Her kim ki diler merd ola **merdāneler içre** / Dünyāya gönül virmesün 'ālemde er olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 4*). [*merdāneler içre,]*

merdüm-i cemüm: *Göz bebeği.*

Merdüm-i cemüm niçe bir lâ'1-i nābuñ şevkine / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm bağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 4*). [*merdüm-i cemüm, -üm]*

merhabā: *Hatır sormak (metinde).*

Ayaktan düşmişem cānā elüm dut dest-gürüm ol / Didüm didi ki görmüş yok güzeller **merhabāsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [*merhabāsından, -sı, -n, -dan]*

merhabā: *Selam hitabı II Görmek, hatır sormak.*

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yokdur güzeller içre bilür **merhabā** yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [*merhabā,]*

merhale: *Aşama, menzil.*

Çek cevri ü cefā vü berr-i muğaylān belāsını / Āsān görine saña bu çendān **merhale** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3*). [*merhale,]*

merhale kat' eyle: *Derece yükseltmek.*

Sa'y it Muhibbî tā bulasın Ka'be-i murād / Düş vādilere cehd ile kat' eyle merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*merhale kat' eyle,]*

merhem: *Ar. Yara üzerine konulan yumuşak devā.*

Anuñ derdi devādur zaḥmı **merhem** / Muhibbî derde dermānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 5*). [*merhem,]*

merhem: *Yaralara ve ağrıyan yerlere sürülmek üzere verilen yağlı ve yarı donmuş kıvamda ilaç; acı ve şiddeti geçirip yumuşatacak şey, teselli sebebi.*

Yüregüm şad pāre oldı iy ṭabīb-i dil meded / Sīne-i çäküm benüm lāyıq-durur **merhemlere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*merhemlere, -ler, -e]*

merhem: *Merhem, ilaç II derdin devası.*

Tır-i gamzeñ ger ir[er]se sīne-i mecrūhuma / Rāḫat olup dil diye gel zaḥma **merhemsin** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [*merhemsin, -sin]*

merhün ider: *Rehin almak.*

Lebûñçün kalmadı varum bu yolda baş dağı virdüm / Nitekim mey için müflis ider destârını merhûn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*merhûn ider, -er*]

meriç: *Meriç nehri.*

Akar bu gözlerüm yaşına mânend / **Meriç'dür** birisi birisi Tunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*).
[*meriç'dür, -'dür*]

mermer: *Mermer.*

Cefâñuñ tişesin gönülüne urma / Olur olsa eger **mermer** şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*).
[*mermer,]*

mermer: *Mermer gibi sert. II Sevgilinin taş kalbi.*

Kalbüne âh-ı Muhibbî eylemez disem eğer / Yâr nâzûk-ı tab'dur remz-ile **mermer** göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [*mermer,]*

mermer: *Mermer taşı.*

Benüm âh u figânımdan sakın kim bir gül-i tersin / Kim âh okı güzer kılur irerse dağı **mermerden**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*mermerden, -den*]

Görinür cismi dildârûñ egerçi penbenden yumşak / Bilenler kalbini anuñ didiler katı **mermerden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*mermerden, -den*]

merteb: *Derece, basamak, rütbe.*

İy Muhibbî yine söz dürlerin[i] 'arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp reşk ide bu **mertebüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [*mertebüme, -üme*]

merve hakkıyçün: *"Mekke'deki Merve dağı hakkına" anlamında yemin.*

Varursam Ka'be-i küyına yârûñ / Bulurdum **Merve hakkıyçün** şafâ ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 2*). [*merve hakkıyçün,]*

meş'ale: *Aydınlatıcı alet.*

Çün Haş-şinâs haş saçar hüccet üstüme / Hürşide karşı yakmaya hiç kimse **meş'ale** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4*). [*meş'ale,]*

mescid: *Mescid, namaz kılınan yer.*

Murâdum deyr-ile **mescidde** sensin / Bular ortada ancak dür bahâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*mescidde, -de*]

mescid: Genellikle minaresiz, küçük cami II mescitte bulunan kimse.

Kimi bünyād ider **mescid** medāris / Kimi icād ider deyr ü kenīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 2*).
[mescid,]

mescid: Genellikle minaresiz, küçük cami.

Gāh **mescidde** gehī deyr ü gehī meyhānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [mescidde, -de]

Arar **mescidde** deyr içre seni dil / Ğaraž sensin ü ğayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*).
[mescidde, -de]

mescid: Cami.

Ben der-i meyhānede dīzāra ‘āşık olmışam / **Mescide** şūfī gelür ancak kurı ğavgā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [mescide, -e]

mescid: Cami. II İslam dininde ibadet edilen mekan.

Deyre vardum bulımadum **mescidi** geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāhūd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [mescidi, -i]

mescid-i ādīneme: Cuma mescidi.

Ķametüñ cāmi‘de gördiler kıyāmet sandılar / Sen de tekbīr biñ getür bu **mescid-i ādīneme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [mescid-i ādīneme, -me]

mesel: Atasözü.

‘Āşıkūñ bigāne oldı vü raķībūñ āşinā / Bu **meseldür** dōstum hīç hayr gelmez yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [meseldür, -dür]

Atalardan bu **meseldür** çün göze olmaz yasag / Āfitāb-ı hüsnüñe neyçün senüñ bakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [meseldür, -dür]

mesel: Meşhur söz, söylence.

İy dil-i bī-çāre itme cevri dilberden enīn / Mā-teķaddemden **meseldür** nāz ider her nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [meseldür, -dür]

mes’ele: Konu, mevzu.

Bilmez Muhibbî kimsene ‘ışkuñ rumüzünü / Bir **mes’eledür** ki hāl olunmaz kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [mes’eledür, -dür]

mesh olsun: *Biçimini değiştirerek çirkin hâle gelmek.*

Raķībūñ Őimdi maķŐūdı beni senden cūdā kılmak / Gōreyim anı **mesh olsun** dōne tā yūzi maymūna
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*mesh olsun,]*

meŐhed: *Őehitlik.*

Ol lebi Őirīn elinden ger ōlem Ferhād-veŐ / **MeŐhedūme** yazalar “hāzā Őehīdū’l-’āŐķīn” (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2703, Beyit 7*). [*meŐhedūme, -ūme]*

mesihā: *Hz. İsa.*

Bir nefesle mürdeler ihyā ider Őirīn lebuñ / Sōz deminde sen **Mesihā’dan** bugūn ūstādsın (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [*mesihā’dan, -dan]*

mesihā’: *Hz. İsa.*

La’l-i nābuñ dirgūrürse tīr-i ğamzeñ öldürür / Bir nefesde hem **Mesihā’sın** u hem cellādsın (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [*mesihā’sın, -sın]*

mesihā-dem: *Far. Mesīha nefesli, nefesi Mesīha gibi.*

Yüzūnde berk urur nūr-ı Muħammed iy **Mesihā-dem** / Bu hüsn-ile bu ħulķ-ıla Ĥüseyn ū yā Ĥasensin sen
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [*mesihā-dem,]*

mesihā-dem: *Hz. İsa nefesli. II Nefesi, mucize olarak ōlüye hayat veren Hz. İsa’nınki gibi ğüçlü, etkili ve
Şifa verici olan (kimse).*

Ĝamzeler zūlm-ıla öldürürse lā’lūñ dirgūren / İy **Mesihā-dem** Muħibbī’de gel eyle imtiħān (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [*mesihā-dem,]*

mesihī dem: *Hz. İsa gibi hayat bahŐeden nefesli.*

Būlbūl-i dil-ħasta ğül ruħsāruñ eyler ārzū / İy **Mesihī dem** hemān ğüftāruñ eyler ārzū (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2779, Beyit 1*). [*mesihī dem,]*

mesihī leb: *İsa dudaklı.*

Ol **Mesihī leb** Őifāsın rencūmūñ bilür dile / Ola ihmāl itmeyüp derdūme ķānūnum bile (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2923, Beyit 2*). [*mesihī leb,]*

mesken: *Yer, yurt, bulunulan yer.*

Öldürür āħir seni dil virme bu Őirīn lebe / İy ğōñül Ferhād-veŐ gel **meskenūñ** dag eyleme (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*meskenūñ, -ūñ]*

mesken: *Bulunulan yer.*

Gāh cismüm **meskeni** kūh-ı belāhā-yı firāq / Kūh-ı ğam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ħazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [*meskeni, -i*]

mesken: *İkamet edilen yer || Sürekli olarak gidilen mekan olarak sevgilini eşiği.*

Göñülde cān gibi cā itse tañ mı / Perîler **meskenidür** çün ħarābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*). [*meskenidür, -i, -dür*]

mesken itdi: *Yer etmek, edinmek.*

Oldı çün zülfi] ğamıyla bu Muhibbî ħāksār / **Mesken itdi** üstühvān-ı kellesini mār da (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [*mesken itdi,]*

mesken itdüm: *Yerleşmek,yurt tutmak.*

İy Muhibbî tolaşaldan dil saçı zencirine / **Mesken itdüm** rüz u şeb Mecnūn gibi şahrāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6*). [*mesken itdüm, -düm*]

meşreb: *Yaratılış, huy, tabiat.*

Gitdi 'aqluñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā **meşrebin** / Añladı ancak hemān dünyāda rüsvā **meşrebin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*meşrebin, -in*]

Zāhid inkār idesin ger bu benüm mezhebüme / Gel ħaķiki nazār it ta'nı ko bu **meşrebüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [*meşrebüme, -ü, -m, -e*]

meşreb: *Bir kimsenin yaratılışında bulunan huy, yaratılış, tabiat, mizaç, karakter.*

Acı yaşlar dök derünuñ ğill ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki sen 'ālemde deryā **meşrebin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*meşrebin, -in*]

Zāhidā 'uşşāka ta'n itme bu hāy u hū ile / Tutmadı hīç kimse sen tutduñ bu ğavġā **meşrebin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [*meşrebin, -in*]

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferin / Göstere Qāf-ı kanā'at içre 'Anķā **meşrebin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 4*). [*meşrebin, -in*]

Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu-y-ımış / Anuñ-ıçun tutaram ölince sevdā **meşrebin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [*meşrebin, -in*]

İy Muhibbî sor baña 'ışkuñ rumüzın ser-be-ser / Saña takrîr eyleyem bir bir ser-ā-pā **meşrebin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*meşrebin, -in*]

mesrūr: *Memnun.*

Bâğ ara gül gibi gülüp servi gibi salınan / Şād u hürrem dāyimā **mesrūr** dirler ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*mesrūr,]*

mesrūr eyle: *Sevindirmek.*

Zikr ü tevḥīd-ile gel ḳalbūni **mesrūr eyle** / Kalmasun dilde keder ḳulmetūni dūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1*). [*mesrūr eyle,]*

mesrūr olsun: *Sevinçli, mutlu, memnun.*

Ḥaddūñ odını göster olsun Muhibbî mesrūr / Dirler ki gülşen olur āteş-i zamān kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [*mesrūr olsun, -sun]*

mest: *Sarhoş.*

Ey dōst cām-ı cūr‘a-i ‘iṣḳuñ için ezel / Tā ḥaşre deñlü **mestdür** anı sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [*mestdür, -dür]*

Çeşm-i maḥmūruñ eger meyl itse kanum içmege / Beñzedür çün **mestdür** anı şarābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [*mestdür, -dür]*

mest: *(Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı) akli başından gitmiş, kendinden geçmiş.*

İster-iseñ bu Muhibbî ḥaşre deñlü **mest** ola / Kāse-i gerdün ile sākī şarāb-ı ‘iṣḳı sun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*mest,]*

Geh lebi ḳikri ile **mest** ü ḥarābāti olup / Geh ḥatın fikr idüben kendüni ḥayrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*mest,]*

mest: *(Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı) akli başından gitmiş, kendinden geçmiş.*

‘Iṣḳ cāmını Muhibbî çün ezel nūş ideli / Geh melāmet gāh **mest** maḥmūr dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*mest,]*

Anuñçün pāreler dil **mest** çeşmi / Olur **mest** olanuñ meyli kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [*mest,]*

mest idi: *Kendinden geçmek.*

İçüp şarāb-ı ‘iṣḳı ser-mest iken Muhibbî / Ḥatı-ı gubāruñ añdı **mest idi** oldı ḥayrān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 5*). [*mest idi,]*

mest idüp: *Kendinden geçirme, hayrette bırakma.*

İy Muhibbî **mest idüp** lā-ya‘ḳıl itdi büsesi / Beñzedürsem leblerini kimse ‘ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [*mest idüp, -üp]*

mest ola: Sarhoş olmak.

İçdi Muhibbî çünki maḥabbet şarābını / **Mest ola** yata ḥaşre degin sanmañ ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*mest ola,]*

mest olanam: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Ele sāğar aluban **mest olanam** [mı] / Baña baş egdüren şurāḥi sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*mest olanam, -am]*

mest olanlar: (aşk şarabıyla)Kendinden geçen, sarhoş olan(kimse).

Hür u ğılmāni ki dirler sākī-i dil-çehredür / **Mest olanlar** beñzedürler cenneti meyhāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [*mest olanlar, -lar]*

mest oldı: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Mest oldı yine raqşa girüp bād-ıla oynar / Hiç öyküne mi turra-i dildāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [*mest oldı,]*

mest olup: Sarhoş olmak, kendinden geçmek.

Dil la‘l-i lebūñ firi-y-le **mest olup** eydür / Luṭf eyle Muhibbî kuluñi cānum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*mest olup,]*

mest olur: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Mest olur gerçi lebūñ zikriyle gelür cāna şevk / Ḥaṭṭuñi fikr eyleyüp yir dil ğubāri n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*mest olur,]*

Mest olur gāh Muhibbî lebūñi zikr idicek / Gāh ğubār-ı ḥaṭı fikrūñ ile ḥayrānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*mest olur,]*

Anuñçün pāreler dil mest çeşmi / Olur mest olanuñ meyli kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [*mest olur,]*

mest ü harāba: Zil zurna sarhoş.

Ne bilsün bāde zevkın şūfi miskin / İşi ta‘n eylemek **mest ü harāba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*mest ü harāba, -a]*

mest ü melāmet ol: Mest ve azarlanan ol.

Sıyup cihānda ‘ār-ıla nāmūs şīşesin / **Mest ü melāmet ol** yürü terk eyle nāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*mest ü melāmet ol,]*

mestâne: Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

İç cür 'ayı dök başuma zîrâ ki ben **mestâneyem** / Ālûde olsun cām ile [hîç] bakmasun şemîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [*mestâneyem, -yem*]

mestâne: (Aşkın sarhoşluğuyla) Akli başından gitmiş, kendinden geçmiş (gönül).

Mey nüş idüben başa külâhın koya kec-rev / Rindâne geyüp nâz-ıla **mestâne** salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*mestâne,]*

mestâne çeşmi: Baygın göz II sevgilinin kendinden geçiren baygın bakışları.

Mey yirine içdi çün **mestâne çeşmi** kanumı / Mâ-ħazar kılsun bu dil bagrın kebâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*mestâne çeşmi,]*

mestâne çeşmüñ: Baygın göz (sevgili bağlamında).

Destine **mestâne çeşmüñ** döstüm ħançer virüp / Qalb-i 'uşşâk-ıla her laħza savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*mestâne çeşmüñ, -üñ]*

mestâne gözi: (Sevgilinin) Sarhoş, baygın, süzgün göz.

Divâne gönül istedi cām sâķi lebinden / **Mestâne gözi** ħıřm-ıla el urdı bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [*mestâne gözi,]*

mestâne gözün: Mest eden (sarhoş eden) göz.

Mestâne gözün kanumı içse benüm n'ola / Mey-ħör olanuñ başı ħoř olur şarâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*mestâne gözün,]*

mest-i ġâret-girân-ı imâm: Sarhoş yağmacıların imamı, önderi.

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde mâhir / Kâfir mi çeşm ya **mest-i ġâret-girân-ı imâm** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [*mest-i ġâret-girân-ı imâm,]*

mest-i 'ışkam: Aşk sarhoşluğu.

Mest-i 'ışkam olalıdan 'aql-ıla dilden berî / Leblerüñ řevķi ile mey-ħör dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*mest-i 'ışkam, -am]*

mesel: 1. örnek, benzer, numune 2. dokunaklı ve manâlı söz. 3. terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye.

İnen incinme iy gönülüm ölürsün ġüřiř-i ġamdan / Güzellerden vefâ gelmez **meşeldür** mâ-teķaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*meşeldür, -dür]*

metā': A.mal, elde bulunan varlık.

Cān virüp sanma Muhibbī alasin bir büseyi / Kimseler hüsnü **metā'ına** harīdār olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*metā'ına, -ı, -na*]

metā'-ı büseñi: Öpücüük malı, eşyası.

İşidelden kim **metā'-ı büseñi** çün cānadur / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 3*). [*metā'-ı büseñi,]*

metn-i hüsne: Güzeliğinin metni.

Metn-i hüsne yā yazılmış iy Muhibbī hāşiye / Kim bunuñ fehminden 'āciz 'ākl u fehmi ü hürdedān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [*metn-i hüsne, -e*]

mevc-i deryā: Deniz dalgası.

Şi'rümün her bir satırı **mevc-i deryā** olalı / Nazmumuñ ma'nāsın iden dürr-i gāltān uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*mevc-i deryā,]*

mevsim: Senenin dört kısmından biri II Vakit, zaman.

Çāk itdi pīrehan gül 'ālem cināna döndi / Bu **mevsim** içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*mevsim,]*

mevsim-i gülde: Gül mevsimi, bahar.

Seyr iderken ruħlarıñ öpsem lebün 'ayb olmasun / Ehl-i diller **mevsim-i gülde** ider mül şöhetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*mevsim-i gülde,]*

mevsim-i güldür: İlbahar mevsimi, bahar mevsimi, bahar.

İy Muhibbī **mevsim-i güldür** güzeller yādına / Cām-ı mey nüş idelüm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [*mevsim-i güldür, -dür*]

mevsim-i 'iyy ü şafā: Eğlence ve sefa mevsimi.

Faşl-ı gül vaqt-ı çemen eyyām-ı şahrādur yine / **Mevsim-i 'iyy ü şafā** āvān-ı şahbādur yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*mevsim-i 'iyy ü şafā,]*

mey: (مى) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bāde.

Zehr-i ğam öldürmeden bu 'āşık-ı dil-ħasteyi / Sākiyā irgür meded şol **mey** diyen tiryākden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [*mey,]*

Sāgar-ı çeşmüñ düşürme elden iy dil nāle kıl / Bezm-i ğamda hūn-ı dilden ğayrı **mey** içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*mey,]*

Bir kadeh **meyle** cihān müşkili hāl oldu baña / Her ne sorsañ baña sor mîr-i suhendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*meyle, -le]*

Muhibbî **mey** içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*). [*mey,]*

Gül mevsiminde sākî çü serv-i hırām ola / Ol sunmayıcak **mey** içer isem hırām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*mey,]*

Sakın ugrama iy dil hāneķāha / İdesin **meyden** el vire tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*). [*meyden, -den]*

mey: İçki, şarap.

Mey yirine içdi çün mestāne çeşmi kanımı / Mā-ħazar kılsun bu dil bagrın kebāb eğlenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*mey,]*

mey iç: Şarap içmek, içki içmek.

Jeng oldı dil āyinesi hîç var mıdur çare didüm / Didi bir ‘arîf var **mey iç** saykal ola āyineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*mey iç,]*

mey içelüm: Şarap içmek, içki içmek.

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdin hāk-ile / İçelüm mey turalum elde kadeh pāy-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2*). [*mey içelüm, -elüm]*

mey için: Şarap için.

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş dañı virdüm / Nitekim **mey için** müflis ider destārını merhūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*mey için,]*

mey içüp: Şarap içmek, içki içmek.

Mey içüp yine bu ğamgîn dilümi şād ideyin / Anı bir lahza hele ğuşşadan āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*mey içüp,]*

mey ile: Şarap ile.

Herkesüñ sāgarımı **mey ile** gül-reng idesin / Baña geldükçe sıyup sāgarımı seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*mey ile,]*

mey nüş idüben: Şarap içmek, sarhoş olmak. II Âşığın sevgilinin aşkıyla sarhoş olması.

Mey nūş idüben başa külâhın koya kec-rev / Rindâne geyüp nâz-ıla mestâne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*mey nūş idüben, -üben*]

mey sun: Şarap sunmak, ikram etmek.

Jeng oldı gönül âyinesi al ele sâkî / **Mey sun** berü tâ dâfi ‘-i hüzn [ü] elem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [*mey sun,]*

Sâkiyâ meclisde **mey sun** gel bize inşâf-ıla / İçelüm anı şurâhî-veş derün-ı şâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [*mey sun,]*

mey yirine: Şarap yerine.

Leblerüñ **mey yirine** içdü gine kanumuzu / Bize şâhid mi degül uşbu dehânuñdaki kan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*mey yirine,]*

meydan: 1. Geniş yer, açıklık, saha. 2. savaş alanı. 3. yarışma, oyun yeri.

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Cân u dilden başını **meydâna** iltür top için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [*meydâna, -a*]

Tir-i müjeñe sînesini dil siper itsün / **Meydâna** gelüp ‘ışk-ıla merdâne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4*). [*meydâna, -a*]

Her kim basa ‘ışka kadem evvel gerekdür terk-i ser / Baş terkini urmak gerek **meydâna** giren ceng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6*). [*meydâna, -a*]

meydan: Aşıkların atıştığı yer.

Sîne **meydânında** top itdi Muhibbî başını / Görelî çevgân-ı zülfin dilber almış düşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [*meydânında, -ı, -n, -da*]

meydan: Alan, saha. II Aşk meydanı.

Kim bile diye zülf-i çevgâna / Başı top ola gire **meydâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 1*). [*meydâna, -a*]

meydân-ı ‘ışk içre: Aşk meydanında.

Bugün **meydân-ı ‘ışk içre** olaldan pehlevân-ı ‘ışk / Yanumda dest-yârumdur benüm Ferhâd-ıla Mecnün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*meydân-ı ‘ışk içre,]*

Başum top eyledüm cânâ bugün **meydân-ı ‘ışk içre** / Elüñden zülf-i çevgânı neden sen çalabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*meydân-ı ‘ışk içre,]*

meydân-ı mahabbetde: Aşk meydanı.

Zülfî çevgânına top eyle Muhibbî başuñ / Çünkü **meydân-ı maḥabbetde** bugün merdânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [*meydân-ı maḥabbetde, -de*]

meydân-ı sînemde: *Gögüs meydanı.*

Bugün **meydân-ı sînemde** diküp bu dil nişân itdüm / Ata gamz okların diyü benüm ebrü kemânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*meydân-ı sînemde, -de*]

meydâna: *Alan, dünya.*

Zülfüñe el ur nâz-ıla **meydâna** gel iy döst / Kes başumı top itmege çevgâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6*). [*meydâna,]*

meygede: *1. Meyhane.*

İçdi Muhibbî **meygedede** cür‘a-i lebüñ / Kalmadı aña medrese vü meyl-i ḥāñkâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*meygedede, -de*]

meygede: *İçki içilen yer.*

Dün ḥarâbâta varup **meygedede** dürd-keşân / Gördüm her birisi her yañaya cür‘a-feşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1*). [*meygedede, -de*]

meyhâne: *İçki içilen yer.*

Ḥızr suyn ister iseñ istegil **meyhânedden** / Çıkma bir dem ḫālib iseñ gence sen vîrânedden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*meyhânedden, -den*]

La‘l-i lebüñüñ yâdına âşüfte gönül âh / **Meyhânelere** düşdi yatur kanzil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*meyhânelere, -ler, -e*]

meyhâne: *1. İçki içilen yer. 2. mec. İlahi aşk; tekke, dergâh.*

Gâh mescidde gehî deyr ü gehî **meyhânedede** / Bulımadum aradum dildârı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*meyhânedede, -de*]

Ḥür u ğılmānı ki dirler sâķī-i dil-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti **meyhâneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [*meyhâneye, -y, -e*]

La‘l-i nâbuñdur düşüren gönülümü peymâneye / Varmasam gönülüm gözüm açılmaya **meyhâneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [*meyhâneye, -y, -e*]

meyhar: *İçki içen.*

Mest-i ‘ışkam olalıdan ‘aql-ıla dilden berī / Leblerüñ şevķı ile **mey-ḥör** dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*mey-ḥör,]*

mey-hör: İçkici, ayyaş.

Tâc u hırkañ rehn iderdüñ zâhidâ humhâneye / Bâde ile añlasañ **mey-hörlaruñ** sen ‘âlemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [*mey-hörlaruñ, -laruñ*]

mey-hör olanuñ: İçkici, ayyaş.

Kanımı içer gözleri ister ciger kebâb / **Mey-hör olanuñ** başı hoş olur kebâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 2*). [*mey-hör olanuñ, -olanuñ-uñ*]

Mestâne gözün kanımı içse benüm n’ola / **Mey-hör olanuñ** başı hoş olur şarâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*mey-hör olanuñ, -olanuñ*]

mey-hVâre: Şarap içen, ayyaş.

Tek şarâb olsun sıfâl-ıla bugün **mey-hVâreye** / Yig gelür her vech-ile ol sâgar-ı Cemşid’den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*mey-hVâreye, -y, -e*]

mey-hVör: Şarap içen, içkici.

Mey-hVöra çünki olmasa gül sâgarı yiter / Bülbül yirine var şurâhîde kulçula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*mey-hVöra, -a*]

Dağı güş itmezem pendüñi nâşih / Yaraşmaz eylemek **mey-hVöra** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*mey-hVöra, -a*]

mey-i engürdan: Üzüm şarabı.

Sâkiyâ itme dirîğ câmı bu ben maħmürdan / Çünki kesb eyler şafâ kalbüm **mey-i engürdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [*mey-i engürdan, -dan*]

mey-i gülgüna: Gül renkli şarap kadehi.

Togranup hicrûñ-ile döneli bagrum hûna / Beñzese tañ mı gözüm yaşı **mey-i gülgüna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*mey-i gülgüna,]*

mey-i gül-reng[i]: Gül renkli şarap.

Berü sun sun berü sâkî **mey-i gül-reng[i]** müdâm / İçelüm nüş idelüm tâ tola peymâne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [*mey-i gül-reng[i],]*

mey-i hoşgüvârı: Hoş içimli, lezzetli şarap.

Çemen irişdi yüzüñsüz bahârı n’eyleyeyin / Lebüñsüz olsa **mey-i hoşgüvârı** n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*mey-i hoşgüvârı, -ı*]

mey-i nāb: *Halis şarap.*

Surh-püş oldu yine içdi **mey-i nāb** ruhı / Sanki hūbān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*mey-i nāb,]*

mey-i şahbāya: *Kızıl şarap.*

Muhibbî lā'lı-i nābı ḥasretinenden / Varur her dem **mey-i şahbāya** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 5*). [*mey-i şahbāya, -ya]*

mey-i şahbāyı: *Kızıl şarap.*

Cür'a-i cām-ı lebūnden olsa ger baña naşib / Kāfirem ger bir kadeḥ içsem **mey-i şahbāyı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [*mey-i şahbāyı, -yı]*

mey-i tālib-i gülgün: *Gül renkli şarabın talibi.*

Niçe bir derd ü ḡam u miḥnet-i gerdūn olasın / Bihter oldur ki **mey-i tālib-i gülgün** olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1*). [*mey-i tālib-i gülgün,]*

meyil idesin: *Gönül vermek, yönelmek.*

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil / Ḥayfdur pāk dili levş ile ālūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*meyil idesin, -esin]*

meyl eyleme: *Gönül vermek, aşırı istek duymak.*

Cīfe-i dünyāya iy dil key sakın **meyl eyleme** / Yoḥsa seni beñzedürler bil zebānuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*meyl eyleme,]*

meyl eylemez: *Yönelmek, eğilim göstermek; gönül vermek, alaka göstermek.*

Bakup **meyl eylemez** 'ārif bu dehrūñ māl u cāhına / Beḡası yok bilür perr-i meges deñlü cihān ḡadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 3*). [*meyl eylemez, -mez]*

meyl eyleyen: *Meyletmek, ilgi duymak, yönelmek.*

Gönül virme cihāna yüz [ūñ] ak it / Aña **meyl eyleyen** olur kara rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [*meyl eyleyen,]*

meyl eyleyüp: *Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin bir bir / Eger **meyl eyleyüp** dilber alup daksa kulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [*meyl eyleyüp,]*

meyl ide: *Gönül vermek, yönelmek.*

Bu Muhibbî n'ola ger itmese dünyāya nazar / Hiç deryā-dil olan **meyl ide** mi hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [*meyl ide,]*

Hālūni görüp **meyl ide** dil olmaya 'aceb / Zīrā ki murğ kaçd ider elbette çineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [*meyl ide,]*

meyl ider: *Gönül bağlamak, istek ve arzu duymak, yönelmek.*

Ola kim māyil ola dirler güzeller **meyl ider** / Çeşmüñe de göz yaşını sīm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [*meyl ider,]*

Ne tañ ger cān virem ol la'l-i nāba / Ki rindān **meyl ider** şāfi şarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [*meyl ider,]*

Su gibi gördüğü maḥbūba Muhibbî **meyl ider** / N'eyleyem derdā dirīgā ḥātır-ı meyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*meyl ider,]*

Muhibbî yaşına ol servi bakmaz / Ya ne'çün **meyl ider** āb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [*meyl ider,]*

meyl ider: *Gönül bağlamak | sevmek, aşık olmak, can vermek.*

Dil murğı yine 'arız [u] hālūñe ider meyl / Her kanda ki murğ gör[e] ine āb ile dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [*meyl ider,]*

meyl iderse: *Gönül vermek, yönelmek.*

'Āşık-ı şūrīde diller **meyl iderse** tañ mıdır / Hüb-rūlarda komışdur cāzibe çün kim İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2*). [*meyl iderse,]*

Her kim iderse meyl bu dehrūñ vefāsına / Lāzım gelür ki ugraya āḥir cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*meyl iderse,]*

meyl idüp: *Yönelmek, eğilimli olmak.*

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine / Her ne emr itse Hudā ko anı sen baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [*meyl idüp,]*

meyl idüp: *Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alâka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Raḳībe **meyl idüp** cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muzlim muḳarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*meyl idüp,]*

meyl itmedi: *Meyletmek, yönelmek.*

Bāz-ı gönlüm tu‘me-i dünyāya **meyl itmedi** / Şāhbāzı görmemişlerdür varup kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [*meyl itmedi,]*

meyl itmeye: *Gönül vermek, ilgi duymak, meyletmek.*

Meyl itmeye la‘lûn var iken bu dil-i hâsta / Başdan başa ‘âlem tolu şehd ü şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [*meyl itmeye,]*

meyl itmez: *Etkilenmemek.*

Ġayra **meyl itmez** gönül mâh-ı cihân arayuben / Bâri bir kez görsem ol hüsni-i cihân-ârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [*meyl itmez,]*

meyl itse: *Meyletmek.*

İşidelden lebûne bâde beñzer / Muhibbî tañ mı **meyl itse** şarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*). [*meyl itse,]*

Çeşm-i maħmûruñ eger **meyl itse** kanum içmege / Beñzedür çün mestdür anı şarâbuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [*meyl itse,]*

meyl itsem: *Gönül bağlamak || sevmek, aşık olmak, can vermek.*

Ben o murğam ‘arız u hâlûn görüp şayd olsam âh / Döştlar itmeñ ‘aceb **meyl itsem** âb u cîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*meyl itsem, -sem]*

meyl kılmadı: *(Bir amaca doğru) Meyletmek, yönelmek, ilgisini belli bir konuya çevirmek.*

Meyl kılmadı mecâz-ıla gönül hiç kese / Per açar mı şāhbāz olan şikār-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [*meyl kılmadı,]*

meyl-i cāh eylemez: *Makam mevki istemek.*

Kime sunuldı ezelde nüş itdi cām-ı ‘ışk / Kalmaya nāmūs u ‘arı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [*meyl-i cāh eylemez, -mez]*

meyl-i hānķāh: *Derviş evi meyli.*

İçdi Muhibbî meygedede cür‘a-i lebûñ / Kılmadı aña medrese vü **meyl-i hānķāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*meyl-i hānķāh,]*

meyli ider: *Heveslenmek, meyil etmek, yönelmek.*

İder dil ‘arız-ıla hāle meyli / Gerekdür murğa lâ-büd âb u dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 4*). [*meyli ider,]*

meyl-i o bed-hū: *Kötü huyluya meyil eylemek.*

İy dīde pendüm dut benüm nezzāre-i rū eyleme / İy dil vefādan arı dur **meyl-i o bed-hū** eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [*meyl-i o bed-hū,]*

meyli olanuñ: *Bir kimseye isteği, arzusu, meyli, ilgisi olan kimse; âşık.*

Anuñçün pāreler dil mest çeşmi / Olur mest olanuñ meyli kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [*meyli olanuñ, -uñ]*

meylin idermiş: *Gönül vermek, yönelmek.*

İşitdüm ok u ya **meylin idermiş** tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum ok bu kıddüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*meylin idermiş, -ermiş]*

meyva: *Bitkilerin, çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişip büyümesiyle meydana gelen ve tohumları taşıyan kısmı, yemiş.*

Dōstum senden vefā mihr ummasun ‘âşıkıların / Key katı dīvānelikdür **meyva** ummak bīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*meyva,]*

meyve: *Meyva, yemiş.*

Ne umarsın iy gönül sen naḥl-i kıddinden anuñ / **Meyve** kim gördi bite hiç serv-ile şimşāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*meyve,]*

meyve: *Meyve || Gönüldeki istekler, hayaller.*

Naḥmuñ Muhib naḥl ü ma’nāsı **meyvelere** / Zāhir olur bu ğazel-i ābdār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [*meyvelere, -lere]*

meyve-i cennet olan: *Cennet meyvesi olan.*

Zekānuñ oḥşayup öpmek ile cānā ne zarar / **Meyve-i cennet olan** dime ki āyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [*meyve-i cennet olan,]*

meyve-i miḥnet: *Zahmet meyvesi.*

Maḥabbet būyını ummañ cihānuñ gülsitānından / Dimişler **meyve-i miḥnet** yiyenler būsitānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*meyve-i miḥnet,]*

mezār: *Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.*

Egerçi yañılıp dilber geçe bir gün **mezārundan** / Maḥabbet būyını ala benüm ḥāk-i ğubārundan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*mezārundan, -um, -dan]*

mezellet: Alçalma.

Cennet-i a'lā içinde hür dirler uşta sen / Bu **mezellet** toprakında mür dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*mezellet,]*

mezheb: Yol, gidilen yol.

Zāhid inkār idesin ger bu benüm **mezhebüme** / Gel hāķiki nazar it ʿa'mı ko bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [*mezhebüme, -üme]*

mezheb: Bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri ll. Yol, usül.

Cān u dil alduñ baña bir büse ikrār eyledüñ / Var mı bir **mezhebde** dönmek hıç kişi ikrārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [*mezhebde,]*

mezheb: Gidilen, benimsenen yol.

Kırarsın bī-güneh 'āşıkıların / Meger vardur bu hūblar **mezhebinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2*). [*mezhebinde, -inde]*

mezīd olsun: Çoğalmak, artmak.

Devletüñ dilberā **mezīd olsun** / Her giceñ kadr ü günüñ 'iyd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 1*). [*mezīd olsun, -sun]*

mezīd olsun: Çok olsun, ziyade olsun manalarında istek ifadesi.

Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi 'ömri 'uşşāķuñ / Dilegüm bu-durur Hāķ'dan senüñ 'ömrüñ **mezīd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [*mezīd olsun,]*

mi: Soru eki.

Tevbeyi sırsam eger itme ta'āccüb şūfī / Gele inşāf ide içmez **midüñ** ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*midüñ, -dü, -ñ]*

mi: Soru edati.

Ele sāğar aluban mest olam **[mi]** / Baña baş egdüren şurāhi sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*[mi],]*

mi: Mi, soru edati.

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dañı vaķt olmadı **mi** zülfüñe beni asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [*mi,]*

mi: "mi" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "midür?".

Didüm gülgün **midür** rüyuñ didi bir haddi alam ben / Didüm kevşer midür la'lüñ didi āb-ı zülālam ben
(*Muhibbî Divanı* , Gazel 2505, Beyit 1). [midür, -dur]

İy Muhibbî yakalıdan sîneye 'ışk âteşin / Tañ **midür** gıce şu'ā'um görine gündüz duhān (*Muhibbî Divanı*
, Gazel 2509, Beyit 5). [midür, -dur]

Cür'ası yāruñ Muhibbî çün naşīb-i hāk imiş / Reşk idersem tañ **midür** ol hāk-i gevher-tāba ben (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2510, Beyit 7). [midür, -dur]

Didüm bālā **midür** kıddüñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar **midür** yaşıñ didüm āb-ı zülālam ben
(*Muhibbî Divanı* , Gazel 2517, Beyit 1). [midür, -dur]

Didüm bālā **midür** kıddüñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar **midür** yaşıñ didüm āb-ı zülālam ben
(*Muhibbî Divanı* , Gazel 2517, Beyit 1). [midür, -dur]

'Ārız **midür** yāhūd meh ya āfītāb-ı tābān / Kākül midür yāhūd zūlf ya sūnbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2615, Beyit 1). [midür, -dur]

Görinen hātı **midür** yā fitne-i āhır zamān / Yağu kāfir leşkeridür zāhır olur nāgehān (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2647, Beyit 1). [midür, -dur]

'İşk **midür** cān u dil mülkini yagma eyleyen / 'İşk **midür** sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen (*Muhibbî Divanı*
, Gazel 2652, Beyit 1). [midür, -dur]

'İşk **midür** cān u dil mülkini yagma eyleyen / 'İşk **midür** sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen (*Muhibbî Divanı*
, Gazel 2652, Beyit 1). [midür, -dur]

'İşk **midür** boynuma takup belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūnlayın 'ālemde rüsvā eyleyen (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2652, Beyit 2). [midür, -dur]

'İşk **midür** bī-vefā güller elinden gıceler / İñledüp bülbülleri tā şubh güyā eyleyen (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2652, Beyit 3). [midür, -dur]

'İşk **midür** bir lebi şīrīn zebāna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2652, Beyit 4). [midür, -dur]

'İşk **midür** eyleyen tīr-i belāya cān siper / İy Muhib derd ü belā sīnemde peydā eyleyen (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2652, Beyit 5). [midür, -dur]

'İşk **midür** 'aql u şabrum küllī yagma eyleyen / 'İşk **midür** ben ġarībi zār u şeydā eyleyen (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2653, Beyit 1). [midür, -dur]

'İşk **midür** 'aql u şabrum küllī yagma eyleyen / 'İşk **midür** ben ġarībi zār u şeydā eyleyen (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2653, Beyit 1). [midür, -dur]

'İşk **midür** bir kemān ebrū nigāruñ yādına / Ok gibi bu kıddümi büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2653, Beyit 2). [midür, -dur]

'İşk **midür** leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem hūmhāne-i çeşmümden icrā eyleyen
(*Muhibbî Divanı* , Gazel 2653, Beyit 3). [midür, -dur]

‘Işk **midur** fenn-i ‘ışkı okudup ‘āşıklara / Bāb-ı fazlın sīnemüñ evcine inşā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4*). [*midur, -dur*]

‘Işk **midur** bu Muhibbî sīnesine dāğ urup / Āhır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [*midur, -dur*]

‘Āşıkuñ katline çün kim hükm ider sultān-ı ‘ışk / Kātli isnād eylemek lāyık **midur** cellāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*midur, -dur*]

‘Āşik **midur** ki derdi koyup isteye devā / Derdi bulunca ‘ışk eri bakmaz devāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 2*). [*midur, -dur*]

Hağ **midur** yā mūrlardur lā’i-i cānān üstine / Yāhu bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*midur, -dur*]

mi: "Mi" soru edatı.

İy Muhibbî şî rümüñ ma’nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ **mi** bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*mi,]*

Vā’iz-i nādān baña ‘arz eylemegil cenneti / Kāyil olur **mi** aña ‘ışk-ıla dīzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [*mi,]*

‘Āşik olmaz ‘ışk içinde āh u vāhı sevmeyen / Kul olur **mi** cān u dilden pādīşāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*mi,]*

Yüz çevürme gün yüzünden zāhidā inkārı ko / Kāfir olmaz **mi** ‘aceb nūr-ı İllāh’ı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [*mi,]*

Gül gibi hāndān olur görse yaşum bārānını / Ağladur **mi** ‘āşığı feryād u āhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*mi,]*

Germ olma şî r ile gel iñen şā’irem dime / Sıgmaz **misin** bu ‘āleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*misin, -sin*]

mi: "Mi" soru edatı.

Meclis-i ğamda bu gönülüm olalı nāya şebīh / Dem **mi** var hūn-ıla pūr itmeye çeşmüm kāsésin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*mi,]*

Bilmezem hūrī **misin** yāhū melek iy nāzenīn / Kim göre nūr-ı cemālūñ kendüden gider hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*misin, -sin*]

Bilmedüm şekker **midür** la’lūñ vü yāhūd engübīn / Zāhir olurdu baña görsem anı ‘ayne’l-yağīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [*midür, -dür*]

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb **midür** / Nā-çār olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*midür, -dür*]

Şem’-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cān u dil / Kanda gitdi ğayretüñ sen kem **misin** pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*misin, -sin*]

Didüm iy dilber neden cem‘ itdüñ ‘uşşākuñ serin / Didi kim bilmez **misin** kim yapmışam ser-ḥāne ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [*misin, -sin*]

Didüm zülfüñ **midür** cānā nedür ol dāneler didi / Esürümsin niçe yıllar o zülf ü ḥāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*midür, -dür*]

Yakdı gönlüm ḥānesin itmez ḥazer hîç āhdan / Kendü şehrin **mi** yakar düd-ı siyāḥı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*mi,]*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir ḥaḳīkatden ḥaber / Vire **mi** gönlin mecāzīye günāḥı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*mi,]*

İtmedi **mi** zamāne Cem’üñ cāmını şikest / Bak lālelere gör nice aglar türābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*mi,]*

Sevdügüme döstüm hışmuñ neden / N’eylesün göz göre ölsün **mi** seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*mi,]*

Perī **misin** ya ādem iy melek-ḥū / Seni görmege muḥtāc ḥalk kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [*misin, -sin*]

Perī **midür** didüm yāḥūd melek mi / Didiler belki māḥ ḥūrşid-zāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*midür, -dür*]

Bülbül inler **miydi** gülşende eger ḥār olmasa / Dilber ḳadri bilinür **miydi** aḡyār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [*miydi, -y, -di*]

mi: "mi" soru eki.

Vādī-i fırkatde ben dil kākül-i dilberde āḥ / İy ḡam āña eyleseñ olmaz **mi** ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*mi,]*

mi: "mi" soru edati.

Şem‘ -i ḥüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm / Per yakar **miydi** eger pervāneler nār olmasa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*miydi, -y, -di*]

mi: "Mi" soru edati.

Bu Muḥibbî çeşm-i cellādından olur **mi** ḥalāş / Dāyimā ‘üryān idüp elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*mi,]*

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda **mi** yāḥūd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*mi,]*

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār elin / Var **mi** cihānda men‘ -ile kimse dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*mi,]*

Öpdüm lebinı varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ **mi** duta kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*mi,]*

Göreliden dāne-i ḥālīn tolaşdum zülfi ağına / Ḥalāş olur **mi** murğ-ı dil ‘aceb bilsem bu çenberden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [mi,]

Miḥrāb-ı büt-perest mi tuğrā **mi** yoḥsa şāhī / Yāḥud kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [mi,]

Nāvek-i tūr-i kaḏa **mi** ki ‘aceb şol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [mi,]

Cān u dil alduñ baña bir büse ikrār eyledüñ / Var **mi** bir mezhebde dönmek hiç kişi ikrārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [mi,]

Dehānuña senüñ cānā dinürse tañ **mi** cāndur bu / Nazardan çünki ğāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [mi,]

İy Muḥibbî dileme büse vü yā mihr ü vefā / Aña ‘aşık **mi** dinür anda eger kām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [mi,]

Çeşm-i cellādı aldı ḥançer ele / Baña **mi** dürlü dürlü işkence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 2*). [mi,]

Boyu **mi** yig anuñ ya serv ü ‘ar‘ar / Anuñ cevri mi çok ya bende nāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [mi,]

Bāğ-ı ḥüsnüme ḥavāledür gözin yumsun dimiş / Yapılır **mi** çün qadīmī olsa didüm revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [mi,]

‘Aceb vāslı müyesser ola **mi** āh / Meger āhum ire aña semāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [mi,]

Dīdeler gevher saçar sen ne için bakmayasın / Ḥācet olmaz **mi** ‘aceb hiç dürr ü mercān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [mi,]

Meyl kılmadı mecāz-ıla gönül hiç kese / Per açar **mi** şāhbāz olan şikār-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [mi,]

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḥālüne hiç vākıf ola **mi** ğam bucagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [mi,]

mi: " Mi " soru edatı.

Meclis-i ğamda nevā-sāz ola āheng-i semā‘ / Saña düşmez **mi** dil ol nağmeye āheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [mi,]

Sanma zāhid ‘ışk eri pendüñle şāhından geçe / Hiç zağan söziyle bülbül geçe **mi** gülzārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [mi,]

Bugün çün ḥırmen-i gülsin nigārā āhdan sakın / İşitmedüñ **mi** gülşende yil aldugın gül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [mi,]

Geldi ḥatṭuñ yok-durur şimden girü baña ḥayāt / Āh ölsün **mi** ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [mi,]

İy Muhibbî bu şeb-i hicre nihâyet yog-ı mı / Hânesinden hîç tülû^ı itmez **mi** ol meh-rû diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [mi,]

Tag u şahrâya benefşe düşmişe Mecnûn-vâr / El **mi** virürdi aña her saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [mi,]

Mihrâb-ı büt-perest **mi** tuğrâ mı yoħsa şâhî / Yâhud kemân-ı Rüstem ol ebruvân-ı fettân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [mi,]

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde mâhir / Kâfir **mi** çeşm ya mest-i gâret-girân-ı îmâm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [mi,]

Ol leb **mi** yâhû müldür yâhûd şârâb-ı kevşer / Yâkût ya ‘aķık ü ya la‘l yâhû mercân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [mi,]

Didüm öldi Muhibbî didi ol yâr / Gedâlar ölse şâh eyler **mi** kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [mi,]

Bu Muhibbî n’ola ger itnese dünyâya nazar / Hîç deryâ-dil olan meyl ide **mi** hâr u ħese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [mi,]

Bu Muhibbî sözi gevher **mi** ve yâhûd billür / Okıyup taħsîn aña birbirinden fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [mi,]

Leb-i dilber **mi** yigdür ya piyâle / Yañağı rengi **mi** yig yoħsa lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [mi,]

Leb-i dilber **mi** yigdür ya piyâle / Yañağı rengi **mi** yig yoħsa lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [mi,]

Dişi **mi** yig-durur ya dürr-i şehvâr / ‘Aceb beñzer **mi** ki fülful o ħâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [mi,]

Dişi **mi** yig-durur ya dürr-i şehvâr / ‘Aceb beñzer **mi** ki fülful o ħâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [mi,]

Boyı mı yig anuñ ya serv ü ‘ar‘ar / Anuñ cevri **mi** çok ya bende nâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [mi,]

Siyâh zülfî **mi** yigdür yoħsa ‘anber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [mi,]

Perî midür didüm yâhûd melek **mi** / Didiler belki mâh hürşid-zâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [mi,]

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün benüm / Hîç zarar itmez **mi** cûlar itse tuğyân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [mi,]

Görinen zülfeyni **mi** aslu yâhû perr-i zâğ / Ya iki ef‘î gelüp yatmış gülistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [mi,]

Mest oldı yine rakşa girüp bād-ıla oynar / Hîç öyküne **mi** turra-i dildâra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [mi,]

Dime zāhid baña kıl yāra tevbe / İder **mi** bülbül gülzāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*).
[mi,]

mi: " Mi " soru eki.

İçmeyenden cām-ı 'ışkuñ sorma sen keyfiyyetin / Vire **mi** saña haber andan haberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [mi,]

midür: "mi" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "midür?".

Didüm gülgün midür rüyuñ didi bir haddi alam ben / Didüm kevşer **midür** la'lüñ didi āb-ı zülālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [midür,]

'Ārız midür yāhūd meh ya āfitāb-ı tībān / Kākül **midür** yāhūd zülf ya sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [midür,]

mihmān: Konuk, misafir.

'Ömri gel yok yirlere harc eyleme / Bir beş on gün 'ālemüñ **mihmānısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 7*). [mihmānısın, -ısın]

Gāh cismüm meskeni küh-ı belāhā-yı firāq / Küh-ı gam **mihmānıyam** oldur baña beytü'l-hazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [mihmānıyam, -ı, -y, -am]

Çeşm-i maḥmūrı ḥayāli gele dil hānesine / Mā-ḥazar eyle ciger hūnımı **mihmānuñ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 6*). [mihmānuñ, -un]

miḥnet: Zahmet, eziyet.

Gerçi kim evvel cihān saña maḥabbet gösterür / **Miḥnet-ile** öldüriser olma mekrinden emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [miḥnet-ile, +-ile]

miḥnet: Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Dil kaldı gam u derd ü belā-yı nigār ile / Hicrān içinde **miḥnet-ile** āh u zār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [miḥnet-ile, +-ile]

miḥnet: Acı, sıkıntı, bela.

Feraḥ şād u gam u guşşa Muḥibbî gitdi ser-cümle / Bi-ḥamdillāh gelüp **miḥnet** yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [miḥnet,]

Sakın aldanma bu dünyā çü **miḥnet** şāhbāzıdur / Niçe senüñ gibi yavru uçurdu aşıyānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [miḥnet,]

Geyürdi şāh-ı 'ışk gelüp baña gam ḥil'atin lāyık / Muḥibbî baş çıkar her dem yüri **miḥnet** yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [miḥnet,]

Cefâ tîrine tut sîne belâ tîğına sun gerden / Cihânda geçmedük **miḥnet** dilâ hîç kalmadı serden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1). [miḥnet,]

Derd ü **miḥnet** ancak olursa ‘aceb mi ḥâşılıuñ / Çün livâ-yı ğamdan alduñ iy gönül tîmâr sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4). [miḥnet,]

Menzil kılup sultân-ı ğam kondı ḥarîm-i sineye / Geydürdi **miḥnet** ḥil‘atin bu ‘âşık-ı dîrîneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1). [miḥnet,]

Oldı yakîn kalmadı sabr-ıla tâkatüm / İdem kabûl **miḥneti** terk-i diyâr ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 4). [miḥneti, -i]

İy Muḥibbî şükr kıl derd ü belâ vü **miḥneti** / Gönlüme tapşurdılar düşdi emânât ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7). [miḥneti, -i]

miḥnet kâsesin: Sıkıntı kasesi.

Niçe bir hicrân şebinde çekeyim ğam tasasın / Ya niçe bir içeyim derd-ile **miḥnet kâsesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1). [miḥnet kâsesin, -n]

miḥnet ü derd ü belâ ile: Sıkıntı, dert ve bela ile.

‘İşka düşüp bencileyin kimseler zâr olmasun / **Miḥnet ü derd ü belâ ile** giriftâr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 1). [miḥnet ü derd ü belâ ile,]

miḥnet ü derd ü belâdan: Üzüntü, dert ve bela.

Yücedür kaşr-ı maḥabbet çıkmaga imkân yok / Olmayıcak **miḥnet ü derd ü belâdan** nerdübân (Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 4). [miḥnet ü derd ü belâdan, -dan]

miḥnet ü derd-ile: Sıkıntı ve dert.

Mübtelâ-yı ‘işğ olup hîç kimseler zâr olmasun / Ğam şebinde **miḥnet ü derd-ile** bîmâr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 1). [miḥnet ü derd-ile, --ile]

miḥnet ü endüh-ı yârı: Sevgiliden gelen incitme ve ğam.

Cânum iy yârân fedâ kıldum ben ol dildâra kim / **Miḥnet ü endüh-ı yârı** ez-ser-i yârı çeke (Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4). [miḥnet ü endüh-ı yârı, -ı]

miḥnet ü ğam: Sıkıntı ve dert.

Baňa her demde gelür derd ü belâ **miḥnet ü ğam** / Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkâr etegin (Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2). [miḥnet ü ğam,]

miḥnet ü hayfâ: Sıkıntı ve hayıflanma.

Bir nazarla iy gözüm kıldıñ belāya mübtelā / Niçe yüz biñ **miḥnet ü ḥayfā** getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [*miḥnet ü ḥayfā, -ā*]

miḥnet-i dārū: *Ilaç mihneti.*

Ne ḥasret-i merhem çeke ne **miḥnet-i dārū** / Ger bula gönül yarasına ḥāk-i deründen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*miḥnet-i dārū,]*

miḥnet-i gerdūn: *Dünyanın eziyeti.*

Niçe bir derd ü ğam u **miḥnet-i gerdūn** olasın / Bihter oldur ki mey-i tālib-i gülgün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1*). [*miḥnet-i gerdūn,]*

miḥnetüñ dāğını: *Sıkıntı dağı.*

Gel gönül ḥānesi ma‘müresini itme ḥarāb / **Miḥnetüñ dāğını** yak şemse-i eyvān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [*miḥnetüñ dāğını, -nı*]

mihr: *Aşk.*

Kāsesin Ḳays’uñ sıyup ḥalkdan anı mümtāz ider / Leylî **mihrin** gösterüp aldı dilin Mecnūn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*mihrin, -in*]

mihr: *1. güneş 2. aşk.*

Döstüm senden vefā **mihr** ummasun ‘āşıklaruañ / Key katı dīvānelikdür meyva ummak bidden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*mihr,]*

mihr: *Dostluk, vedād, muhabbet, şefkat.*

Cevrin añup **mihrini** dilden giderme key sakın / Ol melek-rūya neden bulmak bahāne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*mihrini, -i, -n, -i*]

‘Āşıq-ı dil-ḥasteler kılmazdı **mihrini** taleb / ‘Ālem içre māl-rūlar ger cefākār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 3*). [*mihrini, -i, -n, -i*]

mihr: *Aşk ve muhabbet.*

Şivesi çok **mihri** yok ammā ki diller almada / Bu cihān içinde kim mekkār dirler ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*mihri, -i*]

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine / **Mihri** yok cevri ü cefāsı çok sitemger derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*mihri, -i*]

mihr: *Sevgi, muhabbet, aşk.*

Dōstum luḡf u vefā vü **mihrden** t̄bā ider / Līk cevr ü sitem zulm u cefādūr aña ḡū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [*mihrden, -den*]

mihr: *Aşk, sevgi.*

Her ne gelürse **mihr** eger cevr rāzıyam / Sundum nigāra cān-ıla çün ihtiyār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*mihr,*

Māh-rūlarda **mihr** kalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriḡ ol iy dil kırnaḡ eyleme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [*mihr,*

mihr: (*Sevgilinin*) *aşkı, sevgisi. II Sevgilinin merhameti.*

Gözlerüm yaşı ‘aceb mi dönse Nıl ırmagına / Bu gönül Mısr’ında oldu çünki **mihrūn** pādīşāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [*mihrūn, -ūn*]

Mihrūn vaṭan iy dōst tutaldan dil içinde / Rūşen görünür gün gibi ‘ışkum il içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*mihrūn, -ūn*]

mihr iderem: *Şefkat göstermek, acımak.*

Bilmem ne için şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña **mihr iderem** çün ez el olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*mihr iderem, -erem*]

mihr itmeden: *Sevgi göstermek, dostluk etmek.*

Baña nā-mihr olduguñ **mihr itmeden** rāciḡ gelür / Derd-ile ḡōş olmışam nā-ḡōş dermān ile ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*mihr itmeden, -meden*]

mihr ü māh: *Güneş ve Ay.*

Gün yüzün-ile kamer alnuñı görüp dil didi / Bir yire cem ‘olduğın kim gördüğü var **mihr ü māh** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 4*). [*mihr ü māh,*

mihr ü maḡabbetden: *Aşk.*

Yog-ıdı ‘ālemde hīç **mihr ü maḡabbetden** nişān / Olmuş-ıdum bu cihānda ‘ışk-ıla ben dāsītān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [*mihr ü maḡabbetden, -den*]

mihr ü māhum: *Güneş ve ay.*

Sal hümā sāyeñ teraḡḡum kıl bu ben üstādeñe / İy benüm evc-i felekde **mihr ü māhum** kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [*mihr ü māhum,*

mihr ü vefā: *Sevgi ve dostluk.*

Gözler hemîşe cevri-ile dilber cefâ yolın / Beñzer cihânda görmedi **mihr ü vefâ** yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [*mihr ü vefâ,]*

Dâyimâ cevri ü cefâ fennin okur ol dil-firîb / Ğalibâ **mihr u vefâ** öğrenmemiş üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*mihr u vefâ,]*

İy Muhibbî dileme büse vü yâ **mihr ü vefâ** / Aña ‘aşık mı dinür anda eger kâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [*mihr ü vefâ,]*

mihr ü vefâ görmez-isem: *Sevgi ve dostluk görmek, sevgi ve dostluk bulmak.*

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefâ dildârdan / Kim vefâ görmiş-durur bu çarḫ-ı kec-refârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1*). [*mihr ü vefâ görmez-isem, -z-isem]*

mihr ü vefâ itmek: *Iyilik ve güzellikte bulunmak; lütuf göstermek.*

İstese **mihr ü vefâ itmek** baña mümkün degül / Çünkü cevri-ile cefâ kılmak olupdur aña hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [*mihr ü vefâ itmek, -mek]*

mihr ü vefâ kıldı: *Sevgi ve dostluk göstermek.*

Gönül alınca ol meh-rû baña **mihr ü vefâ kıldı** / Dönüp soñra cefâ tîrin çıkardı bir bir arḫamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [*mihr ü vefâ kıldı, -dı]*

mihr ü vefâ kılur: *Sevgi ve dostluk göstermek.*

Ağyâra kılur mihr ü vefâ saña cefâlar / Hercâyî güzelden ne gelür yârı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [*mihr ü vefâ kılur, -ur]*

mihr ü vefâlar eyle: *Sevgi ve dostluk göstermek.*

Cânâ dimezem eyle baña mihr ü vefâlar / Tek cevri ü cefâñ kesme hemân muttaşıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*mihr ü vefâlar eyle,]*

mihr ü vefâñı: *Sevgi ve dostluk.*

Bu Muhibbî dilemez **mihr ü vefâñı** güzelüm / Râzıyam beni cefâ vü cevriñle yâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*mihr ü vefâñı, -ñı]*

mihr ü vefânuñ: *Sevgi ve dostluk.*

Yâr taḫşil eylemiş cevri ü cefânuñ yolların / Zerrece öğrenmemiş **mihr ü vefânuñ** yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1*). [*mihr ü vefânuñ, -nuñ]*

mihr ü vefâyı: *Sevgi ve dostluk.*

Her ne zahmet kim gele andan baña rāhat gelür / ‘Āşık-ı şādık olan **mihr ü vefāy** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [*mihr ü vefāy, -y*]

Döner cefāya başlar soñra olur peşimān / **Mihr ü vefāy** evvel idüp alur gönüller (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [*mihr ü vefāy, -y*]

mihrāb: Cami ve mescidlerde yönelinen taraftaki duvarda bulunan ve imamlık edene ayrılmış olan oyuk, girintili yer, sevgilinin kaşına benzetilir.

Geçer **mihrāba** zāhid tā‘at üzre / İder ‘āşık sücüd tāk-ı ebruvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4*). [*mihrāba, -a*]

mihrāb: 1. Cāmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kible duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer. 2. mec. Yüceliğinden, güzelliğinden vb. üstün niteliklerinden dolayı kendisine yönelinen makam veya kimse 3. edeb. Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.

Cāmi‘-i hüsnuñe **mihrāb** şehā kaş olsun / Dil ü cān ile aña secde kılan baş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 1*). [*mihrāb,]*

mihrāb idüp: Mihrap edinmek, mihrap kabul etmek.

Kimdür senüñ cāmi‘-i hüsnuñde uymaya / **Mihrāb idüp** kaşuñı çeşmüñ imām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 3*). [*mihrāb idüp, -üp*]

mihrāb-ı ‘āşıkandur: Aşıkların mihrabı.

Mihrāb-ı ‘āşıkandur yāhūd hatt-ı maḥabbet / Yāhūd kemān-ı Rüstem ya ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 2*). [*mihrāb-ı ‘āşıkandur, -dur*]

mihrāb-ı büt-perest: Putperest mihrabı.

Mihrāb-ı büt-perest mi tuğrā mı yoḥsa şāhī / Yāhūd kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [*mihrāb-ı büt-perest,]*

mihrāp: 1) Camilerde kibleyi gösteren zeminden biraz yüksekteki girintili yer. 2) (bağl.) sevgilinin kaşı.

Cāmi‘-i hüsnuñde yāruñ tāk-ı ebrüsün görüp / Secde itdüm cān-ıla ol kaşları **mihrāba** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [*mihrāba, -a*]

Görüp ebrüñü gönülüm geldi vecde / Hemān-dem itdi dil **mihrāba** secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [*mihrāba, -a*]

mihr-i ‘ālem-tāba: Dünyayı aydınlatan güneş.

Bakmazam gün yüzine bu dideler hün-āb olur / Çaresüz kaldum dirîğ ol **mihr-i ‘ālem-tāba** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [*mihr-i ‘ālem-tāba, -a*]

mıhr-i dırıhşān: *Parlak güneş.*

Zülfını gördüm Muhibbî yüzine itmiş niķāb / Sāye salmış san bulut **mıhr-i dırıhşān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [*mıhr-i dırıhşān,]*

mıhr-i hāverīdür: *Doğudan doğan güneş; Doğunun güneşi.*

Görüp gün yüzünü didüm ki **mıhr-i hāverīdür** bu / Beni dīvāne kılmışdur ne tān dirsem perīdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [*mıhr-i hāverīdür, -dür]*

mıhr-i ruhsāruñ: *Güneş gibi parlayan yanak.*

Nıgārā **mıhr-i ruhsāruñ** senüñ pertev salar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulunmaz sendeki çehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [*mıhr-i ruhsāruñ,]*

mıhri yok: *Sevgisiz, vefasız, merhametsiz II sevgili.*

Bulunur māh-rūlarda egerçi **mıhri yok** meh-rū / Ve lıkin ortalarında ‘aceb nā-mıhribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*mıhri yok,]*

mıhr-ile: *Güneş, şems, âfıtāb.*

Mıhr-ile hüşnüñi dardum seni sengin gördüm / Didiler gözlerüme özge terāzūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*mıhr-ile,]*

mıhr-ile meh: *Güneş ile ay.*

Hüşnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi tartsañ / Lāyıkdur ola **mıhr-ile meh** saña terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*mıhr-ile meh,]*

mıhr-ile vefā büyü: *Sevgi ve vefa kokusu.*

Ger hāk idesin seng-i cefā-y-ıla ben iy dōst / **Mıhr-ile vefā büyü** gele uşbu tozumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [*mıhr-ile vefā büyü,]*

mıhrüñ ile: *Sevgiyle.*

Rüşen itdi kangı dil kim **mıhrüñ ile** sīnesin / Şāf kıldı gıll ü gışdan gün gibi āyīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*mıhrüñ ile,]*

mıhrüñ tohmını: *Vefa tohumu.*

Gönderürsin baña cevri āgyāra **mıhrüñ tohmını** / Bilür iken hāşıl olmaz nesne hāk-i şürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*mıhrüñ tohmını, -nı]*

mihriin yüzün: *Sevginin yüzü.*

Dimezem cevri eyleme göster gehi **mihriin yüzün** / Döstim her nesneyi itmek gerek evzân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 4*). [*mihriin yüzün, -n*]

milket-i dâra'yı: *Dârâ'nın ülkesi.*

N'eylerem ben **milket-i Dâra'yı** tâc-ı Husrev'i / Kapsında baña dildâr yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*milket-i dâra'yı, -yı*]

mîm: *Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi II sevgilinin mim harfi gibi küçük olan ağız.*

Didi agzuñ Muhibbî **mîme** beñzer / ' Aceb mi beñzede zülfiñi cîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*mîme, -e*]

mi' mâr: *İmar eden,yapan.*

Şehâ **mi' mâr**sın gel eyle ta' mîr / Göñül ma' müresi vardı hârâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 6*). [*mi' mâr*sın, -sın]

mi' mâr: *İmar eden kimse.II sevgili.*

Niçe yıldur ki hârâb oldu bu dil şehri yatur / İde ta' mî'r keremden yine **mi' mârâ** be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*mi' mârâ, -a*]

minber-i 'ışk üzre: *Aşk minberinde.*

Minber-i 'ışk üzre okurken maħabbet huṭbesin / Diñlesün gelsün şalâdur şeyḥ ü şâb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*minber-i 'ışk üzre,]*

Minber-i 'ışk üzre okurken maħabbet huṭbesin / Diñlesün gelsün şalâdur şeyḥ ü şâb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*minber-i 'ışk üzre,]*

minnet: *(Ar.) Bir iyiliğe karşı şükran duyma.*

Buyursañ iy şeh-i hûbân olalum cân-ıla kurbân / Saña biñ cân fedâ olsun ne **minnet** uşbu bir cânâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*minnet,]*

minnet: *Minnet, şükür.*

Kimsenem yok ğam şebinde üstüme aklar benüm / Yırce gökçe **minnetüm** var dîde-i hûn-bâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*minnetüm, -üm*]

mirâs: *Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke. (Aşıklık mirası bağlamında).*

‘Işk **mīrāşını** yirsem ne ‘aceb Mecnūn’dan / Sanmañ ol gitmek ile ‘āşık-ı şeydā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [*mīrāşını, -ını*]

mīr-i mīrān: Paşalığın ikinci kademesindeki ferikliğe denk mülkî rütbe ve bu rütbede bulunan kimse, eyâlet vâlisi, beylerbeyi.

Çünkü olduñ bu güzeller haylinüñ ser- ‘askeri / ‘Āleme hüküm eyle olduñ **mīr-i mīrān** uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [*mīr-i mīrān,]*

mīr-i suhendānam: Güzel sözün sultanı.

Bir kadeh meyle cihān müşkili hāl oldu baña / Her ne sorsañ baña sor **mīr-i suhendānam** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*mīr-i suhendānam, -am*]

mīr-i suhensin: Güzel sözün sultanı.

Muhibbî şî ‘r ü eş‘āruñ ko dem dem sūzināk olsun / Kelāmı sūz-ı Hüsrev’den yakar **mīr-i suhensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [*mīr-i suhensin, -sin*]

mi-şev: Olur.

Devlet-i vaşla irişdüm diyüben ‘izze **mi-şev** / Ğam-ı hicrān-ı elem düşmeni çün duta kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 4*). [*mi-şev,]*

misk: Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.

Görürem zülfüñi ‘anber saçunuñ müşğ gibi / Ğam degül **misk** ü eger ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*misk,]*

misk-i hutā: Hıta diyarının kokusu(Hıta: kokularıyla meşhur yer).

Büy-ı zülfüne irem diyü gelür **misk-i Hutā** / Yoğsa terk itmezdi ol hergiz Hōrāsān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*misk-i hutā,]*

miskīn: . Hiç bir şeye malik olmayan, fakir; aciz.

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var / İçinde yok Muhibbî gibi **miskīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [*miskīn,]*

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş işigini / Dimedi rahm idüp bir gün ‘aceb **miskīn** ne yirdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*miskīn,]*

Ne bilsün bāde zevkın şūfi **miskīn** / İşi ta ‘n eylemek mest ü harāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*miskīn,]*

‘Uşşāka komaz ta‘nı görüñ zāhid-i ḥodbīn / Dimez-idi ol **miskīn** eger bilse sözinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [*miskīn,]*

miskīnler: *Aciz, zavallı.*

Küyuña varup yüzüñ görmek diler ‘āşıklaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o **miskīnler** ḥaḳın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*miskīnler,]*

mışr: *Mısır ülkesi.*

Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicle’dür / Ḥüsnüñ efzundur senüñ çün **Mışr-ıla** Bağdād’dan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*mışr-ıla, --ıla]*

mışr u şām’ı: *Mısır ve Şam.*

Muşhaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı bir saña beñzer görmedi / **Mışr u Şām’ı** geşt iden ser cümle ‘Osmān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*mışr u şām’ı, -’ı]*

mışr-ı ḥüsnüñ: *Güzellik ülkesi, güzellik Mısır’ı.*

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳkı senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Gözlerümden cūlar akup Nīl ü Ceyḥūn olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*mışr-ı ḥüsnüñ,]*

miss-i kalbüñi: *Çok iyi kalp.*

Miss-i kalbüñi düriş eyleyüp iksiri taleb / Şāf kıl kāl idüben zārr olup süde ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 3*). [*miss-i kalbüñi, -üñi]*

miyān: *Bel.*

Kimisi nokta dehāna kim **miyāna** kıl didi / Bilmedi sırr-ı dehān-ıla miyānı ḥurde-bīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [*miyāna, -a]*

miyān: *1. bel 2. arasında, içinde 3. ortası.*

Dehānından söz açsam ger baña ta‘zīmdür ancak / **Miyānından** ḥaber sorsam ki dir ince ḥayālam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*miyānından, -ı, -n, -dan]*

miyān: *Bel.*

Miyānuña dimiş ehl-i ḥured mū / Didüm ortada yok mū deñlü mābeyn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*miyānuña, -uñ, -a]*

Egerçi serv için bālā dimişler / Velī kaddüñ yanındadır **miyāne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2905, Beyit 4*). [*miyāne, -e]*

Derâgüş eyleyem dime Muhibbî / **Miyânı** mû-durur gelmez miyâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 9*). [*miyânı, -ı*]

miyân: *Bel. II Sevgilinin ince beli.*

Dehânından söz açsam ger bana bir zerre söz açmaz / **Miyânından** haber sorsam ki dir anca hayâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*miyânından,]*

miyâna gelmez: *Ortaya çıkmak.*

Derâgüş eyleyem dime Muhibbî / Miyânı mû-durur gelmez miyâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 9*). [*miyâna gelmez, -mez*]

miyân-ı hârda: (*Sevgilinin*) *Dikenlerle çevrilmiş beli.*

Niçe feryâd itmesün bî-çâre bülbül her seher / Yılda bir gül açılır ol da **miyân-ı hârda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*miyân-ı hârda,]*

mîzân kurıla: *Terazi kurmak.*

Ümîdüñ tut ki gele hayruñ ağır / Kaçan kim kurıla maşşerde mîzân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4*). [*mîzân kurıla, -ıla*]

mogol: *Mogollar.*

Ya Türk [ü] ya **Mogoldur** yagma içinde mâhir / Kâfir mi çeşm ya mest-i gâret-girân-ı İmâm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [*mogoldur, -dur*]

mû: *Kıl.*

Miyânuña dimiş ehl-i hîred **mû** / Didüm ortada yok **mû** deñlü mâbeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*mû,]*

Miyânuña dimiş ehl-i hîred **mû** / Didüm ortada yok **mû** deñlü mâbeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*mû,]*

Çenge döndi kâmetüm gamdan Muhibbî **mûlarum** / Kana boyandı dönüp her birisi evtâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*mûlarum, -larum*]

Yâruñ dehenini görüben nokta diyenler / Diğkatler idüp **mû** didiler ince miyâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*mû,]*

Derâgüş eyleyem dime Muhibbî / Miyânı **mû-durur** gelmez miyâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 9*). [*mû-durur, --durur*]

mû: *Kıl II. Saç teli.*

Muhibbî terk kıl dünyâ-yı dünı / Tenüden eksük oldu dut ki bir **mü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5*). [*mü,]*

Âh kim hasret-ile döndi tenüm bir **müya** / Vâh eger ölür-isem irmeden ol meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [*müya, -y, -a]*

mü: *Kıl, saç teli.*

Tenümde dâğlar göz göz oluban gözlesün yârı / Dimege derd-i dil hâlin kamu **mülar** zebân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*mülar, -lar]*

mü: *Tüy, kıl.*

Haddüñde âceb olmaya gîsü girih girih / Âteş göricek elbette olur **mü** girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 1*). [*mü,]*

mü: *Tüy, kıl.*

Cefâ vü cevr-ile qahrûñı iy döst / Şikayet eyler cismümde her **mü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 2*). [*mü,]*

mü: (*Sevgilinin*) *saç teli.*

Ne tañ kıvrılrsa zülfüñ ‘ârîzuñda / Olur elbetde âteş görse ham **mü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [*mü,]*

mü: *Kıl, tüy, saç. II Sevgilinin ince beli.*

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diqqat-ile / Kimi yok didi kimisi didi ki **müdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [*müdur, -dur]*

mü miyānuñ: *Kıl gibi ince olan bel.*

La‘l-i nābuñ var iken ‘āşık zülâli n’eylesün / **Mü miyānuñ** fikr iden özge hayâli n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [*mü miyānuñ,]*

mu‘allim: *Hoca, üstat.*

İy **mu‘allim** yāra ta‘līm itmedüñ fenn-i vefâ / Lîk göstermedüñ aña cefâdan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*mu‘allim,]*

mu‘āmele eyler: *Davranmak.*

Gāhî cefâ vü cevr ü gehî zulm-ıla sitem / Eyler bu nev‘-ile yār bizümle mu‘āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [*mu‘āmele eyler, -r]*

mu'āmele ider: Davranmak.

Bilsem neden cevr-ile ol şāh-ı dil-firīb / Virüp cefā dil alup ider mu'āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [*mu'āmele ider, -er*]

mu'aṭṭar: Kokulu.

Zülfinüñ büyi 'ālem **mu'aṭṭarken** bugün / Varmasun şimden girü kimse Ḥoten'den canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [*mu'aṭṭarken, -ken*]

mu'aṭṭar: Güzel kokulu, güzel kokmuş.

Gördi **mu'aṭṭar** yine bu dehr dimağı / Didi bu Muḥīb zülfine yār urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*mu'aṭṭar,]*

mu'aṭṭar eyler: Güzel kokulu yapan, o hale getiren.

Mu'aṭṭar eyler ol dehrün dimāğın / Ser-i zülfini dilber tarayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4*). [*mu'aṭṭar eyler, -r*]

mu'aṭṭar ideli: Güzel koku ile kokulandımak.

İdeli dehrün dimāğını mu'aṭṭar zülf bu / İ'tibār kalmadı āhūda olan müşgde bū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [*mu'aṭṭar ideli, -eli*]

mu'aṭṭar ola: Güzel kokulu olma.

Eger müşgīn zülfe şāne ursañ / **Mu'aṭṭar ola** cümle Çin ü Maçın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*). [*mu'aṭṭar ola, -a*]

mu'aṭṭar oldı: Güzel kokulu olmak.

Dimāğı 'ālemün oldı mu'aṭṭar / Şabā zülfeynin anuñ darayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 5*). [*mu'aṭṭar oldı,]*

mu'aṭṭar olsun: Güzel kokulu olma.

Aç gün yüzünü cānā 'ālem münevver olsun / Çöz zülfünü nigārā dünyā **mu'aṭṭar olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*mu'aṭṭar olsun, -sun*]

mu'ayyen: Belli, belirli, meşhur.

Ḥudā'nuñ şun'ını zāhır **mu'ayyen** görmek isterseñ / Muḳābil eyle rüyuña ele al āyine bakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*mu'ayyen,]*

mübârek olsun: *Hayırlı olsun.*

Zâhidâ olsun mübârek saña bu hür u behişt / 'Âşıkam maṭlûb idindüm cân-ıla dîdârı ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2602, Beyit 5*). [*mübârek olsun,*]

mü-be-mü: *Büyük bir dikkatle, inceden inceye, bir bir.*

Ḳâdir olmadı yaza hâlümü ḥaṭṭât-ı felek / Her kılum agzın açup derdümi didi **mü-be-mü** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2755, Beyit 3*). [*mü-be-mü,*]

mübtelâ: *Aşka tutulmuş, tutkun, âşık.*

Gördiler ben **mübtelâyı** sen perî-ruḥsâr-ıla / Yazdılar birisi 'Azrâ biri Vâmıḳ' dur diyü (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2777, Beyit 2*). [*mübtelâyı, -y, -i*]

Bakmadı yâr gerçi ki ben **mübtelâsına** / Bend itdi beni zülfinüñ âḥir belâsına (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2791, Beyit 1*). [*mübtelâsına, -sı, -n, -a*]

mübtelâ kılduñ: *Âşık etmek, tutkun etmek.*

Bir nazarla iy gözüm kılduñ belâya mübtelâ / Niçe yüz biñ miḥnet ü ḥayfâ getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2827, Beyit 2*). [*mübtelâ kılduñ, -duñ*]

mübtelâ olsun: *Düşkün olmak.*

Kemend [e]yle ser-i zülfinüñ baña dâm-ı belâ olsun / Ebed kurtılmasun gönlüm ko aña **mübtelâ olsun** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2715, Beyit 1*). [*mübtelâ olsun,*]

mübtelâ-yı derd-i 'ışkam: *Aşk derdine tutulmuş (kimse).*

Mübtelâ-yı derd-i 'ışkam iy ṭabîb-i dil meded / Leblerüñden ḡayrı hergiz istemem dârüyı ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2686, Beyit 4*). [*mübtelâ-yı derd-i 'ışkam, -am*]

mübtelâ-yı 'ışk: *Aşk müptelası, aşk düşkünü, aşka tutulmuş kimse.*

Mübtelâ-yı 'ışk olaldan âḥ kim dil-ḥasteyem / İy ṭabîbüm dimedüñ bir kez anı yâd ideyin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2685, Beyit 4*). [*mübtelâ-yı 'ışk,*]

Mübtelâ-yı 'ışk olup hiç kimseler zâr olmasun / Ğam şebinde miḥnet ü derd-ile bîmâr olmasun (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2740, Beyit 1*). [*mübtelâ-yı 'ışk,*]

mübtezel olsun: *Değersiz olmak.*

Ḥâk-i derüñe yüz süre itmeye tefahḥur / Budur dilegüm anı ki ol **mübtezel olsun** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2522, Beyit 2*). [*mübtezel olsun, -sun*]

mu'ciz-i 'İsā: Hz. İsa'nın mucizesi.

Didi gel deyre bugün **mu'ciz-i 'İsā** göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [*mu'ciz-i 'İsā,]*

mücrim: Cürüm işlemiş, suçlu.

Senden umar şefkati **mücrim** Muhibbî hasta-dil / Eyleyen sensin şefā'at evvelîn ü ahîrîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 5*). [*mücrim,]*

müdüam: (Ar.) Sürekli.

Berü sun sun berü sākî mey-i gül-reng[i] **müdüam** / İçelüm nüş idelüm tā tola peymāne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [*müdüam,]*

Zād-ı gamdur yidüğüm küh-ı belā içre **müdüam** / İy lebi şîrîn n'îçün añmazsın ol gam-ıvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*müdüam,]*

müdde'î: Dava eden, iddia eyleyen, davacı.

Müdde'î dāmen-i dildāra irişse ne 'aceb / Kanda kim açıla gül tutar anuñ hār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*müdde'î,]*

müdde'î: İddia eden II Sahte aşık, rakip.

Öldür beni anlar bile tā kim nazaruñ var / Kim **müdde'îler** bunı görüben hacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [*müdde'îler, -ler]*

müdde'î: İddia eden, yalancı, iftiracı; rakip.

Māyil olmasa gözüm yaşına tañ mı **müdde'î** / Sedd bağlanmaz Nîl'üñ mecrāsına hāşākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*müdde'î,]*

müflis: İflas eden.

Lebñçün kalmadı varum bu yolda baş dañı virdüm / Nitekim mey için **müflis** ider destārını merhūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*müflis,]*

muğal: Moğol.

Bir nazarla uşbu gönüm şehrini yağmalayup / Bir **Muğal** Çın gözleri Tātār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*muğal,]*

muğal-çin: Genç ve güzel sevgilinin gözü.

Ol **Muğal-Çin** gözlerün kaşd-ı dil ü cān eyleye / Ser-te-ser dil kişverin tārāc u vīrān eyleye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [*muğal-çin,]*

muğbece: *Hristiyan sevgili.*

Göreliden deyr içinde bu Muhibbī **muğbece** / Eyledi cārüb müjgānın hemān humhāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [*muğbece,]*

muḥāl itmeñ: *Bir şeyin olmasını imkansızlaştırmak ya da ertelemek.*

Yok dehānından dilā fikri **muḥāl itmeñ** neden / Ya dönüp müy-ı miyānından ḥayāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*muḥāl itmeñ, -meñ]*

muḥālif: *Çok sert.*

Sakın yelken gibi germe göğüs sen / **Muḥālif** rüzigār yüksek serende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [*muḥālif,]*

muhib: *Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.*

Dāyimā dilden **Muhib** lā-ḥavl oku / Mekr-i şeytāndan sakın olma emīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 7*). [*muhib,]*

İy **Muhib** aḥsent in tarz-ı gazel / Şimdiki ‘āşruñ bugün Ḥassān’ısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*muhib,]*

Bāl ü per yaksañ **Muhib** olmaz ‘aceb / Şem ‘-i ḥüsn-i yāra çün pervānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 10*). [*muhib,]*

‘Işk midur eyleyen tūr-i belāya cān siper / İy **Muhib** derd ü belā sīnemde peydā eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2652, Beyit 5*). [*muhib,]*

Genc bī-mār u gül bī-ḥār olmaz iy **Muhib** / Yārsuz kalur cihānda ‘aybsuz yār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*muhib,]*

Gül gibi **Muhib** girmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen dahı kılup zārı n’idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*muhib,]*

Ḥıdmete geldi bu **Muhib** kapuña / Anı reddeyleme ‘abīd olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*). [*muhib,]*

İy **Muhib** ḥāl-i siyeh yek dānedür / Toḥm mihreş der derün-i dil-fiken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 5*). [*muhib,]*

Dilberün göre **Muhib** āyīneye bakdugını / Kendi ḥüsnine ta ‘aşşuk ideni seyr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2788, Beyit 5*). [*muhib,]*

İy **Muhib** gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḥandān acıya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [*muhib,]*

Olmaz-ıdı müşerî vaşluñ metā'ına **Muhib** / Naqd-i cān-ıla eger varup talebkār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [*muhib,]*

Gördu mu'athtar yine bu dehr dimağı / Didi bu **Muhib** zülfine yār urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*muhib,]*

Naẓmuñ **Muhib** naħl ü ma'nāsı meyvelere / Zāhir olur bu ğazel-i ābdār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [*muhib,]*

İster-iseñ **Muhib** ħayr-ıla nāmuñ añıla / Niyyetüñ ħālīs idüp irdügüne ħayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [*muhib,]*

muhibb: *Muhabbet edici, eden, dost.*

Muhibb olduñ çü Rabbü'l- 'ālemīne / Şefā'at senden umar bu kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [*muhibb,]*

muhibbî': *Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.*

Bu **Muhibbî'nüñ** sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dōstum ğuşuña anı ğuşvār eyle dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5*). [*muhibbî'nüñ, -nüñ, -]*

Gözümüñ nürısın ğönlüm sürürü / **Muhibbî'yi** bugün şeydā kılan sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 5*). [*muhibbî'yi,]*

Ehl-i 'ışkuñ derd-ile ola kalem-veş bagrı çāk / Bu **Muhibbî'nüñ** okurlarsa maħabbet-nāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [*muhibbî'nüñ, -nüñ, -]*

Baħr-ı nazmından **Muhibbî'nüñ** şu kim dūr istemez / Göreyim ğavvāş-veş olsun hemīşe ser-nigün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*muhibbî'nüñ, -nüñ, -]*

Niçe şırın olmasun cānā **Muhibbî'nüñ** sözi / Çünkü medħüñ okuram olur kelāmum şekkerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*muhibbî'nüñ, -nüñ, -]*

Gözleri yaşı **Muhibbî'nüñ** akar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī kürk-ile refāra be-ğü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [*muhibbî'nüñ, -nüñ, -]*

Ħaşr olup söyleşmedüñ itdüñ **Muhibbî'yi** helāk / Hey kıyāmet rüz-ı maħşerde senüñle söyleşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5*). [*muhibbî'yi,]*

Eşk-i çeşmidür **Muhibbî'nüñ** ya bagrı kanıdur / Lāleler sanmañ görinen dāmen-i kühsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*muhibbî'nüñ, -nüñ, -]*

Āsitānuñda kaçan ğöre **Muhibbî'yi** raķīb / Ħiç olur mı ki ħased aña ħasīd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [*muhibbî'yi,]*

muhibbî: *Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.*

Bilmege 'ışkuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān / Nüş it **Muhibbî** ğül gibi cüş idesin tā Nıl gibi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** şî'rümün ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sen elif kaddūn firākından **Muhibbî** ḥastanuñ / İñleyüp tā şubḥa dek kaddi niçe nūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Yār ışiginde koma öldür raķīb-i kāfiri / Tıḡuñı tā 'arş üzre iy **Muhibbî** asasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Çünkü terk itdūn **Muhibbî**'yi dilā var fāriḡ ol / Ben daḡı bilmem seni ne gökde ne ḥod yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*muhibbî*'yi, - 'yi]

Egerçi sūz-ı eş'āruñ **Muhibbî** 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāḡīb-i 'izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ḥayr-ıla 'ādet-durur her kişi añar mürdesin / Çünkü öldürdūn **Muhibbî**'yi gel añ düşnām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*muhibbî*'yi, - 'yi]

Muhibbî la'l-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetdüm / İşidüp cübbe çāk idüp ḥurūş itdi şafāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** yakalıdan sīneye 'ışk āteşin / Tañ mıdur ḡıce şu 'ā'um görine gündüz duḡān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Cür'ası yāruñ **Muhibbî** çün naşīb-i ḡāk imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol ḡāk-i gevher-tāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İster-iseñ bu **Muhibbî** ḡaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdün ile sākī şarāb-ı 'ışkı sun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gördiler şīrīn edāda bu **Muhibbî** şî'rini / Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Muhibbî agla añ yüzüñ karasın / Günāhuñ 'afv ide ol şāḡ-ı şāḡān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** şabra tākāt kalmadı yıḡdır sefer / Göndere vādileri göñlüñi seyrān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ḡülüp evvel yüzüñe / İdiser soñra seni zār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Yār ele alsa **Muhibbî** zülfinüñ çevḡānını / Ben daḡı top eyleyem başumı ol çevḡān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Egerçi sūz-ı eş'āruñ **Muhibbî** 'ālemi yakdı / Ğurūr-ıla sakın dime ki bir şāḡīb-kemālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** çeşm-i cellādından olur mı ḡalās / Dāyimā 'üryān idüp elinde dutar ḡürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Añ günāhuñı **Muhibbî** ḡiceler / Eksük itme gözüñden āb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî'ye dimişler cāna kıymaz / İlāhî sakla anı iftirādan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5).
[muhibbî'ye, -ye, -]

Ola ki **Muhibbî** göresin pāyı nişānın / Etrāfına dök göz yaşını kūyı gil olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4). [muhibbî,]

Bennā-yı ezel urmaga bünyādını 'ışkuñ / 'Uşşāk serin ilt **Muhibbî** temel olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5). [muhibbî,]

Bu **Muhibbî'ye** cefā vü cevır gördüñ müsteħāk / İy güzeller ħusrevi iy şāh u iy sultān-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5). [muhibbî'ye, -'ye]

İy **Muhibbî** 'ışk ara ger urasın ser terkinı / Cümle 'ışk ehli saña diye hezārān āferīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6). [muhibbî,]

Deryā-yı eşke düşse yimez **Muhibbî** pervā / İki yanumda 'aynum iki kabagum olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5). [muhibbî,]

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var / İçinde yok **Muhibbî** gibi miskīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5). [muhibbî,]

Muhibbî göñlini bulup ser-i zülfinde bend itdüñ / Ne yarar anı ber-dār it ki çün şāhib-resensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6). [muhibbî,]

'Āşık **Muhibbî** döksün şu deñlü göz yaşını / Ğarķ ola eşk-i çeşme yüzi nīlüfer olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5). [muhibbî,]

Vāmık u Ferhād u Kays'ı bu **Muhibbî** dest-gır / Eyleyelden 'ışk meydānında oldu pehlevān (Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 5). [muhibbî,]

Żabt ider kişver-i 'ışkı bu **Muhibbî** şeb ü rüz / Ğükm tuğrāsı geleden berü sultānumdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5). [muhibbî,]

Muhibbî şohbet-i ħāş it ğam u derd ü belā gelsün / Kebāb it mā-ħazar bagruñ gözüñ yaşı şarāb olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5). [muhibbî,]

Ğāne kesdi bī-sütün sengden **Muhibbî** dirmedi / İtmese idüm derün-ı āhdan aña sütün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5). [muhibbî,]

Cevr ü cefāñı bilse **Muhibbî** vefā ne tañ / Mu'tādum ezel çekmege cevır ü cefāya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 5). [muhibbî,]

Pervāne-şifāt cānı **Muhibbî** oda yakdı / Ğāyet bugün şākirem ol nāruñ elinden (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7). [muhibbî,]

Pāk ola dirse **Muhibbî** jengden levĥ-i zāmīr / Bir niçe yārān buluban nūş-ı sāğar eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5). [muhibbî,]

Feraĥ şād u ğam u ğuşsa **Muhibbî** gitdi ser-cümle / Bi-ħamdillāh gelüp miĥnet yanumdan gitmeyen sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6). [muhibbî,]

Muhibbî çıkma sakın toğrı yoldan / Dimeyeler saña güm-rāhī sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 7). [muhibbî,]

Muhibbî'den eger cān ister iseñ / Buyur sen tek hemān er-re'sü ve'l-'ayn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [*muhibbî'den, -'den*]

Sanma ancak bu **Muhibbî** 'āşık olmışdur saña / Şad-hezār var 'āşıkun 'ālemde şeyh ü şābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** eylemez bir kimse dünyāda karar / Kim koyup yarın gidersin tut ki Dārā'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hicr hemān derd-ile miñnet hemān / Līk **Muhibbî**'de maħabbet hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 5*). [*muhibbî'de, -'de*]

Tirüñden eger kaçura sine **Muhibbî** ger / Kātli helāl ola aña virmegil amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Senden umar şefkati mücrim **Muhibbî** hasta-dil / Eyleyen sensin şefā'at evvelin ü āhirin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hamdü-lillāh başa iltüm bu tarīk-ı 'ışkı çün / İy **Muhibbî** dimesün kimse baña gümrāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî şî'r-ile irdün kemāle / Görenler dir ki nazm içre hasensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 10*). [*muhibbî,]*

Şem'-i hüsne iy **Muhibbî** yak gönül pervānesin / Niçe kerre yanageldün şimdi küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî 'āşık-ı dīdār-çün olduñ saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid kişi hür u cinān qādrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî 'ışk-ıla dīvāne oldu / Yanında görünür 'aql issi mecnūñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî āh kim zülfün ğamından / Müşevveş-ħatır olmuşdur perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî saña bu devlet yiter bil āsitānında / Diye dilber ki 'add idün bunı küy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gökler olursa **Muhibbî** tañ mıdur reng-i kebūd / Āteş-i dilden çıkan her dem duħānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Māl u cāha bakmaduñ dünyādan olduñ çün berī / Ğuşsa vü ğamdan **Muhibbî** dāyimā āzādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Süz-i Hüsrev var iken şî'r içre her dem hāşılun / İy **Muhibbî** sen hayālāt-ı Kemāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî 'ışk esrārın gönülde niçe setr itsün / Olur zāhir yanan āteş dilümde dūd-ı āhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Lāf urma çekerem bār-ı ğamı dime sakın / İy **Muhibbî** kaldı 'āciz çekmede pīl-i tenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** 'ışk eri nāmūs-ıla 'ārī n'ider / Evveli 'ışkuñ budur kim terk ola ñam u nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** dāduñı gūş eylemez ol seng-dil / Niçeye dek nāle kılup āh u feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî bil anı tākāt getürmez / Olıcak bir kişi hem-rāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Kūy-ı dilberde **Muhibbî** olalı yārān saña / İtler-ile şoĥbet-i hāş eyle ĥemdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Yār eger aña **Muhibbî** seni düşnām-ıla ger / Bundan evlā ne sa'ādet saña olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

'İşk cāmını **Muhibbî** çün ezel nūş ideli / Geh melāmet gāh mest maĥmūr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*muhibbî,]*

Yarın olmaya **Muhibbî** dir-iseñ perdeñ küşād / Cehd idüp açma bugün dünyāda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

'Add olınmaz gerçi çokdur 'ışkuñuñ dīvānesi / Ĥatm olındı bu **Muhibbî'de** hemān tavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 5*). [*muhibbî'de, -'de]*

Zülfüne asıldı itmedi **Muhibbî** āh u vāh / Kendi kendin eyleyen ber-dār dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Tār idüp yaşuñ **Muhibbî** eyledüñ çün al reng / Vaĥtidür şimden girü kāmētüñi çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** uyumaz tā kim göre düşde seni / Şubĥ olunca gözlerüm tek kimse bī-dār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** sīm-i eşküm rüy-ı zerdüm var iken / Fāriğ olsam tañ mıdur ger dirhem ü dīnārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** kim ki gördi ol güzeller şāhını / Bārekallāh didi bu hūsne hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** korkaram ki 'ışkumı fāş eyleye / Gelür oldı bu zebānuma benüm derd-i derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** būy-ı zülfini iletse ger şabā / Nāfesini dōke yire reşk ile āhū-yı Çīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Saña yitmez mi **Muhibbî** egnūne jende palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** her kaçan yād idesin gül ruĥların / Gīceler bülbülleyin tā şubĥ feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** dilemez mihr ü vefāñı güzelüm / Rāzıyam benı cefā vü cevrünle yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gözlerüm sakķası sular hāk-i pāy-ı dilberi / Bu **Muhibbī** eyledi müjgānını cārub için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Yār ide nazar hūn-ı ciger ile **Muhibbī** / Çeşmüne de sīneyi levh-i raķam itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

İsm ü resminden tırāş olmuş **Muhibbī** ‘ālemün / Tekyesinde Hālīķ’uñ şūrīde ābdālam bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [*muhibbī,]*

Buldı **Muhibbī** çünkü işigün gedālının / Īrān’a degül bel bile Tūrān’a virmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 6*). [*muhibbī,]*

Saņa tapşurdı **Muhibbī** göñlini iy nūr-ı Haķ / Enbiyālar serverisin aduñ olmışdur Emīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*muhibbī,]*

Hāline müşg zūlfine diyen **Muhibbī** ‘anberīn / Beñzedüp billūr-ı cisme dise tañ mı yāsemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*muhibbī,]*

Görse **Muhibbī** yüzünü ırmaya andan gözini / Farķına anuñ dutsalar tūğ-ı helāk iy nāzenīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Sakın āh itme **Muhibbī** ‘ālemi anı yakar / Şu‘leler kim zāhir olur sīne-i tennūrdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2587, Beyit 6*). [*muhibbī,]*

Ser-i kūyuñda ‘ışkuñla **Muhibbī** hāk-i rāh olsa / Vefā būyı gele her dem çürimiş üstūhVānından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

İy **Muhibbī** gül ruħın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā şubh olunca āh u efgān ile ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [*muhibbī,]*

Muhibbī sözleri yigdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp kulaguña anı dakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Kār idüpdür cānuma hasret **Muhibbī** bilmezem / Kimden olur derdüme dermān kime yalvarayın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Şöyle hayrānam **Muhibbī** bilmezem hiç kendümi / Tekye-i ‘ışķ cūr‘a-dānından yiyüp esrārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm hāşılıuñ / İy **Muhibbī** her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Her kaçan görse **Muhibbī** zūlfünüñ çevgānını / Cān u dilden başını meydāna iltür top için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [*muhibbī,]*

Bir nazar kılsañ **Muhibbī** maħv olursın sen hemān / Bir gören bir daħı görmez çehre-i ferhundesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Bu **Muhibbī** cān virüp kūyında hiç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ‘aceb mi bendesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

‘Ālemi gezdi **Muhibbī** bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yok senden artuk yā Īlāhe’l- ‘ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2598, Beyit 5*). [*muhibbī,]*

Muhibbî nağd-i cân iltûp dile bir bûse la'linden / Kâbul itmezse de bârî birez bâzâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** şî'rümün ma'nâsını fehm eylemez / Virmesem nâdân eline tañ mı bu dîvânı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [muhibbî,]

Cihân mülkine şâh olmak gerekmez bañâ 'âlemde / **Muhibbî** kapuña hizmet ider kemter 'abîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [muhibbî,]

Bende imiş yâr bilmezdüm **Muhibbî** hayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [muhibbî,]

Bu **Muhibbî** cân u dilden irmedi maşşûdına / Çekmeyince destini her bûd u her nâ-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** sırruñı ketm eyle izhâr eyleme / Şöyle sakla anı cân-ı nâ-tüvânıñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7*). [muhibbî,]

Livâ-yı âhı kaldurdum **Muhibbî** şâh-ı 'ışk oldum / Vezîrüm ğam olup eşkümlü yürür bir sipâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [muhibbî,]

'İşkdan özge 'aşîka yokdur **Muhibbî** çün kemâl / 'Âşîk olan 'ışkdan özge kemâli n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [muhibbî,]

İtlerüñle hem-dem olmak iftihârumdur benüm / Bu **Muhibbî** bundan özge iftihârı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [muhibbî,]

Muhibbî dîdeden bârân-ı eşki / Döker gülzâr-ı hüsnüñ taze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 5*). [muhibbî,]

Câm-ı la'lüñ yâdına oldı **Muhibbî** çün türâb / Cür'añı cânâ dirîğ itme gel ol âvâreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [muhibbî,]

Vâdî-i 'ışka **Muhibbî** düşeli Mecnûn-vâr / Başı üstinde yapar kuşlar yuvayı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [muhibbî,]

Düşdi **Muhibbî** yirlere pâ-mâl-i 'ışk olup / Derdâ dirîğ sunmadı bir kerre yâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [muhibbî,]

Elde **Muhibbî** cân u dili tuhfe eyle kim / Kim bî-ğad yine öpmediler şehriyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [muhibbî,]

Gördi **Muhibbî** zülfüñe müşg-i Hîtâ didi / Ol dem bu dem yüze dutar şermesâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** bañr-ı dilde bulmaga söz gevherin / Tâlib-i dür-dâne sensin tâlib-i dür-dâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [muhibbî,]

Zîkr itdi la'l-i nâbuñ oldı **Muhibbî** ser-mest / Soñra ğubâr-ı hañtuñ añdukda oldı hayrân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 5*). [muhibbî,]

Muhibbî her ne kim balsa dimez gendüm yañud cevduñ / İder bu âsiyâb-ı çarh eline girdüñ hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** ister iseñ bulasın genc-i vişāl / İste gönlünde bulursın geçme sen vîrânedēn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî cān viren dirler lebinden bûse alurmuş / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** her yañadan gelse ğam olma melül / Çünkü açar her dili ğamġini şahrâ-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Nağd-i cāna aldı āhir dilberün bir bûsesin / Assı itdi bu **Muhibbî** döstlar sanmañ ziyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Kalmaya zerrece ğam başı ire eflāke / Keremünden bu **Muhibbî** kuluñı yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** işidüp aḫvālümü çübān-ı ‘ışk / Eyledi baña vaşıyyet cāme-i peşmînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ger Süleymānsañ n’ola ğuş eyle bir dem pendümi / Bu **Muhibbî** kemterün de gerçi kemdür mürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** durmadan söz dürlerin ḫarc eylesün / Baḫr-ı dilden yimesün ğam mālîk oldum kāna ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Bezm-i ğamda iy **Muhibbî** ‘aşık-ı şürîdeler / Cān u dilden nāle kılsun ḫaddini çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** māh-rûlarda vefā emr-i muḫāl / Añlaram ebleh anı ‘ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** gibi ol çāk-i girîbān yürisün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 3*). [*muhibbî,]*

Leylî zülfüñsüz **Muhibbî** oldu Mecnûn’dan beter / Gitdi ‘aqlum şabrum iy zülf-i siyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** gibi bulmazsın yoluñda bir daḫı / Terk-i cān ide yoluñda sen boyı şimşād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

ġül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu **Muhibbî** çeşmine / Ser-te-ser ‘arz itseler aña ġülistān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** gibi yokdur zülfünñ çevġanına / Başımı top eyleyüp yolında ġaltān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

ġülsitānında **Muhibbî** her gice tā şubḫa dek / Gözlerin yummaz ider bülbül gibi āḫ u figān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Rāḫ-ı kuyuñda yürür bir laḫza ārām eylemez / Bu **Muhibbî’dür** ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [*muhibbî’dür,]*

Muhibbî sırrını fāş itmeyiser / Cefā tıġıyla kesseñ başımı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sehv-ile bir kez **Muhibbî** kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayālūñ tā kıyāmet yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî yüzüñi gördi ferāmūş eyledi ‘aqlın / Ayaguñā nişār itdi güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Tiri olmasa **Muhibbî** cān u dil eglencesi / Murğ-ı dil çokdan uçardı sīne-i şad-çākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Anuñ derdi devādūr zaħmı merhem / **Muhibbî** derde dermāñı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

‘Ahdine durmaz **Muhibbî’yi** salar ferdālara / Beñzer ol meh-rū varup görmiş Karaman illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6*). [*muhibbî’yi, -’yi]*

Düşdi belā vü miñnete dil başdan aşdı āh / Beñzer **Muhibbî** yine ki sen baħr-ı ğamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Lebleri yādına ‘iyy eyle ki gül hengāmıdır / Çün geçen geçdi **Muhibbî** bir daħı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Ğamzelerle öldürürse lā’l-i nābı dirgürür / Hāk-i pāyından **Muhibbî** bir dem anuñ gitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ‘ışk ara terk itmeyince cān u ser / Vuşlat-ı cānāñ muķarrer girmez ele rāyegāñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Degül mi gün gibi rüşen **Muhibbî** ‘ışk saklanmaz / Akar bu gözlerüñ yaşı kalursun nāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hāk-i derin **Muhibbî** başuñdan eksük itme / Başuñda ol hemīşe tāc-ı sa‘ādet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Metn-i hüsne yā yazılmış iy **Muhibbî** hāşīye / Kim bunuñ fehminden ‘āciz ‘ākl u fehm ü ħurdedāñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** sūz-ı Ĥusrev’den yakar çünki çerāğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Niçe bir ğaflet **Muhibbî** aç göz uyħudan uyan / Çün bilürsin kim iķer her kes ecel peymānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** bu şeb-i hicre nihāyet yog-ımiş / Hānesinden hiç tūlū‘ itmez mi ol meh-rū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Uşbu şı’r-i ḥaseni ger işide ehl-i ħired / Diye taħsīn **Muhibbî** saña şābāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

‘İşk mıdur bu **Muhibbî** sīnesine dāğ urup / Āħir anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Geyürdi şāh-ı ‘ışk gelüp baña ğam ħil’atin lāyık / **Muhibbî** baş çıkar her dem yūri miñnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hāk-i deriyle gözlerümi rüşenā ider / Varmaz **Muhibbî** kimsene hergiz şabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gönlümi gönderdüm evvel küyına dildārumün / İy **Muhibbî** ögrene ol bî-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gevher-i nazmına eylegil **Muhibbî'nüñ** nazar / Güşuña dak her sözi yigdür anuñ dürdāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*muhibbî'nüñ, -'nüñ]*

Muhibbî şî'r ü eş'āruñ ko dem dem süzināk olsun / Kelāmı sūz-ı Hüsrev'den yakar mîr-i suhensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî gül ruhuñ şevkı ile bülbül gibi güyā / Bugün gülzār-ı 'ālemde gül-i nāzük bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** cān virür ol serv-i kāmetsen cüdā / Cāna düşmişdür be-gāyet ıztırāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Cür'a-i cāmı **Muhibbî** çün naşib-i hāk imiş / Cān u serden geç ko cism olsun türāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bî-vefā yāruñ **Muhibbî** cevriñi ma'zūr tut / Yārsuz kalur cihānda 'aybsuz yār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Hiç olur mı bend-i zülfinden hālāş olmak anuñ / İy **Muhibbî** dest ü pāyuñda 'ikālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** sor baña 'ışkuñ rumūzin ser-be-ser / Saña taqrîr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Devr-i gülden iy **Muhibbî** al ele peymāneyi / Fursatı fevt itme zāyi' kılma 'ömrüñ bir demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Belā-yı hicre cān virdüm **Muhibbî** / Ki oldum vaşlı ile āşinā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gedā-yı küyuñ olmaktadır hemān 'ālemde maqşūdum / Bunı sanma ki 'ālemde **Muhib[bî]** 'izz ü cāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [*muhib[bî],]*

Muhibbî ol kemān ebrū meger 'āşıkların kırmış / İki şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Dilde kılmaga hayālūñ naqşımı / Bu **Muhibbî** niçe naqkāş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Āsiyāb-ı çarh öğidür 'ömri çün gendüm gibi / İy **Muhibbî** bağlama dil bî-vefā gerdün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Hiç olur mı bend-i zülfinden hālāş olmak anuñ / İy **Muhibbî** dest ü pāyuñda 'ikālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** tolaşaldan dil saçı zencirine / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnūn gibi şahrāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ‘ahd ider ‘ahdine tîz turmaz döner / Şöyle beñzer nâz-ıla şâh-ı Karaman’dur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bî-sütün’dan muhkem iken iy **Muhibbî** küh-ı ğam / Kühkenlik san ‘atında ben dahı verzıdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Varsa **Muhibbî** kapuña cân tuhfe iltür / İtseñ kabül n’ola bu kemter kemîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Görmese cānā seni olmaz **Muhibbî**’ye hayāt / Anuñ-içün tende cān çeşmümde nür-ı dıdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*muhibbî’ye, -ye, -]*

Dil nişān itmiş **Muhibbî** atagör ğamz okların / Olmaya kim usanup ya kaşlarını yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Yollar üstinde **Muhibbî** niçe hāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seherden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sebzear oldı **Muhibbî** varduğında haṭṭ-ı yār / İy gözüm merdümi şimden girü nemnāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sıneñ döğicek āh **Muhibbî** koma elden / ‘Uşşāk ara şu‘le-i āhuñ ‘alem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bî-amān çeşm[i] **Muhibbî** eline hañçer alup / Kırup ‘uşşākını boyınca girer kana degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** tîz geçer eyyām-ı gül bir haftadur / Zāyi’ itme ‘ömr el virdükçe kıl gül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** da‘vet itme meclise meh-rūlar[ı] / İhtiyār eyler m[i] hîç sulṭān olan kul şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ruḥları şevkine her şeb-tā-seher / Bülbül-i şūrīde-veş nāle [vü] feryād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** niçe mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencir ider gördüm çün ol ğīsūyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Mest olur gāh **Muhibbî** lebūñi zıkr idicek / Gāh ğubār-ı haṭṭı fikrūñ ile hayrānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İçüp şārāb-ı ‘ışkı ser-mest iken **Muhibbî** / Haṭṭ-ı ğubāruñ añdı mest idi oldı hayrān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Okuduñ lü’lü’ dışından iy **Muhibbî** çün hadīs / Anuñ için oldı eş‘āruñ senüñ dürr-i ‘Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Dilemezse rüz-ı maşerde **Muhibbî** destini / Dāmeninde yāra dīñ cevr ü cefāyı kılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Alduñ **Muhibbî** gönlini imāna kaşd idüp / Zülfüne uyup yoḥsa müselmān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** serv kâddin görse gülşende çınâr / El du‘āya kaldurur ol kâmet-i bālâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Pirehensüz kuçmışam ol mâhî didüm dil didi / Belki düşüñdür **Muhibbî** hayr ola gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Göñlin alınca **Muhibbî’ye** vefâ gösterüp âh / Pes neden soñra dönüp cev[r]i firāvân olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*muhibbî’ye, -ye, -]*

Cân nakdini yolında **Muhibbî** ide îsâr / Ol yâr gelür diyü baña tek haber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Yimezem dünyâ gamın ben h’vâce-i dünyâ gibi / İy **Muhibbî** anuñ için fâriğu’l-bâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Ârzü itme vişâlin iy **Muhibbî** fâriğ ol / Sen gedâsın bir kalendar ol ho sultân-ı cihân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Zülf[i] çevgânına top eyle **Muhibbî** başuñı / Dogıcak lâ-büd kişi merdâne gerek anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İremezsın ol boyı servüñ **Muhibbî** pâyına / Râh-ı ‘ışkında eger eşk-ile Ceyhün olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Evvel âhir bu **Muhibbî** senden umar mağfîret / İki ‘âlemde çü sensin rahmete’l-li ‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî sözlerin taksañ n’ola güşüña iy dilber / Yig alurlar anuñ kadrin bilenler dürr ü gevherden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ger buyursañ cân fedâ ide **Muhibbî** yoluña / Âdem olan ad u sanın terk kılmaz cân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** benî-âdemde vefâ kalmadı hîç / Sen de Mecnûn-şifat tut yüri taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Ne buldı ise buldı **Muhibbî** göz ucından / Göñlüm n’ola ger kılsa gile iki gözümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî’ye** vefâ idem didüñ itdüñ cefâ / Kavlüñe tur döstüm gel ‘ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [*muhibbî’ye, -ye, -]*

Bu **Muhibbî** dem-be-dem hün-ı eigerle bisleyüp / Hâşıl itdi sînede tîrûñle peykân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî kimseye mülk-i cihân degül bâkî / Göñül virüp aña bu i‘tibârı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İden **Muhibbî** göñlini gâret gözün degül / Baş baş harâmî gamzelerün bir harâmî sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî pul pul olmışdur ser-â-ser dâğ-ı miñnetle / Mağabbet baħrına girdüm görünsem tañ mı mâhî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Zülfî bendinde görüp sormaz **Muhibbî** hâlünü / Hâlini bilmez giriftârüñ giriftâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Maḥabbet şâhî geldükçe **Muhibbî** kişver-i dilde / Dögilsün sinemüñ tablı cihân tolı şadâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ġamzeler zûlm-ıla öldürürse lâ'lüñ dirgüren / İy Mesîhâ-dem **Muhibbî**'de gel eyle imtiḥân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [*muhibbî'de, -'de]*

Müy-1 jülîdem degül bil ki başumda düddür / Görinen budur **Muhibbî** dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Geh elâ gözler süzüp gâhî çatarsın kaşuñı / Bu **Muhibbî** derdmende mekr ü al itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Çünkü gördüñ tāk-ı ebrüsün **Muhibbî** secde kıl / Kıbleden dönsün yüzi ol kıblegâhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Şâh-ı gam gelse **Muhibbî** bu gönül ḥânesine / Pâyına dür dökerem dîde-i giryânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Meclis-i gamda **Muhibbî** içecek ḥün-ı ciger / Ney gibi şubḥa degin gönülünü güyâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ka'be küyüñü varup yine tavâf eyleyüben / Ko **Muhibbî** kuluñı yoluña qurbân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Yâr ister çün **Muhibbî** ola bu gönülün ḥarâb / Ko yıkılsun hergiz ol vîrâne ma'mür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ko kılsun gül gibi dildâr ḥande / **Muhibbî** âh u eşküm bād u bārân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ol perî insâna görünmez kaçır / Lik hîç gitmez yanından ol raqîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ola kim yârun bile aḥvâlünü / Bir bir eyle şî'r içinde hâlünü eş'âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** devlet-i dâreyi bulur şubhesüz / Kim şafâ-yı kalb-ile hâlî degül tevḥîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî ḥastadur didüm lebünden bir cevâb ister / Ne ḥaddüñdür senüñ didi söz açmak bu dehânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İçmez **Muhibbî** yire ine Zühre-i felek / Suna şarâbı ger kadeḥ-i âfitâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Çün kenâr olmak müyesser olmadı ol serv-kaḍ / İy **Muhibbî** yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gideli küñ-ı belâya bu **Muhibbî** döstlar / Almadı yanınca hergiz gamdan özge zâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evşâfını / Bu **Muhibbî** cân vire ibn-i falâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Zülfî çevgânına top eyle **Muhibbî** başuñı / Çünkü meydân-ı maḥabbetde bugün merdânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Benden örgensin **Muhibbî** yanmağı pervâneler / Eylemez taḥşîl-i şan 'at görmeyen üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** umma dünyâdan vefâ / Kime itmişdir vefâ bu pîre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Şi'r-i pür-süzüñ **Muhibbî** çünkü bir eglencedür / Hâlî olma bir nefes 'âlemde sen eş'ârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî gîceler iñler ider bülbül gibi efgân / Sakın iy hüblaruñ şâhı anuñ bu âh u zârından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Cân virüp sanma **Muhibbî** alasin bir buseyi / Kimseler ḥüsni metâ'ına ḥarîdâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

'İşk meydânında çün kıldı **Muhibbî** dil nişân / Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin tîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Yandı maḥv oldu **Muhibbî** şem'ine pervâne-veş / Andan ummañ döstlar şimden girü nâm u nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Virmedi râh-ı talebden çünkü hiç bir kes nişân / 'İşkdan gayrı **Muhibbî** bil saña yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Cevri çok itse **Muhibbî** gam degül ol nâzenîn / Kim güzeller cevriñi çekmege sen mu'tâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sâķî-i mehveş elinden nüş kıl câm-ı şarâb / İy **Muhibbî** çün gam-ı devrân ile nâ-şâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** şanemâ hâl-i siyâhuñdan ırak / Dem mi var sînesine yakmaga dâğ anuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Yanar firâķuñ odına cân bülbülü pervâne-veş / Yansa **Muhibbî** tañ mıdur ol la'l-i âteş-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

'İşkî sakla **Muhibbî** sîneñde / Ele girmez bu yâdigâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Çevgân-ı ser-i zülfine başuñı **Muhibbî** / Top eyle ki 'uşşâķ ara bir hüner olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ḥâne-i 'uşşâķa âteş salmaga / Ruḥları zikriyle şi'ri süznâķ eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî gözlerüm yaşı ciğer tagındadır başı / Karâr itmez akar turmaz görenler dir ne kandur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî'nün kelâmı dehri tutdı / Eger var-ısa eydüñ bir suhen-gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5).
[muhibbî'nün, -'nün]

İy **Muhibbî** sen sen ol bakma sakın āyineye / Yüz karasın göresin korkum bu olma rü-be-rü (Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5). [muhibbî,]

Seyr-i gülşen idicek nāz-ıla görüp diyeler / Bu **Muhibbî'nün** alan gönlini budur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6). [muhibbî'nün, -'nün]

'Āşık-ı dil-hasta olmuşdur **Muhibbî** şöyle kim / Damla damla damzadurlar agzuma penbeyle su (Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6). [muhibbî,]

Çün yiter elde **Muhibbî'ye** bugün köhne sıfāl / Pîş-i mā cām-ı Cem ü kışsa-i Cemşid megü (Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5). [muhibbî'ye, --(y)e]

Kamu dillerde vardur zevk-i Ka'be / **Muhibbî'de** velî var şevk-i ol gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5). [muhibbî'de, -'de]

Muhibbî 'ışkı terk itmek ne mümkün / Ki hūblar sevmek olmuşdur aña hū (Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8). [muhibbî,]

Muhibbî terk kıl dünyā-yı dünü / Tenüñden eksük oldu dut ki bir mü (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5). [muhibbî,]

Gözüm yaşına ğarķ iken bu 'ālem / **Muhibbî** yandı virmez bir içim su (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 6). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** lā'lin añup aqlama / Çün zarar eyler şeker tengine su (Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5). [muhibbî,]

Muhibbî hastaya dermān bulunmaz / Meger la'li ola ol derde dārü (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7). [muhibbî,]

Muhibbî hāk-i pāyuñ cāna tartar / İki çeşmini kılmışdur terāzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** hāndenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ için dāyimā nā-şādam oglandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9). [muhibbî,]

Āh eylemegil gün yüzine karşı **Muhibbî** / Tā jeng-i sehāb-ıla hafî olmaya ol rü (Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 5). [muhibbî,]

İy **Muhibbî** kimse güş itmez bilürsin nāleñi / Sakın aldanma dise künbed-i devvār be-gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5). [muhibbî,]

Muhibbî lā'li-nābı hasretineden / Varur her dem mey-i şahbāya karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 5). [muhibbî,]

Şām-ı miñnetde **Muhibbî** key katı dil-ħastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol bīmāra su (Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6). [muhibbî,]

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu **Muhibbî'de** yine / Niçe mekkār niçe 'ayyār niçe cādüdur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5). [muhibbî'de, -'de]

Muhibbî gamdan ölmüştür didüm iy sâki-i cân-bağş / Elüme bir kadeh sundı didi cân perveridür bu
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Nâlesi eflâke irdi bu **Muhibbî** hastanuñ / Pes nedendür güşuña girmez senüñ iy mâh-rû (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2775, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Söylemez cânân **Muhibbî** lîk ammâ dir hayâl / Şubha dek eyler benümle şad hezârân güft ü gû (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** şî rini yârâ güzâfın añlama / Sıdkı var ikrâr kıl yolunda şadıkdur diyü (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2777, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** pâdişâh-ı ‘âlem olmışken bugün / Kapusunda olmaga derbânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2778, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Ruĥlarıñsız bu **Muhibbî** gıceler nâlân olur / Bülbülüñdür n’eylesün gülzârüñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2779, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ma‘nâ gülîni itdi çün izhâr **Muhibbî** / İletdi seher yili anuñ bûyını her sû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780,
Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî gülşen-i hüsnî görilmez / Çekildi haţtı oldu aña bârü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

Görüp cemâl-i şem‘ün pervâne-veş **Muhibbî** / Zülfün şebinde her dem yanar o nâra karşı (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sular gibi **Muhibbî** taşdan taşa başını / Urup derünü ĥalîn söyler çınâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel
2783, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gerdünlayın iki taş sîne döger **Muhibbî** / Akdukda eşk-i çeşmüm küyında yâra karşı (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2784, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Didüm öldi **Muhibbî** didi ol yâr / Gedâlar ölse şâh eyler mi kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit
6*). [*muhibbî,]*

Añ günâhuñı akıt göz yaşını şubha degin / Beñzesün bahra **Muhibbî** yaşuñı şür eyle (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2787, Beyit 8*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** dileme büse vü yâ mihr ü vefâ / Aña ‘aşık mı dinür anda eger kâm olsa (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2789, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Vaşlını ummak **Muhibbî** dil-rübânüñ key bed‘ / Bunı kim gördi gedâyı hem-ser oldu şâh-ıla (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ėam meclisinde oldu **Muhibbî** hevâyî âh / Güşın tutalı nâle-i nâyuñ şadâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel
2791, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** n’ola ger itmese dünyâya nazar / Hiç deryâ-dil olan meyl ide mi ĥâr u ĥese (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2792, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Mürşid-i ‘ışık olalıdan bu **Muhibbî** ma‘rûf / Beñzedi baĥr-ı maĥabbetde bu dil Zü’n-nün’a (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Göreliden deyr içinde bu **Muhibbî** muğbeçe / Eyledi cārüb müjgânın hemân humhâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî pâdişâh-ı dehr-iken âh / Özin kul itdi ol ‘âlî-cenâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Çeng idelden **Muhibbî** kâmetini / İñiler oldı çün rebâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Rûy-ı zerd-ile **Muhibbî** eşk-i surh şâhid yiter / Kanda varursa ikisi ‘ışkuma hâzır güvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Râh-ı ‘ışkuñda **Muhibbî** cân virürse ğam degül / Niçeler kaldı taħassür irmedi bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gel dirîĝ itme **Muhibbî**’den zekât-ı hüsnuñi / Saña bu hüsni viren Perverdigâr’uñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*muhibbî*’den, -den]

Mâh-rûlarda **Muhibbî** çün bilürsin yok vefâ / Ya ne sergerdân idersin bu dil-i âvâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Muhibbî bulur elbette o devlet / İden hıdmet ol ulu âsitâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İrmege zülfüñ şebinde bu **Muhibbî** küyuña / Dūd-ı âhı başına semmürdan bir şeb-külâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Çenge döndi kâmetüm ğamdan **Muhibbî** mûlarum / Kana boyandı dönüp her birisi evtâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu târîk-i ‘ışk evvel gerçi âsân görünür / Soñı müşkildür **Muhibbî** hiç bulunmaz aña râh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gözlerüñ yaşını ħarc eyle **Muhibbî** yolına / İy gözüm merdümi fikr eyleme deryâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Şi‘r içinde **Muhibbî** akrânuñ / Var-ısa sunsun el sunam niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ko saña cevri ü cefâlar kılsun / Yiridür gönlüñi çün bağladuñ ol bed-ĥüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Şem‘-i hüsne karşu ko yansun **Muhibbî** cân u dil / Yanmaĝı şimden girü ta‘lim idem pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ruĝları şevkıne yakup dil ü cân şem‘ gibi / Bu **Muhibbî** yumada dâmânını kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ğonca-veş yâr-ı **Muhibbî** ola kim ħande kıla / Her seĝer dîdelerüñ yaşını bārân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Vefâyı görmek isterseñ **Muhibbî** mâh-rûlardan / Şikâyet itmeyüp dâyim rızâ göster cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** niçe bir cān eridür büseñ-içün / Başuñ-içün güzelüm yok dime ihsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî'ye ezelden nazm 'atādur / Deger her sözi yüz biñ āferīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [*muhibbî'ye, -'ye]*

Dil la'l-i lebūñ firi-y-le mest olup eydür / Luṭf eyle **Muhibbî** kuluñı cānum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ḥired bilmez **Muhibbî** sırr-ı 'ışkı / 'Ayān olmaz bu degme ḥurde-bīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Nişār it gevher-i çeşmūñ irerseñ pāy-ı dildāra / **Muhibbî** lāyıkı budur viresin cānı ḳurbāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Alsa **Muhibbî** yār ele ger ğamze okların / Ḳurbān eyle cān u dili kaşı yasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** sözi gevher mi ve yāḥūd billūr / Okıyup taḥsīn aña biribirinden farḳ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî terk-i cān itmez dir-imiş / İnanduñ ol raḳīb-i bed-nihāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî her ne kim virdiyse dünyā / Alur aldanma āḥir ol ḥasīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Vuşlat-ı cānān gerekse kıl **Muhibbî** terk-i cān / Yoḥsa bu olmaz müyesser bir kurı sevdā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

'Ārif-iseñ iy **Muhibbî** sırr-ı 'ışkı rinde sor / Müşkil-i 'ışḳ keşf olunmaz 'ilm-ile Keşşāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gül yüzü vaşfında didi **Muhibbî** bir ğazel / Didiler bülbül gibi şūrīde-güyādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ser-te-ser bu 'āleme sultān iken / Bende olduñ 'ışḳa āh u vā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** saklar-iken 'ışḳum oldı āşikār / Eşḳ-i surḫ u rüy-ı zerdümle 'ayāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Görse **Muhibbî** cevrüñi artuk sever seni / Artur cefānı zāhir olur imtiḥān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ne tiz unıtduñ eyā dōst **Muhibbî** kuluñı / Çok zamān idi müşerref idi didāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

'Āşık **Muhibbî** bulsa yiter ol sa'ādeti / Ḥāk-i derinde ola muḳadder varup öle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [*muhibbî,]*

Muhibbî sözleridür dürr ü gevher / Gerekdür eyleñ anı ğüşvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî seg raķıbi ‘av‘avından / Ser-i kūyuñda buldı avlayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 7*).
[muhibbî,]

Kendü hālün fikr kıl ko ğayrılar aĥvālını / İy **Muhibbî** sen sen ol bir kimseye lāĝ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [muhibbî,]

Cām içre gördi rūyuñ oldı **Muhibbî** ĥayrān / Kim gördi böyle şüret cām-ı cihān-nümāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [muhibbî,]

Cān fedā itmez **Muhibbî** yoluña dimiş raķıb / Sümme vallāhi yalandur dōstum tek sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [muhibbî,]

Gevher-i ešķi **Muhibbî** yolına eyle nişār / Ola kim ide nazar çeşm-i güher-pāşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [muhibbî,]

Cüş idüp iy **Muhibbî** yine göñül / Didi bu şi‘ri ĥoşça rindāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*).
[muhibbî,]

İtmez **Muhibbî** ‘ışķ eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yakılup döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [muhibbî,]

Muhibbî bivedür dünyāya bakma / Anı beñzetme sakın nev ‘arūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [muhibbî,]

Vaşf-ı ruĥını itdi **Muhibbî** daĥı rengīn / Kimse dimesün söz konabilmez sözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [muhibbî,]

Çekem dirseñ **Muhibbî** ‘ışķ yayın / Gerek kavs-i ĥuzah ola kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [muhibbî,]

Cüş idelden **Muhibbî** çeşme-i ešķ / Ta‘n ider oldı baĥr-ı ‘Ummān’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 7*). [muhibbî,]

Muhibbî rāyegān söz gevherini / Sakın virme bilen alur bahāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*).
[muhibbî,]

Muhibbî naķş-ı bī-rengüñ temāşasında ol dāyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [muhibbî,]

Muhibbî her yaña çekdi sipāh-ı nazmın[ı] çün / Diñ imdi kaşd iden gelsün inhizāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [muhibbî,]

Muhibbî ğamzesine dil nişān it / Kaşı yayını dilber aldı deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5*).
[muhibbî,]

Muhibbî mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*). [muhibbî,]

Ma ‘şük her neitse **Muhibbî** ko eylesün / Hiç girmesün kimesneler anuñ arasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 5*). [muhibbî,]

Bu **Muhibbî** yitüre tā‘at u zühd ü vera‘ı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [muhibbî,]

Deryüze idegeldi yüzün göre **Muhibbî** / Maḥrûm anı eyleme gel sâyl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Derdüñi devâ bildi ḳabûl itdi **Muhibbî** / Bu re'yi kılur kimse mi var 'âḳil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî ḥâk-i pâyuñ efser itdi / Virür mi anı tâc-ı cevherine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Şâbâş diye her kim işide bu nazmuñi / İtdüñ **Muhibbî** şî' rüñi çün hoş edâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Herkesüñ konmuş **Muhibbî** tâli 'indedür ezel / Bülbüle şürîdelik zâğ u zağan kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Baksa **Muhibbî** yüzüne akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzâre iden kişi ya n'ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Her kim okursa uşbu **Muhibbî** ḡazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet-ile bir du'â kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** kanda varup eylesem da 'vâ-yı 'ışḳ / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm ikisi ḥâzır güvâḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî luṭf-ı ṭab' uñdan ma'ânî gevherin 'arz it / Dilüñ ḡavvâs olup baḥr-ı nazımdan buldı çün behre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** gözleri yaşı olup âb-ı revân / Döstar itmeñ ta' accüb dönse Zâb' uñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî pençesi 'ışḳuñ katıdur / Demürden olsa döymez aña pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** götürürse yâr zülfinden niḳâb / Gözlerüm yaşı o dem pâyına akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Nigârı vaşf kılsa bu **Muhibbî** / Gözi yaşın döker mânend-i jâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Tañ degül dil mezra'ın bārân-ı eşk itse ḥarâb / Gün yüzüñ görmez **Muhibbî** oldı bir niçe sene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Seni yoldan çıkarur bil **Muhibbî** / Eger dil baglu kala zülfi-ı kecede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Su gibi gördüḡi maḥbûba **Muhibbî** meyl ider / N'eyleyem derdâ dirġâ ḥâṭır-ı meyyâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî katıdur gönli nigârüñ / Ol istiḥkâm yokdur şehr-i Peç' de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Kanum dökeli buldı **Muhibbî** beni âḫir / Şayyâd bula şayduñ izin bulur özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy mäh-rü / Rağbet eyler bu **Muhibbî** dem-be-dem peymāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ölse **Muhibbî** 'ışk-ıla kan-ıla yuyasız / Maşşer güninde kalka-bile tā o kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün cāmeler / İy **Muhibbî** kim göre taḥsîn ide göz yaşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim ḥār-ıla / Bülbül-āsā bu **Muhibbî** inleye hem aglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî müşkil işdür 'ışk bāzı / Kimesne dutmasun bunuñla pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** yār götürse yüzinden ger niḳāb / Mäh-rülar her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Çekse ḥançer gözleri kaçma **Muhibbî** karşı var / İki kāfir ḳaşd ider tut bir Müselmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî bu cihānuñ yok şebātı / Hemān ancak gözün açup yumınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Baḥr-ı eşk içre **Muhibbî** bu gönül zevraḳını / Ğarḳ ide şarşar-ı āhum eger ol bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî yok-durur şekkerde lezzet / Melāḥat ki komış Ḥaḳ ol dehende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İçdi **Muhibbî** meygedede cür'a-i lebün / Kalmadı aña medrese vü meyl-i ḥānḳāḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** kime baksañ bil anı şun'-ı Ḥudā / Ṭa'na daşın atma gördükde göz ü ḳaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî terk kıl cān-ıla başı / Bulınmaz bu şadāḳat degme erde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 4*). [*muhibbî,]*

Didi agzuñ **Muhibbî** mīme beñzer / 'Aceb mi beñzede zülfiñi cīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ser-i kūyında kaçan āḥ idesin / Şöyle āḥ eyle ki şu'leñ tokuz eflāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

'İşk ehline güler idi bir zamān-ıdı / Bilmezdi **Muhibbî** ki kendi başına da gele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî şol kadar dökdüñ gözün yaşı geçid virmez / Görenler didiler beñzer bi-'ayni yaşuña Tuna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gelse **Muhibbî** şādī ḡam ardıncadur gelür / Dehrün hemīşe ḥāli budur inḳlāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Baksa **Muhibbî** yüzine göz yaş-ıla tolar / Mümkün degül gül yüzine niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî 'ışka düşdün 'aşık oldun / Anuñçün şî rüñ oldı 'aşıkâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** gönlümi gönderdüm almadum haber / Kanda gitdi gelmedi bir dağı benden cânibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hışm ile eylersin nazâr ya kaşlaruñ çîn eyleyüp / N'itdi **Muhibbî** hasta-dil yok mı nihayet kineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Olur mı ki **Muhibbî** 'acabâ 'âlem içinde / El vire anuñ sevdücegi gire kucağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî bakma atlâs u harîre / Neñe yitmez senüñ bir dalk-ı jende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** her ne yirde cây ide sultân-ı 'ışk / Cân u dil hâkister eyler üstühvânı sühte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Her ne çekesin saña **Muhibbî** maħal oldı / Kaç kerre didüm zülfine dil virme dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İdiser âhum **Muhibbî** varumı cümle telef / Bâd-ı gerddür uğradı sanki gelüp hürmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Başumda bir kara yazı imiş geldi haţ-ı cânân / **Muhibbî** her ne yazı ki yazılmışdur gelür serde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Günâhı çok velî kesmez ümidin / **Muhibbî** sığınur Perverdigâr'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bilmez **Muhibbî** kimsene 'ışkuñ rumüzünü / Bir mes'eledür ki hâll olunmaz kitâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Muhibbî'nüñ hemân ancak murâdı / Yüzün sürmek diler ol âsitâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [*muhibbî'nüñ, -'nüñ]*

Bu **Muhibbî** gibi 'aşıklarunı kırmag-ıla / Sende bu hüsn olıcak 'ışk eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Şeb-i zülfünde la'lün âb-ı hayvân / **Muhibbî** oldı ol hayvâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Nazm u eş'ârüñ **Muhibbî** süz-i Husrev'den haber / Çün virür bir nükte korsañ n'ola Selmân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Kimse yârün iy **Muhibbî** anlamaz mâhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi hâll olur idrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Şayda çıkmış nâzeninüm iy **Muhibbî** şayd için / Key sa'âdetdür bulma başuñ ol fitrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Var mıdır bir gıce ya gündüz **Muhibbî** hastanuñ / Semege başı irüp nâlesi semmâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Evvell[i] pāk it **Muhibbî** gel derün-ı sîneñi / Zıkr-i Haq girmez bulunmaz olsa dil-i nâ-pâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Meclis içre bâde içdükde lebini rāyegān / Bu **Muhibbî** reşk ider her lahza her dem sāğara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî ko cefā sengini dildār / Ol atdukça sen ‘ışkı muhkem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hergiz vişālî sa‘y-ile girmez **Muhibbî** çün ele / Her yaña cidd ü cehd-ile varup tekāpü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Feyzın **Muhibbî** bir iki peymāneden bulup / Şeyh-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Āh eyle yaşuñ ola **Muhibbî** eşer ide / Te’sir ide āb u hevāña dil-i hāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Lebüñ yādına cān virdi **Muhibbî** / Megesler cān virürler engübінде (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** yine söz dürlerin[i] ‘arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Güş eylemez yār eger olsa **Muhibbî** / Bu ‘āşık-ı dil-sülhte şad bār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Göñlini virdi **Muhibbî** cān dañı virse sezā / Ne içün bakardı anuñ gibi bir kamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Çün göñül mañzen çıkar andan **Muhibbî** cevheri / Her sözüñ dür-dānedür baksunlar ol gencineme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İtme efsün[ı] **Muhibbî** çekmegil beyhüde renc / Sana rām olmaz peridür degme efsünüm bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

‘İşkuma gözüm yaşı **Muhibbî** nişānedür / Hün-āba dönüp akduğı her sū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Dirsin **Muhibbî** pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya hırkaya dāğ-ı şarāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî sahtdur ‘ışkuñ kemānı / Çekilmez sanma el sun ol kemāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Raķībūñden **Muhibbî** ihtirāz it / Degüldür i ‘timād itmek Yehūd’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Gözinden hün akıtdı bu **Muhibbî** / İdüp sen serv yaşı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî şâkir olup alur ‘ibret / Bakup dünyâda olan inqilâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

Sa‘y it **Muhibbî** tâ bulasın Ka‘be-i murâd / Düş vādilere cehd ile kaç‘ eyle merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İster **Muhibbî** vaşlını salar anı ferdâlara / Ancak cefâ in‘âm ider var ola bu ihsân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Muhibbî meclisi ğamda bu gönlüm / Fiğân u nâlelerle döndi nâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** mest idüp lâ-ya‘kıl itdi büsesi / Beñzedürsem leblerini kimse ‘ayb itmez müle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İçdi **Muhibbî** çünki maħabbet şarâbını / Mest ola yata haşre deĝin sanmañ ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî agla sen dildâr gülsün / Saña girye sunılmış aña ħande (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

Niçe yıldur señekdür bu **Muhibbî** / Vefâ tavķın n’ola kılsañ kılâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Derâĝuş eyleyem dime **Muhibbî** / Miyâni mü-durur gelmez miyâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 9*). [*muhibbî,]*

Göñül şehrine gelse leşker-i ğam / **Muhibbî** güm-dur[ur] tārâc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Oyunda mât ider dünyâ **Muhibbî** / Gerekse kendüni leclâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7*).
[*muhibbî,]*

Kuluñdur âsitânuñda **Muhibbî** / Anı ‘ışķ ehline ser-tâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

Gözlerüm yaşı **Muhibbî** seyl olur bir gün benüm / Hîç zarar itmez mi cûlar itse tuĝyân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** gün yüzinde zülf-i yârı dir gören / Sâye salmışdur bulut ħurşid-i raĝşân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Muhibbî redd olup maħrem raķībün / Katuñda bir seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Fikr kılma iy **Muhibbî** sakın assıla ziyân / Er odur kim aña bir bûd-ıla nâ-bûde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** dil-i divâneyi bend itdi nigâr / Boynına kākülini dakdı selâsil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ĥâlin ‘arz itse **Muhibbî** raħm kılmazsın aña / İy vefâsı yok nedür bunca teĝâfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İşidelden lebûne bâde beñzer / **Muhibbî** tañ mı meyl itse şarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*).
[*muhibbî,]*

Muhibbî saña bu devlet yiter kim / Kul olduñ cân-ıla ol âsitâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** yür[i] var kûy-ı harâbât eri ol / Alayın dime sakın ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** kim bilürdi derd-i dil aḥvâlini / Okımasa defterin almasa ol maḥzûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Zekât-ı ḥüsn ḥaḳkumken **Muhibbî'den** dirîğ idüp / Dimez muḥtâc imiş ğâyet ider âh ol ğarîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [*muhibbî'den, -'den]*

Gülşen içinde **Muhibbî** tevbeyi kim saklaya / Sâki-i gül-ruḥ elinden câm-ı gül-nârı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Leylî zülfin bu **Muhibbî** boynına zencîr idüp / 'Aşr ara Mecnûnlayın kendüzin 'üryân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** sözleri yiter ğidâ-yı rûḥdur / Yıme dünyâ ni'metin dönme devâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Gün yüzünden 'âlemi cânâ münevver eyleyen / Bu **Muhibbî** ruḥlarına gün dimiş alnuña mâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Eydür **Muhibbî** pâk-dil ü pâk-dâmenem / Ya bu görinen ḥırkâda dâğ-ı şarâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Sünbül saçına irmek için hem çü **Muhibbî** / Geldi ki asa kendüzinî dâra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Sîne-i pür-dâğuma beñzer **Muhibbî** mecrûḥ / Görinür ger naẓar olınsa beden-hâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Akıt **Muhibbî** yaşuñ ayagina o servüñ / Ismarla varduğında yüz süre pây-ı yâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Oldı çün zülf[i] ğamıyla bu **Muhibbî** ḥâksâr / Mesken itdi üstüḥvân-ı kellesini mâr da (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Ḳatline **Muhibbî** kuluñuñ ḥüccet ararsañ / Sevdüğü yiter eyleme bir ğayrı bahâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*muhibbî,]*

Çünkü virildi Ḥudâ'dan şefkat itmek Aḥmed'e / Ḥâşa şefkatden **Muhibbî** bendesin maḥrûm ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** el irişmez sidreden bâlâ kâdi / Meger âhum irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî naḳş-ı bî-rengüñ temâşâsında kal dâyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** işigin ara sa'âdet bulasın / Zıll-ı Hâk'dur irişen rāhat olur sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Sîne meydânında top itdi **Muhibbî** başını / Görelî çevgân-ı zülfin dilber almış dūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** şöyle hâk oldu bulınmaya nişân / Çârḥ ğırbâl oluban rûy-ı zemîni elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Hicrân şebinde yakdı **Muhibbî** çerâğ-ı dil / Ādet budur şem 'i yakarlar çü şâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** söyledi pür-nükte bir şîrîn ğazel / Her kim anuñ fikr ide ma'nāsını 'aklı şaşā (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî**'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılıp kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*muhibbî'ye, --(y)e]*

Muhibbî'yi sorarsañ kimdür iy dōst / Eñ ednā bende bir kemter kemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*muhibbî'yi, - 'yi]*

Koma elden **Muhibbî** lâ'l-i nābı / Olasın tā ki 'ırfân mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Belâ ile geçen 'ömrüñ **Muhibbî** / Hâkîkatdür o 'ömri 'ömre sayma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gözüñ yaşına yār **Muhibbî** nazar itmez / Yolına anuñ itmege işār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Küyuñda **Muhibbî** ola dîzāruña tālîb / Göstermeyesin sen aña dîdār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Leblerin görse **Muhibbî** eşk-i çeşmin akıdur / Yaraşur gül-âb olıcak dōstum cüllâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî'ye keremden kıl teraḥḥüm / Kerem çün kimse öğretmez kerîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [*muhibbî'ye, --(y)e]*

İy **Muhibbî** sînem içre kılmaz idüm dil nişân / Ok u ya alup ele çeşmi kemândār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Muhibbî murğ-ı dil ancak yalūñuz sanma bend olmuş / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzâğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*muhibbî,]*

Muhibbî nezr kıl ğam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerâğa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî hüsününe pervâne gibi / Düşüp yandı kül oldu bāl ü perle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî yaşına ol servi bakmaz / Ya ne'yçün meyl ider âb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [*muhibbî,]*

Muhibbî çâresüzdür çâre ister / Nigârâ çâre kıl nâ-çâr unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*).
[*muhibbî,]*

Sîneñe dâğ ur **Muhibbî** aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** mevsim-i güldür güzeller yādına / Cām-ı mey nüş idelüm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** ‘ākıl iseñ kıl melāmet ihtiyār / İtmedi tekmīl ‘ışkı kimse ad u san ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** şükr kıl derd ü belā vü miñneti / Göñlüme tapşurdılar düşdi emānāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Zülfini gördüm **Muhibbî** yüzine itmiş niķāb / Sāye salmış san bulut mihr-i dirāşşān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

İy **Muhibbî** kim bütün ider bu göñlüm şışesin / Yār çokdan anı sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*muhibbî,]*

Bu **Muhibbî** var iken cānā raķibe virme yüz / Degme bir nā-merdi terciħ eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Muhibbî görelî nazm ehli nazmuñ / İderler her biri eş‘āra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*).
[*muhibbî,]*

Ĥaddüñ odını göster olsun **Muhibbî** mesrūr / Dirler ki gülşen olur āteş-i zamān kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [*muhibbî,]*

Cān eyle fedā tā bulma vuşlat-ı dilber / Terk eyle **Muhibbî** saña cānāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 7*). [*muhibbî,]*

Fāyide kılmaz **Muhibbî** naķd-i ‘ömrin ĥarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

‘Āşıķa dirler **Muhibbî** çâre şabr u ya sefer / Çün sefer yok şabr kıl eyle taħammül derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

Gözleri yaş[ı] akar her sū olur āb-ı revān / Dil virelden bu **Muhibbî** serv-ķad bālālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 5*). [*muhibbî,]*

muhibbî şî‘rini: *Muhibbi'nin şiiri.*

Güş it **Muhibbî şî‘rini** eş‘ār-ı gayra bakma gel / Bülbül şadāsı var iken ĥācet degül şavt-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [*muhibbî şî‘rini,]*

Her kim okursa uşbu **Muhibbî şî‘rini** / Raĥmet aña raĥmet ile ger du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [*muhibbî şî‘rini, -ni]*

muhibbî sözleri: *Muhibbi sözleri, şiirleri.*

Ṭarz-ı Ḥusrev'den degül hāric **Muḥibbī sözleri** / Dehr ara ger var-ısa bir daḥı Selmān uşta ben (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2565, Beyit 9). [*muḥibbī sözleri*,]

muḥibbiyā: *Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.*

Ġam yime ger yog-ısa şalāhuñ **Muḥibbiyā** / Dil vir Kerīm'e cürmi 'uşāt anda 'özr-ḥvāh (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2869, Beyit 5). [*muḥibbiyā*,]

muḥkem eyle: *Sağlamlaştırmak.*

Muḥibbī ko cefā sengini dildār / Ol atdukça sen 'ışkı **muḥkem eyle** (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2914, Beyit 5). [*muḥkem eyle*,]

muḥkem iken: *Dayamklyken.*

Bī-sütün'dan **muḥkem iken** iy Muḥibbī kūh-ı ğam / Kūhkenlik san'atında ben daḥı verzideyin (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2675, Beyit 5). [*muḥkem iken*,]

muḥkem olısar: *Sağlam, dayanıklı olmak.*

Çünkü āb üstindedür gördük bināsı 'ālemün / Sanma **muḥkem olısar** āhir ḥarāb ol bād-ıla (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2988, Beyit 4). [*muḥkem olısar, -ısar*]

muḥtāc: *(Bir kimseye) ihtiyaç duyan kimse. II Aşık.*

Perī misin ya ādem iy melek-ḥū / Seni görmege **muḥtāc** ḥalk kamu (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2766, Beyit 1). [*muḥtāc*,]

muḥtāc degül: *İhtiyacı olmama.*

Ne 'ācizem ki cürmüme tā ola i'tibār / Muḥtāc tā'atüme degül çün benüm İlāh (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2869, Beyit 2). [*muḥtāc degül*,]

muḥtāc eyle: *İhtiyacı sahibi haline getirmek.*

İlāhi göñlümi sirāc eyle / Her işde kapuña **muḥtāc eyle** (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2940, Beyit 1). [*muḥtāc eyle*,]

muḥtāc imiş: *Muhtaçmış.*

Zekāt-ı ḥüsn ḥaḳkumken Muḥibbī'den dirġ idüp / Dimez **muḥtāc imiş** ğāyet ider āh ol ğarībüm āh (*Muḥibbī Divanı* , Gazel 2952, Beyit 5). [*muḥtāc imiş*,]

muḥtāc itme: *Bir kimseye, bir şeye ihtiyaç duyar hale getirmek.*

Gözüm 'ışkuñ-ıla toldur ac itme / İlāhī herkese **muhtāc itme** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*).
[muhtāc itme,]

muhtāc olmuş-durur: *Bir şeye gereksinim duymak.*

Kimi olmuş-durur bir pula muhtāc / Kiminūñ sīm ü zerle dolı kīse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*).
[muhtāc olmuş-durur, -miş-durur]

müje: *Kirpik.*

Müjem ferrāş olup her dem süpürse küy-ı dildārı / Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm saķāsından
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [müjem, -m]

müje: *Kirpik.*

Nāvek-i tīr-i każa mı ki 'aceb şol **müjeler** / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [müjeler, -ler]

müje: (*Sevgilinin*) *kirpiği.*

At **müjeñ** tīrini durma çün katı yadur kaşuñ / Sīne şahrāsında kıldum anuñ için dil nişān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [müjeñ, -ñ]

müjeñ tīrine: (*Sevgilinin*) *kirpik oku.*

Müjeñ tīrine iy māh-ı dil-efrüz / Siper yirine dutdum sīnemi ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2634, Beyit 2*).
[müjeñ tīrine, -ne]

İy dōst **müjeñ tīrine** sīnem siper olsun / Tek gūşe-i çeşmüñle baña bir nazār olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2749, Beyit 1*). [müjeñ tīrine, -ne]

müjesi tīr-ile: *Kirpik oku ile.*

Müjesi tīr-ile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi kaşum yayına ķurbān olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [müjesi tīr-ile, -ile]

müjgān: *Kirpikler; bkz. 'tīr-i müjgān', 'nāvek-i müjgān' md.*

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya **müjgānu** ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden tīr-i müjgānuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [müjgānu, -u]

müjgān: *Kirpik.*

Göreliden deyr içinde bu Muhibbī muğbeçe / Eyledi cārüb **müjgānım** hemān hūmhāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 5*). [müjgānım, -ı, -n]

müjgân: Kirpikler.

Gözlerüm sakķāsı sular hāk-i pāy-ı dilberi / Bu Muhibbī eyledi **müjgānını** cārub için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [*müjgānını, -ı, -nı, -*]

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümün nāmesin / Göz karasın hāl idüp **müjgāndan** atdum hāmesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2591, Beyit 1*). [*müjgāndan, -dan*]

müjgān ile: Kirpikle.

Şüret-i Ferhād'ı nakş itdüm yine **müjgān ile** / Hıştı bālınüm kılup yārān anı seng eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*müjgān ile,]*

müjgān okıyla: I. (Sevgilinin) Kirpiklerin oku. II. Sevgilinin süzgün ve yan bakışlarının oku.

Kaş [u] kemān yāra kurbān cānumı kıldum / **Müjgān okıyla** döndi toptolu sīne kīşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 7*). [*müjgān okıyla, -yla*]

mukābil eyle: Karşı karşıya getirmek II kıyaslamak.

Hudā'nuñ şun 'mı zāhir mu 'ayyen görmek isterseñ / **Mukābil eyle** rüyuña ele al āyine bakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*mukābil eyle,]*

mukābil olmaz: Bir şeyin dengi ve karşılığı olmak.

Hüsnuñe olmaz mukābil küfr-i zülfün dagılır / Rümiler leşker çeke çün kāfiristān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*mukābil olmaz,]*

mukadder ola: Allah tarafından ezelde takdir edilmek, nasip olmak.

'Āşık Muhibbī bulsa yiter ol sa'ādeti / Hāk-i derinde ola mukadder varup öle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [*mukadder ola,]*

mukarrer: Bildirilmiş, anlatılmış.

Şular kim çekdiler 'ālemde renci / İrüşür ol **mukarrer** 'ālī gence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 6*). [*mukarrer,]*

mukarrer: Kesin, süphesiz, muhakkak.

İy Muhibbī 'ışk ara terk itmeyince cān u ser / Vuşlat-ı cānān **mukarrer** girmez ele rāyegān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [*mukarrer,]*

mukarrer: Kararlaştırmış, karar verilmiş. II Kesin, şüphesiz.

Rak̄ibe meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muḡlim **muḡarrer** kalmaz ol yirde
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*muḡarrer,]*

mükerrer: *Tekrar olunmuş, defa defa icra edilmiş, birbiri ardınca.*

Şekerde ol ḡalāvet yok **mükerrerdür** ararsañ da / ‘ Aceb ol niçe lezzetdür komış ḡālīḡ tutagında
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*mükerrerdür, -dür]*

mükerrer olsun: *Süzülmüş şeker olmak.*

La‘l-i lebūñi tekrār Ői‘rümde añdum iy yār / Şekerde kıymet artar dirler **mükerrer olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*mükerrer olsun, -sun]*

muḡır oldum: *Onaylamak, ikrar etmek.*

Oldum muḡır günāha itdüm Ḥaḡḡ’a tevekkül / Göstere rāh-ı taḡḡīḡ [kim] bu yoldan azmıŶa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [*muḡır oldum, -dum]*

muḡırr: *Gerçeği yahut suçunu bütüin açıklığıyla dosdoğru söyleyen, ikrar ve itiraf eden kimse.*

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben / **Muḡırram** ben günāhuma çoğ itdüm bu günāhı ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*muḡırram, -am]*

mül: *Şarap.*

Seyr iderken ruḡlarıñ öpsem lebūñ ‘ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider **mül** Ŷoḡbetin
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*mül,]*

Ol leb mi yāḡū **müldür** yāḡūd Ŷārāb-ı kevsir / Yāküt ya ‘aḡīḡ ü ya la‘l yāḡū mercān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*müldür, -dür]*

Bāęda **mül** tolı sāęar dutalım gül yirine / Ḳulḡul itsün ko Ŷürāḡı yine bülbül yirine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*mül,]*

mül: *Şarap, mey.*

İy Muḡıbbī mest idüp lā-ya‘ḡıl itdi būsese / Beñzedürsem leblerini kimse ‘ayb itmez **müle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 6*). [*müle, -e]*

mül Ŷoḡbetin: *Şarap Ŷoḡbeti. II Şarap içme.*

Zemherīr i[r]di ne mümkin eylemek gül Ŷoḡbetin / ĀteŶi aña bedel kılmak gerek **mül Ŷoḡbetin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*mül Ŷoḡbetin,]*

mülevves oldun: *Kirli olmak.*

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevveş hırş-ıla / Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5). [mülevveş oldun, -dun]

mülk: Memleket, ülke.

Yaşum deryā şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen **mülkinde** ‘Adensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3). [mülkinde, -inde]

mülk: I. Ülke, saltanat II. Vücut, beden.

Bir akar su hūblık dünyā degüldür ber-çarār / Pādişehler **mülke** hūblar hūsne mağrūr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4). [mülke, -e]

mülk-i ‘ademde: Yokluk ülkesi.

Gördiler dünyāda yok bŷy-ı vefā Ferhād u Kays / Anuñ-ıçun gitdiler **mülk-i ‘ademde** arayu (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2). [mülk-i ‘ademde, -de]

mülk-i bedahşān’a: Bedahşān ülkesi; yakut madeninin çıkarıldığı memleket (bk. la ‘l-i Bedahşān).

La ‘l-i lebüñe kim bahā dünyā harācıdur / Haqqā ben anı **mülk-i Bedahşān’a** virmezsin (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 4). [mülk-i bedahşān ‘a, - ‘a]

mülk-i cihān: Dünya ülkesi.

Muhibbî kimseye **mülk-i cihān** degül bākī / Gönül virüp aña bu i ‘tibārı n ‘eyleyeyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 5). [mülk-i cihān,]

mülk-i dād: Sızlanma mülkü.

Ġayret-i İslām içündür kıldugum ‘azm-i sefer / Haqq bilür kim itmedüm ben anı **mülk-i dād** içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 3). [mülk-i dād,]

mülk-i dilden: Gönül mülkü.

İster-iseñ **mülk-i dilden** dūr ola ğam ‘askeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālŷn var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 5). [mülk-i dilden, -den]

mülk-i dilden: Gönül memleketi.

İster-iseñ **mülk-i dilden** dūr ola ğam leşkeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālŷn var-iken (Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 5). [mülk-i dilden,]

mülk-i dile: Gönül ülkesi.

‘İşk mıdur leşker-i gam gönderüp **mülk-i dile** / Dem-be-dem hümhâne-i çeşmüden icrâ eyleyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 3*). [*mülk-i dile,]*

mülk-i ‘ışka: *Aşk mülkü, ülkesi.*

Tâcdâr olmuşdı ‘ışka didiler Mecnûn için / Döstar şimdi ben oldum **mülk-i ‘ışka** pâdişâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*mülk-i ‘ışka, -a]*

mülk-i ken ‘ân’dan: *Ken’ân ülkesi.*

İy şeh̄er yili gel eyle **mülk-i Ken ‘ân’dan** güz̄er / Yūsuf’uñ pīrāhenin b̄yın göttür Ya ‘k̄ub için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*mülk-i ken ‘ân’dan, -’dan]*

mülk-i nā-murād: *Muratsızlık mülkü.*

Ezelden ‘ışk olup kışmet virildi cānuma hayret / Bu **mülk-i nā-murād** içre yok imiş h̄iç naşībüm āh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*mülk-i nā-murād,]*

mülk-i sin’de: *Çin mülkü.*

Şeh̄ā kapuñda olmak baña bende / Gelür yig şāh olam ger **mülk-i Sin’de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1*). [*mülk-i sin’de, -’de]*

mü’mîn: *Allah’ın varlığına ve birliğine iman eden, inanan, kalp ile tasdik, dil ile ikrar eden kimse.*

Alup bir **mü’mînüñ** adın dilüne eyleme ğıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi ugradasın qahra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*mü’mînüñ, -üñ]*

mümkin degül: *Mümkünü yok, imkânsız.*

Baksa Muhibbî yüzine göz yaş-ıla tolar / **Mümkin degül** gül yüzine niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [*mümkin degül,]*

Āfitāb-ı h̄üsnüñi görmek senüñ **mümkin degül** / Niçe görsün çün nazarla gözi yaş-ıla tola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [*mümkin degül,]*

mümkin degül: *İmkansız.*

İstese mihr ü vefā itmek baña **mümkin degül** / Çünkü cevr-ile cefā kılmak olupdur aña h̄ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [*mümkin degül,]*

Sıma şeh̄ā bu gön̄lüm **mümkin degül** yirine / Bir dağı gelmek olmaz çünkü uşana şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*mümkin degül,]*

mümkin midür: *İmkânı, olanağı var mıdır? (Yoktur).*

‘İşkuñ esîri derd-ile bir bî-nevâ-y-iken / **Mümkin midür** enîs olasin pâdişâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 3*). [*mümkin midür,]*

mümtâz ider: *Ayrıcalık tanımak, ayrı tutmak.*

Kâsesin Kays’uñ sıyup halkdan anı **mümtâz ider** / Leylî mihrin gösterüp aldı dilin Mecnûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*mümtâz ider,]*

münâfık: *İçi başka, dışı başka olan, özü sözüne uymayan, iki yüzlü, ara bozucu.*

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kâgıda / Saklamaz sır iki yüzlü bir **münâfıkdur** diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4*). [*münâfıkdur, -dur]*

münâfık: *. Zahiren müslim ve bätinen kâfir olan.*

Aldanma sakın dehr iki yüzlü **münâfık** / Kimseye vefa eylemedi uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [*münâfık,]*

münakkaş eyledüm: *İşlemek, nakşetmek.*

Münakkaş eyledüm kanlu yaşumla / Ola tâ sine menzilgâh-ı hübân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 3*). [*münakkaş eyledüm, -düm]*

münevver: *1. aydınlık, ışıklandırılmış 2. parlak.*

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefî’dür ol / İki ‘âlem **müneverdür** anuñ nür [u] ziyâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*müneverdür, -dür]*

münevver: *Aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu.*

İki ‘âlem gün yüzünden çün **münevver** görünür / Başdan ayaga görenler hür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [*münevver,]*

münevver eylesün: *Nurlandırmak, aydınlatmak.*

Sehâb-ı zülfi n’eylersin gider kıl ‘âlemi rüşen / **Münevver eylesün** dehri cihân pür âfitâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [*münevver eylesün, -sün]*

Gün yüzün keşf eylesün dehri **münevver eylesün** / Serv gibi salınup reşk-i şanavber eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*münevver eylesün, -sün]*

münevver eyleyen: *Aydınlatmak.*

Gün yüzünden ‘âlemi cânâ **münevver eyleyen** / Bu Muhibbî ruhlarına gün dimiş alnuña mâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*münevver eyleyen,]*

münevver ola: Parlak, aydınlık olsun.

Ya kanı bir gül-i nev-reste-i ter / **Münevver ola** ‘âlem göstere rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*).
[münevver ola,]

münevver olsun: Nurlanmak, ı ışık ile dolmak.

Aç gün yüzüñi cānā ‘âlem **münevver olsun** / Çöz zülfüñi nigārā dünyā mu‘athtar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [münevver olsun, -sun]

münfa‘il olsun: Ar. gücenmek, kırılmak, alınmak.

‘Arz eyle yüzüñ gülşene güller hacil olsun / Gül nāz-ıla tā gonca görüp **münfa‘il olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [münfa‘il olsun, -sun]

münis oldu: Cana yakın olmak.

Şöyle **münis oldu** hicrūñle senüñ bu hasta dil / İstemez bir dem cüdā olmak vişāli n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [münis oldu,]

muntazır: Bekleyen, gözleyen.

Medyün idüm bu cānı gettirdüm kapuña al / Hayli dem idi **muntazır** idüm edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 6*). [muntazır,]

Serv ayağ üzre turur nergis göz açmaz **muntazır** / Hey kıyāmet gelesin diyü çemenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [muntazır,]

mūr: Karınca.

Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe gurūr / Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi **mūr** eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [mūr,]

Hağ mıdur didüm görinen la‘l-i mercān üstine / **Mūrlar** üşmiş didiler şekeristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [mūrlar, -lar]

mūr: Karınca. (*Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri bağlamında*).

Lebi üzre görinen **mūrlardur** / Sanasın cem‘ olmuş engübüne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 5*).
[mūrlardur, -lardur]

Hağ mıdur yā **mūrlardur** lā‘l-i cānān üstine / Yāhu bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [mūrlardur, -lardur]

mūr: F. Karınca.

Cennet-i a'lā içinde hūr dirler ušta sen / Bu mezellet toprakında **mūr** dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*mūr,]*

Ger Süleymānsaň n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muhibbî kemterüñ de gerçi kemdür **mürdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*mürdan,]*

Ġālib gelürse zülfine haţtı 'aceb degül / Cem' olsa **mūr** ğālib olur ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [*mūr,]*

murād: *Istek, dilek, arzu.*

Kūh-ı ğamda başuma seng-i cefā yagduĝını / Ger **murāduñsa** dilā sen anı serden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*murāduñsa, -uñsa]*

murād: *Arzu, istek.*

Rāzıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger **murāduñ** beni hierüñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*murāduñ, -uñ]*

murād: *Arzu edilen şey, dilek, amaç.*

Olur raķıb māni' kūyuña varabilmem / Haķ'dan budur **murādum** hem göreyim ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*murādum, -um]*

Murāduñ cān-ısa al kim ben andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü kaħr-ıla yakasın nār-ı hierāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*murāduñ, -uñ]*

Murādumdur şefā' at senden iy dōst / Ümüdüm kesmezem irem **murāda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3*). [*murāda, -a]*

Murādumdur şefā' at senden iy dōst / Ümüdüm kesmezem irem murāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3*). [*murādumdur, -umdur]*

murād: *Amaç, arzu, istek.*

Zülfünñ pefteresin salup bu göñlüm bāzına / Anı şayd itmek **murādı** çağurup dir hū-be-hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*murādı, -ı]*

Muhibbî'nüñ hemān ancak **murādı** / Yüzün sürmek diler ol āsitāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [*murādı, -ı]*

murād ise: *Amaçsa.*

Ger **murād ise** melekler ile hem seyr olmak / Himmetüñ bālini aç murĝ gibi tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*murād ise,]*

murādum: *Arzu, istek dilek.*

Diler her kes ki 'āşıkdur ire vaşlına ma'şūkuñ / **Murādum** senden iy meh-rū hemān ancak nigāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [*murādum, -um*]

Murādum deyr-ile mescidde sensin / Bular ortada ancak dür bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*murādum, -um*]

mürde: Ölü.

Çekmesün cellād çeşmüñ tīg-ı hūn-ālūdını / Kaşd-ıla baħr içre iy dil çok zamāndur **mürdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3*). [*mürdesin, -si, -n*]

Ėamzeñ eger ki öldüre vir la'lūñ agzuma / Dirgür bu **mürdeyi** yine bir tāze cāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*mürdeyi, -yi*]

mürde: Ölü.

Didi gel deyre bugün mu'ciz-i 'Īsā göresin / Dirgürür **mürdeleri** bir büt-i tersā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 1*). [*mürdeleri, -ler, -i*]

mürde: Ölü, ölmüş.

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin / Seni öldürmek diler hicr içre bilmez **mürdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1*). [*mürdesin, -sin*]

Ėayr-ıla 'ādet-durur her kişi añar **mürdesin** / Çünkü öldürdüñ Muhibbî'yi gel añ düşnām-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*mürdesin, -sin*]

Gel yüzüme karşı dut cāñā yüzüñ āyñesin / Anuñ ile bilesin 'ışk ehlinüñ sen **mürdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [*mürdesin, -sin*]

mürde: Cansız, bitkin, ölü.

Demidür bir nazār it **mürde** dile cān yürisün / Ele çevgān-ı ser-i zülfi alup gelse nigār (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*mürde,]*

Mürde idüm bir haberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu Ėasta gönlüme devā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*mürde,]*

mürde: Cansız, bitkin, ölü.

Bir nefesle **mürdeler** iħyā ider şirīn lebüñ / Söz deminde sen Mesīhā'dan bugün üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [*mürdeler, -ler*]

mürde oldum: Ölmek.

Senüñ kaşduñda vardur katl-i bende / Ben oldum mürde çokdan sanma zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*mürde oldum, -dum*]

murğ: Kuş.

Ben o **murğam** ‘arız u hālūñ görüp şayd olsam āh / Dōstlar itmeñ ‘aceb meyl itsem āb u cīneme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*murğam, -am*]

murğ: Kuş.

Gülşende şecer var mı didüm kaddūñe mānend / Serv üzre imiş **murğ** işidüp didi ki bu bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*murğ,]*

Dil murğı yine ‘arız [u] hālūñe ider meyl / Her kanda ki **murğ** gör[e] ine āb ile dāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [*murğ,]*

Hālūñi görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / Zīrā ki **murğ** kaşd ider elbette çīneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [*murğ,]*

Görüp zūlfūñde hālūñ düşdüm aga / Dutılır **murğ** dāneyle duzāğa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2984, Beyit 1*). [*murğ,]*

murğ: Kuş II aşığıñ gönlü.

Dil **murğı** düşdi agına bağlandı zūlfi bağına / Āhır düşüp ayagına hāl hāl olayın bir zamān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*murğ, -ı*]

murğ: Kuş II Aşığıñ gönlü.

İder dil ‘arız-ıla hāle meyli / Gerekdür **murğa** lā-büd āb u dāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 4*). [*murğa, -a*]

murğ gibi: Kuş gibi.

Ger murād ise melekler ile hem seyr olmak / Himmetūñ bālını aç **murğ gibi** tayr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*murğ gibi,]*

murğ-ı belā: Bela kuşu.

Cem ‘ olup **murğ-ı belā** ile yine ğam kuşları / Geldiler bāğ-ı dile idüp mekānlar kışlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*murğ-ı belā,]*

murğ-ı dil: Gönül kuşu.

Zūlfūñ-ile hālūñi çünki baña ‘arz eyledūñ / Ko tutılsun **murğ-ı dil** men ‘ itme bend ü dāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*murğ-ı dil,]*

Tiri olmasa Muhibbī cān u dil eglencesi / **Murğ-ı dil** çokdan uçardı sīne-i şad-çākden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*murğ-ı dil,]*

Konmamışken daħı Kays'ũn başına sevdā-yı 'ışk / Yapmış-ıdı **murğ-ı dil** başumda benüm āşiyān
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*murğ-ı dil,]*

Göreliden dāne-i hālın tolaşdum zülfi ağına / Hālāş olur mı **murğ-ı dil** 'aceb bilsem bu çenberden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [*murğ-ı dil,]*

Ruħlarında dāne-i hālın görüp bu **murğ-ı dil** / Bend-i zülfine düşüp anuñ giriftār olmasun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*murğ-ı dil,]*

Yaksa mahv itse beni pervāne-veş şem 'i cemāl / Karşusunda bülbül-āsā **murğ-ı dil** zār olmasa (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*murğ-ı dil,]*

Dutıldı **murğ-ı dil** nāgeh belāya / Olaldan zülf[i] dām u hālī dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*).
[*murğ-ı dil,]*

Muhibbî **murğ-ı dil** ancak yaluñuz sanma bend olmuş / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzāğında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*murğ-ı dil,]*

murğ-ı hāne: *Tavuk.*

Ne bilsün sırr-ı 'ışkı şeyh-i hālvet / Bilür mi tütü nuţkın **murğ-ı hāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit
4*). [*murğ-ı hāne,]*

murğ-ı hāne: *Ev kuşu.*

Dime esrār-ı 'ışkı añlamaz şeyh / Ki sen 'ışk bülbülü ol **murğ-ı hāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit
5*). [*murğ-ı hāne,]*

murğ-ı hümāya: *Hüma kuşu.*

Saldum gönül bāzını **murğ-ı hümāya** ben / Āhum duĥānı irgeleden semāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel
2534, Beyit 1*). [*murğ-ı hümāya, -ya]*

mür-ı za'if: *Kuvvetsiz karınca || hem fiziken hem de kudret bakımından güçsüz karınca: aşık.*

Bir **mür-ı za'if** oldum gel çek 'inān-ı cevri / Basdurma pāy-ı rahşā bir dem teraħhüm eyle (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*mür-ı za'if,]*

mürsel: *Peygamber.*

İntihāb itdün kamu **mürseller** içre Aħmed'i / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler Emīn (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2544, Beyit 2*). [*mürseller, -ler]*

mürşid-i 'ışk: *Aşkın doğru yolunu gösteren.*

Mürşid-i 'ışk olalidan bu Muhibbî ma'rūf / Beñzedi baħr-ı maħabbetde bu dil Zü'n-nün'a (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [*mürşid-i 'ışk,]*

müşābih: Benzer, benzeyen.

Niçe bir bezm-i ğam içre ğiceler tā şubħa dek / Niçe bir yaşlar döküp şem'e **müşābih** yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [*müşābih,]*

müsāfir: Konuk, mihman.

Hār elinden derd-ile eyler şikāyet 'andelīb / Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş **müsāfir** gülşene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2*). [*müsāfir,]*

muşāhib olığör: Arkadaş, dost olmak.

Ser-i kūyında **muşāhib olığör** itlerine / Her ne dirlerse ko sen yār olagör yāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [*muşāhib olığör, -ığör]*

muşavver eylesün: Resmetmek, işlemek, nakşetmek.

Yok-durur hergiz beşerde bu leţāfet sende var / Sīne levħine göñül anı **muşavver eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*muşavver eylesün, -sün]*

müşebbek: Ağ ve kafes gibi örülmüş olan.

Bükilüp cevri-ile ğaddüm olalı Çāğ kemān / Tır-i āhumla felek döndi **müşebbek** kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*müşebbek,]*

müşebbek kafese: Ağ gibi örülmüş kafes.

Baňa şol deñlü cefā tırīni atduñ güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-süz[um] **müşebbek kafese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [*müşebbek kafese, -e]*

müselmān: Müslüman.

'Arz kılsun küfr-i zülfe 'arızı imānını / Kesdürüp zünnārını anı **müselmān** eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*müselmān,]*

müselmān: İslam dininden olan kimse II İslam ülkesi.

Alduñ Muhibbî göñlini imāna ğaşd idüp / Zülfüñe uyup yoħsa **müselmān** degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [*müselmān,]*

Zülf zünnārını kesmiş yine ğüsñüñ müslimi / Getürüp dīne anı beñzer **müselmān** eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*müselmān,]*

müselmān: İslam dininden olan kimse, müslüman.

Yüzine kılsam nazar zülfü çelîpâ 'arz ider / Bir **müselmân** düşmesün yâ Rab o kâfir derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*müselmân,]*

müselmân: *İslam dininden olan kimse, müslüman.*

Dür düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / Hey **müselmânlar** bu yolda kimse mehcür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [*müselmânlar, -lar]*

müselmân: *Müslüman; İslam dininden olan kimse.*

Niçeye dek gitmeye sineñde tura kibr ü kîn / Böyle iken ben **müselmân** diyü itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*müselmân, -am]*

müsel: *Ardı ardına, birbirine bağlı, zincirleme, silsileli.*

Leylî zülfün okudum başdan **müsel** kışşasın / Boynuma zencir idüp tek beni mecnûnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*müsel,]*

müserref idi: *Şeref kazanmak.*

Ne tiz unıtduñ eyâ döst Muhibbî kuluñı / Çok zamân idi **müserref idi** dîdaruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*müserref idi,]*

müserref kılsañ: *Şereflelendirmek, onurlandırmak.*

Çeşmesâr-ı çeşümü kılsañ müserref iy perî / Bir kadem bassañ gelüp bu çeşm-i giryân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [*müserref kılsañ, -sañ]*

müşevveş-hâtır: *Darmadağınk gönül.*

Muhibbî âh kim zülfün gamından / **Müşevveş-hâtır** olmışdur perîşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [*müşevveş-hâtır,]*

müşg: *Hâlis misk kokusu.*

İdeli dehrün dimâğımı mu'aştar zülf bu / İ'tibâr kalmadı âhüda olan **müşgde** bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [*müşgde, -de]*

müşg: *Misk.*

Tañ mıdur zülfüne dirsem **müşg** bu / Andan alur çün hemîşe **müşg** bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*müşg,]*

Tañ mıdur zülfüne dirsem **müşg** bu / Andan alur çün hemîşe **müşg** bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [*müşg,]*

müşg: *Asya dağlarında yaşayan bir ceylân cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde.*

Hâline **müşg** zülfine diyen Muhibbî ‘anberîn / Beñzedüp billür-ı cisme dise tañ mı yâsemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*müşg,*]

Görürem zülfünü ‘anber saçunu **müşg** gibi / Ğam degül misk ü eger ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [*müşg,*]

‘Aceb sünbül-durur boynuñda zülfün / Ya **müşg-ile** karışmış ‘anberîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3*). [*müşg-ile, --ile*]

müşg ü ‘anberden: *Misk ve amber kokusu.*

Cân meşāmı **müşg ü ‘anberden** inen hazz eylemez / Devr-i zülfünde nigārā hatt u hālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*müşg ü ‘anberden, -den*]

Cân meşāmı **müşg ü ‘anberden** inen hazz eylemez / Devr-i zülfünde nigārā hatt u hālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3*). [*müşg ü ‘anberden, -den*]

müşg-bū: *Misk kokulu.*

Kanı bir yār-ı cān zülfü **müşg-bū** / Kanı bir serv-i bālā qaddi dil-cū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [*müşg-bū,*]

müşg-bū: *Misk kokulu (güzel, sevgili).*

Takalı zülfü kemendin boynuma ol **müşg-bū** / Dönmişem Mecnūn’a bir āvāreyem jülīde-mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [*müşg-bū,*]

müşg-i āhū: *Ceylan miski.*

Dimāğın ‘ālemūñ pür itdi zülfün / Hıttā’da var mı böyle **müşg-i āhū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [*müşg-i āhū,*]

müşg-i çin: *Çin miski: Çin’in güneybatısındaki Hoten bölgesinde yaşayan ahuların göbeklerinde donmuş pıhtı haline gelen nafe/keseleri yılda bir kez sürtünmeyle düşürmeleri suretiyle elde edilen hoş ve kuvvetli bir kokudur. Onların, Hoten bölgesindeki lāle ve sünbülleri otladıkları için bu güzel kokuyu meydana getirdiklerine inanılır.*

Bir hatā ile didūñ zülfine anuñ **müşg-i Çin** / Dağı ol demden dilā hacletde hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*müşg-i çin,*]

müşg-i hıttā: *Çin’de yaşayan bir tür ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.*

Gördi Muhibbî zülfüne **müşg-i Hıta** didi / Ol dem bu dem yüze dutar şermesâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [*müşg-i hıta,]*

Zülfe didüm **müşg-i Hıta** bildüm ki itdüm çok haṭā / Kan itse kul kanı ‘aṭā kanı yumazlar kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*müşg-i hıta,]*

müşg-i tatāra: *Tatar miski.*

Dilā zāhir olaldan büy-ı zülfi / Komadı rağbeti **müşg-i Tatāra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 4*). [*müşg-i tatāra, -a]*

müşgîn: *Misk kokulu, misk gibi; ḥāl-i müşgîn, ḥaṭṭ-ı müşgîn, nāfe-i müşgîn.*

‘Ārızuñ üstinde gördüm ol siyeh **müşgînüñi** / Didüm ef’idur uyur yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [*müşgînüñi, -(ü)ñ, -i]*

müşgîn: *Misk kokulu.*

Eger **müşgîn** zülfe şāne ursañ / Mu ‘aṭtar ola cümle Çin ü Maçın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*). [*müşgîn,]*

muşḥāf-ı ḥüsn üzre: *Güzelliğin muşḥafına.*

Muşḥāf-ı ḥüsn üzre kor ḥaṭṭ-ı çelipā zülfini / Küfrine ḥükme eylediler āyet-i Ḳur’ān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 6*). [*muşḥāf-ı ḥüsn üzre,]*

muşḥaf-ı ḥüsnüñ: *Güzellik kitabı; -sevgilinin yüzü-.*

Muşḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı bir saña beñzer görmedi / Mısr u Şām’ı geşt iden ser cümle ‘Oşmān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*muşḥaf-ı ḥüsnüñ, -üñ]*

müşkil: *Zor, güç.*

‘İşkuñ yolu key **müşkil-imiş** aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [*müşkil-imiş, -emiş]*

müşkil: *Güçlük, zorluk, sıkıntı.*

Bir ḳadeḥ meyle cihān **müşkili** ḥall oldı baña / Her ne sorsañ baña sor mîr-i suḥendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*müşkili, -i]*

müşkil: *Güç, zor, sıkıntılı.*

Āḥ kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun ‘ālemde böyle **müşkile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*müşkile, -e]*

Âh kim kime kılâyım hicr elinden ben gile / Kimseler ugramasun 'âlemde böyle **müşkile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*müşkile, -e*]

müşkil: *Güç, zor, çetin.*

Bu tārīk-i 'ışk evvel gerçi âsân görünür / Soñı **müşkildür** Muhibbî hîç bulunmaz aña rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*müşkildür, -dür*]

Vaşla tālīb oldu dil irişdi hicrân âh âh / Katı **müşkildür** bile âsân [u] düşvārî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*müşkildür, -dür*]

müşkil: *Güç, zor, sıkıntılı.*

Kimse yārūñ iy Muhibbî añlamaz mâhiyyetin / Niçe **müşkiller** egerçi hāl olur idrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [*müşkiller, -ler*]

müşkil: *Çözüme kavuşturulması zor mesele, zorluk.*

Yār hemân zülfi-y-ile kākül hemân / Kışsa hemân guşsa vü **müşkil** hemân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*müşkil,]*

Ġam degüldür ger harâb itseñ dil ü cān illerin / **Müşkil** oldur kim görem iy dōst hicrân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*müşkil,]*

müşkil budur: *Mesele budur, sorun şu ki.*

Degüldür 'aşıka müşkil ölüirse günde yüz biñ kez / Velī **müşkil budur** ayru düşe sevgüli yārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [*müşkil budur, -dur*]

müşkil degüldür: *Zor değil, güç değil.*

Degüldür 'aşıka müşkil ölüirse günde yüz biñ kez / Velī müşkil budur ayru düşe sevgüli yārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [*müşkil degüldür, -dür*]

müşkil işdür: *1-Zor iş, çetin iş. 2-Çözüme kavuşturulması zor mesele, iş.*

Baña her demde gelür derd ü belā miñnet ü ğam / **Müşkil işdür** kişi kim tuta sitemkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [*müşkil işdür, -dür*]

Muhibbî **müşkil işdür** 'ışk bāzı / Kimesne dutmasun bunuñla pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 6*). [*müşkil işdür, -dür*]

müşkil olur: *Zor olmak.*

Dilā pendüm budur gel 'ışka uyma / Ki soñra **müşkil olur** aña döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*müşkil olur,]*

müşkilât: *Güçlük, zorluk, sıkıntı.*

Esrâr-ı 'ışkı bilmedi 'allâmeler dağı / Bu **müşkilâtı** hâll idemezler kitâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 6*). [*müşkilâtı, -ı*]

müşkil-i 'ışk: *Aşkın zorluğu.*

'Ārif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı 'ışkı rinde sor / **Müşkil-i 'ışk** keşf olunmaz 'ilm-ile Keşşâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*müşkil-i 'ışk,]*

müslim: *Müslüman.*

Zülf zünnârını kesmiş yine hüsnuñ **müslimi** / Getürüp dîne anı beñzer müselmân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*müslimi, -i*]

müslim hününü dökse: *Müslüman kanı dökmek.*

Ġamzesi dökse ne tañ her demde müslim hününü / Türk-i kâfirdür terahhüm olmaz ol bî-bâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [*müslim hününü dökse, -se*]

müstağnî: *Ihtiyaç duymama, umursamama.*

Okuram hüsnuñ kitâbın hâl ü haç hâcet degül / Müsta'îd **müstağnîdür** çün noқта vü i'râbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [*müstağnîdür, -dür*]

müsta'îd: *Yetenekli.*

Okudum hüsnuñ kitâbın bakmadan hâl ü haça / **Müsta'îdem** bakmaz oldum noқта vü i'râba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [*müsta'îdem, -em*]

müsta'îd: *Kabiliyetli, yetenekli.*

Okuram hüsnuñ kitâbın hâl ü haç hâcet degül / **Müsta'îd** müstağnîdür çün noқта vü i'râbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [*müsta'îd,]*

müştağ-ı dîdâr: *(Sevgilinin) yüzünü görmeyi gönülden arzulayan.*

Küyuñ n'eyley gönül irmek diler cânâ saña / Cenneti eyler taleb **müştağ-ı dîdâr** olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [*müştağ-ı dîdâr,]*

müstecâb olur: *Kabul olunmak.*

Du'â eyle ola vaşlı müyesser / Du'âlar **müstecâb olur** seherde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 2*). [*müstecâb olur,]*

müstecâb olur: *Kabul olunmuş, hoş görülmüş olmak.*

Göceler tâ şubh bîdâr ol vişâlin kıl taleb / **Müstecâb olur** du‘âlar dâ‘imâ temcîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*müstecâb olur, -ur*]

müstedâm ol: *1. Daim olmak, sürekli olmak.*

Dökersin dîdeden iy çeşm-i pür-hûn / İçeyin **müstedâm ol** baña sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [*müstedâm ol,]*

müstedâm ol: *Sürekli olmak, uzun ömürlü olmak.*

İy gözüm gitmez hayâli dökülür her dem yaşuñ / **Müstedâm ol** göreyiñ ‘âlemde sen çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*müstedâm ol,]*

Ğam degül ‘âşıklar[uñ] yoluñda ger cân virseler / **Müstedâm ol** ‘âlem içre tek hemân sen çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [*müstedâm ol,]*

müsteħak: *Hak eden, layık.*

Ger hılda **müsteħak** ‘ameliyle ölürse âh / Derdâ dirîğ bende bulunmaz meger günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 1*). [*müsteħak,]*

müsteħak gördüñ: *Layık görmek, hak ettiğini düşünmek, yakıştırmak.*

Bu Muhibbî’ye cefâ vü cevr gördüñ müsteħak / İy güzeller husrevi iy şâh u iy sulţân-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [*müsteħak gördüñ, -düñ*]

müşterî: *(Ar.) Alıcı.*

Olmaz-ıdı **müşterî** vaşluñ metâ‘ma Muhib / Nağd-i cân-ıla eger varup talebkâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [*müşterî,]*

mu‘tâd: *Alışılmış, alışmış.*

Sanma kim cevr ü cefâdan iy şanem yüz döndürem / Çekmege zîrâ anı **mu‘tâdam** oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [*mu‘tâdam, -am*]

mu‘tâd: *Alışkanlık haline gelmiş, âdet edinilmiş, alışılmış.*

Cevri çok itse Muhibbî ğam degül ol nâzenîn / Kim güzeller cevrini çekmege sen **mu‘tâdsın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [*mu‘tâdsın, -sın*]

Mâh-rûlar cevrini çekdüğe iy dil şâdsın / Anuñ için kim ezelden sen aña **mu‘tâdsın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*mu‘tâdsın, -sın*]

mu'tād: Alışılmış, âdet edinilmiş şey, alışkanlık.

Cevr ü cefâñı bilse Muhibbî vefâ ne tañ / **Mu'tādum** ezel çekmege cevri ü cefâya ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 5). [mu'tādum, -um]

mu'tād oldı: Alışmak, alışkanlık haline gelmek.

Gözi hün içmege çün oldı mu'tād / Anuñçün kanum içer kana kana (Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 4). [mu'tād oldı,]

mu'tād olmışdur: Alışmak.

Şarâb u la'l-i mey-güna iderse ta'n ne ğam zâhid / Ne ğam **mu'tād olmışdur** ezelden ħabb u ma'cûna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2). [mu'tād olmışdur, -mışdur]

mu'tād olupdur: Alışmak.

Ta'n iderse tañ degül zâhid şarâb-ı şâhide / N'eylesün **mu'tād olupdur** 'ömr geçdi beng-ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3). [mu'tād olupdur, -updur]

mu'tad olupsin: Alışmış olmak.

Cefâ cevri itmege **mu'tad olupsin** / Güneh bilmez ola âdemde çün hû (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5). [mu'tad olupsin, -upsin]

mu'tad olupsin: Alışmak.

Gele derd ü belâ vü ğam çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın sen dilâ mu'tad u yâ şaĥn-ı miĥensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2). [mu'tad olupsin, -upsin]

mu'tekif olursa: Bir ibadethaneye çekilip namaz, niyaz ve ibadetle meşgul olmak.

Künc-i mescidde eger zâhid olursa mu'tekif / Sırta vâkıf ben daĥı bir sâkin-i meyĥaneyin (Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2). [mu'tekif olursa, -ursa]

mu'terif olalum: Kabullenmek, itiraf etmek.

Cürm ü 'ișyâna olalum cân-ıla biz mu'terif / Zâhide budur düşen her dem riyâ vü zerĥ ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4). [mu'terif olalum, -alum]

mu'ti': Boyun eğen, itaat eden, itaatkâr.

Eger öldür ü ger dirgür **mu'ti'em** her ne eylerseñ / Olupdur kâni' söz açmaz saña varup ĥayâsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5). [mu'ti'em, -em]

muṭī' oldı: *Tabi olmak, birinin hükmü altında bulunmak.*

Leşker-i mecnûn olup oldı muṭī' ṭayr u vuḥûş / Bu kerâmet az degül ol 'aşık-ı bî-bâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [*muṭī' oldı, -dı*]

muttaşıl: *Ara vermeksizin, devamlı olarak, aralıksız, biteviye.*

Saklayabilür mi 'ışkın döstlar dîvâne dil / **Muttaşıl** çäk-i girîbânımı dâmân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [*muttaşıl,]*

muttaşıl olsun: *Sürekli II Tükenmez.*

Cânâ dimezem eyle baña mihr ü vefâlar / Tek cevri ü cefâñ kesme hemân **muttaşıl olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*muttaşıl olsun, -sun*]

müttehem itsün: *Suçlu bulunmak.*

Ben 'aşıkınıñ katline ister bahâne yâr / Cân-ıla anı sevdüğümü **müttehem itsün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*müttehem itsün, -sün*]

müyesser: *Ar. 1. Kolay gelmiş, âsân. 2. Nasip.*

İrişdüm küyuña gördüm yüzünü / **Müyesserdür** görünmek nür ḥacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [*müyesserdür, -dür*]

müyesser ide: *Kolay etmek, kolaylaştırmak.*

Çekelüm Allâh Allâh ceş-i İslâm / Varalum Ḥaḳ **müyesser ide** Rîm'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 3*). [*müyesser ide,]*

müyesser ola: *Kolay olmak.*

Du'â eyle ola vaşlı müyesser / Du'âlar müstecâb olur seherde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 2*). [*müyesser ola, -a*]

müyesser ola: *Nasip olmak.*

'Aceb vâslı **müyesser ola** mı âh / Meger âhum ire aña semâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [*müyesser ola,]*

müyesser olmadı: *Kolay olmak.*

Ârzûdan ben helâk oldum **müyesser olmadı** / İterüñle bir gice küyuñda olmak pâsbân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2*). [*müyesser olmadı, -madı*]

Çün kenâr olmak **müyesser olmadı** ol serv-kağ / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*müyesser olmadı, -madı*]

müyesser olmadı: *Nasip olmak II Mümkün olmak.*

Görmeğ olmadı müyesser çünkü ol meh-pāreyi / Açma iy dil çeşmi zāyi‘ eyleme nazzāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*müyesser olmadı, -dı*]

müyesser olmaz: *Kolay olmamak.*

Vuşlat-ı cānān gerekse kıl Muhibbî terk-i cān / Yoşsa bu olmaz müyesser bir kurı sevdā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [*müyesser olmaz,]*

müy-ı jülidem: *Dağımk saç.*

Müy-ı jülidem degül bil ki başumda düddür / Görinen budur Muhibbî dilde yanan oddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*müy-ı jülidem, -m*]

müy-ı miyānından: *İnce bel.*

Yok dehānından dilā fikri muḥāl itmeñ neden / Ya dönüp **müy-ı miyānından** ḥayāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*müy-ı miyānından, -ından*]

müzeyyen ola: *Süslenmek.*

Her ne yirde ki ruḥuñ yādına göz yaşı dökem / Lāleler ile **müzeyyen ola** bu rüy-ı zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*müzeyyen ola, -a*]

muzlim: *Karanlık.*

Raḳībe meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye **muzlim** muḳarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*muzlim,]*

N

nā: *Ney, kamış, içi kanık kamış, üflemeli bir çalgı.*

Ġam meclisinde nāleme āheng ider benem / Çokdan berü **nā** ile idem hevāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*nā,]*

nā: *İşte bak, gör.*

Bezmi-i ğamda iñleşem bu nāleme āheng için / Baña eydüñ ğiceler tā şubḥ **nā** gerçek misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [*nā,]*

nā-bekār: *İşe yaramaz, aylak, faydasız.*

Terk eyle bugün cāmeñi serāpā bürehne ol / Yarın yakaña sunmaya her **nā-bekār** elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*nā-bekār,]*

nā-būd: *Mevcut olmayan, yokluk.*

Bu Muhibbī cān u dilden irmedi maḡşūdına / Çekmeyince destini her būd u her **nā-būddan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 7*). [*nā-būddan, -dan]*

Dil dehānuñ yādına varın yoĝın ḥarc eyledi / Ol sebebdendür ki geçdi būd-ıla **nā-būddan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*nā-būddan, -dan]*

nā-būde: *Olması imkansız.*

Fikr kılma iy Muhibbī sakın assıla ziyān / Er odur kim aña bir būd-ıla **nā-būde** ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [*nā-būde,]*

nabz: *Ar. Atar damar, hususen bilek damarı ki tabip ekseriya hastayı oradan muayeneye başlar.*

Gel iy tabīb **nabzuma** el urayım dime / 'İşğ hastasıyam derd-ile bakman devāya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 4*). [*nabzuma,]*

nabz: *Kalp atışının sağladığı kan basıncından dolayı atardamarlara ve özellikle bilekteki atardamara parmakla basıldığında duyulan kımıldama.*

Tutma tabīb **nabzumı** olmaz baña 'ilāc / Dil ḥastasına olmaya şihḥat devā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*nabzumı, -umı]*

nā-çār: *Çaresiz, āciz, dertli.*

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb midür / **Nā-çār** olup yalvarup öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*nā-çār,]*

Muhibbî çāresüzdür çāre ister / Nigārā çāre kıl **nā-çār** unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*). [*nā-çār,]*

nā-çār olmasun: Çaresiz olmak.

Sevmesün ‘ālemde kimse dilber-i ‘ālī-cenāb / İrmeyüp desti aña ‘ışk içre **nā-çār olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [*nā-çār olmasun, -sun]*

nādān: Cahil, akılsız.

Zāhidüñ turş yüzinden n’ola ‘ışk ehli kaça / ‘Ārif olan yürümez ger ola **nādānlar-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [*nādānlar-ıla, -lar-ıla]*

nādān: Cahil, bilgisiz, akılsız; şürden anlamayan kimse.

İy Muhibbî şî ‘rümüñ ma‘nāsını fehm eylemez / Virmesem **nādān** eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*nādān,]*

nādān: Bilgisiz, akılsız, cahil.

Bilür iken yok vefāsı yine dil virmek nedür / Bu cihān içinde kim var ise **nādān** ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*nādān,]*

nādān eline: Bilgisiz, aklını kullanamayan kimsenin eli.

İy Muhibbî şî ‘rümüñ ma‘nāsını fehm eylemez / Virmesem **nādān eline** tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [*nādān eline, -ne]*

nāfe: Asya dağlarında yaşayan bir ceylan cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde, misk.

İy Muhibbî büy-ı zülfini iletse ger şabā / **Nāfesini** dōke yire reşk ile āhū-yı Çın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [*nāfesini, -s, -i, -n, -i]*

nāgāh: 1. vakitsiz 2. ansızın, birdenbire.

Bundan evvel cidd ü cehd eyle saña bir hāne yap / Kūs-ı rihlet çalınur **nāgāh** bundan göçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*nāgāh,]*

nāgāh: Aniden, birdenbire.

Her kim ki göre iy perī **nāgāh** cemālūñi / ‘Aklı gidüp gaşy ola ol lahza bayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [*nāgāh,]*

Göñül virdüm anuñçün sen hümāya / Salasın üstüme **nāgāh** sāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 1*).
[nāgāh,]

nāgeh: Ansızın, apansız.

‘Anber-i zülfini añmış bāğda **nāgeh** şabā / İşidüp olmuş perīşān anı sünbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2*). [nāgeh,]

Dutıldı murğ-ı dil **nāgeh** belāya / Olaldan zülf[i] dām u hāli dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*).
[nāgeh,]

nāgehān: Ansızın.

Hıvāb içinde görmüş oldum **nāgehān** ol yāri ben / Niçe yıllar hıvāb görmem kuluñuzam zār[ī] ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [nāgehān,]

Nāgehān virdüm göñül nev-reste zībā dilbere / Cān gözin açdum nazar kıldum o nīgū manzara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [nāgehān,]

nāgehān: Aniden, zamansız.

Görinen hāttı midur yā fitne-i āhir zamān / Yaħu kāfir leşkeridür zāhir olur **nāgehān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [nāgehān,]

Çeşm-i bīmārına duş oldı bu çeşmüm **nāgehān** / Görmesem olmaz ‘aceb şimden girü uyħuyı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*). [nāgehān,]

nāgehān: Ansızın / apansız.

Nāgehān ruhsārını görse benüm bu gözlerüm / Haşre dek kılsam nazar toymaya ol dīdārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [nāgehān,]

nağme: Bir musiki parçasında bestekarın kullandığı ses veya sesler topluluğu, motif II Kulağa hoş gelen ahenkli ses, ezgi.

Meclis-i gamda nevā-sāz ola āheng-i semā / Saña düşmez mi dil ol **nağmeye** āheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [nağmeye, -ye]

nā-ħak yire: Haksız yere.

Öldürürsin gamzelerle ‘aşıkı **nā-ħak yire** / Tañrı’dan korkmaz mısın boynuña düşe kan-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4*). [nā-ħak yire,]

Niçe bir öldüresin **nā-ħak yire** ‘aşıklarunı / Nev-civānsın dōstum ħayr eylemez kan kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2*). [nā-ħak yire,]

nahçivān: Nahcivan (Nahcivan (Bugün Azerbaycan'a bağlı özerk bir cumhuriyettir.).

Naḥçivāndur ki sanur gönümi vīrāne görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cüy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5*). [*naḥçivāndur, -dur*]

naḥif oldum: Zayıflamak II güçsüz düşmek.

Key **naḥif oldum** bulan bulur fiğānumdan beni / Dir ki iy bī-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*naḥif oldum, -dum*]

naḥl: Fidan II sevgilinin boyu.

Naḥl kaddüñ sidre vü tūbādan olmışken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*naḥl,]*

naḥl: Fidan.

Naẓmuñ Muḥib **naḥl** ü ma'nāsı meyvelere / Zāhir olur bu ğazel-i ābdār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [*naḥl,]*

naḥl-i kaddinden: Sevgilinin fidan boyu.

Ne umarsın iy gönül sen **naḥl-i kaddinden** anuñ / Meyve kim gördi bite hiç serv-ile şimşāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*naḥl-i kaddinden, -nden*]

naḥl-i kaddüñi: Sevgilinin boyunun fidanı.

Naḥl-i kaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden sakın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*naḥl-i kaddüñi, -i*]

naḥl-i sebz: Yeşil fidan yaprağı.

Ṭab'-ı Muḥibbî āb-ı revān şî'ri **naḥl-i sebz** / Bitürse tañ degüldür eger cüybār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*naḥl-i sebz,]*

nā-hoş: Hoş olmayan, hoş gitmeyen.

Baña nā-mihr olduğun mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd-ile ḥōş olmuşam **nā-hōş** dermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*nā-hōş,]*

naqd-i cān: Can sermayesi.

Muhibbî **naqd-i cān** iltüp dile bir buse la'linden / Qabül itmezse de bārī birez bāzār-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 5*). [*naqd-i cān,]*

naqd-i cāna: Can sermayesi.

Nağd-i cāna aldı āhîr dilberüñ bir büsesin / Assı itdi bu Muhibbî döstlar sanmañ ziyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*nağd-i cāna, -a*]

nağd-i cāna: *Can sermayesi.*

Nağd-i cāna büsesin aldum dönüp dilber didi / Döner idüm ben bu avlümden ger ikrār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*nağd-i cāna,]*

nağd-i cān-ıla: *Can sermayesi.*

Nağd-i cān-ıla bulmur bil maabbet cevheri / ‘Iş bāzārında geç sen de ziyān u süddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [*nağd-i cān-ıla, --ıla*]

Olmaz-ıdı müşterî vaşluñ metā‘ına Muhib / **Nağd-i cān-ıla** eger varup talebkār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [*nağd-i cān-ıla, --ıla*]

nağd-i ‘ömrin: *Ömür sermayesi.*

Hāşılı bu hırmen içre derd ü minet ‘ākıbet / **Nağd-i ‘ömrin** harc ider yār-ı vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*nağd-i ‘ömrin,]*

Fāyide kılmaz Muhibbî **nağd-i ‘ömrin** harc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*nağd-i ‘ömrin,]*

nakkās: *Renkli resim ve tezyinat yapan sanatkār, kitapları resimleyen, kap ve sayfalarını süsleyen, mîmārî eserlerin tavan ve duvarlarını, çinileri, toprak kapları vb.lerini resim ve şekillerle bezeyen süsleme ustası.*

Görüp cemāl-i çinüñi **naqqāşlar** hayrān olup / Bu naqşa dirler āferin hācet degüldür reng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*naqqāşlar, -lar*]

nakkās: *Nakiş işleyen.*

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre çok sa‘y eyledüm / Bārî diñ **naqqāşa** naqşın baña taşvîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*naqqāşa, -a*]

nakkās: *(Ar. naqş “boyayıp süslemek”ten naqqāş) Renkli resim ve tezyinat yapan sanatkār, kitapları resimleyen, kap ve sayfalarını süsleyen, mîmārî eserlerin tavan ve duvarlarını, çinileri, toprak kapları vb.lerini resim ve şekillerle bezeyen süsleme ustası.*

Dilde kılmaga hayālüñ naqşını / Bu Muhibbî niçe **naqqāş** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 5*). [*naqqāş,]*

nakkās: *Nakşeden, süsleyen; süsleme ustası || Allah.*

Her kaçan baksam nigāruñ gözi-y-ile kaşına / Şad hezārān āferin direm anuñ **naqqāşına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1*). [*naqqāşına, -in, -a*]

nakl itmiş: Anlatmak, söylemek.

‘Āşık olan pâdişâh olursa da ol kul olur / Böyle **nakl itmiş** iden dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2718, Beyit 2). [*nakl itmiş, -miş*]

nakş: Akis, görüntü.

Dilde kılmaga ḥayālūñ **nakşını** / Bu Muhibbî niçe nakkâş olmasun (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2670, Beyit 5). [*nakşını, -i, -n, -ı*]

Vaşl-ı yâra bulmadum bir çäre çok sa’y eyledüm / Bārî diñ nakkâşa **nakşın** baña taşvîr eylesün (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2741, Beyit 3). [*nakşın, -i, -n*]

nakş: (Ar.) Bezek, süs, resim.

Ergânün oldı dilüm nâlesini seyr eyle / Yaz yüzüñ **nakşını** iy yâr anı deyr eyle (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2962, Beyit 1). [*nakşını, -i, -n, -ı*]

nakş eyledi: Süslemek, işlemek.

Her zemîni kanlu yaşumdan yine **nakş eyledi** / Geçmedi bu nakşı baña kimse illâ çarḥ-ı dūn (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2666, Beyit 2). [*nakş eyledi,]*

nakş eyledüm: Süslemek, bezemek, nakışla işlemek.

Sîneme **nakş eyledüm** meh-rûlaruñ eşkâlini / Döndü Āzer deyrine pür nakş bir büt-ḥāneyin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2547, Beyit 3). [*nakş eyledüm, -düm*]

nakş ide: Nakş etmek, işlemek, resmetmek, süsleyip bezemek.

Nakş ide dest-i ḳudret dilde kalur mı ḳudret / Ḥayvân-sıfâtdur ol kim sevmeye rûy-ı sâde (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2836, Beyit 6). [*nakş ide,]*

nakş itdüm: Nakşetmek, süsleyip bezemek.

Şûret-i Ferhâd’ı **nakş itdüm** yine müjgân ile / Ḥıştı bālînüm kılup yârân anı seng eylesün (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2625, Beyit 3). [*nakş itdüm, -düm*]

nakş itmiş: 1. Resmini, tasvîrini yapmak, resmini çizmek. 2. mec. İyice yerleştirmek, kalıcı şekilde yerleştirmek.

‘Işk-içün dirler ezal bezminde bir maḥbûb-ımiş / Böyle **nakş itmiş** gören âyîne-i idrâkden (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2638, Beyit 2). [*nakş itmiş, -miş*]

nakşı: . resim, nakış.

Her zemîni kanlu yaşumdan yine naķş eyledi / Geçmedi bu **naķş**ı baña kimse illâ çarķ-ı dūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [*naķş*,]

naķş-ı bî-rengūñ: Renksiz bir resim.

Muhibbî **naķş-ı bî-rengūñ** temāşasında ol dāyim / Görüp su gibi her servūñ ayagina revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [*naķş-ı bî-rengūñ*,]

Muhibbî **naķş-ı bî-rengūñ** temāşasında kal dāyim / Görüp su gibi her servūñ ayagina revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [*naķş-ı bî-rengūñ*,]

naķş-ı hüsnūñe: Güzellik nakıķı.

Naķş-ı hüsnūñe gönül şehrini gel deyr eyle / Ergānūn oldu bu dil nālişini gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*naķş-ı hüsnūñe*,]

na'l: At nalı.

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / 'Ālemi teşhīr için san **na'l** saldı āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*na'l*,]

nālān eyleyen: İnmek, sızlanmak.

Leylī zūlfūñ hasretinden 'āşık-ı dil-ħastedür / Gīceler tā şubħa dek ney gibi **nālān eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 4*). [*nālān eyleyen, -yen*]

nālān oldum: İnmek, sızlamak.

Çeng idüp kāmētūmi ney gibi **nālān oldum** / 'Işk-ıla kimdür uyan bencileyin kāmūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2*). [*nālān oldum, -dum*]

nālān olur: İnmek, feryat etmek, acı ile inilti sesler çikarmak.

Ruħlaruñsuz bu Muhibbî gīceler **nālān olur** / Būlbūlūñdür n'eyesün gülzāruñ eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 5*). [*nālān olur*,]

nālān oluram: İnmek, sızlamak.

Būlbūl gibi her gīce **nālān oluram** āh / Cān geldi lebe eyledūğüm zāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2*). [*nālān oluram, -uram*]

nāle: Inilti, feryat.

İrmedi maķşūda dil arturmayınca **nālesin** / Şem' gibi yanmayınca görmedüm envāri ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [*nālesin, -sin*]

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül **nālesin** / Sen de tutmazsın kulak kūyuñda āh u zāruma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [*nālesin, -sin*]

nāle: *Inilti, feryat.*

Çeşm hemān tīr hemān ya hemān / Sīne hemān **nāle** cerāhat hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*nāle,]*

Bezm-i ğamda nāleme irmedi nāyuñ **nālesi** / Baña şimden girü āheng ide ancak erġanūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*nālesi, -si*]

Nāle ra‘d u āhum oldı başum üstinde ğamām / Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*nāle,]*

Bezm-i ğam içre **nālem** ile göñlüm eġlerem / İñildisini ğuş ideli āsiyābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 5*). [*nālem, -m*]

Kopdı sandılar kıyāmet kalkdı yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu **nāle** vü feryāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*nāle,]*

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbī ħastanuñ / Pes nedendür ğuşuña girmez senüñ iy māh-rū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*nālesi, -si*]

Boyı mı yig anuñ ya serv ü ‘ar‘ar / Anuñ cevri mi çok ya bende **nāle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*nāle,]*

Var mıdur bir ġıce ya gündüz Muhibbī ħastanuñ / Semeġe başı irüp **nālesi** semmāk olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*nālesi, -si*]

nāle: *Inilti, feryad.*

ġiceler bülbül-i şūrīde gibi **nālelerüm** / Çın seġer ol boyı serv ü yüzi ġülzāra be-ġü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*nālelerüm, -ler, -üm*]

nāle: *Inilti, feryat.*

İy Muhib gülşen-i ħüsninde niġāruñ zār ol / İşidüp **nāleñi** tā ol ġül-i ħandān acıya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [*nāleñi, -ñ, -i*]

nāle: *Fars.inleme,inilti.*

İy Muhibbī kimse ġuş itmez bilürsin **nāleñi** / Sakın aldanma dise künbed-i devvār be-ġü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [*nāleñi, -ni*]

nāle: *Feryat.*

Nālesini bülbülün eġġanının ġuş eylemez / Göñüller dāyim ġöz[i] göñli dikenden canibe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 3*). [*nālesini, -si, -n, -i*]

Ergānūn oldı dilüm **nālesini** seyr eyle / Yaz yüzün naqşını iy yār anı deyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [*nālesini, -si, -n, -i*]

nāle: (*Âşığın*) iniltisi, feryadı.

Nāy āheng itmedi ben **nālemi** itdüm bülend / Tas-ı çarh çekenedür Ferhādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [*nālemi, -m, -i*]

İşidüp **nālemi** bagrı delindi / Fiğānlar eyledüm çün nāya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*nālemi, -m, -i*]

Şeb-i hicrānda eger **nālemi** gūş eyler-ise / Hālūme ide teraḥḥum şeh-i ḥübān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*nālemi, -m, -i*]

Himmetüm bâzı hümā kaşdına pervāz idicek / Takayım ayagina **nālemi** ben zil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [*nālemi, -m, -i*]

nāle: (*Âşığın*) iniltisi.

Ġam meclisinde **nāleme** āheng ider benem / Çokdan berü nā ile idem hevāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 3*). [*nāleme, -m, -e*]

Bezm-i ğamda **nāleme** irmedi nāyuñ nālesi / Baña şimden girü āheng ide ancak ergānūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*nāleme, -m, -e*]

Gülşen-i ḥüsünüe karşı eylesem āh u fiğān / **Nāleme** āheng için bülbüller eylerler enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 2*). [*nāleme, -m, -e*]

Gül yüzünsüz ğiceler feryād u efgān eylesem / **Nāleme** āheng idüp bülbül baña dir āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 5*). [*nāleme, -m, -e*]

nāle eyle: Feryat fiğan inlemek,.

Gülşen-i ḥüsünde yāruñ iy gönül bülbülleyin / **Nāle eyle** şubḥ olunca sen de bir şūrīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [*nāle eyle,]*

nāle eyler: İnlemek.

‘Ārife ‘ālemde bir loqma vü bir ḥırka yiter / **Nāle eyler** dönegör iy dil tolābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [*nāle eyler,]*

nāle itdügince: İnlemek. Feryat fiğan içinde inlemek.

‘Āşık oldur **nāle itdügince** āhı berḥ ide / Her neye kim ugradıysa ol dem anı ḥarḥ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*nāle itdügince, -dügince*]

nāle keser: Inleyen, haykıran.

Feryādını dil kesdi göreliden ruḥ-ı zerdüm / Bülbül gibi **nāle keser** ire ḥazāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 5*). [*nāle keser, -er*]

nāle kıl: *İnlemek.*

Sāğar-ı çeşmün düşürme elden iy dil **nāle kıl** / Bezm-i ğamda ḥün-ı dilden ğayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*nāle kıl,]*

nāle kılsam: *İnlemek.*

Āteş-i ‘ışık-ıla sīnem yandı kılsam nāle āh / Dūd-ıla ‘ālem tolar çün oda duş ola ğiyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*nāle kılsam, -sam*]

nāle kılsun: *İnlemek, sızlanmak.*

Bezm-i ğamda iy Muhibbî ‘āşık-ı şūrīdeler / Cān u dilden **nāle kılsun** ḳaddini çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 5*). [*nāle kılsun, -sun*]

nāle kılup: *İnlemek.*

İy Muhibbî dāduñı ğuş eylemez ol seng-dil / Niçeye dek **nāle kılup** āh u feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [*nāle kılup, -up*]

Her şeb ğam-ıla çün dil-i zār iniler āh / Dir **nāle kılup** böylece dīvār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 1*). [*nāle kılup, -up*]

nāle kılursam: *İnlemek.*

‘Ayb eyleme gör zülfün añup **nāle kılursam** / Uzun ğicede derd-ile bīmār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [*nāle kılursam, -ursam*]

nāle kılursun: *İnlemek.*

Degül mi ğün gibi rüşen Muhibbî ‘ışık saklanmaz / Akar bu gözlerün yaşı kılursun nāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*nāle kılursun, -ursun*]

nāle vü āh: *Inleyip ah çekme.*

Bugün ‘adl eyle gel şāhum nazār kıl / Kapuñda **nāle vü āh** u enīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [*nāle vü āh,]*

nāle vü feryād: *İnleme ve feryad etme.*

Şād-ile feraḥ-ı zevḳ sunıldı ezel güle / Endüh u belā **nāle vü feryād** bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [*nāle vü feryād,]*

nāle vü feryād idesin: Ağlayıp, inlemek.

Çünkü girmez gül gibi āh u fiğānuñ gūşına / Yiter iy bülbül-i dil **nāle vü feryād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 3*). [*nāle vü feryād idesin, -esin*]

nāle [vü] feryād ideyin: Ağlayıp, inlemek.

İy Muhibbî ruhları şevkine her şeb-tā-seher / Bülbül-i şūrīde-veş **nāle [vü] feryād ideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 5*). [*nāle [vü] feryād ideyin, -eyin*]

nāle vü feryadsın: İleme ve feryad etme.

Ol gül endāmuñ firākında yine iy ‘andelīb / Giceler tā şubḥ olunca **nāle vü feryadsın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 4*). [*nāle vü feryadsın, -sın*]

nāle vü şad zāre itse: Nale ve yüzlerce zar etmek.

Derd-ile yine geldi gülzāra benefşe / İtse yiridür nāle vü şad zāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [*nāle vü şad zāre itse, -se*]

nāle-i ferhād’dan: Ferhad’ın inleyişi.

Her şadānuñ ‘aқsi kim zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür küh içinde **nāle-i Ferhād’dan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [*nāle-i ferhād’dan, -’dan*]

nāle-i nāyuñ: Neyin figanı.

Ėam meclisinde oldu Muhibbî hevāyī āh / Gūşın turalı **nāle-i nāyuñ** şadāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 7*). [*nāle-i nāyuñ, -uñ*]

nāleler: İnilti, feryat.

Dem mi var[dur] bu gönül sīnede od eylemeye / **Nāleler** eyleyüben āhını düd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*nāleler,]*

nāleler eylemege: İnlemek, feryad etmek.

Bezm-i Ėamda kulaguñ dest-i zamāne burıcak / **Nāleler eylemege** gönlüni řanbūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 3*). [*nāleler eylemege, -mege*]

nāleler itsem: İnlemek, feryad etmek.

Gülşende añup gül ruḥuñı **nāleler itsem** / Şūrīde olup bülbül-i gülzār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2*). [*nāleler itsem, -sem*]

nāleler kılsa: *İnlemek.*

Gözümün biri Seyhün'a birisi döndi Ceyhün'a / ' Aceb mi **nāleler kılsa** dönüpdür dilde gerdüna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1*). [*nāleler kılsa,]*

nāleleri kıl: *İnlemek.*

Şöyle kıl nāleleri duymasun anı dil ü cān / Meclise koma şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [*nāleleri kıl,]*

na'l-i esbini: *At nalı.*

Na'l-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2*). [*na'l-i esbini, -i]*

na'līçe: *Nalça: Ayakkabıların altına çakılan demir.*

Na'līçeñi göreliden kebkinün almak ister / Sürmek yüz dilerler sermūzeñe sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*na'līçeñi, -ñi]*

nāliš: *İnilti, inleme, figan.*

Naķş-ı hūsnūñe gönül şehrini gel deyr eyle / Ergānün oldı bu dil **nālišini** gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*nālišini, -i, -ni]*

nālišler eyler: *İnlemek, sızlamak.*

Bezm-i ğamda çarḥ elinden içdügüm hūn-ı ciger / Şubḥa dek **nālišler eyler** dil olupdur ergānün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*nālišler eyler,]*

nām: *1. İsim, ad. 2. Ün, şöhet, şan.*

Sıyup cihānda 'ār-ıla nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle **nāmı** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*nāmı, -ı]*

İster-iseñ Muḥib ḥayr-ıla **nāmuñ** añıla / Niyyetün ḥāliš idüp irdügüne ḥayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [*nāmuñ, -uñ]*

nām u neng için: *Ad ve ün, nam ve şöhet.*

Küyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes / Yiter baña bu mertebe 'ālemde **nām u neng için** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [*nām u neng için, - için]*

nām u nişān: *Ün, şan, şöhet.*

İy Muhibbî 'ışk eri nāmūs-ıla 'ārı n'ider / Evveli 'ışkuñ budur kim terk ola **nām u nişān** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2557, Beyit 5). [*nām u nişān,*]

Yandı maḥv oldu Muhibbî şem'ine pervāne-veş / Andan ummañ dōstlar şimden girü **nām u nişān** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2742, Beyit 5). [*nām u nişān,*]

nām u nişānı: *Ad ve san II iz, işaret.*

Geşt idüp dehri kamu bulmadum andan ḥaberi / Girmedi āh dirīg **nām u nişānı** elüme (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2949, Beyit 4). [*nām u nişānı,*]

nām u nişānuñ: *Eser ve iz.*

Şöyle yan kim nār-ı 'ışk-ıla vücūduñdan eser / Kalmason bir kes senüñ **nām u nişānuñ** duymasun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2604, Beyit 4). [*nām u nişānuñ, -uñ*]

namāzum kılmasun: *Namaz kılmaya.*

Öldüğümde yāra diñ gelüp **namāzum kılmasun** / Hiç revā mı ol dura ben yatam andan ilerü (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2758, Beyit 4). [*namāzum kılmasun, -masun*]

nāme: *Mektup.*

Eyledüm taḥrīr yāra **nāme** maẓmūnum bile / Ḥasb-i ḥāl-i bülbül-i şūrīde-dil ḥunum bile (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2923, Beyit 1). [*nāme,*]

nāme: *F. mektup.*

Derd-i dil āhvālini gel **nāme**ye derc eyleme / Kalmaya tākat bilürsin ḥāmil-i mektüb için (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2578, Beyit 3). [*nāme*ye, -ye]

nāme: *Berāt, ferman.*

Getürür peyk-i ecel san baña rıḥlet **nāmesin** / Her kaçan zāhir olur ḥaddinde ol ḥatt nihān (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2647, Beyit 3). [*nāmesin, -sin*]

Ya ḥaṭuñ ḥattātı taḥrīr itdi ḥüsnüñ **nāmesin** / Ya kaşuñ tuğrāsı yazıldı ol 'unvān üstine (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2992, Beyit 2). [*nāmesin, -sin*]

nāme: *Mektup (sevgiliye yazılan aşk mektubu).*

Nāmeler āhum odından bağladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālūmi dildāruma (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2803, Beyit 2). [*nāmeler, -ler*]

nāme yazam: *Mektup yazmak II haber göndermek; (Güzelliğini) övmek, methetmek.*

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimden girü **nâme yazam** perr-i semenderden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*nâme yazam, -am*]

nâme-i hüsne: *Güzellik mektubu.*

Yazdı hâtıuñ **nâme-i hüsne** kaşuñ tuğrâ çeker / ‘Āleme hüküm ide dirdüm uşbu fermân ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*nâme-i hüsne, -e*]

nâ-merd: *İnsanluktan nasibini almamış, mert olmayan.*

Bu Muhibbî var iken cānā raķibe virme yüz / Degme bir **nâ-merdi** tercîh eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*nâ-merdi, -i*]

nâ-mihr olduguñ: *Vefasız,sevgisiz,muhabbetsiz olma.*

Baña **nâ-mihr olduguñ** mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd-ile ḥōş olmışam nâ-ḥōş dermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*nâ-mihr olduguñ, -duguñ*]

nâ-mihribān: *Merhametsiz, zalim, gaddar; sevgili.*

İderse yiridür baña cefālar / Gönül virdüm çün ol **nâ-mihribāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 2*). [*nâ-mihribāna, -a*]

nâ-mihribān: *Merhametsiz, acıması olmayan.*

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok **nâ-mihribānumdur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*nâ-mihribānumdur, -umdur*]

Bulunur māh-rūlarda egerçi mihrî yok meh-rū / Ve likin ortalarında ‘aceb **nâ-mihribāndur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*nâ-mihribāndur,]*

nâ-mihribān: *Merhametsiz, acıması olmayan, zalim II sevgili.*

Fedā kıl cānī cānāna bil ol **nâ-mihribān** ḳadrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān ḳadrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [*nâ-mihribān,]*

Gīce gündüz şem ‘ gibi yanaram hicr odına / Āh u efgānum benüm gūş itmez ol **nâ-mihribān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [*nâ-mihribān,]*

nāmūs u ‘āra: *İffet ve namus.*

Zāhid sen ol salāmet ben olmuşam melāmet / ‘Āşık varur mı hergiz **nāmūs u ‘āra** karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*nāmūs u ‘āra, -a*]

nāmūs u ‘ārī kalmaya: *Namus ve arı kalmamak.*

Kime sunuldu ezelde nüş itdi cām-ı 'ışk / Kalmaya nāmūs u 'ārı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [*nāmūs u 'ārı kalmaya, -ya*]

nāmūs u nengi: *Utandır arlanma.*

İçüp maḥabbet cāmını hoş-ḥāl olayın bir zamān / **Nāmūs u nengi** terk idüp abdāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*nāmūs u nengi, -i*]

nāmūs-ıla 'ārı: *İffet ve namus.*

İy Muḥibbî 'ışk eri **nāmūs-ıla 'ārı** n'ider / Evveli 'ışkuñ budur kim terk ola ñam u nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5*). [*nāmūs-ıla 'ārı,]*

nān: *Ekmek, yemek.*

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevves ḥırş-ıla / Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp **nān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [*nān,]*

nān u nemek ḥakkını: *Ekmek ve tuz hakkı. Vefa.*

Her kim ki vefā 'ahdin ider 'ahdine turmaz / Yir **nān u nemek ḥakkını** ol dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [*nān u nemek ḥakkını,]*

nān u nemeki: *Ekmek ve tuz II Vefā (Âşığın vefası).*

Yoluñda sentün şādıkam iy dōst vefāda / **Nān u nemeki** yimemişemdür dizüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*nān u nemeki, -i*]

nān-ı cevle: *Arpa ekmeği.*

Ḳanā'atle geçen bir **nān-ı cevle** / Gıdāyı dāyima güllāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 3*). [*nān-ı cevle, -le*]

nār: *Ateş, od.*

Pervāne-şifāt cānı Muḥibbî oda yakdı / Gāyet bugün şākiremler ol **nāruñ** elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [*nāruñ, -un*]

nār: *Ateş, od, cehennem.*

Kūyuñ içre āteş-i 'ışkuñ beni n'eyçün yakar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz **nārda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*nārda, -da*]

nār: *Ateş, aşk ateşi.*

Cemālî şem‘in añdukça bu çeşmüm maḥv olur küllî / Çü sen pervānesin iy dil dutuşup **nār-ıla** eglen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [*nār-ıla, -ıla*]

nār: *Ateş.*

Yakar idüm bāl ü per pervāne gibi **nāra** ben / Görse idüm şem‘-i ḥüsnin ‘arız-ı tābendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 2*). [*nāra, -a*]

Bu beyt-i dil-ḥazîni enhār vird idinmiş / Yanmaga vardugında pervāne **nāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3*). [*nāra, -a*]

nār: *Ateş.*

Yaşuma kılsun nazar deryā temāşāsın kılan / Küllhen-i sīnem tolu gelsün berü **nār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*nār,]*

Şem‘-i ḥüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm / Per yakar mıydı eger pervāneler **nār** olmasa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*nār,]*

nār: *Alev, ateş.*

Şem‘-i ruḥuñı eyleyüben zülf-ile pinhān / Pervāne dili yakmaya ol **nār** sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 4*). [*nār,]*

Kim bilürdi ‘ālem içre ‘ışkıñı pervānenüñ / Bāl ü per niye yakardı dünyede **nār** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [*nār,]*

nār: *Alev, ateş. II Ayrılık ateşi.*

Görüp cemāl-i şem‘üñ pervāne-veş Muhibbî / Zülfüñ şebinde her dem yanar o **nāra** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*nāra, -a*]

Özin şem‘e yakar mı-y-ıdı hergiz / O **nāra** olmasa pervāne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [*nāra, -a*]

Nāra dünyāda taḥammül idemezsin çün dilā / N’olısar uḥrāda ḥālüñ āteş-i sūzān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [*nāra, -a*]

Cemālüñ şem‘ine pervāne-veş ko / Yanarsam itmeyem ol **nāra** tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 4*). [*nāra, -a*]

nār olmayan: *Ateş olmak, ateşte yanmak, yanıp kül olmak.*

Şem‘-i ḥüsnüñ ḳadrini bilmez hevādār olmayan / Süz-ı ‘ışkı añlamaz pervāne-veş **nār olmayan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*nār olmayan,]*

na‘ra-i āh: *Ahın çığlığı, fiğan etmek.*

Sihr-ile atar çünkü tîr ol ğamzesi cāzū / Gelse ne ‘aceb her yañadan **na‘ra-i āh ũ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*na‘ra-i āh,]*

na‘rā-zenān olup: *Nara atmak.*

Hār elinde görelî yine gülün dāmenini / Urdı āh u figān bülbül olup na‘rā-zenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [*na‘rā-zenān olup, -up]*

nārenc: *Turunç.*

Gözümüñ yaşı olup kana şebîh / Yüzümüñ rengi döndi **nārence** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*). [*nārence, -e]*

nārencî: *Turunç renkli.*

Gāh **nārenci** geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānı āh kim bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*nārenci,]*

nār-ı dāğ-ıla: *Dağlama ateşi.*

Nār-ı dāğ-ıla sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dōstlar eyleñ gelün bir dem çaranfil şöbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 3*). [*nār-ı dāğ-ıla, --ıla]*

nār-ı ğam-ıla: *Gam ateşi.*

Yakmışam **nār-ı ğam-ıla** kendümi başdan başa / Çekdüğüm derd ü elem gelmeye hergiz sağışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*nār-ı ğam-ıla, --ıla]*

nār-ı hicrāna: *Ayrılık ateşi.*

Murāduñ cān-ısa al kim ben andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü kahr-ıla yakasın **nār-ı hicrāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*nār-ı hicrāna, -a]*

nār-ı ‘ışk: *Aşk ateşi.*

Şu‘le-i āhum ile yandı semā ile zemīn / **Nār-ı ‘ışk** pinhān imiş gör bir avuç hāşākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2*). [*nār-ı ‘ışk,]*

nār-ı ‘ışk-çeşān: *Aşkın ateşli topu.*

Nükte-i ‘ışkı ne bilsün zāhid-i efsürde-dil / Sor aña taqrîr kılsun **nār-ı ‘ışk-çeşān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*nār-ı ‘ışk-çeşān,]*

nār-ı ‘ışk-ıla: *Aşk ateşi ile.*

Şöyle yan kim **nār-ı 'ışk-ıla** vücūduñdan eğer / Kalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [*nār-ı 'ışk-ıla,]*

nār-ı 'ışk-ıla yanup: *Aşk ateşiyle yanmak.*

Ġamuñla olmayan şād[ān] gönül her dem harāb olsun / Kül olsun **nār-ı 'ışk-ıla yanup** küllî türāb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [*nār-ı 'ışk-ıla yanup, -up]*

nār-ıla āb: *Ateş ve su.*

Dil āteşine ğarķ iken akar gözüm yaşı / Kim gördi cem' olduğu **nār-ıla āb** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [*nār-ıla āb,]*

nā-şād: *Hüzünlü, gamlı, kederli.*

Sākī-i mehveş elinden nūş kıl cām-ı şarāb / İy Muhibbî çün gam-ı devrān ile **nā-şādsın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*nā-şādsın, -sın]*

İy Muhibbî ħandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ için dāyimā **nā-şādam** oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*nā-şādam, -am]*

nā-sāz: *Edepsiz erkānsız.*

Ġiceler tā şubĥ olunca tañ mı eylersem enīn / 'İşk bed-ĥū yār zālīm çarĥ **nā-sāz** incebīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*nā-sāz,]*

naşīb: *1. Pay, hisse. 2. Kısmet.*

Ezelden 'ışk olup kışmet virildi cānuma ħayret / Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş ħiç **naşībüm** āh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*naşībüm, -üm]*

naşīb ola: *Kısmet olmak.*

Ola kim cür'a-i la'linden ola baña naşīb / Süreyim yire yüzüm ħāk-ile yeksān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5*). [*naşīb ola,]*

Ger **naşīb ola** içem ben la'l-i nābuñ cür'asın / Göz ucıyla bakmayam da selsebīl ü kevgere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3*). [*naşīb ola,]*

naşīb olmuş: *Kısmet olmak.*

'Āşıkā derd ü miñnet bülbüle bāk ü ħasret / Ĥande **naşīb olmuş** her kebk-i kühsāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 2*). [*naşīb olmuş, -miş]*

naşīb olsa: *Kısmet olmak.*

Cür 'a-i cām-ı lebūñden olsa ger baña naşīb / Kāfirem ger bir kağeğ içsem mey-i şahbāyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2673, Beyit 5*). [*naşīb olsa, -sa*]

naşīb-i hāk: *Toprağa dökülmek, toprağa nasip olmak.*

Cür 'ası yāruñ Muhibbī çün **naşīb-i hāk** imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol hāk-i gevher-tāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [*naşīb-i hāk,]*

Cür 'a-i cāmı Muhibbī çün **naşīb-i hāk** imiş / Cān u serden geç ko cism olsun türāb eglennesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*naşīb-i hāk,]*

nāşih: (*Ey*) öğüt veren, nasihatçi.

Tutma **nāşih** kavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*nāşih,]*

Dağı gūş itmezem pendüñi **nāşih** / Yaraşmaz eylemek mey-ğvōra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*nāşih,]*

naşihat itme: *Nasihat etmek, öğüt vermek.*

Zāhidā itme naşihat kim eşer itmez baña / Pāk meşreb rind olan uymaz inen efsāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [*naşihat itme,]*

nā-tüvān: *Kuvvetsiz, güçsüz, zayıf.*

Kanı luğ u kerem ya kanı şefkat / Sitem lāyık mıdur bir **nā-tüvāna** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [*nā-tüvāna, -a*]

nā-tüvān: *Güçsüz, zayıf.*

Kara zülfüñ hevāsından dil ü cān hastadur gāyet / Görinmez çeşmine uyhu ölümlü **nā-tüvāndur** bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*nā-tüvāndur, -dur*]

nātüvān: *Zayıf, güçsüz çaresiz.*

Çeşmi tīg almış ele bu **nātüvānuñ** kaşdına / Yig degül mi raħm ide gālib olan mağlūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [*nātüvānuñ, -uñ*]

nātüvān: *Zayıf, güçsüz, çaresiz | aşık.*

Hudā vire teraħhüm ol civāna / Ya şabr u tākātı bu **nātüvāna** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 1*). [*nātüvāna, -a*]

nā-ümid itdün: *Ümitsiz bırakmak.*

Umardum iy kemān ebrū iriše sīneme tūrūñ / Beni sen **nā-ümīd itdüñ** bugün tūr ü kemānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*nā-ümīd itdüñ, -düñ*]

nā-ümīd olma: Ümitsiz olmak.

Olma iy dil añuban ‘iṣyānuñı sen nā-ümīd / Umaram ‘afv ide cürmüm añaram Ğaffār’ı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [*nā-ümīd olma,]*

nāvek-i dilber: Sevgilinin okları (süzgün bakış bağlamında).

Nāvek-i dilber eger gelürse itme ictināb / Çok zamāndur tīrine bu sīne siper-kerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 2*). [*nāvek-i dilber,]*

nāvek-i dildārdan: Sevgilinin bakış oku.

Sīnemi döndermezem ben **nāvek-i dildārdan** / Luṭf ile daḡı keremdür çün gele ol yārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*nāvek-i dildārdan, -dan*]

nāvek-i tūr-i kaḡa: Kaza oku.

Nāvek-i tūr-i kaḡa mı ki ‘aceb ṣol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [*nāvek-i tūr-i kaḡa,]*

nāy: İçi yanık kamyş, ney.

Meclis-i ğamda bu göñlüm olalı **nāya** ṣebīh / Dem mi var ḡün-ıla pūr itmeye çeṣmüm kāsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*nāya, -a*]

Bezm-i ğamda nāleme irmedi **nāyuñ** nālesi / Baña ṣimden girü āheng ide ancak erġanūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*). [*nāyuñ, -uñ*]

İṣidüp nālemi baġrı delindi / Fiġānlar eyledüm çün **nāya** karṣu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 2*). [*nāya, -a*]

Nāyuñ ṣadāsi eyledi āvāre göñlümi / Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*nāyuñ, -uñ*]

Muhibbî meclisi ğamda bu göñlüm / Fiġān u nālelerle döndi **nāya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 5*). [*nāya, -a*]

nāy: Ar. 1. Kamyş, kasb. 2. Kamyştan yapılan maruf düdüük.

Bu günūñ ferdāya sayma zāyi’ itme ‘ömrüñi / Dir bu sözi çok iṣitdüm çeng ü **nāy** u ‘üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*nāy,]*

nāy: Kamyş, ney.

Nāy āheng itmedi ben nālemi itdüm bülend / Tas-ı çarlı çekenedür Ferhādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2768, Beyit 8). [nāy,]

nā-yāb: *Bulunmaz.*

Kalmadı ehl-i kerem ‘Ankā-şifat **nā-yābdur** / İy dirīgā sifle-perver oldu bu gerdün-ı dün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2743, Beyit 4). [nā-yābdur, -dur]

nāz: *İşve, cilve.*

‘Arz eyle yüzün gülşene güller hacil olsun / Gül **nāz-ıla** tā gonca görüp münfa‘il olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2521, Beyit 1). [nāz-ıla, --ıla]

Nāzını tab‘-ı nigāruñ gördüm āhenden katı / İtmedi āhum eşer itdi velī sengīn taşa (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2967, Beyit 2). [nāzını, -ını]

nāz: *İşve, cilve, naz.*

Bugün gülzār-ı hüsñ içre biten berg-i semensin sen / Yāhūd **nāz-ıla** ref tāra gelen serv-i çemensin sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2658, Beyit 1). [nāz-ıla, --ıla]

İy Muhibbî ‘ahd ider ‘ahdine tiz turmaz döner / Şöyle beñzer **nāz-ıla** şāh-ı Karaman’dur gelen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2674, Beyit 5). [nāz-ıla, --ıla]

Zülfüne el ur **nāz-ıla** meydāna gel iy dōst / Kes başımı top itmege çevgāne gerekse (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2997, Beyit 6). [nāz-ıla, --ıla]

nāz: *Cilve, işve, eda.*

‘İşk ölmek öğredür ‘uşşāka hem ma‘şūka **nāz** / Böyle olsa ‘āşık u ma‘şūka olur mı günāh (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2859, Beyit 2). [nāz,]

Goncaya **nāz** öğredür her dem lebün güftārda / Serve ta‘līm ide bālā kadūñ ref tārda (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2964, Beyit 1). [nāz,]

nāz: *Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.*

Söze ger **nāz-ıla** gelseñ inen şīrīn suhensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem gonca dehensin sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2528, Beyit 1). [nāz-ıla, --ıla, -]

Nāz-ıla gül gibi gülüp gonca-veş güftār ider / Seyr ider gülşende san serv-i hūrāmān uşa sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2565, Beyit 4). [nāz-ıla, --ıla, -]

Gāh gül göster ü geh sünbülün iy serv-i sehī / **Nāz-ıla** gāh gehī şīve-i şemşād idesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2621, Beyit 2). [nāz-ıla, --ıla, -]

Mey nūş idüben başa külāhm koya kec-rev / Rindāne geyüp **nāz-ıla** mestāne salınsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2693, Beyit 2). [nāz-ıla, --ıla, -]

Sen serv-i sehî gibi salın **nâz-ıla** her sū / Ben âh ideyin karşuña ko bir eşer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [*nâz-ıla, --ıla, -*]

Seyr-i gülşen idicek **nâz-ıla** görüp diyeler / Bu Muhibbî'nün alan gönlini budur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6*). [*nâz-ıla, --ıla, -*]

Gel gonca gibi iy döst bir dem tekellüm eyle / **Nâz-ıla** ser-firâzum gül ol tebessüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [*nâz-ıla, --ıla, -*]

nâz ider: İşve, naz yapmak.

İy dil-i bî-çäre itme cevri dilberden enîn / Mâ-tekkaddemden meşeldür **nâz ider** her nâzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [*nâz ider,]*

nâz kılsañ: Nazlanmak.

Yaraşur kılsañ niyâz ehline nâz / Hüy kılma tek cefâ vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [*nâz kılsañ, -sañ]*

nâz u ni' amdasin: Refah ve bolluk içinde olma.

Her kim ki gördi gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sâyesinde yine **nâz u ni' amdasin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [*nâz u ni' amdasin, -dasın]*

nâz uyhusında: Naz uykusu.

Ol ferâgatda yatur **nâz uyhusında** şubha dek / Şem' gibi her gıce iy dil saña yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*nâz uyhusında, -nda]*

nazar: Bakış.

Öldür beni anlar bile tã kim **nazaruñ** var / Kim müdde'iler bunu görüben hacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [*nazaruñ,]*

Dehãnuña senüñ cãnã dinürse tañ mı cãndur bu / **Nazardan** çünkü gâyibdür 'ayân olmaz nihãndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*nazardan, -dan]*

nazar: Bakış.

Bir **nazarla** cãn alup itdi gönül mülkin harãb / Öldürün beni eger ol gözi mekkâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [*nazarla, -la]*

Bir **nazarla** iy gözüm kılduñ belãya mübtelã / Niçe yüz biñ miñnet ü hayfã getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [*nazarla, -la]*

Åfitãb-ı hüsnüñi görmek senüñ mümkün degül / Niçe görsün çün **nazarla** gözi yaş-ıla tola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [*nazarla, -la]*

nazar: (Sevgilinin) bakışı.

Kimse kılmadı ben itdüm âh kendüm kendüme / Bir **nazar** cân terkin urdum yâr-ı gendüm-gün için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [nazar,]

Gün yüzine gel eyle taḥammül **nazar** olsun / Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2900, Beyit 3*). [nazar,]

nazar eyle: Bakmak.

Şâf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar / Faḥr-ı âlem çün dimiş bir yirde olmaz kîn ü dîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [nazar eyle,]

Çünkü bulunmaz benî-âdemde bu nev'e ḥüsün / Bir **nazar eyle** melek yâḥūd perî ḥür olmasun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [nazar eyle,]

Dilâ rüşen **nazar eyle** yine sen zülf-i cânâna / Ruḥı üstinde rüşendür ki kaçdı vardur îmâna (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [nazar eyle,]

İy tabībüm ḥastayam vir baña bir şâfi cevâb / Ḥâlüme eyle nazar bir kez meded elṭâf-ıla (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2824, Beyit 4*). [nazar eyle,]

Eksük itme sineden tîrûn didüm dilber didi / Eksük olmaz bir **nazar eyle** bu ya gibi kaşa (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2856, Beyit 3*). [nazar eyle,]

Zâhidâ görseñ melâmet 'âşıkı ta'n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2874, Beyit 3*). [nazar eyle,]

nazar eylegil: Bakmak.

Gevher-i nazmına eylegil Muḥibbî'nün nazar / Güşuña dak her sözi yigdür anuñ dürdânededen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [nazar eylegil, -gil]

nazar eyleñ: Bakmak, ilgilenmek.

Yâra dimiş ki cânımı senden dirîg ider / Eyleñ nazar raḳîb-i següñ iftirâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850,
Beyit 2*). [nazar eyleñ, -ñ]

nazar eyler: Bakmak.

Hemân kendüzinüñ kemligin ider izḥâr / Şular kim **nazar eyler** bizüm kelâmumuza (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2847, Beyit 4*). [nazar eyler,]

nazar eylersin: Bakmak.

Ḥışm ile eylersin nazar ya kaşlaruñ çin eyleyüp / N'itdi Muḥibbî ḥasta-dil yok mı nihayet kîneye
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [nazar eylersin, -rsin]

nazar eylese: Bakmak.

Kim zülfe **nazar eylese** cân u dil içinde / Sanur ki megesdür ki kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*nazar eylese,]*

nazar ide: Bakmak, ilgi göstermek.

Yâr ide nazar hün-ı ciger ile Muhibbî / Çeşmüne de sineyi levh-i raqam itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*nazar ide,]*

nazar ide: Bakmak, bakışlarını çevirmek II dikkat etmek, ilgilenmek, önem vermek, itibar etmek.

Gevher-i eşki Muhibbî yolına eyle nişâr / Ola kim ide nazar çeşm-i güher-pâşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [*nazar ide,]*

Cânâ gamuñla sine-i pür-zağmda yazılır / Her kim ki **nazar ide** okur anda âh-ı şâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*nazar ide,]*

nazar ide: Bakmak.

Hışm-ıla **nazar ide** kime öldürür âhir / Bir hâşşadur konmuş anuñ iki gözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 2*). [*nazar ide, -e]*

nazar it: Bakmak.

Zâhid inkâr idesin ger bu benüm mezhebüme / Gel haķiki **nazar it** ta'nı ko bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [*nazar it,]*

nazar itmese: Bakmak.

Bu Muhibbî n'ola ger itmese dünyāya nazar / Hiç deryā-dil olan meyl ide mi hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [*nazar itmese, -se]*

nazar itmez: Bakmak.

Gözün yaşına yâr Muhibbî **nazar itmez** / Yolına anuñ itmege işâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*nazar itmez,]*

nazar itsün: Bakmak.

Dil murğı diler zülfi duzağına dutılmak / Hâline **nazar itsün** aña dâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 2*). [*nazar itsün, -sün]*

nazar kıl: Bakmak.

Bildüñ-ise hālümü içümde yanan oddan / Bir **nazar kıl** zāhir olsun dilde olan düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [*nazar kıl,]*

Bir **nazar kıl** iy şeh-i hüsn-i melāhat Tañrıçün / Gel uyandır hıvābdan ol nergis-i ayyāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [*nazar kıl,]*

Servüñ bağ içre kıddinde letāfet añlamam / Bāğbānā kıl nazar o kıdd-i mevzūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [*nazar kıl,]*

Bugün ‘adl eyle gel şāhum **nazar kıl** / Kapuñda nāle vü āh u enīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [*nazar kıl,]*

nazar kılalıdan: *Bakmak.*

Nazar kılalıdan sen āfitāba / Yanup ‘ışkuñla dil döndi kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 1*). [*nazar kılalıdan, -alıdan]*

nazar kıldı: *Bakmak.*

Nazar kıldı baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil didiler ‘aqla yā hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*). [*nazar kıldı, -dı]*

nazar kıldum: *Bakmak, seyretmek, izlemek.*

Nāgehān virdüm gönül nev-reste zībā dilbere / Cān gözin açdum **nazar kıldum** o nīgū manzara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [*nazar kıldum,]*

nazar kılma: *Bakmak.*

Göz ucıyla **nazar kılma** degül çünki cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālām ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [*nazar kılma, -ma]*

Göz ucıyla **nazar kılma** degül çünki cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālām ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [*nazar kılma, -ma]*

nazar kılmaz: *Bakmak.*

Karşu varsam āh kılsam yakamı çāk eylesem / Hışm ider kılmaz nazar üftāde çāker derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3*). [*nazar kılmaz, -maz]*

nazar kılsa: *Bakmak.*

Beni mahv eyledi ‘ışkuñ vücūdumdan eşer hergiz / Görinmez kim **nazar kılsa** hemān bir düd-ı āham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3*). [*nazar kılsa, -sa]*

nazar kılsam: *Bakmak.*

Nāgehān ruḥsārını görse benüm bu gözlerüm / Haşre dek kılsam nazar toymaya ol dīdārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [*nazar kılsam, -sam*]

Yüzine kılsam nazar zülfî çelîpâ 'arz ider / Bir müselmân düşmesün yâ Rab o kâfir derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*nazar kılsam, -sam*]

nazar kılsañ: *Bakmak.*

Bir **nazar kılsañ** Muḥibbî maḥv olursın sen hemân / Bir gören bir daḥı görmez çehre-i ferḥundesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [*nazar kılsañ,]*

nazar kılsun: *Bakmak.*

Yaşuma kılsun nazar deryâ temâşāsın kılan / Küllhen-i sīnem tolu gelsün berü nâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*nazar kılsun, -sun*]

Şafḥa-i ruḥsārum üzre yazdı çeşmüm kan-ıla / Bilmeyenler ḥālümü kılsun nazar ol deftere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*nazar kılsun, -sun*]

nazar kılur: *Bakmak.*

Geldüñ çemen seyrānna güller **nazar kılur** kamu / Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*nazar kılur, -ur*]

nazar ma 'nī kılursañ: *Mana gözüyle bakmak.*

Egerçi zāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben / Nazar ma 'nī yüzinden ger kılursañ ḥāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*nazar ma 'nī kılursañ,]*

nazar olinsa: *Bakmak.*

Sīne-i pür-dāğuma beñzer Muḥibbî mecrūḥ / Görinür ger **nazar olinsa** beden-hā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*nazar olinsa,]*

nazarı eylemez: *Bakmak, dikkate almak.*

Söyler çemende derdini bülbül yine güle / Likin gül eylemez nazarı ḥāl-i bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*nazarı eylemez,]*

nazar-ı yār: *Sevgilinin bakışı.*

Ḥaber-i cān u dili var der-i dildār be-gū / Bir bir kışşā-i derūmı **nazar-ı yār** be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*nazar-ı yār,]*

nāzenīn: *İnce, nazlı, zayıf, lâtif, hoş eda olan, "sevgili bağlamında."*

İy dil-i bî-çāre itme cevri dilberden enīn / Mā-teqaddemden meşeldür nāz ider her **nāzenīn** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 1*). [*nāzenīn,]*

Şayda çıkmış **nāzenīnüm** iy Muhibbī şayd için / Key sa‘ādetdür bulına başuñ ol fitrākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*nāzenīnüm, -üm]*

nāzenīn: *İnce yapıtlı, narin.*

Cefā vü cevruñi çeksem yiridür / Göñül virdüm senüñ tek **nāzenīne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 2*). [*nāzenīne, -e]*

Baña cevri ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem kaçan ol **nāzenīne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2975, Beyit 7*). [*nāzenīne, -e]*

nāzil oldu: *İnmek.*

Oldı haqquñda senüñ nāzil çü Tāhā vü Yāsīn / Hāk-rüb-ı āsitānuñ şehperi rūhū’l-emīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2701, Beyit 1*). [*nāzil oldu, -dı]*

nazm: *Şiir, nazım.*

Şi‘rümün her bir satırı mevc-i deryā olalı / **Nazmumuñ** ma‘nāsın iden dürr-i gāltān uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*nazmumuñ, -umun]*

Şābāş diye her kim işide bu **nazmuñı** / İtdün Muhibbī şi‘rünü çün hoş edā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*nazmuñı, -uñ, -ı]*

nazm: *Şiir.*

Nazmuñ Muhib nañl ü ma‘nāsı meyvelere / Zāhir olur bu gāzel-i ābdār ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [*nazmuñ, -u, -ñ]*

Muhibbī görelı nazm ehli **nazmuñ** / İderler her biri eş‘āra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*). [*nazmuñ, -u, -ñ]*

nazm: *Nazım, şiir.*

Muhibbī’ye ezelden **nazm** ‘atādur / Deger her sözi yüz biñ āferīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2814, Beyit 5*). [*nazm,]*

nazm ehli: *Şiirden anlayanlar, şairler.*

İy Muhibbī yine söz dürlerin[i] ‘arz ide-gör / Cümle **nazm ehli** görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [*nazm ehli,]*

Muhibbī görelı **nazm ehli** nazmuñ / İderler her biri eş‘āra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*). [*nazm ehli,]*

nazm içre: Şiirde.

Muħibbī Ői‘r-ile irdūn kemāle / Gōrenler dir ki **nazm içre** ĥasensin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 10*). [*nazm içre,]*

nazm u eŐ Ćruŋ: Nazm ve Őiirler.

Nazm u eŐ Ćruŋ Muħibbī sūz-i Ĥusrev‘den ĥaber / Ćŋ virŋr bir nŋkte korsan n‘ola Selmān ŋstine (*Muħibbī Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*nazm u eŐ Ćruŋ, -uŋ]*

nazm-ı muħibbī: Muħibbi‘nin Şiiri.

Ćŋn dŋrr-i yetim oldu yine **nazm-ı Muħibbī** / Cānā anı dak gŋŐuŋa yek-dāne olsun (*Muħibbī Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [*nazm-ı muħibbī,]*

nāzŋk: İnce, narin. Nazik beden.

Verd-i gŋlden daħı **nāzŋksin** dile cevri eyleme / Āhum odından toludur Ćŋn zemīn ŋ āsŋmān (*Muħibbī Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [*nāzŋksin, -sin]*

nāzŋk: 1. ince || narin 2. tath.

‘Aceb **nāzŋk** ‘aceb Őirīn dehendŋr / Meger sŋd diyŋ Şekker virdi dāye (*Muħibbī Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*nāzŋk,]*

nāzŋk miyāna: İnce bel.

Ĥazān irse dōner zerde reyāħīn / Gezend irmeye ol **nāzŋk miyāna** (*Muħibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 2*). [*nāzŋk miyāna, -a]*

nāzŋk miyāndur: İnce bel.

Sevdŋgŋm bir serv-ķad **nāzŋk miyāndur** tāzece / Anuŋ-ıĥun yolına yaşum revāndur tāzece (*Muħibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [*nāzŋk miyāndur, -dur]*

nāzŋklig: Hassaslık, narinlik.

Nāzŋklig-ile gōnlŋmŋz alan degŋl misin / Āħ ol cefā sen cevri firāvān degŋl misin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [*nāzŋklig-ile,]*

nāzŋk-ķab: Zarif/narin yaratılışı.

Ķalbŋne āħ-ı Muħibbī eylemez disem eşer / Yār **nāzŋk-ķab‘dur** remz-ile mermer gōstere (*Muħibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [*nāzŋk-ķab‘dur, -‘dur]*

nazzāre: *Bakma, bakış.*

Görmek olmadı müyesser çünkü ol meh-pāreyi / Açma iy dil çeşmi zāyi‘ eyleme **nazzāreyi** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*nazzāreyi, -yi*]

nāza: *Cilve.*

Nigārā himmetüñ hep **nāza** olsun / Gül-i rüyuñ hemîşe tāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*). [*nāza,]*

ne: *Ne.*

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine / **Nesi** var kosun nizā‘ı ‘aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*nesi, -si*]

ne: *"Hangi şey" anlamında soru zamiri.*

Kalur bu tāk-ı eyvānuñ yüceltme / **Nedür** bu hāy u hū kūs-ı ğırīvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 3*). [*nedür, -dür*]

Didüm zülfüñ midür cānā **nedür** ol dāneler didi / Esīrūmsin niçe yıllar o zülf ü hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*nedür, -dür*]

Cām-ı Cem olmayıcak genc-i Ferīdūn **nedür** / Dotalum devlet-i Cemşīd [ü] Ferīdūn olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 3*). [*nedür, -dür*]

ne: *"Nasıl" anlamında soru zarfı.*

Yār eger aña Muhibbî seni düşünām-ıla ger / Bundan evlā **ne** sa‘ādet saña olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*ne,]*

Dil āteşine ğarķ iken akar gözüm yaşı / Kim gördi cem‘ olduğu nār-ıla āb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 2*). [*ne,]*

ne: *"Nedir" anlamında soru zamiri.*

Ne sünbüldür saçuñ iy çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āhīr āh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*ne,]*

ne: *"Hangi şey" anlamında soru zamiri.*

Eger öldür ü ger dirgür muḫī‘ em her **ne** eylerseñ / Olupdur kāni‘ söz açmaz saña varup hayāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [*ne,]*

Ne umarsın iy göñül sen ol gözi cellāddan / Günde biñ kez kan ide hāzz ider ol feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*ne,]*

Gözlerüm yaşın şarāb u bagrumı itdüm kebāb / Bu ümīze çeşm-i mestūñ göricegiz emri **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [ne,]

ne: "Hangi şey?" anlamında soru zamiri.

Ne umarsın iy gönül sen naḥl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hiç serv-ile şimşāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [ne,]

ne: "hangi şey" anlamında.

Sen cān-ı pāksin iy şanem **ne** āb ü ḥāk iy nāzenīn / Dirsem saña itme ‘aceb rūḥī fedāk iy nāzenīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [ne,]

Her **ne** söz kim söyledüñ bir bir ḥaḳīkatden ḥaber / Vire mi gönlin mecāzīye günāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [ne,]

Şarāb u la‘l-i mey-gūna iderse ta‘n ne ḡam zāhid / **Ne** ḡam mu‘tād olmışdur ezelden ḥabb u ma‘cūna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [ne,]

ne: "Nasıl" anlamında soru sıfatı.

Nüş-ı cam ile gönül āyīnesin eyle şafā / **Ne** revādur ki ‘abeş yirlere maḥzūn olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [ne,]

Muhibbī gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / Ḳarār itmez akar turmaz görenler dir **ne** kandur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [ne,]

ne: "Ne, nedir?" anlamına gelen soru zamiridir.

Niçe gevher çıkarduñ kān-ı dilden / Soruñ ḳadrini bilene baha **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*). [ne,]

İy türk-i şūḥ ‘āşīḳa cevır ü ‘itāb **ne** / İtmege cefā sengile gönlin ḥarāb **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [ne,]

Bir gıce didi düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm didi var mı bu ‘ālemde ḥvāb **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [ne,]

Ka‘be‘yi koyup kūyına olam revān didüm / İy şeyḥ-i şehır baña di rāh-ı şavāb **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [ne,]

Dirsın Muhibbī pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya ḥırḳaya dāḡ-ı şarāb **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [ne,]

Bir gıce gelüp düşüñe girem didi niḡār / Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü ḥvāb **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [ne,]

Geh āteş-ile ḥarḳ ola geh dīde ḡarḳ-ı āb / Sīnemde od gözde su cem‘e cevāb **ne** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [ne,]

Geh medrese vü gāh maḳām-ı meygede baña / Bu aralıkda kalmıŷa eydüñ ŷevāb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*ne,]*

Eydür Muhibbî pāk-dil ü pāk-dāmenem / Ya bu görinen ħırḳada dāğ-ı ŷārāb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*ne,]*

ne: "Bir çok ŷey" anlamında soru zamiri.

Geh nūŷ ider kanımı ol gözleri maḫmūr / **Neler** çekerem āh o bīmāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [*neler, -ler]*

Muhibbî murğ-ı dil ancak yaluñuz sanma bend olmuŷ / **Neler** vardur aransa ger anuñ zülfi duzāğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*neler, -ler]*

ne: "Sadece/bir tek ... değil" anlamında kullanılan söz.

Olupdur ġamzeleri kana teŷne / **Ne** kana bil ki olmuŷ cāna teŷne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*). [*ne,]*

Gözüñe beñzemez āhū-yı Çin'de / **Ne** Çin'de belki rüy-ı zemінде (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*). [*ne,]*

ne: "Hangi" anlamında soru sıfatı.

Ne ṫarık ile ḳadeḫ bilsem öper la'l-i lebin / Kuçar ancak bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*ne,]*

ne: " Hangi ŷey" anlamında soru sıfatı.

Göñülde gözde **nem** varsa yoluña ħarc idem küllî / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*nem, -m]*

ne: "Hangi" anlamına gelen belgisiz zamir.

Yıllar-durur bu ḫasta göñül kapusındadır / Bir kez dimez ki ḫasta-i miskîn **ne** demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*ne,]*

ne: "Neden, niçin?" anlamında soru zarfı.

İy ŷūḫ-ı Türk cevri ü cefā vü 'itāb **ne** / Dāyim bu dil-ḫasteye itmek 'azāb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [*ne,]*

ne: "Ne" soru edatı.

İy türk-i ŷūḫ 'āŷıḳa cevri ü 'itāb **ne** / İtmege cefā sengile göñlin ḫarāb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [*ne,]*

ne: "Çok, çok fazla" anlamına gelen ve beğeni, şaşkınlık ifade eden soru sıfatı.

Buyursañ iy şeh-i hūbān olalum cān-ıla kırbān / Saña biñ cān fedā olsun **ne** minnet uşbu bir cāna
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [ne,]

ne: "Hangi şey" anlamında belgisiz zamir.

Ne kadar cevri ü cefā itse gönül eyler kabül / Döstlar gökden **ne** yagarsa götürür çün zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [ne,]

Ne sanursañ saña san anı ğayra / Kuyuyu kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [ne,]

ne: Olumsuzluk anlamı veren bağlama unsuru.

Göster boyuñı cānā bir serv-kāmet olsun / **Ne** serv-kāmet olsun ol kad kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [ne,]

ne: "Ne kadar çok, çok fazla" anlamlarında.

Virüp cān u dili bir būsesine / **Ne** kanlar yutmuşam ikrār olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [ne,]

Ne ‘ācizem ki cürmüme tā ola i ‘tibār / Muhtāc tā‘ atüme degül çün benüm İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [ne,]

ne: "Çok fazla" anlamına gelen ve şaşkınlık ifade eden bir söz.

Hey **ne** zālimdür teraḥḥüm eylemez dād istesem / Kapusunda ol şehūñ bī-dādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [ne,]

ne: "Neden, hangi sebepten?" anlamında soru ifadesi.

Māh-rūlarda Muḥibbî çün bilürsin yok vefā / Ya **ne** sergerdān idersin bu dil-i āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [ne,]

İy şūḥ-ı Türk cevri ü cefā vü ‘itāb **ne** / Dāyim bu dil-ḥasteye itmek ‘azāb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1*). [ne,]

Āheste gelüp eyledüñ iy dōst teraḥḥümi / Soñra dönüben gitmege böyle şitāb **ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [ne,]

ne: "Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı içeren zarf.

Esb-i nāza binüp ‘āşıkıaruñı şayd idesin / **Ne** sa‘ādetlü ser olur ki o fitrāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [ne,]

ne: "Nasıl bir şeydir" anlamında soru zarfı.

Bilür iken yok vefası yine dil virmek **nedür** / Bu cihân içinde kim var ise nādān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*nedür, -dür*]

ne: "Hangi" soru sıfatı.

Eger dünyâyı cem´ itseñ görüp anı ğurūr itme / **Ne** assı yir seni āhır dönersin sen de Qārūn'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*ne,]*

ne ´aceb: Ne olmuş, şaşılacak ne var.

Müdde´ī dāmen-i dildāra irişse **ne ´aceb** / Kanda kim açıla gül tutar anuñ hār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 3*). [*ne ´aceb,]*

‘İşk mūrāsını yirsem **ne ´aceb** Mecnūn’dan / Sanmañ ol gitmek ile ´aşıq-ı şeydā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [*ne ´aceb,]*

ne ´aceb: Şaşılır mı ?.

Sihr-ile atar çünkü tır ol ğamzesi cāzū / Gelse **ne ´aceb** her yañadan na´ra-i āh ū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*ne ´aceb,]*

ne ´acebdür: Bu durum şaşılacak bir şeydir.

Baħr-ı ‘ışk içre gözlerüm yaşı / **Ne ´acebdür** dönerse mercāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 2*). [*ne ´acebdür,]*

ne assı: Ne faydası var.

Ne assı dāne dāne cem´ -i dünyā / Anı fikir eyle kanı māl-ı Qārūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*). [*ne assı,]*

ne bileydüm ki: Nereden bilecektim ki.

Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / **Ne bileydüm ki** seni āfet-i devrān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 1*). [*ne bileydüm ki,]*

ne bilsün: Ne bilsin.

Ne bilsün hālümü ol şem´ -i meclis / Dimişlerdür çerāĝ dibi karañu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 3*). [*ne bilsün,]*

Ne bilsün sırr-ı ‘ışkı şeyh-i hālvet / Bilür mi tūtī nuṭķın murĝ-ı hāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 4*). [*ne bilsün,]*

ne bilsün: *Ne bilsin. // Bilmez.*

Ne bilsün bâde zevkın şûfi miskin / İşi ta‘n eylemek mest ü ħarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*ne bilsün,]*

ne bilsün: *Ne bilsin? (Bilmez, bilemez...).*

Nükte-i ‘ışkı **ne bilsün** zâhid-i efsürde-dil / Sor aña taqrîr kılsun nâr-ı ‘ışk-çeşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*ne bilsün,]*

ne buldı ise buldı: *Ne bulduysa buldu.*

Ne buldı ise buldı Muhibbî göz ucından / Gönlüm n’ola ger kılsa gile iki gözümünden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [*ne buldı ise buldı,]*

ne çâre: *Çaresi yok, elden ne gelir.*

Didüm ki gönül derdine iy döst **ne çâre** / Didi ki lebüm barını gönderdüm em olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 2*). [*ne çâre,]*

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılsım itmiş nigâr / Çaresüz kaldum **ne çâre** âh ol ejderhâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*ne çâre,]*

Didiler gözlerün yaşı kamu sırruñı fâş itdi / Didüm teskîn idem anı **ne çare** bu ruĥ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*ne çare,]*

Yâr ‘arz-ı cemâl itdi o ĥalk itdi nezâre / Kalmadı tākāt-ı nazar âh baña **ne çâre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1*). [*ne çâre,]*

Marîz ‘ışk olana yok nihâyet / **Ne çâre** derd gelmez çün ĥisâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2*). [*ne çâre,]*

ne çeker: *Neler çekmek, nelere katlanmak.*

Dūzaĥ-ı hicrinde anuñ **ne çeker** ‘âşıkları / Her ki bilmek isteye sorsun ĥarâret ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 4*). [*ne çeker,]*

ne dem: *Ne zaman.*

Külĥende ĥayâlünle olursam baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem **ne dem** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*ne dem,]*

ne dirlerse disünler: *Ne söylerlerse söylesinler.*

Pendi güş itme dilâ alma ele ‘âr etegin / Ko **ne dirlerse disünler** tutagör yâr etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [*ne dirlerse disünler,]*

ne ğam: *Gam deĝil!*

Lebũñ tiryãkdür kim içse zehri / **Ne ğam** zülfeynũñ olsa ŝãh-ı mārãn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2*). [*ne ğam,]*

Ŗarãb u la'1-i mey-gũna iderse ta'n **ne ğam** zãhid / Ne ğam mu'tãd olmuşdur ezelden ħabb u ma'cũna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [*ne ğam,]*

ne ğam: *Ne gamı, gam deĝil.*

Eger zãhir gözi görmezse yãri / **Ne ğam** cãn gözini aç kıl nezãre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*). [*ne ğam,]*

ne gelür: *Ne çıkar, neye yarar?.*

Aĝyãra kılur mihr ü vefã saña cefãlar / Hercãyî güzelden **ne gelür** yãri n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [*ne gelür,]*

ne hãcet: *Ne gerek, ne lüzumu var!.*

Raķıbi terk kılmak fikrin itdũñ / **Ne hãcet** ħayr işe istiĝãre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 4*). [*ne hãcet,]*

Kanın içmege ezel 'uŝŝãkuñ olmuş 'ãdeti / Kanum iç dimek **ne hãcet** ğamze-i mey-nũŝına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 3*). [*ne hãcet,]*

ne hãcetdür: *Gereksiz, lüzumlu deĝil.*

Ŗem'-veş karŝuñda yandugum saña ma'lũm iken / Hãlũmi sormak **ne hãcetdür** varup pervãneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [*ne hãcetdür,]*

ne haddũndür: *Ne haddindir, haddin deĝildir.*

Muĝıbbî ħastadur didũm lebũñden bir cevãb ister / **Ne haddũndür** senũñ didi söz açmak bu dehãnumçũn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*ne haddũndür,]*

ne hoş: *Ne hoş.*

Gözũmũñ yaşına nisbet iden Seyĝũn'ı Ceyĝũn'ı / Hezãrãnã ferĩn olsun **ne hoş** beñzetmiŝ ol nehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3*). [*ne hoş,]*

ne hoşdur: *Ne hoş.*

Lebũñden ħadd-i ğũlgũnũñ şekerle / **Ne hoşdur** kariŝa ger ğül şekerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [*ne hoşdur, -dur]*

ne için: Niçin.

Bilmem **ne için** şimdi ider cevri ü cefâlar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*ne için,]*

Derdâ dirîğ hâlümü bir kimse añlamaz / Pes **ne için** getüreyim derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4*). [*ne için,]*

Göñlini virdi Muhibbî cân dağı virse sezâ / **Ne için** bakardı anuñ gibi bir kamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [*ne için,]*

Dîdeler gevher saçar sen **ne için** bakmayasın / Hâcet olmaz mı ‘aceb hîç dürr ü mercân kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [*ne için,]*

ne kadar: Her ne kadar.

Ne kadar cevri ü cefâ itse göñül eyler kabûl / Döştlar gökden ne yağarsa götürür çün zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [*ne kadar,]*

Dükenmez **ne kadar** harc itse çeşmüm / Şirişküme olupdur dil hazîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4*). [*ne kadar,]*

ne kadar var: Her ne kadar varsa, hepsi, tamamı.

Ne kadar var ins ü cinn içinde meh-veş kamu / Sen Süleymân-ı zamānuñ bendesidür kemterîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*ne kadar var,]*

ne kılam: Ne yapmak, nasıl davranacağını bilememek.

İy hîredmendân **ne kılam** bu dil-i divâneye / Boynuma kullâb-ı zülfi oldı zencir-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 2*). [*ne kılam,]*

ne kim: Her ne.

Bu göñlüm tahtınuñ sultânı sensin / **Ne kim** emri itse olur bende fermân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*ne kim,]*

ne lâzım: Ne gerek var.

Alup bir mü`minüñ adın dilüne eyleme gıybet / **Ne lâzım** bu sebebden kendüni ugradasın çahra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*ne lâzım,]*

ne mümkün: Mümkün değil, mümkün mü?.

Zemherîr i[r]di **ne mümkün** eylemek gül şöhetin / Āteşi aña bedel kılmak gerek mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*ne mümkün,]*

Dilâ sa'y-ile dildârûñ **ne mümkün** albine girmek / Bilürsin gönli katıdur anuñ pülâd u mermerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*ne mümkün,]*

Muhibbî 'ıkî terk itmek **ne mümkün** / Ki hûblar sevmek olmudur aña hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8*). [*ne mümkün,]*

Katı gönline girilmek **ne mümkün** / Görilmedi bu sahtlık ehr-i Peç'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 4*). [*ne mümkün,]*

ne ne: *Ne ... ne baqlacı.*

Çünkü terk itdüñ Muhibbî'yi dilâ var fâriğ ol / Ben daı bilmem seni ne gökde ne hüd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*ne ne,]*

Key nahtif oldum bulan bulur figānumdan beni / Dir ki iy bî-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [*ne ne,]*

Ne benüm bahtum uyanuk ne ho yāruñ raqmı var / Bu benüm bahtum gibi beñzer aña yār olmasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*ne ne,]*

Ne hasret-i merhem çeke ne mihnet-i dārū / Ger bula gönül yarasına hāk-i derüñden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*ne ne,]*

İhtiyār-ıla benem 'ate-i 'ıka tutuan / Baña imden girü ne dil ü ne hüd cān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*ne ne,]*

Bi-amdillāh ki 'ıqumdur haıı / Gönül ne zindedür ne hüd siperde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*ne ne,]*

ne ola: *Ne olacak?.*

Hālüm **ne ola** bilmezem ol āfitāb-ıla / Amaz yüzini dāyimā yürür niāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*ne ola,]*

ne olur: *Ne olur. aılmaz.*

Bu yidi beyt **ne olur** belki / Dal olunur o bel kim Selmān'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [*ne olur,]*

ne revādur: *Reva mıdır?.*

Ne revādur ki hadengün atasın hāke dūe / Umaram ki gele bu sine-i ad-çāke dūe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*ne revādur,]*

ne sebeb: *Hangi nedenle ?.*

Åinā idük ezel bezminde iy ārām-ı cān / **Ne sebeb** dūdı ki imdi yādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [*ne sebeb,]*

ne sûrete koydı: *Ne hale getirdi.*

Döndürdi pelenge özini dâğ-ıla ‘aşık / **Ne sûrete koydı** görüñ anı zamâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7*). [*ne sûrete koydı,]*

ne tañ: *Şaşılır mı, tuhaf mı.*

Cevr ü cefâñı bilse Muhibbî vefâ **ne tañ** / Mu‘tâdum ezel çekmege cevri ü cefâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 5*). [*ne tañ,]*

Ehl-i ‘ışka hoş gelir olmak bugün rüsvâ-yı halk / Genc-i vaşlın isteyüp olsam **ne tañ** vîrâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [*ne tañ,]*

Ne tañ kıvrılrsa zülfüñ ‘arızuñda / Olur elbetde âteş görse ham mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [*ne tañ,]*

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i hâverîdür bu / Beni dîvâne kılmışdur **ne tãn** dirsem perîdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [*ne tãn,]*

Ne tañ ger cân virem ol la‘l-i nâba / Ki rindân meyl ider şâfi şarâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [*ne tañ,]*

Harîr olsa **ne tañ** hâr-ı muğaylân / Şular kim pâ koyalar râh-ı hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 2*). [*ne tañ,]*

Ğamzesi dökse **ne tañ** her demde müslim hünını / Türk-i kâfirdür teraḥḥüm olmaz ol bî-bâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [*ne tañ,]*

Ne tañ kıl disem ol ince miyâna / Ki nokḥadur dimişler çün dehâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [*ne tañ,]*

Gün yüzinde yatalı olsa **ne tañ** zülf-i dırâz / Günde yatdukça olur kuvvet ziyâde mârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 3*). [*ne tañ,]*

‘Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdıḳ görmedüm / ‘Uzlet itsem halkdan düşsem **ne tañ** tehâlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [*ne tañ,]*

ne tañ: *Şaşılır mı, tuhaf mı.*

Niçe yıllardur yatur küyünde añmaz bendesin / Pâdişâh-ı dehr añmazsa **ne tañ** efgendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*ne tañ,]*

ne tîz: *Ne çabuk.*

Ne tîz unıtduñ eyâ döst Muhibbî kuluñı / Çok zamân idi müşerref idi dîdârüñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*ne tîz,]*

ne virdüñ alabilmezsin: *Ne verdin de alamazsın.*

Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ğam-ı dilber / Didüm bilsem ‘aceb baña **ne virdüñ alabilmezsın**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*ne virdüñ alabilmezsın, -sın*]

ne yarar: *Neyine yarar, ne işine yarar.*

Muhibbî gönlini bulup ser-i zülfinde bend itdün / **Ne yarar** anı ber-dār it ki çün şāhib-resensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*ne yarar,]*

ne yirdensin: *Neredesin, nerelisin.*

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş işigini / Dimedi rahm idüp bir gün ‘aceb miskīn **ne yirdensin**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*ne yirdensin,]*

ne zarar: *Zararı yok.*

Zekānuñ oḡşayup öpmek ile cānā **ne zarar** / Meyve-i cennet olan dime ki āyā dükene (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2906, Beyit 4*). [*ne zarar,]*

nebî: *Allah'ın buyruğunu kullara bildiren kimse II Hz. Muhammed.*

İtme buḡl ü kimseye kılma ḡased / Dir **Nebî** bir yirde olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567,
Beyit 6*). [*nebî,]*

necāt: *A. kurtulma, kurtuluş.*

Baḡr-ı ‘ışka düşene dirler bulunmaz çün **necāt** / Ebleḡ olmañ dōstlar el sunmañ aña karadan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2609, Beyit 4*). [*necāt,]*

neçün: *Niçin.*

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḡalvetde **neçün** başına çekmez perdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*neçün,]*

nedāmet: *Pişmanlık.*

Peşimāndur meġer zūlmına zūlfüñ / **Nedāmetden** komışdur ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781,
Beyit 2*). [*nedāmetden, -den*]

neden: *"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.*

Sūz-i Ḥüsrev var iken şî r içre her dem ḡāşıluñ / İy Muhibbî sen ḡayālāt-ı Kemāl itmeñ **neden** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [*neden,]*

İy göñül āhuñ odından nüh felek yanmak **neden** / İy gözüñ eşküñle ‘ālem kana boyanmak **neden**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*neden,]*

İy gönül āhuñ odından nüh felek yanmak **neden** / İy gözüm eşküñle ‘ālem kana boyanmak **neden**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*neden,]*

Ol ferāgatda yatur nāz uyhusında şubha dek / Şem‘ gibi her gıce iy dil saña yanmak **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*neden,]*

... / ... anmak **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 3*). [*neden,]*

Mār zülfi leblerinden yüzünü döndürmedi / Yā **nedendür** mār çün dirler kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*nedendür, -dür]*

Başum top eyledüm cānā bugün meydān-ı ‘ışk içre / Elüñden zülf-i çevgānı **neden** sen çalabilmezsin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*neden,]*

Gönlin alınca Muhibbî’ye vefā gösterüp āh / Pes **neden** soñra dönüp cev[r]i firāvān olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*neden,]*

Zülf-i müşgīnūñi iy dilber tırāş itmeñ **neden** / Çeşmümün yaşın döküp bagrumı baş itmeñ **neden**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*neden,]*

Zülf-i müşgīnūñi iy dilber tırāş itmeñ **neden** / Çeşmümün yaşın döküp bagrumı baş itmeñ **neden**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*neden,]*

Destine mestāne çeşmün dōstum hançer virüp / Qalb-i ‘uşşāk-ıla her lahza savaş itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*neden,]*

Sırr-ı ‘ışkı saklar-iken sīnede cānum gibi / İy gönül āh itmeg-ile anı fāş itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*neden,]*

Luṭf-ıla her demde ağıyāra temelluḡ gösterüp / Yaralanmış gönlümi benüm hırāş itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*neden,]*

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol serv-ḡad / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*neden,]*

Cevrin añup mihriñi dilden giderme key sakın / Ol melek-rūya **neden** bulmak bahāne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [*neden,]*

Sevdüğüme dōstum hışmuñ **neden** / N’eylesün göz göre ölsün mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*neden,]*

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbî ḡastanuñ / Pes **nedendür** gūşuña girmez senüñ iy māh-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*nedendür, -dür]*

Kūyuñ içre āteş-i ‘ışkuñ beni n’eyçün yakar / Yā **neden** dirler ki cennet ehli yanmaz nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*neden,]*

Bilsem **neden** cev[r]-ile ol şāh-ı dil-firīb / Virüp cefā dil alup ider mu‘āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [*neden,]*

Neden eksük degül sīneñde kīne / Revā mı dōstum andan bu dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*neden,]*

neden: "Niçin, hangi sebepten" anlamında soru sıfatı.

Tîr-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy kaşı kemân / Baña geldükçe **neden** kurulu yayuñ yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [neden,]

İy döst **neden** eylesin kaşlaruñı çin / Kîn olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [neden,]

‘Ām iken hürşid-veş luţfuñ cihāna nürdan / Saklanursın yâ **nedendür** bu dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [nedendür, -dür]

Didüm iy dilber **neden** cem’ itdün ‘uşşâkuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-hâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [neden,]

... / ... anmak **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 5*). [neden,]

Bu Muhibbî süz-ı Hüsrev’den yakar çünkü çerâğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes **neden** seçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [neden,]

Yāruñ cefā vü cevri nedür kinesi **neden** / Derdā dirîğ gitmeye mi kîne sîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [neden,]

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñı / Āhum okından **neden** sen böyle bî-bāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [neden,]

Fırkat-ile bu elif kıddümi dāl itmeñ **neden** / Gönlümi zülfuñ ğamıyla pāymāl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [neden,]

Fırkat-ile bu elif kıddümi dāl itmeñ **neden** / Gönlümi zülfuñ ğamıyla pāymāl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [neden,]

Gāh ğamzeñ kaşd ider dil mülkine gāhī ğamuñ / Kışver-i vîrān için bunca cidāl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 2*). [neden,]

Sen harām itdün vişālüñ beni maḥrûm eyleyüp / Ben yoluñda cān virüp kanum helāl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [neden,]

Ruḥlarında ḥaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yañlış ḥayāl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [neden,]

Geh elā gözler süzüp gāhī çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbî derdmende mekr ü al itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [neden,]

Çün beni rüz-ı ezelden eyledün bîmār sen / İy ṭabīb-i dil **neden** derdüme itmezsin devā (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [neden,]

neden: Hangi sebeple, niçin?.

Uslanur dīvāneler dirler egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden ‘aceb bende **neden** artar cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [neden,]

neden: "Niçin, hangi sebepten?" anlamında soru zarfı.

Yok dehânından dilâ fikri muhâl itmeñ **neden** / Ya dönüp müy-ı miyânından hayâl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [neden,]

Yok dehânından dilâ fikri muhâl itmeñ **neden** / Ya dönüp müy-ı miyânından hayâl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [neden,]

Yâr düşmen şüm tâli' baht-ı devlet ser-nigün / İy dil-i dîvâne esbâb-ı vişâl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [neden,]

Şûret-i cânân dilâ âyine-i dilde 'ayân / Var-iken saña hayâl-i haţţ u hâl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [neden,]

Çünkü yok kaddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb / Bâgbânâ gül diküp serv-i nihâl itmeñ **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [neden,]

... / ... anmak **neden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 4*). [neden,]

neden: Hangi sebeple, niçin.

İy tabîb-i dil **neden** göndermedüñ şâfi cevâb / Yoğsa göz göre bu miskîni helâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [neden,]

nedür: Nedir.

Rahm umarsın iy gönül sen ol gözi şayyâddan / Bendine düşdüñ anuñ assı **nedür** feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [nedür,]

nedür: Nedir ki II hiçbir şey değil.

'Âşık iseñ saklama bu yolda gel cânuñ sakın / Dimeye bir cân **nedür** kıymadı cânânuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [nedür,]

nedür: Nedir, önemsizdir, ehemmiyetsizdir.

Muhibbî cân viren dirlen lebinden buse alurmuş / **Nedür** bir cân eger biñ cân virtürem tek hemân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [nedür,]

nedür: Önemsizdir, değersizdir anlamı veren sözde soru zamiri.

Cânım bile yoluñda senüñ dil **nedür** iy döst / Tek güşe-i çeşmüñle baña bir nazâr olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [nedür,]

nedür: Nedir, hangi şeydir II nasıldır, nasıl bir şeydir.

Hâlin 'arz itse Muhibbî rahm kılmazsın aña / İy vefâsı yok **nedür** bunca teğâfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*nedür,]*

nedür: Önemsizdir, değersizdir anlamı veren sözde soru zamiri.

Vaşl-ı cânân isteyenler gam yimezler cân için / Yolına bir cân **nedür** biñ cân fedâ cânân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [*nedür,]*

nedür: "Nasıl bir şeydir" anlamında kullanılan soru zamiri.

Nedür iy zâhid-i hod-rev tarîk-ı 'ışka inkâruñ / Saña rüşen iderdüm ger velî gâyetde gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [*nedür,]*

Yâruñ cefâ vü cevri **nedür** kînesi neden / Derdâ dirîg gitmeye mi kîne sîneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*nedür,]*

nefâyis: Kıymetli, makbul, nefis ve güzel şeyler.

Nefâyis yime kendüñ ac eyle / Bişür derd ü gamı dutmac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 1*). [*nefâyis,]*

nefes: An.

La'l-i nâbuñ dirgürürse tîr-i gamzeñ öldürür / Bir **nefesde** hem Mesîhâ'sın u hem cellâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [*nefesde, -de]*

Her bir **nefesde** niçe 'atâlar ider saña / Kim kâdir olur itmege hamdi edâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*nefesde, -de]*

nefes: An.

Şi'r-i pür-süzüñ Muhibbî çünki bir eglencedür / Hâlî olma bir **nefes** 'âlemde sen eş'ârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [*nefes,]*

nefes: Nefes, soluk.

Her taraftan çün üşer başuña pervâne-i gam / Sen dañı şem'-şifat her **nefesüñ** nür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [*nefesüñ, -üñ]*

nefes: Nefes, soluk.

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç **nefese** / Niçe bir yiltenesin bunca hevâ vü hevese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*nefese, -e]*

nefise: Güzel.

Kimi halkıñ olur hulkı **nefise** / Kimi uymış-durur nefis-i hasise (Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1).
[nefise,]

nefs: Şehvet, ihtiras, hevâ ve heves gibi zaafların merkezi. Nefis.

Uşat ur yirlere **nefsün** şanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste (Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2).
[nefsün, -ün]

nefs-i hasise: Aşağlık, adi nefis.

Kimi halkıñ olur hulkı nefise / Kimi uymış-durur **nefs-i hasise** (Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1).
[nefs-i hasise, -e]

nefs[i] kör it: Nefsi kör etmek.

Okı lâ-havli dāyim **nefs[i] kör it** / Ki tā şeytān gezimeye damarda (Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5).
[nefs[i] kör it,]

neheng: Timsah.

Verā-yı pīşe-i ğamda biz ol pelengüz kim / Halāş bulmaya düşse **neheng** dāmumuza (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2847, Beyit 2). [neheng,]

nehr: Akarsu, büyük ırmak.

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyhün'ı Ceyhün'ı / Hezārān āferīn olsun ne hoş beñzetmiş ol **nehre**
(Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3). [nehre, -e]

nem: (Fa.) Islak, nem, yaş.

Gözi **nemdür** dili ğam ehl-i 'ışkuñ / Ezelden böyle yazılmış serine (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2).
[nemdür, -dür]

nem: Gözyaşı.

Göriccek gül yüzünü ğāyet-ile şād oluram / Kalmaz gözde **nem** ü dilde ğam-ı bār-ı girān (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2556, Beyit 2). [nem,]

nem itsün: Islatmak, sulandırmak.

'İşk dāğımı her kim ki yaka sīnesi üzre / Her lahzada her demde gözün tolı **nem itsün** (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2580, Beyit 3). [nem itsün, -sün]

nem-dide: Nemli göz II aşığıñ gözü.

Dōstum görme tehī bu ‘āşıkuñ **nem-dīdesin** / Ser-te-ser gark ola ‘ālem dōke eşk-i dīdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [*nem-dīdesin, -sin*]

neme: *Bir şey.*

Çāmetūñle gülşen içre baña haddūñ gül yiter / Bāğ u servi n’eylerem **neme** yarar gül gülsitān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*neme,*]

nemnāk olasin: *Nemli, ıslak olmak II gözyaşı dökmek, ağlamak.*

Sebzēzār oldı Muhibbī varduğında haṭṭ-ı yār / İy gözüm merdūmi şimden girü **nemnāk olasin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*). [*nemnāk olasin, -asin*]

neñe: *Neyine.*

Muhibbī bakma aṭlās u ḥarīre / **Neñe** yitmez senūñ bir dalk-ı jende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [*neñe,*]

nerdübān: *Merdiven.*

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rīsmān-ı āhdan itdüm ben aña **nerdübān** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*nerdübān,*]

Yücedür kaşr-ı maḥabbet çıkmaga imkān yok / Olmayıcak miḥnet ü derd ü belādan **nerdübān** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 4*). [*nerdübān,*]

nerdübān: *Merdiven.*

Çıkam kemend-i āh-ıla dirdüm sarāyuña / Gök yüzine çıkılmaz-ımiş **nerdübān-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 4*). [*nerdübān-ıla, --ıla*]

nergis: *1. Bir çenekliler sınıfının nergisgiller familyasından, lâle gibi soğanla üretilen, beyaz veya sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi 2. mec. edeb. Sevgilinin gözü.*

Serv ayağ üzre turur **nergis** göz açmaz muntazır / Hey kıyāmet gelesin diyü çemenden canibe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [*nergis,*]

nergis: *Bir çenekliler sınıfının nergisgiller familyasından, lâle gibi soğanla üretilen, beyaz veya sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi.*

Çemende açmaga yokdur mecāli / Gözini **nergis** ol şeḥlāya karşı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2771, Beyit 3*). [*nergis,*]

nergis-i ayyārevi: *Hırsız, hileci mahmur bakış.*

Bir nazar kıl iy şeh-i hüsn-i melâhat Tañrıçün / Gel uyandır hıvâbdan ol **nergis-i ayyäreyi** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [*nergis-i ayyäreyi, -yi*]

nergis-i cādū: Büyüleyici göz.

Hün-ı dilümi nüş ider ol **nergis-i cādū** / Her geh ki işaret kıla ger güşeden ebrü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*nergis-i cādū,]*

nergis-i mest: Sarhoş nergis II Sevgilinin mest eden gözleri.

Niçe bir gamze çeke hançer-i kîn / Ya ide **nergis-i mest** gâret-i dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1*). [*nergis-i mest,]*

Ol boyı serv-i sehî ruhları gül gonca dehen / Ol gözi **nergis-i mest** kāküli hōş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*nergis-i mest,]*

nesīm: Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.

Şafâdan çäk ider gonca yakasın / Añarsam gül yüzüñ vaşfin **nesīme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 3*). [*nesīme, -e*]

nesl-i âdemsin: Hz. Adem'in soyu; insanoğlu.

Beñzemez hüsnüñe hergiz senüñ [iy] hür u melek / Dest-i kudret halk kılmış **nesl-i âdemsin** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2*). [*nesl-i âdemsin, -sin*]

nesne: Hiçbir şey.

Gönderürsin baña cevır ağıyara mihrüñ tohumını / Bilür iken hāşıl olmaz **nesne** hāk-i şürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 3*). [*nesne,]*

nesne: Herhangi bir şey.

Nikāb olmaz ser-i zülfüñ görünür pertev-i hüsnüñ / Hicāb olur mı bir **nesne** güneş togsa ziyāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [*nesne,]*

nesrīn: Bir tür yaban gülü.

Dehānı gonca gül 'arız teni **nesrīn** hatı sünbül / Hudā saklaya ol hüsnî kazā-yı āsümānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*nesrīn,]*

nev': Çeşit, cins, tür.

Çünkü bulunmaz benī-âdemde bu **nev'e** hüsn / Bir nazar eyle melek yāhūd perī hür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [*nev'e, -e*]

nev': Çeşit, tür.

Bir **nev'-ile** bende çeker çeşmi 'āşıkı / Şişeyle ider 'ālemi cādū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3*). [*nev'-ile, -ile*]

Kanlı yaşum mähīye irişdi āhum tā-be-māh / 'Işkuma yitmez mi ki bu **nev'-ile** iki güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [*nev'-ile, -ile*]

nev: Yeni, taze.

Seyl-i eşk n'ola gönül hānesin ide[r]se ḥarāb / Seng-i miñnetle yine **nev** yapup ābād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*nev,]*

nev'arūsa: Yeni gelin.

Muhibbî bīvedür dünyāya bakma / Anı beñzetme sakın **nev'arūsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [*nev'arūsa, -a*]

nevā: Ezgi, ses, sada.

Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / İñlemeyen ney gibi bulmaz **nevānuñ** yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*nevānuñ, -n, -un*]

Sevdā-yı zülfe düşdüm bagrum delindi ney-veş / Bezm-i ḡam içre kaldum eḡān ider **nevāda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*nevāda, -da*]

nev'-arūs-ı ḥüsnine: Güzelliḡin yeni gelini.

Uşbu dehrūñ **nev'-arūs-ı ḥüsnine** alınmaya / Bakıcak 'ālī naẓar bir köhne Zāl'ı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [*nev'-arūs-ı ḥüsnine, -ine*]

nevā-sāz ola: Çalgıcı olmak.

Meclis-i ḡamda **nevā-sāz ola** āheng-i semā' / Saña düşmez mi dil ol naḡmeye āheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [*nevā-sāz ola, -a*]

nev-bâhar: İlk bahar.

Nev-bahār irişdi ḥüsnin 'arż ider güller yine / Aña karşu zār u feryād ide bülbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [*nev-bahār,]*

nevbet: Nöbet, sıra, devir.

Ögidür durmaz cihān ḥalkını hem çü āsiyāb / **Nevbetin** bir bir gözedür getürür gerdün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 4*). [*nevbetin, -in*]

nev-civān: Genç delikanlı.

‘Ömrümüzdür ser-i zülfüni iñen kaç’ itme / **Nev-civānsın** gele kaçd eyleme bu yaşumuza (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2838, Beyit 4). [*nev-civānsın, -sın*]

nev-civān: Delikanlı, genç.

Niçe bir öldüresin nā-hāk yire ‘āşıklarūñı / **Nev-civānsın** dōstum hayr eylemez kan kimseye (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2941, Beyit 2). [*nev-civānsın, -sın*]

nevmîz olam: Ümitsiz olmak.

Tekye kılsun bu riya ile ko zāhid zūhdine / Hāşa kim **nevmîz olam** ben vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2699, Beyit 4). [*nevmîz olam, -am*]

nev-reste: Yeni büyümüş, yeni ortaya çıkmış, taze (sevgili).

Nāgehān virdüm gönül **nev-reste** zībā dilbere / Cān gözin açdum nazar kıldum o nīgū manzara (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2913, Beyit 1). [*nev-reste,*]

ney: Kamıştan yapılan nefesli çalgı.

Meclis-i ğamda Muhibbî içecek hūn-ı ciger / **Ney** gibi şubha degin gönülñi güyā göresin (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2722, Beyit 5). [*ney,*]

ney gibi: Ney gibi.

Taş işigin şubh olunca niçe yıl bālın idüp / **Ney gibi** inle veli kimse figānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2604, Beyit 3). [*ney gibi,*]

Leylî zülfüñ hasretinden ‘āşık-ı dil-ḥastedür / Giceler tā şubha dek **ney gibi** nālān eyleyen (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2631, Beyit 4). [*ney gibi,*]

Çeng idüp kāmētümi **ney gibi** nālān oldum / ‘İşk-ıla kimdür uyan bencileyin kānūna (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2793, Beyit 2). [*ney gibi,*]

Giceler kıl **ney gibi** feryād u zārī tā seher / Seyr kıl evvel ‘İrāk’ı soñın eyle Zengüle (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2993, Beyit 5). [*ney gibi,*]

ney gibi: Ney çalgısı gibi.

Delindi **ney gibi** bagrum ölürsem iy kemān ebrū / Şadālar olisar zāhir benüm her üstülhvanumdan (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2551, Beyit 3). [*ney gibi,*]

Dögilsün hem çü def karşuñda sīnem / Gönül **ney gibi** hoş-āvāze olsun (*Muhibbî Divanı*, Gazel 2608, Beyit 3). [*ney gibi,*]

Gül yüzünden dür olalı inlerem bülbül gibi / **Ney gibi** bil bagladum bu yolda ben feryād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 3*). [*ney gibi,]*

ney gibi inlemeven: *Ney gibi inlemek || Çekilen acıdan dolayı ney gibi inilti bir ses çıkarmak.*

Çāmetüm çeng olmayınca uymadum kânūna āh / İnlemeyen ney gibi bulmaz nevānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*ney gibi inlemeyen, -meyen]*

neyçün: *Ne için, neden, hangi sebeple.*

Ruḥları yādına cānā **neyçün** efgān ideler / Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*neyçün,]*

Atalardan bu meşeldür çün göze olmaz yasag / Āfitāb-ı ḥüsnüñe **neyçün** senüñ bakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 3*). [*neyçün,]*

ne'yçün: *Ne için.*

Muhibbî yaşına ol servi bakmaz / Ya **ne'yçün** meyl ider āb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [*ne'yçün,]*

n'eyçün: *Ne için.*

Küyuñ içre āteş-i 'ışkuñ beni **n'eyçün** yakar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*n'eyçün,]*

n'eyle: *Ne eylemek, ne yapmak.*

Seḥāb-ı zülfi **n'eylersin** gider kıl 'ālemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihān pür āfitāb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [*n'eylersin, -r, -sin]*

Gönlüme derdi devā ayruk devāyı **n'eylesün** / Başuma zülfi hevā ḡayrı hevāyı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*n'eylesün, -sün]*

Gönlüme derdi devā ayruk devāyı **n'eylesün** / Başuma zülfi hevā ḡayrı hevāyı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [*n'eylesün, -sün]*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālūñ var-iken / **N'eyleyem** 'iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*n'eyleyem, -y, -em]*

n'eyle: *Ne eylemek, ne yapmak.*

Ḥāne-i tārik [ü] tengüm yakdı āhum āteşi / 'Āşık-ı āvāreye **n'eyler** saray u ḡanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [*n'eyler, -r]*

n'eyle: *Ne eylemek, ne yapmak || Ne yapayım? İstemiyorum.*

Ķāmetüñle gülşen içre baña haddüñ gül yiter / Bâğ u servi **n'eylerem** neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [n'eylerem, -r, -em]

n'eyle: "Ne yapayım? " anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Fitne-i āhir zamāndur fitneler andan kopar / Dōstlar ben **n'eyleyem** ol gözleri fettān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [n'eyleyem, -(y)e, -m]

Su gibi gördüğü maḥbūba Muḥibbî meyl ider / **N'eyleyem** derdā dirīgā ḥātır-ı meyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [n'eyleyem, -(y)e, -m]

Zāhir ideli 'ışkumı rüsvā-yı 'ālemem / Dermāndeyem **n'eyleyem** eşk-bār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 3*). [n'eyleyem, -(y)e, -m]

n'eyle: "Ne yaparım, ne ederim?" anlamlarında çaresizlik bildiren soru sözü.

Hāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / **N'eylerem** dārāt u ḥaşmet ya olam fağfür-ı Çīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [n'eylerem, -r, -(e)m]

N'eylerem ben milket-i Dārā'yı tāc-ı Ḥusrev'i / Kapusunda baña dildār yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [n'eylerem, -r, -(e)m]

n'eyle: "Ne yapsın?" anlamında kullanılan soru sözü. II "Lazım değil, gerekmez" anlamında kullanılmıştır.

Küyuñi **n'eyler** gönül irmek diler cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [n'eyler, -r]

n'eyle: "Ne yapsın, işine yaramaz, ihtiyacı olmaz ki?" anlamında bir söz.

La'l-i nābuñ var iken 'āşık zülālī **n'eylesün** / Mū miyānuñ fikr iden özge ḥayālī **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [n'eylesün, -sün]

La'l-i nābuñ var iken 'āşık zülālī **n'eylesün** / Mū miyānuñ fikr iden özge ḥayālī **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [n'eylesün, -sün]

Şöyle mūnis oldu hicrūñle senūñ bu ḥasta dil / İstemez bir dem cüdā olmak vişālī **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [n'eylesün, -sün]

Cān u dilden geçerem cānā cemālūñ göricek / Yanıca pervāne şem'a perr ü bālī **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3*). [n'eylesün, -sün]

Öykinürmiş yüzüne gün alnuña cānā kamer / Bilmediler ḥaddini gelür zevālī **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [n'eylesün, -sün]

Uşbu dehrūñ nev-'arūs-ı ḥüsnine alınmaya / Bakıcak 'ālī nazar bir köhne Zāl'ı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [n'eylesün, -sün]

'İşkdan özge 'āşıkā yokdur Muḥibbî çün kemāl / 'Āşık olan 'ışkdan özge kemālī **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 7*). [n'eylesün, -sün]

Gül yüzün devrinde gönlüm gül 'izârı **n'eylesün** / Kılmayup bülbül gibi yâ âh u zârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*n'eylesün, -sün*]

Gözlerüm gevherlerini pâyûna iy serv-şad / İtmeyince yoluña anı îşârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 3*). [*n'eylesün, -sün*]

İtlerünle hem-dem olmak iftiḥârumdur benim / Bu Muḥibbî bundan özge iftiḥârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 6*). [*n'eylesün, -sün*]

Her ne zahmet kim gele andan baña râḥat gelür / 'Āşık-ı şâdık olan mihr ü vefâyı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [*n'eylesün, -sün*]

Umaram bir gün ola şebbâz-ı zülfe dil şikâr / Bu kebüter gönlüm olmışdur hevâyı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*n'eylesün, -sün*]

Zülfine bend eyleyüp salar zenaḥdân çâhına / Niçe yıllar ḥabsdür ol mübtelâyı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*n'eylesün, -sün*]

n'eyler: *Ne yaparsan yap.*

Şerr eyleme kim yazmaya tâ deftere kâtib / Cehd eyle ki her **n'eyler-iseñ** ḥayr 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*n'eyler-iseñ, --iseñ*]

n'eylerem: *Ne yapayım, gerekmez, lazım değildir.*

Gülsitân-ı dehr içinde baña gül yüzün yiter / **N'eylerem** zülfün tururken 'anber-i sârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 2*). [*n'eylerem,]*

n'eylesün: *"Ne yapısın, ne etsin?" anlamında çaresizlik ifade eden bir söz.*

Sevdüğüme döstüm ḥışmuñ neden / **N'eylesün** göz göre ölsün mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*n'eylesün,]*

n'eylesün: *"Ne yapısın, ne etsin?" anlamında bir söz.*

Ġam şebinde zülfün efkârı bizüm eglencemüz / Böyle geçer ehl-i 'ışkuñ mâh u sâlı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*n'eylesün,]*

Gül yüzün devrinde gönlüm gül 'izârı **n'eylesün** / Kılmayup bülbül gibi yâ âh u zârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*n'eylesün,]*

Sırr-ı 'ışk[ı] âşikâr itsem beni 'ayb eylemeñ / Niçeye dek saklaya sîne şerârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [*n'eylesün,]*

'Andelbübün geçse 'ömri zâr-ıla olmaz 'aceb / Eksük olmaz çün gülün yanında ḥârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). [*n'eylesün,]*

Mest olur gerçi lebün zikriyle gelür câna şevk / Ḥaṭṭuñı fikr eyleyüp yir dil gubârı **n'eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*n'eylesün,]*

Vādī-i 'ışka Muhibbī düşeli Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar kuşlar yuvayı **n'eylesün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [*n'eylesün,]*

Āh u zārı kılssa bülbül şubh olunca ğam degül / Kurtarımaz hār elinden **n'eylesün** ol hem-demin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*n'eylesün,]*

Ruĥlaruñsız bu Muhibbī ğiceler nālān olur / Bülbülündür **n'eylesün** gülzāruñ eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 5*). [*n'eylesün,]*

Tā'n iderse tañ degül zāhid şārāb-ı şāhide / **N'eylesün** mu'tād olupdur 'ömr geçdi beng-ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2993, Beyit 3*). [*n'eylesün,]*

n'eyleyem: *Ne yapayım?.*

Gün yüzine bakmayam cānā cemālūñ var-iken / **N'eyleyem** 'iyd ayını iki hilālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*n'eyleyem,]*

n'eyleyeyim: *"Ne yapayım, ne söyleyeyim; elimden bir şey gelmez." anlamında çaresizlik bildiren bir ifade.*

Ġamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i helāl / N'ideyim **n'eyleyeyim** ben ol iki cādūya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*n'eyleyeyim,]*

n'eyleyeyin: *Ne yapayım?.*

Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı **n'eyleyeyin** / Lebüñsüz olsa mey-i hōşġüvārı **n'eyleyeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*n'eyleyeyin,]*

Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı **n'eyleyeyin** / Lebüñsüz olsa mey-i hōşġüvārı **n'eyleyeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*n'eyleyeyin,]*

Dirġ ġüşına girmez fiġānumuz yāruñ / Kurı yire bu fiġān-ıla zārı **n'eyleyeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [*n'eyleyeyin,]*

Güzel sever diyü ta'n eyledi baña zāhid / Elümde olmayacak ihtiyārı **n'eyleyeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [*n'eyleyeyin,]*

Lebüñ şafāsına dāyim şārābı hōş ġörelüm / Haţuñ hayālī tururken ġubārı **n'eyleyeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*n'eyleyeyin,]*

Muhibbī kimseye mülk-i cihān degül bākī / Göñül virüp aña bu i'tibārı **n'eyleyeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 5*). [*n'eyleyeyin,]*

ney-ves: *Ney gibi.*

Maĥabbet bendini bir bir göñül barmagina bagla / Fiġān itsün belā bezminde **ney-ves** pür nevā olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*ney-ves,]*

Sevdā-yı zülfe düşdüm bagrum delindi **ney-ves** / Bezm-i ġam içre kaldum eġān ider nevāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*ney-ves,]*

nezāre itdi: Bakmak, seyretmek, temaşa etmek.

Yār ‘arz-ı cemāl itdi o halk itdi nezāre / Kalmadı tākāt-ı nazar āh baña ne çāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1). [nezāre itdi, -di]

nezāre kıl: Bakmak, seyretmek.

Eger zāhir gözi görmezse yāri / Ne ğam cān gözini aç kıl nezāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3). [nezāre kıl,]

nezzr kıl: Söz vermek, yapacağını belirtmek.

Muhibbî nezzr kıl ğam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerāğa (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5). [nezzr kıl,]

nezzāre iden: Seyretmek.

Baksa Muhibbî yüzüne akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzāre iden kişi ya n’ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5). [nezzāre iden, -en]

nezzāre-i rü eyleme: Sevgilinin yüzünü seyretmek.

İy dide pendüm dut benüm nezzāre-i rü eyleme / İy dil vefādan arı dur meyl-i o bed-ḥü eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1). [nezzāre-i rü eyleme,]

nice: Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevrün tasasın / Daḥı vaqt olmadı mı zülfüne beni esasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1). [niçeye, -(y)e]

nice: Niçe insan; pekçok insan.

Bu tārīk-ı ‘ışkda baş terkin ursam tañ mıdır / Niçeler cān terk ider ‘ālemde ad u san için (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4). [niçeler, -ler]

nice: Birçok kere.

Gerçi isterdüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ ḥurdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2). [niçe,]

nice: Kaç, ne kadar.

Niçe bir ḥāne-i dil cevr-ile vīrān olsun / Ya niçe tūr-i cefādan yüregüm kan olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1). [niçe,]

nice: "Nasil?" anlamında soru zarfı.

Deşt-i ğamda ol saçı leylâ şanemden ayru āh / Şabr u 'aklı dagıdup ol **niçe** mecnūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*niçe,]*

Sen elif kıaddūn firākından Muhibbî ḥastanuñ / İñleyüp tā şubḥa dek kıaddi **niçe** nūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*niçe,]*

Muhibbî 'ışk esrārın göñülde **niçe** setr itsün / Olur zāhir yanan āteş dilümde dūd-ı āhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*niçe,]*

Saña **niçe** beñzedem başdan ayaga nürsün / Ḥaḳ disün her kim göre ḥurşid-i tābān ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*niçe,]*

Cevr ider baña rakıbe rahm idüp / Bagrı **niçe** 'aşıkuñ baş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [*niçe,]*

Ben **niçe** teşbīh idem bālā-yı kıaddin serve kim / Hey **niçe** serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [*niçe,]*

Dāğlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dōstum bir nazar it **niçe** gülistānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*niçe,]*

Geşt-gır-i 'ışk elinden Zāl u Rüstemler zebūn / Dōstlar inşāf idūn bu dil **niçe** basılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*niçe,]*

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılır ol da miyān-ı ḥārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*niçe,]*

Keremden tut elüm kaldum ayakda / **Niçe** şabr ideyim derd-i elīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 6*). [*niçe,]*

nice: "Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan miktar zarfı.

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senūñ gibi **niçe** yavrı uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*niçe,]*

İtmedi mi zamāne Cem'ūñ cāmını şikest / Bak lālelere gör **niçe** aglar türābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*niçe,]*

nice: "Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan sıfat.

Ka'be kūyuñda şükür kim eyledūñ kırbān beni / **Niçe** yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*niçe,]*

nice: "Nasil" anlamında soru zarfı.

Dilde kılmaga ḥayālūñ naḳşını / Bu Muhibbî **niçe** naḳḳāş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 5*). [*niçe,]*

Ben **niçe** teşbîh idem bālā-yı kıddin serve kim / Hey **niçe** serv-i sehî bir mäh-ı tábândur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [*niçe,]*

Püte-i hicre yanup dil **niçe** kâl oldugını / Bilmek istersen eger sîm-ile zerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [*niçe,]*

Yollar üstinde Muhibbî **niçe** hâk oldı yatur / Küyüña ileticek bād-ı seherden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [*niçe,]*

İy Muhibbî **niçe** mecnûn olmasun dîvâne dil / Zülfini zencîr ider gördüm çün ol gîsüyi ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*niçe,]*

Dirîgâ düşde dañı [ol] görünmez / **Niçe** görine gelmez göze uyhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6*). [*niçe,]*

Niçe sünbül niçe kâkül niçe gîsüdur bu / **Niçe** 'aşıkları dîvâne kılan bûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [*niçe,]*

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / **Niçe** senüñ gibi şayda iden âhûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*niçe,]*

Ol yâr gelse meclise biñ 'ızz ü nâz-ıla / Şem 'i görüñ ki karşı **niçe** yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*niçe,]*

Derdâ dirîg hâlümü bir kimse añlamaz / Ya ben **niçe** getürebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [*niçe,]*

Ol yâr-ı dil-nüvâz kaçan meclise gele / Şem '[i] görüñ karşı **niçe** yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*niçe,]*

Baksa Muhibbî yüzine göz yaş-ıla tolar / Mümkün degül gül yüzine **niçe** bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [*niçe,]*

Âfitâb-ı hüsünüñ görmek senüñ mümkün degül / **Niçe** görsün çün nazarla gözi yaş-ıla tola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [*niçe,]*

Niçe ben cân virmeyem ol yârı gördüm yâd-ıla / Baña karşı çağurup ağıyara oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*niçe,]*

niçe: "Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Câm-ı la 'lûñ yâdına komadum elden sâğarı / **Niçe** yıllar olmışamdur sâkin-i mey-hâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [*niçe,]*

Kopdı sandılar kıyâmet kalkdı yirden **niçe** baş / Küy-ı dilberde olan bu nâle vü feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [*niçe,]*

niçe: "Nasıl?" anlamında soru sıfatı.

Niçe sünbül niçe kâkül niçe gîsüdur bu / **Niçe** 'aşıkları dîvâne kılan bûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [*niçe,]*

Niçe sünbül **niçe** kākül **niçe** gīsüdur bu / Niçe ‘aşıklar dīvāne kılan būdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [niçe,]

Niçe sünbül **niçe** kākül **niçe** gīsüdur bu / Niçe ‘aşıklar dīvāne kılan būdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [niçe,]

Ruḥı sevdāsı ḥayali beni Ferhād eyler / **Niçe** Şīrīn niçe Ḥusrev niçe meh-rūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [niçe,]

Ruḥı sevdāsı ḥayali beni Ferhād eyler / Niçe Şīrīn **niçe** Ḥusrev **niçe** meh-rūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [niçe,]

Ruḥı sevdāsı ḥayali beni Ferhād eyler / Niçe Şīrīn **niçe** Ḥusrev **niçe** meh-rūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [niçe,]

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu Muḥibbî’de yine / **Niçe** mekkār niçe ‘ayyār niçe cādūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [niçe,]

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu Muḥibbî’de yine / Niçe mekkār **niçe** ‘ayyār **niçe** cādūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [niçe,]

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu Muḥibbî’de yine / Niçe mekkār **niçe** ‘ayyār **niçe** cādūdūr bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [niçe,]

niçe: Birçokları, nice kimseler.

Şayd olup ‘aşıklarūñ gördüm yaturlar ḥāke / **Niçesinüñ** bağlamışlar serlerin fitrāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [niçesinüñ, -si, -nüñ]

niçe: "Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Ġam meclisinde yakdum **niçe** çerāġ-ı ‘ışkı / Kılmaga anı rüşen bagrumda yağum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [niçe,]

Niçe serler her gün eylersin ğdā / İy ‘acüz dünyā meger serḥānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [niçe,]

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü lāleler / Gör niçe ḥalk eylemiş bunları Rabbü’l- ‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [niçe,]

Niçe gül **niçe** benefşe bunca türlü lāleler / Gör **niçe** ḥalk eylemiş bunları Rabbü’l- ‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [niçe,]

Sakın aldanma bu dünyā çü miḥnet şāhbāzıdır / **Niçe** senüñ gibi yavrı uçurdu āşiyānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [niçe,]

Yakalum dāġları yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḥüsnüñ **niçe** dīde bedīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [niçe,]

Niçe serler olısar yolına ğaltān yürisün / ‘Āşık-ı şādık olan tāc u kabāyı dilemez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [niçe,]

Oldürtürsün **niçe** yüz biñ 'āşıkı bir ğamz-ıla / Hoş dimişdür döstim saña kemān-ebür diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [*niçe,]*

Her sözüñde **niçe** ma' nî var nihān u āşıkār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*niçe,]*

Menzil-i 'ışkı yakın sanup aña dil bağlama / Ugraya **niçe** 'adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*niçe,]*

Şi' r içinde Muhibbî akrānuñ / Var-ısa sunsun el sunam **niçe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*niçe,]*

Niçe diller bendedür bi'llāhi çözme zülfüñi / Pāy-māl olur gönüller anı düzāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*niçe,]*

Niçe diller ser-i zülfüne beste / Yatur kalmış zeķan çāhında beste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*). [*niçe,]*

Her bir nefesde **niçe** 'aţālar ider saña / Kim kādır olur itmege ħamdî edāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4*). [*niçe,]*

Niçe gevher çıkarduñ kān-ı dilden / Soruñ kadrini bilene baha ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*). [*niçe,]*

Kimse yārūñ iy Muhibbî anlamaz māhiyyetin / **Niçe** müşkiller egerçi ħall olur idrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [*niçe,]*

Niçe ğam leşkerine emr idersin / Dil ü cān mülkini tārāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 3*). [*niçe,]*

niçe: "Nasıl" anlamında soru zarfı, nasıl, öyle bir.

Niçe şīrīn olmasun cānā Muhibbî'nüñ sözi / Çünki medħūñ okuram olur kelāmum şekkerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*niçe,]*

niçe: "Nasıl, ne şekilde" anlamlarında soru zarfı.

Niçe gül **niçe** benefşe bunca türlü lāleler / Gör **niçe** ħalk eylemiş bunları Rabbü'l- 'ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*niçe,]*

Niçe iy kaşı kemān cānuma bî-dād idesin / Bāri at ğamzeñ okın bu dilümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*niçe,]*

Ķabül eyledüñ iy dil cihānı bilmedin öñ / Cevābı **niçe** virürsün bu iltizāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*niçe,]*

niçe: "Bir çok, çok." anlamlarında kullanılan sıfat. II *Āşıklar*.

Ben hemān cān virmedüm ol şūĥ-ı şeh-r-āşüb için / **Niçeler** cān virdiler 'ālemde rüy-ı ħüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*niçeler, -ler]*

Rāh-ı 'ışkuñda Muhibbî cān virürse ğam degül / **Niçeler** kaldı taħassür irmedi bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [niçeler, -ler]

niçe biñ: *Binlerce.*

'Aṭā itdi saña Furķān'ı Sübhān / Getürdüñ **niçe biñ** bī-dīni dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [niçe biñ,]

niçe bir: *Daha ne kadar, ne vakte kadar.*

Niçe bir ğamze çeke ħançer-i kīn / Ya ide nergis-i mest ğāret-i dīm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1*). [niçe bir,]

Çünki feryāduñı ğuş eylemedi ol gül-i bū / **Niçe bir** bülbül-i dil-ħaste feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [niçe bir,]

Niçe bir cevr āteşine yakasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ħahruñı kıl bārī nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [niçe bir,]

Dil düşüp āteş-i 'ışka eridi şem' gibi āh / **Niçe bir** yaka beni hicrūñ i māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [niçe bir,]

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflākden / İy şabā luṭf it götürgil bu ğubārī ħākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [niçe bir,]

Niçe bir öldürürsin 'ışk ehlin / Döküp yok yirlere kanı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 4*). [niçe bir,]

Niçe bir bezm-i ğam içre ğiceler tā şubħa dek / **Niçe bir** yaşlar döküp şem'e müşābih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [niçe bir,]

Niçe bir idüp ħavāle üstüme ğam leşkerin / **Niçe bir** vīrān idersin uşbu göñlüm ħānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [niçe bir,]

Niçe bir bülbül gibi feryād idüp gül şevķine / **Niçe bir** şūrīdelik vaḳt oldu kim uslanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [niçe bir,]

Niçe bir ğaflet Muhibbî aç göz uyħudan uyan / Çün bilürsin kim içer her kes ecel peymānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [niçe bir,]

Sırr-ı 'ışkı **niçe bir** saklayayım sīnede āh / Eydeyim cümle cihān ħalkına ko fāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [niçe bir,]

Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ğam tasasın / Ya niçe bir içeyim derd-ile miñnet kāsésin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [niçe bir,]

Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ğam tasasın / Ya **niçe bir** içeyim derd-ile miñnet kāsésin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [niçe bir,]

Yüri iy bād-ı şabā ħālūmi var yāra be-ğü / **Niçe bir** kanum içer ol gözi ħün-ħvāra be-ğü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [niçe bir,]

Söyle ol zülf-i perîşāna perîşānlıgımı / **Niçe bir** cevri ide ol zülf-i siyehkāra be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3). [niçe bir,]

Bend-i zülfünde **niçe bir** kala dil murğı şehā / Çevürtüp başuña āzād kılup hayr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2). [niçe bir,]

Murāduñ cān-ısa al kim ben andan geçmişem cānā / **Niçe bir** zecr ü qahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2). [niçe bir,]

İy hümā-ṭal'at kerem kıl sāye sal ben hākūñe / Üstülvānumı **niçe bir** itlerüñ tārāşlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4). [niçe bir,]

Merdüm-i çemüm **niçe bir** lā'l-i nābuñ şevkine / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baglaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 4). [niçe bir,]

Nigārā ḥasret-i rüyuñ beni ugratdı biñ derde / **Niçe bir** idesin zülf-i siyāhuñ yüzüñe perde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1). [niçe bir,]

Niçe bir öldüresin nā-ḥaḳ yire 'aşıklararuñı / Nev-civānsın dōstum hayr eylemez kan kimseye (Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 2). [niçe bir,]

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç nefese / **Niçe bir** yiltenesin bunca hevā vü hevese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1). [niçe bir,]

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç nefese / **Niçe bir** yiltenesin bunca hevā vü hevese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1). [niçe bir,]

niçe bir: Ne vakte kadar.

Niçe bir bezm-i ğam içre ğiceler tā şubḥa dek / **Niçe bir** yaşlar döküp şem'e müşābih yanasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2). [niçe bir,]

Niçe bir bülbül gibi feryād idüp gül şevkine / **Niçe bir** şūrīdelik vaḳt oldı kim uslanasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4). [niçe bir,]

Niçe bir derd ü ğam u miḥnet-i gerdün olasın / Bihter oldur ki mey-i ṭālib-i gülgün olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1). [niçe bir,]

Niçe bir ḥāne-i dil cevri-ile vīrān olsun / Ya niçe tūr-i cefādan yüregüm kan olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1). [niçe bir,]

niçe bir: Daha ne kadar.

Bu Muhibbî **niçe bir** cān eridür büseñ-içün / Başuñ-içün güzelüm yok dime iḥsān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5). [niçe bir,]

niçe bir: Nasıl, öyle ki.

Niçe bir zencir-i zülfine gönül divānesin / **Niçe bir** şem'-i cemāle per yakar pervānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1). [niçe bir,]

Niçe bir zencîr-i zülfine gönül dîvânesin / **Niçe bir** şem‘-i cemâle per yakar pervânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [*niçe bir,]*

Niçe bir idüp havâle üstüme gam leşkerin / **Niçe bir** vîrân idersin uşbu gönlüm hânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [*niçe bir,]*

niçe birden: *Daha ne kadar, ne vakte kadar.*

Niçe birden bu gönül şâne gibi pāralana / Şâne ile darayüp turrañı şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [*niçe birden, -den]*

niçe bula: *Nasıl bulsun.*

Genc-i hüsne dest-res **niçe bula** ‘aşıkları / Her taraftan zülfi anuñ pāsbandur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*niçe bula,]*

niçe dürlü: *Çeşit çeşit, çok çeşitli.*

Zülf-i yāra bağlanup sevdā getürdüñ başuma / **Niçe dürlü** iy gönül gavgā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [*niçe dürlü,]*

niçe gün: *Kaç gün.*

Niçe gün itmedüñ zülfün perişan / ‘Aceb midür olursa şâne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 2*). [*niçe gün,]*

niçe kerre: *Pek çok kez.*

Şem‘-i hüsne iy Muhibbî yak gönül pervânesin / **Niçe kerre** yanageldüñ şimdi küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*niçe kerre,]*

niçe kez: *Çok kere, pekçok defa.*

‘Aceb mi kişver-i gönlüm harāba varsa gün günden / **Niçe kez** eyledi eyler aña gam leşkeri akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 2*). [*niçe kez,]*

Giceyi güne degiş hattuña didi **niçe kez** / ‘Arızuñ remz-ile dir ‘anberi kâfūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*niçe kez,]*

niçe niçe: *Çok, birçok, hayli, çok kere.*

Bagruma benüm **niçe niçe** yara urupdur / Yād eyleyüp iy dil baña ol yarı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [*niçe niçe,]*

niçe ola: *Nasıl olur.*

Hālını dökdi dāne yine zülfi ağına / Dil murğunuñ bu dām-ıla hāli **niçe ola** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [*niçe ola,]*

niçe yıl: *Birçok sene, yıl, uzun yıllar.*

Taş ışığın şubh olunca **niçe yıl** bālın idüp / Ney gibi inle velî kimse fiğānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [*niçe yıl,]*

niçe yıldur: *Yıllardır.*

Niçe yıldur eylemez bārān-ı dil te'sir aña / Şöyle beñzer iy dil-i cānāne sen pülādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [*niçe yıldur,]*

Hîç revā mı yād idüp her dem raķibi yād ide / **Niçe yıldur** añmaya bu 'āşık-ı dīrīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [*niçe yıldur,]*

Niçe yıldur señekdür bu Muhibbî / Vefā tavķın n'ola kılsañ kılāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 5*). [*niçe yıldur,]*

Niçe yıldur günāhı kār idindüñ / Dilā kıl vaķtidür ol kāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11*). [*niçe yıldur,]*

niçe yıldur ki: *Nice yıllardır ki, uzun zamandır.*

Niçe yıldur ki hārāb oldı bu dil şehri yatur / İde ta'mī'r keremden yine mi'māra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*niçe yıldur ki,]*

niçe yıllar: *Yıllardan beri.*

Hvāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yārı ben / **Niçe yıllar** hvāb görmem kuluñuzam zār[ī] ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [*niçe yıllar,]*

Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola 'ahdi bütün / **Niçe yıllar** aradum gezdüm cihānuñ küçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*niçe yıllar,]*

Zülfine bend eyleyüp salar zenaħdān çāhına / **Niçe yıllar** hābsdür ol mübtelāyı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*niçe yıllar,]*

Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi / Esrürümsin **niçe yıllar** o zülf ü hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [*niçe yıllar,]*

niçe yıllar geçe: *Nice yıllar geçe.*

Zāhidā ehl-i hārābātı inen eyleme zem / **Niçe yıllar geçe** sen irmeyesin pāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*niçe yıllar geçe, -e]*

niçe yıllardur: *Nice yıllardır, yıllardan beri.*

Niçe yıllardur yatur kūyında añmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne tañ efgendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [niçe yıllardur,]

Boyuña serv ü haddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözden **niçe yıllardur** yanuñda ‘ögr-ḥvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [niçe yıllardur,]

Ḥāk-i pāyinden eṣer bulduñ mı iy bād-ı şabā / **Niçe yıllardur** eser durmaz bir ‘ālem-dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 4*). [niçe yıllardur,]

niçe yıllar-durur: Nice yıllardır. || Birçok yıldır.

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş işigini / Dimedi rahm idüp bir gün ‘aceb miskīn ne yirdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [niçe yıllar-durur,]

niçe yüz biñ: Binlerce.

Kapuñda **niçe yüz biñ** kullaruñ var / İçinde yok Muhibbî gibi miskīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [niçe yüz biñ,]

niçe yüz biñ: Binlerce, pek çok.

Dehr ara **niçe yüz biñ** ‘ışk eri var / Bir cefā-keş bulunmaya bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [niçe yüz biñ,]

Bir nazarla iy gözüm kıldıñ belāya mübtelā / **Niçe yüz biñ** miñnet ü ḥayfā getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 2*). [niçe yüz biñ,]

niceler: Birçokları, nice kimseler.

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā **niceleri** aldayan Zāl’am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [niceleri, -i]

niçeye dek: Ne zamana kadar.

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyḥusunda sen / Aç gözüñ iy dīde oldı vaḳt iy dil gel uyan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [niçeye dek,]

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şāh-ı men / **Niçeye dek** alasın feryād[u] zār u āh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [niçeye dek,]

İy Muhibbî dāduñı gūş eylemez ol seng-dil / **Niçeye dek** nāle kılup āh u feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [niçeye dek,]

Yüzüñ aç gül gibi görşün seni dil / **Niçeye dek** olasın ğonça-şifāt perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [niçeye dek,]

Niçeye dek gitmeye sineñde tura kibr ü kīn / Böyle iken ben müselmānam diyü itme yemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [niçeye dek,]

Saňa yitmez mi Muhibbî egnüñe jende palās / Ziyet idüp **niçeye dek** idesin kendüñi zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*niçeye dek,]*

Sırr-ı ‘ışk[ı] āşikār itsem beni ‘ayb eylemeñ / **Niçeye dek** saklaya sine şerārı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [*niçeye dek,]*

Zülfüñi gider cemālün rüşen olsun gün gibi / Hasta diller **niçeye dek** āh-ı şeb-gîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*niçeye dek,]*

Geh deler bagrumı gāh eyler perīşān hātırım / **Niçeye dek** ğamzelerle zülfi el bir eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4*). [*niçeye dek,]*

Çünkü fiğān u nāleñi gūş eylemez senün / İy dil **niçeye dek** idesin sen de ğulgula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*niçeye dek,]*

Niçeye dek derdün-ile uşbu gönüm aglaya / Serv kıddün ayagına cūlar olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [*niçeye dek,]*

Niçeye dek idesin cevr ü cefā zulm u sitem / İstemez zulm olduğın ‘adl issi sultān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 3*). [*niçeye dek,]*

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil / Hāyfdur pāk dili levş ile ālūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*niçeye dek,]*

n’içün: *Neden, hangi sebeple.*

N’içün itmezsin gelüp iy dōst bir yirde qarār / Hāne eyle gāh cān gāhī dil-i vīrān vaṭan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*n’içün,]*

Zülf[i] zencīrini boynuma **n’içün** dakmaya yār / Ser-i küyında dilā sen dağı mecnūn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*n’içün,]*

Zād-ı ğamdur yidüğüm küh-ı belā içre müdām / İy lebi şīrīn **n’içün** añmazsın ol ğam-hvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*n’içün,]*

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cūy-ı Nīl oldı / **N’içün** ol Yūsuf-ı Mısrī varup görmez bulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [*n’içün,]*

nidā: *(Ar. nidā’) 1. Seslenme, çağırma, bağıрма.*

Rüz-ı maşşerde **nidā** cennetden ire ümmete / “Hāzihī cennāti ‘adnin fedhulūhā hālidīn” (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 4*). [*nidā,]*

n’ider: *Ne yapsın, ne etsin?.*

İy Muhibbî ‘ışk eri nāmūs-ıla ‘ārı **n’ider** / Evvelī ‘ışkuñ budur kim terk ola ñam u nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5*). [*n’ider,]*

n’ider: *Ne yapar, ne eder?.*

Olmasa ger āh ‘āşık hānesüz / Sengden hāne **n’iderdi** kühken (Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4).
[n’iderdi, -di]

n’idersin: Ne edersin, ne yaparsın?.

Güzeller ‘ahd ider peymāna durmaz / İdüp sen ‘ahd ü peymānı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 2). [n’idersin,]

Eşer itmez fiğānuñ yāra hergiz / Kılup bu āh u efğānı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 3).
[n’idersin,]

Bagruma benüm niçe niçe yara urupdur / Yād eyleyüp iy dil baña ol yarı **n’idersin** (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2708, Beyit 3). [n’idersin,]

Gül gibi Muhib girmez anuñ güşına feryād / Bülbül gibi sen dağı kılup zārı **n’idersin** (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2708, Beyit 5). [n’idersin,]

n’idersin: Ne edersin, ne yapacaksın, sana gerekmez.

Dilā cānān gerek cānı **n’idersin** / Ser-i zülünsüz imānı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 1).
[n’idersin,]

Dilā cānān gerek cānı **n’idersin** / Ser-i zülünsüz imānı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 1).
[n’idersin,]

Niçe bir öldürürsin ‘ışk ehlin / Döküp yok yirlere kanı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 4).
[n’idersin,]

Anuñ derdi devādūr zaḥmı merhem / Muhibbî derde dermānı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2639,
Beyit 5). [n’idersin,]

Ağyāra kılur mihr ü vefā saña cefālar / Hercāyī güzelden ne gelür yārı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel
2708, Beyit 2). [n’idersin,]

n’idersin: Ne ediyorsun?, ne yapmaya çalışıyorsun?.

İy dil sevüp ol şüh-ı sitemkārı **n’idersin** / Tā şubḥa degin eyleyüben zārı **n’idersin** (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2708, Beyit 1). [n’idersin,]

İy dil sevüp ol şüh-ı sitemkārı **n’idersin** / Tā şubḥa degin eyleyüben zārı **n’idersin** (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2708, Beyit 1). [n’idersin,]

n’idersin: Ne edersin, ne yaparsın II ne yapacaksın, sana ne lazım (gerekmez).

Bend içre gören gönlümi zülfi girihinde / Saklama didi as bu giriftārı **n’idersin** (Muhibbî Divanı , Gazel
2708, Beyit 4). [n’idersin,]

n’ideyim: "Ne yapayım, ne söyleyeyim; elimden bir şey gelmez." anlamında çaresizlik bildiren bir ifade.

Ėamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i helâl / N'ideyim n'eyleyeyim ben ol iki cādüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*n'ideyim,]*

Vuşlat içre n'ideyim āh bana māni' olur / Cānum üzre bu tenüm beñzede pīrāhenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*n'ideyim,]*

nigāh: Bakış, nazar.

Diler her kes ki 'aşıkdur ire vaşlına ma'şūkuñ / Murādum senden iy meh-rū hemān ancak nigāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [*nigāham, -am]*

nigāh ide: Bakmak.

Ger niķābın keşf idüp hūbān görine hem çü māh / Ėāret olur 'aql u şābrı kim aña ide nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*nigāh ide,]*

nigāh iderse: Bakmak.

Yār itse kaçan kākülünü başına külāh / Ėşüfte ola her kim iderse aña nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*nigāh iderse, -erse]*

nigār: Güzel yüzlü sevgili.

Nigāri dün görüp didüm yāhū / Çevürüp yüzini göstermedi rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [*nigāri, -ı]*

nigār: Güzel yüzlü sevgili.

Nigāri vaşf kılrsa bu Muhibbî / Gözi yaşın döker mēnend-i jāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 5*). [*nigāri, -ı]*

'Uşşāk serin kūyına cem' eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü için yār bir ķule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*nigār,]*

Bir gēce gelüp düşüñe girem didi nigār / Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü hūvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 3*). [*nigār,]*

Ėāmetüm zer hālķa kıldum ola ki bir gün nigār / Kulagına daka anı beñzedüp mengüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [*nigār,]*

Nigārum el ura tır ü kemāna / İderem ben daħı sīnem nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 1*). [*nigārum, -um]*

nigār: Güzel yüzlü sevgili.

Genc-i hūsnine nigāruñ basmamag için ayak / Sihr-ile zūlfeynini biñ başlu ejder eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 2*). [*nigāruñ, -uñ]*

‘Işk mıdur bir kemān ebrū **nigāruñ** yādına / Ok gibi bu kıddümi büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [*nigāruñ, -uñ*]

Nigāruñ zülfini gördüm boynca / Düşer sevdāya dil aña uynca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1*). [*nigāruñ, -uñ*]

Muhibbî katıdur gönli **nigāruñ** / Ol istihkām yokdur şehr-i Peç’de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 5*). [*nigāruñ, -uñ*]

Her kaçan baksam **nigāruñ** gözi-y-ile kaşına / Şad hezārān āferīn direm anuñ naqqāşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1*). [*nigāruñ, -uñ*]

Çün mār-durur zülfi [*i*] **nigāruñ** hāzer eyle / Kākül sanup el sunubanı aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*nigāruñ, -uñ*]

nigâr: 1. Tasvir gibi güzel, mahbûbe.

Her ne gelürse mihr eger cevri rāzıyam / Sundum **nigāra** cān-ıla çün ihtiyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*nigāra, -a*]

nigâr: Güzel sevgili.

Gözüm gevheler her dem alur gönlüm ayasına / Diler ışār ide varup **nigāruñ** hāk-i pāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1*). [*nigāruñ, -uñ*]

İy Muhib gülşen-i hüsninde **nigāruñ** zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i handān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [*nigāruñ, -uñ*]

nigâr: "Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme.

Gülserin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş **nigārā** baña sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*nigārā, -a*]

Aç gün yüzüñi cānā ‘ālem münevver olsun / Çöz zülfüñi **nigārā** dünyā mu‘attar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [*nigārā, -a*]

Gözlerümden gel nihān itme **nigārā** gün yüzüñ / Rüşen ider ‘ālemi çün ‘ālem-ārāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [*nigārā, -a*]

Kūyuña vardum **nigārā** āh u feryād eyledüm / Olmaduñ hergiz benüm aḥvālüme āgāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [*nigārā, -a*]

Ka‘be’dür kūyuñ **nigārā** eyledüm çünki tavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga kırbān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 6*). [*nigārā, -a*]

Bugün çün ḥırmen-i gülsin **nigārā** āhdan sakın / İşitmedüñ mi gülşende yıl aldugın gül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [*nigārā, -a*]

Muhibbî sözleri yigdür bugün çün dürr ü gevherden / **Nigārā** gūşvār idüp kulaguña anı dakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 5*). [*nigārā, -a*]

Nigārā himmetüñ hep nāza olsun / Gül-i rüyuñ hemîşe tâze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*).
[nigārā, -a]

Cân meşâmî müşğ ü ‘anberden inen hazz eylemez / Devr-i zülfünde **nigārā** hıtt u hâlün var-iken
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3*). [nigārā, -a]

Döstüm cevr ü cefâlar eyledün hâdden birün / Qâmetüm oldı **nigārā** bār-ı gâmdan hem çü nün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [nigārā, -a]

Ğuşsa vü derdüm **nigārā** bilmeseñ olmaz ‘aceb / ‘Aşık olmaduñ anuñçün ğuşşadan âzâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 4*). [nigārā, -a]

Nañl-i kaddüñi **nigārā** eşk-i çeşmümden sakın / Keşret itse didiler eyler ziyân eşcâra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [nigārā, -a]

Ka‘be-i küyuñ **nigārā** kıble-i ‘uşşâkdur / ‘Aşık-ı dil-hasteye yok andan artuk secdegâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 2*). [nigārā, -a]

Nigārā mihr-i ruhsârüñ senüñ pertev salar dehre / Anuñçün mâh-rûlarda bulunmaz sendeki çehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [nigārā, -a]

‘Aceb mi gönlümi çekseñ **nigārā** / Olupdur zülfüñüñ her târi qanca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [nigārā, -a]

Yiter katlûme tîr-i ğamzeñ âhir / **Nigārā** destüñe gel virme rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*).
[nigārā, -a]

Nigārā hasret-i rüyuñ beni ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin zülf-i siyâhuñ yüzüñe perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [nigārā, -a]

Nigārā gel bugün göster cemâlün / Durur kullar olup sultâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [nigārā, -a]

Hâl-i miskînüñ **nigārā** la‘l-i handân üstine / Noqtalardur ki komışlar şekkeristân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [nigārā, -a]

Nigārā eyledün diller perîşân / Meger ‘anber saçuña degdi şâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2*).
[nigārā, -a]

Hâme-i ‘ışkuñ **nigārā** bir harâret virdi kim / Ol harâret yok semür-ile vaşak sincâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6*). [nigārā, -a]

Muhibbî çâresüzdür çâre ister / **Nigārā** çâre kıl nâ-çâr unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*).
[nigārā, -a]

nigâr: Bir resim misâli güzel olan sevgili.

Sürdi yüzüme âl-ıla bir kerre yâr elin / Kaşşâb sandı kan-ıla görenler **nigâr** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [nigâr,]

Demidür bir nazar it mürde dile cân yürisün / Ele çevgân-ı ser-i zülfi alup gelse **nigâr** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [nigâr,]

Genc-i hüsnine ser-i zülfin tılısm itmiş **nigār** / Çāresüz kaldum ne çāre āh ol ejderhā için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*nigār,]*

İy Muhibbī dil-i dīvāneyi bend itdi **nigār** / Boynına kākülünü dakdı selāsil yirine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*nigār,]*

nigāra: "Ey sevgili" anlamında seslenme.

Cān meşāmı müşğ ü ‘anberden inen hazz eylemez / Devr-i zülfünde **nigārā** hıtt u hālūñ var-iken (*Muhibbī Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*nigārā,]*

nigāruñ ‘ışkına: Güzel yüzlü sevgili aşkına.

Sākīyā depret ayak sun ol **nigāruñ ‘ışkına** / Zehr-ise nūş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ışkına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2799, Beyit 1*). [*nigāruñ ‘ışkına,]*

nigū: İyi, hoş, güzel.

Nāgehān virdüm gönül nev-reste zībā dilbere / Cān gözin açdum nazar kıldum o **nigū** manzara (*Muhibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [*nigū,]*

nihāl-i mihr-i yārı: Sevgilinin sevgi fidanı.

Gözlerüm yaşı demidür hāk-i cismüm yaşlaya / Bāgbān-ı dil **nihāl-i mihr-i yārı** aşlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [*nihāl-i mihr-i yārı, -ı]*

nihāl-i tāzesin: Taze fidan. II Sevgili.

Bir **nihāl-i tāzesin** olmak dilersin taze ter / Hār eline gül gibi gel virme dāmānuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*nihāl-i tāzesin, -sin]*

Şimdi bildün sini bu hüsn-ile perī-zādsın / Ya **nihāl-i tāzesin** ya serv ya şimşādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [*nihāl-i tāzesin, -sin]*

nihān: Gizli.

Dehānuña senūñ cānā dinürse tañ mı cāndur bu / Nazardan çünkü gāyibdür ‘ayān olmaz **nihāndur** bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [*nihāndur, -dur]*

nihān itme: Gizlemek, saklamak; örtmek.

Gözlerümden gel **nihān itme** nigārā gün yüzüñ / Rūşen ider ‘ālemi çün ‘ālem-ārāsın bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [*nihān itme,]*

nihān kıl: Gizlemek.

Niçe bir cevri âteşine yakasın ben bî-dili / Âşikâre luğ idüp kahrûnı kıl bārî nihân (Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 4). [nihân kıl,]

nihân olma: Gizlenmek.

Dilerem iy sehî servüm giriftâr-ı hazân olma / Yüzün gün gibi ‘arz eyle şehâb içre **nihân olma** (Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1). [nihân olma,]

nihân olma: Gizlenmek, saklanmak.

Dilerem iy sehî-servüm giriftâr-ı hazân olma / Yüzün gün gibi ‘arz eyle şehâb içre **nihân olma** (Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1). [nihân olma,]

nihân u âşikâr: Gizli ve açık.

Her sözüñde niçe ma‘nî var **nihân u âşikâr** / Ehl-i diller yazup itsünler kitâb eglennesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4). [nihân u âşikâr,]

nihânî: Gizli, gizlice.

Yâra dil gönder **nihânî** anı cânûñ duymasun / Hâlûñi taqrîr eyle kim zebânûñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1). [nihânî,]

nihâyet: Son.

İy Muhibbî bu şeb-i hicre **nihâyet** yog-ı mış / Hânesinden hiç tülû‘ itmez mi ol meh-rû diyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5). [nihâyet,]

nihâyet buldı: Son bulmak, neticeye ulaşmak.

Buldı ‘ömür nihâyet yok mı cefâya gâyet / Dimez misin hey âfet cevri nihâyet olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3). [nihâyet buldı, -dı]

nihâyet olsun: Bitmek.

Buldı ‘ömür nihâyet yok mı cefâya gâyet / Dimez misin hey âfet cevri **nihâyet olsun** (Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3). [nihâyet olsun, -sun]

nihâyet yok: Sonu, nihayeti olmamak.

Marîz ‘ışk olana yok nihâyet / Ne çâre derd gelmez çün hisâba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2). [nihâyet yok,]

nihâyet yok mı: Bir sonu yok mu?.

Hışm ile eylersin nazar ya kaşlarıñ çin eyleyüp / N'itdi Muhibbî hasta-dil yok mı nihayet kîneye
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [*nihayet yok mı,]*

nikâb: *Far. Yüz örtüsü, peçe, yaşmak: "Subh salıp mâh-ı yüzünden nikâb/Çık ki temâşâya çıka âfitâb-Fuzûlî".*

Hâlüm ne ola bilmezem ol âfitâb-ıla / Açmaz yüzini dâyimâ yürür **niķâb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*niķâb-ıla,]*

nikâb: *Örtü, perde. II Yüz örtüsü.*

İy güneş yüzüm gidergil 'arızuñdan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı **niķâbuñ** 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [*niķâbuñ, -uñ]*

nikâb: *Far. Yüz örtüsü, peçe, yaşmak.*

İy Muhibbî götürürse yâr zülfinden **niķâb** / Gözlerüm yaşı o dem pâyına akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*niķâb,]*

İy Muhibbî yâr götürse yüzünden ger **niķâb** / Mâh-rûlar her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [*niķâb,]*

nikâb itmek: *Saklamak, örtmek.*

İtmek diler gün yüzine zülfini niķâb / Bilmez mi bunu olmaduğın nûra ha'ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*niķâb itmek, -mek]*

nikâb itmiş: *Saklamak, örtmek.*

Zülfini gördüm Muhibbî yüzine itmiş niķâb / Sâye salmış san bulut mihr-i dıraşşân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [*niķâb itmiş, -miş]*

nikâb olmaz: *Örtü, peçe olmak.*

Niķâb olmaz ser-i zülfüñ görünür pertev-i hüsnüñ / Hicâb olur mı bir nesne güneş togsa ziyâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [*niķâb olmaz, -maz]*

nikâbın keşf idüp: *Örtüsünü açmak.*

Ger **niķâbın keşf idüp** hübân görine hem çü mâh / Ğâret olur 'aql u şâbrı kim aña ide nigâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 1*). [*niķâbın keşf idüp,]*

nîl: *Mısır ülkesindeki büyük nehir.*

Bilmege 'ışkuñ nüktesin remmâl olayın bir zamân / Nüş it Muhibbî gül gibi cüş idesin tâ **Nîl** gibi
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*nîl,]*

nîl: Nil nehri.

Mâyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde'î / Sedd bağlanmaz **Nîl'üñ** mecrâsına hâşâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*nîl'üñ, -'üñ*]

Gele iy Yûsuf-ı Mısrî gönül tahtında sultân ol / İki yirden akıtdum **Nîl'i** gözüm mâcerâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [*nîl'i,]*

Gözüm yaşı tuğyân ider iy Yûsuf-ı Mısrî / Raħm eyle baña yoksa kalursın **Nîl** içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*nîl,]*

nîl: Nil nehri.

Gözlerüm yaşı biri **Nîl** ü birisi Dicle'dür / Hüsnuñ efündür senüñ çün Mısr-ıla Bağdâd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*nîl,]*

nîl ırmagina: Afrika kıtasının onda birini kaplayan, dünyanın en uzun nehri.

Gözlerüm yaşı 'aceb mi dönse **Nîl ırmagina** / Bu gönül Mısr'ında oldı çünki mihrüñ pâdişâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [*nîl ırmagina, -na*]

nîl ü ceyhün: Nil ve Ceyhun ırmağı (âşıkın gözyaşları bağlamında).

Mısr-ı hüsnuñ hakķı senden ayru iy Yûsuf-cemâl / Gözlerümden cûlar akup **Nîl ü Ceyhün** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*nîl ü ceyhün,]*

Gözümden akar-iken **Nîl ü Ceyhün** / 'Aceb budur ki gönlüm yana teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 4*). [*nîl ü ceyhün,]*

nîlüfer: Nilüfer çiçeği.

'Âşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşımı / Ğarķ ola eşk-i çeşme yüzi **nîlüfer** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [*nîlüfer,]*

Gözüm yaşına Ğarķ **nîlüfer** oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3*). [*nîlüfer,]*

nîlüfer-vâr: Nilüfer çiçeği gibi.

Gözün yaşına Ğarķ ol **nîlüfer-vâr** / Gerekdür olasın hem beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 7*). [*nîlüfer-vâr,]*

nîme iden: İki parça etmek.

Nîme iden çeşmüñüñ kaşşâbidur 'âşıkları / Komaz dâyimâ sâtür dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*nîme iden, -en*]

ni`met-i dünyāya: *Dünya nimetleri.*

Hîç revā mı olasin **ni`met-i dünyāya** ħarîş / Tā seni beñzedeler cîfeler üzre megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [*ni`met-i dünyāya,]*

ni`met-i vaşlın: (*Sevgiliye*) *Kavuşma nimeti.*

Ni`met-i vaşlın döküp bu `āşıkını toylaya / Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [*ni`met-i vaşlın,]*

nişan: *Devlet adamlarına veya saygın kişilere devlet tarafından verilen ve göğse takılan madalya.*

Ola ki Muhibbî göresin pāyi **nişānın** / Etrāfına dök göz yaşını küyü gîl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [*nişānın, -in]*

nişan: *Eser, iz.*

Segriyüp çeşmüm kaçan şādī **nişānı** depreşe / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola ol mehveşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*nişānı, -ı]*

nişan: *Hedef.*

Ĥadeng-i ğamzeñ iy dilber **nişāndur** sîneme gönder / Ki zîrā bilürem anuñ ben iy kaş kemān ħadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [*nişāndur, -dur]*

Bugün meydān-ı sînemde diküp bu dil **nişān** itdüm / Ata ğamz okların diyü benüm ebrü kemānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 3*). [*nişān,]*

nişan: *1. İşâret, belirti, iz, alâmet. 2. Ayırıcı işâret, alâmet-i fârika.*

Yog-ıdı `âlemde hîç mihr ü maĥabbetden **nişān** / Olmış-ıdum bu cihānda `ışk-ıla ben dāsītān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [*nişān,]*

nişan: *Ateş edilmek istenen hedef, nişangâh.*

Umaram ğamze okları ata ol iç ħabzadan / Sîne şahrāsına dikedüm anuñ için dil **nişān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*nişān,]*

nişān bulunmaya: *İşâret, iz bulmamak.*

Bu Muhibbî şöyle ħāk oldı bulunmaya nişān / Çārĥ ğırbāl oluban rüy-ı zemîni elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*nişān bulunmaya, -inmaya]*

nişān eyledi: *Hedef tahtası yapmak, nişan etmek.*

Eyledi bir sîm-ten bu sînemi tîre nişân / Ol sebebden toptoludur âhum ile âsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [nişân eyledi, -di]

nişân it: *Hedef yapmak, amaç etmek, bir yere ulaşmayı hedef olarak belirlemek.*

Muhibbî gâmzesine dil **nişân it** / Kaşı yayını dilber aldı deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 5*). [nişân it,]

nişân itdüm: *Hedef olarak koymak, nişan tahtası yapmak.*

Umaram gânz oklarını ata her dem sîneme / Anuñ için dil **nişân itdüm** o kaşı ya için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4*). [nişân itdüm, -düm]

nişân itmiş: *Nişan almak. avlamak.*

Dil **nişân itmiş** Muhibbî atagör gânz okların / Olmaya kim usanup ya kaşlarıñı yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [nişân itmiş,]

nişân kıldı: *Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.*

‘İşk meydânında çün kıldı Muhibbî dil nişân / Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin tîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [nişân kıldı, -dı]

nişân kıldum: *Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.*

At müjeñ tîrini durma çün katı yadur kaşuñ / Sîne şahrâsında kıldum anuñ için dil nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [nişân kıldum, -dum]

nişân kılmaz: *Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.*

İy Muhibbî sînem içre kılmaz idüm dil nişân / Ok u ya alup ele çeşmi kemândâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [nişân kılmaz, -maz]

nişân kılup: *Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.*

Aldı çeşmüñ ya kaşuñdan eline çünki kemân / Atısdurdur gânze oklarını kılup dil nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [nişân kılup, -up]

nişân olsun: *İz, işaret olmak (Kalıcı olmak bağlamında).*

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir **nişân olsun** / Yanup dil âteş-i gâmla bu âhum da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [nişân olsun,]

nişân vire: *İşaret, iz vermek.*

Gel taleb eyleme yāruñ haberin kimseneden / Bī-niṣāndur kim ola kim o saña vire niṣān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [niṣān vire, -e]

niṣān virmedi: İṣaret, iz vermek.

Virmedi rāh-ı talebden çünki hiç bir kes niṣān / 'Iṣqdan gayrı Muhibbī bil saña yok reh-nümün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [niṣān virmedi, -medi]

niṣāne: İṣaret, belirti, iz, alamet.

'Iṣkuma gözüm yaşı Muhibbī **niṣānedür** / Hün-āba dönüp akduğı her sū girih girih (*Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [niṣānedür, -dür]

niṣane iderem: Hedef hâline getirmek, hedef tahtası yapmak.

Kaşı ya ile atsa ğamze okın / İderem sinede bu dil niṣane (*Muhibbī Divanı , Gazel 2893, Beyit 4*). [niṣane iderem, -erem]

Niğārum el ura tîr ü kemāna / İderem ben dağı sînem niṣāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2986, Beyit 1*). [niṣāne iderem, -erem]

nîsân-ı bārân-dîdeyin: Nisan yağmuru.

Tāze sebz olsun diyü cānā cemālün gülşeni / Ra' d-veş āh eyleyüp **nîsân-ı bārân-dîdeyin** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [nîsân-ı bārân-dîdeyin, -yin]

niṣār eyle: Saçmak.

Gevher-i eṣki Muhibbī yolına eyle niṣār / Ola kim ide nazar çeşm-i güher-pāşumuza (*Muhibbī Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [niṣār eyle,]

niṣār it: Saçmak; feda etmek.

Niṣār it gevher-i çeşmün irerseñ pāy-ı dildāra / Muhibbī lāyıkı budur viresin cānı kurbāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [niṣār it,]

niṣār itdi: Saçmak.

Muhibbī yüzünü gördi ferāmūş eyledi 'aqlın / Ayaguñā **niṣār itdi** güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [niṣār itdi,]

nisbet: Oranla, göre, nazaran, nisbetle.

İy Hıtā maḥbūbı sensüz sorma hālüm hicr ara / Gözlerüm yaşına **nisbet** katredür āb-ı Āmu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [nisbet,]

nisbet eyleme: *Nisbet etmek, eşit tutmak.*

Görübem kuvvetüni olma mağrūr / Özüni eyleme nisbet şemūd'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 5*).
[nisbet eyleme,]

nisbet iden: *Nispet etmek, karşılaştırmak, kıyaslamak.*

Gözümün yaşına **nisbet iden** Seyhün'ı Ceyhün'ı / Hezārān āferīn olsun ne hoş beñzetmiş ol nehre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3*). [nisbet iden, -en]

nisbet ider: *Kıyaslamak, mukayese etmek.*

Göreym 'ömri anuñ ola kütāh / Boyuñ **nisbet ider** serv-i bülende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 5*).
[nisbet ider,]

nisbet oldı: *Karşılaştırılmak, benzetilmek.*

Kaşuñ kemāni berkdür kimdür anı çeken āh / Kim kıavs-i Rüstem oldı nisbet aña kepāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 5*). [nisbet oldı,]

nişin: *Oturan.*

İstemem olmak beni yārum kıla şadra **nişin** / Rāzıyam tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [nişin,]

n'it: *Ne etmek, ne yapmak.*

İşim ile eylersin nazar ya kaşlarıñ çin eyleyüp / **N'itdi** Muhibbî hasta-dil yok mı nihayet kineye
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [n'itdi, -di]

nite ki: *Nitekim.*

Hüblar gönli katıdır çünki seng-i hāreden / Göz yaşı yir eylemez **nite ki** seng-i hāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [nite ki,]

nite kim: *Nasıl ki.*

Nite kim 'ışkum tezāyüd itmede günden güne / Hem-çünān hüsnün sentün 'ışkum gibi olur füzün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2*). [nite kim,]

Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / **Nite kim** yok güzeller içre sence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [nite kim,]

Yanmaga 'aşıkları gelmiş cemāli şevkıne / **Nite kim** pervāneler şem'-i şebistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [nite kim,]

nite kim: *Sonuçta.*

Ben senüñ nür-ı cihân-ārâña hayrân olmışam / **Nite kim** halk-ı cihân görüp olur hayran-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2*). [*nite kim,]*

Olayım cân-ıla kapuñda bende / **Nite kim** cânum ola uşbu tende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*nite kim,]*

Cân virür 'aşıklaruñ şem'-i cemâlüñ göricek / **Nite kim** pervâneler şem'-i şebistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [*nite kim,]*

nite kim: *Nitekim.*

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül nâlesin / Sen de tutmazsın kulak küyuñda âh u zâruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [*nite kim,]*

Diler vaşluñ suyun germ oldı bu dil / **Nite kim** sebzeler bārâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [*nite kim,]*

nite olur: *Nasıl olur, ne şekilde olur? Hiç mümkün olur mu?*

Uşat ur yirlere nefsuñ şanemdür / **Nite olur** büt-i Āzer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2*). [*nite olur, -ur]*

nitekim: *Gerçekten, hakikaten.*

Hüsrevâ şirîn lebüñ yādına bu bî-çäre dil / Şübhesüz cân viriserdür **nitekim** Ferhād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 4*). [*nitekim,]*

nitekim: *Bunun gibi, burada olduğu şekilde.*

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş dağı virdüm / **Nitekim** mey içün müflis ider destârını merhün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*nitekim,]*

niyâz: *Yalvarış, yakarış.*

Baş şabr-ı cibe çeküp dutdum **niyâza** yüz / O lüle benüm derd-i dilüm hâlini bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2*). [*niyâza, -a]*

niyâz ehline: *İhtiyaç sahibi olanlar.*

Yaraşur kılşañ **niyâz ehline** nâz / Hüy kılma tek cefâ vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [*niyâz ehline,]*

niyâz itsem: *Yalvarıp yakarmak.*

Baňa cevr ü cefâsın eksük itmez / **Niyâz itsem** kaçan ol nâzenîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 7*).
[niyâz itsem, -sem]

niyâza başladum: *Yalvarmaya başlamak.*

Ben başladum niyâza dilber de cevr ü nâza / Dimeñ ‘aceb varursam ger âh u zâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [niyâza başladum, -dum]

niye: *Neden, niçin.*

Kim bilürdi ‘âlem içre ‘ışkını pervânenüñ / Bâl ü per **niye** yakardı dünyede nâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [niye,]

niyyet: *Amaç, maksat.*

İster-iseñ Muhib hayr-ıla nâmuñ añıla / **Niyyetüñ** hâlîş idüp irdügüne hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 5*). [niyyetüñ, -üñ]

nizâ’: *Anlaşmazlık, ihtilâf.*

Şâh-ı gam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine / Nesi var kosun **nizâ’ı** ‘aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [nizâ’ı, -ı]

nizâ’ itme: *Kavga etmek, tartışmak.*

Her ne kim vire Hudâ eyle kanâ‘at cân-ıla / Az u çok dime sakın itme nizâ’ aş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [nizâ’ itme, -me]

nokta: 1. Maruf (.) işareti. 2. Durak, merkez. 3. Mahal, mevzu. 4. Hattın nihayeti.

Yârüñ dehenini görüben **noқта** diyenler / Diğkatler idüp mü didiler ince miyâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [noқта,]

nokta: *Az bir kısım, küçük bir parça.*

Çekmek-ile bâr-ı gamı hammâl olayın bir zamân / Açup bu sînem tahtasın dökdüm sirişküñ **noqtasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [noqtasın, -sın]

Tahta-i sînemde dökdüm çünki eşküñ **noqtasın** / Kâyinâtuñ hâlîni bilmekde remmâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [noqtasın, -sın]

nokta: *Bazı harflerin üstüne, ortasına, altına konulan şu (.) işaret, mevzu, husus.*

Hâlîni gördükde didüm lâ‘l-i cânân üstine / **Noqtalardur** ki komışlar şekeristân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [noqtalardur, -lar, -dur]

nokta: *Nokta.*

Okudum hüsünin kitâbın bakmadan hâl ü hâta / Müsta'îdem bakmaz oldum **noқта** vü i'râba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [*noқта,]*

Beñzeden **noқtaya** ğonca femüñi / Dir senüñ bilüñe kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 4*). [*noқtaya, -ya]*

noқта: Çok küçük boyutlarda işaret, benek II Bazı harflerin üzerine konulan ufak işaret.

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarâbın cām-ıla / Yog-ıdı şebde görinen **noқtalar** eflâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [*noқtalar, -lar]*

noқта: (cim harfindeki) nokta.

Kimisi **noқта** dehâna kim miyâna kıl didi / Bilmedi sırr-ı dehân-ıla miyânı hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [*noқта,]*

noқта: Ar. benek, nokta.

Hîç kes virmiş degül yâruñ dehânından haber / Gerçi 'uşşâk arasında **noқtadur** dirler hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [*noқtadur,]*

noқта: Nokta, nokta kadar küçük II yok denecek kadar küçük hayal edilmesi yönüyle sevgilinin ağzı.

Ne tañ kıl disem ol ince miyâna / Ki **noқtadur** dimişler çün dehâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [*noқtadur, -dur]*

noқта: Nokta , şiirde sevgilinin yüzündeki ben bağlamında kullanılır.

Hâl-i miskînün nigârâ la'l-i hândân üstine / **Noқtaldur** ki komışlar şekeristân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [*noқtaldur, -lar, -dur]*

noқта dökdi: Nokta saçmak, serpmek; remil dökmek, atmak. Kum falına bakan kişinin kumu dağıtması, kumla farklı şekiller oluşturması II gökte yıldızların dağılması; iz bırakmak, etkisini kalıcı duruma getirmek.

Eşk-i çeşmüm **noқта dökdi** yine sînem levhine / Kâyinātuñ hâlini bilmekde remmâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*noқта dökdi, -di]*

noқта lebinden: Nokta gibi dudak.

Kimdür ki anuñ **noқта lebinden** haber açâ / Bîġâne kaçan vâkıf ola râz-ı nihâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*noқта lebinden, -inden]*

noқта vü i'râbdan: Nokta ve hareke (ben ve ayva tüyleri için kullanılmış).

Okuram hüsnuñ kitâbın hâl ü haç hâcet degül / Müsta'id müstağnîdür çün **noқта vü i' rābdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [*noқта vü i' rābdan, -dan*]

n'ol: "Çok mu / Ne çıkar" anlamlarında istirham ifadesi.

Muhibbî sözlerin taksañ **n'ola** gūşuña iy dilber / Yig alurlar anuñ qadrin bilenler dürr ü gevherden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5*). [*n'ola, -a*]

Leblerün eţrafını cānā **n'ola** tutsa haţuñ / Yir olur zulmet içinde çeşme-i hayvān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*n'ola, -a*]

Gönlüm **n'ola** ger kılsa gile iki gözümnden / Derdā ki usandurdı beni bunlar özümnden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [*n'ola, -a*]

Ne buldı ise buldı Muhibbî göz ucından / Gönlüm **n'ola** ger kılsa gile iki gözümnden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 5*). [*n'ola, -a*]

Yagup yagmurlayın yaşum **n'ola** cūlar revān olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge düd-ı siyāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*n'ola, -a*]

Olmışam ışık fakiri **n'ola** iy kân-ı kerem / Bir nazār hüsnuñi ihşān idesin cānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*n'ola, -a*]

N'ola feryād-ıla bu nālemi gūş itmeseler / Görmedük kimsene yok künbed-i devvāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [*n'ola, -a*]

Mestāne gözün kanımı içse benüm **n'ola** / Mey-hōr olanuñ başı hoş olur şarāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*n'ola, -a*]

Nazm u eş'āruñ Muhibbî sūz-i Hüsrev'den haber / Çün virür bir nükte korsañ **n'ola** Selmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*n'ola, -a*]

Niçe yıldur señekdür bu Muhibbî / Vefā tavkıñ **n'ola** kılsañ kılāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 5*). [*n'ola, -a*]

Leblerinden derdüme dermān **n'ola** kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi var cehd ide dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [*n'ola, -a*]

Sinemi hālî koma tırüñi gönder güzelüm / **N'ola** dil sende ise koyam anı dil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*n'ola, -a*]

O serv ben hāke **n'ola** sāye salsa / Düşer çün sāyeler her dem türāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*n'ola, -a*]

n'ola: Şaşılır mı? (Şaşılmaz).

Gözlerüm yaşı olursa **n'ola** pāyuña revān / Karşuma serv-i sehī gibi hürāmān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*n'ola,]*

n'ola: Çok mu, şaşılır mı?.

Sen melek ruḥsār için hercāyī dirlerse **n'ola** / Olmaduk sözler dinür ḥurşīd-i nūr-efşān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [n'ola,]

n'ola: "Ne olur" anlamında yalvarma sözü; II şaşılır mı? (Şaşılmaz).

Seyl-i eşk **n'ola** gönül ḥānesin ide[r]se ḥarāb / Seng-i miḥnetle yine nev yapup ābād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [n'ola,]

n'ola: "Ne olur" anlamında kullanılan söz.

İy ḥümā-yı luṭf 'ışkuñ beni mecnūn eyledi / Başum üzre **n'ola** bir kerre yaparsañ āşiyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [n'ola,]

Ger Süleymānsañ **n'ola** gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterüñ de gerçi kemdür mürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [n'ola,]

Varsa Muḥibbī kapuña cān tuḥfe iltür / İtseñ ḳabül **n'ola** bu kemter kemīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [n'ola,]

Bu Muḥibbī **n'ola** ger itmese dünyāya nazar / Hiç deryā-dil olan meyl ide mi ḥār u ḥese (*Muhibbī Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [n'ola,]

La 'l-i nābıdur anuñ dāfi ' olan derd ü ḡama / La 'line ger heves itsem **n'ola** ben cānlar-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 3*). [n'ola,]

Zāhidüñ turş yüzinden **n'ola** 'ışk ehlī ḳaç / 'Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [n'ola,]

Enīs olsa **n'ola** 'uşşāḳa bāde / Olur anuñ-ıla çün dil küşāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 1*). [n'ola,]

Şulḡa gelse **n'ola** dilber şimdi bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma illā ezel ḡavḡā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [n'ola,]

Ḥalṡ olursa **n'ola** ger ḥün-ı ciḡer yaşumuza / Bu daḡı yazu-y-ı mış rüz-ı ezel başumuza (*Muhibbī Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [n'ola,]

Baksa Muḥibbī yüzüne akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzāre iden kişi ya **n'ola** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [n'ola,]

Gitdi şubḡ akşām irişdi oldı göñlüm bī-ḳarār / Görmedin gün yüzünü pes **n'ola** ḡālüm böyle ya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [n'ola,]

'Aceb ḡālüm **n'ola** bir daḡı görsem / Gidüp kalmadı 'aḡlum bir görende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2943, Beyit 3*). [n'ola,]

n'olisar: Ne olacak.

Dime ḡālüm **n'olisardur** ḡasret-i cānān ile / Vuşlat-ı cānān bulunmaz illā terk-i cān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 1*). [n'olisardur, -dur]

n'olursar: *Ne olacak, nasıl olacak.*

Nāra dünyāda taḥammül idemezsin çün dilā / **N'olursar** uḥrāda ḥālūñ āteş-i sūzān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [*n'olursar,]*

n'olur: *Nasıl olur?.*

N'olur ḥālūñ geçisersin şırātı / Kılıcdan iti dirler kıldan ince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 5*). [*n'olur,]*

Bu cān u dil dermādedür ḥālüm **n'olur** cānān ile / Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagina kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [*n'olur,]*

n'olur: *Nasıl olur.*

Gün yüzini dāyimā örter şehāb-ıla / Ḥālüm **n'olur** bilmezem ol āfitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 1*). [*n'olur,]*

Ḥālını zūlfinde koyup itdi dil murğın şikār / Bilmezem ḥālüm **n'olur** āh ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [*n'olur,]*

n'olur: *Ne olur II ne var, ne çıkar.*

Ḳāni' em bir loḳmaya dünyā na'iminden **n'olur** / Rāzıyam bir ḥırḳaya dimem ki bī-şālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [*n'olur,]*

nücüm-ı meh-pāre: *Ay parçası yıldızlar.*

Görenler **nücüm-ı meh-pāre** dirler / Görünen sensin beñzeyen aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*). [*nücüm-ı meh-pāre,]*

nüh felek: *Dokuz gök.*

İy gönül āhuñ odından **nüh felek** yanmak neden / İy gözüm eşküñle 'ālem kana boyanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*nüh felek,]*

nükte: *Ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.*

Bilmege 'ışkuñ **nüktesin** remmāl olayn bir zamān / Nüş it Muhibbî gül gibi cüş idesin tā Nıl gibi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*nüktesin, -sin]*

nükte-i 'ışkı: *Aşk nüktesi, aşkın ince manası.*

Nükte-i 'ışkı ne bilsün zāhid-i efsürde-dil / Sor aña taḳrīr kılsun nār-ı 'ışk-çeşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*nükte-i 'ışkı,]*

nümûde itdûn: Göstermek.

Sen itdûn hüsnüni evvel nümûde / Kılup bu ‘aql-ıla gönlüm rübûde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [*nümûde itdûn, -dûn*]

nümûne: Numune.

Ġaflet gözini açagör uyan bu ẖvâbdan / ‘Ālem **nümûne** çün yiter Efrâsiyâb’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [*nümûne,]*

nûn: Arap alfabesinin yirmi sekizinci harfi. (beyitte insanoğlunun boyunun bükülmesi anlamındadır.).

Sen elif kıddûn firâkından Muhibbî hastanuñ / İñleyüp tâ şubha dek kıddî niçe **nûn** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*nûn,]*

nûn oldı: Nun harfî gibi olmak.

Elf iken kâmetüm ‘ışka düşeliden oldı nûn / Döstlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1*). [*nûn oldı,]*

nûn oldı: Nun harfî gibi olmak II âşığın iki büklüm boyu, bedeni.

Döstum cevr ü cefâlar eyledûn hâdden birûn / Kâmetüm oldı nigârâ bâr-ı gamdan hem çü nûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 1*). [*nûn oldı, -dı*]

nûr: 1. Nur 2. Işık.

Şem‘ didüm hâddine bi’llâh görûn **nûr** olmasun / Yâ İlâhî ehl-i ‘ışk ol nûrdan dür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*nûr,]*

nûr: 1. Işık, ziya, aydınlık, nur.

Yüzi hürşîdinüñ **nûrî** katında / Degül rüşen çerâğ-ı mâh-ı tâbân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 2*). [*nûrî, -ı*]

‘Ām iken hürşîd-veş lutfuñ cihâna **nûrdan** / Saklanursın yâ nedendür bu dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [*nûrdan, -dan*]

Gel tülü‘ it gün gibi görsün seni ‘âşıqlaruñ / Zerrelerdür ehl-i ‘ışk dür olmasunlar **nûrdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*nûrdan, -dan*]

Şem‘ didüm hâddine bi’llâh görûn nûr olmasun / Yâ İlâhî ehl-i ‘ışk ol **nûrdan** dür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*nûrdan, -dan*]

İtmek diler gün yüzine zülfini niķâb / Bilmez mi bunı olmaduğın **nûra** ha’île (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*nûra, -a*]

İrişdüm kûyuña gördüm yüzüni / Müyesserdür görünmek **nür** hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [nür,]

Beñzedelden ruğlarıñı âfitabuñ ‘aynına / **Nūra** ğark olup göründüñ şeyh ü şābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [nūra, -a]

nür: *Aydınlık, ziyâ | göz nuru.*

Saña niçe beñzedem başdan ayaga **nürsın** / Hâk disün her kim göre hırşid-i tãbân uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [nürsın, -sın]

nür eyle: *Aydınlatmak.*

Her taraftan çün üşer başuña pervâne-i ğam / Sen dağı şem‘-şifat her nefesüñ **nür eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [nür eyle,]

nür [u] ziyāsından: *Nur ve ışık.*

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefi‘dür ol / İki ‘âlem münevverdür anuñ **nür [u] ziyāsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [nür [u] ziyāsından, -sı, -ndan]

nür-ı cemālün: *Yüz güzelliği, yüzünün ışığı, aydınlığı.*

Bilmezem hürî misin yāhū melek iy nāzenîn / Kim göre **nür-ı cemālün** kendüden gider hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [nür-ı cemālün, -ün]

nür-ı cihān-ārāña: *Dünyayı aydınlatan ışık.*

Ben senüñ **nür-ı cihān-ārāña** hayrân olmışam / Nite kim hâk-ı cihān görüp olur hayran-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2*). [nür-ı cihān-ārāña, -ña]

nür-ı dīdesin: *Göz nuru.*

Görmese cānā seni olmaz Muhibbî’ye hayāt / Anuñ-içün tende cān çeşmümde **nür-ı dīdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [nür-ı dīdesin, -sin]

nür-ı ilāh’ı: *İlahi nur, Allah’ın ihsan ettiği manevi aydınlık.*

Yüz çevürme gün yüzünden zāhidā inkārı ko / Kāfir olmaz mı ‘aceb **nür-ı ilāh’ı** sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [nür-ı ilāh’ı,]

nür-ı muḥammed: *Muhammed’in nuru; Dîni-tasavvufî eserlerde Hz. Peygamber’in manevî şahsiyetini ifade etmek için kullanılan bir terim.*

Yüzüñde berk urur **nür-ı Muḥammed** iy Mesîhā-dem / Bu hüsn-ile bu hûk-ıla Hüseyn ü yā Ḥasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [nür-ı muḥammed,]

nüş eyle: İçmek.

Hün-ıla yine toptoludur sāgar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā içmeğe peymāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*nüş eyle,]*

nüş eylegil: İçmek.

Virürsin bāda çün 'ömri kadeh nüş eylegil her dem / Elünde dutduğunu sāgar ki yigdür sāgar-ı Cem'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [*nüş eylegil, -gil]*

nüş eylevüp: İçmek.

Hün-ı bagrum dem-be-dem nüş eylevüp rahm itme / İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*nüş eylevüp, -vüp]*

nüş ideli: İçmek, yudumlamak.

'İşk cāmını Muhibbî çün ezel nüş ideli / Geh melāmet gāh mest maḥmūr dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*nüş ideli, -eli]*

nüş idelüm: İçmek.

Berü sun sun berü sākī mey-i gül-reng[i] müdām / İçelüm nüş idelüm tā tola peymāne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [*nüş idelüm,]*

Sākīyā depret ayak sun ol nigāruñ 'ışkına / Zehr-ise nüş idelüm gül yüzlü yāruñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 1*). [*nüş idelüm,]*

İy Muhibbî mevsim-i güldür güzeller yādına / Cām-ı mey nüş idelüm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [*nüş idelüm,]*

nüş idelüm: İçmek, Yudumlamak.

Sāgar-ı çeşm-ile sun hün-ı ciger nüş idelüm / Maḥbaḥ-ı ğamda dilā derd ü belā aş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*nüş idelüm,]*

nüş idem: İçmek, yudumlamak.

Yine vaqt oldı alam rāh-ı muğānı elüme / Komayam nüş idem ol rıtl-ı girānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*nüş idem, -em]*

nüş iden: İçen.

Lebüñden cür'a nüş iden hayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben anlamam ola bu ḥaşlet āb-ı kevserde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [*nüş iden,]*

nüş idensin: İçmek, yudumlamak.

Dilâ 'ışk-ıla ger olsañ 'aceb mi haşre dek sermest / Maḥabbet cāmını rüz-ı ezelden **nüş idensin** sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3*). [*nüş idensin, -ensin*]

nüş ider: İçmek, yudumlamak.

Geh **nüş ider** kanımı ol gözleri maḥmūr / Neler çekerem āh o bīmāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [*nüş ider, -er*]

nüş ider: İçmek.

Ḥün-ı dilümi **nüş ider** ol nergis-i cādū / Her geh ki işaret kıla ger güşeden ebrū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [*nüş ider,]*

nüş idüp: İçmek, yudumlamak.

Tolu gördüm çün ezel bezminde gam peymānesin / **Nüş idüp** evvel ben oldum 'ışkuña yāhū diyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [*nüş idüp,]*

Nüş idüp elde tutar sāgarı şeydā lāle / Ruḥ-ı efrūhte san bāde-i ḥamrā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*nüş idüp,]*

'İşk cāmın **nüş idüp** bagrına yakmış taze dāğ / Sīne çāk olup yaturlar lāleler kühsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*nüş idüp,]*

nüş ile: İçme, içmek.

Ḥün-ı dilden **nüş ile** hem bagrumı iden kebāb / İñleyen gam meclisinde hemçü ṭanbūr uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*nüş ile, - ile*]

nüş it: İçmek.

Feryād idüp bülbül gibi hoş-ḥāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*nüş it,]*

nüş itdi: İçmek, şarap içmek.

Kime sunuldı ezelde **nüş itdi** cām-ı 'ışk / Kalmaya nāmūs u 'ārı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [*nüş itdi,]*

nüş itdüm: İçmek.

Alup bir cür'a **nüş itdüm** ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rüz-ı maḥşerde daḥı başda ḥumārından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2*). [*nüş itdüm, -düm*]

nüş itmege: İçmek.

Bezm-i ğamda hün-ı dil **nüş itmege** yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*nüş itmege, -ge*]

nüş itmek: İçmek.

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ‘ışkı **nüş itmek** / Virildi saña da zāhid yiyesin ħabb-ıla afyūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*nüş itmek,]*

nüş kıl: İçmek.

Sākī-i mehveş elinden **nüş kıl** cām-ı şarāb / İy Muhibbî çün ğam-ı devrān ile nā-şādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*nüş kıl,]*

nüş eylemeñ: Öğüt, nasihat vermek.

Alımazsın dōstlar **nüş eylemeñ** benden cevāb / Eyledi cān u dili dīvāne kāküller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [*nüş eylemeñ, -meñ*]

nüş-ı cam: Kadehi yudumlamak.

Nüş-ı cam ile gönül āyīnesin eyle şafā / Ne revādur ki ‘abeş yirlere maħzūn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [*nüş-ı cam,]*

nüş-ı cān olsun: Afiyet olmak.

Eline ħançer almışdur dem-ā-dem kaşd[ı] kan itmek / Ko dōksün kanımı ğamzeñ içerse **nüş-ı cān olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 5*). [*nüş-ı cān olsun, -sun*]

nüş-ı mül eyleyelüm: Şarap içmek.

Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / **Nüş-ı mül eyleyelüm** gel berü yārānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*nüş-ı mül eyleyelüm, -yelüm*]

nüş-ı sāğar eylesün: Şarap içmek.

Pāk ola dirse Muhibbî jengden levḥ-i zāmīr / Bir niçe yārān buluban **nüş-ı sāğar eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*nüş-ı sāğar eylesün, -sün*]

nutk: Söz, kelām.

Ne bilsün sırr-ı ‘ışkı şeyḥ-i ħalvet / Bilür mi tūtī **nutkın** murğ-ı ħāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 4*). [*nutkın, -tñ*]

nüzül kılsa: *Inmek.*

Şāh-ı ğam dil hānesine her kaçan kılsa nüzül / Gevher-i eşki gönül kıl yolına ĩsār sen (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2727, Beyit 2). [*nüzül kılsa, -sa*]

O

o: O, işaret zamiri.

İy dōst neden eyleyesin kaşlaruñı çīn / Kīn olsa kaçan olmaya **anuñ-ıla** dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*anuñ-ıla, -nuñ, -ıla*]

o: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Görinen serv-i sehī-veş kadī dil-cūdur bu / Akıdan gözlerümüñ yaşını āh **odur** bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*odur, -dur*]

Her işi eyleyen çü **odur** ihtiyār anuñ / Hīç vire mi irādeti sulṭān olan kula (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*odur, -dur*]

o: "O" işaret sıfatı.

Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ‘aşıqlaruñ / Vir zekāt-ı hūsnüñi kesme **o** miskīnler haqın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*o,]*

o: 3. tekil şahıs zamiri.

Gel taleb eyleme yāruñ haberin kimseneden / Bī-niṣāndur kim ola kim **o** saña vire niṣān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*o,]*

İstese mihr ü vefā itmek baña mümkün degül / Çünkü cev̄r-ile cefā kılmak olupdur **aña** hū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [*aña, -ñ, -a*]

o: " O" işaret sıfatı.

Ben **o** murḡam ‘arız u hālūñ görüp şayd olsam āh / Dōstlar itmeñ ‘aceb meyl itsem āb u cīneme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*o,]*

Yüzine kılsam naṣar zūlfī çelīpā ‘arz ider / Bir müselmān düşmesün yā Rab **o** kāfir derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*o,]*

o: "O" 3. teklik işaret zamiri (Gönül).

Göñlümi kūyuña gönderdüm **anı** yād eyledüñ / Āşināñdur ol ezel sanduñ meger bīḡāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*anı, -n, -ı*]

o: " O" kişi zamiri.

Muhibbī bulur elbette **o** devlet / İden hıdmet ol ulu āsītāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*). [*o,]*

Ne sünböldür saçuñ iy çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āhīr āh **o** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*o,]*

Bu yidi beyt ne olur belki / Dağl olunur o bel kim Selmân'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [o,]

o: " O" işaret sıfatı.

Didüm zülfün midür cānā nedür ol dāneler didi / Esrürsün niçe yıllar o zülf ü hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [o,]

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i gāmze-zen / Her kime dogrutsa lā-büd qalbini eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [o,]

Haydariler gibi takdum gūşa kullık halkasın / Boynuma halka olalıdan o zülf-i 'anberin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [o,]

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine ugrar / Haber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [o,]

Görüp cemāl-i şem'ün pervāne-veş Muḥibbî / Zülfün şebinde her dem yanar o nāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [o,]

Saña du'ālar eyleye el kaldurup çınār / Bāğa revāne olsañ o serv-i revān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [o,]

'Işkuñ kemānı saht-durur degme kimesne / Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4*). [o,]

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvār / 'Aceb beñzer mi ki fülful o hāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [o,]

Ölse Muḥibbî 'ışk-ıla kan-ıla yuyasız / Maḥşer güninde kalka-bile tā o kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [o,]

Esb-i nāza binüp 'āşıkluñı şayd idesin / Ne sa'ādetlü ser olur ki o fitrāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [o,]

Geldi o meclise sultān-ı gül güle güle / Şaḥn-ı çemende cem' idüp ezhār[1] bād-ı şubḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2*). [o,]

Özin şem'e yakar mı-y-ıdı hergiz / O nāra olmasa pervāne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [o,]

Nāgehān virdüm gönül nev-reste zībā dilbere / Cān gözin açdum nazar kıldum o nīgū manzara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 1*). [o,]

Servün bāğ içre qaddinde leṭāfet añlamam / Bāgbānā kıl nazar o qadd-i mevzūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3*). [o,]

Belā ile geçen 'ömrün Muḥibbî / Hākīkatdür o 'ömri 'ömre sayma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5*). [o,]

o: " O" III. tekil şahıs zamiri.

Muhibbî gönlini bulup ser-i zülfinde bend itdün / Ne yarar **anı** ber-dâr it ki çün şâhib-resensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [anı, -n, -u]

Kim ola göre **anı** virmeye dil / Özini eylemiş bir vech-ile zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*).
[anı, -n, -u]

Ne assı dâne dâne cem ‘-i dünyâ / **Anı** fikr eyle kanı māl-ı Qārûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 3*).
[anı, -n, -u]

Muhibbî bil **anı** tâkat getirmez / Olıcak bir kişi hem-râh-ı hûbân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*).
[anı, -n, -u]

Ben ‘aşıkınuñ katline ister bahâne yâr / Cân-ıla **anı** sevdüğümü müttehem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [anı, -n, -u]

Hıdmete geldi bu Muhib kapuña / **Anı** reddeyleme ‘abîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*).
[anı, -n, -u]

Gönlini kim ki bağladı bir saçı sünbüle / Añlamazam ki ‘âlem içinde **anı** güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 1*). [anı, -n, -u]

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla / Tâ kim göre bülbül **anı** yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [anı, -n, -u]

Rakîbün şimdi maqşûdı beni senden cüdâ kılmak / Göreyim **anı** mesh olsun döne tâ yüzi maymûna
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [anı, -n, -u]

Eger dünyâyı cem ‘itseñ görüp **anı** gurûr itme / Ne assı yir seni âhîr dönersin sen de Qārûn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [anı, -n, -u]

Her kim cefâ vü cevrimini bilmez anuñ vefâ / Öldürseler ger **anı** gâzâdur ‘azâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4*). [anı, -n, -u]

Dil-i Şîrîn katı seng-i hâcerden / Getürimedi Ferhâd **anı** kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6*).
[anı, -n, -u]

Didiler gözlerün yaşı kamu sırruñı fâş itdi / Didüm teskîn idem **anı** ne çare bu ruñ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [anı, -n, -u]

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cü **anı** / Râh üzre düşüp kaldum ayakdan bile bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [anı, -n, -u]

İster Muhibbî vaşlını salar **anı** ferdâlara / Ancak cefâ in ‘âm ider var ola bu ihsân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [anı, -n, -u]

Gül işitmiş ‘arız-ı yâra **anı** beñzetdügüm / Şādılığından kızarmışdur meger güle güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [anı, -n, -u]

Kuluñdur âsitânuñda Muhibbî / **Anı** ‘ışk ehline ser-tâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 5*). [anı, -n, -u]

Kâsesin Qays’uñ sıyup halkdan **anı** mümtâz ider / Leylî mihrin gösterüp aldı dilin Mecnûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [anı, -n, -u]

'Aceb mi gördüm **anı** sümbül otlar / Gözini beñzedem āhū-yı Çīn'e (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6). [anı, -n, -u]

Olurdum ben daħı bir Hızr-ı zinde / Öpebilsem **anı** bir kez lebinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4). [anı, -n, -u]

o: " O" işaret sıfat.

Geh nüş ider kanımı ol gözleri maħmūr / Neler çekerem āh **o** bīmāruñ elinden (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 4). [o,]

Cilve eyler bād-ıla öter **o** zülf-i 'anberīn / Sanasın tāvūsdur gülşende 'arz eyler perin (Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1). [o,]

Baş şabr-ı cībe çeküp dutdum niyāza yüz / **O** lāle benüm derd-i dilüm ħālını bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2). [o,]

o: "O" 3. teklik işaret zamiri.

Yandı maħv oldu Muħibbî şem 'ine pervāne-veş / **Andan** ummañ dōstlar şimden girü nām u nişān (Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5). [andan, -n, -dan]

o dem: O zaman.

İy Muħibbî götürürse yār zülfinden niķāb / Gözlerüm yaşı **o dem** pāyına akabaşlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5). [o dem,]

o gün kim: O gün ki.

Ķadem basduñ **o gün kim** bu zemīne / Cihān yüz sürdi pāke būse dāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3). [o gün kim,]

o halk: Ahali || insanlar.

Yār 'arz-ı cemāl itdi **o halk** itdi nezāre / Kalmadı tākāt-ı nażar āh baña ne çāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1). [o halk,]

o kaşı ya: Keman kaşlı dilber.

Umaram ğamz oklarımı ata her dem sīneme / Anuñ için dil nişān itdüm **o kaşı ya** için (Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4). [o kaşı ya,]

o kim: O ki, o kimse.

Dime bī-derd olana bilmez çü derdūñ ħālını / Añlamaz derd[i] **o kim** kendüsi derdnāk olmaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3). [o kim,]

o nā-merde: İnsanlıktan nasibini almamış, mert olmayan.

İki yüzülü-durur dünya ider 'ahd kavline durmaz / Sözünde çün degül şādık inanma sen **o nā-merde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5). [o nā-merde, -e]

o serv: O salınan servi II O uzun boylu sevgili.

O serv ben hāke n'ola sāye salsa / Düşer çün sāyeler her dem türāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4). [o serv,]

o servüñ: O başkan II O Sevgili.

Akıt Muhibbî yaşuñ ayagına **o servüñ** / Ismarla vardugında yüz süre pāy-ı yāra (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6). [o servüñ, -üñ]

o yār: O sevgili.

Atı önince yürüyüben Qanber'i olam / Binse **o yār** çünkü 'Alī gibi Düldül'e (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5). [o yār,]

o yirde: Orada.

Gezerken cāmi '-i hüsnin kaşı mihrābını gördüm / Başum kaldurmayup kıldum **o yirde** secdegāhi ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5). [o yirde,]

ocag: Ateş yakılan yer. II Ev, yuva. II Kaynak, memba.

Maḥabbet nārına her kim dutuşup cān-ıla yanmaz / Yanup hirmān **ocagında** aña dāyim 'azāb olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2). [ocagında, -i, -n, -da]

od: Ateş.

Sīnem **odına** zarar yok ger yaşum ḥadden aşa / Revḡan oldu zıdd iken ol āb beñzer āteşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1). [odına, -i, -n, -a]

od: Ateş.

Bildiler 'aşıklıgum sīnemde olan **oddan** / Zīra āteş zāhir olur kanda yansa düddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1). [oddan, -dan]

Bildüñ-ise ḥālümü içümde yanan **oddan** / Bir nazar kıl zāhir olsun dilde olan düddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1). [oddan, -dan]

Müy-ı jülidem degül bil ki başumda düddur / Görinen budur Muhibbî dilde yanan **oddan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 5). [oddan, -dan]

Āteş-i 'ışık-ıla sīnem yandı kılsam nāle āh / Dūd-ıla 'ālem tolar çün **oda** duş ola giyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [oda, -a]

Taň mı haddüñde olan hālūñe kāfir dir-isem / Kaşid ider **oda** varup tapmaga Hindūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [oda, -a]

Gīce **odlar** zāhir olur sīne-i şad çākde / Dūd-ı āhumdur görinen gündüzin eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [odlar, -lar]

Haddūñ **odını** göster olsun Muhibbî mesrūr / Dirler ki gülşen olur āteş-i zamān kışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 8*). [odını, -ı, -n, -ı]

od: *Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.*

Nāmeler āhum **odından** bağladı reng-i hazān / Eşk-i hasret birle yazdum hālūmi dildāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 2*). [odından, -ı, -(n)dan]

od: *Aşk ateşi, aşk tutkusu, ateş.*

Dem mi var[dur] bu gönül sīnede **od** eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [od,]

Geh āteş-ile hark ola geh dīde garq-ı āb / Sīnemde **od** gözde su cem'e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [od,]

oda yakarsa: *Ateşe vermek, yakmak.*

Gün yüzine gel eyle taħammül nazar olsun / Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3*). [oda yakarsa, -arsa]

oda yakdı: *Ateşe vermek, yakmak.*

Pervāne-şifat cānı Muhibbî **oda yakdı** / Gāyet bugün şākirem ol nāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [oda yakdı, -dı]

Ehl-i 'ışkuñ hālını zūlfūñ perīşān eyledi / 'Ārızuñ anları küllī **oda yakdı** al-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [oda yakdı, -dı]

oda yana: *Ateşe yanmak, alev almak, tutuşmak, ateşler içinde kalmak, harap olmak.*

Kim çıkar başa şehā zūlf-i siyehkārūñ-ıla / **Oda yana** dil ü cān āteş-i ruhsārūñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 1*). [oda yana, -a]

odlara yakdı: *Ateşe atmak, tutuşturmak; aşk ateşini düşürmek.*

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / **Odlara yakdı** cihānı āh kim bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [odlara yakdı, -dı]

odlara yana: Oda yanmak: Ateşte yanmak (aşk ateşi), âşık olmak.

Şem‘-i ruhuñı görüp bu dil itme ta‘accüb / Pervâne kaçan şem‘ göre **odlara yana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6*). [*odlara yana,]*

oglandan: Gençliğimden (beri).

Bir lebi şîrîn sevüp Ferhād’am **oglandan** berü / Kūh-kenlik itmede üstādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [*oglandan,]*

Bir lebi şîrîn sevüp Ferhād’am **oglandan** berü / Kūh-kenlik itmede üstādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [*oglandan,]*

Sanma kim cevır ü cefādan iy şanem yüz döndürem / Çekmege zîrā anı mu‘tādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [*oglandan,]*

Vādî-i ‘ışka düşersem dōstlar ‘ayb itmeñüz / ‘Āşıkam mecnūn olupdur adum **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [*oglandan,]*

Ten ğubārımı savursa tañ degüldür bād-ı ‘ışk / Bu hevā ile yiler bir bādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*oglandan,]*

Hey ne zālimdür terahhüm eylemez dād istesem / Kapusunda ol şehūñ bî-dādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*oglandan,]*

Bir temel bıraktı göñlüme benüm bennā-yı ‘ışk / Gelmedi hergiz hālel bünyādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*oglandan,]*

Āşinā idük ezel bezminde iy ārām-ı cān / Ne sebep düşdi ki şimdi yādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [*oglandan,]*

Nāy āheng itmedi ben nālemi itdüm bülend / Tas-ı çarh çekenedür Ferhādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [*oglandan,]*

İy Muhibbî hāndenūñ ardınca vardur giryesi / Anuñ için dāyimā nā-şādam **oglandan** berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*oglandan,]*

ohşa: Okşamak.

Zekānuñ **ohşayup** öpmek ile cānā ne zarar / Meyve-i cennet olan dime ki āyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [*ohşayup, -yup]*

ok: Ok.

Hāriciler üstine dest-i kazādan bir **okam** / Rāfîziler kaşdına şemşîr-i kıttālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5*). [*okam, -am]*

ok: Ok (sevgilinin kirpiği).

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgānu **ok** / Kan bulaşur hūn-ı dilden tır-i müjgānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [ok,]

ok: I. Yay veya keman denilen kavis şeklinde bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takularak uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe verilen addır.

İşitdüm **ok** u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum **ok** bu kıaddüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [ok,]

İşitdüm **ok** u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum **ok** bu kıaddüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [ok,]

ok: I. Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. II. Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.

Ok gibi bükdi benüm kıaddüm kemān itdi firāk / İy benüm kirpügi **ok** kaşı kemānum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [ok,]

ok gibi: Dümdüz, dosdoğru.

Ok gibi bükdi benüm kıaddüm kemān itdi firāk / İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 4*). [ok gibi,]

ok gibi: Ok gibi dimdik, dosdoğru.

‘İşk mıdur bir kemān ebrū nigāruñ yādına / **Ok gibi** bu kıaddümi büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [ok gibi,]

ok u ya: Ok ve yay.

Gözleri dil almaga almış eline **ok u ya** / ‘Āşık iseñ yan cemāli şem‘ine pervāne-veş (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2*). [ok u ya,]

İy Muhibbî sīnem içre kılmaz idüm dil nişān / **Ok u ya** alup ele çeşmi kemāndār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [ok u ya,]

okı-: Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kırâat etmek.

Okı lâ-ḥavli dāyim nefis[i] kör it / Ki tā şeytān gezimeye damarda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*). [okı,]

okı: Okumak.

Bu Muhibbî sözi gevher mi ve yāḥūd billūr / **Okıyup** taḥsīn aña biribirinden fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [okıyup, -y, -up]

okıma: Okumamak.

İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil aḥvālını / **Okımasa** defterin almasa ol maḥzûn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [*okımasa, -sa*]

okını atdı: Oku fırlatmak.

Atdı okını sîneme kaşuñ kemân-ıla / İtdüm ḳabûl dilde kodum anı cân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [*okını atdı, -dı*]

okıyan: Okuyan, anlayan kimse.

‘İşk dersin **okıyan** irmez anuñ itmâmına / İntihâ itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 4*). [*okıyan,]*

okıyanlar: Okuyan.

‘İşk dersin **okıyanlar** iremez itmâmına / İntihâ itdüm diyenler yine başdan başlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*okıyanlar,]*

oku: Okumak.

Ḥattı esrârını şî‘rümde anuñçün añaram / Her kim **okursa** anı vâlih ü ḥayrân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*okursa, -r, -sa*]

oku: Okumak.

Okuram ḥüsnüñ kitâbın ḥâl ü ḥaṭ ḥâcet degül / Müsta‘id müstağnîdür çün nokṭa vü i‘râbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 2*). [*okuram, -r, -a, -m*]

oku: Okumak, talim etmek.

Dâyimâ cevr ü cefâ fennin **okur** ol dil-firîb / Ğâlibâ mihr u vefâ öğrenmemiş üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [*okur,]*

oku: Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek.

Minber-i ‘ışk üzre **okurken** maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelstün şalâdur şeyḥ ü şâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*okurken, -r, -ken*]

Minber-i ‘ışk üzre **okurken** maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelstün şalâdur şeyḥ ü şâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*okurken, -r, -ken*]

oku: Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek.

Okudu haṭṭuñ füsün kalmadı dilde ‘aql u hüş / Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 2*). [okudu, -dı]

oku: Bir yazıda ne yazıldığını sadece gözle veya aynı zamanda seslendirerek çözmek.

Her kim **okursa** uşbu Muhibbî gazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet-ile bir du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [okursa, -r, -sa]

Her kim **okursa** uşbu Muhibbî şî‘rini / Raḥmet aña raḥmet ile ger du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [okursa, -r, -sa]

oku: 1. Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kırâat etmek. 2. Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek.

Okuyan derd-i ‘ışkum dāsitanın / Görine kışsa-i Mecnün fesâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 3*). [okuyan, --(y)an]

oku: Okumak, söylemek; okutmak, söyletmek.

Okuñ meclisde ‘ışkum dāsitanın / Kitâb-ı ‘ışk-ı Mecnün’dur fesâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 3*). [okuñ, -+ñ]

oku: Okumak, söylemek.

Okudum hüsünin kitâbın bakmadan hâl ü haṭa / Müsta‘îdem bakmaz oldum noḡta vü i‘râba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [okudum, -du, -m]

oku: Okumak.

Ehl-i ‘ışkuñ derd-ile ola kalem-veş bagrı çāk / Bu Muhibbî’nüñ **okurlarsa** maḡabbet-nâmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 5*). [okurlarsa, -r, -lar, -sa]

oku: Bir metni seslendirmek, kırâat etmek.

Cânâ gamuñla sîne-i pür-zaḡmda yazılır / Her kim ki naḡar ide **okur** anda āh-ı şāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [okur, -r]

oku: Okuma / talim etme.

Okuduñ levḡ-i ezelde her ne kim menkûş idi / Oldı zāhir saña ‘ilm-i evvelîn ü āḡirîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [okuduñ, -du, -ñ]

oku-: Okumak.

Zülf-i müşg-efşân-ıla añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa **okuyan** şî‘ründe yāḡud tañ mı bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [okuyan, -(y)an]

oku-: Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek.

Okudum yine 'ışkuñ kışsasını / Anı sanman füsün u ya fesâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3).
[okudum, -du, -m]

Leylî zülfün **okudum** başdan müselsel kışsasın / Boynuma zencir idüp tek beni mecnünüm bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4). [okudum, -du, -m]

okud: Okutmak.

'İşk mıdur fenn-i 'ışkı **okudup** 'aşıklara / Bâb-ı fazlın sînemün evcine inşa eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 4). [okudup, -up]

okuma: Okumak.

Derd-i 'ışka iy tabîb Kânün-ıla olmaz şifâ / **Okumaduñ** anda bu derde devânuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4). [okumaduñ, -duñ]

[ol]: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Dirîgâ düşde dahı **[ol]** görünmez / Niçe görine gelmez göze uyhu (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6).
[[ol],]

ol: Olmak.

Ayakdan düşmişem cânâ elüm dut dest-girüm **ol** / Didüm didi ki görmiş yok güzeller merhabâsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2). [ol,]

Şâf kalb **ol** her kişiye eyle şefkatle nazar / Faḥr-ı 'âlem çün dimiş bir yirde olmaz kîn ü dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6). [ol,]

Câm-ı la'lün yâdına komadum elden sâgarı / Niçe yıllar **olmuşamdur** sâkin-i mey-hâne ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4). [olmuşamdur, -muş, -am, -dur]

Vişâlün istedüm hicr oldı ḥâşıl / Tama' olmasa **olmaz-ıdı** tamu (Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4).
[olmaz-ıdı, -maz, -ı, -dı]

Bu Muhibbî pâdişâh-ı 'âlem **olmuşken** bugün / Kapusunda olmaga derbânın eyler ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 6). [olmuşken, -muş, -ken]

Olmaz-ıdı müşterî vaşluñ metâ'ına Muhib / Naḥd-i cân-ıla eger varup talebkâr olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5). [olmaz-ıdı, -maz, -ı, -dı]

Olur-ıdum ben bugün dîvâneler ser-defteri / Zülf[i] zenciri eger boynuma benüm takıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4). [olur-ıdum, -ur-ıdum]

ol: Yaşamaz olmak, can vermek.

Ḥayr-ıla ‘âdet-durur her kişi añar mürdesin / Çünkü **öldürdüñ** Muḥibbî’yi gel añ düşnâm-ıla (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 5*). [*öldürdüñ, -dür, -dü, -ñ*]

ol: O.

‘Āşık olmışdur ezel **ol** ‘arız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre su (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [*ol,]*

Vādi-i zülmetde bu dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cān bulmadı **ol** bī-çāre su (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*ol,]*

Şām-ı miḥnetde Muḥibbî key katı dil-ḥastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir **ol** bīmāra su (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*ol,]*

ol: T. Teklik üçüncü şahıs zamiri.

Sev bir güzeli gāyet ile **ol** güzel olsun / Hem gonca-fem ü lāle-ruḥ u bī-bedel olsun (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*ol,]*

ol: O, işaret sıfatı.

Muḥibbî ḥastaya dermān bulunmaz / Meger la ‘li ola **ol** derde dārū (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 7*). [*ol,]*

ol: I. Olmak.

Cev eküp umar mısın kim **ola** gendüm ḥāşiluñ / İy Muḥibbî her ne kim ekdüñse anı biçesin (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*ola, -a*]

Muḥibbî cān viren dirler lebinden buse alurmuş / Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān **olsun** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*olsun, -sun*]

Cām-ı Cem **olmayıcak** genc-i Ferīdün nedür / Dotalum devlet-i Cemşid [ü] Ferīdün olasın (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 3*). [*olmayıcak, -ma, -y, -ıcak, -*]

Naḥl ḳaddüñ sidre vü tūbādan **olmuşken** bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*olmuşken, -miş, -ken*]

Cefā cevr itmege mu ‘tād olupsın / Güneh bilmez **ola** ādemde çün ḥū (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 5*). [*ola, -a*]

Arayup dilde buldum genc-i ‘ışkı / **Olur** vīrānede ekşer define (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 4*). [*olur, -ur*]

ol: O, üçüncü teklik şahıs işaret zamiri.

Baḥr-ı eşk içre Muḥibbî bu gönül zevrakımı / Ğarḳ ide şarşar-ı āhum eger **ol** bir gün ese (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5*). [*ol,]*

ol: Ölmek.

Ölse Muhibbî 'ışk-ıla kan-ıla yuyasız / Maşşer güninde kalka-bile tā o kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*ölse, -se*]

ol: Bulunmak.

'İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hāra gördüm / Bildüm küşāde yazuk āh **olmayınca** tīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [*olmayınca, -ma, -y, -ınca*]

ol: ... hale gelmek.

İçüp maḥabbet cāmını hoş-ḥāl **olayın** bir zamān / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl **olayın** bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*olayın, -a, -(y)in*]

Zerre deñlü ḥaḳ budur kim kalmadı bende karar / Ol güneş ruḥsāruñ **oldum** zār u sergerdānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*oldum, -dum*]

Añalı ḥaṭṭuñ ğubārın **olmuşam** ḥayrānı ben / Terk kıldum 'ışkuñuñ yolında ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*olmuşam, -muş, -am*]

Okudum ḥüsünin kitābın bakmadan ḥāl ü ḥaṭa / Müsta 'idem bakmaz **oldum** nokṭa vü i 'rāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [*oldum, -dum*]

'İşka ṭāḳat kalmadı ğāyet zebün **oldum** zebün / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı **oldum** ğarḳ-ı ḥün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*oldum, -dum*]

Ğirre-i ḥüsün **olup** cevri itme / Çü degül ḥüsün pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [*olup, -up*]

Düşdi Muhibbî yirlere pā-māl-i 'ışk **olup** / Derdā dirġ sunmadı bir kerre yār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*olup, -up*]

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişān **olsun** / Yanup dil āteş-i ğamla bu āhum da duman **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [*olsun, -sun*]

Mübtelā-yı 'ışk **olup** hīç kimseler zār olmasun / Ğam şebinde miḥnet ü derd-ile bīmār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 1*). [*olup, -up*]

Gözleri yaşı Muhibbî'nüñ akar cūlar **olup** / Yüz sür ol serv-i sehī kürk-ile reftāra be-ġü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [*olup, -up*]

Geh lebi zikri ile mest ü ḥarābātī **olup** / Geh ḥaṭın fikr idüben kendüni ḥayrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*olup, -up*]

Kimi tevḥid-ile Bestām **olmuş** / Kimi küfr-y-ile uymış iblīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 4*). [*olmuş, -muş*]

Niçeye dek derdün-ile uşbu gönüm ağlaya / Serv ḳaddün ayagına cūlar **olup** çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [*olup, -up*]

ol: Teklik üçüncü şahıs zamiri; o.

Gül mevsiminde sākī çü serv-i hırām ola / **Ol** sunmayıcak mey içer isem hırām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [ol,]

ol: Bulunmak, var olmak.

Sīm ü zer kimde **olursa** şayd olur maḥbūblar / Yig gelür Şīrīn'e Ḥusrev ol ğarīb Ferhād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [olursa, -ur, -sa]

ol: Haline gelmek.

Maḥabbet şāhı geldükçe Muḥibbî kişver-i dilde / Dögilsün sīnemün taḥlī cihān tolı şadā **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [olsun, -sun]

ol: Üçüncü tekil şahıs zamiri.

'Āşık olan pādīşāh olursa da **ol** kul olur / Böyle naḳl itmiş iden dirler şeh Maḥmūd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [ol,]

ol: Bulunmak, mevcut olmak.

İy Muḥibbî dileme büse vü yā mihr ü vefā / Aña 'āşık mı dinür anda eger kām **olsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5*). [olsa, -sa]

ol: Mevcut olmak, bulunmak.

Bu Muḥibbî gibi 'āşıkıların kırmag-ıla / Sende bu ḥüsñ **olıcak** 'ışık eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [olıcak, -ıcaḳ]

ol: Can vermek, hayatı sonra ermek.

'Āşık Muḥibbî bulsa yiter ol sa'ādeti / Ḥāk-i derinde ola muḳadder varup **öle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [öle, -e]

ol: Olmazsa.

Zāhid egler göñlini cennetdeki ḥavrā ile / Çöpçe gelmez 'āşıkun çēşmine dīzār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [olmasa, -ma, -sa]

ol: Olacaksın.

Umar idüm ki benüm derdüme dermān **olasın** / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān **olasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 1*). [olasın, -a, -sın]

ol: *Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.*

Olup dil-teşne aldanma cihāna / **Ölürseñ** saña virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 3*).
[ölürseñ, -ür, -se, -ñ]

ol: *Bulunmak, mevcut olmak.*

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dağı vaqt **olmadı** mı zülfüne beni esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [olmadı, -ma, -dı]

ol: . *Gerçekleşmek veya yapılmak.*

Kopdı sandılar kıyâmet kalkdı yirden nice baş / Küy-ı dilberde **olan** bu nâle vü feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [olan, -+an]

Tevbeyi sırsam eger itme ta ‘accüb şüfi / Gele inşâf ide içmez midüñ ibrâm **olsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [olsa, -sa]

Muhibbî şâkir olup alur ‘ibret / Bakup dünyâda **olan** inşilâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 5*).
[olan, -+an]

ol: ... *halinde bulunmak, ... haline gelmek.*

‘Aşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşını / Ğarğ ola eşk-i çeşme yüzi nîlüfer **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [olsun, -sun]

Kıyâmet kâmet olmışsın salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cüy-ı âb **olsun**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [olsun, -sun]

Sehâb-ı zülfî n’eylersin gider kıl ‘âlemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihân pür âfitâb **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [olsun, -sun]

Küyuña vardum nigârâ âh u feryâd eyledüm / **Olmaduñ** hergiz benüm ahvâlüme âgâh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 4*). [olmaduñ, -ma, -duñ]

Gökler **olursa** Muhibbî tañ mıdur reng-i kebüd / Āteş-i dilden çıkan her dem duhānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [olursa, -ur, -sa]

Gözi yaşlu bagrı başlu dāyim **olur** ‘ışk eri / Ğiceler tâ şubh olunca durmaz eyler âh enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [olur, -ur]

Cihân mülkine şâh **olmak** gerekmez bañā ‘âlemde / Muhibbî kapuña hizmet ider kemter ‘abîd olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [olmak, -mağ]

Benüm çok sevdiğüm cām-ı lebüñdan büse ihsân it / **Olup** cān şād u dil hāñdān göñülden ğam ba ‘îd
olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [olup, -up]

Cāmi’-i hüsnüne mihrâb şehâ kaş **olsun** / Dil ü cān ile aña secde kılan baş **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 1*). [olsun, -sun]

‘Āşık olan zāhidā eyler melāmet ihtiyār / Sen selāmet ehli **ol** var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [*ol,]*

Kemend [e]yle ser-i zülfün baña dām-ı belā **olsun** / Ebed kurtılmasun gönlüm ko aña mübtelā **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*olsun, -sun]*

Ser-ā-ser ‘ālemi tutsun gözüñ yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil anda aña āhum hevā **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*olsun, -sun]*

Maḥabbet bendini bir bir gönül barmagina bagla / Fiğān itsün belā bezminde ney-veş pür nevā **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*olsun, -sun]*

Çün kenār **olmak** müyesser olmadı ol serv-kağ / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*olmak, -mak]*

Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ‘Aceb mi ‘āşık **olsa** beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2*). [*olsa, -sa]*

Maḥabbet ehli **olur** gözi yaşlu / ‘Aceb mi ‘āşık olsa beñzi saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2*). [*olur, -ur]*

Gözüm yaşına ğarğ nīlūfer **oldum** / Anuñçün beñzüm oldı böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3*). [*oldum, -du, -m]*

Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da **olsun** ḥabībüm öğrence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 3*). [*olsun, -sun]*

Kılur dil gevherin dilber şikeste / ‘Aceb olmaz **olur** gevher şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1*). [*olur, -ur]*

Muhibb **olduñ** çü Rabbü’l- ‘ālemīne / Şefā‘at senden umar bu kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [*olduñ, -du, -ñ]*

Raķibi kelb-i kūyuñ sandum evvel / Didüm bīgāne[ler] āḥir **olunca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 9*). [*olunca, -unca]*

‘Işğ cāmın nūş idüp bagrına yakmış tāze dāğ / Sīne çāk **olup** yaturlar lāleler kūhsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*olup, -up]*

ol: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler **olmuş** jende-pūş / Künc-i ḥalvetde neçün başına çekmez perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*olmuş, -muş]*

ol: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Meclis içre her kađeḥ san bir gül-i aḥmer-durur / Bülbül **olmuşdur** şürāḥī diñle kılkuł şoḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*olmuşdur, -muş, -dur]*

Eger bed-nām-ı ‘işt **olsam** beni ‘ayb eyleme zāhid / Riyā vü zerğ-ıla sen salagör var şöhreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*olsam, -sa, -m]*

ol: Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Öldüğümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun / Hîç revā mı ol dura ben yatam andan ilerü (Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4). [öldüğümde, -düg, -üm, -de]

ol: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Eger İskender ü Cemşîd **olasın** / Başuñ kaldurma yüz sür hāk-i pādan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 4). [olasın, -a, -sın]

Niçe bir derd ü ğam u miñnet-i gerdün **olasın** / Bihter oldur ki mey-i t̄alib-i gülgün **olasın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1). [olasın, -a, -sın]

Niçe bir derd ü ğam u miñnet-i gerdün **olasın** / Bihter oldur ki mey-i t̄alib-i gülgün **olasın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1). [olasın, -a, -sın]

Cām-ı Cem olmayıcak genc-i Ferīdün nedür / Dutalum devlet-i Cemşîd [ü] Ferīdün **olasın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 3). [olasın, -a, -sın]

Sen server-i hūbān **olasın** saña düşer mi / Ağyāra uyup itmeyesin ‘ār sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3). [olasın, -a, -sın]

ol: ... haline gelmek.

Gözüm yaşı benüm serv-i revānum / Akar küyuñda **olmuş** āb-ı Āmū (Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 3). [olmuş, -mış]

ol: ... haline gelmek.

Çünkü **olduñ** bu güzeller haylinüñ ser-‘askeri / ‘Āleme hüküm eyle **olduñ** mīr-i mīrān uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8). [olduñ, -du, -ñ]

Kaşuñ hilāl **olalı** bakmaz hilāle dil / Gül ruñlarıñı hürşîd-i rañşāna virmezsin (Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2). [olalı, -alı]

Gözlerüm yaşı ‘aceb mi dönse Nīl ırmagına / Bu gönül Mısr’ında **oldı** çünkü mihrüñ pādīşāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3). [oldı, -dı]

Cüş idelden Muhibbî çeşme-i eşk / Ta‘n ider **oldı** bañr-ı ‘Ummān’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 7). [oldı, -dı]

ol: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün **olmasun** / Her yañadan gözleri yaşı akup hūn **olmasun** (Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1). [olmasun, -ma, -sun]

Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün **olmasun** / Her yañadan gözleri yaşı akup hūn **olmasun** (Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1). [olmasun, -ma, -sun]

Deşt-i ğamda ol saçı leylâ şanemden ayru āh / Şabr u 'aklı dagıdup ol niçe mecnûn **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Gāh zerd olur yüzüm gāhî gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenün hāli digergün **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Mısr-ı hüsnün haqqı senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Gözlerümden cular akup Nîl ü Ceyhün **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Sen elif kıddün firâkıdan Muhibbî hastanun / İnleyüp tā şubha dek kıddi niçe nün **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Bugün meydân-ı 'ışk içre **olaldan** pehlevân-ı 'ışk / Yanumda dest-yărumdur benüm Ferhād-ıla Mecnûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*olaldan, -aldan*]

Külhinde hayâlünle **olursam** baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*olursam, -ur, -sa, -m*]

Şem' didüm haddine bi'llāh görüñ nūr **olmasun** / Yâ İlāhî ehl-i 'ışk ol nürdan dūr **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Girerdi her kişi gülzâr-ı hüsne / Eger **olmasa** hattuñ aña bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 4*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Yaksa mahv itse beni pervâne-veş şem'-i cemāl / Karşusunda bülbül-āsā murğ-ı dil zār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*olmasa, -ma, -sa*]

'Aceb mi gönlümü çekseñ nigārā / **Olupdur** zülfünüñ her tārî kaçca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [*olupdur, -up, -dur*]

Mariz 'ışk **olana** yok nihāyet / Ne çāre derd gelmez çün hisāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 2*). [*olana, -an, -a*]

Her kesî seyr eyler idi genc-i hüsnin rāyegān / Kim aña tılsım olup zülfeyn[i] ger mār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*olmasa, -ma, -sa*]

ol: Olmasaydı.

Yanardum āteş-i hicre ser-ā-ser / Eger **olmasa** bu gözden akan su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*). [*olmasa, -ma, -sa*]

'Āşık-ı dil-hasteler kılmazdı mihrini taleb / 'Ālem içre mäh-rûlar ger cefākār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 3*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Şem'-i hüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm / Per yakar mıydı eger pervāneler nār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Olmaz-ıdı müştērî vaşluñ metā'ina Muhib / Naqd-i cān-ıla eger varup talebkār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Mey-hVōra çünki **olmasa** gül sāgarı yiter / Bülbül yirine var şurāhīde kulkula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Nağd-i cāna bñsesin aldum dönñp dilber didi / Dñner idñm ben bu kavlımden ger ikrār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 4*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Ko hayāl-i hüsnñni kirpñklñ çeşmñm saklasun / Hıfz-ı gülşen mi olur hār-ıla dñvār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5*). [*olmasa, -ma, -sa*]

İy Muhibbî sñnem içre kılmaz idñm dil nişān / Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7*). [*olmasa, -ma, -sa*]

ol: *Olmak. II olmasın.*

Zñlfinññ kışşası ile bu dilñm ğuşşasını / Şerh idem haşre deĝin **olmaya** dñnyā dñkene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*olmaya, -ma, -ya*]

ol: *O: Odur.*

Niçe bir derd ü ğam u miñnet-i gerdñn olasın / Bihter **oldur** ki mey-i tñlib-i gülgñn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1*). [*oldur, +-dur*]

ol: *Gerçekleşmek.*

Yār-ıla bir hālvat-i hās **olsa** deyyār olmasa / Belki ol hālvette cān daħı haberdār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [*olsa, -sa*]

ol: *Bulunmak, var olmak.*

Bñlbñl inñler miydi gülşende eger hār **olmasa** / Dilber kıdri bilinñr miydi aĝyār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 1*). [*olmasa, -ma, -sa*]

ol: *"O" İşaret zamiri.*

Çekmeyen derd ü belā-yı miñneti ‘āşık degñl / ‘Āşık **oldur** āh idñp dāyim yanup [hem] yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*oldur, -dur*]

ol: *Olmak, ... haline gelmek.*

Cāmi‘-i hüsnññe mihrāb şehā kaş **olsun** / Dil ü cān ile aña secde kılan baş **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 1*). [*olsun, -sun*]

ol: *Mümkün olmak.*

‘Āşık oldur ‘ışık içinde ol dil ü cāndan geçe / ‘Āşık **olmaz** terk-i ser kılmaya cānāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1*). [*olmaz, -maz*]

ol: *Bulunmak, var olmak.*

Gülşende gör sultân-ı gül ezhârını cem' eylemiş / Sen ara yirde **olmasañ** bulmaz şeref şahın-ı çemen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [*olmasañ, -ma, -sa, -ñ*]

ol: "O" (Allah cc. manasında) İşaret zamiri.

Dilünden gitmesün her demde Sübhân / Kim **oldur** kullaruñ derdine dermân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*oldur, --dur*]

ol: Olmasa. Olmamak. Bulunmamak.

Tiri **olmasa** Muhibbî cân u dil eglencesi / Murğ-ı dil çokdan uçardı sîne-i şad-çâğden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*olmasa, -ma, -sa*]

ol: ... vasfını taşımak.

Gördiler şîrîn edâda bu Muhibbî şî'rini / Eylediler ehl-i nazm **olan** hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 7*). [*olan, -an*]

Bulmadum bir yâr-ı hem-dem kim **ola** 'ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihânüñ küçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*ola, -a*]

ol: Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek II eziyet çekmek.

Âh kim hasret-ile döndi tenüm bir müya / Vâh eger **ölür-istem** irmeden ol meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [*ölür-istem, -ür, -i, -se, -m*]

ol: ... haline gelmek.

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın âyîneye / Yüz karasın göresin korkum bu **olma** rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [*olma, -ma*]

Gele iy hûblaruñ şâhı kalur boynuñda günâhı / Terahhüm eyle ki gâhî inende bî-amân **olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*olma, -ma*]

ol: .. halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Gözlerüm yaşı revân olduğu budur sū-be-sū / Hâk-i pâyına dilersin servüñ **ola** rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*ola, -a*]

Âteş-i 'ışık-ıla sînemde dil ü cân yanıcak / Göz tolar yaş-ıla âhum çıkuban düde **ola** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*ola, -a*]

ol: Can vermek, hayatını kaybetmek.

Didüm **öldi** Muhibbî didi ol yâr / Gedâlar ölse şâh eyler mi kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*öldi, -di*]

ol: *Olmak, bulunmak.*

Öpdüm lebinı varsam olur zülfine yakın / Tiryāk **olıcak** tañ mı duta kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*olıcak, -ıçak*]

ol: *"Olmak" yardımcı fiili.*

Ola ki Muhibbî göresin pāyı nişānın / Etrāfına dök göz yaşını küyü gil **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [*olsun, -sun*]

Derd-ile cefā eyledügin itme şikāyet / Dinmeye eger her kıla bir niçe dil **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*olsun, -sun*]

Sev bir güzeli gāyet ile ol güzel **olsun** / Hem gönca-fem ü lāle-ruḥ u bī-bedel **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*olsun, -sun*]

Sev bir güzeli gāyet ile ol güzel **olsun** / Hem gönca-fem ü lāle-ruḥ u bī-bedel **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*olsun, -sun*]

Şerr eyleme kim yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki her n'eyler-iseñ ḥayr 'amel **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*olsun, -sun*]

Bilmem ne için şimdi ider cevri ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezeli **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*olsun, -sun*]

Bennā-yı ezeli urmaga bünyādını 'ışkuñ / 'Uşşāk serin ilt Muhibbî temel **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*olsun, -sun*]

Geyelden cāme-i surḥı boyuñca kana girmişsin / Çıkar billāhi luṭf eyle yiter küyuñda kan **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [*olsun, -sun*]

Niçe bir ḥāne-i dil cevri-ile vīrān **olsun** / Ya niçe tūr-i cefādan yüregüm kan **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*olsun, -sun*]

Meclis-i gāmda şu deñlü dökeyim ḥün-ı ciger / Bezm ara her birisi bir gül-i ḥandān **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*olsun, -sun*]

Ḥattı esrārını şî'rümde anuñçün añaram / Her kim okursa anı vālih ü ḥayrān **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*olsun, -sun*]

ol: *"Olmak" yardımcı fiili.*

Kimi ḥalkuñ **olur** ḥulḳı nefise / Kimi uymış-durur nefsi-i ḥasīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1*). [*olur, -ur*]

ol: *-e dönüşmek, haline gelmek.*

Fütāde ḥasta-dil **olsam** 'aceb mi / Olur elbette 'aşıklar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 2*). [*olsam, -sa, -m*]

ol: Can vermek.

Degüldür ‘aşıkça müşkil **ölürse** günde yüz biñ kez / Velî müşkil budur ayru düşe sevgüli yârından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [ölürse, -ür, -se]

Ger hılda müsteħak ‘ameliyle **ölürse** āh / Derdā dirîğ bende bulunmaz meger günāh (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2869, Beyit 1*). [ölürse, -ür, -se]

ol: ... halinde bulunmak.

‘Āşık **olan** pādîşāh olursa da ol kul olur / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maħmūd’dan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2718, Beyit 2*). [olan, -an]

ol: ... hale gelmek, meydana gelmek, vücut bulmak.

Ayuñ **olmuşdur** egerçi cümle encüm āşıkı / Sen mehūñ ‘ışkına döner uşbu çarh-ı heftümîn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [olmuşdur, -miş, -dur]

ol: -e dönüşmek, haline gelmek.

Güzeller içre sensin kıretü’l-‘ayn / **Olupdur** yā kaşuñ da kâbe-ķavseyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539,
Beyit 1*). [olupdur, -(u)p, -dur]

ol: -e dönüşmek, haline gelmek.

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile **olduguma** / Gönderüp seng-i cefā atma mehek tecribüme (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2919, Beyit 3*). [olduguma, -duğ, -um, -a]

ol: ... olmaz, değildir.

Didiler zülfi mārından hāzer kıl / Heves kılanda gence **olmaz** korhı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit
5*). [olmaz, -maz]

ol: İşaret sıfatı. o.

Çünkü gördüñ tāk-ı ebrūsın Muħibbî secde kıl / Kıbleden dönsün yüzi **ol** kıblegāhı sevmeyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [ol,]

ol: ...haline gelmek.

Lebūñ tiryākdür kim içse zehri / Ne ğam zülfeynüñ **olsa** şāh-ı mārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit
2*). [olsa, -sa]

ol: " -dır, -dir, -dur, -dür".

Olupdur sīnemūñ ġārı ki āteş saçar ejderdür / Hazer eyler gelüp ‘Ankā anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*olupdur, -(u)p, -dur*]

ol: ... haline gelmek.

Hāk-i pāna virseler bil bī-bahādur bu cihān / Hāk-i rāhuña **olupdur** iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*olupdur, -(u)p, -dur*]

Bezm-i ġamda çarḥ elinden içdügüm hūn-ı ciger / Şubḥa dek nālişler eyler dil **olupdur** erġanūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*olupdur, -(u)p, -dur*]

İstese mihr ü vefā itmek baña mümkün degül / Çünkü cevr-ile cefā kılmak **olupdur** aña hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 4*). [*olupdur, -(u)p, -dur*]

ol: Yardımcı fiil.

Gülşen-i hüsnünde kılduñ ruḥlarıñ gülzār sen / Baña dirsın anuñ-ıçun bülbül **ol** kıl zār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*ol,]*

ol: ...haline gelmek.

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı ‘ışık oldum / Vezrüm ġam **olup** eşkümlü yürür bir sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*olup, -(u)p*]

ol: "O" 3. tekil şahıs zamiri.

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefî’dür **ol** / İki ‘ālem münevverdür anuñ nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*ol,]*

ol: "Ol" yardımcı fiil.

Yār olma her leyīme kadrūni yüce gözet / Dimesünler gül gibi hār-ıla **olmuş** hem-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*olmuş, -muş*]

ol: "Ol" yardımcı fiil.

Bundan özge hālet **olmaz** ‘āşıkā kim hufyeten / Hışm-ıla kılsun girih ebrūların çeng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 2*). [*olmaz, -maz*]

Genc bī-mār u gül bī-hār **olmaz** iy Muhib / Yārsuz kalur cihānda ‘aybsuz yār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*olmaz, -maz*]

Sıma şehā bu gönüm mümkün degül yirine / Bir daḥı gelmek **olmaz** çünkü uşana şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*olmaz, -maz*]

ol: "-dir, -dir, -dur, -dür".

Görüp haddüñ çeküp kahr-ı raķıbi / Yirüm geh gülşen **olur** gāh külhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2*). [*olur, -(u)r*]

Māh-rūlar arasında kim ki göre sen mehi / Diye taḥsīn bu ne ḥüsn **olur** hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [*olur, -(u)r*]

ol: "O" işaret sıfatı.

Dil dehānuñ yādına varın yoğın ḥarc eyledi / **Ol** sebebdendür ki geçdi būd-ıla nā-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*ol,]*

‘İşk yolında şabır iden rence / İrişür ‘ākıbet **[ol]** ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [*[ol],]*

ol: Ölmek, can vermek.

Muhibbî gamdan **ölmüştür** didüm iy sāki-i cān-baḥş / Elüme bir ḳadeḥ sundı didi cān perveridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*ölmüştür, -miş, -dür*]

ol: Olmak, haline gelmek.

Bükilüp cev-ile ḳaddüm **olalı** Çāçī kemān / Tır-i āhumla felek döndi müşebbek ḳafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*olalı, -alı*]

ol: ... hāline gelmek.

Zāhid sen ol salāmet ben **olmuşam** melāmet / ‘Āşık varur mı hergiz nāmūs u ‘āra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*olmuşam, -miş, -am*]

Olmuşam şeydā takaldan boynuma zencīr-i ‘ışık / Ta‘na taşın dōstlar atmañ bu ben dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*olmuşam, -miş, -am*]

ol: İşaret zamiri (Gönül).

Gönlümi kūyuña gönderdüm anı yād eyledüñ / Āşināñdur **ol** ezel sanduñ meger bīgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*ol,]*

ol: "O" işaret sıfatı.

Zerre deñlü ḫaḳ budur kim kalmadı bende ḳarār / **Ol** güneş ruḥsāruñ oldum zār u sergerdānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*ol,]*

Kimse **ol** serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup ḥün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*ol,]*

Deşt-i ḡamda **ol** saçı leylā şanemden ayru āh / Şabr u ‘aḳlı dagıdup **ol** niçe mecnūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*ol,]*

Deşt-i ğamda **ol** saçı leylâ şanemden ayru âh / Şabr u 'aklı dagıdup **ol** niçe mecnûn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [ol,]

Bakmazam gün yüzine bu dîdeler hûn-âb olur / Çâresüz kaldum dirîğ **ol** mihr-i 'âlem-tâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2*). [ol,]

Ser-te-ser garğa virürdi gözlerüm yaşı cihân / İtmesem kirpüklerümden seddi **ol** seylâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [ol,]

Câmi'-i hüsünde yârûñ tāk-ı ebrûsın görüp / Secde itdüm cân-ıla **ol** kaşları mihrâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [ol,]

Cür'ası yârûñ Muhibbî çün naşîb-i hâk imiş / Reşk idersem tañ mıdur **ol** hâk-i gevher-tâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [ol,]

Ola ki gül gibi gülüp açıla **ol** lâle-had / 'Işk ehli âh-ıla yaşını bārân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [ol,]

Sîm ü zerden olursa ger kaçruñ / Âhîr olısar **ol** harâb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [ol,]

Eger bû almayam bir dem vefâ **ol** gülsitânımdan / Şu deñlü eyleyem bülbül helâk ola figânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [ol,]

Yâ kâfirân-ı zâlim ya terk-i ceng ü cüdur / **Ol** çeşm-i mest-i hûn-rîz elinde tîğ-ı 'üryân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3*). [ol,]

Diñüz **ol** serv-i hırâma cevre âheng eylesün / Hûn-ı dilden sâ'id-i sîmîni hem-reng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [ol,]

Ol gülün çok olsa ağıyarı dilâ 'ayb eyleme / Götürür zahmını hârûñ bāğ u gülzâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [ol,]

İy Muhibbî bu şeb-i hicre nihâyet yog-ı mış / Hânesinden hiç tülû' itmez mi **ol** meh-rû diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [ol,]

Kamu dillerde vardur zevk-i Ka'be / Muhibbî'de velî var şevk-i **ol** gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [ol,]

Görmek olmadı müyesser çünki **ol** meh-pâreyi / Açma iy dil çeşmi zâyi' eyleme nazzâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [ol,]

Vādî-i firkatde ben dil kākül-i dilberde âh / İy ğam aña eylesen olmaz mı **ol** âvâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [ol,]

Bir nazar kıl iy şeh-i hüsni melâhat Tañrıçün / Gel uyandur h'vâbdan **ol** nergis-i ayyâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [ol,]

Zād-ı ğamdur yidüğüm küh-ı belâ içre müdâm / İy lebi şîrîn n'îçün añmazsın **ol** ğam-h'vâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [ol,]

Büy-ı zülfine irem diyü yine âvâre dil / Gitdi yaşum gibi âh **ol** serv-ı kaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [ol,]

ol: ... hâline gelmek.

La'î beñzer dirilürmiş leb-i cân-perverdüne / Kân içinde dilegüm budur anı taş **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [olsun, -sun]

ol: " -dır, -dir, -dur, -dür".

Çeng idelden Muhibbî kâmetini / İñiler **oldı** çün rebâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5*). [oldı, -dı]

ol: O; işaret sıfatı.

Serv tek gelse kıyâma her kaçan **ol** şâh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur **ol** dem benüm âb-ı revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [ol,]

ol: "Ol" yardımcı fiili.

Feth-i bâb **ola** ümîdüñ kesme çünki derddesin / Gerçi kim derd ü belâ ile ezel perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [ola, -a]

İçmek ile kanmadı hünî gözün / Kanımı iç **ola** bir zaķānsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 2*). [ola, -a]

Bekler iken zülfünün her bir kılı ejder-şifat / Bir nazar kim **ola** göre hüsñünün gencinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [ola, -a]

Tûfî-i tab'um dağı güyâ **ola** / Lebleründen emsem iy şîrîn dehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [ola, -a]

Her kimün kim **ola** kalbinde anuñ zerrece hırş / Toymaya gözi cihân ni' metini cümle yise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [ola, -a]

Olayım cân-ıla kapuñda bende / Nite kim cânım **ola** uşbu tende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [ola, -a]

ol: (...) olarak bulunmak.

Ol gülün çok **olsa** ağyârı dilâ 'ayb eyleme / Götürür zaķmını hāruñ bâğ u gülzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4*). [olsa, -sa]

ol: (Nasib) olmak.

Bir nazarla cân alup itdi gönül mülkin hārâb / Öldürün beni eger ol gözi mekkār **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [olmasun, -ma, -sun]

ol: " O" işaret sıfatı. (Sevgili).

Hālüm ne ola bilmezem **ol** āfitāb-ıla / Açmaz yüzini dāyimā yürür niķāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [*ol,*]

ol: "Olmak" yardımcı fiil.

Sakın āhumdan iy āfitāb sakın / **Olmasun** yüzüne şehāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Dirseñ iy dil sırr-ı ‘ışk fāş **olmasun** / Şabr kıl bir dem gözün yaş **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [*olmasun, -ma, -sun*]

‘İşka düşdüm cān u dilden geçdüm āh / Kimseler ‘ışk-ıla yoldaş **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 2*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Cevr ider baña rakībe rahm idüp / Bagrı niçe ‘āşıkuñ baş **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Görmeyüp gün yüzini inkār ider / Zāhidi görüñ ki huffāş **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Dilde kılmaga hayālün naķşımı / Bu Muhibbî niçe naķķāş **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 5*). [*olmasun, -ma, -sun*]

ol: "Ol-" yardımcı fiil.

İy dōst neden eylesesin kaşlaruñı çin / Kīn olsa kaçan **olmaya** anuñ-ıla dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [*olmaya, -ma, -ya*]

Ne benüm bahtum uyanuk ne ho yāruñ rahmı var / Bu benüm bahtum gibi beñzer aña yār **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Saña tapşurdı Muhibbî gönlini iy nūr-ı Haķ / Enbiyālar serverisin aduñ **olmuşdur** Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*olmuşdur, -muş, -dur*]

Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebüter gönüm **olmuşdur** hevāyı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*olmuşdur, -muş, -dur*]

Lāyık **oldı** derd-i miñnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*oldı, -dı*]

Niçe şīrīn **olmasun** cānā Muhibbî’nün sözi / Çünki medhūñ okuram olur kelāmum şekkerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*olmasun, -ma, -sun*]

Olmasa ger āh ‘āşık hānesüz / Sengden hāne n’iderdi kūhken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 4*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Vişālün istedüm hier oldı hāşıl / Tāma‘ **olmasa** olmaz-ıdı tamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4*). [*olmasa, -ma, -sa*]

Sakın mağrūr olma görme kendün / Eger haşmuñ **olursa** da karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3*). [*olursa, -ur, -sa*]

Leşker-i mecnûn **olup** oldu muñi ' tayr u vuñuş / Bu kerâmet az degül ol ' aşık-ı bî-bâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [*olup, -up*]

Fürüg-ı ' âlem **ola** cümle târik / İdesin zülfüñüñ târın küşüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 2*). [*ola, -a*]

İstemem **olmak** beni yârum kıla şadra nişin / Râzıyam tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [*olmak, -mak*]

Her kesi seyr eyler idi genc-i hüsnin râyegân / Kim aña tılsım **olup** zülfeyn[i] ger mâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*olup, -up*]

ol: "O" işaret zamiri (*odur, odur ki anlamlarında*).

Göceler tevñidi dilden koma her dem zâkir ol / Rûz-ı mañşer derdüñe **oldur** devâ iden hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4*). [*oldur, -dur*]

ol: (*İsimlerden sonra geldiğinde*) ... *hâline gelmek*.

İy Muñibbî yür[i] var küy-ı harâbât eri **ol** / Alayın dime sakın ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [*ol,]*

ol: "O" işaret sıfatı. (*Sevgili*).

İremezsın **ol** boyı servüñ Muñibbî pâyına / Râh-ı ' ışkıñda eger eşk-ile Ceyhün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*ol,]*

ol: "O" işaret zamiri (*Allah*).

Cürmi çok olsa günâhuñ ğam yime / Çünkü **oldur** rahmeten lil-' âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 8*). [*oldur, -dur*]

ol: ...*olan (şey) sıfat fiil*.

Tañ mı haddüñde **olan** hâlüñe kâfir dir-isem / Kaşd ider oda varup tapmaga Hindûlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*olan, -an*]

ol: *Bulunan, ... vasfını taşıyan*.

Âşikâre kılayım yine ma'ânî gevherin / Girüben çıkarayım dilde **olan** mañzenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*olan, -an*]

ol: ...*hâline gelmek. ("olması, hâline gelmesi" anlamında kullanılmıştır.)*.

İşitdüm ok u ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden âhum ok bu kaddüm de kemân **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*olsun, -sun*]

ol: "Olmak" yardımcı fiili.

Münakkaş eyledüm kanlu yaşumla / **Ola** tā sīne menzilgāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 3*). [ola, --a]

Degül dünyāyı termīm ‘ākılāna / **Ola** çün āhiri anuñ hārābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 4*). [ola, --a]

ol: "Ol" fiilinin geniş zaman kipi; ... haline gelmek.

Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña hayrān olmışam / Nite kim halk-ı cihān görüp **olur** hayran-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2*). [olur, -ur]

Döner cefāya başlar soñra **olur** peşimān / Mihr ü vefāyı evvel idüp alur gönüller (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [olur, -ur]

Yā yazıldı hūsn-i evrāka gubārī hatt-ıla / Vakf ider esmā-i hūsnāyı **olur** ta ‘vīz-i cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 4*). [olur, -ur]

Niçe şīrīn olmasun cānā Muhibbî’nüñ sözi / Çünki medhūñ okuram **olur** kelāmum şekkerīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [olur, -ur]

Leblerüñ etrāfını cānā n’ola tutsa haṭuñ / Yir **olur** zulmet içinde çeşme-i hayvān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [olur, -ur]

Gönül virme cihāna yüz [üñ] ak it / Aña meyl eyleyen **olur** kara rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [olur, -ur]

ol: "O" işaret zamiri.

Ol leb mi yāhū müldür yāhūd şārāb-ı kevşer / Yāküt ya ‘akīk ü ya la’l yāhū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [ol,]

Gözi alasına aldanma sakın al ider **ol** / Niçe sentüñ gibi şayda iden āhūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [ol,]

Senüñ ‘āybuñı dañı herkese izhār ider **ol** / Gayırnuñ ‘aybını her kim ki gelüp saña dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3*). [ol,]

ol: "Ol" fiilinin geniş zaman kipi.

Öpdüm lebini varsam **olur** zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ mı duta kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [olur, -ur]

‘Āşık olan pādīşāh olursa da ol kul **olur** / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [olur, -ur]

‘Āşık olmaz ‘ışk içinde āh u vāhı sevmeyen / Kul **olur** mı cān u dilden pādīşāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [olur, -ur]

Güneş ruhsârını yâruñ göz açup görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp **olur** rakîbüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*olur, -ur*]

ol: ... gibi olmak, benzetmek.

Kiminüñ cismi gülden tâze **olmuş** / Kiminüñ yüzini tutmuşlar ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [*olmuş, -miş*]

ol: "Ol-" yardımcı fiil.

‘Āşık olan pâdişâh **olursa** da ol kul olur / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*olursa, -ur, -sa*]

ol: "Ol-" yardımcı fiil.

Zülf-i ‘anber-bârı örtelden bulut-veş ḥaddini / Gün yüzini görmez **olmuşdur** dirîgâ ins ü cân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*olmuşdur, -miş, -dur*]

ol: "Olmak" fiilinin geniş zamanın olumsuz çekimi, "olmaz".

Şâf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar / Faḥr-ı ‘âlem çün dimiş bir yirde **olmaz** kîn ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*olmaz, -maz*]

Yüz çevürme gün yüzinden zâhidâ inkârı ko / Kâfir **olmaz** mı ‘aceb nûr-ı İllâh’ı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [*olmaz, -maz*]

ol: . Olmak.

Ben oldum gülşen-i küyuñ içinde bülbül-i nâlân / **Olan** gül gibi hercâyî bu ‘âlem içre sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [*olan, -an*]

ol: ... gibi olmak.

Sırr-ı ‘ışkı âşikâr itdüm ser-i zülfin görüp / ‘Işk Manşûr’ı **olup** geldüm benem dâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [*olup, -up*]

Çünkü bulunmaz benî-âdemde bu nev’e ḥüsün / Bir nazar eyle melek yâḥūd perî ḥür **olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [*olmasun, -ma, -s, -un*]

Çekem dirseñ Muḥibbî ‘ışk yayın / Gerek kavs-i kızaḥ **ola** kepâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 6*). [*ola, -a*]

ol: (Birlikte) olmak, ulaşmak.

Zâhidüñ turş yüzinden n’ola ‘ışk ehli kaçā / ‘Ārif olan yürümez ger **ola** nādânlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [*ola, -a*]

ol: Olsa, bulunsa.

Bāde vü şahın-ı çemen sākī-i gül-fām **olsa** / Ruḥı gül saçları sünbül gözi bādām **olsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [olsa, -sa]

Bāde vü şahın-ı çemen sākī-i gül-fām **olsa** / Ruḥı gül saçları sünbül gözi bādām **olsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [olsa, -sa]

Muhibbî pençesi 'ışkuñ katıdur / Demürden **olsa** döymez aña pençe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 10*). [olsa, -sa]

ol: " O" işaret sıfatı(sevgili).

Serv tek gelse kıyāma her kaçan **ol** şāḥ-ı gül / Gözlerüm yaşı olur **ol** dem benim āb-ı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [ol,]

ol: " O" işaret zamiri. II Görüntü.

Ḥāk-i derūne yüz süre itmeye tefahḥur / Budur dilegüm anı ki **ol** mübtezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 2*). [ol,]

Yüzün gül bülbül olmuşdur gönül ko / Eger şem' ise **ol** pervānedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [ol,]

'İşk mīrāsını yirsem ne 'aceb Mecnūn'dan / Sanmañ **ol** gitmek ile 'āşık-ı şeydā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [ol,]

Ol bir kerīmdür umaram maḥz-ı luṭf idüp / Raḥmet suyuyla yuya yüzüm olmaya siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [ol,]

Her kim ki vefā 'ahdin ider 'ahdine turmaz / Yir nān u nemek ḥaḳkıñı **ol** dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [ol,]

İtseñ eger cevri ü cefā sanma incinem / Her ne gelürse senden **ol** baña kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [ol,]

ol: Ola; olsa, olursa, olur ise.

Lebūñden cür'a nūş iden ḥayāt-ı cāvidān bulur / Bunı ben anlamam **ola** bu ḥaşlet āb-ı kevşerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 4*). [ola, -a]

ol: " O" işaret sıfatı.

Muhibbî agla añ yüzün karasın / Günāhuñ 'afv ide **ol** şāḥ-ı şāḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 6*). [ol,]

Āh kılsam aglasam **ol** gözleri mestān için / Ḥande eyler gül gibi san bād-ıla bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [ol,]

Yār ele alsa Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Ben daḥı top eyleyem başumı **ol** çevgân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [ol,]

Yakmağa bağır yağum dil tekyesine gönder / Söyinmesün ebed **ol** rüşen çerāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [ol,]

Umaram ğamze okları ata **ol** iç kabzadan / Sīne şahrāsına dikedüm anuñ için dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [ol,]

Feryād u fiğān yār-ı cefākāruñ elinden / Kime kılayım dād ben **ol** yāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [ol,]

Bir büseyi biñ cāna alan eyledi **ol** sūd / Yüz döndüre kimdür bu bāzāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 5*). [ol,]

Pervāne-şifāt cānı Muhibbî oda yakdı / Ğāyet bugün şākirem **ol** nāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [ol,]

Didüm bir büseye cān vāmum olsun / Gel öldür kalmasun bu tende **ol** deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [ol,]

‘Ācizem teskīn olunmaz gözden akan ābdan / Korkaram ide zarar kūyına **ol** seylābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [ol,]

Dün gece uyḥuya vardum meh yüzün gördüm senün / Kāşki kaldurmaya-y-ıdum başumı **ol** ḥvābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3*). [ol,]

Fedā kıl cānı cānāna bil **ol** nā-mihribān qādrin / Kim ister vuşlata vuşlat gerekmez aña cān qādrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1*). [ol,]

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem **ol** cevri çok nā-mihribānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [ol,]

Yüzüm ḥāk eyledüm ben rāh-ı ḥübān / Umaram pā koya **ol** şāh-ı ḥübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 1*). [ol,]

Meclis-i ğamda nevā-sāz ola āheng-i semā / Saña düşmez mi dil **ol** nağmeye āheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [ol,]

Sīnemi döndermezem ben nāvek-i dildārdan / Luḥf ile daḥı keremdür çün gele **ol** yārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [ol,]

Nāgehān ruḥsārını görse benüm bu gözlerüm / Ḥaşre dek kılsam nazar toymaya **ol** didārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [ol,]

İy Muhibbî kim ki gördi **ol** güzeller şāhını / Bārekallāh didi bu ḥüsne hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 5*). [ol,]

Ben hemān cān virmedüm **ol** şūḥ-ı şeh-r-āşüb için / Niçeler cān virdiler ‘ālemde rüy-ı ḥüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [ol,]

Ol ḥümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Hımmetüm bāzı benüm alçak degül şungürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [ol,]

Ḥvāb içinde görmüş oldum nāgehān **ol** yārı ben / Niçe yıllar ḥvāb görmem kuluñuzam zār[ı] ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [ol,]

Dōstlar bir büsesin aldum dil ü cān naķdine / Varumı virdüm kamu **ol** tuḥfe-i mergüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [ol,]

Gözlerüm yaşıyla tahrİR eylesem aḥvālümü / Zerd-i rüyum rīg ider topragin **ol** mektüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5*). [ol,]

Āh idüb bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm **ol** gül-i nev-restenüñ ben ḥandesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 3*). [ol,]

Bañā göstermez yüzün gerçi ki **ol** sımın beden / Eksük itmez gönderür dāyim velİ derd ü miḥen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [ol,]

Aradum varlıkla hergiz görmedüm **ol** yārı ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [ol,]

Ol kemān ebrū şıfat gönderse tİR-i ğamzesin / Sİneden geçsün velİ bagruñda kanuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [ol,]

Kaşd itse kaçan katlüme cellād ğamzeler / **Ol** kemend-i zülf-ile bağlar [çü yār] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [ol,]

Bülbül gibi geçdi günüm āh u zār-ıla / Ḥayfum budur ki öpmedüm **ol** gül'izār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [ol,]

Cennet-i küyında gördüm seyr ider **ol** dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür ḥürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [ol,]

Ġamzesi cellāddur elinde tİĝ u deşnesi / Teşnedür kanuña raḥm umma sen **ol** ḥün-ḥvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [ol,]

Bezm-i ğamda ḥün-ı dil nüş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm **ol** meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [ol,]

Bu Muḥibbî gibi **ol** çāk-i girībān yürisün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 3*). [ol,]

Öykinelden ruḥlaruña gül lebüne la'l-i surḥ / **Ol** günehdür birini ḥār u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [ol,]

Ne umarsın iy gönül sen **ol** gözi cellāddan / Günde biñ kez kan ide ḥazz ider **ol** feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [ol,]

Ne umarsın iy gönül sen **ol** gözi cellāddan / Günde biñ kez kan ide ḥazz ider **ol** feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [ol,]

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun raḥm umma **ol** şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [ol,]

Sım ü zer kimde olursa şayd olur maḥbūblar / Yig gelür ŞİRİN'e Ḥusrev **ol** ğarİb Ferhād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [ol,]

Gönlül alınca **ol** meh-rû baña mihr ü vefâ kıldı / Dönüp soñra cefâ tîrin çıkardı bir bir arqamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [ol,]

Ol ferâgatda yatur nâz uyşusunda şubha dek / Şem' gibi her gıce iy dil saña yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [ol,]

Büy-ı zülfüne irem diyü gelür misk-i Hıfâ / Yoñsa terk itmezdi **ol** hergiz Hürāsān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [ol,]

Her kim ki gördi gözlerümüñ yaşını didi / **Ol** serv sāyesinde yine nâz u ni' amdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [ol,]

Didüm zülfün midür cānā nedür **ol** dāneler didi / Esürümsin niçe yıllar o zülf ü hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [ol,]

Göster boyuñı cānā bir serv-kāmet olsun / Ne serv-kāmet olsun **ol** kad kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [ol,]

Hāk-i derin Muhibbî başuñdan eksük itme / Başuñda **ol** hemîşe tēc-ı sa'adet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [ol,]

Getürür peyk-i ecel san baña rıñlet nāmesin / Her kaçan zāhir olur haddinde **ol** hatt nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [ol,]

Gönlümü dīvāne kıldı āh **ol** gīsü diyen / 'Aqlımı tārāca virdi 'arız-ı gül-bü diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 1*). [ol,]

Gönlümü gönderdüm evvel küyına dildārumün / İy Muhibbî ögrene **ol** bî-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [ol,]

Ol melāhatle leñāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [ol,]

Ğırr olma hüsn bünyādına **ol** āb üzeredür / Bir haberdür 'ākilāna diñle ben dīvāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [ol,]

Rüşen olsun ğam şebinde külbe-i vīrānumuz / Eydüñüz **ol** mäh togsun mähitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [ol,]

Bu Muhibbî cān virür **ol** serv-i kāmetden cüdā / Cāna düşmişdür be-ġāyet ıztırāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [ol,]

Binsün **ol** serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i 'ışkuñ hāli olmuşdur harāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [ol,]

Ehl-i hālün ıztırābı var cemāli şevkine / Eydüñüz **ol** dilber-i ālī-cenāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [ol,]

Āh u zārı kılsa bülbül şubh olunca ğam degül / Kurtarımaz hār elinden n'eylesün **ol** hem-demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [ol,]

Her kaçan gelse hayāl-i serv-i kaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān **ol** kāmet-i mevzün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [ol,]

Ėayra meyl itmez gönül mäh-ı cihân arayuben / Bâri bir kez görsem **ol** hüsni cihân-ârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 1*). [ol,]

Yâr-ı bî-pervâ benem hâlüm digergün olmada / Bâri hergiz görmesem **ol** şüh-ı bî-pervâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [ol,]

Ol zülf-i misk-büyuñı gel boynuña bırak / İy döst hezâr yig yaraşur ‘anberînen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 3*). [ol,]

Sırsa göñlüm şîşesin olmaz ‘aceb **ol** seng-dil / Sıyagelmişdür ezel Leylî çü Mecnün kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [ol,]

‘Arz kıl hâlümü **ol** gül-ruħa iy bād-ı şabâ / Uşbu yolda yaraşur çâbük [ü] çâlâk olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [ol,]

Ele aldum pîç-e-pîç idüp kemend-i âhumı / Umaram şayd eyleyem **ol** gözleri âhüyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [ol,]

İy Muhibbî niçe mecnün olmasun dîvâne dil / Zülfini zencîr ider gördüm çün **ol** gîsüyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [ol,]

Mihrâb-ı büt-perest mi tuğrâ mı yoħsa şâhî / Yâħud kemân-ı Rüstem **ol** ebruvân-ı fettân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [ol,]

Aldı bu dilden qarârum eyledi Mecnün-vâr / Çeşm ü ebrü-yı siyâh u zülf **ol** çâh-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [ol,]

Genc-i hüsni ser-i zülfün tılsım itmiş nigâr / Çâresüz kaldum ne çâre âh **ol** ejderhâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [ol,]

Pîrehensüz kuçmışam **ol** mâhı didüm dil didi / Belki düşündür Muhibbî Ėayr ola gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [ol,]

İy dil sevüp **ol** şüh-ı sitemkârı n’idersin / Tâ şubħa degin eyleyüben zârı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 1*). [ol,]

İy bâğbân bakmaz-ıduñ serve bir daħı / Görseñ çemende **ol** boyı serv-i Ėırâmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4*). [ol,]

Ruħlarında Ėağ görüp âh eyledüm dilber didi / Sâye-i zülfümdür **ol** yañlış Ėayâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [ol,]

Başumı kağ‘ ideyin tâ gide **ol** bâr-ı girân / Ser-i küyuña senüñ varmaga âsân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [ol,]

Şem‘ didüm Ėaddine bi’llâh görüñ nür olmasun / Yâ İlâhî ehl-i ‘ışk **ol** nürdan dür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [ol,]

Yâr ister çün Muhibbî ola bu gönülün Ėarâb / Ko yıkılsun hergiz **ol** vîrâne ma‘mür olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [ol,]

İy Muhibbî **ol** perî insâna görünmez kaçır / Lîk Ėiç gitmez yanından **ol** raķîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [ol,]

İy Muhibbî **ol** perî insâna görünmez kaçar / Lîk hiç gitmez yanından **ol** rakîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [ol,]

Tek şarâb olsun sıfâl-ıla bugün mey-**h**vâreye / Yig gelür her vech-ile **ol** sāgar-ı Cemşid'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [ol,]

Gül-i nâzûk beden dirler benüm **ol** dil-sitânumçün / ' Aceb mi dinse hercâyî meh-i nâ-mihribânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 1*). [ol,]

Çün kenâr olmak müyesser olmadı **ol** serv-**qad** / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [ol,]

Rahm umarsın iy gönül sen **ol** gözi şayyâddan / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [ol,]

Dâyimâ cevr ü cefâ fennin okur **ol** dil-firîb / Ğalibâ mihr u vefâ öğrenmemiş üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 2*). [ol,]

Bülbül-i şürideyem **ol** gülsitâna görmeden / Kim kulakdan ' aşıkam verd-i cinâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 1*). [ol,]

Ğiceler uyku yüzün görmez gözüm yıldız sayar / Tâlibem âh **ol** meh-i nâ-mihribâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [ol,]

Eyledüm cevr oklarına döstlar sînem siper / Bu ' acebdür dağı **ol** kaşı kemâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [ol,]

Cevrin añup mihrini dilden giderme key sakın / **Ol** melek-rüya neden bulmak bahâne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [ol,]

Bir nazarla cân alup itdi gönül mülkin hârâb / Öldürüñ beni eger **ol** gözi mekkâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 4*). [ol,]

'Işk meydânında çün kıldı Muhibbî dil nişân / **Ol** kaşı yaya diñüz kirpüklerin tîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [ol,]

Ğice gündüz şem' gibi yanaram hicr odına / Ğh u efgânum benüm güş itmez **ol** nâ-mihribân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [ol,]

Baña bakmaz ' aceb **ol** çeşmi şehlâ / Yabanî gözlemekdür kâr-ı âhü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 3*). [ol,]

Yüri iy bād-ı şabâ hâlümü var yâra be-gü / Niçe bir kanum içer **ol** gözi hün-**h**vâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [ol,]

Söyle **ol** zülf-i perîşâna perîşanlıgımı / Niçe bir cevr ide **ol** zülf-i siyehkâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3*). [ol,]

Söyle **ol** zülf-i perîşâna perîşanlıgımı / Niçe bir cevr ide **ol** zülf-i siyehkâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3*). [ol,]

Ğiceler bülbül-i şüride gibi nâlelerüm / Çın seher **ol** boyı serv ü yüzi gülzâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [ol,]

Gözleri yaşı Muhibbî'nün akar cular olup / Yüz sür **ol** serv-i sehî kürk-ile refâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [ol,]

Ol boyı serv-i sehî ruhları gül gönca dehen / **Ol** gözi nergis-i mest kâküli hüş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [ol,]

Ol boyı serv-i sehî ruhları gül gönca dehen / **Ol** gözi nergis-i mest kâküli hüş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [ol,]

Kamu ehl-i dilânda şevk-i Ka'be / Bu ben bî-dilde vardur zevk-i **ol** gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [ol,]

Ser-i küyına girmeden yine âheste varup / Döymesün bir kılı **ol** zülf-i sitemkâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [ol,]

İy şabâ şî'r-i Muhibbî olalı kand ü nebât / Suhenüm şekkerin **ol** la'l-i şeker-bâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [ol,]

Ne bilsün hâlümü **ol** şem'-i meclis / Dimişlerdür çerâğ dibi karañu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 3*). [ol,]

Hey ne zâlimdür terahhüm eylemez dâd istesem / Kapusunda **ol** şehûñ bî-dâdam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [ol,]

Hün-ı dilümü nüş ider **ol** nergis-i cādū / Her geh ki işâret kıla ger güşeden ebrü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 1*). [ol,]

Âh eylemegil gün yüzine karşı Muhibbî / Tâ jeng-i sehâb-ıla hafî olmaya **ol** rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [ol,]

Takalı zülfi kemendin boynuma **ol** müşg-bü / Dönmişem Mecnûn'a bir âvâreyem jülîde-mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [ol,]

Sihr-ile atar çünkü tîr **ol** gamzesi câzû / Gelse ne 'aceb her yañadan na'ra-i âh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [ol,]

Deryâ-yı eşk[e] düşdi emvâc başdan aşdı / Âhum yili eselden âh **ol** bihâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 2*). [ol,]

Şâf itmeyince kalbün girmez elüne mañlûb / Su gibi şâf-dil **ol** ak [sen] **ol** dîdâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [ol,]

Şâf itmeyince kalbün girmez elüne mañlûb / Su gibi şâf-dil **ol** ak [sen] **ol** dîdâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [ol,]

Yaşum dökilse tañ mı **ol** gül'izâra karşı / Bârân olur dimişler evvel bahâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [ol,]

Her kim ki 'âşik olmuş serden geçer **ol** âhir / Dimiş bu sözi Manşür vardukda dâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [ol,]

Terahhüm eylemez **ol** zülf-i ser-keş / Hâyâliyle dil ü cân oldu sayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 4*). [ol,]

Gönlümü virsem ‘aceb mi **ol** gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler şevk-ile pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [ol,]

Muhibbî pâdişāh-ı dehr-iken āh / Özin kul itdi **ol** ‘ālī-cenāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 7*). [ol,]

Sākīyā depret ayak sun **ol** nigāruñ ‘ışkına / Zehr-ise nūş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 1*). [ol,]

Zülfî çevgānına yāruñ hem semendi sümmine / Başumı top itdüm **ol** çābük-süvāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4*). [ol,]

Muhibbî bulur elbette o devlet / İden hıdmet **ol** ulu āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*). [ol,]

Āh kim hasret-ile döndi tenüm bir müya / Vāh eger ölür-istem irmeden **ol** meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [ol,]

Ġamzesi sihrine çün kim didiler sihr-i helāl / N’ideyim n’eyleyeyim ben **ol** iki cādüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [ol,]

İy Muhibbî ko saña cevr ü cefālar kılsun / Yiridür gönlünü çün bagladuñ **ol** bed-hüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [ol,]

İy Muhib gülşen-i hüsninde nigāruñ zār **ol** / İşidüp nāleñi tā **ol** gül-i handān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [ol,]

Yār-ıla bir hālvat-i hāş olsa deyyār olmasa / Belki **ol** hālvette cān dañı haberdār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [ol,]

‘Āşık oldur nāle itdügince āhı berķ ide / Her neye kim ugradıysa **ol** dem anı hark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [ol,]

Baña raħm eyle dirsem **ol** cefā-hū / İder cevr ü cefāsımı ziyāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 3*). [ol,]

Muhibbî terk-i cān itmez dir-imiş / İnanduñ **ol** raķīb-i bed-nihāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 5*). [ol,]

Muhibbî her ne kim virdiyse dünyā / Alur aldanma āħir **ol** hāsise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [ol,]

Segriyüp çeşmüm kaçan şādī nişānı depreşe / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola **ol** mehveşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [ol,]

Cilve kıldı sīnem üzre at salup **ol** şehsüvār / ‘Ālemi teşhīr için san na‘l saldı āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [ol,]

‘Āşık Muhibbî bulsa yiter **ol** sa‘ādeti / Hāk-i derinde ola muķadder varup öle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [ol,]

Fitne-i āħir zamāndur hem cihān fettān[1]dur / Fitneler çokdur dañı **ol** gözleri mekkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 5*). [ol,]

Mu‘aṭṭar eyler **ol** dehrũn dimāğın / Ser-i zũlfini dilber tarayınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4).
[ol,]

Atıcak ğamze okın **ol** kaşı ya / Geçüben sîneden ire cāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 3). [ol,]

İçeli kanımı **ol** gözleri mest / Cigerüm dönse tañ mı biryāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4). [ol,
]

Kalur hemîşe bend-i belālar içinde **ol** / Her kim ki bağlaya dili **ol** zũlfi sünbüle (Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4). [ol,]

Kaçan dem dem çıkar dilden şerāre / Başumda beñzer **ol** tāk-ı ħorūsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4). [ol,]

Sala **ol** serv-i ħad üstüme sāye / Olur mı tañ baña çarḫ ola pāye (Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1).
[ol,]

Göñül şahbāzını himmetle yine / Şikār itmege saldum **ol** hümāya (Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3).
[ol,]

Verā-yı pīşe-i ğamda biz **ol** pelengüz kim / Ḥalāş bulmaya düşse neheng dāmumuza (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2847, Beyit 2). [ol,]

Deşt ü vādilere Mecnũn gibi turmaz yilerem / Tolaşup zũlfine dil **ol** gözi āhũlar-ıla (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2851, Beyit 4). [ol,]

Sînem odına zarar yok ger yaşum ḥadden aşa / Revġan oldu zıdd iken **ol** āb beñzer āteşe (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2856, Beyit 1). [ol,]

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḫũn’ı Ceyḫũn’ı / Hezārān āferĩn olsun ne ḫoş beñzetmiş **ol** nehre
(Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3). [ol,]

Şular kim çekdiler ‘ālemde renci / İrüşür **ol** muħarrer ‘ālĩ gence (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 6).
[ol,]

İstedũñ çün genc-i vaşlın eyle zũlfinden ḫazer / İy göñül ejderden itmişler tılısm **ol** maḫzene (Muhibbî
Divanı , Gazel 2865, Beyit 3). [ol,]

Muhibbî katıdur göñli nigāruñ / **Ol** istiḫkām yokdur şehri-i Peç’de (Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 5).
[ol,]

Yok gülde tarāvet ki var **ol** yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2871, Beyit 1). [ol,]

‘Uşşāka komaz ta’nı görũn zāhid-i ḫodbĩn / Dimez-idi **ol** miskĩn eger bilse sözinde (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2871, Beyit 3). [ol,]

Kim ki cāna kıymaya irişmez **ol** cānāneye / Bahra ğarḫ olan irişür didiler dũr-dāneye (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2872, Beyit 1). [ol,]

Virmez amān ğamzeleri tiğ alup ele / Kimdũr ki söyleşe bugün **ol** bĩ-amān-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel
2873, Beyit 2). [ol,]

Gösterüp evvel yüzün dīvāne kıldıñ sen beni / Kākülün zencirine gel **ol** delüyi baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [ol,]

Küyüña varsam dimişdüm cānı kırbān itmege / Beni öldür durmuşam **ol** ‘ahd ü peymān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [ol,]

Muhibbî yok-durur şekkerde lezzet / Melāhat ki komış Hāḡ **ol** dehende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [ol,]

‘Āşık oldur ‘ışık içinde **ol** dil ü cāndan geçe / ‘Āşık olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1*). [ol,]

Kalmaya hayāt-ı ‘āşık ola kim göre seni / **Ol** ‘anberine zülf ki boynuña takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2*). [ol,]

Bülbül gibi ‘ışık eri itmez şikāyeti / Pervāne-şifāt yanubanı döner **ol** küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3*). [ol,]

Ol yār-ı dil-nüvāz kaçan meclise gele / Şem‘[i] görüñ karşu niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [ol,]

Hālını yine dāne döküp zülfı ağına / Dil murğımı avladı āh **ol** düzāğ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [ol,]

Muhibbî’nün hemān ancak murādı / Yüzin sürmek diler **ol** āsitāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [ol,]

Leşker-i mecnūn olup oldı muḡ‘ı tayr u vuḡuş / Bu kerāmet az degül **ol** ‘aşık-ı bī-bākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [ol,]

Çünkü tığ almış ele çeşmün yine reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla **ol** rāh-ı ḡaḡarnākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [ol,]

Şayda çıkmış nāzeninüm iy Muhibbî şayd için / Key sa‘ādetdür bulına başuñ **ol** fitrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [ol,]

Ġamzesi dökse ne tañ her demde müslim ḡünını / Türk-i kāfirdür teraḡḡüm olmaz **ol** bī-bākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [ol,]

Şafḡa-i ruḡsārüm üzre yazdı çeşmüm kan-ıla / Bilmeyenler ḡālümü kılsun naḡar **ol** deftere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [ol,]

Bir gice eylesin menzilüme rence ḡadem / Dü cihānı götüri-virür-idüm **ol** şebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [ol,]

Çün gönül maḡzen çıkar andan Muhibbî cevheri / Her sözüñ dür-dānedür baksunlar **ol** gencineme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [ol,]

Ol Mesḡī leḡ şifāsın rencümün bilür dile / Ola ihmāl itmeyüp derdüme ḡānūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [ol,]

Gözüm yaşı gördüğü demde revān olur / Salmsa eger **ol** ḡaddi dil-cū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [ol,]

- Muhibbî sahtdur 'ışkuñ kemānı / Çekilmez sanma el sun **ol** kemāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5*). [ol,]
- Ĥazān irse döner zerde reyāhīn / Gezend irmeye **ol** nāzūk miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 2*). [ol,]
- Bilsem neden cevr-ile **ol** şāh-ı dil-fırīb / Virüp cefā dil alup ider mu'āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [ol,]
- Bildüm ki varup zülfüne berdār olur āhır / Çün virdi gönül bağladı **ol** saç sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3*). [ol,]
- Virüp Şīrīn yolına cān-ı şīrīn / Hezārān āferīn **ol** küh-kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 4*). [ol,]
- Muhibbî saña bu devlet yiter kim / Kul olduñ cān-ıla **ol** āsitāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5*). [ol,]
- Yine vaqt oldu alam rāh-ı muğānı elüme / Komayam nüş idem **ol** rıtl-ı girānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [ol,]
- İy Muhibbî kim bilürdi derd-i dil aḥvālını / Okımasa defterin almasa **ol** maḥzūn ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 5*). [ol,]
- Çiger kanını çeşmünden eger bu ḥār-ı ġam dökse / Dimez **ol** ġonca-leb ġül-ruh ider mi 'andelībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 3*). [ol,]
- Zekāt-ı ḥüsn ḥaḳḳumken Muhibbî'den dirġ idüp / Dimez muḥtāc imiş ġāyet ider āh **ol** ġarībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [ol,]
- Cānum iy yārān fedā kıldum ben **ol** dildāra kim / Miḥnet ü endüh-ı yārı ez-ser-i yārı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 4*). [ol,]
- Ol Muğal-Çin gözlerüñ ḳaşd-ı dil ü cān eyleye / Ser-te-ser dil ḳışverin tārāc u vīrān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [ol,]
- Düşeli vādīlere vālih ü mecnūn gibi / **Ol** beyābān[1] vaṭan eyledi tenhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [ol,]
- Ruḥları şevḳıne itdüm pīrehan ġül gibi çāk / Göz yaşın daḥı revān itdüm ben **ol** serv-i ḳade (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [ol,]
- 'İşk şāhı virdi Mecnūn'a ezel ġam tekyesin / Bağrı yağı-y-la uyardı çerāġ **ol** tekyede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [ol,]
- Āteş-i 'ışka yanup virdüm çü dil **ol** mehveşe / Çıksa düdüm tañ mı kodum hīzümü dil āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [ol,]
- Ĥaṭṭ-ı dilber san eceldür anı def'e çāre yok / Çün ezel yazu imiş elbette **ol** gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [ol,]
- Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem ḳaçan **ol** nāzenīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 7*). [ol,]

Şem‘-i ruhuñı eyleyüben zülf-ile pinhân / Pervâne dili yakmaya **ol** nâr sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 4). [ol,]

Hâme-i ‘ışkuñ nigārâ bir harâret virdi kim / **Ol** harâret yok semür-ile vaşak sincâbda (Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6). [ol,]

İdüp redd ‘aşıkı maqbül raķibi / Revâ mı uyasın sen **ol** le’îme (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4). [ol,]

Yatur **ol** bister-i gülde cihândan cümle bî-pervâ / Senüñ hâlüne hiç vâķif ola mı ğam bucagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4). [ol,]

Koşalum eşk-i gülgünü kanı **ol** zülf-i şeb-dîzüñ / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum ğâyet yaragında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5). [ol,]

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cüy-ı Nîl oldı / N’içün **ol** Yüsuf-ı Mışrî varup görmez bulagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8). [ol,]

Şekerde **ol** halâvet yok mükerrerdür ararsañ da / ‘Aceb **ol** niçe lezzetdür komış Hâlık tutagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10). [ol,]

İderse yiridür baña cefâlar / Göñül virdüm çün **ol** nâ-mihribâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 2). [ol,]

Çünkü âb üstindedür gördük binâsı ‘âlemün / Sanma muķkem olısar âķir harâb **ol** bād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4). [ol,]

Ağlayup âh itmesem gül gibi gülmez **ol** habîb / Açılır gülşende gül san bād-ıla bārân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 3). [ol,]

Ya haţuñ haţtâtı tahrîr itdi ħüsñüñ nâmesin / Ya kaşuñ tuĝrâsı yazıldı **ol** ‘unvân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2). [ol,]

‘Ârîzuñ üstinde gördüm **ol** siyeh müşĝinüñi / Didüm ef’îdur uyur yatmış gülistân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3). [ol,]

Tutma nâşih kavlini cām iç göñül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ **ol** sözi serd üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3). [ol,]

Cemâlün şem‘ine pervâne-veş ko / Yanarsam itmeyem **ol** nâra tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 4). [ol,]

Niçe yıldur günâhı kâr idindün / Dilâ kıl vaķtidür **ol** kâra tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11). [ol,]

ol: "Olmak" yardımcı fiili.

Bulmadum aradum bu cihâni / Yimemiş **ola** bir kimse tapanca (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2). [ola, -a]

ol: " Olmak".

Şâf kalb **ol** kimseye dutma sakın gönlünde kîn / Didi sızmaz Faḫr-ı ‘âlem kîn ile bir yirde dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [ol,]

Zâhid sen **ol** salâmet ben olmuşam melâmet / ‘Âşık varur mı hergiz nâmûs u ‘âra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [ol,]

Muhibbî naḫş-ı bî-rengûn temâşasında **ol** dâyim / Görüp su gibi her servûn ayagina revân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [ol,]

ol: ... hâline gelmek.

Yüzün gül bülbül **olmuşdur** gönül ko / Eger şem‘ ise ol pervânedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [olmuşdur, -miş, -dur]

ol: ...hâline gelmek.

Tolu gördüm çün ezel bezminde ğam peymânesin / Nûş idüp evvel ben **oldum** ‘ışkuña yâhû diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [oldum, -du, -m]

ol: " O " kişi zamiri. II Sürekli nefsinin peşinde olan kişi.

Naḫş ide dest-i kudret dilde kalur mı kudret / Ḥayvân-sıfâtdur **ol** kim sevmeye rüy-ı sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [ol,]

Kalur hemîşe bend-i belâlar içinde **ol** / Her kim ki baglaya dili **ol** zülfi sünbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [ol,]

İtmez Muhibbî ‘ışk eri bülbül gibi güle / Pervâne-veş yanup yakılup döner **ol** küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [ol,]

Kime sunuldı ezelde nûş itdi cām-ı ‘ışk / Kalmaya nâmûs u ‘ârı eylemez **ol** meyl-i câh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [ol,]

ol: "Ol" yardımcı fiili.

Ğam meclisinde yakdum niçe çerâĝ-ı ‘ışkı / Kılmaga anı rûşen bagrumda yağum **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [olsun, -sun]

Dil derdini yazarken oldu kalem şikeste / Bildürmege bu hâli gönlüm ulagum **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3*). [olsun, -sun]

Yakmaĝa baĝır yağum dil tekyesine gönder / Söyinmestün ebed ol rûşen çerâĝum **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [olsun, -sun]

Deryâ-yı eşke düşse yimez Muhibbî pervâ / İki yanumda ‘aynum iki kabagum **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5*). [olsun, -sun]

Deryâ-yı eşke daldum bî-ḫad cevâhir aldum / Dökülen ayaguña dürr ile gevher **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 2*). [olsun, -sun]

Nigārā himmetüñ hep nāza **olsun** / Gül-i rüyuñ hemîşe tâze **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*).
[olsun, -sun]

Dögilsün hem çü def karşıñda sînem / Gönül ney gibi hoş-âvāze **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [olsun, -sun]

Dilâ bir büsesin şey' u'llâh eyle / Eger virmezse de dervāze **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*).
[olsun, -sun]

Hâk-i derin Muhibbî başuñdan eksük itme / Başuñda ol hemîşe tâc-ı sa'âdet **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [olsun, -sun]

Sâğar-ı çeşm-ile sun hûn-ı ciger nüş idelüm / Maṭbaḥ-ı ğamda dilâ derd ü belâ aş **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [olsun, -sun]

Uşbu şi'r-i ḥaseni ger işide ehl-i ḥired / Diye taḥsîn Muhibbî saña şâbâş **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [olsun, -sun]

Tāze sebz **olsun** diyü cānâ cemālūñ gülşeni / Ra'd-veş âh eyleyüp nîsân-ı bārân-dîdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [olsun, -sun]

Külhende ḥayālūñle olursam baña gülşen / Sensüz ki ğiçe bir nefes ol dem ne dem **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [olsun, -sun]

Jeng oldı gönül âyinesi al ele sâkî / Mey sun berü tâ dâfî'-i ḥüzn [ü] elem **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [olsun, -sun]

Göster yüzüñi alnuñi şems ü kamer **olsun** / Tamsun lebüñüñ yarı deñizler şeker **olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [olsun, -sun]

Gün yüzine gel eyle taḥammül nazar **olsun** / Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3*). [olsun, -sun]

Sîne mecrüh itdi ğamzeñ yine tâze yaralar / Ordı **olsun** hezâr taḥsîn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [olsun, -sun]

ol: "Ol" yardımcı fiili.

Mâl u cāh u mülke bakmaz **oldı** dîdâr 'aşıkı / Zîrâ bir loḡmaya kâni'dür yimez dünyâ ğamın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [oldı, -dı]

ol: "Ol" yardımcı fiili.

İy dōst neden eylesin kaşlaruñı çîn / Kîn **olsa** kaçan olmaya anuñ-ıla dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 1*). [olsa, -sa]

Cürmi çok **olsa** günâhuñ ğam yime / Çünkü oldur raḥmeten lil-'âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 8*). [olsa, -sa]

Cefâñuñ tişesin gönülüme urma / Olur **olsa** eger mermer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*). [olsa, -sa]

Evvell[i] pāk it Muhibbī gel derūn-ı sīneñi / Zikr-i Hāq girmez bulunmaz **olsa** dil-i nā-pākte (*Muhibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [olsa, -sa]

Gerekmez baña zerden **olsa** bālin / Yiter bālin dilā sersin ham eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [olsa, -sa]

Güş eylemez yār eger **olsa** Muhibbī / Bu ‘aşıq-ı dil-sūhte şad bār iniler āh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [olsa, -sa]

ol: ...haline gelme.

Döst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük ‘ayān / Döst **olma** sen de ger ‘ākil iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [olma, -ma]

ol: ...haline gelme.

Gün yüzinde yatalı **olsa** ne tañ zülf-i dirāz / Günde yatdukça olur kuvvet ziyāde mārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 3*). [olsa, -sa]

ol: " O " işaret zamiri.

Gāh cismüm meskeni küh-ı belāhā-yı firāq / Küh-ı gam mihmānıyam **oldur** baña beytü'l-ḥazen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 2*). [oldur, -dur]

ol: "Ol-" yardımcı fiili.

Bugün dünyā ile ‘uqbā bulunmaz / Ki tā **olmayıcak** dünyādan ayru (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 6*). [olmayıcak, -may, -ıcaq]

ol: " Bir " belgisiz sıfat.

Fitne-i āḥir zamāndur fitneler andan kopar / Döstlar ben n’eyleyem **ol** gözleri fettān için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2704, Beyit 4*). [ol,]

ol: " O " 3. teklik kişi zamiri.

Ol perīdür bilürem ādem ile üns idemez / Līk yanından anuñ ḥālī degül emr-i menān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [ol,]

Baña sor ‘ışkuñ rumūzın saña takrīr eyleyem / Sorma Mecnūn’a **ol** olmuşdur hemān şahrā-nişin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [ol,]

Vaş umarsın **ol** şeh ü sen bir gedā / Tavr-ı ‘aқıldan meger dīvānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 6*). [ol,]

Öldüğümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun / Hīç revā mı **ol** dura ben yatam andan ilerü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [ol,]

Dime esrār-ı 'ışk'ı añlamaz şeyh / Ki sen 'ışk bülbülü **ol** murğ-ı hâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 5). [ol,]

Yār-ıla yār olmayup hāvf u recāda kalur **ol** / Kayd-ı düzağ eyleyüp bāğ-ı cināndan geçmeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 4). [ol,]

ol: "Ol" yardımcı fiili, -dUr.

Fikr kılma iy Muhibbî sakın assıla ziyān / Er odur kim aña bir būd-ıla nā-büde **ola** (Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5). [ola, -a]

ol: " O" 3. teklik kişi zamiri.

Raķīb-ile ider **ol** 'ışk bāzı / Benüm hālüm aña olmadı rüşen (Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4). [ol,]

Her kim ki irar 'āşık'ı dilber kapusından / Budur dileğün anı ki **ol** derbeder olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 5). [ol,]

Muhibbî ko cefā sengini dildār / **Ol** atdukça sen 'ışk'ı muhkem eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5). [ol,]

ol-: 1. Olmak.

Eger öldür ü ger dirgür muḫ' em her ne eylerseñ / **Olupdur** kâni' söz açmaz saña varup hayāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5). [olupdur, -up, -dur]

ol-: Olmak.

Hvāb içinde görmiş **oldum** nāgehān ol yārı ben / Niçe yıllar hvāb görmem kuluñuzam zār[ı] ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1). [oldum, -du, -m]

ol-: ... hale gelmek.

Gāh zerd **olur** yüzüm gāh' gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenüñ hāli digergün olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3). [olur, -ur]

Bakmazam gün yüzine bu dīdeler hūn-āb **olur** / Çāresüz kaldum dirīg ol mihr-i 'ālem-tāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 2). [olur, -ur]

Gözüm yaşına ğarķ nīlüfer oldum / Anuñçün beñzüm **oldı** böyle saru (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3). [oldı, -dı]

Muhibbî gülşen-i hūsnı görilmez / Çekildi haḫḫı **oldı** aña bārū (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 5). [oldı, -dı]

ol-: Ölmek.

Geldi hattıñ yok-durur şimden girü baña hayât / Āh **ölsün** mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*ölsün, -sün*]

Sevdüğüme döstüm hışmuñ neden / N'eylesün göz göre **ölsün** mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*ölsün, -sün*]

ol-: Hale gelmek, bürünmek.

Meclis-i ğamda bu göñlüm **olalı** nāya şebîh / Dem mi var hūn-ıla pür itmeye çeşmüm kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*olalı, -alı*]

ol-: Olmak, bir şey haline gelmek.

İtmek diler gün yüzine zülfini niķāb / Bilmez mi bunu **olmaduĝın** nūra ha`ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [*olmaduĝın, -ma, -duĝ, -ın*]

ol-: Ölmek, can vermek.

İñen incinme iy göñlüm **ölürsin** gūşîş-i ğamdan / Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teķaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*ölürsin, -ür, -sin*]

ol-: Bulunmak, mevcut olmak.

Kim bilürdi `ālem içre `ışkıñı pervānenüñ / Bāl ü per niye yakardı dünyede nār **olmasa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [*olmasa, -ma, -sa*]

ol-: (uĝruna) can vermek.

`İşk **ölmek** öğredür `uşşāķa hem ma`şūķa nāz / Böyle olsa `āşık u ma`şūķa olur mı günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2*). [*ölmek, -mek*]

ol-: Can vermek.

Delindi ney gibi bagrum **ölürsem** iy kemān ebrū / Şadālar olısar zāhir benüm her üstülvānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*ölürsem, -(ü)r, -se, -m*]

ol-: Bir hali, bir vasfı kazanmak.

Leblerin görse Muhibbî eşk-i çeşmin akıdır / Yaraşur gül-āb **olıcak** döstüm cüllābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*olıcak, -ıcaķ*]

ol-: Bir duruma, vafsa sahip olmak.

`İşk için dirler ezal bir gevher-i yek dānedür / Ol ki şarrāf **olmaya** yañıla kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [*olmaya, -ma, -y, -a*]

ol-: *Bulunmak, ... halde olmak.*

İçüp maḥabbet cāmını hoş-ḥāl **olayın** bir zamān / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl **olayın** bir zamān
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*olayın, -ayın*]

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl **olayın** bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*olayın, -ayın*]

Çekmek-ile bār-ı ḡamı ḥammāl **olayın** bir zamān / Açup bu sīnem taḥtasın döküdüm sirişküm nokḩasın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*olayın, -ayın*]

Bilmege ‘ışkuñ nüktesin remmāl **olayın** bir zamān / Nūş it Muḥibbî ḡül gibi cūş idesin tā Nīl gibi
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*olayın, -ayın*]

Feryād idüp bülbül gibi hoş-ḥāl **olayın** bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*olayın, -ayın*]

ol-: *Hayatını kaybetmek, can vermek; çok vahim bir hale düşmek, biçare olmak.*

ḒabḒabına ḩasretem anı baña göstermedi / İşıginde **öldüm** añmadı yarım alma-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3*). [*öldüm, -dü, -m*]

ol-: *Haline gelmek, bir vasfa sahip olmak.*

Bu Muḥibbî pādīşāh-ı ‘ālem olmışken bugün / Kapusında **olmaga** derbānın eyler arzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 6*). [*olmaga, -mag, -a*]

ol-: *Can vermek, ruhunu teslim etmek.*

Bend kıldum boynumu çün zūlf-i cānān ile ben / Tā **ölince** kapusında kul olam cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [*ölince, -ince*]

Zūlf-i sevdāsı ezelden başuma yazu-y-ımış / Anuñ-ıçun tutaram **ölince** sevdā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [*ölince, -ince*]

Gözüm gördi Ḓönül dīvāne oldı / Didüm azdur bu da size **ölince** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*). [*ölince, -ince*]

ol-: *Can vermek, canını feda etmek.*

‘Ālem içre ‘āşıka ölmekden özge yok ‘ilāc / **Ölmege** cehd eylesün kendine tīmār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*ölmege, -meg, -e*]

ol-: *Olmak, bulunmak.*

Ol bir kerīmdür umaram maḩz-ı luḩf idüp / Raḩmet suyuyla yuya yüzüm **olmaya** siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*olmaya, -ma, -y, -a*]

ol-: *Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.*

Tek şarāb **olsun** sifāl-ıla bugün mey-ḥVāreye / Yig gelür her vech-ile ol sāgar-ı Cemşid'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*olsun, -sun*]

ol-: *Olmak, durumuna gelmek. haline gelmek.*

Olurdum ben daḥı bir Ḥızr-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez lebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [*olurdum,*]

ol-: *Bulunmak, var olmak.*

Koma elden Muḥibbî lâ'ı-i nābı / **Olasın** tā ki 'irfān mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 5*). [*olasın, -a, -sın*]

ol-: *"Olmak" yardımcı fiili.*

Bugün maḡrūr **olup** dime iletdüm başa ben 'ışkı / Ḥaber virmedi virmez de kimesne intihāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*olup, -up*]

ol-: *... vasfını taşımak.*

Bāḡ-ı ḥüsüne havāledür gözün yumsun dimiş / Yapılır mı çün qadīmī **olsa** didüm revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*olsa, -sa*]

ol-: *Olmak, haline gelmek.*

Dil murḡı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / Āḥir düşüp ayagina ḥalḥāl **olayın** bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*olayın, -ayın*]

ol-: *"Ol" yardımcı fiili.*

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñı / Āḥum okından neden sen böyle bī-bāk **olasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [*olasın, --a, --sın*]

Zülf[i] zencirini boynuma n' için dakmaya yār / Ser-i küyında dilā sen daḥı mecnūn **olasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*olasın, --a, --sın*]

İremezsın ol boyı servūñ Muḥibbî pāyına / Rāḥ-ı 'ışkıında eger eşk-ile Ceyḥūn **olasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*olasın, --a, --sın*]

ol-: *"Olursa, meydana gelirse".*

Sīm ü zerden **olursa** ger kaşruñ / Āḥir olısar ol ḥarāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*olursa, --ur, -sa*]

Şikest **olursa** gönülün sāgarı ger / ‘ Aceb olmaz uyıcak çeşm-i meste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3*). [*olursa, --ur, -sa*]

ol-: "Olmak" filinin geniş zamanın olumsuzu çekimi. "Olmaz".

Vādī-i firkatde ben dil kākül-i dilberde āh / İy gam aña eyleseñ **olmaz** mı ol āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*olmaz, -maz*]

ol-: "Ol-" yardımcı fiili.

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb midür / Nā-çār **olup** yalvarup öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*olup, -up*]

Bir saçı leylā gamından āh kim sevdālara / ‘ Ayb itmeñ ger düşem mecnün **olup** şahrālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [*olup, -up*]

ol-: ... gibi olmak, ... haline gelmek.

Yüzinde güller açılmış kızılı ağı ag **olmuş** / İrem gülzāridur güyā ya güllerüñ tarıdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*olmuş, -miş*]

ol-: ... gibi olmak, ... haline gelmek.

Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre gönlümi / **Olur** hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*olur, -ur*]

ol-: ... gibi olmak, ... haline gelmek.

Nāle ra‘d u āhum **oldı** başum üstinde gamām / Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*oldı, -dı*]

Kāf-ı istignā maķāmum **oldı** [bak] ‘ Anķā gibi / Tu‘mesinden bu cihānuñ fāriğü’l-bālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [*oldı, -dı*]

Her şüküfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup hükme eylesün çün **oldı** Dārā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*oldı, -dı*]

Sebzēār **oldı** Muhibbî vardugında haṭṭ-ı yār / İy gözüm merdümi şimden girü nemnāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*). [*oldı, -dı*]

Cānda āteş **oldı** ten seng-i melāmetden kebūd / Üstühvānum her birisi **oldı** şem ‘-i encümen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*oldı, -dı*]

Okuduñ lü‘lü’ dişinden iy Muhibbî çün hadīs / Anuñ için **oldı** eş‘aruñ senüñ dürr-i ‘ Aden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 5*). [*oldı, -dı*]

Çün dürr-i yetim **oldı** yine nazm-ı Muhibbî / Cānā anı dak gūşuña yek-dāne olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [*oldı, -dı*]

Nağş-ı hüsnüñe gönül şehrini gel deyr eyle / Ergänün **oldı** bu dil nâlišini gel seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [oldı, -dı]

Ėam meclisinde **oldı** Muhibbî hevâyî âh / Güşim tutalı nâle-i nâyün şadāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 7*). [oldı, -dı]

Muhibbî 'ışka düşdün 'aşıq oldun / Anuñçün şî'rün **oldı** 'aşıqâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5*). [oldı, -dı]

Ergänün **oldı** dilüm nâlesini seyr eyle / Yaz yüzün nağşını iy yâr anı deyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [oldı, -dı]

Egerçi gitdi dil elden velî sultân-ı 'ışk **oldı** / Ėam u Ėuşşa vezîr olmış anuñ solıyla sagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [oldı, -dı]

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cüy-ı Nîl **oldı** / N'ičün ol Yūsuf-ı Mışrî varup görmez bulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [oldı, -dı]

ol-: "Ol" yardımcı fiili.

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyâr eyle / Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān **olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2*). [olma, --ma, -]

ol-: "Olmak" yardımcı fiili.

Vād-i 'ışka düşersem dōstlar 'ayb itmeñüz / 'Aşıqam mecnün **olupdur** adum oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [olupdur, --up, --dur]

ol-: "Olmak" yardımcı fiili.

Tañ degül dil mezra'ın bārān-ı eşk itse ĥarāb / Gün yüzün görmez Muhibbî **oldı** bir niçe sene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [oldı, --dı]

ol-: ... gibi olmak, ... haline gelmek.

Bir mūr-ı za'îf **oldum** gel çek 'inān-ı cevri / Basdurma pāy-ı raḥşa bir dem teraḥḥüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [oldum, -du, -m]

Göremez **oldum** dirīgā gün yüzüñi āh kim / Gāh āb-ı çeşmüm māni' ü geh zülf-i siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [oldum, -du, -m]

ol-: ""Ol-" yardımcı fiili.

Küyında **olsam** bir nefes yāruñ itine hem-nefes / Yiter baña bu mertebe 'ālemdē nām u neng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [olsam, -sa, -m]

ol-: "Ol-" yardımcı fiil.

Olmışam 'ışk fakîri n'ola iy kân-ı kerem / Bir nazar hüsnuñi ihsân idesin cânuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 3*). [*olmuşam, -miş, -am*]

ol-: "Ol-" yardımcı fiili.

Hâk-i pâyünda **olam** kemter gedâ baña yiter / N'eylerem dârât u haşmet ya **olam** fâğfür-ı Çîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [*olam, -am*]

Atı önince yürüyüben Kamber'i **olam** / Binse o yâr çünkü 'Alî gibi Döldül'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*olam, -am*]

Şehâ kapuñda olmak baña bende / Gelür yig şâh **olam** ger mülk-i Sin'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1*). [*olam, -am*]

ol-: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Egerçi gitdi dil elden velî sultân-ı 'ışk oldı / Gam u guşşa vezîr **olmuş** anuñ solıyla sagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*olmuş, -miş*]

ol-: "Ol-" yardımcı fiili.

Kıyâmet kâmet **olmuşsin** salın her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cüy-i âb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*olmuşsin, -miş, -sin*]

ol-: ... gibi olmak, ... haline gelmek.

Muhibbî âh kim zülfüñ gamından / Müşevveş-ğâtır **olmuşdur** perîşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [*olmuşdur, -miş, -dur*]

ol âfitâba: O güneş gibi sevgili.

Kamer alnuña kim dir gün yüzüne / Şehâbı beñzedür **ol âfitâba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3*). [*ol âfitâba,]*

Yüzüñ göster didüm **ol âfitâba** / El uzatdı hemân zülf-i niğâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*). [*ol âfitâba, -a*]

ol âfitâb-ıla: O güneş.

Gün yüzini dâyimâ örter şehâb-ıla / Hâlüm n'olur bilmezem **ol âfitâb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 1*). [*ol âfitâb-ıla, --ıla*]

ol 'âkıbet: O son, netice.

Virme dehre dil sakın itmez vefâ **ol 'âkıbet** / Bir iki gün yüzüne gerçi senüñ hândân geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [*ol 'âkıbet,]*

ol āvāreden: *Perişan, derbeder, zavallı.*

Cām-ı la'lüñ yādına oldı Muhibbî çün türāb / Cür'añı cānā dirīg itme gel **ol āvāreden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [*ol āvāreden, -den*]

ol bī-çāreden: *Çaresiz, düşkün, zavallı.*

Çāre ister leblerüñ dārü'ş-şifāsından gönül / Dil tabīb[i]sin devāñı kesme **ol bī-çāreden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 3*). [*ol bī-çāreden, -den*]

ol cefā: *O cefa.*

Nāzüklig-ile gönümüz alan degül misin / Āh **ol cefā** sen cevr-i firāvān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 1*). [*ol cefā,]*

ol civāna: *Genç, taze ((sevgili bağlamında)).*

Ĥudā vire terahhüm **ol civāna** / Ya şabr u tākatı bu nātüvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 1*). [*ol civāna, -a*]

ol da: *O da.*

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seher / Yılda bir gül açılır **ol da** miyān-ı ĥārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*ol da,]*

ol dahı: *O da.*

Alma bu dünyā metā'in virseler bir ĥabbeye / Giçesin lā-büd sen andan **ol dahı** seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*ol dahı,]*

ol dem: *O zaman.*

Külĥende ĥayālüñle olursam baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes **ol dem** ne dem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3*). [*ol dem,]*

Araya girse eger vuşlat deminde pīrehen / Tañlaram **ol dem** hemān-dem pīrehen çāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*ol dem,]*

ol dem bu dem: *O zamandan beri.*

Gördi Muhibbî zülfüñe müşg-i Ĥıttā didi / **Ol dem bu dem** yüze dutar şermesār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [*ol dem bu dem,]*

ol demde: *O zaman.*

Geldüñ çemen seyrânına güller nażar kılır kamu / **Ol demde** cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenīn
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [ol demde,]

ol demden: *O zaman, o an II o zamandan beri.*

Bir haṭā ile didüñ zülfine anuñ müşg-i Çīn / Dağı **ol demden** dilā ḥacletde hem şermendesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [ol demden,]

ol demden berü: *O zamandan beri.*

Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben **ol demden berü** cānā bu yolda ‘özü-ḥvāham
ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [ol demden berü,]

ol dil-rübāya: *O gönül alan sevgili.*

Āfitābı bende ider māhı şevkıñden hilāl / Eydüñüz **ol dil-rübāya** ata binüp koşmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [ol dil-rübāya, -ya]

ol gönca dehana: *Ağzı gönca gibi olan, göncaya benzeyen (sevgili).*

Eger anmasa adum tañ degüldür / Ki sığmaz adum **ol gönca dehana** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [ol gönca dehana, -a]

ol gözi şayyād-ıla: *O gözü avcıyla.*

Ḥālını zülfinde koyup itdi dil murğın şikār / Bilmezem ḥālüm n’olur āh **ol gözi şayyād-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [ol gözi şayyād-ıla,]

ol gözleri maḥmūr: *Kendinden geçmiş, baygınlaşmış, sersemlemiş olan.*

Geh nüş ider kanumı **ol gözleri maḥmūr** / Neler çekerem āh o bīmāruñ elinden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 4*). [ol gözleri maḥmūr,]

ol gül endāmuñ: *Güzel endāmlı, boyu gül gibi nāzik ve lātif olan.*

Ol gül endāmuñ firākında yine iy ‘andelīb / Giceler tā şubḥ olunca nāle vü feryadsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 4*). [ol gül endāmuñ, -uñ]

ol gül-i bü: *O gül kokulu.*

Çünkü feryāduñı güş eylemedi **ol gül-i bü** / Niçe bir bülbül-i dil-ḥaste feryād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2577, Beyit 3*). [ol gül-i bü,]

ol gülşene: *Gül bahçesi.*

Ko hüsnuñi ‘âşıklañ kıl sun temâşâ râyegân / Men ‘ eyleyüp **ol gülşene** hañtuñi bârü eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [*ol gülşene,]*

ol günden berü: *O günden beri, o günden itibaren.*

Hâk-i pâyine yüzün sürdükte cânuñ virmedün / İy dil-i şürde **ol günden berü** şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 2*). [*ol günden berü,]*

ol hayvâna: *İçildiğinde ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi hayat suyu. II Sevgilinin yanakları.*

Şeb-i zülfünde la‘lün âb-ı hayvân / Muhibbî oldı **ol hayvâna** teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 7*). [*ol hayvâna, -a]*

ol hazîned: *Mal veya değerli eşyaların saklandığı yer.*

La‘l-i lebün hayâline mahzen-durur gönül / Hârc eyleyem gevher-i nazm[ı] **ol hazîned** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 4*). [*ol hazîned, -den]*

ol hüsni: *O güzelliği.*

Dehâni gonca gül ‘ârız teni nesrîn hañı sünbül / Hudâ saklaya **ol hüsni** kazâ-yı âsümânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*ol hüsni, -i]*

ol ince miyâna: *İnce bel.*

Ne tañ kıl disem **ol ince miyâna** / Ki noñtadur dimişler çün dehâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 1*). [*ol ince miyâna, -a]*

ol kâfire: *Allah'ın varlığını inkar eden.*

Câ-be-câ geldi hañuñ ister ide gâret-i dîn / Gel kazıt virme yüz **ol kâfire** imânuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [*ol kâfire, -e]*

ol kâmet-i bâlâ: *O uzun boylu (sevgili).*

İy Muhibbî serv kıddin görse gülşende çınâr / El du‘âya kaldurur **ol kâmet-i bâlâ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [*ol kâmet-i bâlâ,]*

ol kemân ebrü: *O keman kaşlı.*

Muhibbî **ol kemân ebrü** meger ‘âşıkların kırmış / İki şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 5*). [*ol kemân ebrü,]*

ol ki: *Şu ki, şöyle ki.*

‘Işk için dirler ezel bir gevher-i yek dānedür / **Ol ki** şarrāf olmaya yañıla kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [ol ki,]

ol kilāb-ıla: Köpekler II Rakipler.

Varsam kaçan küyına karşı çıkar bana / Zīra ezel āşinā idüm **ol kilāb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4*). [ol kilāb-ıla, --ıla]

ol lahza: O anda.

Her kim ki göre iy perī nāgāh cemālūñi / ‘Aklı gidüp ğaşy ola **ol lahza** bayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 3*). [ol lahza,]

ol la‘l-i āteş-reng: Ateş renkli, kırmızı (dudak).

Bī-çāre gönül hastadur **ol la‘l-i āteş-reng** için / Dām-ı belāya bestedür ol turra-i şeb-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [ol la‘l-i āteş-reng,]

Yanar firākuñ odına cān bülbüli pervāne-veş / Yansa Muhibbî tañ mıdur **ol la‘l-i āteş-reng** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [ol la‘l-i āteş-reng,]

ol la‘l-i nāba: (sevgilinin) saf dudağı.

Ne tañ ger cān virem **ol la‘l-i nāba** / Ki rindān meyl ider şāfi şarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [ol la‘l-i nāba,]

ol leb-i şīrīn: Tatlı dudak.

Ol leb-i şīrīn dehānından işidsem bir kelām / Tā kıyāmet ancak ol sözdür zebānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [ol leb-i şīrīn,]

ol lebi şīrīn elinden: O şirin dudaklının elinden.

Ol lebi şīrīn elinden ger ölem Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar “hāzā şehīdü‘l-‘āşıkīn” (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 7*). [ol lebi şīrīn elinden,]

ol lebi şīrīnden: O şirin dudaklı sevgili.

Ol lebi şīrīnden ayru düşeli taglara dil / Bīsütün tagına çıkdum dōstlar feryād için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [ol lebi şīrīnden, -den]

ol leb-i şīrīnüñ: O şirin dudaklı sevgili.

Kankı taş katıysa ursun başını Ferhād aña / **Ol leb-i şīrīnüñ** ‘ışkım başa iltem başa ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 6*). [ol leb-i şīrīnüñ, -iñ]

ol meclis içre: *Mecliste.*

Sahn-ı çemende cem' idüp ezhârı bād-ı şübḥ / **Ol meclis içre** cümlesi sultān didi güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 2*). [*ol meclis içre,]*

ol meh: *O ay yüzlü sevgili.*

Sāl ü māh u hafta sorma baña fark kim eylemez / Lîk **ol meh** bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [*ol meh,]*

ol meh-rû: *Ay yüzlü güzel/dilber.*

'Ahdine durmaz Muhibbî'yi salar ferdâlara / Beñzer **ol meh-rû** varup görmüş Karaman illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6*). [*ol meh-rû,]*

ol mübtelâyi: *1. İptilâlî, düşkün, mâil. 2. Aşık.*

Zülfine bend eyleyüp salar zenaḥdân çāhına / Niçe yıllar ḥabsdür **ol mübtelâyi** n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*ol mübtelâyi,]*

ol mürüvvet: *O yiğitlik, mertlik.*

Ni' met-i vaşlın döküp bu 'aşıkını toylaya / **Ol mürüvvet** yârda yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [*ol mürüvvet,]*

ol nātüvāni: *Zayıf, güçsüz çaresiz.*

Şem'den sor kışşâ-i süz-ı dil-i pervāneyi / Söylemez ancak kılur **ol nātüvāni** sūḥte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*ol nātüvāni, -ı]*

ol nāzenîn: *O nazlı, hoş edalı sevgili.*

Cevri çok itse Muhibbî gam degül **ol nāzenîn** / Kim güzeller cevri çekmege sen mu'tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [*ol nāzenîn,]*

ol niçe: *O nasıl.*

Şekerde ol ḥalāvet yok mükerrerdür ararsañ da / 'Aceb **ol niçe** lezzetdür komış Ḥālîḫ tutagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*ol niçe,]*

ol perî: *O periye benzer sevgili.*

Bî-günāḥ 'aşıklar kıldı geçürdi **ol perî** / Tıfıdur bilür daḫı yazılmaz aña çün günāḥ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*ol perî,]*

ol perî[yi]: *O periye benzer sevgili.*

Gözlerüm yaşına gark olmuş yaturalar âbda / Hiç olur mı ki görem ben **ol perî[yi]** h^vâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1*). [*ol perî[yi], -[yi]*]

ol rû: *O yüz ...*

Gice meh gibi zâhir oldı **ol rû** / Sücûda vardı encüm cümle kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [*ol rû,*]

ol saçı sünbül: *O sünbül saçlı.*

Rişte rişte kılmayınca şâne gibi bagruñı / İdemezsin el sunup **ol saçı sünbül** şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [*ol saçı sünbül,*]

ol sebebden: *O yüzden.*

Baħr-ı dilden dürler izhâr eyledüñ deryâ-mişâl / **Ol sebebden** didiler her beytüñe dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 5*). [*ol sebebden,*]

Görelî serv-i revânuñ akıdur eşk-i revân / **Ol sebebden** bitiserdür kabrum üzre erguvân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [*ol sebebden,*]

Eyledi bir sîm-ten bu sînemi tîre nişân / **Ol sebebden** toptoludur âhum ile âsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*ol sebebden,*]

Ĥasret oldum su gibi ben görmege dîdâruñı / **Ol sebebden** akaram yaşum döküp daşdan daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [*ol sebebden,*]

Sanmañuz dil âteşi bu sîneden bir dem gîde / **Ol sebebden** ejder-i âhum felekde yir ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [*ol sebebden,*]

ol sebedendür: *O nedenden, o yüzden.*

Pür harâret cân u dil ġâyet zebûn oldum zebûn / Gözlerümden **ol sebedendür** akar deryâ-yı hûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*ol sebedendür,*]

ol sehlâya: *Hafif şaşî göz, ela göz.*

Çemende açmaga yokdur mecâlî / Gözini nergis **ol sehlâya** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 3*). [*ol sehlâya, -ya*]

ol seng-dil: *O katı gönüllü II O merhametsiz sevgili.*

İy Muhibbî dâduñı ġüş eylemez **ol seng-dil** / Niçeye dek nâle kılup âh u feryâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 5*). [*ol seng-dil,*]

ol servi: *O servi, sevgili.*

Muhibbî yaşına **ol servi** bakmaz / Ya ne'ye'ün meyl ider āb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [*ol servi,]*

ol servi gibi: *O servi gibi.*

İy Muhibbî el irişmez sidreden bālā kadi / Meger āhum irişe **ol servi gibi** serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*ol servi gibi,]*

ol serv-i hürāmāna: *O salına salına yürüyen nazlı sevgili.*

Gülşende diñ **ol serv-i hürāmāna** salınsun / Āhum yiline karşı ko her yana salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 1*). [*ol serv-i hürāmāna, -a]*

ol serv-i kad bālāya: *Uzun boylu sevgili.*

Didüm **ol serv-i kad bālāya** karşı / Bırak üstüme geh geh sāye karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 1*). [*ol serv-i kad bālāya, -ya]*

ol serv-i sehî: *O uzun boylu servi II Sevgili.*

Ol serv-i sehî 'arızı gül geldi çü bāğa / Hālını bilüp her yana gül düşdi ayağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 1*). [*ol serv-i sehî,]*

ol serv-kad: *O servi boylu sevgili.*

Hün-ı dilden elde pürdür çünki çeşmüm sāğarı / İçerem **ol serv-kad** çeşmi humāruñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*ol serv-kad,]*

ol serv-kad meh-rūyî: *O servi gibi uzun boylu ve ay yüzlü (sevgili).*

Çünki gördüm bir nazar **ol serv-kad meh-rūyî** ben / İki gözümde revān itdüm akıtdum cūyî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [*ol serv-kad meh-rūyî, -yî]*

ol sözdür: *O sözleri.*

Ol leb-i şîrîn dehānından işidsem bir kelām / Tā kıyāmet ancak **ol sözdür** zebānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [*ol sözdür, -dür]*

ol turra-i şeb-reng: *Gece renkli (siyah) zülüf.*

Bî-çāre gönül hastadur ol la'l-i āteş-reng için / Dām-ı belāya bestedür **ol turra-i şeb-reng** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 1*). [*ol turra-i şeb-reng,]*

ol va‘deye: *Bir iş için önceden belirtilen zaman.*

Vaşla ırgürgil bugün salma beni ferdalara / İre mi **ol va‘deye** bu ‘ömr-i kütâh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2*). [*ol va‘deye,]*

ol vakt: *O vakit.*

Hançer-i dest-i sitemle beni kurbân idicek / Bārī **ol vakt** sür sen alnuña bu kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*ol vakt,]*

ol vakt: *O vakit, işte o zaman.*

La‘lünü **ol vakt** öperem iy şanem / Eyleye bu hâkûmi devrân sebû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [*ol vakt,]*

ol yaña: *O taraf.*

Küyına düşerse yoluñ düşvârdur divşür bilüñ / Ya terk eyle dîn ü dil ya **ol yaña** sū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*ol yaña,]*

ol yâr: *O sevgili.*

Cân naqdini yolında Muhibbî ide îsâr / **Ol yâr** gelür diyü baña tek haber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*ol yâr,]*

Ol yâr gelse meclise biñ ‘ızz ü nâz-ıla / Şem‘i görüñ ki karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*ol yâr,]*

ol yâr: *O sevgili.*

Didüm öldi Muhibbî didi **ol yâr** / Gedâlar ölse şâh eyler mi kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*ol yâr,]*

ol yârı: *O sevgili.*

Bagruma benüm niçe niçe yara urupdur / Yâd eyleyüp iy dil baña **ol yârı** n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [*ol yârı,]*

Niçe ben cân virmeyem **ol yârı** gördüm yâd-ıla / Baña karşı çağurup ağıyâra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*ol yârı,]*

ol yârüñ: *O sevgili.*

Egerçi gördüñ **ol yârüñ** cefâsın / Velî olmak gerek iy dil hâzerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*). [*ol yârüñ, -uñ]*

ol yirde: *O (işaret sıfatı) kısımda, bölümde.*

Raķıbe meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muzlim muķarrer kalmaz **ol yirde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [*ol yirde,]*

[ol] zülf-i nigār: *Sevgilinin saçı.*

Ancak aķvālūmi bilsün benüm **[ol] zülf-i nigār** / Dil-i dīvāneyi zencīr ile zünnāra be-gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*[ol] zülf-i nigār,]*

ola: *Olursa.*

Gül mevsiminde sākī çü serv-i hırām **ola** / Ol sunmayıcak mey içer isem hırām **ola** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*ola,]*

ola: *Olmalı.*

Gerekdür şı'rde **ola** deķāyık / Ve illā her kişi dir şı'r-i sāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*ola,]*

ola: *Ola ki, olur ya.*

Āh eyle yaşuñ **ola** Muhibbī eşer ide / Te'sir ide āb u hevāña dil-i hāre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*ola,]*

ola: *... halinde bulunmak, ... haline gelmek.*

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz / İster ki **ola** kāmīl māhir geçe cefāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*ola,]*

ola: *Hale gelmek, olmak.*

İster-iseñ bu Muhibbī haşre deñlü mest **ola** / Kāse-i gerdün ile sākī şarāb-ı 'ışkı sun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*ola,]*

ola: *Olsa.*

Kimdür senüñ cāmi'-i hüsñünde uymaya / Mihrāb idüp kaşuñı çeşmüñ imām **ola** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 3*). [*ola,]*

ola: *Olmak, olsun.*

Salınup gülşene gel bendeñ **ola** serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide tāvūs-ı cinān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [*ola,]*

ola: "Olsun, bari." anlamında bir söz.

Ol Mesîhî leb şifâsın rencümün bilür dile / **Ola** ihmâl itmeyüp derdüme kânûnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [ola,]

ola ki: *Ola ki.*

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lâle-ğad / 'Işk ehli âh-ıla yaşını bārân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [ola ki,]

Ola ki Muhibbî göresin pâyı nişânın / Etrâfına dök göz yaşını küyü gil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [ola ki,]

Ola ki şayd ide şahbâz çeşmi / Dilâ dil murğını dürrâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*). [ola ki,]

Ķâmetüm zer hâlka kıldum **ola ki** bir gün nigâr / Kulagına daka anı beñzedüp mengüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [ola ki,]

ola ki: *Olur ki.*

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamân gibi / **Ola ki** anı bir gün añasın zamân-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [ola ki,]

ola ki: *Olabilir ki, belki.*

Çevgân-ı zülfe cân-ıla top it dilâ gel başuñı / **Ola ki** dilber oynaya top[1] görüp çevgân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5*). [ola ki,]

ola kim: *Ola ki.*

Ola kim mâyil ola dirler güzeller meyl ider / Çeşmüne de göz yaşını sîm-ile zer eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [ola kim,]

Gel taleb eyleme yâruñ haberin kimseneden / Bî-nişândur kim **ola kim** o saña vire nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [ola kim,]

Ola kim cür'a-i la'linden ola baña naşîb / Süreyim yire yüzüm hâk-ile yeksân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5*). [ola kim,]

İy Muhibbî **ola kim** yârun bile aĥvâlünü / Bir bir eyle şî'r içinde hâlünü eş'âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [ola kim,]

Zülf[i] sevdâsı ile bir daĥı âşüfteligi / **Ola kim** güş ide var hâlünü tekrâr be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [ola kim,]

Ķonca-veş yâr-ı Muhibbî **ola kim** ĥande kıla / Her seĥer dîdelerün yaşını bārân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [ola kim,]

Gevher-i eşki Muhibbî yolına eyle nişār / **Ola kim** ide nazar çeşm-i güher-pāşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [*ola kim,]*

Kalmaya hayāt-ı ‘āşık **ola kim** göre seni / Ol ‘anberîne zülf ki boynuña takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2*). [*ola kim,]*

ola kim: *Ola ki: Olur da II Belki, olabilir ki.*

Talebden hālî olma iste vaşlın / İrişesin **ola kim** irde giçde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 2*). [*ola kim,]*

ola mı: *Olur mu?.*

Bu dehrüñ lutfına aldanma zinhār / Tayanmak **ola mı** āb-ıla bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*ola mı,]*

olaldan: *Olduğundan beri.*

Mübtelā-yı ‘ışk **olaldan** āh kim dil-ḥasteyem / İy ṭabībüm dimedün bir kez anı yād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [*olaldan,]*

olaldan: *... olaldan beri.*

Dutıldı murğ-ı dil nāgeh belāya / **Olaldan** zülf[i] dām u hālî dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*). [*olaldan,]*

‘İşkuñuñ kâfile-sālārı **olaldan** bu gönül / Beñzedi āhı vü efgānı yanınca cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4*). [*olaldan,]*

olalı: *Olduğundan beri.*

İy şabā şî‘r-i Muhibbî **olalı** kand ü nebāt / Suḥenüm şekkerin ol la‘l-i şeker-bāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*olalı,]*

olalı: *Olduğundan beri.*

Kūy-ı dilberde Muhibbî **olalı** yārān saña / İtler-ile şoḥbet-i ḥāş eyle hemdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*olalı,]*

Şî‘rümün her bir satırını mevc-i deryā **olalı** / Nazmumuñ ma‘nāsın iden dürr-i ḡaltān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*olalı,]*

Ḥamdü-lillāh ki yine ṭalib-i cānānam ben / Bende-i ‘ışk **olalı** ‘āleme sulṭānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1*). [*olalı,]*

Dūd-ı āhum felekde ebr **olalı** / Gözlerüm yaşı döndi bārāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 6*). [*olalı,]*

Yüzüñ gül **olalı** haṭṭuñ benefşe / Ko kılsun bülbül-i dil zâr unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*).
[olalı,]

olalıdan: *Olduğundan beri.*

Unudıldı Vâmıķ u ‘âlemde Mecnûn kışşası / **Olalıdan** derd-i ‘ışķum ‘âlem içre dâsitân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 2*). [olalıdan,]

Haydarîler gibi takdum gûşa kullık ḥalkasın / Boynuma ḥalka **olalıdan** o zülf-i ‘anberîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [olalıdan,]

Mürşid-i ‘ışķ **olalıdan** bu Muḥibbî ma‘rûf / Beñzedi baḥr-ı maḥabbetde bu dil Zü’n-nûn’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [olalıdan,]

olan: ...olan (kimse, kişi) "sıfat fiil".

Cennete kılmaz heves ḥurî vü ğılmân istemez / ‘Āşık-ı şâdıķ **olan** dîdaruñ eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 2*). [olan,]

olan: ..bulunan "sıfat fiil".

Bildiler ‘âşıklıgum sînemde **olan** oddan / Zîra âteş zâhir olur kanda yansa düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1*). [olan,]

Bildüñ-ise ḥâlümü içümde yanan oddan / Bir nazâr kıl zâhir olsun dilde **olan** düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [olan,]

olan: *Bulunan, mevcut olan.*

İdeli dehrüñ dimâğını mu‘aṭṭar zülf bu / İ‘tibâr kalmadı âhüda **olan** müşgde bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [olan,]

olan: ... halinde bulunmak.

Bu Muḥibbî n’ola ger itmese dünyâya nazâr / Hiç deryâ-dil **olan** meyl ide mi ḥâr u ḥese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 5*). [olan,]

Zâhidâ itme naşîḥat kim eşer itmez baña / Pâk meşreb rind **olan** uymaz iñen efsâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [olan,]

Meyl kılmadı mecâz-ıla gönül hiç kese / Per açar mı şâhbâz **olan** şikâr-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [olan,]

olan: ... vasfını taşıyan (kişi).

Gönlümü virsem ‘aceb mi ol gözi mestâneye / Rind **olanlar** cân virürler şevķ-ile pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [olanlar, -lar]

olduğı: *Bulunmak.*

Zülfüñüñ **olduğı** budur bâğ-ı hüsñüñe yakın / Güllerüñ dirmek diler bir uğrı Hindü'dur sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*olduğı,]*

olduğıyçün: *Olduğu için.*

Bir elif çekmiş idüm sînemde derdüm bir diyü / Yanına bir dağ yakdum **olduğıyçün** derdüm on (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*olduğıyçün,]*

Yüzüñe gül beñzerem dimiş hacil / **Olduğıyçün** dirler aña sürh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [*olduğıyçün,]*

oldur ki: *Odur ki.*

'Āşık **oldur ki** ola pervâne / 'Işık odı-y-ıla tutuşup yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 3*). [*oldur ki,]*

oldur kim: *Odur ki.*

Ėam degüldür ger harāb itseñ dil ü cān illerin / Müşkil **oldur kim** görem iy dōst hicrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 1*). [*oldur kim,]*

olıcak: *Olduğu zaman, olunca.*

Muhibbî bil anı tākāt getürmez / **Olıcak** bir kiři hem-rāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*). [*olıcak,]*

olıcak: *Gelecekte olacak olan.*

'Işık-ıla cān yakmagı pervâne benden öğrenür / **Olıcak** her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3*). [*olıcak,]*

oligel: *Eskiden beri aynı şekilde sürmek, süregelmek.*

Ceng iderse cān u dil olmaz 'aceb sen hūb için / **Oligelmişdür** cidāl olur ezel maħbūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*oligelmişdür, -miş, -dür]*

olınca: *Olduğu zaman.*

Olmadum teskîne kâdir gözden akan āba ben / Hasret oldum gîceler tā şubh **olınca** hūvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*olınca,]*

olınca: *Oluncaya kadar.*

Virüp cān u dili bir būsese / Ne kanlar yutmuşam ikrār **olınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*).
[*olınca,]*

olısar: *Olacak.*

Sīm ü zerden olursa ger kaçruñ / Āhır **olısar** ol hārāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*).
[*olısar,]*

olma-: *Bulunmamak, mevcut olmamak.*

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan hāberdār **olmaya** / Hūn-ı dil aksun bu çeşm-i hūn-feşānuñ duymasun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*olmaya, -(y)a]*

olma: *Bulunmak, mevcut olmak.*

Bülbül inler miydi gülşende eger hār **olmasa** / Dilber qadri bilinür miydi ağıyār **olmasa** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2982, Beyit 1*). [*olmasa, -sa]*

olma: *"Olmak" yardımcı fiilinin olumsuzu.*

Yār **olma** her leyīme qadrūni yüce gözet / Dimesünler gül gibi hār-ıla olmuş hem-nişin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2512, Beyit 3*). [*olma,]*

olma: *Olmamak, bulunmamak.*

Yār-ıla bir hālvēt-i hāş olsa deyyār **olmasa** / Belki ol hālvetde cān dağı hāberdār **olmasa** (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2818, Beyit 1*). [*olmasa, -sa]*

olma: *Olmamak II Bulunmamak.*

Yār-ıla bir hālvēt-i hāş olsa deyyār **olmasa** / Belki ol hālvetde cān dağı hāberdār **olmasa** (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2818, Beyit 1*). [*olmasa, -sa]*

olma: *Bir durum içinde olmama.*

Ṭarīk-i müstaqīmi koma elden / Sakın lillāhi **olma** rāh-ı kecede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 3*).
[*olma,]*

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye kul ol sakın şah-ı cihān **olma** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2968, Beyit 2*). [*olma,]*

olmadı: *Gerçekleşmemek.*

Qābülüm **olmadı** dünyā cemālin baña ‘arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünki ergensin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [*olmadı,]*

olmaduk sözler: *Olmayacak sözler.*

Sen melek ruḥsār için hercāyī dirlerse n'ola / **Olmaduk sözler** dinür ḥurşīd-i nūr-efşān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [*olmaduk sözler, -ler*]

olmadum: *Elde edememek, yapamamak.*

Olmadum teskīne ḳādir gözden akan āba ben / Ḥasret oldum gīceler tā şubḥ olunca ḥvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*olmadum,]*

olmak: *Bir durum, veya halde bulunmak.*

Ola zülfinde dilber ide ber-dār / Göñül Manşūr'ını Ḥallāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*). [*ola, --a*]

olmak diler: *Olmayı istemek.*

Kūyına varsa göñlüm **olmak diler** melāmet / Varur mı 'āşīḳ olan hīç [i] 'tibāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4*). [*olmak diler, -r*]

olmak dilersin: *Olmayı istemek.*

Bir nihāl-i tāzesin **olmak dilersin** tāze ter / Ḥār eline gül gibi gel virme dāmānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*olmak dilersin, -rsin*]

olmaya: *Olmasın.*

Kankı serdür āsitānuñda senüñ ḥāk **olmaya** / Kankı dildür dūd-ı āhı çıkup eflāk **olmaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*olmaya,]*

Kankı serdür āsitānuñda senüñ ḥāk **olmaya** / Kankı dildür dūd-ı āhı çıkup eflāk **olmaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*olmaya,]*

Var mıdur bir gīce ya gündüz Muḥibbî ḥastanuñ / Semege başı irüp nālesi semmāk **olmaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*olmaya,]*

olmaya: *Olmaz, yoktur.*

Tutma ṭabīb nabzumu olmaz baña 'ilāc / Dil ḥastasına **olmaya** şīḥḥat devā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*olmaya,]*

olmaya: *Olmasa.*

Dime bī-derd olana bilmez çü derdüñ ḥālını / Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnāk **olmaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 3*). [*olmaya,]*

olmaya kim: *Olmaya ki.*

Dil nişân itmiş Muhibbî atagör gamz okların / **Olmaya kim** usanup ya kaşlarını yasasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [*olmaya kim,]*

olmayan: *Olmayan (kimse).*

Şem‘-i hüsnüñ kadrini bilmez hevādār **olmayan** / Süz-ı ‘ışkı añlamaz pervâne-veş nār **olmayan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*olmayan,]*

Küyuñı n‘eyler gönül irmek diler cānā saña / Cenneti eyler taleb müştāk-ı dīdār **olmayan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [*olmayan,]*

Ya kaşuñdan tır-i gamzeñ gelse dil karşı çıkar / Eylemez tıre siper sīne cigerdār **olmayan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [*olmayan,]*

Zülfi bendinde görüp sormaz Muhibbî hālūñı / Hālını bilmez giriftāruñ giriftār **olmayan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [*olmayan,]*

olmayacak: *Olmayınca.*

Yücedür kaşr-ı mahabbet çıkmaga imkân yok / **Olmayacak** miñnet ü derd ü belādan nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 4*). [*olmayacak,]*

olmayınca: *Olmazsa.*

Kişi ‘ışk-ıla mecnūn **olmayınca** / Vara lāyık degüldür küh-ı Necd’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 4*). [*olmayınca,]*

olmaz: *Bulunmaz, yoktur.*

Tutma tabīb nabzumı **olmaz** baña ‘ilāc / Dil hastasına olmaya şıhhat devā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*olmaz,]*

olmaz: *... hâline gelmek.*

Dōst **olmaz** kimseye dünyāyı çün bildük ‘ayān / Dōst olma sen de ger ‘ākil iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*olmaz,]*

olmaz: *"Olmak" fülünün geniş zamanın olumsuzu "olmaz."*

‘Āşık **olmaz** ‘ışk içinde āh u vāhı sevmeyen / Kul olur mı cān u dilden pādīşāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*olmaz,]*

olmuş-durur: *Olmuştur.*

İdeliden 'iřkuñ ile uşbu gñnlüm ittiḥād / Aña yeksān görünür **olmış-durur** bu'd u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*olmış-durur,]*

olsa: *Olsa.*

Ka'be-i küyuña varan 'āřıkı ḳurbān eyle / Ḳařd ider ḥayra girür her kişi bayram **olsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*olsa,]*

'Iřk ölmek öğredür 'uřřāka hem ma'řūka nāz / Böyle **olsa** 'āřık u ma'řūka olur mı günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 2*). [*olsa,]*

olsa: *Olur ise.*

Zülfini fikr idüben leblerini zikre getir / Ḥüb olur řoḥbet-i mey didiler aḥřām **olsa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [*olsa,]*

olsa: *Olursa.*

Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı n'eyleyeyin / Lebüñsüz **olsa** mey-i ḥōřgüvārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [*olsa,]*

olsa idi: *Olsa idi, olsaydı.*

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemālin / Görürdi gözüm **olsa idi** bende sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4*). [*olsa idi,]*

olup: ... *haline gelmek, oluşmak, kaplamak.*

Anuñ-içün cü **olup** bu göz yaři olur revān / İy boyı serv-i sehī refāruñ eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [*olup, -up]*

olupdur: *Olmuştur.*

Aramuzda **olupdur** 'ahd ü peymān / Benüm çok sevdüğüm zinhār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 2*). [*olupdur,]*

olur: *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.*

Gīceler tā řubḥa dek ğam-ḥānede maḥrem baña / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz **olur** hem rāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*olur,]*

Gül gibi ḥandān **olur** görse yaşum bārānını / Agladur mı 'āřıkı feryād u āhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*olur,]*

Cefāñuñ tişesin gñnlüme urma / **Olur** olsa eger mermer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*). [*olur,]*

olur ki: *Olur ki, belki.*

Esb-i nāza binüp ‘āşıkıların şayd idesin / Ne sa‘ādetlü ser **olur ki** o fitrāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*olur ki,]*

olur mı: *Olur mu.*

Yār eger añā Muhibbî seni düşnām-ıla ger / Bundan evlā ne sa‘ādet saña **olur mı** hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*olur mı,]*

Seyr idüp gezdük ser-ā-ser cümle İrān illerin / Görmek **olur mı** ‘aceb bir dağı cānān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1*). [*olur mı,]*

Yüzine beñzedür yüzün güzeller / Şebîh **olur mı** encüm bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [*olur mı,]*

olur mı: *Olur mu; mümkün mü.*

Çagurur sinem üzre yara yara / **Olur mı** bu benüm derdüme çare (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1*). [*olur mı,]*

Olur mı bundan ilerü celādet / Hādeng-i ğamzeñe dil duta sîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 3*). [*olur mı,]*

olur mı ki: *Olur mu acaba.*

Olur mı ki Muhibbî ‘acabā ‘ālem içinde / El vire anuñ sevdücegi gire kucağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5*). [*olur mı ki,]*

on: *Ön kısım.*

Atı **öñince** yürüyüben Kānber’i olam / Binse o yār çünkü ‘Alī gibi Düldül’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*öñince, -ince]*

on: *"on" sayısı.*

Bir elif çekmiş idüm sînemde derdüm bir diyü / Yanına bir dāğ yakdum olduğıçün derdüm **on** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*on,]*

on beşe: *On beş, ayın 15. günü bağlamında (Dolunaydan sonraki gün).*

Sāl ü māh u hafta sorma baña fark kim eylemez / Līk ol meh bilürem bedr olup irdi **on beşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [*on beşe,]*

onlar: *"Onlar" üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

Gördiler Ferhād u Mecnūn derd-i 'ışka çāre yok / Arayu gitdi 'adem mülkine **anlar** çāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [*anlar,]*

oran: *Miktar, ölçü.*

Gerçi kim her bir işüñ **oranı** var / Hadden aşurduñ cefā vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [*oranı, -ı]*

oran: *Ölçü, had, derece, miktar.*

Vuşlatuñ aşına çok katma bu hicrūñ milh'in / Katar-ısañ anı **oran-ıla** kat aşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [*oran-ıla, -ıla]*

ord: *İz, emare.*

Sine mecrūh itdi ğamzeñ yine tāze yaralar / **Ordi** olsun hezār taħs'in yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*ordi, -ı]*

orta: *Arada.*

Bulınur mäh-rūlarda egerçi mihri yok meh-rū / Ve likin **ortalarında** 'aceb nā-mihribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*ortalarında, -larında]*

orta: *Ara.*

Miyānuña dimiş ehl-i ħired mū / Didüm **ortada** yok mū deñlü mābeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [*ortada, -da]*

ortada: *Ara yer.*

Murādum deyr-ile mescidde sensin / Bular **ortada** ancak dūr bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*ortada,]*

oş: *İşte.*

Niçe ben cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla / Baña karşı çağurup aġyāra **oş** dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*oş,]*

'osmān: *Osmanlı Devleti.*

Muşhaf-ı ħüsnüñ ħakı bir saña beñzer görmedi / Mışr u Şām'ı geşt iden ser cümle **'Osmān** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*'osmān,]*

otur: *(Bir mevkiye) Geçmek, orada yer almak.*

Kākülün üzre görenler zülfünü cānā didi / Şāh-ı mārān **oturur** biñ başlu su'bān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5). [oturur, -ur]

otur-: Bir mevkiye geçmek, orada yer almak.

Her şüküfe rām olupdur emrine şāh-ı gülün / **Oturup** hüküm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4). [oturup, --up, -]

otur-: 1-Oturmak, beklemek. 2-Bir mevkide kalmaya devam etmek.

Güle dirler saña şāh-ı reyāhîn / **Otur** şāhāne sultān-ı çemensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 2). [otur,]

oturan: Vakit geçirmek.

Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre gönlümü / Olur hevāyī **oturan** ehl-i hevā-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 5). [oturan,]

oturup: Bir yerde bulunmak.

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına / Hālvetine **oturup** dāyim hemān beng eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4). [oturup,]

ovna-: Dans etmek, raks etmek.

Mest oldı yine rakşa girüp bād-ıla **ovnar** / Hiç öyküne mi tırta-i dildāra benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3). [ovnar, -r]

ovna: Oynamak.

Çevgān-ı zülfe cān-ıla top it dilā gel başuñı / Ola ki dilber **ovnaya** top[1] görüp çevgān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5). [ovnaya, -ya]

oyun: Oyun.

Oyunda māt ider dünyā Muhibbî / Gerekse kendüñi leclāc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 7). [oyunda, -da]

oyun ider: Oyun etmek.

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / Hāk ide āhır seni şimdi ider gerçi oyun (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6). [oyun ider, -er]

Ö

ögit: Öğütmek.

Āsiyāb-ı çarḥ **ögidür** 'ömri çün gendüm gibi / İy Muḥibbî bağlama dil bî-vefâ gerdün için (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2671, Beyit 7). [*ögidür, -ür*]

Ögidür durmaz cihān ḥalkını hem çü āsiyāb / Nevbetin bir bir gözedür getürür gerdün ele (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2950, Beyit 4). [*ögidür, -ür*]

öğred: Bilinmeyen bir konuda bilgi sahibi olmasını sağlamak.

'İşk ölmek **öğredür** 'uşşāka hem ma'şūka nāz / Böyle olsa 'āşık u ma'şūka olur mı günāh (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2859, Beyit 2). [*öğredür, -ür*]

Ġoncaya nāz **öğredür** her dem lebūn güftārda / Serve ta'līm ide bālā kadūn refārda (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2964, Beyit 1). [*öğredür, -ür*]

öğren-: Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

Zulme māyil cevri çok 'āşıklara bî-dādsın / Māh-rūlar **öğrenür** senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2553, Beyit 1). [*öğrenür, -ür*]

Bir saçı Leylî-veşūn sevdāsı başum toptolu / Qays benden **öğrenür** şimden girü ṭavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2666, Beyit 4). [*öğrenür, -ür*]

'İşk-ıla cān yakmağı pervāne benden **öğrenür** / Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2988, Beyit 3). [*öğrenür, -ür*]

öğren: Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

Pāre pāre olmayınca bulmadı zūlfine dest / İy gönül bu san'atı **öğren** varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2617, Beyit 3). [*öğren,]*

Cān aparur şem' gördüm her gice pervāneden / Şem'-i ḥüsne yanmak **öğren** iy gönül pervā neden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2657, Beyit 1). [*öğren,]*

öğren: Bilgi edinmek, bilgi sahibi olmak; anlamak, idrak etmek.

Gönlümi gönderdüm evvel kūyına dildārumün / İy Muḥibbî **ögrene** ol bî-vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2656, Beyit 5). [*ögrene, -e*]

Yār taḥşil eylemiş cevri ü cefānuñ yolların / Zerrece **öğrenmemiş** mihr ü vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2656, Beyit 1). [*öğrenmemiş, -me, -miş*]

Dāyimā cevri ü cefā fennin okur ol dil-fırīb / Ġālibā mihr u vefā **öğrenmemiş** üstāddan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2732, Beyit 2). [*öğrenmemiş, -me, -miş*]

ögreñ: Öğrenmek.

Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da olsun habībüm **ögreñce** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 3*).
[ögreñce, -ce]

öğret: Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.

Muhibbî'ye keremden kıl teraḥḥüm / Kerem çün kimse **öğretmez** kerīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [öğretmez, -mez]

öldür-: Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürürdi yār beni bu kūyî içinde āh / Hiç dimesdi ki sen ḥarem-ı muḥteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [öldürürdi, -ür, -di]

Şādıkam yoluñda ben ger **öldürürseñ** dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtilḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [öldürürseñ, -ür, -se, -ñ]

Öldürürseñ ideyim kanumı iy dōst ḥelāl / Tek lebūñden güzelüm büseñi iḥsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [öldürürseñ, -ür, -se, -ñ]

öldür-: Bir canlının hayatına son vermek.

Yār ışığında koma **öldür** rakīb-i kāfirî / Tīḡuñî tā 'arş üzre iy Muhibbî esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [öldür,]

Öldür beni anlar bile tā kim nazaruñ var / Kim müdde'ler bunu görüben ḥacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [öldür,]

Rāzıyam bir gün öñürdi beni **öldür** güzelüm / Ger murāduñ beni hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [öldür,]

Beni öldürmege 'ahd itmiş idüñ / Gel **öldür** dōstum 'ahdüñi sıma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7*). [öldür,]

öldür-: Bir canlının hayatına son vermek, öldürmek.

Beni **öldürsün** yisünler beni kūyî itleri / Rāzıyam tek baña bir gün dimesün gīt añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [öldürsün, -sün]

öldür-: Öldürmek, bir canlının hayatına son vermek.

Gerçi kim evvel cihān saña maḥabbet gösterür / Miḥnet-ile **öldüriser** olma mekrinden emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [öldüriser, -iser]

öldür-: Bir canlının hayatına son vermek.

Rāzıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hicrūñ ile **öldürmek-ise** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2792, Beyit 3). [*öldürmek-ise, -mek, -ise*]

öldür: *Bir canlının hayatına son vermek.*

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin / Seni **öldürmek** diler hicr içre bilmez mürdesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2507, Beyit 1). [*öldürmek, -mek*]

Eger **öldür** ü ger dirgür muñ‘em her ne eylerseñ / Olupdur kâni‘ söz açmaz saña varup hayāsından (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2508, Beyit 5). [*öldür,]*

Öldürürsin ğamzelerle ‘aşıkı nā-ħaķ yire / Tañrı‘dan korkmaz mısın boynuña düşe kan-ı men (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2523, Beyit 4). [*öldürürsin, -ürsin*]

Gözün cellādı **öldürse** şehīd-i ‘ışk oluram ben / Diyeler rüz-ı maşerde daħı ħünin kefensin sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2528, Beyit 4). [*öldürse, -se*]

Gönderüp derd ü elem hicr-ile **öldürmek** ise / Rāzıyam her ne gelürse baña cānānumdan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2531, Beyit 4). [*öldürmek, -mek*]

Didüm bir buseñe cān vāmum olsun / Gel **öldür** kalmasun bu tende ol deyn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2539, Beyit 3). [*öldür,]*

Süzüp çeşmüni **öldürdün** yine küyuñda ‘uşşāķı / Dokınsun destüñe bārı kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2590, Beyit 3). [*öldürdün, -dün*]

Gel iy sāķi berü sun sen şabūħı / Ğam-ı dilber beni **öldürdi** bil sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2634, Beyit 3). [*öldürdi, -di*]

Dün beni **öldürdüğine** ħaçeri şahid yiter / Dönüben inkār ider ħiç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2643, Beyit 3). [*öldürdüğine, -düğine*]

Ğamzelerle **öldürürse** lā‘l-i nābı dirgürür / Ĥāk-i pāyından Muħıbbî bir dem anuñ gitmesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2643, Beyit 5). [*öldürürse, -ü, -r, -se*]

‘Aşıkı evvel **öldür** dönüp lebünle dirgür / Maşer güninde iy dōst bu bir ‘alāmet olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2646, Beyit 2). [*öldür,]*

Öldürürsin niçe yüz biñ ‘aşıkı bir ğamz-ıla / Ĥoş dimişdür dōstum saña kemān-ebrü diyen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2650, Beyit 3). [*öldürürsin, -ürsin*]

Ğamzeler zulm-ıla **öldürürse** lā‘lün dirgüren / İy Mesīħā-dem Muħıbbî‘de gel eyle imtiħān (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2716, Beyit 5). [*öldürürse, -ü, -r, -se*]

Bir nazarla cān alup itdi gönül mülkin ħarāb / **Öldürün** beni eger ol gözi mekkār olmasun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2740, Beyit 4). [*öldürün, -ün*]

La‘l-i nābuñ dirgürürse tır-i ğamzeñ **öldürür** / Bir nefesde hem Mesīħā‘sın u hem cellādsın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2745, Beyit 3). [*öldürür, -ür*]

Ğamze-i neb-tiz-ile **öldürdi** āħir ‘aşıkın / Ĥamdü-lillāħ kim irişdüm dōstlar bu demlere (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2798, Beyit 2). [*öldürdi, -di*]

Öldürür âhir seni dil virme bu şîrîn lebe / İy gönül Ferhâd-veş gel meskenüñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2835, Beyit 3). [öldürür, -ür]

Hışm-ıla nazar ide kime **öldürür** âhir / Bir hâşşadur konmuş anuñ iki gözinde (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2871, Beyit 2). [öldürür, -ür]

Küyüña varsam dimişdüm cânı kırbân itmege / Beni **öldür** durmuşam ol ‘ahd ü peymân üstine (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2878, Beyit 4). [öldür,]

Niçe bir **öldüresin** nâ-ħaķ yire ‘aşıklarunı / Nev-civânsın dōstum ħayr eylemez kan kimseye (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2941, Beyit 2). [öldüresin, -e, -sin]

Seni sevmek günâh-ısa katuñda / Bugün **öldür** meni irteye güyme (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2977, Beyit 2). [öldür,]

Beni **öldürmege** ‘ahd itmiş idüñ / Gel öldür dōstum ‘ahdüñi sıma (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2981, Beyit 7). [öldürmege, -mege]

Bir cefâ-keş ‘aşıkam cevır [ü] cefâdan dönmezem / Günde biñ kez **öldürürse** itmezem andan gile (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2993, Beyit 2). [öldürürse, -ü, -r, -se]

öldür: *Odur.*

‘Aşık **oldur** nâle itdügince âhı berķ ide / Her neye kim ugradıysa ol dem anı ħarķ ide (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2820, Beyit 1). [oldur,]

öldür: *Bir canlının hayatına son vermek.*

Her kim cefâ vü cevrimini bilmez anuñ vefâ / **Öldürseler** ger anı ħazâdur ‘azâb-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2890, Beyit 4). [öldürseler, -se, -ler]

öldür: *Bir canlının hayatına son vermek; acı vermek, üzme, kederlendirmek.*

‘Anber-efşân zülfüne beñzetdügüm-içün seni / Dōstum **öldür** hemân bildüm günâhum kandasın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2628, Beyit 5). [öldür, --dür]

öldürme: *Bir canlının hayatına son vermek; büyük sıkıntı ve ızdırıp vermek, perişan hale getirmek.*

Zehr-i ħam **öldürmeden** bu ‘aşık-ı dil-ħasteyi / Sâkiyâ irgür meded şol mey diyen tiryâkden (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2638, Beyit 4). [öldürmeden, -den]

öldürmek: *Ölümüne sebep olmak.*

Ėamzeñ eger ki **öldüre** vir la‘lün agzuma / Dirgür bu mürdeyi yine bir tâze cân-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2873, Beyit 3). [öldüre, -e]

öldürmekden: *Öldürmek, bir canlının hayatına son vermek.*

İy tabīb-i dil didüm 'ışkuñla gāyet hastayam / Didi **öldürmekden** özge bilmezem tımārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [*öldürmekden, --mek, --den*]

ölmeden: Ölmeden önce.

Dakdı zülfünün kemendin boynuma dilber didüm / **Ölmeden** itdüm bi-ḥamdi'llāh kākül şoḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [*ölmeden,]*

ölmek: Can vermek.

'Ālem içre 'āşıkā **ölmekden** özge yok 'ilāc / Ölmege cehd eylesün kendine tımār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*ölmekden, -den*]

ölse: Can verse bile.

Didüm öldi Muhibbî didi ol yār / Gedālar **ölse** şāḥ eyler mi kaygu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*ölse,]*

ölümlü: Ölümlü, ölmeye mahkum.

Kara zülfün hevāsından dil ü cān hastadur gāyet / Görinmez çeşmine uyḥu **ölümlü** nā-tüvāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2*). [*ölümlü,]*

ölür isem: Ölürsem.

Çün baña derdün devādur çek elün benden tabīb / **Ölür isem** itmeyem bu derdüme tımārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*ölür isem,]*

ölür iseñ: Ölürsen.

Sanma iy hasta gönül kim seni cānān acıya / Derd-ile **ölür iseñ** sanma ki dermān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [*ölür iseñ,]*

ömr: Hayat, yaşam süresi.

Gül devri çünkü tiz geçer **ömr** gibidür / Bir hafta var taze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*ömr,]*

ömr: Hayat, yaşam süresi.

Egerçi zülfünü kesdün kesildi 'ömri 'uşşākuñ / Dilegüm bu-durur Ḥaḳ'dan senün **ömrün** mezīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [*ömrün, -ün*]

Bu günün ferdāya sayma zāyi' itme **ömrünü** / Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u 'üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*ömrünü, -ün, -i*]

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele peymāneyi / Fırşatı fevt itme zāyi kılma **‘ömrüñ** bir demin (Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5). [‘ömrüñ, -üñ]

İy Muhibbî tiz geçer eyyām-ı gül bir haftadır / Zāyi itme **‘ömr** el virdükçe kıl gül şöhetin (Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5). [‘ömr,]

Kaçma **‘ömrüm** gibi bir kerre cemālūñ göreyin / Korkaram ‘ömr geçe hā dimeden hā dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3). [‘ömrüm, -üm]

Geçmedin **‘ömr-i** ‘aziz cid kılam cehd idüben / Vuşlat el vire alam genc-i nihāni elüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 2). [‘ömr-i,]

Belā ile geçen ‘ömrüñ Muhibbî / Hākīkatdür o ‘ömrü **‘ömr**e sayma (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5). [‘ömr, -e]

Belā ile geçen **‘ömrüñ** Muhibbî / Hākīkatdür o ‘ömrü ‘ömr’e sayma (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5). [‘ömrüñ, -üñ]

Ṭa’n iderse tañ degül zāhid şārāb-ı şāhide / N’eylesün mu’tād olupdur **‘ömr** geçdi beng-ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3). [‘ömr,]

‘ömr geçe: Ömrün geçmesi, hayatın zevale ermesi.

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre cemālūñ göreyin / Korkaram **‘ömr geçe** hā dimeden hā dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 3). [‘ömr geçe, -e]

‘ömr: Hayat, yaşam süresi.

‘Ömrü gel yok yirlere harc eyleme / Bir beş on gün ‘ālemüñ mihmānısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 7). [‘ömrü, -i]

Virürsün bāda çün **‘ömrü** kadeh nüş eylegil her dem / Elüñde dutduguñ sāğar ki yigdür sāğar-ı Cem’den (Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2). [‘ömrü, -i]

Āsiyāb-ı çarh öğidür **‘ömrü** çün gendüm gibi / İy Muhibbî bağlama dil bī-vefā gerdün için (Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 7). [‘ömrü, -i]

Zāhidā hālvete gir **‘ömrü** riyā ile geçür / Gidelüm yār-ıla biz şaḥn-ı gülistāna degin (Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2). [‘ömrü, -i]

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde / Hāl dili ile eydür gel **‘ömrü** virme bāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 1). [‘ömrü, -i]

Göreyim **‘ömrü** anuñ ola kütāh / Boyuñ nisbet ider serv-i bülende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 5). [‘ömrü, -i]

Belā ile geçen ‘ömrüñ Muhibbî / Hākīkatdür o **‘ömrü** ‘ömr’e sayma (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5). [‘ömrü, -i]

‘ömrü geçe: Ömür geçirmek, yaşamak, hayat sürmek.

‘Andelübün geçse ‘ömri zār-ıla olmaz ‘aceb / Eksük olmaz çün gülün yanında hārī n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). [‘ömri geçse, -se]

‘ömri kesildi: Ömrü kısalmaq.

Egerçi zülfünü kesdün kesildi ‘ömri ‘uşşākuñ / Dilegüm bu-durur Hāḡ’ dan senün ‘ömrün mezīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [‘ömri kesildi, -di]

‘ömr-i kütāh-ı men: Benim kısa ömrüm.

Vaşla ırgürgil bugün salma beni ferdalara / İre mi ol va‘deye bu ‘ömr-i kütāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2*). [‘ömr-i kütāh-ı men, --ı]

‘ömr-i vefādār: Ömür boyunca vefalı.

İy Muhibbî mäh-rülarda vefā emr-i muḡāl / Añlaram ebleh anı ‘ömr-i vefādār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [‘ömr-i vefādār,]

‘ömrini geçürmişdür: Yaşamak.

Şeyḡ-i şöret virmedi hergiz ma‘ārifden haber / ‘Ömrini gerçi geçürmişdür riyā vü lāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [‘ömrini geçürmişdür, -mişdür]

‘ömrümüz: Hayat, yaşam süresi.

‘Ömrümüzdür ser-i zülfünü iñen kaḡ’ itme / Nev-civānsın gele kaşd eyleme bu yaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [‘ömrümüzdür, -dür]

‘ömr: Hayat, yaşam süresi.

Buldı ‘ömr nihāyet yok mı cefāya ḡāyet / Dimez misin hey āfet çevre nihāyet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3*). [‘ömr,]

‘ömr sermāyesin: Ömür serveti, can sermayesi.

Dil virüp dünyāya harc itme ‘ömr sermāyesin / Hıvāce-i dünyā gibi cān virme ḡummāş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2*). [‘ömr sermāyesin,]

öñdül: Mükafat, yarış ödülü.

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dizün / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum ḡāyet yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [öñdül,]

öñürdi: Önce, daha önce, ilk önce.

Rāzıyam bir gün **öñürdi** beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hicrūñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*öñürdi,]*

öp: Öpmek.

Öpdüm lebinı varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak tañ mı duta kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*öpdüm, -dü, -m]*

Cān almayınca varmadı yol āsitānına / Āsān mıdur **öpmege** yā şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*öpmege, -mege]*

Seyr iderken ruħlarıñ **öpsem** lebūñ ‘ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül şöħbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*öpsem, -se, -m]*

La‘lüñi ol vaqt **öperem** iy şanem / Eyleye bu ħākūmi devrān sebū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [*öperem, -erem]*

Olurdum ben daħı bir Ĥıẓr-ı zinde / **Öpebilsem** anı bir kez lebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 4*). [*öpebilsem, -ebilsem]*

öp: Öpmek, dudağını değdirmek II şarap içmek.

Leblerin meclisde dildāruñ **öper** gördüm kadeħ / Sāğaruñ iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*öper, -er]*

öp: Sevgi, saygı, bağlılık belirtmek amacıya dudaklarını değdirmek. Buse.

Bülbül gibi geçdi günüm āh u zār-ıla / Ĥayfum budur ki **öpmedüm** ol gül‘izār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 3*). [*öpmedüm, -me, -dü, -m]*

öp-: Öpmek.

Gül dāmenini ko diyü bülbül ‘aceb midür / Nā-çār olup yalvarup **öperse** ħār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*öperse, -er, -se]*

Ne tarıķ ile kadeħ bilsem **öper** la‘l-i lebin / Kuçar ancak bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*öper, -er]*

öpme: Öpmemek.

Elde Muħıbbî cān u dili tuħfe eyle kim / Kim bī-ħad yine **öpmediler** şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*öpmediler, -diler]*

öpmek ile: Öpmekle.

Zekānuñ oħşayup **öpmek ile** cānā ne zarar / Meyve-i cennet olan dime ki āyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [*öpmek ile,]*

örgeñ: Öğrenmek.

Benden **örgeñsin** Muhibbî yanmağı pervânele / Eylemez taħşil-i şan‘at görmeyen üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5*). [*örgeñsin, -sin*]

örnek al: Örnek almak.

Zâhidâ kendüñ görüp her bir kese ta‘n eyleme / **Örnek al** kendini görüp şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [*örnek al,]*

ört: Üzerini kapatmak.

Kimsenüñ ‘aybını görüp kılma zinhâr âşikar / Günde yüz biñ ‘aybuñ **örterken** İlâhe‘l-‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*örterken, -er, -ken*]

ört: Gizlemek, saklamak.

Gün yüzini dâyimâ **örter** şehâb-ıla / Hâlüm n‘olur bilmezem ol âfitâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 1*). [*örter, -er*]

örtelden: Örttüğünden beri.

Zülf-i ‘anber-bârî **örtelden** bulut-veş haddini / Gün yüzini görmez olmuşdur dirîğâ ins ü cân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [*örtelden,]*

öt: Ot.

‘Aceb mi gördüm anı sünbül **otlar** / Gözini beñzedem âhü-yı Çîn‘e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6*). [*otlar, -lar*]

öt: (Kuş ve böcek) Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak: Yankı ile çınlamak, yankılanmak.

Cilve eyler bâd-ıla **öter** o zülf-i ‘anberîn / Sanasın tãvüsdur gülşende ‘arz eyler perin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*öter, -er*]

öte: 1. Öbür taraf, ileri. 2. Uzak, ayrı.

At ğamze okın sîneme dilden **öte** geçsün / Delsün cigerüm ğamzeler[ün] reh-güzer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3*). [*öte,]*

öykin-: İmrenmek.

Öykinürmiş yüzüñe gün alnuña cãnâ kamer / Bilmediler haddini gelür zevâli n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [*öykinürmiş, -(ü)r, -miş*]

öykin: İmrenmek.

Öykinelden ruĥlaruña gül lebüñe la'l-i surĥ / Ol günehdür birini ĥār u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*öykinelden, -elden*]

öykün: Özenmek, taklîte çalışmak, benzetmek istemek.

Öykündügi-çün zülfine sünbüllerini gördüm / Taglarda biter yüzi kara başı ařaĥa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*öykündügi-çün, -dügi-çün*]

öykün: İmrenmek.

Öykünürse boyuña serv ü çınār / Her birisi kurısun ĥadîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 4*). [*öykünürse, -ür, -se*]

öyküne: Benzeyebilme.

Mest oldı yine raĥřa girüp bād-ıla oynar / Hiç **öyküne** mi tırra-i dildāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [*öyküne,]*

öyle mi: Böyle mi? Bu şekilde mi?.

Adum unıtduñ **öyle mi** geçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*öyle mi,]*

öz: Bir şeyin temel unsuru, aslı ve maksadı olan ana nokta, esas, zübde.

Kanum dökeli buldı Muĥibbî beni āĥır / řayyād bula řayduñ izin bulur **özinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*özinde, -in, -de*]

öz: Kendi.

Göñlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümünden / Derdā ki usandurdı beni bunlar **özümünden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [*özümünden, -üm, -den*]

Özin beñzetdügiyçün bu yüzüme / Kılur kendüzini gör zer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 4*). [*özin, -i, -n*]

öz: Bir kimsenin kendi manevi varlıĥı, zattı, kendisi.

Kim ola göre anı virmeye dil / **Özini** eylemiş bir vech-ile zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*). [*özini, -in, -i*]

'Ārızuñı görüp gül gülşende iy perî-rü / Reşk eyleyüp **özini** eyledi pāre pāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3*). [*özini, -in, -i*]

Döndürdi pelenge **özini** dâğ-ıla ‘âşık / Ne şürete koydı görüñ anı zamâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7*). [*özini, -in, -i*]

Ƙays döginmek için taşlar alup ayasına / Mâtem-i Leyli’de döndürdi **özün** säyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [*özün, -in*]

öz: *Kendi II Dönüşlülük zamiri.*

Görübün kuvvetüñi olma mağrur / **Özüñi** eyleme nisbet şemüd’a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 5*). [*özüñi, -ü, -ñ, -i*]

öz: *(kendi) vücut, can.*

Muhibbî pâdişâh-ı dehr-iken âh / **Özin** kul itdi ol ‘âlî-cenâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 7*). [*özün, -in*]

Özin şem’e yakar mı-y-ıdı hergiz / O nâra olmasa pervâne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [*özün, -in*]

Gehî şādān olur dil gāhi ğamgīn / **Özin** beñzetdi çarh-ı inķılāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 7*). [*özün, -in*]

özge: *Bambaşka, farklı, kendine has.*

Mihr-ile hüsñüñi dardum seni sengīn gördüm / Didiler gözlerüme **özge** terāzudur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*özge,]*

özge: *-den başka.*

İy tabīb-i dil didüm ‘ışkuñla ğāyet hastayam / Didi öldürmekden **özge** bilmezem tīmārī ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [*özge,]*

‘Ālem içre ‘âşıkā ölmekden **özge** yok ‘ilāc / Ölmege cehd eylesün kendine tīmār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [*özge,]*

Gideli küh-ı belāya bu Muhibbî dōstlar / Almadı yanınca hergiz ğamdan **özge** zāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*özge,]*

özge: *-dan başka.*

Ehl-i ‘ışka iy felek hayyātı biçerseñ kabā / Ğamdan **özge** hıl’at ü tāt u kabā biçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 4*). [*özge,]*

İy mu‘allim yāra ta‘līm itmedüñ fenn-i vefā / Līk göstermedüñ aña cefādan **özge** rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*özge,]*

özge hayālī: *Başka hayal, farklı düşünce.*

La 'l-i nābuñ var iken 'āşık zülālî n'eylesün / Mû miyānuñ fikr iden **özge hayālî** n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [*özge hayālî, -i*]

özr-hvāh: *Özür dileyen, özür bildirerek af isteyen.*

Boyuña serv ü haddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda **özr-hvāham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*özr-hvāham, -am*]

Yañıldum kıddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda **özr-hvāham** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*özr-hvāham, -am*]

Ġam yime ger yog-ısa şalāhuñ Muhibbīyā / Dil vir Kerīm'e cürmi 'uşāt anda **özr-hvāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*özr-hvāh,*]

özr-hvāh iderler: *Özür dilemek.*

Agız açar yara geldügince tırî sīneme / Her birisi tır ü hançerden iderler **özr-hvāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [*özr-hvāh iderler,*]

P

pā: Ayak.

Her kaçan serv-i sehī gibi salınsa dil-firīb / **Pāda** kudret kalmaya serv-i hırāmāndan geçe (Muhibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 3). [pāda, -da]

pā: Ayak II iz, işaret.

Ḥāk-i pāyuñ efsar ola başuma / Şādılıkdan basmayam **pā** ber-zemīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 3). [pā,]

pā komasun: Ayak basmak, el sürmek.

Pā komasun kimsene gülzār-ı ḥüsnine / Ḥaṭṭını aña eyledi bārū girih girih (Muhibbī Divanı , Gazel 2924, Beyit 6). [pā komasun, -sun]

pā koya: Ayak koymak.

Yüzüm ḥāk eyledüm ben rāh-ı ḥübān / Umaram **pā koya** ol şāh-ı ḥübān (Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 1). [pā koya, -a]

pā koyalar: Ayak basmak, adım atmak. Bir yere varmak, ulaşmak.

Ḥarīr olsa ne tañ ḥār-ı muğaylān / Şular kim **pā koyalar** rāh-ı ḥacda (Muhibbī Divanı , Gazel 2868, Beyit 2). [pā koyalar, -yalar]

pā-bürehne ol: Yalın ayak olmak.

Pā-bürehne ol görenler diyeler Mecnūn-şifāt / Bir saçı leylā gamıyla zār u şeydāsın bugün (Muhibbī Divanı , Gazel 2541, Beyit 2). [pā-bürehne ol,]

pā-būs: Ayak öpme II ayak öpme töreni II yalvarma, sevgi, saygı göstergesi olarak ayağa kapanmak.

Cān virürüz tapusına hem bendeyüz kapusına / Ḥasret çeküp **pā-būsına** kul olmuşuz fermān ile (Muhibbī Divanı , Gazel 2931, Beyit 2). [pā-būsına, -ı, -n, -a]

Baña olmakdan ise şāh-ı ‘ālem hoş gelür / İrişem ben bir gedā olup irem **pā-būsına** (Muhibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 2). [pā-būsına, -ı, -n, -a]

pādişā: Padişah, hükümdar.

‘İşkuñ esīri derd-ile bir bī-nevā-y-iken / Mümkin midür enīs olası **pādişā-y-ıla** (Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 3). [pādişā-y-ıla, --y-ıla]

pādişāh: *Büyük hükümdar, sultan.*

Gözlerüm yaşı ‘aceb mi dönse Nîl ırmagına / Bu gönül Mısr’ında oldu çünkü mihrüñ **pādişāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 3*). [*pādişāh,]*

pādişāh: *Büyük hükümdar, Allah (c.c.), sevgili.*

‘Āşık olmaz ‘ışk içinde āh u vāhı sevmeyen / Kul olur mı cān u dilden **pādişāhı** sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*pādişāhı, -ı]*

pādişāh: *Bir devletin başkanı olan ve hükmetme, emretme hakkını elinde bulunduran kimse; hükümdar, sultan.*

Pādişāhdur emrini eyle kabül / Kapsında bende-i fermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 4*). [*pādişāhdur, -dur]*

pādişāh: *Bir devletin başkanı olan ve hükmetme, emretme hakkını elinde bulunduran kimse, hükümdar, sultan.*

‘Āşık olan **pādişāh** olursa da ol kul olur / Böyle naql itmiş iden dirler şeh Maḥmūd’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 2*). [*pādişāh,]*

pādişāh: *Büyük hükümdar. II Sevgili.*

Kandasın iy gönülümün ārāmı cānum maḥremi / Kullarına zulm idici **pādişāhum** kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [*pādişāhum, -um]*

pādişāh: *Padişah, hükümdar.*

‘İşkda bir ḥāşşa vardur şāhları eyler gedā / Şāh-ı Ġaznī **pādişāh-iken** kul itdi bir kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*pādişāh-iken, -i, -ken]*

pādişāh oldum: *Padişah olmak.*

Tācdār olmuşdı ‘ışka didiler Mecnūn için / Dōstlar şimdi ben oldum mülk-i ‘ışka pādişāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*pādişāh oldum, -dum]*

pādişāh-ı ‘ālem: *Alemin padişahı.*

Bu Muhibbî **pādişāh-ı ‘ālem** olmuşken bugün / Kapsında olmaga derbānın eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 6*). [*pādişāh-ı ‘ālem,]*

pādişāh-ı dehr: *Cihan padişahı.*

Niçe yıllardur yatur kûyında añmaz bendesin / **Pādişāh-ı dehr** añmazsa ne tañ efgendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*pādişāh-ı dehr,]*

Bu Muhibbî cān virüp kûyında hîç bilinmedi / **Pādişāh-ı dehr** añmazsa ‘aceb mi bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 5*). [*pādişāh-ı dehr,]*

pādişāh-ı dehr-iken: *Dünya padişahu.*

Muhibbî **pādişāh-ı dehr-iken** āh / Özin kul itdi ol ‘ālî-cenāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 7*). [*pādişāh-ı dehr-iken, --iken]*

pādişāh-ı dehrsin: *Cihan padişahu.*

İy gönül sevdā-yı ‘ışkıyla anuñ efgendesin / **Pādişāh-ı dehrsin** ma‘nide ammā bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*pādişāh-ı dehrsin, -sin]*

pādişāh-ı hüsn: *Güzellik padişahu.*

İy **pādişāh-ı hüsn** v’iy Hüsrev-i zamān / ‘Āşıklaruñı eyle kapuñda gel imtiñhān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1*). [*pādişāh-ı hüsn,]*

pādişāh-ı işkuñ: *Aşk sultanı.*

Süre süre başa iltidüm çün maħabbet baydağın / Devletinde **pādişāh-ı işkuñ** ferzāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4*). [*pādişāh-ı işkuñ, -uñ]*

pādişehler: *Büyük hükümdar, sultan. Cihan sahibi.*

Bir akar su hūblık dünyā degüldür ber-çarār / **Pādişehler** mülke hūblar hūsne mağrūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 4*). [*pādişehler, -ler]*

pāk: *Temiz, saf.*

Ḳadem basduñ o gün kim bu zemīne / Cihān yüz sürdi **pāke** büse dāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [*pāke, -e]*

pāk: *Arınmış, temiz.*

Yoluñ üzre bas ḳadem ben yüzümi ḥāk eyledüm / Hiç revā degül basasın **pāk** pāyuñ ḥākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*pāk,]*

Zer gibi **pāk** ‘ayār ‘ışkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefā atma meḥek tecribüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 3*). [*pāk,]*

Dirsın Muhibbî **pāk** dilem [ü] **pāk** dāmenem / Ya dilde vü ya ḥırḳaya dāğ-ı şarāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*pāk,]*

Dirsin Muhibbî **pāk** dilem [ü] **pāk** dāmenem / Ya dilde vü ya hırkaya dāğ-ı şarāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*pāk,]*

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil / Hāyfdur **pāk** dili levş ile ālūde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 2*). [*pāk,]*

Pākdür 'ışk sakın kendüzünü pāk ide-gör / Virme sen 'ışk-ı mecāz-ıla gönül hīç kese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6*). [*pākdür, -dür]*

pāk ide-gör: *Temizlemek.*

Pākdür 'ışk sakın kendüzünü **pāk ide-gör** / Virme sen 'ışk-ı mecāz-ıla gönül hīç kese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6*). [*pāk ide-gör, -e-gör]*

pāk ider: *Temizlemek.*

Bu dil cārüb ider kirpüklerini / İşıgün **pāk ider** çeşmüm döker su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*). [*pāk ider, -er]*

pāk it: *Temizlemek, arındırmak.*

Evvell[i] **pāk it** Muhibbî gel derün-ı sīneñi / Zīkr-i Hāq girmez bulunmaz olsa dil-i nā-pākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [*pāk it,]*

pāk itmege: *Temizlemek, arındırmak.*

İşıgün **pāk itmege** sakkā-yı çeşmüm her seher / Su sepüp bir deste baglar kirpügi cārüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [*pāk itmege, -ge]*

pāk kıl: *Arındırmak, temizlemek.*

Acı yaşlar dök derünüñ gıll ü gışdan **pāk kıl** / Kullanasın tā ki sen 'ālemde deryā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*pāk kıl,]*

pāk meşreb: *Gidişi, yaratılışı temiz. İyi huylu olan.*

Zāhidā itme naşīhat kim eşer itmez baña / **Pāk meşreb** rind olan uymaz iñen efsāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [*pāk meşreb,]*

pāk ola: *Temiz olmak.*

Pāk ola dirse Muhibbî jengden levh-i zamīr / Bir niçe yārān buluban nūş-ı sāgar eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*pāk ola,]*

pāk olmaya: *Temizlenmek, arınmak ll Öz olmak.*

Cürm-i 'ışk için beni her dem gamı yakdı hezār / Bu 'acebdür ki bu dil yanup dağı **pāk olmaya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*pāk olmaya, -ya*]

pāk-dāmen: *Temiz etekli, namuslu, afif.*

Eydür Muhibbî pāk-dil ü **pāk-dāmenem** / Ya bu görinen hırkada dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*pāk-dāmenem, -em*]

pāk-dil: *Gönlü temiz.*

Eydür Muhibbî **pāk-dil** ü pāk-dāmenem / Ya bu görinen hırkada dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*pāk-dil,]*

palās: *Aba ve çul gibi kaba yünden dokunan şeyler ve özellikle bunların eskileri.*

Saña yitmez mi Muhibbî egnüñe jende **palās** / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*palās,]*

pā-māl: *Ayaklar altında kalmış, çiğnenmiş || hakir düşürülmüş, perişan edilmiş.*

Ĥamdülillāh leblerüñ zikriyle hoş hālam bugün / Ĥattuñuñ fikr[i] ile gāyetde **pā-mālam** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 1*). [*pā-mālam, -am*]

pā-māl-i 'ışk: *Aşkın ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş.*

Düşdi Muhibbî yirlere **pā-māl-i 'ışk** olup / Derdā dirig sunmadı bir kerre yār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*pā-māl-i 'ışk,]*

panbū: *Pamuk.*

Baña dirler ki 'ışkı itme izhār / Durur mı hıç āteş birile **panbū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 3*). [*panbū,]*

pārala: *Parçalamak.*

Tarayup zülfini yāruñ **pāralarsın** bagrumı / Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*pāralarsın, -rsın*]

Pāralandı dil işitdi zülfüñe al kurdugın / **Pāralardum** bagrumı irse elüm ger şāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [*pāralardum, -rdum*]

paralan: *Parçalanmak, parçalara ayrılmak.*

Niçe birden bu gönül şāne gibi **pāralana** / Şāne ile darayup tırtañı şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [*pāralana, -a*]

Pāralansun dilerem şāne gibi bağı anuñ / Her ki elin uzada zülf-i perīşānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [*pāralansun, -sun*]

paralan: *Parçalanmak, paramparça olmak.*

Dil degül belki cān da **pāralanur** / Yār eger ursa zülfine şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*). [*pāralanur, -ur*]

paralan: *Parçalanmak,.*

Pāralandı dil işitdi zülfüne al kurdugın / Pāralardum bağırmı irse elüm ger şāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [*pāralandı, -dı*]

pāre pāre eyledi: *Parça parça etmek.*

‘Ārīzuñı görüp gül gülşende iy perī-rū / Reşk eyleyüp özini eyledi pāre pāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 3*). [*pāre pāre eyledi, -di*]

pāre pāre ola: *Parça parça olmak, parçalanmak.*

Zülfünüñ görsem perīşānın perīşān oluram / **Pāre pāre ola** dāyim göreyim ben şānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [*pāre pāre ola, -a*]

pāre pāre olmayınca: *Parça parça olmak.*

Pāre pāre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy gönül bu san‘atı öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [*pāre pāre olmayınca,]*

pāre pāreyin: *Parça parça.*

Āh kılısam derd-ile her yaña bir pārem düşer / Tīg-ı ğamla şerħa şerħa bağı **pāre pāreyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*pāre pāreyin, -yin*]

pārele: *Parçalamak.*

Anuñçün **pāreler** dil mest çeşmi / Olur mest olanuñ meyli kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 4*). [*pāreler, -r*]

pāsbān: *Gece bekçisi.*

Genc-i hūsne dest-res niçe bula ‘aşıkları / Her tarafından zülf-i anuñ **pāsbāndur** tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*pāsbāndur, -dur*]

pāsbān olmak: *Nöbetçi, gece bekçisi olmak.*

Ärzüdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice küyuñda olmak pāsbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 2*). [*pāsbān olmak, -mak*]

pāy: *1. ayak 2. hisse, nasip.*

Bir boyı serv-i sehī dildār dirler ušta sen / **Pāyuña** göz yaşını iṣār dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*pāyuña, -uña*]

Dīdem üzre iy sehī kāmet gelüp bas bir kadem / **Pāyuña** iṣār ide çeşmüm firāvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [*pāyuña, -uña*]

pāy: *Ayak.*

Yoluñ üzre bas kadem ben yüzümi hāk eyledüm / Hiç revā degül basasın pāk **pāyuñ** hākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*pāyuñ, -üñ*]

pāy: *Ayak.*

Şāh-ı gam gelse Muhibbî bu gönül hānesine / **Pāyına** dür dökerem dīde-i giryānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [*pāyına,]*

Gözlerüñ yaşını **pāyına** revān eyle revān / Serv gibi salınur bir kad-i bālā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*pāyına,]*

pāy: *Pay, hisse, nasip.*

Ola ki Muhibbî göresin **pāyı** nişānım / Etrāfına dök göz yaşını küyü gil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 4*). [*pāyı, -ı*]

pāy: *Ayak II Eşik II Huzur.*

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî **pāyına** / Rāh-ı ‘ışkında eger eşk-ile Ceyhün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*pāyına, -ın, -a*]

pāy: *(Sevgilinin) ayağı.*

İy Muhibbî götürürse yār zülfinden niķāb / Gözlerüm yaşı o dem **pāyına** akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*pāyına, -ı, -(n)a*]

pāyān: *Son, nihayet.*

Qışsa-i hicri hikāyet itmege kaçd eyledüm / İrmedüm **pāyānına** bildüm anı gāyet uzun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [*pāyānına, -ı, -n, -a*]

pāve: *Derece, mertebe.*

Zāhidā ehl-i ḥarābātı iñen eyleme zem / Niçe yıllar geçe sen irmeyesin **pāyesine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*pāyesine, -si, -n, -e*]

pāye ola: *Basamak olmak.*

Sala ol serv-i ḳad üstüme sāye / Olur mı tañ baña çarḫ ola pāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*pāye ola, -a*]

pāy-ı būsā: *Ayak öpme.*

Olur dil şād irişse **pāy-ı būsā** / Sanasın mālīk olur taḫt-ı Rūs'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 1*). [*pāy-ı būsā, -a*]

pāy-ı çemen: *Çimenlik.*

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdin ḥāk-ile / İçelüm mey turalum elde ḳadeḫ **pāy-ı çemen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 2*). [*pāy-ı çemen,]*

pāy-ı dilberden: *Sevgilinin ayağı.*

Gözün yaşın dirēḡ itme dilā sen **pāy-ı dilberden** / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sīm-ile zerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [*pāy-ı dilberden, -den*]

pāy-ı dildāra: *Sevgilinin ayağı.*

Nişār it gevher-i çeşmün irerseñ **pāy-ı dildāra** / Muḫibbî lāyıkı budur viresin cānı ḳurbāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*pāy-ı dildāra, -a*]

pāy-ı rahşa: *Atın ayağı.*

Bir mūr-ı za'f oldum gel çek 'inān-ı cevri / Basdurma **pāy-ı rahşa** bir dem teraḫḫüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*pāy-ı rahşa, -a*]

pāy-ı yāra: *Sevgilinin ayağı.*

Akıt Muḫibbî yaşuñ ayagina o servün / Ismarla vardugında yüz süre **pāy-ı yāra** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6*). [*pāy-ı yāra, -a*]

pāyidār degül: *Kalıcı değil.*

Ğirre-i ḫüsñ olup cevri itme / Çü degül ḫüsñ pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [*pāyidār degül,]*

Tayanup ḫüsñüñe cefā kılma / Çün degül ḫüsñ pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*). [*pāyidār degül,]*

pāyimāl eyler: *Ayaklar altında, perişan etmek; sıkıntı içinde bırakmak, şefaatchi olmamak.*

Zülf ü ebrü çeşm ü müjgān hāl ü haṭ ‘asker çeker / **Pāyimāl eyler** eger Hüsrev eger cāmın Cem’in
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [*pāyimāl eyler, -r*]

pāyına düşdüm: *Peşine takılmak.*

Bir güzeller şāhınıñ **pāyına düşdüm** dād için / Bir nazar kılmaz-ısa kurbān oluram ad için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 1*). [*pāyına düşdüm, -düm*]

pāyına yüzler sürmek: *Ayaklarına kapanmak, sevgi ve hürmet gösterisinde bulunmak.*

Pāyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilberüñ / Bir kadem iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [*pāyına yüzler sürmek, -mek*]

pāy-māl ider: *Perişan etmek, yerle bir etmek.*

Evvel elüñ[i] dutar soñradan **pāy-māl ider** / Sakın aldanma bu dehrüñ ālına olma emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3*). [*pāy-māl ider, -er*]

pāymāl itmeñ: *Ayaklar altına almak, çiğnemek, çiğnetmek.*

Firḫat-ile bu elif ḳaddümi dāl itmeñ neden / Göñlümi zülfüñ gamıyla **pāymāl itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [*pāymāl itmeñ, -ñ*]

pāy-māl olur: *Ayaklar altında olmak, çiğnenmek; hor ve hakir görülmek.*

Niçe diller bendedür bi’llāhi çözme zülfüñi / **Pāy-māl olur** göñüller anı düzāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [*pāy-māl olur, -ur*]

pāyuña: *Ayağın önü.*

Gözlerüm gevherlerini **pāyuña** iy serv-ḳad / İtmeyince yoluña anı İṣārı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 3*). [*pāyuña,]*

Gözlerüm yaşı olursa n’ola **pāyuña** revān / Karşuma serv-i sehī gibi hürāmān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*pāyuña,]*

pāyuña: *(Sevgilinin) ayağı.*

Gözlerüm yaşın revān itsem ‘aceb mi **payuña** / Gülşen-i hüşn içre çünki serv-i bālāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [*payuña,]*

pāyuña: *Ayak.*

Her şükûfe gülşen içre dutmış elde sîm ü zer / **Pāyuña** îşâr ideler sen şeh-i hûbân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [*pāyuña,]*

Pāyuña bu dîdeler îşâr için / Dökdi gâh la'1 ü geh dürr-i şemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [*pāyuña,]*

Râstî kâmetüni gördüm eyâ serv-i revân / **Pāyuña** gözlerümün yaşı revân oldu revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*pāyuña,]*

peftere: Şahini çağırmaq için kullanılan yapma kuş.

Zülfinûn **pefteresin** salup bu gönüm bâzına / Anı sayd itmek murâdı çağurup dir hû-be-hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*pefteresin, -sin]*

pehlevân oldı: Pehlivan olmak. II Kahraman olmak.

Vâmıx u Ferhâd u Kays'ı bu Muhibbî dest-gîr / Eyleyelden 'ışk meydânında oldı pehlevân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 5*). [*pehlevân oldı, -dı]*

pehlevân-ı 'ışk: Aşk Pehlivanı.

Bugün meydân-ı 'ışk içre olaldan **pehlevân-ı 'ışk** / Yanumda dest-yârumdur benüm Ferhâd-ıla Mecnûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*pehlevân-ı 'ışk,]*

pejmürde: Dağınık, perişan; solmuş, soluk, solgun.

Sanma iy dil kim gedâ hem-ser ola sultân-ıla / Bunı fikr eyleme sen şürîde bir **pejmürdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*pejmürdesin, -sin]*

peleng: Kaplan.

Verâ-yı pîşe-i gamda biz ol **pelengüz** kim / Hâlâş bulmaya düşse neheng dāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 2*). [*pelengüz, -üz]*

Kûh-ı gamda dâğlar yakdum ser-â-ser tenüme / Kim göre şana **peleng** gelmeye kimse yanuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 1*). [*peleng,]*

Döndürdi **pelenge** özini dâğ-ıla 'aşık / Ne şürete koydı görüñ anı zamâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7*). [*pelenge,]*

peleng-i mişedür: Meşe (orman) kaplanı.

Sînede gören elifler dir ki 'ışkuñ bebridür / Yâ **peleng-i mişedür** dâğ-ıla pür-ğâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*peleng-i mişedür, -dür]*

penbe: Pamuk.

Görinür cismi dildāruñ egerçi **penbeden** yumşak / Bilenler albini anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*penbeden, -den*]

penbe: Pamuk.

‘Āşık-ı dil-asta olmışdur Muhibbī şöyle kim / Damla damla damzadurlar agzuma **penbeyle** su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 6*). [*penbeyle, -yle*]

penbe-i dāum: Yaranın pamuu.

am elinden sine-akem sanmañ ancak pırehen / **Penbe-i dāum** yiter ün küşte-i ‘ışkum kefen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [*penbe-i dāum,]*

pençe: Pençe.

Muhibbī pençesi ‘ıřkuñ katıdır / Demürden olsa döymez aña **pençe** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 10*). [*pençe,]*

pençe dutmasun: Güreşmek, kavga etmek. Pençeleşmek.

Muhibbī müşkil işdür ‘ışk bāzı / Kimesne dutmasun bunuñla pençe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 6*). [*pençe dutmasun, -masun*]

pend: Öüt, nasihat.

Daı gūř itmezem **pendüñi** nāřih / Yarařmaz eylemek mey-vöra tevbe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*pendüñi, -üñi*]

pend: Nasihat, öüt.

Ger Süleymānsañ n’ola gūř eyle bir dem **pendümi** / Bu Muhibbī kemterüñ de gerçi kemdür mürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*pendümi, -üm, -i*]

Pend gūř eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Tutmadı **pendümi** döndürdi fianın cerese (*Muhibbī Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*pendümi, -üm, -i*]

pend: Nasihat, öüt.

Pend gūř eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi fianın cerese (*Muhibbī Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [*pend,]*

Sakin aldanma dehre **pend** gūř it / Ki **pend** eydür Süleymān’a karınca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*pend,]*

Sakin aldanma dehre **pend** gūř it / Ki **pend** eydür Süleymān’a karınca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*pend,]*

pend: Öğüt.

Pendi gūş itme dilā alma ele ‘ār etegin / Ko ne dirlerse disünler tutagör yār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [*pendi, -i*]

pend: Nasihat öğüt.

Dilā **pendüm** budur gel ‘ışka uyma / Ki soñra müşkil olur aña döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [*pendüm, --üm, -*]

pend: Nasihat, öğüt.

Sanma zāhid ‘ışk eri **pendüñle** şāhından geçe / Hiç zağan söziyle bülbül geçe mi gülzārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [*pendüñle, -üñ, -le*]

pendüm dut: Nasihatimi dinle.

İy dīde **pendüm dut** benüm nezzāre-i rü eyleme / İy dil vefādan arı dur meyl-i o bed-ļū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [*pendüm dut,*]

per: Kanat.

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberīn / Sanasın řāvüsdur gülşende ‘arz eyler **perin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*perin, -in*]

Şem ‘-i hüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm / **Per** yakar mıydı eger pervāneler nār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*per,*]

Tagıdup zülfı kaçan ‘uşşāka dilber göstere / Sanasın řāvüsdur cevlan idüp **per** göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1*). [*per,*]

per açar: Kanat açmak.

Meyl kılmadı mecāz-ıla gönül hiç kese / **Per açar** mı şāhbāz olan şikār-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [*per açar, -ar*]

per yakar: Kanadını tutuşturmak. II canını feda etmek.

Niçe bir zencīr-i zülfine gönül dīvānesin / Niçe bir şem ‘-i cemāle **per yakar** pervānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [*per yakar,*]

perçem: Alna düşen kısa saç demeti, kākül.

Çeşmüñi gönder ilerü diller alsun tīg-ıla / **Perçemüñi** ko kafāda kākülün olsun kemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*perçemüñi, -ü, -n, -i*]

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp / Düñdâr idindi **perçemin** aldı kafasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 4*). [*perçemin, -in*]

percem: *Alna düşen kısa saç demeti, kâkül.*

Perçemi durmuş kafada ya 'ni dutmuşdur kemîn / 'Āşıka lâyıq-durur bülbül gibi itmek enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*perçemi, -i*]

perde: *Perde.*

İster-iseñ ki dilâ açılmaya **perdeñ** senüñ / Sen sen ol açma sakın 'âlemde kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*perdeñ, -ñ*]

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ **perdeñ** küşâd / Cehd idüp açma bugün dünyâda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*perdeñ, -ñ*]

perde: *Far. perde, örtü.*

Ger dilerseñ kim senüñ sırruñ bugün fâş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel **perdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*perdesin, --sin*]

Zâhidi gör der-be-der geşt eyler olmuş jende-püş / Künc-i halvetde neçün başına çekmez **perdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [*perdesin, --sin*]

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen **perdesin** / İy gönül bilmem seni de gökde yâhüd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*perdesin, --sin*]

İster-iseñ ki dilâ açılmaya perdeñ senüñ / Sen sen ol açma sakın 'âlemde kimse **perdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*perdesin, --sin*]

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşâd / Cehd idüp açma bugün dünyâda kimse **perdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*perdesin, --sin*]

Yüzinden **perdesin** 'arız küşâde / İdüp bî-diller oldılar fütâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 1*). [*perdesin, --sin*]

perde ider: *Bir nesneyi saklanmak için kullanmak.*

İder gün yüzine zülfini perde / Anuñçün ugradum biñ dürlü derde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 1*). [*perde ider, -er*]

perde olan: *Bir şeyin doğrudan doğruya görülmesini, duyulmasını önleyen, engel olan || Hakikati görmeye engel olan.*

Zülfidür gün yüzine **perde olan** / Görmege âh olur hicâb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 4*). [*perde olan,]*

perde olmuşdur: *Perde olmak. II Engel olmak.*

Çehre-i cānān görünmez **perde olmuşdur** teni / Vuşlat el virmez aña cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*perde olmuşdur, -mişdur*]

perde-nişin olasin: *Kendinin gizlemek, perdelemek.*

Yüzün aç gül gibi görsün seni dil / Niçeye dek olasin gönça-şifat perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [*perde-nişin olasin, -asın*]

perî: *Cin taifesinin gayet güzel sayılan bir türü.*

Gönülde cān gibi cā itse tañ mı / **Periler** meskenidür çün hārābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*). [*periler, -ler*]

perî: *Cinlerin çok güzel olduğuna inanılan dişisine verilen ad.*

Perî misin ya ādem iy melek-hū / Seni görmege muhtāc halk kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [*perî,]*

perî: *Far. Cin taifesinin gayet güzel addolunan sınıf-ı mahsûsu. (Ekseriya mecazen insan güzellerinde kullanılır)- Bağlamda : Sevgili.*

İy Muhibbî ol **perî** insāna görünmez kaçır / Lîk hiç gitmez yanından ol raķîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [*perî,]*

perî: *Cin taifesinin gayet güzel sayılan bir türü.*

Ol **perîdür** bilürem ādem ile üns idemez / Lîk yanından anuñ hālî degül emr-i menān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4*). [*perîdür, -dür*]

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i hāverîdür bu / Beni dīvāne kılmışdur ne tān dirsem **perîdür** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 1*). [*perîdür, -dür*]

İtme efsün[1] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / Sana rām olmaz **perîdür** degme efsünüm bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*perîdür, -dür*]

perî: *Çekici güzelliği olan çok alımlı kız II Sevgili.*

Perî dirler saña [hem] ay melek hū / ‘ Aceb olmaz ki yok insānda bu rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [*perî,]*

perî: *1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğu inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya kadın.*

Perî midür didüm yāhūd melek mi / Didiler belki mäh hürşîd-zāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*perî,]*

perî gibi: *Perî gibi.*

Perî gibi kaçarsın âdemîden / Anuñçün sen enîs-i Ehremen'sin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 8*).
[*perî gibi,]*

perî-ruhsâr: *Perî yüzlü | güzellik bağlamında perî gibi güzel yüzlü sevgili.*

Gördiler ben mübtelâyı sen **perî-ruhsâr-ıla** / Yazdılar birisi 'Azrâ biri Vâmık'dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*perî-ruhsâr-ıla, --ıla]*

perîşân: *Kötü, kederli, üzgün.*

Söyle ol zülf-i perîşâna **perîşânlıgumı** / Niçe bir cevri ide ol zülf-i siyehkâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3*). [*perîşânlıgumı,]*

'Arz kıl zülf-i perîşâna **perîşânlıgumı** / Her ne itdümse sipâriş saña zinhâr be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*perîşânlıgumı,]*

perîşân: *Dağınuk, karışık.*

Zülfünün görsem **perîşânın** perîşân oluram / Pâre pâre ola dâyim göreyim ben şânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [*perîşânın, -in]*

perîşân: *Acınacak bir durumda olan, zavallı.*

Muhibbî âh kim zülfün gamından / Müşevveş-ñâtır olmışdur **perîşân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [*perîşân,]*

perîşân eyle: *Perişan etmek.*

Kim didi saña saçuñ ğâliye-efşân eyle / Cânı âşüfte kılup 'aklı **perîşân eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1*). [*perîşân eyle,]*

perîşân eyledi: *Dağıtmak II mahvetmek.*

Ehl-i 'ışkuñ hâlini zülfün **perîşân eyledi** / 'Arızuñ anları küllî oda yakdı al-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [*perîşân eyledi,]*

perîşân eyledün: *Perişan etmek.*

Nigârâ eyledün diller perîşân / Meger 'anber saçuña degdi şâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2*). [*perîşân eyledün, -dün]*

perîşân eyler: *Perişan etmek.*

Geh deler bagrumı gāh eyler perīṣān hātırım / Niçeye dek ğamzelerle zülfı el bir eylesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2741, Beyit 4). [*perīṣān eyler, -r*]

perīṣān eyleyen: *Periṣan etmek.*

La‘l-i nābuñdur hemīṣe bagrumı kan eyleyen / Zülf-i bī-raḥmuñ-durur gönül **perīṣān eyleyen** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2631, Beyit 1). [*perīṣān eyleyen, -yen*]

periṣan itmedüñ: *Dağıtmak.*

Niçe gün itmedüñ zülfün periṣan / ‘Aceb midür olursa şāne teṣne (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2907, Beyit 2). [*periṣan itmedüñ, -düñ*]

perīṣān olmuş: *Altüst olmak, kendini kaybetmek.*

‘Anber-i zülfini añmıṣ bāğda nāgeh şabā / İṣidüp olmuş perīṣān anı sünbüller yine (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2946, Beyit 2). [*perīṣān olmuş, -mıṣ*]

perīṣān oluram: *Acınacak durumda olmak.*

Zülfünñ görsem perīṣānın **perīṣān oluram** / Pāre pāre ola dāyım göreyim ben şānesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2734, Beyit 4). [*perīṣān oluram, -uram*]

perī-zād: *Peri gibi güzel.*

Şimdi bildün sini bu ḥüsn-ile **perī-zādsın** / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2744, Beyit 1). [*perī-zādsın, -sın*]

perī: *Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın.*

Çünkü bulunmaz benī-ādemde bu nev‘e ḥüsün / Bir nazar eyle melek yāḥūd **perī** ḥür olmasun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2724, Beyit 3). [*perī,*]

perr ü bāli: *Kol ve kant.*

Cān u dilden geçerem cānā cemālün göricek / Yanıcağ pervāne şem‘a **perr ü bāli** n’eylesün (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2606, Beyit 3). [*perr ü bāli, -i*]

perr-i meges: *Sineğin kanadı.*

Bakup meyl eylemez ‘ārif bu dehrün māl u cāhına / Beḳāsı yok bilür **perr-i meges** deñlü cihān ḳadrin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2548, Beyit 3). [*perr-i meges,*]

perr-i semenderden: *Semender kanadı.*

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimden girü nāme yazam **perr-i semenderden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2). [perr-i semenderden, -den]

perr-i zâğ: Karga kanadı.

Görinen zülfeyni mi asılı yāhū **perr-i zâğ** / Ya iki ef'ī gelüp yatmış gülistān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2). [perr-i zâğ,]

pertev salar: Işık salmak, aydınlatmak.

Nigārā mihr-i ruhsāruñ senüñ **pertev salar** dehre / Anuñçün mäh-rūlarda bulunmaz sendeki çehre (Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1). [pertev salar,]

pertev salmaya: Işıklandırmak, aydınlanmasını sağlamak.

Gün yüzüñ bu zerre-i nāçize **pertev salmaya** / Bu düşer mi dōstum andan sa'adet ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3). [pertev salmaya, -ya]

pertev-i hüsnüñ: Güzellik ışığı. II Sevgilinin güzelliğinin parlaklığı, aydınlığı.

Nikāb olmaz ser-i zülfüñ görünür **pertev-i hüsnüñ** / Hicāb olur mı bir nesne güneş togsa ziyāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2). [pertev-i hüsnüñ,]

pervā neden: Işığın etrafında dönen kelebek. II Abdal dervişin etrafında tutuşmaya gelenler.

Cān aparur şem' gördüm her gice pervāneden / Şem'-i hüsne yanmak öğren iy gönül **pervā neden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1). [pervā neden,]

pervā yimez: Perva yememek: korkmamak, çekinmemek.

Deryā-yı eşke düşse yimez Muhibbî pervā / İki yanumda 'aynum iki kabagum olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 5). [pervā yimez, -mez]

pervāne: Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek.

Şem'-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cān u dil / Kanda gitdi gayretüñ sen kem misin **pervāneden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4). [pervāneden, -den]

Cān aparur şem' gördüm her gice **pervāneden** / Şem'-i hüsne yanmak öğren iy gönül pervā neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1). [pervāneden, -den]

Şem'-veş karşuñda yandugum saña ma'lüm iken / Hālümü sormak ne hācetdür varup **pervāneden** (Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3). [pervāneden, -den]

pervāne: Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'âlemi / 'Işkuñla bir dīvāneyem sen şem' ü ben
pervāneyem (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4). [pervāneyem, -y, -em]

Meclis içre yakmaga 'aşıkları **pervānesi** / Şem' gibi ruhlarını tābnāk eyler misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4). [pervānesi, -si]

pervāne: *Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece keleşi; aşık.*

Kim bilürdi 'âlem içre 'ışkını **pervānenüñ** / Bāl ü per niye yakardı dünyede nār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2). [pervānenüñ, -nüñ]

pervāne: *1. Geceleri ışığın etrafında dönen küçük keleş. 2. Gönül, aşık.*

Cān u dilden geçerem cānā cemālūñ göricek / Yanıcak **pervāne** şem'a perr ü bālī n'eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3). [pervāne,]

Yüzüñ gül bülbül olmışdur gönül ko / Eger şem' ise ol **pervānedür** bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1). [pervānedür, -dür]

Bu beyt-i dil-ħazīni enhār vird idinmiş / Yanmaga varduğında **pervāne** nāra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3). [pervāne,]

Gönlümü virsem 'aceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler şevk-ile **pervāneye** (Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1). [pervāneye, -y, -e]

Şem'-i ħüsne karşı ko yansun Muhibbî cān u dil / Yanmaga şimden girü ta'lim idem **pervāneye** (Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5). [pervāneye, -y, -e]

Özin şem'e yakar mı-y-ıdı hergiz / O nāra olmasa **pervāne** teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8). [pervāne,]

Şem'-i ruħuñı görüp bu dil itme ta'accüb / **Pervāne** kaçan şem' göre odlara yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6). [pervāne,]

'Işk-ıla cān yakmaga **pervāne** benden öğrenür / Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 3). [pervāne,]

Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse / Yak cānumı ruħsāruña **pervāne** gerekse (Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1). [pervāne,]

pervāne: *Geceleri ışığın etrafında dönen küçük keleş II aşık.*

Başuma sevdā-yı zülfüñ geleli dīvāneyin / Şem'-i ħüsne cān u dilden yanmaga **pervāneyin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1). [pervāneyin, -yin]

Bāl ü per yaksañ Muhib olmas 'aceb / Şem'-i ħüsni-yāra çün **pervānesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 10). [pervānesin, -sin]

Cemālī şem'in añduqça bu çeşmüm mahv olur küllī / Çü sen **pervānesin** iy dil dutuşup nār-ıla eglen (Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2). [pervānesin, -sin]

Niçe bir zencîr-i zülfine gönül dîvânesin / Niçe bir şem‘-i cemâle per yakar **pervânesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [*pervânesin, -sin*]

Âteş-i hüsine yârûñ iy gönül **pervânesin** / Zülf-i zencîrine dil virdüñ ‘aceb dîvânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [*pervânesin, -sin*]

pervâne: *Ateş böceği. II Âşık.*

Göricek şem‘î **pervâne** yakar elbette bâl ü per / Geçerse ‘âşık-ı şâdık ‘aceb mi cân-ıla serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [*pervâne,*]

pervâne dili: *Pervane gibi olan gönül.*

Şem‘-i ruhuñı eyleyüben zülf-ile pinhân / **Pervâne dili** yakmaya ol nâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 4*). [*pervâne dili, -i*]

pervâne gibi: *Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek gibi. II âşık.*

Yakar idüm bâl ü per **pervâne gibi** nâra ben / Görse idüm şem‘-i hüsün ‘arız-ı tâbendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 2*). [*pervâne gibi,*]

Muhibbî hüsnuñe **pervâne gibi** / Düşüp yandı kül oldu bâl ü perle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 5*). [*pervâne gibi,*]

pervâne itdüñ: *Etrafında dönmek, isteyerek hizmet etmek.*

Şem‘-i hüsne karşı itdüñ cânımı pervâne sen / Zülf-i zencîrünü kılduñ gönülümü dîvâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [*pervâne itdüñ, -düñ*]

pervâne ola: *İşğin etrafında dönen kelebek olmak.*

‘Âşık oldur ki ola pervâne / ‘İşk odı-y-ıla tutuşup yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 3*). [*pervâne ola, -a*]

pervâne olsam: *İşğin etrafında dönen kelebek olmak.*

Kâş olsam şem‘-i hüsne yanmaga pervâne ben / Ya saçı zencîrine Mecnûnlayın dîvâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*pervâne olsam, -sam*]

pervâne-i ğam: *Keder pervanesi II âşık.*

Her taraftan çün üşer başuña **pervâne-i ğam** / Sen dañı şem‘-şifat her nefesüñ nür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [*pervâne-i ğam,*]

pervâneler: *(Kendini ateşe atıp yakan) pervane keleşi.*

Cân u dil ile yanmaga **pervâneler** gibi / Şem‘-i cemâl-i hüsnüñe ‘âşık sunar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3*). [*pervâneler,]*

Benden örgensin Muhibbî yanmağı **pervâneler** / Eylemez taḥşîl-i şan‘at görmeyen üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5*). [*pervâneler,]*

Şem‘-i hüsnidür yakan her dem dil ü cânım benüm / Per yakar mıydı eger **pervâneler** nâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4*). [*pervâneler,]*

Yanmaga ‘âşıkları gelmiş cemâli şevkine / Nite kim **pervâneler** şem‘-i şebistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [*pervâneler,]*

Cân virür ‘âşıklarun şem‘-i cemâlün göricek / Nite kim **pervâneler** şem‘-i şebistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [*pervâneler,]*

pervâne-şifât: *Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek gibi.*

Pervâne-şifât cânı Muhibbî oda yakdı / Gâyet bugün şakirem ol nârün elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [*pervâne-şifât,]*

Yüri dîvâne gönül kâkül-i cânâna degin / Yüri **pervâne-şifât** âteş-i süzâna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*pervâne-şifât,]*

Bülbül gibi ‘ışk eri itmez şikâyeti / **Pervâne-şifât** yanubanı döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3*). [*pervâne-şifât,]*

pervâne-ves: *Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek gibi.*

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya / ‘Âşık iseñ yan cemâli şem‘ine **pervâne-ves** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2*). [*pervâne-ves,]*

Şem‘-i hüsnün kâdrini bilmez hevâdâr olmayan / Süz-ı ‘ışkı añlamaz **pervâne-ves** nâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*pervâne-ves,]*

Yandı maḥv oldu Muhibbî şem‘ine **pervâne-ves** / Andan ummañ döstlar şimden girü nâm u nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*pervâne-ves,]*

Yanar firâkuñ odına cân bülbülü **pervâne-ves** / Yansa Muhibbî tañ mıdur ol la‘l-i âteş-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [*pervâne-ves,]*

Görüp cemâl-i şem‘ün **pervâne-ves** Muhibbî / Zülfün şebinde her dem yanar o nâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*pervâne-ves,]*

Yaksa maḥv itse beni **pervâne-ves** şem‘-i cemâl / Karşusunda bülbül-âsâ murğ-ı dil zâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*pervâne-ves,]*

İtmez Muhibbî ‘ışk eri bülbül gibi güle / **Pervâne-ves** yanup yakılup döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [*pervâne-ves,]*

Cemâlün şem‘ine **pervâne-ves** ko / Yanarsam itmeyem ol nâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 4*). [*pervâne-ves,]*

pervāz idicek: Uçmak, uçuş.

Himmetüm bâzı hümā kaçına **pervāz idicek** / Takayım ayagina nālemi ben zil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [*pervāz idicek, -icek*]

pervāz idüp: Uçmak, uçuş.

Ķāf-ı ĳurbet bu gönül Sīmurğ'ına olmaz mekân / Bāl açup **pervāz idüp** bu āşiyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [*pervāz idüp, -üp*]

perverde: Beslenmiş, büyütölmüş, terbiye edilmiş.

Feth-i bāb ola ümīdüñ kesme çünkü derddesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezel **perverdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [*perverdesin, -sin*]

perverde eyledi: Beslemek, büyötmek, yetiştirmek.

Süd ü şekerle meger eyledi perverde seni / Bilmek için dilā gel soralum dāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*perverde eyledi, -di*]

perverdigār: Bütöün yaratıkları besleyen ve yetiştiren Allah.

Gel dirēg itme Muhibbî'den zekāt-ı hüsnüñi / Saña bu hüsnü viren **Perverdigār'uñ** 'ışķına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*perverdigār'uñ, -uñ*]

Günāhı çok velī kesmez ümidin / Muhibbî sığınur **Perverdigār'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 5*). [*perverdigār'a, -a*]

pes: Şaşķınlık belirten söz. II Şaşķılır ki.

Nālesi eflāke irdi bu Muhibbî ĳastanuñ / **Pes** nedendür güşuña girmez senüñ iy mäh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*pes,]*

pes: "İmdi, o halde, öyle ise" anlamlarında edat.

Bu Muhibbî süz-ı Ķusrev'den yakar çünkü çerāē / Ehl-i nazmuñ arasında **pes** neden seçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [*pes,]*

Gönlin alınca Muhibbî'ye vefā gösterüp āh / **Pes** neden soñra dönüp cevri[i] firāvān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*pes,]*

Derd ü ĳamdan ĳayrı yokdur 'ālem içre hāşılum / Döstüm çün bilmedüñ ĳālüm benüm **pes** kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*pes,]*

Derd ü ĳamdan ĳayrı yokdur 'ālem içre hāşılum / Döstüm çün bilmedüñ ĳālüm benüm **pes** kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [*pes,]*

Gitdi şubh akşam irişi oldu gönlüm bî-karâr / Görmedin gün yüzünü **pes** n'ola hâlüm böyle ya (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2). [pes,]

Derdâ dirîğ hâlümü bir kimse aňlamaz / **Pes** ne için getüreyim derdümi dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 4). [pes,]

Bildüm ki tábîb-i dil [ü] cānsın seni taħkiğ / **Pes** itmeyesin derdüme tımār sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 2). [pes,]

peşimān: Far. Yaptığı işten keşki yapmayaydım diye nedamet hisseden, nadim. peşimānî: Pişmanlık.

Döner cefāya başlar soñra olur **peşimān** / Mihr ü vefāyı evvel idüp alur gönüller (Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4). [peşimān,]

peşimān: Pişman.

Peşimāndur meger zulmına zülfüñ / Nedāmetden komışdur ser be-zānū (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2). [peşimāndur, -dur]

peşimān olasin: Pişman olmak, yapılan bir işin yanlış ya da uygunsuz sonuç verdiğini anlamak.

Hüsne māğrūr oluban 'āşika cevri itmegi ko / Bir işi işleme kim soñra **peşimān olasin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4). [peşimān olasin, -asin]

peydā eyleyen: Ortaya çıkarmak, aşikar etmek.

'İşk mıdur eyleyen tîr-i belāya cān siper / İy Muhib derd ü belā sīnemde **peydā eyleyen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5). [peydā eyleyen, -yen]

peygām-ı yāri: Yarin, sevgilinin haberi.

İy şabā **peygām-ı yāri** gel getir bu hastaya / Kim ferah olsun eger dirseñ dil ü cān illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 4). [peygām-ı yāri, -ı]

pevkân: Far. Ok temreni.

Bu Muhibbî dem-be-dem hūn-ı cigerle bisleyüp / Hāşıl itdi sīnede tîrūñle **pevkân** cevherin (Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5). [pevkân,]

peyk-i ecel: Ecel habercisi II Azrail.

Getürür **peyk-i ecel** san baña rihlet nāmesin / Her kaçan zāhir olur haddinde ol hatt nihān (Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3). [peyk-i ecel,]

peymāna durmaz: Yemine durmak, yemin etmek.

Güzeller ‘ahd ider **peymāna durmaz** / İdüp sen ‘ahd ü peymānı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 2*). [*peymāna durmaz, -maz*]

peymāne: *Far. Kadeh.*

La‘l-i nābuñdur düşüren gönlümü **peymāneye** / Varmasam gönlüm gözüm açılmaya meyhāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [*peymāneye, -y, -e*]

peymāne: *Kadeh.*

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy mäh-rü / Rağbet eyler bu Muhibbî dem-be-dem **peymāneye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*peymāneye, -ye*]

peymāne: *Büyük kadeh (İçi şarap dolu kadeh bağlamında).*

Berü sun sun berü sākī mey-i gül-reng[i] müdām / İçelüm nüş idelüm tā tola **peymāne** degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [*peymāne,]*

peymāne: *Büyük kadeh, şarap bardağı.*

Her kişiyi söyledür ‘akluñ mihengi bādedür / ‘Ahd ü peymān gözleyen alsun haber **peymāneden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 2*). [*peymāneden, -den*]

Feyzin Muhibbî bir iki **peymāneden** bulup / Şeyh-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*peymāneden, -den*]

peymāne: *Kadeh II şarap.*

Hün-ıla yine toptoludur sâğar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā içmege **peymāne** gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*peymāne,]*

peymāne: *Büyük kadeh, şarap bardağı.*

Devr-i gülde iy Muhibbî al ele **peymāneyi** / Fursatı fevt itme zāyi‘ kılma ‘ömrüñ bir demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 5*). [*peymāneyi,]*

Sākī-i devrān elinden tolmadan **peymānemüz** / İçelüm peymāneyi evvel bahāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [*peymānemüz, -müz*]

Sākī-i devrān elinden tolmadan peymānemüz / İçelüm **peymāneyi** evvel bahāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [*peymāneyi,]*

peymāne eyledüm: *Kadeh haline getirmek.*

Bezm-i ğamda hün-ı dil nüş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*peymāne eyledüm, -düm*]

pezîr olmaz: İlacı olmak.

Derdüm benüm dermân-durur çek benden elüñ iy tabîb / Olmaz pezîr baña ‘ilâc sen fikr-i dârü eyleme
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [*pezîr olmaz, -maz*]

pîç-e-pîç idüp: Kıvrım kıvrım etmek.

Ele aldum **pîç-e-pîç idüp** kemend-i âhumı / Umaram şayd eyleyem ol gözleri âhüy ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [*pîç-e-pîç idüp, -üp*]

pîl-i tenân: Fil tenli.

Lâf urma çekerem bâr-ı gamı dime sakın / İy Muhibbî kaldı ‘âciz çekmede **pîl-i tenân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5*). [*pîl-i tenân, --i*]

pîlten: Şehnâme kahramanı Zâloğlu Rüstem’in lakabı .

‘İşk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor baña çekmez anı ger Zâl u Rüstem **pîlten** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*pîlten,]*

pinhân eyleyem: Gizlemek.

Dilerem eyleyem ‘ışkıyı pinhân / Komaz zâhir ider bu çehre saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 2*). [*pinhân eyleyem,]*

pinhân eyleyüben: Saklamak, gizlemek.

Şem‘-i ruhuñı eyleyüben zülf-ile pinhân / Pervâne dili yakmaya ol nâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 4*). [*pinhân eyleyüben, -yüben*]

pinhân eyleyüp: Saklamak, gizlemek.

Gösterüp evvel yüzüñi soñra **pinhân eyleyüp** / Derde ugradup beni endühnâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [*pinhân eyleyüp, -yüp*]

pinhân imiş: Gizli, saklı.

Şu‘le-i âhum ile yandı semâ ile zemîn / Nâr-ı ‘ışk **pinhân imiş** gör bir avuç hâşâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2*). [*pinhân imiş,]*

pinhân kılmak: Gizlemek, saklamak, görünmez hale getirmek.

Sırr-ı ‘ışkı saklayam didükçe zâhir olur âh / Hiç olur mı âteşi **pinhân kılmak** kâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 4*). [*pinhân kılmak, -mak*]

pīr ü cevān: *Ihtiyar ve genç.*

Fark eylemez ‘aşık **pīr ü cevān** dimez / ‘İşkuñ budur hāli ezel şeyh ü şāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 3*). [*pīr ü cevān,]*

pīr ü cevāna: *Yaşlı ve genç II herkes.*

Yüzün ‘arz eyledün halk-ı cihāna / Birakduñ fitneler **pīr ü cevāna** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2948, Beyit 1*). [*pīr ü cevāna, -a]*

pīr ü cüvāna: *Yaşlı ve genç, herkes.*

Geçer sultān-ı ‘işkuñ hükmi cārī / Tefāvüt eylemez **pīr ü cüvāna** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 3*). [*pīr ü cüvāna, -a]*

pīrāhen: *Gömlek.*

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken ‘ān’ dan güzer / Yūsuf’uñ **pīrāhenin** büyn götür Ya‘kūb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*pīrāhenin, -in]*

Vuşlat içre n’ideyim āh bana māni‘ olur / Cānum üzre bu tenüm beñzede **pīrāhenüme** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*pīrāhenüme, -üm, -e]*

pīrāve: *Bezek, süs.*

Sen şehūñ hāk-i rehin çarha sabā çıkarıcek / Süreler anı melā’ik yüzi **pīrāyesine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [*pīrāyesine, -si, -ne]*

pīrehen: *Gömlek.*

Ėam elinden sīne-çākem sanmañ ancak **pīrehen** / Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i ‘işkuñ kefen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [*pīrehen,]*

Men‘ ider vuşlat deminde vāmını / Arada çāk ola tızcek **pīrehen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [*pīrehen,]*

Çāk itdi **pīrehen** gül ‘ālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [*pīrehen,]*

Araya girse eger vuşlat deminde **pīrehen** / Tañlaram ol dem hemān-dem **pīrehen** çāk olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*pīrehen,]*

Araya girse eger vuşlat deminde **pīrehen** / Tañlaram ol dem hemān-dem **pīrehen** çāk olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*pīrehen,]*

Sīne çāk itdüm beni sanma ki ancak **pīrehen** / Dōstum şevkuñ görindi sīne-i şad çākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*pīrehen,]*

Ruĥları Őevkine itdüm **pīreĥen** gūl gibi āk / Gōz yaŐın daĥı revān itdüm ben ol serv-i ade (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*pīreĥen,]*

pīreĥen: *Gōmlek.*

Pīreĥensūz kuçmıŐam ol māhı didüm dil didi / Belki dūŐūndūr Muĥibbī ĥayr ola gerçek misin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2694, Beyit 5*). [*pīreĥensūz, -sūz]*

pīreĥen: *Gōmlek II maddi varlık.*

Gōreyim ben seni āĥir girīban-çāk tā dāmen / Baĥa māni‘ olur vuşlat deminde **pīreĥensin** sen (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*pīreĥensin, -sin]*

pīreĥen: *Gōmlek (Hz. Yakub ile Hz. Yusuf kıssasına telmihte bulunuluyor).*

RūŐen idegōr gōzlerūmi **pīreĥenūñle** / Bu ‘āŐıķı iy Yūsuf-ı Ken‘ān‘um unıtma (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 4*). [*pīreĥenūñle, -ūñle]*

pīre-zen: *İhtiyar kadın, kocakarı (dünya baĥlamında).*

İy Muĥibbī umma dünyādan vefā / Kime itmişdir vefā bu **pīre-zen** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [*pīre-zen,]*

pīr-i muĥān: *Meyhaneci II Sevgili.*

Yüz sūrūp **pīr-i muĥān** ĥıdmetine tutma sakın / Ĥānķāĥ içre varup zāhid-i mekkār etegin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 5*). [*pīr-i muĥān,]*

pīŐ: *Ön.*

Çün yiter elde Muĥibbī‘ye bugūn kōhne sifāl / **PīŐ-i** mā cām-ı Cem ü kıŐŐa-i CemŐid megū (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*pīŐ-i,]*

pīŐe kıldum: *İŞ, kar haline getirmek, meşgul olmak.*

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīŐe / Çözilmedi alıŐdum tā urmayınca dişe (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [*pīŐe kıldum, -dum]*

piyāle: *İçki kadehi, Şarap kadehi.*

Leb-i dilber mi yigdūr ya **piyāle** / Yaĥaĥı rengi mi yig yoĥsa lāle (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*piyāle,]*

pul pul olmiŐdur: *Pul pul olmak.*

Muhibbî **pul pul olmuşdur** ser-ā-ser dāğ-ı miñnetle / Maħabbet baħrına girdüm görünsem tañ mı mähî ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*pul pul olmuşdur, -muşdur*]

pülād: *Çelik II Sevgili.*

Niçe yıldur eylemez bārān-ı dil te'sir aña / Şöyle beñzer iy dil-i cānāne sen **pülādsın** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2553, Beyit 3*). [*pülādsın, -sın*]

pülād idesin: *Çelik hâline getirmek.*

Ġamzesi yāruñ geçer hiç nesne yok hâyil aña / Fā'ide itmez eger sineñde **pülād idesin** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2558, Beyit 4*). [*pülād idesin, -esin*]

pülād u mermerden: *Mermer ve çelik.*

Dilā sa'y-ile dildāruñ ne mümkin ħalbine girmek / Bilürsin göñli katıdur anuñ **pülād u mermerden**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4*). [*pülād u mermerden, -den*]

pullar dizmişem: *Tavla taşını dizmek.*

Sinem üzre lāle gibi dāğ-ı ħasret yakmışam / Sanki **pullar dizmişem** bir taħta-i nerd üstine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2994, Beyit 2*). [*pullar dizmişem,]*

pür: *Çok, dolu, pek çok.*

Yürek **pür** āteş-i ħasret akar hün-ı ciğer gözden / Didiler 'ayn-ı cārīdür bu çeşm-i hün-feşānumçün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [*pür,]*

pür: *Bütün.*

Seħāb-ı zülfi n'eylersin gider kıl 'ālemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihān **pür** āfitāb olsun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [*pür,]*

pür: *Bir yerde sayıca çok, dolu.*

Pür dil ħam-ıla cān-ıla hem oldı ciğer rīş / Dīvāne olup 'ışķ-ıla bī-çāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel
2960, Beyit 4*). [*pür,]*

pür: *Çok fazla.*

'İşķuñ rehine girdüm **pür** seng-i hāra gördüm / Bildüm küşāde yazuk āh olmayınca tīşe (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2996, Beyit 3*). [*pür,]*

pür: *Çok fazla, dolu.*

H n-ı dilden elde **pürdür**  nki çeşmüm s ġarı /  zerem ol serv-kağ çeşmi h m ru   iŐına (*Muhibb  Divanı , Gazel 2799, Beyit 2*). [*pürdür, -d r*]

p r har ret: *Sıcaklık ile dolu, sımsıcak.*

P r har ret c n u dil g yet zeb n oldum zeb n / Gözlerümden ol sebebendür akar dery -yı h n (*Muhibb  Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*p r har ret,]*

p r itdi: *Kaplamak.*

Dim ġin  alem n **p r itdi** zülfün / H t 'da var mı böyle müşg-i  h  (*Muhibb  Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [*p r itdi, -di*]

p r itmeye: *Kaplamak.*

Meclis-i g mde bu gönlüm olalı n ya Őeb h / Dem mi var h n-ıla **p r itmeye**  e m m k sesin (*Muhibb  Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*p r itmeye, -ye*]

p r nakş: *Nakş dolu.*

S neme nakş eyledüm meh-r laru  eŐk lini / Döndü  zer deyrine **p r nakş** bir b t-h neyin (*Muhibb  Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [*p r nakş,]*

p r nev : *Durmaksızın.*

Maĥabbet bendini bir bir gönül barmagina bagla / Fiġ n itsün bel  bezminde ney-veş **p r nev ** olsun (*Muhibb  Divanı , Gazel 2715, Beyit 3*). [*p r nev ,]*

p r Şerer-olmış: * ok ateş saġan.*

S ne  Ők  ateşiyle **p r Şerer-olmış** yatur / C n u dil fikr-i lebiyle kaldılar efk rda (*Muhibb  Divanı , Gazel 2964, Beyit 4*). [*p r Şerer-olmış, -olmış*]

p r-g n h: * ok günah iŐlemıŐ olan, günahkar.*

G n h ise giçe gündüz Őeh   Őku la  h itmek / Beni katl eylegil sorma ki başdan **p r-g n ham** ben (*Muhibb  Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*p r-g n ham, --am*]

p r-h l: *Kederli.*

S nede gören elifler dir ki  Őku n bebridür / Y  peleng-i mıŐed r d ġ-ıla **p r-h lem** bugün (*Muhibb  Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*p r-h lem, -em*]

p r-mel l: *Gam ve kederle dolu.*

Hilâl ebrûlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı tãli' kanı devlet bu ğamla **pür-melâlam** ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [*pür-melâlam, -am*]

Hilâl ebrûlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaşluña / Kanı tãli' kanı devlet bu ğamla **pür-melâlam** ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*pür-melâlam, -am*]

pür-nükte: *Nükteli, ince manalı.*

Bu Muhibbî söyledi **pür-nükte** bir şîrîn ğazel / Her kim anuñ fikr ide ma' nâsını 'aqlı şaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*pür-nükte,]*

püte-i hicre: *Ayrılık kabı. || Ayrılık potası.*

Püte-i hicre yanup dil niçe kâl olduğımı / Bilmek isterseñ eger sîm-ile zerden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [*püte-i hicre, -e*]

R

rā: (Ar.) Arap alfabesinde (ر) harfinin adı. II.Sevgilinin kaşı.

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler / Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu **rālara** (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*rālara, -lar, -a*]

Kaşlarına **rā** didüm **rā** ehli rāyum gördiler / Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*rā,]*

rā ehli: Ra ehli.

Kaşlarına rā didüm **rā ehli** rāyum gördiler / Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*rā ehli, -um*]

rabbü'l- 'ālemīn: Ālemlerin Rabb'ı olan Allah.

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü lāleler / Gör niçe ḥalk eylemiş bunları **Rabbü'l- 'ālemīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 5*). [*rabbü'l- 'ālemīn,]*

Muhibb olduñ çü **Rabbü'l- 'ālemīne** / Şefā'at senden umar bu kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [*rabbü'l- 'ālemīne, -e*]

Zāhir oldı kün didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn / Ḥamd-i bī-ḥad şükr-i bī-'ad saña **Rabbü'l- 'ālemīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*rabbü'l- 'ālemīn,]*

rāciḥ: Daha üstün, değerli olma.

Cennet-i küyında gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil **rāciḥ** görünür ḥürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*rāciḥ,]*

rāciḥ gelür: Daha üstün gelmek, ağır basmak.

Baña nā-mihr olduğun mihr itmeden **rāciḥ gelür** / Derd-ile ḥōş olmuşam nā-ḥōş dermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 2*). [*rāciḥ gelür, -ür*]

ra'd: Gök gürlemesi, gök gürültüsü.

Nāle **ra'd** u āhum oldı başum üstinde gamām / Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*ra'd,]*

ra'd-veş: Gök gürlemesi gibi.

Tāze sebz olsun diyü cānā cemālūñ gülşeni / **Ra'd-veş** āh eyleyüp nīsān-ı bārān-dīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*ra'd-veş,]*

rāfīzî: Hz. Ebû Bekir, Ömer ve Osman'ın hilâfetlerini kabul etmeyen Şîî fırkası.

Hâricîler üstine dest-i kazâdan bir okam / **Râfîzîler** kaçdına şemşîr-i kıttâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5*). [*râfîzîler, -ler*]

rağbet: Arzu, meyl, teveccüh || itibar.

Yârûñ görüp **rağbetini** tîr ü kemāna / Sînemde aña eyledüm dili nişâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1*). [*rağbetini, -i, -n, -i*]

rağbet: Arzu, meyl, itibar, değer.

Dilâ zâhir olaldan bûy-ı zülfi / Komadı **rağbeti** müşg-i Tatâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 4*). [*rağbeti, -i*]

rağbet eyler: Rağbet etmek, ilgi göstermek.

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy mâh-rû / **Rağbet eyler** bu Muhibbî dem-be-dem peymâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 5*). [*rağbet eyler,]*

râh: Yol, iz; meslek, uğraş II aşk yolu; âşıklık.

İy mu'allim yâra ta'lim itmedüñ fenn-i vefâ / Lîk göstermedüñ aña cefâdan özge **râh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*râh,]*

râh: Yol, istikamet.

Menzil-i 'ışkı yakın sanup aña dil baglama / Ugraya niçe 'adem mülkine yokdur âna **râh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*râh,]*

Bu tārîk-i 'ışk evvel gerçi âsân görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hiç bulunmaz aña **râh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*râh,]*

Zülfi hevâsı tûl-i emeldür başumda âh / Kıldum taleb velîk bulımadum aña **râh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*râh,]*

râh: Yol / istikamet.

Mağabbet şehrine varan belâ derbendine ugrar / Hâber benden soruñ benden ki çok gördüm o **râhı** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*râhı, -ı*]

râh eylevüp: Yol açmak veya sağlamak.

Şerha şerha ideli gamzeñ dili oldı zebûn / Dîdeler **râh eylevüp** durmaz akar san cüy-ı hûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*râh eylevüp, -yüp*]

rāh tuta: *Yönelmek.*

Yarın ki şālihān ‘amel ‘arzın ideler / Şādān olup cennete her biri tuta rāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*rāh tuta,]*

rāh üzre: *Yol üstünde.*

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cū anı / **Rāh üzre** düşüp kaldum ayakdan bile bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2930, Beyit 2*). [*rāh üzre,]*

rāhat: *Ferahlık.*

Her ne zahmet kim gele andan baña **rāhat** gelür / ‘Āşık-ı şādık olan mihr ü vefāyı n’eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 2*). [*rāhat,]*

rāhat olam: *Mutlu ve huzurlu olmak.*

Didüğüm **rāhat olam** aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl’am bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*rāhat olam, -am]*

rāhat olup: *Mutlu ve huzurlu olmak.*

Tır-i ğamzeñ ger ir[er]se sīne-i mecrūhuma / **Rāhat olup** dil diye gel zahma merhemsin bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [*rāhat olup, -up]*

rāhat olur: *Huzurlu olmak.*

İy Muhibbī işigin ara sa‘ādet bulasın / Zıll-ı Hāk’dur irişen **rāhat olur** sāyesine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [*rāhat olur,]*

rāh-ı hacda: *Hac yolu.*

Harīr olsa ne tañ hār-ı muğaylān / Şular kim pā koyalar **rāh-ı hacda** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2868, Beyit 2*). [*rāh-ı hacda, -da]*

rāh-ı haṭarnākde: *Tehlikelerle dolu yol.*

Çünkü tīg almış ele çeşmūñ yine reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla ol **rāh-ı haṭarnākde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*rāh-ı haṭarnākde, -de]*

rāh-ı hūbān: *Güzeller yoluna.*

Yüzüm hāk eyledüm ben **rāh-ı hūbān** / Umaram pā koya ol şāh-ı hūbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 1*). [*rāh-ı hūbān,]*

Benüm varum bu ancak baş u cāndur / Komışam çokdan anı **rāh-ı hūbān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 4*). [*rāh-ı hūbān,]*

rāh-ı 'ışkında: *Aşk yolu.*

İremezsın ol boyı servüñ Muhibbî pâyına / **Rāh-ı 'ışkında** eger eşk-ile Ceyhün olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 5*). [*rāh-ı 'ışkında, -ında]*

rāh-ı 'ışkuñda: *Aşk yolu.*

Rāh-ı 'ışkuñda Muhibbî cān virürse gam degül / Niçeler kaldı taħassür irmedi bu demlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [*rāh-ı 'ışkuñda, -uñda]*

rāh-ı kecede: *Yanlış yol.*

Ṭarīķ-i müstaķîmi koma elden / Sakın lillāhi olma **rāh-ı kecede** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 3*). [*rāh-ı kecede, -de]*

rāh-ı küyuñda: *Sevgilinin mahallesinin yolu.*

Rāh-ı küyuñda yürür bir laħza ārām eylemez / Bu Muhibbî'dür gamuñ kendüye yoldaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [*rāh-ı küyuñda, -da]*

rāh-ı muğāni: *Meyhane yolu.*

Yine vaķt oldı alam **rāh-ı muğāni** elüme / Komayam nüş idem ol rıṭl-ı girāni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*rāh-ı muğāni, -i]*

rāh-ı şavāb: *Doğru yol, sevap yolu.*

Ka'be'yi koyup küyına olam revān didüm / İy şeyḥ-i şehri baña di **rāh-ı şavāb** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*rāh-ı şavāb,]*

rāh-ı taḥķik: *Araştırma inceleme yolu; doğru yol.*

Oldum muķır günāha itdüm Ḥaķķ'a tevekkül / Göstere **rāh-ı taḥķik** [kim] bu yoldan azmışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 9*). [*rāh-ı taḥķik,]*

rāh-ı talebden: *İstek yolu. Arzulanan şeye ulaşmak için gidilen veya tutulan yol.*

Virmedi **rāh-ı talebden** çünkü hiç bir kes nişān / 'İşkdan ğayrı Muhibbî bil saña yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [*rāh-ı talebden, -den]*

rāh-ı vefā üzre: *Vefa yolunda.*

İy gönül **rāh-ı vefā üzre** kaçan hāk olasin / Umaram ki yücelüp qadr-ile eflāk olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*rāh-ı vefā üzre,]*

rahm: *Ar. Merhamet.*

Ne benüm bahtum uyanuk ne ho yāruñ **rahımı** var / Bu benüm bahtum gibi beñzer aña yār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*rahımı, -ı]*

rahm: *Acıma, esirgeme, merhamet etme.*

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun **rahım** umma ol şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*rahım,]*

Rahım umarsın iy gönül sen ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*rahım,]*

rahm eyle: *Merhamet etmek, acımak.*

Baňa **rahm eyle** dirsem ol cefā-hū / İder cevr ü cefāsını ziyāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 3*). [*rahm eyle,]*

Gözüm yaşı tuğyān ider iy Yūsuf-ı Mısrī / **Rahm eyle** baňa yoksa kalursın Nıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*rahm eyle,]*

Dāmānı elümde vü girībanum elinde / **Rahm eyle** didüm yār-ı cefakāra sevişme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*rahm eyle,]*

rahm eylemedi: *Merhamet etmek, acımak.*

Hicr içre çeküp cevr ü cefā eyledüm gile / **Rahm eylemedi** kimse gelüp yaşumı sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*rahm eylemedi, -medi]*

rahm eylemedi: *Merhamet etmek, acımak.*

Kalmadı yüzüm vara gele yār işigine / **Rahm eylemedi** şerm ide dirdüm bu yüzümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [*rahm eylemedi,]*

rahm ide: *Acımak, merhamet göstermek.*

Çeşmi tığ almış ele bu nātüvānuñ qaşdına / Yig degül mi **rahm ide** gālib olan mağlūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6*). [*rahm ide,]*

Görmemişler hergiz **rahm ide** cānān kimseye / İtdügin işidmemişler derde dermān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 1*). [*rahm ide,]*

rahm iderdi: *Acımak, merhamet göstermek.*

Gözüm yaşına baksa **raḥm iderdi** / Güzeller māyil olur çünkü sīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 5*). [*raḥm iderdi, -erdi*]

raḥm idesin: *Merhamet göstermek.*

Çekerem cevri ü cefānı bu ümīde dōstum / Bir gün ola ḥālūme bakup baña **raḥm idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3*). [*rāḥm idesin, -esin*]

raḥm idüp: *Acımak, merhamet göstermek.*

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş işigini / Dimedi **raḥm idüp** bir gün ‘aceb miskīn ne yirdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 4*). [*raḥm idüp, -üp*]

raḥm idüp: *Acımak, merhamet göstermek.*

Cevri ider baña rakībe **raḥm idüp** / Bağrı niçe ‘āşıkūñ baş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [*raḥm idüp,]*

raḥm itme: *Merhamet etmemek, affetmemek, şefkat göstermemek.*

Ḥün-ı bagrum dem-be-dem nüş cyleyüp **raḥm itme** / İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*raḥm itme,]*

raḥm itmege: *Merhamette bulunmak.*

Şāh-ı ‘ālemdür bugün ‘āşıklara **raḥm itmege** / Tāc-ı zer başına egmiş şāh-ı devrāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [*raḥm itmege, -ge*]

raḥm itmeye: *Merhamet etmemek, affetmemek, şefkat göstermemek.*

Her kim ki benüm ḥālūme **raḥm itmeye** iy dōst / Ḥaḳ’dan dilerem ḥālını benden beter olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 2*). [*raḥm itmeye, -ye*]

raḥm kılmazsın: *Merhamet etmek, acımak.*

Ḥālın ‘arz itse Muḥibbî **raḥm kılmazsın** aña / İy vefāsı yok nedür bunca tegāfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*raḥm kılmazsın, -zsın*]

raḥm umma: *Rahmet umma.*

Ġamzesi cellāddur elinde tīg u deşnesi / Teşnedür kanuña **raḥm umma** sen ol ḥün-ḥvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*raḥm umma, -ma*]

rahmet: *Acıma, esirgeme, koruma, yargılama.*

Gerçi kim çokdur günāhum līk artuk **rahmetüñ** / Çün yol azmış kullara sensin İlahī reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*rahmetüñ, -üñ*]

rahmet: (*Allah'ın*) rahmeti, esirgemesi, acıması.

Hudāyā cānı **rahmetden** ayırma / Bi-ħaqqı ħürmet-i Tāhā vü Yāsīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 2*). [*rahmetden, -den*]

Her kim okursa uşbu Muhibbî ğazellerin / **Rahmet** aña ki rahmet-ile bir du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*rahmet,]*

Her kim okursa uşbu Muhibbî Şi‘rini / **Rahmet** aña rahmet ile ger du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [*rahmet,]*

Her kim okursa uşbu Muhibbî Şi‘rini / Rahmet aña **rahmet** ile ger du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [*rahmet,]*

rahmet: *Allah'ın yarattıklarına karşı olan acıma, bağışlama, lütuf ve merhameti.*

Her kim okursa uşbu Muhibbî ğazellerin / Rahmet aña ki **rahmet-ile** bir du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*rahmet-ile, -ile*]

rahmet i ma‘būd’dan: *Yaradanın rahmeti.*

Bilürem çokdur günāhum başdan aşmışdur velī / Kesmezem līk ümīzüm **rahmet i Ma‘būd’dan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 6*). [*rahmet i ma‘būd’dan, -’dan*]

rahmet suyuyla: *Esirgeme suyu, bağışlama suyu.*

Ol bir kerīmdür umaram maħz-ı luţf idüp / **Rahmet suyuyla** yuya yüzüm olmaya siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*rahmet suyuyla, -yla*]

rahmete’l-li‘ālemīn: *Bütün ālemlere rahmet olan Hz. Muhammed.*

Evvel āħir bu Muhibbî senden umar mağfired / İki ‘ālemde çü sensin **rahmete’l-li‘ālemīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*rahmete’l-li‘ālemīn,]*

rahmeten lil-‘ālemīn: *Alemlere rahmet (Hz. Muhammed).*

Cürmi çok olsa günāhuñ ğam yime / Çünki oldur **rahmeten lil-‘ālemīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 8*). [*rahmeten lil-‘ālemīn,]*

rakīb: *Rakip II. Düşman.*

Güneş ruhsārını yāruñ göz açup görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp olur **rakībüm** āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*rakībüm,]*

rakīb: Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri // Klasik şiirde sevgiliyi aşıkta uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile aşığın kavuşmasına engel olan kimse, şey.

Gel **rakībā** yarı idlāl eyleme / Bu cihānuñ çünki sen şeytānısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5). [rakībā, -a]

rakīb: Sevgili ile âşığın görüşmesini engelleyen canlı veya cansız her şey. II Düşman.

Rakībūñden Muhibbî ihtirāz it / Degüldür i ‘timād itmek Yehūd’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 6). [rakībūñden, -üñ, -den]

rakīb: Ağyar, gayr.

‘Āşıkuñ bigāne oldı vü **rakībūñ** āşinā / Bu meseldür döstüm hîç hayr gelmez yāddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3). [rakībūñ, -üñ]

Beni kūyuña vardukça **rakībūñ** men ‘ ider dāyim / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kaçāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4). [rakībūñ, -üñ]

Rakībūñ şimdi maķşūdı beni senden cüdā kılmak / Göreyim anı meslū olsun döne tā yüzi maymūna (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3). [rakībūñ, -üñ]

İlāhî dilerem bî-dīn **rakībūñ** / İşidmeyem anuñ adın kem eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 4). [rakībūñ, -üñ]

Muhibbî redd olup maķrem **rakībūñ** / Katuñda bir seven de sevmeyen de (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 5). [rakībūñ, -üñ]

rakīb: Ağyar.

Rakībē meyl idüp cānā bana zulm u sitem kılma / Kaçan āh eyleye muzlim muķarrer kalmaz ol yirde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3). [rakībē, -e]

Bu Muhibbî var iken cānā **rakībē** virme yüz / Degme bir nā-merdi tercih eyleme merd üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5). [rakībē, -e]

rakīb: Ağyar, gayr.

Olur **rakīb** māni ‘ kūyuña varabilmem / Hāķ’ dan budur murādum hem göreyim ker olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4). [rakīb,]

Cān fedā itmez Muhibbî yoluña dimiş **rakīb** / Sümme vallāhi yalandur döstüm tek sen dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6). [rakīb,]

rakīb: Ağyar, gayr.

Hîç revā mı yād idüp her dem **rakībī** yād ide / Niçe yıldur añmaya bu ‘āşık-ı dīrīnesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3). [rakībī, -i]

İdüp redd 'āşıkı maḳbül **raḳībī** / Revā mı uyasın sen ol le'īme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2981, Beyit 4*).
[raḳībī, -i]

raḳīb: (Ar. reḳābet "gözetmek, beklemek"ten raḳīb) 1. Aynı şeyi elde etmek isteyenlerden, aynı amaca varmak için uğraşanlardan her biri.

Āsitānuñda kaçan göre Muhibbī'yi **raḳīb** / Hiç olur mı ki ḥased aña ḥasīd eylemeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2870, Beyit 5*). [raḳīb,]

raḳīb: Āşğın sevgiliye ulaşmasını engelleyen fitneci, hilekâr kimse.

Cevr ider baña **raḳībē** rahm idüp / Bağrı niçe 'āşıkun baş olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2670, Beyit 3*). [raḳībē, -e]

raḳīb sözine: Uğursuz rakibin sözüyle hareket etmek.

Ḳabülümdür gelen senden cefâlar / Hemân tek sen **raḳīb sözine** uyma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 4*). [raḳīb sözine, -ne]

raḳīb-i bed-nihāda: Kötü yaradılışlı rakip.

Muhibbī terk-i cān itmez dir-imiş / İnanduñ ol **raḳīb-i bed-nihāda** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 5*). [raḳīb-i bed-nihāda, -a]

raḳīb-i ehremen: Şeytan rakip.

İy Muhibbī ol perī insāna görünmez kaçır / Līk hīç gitmez yanından ol **raḳīb-i Ehremen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [raḳīb-i ehremen,]

raḳīb-i kāfiri: Kafir rakip, suçlu, günahkar rakip; sevgiliyi aşıktan ayırma suçunu işlemiş olan, merhametsiz ve imansız rakip.

Yār işiginde koma öldür **raḳīb-i kāfiri** / Tīğunı tā 'arş üzre iy Muhibbī esasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [raḳīb-i kāfiri, -i]

raḳībī kelb-i: Köpek rakip.

Raḳībī kelb-i kūyuñ sandum evvel / Didüm bīgāne[ler] āḥir olunca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 9*). [raḳībī kelb-i, --i-uñ]

raḳīb-i següñ: Köpek rakip.

Yāra dimiş ki cānımı senden dirīğ ider / Eyleñ nazar **raḳīb-i següñ** iftirāsına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2850, Beyit 2*). [raḳīb-i següñ, -uñ]

rakīb-ile: Ağyar, gayr.

Rakīb-ile ider ol 'ışk bāzı / Benüm hālüm aña olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*).
[rakīb-ile,]

rakşa girüp: Dans etmek.

Mest oldı yine **rakşa girüp** bād-ıla oynar / Hiç öyküne mi tırta-i dildāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [rakşa girüp,]

rakīb: Aşığın rakibi.

Rakībi terk kılmak fikrin itdüñ / Ne hācet hayr işe istiḥāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 4*).
[rakībi, -i]

rām kılmuşdur: Boyun eğdirmek, itaat ettirmek.

Serv gibi salınup serv-i revānumdur gelen / **Rām kılmuşdur** beni ārām-ı cānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [rām kılmuşdur, -mişdur]

rām olmaz: Boyun eğmemek II itaat etmemek.

İtme efsün[ı] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / Sana **rām olmaz** peridür degme efsünüm bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [rām olmaz,]

ramak kaldı: Bir şeyin olmasına çok az kalmak.

İy tabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan bir ramak / Derdüme eyle devā la'l-i şeker-güftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [ramak kaldı, -dı]

ra'nā: Güzel.

Şāne eyle zülfüñe ḥüsn-ile **ra'nāsın** bugün / Sürme eyle çeşme çün bir rüy-ı zībāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [ra'nāsın, -sın]

rāst: Doğru, eğri olmayan, müstakim.

Rāstī kāmetüñi gördüm eyā serv-i revāñ / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [rāstī, -i]

rāst: Doğru.

Fitne fenninde ser-āmed dir-isem kaşuña **rāst** / Baş koşar çünki şehā tırta-i tarrāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [rāst,]

Benefşe **rāst** u zülf kec-rev gider / Tenündeki leţāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*).
[rāst,]

rāy: Fikir, düşünce.

Kaşlarına rā didüm rā ehli **rāyum** gördiler / Her biri taḥsîn idüp baş egdiler bu rālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [rāyum, -um]

rāvegān: Bedava, parasız; pek çok, pek bol.

Muhibbî **rāvegān** söz gevherini / Sakın virme bilen alur bahāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*).
[rāvegān,]

Meclis içre bāde içdükdē lebini **rāvegān** / Bu Muhibbî reşk ider her laḥza her dem sāğara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [rāvegān,]

Ko ḥüsnüñi ‘aşıklaruñ kılsun temāşā **rāvegān** / Men ‘ eyleyüp ol gülşene ḥaṭṭuñi bārū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 4*). [rāvegān,]

Geçilmez **rāvegān** derün-ıdı ‘ışk / Dil ü cānı virüben bāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 2*).
[rāvegān,]

Şi‘rümün kim kıymetin bilür aña ‘arz iderem / Şi‘rini çün **rāvegān** virmedi Selmān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [rāvegān,]

Her kesi seyr eyley idi genc-i ḥüsnin **rāvegān** / Kim aña ṭılsım olup zülfeyn[i] ger mār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [rāvegān,]

rāvegān: Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

İy Muhibbî ‘ışk ara terk itmeyince cān u ser / Vuşlat-ı cānān muḳarrer girmez ele **rāvegān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [rāvegān,]

Sāyesidür zülfintüñ yāḥūd zümürürd rīzesi / Yā sevād-ı müşgdür dökilmiş anda **rāvegān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [rāvegān,]

Bulmak isterseñ eger cānān vişālin iy gönül / **Rāvegān** girmez elüñe ḥarc kıl cān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 2*). [rāvegān,]

rāzı: Hoşnut, memnun, rıza gösteren.

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise / **Rāzıyam** her ne gelirse baña cānānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 4*). [rāzıyam, -y, -am]

Bu Muhibbî dilemez mihr ü vefāñı güzelüm / **Rāzıyam** beni cefā vü cevruñle yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [rāzıyam, -y, -am]

Ḳāni‘em bir loḳmaya dünyā na‘ıminden n’olur / **Rāzıyam** bir ḥırkaya dimem ki bī-şālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 5*). [rāzıyam, -y, -am]

Ger cefâ sengini yagdursañ gökden **râziyam** / Her ne kim gökden yaga lâ-büd qabûl eyler zemîn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*râziyam, -y, -am*]

Her ne gelürse mihr eger cevri **râziyam** / Sundum nigâra cân-ıla çün ihtiyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*râziyam, -y, -am*]

Beni öldürsün yisünler beni küyi itleri / **Râziyam** tek baña bir gün dimesün git añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*râziyam, -y, -am*]

Râziyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murâduñ beni hicrûñ ile öldürmek-ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 3*). [*râziyam, -y, -am*]

İstemem olmak beni yârum kıla şadra nişîn / **Râziyam** tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [*râziyam, -y, -am*]

râzi: Hoşnut, memnun, kabullenmiş, rıza göstermiş (kimse). II Âşık.

Yârdan her ne gelür derd ü belâ zecr ü sitem / **Râziyuz** lâ dimezüz tek bize yârân küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*râziyuz, -y, -uz*]

râz-ı nihâna: Gizli sır.

Kimdür ki anuñ nokta lebinden haber aç / Bîgâne kaçan vâkıf ola **râz-ı nihâna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [*râz-ı nihâna,]*

rebâb: Kemeçeye benzer eski bir saz.

‘Âşıkâ kânündür çünki ezelden inlemek / İnlesün sînem benüm dönsün **rebâbuñ** ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [*rebâbuñ, -uñ*]

rebâb: Rebab (sazı gibi inleyen).

Çeng idelden Muhibbî kâmetini / İniler oldı çün **rebâb** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5*). [*rebâb,]*

rebâb: Gövdesi Hindistan cevizi kabuğundan yapılmış uzun saplı saz.

Sakin aldanma cihân revnaqına / Hâl diliyle saña dir **rebâb** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*rebâb,]*

redd: Kabul etmeme, geri çevirme.

Hıdmete geldi bu Muhib kapuña / Anı **reddeyleme** ‘abîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 6*). [*reddeyleme, -eyle, -me*]

redd eyleme: Reddetme.

Geldükçe ser-i küyuña **redd eyleme** anı / Zîrâ Kerîm yapmadı hîç kapu sâ'ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [*redd eyleme,]*

redd idüp: *Geri çevirmek.*

İdüp redd 'âşıkı maķbûl raķîbi / Revâ mı uyasın sen ol le'tîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4*). [*redd idüp,]*

redd idüp: *Reddetmek, kabul etmemek, geri çevirmek.*

Beni cellâd ğamzeñ iki nîme / Ko kılsun **redd idüp** tek yûri dime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*). [*redd idüp,]*

redd olup: *Geri çevrilmemek, kabul edilmek.*

Muhibbî **redd olup** mahrem raķibûñ / Katuñda bir seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 5*). [*redd olup, -up]*

refâr: *Far. Salınarak yürüme, güzel yürüyüş.*

Seyre çıkısañ kadd ü **refârın** temâşâ itmege / Gülşen içre servler baş kaldura dîvârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*refârın, -ın]*

Gözleri yaşı Muhibbî'nüñ akar cûlar olup / Yüz sür ol serv-i sehî kürk-ile **refâra** be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [*refâra, -a]*

refâr: *Salınarak yürüme, güzel yürüyüş.*

Anuñ-içün cû olup bu göz yaşı olur revân / İy boyı serv-i sehî **refârûñ** eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [*refârûñ, -uñ]*

Ğoncaya nâz öğredür her dem lebûñ güftârda / Serve ta'lîm ide bâlâ kadûñ **refârda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1*). [*refârda, -da]*

refâr: *Salınarak edalı yürüyüş.*

İder tâvûs-veş cevlân boyı serv-i hîrâmândur / Gören **refârını** eydür meger kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*refârını, -ı, -n, -ı]*

refâr: *Salınarak edalı yürüyüş.*

Bugün gülzâr-ı hüsn içre biten berg-i semensin sen / Yâhûd nâz-ıla **refâra** gelen serv-i çemensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [*refâra,]*

reh-güzer olsun: *Geçit, yol olmak, uğranılan mekan olmak.*

At ğamze okın sīneme dilden öte geçsün / Delsün cigerüm ğamzeler[ün] **reh-güzer olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2696, Beyit 3*). [*reh-güzer olsun, -sun*]

reh-i 'ışka: *Aşk yolu.*

Dönülmez ben **reh-i 'ışka** yöneldüm / Du 'ā-yı ğayr kılsun baña yārān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2725, Beyit 3*). [*reh-i 'ışka, -a*]

rehn iderdüñ: *Bir mal vb. rehin olarak bırakmak, rehine koymak.*

Tāc u ğırkañ **rehn iderdüñ** zāhidā ğumğāneye / Bāde ile añlasañ mey-ğōrlaruñ sen 'ālemin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [*rehn iderdüñ, -erdüñ*]

rehn itse: *Rehin vermek.*

Çün ğarābāt ehliyem itdüm melāmet iğtiyār / Rind olan ger cāme **rehn itse** 'aceb mi cāmesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [*rehn itse, -se*]

rehnine mey: *Şarap rehini.*

Ħırkamı ālüde-mey kılsam beni 'ayb eylemeñ / Bir kadeş mey rehnine göndermişem destāri ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2593, Beyit 4*). [*rehnine mey,*

reh-nümün: *Yol gösteren, rehber.*

Gerçi kim çokdur ğünāhum līk artuk rağmetüñ / Çün yol azmış kullara sensin İlähī **reh-nümün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*reh-nümün,*

Virmedi rāh-ı talebden çünki Ħiç bir kes nişān / 'İşğdan ğayrı MuĦibbī bil saña yok **reh-nümün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [*reh-nümün,*

reh-nümün olduñ: *Rehberlik etmek, yol göstermek.*

İy ğöñül başdan beni sen çıkarursın 'ākıbet / Bu tarīķ-ı 'ışğda olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [*reh-nümün olduñ, -duñ*]

reh-zen gibi: *Eşkiya gibi.*

Çünkü tīğ almış ele çeşmüñ yine **reh-zen gibi** / Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı ğağarnākte (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*reh-zen gibi,*

remmāl: *Remil döken, remilci.*

Eşk-i çeşmüm noğta dökdi yine sīnem levğine / Kāyinātuñ ğālını bilmekte **remmālam** bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*remmālam, -am*]

remmāl: *Falci.*

Bilmege 'ışkuñ nüktesin **remmāl** olayın bir zamān / Nüş it Muhibbī gül gibi cüş idesin tā Nıl gibi
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*remmāl,]*

remmāl: *Remil döken, falci.*

Tahta-i sīnemde dökdüm çünkü eşküm noqtasın / Kāyinātuñ hālını bilmekde **remmālem** bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [*remmālem, -em]*

remz: *Gizli işaret, belirti.*

Akıtdı gözümün yaşını dil harāreti / Bu **remzi** yūri fehmi idesin sor gülābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*remzi, -i]*

remz: *Gizli bir şekilde, gizlice.*

Giceyi güne degiş hattuña didi niçe kez / 'Arızuñ **remz-ile** dir 'anberi kāfūr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 4*). [*remz-ile, -ile]*

Qalbüne āh-ı Muhibbī eylemez disem eğer / Yār nāzūk-ṭab'dur **remz-ile** mermer göstere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [*remz-ile, -ile]*

Remz-ile derd-i dilin söyler bu gönlüm gūşına / Şad hezārān āferin olsun anūn hāmūşına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [*remz-ile, -ile]*

renc: *Hasta.*

'Işık yolında şabır iden **rence** / İrişür 'ākıbet [ol] ulu gence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [*rence, -e]*

Ol Mesihī leb şifāsın **rencümüñ** bilür dile / Ola ihmāl itmeyüp derdüme k̄anūnum bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [*rencümüñ, -ümüñ]*

renc: *Acı, sızı, sıkıntı.*

Yiter katlūme tūr-i gāmzeñ āhir / Nigārā destüne gel virme **rence** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*). [*rence, -e]*

Sataşdum gerçi 'ışık içinde **rence** / Bi-ḥamdillāh irişdüm ulu gence (*Muhibbī Divanı , Gazel 2879, Beyit 1*). [*rence, -e]*

Bir gice eylesin menzilūme **rence** kadem / Dü cihānı götürü-virür-idüm ol şebūme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [*rence, -e]*

renc çekmegil: *Sıkıntı, ıstırap, eziyet çekmek.*

İtme efsün[1] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / Sana rām olmaz perîdür degme efsünüm bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5*). [*renc çekmegil, -gil*]

rence ugradum: Ağrı, sızı vermek; öfkelenmek, kızdırmak II sıkıntıya uğratmak. Birini kötü, zor bir duruma düşürmek.

Egerçi ugradum 'ışık içre renc / Bi-ḥamdillāh iriṣdüm gizlü gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 1*). [*rence ugradum, -dum*]

renci çekdiler: Zahmet çekmek.

Şular kim çekdiler 'ālemde renci / İrüşür ol muḳarrer 'ālī gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 6*). [*renci çekdiler, -diler*]

reng: Renk.

Gözümün yaşı olup kana şebîh / Yüzümün **rengi** döndi nārence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*). [*rengi, -i*]

Leb-i dilber mi yigdür ya piyāle / Yañağı **rengi** mi yig yoḫsa lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*rengi, -i*]

reng için: Renk.

Görüp cemāl-i çinüni naḳḳaşlar ḫayrān olup / Bu naḳşa dirler āferīn ḫācet degüldür **reng için** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 5*). [*reng için, - için*]

reng-i hazān: Sonbaharın rengi.

Nāmeler āhum odından bağladı **reng-i hazān** / Eşk-i ḫasret birle yazdum ḫālūmi dildāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 2*). [*reng-i hazān,]*

reng-i hūn-ı ferhād: Ferhad'ın ciğerinin rengi.

Āsitān-ı Ḳaşr-ı Şīrīn yapar-ısañ iy felek / Yig-durur sengini **reng-i hūn-ı Ferhād** idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 3*). [*reng-i hūn-ı ferhād,]*

reng-i kebūd: Mavi rengi.

Gökler olursa Muhibbî tañ midür **reng-i kebūd** / Āteş-i dilden çıkan her dem duḫānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [*reng-i kebūd,]*

reng-ile: Renk ile.

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānı āh kim bu **reng-ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*reng-ile,]*

rengin itdi: Renkli hale getirmek. II Bir şeyler ekleyerek daha canlı hale getirmek.

Vaşf-ı ruḥımı itdi Muḥibbī daḥı rengin / Kimse dimesün söz konabilmez sözüm üzre (Muhibbī Divanı , Gazel 2842, Beyit 6). [rengin itdi, -di]

resk: Kıskançlık.

‘İzāruñ **resk-i** rüy-ı gül’ izārān / Ğubāruñ tāk u taḥt-ı tākdarān (Muhibbī Divanı , Gazel 2725, Beyit 1). [reşk-i, --i]

resk eyleyüp: Kıskanmak.

‘Ārızuñı görüp gül gülşende iy perī-rū / **Resk eyleyüp** özini eyledi pāre pāre (Muhibbī Divanı , Gazel 2963, Beyit 3). [reşk eyleyüp,]

resk ide: Kıskanmak.

İy Muḥibbī yine söz dürlerin[i] ‘arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp **resk ide** bu mertebüme (Muhibbī Divanı , Gazel 2919, Beyit 5). [reşk ide,]

resk ide: Kıskanmak.

Salınup gülşene gel bendeñ ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp **resk ide** tāvūs-ı cinān (Muhibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 2). [reşk ide,]

resk ideli: Kıskanmak.

Sipihr **resk ideli** bezm-i ‘iyş-i şāmumuza / Bakar ḥased gözi ile kamer de cāmumuza (Muhibbī Divanı , Gazel 2847, Beyit 1). [reşk ideli, -eli]

resk ider: Kıskanmak.

Meclis içre bāde içdükde lebini rāyegān / Bu Muḥibbī **resk ider** her laḥza her dem sāğara (Muhibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 5). [reşk ider,]

resk idersem: Kıskanmak.

Cür‘ası yāruñ Muḥibbī çün naşīb-i ḥāk imiş / **Resk idersem** tañ mıdur ol ḥāk-i gevher-tāba ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 7). [reşk idersem, -ersem]

resk ile: Kıskançlıkla, kıskanarak.

İy Muḥibbī büy-ı zülfini iletse ger şabā / Nāfesini dōke yire **resk ile** āhū-yı Çin (Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 5). [reşk ile,]

reşk-i şanavber: Çam fıstığı ağacının kıskançlığı.

Gün yüzün keşf eylesün dehri münevver eylesün / Serv gibi salınup **reşk-i şanavber** eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*reşk-i şanavber,]*

revâ: Lâyık, uygun.

Nüş-ı cam ile gönül âyînesin eyle şafâ / Ne **revâdur** ki ‘abeş yirlere maḥzûn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [*revâdur, -dur]*

revâ mı: Uygun mu, yerinde mi, hiç olur mu.

Göz ucındandır belâ vü derd ü miḥnet çekdüğüm / Serzeniş itmek **revâ mı** sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*revâ mı,]*

Göz ucındandır belâ vü derd ü miḥnet çekdüğüm / Serzeniş itmek **revâ mı** sîne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*revâ mı,]*

Neden eksük degül sîneñde kîne / **Revâ mı** döstüm andan bu dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*). [*revâ mı,]*

İdüp redd ‘âşıkı maḥbûl rakîbi / **Revâ mı** uyasın sen ol le’îme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4*). [*revâ mı,]*

revâ midur: Uygun mudur, yerinde midir, hiç olur mu.

‘Uşşâkdan yüzüñ çevürürsin **revâ midur** / İslâm içinde virmeyesin bir selâmi sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 3*). [*revâ midur,]*

revâc: İtibar , değer, kıymet.

Luṭf u keremüñ vār-iken ‘âlemde **revâcı** / Olmaga şehâ böyle dil-âzâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4*). [*revâcı, -ı]*

revân: Akan, akıcı.

Gözlerüñ yaşını pâyına **revân** eyle **revân** / Serv gibi salınur bir ḳad-i bālâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*revân,]*

revân: Akan, giden (gözyaşının akması bağlamında).

Râstî ḳâmetüñi gördüm eyâ serv-i revân / Pâyüña gözlerümüñ yaşı **revân** oldu **revân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*revân,]*

revân: Akan, akıcı.

Sevdüğüm bir serv-kağ nâzük miyândur tâzece / Anuñ-içun yolına yaşum **revândur** tâzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [revândur, -dur]

revân eyle: Akıtmak.

Gözlerüñ yaşını pâyına **revân eyle** revân / Serv gibi salınur bir kağ-i bâlâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [revân eyle,]

revân eyledüm: Akıtmak.

Lâle-veş bagrumı yakdum gül-i handānuñ için / Eyledüm yaşı revân serv-i hürāmānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [revân eyledüm, -düm]

revân eyler: Akmak; akıtmak.

Her kaçan gelse hayâl-i serv-i kağdi yāduma / Göz yaşın eyler revân ol kâmet-i mevzün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [revân eyler,]

revân eyleyen: Akıtmak. II Fedâ etmek.

Bu göz yaşını cü yirine eyleyen revân / Bâğ-ı cihānda serv-i hürāmān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [revân eyleyen, -yen]

revân itdüm: Dökmek.

Kanlı yaşımı **revân itdüm** eyâ serv-i revân / Bu umuda kim gelüp ruhsârım üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [revân itdüm, -düm]

Ruĥları şevkine itdüm pîrehen gül gibi çāk / Göz yaşın daĥı **revân itdüm** ben ol serv-i kağe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [revân itdüm, -düm]

revân itdüm: Akıtmak, dökmek.

Çünkü gördüm bir nazâr ol serv-kağ meh-rüyı ben / İki gözümden **revân itdüm** akıtdum cüyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 1*). [revân itdüm,]

revân itsem: Dökmek.

Gözlerüm yaşın **revân itsem** ‘aceb mi payuña / Gülşen-i hüsn içre çünki serv-i bâlâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [revân itsem, -sem]

revân olam: Gitmek, akmak.

Ka‘be‘yi koyup küyına olam revân didüm / İy şeyĥ-i şehîr baña di rāh-ı şavâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [revân olam, -am]

revān oldu: *Gitmek, akmak.*

İki ‘aynum arasından iki cū oldu revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*revān oldu,]*

Şol kadar dökdüm yoluñda eşk-i çeşm oldu revān / Kūyuña varan diye kimdür bunu kandan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*revān oldu,]*

revān oldu: *Akıp gitmek II çabucak geçmek.*

İki ‘aynum arasından iki cū oldu revān / Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 2*). [*revān oldu,]*

revān oldu: *Akıp gitmek.*

Rāstî kāmētüñi gördüm eyā serv-i revāñ / Pāyuña gözlerümüñ yaşı **revān oldu** revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*revān oldu,]*

revān olduğu: *Akmak, dökülmek.*

Gözlerüm yaşı **revān olduğu** budur sū-be-sū / Hāk-i pāyına dilersin servüñ ola rū-be-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*revān olduğu, -duğu]*

revān olma: *Bir şey uğruna yola koyulmak.*

Muhibbî naqş-ı bî-rengüñ temāşasında ol dāyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina **revān olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [*revān olma,]*

Muhibbî naqş-ı bî-rengüñ temāşasında kal dāyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina **revān olma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [*revān olma,]*

revān olsa: *Gitmek, akıp gitmek.*

Yagup yagmurlayın yaşum n’ola cūlar **revān olsa** / Bulutlar gibi agdurdum göge dūd-ı siyāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*revān olsa,]*

revān olsun: *Akıp gitmek. Salınmak.*

Göñülde gözde nem varsa yoluña harc idem küllî / Eger cāndur eger serdür ikisi de **revān olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*revān olsun, -sun]*

revān olur: *Akmak.*

Gözüm yaşı gördüğü demde **revān olur** / Salınsa eger ol qaddi dil-cū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [*revān olur,]*

revān olur: Akıp gitmek.

Anuñ-ıçun cū olup bu göz yaşı olur revān / İy boyı serv-i sehī ref̄tāruñ eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [*revān olur,]*

revān olursa: Akmak, dökülmek.

Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān / Karşuma serv-i sehī gibi hırāmān olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*revān olursa,]*

revāna idüp sen: Akıtmak, dökme; gözyaşı dökme, ağlamak.

Gözinden hūn akıtdı bu Muhibbī / İdüp sen serv yaşı revāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*). [*revāna idüp sen,]*

revāne oldum: Yola koyulmak, gitmek.

Gözümden dürr-i eşki dāne dāne / Getürüp kapuña oldum revāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2905, Beyit 1*). [*revāne oldum, -dum]*

revāne olsañ: Akmak, yürüyüp gitmek.

Saña du'ālar eyleye el kaldurup çınār / Bāğa revāne olsañ o serv-i revān-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [*revāne olsañ, -sañ]*

revġan: Yağ.

Revġan-ı dil akdugınca aqlaram ben zār zār / Gerdişine añladum revġan gerek dölābda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*revġan,]*

revġan oldı: Yağ olmak.

Sīnem odına zarar yok ger yaşum hādden aşa / Revġan oldı zıdd iken ol āb beñzer āteşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*revġan oldı, -dı]*

revġan-ı dil: Gönül yağı.

Revġan-ı dil akdugınca aqlaram ben zār zār / Gerdişine añladum revġan gerek dölābda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*revġan-ı dil,]*

revnak: Çekicilik, güzellik, zarafet.

Sakın aldanma cihān revnaķına / Hāl diliyle saña dir rebāb sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*revnaķına, -ı, -n, -a]*

revzen: Pencere.

Seni görmek diler hürşid-i enver / Gehī derden gelür ü gāh **revzen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [*revzen,]*

revzene: Pencere.

Bāğ-ı hüsünüm havāledür gözün yumsun dimiş / Yapılır mı çün qadīmī olsa didüm **revzene** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*revzene,]*

re'yi: Fikir, düşünce.

Derdüni devā bildi qabül itdi Muhibbī / Bu **re'yi** kılur kimse mi var 'āqil içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 5*). [*re'yi, -i]*

reyāhīn: Fesleğenler.

Hazān irse döner zerde **reyāhīn** / Gezend irmeye ol nāzük miyāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 2*). [*reyāhīn,]*

rīg ider: Esirgemek.

Gözlerüm yaşıyla tahrir eylesem ahvālümü / Zerd-i rüyum **rīg ider** topragin ol mektüb için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 5*). [*rīg ider, -er]*

rihlet: Göç , dünyadan ahirete göç ediş.

Getürür peyk-i ecel san baña **rihlet** nāmesin / Her kaçan zāhir olur haddinde ol hatt nihān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [*rihlet,]*

rīm: Roma.

Çekelüm Allāh Allāh ceş-i İslām / Varalum Hāq müyesser ide **Rīm'e** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2886, Beyit 3*). [*rīm'e, -e]*

rind: Dünya işleriyle uğraşan, eğlenceye düşkün, kalender (kimse).

'Ārif-iseñ iy Muhibbī sırr-ı 'ışkı **rinde** sor / Müşkil-i 'ışk keşf olunmaz 'ilm-ile Keşşāf-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*rinde, -e]*

rind: Dünya işlerini hoş gören, dünyaya değer vermeyen kişi.

Gönlümü virsem 'aceb mi ol gözi mestāneye / **Rind** olanlar cān virürler şevk-ile pervāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [*rind,]*

Zāhidā itme naşīhat kim eşer itmez baña / Pāk meşreb **rind** olan uymaz iñen efsāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [*rind,]*

rind olan: *Gönül adamı, ârif olan.*

Çün harābāt ehliyem itdüm melāmet ihtiyār / **Rind olan** ger cāme rehn itse ‘aceb mi cāmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 2*). [*rind olan,]*

rindān: *Dünya işini boş görenler, alçakgönüllüler, kalenderler. Aşıklar, şairler.*

Ne tañ ger cān virem ol la‘l-i nāba / Ki **rindān** meyl ider şāfi şarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [*rindān,]*

rindāne: *Rint olan kimseye yakışır şekilde.*

Cüş idüp iy Muhibbî yine gönül / Didi bu ş‘ri hoşça **rindāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [*rindāne,]*

rindāne: *Dış dünyadan ilgisini kesen, toplum tarafından hor görülen, kendi dünyasında aşkı yaşamaya çalışsan kişi, âşık.*

Mey nüş idüben başa külāhın koya kec-rev / **Rindāne** geyüp nāz-ıla mestāne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 2*). [*rindāne,]*

rîş oldı: *Gönlü yaralı, kederli olmak.*

Pür dil ğam-ıla cān-ıla hem oldı ciger rîş / Dīvāne olup ‘ışk-ıla bî-çāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 4*). [*rîş oldı, -dı]*

rîsmān: *İp, halat.*

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / **Rîsmān-ı** āhdan itdüm ben aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*rîsmān-ı, --ı]*

rişte rişte kılmayınca: *Tel tel kılmak.*

Rişte rişte kılmayınca şāne gibi bagruñı / İdemezsin el sunup ol saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [*rişte rişte kılmayınca, -mayınca]*

rişte-i cāna: *Can ipi.*

Dizerdüm **rişte-i cāna** bu söz gevherlerin bir bir / Eger meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 3*). [*rişte-i cāna, -a]*

rişte-i müjgānum: *Kİrpiklerin ipi.*

Merdüm-i çemüm niçe bir lâ‘l-i nâbuñ şevkine / **Rište-i müjgānum** üzre dürr-i eşküm baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 4*). [*rište-i müjgānum, -um*]

riṭl-ı girānı: Ağır ve dolu kadeh.

Yine vaqt oldı alam rāh-ı muğānı elüme / Komayam nüş idem ol **riṭl-ı girānı** elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*riṭl-ı girānı, -ı*]

riyā: İki yüzlülük.

Ben tālib-i nigāram maḳsūd baña dīzār / Gör bu **riyāyı** zāhid cennet umar hemişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*riyāyı, -y, -ı*]

riyā ile: İki yüzlülükle.

Zāhidā ḫalvete gir ‘ömri **riyā ile** geçür / Gidelüm yār-ıla biz şaḥn-ı gülistāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2*). [*riyā ile,]*

Tekye kılsun bu **riyā ile** ko zāhid zūhdine / Hāşa kim nevmiz olam ben vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [*riyā ile,]*

riyā vü lāf-ıla: İkiyüzlülük ve kuru laf.

Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz ma ‘arīfden ḫaber / ‘Ömrini gerçi geçürmişdür **riyā vü lāf-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [*riyā vü lāf-ıla, --ıla*]

riyā vü zerḳ ide: Hile yapmak ve ikiyüzlü olmak.

Cürm ü ‘işıyāna olalum cān-ıla biz mu ‘terif / Zāhide budur düşen her dem **riyā vü zerḳ ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [*riyā vü zerḳ ide, -e*]

riyā vü zerḳ-ıla: İkiyüzlülük ve hile.

Eger bed-nām-ı ‘işt olсам beni ‘ayb eyleme zāhid / **Riyā vü zerḳ-ıla** sen salagör var şöhreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*riyā vü zerḳ-ıla, --ıla*]

riyālu: İki yüzlü.

Bu **riyālu** secdeden kalduramaz zāhid başın / Anuñ-içun kim anuñ boynında var bār-ı günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [*riyālu,]*

rızā göster: Uygun bulup kabul etmek, rāzı olmak.

Vefāyı görmek isterseñ Muhibbî māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāyim **rızā göster** cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5*). [*rızā göster,]*

rīze: *Ufak parça, kırıntı, döküntü.*

Sāyesidür zülfinūñ yāḥūd zümürürd **rīzesi** / Yā sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [*rīzesi, -si*]

rū: *Yüz.*

Āh eylemegil gün yüzine karşı Muḥibbī / Tā jeng-i sehāb-ıla ḥafī olmaya ol **rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [*rū,]*

Tāli ümdendür şikāyet kıldugum iy tünd-ḥū / Yoksa senden görmedüm cevr ü cefādan gayrı **rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*rū,]*

rū: *Yüz, çehre, satıh.*

Cilve hemān şīve hemān ḥū hemān / Fitne hemān ḡamze hemān **rū** hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*rū,]*

Ya kanı bir gül-i nev-reste-i ter / Münevver ola ‘ālem göstere **rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*). [*rū,]*

Gönül virme cihāna yüz [üñ] ak it / Aña meyl eyleyen olur kara **rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [*rū,]*

Perī dirlers saña [hem] ay melek ḥū / ‘Aceb olmaz ki yok insānda bu **rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [*rū,]*

Zekāt-ı ḥüsnini in‘ām kılmış / Velī göstermedi hergiz baña **rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 4*). [*rū,]*

rū duta: *Yönelmek,teveccüh etmek, meyletmek.*

Dil viren diller ḡamı dehr-ile bīhūde ola / Kim ki rū Ḥāzret-i Ḥāḡḡ’a duta āsūde ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 1*). [*rū duta,]*

rū-be-rū: *Yüz yüze, karşı karşıya.*

Gözlerüm yaşı revān olduḡı budur sū-be-sū / Ḥāk-i pāyına dilersin servüñ ola **rū-be-rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*rū-be-rū,]*

İy Muḥibbī sen sen ol bakma sakın āyīneye / Yüz karasın göresin korkum bu olma **rū-be-rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [*rū-be-rū,]*

Saḡt-rūdur korkaram kim saña hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe kılma **rū-be-rū** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [*rū-be-rū,]*

rübūde kılup: *II Hakim olmak.*

Sen itdüñ hüsnüñi evvel nümüde / Kılıp bu ‘aql-ıla gönüm rübüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [*rübüde kılıp,]*

ruh: Yanak.

Öykinelden **ruhlaruña** gül lebüne la‘l-i surh / Ol günehdür birini hâr u birin taş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*ruhlaruña, -lar, -uñ, -a]*

Ruğlarında haç görüp âh eyledüm dilber didi / Sâye-i zülfümdür ol yañış hayâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*ruğlarında, -lar, -ın, -da]*

Ruğlarında dâne-i hâlin görüp bu murğ-ı dil / Bend-i zülfine düşüp anuñ giriftâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 3*). [*ruğlarında, -lar, -ın, -da]*

Zâhir oldı **ruhlarında** didiler hâtt-ı siyâh / Güş idip anı gönülden kopdı bir göynüklü âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1*). [*ruhlarında, -lar, -ın, -da]*

Gün yüzünden ‘âlemi cânâ münevver eyleyen / Bu Muhibbî **ruhlaruña** gün dimiş alnuña mâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 5*). [*ruhlaruña, -lar, -uñ, -a]*

ruh: Yanak.

Meclis içre yakmaga ‘aşıkları pervânesi / Şem‘ gibi **ruhlaruñı** tâbnâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4*). [*ruhlaruñı, -lar, -uñ, -ı]*

Beñzedelden **ruhlaruñı** âfitâbuñ ‘aynına / Nûra ğarğ olup göründüñ şeyh ü şâbuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [*ruhlaruñı, -lar, -uñ, -ı]*

ruh: 1. yanak 2. yanak || kale (satranç terimi) 3.ruh.

İy Muhibbî hâne-i ‘uşşaka âteş salmaga / **Ruğları** zikriyle şi‘ri süznâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [*ruğları, -lar, -ı]*

Ol boyı serv-i sehî **ruhları** gül gönca dehen / Ol gözi nergis-i mest kâküli hüş-büdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*ruhları, -lar, -ı]*

Ruğları şevkine yakup dil ü cân şem‘ gibi / Bu Muhibbî yumada dāmānını kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*ruhları, -lar, -ı]*

ruh: (Sevgilinin) yanağı.

Her ne yirde ki **ruhun** yādına göz yaşı dökem / Lâleler ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*ruhun, -un]*

Gülşen içre **ruhlarun** devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var-iken bārān döküp saçılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*ruhlarun, -lar, -uñ]*

Seyr iderken **ruhlarun** öpsem lebün ‘ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*ruhlarun, -lar, -uñ]*

Küfr-i zülfüni götür göster **ruhuñ** imānını / Bir yire cem' olmamışdur dōstum küfr-ile dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 4*). [*ruhuñ, -un*]

Gülşen-i hüsnünde kılduñ **ruhlarıñ** gülzār sen / Baña dırsin anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*ruhlarıñ, -lar, -uñ*]

Ruhlarıñ añalı oldı yine şeydā lāle / Komayup elden içer bāde-i hamrā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [*ruhlarıñ, -lar, -uñ*]

ruh: Yanak.

Ruhları yādına cānā neyçün efgān ideler / Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*ruhları, -ları*]

ruh: Yanak II sevgilinin yanağı.

İy Muhibbī **ruhları** şevkine her şeb-tā-seher / Bülbül-i şūrīde-veş nāle [vü] feryād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 5*). [*ruhları, -lar, -ı*]

ruh: Yanak II yüz.

Ruhuñı aç ki hacil ola görüp zülf-i siyāh / Leşker-i Rüm'[ı] çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*ruhuñı, -uñ, -ı*]

Ruhlarıñsuz bu Muhibbī gıceler nālān olur / Bülbülündür n'eylesün gülzārıñ eyler ārzü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2779, Beyit 5*). [*ruhlarıñsuz, -lar, -uñ, -suz*]

Ruhlarıñsuz bağ u şahrāda görinen çeşmüme / Her gül āteş-pāredür her lāle beñzer aḡkere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2913, Beyit 4*). [*ruhlarıñsuz, -lar, -uñ, -suz*]

ruhu: (Sevgilinin) yanağı.

Ruḡı sevdāsı ḡayali beni Ferhād eyler / Niçe Şīrīn niçe Ḥusrev niçe meh-rüdur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [*ruḡı,]*

Bāde vü şahñ-ı çemen sākī-i gül-fām olsa / **Ruḡı** gül saçları sünbül gözi bādām olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*ruḡı,]*

Dilā rūşen nazar eyle yine sen zülf-i cānāna / **Ruḡı** üstinde rūşendür ki kaçdı vardur imāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [*ruḡı,]*

Surḡ-püş oldı yine içdi mey-i nāb **ruḡı** / Sanki ḡübān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*ruḡı,]*

ruh-ı efrūhte: Yanmış ruh.

Nüş idüp elde tutar sāğarı şeydā lāle / **Ruḡ-ı efrūhte** san bāde-i hamrā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*ruh-ı efrūhte, -te*]

rūhī fedāk: *Ruhum sana feda olsun.*

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne āb ü hāk iy nāzenīn / Dirsem saña itme ‘aceb **rūhī fedāk** iy nāzenīn
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*rūhī fedāk,]*

ruhi handānlar-ıla: *Gülen yüz, gülümsemesi eksik olmayan yüz, güler yüz.*

Çün bahār oldı gelün ‘iyş idelüm cānlar-ıla / Lebi mül gözleri bādām **ruhi handānlar-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2809, Beyit 1*). [*ruhi handānlar-ıla, -lar-ıla]*

ruh-ı zerd: *Solgun yüz.*

Kanum ile yazdı dīdem bu **ruh-ı zerd** üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [*ruh-ı zerd,]*

ruh-ı zerde: *Solgun yüz.*

Didiler gözlerün yaşı kamu sırruñı fāş itdi / Didüm teskīn idem anı ne çare bu **ruh-ı zerde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*ruh-ı zerde, -e]*

ruh-ı zerdüm: *Sararmıs/solgun yüz.*

Feryādını dil kesdi göreliden **ruh-ı zerdüm** / Bülbül gibi nāle keser ire hāzāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2965, Beyit 5*). [*ruh-ı zerdüm,]*

ruh-ı zerdüm: *(Āşığın aşktan dolayı) sararmıs, solgun yüzü.*

Yaşum surh u **ruh-ı zerdüm** saña yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme ‘ışka getürdüm dü güvāhı ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*ruh-ı zerdüm,]*

ruhları şevkine: *Yanak arzusu.*

Ruḥları şevkine itdüm pīrehen gül gibi çāk / Göz yaşın daḥı revān itdüm ben ol serv-i kade (*Muhibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*ruhları şevkine, -ne]*

ruhlaruñ devrinde: *(Sevgilinin) gül gibi al al olmuş yanağının zamanında, devrinde. II Sevgilinin ortaya çıktığı vakit.*

Ruḥlaruñ devrinde itdüm cām-ı la ‘lūñi heves / Didiler ‘iyş eylemek bihter-durur mehtābda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2980, Beyit 2*). [*ruhlaruñ devrinde,]*

ruhlaruñ üzre: *Yanaklarının üzerinde.*

Ruḥlaruñ üzre yine zūlf-i perīşān[ūñ] görüp / Āh sevdāya düşüp ḥāl-i perīşānam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*ruhlaruñ üzre,]*

ruhsār: 1. Yanak 2. Yüz.

Gösterüp **ruhsaruñi** dehri gülistān eyledüñ / Āb-ı rüyuña senüñ yārā hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3*). [*ruhsaruñi, -u, -ñ, -ı*]

ruhsār: Yanak || yüz.

Kanlu yaşumı revān itdüm eyā serv-i revān / Bu umuda kim gelüp **ruhsārum** üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [*ruhsārum, -um*]

ruhsār: Sevgilinin yanağı.

Nāgehān **ruhsārımı** görse benüm bu gözlerüm / Hāşre dek kılsam nazār toymaya ol dīdārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [*ruhsārımı, -ın, -ı*]

ruhsār: Sevgilinin yüzü ya da yanağı.

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam **ruhsāruña** / Kim bakar ‘ālemde kim var āfitābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [*ruhsāruña, -u(ñ), -a*]

Bend eyle dili zülfüne dīvāne gerekse / Yak cānumı **ruhsāruña** pervāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1*). [*ruhsāruña, -u(ñ), -a*]

ruhsārum üzre: Yanağımda.

Yine **ruhsārum üzre** vaşf-ı hālüm / Gözüm taḥrīr ider hūn-ı cigerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 3*). [*ruhsārum üzre,]*

rūhü'l-emīn: Cebrail (AS).

Şeh-perin cārüb ide **Rūhü'l-emīn** / Hāk-i pāyuña senüñ iy pāk-dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 1*). [*rūhü'l-emīn,]*

Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil çü Tāhā vü Yāsīn / Hāk-rüb-ı āsītānuñ şehperi **rūhü'l-emīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 1*). [*rūhü'l-emīn,]*

rūm: Anadolu (*Burada yaşayan insanlar beyaz ırktan ve güzeldirler.*) || Sevgilinin beyaz yüzü.

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ḥaṭṭı dilberüñ / Didüm ki sultān-ı Hābeş **Rūm'a** gelüpdür ceng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*rum'a, -a*]

rūmī: Rum ülkesinden olan, Anadolulu.

Hüsnuñe olmaz muḳābil küfr-i zülfüñ dağılır / **Rūmiler** leşker çeke çün kāfiristān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*rūmiler, -ler*]

rumûz: (Ar.) Remizler, işaretler; gizli imler.

İy Muhibbî sor baña 'ışkuñ **rumûzın** ser-be-ser / Saña taqrîr eyleyem bir bir ser-â-pâ meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6). [rumûzın, -ın]

rumûz-ı 'ışkı: Aşkın işareti, sırrı.

Kılursa tîğ-ı 'ışk seni dü-nîme / **Rumûz-ı 'ışkı** dime her le'îme (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 1). [rumûz-ı 'ışkı,]

rumûz-ı 'ışkuñı: Aşkın gizli manaları.

Sordum **rumûz-ı 'ışkuñı** 'âlim olanlara / Hâll itmedi birisi sü'âlüm kitâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5). [rumûz-ı 'ışkuñı, -uñı]

rumûz-ı sırr-ı 'ışkı: Aşkın sırrının rumuzu.

Rumûz-ı sırr-ı 'ışkı bundan özge / Disem yok kimsede tākāt şünüde (Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4). [rumûz-ı sırr-ı 'ışkı, -ı]

rüşen: 1. aydın, . 2.açık, belli.

Yakmağa bağır yağum dil tekyesine gönder / Söyinmeştün ebed ol **rüşen** çerâğum olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4). [rüşen,]

Dilâ **rüşen** nazar eyle yine sen zülf-i cānāna / Ruḥı üstinde rüşendür ki kaçdı vardur îmāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1). [rüşen,]

Dilâ rüşen nazar eyle yine sen zülf-i cānāna / Ruḥı üstinde **rüşendür** ki kaçdı vardur îmāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1). [rüşendür, -dür]

rüşen degül: Aydınlık, açık ve parlak olma durumu.

Yüzi hürşidinüñ nûrı katında / Degül rüşen çerâğ-ı mäh-ı tībān (Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 2). [rüşen degül,]

rüşen görünür: Parlamak, ışıldamak.

Mıhrüñ vaṭan iy dōst tutaldan dil içinde / **Rüşen görünür** gün gibi 'ışkum il içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1). [rüşen görünür,]

rüşen idegör: Aydınlatmak.

Rüşen idegör gözlerümi pîrchenüñle / Bu 'aşkı iy Yūsuf-ı Ken'ân'um unıtma (Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 4). [rüşen idegör, -egör]

rüşen ider: Aydınlatmak.

Gözlerümden gel nihân itme nigārâ gün yüzüñ / **Rüşen ider** ‘âlemi çün ‘âlem-ârâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 4*). [*rüşen ider,]*

rüşen iderdüm: Aydınlatmak.

Nedür iy zâhid-i ĥod-rev tarîk-ı ‘ışķa inkârüñ / Saña **rüşen iderdüm** ger velî gâyetde gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [*rüşen iderdüm, -erdüm]*

rüşen itdi: Aşikar etme, aydınlatma, parlak gösterme.

Rüşen itdi kangı dil kim mihrüñ ile sînesin / Şâf kıldı ğıll ü ğışdan gün gibi âyînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*rüşen itdi, -di]*

rüşen kıl: Aydınlatmak, ıştmak.

Seĥâb-ı zülfi n’eylersin gider kıl ‘âlemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihân pür âfitâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4*). [*rüşen kıl,]*

rüşen kılmaga: Aydınlatmak, parlatmak.

Ğam meclisinde yakdum niçe çerâĝ-ı ‘ışķı / Kılmaga anı rüşen bagrumda yagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [*rüşen kılmaga, -maga]*

rüşen olmadı: Aşikar olmak, açığa çıkmak.

Raķîb-ile ider ol ‘ışķ bâzı / Benüm ĥâlüm aña olmadı rüşen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 4*). [*rüşen olmadı, -madı]*

rüşen olsun: Aşikar olmak, açığa çıkmak.

Rüşen olsun ĝam şebinde külbe-i vîrânumuz / Eydüñüz ol mâh togsun mâhitâb eglennesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [*rüşen olsun, -sun]*

Zülfüñi gider cemâlüñ **rüşen olsun** gün gibi / Ğasta diller niçeye dek âh-ı şeb-ĝir eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [*rüşen olsun, -sun]*

rüşen olup: Aydınlanmak.

Yiter bu rûze-i hicrân yüzüñ göster ki ‘îd olsun / Şeb-i fîrüm olup rüşen şehâ baĥtum sa ‘îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [*rüşen olup,]*

rüşenâ ider: Aydınlatmak.

Hāk-i deriyle gözlerümi **rüşenâ ider** / Varmaz Muhibbî kimsene hergiz şabâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*rüşenâ ider,]*

rüstemâne: *Rüstem gibi II ünlü İran şairi Firdevsî'nin Şehnâme'sinde adı geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı.*

Rüstemâne yayını almış o çeşm-i gâmeze-zen / Her kime dogrutsa lâ-büd ƣalbini eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*rüstemâne,]*

rüşvâ: *Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepâze kimse.*

Çāk-i girîbân idüben 'ışk-ıla dāmâna degin / 'Āşık u āşüfte vü dîvâne vü **rüşvâ** lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [*rüşvâ,]*

rüşvâ: *Rezil, kepaze.*

Gitdi 'aƣluñ bilmedi Mecnûn-ı şeydâ meşrebin / Añladı ancak hemân dünyâda **rüşvâ** meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 1*). [*rüşvâ,]*

rüşvâ eyleyen: *Rezil etmek. Utanılacak, ayıplanacak duruma düşürmek II perişan etmek.*

'İşk mıdur boynuma takup belâ zencîrini / Gezdürüp Mecnûnlayın 'âlemde **rüşvâ eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 2*). [*rüşvâ eyleyen, -yen]*

rüşvâ-yı 'âlemem: *Yeryüzünde Ayıpları meydana çıkmış.*

Zâhir ideli 'ışkumı **rüşvâ-yı 'âlemem** / Dermândeyem n'eyleyem eşk-bâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 3*). [*rüşvâ-yı 'âlemem, -em]*

rüşvâ-yı halk olmak: *(Aşk yüzünden) halka (kamuya) rezil rüşva olmak.*

Ehl-i 'ışka hoş gelür olmak bugün rüşvâ-yı halk / Genc-i vaşlın isteyüp olsam ne tañ vîrâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 2*). [*rüşvâ-yı halk olmak, -olmak]*

rû(y): *Yüz, sima, çehre.*

Niğârî dün görüp didüm yâhû / Çevürüp yüzini göstermedi **rû** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [*rû,]*

rûy: *Güzel yüz.*

'Uşşâƣ görmez **rûyuñı** lîkin alurlar büyuñı / Bulurlar elbet küyuñı şad cân-ı pāk iy nâzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*rûyuñı, -uñ, -ı]*

Câm içre gördi **rûyuñ** oldı Muhibbî hayrân / Kim gördi böyle şüret câm-ı cihân-nümâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*rûyuñ, -uñ]*

rûy: *Yüz (sevgilinin yüzü).*

Didüm gülgün midür **rûyuñ** didi bir haddi alam ben / Didüm kevşer midür la'lüñ didi âb-ı zülâlam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 1*). [*rûyuñ, -un*]

rûy-ı gül'izârân: *Yanağının gül bahçesi.*

'İzârâuñ reşk-i **rûy-ı gül'izârân** / Ğubârâuñ tâc u taht-ı tâcdârân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 1*).
[*rûy-ı gül'izârân, -ân*]

rûy-ı hûb: *Güzel yüz.*

Ben hemân cân virmedüm ol şüh-ı şeh-r-âşüb için / Niçeler cân virdiler 'âlemde **rûy-ı hûb** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 1*). [*rûy-ı hûb,]*

rûy-ı nîgû: *Güzel yüz.*

Ṭulû' itdi şafağdan **rûy-ı nîgû** / Didi encüm biri birine yâhû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 1*). [*rûy-ı nîgû,]*

rûy-ı sâde: *Saf yüz.*

Nağş ide dest-i kudret dilde kalur mı kudret / Hâyvân-sıfâtdur ol kim sevmeye **rûy-ı sâde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [*rûy-ı sâde,]*

rûy-ı zemîn: *Yeryüzü.*

Her ne yirde ki ruhuñ yâdına göz yaşı dökem / Lâleler ile müzeyyen ola bu **rûy-ı zemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [*rûy-ı zemîn,]*

rûy-ı zemînde: *Yeryüzü.*

Gözüne beñzemez âhû-yı Çin'de / Ne Çin'de belki **rûy-ı zemînde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 1*). [*rûy-ı zemînde, -de*]

rûy-ı zemîni: *Yeryüzü.*

Bu Muhibbî şöyle hâk oldı bulunmaya nişân / Çârğ ğırbâl oluban **rûy-ı zemîni** elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*rûy-ı zemîni,]*

rûy-ı zerd: *Sararmış yüz.*

Gözlerüm yaş[1] ile baña yiterken **rûy-ı zerd** / Bakmayam dünyâ baña ger sîm-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*rûy-ı zerd,]*

rüy-ı zerd-ile: Sararmış yüz.

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh şâhid yiter / Kanda varursa ikisi 'ışkuma hâzır güvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [*rüy-ı zerd-ile, --ile*]

rüy-ı zerdüm: Sarı yüz, sararmış yüz.

İy Muhibbî kanda varup eylesem da 'vâ-yı 'ışk / Eşk-i çeşmüm **rüy-ı zerdüm** ikisi hâzır güvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5*). [*rüy-ı zerdüm,]*

rüy-ı zerdüm: Sararmış yüz. II *Âşığın sarı benizli, solgun yüzü.*

İy Muhibbî sîm-i eşküm **rüy-ı zerdüm** var iken / Fâriğ olsam tañ mıdur ger dirhem ü dînârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [*rüy-ı zerdüm,]*

rüy-ı zerdümi: Sararmış yüz.

Deşt-i gamuñ arslanı dir gören bu **rüy-ı zerdümi** / Kûh-ı belâ kaplanına döneli dâğ-ıla bu ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 4*). [*rüy-ı zerdümi, -ümi*]

rüy-ı zerdümle: Sararmış yüz.

İy Muhibbî saklar-iken 'ışkum oldı âşikâr / Eşk-i surh u **rüy-ı zerdümle** 'ayândur tâzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [*rüy-ı zerdümle, -ümle*]

rüy-ı zîbâsın: Güzel yüz.

Şâne eyle zülfüne hüs-n-ile ra'nâsın bugün / Sürme eyle çeşme çün bir **rüy-ı zîbâsın** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [*rüy-ı zîbâsın, -sın*]

rüz u şeb: Gündüz ve gece.

Deryüze-i cemâlün ider **rüz u şeb** senün / Yüzini sürdi hâk-i dere âfitâb u mâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 3*). [*rüz u şeb,]*

rüz u şeb: Gece gündüz, her zaman.

İy Muhibbî tolaşaldan dil saçı zencîrine / Mesken itdüm **rüz u şeb** Mecnûn gibi şahrâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6*). [*rüz u şeb,]*

rûze-i hicrân: Ayrılık orucu.

Yiter bu **rûze-i hicrân** yüzün göster ki 'îd olsun / Şeb-i tîrüm olup rüşen şehâ bahtum sa'îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [*rûze-i hicrân,]*

rüz-ı ezel: Ezel günü, ruhların yaratılıp da herkesin kısmetinin tayin edildiği gün.

Halı olursa n'ola ger hün-ı ciger yaşumuza / Bu dağı yazu-y-ımış rüz-ı ezel başumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 1). [rüz-ı ezel,]

rüz-ı ezelden: Ezelden beri.

Çün beni rüz-ı ezelden eyledün bîmâr sen / İy tabîb-i dil neden derdüme itmezsin devâ (Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3). [rüz-ı ezelden, -den]

rüz-ı ezelden: Herkesin kısmetinin tayin edildiği ezel günü.

Dilâ 'ışk-ıla ger olsañ 'aceb mi haşre dek sermest / Mağabbet câmını rüz-ı ezelden nüş idensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3). [rüz-ı ezelden,]

rüz-ı mahşer: Mahşer günü, kıyamet günü.

Güceler tevhidî dilden koma her dem zâkir ol / Rüz-ı mahşer derdüne oldur devâ iden hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4). [rüz-ı mahşer,]

Bî-güneh 'aşıkları bugün eger katl idesin / Rüz-ı mahşer eline baş[ın] alup ser göstere (Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4). [rüz-ı mahşer,]

rüz-ı mahşerde: Mahşer günü.

Gözün cellâdî öldürse şehîd-i 'ışk oluram ben / Diyeler rüz-ı mahşerde dağı hünin kefensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 4). [rüz-ı mahşerde,]

Terk idüp zühd ü şalâhı kılmışam zülfüñ kabûl / Rüz-ı mahşerde benem iy döst zünnâr isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3). [rüz-ı mahşerde,]

Rüz-ı mahşerde nidâ cennetden ire ümmete / "Hâzihî cennâti 'adnin fedhulühâ hâlidîn" (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 4). [rüz-ı mahşerde,]

Haşr olup söyleşmedün itdün Muhibbî'yi helâk / Hey kıyâmet rüz-ı mahşerde senüñle söyleşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5). [rüz-ı mahşerde,]

rüz-ı mahşerde: Mahşer günü, kıyamet günü.

Dilemezse rüz-ı mahşerde Muhibbî destini / Dâmeninde yâra diñ cevri ü cefâyı kılmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 5). [rüz-ı mahşerde, -de]

Alup bir cür'a nüş itdüm ezel câm-ı mağabbetden / Bulına rüz-ı mahşerde dağı başda humârından (Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 2). [rüz-ı mahşerde, -de]

rüz-ı şümâr: Hesap günü.

Uzatma bugün zulm elini senden alçaga / Tâ kim yakaña sunmaya **rüz-ı şümâr** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [*rüz-ı şümâr,]*

rüz-ı zulmetde: Üzüntü/keder karanlığının bulanık/karanlık günü.

Umaram **rüz-ı zulmetde** komaya kim şefî' dür ol / İki 'âlem münevverdür anuñ nür [u] ziyâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*rüz-ı zulmetde, -de]*

rüzigâr: Zaman. || Rüzgar.

Aldanma iy gül-i nev tayanma **rüzigâra** / Cevr eyleme iñende gülşende gel hezâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*rüzigâra, -a]*

rüzigâr: Rüzgar, yel.

Sakın âhumdan iy nigâr sakın / Katı tünddür bu **rüzigâr** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*). [*rüzigâr,]*

rüzigâr: Devir, zaman.

Cevr ü cefâya sundı yine **rüzigâr** elin / Var mı cihânda men ' -ile kimse dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*rüzigâr,]*

rüzigâr: Rüzgar, yel II devir, zaman.

Sakın yelken gibi germe göğüs sen / Muḥâlif **rüzigâr** yüksek serende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [*rüzigâr,]*

rüyuña: Güzel yüz.

Ḥudâ'nuñ şun 'ını zâhîr mu'ayyen görmek isterseñ / Muḳâbil eyle **rüyuña** ele al âyine bakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*rüyuña,]*

S

sa'âdet: Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Yâr eger aña Muhibbî seni düşnâm-ıla ger / Bundan evlâ ne sa'âdet saña olur mı hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5). [sa'âdet,]

sa'âdet: Bahtiyarlık, nîk-bahîf: sa'âdet-i dâreyn, sa'âdet-i ezlebe.

Şayda çıkmış nâzenînüm iy Muhibbî şayd için / Key sa'âdetdür bulına başuñ ol fitrâkde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5). [sa'âdetdür, -dür]

sa'âdet ahteridür: Bahtiyarlık yıldızı; mutluluk yıldızı.

Gören güşında dildâruñ görinen la'1-i şevvârın / Didi burc-ı şeref üzre sa'âdet ahteridür bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4). [sa'âdet ahteridür, -dür-idür]

sa'âdet bulasın: Mutlu olmak, arzusuna kavuşmak; sevgiliye yakın olmak.

İy Muhibbî işigin ara sa'âdet bulasın / Zıll-ı Hâk'dur irişen râhat olur sâyesine (Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6). [sa'âdet bulasın, -asın]

sa'âdet ehline: Saadet sahibi.

Gün yüzüñ bu zerre-i nâçize pertev salmaya / Bu düşer mi döstüm andan sa'âdet ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3). [sa'âdet ehline, -ne]

sa'âdeti: Mutluluk, gönül rahatlığı, huzur.

'Âşık Muhibbî bulsa yiter ol sa'âdeti / Hâk-i derinde ola muqadder varup öle (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8). [sa'âdeti,]

sa'âdetlü: Mutlu, kutlu, uğurlu.

Esb-i nâza binüp 'âşıklararuñı şayd idesin / Ne sa'âdetlü ser olur ki o fitrâke düşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3). [sa'âdetlü,]

sabâ: Ar. gün doğusundan esen hafif ve tatlı rüzgâr.

Hâk-i deriyle gözlerümi rüşenâ ider / Varmaz Muhibbî kimsene hergiz şabâ yolın (Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5). [şabâ,]

'Anber-i zülfini añmış bāğda nāgeh şabâ / İşidüp olmuş perîşān anı sūnbüller yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2). [şabâ,]

Şabâ meger getüre hâk-i pâyin / Anı kühl ideyim dîde-pür âba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 3*).
[şabâ,]

Sen şehûn hâk-i rehin çarha **şabâ** çıkarıcek / Süreler anı melâ'ik yüzi pîrâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [şabâ,]

şabâ: (صبا) i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

İy Muhibbî büy-ı zülfini iletse ger **şabâ** / Nâfesini döke yire reşk ile âhû-yı Çîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [şabâ,]

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflâkden / İy **şabâ** luţf it götürgil bu ğubârı hâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [şabâ,]

Bü getürdüñ büy-ı zülfinden **şabâ** gerçek misin / Yoluña olsun hezârân cân fedâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [şabâ,]

Şabâ küyına ugrarsañ getürgil hâk-i râhından / Mağabbet ehline ğâyet-be-ğâyet armagandır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [şabâ,]

Dimâğı 'âlemüñ oldı mu 'atţar / **Şabâ** zülfeynin anuñ darayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 5*).
[şabâ,]

şabâ yili: Sabâ rüzgarı.

Şabâ yili saçuñ hayrânı olup / Eser âheste olmış gibi hasta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [şabâ yili,]

şabır iden: Sabretmek.

'Işk yolında **şabır iden** rence / İrişür 'âkıbet [ol] ulu gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [şabır iden, -en]

şabr: Sabır, dayanma, katlanma.

Baş **şabr-ı** cîbe çeküp dutdum niyâza yüz / O lâle benüm derd-i dilüm hâlini bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 2*). [şabr-ı, -ı]

şabr: Sabır.

Leylî zülfüñsüz Muhibbî oldı Mecnûn'dan beter / Gitdi 'aqlum **şabrum** iy zülf-i siyâhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 8*). [şabrum, -um]

şabr: "Sabır"; dayanma, katlanma, tahammül gösterme.

İy Muhibbî **şabra** tākāt kalmadı yigdür sefer / Göndere vādileri göñlüñi seyrân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [şabra, -a]

şabr ideyim: Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek.

Keremden tut elüm kaldum ayakda / Niçe **şabr ideyim** derd-i elîme (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 6). [*şabr ideyim,*]

şabr ise: Sabırsa.

Gönlümün peymânesin zülfüñ gibi itdün şikest / Cevr-ise senden hemân u **şabr ise** benden hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6). [*şabr ise,*]

şabr kıl: Sabretmek, tahammül etmek.

Dirseñ iy dil sırr-ı 'ışk fâş olmasun / **Şabr kıl** bir dem gözüñ yaş olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1). [*şabr kıl,*]

'Āşıkā dirler Muhibbî çâre şabr u ya sefer / Çün sefer yok **şabr kıl** eyle tahammül derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5). [*şabr kıl,*]

şabr u 'aklı: Sabır ve akıl.

Deşt-i gâmda ol saçı leylâ şanemden ayru âh / **Şabr u 'aklı** dagıdup ol niçe mecnûn olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2). [*şabr u 'aklı, -ı*]

şabr u sükün: Sabır ve huzur.

Sîne dâğ u dil helâk ü dîde oldı ğark-ı hûn / Gitdi 'aqlum kalmadı şimden girü **şabr u sükün** (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1). [*şabr u sükün,*]

şabr u tākati: Sabır ve dayanma gücü.

Hudā vire terahhüm ol civāna / Ya **şabr u tākati** bu nātüvāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 1). [*şabr u tākati, -ı*]

şabr u ya sefer: Ya sabredersin ya da gidersin. (Ya bu deveyi güdersin ya da bu diyardan gidersin.) Bir kimsenin veya yerin ya şartlarına uygun davranırsın ya da orada duramazsın; aşık, sevgilinin şartlarına uymalı, isteklerini yerine getirmelidir. Yoksa ondan ayrı kalacaktır.

'Āşıkā dirler Muhibbî çâre **şabr u ya sefer** / Çün sefer yok şabr kıl eyle tahammül derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5). [*şabr u ya sefer,*]

sabr-ıla tākātüm kalmadı: Sabır ve dayanma gücü kalmamak.

Oldı yakîn kalmadı sabr-ıla tākātüm / İdem kabûl miñneti terk-i diyâr ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 4). [*sabr-ıla tākātüm kalmadı, -madı*]

sabūh: Sabahları içilen şarap.

Gel iy sākī berū sun sen **şabūhı** / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*şabūhı, -ı*]

saç: Saç.

Deşt-i ğamda ol **saçı** leylā şanemden ayru āh / Şabr u ‘aklı dağıdup ol niçe mecnūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*saçı, -ı*]

Saçuñı beñzedenler ‘anberine / Hıtañçün didiler kaçd itdi dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 1*). [*saçuñı, -uñ, -ı*]

Saçuña dil vireliden benefşe / İrem dir kendin ider deste deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2*). [*saçuña, -uñ, -a*]

Göz yaşı Mecnūn beyābānda yordukda / Şirincesi **saçlarına** eyledi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [*saçlarına, -lar, -ıñ, -a*]

saç: Baş derisini kaplayan kıllar.

Kāş olsam şem‘-i hüsne yanmaga pervāne ben / Ya **saçı** zencirine Mecnūnlayın dīvāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*saçı, -ı*]

Bāde vü şahn-ı çemen sākī-i gül-fām olsa / Ruñı gül **saçları** sünbül gözi bādām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*saçları, -ları*]

Şabā yili **saçuñ** hayrānı olup / Eser āheste olmuş gibi hısta (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 4*). [*saçuñ, -(u)ñ*]

Saçı sevdāsıla toldı dimāğum / Beni ugratdı bend-ile belāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 4*). [*saçı, -ı*]

saç: Saç II Sevgilinin saçı.

Ne sünbüldür **saçuñ** iy çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āhır āh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*saçuñ, -uñ*]

saç: Saç II sevgilinin saçı.

Saçlarıñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen / Hüsünüñi kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*saçlarıñ, -lar, -uñ*]

saç: Saçmak.

Lāleler sanmañ ki yir yir görünür kühsārda / Bağr[ı] hūnın kühken **saçmış-durur** taşdan taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*saçmış-durur, -mış, --dur, -ur*]

saç: Baş derisini kaplayan kıllar. II Sevgilinin saçı.

Yüzün güldür **saçuñ** sünbül boyuñ serv / Görüben itdüren bu ahı sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3). [saçuñ, -(u)ñ]

Kim didi saña **saçuñ** ğāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte kılup ‘aqlı perīşān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1). [saçuñ, -(u)ñ]

saç-: 1. Saçmak. 2. Dökmek.

Çün Hağ-şinās hağ **saçar** hüccet üstüme / Hürşide karşı yakmaya hîç kimse meş‘ale (Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4). [saçar, -ar]

Gönlüme sultān-ı ğam gelse gözüme gevher **saçar** / Ziyet ider yollarımı dürr ile mercān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5). [saçar, -ar]

saçı leylā: Siyah saçlı (sevgili).

Bir **saçı leylā** ğamından āh kim sevdālara / ‘Ayb itmeñ ger düşem mecnūn olup şahrālara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1). [saçı leylā,]

saçı leylā ğamıyla: Siyah saçlı sevgilinin üzüntüsü.

Pā-bürehe ol görenler diyeler Mecnūn-şıfat / Bir **saçı leylā ğamıyla** zār u şeydāsın bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2). [saçı leylā ğamıyla, -yla]

saçı leylāyı: Siyah saçlı.

Bir **saçı leylāyı** gördüm aña dil virdüm yine / Döstlar şimden girü ben bī-dile mecnūn dine (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1). [saçı leylāyı,]

saçı leylī-veşüñ: Saçı Leyla gibi.

Bir **saçı Leylī-veşüñ** sevdāsı başum toptolu / Kays benden öğrenür şimden girü tavr-ı cünün (Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4). [saçı leylī-veşüñ, -üñ]

saçı sünbüle: Saçı sümbül gibi.

Her kim ki gönül baglaya bir **saçı sünbüle** / Añlamazam ‘ālem içinde anı güle (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 1). [saçı sünbüle, -e]

Bildüm ki varup zülfüne berdār olur āhir / Çün virdi gönül bağladı ol **saçı sünbüle** (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3). [saçı sünbüle, -e]

saçı zencirine: Zincire benzeyen saç.

İy Muhibbî tolaşaldan dil **saçı zencirine** / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnûn gibi şahrâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6*). [*saçı zencirine,]*

saçıl-: Dağılmak, yayılmak.

Her yañadan **saçılan** cür‘a dökülür başuma / Bakmasun kim lâ diye âlüde-i peşmîneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 3*). [*saçılan, -an]*

saçılma: Yayılmamak, saçılmamak.

Gülşen içre ruhlarıñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var-iken bārān döküp **saçılmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*saçılmasun, -sun]*

saçuñ girihlerini: Saç düğümleri.

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pîşe / Çözilmedi çalışdum tâ urmayınca dişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [*saçuñ girihlerini, -ni]*

sad: Mutluluk.

Māh-rûlar cevriñi çekdükçe iy dil **şādsın** / Anuñ içün kim ezelden sen aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*şādsın, -sın]*

Şād-ile feraḥ-ı zevk sunıldı ezal güle / Endūh u belā nāle vü feryād bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [*şād-ile, -ile]*

şad: Yüz // yüzlerce, pek çok.

Eger bir büseñe biñ cān virürsem / İdersin arayup sen **şad** bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [*şad,]*

şad: Mutlu olmak.

Benüm çok sevdüğüm cām-ı lebüñdan büse iḥsān it / Olup cān **şad** u dil ḥandān gönülden gam ba‘īd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*şad,]*

şad: "yüzlerce, yüz kere" anlamlarında kullanılan yüz sayısı.

‘Uşşāk görmez rüyuñı lîkin alurlar büyuñı / Bulurlar elbet küyuñı **şad** cān-ı pāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*şad,]*

şad bār: Yüz defa, yüzlerce kez.

Güş eylemez yār eger olsa Muhibbî / Bu ‘aşık-ı dil-sūḥte **şad bār** iñiler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [*şad bār,]*

şad hezār: *Yüz bin(lerce) II pek çok.*

İy dōst k̄ametūne senūñ biri beñzemez / Bāğ-ı cihānda gerçi var **şad hezār** serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*şad hezār,]*

şad hezārān: *Yüz binlerce.*

Söylemez cānān Muhibbî lîk ammā dir hayāl / Şubha dek eyler benümle **şad hezārān** güft ü gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*şad hezārān,]*

Her kaçan baksam nigārūñ gözi-y-ile kaşına / **Şad hezārān** āferīn direm anuñ naqqāşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 1*). [*şad hezārān,]*

Remz-ile derd-i dilin söyler bu göñlüm gūşına / **Şad hezārān** āferīn olsun anūn hāmūşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1*). [*şad hezārān,]*

şad pāre oldı: *Yüz parça olmak, paramparça olmak.*

Yüregüm **şad pāre oldı** iy şabīb-i dil meded / Sīne-i çäküm benüm lāyık-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*şad pāre oldı, -dı]*

şad pāre olsam: *Yüz parça olmak, paramparça olmak.*

Hübān hezārāndur hezār birdür hemān maqşud-ı men / **Şad pāre olsam** tīg-ıla gelür bu dilden yā suhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*şad pāre olsam, -sam]*

şadā: *Ses, avaz || yankı.*

Temevvüc eyledi yaşum yine āhum hevāsından / Telātumlar zuhūr itdi cihān toldı **şadāsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*şadāsından, -sından]*

Maḥabbet şāhı geldükçe Muhibbî kişver-i dilde / Dögilsün sīnemūñ şablı cihān tolı **şadā** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*şadā,]*

Her **şadānuñ** ‘aқsi kim zāhir olur feryāddan / Bir eşerdür küh içinde nāle-i Ferhād’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 1*). [*şadānuñ, -nuñ]*

Ġam meclisinde oldı Muhibbî hevāyī āh / Gūşın tutalı nāle-i nāyuñ **şadāsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 7*). [*şadāsına, -sına]*

şadā: *Ses, avaz, yankı.*

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemān ebrū / **Şadālar** olısar zāhir benüm her üstühvānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*şadālar, -lar]*

şadā: *Ses, avaz.*

Nāyuñ **şadāsı** eyledi āvāre gönlümi / Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 5*). [*şadāsı, -sı*]

şadā-yı 'ışkı: *Aşkın sedası. // Aşk sözleri.*

Sürüdüñ ile toldur berr ü baħrı / **Şadā-yı 'ışkı** çıkar āsümāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 6*). [*şadā-yı 'ışkı, -ı*]

şadef: *Sedef, istiridye.*

Aradum zīr-i felek baħr ü beri bulımadum / Saña mānend **şadefe** yek güher-i pāke düşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [*şadefe, -e*]

şadef: 1. Midye, istiridye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde 2. eski. Midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı.

Yaşum deryā **şadef** çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde 'Adensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*şadef,*]

şadef-i dīdem: *Gözün sedefi.*

Şadef-i dīdem içre dildārum / Görinür baña dürr-i yek-dāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 4*). [*şadef-i dīdem, -m*]

şad-hezār: *Yüz bin, yüz binlerce.*

Sanma ancak bu Muhibbī 'āŝık olmuşdur saña / **Şad-hezār** var 'āŝıkuñ 'ālemde şeyh ü şābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [*şad-hezār,*]

şādık: *Doğru, hakikatli, sadakatlı, dürüst.*

Şādıkam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḥān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [*şādıkam, -am*]

Yoluñda senüñ **şādıkam** iy dōst vefāda / Nān u nemeki yimemişemdür dizüm üzre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*şādıkam, -am*]

şādık: *Doğru, hakikatli, sadakatlı, dürüst.*

Bu Muhibbī şi' rini yārā güzāfin añlama / Şıdķı var ikrār kıl yolumda **şādıķdur** diyü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*şādıķdur, -dur*]

şādık degül: *Sadık olmayan.*

İki yüzülü-durur dünya ider 'ahd kavline durmaz / Sözünde çün degül şādık inanma sen o nā-merde
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5*). [*şādık degül,]*

şadra kıla: *Vezir yapmak.*

İstemem olmak beni yārum kıla şadra nişin / Rāzıyam tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2951, Beyit 2*). [*şadra kıla, -a]*

saf: *Arı, katıksız, halis, has.*

Şāf kalb ol kimseye dutma sakın gönlünde kīn / Didi sızamaz Faḥr-ı 'ālem kīn ile bir yirde dīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [*şāf,]*

şāf cāmı: *Saf kadeh.*

Āyine gibi al elüne şāf cāmı sen / İç lezzet alup añlayasın şubḥ u şāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712,
Beyit 1*). [*şāf cāmı, -ı]*

şāf eyle: *Arındırmak.*

Bir kadehle sākiyā şāf eyle dil āyinesin / Jeng-i ğamdan korkaram bir gün kona gerd üstine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*şāf eyle,]*

şāf eylemeye: *Saf hāle getirmek, arındırmak.*

Āyine gibi kalbini kim eylemeye şāf / 'Ālem yüzinde bulmaya ehl-i şāfā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel
2655, Beyit 2*). [*şāf eylemeye, -meye]*

şāf itmeyince: *Temizlemek, arındırmak.*

Şāf itmeyince kalbün girmez elüne maṭlūb / Su gibi şāf-dil ol ak [sen] ol dīdāra karşı (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2782, Beyit 3*). [*şāf itmeyince, -meyince]*

şāf kalb: *Temiz kalpli, kalbi temiz olan.*

Şāf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar / Faḥr-ı 'ālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [*şāf kalb,]*

şāf kıl: *Saflaştırarak, temizlemek.*

Miss-i kalbünü dūriş eyleyüp iksiri ṭaleb / Şāf kıl kāl idüben zārr olup süde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel
2944, Beyit 3*). [*şāf kıl,]*

şāf kıldı: *Saflaştırarak, temizlemek.*

Rūşen itdi kangı dil kim mihrüñ ile sīnesin / **Şāf kıldı** ğıll ü ğışdan gün gibi āyīnesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*şāf kıldı, -dı*]

saf saf durup: Sıra halinde beklemek.

Burka ‘uñ keş it yüzüñ göster bugün ‘aşıklara / Kullaruñ **şaf saf durup** sultānın eyler ārzü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [*şaf saf durup, -up*]

şafā: Gönül huzuru/şenliĝi.

Lebüñ **şafāsına** dāyim şarābı hōş görelüm / Hañuñ hayāli tururken ğubārı n’eyleyeyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*şafāsına, -s, -i, -n, -a*]

şafā: 1. gönül huzuru, şenliĝi 2. Mekke dolaylarında hac ibadetinin yapıldığı yerlerden biri olup hacıların burası ile Merve adı verilen yer arasında Hz. Hacer’in o dönemde yapmış olduğu gidiş ve geliş hareketini dört gidiş, üç geliş olarak aynen uygulanan yer.

Sākiyā itme dirĝ cāmı bu ben maħmürdan / Çünkü kesb eyler **şafā** kalbüm mey-i engürdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [*şafā,]*

Varursam Ka ‘be-i küyına yāruñ / Bulurdum Merve haqqıyçün **şafā** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2667, Beyit 2*). [*şafā,]*

şafā bezmini: Şenlik, eğlence meclisi.

Şöyle kıl nāleleri duymasun anı dil ü cān / Meclise koma **şafā bezmini** bī-ĝayr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [*şafā bezmini, -ni*]

şafā eyle: Gönül şenliĝi vermek, neşelendirmek.

Nüş-ı cam ile gönül āyīnesin eyle şafā / Ne revādur ki ‘abeş yirlere maħzūn olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 2*). [*şafā eyle,]*

şafādan: Eğlence, neşe, zevk.

Şafādan çāk ider ğonca yakasın / Añarsam gül yüzüñ vaşfın nesīme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2981, Beyit 3*). [*şafādan,]*

şafāsın: Eğlence, zevk, manevi tat.

Muhibbī la ‘l-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetdüm / İşidüp cübbe çāk idüp ħurūş itdi **şafāsından** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*şafāsından, -dan*]

şafā-yı kalb-ile: Kalp huzuru.

İy Muhibbî devlet-i dâreyini bulur şübhesüz / Kim **şafâ-yı kalb-ile** hâlî degül tevîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [*şafâ-yı kalb-ile, --ile*]

şaf-dil: *Gönlü saf.*

Şaf itmeyince kalbün girmez elüne maflüb / Su gibi **şaf-dil** ol ak [sen] ol dîdâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [*şaf-dil,]*

şafha-i ruhsârum üzre: *Yanağının sayfası,yüzevi.*

Şafha-i ruhsârum üzre yazdı çeşmüm kan-ıla / Bilmeyenler hâlümü kılsun nazar ol deftere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*şafha-i ruhsârum üzre, -um üzre*]

şafha-i zerdüme: *Sararmış sayfa.*

Şafha-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi / Göz karasıyla degül bil ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*şafha-i zerdüme, -üme*]

şâfi şarâba: *Saf şarap.*

Ne tañ ger cân virem ol la'l-i nâba / Ki rindân meyl ider **şâfi şarâba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 1*). [*şâfi şarâba, -a*]

sağ: *Sağ, sağ taraf.*

Şark sultânı dogup gelse [ki] **sag** yanumdan / Zûlmet-i dūd-ı dilüm irmeye sol yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*sag,]*

sağ: *Sağ taraf.*

Egerçi gitti dil elden velî sultân-ı 'ışk oldı / Ğam u Ğuşsa vezîr olmuş anuñ solıyla **sagında** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*sagında, -ı, -n, -da*]

saga sola: *Oraya buraya, gelişigüzel iki yana, rastgele yerlere.*

Seni bir kez gören iy yâr-ı cânî / Degermi Ğayra yâhūd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [*saga sola,]*

sâğar: *Far. Kadeh, cam, piyale.*

Câm-ı la'lün yâdına komadum elden **sâğarı** / Niçe yıllar olmuşamdur sâkin-i mey-hâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [*sâğarı, -ı*]

Mey-hVöra çünki olmasa gül **sâğarı** yiter / Bülbül yirine var şurâhîde kulkula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*sâğarı, -ı*]

Şikest olursa gönlün **sāğarı** ger / ‘ Aceb olmaz uyıcak çeşm-i meste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3*). [*sāğarı, -ı*]

Meclis içre bâde içdükde lebinî rāyegān / Bu Muhibbî reşk ider her laḥza her dem **sāğara** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 5*). [*sāğara, -a*]

Nüş idüp elde tutar **sāğarı** şeydā lāle / Ruḥ-ı efrūḥte san bâde-i ḥamrā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*sāğarı, -ı*]

sāğar: *Far. Kadeh, cam, piyale: sāğar-ı zerrîn.*

Leblerin meclisde dildaruñ öper gördüm kadeḥ / **Sāğaruñ** iy dil meger kanın içüben kanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 5*). [*sāğaruñ, -uñ*]

sāğar: *Kadeh | şarap.*

Herkesuñ sāğarını mey ile gül-reng idesin / Baña geldükçe sıyup **sāğarımı** seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*sāğarımı, -ı, -um*]

sāğar: *Kadeh.*

Herkesuñ **sāğarımı** mey ile gül-reng idesin / Baña geldükçe sıyup sāğarımı seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*sāğarımı, -ımı*]

sāğar: *Far. Kadeh, cam, piyale.*

Bāğda mül tolı **sāğar** dutalım gül yirine / Kulkul itsün ko şürāḥī yine bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*sāğar,]*

sāğar: *1-İçki kadehi, ayak, sağrak, piyale. 2- tas. Allah'ın nuru ile dolan insan gönlü, ârif kişinin gönlü.*

Virürsin bâda çün ‘ömri kadeḥ nüş eylegil her dem / Elüñde dutduguñ **sāğar** ki yigdür sāğar-ı Cem'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [*sāğar,]*

sāğar-ı cem'den: *Cem'in efsanevî kadehi; bu kadehin tulsımlı ve üzerinde yedi yazı olduğuna inanılır.*

Virürsin bâda çün ‘ömri kadeḥ nüş eylegil her dem / Elüñde dutduguñ sāğar ki yigdür **sāğar-ı Cem'den** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [*sāğar-ı cem'den, -'den*]

sāğar-ı cemşid'den: *Cemşid'in kadehi.*

Tek şarāb olsun sıfāl-ıla bugün mey-ḥvāreye / Yig gelür her vech-ile ol **sāğar-ı Cemşid'den** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*sāğar-ı cemşid'den, -'den*]

sāğar-ı çeşm-ile: *Gözyaşı kadehi.*

Sāğar-ı çeşm-ile sun hūn-ı ciger nūş idelüm / Maṭbaḥ-ı ğamda dilā derd ü belā aş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*sāğar-ı çeşm-ile, --ile*]

sāğar-ı çeşmüm: Gözyaşı kadehi.

Hūn-ıla yine toptoludur **sāğar-ı çeşmüm** / Nūş eyle dilā içmeğe peymāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*sāğar-ı çeşmüm, -üm*]

sāğar-ı çeşmün: Gözyaşı kadehi.

Sāğar-ı çeşmün düşürme elden iy dil nāle kıl / Bezm-i ğamda hūn-ı dilden ğayrı mey içilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 2*). [*sāğar-ı çeşmün, -ün*]

sāğar-ı pür-hūn: Kan dolu kadeh.

Ḥasret-i la'lūnle aldum bāde-i gülgün ele / Hey ne gülgün mey bil ki **sāğar-ı pür-hūn** ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 1*). [*sāğar-ı pür-hūn,]*

sagışa gelmeye: Sayıya, hesaba gelmek; kâle alınmak.

Yakmışam nār-ı ğam-ıla kendümi başdan başa / Çekdüğüm derd ü elem gelmeye hergiz sagışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*sagışa gelmeye, -meye*]

sahhā: "Doğrudur, yanlışsızdır" anlamında resmi yazılara konulan bir işaret.

Biñ kan içerse ğamzesi **şahhā** vü 'āfiye / Başdan kırarsa 'ālemi kimdür dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*şahhā,]*

sahī: Hükümdar, padişah, sultan.

Mihrāb-ı büt-perest mi tuğrā mı yoḥsa **şahī** / Yāḥud kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [*şahī,]*

sāhib: Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muḥibbî 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir **şahīb-i** 'izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*şahīb-i, -i*]

şahīb-kemāl: Olgun kişi. kemal sahibi.

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muḥibbî 'ālemi yakdı / Ğurūr-ıla sakın dime ki bir **şahīb-kemālam** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [*şahīb-kemālam, -am*]

şahīb-külāh: Makam sahibi, tahta oturan.

Egerçi zāhirā baksañ bugün **şāhib-külāham** ben / Velikīn kūy-ı ‘ışk içre bir avuç hāk-i rāham ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [*şāhib-külāham, -am*]

şāhib-resen: *Kimseye danışmadan, kendi başına, doğrudan doğruya.*

Muhibbī gönlini bulup ser-i zülfinde bend itdün / Ne yarar anı ber-dār it ki çün **şāhib-resensin** sen
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*şāhib-resensin, -sin*]

şāhih: *Doğru olmak.*

Vuşlat lezīz gerçi ki kând u nebâtdan / Beñzer **şāhih** hicrde zehr-i helāhile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [*şāhih,]*

şāhir: *Sihir yapan, büyücü.*

Çeşmi māhirdür geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi **şāhirdür** diyen zülfinde de vardur füsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*şāhirdür, -dür*]

şāhir: *Ar. büyüleyici, güzel.*

Zülfine diñüz cevr ü cefā vü sitem itsün / **Şāhir** gözi de fitne vü āşüb-ı hemm itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*şāhir,]*

şāhir gözün: *Büyüleyici göz.*

Her kılını zülfinün biñ başlu ejderhā kılır / Her kaçan **şāhir gözün** sihr okıya efsün için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 5*). [*şāhir gözün,]*

şāhn-ı çemen: *Bahçenin ortası, meydanı.*

Gülşende gör sultān-ı gül ezhārını cem‘ eylemiş / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref **şāhn-ı çemen**
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [*şāhn-ı çemen,]*

şāhn-ı çemen: *Çimenlik || bahçe.*

Bāde vü **şāhn-ı çemen** sākī-i gül-fām olsa / Ruḥı gül saçları sünbül gözi bādām olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*şāhn-ı çemen,]*

şāhn-ı çemende: *Çimenlik, bahçe.*

Bildi ḥazān leşkeri āhir eşer gelür / **Şāhn-ı çemende** yaptı zümürürd hisār serv (*Muhibbī Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*şāhn-ı çemende,]*

Şāhn-ı çemende cem‘ idüp ezhārı bād-ı şübḥ / Ol meclis içre cümlesi sultān didi güle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2857, Beyit 2*). [*şāhn-ı çemende,]*

Geldi o meclise sultān-ı gül güle güle / **Şahn-ı çemende** cem‘ idüp ezhār[ı] bād-ı şubh (Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2). [şahn-ı çemende,]

Göñül dünyāya virdüğüñ görelden / Güler ezhār saña **şahn-ı çemende** (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 4). [şahn-ı çemende,]

şahn-ı gülistāna: Gül bahçesinin ortası.

Zāhidā hālvete gir ‘ömri riyā ile geçür / Gidelüm yār-ıla biz **şahn-ı gülistāna** degin (Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2). [şahn-ı gülistāna,]

şahn-ı gülşen: Gülbahçesi | bahçe.

Satmaga gül hüsniñi bülbülleri dellāl ider / **Şahn-ı gülşen** her taraf feryād u gāvğādur yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4). [şahn-ı gülşen,]

şahn-ı mihensin: Eziyetler sahası.

Gele derd ü belā vü gam çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın sen dilā mu‘tad u yā **şahn-ı mihensin** sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2). [şahn-ı mihensin, -sin]

şahrā: Çöl.

Haymesin **şahrāya** kurdı çün yine sultān-ı ‘ışk / Cem‘ ider ‘āşıkları beñzer ki ‘arz eyler sipāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3). [şahrāya, -ya]

şahrā: Çöl, kır, ova.

Hasretiyle düşeli küh-ı belā **şahrāsına** / Eşk-i çeşmüm gāh bañr olur gehī dürr-i ‘Aden (Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 4). [şahrāsına, -sına]

İy Muhibbî tolaşaldan dil saçı zencirine / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnün gibi **şahrāyı** ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6). [şahrāyı, -y, -ı]

şahrā: Çöl.

Çıkdı gül Leylī gibi **şahrālara** hargāh-ıla / Yakdı Mecnün gibi bülbüller cihāni āh-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 1). [şahrālara, -lara]

şahrā vü bāğ: Ova ve bahçe.

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün **şahrā vü bāğ** / ‘Aksi düşmişdür gören dir çarh-ı mīnādur yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 3). [şahrā vü bāğ,]

şahrālara düşem: Çöle düş-.

Bir saçı leylâ gamından âh kim sevdâlara / ‘Ayb itmeñ ger düşem mecnûn olup şahrâlara (Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 1). [şahrâlara düşem, -em]

sahrâ-nişîn olmışdur: Çölde oturan. II Mecnun.

Baňa sor ‘ışkuñ rumûzın saňa takrîr eyleyem / Sorma Mecnûn’a ol olmışdur hemân şahrâ-nişîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3). [şahrâ-nişîn olmışdur, -mışdur]

şahrâ-yı çemen: Çimenli ova.

İy Muhibbî her yañadan gelse gam olma melûl / Çünkü açar her dili gamgîni **şahrâ-yı çemen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 5). [şahrâ-yı çemen,]

saht: Katı, sert. Kuvvetli, güçlü. Güç, zor.

Katı gönline girilmek ne mümkün / Görilmedi bu **sahtlık** şehr-i Peç’de (Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 4). [sahtlık, -lık]

saht: Katı, sert.

‘İşkuñ kemâni **saht-durur** degme kimesne / Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4). [saht-durur, --durur]

sahtdur: Çetin, sert, pek, katı.

Muhibbî **sahtdur** ‘ışkuñ kemâni / Çekilmez sanma el sun ol kemâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5). [sahtdur,]

saht-rû: (Fa.) sert yüzlü, asık suratlı.

Saht-rûdur korkaram kim saňa hem-ser dirile / Alma gel âyîne-i hüsnuñe kılma rû-be-rû (Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2). [saht-rûdur, -dur]

sa’id olsun: Uğurlu olmak.

Yiter bu rûze-i hicrân yüzüñ göster ki ‘id olsun / Şeb-i tîrüm olup rûşen şehâ bahtum **sa’id olsun** (Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1). [sa’id olsun,]

sâ’id ü bâzû: Bilek ve kol.

Bir ‘işve yiter arada ger cân ise maşşûd / Âlûde-i hün eyleme gel **sâ’id ü bâzû** (Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2). [sâ’id ü bâzû,]

sâ’id-i simîni: Gümüş gibi, beyaz kol.

Diñüz ol serv-i hırâma cevre âheng eylesün / Hün-ı dilden **sâ'id-i sîmîni** hem-reng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*sâ'id-i sîmîni, -i*]

sâ'il: *Dilenci.*

Geldükçe ser-i kûyuña redd eyleme anı / Zîrâ Kerîm yapmadı hiç kapu **sâ'ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [*sâ'ile, -e*]

sakâ: *Saka.*

Müjem ferrâş olup her dem süpürse kûy-ı dildârı / Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm **sakâsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [*sakâsından, -sından*]

sâkî: *1. Kadeh, içki sunan. 2. Su veren, su dağıtan (sevgili).*

İster-iseñ bu Muhibbî haşre deñlü mest ola / Kâse-i gerdün ile **sâkî** şarâb-ı 'ışkı sun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*sâkî,]*

sâkî: *1-Kadeh, içki sunan. 2-Su veren, su dağıtan. 3-Sevgili.*

Jeng oldı gönül âyinesi al ele **sâkî** / Mey sun berü tâ dâfi '-i hüzn [ü] elem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [*sâkî,]*

Berü sun sun berü **sâkî** mey-i gül-reng[i] müdâm / İçelüm nüş idelüm tâ tola peymâne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [*sâkî,]*

Sâkî içelüm sun berü cām itme bahane / 'İşret demidür çalduralum çeng ü çağâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 1*). [*sâkî,]*

Divâne gönül istedi cām **sâkî** lebinden / Mestâne gözi hışm-ıla el urdı bıçağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 3*). [*sâkî,]*

Gül mevsiminde **sâkî** çü serv-i hırâm ola / Ol sunmayıcak mey içer isem harâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*sâkî,]*

sâki-i cân-bahş: *Can bağışlayan, can bağışlarcasına, insanı memnun ve mutlu eden, ferahlık veren saki.*

Muhibbî gamdan ölmüşdür didüm iy **sâki-i cân-bahş** / Elüme bir kadeh sundı didi cân perveridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 5*). [*sâki-i cân-bahş,]*

sâki-i devrân: *Zamanın sakisi.*

Sâkî-i devrân elinden tolmadan peymânemüz / İçelüm peymâneyi evvel bahârũñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [*sâki-i devrân,]*

sâki-i dil-çehredür: *Gönül yüzlü saki.*

Hür u gılmānı ki dirler **sākī-i dil-çehredür** / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyhāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2794, Beyit 2*). [*sākī-i dil-çehredür, -dür*]

sākī-i gül-fām: *Gül renkli saki.*

Bāde vü şahın-ı çemen **sākī-i gül-fām** olsa / Ruḥı gül saçları sünbül gözi bādām olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*sākī-i gül-fām,]*

sākī-i gül-ruḥ elinden: *Gül yanaklı saki elinden.*

Gülşen içinde Muhibbī tevbeyi kim saklaya / **Sākī-i gül-ruḥ elinden** cām-ı gül-nārı çeke (*Muhibbī Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [*sākī-i gül-ruḥ elinden, -nden*]

sākī-i mehveş: *Ay yüzlü saki.*

Sākī-i mehveş elinden nüş kıl cām-ı şarāb / İy Muhibbī çün gam-ı devrān ile nā-şādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 5*). [*sākī-i mehveş,]*

sakın: *Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.*

Benüm āh u figānumdan **sakın** kim bir gül-i tersin / Kim āh okı güzer kılur irerse daḥı mermerden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 4*). [*sakın,]*

Muhibbī gıceler iñler ider bülbül gibi efgān / **Sakın** iy hūblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2739, Beyit 5*). [*sakın,]*

sakın: *Sakınmak, esirgemek.*

Sakinup gülşenini yād ayakdan / Hāṭın gülzār-ı hūsne itdi bārū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 3*). [*sakinup, -up*]

sakın: *"Yapma, yapmaktan çekin" anlamında, yapılması istenmeyen bir davranışa engel olmak için söylenen bir söz.*

Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma **sakın** bir kimsenüñ gel perdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*sakın,]*

sakın: *Dikkat et, tedbirli ol.*

Sakin āhumdan iy nigār **sakın** / Katı tünddür bu rüzigār **sakın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*). [*sakın,]*

sakın: *Asla, hiçbir zaman.*

Sakin aldanma cihān revnaḫına / Hāl diliyle saña dir rebāb sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*sakın,]*

sakın: Gözetmek, korumak.

Bu Muhibbî'ye vefâ idem didüñ itdüñ cefâ / Kavlüñe tur döstüm gel 'ahd ü peymanuñ **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [*sakın,]*

'İşkı sakla Muhibbî sîneñde / Ele girmez bu yâdigâr **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5*). [*sakın,]*

sakın: Sakınmak II korumak.

Âhum odından iy nigâr **sakın** / İrmesün küyuña şerâr **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*). [*sakın,]*

sakın: Çekinmek, kendini gözetmek, korumak II dikkatli ol; asla, aman sakın ha!.

Âhum odından iy nigâr **sakın** / İrmesün küyuña şerâr **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*). [*sakın,]*

sakın: Sakınmak, kendini korumak.

Yiter aglatduñ beni tûfân-ı eşkümden **sakın** / Kaynasa hûn-ı ciğer tennür-ı dilden de daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*sakın,]*

sakın: 1. Sakınmak. 2. Asla.

Zülfüñe yüz virme cânâ boynuña asılmasun / Hâl-i Hindüñüñ **sakın** hüsñüñ görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [*sakın,]*

sakın: Korumak.

Pâkdür 'ışk **sakın** kendüzüñi pâk ide-gör / Virme sen 'ışk-ı mecâz-ıla gönül hîç kese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6*). [*sakın,]*

sakın: "Yapma, yapmaktan çekin" anlamında, yapılması istenmeyen bir davranışa dikkat çekmek için söylenen bir söz.

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgānu ok / Kan bulaşur hûn-ı dilden tîr-i müjgānuñ **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [*sakın,]*

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül ahından **sakın** / Derd-ile âh itse olur gülsitāni sühte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*sakın,]*

sakın: Asla, sakın.

Añ günāhuñı Muhibbî gıceler / Eksük itme gözüñden āb **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 5*). [*sakın,]*

sakın: Çekinmek, kendini gözetmek, korumak. II (Uyarı sözü) Dikkat et, tedbirli ol.

Sakın āhumdan iy nigār sakın / Katı tünddür bu rüzigār sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1).
[sakın,]

sakın: "Dikkat et, dikkatli ol,yapma" anlamında uyarı sözü.

Sakın āhumdan iy nigār **sakın** / Katı tünddür bu rüzigār **sakın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 1).
[sakın,]

sakın: "Asla" anlamında bir ünlem.

Sanma vardur bu cihān içre qarār / Şöyle bil bunda yok qarār **sakın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4).
[sakın,]

Egerçi süz-ı eş'aruñ Muhibbî 'ālemi yakdı / Ğurūr-ıla **sakın** dime ki bir şāhīb-kemālam ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5).
[sakın,]

İster-iseñ ki dilā açılmaya perdeñ senüñ / Sen sen ol açma **sakın** 'ālemde kimse perdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2).
[sakın,]

Sakın aḥ eyleme bāda virürsin / Bugün ğam ḥürmeninüñ kāhı sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 6).
[sakın,]

Muhibbî çıkma **sakın** toĝrı yoldan / Dimeyeler saña ğüm-rāhī sensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 7).
[sakın,]

Koma elden **sakın** 'ışkuñ mecāzın / Diyeler tā saña Veysel Qaran'sın (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9).
[sakın,]

Lāf urma çekerem bār-ı ğamı dime **sakın** / İy Muhibbî kaldı 'āciz çekmede pīl-i tenān (Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 5).
[sakın,]

Dāyimā dilden Muḥīb lā-ḥavl oku / Mekr-i şeytāndan **sakın** olma emīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 7).
[sakın,]

Virmedi tā görmeyince luṭf bir 'ārif didi / Evvel alup dil **sakın** soñra sitemkār olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4).
[sakın,]

Yüze güler **sakın** aldanma cihānuñ alına / Ḥāk ide āḥir seni şimdi ider gerçi oyun (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6).
[sakın,]

Evvel elüñ[i] dutar soñradan pāy-māl ider / **Sakın** aldanma bu dehrüñ ālna olma emīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3).
[sakın,]

Sakın āh itme Muhibbî 'ālemi anı yakar / Şu'leler kim zāhir olur sīne-i tennürdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 6).
[sakın,]

Sakın aldanma bu dünyā çü miḥnet şāhbāzıdur / Niçe senüñ gibi yavrı uçurdı āşiyānından (Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4).
[sakın,]

İctināb eyle **sakın** şerr itme fikrūñ hayr ola / ‘Aql virdi Hāḡ saña akı karadan seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [sakın,]

Yüz sürüp pîr-i muġān hıdmetine tutma **sakın** / Hānḡāh içre varup zāhid-i mekkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5*). [sakın,]

‘Āşık iseñ saklama bu yolda gel cānuñ **sakın** / Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [sakın,]

‘Āşık iseñ saklama bu yolda gel cānuñ **sakın** / Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [sakın,]

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter / Hār eline gül gibi gel virme dāmānuñ **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [sakın,]

Cevrin añup mihrini dilden giderme key **sakın** / Ol melek-rūya neden bulmak bahāne görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 4*). [sakın,]

Tayanup hūsnūñe cefā kılma / Çün degül hūsn pāyidār **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*). [sakın,]

Hāk-i pāyuñ olam dir isem eger / Gelmesün hāḡıra ġubār **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 3*). [sakın,]

Dūd-ı dil çün şu‘ūd ider felege / Yirde kalmaz bu āh u zār **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 4*). [sakın,]

Şāf kalb ol kimseye dutma **sakın** gönlüñde kīn / Didi sıgmaḡ Faḡr-ı ‘ālem kīn ile bir yirde dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 1*). [sakın,]

İy Muḡibbî sen sen ol bakma **sakın** āyīneye / Yüz karasın göresin korkum bu olma rū-be-rū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [sakın,]

İy Muḡibbî kimse ġuş itmez bilürsin nāleñi / **Sakın** aldanma dise künbed-i devvār be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 5*). [sakın,]

Gözi alasına aldanma **sakın** al ider ol / Niçe senüñ gibi şayda iden āhūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [sakın,]

Dime **sakın** ki el uzadam genc-i hūsnine / Bir demde yutdurur seni zūlfı ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [sakın,]

Muḡibbî bīvedür dünyāya bakma / Anı beñzetme **sakın** nev ‘arūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 6*). [sakın,]

Muḡibbî rāyegān söz gevherini / **Sakın** virme bilen alur bahāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*). [sakın,]

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye kul ol **sakın** şāh-ı cihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2*). [sakın,]

Alur dilüñi al-ıla dutar cefā kılur / **Sakın** alınma çeşmine bakup alasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 3*). [sakın,]

Ṭarīk-i müstakīmi koma elden / **Sakın** lillāhi olma rāh-ı kecede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 3*).
[sakın,]

Ḥün-ı dil nüş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ **sakın** bu meclise bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [sakın,]

Sakın aldanma dehre pend güş it / Ki pend eydür Süleymān'a karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [sakın,]

Sakın mağrūr olma görme kendüñ / Eger haşmuñ olursa da karınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 3*). [sakın,]

Virme dil dehre **sakın** bakma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin kıymeti yok hār u hese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [sakın,]

Her ne kim vire Ḥudā eyle kanā'at cān-ıla / Az u çok dime **sakın** itme nizā' aş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [sakın,]

Virme dehre dil **sakın** itmez vefā ol 'ākıbet / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ hāndān geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [sakın,]

Aldanma **sakın** dehr iki yüzlü münāfıķ / Kimseye vefa eylemedi uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [sakın,]

Didi fahr-ı cihān "el-faķr u faħrı" / Libāsuñı **sakın** dībāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 2*).
[sakın,]

Sakın yelken gibi germe göğüs sen / Muḥālif rüzigār yüksek serende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [sakın,]

İy Muḥibbî yür[i] var küy-ı harābāt eri ol / Alayın dime **sakın** ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [sakın,]

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / Varup cānāneye kul ol **sakın** şah-ı cihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2*). [sakın,]

Sakın ugrama iy dil hāneķāha / İdesin meyden el vire tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*).
[sakın,]

sakın: "Asla" anlamında bir ünlem. II. Sakınmak, kendini korumak.

Bugün çün hırmen-i gülsin niğārā āhdan **sakın** / İştmedüñ mi gülşende yil aldugın gül evrāķın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [sakın,]

'Āşık olan zāhidā eyler melāmet ihtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad-ıla sanuñ **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [sakın,]

Olma mağrūr iy gönül baħl u tekebbürden **sakın** / Başuñ eflāke irürse yüzüñ olsun hākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 6*). [sakın,]

sakın: "Aman ha" anlamında bir uyarı sözü.

Zıkr idersem gubâr-ı hattıuñ ger / Gelmesün hâtıra gubâr **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 2*).
[sakın,]

Ğırre-i hüsn olup cevri itme / Çü degül hüsn pâyidâr **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 3*). [sakın,
]

İy Muhibbî gülüp evvel yüzüne / İdiser soñra seni zâr **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5*).
[sakın,]

İy felek **sakın** geçer durmaz tokuz kalkanuñ / Āhum okından neden sen böyle bî-bāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [sakın,]

Sakın aldanma cihānuñ māl[ı] āhır kor seni / Hiç senüñ ile gider bir nesne yok emlakde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [sakın,]

Fıkr kılma iy Muhibbî **sakın** assıla ziyān / Er odur kim aña bir bûd-ıla nā-bûde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5*). [sakın,]

sakın ki: Sakınmak.

Urma gönül şîşesin iy dōst yirlere / **Sakın ki** batar ayaguña ābgineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*). [sakın ki,]

sākin-i mey-hāne: Meyhanede oturan, meyhanede bulunan (kimse).

Cām-ı la'lüñ yādına komadum elden sāğarı / Niçe yıllar olmışamdur **sākin-i mey-hāne** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [sākin-i mey-hāne,]

sākin-i meyhāneyin: Meyhanede oturan, meyhanede bulunan (kimse).

Künc-i mescidde eger zāhid olursa mu'tekif / Sırra vākıf ben dağı bir **sākin-i meyhāneyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [sākin-i meyhāneyin, -yin]

sākıyā: Esiy saki.

Sākıyā itme dirġ cāmı bu ben maḥmûrdan / Çünkü kesb eyler şafā ḳalbüm mey-i engûrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 1*). [sākıyā,]

sākıyā: Ey kadeh sunan!.

Zehr-i ġam öldürmeden bu 'āşık-ı dil-ḥasteyi / **Sākıyā** irgür meded şol mey diyen tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [sākıyā,]

sākıyā: Ey içki dağıtan!.

Sākıyā meclisde mey sun gel bize inşāf-ıla / İçelüm anı şurāhî-veş derün-ı şāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [sākıyā,]

Bir kadehle **sākiyā** şāf eyle dil āyīnesin / Jeng-i ğamdan korkaram bir ğün kona gerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*sākiyā,]*

sākiyā: 1-Ey içki dağıtan, kadeh sunan. 2-Ey sevgili.

Sākiyā depret ayak sun ol nigāruñ ‘ışkına / Zehr-ise nūş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 1*). [*sākiyā,]*

sakkā: (Ar.) Saka. Evlere, çeşmeden su taşımayı iş edinmiş olan kimse, sucu.

Gözlerüm **sakķası** sular hāk-i pāy-ı dilberi / Bu Muhibbî eyledi müjgānımı cārüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [*sakķası, -s, -ı]*

sakkā-yı çeşmüm: Aşığın göz yaşını su gibi dağıtan saka,su taşıyıcı.

İşigün pāk itmege **sakķā-yı çeşmüm** her seher / Su sepüp bir deste baglar kirpügi cārüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [*sakķā-yı çeşmüm, -üm]*

sakla-: Gizlemek.

Degül mi ğün gibi rüşen Muhibbî ‘ışk **saklanmaz** / Akar bu gözlerün yaşı kilursun nāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 5*). [*saklanmaz, -n, -maz]*

sakla-: Esirgemek, sakınmak; korumak, muhafaza etmek.

‘Āşık iseñ **saklama** bu yolda gel cānuñ sakın / Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 1*). [*saklama, -ma]*

sakla: Gizlemek (aşk bağlamında).

Sırr-ı ‘ışkı niçe bir **saklayayım** sinede āh / Eydeyim cümle cihān halkına ko fāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*saklayayım,]*

sakla: Gizlemek.

Sırr-ı ‘ışkı **saklar-iken** sinede cānum gibi / İy gönül āh itmeg-ile anı fāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*saklar-iken, -r-iken]*

İy Muhibbî **saklar-iken** ‘ışkum oldı āşikār / Eşk-i surh u rüy-ı zerdümle ‘ayāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [*saklar-iken, -r-iken]*

sakla: Korumak.

Muhibbî’ye dimişler cāna kıymaz / İlāhī **sakla** anı iftirādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 5*). [*sakla,]*

sakla: (Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

İy Muhibbî sırruñı ketm eyle izhâr eyleme / Şöyle **sakla** anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7). [sakla,]

‘İşkî **sakla** Muhibbî sīneñde / Ele girmez bu yādigār sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5). [sakla,]

sakla: Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek, gizlemek.

Bend içre gören göñlümi zülfi girihinde / **Saklama** didi as bu giriftārı n’idersin (Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 4). [saklama, -ma]

sakla: Gizlemek; korumak, muhafaza etmek.

Sırr-ı ‘ışkî **saklayam** didükçe zāhir olur āh / Hiç olur mı āteşi pinhān kılmak kāh-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 4). [saklayam, -y, -am]

sakla: Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek, gizlemek.

Ko hayāl-i hüsnüñi kirpüklü çeşmüm **saklasun** / Hıfz-ı gülşen mi olur hār-ıla dīvār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 5). [saklasun, -sun]

sakla: Gizlemek, saklamak.

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kâğıda / **Saklamaz** sır iki yüzlü bir münāfıkdur diyü (Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4). [saklamaz, -maz]

saklan: Gizlenmek, saklı olmak.

‘Ām iken hürşid-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / **Saklanursın** yā nedendür bu dil-i mehcūrdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1). [saklanursın, -ursın]

saklar: Korumak, gözetmek.

Ka‘be kūyuñda şükür kim eyledüñ kurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun **saklar-ıdum** cānı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4). [saklar-ıdum, -ıdum]

saklar iken: Saklarken.

Sırr-ı ‘ışkuñ **saklar iken** sīnede cānum gibi / Zāhir itdüm ‘āleme bu āh u efgān ile ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4). [saklar iken,]

saklavya: Gizlemek.

Sırr-ı 'ışk[ı] âşikâr itsem beni 'ayb eylemeñ / Niçeye dek **saklaya** sîne şerârı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [*saklaya,]*

Gülşen içinde Muhibbî tevbeği kim **saklaya** / Sâki-i gül-ruh elinden cām-ı gül-nârı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [*saklaya,]*

saklayabilür mi: *Saklayabilir mi.*

Saklayabilür mi 'ışkın dōstlar dīvāne dil / Muttaşıl çāk-i girībānını dāmān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 2*). [*saklayabilür mi,]*

şal: *Koyvermek, salıvermek.*

Zülfinūñ pefteresin **salup** bu gönülüm bāzına / Anı şayd itmek murādı çağurup dir hū-be-hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*salup, -up]*

şal: *Bırakmak, göndermek.*

Saldum gönül bāzını murğ-ı hümāya ben / Āhum duḡānı irgeleden semāya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*saldum, -dum]*

Gözlerüm baḡrına **saldum** yine dil zevraḡını / Bād-ı āhum beni ḡarḡ ide eger bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*saldum, -dum]*

şal: *Bırakmak, salıvermek.*

Gönül şahbāzını himmetle yine / Şikār itmege **saldum** ol hümāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3*). [*saldum, -dum]*

şal: *1. Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak. 2. Koymak, bırakmak, atmak. 3. Yaymak, sermek.*

Zülfine bend eyleyüp **salar** zenaḡdān çāhına / Niçe yıllar ḡabsdür ol mübtelāyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*salar, -ar]*

şal: *1. Bırakmak, koyuvermek 2. Yollamak, göndermek.*

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / Ālemi teşḡir için san na'l **saldı** āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*saldı, -dı]*

sāl ü māh u hafta: *Yıl, ay ve hafta.*

Sāl ü māh u hafta sorma baña farḡ kim eylemez / Līk ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [*sāl ü māh u hafta,]*

şalā: *Çaḡırma, dāvet etme, dāvet.*

Minber-i 'ışık üzre okurken maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelsün **şalādur** şeyḥ ü şāb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*şalādur, -dur*]

Minber-i 'ışık üzre okurken maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelsün **şalādur** şeyḥ ü şāb eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*şalādur, -dur*]

salagör: *Salıver, bırakıver.*

Eger bed-nām-ı 'ışık olsam beni 'ayb eyleme zāhid / Riyā vü zerķ-ıla sen **salagör** var şöhreti şehre
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*salagör,]*

salāh: *Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dīnin yasakladığı şeylerden kaçınma.*

Ġam yime ger yog-ısa **şalāḥuñ** Muḥibbīyā / Dil vir Kerīm'e cürmi 'uşāt anda 'özr-ḥvāh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*şalāḥuñ, -uñ*]

salāmet: *Sağ-sālīm, selāmet, endişeden uzak.*

Zāhid sen ol **salāmet** ben olmışam melāmet / 'Āşık varur mı hergiz nāmūs u 'āra karşı
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*salāmet,]*

sālḥā: *(Uzun) yıllar.*

Sālḥā endüh-ı şām fırkatüm[i] bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı şeb tā rüz bīdārī çeke
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*sālḥā,]*

şālih: *Dinin buyruklarına uygun harekette bulunan.*

Yarın ki **şālihān** 'amel 'arzın ideler / Şādān olup cennete her biri tuta rāh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*şālihān, -ān*]

şalın: *Edalı bir biçimde yürümek.*

Her kaçan serv-i sehī gibi **şalınsa** dil-firīb / Pāda kudret kalmaya serv-i ḥurāmāndan geçe
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 3*). [*şalınsa, -sa*]

Gözüm yaşı gördüğü demde revān olur / **Şalınsa** eger ol ḳaddi dil-cū girih girih
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 4*). [*şalınsa, -sa*]

şalın: *Salınmak; dolaşmak.*

Tır-i müjeñe sīnesini dil siper itsün / Meydāna gelüp 'ışık-ıla merdāne **şalınsun**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4*). [*şalınsun, -sun*]

şalın: *Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.*

Kıyâmet kâmet olmuşsın **salın** her yaña iy servüm / Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cüy-1 âb olsun
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 3*). [*salın,]*

Gülşende diñ ol serv-i hırāmāna **salınsun** / Āhum yiline karşı ko her yana **salınsun** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2693, Beyit 1*). [*salınsun, -sun]*

Mey nüş idüben başa külāhın koya kec-rev / Rindāne geyüp nāz-ıla mestāne **salınsun** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2693, Beyit 2*). [*salınsun, -sun]*

Sen serv-i sehī gibi **salın** nāz-ıla her sū / Ben āh ideyin karşıña ko bir eşer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel
2696, Beyit 4*). [*salın,]*

salın: Koyulmak, bırakılmak, atılmak.

Gülşende diñ ol serv-i hırāmāna **salınsun** / Āhum yiline karşı ko her yana **salınsun** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2693, Beyit 1*). [*salınsun, -sun]*

salın: Verilmek.

Bend olsa gönül zülfine kor çāh-ı zeķanda / Kalsun dir ebed bend-ile zindāna **salınsun** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2693, Beyit 3*). [*salınsun, -sun]*

salın: (Saçları) salıvermek, serbest bırakmak (saçların yüze düşmesine izin vermek).

Didüm serv-i sehī gibi **salınsun** hüsñ bāğında / Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm her dem ayagında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [*salınsun, -sun]*

salın-: Dalgalanmak.

Āzāddur ki bād-ı şabā esse **salınur** / Dünyā ğamını yir idi ger virse bār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel
2785, Beyit 2*). [*salınur, -ur]*

salın-: Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Gün yüzün keşf eylesün dehri münevver eylesün / Serv gibi **salınup** reşk-i şanavber eylesün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [*salınup, -up]*

Serv gibi **salınup** serv-i revānumdur gelen / Rām kılmışdur beni ārām-ı cānumdur gelen (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2552, Beyit 1*). [*salınup, -up]*

Salınup gülşene gel bendeñ ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide tāvüs-ı cinān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2698, Beyit 2*). [*salınup, -up]*

Her kaçan kim **salınup** geşt-i çemen eyleyesin / Korkaram sāye-i kıddün hes ü hāşāke düşe (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*salınup, -up]*

salınan: Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Bâğ ara gül gibi gülüp servi gibi **salınan** / Şād u ħurrem dāyimā mesrūr dirler ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*salınan,]*

salınmak: (sevgilinin) naz ve eda ile yürümesi.

Gözlerüñ yaşını pâyına revān eyle revān / Serv gibi **salınur** bir ħad-i bālā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*salınur, -ur]*

san-: Sanmak, düşünmek, zannetmek.

Gönlümü küyuña gönderdüm anı yād eyledüñ / Āşināñdur ol ezel **sanduñ** meger bîgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*sanduñ, -du, -ñ]*

san-: ... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Raħibi kelb-i küyuñ **sandum** evvel / Didüm bîgāne[ler] āñir olunca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 9*). [*sandum, -du, -m]*

Kara zülfi arasından tülū ‘ itdi yüzün gördüm / Ayuñ on dördidür **sandum** tamāmdur ħüsni çağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*sandum, -du, -m]*

san-: ... olduğunu düşünmek.

Ėam elinden sīne-ćākem **sanmañ** ancak pīrehen / Penbe-i dāğum yiter ćün küşte-i ‘ işķum kefen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [*sanmañ, -ma, -ñ]*

Eşk-i ćeşmidür Muhibbî’nüñ ya bağı kanıdır / Lāleler **sanmañ** görinen dāmen-i kühsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*sanmañ, -ma, -ñ]*

Okudum yine ‘ işķuñ kışsasını / Anı **sanman** füsün u ya fesāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3*). [*sanman, -ma, -ñ]*

san: Zannetmek.

Ne **sanursañ** saña san anı ġayra / Kuyuyu kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*sanursañ, -ur, -sa, -n]*

san: Sanki, ġüya.

Āħ kılsam aglasam ol gözleri mestān için / Ėande eyler gül gibi **san** bād-ıla bārān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 1*). [*san,]*

san: Sanmak, zannetmek.

Ey dōst cām-ı cür ‘ a-i ‘ işķuñ için ezel / Tā ħaşre deñlü mestdür anı **sanma** ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [*sanma, -ma]*

san: Sanki, güya.

Zülfini gördüm Muhibbî yüzine itmiş niķāb / Sāye salmış **san** bulut mihr-i dıraḥşān üstine (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2992, Beyit 5*). [*san*,]

san: Sanmak, düşünmek, zannetmek.

Küh-ı ğamda dāğlar yakdum ser-ā-ser tenüme / Kim göre **şana** peleng gelmeye kimse yanuma (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2901, Beyit 1*). [*şana*, -a]

san: Sanki, sanırsın ki.

Ağlayup āh itmesem gül gibi gülmez ol ḥabīb / Açılır gülşende gül **san** bād-ıla bārān ile (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2989, Beyit 3*). [*san*,]

san: Farz etmek, zannetmek.

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / ‘Ālemi teşhīr için **san** na‘l saldı āteşe (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2826, Beyit 2*). [*san*,]

san: Adeta.

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberīn / **Sanasın** tāvüsdur gülşende ‘arz eyler perin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2571, Beyit 1*). [*sanasın*, -a, -sın]

Dāğlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāğlardur **sanasın** şahrāda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2826, Beyit 4*). [*sanasın*, -a, -sın]

Zülf-i müşġīn kim görünür ‘arız-ı dildārda / Deste-i sünbül asılmış **sanasın** gülzārda (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2832, Beyit 1*). [*sanasın*, -a, -sın]

Olur dil şād irişse pāy-ı būsā / **Sanasın** mālīk olur taḥt-ı Rūs’a (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2841, Beyit 1*). [*sanasın*, -a, -sın]

Tagıdup zülfī kaçan ‘uşşāka dilber göstere / **Sanasın** tāvüsdur cevlan idüp per göstere (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2951, Beyit 1*). [*sanasın*, -a, -sın]

Lebi üzre görinen mürlardur / **Sanasın** cem‘ olmuş engübīne (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2975, Beyit 5*). [*sanasın*, -a, -sın]

Gözüm yaş[ı] akup artar **sanasın** cüy-ı Nīl oldı / N’içün ol Yūsuf-ı Mıṣrī varup görmez bulagında (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2983, Beyit 8*). [*sanasın*, -a, -sın]

san: Zannetme, sanma.

Sanma iy ḥasta gönül kim seni cānān acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermān acıya (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2812, Beyit 1*). [*sanma*, -ma]

san: Sanki.

Getürür peyk-i ecel **san** baña rihlet nâmesin / Her kaçan zâhir olur haddinde ol hatt nihân (Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 3). [san,]

Sîne-i süzânda zülfî hayâli dilberüñ / **San** karar itmiş semenderdür derün-ı nârda (Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 2). [san,]

Dâğlar yakdum şu deñlü sîneme eydür gören / Zâğlar konmuş-durur **san** cism-i bî-cân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3). [san,]

san: ... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Sanma iy dil kim gedâ hem-ser ola sultân-ıla / Bunı fikr eyleme sen şürîde bir pejmürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3). [sanma, -ma]

Sanma vardur bu cihân içre karar / Şöyle bil bunda yok karar sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4). [sanma, -ma]

Sanma ancak bu Muhibbî 'âşık olmuşdur saña / Şad-hezâr var 'âşıkun 'âlemde şeyh ü şâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5). [sanma, -ma]

Şerha şerha ideli gamzeñ dili oldı zebün / Dîdeler râh eyleyüp durmaz akar **san** cüy-ı hün (Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1). [san,]

Sürdi yüzüme âl-ıla bir kerre yâr elin / Kaşşâb **sandı** kan-ıla görenler nigâr elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1). [sandı, -dı]

Gice **sanmañ** ki felekde görünen encüm degül / Göklere çıkdı şererdür dil-i süzânımdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4). [sanmañ, -ma, -ñ]

Kopdı **sandılar** kıyâmet kalkdı yirden nice baş / Küy-ı dilberde olan bu nâle vü feryâddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4). [sandılar, -dı, -lar]

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mâ dükene / **Sanmañuz** akmak ile bir yaña deryâ dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 1). [sanmañuz, -ma, -ñuz]

Ķametüñ câmi' de gördiler kıyâmet **sandılar** / Sen de tekbîr biñ getür bu mescid-i âdîneme (Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4). [sandılar, -dı, -lar]

Muhibbî sahtdur 'ışkuñ kemânı / Çekilmez **sanma** el sun ol kemâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 5). [sanma, -ma]

Sanmañuz dil âteşi bu sîneden bir dem gide / Ol sebebden ejder-i âhum felekde yir ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1). [sanmañuz, -ma, -ñuz]

Nağçivândur ki **sanur** gönlümi vîrâne görüp / Beñzedür gözlerümün yaşını cüy-ı Aras'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 5). [sanur, -ür]

san: Düşünmek, zannetmek.

Nağd-i cāna aldı āhîr dilberüñ bir büsesin / Assı itdi bu Muhibbî döstlar **sanmañ** ziyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5*). [*sanmañ, -ma, -ñ*]

san: Sanki, adeta.

Nāz-ıla gül gibi gülüp gönca-veş güftār ider / Seyr ider gülşende **san** serv-i hürāmān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*san,]*

san: Sanki, tıpkı, güya.

Haṭṭ-ı dilber **san** eceldür anı def'e çāre yok / Çün ezel yazı imiş elbette ol gelür başa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 3*). [*san,]*

san: "Sen" ikinci tekil şahıs zamirinin yönelme hâli almış şekli. (Sevgili kastedilerek).

Sakın aldanma cihān revnaķına / Hāl diliyle **saña** dir rebāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*saña, -a*]

san: ... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Ne sanursañ saña **san** anı ğayra / Kuyuyu kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*san,]*

Bu Muhibbî gibi 'aşıklarunı kırmag-ıla / Sende bu hüsn olıcak 'ışk eri **sanma** dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*sanma, -ma*]

san: Sanki, adeta.

Meclis içre her kadeh **san** bir gül-i aḥmer-durur / Bülbül olmışdur şürāhî diñle kılķul şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*san,]*

Nüş idüp elde tutar sāġarı şeydā lāle / Ruḥ-ı efrūḥte **san** bāde-i ḥamrā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*san,]*

san kim: Sanki.Farz edelim ki, güya.

Kebkebün izin görüp bu cān u gönlüm şād olur / Bir gedā yol üzre **san kim** irişür dirhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*san kim,]*

saña: Sana.

Muhibbî 'aşık-ı dīdār-çün olduñ **saña** devletdür / Yanuñda añmasun zāhid kişi hūr u cinān ḳadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [*saña,]*

İctināb eyle sakın şerr itme fikrūñ ḥayr ola / 'Aḳl virdi Hāḳ **saña** akı karadan seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*saña,]*

Bundan evvel cidd ü cehd eyle **saña** bir hâne yap / Kūs-ı rihlet çalınur nāgāh bundan göçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*saña,]*

saña: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri || gönül.

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok **saña** / Tâ ki bir görünmeye senüñ birünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*saña,]*

saña: "Sana" kişi zamiri.

Gerçi kim evvel cihân **saña** maḥabbet gösterür / Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 5*). [*saña,]*

Naḥl kıddüñ sidre vü tûbâdan olmışken bülend / Kim-durur **saña** diyen kim serv ya şimşâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*saña,]*

saña: " Sen" ikinci teklik şahıs zamiri. Kendine, dönüşlülük.

Ne sanursañ **saña** san anı ğayra / Kuyuyu kim kaza kazsun boyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 6*). [*saña,]*

saña beñzer: Sana benzeyen.

Muşhaf-ı hüsñüñ ḥaķı bir **saña beñzer** görmedi / Mıṣr u Şām'ı geşt iden ser cümle 'Osmân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*saña beñzer,]*

Ḥüb-rûlar cümle encüm sen kamer-rûsın begüm / **Saña beñzer** görmedüm çok dil-rübâlar dideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [*saña beñzer,]*

Yüzüñ nûrı zıyâ virür cihâna / Getürmedi **saña beñzer** zamâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 1*). [*saña beñzer,]*

saña da: Sana da.

Ezelden baña sunıldı şarâb-ı 'ışkı nüş itmek / Virildi **saña da** zâhid yiyesin ḥabb-ıla afyün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*saña da,]*

saña düşer mi: Sana düşer mi (düşmez) bağlamında sözde soru cümlesi.

Sen server-i ḥübân olasın **saña düşer mi** / Ağyâra uyup itmeyesin 'âr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3*). [*saña düşer mi,]*

saña ma'lûm iken: Sen bilirken.

Şem'-veş karşıñda yandugum **saña ma'lûm iken** / Hâlümü sormak ne ḥâcetdür varup pervânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [*saña ma'lûm iken,]*

saña m̄anend: Sana benzer.

Aradum z̄ir-i felek baħr ü beri bulmadum / **Saña m̄anend** şadefe yek güher-i p̄ake düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [*saña m̄anend,]*

şanasın: Sanırsın ki.

İstedüm büsesini dişledi karşumda lebin / **Şanasın** didüm aña göz göre gel kan eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 3*). [*şanasın,]*

şan'at: İş, meslek; ustalık, hüner.

P̄are p̄are olmayınca bulmadı zülfine dest / İy gönül bu **şan'atı** öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [*şan'atı, -ı]*

şancıl: Batmak, saplanmak.

Döne döne yanarsam 'ışk odına 'aceb mi / Gönüm kebāba döndi **şançıldı** çünkü şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5*). [*şançıldı, -dı]*

şanem: Güzel, dilber.

Deşt-i ğamda ol saçı leylā **şanemden** ayru āh / Şabr u 'aqlı dagıdup ol niçe mecnūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 2*). [*şanemden, -den]*

şanem: Put, put gibi güzel sevgili.

Uşat ur yirlere nefsuñ **şanemdür** / Nite olur büt-i Āzer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2*). [*şanemdür, -dür]*

şanemā: Ey dilber (put gibi güzel olan sevgili).

Acımazdum gelicek s̄ineme t̄irūñ **şanemā** / Demreni kalsa geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [*şanemā,]*

Bu Muhibbî **şanemā** h̄āl-i siyāhuñdan irak / Dem mi var s̄inesine yakmaga dāğ anuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*şanemā,]*

şanıb: Zannetmek.

Gösterüp evvel vefā āħir baña kıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı şādık **şanıban** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*şanıban, -an]*

şanki: Adeta.

Ḥačetindendür görünmez **sanki** Ḥıẓr'ün 'āleme / Bilmedi ḥayvān suyn içmiş zülālūn var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*sanki,]*

İdiser āhum Muhibbî varumı cümle telef / Bād-ı gerddür uğradı **sanki** gelüp hırmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*sanki,]*

Surḥ-püş oldu yine içdi mey-i nāb ruḥı / **Sanki** ḥübān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*sanki,]*

Sīnem üzre lāle gibi dāğ-ı ḥasret yakmışam / **Sanki** pullar dizmişem bir taḥta-i nerd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 2*). [*sanki,]*

sanki: *Adeta, gibi, tıpkı.*

Ḥačetindendür görünmez **sanki** ḥıẓr-ı zinde-dil / Bilmedin ḥayvān suyn içmiş zülālūn var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*sanki,]*

sanma: *Sanma! II Zannetme!.*

'İşk mīrāsını yirsem ne 'aceb Mecnūn'dan / **Sanmañ** ol gitmek ile 'āşık-ı şeydā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2*). [*sanmañ, -ñ]*

Kim ḳabül eyleye derd ü ḡamı dermānı koya / **Sanmañuz** 'ālem içinde anı sūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3*). [*sanmañuz, -ñuz]*

sanma: *Zannetme!.*

Sanma zāhid 'ışk eri pendūnle şāhımdan geçe / Hiç zaḡan söziyle bülbül geçe mi gülzārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [*sanma,]*

şanma: *Sanmak. zannetmek.*

Çünkü āb üstindedür gördük bināsi 'ālemūn / **Sanma** muḥkem olısar āḥir ḥarāb ol bād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 4*). [*sanma, -ma]*

sanma ki: *Zannetmek.*

Gedā-yı kūyuñ olmaktadır hemān 'ālemde maḳşūdum / Bunu **sanma ki** 'ālemde Muḥib[bī] 'izz ü cāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 7*). [*sanma ki,]*

Sīne çāk itdüm beni **sanma ki** ancak pīrehen / Dōstum şevḳuñ görindi sīne-i şad çākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*sanma ki,]*

sanma ki: *Sanma ki, zannetme ki.*

Heves-i zülfüñ ile **sanma ki** sevdā dükene / Yāḥūd 'ışkuñla şehā sīnede ḡavḡā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*sanma ki,]*

Sanma iy hasta gönül kim seni cānān acıya / Derd-ile ölür iseñ **sanma ki** dermān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1*). [*sanma ki,]*

sanma kim: Zannetme ki.

Sanma kim cevr ü cefādan iy şanem yüz döndürem / Çekmege zīrā anı mu ‘tādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [*sanma kim,]*

sanmañ: Sanmayın ki, zannetmeyin ki.

İçdi Muhibbî çünki maḥabbet şarābını / Mest ola yata ḥaşre degin **sanmañ** ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5*). [*sanmañ,]*

sanmañ ki: Zannetmeyin ki.

‘Üryān olayın kalmadı başumda ser-pūş / **Sanmañ ki** şikāyet kılayım ‘āruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3*). [*sanmañ ki,]*

Sanmañ ki beni cānumı cānāna virmez / Ben bir kulam varumı sulṭāna virmez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*sanmañ ki,]*

Lāleler **sanmañ ki** yir yir görünür kühsārda / Bağr[ı] ḥūnın kühken saçmış-durur taşdan taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*sanmañ ki,]*

sanmañuz: Sanmayınız.

Sanmañuz şūfî zāhid bir ḳalender-meşrebem / Tekye-i ‘iṣṣkuñ tırāşı bil ki abdālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*sanmañuz,]*

sanur ki: Sanır ki.

Kim zülfe naḳar eylese cān u dil içinde / **Sanur ki** megesdür ki kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [*sanur ki,]*

sarāy: Saray.

Çıkam kemend-i āh-ıla dirdüm **sarāyuña** / Gök yüzine çıkılmaz-ımış nerdübāñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 4*). [*sarāyuña, -uñ, -a]*

sarāy: Hükümdar ve ailesinin yaşadığı ihtişamlı bina.

Ḥāne-i tārik [ü] tengüm yakdı āhum āteşi / ‘Āşık-ı āvāreye n`eyler **saray** u ḥanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [*saray,]*

sarf eyleme: Harcamak, kullanmak, tüketmek.

Göñül mahzendür 'ışkuñ gevherine / Anı **şarf eyleme** illā yirine (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1).
[şarf eyleme,]

sarrâf: Altın, değerli kağıt ve metalleri birbiriyle değiştiren, tahvil alış verişi yapan meslek erbabı; bir işten iyi anlayan, o işin erbabı olan kimse.

'İşk için dirler ezel bir gevher-i yek dānedür / Ol ki **şarrâf** olmaya yañıla kıymet bilmede (Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2). [şarrâf,]

sarşar-ı āhum: Ah firtınası.

Bahr-ı eşk içre Muhibbî bu göñül zevrakımı / Ğarķ ide **şarşar-ı āhum** eger ol bir gün ese (Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 5). [sarşar-ı āhum,]

saru: Sarı.

Dilerem eyleyem 'ışkumı pinhān / Komaz zāhir ider bu çehre **saru** (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 2). [saru,]

Yüzüme bak bilesin hāl-i 'ışkum / Degüldür kehrübā da böyle **saru** (Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 5). [saru,]

Maħabbet ehli olur gözi yaşlu / 'Aceb mi 'āşık olsa beñzi **saru** (Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 2). [saru,]

Gözüm yaşına ğarķ nîlüfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle **saru** (Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 3). [saru,]

sat: Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek.

Satmaga gül hüsniñi bülbülleri dellāl ider / Şahn-ı gülşen her taraf feryād u ğavġādur yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4). [satmaga, -mağ, -a]

sataş: İstenmeyen bir duruma uğramak, tutulmak, bulaşmak, duçar ve giriftar olmak.

Sataşdum gerçi 'ışk içinde rence / Bi-ħamdillāh irişdüm ulu gence (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 1). [sataşdum, -dum]

satır: Yazı sırası, dizisi.

Şi'rümün her bir **satırı** mevc-i deryā olalı / Nazmumuñ ma'nāsın iden dürr-i ğaltān uşta ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 7). [satırı, -ı]

satır: Et kıymaya, parçalamaya mahsus büyük bıçak, satır.

Nîme iden çeşmünün kaşşābidur 'āşıklar / Komaz dāyimā **sātūr** dirler uşta sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8). [sātūr,]

savaş: Mücadele, uğraşma, kavga.

‘Işkı cān eyler taleb bir yañadan dahı gönül / Arada hayrān kaldum anlarıñ **savaşına** (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 4). [savaşına, -ı, -(n)a]

savaş itmeñ: Savaşmak.

Destine mestāne çeşmüñ dōstum hançer virüp / Kālb-i ‘uşşāk-ıla her lahza **savaş itmeñ** neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2). [savaş itmeñ, -meñ]

şavt-ı zağan: Kargaların sesi.

Güş it Muhibbî şî‘rini eş‘ār-ı ğayra bakma gel / Bülbül şadāsı var iken hācet degül **şavt-ı zağan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5). [şavt-ı zağan,]

savur: Bir yerden başka bir yere sürüklemek II savurmak.

Ten ğubārını **savursa** tañ degüldür bād-ı ‘ışk / Bu hevā ile yiler bir bādām oğlandan berü (Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4). [savursa, -sa]

savur: (Toprak, kül vb. için) havaya atarak rüzgârın etkisine bırakmak, saçmak, öteye beriye dağıtmak.

Müjem ferrāş olup her dem süpürse küy-ı dildārı / **Savurmaga** su isteyü gelür çeşmüm şakāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4). [savurmaga, -mak, -a]

sa‘y: Gayret etme, çok çabalama.

Dilā **sa‘y-ile** dildāruñ ne mümkün kılbine girmek / Bilürsin göñli katıdur anuñ pülād u mermerden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 4). [sa‘y-ile, -ile]

sa‘y: Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarf etme, ceht.

Hergiz vişāli **sa‘y-ile** girmez Muhibbî çün ele / Her yaña cidd ü cehd-ile varup tekāpū eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5). [sa‘y-ile, -ile]

say: Saymak.

Ġiceler uyku yüzün görmez gözüm yılduz **sayar** / Tālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden (Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 2). [sayar, -ar]

sav: Kabul etmek, yerine koymak.

Belā ile geçen ‘ömrüñ Muhibbî / Hāķīkatdür o ‘ömri ‘ömre **sayma** (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 5). [sayma, -ma]

sa'y eyledüm: Çalışmak, çabalamak.

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre çok **sa'y eyledüm** / Bārī diñ naqqāşa naqşın baña taşvīr eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2741, Beyit 3*). [*sa'y eyledüm, -düm*]

sa'y it: Çalışmak, mücadele etmek.

Sa'y it Muhibbī tā bulasın Ka'be-i murād / Düş vādilere cehd ile ka't' eyle merhale (*Muhibbī Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*sa'y it,]*

şayd: Av.

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / Niçe senüñ gibi **şayda** iden āhūdur bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*şayda, -a*]

Kanum dökeli buldı Muhibbī beni āḥir / Şayyād bula **şayduñ** izin bulur özinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*şayduñ, -uñ*]

şayd eylevem: Avlamak, yakalamak.

Ele aldum pīç-e-pīç idüp kemend-i āhumı / Umaram **şayd eylevem** ol gözleri āhūyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [*şayd eylevem,]*

şayd için: Avlanmak için.

Şayda çıkmış nāzenīnüm iy Muhibbī **şayd için** / Key sa'ādetdür bulma başuñ ol fitrākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*şayd için,]*

şayd ide: Avlamak. II Âşık etmek, kendine bağlamak.

Ola ki **şayd ide** şahbāz çeşmi / Dilā dil murğımı dürrāc eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*). [*şayd ide,]*

şayd idemezsin: Avlamak.

Cān u dil virme güle **şayd idemezsin** dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*şayd idemezsin, -emezsin*]

şayd idemezsin: Avlamak.

Cān u dil virme güle **şayd idemezsin** dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*şayd idemezsin, -emezsin*]

şayd idesin: Avlamak.

Esb-i nāza binüp 'āşıklaıuñı **şayd idesin** / Ne sa'ādetlü ser olur ki o fitrāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*şayd idesin, -esin*]

şayd itmek: Avlamak, yakalamak.

Zülfinüñ pefteresin salup bu gönlüm bāzına / Anı **şayd itmek** murādı çağurup dir hū-be-hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [*şayd itmek,]*

şayd olunurlar: Avlanabilen II avlanması kolay.

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / **Şayd olunurlar** güzeller şimdi sīm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*şayd olunurlar, -urlar*]

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / **Şayd olunurlar** güzeller şimdi sīm ü zer ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*şayd olunurlar, -urlar*]

şayd olsam: Av olmak.

Ben o murgam 'ārız u hālūñ görüp **şayd olsam** āh / Dōstlar itmeñ 'aceb meyl itsem āb u cīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 2*). [*şayd olsam, -sam*]

şayd olup: Av olmak.

Şayd olup 'āşıklaıuñ gördüm yaturlar hāke / Niçesinüñ bağlamışlar serlerin fitrāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [*şayd olup, -up*]

şayd olur: Av olmak, avın başlaması.

Sīm ü zer kimde olursa **şayd olur** maħbūblar / Yig gelür Şīrīn'e Hüsrev ol ğarīb Ferhād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*şayd olur,]*

şayd olurlar: Av olmak.

Gözün yaşın dirġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller **şayd olurlar** çün bilürsin sīm-ile zerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [*şayd olurlar, -urlar*]

şayd olurlar: Avlanmak, yakalanmak; aşık olmak, tutulmak.

Yiter āh ile eyle yaşlaıuñ sīm / Güzeller **şayd olurlar** sīm ü zerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 4*). [*şayd olurlar, -urlar*]

şayda çıkmış: Ava çıkmak, avlanmaya gitmek.

Şayda çıkmış nāzeninüm iy Muhibbî şayd için / Key sa'ādetdür bulına başuñ ol fitrāke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 5*). [*şayda çıkmış, -miş*]

şaydın almış: *Avını alıp götürmek. II Âşık etmek, müptela etmek.*

Gözleri üstinde yâruñ dir gören ebruların / **Şaydın almış** iki şahbâz takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [*şaydın almış,]*

sāye: *Far. Gölge.*

Sāyesidür zülfinüñ yāhūd zümürürd rīzesi / Yā sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [*sāyesidür, -sidür]*

Didüm ol serv-i kad bālāya karşı / Bırak üstüme geh geh **sāye** karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 1*). [*sāye,]*

sāye: *Gölge.*

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdüm cāna cān buldum / Yüri iy **sāye** yanumdan benümle hem-‘inān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*sāye,]*

Ḳays döginmek için taşlar alup ayasına / Mātem-i Leylī’de döndürdi özin **sāyesine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [*sāyesine, -si, -n, -e]*

İy Muhibbî işigin ara sa ‘ādet bulasın / Zıll-ı Ḥaḳ’dur irişen rāhat olur **sāyesine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [*sāyesine, -si, -n, -e]*

sāye: *Gölge, yansıma.*

O serv ben ḥāke n’ola sāye salsa / Düşer çün **sāyeler** her dem türāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*sāyeler, -ler]*

sāye: *Gölge.*

Ḥāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire ‘āşıklarūñ / Yürüsün **sāyeñ** gibi serv-i revānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [*sāyeñ, -ñ]*

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / Devlet var-ıymış çünki ezel yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [*sāyeñ, -ñ]*

sāye sal: *İlgilenmek, alaka göstermek; görünmek, görünürlüğü hissedilir olmak.*

İy hümā-ṭal‘at kerem kıl **sāye sal** ben ḥāküñe / Üstühvānumı niçe bir itlerūñ tārāşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [*sāye sal,]*

sāye sala: *Gölge yapmak, gölgelendirmek.*

Sala ol serv-i kad üstüme sāye / Olur mı tañ baña çarḥ ola pāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*sāye sala, -a]*

sāye salan: Gölge yapmak, gölgelendirmek.

Üstüme **sāye salan** serv-i hıramāndur gelen / Bir yañadan dīdeden cūy-ı firāvāndur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [*sāye salan,]*

sāye salasın: Gölge yapmak, gölgelendirmek.

Göñül virdüm anuñçün sen hümāya / Salasın üstüme nāgāh sāye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2932, Beyit 1*). [*sāye salasın, -asın]*

sāye salmış: Gölge düşmek, bir şey üzerine karaltı inmek, üzerine gölge gelmek.

Zülfini gördüm Muhibbī yüzine itmiş niķāb / **Sāye salmış** san bulut mihr-i dıraḥşān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [*sāye salmış,]*

sāye salmışdur: Gölge yapmak, gölgelendirmek.

İy Muhibbī gün yüzinde zülf-i yāri dir gören / **Sāye salmışdur** bulut ḥurşīd-i raḥşān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [*sāye salmışdur, -mışdur]*

sāye salsa: Gölge yapmak, gölgelendirmek.

O serv ben ḥāke n'ola **sāye salsa** / Düşer çün sāyeler her dem türāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*sāye salsa, -sa]*

sāye-i kaddūn: (Sevgilinin) boyunun gölgesi.

Her kaçan kim salınup geşt-i çemen eylesesin / Korkaram **sāye-i kaddūn** ḥes ü ḥāşāke düşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2887, Beyit 2*). [*sāye-i kaddūn,]*

sāye-i zülfümdür: Sevgilinin saçının gölgesi.

Ruḥlarında ḥaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / **Sāye-i zülfümdür** ol yañlış ḥayāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*sāye-i zülfümdür, -ümdür]*

sāyeñ sal: Gölge yapmak, gölgelendirmek.

Sal hümā sāyeñ teraḥḥum kıl bu ben üstādeñe / İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [*sāyeñ sal,]*

sāyesinde: (biri veya bir şey) sebebiyle.

Her kim ki gördi gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv **sāyesinde** yine nāz u ni' amdasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [*sāyesinde,]*

sāyil: Dilenci.

Deryūze idegeldi yüzin göre Muhibbî / Maḥrûm anı eyleme gel **sāyil** içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [*sāyil,]*

saykal ola: (*Beyitte şarabın)cıla,parlaklık haline gelmesi.*

Jeng oldu dil āyinesi hîç var mıdır çare didüm / Didi bir ‘arîf var mey iç **saykal ola** āyineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*saykal ola, -a]*

sayma: Yerine koymamak II kabul etmemek.

Bu günün ferdāya **sayma** zāyi‘ itme ‘ömrünü / Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u ‘üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*sayma,]*

sayru oldu: Hasta olmak.

Teraḥḥum eylemez ol zülf-i ser-keş / Ḥayāliyle dil ü cān oldu sayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 4*). [*sayru oldu, -dı]*

sayyād: Avcı.

Kanum dökeli buldı Muhibbî beni āhir / **Şayyād** bula şayduñ izin bulur özinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 5*). [*şayyād,]*

sayyād: Avcı II sevgili.

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun raḥm umma ol **şayyāddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*şayyāddan, -dan]*

sebāt: Kalıcılık, sağlamlık, güvenilir.

Muhibbî bu cihānuñ yok **sebātı** / Hemān ancak gözüñ açup yumınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5*). [*sebātı, -ı]*

sebeb: Neden, gerekçe.

Dil dehānuñ yādına varın yoğın ḥarc eyledi / Ol **sebebdendür** ki geçdi bûd-ıla nā-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*sebebdendür, -den, -dür]*

sebeb: Bir olayın meydana gelmesine neden olan şey, neden.

Alup bir mü’minün adın dilüne eyleme gıybet / Ne lāzım bu **sebebden** kendüni ugradasın ḳahra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*sebebden, -den]*

sebeb ne: *Sebep nedir.*

Sevdümse seni hıřmuña iy yār **sebeb ne** / Kılmak beni bu veche günehķār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*sebeb ne,]*

Sevdümse seni hıřmuña iy yār **sebeb ne** / Kılmak beni bu veche günehķār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*sebeb ne,]*

Bildüm ki lebün olmayısar derdüme dermân / Bu ĥasta dili itmege bîmâr **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 2*). [*sebeb ne,]*

Sen server-i ĥübân olasın saña düşer mi / Ağyāra uyup itmeyesin ‘ār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3*). [*sebeb ne,]*

Luş u keremün vār-iken ‘ālemdede revācı / Olmaga řehā böyle dil-āzār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4*). [*sebeb ne,]*

Gözün yaşına yār Muhibbî nażar itmez / Yolına anuñ itmege iřār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*sebeb ne,]*

Gül yüzünü göstermeye dildār **sebeb ne** / Dil bülbül[i] āh eyleye hem zār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*sebeb ne,]*

Gül yüzünü göstermeye dildār **sebeb ne** / Dil bülbül[i] āh eyleye hem zār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [*sebeb ne,]*

Bildüm ki řābîb-i dil [ü] cānsın seni taĥķiķ / Pes itmeyesin derdüme tîmār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 2*). [*sebeb ne,]*

Bir büsemi biñ cāna virem dimiş iken āh / Bilsem ki dönüp soñra inkār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [*sebeb ne,]*

şem‘-i ruĥuñı eyleyüben zülf-ile pinhān / Pervāne dili yakmaya ol nār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 4*). [*sebeb ne,]*

Küyuñda Muhibbî ola dîzāruña řālib / Göstermeyesin sen aña dîdār **sebeb ne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*sebeb ne,]*

sebü: *şarap kabı, desti, ibrik.*

La‘lünî ol vaķt öperem iy şanem / Eyleye bu ĥākümi devrān **sebü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 3*). [*sebü,]*

sebz: *Yeşil, taze.*

Tāze **sebz** olsun diyü cānā cemālün gülşeni / Ra‘d-veş āh eyleyüp nîsān-ı bārān-dîdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*sebz,]*

sebze: *Yeşillik.*

Ḥaṭ mıdır yā mūrlardur lā'1-i cānān üstine / Yāḥu bitmiş **sebzelerdür** āb-1 ḥayvān üstine (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2992, Beyit 1). [*sebzelerdür, -ler, -dür*]

sebze: Çimen, yesillik.

Diler vaşluñ suyn germ oldı bu dil / Nite kim **sebzele** bārāna teşne (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2907, Beyit 6). [*sebzele, -ler*]

sebzezār: Bostan.

Sebzezār oldı Muḥibbî varduğında ḥaṭṭ-1 yār / İy gözüm merdümi şimden girü nemnāk olasıñ (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2680, Beyit 5). [*sebzezār,]*

sec: Ne olduğunu anlamak, fark etmek; üstün, iyi, uygun bularak yeğlemek.

İctināb eyle sakın şerr itme fikrūñ ḥayr ola / 'Aql virdi Ḥaḫ saña akı karadan **seçesin** (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2594, Beyit 2). [*seçesin, -e, -sin*]

secde: (Genellikle namaz ibadetinde olmak üzere) Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma.

Bu riyaļu **secdeden** kalduramaz zāhid başın / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bār-1 günāh (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2797, Beyit 2). [*secdeden, -den*]

secde itdi: Secde etmek.

Görüp ebrūñ gönlüm geldi vecde / Hemān-dem itdi dil miḥrāba secde (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2868, Beyit 1). [*secde itdi,]*

secde itdüm: Secde etmek.

Cāmi'-i ḥüsninde yāruñ ṭāḳ-1 ebrūsın görüp / **Secde itdüm** cān-ıla ol kaşları miḥrāba ben (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2510, Beyit 5). [*secde itdüm, -düm*]

secde kıl: Secde etmek.

Çünkü gördüñ ṭāḳ-1 ebrūsın Muḥibbî **secde kıl** / Kıbleden dönsün yüzi ol kıblegāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2720, Beyit 6). [*secde kıl,]*

secde kılan: Secde etmek // namaz kılmak.

Cāmi'-i ḥüsnüne miḥrāb şehā kaş olsun / Dil ü cān ile aña **secde kılan** baş olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2651, Beyit 1). [*secde kılan,]*

secde kıldı: *Secde etmek, saygı göstermek.*

Lebüñ zıkr eyledüm dil geldi vecde / Kaşuñ mihrâbın añdum kıldı secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 1*). [*secde kıldı,]*

secdegâh: *Secde edilecek yer.*

Ka'be-i küyuñ nigârâ kıble-i 'uşşâkdur / 'Āşık-ı dil-ğasteye yok andan artuk **secdegâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 2*). [*secdegâh,]*

secdegâhı kıldum: *Secde edilecek yer olarak kabul etmek.*

Gezerken câmi'-i hüsünin kaşu mihrâbını gördüm / Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 5*). [*secdegâhı kıldum, -dum]*

seçil: *Ayırt edilmek, fark edilmek.*

Bu Muhibbî süz-ı Hüsrev'den yakar çünkü çerâğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden **seçilmesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [*seçilmesün, -mesün]*

sedd: *Engel, mani.*

Mâyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müdde'î / **Sedd** bağlanmaz Nîl'ün mecrâsına hâşâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*sedd,]*

sedd: *Set. // Engel.*

Ser-te-ser ğarğa virürdi gözlerüm yaşu cihân / İtmesem kirpüklerümden **seddi** ol seylâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*seddi, -i]*

seden: *Senden.*

Alma bu dünyâ metâ'in virseler bir hâbbeye / Giçesin lâ-büd sen andan ol dahı **seden** geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*seden,]*

sefer: *Yolculuk, seyahat.*

İy Muhibbî şabra tākāt kalmadı yigdür **sefer** / Göndere vādileri gönlünü seyrân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [*sefer,]*

sefer: *Yol, yolculuk.*

'Āşıkâ dirler Muhibbî çäre şabr u ya **sefer** / Çün **sefer** yok şabr kıl eyle taħammül derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [*sefer,]*

sefer itdüm: I. Bir yere yolculuk etmek II. Sefere, savaşa çıkmak.

Ben sefer bî-ihtiyâr itdüm diyâr-ı ğurbete / Döstim ısmarladum gönlüm saña Allâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [*sefer itdüm, -düm*]

sefer kılsam: Yolculuğa çıkmak, yolculuk yapmak.

Sefer kılsam yiter derd ü belâ ğam / Ki bundan ğayrı gerekmez zevâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [*sefer kılsam,]*

sefine: Kayık, gemi.

Deryâ-yı 'ışka düşdüm emvâc başdan aşdı / Gönlüm **sefinesini** sürür kenâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*sefinesini, -si, -ni*]

sefine: Gemi, kayık II gönül.

Deryâ-yı eşk taşdı emvâcı başdan aşdı / Bu dil **sefinesin** âh urur kenâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*sefinesin, -sin*]

sefine-i dil: Gönül gemisi.

Deryâ gibi başumdan aşaldan gözüm yaşı / Hâlî degül **sefine-i dil** ıztırâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 3*). [*sefine-i dil,]*

seg: Köpek II Rakip.

Üstühvânum görünür ancak olup lâġar tenüm / **Segleri** agzına almış üstühvânumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [*segleri, -ler, -i*]

seg rakîbi: Köpek rakip (kötü kişi anlamında).

Muhibbî **seg rakîbi** 'av' avından / Ser-i küyuña buldı avlayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 7*). [*seg rakîbi,]*

seg-i küyuñ: Sevgilinin mahallesinin köpeği.

Karşu çıkar küyuña varsam **seg-i küyuñ** / Hâl dili ile hâlümü sorar gelüp dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4*). [*seg-i küyuñ,]*

seg-i yâr: Sevgilinin köpeği (rakip bağlamında).

İşidüp ğice eġġanum **seg-i yâr** / Getürür bizi didi bu fiġâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 3*). [*seg-i yâr,]*

segri: Seğirmek.

Segriyüp çeşmüm kaçan şādī nişānı depreşe / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola ol mehveşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1). [segriyüp, -yüp]

sehâb: Bulut.

Ƙamer alnuña kim dir gün yüzüñe / **Sehâbı** beñzedür ol âfitâba (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3). [sehâbı, -ı]

Gün yüzini dāyimā örter **sehâb-ıla** / Hālüm n'olur bilmezem ol âfitâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 1). [sehâb-ıla,]

Dilerem iy sehî servüm giriftâr-ı hâzân olma / Yüzüñ gün gibi 'arz eyle **sehâb** içre nihân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1). [sehâb,]

sehâb: Bulut; endişe.

Sakın âhumdan iy âfitâb sakın / Olmasun yüzüñe **sehâb** sakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1). [sehâb,]

sehâb içre: Bulut içinde.

Dilerem iy sehî-servüm giriftâr-ı hâzân olma / Yüzüñ gün gibi 'arz eyle **sehâb içre** nihân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1). [sehâb içre,]

sehâb-ı zülfi: Zülf bulutu.

Sehâb-ı zülfi n'eylersin gider kıl 'âlemi rüşen / Münevver eylesün dehri cihân pür âfitâb olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 4). [sehâb-ı zülfi,]

sehâbuñ: Bulut.

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ 'aynına / Turra-i zülfüñi beñzetdüm **sehâbuñ** 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1). [sehâbuñ,]

seher: Far. Seher vakti.

Žāyi ' itme iy dil-i şūrīde gel gül şöhetin / Cān u dilden tā **seher** güş eyle bülbül şöhetin (Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1). [seher,]

seher: Ar. Tan yeri açılmadan evvelce olan vakit. ale's-seher: Erkenden.

Du'ā eyle ola vaşlı müyesser / Du'ālar müstecāb olur **seherde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 2). [seherde, -de]

seher: (Ar. Fa.) Seher vakti, tan atarken.

Hâk-i pâyuñ göz yaşıyla sularam ben her **seher** / Şevk-i ruhsârûñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen
(Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3). [seher,]

seher yili: Sabah vakti esen rüzgar.

Ma'nâ gülünü itdi çün izhâr Muhibbî / İletdi **seher yili** anuñ büynü her sū (Muhibbî Divanı , Gazel 2780,
Beyit 5). [seher yili,]

sehî kâmet: Düzgün boy.

Dîdem üzre iy **sehî kâmet** gelüp bas bir qadem / Pâyuña ĩsar ide çeşmüm firāvān cevherin (Muhibbî
Divanı , Gazel 2710, Beyit 3). [sehî kâmet,]

sehî servüm: Servi gibi uzun, düzgün. II Uzun boylu sevgili.

Dilerem iy **sehî servüm** giriftâr-ı hazān olma / Yüzüñ gün gibi 'arz eyle şehāb içre nihān olma (Muhibbî
Divanı , Gazel 2968, Beyit 1). [sehî servüm,]

sehv: Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hatâ.

Sehv-ile yārum bu ben dil-ħasteye itüm dimiş / Bir dü-şeqdür bu daħı iy dil yine düşmez beşe (Muhibbî
Divanı , Gazel 2826, Beyit 3). [sehv-ile, -ile]

sehven: Yanlışlıkla, hata ile.

Yañıldum qaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm **sehven** / Ben ol demden berü cānā bu yolda 'özü-ħvāham
ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5). [sehven,]

sehv-ile: Kazara.

Sehv-ile bir kez Muhibbî kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayālün tā kıyāmet yāddan (Muhibbî
Divanı , Gazel 2635, Beyit 5). [sehv-ile,]

selām: Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı
dilemek için söylenen söz.

'Uşşāqdan yüzüñ çevürürsin revā mıdır / İslām içinde virmeyesin bir **selāmı** sen (Muhibbî Divanı , Gazel
2712, Beyit 3). [selāmı, -ı]

selām ola: Selam olsun.

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür gurūr-ı ħüsn-ile aña **selām ola** (Muhibbî Divanı , Gazel
2972, Beyit 4). [selām ola,]

selām virdüm: *Birini selamlamak.*

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür gurūr-ı hüsñ-ile aña selām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 4*). [*selām virdüm, -düm*]

selāmet: *A. selamet.*

Biz **selāmet** gūşesin zūhhāda teslīm eyledük / İhtiyār itdük melāmet ol gönül bî-‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*selāmet,]*

selāmet ehli: *Kurtuluş ehli.*

‘Āşık olan zāhidā eyler melāmet ihtiyār / Sen **selāmet ehli** ol var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [*selāmet ehli,]*

selāmet olsun: *Korku ve kaygıdan uzak olmak.*

Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārü’s-selām içinde varsun **selāmet olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [*selāmet olsun,]*

selāsil: *Zincir(ler).*

İy Muhibbî dil-i dīvāneyi bend itdi nigār / Boynına kākülünü dakdı **selāsil** yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5*). [*selāsil,]*

selmān: *Ünlü Fars şairi Selmān-ı Savecî.*

Bu yidi beyt ne olur belki / Dağl olunur o bel kim **Selmān’a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [*selmān’a, -’a*]

selmān: (ö. 778/1376) *Sāve şehrinde dünyaya gelen Selmān-ı Sāvecî ünlü bir İran şairidir.*

Ṭarz-ı Ḥusrev’den degül hāric Muhibbî sözleri / Dehr ara ger var-ısa bir dağı **Selmān** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*selmān,]*

Naẓm u eş‘āruñ Muhibbî sūz-i Ḥusrev’den haber / Çün virür bir nükte korsañ n’ola **Selmān** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*selmān,]*

Şi’rümün kim kıymetin bilür aña ‘arz iderem / Şi’rini çün rāyegān virmedi **Selmān** kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*selmān,]*

selmān ile: *Ünlü Fars şairi Selmān-ı Savecî.*

Gūş eyleyüp eş‘ārumı taḥsīn idüp ehl-i ḥired / Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān **Selmān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [*selmān ile, - ile*]

selsebîl ü kevsere: *Selsebîl (Cennette bir çeşme) ve Kevser (Cennette bir nehir) şarabı.*

Ger naşîb ola içem ben la'1-i nâbuñ cür'asın / Göz ucıyla bakmayam da **selsebîl ü kevsere** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 3*). [*selsebîl ü kevsere, -e*]

semâ: *Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü II uzay, fezâ, gök.*

Saldum gönül bâzını murğ-ı hümâya ben / Āhum duĥānı irgeleden **semâya** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 1*). [*semâya, -y, -a*]

'Urüc itdi **semâya** dūd-ı āhum / İrişdi göz yaşı ka'r-ı zemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 3*). [*semâya, -y, -a*]

'Aceb vâslı müyesser ola mı āh / Meger āhum ire aña **semâda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4*). [*semâda, -da*]

semâ eyler: *Sema yapmak.*

Düşelden 'ışka tagıtdum ser-ā-ser ĥırmen-i 'aklı / Hevâ-yı āh-ıla eyler semâ bir berg-i kâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*semâ eyler,]*

semâ' eyler: *Sema yapmak (dönmek).*

Bu ne 'ibret bu ne ĥikmetdür 'aķıllar çāk olur / Gıce vü gündüz **semâ' eyler** bu çarĥ-ı heftümîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 2*). [*semâ' eyler, -r*]

semâ ile zemîn: *Gökyüzü ve yeryüzü.*

Şu'le-i āhum ile yandı **semâ ile zemîn** / Nār-ı 'ışk pinhān imiş gör bir avuç ĥāşākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2*). [*semâ ile zemîn,]*

semâ[v]āt: *Gökler, gök yüzü.*

Zāhir oldı kün didüñ bir dem **semâ[v]ātla** zemîn / Ĥamd-i bî-ĥad şükr-i bî-'ad saña Rabbü'l-'ālemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*semâ[v]ātla, -la*]

semāvāt ehline: *Gökyüzündeki her şey.*

İrmedüm tuş olmadum 'ālemde ĥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp sordum **semāvāt ehline** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [*semāvāt ehline, -ne*]

semek: *Balık.*

Var mıdur bir gıce ya gündüz Muĥibbî ĥastanuñ / **Semege** başı irüp nālesi semmāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*semege, -e*]

semend: Çevik ve güzel at.

Zülfî çevgânına yâruñ hem **semendi** sümmine / Başumı top itdüm ol çâbü-k-süvâruñ 'ışkına (Muhıbbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4). [semendi, -i]

semender: Bir kertenkele şeklinde hayal edilip ateşte yanmadığına inanılan masal hayvanı.

Sîne-i süzânda zülfî hayâli dilberüñ / San karar itmiş **semenderdür** derün-ı nârda (Muhıbbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 2). [semenderdür, -dür]

semîne: Kıymetli bir kıyafet.

İç cür'ayı dök başuma zîrâ ki ben mestaneyem / Âlûde olsun câm ile [hîç] bakmasun **semîneye** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2). [şemîneye, -ye]

semmâk: Balıkçı.

Var mıdur bir gîce ya gündüz Muhibbî hastanuñ / Semege başı irüp nâlesi **semmâk** olmaya (Muhıbbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5). [semmâk,]

semmür: Samur.

İrmege zülfüñ şebinde bu Muhibbî küyuña / Dûd-ı âhı başına **semmürdan** bir şeb-külâh (Muhıbbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6). [semmürdan, -dan]

semüd: Eski Arap boylarından biri. Azgınlıklarından ötürü Salih peygamber zamanında Allah tarafından helâk edilmiştir.

Görülen kuvvetüni olma mağrûr / Özüni eyleme nisbet **semüd'a** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 5). [semüd'a, -'a]

semür: Samur.

Hâme-i 'ışkuñ nigârâ bir harâret virdi kim / Ol harâret yok **semür-ile** vaşak sincâbda (Muhıbbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6). [semür-ile, --ile]

[sen]: İkinci tekil şahıs.

Şâf itmeyince kalbüñ girmez elüñe mañlûb / Su gibi şâf-dil ol ak **[sen]** ol dîdâra karşı (Muhıbbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3). [[sen],]

sen: İkinci tekil şahıs.

Kime şîr ü şeker virseñ dökersin 'âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler Ehremensin **sen** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4). [sen,]

Muhibbî gül ruhuñ şevkı ile bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ‘ālemde gül-i nāzük bedensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [sen,]

Gülşen-i hüsnüñde kılduñ ruhlarıñ gülzār **sen** / Baña dirsın anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [sen,]

sen: Sen.

Şi’r-i pür-sūzuñ Muhibbî çünki bir eglencedür / Hālī olma bir nefes ‘ālemde **sen** eş‘ardan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [sen,]

sen: İkinci tekil şahıs zamiri.

Nigārā mihr-i ruhsāruñ senüñ pertev salar dehre / Anuñçün mäh-rūlarda bulunmaz **sendeki** çehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 1*). [sendeki, -de, -ki]

sen: İkinci tekil şahıs zamiri.

Göreyim ben seni āhır girīban-çāk tā dāmen / Baña māni‘ olur vuşlat deminde pīrehensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [sen,]

sen: İkinci tekil şahıs zamiri (Sevgili yerine).

Şem‘-i hüsne karşı itdūñ cānumı pervāne **sen** / Zülfi zencürüñle kılduñ gönlümi dīvāne **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [sen,]

Şem‘-i hüsne karşı itdūñ cānumı pervāne **sen** / Zülfi zencürüñle kılduñ gönlümi dīvāne **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [sen,]

Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin **sen** / Koyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [sen,]

Yüzüñde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesīhā-dem / Bu hüsn-ile bu hūlḡ-ıla Hüseyn ü yā Ḥasensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [sen,]

Sen ḥarām itdūñ vişālūñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben yoluñda cān virüp kanum helāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [sen,]

Dehānuña **senüñ** cānā dinürse tañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ğāyibdür ‘ayān olmaz nihāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1*). [senüñ, -üñ]

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül nālesin / **Sen** de tutmazsın kulak kūyuñda āh u zāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 4*). [sen,]

sen: Teklik ikinci kişi zamiri II aşık, gönül.

Dilā deryā-yı ‘ışḡ içre kaçan **sen** talabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Eger öldür ü ger dirgür muṭī' em her ne eylerseñ / Olupdur k̄āni' söz açmaz saña varup ḥayāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5). [saña, -a]

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgünımı / İy gözüm gayret **senüñdür** cehd kıl geçilmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3). [senüñdür, -üñ, -dür]

Külhede ḥayālünle olursam baña gülşen / **Sensüz** ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 3). [sensüz, -süz]

Şimdi bildün **sini** bu ḥüsn-ile perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın (Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 1). [sini, -i]

İy Ḥitā maḥbūbı **sensüz** sorma ḥālüm hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet kaçredür āb-ı Āmu (Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 5). [sensüz, -süz]

Baña **sensüz** görünür ḥār gülşen / Letāfet kalmamış hergiz çemende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 3). [sensüz, -süz]

Açar dil dirler çayır çemençün / Velī **sensüz** letāfet yok çemende (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 5). [sensüz, -süz]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ger dilerseñ kim **senüñ** sıruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4). [senüñ, -üñ]

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin / **Seni** öldürmek diler hicr içre bilmez mürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 1). [seni, -i]

Şöyle yan kim nār-ı 'ışık-ıla vücūduñdan eser / Kalmasun bir kes **senüñ** nām u nişānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4). [senüñ, -üñ]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gıceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi / İy dil-i şūrīde **sen** çün bir gül-i aḥmerdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 3). [sen,]

Sanma iy dil kim gedā hem-ser ola sultān-ıla / Bunı fikr eyleme **sen** şūrīde bir pejmürdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3). [sen,]

Ayuñ olmuşdur egerçi cümle encüm āşıķı / **Sen** mehüñ 'ışkına döner uşbu çarḥ-ı heftümün (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 2). [sen,]

Zülf[i] zencirini boynuma n'ichün dakmaya yār / Ser-i küyında dilā **sen** daḥı mecnūn olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4). [sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (ceylan gözlü sevgili).

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'âlemi / 'İşkuñla bir dīvāneyem **sen** şem' ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*sen,]*

Sen elif kıddüñ firākından Muhibbî hastanuñ / İñleyüp tā şubha dek kıddi niçe nün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*sen,]*

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Mısr-ı hüsnüñ hakkı **senden** ayru iy Yūsuf-cemāl / Gözlerümden cular akup Nıl ü Ceyhün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [*senden, -den]*

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Hün-ı bagrum dem-be-dem nüş eyleyüp rahm itme / İy gözi mestāne **sensin** iy gözi mestāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*sensin, -sin]*

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bugün geçdüm çü ben çün u çerādan / Dilā **sen** dağı geç bu hüy u hādan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 1*). [*sen,]*

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña **sensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [*sensin, -sin]*

Çagura 'ışk dellālī alan bir büse biñ cāna / Bunı bildüm [ben] iy meh-rū cihān içinde **sensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [*sensin, -sin]*

Ferah şād u ğam u ğuşşa Muhibbî gitdi ser-cümle / Bi-ħamdillāh gelüp miñnet yanumdan gitmeyen **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*sensin, -sin]*

Cihān mañbūblarınıñ şāhı **sensin** / Güzeller kamu encüm māhı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*sensin, -sin]*

Cihān mañbūblarınıñ şāhı **sensin** / Güzeller kamu encüm māhı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*sensin, -sin]*

Düşüp iy dil yine deryā-yı 'ışka / Yürürsin anda dāyim māhı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [*sensin, -sin]*

Yüzüñ güldür saçuñ sünbül boyuñ serv / Görüben itdüren bu ahı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [*sensin, -sin]*

Virüben cān cānā büseñ aldı / Bu yıkuk göñlümün dil-ıvāhı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*sensin, -sin]*

Ele sağar aluban mest olam [mı] / Baña baş egdüren şurāhı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*sensin, -sin]*

Sakın aħ eyleme bāda virürsin / Bugün ğam ħırmeninüñ kāhı **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 6*). [*sensin, -sin]*

Muhibbî çıkma sakın togrı yoldan / Dimeyeler saña güm-rāhî **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 7*). [*sensin, -sin*]

Güzeller içre **sensin** kıretü'l-‘ayn / Olupdur yā kaşuñ da kâbe-kavseyñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 1*). [*sensin, -sin*]

Senden umar şefkati mücrim Muhibbî hasta-dil / Eyleyen **sensin** şefâ‘at evvelin ü aħırin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 5*). [*sensin, -sin*]

Gehî cevr ü cefâ gāhî sitemden / Añarsın gönderen her laħza **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [*sensin, -sin*]

Dökersin dîdeden iy çeşm-i pür-hün / İçeyin müstedām ol baña **sensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 5*). [*sensin, -sin*]

Bu gönlüm tahtınuñ sultānı **sensin** / Ne kim emr itse olur bende fermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*sensin, -sin*]

Gerçi kim çokdur günāhum lîk artuk rahmetüñ / Çün yol azmış kullara **sensin** İlähî reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 4*). [*sensin, -sin*]

Tarayup zülfini yāruñ pāralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şāne **sensin** şāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*sensin, -sin*]

İy Muhibbî baħr-ı dilde bulmaga söz gevherin / Tālib-i dūr-dāne **sensin** tālib-i dūr-dāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [*sensin, -sin*]

Ben oldum gülşen-i küyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi hercāyī bu ‘ālem içre **sensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [*sensin, -sin*]

Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ‘ālemde / Fiğān u āh-ıla zār eyleyen iy dōst **sensin** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [*sensin, -sin*]

Hızr suyun ister iseñ istegil meyhāneden / Çıkma bir dem tālib iseñ gence **sen** vīrāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*sen,]*

Evvel āħir bu Muhibbî senden umar mağfıret / İki ‘ālemde çü **sensin** rahmete‘l-li ‘ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*sensin, -sin*]

Dōstum **senden** vefā mihr ummasun ‘āşıqlaruñ / Key katı dīvānelikdür meyva ummak bīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*senden, -den*]

Māh-rūlar cevrini çekdükçe iy dil şādsın / Anuñ için kim ezelden **sen** aña mu‘tādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 1*). [*sen,]*

Tāli‘ ümendür şikāyet kıldugum iy tünd-hū / Yoksa **senden** görmedüm cevr ü cefādan gayrı rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*senden, -den*]

Arar mescidde deyr içre seni dil / Ğaraż **sensin** ü gayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [*sensin, -sin*]

Murādumdur şefâ‘at **senden** iy dōst / Ümīdüm kesmezem irem murāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3*). [*senden, -den*]

Yāra dimiş ki cānını **senden** dirîğ ider / Eyleñ naẓar raķīb-i següñ iftirāsna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 2*). [*senden, -den*]

Muhibb olduñ çü Rabbü'l- 'ālemīne / Şefā'at **senden** umar bu kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [*senden, -den*]

Görenler nüçüm-ı meh-pāre dirler / Görünen **sensin** beñzeyen aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 2*). [*sensin, -sin*]

Murādum deyr-ile mescidde **sensin** / Bular ortada ancak dūr bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 2*). [*sensin, -sin*]

İtseñ eger cevr ü cefā sanma incinem / Her ne gelürse **senden** ol baña kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [*senden, -den*]

sen: "Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ser-i 'uşşāk hevā-y-ıla tolu / Bāda virür **seni** de h̄vāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*). [*seni, -i*]

sen: "Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Hz. Peygamber).

Oldı haķķuñda **senüñ** nāzil çü Tāhā vü Yāsīn / H̄āk-rüb-ı āsitānuñ şehperi rühü'l-emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 1*). [*senüñ, -üñ*]

sen: "sen" ikinci tekil şahıs zamiri ilgi hali (Sevgili).

Yoluñda **senüñ** şādıķam iy dōst vefāda / Nān u nemeki yimemişemdür dizüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*senüñ, -üñ*]

sen: "Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Gel yüzüme karşu dut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin 'ışķ ehlinüñ **sen** mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [*sen,]*

H̄ün-ı bagrum dem-be-dem nüş eyleyüp rahm itme / İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 3*). [*sen,]*

Göñlümi kūyuña gönderdüm anı yād eyledüñ / Āşināñdur ol ezel sanduñ meger bīgāne **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*sen,]*

sen: Sen (gözyaşı).

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum **sen** perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde yāhūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*sen,]*

sen: İkinci teklik şahıs zamiri (gönül yerine).

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem **seni** de gökde yâhūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*seni, -i*]

sen: İkinci teklik şahıs zamiri (gönül yerine).

İster-iseñ ki dilâ açılmaya perdeñ **senüñ** / Sen sen ol açma sakın 'âlemde kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*senüñ, -üñ*]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Pâre pâre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy gönül bu san'atı öğren varup **sen** şâneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [*sen,]*

Şem'-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cân u dil / Kanda gitdi gayretüñ **sen** kem misin pervânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*sen,]*

İy Muhibbî ister iseñ bulasın genc-i vişâl / İşte gönülünde bulursın geçme **sen** vîrânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 5*). [*sen,]*

Ne umarsın iy gönül **sen** ol gözi cellâddan / Günde biñ kez kan ide hazz ider ol feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [*sen,]*

Öldürürdi yâr beni bu kûyî içinde âh / Hiç dimedi ki **sen** harem-ı muhteremdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [*sen,]*

Düşdi belâ vü miñnete dil başdan aşdı âh / Beñzer Muhibbî yine ki **sen** bañr-ı gamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*sen,]*

Acı yaşlar dök derünuñ ğill ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki **sen** 'âlemde deryâ meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*sen,]*

Ârzü itme vişâlin iy Muhibbî fâriğ ol / **Sen** gedâsın bir kalendar ol ho sultân-ı cihân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*sen,]*

Sıyup cihânda 'âr-ıla nâmūs şışesin / Mest ü melâmet ol yüri terk eyle nâmı **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*sen,]*

Gülşen-i hüsnünde kılduñ ruñlarıñ gülzâr **sen** / Baña dirsın anuñ-ıçun bülbül ol kıl zâr **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [*sen,]*

Şâh-ı gam dil hânesine her kaçan kılsa nüzül / Gevher-i eşki gönül kıl yolına işâr **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [*sen,]*

Çün beni rüz-ı ezelden eyledüñ bîmâr **sen** / İy tabîb-i dil neden derdüme itmezsin devâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [*sen,]*

Derd ü miñnet ancak olursa 'aceb mi hâşılıñ / Çün livâ-yı gamdan alduñ iy gönül tîmâr **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [*sen,]*

Biz selâmet güşesin zühhâda teslîm eyledük / İhtiyâr itdük melâmet ol gönül bî-'âr **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*sen,]*

Cennete aldanma zâhid gibi bakma kevsere / İy gönül olduñ bugün çün 'âşık-ı dîdâr **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [*sen,]*

İy Muhibbî ola kim yârun bile aḥvâlünü / Bir bir eyle şî'r içinde ḥâlünü eş'âr **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [*sen,]*

Raḥm umarsın iy gönül **sen** ol gözi şayyâddan / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [*sen,]*

Ne umarsın iy gönül **sen** naḥl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hîç serv-ile şimşâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*sen,]*

Yaraşur kılsañ niyâz ehline nâz / Ḥûy kılma tek cefâ vü cevri **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [*sen,]*

Zâhid **sen** ol salâmet ben olmışam melâmet / 'Âşık varur mı hergiz nâmûs u 'âra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [*sen,]*

sen: İkinci teklik şahıs zamiri(sevgili yerine).

Yüzünü gösterüp evvel giriftâr eyleyensin **sen** / Koyup tenhâ beni derd ü belâ ile gidensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*sen,]*

sen: "Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Yok-durur hergiz beşerde bu leṭâfet **sende** var / Sîne levḫine gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*sende, -de]*

Gülde luṭf u servde var i'tidâl / Cem' olupdur cümlesi **sende** hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*sende, -de]*

Genc-i vaşlı ḡayr yirde arama / **Sende** ara iy gönül vîrânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 9*). [*sende, -de]*

Ol melâhatle leṭâfet **sende** vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*sende, -de]*

Bu Muhibbî gibi 'âşıklarunu kırmağ-ıla / **Sende** bu ḥüsn olıcak 'ışık eri sanma dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 6*). [*sende, -de]*

Sorarsañ gönlümi kalmadı bende / Eger bulmak dilerseñ ara **sende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1*). [*sende, -de]*

sen: "Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muhibbî ḡastadur didüm lebünden bir cevâb ister / Ne ḥaddündür **senüñ** didi söz açmak bu dehânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [*senüñ, -üñ]*

Gözlerüm yaşı biri Nîl ü birisi Dicle'dür / Ḥüsnüñ efündür **senüñ** çün Mısr-ıla Bağdâd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [*senüñ, -üñ]*

sen: "Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Muhibbî sırrını fâş itmeyiser / Cefâ tığıyla kesseñ başını **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5).
[sen,]

sen: "Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

‘Uşşâkdan yüzüñ çevürürsin revâ mıdır / İslâm içinde virmeyesin bir selâmı **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 3). [sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (gönül).

‘İşk meydânına girdüñ cân-ıla baş oynaduñ / İy gönül merdâne sensin iy gönül merdâne **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2). [sen,]

Dilâ ‘ışk-ıla ger olsañ ‘aceb mi haşre dek sermest / Mağabbet cāmını rüz-ı ezelden nüş idensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 3). [sen,]

sen: "İkinci tekil şahıs zamiri (Sen)".

Vaşl umarsın ol şeh ü **sen** bir gedâ / Tavr-ı ‘ağıldan meger dīvānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 6). [sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Her şüküfe gülşen içre dutmış elde sım ü zer / Pāyuña işār ideler **sen** şeh-i hūbān için (Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6). [sen,]

Gözümüñ nūrisın göñlüm sürürü / Muhibbî’yi bugün şeydā kılan **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 5). [sen,]

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen şîrîn suhensin **sen** / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem gönça dehensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1). [sen,]

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen şîrîn suhensin **sen** / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem gönça dehensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1). [sen,]

Gele derd ü belâ vü gam çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın **sen** dilâ mu‘tad u yâ şahn-ı mihensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2). [sen,]

Gele derd ü belâ vü gam çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın **sen** dilâ mu‘tad u yâ şahn-ı mihensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2). [sen,]

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3). [sen,]

Gözüñ cellādı öldürse şehîd-i ‘ışk oluram ben / Diyeler rüz-ı maşşerde dañı hūnîn kefensin **sen** (Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 4). [sen,]

Çagura 'ıŖık dellālī alan bir bŭse biñ cāna / Bunı bildŭm [ben] iy meh-rŭ cihān içinde sensin **sen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 5*). [sen,]

Muhibbī gŭnlini bulup ser-i zŭlfinde bend itdŭñ / Ne yarar anı ber-dār it ki çŭn ŗāhib-resensin **sen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [sen,]

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyĖusında **sen** / Aç gŭzŭñ iy dīde oldu vaĖt iy dil gel uyan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [sen,]

Ėançer-i dest-i sitemle beni Ėurbān idicek / Bārī ol vaĖt sŭr **sen** alnuña bu kanumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [sen,]

Cānān-ıla cān çŭnki ezel āŷinā imiŖ / Yine gerekdi gir **sen** iy dil araya ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [sen,]

Vefā gelmezse iy dŭnyā 'aceb mi çŭnki **sen** zensin / Yudup bir loğma eylersin cihān Ėalkın bir evrensın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [sen,]

Muhibbī'den eger cān ister iseñ / Buyur **sen** tek hemān er-re'sŭ ve'l-'ayn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [sen,]

Perī gibi kaçarsın ādemīden / Anuñçŭn **sen** enīs-i Ehremen'sin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 8*). [sen,]

Niçe yıldur eylemez bārān-ı dil te'ŗir āna / Ŗŭyle beñzer iy dil-i cānāne **sen** pŭlādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [sen,]

Sŭz-i Ėŭsrev var iken ŗi r içre her dem Ėāŷiluñ / İy Muhibbī **sen** Ėayālāt-ı Kemāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [sen,]

Umardum iy kemān ebrŭ iriŷe sīneme tŭrŭñ / Beni **sen** nā-ŭmīd itdŭñ bugŭn tŭr ŭ kemānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [sen,]

Key naĖīf oldum bulan bulur fiĖānumdan beni / Dir ki iy bī-çāre **sen** ne gŭkdesin ne yirdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2563, Beyit 4*). [sen,]

Ne Ėadar var ins ŭ cinn içinde meh-veŷ kamu / **Sen** Sŭleymān-ı zamānuñ bendesidŭr kemterīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [sen,]

İy gŭñŭl baŷdan beni **sen** çıkarursın 'ākıbet / Bu tārīĖ-ı 'ıŖıkda olduñ baña çŭn reh-nŭmŭn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 2*). [sen,]

Māh-rŭlar arasında kim ki gŭre **sen** mehi / Diye taĖsīn bu ne Ėŭsn olur hezārān āferīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 4*). [sen,]

Ėaŷr-ı ŗŭrīnŭñ bināsına koyalar zeyn içŭn / İy felek her seng[i] kim **sen** çŭn FerĖād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [sen,]

Ėāsitanuñda senŭñ biz kullaruz / Līk **sen** bu 'ālemŭñ sultānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 2*). [sen,]

Genc-i Ėŭsn ŭzre **sen** iy zŭlf-i siyāh / Ėıfz içŭn anı meğer ŷu'bānısın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [sen,]

Gülşende gör sultân-ı gül ezhârını cem' eylemiş / **Sen** ara yirde olmasañ bulmaz şeref şahn-ı çemen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [sen,]

Gel raķībā yârı idlâl eyleme / Bu cihānuñ çünkü **sen** şeytānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5*).
[sen,]

Tâc u hırķañ rehn iderdüñ zâhidâ humhāneye / Bâde ile añlasañ mey-hörlaruñ **sen** 'âlemin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [sen,]

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne āb ü hāk iy nāzenīn / Dirsem saña itme 'aceb rūhī fedāk iy nāzenīn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [sen,]

Bir nazar kılsañ Muhibbî maḥv olursın **sen** hemān / Bir gören bir daḥı görmez çehre-i ferḥundesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 5*). [sen,]

Cemālî şem'in añdukça bu çeşmüm maḥv olur küllī / Çü **sen** pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 2*). [sen,]

Olma iy dil añuban 'işyānuñı **sen** nā-ümīd / Umaram 'afv ide cürmüm añaram Ğaffār'ı ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [sen,]

İy büt-i Çīnüm bugün **sen** ḥüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm yokdur benüm de 'ışķ-ıla Maḥmūd'dan
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [sen,]

Tarayup zülfini yāruñ pāralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne **sen** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2614, Beyit 5*). [sen,]

İy Muhibbî baḥr-ı dilde bulmaga söz gevherin / Ṭālib-i dūr-dāne sensin ṭālib-i dūr-dāne **sen** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [sen,]

Varmaz isem kūyuña līk buña kānī' gönül / **Sen** güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2623, Beyit 4*). [sen,]

Ğamzesi cellāddur elinde tīg u deşnesi / Teşnedür kanuña raḥm umma **sen** ol ḥün-ḥvārdan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [sen,]

Cefā tīgıyla kesseñ başumı **sen** / Elümi dāmenüñden kesmezem ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit
1*). [sen,]

Gel iy sākī berü sun **sen** şabūhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit
3*). [sen,]

Gel iy sākī berü sun **sen** şabūhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit
3*). [sen,]

Güzeller 'ahd ider peymāna durmaz / İdüp **sen** 'ahd ü peymānı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639,
Beyit 2*). [sen,]

Başum top eyledüm cānā bugün meydān-ı 'ışķ içre / Elüñden zülfi-i çevgānı neden **sen** çalabilmezsin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [sen,]

Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine **sen** anadan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [sen,]

Bugün gülzār-ı hüsni içre biten berg-i semensin **sen** / Yāhūd nāz-ıla refāra gelen serv-i çemensin **sen**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [sen,]

Bugün gülzār-ı hüsni içre biten berg-i semensin **sen** / Yāhūd nāz-ıla refāra gelen serv-i çemensin **sen**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [sen,]

Ben oldum gülşen-i küyüñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi hercāyī bu ‘ālem içre sensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 2*). [sen,]

Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ‘ālemde / Fiğān u āh-ıla zār eyleyen iy dōst sensin **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [sen,]

Muhibbî şī ‘r ü eş‘āruñ ko dem dem sūzināk olsun / Kelāmı sūz-ı Hüsrev’den yakar mīr-i suhensin **sen**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [sen,]

Zāhidā ‘uşşāka ta‘n itme bu hāy u hū ile / Tutmadı hīç kimse **sen** tutduñ bu ğavġā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [sen,]

Gözün yaşın dirġ itme dilā **sen** pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sīm-ile zerden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [sen,]

Hüb-rūlar cümle encüm **sen** kamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çok dil-rübālar dīdeyin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 2*). [sen,]

Kūh-ı ğamda başuma seng-i cefā yagduġını / Ger murāduñsa dilā **sen** anı serden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [sen,]

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñı / Āhum okından neden **sen** böyle bī-bāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [sen,]

Kūh-ı ğamda **sen** boyı serv [ü] lebi şīrīn için / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [sen,]

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her sū / Ben āh ideyin karşıña ko bir eşer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [sen,]

Sen melek ruhsār için hercāyī dirlerse n’ola / Olmaduk sözler dinür hürşīd-i nūr-efşān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 2*). [sen,]

‘Āşīk olan zāhidā eyler melāmet ihtiyār / **Sen** selāmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [sen,]

Āyīne gibi al elüñe şāf cāmı **sen** / İç lezzet alup añlayasın şubḥ u şāmı **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [sen,]

Āyīne gibi al elüñe şāf cāmı **sen** / İç lezzet alup añlayasın şubḥ u şāmı **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [sen,]

İy bağbān bakmaz-ıduñ serve bir daḥı / Görseñ çemende ol boyı serv-i hūrāmı **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4*). [sen,]

İden Muhibbî gönlini ġāret gözün degül / Baş baş ḥarāmī ġamzelerün bir ḥarāmī **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 5*). [sen,]

İçmeyenden cām-ı ‘ışkuñ sorma **sen** keyfiyyetin / Vire mi saña haber andan haberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [sen,]

Gerçi kim her bir işüñ oranı var / Hadden aşurduñ cefâ vü cevri **sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [sen,]

Bir nefesle mürdeler ihyâ ider şîrîn lebûñ / Söz deminde **sen** Mesîhâ’dan bugün üstâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [sen,]

Cevri çok itse Muhibbî gam degül ol nâzenîn / Kim güzeller cevri çekmege **sen** mu’tâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 5*). [sen,]

Gördiler ben mübtelâyı **sen** perî-ruhsâr-ıla / Yazdılar birisi ‘Azrâ biri Vâmîk’dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [sen,]

Dilâ rüşen nazar eyle yine **sen** zülf-i cānāna / Ruñı üstinde rüşendür ki kaçdı vardur imāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [sen,]

Ser-i küyında muşâhib olıgör itlerine / Her ne dirlerse ko **sen** yâr olagör yârûñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [sen,]

Cān fedâ itmez Muhibbî yoluña dimiş raķıb / Şümme vallāhi yalandur dōstum tek **sen** dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [sen,]

İy gözüm gitmez hayālî dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyiñ ‘âlemde **sen** çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [sen,]

Eger bed-nām-ı ‘ışk olsam beni ‘ayb eyleme zāhid / Riyâ vü zerķ-ıla **sen** salagör var şöreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [sen,]

Zāhidâ görseñ melāmet ‘āşıkı ta’n eyleme / İçine eyle nazar **sen** bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [sen,]

Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne kıldıñ **sen** beni / Kākülüñ zencîrine gel ol delüyi bağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [sen,]

Gül gibi **sen** geşt-i gülşen eyle dāyim hār-ıla / Bülbül-āsâ bu Muhibbî inleye hem ağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 5*). [sen,]

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine / Her ne emr itse Hudâ ko anı **sen** baş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [sen,]

Alma bu dünyâ metâ’in virseler bir habbeye / Giçesin lâ-büd **sen** andan ol dañı seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [sen,]

İy gül-i nev-reste gel **sen** bülbül ahından sakın / Derd-ile āh itse olur gülsitāni sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [sen,]

İki yüzülü-durur dünya ider ‘ahd kavline durmaz / Sözinde çün degül şādık inanma **sen** o nā-merde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5*). [sen,]

Muhibbî ko cefâ sengini dildār / Ol atdukça **sen** ‘ışkı muhkem eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 5*). [sen,]

Derdüm benüm dermân-durur çek benden elüñ iy tabîb / Olmaz pezîr baña ‘ilâc **sen** fikr-i dârü eyleme
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 3*). [sen,]

Ėam degül ‘âşık[lar[un] yoluñda ger cân virseler / Müstedâm ol ‘âlem içre tek hemân **sen** çok yaşa
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [sen,]

Sen itdün hüşnüñi evvel nümüde / Kılup bu ‘aql-ıla göñlüm rübüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 1*). [sen,]

Göñül virdüm anuñçün **sen** hümāya / Salasın üstüme nāgāh sāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 1*). [sen,]

Muhibbî agla **sen** dildâr gülsün / Saña girye sunılmış aña hānde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [sen,]

Dime esrâr-ı ‘ışkı añlamaz şeyh / Ki **sen** ‘ışk bülbüli ol murğ-ı hāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). [sen,]

Eger bir büseñe biñ cân virürsem / İdersin arayup **sen** şad bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 8*). [sen,]

Dīdeler gevher saçar **sen** ne içün bakmayasın / Hācet olmaz mı ‘aceb hīç dürr ü mercān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 4*). [sen,]

Sakın yelken gibi germe göğüs **sen** / Muḥālif rüzigār yüksek serende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [sen,]

Nazar kılalıdan **sen** āfītāba / Yanup ‘ışkuñla dil döndi kebāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 1*). [sen,]

Sen şehüñ ḥāk-i rehin çarḥa sabā çıkarıcek / Süreler anı melā’ik yüzi pīrāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [sen,]

Zāhidā ehl-i ḥarābatı iñen eyleme zem / Niçe yıllar geçe **sen** irmeyesin pāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [sen,]

İy göñül eyle kanā’at hānesin gel ihtiyār / Sunma zāhid gibi **sen** ellerüñi her negese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3*). [sen,]

Pākdür ‘ışk sakın kendüzüñi pāk ide-gör / Virme **sen** ‘ışk-ı mecāz-ıla göñül hīç kese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 6*). [sen,]

Ḳabülümdür gelen senden cefālar / Hemān tek **sen** raḳīb sözine uyma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 4*). [sen,]

Sen server-i ḥübān olasın saña düşer mi / Ağyāra uyup itmeyesin ‘ār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3*). [sen,]

Küyuñda Muhibbî ola dīzāruña ḥālib / Göstermeyesin **sen** aña dīdār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [sen,]

Elifken ḳāmetüm dāl itdün āḥir / Göñül vireliden **sen** zülfi cīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 2*). [sen,]

İdüp redd 'āşıkı maqbül raķibi / Revā mı uyasın **sen** ol le'ime (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4).
[sen,]

Dil ü cānum tabîbi **sen** dururken / Kime 'arz ideyim derdümi kime (Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6). [sen,]

Tutma nāşih kavlini cām iç gönül germ eyle **sen** / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3). [sen,]

Gözüm yaşını **sen** serv ayagında / Görenler itdiler enhāra tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8).
[sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs.

Nāzüklig-ile gönümüz alan degül misin / Āh ol cefā **sen** cevri firāvān degül misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 1). [sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs.

Yār eger aña Muhibbî **seni** düşnām-ıla ger / Bundan evlā ne sa'ādet saña olur mı hemīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5). [seni, -i]

Perī misin ya ādem iy melek-ḥū / **Seni** görmege muhtāc ḥalk kamu (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1). [seni, -i]

Sanma iy ḥasta gönül kim **seni** cānān acıya / Derd-ile ölür iseñ sanma ki dermān acıya (Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 1). [seni, -i]

Ḥaḫ üzre kıl ticāret māsta gel katma su / Korkaram kim **seni** bir gün cem' oluban ḡarḡ ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2). [seni, -i]

Eger dünyāyı cem' itseñ görüp anı ḡurūr itme / Ne assı yir **seni** āḫir dönörsün sen de Kārūn'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4). [seni, -i]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri : Bende, köle.

Senüñ medḥüñde bu beytüm görenler / Değişmezler anı dürr-i semīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 4). [senüñ, -üñ]

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / **Senüñ** ḥālüne hiç vāḫıf ola mı ḡam bucagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4). [senüñ, -üñ]

sen: "Sen" 2. tekil şahıs adılı (zamir).

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli **saña** diye hezārān āferīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6). [saña, -a]

Nedür iy zāhid-i ḥod-rev tarīḡ-ı 'ışka inkāruñ / **Saña** rüşen iderdüm ger velī ḡāyetde gevdensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2). [saña, -a]

Muhibbî çıkma sakın togrı yoldan / Dimeyeler **saña** güm-rāhī sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 7*). [*saña, -a*]

Sanma ancak bu Muhibbî ‘āşık olmuşdur **saña** / Şad-hezār var ‘āşıkūñ ‘ālemde şeyḫ ü şābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [*saña, -a*]

Güle dirler **saña** şāh-ı reyāḫīn / Otur şāhāne sultān-ı çemensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 2*). [*saña, -a*]

Koma elden sakın ‘ışıkūñ mecāzın / Diyeler tā **saña** Veysel Kāran’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9*). [*saña, -a*]

Muhibbî **saña** bu devlet yiter bil āsitānında / Diye dilber ki ‘add idūñ bunı kūy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*saña, -a*]

Şūret-i cānān dilā āyīne-i dilde ‘ayān / Var-iken **saña** ḫayāl-i ḫatt u ḫāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [*saña, -a*]

Gel taleb eyleme yāruñ ḫaberin kimseneden / Bī-nişāndur kim ola kim o **saña** vire nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*saña, -a*]

Kūy-ı dilberde Muhibbî olalı yārān **saña** / İtler-ile şoḫbet-i ḫāş eyle ḫemdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*saña, -a*]

Yār eger aña Muhibbî seni düşünām-ıla ger / Bundan evlā ne sa‘ādet **saña** olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*saña, -a*]

Saña niçe beñzedem başdan ayaga nūrsın / Ḥaḫ distin her kim göre ḫurşīd-i tābān uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*saña, -a*]

Meclis-i ğamda nevā-sāz ola āheng-i semā‘ / **Saña** düşmez mi dil ol nağmeye āheng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 2*). [*saña, -a*]

Baña sor ‘ışıkūñ rumūzın **saña** taḫrīr eyleyem / Sorma Mecnūn’a ol olmuşdur hemān şāḫrā-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [*saña, -a*]

Saña yitmez mi Muhibbî egnūñe jende palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendūñi zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*saña, -a*]

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā **saña** / Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl’am bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*saña, -a*]

Saña tapşurdı Muhibbî gönlini iy nūr-ı Ḥaḫ / Enbiyālar serverisin aduñ olmuşdur Emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*saña, -a*]

Sen cān-ı pāksin iy şanem ne āb ü ḫāk iy nāzenīn / Dirsem **saña** itme ‘aceb rūḫī fedāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 1*). [*saña, -a*]

Zāhidā olsun mübārek **saña** bu ḫūr u behişt / ‘Āşıkam maṭlūb idindüm cān-ıla dīdārī ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [*saña, -a*]

Āsümānīler geyüp gün yüzlü māhum kandasın / Göklere irdi **saña** irmedi āhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 1*). [*saña, -a*]

Ol ferāgatda yatur nāz uyhusında şubha dek / Şem‘ gibi her gıce iy dil **saña** yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [saña, -a]

Oldürürsin niçe yüz biñ ‘aşığı bir gānz-ıla / Hoş dimişdür dōstum **saña** kemān-ebür diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [saña, -a]

Uşbu şi‘r-i haseni ger işide ehl-i hıred / Diye taḥsīn Muḥibbî **saña** şābāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [saña, -a]

İy Muḥibbî sor baña ‘ışkuñ rumūzın ser-be-ser / **Saña** taḥrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [saña, -a]

Müjesi tır-ile sīnem siperin deldi didi / **Saña** kim didi kaşum yayına ḳurbān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2*). [saña, -a]

Okuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menḳuş idi / Oldı zāhir **saña** ‘ilm-i evvelīn ü āḫirīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [saña, -a]

Ağyāra kılur mihr ü vefā **saña** cefālar / Hercāyī güzelden ne gelür yārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [saña, -a]

Yaşum surḥ u ruḥ-ı zerdüm **saña** yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme ‘ışka getürdüm dü güvāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [saña, -a]

Küyuñı n’eyler gönül irmek diler cānā **saña** / Cenneti eyler ṭaleb müştāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [saña, -a]

İçmeyenden cām-ı ‘ışkuñ sorma sen keyfiyyetin / Vire mi **saña** ḥaber andan ḥaberdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [saña, -a]

Virmedi rāh-ı ṭalebden ḩünkü ḩiç bir kes nişān / ‘İşḩdan gayrı Muḥibbî bil **saña** yok reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [saña, -a]

Olup dil-teşne aldanma cihāna / Öürseñ **saña** virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 3*). [saña, -a]

Perī dirler **saña** [hem] ay melek ḩū / ‘Aceb olmaz ki yok insānda bu rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [saña, -a]

‘Arz kıl zūlf-i perīşāna perīşānlıgımı / Her ne itdümse sipāriş **saña** zinhār be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [saña, -a]

Saḩt-rūdur korkaram kim **saña** hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḩüsnüñe kılma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 2*). [saña, -a]

ḩüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi tartsañ / Lāyıḩdur ola mihr-ile meh **saña** terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [saña, -a]

Ben sefer bī-iḩtiyār itdüm diyār-ı ḩurbete / Dōstum ismarladum gönülüm **saña** Allāh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 3*). [saña, -a]

Gel dirēg itme Muḥibbî’den zekāt-ı ḩüsnüñi / **Saña** bu ḩüsnü viren Perverdigār’uñ ‘ışḩına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [saña, -a]

İy Muhibbî ko **saña** cevr ü cefâlar kılusun / Yiridür gönlüni çün bagladuñ ol bed-ḥüya (Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 5). [saña, -a]

Kim didi **saña** saçuñ ġāliye-efşān eyle / Cāni āşufte kılup ‘aqlı perīşān eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 1). [saña, -a]

Baňa küyü **saña** firdevsi zāhid / Virürseñ virmeyem Ḥuld-ı berīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 4). [saña, -a]

Buyursañ iy şeh-i ḥübān olalum cān-ıla ḳurbān / **Saña** biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4). [saña, -a]

Saña du‘ālar eyleye el kaldurup çınār / Bāġa revāne olsañ o serv-i revān-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 2). [saña, -a]

Her bir nefesde niçe ‘atālar ider **saña** / Kim ḳādir olur itmege ḥamdı edāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 4). [saña, -a]

‘Aṭā itdi **saña** Furḳān’ı Sübhān / Getürdüñ niçe biñ bī-dīni dīne (Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2). [saña, -a]

Senüñ ‘āybuñı daḥı herkese izhār ider ol / Ğayrımuñ ‘āybını her kim ki gelüp **saña** dise (Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 3). [saña, -a]

Didüm **saña** iy dil ser-i zūlfine dolaşma / Āḥir düşürür derd-i belalara ulaşma (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1). [saña, -a]

Her ne çekesin **saña** Muhibbî maḥal oldı / Kaç kerre didüm zūlfine dil virme dolaşma (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6). [saña, -a]

Çek cevr ü cefā vü berr-i muġaylān belāsını / Āsān görine **saña** bu çendān merḥale (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3). [saña, -a]

İtme efsün[ı] Muhibbî çekmegil beyhüde renc / **Sana** rām olmaz perīdür degme efsünüm bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 5). [sana, -a]

Muhibbî agla sen dildār gülsün / **Saña** girye sunulmuş aña ḥande (Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 5). [saña, -a]

Göñül dünyāya virdüġüñ görelden / Güler ezhār **saña** saḥn-ı çemende (Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 4). [saña, -a]

Muhibbî **saña** bu devlet yiter kim / Kul olduñ cān-ıla ol āsitāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5). [saña, -a]

Cān eyle fedā tā bulına vuşlat-ı dilber / Terk eyle Muhibbî **saña** cānāne gerekse (Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 7). [saña, -a]

sen: " Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şeh-perin cārüb ide Rūḥü’l-emīn / Ḥāk-i pāyuña **senüñ** iy pāk-dīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 1). [senüñ, -üñ]

Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḥastanuñ / Pes nedendür gūşuña girmez **senüñ** iy māh-rū (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 5*). [*senüñ, -üñ*]

İy dōst kāmētüñe **senüñ** biri beñzemez / Bāğ-ı cihānda gerçi var şad hezār serv (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*senüñ, -üñ*]

Beñzeden noktaya gonca femüñi / Dir **senüñ** bilüñe kıldan ince (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2806, Beyit 4*). [*senüñ, -üñ*]

Cefā vü cevruñi çeksem yiridür / Göñül virdüm **senüñ** tek nāzenāne (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 2*). [*senüñ, -üñ*]

Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil bağladum cāndan / Anuñçün dem-be-dem kaçdum olupdur kāfiristāna (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*senüñ, -üñ*]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bu Muḥibbī uyumaz tā kim göre düşde **seni** / Şubḥ olunca gözlerüm tek kimse bī-dār olmasun (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*seni, -i*]

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā **seni** bunda mı yāḥūd andasın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*seni, -i*]

Geldi ḥattuñ yok-durur şimden girü baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān-ıla **seni** seven (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*seni, -i*]

Uyḥu gelmez gözüme gördüm **seni** tā ḥvābda / Kanda gitmişdür ‘aceb bilsem kanı uyḥu diyen (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [*seni, -i*]

Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki **seni** āfet-i devrān olasın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 1*). [*seni, -i*]

Yanuñda bu ‘acebdür ki bir olmuş / **Seni** cāndan seven de sevmeyen de (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*seni, -i*]

İḥtiyār ile degüldür **seni** cāndan sevdüğüm / Ger günāh ise gel ‘afv it eksük olmaz her gün āh (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 3*). [*seni, -i*]

Seni sevmek günāh-ısa katuñda / Bugün öldür meni irteye güyme (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*). [*seni, -i*]

Sevdümse **seni** ḥışmuña iy yār sebep ne / Kılmak beni bu veche güneḥkār sebep ne (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*seni, -i*]

Bildüm ki ṭābīb-i dil [ü] cānsın **seni** taḥkiḳ / Pes itmeyesin derdüme fīmār sebep ne (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2979, Beyit 2*). [*seni, -i*]

Seni bir kez gören iy yār-ı cānī / Degermi ḡayra yāḥūd sola saga (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [*seni, -i*]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Muhibbî gülüp evvel yüzüne / İdiser soñra **seni** zâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5*). [*seni, -i*]

Seni görmek diler hürşid-i enver / Gehî derden gelür ü gâh revzen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [*seni, -i*]

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm iy dil **seni** bildüm Yemen mülkinde ‘Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*seni, -i*]

Yüzün aç gül gibi görsün **seni** dil / Niçeye dek olasin gonça-şifat perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [*seni, -i*]

Gördüm iy dil **seni** mañzûn ‘ışk-ıla gam-hurdesin / Sineñ üzre dañı dâğlar yakmış âzürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*seni, -i*]

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / Hāk ide āhir **seni** şimdi ider gerçi oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*seni, -i*]

Bilmedüm **seni** kimün cānānısın / Bu kadar var derdümün dermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 1*). [*seni, -i*]

Bilmedüm **seni** kime cānānsın / Lîk bu derdümün dermānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 1*). [*seni, -i*]

Gel tulü‘ it gün gibi görsün **seni** ‘aşıklarun / Zerrelerdür ehl-i ‘ışk dūr olmasunlar nürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*seni, -i*]

‘Anber-efşān zülfüne beñzetdügüm-içün **seni** / Döstüm öldür hemān bildüm günāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [*seni, -i*]

Görmez-istem bir nefes ben **seni** iy Yūsuf-cemāl / Eşk-i çeşmüm ser-te-ser garğ ide Ken‘ān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*seni, -i*]

Görmese cānā **seni** olmaz Muhibbî’ye hayāt / Anuñ-içün tende cān çeşmümde nūr-ı dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*seni, -i*]

Günāh-ısa **seni** sevmek ya itmek her gün āhı ben / Muñırram ben günāhuma çoğ itdüm bu günāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*seni, -i*]

Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez **seni** görsem / Kerem kıl luğ idüp göster yüzün borcum edā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [*seni, -i*]

Tek **seni** göreyim benüm cānum / Dāğlar sīnem üzre dīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2*). [*seni, -i*]

Mīhr-ile hūsnūni dardum **seni** sengīn gördüm / Didiler gözlerüme özge terāzūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*seni, -i*]

Arar mescidde deyr içre **seni** dil / Ğarāz sensin ü ğayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [*seni, -i*]

Dime sakın ki el uzadam genc-i hūsnine / Bir demde yutdurur **seni** zülfi ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [*seni, -i*]

Görse Muhibbî cevruñi artuk sever **seni** / Artur cefânı zâhir olur imtiñân-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5). [seni, -i]

Öldürür âhir **seni** dil virme bu şîrîn lebe / İy gönül Ferhâd-veş gel meskenüñ dag eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3). [seni, -i]

Aramuz gerçi ba 'de'l-maşrıķındür / Buluram **seni** dilden göz açınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 2). [seni, -i]

Seni yoldan çıkarur bil Muhibbî / Eger dil baglu kala zülf-i kecede (Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 5). [seni, -i]

Kılursa tîğ-ı 'ışķ **seni** dü-nîme / Rumûz-ı 'ışķı dime her le'time (Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 1). [seni, -i]

Kalmaya hayât-ı 'aşık ola kim göre **seni** / Ol 'anberîne zülf ki boynuña takıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2). [seni, -i]

Sakın aldanma cihânuñ māl[ı] âhir kor **seni** / Hiç senüñ ile gider bir nesne yok emlâkde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4). [seni, -i]

Cîfe-i dünyâya iy dil key sakın meyl eyleme / Yoğsa **seni** beñzedürler bil zebânuñ 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6). [seni, -i]

Süd ü şekerle meger eyledi perverde **seni** / Bilmek için dilâ gel soralum dâyesine (Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5). [seni, -i]

Hiç revâ mı olasın ni' met-i dünyâya ħarîş / Tâ **seni** beñzedeler cîfeler üzre megese (Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2). [seni, -i]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ben **senüñ** nür-ı cihân-ârâña ħayrân olmışam / Nite kim ħalk-ı cihân görüp olur ħayran-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Nite kim 'ışķum tezâyüd itmede günden güne / Hem-çünân ħüsnüñ **senüñ** 'ışķum gibi olur füzün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Dün gece uyğuya vardum meh yüzüñ gördüm **senüñ** / Kâşķi kaldurmaya-y-ıdum başumı ol ħvâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

Kimdür **senüñ** derd ü belâñ ħabül ide / Yâ kim-durur cânımı terk ide vire cân (Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Beñzemez ħüsnüñe hergiz **senüñ** [iy] ħür u melek / Dest-i ħudret ħalk kılmış nesl-i âdemsin bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Āsitanuñda **senüñ** biz kullaruz / Lîk sen bu 'âlemüñ sultânısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Gösterüp ruğsarunuñ dehri gülistân eyledüñ / Āb-ı rüyuña **senüñ** yârâ hezârân âferîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

Egerçi zülfüñi kesdün kesildi 'ömri 'uşşākuñ / Dilegüm bu-durur Hāḡ'dan **senüñ** 'ömrüñ mezīd olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Şöyle münis oldu hicrünüle **senüñ** bu ḡasta dil / İstemez bir dem cüdā olmak vişāli n'eylesün (Muhibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Okuduñ lü'lü' dişinden iy Muḡibbī çün ḡadıḡ / Anuñ için oldı eş'āruñ **senüñ** dürr-i 'Aden (Muhibbī Divanı , Gazel 2689, Beyit 5). [senüñ, -üñ]

Atalardan bu meşeldür çün göze olmaz yasag / Āfitāb-ı ḡüsnüñe neyçün **senüñ** bakılmasun (Muhibbī Divanı , Gazel 2690, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

Cānum bile yoluñda **senüñ** dil nedür iy dōst / Tek ḡüşe-i çeşmüñle baña bir nazār olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2696, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Yüzüne şöyle 'āşıkdur **senün** şems ü kāmer cānā / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hīç biri derden (Muhibbī Divanı , Gazel 2702, Beyit 3). [senün, -ün]

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzünü ben **senüñ** āh / Görmezem uyḡu yüzün zerrece efkāruñ-ıla (Muhibbī Divanı , Gazel 2830, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Çünkü fiḡān u nāleñi ḡüş eylemez **senüñ** / İy dil niçeye dek idesin sen de ḡulḡula (Muhibbī Divanı , Gazel 2840, Beyit 2). [senüñ, -üñ]

Nigārā mihr-i ruḡsāruñ **senüñ** pertev salar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulunmaz sendeki çeḡre (Muhibbī Divanı , Gazel 2860, Beyit 1). [senüñ, -üñ]

Leblerüne beñzedügiyçün **senüñ** iy māh-rū / Raḡbet eyler bu Muḡibbī dem-be-dem peymāneye (Muhibbī Divanı , Gazel 2872, Beyit 5). [senüñ, -üñ]

Senüñ 'āybuñı daḡı herkese izḡār ider ol / ḡayrınıñ 'aybını her kim ki gelüp saña dise (Muhibbī Divanı , Gazel 2880, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

Deryüze-i cemālün ider rüz u şeb **senüñ** / Yüzini sürdi ḡāk-i dere āfitāb u māh (Muhibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

Virme dehre dil sakın itmez vefā ol 'ākıbet / Bir iki gün yüzüne gerçi **senüñ** ḡandān geçe (Muhibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 7). [senüñ, -üñ]

Senüñ kaşduñda vardur ḡatl-i bende / Ben oldum mürde çokdan sanma zinde (Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 1). [senüñ, -üñ]

Muḡibbī bakma atlās u ḡarīre / Neñe yitmez **senüñ** bir dalḡ-ı jende (Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 7). [senüñ, -üñ]

Kankı serdür āsitānuñda **senüñ** ḡāk olmaya / Kankı dildür düd-ı āhı çıkup eflāk olmaya (Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 1). [senüñ, -üñ]

Āfitāb-ı ḡüsnüñi görmek **senüñ** mümkin degül / Niçe görsün çün nazārla gözi yaş-ıla tola (Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

Kimdür **senüñ** cāmi'-i ḡüsnüñde uymaya / Miḡrāb idüp kaşuñı çeşmüñ imām ola (Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 3). [senüñ, -üñ]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Hz. Allah).

Zāhir oldı kün didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn / Hamd-i bī-ḥad şükr-i bī-‘ad **saña** Rabbü’l-‘ālemīn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*saña, -a*]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık).

Gün yüzine gel eyle taḥammül nazar olsun / Yakarsa **seni** göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2900, Beyit 3*). [*seni, -i*]

sen: " Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Senden umar şefḳati mücrim Muḥibbî ḥasta-dil / Eyleyen sensin şefā‘at evvelīn ü āḫirīn (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2544, Beyit 5*). [*senden, -den*]

Zulme māyil cevri çok ‘āşıqlara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür **senden** cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2553, Beyit 1*). [*senden, -den*]

Bāğ-ı ḥüsn içre güler gül gibi ḥurremsin bugün / Çeşm-i bed dūr ola **senden** ḥüb-ı ‘ālemsin bugün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 1*). [*senden, -den*]

Uzatma bugün zulm elini **senden** alçaga / Tā kim yakaña sunmaya rüz-ı şümār elin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2613, Beyit 4*). [*senden, -den*]

Egerçi görmedüm **senden** vefā ben / Velī çekdüm kapuñda yüz cefā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667,
Beyit 1*). [*senden, -den*]

Diler her kes ki ‘āşıkdur ire vaşlına ma‘şūkuñ / Murādum **senden** iy meh-rū hemān ancak nigāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6*). [*senden, -den*]

Evvel āḫir bu Muḥibbî **senden** umar mağfired / İki ‘ālemde çü sensin raḥmete’l-li ‘ālemīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*senden, -den*]

Gönlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr-ise **senden** hemān u şabr ise benden hemīn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [*senden, -den*]

Gönlümü göndermişem iy dōst **senden** cānibe / Añlamazam ki gele bir daḫı benden cānibe (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2894, Beyit 1*). [*senden, -den*]

Meded **senden** diler iy dil ṭabībi / Olan derdi olur dermāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 5*).
[*senden, -den*]

Ḳabülümdür gelen **senden** cefālar / Hemān tek sen raḳīb sözine uyma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977,
Beyit 4*). [*senden, -den*]

sen boyı şimşād-içün: *Servi boylu sevgili.*

Bu Muḥibbî gibi bulmazsın yoluñda bir daḫı / Terk-i cān ide yoluñda **sen boyı şimşād-içün** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*sen boyı şimşād-içün, --içün*]

sen dahı: *Sen dahi. sen bile.*

Ḥvāb-ı ğafletde iken var alagör büsesini / Uyanup hışma gele **sen dahı** inkār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*sen dahı,]*

sen dahı: *Sen de.*

Gül gibi Muhib girmez anuñ ğuşma feryād / Bülbül gibi **sen dahı** kılup zārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*sen dahı,]*

Her taraftan çün üşer başuña pervāne-i ğam / **Sen dahı** şem'-şifat her nefesüñ nür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [*sen dahı,]*

sen de: *Sen de.*

Naqd-i cān-ıla bulunur bil maḥabbet cevheri / 'İşk bāzārında geç **sen de** ziyān u süddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2*). [*sen de,]*

Gülşen-i ḥüsünde yāruñ iy gönül bülbülleyin / Nāle eyle şubḥ olunca **sen de** bir şūrīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [*sen de,]*

İy Muhibbî benī-ādemde vefā kalmadı hıç / **Sen de** Mecnūn-şifat tut yūri taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [*sen de,]*

'İşk yayı katıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā **sen de** gelüp zūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*sen de,]*

Dōst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük 'ayān / Dōst olma **sen de** ger 'ākıl iseñ dünyā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 4*). [*sen de,]*

Çünkü fiġān u nāleñi ğuş eylemez senüñ / İy dil niçeye dek idesin **sen de** ğulgula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 2*). [*sen de,]*

Eger dünyāyı cem' itseñ görüp anı ğurūr itme / Ne assı yir seni āḥir dönərsin **sen de** Kārūn'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*sen de,]*

Ḳametüñ cāmi' de gördiler kıyāmet sandılar / **Sen de** tekbīr biñ getür bu mescid-i ādineme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [*sen de,]*

sen hūb: *Sen güzel.*

Ceng iderse cān u dil olmaz 'aceb **sen hūb** için / Olıgelmişdür cidāl olur ezal maḥbūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 1*). [*sen hūb,]*

sen sen ol: *Aklını başına al.*

İy Muhibbî **sen sen ol** bakma sakın āyīneye / Yüz karasın göresin korkum bu olma rü-be-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5*). [*sen sen ol,]*

sen sen ol: *Dikkat et, kendini koru.*

Ger dilerseñ kim senüñ sırruñ bugün fâş olmaya / **Sen sen ol** açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4*). [*sen sen ol,]*

sen sen ol: *Aklını başına al, dikkat et, kendini koru II kesinlikle, asla, hiçbir zaman.*

İster-iseñ ki dilâ açılmaya perdeñ senüñ / **Sen sen ol** açma sakın ‘âlemde kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 2*). [*sen sen ol,]*

Kendü hâlün fikr kıl ko gayrılar ahvâlini / İy Muhibbî **sen sen ol** bir kimseye lâğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 5*). [*sen sen ol,]*

sen tek: *Senin gibi.*

Dirlerdi mâh-rûlar hep cümle bî-vefâdur / Gezdüm cihânı gördüm yok **sen tek** cefâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*sen tek,]*

sence: *Sen gibi.*

Cefâ vü cevri çekmiş var mı bence / Nite kim yok güzeller içre **sence** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [*sence,]*

sencileyin: *Senin gibi.*

Ruĥları yâdına cânâ neyçün efğan ideler / Yok-durur bir **sencileyin** bülbül-i zâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [*sencileyin,]*

sende ise: *Sendeyse.*

Sînemi hâlî koma tîrûñi gönder güzelüm / N’ola dil **sende ise** koyam anı dil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*sende ise,]*

senden: *"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.*

Ĥasret-ile âh **senden** ayru iy Yûsuf-cemâl / Eyledüm Ya ‘ķüb-veş dil hânesin beytül-ĥazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [*senden,]*

Raķtübüñ şimdi maķşûdı beni **senden** cüdâ kılmak / Göreyim anı meşĥ olsun döne tâ yüzi maymûna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*senden,]*

senden artuk: *Senden başka.*

‘Ālemi gezdi Muĥibbî bulmadı ehl-i vefâ / Kimsesi yok **senden artuk** yâ İlähe’l- ‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 5*). [*senden artuk,]*

sene: *Sene.*

Taň degül dil mezra‘ın bārān-ı eşk itse ħarāb / Gün yüzüñ görmez Muĥibbī oldı bir niçe **sene** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [*sene,]*

senek: *Bir av hayvanı.*

Niçe yıldır **señekdür** bu Muĥibbī / Vefā tavĥın n’ola kılsañ kılāde (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2936, Beyit 5*). [*señekdür, -dür]*

seng: *Taş.*

Ferhād-şıfat ceng iderem **seng-ile** her dem / Şekker-leb [ü] şırın suĥenkāruñ elinden (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*seng-ile, --ile]*

Āsitān-ı Kaşr-ı Şırın yapar-ısañ iy felek / Yig-durur **sengini** reng-i ĥūn-ı Ferhād idesin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2558, Beyit 3*). [*sengini, -i, -n, -i]*

Kaşr-ı şırınuñ bināsına koyalar zeyn içün / İy felek her **seng[i]** kim sen çün Ferhād idesin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 4*). [*seng[i], -i]*

İy türk-i şüh ‘āşıkā cevri ü ‘itāb ne / İtmege cefā **sengile** gönlin ħarāb ne (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [*sengile, -ile]*

seng: *Katı, sert.*

Herkesuñ sāgarını mey ile gül-reng idesin / Baña geldükçe sıyup sāgarımı **seng** idesin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*seng,]*

seng: *Taş II çok sağlam şey; çok etkili şey.*

Ĥāne kesdi bī-sütün **sengden** Muĥibbī dirmedı / İtmese idüm derün-ı āhdan aña sütün (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*sengden, -den]*

Olmasa ger āh ‘āşık ĥānesüz / **Sengden** ĥāne n’iderdi kühken (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 4*). [*sengden, -den]*

seng: *Taş // Katı, sert.*

Küh-ken bir niçe günler eyledi **sengi** tırāş / Āĥir anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 4*). [*sengi, -i]*

seng eylesün: *Taş etmek.*

Şüret-i Ferhād’ı nakş itdüm yine müjgān ile / Ĥıştı bālınüm kılup yārān anı **seng eylesün** (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*seng eylesün, -sün]*

seng ü pülād: Taş ve çelik.

Ġamze tîz geçe virmeye bir lahza amān / Sîneñi karşısına ger **seng ü pülād** idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [*seng ü pülād,]*

seng-dil: Aş kalp, katı kalp, acımasız (sevgili bağlamında).

Sırsa gönlüm şîşesin olmaz ‘aceb ol **seng-dil** / Sıyagelmişdür ezel Leylî çü Mecnûn kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [*seng-dil,]*

seng-i cefâ: Eziyet taşı.

Küh-ı ğamda başuma **seng-i cefâ** yagduğın / Ger murāduñsa dilâ sen anı serden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*seng-i cefâ,]*

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile olduğuma / Gönderüp **seng-i cefâ** atma mehek tecribüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 3*). [*seng-i cefâ,]*

seng-i cefâ-y-ıla: Dert ve eziyet taşı.

Ger hâk idesin **seng-i cefâ-y-ıla** ben iy döst / Mihr-ile vefâ büyü gele uşbu tozumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [*seng-i cefâ-y-ıla,]*

seng-i hacerden: Hacerü'l-esved taşı.

Dil-i Şîrîn katı **seng-i hacerden** / Getürimedi Ferhâd anı kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 6*). [*seng-i hacerden, -den]*

seng-i hâra: Çok sert, kara taş. || Rakibin gönlü.

‘İşkuñ rehine girdüm pür **seng-i hâra** gördüm / Bildüm küşâde yazuk âh olmayınca tîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [*seng-i hâra,]*

seng-i hâre: Çok sert, kara taş, sevgilinin gönlü.

Hüblar göñli katıdır çünki **seng-i hâreden** / Göz yaşı yir eylemez nite ki **seng-i hâre** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [*seng-i hâre, -e]*

seng-i hâreden: Mermer.

Hüblar göñli katıdır çünki **seng-i hâreden** / Göz yaşı yir eylemez nite ki **seng-i hâre** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [*seng-i hâreden, -den]*

seng-i kühken: Dağ kazıcının taşı.

Kesdükçe tağı 'ışk-ıla yire dökilen eşk-ile / Yâkût-ı la'le döndürür her yaña **seng-i kühken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*seng-i kühken,]*

seng-i melâmetden: *Ayıplama, kınama taşı.*

Cânda âteş oldu ten **seng-i melâmetden** kebüd / Üstühvânum her birisi oldu şem'-i encümen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*seng-i melâmetden,]*

seng-i mihnetle: *Eziyet taşı.*

Seyl-i eşk n'ola gönül hânesin ide[r]se hârâb / **Seng-i mihnetle** yine nev yapup âbâd ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*seng-i mihnetle,]*

sengîn: *Ağır, vakur, halim.*

Mihr-ile hüsniñi dardum seni **sengîn** gördüm / Didiler gözlerüme özge terâzûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*sengîn,]*

sengîn taşa: *Sert taş.*

Nâzını tab'-ı nigârûñ gördüm âhenden katı / İtmedi âhum eşer itdi velî **sengîn taşa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [*sengîn taşa, -a]*

seni: *Sen, ikinci tekil şahıs.*

Göreyim ben **seni** âhir girîban-çâk tâ dâmen / Baña mâni' olur vuşlat deminde pîrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*seni,]*

seni: *"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.*

'Âşıkuz dîdâr-ı yâra gayrı yok maqşûdumuz / Bilürüz zâhid **seni** firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*seni,]*

Çünkü terk itdün Muhibbî'yi dilâ var fâriğ ol / Ben dağı bilmem **seni** ne gökde ne hüd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*seni,]*

'İbâdet kıl koma tevhiği dilden / Bunuñçün **seni** yaratmış yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2*). [*seni,]*

seni: *"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (gönül yerine).*

Leylî zülfün hasretinden düşeli hicrâna âh / İy gönül gördüm **seni** Mecnûnlayın efsürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 4*). [*seni,]*

sensin: *İkinci tekil şahıs zamiri. (gönül).*

‘İşk meydânına girdüñ cân-ıla baş oynaduñ / İy gönül merdâne **sensin** iy gönül merdâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 2*). [*sensin,]*

senüñ: İkinci tekil şahıs zamiri.

Başımı kaç‘ ideyin tâ gide ol bār-ı girān / Ser-i küyuña **senüñ** varmaga āsān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*senüñ,]*

senüñ gibi: Senin gibi.

Sakın aldanma bu dünyā çü miñnet şāhbāzıdır / Niçe **senüñ gibi** yavrı uçurdu āşiyānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [*senüñ gibi,]*

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol / Niçe **senüñ gibi** şayda iden āhūd bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 2*). [*senüñ gibi,]*

senüñ için: Senin için.

Kec-rev yürüme togrı yolu koma elüñden / Tā ki diyeler **senüñ için** şāh-ı rāsitñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [*senüñ için,]*

senüñ ile: Seninle.

Sakın aldanma cihānuñ māl[ı] āñir kor seni / Hıç **senüñ ile** gider bir nesne yok emlākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4*). [*senüñ ile,]*

senüñ: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / **Senüñ** gibi niçe yavrı uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*senüñ,]*

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / Tā ki bir görünmeye **senüñ** bīrünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*senüñ,]*

senüñle: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Haşr olup söyleşmedüñ itdüñ Muhibbî’yi helāk / Hey kıyāmet rüz-ı mañşerde **senüñle** söyleşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5*). [*senüñle,]*

sepīd olsun: Ağarmak.

Göreyim hañt-ı kāfirüñ āñir / Gelüp imāna vü **sepīd olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 5*). [*sepīd olsun, -sun]*

ser: Baş, kafa.

Bennā-yı ez el urmaga bünyādını ‘ışkuñ / ‘Uşşāk **serin** ilt Muhibbî temel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*serin, -i, -n*]

Niçe **serler** her gün eylersin ğidā / İy ‘acüz dünyā meger serhānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [*serler, -ler*]

Göñülde gözde nem varsa yoluña ħarc idem küllî / Eger cāndur eger **serdür** ikisi de revān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*serdür, -dür*]

Didüm iy dilber neden cem‘ itdūñ ‘uşşākñ **serin** / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-ħāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [*serin, -i, -n*]

Niçe **serler** olısar yolına ğaltāñ yürisün / ‘Āşık-ı şādık olan tāc u ħabāyı dilemez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [*serler, -ler*]

Gözi nemdür dili ğam ehl-i ‘ışkuñ / Ezelden böyle yazılmış **serine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2*). [*serine, -i, -n, -e*]

ser: Sermek II yaymak II üzerine koymak.

Gerekmez baña zerden olsa bālin / Yiter bālin dilā **sersin** ħam eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [*sersin, -sin*]

ser: Baş.

Gözüm yaşı benüm zānūmı ğarħa / Virelden komışamdur **ser** be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 2*). [*ser,]*

Peşimāndur meger zūlmına zūlfūñ / Nedāmetden komışdur **ser** be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2*). [*ser,]*

Muhibbî mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ **ser** şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*). [*ser,]*

Esb-i nāza binüp ‘āşıkñlarıñı şayd idesin / Ne sa‘ādetlü **ser** olur ki o fitrāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 3*). [*ser,]*

Bī-ğüneh ‘āşıkñları bugün eger ħatlı idesin / Rūz-ı maħşer eline baş[ın] alup **ser** göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 4*). [*ser,]*

ser: Baş II Can.

Küyında yār cem‘ idüp ‘āşıkñlarıñ **serin** / Beñzer ki yapa kendü için bir yiñi ħule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [*serin, -in*]

‘Uşşāk **serin** küyına cem‘ eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü için yār bir ħule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*serin, -in*]

Kankı **serdür** āsitānuñda senūñ ħāk olmaya / Kankı dildür dūd-ı āhı ħıkup eflāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 1*). [*serdür, -dür*]

ser: Baş, kafa.

Şayd olup 'âşıkla ruñ gördüm yaturlar hâkde / Niçesinüñ bağlamışlar **serlerin** fitrâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1*). [*serlerin, -ler, -in*]

ser: Baş.

Küh-ı ğamda başuma seng-i cefâ yagduĝını / Ger murâduñsa dilâ sen anı **serden** sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*serden, --den*]

Cefâ tîrine tut sîne belâ tîĝına sun gerden / Cihânda geçmedük miñnet dilâ hîç kalmadı **serden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*serden, --den*]

ser cümle: Bütün, herkes.

Muşhaf-ı hüsnüñ hâkı bir saña beñzer görmedi / Mısr u Şâm'ı geşt iden **ser cümle** 'Osmân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 3*). [*ser cümle,*]

ser terkini urasın: Basını vermeye hazır olmak, ölümü göze alabilmek.

İy Muhibbî 'ışk ara ger urasın ser terkini / Cümle 'ışk ehli saña diye hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 6*). [*ser terkini urasın, -asın*]

ser-âmed: Başta bulunan, başta gelen.

Fitne fenninde **ser-âmed** dir-isem kaşuña râst / Baş koşar çünkü şehâ turra-i tarrâruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [*ser-âmed,*]

serâpâ: Baştan ayaĝa kadar, baştan başa, bütün, hep.

Terk eyle bugün câmeñi **serâpâ** bürehne ol / Yarın yakaña sunmaya her nâ-bekâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*serâpâ,*]

ser-â-pâ: Baştan ayaĝa kadar.

İy Muhibbî sor baña 'ışkuñ rumüzün ser-be-ser / Saña taķrîr eyleyem bir bir **ser-â-pâ** meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*ser-â-pâ,*]

ser-â-perde: Saray perdesi, padişah çadırı.

Ger bugün kursa hemân maħv ola irteye deĝin / Ebrûdan itse **ser-â-perdeyi** vâlâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*ser-â-perdeyi, -yi*]

ser-â-ser: Baştan başa, tamamen.

Göz ucuyla nazar kılma degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma **ser-ā-ser** tolu mālām ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [*ser-ā-ser,]*

Göz ucuyla nazar kılma degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma **ser-ā-ser** tolu mālām ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [*ser-ā-ser,]*

ser-ā-ser: *Baştan başa, büsbütün.*

Düşelden ‘ışka tagıtdum **ser-ā-ser** hürmen-i ‘aqlı / Hevā-yı āh-ıla eyler semā bir berg-i kāham ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*ser-ā-ser,]*

Seyr idüp gezdük **ser-ā-ser** cümle Īrān illerin / Görmek olur mı ‘aceb bir daḥı cānān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 1*). [*ser-ā-ser,]*

Muhibbī pul pul olmışdur **ser-ā-ser** dāğ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrına girdüm görinsem tañ mı mālī ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*ser-ā-ser,]*

Ser-ā-ser ‘ālemi tutsun gözün yaşını deryā kıl / Yürisün fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*ser-ā-ser,]*

Yanardum āteş-i hicre **ser-ā-ser** / Eger olmasa bu gözden akan su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*). [*ser-ā-ser,]*

Geldi ‘ışkuñ eyledi sinemde cānı sūhte / ‘Āḳbet kıldı **ser-ā-ser** bu cihānı sūhte (*Muhibbī Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [*ser-ā-ser,]*

Küh-ı ğamda dāğlar yakdum **ser-ā-ser** tenüme / Kim göre şana peleng gelmeye kimse yanuma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 1*). [*ser-ā-ser,]*

ser-‘askeri olduñ: *Asker ve ordu kumandanı olmak.*

Çünkü olduñ bu güzeller ḥaylinüñ ser-‘askeri / ‘Āleme ḥükm eyle olduñ mīr-i mīrān uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [*ser-‘askeri olduñ, -duñ]*

ser-be-ser: *Baştan başa.*

İy Muhibbī sor baña ‘ışkuñ rumūzın **ser-be-ser** / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*ser-be-ser,]*

ser-cümle: *Bütün, hepsi.*

Büşe-i la‘l-i lebinüñ kem bahāsıdur eger / Virseler **ser-cümleten** Īrān u Tūrān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [*ser-cümleten, -ten]*

ser-cümle: *Baştan aşağı, tamamen.*

Feraḥ şād u ğam u ğuşşa Muhibbī gitdi **ser-cümle** / Bi-ḥamdillāh gelüp miḥnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*ser-cümle,]*

serd: *Hiddetli, sert, şiddetli.*

Tutma nâşih kavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi **serd** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*serd,]*

serd olursın: *Soğuk olmak. II Bağışlaması, hoş görüsü olmamak; müsamahasız, katı olmak.*

Tutma nâşih kavlini cām iç gönül germ eyle sen / **Serd olursın** ger düşerseñ ol sözi serd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [*serd olursın, -ursın]*

serde gelür: *Yazılan (kader) başa gelir.*

Başumda bir kara yazı imiş geldi **haṭ-ı cānān** / Muḥibbî her ne yazı ki yazılmışdur gelür serde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 6*). [*serde gelür,]*

ser-defter: *Önder, reis.*

Olur-ıdum ben bugün dīvāneler **ser-defteri** / Zülfi[i] zencîri eger boynuma benüm takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [*ser-defteri, -i]*

serden geçer: *Canını feda etmek, ölümü göze almak.*

Her kim ki ‘aşık olmuş **serden geçer** ol âḥir / Dimiş bu sözi Manşūr vardukda dāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [*serden geçer, -er]*

serden geçeyim sözümünden geçmeyem: *Başımдан vazgeçerim sözümünden vazgeçmem. Ölüüm de sözümünden dönmem.*

Cān eyleyeyim yoluña teslīm didüm evvel / Serden geçeyim geçmeyem âḥir bu sözümünden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 2*). [*serden geçeyim sözümünden geçmeyem,]*

seren: *Gemilerde yelken bağladıkları direktir.*

Sakın yelken gibi germe göğüs sen / Muḥālif rüzigār yüksek **serende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [*serende, -de]*

ser-firāz: *Benzerlerinden üstün olan.*

Gel gönca gibi iy dōst bir dem tekellüm eyle / Nāz-ıla **ser-firāzum** gül ol tebsüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [*ser-firāzum, -um]*

ser-fitne: *Baş fitne, büyük fitne, baş belası II sevgilinin saçı.*

Kaşları **ser-fitnedür** çeşmi de āşüb-ı cihān / Tañlaram bu fitnelerden kurtara ‘uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*ser-fitnedür, -dür]*

sergerdān idersin: *Perişan etmek, serseme çevirmek, başını döndürmek.*

Māh-rūlarda Muḥibbī çün bilürsin yok vefā / Ya ne **sergerdān idersin** bu dil-i āvāreyi (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [*sergerdān idersin, -ersin*]

ser-geşte: *Başı dönmüş, kafası karışmış (kimse), şaşkın.*

Egdükçe cefā dehrini boynunu eger ah / Bī-çāre vü **ser-geşte** vü ğam-ḥvāre benefşe (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [*ser-geşte,]*

serhān: *Baş kesen.*

Niçe serler her gün eylersin ğdā / İy ‘acüz dünyā meger **serhānısın** (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 8*). [*serhānısın, -ısın*]

ser-hāne: *Baş hane, mezbaha.*

Didüm iy dilber neden cem‘ itdūñ ‘uşşākuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam **ser-hāne** ben (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [*ser-hāne,]*

ser-i kūyına: *Sevgilinin kapısının eşiği.*

Ser-i kūyına girmeden yine āheste varup / Döymesün bir kılı ol zülf-i sitemkāra be-ğū (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [*ser-i kūyına,]*

ser-i kūyına: *Sokak başı (sevgilinin bulunduğu yer bağlamında).*

Ser-i kūyına eger eyleseñ āheste güzer / Hālını ḥastalaruñ gözleri bīmāra be-ğū (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2756, Beyit 2*). [*ser-i kūyına, -na*]

ser-i kūyında: *Eşik, mahal (Ser-i kūyında :yanı başında, gözünün önünde, yanında, elinde).*

Ser-i kūyında muşāhib olıgör itlerine / Her ne dirlerse ko sen yār olagör yāruñ-ıla (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [*ser-i kūyında,]*

ser-i kūyında: *Sevgilinin yaşadığı semt, onun sokağının başı.*

İy Muḥibbī **ser-i kūyında** kaçan āh idesin / Şöyle āh eyle ki şu‘leñ tokuz eflāke düşe (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*ser-i kūyında,]*

ser-i kūyında: *(Sevgilinin) mahallesinin başı.*

Zülf[i] zencīrini boynuma n‘içün dakmaya yār / **Ser-i kūyında** dilā sen daḥı mecnūn olasın (*Muḥibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*ser-i kūyında,]*

ser-i kūyuña: *Yanı başı, gözünün önü.*

Başımı kaç'ı ideyin tā gide ol bār-ı girān / **Ser-i kūyuña** senüñ varmaga āsān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*ser-i kūyuña, -a*]

ser-i kūyuña: Sokak başı, sevgilinin mahallesinin yanı başı, sevgilinin eşiği.

Geldükçe **ser-i kūyuña** redd eyleme anı / Zīrā Kerīm yapmadı hīç kapu sā'ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [*ser-i kūyuña,]*

ser-i kūyuñda: Sevgilinin yanbaşı,köyü.

Ser-i kūyuñda 'ışkuñla Muhibbī hāk-i rāh olsa / Vefā büyü gele her dem çürimiş üstüñānından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [*ser-i kūyuñda, -uñda*]

ser-i kūyuñda: Sokak başı || Sevgilinin yanı,köyü.

Muhibbī seg raķibi 'av' avından / **Ser-i kūyuñda** buldı avlayınca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2834, Beyit 7*). [*ser-i kūyuñda,]*

ser-i uşşāk: Aşıkların başı.

Ser-i 'uşşāk hevā-y-ıla tolu / Bāda virür seni de hūb sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*). [*ser-i 'uşşāk,]*

ser-i uşşākı: Aşıkların başı.

Ser-i 'uşşākı eşk üzre görenler / Akan cūlarda beñzedür hābāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 2*). [*ser-i 'uşşākı,]*

ser-i zülfin: Zülfin ucu.

Genc-i hüsnine **ser-i zülfin** tılısm itmiş nigār / Çāresüz kaldum ne çāre āh ol ejderhā için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*ser-i zülfin, -in*]

ser-i zülfin: Saçın ucu II sevgilinin saçının ucu.

Sırr-ı 'ışkı āşikār itdüm **ser-i zülfin** görüp / 'İşk Manşūr'ı olup geldüm benem dār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [*ser-i zülfin,]*

ser-i zülfinde: Zülfin ucu.

Muhibbī gönlünü bulup **ser-i zülfinde** bend itdün / Ne yarar anı ber-dār it ki çün şāhib-resensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2528, Beyit 6*). [*ser-i zülfinde, -nde*]

ser-i zülfine: (sevgilinin) saçının ucu.

Didüm saña iy dil **ser-i zülfine** dolaşma / Āhîr düşürür derd-i belalara ulaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*ser-i zülfine,]*

ser-i zülfini: Saçın ucu II Sevgilinin saçları.

Mu‘atţar eyler ol dehrün dimāğın / **Ser-i zülfini** dilber tarayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4*). [*ser-i zülfini,]*

ser-i zülfinsüz: Zülfün ucu.

Dilā cānān gerek cānı n’idersin / **Ser-i zülfinsüz** ĩmānı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 1*). [*ser-i zülfinsüz, -insüz]*

ser-i zülfün: Zülfün ucu.

Kemend [e]yle **ser-i zülfün** baña dām-ı belā olsun / Ebed kurtılmasun gönülüm ko aña mübtelā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 1*). [*ser-i zülfün,]*

ser-i zülfün: Zülfün, saçın ucu.

Nikāb olmaz **ser-i zülfün** görünür pertev-i hüsün / Hicāb olur mı bir nesne güneş togsa ziyāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [*ser-i zülfün,]*

ser-i zülfüne: (Sevgilinin) saçının ucunun karalığı..

Niçe diller **ser-i zülfüne** beste / Yatur kalmış zekān çāhında beste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*). [*ser-i zülfüne,]*

ser-i zülfüni: Zülfün ucu.

‘Ömrümüzdür **ser-i zülfüni** inen kaţ‘ itme / Nev-civānsın gele kaşd eyleme bu yaşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [*ser-i zülfüni, -üni]*

serkeş: İnatçı, isyan eden.

İy Muhibbî el irişmez sidreden bālā kadi / Meger āhum irişe ol servi gibi **serkeşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*serkeşe, -e]*

sermāye: Sermaye. (Can sermayesi bağlamında).

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü yoluña saçdı gönül / Kalmadı el ura şimden girü **sermāyesine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*sermāyesine, -sine]*

sermāye-i sūd u ziyāndan: Kar ve zarar sermayesi.

Ser-te-ser **sermāye-i sūd u ziyāndan** geçmişem / Çārsū-yı ‘ışk içinde ideli bāzārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [*sermāye-i sūd u ziyāndan, -dan*]

ser-mest iken: *Sarhoşken.*

İçüp şārāb-ı ‘ışkı **ser-mest iken** Muhibbī / Hatt-ı ğubārūñ añdı mest idi oldı hayrān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2688, Beyit 5*). [*ser-mest iken,]*

ser-mest oldı: *Sarhoş olmak.*

Zıkr itdi la‘l-i nābuñ oldı Muhibbī ser-mest / Soñra ğubār-ı hattūñ añdukda oldı hayrān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2615, Beyit 5*). [*ser-mest oldı, -dı*]

sermest olsañ: *Sarhoş olmak.*

Dilā ‘ışk-ıla ger olsañ ‘aceb mi haşre dek sermest / Maħabbet cāmını rüz-ı ezelden nüş idensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2658, Beyit 3*). [*sermest olsañ, -sañ*]

sermūze: *Çizmenin ucu.*

Na‘līçeñi göreldeñ kebkiniñ almak ister / Sürmek yüz dilerler **sermūzeñe** sitāre (*Muhibbī Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*sermūzeñe, -ñe*]

ser-nigūn: *Baş aşağı, çevrilmiş, ters dönmüş.*

Yār düşmen şüm tāli‘ baht-ı devlet **ser-nigūn** / İy dil-i dīvāne esbāb-ı vişāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [*ser-nigūn,]*

ser-nigūn olsun: *Baş aşağı, tepetlak olmak.*

Baħr-ı nazmından Muhibbī’nüñ şu kim dür istemez / Göreyim ğavvāş-veş olsun hemīşe ser-nigūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*ser-nigūn olsun,]*

ser-pūs: *Başa giyilen her türlü kisse.*

‘Üryān olayın kalmadı başumda **ser-pūs** / Sanmañ ki şikāyet kılayım ‘āruñ elinden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 3*). [*ser-pūs,]*

serrāc eyle: *At takımları, eyer ve koşum yapan veya satan kimse.*

İdeyim cān-ıla esbūñe hıdmet / Kābül it tek beni **serrāc eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*). [*serrāc eyle,]*

ser-tāc eyle: *Baş tacı etmek.*

Kuluñdur āsitānuñda Muhibbī / Anı 'ışk ehline **ser-tāc eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2940, Beyit 5*). [*ser-tāc eyle,]*

ser-te-ser: *Baştan başa.*

Ser-te-ser gârka virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*ser-te-ser,]*

Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan geçmişem / Çārsū-yı 'ışk içinde ideli bāzārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 3*). [*ser-te-ser,]*

Görmez-isem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemāl / Eşk-i çeşmüm **ser-te-ser** gârķ ide Ken'ān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 2*). [*ser-te-ser,]*

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu Muhibbī çeşmine / **Ser-te-ser** 'arz itseler aña gülistān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2630, Beyit 6*). [*ser-te-ser,]*

Dōstum görme tehī bu 'āşıķuñ nem-dīdesin / **Ser-te-ser** gârķ ola 'ālem dōke eşk-i dīdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [*ser-te-ser,]*

Derd-ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı **ser-te-ser** kıldum siyāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*ser-te-ser,]*

İy Muhibbī **ser-te-ser** bu 'āleme sultān iken / Bende olduñ 'ışķa āh u vā getürdüñ başuma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2827, Beyit 5*). [*ser-te-ser,]*

Ol Muğal-Çin gözlerüñ kaçd-ı dil ü cān eyleye / **Ser-te-ser** dil kişverin tārāc u vīrān eyleye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [*ser-te-ser,]*

serv: *Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç.*

Ne umarsın iy gönül sen naħl-i kıddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hiç **serv-ile** şimşāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*serv-ile, --ile]*

serv: *Selvi ağacı.*

Naħl kıddüñ sidre vü tūbādan olmışken bülend / Kim-durur saña diyen kim **serv** ya şimşādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*serv,]*

serv: *Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.*

Gülde luş u **servde** var i'tidāl / Cem' olupdur cümlesi sende hemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [*servde, -de]*

serv: *Selvi boylu güzel.*

Gözlerüm yaşı revān olduğı budur sū-be-sū / Hāk-i pāyına dilersin **servüñ** ola rü-be-rü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*servüñ, -üñ]*

serv: *Servi boylu güzel.*

Her kim ki gördi gözlerümün yaşını didi / Ol **serv** sâyesinde yine nâz u ni‘amdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [*serv,]*

serv: *F. servi, selvi.*

Seyre çıksañ kıdd ü refârın temâşâ itmege / Gülşen içre **servler** baş kaldura dîvârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*servler, -ler]*

serv: *F. servi, selvi.*

Yüzün güldür saçun sünbül boyuñ **serv** / Görüben itdüren bu ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [*serv,]*

Boyuña **serv** ü kıddüne yañılup gül didüm cânâ / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özüñvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*serv,]*

Yañıldum kıddüne **serv** ü yüzüne gül didüm sehven / Ben ol demden berü cânâ bu yolda ‘özüñvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*serv,]*

Serv tek gelse kıyâma her kaçan ol şâh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm âb-ı revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*serv,]*

Gözlerün yaşını pâyına revân eyle revân / **Serv** gibi salınur bir kıad-ı bâlâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*serv,]*

Saçlarun sünbül boyuñ **serv** ü tenün berg-i semen / Hüsnünü kılan temâşâ eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*serv,]*

Gülşende şecer var mı didüm kıddüne mânend / **Serv** üzere imiş murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*serv,]*

Kıddüne benzedügiy-çün iy gül‘izâr **serv** / Buldı cihânda anuñ-ıçun i‘tibâr **serv** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*serv,]*

Kıddüne benzedügiy-çün iy gül‘izâr **serv** / Buldı cihânda anuñ-ıçun i‘tibâr **serv** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 1*). [*serv,]*

Âzâddur ki bād-ı şabâ esse salınur / Dünyâ ğamını yir idi ger virse bār **serv** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 2*). [*serv,]*

İy dōst kıametüne senün biri beñzemez / Bâĝ-ı cihânda gerçi var şad hezâr **serv** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [*serv,]*

Bildi hâzân leşkeri âhir eşer gelür / Şahn-ı çemende yapıdı zümürüd hisâr **serv** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*serv,]*

Tab‘-ı Muhibbî âb-ı revân şî‘ri nañl-i sebz / Bitürse tañ degüldür eger cüybâr **serv** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*serv,]*

Serv baş egüp çınâr el arkasın yirde koya / Her kaçan cilve kıla yârum kaç-i bālâ-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 2). [serv,]

serv: Selvi ağacı II uzun boylu sevgili.

Muhibbî naqş-ı bî-rengüñ temâşasında kal dâyim / Görüp su gibi her **servüñ** ayagina revân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5). [servüñ, -üñ]

serv: Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.

Sîneñe dâğ ur Muhibbî aña çek yir yir elif / Zeyn-i bâğ olsun gül ile **serv-ile** şimşâd-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5). [serv-ile, --ile]

serv: İnce uzun bir ağaç çeşidi.

Ķâmetüñle gülşen içre baña haddüñ gül yiter / Bâğ u **servi** n'eylerem neme yarar gül gülsitân (Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2). [servi, -i]

Bâğ-ı hüsnünde şehâ bir togru hizmetkârdur / Durmag-ıla indi **servüñ** ayagina kara su (Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4). [servüñ, -üñ]

Servüñ bâğ içre kıddinde letâfet anılamam / Bâğbânâ kıl nazâr o kıdd-i mevzûnum bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 3). [servüñ, -üñ]

serv: İnce uzun bir ağaç çeşidi II Sevgili.

Ben niçe teşbîh idem bālâ-yı kıddin **serve** kim / Hey niçe serv-i sehî bir mâh-ı tâbandur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2). [serve, -e]

İy bâğbân bakmaz-ıduñ **serve** bir dahı / Görseñ çemende ol boyı serv-i hırâmı sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 4). [serve, -e]

Ķoncaya nâz öğredür her dem lebüñ güftârda / **Serve** ta'lim ide bālâ kıdün refârdâ (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1). [serve, -e]

serv: Selvi, servi II sevgilinin boyu bosu.

Gözinden hûn akıtdı bu Muhibbî / İdüp sen **serv** yaşı revâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5). [serv,]

serv: "Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Çünkü yok kıddi gibi **serv** ü yüzi gül gonca leb / Bâğbânâ gül diküp serv-i nihâl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4). [serv,]

Şimdi bildün sini bu hüsn-ile perî-zâdsın / Ya nihâl-i tâzesin ya **serv** ya şimşâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [serv,]

Serv ayak üzere turur nergis göz açmaz muntazır / Hey kıyâmet gelesin diyü çemenden canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 2*). [serv,]

Egerçi **serv** için bâlâ dimişler / Velî kıddüñ yanındadır miyâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4*). [serv,]

Gözüm yaşını sen **serv** ayakta / Görenler itdiler enhâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8*). [serv,]

serv ayagina: Servi ağacının eteği.

Bu cân u dil dermâdedür hâlüm n'olur cânân ile / Cûlar akıtdı dîdeler **serv ayagina** kan ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 1*). [serv ayagina, -na]

serv gibi: Servi ağacı gibi.

Gün yüzün keşf eylesün dehri münevver eylesün / **Serv gibi** salınup reşk-i şanavber eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 1*). [serv gibi,]

Serv gibi salınup serv-i revânumdur gelen / Râm kılmışdur beni ârâm-ı cânumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [serv gibi,]

serv kaddi: Servi gibi uzun, düzgün boy. II Sevgilinin boyu.

Serv kaddi hevesi komadı gönlümde karar / Gözlerüm yaş gibi turmaz akar her süya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [serv kaddi,]

serv kaddin: Servi gibi uzun, düzgün boy. II Sevgilinin boyu.

İy Muhibbî **serv kaddin** görse gülşende çınâr / El du'âya kaldurur ol kâmet-i bâlâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 5*). [serv kaddin,]

serv kaddüñ: Servi boy.

Niçeye dek derdüñ-ile uşbu gönlüm ağılaya / **Serv kaddüñ** ayagina cûlar olup çağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [serv kaddüñ,]

serv kâmet: Selvi gibi uzun ve düzgün boylu II sevgili.

Çeşmi âfet **serv kâmet** işvesi çok dil-firîb / Al idüp bu gönlümü al ile alan uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [serv kâmet,]

serv oldi: Servi ağacı gibi olmak.

Dāğlar lāle vü gül sīnede **serv oldı** elif / Dōstum bir nazār it niçe gülistānam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*serv oldı, -dı*]

Dāğlar gül görünür sīnede **serv oldı** elif / Gözlerüñ yaşını iy dil aña bārān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*serv oldı, -dı*]

serv ü 'ar'ar: *Servi ve ardıç ağacı.*

Boyı mı yig anuñ ya **serv ü 'ar'ar** / Anuñ cevri mi çok ya bende nāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [*serv ü 'ar'ar,*]

serv ü çınār: *Servi ve çınar.*

Öykünürse boyuña **serv ü çınār** / Her birisi kurısun qağid olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2717, Beyit 4*). [*serv ü çınār,*]

serv ü gül: *Servi ağacı ve gül. (Sevgilinin boyu ve yüzü bağlamında).*

Dāğ idüp sīnemüñ üzre çekeyim yir yir elif / **Serv ü gül** yirine iy dil anı seyrān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [*serv ü gül,*]

Dāğ idüp sīnemüñ üzre çekeyim yir yir elif / **Serv ü gül** yirine iy dil anı seyrān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [*serv ü gül,*]

serv ü gül ü lālede: *Servide gülde ve lalede.*

Çünkü yok **serv ü gül ü lālede** hiç bü-yı vefā / Kanda gitdi çemen ü serv ü gülhā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [*serv ü gül ü lālede, -de*]

serv-dāl: *Servi gibi uzun boy.*

Didüm bālā mıdur qađdūñ didi bir **serv-dālam** ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [*serv-dālam, -am*]

serveri: *Önder.*

Saña tapşurdı Muhibbī gönlini iy nūr-ı Haq / Enbiyālar **serverisin** aduñ olmuşdur Emīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2584, Beyit 7*). [*serverisin, -sin*]

server-i hūbān: *Güzeller şahı.*

Sen **server-i hūbān** olasın saña düşer mi / Ağyāra uyup itmeyesin 'ār sebep ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2978, Beyit 3*). [*server-i hūbān,*]

serv-i bālā: *1. uzun boylu güzel.*

Kanı bir yār-ı cān zülfı müşg-bū / Kanı bir **serv-i bālā** ƣaddi dil-cū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [*serv-i bālā,]*

serv-i bālāsın: *Uzun boylu güzel, dilber.*

Gözlerüm yaşın revān itsem ‘aceb mi payuña / Gülşen-i hüsn içre çünki **serv-i bālāsın** bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2541, Beyit 3*). [*serv-i bālāsın, -sın]*

serv-i bülende: *Yüksek servi ağacı.*

Göreyim ‘ömri anuñ ola kütāh / Boyuñ nisbet ider **serv-i bülende** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 5*). [*serv-i bülende,]*

serv-i çemensin: *Naz ve eda ile salına salına yürüyen sevgili.*

Bugün gülzār-ı hüsn içre biten berg-i semensin sen / Yāhūd nāz-ıla ref tāra gelen **serv-i çemensin** sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [*serv-i çemensin, -sın]*

servi gibi: *O servi gibi.*

Bāğ ara gül gibi gülüp **servi gibi** salınan / Şād u hürrem dāyimā mesrūr dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*servi gibi,]*

serv-i hūrām: *Salınarak yürüyen servi.*

Gül mevsiminde sākī çü **serv-i hūrām** ola / Ol sunmayıcak mey içre isem hārām ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*serv-i hūrām,]*

serv-i hūrām: *Salınarak yürüyen servi. II Sevgili.*

Hasretüñden kana döndi yaşum iy **serv-i hūrām** / Akdı cūlar her yaña bu dīde-i hūn-bārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*serv-i hūrām,]*

serv-i hūrāma: *Salınarak yürüyen servi-sevgili-.*

Diñüz ol **serv-i hūrāma** cevre āheng eylesün / Hūn-ı dilden sā‘id-i sīmīni hem-reng eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2625, Beyit 1*). [*serv-i hūrāma, -a]*

serv-i hūrāmān: *Salınarak yürüyen servi.*

Nāz-ıla gül gibi gülüp ğonca-veş güftār ider / Seyr ider gülşende san **serv-i hūrāmān** uşta sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*serv-i hūrāmān,]*

Bu göz yaşını cū yerine eyleyen revān / Bāğ-ı cihānda **serv-i hūrāmān** degül misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2691, Beyit 3*). [*serv-i hūrāmān,]*

serv-i hürāmāndan: *Salınarak yürüyen servi.*

Her kaçan serv-i sehī gibi salınsa dil-fırīb / Pāda kudret kalmaya **serv-i hürāmāndan** geçe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 3*). [*serv-i hürāmāndan, -dan*]

serv-i hürāmāndur: *Salınarak yürüyen servi boylu sevgili.*

İder tāvūs-veş cevhlān boyı **serv-i hürāmāndur** / Gören refātırını eydür meger kebk-i deridür bu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*serv-i hürāmāndur, -dur*]

serv-i hürāmāndur: *Salınarak yürüyen selvi; sevgili.*

Üstüme sāye salan **serv-i hürāmāndur** gelen / Bir yañadan dīdeden cüy-ı firāvāndur gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [*serv-i hürāmāndur,]*

serv-i hürāmānum: *Naz ile salınan servi (sevgili).*

Bu bendeñi iy **serv-i hürāmānum** unitma / Dil-ħasteñi iy lebleri dermānum unitma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*serv-i hürāmānum,]*

serv-i hürāmānum: *Salınarak yürüyen servi boylu sevgili.*

Benüm **serv-i hürāmānum** gözüm yaşına bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ħadrin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*serv-i hürāmānum, -um*]

serv-i hürāmānuñ: *Salınarak yürüyen servi boylu sevgili.*

Lāle-veş bagrumı yakdum gül-i ħandānuñ için / Eyledüm yaşı revān **serv-i hürāmānuñ** için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [*serv-i hürāmānuñ, -uñ*]

serv-i ħad: *Servi boy, servi boylu.*

Sala ol **serv-i ħad** üstüme sāye / Olur mı tañ baña çarħ ola pāye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*serv-i ħad,]*

serv-i ħade: *Servi boy, servi boylu.*

Ruħları şevķine itdüm pīrehan gül gibi çāk / Göz yaşın daħı revān itdüm ben ol **serv-i ħade** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 3*). [*serv-i ħade, -e*]

serv-i ħāmetden: *Servi boylu (sevgili).*

Bu Muhibbī cān virür ol **serv-i ħāmetden** cüdā / Cāna düşmişdür be-ğāyet ıztırāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2660, Beyit 6*). [*serv-i ħāmetden, -den*]

serv-i nihāl itmeñ: Uzun fidan yapmak.

Çünkü yok kıddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb / Bāgbānā gül diküp **serv-i nihāl itmeñ** neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [*serv-i nihāl itmeñ, -meñ*]

serv-i revān: Uzun boylu endamlı güzel (*salına salına yürüme yönüyle*).

Kanlı yaşımı revān itdüm eyā **serv-i revān** / Bu umuda kim gelüp ruhsārum üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [*serv-i revān,]*

serv-i revān: Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı (*sevgili*).

Binsün ol **serv-i revān** itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i 'ışkuñ hāli olmışdur ḥarāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1*). [*serv-i revān,]*

Rāstī kāmētüñi gördüm eyā **serv-i revāñ** / Pāyuña gözlerümün yaşı revān oldı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 1*). [*serv-i revāñ,]*

serv-i revāndur: Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı (*sevgili*).

Sinemün bāğın temāşā eyle dāğum gül gibi / Her elif kim çekmişem **serv-i revāndur** tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [*serv-i revāndur, -dur*]

serv-i revān-ıla: Salınan servi II Uzun boylu sevgili.

Sañā du'ālar eyleye el kaldurup çınār / Bāğa revāne olsañ o **serv-i revān-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 2*). [*serv-i revān-ıla, --ıla*]

serv-i revānum: Salınan servi (*gibi olan sevgili*).

Gözüm yaşı benüm **serv-i revānum** / Akar küyuñda olmuş āb-ı Āmū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 3*). [*serv-i revānum,]*

serv-i revānumdur: Salınan servi II Uzun boylu sevgili.

Serv gibi salınup **serv-i revānumdur** gelen / Rām kılmışdur beni ārām-ı cānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 1*). [*serv-i revānumdur, -umdur*]

serv-i revānuñ: Salına salına yürüyen, uzun boylu, endamlı (*sevgili*).

Görelî **serv-i revānuñ** akıdur eşk-i revān / Ol sebebden bitiserdür kabrüm üzre erğuvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 1*). [*serv-i revānuñ,]*

serv-i revānuñ: Salınan servi. II Salınarak yürüyen sevgili.

Hāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire ‘aşıklarun / Yürüsün sāyeñ gibi **serv-i revānuñ** duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [*serv-i revānuñ,]*

serv-i sehî: *Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi.*

İy lebi gonca vü gül ‘arız u şîrîn dehenān / İy boyı **serv-i sehî** sünbül sîmîn zekānān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [*serv-i sehî,]*

Bir boyı **serv-i sehî** dildār dirler ušta sen / Pāyuña göz yaşını îşār dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*serv-i sehî,]*

serv-i sehî: *Servi gibi uzun ve düzgün boylu.*

Ben niçe teşbîh idem bālā-yı kıddin serve kim / Hey niçe **serv-i sehî** bir māh-ı tábāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [*serv-i sehî,]*

Gözleri yaşı Muhibbî’nün akar cūlar olup / Yüz sür ol **serv-i sehî** kürk-ile ref̄tāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5*). [*serv-i sehî,]*

Ol boyı **serv-i sehî** ruĥları gül gonca dehen / Ol gözi nergis-i mest kākūli ĥōş-būdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 2*). [*serv-i sehî,]*

Anuñ-içün cū olup bu göz yaşı olur revān / İy boyı **serv-i sehî** ref̄tāruñ eyler arzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2779, Beyit 4*). [*serv-i sehî,]*

serv-i sehî: *Şekli düz, doğru, mevzun olan servi.*

Salınup gülşene gel bendeñ ola **serv-i sehî** / Cilveler eyle görüp reşk ide tāvūs-ı cinān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [*serv-i sehî,]*

serv-i sehî gibi: *Düzgün servi gibi.*

Gözlerüm yaşı olursa n’ola pāyuña revān / Karşuma **serv-i sehî gibi** ĥırāmān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 3*). [*serv-i sehî gibi,]*

Sen **serv-i sehî gibi** salın nāz-ıla her sū / Ben āh ideyin karşıña ko bir eşer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [*serv-i sehî gibi,]*

Her kaçan **serv-i sehî gibi** salınsa dil-firīb / Pāda kıdret kalmaya serv-i ĥırāmāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 3*). [*serv-i sehî gibi,]*

Didüm **serv-i sehî gibi** salınsun ĥüsn bāğında / Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm her dem ayagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 1*). [*serv-i sehî gibi,]*

serv-i sehîden: *Servi gibi uzun ve düzgün boylu (sevgili).*

Kimse ol **serv-i sehîden** ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı akup ĥūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*serv-i sehîden, -den]*

serv-i sehī-veş: Doğru büyümüş upuzun selvi gibi.

Görinen **serv-i sehī-veş** kadı dil-cüdur bu / Akıdan gözlerümüñ yaşını āh odur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 1*). [*serv-i sehī-veş,]*

serv-kad: (Sevgilinin) selvi gibi olan boyu.

Sevdüğüm bir **serv-kad** nāzük miyāndur tazece / Anuñ-ıçun yolına yaşum revāndur tazece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [*serv-kad,]*

serv-kad: Selvi boylu; sevgili.

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol **serv-kad** / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*serv-kad,]*

serv-kad: Boyu servi gibi uzun olan sevgili.

Lāle hadler fikri ile bagruñı dāğ eyleme / **Serv-kadler** zikri ile yaşuñ ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1*). [*serv-kadler, -ler]*

serv-kad bālālara: Selvi gibi uzun boylu sevgili.

Gözleri yaş[1] akar her sū olur āb-ı revān / Dil virelden bu Muhibbî **serv-kad bālālara** (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 5*). [*serv-kad bālālara, -lara]*

serv-kadd: Selvi boylu; sevgili.

Büy-ı zülfine irem diyü yine āvāre dil / Gitdi yaşum gibi āh ol **serv-kaddi** arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*serv-kaddi, -i]*

serv-kāmet olsun: Servi boylu olmak.

Göster boyuñı cānā bir **serv-kāmet olsun** / Ne **serv-kāmet olsun** ol kad kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*serv-kāmet olsun, -sun]*

Göster boyuñı cānā bir **serv-kāmet olsun** / Ne **serv-kāmet olsun** ol kad kıyāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 1*). [*serv-kāmet olsun, -sun]*

serzeniş itmek: Söylenmek, şikayet etmek.

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdiğüm / **Serzeniş itmek** revā mı sīne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*serzeniş itmek, -mek]*

Göz ucındandır belā vü derd ü miñnet çekdiğüm / **Serzeniş itmek** revā mı sīne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*serzeniş itmek, -mek]*

setr itsün: Gizlemek, örtmek, kapatmak.

Muhibbî 'ışk esrârın gönülde niçe **setr itsün** / Olur zâhir yanan âteş dilümde dūd-ı âhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*setr itsün, -sün*]

sev: (Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Ben 'âşıkmuñ katline ister bahâne yâr / Cân-ıla anı **sevdügümi** müttehem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*sevdügümi, -dügümi*]

Geldi haţtuñ yok-durur şimden girü baña hayât / Âh ölsün mi ecelsüz cân-ıla seni **seven** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [*seven, -en*]

İy dil **sevüp** ol şüh-ı sitemkârı n'idersin / Tâ şubha degin eyleyüben zârı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 1*). [*sevüp, -üp*]

Bir lebi şîrîn **sevüp** Ferhâd'am oglandan berü / Kûh-kenlik itmede üstâdam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 1*). [*sevüp, -üp*]

Yanuñda bu 'acebdür ki bir olmış / Seni cândan **seven** de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*seven, -en*]

Katline Muhibbî kuluñuñ hüccet ararsañ / **Sevdügi** yiter eyleme bir gayrı bahâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9*). [*sevdügi, -düg, -i*]

Sevdümse seni hışmuña iy yâr sebep ne / Kılmak beni bu veche güneñkâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*sevdümse, -düm, -se*]

sev: Sevgi beslemek, dostluk göstermek.

Sevdüğüme döstüm hışmuñ neden / N'eylesün göz göre ölsün mi seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*sevdüğüme, -düg, -üm, -e*]

sev: Sevmek.

Nağş ide dest-i kudret dilde kalur mı kudret / Hayvân-sıfâtdur ol kim **sevmeye** rüy-ı sâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 6*). [*sevmeye, -meye*]

sev: (Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Sev bir güzeli gâyet ile ol güzel olsun / Hem gönca-fem ü lâle-ruh u bî-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [*sev,]*

Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb / İrmeyüp desti aña 'ışk içre nâ-çâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 2*). [*sevmesün, -mesün*]

sev: (Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek // Âşık olmak, gönül vermek.

Günāh-ısa seni **sevmek** ya itmek her gün āhı ben / Muķırram ben günāhuma çoğ itdüm bu günāhı ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [*sevmek, -mek*]

Muhibbî 'ışkı terk itmek ne mümkün / Ki hūblar **sevmek** olmuşdur aña hū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8*). [*sevmek, -mek*]

Seni **sevmek** günāh-ısa katuñda / Bugün öldür meni ırteye güyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 2*).
[*sevmek, -mek*]

sev: (*Bir kimseye veya bir şeye*) *Sevgi duymak, gönül vermek.*

Güzel **sever** diyü ta'n eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcak ihtiyārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [*sever, -er*]

Görse Muhibbî cevruñi artuk **sever** seni / Artur cefānı zāhir olur imtiḥān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5*). [*sever, -er*]

sev: (*Bir kimseye veya bir şeye*) *Sevgi duymak, gönül vermek.*

Yanuñda bu 'acebdür ki bir olmuş / Seni cāndan seven de **sevmeyen** de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*sevmeyen, -me, -y, -en*]

sev-: (*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.*

Benüm çok **sevdüğüm** cām-ı lebüñdan büse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḥandān gönüldeñ ğam ba'ıd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [*sevdüğüm, -düg, -(ü)m*]

sev-: (*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.*

Cānānı **sevdüm** cān-ıla doldı derünüm kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben kāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*sevdüm, -dü, -m*]

Cevr[i] çok bir yār **sevdüm** dide gönlümden dutar / Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*sevdüm, -dü, -m*]

sevāb: *Allah (c.c.) tarafından mükafatlandırılacak doğruluk ve iyilik karşılığı.*

Geh medrese vü gāh maķām-ı meygede baña / Bu aralıkda kalmışa eydüñ **sevāb** ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [*sevāb,]*

sevāba gir: *Sevap kazanmak.*

Yaparsañ sım ü zerlerden 'imāret / Gönül yap yigdür artuk gir **sevāba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 3*). [*sevāba gir,]*

sevāba gire: *Sevap kazanmak.*

Gözün kaşşābı cāna kaşd iderse / **Sevāba gire** ide beni qurbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2550, Beyit 4*).
[sevāba gire, -e]

sevāba giresin: *Sevap kazanmak.*

Alup cān naqđını bir buse ihsān / Kılursañ giresin bī-ħad sevāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2947, Beyit 5*).
[sevāba giresin, -esin]

sevād-ı müşgdür: *Miskin siyahlığı.*

Sāyesidür zülfinüñ yāhūd zümürrüd rīzesi / Yā **sevād-ı müşgdür** dökilmiş anda rāyegān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [sevād-ı müşgdür, -dür]

sevdā: *Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.*

Bir ‘aceb dīvāneyem başumdaki **sevdā** için / Zülfini zencir idün boynuma ben şeydā için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [sevdā,]

Saçı **sevdāsıla** toldı dimāğum / Beni ugratdı bend-ile belāya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2932, Beyit 4*).
[sevdāsıla, -sı, -la]

sevdā: *Aşk, sevgi.*

Zülf-i sevdāsı ezelden başuma yazu-y-ıymış / Anuñ-ıçun tutaram ölince **sevdā** meşrebin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [sevdā,]

sevdā: *Aşk || kara, siyah.*

Bir saçı leylā ğamından āh kim **sevdālara** / ‘Ayb itmeñ ger düşem mecnūn olup şahrālara (*Muhibbī Divanı , Gazel 3000, Beyit 1*). [sevdālara, -lar, -a]

sevdā: *Āşık olma.*

Zülf-i yāra bağlanup **sevdā** getürdüñ başuma / Niçe dürlü iy gönül ğavgā getürdüñ başuma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [sevdā,]

sevdā: *Aşırı istek, tutku, arzu, heves // Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.*

Heves-i zülfün ile sanma ki **sevdā** dükene / Yāhūd ‘ışkuñla şehā sinede ğavgā dükene (*Muhibbī Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [sevdā,]

sevdā: *Aşırı istek, tutku, arzu, heves.*

Zülf-i **sevdāsı** ezelden başuma yazu-y-ıymış / Anuñ-ıçun tutaram ölince sevdā meşrebin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [sevdāsı, -sı]

Bir saçı Leylî-veşüñ **sevdâsı** başum toptolu / Kays benden öğrenür şimden girü tavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*). [*sevdâsı, -sı*]

Ruñı **sevdâsı** hayali beni Ferhâd eyler / Niçe Şîrîn niçe Husrev niçe meh-rûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [*sevdâsı, -sı*]

sevdâya düşer: *Âşık olmak, meftun olmak.*

Nigârüñ zülfini gördüm boyınca / Düşer sevdâya dil aña uynca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1*). [*sevdâya düşer, -er*]

sevdâya düşüp: *Sevmek, aşık olmak.*

Ruñlaruñ üzre yine zülf-i perîşân[un] görüp / Āh **sevdâya düşüp** hâl-i perîşânam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*sevdâya düşüp, -üp*]

sevdâ-yı 'ışk: *Aşk sevdası.*

Konmamışken dañı Kays'un başına **sevdâ-yı 'ışk** / Yapmış-ıdı murğ-ı dil başumda benüm âşiyân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*sevdâ-yı 'ışk,]*

sevdâ-yı 'ışkıyla: *Aşk sevdası.*

İy gönül **sevdâ-yı 'ışkıyla** anuñ efgendesin / Pâdişâh-ı dehrsın ma'nîde ammâ bendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 1*). [*sevdâ-yı 'ışkıyla, -ıyla*]

sevdâyî ola: *Sevdalanmış olmak.*

Mecnün ola kim göre zülf-i siyâhını / **Sevdâyî ola** tola dimâğı hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [*sevdâyî ola, -a*]

sevdâyî olup: *Sevdalanmış olmak.*

Mecnün ola kim göre zülf-i siyâhını / **Sevdâyî olup** dola dimâğı hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [*sevdâyî olup, -up*]

sevdâ-yı zülfe: *Zülfün aşkı.*

Sevdâ-yı zülfe düşdüm bagrum delindi ney-veş / Bezm-i gam içre kaldum efgân ider nevâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 4*). [*sevdâ-yı zülfe, -e*]

sevdâ-yı zülfüñ: *(Sevgilinin) saçının sevdası.*

Başuma **sevdâ-yı zülfüñ** geledi dīvāneyin / Şem'-i hüsne cân u dilden yanmaga pervāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1*). [*sevdâ-yı zülfüñ,]*

sevdā-zede olduk: *Sevdalı, âşık, tutkun olmak.*

Âh **sevdā-zede olduk** ğam-ı gīsūlar-ıla / Görmezüz uyhu yüzün göz göre kaygular-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 1*). [*sevdā-zede olduk, -duk*]

sevdice: *Sevgiliye seslenme biçimi.*

Olur mı ki Muhibbî ‘acabā ‘âlem içinde / El vire anuñ **sevdücegi** gire kucağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 5*). [*sevdücegi, -gi*]

sevdüg: *Sevdiği, sevilen kişi, maşuk, sevgili.*

Sevdüğüm bir serv-ğad nāzük miyāndur tāzece / Anuñ-ıçun yolına yaşum revāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [*sevdüğüm, -üm, -*]

sevdüğünüñ: *Sevdiği kişi, maşuk.*

Sevdüğünüñ her kişi ister vefāsına ire / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*sevdüğünüñ,]*

seven: *Aşık.*

Sevdüğümde döstüm hışmuñ neden / N’eylesün göz göre ölsün mi **seven** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 1*). [*seven,]*

seven de sevmeyen de bir: *Seven de sevmeyen de aynı.*

Muhibbî redd olup maħrem raķībüñ / Katuñda bir seven de sevmeyen de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 5*). [*seven de sevmeyen de bir,]*

sevgüli: *Sevilen birine duyulan muhabbeti dile getirme adına isimlerin öncesinde kullanılan ifade. "sevgili...; kıymetli..."*

Değüldür ‘âşıkā müşkil ölürsa günde yüz biñ kez / Velī müşkil budur ayru düşe **sevgüli** yārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [*sevgüli,]*

seviş: *Karşılıklı sevmek, coşmak.*

Dāmāni elümde vü girībanum elinde / Raħm eyle didüm yār-ı cefakāra **sevişme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*sevişme, -me*]

sevmeyen: *Sevmeyen kişi.*

‘Âşık olmaz ‘ışk içinde āh u vāhı **sevmeyen** / Kul olur mı cān u dilden pādīşāhı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*sevmeyen,]*

‘Āşık olmaz ‘ışık içinde āh u vāhı **sevmeyen** / Kul olur mı cān u dilden pādīşāhı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 1*). [*sevmeyen,]*

Yüz çevürme gün yüzinden zāhidā inkārı ko / Kāfir olmaz mı ‘aceb nūr-ı İlāh’ı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [*sevmeyen,]*

Gül gibi hāndān olur görse yaşum bārānını / Agladur mı ‘āşıkı feryād u āhı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*sevmeyen,]*

Yakdı gönlüm hānesin itmez hāzer hīç āhdan / Kendü şehrin mi yakar düd-ı siyāhı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*sevmeyen,]*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir hāqīkatden haber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*sevmeyen,]*

Çünkü gördüñ tāk-ı ebrūsın Muhibbî secde kıl / Kıbleden dönsün yüzi ol kıblegāhı **sevmeyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [*sevmeyen,]*

seyhün: *Seyhun nehri.*

Gözümüñ yaşına nisbet iden **Seyhün’ı** Ceyhün’ı / Hezārān āferīn olsun ne hoş beñzetmiş ol nehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 3*). [*seyhün’ı, -ı]*

Gözümüñ biri **Seyhün’a** birisi döndü Ceyhün’a / ‘Aceb mi nāleler kılsa dönüpdür dilde gerdüna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 1*). [*seyhün’a,]*

seyl olur: *Sel. şiddetle gelen su, göz yaşı.*

Gözlerüm yaşı Muhibbî **seyl olur** bir gün benüm / Hīç zarar itmez mi cūlar itse tuğyān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*seyl olur,]*

seylāb: *Sel suyu.*

Ser-te-ser gārka virürdü gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol **seylāba** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*seylāba, -a]*

seylāb: *Sel.*

‘Ācizem teskīn olinmaz gözden akan ābdan / Korkaram ide zarar kūyına ol **seylābdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [*seylābdan, -dan]*

seylāb idüben: *Akıtmak (Gözyaşı).*

Dür dişi fikri ile yaşımı **seylāb idüben** / Akıdup her tarafa varayım ummāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*seylāb idüben, -üben]*

seylāb-ı eşkümlle: *Gözyaşı seli.*

Taň mıdur **seylāb-ı eşkümle** dökilse hūn-ı dil / Hāsetiyle āh bagrum tolu kandur tāzece (*Muhibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [*seylāb-ı eşkümle, -le*]

seyl-i eşk: Gözyaşı seli.

Seyl-i eşk n'ola gönül hānesin ide[r]se hārāb / Seng-i miñnetle yine nev yapup ābād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*seyl-i eşk,]*

seyl-i eşküm: Gözyaşı seli.

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün cāmeler / İy Muhibbī kim göre taħsīn ide göz yaşına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*seyl-i eşküm,]*

seyr: Bakma, seyretme, temaşa.

Göklerūñ **seyrini** gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetūñ bāl ü peri ile uçur tayr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*seyrini, -i, -n, -i*]

seyr eyle: Seyretmek, bakmak.

Naqş-ı hūsnüñe gönül şehrinde gel deyr eyle / Ergānūñ oldı bu dil nālišini gel **seyr eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2788, Beyit 1*). [*seyr eyle,]*

Hāk-i şehlerdür tıfillar itdügi bāzīçeler / İbret al aç gözünüñ var **seyr eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [*seyr eyle,]*

seyr eyle: Bakmak, temaşa etmek.

Dilberūñ göre Muhib āyineye bakduğımı / Kendi hūsnine ta'aşşuq ideni **seyr eyle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2788, Beyit 5*). [*seyr eyle,]*

Ergānūñ oldı dilüm nālesini **seyr eyle** / Yaz yüzüñ naqşını iy yār anı deyr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [*seyr eyle,]*

seyr eyledüm: Seyretmek, izlemek.

Gözden döküp her dem demi **seyr eyledüm** bu 'ālemi / 'İşkuñla bir dīvāneyem sen şem' ü ben pervāneyem (*Muhibbī Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*seyr eyledüm,]*

seyr eyler idi: Seyrederdi.

Her kes **seyr eyler idi** genc-i hūsnin rāyegān / Kim aña tılsım olup zūlfeyn[i] ger mār olmasa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [*seyr eyler idi,]*

seyr eylesün: Seyretmek, karşıdan bakmak.

Gül yüzün **seyr eylesün** 'âlemde güلزâr isteyen / Dür düşün fikr eylesün lü'lü'-i şehvâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 1*). [*seyr eylesün, -sün*]

seyr ider: Bakmak, izlemek.

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şah-ı men / Niçeye dek alasm feryād[u] zâr u âh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*seyr ider, -er*]

seyr ider: Bakmak, temaşa etmek.

Nâz-ıla gül gibi gülüp gonca-veş güftâr ider / **Seyr ider** gülşende san serv-i hürâmân uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*seyr ider,]*

Cennet-i küyında gördüm **seyr ider** ol dilberi / Gözlerüme didi dil rācih görünür hürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 2*). [*seyr ider,]*

seyr iderken: Bakmak, temaşa etmek.

Seyr iderken ruḥların öpsem lebün 'ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül şohbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*seyr iderken,]*

seyr idüp: Bakmak, izlemek.

Seyr idüp gezdük ser-â-ser cümle İrân illerin / Görmek olur mı 'aceb bir dahı cānân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 1*). [*seyr idüp, -üp*]

seyr kıl: Seyretmek.

Güceler kıl ney gibi feryād u zārī tā seher / **Seyr kıl** evvel 'İrāk'ı soñın eyle Zengüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [*seyr kıl,]*

seyrân: Bakmak, izlemek.

Geldün çemen **seyrânına** güller nazar kılır kamu / Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 3*). [*seyrânına,]*

seyrân eyle: İzlemek, temaşa etmek; gezmek, dolaşmak; birlikte vakit geçirmek, aşk yaşamak.

Dâg idüp sīnemün üzre çekeyim yir yir elif / Serv ü gül yirine iy dil anı **seyrân eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [*seyrân eyle,]*

seyrân eylesün: İzlemek, temaşa etmek; gezmek, dolaşmak; birlikte vakit geçirmek, aşk yaşamak.

İy Muhibbî şabra tākāt kalmadı yigdür sefer / Göndere vādileri gönlünü **seyrân eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [*seyrân eylesün, -sün*]

seyrān itdür: *Gezinti yapmak, gezmek.*

Göklerüñ seyrini gel gönlüñe **seyrān itdür** / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*seyrān itdür, -dür*]

seyre çıksañ: *Gezintiye çıkmak, alay, merâsim vb. görülecek şeyleri görmeye gitmek.*

Seyre çıksañ kıdd ü reftārın temâşâ itmege / Gülşen içre servler baş kaldura dīvārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 3*). [*seyre çıksañ, -sañ*]

seyr-i çemen eylemez: *Çimenlikte dolaşmak II bağı bahçeyi seyretmek.*

Saçlaruñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen / Hüsnuñi kılan temâşâ eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*seyr-i çemen eylemez, -mez*]

seyr-i gülistāndan: *Gül bahçesi seyri.*

Kim cemâli gülşenin bir kez tamâşâ eyleye / İtmeye geşt-i çemen **seyr-i gülistāndan** geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [*seyr-i gülistāndan, -dan*]

seyr-i gülşen eylemek: *Gül bahçesini seyretmek.*

Seyr-i gülşen eylemek uşşâka olmışdur harām / İy yüzi gül her dem eglence hayalüñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [*seyr-i gülşen eylemek, -mek*]

Seyr-i gülşen eylemek ‘uşşâka olmışdur harām / İy yüzi gül her dem eglence hayalüñ var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 2*). [*seyr-i gülşen eylemek, -mek*]

seyr-i gülşen idicek: *Gül bahçesini seyretmek.*

Seyr-i gülşen idicek nâz-ıla görüp diyeler / Bu Muhibbî’nüñ alan göñlini budur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 6*). [*seyr-i gülşen idicek, -icek*]

sezâ: *Far. Lâyık.*

Göñlini viridi Muhibbî cān dağı virse **sezâ** / Ne içün bakardı anuñ gibi bir kamer-veşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 6*). [*sezâ,]*

sı: *Kırmak, kesmek, bozmak.*

İy Muhibbî kim bütün ider bu göñlüm şîşesin / Yār çokdan anı **sımışdur** cefâ vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*sımışdur, -mişdur*]

sı: *Kırmak.*

Herkesüñ sāğarını mey ile gül-reng idesin / Baña geldükçe **siyup** sāğarımı seng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 1*). [*siyup, -y, -up*]

Çünkü **sıduñ** gönlümi bir dağı alınmaz ele / Kim bütün idebilür sındukda ābginesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4*). [*sıduñ, -duñ*]

Sıyup cihānda ‘ār-ıla nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yürü terk eyle nāımı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*siyup, -y, -up*]

Kāsesin Kays’uñ **siyup** halkdan anı mümtāz ider / Leylî mihrin gösterüp aldı dilin Mecnün ele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2950, Beyit 3*). [*siyup, -y, -up*]

si: Kıрма!.

Beni öldürmege ‘ahd itmiş idüñ / Gel öldür dōstum ‘ahdüñi **sıma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 7*). [*sıma, -ma*]

Sıma şehā bu gönlüm mümkün degül yirine / Bir dağı gelmek olmaz çünkü uşana şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*sıma, -ma*]

si: Bozmaq, çiğnemek.

Tevbeyi **sırsam** eger itme ta ‘accüb şūfi / Gele inşāf ide içmez midüñ ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*sırsam, -rsam*]

sıdk: Doğruluk.

Eger cān terkin eylersem ta ‘accüb eyleme zāhid / Şu kim **sıdk-ıla** ‘āşıkdur elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*sıdk-ıla, -ıla*]

Bu Muhibbî şî‘rini yārā güzāfin añlama / **Şıdkı** var ikrār kıl yolumda şādıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*şıdkı, -ı*]

sidre: Trabzon hurması nev'inden bir ağaç. II Sevgilinin boyu.

İy Muhibbî el irişmez **sidreden** bālā kadi / Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 5*). [*sidreden, -den*]

sidre: Sidre ağacı (Cebrail'in gidebildiği son uçtaki ağaç/makam).

Naḥl kıddüñ **sidre** vü tūbādan olmışken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*sidre,]*

sıfāhān: Isfahan şehri.

Ḥāk-i pāyı var-iken bu çeşm-i ḥūn-ālūduma / Kühl için añmañ baña hergiz **Sıfāhān** illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*sıfāhān,]*

Hāk-i pāyī tūtiyādur gözlerüme iy şabā / Zaḥmete girme varup gezme **Şifāhān** illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 3*). [*şifāhān,]*

sifāl: Çanak, çömlek || kadeh.

Çün yiter elde Muhibbī'ye bugün köhne **sifāl** / Pīş-i mā cām-ı Cem ü kışsa-i Cemşīd megū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [*sifāl,]*

sifāl: Testi.

Tek şarāb olsun **sifāl-ıla** bugün mey-ḥvāreye / Yig gelür her vech-ile ol sāgar-ı Cemşīd'den (*Muhibbī Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*sifāl-ıla, --ıla]*

sifāl-i sīnemi: Parçalanmış sine, gönül.

Nār-ı dāğ-ıla **sifāl-i sīnemi** zeyn eyledüm / Dōstlar eyleñ gelün bir dem karanfil şöhetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2684, Beyit 3*). [*sifāl-i sīnemi, -mi]*

sifle-perver oldı: Kötüleri koruyan olmak.

Kalmadı ehl-i kerem 'Ankā-şifat nā-yābdur / İy dirīgā **sifle-perver oldı** bu gerdün-ı dūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 4*). [*sifle-perver oldı, -dı]*

sıgın: Sığınmak, dayanmak, güvenmek.

Günāhı çok velī kesmez ümidin / Muhibbī **sıgınur** Perverdigār'a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2903, Beyit 5*). [*sıgınur, -ur]*

sıgımaz: Bir şeye uygun düşmek, yakışmak, kabul edilebilir olmak.

Germ olma şı'r ile gel iñen şā'irem dime / **Sıgımaz** mısın bu 'āleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*sıgımaz,]*

sıgımaz: Sıgınamak.

Eger anmasa adum tañ degüldür / Ki **sıgımaz** adum ol gönca dehana (*Muhibbī Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [*sıgımaz,]*

şihhat: Sağlık, afiyet.

Tutma tabīb nabzımı olmaz baña 'ilāc / Dil hastasına olmaya **şihhat** devā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*şihhat,]*

şihir 'ilmini: Sihir ilmi.

Baňa sünbül saçınıñ her kılı ejder görünür / **Siħir** ‘ilmini bilür gözleri cādūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 3*). [*siħir* ‘ilmini, -ni]

siħr: Büyü, efsun.

Siħr-ile atar çünkü tır ol ğamzesi cāzū / Gelse ne ‘aceb her yañadan na‘ra-i āh ū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*siħr-ile, -ile*]

İdüp tekml **siħri** çeşm-i cāzū / İder ğāh mār zülfin ğāh cārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*). [*siħri, -i*]

Ğamzesi **siħrine** çün kim didiler siħr-i ħelāl / N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki cādūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*siħrine, -ine*]

siħr: Büyü efsun. || Karşı konulmaz çekicilik, güçlü etki, kuvvetli cazibe.

Genc-i ħüsnine nigāruñ basmamag için ayak / **Siħr-ile** zülfeynini biñ başlu ejder eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 2*). [*siħr-ile, -ile*]

siħr okıya: Büyüleyici sözler söylemek.

Her kılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā kılır / Her kaçan sāħir gözün **siħr okıya** efsün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 5*). [*siħr okıya, -ya*]

siħr okların: Sihir oku.

Atar **siħr okların** ğamzeñ görür kim cāna kār itmez / Okur tığuñ du‘ā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [*siħr okların, -ların*]

siħr-i ħelāl: Helal olan büyüçülük. || İki tarafa da uygun söz söylemek.

Ğamzesi siħrine çün kim didiler **siħr-i ħelāl** / N’ideyim n’eyleyeyim ben ol iki cādūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 3*). [*siħr-i ħelāl,]*

sil: Bir şeyin üzerinde bulunan ıslaklığı kuru bir bez ve benzer bir şey ile emdirmek için hafifçe sürterek almak, kurulamak.

Hicr içre çeküp cevri ü cefā eyledüm gile / Raħm eylemedi kimse gelüp yaşumı **sile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*sile, -e*]

Kapuña varup dīdelerüm kan agladı / Bulınmadı bir kişi gelüp yaşum **sile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*sile, -e*]

sil: Sel.

Āhum bulutı yağmurını dökeli gözden / Ğarķ eyledi bu cismümi kaldum **sil** içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*sil,]*

silsile-i bend-i ğamdasıñ: *Gam baĝının zinciri.*

İy dil hevā-yı kākül için zülf-i ħamdasıñ / Şād ol gönül ki **silsile-i bend-i ğamdasıñ** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [*silsile-i bend-i ğamdasıñ, -dasıñ*]

sīm: *Gümüş.*

Sīm ü zerden olursa ger kaçruñ / Āĥir olısar ol ħarāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*sīm,]*

sīm: *Gümüş II âşıĝın göz yaşları.*

Yüzüm zerdine bakan aña zer dir / Gözüm yaşını beñzetdükke **sīme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [*sīme, -e]*

Gözüm yaşına baksa raĥm iderdi / Güzeller māyil olur çünkü **sīme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 5*). [*sīme, -e]*

sīm eyle: *Gümüştēn yapmak.*

Yiter āh ile eyle yaşlarıñ sīm / Güzeller şayd olurlar sīm ü zerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 4*). [*sīm eyle,]*

sīm ü zer: *Gümüş ve altın.*

Her şüküfe gülşēn içre dutmış elde **sīm ü zer** / Pāyuña ĩsār ideler sen şeh-i ħübān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [*sīm ü zer,]*

Sīm ü zer kimde olursa şayd olur maĥbūblar / Yig gelür Şīrīn'e Ĥusrev ol ĝarīb Ferĥād'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*sīm ü zer,]*

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olınlurlar güzeller şimdi **sīm ü zer** ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*sīm ü zer,]*

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / Şayd olınlurlar güzeller şimdi **sīm ü zer** ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*sīm ü zer,]*

sīm ü zerin: *Gümüş ve altın.*

Virme dil dehre sakın bakma hevā vü hevese / Beñzedüp **sīm ü zerin** kıymeti yok ħār u ĥese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 1*). [*sīm ü zerin, -in]*

sīm ü zerle: *Gümüş ve altın.*

Kimi olmış-durur bir pula muĥtāc / Kiminüñ **sīm ü zerle** dolı kīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 3*). [*sīm ü zerle,]*

Yiter āh ile eyle yaşların sīm / Güzeller şayd olurlar **sīm ü zerle** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2985, Beyit 4*).
[sīm ü zerle,]

sīm ü zerlerden: *Gümüş ve altın.*

Yaparsañ **sīm ü zerlerden** ‘imāret / Gönül yap yigdür artuk gir şevāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 3*). [sīm ü zerlerden, -lerden]

sīm-i eşküm: *Gözyaşı gümüşü. II Gözden akan gözyaşlarının gümüşe benzetilmesi.*

İy Muhibbī **sīm-i eşküm** rüy-ı zerdüm var iken / Fāriğ olsam tañ mıdur ger dirhem ü dīnārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [sīm-i eşküm,]

sīm-ile zer: *Gümüş ve altın.*

Gözlerüm yaş[1] ile baña yiterken rüy-ı zerd / Bakmayam dünyā baña ger **sīm-ile zer** göstere (*Muhibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [sīm-ile zer,]

sīm-ile zer eylesün: *Gümüş ve altın eylemek II göz yaşını gümüş gibi saçmak, yüzü altın gibi sarartmak bağlamlarında.*

Ola kim māyil ola dirler güzeller meyl ider / Çeşmüne de göz yaşını **sīm-ile zer eylesün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2536, Beyit 3*). [sīm-ile zer eylesün, -sün]

sīm-ile zerden: *Gümüş ve altın.*

Gözün yaşın dirīg itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilirsin **sīm-ile zerden** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2669, Beyit 1*). [sīm-ile zerden,]

Püte-i hirc e yanup dil niçe kāl olduğını / Bilmek isterseñ eger **sīm-ile zerden** sorasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [sīm-ile zerden,]

sīmīn: *Gümüş.*

İy lebi gönca vü gül ‘arız u şīrīn dehenān / İy boyı serv-i sehī sünbül **sīmīn** zeķanān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [sīmīn,]

sīmīn beden: *Gümüş tenli.*

Bañā göstermez yüzün gerçi ki ol **sīmīn beden** / Eksük itmez gönderür dāyım velī derd ü miñen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [sīmīn beden,]

sīmurg’: *Kaf dağında yaşadığına inanılan efsanevi kuş.*

Ķāf-ı ķurbet bu gönül **Sīmurg’ına** olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 3*). [sīmurg’ına, -ına]

sın- Kırılmak.

Çefâ sengiyle **sındı** âh gönülüm / Bütün kim ide sinsa âbgîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*).
[sındı, -dı]

sın: Kırılmak.

Çünkü sıduñ gönülümü bir dağı almıyaz ele / Kim bütün idebilür **sındukda** âbgînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 4*). [sındukda, -da, -duk]

Çefâ sengiyle sındı âh gönülüm / Bütün kim ide **sinsa** âbgîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 8*).
[sinsa, -sa]

sincâb: Sincap.

Hâme-i 'ışkuñ nigârâ bir harâret virdi kim / Ol harâret yok semür-ile vaşak **sincâbda** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6*). [sincâbda, -da]

sîne: 1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.

Niçeye dek gitmeye **sîneñde** tura kibr ü kîn / Böyle iken ben müselmānam diyü itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [sîneñde, -ñ, -de]

Yâr ide nazâr hün-ı ciger ile Muhibbî / Çeşmüne de **sîneyi** levh-i raqam itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [sîneyi, -y, -i]

Sırr-ı 'ışk[ı] âşikâr itsem beni 'ayb eylemeñ / Niçeye dek saklaya **sîne** şerârı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [sîne,]

Tır-i müjeñe **sînesini** dil siper itsün / Meydāna gelüp 'ışk-ıla merdāne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4*). [sînesini, -sîn, -i]

Ya kaşuñdan tır-i ğamzeñ gelse dil karşı çıkar / Eylemez tıre siper **sîne** cigerdâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [sîne,]

Acımazdum gelicek **sîne** tırüñ şanemā / Demreni kalsa geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [sîne, -m, -e]

Olur mı bundan ilerü celâdet / Hādeng-i ğamzeñe dil duta **sîne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 3*).
[sîne,]

sîne: Göğüs, bağır | gönül yürek.

Sîne meydānında top itdi Muhibbî başını / Görelî çevgān-ı zülfin dilber almış düşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5*). [sîne,]

sîne: Göğüs.

Cefâ tîrine tut **sîne** belâ tîğına sun gerden / Cihânda geçmedük miñnet dilâ hîç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*sîne,]*

Göz ucındandır belâ vü derd ü miñnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revâ mı **sîne** içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*sîne,]*

Göz ucındandır belâ vü derd ü miñnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revâ mı **sîne** içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [*sîne,]*

Kaş [u] kemân yâra kurbân cânımı kıldum / Müjgân okıyla döndi toptolu **sîne** kîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7*). [*sîne,]*

sîne: 1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sîne dâğ u dil helâk ü dîde oldı garķ-ı hûn / Gitdi ‘aqlum kalmadı şimden girü şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [*sîne,]*

Yok-durur hergiz beşerde bu letâfet sende var / **Sîne** levhine gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [*sîne,]*

Çeşm hemân tîr hemân ya hemân / **Sîne** hemân nâle cerâhat hemân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*sîne,]*

Tiründen eger kaçura **sîne** Muhibbî ger / Kâtlî helâl ola aña virmegil amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*sîne,]*

Ėamzesi yârûñ geçer hîç nesne yok hâyil aña / Fâ’ide itmez eger **sîneñde** pülâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*sîneñde, -ñ, -de]*

Münakkaş eyledüm kanlu yaşumla / Ola tâ **sîne** menzilgâh-ı hübân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 3*). [*sîne,]*

Ėamze tîz geçer virmeye bir lahza amân / **Sîneñi** karşısına ger seng ü pülâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [*sîneñi, -ñi]*

Rüşen itdi kangı dil kim mihrüñ ile **sînesin** / Şâf kıldı gıll ü gışdan gün gibi âyînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 1*). [*sînesin, -sin]*

‘Işk mıdur bu Muhibbî **sînesine** dâğ urup / Āhîr anuñ gözleri yaşını deryâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 5*). [*sînesine, -s, -i, -n, -e]*

Yârûñ cefâ vü cevri nedür kînesi neden / Derdâ dirîğ gitmeye mi kîne **sînedin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [*sînedin, -den]*

Sırr-ı ‘ışkı saklar-iken **sînedin** cânım gibi / İy gönül âh itmeg-ile anı fâş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*sînedin,]*

Bu Muhibbî şanemâ hâl-i siyâhuñdan irak / Dem mi var **sînesine** yakmaga dâğ anuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 7*). [*sînesine, -s, -i, -n, -e]*

‘Işk sakla Muhibbî **sîneñde** / Ele girmez bu yâdigâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 5*). [*sîneñde, -ñ, -de]*

Egerçi dāğ ursa lāle **sīnesine** / ‘ Aceb midür ki var ‘ışkı cebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 2*).
[sīnesine, -s, -i, -n, -e]

Sīne mecrūh itdi ğamzeñ yine tāze yaralar / Ordı olsun hezār taḥsīn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [sīne,]

Sīne ‘ışkı āteşiyle pür şerer-olmuş yatur / Cān u dil fikr-i lebiyle kaldılar efkārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4*). [sīne,]

Neden eksük degül **sīneñde** kīne / Revā mı dōstum andan bu dīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 1*).
[sīneñde, -ñ, -de]

Sīneñe dāğ ur Muḥibbî aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5*). [sīneñe, -n, -e]

sīne: Göğüs, bağır II gönül, yürek.

İy Muḥibbî yakalıdan **sīneye** ‘ışk āteşin / Tañ mıdur ğıce şu ‘ā‘um görine gündüz duḡān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [sīneye, -ye]

sīne: 1- Sadr, göğüs, kalp. 2- Āşığın kalbi.

Sīneme naqş eyledüm meh-rūlaruñ eşkālını / Döndü Āzer deyrine pür naqş bir büt-ḡāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 3*). [sīneme, -m, -e]

Ḥadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur **sīneme** gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben iy kaşı kemān ḡadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [sīneme, -m, -e]

Umardum iy kemān ebrū irişe **sīneme** tūrūñ / Beni sen nā-ümīd itdūñ bugün tır ü kemānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [sīneme, -m, -e]

Umaram ğamz oklarını ata her dem **sīneme** / Anuñ içün dil nişān itdüm o kaşı ya içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 4*). [sīneme, -m, -e]

At ğamze okın **sīneme** dilden öte geçsün / Delsün cigerüm ğamzeler[ün] reh-ğüzer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 3*). [sīneme, -m, -e]

Agız açar yara geldügince tūrī **sīneme** / Her birisi tır ü ḡaḡçerden iderler ‘özü-hvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [sīneme, -m, -e]

Atdı okını **sīneme** kaşuñ kemān-ıla / İtdüm ḡabül dilde kodum anı cān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 1*). [sīneme, -m, -e]

Dāğlar yakdum şu deñlü **sīneme** eydür gören / Zāğlar konmuş-durur san cism-i bī-cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [sīneme, -m, -e]

sīne: (Āşığın) sinesi, göğsü. II Kanunun tellerinin dizildiği yüzey.

Olupdur **sīnemüñ** ğarı ki āteş saçar ejderdür / Ḥazer eyler gelüp ‘Ankā anuñ geçmege yanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [sīnemüñ, -m, -(ü)ñ]

‘İşk mıdur fenn-i ‘ışkı okudup ‘aşıklara / Bâb-ı fazlın **sīnemüñ** evcine inşâ eyleyen (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2653, Beyit 4). [*sīnemüñ, -m, -(ü)ñ*]

Maḥabbet şāhı geldükçe Muḥibbî kişver-i dilde / Dögilsün **sīnemüñ** tablı cihān tolı şadā olsun (*Muhibbî*
Divanı , *Gazel 2715, Beyit 5*). [*sīnemüñ, -m, -(ü)ñ*]

Sīnemüñ bāğın temāşā eyle dāğum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tazece (*Muhibbî*
Divanı , *Gazel 2828, Beyit 4*). [*sīnemüñ, -m, -(ü)ñ*]

Dāğlarla **sīnemüñ** eṭrāfını zeyn eyledüm / Kalmadı bir yir koyam bir dāne ḥaşḥaş üstine (*Muhibbî Divanı*
 , *Gazel 2883, Beyit 4*). [*sīnemüñ, -m, -(ü)ñ*]

sīne: (Áşığın) göğsü, bağı.

Sīnemi döndermezem ben nāvek-i dildārdan / Luṭf ile daḥı keremdür çün gele ol yārdan (*Muhibbî Divanı*
 , *Gazel 2570, Beyit 1*). [*sīnemi, -m, -i*]

Dilde olan derd ü miḥnet küllī olsun āşikār / İy cefā-ḥū vaḳt olupdur **sīnemi** ben yarayın (*Muhibbî Divanı*
 , *Gazel 2592, Beyit 3*). [*sīnemi, -m, -i*]

Müjeñ tūrine iy māh-ı dil-efrüz / Siper yirine dutdum **sīnemi** ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2634, Beyit 2*).
 [*sīnemi, -m, -i*]

Sīnemi ḥālī koma tūrūni gönder güzelüm / N’ola dil sende ise koyam anı dil yirine (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2945, Beyit 4). [*sīnemi, -m, -i*]

sīne: (Áşığın) göğsü, bağı.

Ol kemān ebrū şıfat gönderse tūr-i ğamzesin / **Sīneden** geçsün velī bagruñda kanuñ duymasun (*Muhibbî*
Divanı , *Gazel 2604, Beyit 5*). [*sīneden, -den*]

Atıcak ğamze okın ol kaşı ya / Geçüben **sīneden** ire cāna (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2839, Beyit 3*).
 [*sīneden, -den*]

Eksük itme **sīneden** tūrūñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir nazar eyle bu ya gibi kaşa (*Muhibbî Divanı*
 , *Gazel 2856, Beyit 3*). [*sīneden, -den*]

Sanmañuz dil āteşi bu **sīneden** bir dem gide / Ol sebebden ejder-i āhum felekde yir ide (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2966, Beyit 1). [*sīneden, -den*]

sīne: (Áşığın) sinesi, göğsü.

Sīneñ dögicek āh Muḥibbî koma elden / ‘Uşşāk ara şu ‘le-i āhuñ ‘alem olsun (*Muhibbî Divanı* , *Gazel*
2681, Beyit 5). [*sīneñ, -ñ*]

sīne: (Áşığın) göğsü, sinesi.

Bir elif çekmiş idüm **sīnemde** derdüm bir diyü / Yanına bir dāğ yakdum olduğuyçün derdüm on (*Muhibbî*
Divanı , *Gazel 2572, Beyit 3*). [*sīnemde, -m, -de*]

Bildiler ‘aşıklıkum **sīnemde** olan oddan / Zīra āteş zāhir olur kanda yansa düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1*). [*sīnemde, -m, -de*]

‘Işk mıdur eyleyen tır-i belāya cān siper / İy Muhib derd ü belā **sīnemde** peydā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5*). [*sīnemde, -m, -de*]

Öter güm güm felek taşı tokındı / Meger gam tırrası **sīnemde** kūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*sīnemde, -m, -de*]

Dem mi var yanmaya **sīnemde** benüm āteş-i ‘ışk / Dūd-ı āhum ya çıkup çarhı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*sīnemde, -m, -de*]

Geldi ‘ışkuñ eyledi **sīnemde** cānı sūhte / ‘Ākıbet kıldı ser-ā-ser bu cihanı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [*sīnemde, -m, -de*]

Āteş-i ‘ışk-ıla **sīnemde** dil ü cān yanıcak / Göz tolar yaş-ıla āhum çıkuban düde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*sīnemde, -m, -de*]

Geh āteş-ile harķ ola geh dīde ğarķ-ı āb / **Sīnemde** od gözde su cem‘e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [*sīnemde, -m, -de*]

Yāruñ görüp rāġbetini tır ü kemāna / **Sīnemde** aña eyledüm dili nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1*). [*sīnemde, -m, -de*]

sīne bāġını: Göġüs baġı.

Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ-ıla / **Sīne bāġını** temāşā kıla bu ümmīdeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3*). [*sīne bāġını, -ım*]

sīne çāk: Göġsünü parçalamak.

‘Işk cāmin nūş idüp bagrına yakmış tāze dāġ / **Sīne çāk** olup yaturlar lāleler kūhsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*sīne çāk,]*

sīne çāk itdüm: Göġüs yırtmak, parçalamak.

Sīne çāk itdüm beni sanma ki ancak pīrehen / Dōstum şevķuñ görindi sīne-i şad çākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*sīne çāk itdüm, -düm*]

sīne döġer: Sinesini, baġrım dövmek || yas tutmak.

Gerdünlayın iki taş **sīne döġer** Muhibbî / Akdukda eşk-i çeşmüm kūyında yāra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 5*). [*sīne döġer,]*

sīne şahrāsına: Göġüs, yürek çölü.

Umaram ğamze okları ata ol iç ħabzadan / **Sīne şahrāsına** dıkdüm anuñ içün dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*sīne şahrāsına, -na*]

sīne sahrāsında: Göğüs, yürek çölü.

At müjeñ tırini durma çün katı yadur kaşuñ / **Sīne sahrāsında** kıldum anuñ içün dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [*sīne sahrāsında, -nda*]

sīne-çäk: Yaralı sine (paramparça olmuş yaka).

Ėam elinden **sīne-çäkem** sanmañ ancak pīrehen / Penbe-i dāğum yiter çün küşte-i ‘ışkum kefen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [*sīne-çäkem, -em*]

sīnede: (Aşığın) göğüs II gönül.

Sırr-ı ‘ışkuñ saklar iken **sīnede** cānum gibi / Zāhir itdüm ‘āleme bu āh u efgān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [*sīnede,]*

Sırr-ı ‘ışkı niçe bir saklayayım **sīnede** āh / Eydeyim cümle cihān halkına ko fāş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*sīnede,]*

Dāğlar lāle vü gül **sīnede** serv oldı elif / Dōstum bir nazār it niçe gülistānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 3*). [*sīnede,]*

Sīnede gören elifler dir ki ‘ışkuñ bebridür / Yā peleng-i mīşedür dāğ-ıla pür-hālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*sīnede,]*

Bu Muhibbî dem-be-dem hūn-ı cigerle bisleyüp / Hāşıl itdi **sīnede** tırūnle peykān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*sīnede,]*

Heves-i zūlfūñ ile sanma ki sevdā dükene / Yāhūd ‘ışkuñla şehā **sīnede** gavgā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*sīnede,]*

Dāğlar gül görünür **sīnede** serv oldı elif / Gözlerūñ yaşını iy dil aña bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 4*). [*sīnede,]*

Dem mi var[dur] bu gönül **sīnede** od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 1*). [*sīnede,]*

Kaşı ya ile atsa gāmze okın / İderem **sīnede** bu dil nişane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 4*). [*sīnede,]*

sīne-i çäküm: Parçalanmış göğüs, sine.

Yüregüm şad pāre oldı iy tabīb-i dil meded / **Sīne-i çäküm** benüm lāyıq-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*sīne-i çäküm,]*

sīne-i dīrīneme: Eski sine.

Menzil itmeden gönül bu **sīne-i dīrīneme** / Gelmiş-idi ‘ışk hayālī çeşm-i ‘ālem-bīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 1*). [*sīne-i dīrīneme, -me*]

sīne-i efgāruma: Yaralı gönül.

Gāh elif geh dāğ çekdüm **sīne-i efgāruma** / Dād elüñden diyüben yazdum der ü dīvāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1*). [*sīne-i efgāruma, -uma*]

sīne-i mecrūhda: Yaralı kalp.

Zülfüñün cānā hāyāli **sīne-i mecrūhda** / Mār beñzer kim şikāfindan yirüñ girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [*sīne-i mecrūhda, -da*]

sīne-i mecrūhuma: Yaralı göğüs.

Tīr-i ğamzeñ ger ir[er]se **sīne-i mecrūhuma** / Rāhat olup dil diye gel zaħma merhemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [*sīne-i mecrūhuma, -uma*]

sīne-i pür-dāğuma: Yara dolu göğüs.

Sīne-i pür-dāğuma beñzer Muhibbî mecrūh / Görinür ger nażar olınsa beden-hā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 5*). [*sīne-i pür-dāğuma, -uma*]

sīne-i pür-süz[um]: Çok yanık, çok yakıcı göğüs (gönül, bağır, yürek).

Baña şol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm / Döndi bu **sīne-i pür-süz[um]** müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [*sīne-i pür-süz[um], -[um]*]

sīne-i pür-zaħmda: Yara dolu göğüs.

Cānā ğamuñla **sīne-i pür-zaħmda** yazılır / Her kim ki nażar ide okur anda āh-ı şāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*sīne-i pür-zaħmda, -da*]

sīne-i şad çākde: Yüz parçaya bölünmüş bağır.

Ğıce odlar zāhir olur **sīne-i şad çākde** / Dūd-ı āhumdur görinen gündüzün eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 1*). [*sīne-i şad çākde, -de*]

Sīne çāk itdüm beni sanma ki ancak pīrehen / Dōstum şevķuñ görindi **sīne-i şad çākde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*sīne-i şad çākde, -de*]

sīne-i şad-çākden: Yüz parça olmuş gönül.

Tīri olmasa Muhibbî cān u dil eglencesi / Murğ-ı dil çokdan uçardı **sīne-i şad-çākden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*sīne-i şad-çākden, -den*]

sīne-i şad-çāke: Yüzlerce parçaya ayrılmış yürek II aşğın yüreği.

Ne revādūr ki ḥadengüñ atasın ḥāke düşe / Umaram ki gele bu **sīne-i şad-çāke** düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*sīne-i şad-çāke,]*

sīne-i sūzānda: *Ateş dolu göğüs, yanık gönül, yanık bağır.*

Sīne-i sūzānda zūlfî ḥayālî dilberüñ / San qarār itmiş semenderdür derün-ı nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 2*). [*sīne-i sūzānda,]*

sīne-i tennürdan: *Gögüs fırını, yanan gönül.*

Sakın āh itme Muhibbî ‘ālemi anı yakar / Şu‘leler kim zāhir olur **sīne-i tennürdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 6*). [*sīne-i tennürdan, -dan]*

sīnem: *Gögüs II gönül.*

Çekmek-ile bār-ı ğamı ḥammāl olayın bir zamān / Açup bu **sīnem** taḥtasın döküdüm sirişküm noqtasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*sīnem,]*

Sīnem üzre ğiceler ‘ışk āteşidür berķ uran / Gündüzin itmeñ ‘aceb dutsa eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*sīnem,]*

sīnem: *(aşığıñ) gönlü.*

Eşk-i çeşmüm noқта dökdi yine **sīnem** levḥine / Kāyinātuñ ḥālını bilmekde remmālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*sīnem,]*

Dögilsün hem çü def karşuñda **sīnem** / Gönül ney gibi hoş-āvāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 3*). [*sīnem,]*

Eyledüm cevır oklarına döstlar **sīnem** siper / Bu ‘acebdür daḥı ol kaşı kemāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3*). [*sīnem,]*

İy döst müjeñ tırine **sīnem** siper olsun / Tek güşe-i çeşmüñle baña bir nazar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 1*). [*sīnem,]*

Tiğ-ı cevruñle bu **sīnem** çāk çāk eyler misin / Tañrı’dan korkmaz mısın āḥir helāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [*sīnem,]*

Āteş-i ‘ışk-ıla **sīnem** yandı kılsam nāle āh / Dūd-ıla ‘ālem tolar çün oda duş ola giyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*sīnem,]*

Dāğlar yir yir ki vardur **sīnem** üstinde benüm / Zāğlardur sanasın şahrāda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*sīnem,]*

Sīnem odına zarar yok ger yaşum ḥadden aşı / Revğan oldı zıdd iken ol āb beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*sīnem,]*

‘Āşıka kânündür çünki ezelden iñlemek / İñlesün **sīnem** benüm dönsün rebābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 4*). [*sīnem,]*

Eksük itme tîr-i ğamzeñ ya kaşuñ qurbānıyam / Cem‘ için tîr-i ħadenge **sînem** itdüm terkeşe (Muhıbbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3). [sînem,]

Nigārum el ura tîr ü kemāna / İderem ben daħı **sînem** nişāne (Muhıbbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 1). [sînem,]

sînem içinde: Göğsün, sinenin üstünde.

Dutalı ‘ışkuñ şehā bu **sînem içinde** vatan / Leşker-i ğamdur bu dil mülkini vîrān eyleyen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 3). [sînem içinde,]

sînem içre: Göğüs içinde. || Kalp içinde.

İy kaşı ya **sînem içre** gönderüp ğamz okların / ‘Ākıbet kıldı benüm qalbümde cā gerçek misin (Muhıbbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 3). [sînem içre,]

İy Muhıbbî **sînem içre** kılmaz idüm dil nişān / Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār olmasa (Muhıbbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 7). [sînem içre,]

Yakaldan **sînem içre** âteş-i ‘ışk / İrişdi dūd-ı āhum āsümāna (Muhıbbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 3). [sînem içre,]

sînem siperin: Göğsün kalkanı.

Müjesi tîr-ile **sînem siperin** deldi didi / Saña kim didi kaşum yayına qurbān olasın (Muhıbbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2). [sînem siperin,]

sînem üzre: Göğüs üstüne.

Tek seni göreyim benüm cānum / Dāğlar **sînem üzre** dîd olsun (Muhıbbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2). [sînem üzre,]

Cilve kıldı **sînem üzre** at salup ol şehsüvār / ‘Ālemi teşhîr için san na‘l saldı âteşe (Muhıbbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2). [sînem üzre,]

Çagurur **sînem üzre** yara yara / Olur mı bu benüm derdüme çare (Muhıbbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1). [sînem üzre,]

Sînem üzre lāle gibi dāğ-ı ħasret yakmışam / Sanki pullar dizmişem bir tahta-i nerd üstüne (Muhıbbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 2). [sînem üzre,]

sînemüñ içre: Göğüs içinde. || Kalp içinde.

‘İşk mıdur cān u dil mülkini yagma eyleyen / ‘İşk mıdur **sînemüñ içre** gelüp cā eyleyen (Muhıbbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 1). [sînemüñ içre,]

sînemüñ üzre: Göğüs üstüne.

Dāg idüp **sīnemūñ üzre** çekeyim yir yir elif / Serv ü gül yirine iy dil anı seyrān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [*sīnemūñ üzre,]*

sīneñ üzre: Göğsünün üzerine.

Gördüm iy dil seni maḥzūn ‘ışk-ıla ḡam-ḥurdesin / **Sīneñ üzre** daḡı dāḡlar yakmış āzürdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2563, Beyit 1*). [*sīneñ üzre,]*

sīnesi üzre: Gögsü üzerine.

‘İşk dāḡını her kim ki yaka **sīnesi üzre** / Her laḡzada her demde gözin tolı nem itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [*sīnesi üzre,]*

sipāh: Asker.

Livā-yı āhı kaldurdum Muḡibbī şāh-ı ‘ışk oldum / Vezīrüm ḡam olup eşkümlü yürür bir **sipāham** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*sipāham, -am]*

Maḡabbet mülkine şāham ‘alemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler key **sipāham** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*sipāham, -am]*

sipāh: Asker, ordu.

Ḥaymesin şahrāya kurdı çün yine sultān-ı ‘ışk / Cem ‘ider ‘āşıkları beñzer ki ‘arz eyler **sipāh** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*sipāh,]*

sipāh-ı nazmın[ı]: Şiir askeri.

Muḡibbī her yaña çekdi **sipāh-ı nazmın[ı]** çün / Diñ imdi kaşd iden gelsün inhizāmumuza (*Muhibbī Divanı , Gazel 2847, Beyit 5*). [*sipāh-ı nazmın[ı], -m[ı]]*

sipāriş: Ismarlamak.

‘Arz kıl zülf-i perīşāna perīşānlıḡımı / Her ne itdümse **sipāriş** saña zinhār be-ḡü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*sipāriş,]*

sipeh: Asker, ordu.

Eşküm **sipehin** çekdi vü āhın ‘alem itdi / Żabṭ itdi göñül memleketin derün-ıla birün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [*sipehin, -in]*

siper: Kalkan, korunmak, gizlenmek maksadıyle arkasına, altına veya içine sığınılacak, saklanılacak şey.

Bi-ḡamdi llāh ki ‘ışkumdur ḡaḡikī / Göñül ne zindedür ne ḡod **siperde** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*siperde, -de]*

siper: 1. Kalkan 2. Korunmak, gizlenmek maksadıyla arkasına, altına veya içine sığınılacak, saklanılacak şey.

Müjeñ tîrine iy mâh-ı dil-efrûz / **Siper** yirine dutdum sînemi ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 2). [siper,]

siper eyledüm: Siper, kalkan eylemek, korunmak.

Eyledüm cevrv oklarına döstlar sînem siper / Bu ‘acebdür dağı ol kaşı kemâna görmeden (Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 3). [siper eyledüm, -düm]

siper eylemez: Siper, kalkan eylemek, korunmak.

Ya kaşuñdan tîr-i ğamzeñ gelse dil karşı çıkar / Eylemez tîre siper sîne cigerdâr olmayan (Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3). [siper eylemez, -mez]

siper itsün: Kalkan yapmak.

Tîr-i müjeñe sînesini dil **siper itsün** / Meydâna gelüp ‘ışk-ıla merdâne salınsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4). [siper itsün, -sün]

siper olsun: Siper olmak, korumak, muhafaza etmek.

İy döst müjeñ tîrine sînem **siper olsun** / Tek güç-e-i çeşmünle baña bir nazâr olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 1). [siper olsun, -sun]

siper-kerde: Siper olan.

Nâvek-i dilber eger gelürse itme ictinâb / Çok zamândur tîrine bu sîne **siper-kerdesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 2). [siper-kerdesin, -sin]

sipihir: Gök, sema.

Sipihir reşk ideli bezm-i ‘iyş-i şâmumuza / Bakar hâsed gözi ile kamer de cāmumuza (Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 1). [sipihir,]

sirâc eyle: Aydınlanmak, nurlanmak.

İlâhi göñlümi **sirâc eyle** / Her işde kapuña muhtâc eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 1). [sirâc eyle,]

sirât: Cehennem üzerine kurulmuş ve bütün insanların geçmek zorunda oldukları köprü.

N’olur hâlûñ geçisersin **şirâtı** / Kılıcdan iti dirler kıldan ince (Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 5). [şirâtı, -i]

İşidenler dimişlerdür **sırâtı** / Kılıcdan itidür hem kıldan ince (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 4).
[sırâtı, -ı]

sirişk: Gözyaşı.

Dükenmez ne kadar harc itse çeşmüm / **Şirişküme** olupdur dil hazîne (Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 4). [şirişküme, -üm, -e]

sirişk: Göz yaşı.

Çekmek-ile bār-ı gamı hammāl olayın bir zamān / Açup bu sīnem tahtasın döküdüm **sirişküm** noqtasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5). [sirişküm, -üm]

sirkencübīn: Sirke, bal ve suyla yapılan bir içecek.

Tolaşaldan zülfüññ sevdāsına dil hastadur / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur **sirkencübīn** (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8). [sirkencübīn,]

sirr: Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Ger dilersen kim senüñ **sırruñ** bugün fāş olmaya / Sen sen ol açma sakın bir kimsenüñ gel perdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 4). [sırruñ, -uñ]

sirr: 1. Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Muhibbî **sırrını** fāş itmeyiser / Cefā tıgıyla kesseñ başını sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 5). [sırrını, -ı, -n, -ı]

sirr: Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Katı göñlüñdür dem-ā-dem bagrumı baş eyleyen / Cām-ı la'lüñdür eyā meh **sırrumu** fāş eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 1). [sırrumu, -um, -ı]

sirr: Aklın erişemediği, açıklanamayan veya çözülemeyen şey, giz, gizem.

İy Muhibbî **sırruñı** ketm eyle izhār eyleme / Şöyle sakla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7). [sırruñı, -uñ, -ı]

Didiler gözlerüñ yaşı kamu **sırruñı** fāş itdi / Didüm teskīn idem anı ne çare bu ruḥ-ı zerde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2). [sırruñı, -uñ, -ı]

Dime göñlüne de **sırruñı** zinhār / Çıkan dilden düşer lā-büd kulaga (Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4). [sırruñı, -uñ, -ı]

sırra vākıf: Sırları, gizli olanları anlama, idrak etme.

Künc-i mescidde eger zâhid olursa mu'tekif / **Sırra vâkıf** ben dahı bir sâkin-i meyhâneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [*sırra vâkıf,]*

sırr-ı dehân-ıla miyâni: *Bel ve ağzın sırrı.*

Kimisi nokta dehâna kim miyâna kıl didi / Bilmedi **sırr-ı dehân-ıla miyâni** hürde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 3*). [*sırr-ı dehân-ıla miyâni, -ı]*

sırr-ı 'ışk: *Aşkın sırrı.*

Dirseñ iy dil **sırr-ı 'ışk** fâş olmasun / Şabr kıl bir dem gözün yaş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [*sırr-ı 'ışk,]*

sırr-ı 'ışk[ı]: *Aşkın sırrı.*

Sırr-ı 'ışk[ı] âşikâr itsem beni 'ayb eylemeñ / Niçeye dek saklaya sîne şerârı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [*sırr-ı 'ışk[ı], -[ı]]*

sırr-ı 'ışkı: *Aşk sırrı.*

Bu dil manşürü ifşâ **sırr-ı 'ışkı** / İdüp as anı zülfündeki dâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*sırr-ı 'ışkı,]*

sırr-ı 'ışkı: *Aşkın sırrı.*

Sırr-ı 'ışkı niçe bir saklayayım sinede âh / Eydeyim cümle cihân halkına ko fâş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 3*). [*sırr-ı 'ışkı,]*

Sırr-ı 'ışkı âşikâr itdüm ser-i zülfin görüp / 'İşk Mansür'ı olup geldüm benem dâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 3*). [*sırr-ı 'ışkı,]*

Ne bilsün **sırr-ı 'ışkı** şeyh-i hâlvat / Bilür mi tütî nutkın murğ-ı hâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 4*). [*sırr-ı 'ışkı,]*

Hıred bilmez Muhibbî **sırr-ı 'ışkı** / 'Ayân olmaz bu degme hürde-bîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 5*). [*sırr-ı 'ışkı,]*

'Ârif-iseñ iy Muhibbî **sırr-ı 'ışkı** rinde sor / Müşkil-i 'ışk keşf olunmaz 'ilm-ile Keşşâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*sırr-ı 'ışkı,]*

sırr-ı 'ışkı: *Aşkın sırrı.*

Sırr-ı 'ışkı saklar-iken sinede cânım gibi / İy gönül âh itmeg-ile anı fâş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 3*). [*sırr-ı 'ışkı, -ı]*

Sırr-ı 'ışkı saklayam didükçe zâhir olur âh / Hiç olur mı âteşi pinhân kılmak kâh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 4*). [*sırr-ı 'ışkı, -ı]*

sırr-ı 'ıŝkuñ: *Aşk sırrı.*

Sırr-ı 'ıŝkuñ saklar iken sinede cānum gibi / Zāhir itdüm 'āleme bu āh u efgān ile ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [*sırr-ı 'ıŝkuñ,]*

sitār: *Yıldız || talih, baht.*

Vefā umduka görindi cefālar / **Sitārem** şüm[a] beñzer t̄ali'üm dün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [*sitārem, -em]*

sitāre: *Yıldız.*

Na'İçeñi görelden kekinüñ almak ister / Sürmek yüz dilerler sermüzeñe **sitāre** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2963, Beyit 5*). [*sitāre,]*

sitāre: *1. yıldız 2. peçe, nikap.*

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemālin / Görürdi gözüm olsa idi bende **sitāre** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2917, Beyit 4*). [*sitāre,]*

sitem: *Cefa, eziyet.*

Gāhī cevruñe cefā gāhī **sitem** gāhī elem / Kime virilmiş bular mecbūr dirler uŝta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*sitem,]*

sitem: *Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma.*

Zülfine diñüz cevru cefā vü **sitem** itsün / Sāhir gözi de fitne vü āŝüb-ı hemm itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*sitem,]*

Kanı luḡ u kerem ya kanı şefkat / **Sitem** lāyık mıdur bir nā-tüväna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [*sitem,]*

sitem: *Çıkışma; eziyet, cefa, zulüm.*

Gehī cevru cefā gāhī **sitemden** / Añarsın gönderen her laḡza sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 4*). [*sitemden, -den]*

sitem: *Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma.|| Eziyet, cefa zulüm, haksızlık.*

Gāhī cefā vü cevru gehī zulm-ıla **sitem** / Eyler bu nev'-ile yār bizümle mu'āmele (*Muhibbī Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [*sitem,]*

sitemger: Zalim, haksızlık eden.

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine / Mihri yok cevır ü cefāsı çok **sitemger** derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*sitemger,]*

sitemkār: Eziyet, cefa ve zulüm eden.

Göñli katı biñ sü’āl itsem dönüp virmez cevāb / Hüsne ğırre bir **sitemkār** var dirler ušta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*sitemkār,]*

sitemkār etegin: Zulm edenin eteği.

Baňa her demde gelür derd ü belā miñnet ü ğam / Müşkil işdür kiři kim tuta **sitemkār etegin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [*sitemkār etegin,]*

sitemkār olmasun: Zulüm ve haksızlık etmek.

Virmedi tā görmeyince luřf bir ‘ārif didi / Evvel alup dil sakın soñra **sitemkār olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [*sitemkār olmasun, -masun]*

sıyagelmiş: Kiragelmiştir.

Sırsa göñlüm şşesin olmaz ‘aceb ol seng-dil / **Sıyagelmişdür** ezel Leylî çü Mecnün kāsесin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 4*). [*sıyagelmişdür, -dür]*

siyāh: Kara.

Ol bir kerimdür umaram maħz-ı luşf idüp / Raħmet suyıyla yuya yüzüm olmaya **siyāh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*siyāh,]*

siyāh kıldum: Karartmak.

Derd-ile hicrān şbinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser kıldum siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 1*). [*siyāh kıldum, -dum]*

siyāh zülfi: Sevgilinin siyah saçı.

Siyāh zülfi mi yigdür yoħsa ‘anber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*siyāh zülfi,]*

siyeh: Kara renkte olan.

‘Ārızuñ üstinde gördüm ol **siyeh** müşğünüñi / Didüm ef’ıdur uyur yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [*siyeh,]*

siz: "Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri.

Derd-i 'ışkum dōstlar çün **size** olmışdur 'ayān / Her ne kim ola 'ayān hācer degül aña beyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 1*). [*size, -e*]

siz: "Siz" ikinci çoğul şahıs zamir.

Gözüm gördi gönül dīvāne oldı / Didüm azdur bu da **size** ölince (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 3*). [*size, -e*]

siz: "Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri.

Gözüm yaşına beñzer dürr-i şāfī / Arayup bulmayasız **siz** Yemen'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [*siz,]*

sö: (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek, (Bir fikir veya hususu) ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.

Vaşf-ı ruhını itdi Muhibbî dahı rengīn / Kimse dimesün söz konabilmez **sözüm** üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [*sözüm, -z, -ü, -m*]

sö: (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek, (Bir fikir veya hususu) ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.

Söylemez cānān Muhibbî līk ammā dir hayāl / Şubha dek eyler benümle şad hezārān güft ü gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*söylemez, -y, -le, -mez*]

Şem'den sor kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi / **Söylemez** ancak kılur ol nātüvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*söylemez, -y, -le, -mez*]

sö: (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek, (Bir fikir veya hususu) ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.

Vaşf-ı ruhını itdi Muhibbî dahı rengīn / Kimse dimesün **söz** konabilmez sözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [*söz, -z*]

sohbet: Ar. Görüşüp konuşma.

Rişte rişte kılmayınca şāne gibi bagruñı / İdemezsin el sunup ol saçı sünbül **sohbetin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [*sohbetin, -in*]

sohbet: Sohbet, muhabbet.

Meclis içre her kadeh san bir gül-i aħmer-durur / Bülbül olmışdur şürāhī diñle kılkuł **sohbetin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*sohbetin, -in*]

Tag u şahrāya benefşe düşmişe Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her saçı sünbül **şoĥbetin** (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*şoĥbetin, -in*]

İy Muĥibbî da ‘vet itme meclise meh-rûlar[ı] / İhtiyār eyler m[i] hîç sulţān olan kul **şoĥbetin** (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*şoĥbetin, -in*]

soĥbet-i hāş eyle: *Özel soĥbet etmek.*

Kūy-ı dilberde Muĥibbî olalı yārān saña / İtler-ile **şoĥbet-i hāş eyle** ĥemdemsin bugün (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*şoĥbet-i hāş eyle,]*

şoĥbet-i hāş it: *Özel, hususi soĥbet etmek.*

Muĥibbî **şoĥbet-i hāş it** ġam u derd ü belā gelsün / Kebāb it mā-ĥazar bagruñ gözüñ yaşı şarāb olsun (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*şoĥbet-i hāş it,]*

soĥbet-i mey: *İçki soĥbeti.*

Zülfini fikr idüben leblerini zikre getür / Ĥüb olur **şoĥbet-i mey** didiler aĥşām olsa (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [*şoĥbet-i mey,]*

soĥbetin ider: *Can soĥbeti/muĥabbeti etmek.*

Seyr iderken ruĥlaruñ öpsem lebüñ ‘ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i ġülde ider mül şoĥbetin (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 2*). [*şoĥbetin ider, -er*]

sol-: *Diriliġini, tazeliġini, taravetini yitirmek, pörsülemek.*

ġül devri çünki tüz geçer ‘ömr gibidür / Bir hafta var tāze ola soñradan **sola** (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*sola, -a*]

sol yanumdan: *Sol taraġı.*

Şarġ sulţānı dogup gelse [ki] sag yanumdan / Zulmet-i dūd-ı dilüm ırmeye **sol yanumdan** (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*sol yanumdan, -umdan*]

son: *En sonu, nihayeti.*

Bu tārīġ-i ‘işk evvel gerçi āsān görünür / **Soñı** müşkildür Muĥibbî hîç bulunmaz aña rāĥ (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 5*). [*soñı, -ı*]

soñın: *Sonu.*

Ėiceler kıl ney gibi feryād u zārī tā seĥer / Seyr kıl evvel ‘İrāk’ı **soñın** eyle Zengüle (*Muĥibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [*soñın, -ı, -n*]

soñra: -nin ardından, arkasından.

Döner cefāya başlar **soñra** olur peşimān / Mihr ü vefāy evvel idüp alur gönüller (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 4*). [soñra,]

soñra: "-nin ardından, ... arkasından; müteakiben" anlamlarında zarf.

Gülersin yüzüme evvel dönersin **soñra** bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [soñra,]

Virmedi tā görmeyince luṭf bir ‘arīf didi / Evvel alup dil sakın **soñra** sitemkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [soñra,]

Zıkr itdi la‘l-i nābuñ oldı Muhibbî ser-mest / **Soñra** ğubār-ı haṭṭuñ añdukda oldı ḥayrān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 5*). [soñra,]

Yoluña cān virdüğümden **soñra** ger kılsañ güzer / Dil uzadup diyesi cümle giyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [soñra,]

Gönül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā kıldı / Dönüp **soñra** cefā tīrin çıkardı bir bir arqamdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 3*). [soñra,]

Gösterüp evvel yüzüni **soñra** pinhān eyleyüp / Derde ugradup beni endühnāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [soñra,]

‘İşkuñ ezelde lezzet-ile balın isteyen / **Soñra** taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 2*). [soñra,]

İtdüm günāh **soñra** dönüp tevbe eyledüm / Tutdum ümīd-i ‘afvı bu yüzüm karasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 5*). [soñra,]

Dilā pendüm budur gel ‘işka uyma / Ki **soñra** müşkil olur aña döyme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1*). [soñra,]

Bir büsemi biñ cāna virem dimiş iken āh / Bilsem ki dönüp **soñra** inkār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [soñra,]

soñra: -nin ardından, ... arkasından.

Evvel elüñ[i] dutar **soñradan** pāy-māl ider / Sakın aldanma bu dehrüñ ālına olma emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 3*). [soñradan, -dan]

Gül devri çünki tīz geçer ‘ömr gibidür / Bir hafta var tāze ola **soñradan** sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [soñradan, -dan]

soñra: "Ardından, müteakiben" anlamındaki zarf.

İy Muhibbî gülüp evvel yüzüne / İdiser **soñra** seni zār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5*). [soñra,]

Hüsne māğrūr oluban ‘āşıkā cevır itmeği ko / Bir işi işleme kim **soñra** peşimān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 4*). [*soñra,]*

Göñlin alınca Muhibbî’ye vefā gösterüp āh / Pes neden **soñra** dönüp cevır[i] firāvān olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [*soñra,]*

Āheste gelüp eyledüñ iy dōst teraħħümü / **Soñra** dönüben gitmeğe böyle şitāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [*soñra,]*

sor: *Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.*

Gözlerüm yaşımı bu kanlu cigerden **sorasın** / Bagrumuñ yaraların ğamze-i tirden **sorasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [*sorasın, -a, -sı, -n]*

Gözlerüm yaşımı bu kanlu cigerden **sorasın** / Bagrumuñ yaraların ğamze-i tirden **sorasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [*sorasın, -a, -sı, -n]*

Püte-i hıcre yanup dil niçe kāl olduğımı / Bilmek isterseñ eğer sīm-ile zerden **sorasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 2*). [*sorasın, -a, -sı, -n]*

Ne tarīk ile kadeħ bilsem öper la’l-i lebin / Kuçar ancak bilini anı kemerden **sorasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 3*). [*sorasın, -a, -sı, -n]*

Küh-ı ğamda başuma seng-i cefā yagduğını / Ger murāduñsa dilā sen anı serden **sorasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*sorasın, -a, -sı, -n]*

Yollar üstinde Muhibbî niçe ħāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seħerden **sorasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [*sorasın, -a, -sı, -n]*

sor: (*hālını*) *sormak.*

Karşu çıkar kūyuña varsam seg-i kūyuñ / Ĥāl dili ile ĥālümü **sorar** gelüp dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4*). [*sorar, -ar]*

Sorarsañ göñlümi kalmadı bende / Eğer bulmak dilerseñ ara sende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 1*). [*sorarsañ, -ar, -sañ]*

Muhibbî’yi **sorarsañ** kimdür iy dōst / Eñ ednā bende bir kemter kemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 9*). [*sorarsañ, -ar, -sañ]*

sor: *Aramak, araştırmak; soru sorarak bilgi edinmeye çalışmak.*

Çeşmüñle dil-i güñşüdemo ĥālüne **sordum** / Biri kılup ebrüya işāret birisi ğisü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 2*). [*sordum, -du, -m]*

sor: *Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.*

Ĥālümü **sormaz** gelür yād u biliş illā ki ğam / Bulmadum derde devā ben bu dil-i maħzün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*sormaz, -maz]*

Akıtdı gözümün yaşını dil harāreti / Bu remzi yürü fehm idesin **sor** gülābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [*sor,]*

‘Ārif-iseñ iy Muhibbî sırr-ı ‘ışkı rinde **sor** / Müşkil-i ‘ışk keşf olunmaz ‘ilm-ile Keşşāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 5*). [*sor,]*

Süd ü şekerle meger eyledi perverde seni / Bilmek için dilā gel **soralum** dāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*soralum, -alum]*

sor: Soru yönelterek bilgi istemek II öğrenmek.

‘Işk yayı katı yadur degme kes el urmasun / **Sor** baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*sor,]*

sor: Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Nükte-i ‘ışkı ne bilsün zāhid-i efsürde-dil / **Sor** aña taqrîr kılsun nār-ı ‘ışk-çeşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*sor,]*

Baña **sor** ‘ışkuñ rumūzın saña taqrîr eyleyem / Sorma Mecnūn’a ol olmışdur hemān şahrā-nişîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [*sor,]*

Baña sor ‘ışkuñ rumūzın saña taqrîr eyleyem / **Sorma** Mecnūn’a ol olmışdur hemān şahrā-nişîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3*). [*sorma, -ma]*

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde gönlümden dutar / Dile **sordum** didi āh hep dīdedendür dīdeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 4*). [*sordum, -du, -m]*

İy Muhibbî **sor** baña ‘ışkuñ rumūzın ser-be-ser / Saña taqrîr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6*). [*sor,]*

Bir kadeh meyle cihān müşkili hāl oldu baña / Her ne sorsañ baña **sor** mīr-i suhendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*sor,]*

Bir kadeh meyle cihān müşkili hāl oldu baña / Her ne **sorsañ** baña sor mīr-i suhendānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 2*). [*sorsañ, -sa, -n]*

Sordum rumūz-ı ‘ışkuñı ‘ālim olanlara / Hāl itmedi birisi sü’ālüm kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5*). [*sordum, -du, -m]*

Şem‘den **sor** kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi / Söylemez ancak kılur ol nātüvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*sor,]*

Bir demi hicrān şebīnūñ ‘āşıka biñ yılcadır / Sözüme inanmasañ **sor** bunı tã‘at ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [*sor,]*

İrmedüm tuş olmadum ‘ālemde hālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp **sordum** semāvāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [*sordum, -du, -m]*

sor: Bilgi almak için soru sormak.

Niçe gevher çıkarduñ kân-ı dilden / **Soruñ** qadrini bilene baha ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 3*).
[soruñ, -uñ]

sor: (hiç) sorma.

Günâh ise gice gündüz şehâ 'ışkuñla âh itmek / Beni katl eylegil **sorma** ki başdan pür-günâham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [sorma, -ma]

İçmeyenden cām-ı 'ışkuñ **sorma** sen keyfiyyetin / Vire mi saña haber andan haberdâr olmayan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2714, Beyit 4*). [sorma, -ma]

İy Hıtâ maħbûbı sensüz **sorma** hâlüm hicr ara / Gözlerüm yaşına nisbet qatredür âb-ı Âmu (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2776, Beyit 5*). [sorma, -ma]

Sâl ü mâh u hafta **sorma** baña fark kim eylemez / Lîk ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2967, Beyit 4*). [sorma, -ma]

sor-: Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Dūzâh-ı hicrinde anuñ ne çeker 'âşıkları / Her ki bilmek isteye **sorsun** harâret ehline (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2991, Beyit 4*). [sorsun, -sun]

sorıl-: Hesaba çekilmek.

Husrevâ çün hüsn-ile sultân-ı 'âlemsin bugün / Zılm-ı 'uşşâk eyleme âhîr **sorilur** dâddan (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [sorilur, -ur]

sorma: Sormak, merak etmek.

Dirîgâ hasta-i 'ışkam gelüp **sormaz** tabîbüm âh / Maħabbet çün günâh olmuş olup düşmen habîbüm âh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [sormaz, -z]

sormak: (Bir şey veya kimsenin) Ne durumda olduğunu öğrenmek istemek.

Şem'-veş karşıñda yandugum saña ma'lüm iken / Hâlümi **sormak** ne hâcetdür varup pervânenen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [sormak,]

sövin: Sönmek, bitmek.

Yakmağa bağır yağum dil tekyesine gönder / **Sövinmesün** ebed ol rüşen çerâğum olsun (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2525, Beyit 4*). [sövinmesün, -me, -sün]

söyle-: (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek.

Bu Muhibbî **söyledi** pür-nükte bir şîrîn gazel / Her kim anuñ fikr ide ma'nâsını 'aklı şaşa (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2973, Beyit 7*). [söyledi, -di]

söyle! "Konuş, anlat!" anlamlarına gelen bir emir veya istek ifadesi.

Söyle ol zülf-i perîşāna perîşānlığımı / Niçe bir cevri ide ol zülf-i siyehkāra be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3). [söyle,]

söyledün: Dedin söyledin.

Her ne söz kim **söyledün** bir bir hakikatden haber / Vire mi gönlin mecāziye günāhı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5). [söyledün,]

söyledür: Konuşturmak.

Her kişiyi **söyledür** 'aqluñ mihengi bādedür / 'Ahd ü peymān gözleyen alsun haber peymāneden (Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 2). [söyledür,]

söylen-: Ağızdan ağza dolaşmak, bahsedilmek.

Unudıldı Vāmık u Ferhād u Mecnūn kışşası / **Söylenür** 'ālemde kışşam düşmişem dilden dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2). [söylenür, -ür]

Unudıldı Vāmık u Ferhād u Mecnūn kışşası / **Söylenür** 'ālemde kışşam düşmişem dilden dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2). [söylenür, -ür]

söyler: (Anlatmak istediği şeyi) bildirmek.

Sular gibi Muhibbî taşdan taşa başını / Urup derünü hāl-in **söyler** çınāra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 5). [söyler,]

Söyler çemende derdini bülbül yine güle / Likin gül eylemez nazarı hāl-i bülbüle (Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1). [söyler,]

Remz-ile derd-i dilin **söyler** bu gönüm gūşına / Şad hezārān āferīn olsun anūn hāmūşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 1). [söyler,]

söyleşme: Konuşmamak II sohbet etmemek.

Haşr olup **söyleşmedün** itdün Muhibbî'yi helāk / Hey kıyāmet rüz-ı maşşerde senünle söyleşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5). [söyleşmedün, -dün]

söz: Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavi.

Her **sözünde** niçe ma'nī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4). [sözünde, -ünde]

söz: Söz.

Bu Muhibbî **sözi** gevher mi ve yâhūd billūr / Okıyup taḥsîn aña biribirinden fark ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5). [sözi, -i]

söz: Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelam.

Sanma zâhid 'ışk eri pendünle şâhından geçe / Hiç zağan **söziyle** bülbül geçe mi gülzârdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4). [söziyle, -iyle]

Muhibbî **sözleri** yigdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārâ güşvâr idüp kulaguña anı dakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 5). [sözleri, -ler, -i]

Boyuña serv ü ḥaddüñe yañılup gül didüm cānâ / Bu **sözden** niçe yıllardur yanuñda 'özr-ḥvâham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4). [sözden, -den]

Muhibbî **sözlerin** taksañ n'ola güşuña iy dilber / Yig alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü gevherden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5). [sözlerin, -ler, -in]

Muhibbî **sözleridür** dürr ü gevher / Gerekdür eyleñ anı güşvâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 5). [sözleridür, -leridür]

Yok gülde tarâvet ki var ol yâr yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse **sözinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1). [sözinde, -in, -de]

'Uşşâka komaz ta 'nı görüñ zâhid-i ḥodbîn / Dimez-idi ol miskîn eger bilse **sözinde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3). [sözinde, -in, -de]

İki yüzülü-durur dünya ider 'ahd ḳavline durmaz / **Sözinde** çün degül şâdık inanma sen o nâ-merde (Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 5). [sözinde, -in, -de]

Bu Muhibbî **sözleri** yiter ḡdâ-yı rûḥdur / Yime dünyâ ni 'metin dönme devâbuñ 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7). [sözleri, -ler, -i]

Baḥr-ı dil ḡavvâşısın dür gibi 'arz it **sözlerüñ** / Tâ ki taḥsîn ideler böyle 'ibârât ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6). [sözlerüñ, -ler, -üñ]

Bir demi hicrân şebiniñ 'âşıkâ biñ yılcadır / **Sözüme** inanmasañ sor bunı tâ 'at ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5). [sözüme, -üm, -e]

söz: Ağızdan çıkan kelime, lakırdı, laf, şiir.

Bu Muhibbî'nüñ **sözi** bir gevher-i yek-dânedür / Döstüm güşuña anı güşvâr eyle dakın (Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 5). [sözi, -i]

Her kim ki 'âşık olmuş serden geçer ol âḥir / Dimiş bu **sözi** Manşür vardukda dâra karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2). [sözi, -i]

söz: Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu.

Çün gönül maḥzen çıkar andan Muḥibbî cevheri / Her **sözün** dür-dānedür baksunlar ol gencineme
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 5*). [sözün, -ün]

söz: Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu.

Her ne **söz** kim söyledün bir bir ḥaḳīkatden ḥaber / Vire mi göñlin mecāziye günāhı sevmeyen (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [söz,]

söz: Ağızdan çıkan bir veya birden fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu.

Bu Muḥibbî durmadan **söz** dürlerin ḥarc eylesün / Baḥr-ı dilden yimesün ḡam mālik oldum kāna ben
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 7*). [söz,]

söz: Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelam (şir).

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen şirīn suḥensin sen / Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem ḡonça dehensin sen
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [söze, -e]

Bir kez yüzüñi göstereyim dir-iseñ iy dōst / Cānum vireyin bu **söze** şükrāne gerekse (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 3*). [söze, -e]

söz: (Sevgilinin) sözü. II İlahi sevgilinin tecellisi, ilahi irade (tasavvufi bağlamda).

Tutma nāşih kavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol **sözi** serd üstine (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [sözi, -i]

söz açmak: Bahis konusu etmek, söylemek.

Muḥibbî ḥastadur didüm lebünden bir cevāb ister / Ne ḥaddündür senün didi **söz açmak** bu dehānumçün
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 5*). [söz açmak, -mak]

söz açmaz: Bahis konusu etmek, söylemek.

Dehānından söz açsam ger bana bir zerre **söz açmaz** / Miyānından ḥaber sorsam ki dir anca ḥayālam ben
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [söz açmaz, -maz]

Eger öldür ü ger dirgür muṭī‘em her ne eylerseñ / Olupdur kāni‘ **söz açmaz** saña varup ḥayāsından
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [söz açmaz, -maz]

söz açsam: Bahis konusu etmek, söylemek.

Dehānından **söz açsam** ger bana bir zerre söz açmaz / Miyānından ḥaber sorsam ki dir anca ḥayālam ben
(*Muḥibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [söz açsam, -sa, -m]

Dehānından **söz açsam** ger baña ta‘zîmdür ancak / Miyānından haber sorsam ki dir ince hayālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [söz açsam, -sam]

söz deminde: Söz zamanı.

Bir nefesle mürdeler ihyā ider şîrîn lebûn / **Söz deminde** sen Mesîhâ’dan bugün üstâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [söz deminde,]

söz dürlerin[i]: Söz incileri.

İy Muhibbî yine **söz dürlerin[i]** ‘arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [söz dürlerin[i], -n[i]]

söz gevherin: Söz cevheri, elması.

İy Muhibbî bañr-ı dilde bulmaga **söz gevherin** / Tâlib-i dür-dâne sensin tâlib-i dür-dâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [söz gevherin, -n]

söz gevherini: Söz cevheri, elması.

Muhibbî rāyegān **söz gevherini** / Sakın virme bilen alur bahāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*). [söz gevherini, -ni]

sözi: (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek, (Bir fikir veya hususu) ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.

Niçe şîrîn olmasun cānā Muhibbî’nün **sözi** / Çünkü medhûn okuram olur kelāmum şekkerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [sözi,]

sözüm: Bir düşüncüyü anlatan kelime dizisi, kelam.

Şîrîn lebinün vaşfın işidüp didi dildār / Şekkerde melāhat komaya bu **sözüm** üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [sözüm, -ü, -m]

su: Su.

‘Āşık olmışdur ez el ‘arız-ı cānāna **su** / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [su,]

‘Āşık olmışdur ez el ‘arız-ı cānāna **su** / Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [su,]

Vādi-i zulmetde bu dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cān bulmadı ol bî-çāre **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [su,]

Hüblar gönli katıdır çünkü seng-i hāreden / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i hāre **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [su,]

Naḥl-i ḳaddūni nigārā eşk-i çeşmümden sakın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [su,]

Şām-ı miḥnetde Muḥibbî key katı dil-ḥastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol bīmāra **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [su,]

su: Su.

Müjem ferrāş olup her dem süpürse küy-ı dildārı / Savurmaga **su** isteyü gelür çeşmüm saḳāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [su,]

İy Muḥibbî lâ‘lin añup aglama / Çün zarar eyler şeker tengine **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [su,]

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ḥastenün / Teşne görse tamlamla tamzurur agzuma **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [su,]

Geh āteş-ile ḥarḳ ola geh dīde ḡarḳ-ı āb / Sīnemde od gözde **su** cem‘e cevāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 4*). [su,]

su: Akarsu, ırmak.

Sular gibi Muḥibbî taşdan taşa başını / Urup derünü ḥālin söyler çınāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 5*). [sular, -lar]

su: Gözyaşı anlamında.

Diler vaşluñ **suyın** germ oldı bu dil / Nite kim sebzeler bārāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [suyın, -(y)i, -n]

su: Ab, su.

‘Āşık-ı dil-ḥasta olmışdur Muḥibbî şöyle kim / Damla damla damzadurlar agzuma penbeyle **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6*). [su,]

Serv ḳaddi hevesi komadı gönlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi turmaz akar her **sūya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [sūya,]

Ḥaḳ üzre kıl ticāret māsta gel katma **su** / Korkaram kim seni bir gün cem‘ oluban ḡarḳ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2*). [su,]

su: Öyle bir.

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her **sū** / Ben āh ideyin karşıña ko bir eşer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 4*). [sū,]

su: Gözyaşı.

Bu dil cārüb ider kirpüklerini / İřigüñ pāk ider çeşmüm döker **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 2*).
[su,]

Yanardum āteř-i hicre ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden akan **su** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*).
[su,]

sū eyleme: *Asker göndermek.*

Küyına düşerse yoluñ düşvārdur divşür bilüñ / Ya terk eyle dīn ü dil ya ol yaña **sū eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [sū eyleme, -me]

su gibi: *Su gibi.*

Çaglayup yaşum akar yāruñ cemālin görmege / **Su gibi** bir ‘āřık-ı dīdār dīrler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [su gibi,]

Şāf itmeyince kālbuñ girmez elüñe matlūb / **Su gibi** řāf-dil ol ak [sen] ol dīdāra karřu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 3*). [su gibi,]

Muhibbî nařs-ı bī-rengüñ temāřāsında ol dāyim / Görüp **su gibi** her servüñ ayagina revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 5*). [su gibi,]

Su gibi gördüğü maħbūba Muhibbî meyl ider / N’eyleyem derdā dirīgā ħātır-ı meyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 5*). [su gibi,]

Su gibi eger başumı daşdan daşa döğsem / Olmaya ‘aceb ‘āřık-ı dīdār inīler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 4*). [su gibi,]

Ĥasret oldum **su gibi** ben görmege dīdāruñı / Ol sebebden akaram yaşum döküp daşdan daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [su gibi,]

Muhibbî nařs-ı bī-rengüñ temāřāsında kal dāyim / Görüp **su gibi** her servüñ ayagina revān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 5*). [su gibi,]

su sepüp: *Su serpmek, su saçmak II ağlamak, gözyaşı dökmek.*

İřigüñ pāk itmege saķkā-yı çeşmüm her seher / **Su sepüp** bir deste baglar kirpüğü cārüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 3*). [su sepüp,]

su’āl: *Soru.*

Sordum rumüz-ı ‘iřkuñı ‘ālim olanlara / Ĥall itmedi birisi **sü’ālüm** kitāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 5*). [sü’ālüm, -üm]

sü’āl itsem: *Soru sormak.*

Göñli katı biñ **sü’āl itsem** dönüp virmez cevāb / Ĥüsne ġurre bir sitemkār var dīrler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [sü’āl itsem, -sem]

sü'âl olma: Soru sormak.

Her ne deñlü ki **sü'âl olma** virmeye cevâb / Āh idem girmeye ger gönca dehâni elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 3*). [*sü'âl olma, -a*]

su'bân: Büyük yılan, ejderha; cennet bekçisi.

Genc-i hüsn üzre sen iy zülf-i siyâh / Hıfz için anı meger **su'bânısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 4*). [*su'bânısın, -ısın*]

sü-be-sü: Her taraf, her yan.

Gâh mescidde gehî deyr ü gehî meyhânedede / Bulımadum aradum dildârı gezdüm **sü-be-sü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [*sü-be-sü,]*

sü-be-sü: Her yana, her tarafa.

Gözlerüm yaşı revân olduğu budur **sü-be-sü** / Hâk-i pâyına dilersin servüñ ola rû-be-rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 1*). [*sü-be-sü,]*

subh: Sabah.

Sen elif kıddüñ firâkımdan Muhibbî hastanuñ / İñleyüp tâ **şubha** dek kıddi niçe nün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [*şubha, -a*]

'İşk mıdur bî-vefâ güller elinden gıceler / İñledüp bülbülleri tâ **şubh** güyâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [*şubh,]*

Gıceler tâ **şubh** bîdâr ol vişâlin kıl taleb / Müstecâb olur du'âlar dâ'imâ temcîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*şubh,]*

subh: A. subh:sabah.

Olmadum teskîne kıdır gözden akan āba ben / Hâsret oldum gıceler tâ **şubh** olınca hıvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*şubh,]*

İy Muhibbî her kaçan yâd idesin gül ruhların / Gıceler bülbülleyin tâ **şubh** feryâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*şubh,]*

Gitdi **şubh** akşâm irişdi oldı gönlüm bî-ķarâr / Görmedin gün yüzüñi pes n'ola hâlüm böyle ya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [*şubh,]*

subh olunca: Günün aydınladınca, sabah olunca, sabah olduğu zaman.

Bu Muhibbî uyumaz tâ kim göre düşde seni / **Şubh olunca** gözlerüm tek kimse bî-dâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*şubh olunca,]*

Āh u zārı kılsa bülbül **şubh olunca** ğam degül / Kurtarımaz hār elinden n'eyesün ol hem-demin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 3*). [*şubh olunca,]*

Gülşen-i hüsninde yāruñ iy gönül bülbülleyin / Nāle eyle **şubh olunca** sen de bir şūrīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [*şubh olunca,]*

şubh olunca: *Sabah olmak, gün aydınlanmak.*

Gülşen-i hüsnüne karşı ğiceler dil bülbülü / **Şubh olunca** inleyüp feryād u efgān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 4*). [*şubh olunca,]*

şubh olunca: *Sabaha kadar.*

Taş ışığın **şubh olunca** niçe yıl bālīn idüp / Ney gibi inle velī kimse figānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [*şubh olunca,]*

şubh u şāmı: *Sabah ve akşam.*

Āyīne gibi al elüñe şāf cāmı sen / İç lezzet alup añlayasın **şubh u şāmı** sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 1*). [*şubh u şāmı,]*

şubha degin: *Sabaha kadar.*

Yine dil bülbülünü **şubha degin** zāra getir / Lebi ğonca yüzi gül lebleri hāmra göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*şubha degin,]*

Meclis-i ğamda Muhibbî içecek hūn-ı ciger / Ney gibi **şubha degin** gönlüñü güyā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 5*). [*şubha degin,]*

Añ günāhuñı akıt göz yaşını **şubha degin** / Beñzesün baħra Muhibbî yaşuñı şūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8*). [*şubha degin,]*

şubha dek: *Sabaha kadar.*

Ol ferāğatda yatur nāz uyhusında **şubha dek** / Şem' gibi her ğice iy dil saña yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*şubha dek,]*

Niçe bir bezm-i ğam içre ğiceler tā **şubha dek** / Niçe bir yaşlar döküp şem'e müşābih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [*şubha dek,]*

Bezm-i ğamda çarħ elinden içdügüm hūn-ı ciger / **Şubha dek** nālišler eyler dil olupdur erğanūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 3*). [*şubha dek,]*

Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Zār kıl her ğice kılson **şubha dek** bu dil enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*şubha dek,]*

Söylemez cānān Muhibbî līk ammā dir hayāl / **Şubha dek** eyler benümle şad hezārān ğüft ü ğü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 6*). [*şubha dek,]*

sübhān: Allah.

Dilüñden gitmesün her demde **Sübhān** / Kim oldur kullaruñ derdine dermān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 1*). [*sübhān,]*

‘Atā itdi saña Furkân’ı **Sübhān** / Getürdüñ niçe biñ bî-dîni dîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 2*). [*sübhān,]*

subh-ı vaşla irmedüm: *Kavuşma sabahına ermek.*

Hün-ı dil cüş eyledi bu dîde-i giryān ile / **Şubh-ı vaşla irmedüm** kaldum şeb-i hicrān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [*şubh-ı vaşla irmedüm, -düm]*

subh-veş: *Sabah gibi.*

Hānesinden **şubh-veş** ‘uşşāka gösteresün yüzün / Maṭla‘-ı hürşiddür çāk-i girībān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [*şubh-veş,]*

sücüd eylemeye: (*Ar.*) *Secde etmek.*

Na‘l-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hiç ola mı ki **sücüd eylemeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2*). [*sücüd eylemeye, -meye]*

sücüd ider: *Secde etmek, kapanmak.*

Geçer mihrāba zāhid tā‘at üzre / İder ‘āşık sücüd tāḳ-ı ebruvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4*). [*sücüd ider, -er]*

sücüda vardı: *Secdeye varmak; birisine saygıdını göstermek için alnı, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek.*

Gice meh gibi zāhir oldı ol rû / **Sücüda vardı** encüm cümle kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [*sücüda vardı,]*

süd: *Süt.*

Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger **süd** yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*süd,]*

‘Aceb nāzük ‘aceb şīrīn dehendür / Meger **süd** diyü şekker virdi dāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*süd,]*

süd eyledi: *Fayda ve kar sağlama.*

Bir büseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd / Yüz döndüre kimdür bu bāzaruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 5*). [*süd eyledi, -di]*

sūd eylemeye: *Fayda ve kar sağlama.*

Kim kabūl eyleye derd ü ğamı dermāni koya / Sanmañuz ‘ālem içinde anı **sūd eylemeye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 3*). [*sūd eylemeye, -meye*]

sūd ü şekerle: *Süt ve şekerle.*

Sūd ü şekerle meger eyledi perverde seni / Bilmek için dilâ gel soralum dāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 5*). [*sūd ü şekerle, -le*]

sūd u ziyāndan: *Fayda ve zarar.*

Fāyide kılmaz Muhibbî naqd-i ‘ömrin ħarc ide / Tā ki bu bāzārda **sūd u ziyāndan** geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*sūd u ziyāndan, -dan*]

sūde ola: *Rahat, huzurlu olmak.*

Miss-i kalbūni düriş eyleyüp iksiri taleb / Şāf kıl kāl idüben zārr olup **sūde ola** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 3*). [*sūde ola,]*

şüfi: *A. Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı olan, zahit.*

Ben der-i meyĥānede dīzāra ‘āşık olmışam / Mescide **şüfi** gelür ancak kurı ğavġā için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 3*). [*şüfi,]*

Sanmañuz **şüfi** zāhid bir ħalender-meşrebem / Tekye-i ‘ışkuñ tırāşı bil ki abdālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*şüfi,]*

Tevbeyi sırsam eger itme ta‘accüb **şüfi** / Gele inşāf ide içmez midūñ ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*şüfi,]*

Ne bilsün bāde zevĥın **şüfi** miskin / İşi ta‘n eylemek mest ü ħarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*şüfi,]*

suhen: *Söz.*

Ĥübān hezārāndur hezār birdür hemān maĥşud-ı men / Şad pāre olsam tīg-ıla gelür bu dilden yā **suhen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*suhen,]*

İy şabā şî‘r-i Muhibbî olalı ħand ü nebāt / **Suhenüm** şekerin ol la‘l-i şeker-bāra be-ġü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*suhenüm,]*

suhen-ġü: *Söz söyleyen, güzel söz söylemesini bilen (kimse) II güzel şiir yazan, söyleyen.*

Muhibbî’nün kelāmı dehri tutdı / Eger var-ısa eydüñ bir **suhen-ġü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [*suhen-ġü,]*

suhenkār: Söz söyleyen, konuşan.

Ferhād-şifat ceng iderem seng-ile her dem / Şekker-leb [ü] şîrîn **suhenkāruñ** elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*suhenkāruñ, -uñ*]

sūhte: 1. Yanmış, yanık 2. mec. Bağı yanık kimse, âşık.

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeğe / Yaka evvel ‘arzı andan āsümānı **sūhte** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [*sūhte,]*

İy Muhibbî her ne yirde cāy ide sulţān-ı ‘ışk / Cān u dil hākister eyler üstüñvānı **sūhte** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [*sūhte,]*

sūhte eyledi: Yakmak.

Geldi ‘ışkuñ eyledi sinemde cānı sūhte / ‘Ākıbet kıldı ser-ā-ser bu cihanı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [*sūhte eyledi, -di*]

sūhte kıldı: Yakmak.

Geldi ‘ışkuñ eyledi sinemde cānı sūhte / ‘Ākıbet kıldı ser-ā-ser bu cihanı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 1*). [*sūhte kıldı, -dı*]

sūhte kılur: Yakmak.

Şem‘den sor kışşā-i sūz-ı dil-i pervāneyi / Söylemez ancak kılur ol nātüvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*sūhte kılur, -ur*]

sūhte olur: Yanmak.

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül ahından sakın / Derd-ile āh itse olur gülsitānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 3*). [*sūhte olur,]*

süküt idüp: Susmak, sessiz olmak.

Cevāb işideli gönca lebüñden / **Süküt idüp** ider güftāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 6*). [*süküt idüp,]*

sula: Göz yaşlarıyla ıslatmak.

Hāk-i pāyuñ göz yaşıyla **sularam** ben her seher / Şevk-i ruhsāruñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*sularam, -ram*]

sula: Su vermek, sulamak. || Gözyaşı akıtmak.

Gözlerüm sakķkāsı **sular** hāk-i pāy-ı dilberi / Bu Muħibbī eyledi müjgānını cārub için (*Muħibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 5*). [*sular, -r*]

süleymān: *1. Hz. Süleyman.*

Sakın aldanma dehre pend gūş it / Ki pend eydür **Süleymān'a** karınca (*Muħibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 2*). [*süleymān'a, -a*]

süleymān: *Süleymān Peygamber.*

Ger **Süleymānsañ** n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muħibbī kemterüñ de gerçi kemdür mürdan (*Muħibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 7*). [*süleymānsañ, -sañ*]

süleymān-ı zamānuñ: *Zamanın Süleyman'ı. Bkz.: Hz. Süleyman.*

Ne kadar var ins ü cinn içinde meh-veş kamu / Sen **Süleymān-ı zamānuñ** bendesidür kemterin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2571, Beyit 4*). [*süleymān-ı zamānuñ, -uñ*]

sulh: *Barış.*

Şulha gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma illā ezel ğavġā-y-ıla (*Muħibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [*şulha, -a*]

sultān: *Sevgili, yar.*

Burķa'uñ keşf it yüzüñ göster bugün 'āşıklara / Kullaruñ şaf şaf durup **sultānın** eyler ārzü (*Muħibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [*sultānın, -ın*]

sultān: *Padişah | Sevgili; gönül sultānı.*

Żabt ider kişver-i 'ışķı bu Muħibbī şeb ü rüz / Hüküm tuġrāsı geelden berü **sultānumdan** (*Muħibbī Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*sultānumdan, -um, -dan*]

sultān: *Allah.*

Sanmañ ki beni cānumı cānāna virmezsin / Ben bir kulam varumı **sultāna** virmezsin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*sultāna, -a*]

sultān: *Hükümdar, sultan.*

Sanma iy dil kim gedā hem-ser ola **sultān-ıla** / Buni fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin (*Muħibbī Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*sultān-ıla, --ıla*]

sultān: *Hükümdar, melik, padişah.*

Sahn-ı cemende cem' idüp ezhârı bād-ı şübh / Ol meclis içre cümlesi **sultân** didi güle (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 2). [sultân,]

sultân: Hükümdar, padişah.

Āsitanuñda senüñ biz kullaruz / Lık sen bu 'âlemüñ **sultânısın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 2). [sultânısın, -ı, -sın]

sultân: Hükümdar, melik, padişah.

Bu gönüm tahtınuñ **sultânı** sensin / Ne kim emr itse olur bende fermân (Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3). [sultânı, -ı]

sultân: Hükümdar, padişah || Allah.

Ĥamdü-lillâh ki yine t̄alib-i cānānam ben / Bende-i 'ışk olalı 'āleme **sultānam** ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1). [sultānam, -am]

sultân: 1. Hükümdar. 2. Kainatın tümüne hükmeden, hüküm sahibi olan Allah.

Güzeliñ kişverine dinse [de] **sultân** uşta sen / Kapsında cān u dilden bende-fermân uşta ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1). [sultân,]

sultân: Hükümdar. || Sevgili, gönül sultanı.

Nigārā gel bugün göster cemālüñ / Durur kullar olup **sultāna** teşne (Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 3). [sultāna, --a, -]

sultân: 1-Sevgili, yar. 2-Osmanlı padişahları hakkında, diğer İslâm hükümdarları gibi, kullanılan bir unvan, padişah, hükümdar.

Kamu şehler kapusunda gedādur / Ki şāhān-ı cihān-ārā öst **sultân** (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 2). [sultân,]

Niçeye dek idesin cevri ü cefā zulm u sitem / İstemez zulm olduğın 'adl issi **sultân** kimseye (Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 3). [sultân,]

sultân iken: Sultan iken.

İy Muhibbî ser-te-ser bu 'āleme **sultân iken** / Bende olduñ 'ışka āh u vā getürdüñ başuma (Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 5). [sultân iken,]

sultân ol: Sultan olmak.

Gele iy Yūsuf-ı Mısrî gönül tahtında **sultân ol** / İki yirden akıtdum Nıl'i gözüm mācerāsından (Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4). [sultân ol,]

sultān olan: *Padişah olmak.*

İy Muhibbî da‘vet itme meclise meh-rûlar[ı] / İhtiyâr eyler m[i] hiç **sultān olan** kul şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 5*). [*sultān olan,]*

Her işi eyleyen çü odur ihtiyâr anuñ / Hiç vire mi irâdeti **sultān olan** kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*sultān olan,]*

sultān-ı ‘âlemsin: *Âlemin sultanı.*

Hüsrevâ çün hüsn-ile **sultān-ı ‘âlemsin** bugün / Zulm-ı ‘uşşâk eyleme âhir sorılır dâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [*sultān-ı ‘âlemsin, -sin]*

sultān-ı çemensin: *Çemen sultanı.*

Güle dirler saña şâh-ı reyâhîn / Otur şâhâne **sultān-ı çemensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 2*). [*sultān-ı çemensin, -sin]*

sultān-ı cihân: *Cihan padişahı.*

Ârzü itme vişâlin iy Muhibbî fâriğ ol / Sen gedâsin bir çalender ol ho **sultān-ı cihân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*sultān-ı cihân,]*

sultān-ı ğam: *Gam sultanı.*

Menzil kılup **sultān-ı ğam** kondı harîm-i sineye / Geydürdi miñnet hîl‘atin bu ‘âşık-ı dîrîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 1*). [*sultān-ı ğam,]*

Gönlüme **sultān-ı ğam** gelse gözüm gevher saçar / Ziyet ider yollarını dürr ile mercân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5*). [*sultān-ı ğam,]*

sultān-ı ğama: *Gam sultanı.*

Sultān-ı ğama göz yaşı çün leşker olupdur / Baş üzre çeküp âhını zerrîn ‘alem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 2*). [*sultān-ı ğama, -a]*

sultān-ı gül: *Gül sultanı.*

Gülşende gör **sultān-ı gül** ezhârını cem‘ eylemiş / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şâh-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [*sultān-ı gül,]*

Geldi o meclise **sultān-ı gül** güle güle / Şâh-ı çemende cem‘ idüp ezhâr[ı] bād-ı şubh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 2*). [*sultān-ı gül,]*

sultān-ı habes: *Habeş ülkesinin sultanı.*

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi **hattı** dilberüñ / Didüm ki **sultān-ı Habeş** Rum'a gelüpdür ceng için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [*sultān-ı habeş,]*

sultān-ı hüsn: *Güzellik sultanı.*

Dest-i hicrāndan şikāyet idem iy **sultān-ı hüsn** / Şevketüñ efzün ola vaşluñla ger dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 2*). [*sultān-ı hüsn,]*

sultān-ı 'ışk: *Aşk sultanı, sevgili.*

'Āşıkuñ katline çün kim hüküm ider **sultān-ı 'ışk** / Katlı isnād eylemek lāyık midur cellāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 3*). [*sultān-ı 'ışk,]*

Haymesin şahrāya kurdı çün yine **sultān-ı 'ışk** / Cem' ider 'āşıqları beñzer ki 'arz eyler sipāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*sultān-ı 'ışk,]*

İy Muhibbî her ne yirde cāy ide **sultān-ı 'ışk** / Cān u dil hākister eyler üstühvānı sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [*sultān-ı 'ışk,]*

Egerçi gitdi dil elden veli **sultān-ı 'ışk** oldı / Ğam u ğuşşa vezir olmış anuñ solıyla sağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*sultān-ı 'ışk,]*

sultān-ı 'ışkuñ: *Aşk sultanı, sevgili.*

Geçer **sultān-ı 'ışkuñ** hükmi cārī / Tefāvüt eylemez pīr ü cüvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 3*). [*sultān-ı 'ışkuñ, -uñ]*

sultān-ı men: *Benim sultanım, sevgilim.*

Bu Muhibbî'ye cefā vü cevr gördüñ müstehak / İy güzeller husrevi iy şāh u iy **sultān-ı men** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [*sultān-ı men,]*

sultāniyye: *Sultāniyye.*

Feth idüp Tebriz'i geçdük çünki **Sultāniyye'den** / Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*sultāniyye'den, -'den]*

sümme vallāhi: *Vallahi.*

Cān fedā itmez Muhibbî yoluña dimiş raķīb / **Sümme vallāhi** yalandur dōstum tek sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [*sümme vallāhi,]*

suñ: *Vermek, uzatmak, takdim etmek.*

Gül mevsiminde sākī çü serv-i hūrām ola / Ol **sunmayıcak** mey içer isem hārām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 1*). [*sunmayıcak, -mayıcak]*

suñ: Uzatmak, vermek | arzetmek.

Uzatma bugün zulm elini senden alçaga / Tâ kim yakaña **sunmaya** rûz-ı şümâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [*sunmaya, -maya*]

suñ: Takdim etmek, ikram etmek, uzatmak.

Terk eyle bugün câmeñi serâpâ bürehne ol / Yarın yakaña **sunmaya** her nâ-bekâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*sunmaya, -ma, -y, -a*]

suñ: Sunmak, takdim etmek.

Her ne gelürse mihr eger cevri râzıyam / **Sundum** nigâra cân-ıla çün ihtiyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 4*). [*sundum, -dum*]

Sundum hezâr ‘acz-ile dildâra zâr elin / Ammâ ki baña virmedi bir kerre yâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [*sundum, -dum*]

suñ: 1. sunmak 2. ikram etmek.

İster-iseñ bu Muhibbî haşre deñlü mest ola / Kâse-i gerdün ile sâķi şarâb-ı ‘ışķı **sun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*sun,*]

Gel iy sâķi berü **sun** sen şabûhı / Ğam-ı dilber beni öldürdi bil sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2634, Beyit 3*). [*sun,*]

Sâĝar-ı çeşm-ile **sun** hûn-ı ciĝer nûş idelüm / Maţbaĝ-ı ĝamda dilâ derd ü belâ aş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 4*). [*sun,*]

suñ: Sunmak II ikram etmek.

Cân u dil ile yanmaga pervâneler gibi / Şem‘-i cemâl-i hüsnüñe ‘aşık **sunar** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3*). [*sunar, -ar*]

suñ: Sunmak, vermek, takdim etmek.

İçmez Muhibbî yire ine Zühre-i felek / **Suna** şarâbı ger kadeh-i âfitâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*suna, -a*]

sun-: Vermek, uzatmak, takdim etmek.

Şi‘r içinde Muhibbî akrânuñ / Var-ısa **sunsun** el sunam niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*sunsun, -sun*]

sun-: Bir şeyi birine nezaketle vermek, takdim etmek.

Cefâ tîrine tut sîne belâ tîğına **sun** gerden / Cihânda geçmedük miñnet dilâ hîç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [*sun,]*

sun: İş, eser.

Ĥudâ'nuñ **şun** 'ını zâhir mu'ayyen görmek istersen / Muķâbil eyle rüyuña ele al âyîne bakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*şun 'ını, -i, -(n)ı]*

sümbül: Far. Maruf çiçek, sümbül, saç.

Öykündüğü-çün zülfine **sümbülleri** gördüm / Taglarda biter yüzi kara başı aşaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*sümbülleri, -ler, -i]*

'Anber-i zülfini añmış bâğda nâgeh şabâ / İşidüp olmuş perîşân anı **sümbüller** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2*). [*sümbüller, -ler]*

sümbül: Sümbül.

Ne **sümbüldür** saçuñ iy çeşmi âhû / Beni dîvâne eyler âhîr âh o (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 1*). [*sümbüldür, -dür]*

'Aceb **sümbül-durur** boynuñda zülfün / Ya müşğ-ile karışmış 'anberîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3*). [*sümbül-durur, --durur]*

sümbül: Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek.

Yüzün güldür saçuñ **sümbül** boyuñ serv / Görüben itdüren bu ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [*sümbül,]*

Dehâni gonca gül 'arız teni nesrîn haṭı **sümbül** / Ĥudâ saklaya ol ĥüsni kazâ-yı âsümânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*sümbül,]*

İy lebi gonca vü gül 'arız u şîrîn dehenân / İy boyı serv-i sehî **sümbül** sîmîn zeķanân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [*sümbül,]*

Bâde vü şaĥn-ı çemen sâķî-i gül-fâm olsa / Ruĥı gül saçları **sümbül** gözi bādâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [*sümbül,]*

'Aceb mi gördüm anı **sümbül** otlar / Gözini beñzedem âhû-yı Çîn'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 6*). [*sümbül,]*

sümbül: Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek. Beyitte sevgilinin saçı sümbüle benzetilmiştir.

Niçe **sümbül** niçe kâkül niçe gîsüdur bu / Niçe 'aşıkıları dîvâne kılan bûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 1*). [*sümbül,]*

sümbül: Bilinen bir çiçek. II Sevgilinin sümbül gibi saçı.

Gāh gül göster ü geh **sümbülün** iy serv-i sehī / Nāz-ıla gāh gehī şīve-i şemşād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [*sümbülün, -ün*]

sümbül: *Sevgilinin sümbüle benzeyen saçı.*

Dagıdup **sümbüllerün** çin eyleyüp ebrülaruñ / Ğamzelerle hün-ı ‘aşık dökmede cellādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 3*). [*sümbüllerün, -ler, -ün*]

sümbül: *Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek. II Sevgilinin dağılık ve kıvrımlı olan saçı.*

Saçlaruñ **sümbül** boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen / Hüsnüñi kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*sümbül,]*

sümbül midür: *Sümbül midür?.*

‘Ārız midür bu cānā ya āfitāb-ı rahşān / **Sümbül midür** ya kākül ya zülf-i ‘anber-efşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [*sümbül midür,]*

sümbül saçına: *(Sevgilinin) sümbüle benzeyen saçı.*

Sümbül saçına irmek için hem çü Muhibbî / Geldi ki asa kendüzini dāra benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 5*). [*sümbül saçına, -ına*]

sümbül saçınuñ: *(Sevgilinin) sümbüle benzeyen saçı.*

Baña **sümbül saçınuñ** her kılı ejder görünür / Sihir ‘ilmini bilür gözleri cādüdür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 3*). [*sümbül saçınuñ, -ınuñ*]

sümbül saçıñ: *(Sevgilinin) sümbüle benzeyen saçı.*

Baña gül ruñlaruñ **sümbül saçıñ** bes / Gerekmez bakmayam ezhāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [*sümbül saçıñ,]*

sümbül yirine: *Sümbül yirine.*

Büy-ı zülfüñ getüre gülşene ger bād-ı şabā / Kara yaslu oluban key katı **sümbül yirine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 2*). [*sümbül yirine,]*

sümbül-i perişān: *Perişān sümbül (saç yirine).*

‘Ārız midür yāhūd meh ya āfitāb-ı tabān / Kākül midür yāhūd zülf ya **sümbül-i perişān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [*sümbül-i perişān,]*

şundi: *Vermek, uzatmak.*

Cevr ü cefāya **sundu** yine rūzigār elin / Var mı cihānda men´-ile kimse dutar elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*sundu, --dı*]

şunğūr: *Doğana benzeyen yırtıcı, avcı kuş.*

Ol hü mā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçak degül **şunğürdan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [*şunğürdan, -dan*]

şun´-i hudā: *Allah'ın yaratması.*

İy Muhibbī kime baksañ bil anı **şun´-i Hudā** / Ta´na daşın atma gördükde göz ü kaş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [*şun´-i hudā,]*

şunil: *Sunulmak.*

Ezelden baña **şunıldı** şarāb-ı ´ışkı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin habb-ıla afyün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*şunıldı, -dı*]

şunil: *Sunulmak, ikram edilmek II vermek.*

Muhibbī agla sen dildār gülsün / Saña girye **şunılmış** aña ħande (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 5*). [*şunılmış, -mış*]

şunil: *Sunulmak, verilmek.*

Kime **şunıldı** ezelde nūş itdi cām-ı ´ışk / Kalmaya nāmūs u ´ārı eylemez ol meyl-i cāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2859, Beyit 4*). [*şunıldı, -dı*]

Gül-i nev-reste ben ebr-i bahāram / Baña girye **şunıldı** aña ħande (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 4*). [*şunıldı, -dı*]

Şād-ile feraḥ-ı zevk **şunıldı** ezel güle / Endüh u belā nāle vü feryād bülbüle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2934, Beyit 1*). [*şunıldı, -dı*]

şunmadı: *Sunmak, vermek.*

Düşdi Muhibbī yirlere pā-māl-i ´ışk olup / Derdā dirīg **şunmadı** bir kerre yār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*şunmadı,]*

şüpür: *Süpürmek, temizlemek.*

Müjem ferrāş olup her dem **şüpürse** kūy-ı dildārı / Savurmaga su isteyü gelür çeşmüm saķāsından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2654, Beyit 4*). [*şüpürse, -se*]

şür: *Sürmek.*

Göklere irse başuñ gelmeye gönlüñe gurūr / Yüzüñi yire **sürüp** kendüzüñi mür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [*sürüp, -üp*]

Sen şehüñ hāk-i rehin çarha sabā çıkarıcek / **Süreler** anı melā'ik yüzi pīrāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [*süreler, -e, -ler*]

sür: *Bir maddeyi ince bir tabaka halinde yaymak.*

Hançer-i dest-i sitemle beni kırban idicek / Bārī ol vaqt **sür** sen alnuña bu kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 2*). [*sür,]*

sür-: *Sürmek.*

Ola kim cür'a-i la'linden ola baña naşīb / **Süreyim** yire yüzüm hāk-ile yeksān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5*). [*süreyim, --e, --y, --im*]

sür-: *Kovmak, uzaklaştırmak.*

Usanduñ bizi **sürdüñ** hıdmetüñden / Binā çār eyledük biz dañı yāhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*sürdüñ, -dü, -ñ*]

sür-: *Değdirmek, dokundurmak.*

Sürdi yüzüme āl-ıla bir kerre yār elin / Kaşşāb sandı kan-ıla görenler nigār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [*sürdi, -di*]

sürāhī: *İçine şarap konan uzun boyunlu kap.*

Mey-hvōra çünki olmasa gül sāğarı yiter / Bülbül yirine var **şurāhīde** kılkuula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*şurāhīde, -de*]

sürāhī: *İçerisini su, şarap gibi içeceklerin konulduğu derin kap.*

Ele sāğar aluban mest olam [mı] / Baña baş egdüren **şurāhī** sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 5*). [*şurāhī,]*

Meclis içre her kadeh san bir gül-i aħmer-durur / Bülbül olmışdur **şurāhī** diñle kılkuul şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 2*). [*şurāhī,]*

Bāğda mül tolı sāğar dutalım gül yirine / Kılkuul itsün ko **şurāhī** yine bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [*şurāhī,]*

surāhī-ves: *Sürahi gibi.*

Sākiyā meclisde mey sun gel bize inşāf-ıla / İçelüm anı **şurāhī-ves** derün-ı şāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 1*). [*şurāhī-ves,]*

süre süre: *Süre süre.*

Süre süre başa iltüm çün maḥabbet baydağın / Devletinde pâdişâh-ı 'ışkuñ ferzâneyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 4*). [*süre süre,]*

süret: *Şekil, resim, biçim.*

Cām içre gördi rüyuñ oldı Muḥibbî ḥayrân / Kim gördi böyle **şüret** cām-ı cihân-nümâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 9*). [*şüret,]*

şüret-i cānān: *Sevgilinin dış görünüşü, resmi.*

Şüret-i cānān dilā āyine-i dilde 'ayān / Var-iken saña ḥayāl-i ḥaṭṭ u ḥāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [*şüret-i cānān,]*

şüret-i ferhād'ı: *Ferhad'ın resmi.*

Şüret-i Ferhād'ı naḳş itdüm yine müjgān ile / Hıştı bālüm kılup yārān anı seng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*şüret-i ferhād'ı, -'ı]*

şüret-i merdüddan: *Reddedilmiş, döndürülmüşlerin sureti.*

Zāhidā kendüñ görüp her bir kese ṭa'n eyleme / Örnek al kendini görüp **şüret-i merdüddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [*şüret-i merdüddan, -dan]*

surh: *Kan, kanlı gözyaşı.*

Yaşum **surh** u ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme 'ışka getürdüm dü güvāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*surh,]*

surh eylemiş: *Kırmızılaştırmak.*

Jālelerden gūşına dürler takupdur şāh-ı gül / Cāmesin **surh eylemiş** bir yār-ı ra'nādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*surh eylemiş, -miş]*

surh-püş oldı: *Kırmızıya bürünmek; kıpkırmızı olmak.*

Surh-püş oldı yine içdi mey-i nāb ruḥı / Sanki ḥübān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [*surh-püş oldı, -dı]*

sürh-rü: *Kırmızı yüz.*

Yüzüne gül beñzerem dimiş ḥacil / Olduğıçün dirler aña **sürh-rü** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [*sürh-rü,]*

sürme eyle: *Sürme yapmak, sürme diye göze sürmek.*

Şâne eyle zülfüne hüsn-ile ra' nâsın bugün / **Sürme eyle** çeşme çün bir rüy-ı zîbâsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [*sürme eyle,]*

sürme ideyin: *Sürme edinmek, sürme olarak kullanmak.*

Sürme ideyin gözlerüme iy şabâ getir / Hâk-i derini kühl-i Şifâhân'a virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [*sürme ideyin, -eyin]*

sürme kılam: *Sürme haline getirmek. Göze çekilen sürme tozu haline getirme.*

Hâk-i pâyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirîğ / **Sürme kılam** an[1] ben bu dîde-i hün-âbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 3*). [*sürme kılam,]*

sürmedân: (*Fa.*) *Sürme hokkası.*

Hâk-i pâña virseler bil bî-bahâdur bu cihân / Hâk-i râhuña olupdur iki çeşmüm **sürmedân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*sürmedân,]*

sürü-: *Sürüklemek, bir şeyi yerden kaldırmaksızın götürmek.*

Deryâ-yı 'ışka düşdüm emvâc başdan aşdı / Göñlüm sefinesini **sürür** kenâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 3*). [*sürür, -r]*

sürüduñ ile: *Şarkı, türkü, nağmenle.*

Sürüduñ ile toldur berr ü bahrı / Şadâ-yı 'ışkı çıkar âsümâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 6*). [*sürüduñ ile,]*

sürün sürün: *Sürüne sürüne.*

Ka'bedür küyü gelür **sürün sürün** 'aşıklar / Ya'ni varup virmege kurbânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3*). [*sürün sürün,]*

sütün: *Direk, sütun.*

Hâne kesdi bî-sütün sengden Muhibbî dirmed / İtmese idüm derün-ı âhdan aña **sütün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 5*). [*sütün,]*

su'üd ider: *Yükselmek.*

Düd-ı dil çün **su'üd ider** felege / Yirde kalmaz bu âh u zâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 4*). [*su'üd ider,]*

süvâre oldı: Binici olmak, ata binmek.

Çevgân idüp elde dutar zülfini dilber / Top eyle başuñ oldı çün esbine süvâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3*). [*süvâre oldı, -dı*]

suya saldı: Suyu vermek.

Zülfî gör göz göre asılmaga boynına gelür / Başdan geçdi meger saldı kilîmin suya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4*). [*suya saldı, -dı*]

süz-ı eş'aruñ: Şiirlerin ateşi.

Egerçi **süz-ı eş'aruñ** Muhibbî 'âlemi tutdı / Ğurür idüp dime bir şâhib-i 'izz ü celâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [*süz-ı eş'aruñ, -uñ*]

Egerçi **süz-ı eş'aruñ** Muhibbî 'âlemi yakdı / Ğurür-ıla sakın dime ki bir şâhib-kemâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 5*). [*süz-ı eş'aruñ, -uñ*]

süz-i hüsvrev: Hüsvrev 'in ateşi.

Süz-i Hüsvrev var iken şî'r içre her dem hâşılıuñ / İy Muhibbî sen hayâlât-ı Kemâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [*süz-i hüsvrev,]*

süz-ı husrev'den: Hüsvrev'in ateşi (*Hüsvrev'in şiiri bağlamında kullanılmıştır.*).

Bu Muhibbî **süz-ı Hüsvrev'den** yakar çünki çerâğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 5*). [*süz-ı husrev'den,]*

Nazm u eş'aruñ Muhibbî **süz-ı Hüsvrev'den** haber / Çün virür bir nükte korsañ n'ola Selmân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [*süz-ı husrev'den,]*

süz-ı husrev'den: Hüsvrev 'in ateşi.

Muhibbî şî'r ü eş'aruñ ko dem dem süzinâk olsun / Kelâmı **süz-ı Hüsvrev'den** yakar mîr-i suhensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [*süz-ı husrev'den, -'den*]

süz-ı 'ışkı: Aşk ateşi.

Şem '-i hüsnüñ kadrini bilmez hevâdâr olmayan / **Süz-ı 'ışkı** añlamaz pervâne-veş nâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1*). [*süz-ı 'ışkı, -ı*]

süzinâk olsun: Yakıcı, etkileyici olmak.

Muhibbî şî'r ü eş'aruñ ko dem dem **süzinâk olsun** / Kelâmı süz-ı Hüsvrev'den yakar mîr-i suhensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [*süzinâk olsun, -sun*]

sūznāk eyler misin: Yakıcı hale getirmek.

İy Muhibbî hāne-i ‘uşşāka āteş salmaga / Ruḥları zikriyle şi‘ri **sūznāk eyler misin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [*sūznāk eyler misin, -r misin*]

sahrāda: Çöl.

Dāğlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāğlardur sanasın **şahrāda** konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*şahrāda,]*

sakın: "Dikkat et, dikkatli ol" anlamında uyarı sözü.

Zülfüñüñ olduğu budur bāğ-ı hüsnüñe yakın / Güllerüñ dirmek diler bir uğrı Hindü’dur **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*sakın,]*

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi niçe yavrı uçurmuşdur yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*sakın,]*

Sakın āhumdan iy āfitāb sakın / Olmasun yüzüñe şehāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1*). [*sakın,]*

Sakın āhumdan iy āfitāb **sakın** / Olmasun yüzüñe şehāb **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1*). [*sakın,]*

Sakın āhumdan iy āfitāb **sakın** / Olmasun yüzüñe şehāb **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 1*). [*sakın,]*

Sakın aldanma cihān revnaķına / Hāl diliyle saña dir rebāb **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 2*). [*sakın,]*

Sīm ü zerden olursa ger kaşruñ / Āhir olısar ol ḥarāb **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*sakın,]*

Ser-i ‘uşşāk hevā-y-ıla tolu / Bāda virür seni de ḥvāb **sakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*). [*sakın,]*

Sakın ‘uşşākı kovma bülbülüñdür / Alursın boynuña hūn-ı hezārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 4*). [*sakın,]*

Naḥl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden **sakın** / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5*). [*sakın,]*

sanma: ... olduğunu düşünmek.

Cān virüp **sanma** Muhibbî alasin bir büseyi / Kimseler hüsnü metā‘ına ḥarīdār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 5*). [*sanma,]*

Senüñ kaşduñda vardur ḳatlı-i bende / Ben oldum mürde çokdan **sanma** zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*sanma,]*

İtseñ eger cevır ü cefâ **sanma** incinem / Her ne gelürse senden ol baña kām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 5*). [*sanma,]*

Muhibbî murğ-ı dil ancak yalunuz **sanma** bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzâğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*sanma,]*

sanup: ... *olduğunu düşünmek.*

Menzil-i ‘ışkı yakın **sanup** aña dil baglama / Ugraya niçe ‘adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*sanup,]*

Çün mār-durur zülf[i] nigāruñ hāzer eyle / Kākül **sanup** el sunubanı aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*sanup,]*

su: *Akarsu, ırmak, su.*

‘İşkuma gözüm yaşı Muhibbî nişānedür / Hün-āba dönüp akduğı her **sū** girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 5*). [*sū,]*

Ş

şābās: "Aferin, bravo" anlamlarında takdir sözü.

Uşbu şî'r-i ḥaseni ger işide ehl-i ḥired / Diye taḥsîn Muḥibbî saña **şābās** olsun (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*şābās,]*

Şābās diye her kim işide bu nazmuñı / İtdüñ Muḥibbî şî'rüñi çün hoş edā-y-ıla (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7*). [*şābās,]*

şād idesin: Mutlu etmek.

İy şabā ger kūy-ı dilberde beni yād idesin / Umaram ki bu dil-i mecrūḥumı **şād idesin** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*şād idesin, -esin]*

İy şabā ger yār kūyında beni yād idesin / Derd ü ğamdan kurtarup bu gönlümi **şād idesin** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*şād idesin, -esin]*

Vaqt olmadı mı iy şūḥ beni yād idesin / Ğuşşadan kurtaruban vaşluñ ile **şād idesin** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*şād idesin, -esin]*

Niçe iy kaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bāri at ğamzeñ okın bu dilümi **şād idesin** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 1*). [*şād idesin, -esin]*

şād ideyin: Mutlu etmek.

Mey içüp yine bu ğamgîn dilümi **şād ideyin** / Anı bir laḥza hele ğuşşadan āzād ideyin (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*şād ideyin, -eyin]*

şād ol: Mutlu olmak.

İy dil hevā-yı kākül için zülf-i ḥamdasın / **Şād ol** gönül ki silsile-i bend-i ğamdasın (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [*şād ol,]*

şād olur: Sevinmek.

Kebkebün izin görüp bu cān u gönülüm **şād olur** / Bir gedā yol üzre san kim irişür dirhemlere (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 3*). [*şād olur,]*

Olur dil şād irişse pāy-ı būsā / Sanasın mālîk olur taḥt-ı Rūs'a (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 1*). [*şād olur,]*

şād olur: Sevinmek, memnun ve mutlu olmak.

Segriyüp çeşmüm kaçan şādî nişanı depreşe / **Şād olur** gönülüm umar kim tuş ola ol mehveşe (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*şād olur,]*

şād oluram: Şād olmak.

Göricek gül yüzünü ğāyet-ile **şād oluram** / Kalmaz gözde nem ü dilde ğam-ı bār-ı girān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [*şād oluram, -uram*]

şād u ğam: *Sevinç ve keder.*

Feraş **şād u ğam** u ğuşşa Muhibbî gitdi ser-cümle / Bi-ḥamdillāh gelüp miḥnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*şād u ğam,]*

şād u ḥandān olursın: *Şen ve sevinçli olmak.*

Bugün bunda olursān zār u maḥzūn / Olursın yarın anda şād u ḥandān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 5*). [*şād u ḥandān olursın, -ursın*]

şād u ḥurrem: *Neşelenmek | sevinçten uçmak.*

Bāğ ara gül gibi gülüp servi gibi salınan / **Şād u ḥurrem** dāyimā mesrūr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*şād u ḥurrem,]*

şādān: (*Fa.*) *Sevinçli, mutlu.*

Her kişi **şādān** u ḥandān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim ki ‘āşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [*şādān,]*

şādān eyle: *Sevinçli, bahtiyar eylemek.*

İy tabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir güle bak yüzüme gönlümi **şādān eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 1*). [*şādān eyle,]*

şād[ān] olmayan: *Sevinçli, mutlu olma.*

Ġamuñla olmayan şād[ān] gönül her dem ḥarāb olsun / Kül olsun nār-ı ‘ışk-ıla yanup küllī tūrāb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [*şād[ān] olmayan, -yan*]

şādān olup: *Mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek.*

Yarın ki şālihān ‘amel ‘arzın ideler / **Şādān olup** cennete her biri tuta rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*şādān olup,]*

şādān olur: *Sevinmek, mutlu olmak.*

Gehī **şādān olur** dil ğāhi ğamġīn / Özin beñzetdi çarḥ-ı inqılāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 7*). [*şādān olur,]*

şādān u ḥandān: *Mutlu ve sevinçli.*

Kimi hoş-dil yürür **şādān u ḥandān** / Kimi mahzūn tutar ğamla enīse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [*şādān u ḥandān,]*

şādī: *Far. sevinç, mutluluk.*

Segriyüp çeşmüm kaçan **şādī** nişānı depreşe / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola ol mehveşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*şādī,]*

Gelse Muhibbī **şādī** ğam ardıncadur gelür / Dehrün hemīşe ḥālī budur inķilāb-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2890, Beyit 6*). [*şādī,]*

şādılık: *Sevinç, mutluluk.*

Gül işitmiş ‘arız-ı yāra anı beñzetdügüm / **Şādılığından** kızarmışdur meger güle güle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 5*). [*şādılığından, -ğından]*

şādılık: *Sevinç, mutluluk.*

Ḥāk-i pāyuñ efser ola başuma / **Şādılıktan** basmayam pā ber-zemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 3*). [*şādılıktan, -dan]*

şādmān: *Memnun, mesrur, sevinçli.*

Şādmānsın ‘ışķ-ıla beñzer ğamuñ sultānısın / Bāde nūş it koma elden diyeler Cem’sin bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2560, Beyit 4*). [*şādmānsın, -sın]*

şafak: *1. Güneş doğmadan önce ufukta görülen aydınlık 2. Güneş battıktan sonra ufukta kalan kızılık [Kelimenin Arapça’daki asıl mânâsı bu ise de dilimizde çok az kullanılmıştır].*

Tulū ‘ itdi **şafağdan** rüy-ı nīgü / Didi encüm biri birine yāhū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 1*). [*şafağdan, -dan]*

şāfi: *Şifa verici, veren.*

İy ṭabīb-i dil neden göndermedüñ **şāfi** cevāb / Yoḥsa göz göre bu miskīni helāk eyler misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [*şāfi,]*

şāfi: *Hastaya şifa veren.*

İy ṭabībüm ḥastayam vir baña bir **şāfi** cevāb / Ḥālūme eyle nazar bir kez meded eltāf-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*şāfi,]*

şāh: *Padişah, hükümdar | sevgili.*

Sanma zāhid ‘ışķ eri pendüñle **şāhından** geçe / Hiç zağan söziyle bülbül geçe mi gülzārdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [*şāhından, -in, -dan]*

şāh: Padişah, hükümdar.

Egerçi zāhiren baksāñ cihān mülkine **şāham** ben / Nazar ma‘nī yüzinden ger kılursañ hāk-i rāham ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*şāham, -am*]

Maḥabbet mülkine **şāham** ‘alemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipāham ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2668, Beyit 4*). [*şāham, -am*]

şāh: (شاه- شه) i. (Fars. şāh – şeh) Pâdişah, hükümdar:.

Cihān mülkine **şāh** olmak gerekmez bañā ‘ālemdē / Muhibbī kapuña hizmet ider kemter ‘abīd olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 5*). [*şāh,]*

Didüm öldi Muhibbī didi ol yār / Gedālar ölse **şāh** eyler mi kaygu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 6*). [*şāh,]*

Şehā kapuñda olmak baña bende / Gelür yig **şāh** olam ger mülk-i Sin’de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 1*). [*şāh,]*

şāh: Hükümdar, padişah.

Vaşlını ummak Muhibbī dil-rübānuñ key bedī‘ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser oldı **şāh-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*şāh-ıla, --ıla*]

şāh: Hükümdar, melik, padişah.

Cihān maḥbūblarınıñ **şāhı** sensin / Güzeller kamu encüm mähı sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2538, Beyit 1*). [*şāhı, -ı*]

şāh: Efendi, hükümdar. II Sevgili.

Bugün ‘adl eyle gel **şāhum** nazar kıl / Kapuñda nāle vü āh u enīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [*şāhum, -(u)m*]

şāhāne: Şahlara yakışacak şekilde.

Güle dirler saña şāh-ı reyāhīn / Otur **şāhāne** sultān-ı çemensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2546, Beyit 2*). [*şāhāne,]*

şāhān-ı cihān-ārā: Cihan içindeki padişahlar.

Kamu şehler kapusunda gedādur / Ki **şāhān-ı cihān-ārā** öst sultān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2513, Beyit 2*). [*şāhān-ı cihān-ārā,]*

şāhbāz: Becerikli, yiğit, kahraman olmak.

Ola ki şayd ide **şahbâz** çeşmi / Dilâ dil murğını dürrâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 3*).
[şahbâz,]

şahbâz: Şahin.

Sakın aldanma bu dünyâ çü miñnet **şahbâzıdur** / Niçe senüñ gibi yavrı uçurdı âşiyânından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [şahbâzıdur, -ıdur]

şahbâz: Doğan kuşu. II Aşık.

Bâz-ı gönlüm tu‘me-i dünyâya meyl itmedi / **Şahbâzi** görmemişlerdür varup kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [şahbâzi, -ı]

şahbâz: Doğan kuşu. II aşık.

Gözleri üstinde yârûñ dir gören ebrûların / Şaydın almış iki **şahbâz** takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [şahbâz,]

Meyl kılmadı mecâz-ıla gönül hiç kese / Per açar mı **şahbâz** olan şikâr-ı megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [şahbâz,]

şah-ı ‘âlem olmakdan ise: Alemin padişahı olmaksansa.

Baña olmakdan ise şah-ı ‘âlem hoş gelür / İrişem ben bir gedâ olup irem pâ-būsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 2*). [şah-ı ‘âlem olmakdan ise,]

şah-ı ‘âlemdür: Alemin padişahı, sevgili.

Şah-ı ‘âlemdür bugün ‘âşıklara rahm itmege / Tâc-ı zer başına egmiş şah-ı devrândur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [şah-ı ‘âlemdür, -dür]

şah-ı cihân: Cihan şahı.

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyâr eyle / Varup cânâneye kul ol sakın **şah-ı cihân** olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2*). [şah-ı cihân,]

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyâr eyle / Varup cânâneye kul ol sakın **şah-ı cihân** olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 2*). [şah-ı cihân,]

şah-ı devrândur: Devrin padişahı.

Şah-ı ‘âlemdür bugün ‘âşıklara rahm itmege / Tâc-ı zer başına egmiş **şah-ı devrândur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [şah-ı devrândur, -dur]

şah-ı dil-firîb: Gönlü aldatan sevgili.

Bilsem neden cevr-ile ol **şāh-ı dil-firīb** / Virüp cefā dil alup ider mu‘āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 3*). [*şāh-ı dil-firīb,]*

şāh-ı encüm: *Yıldızların şahı II Güneş.*

Kevkebî baht eger yār ola bu bî-dil ile / **Şāh-ı encüm** görüp ola hacil kevkebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [*şāh-ı encüm,]*

şāh-ı ğam: *Acının ve kederin padişahu I âşık.*

Şāh-ı ğam dil hānesine her kaçan kılşa nüzül / Gevher-i eşki gönül kıl yolına ĩşār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [*şāh-ı ğam,]*

şāh-ı ğam: *Acının ve kederin padişahu II Sevgili.*

Şāh-ı ğam gelmek dilerse uşbu gönülüm şehrine / Nesi var kosun nizā‘ı ‘aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*şāh-ı ğam,]*

şāh-ı ğam: *Acının ve kederin padişahu II âşık.*

Şāh-ı ğam gelse Muhibbî bu gönül hānesine / Pâyına dür dökerem dide-i giryānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 5*). [*şāh-ı ğam,]*

şāh-ı ğamı: *Acının ve kederin padişahu. II âşık.*

Gözüm yaşın şarāb itdüm yanuk bagrum kebāb itdüm / Ziyāfet eyledüm **şāh-ı ğamı** çeşmüm otasında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6*). [*şāh-ı ğamı,]*

şāh-ı ğaznî: *Gazneli Sultan Mahmud.*

‘İşkda bir hāşşa vardur şāhları eyler gedā / **Şāh-ı Ğaznî** padişāh-iken kul itdi bir kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*şāh-ı ğaznî,]*

şāh-ı gül: *Güllerin şahı.*

Jälelerden gūşına dürler takupdur **şāh-ı gül** / Cāmesin surh eylemiş bir yār-ı ra‘nādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*şāh-ı gül,]*

Zeyn olında yir yir ezhār-ıla taht-ı çemen / **Şāh-ı gül** gösterdi bu dehre taħammüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*şāh-ı gül,]*

şāh-ı gül: *Gül padişahu. // Sevgili.*

Serv tek gelse kıyāma her kaçan ol **şāh-ı gül** / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*şāh-ı gül,]*

şāh-ı gülün: *Gül padişahı. // Sevgili.*

Her şüküfe rām olupdur emrine **şāh-ı gülün** / Oturup hüküm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*şāh-ı gülün, -ün*]

şāh-ı hūbān: *Güzellerin şahı, en güzeli.*

Yüzüm hāk eyledüm ben rāh-ı hūbān / Umaram pā koya ol **şāh-ı hūbān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 1*). [*şāh-ı hūbān,]*

şāh-ı hūbān: *Güzeller şahı.*

Şāh-ı hūbān zer külāhın kec-rev itmiş başına / Şi' rüni ezberlemiş şūh-ı gāzel-h'vāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 3*). [*şāh-ı hūbān,]*

şāh-ı hūsün: *Güzellik sultanı || Sevgili.*

Hicr elinden dāda geldüm kapuña **şāh-ı hūsün** / Şevketün ola ziyāde baña ger dād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*şāh-ı hūsün,]*

şāh-ı 'ışk: *Aşk padişahı. // Sevgili.*

Geyürdi **şāh-ı 'ışk** gelüp baña gām hil'atin lāyık / Muhibbî baş çıkar her dem yüri miñnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*şāh-ı 'ışk,]*

şāh-ı 'ışk oldum: *Aşk padişahı olmak.*

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî **şāh-ı 'ışk oldum** / Vezürüm gām olup eşkümlle yürür bir sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*şāh-ı 'ışk oldum, -dum*]

şāh-ı 'ışkam: *Aşk padişahı.*

Şāh-ı 'ışkam dūd-ı āhum āteşidür hil'tüm / Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde 'alemdür āh u vāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 3*). [*şāh-ı 'ışkam,]*

şāh-ı karaman'dur: *Karaman sultanı.*

İy Muhibbî 'ahd ider 'ahdine tiz turmaz döner / Şöyle beñzer nāz-ıla **şāh-ı Karaman'dur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [*şāh-ı karaman'dur, -'dur*]

şāh-ı maħabbet: *Sevgi padişahı -sevgili-*

Timār-ı gāmı vireliden **şāh-ı maħabbet** / Göz yaşlarını itdüm anuñ hāşıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2*). [*şāh-ı maħabbet,]*

şāh-ı mārān: *Şah Maran (yılanların sultanı).*

Lebüñ tiryäkdür kim içse zehri / Ne ğam zülfeynüñ olsa **şāh-ı mārān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2*). [*şāh-ı mārān,]*

Kākülün üzre görenler zülfünü cānā didi / **Şāh-ı mārān** oturur biñ başlu su ‘bān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [*şāh-ı mārān,]*

şāh-ı men: *Padişahım.*

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy **şāh-ı men** / Niçeye dek alasin feryād[u] zār u āh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [*şāh-ı men,]*

şāh-ı rāsītīn: *Gözlerin şahı.*

Kec-rev yürüme toĝrı yolu koma elüñden / Tā ki diyeler senüñ için **şāh-ı rāsītīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [*şāh-ı rāsītīn,]*

şāh-ı reyāhīn: *Reyhanlar şahı.*

Güle dirler saña **şāh-ı reyāhīn** / Otur şāhāne sultān-ı çemensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 2*). [*şāh-ı reyāhīn,]*

şāh-ı şāhān: *Padişahlar padişahı.*

Muhibbî agla añ yüzüñ karasın / Günāhuñ ‘afv ide ol **şāh-ı şāhān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 6*). [*şāh-ı şāhān,]*

şāhid: *1. Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse 2. Bir dāvāda gördüklerini, bildiklerini anlatarak dāvānın halline yardımcı olan veya bir akdın yapılmasında hazır bulunan kimse, tanık.*

Dün beni öldürdüğine hānçeri **şāhid** yiter / Dönüben inkār ider hiç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [*şāhid,]*

şāhid: *Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse.*

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh **şāhid** yiter / Kanda varursa ikisi ‘ışkuma hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [*şāhid,]*

şāhid degül mi: *Şahit değil mi? (şahit).*

Leblerün mey yirine içdü gine kanumuzu / Bize şāhid mi degül uşbu dehanuñdaki kan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*şāhid degül mi,]*

şahları gedā eyler: *Padişahı veya sultanı kul, köle durumuna düşürmek.*

‘İşkda bir hāşşa vardur şahları eyler gedā / Şāh-ı Ğaznī pādişāh-iken kul itdi bir kula (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*şahları gedā eyler, -r*]

şā‘irem: *Şair. şiir yazan ve söyleyen.*

Germ olma şī r ile gel inen şā‘irem dime / Sıgmaz mısın bu ‘āleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*şā‘irem, -em*]

şākir: *Şükür ve hamd edici, eden.*

Pervāne-şifāt cānı Muhibbī oda yakdı / Ğāyet bugün şākirem ol nāruñ elinden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2535, Beyit 7*). [*şākirem, -em*]

şākir olup: *Şükreden olmak, şükretmek.*

Muhibbī şākir olup alur ‘ibret / Bakup dünyāda olan inķilāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 5*). [*şākir olup, -up*]

şām ola: *Akşam olmak. II Kısmet, nasip olmamak.*

Hicrān şebinde yakdı Muhibbī çerāğ-ı dil / Ādet budur şem‘i yakarlar çü şām ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [*şām ola,]*

şām-ı miñnetde: *Acı gecesi.*

Şām-ı miñnetde Muhibbī key katı dil-ħastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol bīmāra su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*şām-ı miñnetde, -de*]

şāne: *Tarak.*

Tarayup zülfini yāruñ pāralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*şāne,]*

Tarayup zülfini yāruñ pāralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*şāne,]*

Zülfinüñ görsem perīşānın perīşān oluram / Pāre pāre ola dāyım göreyim ben şānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [*şānesin, -si, -n*]

Pāralandı dil işitdi zülfüne al kurdugın / Pāralardum bagrumı irse elüm ger şāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [*şāneye, -y, -e*]

Niçe gün itmedüñ zülfin perīşān / ‘Aceb midür olursa şāne teşne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2907, Beyit 2*). [*şāne,]*

Nigārā eyledüñ diller perîşān / Meger ‘anber saçuña degdi **şāne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 2*).
[şāne,]

şāne: *Tarak.*

Pāre pāre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy gönül bu san‘atı öğren varup sen **şāneden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [şāneden, -den]

şāne eyle: *Tarak eylemek, tarak yapmak.*

Şāne eyle zülfüne hüsni-ile ra‘nāsın bugün / Sürme eyle çeşme çün bir rüy-ı zībāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [şāne eyle,]

şāne eyledi: *Taramak.*

Göz yaşı Mecnūn beyābānda yordukda / Şirincesi saçlarına eyledi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [şāne eyledi, -di]

şāne gibi: *Tarak gibi.*

Niçe birden bu gönül **şāne gibi** pāralana / Şāne ile darayup turrañı şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [şāne gibi,]

Rişte rişte kılmayınca **şāne gibi** bagruñı / İdemezsin el sunup ol saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 3*). [şāne gibi,]

Pāralansun dilerem **şāne gibi** bagrı anuñ / Her ki elin uzada zülf-i perîşānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [şāne gibi,]

şāne ile: *Tarak ile.*

Niçe birden bu gönül şāne gibi pāralana / **Şāne ile** darayup turrañı şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [şāne ile,]

şāne urdı: *Taramak.*

Gördi mu‘aţtar yine bu dehr dimağı / Didi bu Muhib zülfine yār urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [şāne urdı, -dı]

şāne ursa: *Taramak.*

Dil degül belki cān da pāralanur / Yār eger ursa zülfine şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*).
[şāne ursa, -sa]

şāne ursañ: *Taramak.*

Eger müşgîn zülfe **şāne ursañ** / Mu‘aṭṭar ola cümle Çin ü Maçın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*).
[*şāne ursañ, -sañ*]

şarāb: 1. İçilecek şey, içecek. 2. Sarhoşluk veren sıvı.

Lebüñ şafāsına dāyim **şarābı** hōş görelüm / Haṭuñ hayāli tururken gubārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*şarābı, -ı*]

Tek **şarāb** olsun sıfāl-ıla bugün mey-ḥvāreye / Yig gelür her vech-ile ol sāgar-ı Cemşid’den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*şarāb,]*

İçmez Muhibbî yire ine Zühre-i felek / Suna **şarābı** ger kadeḥ-i āfitābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*şarābı, -ı*]

Gözlerüm yaşın **şarāb** u bagrumı itdüm kebāb / Bu ümīze çeşm-i mestüñ göricegiz emri ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [*şarāb,]*

Şarāb u la‘l-i mey-gūna iderse ta‘n ne ğam zāhid / Ne ğam mu‘tād olmışdur ezelden ḥabb u ma‘cūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [*şarāb,]*

İşidelden lebüñe bāde beñzer / Muhibbî tañ mı meyl itse **şarāba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*).
[*şarāba, -a*]

şarāb: Sarhoşluk veren sıvı.

Mestāñe gözün kanumı içse benüm n’ola / Mey-ḥōr olanuñ başı hoş olur **şarāb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 5*). [*şarāb-ıla, -ıla*]

şarāb: Şarap.

Gözlerüm yaşı benüm döndi **şarābuñ** ‘aynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḥābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*şarābuñ, -uñ*]

Çeşm-i maḥmūruñ eger meyl itse kanum içmege / Beñzedür çün mestdür anı **şarābuñ** ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 3*). [*şarābuñ, -uñ*]

şarāb itdüm: Şarap etmek -şarap renginde gözyaşı dökmek, kanlı gözyaşı akıtmak-.

Gözüm yaşın **şarāb itdüm** yanuk bagrum kebāb itdüm / Ziyāfet eyledüm şāh-ı ğamı çeşmüm otagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6*). [*şarāb itdüm, -düm*]

şarāb olsun: Şarap olmak. Susayanlara su olmak.

Muhibbî şöḥbet-i ḥāş it ğam u derd ü belā gelsün / Kebāb it mā-ḥazar bagruñ gözün yaşı **şarāb olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 5*). [*şarāb olsun, -sun*]

şarāb-ı ‘ışkı: Aşk şarabı.

İster-iseñ bu Muhibbî haşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdün ile sākī **şarāb-ı ışkı** sun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 5*). [*şarāb-ı ışkı, -ı*]

şarāb-ı ışkı: Aşk şarabı.

Ezelden baña sunıldı **şarāb-ı ışkı** nüş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḥabb-ıla afyün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*şarāb-ı ışkı,]*

şarāb-ı ışkı içüp: Aşkın şarabını içmek.

İçüp şarāb-ı ışkı ser-mest iken Muhibbî / Ḥaṭṭ-ı ğubāruñ añdı mest idi oldı ḥayrān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 5*). [*şarāb-ı ışkı içüp, -üp*]

şarāb-ı kevser: !- Kevser şarabı. 2- Cennette aktığına inanılan sonsuzluk ırmağının şarabı.

Ol leb mi yāḥū müldür yāḥūd **şarāb-ı kevser** / Yākūt ya ‘aķķ ü ya la‘l yāḥū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*şarāb-ı kevser,]*

şarāb-ı nābı: Saf şarap kadehi.

Almasun zāhid **şarāb-ı nābı** düşemez agzına / Ḥalvetinde oturup dāyim hemān beng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [*şarāb-ı nābı, -ı*]

şarāb-ı nābı:] saf/katıksız şarap; bkz. ‘cām-ı şarāb-ı nāb’ md.

Muhibbî la‘l-i dildāra **şarāb-ı nābı** beñzetdüm / İŝidüp cübbe çāk idüp ḥurūŝ itdi şafāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 6*). [*şarāb-ı nābı, -ı*]

şarāb-ı şāhide: Güzellik şarabı.

Ṭa‘n iderse tañ degül zāhid **şarāb-ı şāhide** / N‘eylesün mu‘tād olupdur ‘ömr geçdi beng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3*). [*şarāb-ı şāhide, -e*]

şark sultānı: Güneş.

Şark sultānı dogup gelse [ki] sağ yanumdan / Zulmet-i dūd-ı dilüm irmeye sol yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*şark sultānı,]*

şart degül: Şart değil.

Diller[i] itdün ŝikest çek esb-i nāz ile ‘inān / **Şart degül** ardınca gitmek leşkeri mağlūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*şart degül,]*

şasır: Şaşmak.

Gün yüzine gel eyle taḥammül nazar olsun / Yakarsa seni göz göre oda katı **şaşma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 3*). [*şaşma, -ma*]

şeb: *Gece.*

Bir gice eyleyesin menzilüme rence kadem / Dü cihānı götüri-virür-idüm ol **şebüme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 4*). [*şebüme, -üme*]

şeb: *Akşam ve/veya gece.*

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarābın cām-ıla / Yog-ıdı **şebde** görinen noqtalar eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [*şebde, -de*]

şeb: *Akşam, gece.*

Sālḥā endüh-ı şām firḫatüm[i] bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı **şeb** tā rüz bīdārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*şeb,]*

şeb ü rüz: *Gece ve gündüz.*

Żabt ider kişver-i 'ışkı bu Muhibbî **şeb ü rüz** / Hüküm tuğrāsı gelelden berü sulṭānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*şeb ü rüz,]*

şebbü: *Şebboy, özellikle geceleri kokusu etrafı kaplayan çiçek.*

Gül yüzün üzre kaçan tağıla zülf-i siyehün / Görinür baña cihān gülşeni **şebbülar-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [*şebbülar-ıla, -lar-ıla*]

şebhün: *Gece baskını, düşmanı gece vakti ansızın basma.*

Gizlenür zülf-i şebinde ḥatt-ı dilber cā-be-cā / Kaşd ider İslām'a kāfir çeyşidür **şebhün** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*şebhün,]*

şeb-i deycürdan: *Karanlık gece.*

Gün yüzünden ayru sorsañ ḥālümü iy mäh-rū / Tiredür bu gündüzüm bil ki **şeb-i deycürdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [*şeb-i deycürdan, -dan*]

şeb-i hicrān ile: *Ayrılık gecesiyle.*

Hün-ı dil cüş eyledi bu dīde-i giryān ile / Şubḥ-ı vaşla irmedüm kaldum **şeb-i hicrān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 1*). [*şeb-i hicrān ile,]*

şeb-i hicrānda: *Ayrılık gecesi.*

Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler-ise / Hālūme ide teraḥḥum şeh-i ḥūbān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*şeb-i hicrānda, -da*]

şeb-i hicre: *Ayrılık gecesi.*

İy Muhibbî bu **şeb-i hicre** nihāyet yog-ı mış / Hānesinden hıç ṭulū‘ itmez mi ol meh-rū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*şeb-i hicre,]*

şeb-i tırüm: *Karanlık gece.*

Yiter bu rüze-i hicrān yüzün göster ki ‘îd olsun / **Şeb-i tırüm** olup rüşen şehā baḥtum sa‘îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [*şeb-i tırüm, -üm*]

şeb-i zülfünde: *Siyah saç. II Sevgilinin siyah saçları.*

Şeb-i zülfünde la‘lün āb-ı ḥayvān / Muhibbî oldı ol ḥayvāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 7*). [*şeb-i zülfünde,]*

şebîh: *Benzer, denk.*

Yüzine beñzedür yüzün güzeller / **Şebîh** olur mı encüm bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [*şebîh,]*

şebîh: *Benzeyen.*

Meclis-i ğamda bu gönülüm olalı nāya **şebîh** / Dem mi var ḥün-ıla pür itmeye çeşmüm kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*şebîh,]*

şebîh olduğu için: *Benzemek.*

Lā‘l-i nābuña **şebîh olduğu için** ḥusrevā / Eyledün görmek heves varup Bedaḥşān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5*). [*şebîh olduğu için, -duğu için*]

şebîh olup: *Benzemek.*

Gözümün yaşu olup kana şebîh / Yüzümün rengi döndi nārence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*). [*şebîh olup, -up*]

şeb-külâh: *Cebecilerin giydiği, tepesi altından biraz daha geniş olan, üstü düz, kalın kordonları bulunan, törenlerde ön tarafına bir tüy takılan bir çeşit başlık.*

İrmege zülfün şebinde bu Muhibbî küyuña / Dūd-ı āhı başına semmürdan bir **şeb-külâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*şeb-külâh,]*

şeb-reng: *Gece renkli (siyah) zülûf.*

Niçe birden bu gönül şâne gibi pāralana / Şâne ile darayup tırraını **şeb-reng** idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [*şeb-reng,]*

şeb-tā-seher: *Akşamdan sabaha kadar.*

İy Muhibbî ruhları şevkine her **şeb-tā-seher** / Bülbül-i şürîde-veş nâle [vü] feryād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 5*). [*şeb-tā-seher,]*

şecer: *Ağaç.*

Gülşende **şecer** var mı didüm kıddüñe mānend / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*şecer,]*

şefâ'at: *1. Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma. 2. din. Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri.*

Murâdumdur **şefâ'at** senden iy dōst / Ümîdüm kesmezem irem murâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3*). [*şefâ'at,]*

şefâ'at eyleyen: *Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle Tanrı arasında peygamberin yaptığı aracılık.*

Senden umar şefkati mücrim Muhibbî hasta-dil / Eyleyen sensin şefâ'at evvelîn ü âhîrîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 5*). [*şefâ'at eyleyen, -yen]*

şefâ'at umar: *Yardım beklemek.*

Muhibb olduñ çü Rabbü'l- 'âlemîne / Şefâ'at senden umar bu kemîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 1*). [*şefâ'at umar, -ar]*

şefî' : *Şefaatchi.*

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim **şefî'dür** ol / İki 'âlem münevverdür anuñ nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [*şefî'dür, -dür]*

şefkat: *Acımak.*

Kanı luţf u kerem ya kanı **şefkat** / Sitem lâyıq mıdur bir nâ-tüväna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [*şefkat,]*

şefkat: *Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.*

Çünkü virildi Hüdâ'dan şefkat itmek Aħmed'e / Hāşa **şefkatden** Muhibbî bendesin maħrûm ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*şefkatden, -+den]*

şefkat: Merhamet, acıma.

Şâf kalb ol her kişiye eyle **şefkatle** nazar / Fahr-ı 'âlem çün dimiş bir yirde olmaz kîn ü dîn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2512, Beyit 6). [*şefkatle, -le*]

şefkat: Acıyarak veya esirgeyerek sevme II iyilik.

Senden umar **şefkati** mücrim Muhibbî hasta-dil / Eyleyen sensin şefâ' at evvelîn ü âhîrîn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2544, Beyit 5). [*şefkati, -i*]

şefkat itmek: Acımak, şefkat göstermek.

Çünkü virildi Hüdâ'dan **şefkat itmek** Ahmed'e / Hâşa şefkatden Muhibbî bendesin mahrûm ide (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2966, Beyit 6). [*şefkat itmek, -mek*]

şeh: Sevgili.

Hey ne zâlimdür terahhüm eylemez dâd istesem / Kapsında ol **şehûn** bî-dâdam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2768, Beyit 5). [*şehûn, -ün*]

şeh: Padişah, hükümdar, şah.

Kamu **şehler** kapsında gedâdur / Ki şâhân-ı cihân-ârâ öst sultân (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2513, Beyit 2). [*şehler, -ler*]

şeh: Hoca, şeyh.

'Âşık olan pâdişâh olursa da ol kul olur / Böyle nakl itmiş iden dirler **şeh** Maḥmûd'dan (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2718, Beyit 2). [*şeh,]*

şeh: Hükümdar, padişah.

Sen **şehûn** hâk-i rehin çarḫa sabâ çıkarıcek / Süreler anı melâ'ik yüzi pîrâyesine (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2969, Beyit 2). [*şehûn, -ün*]

şeh: "şah" muhaffefi: şah, sultan; mec. sevgili.

Vaşl umarsın ol **şeh** ü sen bir gedâ / Tavır-ı 'ağıldan meger dîvânesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2581, Beyit 6). [*şeh,]*

şehâ: I. ey padişah | ey sevgili.

Câmi'-i hüsnüñe mihrâb **şehâ** kaş olsun / Dil ü cân ile aña secde kılan baş olsun (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2651, Beyit 1). [*şehâ,]*

Bāg-ı hüsnünde **şehā** bir togru hizmetkârdur / Durmag-ıla indi servüñ ayagina kara su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4*). [*şehā,]*

şehā: *Ey sevgili.*

Heves-i zülfüñ ile sanma ki sevdā dükene / Yāhūd 'ışkuñla **şehā** sinede gavgā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 1*). [*şehā,]*

şehā: *Ey pâdişah! (Ey sevgili!).*

Bend-i zülfünde niçe bir kala dil murğı **şehā** / Çevürüp başuña āzād kılup hayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 2*). [*şehā,]*

şehā: *"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.*

Yiter bu rûze-i hicrân yüzüñ göster ki 'îd olsun / Şeb-i tûrüm olup rûşen **şehā** bahtum sa'îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [*şehā,]*

Günâh ise gice gündüz **şehā** 'ışkuñla āh itmek / Beni katl eylegil sorma ki başdan pür-günâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 2*). [*şehā,]*

Dutalı 'ışkuñ **şehā** bu sînem içinde vâtan / Leşker-i gamdur bu dil mülkini vîrân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [*şehā,]*

Şehā gülzâr-ı hüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan âteş-i 'ışka kararmış bir giyâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 2*). [*şehā,]*

Senüñ zünnâr-ı zülfüne **şehā** dil bağladum cāndan / Anuñçün dem-be-dem kaşdum olupdur kâfiristāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*şehā,]*

Kim çıkar başa **şehā** zülf-i siyehkârüñ-ıla / Oda yana dil ü cān âteş-i ruhsârüñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 1*). [*şehā,]*

Fitne fenninde ser-âmed dir-isem kaşuña râst / Baş koşar çünkü **şehā** turra-i tarrârüñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [*şehā,]*

Şol dāne-i hâlüñle **şehā** zülfün ucından / Kurtılmayısar düşdi gönül murğı duzağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*şehā,]*

Şehā kapuñda olmak baña bende / Gelür yig şâh olam ger mülk-i Sin'de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1*). [*şehā,]*

Şehā mi'mârsın gel eyle ta'mîr / Gönül ma'müresi vardı harâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 6*). [*şehā,]*

Lutf u keremüñ vār-iken 'âlemde revâcı / Olmaga **şehā** böyle dil-âzâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4*). [*şehā,]*

Sıma **şehā** bu gönülüm mümkün degül yirine / Bir dahı gelmek olmaz çünkü uşana şîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*şehā,]*

şehbâz-ı zülfe: *Sevgilinin doğan kuşuna benzeyen zülfü. II Avcı, tuzak kuran saç.*

Umaram bir gün ola **şehbâz-ı zülfe** dil şikâr / Bu kebüter gönlüm olmuşdur hevâyı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*şehbâz-ı zülfe, -e*]

şehd ü şeker: *Bal ve şeker.*

Meyl itmeye la'lûn var iken bu dil-i hâsta / Başdan başa 'âlem tolu **şehd ü şeker** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [*şehd ü şeker,]*

şeh-i gül: *Gül olan şah.*

Çemen tahtına geçdi çün **şeh-i gül** / İdindi bülbülü anı güyende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 2*). [*şeh-i gül,]*

şeh-i hübân: *Güzeller padişahı.*

Her şükûfe gülşen içre dutmuş elde sîm ü zer / Pâyüña îsâr ideler sen **şeh-i hübân** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 6*). [*şeh-i hübân,]*

Buyursañ iy **şeh-i hübân** olalum cân-ıla kurbân / Saña biñ cân fedâ olsun ne minnet uşbu bir câna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*şeh-i hübân,]*

şeh-i hübân: *Güzeller padişahı.*

Şeb-i hicrânda eger nâlemi güş eyler-ise / Hâlüme ide teraḥḥum **şeh-i hübân** acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*şeh-i hübân,]*

şeh-i hübânüm: *Güzeller padişahı.*

Göz yaşı firâkuñla akar su gibi her dem / Hâk itme beni iy **şeh-i hübânüm** unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*şeh-i hübânüm, -um*]

şeh-i hüsn-i melâhat: *Yüz güzelliğinin şahı.*

Bir nazar kıl iy **şeh-i hüsn-i melâhat** Tañrıçün / Gel uyandır hıvâbdan ol nergis-i ayyâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [*şeh-i hüsn-i melâhat,]*

şehîd-i 'ışk oluram: *Aşk şehidi olmak.*

Gözün cellâdı öldürse **şehîd-i 'ışk oluram** ben / Diyeler rüz-ı maḥşerde daḥı hün'nin kefensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 4*). [*şehîd-i 'ışk oluram, -uram*]

şehir: *Şehir II Aşığın bedeni.*

Yakdı gönülüm hānesin itmez hāzer hīç āhdan / Kendü **şehrin** mi yakar düd-ı siyāhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 4*). [*şehrin, -in*]

şehper: *Kuşun kanadındaki en uzun tüy.*

Oldı haqqūnda senüñ nāzil çü Tāhā vü Yāsīn / Hāk-rüb-ı āsitānuñ **şehperi** rühü'l-emīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 1*). [*şehperi, -i*]

şeh-per: *Kuşun kanadındaki en uzun tüy.*

Şeh-perin cārüb ide Rühü'l-emīn / Hāk-i pāyuña senüñ iy pāk-dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 1*). [*şeh-perin, -i, -n*]

şehr: *Mekan, yer, şehir.*

Bir yaña derd ü belā bir yañadan gam leşkeri / Virdiler dil **şehrini** yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*şehrini, -i, -n, -i*]

şehr: *İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri, memleket, yurt, belde.*

Eger bed-nām-ı 'ışk olsam beni 'ayb eyleme zāhid / Riyā vü zerķ-ıla sen salagör var şöreti **şehre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*şehre, -e*]

şehr-i kostantin'i: *Konstantiniyye şehri, İstanbul.*

Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfımı / **Şehr-i Kostantin'i** hoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*şehr-i kostantin'i,]*

şehr-i miñnetde: *Sıkıntı şehri.*

Şehr-i miñnetde sorarsañ hālını 'aşıklarūñ / Her biri derdi kabül eyleye dermāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 2*). [*şehr-i miñnetde, -de*]

şehr-i peç'de: *Peç şehri (Macaristan'da bir şehir).*

Katı gönline girilmek ne mümkün / Görilmedi bu sahtlık **şehr-i Peç'de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 4*). [*şehr-i peç'de, -'de*]

Muhibbî katıdur gönli nigāruñ / Ol istiḥkām yokdur **şehr-i Peç'de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 5*). [*şehr-i peç'de, -'de*]

şehriyār: *Ey padişah, hükümdar.*

Cān almayınca varmadı yol āsitānına / Āsān mıdur öpmege yā **şehriyār** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*şehriyār,]*

şehriyâr: *Hükümdar, padişah.*

Elde Muhibbî cân u dili tuhfe eyle kim / Kim bî-ḥad yine öpmediler **şehriyâr** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*şehriyâr,]*

şehsüvâr: *Çok usta binici.*

Cilve kıldı sînem üzre at salup ol **şehsüvâr** / 'Âlemi teşhîr için san na'l saldı âteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*şehsüvâr,]*

şeker: *Şeker.*

Lebûnden ḥadd-i gülgünüñ **şekerle** / Ne hoşdur karışa ger gül **şekerle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [*şekerle, -le]*

Lebûnden ḥadd-i gülgünüñ **şekerle** / Ne hoşdur karışa ger gül **şekerle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 1*). [*şekerle, -le]*

şeker: *Şeker.*

Kime şîr ü **şeker** virseñ dökersin 'âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler Ehremensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*şeker,]*

Göster yüzüñi alnuñ şems ü kamer olsun / Tamsun lebûñüñ yarı deñizler **şeker** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*şeker,]*

şeker: *Far. şeker.*

Şekerde ol ḥalâvet yok mükerrerdür ararsañ da / 'Aceb ol niçe lezzetdür komış Hâlık tutagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [*şekerde, -de]*

şeker tengine: *Şeker yükü, şeker balyaları.*

İy Muhibbî lâ'lin añup aglama / Çün zarar eyler **şeker tengine** su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [*şeker tengine,]*

şekker: *Şeker.*

Şîrîn lebinüñ vaşfın işidüp didi dildâr / **Şekkerde** melâḥat komaya bu sözüñ üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [*şekkerde, -de]*

Muhibbî yok-durur **şekkerde** lezzet / Melâḥat ki komış Haḫ ol dehende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6*). [*şekkerde, -de]*

şekker: *Şeker, tatlı.*

Ol melâhatle letâfet sende vardur kimde var / **Şekker** emmişsin meger süd yirine sen anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*şekker,]*

şekker: *Şeker.*

İy şabâ şî'r-i Muhibbî olalı kand ü nebât / Suhenüm **şekkerin** ol la'l-i şeker-bâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*şekkerin,]*

'Aceb nâzûk 'aceb şîrîn dehendür / Meger süd diyü **şekker** virdi dâye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*şekker,]*

Yok güldü tarâvet ki var ol yâr yüzinde / Hem beñzedimez **şekkere** de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*şekkere, -e]*

şekker: *1) Şeker 2) Sevgilinin dudağı.*

Bilmedüm **şekker** midür la'lüñ vü yâhûd engübîn / Zâhir olurdu baña görsem anı 'ayne'l-yakîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1*). [*şekker,]*

şekker: *Şeker, tatlı. II Sevgilinin dudağı.*

La'l-i lebüñi tekrâr şî'rümde añdum iy yâr / **Şekkerde** kıymet artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*şekkerde, -de]*

şekker lebin: *Tatlı dudak.*

Zülf-i müşg-efşân-ıla añduñ yine **şekker lebin** / Lezzet alsa okuyan şî'ründe yâhûd tañ mı bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [*şekker lebin, -in]*

şekker lebüñ: *Tatlı dudak.*

Şî'rüm içre her kaçan **şekker lebüñ** zıkr eylesem / Birbirinden kapuşurlar halk fâyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*şekker lebüñ, -üñ]*

şekkerîn: *Şeker gibi.*

Niçe şîrîn olmasun cânâ Muhibbî'nüñ sözi / Çünkü medhûñ okuram olur kelâmum **şekkerîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*şekkerîn,]*

şekkeristân: *Şeker kamışı tarlası.*

Hâlini gördükde didüm lâ'l-i cânân üstine / Noğtalardur ki komışlar **şekkeristân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [*şekkeristân,]*

Hâl-i miskînüñ nigârâ la'l-i handân üstine / Noğtalardur ki komışlar **şekkeristân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [*şekkeristân,]*

Haṭ mıdur didüm görinen la'l-i mercân üstine / Mürlar üşmiş didiler **şekkeristân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1*). [*şekkeristân,]*

şekker-leb: Şeker dudaklı.

Ferhād-şıfat ceng iderem seng-ile her dem / **Şekker-leb** [ü] şîrîn suhenkârüñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*şekker-leb,]*

şekvâ: Şikâyet, yakınma.

Virür 'âlemde bir kes yok haber yârüñ vefâsından / Velî **şekvâ** şikâyet çok iden cevr ü cefâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*şekvâ,]*

şem: Mum.

Şem'den sor kışşâ-i süz-ı dil-i pervâneyi / Söylemez ancak kılur ol nâtüvânı sühte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 2*). [*şem'den,]*

şem': Mum.

Niçe bir bezm-i gam içre gıceler tâ şubha dek / Niçe bir yaşlar döküp **şem'e** müşâbih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [*şem'e, -e]*

Şem'didüm haddine bi'llâh görüñ nür olmasun / Yâ İllâhî ehl-i 'ışık ol nürdan dūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [*şem',]*

Yandı mahv oldu Muhibbî **şem'ine** pervâne-veş / Andan ummañ dōstlar şimden girü nâm u nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*şem'ine, -i, -n, -e]*

Ol yâr-ı dil-nüvâz kaçan meclise gele / **Şem'[i]** görüñ karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*şem'[i], -[i]]*

Özin **şem'e** yakar mı-y-ıdı hergiz / O nâra olmasa pervâne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [*şem'e, -e]*

şem': Ar. mum.

Ol yâr gelse meclise biñ 'ızz ü nâz-ıla / **Şem'i** görüñ ki karşı niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*şem'i, -i]*

şem': Mum // sevgili.

Göricek **şem'i** pervâne yakar elbette bâl ü per / Geçerse 'âşık-ı şâdık 'aceb mi cân-ıla serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 4*). [*şem'i, -i]*

şem': A. mum.

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'âlemi / 'İşkuñla bir dīvāneyem sen **şem'** ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [*şem'*,]

Cān aparur **şem'** gördüm her gice pervāneden / Şem'-i hüsne yanmak öğren iy gönül pervā neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [*şem'*,]

Yüzüñ gül bülbül olmuştur gönül ko / Eger **şem'** ise ol pervānedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [*şem'*,]

Şem'-i ruhuñı görüp bu dil itme ta'accüb / Pervāne kaçan **şem'** göre odlara yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6*). [*şem'*,]

şem' gibi: Mum gibi.

İrmedi maşşūda dil arturmayınca nālesin / **Şem' gibi** yanmayınca görmedüm envārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [*şem' gibi,*]

Dil düşüp âteş-i 'ışka eridi **şem' gibi** āh / Niçe bir yaka beni hicrūñ i māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [*şem' gibi,*]

Gıce gündüz **şem' gibi** yanaram hicr odına / Āh u efgānum benüm güş itmez ol nā-mihribān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 2*). [*şem' gibi,*]

Meclis içre yakmaga 'aşıkıları pervānesi / **Şem' gibi** ruhılarını tābnāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4*). [*şem' gibi,*]

Ruhları şevkine yakup dil ü cān **şem' gibi** / Bu Muhibbî yumada dāmānını kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*şem' gibi,*]

Gice hüsnuñe karşı **şem' gibi** / Dökeyin göz yaşını yana yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 2*). [*şem' gibi,*]

şem' gibi: Mum gibi.

Ol ferāgatda yatur nāz uyhusında şubha dek / **Şem' gibi** her gıce iy dil saña yanmak neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*şem' gibi,*]

şem' [ü] meş'ale: Mum ve meşale.

Yüzüñ yiter 'āleme hācet degül ziyā / Hürşide karşı yakmayanlar **şem' [ü] meş'ale** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4*). [*şem' [ü] meş'ale,*]

şem' a: Mum.

Cān u dilden geçerem cānā cemālūñ göricek / Yanıcağ pervāne **şem' a** perr ü bāli n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3*). [*şem'a, -a*]

şem' i: Mum.

Hicrân şebinde yakdı Muhibbî çerâğ-ı dil / Ādet budur **şem‘i** yakarlar çü şâm ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 6*). [*şem‘i, -i*]

şem‘-i cemâl: *Güzelliğın mumu.*

Yaksa mahv itse beni pervâne-veş **şem‘-i cemâl** / Karşusunda bülbül-āsâ murğ-ı dil zâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*şem‘-i cemâl,]*

şem‘-i cemâle: *Güzelliğın mumu.*

Niçe bir zencîr-i zülfine gönül dîvânesin / Niçe bir **şem‘-i cemâle** per yakar pervânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [*şem‘-i cemâle, -e*]

şem‘-i cemâl-i hüsnüñe: *Güzel yüzünüñ mumu.*

Cân u dil ile yanmaga pervâneler gibi / **Şem‘-i cemâl-i hüsnüñe** ‘aşık sunar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3*). [*şem‘-i cemâl-i hüsnüñe, -e*]

şem‘-i cemâlün: *Güzelliğın mumu.*

Cân virür ‘aşıklarun **şem‘-i cemâlün** göricek / Nite kim pervâneler şem‘-i şebistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [*şem‘-i cemâlün, -ün*]

şem‘-i encümen: *Meclisin mumu.*

Cânda âteş oldı ten seng-i melâmetden kebüd / Üstühvânım her birisi oldı **şem‘-i encümen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*şem‘-i encümen,]*

şem‘-i hüsne: *Güzelliğın mumu.*

Başuma sevdâ-yı zülfün geleli dîvâneyin / **Şem‘-i hüsne** cân u dilden yanmaga pervâneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1*). [*şem‘-i hüsne,]*

Kâş olsam **şem‘-i hüsne** yanmaga pervâne ben / Ya saçı zencîrine Mecnûnlayın dîvâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*şem‘-i hüsne,]*

Cân aparur şem‘ gördüm her gice pervânedden / **Şem‘-i hüsne** yanmak öğren iy gönül pervâ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [*şem‘-i hüsne,]*

Şem‘-i hüsne karşı ko yansun Muhibbî cân u dil / Yanmagı şimden girü ta‘lîm idem pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*şem‘-i hüsne,]*

şem‘-i hüsne: *Sevgilinin mum (gibi aydınlık) yüzü.*

Şem‘-i hüsne iy Muhibbî yak gönül pervânesin / Niçe kerre yanageldün şimdi küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*şem‘-i hüsne, -e*]

Şem‘-i hüsne karşı itdüñ cânımı pervâne sen / Zülf-i zencîrûñle kıldıñ gönlümi dîvâne sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1). [şem‘-i hüsne, -e]

şem‘-i hüsn-i dilbere: Sevgilinin güzellik mumu.

Şem‘-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cân u dil / Kanda gitdi ğayretüñ sen kem misin pervânedan (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4). [şem‘-i hüsn-i dilbere,]

şem‘-i hüsn-i yâra: Sevgilinin güzelliğinin mumu. II Sevgilinin güzel, parlak yanağı.

Bâl ü per yaksañ Muhib olmaz ‘aceb / Şem‘-i hüsn-i yâra çün pervânesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 10). [şem‘-i hüsn-i yâra, -a]

şem‘-i hüsnidür: Sevgilinin mum (gibi aydınlık) yüzü.

Şem‘-i hüsnidür yakan her dem dil ü cânım benüm / Per yakar mıydı eger pervâneler nâr olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 4). [şem‘-i hüsnidür, -idür]

şem‘-i hüsnin ‘arız-ı tâbendesin: Güzellik mumunun parlak yanağı.

Yakar idüm bâl ü per pervâne gibi nâra ben / Görse idüm şem‘-i hüsnin ‘arız-ı tâbendesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 2). [şem‘-i hüsnin ‘arız-ı tâbendesin, -sin]

şem‘-i hüsnüñ: (Sevgilinin) güzelliğinin mumu.

Şem‘-i hüsnüñ kıdrini bilmez hevâdâr olmayan / Süz-ı ‘ışkı anlamaz pervâne-veş nâr olmayan (Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 1). [şem‘-i hüsnüñ,]

şem‘-i meclis: Meclisin mumu.

Ne bilsün hâlümü ol şem‘-i meclis / Dimişlerdür çerâğ dibi karañu (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 3). [şem‘-i meclis,]

şem‘-i ruhuñı: Yanak mumu.

Şem‘-i ruhuñı görüp bu dil itme ta‘accüb / Pervâne kaçan şem‘ göre odlara yana (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6). [şem‘-i ruhuñı,]

Şem‘-i ruhuñı eyleyüben zülf-ile pinhân / Pervâne dili yakmaya ol nâr sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 4). [şem‘-i ruhuñı,]

şem‘-i şebistân: Gece mumu.

Yanmaga ‘aşıkıları gelmiş cemâli şevkine / Nite kim pervâneler şem‘-i şebistân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2). [şem‘-i şebistân,]

Cân virür 'aşıkıların şem'-i cemâlün göricek / Nite kim pervâneler **şem'-i şebistân** üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [*şem'-i şebistân,]*

şemmi: Koku.

Egerçi **şemmi** vardır mâr-ı zülfün / Bi-ḥamdillâh lebidür aña dârü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [*şemmi, -i]*

şemme: Az miktar;zerre.

Çekerem ben ğamuñ bârın getürmeye aña tākāt / Kosalar kûha bir **şemme** eger bâr-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*şemme,]*

şems ü kâmer: Güneş ve ay.

Yüzüne şöyle 'aşıkdur senün **şems ü kâmer** cānâ / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hîç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [*şems ü kâmer,]*

şems ü kamer olsun: Güneş ve ay olmak II parlamak.

Göster yüzünü alnuñ **şems ü kamer olsun** / Tamsun lebüñün yarı deñizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*şems ü kamer olsun, -sun]*

şemse-i eyvân: Köşkünün şemsesi (güneş şeklindeki süsleme motifi).

Gel gönül ḥanesi ma' muresini itme ḥarâb / Miḥnetün dâġını yak **şemse-i eyvân** eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [*şemse-i eyvân,]*

şem'-şifat: Mum gibi.

Her taraftan çün üşer başuña pervâne-i ğam / Sen daḥı **şem'-şifat** her nefesün nür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 2*). [*şem'-şifat,]*

şemşir-i kattâlem: Çok öldüren kılıç.

Ḥâriciler üstine dest-i kazâdan bir okam / Râfiziler kaşına **şemşir-i kattâlem** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5*). [*şemşir-i kattâlem, -em]*

şem'-veş: Mum gibi.

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarġa uşbu cismümi / Āteş-i 'ışk-ıla başdan **şem'-veş** yanardı ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*şem'-veş,]*

Şem'-veş karşuñda yandugum saña ma'lüm iken / Ḥālümü sormak ne ḥâcetdür varup pervânedan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [*şem'-veş,]*

şerār: *Kıvılcım.*

Āhum odından iy nigār sakın / İrmesün küyuña **şerār** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 1*).
[şerār,]

şerār: *Kıvılcım.*

Sırr-ı 'ışk[1] āşikār itsem beni 'ayb eylemeñ / Niçeye dek saklaya sîne **şerārı** n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 2*). [şerārı, -ı]

şerāre: *Kıvılcım.*

Kaçan dem dem çıkar dilden **şerāre** / Başumda beñzer ol tāt-ı ħorūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4*). [şerāre,]

şeref bulmaz: *Şeref bulmak, şereflenmek.*

Gülşende gör sultān-ı gül ezhārını cem' eylemiş / Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref şahñ-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 2*). [şeref bulmaz, -maz]

şerer: *Kıvılcım.*

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül / Göklere çıkdı **şererdür** dil-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 4*). [şererdür, -dür]

şerer düşse: *Kıvılcım/ateş düşmek II felakete uğramak, çok üzölmek.*

Bahr cümle kuruyup kalmaya hıç andan eşer / Bir **şerer düşse** eger āteş-i sūzānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 3*). [şerer düşse, -se]

şerh idem: *Açıklamak, etraflıca anlatmak.*

Zülfinüñ kışşası ile bu dilüm ğuşşasını / **Şerh idem** haşre deĝin olmaya dünyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [şerh idem, -em]

şerha şerha: *Dilim dilim, parça parça.*

Şerha şerha ideli ğamzeñ dili oldı zebün / Dīdeler rāh eyleyüp durmaz akar san cüy-ı ħün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [şerha şerha,]

Āh kılsam derd-ile her yaña bir pārem düşer / Tīĝ-ı ğamla **şerha şerha** bagrı pāre pāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [şerha şerha,]

şerm ide: *Utanmak, çekinmek.*

Kalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi **şerm ide** dirdüm bu yüzümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [*şerm ide,]*

şermende: *Utanan, utangaç, mahcup.*

Ḥāk-i pâyine yüzün sürdükte cânuñ virmedün / İy dil-i şürîde ol günden berü **şermendesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 2*). [*şermendesin, -sin]*

Bir haṭā ile didün zülfine anuñ müşg-i Çīn / Daḥı ol demden dilā ḥacletde hem **şermendesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [*şermendesin, -sin]*

şermesār: *Utangaç, mahcup.*

Gördi Muhibbî zülfüne müşg-i Ḥıṭā didi / Ol dem bu dem yüze dutar **şermesār** elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [*şermesār,]*

şerr eyleme: *Günah işlemek.*

Şerr eyleme kim yazmaya tā deftere kâtib / Cehd eyle ki her n`eyler-iseñ ḥayr `amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*şerr eyleme, -me]*

şerr itme: *Kötülük yapmak.*

İctināb eyle sakın **şerr itme** fikrūñ ḥayr ola / `Aql virdi Ḥaḫ saña akı karadan seçesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 2*). [*şerr itme, -me]*

şevk: *Ar. Gönül meyli, arzu.*

Ruḥları **şevkine** yakup dil ü cān şem` gibi / Bu Muhibbî yumada dāmānını kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*şevkine,]*

şevk: *Işık, parlıtı, şavk; arzu, istek, heves II sevgilinin yüzünün parlıtı; sevgilinin yüzüne karşı duyulan istek, arzu.*

Āfitābı bende ider māhı **şevkından** hilāl / Eydüñüz ol dil-rübāya ata binüp koşmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 2*). [*şevkından, -ın, -den]*

şevk: *Arzu, istek.*

Muhibbî gül ruḥuñ **şevkı** ile bülbül gibi güyā / Bugün gülzār-ı `ālemde gül-i nāzük bedensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 5*). [*şevkı, -ı]*

şevk: *1. Şiddetli arzu, istek, aşırı heves 2. Sevinç, neşe, keyif.*

Gönlümü virsem `aceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler **şevk-ile** pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 1*). [*şevk-ile, --ile]*

şevk: İstek, heves, arzu.

Ehl-i hālūñ ıztırābı var cemālī **şevkine** / Eydūñüz ol dilber-i ālī-cenāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2661, Beyit 2*). [*şevkine, -i, -n, -e*]

şevk: Arzu, heves, istek.

Sīne çāk itdüm beni sanma ki ancak pīrechen / Dōstum **şevkuñ** görindī sīne-i şad çākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 3*). [*şevkuñ, -uñ*]

şevk: Arzu / istek. II Uğur / yol / maksat.

İy Muhibbī ruħları **şevkine** her şeb-tā-seher / Bülbül-i şūrīde-veş nāle [vü] feryād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 5*). [*şevkine, -i, -n, -e*]

şevk gelür: Parlaklık gelir, ışık gelir.

Mest olur gerçi lebūñ zikriyle gelür cāna şevk / Haţtuñı fikr eyleyüp yir dil gubārı n'eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*şevk gelür,]*

şevket: Büyüklük, heybet.

Hicr elinden dāda geldüm kapuña şāh-ı hüşün / **Şevketüñ** ola ziyāde baña ger dād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2558, Beyit 2*). [*şevketüñ, -üñ*]

Dest-i hicrāndan şikāyet idem iy sultān-ı hüşn / **Şevketüñ** efzün ola vaşluñla ger dād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2575, Beyit 2*). [*şevketüñ, -üñ*]

şevk-i gū: Konuşma arzusu.

Kamu dillerde vardur zevk-i Ka'be / Muhibbī'de velī var şevk-i ol gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [*şevk-i gū,]*

şevk-i ka'be: Kabe isteği.

Kamu ehl-i dilānda **şevk-i Ka'be** / Bu ben bī-dilde vardur zevk-i ol gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [*şevk-i ka'be,]*

şevk-i ruhsāruñ-durur: Yanağın arzusu II yanağın parlaklığı.

Hāk-i pāyuñ göz yaşıyla sularam ben her seher / **Şevk-i ruhsāruñ-durur** bu gözlerüm yaş eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*şevk-i ruhsāruñ-durur, -uñ-durur*]

şevk: Arzu, istek.

Åh eylesem ‘aceb mi **sevķ-ile** yāra karřu / Būlbūl terennūm eyler evvel bahāra karřu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [*sevķ-ile, --ile*]

seydā: *Divane, müptelā.*

řulħa gelse n’ola dilber şimdi bu **seydā-y-ıla** / Gelmez-idi katuma illā ezel ğavġā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [*seydā-y-ıla, --y-ıla*]

seydā: *Aşkının çokluġundan akli başından gitmiş, kendini duygularının cořkunluġuna bırakmış (kimse), çilġın, dīvāne, meczup.*

Zūlf-i zencīrūnī tak boynuma iy dōst benūm / Her kaçan karřuňa bu ġōnlūmi **seydā** ġoresin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [*seydā,*]

seydā: *Aşk çokluġundan kendinden geçme.*

Olmışam **seydā** takaldan boynuma zencīr-i ‘iřķ / Ŧa‘na taşın dōstlar atmañ bu ben dīvāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*seydā,*]

Nūř idūp elde tutar sāġarı **seydā** lāle / Ruħ-ı efrūħte san bāde-i ħamrā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2961, Beyit 1*). [*seydā,*]

seydā evleyen: *Çilġına çevirmek.*

‘Iřķ mıdur bir lebi řīrīn zebāna dil virūp / Kūh-ken gibi belā kūhında **seydā evleyen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2652, Beyit 4*). [*seydā evleyen, -yen*]

seydā kılan: *Divane, müptela hale getirmek.*

ġözümüñ nūrısın ġōñlūm sūrūrı / Muhibbī’yi bugūn **seydā kılan** sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2527, Beyit 5*). [*seydā kılan, -an*]

seydā oldı: *Tutulmak, delirmek, divane olmak.*

Ruħlaruñ aňalı oldı yine seyda lāle / Komayup elden içer bāde-i ħamrā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [*seydā oldı,*]

seyh: *1. Yaşlı adam, ihtiyar. 2. Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse.*

Dime esrār-ı ‘iřķı aňlamaz **seyh** / Ki sen ‘iřķ būlbūli ol murġ-ı ħāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2937, Beyit 5*). [*seyh,*]

seyh ü řāb: *İhtiyar ve genç. // herkes.*

Minber-i ‘iřķ üzre okurken maħabbet ħuťbesin / Diñlesūn gelsūn řalādur **seyh ü řāb** eġlenmesūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2660, Beyit 5*). [*seyh ü řāb,*]

Minber-i 'ışık üzre okurken maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelsün şalâdur **şeyh ü şâb** eglenmesün
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 3*). [*şeyh ü şâb,]*

şeyh ü şâbdan: İhtiyar ve genç. // herkes.

Sanma ancak bu Muhibbî 'âşık olmışdur saña / Şad-hezâr var 'âşıkun 'âlemde **şeyh ü şâbdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [*şeyh ü şâbdan, -dan]*

şeyh ü şâb-ıla: İhtiyar ve genç. // herkes.

Fark eylemez 'âşık pîr ü cevân dimez / 'Işıkun budur ḥâli ezel **şeyh ü şâb-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 3*). [*şeyh ü şâb-ıla, --ıla-ıla]*

şeyh ü şâbuñ 'aynına: Herkesin gözüne.

Beñzedelden ruḥlarını âfitâbuñ 'aynına / Nûra ğark olup göründün **şeyh ü şâbuñ 'aynına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 1*). [*şeyh ü şâbuñ 'aynına,]*

şeyh-i halvet: Halvet şeyhi.

Ne bilsün sırr-ı 'ışık **şeyh-i halvet** / Bilür mi tütü nuṭkın murğ-ı ḥâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 4*). [*şeyh-i ḥalvet,]*

şeyh-i şehir: Şehir şeyhi.

Feyzin Muhibbî bir iki peymânenen bulup / **Şeyh-i şehir** ayırmadı çekdi basdı çile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 6*). [*şeyh-i şehir,]*

şeyh-i şehri: Şehrin şeyhi.

Ka'be'yi koyup kûyına olam revân didüm / İy **şeyh-i şehri** baña di rāh-ı şavâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 4*). [*şeyh-i şehri,]*

şeyh-i şöret: Namlı, şöretli şeyh.

Şeyh-i şöret virmedi hergiz ma'ârifden ḥaber / 'Ömrini gerçi geçürmişdür riyâ vü lâf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 2*). [*şeyh-i şöret,]*

şey-lillâh: Allah rızası için istenen az bir şey.

Vişâlin isteyüp **şey-lillâh** itsem / Salar durmaz beni ferdâya karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*). [*şey-lillâh,]*

şeytân: Kötü düşünceli, kötü niyetli kimse.

Gel raķībā yāri idlāl eyleme / Bu cihānuñ çünki sen **şeytānısın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5*).
[şeytānısın, -ı, -sın]

şeytān: A. şeytan.

Okı lā-ħavli dāyim nefis[i] kör it / Ki tā **şeytān** gezimeye damarda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*).
[şeytān,]

şey`u`llāh eyle: "Allah için bir şey" dilemek veya istemek.

Dilā bir büsesin **şey`u`llāh eyle** / Eger virmezse de dervāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*).
[şey`u`llāh eyle,]

şifā: Derman, ilaç.

Ol Mesīhī leb **şifāsın** rencümün bilür dile / Ola ihmāl itmeyüp derdüme kânūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 2*). [şifāsın, -sın]

şifā olmaz: Şifası bulunmamak.

Derd-i `ışka iy t̄abīb K̄ānūn-ıla olmaz şifā / Okumaduñ anda bu derde devānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [şifā olmaz,]

şikāf: Yarık, delik.

Zülfūnün cānā ħāyāli sīne-i mecrūħda / Mār beñzer kim **şikāfından** yirūñ girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [şikāfından, -ı, -n, -dan]

şikār iderem: Avlamak.

Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçak degül şungürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [şikār iderem, -erem]

şikār itdi: Avlamak.

Ĥālını zülfinde koyup itdi dil murğın şikār / Bilmezem ħālüm n`olur āh ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [şikār itdi,]

şikār itmege: Avlamak, ele geçirmek.

Göñül şahbāzını himmetle yine / **Şikār itmege** saldum ol hümāya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3*).
[şikār itmege,]

şikār ola: Avlanmak.

Umaram bir gün ola şehbâz-ı zülfe dil şikâr / Bu kebüter gönülüm olmuşdur hevâyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*şikâr ola, -a*]

şikâr-ı megese: *Sinek avı.*

Meyl kılmadı mecâz-ıla gönül hiç kese / Per açar mı şâhbâz olan **şikâr-ı megese** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 1*). [*şikâr-ı megese, -e*]

şikâyet eyler: *Yakınmak, söylenmek, memnuniyetsizliğini ifade etmek.*

Cefâ vü cevr-ile qahrûnı iy döst / **Şikâyet eyler** cismümde her mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 2*). [*şikâyet eyler, -r*]

şikâyet eyler: *Sitem, şikâyet etmek.*

Hâr elinden derd-ile eyler şikâyet 'andelîb / Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsâfir gülşene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2*). [*şikâyet eyler, -r*]

şikâyet idem: *Derdini anlatmak, sızlanmak.*

Dest-i hicrândan **şikâyet idem** iy sultân-ı hüsn / Şevketüñ efvün ola vaşluñla ger dâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 2*). [*şikâyet idem, -em*]

şikâyet iden: *Derdini anlatmak, sızlanmak.*

Virür 'âlemde bir kes yok haber yâruñ vefâsından / Velî şekvâ şikâyet çok iden cevr ü cefâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*şikâyet iden, -en*]

şikâyet itme: *Şikâyetçi olmak, yakınmak.*

Derd-ile cefâ eyledügin itme şikâyet / Dinmeye eger her kıla bir niçe dil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 5*). [*şikâyet itme, -me*]

şikâyet itmeyüp: *Şikâyette bulunmamak, dert yanmamak.*

Vefâyı görmek isterseñ Muhibbî mâh-rûlardan / **Şikâyet itmeyüp** dâyim rızâ göster cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5*). [*şikâyet itmeyüp,]*

şikâyet kılayım: *Bir kimse yada şeye karşı olan memnuniyetsizliği belirtmek, şikâyet etmek, yakınmak.*

'Üryân olayın kalmadı başumda ser-püş / Sanmañ ki **şikâyet kılayım** 'ârûñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3*). [*şikâyet kılayım, -ayım*]

şikâyet kıldugum: *Bir kimse yada şeye karşı olan memnuniyetsizliği belirtmek, şikâyet etmek, yakınmak.*

Ṭālī' ümdendür **şikāyet kaldugum** iy tünd-ḥū / Yoksa senden görmedüm cevri ü cefādan ğayrı rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*şikāyet kaldugum, -dugum*]

şikāyeti itmez: *Şikayetçi olmak, yakınmak.*

Bülbül gibi 'ışk eri itmez şikāyeti / Pervāne-şifāt yanubanı döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3*). [*şikāyeti itmez, -mez*]

şikāyetler itdi: *Şikayetçi olmak.*

Ḥār elinden bülbül itdi çok şikāyetler güle / Gül didi 'āşık olan mā'şūka eyler mi gile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 1*). [*şikāyetler itdi,]*

şiken eyler: *Kırmak.*

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i ğamze-zen / Her kime dogrutsa lā-büd qalbini eyler şiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1*). [*şiken eyler, -r*]

şikest: *Far.kırılmış,kırma,kırılma.*

Şikest olursa gönlün sāğarı ger / 'Aceb olmaz uyıcak çeşm-i meste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3*). [*şikest,]*

şikest itdün: *Kırmak, gölgede bırakmak.*

Diller[i] itdün şikest çek esb-i nāz ile 'inān / Şarṭ degül ardınca gitmek leşkeri mağlūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 2*). [*şikest itdün, -dün*]

şikest itdün: *Kırmak.*

Gönlümün peymānesin zülfün gibi itdün şikest / Cevr-ise senden hemān u şabr ise benden hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [*şikest itdün,]*

şikest itmedi: *Kırmak, gölgede bırakmak.*

İtmedi mi zamāne Cem'ün cāmını şikest / Bak lālelere gör nice aglar türābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*şikest itmedi,]*

şikeste: *Far. Kırılmış, kırık: sāgar-ı şikeste, hâtır-ı şikeste.*

Kılur dil gevherin dilber **şikeste** / 'Aceb olmaz olur gevher **şikeste** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1*). [*şikeste,]*

Uşat ur yirlere nefsun şanemdür / Nite olur büt-i Āzer **şikeste** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2*). [*şikeste,]*

Cefânuñ tîşesin gönlüme urma / Olur olsa eger mermer **şikeste** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*).
[*şikeste,]*

şikeste ider: Kesmek.

Muhibbî mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 5*).
[*şikeste ider,]*

şikeste kılır: Kırmak, incitmek.

Kılır dil gevherin dilber şikeste / ‘Aceb olmaz olur gevher şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 1*).
[*şikeste kılır, -ur]*

Özin beñzetdügiyçün bu yüzüme / Kılır kendüzini gör zer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 4*).
[*şikeste kılır, -ur]*

şikeste oldı: Kırılmış olmak.

Dil derdini yazarken oldı kalem şikeste / Bildürmege bu hâli gönlüm ulagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3*).
[*şikeste oldı, -dı]*

şimden girü: Artık, bundan sonra.

Sîne dâğ u dil helâk ü dîde oldı ğarq-ı hûn / Gitdi ‘aqlum kalmadı **şimden girü** şabr u sükün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*).
[*şimden girü,]*

Bezm-i ğamda nâleme irmedi nâyuñ nâlesi / Baña **şimden girü** âheng ide ancak erğanün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 3*).
[*şimden girü,]*

Târ idüp yaşuñ Muhibbî eyledüñ çün al reng / Vaqtidür **şimden girü** kâmetüñi çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*).
[*şimden girü,]*

‘Işq ‘ilmi çünki tekmiñle irişdi a‘lemem / Baña **şimden girü** añmañ ‘âlemüñ ‘allâmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*).
[*şimden girü,]*

Geldi hattuñ yok-durur **şimden girü** baña hayât / Âh ölsün mi ecelsüz cân-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*).
[*şimden girü,]*

Bir saçı Leylî-veşüñ sevdâsı başum toptolu / Kays benden öğrenür **şimden girü** tavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*).
[*şimden girü,]*

Sebzear oldı Muhibbî vardugında hatt-ı yâr / İy gözüm merdümi **şimden girü** nemnâk olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*).
[*şimden girü,]*

Çeşm-i bîmârına duş oldı bu çeşmüm nâgehân / Görmesem olmaz ‘aceb **şimden girü** uyhuuy ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3*).
[*şimden girü,]*

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger **şimden girü** nâme yazam perr-i semenderden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*).
[*şimden girü,]*

Yandı mahv oldu Muhibbî şem'ine pervâne-veş / Andan ummañ dōstlar **şimden girü** nām u nişān
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*şimden girü,]*

Bir saçı leylâyı gördüm aña dil virdüm yine / Dōstlar **şimden girü** ben bî-dile mecnûn dine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*şimden girü,]*

Zülfünûñ bûyî 'âlem mu'aţţarken bugün / Varmasun **şimden girü** kimse Hōten'den canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [*şimden girü,]*

Dirhem-i eşk[i] şü deñlü yoluña saçdı gönül / Kalmadı el ura **şimden girü** sermāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*şimden girü,]*

şimden girü: *Bundan sonra, bundan böyle.*

Şem'-i hüsne karşu ko yansun Muhibbî cān u dil / Yanmagı **şimden girü** ta'lim idem pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*şimden girü,]*

şimden girü: *Bundan sonra, bundan böyle.*

İhtiyār-ıla benem 'ateş-i 'ışka tutuşan / Baña **şimden girü** ne dil ü ne hōd cān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*şimden girü,]*

şimdi: *"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an" anlamlarında zaman zarfı.*

Bilmem ne için **şimdi** ider cevri ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 4*). [*şimdi,]*

İy Muhib ahsent in tarz-ı gāzel / **Şimdiki** 'āşruñ bugün Hāssān'ısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*şimdiki, -ki]*

şimdi: *Artık.*

Şem'-i hüsne iy Muhibbî yak gönül pervānesin / Niçe kerre yanageldün **şimdi** küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*şimdi,]*

Şulha gelse n'ola dilber **şimdi** bu şeydā-y-ıla / Gelmez-idi katuma illā ezel gavgā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 1*). [*şimdi,]*

şimdi: *"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an" anlamlarında kullanılan zaman zarfı.*

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / Hāk ide āhır seni **şimdi** ider gerçi oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [*şimdi,]*

Şimdi bildün sini bu hüsni-ile perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [*şimdi,]*

Åşinā idük ezel bezminde iy ārām-ı cān / Ne sebep düşdi ki **şimdi** yādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [*şimdi,]*

Tācdār olmuşdı 'ıŝka didiler Mecnūn için / Dōstlar **ŝimdi** ben oldum mülk-i 'ıŝka pādiŝāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*ŝimdi,]*

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / şayd olınurlar güzeller **şimdi** sīm ü zer ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*şimdi,]*

Cān u dil virme güle şayd idemezsin dilberi / şayd olınurlar güzeller **şimdi** sīm ü zer ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 5*). [*şimdi,]*

Raķībūñ **ŝimdi** maķŝūdı beni senden cūdā kılmak / Göreyim anı meŝ olsun dōne tā yüzi maymūna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [*ŝimdi,]*

şimdiye dek: *şimdiye kadar, bugüne kadar.*

İtlerūñ karŝu gelir kūyūña varsam çağrıŝup / Dirler iy yār-ı ķadīmī **ŝimdiye dek** kandasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2597, Beyit 4*). [*ŝimdiye dek,]*

ŝimŝād: *Far. şimşir ağacı.*

Ne umarsın iy göñül sen naħl-i ķaddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hīç serv-ile **ŝimŝāddan** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [*ŝimŝāddan, -dan]*

ŝimŝād: *şimşir ağacı (güzelin boyu karşılığında).*

Sīneñe dāğ ur Muhibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile **ŝimŝād-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2988, Beyit 5*). [*ŝimŝād-ıla, --ıla]*

ŝimŝād: *şimşir ağacı II. Sevgilinin boyu.*

şimdi bildün sini bu ħüsn-ile perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya **ŝimŝādsın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [*ŝimŝādsın, -sın]*

ŝimŝād: *şimşir ağacı.*

Naħl ķaddūñ sidre vü tūbādan olmuşken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya **ŝimŝādsın** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*ŝimŝādsın, -sın]*

şi'r: *şiir.*

Gördiler ŝirīn edāda bu Muhibbī **şi'rini** / Eylediler ehl-i nazm olan hezārān āferīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 7*). [*şi'rini, -i, -n, -i]*

şi'r: *Edebi değeri olan nazımlı ve kaŝiyeli söz.*

İy Muhibbī **ŝi'rümūñ** ma'nāsını fehmi eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*ŝi'rümūñ, -üm, -üñ]*

La‘l-i lebūni tekrār **şî‘rümde** aındum iy yār / Şekkerde kıymet artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*şî‘rümde, -ümde*]

Bu Muhibbî **şî‘rini** yārā güzāfın añlama / Sıdkı var ikrār kıl yolumda şādıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*şî‘rini, -i, -ñ, -i*]

Gerekdür **şî‘rde** ola dekāyık / Ve illā her kişi dir şî‘r-i sāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*şî‘rde, -de*]

Kim ‘acablar **şî‘rini** gören kemāle irdügin / Çünkü eş‘ār-ı Muhibbî şî‘r-i Selmān’dan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [*şî‘rini, -i, -ñ, -i*]

Şî‘rümün kim kıymetin bilür aña ‘arz iderem / **Şî‘rini** çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*şî‘rini, -i, -ñ, -i*]

şî‘r: Şiir.

Ĥattı esrārını **şî‘rümde** anuñçün añaram / Her kim okursa anı vālih ü hayrān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*şî‘rümde, -üm, -de*]

şî‘r: Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

Şî‘rümün her bir satırı mevc-i deryā olalı / Nazmumuñ ma‘nāsın iden dürr-i ğaltān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*şî‘rümün, -üm, -ün*]

İy Muhibbî **şî‘rümün** ma‘nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [*şî‘rümün, -üm, -ün*]

İy Muhibbî ola kim yārun bile aĥvālūni / Bir bir eyle **şî‘r** içinde ĥālūni eş‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [*şî‘r,*]

İy Muhibbî ĥāne-i ‘uşşaka āteş salmaga / Ruĥları zikriyle **şî‘ri** süznāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 5*). [*şî‘ri, -i*]

Zülf-i müşg-efşān-ıla aındun yine şekker lebin / Lezzet alsa okuyan **şî‘ründe** yāĥūd tañ mı bū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [*şî‘ründe, -ün, -de*]

Şî‘rüm içre her kaçan şekker lebün zikr eylesem / Birbirinden kapuşurlar ĥalk fāyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*şî‘rüm, -üm*]

Şî‘r içinde Muhibbî akrānuñ / Var-ısa sunsun el sunam niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*şî‘r,*]

Şî‘rümün kim kıymetin bilür aña ‘arz iderem / Şî‘rini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*şî‘rümün, -üm, -ün*]

şî‘r: Edebi değeri olan ölçülü ve kafiyeli söz.

Tab‘-ı Muhibbî āb-ı revān **şî‘ri** naĥl-i sebz / Bitürse tañ degüldür eger cüybār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*şî‘ri, -i*]

şî'r: Şiir, manzume.

Muhibbî **şî'r-ile** irdüñ kemäle / Görenler dir ki nazm içre hasensin (Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 10). [şî'r-ile, -ile]

şî'r: Edebi değeri olan nazımlı ve kaftiyeli söz,şiir.

Şāh-ı hūbān zer külāhın kec-rev itmiş başına / **Şî'rüñi** ezberlemiş şūh-ı ğazel-hvāndur gelen (Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 3). [şî'rüñi, --üñ, --i]

Şābāş diye her kim işide bu nazmuñı / İtdüñ Muhibbî **şî'rüñi** çün hoş edā-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 7). [şî'rüñi, --üñ, --i]

şî'r: Edebi değeri olan nazımlı ve kaftiyeli söz.

Cūş idüp iy Muhibbî yine gönül / Didi bu **şî'ri** hoşça rindāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 9). [şî'ri, -i]

şî'r: Kırmak.

Şırsam eger kāse-i 'arzum 'aceb degül / Mecnūn gibi bu da bize ihtirām ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 2). [şırsam, -sam]

şî'r: Arslan.

Bağ-ı hüsnume tılısm dīdelerümden iki **şî'r** / İledem yār didi basmayalar gülşenüme (Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4). [şî'r,]

şî'r: Süt, tatlı.

Kime **şî'r** ü şeker virseñ dökersin 'ākıbet kanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler Ehremensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4). [şî'r,]

şî'r: Sır.

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kāğıda / Saklamaz **sır** iki yüzlü bir münāfiğdur diyü (Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 4). [sır,]

şî'r içre: Şiirde.

Sūz-i Hüsrev var iken **şî'r içre** her dem hāşılıñ / İy Muhibbî sen hayālāt-ı Kemāl itmeñ neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 5). [şî'r içre,]

şî'r ile: Şiir ile birlikte.

Germ olma **şî'r ile** gel inen şâ'irem dime / Sıgmaz mısın bu 'âleme birkaç yalan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*şî'r ile,]*

şî'r ü eş'aruñ: Şiirler.

Muhibbî **şî'r ü eş'aruñ** ko dem dem süzināk olsun / Kelāmı süz-1 Hüsrev'den yakar mîr-i suhensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 5*). [*şî'r ü eş'aruñ, -uñ]*

şî'râze olsun: Kitap cildini tutan ibrişim olmak.

Kitâb-ı hüsne haţ yazsun havâşî / Dü zülfeynüñ aña **şî'râze olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2*). [*şî'râze olsun, -sun]*

şî'r-i dil-pesendi: Gönle hoş gelen şiir.

İşidüp uşbu **şî'r-i dil-pesendi** / Diye taḥsîn bu taḅ'-1 selîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9*). [*şî'r-i dil-pesendi, -di]*

şî'r-i hakîkî lezzetin: Gerçek şiir lezzeti.

Degme kes fehm eylemez **şî'r-i hakîkî lezzetin** / Zevkine irmez bunuñ illâ ki 'aql-1 ḥurde-bîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 6*). [*şî'r-i hakîkî lezzetin, -n]*

şî'r-i haseni: Güzel şiir.

Uşbu **şî'r-i haseni** ger işide ehl-i ḥîred / Diye taḥsîn Muhibbî saña şâbâş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*şî'r-i haseni, -i]*

şî'r-i muhibbî: Muhibbî'nin şiiri.

İy şabâ **şî'r-i Muhibbî** olalı kand ü nebât / Suhenüm şekkerin ol la'l-i şeker-bâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 6*). [*şî'r-i muhibbî,]*

şî'r-i muhibbî'yi: Muhibbî'nin şiiri.

Hûn ile yazdı meger **şî'r-i Muhibbî'yi** yine / Eyledi elde dutar bir varâḅ-ı inşâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*şî'r-i muhibbî'yi, -yi]*

şîr-i nerler: Erkek aslan.

Ger zebûn-1 'ışk olsam döstlar 'ayb olmasun / 'İşk elinden **şîr-i nerler** daḥı olmışdur zebûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3*). [*şîr-i nerler, -ler]*

şî'r-i pür-süzüñ: Acı dolu şiir.

Şi'r-i pür-sūzuñ Muhibbî çünki bir eglencedür / Hālî olma bir nefes 'âlemde sen eş'ârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 5*). [*şi'r-i pür-sūzuñ, -uñ*]

şi'r-i sâde: *Sade şiir.*

Gerekdür şi'rde ola deķâyık / Ve illâ her kişi dir **şi'r-i sâde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*şi'r-i sâde,]*

şi'r-i selmân'dan: *İran şairi Selman'ın şiiri.*

Kim 'acablar şi'rini gören kemâle irdügin / Çünki eş'âr-ı Muhibbî **şi'r-i Selmân'dan** geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 8*). [*şi'r-i selmân'dan, -'dan*]

şirin: *Tatlı.*

Ṭurra-i leylî saçın görüp dilâ mecnûn olup / Lebleri **şirînine** cân virmede Ferhâd'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [*şirînine, -ine*]

şirin: *Hüsrev ü Şirin hikayesinin kadın kahramanı Ferhad'ın sevgilisi.*

Sîm ü zer kimde olursa şayd olur maĥbûblar / Yig gelür **Şirîn'e** Hüsrev ol ğarîb Ferhâd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4*). [*şirîn'e, -'e*]

şirin: *"Hüsrev ile Şirin" yahut "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı.*

Ruĥı sevdâsı ĥayali beni Ferhâd eyler / Niçe **Şirîn** niçe Hüsrev niçe meh-rûdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 3*). [*şirîn,]*

Virüp **Şirîn** yolına cân-ı şirîn / Hezârân âferîn ol küh-kende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 4*). [*şirîn,]*

şirin: *F. şirin, tatlı.*

Gördiler **şirîn** edâda bu Muhibbî şi'rini / Eylediler ehl-i nazm olan hezârân âferîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 7*). [*şirîn,]*

Ferhâd-şifat ceng iderem seng-ile her dem / Şekker-leb [ü] **şirîn** suĥenkâruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [*şirîn,]*

Niçe **şirîn** olmasun cânâ Muhibbî'nüñ sözi / Çünki medĥüñ okuram olur kelâmun şekkerîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 9*). [*şirîn,]*

Bu Muhibbî söyledi pür-nûkte bir **şirîn** ğazel / Her kim anuñ fîkr ide ma'nâsını 'aĥlı şaşâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 7*). [*şirîn,]*

şirin: *F. şirin, tatlı.*

‘Aceb nāziük ‘aceb **şîrîn** dehendür / Meger süd diyü şekker virdi dāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*şîrîn,]*

şîrîn dehenān: *Tatlı dil.*

İy lebi gönca vü gül ‘arız u **şîrîn dehenān** / İy boyı serv-i sehî sünbül sîmîn zekānān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [*şîrîn dehenān,]*

şîrîn lebe: *Tatlı dudak, sevgilinin dudağı; tatlı dil, incitmeyen, hoşça giden söz.*

Öldürür āhîr seni dil virme bu **şîrîn lebe** / İy gönül Ferhād-veş gel meskenüñ dag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 3*). [*şîrîn lebe, -e]*

şîrîn lebinüñ: *Tatlı dudak, sevgilinin dudağı; tatlı dil, incitmeyen, hoşça giden söz.*

Şîrîn lebinüñ vaşfın işidüp didi dildār / Şekkerde melāhat komaya bu sözüñ üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [*şîrîn lebinüñ, -inüñ]*

şîrîn lebüñ: *(Sevgilinin) tatlı dudağı.*

Bir nefesle mürdeler ihyā ider **şîrîn lebüñ** / Söz deminde sen Mesîhā’dan bugün üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 2*). [*şîrîn lebüñ,]*

şîrîn lebüñ: *Tatlı dudak.*

Husrevā **şîrîn lebüñ** yādına bu bî-çāre dil / Şübhesüz cān viriserdür nitekim Ferhād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 4*). [*şîrîn lebüñ, -üñ]*

şîrîn suhensin: *Tatlı, güzel söz.*

Söze ger nāz-ıla gelseñ inen **şîrîn suhensin** sen / Gözüñ yaşın görüp gülseñ diyem gönca dehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 1*). [*şîrîn suhensin, -sin]*

Yüzi gül bir lebi gönca dehensin / Tekellüm eyleseñ **şîrîn suhensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 1*). [*şîrîn suhensin, -sin]*

şîrince: *Şirin gibi güzel yüzlü.*

Göz yaşı Mecnūn beyābānda yordukda / **Şîrincesi** saçlarına eyledi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [*şîrincesi, -si]*

şîrîn-zebān: *Tatlı dilli.*

Bî-sütün adın dağı işitmemişdi küh-ken / Ben belā kühında Ferhād idüm iy **şîrîn-zebān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 2*). [*şîrîn-zebān,]*

şî' rûn: Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

Muhibbî 'ışka düşdün 'âşık oldun / Anuñçün **şî' rûn** oldı 'âşıkâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 5). [şî' rûn,]

şîs: Bir ucu sivri, demir veya ağaçtan, bazen silah gibi kullanılabilen ince uzun çubuk.

Döne döne yanarsam 'ışk odına 'aceb mi / Gönlüm kebāba döndi sançıldı çünki **şîşe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 5). [şîşe, -e]

şîşe: Camdan yapılmış, ağzı dar uzunca kap.

Bir nev' -ile bende çeker çeşmi 'âşıkı / **Şîşeyle** ider 'ālemi cādū girih girih (Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 3). [şîşeyle, -y, -le]

şîşe: Şişe. II Gönül.

Sıma şehā bu gönlüm mümkün degül yirine / Bir daļı gelmek olmaz çünki uşana **şîşe** (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2). [şîşe,]

şîşe-i terde: Taze şişe (şarap şişesi).

Her ki habāb gibi **şîşe-i terde** maļv ola / Budur zamānenüñ işi dāyim habāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3). [şîşe-i terde, -de]

şitāb: Acele etmek.

Āheste gelüp eyledün iy dōst terahhūmi / Soñra dönüben gitmege böyle **şitāb** ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2). [şitāb,]

şitāb itmegil: Acele etmemek.

Gitmege itmegil şitāb yine / Gönlüme salma ıztırāb yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 1). [şitāb itmegil, -gil]

şitāb itsün: Acele etmek, elini çabuk tutmak.

Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i 'ışkuñ hāli olmışdur harāb eglenmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 1). [şitāb itsün, -sün]

şitāb kılusun: Acele etmek.

Ka'be'dür küyi gelür 'uşşākı kurbān olmaga / Hāyri te'hūr itmesün kılusun şitāb eglenmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4). [şitāb kılusun,]

şive: *Cilve, edâ, naz.*

Şivesi çok mihrî yok ammâ ki diller almada / Bu cihân içinde kim mekkâr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*şivesi,]*

şive: *Cilve ve naz.*

Cilve hemân şive hemân hû hemân / Fitne hemân ğamze hemân rû hemân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 3*). [*şive,]*

şive-i şemşâd: *Işveli boy.*

Gâh gül göster ü geh sünbülün iy serv-i sehî / Nâz-ıla gâh gehî şive-i şemşâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 2*). [*şive-i şemşâd,]*

şive-i şimşâd idesin: *Şimşad nazı etmek.*

Gâh gül yüzün ile 'arz idüp 'anber saçuñı / Gâh iy serv-i sehî şive-i şimşâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 2*). [*şive-i şimşâd idesin, -esin]*

şöhret: *Ar. Halk arasında söylenme, ünlenme, ün.*

Eger bed-nâm-ı 'ışk olsam beni 'ayb eyleme zâhid / Riyâ vü zerķ-ıla sen salagör var şöhreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [*şöhreti, -i]*

şol: *"Şu" işaret sıfatı.*

Zehr-i ğam öldürmeden bu 'aşık-ı dil-ĥasteyi / Sâkiyâ irgür meded şol mey diyen tiryâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [*şol,]*

şol: *" Şu " işaret sıfatı".*

Nâvek-i tîr-i kâza mı ki 'aceb şol müjeler / Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 4*). [*şol,]*

Şol dâne-i ĥâlünle şehâ zülfün ucından / Kurtılmayısar düşdi gönül murgı duzaĝa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*şol,]*

şol: *Sol taraf, sol kol.*

Egerçi gitdi dil elden velî sultân-ı 'ışk oldı / Ğam u ĝuşşa vezîr olmuş anuñ solıyla sagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*solıyla, -ıyla]*

şol deñlü: *O denli, o kadar.*

Baňa **şol deñlü** cefâ tîrîni atduñ güzelüm / Döndi bu sîne-i pür-süz[um] müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 3*). [*şol deñlü,]*

şol kadar: 1. Şu kadar. 2. Pek çok.

Muhibbî **şol kadar** dökdüñ gözün yaşı geçid virmez / Görenler didiler beñzer bi-‘ayni yaşuña Tuna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*şol kadar,]*

şol kadar: O denli, öyle.

Şol kadar dökdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revân / Küyüña varan diye kimdür bunı kandan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 5*). [*şol kadar,]*

şöyle: Şöyle.

Şöyle yan kim nâr-ı ‘ışk-ıla vücüduñdan eşer / Kalmasun bir kes senüñ nâm u nişānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [*şöyle,]*

şöyle: Öyle bir.

İy Muhibbî sırruñı ketm eyle izhâr eyleme / **Şöyle** sakla anı cān-ı nâ-tüvānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 7*). [*şöyle,]*

şöyle: O derece.

Şöyle hayrānam Muhibbî bilmezem hiç kendümi / Tekye-i ‘ışk cür‘a-dānından yiyüp esrārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*şöyle,]*

şöyle: Demek, söylemek, konuşmak.

Haşr olup söyleşmedüñ itdüñ Muhibbî’yi helāk / Hey kıyāmet rüz-ı maşşerde senüñle **söyleşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 5*). [*söyleşe, --se]*

şöyle: Öyle, o derece.

Yüzüñe **şöyle** ‘aşıkdur senün şems ü kâmer cānā / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hiç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [*şöyle,]*

şöyle: Demek, söylemek, dile getirmek.

Kışsa-i ğuşşam uzun zülfün gibi bir kışşadır / Diñle anı cān-ıla kim **söylemem** efsāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [*söylemem, -me, -m]*

şöyle: Anlatmak, dile getirmek, demek, konuşmak.

Virmez amān ğamzeleri tîğ alup ele / Kimdür ki **söyleşe** bugün ol bî-amān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 2*). [*söyleşe, -se*]

söyle: "Şunun gibi, şuna benzer biçimde." anlamlarında zarf.

Bu Muhibbî **söyle** hâk oldu bulunmaya nişân / Çarĥ ğırbâl oluban rüy-ı zemîni elese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 5*). [*şöyle,]*

söyle: "Şunun gibi, şuna benzer biçimde" anlamlarında zarf.

Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ‘ār ider / ‘Işk ara dir görmedüm buncılayın bî-‘ārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 3*). [*şöyle,]*

Şöyle kıl nâleleri duymasun anı dil ü cān / Meclise koma şafâ bezmini bî-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 3*). [*şöyle,]*

söyle: Bu şekilde, işte böyle.

Şöyle zeyn oldu çiçeklerle bugün şahrâ vü bâĥ / ‘Aĥsi düşmişdür gören dir çarĥ-ı mînâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [*şöyle,]*

söyle: Öyle.

Şöyle mūnis oldu hicrūñle senūñ bu ĥasta dil / İstemez bir dem cüdâ olmak vişâli n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [*şöyle,]*

söyle: "Şunun gibi, şuna benzer biçimde" anlamlarında bir ifade.

İy Muhibbî ser-i küynda kaçan āh idesin / **Şöyle** āh eyle ki şu‘leñ tokuz eflâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*şöyle,]*

söyle beñzer: Şöyle benzer.

Niçe yıldur eylemez bārān-ı dil te’sīr aña / **Şöyle beñzer** iy dil-i cānâne sen pülâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [*şöyle beñzer,]*

İy Muhibbî ‘ahd ider ‘ahdine tîz turmaz döner / **Şöyle beñzer** nâz-ıla şâh-ı Karaman’dur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [*şöyle beñzer,]*

söyle beñzer kim: Görünen o ki, şöyle benzer ki, şu şekilde olduğu gibi.

Hār elinden derd-ile eyler şikāyet ‘andelīb / **Şöyle beñzer kim** yiñi gelmiş müsâfir gülşene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2*). [*şöyle beñzer kim,]*

söyle bil: Şu şekilde bil.

Sanma vardur bu cihān içre qarār / **Şöyle bil** bunda yok qarār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [*şöyle bil,]*

şöyle kim: *Şunun gibi, şuna benzer, şu şekilde.*

‘Āşık-ı dil-ḥasta olmışdur Muhibbî **şöyle kim** / Damla damla damzadurlar agzuma penbeyle su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 6*). [*şöyle kim,]*

şu deñlü: *O kadar.*

‘Āşık Muhibbî döksün **şu deñlü** göz yaşını / Ğarķ ola eşk-i çeşme yüzi nîlüfer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [*şu deñlü,]*

Eger bû almayam bir dem vefā ol gülsitānumdan / **Şu deñlü** eyleyem bülbül helāk ola fiğānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [*şu deñlü,]*

Meclis-i ğamda **şu deñlü** dökeyim ḥün-ı ciger / Bezm ara her birisi bir gül-i ḥandān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 2*). [*şu deñlü,]*

Dāğlar yakdum **şu deñlü** sīneme eydür gören / Zāğlar konmuş-durur san cism-i bī-cān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [*şu deñlü,]*

Dirhem-i eşk[i] **şu deñlü** yoluña saçdı gönül / Kalmadı el ura şimden girü sermāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*şu deñlü,]*

şu kim: *Şöyle ki.*

Eger cān terkin eylersem ta‘accüb eyleme zāhid / **Şu kim** şıdķ-ıla ‘āşıkdur elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*şu kim,]*

şu kim: *Hangi kimse.*

Baḥr-ı nazmından Muhibbî’nün **şu kim** dür istemez / Göreyim ğavvāş-veş olsun hemişe ser-nigün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 5*). [*şu kim,]*

şu ‘ā’: *Ar. Ziya, tel tel görünen ışık.*

İy Muhibbî yakalıdan sīneye ‘ışk āteşin / Tañ mıdır ğice **şu ‘ā’ um** görine gündüz duḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 5*). [*şu ‘ā’ um, -um]*

şübhe: *Kuşkusuz.*

İy Muhibbî devlet-i dāreyi bulur **şübhesüz** / Kim şafā-yı kalb-ile ḥālī degül tevḥidden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5*). [*şübhesüz, -süz]*

şübhesüz: *Elbette, şüphesiz.*

Hüsrevâ şîrîn lebûñ yādına bu bî-çāre dil / **Şübhesüz** cān viriserdür nitekim Ferhād-içün (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2629, Beyit 4*). [*şübhesüz,]*

şüh-ı bî-pervāyı: *Korkusuz işveli güzel.*

Yār-ı bî-pervā benem hālüm digergün olmada / Bārī hergiz görmesem ol **şüh-ı bî-pervāyı** ben (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2673, Beyit 3*). [*şüh-ı bî-pervāyı, -yı]*

şüh-ı ğazel-hvāndur: *Güzel gazel okuyan.*

Şāh-ı hūbān zer külāhın kec-rev itmiş başına / Şi' rüñi ezberlemiş **şüh-ı ğazel-hvāndur** gelen (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2674, Beyit 3*). [*şüh-ı ğazel-hvāndur, -dur]*

şüh-ı şehri-āşüb: *Şehri fesada veren neşeli, şen şakrak oynayan (kadın).*

Ben hemān cān virmedüm ol **şüh-ı şehri-āşüb** için / Niçeler cān virdiler 'ālemde rüy-ı hūb için (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2578, Beyit 1*). [*şüh-ı şehri-āşüb,]*

şüh-ı sitemkārı: *Zulmeden sevgili, güzel kadın.*

İy dil sevüp ol **şüh-ı sitemkārı** n'idersin / Tā şubha degin eyleyüben zārı n'idersin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2708, Beyit 1*). [*şüh-ı sitemkārı, -ı]*

şüh-ı türk: *Türk güzeli.*

İy **şüh-ı Türk** cevr ü cefā vü 'itāb ne / Dāyim bu dil-hasteye itmek 'azāb ne (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2958, Beyit 1*). [*şüh-ı türk,]*

şüh-ı türk: *Türk güzeli.*

İy **şüh-ı Türk** cevr ü cefā vü 'itāb ne / Dāyim bu dil-hasteye itmek 'azāb ne (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2958, Beyit 1*). [*şüh-ı türk,]*

şükr kıl: *Şükr etmek: verdiği nîmetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirmek.*

İy Muhibbî **şükr kıl** derd ü belā vü miñneti / Gönlüme tapşurdılar düşdi emānāt ehline (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2991, Beyit 7*). [*şükr kıl,]*

şükrāne: *(Ar.) Gönül borcu, gönül borcu karşılığı.*

Bir kez yüzüñi göstereyim dir-iseñ iy dōst / Cānum vireyin bu söze **şükrāne** gerekse (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2997, Beyit 3*). [*şükrāne,]*

şükr-i bî-'ad: *Sonsuz şüktür.*

Zāhir oldı kün didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn / Hamd-i bī-ḥad **şükür-i bī-‘ad** saña Rabbü’l-‘ālemīn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*şükür-i bī-‘ad*,]

şüküfe: Çiçek, çiçekler.

Burka‘ın keşf eylemişdür her **şüküfe** bāğda / Tā zekāt-ı ḥüsnini ‘arz eyleye iḥsān için (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2516, Beyit 3*). [*şüküfe*,]

Her **şüküfe** gülşen içre dutmuş elde sīm ü zer / Pāyuña t̄sār ideler sen şeh-i ḥübān için (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2516, Beyit 6*). [*şüküfe*,]

Her **şüküfe** rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup ḥüküm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2619, Beyit 4*). [*şüküfe*,]

şükür: Allah'a duyulan minneti dile getirme.

Ka‘be kūyuñda **şükür** kim eyledüñ ḳurbān beni / Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*şükür*,]

şular kim: Şunlar ki.

Hemān kendüzintüñ kemligin ider izḥār / **Şular kim** nazar eyler bizüm kelāmumuza (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2847, Beyit 4*). [*şular kim*,]

Şular kim çekdiler ‘ālemde renci / İrüşür ol muḳarrer ‘ālī gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 6*).
[*şular kim*,]

Ḥarīr olsa ne tañ ḥār-ı muḡaylān / **Şular kim** pā koyalar rāh-ı ḥacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit
2*). [*şular kim*,]

şu‘le: Alev, ateş alevi.

Sakın āh itme Muḥibbî ‘ālemi anı yakar / **Şu‘leler** kim zāhir olur sīne-i tennürdan (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2587, Beyit 6*). [*şu‘leler, -ler*]

Hicr ara ‘ışḳ āteşine yanalıdan dōstlar / Gīce āteş **şu‘lesidür** görinen gündüz duḡān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2716, Beyit 3*). [*şu‘lesidür, -dür, -si*]

şu‘le-i āhum ile: Ah ateşi.

Şu‘le-i āhum ile yandı semā ile zemīn / Nār-ı ‘ışḳ pinhān imiş gör bir avuç ḥāşākde (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2909, Beyit 2*). [*şu‘le-i āhum ile, -um ile*]

şu‘le-i āhuñ: Gönül feryadının ateşi, alevi.

Sīneñ döğicek āh Muḥibbî koma elden / ‘Uşşāk ara **şu‘le-i āhuñ** ‘ālem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel
2681, Beyit 5*). [*şu‘le-i āhuñ*,]

şu'leñ düşe: Işık düşmek.

İy Muhibbî ser-i kûyında kaçan âh idesin / Şöyle âh eyle ki şu'leñ tokuz eflâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [*şu'leñ düşe,]*

şüm: Far. uğursuz, şom.

Vefâ umduka görindi cefâlar / Sitârem **şüm[a]** beñzer tâli'üm dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [*şüm[a], -[a]]*

şüm: Toynak.

Zülfi çevgânına yârûñ hem semendi **sümmine** / Başumı top itdüm ol çâbü-k-süvârûñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4*). [*sümmine, -mine]*

şüm: Hilekâr, yalancı.

Yâr düşmen **şüm** tâli' baht-ı devlet ser-nigün / İy dil-i dîvâne esbâb-ı vişâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [*şüm,]*

şümâr ola: 1)Hesap,sayı tutmak. 2)Sevgi,muhabbet duymak.

Deryâ kumına ola şümâr derdüme benüm / Tâ haşre değın bilmeye kimse hisâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [*şümâr ola,]*

şünüde: İşitilmiş, duyulmuş.

Rumüz-ı sırr-ı 'ışkı bundan özge / Disem yok kimsede tâkât **şünüde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4*). [*şünüde,]*

şür eyle: Coşkun bir hâlde olmak.

Añ günâhuñı akıt göz yaşını şubha değın / Beñzesün baħra Muhibbî yaşuñı **şür eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8*). [*şür eyle,]*

şürîde: Zavallı, perişan.

Gülşen-i hüsninde yârûñ iy gönül bülbulleyin / Nâle eyle şubh olma sen de bir **şürîdesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [*şürîdesin, -sin]*

şürîde: Âşık, tutkun, perişan.

Sanma iy dil kim gedâ hem-ser ola sultân-ıla / Bunı fikr eyleme sen **şürîde** bir pejmürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 3*). [*şürîde,]*

İsm ü resminden tırâş olmuş Muhibbî 'âlemüñ / Tekyesinde Hâlık'ıñ **şürîde** âbdâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [*şürîde,]*

şürîde olup: *Perişan olmak.*

Gülşende añup gül ruhuñı nâleler itsem / **Şürîde olup** bülbül-i gülzâr iniler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 2*). [*şürîde olup, -up]*

şürîde-dil: *Perişan gönül.*

Tâlib olduñ zülfî zencirine iy **şürîde-dil** / Bilmedüñ dîvânelik derdâ getürdüñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [*şürîde-dil,]*

şürîde-güyâ: *Perişanlık söyleyen.*

Gül yüzü vaşfında didi Muhibbî bir gazel / Didiler bülbül gibi **şürîde-güyâdur** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*şürîde-güyâdur, -dur]*

şürîdelik: *Çılgınlık, delilik.*

Niçe bir bülbül gibi feryâd idüp gül şevkine / Niçe bir **şürîdelik** vaqt oldı kim uslanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [*şürîdelik,]*

Herkesüñ konmış Muhibbî tâli 'indedür ezel / Bülbüle **şürîdelik** zâğ u zağan kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*şürîdelik,]*

şürür: *Şerler, kötülükler.*

Gözümüñ nûrısın göñlüm **şürürü** / Muhibbî'yi bugün şeydâ kılan sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 5*). [*şürürü, -i]*

şüste: *Yıkanmış.*

Bir 'âşık-ı dil-besteyem kan yaşum ile **şüsteyem** / Hâlüme bakmaz hastayam bu derdüme dermân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 3*). [*şüsteyem, -(y)em]*

T

tā: *Bu şekilde, böylece.*

İy Muhib gülşen-i hüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi **tā** ol gül-i ḥandān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [tā,]

tā: *...kadar.*

Bilmege 'ışkuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān / Nüş it Muhibbî gül gibi cüş idesin **tā** Nîl gibi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [tā,]

Yār ışiginde koma öldür raķīb-i kāfiri / Tiġuñı **tā** 'arş üzre iy Muhibbî esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [tā,]

tā: *-dıği müddetçe, -dikça.*

Bulunmaz cidd ü cehd-ile çü vaḥdet / İkilik gitmeye **tā** ki aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [tā,]

tā: *"ت" Te harfi.*

Koma elden sakın 'ışkuñ mecāzın / Diyeler **tā** saña Veysel Kāran'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9*). [tā,]

tā: *"Bile" anlamındaki "-da, -de" bağlacı.*

'Arz eyle yüzüñ gülşene güller ḥacil olsun / Gül nāz-ıla **tā** ḡonca görüp münfa' il olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [tā,]

tā: *"Ki" bağlacı.*

Öldür beni anlar bile **tā** kim nāzaruñ var / Kim müdde'iler bunu görüben ḥacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [tā,]

Başumı kať ideyin **tā** gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaga āsān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [tā,]

Cān eyle fedā **tā** bulna vuşlat-ı dilber / Terk eyle Muhibbî saña cānāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 7*). [tā,]

tā: *"-e kadar" anlamında edat.*

Sen elif kaddüñ firākımdan Muhibbî ḥastanuñ / İñleyüp **tā** şubḥa dek kaddi niçe nūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 5*). [tā,]

Olmadum teskine kādīr gözden akan āba ben / Ḥasret oldum ḡeceler **tā** şubḥ olınca ḥvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [tā,]

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol yok saña / **Tā** ki bir görünmeye senüñ bürünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [tā,]

Burka'ın keşf eylemişdür her şüküfe bāğda / **Tā** zekāt-ı hüsnini 'arz eyleye ihsān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [tā,]

Hastayam gāyet meger vuşlat gele feryāduma / **Tā** hayāta irişe bu cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [tā,]

Münakkaş eyledüm kanlu yaşumla / Ola **tā** sīne menzilgāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 3*). [tā,]

Virmedi **tā** görmeyince luṭf bir 'arif didi / Evvel alup dil sakın soñra sitemkār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [tā,]

İy Muhibbî her kaçan yād idesin gül ruḥların / Gıceler bülbülleyin **tā** şubḥ feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [tā,]

Bend kıldum boynumu çün zülf-i cānān ile ben / **Tā** ölince kapusunda kul olam cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [tā,]

Sehv-ile bir kez Muhibbî kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayālün **tā** kıyāmet yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [tā,]

'Işk mıdur bī-vefā güller elinden gıceler / İñledüp bülbülleri **tā** şubḥ gūyā eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 3*). [tā,]

Göreyim ben seni āḥir girīban-çāk **tā** dāmen / Baña māni' olur vuşlat deminde pīrehensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [tā,]

Berü sun sun berü sākī mey-i gül-reng[i] müdām / İçelüm nüş idelüm **tā** tola peymāne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [tā,]

Žāyi' itme iy dil-i şūrīde gel gül şöḥbetin / Cān u dilden **tā** seḥer gūş eyle bülbül şöḥbetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [tā,]

Gıceler **tā** şubḥ bīdār ol vişālin kıl taleb / Müstecāb olur du'ālar dā'imā temcīdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [tā,]

Arayup dildārı dil ala 'aşā demür çarık / Geye anı **tā** bulınca 'azm-i garb u şark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 3*). [tā,]

Ey dōst cām-ı cür'a-i 'işkuñ içen ezel / **Tā** ḥaşre deñlü mestdür anı sanma ayıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 2*). [tā,]

Raḳībün şimdi maḳşūdı beni senden cüdā kılmak / Göreyim anı mesh olsun döne **tā** yūzi maymūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [tā,]

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum **tā** urmayınca dişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [tā,]

tā: Böylece.

Ne ‘ācizem ki cürmüme **tā** ola i‘tibār / Muhtāc tā‘atüme degül çün benüm İlāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [tā,]

tā: Ki.

Jeng oldı gönül āyinesi al ele sākī / Mey sun berü **tā** dāfi‘-i hüzn [ü] elem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 4*). [tā,]

Āh eylemegil gün yüzine karşı Muhibbî / **Tā** jeng-i sehāb-ıla hafî olmaya ol rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 5*). [tā,]

tā: "-den beri" anlamında bir söz.

Uyhu gelmez gözüme gördüm seni **tā** hūvābda / Kanda gitmişdür ‘aceb bilsem kanı uyhu diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4*). [tā,]

tā: "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Niçe bir bezm-i ğam içre gıceler **tā** şubha dek / Niçe bir yaşlar döküp şem‘e müşābih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [tā,]

İdeyin çāk girībān **tā** be-dāmen / Fedādur çün yolunda cān u ten de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 2*). [tā,]

tā: "Böylece, bu şekilde" anlamında kullanılan bir bağlaç.

Şerr eyleme kim yazmaya **tā** deftere kātib / Cehd eyle ki her n‘eyler-iseñ hayr ‘amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [tā,]

Okı lā-havli dāyim nefsi[i] kör it / Ki **tā** şeytān gezimeye damarda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 5*). [tā,]

Hîç revā mı olasın ni‘met-i dünyāya harīş / **Tā** seni beñzedeler cīfeler üzre megese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 2*). [tā,]

tā: "Amacıyla, diye" anlamı katan bir söz.

Varmaz isem kūyuña līk buña kāni‘ gönül / Sen güzeller şāhını **tā** göre bir kez dūrdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [tā,]

tā: "Böylece, bu vesileyle" anlamı katan zarf.

Tā çend keşem der reh-i tū nāle vü feryād / Ruhsār-ı hırāşide girībān-ı dü pāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 2*). [tā,]

tā: Bu şekilde.

Ölse Muhibbî 'ışk-ıla kan-ıla yuyasız / Maşşer güninde kalka-bile **tā** o kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*tā,]*

Sa'y it Muhibbî **tā** bulasın Ka'be-i murād / Düş vādilere cehd ile kaç' eyle merhale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*tā,]*

tā haşre değin: *Maşşer gününe kadar.*

Deryā kumına ola şümār derdüme benüm / **Tā haşre değin** bilmeye kimse hisāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 6*). [*tā haşre değin,]*

tā ki: *Ne zaman ki.*

Kaşd kıldı himmetüm bāzı kanā'at **Qāf**'ına / **Tā ki** ülfet duta 'Ankā gibi varup **Qāf**-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3*). [*tā ki,]*

tā ki: *Ne zaman ki.*

Kec-rev yürüme toğrı yolu koma elüñden / **Tā ki** diyeler senüñ için şāh-ı rāsitün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [*tā ki,]*

Yüzüñün karasını yumaya bu dīdelerün / **Tā ki** beñzetmese göz yaşını cūy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*tā ki,]*

Koma elden Muhibbî lā'l-i nābı / Olasın **tā ki** 'irfān mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 5*). [*tā ki,]*

Baħr-ı dil ğavvāşısın dūr gibi 'arz it sözlerün / **Tā ki** taħşin ideler böyle 'ibārāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [*tā ki,]*

Fāyide kılmaz Muhibbî nađd-i 'ömrin ħarc ide / **Tā ki** bu bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 5*). [*tā ki,]*

tā ki: *Öyle ki.*

Acı yaşlar dök derüñüñ ğill ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın **tā ki** sen 'ālemde deryā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [*tā ki,]*

tā kim: *Ne zaman ki.*

Bu Muhibbî uyumaz **tā kim** göre düşde seni / Şubħ olunca gözlerüm tek kimse bī-dār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [*tā kim,]*

Uzatma bugün zūlm elini senden alçağa / **Tā kim** yakaña sunmaya rüz-ı şümār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [*tā kim,]*

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla / **Tā kim** göre bülbül anı yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [*tā kim,]*

tā kıyāmet: Kıyamet gününe değin.

Ol leb-i şîrîn dehânından işidsem bir kelâm / **Tā kıyāmet** ancak ol sözdür zebānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [*tā kıyāmet,]*

tā rûz: Gündüze.

Sālḥā endüh-ı şām firkatüm[i] bilen kişi / Āh-ı ğam hicrānı şeb **tā rûz** bîdārî çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 2*). [*tā rûz,]*

tā seher: Seher vaktine kadar.

Gülşen-i hüsninde iy dil **tā seher** / İñiler bir bülbül-i nālânısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 3*). [*tā seher,]*

Gıceler kıl ney gibi feryād u zārî **tā seher** / Seyr kıl evvel ‘İrāk’ı soñın eyle Zengüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [*tā seher,]*

tā şubḥ: Ta sabaha kadar.

Bezm-i ğamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña eydün gıceler **tā şubḥ** nā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 4*). [*tā şubḥ,]*

tā şubḥ olunca: Ta sabaha kadar.

Ol gül endāmuñ firākında yine iy ‘andelīb / Gıceler **tā şubḥ olunca** nāle vü feryadsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 4*). [*tā şubḥ olunca, -inca]*

Gözi yaşlu bagrı başlu dāyim olur ‘ışk eri / Gıceler **tā şubḥ olunca** durmaz eyler āh enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*tā şubḥ olunca,]*

Gıceler **tā şubḥ olunca** tañ mı eylersem enîn / ‘İşk bed-ḥū yār zālîm çarḥ nā-sāz incebîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*tā şubḥ olunca,]*

İy Muhibbî gül ruḥın yād eylesem bülbül gibi / İñilerem **tā şubḥ olunca** āh u efgān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [*tā şubḥ olunca, -inca]*

tā şubḥa degin: Ta sabaha kadar.

İy dil sevüp ol şüh-ı sitemkārı n’idersin / **Tā şubḥa degin** eyleyüben zārı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 1*). [*tā şubḥa degin,]*

tā şubḥa dek: Ta sabaha kadar.

Gıceler **tā şubḥa dek** ğam-ḥānede mahrem baña / Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 3*). [*tā şubḥa dek,]*

Leylî zülfün hasretinden 'âşık-ı dil-ḥastedür / Gıceler **tâ şubḥa dek** ney gibi nālân eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 4*). [*tâ şubḥa dek,]*

Gülsitânında Muhibbî her gice **tâ şubḥa dek** / Gözlerin yummaz ider bülbül gibi âh u fiḡân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 5*). [*tâ şubḥa dek,]*

ta'ab: *Ar. Zahmet, meşakkat.*

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun / Hâşıl olmaz ḥâşılı ancak **ta'abdur** zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*ta'abdur, -dür]*

ta'accüb eyleme: *Şaşırarak, hayret etmek.*

Eger cân terkin eylessem **ta'accüb eyleme** zâhid / Şu kim şıdḡ-ıla 'âşıkdur elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [*ta'accüb eyleme, -me]*

ta'âccüb itme: *Şaşmak, hayret etmek.*

Tevbeyi sırsam eger itme ta'âccüb şüfi / Gele inşâf ide içmez midüñ ibrâm olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [*ta'âccüb itme,]*

ta'âccüb itme: *Şaşırıp kalmak.*

Şem'-i ruḡuñı görüp bu dil itme ta'accüb / Pervâne kaçan şem' göre odlara yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 6*). [*ta'accüb itme,]*

ta'accüb itmeñ: *Şaşmak, hayret etmek.*

Bu Muhibbî gözleri yaşı olup âb-ı revân / Döstlar itmeñ ta'accüb dönse Žâb'uñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [*ta'accüb itmeñ,]*

ta'aşuk ideni: *Âşık olma, gönül verme.*

Dilberüñ göre Muhib āyineye baktugını / Kendi ḥüsnine **ta'aşuk ideni** seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 5*). [*ta'aşuk ideni, -eni]*

tâ'at: *İbadet.*

Ne 'âcizem ki cürmüme tâ ola i'tibâr / Muḡtâc **tâ'atüme** degül çün benüm İlâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 2*). [*tâ'atüme, -üme]*

tâ'at ehline: *İbadet ehli.*

Bir demi hicrân şebinüñ 'âşıkı biñ yılcadır / Sözüme inanmasañ sor bunu **tâ'at ehline** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 5*). [*tâ'at ehline, -ne]*

tā'at u zühd: İbadetin sevabı.

Bu Muhibbî yitüre **tā'at u zühd** ü vera'ı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*tā'at u zühd,]*

tā'at üzre: İbadet için.

Geçer mihrāba zāhid **tā'at üzre** / İder 'āşık sücūd tāq-ı ebruvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4*). [*tā'at üzre,]*

tā-be-māh: Aya kadar.

Kanlı yaşum māhīye irişdi āhum **tā-be-māh** / 'İşkuma yitmez mi ki bu nev'-ile iki güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [*tā-be-māh,]*

tab'-ı muhibbî: Muhibbi'nin tabiatı.

Tab'-ı Muhibbî āb-ı revān şî'ri naḥl-i sebz / Bitürse tañ degüldür eger cūybār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*tab'-ı muhibbî,]*

tab'-ı nigāruñ: Parlayan sevgilinin.

Nāzını **tab'-ı nigāruñ** gördüm āhenden katı / İtmedi āhum eşer itdi velī sengīn taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [*tab'-ı nigāruñ, -uñ]*

tab'-ı selīme: Kusursuz şiiir.

Çıkarduñ baḥr-ı dilden gevher-i ḥāş / Hezār aḥsent bu **tab'-ı selīme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 2*). [*tab'-ı selīme, -e]*

İşidüp uşbu şî'r-i dil-pesendi / Diye taḥsīn bu **tab'-ı selīme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9*). [*tab'-ı selīme, -e]*

tabīb: Doktor.

İy **tabībüm** ḥastayam vir baña bir şāfi cevāb / Ḥālūme eyle nāzar bir kez meded elṭāf-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*tabībüm, -üm]*

Derdümi bilmez ki dermān eyleye baña **tabīb** / Beñzemez derdüm benüm 'ālemde iller derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 2*). [*tabīb,]*

tabīb: Doktor, sevgili.

İy **tabībüm** dil ü cān ḥastasıyam derdüñ-ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [*tabībüm, -üm]*

Ḥasta dil lâ'î-i leb-i cânânın eyler ârzü / İy **ṭabībüm** derdine dermânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 1*). [*ṭabībüm, -üm*]

Dirîgâ ḥasta-i 'ışkâm gelüp sormaz **ṭabībüm** âh / Maḥabbet çün günâh olmuş olup düşmen ḥabībüm âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 1*). [*ṭabībüm, -üm*]

ṭabīb!: "Doktor, hekim" anlamında olup bir hitap sözü "(ey) doktor!).

Çün baña derdüñ devâdur çek elüñ benden **ṭabīb** / Ölüñ isem itmeyem bu derdüme tîmârî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*ṭabīb,]*

Derd-i 'ışka iy **ṭabīb** Kânün-ıla olmaz şifâ / Okumaduñ anda bu derde devânuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*ṭabīb,]*

Tutma **ṭabīb** nabzümü olmaz baña 'ilâc / Dil ḥastasına olmaya şîḥḥat devâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*ṭabīb,]*

ṭabīb-i dil: Gönlün tabibi (Sevgili).

İy **ṭabīb-i dil** didüm 'ışkuñla gâyet ḥastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem tîmârî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2*). [*ṭabīb-i dil,]*

Çün beni rûz-ı ezelden eyledüñ bîmâr sen / İy **ṭabīb-i dil** neden derdüme itmezsin devâ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 3*). [*ṭabīb-i dil,]*

İy **ṭabīb-i dil** iriş kim kaldı cāndan bir ramaḫ / Derdüme eyle devâ lâ'î-i şeker-güftârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 2*). [*ṭabīb-i dil,]*

Yüregüm şad pâre oldı iy **ṭabīb-i dil** meded / Sîne-i çâküm benüm lâyıḫ-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*ṭabīb-i dil,]*

ṭabīb-i dil ü cân: Canın ve gönlün tabibi (olan sevgili).

İy **ṭabīb-i dil ü cân** derdüme dermân eyle / Bir güle bak yüzüme gönlümi şādân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 1*). [*ṭabīb-i dil ü cân,]*

ṭabīb-i dil [ü] cânsın: Canın ve gönlün tabibi (olan sevgili).

Bildüm ki **ṭabīb-i dil [ü] cânsın** seni taḫḫiḫ / Pes itmeyesin derdüme tîmâr sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 2*). [*ṭabīb-i dil [ü] cânsın, -sın*]

ṭabīb-i dilsin: Gönlün tabibi (Sevgili).

Lebüñ dârü'ş-şifâsında yatur 'âşıkıların ḥasta / **Ṭabīb-i dilsin** iy dilber idüp tîmâr-ıla eglen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4*). [*ṭabīb-i dilsin, -sin*]

ṭabl: Davul.

Maḥabbet şāhı geldükçe Muḥibbî kişver-i dilde / Dögilsün sīnemüñ **ṭablı** cihān tolı şadā olsun (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [*ṭablı, -ı*]

tābnāk eyler misin: *Parlatmak.*

Meclis içre yakmaga ‘aşıkları pervānesi / Şem ‘ gibi ruḥlarını **tābnāk eyler misin** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4*). [*tābnāk eyler misin, -r misin*]

tāc: *Başa giyilen, değerli madenden yapılmış ve değerli taşlarla süslü başlık.*

Yiter başuma **tāc** çün ḥāk-i pāy / Dilā başuña zerden **tāc** itme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*tāc,*]

Yiter başuma **tāc** çün ḥāk-i pāy / Dilā başuña zerden **tāc** itme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*tāc,*]

tāc u ḥırkañ: *Taç ve hurka.*

Tāc u ḥırkañ rehn iderdüñ zāhidā ḥumḥāneye / Bāde ile añlasañ mey-ḥōrlaruñ sen ‘ālemin (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [*tāc u ḥırkañ, -ñ*]

tāc u kabāyı: *Saltanat tacı ve kaftan.*

Niçe serler olısar yolına ğaltān yürisün / ‘Āşıq-ı şādık olan **tāc u kabāyı** dilemez (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [*tāc u kabāyı, -yı*]

tāc u taht-ı tācdārān: *Taht ve tac sahibi.*

‘İzāruñ reşk-i rüy-ı gül ‘izārān / Ğubāruñ **tāc u taht-ı tācdārān** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 1*). [*tāc u taht-ı tācdārān, -ān*]

tācdār olmışdı: *Taç giyen, taç sahibi, hükümdar olmak.*

Tācdār olmışdı ‘ışka didiler Mecnūn için / Dōstlar şimdi ben oldum mülk-i ‘ışka pādīşāh (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 4*). [*tācdār olmışdı, -mışdı*]

tāc-ı cevherīne: *Mücevherden yapılmış taç; başlık.*

Muḥibbî ḥāk-i pāyuñ efser itdi / Virür mi anı **tāc-ı cevherīne** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 5*). [*tāc-ı cevherīne, -īne*]

tāc-ı ḥorūsa: *Horozun tacı, ibiği.*

Kaçan dem dem çıkar dilden şerāre / Başumda beñzer ol **tāc-ı ḥorūsa** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 4*). [*tāc-ı ḥorūsa,*]

tāc-ı husrev'i: Keyhüsrev'in ünlü tacı.

N'eylerem ben milket-i Dārā'yı **tāc-ı Husrev'i** / Kapsında baña dildār yit[işü]r bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4*). [*tāc-ı husrev'i, -'i*]

tāc-ı sa'ādet: Saadet, mutluluk tacı.

Hāk-i derin Muhibbî başuñdan eksük itme / Başuñda ol hemîşe **tāc-ı sa'ādet** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 5*). [*tāc-ı sa'ādet,]*

tāc-ı zer başına egmiş: Altın tacını başına eğri takmış.

Şāh-ı 'ālemdür bugün 'āşıklara rahm itmege / **Tāc-ı zer başına egmiş** şāh-ı devrāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 4*). [*tāc-ı zer başına egmiş, -miş*]

tag: Dağ.

Kesdükçe **tagı** 'ışk-ıla yire dökilen eşk-ile / Yākūt-ı la'le döndürür her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*tagı, -ı*]

'Āşık olmışdur ezel ol 'arız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun **taglara** düşüp yürür āvāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [*taglara, -lar, -a*]

Öykündüğü-çün zülfine sünbüleri gördüm / **Taglarda** biter yüzi kara başı aşaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*taglarda, -larda*]

tag: Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütleli, dağ.

Ol lebi şirinden ayru düşeli **taglara** dil / Bīsütün tagıma çıkdum dōstlar feryād içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 1*). [*taglara, -lar, -a*]

tag u şahrāya: Dağ ve sahra. II Dünya.

Tag u şahrāya benefşe düşmişe Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her saçı sünbül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 4*). [*tag u şahrāya,]*

tagıd: Dağıtmak II savurmak.

Tagıdup zülfı kaçan 'uşşāka dilber göstere / Sanasın tāvüsdur cevlan idüp per göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1*). [*tagıdup, -up*]

tagıl: Dağılmak II Savrulmak.

Gül yüzün üzre kaçan **tagıla** zülf-i siyehūñ / Görinür baña cihān gülşeni şebbülar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [*tagıla, -a*]

tagıt: Dağıtmak, zor durumlara sokmak, perişan etmek.

Düşelden 'ışka **tagıtdum** ser-â-ser hırmen-i 'aklı / Hevâ-yı âh-ıla eyler semâ bir berg-i kâham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 3*). [*tagıtdum, -dum*]

taglar etegin: Dağların eteği.

İy Muhibbî benî-âdemde vefâ kalmadı hiç / Sen de Mecnûn-şıfat tut yürü **taglar etegin** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2705, Beyit 6*). [*taglar etegin,]*

tâhâ vü yâsîn: Taha ve Yasin Sureleri.

Oldı haqqında senüñ nâzil çü **Tâhâ vü Yâsîn** / Hâk-rüb-ı âsitânuñ şehperi rûhü'l-emîn (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2701, Beyit 1*). [*tâhâ vü yâsîn,]*

tahammül: Dayanma, katlanma.

Zeyn olında yir yir ezhâr-ıla taht-ı çemen / Şâh-ı gül gösterdi bu dehre **tahammüller** yine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*tahammüller, --ler*]

tahammül eyle: Yüklenmek, bir yükü üstüne almak; dayanmak, katlanmak.

'Âşıka dirler Muhibbî çâre şabr u ya sefer / Çün sefer yok şabr kıl eyle tahammül derdine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [*tahammül eyle,]*

tahammül eyle: Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

Gün yüzine gel eyle tahammül nazar olsun / Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2900, Beyit 3*). [*tahammül eyle,]*

tahammül eyleye: Tahammül etmek, dayanmak, katlanmak, sabretmek.

'İşkuñ ezelde lezzet-ile balın isteyen / Soñra **tahammül eyleye** dehrüñ cefâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel
2791, Beyit 2*). [*tahammül eyleye,]*

tahammül idemezsin: Katlanamamak, tahammül edememek.

Nâra dünyâda **tahammül idemezsin** çün dilâ / N'olısar uhrâda hâlün âteş-i süzân ile (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2990, Beyit 3*). [*tahammül idemezsin, -emezsin*]

tahassür: Hasret çekme, özlem duyma.

Râh-ı 'ışkuñda Muhibbî cân virürse gam degül / Niçeler kaldı **tahassür** irmedi bu demlere (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2798, Beyit 5*). [*tahassür,]*

taḥkik: (Ar.) Kesin, şüphesiz, gerçekten, kesinlikle.

Bildüm ki ṭābīb-i dil [ü] cānsın seni **taḥkik** / Pes itmeyesin derdüme tīmār sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 2). [taḥkik,]

tahrir: Yazma; kaydetme, deftere geçirme.

Kaçan **tahrir**e el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde dutduğı kâğıd olur eşki ile gülgün (Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1). [tahrir, -e]

tahrir eyledüm: Kaleme almak.

Eyledüm tahrir yāra nāme maẓmūnum bile / Ḥasb-i ḥāl-i bülbül-i şūrīde-dil ḥūnum bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 1). [tahrir eyledüm,]

tahrir eylesem: Yazmak.

Gözlerüm yaşıyla **tahrir eylesem** aḥvālümü / Zerd-i rüyum rīg ider topragin ol mektüb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5). [tahrir eylesem, -sem]

tahrir ider: Yazmak.

Yine ruḥsārum üzre vaşf-ı ḥālüm / Gözüm **tahrir ider** ḥūn-ı cigerle (Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 3). [tahrir ider,]

tahrir itdi: Yazmak.

Ya ḥaṭuñ ḥaṭṭāṭı **tahrir itdi** ḥüsnüñ nāmesin / Ya kaşuñ tuğrası yazıldı ol ‘unvān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2). [tahrir itdi,]

taḥsil eylemiş: Öğrenim görmek, bir konu hakkında bilgi sahibi olmak.

Yār **taḥsil eylemiş** cevr ü cefānuñ yolların / Zerrece öğrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1). [taḥsil eylemiş, -miş]

taḥsil-i şan ‘at: Sanat öğrenimi.

Benden örgensin Muḥibbî yanmağı pervāneler / Eylemez **taḥsil-i şan ‘at** görmeyen üstāddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5). [taḥsil-i şan ‘at,]

taḥsîn: Aferin, bravo.

Māh-rūlar arasında kim ki göre sen mehi / Diye **taḥsîn** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin (Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 4). [taḥsîn,]

Uşbu şi‘r-i ḥaseni ger işide ehl-i ḥired / Diye **taḥsîn** Muḥibbî saña şâbâş olsun (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*taḥsîn,]*

Sîne mecrûḥ itdi ğamzeñ yine tâze yaralar / Ordı olsun hezâr **taḥsîn** yay kaşa (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*taḥsîn,]*

İşidüp uşbu şi‘r-i dil-pesendi / Diye **taḥsîn** bu ṭab‘-ı selîme (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9*). [*taḥsîn,]*

taḥsîn: Beğeni, övgü.

Bu Muḥibbî sözi gevher mi ve yâḥûd billür / Okıyup **taḥsîn** aña birbirinden fark ide (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*taḥsîn,]*

taḥsîn eyle: Beğenmek, övmek.

‘İşk ara Ferhâd’a **taḥsîn eyle** Kays’a âferîn / Hoş gözetmiş her biri bulmuş belânuñ yolların (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*taḥsîn eyle,]*

taḥsîn ide: Beğenmek, takdir etmek.

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgün câmeler / İy Muḥibbî kim göre **taḥsîn ide** göz yaşına (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 5*). [*taḥsîn ide,]*

taḥsîn ideler: Beğenmek, takdir etmek, övmek.

Baḥr-ı dil ğavvâşısın dür gibi ‘arz it sözlerüñ / Tâ ki **taḥsîn ideler** böyle ‘ibârât ehline (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 6*). [*taḥsîn ideler, -eler]*

taḥsîn idüp: Beğenmek, takdir etmek.

Güş eyleyüp eş‘ârımı **taḥsîn idüp** ehl-i ḥired / Yokdur tefâvüt didiler birdür hemân Selmân ile (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [*taḥsîn idüp,]*

Kaşlarına râ didüm râ ehli râyum gördiler / Her biri **taḥsîn idüp** baş egdiler bu râlara (*Muḥibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 2*). [*taḥsîn idüp,]*

taht: Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk, hükümdarlık makamı.

Bu gönlüm **taḥtınıñ** sultânı sensin / Ne kim emr itse olur bende fermân (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 3*). [*taḥtınıñ, -ı, -nuñ]*

tahta-i nerd: Tavla tahtası.

Sînem üzre lâle gibi dâğ-ı ḥasret yakmışam / Sanki pullar dizmişem bir **tahta-i nerd** üstine (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 2*). [*tahta-i nerd,]*

tahta-i sînemde: *Gönül tahtası.*

Tahta-i sînemde dökdüm çünkü eşküm noktasın / Kāyinātuñ hālını bilmekte remmâlem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 4*). [*tahta-i sînemde,]*

tahtası: *Gөгüs, bağır, sadr.*

Çekmek-ile bār-ı gamı hammâl olayın bir zamān / Açup bu sînem **tahtasın** dökdüm sirişküm noktasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*tahtasın, -n]*

taht-ı çemen: *Çimen, kır tahtı.*

Zeyn olında yir yir ezhār-ıla **taht-ı çemen** / Şāh-ı gül gösterdi bu dehre taħammüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*taht-ı çemen,]*

taht-ı rūs'a: *Rus tahtı.*

Olur dil şād irişse pāy-ı būsā / Sanasın mālîk olur **taht-ı Rūs'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 1*). [*taht-ı rūs'a, -'a]*

tak-: *Asmak, iliştirmek.*

Haydarîler gibi **takdum** gūşa kullık halkasın / Boynuma halka olalıdan o zülf-i 'anberîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [*takdum, -du, -m]*

tak: *Asmak, iliştirmek.*

Zülf-i zencürüñi **tak** boynuma iy dōst benüm / Her kaçan karşıña bu gönümi şeydā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [*tak,]*

Himmetüm bâzı hümā kaşdına pervāz idicek / **Takayım** ayagına nālemi ben zil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [*takayım, -ayım]*

takaldan: *Taktığımdan beri.*

Olmışam şeydā **takaldan** boynuma zencür-i 'ışk / Ta'na taşın dōstlar atmañ bu ben dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*takaldan,]*

Boynuna **takaldan** berü zülfeynüñi bu dil / Zencir ile Mecnūna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [*takaldan,]*

takalı: *Taktığından beri.*

Takalı zülfî kemendin boynuma ol müşg-bü / Dönmişem Mecnün'a bir āvāreyem jülîde-mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [*takalı,]*

takarsañ da: *Taksan da.*

Didi dilber bu kemend-i zülfi zencir eyledüm / Didüm uslanmaz **takarsañ da** dil-i divāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*takarsañ da,*]

takat: *Dayanma gücü.*

Rumüz-ı sırr-ı 'ışkı bundan özge / Disem yok kimsede **takat** şünüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4*). [*takat,*]

takat getürmeye: *Dayanmak, katlanmak.*

Çekerem ben gamuñ bārın getürmeye aña **takat** / Kosalar küha bir şemme eger bār-ı girānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 2*). [*takat getürmeye, -meye*]

takat getürmez: *Dayanamamak.*

Muhibbî bil anı **takat getürmez** / Olıcak bir kişi hem-rāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 5*). [*takat getürmez, -mez*]

takat kalmadı: *Tahammül kalmamak, dayanamamak.*

'Işka **takat kalmadı** gāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ğarç-ı hūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*takat kalmadı, -dı*]

takat kalmadı: *Gücü yetmemek, gücü azalmak, bitmek II tahammül kalmamak, dayanamamak.*

İy Muhibbî şabra **takat kalmadı** yigdür sefer / Göndere vādileri gönlüñi seyrān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [*takat kalmadı, -dı*]

takat kalmaya: *Gücü yetmemek, gücü azalmak, bitmek II tahammül kalmamak, dayanamamak.*

Derd-i dil āhvālını gel nāmeye derc eyleme / Kalmaya **takat** bilürsin hāmīl-i mektüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 3*). [*takat kalmaya, -ya*]

takat-ı nazar kalmadı: *Bakma takati kalmamak.*

Yār 'arz-ı cemāl itdi o halk itdi nezāre / Kalmadı **takat-ı nazar** āh baña ne çāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1*). [*takat-ı nazar kalmadı, -madı*]

takdir: *Allah'ın insanoğluna tayin ettiği kader.*

Takdir ezelde böyle komış bülbül ü güle / Bülbül figānlar eyleye gül dāyimā güle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 1*). [*takdir,*]

tāk-ı ebrūsın: (sevgilinin) Kaşlarının kemeri.

Çünkü gördün **tāk-ı ebrūsın** Muhibbî secde kıl / Kıbleden dönsün yüzi ol kıblegāhı sevmeyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6). [tāk-ı ebrūsın,]

tāk-ı ebrūsın: Camilerde kibleyi gösteren, kavisli şekilde bulunan, mihraba benzeyen kaş; sevgilinin kavisli kaşı.

Cāmi'-i hüsninde yāruñ **tāk-ı ebrūsın** görüp / Secde itdüm cān-ıla ol kaşları mihrāba ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 5). [tāk-ı ebrūsın, -sın]

tāk-ı ebruvāna: Kaşların kemeri, kemere benzer kaşlar.

Geçer mihrāba zāhid tā'at üzre / İder 'aşık sücüd **tāk-ı ebruvāna** (Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4). [tāk-ı ebruvāna, -a]

tāk-ı eyvānuñ: Salon kubbesi, kemeri.

Kalur bu **tāk-ı eyvānuñ** yüceltme / Nedür bu hāy u hū kūs-ı ğırīvān (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 3). [tāk-ı eyvānuñ, -uñ]

takıl: Takılmak II Bağlanmak.

Olur-idum ben bugün dīvāneler ser-defteri / Zülf[i] zenciri eger boynuma benim **takıla** (Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4). [takıla, -a]

takrİR eyle: Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

Yāra dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Hālūñi **takrİR eyle** kim zebānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1). [takrİR eyle,]

takrİR eyleyem: Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

Baña sor 'ışkuñ rumüzın saña **takrİR eyleyem** / Sorma Mecnūn'a ol olmışdur hemān şahrā-nişīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 3). [takrİR eyleyem, -yem]

İy Muhibbî sor baña 'ışkuñ rumüzın ser-be-ser / Saña **takrİR eyleyem** bir bir ser-ā-pā meşrebin (Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 6). [takrİR eyleyem, -yem]

takrİR idem: Anlatmak.

Her kaçan **takrİR idem** 'ibret-nümā aḥvālūmi / Hālk-ı 'ālem ğaş[y] olup derd-ile bagrın taglaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 3). [takrİR idem,]

takrİR kılsun: Anlatmak, tarif etmek.

Nükte-i 'ışkı ne bilsün zāhid-i efsürde-dil / Sor aña **taķrİR kİlsun** nār-ı 'ışk-çeşān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*taķrİR kİlsun, -sun*]

taķup: *Asmak, iliştirmek.*

Jālelerden gūřına dūrler **taķupdur** řāh-ı gül / Cāmesin surĥ eylemiř bir yār-ı ra 'nādur yine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*taķupdur, -dur*]

taľabil: *Dalmak, dalabilmek.*

Dilā deryā-yı 'ışk iĥre kaĥan sen **taľabilmezsin** / Maĥabbet gevherin hergiz elūne alabilmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2645, Beyit 1*). [*taľabilmezsin,]*

taľeb: (*Ar.*) *İsteme, istek, dileme.*

Miss-i ĥalbüni dūriř eyleyüp iksiri **taľeb** / řāf kıl ĥāl idūben zār olup sūde ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2944, Beyit 3*). [*taľeb,]*

taľeb: *İsteme, dileme, arzu etme.*

Talebden ĥālī olma iste vaşlın / İrişesin ola kim irde giĥde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 2*). [*taľebden, -den*]

taľeb eyleme: *İstemek.*

Gel **taľeb eyleme** yāruñ ĥaberin kimseneden / Bī-niřāndur kim ola kim o saña vire niřān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*taľeb eyleme, -me*]

taľeb eyler: *Talep etmek, istemek.*

Kūyuñı n'eyler gōñül irmek diler cānā saña / Cenneti eyler taľeb müřtāk-ı dīdār olmayan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2714, Beyit 2*). [*taľeb eyler,]*

'İşkı cān eyler taľeb bir yañadan daĥı gōñül / Arada ĥayrān kaldum anlaruñ savaşına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2874, Beyit 4*). [*taľeb eyler,]*

Tirini gönderdi dilber cānumı eyler taľeb / Ĥük m anuñdur didi dil baş üstine cān üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*taľeb eyler,]*

taľeb ider: *İstekte bulunmak.*

İder zāhid taľeb ĥavrā vü kevger / Kılur 'aşık olan dīdārı ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 3*). [*taľeb ider,]*

taľeb kıl: *İstemek.*

Göceler tâ şubh bîdâr ol vişâlin kıl taleb / Müstecâb olur du‘âlar dâ‘imâ temcîdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*taleb kıl,]*

taleb kıldum: İstemek.

Zülfî hevâsı tül-i emeldür başumda âh / Kıldum taleb velîk bulmadum aña râh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*taleb kıldum, -dum]*

taleb kılmazdı: Talep etmek, istemek.

‘Âşık-ı dil-ğasteler kılmazdı mihrini taleb / ‘Âlem içre mâh-rûlar ger cefâkâr olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 3*). [*taleb kılmazdı, -mazdı]*

taleb kılsam: İstemek.

Leblerinden derdüme dermân n’ola kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi var cehd ide dermân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [*taleb kılsam, -sam]*

talebkâr: İstekli.

Olmaz-ıdı müştêrî vaşluñ metâ‘ına Muhib / Nağd-i cân-ıla eger varup **talebkâr** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [*talebkâr,]*

tâli‘: Kismet, baht.

Tâli‘ ümdendür şikâyet kıldugum iy tünd-ğû / Yoksa senden görmedüm cevri ü cefâdan ğayrı rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*tâli‘ ümdendür, -üm, -den, -dir]*

tâli‘: Baht, talih, şans.

Hilâl ebrûlaruñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı **tâli‘** kanı devlet bu ğamla pür-melâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 2*). [*tâli‘,]*

Hilâl ebrûlaruñ görsem irerdüm ‘iyd-i vaşluña / Kanı **tâli‘** kanı devlet bu ğamla pür-melâlam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 2*). [*tâli‘,]*

Vefâ umdukça görindi cefâlar / Sitârem şüm[a] beñzer **tâli‘ üm** dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [*tâli‘ üm, -üm]*

Yâr düşmen şüm **tâli‘** baht-ı devlet ser-nigün / İy dil-i dîvâne esbâb-ı vişâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [*tâli‘,]*

tâlib: Talep eden, bekleyen, isteyen.

Göceler uyku yüzün görmez gözüm yıldız sayar / **Tâlibem** âh ol meh-i nâ-mihribâna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [*tâlibem, -em]*

tālib iseñ: *Talipsen.*

Hızr suyn ister iseñ istegil meyḥāneden / Çıkma bir dem **tālib iseñ** gence sen vīrāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 1*). [*tālib iseñ,]*

tālib ola: *Talip olmak, istemek. II Tasavvuf okuluna yeni başlayan kimse, derviş. olmak.*

Kūyuñda Muhibbī ola dīzāruña tālib / Göstermeyesin sen aña dīdār sebeb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2979, Beyit 5*). [*tālib ola,]*

tālib oldu: *Talip olma, gönüllü olma.*

Vaşla **tālib oldu** dil irişdi hicrān āh āh / Katı müşkildür bile āsān [u] düşvārī çeke (*Muhibbī Divanı , Gazel 2953, Beyit 3*). [*tālib oldu,]*

tālib olduñ: *İstemek, istediğini bildirmek.*

Tālib olduñ zūlfı zencīrine iy şūrīde-dil / Bilmedüñ dīvānelik derdā getürdüñ başuma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [*tālib olduñ, -duñ]*

tālib-i cānānam: *Sevgilinin talibi.*

Ḥamdü-lillāh ki yine **tālib-i cānānam** ben / Bende-i ‘ışk olalı ‘āleme sultānam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 1*). [*tālib-i cānānam, -am]*

tālib-i dūr-dāne: *İnci isteyen.*

İy Muhibbī baḥr-ı dilde bulmaga söz gevherin / **Tālib-i dūr-dāne** sensin tālib-i dūr-dāne sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [*tālib-i dūr-dāne,]*

İy Muhibbī baḥr-ı dilde bulmaga söz gevherin / Tālib-i dūr-dāne sensin **tālib-i dūr-dāne** sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2614, Beyit 6*). [*tālib-i dūr-dāne,]*

tālib-i nigāram: *Sevgilinin talibi.*

Ben **tālib-i nigāram** maḥsūd baña dīzār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*tālib-i nigāram, -am]*

tāli‘in: *Kısmet, kader, baht.*

Herkesüñ konmuş Muhibbī **tāli‘indedür** ezel / Bülbüle şūrīdelik zāğ u zağan kona leşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*tāli‘indedür, -dedür]*

ta‘līm ide: *Öğretmek, yetiştirmek.*

Ėoncaya nāz öğredür her dem lebün güftārda / Serve **ta'lim ide** bālā kadün refārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 1*). [*ta'lim ide,]*

ta'lim idem: Öğretmek.

Şem '-i hüsne karşı ko yansun Muhibbî cān u dil / Yanmagı şimden girü **ta'lim idem** pervāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*ta'lim idem, -em]*

ta'lim itmedün: Öğretmek.

İy mu'allim yāra **ta'lim itmedün** fenn-i vefā / Lîk göstermedün aña cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [*ta'lim itmedün, -dün]*

ta'limin ider: Bir şeyi birine öğretmek II bir şeyi birinden öğrenmek.

Fitne **ta'limin ider** gūşına başı egüben / Birbirine bu cihānı uran ebrüdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*ta'limin ider,]*

tam: Damlamak.

Göster yüzünü alnuñı şems ü kamer olsun / **Tamsun** lebünün yarı denizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [*tamsun, -sun]*

tamā' : Aç gözlülük. || Beklenti, umut.

La'lün **tamā'ı** āh zenaḥdāna düşürdi / Kaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*tamā'ı, -ı]*

tama' : Aç gözlülük. || Beklenti, umut.

Vişālün istedüm hicr oldı ḥāşıl / **Tama'** olmasa olmaz-ıdı tamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4*). [*tama',]*

tamām: "tamam oldı." ifadesini pekiştirmek amacıyla kullanılmıştır.

Kara zülfi arasından tülü' itdi yüzün gördüm / Ayuñ on dördidür sandum **tamāmdur** ḥüsni çağında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*tamāmdur, -dur]*

tamāşā eyleye: Seyretmek.

Kim cemāli gülşenin bir kez **tamāşā eyleye** / İtmeye geşt-i çemen seyr-i gülistāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 4*). [*tamāşā eyleye, -ye]*

ta'mir eyle: Onarmak; işlenen bir kusuru, yapılan bir yanlışlığı gidermek veya önlemek II sevindirmek, mutlu etmek.

Şehā mi'mārsın gel eyle ta'mīr / Göñül ma'müresi vardı ḥarāba (Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 6).
[ta'mīr eyle,]

ta'mī'r ide: Onarmak.

Niçe yıldur ki ḥarāb oldu bu dil şehri yatur / İde ta'mī'r keremden yine mi'māra be-gū (Muhibbî Divanı ,
Gazel 2764, Beyit 5). [ta'mī'r ide,]

tamla tamla: Damla damla.

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ḥastenüñ / Teşne görse **tamla tamla** tamzurur agzuma su
(Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3). [tamla tamla,]

tamu: Cehennem.

Vişālüñ istedüm hicr oldu ḥāşıl / Tama' olmasa olmaz-ıdı **tamu** (Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4).
[tamu,]

tamzur: Damlatmak.

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ḥastenüñ / Teşne görse tamla tamla **tamzurur** agzuma su
(Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3). [tamzurur, -ur]

tañ: Ayıp, tuhaf, acayip.

İy Muḥibbî şî'rümüñ ma'nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline **tañ** mı bu dīvānı ben (Muhibbî
Divanı , Gazel 2501, Beyit 5). [tañ,]

İy Muḥibbî yakalıdan sīneye 'ışk āteşin / **Tañ** mıdur gīce şū 'ā'um görine gündüz duḥān (Muhibbî Divanı
, Gazel 2509, Beyit 5). [tañ,]

Cür'ası yāruñ Muḥibbî çün naşīb-i ḥāk imiş / Reşk idersem **tañ** mıdur ol ḥāk-i gevher-tāba ben (Muhibbî
Divanı , Gazel 2510, Beyit 7). [tañ,]

Dehānuña senüñ cānā dinürse **tañ** mı cāndur bu / Naẓardan çünki ğāyibdür 'ayān olmaz nihāndur bu
(Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 1). [tañ,]

tañ: Ayıp, ayıplama.

Gīceler feryād iderseñ **tañ** degül bülbül gibi / İy dil-i şūrīde sen çün bir gül-i aḥmerdesin (Muhibbî Divanı
, Gazel 2504, Beyit 3). [tañ,]

tañ: Ayıp. || Tuhaf, acayip.

Öpdüm lebini varsam olur zülfine yakın / Tiryāk olıcak **tañ** mı duta kişi mār elin (Muhibbî Divanı , Gazel
2611, Beyit 4). [tañ,]

ta' n: *Ayıplama.*

Zāhid inkār idesin ger bu benüm mezhebüme / Gel haķiki nazār it **ta' nı** ko bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [*ta' nı, -ı*]

tañ degül: *Şaşmamalı.*

Görmez-isem **tañ degül** mihr ü vefā dildārdan / Kim vefā görmiş-durur bu çarĥ-ı kec-reftārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1*). [*tañ degül,]*

İy kamer yüzlü hayālün gelse dil eyler kelām / **Tañ degül** dīvāneler eyler tekellüm mäh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [*tañ degül,]*

Tañ degül dil mezra'ın bārān-ı eşk itse ĥarāb / Gün yüzün görmez Muhibbî oldı bir niçe sene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 7*). [*tañ degül,]*

tañ degül: *Şaşmamak gerek.*

Ṭa' n iderse **tañ degül** zāhid şārāb-ı şāhide / N'eyesün mu'tād olupdur 'ömr geçdi beng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3*). [*tañ degül,]*

tañ degül: *Şaşmamak gerek.*

Gözlerüm Ya'küb-veş kan-ıla tolsa **tañ degül** / Ĥüzün ara dil Yūsuf-ı Ken'an'ın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5*). [*tañ degül,]*

tañ degüldür: *Şaşmamalı.*

Ten ğubārını savursa **tañ degüldür** bād-ı 'ışķ / Bu hevā ile yiler bir bādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*tañ degüldür, -dür*]

tañ degüldür: *Şaşmamak gerek, şaşılmaz, tuhaf deĝil.*

Ṭab'-ı Muhibbî āb-ı revān şı'ri naĥl-i sebz / Bitürse **tañ degüldür** eger cūybār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 5*). [*tañ degüldür,]*

Eger anmasa adum **tañ degüldür** / Ki sıĝmaz adum ol ğonca dehana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 6*). [*tañ degüldür,]*

ta' n eyledi: *Kınamak, ayıplamak.*

Güzel sever diyü **ta' n eyledi** baña zāhid / Elümde olmayıcak ihtiyārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [*ta' n eyledi,]*

ta' n eyleme: *Kınamak, ayıplamak.*

Zāhidā kendüñ görüp her bir kese **ta'n eyleme** / Örnek al kendini görüp şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [*ta'n eyleme,]*

Zāhidā görseñ melāmet 'āşıkı **ta'n eyleme** / İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [*ta'n eyleme,]*

ta'n eylemek: *Kınamak, ayıplamak.*

Ne bilsün bāde zevkın şüfi miskin / İşi **ta'n eylemek** mest ü hārāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2*). [*ta'n eylemek,]*

ta'n ider: *Ayıplamak, kınamak.*

Cüş idelden Muhibbî çeşme-i eşk / **Ta'n ider** oldı baħr-ı 'Ummān'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 7*). [*ta'n ider,]*

ta'n iderse: *Ayıplamak, kınamak.*

Şarāb u la'l-i mey-gūna iderse ta'n ne ğam zāhid / Ne ğam mu'tād olmışdur ezelden ħabb u ma'cūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [*ta'n iderse,]*

Ta'n iderse tañ degül zāhid şarāb-ı şāhide / N'eylesün mu'tād olupdur 'ömr geçdi beng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3*). [*ta'n iderse,]*

ta'n itme: *Yermek, ayıplamak.*

Zāhidā 'uşşāka **ta'n itme** bu hāy u hū ile / Tutmadı hiç kimse sen tutduñ bu ğavġā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [*ta'n itme,]*

tañ mı: *Şaşılır mı.*

Ġiceler tā şubħ olunca **tañ mı** eylersem enīn / 'İşk bed-ħū yār zālim çarħ nā-sāz incebīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*tañ mı,]*

Ĥāline müşğ zūlfine diyen Muhibbî 'anberīn / Beñzedüp billūr-ı cisme dise **tañ mı** yāsemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [*tañ mı,]*

Māyil olmasa gözüm yaşına **tañ mı** müdde'ī / Sedd bağlanmaz Nīl'ün mecrāsına ħāşākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 3*). [*tañ mı,]*

Muhibbî pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miñnetle / Maħabbet baħrına girdüm görinsem **tañ mı** māhī ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 6*). [*tañ mı,]*

Zūlf-i müşğ-efşān-ıla añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa okuyan şī'ründe yāħūd **tañ mı** bū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [*tañ mı,]*

Togranup hicrūñ-ile döneli bagrum ħūna / Beñzese **tañ mı** gözüm yaşı mey-i gülgūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*tañ mı,]*

Göñülde cân gibi cā itse **tañ mı** / Periler meskenidür çün harābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 6*).
[tañ mı,]

İçeli kanımı ol gözleri mest / Cigerüm dönse **tañ mı** biryāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 4*). [tañ mı,]

Tañ mı haddünde olan hālüne kāfir dir-isem / Kaşid ider oda varup tapmaga Hindülar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [tañ mı,]

İşidelden lebüne bāde beñzer / Muhibbî **tañ mı** meyl itse şarāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 8*).
[tañ mı,]

Āteş-i 'ışka yanup virdüm çü dil ol mehveşe / Çıksa düdüm **tañ mı** kodum hüzümü dil āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 1*). [tañ mı,]

tañ mı: *Tuhaf mı, acayip mi.*

İy Muhibbî şî 'rümün ma'nāsını fehmi eylemez / Virmesem nādān eline **tañ mı** bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [tañ mı,]

Yaşum dökilse **tañ mı** ol gül 'izāra karşı / Bārān olur dimişler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [tañ mı,]

tañ mıdur: *Şaşılır mı?*

Bu tarîk-ı 'ışkda baş terkin ursam **tañ mıdur** / Niçeler cân terk ider 'ālemde ad u san için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 4*). [tañ mıdur,]

Gökler olursa Muhibbî **tañ mıdur** reng-i kebüd / Āteş-i dilden çıkan her dem duḡānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 5*). [tañ mıdur,]

Gözlerüm yaşına dirsem **tañ mıdur** Tūfān-ı Nūḡ / Kaṡredür yanında cem ' itsem yidi deryāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [tañ mıdur,]

Yanar firākuñ odına cân bülbülü pervāne-veş / Yansa Muhibbî **tañ mıdur** ol la'l-i āteş-reng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [tañ mıdur,]

Tañ mıdur zülfüne dirsem müşg bu / Andan alur çün hemīşe müşg bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [tañ mıdur,]

'Āşık-ı şūrīde diller meyl iderse **tañ mıdur** / Hüb-rülarda komışdur cāzibe çün kim İläḡ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 2*). [tañ mıdur,]

Tañ mıdur seylāb-ı eşkümler dökilse ḡün-ı dil / Ḥasretiyle āḡ bagrum tolu kandur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [tañ mıdur,]

Eksük olmaz āteş-i ḡam çün dil-i ḡamnākte / Görinürse düd-ı āḡum **tañ mıdur** eflākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 1*). [tañ mıdur,]

Cüy-ı eşkümler hevā-y-ıla tolu bu yaşumı / Beñzedürsem **tañ mıdur** anı ḡabābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [tañ mıdur,]

tañ mıdur: Şaşılır mı.

İy Muhibbî sîm-i eşküm rûy-ı zerdüm var iken / Fâriğ olsam **tañ mıdur** ger dirhem ü dînârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [*tañ mıdur,]*

tañ olur mı: Şaşılır mı?

Sala ol serv-i kâd üstüme sâye / Olur mı tañ baña çarh ola pâyeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*tañ olur mı,]*

ta'na daşın atma: Ayıplama taşı atmak.

İy Muhibbî kime baksañ bil anı şun'-ı Hüdâ / **Ta'na daşın atma** gördükde göz ü kaş üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [*ta'na daşın atma, -ma]*

ta'na daşını atar: Ayıplama taşı atmak.

'İşk ehline zâhid atar ta'na daşını / Bilmez ki elde degül ihtiyâr 'inân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 4*). [*ta'na daşını atar,]*

ta'na taşın atmañ: Ayıplama taşı atmak II Kınamak.

Olmuşam şeydâ takaldan boynuma zencîr-i 'ışk / Ta'na taşın döstlar atmañ bu ben dîvâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*ta'na taşın atmañ, -ñ]*

tanbür: Ar. Bir çalgı aleti.

Hün-ı dilden nüş ile hem bagrumı iden kebâb / İnleyen ğam meclisinde hemçü **tanbür** uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*tanbür,]*

Bezm-i ğamda kulaguñ dest-i zamâne burıcak / Nâleler eylemege gönlüñi **tanbür** eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 3*). [*tanbür,]*

ta'nı komaz: Ayıplamayı bırakmak.

'Uşşâka komaz ta'nı görüñ zâhid-i ħodbîn / Dimez-idi ol miskîn eger bilse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [*ta'nı komaz, -maz]*

tañla-: Şaşmak, garip bulmak.

Araya girse eger vuşlat deminde pîrehen / **Tañlaram** ol dem hemân-dem pîrehen çâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*tañlaram, -r, -(a)m]*

tañla: Bilmek, anlamak.

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āşüb-ı cihān / **Tañlaram** bu fitnelerden kurtara ‘uşşāk cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 1*). [*tañlaram, -r, -am*]

tañrı: *Allah.*

Tîg-ı cevruñle bu sînem çāk çāk eyler misin / **Tañrı’dan** korkmaz mısın āhîr helāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [*tañrı’dan, -’dan*]

tañrı: *Allah, Yezdan, Huda.*

Öldürürsin ğamzelerle ‘aşıkı nā-ħaq yire / **Tañrı’dan** korkmaz mısın boynuña düşe kan-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 4*). [*tañrı’dan,]*

tañrı kazāsına ugrasun: *Tanrı kazasına uğramak; daha önce kendisine Tanrı tarafından takdir edilen kader gerçekleşmek.*

Beni küyuña vardukça raķībūñ men’ ider dāyim / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kazāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*tañrı kazāsına ugrasun, -sun*]

tañrı selāmını: *Allah’ın selamı.*

Virdüm selām almadı **Tañrı selāmını** / Yürür ğurūr-ı ħüsn-ile aña selām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 4*). [*tañrı selāmını, -nı*]

tañrıçün: *Allah için.*

Bir nazar kıl iy şeh-i ħüsn-i melāħat **Tañrıçün** / Gel uyandur ħvābdan ol nergis-i ayyāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [*tañrıçün,]*

tap: *Kulluk etmek, Tapmak.*

Tañ mı ħaddüñde olan ħālūñe kāfir dir-isem / Kaşd ider oda varup **tapmaga** Hindūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2*). [*tapmaga, -mag, -a*]

tapanca: *Hañif, cepte veya belde taşınan ateşli silah.*

Bulımadum aradum bu cihānı / Yimemiş ola bir kimse **tapanca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2*). [*tapanca,]*

tapşur: *Kavuşmak.*

İy Muhibbî şükr kıl derd ü belā vü miñneti / Göñlüme **tapşurdılar** düşdi emānāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7*). [*tapşurdılar, -dılar*]

tapu: *Huzur, makam.*

Cân virürüz **tapusına** hem bendeyüz kapusına / Hâsret çeküp pâ-bûsına kul olmuşuz fermân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 2*). [*tapusına, -sın, -a*]

tar: *Karanlık.*

Fürüg-ı ‘âlem ola cümle târik / İdesin zülfünüñ **târın** küşüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 2*). [*târın,]*

tar: *Gül dalı.*

Yüzinde güller açılmış kızılı ağı ag olmuş / İrem gülzâridur gūyâ ya güllerüñ **tarıdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*tarıdur, -ıdur*]

târ idüp: *Dar etmek.*

Târ idüp yaşuñ Muhibbî eyledüñ çün al reng / Vaqtidür şimden girü kâmetüñi çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [*târ idüp, -üp*]

tara: *Taramak (saçı taramak), düzeltmek, düzgün hale getirmek.*

Niçe birden bu gönül şâne gibi pârâlana / Şâne ile **darayup** turrañı şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [*darayup,]*

Tarayup zülfini yâruñ pâralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şâne sensin şâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [*tarayup, -yup*]

Mu‘athtar eyler ol dehrüñ dimâgım / Ser-i zülfini dilber **tarayınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 4*). [*tarayınca, -yınca*]

târâc eyle: *Yağma etmek, yağmalamak II yok etmek, ortadan kaldırmak.*

Niçe ğam leşkerine emr idersin / Dil ü cân mülkini **târâc eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 3*). [*târâc eyle,]*

târâc itme: *Yağmalamak.*

Gönül şehrine gelse leşker-i ğam / Muhibbî güm-dur[ur] **târâc itme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 5*). [*târâc itme, -me*]

târâc u vîrân eyleye: *Yağmalamak ve viran etmek.*

Ol Muğal-Çin gözlerüñ kaçd-ı dil ü cân eyleye / Ser-te-ser dil kişverin **târâc u vîrân eyleye** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 1*). [*târâc u vîrân eyleye,]*

târâca virdi: *Yağmalamak.*

Gönlümü dīvāne kıldı āh ol gīsū diyen / 'Aqlımı **tārāca virdi** 'ārız-ı gül-bū diyen (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2650, Beyit 1). [*tārāca virdi, -di*]

tāraşla: Dişlemek, sıyırmak.

İy hümā-ṭal'at kerem kıl sāye sal ben ḥākūne / Üstühvānumı niçe bir itlerūn **tāraşlaya** (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2863, Beyit 4). [*tāraşlaya, -ya*]

tarāvet: Tazelik.

Yok güldē **tarāvet** ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2871, Beyit 1). [*tarāvet,]*

tarīk: (*tutulan*) yol.

Fürüg-ı 'ālem ola cümle **tarīk** / İdesin zülfüñün tārın küşüde (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2927, Beyit 2).
[*tārīk,]*

tarīk ile: Yolla.

Ne **tarīk ile** kadeḥ bilsem öper la'1-i lebin / Kuçar ancak bilini anı kemerden sorasın (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2679, Beyit 3). [*tarīk ile,]*

tārīk-i 'ışk: Aşk yolu.

Bu **tārīk-i 'ışk** evvel gerçi āsān görünür / Soñı müşkildür Muhibbî hiç bulunmaz aña rāh (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2804, Beyit 5). [*tārīk-i 'ışk,]*

tarīk-ı 'ışka: Aşk yolu.

Nedür iy zāhid-i ḥod-rev **tarīk-ı 'ışka** inkāruñ / Saña rüşen iderdüm ger velī gāyetde gevdensin (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2537, Beyit 2). [*tarīk-ı 'ışka, -a*]

tarīk-ı 'ışkda: Aşkın yolu.

Bu **tarīk-ı 'ışkda** baş terkin ursam tañ mıdur / Niçeler cān terk ider 'ālemde ad u san için (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2516, Beyit 4). [*tarīk-ı 'ışkda,]*

tarīk-ı 'ışkda: Aşk yolu.

İy gönül başdan beni sen çıkarursın 'ākıbet / Bu **tarīk-ı 'ışkda** olduñ baña çün reh-nümün (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2572, Beyit 2). [*tarīk-ı 'ışkda, -da*]

tarīk-ı 'ışkı: Aşk yolu.

Hamdü-lillāh başa iltüm bu **ṭarīk-ı 'iṣkī** çün / İy Muḥibbî dimesün kimse baña gümrāh-ı men (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 5*). [*ṭarīk-ı 'iṣkī, -ı*]

ṭarīk-ı müstakīme: Doğru yol.

Yiter itdün günāhi eyle tevbe / Yöntün togrult **ṭarīk-ı müstakīme** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 8*). [*ṭarīk-ı müstakīme, -e*]

ṭarīk-i müstakīmi: Doğru yol.

Ṭarīk-i müstakīmi koma elden / Sakın lillāhi olma rāh-ı kecede (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 3*). [*ṭarīk-i müstakīmi, -i*]

tart: Ölçmek.

Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi **tartsañ** / Lāyıkdur ola mihr-ile meh saña terāzū (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*tartsañ, -sañ*]

tart: Bir şeyin birim cinsten ağırlığını ölçmek.

Muḥibbî ḥāk-i pāyuñ cāna **tartar** / İki çeşmini kılmışdur terāzū (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5*). [*tartar, -ar*]

ṭarz-ı ğazel: Gazel tarzı.

İy Muḥib in **ṭarz-ı ğazel** / Şimdiki 'āşruñ bugün Ḥassān'ısın (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 5*). [*ṭarz-ı ğazel,]*

ṭarz-ı husrev'den: Husrev'in yolu.

Ṭarz-ı Ḥusrev'den degül ḥāric Muḥibbî sözleri / Dehr ara ger var-ısa bir daḥı Selmān uṣta ben (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*ṭarz-ı ḥusrev'den, -'den*]

taş: Taş.

Öykinelden ruḥlaruña gül lebüñe la'l-i surḥ / Ol günehdür birini ḥār u birin **taş** eyleyen (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4*). [*taş,]*

taş: Dış, dış görünüş.

Zāhidā görseñ melāmet 'āşıkı ṭa'n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma anuñ **taşına** (*Muḥibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [*taşına, -ı, -n, -a*]

taş: Taş, kaya.

Gerdünlayın iki taş sîne döger Muhibbî / Akdukda eşk-i çeşmüm küyında yāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 5*). [taş,]

taş: Kaya, sert nesne. II Engel.

Taş ışığın şubh olunca niçe yıl bālın idüp / Ney gibi inle velî kimse figānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [taş,]

taş: Değerli taş, kaya.

La'l beñzer dirilürmiş leb-i cān-perverdūne / Kān içinde dilegüm budur anı taş olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2651, Beyit 2*). [taş,]

taş-: Akarsu, yatağından çıkararak çevresini kaplamak.

Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı / Bu dil sefinesin āh urur kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [taşdı, -dı]

tasā: Üzüntülü düşünce durumu, kaygı, endişe, gam.

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dağı vaqt olmadı mı zülfüne beni asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [tasasın, -sı, -n]

taşdan taşā: Taştan taşā II Her yana.

Lāleler sanmañ ki yir yir görünür kühsārda / Bağr[1] hūnın kühken saçmış-durur taşdan taşā (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [taşdan taşā,]

tas-ı çarh: Felek tası.

Nāy āheng itmedi ben nālemi itdüm bülend / Tas-ı çarh çekenedür Ferhādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 8*). [tas-ı çarh,]

taşla: Taş atmak, taşlamak.

Görseler zülfün gamıyla bu dil-i āşüftemi / Küyuñ eţfāli üşüp divāne diyü taşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [taşlaya, -ya]

taşlar: Kaya, taş.

Qays döginmek için taşlar alup ayasına / Mātem-i Leylî'de döndürdi özin sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 1*). [taşlar,]

taşvîr eylesün: Resmetmek, betimlemek.

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre çok sa'y eyledüm / Bārī diñ naḳḳāşa naḳşın baña **taşvīr eylesün** (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2741, Beyit 3). [*taşvīr eylesün, -sün*]

tatar: 1. Tatar (Zalim, acımasız kişi) 2. tatar (ulak, haber götüren) 3. iki tâ târ (iki adet saç teli).

Bir nazarla uşbu gönlüm şehrini yağmalayup / Bir Muğal Çin gözleri **Tātār** dirler uşta sen (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2566, Beyit 6). [*tātār,]*

ṭavāf eyledüm: Etrafında dönmek.

Ka'be'dür küyuñ nigārā eyledüm çünkü ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaga ḳurbān ile ben (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2589, Beyit 6). [*ṭavāf eyledüm, -düm*]

ṭavāf eyleyüben: Etrafında dönmek.

Ka'be küyuñı varup yine **ṭavāf eyleyüben** / Ko Muhibbī kuluñı yoluña ḳurbān olsun (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2723, Beyit 7). [*ṭavāf eyleyüben, -yüben*]

ṭavāf itmek: Etrafını dolaşmak | Kabe'nin etrafını dolaşmak.

Ka'be'dür küyü **ṭavāf itmek** diler gönlüm anı / Ger ḳabūli ola ḳurbān olayım ben cān ile (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2989, Beyit 2). [*ṭavāf itmek,]*

ta'vīz-i cān: Can muskası.

Yā yazıldı ḥüsn-i evrāḳa ḡubārī ḥaṭṭ-ıla / Vakf ider esmā-i ḥüsnāyı olur **ta'vīz-i cān** (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2647, Beyit 4). [*ta'vīz-i cān,]*

ṭavk: Boyna takılan takı, gerdanlık II Kuşların boyunndaki tüy halka.

Niçe yıldur señekdür bu Muhibbī / Vefā **ṭavḳın** n'ola kılşañ kılāde (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2936, Beyit 5). [*ṭavḳın, -sañın*]

ṭavr-ı 'akıldan: Akıl tavrı.

Vaşl umarsın ol şeh ü sen bir gedā / **Ṭavr-ı 'akıldan** meger dīvānesin (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2581, Beyit 6). [*ṭavr-ı 'akıldan, -dan*]

ṭavr-ı cünün: Delilik halleri.

'Add olunmaz gerçi çokdur 'ışkuñuñ dīvānesi / Ḥatm olındı bu Muhibbī'de hemān **ṭavr-ı cünün** (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2564, Beyit 5). [*ṭavr-ı cünün,]*

Bir saçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum toptolu / Ḳays benden öğrenür şimden girü **ṭavr-ı cünün** (*Muhibbī Divanı* , Gazel 2666, Beyit 4). [*ṭavr-ı cünün,]*

tāvūs: *Sütlüngiller familyasından, tiz sesli, erkeğinin kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş.*

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ‘anberīn / Sanasın **tāvūsdur** gülşende ‘arz eyler perin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [*tāvūsdur, -dur*]

Tagıdup zülf-i kaçan ‘uşşāka dilber göstere / Sanasın **tāvūsdur** cevlān idüp per göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 1*). [*tāvūsdur, -dur*]

tāvūs-ı cinān: *Cennetteki tavus kuşu.*

Salımp gülşene gel bendeñ ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide **tāvūs-ı cinān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 2*). [*tāvūs-ı cinān,]*

tāvūs-veş: *Tavus kuşu gibi.*

İder **tāvūs-veş** cevlān boyı serv-i hırāmāndur / Gören ref̄tārını eydür meger kebk-i deridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 2*). [*tāvūs-veş,]*

tayan-: *Dayanmak, güvenmek.*

Aldanma iy gül-i nev **tayanma** rūzigāra / Cevr eyleme iñende gülşende gel hezāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 1*). [*tayanma, -ma*]

tayan: *(Birinden, bir şeyden) Güç ve kuvvet almak, ona güvenmek, istinat etmek.*

Tayanup hüsnuñe cefā kılma / Çün degül hüsñ pāyidār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2748, Beyit 2*). [*tayanup, -up*]

tayanmak: *Dayanmak, katlanmak.*

Bu dehrūñ lutfına aldanma zinhār / **Tayanmak** ola mı āb-ıla bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*tayanmak,]*

tayr eyle: *Kuş eylemek. (Gayretin neticesinde yükselmek bağlamında).*

Göklerūñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetūñ bāl ü peri ile uçur **tayr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*tayr eyle,]*

Ger murād ise melekler ile hem seyr olmak / Himmetūñ bālını aç murğ gibi **tayr eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 4*). [*tayr eyle,]*

tayr u vuhūş: *Kuşlar ve vahşi hayvanlar.*

Leşker-i mecnūn olup oldı muṭī‘ **tayr u vuhūş** / Bu kerāmet az degül ol ‘aşk-ı bī-bākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 3*). [*tayr u vuhūş,]*

tavy-ı lisân: *I. Dilden, konuşmadan geçmek II. Konuşmayı bitirmek.*

Zâhidâ maḥbûb u meyden men ' ile men ' olmazam / Eyley iseñ günde biñ kerre baña **ṭavy-ı lisân**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [*tavy-ı lisân,]*

tâze: *Canlı, yeni, körpe.*

Mürde idüm bir haberle **tâze** cân virdüñ baña / Eyledüñ bu ḥasta göñlüme devâ gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*tâze,]*

tâze: *Yeni.*

'İşk cāmın nüş idüp bagrına yakmış **tâze** dâğ / Sine çāk olup yaturlar lâleler kühsârda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 2*). [*tâze,]*

tâze: *Zamanı kastederek yeni, henüz.*

Sevdüğüm bir serv-kaḍ nâzük miyândur **tâzece** / Anuñ-içün yolına yaşum revândur **tâzece** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [*tâzece, -ce]*

Tañ mıdur seylâb-ı eşkümlle dökilse ḥün-ı dil / Ḥasretiyle âh bagrum tolu kandur **tâzece** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [*tâzece, -ce]*

İy Muhibbî saklar-iken ' işkum oldı aşikâr / Eşk-i surḥ u rüy-ı zerdümlle ' ayândur **tâzece** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [*tâzece, -ce]*

tâze: *Bayat olmayan.*

Tâze sebz olsun diyü cânâ cemâlüñ gülşeni / Ra ' d-veş âh eyleyüp nîsân-ı bârân-dideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 4*). [*tâze,]*

tâze: *Yeni (açılmış, vurulmuş).*

Sine mecrûḥ itdi ğamzeñ yine **tâze** yaralar / Ordı olsun hezâr taḥsîn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*tâze,]*

tâze: *İlk, yeni.*

Feth idüp Tebrîz'i geçdük çünkü Sultâniyye'den / **Tâze** düşdi bir heves feth itmege Bağdâd için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*tâze,]*

tâze: *Canlı, yeni, körpe.*

Genc-i ḥüsne dest-res niçe bula ' aşıkları / Her tarafından zülfi anuñ pâsbândur **tâzece** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [*tâzece, -ce]*

Sīnemūñ bāğın temāşā eyle dāğum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur **tāzece** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 4*). [*tāzece, -ce*]

tāze: *Henüz, yeni.*

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine / Mihri yok cevri ü cefāsı çok sitemger derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 1*). [*tāze,]*

tāze: *Canlı, körpe. II yeni.*

Kiminūñ cismi gülden **tāze** olmuş / Kiminūñ yüzini tutmuşlar ise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [*tāze,]*

tāze cāñ-ıla: *Yeni, taze ruh.*

Ġamzeñ eger ki öldüre vir la‘lūñ agzuma / Dirgür bu mürdeyi yine bir **tāze cāñ-ıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*tāze cāñ-ıla, --ıla*]

tāze ola: *Yeşermek; canlanmak, yenilenmek.*

Gül devri çünkü tiz geçer ‘ömr gibidür / Bir hafta var **tāze ola** soñradan sola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*tāze ola, -a*]

tāze olsun: *Taze olmak.*

Nigārā himmetūñ hep nāza olsun / Gül-i rüyuñ hemişe **tāze olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2608, Beyit 1*). [*tāze olsun, -sun*]

tāze olsun: *Tazelenmek, yinelenmek.*

Muhibbī dīdeden bārān-ı eşki / Döker gülzār-ı hüsñūñ **tāze olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2608, Beyit 5*). [*tāze olsun, -sun*]

tāze ter: *Çok taze.*

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin **tāze ter** / Hār eline gül gibi gel virme dāmānuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*tāze ter,]*

tāzece: *Genç (sevgili bağlamında).*

Sevdüğüm bir serv-ğad nāzük miyāndur **tāzece** / Anuñ-ıçun yolına yaşum revāndur **tāzece** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [*tāzece,]*

ta‘zīm: *Saygı gösterme, yüceltme.*

Dehānından söz açsam ger baña **ta'zīmdür** ancak / Miyānından haber sorsam ki dir ince hayālam ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2517, Beyit 3*). [*ta'zīmdür, -dür*]

tebessüm eyle: *Gülümsemek.*

Gel gönca gibi iy dōst bir dem tekellüm eyle / Nāz-ıla ser-firāzum gül ol **tebessüm eyle** (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2914, Beyit 1*). [*tebessüm eyle,]*

tebrīz: *İran'da Doğu Azerbaycan eyaletinin merkezi olan şehir.*

Feth idüp **Tebrīz'i** geçdük çünkü Sultāniyye'den / Tāze düşdi bir heves feth itmege Bağdād için (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2752, Beyit 2*). [*tebrīz'i, -i*]

tecrib: *Tecrübe, deneme, sınama.*

Zer gibi pāk 'ayār 'ışkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefā atma mehek **tecribüme** (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2919, Beyit 3*). [*tecribüme, -üme*]

tefahhur itmeve: *Övünmek.*

Hāk-i derñe yüz süre itmeye tefahhur / Budur dilegüm anı ki ol mübtezel olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel
2522, Beyit 2*). [*tefahhur itmeye, -ye*]

tefāvüt: *Fark, farklılık.*

Güş eyleyüp eş 'arumı taḥsīn idüp ehl-i ḥired / Yokdur **tefāvüt** didiler birdür hemān Selmān ile (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2931, Beyit 7*). [*tefāvüt,]*

tefāvüt eylemez: *Fark etmek.*

Geçer sultān-ı 'ışkuñ hükmi cārī / **Tefāvüt eylemez** pīr ü cüvāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 3*).
[*tefāvüt eylemez,]*

tefsīr idüp: *Açıklamak, yorumlamak.*

Dil şafhasında āyet-i rahmet gibi gelür / **Tefsīr idüp** bu ḥüsnüñi yazdum 'ayān-ıla (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2829, Beyit 4*). [*tefsīr idüp, -üp*]

teğāfül: *Anlamazlıktan gelme, ilgisiz davranma.*

Hālin 'arz itse Muhibbī rahm kılmazsın aña / İy vefāsı yok nedür bunca **teğāfüller** yine (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2946, Beyit 5*). [*teğāfüller, -ler*]

tehālara düşsem: *Yalnız kalmak, insanlardan uzaklaşmak.*

‘Ālemi geşt eyledüm bir yār-ı şādık görmedüm / ‘Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [*tehālara düşsem, -sem*]

tehî görme: Boş görmek. II Hor görmek.

Dōstum görme tehî bu ‘aşıkūñ nem-dīdesin / Ser-te-ser ğarķ ola ‘ālem dōke eşk-i dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 1*). [*tehî görme,]*

te’hîr itmesün: Ertelememek.

Ka’be’dür küyü gelür ‘uşşāķı kurbān olmaga / Hıyarı **te’hîr itmesün** kılson şitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 4*). [*te’hîr itmesün, -sün*]

tek: "Sadece, bir " anlamlarında sıfat.

Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / **Tek** cevır ü cefāñ kesme hemān muttaşıl olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 2*). [*tek,]*

Cān naķdini yolında Muhibbî ide īsār / Ol yār gelür diyü baña **tek** haber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [*tek,]*

Leylî zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / Boynuma zencir idüp **tek** beni mecnūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*tek,]*

Beni cellād ğamzeñ iki nīme / Ko kılson redd idüp **tek** yürü dime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*). [*tek,]*

tek: Sadece, bir tek.

Tek şarāb olsun sıfāl-ıla bugün mey-hvāreye / Yig gelür her vech-ile ol sāğar-ı Cemşid’den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*tek,]*

Beni öldürsün yisünler beni küyü itleri / Raızıyam **tek** baña bir gün dimesün git añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*tek,]*

tek: Sadece.

Muhibbî’den eger cān ister iseñ / Buyur sen **tek** hemān er-re’sü ve’l-‘ayn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 5*). [*tek,]*

Baña gönderme vefā vü mihrüñi gel iy şanem / **Tek** cefādan bu dilüm maħrūm olup zār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*tek,]*

Muhibbî cān viren dirler lebinden buse alurmuş / Nedür bir cān eger biñ cān virürem **tek** hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*tek,]*

İy dōst müjeñ tūrüne sīnem siper olsun / **Tek** ğüşe-i çeşmüñle baña bir nazār olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 1*). [*tek,]*

tek: Bir tek.

Bu Muhibbî uyumaz tâ kim göre düşde seni / Şubh olunca gözlerüm **tek** kimse bî-dâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [tek,]

Tek seni göreyim benüm cânüm / Dâğlar sînem üzre dîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 2*). [tek,]

tek: Yalnız.

Cân fedâ itmez Muhibbî yoluña dimiş rakîb / Şümme vallâhi yalandur dōstum **tek** sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [tek,]

tek: Yeter ki, sadece.

Atagör ğamz oklarını dōstum iç kabzadan / Aña kurbân olayım **tek** ya kaşuñ yasılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [tek,]

Yaraşur kılsañ niyâz ehline nâz / Hüy kılma **tek** cefâ vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [tek,]

tek: "Gibi" edatı.

Serv **tek** gelse kıyâma her kaçan ol şâh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm âb-ı revân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [tek,]

Cefâ vü cevruñi çeksem yiridür / Göñül virdüm senüñ **tek** nâzenîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 2*). [tek,]

tek: Yeter ki, sadece.

Tek almasun diline zâhid melâmet ehlin / Dârü's-selâm içinde varsun selâmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [tek,]

tek: "Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Yârdan her ne gelür derd ü belâ zecr ü sitem / Râzıyuz lâ dimezüz **tek** bize yârân küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [tek,]

Cânüm bile yoluñda senüñ dil nedür iy dōst / **Tek** güşe-i çeşmüñle baña bir nazar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [tek,]

Öldürürseñ ideyim kanımı iy dōst helâl / **Tek** lebünden güzelüm büseñi ihsân eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 2*). [tek,]

İdeyim cân-ıla esbüñe hıdmet / Kâbül it **tek** beni serrâc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 4*). [tek,]

İstemem olmak beni yārūm kıla şadra nişīn / Rāzıyam **tek** itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [tek,]

tek hemān: Yeter ki!.

Ġam degül ‘āşık[ar] yoluñda ger cān virseler / Müstedām ol ‘ālem içre **tek hemān** sen çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [tek hemān,]

tekāpū eyleme: El ayak öpme.

Hergiz vişālī sa‘y-ile girmez Muhibbî çün ele / Her yaña cidd ü cehd-ile varup **tekāpū eyleme** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [tekāpū eyleme, -me]

tekbīr getir: "Allahuekber" demek.

Ķametūñ cāmi‘ de gördiler kıyāmet sandılar / Sen de tekbīr biñ getir bu mescid-i ādīneme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2922, Beyit 4*). [tekbīr getir,]

tekellüm eyle: Konuşmak.

Gel gönca gibi iy dōst bir dem **tekellüm eyle** / Nāz-ıla ser-firāzum gül ol tebessüm eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 1*). [tekellüm eyle,]

tekellüm eyler: Konuşmak.

İy kamer yüzlü hayālūñ gelse dil eyler kelām / Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm māh-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 2*). [tekellüm eyler,]

tekellüm eyleseñ: Konuşmak.

Yüzi gül bir lebi gönca dehensin / **Tekellüm eyleseñ** şīrīn suhensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 1*). [tekellüm eyleseñ, -señ]

teklīf: 1. Birisinden bir işin işlenmesini istemek, işlemesi istenilmek 2. şeriat emri, hükümet emri. 3. Mûcib-i zahmet olacak muamele, tekellüf.

‘Aklı yok dīvāne dil bilmezse kıyuñ hizmetin / Dōstum ‘ayb eyleme **teklīf** yok meczüb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [teklīf,]

tekmīl idüp: Tamamlamak, eksiksiz hale getirmek.

İdüp tekmīl sıhri çeşm-i cāzū / İder gāh mār zülfin gāh cārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*). [tekmīl idüp, -üp]

tekmīl itmedi: Tamamlamak.

İy Muhibbî 'âkil iseñ kıl melâmet ihtiyâr / İtmedi tekml 'ışkı kimse ad u san ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 5*). [*tekmil itmedi, -medi*]

tekmile irişdi: *Bitti.*

'İşk 'ilmi çünki **tekmile irişdi** a 'lemem / Baña şimden girü añmañ 'âlemüñ 'allâmesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 4*). [*tekmile irişdi, -di*]

tekrâr: *Bir daha, yeniden.*

La'l-i lebüñi **tekrâr** şî'rümde añdum iy yâr / Şekkerde kıymet artar dirler mükerrer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 3*). [*tekrâr,]*

Zülf[i] sevdâsı ile bir dañı âşüfteligi / Ola kim güş ide var hâlüñi **tekrâr** be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [*tekrâr,]*

tekye: *Dergah, tekke.*

'İşk şâhı virdi Mecnün'a ezel gam tekyesin / Bağrı yagı-y-la uyardı çerâğ ol **tekyede** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [*tekyede, -de*]

tekye: *Dergah, tekke.*

İsm ü resminden trâş olmuş Muhibbî 'âlemüñ / **Tekyesinde** Hâlîk'üñ şürîde abdâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [*tekyesinde, -si, -n, -de*]

tekye kılsun: *Dervişlerin meskeni haline getirmek.*

Tekye kılsun bu riyâ ile ko zâhid zühidine / Hâşa kim nevmiz olam ben vuslat-ı cânânenen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [*tekye kılsun, -sun*]

tekye-i 'ışk: *Aşk tekkesi.*

Şöyle hayrânam Muhibbî bilmezem hiç kendümi / **Tekye-i 'ışk** cür'a-dânından yiyüp esrârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*tekye-i 'ışk,]*

tekye-i 'ışkuñ: *Aşk tekkesi.*

Sanmañuz şüfi zâhid bir kalendar-meşrebem / **Tekye-i 'ışkuñ** trâşı bil ki abdâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*tekye-i 'ışkuñ,]*

telâtumlar: *Dalgalar vuruşmak, çarpışmak II ziyade oynayıp dalgalanmak II dalga dalga çalkalanmak.*

Temevvüc eyledi yaşum yine âhum hevâsından / **Telâtumlar** zuhür itdi cihân toldı şadâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*telâtumlar,]*

telef idiser: Mahvetmek, yok etmek.

İdiser āhum Muhibbī varumı cümle telef / Bād-ı gerddür uğradı sanki gelüp hırmenüme (Muhibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 5). [telef idiser, -iser]

temāşā: Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

Muhibbī naqş-ı bî-rengüñ **temāşāsında** ol dāyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina revān olma (Muhibbī Divanı , Gazel 2846, Beyit 5). [temāşāsında, -sında]

Muhibbī naqş-ı bî-rengüñ **temāşāsında** kal dāyim / Görüp su gibi her servüñ ayagina revān olma (Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 5). [temāşāsında, -sında]

temāşā eyle: Seyretmek.

Sīnemüñ bāgın **temāşā eyle** dāgum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece (Muhibbī Divanı , Gazel 2828, Beyit 4). [temāşā eyle,]

temāşā itmege: Seyretmek, bakmak.

Yakalum dāğları yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / **Temāşā itmege** hüsünüñ niçe dīde bedīd olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 4). [temāşā itmege,]

Seyre çıksañ kadd ü reftārın **temāşā itmege** / Gülşen içre servler baş kaldura dīvārdan (Muhibbī Divanı , Gazel 2738, Beyit 3). [temāşā itmege,]

temāşā itmege: Seyretmek, bakmak.

Temāşā itmege gökden melekler / Yüzüñ görmege inerler zemīne (Muhibbī Divanı , Gazel 2854, Beyit 3). [temāşā itmege, -ge]

temāşā kıla: Seyretmek, bakmak.

Servler çekdüm elifden güller itdüm dāğ-ıla / Sīne bāgını **temāşā kıla** bu ümmīdeyin (Muhibbī Divanı , Gazel 2675, Beyit 3). [temāşā kıla, -a]

temāşā kılan: Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

Saçlarıñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen / Hüsünüñ kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (Muhibbī Divanı , Gazel 2726, Beyit 1). [temāşā kılan, -an]

temāşā kılsun: Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

Ko hüsünüñ ‘aşıkların kılsun temāşā rāyegān / Men’ eyleyüp ol gülşene haţtuñı bārū eyleme (Muhibbī Divanı , Gazel 2915, Beyit 4). [temāşā kılsun, -sun]

temāşāsın kılan: İzlemek, seyretmek. II Görmek.

Yaşuma kılsun nazar deryā **temāşāsın kılan** / Külhen-i sīnem tolu gelsün berü nār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*temāşāsın kılan,]*

temāşā-yı çemen: Bahçeyi (çimeni) gezip görmek.

Açılıpdur gerçi her cānibde gülhā-yı çemen / Hāşıl olmaz māh-rūlarsuz **temāşā-yı çemen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 1*). [*temāşā-yı çemen,]*

temcīd: Sabaha karşı minarelerde okunan dua.

Gīceler tā şubh bīdār ol vişālın kıl taleb / Müstecāb olur du‘ālar dā‘imā **temcīdden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*temcīdden, -den]*

temel: Bir binânın üzerine oturduğu toprak altında kalan duvarları-Bir şeyin üzerine kurulduğu ilk ve en önemli unsur, asıl, kök-.

Bennā-yı ezel urmaga bünyādını ‘ışkuñ / ‘Uşşāk serin ilt Muhibbî **temel** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*temel,]*

temel: Temel(bina, inşaat temeli).

Bir **temel** bıraktı gönlüme benüm bennā-yı ‘ışk / Gelmedi hergiz hālel bünyādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 6*). [*temel,]*

temelluk: Tevāzu ve yumuşaklık göstermek.

Luṭf-ıla her demde ağıyāra **temelluk** gösterüp / Yaralanmış gönlümü benüm hırāş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*temelluk,]*

temevvüc eyledi: Dalgalanmak II Coşmak.

Temevvüc eyledi yaşum yine āhum hevāsından / Telātumlar zuhūr itdi cihān toldı şadāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*temevvüc eyledi, -di]*

temevvüc eyleyüp: Dalgalanmak II Coşmak.

Temevvüc eyleyüp deryā-yı eşküm / Bu gönlüm zevrağın atdı karaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 3*). [*temevvüc eyleyüp, -yüp]*

temevvüc eyleyüp: Dalgalanmak.

Bahr-ı eşküm bād-ı āhumdan **temevvüc eyleyüp** / Başdan aşdı ğarğa virdi āh cismüm zevrağın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3*). [*temevvüc eyleyüp, -y, -üp]*

temevvüc itdi: Dalgalanmak.

Yaşum deryālayın itdi temevvüc / Bu gönlüm zevrağın itdi kenara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 2*). [*temevvüc itdi,]*

ten: Far. Beden, cisim, gövde, vücut.

Benefşe rāst u zülf kec-rev gider / **Tenüñdeki** leñāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [*tenüñdeki, -üñdeki]*

ten: Beden, cisim, gövde, vücut.

Saçlaruñ sünbül boyuñ serv ü **tenüñ** berg-i semen / Hüsnüñi kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [*tenüñ, -üñ]*

Muhibbî terk kıl dünyā-yı dünü / **Tenüñden** eksük oldı dut ki bir mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5*). [*tenüñden, -üñ, -den]*

Küh-ı gāmda dāğlar yakdum ser-ā-ser **tenüme** / Kim göre şana peleng gelmeye kimse yanuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 1*). [*tenüme, -üme]*

ten: Beden.

Esirüñdür eger ‘aql u eger dil / Ğulāmuñdur eger cān u ve ger **ten** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [*ten,]*

Dehānı ğonca gül ‘arız **teni** nesrīn hañı sünbül / Ğudā saklaya ol hüsnü kañā-yı āsümānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 4*). [*teni, -i]*

Tenüme dāğlar göz göz oluban gözlesün yāri / Dimege derd-i dil hālin kamu mular zebān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*tenüme, -de, -üm]*

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ğarğa uşbu cismümi / Āteş-i ‘ışk-ıla başdan şem‘-veş yanardı **ten** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*ten,]*

Cānda āteş oldı **ten** seng-i melāmetden kebūd / Üstüñvānum her birisi oldı şem‘-i encümen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*ten,]*

Dōstum terk eyleyüp ğitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe **ten** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*ten,]*

ten: Beden, cisim.

Çehre-i cānān ğörinmez perde olmuşdur **teni** / Vuşlat el virmez añā cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*teni, -i]*

ten: (Āşığın) bedeni, cismi.

Didüm bir büseñe cân vāmum olsun / Gel öldür kalmasun bu **tende** ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [*tende, -de*]

Görmese cânā seni olmaz Muhibbî'ye hayāt / Anuñ-içün **tende** cân çeşmümde nūr-ı dīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 5*). [*tende, -de*]

Olayım cân-ıla kapuñda bende / Nite kim cânum ola uşbu **tende** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*tende, -de*]

ten: (Áşığın) bedeni, vücudu, gövdesi.

Üstüñvānum görünür ancak olup lâğar **tenüm** / Segleri agzına almış üstüñvānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [*tenüm, -(ü)m*]

Görmeyelden berü iy dōst turunc ğabğabuñı / Ārızum zerd oluban döndi **tenüm** limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*tenüm, -(ü)m*]

Āh kim hasret-ile döndi **tenüm** bir mūya / Vāh eger ölür-isem irmeden ol meh-rūya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [*tenüm, -(ü)m*]

ten dahı: Ten bile.

Çün vişāl-i yāra māni'dür dimişler **ten dahı** / Bir qabādur 'āriyet iy dil gider cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*ten dahı,]*

ten ğubārım: Beden; insan vücudu.

Ten ğubārımı savursa tañ degüldür bād-ı 'ışk / Bu hevā ile yiler bir bādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*ten ğubārım, -nı*]

teng: Sıkıntı, darlık.

Hāne-i tārık [ü] **tengüm** yakdı āhum āteşi / 'Āşık-ı āvāreye n'eyler saray u ħanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [*tengüm, -üm*]

tenhā: Issız, yalnız, tek başına.

Zülfinüñ bendinde dil **tenhāda** ben bu ħāl-ıla / Āh kim bahtum benüm uyanmadı iqbāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [*tenhāda, -da*]

tenhā: Bir başına, tek, yalnız (kimse). II Āşık.

Düşeli vādilere vālih ü mecnūn gibi / Ol beyābān[1] vañan eyledi **tenhā** lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*tenhā,]*

tenhā düşürüp: Yalnız, tek başına yakalamak.

Eyledüñ küyından âvâre beni iy çarh-ı dñn / Düşürüp tenhâ gam-ı şahrâ getürdñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 4*). [*tenhâ düşürüp, -üp*]

tenhâ koyup: *Yalnız bırakmak.*

Yüzüñi gösterüp evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ beni derd ü belâ ile gidensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [*tenhâ koyup, -up*]

ten-i üryân ile: *Çıplak ten ile.*

‘Äleme ‘uryân geldüñ bunu fikr itmez misin / Yine âhir gidisersin bir **ten-i ‘üryân ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [*ten-i ‘üryân ile,]*

tennür-ı dilden: *Gönül tandırı.*

Yiter aglatduñ beni tñfân-ı eşkümden sakın / Kaynasa hñn-ı ciğer **tennür-ı dilden** de daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*tennür-ı dilden,]*

terahhum: *Acıma, merhamet etme.*

Hudâ vire **terahhüm** ol civâna / Ya şabr u tñkatı bu nâtivâna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 1*). [*terahhüm,]*

terahhum eyle: *Merhamet et.*

Gele iy hñblaruñ şâhı koma boynuñda bu âhı / **Terahhüm eyle** geh gâhî inñende bî-emân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 4*). [*terahhüm eyle,]*

Bir mür-ı za‘îf oldum gel çek ‘inân-ı cevri / Basdurma pây-ı raşşa bir dem **terahhüm eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 2*). [*terahhüm eyle,]*

Gele iy hñblaruñ şâhı kalur boynuñda günâhı / **Terahhüm eyle** ki gâhî inñende bî-amân olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 4*). [*terahhüm eyle,]*

terahhüm eylemez: *Merhamet etmek.*

Terahhüm eylemez ol zülf-i ser-keş / Hayâliyle dil ü cân oldı sayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 4*). [*terahhüm eylemez, -mez*]

terahhüm eylemez: *Merhamet etmek.*

Hey ne zâlimdür **terahhüm eylemez** dâd istesem / Kapusında ol şehüñ bî-dâdam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*terahhüm eylemez, -mez*]

terahhum ide: *Acımak, merhamet etmek.*

Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler-ise / Hālūme ide teraḥḥum şeh-i ḥūbān acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 3*). [*teraḥḥum ide,]*

terahhüm itmedüñ: *Merhamet etmek, acımak.*

Dilā topraga salduñ dürr-i eşki / **Teraḥḥüm itmedüñ** birkaç yetīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 5*). [*teraḥḥüm itmedüñ, -medüñ]*

teraḥḥum kıl: *Merhamet etmek.*

Sal hümā sāyeñ **teraḥḥum kıl** bu ben üstādeñe / İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 6*). [*teraḥḥum kıl,]*

Muhibbî'ye keremden kıl teraḥḥüm / Kerem çün kimse öğretmez kerīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 8*). [*teraḥḥüm kıl,]*

terahhüm olmaz: *Merhamet görmek, esirgenmek.*

Ġamzesi dökse ne tañ her demde müslim ḥūnını / Türk-i kāfirdür **teraḥḥüm olmaz** ol bī-bākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [*teraḥḥüm olmaz, -maz]*

terahhümi eyledüñ: *Merhamet etmek, acımak.*

Āheste gelüp eyledüñ iy dōst teraḥḥümi / Soñra dönüben gitmege böyle şitāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 2*). [*teraḥḥümi eyledüñ, -düñ]*

terāzū: *Bir maddenin kütleini veya ağırlığını ölçmek için kullanılan alet.*

Mihr-ile ḥüsnüñi dardum seni sengin gördüm / Didiler gözlerüme özge **terāzūdur** bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 4*). [*terāzūdur, -dur]*

terāzū kıldum: *Terazi yapmak.*

İşiddüm ḥāk-i pāyı bahş olurmuş / İki çeşmümi ben kıldum terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 4*). [*terāzū kıldum, -dum]*

terāzū kılmışdur: *Terazi yapmak.*

Muhibbî ḥāk-i pāyuñ cāna tartar / İki çeşmini kılmışdur terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 5*). [*terāzū kılmışdur, -mişdur]*

terāzū ola: *Terazi olmak.*

Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi tartsañ / Lāyıkdur ola mihr-ile meh saña terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [*terāzū ola, -a]*

tercih eyleme: *Tercih etmek: Bir şeyi diğerlerinden üstün tutma, önemli sayma, yeğleme.*

Bu Muhibbî var iken cânâ raķibe virme yüz / Degme bir nâ-merdi **tercih eyleme** merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*tercih eyleme,]*

terennüm eyler: *Şakımak | şarkı söylemek.*

Âh eylesem ‘aceb mi şevk-ile yāra karşı / Bülbül **terennüm eyler** evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [*terennüm eyler, -r]*

terk eyle: *Bırakmak.*

Terk eyle bugün cāmeñi serāpā bürehne ol / Yarın yakaña sunmaya her nâ-bekār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*terk eyle,]*

Sıyup cihānda ‘ār-ıla nāmūs şışesin / Mest ü melāmet ol yūri **terk eyle** nāmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*terk eyle,]*

Kūyına düşerse yoluñ düşvārdur divşūr bilüñ / Ya **terk eyle** dīn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*terk eyle,]*

Cān eyle fedā tā bulına vuşlat-ı dilber / **Terk eyle** Muhibbî saña cānāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 7*). [*terk eyle,]*

terk eyleyüp: *Bırakmak, vazgeçmek.*

Dōstum **terk eyleyüp** gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*terk eyleyüp, -yüp]*

terk idüp: *Bırakmak.*

İçüp maħabbet cāmını hoş-ħāl olayın bir zamān / Nāmūs u nengi **terk idüp** abdāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*terk idüp,]*

Terk idüp zühd ü şalāhı kılmışam zülfüñ kabül / Rüz-ı maħşerde benem iy dōst zünnār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*terk idüp,]*

terk itdüñ: *Bırakmak.*

Çünkü **terk itdüñ** Muhibbî’yi dilā var fāriğ ol / Ben daħı bilmem seni ne gökde ne ĥod yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*terk itdüñ, -düñ]*

terk itmek: *Bırakmak, vazgeçmek, uzaklaşmak.*

Muhibbî ‘ışkı **terk itmek** ne mümkin / Ki ĥüblar sevmek olmışdur aña ĥū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 8*). [*terk itmek,]*

terk itmeyince: *Bırakıp gitmek.*

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yârı ben / Varlığı **terk itmeyince** bulmadum dildârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*terk itmeyince, -yince*]

terk itmeyince: *Terk etmek, bırakmak, ayrılmak.*

İy Muhibbî ‘ışk ara **terk itmeyince** cān u ser / Vuşlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [*terk itmeyince, -yince*]

terk itmezdi: *Bırakıp gitmek.*

Büy-ı zülfiñe irem diyü gelür misk-i Hıtā / Yoḫsa **terk itmezdi** ol hergiz Ḥorāsān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*terk itmezdi, -zdi*]

terk kıl: *Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.*

Muhibbî **terk kıl** dünyā-yı dünı / Tenüñden eksük oldu dut ki bir mū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 5*). [*terk kıl,]*

terk kıl: *Terk etmek, vazgeçmek.*

Muhibbî **terk kıl** cān-ıla başı / Bulınmaz bu şadāḳat degme erde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 4*). [*terk kıl,]*

terk kıldum: *Terk etmek II Bırakmak, ayrılmak, vazgeçmek.*

Añalı ḫaṭṭuñ ğubārın olmışam ḫayrānı ben / **Terk kıldum** ‘ışkuñuñ yolında ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*terk kıldum,]*

terk kılmak: *Terk etmek.*

Raḳībi **terk kılmak** fikrin itdüñ / Ne ḫācet ḫayr işe istilḫāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 4*). [*terk kılmak,]*

terk kılmaz: *Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.*

Ger buyursañ cān fedā ide Muhibbî yoluña / Ādem olan ad u sanın **terk kılmaz** cān içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*terk kılmaz, -maz*]

terk ola: *Bırakılmak.*

İy Muhibbî ‘ışk eri nāmūs-ıla ‘ārı n’ider / Evveli ‘ışkuñ budur kim **terk ola** ñam u nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 5*). [*terk ola, -a*]

terkeşe itdüm: Ok torbası etmek.

Eksük itme tîr-i ğamzeñ ya kaşuñ kurbānyam / Cem´ için tîr-i ħadenge sînem itdüm terkeşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3). [terkeşe itdüm, -düm]

terk-i cān ide: Dünya'dan el etek çekmek,canından vazgeçmek.

Bu Muhibbî gibi bulmazsın yoluñda bir dahı / **Terk-i cān ide** yoluñda sen boyı şimşād-içün (Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 5). [terk-i cān ide, -e]

terk-i cān ile: Canı terk etmekle.

Dime ħālüm n'olisardur ħasret-i cānān ile / Vuşlat-ı cānān bulunmaz illā **terk-i cān ile** (Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 1). [terk-i cān ile,]

terk-i cān itmez: Canını terk etmek, canını vermek.

Muhibbî **terk-i cān itmez** dir-imiş / İnanduñ ol raķīb-i bed-nihāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 5). [terk-i cān itmez, -mez]

terk-i cān kıl: Camı terk etmek, maddi dünyadan vaz geçmek.

Vuşlat-ı cānān gerekse kıl Muhibbî terk-i cān / Yoħsa bu olmaz müyesser bir kurı sevdā-y-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 5). [terk-i cān kıl,]

terk-i ceng ü cüdur: Savaş için vesîle arayan.

Yā kāfirān-ı zālīm ya **terk-i ceng ü cüdur** / Ol çeşm-i mest-i ħün-rîz elinde tîĝ-ı ´üryān (Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3). [terk-i ceng ü cüdur, -dur]

terk-i diyār ile: Bulunduĝu yerden ayrılmakla.

Oldı yaķın kalmadı sabr-ıla tāķatüm / İdem kabül miĥneti **terk-i diyār ile** (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 4). [terk-i diyār ile,]

terk-i dünyā eyleyüp: Bütün dünya nimetlerinden, mal ve mülkten Allah ve ahiret için kalben vazgeçme.

Kim ki isterse bula āĥır varup maţlübını / **Terk-i dünyā eyleyüp** geçmek gerek maķşüddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4). [terk-i dünyā eyleyüp, -yüp]

terk-i ser: Başını ortaya koymak,baştan vazgeçmek.

Her kim basa ´ışķa kadem evvel gerekdür **terk-i ser** / Baş terkinı urmak gerek meydāna giren ceng için (Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 6). [terk-i ser,]

terk-i ser kılmaya: *Candan geç, canını feda et.*

‘Āşık oldur ‘ışk içinde ol dil ü cāndan geçe / ‘Āşık olmaz **terk-i ser kılmaya** cānāndan geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 1*). [*terk-i ser kılmaya, -maya*]

termīm: *Onarmak, tamir etmek.*

Degül dünyāyı **termīm** ‘ākilāna / Ola çün āhiri anuñ hārābe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 4*). [*termīm,]*

teşbih idem: *Teşbih edebilmek, benzetebilmek.*

Ben niçe **teşbih idem** bālā-yı kıddin serve kim / Hey niçe serv-i sehī bir māh-ı tībāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 2*). [*teşbih idem,]*

teshīr: *1- Bağlama, etkisi altına alma. 2- Büyüleme, sihir yapma.*

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār / ‘Ālemi **teshīr** için san na‘l saldı āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 2*). [*teshīr,]*

teshīr-i kılupdur: *Ele geçirmek.*

Zülfeynūñ arasında gören haddūñi eydür / Teshīr-i meh ü mihr kılupdur iki Hindü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [*teshīr-i kılupdur,]*

te’sir eylemez: *Etki yapmak, etkilemek II hissedilmek, duyulmak.*

Niçe yıldur eylemez bārān-ı dil te’sir aña / Şöyle beñzer iy dil-i cānāne sen pülādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 3*). [*te’sir eylemez, -mez*]

te’sir ide: *Etkilemek, etki etmek.*

Āh eyle yaşuñ ola Muhibbî eşer ide / **Te’sir ide** āb u hevāña dil-i hāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*te’sir ide,]*

teskīn: *Sükūn hāline getirmek, getirilmek, yatıştırmak, yatıştırılmak.*

Olmadum **teskīne** kādir gözden akan āba ben / Hāsret oldum gīceler tā şubh olunca hūvāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 1*). [*teskīne, -e*]

teskīn idem: *Sakinleştirmek.*

Didiler gözlerūñ yaşı kamu sırruñı fāş itdi / Didüm **teskīn idem** anı ne çare bu ruḥ-ı zerde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 2*). [*teskīn idem, -em*]

teskîn olunmaz: Yatışma, rahatlama, sükunete erme.

‘Acizem **teskîn olunmaz** gözden akan âbdan / Korkaram ide zarar küyına ol seylâbdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [*teskîn olunmaz, -inmaz*]

teslîm eyledük: Teslim etmek.

Biz selâmet gûşesin zühhâda **teslîm eyledük** / İhtiyâr itdük melâmet ol gönül bî-‘âr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*teslîm eyledük, -dük*]

teşne: Susamış | çok hevesli, çok arzulu.

Vâdi-i zulmetde bu dil kaldı İskender gibi / **Teşnelikten** virdi cân bulmadı ol bî-çâre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*teşnelikten, -lik, -den*]

teşne: Çok susamış.

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ğastenüñ / **Teşne** görse tamlamla tamlamla tamzurur agzuma su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*teşne,]*

Gözümde akar-iken Nîl ü Ceyhûn / ‘Aceb budur ki gönlüm yana **teşne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 4*). [*teşne,]*

Diler vaşluñ suyun germ oldı bu dil / Nite kim sebzeler bārâna **teşne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [*teşne,]*

teşne dili: Susamış gönül, aşka susamış, aşık.

Yakdı cigerüm âteş-i hicrân meded eyle / Bu **teşne dili** iy lebi hayvânım unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*teşne dili, -i*]

teşne oldı: Susamak.

Şeb-i zülfünde la‘lün âb-ı hayvân / Muhibbî oldı ol hayvâna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 7*). [*teşne oldı,]*

teşne olmasa: Susamak.

Benüm serv-i hırâmânım gözüm yaşına bakmazsa / Ki bilmez olmasa teşne kişi âb-ı revân kıdrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 4*). [*teşne olmasa, -masa*]

Özin şem ‘e yakar mı-y-ıdı hergiz / O nâra olmasa pervâne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [*teşne olmasa, -masa*]

teşne olmuş: Susamak.

Olupdur ğamzeleri kana teşne / Ne kana bil ki olmuş cāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*).
[teşne olmuş, -mış]

teşne olup: *Susamak.*

Nigārā gel bugün göster cemālūñ / Durur kullar olup sulţāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 3*). [teşne olup, -up]

teşne olupdur: *Susamak.*

Olupdur ğamzeleri kana teşne / Ne kana bil ki olmuş cāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 1*).
[teşne olupdur, -updur]

teşne olur: *Susamak.*

Meded senden diler iy dil tabībi / Olan derdi olur dermāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 5*).
[teşne olur, -ur]

teşne olursa: *Susamak.*

Niçe gün itmedūñ zūlfūñ perişan / ‘ Aceb midür olursa şāne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 2*).
[teşne olursa, -ursa]

tevbe: *Tövbe.*

Tevbeyi sırsam eger itme ta‘accüb şūfī / Gele inşāf ide içmez midūñ ibrām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 2*). [tevbeyi, -yi]

tevbe: *Günah ve kabahatten Cenab-ı Hakk'a sığınmak.*

Gülşen içinde Muhibbî **tevbeyi** kim saklaya / Sāki-i gül-ruḥ elinden cām-ı gül-nārı çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 5*). [tevbeyi, -y, -i]

tevbe: *Günah ve kabahatten Cenab-ı Hakk'a sığınmak.*

Ġubār-ı ḥaṭṭuñı fāş itdi gönlüm / Dirġā yok imiş esrāra **tevbe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 3*).
[tevbe,]

Baña gül ruḥlaruñ sünbül saçuñ bes / Gerekmez bakmayam ezhāra **tevbe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 5*). [tevbe,]

tevbe eyle: *Tövbe etmek.*

Yiter itdūñ günāhı eyle tevbe / Yöñüñ togrult tarīḳ-ı müstaḳīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 8*).
[tevbe eyle,]

tevbe eyledüm: Tövbe etmek.

İtdüm günāh soñra dönüp **tevbe eyledüm** / Tutdum ümīd-i ‘afvı bu yüzüm karasına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 5*). [*tevbe eyledüm, -düm*]

tevbe eylemek: Tövbe etmek.

Dağı gūş itmezem pendüñi nāşih / Yaraşmaz eylemek mey-ḥvōra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*tevbe eylemek, -mek*]

tevbe ider: Günah ve kabahatten Cenab-ı Hakk'a sığınmak; işlenmiş bir günah ve kabahatten pişman olup bir daha yapmamaya söz vermek.

Dime zāhid baña kıl yāra tevbe / İder mi bülbül gülzāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*tevbe ider,]*

Cevāb işideli gonca lebüñden / Süküt idüp ider güftāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 6*). [*tevbe ider,]*

tevbe iderler: Tövbe etmek.

Muhibbî görelî nazm ehli nazmuñ / İderler her biri eş‘āra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 10*). [*tevbe iderler, -erler*]

tevbe idesin: Tövbe etmek.

Sakin ugrama iy dil ḥāneḳāha / İdesin meyden el vire tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*). [*tevbe idesin, -esin*]

tevbe itdiler: Tövbe etmek.

Gözüm yaşını sen serv ayagında / Görenler itdiler enhāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 8*). [*tevbe itdiler, -diler*]

tevbe itmeyem: Bir günah veya suçu bir daha yapmamaya söz vermek.

Cemālūñ şem‘ine pervāne-veş ko / Yanarsam itmeyem ol nāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 4*). [*tevbe itmeyem, -yem*]

tevbe itmişem: İşlediği bir hatayı, suç veya günahı bir daha yapmamaya karar vermek, söz vermek.

İdelden ğanzeler ḳalbümi mecrūh / Anuñçün itmişem tīmāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 7*). [*tevbe itmişem, -mişem*]

tevbe kıl: Tövbe etmek.

Dime zâhid baña kıl yâra tevbe / İder mi bülbül gülzâra tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1).
[tevbe kıl,]

tevbe kıl: Tövbe etmek.

Niçe yıldur günâhı kâr idindün / Dilâ kıl vahtidür ol kâra tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11).
[tevbe kıl,]

tevekkül itdüm: Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra kadere razı olup sonucu Allah'tan beklemek, işlerini Allah'a bırakmak, yeis ve kederden kurtulmak, Allah'a güvenmek.

Oldum mu kır günâha itdüm Hakk'a tevekkül / Göstere rāh-ı taḥkīk [kim] bu yoldan azmışa (Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 9). [tevekkül itdüm, -düm]

tevḥīd: Allah'ın birliğine inanma, bir ve tek olduğunu kabul edip söyleme || "Lâ ilâhe illallah" lafzını söyleme, zikretme.

İbâdet kıl koma tevḥīdi dilden / Bunuñçün seni yaratmış yaradan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2). [tevḥīdi, -i]

tevḥīd: Allah'ın birliğine inanma, bir ve tek olduğunu kabul edip söyleme || "Lâ ilâhe illallah" lafzını söyleme, zikretme.

İy Muhibbî devlet-i dâreyi bulur şübhesüz / Kim şafâ-yı kalb-ile ḥālî degül tevḥīdden (Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 5). [tevḥīdden, -den]

tevḥīd: Allah'ın bir ve tek olması.

Kimi tevḥīd-ile Bestām olmuş / Kimi küfr-y-ile uymış iblise (Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 4).
[tevḥīd-ile, -ile]

tevḥīd: Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde tek kabul edip; aynı şekilde zatında, sıfatlarında ve fiillerinde başka hiçbir şeyi, kimseyi ona ortak koşmamak.

Göceler tevḥīdi dilden koma her dem zâkir ol / Rûz-ı maḥşer derdüne oldur devâ iden hemîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4). [tevḥīdi, -i]

tezâyüd itmede: Artmak, çoğalmak.

Nite kim 'ışkım tezâyüd itmede günden güne / Hem-çünân ḥüsnüñ senüñ 'ışkım gibi olur füzün (Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 2). [tezâyüd itmede, -mede]

ticâret kıl: Alım satım yapıp kar etmek.

Hak üzere kıl ticâret mâsta gel katma su / Korkaram kim seni bir gün cem' oluban garķ ide (Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 2). [ticâret kıl,]

tıfl: *Küçük çocuk. II Toy, deneyimsiz.*

Hâk-i şehlerdür **tıfillar** itdügi bâzîçeler / 'İbret al aç gözüni var seyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 2*). [*tıfillar, -lar*]

tıfl: *Çocuk.*

İşitdüm ok u ya meylin idermiş **tıfldur** dilber / İdeyim dilden âhum ok bu kıddüm de kemân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*tıfldur, -dur*]

tıfl: *Küçük çocuk II genç, güzel sevgili.*

Bî-günâh 'aşıklar kıldı geçürdi ol perî / **Tıfldur** bilür dağı yazılmaz aña çün günâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 5*). [*tıfldur, -dur*]

tıfl olanlar: *Çocuk, toy, tecrübesiz olmak.*

Kaçar mektebe varmaz **tıfl olanlar** / 'Aceb dil tıflı dâyim mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3*). [*tıfl olanlar, -lar*]

tığ: *Kılıç.*

Yâr ışığında koma öldür raķīb-i kâfiri / **Tıgıuñı** tâ 'arş üzre iy Muhibbî asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*tıgıuñı, -uñ, -uñı*]

Hübân hezârândur hezâr birdür hemân maķşud-ı men / Şad pâre olsam **tığ-ıla** gelür bu dilden yâ suhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*tığ-ıla, --ıla*]

Çeşmüni gönder ilerü diller alsun **tığ-ıla** / Perçemüni ko kafâda kâkülün olsun kemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 4*). [*tığ-ıla, --ıla*]

Çünkü **tığ** almış ele çeşmün yine reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı haţarnākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [*tığ,*]

tığ: *Kılıç II Sevgilinin bakışları.*

Atar sihr okların ğamzeñ görür kim cāna kār itmez / Okur **tıgıuñ** du 'ā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 4*). [*tıgıuñ, -uñ*]

tığ u deşnesi: *Kılıç ve hançer.*

Ğamzesi cellâddur elinde **tığ u deşnesi** / Teşnedür kanuña raħm umma sen ol hün-hvârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 5*). [*tığ u deşnesi, -si*]

tığ-ı cevrüñle: *Cefa kılıcı II sevgilinin cefa yüklü kirpikleri veya bakışları.*

Tîğ-ı cevruñle bu sînem çāk çāk eyler misin / Tañrı'dan korkmaz mısın āhîr helāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 1*). [*tîğ-ı cevruñle, -üñle*]

tîğ-ı ğamla: *Gam kılıcı.*

Āh kılsam derd-ile her yaña bir pârem düşer / **Tîğ-ı ğamla** şerha şerha bagrı pâre pâreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 4*). [*tîğ-ı ğamla, -la*]

tîğ-ı helāk: *Mahvolma, perişanlık kılıcı.*

Görse Muhibbî yüzüñi ırmaya andan gözini / Farkına anuñ dutsalar **tîğ-ı helāk** iy nâzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [*tîğ-ı helāk,]*

tîğ-ı hûn-âlüdını: *Kana bulanmış kılıç.*

Çekmesün cellād çeşmüñ **tîğ-ı hûn-âlüdını** / Kaşd-ıla baħr içre iy dil çok zamāndur mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 3*). [*tîğ-ı hûn-âlüdını, -ını*]

tîğ-ı 'ışk: *Aşk oku.*

Kılursa **tîğ-ı 'ışk** seni dü-nîme / Rumüz-ı 'ışkı dime her le'ime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 1*). [*tîğ-ı 'ışk,]*

tîğ-ı 'ürvân: *I. Çıplak kılıç II. Kınından çıkmış kılıç.*

Yâ kâfirân-ı zâlim ya terk-i ceng ü cüdur / Ol çeşm-i mest-i hûn-rîz elinde **tîğ-ı 'ürvân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3*). [*tîğ-ı 'ürvân,]*

tılsım: *Büyü, sihir, muska.*

Bağ-ı hüsnume **tılsım** dîdelerümden iki şîr / İledem yâr didi basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*tılsım,]*

tılsım itmiş: *Büyü, sihir yapmak.*

Genc-i hüsnine ser-i zülfin **tılsım itmiş** nigâr / Çâresüz kaldum ne çâre āh ol ejderhâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 2*). [*tılsım itmiş, -miş*]

tılsım itmişler: *Sihir, büyü etmek.*

İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle zülfinden hâzer / İy gönül ejderden itmişler tılsım ol maħzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [*tılsım itmişler,]*

tılsım: *Afetlerden korunmak, hastalıkların geçmesine engel olmak, definelerin bulunmasını önlemek gibi*

hususlar için yapılan ve üzerinde yıldızların, unsurların, sayıların hassalarından faydalanılarak düzenlenen birtakım şekiller ve yazılar bulunan şey, muska.

Her kesi seyr eyley idi genc-i hüsnin rāyegān / Kim aña **tılsım** olup zülfeyn[i] ger mār olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3). [tılsım,]

tīmār: Tedavi, iyileştirme.

Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur 'āşıkıların hasta / Tābīb-i dilsin iy dilber idüp **tīmār-ıla** eglen (Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4). [tīmār-ıla, --ıla]

Bu ben dil-hasteyi iy yār unıtma / Devā kıl derdüme **tīmār** unıtma (Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 1). [tīmār,]

tīmār: Tedavi, deva.

İdelden ğamzeler kalbümü mecrūh / Anuñçün itmişem **tīmāra** tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 7). [tīmāra, -a]

tīmār: Sevgiliye bahşedilen gönül.

Derd ü miñnet ancak olursa 'aceb mi hāşılun / Çün livā-yı ğamdan alduñ iy gönül **tīmār** sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 4). [tīmār,]

tīmār: Hastaya veya yaraya bakma, tedāvi etme.

İy tābīb-i dil didüm 'ışkuñla ğāyet hastayam / Didi öldürmekden özge bilmezem **tīmārı** ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 2). [tīmārı, -ı]

tīmār: Tedavi, deva.

'Ālem içre 'āşıkā ölmekden özge yok 'ilāc / Ölmege cehd eylesün kendine **tīmār** isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3). [tīmār,]

tīmār itmeyesin: İyileştirmek, tedavi etmek.

Bildüm ki tābīb-i dil [ü] cānsın seni tañkık / Pes itmeyesin derdüme tīmār sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 2). [tīmār itmeyesin, -yesin]

tīmār-ı ğamı: Gam tımarı, gam toprağı.

Tīmār-ı ğamı vireliden şāh-ı maħabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ hāşıl içinde (Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2). [tīmār-ı ğamı, -ı]

tīmārı itmeyem: İyileştirmek, tedavi etmek.

Çün baña derdüñ devâdur çek elüñ benden tabîb / Ölü isem itmeyem bu derdüme tîmârî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 4*). [*tîmârî itmeyem, -yem*]

tîr: (*Sevgilinin yan bakış*) oku.

Çeşm hemân **tîr** hemân ya hemân / Sîne hemân nâle cerâhat hemân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*tîr,]*

Umardum iy kemân ebrü irişe sîneme **tîrûñ** / Beni sen nâ-ümîd itdüñ bugün tîr ü kemânumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*tîrûñ, -(ü)ñ*]

Nâvek-i dilber eger gelürse itme ictinâb / Çok zamândur **tîrine** bu sîne siper-kerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 2*). [*tîrine, -ine*]

Tîri olmasa Muhibbî cân u dil eglencesi / Murğ-ı dil çokdan uçardı sîne-i şad-çâğden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [*tîri, -i*]

Ya kaşuñdan tîr-i ğamzeñ gelse dil karşı çıkar / Eylemez **tîre** siper sîne cigerdâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [*tîre, -e*]

Eyledi bir sîm-ten bu sînemi **tîre** nişân / Ol sebebden toptoludur âhum ile âsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*tîre, -e*]

Agız açar yara geldügince **tîrî** sîneme / Her birisi tîr ü hançerden iderler ‘özr-hvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [*tîrî, -i*]

Eksük itme sîneden **tîrûñ** didüm dilber didi / Eksük olmaz bir nazâr eyle bu ya gibi kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3*). [*tîrûñ, -(ü)ñ*]

tîr: *Ok -Sevgilinin kirpikleri için kullanılmıştır-.*

Tîrûñden eger kaçura sîne Muhibbî ger / Qatli helâl ola aña virmegil amân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 5*). [*tîrûñden, -üñ, -den*]

Acımazdum gelicek sîneme **tîrûñ** şanemâ / Demreni kalsa geçüp gitmese bir yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 3*). [*tîrûñ, -ün*]

Sînemi hâlî koma **tîrûñi** gönder güzelüm / N’ola dil sende ise koyam anı dil yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 4*). [*tîrûñi, -ün, -i*]

tîr: *Ok II kirpik.*

Bu Muhibbî dem-be-dem hûn-ı cigerle bisleyüp / Hâşıl itdi sînede **tîrûñle** peykân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 5*). [*tîrûñle, -üñle*]

tîr: *1. Ok 2. teşmil. Sevgilinin kirpiği.*

At müjeñ **tîrini** durma çün katı yadur kaşuñ / Sîne şahrâsında kıldum anuñ içün dil nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [*tîrini, -i, -n, -i*]

Tirini gönderdi dilber cânımı eyler taleb / Hüküm anuñdur didi dil baş üstine cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 4*). [*tirini, -i, -n, -i*]

tir atar: *Ok atmak.*

Sihr-ile atar çünkü tir ol gâmezisi câzû / Gelse ne ‘aceb her yañadan na‘ra-i âh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [*tir atar,]*

tir eylesün: *Ok haline getirmek.*

‘Işk meydânında çün kıldı Muhibbî dil nişân / Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin **tir eylesün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 5*). [*tir eylesün, -sün*]

tir ü hançerden: *Kılıç ve hançer.*

Agız açar yara geldügince tiri sîneme / Her birisi **tir ü hançerden** iderler ‘özü-hvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [*tir ü hançerden, -den*]

tir ü kemâna: *Ok ve yay. (Sevgilinin süzgün bakışı ve kaşı bağlamında).*

Nigârüm el ura **tir ü kemâna** / İderem ben dağı sînem nişâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 1*). [*tir ü kemâna,]*

tir ü kemâna: *Ok ve yay.*

Yârüñ görüp râğbetini **tir ü kemâna** / Sînemde aña eyledüm dili nişâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1*). [*tir ü kemâna, -a*]

tir ü kemânumdan: *Ok ve yay.*

Umardum iy kemân ebrü iriše sîneme tiriñ / Beni sen nâ-ümîd itdün bugün **tir ü kemânumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*tir ü kemânumdan, -umdan*]

tıraş: *Berber.*

Sanmañuz şüfi zâhid bir kalendar-meşrebem / Tekye-i ‘ışkuñ **tıraşı** bil ki abdâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [*tıraşı, -ı*]

tıraş eyledi: *Yontmak.*

Küh-ken bir niçe günler eyledi sengi tıraş / Âhir anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 4*). [*tıraş eyledi, -di*]

tıraş itmeñ: *Kesmek, budamak.*

Zülf-i müşğînüñi iy dilber **tırâş itmeñ** neden / Çeşmümün yaşın döküp bagrumı baş itmeñ neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*tırâş itmeñ, -ñ*]

tırâş olmuş: |.Saç veya sakalı kesme işi ||.Sıkıntılardan kurtulma.

İsm ü resminden **tırâş olmuş** Muhibbî 'âlemün / Tekyesinde Hâlık'ın şürîde âbdâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 6*). [*tırâş olmuş, -mış*]

tîre: (Fa.) Bulanık, kara, karanlık.

Gün yüzünden ayru sorsañ hâlümü iy mâh-rû / **Tîredür** bu gündüzüm bil ki şeb-i deycürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 2*). [*tîredür, -dür*]

tîre-i hicr içre: Ayrılık oku.

Hâlümü sorsañ beni bu **tîre-i hicr içre** âh / Eksük olmaz derd ü miñnet bu dil-i ğamnâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 4*). [*tîre-i hicr içre, - içre*]

tîr-i âhumla: Âh oku.

Bükilüp cevr-ile kıddüm olalı Çaçî kemân / **Tîr-i âhumla** felek döndi müşebbek kafese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 2*). [*tîr-i âhumla, -umla*]

tîr-i belâya: (Sevgiliden gelen) bela okuna.

'İşk mıdur eyleyen **tîr-i belâya** cân siper / İy Muhib derd ü belâ sînemde peydâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 5*). [*tîr-i belâya,]*

tîr-i cefâdan: Eziyet oku.

Niçe bir hâne-i dil cevr-ile vîrân olsun / Ya niçe **tîr-i cefâdan** yüregüm kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*tîr-i cefâdan, -dan*]

tîr-i ğamzeñ: Gamze oku.

Tîr-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy kaşı kemân / Baña geldükçe neden kurulu yayuñ yasasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*tîr-i ğamzeñ, -ñ*]

Tîr-i ğamzeñ ger ir[er]se sîne-i mecrûhuma / Râhat olup dil diye gel zaħma merhemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3*). [*tîr-i ğamzeñ,]*

Ya kaşuñdan **tîr-i ğamzeñ** gelse dil karşı çıkar / Eylemez tîre siper sîne cigerdâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [*tîr-i ğamzeñ,]*

Eksük itme **tîr-i ğamzeñ** ya kaşuñ kırbānyam / Cem' için tîr-i ğadenge sînem itdüm terkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3*). [*tîr-i ğamzeñ,]*

tîr-i ğamzeñ: *Gamze oku; yan bakış oku.*

Yiter katlûme **tîr-i ğamzeñ** âhîr / Nigārâ destûne gel virme rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*).
[tîr-i ğamzeñ,]

tîr-i ğamzeñ: *Sevgilinin bakışı II. Gamze oku.*

La'l-i nābuñ dirgürürse **tîr-i ğamzeñ** öldürür / Bir nefesde hem Mesîhâ'sın u hem cellâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [tîr-i ğamzeñ, -ñ]

tîr-i ğamzesin: *Sevgilinin yan bakış oku.*

Ol kemān ebrû şîfat gönderse **tîr-i ğamzesin** / Sîneden geçsün velî bagruñda kanuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [tîr-i ğamzesin, -sin]

tîr-i hadenge: *Kayın ağacından yapılmış ok. || Sevgilinin gamzesi.*

Eksük itme tîr-i ğamzeñ ya kaşuñ kurbānıyam / Cem' için **tîr-i hadenge** sînem itdüm terkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3*). [tîr-i hadenge, -e]

tîr-i müjeñe: *Kirpik oku.*

Tîr-i müjeñe sînesini dil siper itsün / Meydāna gelüp 'ışık-ıla merdāne salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 4*). [tîr-i müjeñe, -ñe]

tîr-i müjgānuñ: *Kirpik okları.*

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgānu ok / Kan bulaşur hūn-ı dilden **tîr-i müjgānuñ** sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 2*). [tîr-i müjgānuñ, -uñ]

tiryāk: *İlaç, panzehir.*

Öpdüm lebini varsam olur zülfine yakın / **Tiryāk** olıcak tañ mı duta kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [tiryāk,]

Zehr-i ğam öldürmeden bu 'āşık-ı dil-ħasteyi / Sākıyā ırgür meded şol mey diyen **tiryākden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [tiryākden, -den]

Mār zülfî leblerinden yüzünü döndürmedi / Yā nedendür mār çün dirlere kaçır **tiryākden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [tiryākden, -den]

Lebün **tiryākdür** kim içse zehri / Ne ğam zülfeynüñ olsa şāh-ı mārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2*). [tiryākdür, -dur]

tîşe: *Balta, keser.*

Cefânuñ **tîşesin** gönlüme urma / Olur olsa eger mermer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*).
[tîşesin, -si, -n]

tîşe: Balta.

'İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hâra gördüm / Bildüm küşâde yazuk âh olmayınca **tîşe** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 3*). [tîşe,]

tîz: Çabucak, derhal, hemen.

Ğamze **tîz** geçe virmeye bir lahza amân / Sîneñi karşısına ger seng ü pülâd idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 3*). [tîz,]

tîz geçer: Çabuk geçmek, kısa zaman sürmek.

Gül devri çünkü **tîz geçer** 'ömr gibidür / Bir hafta var tâze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [tîz geçer,]

tîz geçer: Çabuk geçmek, kısa zaman sürmek.

İy Muhibbî **tîz geçer** eyyâm-ı gül bir haftadır / Zâyi' itme 'ömr el virdükçe kıl gül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [tîz geçer,]

tîz geçer: Çabuk geçmek, kısa bir zamanda, tez, yavaş karşıtı.

Furşatı fevt itme bul bir yâr u bir cây-ı lañif / Çün bilürsin **tîz geçer** bu hüü u bu hây-ı çemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [tîz geçer, -er]

tîz turmaz: Hızlı davranmak, acele etmek.

İy Muhibbî 'ahd ider 'ahdine **tîz turmaz** döner / Şöyle beñzer nâz-ıla şâh-ı Karaman'dur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 5*). [tîz turmaz, -maz]

tîzcek: Çabucak.

Men' ider vuşlat deminde vâmını / Arada çâk ola **tîzcek** pîrehen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [tîzcek,]

toğ: Doğmak.

Geçdi cāndan bu gönül geçmez dañı cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne **togmuş** anadan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 1*). [togmuş, -muş]

toğ: Doğmak, ortaya çıkmak.

Rūşen olsun ğam şebinde külbe-i vīrānumuz / Eydüñüz ol mäh **togsun** mähitāb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 3*). [*togsun, -sun*]

toĝran-: Doĝranmak, parçalanmak.

Togranup hicrūñ-ile döneli bagrum hūna / Beñzese tañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 1*). [*togranup, -up*]

togrı yoldan çıkma: Doĝru yoldan ayrılmak.

Muhibbî çıkma sakın toĝrı yoldan / Dimeyeler saña güm-rāhī sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 7*). [*togrı yoldan çıkma, -ma*]

togrı yolu: Hak yolu, en doĝru yol.

Kec-rev yürüme **togrı yolu** koma elüñden / Tā ki diyeler senüñ için şāh-ı rāsītün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [*togrı yolu,]*

toĝru: Doĝru.

Bāĝ-ı hüsnüñde şehā bir **toĝru** hizmetkārdur / Durmag-ıla indi servüñ ayagına kara su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 4*). [*toĝru,]*

toĝrult: Yöneltmek.

Yiter itdüñ günāhı eyle tevbe / Yönüñ **toĝrult** ıtarık-ı müstaķīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 8*). [*toĝrult,]*

toĝm: Tohum.

İy Muhib hāl-i siyeh yek dānedür / **Toĝm** mihreş der derün-i dil-fiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 5*). [*toĝm,]*

tokın: Deĝmek.

Öter güm güm felek tası **tokındı** / Meger ğam ırrası sīnemde kūsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 3*). [*tokındı, -dı*]

tokuz: Dokuz.

İy felek sakın geçer durmaz **tokuz** kalkanuñı / Āhum okından neden sen böyle bī-bāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 2*). [*tokuz,]*

tokuz eflāke: Dokuz felek.

İy Muhibbî ser-i kûyında kaçan âh idesin / Şöyle âh eyle ki şu'leñ **tokuz eflâke** düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 5*). [tokuz eflâke,]

tol-: Bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

Temevvüc eyledi yaşum yine âhum hevâsından / Telâtuımlar zühür itdi cihân **toldı** şadâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [toldı, -dı]

tol-: Dolmak, dolup taşmak.

Sâkı-i devrân elinden **tolmadan** peymânemüz / İçelüm peymâneyi evvel bahârûñ 'ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 3*). [tolmadan, -ma, -]

tol-: Çoğalmak, artmak, bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

Mecnûn ola kim göre zülf-i siyâhını / Sevdâyî ola **tola** dimâğı hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [tola, -a]

tol-: (Bir duygu insanın içini, gönlünü...) Kaplamak, sarmak.

Ferahdan kalmadı bir fûls-i ahmer / Velî gamla **tolu** genc-i firāvân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [tolu, -u]

tol: Birikmek, bir araya gelmek.

Berü sun sun berü sâkı mey-i gül-reng[i] müdâm / İçelüm nüş idelüm tâ **tola** peymâne degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 3*). [tola, -a]

Âfitâb-ı hüsnuñi görmek senüñ mümkün degül / Niçe görsün çün nazarla gözi yaş-ıla **tola** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [tola, -a]

tol: Dolmak, birikmek.

Çıkarur dürlü dürlü gevher-i hâş / Göñül baır-ı maħabbetden **tolınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 5*). [tolınca, -ınca]

tol: Bir şeyle baştan başa kaplanmak, dolmak.

Âteş-i 'ışık-ıla sînem yandı kılsam nâle âh / Dûd-ıla 'âlem **tolar** çün oda duş ola giyâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [tolar, -ar]

Gözlerüm yaş-ıla **tolar** bakamam ruhsârûña / Kim bakar 'âlemde kim var âfitâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [tolar, -ar]

Baksa Muhibbî yüzine göz yaş-ıla **tolar** / Mümkün degül gül yüzine niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [tolar, -ar]

Yaş-ıla **tolar** görimezem bedr-i cemâlin / Görürdi gözüm olsa idi bende sitâre (Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4). [tolar, -ar]

Āteş-i 'ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / Göz **tolar** yaş-ıla āhum çıkuban düde ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4). [tolar, -ar]

tol: "Dolmak"; dolu duruma gelmek || Etkisi altına almak, gönle Allah aşkının düşmesi.

Saçı sevdāsıla **toldı** dimāğum / Beni ugratdı bend-ile belāya (Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 4). [toldı, -dı]

tol: Dolmak, kaplamak.

Gözlerüm Ya'kūb-veş kan-ıla **tolsa** tañ degül / Hūzn ara dil Yūsuf-ı Ken'ān'ın eyler ārzū (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5). [tolsa, -sa]

tōlāb: Su değirmeni.

Gözlerüm gözeklerinden döküben hūn-ı ciger / İñlerem derd-ile gönlüm beñzedüp **tōlāba** ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 3). [tōlāba, -a]

'Ārife 'ālemde bir loqma vü bir hırka yiter / Nāle eyler dönegör iy dil **tōlābuñ** 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3). [tōlābuñ, -uñ]

tolāb olsun: Dolaba(su değirmenine) benzer olmak.

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün derdiyle dil olsun **tōlāb** eglenmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2660, Beyit 1). [tōlāb olsun, -sun]

tolaş: Dolaşmak, ilişmek, saç, iplik gibi şeyler birbirine karışarak güç çözüdür duruma gelmek.

Deşt ü vādilere Mecnūn gibi turmaz yilerem / **Tolaşup** zūlfine dil ol gözi āhūlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4). [tolaşup, -up]

tolaş-: Dolaşmak || saçın bir nesneye dolaşmasıyla birlikte güç çözüdür duruma gelmek.

İy Muhibbî **tolaşaldan** dil saçı zencīrine / Mesken itdüm rüz u şeb Mecnūn gibi şahrāyı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 6). [tolaşaldan, -aldan]

Tolaşaldan zūlfüñüñ sevdāsına dil hastadur / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur sirkencübīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8). [tolaşaldan, -aldan]

toldur-: Doldurmak.

Sürüdüñ ile **toldur** berr ü bahrı / Şadā-yı 'ışkı çıkar āsümāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 6). [toldur,]

Gözüm 'ışkuñ-ıla **toldur** ac itme / İlahî herkese muhtâc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 1*).
[toldur,]

tolu: Bir şey ile dolu olan; pek çok, fazla.

Maḥabbet şāhı geldükçe Muhibbî kişver-i dilde / Dögilsün sīnemüñ taḅlı cihān **tolu** şadā olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 5*). [tolu,]

tolu: Dolu, içi boş olmayan.

Göz ucıyla nazār kılma degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser **tolu** mālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 4*). [tolu,]

'İşk dāğımı her kim ki yaka sīnesi üzre / Her laḥzada her demde gözin **tolu** nem itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 3*). [tolu,]

Bāğda mül **tolu** sāgar dutalım gül yirine / Kūlkül itsün ko şürāhī yine bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [tolu,]

Cüy-ı eşkümdē hevā-y-ıla **tolu** bu yaşımı / Beñzedürsem tañ mıdur anı ḥabābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [tolu,]

tolu: Bir şey ile dolmuş olma.

Ser-i 'uşşāk hevā-y-ıla **tolu** / Bāda virür seni de ḥvāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 4*). [tolu,]

Verd-i gülden daḥı nāzüksin dile cevri eyleme / Āhum odından **toludur** çün zemīn ü āsümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [toludur, -dur]

Yaşuma kıl sun nazār deryā temāşāsın kılan / Kūlḥen-i sīnem **tolu** gelsün berü nār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [tolu,]

tolu: Bir şey ile dolu olan; pek çok, fazla; tamamen.

Göz ucıyla nazār kılma degül çünkü cihān bākī / Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser **tolu** mālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 4*). [tolu,]

tolu: Bir şey ile dolu olan.

Tolu gördüm çün ezel bezminde ğam peymānesin / Nüş idüp evvel ben oldum 'ışkuña yāhū diyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [tolu,]

tolu kandur: Kanla dolu.

Tañ mıdur seylāb-ı eşkümlē dökilse ḥün-ı dil / Ḥasretiyle āh bagrum **tolu kandur** tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 3*). [tolu kandur, -dur]

tolu olsun: Dolu olmak II Kaplı olmak.

Meyl itmeye la'lüñ var iken bu dil-i ĥasta / Başdan başa 'âlem tolu şehd ü şeker olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3). [tolu olsun, -sun]

top: Top, çevgan topu, gıy.

Çevgân-ı zülfe cân-ıla top it dilâ gel başuñı / Ola ki dilber oynaya **top[ı]** görüp çevgân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 5). [top[ı], -[ı]]

top: Çevgan oyununda kullanılan top, gıy.

Yâr alsun destine zülfini çevgân eylesün / **Top** idüp 'ışk ehli de başını ġaltân eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1). [top,]

Her kaçan görse Muhibbî zülfinüñ çevgânını / Cân u dilden başını meydâna iltür **top** için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7). [top,]

top eyle: Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Zülfî çevgânına **top eyle** Muhibbî başuñı / Çünkü meydân-ı maĥabbetde bugün merdânesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 7). [top eyle,]

top idem: Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Kemend-i zülf-i çevgânına başum / Dimişdüm **top idem** itdüm edâ ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 3). [top idem, -em]

top itdi: Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Sîne meydânında **top itdi** Muhibbî başını / Görelî çevgân-ı zülfin dilber almış düşına (Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 5). [top itdi,]

top itmege: Başını top haline getirmek. || Top gibi oynamak.

Zülfüne el ur nâz-ıla meydâna gel iy döst / Kes başumı **top itmege** çevgâne gerekse (Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6). [top itmege, -ge]

top ola: Bir araya gelmek, toplanmak II çevgan oyununda oynanan top gibi yuvarlanmak.

Esb-i nâza binüben zülfüñi çevgân idesin / **Top ola** kalmaya bir ser kamu çevgânıñ için (Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4). [top ola,]

toprag: Toprak.

Cennet-i a'lâ içinde ĥür dirler uşta sen / Bu mezellet **topragında** mür dirler uşta ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1). [topragında, -in, -da]

toprag: Toprak.

Gözlerüm yaşıyla tahrîr eylesem aḥvâlümü / Zerd-i rüyum rîğ ider **topragın** ol mektûb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5*). [*topragın, -ın*]

Āb-ı 'ışkuñla ezelden **topragum** āludedür / Beñzedürsin hîç revā mıdur beni bîgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 2*). [*topragum, -um*]

topraga salduñ: Toprağa gömmek.

Dilā **topraga salduñ** dürr-i eşki / Teraḥḥüm itmedüñ birkaç yetîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 5*). [*topraga salduñ, -duñ*]

toprak: Evrenin etrafını kaplayan katı madde, hâk, türâb.

Ben ğubârı didüm iy gün yüzlü **toprakdan** götür / Bî-edeblik didi itme dimedi bir bende ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 4*). [*toprakdan, -dan*]

toptolu: Dopdolu.

Eyledi bir sîm-ten bu sînemi tîre nişân / Ol sebebden **toptoludur** āhum ile āsumân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 1*). [*toptoludur, -dur*]

Ḥün-ıla yine **toptoludur** sāğar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā içmege peymâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*toptoludur, -dur*]

toptolu: Büsbütün dolu.

Bir saçı Leylî-veşüñ sevdâsı başum **toptolu** / Qays benden öğrenür şimden girü tavr-ı cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 4*). [*toptolu,]*

Kaş [u] kemân yâra kırbân cânımı kıldum / Müjgân okıyla döndi **toptolu** sîne kîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7*). [*toptolu,]*

toy: Kanmak, yetinmek.

Nāgehân ruḥsârını görse benüm bu gözlerüm / Haşre dek kılsam nazar **toymaya** ol didârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 2*). [*toymaya, -ma, -ya*]

toyınca: Doyana kadar, doyastıya.

Amân virmez baña cellâd ğamzeñ / Komaz bakmaga yüzüne **toyınca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 2*). [*toyınca,]*

toyla: Yedirip içirmek, doyurmak.

Ni' met-i vaşlın döküp bu 'aşıkını **toylaya** / Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [*toylaya, -ya*]

toyur: Doyurmak.

Toyur gönlümü gözüm 'ışkuñ ile / Dimezem beni yā Rab ac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [*toyur,]*

toz: İnce un halinde toprak, zerre.

Ger hāk idesin seng-i cefā-y-ıla ben iy dōst / Mihr-ile vefā büyi gele uşbu **tozumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [*tozumdan, -um, -dan*]

tübā: Bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda dalları aşağıda bulunan ağaç.

Naḥl kaddüñ sidre vü **tübādan** olmuşken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [*tübādan, -dan*]

tūfān-ı eşkümden: Gözyaşı tufanı.

Yiter aglatduñ beni **tūfān-ı eşkümden** sakın / Kaynasa hūn-ı ciğer tennūr-ı dilden de daşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4*). [*tūfān-ı eşkümden, -ümden*]

tūfān-ı nūh: Nuh Tufanı. II Hz. Nūh'un kavminin cezalandırılması için meydana gelen büyük su felaketi.

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdur **Tūfān-ı Nūh** / Kaçredür yanında cem' itsem yidi deryāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [*tūfān-ı nūh,]*

tuğrā: Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret.

Zābı ider kişver-i 'ışkı bu Muhibbî şeb ü rüz / Hüküm **tuğrāsı** gelelden berü sultānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*tuğrāsı, -(s)ı*]

Ya ḥaṭuñ ḥattāṭı taḥrīr itdi ḥüsnūñ nāmesin / Ya kaşuñ **tuğrāsı** yazıldı ol 'unvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2*). [*tuğrāsı, -(s)ı*]

tuğrā: (Padişahlarının resmî yazılarda ve paralarda imza yerine kullandıkları, özel bir şekli olan) Mühür, damga.

Mihrāb-ı büt-perest mi **tuğrā** mı yoḥsa şāhī / Yāḥud kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [*tuğrā,]*

tuğrā çeker: Kıvrımlı bir şekilde çizilmek.

Yazdı ḥattūñ nāme-i ḥüsne kaşuñ **tuğrā çeker** / 'Aleme hüküm ide dirdüm uşbu fermān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*tuğrā çeker, -er*]

tuğyān ider: Coşup taşmak.

Gözüm yaşı **tuğyān ider** iy Yūsuf-ı Mıṣrī / Raḥm eyle baña yoksa kalursın Nīl içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*tuğyān ider, -er*]

tuğyān itse: Baş kaldırmak, isyan etmek | coşup taşmak.

Gözlerüm yaşı Muhibbī seyl olur bir gün benüm / Hīç zarar itmez mi cūlar itse tuğyān kimseye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*tuğyān itse, -se*]

tuhfe: Armağan, hediye.

Varsa Muhibbī kapuña cān **tuhfe** iltür / İtseñ kabül n'ola bu kemter kemineden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*tuhfe,]*

Ḳabül eyle kuluñdan cān u başı / Getürdüm **tuhfedür** dervīş-i şāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2926, Beyit 3*). [*tuhfedür, -dür*]

tuhfe eyle: Hediye etmek, hediye olarak vermek, karşılıksız vermek.

Elde Muhibbī cān u dili **tuhfe eyle** kim / Kim bī-ḥad yine öpmediler şehriyār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*tuhfe eyle,]*

tuhfe-i merğüb: Çok kıymet verilen hediye.

Döṣtlar bir büsesin aldum dil ü cān naḳdine / Varumı virdüm kamu ol **tuhfe-i merğüb** için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*tuhfe-i merğüb,]*

tuhfe-i merğüb: Çok kıymet verilen hediye.

Döṣtlar bir büsesin aldum dil ü cān naḳdine / Varumı virdüm kamu ol **tuhfe-i merğüb** için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*tuhfe-i merğüb,]*

tuhfe-i merğüb: Çok kıymet verilen hediye.

Döṣtlar bir büsesin aldum dil ü cān naḳdine / Varumı virdüm kamu ol **tuhfe-i merğüb** için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*tuhfe-i merğüb,]*

tül-i emeldür: Hırs, tamah, tükenmez arzu.

Zülfı hevāsı **tül-i emeldür** başumda āh / Kıldum ṭaleb velik bulımadum aña rāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*tül-i emeldür, -dür*]

tulü' eyle: Doğmak, görünmek.

‘Ārızuñ enver-durur dirler baña hürşiddin / Gel **tulū’ eyle** beni maħrūm kılma dīdden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2728, Beyit 1*). [*tulū’ eyle,]*

tulū’ it: Doğmak, ortaya çıkmak; varlık göstermek.

Gel **tulū’ it** gün gibi görsün seni ‘aşıklarūñ / Zerrelerdür ehl-i ‘ışk dūr olmasunlar nūrdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*tulū’ it,]*

tulū’ itdi: Doğmak.

Tulū’ itdi şafağdan rüy-ı nīgū / Didi encüm biri birine yāhū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 1*). [*tulū’ itdi,]*

Kara zülfi arasından **tulū’ itdi** yüzün gördüm / Ayuñ on dördidür sandum tamāmdur hūsnī çağında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [*tulū’ itdi,]*

tulū’ itmez: Doğmak, ortaya çıkmak; varlık göstermek.

İy Muhibbī bu şeb-i hicre nihāyet yog-ı mış / Hānesinden hīç **tulū’ itmez** mi ol meh-rū diyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*tulū’ itmez, -mez]*

tu’ me: Yiyecek, bir lokma.

Kāf-ı istignā maķāmum oldı [bak] ‘Ankā gibi / **Tu’ mesinden** bu cihānuñ fāriğü’l-bālam bugün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2582, Beyit 3*). [*tu’ mesinden, -sinden]*

tu’ me-i dünyāya: Dünyanın kadınları.

Bāz-ı göñlüm **tu’ me-i dünyāya** meyl itmedi / Şāhbāzı görmemişlerdür varup kona leşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2973, Beyit 5*). [*tu’ me-i dünyāya, -ya]*

tuna: Tuna nehri.

Muhibbī şol kadar dökdüñ gözün yaşı geçid virmez / Görenler didiler beñzer bi-‘ayni yaşuña **Tuna** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*tuna,]*

tunca: Bulgaristan'dan doğup Edirne'den Türkiye sınırlarına giren Tunca Nehri II aşığın ağlayan gözlerinden biri.

Akar bu gözlerüm yaşına mānend / Meriç’dür birisi birisi **Tunca** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2876, Beyit 3*). [*tunca,]*

tünd: Sert.

Sakin āhumdan iy nigār sakın / Katı **tüddür** bu rüzigār sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2515, Beyit 1*). [*tüddür, -dür]*

tünd-hü: *Sert huylu.*

Tâli' ümdendür şikâyet kıldugum iy **tünd-hü** / Yoksa senden görmedüm cevri ü cefâdan ğayrı rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*tünd-hü,]*

tur: *... varken, ... ortada ve mevcutken.*

Gülsitân-ı dehr içinde baña gül yüzün yiter / N'eylerem zülfün **tururken** 'anber-i sârâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 2*). [*tururken, -urken]*

Lebün şafâsına dâyim şarâbı hoş görelüm / Hâtuñ hayâli **tururken** ğubârı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 4*). [*tururken, -urken]*

tur-: *Bulunmak, kalmak.*

Niçeye dek gitmeye sîneñde **tura** kibr ü kîn / Böyle iken ben müselmânam diyü itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*tura, -a]*

türâb: *Toprak, hâk.*

İtmedi mi zamâne Cem'ün cāmını şikest / Bak lâlelere gör nice aglar **türâbdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2*). [*türâbdan, -dan]*

türâb: *Toprak.*

O serv ben hâke n'ola sâye salsa / Düşer çün sâyeler her dem **türâba** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 4*). [*türâba, -a]*

türâb oldı: *Toprak olmak; ayaklar altına alınmak, ezilmek.*

Câm-ı la'lün yâdına oldı Muhibbî çün türâb / Cür'añı cânâ dirîğ itme gel ol âvâreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [*türâb oldı, -dı]*

türâb olsun: *Toprak olmak; ayaklar altına alınmak, ezilmek.*

Ğamuñla olmayan şād[ân] gönül her dem harâb olsun / Kül olsun nâr-ı 'ışk-ıla yanup küllî **türâb olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 1*). [*türâb olsun, -sun]*

Cür'a-i cāmı Muhibbî çün naşîb-i hâk imiş / Cân u serden geç ko cism olsun türâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 5*). [*türâb olsun, -sun]*

türân: *Turan, eski İranlılar'ca Türkler'in Orta Asya'daki en eski yurtlarına verilen isim.*

Buldı Muhibbî çünki işigün gedâlıgın / İrân'a degül bel bile **Türân'a** virmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 6*). [*türân'a, -a]*

türk: Ana yurdu Orta Asya olan, buradan çeşitli yönlerle yayılarak büyük devletler kuran, Türkçe'nin değişik lehçeleriyle konuşan millet ve bu milletten olan kimse.

Ya **Türk** [ü] ya Mogoldur yagma içinde mâhir / Kâfir mi çeşm ya mest-i gâret-girân-ı îmâm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [türk,]

türk-i kâfirdür: Kafir Türk.

Ėamzesi dökse ne tañ her demde müslim hünını / **Türk-i kâfirdür** terahhüm olmaz ol bî-bâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 2*). [türk-i kâfirdür, -dür]

türk-i şüh: Türk güzeli.

İy **türk-i şüh** 'aşıkâ cevri ü 'itâb ne / İtmege cefâ sengile gönlin hârâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 1*). [türk-i şüh,]

turmaz: Beklemeden II hızlıca.

Deşt ü vâdilere Mecnûn gibi **turmaz** yilerem / Tolaşup zülfine dil ol gözi âhûlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [turmaz,]

turmaz: Aralıksız, sürekli, durmaksızın.

Muhibbî gözlerüm yaşı ciger tagındadır başı / Karâr itmez akar **turmaz** görenler dir ne kandur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 5*). [turmaz,]

Serv kaddi hevesi komadı gönülümde qarâr / Gözlerüm yaşı gibi **turmaz** akar her süya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 2*). [turmaz,]

turra: (Sevgilinin) kıvrıkcık saçı.

Niçe birden bu gönül şâne gibi pāralana / Şâne ile darayup **turrañı** şeb-reng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 3*). [turrañı, -ñ, -ı]

turra-i dildāra: (Gönül alan) Sevgilinin alınına düşen kıvrımlı saçı.

Mest oldı yine rakşa girüp bād-ıla oynar / Hiç öyküne mi **turra-i dildāra** benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3*). [turra-i dildāra,]

turra-i leylī saçın: Sevgilinin siyah saçları.

Turra-i leylī saçın görüp dilā mecnûn olup / Lebleri şirinine cân virmede Ferhād'sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 2*). [turra-i leylī saçın, -ın]

turra-i tarrāruñ-ıla: Hilekar saç II Sevgilinin alınıdaki saç kastedilmektedir.

Fitne fenninde ser-âmed dir-isem kaşuña rāst / Baş koşar çünkü şehā **ṭurra-i ṭarrāruñ-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 4*). [*ṭurra-i ṭarrāruñ-ıla, -uñ-ıla*]

turra-i zülfüni: (*Sevgilinin*) *kıvrıcık saçı.*

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ‘aynına / **Ṭurra-i zülfüni** beñzetdüm şehābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 1*). [*ṭurra-i zülfüni, -üni*]

turş: *Ekşi.*

Zāhidüñ **turş** yüzünden n’ola ‘ışk ehli kaçā / ‘Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [*turş,]*

turunc ğabġabuñi: *Sevgilinin turunca benzeyen gıdısı.*

Görmeyelden berü iy dōst **turunc ğabġabuñi** / ‘Ārızum zerd oluban döndi tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*turunc ğabġabuñi, -uñi*]

tururken: *Dururken II Varken.*

Dil ü cānum ṭabībi sen **dururken** / Kime ‘arz ideyim derdümi kime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 6*). [*dururken,]*

tuş ola: *Yönelmek, rast gelmek, karşılaşmak, erişmek.*

Segriyüp çeşmüm kaçān şādī nişānı depreşe / Şād olur gönüm umar kim **tuş ola** ol mehveşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*tuş ola,]*

tuş olmadum: *Yönelmek.*

İrmedüm **tuş olmadum** ‘ālemde ḥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp sordum semāvāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 1*). [*tuş olmadum,]*

tut: *Tutmak.*

Yüz sürüp pīr-i muġān ḥıdmetine **tutma** sakın / Ḥānķāh içre varup zāhid-i mekkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5*). [*tutma, -ma*]

tut: *Yönelmek, ihtiyar etmek.*

Zülfî sevdāsi ezelden başuma yazu-y-ı mış / Anuñ-ıçun **tutaram** ölince sevdā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [*tutaram, -aram*]

tut: *Uymak; kabul etmek.*

İtdüm günāh soñra dönüp tevbe eyledüm / **Tutdum** ümīd-i ‘afvı bu yüzüm karasına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2791, Beyit 5*). [tutdum, -du, -m]

tut: Ele almak, elde bulundurmak.

Bezm-i çemende lāle **tutar** elinde bāde / Hāl dili ile eydür gel ‘ömri virme bāda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 1*). [tutar, -ar]

tut: Tutmak II yakalamak.

Tutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Geçe cāndan bu gönül geçmeye cānānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2721, Beyit 1*). [tutsa, -sa]

tut: Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

Çāk itdi pīrehen gül ‘ālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür **tutmaya** elde bāde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2836, Beyit 7*). [tutmaya, -ma, -y, -a]

tut: Davranmak.

İy Muhibbī benī-ādemde vefā kalmadı hiç / Sen de Mecnūn-şıfat **tut** yüri taglar etegin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [tut,]

tut: Altkoymak.

Gönül düzdini **tutdı** çünkü çeşmüñ / Anı kıl zülfüne ber-dār unıtma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2987, Beyit 4*). [tutdı, -dı]

tut: Benimseyip desteklemek, benimsediğini, beğendiğini belli etmek // Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

Zāhidā ‘uşşāka ta‘n itme bu hāy u hū ile / **Tutmadı** hiç kimse sen tutduñ bu ğavġā meşrebin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [tutmadı, -ma, -dı]

tut: Yönelmek, doğrultmak, göndermek.

Kiminüñ cismi gülden tāze olmuş / Kiminüñ yüzini **tutmışlar** ise (*Muhibbī Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [tutmışlar, -mişlar]

tut: Söz, öğüt dinlemek.

Pend ğuş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / **Tutmadı** pendümi döndürdi figānım cerese (*Muhibbī Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [tutmadı, -ma, -dı]

tut: Seçmek.

Zāhidā ‘uşşāka ta‘n itme bu hāy u hū ile / Tutmadı hīç kimse sen **tutduñ** bu ğavġā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [tutduñ,]

tut-: Çevirmek, yönlendirmek.

Cefā tîrine **tut** sîne belā tîġına sun gerden / Cihānda geçmedük miñnet dilā hīç kalmadı serden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 1*). [tut,]

tut-: Çevrelemek, sarmak, doldurmak.

Leblerüñ eţrāfını cānā n’ola **tutsa** ħaţuñ / Yir olur zulmet içinde çeşme-i ħayvān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [tutsa, -sa]

Leblerüñ dāyiresin **tutsa** ħaţuñ olmaz ‘aceb / Zulmet içredür dimişler āb-ı ħayvān cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [tutsa, -sa]

tut-: Doldurmak, kaplamak, sarmak.

Egerçi sūz-ı eş‘āruñ Muĥibbî ‘ālemi **tutdı** / Ğurūr idüp dime bir şāĥib-i ‘izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [tutdı, -dı]

tut-: Elle kavramak.

Baĥa her demde gelür derd ü belā miñnet ü ğam / Müşkil işdür kişi kim **tuta** sitemkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 2*). [tuta, -a]

tut-: (Elini) tutmak; yardım etmek anlamında.

Çekse ħançer gözleri kaçma Muĥibbî karşı var / İki kâfir kaşd ider **tut** bir Müselmān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [tut,]

tut elüm: Elini tutmak II Sevgîlinin aşġa muhabbet göstermesi.

Keremden **tut elüm** kaldum ayakda / Niçe şabr ideyim derd-i elîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 6*). [tut elüm,]

tut ki: Varsayalım, farzedelim.

İy Muĥibbî eylemez bir kimse dünyāda qarār / Kim koyup yarın gidersin **tut ki** Dārā’sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [tut ki,]

tutaġ: Dudak.

Şekerde ol ħalāvet yok mükerrerdür ararsañ da / ‘Aceb ol niçe lezzetdür komiş Ĥālîġ **tutaġında** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10*). [tutaġında, -ı, -n, -da]

Gelüp agzuma damzur vaşluñ ābın / Gelüpdür cān-ı şīrīnüm **tutaga** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2984, Beyit 3*). [*tutaga, -a*]

tutagör: *Tutmaya bak, tutmaya çalış.*

Pendi güş itme dilā alma ele ‘ār etegin / Ko ne dirlerse disünler **tutagör** yār etegin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [*tutagör,]*

tutalum ki: *Farzedelim ki.*

Fehm olunmaz iy göñül ince bili diqqat-ile / **Tutalum ki** yire sen bir kıla idrāk olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 4*). [*tutalum ki,]*

tütü: *1. Papağan. 2. Konuşmayı seven, konuşkan.*

Ne bilsün sırr-ı ‘ışkı şeyh-i hālvet / Bilür mi **tütü** nuṭkın murğ-ı hāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2801, Beyit 4*). [*tütü,]*

tütü-i tab‘um: *Papağan mizaçlı.*

Tütü-i tab‘um daḥı güyā ola / Leblerüñden emsem iy şīrīn dehen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2735, Beyit 3*). [*tütü-i tab‘um,]*

tutul: *Tutulmak.*

Zülfüñ-ile hālüñi çünki baña ‘arz eyledüñ / Ko **tutulsun** murğ-ı dil men‘ itme bend ü dāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [*tutulsun, -sun*]

tutuş-: *Yanmaya başlamak, ateş almak.*

İhtiyār-ıla benem ‘ateş-i ‘ışka **tutuşan** / Baña şimden girü ne dil ü ne ḥod cān acıya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 4*). [*tutuşan, -an*]

tütüyā: *Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu // Sevgilinin kapısının tozu.*

Ḥāk-i pāyı **tütüyādur** gözlerüme iy şabā / Zaḥmete girme varup gezme Şıfāhān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 3*). [*tütüyādur, -dur*]

tütüyā: *Göze çekilen sürme.*

Gözüme eyleyem ben tütüyāyı / İdelden ḥāk-i pāyuñ **tütüyā** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*). [*tütüyā,]*

tütüyā kılam: *Göze sürme sürmek.*

Esüp bād-ı şabā geçse eger kūyı kenārından / Gözüme **tütüyā kılām** getürürse ğubārından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 1*). [*tütüyā kılām, -am*]

tütüyāyı eyleyem: *Sürme etmek.*

Gözüme eyleyem ben tütüyāyı / İdelden hāk-i pāyuñ tütüyā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 4*). [*tütüyāyı eyleyem,]*

tutma: *Tutmak, yakalamak.*

Tutma tabīb nabzımı olmaz baña ‘ilāc / Dil hastasına olmaya şihhat devā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 6*). [*tutma,]*

tutuş: *1. Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak 2. mec. Alev almış gibi olmak 3. Aşk ateşine tutuşup yanmak.*

Elümde **tutuşup** kâğıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimden girü nāme yazam perr-i semenderden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*tutuşup, -up*]

tutuşup yana: *Tutuşup yanmak.*

‘Āşık oldur ki ola pervāne / ‘İşk odı-y-ıla **tutuşup yana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 3*). [*tutuşup yana, -a*]

tuy: *Duymak.*

Cāna da virme haber hūn-ı ciger içdüğüñi / **Tuymasun** ‘iyy ü şafā bezmini bī-ğayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 4*). [*tuymasun, -ma, -sun*]

U

[u]: "Ve" bağlacı.

Hāne-i tārik [ü] tengüm yakdı āhum āteşi / 'Āşık-ı āvāreye n'eyler saray u ḥanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [[ü],]

Ferhād-şıfat ceng iderem seng-ile her dem / Şekker-leb [ü] şîrîn suḥenkāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 6*). [[ü],]

Bir yaña cevri-i ḥabīb [ü] bir yaña ḳahr-ı raḳīb / Bulmadum bu iki derde çāreyi bî-çāreyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 2*). [[ü],]

Kūh-ı ḡamda sen boyı serv [ü] lebi şîrîn için / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 3*). [[ü],]

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde māhir / Kāfir mi çeşm ya mest-i ḡāret-girān-ı imām (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [[ü],]

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / Gele biri yirine Ḥusrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [[ü],]

Dirsin Muḥibbî pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde vü ya ḥırḳaya dāḡ-ı şarāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [[ü],]

[u]: O.

Sıḥr-ile atar çünkü tîr ol ḡamzesi cāzū / Gelse ne 'aceb her yañadan na'ra-i āh ü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 1*). [ü,]

[u]: "Ve" bağlacı.

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu 'ālemi / 'Işkuñla bir dīvāneyem sen şem' ü ben pervāneyem (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 4*). [ü,]

Feth-i bāb ola ümîdüñ kesme çünkü derddesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezal perverdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1*). [ü,]

Egerçi süz-ı eş'āruñ Muḥibbî 'ālemi tutdı / Ğurūr idüp dime bir şāḥib-i 'izz ü celālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 5*). [ü,]

Bir yaña derd ü belā bir yañadan ḡam leşkeri / Virdiler dil şehrini yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [ü,]

Virür 'ālemde bir kes yok ḥaber yāruñ vefāsından / Velî şekvā şikāyet çok iden cevri ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [ü,]

ü: "Ve" bağlacı.

Eger öldür **ü** ger dirgür muṭī' em her ne eylerseñ / Olupdur kâni' söz açmaz saña varup hayāsından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [ü,]

Ḳāmetünle gülşen içre baña ḥaddün gül yiter / Bağ **u** servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [u,]

Ḥāne-i tārik [ü] tengüm yakdı āhum āteşi / 'Āşık-ı āvāreye n'eyler saray **u** ḥanümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 4*). [u,]

Okudum ḥüsnin kitābın bakmadan ḥāl **ü** ḥaṭa / Müsta'īdem bakmaz oldum noḳṭa vü i'rāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [ü,]

Her kişi şādān **u** ḥandān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim ki 'āşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [u,]

İdeliden 'ışkuñ ile uşbu göñlüm ittiḥād / Aña yeksān görünür olmış-durur bu'd **u** yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [u,]

Şāf kalb ol her kişiye eyle şefḳatle nazār / Faḥr-ı 'ālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn **ü** dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6*). [ü,]

Sīm **ü** zerden olursa ger kaşruñ / Āḥir olısar ol ḥarāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [ü,]

Sev bir güzeli ḡāyet ile ol güzel olsun / Hem ḡonca-fem **ü** lāle-ruḡ u bī-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [ü,]

Sev bir güzeli ḡāyet ile ol güzel olsun / Hem ḡonca-fem **ü** lāle-ruḡ **u** bī-bedel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 1*). [u,]

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān **u** cān-ı men / Yoluña olsun hezārān cān fedā cānān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [u,]

Bu Muhibbî'ye cefā vü cevri gördün müsteḥaḳ / İy güzeller ḥusrevi iy şāh **u** iy sultān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 5*). [u,]

Bī- 'ışḳ degül cümle zerrāt-ı kāyināt / 'İşḳ-ıla zebün oldı eger ins **ü** eger cīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [ü,]

Esīründür eger 'aḳl **u** eger dil / Ġulāmuñdur eger cān **u** ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [u,]

Esīründür eger 'aḳl **u** eger dil / Ġulāmuñdur eger cān **u** ve ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [u,]

Seni görmek diler ḥurşid-i enver / Gehī derden gelür **ü** ḡāh revzen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 4*). [ü,]

Gele derd **ü** belā vü ḡam çıkarsın karşı kaçmazsın / Olupsın sen dilā mu'tad **u** yā şahn-ı miḥensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2*). [u,]

Sîne dāğ **u** dil helāk ü dīde oldı ğarķ-ı hūn / Gitdi ‘aqlum kalmadı Őimden girü Őabr **u** sūkūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [u,]

Sîne dāğ **ü** dil helāk ü dīde oldı ğarķ-ı hūn / Gitdi ‘aqlum kalmadı Őimden girü Őabr **ü** sūkūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 1*). [ü,]

Feraĥ Őād **u** ğam **u** ğuşŞa Muĥibbī gitdi ser-cümle / Bi-ĥamdillāĥ gelüp miĥnet yanumdan gitmeyen sensin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [u,]

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy Őāĥ-ı men / Niĥeye dek alasın feryād[u] zār **u** āĥ-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2545, Beyit 1*). [u,]

Māl **u** cāĥa bakmaduñ dūnyādan olduñ ĥün berī / ĞuŐŐa vü ğamdan Muĥibbī dāyimā āzādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2553, Beyit 5*). [u,]

Ĥünkü yok ĥaddi gibi serv **ü** yüzi gül gonca leb / Bāĝbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [ü,]

Egerĥi kārlar bī-ĥad **u** el urdum ‘iŐĥ kārına / İlāĥi eyleme maĥrūm ayırma beni kārumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2555, Beyit 3*). [u,]

İy lebi ğonca vü gül ‘ārız **u** Őīrīn dehenān / İy boyı serv-i sehī sūnbül sīmīn zeĥanān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [u,]

Göricek gül yüzüni ĝāyet-ile Őād oluram / Kalmaz gözde nem **ü** dilde ğam-ı bār-ı girān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2556, Beyit 2*). [ü,]

Nāle ra’d **u** āĥum oldı başum üstinde ğamām / Dīdelerden kim döker āĥ-ıla bārān uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [u,]

Gülde luĥ **u** servde var i’tidāl / Cem’ olupdur cümlesi sende hemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 2*). [u,]

Pāyuña bu dīdeler iŐār için / Dökdi ĝāĥ la’l **ü** geh dürr-i Őemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 5*). [ü,]

İtme buĥl **ü** kimseye kıĥma ĥased / Dir Nebī bir yirde olmaz kibr **ü** dīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2567, Beyit 6*). [ü,]

Vaşl umarsın ol Şeh **ü** sen bir gedā / Tavır-ı ‘aĥıldan meĝer dīvānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 6*). [ü,]

Ĥāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N’eylerem dārāt **u** ĥaŐmet ya olam faĝfūr-ı Ĥīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [u,]

Benüm ĥok sevdüĝüm cām-ı lebūndan būse iĥsān it / Olup cān Őād **u** dil ĥandān ĝöñülden ğam ba’id olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 3*). [u,]

Bu ĝünüñ ferdāya sayma zāyi’ itme ‘ömrüñi / Dir bu sözi ĥok işitdüm ĥeng **ü** nāy **u** ‘üddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [ü,]

Bu ĝünüñ ferdāya sayma zāyi’ itme ‘ömrüñi / Dir bu sözi ĥok işitdüm ĥeng **ü** nāy **u** ‘üddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [u,]

Bu Muhibbî cân **u** dilden irmedi maqşudına / Çekmeyince destini her bûd **u** her nâ-büddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 7). [u,]

Boyuña serv **ü** haddüñe yañılup gül didüm cânâ / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘özü-ğvâham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4). [ü,]

Cân **u** dil ile yanmaga pervâneler gibi / Şem‘-i cemâl-i hüsnüñe ‘aşık sunar elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 3). [u,]

Zülfün-ile hâlünî çünki baña ‘arz eyledün / Ko tutulsun murğ-ı dil men‘ itme bend **ü** dâneden (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2). [ü,]

Şem‘-i hüsn-i dilbere yakmak gerekdür cân **u** dil / Kanda gitdi gayretün sen kem misin pervânenen (Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4). [u,]

İşitdüm ok **u** ya meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden âhum ok bu kıddüm de kemân olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4). [u,]

Furşatı fevt itme bul bir yâr **u** bir cây-ı lañif / Çün bilürsin tiz geçer bu hüy **u** bu hây-ı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3). [u,]

Furşatı fevt itme bul bir yâr **u** bir cây-ı lañif / Çün bilürsin tiz geçer bu hüy **u** bu hây-ı çemen (Muhibbî Divanı , Gazel 2619, Beyit 3). [u,]

Gâh gül göster **ü** geh sünbülün iy serv-i sehî / Nâz-ıla gâh gehî şive-i şemşâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 2). [ü,]

Öykinelden ruhlarıña gül lebüne la‘l-i surh / Ol günehdür birini hâr **u** birin taş eyleyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 4). [u,]

Metn-i hüsn-e yâ yazılmış iy Muhibbî hâşiye / Kim bunuñ fehminden ‘âciz ‘âkl u fehm **ü** hurredân (Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5). [ü,]

Yüzünü gösterüp evvel giriftâr eyleyensin sen / Koyup tenhâ beni derd **ü** belâ ile gidensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1). [ü,]

Yüzünde berk urur nür-ı Muhammed iy Mesîhâ-dem / Bu hüsn-ile bu hulğ-ıla Hüseyñ **ü** yâ Hasensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2). [ü,]

Kime şîr **ü** şeker virseñ dökersin ‘âkıbet kanın / Anuñçün bî-vefâ dünyâ dimişler Ehremensin sen (Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4). [ü,]

Yañıldum kıddüñe serv **ü** yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cânâ bu yolda ‘özü-ğvâham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5). [ü,]

Aldı bu dilden kararum eyledi Mecnün-vâr / Çeşm **ü** ebrü-yı siyâh u zülf ol çâh-ı zağan (Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2). [ü,]

Aldı bu dilden kararum eyledi Mecnün-vâr / Çeşm **ü** ebrü-yı siyâh **u** zülf ol çâh-ı zağan (Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2). [u,]

Niçe bir derd **ü** gam **u** miñnet-i gerdün olasın / Bihter oldur ki mey-i talib-i gülgün olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 1). [u,]

Gönlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdün şikest / Cevr-ise senden hemān **u** şabr ise benden hemīn
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [u,]

Genc bī-mār **u** gül bī-hār olmaz iy Muhib / Yārsuz kalur cihānda ‘aybsuz yār isteyen (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2707, Beyit 5*). [u,]

Yaşum surh **u** ruḥ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid / Gel inkār eyleme ‘ışka getürdüm dü güvāhı ben
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [u,]

Devletün dilberā mezīd olsun / Her giceñ ḳadr **ü** günün ‘ıyd olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2717, Beyit 1*).
[ü,]

Geh elā gözler süzüp gāhī çatarsın kaşuñı / Bu Muhibbī derdinde mekr **ü** al itmeñ neden (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2719, Beyit 5*). [ü,]

Şafḥa-i zerdüme yazdum yine derd **ü** elemi / Göz karasıyla degül bil ki ciğer kanumdan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2721, Beyit 2*). [ü,]

İy tabībüm dil **ü** cān ḥastasıyam derdüñ-ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2723, Beyit 4*). [ü,]

Ḥattı esrārını şı‘rümde anuñçün añaram / Her kim okursa anı vālih **ü** ḥayrān olsun (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2723, Beyit 6*). [ü,]

Ko kılsun gül gibi dildār ḥande / Muhibbī āh **u** eşküm bād **u** bārān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2725, Beyit
5*). [u,]

Saçlaruñ sünbül boyuñ serv **ü** tenün berg-i semen / Ḥüsnünü kılan temāşā eylemez seyr-i çemen (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2726, Beyit 1*). [ü,]

Derd **ü** miñnet ancak olursa ‘aceb mi ḥāşılıuñ / Çün livā-yı ḡamdan alduñ iy gönül tımār sen (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2727, Beyit 4*). [ü,]

Gāh cevri **ü** geh cefā-y-ıla yıkarsın gönlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ‘aceb cānānesin (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2734, Beyit 3*). [ü,]

Gözlerüm yaşı biri Nīl **ü** birisi Dicle’dür / Ḥüsnün efzundur senün çün Mısr-ıla Bağdād’dan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2736, Beyit 3*). [ü,]

Seyre çıksaḥ ḳadd **ü** refḥarın temāşā itmege / Gülşen içre servler baş kaldura dīvārdan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2738, Beyit 3*). [ü,]

Cān **u** dil alduñ baña bir büse ikrār eyledün / Var mı bir mezhebde dönmeñ hiç kişi ikrārdan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2738, Beyit 4*). [u,]

La‘l-i nābuñ dirgürürse fīr-i ḡamzeñ öldürtür / Bir nefesde hem Mesīḥā’sın **u** hem cellādsın (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2745, Beyit 3*). [u,]

Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çın seḥer ol boyı serv **ü** yüzi gülzāra be-ḡū (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2756, Beyit 4*). [ü,]

Çün yiter elde Muhibbī’ye bugün köhne sıfāl / Pīş-i mā cām-ı Cem **ü** kışsa-i Cemşīd megū (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [ü,]

Gāh mescidde gehī deyr **ü** gehī meyhānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2775, Beyit 3*). [ü,]

Pend gūş eyle didüm cān **u** dil-i pür-hevese / Tutmadı pendümi döndürdi fiğānım cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 1*). [u,]

Gördiler Ferhād **u** Mecnūn derd-i ‘ışka çāre yok / Arayu gitdi ‘adem mülkine anlar çāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [u,]

Arar mescidde deyr içre seni dil / Ğarāz sensin **ü** ğayrılar bahāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 2*). [ü,]

Görürem zülfüñi ‘anber saçuñı müşg gibi / Ğam degül misk **ü** eger ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [ü,]

Geh lebi zıkrı ile mest **ü** hārābātı olup / Geh hātın fikr idüben kendüñi hayrān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [ü,]

Satmaga gül hüsniñi bülbülleri dellāl ider / Şahn-ı gülşen her taraf feryād **u** ğavğādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [u,]

İy Muhibbî saklar-iken ‘ışkum oldı āşikār / Eşk-i surh **u** rüy-ı zerdümle ‘ayāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 5*). [u,]

Unudıldı Vāmıķ **u** Ferhād **u** Mecnūn kışşası / Söylenür ‘ālemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [u,]

Unudıldı Vāmıķ **u** Ferhād **u** Mecnūn kışşası / Söylenür ‘ālemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [u,]

Bu Muhibbî yitüre tā‘at **u** zühd **ü** vera‘ı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [ü,]

Gözlerüm yaşın şarāb **u** bagrumı itdüm kebāb / Bu ümize çeşm-i mestüñ göricegiz emri ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4*). [u,]

Eger Ferhād **u** Vāmıķ Vīs **ü** Mecnūn / Degüldür her biri ‘ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [u,]

Eger Ferhād **u** Vāmıķ Vīs **ü** Mecnūn / Degüldür her biri ‘ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [ü,]

Şarāb **u** la‘l-i mey-gūna iderse tā‘n ne ğam zāhid / Ne ğam mu‘tād olmışdur ezelden hābb **u** ma‘cūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [u,]

Muhibbî bakma atlās **u** hārīre / Neñe yitmez senüñ bir dalk-ı jende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7*). [u,]

Dutıldı ‘arız **u** hālūñ göreldeñ / Göñül murğına āb **u** bürri dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 2*). [u,]

Gāhī cefā vü cevr **ü** gehī zulm-ıla sitem / Eyler bu nev‘-ile yār bizümle mu‘āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [ü,]

Benefşe rāst **u** zülf kec-rev gider / Tenüñdeki leṭāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*).
[u,]

Dutıldı murğ-ı dil nāgeh belāya / Olaldan zülf[i] dām **u** ḥālî dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*).
[u,]

Düşeli vādilere vālih **ü** mecnūn gibi / Ol beyābān[ı] vaṭan eyledi tenhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [ü,]

Çāk-i girībān idüben ‘ışk-ıla dāmāna degin / ‘Āşık **u** āşüfte vü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [u,]

Göremez oldum dirīgā gün yüzüñi āh kim / Gāh āb-ı çeşmüm māni‘ **ü** geh zülf-i siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [ü,]

Eydür Muhibbî pāk-dil **ü** pāk-dāmenem / Ya bu görinen ḥırkada dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [ü,]

Dil kaldı ğam u derd **ü** belā-yı nigār ile / Hicrān içinde miḥnet-ile āh u zār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 1*). [ü,]

Naẓmuñ Muhib naḥl **ü** ma‘nāsı meyvelere / Zāhir olur bu ğazel-i ābdār ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 5*). [ü,]

Çünkü yok serv **ü** gül **ü** lālede hiç büy-yı vefā / Kanda gitdi çemen **ü** serv **ü** gülhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 3*). [ü,]

Bugün ‘adl eyle gel şāhum nāzar kıl / Kapuñda nāle vü āh **u** enīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2975, Beyit 2*). [u,]

uc: Bir nesneni baş ve son noktası, kenarı.

Şol dāne-i ḥālūñle şehā zülfün **ucından** / Kurtılmayısar düşdi gönül murğı duzağa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [ucından, -ından]

uc: Bir şeyin baş veya son noktası.

Göz **ucındandur** belā vü derd ü miḥnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [ucındandur, -in, -dan, -dur]

Göz **ucındandur** belā vü derd ü miḥnet çekdüğüm / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [ucındandur, -in, -dan, -dur]

uç-: (Kuş, böcek gibi kanatlı hayvanlar) Havada yol almak, havada gitmek.

Tiri olmasa Muhibbî cān u dil eglencesi / Murğ-ı dil çokdan **uçardı** sīne-i şad-çākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 6*). [uçardı, -ar, -dı]

uçur: Havalandırmak, yerden yükseltmek, dağıtmak.

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Sentūñ gibi niçe yavrı **uçurmuşdur** yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*uçurmuşdur, -muş, -dur*]

Sakın aldanma bu dünyā çü miñnet şāhbāzıdır / Niçe sentūñ gibi yavrı **uçurdu** āşiyānından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4*). [*uçurdu, -dı*]

uçur: Uçmasına sebep olmak, uçmasına yol açmak.

Görüp āvāre Mecnūn'ı gezer derd-ile āh itdüm / **Uçurdum** kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*uçurdum, -du, -m*]

uçur-: Havalandırmak, yerden yükseltmek, uçurtmak.

Göklerūñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetūñ bāl ü peri ile **uçur** tayr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2788, Beyit 3*). [*uçur,]*

ūd: Perdesiz bir musiki aleti.

Bu günūñ ferdāya sayma zāyi' itme 'ömrūñi / Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u **ūddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*ūddan, -dan*]

uğra-: Uğramak.

Āh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler **ugramasun** 'ālemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*ugramasun, -ma, -sun*]

uğra: Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek.

İdiser āhum Muhibbî varumı cümle telef / Bād-ı gerddür **uğradı** sanki gelüp hürmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [*uğradı, -dı*]

uğra: Uğramak, gitmek.

Sakın **ugrama** iy dil hāneķāha / İdesin meyden el vire tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 9*). [*ugrama, -ma*]

uğra: Uğramak II ziyaret etmek.

Şabā kūyına **ugrarsañ** getürgil hāk-i rāhından / Maħabbet ehline gāyet-be-gāyet armagandır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 4*). [*ugrarsañ, -r, -san*]

Menzil-i 'ışkı yakın sanup aña dil bağlama / **Ugraya** niçe 'adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*ugraya, -y, -a*]

uğra: Maruz kalmak.

‘Āşık oldur nāle itdügince āhı berķ ide / Her neye kim **ugradıysa** ol dem anı ĥarķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 1*). [*ugradıysa, -dıysa*]

uğra: *Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek.*

Maĥabbet şehrine varan belā derbendine **ugrar** / Ĥaber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*ugrar, -r*]

uğramasun: *Uğramamak II ziyaret etmemek.*

Āh kim kime kılayım hicr elinden ben gile / Kimseler **uğramasun** ‘ālemde böyle müşkile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 1*). [*uğramasun,]*

ugrat: *Başına kötü bir şey gelmesine, hoş olmayan bir şeyle karşılaşmasına sebep olmak.*

Alup bir mü’minüñ adın dilüñe eyleme ğıybet / Ne lâzım bu sebebden kendüñi **ugradasın** ĥahra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 4*). [*ugradasın,]*

uğrava: *Karşılaşmak, maruz kalmak.*

Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lâzım gelür ki **ugraya** āĥir cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*ugraya,]*

uğrı: *Hırsız.*

Zülfüñüñ oldugı budur bāğ-ı ĥüsnüñe yakın / Güllerüñ dirmek diler bir **uğrı** Hindü’dur sakım (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*uğrı,]*

uhrā: *Ahiret.*

Nāra dünyāda taĥammül idemezsin çün dilā / N’olısar **uhrāda** ĥālüñ āteş-i sūzān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 3*). [*uhrāda, -da*]

ulağ: *Haberci, elçi.*

Dil derdini yazarken oldı kalem şikeste / Bildürmege bu ĥāli göñlüm **ulagum** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3*). [*ulagum, -um*]

ulaşma: *Erişmek II yaklaşmak.*

Didüm saña iy dil ser-i zülfine dolaşma / Āĥir düşürür derd-i belalara **ulaşma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 1*). [*ulaşma,]*

ulu: *Büyük, çok, çok büyük.*

‘İşk yolında şabır iden rence / İrişür ‘ākıbet [ol] **ulu** gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 1*). [ulu,]

Sataşdum gerçi ‘ışk içinde rence / Bi-ḥamdillāh iriştüm **ulu** gence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 1*). [ulu,]

ulu: *Büyük, çok.*

Bu Muhibbî’ye **ulu** devlet idi yār eger / Yañılup kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [ulu,]

ulu āsitāna: *Yüce makam, ulu eşik.*

Muhibbî bulur elbette o devlet / İden ḥıdmet ol **ulu āsitāna** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 5*). [ulu āsitāna,]

um-: *Ümit etmek, beklemek.*

Vefā **umdukça** görindi cefālar / Sitārem şüm[a] beñzer tāli‘üm dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [umdukça, -dukça]

um: *1. Ümit etmek. 2. Beklemek.*

Umaram rüz-ı zulmetde komaya kim şefî‘dür ol / İki ‘ālem münevverdür anuñ nūr [u] ziyāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 7*). [umaram, -ar, -am]

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rīsmān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [umaram, -ar, -am]

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilā ger geçesin / Yarın anda **umaram** kevser şarābın içesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [umaram, -ar, -am]

Olma iy dil añuban ‘işyānuñı sen nā-ümīd / **Umaram** ‘afv ide cürmüm añaram Ğaffār’ı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 7*). [umaram, -ar, -am]

Ne **umarsın** iy gönül sen ol gözi cellāddan / Günde biñ kez kan ide ḥazz ider ol feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 1*). [umarsın, -ar, -sın]

Yazılan başa gelürmiş iy gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anun raḥm **umma** ol şayyāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [umma, -ma]

Raḥm **umarsın** iy gönül sen ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 1*). [umarsın, -ar, -sın]

Ne **umarsın** iy gönül sen naḥl-i kaddinden anuñ / Meyve kim gördi bite hiç serv-ile şimşāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 2*). [umarsın, -ar, -sın]

İy Muhibbî **umma** dünyādan vefā / Kime itmişdir vefā bu pīre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [umma, -ma]

um: Beklemek, ümit etmek.

Umaram ğamze okları ata ol iç abzadan / Sİne řahrāsına dikküm anuñ için dil niřān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 3*). [*umaram, -ar, -am*]

Umardum iy kemān ebrū iriře sīneme tīrūñ / Beni sen nā-ümīd itdūñ bugün tīr ü kemānumdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2555, Beyit 4*). [*umardum, -ar, -dum*]

Yüzüm hāk eyledüm ben rāh-ı hūbān / **Umaram** pā koya ol řāh-ı hūbān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2559, Beyit 1*). [*umaram, -ar, -am*]

Maħabbet būyını **ummañ** cihānuñ ğülsitānından / Dimiřler meyve-i miħnet yiyenler būsitānından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*ummañ, -mañ*]

Umaram bir ğün ola řehbāz-ı zülfe dil řikār / Bu kebūter ğönlüm olmişdur hevāyı n'eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 3*). [*umaram, -ar, -am*]

Ele aldum pīç-e-pīç idüp kemend-i āhumı / **Umaram** řayd eyleyem ol ğözleri āhūyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 2*). [*umaram, -ar, -am*]

Umaram ğamz oklarını ata her dem sīneme / Anuñ için dil niřān itdüm o kaşı ya için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 4*). [*umaram, -ar, -am*]

Yandı maħv oldu Muħibbī şem'ine pervāne-veş / Andan **ummañ** dōřlar şimden ğirü nām u niřān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*ummañ, -mañ*]

Ol bir kerīmdür **umaram** maħz-ı luş idüp / Raħmet suyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*umaram, -ar, -am*]

um: Beklemek, ümit etmek.

Dōřtum senden vefā mihr **ummasun** 'āřıkıların / Key katı dīvānelikdür meyva ummak bīdden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*ummasun, -ma, -sun*]

um: Dilemek, temennī etmek.

Dōřtum senden vefā mihr ummasun 'āřıkıların / Key katı dīvānelikdür meyva **ummak** bīdden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [*ummak, -mak*]

Vaşlını **ummak** Muħibbī dil-rübānuñ key bedī' / Bunı kim ğördi ğedāyı hem-ser oldu řāh-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2790, Beyit 5*). [*ummak, -mak*]

um: "Ummak"; istemek, ümit etmek, arzulamak.

Senden **umar** şefkati mücrim Muħibbī ĥasta-dil / Eyleyen sensin řefā'at evvelīn ü āħirīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 5*). [*umar, -ar*]

Evvel āħir bu Muħibbī senden **umar** mağfired / İki 'ālemde çü sensin raħmete'l-li 'ālemīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2701, Beyit 5*). [*umar, -ar*]

Ben t̄alib-i nigāram maḵsūd baña dīzār / Gör bu riyāyı zāhid cennet **umar** hemīşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*umar, -ar*]

umar idüm ki: *Umar dım ki.*

Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasıñ / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasıñ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2695, Beyit 1*). [*umar idüm ki,]*

umar kim: *Ummak, istemek, beklemek.*

Segriyüp çeşmüm kaçan şādī nişānı depreşe / Şād olur gönülüm **umar kim** tuş ola ol mehveşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2826, Beyit 1*). [*umar kim,]*

umar mısın: *İster misin ki.*

Cev eküp **umar mısın** kim ola gendüm hāşılıñ / İy Muhibbī her ne kim ekdünse anı biçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 5*). [*umar mısın,]*

umaram ki: *Ümit edip, bekliyorum ki.*

İy şabā ger kūy-ı dilberde beni yād idesin / **Umaram ki** bu dil-i mecrūhumı şād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*umaram ki,]*

İy gönül rāh-ı vefā üzre kaçan hāk olasıñ / **Umaram ki** yücelüp ḳadr-ile eflāk olasıñ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*umaram ki,]*

Ne revādur ki ḳadengün atasın hāke düşe / **Umaram ki** gele bu sīne-i şad-ḳāke düşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2887, Beyit 1*). [*umaram ki,]*

umaram kim: *Umarım ki.*

Bulmak isterseñ eger genc-i vişālinden ḳaber / **Umaram kim** bulasıñ gelseñ dil-i vīrāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2872, Beyit 3*). [*umaram kim,]*

‘ummān: *Büyük deniz.*

Gözlerüm yaşını baḳr olduğımı görse eger / Kaynayup cūşa gelüp ḳālūme ‘**ummān** acıya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2812, Beyit 2*). [*‘ummān,]*

ummān: *Çok büyük engin deniz, okyanus.*

Dür dişi fikri ile yaşımı seylāb idüben / Akıdup her ḳarafa varayım **ummāna** degin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*ummāna, -a*]

umud: *Ümit.*

Kanlu yaşımı revān itdüm eyā serv-i revān / Bu **umuda** kim gelüp ruḥsārüm üzre basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [*umuda, -a*]

un ider: *Un gibi yapmak, un haline getirmek.*

Cihān ḥalkını çarḥuñ āsiyābı / Döger gendüm gibi āḥir ider un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 4*). [*un ider, -er*]

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm yaḥūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḥ eline girdüğün hep un (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [*un ider, -er*]

unut: *Unutmak, aklından gitmek.*

Adum **unıtduñ** öyle mi geçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*unıtduñ, -duñ*]

Ne tiz **unıtduñ** eyā dōst Muhibbî kuluñı / Çok zamān idi müşerref idi dīdāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 5*). [*unıtduñ, -duñ*]

unıtma: *Unutmak, aklından çıkarmak.*

Bu bendeñi iy serv-i ḥırāmānum **unıtma** / Dil-ḥasteñi iy lebleri dermānum **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*unıtma,]*

Bu bendeñi iy serv-i ḥırāmānum **unıtma** / Dil-ḥasteñi iy lebleri dermānum **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 1*). [*unıtma,]*

Yakdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne dili iy lebi ḥayvānum **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*unıtma,]*

Göz yaşı firākuñla akar su gibi her dem / Ḥāk itme beni iy şeh-i ḥübānum **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 3*). [*unıtma,]*

Rüşen idegör gözlerümi pīreñeñle / Bu ‘āşıkı iy Yūsuf-ı Ken‘ān’um **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 4*). [*unıtma,]*

Dil la‘l-i lebüñ firi-y-le mest olup eydür / Luḥf eyle Muhibbî kuluñı cānum **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 5*). [*unıtma,]*

Bu ben dil-ḥasteyi iy yār **unıtma** / Devā kıl derdüme tīmār **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 1*). [*unıtma,]*

Bu ben dil-ḥasteyi iy yār **unıtma** / Devā kıl derdüme tīmār **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 1*). [*unıtma,]*

Aramuzda olupdur ‘ahd ü peymān / Benüm çok sevdüğüm zinhār **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 2*). [*unıtma,]*

Yüzüñ gül olalı ḥaṭṭuñ benefşe / Ko kılsun bülbül-i dil zār **unıtma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [*unıtma,]*

Göñül düzdini tutdı çünki çeşmüñ / Anı kıl zülfüne ber-dār **unutma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 4*). [*unutma,]*

Muhibbî çāresüzdür çāre ister / Nigārā çāre kıl nā-çār **unutma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 5*). [*unutma,]*

unudıl-: *Akıldan çıkmak, unutulmak.*

Unudıldı Vāmıķ u ‘ālemde Mecnūn kışşası / Olalıdan derd-i ‘ışkum ‘ālem içre dāsītān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 2*). [*unudıldı, -dı]*

Unudıldı Vāmıķ u Ferhād u Mecnūn kışşası / Söylenür ‘ālemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*unudıldı, -dı]*

unutulmak: *Unutulmak, hatırlanmamak.*

Unudıldı Vāmıķ u Ferhād u Mecnūn kışşası / Söylenür ‘ālemde kışşam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*unudıldı, -dı]*

ur: *Nakşetmek, işlemek.*

Bennā-yı ezel **urmaga** bünyādını ‘ışkuñ / ‘Uşşāķ serin ilt Muhibbî temel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*urmaga, -mağ, -a]*

ur: *Vurmak.*

Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı / Bu dil sefinesin āh **urur** kenāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 4*). [*urur, -ur]*

ur: *Çarpmak, vurmak.*

Fitne ta‘līmın ider gūşına başı egūben / Birbirine bu cihānı **uran** ebrūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2757, Beyit 5*). [*uran, -an]*

ur: *Vurma.*

Urma göñül şīşesin iy dōst yirlere / Sakın ki batar ayaguña ābgīneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2*). [*urma, -ma]*

Cefāñuñ tīşesin göñlüme **urma** / Olur olsa eger mermer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 3*). [*urma, -ma]*

uran: *Vurmak.*

Sīnem üzre gīceler ‘ışķ āteşidür berķ **uran** / Gündüzün itmeñ ‘aceb dutsa eger dehri dütün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [*uran,]*

urmak: *Vurmak, çarpmak.*

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum tā **urmayınca** dişe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 1*). [*urmayınca, -y, -ınca*]

urüc itdi: *Yükselmek.*

‘Urüc itdi semāya dūd-ı āhum / İrişdi göz yaşı ka‘r-ı zemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2816, Beyit 3*). [*urüc itdi,]*

uryān: *Çıplak // kılıcın çıplak olması (kınından çıkmış kılıç).*

Bu Muhibbî çeşm-i cellādından olur mı hālās / Dāyimā ‘**uryān** idüp elinde dutar gürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 5*). [*uryān,]*

uryān geldüñ: *Üryan gelmek, hiçbir şeyi olmadan gelmek.*

‘Āleme ‘**uryān geldüñ** bunu fikr itmez misin / Yine āhır gidisersin bir ten-i ‘uryān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [*uryān geldüñ, -düñ*]

usan: *Bıkmak, bezmek.*

Usanduñ bizi sürdüñ hıdmetüñden / Binā çār eyledük biz dağı yāhu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*usanduñ, -du, -ñ*]

usan: *Bıkmak, bezmek.*

Göñlüm n’ola ger kılsa gile iki gözümden / Derdā ki **usandurdu** beni bunlar özümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 1*). [*usandurdu, -dur, -dı*]

uşan-: *Bıkmak, bezmek.*

Dil nişān itmiş Muhibbî atagör gamz okların / Olmaya kim **usanup** ya kaşlaruñı yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [*usanup, -up*]

Sıma şehā bu göñlüm mümkün degül yirine / Bir dağı gelmek olmaz çünkü **uşana** şīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*uşana, -a*]

uşat: *Kırmak, parçalamak.*

Uşat ur yirlere nefsuñ şanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2*). [*uşat,]*

uşāt: *Asiler, isyancılar.*

Ėam yime ger yog-ısa řalāhuñ Muĥibbīyā / Dil vir Kerīm'e cürmi 'uřāt anda 'özr-ĥVāh (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*'uřāt,]*

uşbu: *Işte bu.*

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarġa **uşbu** cismümi / Āteř-i 'ıřġ-ıla başdan şem'-veş yanardı ten (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*uşbu,]*

Niçeye dek derdüñ-ile **uşbu** ġöñlüm aġlaya / Serv řaddüñ ayagina cular olup çağlaya (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2875, Beyit 1*). [*uşbu,]*

uşbu: *Işte bu.*

Ayuñ olmuşdur egerçi cümle encüm āřıkı / Sen mehüñ 'ıřġına döner **uşbu** ġarĥ-ı heftümün (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 2*). [*uşbu,]*

řāh-ı ġam gelmek dilerse **uşbu** ġöñlüm şehrine / Nesi var kosun nizā'ı 'aġl ġıksun aradan (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*uşbu,]*

uşbu: *Bu, işaret sıfatı.*

Her kim okursa **uşbu** Muĥibbī ġazellerin / Raĥmet aña ki raĥmet-ile bir du'ā kıla (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2858, Beyit 5*). [*uşbu,]*

uşbu: *"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.*

İdeliden 'ıřġuñ ile **uşbu** ġöñlüm ittiĥād / Aña yeksān ġörinür olmuş-durur bu'd u yakın (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*uşbu,]*

Bir nazarla **uşbu** ġöñlüm şehrini yaġmalayup / Bir Muġal Ğın ġözleri Tātār dirler uşta sen (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*uşbu,]*

Yazdı ĥāttuñ nāme-i ĥüsne kařuñ tuġrā çeker / 'Āleme ĥükm ide dirdüm **uşbu** fermān ile ben (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*uşbu,]*

Uřbu dehrüñ nev-'arūs-ı ĥüsne alınmaya / Bakıcak 'ālī nazār bir köhne Zāl'ı n'eylesün (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [*uřbu,]*

Niçe bir idüp ĥavāle üstüme ġam leşkerin / Niçe bir vīrān idersin **uşbu** ġöñlüm ĥānesin (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [*uşbu,]*

Uşbu şi'r-i ĥaseni ger işide ehl-i ĥired / Diye taĥsīn Muĥibbī saña řābāř olsun (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2651, Beyit 5*). [*uşbu,]*

'Arz kıl ĥālümü ol ġül-ruĥa iy bād-ı řabā / **Uşbu** yolda yaraşur çābüġ [ü] çālāk olasın (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [*uşbu,]*

Leblerüñ mey yirine içdü gine kanumuzı / Bize řāhid mi degül **uşbu** dehānuñdaki kan (*Muĥibbī Divanı , Gazel 2698, Beyit 3*). [*uşbu,]*

Ger hāk idesin seng-i cefā-y-ıla ben iy dōst / Mihr-ile vefā bŷy gele **uşbu** tozumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 3*). [*uşbu,]*

Buyursañ iy şeh-i hŷbān olalum cān-ıla kurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet **uşbu** bir cāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 4*). [*uşbu,]*

Olayım cān-ıla kapuñda bende / Nite kim cānum ola **uşbu** tende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 1*). [*uşbu,]*

Her kim okursa **uşbu** Muhibbî şî‘rini / Raḥmet aña raḥmet ile ger du‘ā kıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 5*). [*uşbu,]*

Aldanma sakın dehr iki yüzlü münāfiḳ / Kimseye vefā eylemedi **uşbu** zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [*uşbu,]*

İşidüp **uşbu** şî‘r-i dil-pesendi / Diye taḥsîn bu taḅ‘-ı selîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 9*). [*uşbu,]*

uşlan: Akıllanmak, akli başına gelmek.

Uslanur dīvāneler dirler egerçi bend-ile / Bend-i zülfinden ‘aceb bende neden artar cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 4*). [*uslanur, -ur]*

Niçe bir bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine / Niçe bir şŷrîdelik vaḳt oldu kim **uslanasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [*uslanasın, -asın]*

uşlanma: Uslanmamak, akıllanmamak.

Didi dilber bu kemend-i zülfi zencîr eyledüm / Didüm **uşlanmaz** takarsañ da dil-i dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*uslanmaz, -z]*

uşşāk: Aşıklar.

Seyr-i gülşen eylemek **uşşāka** olmışdur ḥarām / İy yüzi gül her dem eglence ḥayalŷn var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [*uşşāka, -a]*

‘uşşāk: Aşıklar.

Ḥānesinden şubḥ-veş ‘**uşşāka** göstersün yüzün / Maḫla‘-ı ḥurşiddür çāk-i girībān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [*‘uşşāka, -a]*

Bennā-yı ezel urmaga bünyādını ‘ışḳuñ / ‘**Uşşāk** serin ilt Muhibbî temel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 5*). [*‘uşşāk,]*

‘Uşşāk görmez rŷyuñı lîkin alurlar büyuñı / Bulurlar elbet küyuñı şad cān-ı pāk iy nāzenîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 2*). [*‘uşşāk,]*

Süzüp çeşmŷni öldürdŷn yine küyuñda ‘**uşşāki** / Dokinsun destŷne bārî kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*‘uşşāki, -ı]*

Egerçi zülfüñi kesdün kesildi 'ömri 'uṣṣākuñ / Dilegüm bu-durur Hāḳ'dan senüñ 'ömrüñ mezīd olsun (Muhibbī Divanı , Gazel 2601, Beyit 2). ['uṣṣākuñ, -un]

Didüm iy dilber neden cem' itdün 'uṣṣākuñ serin / Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-hāne ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 6). ['uṣṣākuñ, -un]

Ka'be'dür küyi gelür 'uṣṣāḳı ḳurbān olmaga / Hayrı te'hīr itmesün kılsun ūṣṣāḳı eglenmesün (Muhibbī Divanı , Gazel 2660, Beyit 4). ['uṣṣāḳı, -ı]

Zāhidā 'uṣṣāḳa ta'n itme bu hāy u hū ile / Tutmadı hīç kimse sen tutduñ bu ḡavḡā meṣrebin (Muhibbī Divanı , Gazel 2664, Beyit 3). ['uṣṣāḳa, -a]

Hīç kes virmiş degül yāruñ dehānından haber / Gerçi 'uṣṣāḳ arasında noḳṭadur dirler hemīn (Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 2). ['uṣṣāḳ,]

Seyr-i gülşen eylemek 'uṣṣāḳa olmuşdur harām / İy yüzi gül her dem eglence ḡayālūñ var-iken (Muhibbī Divanı , Gazel 2672, Beyit 2). ['uṣṣāḳa, -a]

Bī-amān çeşm[i] Muhibbī eline ḡançer alup / Kırup 'uṣṣāḳımı boyınca girer kana degin (Muhibbī Divanı , Gazel 2682, Beyit 5). ['uṣṣāḳımı, -ı, -n, -ı]

'Uṣṣāḳdan yüzüñ çevürürsin revā mıdır / İslām içinde virmeyesin bir selāmı sen (Muhibbī Divanı , Gazel 2712, Beyit 3). ['uṣṣāḳdan, -dan]

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āṣüb-ı cihān / Tañlaram bu fitnelerden kurtara 'uṣṣāḳ cān (Muhibbī Divanı , Gazel 2716, Beyit 1). ['uṣṣāḳ,]

Sakin 'uṣṣāḳı kovma bülbülündür / Alursın boynuña ḡün-ı hezārān (Muhibbī Divanı , Gazel 2725, Beyit 4). ['uṣṣāḳı, -ı]

Enīs olsa n'ola 'uṣṣāḳa bāde / Olur anuñ-ıla çün dil küṣāde (Muhibbī Divanı , Gazel 2821, Beyit 1). ['uṣṣāḳa, -a]

'Iṣḳ ölmek öğredür 'uṣṣāḳa hem ma'ṣūḳa nāz / Böyle olsa 'āṣīḳ u ma'ṣūḳa olur mı ḡünāh (Muhibbī Divanı , Gazel 2859, Beyit 2). ['uṣṣāḳa, -a]

'Uṣṣāḳa komaz ta'nı görüñ zāhid-i ḡodbīn / Dimez-idi ol miskīn eger bilse sözinde (Muhibbī Divanı , Gazel 2871, Beyit 3). ['uṣṣāḳa, -a]

'Uṣṣāḳ serin küyına cem' eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü için yār bir kule (Muhibbī Divanı , Gazel 2892, Beyit 4). ['uṣṣāḳ,]

Girībān çāk iderler gerçi 'uṣṣāḳ / Ben itdüm çāk-i cān dāmān figende (Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 3). ['uṣṣāḳ,]

Tagıdup zülfı kaçan 'uṣṣāḳa dilber göstere / Sanasın fāvüsdur cevlan idüp per göstere (Muhibbī Divanı , Gazel 2951, Beyit 1). ['uṣṣāḳa, -a]

Her kaçan 'arż ide 'uṣṣāḳa ḡüsni nūrını / Her birisi ḡaşy olup ḡüş-ıla 'aḳıldan gide (Muhibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 5). ['uṣṣāḳa, -a]

Kanın içmege ezel 'uṣṣākuñ olmuş 'ādeti / Kanum iç demek ne ḡācet ḡamze-i mey-nūşına (Muhibbī Divanı , Gazel 2970, Beyit 3). ['uṣṣākuñ, -un]

‘uṣṣāk ara: *Âşıklar arasında.*

Sîneñ döğicek âh Muhibbî koma elden / ‘Uṣṣāk ara şu‘le-i âhuñ ‘alem olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 5*). [*‘uṣṣāk ara,]*

Çevgân-ı ser-i zülfine başuñı Muhibbî / Top eyile ki ‘uṣṣāk ara bir hüner olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 5*). [*‘uṣṣāk ara,]*

uṣṭa ben: *Işte ben.*

Cennet-i a‘lâ içinde hür dirler uṣṭa sen / Bu mezellet toprakında mür dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*uṣṭa ben,]*

Mest-i ‘iṣkâm olalıdan ‘aql-ıla dilden berî / Leblerüñ şevkı ile mey-hör dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 3*). [*uṣṭa ben,]*

Gâhî cevruñe cefâ gâhî sitem gâhî elem / Kime virilmiş bular mecbür dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*uṣṭa ben,]*

Hün-ı dilden nüş ile hem bagrumı iden kebâb / İnleyen gam meclisinde hemçü ṭanbūr **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 7*). [*uṣṭa ben,]*

‘Iṣk cāmını Muhibbî çün ezel nüş ideli / Geh melâmet gâh mest maḥmūr dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 9*). [*uṣṭa ben,]*

Güzelüñ kişverine dinse [de] sultân uṣṭa sen / Kapusunda cân u dilden bende-fermân **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*uṣṭa ben,]*

Bilür iken yok vefâsı yine dil virmek nedür / Bu cihân içinde kim var ise nādân **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*uṣṭa ben,]*

Näle ra‘d u âhum oldı başum üstinde gamâm / Didedlerden kim döker âh-ıla bārân **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 5*). [*uṣṭa ben,]*

Şi‘rümün her bir satırı mevc-i deryâ olalı / Nazmumuñ ma‘nâsın iden dürr-i gâltân **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 7*). [*uṣṭa ben,]*

Ṭarz-ı Hüsrev‘den degül hâric Muhibbî sözleri / Dehr ara ger var-ısa bir daḥı Selmân **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*uṣṭa ben,]*

Bir boyı serv-i sehî dildâr dirler uṣṭa sen / Pâyüña göz yaşını iṣâr dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*uṣṭa ben,]*

Çağlayup yaşum akar yârüñ cemâlin görmege / Su gibi bir ‘âşık-ı dîdâr dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [*uṣṭa ben,]*

Olmış Mecnûnlayın leylî saçuñ âvâresi / Vâdî-i hayretde bir bî-‘âr dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*uṣṭa ben,]*

Zülfüñe asıldı itmedi Muhibbî âh u vâh / Kendi kendin eyleyen ber-dâr dirler **uṣṭa ben** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7*). [*uṣṭa ben,]*

ušta sen: *Işte sen.*

Cennet-i a'lā içinde hür dirler **ušta sen** / Bu mezellet toprakında mür dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 1*). [*ušta sen,]*

İki 'âlem gün yüzünden çün münevver görünür / Başdan ayaga görenler hür dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 2*). [*ušta sen,]*

Bu le'âfet bu hâlâvet bu melâhat cümlesi / Cem' olunmuş bir yire ma'mür dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 4*). [*ušta sen,]*

Bâğ ara gül gibi gülüp servi gibi salınan / Şâd u hürrem dâyimâ mesrûr dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 6*). [*ušta sen,]*

Nîme iden çeşmüñüñ kaşşâbidur 'âşıkları / Komaz dâyimâ sâtûr dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 8*). [*ušta sen,]*

Güzeliñ kişverine dinse [de] sultân **ušta sen** / Kapusunda cân u dilden bende-fermân ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 1*). [*ušta sen,]*

Çeşmi âfet serv kâmet 'ışvesi çok dil-firîb / Al idüp bu gönlümi al ile alan **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 2*). [*ušta sen,]*

Nâz-ıla gül gibi gülüp gonca-veş güftâr ider / Seyr ider gülşende san serv-i hürâmân **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 4*). [*ušta sen,]*

Saîa niçe beñzedem başdan ayaga nürsîn / Hâk distîn her kim göre hürşîd-i tâbân **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 6*). [*ušta sen,]*

Çünkü olduñ bu güzeller haylinüñ ser-'askeri / 'Âleme hüküm eyle olduñ mîr-i mîrân **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 8*). [*ušta sen,]*

Bir boyı serv-i sehî dildâr dirler **ušta sen** / Pâyüña göz yaşını îşâr dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 1*). [*ušta sen,]*

Göñli katı biñ sü'âl itsem dönüp virmez cevâb / Hüsne gîrre bir sitemkâr var dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*ušta sen,]*

Şîvesi çok mihri yok ammâ ki diller almada / Bu cihân içinde kim mekkâr dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [*ušta sen,]*

Bir nazarla uşbu göñlüm şehrinî yağmalayup / Bir Muğal Çîn gözleri Tâtâr dirler **ušta sen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*ušta sen,]*

uy-: *Kapılmak, bağlanmak.*

İdüp redd 'âşıkı maqbûl rakîbi / Revâ mı **uyasın** sen ol le'îme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 4*). [*uyasın, -a, -sın]*

uy-: *Aynı şekilde hareket etmek, uymak.*

Çeng idüp kâmetümi ney gibi nâlân oldum / 'İşk-ıla kimdür **uyan** bencileyin kânûna (Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 2). [uyan,]

uy: Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.

Kâmetüm çeng olmayınca **uymadum** kânûna âh / İñlemeyen ney gibi bulmaz nevânuñ yolların (Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 2). [uymadum, -ma, -du, -m]

uy: Birine veya bir şeye tabi olmak, bağlanmak.

Kimdür senüñ cāmî'-i hüsnuñde **uymaya** / Mihrâb idüp kaşuñı çeşmüñ imâm ola (Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 3). [uymaya, -ma, -ya]

uy: Kapılmak, bağlanmak.

Nigârüñ zülfini gördüm boyınca / Düşer sevdâya dil aña **uynca** (Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1). [uynca, -inca]

uy: Ayak uydurmak, riayet etmek.

Alduñ Muhibbî gönüni imâna kaşd idüp / Zülfüñe **uyup** yoħsa müselmân degül misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5). [uyup, -up]

Sen server-i hübân olasın saña düşer mi / Ağyâra **uyup** itmeyesin 'âr sebep ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 3). [uyup, -up]

uy: Aldanma!, Kanma!.

Dilâ pendüm budur gel 'ışka **uyma** / Ki soñra müşkil olur aña döyme (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 1). [uyma, -ma]

Kabülümdür gelen senden cefâlar / Hemân tek sen rakîb sözine **uyma** (Muhibbî Divanı , Gazel 2977, Beyit 4). [uyma, -ma]

uy: Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.

Şikest olursa gönlüñ sâğarı ger / 'Aceb olmaz **uyıcak** çeşm-i meste (Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 3). [uyıcak, -ıcak]

uyan-: Uyanmak.

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyhusında sen / Aç gözüñ iy dîde oldı vaqt iy dil gel **uyan** (Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4). [uyan,]

Niçe bir gâflet Muhibbî aç göz uyğudan **uyan** / Çün bilürsin kim içer her kes ecel peymānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5*). [*uyan,]*

uyan-: *Baht bağlamında "yaver gitmek."*

Zülfinün bendinde dil tenhāda ben bu hāl-ıla / Āh kim bahtum benüm **uyanmadı** iğbāl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [*uyanmadı, -ma, -dı]*

uyan: *Uyanmak.*

Hvābda yāri bulup fırsat-ıla bñsesin al / **Uyanup** hışma gelürse koma inkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [*uyanup, -up]*

Çeşm-i bīmārı figānumdan benüm uyanmadı / Hufte bahtum gibi iy dilber kaçan **uyanasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*uyanasın, -ası, -ñ]*

Çeşm-i bīmārı figānumdan benüm **uyanmadı** / Hufte bahtum gibi iy dilber kaçan uyanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 6*). [*uyanmadı, -m, -a, -dı]*

Hvāb-ı gâfletde iken var alagör bñsesini / **Uyanup** hışma gele sen dahı inkār be-gñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4*). [*uyanup, -up]*

uyan: *Gâflet içinde ve olup bitenden habersiz durumda iken gerçeklerin farkına varmaya başlamak, hakikati görmek, gözü açılmak.*

Bir nazar kıl iy şeh-i hüsn-i melāhat Tañriçün / Gel **uyandur** hvābdan ol nergis-i ayyāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 4*). [*uyandur, -dur]*

uyan: *Uyanmak, kendine gelmek.*

Gâflet gözünü açagör **uyan** bu hvābdan / ‘Ālem nümüne çün yiter Efrāsiyāb’dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [*uyan,]*

uyar: *Uyandırmak.*

‘İşk şāhı virdi Mecnñn’a ezel gām tekyesin / Bağrı yağı-y-la **uyardı** çerāğ ol tekyede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [*uyardı, -dı]*

uyhu: *Uyku.*

Āh sevdā-zede olduk gām-ı gñsñlar-ıla / Görmezñz **uyhu** yüzün göz göre kaygular-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 1*). [*uyhu,]*

uyhu: *Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu, uyku.*

Uyhu gelmez gözüme gördüm seni tā h̄vābda / Kanda gitmişdür 'aceb bilsem kanı **uyhu** diyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 4). [uyhu,]

Kara zülfün hevāsından dil ü cān hastadur gāyet / Görinmez çeşmine **uyhu** ölümlü nā-tüvāndur bu (Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 2). [uyhu,]

uyhu gelmez: Gözüne uyku girmek: uyuyamamak, uykusuz kalmak.

Dirîgā düşde daḥ [ol] görünmez / Niçe görine gelmez göze uyhu (Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 6). [uyhu gelmez,]

uyhu yüzün görmezem: Uyku yüzü görmemek. || Uyuyamamak.

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzünü ben senün āh / Görmezem uyhu yüzün zerrece efkārūn-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 2). [uyhu yüzün görmezem, -zem]

uyhudan göz aç: Uykudan göz açmak, uyanık duruma gelmek II gaflet uykusundan uyanmak.

Niçe bir gaflet Muḥibbî aç göz uyhudan uyan / Çün bilürsin kim iḥer her kes ecel peymānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 5). [uyhudan göz aç,]

uyhuya vardum: Uyumak.

Dün gice **uyhuya vardum** meh yüzün gördüm senün / Kāşki kaldurmaya-y-ıdum başımı ol h̄vābdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 3). [uyhuya vardum, -dum]

uyhuyu görmesem: Gözü uyku görmemek, uyuyamamak.

Çeşm-i bīmārına duş oldu bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz 'aceb şimden girü uyhuyu ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 3). [uyhuyu görmesem, -sem]

uyku yüzün görmez: Uyku yüzü görmemek, uyuyamamak.

Gıceler **uyku yüzün görmez** gözüm yıldız sayar / Tālībem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden (Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 2). [uyku yüzün görmez, -z]

uyma: Tābi olmak, ayak uydurmak.

Zāhidā itme naşīḥat kim eşer itmez baña / Pāk meşreb rind olan **uymaz** iñen efsāneye (Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4). [uymaz, -z]

uymış: Aynı şekilde hareket etmek. II Takip etmek.

Kimi ḥalkūn olur ḥulḳı nefīse / Kimi **uymış-durur** nefsi-i ḥasīse (Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 1). [uymış-durur, --durur]

uyu-: Uyku durumunda olmak.

‘Ārızuñ üstinde gördüm ol siyeh müşgînüñi / Didüm ef’îdur **uyur** yatmış gülistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [uyur, -r]

uyu: Uyku durumunda olmak.

Bu Muhibbî **uyumaz** tâ kim göre düşde seni / Şubh olunca gözlerüm tek kimse bî-dâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 5*). [uyumaz, -maz]

‘uzlet itsem: Bir köşeye çekilip toplumdun, insanlardan uzak, yalnız başına yaşamak.

‘Ālemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdıķ görmedüm / ‘**Uzlet itsem** halkdan düşsem ne tañ tehâlara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [‘uzlet itsem, -sem]

uzun: Çok süren, çok zaman alan.

Ķışsa-i hicri hikâyet itmege kaçd eyledüm / İrmedüm pâyânına bildüm anı ĝâyet **uzun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 3*). [uzun,]

Ķışsa-i ĝuşşam **uzun** zülfüñ gibi bir kışşadur / Diñle anı cân-ıla kim söylemem efsâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [uzun,]

uzun gicede: Uzun gece.

‘Ayb eyleme gör zülfüñ añup nâle kılursam / **Uzun gicede** derd-ile bîmâr iñiler âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [uzun gicede, -de]

‘üzv: Organ, vücudun müstakil parçası.

Yan yakıl bir ‘üzv ‘üzvuñdan haberdâr olmaya / Hün-ı dil aksun bu çeşm-i hün-feşânuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [‘üzv,]

Yan yakıl bir ‘üzv **‘üzvuñdan** haberdâr olmaya / Hün-ı dil aksun bu çeşm-i hün-feşânuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [‘üzvuñdan, -uñdan]

Ü

ü ya: Veya, ve yahut.

Okudum yine 'ışkuñ kışşasını / Anı sanman füsün **u ya** fesâne (Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3). [u ya,]

Ol leb mi yâhû müldür yâhûd şārâb-ı kevşer / Yâkût ya 'aķıķ **ü ya** la'l yâhû mercân (Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4). [ü ya,]

üftâde: Âşık, tutkun.

Karşu varsam âh kılsam yakamı çāk eylesem / Hışm ider kılmaz nazar **üftâde** çāker derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3). [üftâde,]

ülfet duta: Yakınlık kurmak, yakınlaşmak, dost olmak.

Kaşd kıldı himmetüm bâzı kanâ'at Kāf'ına / Tâ ki **ülfet duta** 'Ankā gibi varup Kāf-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3). [ülfet duta,]

ümîd: Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, umut.

Çekerem cevri ü cefâñı bu **ümîde** dōstum / Bir gün ola hālüme bakup baña rāhm idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 3). [ümîde, -e]

ümîd-i 'afvı: Bağışlanma ümidi.

İtdüm günâh soñra dönüp tevbe eyledüm / Tutdum **ümîd-i 'afvı** bu yüzüm karasına (Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 5). [ümîd-i 'afvı, -ı]

ümidin kesmez: Olmasını ummaktan vazgeçmek, artık olmayacağını kabul etmek.

Günâhı çok velî kesmez ümidin / Muhibbî sığınur Perverdîgār'a (Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 5). [ümidin kesmez, -mez]

ümîdüm kesmezem: Ümit kesmemek.

Murādumdur şefâ'at senden iy dōst / **Ümîdüm kesmezem** irem murāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 3). [ümîdüm kesmezem, -zem]

ümîdüñ kesme: Ümidini kesmek.

Feth-i bâb ola **ümîdüñ kesme** çünkü derddesin / Gerçi kim derd ü belâ ile ezel perverdesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 1). [ümîdüñ kesme, -me]

ümîdüñ tut: Ümidini korumak.

Ümîdüñ tut ki gele hayruñ ağır / Kaçan kim kurla maşşerde mîzân (Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 4). [ümîdüñ tut,]

ümîz: Ümit, umut, beklenti.

Gözlerüm yaşın şarâb u bagrumı itdüm kebâb / Bu **ümîze** çeşm-i mestüñ göricegiz emri ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 4). [ümîze,]

ümîzüm kesmezem: Ümidi kesmemek.

Bilürem çokdur günâhum başdan aşmışdur velî / Kesmezem lîk ümîzüm rahmet i Ma‘bûd’dan (Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 6). [ümîzüm kesmezem, -mezem]

ümmet: 1. Tayfa, kavim: ümmet-i Arab. 2. Kendilerine taraf-ı bârîden peygamber ba’s olunan cemaat, tayfa: ümmet-i Muhammed (aleyhi's-salâtü ve's-selâm). ümmet-i icâbet ümmetin iman eden kısmı. ümmet-i davet davet edilip de iman etmeyen kısmı.

Rûz-ı maşşerde nidâ cennetden ire **ümmete** / “Hâzihî cennâti ‘adnin fedhulühâ hâlidîn” (Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 4). [ümmete, -e]

ümmîd: Ümit, umut.

Servler çekdüm elifden güller itdüm dâğ-ıla / Sîne bâğını temâşâ kıla bu **ümmîdeyin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 3). [ümmîdeyin, -eyin]

üns dutam: Arkadaşlık etmek.

Mecnûn-şîfat deşt-i gamuñ içre yürüyüp / Ferhâd gibi **üns dutam** kühsâr ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 2). [üns dutam,]

üns idemez: Alışmak.

Ol perîdür bilürem âdem ile **üns idemez** / Lîk yanından anuñ hâlî degül emr-i menân (Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 4). [üns idemez, -emez]

‘ünvân: Bir kitabın veya bir bölümünün, makâle, mektup vb.nin başına yazılan yazı veya kelime, aidiyeti belirten lakap.

Ya haţuñ haţţâtı taħrîr itdi hüsnuñ nâmesin / Ya kaşuñ tuğrâsı yazıldı ol **‘ünvân** üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2). [‘ünvân,]

‘ürvân eyleye: Soymak, çıplak bırakmak || masivaya (Allah dışında kalan her şeye) olan bağılıktan kurtarmak.

Leylî zülfün bu Muhibbî boynına zencîr idüp / 'Aşr ara Mecnûnlayın kendüzün 'üryân eyleye (Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 5). ['üryân eyleye, -ye]

üryân olayın: Soyunmak; dünya bağlarını kesmek.

'Üryân olayın kalmadı başumda ser-püş / Sanmañ ki şikâyet kılayım 'aruñ elinden (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 3). ['üryân olayın, -ayın]

üş: Çokça toplanmak, üşüşmek.

Görseler zülfüñ gamıyla bu dil-i âşüftemi / Küyüñ etfâli **üşüp** dîvâne diyü taşlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3). [üşüp, -(ü)p]

Görseler zülfüñ gamıyla bu dil-i âşüftemi / Küyüñ etfâli **üşüp** dîvâne diyü daşlaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5). [üşüp, -(ü)p]

üş: Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

Hañ mıdur didüm görinen la'l-i mercân üstine / Mûrlar **üşmiş** didiler şekeristân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 1). [üşmiş, -miş]

üst: Hakkında, üzerine.

Leblerinden derdüme dermân n'ola kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi var cehd ide dermân **üstine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4). [üstine, -i, -ne]

üst: Üst, üzeri.

Kanum ile yazdı dîdem bu ruñ-ı zerd **üstine** / Bî-vefâya dil virenler derd alur derd **üstine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 1). [üstine, -in, -e]

üst: Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

Gözleri **üstinde** yāruñ dir gören ebrûların / Şaydın almış iki şahbâz takdı teller başına (Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2). [üstinde, -i, -(n)de]

'Ārızuñ **üstinde** gördüm ol siyeh müşgînüñi / Didüm ef'îdur uyur yatmış gülistân üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3). [üstinde, -i, -(n)de]

üst: Bir şeyin üzeri.

Dilâ rüşen nazar eyle yine sen zülf-i cānāna / Ruñı **üstinde** rüşendür ki kaçdı vardur imāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1). [üstinde, -i, -(n)de]

Dāğlar yir yir ki vardur sînem **üstinde** benüm / Zāğlardur sanasın şahrâda konmuşlar leşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4). [üstinde, -i, -(n)de]

üst: *Beden, vücut, bir kimsenin kendi şahsı.*

Üstüme sâye salan serv-i hürâmândur gelen / Bir yañadan dîdeden cüy-ı firāvândur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 1*). [*üstüme, -üm, -e*]

Didüm ol serv-i kad bālāya karşı / Bırak **üstüme** geh geh sâye karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 1*). [*üstüme, -üm, -e*]

Sâyeñ düşeli **üstüme** ben devlete irdüm / Devlet var-ımış çünki ezel yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [*üstüme, -üm, -e*]

Sala ol serv-i kad **üstüme** sâye / Olur mı tañ baña çarç ola pāye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 1*). [*üstüme, -üm, -e*]

Çün Haq-şinās haq saçar hüccet **üstüme** / Hürşide karşı yakmaya hîç kimse meş'ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 4*). [*üstüme, -üm, -e*]

Göñül virdüm anuñçün sen hümāya / Salasın **üstüme** nāgāh sâye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 1*). [*üstüme, -üm, -e*]

üst: *Üst, üstüne, üzerine.*

Hāl-i miskînün nigārā la'l-i hāndān **üstine** / Noqtalardur ki komışlar şekkeristān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [*üstine, -i, -n, -e*]

Hağ mıdur yā mūrlardur lā'l-i cānān **üstine** / Yāhu bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*üstine, -i, -n, -e*]

Hağ mıdur yā mūrlardur lā'l-i cānān **üstine** / Yāhu bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*üstine, -i, -n, -e*]

Ya hañuñ haññatı tahrîr itdi hüsñüñ nāmesin / Ya kaşuñ tuğrāsı yazıldı ol 'unvān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2*). [*üstine, -i, -n, -e*]

Sinem üzre lāle gibi dāğ-ı hasret yakmışam / Sanki pullar dizmişem bir tahta-i nerd **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 2*). [*üstine, -i, -n, -e*]

Bir kadehle sākıyā şāf eyle dil āyīnesin / Jeng-i gāmdan korkaram bir gün kona gerd **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 4*). [*üstine, -i, -n, -e*]

üst: *Beden, vücut. II Âşığın gönlü.*

Gözlerüm yaşıdur aglar **üstüme** ancak benüm / Anuñ için eylerem aña du'ā çok çok yaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [*üstüme, -(ü)m, -e*]

üst: *"-e doğru", üzeri, karşı.*

Hüsñüñe olmaz muqābil küfr-i zülfüñ dağılur / Rümîler leşker çeke çün kâfiristān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 6*). [*üstine, -i, -(n), -e*]

üst: (beyitte) Üst, yüzey.

Haṭ mıdur didüm görinen la'l-i mercān **üstine** / Mürlar üşmiş didiler şekkeristān **üstine** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2942, Beyit 1*). [üstine, --i, -(n) , -e]

üstād: Öğretici, muallim.

Zulme māyil cevri çok 'aşıklara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden cefā **üstādsın** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2553, Beyit 1*). [üstādsın, -sın]

Bir nefesle mürdeler ihyā ider şīrīn lebūñ / Söz deminde sen Mesīhā'dan bugün **üstādsın** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2744, Beyit 2*). [üstādsın, -sın]

üstād: Öğretici, öğretmen.

Bir lebi şīrīn sevüp Ferhād'am oglandan berü / Kūh-kenlik itmede **üstādam** oglandan berü (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2768, Beyit 1*). [üstādam, -am]

üstād: Far. 1. Öğretici, muallim. 2. Mahir, vukūf-ı tām sahibi.

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz / İster ki ola kāmīl māhir geçe cefāda (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2836, Beyit 8*). [üstāda, -a]

üstād: Üstat, usta, hoca.

'Işk-ıla cān yakmağı pervāne benden öğrenür / Olıcak her müşkil iş āsān olur **üstād-ıla** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2988, Beyit 3*). [üstād-ıla, --ıla]

üstād: Bir ilim ve sanat alanında mahir kimse, usta.

Dāyimā cevri ü cefā fennin okur ol dil-firīb / Ğālibā mihr u vefā öğrenmemiş **üstāddan** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2732, Beyit 2*). [üstāddan, -dan]

Benden örgensin Muhibbî yanmağı pervāneler / Eylemez taḥşīl-i şan'at görmeyen **üstāddan** (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2736, Beyit 5*). [üstāddan, -dan]

üsti: Üstünde, üzerinde.

İki 'aynum arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir **üstindeki** bu kaşumuza (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2838, Beyit 2*). [üstindeki, -n, -de, -ki]

üstinde: Bir şeyin üzeri, sırtı, üstü.

Yollar **üstinde** Muhibbî niçe ḥāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden sorasın (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2679, Beyit 5*). [üstinde,]

üstine: Ek olarak, ilaveten.

Kanum ile yazdı dîdem bu ruḥ-ı zerd **üstine** / Bî-vefâya dil virenler derd alur derd **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 1*). [üstine,]

üstine: Üstünde, üzerinde.

Dil virüp dünyāya harc itme ‘ömür sermāyesin / Ḥvāce-i dünyā gibi cān virme ḳummāş **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 2*). [üstine,]

Ḥāl-i miskīnūñ nigārā la‘l-i ḥandān **üstine** / Noḳtalardur ki komışlar şekkeristān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 1*). [üstine,]

Cān virür ‘aşıkıların şem‘-i cemālūñ göricek / Nite kim pervāneler şem‘-i şebistān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 2*). [üstine,]

Çün vişāl-i yāra māni‘dür dimişler ten daḥı / Bir ḳabādur ‘āriyet iy dil gider cān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [üstine,]

üstine: Üstüne, üzerine.

Ḥāriciler **üstine** dest-i ḳazādan bir okam / Rāfıziler ḳaşdına şemşir-i ḳattālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 5*). [üstine,]

üstine: Arkasına, peşine.

Tutma nāşih ḳavlini cām iç gönül germ eyle sen / Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 3*). [üstine,]

üstine: 1) Üzerine 2) için, sebebiyle.

Ḥālini gördükde didüm lā‘l-i cānān **üstine** / Noḳtalardur ki komışlar şekkeristān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 1*). [üstine,]

Yanmaga ‘aşıkları gelmiş cemāli şevḳine / Nite kim pervāneler şem‘-i şebistān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [üstine,]

Dāğlar yakdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāğlar konmuş-durur san cism-i bī-cān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [üstine,]

Küyūña varsam dimişdüm cānı ḳurbān itmege / Beni öldür durmuşam ol ‘ahd ü peymān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 4*). [üstine,]

Çekse ḥançer gözleri kaçma Muḥibbî karşı var / İki kāfir ḳaşd ider tut bir Müselmān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 5*). [üstine,]

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş **üstine** / Her ne emr itse Ḥudā ko anı sen baş **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 1*). [üstine,]

Her ne kim vire Hüdâ eyle kanâ‘at cān-ıla / Az u çok dime sakın itme nizâ‘ aş **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [üstine,]

Dāğlarla sinemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Kalmadı bir yir koyam bir dāne ḥaṣḥāṣ **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4*). [üstine,]

İy Muhibbî kime baksañ bil anı şun‘-ı Hüdâ / Ta‘na daşın atma gördükde göz ü kaş **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 5*). [üstine,]

‘İşk bāzārında gördüm çağurur dellāl-ı ‘ışk / Kankı ‘aşıkdur gelüp derd ala dermān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 3*). [üstine,]

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevveṣ ḥırış-ıla / Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [üstine,]

Naẓm u eṣ‘āruñ Muhibbî sūz-i Hüsrev‘den ḥaber / Çün virür bir nükte korsañ n‘ola Selmān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 6*). [üstine,]

Görinen zülfeyni mi asılı yāḥū perr-i zāğ / Ya iki ef‘ī gelüp yatmış gülistān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [üstine,]

Çeşmesār-ı çeşmümi kılsañ müşerref iy perī / Bir kadem bassañ gelüp bu çeşm-i giryān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 3*). [üstine,]

Kākülün üzre görenler zülfüni cānā didi / Şāh-ı mārān oturur biñ başlu su‘bān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 5*). [üstine,]

İy Muhibbî gün yüzinde zülf-i yārı dir gören / Sāye salmışdur bulut ḥurşid-i raḥşān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [üstine,]

‘Āriẓūñ üstinde gördüm ol siyeh müşğnūñi / Didüm ef‘īdur uyur yatmış gülistān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3*). [üstine,]

Zülfini gördüm Muhibbî yüzine itmiş niķāb / Sāye salmış san bulut mihr-i dıraḥşān **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [üstine,]

üstine: *Yerine.*

Bu Muhibbî var iken cānā raķibe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd **üstine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [üstine,]

üstühvān: *Kemik.*

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemān ebrū / Şadālar olısar zāhir benüm her **üstühvānumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [üstühvānumdan, -um, -dan]

Üstühvānum görünür ancak olup lāğar tenüm / Segleri agzına almış **üstühvānumdur** gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [üstühvānumdur, -um, -dur]

Ser-i küyuñda ‘ışkuñla Muhibbî ḥāk-i rāh olsa / Vefā büyi gele her dem çürimiş **üstühvānından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [üstühvānından, -i, -n, -dan]

İy hümā-ṭal‘at kerem kıl sāye sal ben ḥākūne / **Üstühvānumı** niçe bir itlerüñ tāraşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 4*). [*üstühvānumı, -um, -ı*]

İy Muhibbî her ne yirde cāy ide sulṭān-ı ‘ışk / Cān u dil ḥākister eyler **üstühvānı** sūhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 5*). [*üstühvānı, -ı*]

üstühvān: Kemik. (*Āşığıñ kemikleri bağlamında*).

Üstühvānum görünür ancak olup lāğar tenüm / Segleri agzına almış üstühvānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 2*). [*üstühvānum, -um*]

Cānda āteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd / **Üstühvānum** her birisi oldı şem‘-i encümen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 3*). [*üstühvānum, -um*]

üstühvān-ı kellesini: Kemikten kafa.

Oldı çün zülfi] gāmyla bu Muhibbî ḥāksār / Mesken itdi **üstühvān-ı kellesini** mār da (*Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [*üstühvān-ı kellesini, -sini*]

üstüme: Üstüme.

Niçe bir idüp ḥavāle **üstüme** gām leşkerin / Niçe bir vīrān idersin uşbu göñlüm ḥānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [*üstüme,]*

üstüme: Üstüme, üzerime.

Kimsenem yok gām şebinde **üstüme** aklar benüm / Yırce gökçe minnetüm var dīde-i ḥün-bāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*üstüme,]*

üzere: Üzerine, üzerinde.

Ğırr olma ḥüsn bünyādına ol āb **üzere**dür / Bir ḥaberdür ‘ākılāna diñle ben dīvāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 4*). [*üzere*dür, -dür]

üzre: Üst, üstünde, üzerinde.

Yār işiginde koma öldür raqīb-i kāfiri / Tīğüñi tā ‘arş **üzre** iy Muhibbî esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*üzre,]*

üzre: Üstünde, üzerinde.

Kanlı yaşumı revān itdüm eyā serv-i revān / Bu umuda kim gelüp ruḥsārüm **üzre** basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 2*). [*üzre,]*

Gören güşında dildāruñ görinen la‘l-i şevvārın / Didi burc-ı şeref **üzre** sa‘ādet aḥteridür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 4*). [*üzre,]*

Gören hâl-i siyâhî 'ârızında / Ki dir 'âc **üzre** beñzer abonûsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2841, Beyit 2*).
[üzre,]

üzre: Üstünde, tepesinde.

Gülşende seçer var mı didüm kıddüñe mânend / Serv **üzre** imiş murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [üzre,]

üzre: Üstüne, üzerine.

Sînem **üzre** gîceler 'ışk âteşidür berķ uran / Gündüzin itmeñ 'aceb dutsa eger dehri düttün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 4*). [üzre,]

üzre: -nın üzerine, -a doğru.

İy dōst kerem eyle ķadem bas yüzüm **üzre** / Kūhl eyleyeyim hāk-i derüñi gözüm **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [üzre,]

İy dōst kerem eyle ķadem bas yüzüm **üzre** / Kūhl eyleyeyim hāk-i derüñi gözüm **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [üzre,]

Şîrîn lebinüñ vaşfın işidüp didi dildâr / Şekkerde melâhat komaya bu sözüm **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 2*). [üzre,]

Yoluñda senüñ şadıķam iy dōst vefâda / Nân u nemeki yimemişemdür dizüm **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [üzre,]

üzre: "Üzerinde" anlamı veren kelime.

Yakalum dâğları yir yir bu cism-i nâ-tüvân **üzre** / Temâşâ itmege hüsñüñ niķe dîde bedîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [üzre,]

üzre: "Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Dîdem **üzre** iy sehî ķâmet gelüp bas bir ķadem / Pāyuña ĩşâr ide ķeşmüm firāvân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 3*). [üzre,]

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / Devlet var-ıñı ķünkü ezal yılduzum **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [üzre,]

'İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña yöneldüm / Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [üzre,]

Vaşf-ı ruķını itdi Muhibbî daķı rengîn / Kimse dimesün söz konabilmez sözüm **üzre** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6*). [üzre,]

Merdüm-i ķemüm niķe bir lâ'ı-i nābuñ şevķıne / Rişte-i müjgānum **üzre** dürr-i eşķüm bağlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 4*). [üzre,]

V

vādī: İki dağ arası veya ova, yer, taraf.

Leylī zülfi haberin düşer-ise iledesin / Āh u vāh-ıla gezen **vādideki** Mecnūn'a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2793, Beyit 4*). [*vādideki, -deki*]

Sa'y it Muhibbī tā bulasın Ka'be-i murād / Düş **vādilere** cehd ile kaç' eyle merhale (*Muhibbī Divanı , Gazel 2930, Beyit 5*). [*vādilere, -lere*]

vādī: Alan, saha // yol, usul.

İy Muhibbī şabra tākāt kalmadı yigdür sefer / Göndere **vādileri** gönlünü seyrān eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2514, Beyit 5*). [*vādileri, -leri*]

vādī: İki dağ arası uzanan arazi.

Düşeli **vādilere** vālih ü mecnūn gibi / Ol beyābān[1] vaṭan eyledi tenhā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*vādilere, -ler, -e*]

vādī-i firkatde: Ayrılık vadisi.

Vādī-i firkatde ben dil kākül-i dilberde āh / İy gam aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 3*). [*vādī-i firkatde, -de*]

vādī-i hayretde: Şaşkınlık vadisi.

Olmış Mecnūnlayın leylī saçuñ āvāresi / **Vādī-i hayretde** bir bī-ār dirler uşta ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2566, Beyit 5*). [*vādī-i hayretde,]*

vādī-i 'ışka düşeli: Aşk vadisine düşmek, aşık olmak.

Vādī-i 'ışka Muhibbī düşeli Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar kuşlar yuvayı n'eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [*vādī-i 'ışka düşeli, -eli*]

vādī-i 'ışka düşersem: Aşk vadisine düşmek, aşık olmak.

Vādī-i 'ışka düşersem dōstlar 'ayb itmeñüz / 'Āşıkam mecnūn olupdur adum oglandan berü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2768, Beyit 3*). [*vādī-i 'ışka düşersem, -ersem*]

vādī-i zulmetde: Karanlık vadi.

Vādī-i zulmetde bu dil kaldı İskender gibi / Teşnelikten virdi cān bulmadı ol bī-çāre su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2772, Beyit 2*). [*vādī-i zulmetde, -de*]

vāh: "Yazık!" anlamında olup üzüntü, keder bildiren bir ünlem.

Åh kim hasret-ile döndi tenüm bir müya / **Vāh** eger ölür-istem irmeden ol meh-rüya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 1*). [vāh,]

vahdet: 1. Birlik, bir olmak: Vahdet-i vücûd. 2. Yalnızlık; tenhâyî: Vahdet-güzîn.

Bulınmaz cidd ü cehd-ile çü **vahdet** / İkilik gitmeye tâ ki aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 3*). [vahdet,]

vā' iz-i nādān: Bilmez vaiz. cahil vaiz. haddini bilmez vaiz.

Vā' iz-i nādān baña 'arz eylemegil cenneti / Kāyil olur mı aña 'ışk-ıla dīzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 2*). [vā' iz-i nādān,]

vaķār u i' tibārumdan: Ağırbaşlılık ve itibar.

Melāmet eyleme zāhid ko aña 'ār u nāmūsı / Düşelden 'ışka ben geçdüm **vaķār u i' tibārumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [vaķār u i' tibārumdan, -umdan]

vakf ider: Bir şeyin tamamını bir amaca adamak, vermek, hasretmek.

Yā yazıldı hüsn-i evrāka ğubārī hatt-ıla / **Vaķf ider** esmā-i hüsnāyı olur ta'vīz-i cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 4*). [vakf ider, -er]

vāķıf ola: Haberdar olma, öğrenme.

Kimdür ki anuñ noķta lebinden haber açā / Bīgāne kaçan **vāķıf ola** rāz-ı nihāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 2*). [vāķıf ola,]

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ hālüne hiç **vāķıf ola** mı ğam bucagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4*). [vāķıf ola,]

vakt: Vakit, zaman.

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Daħı **vakt** olmadı mı zülfüne beni asasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [vakt,]

vakt: Belirlenmiş zaman, belirli zaman.

Tār idüp yaşıñ Muhibbî eyledüñ çün al reng / **Vaķtidür** şimden girü kāmētüñi çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [vaķtidür, -i, -dür]

Niçe yıldur günāhı kār idindüñ / Dilā kıl **vaķtidür** ol kāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 11*). [vaķtidür, -i, -dür]

vakt oldu: *Vakit, saat gelmek.*

Niçeye dek kalasın bu ğaflet uyhusında sen / Aç gözün iy dide oldu vakt iy dil gel uyan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 4*). [*vakt oldu,]*

Yine **vakt oldu** alam rāh-ı muġāmı elüme / Komayam nüş idem ol rıtl-ı girānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [*vakt oldu,]*

vakt oldu: *Vakit olmak; vakti gelmek.*

Niçe bir bülbül gibi feryād idüp gül şevkine / Niçe bir şürüdelik **vakt oldu** kim uslanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 4*). [*vakt oldu,]*

vakt olmadı mı: *Zamanı gelmedi mi?.*

Vakt olmadı mı iy şüh beni yād idesin / Ğuşşadan kurtaruban vaşluñ ile şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*vakt olmadı mı,]*

vakt olupdur: *Zamanı gelmek.*

Dilde olan derd ü miñnet küllı olsun āşikār / İy cefā-hū **vakt olupdur** sīnemi ben yarayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3*). [*vakt olupdur, -updur]*

vakt-ı cemen: *Çimenlik (bahçe) vakti // Eğlence mevsimi.*

Faşl-ı gül **vakt-ı cemen** eyyām-ı şahrādur yine / Mevsim-i iyş ü şafā āvān-ı şahbādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*vakt-ı cemen,]*

vālā: *Baş örtüsü.*

Ger bugün kursa hemān mañv ola irteye deġin / Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi **vālā** lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2961, Beyit 4*). [*vālā,]*

vālih: *Hayran olmak.*

Ĥatı esrārını şı‘rümde anuñçün añaram / Her kim okursa anı **vālih** ü hayrān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 6*). [*vālih,]*

vālih: *Hayran.*

Düşeli vādilere **vālih** ü mecnūn gibi / Ol beyābān[1] vañan eyledi tenhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*vālih,]*

vāmık: *Meşhur Arap aşk hikayesinin erkek karakteri (bkz. Vamık u Azra).*

Gördiler ben mübtelâyı sen perî-ruhsâr-ıla / Yazdılar birisi 'Azrâ biri **Vâmık'dur** diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*vâmık'dur, -'dur*]

Unudıldı **Vâmık** u Ferhâd u Mecnûn kıssası / Söylenür 'âlemde kıssam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*vâmık,]*

Eger Ferhâd u **Vâmık** Vîs ü Mecnûn / Degüldür her biri 'ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [*vâmık,]*

vâmık u ferhâd u kays'ı: *Vamık, Ferhad, Kays.*

Vâmık u Ferhâd u Kays'ı bu Muhibbî dest-gîr / Eyleyelden 'ışk meydânında oldu pehlevân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 5*). [*vâmık u ferhâd u kays'i, -ı*]

vâmık u ferhâd u mecnûn kıssası: *Vamık, Ferhad ve Mecnun'un hikayesi.*

Unudıldı **Vâmık u Ferhâd u Mecnûn kıssası** / Söylenür 'âlemde kıssam düşmişem dilden dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 2*). [*vâmık u ferhâd u mecnûn kıssası,]*

vâmık u mecnûn kıssası: *Vamık ve Mecnun hikayesi.*

Unudıldı Vâmık u 'âlemde Mecnûn kıssası / Olalıdan derd-i 'ışkum 'âlem içre dâsitân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 2*). [*vâmık u mecnûn kıssası,]*

vânum olsun: *Borcum olsun.*

Didüm bir büseñe cân **vânum olsun** / Gel öldür kalmasun bu tende ol deyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 3*). [*vânum olsun,]*

var: *Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.*

Varursam Ka'be-i küyına yâruñ / Bulurdum Merve haqqıyçün şafâ ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 2*). [*varursam, -ur, -sa, -m*]

var: *Gitmek.*

Bu beyt-i dil-ğazîni enhâr vird idinmiş / Yanmaga **vardugında** pervâne nâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3*). [*vardugında, -dugında*]

Ben başladum niyâza dilber de cevri ü nâza / Dimeñ 'aceb **varursam** ger âh u zâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 4*). [*varursam, -ursam*]

var: *Gitmek, ulaşmak.*

Elde dutam komayam dâmânuñı maşşer günü / **Vardugumda** hazrete çâk-i girîbân ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 3*). [*vardugumda, -dugumda*]

var: *Gitmek, ulaşmak.*

Sebzear oldı Muhibbî **vardugında** hatt-ı yâr / İy gözüm merdümü şimden girü nemnâk olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 5*). [*vardugında, -dugında*]

Her kim ki 'âşık olmuş serden geçer ol âhîr / Dimiş bu sözi Manşür **vardukda** dâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 2*). [*vardukda, -dukda*]

Akıt Muhibbî yaşuñ ayagina o servüñ / Ismarla **vardugında** yüz süre pây-ı yâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6*). [*vardugında, -dugında*]

var: *Bulunmakta.*

Sâyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / Devlet **var-ımuş** çünki ezel yılduzum üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [*var-ımuş, --ımuş*]

var: *Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.*

Cân almayınca **varmadı** yol âsitânına / Âsân mıdur öpmege yâ şehriyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*varmadı, -ma, -dı*]

Beni küyuña **vardukça** rakîbüñ men' ider dâyim / Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı kızâsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 4*). [*vardukça, -duk, -ca*]

var: *Elde bulunan her şey. II elinde neyi var neyi yoksa.*

Sanmañ ki beni cânımı cânâna virmezim / Ben bir kulam **varımı** sultâna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*varımı, -(u)m, -ı*]

var: *Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.*

Olur rakîb mâni' küyuña **varabilmem** / Hâk'dan budur murâdum hem göreyim ker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 4*). [*varabilmem, -abilmem*]

var: *(Birin'in yanına)Varmak, gitmek.*

Eger öldür ü ger dirgür muñ' em her ne eylerseñ / Olupdur kıñı' söz açmaz saña **varup** hayâsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 5*). [*varup, -up*]

Kim ki isterse bula âhîr **varup** mañlûbını / Terk-i dünyâ eyleyüp geçmek gerek mañşüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 4*). [*varup, -up*]

var: *(huzuruna) varmak.*

Pâre pâre olmayınca bulmadı zülfine dest / İy gönül bu san'atı öğren **varup** sen şânedan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [*varup, -up*]

var: Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Kişi 'ışık-ıla mecnûn olmayınca / **Vara** lâyiğ degüldür küh-ı Necd'e (Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 4). [vara, -a]

var: (Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Küyuña **varup** yüzün görmek diler 'âşıklañ / Vir zekât-ı hüsnünü kesme o miskînler hañın (Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2). [varup, -up]

Dün harâbâta **varup** meygedede dürd-keşân / Gördüm her birisi her yañaya cür'a-feşân (Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 1). [varup, -up]

İtlerün karşu gelir küyuña **varsam** çağrışup / Dirler iy yâr-ı kadîmî şimdiye dek kandasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4). [varsam, -sa, -m]

Öpdüm lebin **varsam** olur zülfine yakın / Tiryâk olıcak tañ mı duta kişi mâr elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4). [varsam, -sa, -m]

Hâk-i pâyı tütüyâdur gözlerüme iy şabâ / Zahmete girme **varup** gezme Şifâhân illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 3). [varup, -up]

Lâ'l-i nâbuña şebih olduğı için husrevâ / Eyledün görmek heves **varup** Bedağşân illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 5). [varup, -up]

'Ahdine durmaz Muhibbî'yi salar ferdâlara / Beñzer ol meh-rû **varup** görmiş Karaman illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 6). [varup, -up]

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yokdur güzeller içre bilür merhabâ yolın (Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3). [varsam, -sa, -m]

Şem'-veş karşuñda yandugum saña ma'lûm iken / Hâlümü sormak ne hâcetdür **varup** pervânenen (Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3). [varup, -up]

Yüz sürüp pîr-i muğân hıdmetine tutma sakın / Hânkâh içre **varup** zâhid-i mekkâr etegin (Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5). [varup, -up]

Ka'be küyuñı **varup** yine tavâf eyleyüben / Ko Muhibbî kuluñı yoluña qurbân olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 7). [varup, -up]

Ser-i küyuña girmeden yine âheste **varup** / Döymesün bir kılı ol zülf-i sitemkâra be-gü (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2). [varup, -up]

Ka'bedür küyü gelür sürün sürün 'âşıklañ / Ya'ni **varup** virmege qurbânın eyler ârzü (Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3). [varup, -up]

Gözüm gevherlerin her dem alur gönlüm ayasına / Diler îşâr ide **varup** nigâruñ hâk-i pâsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 1). [varup, -up]

Olmaz-ıdı müşterî vaşluñ metâ'ına Muhib / Nağd-i cân-ıla eger **varup** talebkâr olmasa (Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5). [varup, -up]

Kaşdı kıldı himmetüm bâzı kanâ‘at Kâf‘ma / Tâ ki ülfet duta ‘Ankâ gibi **varup** Kâf-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2824, Beyit 3). [varup, -up]

‘Âşık Muhibbî bulsa yiter ol sa‘âdeti / Hâk-i derinde ola muqadder **varup** öle (Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8). [varup, -up]

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyâr eyle / **Varup** cânāneye kul ol sakın şâh-ı cihân olma (Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 2). [varup, -up]

Taň mı haddünde olan hâlüne kâfir dir-isem / Kaşdı ider oda **varup** tapmaga Hindûlar-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 2). [varup, -up]

İy Muhibbî kanda **varup** eylesem da‘vâ-yı ‘ışk / Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdüm ikisi hâzır güvâh (Muhibbî Divanı , Gazel 2859, Beyit 5). [varup, -up]

Varsam kaçan kûyına karşı çıkar bana / Zîra ezel âşinâ idüm ol kilâb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4). [varsam, -sa, -m]

Hergiz vişâli sa‘y-ile girmez Muhibbî çün ele / Her yaña cidd ü cehd-ile **varup** tekâpü eyleme (Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5). [varup, -up]

Karşu çıkar kûyuña **varsam** seg-i kûyuñ / Hâl dili ile hâlümü sorar gelüp dile (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 4). [varsam, -sa, -m]

Bildüm ki **varup** zülfüne berdar olur âhir / Çün virdi gönül bagladı ol saçı sünbüle (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 3). [varup, -up]

Bâz-ı gönlüm tu‘me-i dünyâya meyl itmedi / Şâhbâzı görmemişlerdür **varup** kona leşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 5). [varup, -up]

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cüy-ı Nîl oldı / N’içün ol Yūsuf-ı Mışrî **varup** görmez bulagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8). [varup, -up]

var: Var,mevcut, bulunmakta.

Bilmedüm seni kimün cânānısın / Bu kadar **var** derdümün dermānısın (Muhibbî Divanı , Gazel 2576, Beyit 1). [var,]

var: (Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Küy-ı dilberden cüdâ düşdüm katı âvāreyin / Bir yirüm yok ğayrı andan dahı kanda **varayın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1). [varayın, -ayın]

Dür dişi fikri ile yaşımı seylâb idüben / Akıdup her tarafa **varayım** ummāna degin (Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 4). [varayım, -+a, -(y)ım, -]

Muhibbî lâ‘l-i nâbı hâşretineden / **Varur** her dem mey-i şâhbāya karşı (Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 5). [varur, -(u)r]

Eger bed-nām-ı ‘ışk olsam beni ‘ayb eyleme zâhid / Riyâ vü zerķ-ıla sen salagör **var** şöreti şehre (Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2). [var,]

var: *Bulunmak, mevcut olmak.*

Muhibbî'nün kelâmı dehri tutdı / Eger **var-ısa** eydüñ bir suhen-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 5*). [*var-ısa, --ısa*]

İy Muhibbî hanendenüñ ardınca **vardur** giryesi / Anuñ için dāyimā nā-şādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 9*). [*vardur, -dur*]

var: *"Git, çekil, uzaklaş" anlamında ünlem.*

‘Āşık olan zāhidā eyler melāmet ihtiyār / Sen selāmet ehli ol **var** ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [*var,]*

Haber-i cān u dili **var** der-i dildār be-gü / Bir bir kışşā-i derünü nazār-ı yār be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 1*). [*var,]*

var: *Var olmak. II bulunmamak, mevcut olmamak.*

Ne benüm bahtum uyanuk ne ho yāruñ rahmı **var** / Bu benüm bahtum gibi beñzer aña yār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*var,]*

var: *Bulunma durumu.*

Cevr ü cefāya sundı yine rüzigār elin / **Var** mı cihānda men ‘-ile kimse dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*var,]*

Dehr ara niçe yüz biñ ‘ışk eri **var** / Bir cefā-keş bulunmaya bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 6*). [*var,]*

Gül devri çünki tiz geçer ‘ömr gibidür / Bir hafta **var** tāze ola soñradan sola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 2*). [*var,]*

var: *Bulunma mevcut olma; gerekli olma (soru eki ile "yok" anlamı sağlanmıştır).*

Meclis-i ğamda bu göñlüm olalı nāya şebih / Dem mi **var** hün-ıla pür itmeye çeşmüm kâsesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 4*). [*var,]*

var: *"Haydi! Yap!" anlamında emir bildiren söz.*

Çünki terk itdün Muhibbî'yi dilā **var** fāriğ ol / Ben dañı bilmem seni ne gökde ne hüd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5*). [*var,]*

var: *Bazı özellikleri kendinde bulundurmak, sahip olmak.*

Öldür beni anlar bile tā kim nazaruñ **var** / Kim müdde‘iler bunı görüben hacil olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 3*). [*var,]*

var: *Bulunma durumu, mevcut.*

Şüret-i cânân dilâ âyine-i dilde ‘ayân / **Var-iken** saña hayâl-i hatt u hâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 3*). [*var-iken, --iken*]

Tarz-ı Hüsrev’den degül hâric Muhibbî sözleri / Dehr ara ger **var-ısa** bir dağı Selmân uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 9*). [*var-ısa, -ısa*]

Göñli katı biñ sü’âl itsem dönüp virmez cevâb / Hüsne gırre bir sitemkâr **var** dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 2*). [*var,]*

Şâh-ı gam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine / Nesi **var** kosun nizâ’ı ‘aql çıksun aradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 2*). [*var,]*

Hâk-i pâyı **var-iken** bu çeşm-i hûn-âlüduma / Kühl için añañ baña hergiz Sıfâhân illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 4*). [*var-iken, --iken*]

Gülşen içre ruğlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm **var-iken** bārân döküp saçılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 1*). [*var-iken, --iken*]

Her sözüñde niçe ma‘nî **var** nihân u âşikâr / Ehl-i diller yazup itsünler kitâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*var,]*

Gün yüzine bakmayam cânâ cemâlün **var-iken** / N’eyleyem ‘ıyd ayını iki hilâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*var-iken, --iken*]

Gün yüzine bakmayam cânâ cemâlün **var-iken** / N’eyleyem ‘ıyd ayını iki hilâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [*var-iken, --iken*]

Seyr-i gülşen eylemek uşşâka olmışdur hâram / İy yüzi gül her dem eglence hayâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [*var-iken, --iken*]

Cân meşâmı müşğ ü ‘anberden iñen hazz eylemez / Devr-i zülfünde nigârâ hatt u hâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 3*). [*var-iken, --iken*]

Hâcletindendir görünmez sanki hıızr-ı zinde-dil / Bilmedin hayvân suyn içmiş zülâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*var-iken, --iken*]

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola gam leşkeri / Koma elden bâdeyi bir dem mecâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 5*). [*var-iken, --iken*]

Hîç olur mı bend-i zülfinden hâlâş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pâyuñda ‘iğâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 6*). [*var-iken, --iken*]

Gün yüzine bakmayam cânâ cemâlün **var-iken** / N’eyleyem ‘ıyd ayını iki hilâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*var-iken, --iken*]

Gün yüzine bakmayam cânâ cemâlün **var-iken** / N’eyleyem ‘ıyd ayını iki hilâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [*var-iken, --iken*]

Seyr-i gülşen eylemek ‘uşşâka olmışdur hâram / İy yüzi gül her dem eglence hayâlün **var-iken** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 2*). [*var-iken, --iken*]

Cān meşāmı müşğ ü ‘anberden inen hazz eylemez / Devr-i zülfünde nigārā hatt u hālūñ **var-iken** (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 3). [var-iken, --iken]

Hacetindendür görünmez sanki Hızr’uñ ‘äleme / Bilmedi hayvān suyn içmiş zülālūñ **var-iken** (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4). [var-iken, --iken]

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ğam ‘askeri / Koma elden bādeyi bir dem mecālūñ **var-iken** (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 5). [var-iken, --iken]

Hiç olur mı bend-i zülfinden hālāş olmak anuñ / İy Muhibbî dest ü pāyuñda ‘iķālūñ **var-iken** (Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 6). [var-iken, --iken]

Cān u dil alduñ baña bir büse iķrār eyledūñ / **Var** mı bir mezhebde dönmeķ hiç kişi iķrārdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 4). [var,]

‘Işķuñ egerçi evveli **var** didiler didüm / Kim **var** ki diye irdüm anuñ intihāsına (Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 3). [var,]

Leb-i la‘l-i nigār **var-iken** / İstemez dil vara Bedaħşān’a (Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 5). [var-iken, --iken]

Luţf u keremūñ **vār-iken** ‘ālemde revācı / Olmaga şehā böyle dil-āzār sebeb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 4). [vār-iken, --iken]

var: *Bulunma durumu, mevcut.*

Gülde luţf u servde **var** i ‘tidāl / Cem‘ olupdur cümlesi sende hemīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2567, Beyit 2). [var,]

Ehl-i hālūñ ıztırābı **var** cemālī şevķine / Eydūñüz ol dilber-i ālī-cenāb eglenmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 2). [var,]

var: *"Git, var; gidip de, varıp da" anlamlarına gelerek yapılmaması gereken bir şeyin yapılması durumunda söylenen bir ifade.*

Yüri iy bād-ı şabā hālūmi **var** yāra be-gū / Niçe bir kanum iķer ol gözi hūn-hvāra be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1). [var,]

İy seher yili bu dil derdini **var** yāra be-gū / Yek-be-yek kışsa-i pūr ğuşşamı dildāra be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1). [var,]

Zülf[i] sevdāsı ile bir daħı āşüfteligi / Ola kim ğuş ide **var** hālūñi tekrār be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3). [var,]

Hvāb-ı ğafletde iken **var** alagör büsesini / Uyanup hışma gele sen daħı inkār be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 4). [var,]

Hāk-i şehlerdür tıfillar itdüĝi bāzīçeler / ‘İbret al aç gözüñi **var** seyr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 2). [var,]

var: *(Birinin yanına) Varmak, gitmek.*

İkisinden birin iy dil diseler ihtiyār eyle / **Varup** cānāneye kul ol sakın şah-ı cihān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 2*). [*varup, -up*]

var: *Erişmek, ulaşmak.*

Leb-i la‘1-i nigār var-iken / İstemez dil **vara** Bedaḥşān’a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 5*). [*vara, -a*]

var: *Bulunma durumu, mevcut.*

Göñülde gözde nem **varsa** yoluña ḥarc idem küllī / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*varsa, -sa*]

var: *1-Bulunma durumu, mevcut 2-Gitmek, ulaşmak.*

Kimsenem yok ḡam şebinde üstüme aklar benüm / Yırce gökçe minnetüm **var** dīde-i ḥūn-bāruma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*var,]*

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruḥsāruña / Kim bakar ‘ālemde kim **var** āfītābuñ ‘aynına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [*var,]*

Jeng oldı dil āyinesi hiç **var** mıdur çare didüm / Didi bir ‘ārif **var** mey iç saykal ola āyineye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2896, Beyit 3*). [*var,]*

Egerçi dāḡ ursa lāle sīnesine / ‘Aceb midür ki **var** ‘ışkı cebinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2918, Beyit 2*). [*var,]*

var: *Bulunan.*

Gerçi kim zāhır görünür bu çeşm ü ebrü iy nigār / Līk **vardur** agız ile bili var mıdur gümān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*vardur, -dur*]

Ol melāḥatle leṭāfet sende **vardur** kimde var / Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*vardur, -dur*]

Kamu ehl-i dilānda şevk-i Ka‘be / Bu ben bī-dilde **vardur** zevk-i ol gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2762, Beyit 4*). [*vardur, -dur*]

Dilā rüşen nazar eyle yine sen zülfi-i cānāna / Ruḥı üstinde rüşendür ki kaşdı **vardur** imāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [*vardur, -dur*]

‘İşkda bir ḥāşşa **vardur** şāhları eyler gedā / Şāh-ı Ğaznī pādişāh-iken kul itdi bir kula (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 7*). [*vardur, -dur*]

Muhibbī murḡ-ı dil ancak yaluñuz sanma bend olmuş / Neler **vardur** aransa ger anuñ zülfi duzāḡında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*vardur, -dur*]

var: *Bulunan, olan.*

Her kimüñ ki dīni **var** zāhirdür anuñ kīni yok / Zīrā bir yirde dimişler cem‘ olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [var,]

Bu Muhibbî şî‘rini yārā güzāfin añlama / Şıdķı **var** ıkrār kıl yolunda şādıķdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [var,]

İy dōst ķāmetüñe senüñ biri beñzemez / Bāğ-ı cihānda gerçi **var** şad hezār serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 3*). [var,]

var: *Elde bulunan her şey, sahip olunan şeylerin tümü.*

İdiser āhum Muhibbî **varumı** cümle telef / Bād-ı gerddür uğradı sanki gelüp ħurmenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 5*). [varumı, -(u)m, -ı]

var: *Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.*

Bu riyyālu secdeden kalduramaz zāhid başın / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında **var** bār-ı günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [var,]

var: *Bulunma durumu, mevcut, var ise.*

Mey-ıvōra çünki olmasa gül sāğarı yiter / Bülbül yirine **var** şurāhıde ķulķula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [var,]

var: *Bulunma / mevcut olma.*

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ **var** / İçinde yok Muhibbî gibi miskīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [var,]

Yok-durur hergiz beşerde bu leţāfet sende **var** / Sīne levhine göñül anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [var,]

Gerçi kim her bir işüñ oranı **var** / Hadden aşurduñ cefā vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 2*). [var,]

Yok gülde tarāvet ki **var** ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [var,]

Leblerinden derdüme dermān n’ola kılsam taleb / Her kimüñ ki derdi **var** cehd ide dermān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 4*). [var,]

var: *Bulunma durumu, mevcut olma.*

Sanma ancak bu Muhibbî ‘āşık olmışdur saña / Şad-hezār **var** ‘āşıķuñ ‘ālemde şeyĥ ü şābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 5*). [var,]

var: *Bulunma durumu , mevcut olma.*

Sanma **vardur** bu cihān içre qarār / Şöyle bil bunda yok qarār sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [*vardur, -dur*]

Çeşmi mâhirdür geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi sâhirdür diyen zülfinde de **vardur** füsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [*vardur, -dur*]

Kamu dillerde **vardur** zevk-i Ka‘be / Muhibbî’de velî var şevk-i ol gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [*vardur, -dur*]

Egerçi semmi **vardur** mâr-ı zülfün / Bi-ḥamdillāh lebidür aña dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 4*). [*vardur, -dur*]

Dāğlar yir yir ki **vardur** sīnem üstinde benüm / Zāğlardur sanasın şahrāda konmışlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*vardur, -dur*]

Senün kaşdunda **vardur** katl-i bende / Ben oldum mürde çokdan sanma zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*vardur, -dur*]

Kırarsın bî-güneh ‘aşıklarunı / Meger **vardur** bu hūblar mezhebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 2*). [*vardur, -dur*]

var: Sahip olunan şeylerin bütünü, mal, servet.

Lebünçün kalmadı **varum** bu yolda baş daḥı virdüm / Nitekim mey için müflis ider destārını merhūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 4*). [*varum, -um*]

var: Bulunma durumu, mevcut olma.

Kamu dillerde vardur zevk-i Ka‘be / Muhibbî’de velî **var** şevk-i ol gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [*var,]*

var-: Gitmek.

Üstāda **varsa** dilber fenn-i vefāya bakmaz / İster ki ola kāmīl māhir geçe cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 8*). [*varsa, -sa*]

var-: Gitmek, ulaşmak.

La‘l-i nābuḥdur düşüren gönlümü peymāneye / **Varmasam** gönlüm gözüm açılmaya meyḥāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 1*). [*varmasam, -ma, -sa, -m*]

var-: Elde bulunan her şey, varlık || varlığının sebebi olan Sevgili: cānân-ı azîz.

Benüm **varum** bu ancak baş u cāndur / Komışam çokdan anı rāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 4*). [*varum, -(u)m*]

var-: Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak. || Gitmek.

Başımı kaç'ı ideyin tâ gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ **varmaga** āsān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 3*). [*varmaga, --mak, --a*]

var-: *Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak.*

Ka'be-i kūyına **vardum** cān-ıla / Bilmedüm iy dil ki anuñ qurbānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 3*). [*vardum, -du, -m*]

Deyre **vardum** bulımadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāhūd andasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [*vardum, -du, -m*]

Bir kadeh meyle benüm çün gönlümi hoş eyledi / Yüzimi hāk itmege **vardum** hārābāt ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [*vardum, -du, -m*]

var iken: *Varken.*

Süz-i Hüsrev **var iken** şî'r içre her dem hāşılıñ / İy Muhibbî sen hayālāt-ı Kemāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 5*). [*var iken,]*

İy Muhibbî sîm-i eşküm rüy-ı zerdüm **var iken** / Fāriğ olsam tañ mıdur ger dirhem ü dînārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 5*). [*var iken,]*

Güş it Muhibbî şî'rini eş'ār-ı gayra bakma gel / Bülbül şadāsı **var iken** hācet degül şavt-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 5*). [*var iken,]*

La'l-i nābuñ **var iken** 'āşık zülālî n'eyesün / Mü miyānuñ fikr iden özge hayālî n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [*var iken,]*

Meyl itmeye la'lüñ **var iken** bu dil-i hāsta / Başdan başa 'ālem tolu şehd ü şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2749, Beyit 3*). [*var iken,]*

Bu Muhibbî **var iken** cānā raķibe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercih eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [*var iken,]*

var mı: *Var mı (yok)?.*

Dimāğın 'ālemüñ pür itdi zülfüñ / Hıřā'da **var mı** böyle müşg-i āhü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [*var mı,]*

Bir gice didi düşüñe gireyim diler misin / Çeşmüm didi **var mı** bu 'ālemde hıvāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 3*). [*var mı,]*

var mı: *Mevcut mu?.*

Gülşende şecer **var mı** didüm kaddüñe mānend / Serv üzre imiş murğ işidüp didi ki bu bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 4*). [*var mı,]*

Cefā vü cevri çekmiş **var mı** bence / Nite kim yok güzeller içre sence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 1*). [*var mı,]*

var mîdur: *Var mıdır?*

Gerçi kim zâhir görünür bu çeşm ü ebrû iy nigâr / Lîk vardur agız ile bili **var mîdur** gümân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*var mîdur,]*

Var mıdur bir gîce ya gündüz Muhibbî hastanuñ / Semege başı irüp nâlesi semmâk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [*var mîdur,]*

var ola: *"Yaşa, sağ ol" anlamında hayır dileme sözü.*

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdâlara / Ancak cefâ in ‘âm ider **var ola** bu ihsân ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6*). [*var ola,]*

vara gele: *Gide gele.*

Kalmadı yüzüm **vara gele** yâr işigine / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [*vara gele,]*

varak-ı inşâ: *Yapılmış sayfa.*

Hûn ile yazdı meger şî ‘r-i Muhibbî’yi yine / Eyledi elde dutar bir **varak-ı inşâ** lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*varak-ı inşâ,]*

varalum: *(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.*

Çekelüm Allâh Allâh ceyš-i İslâm / **Varalum** Ḥaḳ müyesser ide Rîm’e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 3*). [*varalum,]*

varan: *Erişen, ulaşan, vâsıl olan.*

Maḥabbet şehrine **varan** belâ derbendine ugrar / Ḥaber benden soruñ benden ki çok gördüm o râhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 3*). [*varan,]*

Ka ‘be-i küyuña **varan** ‘âşıkı kurbân eyle / Kaşd ider ḥayra girür her kişi bayram olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 4*). [*varan,]*

varın yoğın: *Varım yoğunu.*

Dil dehânuñ yâdına **varın yoğın** ḥarc eyledi / Ol sebebendür ki geçdi bûd-ıla nâ-büddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [*varın yoğın,]*

var-ısa: *Varsa, var ise.*

Şî ‘r içinde Muhibbî akrânuñ / **Var-ısa** sunsun el sunam niçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 7*). [*var-ısa,]*

varlıg: *Varlık, mevcudiyet.*

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yârı ben / **Varlığı** terk itmeyince bulmadum dildârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*varlığı, -ı*]

varlık: *Vücut, maddi varlık.*

Aradum **varlıkla** hergiz görmedüm ol yârı ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildârı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*varlıkla, -la*]

varma: *Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.*

Zülfinüñ büyi ‘âlem mu‘aţtarken bugün / **Varmasun** şimden girü kimse Hıten’den canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [*varmasun,]*

varmaz: *"Ulaşamaz, gidemez, erişemez, vâsıl olamaz." anlamlarına gelen bir ifade.*

Varmaz isem kûyuña lîk buña kâni‘ gönül / Sen güzeller şâhını tâ göre bir kez dürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 4*). [*varmaz,]*

Hâk-i deriyle gözlerümi rüşenâ ider / **Varmaz** Muhibbî kimsene hergiz şabâ yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*varmaz,]*

Kaçar mektebe **varmaz** tıfl olanlar / ‘Aceb dil tıflı dâyim mektebinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 3*). [*varmaz,]*

varsa: *Gitmek, ulaşmak.*

Varsa Muhibbî kapuña cân tuhfe iltür / İtseñ kabül n’ola bu kemter kemineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 5*). [*varsa,]*

Küyına **varsa** gönülüm olmak diler melâmet / Varur mı ‘âşık olan hîç [i]‘tibâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 4*). [*varsa,]*

varsun: *"varsın öyle olsun, umursama" manasındadır.*

Tek almasun diline zâhid melâmet ehlin / Dârü’s-selâm içinde **varsun** selâmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [*varsun,]*

varumı virdüm: *Varlığını adamak.*

Döştlar bir büsesin aldum dil ü cân naqdine / **Varumı virdüm** kamu ol tuhfe-i merğüb içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 2*). [*varumı virdüm, -düm*]

varuñı: *Elde bulunan her şey.*

Varuñı ħarc it bugün iy dil yime dünyā ġamın / Kimse başa çıkmadı çıkmayısar devrān ile (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2990, Beyit 2). [*varuñı*,]

varur: Erişmek, ulaşmak.

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh şāhid yiter / Kanda **varursa** ikisi ‘ışkuma ħāzır güvāh (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2797, Beyit 5). [*varursa*, -sa]

varur mı: Ulaşıyor mu?.

Küyına varsa gönülüm olmak diler melāmet / **Varur mı** ‘āşık olan hīç [i]‘tibāra karşı (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2782, Beyit 4). [*varur mı*,]

Zāhid sen ol salāmet ben olmuşam melāmet / ‘Āşık **varur mı** herġiz nāmūs u ‘āra karşı (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2783, Beyit 2). [*varur mı*,]

vaşak: Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve turnakları keskin, kürkünden yararlanan, yırtıcı bir hayvan.

Ĥāme-i ‘ışkuñ niġārā bir ħarāret virdi kim / Ol ħarāret yok semūr-ile **vaşak** sincābda (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2980, Beyit 6). [*vaşak*,]

vaşf: Nitelik, özellik, ayrıcalık.

Şirīn lebinūñ **vaşfın** işidüp didi dildār / Şekkerde melāhat komaya bu sözüm üzre (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2842, Beyit 2). [*vaşfın*, -ın]

vaşf: (Bir şey veya kimsenin) Durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etmek, övmek.

Şafādan çāk ider ġonca yakasın / Añarsam gül yüzüñ **vaşfın** nesīme (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2981, Beyit 3). [*vaşfın*, -ı, -n]

vaşf: (Ar.) Hāl, hususiyet, özellik.

Gül yüzü **vaşfında** didi Muhibbî bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūrīde-ġüyādur yine (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2825, Beyit 6). [*vaşfında*, -ı, -n, -da]

vaşf kılsa: Tarif etmek, övmek.

Niġarī **vaşf kılsa** bu Muhibbî / Gözi yaşın döker mānend-i jāle (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2864, Beyit 5). [*vaşf kılsa*, -sa]

vaşf-ı ħālüm: Bir kimsenin veya şeyin durumu, hāli. II Āşığın içinde bulunduğu kötü durum.

Yine ruşsārum üzre **vaşf-ı ħālüm** / Gözüm taħrīr ider ħün-ı cigerle (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2985, Beyit 3). [*vaşf-ı ħālüm*,]

vaşf-ı ruhını: (sevgilinin) yüzünün tasviri.

Vaşf-ı ruhını itdi Muhibbî dahı rengîn / Kimse dimesün söz konabilmez sözüme üzre (Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 6). [vaşf-ı ruhını, -ını]

vaşiyyet eyledi: Öldükten sonra ne yapılmasını istediğini bildirmek.

İy Muhibbî işidüp ahvâlümü çübân-ı ışık / Eyledi baña vaşiyyet câme-i peşmînesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 5). [vaşiyyet eyledi, -di]

vaşl: 1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

İster Muhibbî vaşlını salar anı ferdâlara / Ancak cefâ in'âm ider var ola bu ihsân ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 6). [vaşlını, -ını]

vaşl: (Ar.) Kavuşma, birleşme.

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ yücedür / Rîsmân-ı âhdan itdüm ben aña nerdübân (Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3). [vaşla, -a]

Bulunmaz vaşla çün çäre kalup hier içre bî-çäre / Olup 'âlemde âvâre dil-i nâçâr-ıla eglen (Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 3). [vaşla, -a]

Vaşla tâlib oldı dil irişdi hierân âh âh / Katı müşkildür bile âsân [u] düşvârî çeke (Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 3). [vaşla, -a]

vaşl: (Sevgiliye) kavuşma.

Du'â eyle ola vaşlı müyesser / Du'âlar müstecâb olur seherde (Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 2). [vaşlı, -ı]

'Aceb vâşlı müyesser ola mı âh / Meger âhum ire aña semâda (Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 4). [vâşlı, -ı]

vaşl: (sevgiliye) kavuşma, ulaşma.

Vaşluñı istedüğüm ger ola yanuñda günâh / Dil-i dîvâneme bakma beni ma'zûr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 5). [vaşluñı, -u, -ñ, -ı]

vaşl: Kavuşma, ulaşma.

Dest-i hierândan şikâyet idem iy sultân-ı hüsn / Şevketüñ efvân ola vaşluñla ger dâd idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 2). [vaşluñla, -uñ, -la]

Harc kıl dil nakdini yâruñ dilersen vaşlını / Bil ki cân virmek gerek bu yolda bâzâr isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4). [vaşlını, -ını]

Vaşlını ummak Muhibbî dil-rübānuñ key bedî / Bunı kim gördi gedâyı hem-ser oldı şāh-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2790, Beyit 5). [vaşlını, -ını]

vaşl: (Sevgiliye) kavuşma, ulaşma.

Talebden hālî olma iste **vaşlın** / İrişesin ola kim irde giçde (Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 2). [vaşlın, -(i)n]

vaşl gencini: Kavuşma hazinesi.

Vaşl gencini eger bulsam anuñ olmaz ‘aceb / Bu gönül vîrānesi döndi ħarābuñ ‘aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 2). [vaşl gencini, -ni]

vaşl umarsın: (Sevgiliye) Kavuşma ümidi.

Vaşl umarsın ol şeh ü sen bir gedā / Tavır-ı ‘ağıldan meger dîvānesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 6). [vaşl umarsın, -arsın]

vaşla irgürgil: Ulaştırmak, kavuşturmak.

Vaşla irgürgil bugün salma beni ferdalara / İre mi ol va‘deye bu ‘ömr-i kütāh-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 2). [vaşla irgürgil, -gil]

vaşl-ı cānān: Sevgiliye kavuşma.

Vaşl-ı cānān isteyenler gam yimezler cān için / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān için (Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1). [vaşl-ı cānān,]

vaşlı ile: Kavuşması ile.

Belā-yı hicre cān virdüm Muhibbî / Ki oldum **vaşlı ile** āşinā ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 5). [vaşlı ile,]

vaşl-ı yāra: Sevgiliye kavuşma.

Vaşl-ı yāra bulmadum bir çāre çok sa‘y eyledüm / Bārī diñ naqqāşa naqşın baña taşvîr eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 3). [vaşl-ı yāra, -a]

vaşlına ire: Kavuşma anına erişmek.

Diler her kes ki ‘āşıkdur ire vaşlına ma‘şūkuñ / Murādum senden iy meh-rū hemān ancak nigāham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 6). [vaşlına ire,]

vaşluñ ābın: Kavuşma suyu.

Gelüp agzuma damzur **vaşluñ ābın** / Gelüpdür cān-ı şırīnüm tutaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 3*). [*vaşluñ ābın,]*

vaşluñ diler: (*Sevgiliye*) kavuşmayı arzulamak.

Ķāni´ olmaz küyuña **vaşluñ diler** bī-çāre dil / Hīçe almaz cenneti ´ışk-ıla dīdār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 5*). [*vaşluñ diler,]*

Diler vaşluñ suyn germ oldı bu dil / Nite kim sebzeler bārāna teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 6*). [*vaşluñ diler,]*

vaşluñ ile: *Kavuşmanla.*

Vaqt olmadı mı iy şūh beni yād idesin / Ğuşşadan kurtaruban **vaşluñ ile** şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*vaşluñ ile,]*

vaşluñ metā´ına: *Kavuşma malı, sermayesesi.*

Olmaz-ıdı müşterī **vaşluñ metā´ına** Muhib / Naqd-i cān-ıla eger varup talebkār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 5*). [*vaşluñ metā´ına, -na]*

vaşluña irmek-içün: *Kavuşmak, birleşmek, bir araya gelmek.*

İrmek-içün vaşluña harc eyledüm cān naqdini / Ārzū-yı vuşlatuñdur beni qallāş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 2*). [*vaşluña irmek-içün, --içün]*

vaşluñ-içün: *Kavuşmak için.*

Vaşluñ-içün gözlerüm harc itdi dünyā mālını / Alımadum bī-baḡā-y-ımış anı bu māl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 2*). [*vaşluñ-içün,]*

vaṭan: *Bir kimsenin doğduğu, yaşadığı yer, memleket.*

Ğam geldi yine kişver-i dilde **vaṭan** ister / Hālī ideyim gönlümi ger hāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*vaṭan,]*

vaṭan: *Toprak, yurt, memleket.*

N´içün itmezsin gelüp iy dōst bir yirde qarār / Hāne eyle gāh cān gāhī dil-i vīrān **vaṭan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 4*). [*vaṭan,]*

vaṭan dutalı: *Yurt edinmek.*

Dutalı ´ışkuñ şehā bu sīnem içinde vaṭan / Leşker-i ğamdur bu dil mülkini vīrān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [*vaṭan dutalı, -alı]*

vaṭan eyledi: *Yurt tutmak, yer edinmek, yerleşmek; bağlanmak, ayırlamamak.*

Düşeli vādilere vālih ü mecnūn gibi / Ol beyābān[1] **vaṭan eyledi** tenhā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 2*). [*vaṭan eyledi, -di*]

vaṭan tutaldan: *Yurt edinmek, yerleşmek; gönül vermek.*

Mihrūn vaṭan iy dōst tutaldan dil içinde / Rūşen görünür gün gibi ‘ışkum il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 1*). [*vaṭan tutaldan, -aldan*]

ve: *"Hem" anlamında bağlaç.*

Esirūndür eger ‘aql u eger dil / Ğulāmuñdur eger cān u **ve** ger ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 3*). [*ve,]*

Gerekdür şî‘rde ola deķāyık / **Ve** illā her kişi dir şî‘r-i sāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 5*). [*ve,]*

ve lîkin: *Ama, fakat, lakin.*

Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yok meh-rū / **Ve lîkin** ortalarında ‘aceb nā-mihribāndur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2753, Beyit 3*). [*ve lîkin,]*

ve yāhūd: *Veyahut, yahut, veya, ya da.*

Bu Muhibbî sözi gevher mi **ve yāhūd** billūr / Okıyup taḥsîn aña biribirinden fark ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 5*). [*ve yāhūd,]*

vecde geldi: *Kendinden geçmek, coşkunluk yaşamak.*

Görüp ebrūñı gōñlüm geldi vecde / Hemān-dem itdi dil mihrāba secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 1*). [*vecde geldi, -di*]

vecde geldi: *Kendinden geçecek kadar coşmak, bir şey karşısında sonsuz heyecan duymak, esrimek.*

Lebūñ zîkr eyledüm dil geldi vecde / Kaşuñ mihrābın añdum kıldı secde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 1*). [*vecde geldi,]*

vech: *Çehre, yüz.*

Sevdümse seni hışmuña iy yār sebep ne / Kılmak beni bu **veche** güneḥķār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 1*). [*veche, -e*]

vech-ile: *Şekilde.*

Tek şarāb olsun sıfāl-ıla bugün mey-ḥvāreye / Yig gelür her **vech-ile** ol sāgar-ı Cemşid'den (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3*). [*vech-ile,]*

vech-ile: Şekilde, surette.

Kim ola göre anı virmeye dil / Özini eylemiş bir **vech-ile** zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4*). [*vech-ile,]*

vefā: Vefā.

Virür 'ālemde bir kes yok ḥaber yāruñ **vefāsından** / Velī şekvā şikāyet çok iden cevri ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*vefāsından, -sın, -dan]*

vefā: Sevgi bağıllığı, sadakat.

Bugün gülzār-ı 'ālemde cefā vü derd ü miḥnet çok / İştmedüm ki bû almış ola kimse **vefāsından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 3*). [*vefāsından, -sından]*

vefā: Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağıllık ve sadakat.

Sevdüğünün her kişi ister vefāsına ire / Ben cefāsın isterem hergiz **vefāsın** istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*vefāsın, -sın]*

vefā: Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağıllığı.

Her kim iderse meyl bu dehrün **vefāsına** / Lāzım gelür ki ugraya āḥir cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2819, Beyit 1*). [*vefāsına, -s, -ı, -n, -a]*

vefā: Sadakat, sevgi bağıllığı, sözünde durma.

Yoluñda senün şādıkam iy dōst **vefāda** / Nān u nemeki yimemişemdür dizüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*vefāda, -da]*

vefā: Ar. bağıllık, sadakat.

Gösterüp evvel **vefā** āḥir baña kıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı şādık sanıban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*vefā,]*

Gerçi isterdüm **vefā** ammā ider cevri ü cefā / Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ ḥurdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 2*). [*vefā,]*

Vefādan 'ārısın kāmil cefāda / 'Aceb olmaz karı dünyā çü zensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [*vefādan, -dan]*

İnen incinme iy gönülüm ölürsin gūşış-i ḡamdan / Güzellerden **vefā** gelmez meşeldür mā-teḡaddemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 1*). [*vefā,]*

İy Muhibbî benî-âdemde **vefâ** kalmadı hîç / Sen de Mecnûn-şıfat tut yûri taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [vefâ,]

Döstüm senden **vefâ** mihr ummasun ‘âşıkıların / Key katı dîvânelikdür meyva ummak bidden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 2*). [vefâ,]

İy Muhibbî umma dünyâdan **vefâ** / Kime itmişdir **vefâ** bu pîre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [vefâ,]

Mâh-rûlarda Muhibbî çün bilürsin yok **vefâ** / Ya ne sergerdân idersin bu dil-i âvâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [vefâ,]

İy dîde pendüm dut benüm nezzâre-i rû eyleme / İy dil **vefâdan** arı dur meyl-i o bed-ğû eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 1*). [vefâdan, -dan]

Niçe yıldur señekdür bu Muhibbî / **Vefâ** tavkın n’ola kılsañ kılâde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 5*). [vefâ,]

vefâ: Bağlılık.

Eger bû almayam bir dem **vefâ** ol gülsitânumdan / Şu deñlü eyleyem bülbül helâk ola figânumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 1*). [vefâ,]

İy Muhibbî mâh-rûlarda **vefâ** emr-i muhâl / Añlaram ebleh anı ‘ömr-i vefâdar isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 5*). [vefâ,]

Mâh-rûlarda mihr kalmadı dünyâda **vefâ** / İkisinden fâriğ ol iy dil kırnağ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 2*). [vefâ,]

vefâ: Bağlılık / sadâkat.

Vefâ gelmezse iy dünyâ ‘aceb mi çünki sen zensin / Yudup bir loğma eylersin cihân halkın bir evrensın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [vefâ,]

Vefâ umdukça görindi cefâlar / Sitârem şüm[a] beñzer tâli ‘üm dün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 2*). [vefâ,]

vefâ ‘ahdin: Vefa sözü.

Her kim ki **vefâ ‘ahdin** ider ‘ahdine turmaz / Yir nân u nemek haqqını ol dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [vefâ ‘ahdin, -n]

vefâ bilmez: Vefa saymak.

Her kim cefâ vü cevriñi bilmez anuñ vefâ / Öldürseler ger anı ğazâdur ‘azâb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 4*). [vefâ bilmez, -mez]

vefâ bilse: Vefa saymak.

Cevr ü cefâñı bilse Muhibbî vefâ ne tañ / Mu‘tādum ezel çekmege cevır ü cefâya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 5*). [vefâ bilse, -se]

vefâ büyü: Vefa kokusu.

Ser-i küyuñda ‘ışkuñla Muhibbî hâk-i râh olsa / **Vefâ büyü** gele her dem çürimiş üstühvânından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 5*). [vefâ büyü,]

vefa eylemedi: Verilen sözü tutmamak.

Aldanma sakın dehr iki yüzlü münâfık / Kimseye **vefa eylemedi** uşbu zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4*). [vefa eylemedi, -medi]

vefâ görmedüm: Sadakat, ilgi, bağıllık görmek. || Bir kimseden iyilik, lütuf görmek, sevgiliden iyi muamele, yakınlık görmek.

Egerçi görmedüm senden vefâ ben / Velî çekdüm kapuñda yüz cefâ ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [vefâ görmedüm, -düm]

vefâ görmiş-durur: Bir kimseden iyilik, lütuf görmek; sevgiliden iyi muamele, yakınlık görmek.

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefâ dildârdan / Kim **vefâ görmiş-durur** bu çarh-ı kec-reftârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2738, Beyit 1*). [vefâ görmiş-durur, -miş-durur]

vefâ gösterüp: Vefa göstermek, muhabbet ve dostlukta bulunmak.

Göñlin alınca Muhibbî’ye **vefâ gösterüp** âh / Pes neden soñra dönüp cevır[i] firāvân olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 5*). [vefâ gösterüp, -üp]

vefâ idem: Vefa etmek.

Bu Muhibbî’ye **vefâ idem** didüñ itdüñ cefâ / Kavlüñe tur döstum gel ‘ahd ü peymanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 5*). [vefâ idem, -em]

vefâ itmez: Vefa göstermek.

Virme dehre dil sakın itmez vefâ ol ‘ākıbet / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ hândân geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [vefâ itmez,]

vefâ itmişdir: Sadakat göstermek, sevgi bağıllığını sürdürmek; ilgi göstermek, mutlu etmek.

İy Muhibbî umma dünyâdan vefâ / Kime itmişdir vefâ bu pîre-zen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 5*). [vefâ itmişdir, -mişdir]

vefâ kılam: Sevgiyi, dostluğu sürdürmek.

Dir **vefā kılām** baña ammā ki durmaz ‘ahdine / Bilürem ol cevri çok nā-mihribānumdur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2552, Beyit 4*). [*vefā kılām, -am*]

vefā vü mihrüni: *Sevgi ve bağlılık.*

Baňa gönderme **vefā vü mihrüni** gel iy şanem / Tek cefādan bu dilüm maḥrüm olup zār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [*vefā vü mihrüni, -üni*]

vefāsı yok: *Vefası yok II sözünde durmama.*

Bilür iken yok vefāsı yine dil virmek nedür / Bu cihān içinde kim var ise nādān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*vefāsı yok,]*

vefāsı yok: *Vefasız, sadakatsiz, sevgi bağlılığı göstermeyen.*

Hālīn ‘arz itse Muhibbî rahm kılmazsın aña / İy **vefāsı yok** nedür bunca tegāfüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [*vefāsı yok,]*

vefāsına ire: *Vefasına ermek.*

Sevdüğünün her kişi ister **vefāsına ire** / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 3*). [*vefāsına ire, -e*]

vefāyı görmek: *Bir kimseden iyilik, lütuf görmek; sevgiliden iyi muamele, yakınlık görmek.*

Vefāyı görmek isterseñ Muhibbî māh-rülardan / Şikāyet itmeyüp dāyım rızā göster cefāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 5*). [*vefāyı görmek, -mek*]

velī: *Ama, fakat.*

Virür ‘ālemde bir kes yok ḥaber yāruñ vefāsından / **Velī** şekvā şikāyet çok iden cevri ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*velī,]*

velī: *"Ama, fakat, lakin, şöyle ki" anlamlarına gelen Farsça bir bağlaç.*

Nedür iy zāhid-i ḥod-rev ṭarīk-ı ‘ışka inkāruñ / Saña rüşen iderdüm ger **velī** gāyetde gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [*velī,]*

Feraḥdan kalmadı bir fūls-i aḥmer / **Velī** ğamla tolu genc-i firāvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 2*). [*velī,]*

‘İşk-ıla gerçi yāruñam ğamla **velī** bīmāruñam / Ger diyesin ğam-ḥvāruñam ğamdan çi bāk iy nāzenīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*velī,]*

Baňa göstermez yüzün gerçi ki ol sīmīn beden / Eksük itmez gönderür dāyım **velī** derd ü miḥen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [*velī,]*

Bilürem çokdur günāhum başdan aşmışdur **velī** / Kesmezem līk ümīzüm rahmet i Ma‘būd’dan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2603, Beyit 6*). [velī,]

Taş ışığın şubh olunca niçe yıl bālīn idüp / Ney gibi inle **velī** kimse fiğānuñ duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 3*). [velī,]

Ol kemān ebrū şıfat gönderse tūr-i ğamzesin / Sīneden geçsün **velī** bagruñda kanuñ duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 5*). [velī,]

Degüldür ‘aşıka müşkil ölürse günde yüz biñ kez / **Velī** müşkil budur ayru düşe sevgüli yārından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [velī,]

Kamu dillerde vardur zevk-i Ka‘be / Muhibbī’de **velī** var şevk-i ol gū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2760, Beyit 5*). [velī,]

Zekāt-ı hūsnini in‘ām kılmış / **Velī** göstermedi hergiz baña rü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 4*). [velī,]

Açar dil dirler çayır çemençün / **Velī** sensüz letāfet yok çemende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 5*). [velī,]

Günāhı çok **velī** kesmez ümidin / Muhibbī sığınur Perverdigār’a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2903, Beyit 5*). [velī,]

Egerçi serv için bālā dimişler / **Velī** kıddüñ yanındadır miyāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2905, Beyit 4*). [velī,]

Nāzını tab‘-ı nigāruñ gördüm āhenden katı / İtmedi āhum eşer itdi **velī** sengīn taşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2967, Beyit 2*). [velī,]

Egerçi gitdi dil elden **velī** sultān-ı ‘ışk oldı / Ğam u ğuşşa vezīr olmuş anuñ solıyla sağında (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [velī,]

velī olmak: *Allah dostu olmak.*

Egerçi gördüñ ol yāruñ cefāsın / **Velī olmak** gerek iy dil hāzerle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2985, Beyit 2*). [velī olmak, -mak]

velīkin: *Ama, fakat, lakin, şöyle ki, çünkü.*

Egerçi zāhirā baksañ bugün şāhib-külāham ben / **Velīkin** kūy-ı ‘ışk içre bir avuç hāk-i rāham ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [velīkin,]

velī: *Ama, fakat.*

Egerçi görmedüm senden vefā ben / **Velī** çekdüm kapuñda yüz cefā ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [velī,]

velīk: *Ama, fakat.*

Zülfî hevâsı tül-i emeldür başumda âh / Kıldum taleb **velîk** bulımadum aña râh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*velîk,]*

verâ: *Arka, art, öte.*

Bu Muhibbî yitüre tâ‘at u zühd ü **vera** ‘ı / İç diyü yâr işâret ide ebrûlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*vera ‘ı,]*

verâ-yı pîşe-i ğamda: *Gam ağacının ardı.*

Verâ-yı pîşe-i ğamda biz ol pelengüz kim / Hâlâş bulmaya düşse neheng dāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 2*). [*verâ-yı pîşe-i ğamda,]*

verd-i cināna: *Cennetlerin gülü.*

Bülbül-i şürıdeyem ol gülsitāna görmeden / Kim kulakdan ‘aşıkam **verd-i cināna** görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 1*). [*verd-i cināna, -a]*

verd-i gülden: *Gül.*

Verd-i gülden daħı nāzüksin dile cevr eyleme / Āhum odından toludur çün zemîn ü āsümān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [*verd-i gülden, -den]*

verzide: *İşlenmiş, ustalaşmış.*

Bî-sütün‘dan muħkem iken iy Muhibbî küh-ı ğam / Kühkenlik san‘atında ben daħı **verzideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 5*). [*verzideyin, -yin]*

veysel karan’sın: *Veysel karani.*

Koma elden sakın ‘ışkuñ mecāzın / Diyeler tā saña **Veysel Kāran’sın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 9*). [*veysel karan’sın, -’sı’sinn-’sın]*

vezir: *Vezir, sadrazam.*

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı ‘ışk oldum / **Vezirüm** ğam olup eşkümlü yürür bir sipāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [*vezirüm,]*

vezir: *Askeri ve idari yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sahip kimse.*

Egerçi gitdi dil elden velî sultān-ı ‘ışk oldı / Ğam u ğuşşa **vezir** olmuş anuñ solıyla sagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 2*). [*vezir,]*

vir: *Vermek.*

İy Muhibbî şî'rümün ma'nāsını fehm eylemez / **Virmesem** nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 5*). [*virmesem, -me, -se, -m*]

İy Muhibbî şî'rümün ma'nāsını fehm eylemez / **Virmesem** nādān eline tañ mı bu dīvānı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 7*). [*virmesem, -me, -se, -m*]

Qabūl eyledūn iy dil cihānı bilmedin oñ / Cevābı niçe **virürsin** bu iltizāmumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2847, Beyit 3*). [*virürsin, -ür, -sin*]

Saçuña dil **vireliden** benefşe / İrem dir kendin ider deste deste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 2*). [*vireliden, -eli, -den*]

Tīmār-ı ğamı **vireliden** şāh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ ḥāşıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 2*). [*vireliden, -eli, -den*]

vir: 1. Vermek.

Kūyuña varup yüzün görmek diler 'āşıklaruñ / **Vir** zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*vir,]*

Bugün mağrūr olup dime iletdüm başa ben 'ışkı / Ḥaber virmedi **virmez** de kimesne intihāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 3*). [*virmez, -mez*]

Ḥāk-i pāna **virsel**er bil bī-bahādur bu cihān / Ḥāk-i rāḥuña olupdur iki çeşmüm sürmedān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 1*). [*virsel, -se, -ler*]

Muhibbî cān viren dirler lebinden buse alurmuş / Nedür bir cān eger biñ cān **virürem** tek hemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 7*). [*virürem, -ür, -em*]

Büşe-i la'l-i lebinün kem bahāsıdur eger / **Virsel**er ser-cümleten İrān u Tūrān illerin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2630, Beyit 5*). [*virsel, -se, -ler*]

Kime şîr ü şeker **virseñ** dökersin 'ākıbet kanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler Ehremensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 4*). [*virseñ, -eñ*]

Destine mestāne çeşmün dōstum ḥançer **virüp** / Qalb-i 'uşşāk-ıla her laḥza savaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 2*). [*virüp, -üp*]

Baña kūyı saña firdevsi zāhid / **Virürseñ** virmeyem Ḥuld-ı berīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 4*). [*virürseñ, -ürseñ*]

vir: Bağışlamak, ihsan etmek.

Gāhī cevrüñe cefā gāhī sitem gāhī elem / Kime **virilmiş** bular mecbūr dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2562, Beyit 5*). [*virilmiş, -il, -miş*]

Dilā bir büsesin şey'u'llāh eyle / Eger **virmezse** de dervāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 4*). [*virmezse, -mez, -se*]

Muhibbî her ne kim **virdiyse** dünyā / Alur aldanma āḥir ol ḥasīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 7*). [*virdiyse, -di, -y, -se*]

Ezelden 'ışık olup kışmet **virildi** cānuma hayret / Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş hîç naşîbüm âh
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4*). [*virildi, -il, -di*]

vir: *Vermek II Değişmek.*

Sanmañ ki beni cānumı cānāna **virmezın** / Ben bir kulam varumı sultāna **virmezın** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2583, Beyit 1*). [*virmezın, -mez, -in*]

La'l-i lebüne kim bahā dünyā harācıdur / Hāḳḳā ben anı mülk-i Bedaḥşān'a **virmezın** (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2583, Beyit 4*). [*virmezın, -mez, -in*]

Baña yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin zemîne birin de āsümāna **virmezın** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2583, Beyit 5*). [*virmezın, -mez, -in*]

Buldı Muhibbî çünkü işigüñ gedālğın / Īrān'a degül bel bile Tūrān'a **virmezın** (*Muhibbî Divanı , Gazel
2583, Beyit 6*). [*virmezın, -mez, -in*]

vir: *Vermek, feragat ederek başkasına bir şeyi bırakmak.*

Baña kūyı saña firdevsi zāhid / Virürseñ **virmezın** Huld-ı berîne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 4*).
[*virmezın, -mez, -in*]

vir: *(Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek.*

Göñlini virdi Muhibbî cān daḥı **virse** sezā / Ne için bakardı anuñ gibi bir kamer-veşe (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2921, Beyit 6*). [*virse, -se*]

vir: *Teslim etmek.*

Nişār it gevher-i çeşmüñ irerseñ pāy-ı dildāra / Muhibbî lāyıḳı budur **virsin** cānı ḳurbāna (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2817, Beyit 5*). [*virsin, -esin*]

vir: *(Allah tarafından) bahş etmek, sunmak, ihsan etmek.*

İctināb eyle sakın şerr itme fikrūñ ḥayr ola / 'Aḳl **viridi** Hāḳ saña akı karadan seçesin (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2594, Beyit 2*). [*viridi, -di*]

vir: *(Gerekenin yapılması için) Teslim etmek.*

Çünkü **virildi** Hūdā'dan şefḳat itmek Aḥmed'e / Hāşa şefḳatden Muhibbî bendesin maḥrūm ide (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2966, Beyit 6*). [*virildi, -il, -di*]

vir: *"Vermek" || Bahşetmek, bağışlamak.*

Şām-ı miñnetde Muhibbî key katı dil-ḥastedür / Çıkmadın cānı lebinden gel **vir** ol bīmāra su (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2772, Beyit 6*). [*vir,]*

İy tabībüm hastayam **vir** baña bir şāfī cevāb / Hālūme eyle nazar bir kez meded elṭāf-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2824, Beyit 4*). [*vir,]*

Ġamzeñ eger ki öldüre **vir** la ‘lūñ agzuma / Dirgür bu mürdeyi yine bir tāze cāñ-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*vir,]*

vir: "Vermek" || *Bahşetmek, ihsan etmek.*

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter / Hār eline gül gibi gel **virme** dāmānuñ sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2709, Beyit 3*). [*virme, -me]*

Muhibbī rāyegān söz gevherini / Sakın **virme** bilen alur bahāya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2845, Beyit 5*). [*virme, -me]*

vir: "Vermek" || *Bağışlamak, Allah'ın kullarına ihsanda ve lütufta vulunması.*

Olup dil-teşne aldanma cihāna / Ölürseñ saña **virmez** bir içim su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2761, Beyit 3*). [*virmez, -mez]*

Gözüm yaşına ġarḳ iken bu ‘ālem / Muhibbī yandı **virmez** bir içim su (*Muhibbī Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [*virmez, -mez]*

Her ne kim **vire** Hudā eyle ḳanā‘at cān-ıla / Az u çok dime sakın itme nizā‘aş üstine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2883, Beyit 3*). [*vire, -e]*

Hudā **vire** teraḥḥüm ol civāna / Ya şabr u ṭāḳatı bu nātüvāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2928, Beyit 1*). [*vire, -e]*

vir: "Vermek"; *bağışlamak, bahşetmek* || *Allah'ın kullarına lütuf ve keremi.*

Gel dirīġ itme Muhibbī‘den zekāt-ı ḥüsnüñi / Saña bu ḥüsni **viren** Perverdigār‘uñ ‘ışḳına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*viren, -en]*

vir: "Vermek"; *bağışlamak, bahşetmek.* || *Allah'ın kullarına lütuf ve keremi.*

Mürde idüm bir haberle tāze cān **virdüñ** baña / Eyledüñ bu ḥasta göñlüme devā gerçek misin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2694, Beyit 2*). [*virdüñ, -dü, -ñ]*

‘Işḳ şāhı **virđi** Mecnün‘a ezel ġam tekyesin / Bağrı yağı-y-la uyardı çerāġ ol tekyede (*Muhibbī Divanı , Gazel 2966, Beyit 4*). [*virđi, -di]*

vir-: *Vermek.*

‘Uşşāḳdan yüzüñ çevtürürsin revā mıdır / İslām içinde **virmeyesin** bir selāmı sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2712, Beyit 3*). [*virmeyesin, -me, -y, -e, -sin]*

vir-: *1. Vermek.*

Her ne söz kim söyledüñ bir bir haķikatden haber / **Vire** mi gönlin mecāzīye günāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2720, Beyit 5*). [*vire, -e*]

‘ Aceb nāzūk ‘ aceb şīrīn dehendür / Meger süd diyü şekker **virdi** dāye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2845, Beyit 4*). [*virdi, -di*]

vir-: *Bağışlamak, ihsan etmek.*

Sundum hezār ‘ acz-ile dildāra zār elin / Ammā ki baña **virmedi** bir kerre yār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [*virmedi, -me, -di*]

Virüp Şīrīn yolına cān-ı şīrīn / Hezārān āferīn ol küh-kende (*Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 4*). [*virüp, -üp*]

Bir büsemi biñ cāna **virem** dimiş iken āh / Bilsem ki dönüp soñra inkār sebep ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2979, Beyit 3*). [*virem, --em*]

vir-: *Feda etmek, bağışlamak, vermek.*

Ka ‘bedür kūyı gelür sürün sürün ‘ aşıkıları / Ya ‘ni varup **virmege** kırbānın eyler ārzü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 3*). [*virmege, -mege*]

Virüp cān u dili bir büsesine / Ne kanlar yutmuşam ikrār olunca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [*virüp, -(ü)p*]

vir-: *"Vermek"; bağışlamak, bahşetmek. || Allah'ın kullarına lütuf ve keremi.*

Virmedi tā görmeyince luţf bir ‘ arif didi / Evvel alup dil sakın soñra sitemkār olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2569, Beyit 4*). [*virmedi, -me, -di*]

Şi ‘rümüñ kim kıymetin bilür aña ‘ arz iderem / Şi ‘rini çün rāyegān **virmedi** Selmān kimseye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2941, Beyit 6*). [*virmedi, -me, -di*]

vīrān eyleyen: *Yıkmak, bozmak.*

Dutalı ‘ işkuñ şehā bu sīnem içinde vaţan / Leşker-i ğamdur bu dil mülkini **vīrān eyleyen** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2631, Beyit 3*). [*vīrān eyleyen, -yen*]

vīrān idersin: *Yıkmak, harab etmek.*

Niçe bir idüp havāle üstüme ğam leşkerin / Niçe bir **vīrān idersin** uşbu gönüm hānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2649, Beyit 3*). [*vīrān idersin, -ersin*]

vīrān olsun: *Yıkılmak, harap olmak.*

Niçe bir hāne-i dil cevr-ile **vīrān olsun** / Ya niçe tīr-i cefādan yüregüm kan olsun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*vīrān olsun, -sun*]

vīrāne- Harabe, harap olmuş yer. II birinci dizedeki gönül yıkmak deyimini bağlamında aşığın gönlü.

Genc-i vaşlı gayr yirde arama / Sende ara iy gönül **vīrānesin** (Muhibbī Divanı , Gazel 2581, Beyit 9).
[vīrānesin, -(s)i, -n]

Gönlümün **vīrānesin** luṭf eyle ābād eylegil / Gözlerüm yaşını Dicle eyledüm Bağdād-içün (Muhibbī Divanı , Gazel 2629, Beyit 2). [vīrānesin, -(s)i, -n]

vīrāne: Harap, harap olmuş mahal.

Gönlümün **vīrānesin** iy dōst ma'mūr eylegil / Ka'be yapmakça dimişlerdür yapan dil hānesin (Muhibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 2). [vīrānesin, -si, -n]

Arayup dilde buldum genc-i 'ışkı / Olur **vīrānede** ekşer define (Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 4).
[vīrānede, -de]

vīrāne: (Harap, perişan, dertli, meftun olan aşığın) Gönül.

Naḥçivāndur ki sanur gönlümü **vīrāne** görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Aras'a (Muhibbī Divanı , Gazel 2974, Beyit 5). [vīrāne,]

vīrāne: Harap, yıkık; üzgün, perişan. Aşığın gönlü.

Yār ister çün Muḥibbī ola bu gönlün ḥarāb / Ko yıkılsun hergiz ol **vīrāne** ma'mūr olmasun (Muhibbī Divanı , Gazel 2724, Beyit 5). [vīrāne,]

vīrāne: Harabe (gönül).

İy Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i vişāl / İste gönlünde bulursın geçme sen **vīrāneden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2617, Beyit 5). [vīrāneden, -den]

Ḥızr suyun ister iseñ istegil meyhāneden / Çıkma bir dem tālib iseñ gence sen **vīrāneden** (Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 1). [vīrāneden, -den]

vīrāne olsam: Yıkılmak, harabe olmak.

Ehl-i 'ışka hoş gelür olmak bugün rüsvā-yı ḥalk / Genc-i vaşlın isteyüp olsam ne tañ vīrāne ben (Muhibbī Divanı , Gazel 2624, Beyit 2). [vīrāne olsam, -sam]

vird idinmiş: Sık sık ve devamlı okumak.

Bu beyt-i dil-ḥazīni enhār **vird idinmiş** / Yanmaga vardugında pervāne nāra karşı (Muhibbī Divanı , Gazel 2783, Beyit 3). [vird idinmiş,]

vire mi: Vermek. II Değişmek.

Her işi eyleyen çü odur ihtiyār anuñ / Hiç **vire mi** irādeti sultān olan kula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 4*). [*vire mi,]*

viril: *Bağışlanmak, ihsan edilmek.*

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ‘ışkı nüş itmek / **Virildi** saña da zāhid yiyesin ḥabb-ıla afyūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*virildi, -di]*

virme: *Gösterme, yaşatma, uğratma! anlamlarına gelen temenni sözü.*

Yiter katlūme tūr-i ḡamzeñ āḥir / Niḡārā destūne gel **virme** rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*). [*virme,]*

virmez: *Vermek | ihsan etmek, bağışlamak.*

Sanmañ ki beni cānumı cānāna **virmezim** / Ben bir kulam varumı sultāna **virmezim** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 1*). [*virmezim, -in]*

virmezim: *Vermemek.*

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle dil / Gül ruḡlaruñı ḡurşid-i raḡşāna **virmezim** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 2*). [*virmezim,]*

Sürme ideyin gözlerūme iy şabā getir / Ḥāk-i derini küḡl-i Şifāḡān’a **virmezim** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 3*). [*virmezim,]*

virsel: *(birine bir şeyi) vermek/bağışlamak.*

Alma bu dünyā metā‘in **virsel** bir ḡabbeye / Giçesin lā-būd sen andan ol daḡı seden geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 6*). [*virsel, -seler]*

virür mi: *Verir mi! (Vermez).*

Muḡibbî ḡāk-i pāyuñ efser itdi / **Virür mi** anı tāc-ı cevherine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 5*). [*virür mi,]*

vīs: *Vis ü Ramin mesnevisinin kadın kahramanı.*

Eger Ferḡād u Vāmıḡ **Vīs** ü Mecnūn / Degüldür her biri ‘ışk içre bence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2876, Beyit 4*). [*vīs,]*

visāl: *Buluşma, yāre kavuşma, vuslat.*

Şöyle mūnis oldu hicrūñle senūñ bu ḡasta dil / İstemez bir dem cüdā olmak **vişāli** n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 2*). [*vişāli, -i]*

Ärzü itme **vişâlin** iy Muhibbî fâriğ ol / Sen gedâsın bir alender ol o sultn-ı cihn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2698, Beyit 5*). [*vişâlin, -in*]

Göceler tâ şub bîdr ol **vişâlin** kıl taleb / Müstecb olur dualar dim temcdden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 4*). [*vişâlin, -in*]

Vişlin isteyüp şey-lillh itsem / Salar durmaz beni ferdya karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2771, Beyit 4*). [*vişlin, -in*]

visl: (*Sevgiliye kavuşma*).

Sen arm itdn **vişln** beni marm eyleyüp / Ben yoluda cn virüp kanum hell itmen neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [*vişln, -ü, -n*]

Vişln istedm hicr oldu aşıl / Tama olmasa olmaz-ıdı tamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 4*). [*vişln, -ü, -n*]

Hergiz **vişli** say-ile girmez Muhibbî çn ele / Her yaa cidd ü cehd-ile varup tekp eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 5*). [*vişli, -i*]

vişl-i yara: (*Sevgiliye kavuşma*).

Çn **vişl-i yara** mn dr dimişler ten daı / Bir abdurariyet iy dil gider cn üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 4*). [*vişl-i yara, -a*]

viy: (*Ve ey*).

İy pdişh-ı sn **viy** usrev-i zamn /aşklarnı eyle kapuda gel imtin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 1*). [*viy,]*

vü: (*"Ve" bağlacı*).

Ger zlfn eger zlf-i dil-viz ise iy dst / Hem ayd-ı bel baa **vü** hem zencr-i cnn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*vü,]*

Yr hemn zlfi-y-ile kkl hemn / ışsa hemn uşsa **vü** mşkil hemn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*vü,]*

Zlfine dinz cevr ü cef **vü** sitem itsn / Sir gzi de fitne **vü** şb-ı hemm itsn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*vü,]*

Zlfine dinz cevr ü cef **vü** sitem itsn / Sir gzi de fitne **vü** şb-ı hemm itsn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [*vü,]*

Bin kan ierse amzesi şh **vü**fiye / Başdan kırarsalemi kimdr dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 3*). [*vü,]*

Göreyim att-ı kfirn ir / Gelüp imna **vü** sepd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 5*). [*vü,]*

Dōstum luṭf u vefā **vü** mihrden ībā ider / Līk cev̄r ü sitem ḡulm u cefādur aña ḡū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [vü,]

Dirsin Muḡıbbī pāk dilem [ü] pāk dāmenem / Ya dilde **vü** ya ḡırḡaya dāḡ-ı ṡarāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [vü,]

Çāk-i girībān idüben ‘ıṡḡ-ıla dāmāna degin / ‘Āṡıḡ u āṡüfte **vü** dīvāne **vü** rüsvā lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2955, Beyit 3*). [vü,]

Geh medrese **vü** ḡāḡ maḡām-ı meygede baña / Bu aralıkda kalmıṡa eydüñ ṡevāb ne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2958, Beyit 5*). [vü,]

Eḡdükçe cefā dehrini boynunu eger ah / Bī-çāre **vü** ser-geṡte **vü** ḡam-ḡvāre benefṡe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 2*). [vü,]

vü: " Ve" baḡlacı.

Okudum ḡüsnin kitābın bakmadan ḡāl ü ḡaṡa / Müṡta‘īdem bakmaz oldum noḡṡa **vü** i ‘rāba ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2510, Beyit 6*). [vü,]

Eṡḡüm sıpehin çekdi **vü** āḡın ‘alem itdi / Żabṡ itdi ḡönül memleketin derün-ıla bīrün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [vü,]

‘ıṡḡ hemān dōst hemān dil hemān / Cev̄r hemān girye **vü** ḡālet hemān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2542, Beyit 2*). [vü,]

İy lebi ḡonca **vü** ḡül ‘ārız u ṡīrīn dehenān / İy boyı serv-i sehī sünbül sīmīn zeḡanān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [vü,]

‘Āṡıḡuñ bīḡāne oldı **vü** raḡībūñ āṡinā / Bu meṡeldür dōstum ḡıç ḡayr gelmez yāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [vü,]

Dāmānuma yapıṡdı yine küyuñ itleri / Eski ḡuḡūḡı añdı **vü** hem āṡinā yolın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [vü,]

Kopdı sandılar kıyāmet kalkdı yirden nice baṡ / Küy-ı dilberde olan bu nāle **vü** feryāddan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2736, Beyit 4*). [vü,]

Yaraṡur kılsañ niyāz ehline nāz / ḡüy kılma tek cefā **vü** cev̄ri sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [vü,]

Naḡl ḡaddüñ sidre **vü** tūbādan olmiṡken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv ya ṡımṡādsın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [vü,]

Bāde **vü** ṡaḡn-ı çemen sāḡī-i ḡül-fām olsa / Ruḡı ḡül saḡları sünbül ḡözi bādām olsa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2789, Beyit 1*). [vü,]

Göz ucındandır belā **vü** derd ü miḡnet çekdüḡüm / Serzeniṡ itmek revā mı sīne içinde dile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [vü,]

Göz ucındandır belā **vü** derd ü miḡnet çekdüḡüm / Serzeniṡ itmek revā mı sīne içinde dile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2837, Beyit 3*). [vü,]

İçdi Muhibbî meygedede cür‘a-i lebûñ / Kalmadı aña medrese **vü** meyl-i hñkñh (Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 5). [vü,]

Dāmānı elümde **vü** girībanum elinde / Raħm eyle didüm yār-ı cefakāra sevişme (Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5). [vü,]

Çek cevr ü cefā **vü** berr-i muğaylān belāsını / Āsān görine saña bu çendān merħale (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 3). [vü,]

Çāk-i girībān idüben ‘ışk-ıla dāmāna degin / ‘Āşık u āşüfte **vü** dīvāne **vü** rüsvā lāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 3). [vü,]

İy şüh-ı Türk cevr ü cefā **vü** ‘itāb ne / Dāyim bu dil-ħasteye itmek ‘azāb ne (Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 1). [vü,]

Egdükçe cefā dehrini boynunu eger ah / Bī-çāre **vü** ser-geşte **vü** ğam-ħvāre benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 2). [vü,]

İy Muhibbî şükr kıl derd ü belā **vü** miħneti / Göñlüme tapşurdılar düşdi emānāt ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 7). [vü,]

vü yā: Veya, veyahut.

İy Muhibbî dileme büse **vü yā** mihr ü vefā / Aña ‘āşık mı dinür anda eger kām olsa (Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 5). [vü yā,]

vü yāhūd: Veyahut, veya.

Bilmedüm şekker midür la‘lūñ **vü yāhūd** engübīn / Zāhir olurdu baña görsem anı ‘ayne‘l-yakīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1). [vü yāhūd,]

vücūd: Beden, cisim, varlık.

Beni maħv eyledi ‘ışkuñ **vücūdundan** eşer hergiz / Görinmez kim nazār kılsa hemān bir dūd-ı āham ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 3). [vücūdundan, -um, -dan]

vücūd: Beden.

Şöyle yan kim nār-ı ‘ışk-ıla **vücūduñdan** eşer / Kalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4). [vücūduñdan, -u, -n, -dan]

vuşlat: (وصلت) i. (Ar. vuşlat) Sevdiğine kavuşma.

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-miħribān ħādrin / Kim ister vuşlata **vuşlat** gerekmez aña cān ħādrin (Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1). [vuşlat,]

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-miħribān ħādrin / Kim ister **vuşlata** vuşlat gerekmez aña cān ħādrin (Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 1). [vuşlata, -a]

Göreyim ben seni āhir girīban-çāk tā dāmen / Baña māni´ olur **vuşlat** deminde pīrehensin sen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2659, Beyit 3*). [*vuşlat,]*

Men´ ider **vuşlat** deminde vāmını / Arada çāk ola tızcek pīrehen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2737, Beyit 2*). [*vuşlat,]*

vuşlat: (*Sevgiliye*) *kavuşma, ulaşma.*

Hastayam gāyet meger **vuşlat** gele feryāduma / Tā hayāta irişe bu cān-ı sergerdān-ı men (*Muhibbī Divanı , Gazel 2523, Beyit 3*). [*vuşlat,]*

Vuşlat lezīz gerçi ki kand u nebātdan / Beñzer şaḥīḥ hicrde zehr-i helāhile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [*vuşlat,]*

Vuşlat egerçi kand-i nebātdan lezīzdür / Beñzer didiler hicr de zehr-i helāhile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [*vuşlat,]*

Geçmedin ´ömr-i ´azīz cid kılam cehd idüben / **Vuşlat** el vire alam genc-i nihānı elüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2949, Beyit 2*). [*vuşlat,]*

Çehre-i cānān görünmez perde olmışdur teni / **Vuşlat** el virmez aña cismiyle cāndan geçmeye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2998, Beyit 2*). [*vuşlat,]*

vuşlat deminde: *Kavuşma vakti.*

Araya girse eger **vuşlat deminde** pīrehen / Tañlaram ol dem hemān-dem pīrehen çāk olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 4*). [*vuşlat deminde,]*

vuşlat içre: *Vuslatta.*

Vuşlat içre n´ideyim āh bana māni´ olur / Cānum üzre bu tenüm beñzede pīrāhenüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 2*). [*vuşlat içre,]*

vuşlat-ı cānān: *Sevgilinin vuslatı, sevgiliye kavuşma.*

Vuşlat-ı cānān gerekse kıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḥsa bu olmaz müyesser bir kurı sevdā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [*vuşlat-ı cānān,]*

Dime ḥālüm n´olisardur ḥasret-i cānān ile / **Vuşlat-ı cānān** bulunmaz illā terk-i cān ile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 1*). [*vuşlat-ı cānān,]*

vuşlat-ı cānān: *Sevgiliye kavuşmak.*

İy Muḥibbī´ işk ara terk itmeyince cān u ser / **Vuşlat-ı cānān** muḳarrer girmez ele rāyegān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 5*). [*vuşlat-ı cānān,]*

vuşlat-ı cānāneden: *Sevgiliye kavuşma.*

Tekye kılsun bu riyā ile ko zāhid zūhdine / Hāşa kim nevmīz olam ben **vuslat-ı cānāneden** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [*vuslat-ı cānāneden, -den*]

vuslat-ı dilber: *Sevgiliye kavuşma.*

Cān eyle fedā tā bulına **vuşlat-ı dilber** / Terk eyle Muhibbī saña cānāne gerekse (*Muhibbī Divanı , Gazel 2997, Beyit 7*). [*vuşlat-ı dilber,]*

vuşlatuñ aşına: *Kavuşmanın aşısı.*

Vuşlatuñ aşına çok katma bu hicrūñ milhīn / Katar-ısañ anı oran-ıla kat aşumuza (*Muhibbī Divanı , Gazel 2838, Beyit 3*). [*vuşlatuñ aşına,]*

Y

yā: *Peki ya?*

‘Ām iken hürşid-veş luţfuñ cihāna nürdan / Saklanursın **yā** nedendür bu dil-i mehcürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 1*). [*yā,*]

yā: *Arap alfabesindeki "Ya" harfi.*

Yā yazıldı hüsn-i evrāka gubārī hatt-ıla / Vaqf ider esmā-i hüsnāyı olur ta‘vīz-i cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 4*). [*yā,*]

Metn-i hüsne **yā** yazılmış iy Muhibbî hāşiye / Kim bunuñ fehminden ‘āciz ‘ākl u fehm ü hurredān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5*). [*yā,*]

yā: *"de / da" anlamını katan bağlaç.*

Eşk-i çeşmidür Muhibbî’nün **ya** bagrı kanıdur / Läleler sanmañ görinen dāmen-i kühsārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 6*). [*ya,*]

yā: *Belki.*

Sīnede gören elifler dir ki ‘ışkuñ bebridür / **Yā** peleng-i mīşedür dāğ-ıla pür-hālem bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 3*). [*yā,*]

yā: *Yahut da.*

Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ğam tasasın / **Ya** niçe bir içeyim derd-ile miñnet kāseseñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 1*). [*ya,*]

Yüzinde güller açılmış kızılı agı ag olmuş / İrem gülzārıdur güyā **ya** güllerüñ tarıdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [*ya,*]

yā: *O hâlde, öyleyse.*

Mār zülfi leblerinden yüzünü döndürmedi / **Yā** nedendür mār çün dirler kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [*yā,*]

yā: *"de / da" anlamını katan bağlaç.*

Gül yüzüñ devrinde gönüm gül ‘izārı n’eylesün / Kılmayup bülbül gibi **yā** āh u zārı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 1*). [*yā,*]

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ‘ışk / Dūd-ı āhum **ya** çıkup çarhı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*ya,*]

Yok dehānından dilā fikri muhāl itmeñ neden / **Ya** dönüp müy-ı miyānından hayāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*ya,*]

yā: Yay.

At müjeñ tırını durma çün katı **yadur** kaşuñ / Sîne şahrāsında kıldum anuñ içün dil nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 4*). [*yadur, -dur*]

Katı **yadur** kaşlarına kimsene el sunmasun / Hāşıl olmaz hāşılı ancak ta‘abdur zürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*yadur, -dur*]

‘İşk yayı katı **yadur** degme kes el urmasun / Sor baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pılten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*yadur, -dur*]

yā: Ya da, veyahut.

Küyuñ içre āteş-i ‘işkuñ beni n’eyçün yakar / **Yā** neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*yā,]*

yā: "Peki, iyi, ama, fakat" anlamında bağlaç.

Eydür Muhibbî pāk-dil ü pāk-dāmenem / **Ya** bu görinen hırkada dāğ-ı şārāb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2958, Beyit 6*). [*ya,]*

yā: Yahut, veya, ya da.

Dişi mi yig-durur **ya** dürr-i şehvār / ‘Aceb beñzer mi ki fülful o hāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2*). [*ya,]*

yā: İşte.

Hübān hezārāndur hezār birdür hemān maqşud-ı men / Şad pāre olsam tīg-ıla gelür bu dilden **yā** suhen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 1*). [*yā,]*

Cān almayınca varmadı yol āsitānına / Āsān mıdur öpmege **yā** şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*yā,]*

yā: Ok yayı (sevgilinin kaşları bağlamında).

Çeşm hemān tır hemān **ya** hemān / Sîne hemān nāle cerāhat hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 4*). [*ya,]*

İşitdüm ok u **ya** meylin idermiş tıfldur dilber / İdeyim dilden āhum ok bu kıddüm de kemān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 4*). [*ya,]*

yā: "Yoksa" anlamında kullanılan bir bağlaç.

Görinen hātı mıdur **yā** fitne-i āhir zamān / Yaħu kāfir leşkeridür zāhir olur nāgehān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [*yā,]*

Leb-i dilber mi yigdür **ya** piyāle / Yañağı rengi mi yig yoħsa lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*).
[ya,]

yā: "ya da" anlamında bağlaç.

‘Ārız mıdur yāhūd meh **ya** āfitāb-ı tībān / Kākül midür yāhūd zülf **ya** sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [ya,]

‘Ārız mıdur yāhūd meh **ya** āfitāb-ı tībān / Kākül midür yāhūd zülf **ya** sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [ya,]

Mihrāb-ı ‘āşıkandır yāhūd haṭṭ-ı maḥabbet / Yāhūd kemān-ı Rüstem **ya** ebrūvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 2*). [ya,]

Kāş olsam şem‘-i ḥüsne yanmaga pervāne ben / **Ya** saçı zencirine Mecnūnlayın divāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [ya,]

Yüzünde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesīhā-dem / Bu hüsn-ile bu ḥulḳ-ıla Ḥüseyn ü **yā** Ḥasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [yā,]

Şimdi bildün sini bu ḥüsne-ile perī-zādsın / Ya nihāl-i tāzesin **ya** serv **ya** şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [ya,]

Naḥl kaddūn sidre vü tībādān olmışken bülend / Kim-durur saña diyen kim serv **ya** şimşādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 4*). [ya,]

yā: "ya da, yoksa" anlamlarında bağlaç.

‘Ārız mıdur bu cānā **ya** āfitāb-ı raḥşān / Sünbül midür **ya** kākül **ya** zülf-i ‘anber-eḫşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [ya,]

‘Ārız mıdur bu cānā **ya** āfitāb-ı raḥşān / Sünbül midür **ya** kākül **ya** zülf-i ‘anber-eḫşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [ya,]

‘Ārız mıdur bu cānā **ya** āfitāb-ı raḥşān / Sünbül midür **ya** kākül **ya** zülf-i ‘anber-eḫşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [ya,]

Ya Türk [ü] **ya** Mogoldur yagma içinde māhir / Kāfir mi çeşm **ya** mest-i gāret-girān-ı İmām (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [ya,]

Ol leb mi yāhū müldür yāhūd şārāb-ı kevşer / Yākūt **ya** ‘aḳīḳ ü **ya** la‘l yāhū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [ya,]

Ḥaṭ mıdur **yā** mürlardur lā‘l-i cānān üstine / Yāhu bitmiş sebzelerdür āb-ı ḥayvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [yā,]

yā: Yoksa; veyahut, veya, ya da.

Boyı mı yig anuñ **ya** serv ü ‘ar‘ar / Anuñ cevri mi çok **ya** bende nāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [ya,]

Boyu mı yig anuñ **ya** serv ü 'ar'ar / Anuñ cevri mi çok **ya** bende nāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3*). [ya,]

yā: "Ya" bağlacı.

Niçe bir hāne-i dil cevri-ile vīrān olsun / **Ya** niçe fir-i cefādan yüregüm kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [ya,]

yā: "Peki, iyi ama, fakat" anlamında bağlaç.

Baksa Muhibbî yüzüne akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzāre iden kişi **ya** n'ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [ya,]

yā: "Ey!" anlamında bir seslenme edatı.

Şem' didüm haddine bi'llāh görüñ nūr olmasun / **Yā** İlāhī ehl-i 'ışk ol nūrdan dūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 1*). [yā,]

yā: "Peki, iyi ama, acaba" anlamlarında bağlaç.

Māh-rūlarda Muhibbî çün bilürsin yok vefā / **Ya** ne sergerdān idersin bu dil-i āvāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [ya,]

Gitdi şubh akşam irişdi oldı göñlüm bī-karār / Görmedin gün yüzünü pes n'ola hālüm böyle **ya** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 2*). [ya,]

yā: Yoksa.

Perī misin **ya** ādem iy melek-ḥū / Seni görmege muhtāc ḥalk kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2766, Beyit 1*). [ya,]

'Aceb sūnbül-durur boynuñda zūlfūñ / **Ya** müşg-ile karışmış 'anberīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3*). [ya,]

yā: "Ya da" bağlacı.

Sāyesidür zūlfīnūñ yāḥūd zümürürd rīzesi / **Yā** sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [yā,]

yā: Ancak / fakat.

Muhibbî yaşına ol servi bakmaz / **Ya** ne'yçün meyl ider āb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [ya,]

yā: "Peki, iyi, fakat, ama" gibi anlamlara gelen bağlaç. II Acaba.

Derdā dirġ ħālūmi bir kimse añlamaz / **Ya** ben niçe getirebilem derdümi dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 4*). [ya,]

yā: "veya, veyahut" anlamlarına gelerek iki ifadeyi birbirine bağlayan bağlaç.

Ĥāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter / N'eylerem dārāt u ħaşmet **ya** olam fağfūr-ı Çġn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [ya,]

yā: "veya, veyahut" anlamlarına gelerek iki ifadeyi birbirine bağlayan bağlaç.

Gele derd ü belā vü ġam çıkarsın karşu kaçmazsın / Olupsın sen dilā mu'tad u **yā** şahn-ı miĥensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 2*). [yā,]

Kimdür senüñ derd ü belāñ kabül ide / **Yā** kim-durur cānımı terk ide vire cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 2*). [yā,]

Niçe bir ġamze çeke ħançer-i kġn / **Ya** ide nergis-i mest ġāret-i dġn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 1*). [ya,]

Günāh-ısa seni sevmek **ya** itmek her gün āhı ben / Muĥırram ben günāhuma çoğ itdüm bu günāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 1*). [ya,]

Ya kanı bir gül-i nev-reste-i ter / Münevver ola 'ālem göstere rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 2*). [ya,]

Var mıdur bir ġıce **ya** gündüz Muĥıbbî ħastanuñ / Semege başı irüp nālesi semmāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 5*). [ya,]

Ĥudā vire teraĥĥüm ol civāna / **Ya** şabr u tākātı bu nātüvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 1*). [ya,]

Kanı luğf u kerem **ya** kanı şefkat / Sitem lāyık mıdur bir nā-tüvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 7*). [ya,]

Görinen zülfeyni mi asılı yāĥū perr-i zāğ / **Ya** iki ef'ı gelüp yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [ya,]

ya eyleyen: Yay eylemek, yay haline getirmek, yay olarak kullanmak.

'İşğ mıdur bir kemān ebrū nigāruñ yādına / Ok ġibi bu ħaddümi büküp benüm **ya eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [ya eyleyen, -yen]

ya gibi: Yay gibi.

Eksük itme sġneden tġrūñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir nazār eyle bu **ya gibi** kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 3*). [ya gibi,]

yā hū: Allah'a ismarladık demek, vedalaşmak.

Nazar kıldı baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil didiler ‘akla **yā hū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 1*).
[yā hū,]

yā ilāhe'l- ‘ālemîn: *Ey âlemlerin ilahi.*

‘Ālemi gezdi Muhibbî bulmadı ehl-i vefâ / Kimsesi yok senden artuk **yā İlähe'l- ‘ālemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 5*). [yā ilāhe'l- ‘ālemîn,]

ya kaşı ile: (*Sevgilinin*) yay gibi kavisli olan kaşı.

Kaşı ya ile atsa ğamze okın / İderem sinede bu dil nişane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 4*). [ya kaşı ile, -i ile]

ya kaşlaruñ çîn eyleyüp: *Keman kaşlarını çatmak.*

Hışm ile eylersin nazar **ya kaşlaruñ çîn eyleyüp** / N’itdi Muhibbî ğasta-dil yok mı nihayet kîneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 5*). [ya kaşlaruñ çîn eyleyüp,]

ya kaşlaruñı: (*Sevgilinin*) yay gibi kavisli olan kaşı.

Dil nişān itmiş Muhibbî atagör ğamz okların / Olmaya kim usanup **ya kaşlaruñı** yarasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [ya kaşlaruñı, -laruñı]

yā kaşuñ: (*Sevgilinin*) yay gibi kavisli olan kaşı.

Güzeller içre sensin kıurretü'l-‘ayn / Olupdur **yā kaşuñ** da kâbe-ķavseyñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 1*). [yā kaşuñ,]

Atagör ğamz oklarını dōstum iç ķabzadan / Aña ķurbāñ olayım tek **ya kaşuñ** yasılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [ya kaşuñ,]

Eksük itme tîr-i ğamzeñ **ya kaşuñ** ķurbāñıyam / Cem‘ için tîr-i ğadenge sînem itdüm terkeşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 3*). [ya kaşuñ,]

ya kaşuñdan: (*Sevgilinin*) yay gibi kavisli olan kaşı.

Aldı çeşmüñ **ya kaşuñdan** eline çünkü kemāñ / Atsardur ğamze oklarını kılup dil nişāñ (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 1*). [ya kaşuñdan, -uñdan]

Ya kaşuñdan tîr-i ğamzeñ gelse dil karşı çıkar / Eylemez tîre siper sîne cigerdār olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 3*). [ya kaşuñdan, -uñdan]

yā rab: *Ya Rab.*

Toyur göñlümi gözüm ‘ışkuñ ile / Dimezem beni **yā Rab** ac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2940, Beyit 4*). [yā rab,]

yā rab: *Ey rabbim.*

Yüzine kılsam nazar zülfi çelîpâ ‘arz ider / Bir müselmân düşmesün **yā Rab** o kâfir derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*yā rab,]*

yā rabb: *Ey Rabbim.*

Ayırma bu ben ‘âşık[1] ‘ışk-ı ezeliiden / **Yā Rabb** bi-ḥaḳḳ-ı ḥurmet-i merdân-ı reh-i dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 2*). [*yā rabb,]*

yā ya: *Cümlede eş görevli öğeler arasında kullanılır.*

Yā kâfirân-ı zâlim ya terk-i ceng ü cüdur / Ol çeşm-i mest-i ḥün-rîz elinde tûğ-ı ‘üryân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 3*). [*yā ya,]*

yā ya: *Ya... Ya da.*

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde mâhir / Kâfir mi çeşm ya mest-i gâret-girân-ı imâm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [*ya ya,]*

Şimdi bildün sini bu ḥüsn-ile perî-zâdsın / Ya nihâl-i tâzesin ya serv ya şimşâdsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2744, Beyit 1*). [*ya ya,]*

Küyına düşerse yoluñ düşvârdur divşür bilün / Ya terk eyle dîn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*ya ya,]*

Dirsın Muhibbî pâk dilem [ü] pâk dâmenem / Ya dilde vü ya ḥırkaya dâğ-ı şarâb ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2925, Beyit 5*). [*ya ya,]*

Ya ḥaṭuñ ḥaṭṭâṭı tahrîr itdi ḥüsnüñ nâmesin / Ya kaşuñ tuğrâsı yazıldı ol ‘unvân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 2*). [*ya ya,]*

yabarı gözlemekdür: *Uzakları gözlemlemek.*

Baña bakmaz ‘aceb ol çeşmi şehlä / **Yabarı gözlemekdür** kâr-ı âḥû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 3*). [*yabarı gözlemekdür, -dür]*

yād: *Yabancı.*

‘Āşıkunḥ bîgâne oldı vü raḳîbün āşinâ / Bu meşeldür döstüm hiç ḥayr gelmez **yāddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 3*). [*yāddan, -dan]*

yād: *Yabancı (rakip).*

Niçe ben cân virmeyem ol yârı gördüm **yād-ıla** / Baña karşı çağurup ağıyâra oş dir ad-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 1*). [*yād-ıla, --ıla]*

yād: *Yabancı.*

Sakınup gülşenini **yād** ayakdan / Haṭm gülzār-ı ḥüsne itdi bārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 3*).
[yād,]

yād: *Anı, hatıra.*

Her ne yirde ki ruḥuñ **yādına** göz yaşı dökem / Läleler ile müzeyyen ola bu rüy-ı zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 3*). [yādına, -ın, -a]

Cām-ı la'lüñ **yādına** oldı Muḥibbî çün türāb / Cür'añı cānā dirîğ itme gel ol āvāreden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 5*). [yādına, -ın, -a]

Ḥusrevā şîrîn lebüñ **yādına** bu bî-çāre dil / Şübhesüz cān viriserdür nitekim Ferhād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 4*). [yādına, -ın, -a]

Lebleri **yādına** 'iş eyle ki gül hengāmıdır / Çün geçen geçdi Muḥibbî bir daḥı gelmez giden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 7*). [yādına, -ın, -a]

'İşk mıdır bir kemān ebrū nigāruñ **yādına** / Ok gibi bu ḳaddümi büküp benüm ya eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 2*). [yādına, -ın, -a]

Ruḥları **yādına** cānā neyçün efgān ideler / Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [yādına, -ın, -a]

La'l-i lebüñüñ **yādına** āşüfte gönül āh / Meyḥānelere düşdi yatur kanzil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [yādına, -ın, -a]

İy Muḥibbî mevsim-i güldür güzeller **yādına** / Cām-ı mey nüş idelüm gel bir niçe yārān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [yādına, -ın, -a]

yād: *Hatır, hürmet, ... için.*

Cām-ı la'lüñ **yādına** komadum elden sāgarı / Niçe yıllar olmışamdur sākin-i mey-ḥāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [yādına, -ı, -n, -a]

yād: *Anma, hatırlama // Hatır // Hâtıra.*

Dil dehānuñ **yādına** varın yoğın ḥarc eyledi / Ol sebebdendür ki geçdi būd-ıla nā-būddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 3*). [yādına, -ı, -n, -a]

yād: *Yabancı II rakip.*

Āşinā idük ezel bezminde iy ārām-ı cān / Ne sebep düşdi ki şimdi **yādam** oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 7*). [yādam, -am]

yād: *Hatırlama, anma, hatıra.*

Sehv-ile bir kez Muhibbî kuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez hayālūñ tā kıyāmet **yāddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*yāddan, -dan*]

yād eyledüñ: *Hatırlamak, anmak.*

Gönlümi küyuña gönderdüm anı **yād eyledüñ** / Āşināñdur ol ezel sanduñ meger bīgāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 4*). [*yād eyledüñ, -dün*]

yād eylesem: *Hatırlamak, anmak.*

İy Muhibbî gül ruñın **yād eylesem** bülbül gibi / İñlerem tā şubḥ olunca āh u efgān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 7*). [*yād eylesem, -sem*]

yād eyleyüp: *Hatırlamak, anmak.*

Bagruma benüm niçe niçe yara urupdur / **Yād eyleyüp** iy dil baña ol yārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [*yād eyleyüp, -yüp*]

yād eyleyüp: *Anmak.*

Yād eyleyüp gül yüzüñi zārılık itsem derd ile / Gülşende inler 'andelīb feryāduma āheng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*yād eyleyüp,]*

yād ide: *Hatırlamak.*

Hîç revā mı yād idüp her dem raķibi **yād ide** / Niçe yıldur añmaya bu 'āşık-ı dīrīnesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [*yād ide,]*

yād idesin: *Hatırlamak.*

İy Muhibbî her kaçan **yād idesin** gül ruñların / Gıceler bülbülleyin tā şubḥ feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 5*). [*yād idesin, -esin*]

Vaķt olmadı mı iy şūḥ beni **yād idesin** / Ğuşşadan kurtaruban vaşluñ ile şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 1*). [*yād idesin, -esin*]

Bu Muhibbî dilemez mihr ü vefāñı güzelüm / Rāzıyam beni cefā vü cevruñle **yād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2577, Beyit 5*). [*yād idesin, -esin*]

yād idesin: *Hatırlamak.*

İy şabā ger küy-ı dilberde beni **yād idesin** / Umaram ki bu dil-i mecrūḥımı şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 1*). [*yād idesin,]*

İy şabā ger yār küyında beni **yād idesin** / Derd ü ğamdan kurtarup bu gönlümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*yād idesin,]*

Kalmaya zerrece ğam başı ire eflāke / Keremüñden bu Muhibbî kuluñı **yād idesin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*yād idesin,]*

yād ideyin: *Hatırlamak, anmak.*

Mübtelā-yı ‘ışk olaldan āh kim dil-ħasteyem / İy tabībüm dimedüñ bir kez anı **yād ideyin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 4*). [*yād ideyin, -eyin]*

yād idüp: *Hatırlamak, anmak.*

Hîç revā mı **yād idüp** her dem raķıbi yād ide / Niçe yıldur añmaya bu ‘āşık-ı dîrînesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 3*). [*yād idüp,]*

yād itmedüñ: *Hatırlamak, anmak.*

Sehv-ile bir kez Muhibbî kuluñı **yād itmedüñ** / Gerçi kim gitmez ħayālüñ tā kıyāmet yāddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 5*). [*yād itmedüñ, -düñ]*

yād u biliş: *Tanıdık tanımadık.*

Ĥālümü sormaz gelür **yād u biliş** illā ki ğam / Bulmadum derde devā ben bu dil-i maħzün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 2*). [*yād u biliş,]*

yāduma gelse: *Hatırlamak, aklına gelmek.*

Her kaçan gelse ħayāl-i serv-i kaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol kām-et-i mevzün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 6*). [*yāduma gelse,]*

yağ: *Yağmak.*

Küh-ı ğamda başuma seng-i cefā **yagduğımı** / Ger murāduñsa dilā sen anı serden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 4*). [*yagduğımı, -duğımı]*

yağ: *Yağmak, düşmek.*

Ne kadar cevr ü cefā itse gönül eyler kabül / Döştlar gökden ne **yagarsa** götürür çün zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [*yagarsa, -ar, -sa]*

yağ: *(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.*

Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndermezem / Her ne kim gökden **yagar** anı kabül eyler zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 4*). [*yagar, -ar]*

yağ: *Yağ.*

Ėam meclisinde yakdum niçe çerāĖ-ı ‘ışkı / Kılmaga anı rüşen bagrumda **yagum** olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [*yagum, -um*]

Yakmağa bagır **yagum** dil tekyesine gönder / Söyinmesün ebed ol rüşen çerāĖum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [*yagum, -um*]

yag: (*Yağmur, kar, dolu ve taş*) *Gökten yere düşmek.*

Ger cefâ sengini yagdursañ gökden rāzıyam / Her ne kim gökden **yaga** lâ-büd kabül eyler zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*yaga, -a*]

yag: (*Yağmur, kar ve dolu*) *Gökten yere düşmek.*

Yagup yagmurlayın yaşum n’ola cûlar revân olsa / Bulutlar gibi agdurdum göğe düd-ı siyâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*yagup, -up*]

yagdur: *Yağdırmak.*

Ger cefâ sengini **yagdursañ** gökden rāzıyam / Her ne kim gökden yaga lâ-büd kabül eyler zemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*yagdursañ, -sañ*]

yagma eyleyen: *Yağmalayan, talan eden.*

‘Işk mıdur cân u dil mülkini **yagma eyleyen** / ‘Işk mıdur sînemün içre gelüp câ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2652, Beyit 1*). [*yagma eyleyen, -yen*]

yagma eyleyen: *Yağma etmek: (Bir yerdeki malları) Zor kullanarak ele geçirmek, alıp gitmek.*

‘Işk mıdur ‘aql u şabrum küllî **yagma eyleyen** / ‘Işk mıdur ben Ėarîbi zâr u şeydâ eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1*). [*yagma eyleyen, -yen*]

yagma içinde: *Yağmada.*

Ya Türk [ü] ya Mogoldur **yagma içinde** mâhir / Kâfir mi çeşm ya mest-i Ėâret-girân-ı îmâm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 3*). [*yagma içinde,]*

yağmala: *Bir malı zor kullanarak ele geçirmek, talan etmek. II Kendine âşık etmek.*

Bir nazarla uşbu gönlüm şehrini **yagmalayup** / Bir Muğal Çîn gözleri Tâtâr dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 6*). [*yagmalayup, -y, -(u)p*]

yagmaya virdiler: *Yağmalamak, talan etmek.*

Bir yaña derd ü belâ bir yañadan Ėam leşkeri / Virdiler dil şehrini yagmaya itdiler akın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*yagmaya virdiler, -di, -ler*]

yağmur: Yağmur.

Âhum bulutı **yağmurını** dökeli gözden / Ğarķ eyledi bu cismümi kaldum sil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 3*). [*yagmurını, -ını*]

yagmurlayın: Yağmur gibi.

Yagup **yagmurlayın** yaşum n'ola cular revān olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge dūd-ı siyāhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*yagmurlayın,]*

yahu: Veya.

Bilmezem hūrī misin **yāhū** melek iy nāzenīn / Kim göre nūr-ı cemālūñ kendüden gider hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 1*). [*yāhū,]*

yahu: Veyahut.

Görinen hātṭı mıdur yā fitne-i āhır zamān / **Yāhu** kāfir leşkeridür zāhır olur nāgehān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 1*). [*yāhu,]*

Ol leb mi **yāhū** müldür yāhūd şārāb-ı kevşer / Yākūt ya 'aķıķ ü ya la'ı **yāhū** mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*yāhū,]*

Görinen zülfeyni mi asılı **yāhū** perr-i zāğ / Ya iki ef'ı gelüp yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2*). [*yāhū,]*

Haṭ mıdur yā mürlardur lā'ı-i cānān üstine / **Yāhu** bitmiş sebzelerdür āb-ı hayvān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 1*). [*yāhu,]*

yahu: Veya. II Yoksa.

Ol leb mi **yāhū** müldür yāhūd şārāb-ı kevşer / Yākūt ya 'aķıķ ü ya la'ı **yāhū** mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*yāhū,]*

yahu: Üzerine dikkati çekmek için söylenen söze katılan bir kelime.

Ṭulū' itdi şafaķdan rüy-ı nīğū / Didi encüm biri birine **yāhū** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 1*). [*yāhū,]*

yahu: "Ey Allah!" anlamına gelerek söylenen söze dikkati çekmek ve anlamını güçlendirmek için kullanılan bir söz.

Usanduñ bizi sürdūñ hıdmetūñden / Binā çār eyledük biz daḫı **yāhu** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 2*). [*yāhu,]*

yahu: Ya Allah!.

Tolu gördüm çün ezel bezminde gam peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum 'ışkuña **yāhū** diyen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2650, Beyit 2*). [yāhū,]

Nigārî dün görüp didüm **yāhū** / Çevürüp yüzini göstermedi rû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*).
[yāhū,]

yahud: "Yahut" bağlacı.

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde **yāhūd** yirdesin (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [yāhūd,]

Deyre vardum bulmadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı **yāhūd** andasın
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 3*). [yāhūd,]

'Ārız mıdur **yāhūd** meh ya āfitāb-ı tībān / Kākül midür **yāhūd** zülf ya sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2615, Beyit 1*). [yāhūd,]

'Ārız mıdur **yāhūd** meh ya āfitāb-ı tībān / Kākül midür **yāhūd** zülf ya sünbül-i perīşān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2615, Beyit 1*). [yāhūd,]

Mihrāb-ı 'āşıkandur **yāhūd** haṭṭ-ı maḥabbet / Yāhūd kemān-ı Rüstem ya ebrūvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2615, Beyit 2*). [yāhūd,]

Mihrāb-ı 'āşıkandur yāhūd haṭṭ-ı maḥabbet / **Yāhūd** kemān-ı Rüstem ya ebrūvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2615, Beyit 2*). [yāhūd,]

Sāyesidür zülfinūñ **yāhūd** zümürüd rīzesi / Yā sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2647, Beyit 2*). [yāhūd,]

Çünkü bulunmaz benī-ādemde bu nev'e hüsün / Bir nazar eyle melek **yāhūd** perī hūr olmasun (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2724, Beyit 3*). [yāhūd,]

Zülf-i müşg-efşān-ıla añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa okuyan şi'ründe **yāhūd** tañ mı bû (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [yāhūd,]

Heves-i zülfün ile sanma ki sevda dükene / **Yāhūd** 'ışkuña şehā sinede ğavġā dükene (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2805, Beyit 1*). [yāhūd,]

yahud: "Yahut" bağlacı.

Mihrāb-ı büt-perest mi tuġrā mı yoġsa şāhī / **Yāhūd** kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı
, Gazel 2688, Beyit 2*). [yāhūd,]

yahud: "Veya" bağlacı.

Muhibbî her ne kim bulsa dimez gendüm **yāhūd** cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarġ eline girdüġin hep un
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 5*). [yāhūd,]

Bugün gülfār-ı hüsn içre biten berg-i semensin sen / **Yāhūd** nāz-ıla reftāra gelen serv-i çemensin sen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 1*). [yāhūd,]

Ol leb mi yāhū müldür **yāhūd** şārāb-ı kevşer / Yākūt ya ‘aķıķ ü ya la‘l yāhū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*yāhūd,]*

Perī midür didüm **yāhūd** melek mi / Didiler belki māh hürşid-zāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 2*). [*yāhūd,]*

Seni bir kez gören iy yār-ı cānī / Degermi ğayra **yāhūd** sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [*yāhūd,]*

yak: Ateşe vermek, acıtmak.

Ĝam meclisinde **yakdum** niçe çerāĝ-ı ‘ışkı / Kılmaga anı rüşen bagrumda yagum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 2*). [*yakdum, -dum]*

Yakmaĝa baĝır yagum dil tekyesine gönder / Söyinmesün ebed ol rüşen çerāĝum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 4*). [*yakmaĝa, -mak, -a]*

Niçe bir cevr āteşine **yakasın** ben bī-dili / Āşikāre luţf idüp ķahruñı kıl bārī nihān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 4*). [*yakasın, -a, -s, -ın]*

Dil düşüp āteş-i ‘ışķa eridi şem‘ gibi āh / Niçe bir **yaka** beni hicrūñ i māhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 2*). [*yaka, -a]*

Murāduñ cān-ısa al kim ben andan geçmişem cānā / Niçe bir zecr ü ķahr-ıla **yakasın** nār-ı hicrāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2*). [*yakasın, -a, -s, -ın]*

Yaksa mahv itse beni pervāne-veş şem‘-i cemāl / Karşusında bülbül-āsā murĝ-ı dil zār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [*yaksa, -sa]*

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmeĝe / **Yaka** evvel ‘arzı andan āsümānı sūlhte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2899, Beyit 4*). [*yaka, -a]*

Yakmışam nār-ı ĝam-ıla kendümi başdan başa / Çekdüĝüm derd ü elem gelmeye hergiz saĝışa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2967, Beyit 1*). [*yakmışam, -miş, -am]*

yak: Ateşe vermek.

Gel gönül hānesi ma‘müresini itme ħarāb / Miĥnetüñ dāĝını **yak** şemse-i eyvān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 3*). [*yak,]*

Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse / **Yak** cānumı ruĥsāruña pervāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 1*). [*yak,]*

yak: Ateşe vermek, tutuşturmak.

Kim bilürdi ‘ālem içre ‘ışkını pervānenüñ / Bāl ü per niye **yakardı** dünyede nār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 2*). [*yakardı,]*

yak: Ateşe vermek, tutuşturmak.

Yakalum dāğları yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāsā itmege hüsünñ niçe dīde bedīd olsun (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2601, Beyit 4*). [*yakalum, -alum*]

yak: *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.*

İy Muhibbī **yakalıdan** sīneye ‘ışk āteşin / Tañ mıdur gīce şu ‘ā‘um görine gündüz duhān (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2509, Beyit 5*). [*yakalıdan, -alı, -dan*]

Yakaldan sīnem içre āteş-i ‘ışk / İrişdi dūd-ı āhum āsümāna (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2986, Beyit 3*). [*yakaldan, -aldan*]

yak: *1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak 2. Ateşe vermek, ateşle yok etmek.*

Çün Hāk-şinās hāk saçar hūccet üstüme / Hūrşīde karşı **yakmaya** hīç kimse meş‘ale (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2930, Beyit 4*). [*yakmaya, -ma, -y, -a*]

Şem‘-i ruhuñı eyleyüben zülf-ile pinhān / Pervāne dili **yakmaya** ol nār sebep ne (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2979, Beyit 4*). [*yakmaya, -ma, -y, -a*]

yak: *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.*

Her kaçan āh eyleyüp ańsam firākuñ aglasam / Āhum eflāki **yaka** gark ola yaşuma zemīn (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2573, Beyit 2*). [*yaka, -a*]

yak: *(aşk ateşiyile) yakmak.*

Egerçi süz-ı eş‘āruñ Muhibbī ‘ālemi **yakdı** / Ğurūr-ıla sakın dime ki bir şāhīb-kemālam ben (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2517, Beyit 5*). [*yakdı, -dı*]

Yakdı gönülüm hānesin itmez hāzer hīç āhdan / Kendü şehrin mi yakar dūd-ı siyāhı sevmeyen (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2720, Beyit 4*). [*yakdı, -dı*]

Çıkdı gül Leylī gibi şahrālara hargāh-ıla / **Yakdı** Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh-ıla (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2790, Beyit 1*). [*yakdı, -dı*]

Hicrān şebinde **yakdı** Muhibbī çerāğ-ı dil / Ādet budur şem‘i yakarlar çü şām ola (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2972, Beyit 6*). [*yakdı, -dı*]

yak-: *Ateşe vermek.*

Ruğları şevkine **yakup** dil ü cān şem‘ gibi / Bu Muhibbī yumada dāmānını kanlar-ıla (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2809, Beyit 5*). [*yakup, -up*]

Şem‘-i hüsniğür **yakan** her dem dil ü cānum benüm / Per yakar mıydı eger pervāneler nār olmasa (*Muhibbī Divanı* , *Gazel 2818, Beyit 4*). [*yakan, -an*]

yak-: *Acıtmak, incitmek.*

Ḥāne-i tārik [ü] tengüm **yakdı** āhum āteşi / ‘Āşık-ı āvāreye n’eyler saray u ḥanümān (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2509, Beyit 4). [*yakdı, -dı*]

yak-: Ateşe vermek, tutuşturmak.

Hicrān şebinde yakdı Muhibbî çerāğ-ı dil / Ādet budur şem ‘i **yakarlar** çü şām ola (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2972, Beyit 6). [*yakarlar, -ar, -lar*]

yak-: (ateş) yakmak.

Sakın āh itme Muhibbî ‘ālemi anı **yakar** / Şu ‘leler kim zāhir olur sīne-i tennürdan (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2587, Beyit 6). [*yakar, -(a)r*]

Bu Muhibbî sūz-ı Ḥusrev’den **yakar** çünkü çerāğ / Ehl-i nazmuñ arasında pes neden seçilmesün (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2648, Beyit 5). [*yakar, -(a)r*]

Muhibbî şî ‘r ü eş ‘āruñ ko dem dem sūzināk olsun / Kelāmı sūz-ı Ḥusrev’den **yakar** mīr-i suḥensin sen
(*Muhibbî Divanı* , Gazel 2658, Beyit 5). [*yakar, -(a)r*]

Yakdı gönüm ḥānesin itmez ḥazer hīç āhdan / Kendü şehrin mi **yakar** dūd-ı siyāhı sevmeyen (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2720, Beyit 4). [*yakar, -(a)r*]

Şem ‘-i ḥüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm / Per **yakar** mıydı eger pervāneler nār olmasa
(*Muhibbî Divanı* , Gazel 2818, Beyit 4). [*yakar, -(a)r*]

Küyuñ içre āteş-i ‘ışkuñ beni n’eyçün **yakar** / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2832, Beyit 4). [*yakar, -(a)r*]

yak-: Ateşe vermek, tutuşturmak.

Yakdum cihānı bu dil-i āteş-feşān-ıla / Āh eyledükçe ‘ālemi tutar duḥān-ıla (*Muhibbî Divanı* , Gazel
2873, Beyit 1). [*yakdum, -du, -m*]

yak-: Yakmak, ateşe vermek.

‘Işk dāğını her kim ki **yaka** sīnesi üzre / Her laḥzada her demde gözün tolı nem itsün (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2580, Beyit 3). [*yaka, -a*]

yak-: Ateş durumuna geçirmek, tutuşturmak.

Şem ‘-i ḥüsne iy Muhibbî **yak** gönül pervānesin / Niçe kerre yanageldüñ şimdi küllî yanayın (*Muhibbî*
Divanı , Gazel 2547, Beyit 5). [*yak,]*

yaka: Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve buynu örtecek yeri.

Terk eyle bugün cāmeñi serāpā bürehne ol / Yarın **yakaña** sunmaya her nā-bekār elin (*Muhibbî Divanı* ,
Gazel 2612, Beyit 5). [*yakaña, -ñ, -a*]

Uzatma bugün zulm elini senden alçaga / Tâ kim **yakaña** sunmaya rüz-ı şümâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [*yakaña, -ñ, -a*]

yaka: *Yaka, taraf.*

Geyürdi şâh-ı 'ışk gelüp baña ğam hîl'atin lâyıķ / Muhibbî baş çıkar her dem yürî miñnet **yakasından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*yakasından, -sından*]

yaka: *Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve buynu örtecek yeri, yaka.*

Şafâdan çâk ider ğonca **yakasın** / Añarsam gül yüzüñ vaşfin nesîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 3*). [*yakasın, -sın*]

yakamı çâk eylesem: *Kıskançlık ve üzüntüden üstünü başını parçalamak.*

Karşu varsam âh kılsam **yakamı çâk eylesem** / Hışm ider kılmaz nazâr üftâde çâker derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 3*). [*yakamı çâk eylesem, -sem*]

yakar mı-y-ıdı: *Yakar mıydı?.*

Özin şem'e **yakar mı-y-ıdı** hergiz / O nâra olmasa pervâne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 8*). [*yakar mı-y-ıdı,]*

yakıl: *Yakılmak.*

Zülfüne yüz virme cânâ boynuña asılmasun / Hâl-i Hindüñî sakın hüşnüñ görüp **yakılmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [*yakılmasun,]*

yakın: *Yakın.*

İdeliden 'ışkuñ ile uşbu göñlüm ittiñâd / Aña yeksân görünür olmuş-durur bu'd u **yakın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [*yakın,]*

Öpdüm lebini varsam olur zülfine **yakın** / Tiryâk olıcak tañ mı duta kişi mâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [*yakın,]*

yakın oldı: *Yaklaşmak.*

Oldı yakın kalmadı sabr-ıla fâkatüm / İdem qabül miñneti terk-i diyâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 4*). [*yakın oldı,]*

yakında: *Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yer), uzak karşıtı.*

Dehānuñ fikrin idüp ğurde-bīnān / Bulınmaz didiler hergiz **yakında** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 3*). [*yakında,]*

yakma: Ateşe vermek, yok etmek.

Meclis içre **yakmaga** ‘âşıkıları pervānesi / Şem‘ gibi ruhlarıñı tābnāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 4*). [*yakmaga, -ğ, -a*]

yakma: Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak; ateşe vermek .

Yüzüñ yiter ‘āleme hācet degül ziyā / Hürşide karşı **yakmayanlar** şem‘ [ü] meş‘ ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4*). [*yakmayanlar, -yanlar*]

yakmak: Ateşe vermek, yok etmek.

Şem‘ -i hüsn-i dilbere **yakmak** gerekdür cān u dil / Kanda gitdi ğayretüñ sen kem misin pervāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 4*). [*yakmak,]*

yakmak: (Aşığın gönlünü) yakmak.

Yakdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne dili iy lebi hayvānum unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 2*). [*yakdı, -dı*]

Cürm-i ‘ışk için beni her dem ğamı **yakdı** hezār / Bu ‘acebdür ki bu dil yanup dañı pāk olmaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*yakdı, -dı*]

ya‘kub: Hz. İbrahim’in torunu, Hz. Yusuf’un babası ve İsrailoğulları’nın atası olan peygamber.

İy seher yili gel eyle mülk-i Ken‘ān’dan güzer / Yūsuf’uñ pīrāhenin büyn götür **Ya‘kub** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*ya‘kub,]*

ya‘kub-veş: Hz. Yakup gibi.

Hāsret-ile āh senden ayru iy Yūsuf-cemāl / Eyledüm **Ya‘kub-veş** dil hānesin beytü’l-hazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [*ya‘kub-veş,]*

Gözlerüm **Ya‘kub-veş** kan-ıla tolsa tañ degül / Hüzñ ara dil Yūsuf-ı Ken‘ān’ın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5*). [*ya‘kub-veş,]*

yākūt: A. değerli bir süs taşı.

Ol leb mi yāhū müldür yāhūd şārāb-ı kevşer / **Yākūt** ya ‘aķıķ ü ya la‘l yāhū mercān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 4*). [*yākūt,]*

yākūt-ı la‘le: Yakut ve lale.

Kesdükçe tağı ‘ışk-ıla yire dökilen eşk-ile / **Yākūt-ı la‘le** döndürür her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*yākūt-ı la‘le,]*

yakın: Arada az mesafe bulunan.

Zülfüñüñ olduğu budur bağ-ı hüsnüñe **yakın** / Güllerüñ dirmek diler bir uğrı Hindü'dur sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [*yakın,]*

Menzil-i 'ışkı **yakın** sanup aña dil bağlama / Ugraya niçe 'adem mülkine yokdur āna rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4*). [*yakın,]*

yalan: Doğru olmayan, düzmece, sahte.

Cān fedā itmez Muhibbî yoluña dimiş rakīb / Şümme vallāhi **yalandur** dōstum tek sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [*yalandur, -dur]*

yalan: Yalan, doğru olmayan.

Germ olma şî'r ile gel iñen şā'irem dime / Sıgmaz mısın bu 'āleme birkaç **yalan-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 6*). [*yalan-ıla, -ıla]*

yaluñuz: Tek başına.

Muhibbî murğ-ı dil ancak **yaluñuz** sanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzāğında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*yaluñuz,]*

yalvar-: Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle bir şey istemek.

Gül dāmenini ko diyü bülbül 'aceb midür / Nā-çār olup **yalvarup** öperse hār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 2*). [*yalvarup, -up]*

yalvar: Bir şey istemek için yakarmak / sızlanmak.

Kār idüpdür cānuma hasret Muhibbî bilmezem / Kimden olur derdüme dermān kime **yalvarayın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 5*). [*yalvarayın, -ayın]*

yan: Çok elem, keder, aşk ve hicran çekmek.

Bülbül gibi 'ışk eri itmez şikāyeti / Pervāne-şifāt **yanubanı** döner ol küle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 3*). [*yanubanı, -ubanı]*

yan: Yanmak.

Niçe bir bezm-i ğam içre ğiceler tā şubha dek / Niçe bir yaşlar döküp şem'e müşābih **yanasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [*yanasın, -asın]*

yan: (Fazla ısı sebebiyle) Vücutun bir yerinin kızarması ve yara olması, alev almak, tutuşmak.

Maḥabbet nārına her kim dutuşup cān-ıla yanmaz / **Yanup** hirmān ocagında aña dāyım ‘azāb olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*yanup, -up*]

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişān olsun / **Yanup** dil āteş-i ğamla bu āhum da duman olsun
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [*yanup, -up*]

Püte-i hicie **yanup** dil niçe kāl oldugını / Bilmek isterseñ eger sīm-ile zerden sorasın (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2679, Beyit 2*). [*yanup, -up*]

yan: (*Fazla ısıya maruz kalmaktan dolayı*) Hasar görmek, kömürleşmek, kavrulmak.

Bildiler ‘aşıklıgum sīnemde olan oddan / Zīra āteş zāhir olur kanda **yansa** düddan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2603, Beyit 1*). [*yansa, -sa*]

Yanar firākuñ odına cān bülbüli pervāne-veş / **Yansa** Muhibbī tañ mıdur ol la‘l-i āteş-reng için (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [*yansa, -sa*]

yan: *Birlikte, beraberinde olma.*

Gideli küh-ı belāya bu Muhibbī dōstlar / Almadı **yanınca** hergiz ğamdan özge zāddan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2732, Beyit 5*). [*yanınca, -ınca*]

yan: *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.*

Şem‘-i hūsne iy Muhibbī yak gönül pervānesin / Niçe kerre yanageldün şimdi küllī **yanayın** (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*yanayın, -a, -yın*]

yan: *Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü.*

Küh-ı ğamda dāğlar yakdum ser-ā-ser tenüme / Kim göre şana peleng gelmeye kimse **yanuma** (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2901, Beyit 1*). [*yanuma, -um, -a*]

yan: *Taraf, yan.*

Acımazdum gelicek sīneme tırūñ şanemā / Demreni kalsa geçüp gitmese bir **yanumdan** (*Muhibbī Divanı
, Gazel 2721, Beyit 3*). [*yanumdan, -um, -dan*]

yan: (*Işık kaynağı için*) ışık vermek, ışık enerjisine dönüşerek tükenmek.

Mūy-ı jülidem degül bil ki başumda düddur / Görinen budur Muhibbī dilde **yanan** oddan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2718, Beyit 5*). [*yanan, -an*]

yan: *Alev alıp tutuşmak, ateşte yanmak // Aşk ateşiyle yanmak, çok elem, keder, aşk ve hicran çekmek.*

Cān u dil ile **yanmaga** pervāneler gibi / Şem‘-i cemāl-i hūsnuñe ‘aşık sunar elin (*Muhibbī Divanı , Gazel
2611, Beyit 3*). [*yanmaga, -mag, -a*]

Kāş olsam şem‘-i hüsne **yanmaga** pervâne ben / Ya saçı zencîrine Mecnûnlayın dîvâne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*yanmaga, -mag, -a*]

yan: *Ateş ile yanmak, tutuşmak, kül olmak // Aşk ateşiyle gönülden acı çekmek, gönlü yanmak.*

Benden örgensin Muhibbî **yanmagı** pervâneler / Eylemez taḥşîl-i şan‘at görmeyen üstâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 5*). [*yanmagı, -mag, -ı*]

Şem‘-i hüsne karşı ko yansun Muhibbî cân u dil / **Yanmagı** şimden girü ta‘lîm idem pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*yanmagı, -mag, -ı*]

yan: *Acı, keder çeken, aşk ateşiyle harap olan.*

Başuma sevdâ-yı zülfün geleli dîvâneyin / Şem‘-i hüsne cân u dilden **yanmaga** pervâneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 1*). [*yanmaga, -mag, -a*]

Yanmaga ‘aşıkları gelmiş cemâli şevkine / Nite kim pervâneler şem‘-i şebistân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 2*). [*yanmaga, -mag, -a*]

Nazar kılalından sen âfitâba / **Yanup** ‘ışkuñla dil döndi kebâba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2947, Beyit 1*). [*yanup, -up*]

yan: *Alev almak, tutuşmak.*

Cân u dilden geçerem cânâ cemâlün göricek / **Yanicak** pervâne şem‘a perr ü bâli n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 3*). [*yanicak, -ıcağ*]

Âteş-i ‘ışk-ıla sînemde dil ü cân **yanicak** / Göz tolar yaş-ıla âhum çıkuban düde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*yanicak, -ıcağ*]

yan: *Alev almak, tutuşmak.*

Bu beyt-i dil-ḥazîni enhâr vird idinmiş / **Yanmaga** varduğında pervâne nâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 3*). [*yanmaga, -mag, -a*]

Şu‘le-i âhum ile **yandı** semâ ile zemîn / Nâr-ı ‘ışk pinhân imiş gör bir avuç ḥâşâkde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 2*). [*yandı, -dı*]

yan: *(birinin) yanı, yakını.*

Muhibbî ‘ışk-ıla dîvâne oldu / **Yanında** görünür ‘aql issi mecnûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2549, Beyit 5*). [*yanında, -ın, -da*]

Boyuña serv ü ḥaddüne yañılup gül didüm cânâ / Bu sözden niçe yıllardur **yanuñda** ‘özü-ḥvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*yanuñda, -uñ, -da*]

‘Andelîbüñ geçse ‘ömri zâr-ıla olmaz ‘aceb / Eksük olmaz çün gülün **yanında** ḥârî n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4*). [*yanında, -ın, -da*]

yan: Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Şem‘-veş karşında **yandugum** saña ma‘lûm iken / Hâlîmi sormak ne hâcetdür varup pervânenen
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 3*). [*yandugum, -duğ, -u, -m*]

yan: Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Hicr ara ‘ışk âteşine **yanalıdan** dōstlar / Gıce âteş şu‘lesidür görinen gündüz duĥān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2716, Beyit 3*). [*yanalıdan, -alı, -dan*]

yan: (Aşk ateşiyle) kavrulmak.

Āh idersem âteş-ile **yana** bu çarĥ-ı felek / Aglasam ġarĥ ola ‘âlem dīde-i seyyāl-ıla (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2867, Beyit 4*). [*yana, -a*]

Gözümden akar-iken Nîl ü Ceyĥûn / ‘Aceb budur ki gönlüm **yana** teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907,
Beyit 4*). [*yana, -a*]

Göre zülfüñi dil ola dīvâne / Yüzüñ şem‘ini de cān göre **yana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1*).
[*yana, -a*]

yan: Acımak, sızlamak.

Ol ferâġatda yatur nāz uyĥusunda şubĥa dek / Şem‘ gibi her ġıce iy dil saña **yanmak** neden (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2637, Beyit 2*). [*yanmak, -mak*]

yan: Yanmak, tutulmak, tutuşmak.

Ĥamdü-lillāĥ ‘āşıkam ‘âlemde hoş-ĥâlem bugün / Āteş-i ‘ışka **yanaldan** zer gibi kâlam bugün (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [*yanaldan, -aldan*]

yan: Bir kimsenin yanı, yakını.

Muĥibbî ‘āşık-ı dīdâr-çün olduñ saña devletdür / **Yanuñda** añmasun zâhid kişi ĥûr u cinān ĥadrin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [*yanuñda, -uñ, -dan*]

yan: (Birinin) Yanı, yakını.

Ol perîdür bilürem âdem ile üns idemez / Lîk **yanından** anuñ ĥâlî degül emr-i menān (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2556, Beyit 4*). [*yanından, -ı, -n, -dan*]

Bir elif çekmiş idüm sînemde derdüm bir diyü / **Yanına** bir dāġ yakdum oldugıyçün derdüm on (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2572, Beyit 3*). [*yanına, -ı, -n, -a*]

Olupdur sînemüñ ġarı ki âteş saçar ejderdür / Ĥazer eyler gelüp ‘Ankā anuñ geçmege **yanından** (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2588, Beyit 3*). [*yanından, -ı, -n, -dan*]

İy Muhibbî ol perî insâna görünmez kaçır / Lîk hîç gitmez **yanından** ol rakîb-i Ehremen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 5*). [*yanından, -ı, -n, -dan*]

yan: *Alev almak, tutuşmak ll Aşk ateşiyle yanmak.*

Maḥabbet nârına her kim dutuşup cân-ıla **yanmaz** / Yanup ḥirmân ocagında aña dâyim ‘azâb olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2532, Beyit 2*). [*yanmaz, -maz*]

yan: *Taraf.*

Şark sultânı dogup gelse [ki] sag **yanumdan** / Zülmet-i düd-ı dilüm ırmeye sol **yanumdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*yanumdan, -um, -dan*]

yan: *Alev almak, tutuşmak.*

‘İşkuñ kâfile-sâlârı olaldan bu gönül / Beñzedi âhı vü efğânı **yanınca** cerese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 4*). [*yanınca, -ınca*]

yan: *Alevlenip tutuşmak.*

Muhibbî ‘ışk esrârın gönülde niçe setr itsün / Olur zâhir **yanan** âteş dilümde düd-ı âhumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*yanan, -an*]

yan: *Bir eksene göre sağ veya solda kalan taraf. II Bir kimsenin veya bir şeyin yanında olmak, onunla birlikte olmak.*

Egerçi serv için bâlâ dimişler / Velî kaddün **yanındadır** miyâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 4*). [*yanındadır, -ı, -n, -da, -dur*]

yan-: *Yanmak.*

Cemâlün şem ‘ine pervâne-veş ko / **Yanarsam** itmeyem ol nâra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 4*). [*yanarsam, -ar, -sa, -m*]

yan-: *(aşk ateşiyle) yanmak.*

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya / ‘Aşık iseñ **yan** cemâli şem ‘ine pervâne-veş (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 2*). [*yan,]*

Şöyle **yan** kim nâr-ı ‘ışk-ıla vücüduñdan eşer / Kalmason bir kes senün nâm u nişânun duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 4*). [*yan,]*

Şem ‘-i ḥüsne karşı ko **yansun** Muhibbî cân u dil / Yanmagı şimden girü ta‘lîm idem pervâneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 5*). [*yansun, -sun*]

yan-: *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.*

İrmedi maqşūda dil arturmayınca nālesin / Şem‘ gibi **yanmayınca** görmedüm envārī ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 2*). [*yanmayınca, -mayınca*]

yan-: *Taraf, yakın.*

Bi-ḥamdillāh ki cānāna iriṣdüm cāna cān buldum / Yürü iy sāye **yanumdan** benümle hem-‘inān olma (*Muhibbī Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [*yanumdan, -(u)m, -dan*]

yan-: *Alev almak, tutuşmak.*

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarķa uşbu cismümi / Āteş-i ‘ışķ-ıla başdan şem‘-veş **yanardı** ten (*Muhibbī Divanı , Gazel 2642, Beyit 2*). [*yanardı, -ar, -dı*]

yan yakıl: *Yanıp yakılmak, ağlayıp sızlamak.*

Yan yakıl bir ‘uzv ‘uzvuñdan ḥaberdār olmaya / Ḥün-ı dil aksun bu çeşm-i ḥün-feşānuñ duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 2*). [*yan yakıl,]*

yaña: *(aşk ateşiyle) yanmak.*

Elümde tutuşup kāğıd **yanar** derd-i dilüm yazsam / Meger şimden girü nāme yazam perr-i semenderden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2702, Beyit 2*). [*yanar, -r*]

Yanar firāķuñ odına cān bülbülü pervāne-veş / Yansa Muḥibbī tañ mıdur ol la‘l-i āteş-reng içün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2747, Beyit 7*). [*yanar, -r*]

Görüp cemāl-i şem‘ün pervāne-veş Muḥibbī / Zülfüñ şebinde her dem **yanar** o nāra karşu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*yanar, -r*]

yaña: *Doğru, taraf.*

Bir **yaña** derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri / Virdiler dil şehrini yağmaya itdiler akın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*yaña,]*

yaña: *Taraf, yön, cihet.*

Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her **yañadan** gözleri yaşı akup ḥün olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*yañadan, -dan*]

Bir yaña derd ü belā bir **yañadan** ġam leşkeri / Virdiler dil şehrini yağmaya itdiler akın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2506, Beyit 4*). [*yañadan, -dan*]

yana yakıla: *Yanıp yakılmak: Sızlanmak, şikayet etmek.*

Ol yār gelse meclise biñ ‘izz ü nāz-ıla / Şem‘i görüñ ki karşu niçe **yana yakıla** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2858, Beyit 1*). [*yana yakıla,]*

Gül geldi gülşene çün al duvak-ıla / Tâ kim göre bülbül anı **yana yakıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 1*). [*yana yakıla,]*

Ol yâr-ı dil-nüvâz kaçan meclise gele / Şem´[i] görüñ karşu niçe **yana yakıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*yana yakıla,]*

yana yana: Yanarak || tekrar tekrar, ısrarla ve büyük bir arzuyla.

Gice hüsnüñe karşu şem´ gibi / Dökeyin göz yaşını **yana yana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2926, Beyit 2*). [*yana yana,]*

yañağ: Yanak II sevgilinin yanağı.

Leb-i dilber mi yigdür ya piyâle / **Yañağ** rengi mi yig yohsa lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*yañağı, -i]*

yanagel: Yana gelmek, yanmak, yanıp tutuşmak // Aşk ateşiyle yanmak.

Şem´-i hüsne iy Muhibbî yak gönül pervânesin / Niçe kerre **yanageldüñ** şimdi küllî yanayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 5*). [*yanageldüñ, -düñ]*

yanam yakılam: Yanıp yakılmak, ağlayıp sızlamak.

Niçe bir **yanam yakılam** gerdiş-i eflâkden / İy şabâ lutf it götürgil bu ğubârı hâkden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 1*). [*yanam yakılam,]*

yanan: Ateş durumuna geçen, tutuşan.

Bildüñ-ise hâlümü içümde **yanan** oddan / Bir nazar kıl zâhir olsun dilde olan düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2718, Beyit 1*). [*yanan,]*

yanar: Yanmak.

Yanardum âteş-i hicre ser-â-ser / Eger olmasa bu gözden akan su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 2*). [*yanardum, -dum]*

yandı kül oldı: Yanıp bitmek, tükenmek.

Muhibbî hüsnüñe pervâne gibi / Düşüp **yandı kül oldı** bâl ü perle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 5*). [*yandı kül oldı,]*

yâ´ni: "Demek oluyor ki" anlamında bir bağlaç.

Perçemi durmuş kafada **ya´ni** dutmuşdur kemîn / `Aşıka lâyıq-durur bülbül gibi itmek enîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 3*). [*ya´ni,]*

Hüsn meydânında gördüm zülfinüñ çevgânını / Başımı top eyledüm **ya' nî** ile dem armagan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [*ya' nî,]*

Ka'bedür küyü gelür sürün sürün 'aşıklar / **Ya' ni** varup virmege qurbânın eyler ârzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 3*). [*ya' ni,]*

yañıl: Aldanmak, hatâ yapmak.

'İşk için dirler ezel bir gevher-i yek dânedür / Ol ki şarrâf olmaya **yañıla** kıymet bilmede (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 2*). [*yañıla, -a]*

yañıl: Aldanmak, hata yapmak.

Egerçi **yañılup** dilber geçe bir gün mezârımdan / Mağabbet büyünü ala benüm hâk-i gubârımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 1*). [*yañılup, -up]*

Boyuña serv ü haddüñe **yañılup** gül didüm cânâ / Bu sözden niçe yıllardur yanuñda 'özüñvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 4*). [*yañılup, -up]*

Bu Muhibbî'ye ulu devlet idi yâr eger / **Yañılup** kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*yañılup, -up]*

yañıl-: Aldanmak, hata yapmak.

Yañıldum kıddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cânâ bu yolda 'özüñvâham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [*yañıldum, -du, -m]*

yanında: "Ona göre, onun yanında" anlamlarına gelen bir kıyaslama sözü.

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdur Tūfân-ı Nūh / Kaṭredür **yanında** cem' itsem yidi deryâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [*yanında,]*

yañılış: Doğru olmayan, hatalı.

Ruḥlarında haṭ görüp âh eyledüm dilber didi / Sâye-i zülfümdür ol **yañılış** hayâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 4*). [*yañılış,]*

yanma: Yanmak.

Dem mi var **yanmaya** sînemde benüm âteş-i 'ışk / Dūd-ı âhum ya çıkup çarḥı kebūd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 4*). [*yanmaya, -y, -a]*

yanmak: 1) yanmak 2) Çok elem, keder, aşk ve hicran çekmek.

Yandı maḥv oldu Muhibbî şem'ine pervâne-veş / Andan ummañ dōstlar şimden girü nâm u nişân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 5*). [*yandı, -dı]*

yanmak: *Alev almak, tutuşmak.*

İy gönül āhuñ odından nüh felek **yanmak** neden / İy gözüm eşküñle ‘ālem kana boyanmak neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 1*). [*yanmak,]*

Cān aparur şem‘ gördüm her gice pervāneden / Şem‘-i hüsne **yanmak** öğren iy gönül pervā neden
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2657, Beyit 1*). [*yanmak,]*

yanmak: *Acı çekmek, gönlü yanmak; ızdırap duymak.*

Gözüm yaşına ğarķ iken bu ‘ālem / Muhibbî **yandı** virmez bir içim su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 6*). [*yandı, -dı]*

Āteş-i ‘ışķ-ıla sīnem **yandı** kılsam nāle āh / Dūd-ıla ‘ālem tolar çün oda duş ola giyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 1*). [*yandı, -dı]*

yanmaz: *(Olumsuz şekliyle) Alev almak || Acı çekmek, azap görmek.*

Kūyuñ içre āteş-i ‘ışķuñ beni n’eyçün yakar / Yā neden dirler ki cennet ehli **yanmaz** nārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 4*). [*yanmaz,]*

yanuk: *Yanmış.*

Gözüm yaşın şarāb itdüm **yanuk** bagrum kebāb itdüm / Ziyāfet eyledüm şāh-ı ğamı çeşmüm otasında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6*). [*yanuk,]*

yanum: *Berberinde olma.*

Feraħ şād u ğam u ğuşşa Muhibbî gitdi ser-cümle / Bi-ħamdillāh gelüp miħnet **yanumdan** gitmeyen sensin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 6*). [*yanumdan, -dan]*

Bi-ħamdi’llāh ki cānāna irişdüm cāna cān buldum / Yūri iy sāye **yanumdan** benümle hem-‘inān olma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [*yanumdan, -dan]*

yanumda: *Birlikte, beraberinde olma.*

Bugün meydān-ı ‘ışķ içre olaldan pehlevān-ı ‘ışķ / **Yanumda** dest-yārumdur benüm Ferhād-ıla Mecnūn
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 2*). [*yanumda,]*

yanumdan: *Taraf, yakın, civar.*

Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ğam-ı dilber / Didüm bilsem ‘aceb baña ne virdūñ alabilmezsin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 4*). [*yanumdan,]*

yanuñda: *Yanında, bulunduğu(n) yerde.*

Vaşluñı istediğüm ger ola **yanuñda** günāh / Dil-i dīvāneme bakma beni ma‘zūr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 5*). [*yanuñda,]*

yanuñda: "Ona göre, onun yanında" anlamlarına gelen bir kıyaslama sözü.

Yanuñda bu ‘acebdür ki bir olmuş / Seni cāndan seven de sevmeyen de (*Muhibbī Divanı , Gazel 2881, Beyit 2*). [*yanuñda,]*

yanup dahı: Yanmak.

Cürm-i ‘ışk için beni her dem ğamı yakdı hezār / Bu ‘acebdür ki bu dil **yanup dahı** pāk olmaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2911, Beyit 2*). [*yanup dahı, - dahı]*

yanup yakıla: Sızlanmak, şikayet etmek.

Çekmeyen derd ü belā-yı mihneti ‘āşık degül / ‘Āşık oldur āh idüp dāyim yanup [hem] yakıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2933, Beyit 2*). [*yanup yakıla,]*

yanup yakılup: Sızlanmak, şikayet etmek.

İtmez Muhibbī ‘ışk eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş **yanup yakılup** döner ol küle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2840, Beyit 5*). [*yanup yakılup,]*

yap: Bina etme.

Bundan evvel cidd ü cehd eyle saña bir hāne **yap** / Kūs-ı rihlet çalmur nāgāh bundan göçesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2594, Beyit 3*). [*yap,]*

Seyl-i eşk n’ola gönül hānesin ide[r]se harāb / Seng-i mihnetle yine nev **yapup** ābād ideyin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*yapup, -up]*

Bildi hazān leşkeri āhır eşer gelür / Şahn-ı çemende **yapdı** zümürürd hisār serv (*Muhibbī Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*yapdı, -dı]*

Küyında yār cem‘ idüp ‘āşıklarūñ serin / Beñzer ki **yapa** kendü için bir yiñi küle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [*yapa, -a]*

‘Uşşāk serin kūyına cem‘ eylemiş nigār / Beñzer ki **yapar** kendü için yār bir küle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*yapar, -ar]*

yap: İnşa etmek.

Āsitān-ı Kaşr-ı Şūrīn **yapar-ısañ** iy felek / Yig-durur sengini reng-i hūn-ı Ferhād idesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2558, Beyit 3*). [*yapar-ısañ, -ar-ısañ]*

İy hümā-yı luţf ‘ışkuñ beni mecnūn eyledi / Başum üzre n’ola bir kerre **yaparsañ** āşiyān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2620, Beyit 3*). [*yaparsañ, -arsañ]*

Yaparsañ sîm ü zerlerden ‘imâret / Göñül yap yigdür artuk gir şevāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 3*). [*yaparsañ, -arsan*]

yap-: *Yapmak.*

Göñlümün vîrānesin iy dōst ma‘mūr eylegil / Ka‘be yapmakça dimişlerdür **yapan** dil hānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*yapan, -an*]

yapıl: *Yapılmak, Yapma işine konu olmak.*

Bāğ-ı hūsnüme havāledür gözün yumsun dimiş / **Yapılır** mı çün kadīmī olsa didüm revzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 6*). [*yapılır, -ur*]

yapış: *Sıkı sıkı tutmak, bırakmamak üzere yakalamak, sarılmak.*

Çün mār-durur zülf[i] nigāruñ hāzer eyle / Kākül sanup el sunubanı aña **yapışma** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*yapışma, -ma*]

yapma: *Yapmak, etmek.*

Geldükçe ser-i küyuña redd eyleme anı / Zîrā Kerīm **yapmadı** hiç kapu sâ‘ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [*yapmadı, -dı*]

yapmak: *Yapmak, imar etmek.*

Göñlümün vîrānesin iy dōst ma‘mūr eylegil / Ka‘be **yapmakça** dimişlerdür yapan dil hānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 2*). [*yapmakça, -ça*]

yapmış: *Yapmak.*

Konmamışken daħı **Qays’uñ başına sevdā-yı ‘ışk / Yapmış-ıdı** murğ-ı dil başumda benüm āşiyān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 3*). [*yapmış-ıdı, --ıdı*]

yapmışam: *Yapmak.*

Didüm iy dilber neden cem‘ itdün ‘uşşākuñ serin / Didi kim bilmez misin kim **yapmışam** ser-hāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 6*). [*yapmışam,]*

yār: *Sevgili || dost.*

Yār-ıla bir hālvat-i hāş olsa deyyār olmasa / Belki ol hālvette cān daħı haberdār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 1*). [*yār-ıla, --ıla*]

Ser-i küyında muşāhib olgör itlerine / Her ne dirlerse ko sen yār olagör **yāruñ-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [*yāruñ-ıla, -uñ-ıla*]

Yār-ıla yār olmayup ḥāvf u recāda kalur ol / Kayd-ı dūzaḥ eyleyüp bāğ-ı cināndan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 4*). [yār-ıla, --ıla]

yār: Ağızda biriken su.

Göster yüzüñi alnuñi şems ü kamer olsun / Tamsun lebüñüñ **yarı** denizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [yarı, -ı]

yār: Sevgili l dost.

Kaşd itse kaçan katlüme cellād ğanzeler / Ol kemend-i zülf-ile bağlar [çü **yār**] elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 2*). [yār],]

yār: Sevgili.

Virür 'ālemde bir kes yok ḥaber **yāruñ** vefāsından / Velī şekvā şikāyet çok iden cevri ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [yāruñ, -uñ]

Cāmi' -i ḥüsninde **yāruñ** tāk-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān-ıla ol kaşları miḥrāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 5*). [yāruñ, -uñ]

Cür'ası **yāruñ** Muhibbî çün naşib-i ḥāk imiş / Reşk idersem tañ mıdur ol ḥāk-i gevher-tāba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 7*). [yāruñ, -uñ]

Tarayup zülfini **yāruñ** pāralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [yāruñ, -uñ]

Yār taḥşil eylemiş cevri ü cefānuñ yolların / Zerrece öğrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1*). [yār,]

Ḥvābda **yāri** bulup fırsat-ıla büsesin al / Uyanup ḥışma gelürse koma inkār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 4*). [yāri, -ı]

Genc bī-mār u gül bī-ḥār olmaz iy Muhib / **Yārsuz** kalur cihānda 'aybsuz yār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [yārsuz, -suz]

Ḥare kıl dil naqdini **yāruñ** dilerseñ vaşlını / Bil ki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [yāruñ, -uñ]

Diriğ gūşına girmez fiğānumuz **yāruñ** / Kuru yire bu fiğān-ıla zārı n'eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 2*). [yāruñ, -uñ]

Āteş-i ḥüsnine **yāruñ** iy gönül pervānesin / Zülfi zencīrine dil virdüñ 'aceb dīvānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [yāruñ, -uñ]

Yüri iy bād-ı şabā ḥālümü var **yāra** be-gū / Niçe bir kanum içer ol gözi ḥün-ḥvāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [yāra, -a]

Ġonca-veş **yār-ı** Muhibbî ola kim ḥande kıla / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [yār-ı, --n]

Sehv-ile **yārum** bu ben dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir dü-şeşdür bu daḥı iy dil yine düşmez beşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*yārum, -um*]

Yāra dimiş ki cānımı senden dirîğ ider / Eyleñ nazar raḳīb-i segūñ iftirāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2850, Beyit 2*). [*yāra, -a*]

Gözleri üstinde **yāruñ** dir gören ebrūların / Şaydın almış iki şahbāz takdı teller başına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 2*). [*yāruñ, -uñ*]

Ni' met-i vaşlın döküp bu 'āşıkını toylaya / Ol mürüvvet **yārda** yokdur ki anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [*yārda, -da*]

Yāruñ dehenini görüben nokta diyenler / Diḳḳatler idüp mü didiler ince miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 3*). [*yāruñ, -uñ*]

Güneş ruḥsārını **yāruñ** göz açup görmege dirsem / Bulut gibi ara yirde girüp olur raḳībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 2*). [*yāruñ, -uñ*]

yār: İkiye ayırmak, parçalamak.

Dilde olan derd ü miḥnet küllī olsun āşikār / İy cefā-ḥū vaḳt olupdur sīnemi ben **yarayın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 3*). [*yarayın, -a, -y, -ın*]

yār: Far. sevgili; dost.

Genc bī-mār u gül bī-ḥār olmaz iy Muḥib / Yārsuz kalur cihānda 'aybsuz **yār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 5*). [*yār,]*

yār: (ر) i. (Fars. yār) 1. Sevgili:.

Yār işiginde koma öldür raḳīb-i kāfiri / Tiḡuñı tā 'arş üzre iy Muḥibbî esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 5*). [*yār,]*

Yār olma her leyīme ḳadrūñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḥār-ıla olmuş hem-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*yār,]*

Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Top idüp 'ışk ehli de başını ḡaltān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [*yār,]*

Yār hemān zülfi-y-ile kākül hemān / Ḳışşa hemān ḡuşşa vü müşkil hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [*yār,]*

Yār düşmen şüm tāli' baḥt-ı devlet ser-nigün / İy dil-i dīvāne esbāb-ı vişāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 2*). [*yār,]*

Yār eger aña Muḥibbî seni düşnām-ıla ger / Bundan evlā ne sa'ādet saña olur mı hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 5*). [*yār,]*

Ne benüm baḥtum uyanuk ne ḥo yāruñ raḥmı var / Bu benüm baḥtum gibi beñzer aña **yār** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [*yār,]*

Göceler tā şubh̄ olunca tañ mı eylersem enñ / 'Işk bed-hū **yār** zālīm çarḫ nā-sāz incebīn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*yār,]*

Ben 'aşıkınıñ katline ister bahāne **yār** / Cān-ıla anı sevdüğümü müttehem itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 4*). [*yār,]*

Yār ide nazar hūn-ı ciger ile Muhibbī / Çeşmüne de sīneyi levh-i raḫam itsün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2580, Beyit 5*). [*yār,]*

Bende imiş **yār** bilmezdim Muhibbī hayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yārı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*yār,]*

Düşdi Muhibbī yirlere pā-māl-i 'ışk olup / Derdā dirġ sunmadı bir kerre **yār** elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2611, Beyit 5*). [*yār,]*

Sürdi yüzüme āl-ıla bir kerre **yār** elin / Kaşşāb sandı kan-ıla görenler nigār elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [*yār,]*

Sundum hezār 'acz-ile dildāra zār elin / Ammā ki baña virmedi bir kerre **yār** elin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2613, Beyit 1*). [*yār,]*

Furşatı fevt itme bul bir **yār** u bir cāy-ı laṭīf / Çün bilürsün tiz geçer bu hūy u bu hāy-ı çemen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2619, Beyit 3*). [*yār,]*

Lāyık oldı derd-i miñnet bī-vefā **yār** isteyen / Aña dil virsün hemişe kendüzün zār isteyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2626, Beyit 1*). [*yār,]*

Öldürürdi **yār** beni bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki sen ḫarem-ı muḫteremdesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2641, Beyit 3*). [*yār,]*

Zülf[i] zencīrini boynuma n'ičün dakmaya **yār** / Ser-i kūyında dilā sen daḫı mecnūn olasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*yār,]*

Yār ister çün Muhibbī ola bu gönlüñ ḫarāb / Ko yıkılsun hergiz ol vīrāne ma'mūr olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2724, Beyit 5*). [*yār,]*

Bakmadı **yār** gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āḫir belāsına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [*yār,]*

Alsa Muhibbī **yār** ele ger ġamze okların / Ḳurbān eyle cān u dili kaşı yasına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2819, Beyit 5*). [*yār,]*

Dil degül belki cān da pāralanur / **Yār** eger ursa zülfine şāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*). [*yār,]*

Bu Muhibbī yitüre ṭā'at u zühd ü vera'ı / İç diyü **yār** işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*yār,]*

Bakmaz yüzüme **yār** geçer hafta ay-ıla / Olmaz 'aceb geçerse günüm āh u vāy-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [*yār,]*

Kūyında **yār** cem' idüp 'aşıklarun serin / Beñzer ki yapa kendü için bir yiñi kule (*Muhibbī Divanı , Gazel 2857, Beyit 4*). [*yār,]*

İy Muhibbî götürürse **yār** zülfinden niķāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*yār,]*

Yok gülde tarāvet ki var ol **yār** yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [*yār,]*

İy Muhibbî **yār** götürse yüzinden ger niķāb / Māh-rūlar her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [*yār,]*

Yār itse kaçan kākūlini başına külāh / Āşūfte ola her kim iderse aña nigāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 1*). [*yār,]*

‘Uşşāk serin kūyına cem‘ eylemiş nigār / Beñzer ki yapar kendü için **yār** bir ķule (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 4*). [*yār,]*

Gördi mu‘aţtar yine bu dehr dimağı / Didi bu Muhib zūlfine **yār** urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*yār,]*

Bağ-ı hūsnüme tılısm didelerümden iki şīr / İledem **yār** didi basmayalar gülşenüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2901, Beyit 4*). [*yār,]*

Gāhī cefā vü cevri ü gehī zulm-ıla sitem / Eyler bu nev‘-ile **yār** bizümle mu‘āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [*yār,]*

Yār ‘arz-ı cemāl itdi o halk itdi nezāre / Kalmadı tākāt-ı nazar āh baña ne çāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 1*). [*yār,]*

Güş eylemez **yār** eger olsa Muhibbî / Bu ‘āşık-ı dil-sūhte şad bār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 5*). [*yār,]*

Ķalbūne āh-ı Muhibbî eylemez disem eşer / **Yār** nāzūk-ţab‘dur remz-ile mermer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 5*). [*yār,]*

Yār itdi göz yaşını kendine mahrem / Bir dem cüdā itmedi Ferhād-ı yegāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 3*). [*yār,]*

Bu Muhibbî’ye ulu devlet idi **yār** eger / Yañılup kulları içinde aña bende dise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 7*). [*yār,]*

Gözün yaşına **yār** Muhibbî nazar itmez / Yolına anuñ itmege işār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2978, Beyit 5*). [*yār,]*

İy Muhibbî kim bütün ider bu gönlüm şışesin / **Yār** çokdan anı sımışdur cefā vü seng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 6*). [*yār,]*

yār: *Dost, sevgili.*

Yār ele alsa Muhibbî zülfinün çevgānımı / Ben dağı top eyleyem başımı ol çevgān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [*yār,]*

Hvāb içinde görmüş oldum nāgehān ol **yārı** ben / Niçe yıllar hvāb görmem kuluñuzam zār[ī] ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1*). [*yārı, -ı]*

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol **yārı** ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 1*). [*yārı, -ı*]

Ağyāra kılur mihr ü vefā saña cefālar / Hercāyī güzelden ne gelür **yārı** n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 2*). [*yārı, -ı*]

yār: Sevgili.

Yāra diñ dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben mecnūna zencīr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*yāra, -a*]

yār: Arkadaş, dost II Sevgili.

Feryād u fiğān yār-ı cefākāruñ elinden / Kime kılayım dād ben ol **yāruñ** elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [*yāruñ, -uñ*]

Gel taleb eyleme **yāruñ** haberin kimseneden / Bī-nişāndur kim ola kim o saña vire nişān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 2*). [*yāruñ, -uñ*]

Ġamzesi **yāruñ** geçer hīç nesne yok ḥāyil aña / Fā'ide itmez eger sīneñde pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [*yāruñ, -uñ*]

Sīnemi döndermezem ben nāvek-i dildārdan / Luṭf ile daḥı keremdür çün gele ol **yārdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 1*). [*yārdan, -dan*]

Gel raḳībā **yārı** idlāl eyleme / Bu cihānuñ çünki sen şeytānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 5*). [*yārı, -ı*]

Gösterüp ruḥsaruñı dehri gülistān eyledüñ / Āb-ı rüyūña sentüñ **yārā** hezārān āferīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 3*). [*yārā, -a*]

Zāhidā ḥalvete gir 'ömri riyā ile geçür / Gidelüm **yār-ıla** biz şahn-ı gülistāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2*). [*yār-ıla, --ıla*]

İy seher yili bu dil derdini var **yāra** be-gū / Yek-be-yek kışsa-i pür guşsamı dildāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [*yāra, -a*]

Serv baş egüp çınār el arkasın yirde koya / Her kaçan cilve kıla **yārum** ḳad-i bālā-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 2*). [*yārum, -um*]

Eyledüm taḥrīr **yāra** nāme mażmūnum bile / Ḥasb-i ḥāl-i bülbül-i şūrīde-dil ḥūnum bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2923, Beyit 1*). [*yāra, -a*]

İstemem olmak beni **yārum** kıla şadra nişīn / Rāzıyam tek itleri gibi baña der göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 2*). [*yārum, -um*]

Yāruñ görüp rāğbetini tīr ü kemāna / Sīnemde aña eyledüm dili nişāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 1*). [*yāruñ, -uñ*]

yār: Arkadaş, dost, sevgili.

Çaglayup yaşum akar **yāruñ** cemālin görmege / Su gibi bir ‘āşık-ı dīdār dirler ušta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [yāruñ, -uñ]

Eşer itmez fiğānuñ **yāra** hergiz / Kılup bu āh u efgāni n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 3*). [yāra, -a]

İy Muhibbî ola kim **yārun** bile aḥvālūni / Bir bir eyle şî’r içinde ḥālūni eş’ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 7*). [yārun, -uñ]

Öldüğümde **yāra** diñ gelüp namāzum kılmasun / Hiç revā mı ol dura ben yatam andan ilerü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [yāra, -a]

Ah eylesem ‘aceb mi gül yüzlü **yāra** karşı / Bülbül fiğānlar eyler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 1*). [yāra, -a]

İy mu’allim **yāra** ta’līm itmedüñ fenn-i vefā / Līk göstermedüñ aña cefādan özge rāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 2*). [yāra, -a]

Kaş [u] kemān **yāra** ḳurbān cānumı kıldum / Müjgān okıyla döndi toptolu sīne kīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 7*). [yāra, -a]

yār: Dost, sevgili.

Ne benüm baḥtum uyanuk ne ḥo **yāruñ** raḥmı var / Bu benüm baḥtum gibi beñzer aña yār olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 2*). [yāruñ, -uñ]

Hiç kes virmiş degül **yāruñ** dehānından ḥaber / Gerçi ‘uşşāk arasında noḳtadur dirler hemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 2*). [yāruñ, -uñ]

Varursam Ka’be-i kūyına **yāruñ** / Bulurdum Merve ḥaḳḳıyçün şafā ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2667, Beyit 2*). [yāruñ, -uñ]

Yāruñ cefā vü cevri nedür kīnesi neden / Derdā dirîğ gitmeye mi kīne sīneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 1*). [yāruñ, -uñ]

Gülşen-i ḥüsninde **yāruñ** iy göñül bülbülleyin / Nāle eyle şubḥ olunca sen de bir şūrīdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2677, Beyit 2*). [yāruñ, -uñ]

Zülfî çevgānına **yāruñ** hem semendi sümmine / Başumı top itdüm ol çābük-süvāruñ ‘ışḳına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 4*). [yāruñ, -uñ]

Kimse **yāruñ** iy Muhibbî añlamaz māhiyyetin / Niçe müşkiller egerçi ḥall olur idrākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2909, Beyit 5*). [yāruñ, -uñ]

yār: (ر) i. (*Fars. yār*) Sevgili, dost.

Eger zāhir gözi görmezse **yāri** / Ne ḡam cān gözini aç kıl nezāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*). [yāri,]

yār: Dost, sevgili.

Yārdan her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāzıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*yārdan, -dan*]

yār: 1. Arkadaş, dost, sevgili. II 2. Allah dışında kalan kimseler.

Yāra dil gönder nihānī amı cānuñ duymasun / Hālūñi taqrır eyle kim zebānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [*yāra, -a*]

Dime zāhid baña kıl yāra tevbe / İder mi bülbül gülzāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*yāra, -a*]

yār: Arkadaş, dost, sevgili.

Bende imiş yār bilmezdim Muhibbî hayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 6*). [*yāri, -i*]

Tenümde dāğlar göz göz oluban gözlesün yāri / Dimege derd-i dil hālın kamu mūlar zebān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*yāri, -i*]

yār: Dost, sevgili, yār.

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār / Odlara yakdı cihānī āh kim bu reng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 4*). [*yār,]*

yār etegin: Yar eteği.

Pendi gūş itme dilā alma ele ‘ār etegin / Ko ne dirlerse disünler tutagör yār etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 1*). [*yār etegin,]*

yār işigine: Sevgilinin eşiği, kapısı.

Kalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Rahm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [*yār işigine, -ne*]

yār kūyında: Sevgilinin bulunduğu yer.

İy şabā ger yār kūyında beni yād idesin / Derd ü gamdan kurtarup bu gönlümi şād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 1*). [*yār kūyında, -nda*]

yār ola: Nasip olmak.

Kevkebī baht eger yār ola bu bī-dil ile / Şāh-ı encüm görüp ola hacil kevkebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 2*). [*yār ola,]*

yār olagör: Sevgili, dost olmak.

Ser-i kûyında muşâhib olıgör itlerine / Her ne dirlerse ko sen **yâr olagör** yârûñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 3*). [*yâr olagör, -agör*]

yâr olmayup: *Sevgili, dost olmak.*

Yâr-ıla **yâr olmayup** hâvf u recâda kalur ol / Kayd-ı düzağ eyleyüp bâğ-ı cinândan geçmeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2998, Beyit 4*). [*yâr olmayup, -yup*]

yara: *Yara.*

Gözlerüm yaşını bu kanlu cigerden sorasın / Bagrumuñ **yaraların** gâmze-i tirden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 1*). [*yaraların, -lar, -m*]

yara: *Yara.Dert, üzüntü, acı.*

Beni yaratmış belâ vü miñnet için Yaradan / Ehl-i ‘ışk oldum anuñçün kaçmazam ben **yaradan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*yaradan, -dan*]

yara: *Acı,sızı,kırgınlık.*

Yürekde **yarama** kanlu yaşum yir yir nişân olsun / Yanup dil âteş-i gamla bu âhum da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [*yarama, -m, -a*]

yara: *Aşk yarası II dert, üzüntü, acı.*

Sîne mecrûh itdi gâmzeñ yine tâze **yaralar** / Ordı olsun hezâr tañsîn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [*yaralar, -lar*]

yara: *Bir şeyin üzerinde açılan kesik.*

Agız açar **yara** geldügince tîrî sîneme / Her birisi tîr ü hañçerden iderler ‘özr-hvâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 3*). [*yara,]*

yara: *Dert, üzüntü, acı.*

Ne hasret-i merhem çeke ne miñnet-i dârü / Ger bula gönül **yarasına** hâk-i derüñden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 4*). [*yarasına, -(s)ı, -(n)a*]

yara: *Ey sevgili, ey yâr.*

Bu Muhibbî şî rini **yârâ** güzâfin añlama / Şıdkı var ikrâr kıl yolumda şâdıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [*yârâ,]*

yâra diñ: *Sevgiliye söyleyin.*

Dilemezse rüz-ı maşşerde Muhibbî destini / Dâmeninde **yâra diñ** cevri ü cefâyı kılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 5*). [*yâra diñ,]*

yâra karşı: *Sevgiliye doğru.*

Âh eylesem ‘aceb mi şevk-ile **yâra karşı** / Bülbül terennüm eyler evvel bahâra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 1*). [*yâra karşı,]*

Gerdünlayın iki taş sîne döger Muhibbî / Akdukda eşk-i çeşmüm küyünde **yâra karşı** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 5*). [*yâra karşı,]*

yara urupdur: *Yara açmak.*

Bagruma benüm niçe niçe **yara urupdur** / Yâd eyleyüp iy dil baña ol yârı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 3*). [*yara urupdur, -updur]*

yara yara: *Yara yara. II (Gönlü) Pare pare olmak, yaralanmak, paramparça olmak.*

Çagurur sinem üzre **yara yara** / Olur mı bu benüm derdüme çare (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 1*). [*yara yara,]*

yaradan: *Yaratan, yaratıcı; Allah.*

‘İbâdet kıl koma tevhi̇di dilden / Bunuñçün seni yaratmış **yaradan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2*). [*yaradan,]*

Beni yaratmış belâ vü miñnet için **Yaradan** / Ehl-i ‘ışk oldum anuñçün kaçmazam ben yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*yaradan,]*

arak: *Hazırlık.*

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dizüñ / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum gâyet **yaragında** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*yaragında, -ında]*

yaralanmış: *Yaralı.*

Luţf-ıla her demde ağıyâra temelluk gösterüp / **Yaralanmış** göñlümi benüm hırâş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 4*). [*yaralanmış,]*

aran: *Dostlar, sevgililer.*

Gül demidür güzelüm eyleme ebruları çin / Nuş-ı mül eyleyelüm gel berü **yârânlar-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 2*). [*yârânlar-ıla, -lar, --ıla]*

aran: *Arkadaş, dost; sevgili.*

Kūy-ı dilberde Muhibbî olalı **yārān** saña / İtler-ile şöhet-i hās eyle hemdemsin bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 5*). [*yārān,]*

Bezm-i ğamda hūn-ı dil nūş itmege **yārān** ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 5*). [*yārān,]*

Şüret-i Ferhād'ı nakş itdüm yine müjgān ile / Hıştı bālīmüm kılup **yārān** anı seng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*yārān,]*

Yārdan her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāzıyuz lā dimezüz tek bize **yārān** küsmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4*). [*yārān,]*

Dönılmaz ben reh-i 'ışka yöneldüm / Du 'ā-yı hayr kılsun baña **yārān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 3*). [*yārān,]*

Hūn-ı dil nūş eylerüz **yārāna** diñ gelsün berü / Lık yol virmeñ sakın bu meclise bīgāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 2*). [*yārāna, -a]*

yaran: Akran.

Pāk ola dirse Muhibbî jengden levh-i zamīr / Bir niçe **yārān** buluban nūş-ı sāgar eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 5*). [*yārān,]*

yārān ile: Dost. II Güzel, dılber.

İy Muhibbî mevsim-i güldür güzeller yādına / Cām-ı mey nūş idelüm gel bir niçe **yārān ile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 7*). [*yārān ile,]*

yarar: Fayda.

Ķāmetüñle gülşen içre baña haddüñ gül yiter / Bāğ u servi n'eylerem neme **yarar** gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*yarar,]*

yaras: (Söz, davranış vb.) Uygun olmak, yerinde ve iyi karşılanacak tarzda olmak.

Dağı gūş itmezem pendüñi nāşih / **Yaraşmaz** eylemek mey-hvōra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 2*). [*yaraşmaz, -maz]*

yaraşur: Layık, uygun, değer.

Ol zülf-i misk-būyuñı gel boynuña bırak / İy dōst hezār yig **yaraşur** 'anberineden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 3*). [*yaraşur,]*

'Arz kıl hālūmi ol gül-ruħa iy bād-ı şabā / Uşbu yolda **yaraşur** çabük [ü] çālāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [*yaraşur,]*

Yaraşur kılsañ niyāz ehline nāz / Hūy kılma tek cefā vü cevri sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2737, Beyit 4*). [*yaraşur,]*

Leblerin görse Muhibbî eşk-i çeşmin akıdır / **Yaraşur** gül-âb olıcak döstüm cüllâbda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 5*). [*yaraşur,]*

yarat: *Yaratmak, Allah'ın yoktan var etmesi.*

Beni **yaratmış** belâ vü miñnet için Yaradan / Ehl-i 'ışk oldum anuñçün kaçmazam ben yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2609, Beyit 1*). [*yaratmış, -miş]*

yarat: (*Allah*) *Yoktan var etmek, halketmek.*

'İbâdet kıl koma tevhîdi dilden / Bunuñçün seni **yaratmış** yaradan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 2*). [*yaratmış, -miş]*

yâr-ı bî-pervâ: *Korkusuz, çekincesi olmayan sevgili.*

Yâr-ı bî-pervâ benem hâlüm digergün olmada / Bârî hergiz görmesem ol şüh-ı bî-pervâyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 3*). [*yâr-ı bî-pervâ,]*

yâr-ı cân: *Can dostu, arkadaş.*

Kanı bir **yâr-ı cân** zülfi müşg-bü / Kanı bir serv-i bälâ kıddi dil-cü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [*yâr-ı cân,]*

yâr-ı cānī: *Can dostu, arkadaş, sevgili.*

Seni bir kez gören iy **yâr-ı cānī** / Degermi ğayra yāhūd sola saga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 2*). [*yâr-ı cānī,]*

yâr-ı cefakâra: *Cevr ve cefa eden yar, sevgili.*

Dāmānı elümde vü girībanum elinde / Raḥm eyle didüm **yâr-ı cefakâra** sevişme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 5*). [*yâr-ı cefakâra, -a]*

yâr-ı cefākāruñ: *Cevr ve cefa eden yar, sevgili.*

Feryād u fiğān **yâr-ı cefākāruñ** elinden / Kime kılayım dād ben ol yāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 1*). [*yâr-ı cefākāruñ, -uñ]*

yâr-ı dil-nüvâz: *Gönül okşayan sevgili.*

Ol **yâr-ı dil-nüvâz** kaçan meclise gele / Şem' [i] görüñ karşu niçe yana yakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 1*). [*yâr-ı dil-nüvâz,]*

yâr-ı gendüm-gün: *Buğday renkli (tenli) sevgili.*

Kimse kılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir nazār cān terkin urdum **yār-ı gendüm-gün** için
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 4*). [*yār-ı gendüm-gün,]*

yār-ı hem-dem: *Can dostu.*

Bulmadum bir **yār-ı hem-dem** kim ola ‘ahdi bütün / Niçe yıllar aradum gezdüm cihānuñ küçesin
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 4*). [*yār-ı hem-dem,]*

yār-ı hem-dem: *Samimi bir sevgili.*

Bulmadum bir **yār-ı hem-dem** gönlüme / Aradum gezdüm cihānı kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 4*). [*yār-ı hem-dem,]*

yār-ı kadīmī: *Eski dost Hiç ayrılmaz birlikteliğe sahip olmak.*

İtlerüñ karšu gelür küyüña varsam çağrışup / Dirler iy **yār-ı kadīmī** şimdiye dek kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2597, Beyit 4*). [*yār-ı kadīmī,]*

yār-ı ra‘nādur: *Güzel sevgili.*

Jälelerden güşına dürlər takupdur şāh-ı gül / Cāmesin surh eylemiş bir **yār-ı ra‘nādur** yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*yār-ı ra‘nādur, -dur]*

yār-ı şādık: *Sadık dost, sevgili.*

Gösterüp evvel vefā āhır baña kıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña **yār-ı şādık** sanıban (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 2*). [*yār-ı şādık,]*

yār-ı şādık: *Sadık sevgili, dost.*

‘Ālemi geşt eyledüm bir **yār-ı şādık** görmedüm / ‘Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehālara (*Muhibbî Divanı , Gazel 3000, Beyit 4*). [*yār-ı şādık,]*

yār-ı vefādār: *Vefalı sevgili.*

Hāşılı bu hürmen içre derd ü miñnet ‘ākıbet / Naqd-i ‘ömrin harc ider **yār-ı vefādār** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 2*). [*yār-ı vefādār,]*

yarım alma-y-ıla: *Yarım elma, gönül (veya hatır) alma "armağan küçük de olsa gönül almaya yeter" anlamında kullanılan bir söz.*

Ġabgabına hāşretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm añmadı **yarım alma-y-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2823, Beyit 3*). [*yarım alma-y-ıla, --y-ıla]*

yarın: *Ahret günü.*

İy Muhibbî eylemez bir kimse dünyâda karar / Kim koyup **yarın** gidersin tut ki Dārâ'sın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 5*). [*yarın,]*

Yarın olmaya Muhibbî dir-iseñ perdeñ küşād / Cehd idüp açma bugün dünyâda kimse perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 5*). [*yarın,]*

yarın: *Ahiret günü, ahirette.*

Bugün bunda olursañ zâr u mañzûn / Olursın **yarın** anda şād u ħandân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 5*). [*yarın,]*

‘İyş ü ‘işret itmeden bugün dilâ ger geçesin / **Yarın** anda umaram kevs̄er şarâbın içesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2594, Beyit 1*). [*yarın,]*

Terk eyle bugün câmeñi serâpâ bürehne ol / **Yarın** yakaña sunmaya her nâ-bekâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 5*). [*yarın,]*

Yarın ki şâlihân ‘amel ‘arzın ideler / Şādân olup cennete her biri tuta râh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 4*). [*yarın,]*

yârından: *Sevgili.*

Baħr ara hîç kimseler **yârından** ayru düşmesün / Leşker-i ğam her taraf başına anuñ üşmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 1*). [*yârından,]*

Degüldür ‘aşıka müşkil ölürse günde yüz biñ kez / Velî müşkil budur ayru düşe sevgüli **yârından** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [*yârından,]*

yâru: *Sevgili.*

‘İşk-ıla gerçi **yâruñam** ğamla velî bîmâruñam / Ger diyesin ğam-ħvâruñam ğamdan çi bāk iy nâzenîm (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 4*). [*yâruñam, -nam]*

yâruñ itine: *Yârın, sevgilinin köpeği.*

Küyında olsam bir nefes **yâruñ itine** hem-nefes / Yiter baña bu mertebe ‘âlemde nâm u neng için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [*yâruñ itine, -ne]*

yaş: *Gözyaşı.*

Ser-te-ser ğarķa virürdi gözlerüm **yaşı** cihân / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylâba ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2510, Beyit 4*). [*yaşı, -ı]*

‘İşka tâķat kalmadı ğâyet zebûn oldum zebûn / Gözlerüm **yaşı** başumdan aşdı oldum ğarķ-ı ħûn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*yaşı, -ı]*

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lâle-ħad / ‘İşk ehli âh-ıla **yaşımı** bārân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 4*). [*yaşımı, -ı, -n, -ı]*

Didüm bālā mıdur kıddüñ didi bir serv-dālam ben / Didi cūlar mıdur **yaşuñ** didüm āb-ı zülālam ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2517, Beyit 1*). [*yaşuñ, -uñ*]

Gün yüzine bakabilmem iy **yaşum** sen perdesin / İy gönül bilmem seni de gökde yāhūd yirdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1*). [*yaşum, -um*]

Tār idüp **yaşuñ** Muhibbî eyledüñ çün al reng / Vaqtidür şimden girü kâmetüñi çeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 5*). [*yaşuñ, -uñ*]

Yaşuma kılsun nazār deryā temāşāsın kılan / Külhen-i sīnem tolu gelsün berü nār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 2*). [*yaşuma, -um, -a*]

Döstüm terk eyleyüp gitme benî **yaşum** gibi / Çün bilürsün cān gidicek yaramaz bir işe ten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 2*). [*yaşum, -um*]

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol serv-kağ / İy Muhibbî yok yire bu çeşmi **yaş** itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*yaş,]*

Eksük olmasun **yaşı** her dem bu ben dil-ħastenüñ / Teşne görse tamlā tamlā tamzurur agzuma su
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 3*). [*yaşı, -ı*]

Añ günāhuñı akıt göz yaşını şubħa degin / Beñzesün baħra Muhibbî **yaşuñı** şür eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 8*). [*yaşuñı, -uñı*]

Lāle ħadler fikri ile bagruñı dāğ eyleme / Serv-kağler zıkrı ile **yaşuñ** ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 1*). [*yaşuñ, -uñ*]

Ĥalt olursa n'ola ger ĥün-ı ciger **yaşumuza** / Bu daħı yazu-y-ı mış rüz-ı ezel başumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 1*). [*yaşumuza, -umuza*]

'Ömrümüzdür ser-i zülfüñi iñen kať' itme / Nev-civānsın gele kaşd eyleme bu **yaşumuza** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 4*). [*yaşumuza, -umuza*]

Muhibbî şol kaçar dökdüñ gözüñ yaşı geçid virmez / Görenler didiler beñzer bi-'ayni **yaşuña** Tuna
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 5*). [*yaşuña, -u, -n, -a*]

Gözinden ĥün akıtdı bu Muhibbî / İdüp sen serv **yaşı** revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 5*).
[*yaşı, -ı*]

Muhibbî nezr kıl ġam tekyesine / **Yaşuñ** dirhemlerin gönder çerāġa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 5*). [*yaşuñ, -uñ*]

Yiter āh ile eyle **yaşlaruñ** sīm / Güzeller şayd olurlar sīm ü zerle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 4*).
[*yaşlaruñ, -laruñ*]

yaş: Gözyaşı.

Bagrumda çıkdı başlar gözümden akdı **yaşlar** / Bir çäre bulımadum āh bu eşk-i cüybāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 4*). [*yaşlar, -lar*]

Muhibbî **yaşına** ol servi bakmaz / Ya ne'çün meyl ider āb-ı revāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2986, Beyit 4*). [*yaşına, -ı, -n, -a*]

yaş: Göz yaşı.

Kimse ol serv-i sehiden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri **yaşı** akup hün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 1*). [*yaşı, -ı*]

Serv tek gelse kıyāma her kaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm **yaşı** olur ol dem benüm āb-ı revān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 4*). [*yaşı, -ı*]

Gözlerüm **yaş-ıla** tolar bakamam ruhsāruña / Kim bakar ‘ālemde kim var āfitābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 4*). [*yaş-ıla, --ıla*]

Baksa Muhibbî yüzine göz **yaş-ıla** tolar / Mümkin degül gül yüzine niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [*yaş-ıla, --ıla*]

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemālin / Görürdi gözüm olsa idi bende sitāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 4*). [*yaş-ıla, --ıla*]

Āfitāb-ı hüsni görmek senüñ mümkin degül / Niçe görsün çün nazarla gözi **yaş-ıla** tola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 3*). [*yaş-ıla, --ıla*]

Āteş-i ‘ışk-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak / Göz tolar **yaş-ıla** āhum çıkuban düde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 4*). [*yaş-ıla, --ıla*]

yaş: Göz yaşı.

Āh eyle **yaşuñ** ola Muhibbî eşer ide / Te’sir ide āb u hevāña dil-i hāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 5*). [*yaşuñ, -uñ*]

Ko virsün bu gönül fülkini ğarķa / **Yaşuñ** deryāsını emvāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 5*). [*yaşuñ, -uñ*]

yaş: Gözyaşı II aşğın gözyaşları.

Dirseñ iy dil sırr-ı ‘ışk fāş olmasun / Şabr kıl bir dem gözün **yaş** olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 1*). [*yaş,]*

yaş: Yayın kirişini gevşetmek, düz hale getirmek; sevgilinin çatık kaşlarını düzeltmesi, kızgın bakmaması.

Tir-i ğamzeñ atasın ğayrıya iy kaşı kemān / Baña geldükçe neden kurulu yayuñ **yaşasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3*). [*yaşasın, -asın*]

Dil nişān itmiş Muhibbî atagör ğamz okların / Olmaya kim usanup ya kaşlarını **yaşasın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 5*). [*yaşasın, -asın*]

yaş: Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.

Zülf-i müşğününi iy dilber tırāş itmeñ neden / Çeşmümün **yaşın** döküp bagrumı baş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*yaşın, -ın*]

yaş: Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.

Gül gibi hândan olur görse **yaşum** bārānını / Agladur mı 'āşığı feryād u āhı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 3*). [*yaşum, -um*]

Didiler **yaşum** görenler kim alur eṭrāfımı / Şehr-i Kostantin 'i hoş kuşadı deryādur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*yaşum, -um*]

yaş: Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, gözyaşı.

Ġonca-veş yār-ı Muhibbî ola kim hānde kıla / Her seher dīdelerüñ **yaşını** bārān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 5*). [*yaşını, -i, -n, -ı*]

yaş: Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, gözyaşı.

Gözi **yaşlu** bagrı başlu dāyim olur 'ışk eri / Ġiceler tā şubḥ olunca durmaz eyler āh enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 2*). [*yaşlu, --lu*]

yaş: Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Gözlerüñ **yaşını** pāyına revān eyle revān / Serv gibi salınur bir ḳad-i bālā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 4*). [*yaşını, --i, --n, --ı*]

yaş: (Āşığın) gözyaşları.

Temevvüc eyledi **yaşum** yine āhum hevāsından / Telāṭumlar zuhūr itdi cihān toldı şadāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*yaşum, -(u)m*]

Yaşum dökilse tañ mı ol gül 'izāra karşı / Bārān olur dimişler evvel bahāra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2784, Beyit 1*). [*yaşum, -(u)m*]

Sevdüğüm bir serv-ḳad nāzük miyāndur tāzece / Anuñ-ıçun yolına **yaşum** revāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [*yaşum, -(u)m*]

Sīnem odına zarar yok ger **yaşum** ḥadden aşı / Revḡan oldı zıdd iken ol āb beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*yaşum, -(u)m*]

yaş: (Āşığın) gözyaşı.

Her kaçan āh eyleyüp ańsam firāḳuñ aglasam / Āhum eflāki yaka ḡarḳ ola **yaşuma** zemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*yaşuma, -(u)m, -a*]

yaş: (Āşığın) Gözyaşı.

Ĥasretüñden kana döndi **yaşum** iy serv-i ḥırām / Akdı cūlar her yaña bu dīde-i ḥūn-bārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 3*). [*yaşum, -um*]

Zülf-i şebdîziyle koşdum bu **yaşum** gülgünını / İy gözüm gayret senüdüdür cehd kıl geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*yaşum, -um*]

Yağup yağmurlayın **yaşum** n'ola cular revân olsa / Bulutlar gibi agdurdum göge düd-ı siyâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 2*). [*yaşum, -um*]

Yaşum surh u ruh-ı zerdüm saña yitmez mi iy zâhid / Gel inkâr eyleme 'ışka getürdüm dü güvâhı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4*). [*yaşum, -um*]

Yaşum deryâlayın itdi temevvüc / Bu gönlüm zevrağın itdi kenara (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 2*). [*yaşum, -um*]

Kapuña varup dîdelerüm kan agladı / Bulınmadı bir kişi gelüp **yaşum** sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 2*). [*yaşum, -um*]

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol zülf-i şeb-dîzüñ / Kosañ ger büseñi öñdül **yaşum** gâyet yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*yaşum, -um*]

yaş: (*Âşığın*) Gözyaşı.

Dür dişi fikri ile **yaşumı** seylâb idüben / Akıdup her tarafa varayım ummâna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 4*). [*yaşumı, -um, -ı*]

Hicr içre çeküp cevri ü cefâ eyledüm gile / Rahm eylemedi kimse gelüp **yaşumı** sile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2930, Beyit 1*). [*yaşumı, -um, -ı*]

Cüy-ı eşkümdede hevâ-y-ıla toli bu **yaşumı** / Beñzedürsem tañ mıdur anı ħabâbuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 5*). [*yaşumı, -um, -ı*]

yaş: (*Âşığın*) gözyaşı.

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürler / Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde 'Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [*yaşum, -(u)m*]

Çağlayup **yaşum** akar yâruñ cemâlin görmege / Su gibi bir 'âşık-ı dîdâr dîrler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 3*). [*yaşum, -(u)m*]

yaş dökme: Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Eger âh eylesen dökme cihân yaş / Ki zîrâ diyümez her dîde düde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [*yaş dökme,]*

yaş eyleyen: Islatmak.

Ĥāk-i pâyüñ göz yaşıyla sularam ben her seher / Şevk-i ruhsârüñ-durur bu gözlerüm **yaş eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 3*). [*yaş eyleyen, -yen*]

yaşa: Canlılığını, hayatını sürdürmek.

İy gözüm gitmez hayâli dökülür her dem yaşuñ / Müstedâm ol göreyiñ ‘âlemde sen çok çok **yaşa**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [yaşa,]

Ğam degül ‘âşık[ar] yoluñda ger cân virseler / Müstedâm ol ‘âlem içre tek hemân sen çok **yaşa**
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 4*). [yaşa,]

Gözlerüm yaşıdır aklar üstüme ancak benüm / Anuñ için eylerem aña du‘â çok çok **yaşa** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 6*). [yaşa,]

yāsemīn: *Bu isim ile maruf hoş kokulu çiçek.*

Hāline müşğ zülfine diyen Muhibbî ‘anberīn / Beñzedüp billür-ı cisme dise tañ mı **yāsemīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [yāsemīn,]

Benefşe rāst u zülf kec-rev gider / Tenüñdeki letāfet **yāseminde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [yāseminde, -de]

yaşı: *Gözyaşı.*

Lāle-veş bagrumı yakdum gül-i hāndānuñ için / Eyledüm **yaşı** revān serv-i hūrāmānuñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 1*). [yaşı,]

yasıl: *Gevşetilmek.*

Atagör ğamz oklarını dōstum iç kabzadan / Aña kurbān olayım tek ya kaşuñ **yasılmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 2*). [yasılmasun, -ma, -sun]

yaşla: *İslamak, sulamak.*

Gözlerüm yaşı demidür hāk-i cismüm **yaşlaya** / Bāgbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri aşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 1*). [yaşlaya, -ya]

yaşlar dök: *Ağlamak, göz yaşları dökmek.*

Acı **yaşlar dök** derünuñ ğill ü ğışdan pāk kıl / Kullanasın tā ki sen ‘âlemde deryā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 2*). [yaşlar dök,]

yaşlar döküp: *Ağlamak, gözlerinden yaş damlamak.*

Niçe bir bezm-i ğam içre ğiceler tā şubha dek / Niçe bir **yaşlar döküp** şem‘e müşābih yanasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 2*). [yaşlar döküp,]

yaşlu: *Yaşlı, ıslak, nemli II gözyaşı.*

Her kişi şādān u hāndān ara yirde ben hāzīn / Gözi **yaşludur** ider her kim ki ‘âşıkdur enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 1*). [yaşludur, -dur]

yaşum döküp: Ağlamak, gözlerinden yaş damlamak.

Hasret oldum su gibi ben görmege dīdāruñı / Ol sebebden akaram **yaşum döküp** daşdan daşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 5*). [*yaşum döküp,]*

yaşum gibi: Gözyaşım gibi.

Būy-ı zūlfine irem diyü yine āvāre dil / Gitdi **yaşum gibi** āh ol serv-ķaddi arayı (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*yaşum gibi,]*

yaşum girdābına düşdi: Gözyaşı girdabına düşmek.

Bahr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına / Çāre yok bildüm ħalāşa baña bu girdābdan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2540, Beyit 4*). [*yaşum girdābına düşdi, -(u)m]*

yaşuñ akıt: Gözyaşı dökmek.

Akıt Muhibbī yaşuñ ayağına o servüñ / Ismarla vardugında yüz süre pāy-ı yāra (*Muhibbī Divanı , Gazel 2963, Beyit 6*). [*yaşuñ akıt,]*

yaşuñ dökilür: Gözyaşı dökmek II ağlamak.

İy gözüm gitmez ħayālī dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyiñ ‘ālemde sen çok çok yaşa (*Muhibbī Divanı , Gazel 2856, Beyit 2*). [*yaşuñ dökilür, -ilür]*

yat: Bir yere veya bir şeyin üzerine uzanmak.

Niçe yıllardur **yatur** kūyında añmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne tañ efgendesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2597, Beyit 1*). [*yatur, -ur]*

yat: Uyumak.

Öldüğümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun / Hiç revā mı ol dura ben **yatam** andan ilerü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2758, Beyit 4*). [*yatam, -am]*

yat: Bulunmak, sabit durmak.

Gün yüzinde **yatalı** olsa ne tañ zūlf-i dirāz / Günde yatdukça olur kuvvet ziyāde mārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 3*). [*yatalı, -alı]*

yat: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak.

La’l-i lebüñüñ yādına āşüfte gönül āh / Meyħānelere düşdi **yatur** kanzil içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2852, Beyit 4*). [*yatur, -ur]*

yat: Yatmak; hastalanıp yatağa düşmek, yatakta kalmak.

Lebüñ dārü'ş-şifāsında **yatur** 'āşıklarūñ ḥasta / Ṭābīb-i dilsin iy dilber idüp tīmār-ıla eglen (Muhibbî Divanı , Gazel 2599, Beyit 4). [yatur, -ur]

yat: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak.

Şayd olup 'āşıklarūñ gördüm **yaturlar** ḥākde / Niçesinüñ bağlamışlar serlerin fitrākde (Muhibbî Divanı , Gazel 2912, Beyit 1). [yaturlar, -ur, -lar]

yat: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; bulunmak, var olmak.

Yollar üstinde Muhibbî niçe ḥāk oldı **yatur** / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden sorasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5). [yatur, -ur]

İçdi Muhibbî çünki maḥabbet şarābını / Mest ola **yata** ḥaşre degin sanmañ ayıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2934, Beyit 5). [yata, -a]

yat: (Bir şey bir yerde) Kalmaması gerekirken kalmak, beklemek, âtil durumda olmak.

Niçe yıldur ki ḥarāb oldı bu dil şehri **yatur** / İde ta 'mī' r keremden yine mi 'māra be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 5). [yatur, -ur]

Niçe diller ser-i zülfüne beste / **Yatur** kalmış zekān çāhında beste (Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1). [yatur, -ur]

Sīne 'ışkı āteşiyile pür şerer-olmuş **yatur** / Cān u dil fikr-i lebiyle kaldılar efkārda (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 4). [yatur, -ur]

yat: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak, uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek.

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḥālüne hiç vākıf ola mı ḡam bucagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 4). [yatur, -ur]

yat: Bir yerde kalmak, geceleme.

Ol ferāgatda **yatur** nāz uyḡusunda şubḡa dek / Şem' gibi her ḡice iy dil saña yanmak neden (Muhibbî Divanı , Gazel 2637, Beyit 2). [yatur, -ur]

yat-: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak.

Görinen zülfeyni mi aslı yāḡū perr-i zāḡ / Ya iki ef'ī gelüp **yatmış** gülüstān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 2). [yatmış, -mış]

'Ārızuñ üstinde gördüm ol siyeh müşḡinüñi / Didüm ef'īdur uyur **yatmış** gülüstān üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 3). [yatmış, -mış]

yāt-: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak veya dinlenmek.

‘İşk cāmın nūş idüp bagrına yakmış tāze dāğ / Sīne çāk olup **yaturlar** lāleler kühsārda (Muhibbî Divanı , Gazel 2964, Beyit 2). [yaturlar, -ur, -lar]

Gözlerüm yaşına gark olmuş **yaturlar** ābda / Hîç olur mı ki görem ben ol perî[yi] hVābda (Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 1). [yaturlar, -ur, -lar]

yavri: Yavru, küçük.

Sakın aldanma bu dünyā çü miñnet şāhbāzıdır / Niçe senüñ gibi **yavri** uçurdı āşiyānından (Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 4). [yavri,]

yavri: İnsan (metinde).

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi niçe **yavri** uçurmuşdur yuvasından (Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 4). [yavri,]

yāv: İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.

Rüstemāne **yayını** almış o çeşm-i gamze-zen / Her kime dogrutsa lā-büd qalbini eyler şiken (Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 1). [yayını, -i, -n, -ı]

yāv: Yay; kaşın kavisli kısmı.

Tir-i gamzeñ atasın gayrıya iy kaşı kemān / Baña geldükçe neden kurulu **yayun** yarasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 3). [yayun, -un]

yāv: Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

‘İşkuñ kemānı saht-durur degme kimesne / Almasun ele başa çıkamaz o **yay-ıla** (Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 4). [yay-ıla, --ıla]

yāv: İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma âleti, kavis || kavisli kaş.

Müjesi tir-ile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi kaşum **yayına** qurbān olasın (Muhibbî Divanı , Gazel 2695, Beyit 2). [yayına, -ına]

yay kaşa: Yay gibi kaş.

Sīne mecrūh itdi gamzeñ yine tāze yaralar / Ordı olsun hezār taḥsīn **yay kaşa** (Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3). [yay kaşa, -a]

yaz: Yazmak.

Şerr eyleme kim **yazmaya** tâ deftere kâtib / Cehd eyle ki her n'eyler-iseñ hayr 'amel olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 3*). [*yazmaya, -ma, -y, -a*]

yaz: Yazsın.

Ķâdir olmadı **yaza** hâlümü hattât-ı felek / Her kılum agzın açup derdümi didi mû-be-mû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 3*). [*yaza,]*

yaz: (Bir söz veya düşünceyi) Belli işâret ve harflerle bir yere geçirmek // Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Yazdı hattıñ nâme-i hüsne kaşuñ tuğrâ çeker / 'Āleme hüküm ide dirdüm uşbu fermân ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 5*). [*yazdı, -dı*]

Şafha-i ruhsârüm üzre **yazdı** çeşmüm kan-ıla / Bilmeyenler hâlümü kılsun nazar ol deftere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2913, Beyit 2*). [*yazdı, -dı*]

Hün ile **yazdı** meger şî'r-i Muhibbî'yi yine / Eyledi elde dutar bir varak-ı inşâ lâle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [*yazdı, -dı*]

yaz: (Allah) Kader olarak belirlemek.

Yazılan başa gelürmiş iy gönül âh eyleme / Dâmına düşdüñ anun raħm umma ol şayyâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 2*). [*yazılan, -ıl, -an*]

yaz: İşlemek II yazmak.

Cânâ ğamuñla sîne-i pür-zaħmda **yazılır** / Her kim ki nazar ide okur anda âh-ı şâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 2*). [*yazılır, -ıl, -ur*]

yaz: Bir söz veya düşünceyi belli işâret ve harflerle bir yere geçirmek II yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak, nakşetmek.

Her sözüñde niçe ma'nî var nihân u âşikâr / Ehl-i diller **yazup** itsünler kitâb eglenmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2661, Beyit 4*). [*yazup, -up*]

yaz: Kayıt düşmek.

Gördiler ben mübtelâyı sen perî-ruhsâr-ıla / **Yazdılar** birisi 'Azrâ biri Vâmıķ'dur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 2*). [*yazdılar, -dı, -lar*]

yaz: Yaz- fiili.

Şafha-i zerdüme **yazdum** yine derd ü elemi / Göz karasıyla degül bil ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*yazdum, -du, --m*]

yaz-: (Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek, kaleme almak.

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümün nāmesin / Göz karasın hāl idüp müjgāndan atdum hāmesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2591, Beyit 1). [yazmaga, -mağ, -a]

Kaçan taḥrīre el urup **yaza** derdin dil-i maḥzūn / Elinde dutduğı kâğıd olur eṣki ile gülgün (Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 1). [yaza, -a]

Ol lebi şīrīn elinden ger ölem Ferhād-veş / Meşhedüme **yazalar** “hāzā şehīdü’l-‘āşīkīn” (Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 7). [yazalar, -a, -lar]

Gāh elif geh dāğ çekdüm sīne-i efgāruma / Dād elüñden diyüben **yazdum** der ü dīvāruma (Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 1). [yazdum, -du, -m]

Nāmeler āhum odından bağladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle **yazdum** ḥālümü dildāruma (Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 2). [yazdum, -du, -m]

Dil şafhasında āyet-i rahmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu ḥüsnüñi **yazdum** ‘ayān-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 4). [yazdum, -du, -m]

Ergānün oldı dilüm nālesini seyr eyle / **Yaz** yüzün naḫşını iy yār anı deyr eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1). [yaz,]

Kanum ile **yazdı** dīdem bu ruḥ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 1). [yazdı, -dı]

yaz-: Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Elümde tutuşup kâğıd yanar derd-i dilüm **yazsam** / Meger şimden girü nāme yazam perr-i semenderden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 2). [yazsam, -sa, -m]

yaz-: Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Dil derdini **yazarken** oldı kalem şikeste / Bildürmege bu ḥālī gönüm ulagum olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 3). [yazarken, -(a)r, -ken]

yazıl: Alın yazısı bağlamında hakkında karar verilmek.

Gözi nemdür dili gam ehl-i ‘iṣkuñ / Ezelden böyle **yazılmış** serine (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 2). [yazılmış, -mış]

yazıl: Yazılmak, çizilmek, nakşedilmek.

Metn-i ḥüsne yā **yazılmış** iy Muḥibbî ḥāşiye / Kim bunuñ fehminden ‘āciz ‘ākl u fehm ü ḥurdedān (Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 5). [yazılmış, -mış]

yazıl: (kader, alın yazısı bağlamında) yazılmak, kararlaştırılmak.

Yā **yazıldı** hüsni-i evrāka gubārī haṭṭ-ıla / Vaḳf ider esmā-i hüsniyi olur ta'vīz-i cān (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2647, Beyit 4). [yazıldı, -dı]

yazıl-: Kaleme almak.

Bī-günāh 'āşıkları kırdı geçürdi ol perī / Tıfldur bilür daḫı **yazılmaz** aña çün günāh (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2802, Beyit 5). [yazılmaz, -maz]

yazıl-: Kaleme alınmak.

Ya haṭuñ haṭṭātī taḫrīr itdi hüsniñ nāmesin / Ya kaşuñ tuğrāsı **yazıldı** ol 'unvān üstine (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2992, Beyit 2). [yazıldı, -dı]

yazıl-: Yazılmak.

Başumda bir kara yazu imiş geldi haṭ-ı cānān / Muhibbī her ne yazu ki **yazılmışdur** gelür serde (*Muhibbī*
Divanı , Gazel 2902, Beyit 6). [yazılmışdur, -miş, -dur]

yazma: Yazmak.

Anuñ-içün **yazmazam** derd-i dilüm ben kâgıda / Saklamaz sır iki yüzlü bir münāfıkdur diyü (*Muhibbī*
Divanı , Gazel 2777, Beyit 4). [yazmazam, -zam]

yazu: Alın yazısı, kader.

Başumda bir kara **yazu** imiş geldi haṭ-ı cānān / Muhibbī her ne **yazu** ki yazılmışdur gelür serde (*Muhibbī*
Divanı , Gazel 2902, Beyit 6). [yazu,]

yazu: Yazı, kader, yazgı.

Zülfī sevdāsı ezelden başuma **yazu-y-imiş** / Anuñ-içün tutaram ölince sevdā meşrebin (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2664, Beyit 5). [yazu-y-imiş, --y-, -imiş]

Ḥalṭ olursa n'ola ger hūn-ı ciger yaşumuza / Bu daḫı **yazu-y-imiş** rüz-ı ezel başumuza (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2838, Beyit 1). [yazu-y-imiş, --y-, -imiş]

yazu imiş: Kaderimde varmış, başa geleceklerin kaderde olması.

Haṭṭ-ı dilber san eceldür anı def'e çāre yok / Çün ezel **yazu imiş** elbette ol gelür başa (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2973, Beyit 3). [yazu imiş,]

yazuk: Maalesef, ne yazık ki.

'İşkuñ rehine girdüm pür seng-i hāra gördüm / Bildüm küşāde **yazuk** āh olmayınca tīşe (*Muhibbī Divanı* ,
Gazel 2996, Beyit 3). [yazuk,]

vehūd: Yahudi, Hz. Yâkub'un ođlu Yahuda soyundan gelenler, israil ođulları.

Raķıbünden Muhibbî ihtirâz it / Degüldür i 'timâd itmek **Yehūd'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 6*).
[yehūd'a, -a]

yek: Bir, tek.

Aradum zîr-i felek baħr ü beri bulımadum / Saña mânend şadefe **yek** güher-i pâke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [yek,]

yek dânedür: Eşi olmayan, tek.

İy Muhib hâl-i siyeh **yek dânedür** / Toħm mihreş der derün-i dil-fiken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2735, Beyit 5*). [yek dânedür, -dür]

yek-be-yek: Birebir, tek tek.

İy seher yili bu dil derdini var yâra be-gü / **Yek-be-yek** kışsa-i pür guşşamı dildâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 1*). [yek-be-yek,]

yek-dâne olsun: Eşsiz olmak.

Çün dürr-i yeşim oldı yine nazm-ı Muhibbî / Cânâ anı dak güşuña **yek-dâne olsun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [yek-dâne olsun, -sun]

yeksân: Aynı seviyede; bir, eşit, aynı.

İdeliden 'ışkuñ ile uşbu gönlüm ittiħâd / Aña **yeksân** görünür olmış-durur bu'd u yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 4*). [yeksân,]

yelken gibi: Yelken gibi.

Sakın **yelken gibi** germe göğüs sen / Muħâlif rüzigâr yüksek serende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [yelken gibi,]

yemen: Yemen.

Gözüm yaşına beñzer dürr-i şâfi / Arayup bulmayasız siz **Yemen'de** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 4*). [yemen'de, -de]

yemen: Arap Yarımadası'nın güneybatısındaki ülkenin adı.

Yaşum deryâ şadef çeşmüm içinde bulunur dürrler / Didüm iy dil seni bildüm **Yemen** mülkinde 'Adensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 3*). [yemen,]

yemîn itme: Ant içmek II sağda bulunmak; yüzünü çevirmek.

Niçeye dek gitmeye sîneñde tura kibr ü kîn / Böyle iken ben müselmānam diyü itme yemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 1*). [*yemîn itme, -me*]

yetim: Yetim II şefkate muhtaç.

Dilā topraga salduñ dürr-i eşki / Terahhüm itmedüñ birkaç yetime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 5*). [*yetime, -e*]

yi: Ağzında çiğneyerek yutmak.

Beni öldürsün **ysisünler** beni küyü itleri / Razıyam tek baña bir gün dimesün git añaru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 3*). [*ysisünler, -sün, -ler*]

Nefāyis **yime** kendüñ ac eyle / Bişür derd ü gamı dutmac eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 1*). [*yime, -me*]

Bu Muhibbî sözleri yiter ğidā-yı rühdur / **Yime** dünyā ni‘metin dönme devābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7*). [*yime, -me*]

yi: Yemek.

Yoluñda senüñ şādıkam iy döst vefāda / Nān u nemeki **yimemişemdür** dizüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [*yimemişemdür, -me, -miş, -em, -dür*]

yi: Ağzında çiğnemek; yemek.

Mest olur gerçi lebüñ zikriyle gelür cāna şevk / Haṭṭuñı fikr eyleyüp **yir** dil ğubārı n‘eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 5*). [*yir, -r*]

yi: Ağzda çiğneyerek yutmak, yemek.

Şöyle hayrānam Muhibbî bilmezem hîç kendümi / Tekye-i ‘ışk cür‘a-dānından **yyiüp** esrārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 5*). [*yyiüp, -y, -üp*]

yi: Ağzda çiğneyerek yutmak. II. Elde etmek, sahip olmak.

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ‘ışkı nüş itmek / Virildi saña da zāhid **yyiesin** ḥabb-ıla afyün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [*yyiesin, -ye, -sin*]

yi-: Yemek.

Her kim ki vefā ‘ahdin ider ‘ahdine turmaz / **Yir** nān u nemek ḥaqqımı ol dizi yüzinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [*yir, -r*]

yi-: *Harcamak, bitirmek.*

Eger dünyāyı cem´ itseñ görüp anı gurūr itme / Ne assı **yir** seni āhır dönersin sen de Qārūn’a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2889, Beyit 4*). [*yir, -r*]

yidi: *"Yedi" sayı sıfatı.*

Bu **yidi** beyt ne olur belki / Daḥl olunur o bel kim Selmān’a (*Muhibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 7*). [*yidi,]*

yidi deryāyi: *Yedi deniz: Pasifik Okyanusu, Atlas Okyanusu, Akdeniz, Karadeniz, Hazar, Aral.*

Gözlerüm yaşına dirsem tañ mıdır Tūfān-ı Nūh / Qatredür yanında cem´ itsem **yidi deryāyi** ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2673, Beyit 4*). [*yidi deryāyi,]*

vidügüm: *Yemek / Maruz Kalmak.*

Zād-ı gamdur **vidügüm** kūh-ı belā içre müdām / İy lebi şīrīn n’içün añmazsın ol gam-ḥvāreyi (*Muhibbī Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*vidügüm,]*

yig: *Bir başkasından daha çok beğenilip tercih edilen, üstün görülen.*

Yaparsañ sīm ü zerlerden ‘imāret / Göñül yap **yigdür** artuk gir sevāba (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 3*). [*yigdür, -dür*]

yig: *1. daha iyi, üstün. 2. Kuvvetli, baskın.*

Ol zūlf-i misk-būyuñı gel boynuña bırak / İy döst hezār **yig** yaraşur ‘anberīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 3*). [*yig,]*

yig: *-dan daha iyi, üstün.*

Muhibbī sözleri **yigdür** bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp kulaguña anı dakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2590, Beyit 5*). [*yigdür, -dür*]

Virürsin bāda çün ‘ömri kadeḥ nūş eylegil her dem / Elüñde dutduguñ sāgar ki **yigdür** sāgar-ı Cem’den (*Muhibbī Divanı , Gazel 2636, Beyit 2*). [*yigdür, -dür*]

Gevher-i nazmına eylegil Muhibbī’nüñ nazār / Gūşuña dak her sözi **yigdür** anuñ dördāneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 5*). [*yigdür, -dür*]

Leb-i dilber mi **yigdür** ya piyāle / Yañagi rengi mi yig yoḥsa lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*yigdür, -dür*]

Siyāh zūlfı mi **yigdür** yoḥsa ‘anber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*yigdür, -dür*]

yig: -dan daha iyi, üstün.

Leb-i dilber mi yigdür ya piyāle / Yañağı rengi mi **yig** yoğsa lāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 1). [yig,]

Boyu mı **yig** anuñ ya serv ü 'ar'ar / Anuñ cevri mi çok ya bende nāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 3). [yig,]

yig: Daha iyi, daha üstün, daha güzel.

Āsitān-ı Kaşr-ı Şīrīn yapar-ısañ iy felek / **Yig-durur** sengini reng-i hūn-ı Ferhād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 3). [yig-durur, --durur]

Dişi mi **yig-durur** ya dürr-i şehvār / 'Aceb beñzer mi ki fülül o hāle (Muhibbî Divanı , Gazel 2864, Beyit 2). [yig-durur, --durur]

yig: Daha iyi, daha güzel.

İy Muhibbî şabra tākāt kalmadı **yigdür** sefer / Göndere vādileri gönlüñi seyrān eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 5). [yigdür, -dür]

yig alurlar: Üstün görmek, tercih etmek.

Muhibbî sözlerin taksañ n'ola gūşuñā iy dilber / **Yig alurlar** anuñ qādrin bilenler dürr ü gevherden (Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 5). [yig alurlar, -urlar]

yig degül mi: Daha iyi değil midir?.

Çeşmi tīg almış ele bu nātüvānuñ kaşdına / **Yig degül mi** rahm ide gālīb olan mağlūb için (Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 6). [yig degül mi,]

yig gelür: Üstün gelmek.

Sīm ü zer kimde olursa şayd olur maħbūblar / **Yig gelür** Şīrīn'e Hüsrev ol ğarīb Ferhād'dan (Muhibbî Divanı , Gazel 2635, Beyit 4). [yig gelür, -ür]

Tek şarāb olsun sifāl-ıla bugün mey-hvāreye / **Yig gelür** her vech-ile ol sāğar-ı Cemşīd'den (Muhibbî Divanı , Gazel 2728, Beyit 3). [yig gelür, -ür]

Şehā kapuñda olmak baña bende / Gelür yig şāh olam ger mülk-i Sin'de (Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 1). [yig gelür, -ür]

yıkıl: Dağılmak, perişan olmak.

Yār ister çün Muhibbî ola bu gönlüñ harāb / Ko **yıkılsun** hergiz ol vīrāne ma'mūr olmasun (Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 5). [yıkılsun, -sun]

yıkuk: *Yıkık, harap II İncinmiş, kırık (gönül bağlamında).*

Virüben cân cânā büseñ aldı / Bu **yıkuk** gönlümün dil-hvāhı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 4*). [*yıkuk,]*

yıl: *Koşmak, seğirtmek.*

Deşt ü vādilere Mecnūn gibi turmaz **yilerem** / Tolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [*yilerem,]*

yıl: *Esmek.*

Ten ğubārını savursa tañ degüldür bād-ı 'ışk / Bu hevā ile **yiler** bir bādam oglandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 4*). [*yiler, -er]*

yıl: *Çok sene.*

Ka'be kūyuñda şükür kim eyledün kurbān beni / Niçe **yillar** anuñ-ıçun saklar-ıdum cânı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 4*). [*yillar, -lar]*

Cām-ı la'lūñ yādına komadum elden sāğarı / Niçe **yillar** olmuşamdur sākin-i mey-hāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 4*). [*yillar, -lar]*

yil aldugın: *Yel aldı, rüzgar uçurdu, ortadan yok oldu.*

Bugün çün hırmen-i gülsin nigārā āhdan sakın / İştmedün mi gülşende **yil aldugın** gül evrākın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 1*). [*yil aldugın, -dugın]*

yilda: *Her yıl.*

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seher / **Yilda** bir gül açılır ol da miyān-ı hārda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2832, Beyit 3*). [*yilda,]*

yılduz: *Yıldız.*

Gıceler uyku yüzün görmez gözüm **yılduz** sayar / Tālībem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2733, Beyit 2*). [*yılduz,]*

yılduzum: *Şans, baht.*

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm / Devlet var-ı mış çünkü ezel **yılduzum** üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 4*). [*yılduzum,]*

yillar-durur: *Yillar yılı.*

Yıllar-durur bu h̄asta ḡöñül kapusındadır / Bir kez dimez ki h̄asta-i miskîn ne demdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 2*). [*yıllar-durur,]*

yiltene: *Heves etmek, meyletmek.*

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç nefese / Niçe bir **yiltenesin** bunca hevâ vü hevese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 1*). [*yiltenesin, -esin]*

yime: *Yememek.*

Bulımadum aradum bu cihānı / **Yimemiş** ola bir kimse tapanca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 2*). [*yimemiş, -miş]*

yine: *. zarf Yeniden, bir daha, tekrar, gene.*

Büy-ı zülfine irem diyü **yine** âvâre dil / Gitdi yaşum gibi âh ol serv-ı kaddi arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 6*). [*yine,]*

yine: *"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.*

Eşk-i çeşmüm nokta dökdi **yine** sînem levhine / Kâyinātuñ h̄âlini bilmekte remmâlam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 4*). [*yine,]*

Cevr ü cefâya sundı **yine** rûzigâr elin / Var mı cihānda men´-ile kimse dutar elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 1*). [*yine,]*

Her kim ki gördi gözlerümün yaşını didi / Ol serv sâyesinde **yine** nâz u ni´ amdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 4*). [*yine,]*

Düşdi belâ vü miñnete dil başdan aşdı âh / Beñzer Muhibbî **yine** ki sen bañr-ı ğamdasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2641, Beyit 5*). [*yine,]*

Şafha-i zerdüme yazdum **yine** derd ü elemi / Göz karasıyla degül bil ki ciger kanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2721, Beyit 2*). [*yine,]*

Yine dil bülbülünü şubha degin zâra getir / Lebi ğonca yüzi gül lebleri ğamrâ göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [*yine,]*

Ka´be küyuñı varup **yine** tavâf eyleyüben / Ko Muhibbî kuluñı yoluña ğurbân olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 7*). [*yine,]*

Gözlerüm bañrına saldum **yine** dil zevrağımı / Bâd-ı âhum beni ğarğ ide eger bir gün ese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4*). [*yine,]*

Söyler çemende derdini bülbül **yine** güle / Lîkin gül eylemez nazarı h̄âl-i bülbüle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 1*). [*yine,]*

Göñül şahbâzını himmetle **yine** / Şikâr itmege saldum ol hümâya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 3*). [*yine,]*

Ėamzeñ eger ki öldüre vir la‘lün agzuma / Dirgür bu mürdeyi **yine** bir tãze cãñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 3*). [*yine,]*

‘Āleme ‘uryān geldün bunı fıkır itmez misin / **Yine** āñir gidisersin bir ten-i ‘üryān ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2990, Beyit 4*). [*yine,]*

yine: "Yeniden, tekrar" anlamlarında zarf.

Ėam geldi **yine** kişver-i dilde vañan ister / Ėālî ideyim göñlümi ger Ėâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 4*). [*yine,]*

Ėün-ıla **yine** toptoludur sãğar-ı çeşmüm / Nüş eyle dilā içmege peymāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 5*). [*yine,]*

yine: "Ayrıca, bundan başka" anlamlarında kullanılan zarf.

Dilā rüşen nazār eyle **yine** sen zülfi cānāna / Ruñı üstinde rüşendür ki kaçdı vardur imāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [*yine,]*

yine: "Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Cānān-ıla cān çünki ezel āşinā imiş / **Yine** gerekdi gir sen iy dil araya ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2534, Beyit 6*). [*yine,]*

Düşüp iy dil **yine** deryā-yı ‘ışķa / Yürürsin anda dāyım mähî sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [*yine,]*

Ol gül endāmuñ firākında **yine** iy ‘andelīb / Ėiceler tā şubñ olunca nāle vü feryadsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 4*). [*yine,]*

Ėār elinde görelî **yine** gülün dāmenini / Urđı āh u figān bülbül olup na‘rā-zenān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 3*). [*yine,]*

Bilür iken yok vefāsı **yine** dil virmek nedür / Bu cihān içinde kim var ise nādān uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2565, Beyit 3*). [*yine,]*

Süzüp çeşmüñi öldürdün **yine** küyuñda ‘uşşāķı / Dokınsun destüñe bārī kanından al kına yakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 3*). [*yine,]*

Elde Muhibbî cān u dili tuñfe eyle kim / Kim bī-ħad **yine** öpmediler şehriyār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 6*). [*yine,]*

Şüret-i Ferhād’ı naķş itdüm **yine** müjgān ile / Ėıştı bālñüm kılup yārān anı seng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 3*). [*yine,]*

Temevvüc eyledi yaşum **yine** āhum hevāsından / Telāñumlar zühür itdi cihān toldı şadāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*yine,]*

Dāmānuma yapışdı **yine** küyuñ itleri / Eski Ėuķuķı añdı vü hem āşinā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*yine,]*

Her zemîni kanlu yaşumdan **yine** naķş eyledi / Geçmedi bu naķşı baña kimse illâ çarķ-ı dūn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 2*). [*yine,]*

Mey içüp **yine** bu ğamġin dilümi şād ideyin / Anı bir laħza hele ğuşşadan āzād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 1*). [*yine,]*

Seyl-i eşk n'ola göñül hānesin ide[r]se ħarāb / Seng-i miħnetle **yine** nev yapup ābād ideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2685, Beyit 2*). [*yine,]*

Ħamdü-lillāh ki **yine** t̄alib-i cānānam ben / Bende-i 'işk olalı 'āleme sultānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 1*). [*yine,]*

Ruħlaruñ üzre **yine** zūlf-i perīşān[ui] görüp / Āh sevdāya düşüp hāl-i perīşānam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*yine,]*

Çün dürr-i yetim oldu **yine** nazm-ı Muħibbî / Cānā anı dak ğuşuña yek-dāne olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 5*). [*yine,]*

Ser-i kūyına girmeden **yine** āheste varup / Döymesün bir kılı ol zūlf-i sitemkāra be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [*yine,]*

Niçe yıldur ki ħarāb oldu bu dil şehri yatur / İde ta'mī'r keremden **yine** mi'māra be-ġū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 5*). [*yine,]*

Dil ü cān komadı ğamzeñ bu Muħibbî'de **yine** / Niçe mekkār niçe 'ayyār niçe cādūdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 5*). [*yine,]*

Zūlf-i müşġ-efşān-ıla añduñ **yine** şekker lebin / Lezzet alsa okuyan şī'rüñde yāħūd tañ mı bü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [*yine,]*

Eline almış **yine** cellād çeşmi ğamzeler / Ehl-i 'iřķuñ yire dökme kanın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [*yine,]*

Ġitmege itmegil řitāb **yine** / Göñlüme salma ıztırāb **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 1*). [*yine,]*

Ġitmege itmegil řitāb **yine** / Göñlüme salma ıztırāb **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 1*). [*yine,]*

Luťfuñ-ıla 'imāret olmiř-iken / İtme dil řehrini ħarāb **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 2*). [*yine,]*

Meclis-i ğamda akdı ħūn-ı ciger / Oldı firķat-ile dil kebāb **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 3*). [*yine,]*

Zūlfidür ġün yüzine perde olan / Görmege āh olur ħicāb **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 4*). [*yine,]*

Çeng idelden Muħibbî kāmētini / İñiler oldu çün rebāb **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 5*). [*yine,]*

Faşl-ı ġül vaķt-ı çemen eyyām-ı řāħrādur **yine** / Mevsim-i 'iyş ü řafā āvān-ı řāħbādur **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*yine,]*

Faşl-ı ġül vaķt-ı çemen eyyām-ı řāħrādur **yine** / Mevsim-i 'iyş ü řafā āvān-ı řāħbādur **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 1*). [*yine,]*

Jälelerden gūşına dūrler takupdur şāh-1 gül / Cāmesin surh eylemiş bir yār-1 ra'nādur **yine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 2*). [*yine,]*

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şahrā vü bāğ / 'Aksı düşmişdür gören dir çarh-1 mīnādur **yine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 3*). [*yine,]*

Satmaga gül hūsnini bülbüleri dellāl ider / Şahn-1 gülşen her taraf feryād u gavgādur **yine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 4*). [*yine,]*

Didiler yaşum görenler kim alur etrāfumı / Şehr-i Kostantin'i hoş kuşadı deryādur **yine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 5*). [*yine,]*

Gül yüzü vaşfinda didi Muhibbī bir gazel / Didiler bülbul gibi şūrīde-güyādur **yine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [*yine,]*

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḥasteye itüm dimiş / Bir dü-şēşdür bu daḥı iy dil **yine** düşmez beşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2826, Beyit 3*). [*yine,]*

Cūş idüp iy Muhibbī **yine** gönül / Didi bu ş'i'ri hoşça rindāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 9*). [*yine,]*

Ḥālını dökdi dāne **yine** zülfi ağına / Dil murğınuñ bu dām-ıla ḥālī niçe ola (*Muhibbī Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [*yine,]*

Ḥaymesin şahrāya kurdı çün **yine** sultān-1 'ışk / Cem' ider 'aşıkları beñzer ki 'arz eyler sipāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2859, Beyit 3*). [*yine,]*

Didiler **yine** geydi cāme-i al / Didüm kana giriserdür boyınca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2862, Beyit 4*). [*yine,]*

'İşk dersin okıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler **yine** başdan başlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2863, Beyit 2*). [*yine,]*

Bir saçı leylāyı gördüm aña dil virdüm **yine** / Dōstlar şimden girü ben bī-dile mecnūn dine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2865, Beyit 1*). [*yine,]*

Cem' olup murğ-1 belā ile **yine** gam kuşları / Geldiler bāğ-1 dile idüp mekānlar kışlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 3*). [*yine,]*

'İşk dersin okıyan irmez anuñ itmāmına / İntihā itdüm diyenler **yine** başdan başlaya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2877, Beyit 4*). [*yine,]*

Ḥālını **yine** dāne döküp zülfi ağına / Dil murğını avladı āh ol dūzāğ-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [*yine,]*

Dil murğı **yine** 'ārız [u] ḥālūñe ider meyl / Her kanda ki murğ gör[e] ine āb ile dāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2895, Beyit 2*). [*yine,]*

Gördü mu'aṭtar **yine** bu dehr dimağı / Didi bu Muḥīb zūlfine yār urdı gibi şāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*yine,]*

Åşikāre kılayım **yine** ma'anī gevherin / Girüben çıkarayım dilde olan maḥzenüme (*Muhibbī Divanı , Gazel 2901, Beyit 3*). [*yine,]*

Okudum **yine** 'ışkuñ kışşasını / Anı sanman füsün u ya fesâne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 3*).
[yine,]

Çünkü tığ almış ele çeşmüñ **yine** reh-zen gibi / Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı hařarnākte (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 3*). [yine,]

İy Muhibbî **yine** söz dürlerin[i] 'arz ide-gör / Cümle nazm ehli görüp reşk ide bu mertebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 5*). [yine,]

Yine gönlüm bend oldı zülf-i kemend-keşe / Yandı cānda kalmadı bir zerre hüşün āteşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 1*). [yine,]

Sīne mecrūh itdi ğamzeñ **yine** tāze yaralar / Ordı olsun hezār taħsīn yay kaşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2921, Beyit 3*). [yine,]

Bāğda mül tolı sāğar dutalım gül yirine / Kullkul itsün ko şürāhî **yine** bülbül yirine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 1*). [yine,]

Nev-bahār irişdi hüşnin 'arz ider güller **yine** / Aña karşu zār u feryād ide bülbüller **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [yine,]

Nev-bahār irişdi hüşnin 'arz ider güller **yine** / Aña karşu zār u feryād ide bülbüller **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [yine,]

'Anber-i zülfini añmış bāğda nāgeh şabā / İşidüp olmuş perişān anı sünbüller **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 2*). [yine,]

Zeyn olında yir yir ezhār-ıla taħt-ı çemen / Şāh-ı gül gösterdi bu dehre taħammüller **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [yine,]

Alımazsın dōstlar nuş eylemeñ benden cevāb / Eyledi cān u dili dīvāne kāküller **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 4*). [yine,]

Hālin 'arz itse Muhibbî rahm kılmazsın aña / İy vefāsı yok nedür bunca teğāfüller **yine** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 5*). [yine,]

Yine vaħt oldı alam rāh-ı muğānı elüme / Komayam nüş idem ol rışl-ı girānı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 1*). [yine,]

Zülf zünnārını kesmiş **yine** hüşnüñ müslimi / Getürüp dīne anı beñzer müselmān eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [yine,]

Ruħlaruñ añalı oldı **yine** şeydā lāle / Komayup elden içer bāde-i ħamrā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 1*). [yine,]

Surħ-püş oldı **yine** içdi mey-i nāb ruħı / Sanki ħübān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 4*). [yine,]

Hün ile yazdı meger şı r-i Muhibbî'yi **yine** / Eyledi elde dutar bir varāk-ı inşā lāle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2955, Beyit 5*). [yine,]

Derd-ile **yine** geldi gülzāra benefşe / İtse yiridür nāle vü şad zāre benefşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [yine,]

Mest oldu **yine** rakşa girüp bād-ıla oynar / Hiç öyküne mi turra-i dildāra benefşe (Muhibbî Divanı , Gazel 2960, Beyit 3). [yine,]

Yine ruhsārüm üzre vaşf-ı hālüm / Gözüm taḥrîr ider ḥün-ı cigerle (Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 3). [yine,]

yiñi: Yeni.

Küyında yār cem' idüp 'aşıklañ serin / Beñzer ki yapa kendü içün bir **yiñi** kule (Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 4). [yiñi,]

yiñi: Yeni, şimdi.

Ḥār elinden derd-ile eyler şikāyet 'andelîb / Şöyle beñzer kim **yiñi** gelmiş müsāfir gülşene (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 2). [yiñi,]

yiñiden: Bir daha, yine.

Ġam-ı hicrũñ bu gönũl kişverini kıldı ḥarāb / **Yiñiden** anı meger luṭf-ıla ābād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 4). [yiñiden,]

yir: Yer, mekan.

Çünkü terk itdũñ Muḥibbî'yi dilā var fāriğ ol / Ben daḥı bilmem seni ne gökde ne ḥod **yirdesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 5). [yirdesin, -desin]

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin / İy gönũl bilmem seni de gökde yāḥũd **yirdesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 1). [yirdesin, -desin]

Key naḥîf oldum bulan bulur fiğānumdan beni / Dir ki iy bî-çāre sen ne gökdesin ne **yirdesin** (Muhibbî Divanı , Gazel 2563, Beyit 4). [yirdesin, -desin]

Kimsenem yok ğam şebinde üstüme aklar benüm / **Yirce** gökçe minnetüm var dīde-i ḥün-bāruma (Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3). [yirce, -çe]

yir: Yemek.

'İşk mīrāsını **yirsem** ne 'aceb Mecnũn'dan / Sanmañ ol gitmek ile 'aşık-ı şeydā dükene (Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 2). [yirsem, -se, -m]

yir: Durum, konum.

Görüp ḥaddũñ çeküp ḳahr-ı rakîbi / **Yirüm** geh gülşen olur gāḥ küllhen (Muhibbî Divanı , Gazel 2527, Beyit 2). [yirüm, -üm]

yir: Yer.

Şâf kalb ol her kişiye eyle şefkatle nazar / Fahr-ı 'âlem çün dimiş bir **yirde** olmaz kîn ü dîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 6). [yirde, -de]

yir: Yeryüzü.

İçmez Muhibbî **yire** ine Zühre-i felek / Suna şarâbı ger çadeh-i âfitâbdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7). [yire, -e]

yir: Mevki, mekan, mahal.

Leblerüñ eţrâfını cânâ n'ola tutsa haţuñ / **Yir** olur zulmet içinde çeşme-i hayvân için (Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3). [yir,]

yir: Bir nesne veya kimsenin kapladığı yahut kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal.

Göçdi gönül kaldı hemân dâğ-ı hasret âh / Âteş kalur **yirinde** eger gitse kervân (Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 3). [yirinde, -i, -(n)de]

yir: Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin, toprak.

Düşdi Muhibbî **yirlere** pâ-mâl-i 'ışk olup / Derdâ dirîğ sunmadı bir kerre yâr elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 5). [yirlere, -ler, -e]

Urma gönül şîşesin iy döst **yirlere** / Sakın ki batar ayaguña âbgîneden (Muhibbî Divanı , Gazel 2676, Beyit 2). [yirlere, -ler, -e]

Kopdı sandılar kıyâmet kalkdı **yirden** nice baş / Kûy-ı dilberde olan bu nâle vü feryâddan (Muhibbî Divanı , Gazel 2736, Beyit 4). [yirden, -den]

Zülfüñün cânâ hâyâli sîne-i mecrûhda / Mâr beñzer kim şikâfindan **yirüñ** girer ine (Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5). [yirüñ, -üñ]

yir: Karşılığı olarak.

Gönül mahzendür 'ışkuñ gevherine / Anı şarf eyleme illâ **yirine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 1). [yirine, -i(n), -e]

yir: -e karşılık, -e mukabil.

Bu göz yaşını cü **yirine** eyleyen revân / Bâğ-ı cihânda serv-i hürâmân degül misin (Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 3). [yirine, -+i, -+n, -+e]

Dâğ idüp sînemüñ üzre çekeyim yir yir elif / Serv ü gül **yirine** iy dil anı seyrân eyle (Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 4). [yirine, -+i, -+n, -+e]

İy Muhibbî dil-i dîvâneyi bend itdi nigâr / Boynına kâkülünü dakdı selâsil **yirine** (Muhibbî Divanı , Gazel 2945, Beyit 5). [yirine, -+i, -+n, -+e]

Sıma şehā bu gön̄lüm mümkün degül **yirine** / Bir dağı gelmek olmaz çünkü uşana şışe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 2*). [*yirine, -+i, -+n, -+e*]

yir-: *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin.*

İy Muhibbî büy-ı zülfini iletse ger şabā / Nāfesini dōke **yire** reşk ile āhū-yı Çīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 5*). [*yire, -e*]

Kesdükçe tagı 'ışk-ıla **yire** dökilen eşk-ile / Yākūt-ı la 'le döndürür her yaña seng-i kühken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2579, Beyit 3*). [*yire, -e*]

Hāk-i pāyuñda yüzün sürsün **yire** 'aşıklarun / Yürüsün sāyeñ gibi serv-i revānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [*yire, -e*]

Ola kim cür'a-i la'linden ola baña naşīb / Süreyim **yire** yüzüm hāk-ile yeksān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5*). [*yire, -e*]

Göklere irse başuñ gelmeye gön̄lüñe gurūr / Yüzüñi **yire** sürüp kendüzüñi mūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [*yire, -e*]

yir eylemez: *Yerleşip kalmak, iz bırakmak.*

Hüblar gön̄li katıdur çünkü seng-i hāreden / Göz yaşı **yir eylemez** nite ki seng-i hāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 3*). [*yir eylemez, -mez*]

yir ide: *İz bırakmak. II İyice yerleşmek.*

Sanmañuz dil āteşi bu sīneden bir dem gide / Ol sebebden ejder-i āhum felekde **yir ide** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2966, Beyit 1*). [*yir ide,]*

yir yir: *Yer yer, ara ara.*

Yakalum dāğları **yir yir** bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege hüsnuñ niçe dīde bedīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 4*). [*yir yir,]*

Yürekde yarama kanlu yaşum **yir yir** nişān olsun / Yanup dil āteş-i ğamla bu āhum da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [*yir yir,]*

Dāğlar **yir yir** ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāğlardur sanasın şahrāda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*yir yir,]*

Zeyn olında **yir yir** ezhar-ıla taht-ı çemen / Şāh-ı gül gösterdi bu dehre taħammüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 3*). [*yir yir,]*

Lāleler sanmañ ki **yir yir** görünür kühsārda / Bağr[ı] hūnün kühken saçmış-durur taşdan taşa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 2*). [*yir yir,]*

Sīneñe dāğ ur Muhibbî aña çek **yir yir** elif / Zeyn-i bāğ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2988, Beyit 5*). [*yir yir,]*

yir yir: *Birçok yerde.*

Dāg idüp sīnemūñ üzre çekeyim **yir yir** elif / Serv ü gül yirine iy dil anı seyrān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2810, Beyit 4*). [*yir yir,]*

yirde kalmaz: *Boşa gitmek, heba olmak.*

Dūd-ı dil çün şu'ūd ider felege / **Yirde kalmaz** bu āh u zār sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2748, Beyit 4*). [*yirde kalmaz,]*

yire: *Yer.*

Eline almış yine cellād çeşmi ğamzeler / Ehl-i 'ışkūñ **yire** dökmek kanın eyler ārzū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2778, Beyit 4*). [*yire,]*

yire sen: *Yarmak.*

Fehm olunmaz iy gönül ince bili diĳkat-ile / Tualum ki **yire sen** bir kıla idrāk olasıñ (*Muhibbī Divanı , Gazel 2680, Beyit 4*). [*yire sen,]*

yiridür: *"layıktır, uygundur, münasiptir" anlamında kullanılan bir söz.*

İy Muhibbī ko saña cevr ü cefālar kılsun / **Yiridür** gönlüñi çün bağladuñ ol bed-ĥūya (*Muhibbī Divanı , Gazel 2807, Beyit 5*). [*yiridür,]*

Cefā vü cevrüñi çeksem **yiridür** / Gönül virdüm senüñ tek nāzenīne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2816, Beyit 2*). [*yiridür,]*

Derd-ile yine geldi gülzāra benefşe / İtse **yiridür** nāle vü şad zāre benefşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2960, Beyit 1*). [*yiridür,]*

İderse **yiridür** baña cefālar / Gönül virdüm çün ol nā-mihribāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2986, Beyit 2*). [*yiridür,]*

yirine: *Yerine.*

Ol melāhatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsin meger süd **yirine** sen anadan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2657, Beyit 3*). [*yirine,]*

yirine: *-e karşılık, -e mukabil.*

Müjeñ fırine iy mäh-ı dil-efrüz / Siper **yirine** dutdum sīnemi ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2634, Beyit 2*). [*yirine,]*

Mey **yirine** içdi çün mestāne çeşmi kanımı / Mā-ĥazar kılsun bu dil bagrın kebāb eglenmesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2660, Beyit 2*). [*yirine,]*

Görürem zülf-i siyâhın[1] ben ‘anber **yirine** / Ğam degül bana eger ‘anber-i sārâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [*yirine,]*

yirine: *Başka bir şeyin yerini almak üzere.*

Mey-ıvōra çünkü olmasa gül sāğarı yiter / Bülbül **yirine** var şurāhīde ıulıula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [*yirine,]*

yirine: *Başka bir şeyin yerini almak üzere.*

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür / Gele biri **yirine** Hıusrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*yirine,]*

yirlere ur: *Yerlere vurmak.*

Uşat ur yirlere nefsiñ şanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 2*). [*yirlere ur,]*

yise: *Yemek.*

Her kimüñ kim ola ıalbinde anuñ zerrece hırş / Toymaya gözi cihān ni‘metini cümle **yise** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2*). [*yise,]*

yit: *Kaybetmek.*

Bu cihāndur **yitürür** birini birin bitürür / Gele biri yirine Hıusrev [ü] Dārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 5*). [*yitürür, -ür, -ür]*

yit: *Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kâfi gelmek.*

Gözlerüm yaş[1] ile baña **yiterken** rüy-ı zerd / Bakmayam dünyā baña ger sım-ile zer göstere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2951, Beyit 3*). [*yiterken, -er, -ken]*

yit: *Yetmek, yeterli olmak.*

Gerekmez baña zerden olsa bālin / **Yiter** bālin dilā sersin hām eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [*yiter, -er]*

yit: *Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.*

Ķāmetüñle gülşen içre baña haddüñ gül **yiter** / Bāğ u servi n’eylerem neme yarar gül gülsitān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 2*). [*yiter, -(e)r]*

Muhibbî saña bu devlet **yiter** bil āsitānında / Diye dilber ki ‘add idüñ bunu küy-ı segānumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2551, Beyit 5*). [*yiter, -(e)r]*

Baňa **yiter** āhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin zemîne birin de āsümāna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [yiter, -(e)r]

Hāk-i pāyuñda olam kemter gedā baňa **yiter** / N'eylerem dārāt u haşmet ya olam fağfūr-ı Çîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 4*). [yiter, -(e)r]

Geyelden cāme-i surhı boyuñca kana girmişsin / Çıkar billāhi luţf eyle **yiter** küyuñda kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 3*). [yiter, -(e)r]

Çünkü girmez gül gibi āh u fiğānuñ gūşına / **Yiter** iy bülbül-i dil nāle vü feryād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 3*). [yiter, -(e)r]

Ėam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen / Penbe-i dāğum **yiter** çün küşte-i 'ışkum kefen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2642, Beyit 1*). [yiter, -(e)r]

Dün beni öldürdüğine hañçeri şāhid **yiter** / Dönüben inkār ider hıç kimseler işitmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 3*). [yiter, -(e)r]

Gülsitān-ı dehr içinde baňa gül yüzüñ **yiter** / N'eylerem zülfüñ tururken 'anber-i sārāy ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 2*). [yiter, -(e)r]

Ėaflet gözini açagör uyan bu hıvābdan / 'Ālem nümüne çün **yiter** Efrāsiyāb'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 1*). [yiter, -(e)r]

Küyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes / **Yiter** baňa bu mertebe 'ālemde nām u neng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 2*). [yiter, -(e)r]

Çün **yiter** elde Muhibbî'ye bugün köhne sıfāl / Pış-i mā cām-ı Cem ü kışsa-i Cemşid megü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 5*). [yiter, -(e)r]

Bir 'işve **yiter** arada ger cān ise maqşüd / Ālüde-i hün eyleme gel sā'id ü bāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 2*). [yiter, -(e)r]

Rüy-ı zerd-ile Muhibbî eşk-i surh şāhid **yiter** / Kanda varursa ikisi 'ışkuma hāzır güvāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 5*). [yiter, -(e)r]

Sefer kılsam **yiter** derd ü belā Ėam / Ki bundan Ėayrı gerekmez zevāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4*). [yiter, -(e)r]

'Āşık Muhibbî bulsa **yiter** ol sa'ādeti / Hāk-i derinde ola muqadder varup öle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 8*). [yiter, -(e)r]

Mey-hıvōra çünki olmasa gül sāğarı **yiter** / Bülbül yirine var şurāhıde kulçula (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 3*). [yiter, -(e)r]

'Ārife 'ālemde bir loqma vü bir hırka **yiter** / Nāle eyler dönegör iy dil tolābuñ 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 3*). [yiter, -(e)r]

Yiter katlūme fūr-i Ėamzeñ āhir / Nigārā destüñe gel virme rence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 8*). [yiter, -(e)r]

Yiter itdūñ günāhı eyle tevbe / Yöñüñ togrult tarık-ı müstākıme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 8*). [yiter, -(e)r]

Yüzüñ **yiter** 'āleme hācet degül ziyā / Hürşide karşı yakmayanlar şem' [ü] meş'ale (Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4). [yiter, -(e)r]

Yiter başuma tāc çün hāk-i pāy / Dilā başuña zerden tāc itme (Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4). [yiter, -(e)r]

Muhibbî saña bu devlet **yiter** kim / Kul olduñ cān-ıla ol āsitāna (Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 5). [yiter, -(e)r]

Bu Muhibbî sözleri **yiter** ğidā-yı rūḥdur / Yime dünyā ni' metin dönme devābuñ 'aynına (Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 7). [yiter, -(e)r]

Ḳatline Muhibbî kuluñuñ hüccet ararsañ / Sevdügi **yiter** eyleme bir ğayrı bahāne (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 9). [yiter, -(e)r]

yit: Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Muhibbî bakma atlās u ḥarīre / Neñe **yitmez** senüñ bir dalk-ı jende (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 7). [yitmez, -mez]

yit-: Kafi olmak, yetmek.

Yiter aglatduñ beni tūfān-ı eşkümden sakın / Kaynasa ḥün-ı ciğer tennür-ı dilden de daşa (Muhibbî Divanı , Gazel 2973, Beyit 4). [yiter, -er]

yiter: Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Yiter bu rüze-i hicrān yüzüñ göster ki 'īd olsun / Şeb-i tūrüm olup rüşen şehā bahtum sa'īd olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1). [yiter,]

yiter: Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Yiter āh ile eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller şayd olurlar sīm ü zerle (Muhibbî Divanı , Gazel 2985, Beyit 4). [yiter,]

yitis: Yetişmek, ulaşmak II Yardıma gelmek.

N'eylerem ben milket-i Dārā'yı tāc-ı Ḥusrev'i / Kapusunda baña dildār **yit[işü]r** bende dise (Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 4). [yit[işü]r,]

yitmez mi: Yetmez mi.

Saña **yitmez mi** Muhibbî egnüñe jende palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5). [yitmez mi,]

Yaşum surḥ u ruḥ-ı zerdüm saña **yitmez mi** iy zāhid / Gel inkār eyleme 'ışka getürdüm dü güvāhı ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2713, Beyit 4). [yitmez mi,]

yitmez mi ki: *Yetmez mi.*

Kanlu yaşum mähīye irişdi āhum tā-be-māh / 'İşkuma **yitmez mi ki** bu nev'-ile iki güvāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2957, Beyit 1*). [*yitmez mi ki, - ki*]

yitür: *Kaybetmek.*

Bu Muhibbī **yitüre** fā' at u zühd ü vera'ı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2851, Beyit 5*). [*yitüre, -e*]

yiven: *Yemek yiyen(ler).*

Maḥabbet būyını ummañ cihānuñ gülsitānından / Dimişler meyve-i miḥnet **yivenler** būsitānından (*Muhibbī Divanı , Gazel 2588, Beyit 1*). [*yiyenler, -ler*]

yoğ: *Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var" karşıtı.*

Yog-ıdı 'ālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmuş-ıdum bu cihānda 'ışk-ıla ben dāsitān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2644, Beyit 1*). [*yog-ıdı, -ı, -dı*]

İy Muhibbī bu şeb-i hicre nihāyet **yog-ımuş** / Hānesinden hīç tūlū' itmez mi ol meh-rū diyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2650, Beyit 5*). [*yog-ımuş, -ı, -muş*]

İçmiş idüm ben ezel 'ışkuñ şarābın cām-ıla / **Yog-ıdı** şebde görinen nokḫalar eflākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2909, Beyit 4*). [*yog-ıdı, -ı, -dı*]

yoğ-ısa: *Yoksa.*

Ġam yime ger **yoğ-ısa** şalāḫuñ Muhibbīyā / Dil vir Kerīm'e cürmi 'uşāt anda 'özü-ḫvāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2869, Beyit 5*). [*yog-ısa,]*

yohsa: *Yoksa, ya da.*

Leb-i dilber mi yigdür ya piyāle / Yañağı rengi mi yig **yohsa** lāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 1*). [*yohsa,]*

Siyāh zūlfı mi yigdür **yohsa** 'anber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2864, Beyit 4*). [*yohsa,]*

yohsa: *"Aksi takdirde" anlamında kullanılan bir söz, yoksa.*

Būy-ı zūlfüne irem diyü gelür misk-i Hıḫā / **Yohsa** terk itmezdi ol hergiz Ḥorāsān illerin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2640, Beyit 2*). [*yohsa,]*

Vuşlat-ı cānān gerekse kıl Muhibbī terk-i cān / **Yohsa** bu olmaz müyesser bir kuru sevdā-y-ıla (*Muhibbī Divanı , Gazel 2823, Beyit 5*). [*yohsa,]*

Cīfe-i dünyāya iy dil key sakın meyl eyleme / **Yoḥsa** seni beñzedürler bil zebānuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*yoḥsa,]*

yoḥsa: *Yoksa.*

Alduñ Muhibbî gönlini imāna kaşd idüp / Zülfüne uyup **yoḥsa** müselmān degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [*yoḥsa,]*

yoḥsa: *İstenmeyen, öyle olması ihtimalinden kaçınılan bir hususu belirtir; sakın, olmaya ki.*

İy tabīb-i dil neden göndermedüñ şāfi cevāb / **Yoḥsa** göz göre bu miskīni helāk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 3*). [*yoḥsa,]*

yoḥsa: *Yoksa, acaba.*

Mihrāb-ı büt-perest mi tuḡrā mı **yoḥsa** şāhī / Yāḥud kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 2*). [*yoḥsa,]*

yok: *Olmayan.*

‘Aşıkuz didār-ı yāra ḡayrı **yok** maqşūdumuz / Bilürüz zāhid seni firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [*yok,]*

yok: *Bulunmayan, mevcut olmayan.*

Yok dehānından dilā fikri muḥāl itmeñ neden / Ya dönüp müy-ı miyānından ḡayāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 1*). [*yok,]*

yok: *(kimse) yok.*

Virür ‘ālemde bir kes **yok** ḡaber yāruñ vefāsından / Velī şekvā şikāyet çok iden cevr ü cefāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 1*). [*yok,]*

Ayakdan düşmişem cānā elüm dut dest-gırüm ol / Didüm didi ki görmiş **yok** güzeller merḡabāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2508, Beyit 2*). [*yok,]*

Kimsenem **yok** ḡam şebinde üstüme aḡlar benüm / Yırce gökçe minnetüm var dīde-i ḡün-bāruma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2803, Beyit 3*). [*yok,]*

Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm **yok** sen tek cefāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2836, Beyit 3*). [*yok,]*

yok: *"Hayır" anlamında kullanılan bir söz.*

Bu Muhibbî niçe bir cān eridür büseñ-içün / Başıñ-ıçun güzelüm **yok** dime iḡsān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2813, Beyit 5*). [*yok,]*

yok: *Bulunmamak.*

Ehl-i diller meclisine iy gönül yol **yok** saña / Tâ ki bir görünmeye senüñ bürünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [yok,]

yok: *Bulunmama, olmama.*

‘Älem içre ‘âşıka ölmekden özge **yok** ‘ilâc / Ölmege cehd eylesün kendine tîmâr isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 3*). [yok,]

yok: *(kimse) yok.*

N’ola feryâd-ıla bu nâlemi güş itmeseler / Görmedük kimsene **yok** künbed-i devvâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 4*). [yok,]

yok: *Bulunmama olmama.*

Gördiler Ferhâd u Mecnûn derd-i ‘ışka çäre **yok** / Arayu gitdi ‘adem mülkine anlar çäreysi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 2*). [yok,]

yok: *Bulunmama, mevcut olmama.*

Derd ü ğamdan ğayrı **yokdur** ‘âlem içre hâşilum / Döstim çün bilmedüñ hâlüm benüm pes kim bile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4*). [yokdur, -dur]

Muhibbî katıdur gönli nigâruñ / Ol istiḥkâm **yokdur** şehr-i Peç’de (*Muhibbî Divanı , Gazel 2868, Beyit 5*). [yokdur, -dur]

yok: *Bulunmama durumu, mevcut değil.*

Sanma vardur bu cihân içre karar / Şöyle bil bunda **yok** karar sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 4*). [yok,]

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var / İçinde **yok** Muhibbî gibi miskîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 5*). [yok,]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diḳḳat-ile / Kimi **yok** didi kimisi didi ki müdur bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2773, Beyit 4*). [yok,]

Mâh-rûlarda Muhibbî çün bilürsin **yok** vefâ / Ya ne sergerdân idersin bu dil-i âvâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 7*). [yok,]

‘Äşıka dirler Muhibbî çäre şabr u ya sefer / Çün sefer **yok** şabr kıl eyle taḥammül derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 5*). [yok,]

yok: *Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var" karşıtı.*

Yok-durur hergiz beşerde bu lefâfet sende var / Sîne levhine gönül anı muşavver eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 4*). [yok-durur, -durur]

Miyānuña dimiş ehl-i hured mû / Didüm ortada **yok** mû deñlü mabeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 2*). [yok,]

Çünkü **yok** kaddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb / Bağbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [yok,]

Ġamzesi yāruñ geçer hîç nesne **yok** hāyil aña / Fā'ide itmez eger sîneñde pülād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 4*). [yok,]

Şivesi çok mihri **yok** ammā ki diller almada / Bu cihān içinde kim mekkār dirler uşta sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 4*). [yok,]

Her kimüñ ki dīni var zāhirdür anuñ kīni **yok** / Zīrā bir yirde dimişler cem' olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [yok,]

Küy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin / Bir yirüm **yok** ğayrı andan dañı kanda varayın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2592, Beyit 1*). [yok,]

'Aklı **yok** dīvāne dil bilmezse kuyuñ hızmētın / Dōstum 'ayb eyleme teklīf **yok** meczūb için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 4*). [yok,]

Geldi hattūñ **yok-durur** şimden girü baña hayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 5*). [yok-durur, -durur]

İy büt-i Çīnüm bugün sen hüsn-ile Ayāz iseñ / Eksügüm **yokdur** benüm de 'ışk-ıla Maḥmūd'dan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 4*). [yokdur, -dur]

Bu Muhibbî gibi **yokdur** zülfinüñ çevgānına / Başını top eyleyüp yolında ğaltān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5*). [yokdur, -dur]

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / **Yokdur** güzeller içre bilür merḥabā yolın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [yokdur, -dur]

Ruḥları yādına cānā neyçün eḡan ideler / **Yok-durur** bir sencileyin bülbül-i zār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 4*). [yok-durur, -durur]

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dīvāne dil / Kurtuluş **yokdur** meger zülfünde anı esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [yokdur, -dur]

Virmedi rāh-ı talebden çünkü hîç bir kes nişān / 'ışkdan ğayrı Muhibbî bil saña **yok** reh-nümün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 5*). [yok,]

Gördiler dünyāda **yok** büy-ı vefā Ferhād u Kays / Gitdiler anlar 'adem mülkine anı arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 5*). [yok,]

Peri dirler saña [hem] ay melek hū / 'Acab olmaz ki **yok** insānda bu rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 1*). [yok,]

Gördiler dünyāda **yok** büy-ı vefā Ferhād u Kays / Anuñ-ıçun gitdiler mülk-i 'ademde arayı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 2*). [yok,]

Menzil-i 'ışkı yakın sanup aña dil bağlama / Ugraya niçe 'adem mülkine **yokdur** āna rāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 4). [yokdur, -dur]

Ka'be-i küyuñ nigārā kıble-i 'uşşākdur / 'Āşık-ı dil-ḥasteye **yok** andan artuk secdegāh (Muhibbî Divanı , Gazel 2804, Beyit 2). [yok,]

Derd ü ğamdan ğayrı **yokdur** 'ālem içre ḥāşılum / Dōstum çün bilmedüñ ḥālüm benüm pes kim bile (Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 4). [yokdur, -dur]

Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nite kim **yok** güzeller içre sence (Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 1). [yok,]

Yok gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözünde (Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1). [yok,]

Muhibbî bu cihānuñ **yok** şebātı / Hemān ancak gözün açup yumınca (Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5). [yok,]

Muhibbî **yok-durur** şekkerde lezzet / Melāḥat ki komış Ḥaḳ ol dehende (Muhibbî Divanı , Gazel 2881, Beyit 6). [yok-durur, -durur]

Açar dil dirler çayır çemençün / Velî sensüz letāfet **yok** çemende (Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 5). [yok,]

Sakin aldanma cihānuñ māl[ı] āḥir kor seni / Hiç senün ile gider bir nesne **yok** emlakde (Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 4). [yok,]

Rumüz-ı sırr-ı 'ışkı bundan özge / Disem **yok** kimsede ṭāḳat şünüde (Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 4). [yok,]

Güş eyleyüp eş 'arumı taḥsîn idüp ehl-i ḥıred / **Yokdur** tefāvüt didiler birdür hemān Selmān ile (Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 7). [yokdur, -dur]

Ḥāme-i 'ışkuñ nigārā bir ḥarāret virdi kim / Ol ḥarāret **yok** semür-ile vaşak sincābda (Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 6). [yok,]

Şekerde ol ḥalāvet **yok** mükerrerdür ararsañ da / 'Aceb ol niçe lezzetdür komış Ḥālîḳ tutagında (Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 10). [yok,]

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine / Mihri **yok** cevri ü cefāsı çok sitemger derdine (Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 1). [yok,]

yok imiş: Yokmuş.

Ezelden 'ışk olup kışmet virildi cānuma ḥayret / Bu mülk-i nā-murād içre **yok imiş** hiç naşībüm āh (Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 4). [yok imiş,]

Ġubār-ı ḥattuñı fāş itdi göñlüm / Dirīgā **yok imiş** esrāra tevbe (Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 3). [yok imiş,]

yok mı: Yok mu?.

Buldı ‘ömür nihāyet **yok mı** cefāya gāyet / Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 3*). [*yok mı,]*

yok yire: Gereği yokken, boşu boşuna.

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol serv-quad / İy Muhibbî **yok yire** bu çeşmi yaş itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2731, Beyit 5*). [*yok yire,]*

yok yirlere: Boş yere.

‘Ömri gel **yok yirlere** harc eyleme / Bir beş on gün ‘ālemüñ mihmānısın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 7*). [*yok yirlere,]*

Niçe bir öldürürsin ‘ışk ehlin / Döküp **yok yirlere** kanı n’idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 4*). [*yok yirlere,]*

yokdur ki: Yoktur.

Ni‘met-i vaşlın döküp bu ‘āşıkını toylaya / Ol mürüvvet yārda **yokdur ki** anı eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 1*). [*yokdur ki, - ki]*

yoksa: Kabul edilen bir hükmü bildiren bir cümleden sonra buna zıt hüküm bildiren bir cümle geldiğinde bu iki cümlelerin arasına getirilir.

Tāli ‘ümdendür şikāyet kıldugum iy tünd-ñ / **Yoksa** senden görmedüm cevri ü cefādan gāyır rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2776, Beyit 1*). [*yoksa,]*

yoksa: Aksi hâlde.

Gözüm yaşı tuğyān ider iy Yūsuf-ı Mısrî / Raħm eyle baña **yoksa** kalursın Nîl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*yoksa,]*

yol: ...uğruna.

Añalı haṭṭuñ ğubārın olmışam hayrānı ben / Terk kıldum ‘ışkuñuñ **yolında** ad u sanı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 1*). [*yolında, -i, -(n)da]*

yol: (doğru) yol, istikamet.

Ehl-i diller meclisine iy gönül **yol** yok saña / Tā ki bir görünmeye senüñ bîrünüñla derün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 2*). [*yol,]*

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / **Yoluña** olsun hezārān cān fedā cānān-ı men (*Muhibbî Divanı , Gazel 2523, Beyit 1*). [*yoluña, -uña]*

Gözlerüm gevherlerini pāyuña iy serv-quad / İtmeyince **yoluña** anı ısrarı n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 3*). [*yoluña, -uña]*

Cân almayınca varmadı **yol** âsitânına / Âsân mıdur öpmege yâ şehriyâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 2*). [*yol,]*

Göñülde gözde nem varsa **yoluña** harc idem külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 2*). [*yoluña, -uñ, -a]*

Niçe serler olısar **yolına** gāltān yürisün / ‘Āşık-ı şādık olan tāc u kabāyı dilemez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [*yolına, -ına]*

Bu Muhibbî gibi bulmazsın **yoluñda** bir dağı / Terk-i cân ide **yoluñda** sen boyı şimşād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*yoluñda, --(u)ñ, --da]*

Bu Muhibbî gibi bulmazsın **yoluñda** bir dağı / Terk-i cân ide **yoluñda** sen boyı şimşād-içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2629, Beyit 5*). [*yoluñda, --(u)ñ, --da]*

Bu Muhibbî gibi yokdur zülfinüñ çevgānına / Başını top eyleyüp **yolında** gāltān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5*). [*yolında, -i, -(n)da]*

Gözler hemîşe cevr-ile dilber cefā **yolın** / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā **yolın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [*yolın, -i(n)]*

Gözler hemîşe cevr-ile dilber cefā **yolın** / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā **yolın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 1*). [*yolın, -i(n)]*

Āyine gibi kâlbini kim eylemeye şāf / ‘Ālem yüzinde bulmaya ehl-i şafā **yolın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 2*). [*yolın, -i(n)]*

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yokdur güzeller içre bilür merhabā **yolın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 3*). [*yolın, -i(n)]*

Dāmānuma yapışdı yine küyuñ itleri / Eski hūkūkı añdı vü hem āşinā **yolın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 4*). [*yolın, -i(n)]*

Hāk-i deriyle gözlerümi rüşenā ider / Varmaz Muhibbî kimsene hergiz şabā **yolın** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2655, Beyit 5*). [*yolın, -i(n)]*

Yār taḥşil eylemiş cevr ü cefānuñ **yolların** / Zerrece öğrenmemiş mihr ü vefānuñ **yolların** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1*). [*yolların, -lar, -ın]*

Yār taḥşil eylemiş cevr ü cefānuñ **yolların** / Zerrece öğrenmemiş mihr ü vefānuñ **yolların** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1*). [*yolların, -lar, -ın]*

Ķāmetüm çeng olmayınca uymadum kânūna āh / İñlemeyen ney gibi bulmaz nevānuñ **yolların** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 2*). [*yolların, -lar, -ın]*

‘Işk ara Ferhād’a taḥşin eyle Ķays’a āferīn / Hoş gözetmiş her biri bulmuş belānuñ **yolların** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 3*). [*yolların, -lar, -ın]*

Derd-i ‘işka iy ṭabīb Ķānūn-ıla olmaz şifā / Okumaduñ anda bu derde devānuñ **yolların** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 4*). [*yolların, -lar, -ın]*

Göñlümi gönderdüm evvel küyına dildārumün / İy Muhibbî öğrene ol bī-vefānuñ **yolların** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 5*). [*yolların, -lar, -ın]*

Yollar üstinde Muhibbî niçe hâk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seherden sorasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2679, Beyit 5*). [yollar, -lar]

‘Arz kıl hālūmi ol gül-ruha iy bād-ı şabā / Uşbu **yolda** yaraşur çābük [ü] çālāk olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 3*). [yolda, -da]

Bū getürdün büy-ı zülfinden şabā gerçek misin / **Yoluña** olsun hezārān cān fedā gerçek misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2694, Beyit 1*). [yoluña, -ña]

Cān naqdini **yolında** Muhibbî ide īsār / Ol yār gelür diyü baña tek haber olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 6*). [yolında, -ı, -(n)da]

Cānum bile **yoluña** senün dil nedür iy dōst / Tek gūşe-i çeşmünle baña bir nazar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 2*). [yoluña, --(u)ñ, --da]

Vaşl-ı cānān isteyenler ğam yimezler cān için / **Yolına** bir cān nedür biñ cān fedā cānān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 1*). [yolına, -ña]

Harc kıl dil naqdini yāruñ dilersen vaşlını / Bil ki cān virmek gerek bu **yolda** bāzār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2707, Beyit 4*). [yolda, -da]

Sen harām itdün vişālūñ beni maħrūm eyleyüp / Ben **yoluña** cān virüp kanum helāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 3*). [yoluña, -uñ, -da]

Ka‘be kūyuñı varup yine tavāf eyleyüben / Ko Muhibbî kuluñı **yoluña** qurbān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 7*). [yoluña, -uñ, -a]

Dür düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzün / Hey müselmānlar bu **yolda** kimse mehcūr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2724, Beyit 2*). [yolda, -da]

Şāh-ı ğam dil hānesine her kaçan kılsa nüzül / Gevher-i eşki gönül kıl **yolına** īsār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 2*). [yolına, -ña]

Şādıqam **yoluña** ben ger öldürürseñ dönmezem / Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 3*). [yoluña, --(u)ñ, --da]

Bu Muhibbî şî‘rini yārā güzāfin añlama / Şıdķı var ikrār kıl **yolunda** şādıqdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 5*). [yolumda, -um, -da]

Gözlerün yaşını harc eyle Muhibbî **yolına** / İy gözüm merdümi fikr eyleme deryā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 5*). [yolına, -ña]

Sevdüğüm bir serv-ķad nāzük miyāndur tāzece / Anuñ-içün **yolına** yaşum revāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 1*). [yolına, -ña]

Cān fedā itmez Muhibbî **yoluña** dimiş raķīb / Sümme vallāhi yalandur dōstum tek sen dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2837, Beyit 6*). [yoluña, -ña]

Gevher-i eşki Muhibbî **yolına** eyle nişār / Ola kim ide nazar çeşm-i güher-pāşumuza (*Muhibbî Divanı , Gazel 2838, Beyit 5*). [yolına, -ña]

Yoluña senün şādıqam iy dōst vefāda / Nān u nemeki yimemişemdür dizüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 3*). [yoluña, -uñ, -da]

Giderken kŷyuña oldum fŷtāde / Dirġgā olmadı **yolum** kŷşāde (Muhibbī Divanı , Gazel 2843, Beyit 1).
[yolum, -um]

Şol kadar dökđüm **yoluñda** eşk-i çeşm oldı revān / Kŷyuña varan diye kimdür bunu kandan geçe
(Muhibbī Divanı , Gazel 2884, Beyit 5). [yoluñda, --(u)ñ, --da]

İdeyin çāk girġbān tā be-dāmen / Fedādur çŷn **yolunda** cān u ten de (Muhibbī Divanı , Gazel 2898, Beyit 2).
[yolunda, --(u)ñ, --da]

Ėam degŷl ‘āşık[lar] **yoluñda** ger cān virseler / Müstedām ol ‘ālem içre tek hemān sen çok yaşı
(Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 4). [yoluñda, --(u)ñ, --da]

Virŷp Şġrġn **yolına** cān-ı şġrġn / Hezārān āferġn ol kŷh-kende (Muhibbī Divanı , Gazel 2935, Beyit 4).
[yolına, -iña]

Gözŷñ yaşına yār Muhibbī nażar itmez / **Yolına** anuñ itmege işār sebep ne (Muhibbī Divanı , Gazel 2978, Beyit 5). [yolına, -iña]

Göñlüme sultān-ı ġam gelse gözŷm gevher saçar / Ziynet ider **yollarımı** dürr ile mercān ile (Muhibbī Divanı , Gazel 2989, Beyit 5). [yollarımı, -lar, -ı, -n, -ı]

Oldum muķır ġünāha itdŷm Hākķ’a tevekkŷl / Göstere rāh-ı taķķġ [kim] bu **yoldan** azmışı (Muhibbī Divanı , Gazel 2996, Beyit 9). [yoldan, -dan]

yol azmış: Yolunu şaşırarak, doġru yoldan sapmak.

Gerçi kim çokdur ġünāhum lġk artuk raġmetŷñ / Çŷn **yol azmış** kullara sensin İlāhġ reh-nŷmŷn (Muhibbī Divanı , Gazel 2564, Beyit 4). [yol azmış, -mış]

yol ŷzre: Yol ŷzerinde.

Kebkebŷñ izin görŷp bu cān u göñlŷm şād olur / Bir gedā **yol ŷzre** san kim irişŷr dirhemlere (Muhibbī Divanı , Gazel 2798, Beyit 3). [yol ŷzre,]

yol virmeñ: Yol vermek. Geçmesine izin vermek II bir şeyin olmasına imkan tanımak.

Hŷn-ı dil nŷş eylerŷz yārāna diñ gelsŷn berŷ / Lġk **yol virmeñ** sakın bu meclise bġgāneye (Muhibbī Divanı , Gazel 2872, Beyit 2). [yol virmeñ, -meñ]

yoldan çıkarur: Yanlışı yönlendirmek, şaşkırtmak, yanlışı yol göstermek II Yanlışı yönlendirerek kötü filler yapmasına sebep olmak.

Seni **yoldan çıkarur** bil Muhibbī / Eger dil baġlu kala zŷlf-i kecede (Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 5). [yoldan çıkarur, -ur]

yoldas: Arkadaş.

‘İşķa düşđüm cān u dilden geçđüm āh / Kimseler ‘işķ-ıla **yoldas** olmasun (Muhibbī Divanı , Gazel 2670, Beyit 2). [yoldas,]

yoldaş evleyen: *Yol arkadaşı, dost etmek.*

Rāh-ı kūyuñda yürür bir lahza ārām eylemez / Bu Muhibbî'dür gamuñ kendüye **yoldaş evleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [*yoldaş evleyen, -yen*]

yoluñ düşerse: *Yolu düşmek: yolu üzerinde olmak, denk gelmek, yolu geçmek.*

Kūyına düşerse yoluñ düşvârdur divşür bilüñ / Ya terk eyle dīn ü dil ya ol yaña sū eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2915, Beyit 2*). [*yoluñ düşerse,]*

yoluñ üzre: *Yoluna.*

Yoluñ üzre bas kadem ben yüzümi hāk eyledüm / Hiç revā degül basasın pāk pāyuñ hākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [*yoluñ üzre,]*

yoluña cān fedā ide: *Uğruna canı feda etmek.*

Ger buyursañ cān fedā ide Muhibbî yoluña / Ādem olan ad u sanın terk kılmaz cān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 5*). [*yoluña cān fedā ide, -e*]

yoluña cān teslim evleyeyim: *Yoluna canımı vermek.*

Cān evleyeyim yoluña teslim didüm evvel / Serden geçeyim geçmeyem āhır bu sözümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 2*). [*yoluña cān teslim evleyeyim, -yeyim*]

yoluña cān virdüğümden: *Birisi için canından vazgeçmek, ölmek.*

Yoluña cān virdüğümden soñra ger kılsañ güzer / Dil uzadup diyesi cümle giyāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 7*). [*yoluña cān virdüğümden, -düğümden*]

yoluña saçdı: *Yoluna saçmak.*

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü **yoluña saçdı** gönül / Kalmadı el ura şimden girü sermāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 4*). [*yoluña saçdı,]*

yoluñda: *Uğruna,uğrunda | amaç, maksat.*

Biñ cevri ü cefā eyle baña itmezem gile / **Yoluñdadur** cān u serüm tek hemān dile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 1*). [*yoluñdadur, -dur*]

yön: *Cihet, taraf, sûret.*

Yiter itdüñ günāhı eyle tevbe / **Yönüñ** togrult tarīk-ı müstakīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 8*). [*yönüñ, -üñ*]

yönel-: *Yönelme, bir tarafa meyl etme.*

Dönülmez ben reh-i 'ışka **yönel**düm / Du 'ā-yı hayr kılsun baña yārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 3*). [*yönel*düm,]

'İşkuñ yolu key müşkil-imiş aña **yönel**düm / Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 5*). [*yönel*düm,]

yor: *Yor.*

Düşümde görüp gerdenüme mār dolaşmış / Aḥsent bu düşi zülf-i nigār-ıla **yorana** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*yorana, -ana*]

yor: *Yorulmak, yorgun duruma gelmek.*

Göz yaşı Mecnūn beyābānda **yordukda** / Şirincesi saçlarına eyledi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 4*). [*yordukda, -dukda*]

yu: *Temizlemek, yıkamak.*

Gözlerüñ yaşını dök **yusun** günāhuñ çirkini / Zār kıl her gice kılsun şubḥa dek bu dil enīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [*yusun, -şun*]

Ruḥları şevkine yakup dil ü cān şem' gibi / Bu Muḥibbî **yumada** dāmānını kanlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 5*). [*yumada, -mada*]

Ol bir kerīmdür umaram maḥz-ı luṭf idüp / Raḥmet suyuyla **yuya** yüzüm olmaya siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [*yuya, -y, -a*]

Ölse Muḥibbî 'ışk-ıla kan-ıla **yuyasız** / Maḥşer güninde kalka-bile tā o kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2873, Beyit 5*). [*yuyasız, -yasız*]

Yüzüñüñ karasını **yumaya** bu dīdelerüñ / Tā ki beñzetmese göz yaşını cüy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [*yumaya, -ma, -y, -a*]

Zülfe didüm müşg-i Ḥıṭā bildüm ki itdüm çok ḥaṭā / Kan itse kul kanı 'aṭā kanı **yumazlar** kan-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [*yumazlar, -mazlar*]

yüce: *Ulu, büyük, yüce, yüksek.*

Umaram vaşla irişem gerçi kaşruñ **yücedür** / Rīsmān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2509, Beyit 3*). [*yücedür, -dür*]

Yār olma her leyīme kadrüni **yüce** gözet / Dimesünler gül gibi ḥār-ıla olmuş hem-nişīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2512, Beyit 3*). [*yüce,]*

Yücedür kaşr-ı maḥabbet çıkmaga imkān yok / Olmayıcak miḥnet ü derd ü belādan nerdübān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2644, Beyit 4*). [*yücedür, -dür*]

yücel: *Yüceltmek, yükseltmek, ulaştırmak.*

İy gönül rāh-ı vefā üzre kaçan hāk olasin / Umaram ki **yücelüp** kıadr-ile eflāk olasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2680, Beyit 1*). [*yücelüp, -üp*]

yüceltme: *Yükseltmek.*

Kalur bu řāk-ı evvānuñ **yüceltme** / Nedür bu hāy u hū kūs-ı ğırıvān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 3*). [*yüceltme,]*

yud: *Ağız bulunan bir şeyi yutağa geçirmek II İçmek.*

Vefā gelmezse iy dünyā ‘aceb mi çünkü sen zensin / **Yudup** bir loqma eylersin cihān halkın bir evrensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [*yudup, -up*]

yüksek: *Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, "alçak" karşıtı.*

Sakin yelken gibi germe göğüs sen / Muḥālif rüzigār **yüksek** serende (*Muhibbî Divanı , Gazel 2943, Beyit 6*). [*yüksek,]*

yüksek uçarsa: *Yüksekten uçmak, havalanmak.*

Ol hümā **yüksek uçarsa** iderem bir gün řikār / Himmetüm bāzı benüm alçak degül şungürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 5*). [*yüksek uçarsa, -arsa*]

yum-: *(Göz) kapamak.|| Ölmek.*

Muhibbî bu cihānuñ yok řebātı / Hemān ancak gözün açup **yuminca** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2879, Beyit 5*). [*yuminca, -inca*]

yumşak: *Yumuşak.*

Görinür cismi dildāruñ egerçi penbenden **yumşak** / Bilenler kıalbini anuñ didiler katı mermerden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 3*). [*yumşak,]*

yüreg: *Gönül II kalp.*

Yüregüm şad pāre oldı iy řabīb-i dil meded / Sīne-i çäküm benüm lāyıķ-durur merhemlere (*Muhibbî Divanı , Gazel 2798, Beyit 4*). [*yüregüm, -(ü)m*]

yürek: *Gönül II kalp.*

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ğamla bu āhum da duman olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2618, Beyit 1*). [*yürekde, -de*]

Āteş-i 'ışık eridür anı / Gerek ise **yürek** hadîd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2717, Beyit 3*). [*yürek,]*

Niçe bir hâne-i dil cevri-ile vîrân olsun / Ya niçe tîr-i cefâdan **yüregüm** kan olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 1*). [*yüregüm, -üm]*

Yürek pür âteş-i hasret akar hûn-ı ciger gözden / Didiler 'ayn-ı cārîdür bu çeşm-i hûn-feşânumçün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2729, Beyit 2*). [*yürek,]*

yüri: *Akmak; dolaşmak.*

Demidür bir nazar it mürde dile cân **yürisün** / Ele çevgân-ı ser-i zülfi alup gelse nigâr (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 1*). [*yürisün, -sün]*

yüri: *Devam et, ilerle.*

İy Muhibbî benî-âdemde vefâ kalmadı hîç / Sen de Mecnûn-şîfat tut **yüri** taglar etegin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 6*). [*yüri,]*

yüri: *Adım atarak ilerlemek, gitmek.*

Niçe serler olısar yolına gâltân **yürisün** / 'Āşık-ı şâdık olan tâc u kabâyı dilemez (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 2*). [*yürisün, -sün]*

Ser-â-ser 'âlemi tutsun gözün yaşını deryâ kıl / **Yürisün** fülk-i dil anda aña âhum hevâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 2*). [*yürisün, -sün]*

Atı öñince **yürüyüb** Kânber'i olam / Binse o yâr çünkü 'Alî gibi Düldül'e (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 5*). [*yürüyüb, -yüben]*

Mecnûn-şîfat deşt-i gamuñ içre **yürüyüp** / Ferhâd gibi üns dutam kühsâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 2*). [*yürüyüp, -y, -üp]*

yüri: *"Haydi, durma!" anlamında bir söz.*

Geyürdi şâh-ı 'ışık gelüp baña gam hîl'atin lâyıķ / Muhibbî baş çıkar her dem **yüri** miñnet yakasından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 5*). [*yüri,]*

Yüri dîvâne gönül kâkül-i cânâna degin / **Yüri** pervâne-şîfat âteş-i süzâna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*yüri,]*

Yüri dîvâne gönül kâkül-i cânâna degin / **Yüri** pervâne-şîfat âteş-i süzâna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 1*). [*yüri,]*

Sıyup cihânda 'âr-ıla nâmüs şîşesin / Mest ü melâmet ol **yüri** terk eyle nâmı sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2712, Beyit 2*). [*yüri,]*

Yüri iy bād-ı şabâ hâlümü var yâra be-gü / Niçe bir kanum içre ol gözi hûn-ıvâra be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 1*). [*yüri,]*

Bi-ḥamdi'llāh ki cānāna iriṣdüm cāna cān buldum / **Yüri** iy sāye yanumdan benümle hem- 'inān olma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 3*). [yüri,]

Bi-ḥamdi'llāh ki cānāna iriṣdüm cāna cān buldum / **Yüri** iy sāye yanumdan benümle hem- 'inān olma
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 3*). [yüri,]

Beni cellād ğamzeñ iki nīme / Ko kilsun redd idüp tek **yüri** dime (*Muhibbî Divanı , Gazel 2981, Beyit 1*).
[yüri,]

yüri-: Akıp geçme.

Bu Muhibbî gibi ol çāk-i girībān **yürisün** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2627, Beyit 3*). [yürisün, -sün]

yüri-: Adım atarak ilerlemek, gitmek.

Akıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarāreti / Bu remzi **yüri** fehm idesin sor gülābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 4*). [yüri,]

yür[i] var: Haydi git!.

İy Muhibbî **yür[i] var** küy-ı ḥarābāt eri ol / Alayn dime sakın ad-ıla sanı elüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2949, Beyit 5*). [yür[i] var,]

yürü-: Adım atarak ilerlemek, gitmek.

Ḥāk-i pāyuñda yüzün sürsün yire 'āşıkларуñ / **Yürüsün** sāyeñ gibi serv-i revānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [yürüsün, -sün]

Zāhidüñ turş yüzünden n'ola 'ışık ehli kaçā / 'Ārif olan **yürümez** ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [yürümez, -mez]

yürü: Adım atarak ilerlemek, gitmek.

Kec-rev **yürüme** togrı yolu koma elüñden / Tā ki diyeler senüñ için şāh-ı rāsitün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 4*). [yürüme, -me]

Düşüp iy dil yine deryā-yı 'ışka / **Yürürsin** anda dāyim mähî sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 2*). [yürürsin, -r, -si, -n]

Livā-yı āhı kaldurdum Muhibbî şāh-ı 'ışık oldum / Vezürüm ğam olup eşkümlerle **yürür** bir sipāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 5*). [yürür, -r]

Rāh-ı küyuñda **yürür** bir laḥza ārām eylemez / Bu Muhibbî'dür ğamuñ kendüye yoldaş eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2633, Beyit 5*). [yürür, -r]

'Āşık olmışdur ezel ol 'arız-ı cānāna su / Anuñ-ıçun taglara düşüp **yürür** āvāre su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 1*). [yürür, -r]

Kimi hoş-dil **yürür** şādān u ḥandān / Kimi maḥzūn tutar ğamla enīse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 5*). [yürür, -r]

Ġāfil **yürüme** aç gözünü durma ğaflete / Lāyık degül ‘āşık olan ola ğāfile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 4*). [yürüme, -me]

Ḥālüm ne ola bilmezem ol āfitāb-ıla / Açmaz yüzini dāyimā **yürür** niķāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [yürür, -r]

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / **Yürür** ğurūr-ı ḥüsn-ile aña selām ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2972, Beyit 4*). [yürür, -r]

yūsuf: Hz. Yusuf.

Ḥüsnüñe bahā olmaya **Yūsuf** gibi tartsañ / Lāyıkdur ola mihr-ile meh saña terāzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2780, Beyit 3*). [yūsuf,]

yūsuf-cemāl: Hz. Yusuf gibi güzel yüzlü.

Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaķķı senden ayru iy **Yūsuf-cemāl** / Gözlerümden cūlar akup Nīl ü Ceyḥūn olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 4*). [yūsuf-cemāl,]

Ḥasret-ile āh senden ayru iy **Yūsuf-cemāl** / Eyledüm Ya ‘ķüb-veş dil ḥānesin beytū’l-ḥazen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2726, Beyit 3*). [yūsuf-cemāl,]

yūsuf-ı ken ‘ān’ın: Kenan ilinin güzeli, Hz. Yusuf.

Gözlerüm Ya ‘ķüb-veş kan-ıla tolsa tañ degül / Ḥüzn ara dil **Yūsuf-ı Ken ‘ān’ın** eyler ārzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 5*). [yūsuf-ı ken ‘ān’ın,]

yūsuf-ı ken ‘ān’um: Kenan ilinde bulunan ve güzelliğiyle meşhur olan peygamber, Hz. Yusuf.

Rüşen ideğör gözlerümi pīrehenüñle / Bu ‘āşıkı iy **Yūsuf-ı Ken ‘ān’um** unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2815, Beyit 4*). [yūsuf-ı ken ‘ān’um, -’um]

yūsuf-ı mısrî: Mısrda olan Yusuf.

Gele iy **Yūsuf-ı Mısrî** gönül taḥtında sultān ol / İki yirden akıtdum Nīl’i gözüm mācerāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 4*). [yūsuf-ı mısrî,]

yūsuf-ı mısrî: Mısır ülkesinin Yusuf’u.

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cūy-ı Nīl oldı / N’içün ol **Yūsuf-ı Mısrî** varup görmez bulagında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 8*). [yūsuf-ı mısrî,]

yūsuf-ı mısrî: Mısır ülkesinin Yusuf’u.

Gözüm yaşı tuğyān ider iy **Yūsuf-ı Mısrī** / Raḥm eyle baña yoksa kalursın Nīl içinde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2853, Beyit 4*). [*yūsuf-ı mısrī,]*

yūsuf' uñ: Hz. Yusuf.

İy seḥer yili gel eyle mülk-i Ken 'ān' dan güzer / **Yūsuf' uñ** pīrahenin büyn götür Ya 'ḳüb içün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2578, Beyit 4*). [*yūsuf' uñ,]*

yut: Yutturmak, yutmasını sağlamak.

Dime sakın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde **yutdurur** seni zülfi ejdehāsına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [*yutdurur, -dur, -u, -r]*

yut: İçmek.

Virüp cān u dili bir būsese / Ne kanlar **yutmuşam** ikrār olunca (*Muhibbī Divanı , Gazel 2834, Beyit 3*). [*yutmuşam, -muş, -a, -m]*

yuva: Yuva, kuş yuvası.

Görüp āvāre Mecnūn' ı gezer derd-ile āh itdüm / Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı **yuvasından** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2654, Beyit 2*). [*yuvasından, -sı, -n, -dan]*

yuva: Yuva, mesken, hane.

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi niçe yavrı uçurmuşdur **yuvasından** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2508, Beyit 4*). [*yuvasından, -sın, -dan]*

yuvayı yapar: Yuva yapmak.

Vādī-i 'ışka Muḥibbī düşeli Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar kuşlar yuvayı n' eylesün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2610, Beyit 5*). [*yuvayı yapar, -ar]*

ýüz: Çok fazla.

Egerçi görmedüm senden vefā ben / Velī çekdüm kapuñda **yüz** cefā ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2667, Beyit 1*). [*yüz,]*

ýüz: Üst, üzeri, yüzey.

Āyine gibi ḳalbini kim eylemeye şāf / ' Ālem **yüzinde** bulmaya ehl-i şafā yolın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2655, Beyit 2*). [*yüzinde, -i, -n, -de]*

ýüz: Yüz, çehre.

Gāh zerd olur **yüzüm** gāhī gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenüñ ḥālī digergün olmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*yüzüm, -(ü)m]*

Küyuña varup **yüzüñ** görmek diler ‘aşıklarun / Vir zekât-ı hüsnüni kesme o miskînler haqın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [yüzüñ, -üñ]

‘Arz eyle **yüzüñ** gülşene güller hacil olsun / Gül nâz-ıla tâ gonca görüp münfa‘il olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2521, Beyit 1*). [yüzüñ, -üñ]

‘Āşık Muhibbî döksün şu deñlü göz yaşını / Ğarķ ola eşk-i çeşme **yüzi** nîlüfer olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 5*). [yüzi, -i]

Yüzüm hâk eyledüm ben rāh-ı hūbān / Umaram pā koya ol şāh-ı hūbān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 1*). [yüzüm, -üm]

Bir karar üzre degüldür günde biñ **yüz** gösterür / Dir-isem olmaz ‘aceb bu göñlüme bükalemün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 2*). [yüz,]

Gördi Muhibbî zülfüne müşg-i Hıta didi / Ol dem bu dem **yüze** dutar şermesār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [yüze, -e]

Muhibbî **yüzüñi** gördi ferāmūş eyledi ‘aqlın / Ayaguñā nişār itdi güherler çeşm-i pür nemden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2636, Beyit 5*). [yüzüñi, -üñ, -i]

Mār zülf-i leblerinden **yüzüni** döndürmedi / Yā nedendür mār çün dirler kaçır tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 5*). [yüzüni, -üñ, -i]

Yüzüni gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Koyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 1*). [yüzüñi, -üñ, -i]

Gün **yüzine** bakmayam cānā cemālün var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 1*). [yüzine, -i, -ne]

Gün **yüzine** bakmayam cānā cemālün var-iken / N’eyleyem ‘iyd ayını iki hilālün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 1*). [yüzine, -i, -(n)e]

Kalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu **yüzümden** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [yüzümden, -üm, -den]

Çemen irişdi **yüzüñsüz** bahārı n’eyleyeyin / Lebüñsüz olsa mey-i hoşgüvārı n’eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 1*). [yüzüñsüz, -üñsüz]

Zülf-i ‘anber-bārı örtelden bulut-veş ḥaddini / Gün **yüzini** görmez olmışdur dirīgā ins ü cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [yüzini, -i, -(n)i]

Çünkü gördüñ tāk-ı ebrūsın Muhibbî secde kıl / Kıbleden dönsün **yüzi** ol kıblegāhi sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 6*). [yüzi, --i]

Ola kim cür‘a-i la‘linden ola baña naşib / Süreyim yire **yüzüm** hâk-ile yeksān olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2723, Beyit 5*). [yüzüm, -üm]

Dirler **yüzinde** cā-be-cā belürdi ḥaṭṭı dilberün / Didüm ki sultān-ı Habeş Rum’a gelüpdür ceng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 4*). [yüzinde, -in, -de]

Nigārı dün görüp didüm yāhū / Çevürüp **yüzini** göstermedi rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2759, Beyit 1*). [yüzini, -i, -(n)i]

Yüzinde güller açılmış kızılı ağı ag olmuş / İrem gülzâridur gūyā ya güllerüñ tarıdır bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2774, Beyit 3*). [yüzinde, -i, -(n)de]

Göklere irse başuñ gelmeye göñlüne gurūr / **Yüzüñi** yire sürüp kendüzüñi mūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 7*). [yüzüñi, -üñ, -i]

Gözümüñ yaşı olup kana şebîh / **Yüzümüñ** rengi döndi nârence (*Muhibbî Divanı , Gazel 2806, Beyit 5*). [yüzümüñ, -üm, -üñ]

Zâhidüñ turş **yüzinden** n'ola 'ışk ehli kaçā / 'Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [yüzinden, -i(n), -den]

Kiminüñ cismi gülden tâze olmuş / Kiminüñ **yüzini** tutmuşlar ise (*Muhibbî Divanı , Gazel 2822, Beyit 6*). [yüzini, -i, -(n)i]

Gül **yüzü** vaşfinda didi Muhibbî bir gazel / Didiler bülbül gibi şūrîde-gūyâdur yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 6*). [yüzü, -ü]

İy dōst kerem eyle qadem bas **yüzüm** üzre / Kühl eyleyeyim hāk-i derüñi gözüm üzre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2842, Beyit 1*). [yüzüm, -üm]

Yüzine beñzedür yüzün güzeller / Şebîh olur mı encüm bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [yüzine, -i, -n, -e]

Özin beñzetdügiyçün bu **yüzüme** / Kılur kendüzini gör zer şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 4*). [yüzüme, -üm, -e]

İrişdüm küyuña gördüm **yüzüñi** / Müyesserdür görünmek nūr hacda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2866, Beyit 3*). [yüzüñi, -üñ, -i]

Ol bir kerimdür umaram mañz-ı luţf idüp / Rañmet suyuyla yuya **yüzüm** olmaya siyāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2869, Beyit 3*). [yüzüm, -üm]

Yok gülde tarāvet ki var ol yār **yüzinde** / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 1*). [yüzinde, -i, -(n)de]

Her kim ki vefā 'ahdin ider 'ahdine turmaz / Yir nān u nemek haqqını ol dizi **yüzinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 4*). [yüzinde, -i, -(n)de]

Yüzüñüñ karasını yumaya bu dīdelerüñ / Tā ki beñzetmese göz yaşını cūy-ı Aras'a (*Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 4*). [yüzüñüñ, -üñ, -üñ]

Virme dehre dil sakın itmez vefā ol 'ākıbet / Bir iki gün **yüzüne** gerçi senüñ hāndān geçe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2884, Beyit 7*). [yüzüne, -üñ, -e]

Yüzüm zerdine bakan aña zer dir / Gözüm yaşını beñzetdüğe sīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [yüzüm, -üm]

Raķībüñ şimdi mañşudı beni senden cüdā kılmak / Göreyim anı mesh olsun dōne tā **yüzi** maymūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 3*). [yüzi, -i]

Hālüm ne ola bilmezem ol āfitāb-ıla / Açmaz **yüzini** dāyimā yürür niķāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2890, Beyit 1*). [yüzini, -i, -(n)i]

Baksa Muhibbî **yüzine** göz yaş-ıla tolar / Mümkün degül gül **yüzine** niçe bakıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 5*). [yüzine, -i, -(n)e]

Öykündügi-çün zülfine sünbülleri gördüm / Taglarda biter **yüzi** kara başı aşaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [yüzi, -i]

Sen şehüñ hâk-i rehin çarha sabâ çıkarıcek / Süreler anı melâ'ik **yüzi** pîrâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 2*). [yüzi, -i]

Bir kadeh meyle benüm çün gönümü hoş eyledi / **Yüzimi** hâk itmege vardum harâbât ehline (*Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 2*). [yüzimi, -i, -m, -i]

Zülfini gördüm Muhibbî **yüzine** itmiş niķâb / Sâye salmış san bulut mihr-i dıraşşân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [yüzine, -in, -e]

Yüzine kılsam nazâr zülfî çelîpâ 'arz ider / Bir müselmân düşmesün yâ Rab o kâfir derdine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [yüzine, -i, -(n)e]

Yüz: (Sevgilinin) yüzü, çehresi.

Hânesinden şubh-veş 'uşşâka gösterşün **yüzün** / Maṭla' -ı hurşiddür çâk-i girîbân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 3*). [yüzün, -in]

Yüzün güldür saçun sünbül boyun serv / Görüben itdüren bu ahı sensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2538, Beyit 3*). [yüzün, -(ü)ñ]

Yüzün aç gül gibi görşün seni dil / Niçeye dek olasın gönça-şifat perde-nişin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2561, Beyit 2*). [yüzün, -(ü)ñ]

Görse Muhibbî **yüzünü** ırmaya andan gözini / Farķına anuñ dutsalar tîğ-i helâk iy nâzenin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2586, Beyit 5*). [yüzünü, -(ü)ñ, -i]

Yiter bu rûze-i hicrân **yüzün** göster ki 'îd olsun / Şeb-i tîrüm olup rûşen şehâ bahtum sa'îd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 1*). [yüzün, -(ü)ñ]

Öykinürmiş **yüzüne** gün alnuña cānâ kamer / Bilmediler haddini gelür zevālî n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Yañıldum kaddüne serv ü **yüzüne** gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānâ bu yolda 'özl-ıvāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 5*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Göster **yüzünü** alnuñı şems ü kamer olsun / Tamsun lebünün yarı deñizler şeker olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2696, Beyit 1*). [yüzünü, -(ü)ñ, -i]

Yüzüne şöyle 'aşıkdur sentün şems ü kamer cānâ / Gice gündüz yüzün sürüp gider mi hîç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görsem / Kerem kıl luṭf idüp göster **yüzün** borcum edâ olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2715, Beyit 4*). [yüzün, -(ü)ñ]

Gösterüp evvel **yüzünü** soñra pinhān eyleyüp / Derde ugradup beni endühnâk eyler misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2750, Beyit 2*). [yüzünü, -(ü)ñ, -i]

Yüzüñ gül bülbül olmuşdur gönül ko / Eger şem' ise ol pervānedür bu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2754, Beyit 1*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Yüzüne gül beñzerem dimiş hacıl / Olduğıyçün dirler aña sürh-rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 2*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Burka' uñ keşf it **yüzüñ** göster bugün 'aşıklara / Kullaruñ şaf şaf durup sultānın eyler ārzü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2778, Beyit 2*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Ƙamer alnuña kim dir gün **yüzüne** / Şehābı beñzedür ol āfitāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 3*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Amān virmez baña cellād ğamzeñ / Komaz bakmaga **yüzüne** toyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 2*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Dilerem iy sehī-servüm giriftār-ı ħazān olma / **Yüzüñ** gün gibi 'arz eyle şehāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2846, Beyit 1*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Āh sevdā-zede olduk ğam-ı ğisūlar-ıla / Görmezüz uyhu **yüzün** göz göre kaygular-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 1*). [yüzün, -in]

Deryūze idegeldi **yüzün** göre Muhibbî / Maħrüm anı eyleme gel sāyil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2852, Beyit 5*). [yüzün, -in]

Temāşā itmege gökden melekler / **Yüzüñ** görmege inerler zemīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 3*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Baksa Muhibbî **yüzüne** akar gözi yaşı / Gün yüzine nezzāre iden kişi ya n'ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 5*). [yüzüne, -(ü)ñ, -e]

Gösterüp evvel **yüzüñ** dīvāne kıldıñ sen beni / Kākülün zencīrine gel ol delüyi baglaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2875, Beyit 2*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

İy Muhibbî yār götürse **yüzünden** ger niķāb / Māh-rūlar her biri barmaklarını dişleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 6*). [yüzünden, -i, -n, -den]

Yüzüñ yiter 'āleme hācet degül ziyā / Ħurşīde karşı yakmayanlar şem' [ü] meş'ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Yüzüñ göster didüm ol āfitāba / El uzatdı hemān zülf-i niķāba (*Muhibbî Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Yüzünden perdesin 'ārız küşāde / İdüp bī-diller oldılar fütāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 1*). [yüzünden, -i, -n, -den]

Yüzüñ 'arz eyledün ħalk-ı cihāna / Bırakduñ fitneler pīr ü cevāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 1*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Ergānūn oldu dilüm nālesini seyr eyle / Yaz **yüzüñ** naķsını iy yār anı deyr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2962, Beyit 1*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Dilerem iy sehī servüm giriftār-ı ħazān olma / **Yüzüñ** gün gibi 'arz eyle şehāb içre nihān olma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2968, Beyit 1*). [yüzüñ, -(ü)ñ]

Kara zülfi arasından tūlū¹ itdi **yüzün** gördüm / Ayuñ on dördidür sandum tamāmdur hüsni çağında
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 7*). [yüzün, -in]

Yüzüñ gül olalı hañtuñ benefşe / Ko kılsun bülbül-i dil zār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*).
[yüzüñ, -(ü)ñ]

Bir kez **yüzüñi** göstereyim dir-iseñ iy dōst / Cānum vireyin bu söze şükrāne gerekse (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2997, Beyit 3*). [yüzüñi, -(ü)ñ, -i]

yüz biñ: *Yüz bin, pek çok.*

Oldürürsin niçe **yüz biñ** ‘aşıkı bir ğamz-ıla / Hoş dimişdür dōstum saña kemān-ebür diyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2650, Beyit 3*). [yüz biñ,]

Kimsenüñ ‘aybını görüp kılma zinhār aşıkār / Günde **yüz biñ** ‘aybuñ örterken İlähe’l-‘ālemīn (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [yüz biñ,]

Muhibbî’ye ezelden nazm ‘atādur / Deger her sözi **yüz biñ** āferīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit
5*). [yüz biñ,]

yüz biñ kez: *Yüz bin defa (Çokluk bildirmek için kullanılmıştır).*

Degüldür ‘aşıkā müşkil ölürsē günde **yüz biñ kez** / Velī müşkil budur ayru düşē sevgüli yārından
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2739, Beyit 3*). [yüz biñ kez,]

yüz çevürme: *Yüz çevirmek; gösterdiği ilgiyi kesmek.*

Yüz çevürme gün yüzünden zāhidā inkārı ko / Kāfir olmaz mı ‘aceb nūr-ı İläh’ı sevmeyen (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [yüz çevürme,]

yüz döndüre: *Yüz çevirmek, terketmek.*

Bir büseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd / **Yüz döndüre** kimdür bu bāzāruñ elinden (*Muhibbî Divanı , Gazel
2535, Beyit 5*). [yüz döndüre, -e]

yüz döndürem: *Yüz çevirmek, terketmek.*

Sanma kim cevri ü cefādan iy şanem **yüz döndürem** / Çekmege zīrā anı mu ‘tādām oğlandan berü
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [yüz döndürem, -em]

yüz dutdum: *Olmaya yaklaşmak, olmak üzere bulunmak.*

Baş şabr-ı cībe çeküp dutdum niyāza yüz / O lāle benüm derd-i dilüm hālını bile (*Muhibbî Divanı , Gazel
2916, Beyit 2*). [yüz dutdum, -dum]

yüz karasın: *Utanicacak bir durum veya şey, yüz kiri, günah.*

İy Muhibbî sen sen ol bakma sakın âyîneye / **Yüz karasın** göresin korkum bu olma rû-be-rû (Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 5). [yüz karasın,]

yüz sür: Baş eğmek, (huzurunda) yere kapanmak, ayaklara kapanmak (saygı bağlamında).

Eger İskender ü Cemşid olasın / Başuñ kaldurma **yüz sür** hâk-i pādan (Muhibbî Divanı , Gazel 2520, Beyit 4). [yüz sür,]

yüz sür: Aşırı sevgiyi ve bağlılığı göstermek için yere eğilmek, yere kapanmak; sevgilinin ayağına kapanmak.

Gözleri yaşı Muhibbî'nün akar cular olup / **Yüz sür** ol serv-i sehî kürk-ile refāra be-gū (Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 5). [yüz sür,]

yüz sürdi: Kutsal veya saygın birinin huzuruna çıkarken ayağına doğru eğilmek, saygı göstermek.

Ḳadem basduñ o gün kim bu zemîne / Cihān **yüz sürdi** pāke buse dāda (Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3). [yüz sürdi,]

yüz süre: Baş eğmek, (huzurunda) yere kapanmak, ayaklara kapanmak (saygı bağlamında).

Akıt Muhibbî yaşıñ ayağına o servüñ / Ismarla vardugında **yüz süre** pāy-ı yāra (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 6). [yüz süre, -e]

yüz süre: Saygın bir kimsenin huzurunda bulunurken saygı ve sevgi göstermek amacıyla yere eğilmek.

Hâk-i derüñe **yüz süre** itmeye tefahḫur / Budur dilegüm anı ki ol mübtezal olsun (Muhibbî Divanı , Gazel 2522, Beyit 2). [yüz süre,]

yüz sürmek: Kutsal veya saygın birinin huzuruna çıkarken ayağına doğru eğilmek, saygı göstermek.

Na'İçeñi göreliden kebkiniñ almak ister / Sürmek yüz dilerler sermüzeñe sitāre (Muhibbî Divanı , Gazel 2963, Beyit 5). [yüz sürmek,]

yüz sürüp: Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

Yüz sürüp pīr-i muğān hıdmetine tutma sakın / Hāñkāh içre varup zāhid-i mekkār etegin (Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5). [yüz sürüp,]

yüz sürüp: Baş eğmek, yere kapanmak, ayaklara kapanmak.

Na'l-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / **Yüz sürüp** hıç ola mı ki sücüd eylemeye (Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2). [yüz sürüp,]

yüz [üñ]: Yüz, suret, çehre.

Göñül virme cihāna **yüz [üñ]** ak it / Aña meyl eyleyen olur kara rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 5*). [yüz [üñ], - [üñ]]

yüz virme: Her istediğini yerine getirerek şımartmak; yakınlık göstererek ve hoş görülü davranarak ölçüsüz hareketler yapmasına sebep olmak.

Bu Muhibbî var iken cānā raķıbe virme yüz / Degme bir nā-merdi terciħ eyleme merd üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2994, Beyit 5*). [yüz virme,]

yüz virme: Yaptıklarını hoş görmek, şımartmak.

Zülfüne **yüz virme** cānā boynuña asılmasun / Hāl-i Hindüñi sakın ħüsnüñ görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [yüz virme,]

Cā-be-cā geldi ħaţuñ ister ide ğāret-i dīn / Gel kazıt virme yüz ol kāfire ĩmānuñ içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 2*). [yüz virme,]

yüze gülem: Yalandan samimiyet göstermek, riyakarca davranmak, kandırmak.

Ķābülüm olmadı dünyā cemālin baña ‘arz itdi / Didi birkaç gülem yüze beni al çünkü ergensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 5*). [yüze gülem, -em]

yüze güler: Yalandan samimiyet göstermek, riyakarca davranmak, kandırmak.

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına / Hāk ide āħir seni şimdi ider gerçi oyun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 6*). [yüze güler, -er]

yüzi: Yüz, çehre.

Yüzine beñzedür **yüzün** güzeller / Şebīħ olur mı encüm bedr aya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2845, Beyit 2*). [yüzün, -n]

yüzi: (Sevgilinin) yüzü, çehresi.

Çünkü yok ħaddi gibi serv ü **yüzi** gül gonca leb / Bāĝbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2554, Beyit 4*). [yüzi,]

Yüzi ħurşidinüñ nūrı katında / Degül rüşen çerāĝ-ı mäh-ı tībān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2559, Beyit 2*). [yüzi,]

Yine dil bülbülünü şubħa degin zāra getir / Lebi gonca **yüzi** gül lebleri ħamrā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3*). [yüzi,]

yüzi gül: Gül yüzlü.

Yüzi gül bir lebi gonca dehensin / Tekellüm eyleseñ şīrīn suħensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 1*). [yüzi gül,]

Seyr-i gülşen eylemek uşşāka olmışdur harām / İy **yüzi gül** her dem eglence hayalün var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 2*). [*yüzi gül,]*

yüzi gülzāra: *Yüzü gül bahçesi II sevgili.*

Giceler bülbül-i şürde gibi nâlelerüm / Çın seher ol boyı serv ü **yüzi gülzāra** be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 4*). [*yüzi gülzāra, -a]*

yüzün göstermez: *Yüzünü göstermek.*

Bañā göstermez yüzün gerçi ki ol sīmīn beden / Eksük itmez gönderür dāyım velī derd ü mihen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 1*). [*yüzün göstermez,]*

yüzün sürmek: *Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.*

Muhibbî'nün hemān ancak murādı / **Yüzün sürmek** diler ol āsitāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2905, Beyit 5*). [*yüzün sürmek, -mek]*

yüzün sürsün: *Yüz sürmek.*

Hāk-i pāyuñda **yüzün sürsün** yire 'āşıklarūñ / Yürüsün sāyeñ gibi serv-i revānuñ duymasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2604, Beyit 6*). [*yüzün sürsün,]*

yüzün sürüp: *Ayağına yüz sürmek.*

Yüzüne şöyle 'āşıkdur senün şems ü kāmēr cānā / Gice gündüz **yüzün sürüp** gider mi hīç biri derden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2702, Beyit 3*). [*yüzün sürüp,]*

yüzinden: *Yönünden, gözüyle.*

Egerçi zāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben / Nazar ma'nī **yüzinden** ger kılursañ hāk-i rāham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*yüzinden,]*

yüzine güldi: *"Yüzüne gülmek"; dostluk göstermek, ilgi göstermek, alakalanmak.*

Gelenler gitdi cümle bu cihana / **Yüzine güldi** birkaç gün zamane (*Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1*). [*yüzine güldi,]*

yüzini sürdi: *Yüzünü sürmek.*

Deryüze-i cemālün ider rüz ü şeb senün / **Yüzini sürdi** hāk-i dere āfitāb u māh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2882, Beyit 3*). [*yüzini sürdi, -di]*

yüzü: *Yüz, çehre.*

Gel **yüzüme** karşı dut cānā yüzün āyīnesin / Anuñ ile bilesin ‘ışk ehlinün sen mürdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2518, Beyit 3*). [yüzüme, -(ü)m, -e]

Gülersin **yüzüme** evvel dönersin sonra bakmazsın / Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2528, Beyit 3*). [yüzüme, -(ü)m, -e]

Sürdi **yüzüme** āl-ıla bir kerre yār elin / Kaşşāb sandı kan-ıla görenler nigār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2612, Beyit 1*). [yüzüme, -(ü)m, -e]

Yüzünde berk urur nūr-ı Muhammed iy Mesīhā-dem / Bu hüsn-ile bu hülk-ıla Hüseyin ü yā Hasensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2659, Beyit 2*). [yüzünde, -+ñde]

Yüzüme bak bilesin hāl-i ‘ışkum / Degüldür kehrübā da böyle saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 5*). [yüzüme, -(ü)m, -e]

Bakmaz **yüzüme** yār geçer hafta ay-ıla / Olmaz ‘aceb geçerse günüm āh u vāy-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2855, Beyit 1*). [yüzüme, -(ü)m, -e]

Yoluñ üzre bas kadem ben **yüzümü** hāk eyledüm / Hiç revā degül basasın pāk pāyuñ hākde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2910, Beyit 2*). [yüzümü, -mi]

yüzüm kalmadı: Bir kimseden daha önce birçok ricada bulunduğu için yeni bir şey istemeye sıkılmak.

Kalmadı yüzüm vara gele yār ışığına / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2706, Beyit 4*). [yüzüm kalmadı,]

yüzüm karasına: Utanç verici durumum.

İtdüm günāh sonra dönüp tevbe eyledüm / Tutdum ümīd-i ‘afvı bu **yüzüm karasına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 5*). [yüzüm karasına, -na]

yüzüm üzre: Yüzü üzere.

Pāyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilbertün / Bir kadem iy eşk-i çeşmüm **yüzüm üzre** basasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 2*). [yüzüm üzre,]

yüzüme bakmadı: İlgilenmek manasında.

Bakmadı yüzüme dilber baña ‘āşıkdur diyü / Deldi bagrum cev-ile bu buña lāyıkdur diyü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2777, Beyit 1*). [yüzüme bakmadı,]

yüzüme bir güle bak: Yüze bir kere olsun gülerek bakmak.

İy taḥīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir güle bak yüzüme gönlümü şādān eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2810, Beyit 1*). [yüzüme bir güle bak,]

yüzümü döndermezem: Yüz çevirmek, vazgeçmek.

Eyleseñ cevr ü cefâlar **yüzümi döndermezem** / Her ne kim gökden yagar anı kabül eyler zemîn (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2598, Beyit 4). [*yüzümi döndermezem, -mezem*]

yüzüñ āyīnesin: *Yüzünün aynası.*

Gel yüzüme karşı dut cānā **yüzüñ āyīnesin** / Anuñ ile bilesin ‘ışk ehlinüñ sen mürdesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2518, Beyit 3). [*yüzüñ āyīnesin,*]

yüzüñ çevürürsin: *İlgiyi, alakayı kesme.*

‘Uşşākdan **yüzüñ çevürürsin** revā mıdur / İslām içinde virmeyesin bir selāmı sen (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2712, Beyit 3). [*yüzüñ çevürürsin, -ürsin*]

yüzüñ karasın: *Utulacak durum.*

Muhibbî agla añ **yüzüñ karasın** / Günāhuñ ‘afv ide ol şāh-ı şāhān (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2513, Beyit 6). [*yüzüñ karasın, -n*]

yüzüñ nūri: *(senin) yüzünün nuru.*

Yüzüñ nūri zıyā virür cihāna / Getürmedi saña beñzer zamāne (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2801, Beyit 1). [*yüzüñ nūri,*]

yüzüñ şem‘ini: *Yüzün mumu II Sevgilinin mum gibi ışıldayan yüzü.*

Göre zülfüñi dil ola dīvāne / **Yüzüñ şem‘ini** de cān göre yana (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2937, Beyit 1). [*yüzüñ şem‘ini, -ni*]

yüzüñ sürdükde: *Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.(ADS).*

Hāk-i pāyine **yüzüñ sürdükde** cānuñ virmedüñ / İy dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2596, Beyit 2). [*yüzüñ sürdükde, -dükde*]

yüzüñe: *Yüz, çehre.*

Sakın āhumdan iy āfītāb sakın / Olmasun **yüzüñe** şehāb sakın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2519, Beyit 1). [*yüzüñe, -üne*]

yüzüñe gülüp: *İyi ve samimi davranır gibi yapmak, hoş muamele etmek.*

İy Muhibbî gülüp evvel yüzüñe / İdiser soñra seni zār sakın (*Muhibbî Divanı* , Gazel 2515, Beyit 5). [*yüzüñe gülüp, -üp*]

yüzüñe perde idesin: *Yüzünü kapatmak, örtmek II Gizlemek, utanmak.*

Nigārā ḥasret-i rūyuñ beni ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüñe perde (*Muhibbî Divan , Gazel 2902, Beyit 1*). [*yüzüñe perde idesin, -esin*]

Z

zabt ider: Tutmak.

Zabt ider kişver-i 'ışkı bu Muhibbî şeb ü rüz / Hüküm tuğrâsı geelden berü sultânımdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 5*). [*zabt ider, -er*]

zabt itdi: Zorla ele geçirmek, yönetimi altına almak; bir şeyi güç kullanarak önlemek; yazıya geçirmek.

Eşküm sipehin çekdi vü âhım 'alem itdi / **Zabt itdi** gönül memleketin derün-ıla bîrün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 4*). [*zabt itdi, -di*]

zâb'ıuñ: Doğu Anadolu Bölgesi'nden doğup Türkiye sınırları dışında Dicle Nehri'ne ulaşan akarsu.

Bu Muhibbî gözleri yaşlı olup âb-ı revân / Döştlar itmeñ ta'accüb dönse **Zâb'ıuñ** 'aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 5*). [*zâb'ıuñ, -'ıuñ*]

zâd: Kişi.

Gideli küh-ı belâya bu Muhibbî döştlar / Almadı yanınca hergiz gamdan özge **zâddan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 5*). [*zâddan, -dan*]

zâd-ı gamdur: Gam azığı, gam yiyeceği.

Zâd-ı gamdur yidüğüm küh-ı belâ içre müdâm / İy lebi şîrîn n'ıçün añmazsın ol gam-ıvâreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 5*). [*zâd-ı gamdur, -dur*]

zâğ: Karga // Rakip.

Dâğlar yir yir ki vardur sînem üstinde benüm / **Zâğlardur** sanasın şahrâda konmuşlar leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2826, Beyit 4*). [*zâğlardur, -lardur*]

Dâğlar yakdum şu deñlü sîneme eydür gören / **Zâğlar** konmuş-durur san cism-i bî-cân üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2878, Beyit 3*). [*zâğlar, -lar*]

zâğ u zağan: Karga ve kuzgun.

Herkesüñ konmuş Muhibbî tâli'indedür ezel / Bülbüle şürîdelik **zâğ u zağan** kona leşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 5*). [*zâğ u zağan,]*

zâğân: Karga // Rakip.

Sanma zâhid 'ışk eri pendüñle şâhından geçe / Hiç **zağan** söziyle bülbül geçe mi gülzârdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [*zağan,]*

zâhid: Aştan anlamayan, incelikten yoksun, ham yobaz.

‘Āşıkuz dīdār-ı yāra ğayrı yok maqşūdumuz / Bilürüz **zāhid** seni firdevs-ile kevşerdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2504, Beyit 2*). [zāhid,]

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmuş jende-püş / Künc-i hālvette neçün başına çekmez perdesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2507, Beyit 4*). [zāhidi, -i]

‘Işk ehline **zāhid** atar ta‘na daşını / Bilmez ki elde degül ihtiyār ‘inān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2543, Beyit 4*). [zāhid,]

Künc-i mescidde eger **zāhid** olursa mu‘tekif / Sırta vākıf ben dağı bir sākin-i meyhāneyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2547, Beyit 2*). [zāhid,]

Muhibbî ‘āşık-ı dīdār-çün olduñ saña devletdür / Yanuñda añmasun **zāhid** kişi hūr u cinān qadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 5*). [zāhid,]

Melāmet eyleme **zāhid** ko añma ‘ār u nāmūsı / Düşelden ‘ışka ben geçdüm vaqār u i‘tibārumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2555, Beyit 2*). [zāhid,]

Sanma **zāhid** ‘ışk eri pendüñle şāhından geçe / Hiç zağan söziyle bülbül geçe mi gülzārdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2570, Beyit 4*). [zāhid,]

Tāc u hırkañ rehn iderdüñ **zāhidā** humhāneye / Bāde ile añlasañ mey-hōrlaruñ sen ‘ālemin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 3*). [zāhidā,]

Eger cān terkin eylersem ta‘accüb eyleme **zāhid** / Şu kim şıdık-ıla ‘āşıkdur elin yur kendü kanından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2588, Beyit 2*). [zāhid,]

Zāhidā olsun mübārek saña bu hūr u behişt / ‘Āşıkam maqlüb idindüm cān-ıla dīdārı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2602, Beyit 5*). [zāhidā,]

Zāhidā kendüñ görüp her bir kese ta‘n eyleme / Örnek al kendini görüp şüret-i merdüddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 5*). [zāhidā,]

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ‘ışkı nüş itmek / Virildi saña da **zāhid** yiyesin habb-ıla afyün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2616, Beyit 3*). [zāhid,]

Almasun **zāhid** şarāb-ı nābı düşemez agzına / Hālvetinde oturup dāyim hemān beng eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2625, Beyit 4*). [zāhid,]

Tek almasun diline **zāhid** melāmet ehlin / Dārü’s-selām içinde varsun selāmet olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2646, Beyit 4*). [zāhid,]

Zāhidā ‘uşşāka ta‘n itme bu hāy u hū ile / Tutmadı hiç kimse sen tutduñ bu gavgā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 3*). [zāhidā,]

Görmeyüp gün yüzini inkār ider / **Zāhidi** görüñ ki huffāş olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2670, Beyit 4*). [zāhidi, -i]

Zāhidā hālvete gir ‘ömri riyā ile geçür / Gidelüm yār-ıla biz şaħn-ı gülistāna degin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2682, Beyit 2*). [zāhidā,]

Sanmañuz şüfi **zāhid** bir qalender-meşrebem / Tekye-i ‘ışkuñ tırāşı bil ki abdālam bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 2*). [zāhid,]

Tekye kılsun bu riyā ile ko **zāhid** zūhdine / Hāşa kim nevmîz olam ben vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [zāhid,]

‘Āşık olan **zāhidā** eyler melāmet ihtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2709, Beyit 4*). [zāhidā,]

Güzel sever diyü ta‘n eyledi baña **zāhid** / Elümde olmayıcak ihtiyārı n‘eyleyeyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2711, Beyit 3*). [zāhid,]

Yüz çevürme gün yüzünden **zāhidā** inkārı ko / Kāfir olmaz mı ‘aceb nūr-ı İllāh’ı sevmeyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2720, Beyit 2*). [zāhidā,]

Cennete aldanma **zāhid** gibi bakma kevşere / İy gönül olduñ bugün çün ‘āşık-ı dīdār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 6*). [zāhid,]

Zāhidā maḥbūb u meyden men‘ ile men‘ olmazam / Eyler iseñ günde biñ kerre baña tayy-ı lisān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2742, Beyit 4*). [zāhidā,]

İder **zāhid** taleb ḥavrā vü kevşer / Kılır ‘āşık olan dīdārī arzū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 3*). [zāhid,]

Zāhid sen ol salāmet ben olmuşam melāmet / ‘Āşık varur mı hergiz nāmūs u ‘āra karşı (*Muhibbî Divanı , Gazel 2783, Beyit 2*). [zāhid,]

Zāhidā itme naşīhat kim eşer itmez baña / Pāk meşreb rind olan uymaz iñen efsāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2794, Beyit 4*). [zāhidā,]

Bu riyālu secededen kalduramaz **zāhid** başın / Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bār-ı günāh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2797, Beyit 2*). [zāhid,]

Zāhidūñ turş yüzünden n‘ola ‘ışık ehli kaça / ‘Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2809, Beyit 4*). [zāhidūñ, -ūñ]

Baña kūyı saña firdevsi **zāhid** / Virürseñ virmeyem Ḥuld-ı berīne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 4*). [zāhid,]

Cürm ü ‘işyāna olalum cān-ıla biz mu‘terif / **Zāhīde** budur düşen her dem riyā vü zerķ ide (*Muhibbî Divanı , Gazel 2820, Beyit 4*). [zāhīde, -e]

Eger bed-nām-ı ‘ışık olsam beni ‘ayb eyleme **zāhid** / Riyā vü zerķ-ıla sen salagör var şöreti şehre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2860, Beyit 2*). [zāhid,]

Şarāb u la‘l-i mey-gūna iderse ta‘n ne ğam **zāhid** / Ne ğam mu‘tād olmuşdur ezelden ḥabb u ma‘cūna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2889, Beyit 2*). [zāhid,]

Zāhidā dünyāya çün oldun mülevveş hırş-ıla / Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2908, Beyit 5*). [zāhidā,]

Zāhid inkār idesin ger bu benüm mezhebüme / Gel ḥaķīki nażar it ta‘nı ko bu meşrebüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 1*). [zāhid,]

Geçer miḥrāba **zāhid** tā‘at üzre / İder ‘āşık sücūd tāķ-ı ebruvāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 4*). [zāhid,]

Zāhidā ehl-i ḥarābātı iñen eyleme zem / Niçe yıllar geçe sen irmeyesin pāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*zāhidā,]*

Zāhid egler göñlini cennetdeki ḥavrā ile / Çöpçe gelmez ‘āşıkūñ çeşmine dīzār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 6*). [*zāhid,]*

Ṭa‘n iderse tañ degül **zāhid** şārāb-ı şāhide / N’eylesün mu‘tād olupdur ‘ömr geçdi beng-ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 3*). [*zāhid,]*

Dime **zāhid** baña kıl yāra tevbe / İder mi bülbül gülzāra tevbe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2995, Beyit 1*). [*zāhid,]*

Ben tālib-i nigāram maqsūd baña dīzār / Gör bu riyāyı **zāhid** cennet umar hemīşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 4*). [*zāhid,]*

zāhid gibi: *Kaba sofu gibi.*

İy göñül eyle kanā‘at ḥānesin gel ihtiyār / Sunma **zāhid gibi** sen ellerüñi her negese (*Muhibbî Divanı , Gazel 2974, Beyit 3*). [*zāhid gibi,]*

zāhidā: *Ey kuru sofu!*

Zāhidā görseñ melāmet ‘āşıkı ṭa‘n eyleme / İçine eyle nazar sen bakma anuñ taşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2874, Beyit 3*). [*zāhidā,]*

zāhid-i efsürde-dil: *Soğuk (katı) gönüllü zahit.*

Nükte-i ‘ışkı ne bilsün **zāhid-i efsürde-dil** / Sor aña taqrīr kılsun nār-ı ‘ışk-çeşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2557, Beyit 3*). [*zāhid-i efsürde-dil,]*

zāhid-i hodbīn: *Kendini beğenmiş zahit.*

‘Uşşāka komaz ṭa‘nı görüñ **zāhid-i hodbīn** / Dimez-idi ol miskīn eger bilse sözinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2871, Beyit 3*). [*zāhid-i hodbīn,]*

zāhid-i hod-rev: *Zahid.*

Nedür iy **zāhid-i hod-rev** tarīk-ı ‘ışka inkāruñ / Saña rüşen iderdüm ger velī gāyetde gevdensin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 2*). [*zāhid-i hod-rev,]*

zāhid-i mekkār etegin: *Hileci zahid eteği.*

Yüz sürüp pīr-i muğān ḥıdmetine tutma sakın / Ḥānkāh içre varup **zāhid-i mekkār etegin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2705, Beyit 5*). [*zāhid-i mekkār etegin,]*

zāhir: *Açık, aşikâr, görünen.*

Gerçi kim **zâhir** görünür bu çeşm ü ebrû iy nigâr / Lîk vardur agız ile bili var mıdır gümân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2530, Beyit 2*). [*zâhir,]*

Her kimüñ ki dîni var **zâhirdür** anuñ kîni yok / Zîrâ bir yirde dimişler cem´ olmaz kibr ü dîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [*zâhirdür, -dür]*

Ĥudâ´nuñ şun´ını **zâhir** mu´ayyen görmek isterseñ / Muķâbil eyle rüyuña ele al âyine bakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2590, Beyit 4*). [*zâhir,]*

Egerçi **zâhirâ** baksañ bugün şâhib-külâham ben / Velîkin küy-ı ‘ışk içre bir avuç ĥâk-i râham ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2605, Beyit 1*). [*zâhirâ, -â]*

Eger **zâhir** gözi görmezse yâri / Ne ģam cân gözini aç kıl nezâre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2833, Beyit 3*). [*zâhir,]*

zâhir ideli: *Zahir etmek; görünmek; göstermek.*

Zâhir ideli ‘ışkumı rüsvâ-yı ‘âlemem / Dermândeyem n’eyleyem eşk-bâr ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2959, Beyit 3*). [*zâhir ideli, -eli]*

zâhir ider: *Ortaya çıkmak.*

Dilerem eyleyem ‘ışkumı pinhân / Komaz **zâhir ider** bu çehre saru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 2*). [*zâhir ider,]*

zâhir itdüm: *Açık etmek, göstermek.*

Sırr-ı ‘ışkuñ saklar iken sînede cânım gibi / **Zâhir itdüm** ‘âleme bu âh u efgân ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 4*). [*zâhir itdüm, -düm]*

zâhir olaldan: *Açıġa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.*

Dilâ **zâhir olaldan** büy-ı zülfi / Komadı raġbeti müşg-i Tatâra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 4*). [*zâhir olaldan, -aldan]*

zâhir oldı: *Açıġa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.*

Okuduñ levĥ-i ezelde her ne kim menķüş idi / Oldı **zâhir saña** ‘ilm-i evvelîn ü âġirîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2701, Beyit 3*). [*zâhir oldı, -dı]*

zâhir oldı: *Görünmek.*

Gice meh gibi **zâhir oldı** ol rû / Sücûda vardı encüm cümle kamu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 1*). [*zâhir oldı,]*

Zâhir oldı ruĥlarında didiler ĥâtt-ı siyâh / Güş idip anı gönülden kopdı bir göynüklü âh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 1*). [*zâhir oldı,]*

zāhir oldu: Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak.

Zāhir oldu kün didūñ bir dem semā[v]ātla zemīn / Hamd-i bī-ḥad şükr-i bī-‘ad saña Rabbü’l-‘ālemīn
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*zāhir oldu,]*

zāhir olısar: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemān ebrū / Şadālar olısar zāhir benüm her üstüñvānumdan
(*Muhibbī Divanı , Gazel 2551, Beyit 3*). [*zāhir olısar, -ısar]*

zāhir olsun: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Bildūñ-ise ḥālūmi içümde yanan oddan / Bir nazār kıl **zāhir olsun** dilde olan düddan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2718, Beyit 1*). [*zāhir olsun, -sun]*

zāhir olur: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Muhibbī ‘ışk esrārın gönülde niçe setr itsün / Olur zāhir yanan āteş dilümde dūd-ı āhumdan (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2555, Beyit 5*). [*zāhir olur, -ur]*

Sakın āh itme Muhibbī ‘ālemi anı yakar / Şu‘leler kim **zāhir olur** sīne-i tennürdan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2587, Beyit 6*). [*zāhir olur, -ur]*

Sırr-ı ‘ışkı saklayam didükçe **zāhir olur** āh / Hıç olur mı āteşi pinhān kılmak kāh-ıla (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2790, Beyit 4*). [*zāhir olur, -ur]*

zāhir olur: Ortaya çıkmak, görünmek.

Görinen ḥāṭṭı mıdur yā fitne-i āḥir zamān / Yaḥu kāfir leşkeridür **zāhir olur** nāgehān (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2647, Beyit 1*). [*zāhir olur,]*

Getürür peyk-i ecel san baña rıḥlet nāmesin / Her kaçan **zāhir olur** ḥaddinde ol ḥāṭṭ nihān (*Muhibbī
Divanı , Gazel 2647, Beyit 3*). [*zāhir olur,]*

Gıce odlar **zāhir olur** sīne-i şad çākde / Dūd-ı āhumdur görinen gündüzün eflākde (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2909, Beyit 1*). [*zāhir olur,]*

zāhir olur: Belli olmak.

Bildiler ‘aşıklıgum sīnemde olan oddan / Zīra āteş **zāhir olur** kanda yansa düddan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2603, Beyit 1*). [*zāhir olur,]*

Her şadānuñ ‘aksı kim **zāhir olur** feryāddan / Bir eşerdür küh içinde nāle-i Ferhād’dan (*Muhibbī Divanı ,
Gazel 2736, Beyit 1*). [*zāhir olur,]*

Naẓmuñ Muhib naḥl ü ma’nāsı meyvelere / **Zāhir olur** bu ğazel-i ābdār ile (*Muhibbī Divanı , Gazel
2959, Beyit 5*). [*zāhir olur,]*

zāhir olur: Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak.

Görse Muhibbî cevruñi artuk sever seni / Artur cefānı **zāhir olur** imtiḥān-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 5). [zāhir olur, -ur]

zāhir olurdu: Arka çıkmak, yardımcı olmak.

Bilmedüm şekker midür la'lüñ vü yāḥūd engübīn / **Zāhir olurdu** baña görsem anı 'ayne'l-yaḳīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 1). [zāhir olurdu, -urdu]

zahm: Yara.

Tir-i ḡamzeñ ger ir[er]se sīne-i mecrūḥuma / Rāḫat olup dil diye gel **zahma** merhemsin bugün (Muhibbî Divanı , Gazel 2560, Beyit 3). [zahma, -a]

Ol gülüñ çok olsa aḡyārı dilā 'ayb eyleme / Götürür **zahmını** ḥāruñ bāḡ u gülzār isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 4). [zahmını, -ı, -n, -ı]

zahmet: Eziyet, sıkıntı.

Her ne **zahmet** kim gele andan baña rāḫat gelür / 'Āşıḳ-ı şādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 2). [zahmet,]

zahmete girme: Sıkıntı veya yorgunluk verecek bir iş yapmak.

Ḥāk-i pāyı tütüyādur gözlerüme iy şabā / **Zahmete girme** varup gezme Şifāḫān illerin (Muhibbî Divanı , Gazel 2640, Beyit 3). [zahmete girme,]

zahmı: Darbe, vuruş.

Anuñ derdi devādur **zahmı** merhem / Muhibbî derde dermānı n'idersin (Muhibbî Divanı , Gazel 2639, Beyit 5). [zahmı,]

zakān: Çene II çene çukuru.

İçmek ile kanmadı ḥūnī gözüñ / Kanımı iç ola bir **zakānsın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2581, Beyit 2). [zakānsın, -sın]

zākir ol: Zikredici olmak.

Gīceler tevḫidi dilden koma her dem **zākir ol** / Rūz-ı maḫşer derdüñe oldur devā iden hemīn (Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 4). [zākir ol,]

zāl: Şehname'de adı geçen İranlı efsanevi kahramandır. Rüstem'in babası, Sam'ın oğludur. Saçı, kirpiği,

kaşı beyaz halde doğmuştur. Klasik şiirde yiğitliği, okçuluğu ile ünlenmiş olmakla birlikte daha çok destanı ve beyaz tüyleri (saçı, kaşı, kirpiği) ile anılır.

Didüğüm rahat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niçeleri aldayan **Zāl'am** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2582, Beyit 2*). [*zāl'am, -'am*]

Uşbu dehrüñ nev-'arūs-ı hüsnine alınmaya / Bakıcak 'ālī nazar bir köhne **Zāl'ı** n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 6*). [*zāl'i, -ı*]

zāl u rüstem: Zaloğlu Rüstem.

'İşk yayı katı yadur degme kes el urmasun / Sor baña çekmez anı ger **Zāl u Rüstem** pilten (*Muhibbî Divanı , Gazel 2600, Beyit 6*). [*zāl u rüstem,]*

zāl u rüstemler: Zaloğlu Rüstem.

Geşt-gür-i 'ışk elinden **Zāl u Rüstemler** zebün / Döstlar inşāf idüñ bu dil niçe basılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*zāl u rüstemler, -ler*]

zālim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

Hey ne **zālimdür** terahhüm eylemez dād istesem / Kapusunda ol şehün bī-dādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 5*). [*zālimdür, -dür*]

zamān: An, vakit.

İçüp mahabbet cāmını hoş-ḥāl olayın bir **zamān** / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir **zamān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*zamān,]*

İçüp mahabbet cāmını hoş-ḥāl olayın bir **zamān** / Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir **zamān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 1*). [*zamān,]*

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla / Koñ āteş-i hicrān-ıla ben kāl olayın bir **zamān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 2*). [*zamān,]*

Dil murğı düşdi agına bağlandı zülfi bağına / Āḥir düşüp ayagına ḥalḥāl olayın bir **zamān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*zamān,]*

Çekmek-ile bār-ı gamı ḥammāl olayın bir **zamān** / Açup bu sīnem taḥtasın döküdüm sirişküm noktasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 5*). [*zamān,]*

Bilmege 'ışkuñ nüktesin remmāl olayın bir **zamān** / Nüş it Muhibbî gül gibi cüş idesin tā Nıl gibi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 6*). [*zamān,]*

Feryād idüp bülbül gibi hoş-ḥāl olayın bir **zamān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 7*). [*zamān,]*

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın **zamān-ıla** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2829, Beyit 3*). [*zamān-ıla, -ıla*]

zamāne: (yakınma ve küçümseme yoluyla) şimdiki zaman.

İtmedi mi **zamāne** Cem'ün cāmını şikest / Bak lālelere gör nice aglar türābdan (Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 2). [zamāne,]

Yüzün nūri zıyā virür cihāna / Getürmedi saña beñzer **zamāne** (Muhibbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 1). [zamāne,]

Gelenler gitdi cümle bu cihana / Yüzine güldi birkaç gün **zamane** (Muhibbî Divanı , Gazel 2893, Beyit 1). [zamane,]

Aldanma sakın dehr iki yüzlü münāfik / Kimseye vefa eylemedi uşbu **zamane** (Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 4). [zamane,]

Döndürdi pelenge özini dāğ-ıla 'aşık / Ne şürete koydı görüñ anı **zamāne** (Muhibbî Divanı , Gazel 2965, Beyit 7). [zamāne,]

zamānenüñ işi: Devrin işi.

Her ki habāb gibi şīşe-i terde mañv ola / Budur **zamānenüñ işi** dāyim habāb-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 3). [zamānenüñ işi,]

zānū: Diz.

Gözüm yaşı benüm **zānūmı** ğarğa / Virelden komışamdur ser be-zānū (Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 2). [zānūmı, -mı]

zār: Ağlama, inleme, sızlanma.

Bülbül gibi her ğice nālān oluram āh / Cān geldi lebe eyledüğüm **zāruñ** elinden (Muhibbî Divanı , Gazel 2535, Beyit 2). [zāruñ, -uñ]

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şāh-ı men / Niçeye dek alasin feryād[u] **zār** u āh-ı men (Muhibbî Divanı , Gazel 2545, Beyit 1). [zār,]

Ĥvāb içinde görmüş oldum nāgehān ol yārı ben / Niçe yıllar ĥvāb görmem kuluñuzam **zār[ī]** ben (Muhibbî Divanı , Gazel 2593, Beyit 1). [zār[ī], -[ī]]

'Andelübüñ geçse 'ömri **zār-ıla** olmaz 'aceb / Eksük olmaz çün gülüñ yanında ĥārı n'eyesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2607, Beyit 4). [zār-ıla, --ıla]

Sundum hezār 'acz-ile dildāra **zār** elin / Ammā ki baña virmedi bir kerre yār elin (Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 1). [zār,]

Lāyık oldu derd-i miñnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemişe kendüzin **zār** isteyen (Muhibbî Divanı , Gazel 2626, Beyit 1). [zār,]

Yine dil bülbülünü şubħa deĝin **zāra** getür / Lebi ĝonca yüzi gül lebleri ĥamrā göresin (Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 3). [zāra, -a]

Yaksa mahv itse beni pervâne-veş şem‘-i cemâl / Karşusunda bülbül-âsâ murğ-ı dil **zâr** olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2818, Beyit 2*). [zâr,]

Gül yüzünü göstermeye dildâr sebep ne / Dil bülbül[i] âh eyleye hem **zâr** sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2979, Beyit 1*). [zâr,]

zâr eyleyen: Ağlamak, inlemek.

Beni derd ü belâ ile bugün gülzâr-ı ‘âlemde / Figân u âh-ıla **zâr eyleyen** iy döst sensin sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2658, Beyit 4*). [zâr eyleyen, -yen]

zâr idiser: Ağlatıp inletmek.

İy Muhibbî gülüp evvel yüzüne / İdiser sonra seni zâr sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2515, Beyit 5*). [zâr idiser, -iser]

zâr kıl: Ağlamak.

Gülşen-i hüsnünde kılduñ ruğlaruñ gülzâr sen / Baña dirsın anuñ-ıçun bülbül ol kıl zâr sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 1*). [zâr kıl,]

Gözleruñ yaşını dök yusun günâhuñ çirkini / **Zâr kıl** her gâce kılsun şubha dek bu dil enin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 2*). [zâr kıl,]

zâr kılsun: Ağlamak, inlemek.

Yüzüñ gül olalı haţtuñ benefşe / Ko kılsun bülbül-i dil zâr unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 3*). [zâr kılsun,]

zâr ol: Ağlayıp inlemek.

İy Muhib gülşen-i hüsninde nigâruñ **zâr ol** / İşidüp nâleñi tâ ol gül-i handân acıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2812, Beyit 5*). [zâr ol,]

zâr olmasun: Ağlayıp inlemek.

‘İşka düşüp bencileyin kimseler **zâr olmasun** / Miñnet ü derd ü belâ ile giriftâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 1*). [zâr olmasun, -masun]

Baña gönderme vefâ vü mihrüñi gel iy şanem / Tek cefâdan bu dilüm mañrüm olup **zâr olmasun** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2569, Beyit 3*). [zâr olmasun, -masun]

zâr olmasun: Ağlamak, inlemek.

Mübtelâ-yı ‘işk olup hiç kimseler **zâr olmasun** / Ğam şebinde miñnet ü derd-ile bîmâr olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2740, Beyit 1*). [zâr olmasun, -sun]

zār u feryād ide: Bağırup çağırma, ağlayıp sızlama.

Nev-bahār irişdi hüsniñ ‘arz ider güller yine / Aña karşı **zār u feryād ide** bülbüller yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2946, Beyit 1*). [*zār u feryād ide, -e*]

zār u maḥzūn olursañ: Ağlayan ve hüznüli olmak.

Bugün bunda olursañ zār u maḥzūn / Olursın yarın anda şād u ḥandān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2513, Beyit 5*). [*zār u maḥzūn olursañ, -ursañ*]

zār u sergerdāni: Avare ve perişan.

Zerre deñlü ḥaḳ budur kim kalmadı bende qarār / Ol güneş ruḥsāruñ oldum **zār u sergerdāni** ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*zār u sergerdāni, -i*]

zār u şeydā eyleyen: Inletmek ve delirtmek.

‘Işk mıdur ‘aql u şabrum küllî yagma eyleyen / ‘Işk mıdur ben ğarîbi **zār u şeydā eyleyen** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2653, Beyit 1*). [*zār u şeydā eyleyen, -yen*]

zār u şeydāsın: Inleyen ve delirmiş.

Pā-bürehe ol görenler diyeler Mecnūn-şıfat / Bir saçı leylā ğamıyla **zār u şeydāsın** bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 2*). [*zār u şeydāsın, -sın*]

zār zār: Ağlayıp inlemek.

Revġan-ı dil akduğınca aqlaram ben **zār zār** / Gerdişine añladum revġan gerek dölābda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2980, Beyit 4*). [*zār zār,]*

zarar eyler: Zarar vermek..

İy Muhibbî lâ‘lin añup aqlama / Çün **zarar eyler** şeker tengine su (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 5*). [*zarar eyler, -r*]

zarar ide: Zarar vermek, zarara uğratmak.

‘Ācizem teskīn olinmaz gözden akan ābdan / Korkaram ide zarar kūyına ol seylābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2540, Beyit 1*). [*zarar ide,]*

zarar irse: Zarar gelmek.

Ḥalel bir taşına gelmez esās-ı mihrüñüñ iy meh / Bu çarḥ-ı bî-sütünüñ ger **zarar irse** bināsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 3*). [*zarar irse, -se*]

zarar itmez: Zarar getirmek, zarar vermek.

Gözlerüm yaşı Muhibbî seyl olur bir gün benüm / Hiç **zarar itmez** mi cular itse tuğyān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 5*). [*zarar itmez,]*

zarar yok: Zararı olmaması, sıkıntı, problem yaratmama.

Sīnem odına **zarar yok** ger yaşum hadden aṣa / Revḡan oldı zıdd iken ol āb beñzer āteṣe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2856, Beyit 1*). [*zarar yok,]*

zārī çeke: Ah çekmek, ağlamak, inlemek.

Ġam ŧebinde bir gice bu dil kaçan **zārī çeke** / Añlamam bir yılda bir kes böyle bīmārī çeke (*Muhibbî Divanı , Gazel 2953, Beyit 1*). [*zārī çeke, -e]*

zārī eyleyüben: Ağlamak, ağlayıp inlemek.

İy dil sevüp ol ŧūh-ı sitemkārı n'idersin / Tā ŧubḡa degin eyleyüben zārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 1*). [*zārī eyleyüben, -yüben]*

zārı kılup: Ağlamak.

Gül gibi Muhib girmez anuñ gūṣına feryād / Bülbül gibi sen daḡı kılup zārı n'idersin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2708, Beyit 5*). [*zārı kılup, -up]*

zārılık itsem: İnlemek, bağırmak çağırarak.

Yād eyleyüp gül yüzüñi **zārılık itsem** derd ile / Gülşende inler 'andelīb feryāduma āheng içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2747, Beyit 3*). [*zārılık itsem,]*

zārr olup: Zararın sonu, sonucu olmak, akabinde olmak.

Miss-i kālbuñi düriṣ eyleyüp iksiri taleb / Şāf kıl kāl idüben **zārr olup** süde ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 3*). [*zārr olup, -up]*

zāyi' eyleme: Zıyan etmek, boşa harcamak.

Görmek olmadı müyesser çünki ol meh-pāreyi / Açma iy dil çeṣmi **zāyi' eyleme** nazẓāreyi (*Muhibbî Divanı , Gazel 2800, Beyit 1*). [*zāyi' eyleme,]*

zāyi' itme: Heba etmek, boşa çıkarmak.

Bu günüñ ferdāya sayma **zāyi' itme** 'ömrüñi / Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u 'üddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 3*). [*zāyi' itme,]*

Žāyi' itme iy dil-i ūrīde gel gūl ūḫbetin / Cān u dilden tā seḫer gūū eyle būlbūl ūḫbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 1*). [*žāyi' itme,]*

İy Muhibbī tīz geḫer eyyām-ı gūl bir haftadur / Žāyi' itme 'ōmr el virdūkḫe kıl gūl ūḫbetin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2683, Beyit 5*). [*žāyi' itme,]*

žāyi' kılma: *Ziyan etme, harcama (uyarı anlamında).*

Devr-i gūlde iy Muhibbī al ele peymāneyi / Furūatı fevt itme žāyi' kılma 'ōmrūn bir demin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2665, Beyit 5*). [*žāyi' kılma,]*

zebān: *Dil II Konuūma, sōylem.*

Ol leb-i ūrīn dehānından iūidsem bir kelām / Tā kıyāmet ancak ol sōzdūr **zebānumdur** gelen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2552, Beyit 3*). [*zebānumdur, -um, -dur]*

İy Muhibbī korkaram ki 'iūkumı fāū eyleye / Gelūr oldı bu **zebānuma** benüm derd-i derūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 7*). [*zebānuma, -um, -a]*

Yāra dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Hālūñi taḫrīr eyle kim **zebānuñ** duymasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2604, Beyit 1*). [*zebānuñ, -uñ]*

'Iūk mıdur bir lebi ūrīn **zebāna** dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında ūeydā eyleyen (*Muhibbī Divanı , Gazel 2652, Beyit 4*). [*zebāna, -a]*

Cīfe-i dūnyāya iy dil key sakın meyl eyleme / Yoḫsa seni beñzedūrler bil **zebānuñ** 'aynına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2956, Beyit 6*). [*zebānuñ, -uñ]*

zebān olsun: *Sōz olsa.*

Tenümde dāğlar göz göz oluban gözlesün yāri / Dimege derd-i dil hālīn kamu mūlar **zebān olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2618, Beyit 6*). [*zebān olsun, -sun]*

zebūn: *Gūḫsüz, ḫaresiz, aciz, zayıf.*

'Iūka tāḫat kalmadı gāyet **zebūn** oldum **zebūn** / Gözlerüm yaūı baūumdan aūdı oldum ğarḫ-ı hūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2511, Beyit 1*). [*zebūn,]*

Pūr ḫarāret cān u dil gāyet **zebūn** oldum **zebūn** / Gözlerümnden ol sebebden dūr akar deryā-yı hūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2666, Beyit 1*). [*zebūn,]*

Geūt-gūr-i 'iūk elinden Zāl u Rūstemler **zebūn** / Dōstlar inūāf idūñ bu dil niḫe basılmasun (*Muhibbī Divanı , Gazel 2690, Beyit 4*). [*zebūn,]*

zebūn oldı: *Gūḫsüzleşmek, ḫaresizleşmek.*

ūerḫa ūerḫa ideli ğamzeñ dili oldı zebūn / Dīdeler rāh eyleyüp durmaz akar san cūy-ı hūn (*Muhibbī Divanı , Gazel 2572, Beyit 1*). [*zebūn oldı, -dı]*

zebün oldu: Güçsüzleşmek, çaresizleşmek ll yenilmek.

Bî- 'ışk degül cümle zerrât-ı kâyinât / 'İşk-ıla **zebün oldu** eger ins ü eger cîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5). [zebün oldu,]

zebün oldum: Güçsüzleşmek, çaresizleşmek.

'İşka tâkat kalmadı gâyet **zebün oldum** zebün / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ğark-ı hûn (Muhibbî Divanı , Gazel 2511, Beyit 1). [zebün oldum, -dum]

Elf iken kâmetüm 'ışka düşeliden oldı nûn / Döstlar bir çäre eyleñ derdüme oldum zebün (Muhibbî Divanı , Gazel 2564, Beyit 1). [zebün oldum, -dum]

Pür harâret cân u dil gâyet **zebün oldum** zebün / Gözlerümden ol sebebdendür akar deryâ-yı hûn (Muhibbî Divanı , Gazel 2666, Beyit 1). [zebün oldum, -dum]

zebün olmuşdur: Zayıf ve düşkün duruma gelmek.

Ger zebün-ı 'ışk olsam döstlar 'ayb olmasun / 'İşk elinden şîr-i nerler dañı olmuşdur zebün (Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3). [zebün olmuşdur, -mişdur]

zebün-ı 'ışk olsam: Aşk düşkünü olmak.

Ger **zebün-ı 'ışk olsam** döstlar 'ayb olmasun / 'İşk elinden şîr-i nerler dañı olmuşdur zebün (Muhibbî Divanı , Gazel 2743, Beyit 3). [zebün-ı 'ışk olsam, -olsam]

zecz ü kahr-ıla: Eziyet ve zulüm.

Murâduñ cân-ısa al kim ben andan geçmişem cânâ / Niçe bir **zecz ü kahr-ıla** yakasın nâr-ı hicrâna (Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 2). [zecz ü kahr-ıla, --ıla]

zecz ü sitem: Zorlayıcılık ve eziyet.

Yârdan her ne gelür derd ü belâ **zecz ü sitem** / Râzıyuz lâ dimezüz tek bize yârân küsmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4). [zecz ü sitem,]

zecz ü sitem: Zorlayıcılık ve eziyet.

Yârdan her ne gelür derd ü belâ **zecz ü sitem** / Râzıyuz lâ dimezüz tek bize yârân küsmesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2643, Beyit 4). [zecz ü sitem,]

zehr: Ağrı / zehir.

Lebüñ tiryâkdür kim içse **zehri** / Ne ğam zülfeynüñ olsa şâh-ı mârân (Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2). [zehri, -i]

Egerçi kim cefāya **zehr** dirler / Cefā cevri görünür baña dārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 3*).
[zehr,]

Sākīyā depret ayak sun ol nigāruñ ‘ışkına / **Zehr-ise** nūş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 1*). [zehr-ise, --ise]

zehr-i ğam: *Gam zehri.*

Zehr-i ğam öldürmeden bu ‘āşık-ı dil-ḥasteyi / Sākīyā irgür meded şol mey diyen tiryākden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2638, Beyit 4*). [zehr-i gam,]

zehr-i helāhile: *Panzehiri bulunmayan çok kuvvetli zehir.*

Vuşlat lezīz gerçi ki kand u nebātdan / Beñzer şaḥīḥ hicrde **zehr-i helāhile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 2*). [zehr-i helāhile, -e]

zehr-i helāhile: *Öldürücü zehir.*

Vuşlat egerçi kand-i nebātdan lezīzdür / Beñzer didiler hicr de **zehr-i helāhile** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 2*). [zehr-i helāhile, -e]

zekan: *Çene II çene çukuru.*

İy lebi gönca vü gül ‘arız u şīrīn dehenān / İy boyı serv-i sehī sünbül sīmīn **zekanān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2556, Beyit 1*). [zekanān, -ān]

Niçe diller ser-i zūlfūne beste / Yatur kalmış **zekan** çāhında beste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2848, Beyit 1*). [zekan,]

Zekānuñ oḥşayup öpmek ile cānā ne zarar / Meyve-i cennet olan dime ki āyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 4*). [zekānuñ, -uñ]

zekāt-ı ḥüsn: *Güzelliğinin zekatı.*

Zekāt-ı ḥüsn ḥaqqumken Muḥibbī’den dirīğ idüp / Dimez muḥtāc imiş ğāyet ider āh ol ğarībüm āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2952, Beyit 5*). [zekāt-ı ḥüsn,]

zekāt-ı ḥüsnini: *Güzellik zekatı.*

Zekāt-ı ḥüsnini in ‘ām kılmış / Velī göstermedi hergiz baña rü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2763, Beyit 4*). [zekāt-ı ḥüsnini,]

zekāt-ı ḥüsnini: *Sevgilinin güzelliğinin zekatı.*

Burqa‘ın keşf eylemişdür her şüküfe bāğda / Tā **zekāt-ı ḥüsnini** ‘arz eyleye iḥsān için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 3*). [zekāt-ı ḥüsnini, -ini]

zekāt-ı hüsnüni: *Güzelliğin zekatı.*

Küyuña varup yüzün görmek diler ‘aşıklarun / Vir **zekāt-ı hüsnüni** kesme o miskinler haqın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 2*). [*zekāt-ı hüsnüni, -i*]

Gel dirîg itme Muhibbî’den **zekāt-ı hüsnüni** / Saña bu hüsnî viren Perverdigâr’uñ ‘ışkına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2799, Beyit 5*). [*zekāt-ı hüsnüni,]*

zem eyleme: *Yermek.*

Zâhidâ ehl-i harâbâtı inen eyleme zem / Niçe yıllar geçe sen irmeyesin pâyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 3*). [*zem eyleme, -me*]

zemherîr ilr|di: *Zemheri geldi.*

Zemherîr i[r]di ne mümkün eylemek gül şöhetin / Āteşi aña bedel kılmak gerek mül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 1*). [*zemherîr i[r]di,]*

zemîn: *Dünya, alem, yeryüzü.*

Zâhir oldı kün didün bir dem semâ[v]âtlâ **zemîn** / Ĥamd-i bî-ĥad şükr-i bî-‘ad saña Rabbü’l-‘âlemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 1*). [*zemîn,]*

Her kaçan âh eyleyüp aňsam firâkuñ aglasam / Āhum eflâki yaka ġarġ ola yaşuma **zemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 2*). [*zemîn,]*

Baňa yiter âhum-ıla gözlerüm yaşı / Birin **zemîne** birin de âsümâna virmezim (*Muhibbî Divanı , Gazel 2583, Beyit 5*). [*zemîne, -e*]

Ger cefâ sengini yagdursañ gökden râzıyam / Her ne kim gökden yaga lâ-büd kabül eyler **zemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 2*). [*zemîn,]*

Eyleseñ cevr ü cefâlar yüzümi döndermezem / Her ne kim gökden yagar anı kabül eyler **zemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2598, Beyit 4*). [*zemîn,]*

Ne qadar cevr ü cefâ itse gönül eyler kabül / Döstlar gökden ne yağarsa götürür çün **zemîn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 3*). [*zemîn,]*

Temâşâ itmege gökden melekler / Yüzün görmege inerler **zemîne** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2854, Beyit 3*). [*zemîne, -e*]

Ĥadem basduñ o gün kim bu **zemîne** / Cihân yüz sürdi pâke büse dâda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2936, Beyit 3*). [*zemîne, -e*]

zemîn ü âsümân: *Yer ve gök || Her yer.*

Verd-i gülden daĥı nâzüksin dile cevr eyleme / Āhum odından toludur çün **zemîn ü âsümân** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 4*). [*zemîn ü âsümân,]*

zemîn üzre: Zemin üzerine.

Na'l-i esbini **zemîn üzre** anuñ her ki göre / Yüz sürüp hıç ola mı ki sücüd eylemeye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2870, Beyit 2*). [*zemîn üzre,]*

zen: Kadın.

Bivedür gel cihāna dil virme / **Zene** gönül virür mi merdāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2844, Beyit 6*). [*zene, -e]*

zen-: Kadın.

Vefā gelmezse iy dünyā 'aceb mi çünkü sen **zensin** / Yudup bir loğma eylersin cihān halkın bir evrensın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2537, Beyit 1*). [*zensin, -sin]*

Vefādan 'ārısın kāmīl cefāda / 'Aceb olmaz karı dünyā çü **zensin** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2546, Beyit 7*). [*zensin, -sin]*

zenahdān: Çene II çene çukuru.

Zülfine bend eyleyüp salar **zenahdān** çāhına / Niçe yıllar hābsdür ol mübtelāyı n'eyesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [*zenahdān,]*

La'lüñ tama'ı āh **zenahdāna** düşürdi / Kaldum meded evvāh çe-i Bābil içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 3*). [*zenahdāna, -a]*

zencir: Zincir.

Kāş olsam şem'-i hüsne yanmaga pervāne ben / Ya saçı **zencirine** Mecnūnlayın dīvāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 1*). [*zencirine, --i, --n, --e]*

Zülf[i] **zencirini** boynuma n'ichün daktmaya yār / Ser-i küyında dilā sen dağı mecnūn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [*zencirini, -i, -n, -i]*

Ancak ahvālūmi bilsün benüm [ol] zülf-i nigār / Dil-i dīvāneyi **zencir** ile zünnāra be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*zencir,]*

Boynuna takaldan berü zülfeynüñi bu dil / **Zencir** ile Mecnūna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [*zencir,]*

zencir eyledüm: Zincir yapmak.

Didi dilber bu kemend-i zülf **zencir eyledüm** / Didüm uslanmaz takarsañ da dil-i dīvāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2872, Beyit 4*). [*zencir eyledüm,]*

zencir eylesün: Zincire vurmak, zincirlemek (*Eskiden deliler zincire vurulmuş. Aşk da bir nevi delilik olduğu için kendini zaptedemeyen aşık tek çare olarak zincire vurulmayı istemektedir.*

Yāra diñ dīvāne oldum hūsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben mecnūna **zencīr eylesün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2741, Beyit 1*). [*zencīr eylesün, -sün*]

zencīr ider: Zincir etmek.

İy Muhibbī niçe mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini **zencīr ider** gördüm çün ol gīsūyı ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [*zencīr ider,]*

zencīr idüñ: Zincir etmek.

Bir ‘aceb dīvāneyem başumdaki sevdā için / Zülfini **zencīr idüñ** boynuma ben şeydā için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [*zencīr idüñ, -üñ*]

zencīr idüp: Esirleri zincire vurmak.

Leylī zülfüñ okudum başdan müselsel kışşasın / Boynuma **zencīr idüp** tek beni mecnūnum bile (*Muhibbī Divanı , Gazel 2923, Beyit 4*). [*zencīr idüp,]*

zencīr itdiler: Zincir gibi bağlanmak.

Leylī zülfün ger kemend itse dil-i meftūn için / Kim göre eydür ki **zencīr itdiler** Mecnūn için (*Muhibbī Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [*zencīr itdiler, -diler*]

zencīr-i cünün: Delilik zinciri.

Ger zülfüñ eger zülf-i dil-āviz ise iy dōst / Hem kayd-ı belā baña vü hem **zencīr-i cünün** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*zencīr-i cünün,]*

zencīr-i cünün oldı: Delilik zincirine döntüşmek II sevgilinin saçının zincirinin cünunu olmak.

İy hıredmendān ne kılām bu dil-i dīvāneye / Boynuma kullāb-ı zülfı oldı zencir-i cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2743, Beyit 2*). [*zencir-i cünün oldı, -dı*]

zencīr-i ğam olsun: Gam zinciri olmak.

Zülfeynüñi çöz āteş-i hūsn üzre ğam olsun / Gel anı bırak boynuma **zencīr-i ğam olsun** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2681, Beyit 1*). [*zencīr-i ğam olsun, -sun*]

zencīr-i ‘ışk: Aşk zinciri.

Olmuşam şeydā takaldan boynuma **zencīr-i ‘ışk** / Ta‘na taşın dōstlar atmañ bu ben dīvāneye (*Muhibbī Divanı , Gazel 2808, Beyit 4*). [*zencīr-i ‘ışk,]*

zencīr-i zülfine: Sevgilinin zincir gibi olan saçı.

Niçe bir **zencir-i zülfine** gönül dīvānesin / Niçe bir şem‘-i cemāle per yakar pervānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2649, Beyit 1*). [*zencir-i zülfine,]*

zeng: 1. Kir, pas. II 2. Dünyevi arzular.

Ruĥuñı aç ki ĥacil ola görüp zülf-i siyāh / Leşker-i Rüm‘[ı] çeküp memleketi **zeng** idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [*zeng,]*

zengüle: Far. musikide bir makam.

Gıceler kıl ney gibi feryād u zārī tā seĥer / Seyr kıl evvel ‘Irāk‘ı soñın eyle **Zengüle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2993, Beyit 5*). [*zengüle,]*

zer: Altın, kıymetli bir maden.

Sım ü **zerden** olursa ger kaçruñ / Āĥir olısar ol ĥarāb sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2519, Beyit 3*). [*zerden, -den]*

Gerekmez baña **zerden** olsa bālin / Yiter bālin dilā sersin ĥam eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2914, Beyit 3*). [*zerden, -den]*

Ĥazān irse döner **zerde** reyāĥin / Gezend irmeye ol nāzük miyāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2928, Beyit 2*). [*zerde, -de]*

Yiter başuma tāc çün ĥāk-i pāyı / Dilā başuña **zerden** tāc itme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2938, Beyit 4*). [*zerden, -den]*

zer gibi: Altın gibi.

Ĥamdü-lillāh ‘āşıkam ‘ālemde ĥoş-ĥālem bugün / Āteş-i ‘ışka yanaldan **zer gibi** kālām bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2697, Beyit 1*). [*zer gibi,]*

Zer gibi pāk ‘ayār ‘ışkuñ ile olduguma / Gönderüp seng-i cefā atma meĥek tecribüme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2919, Beyit 3*). [*zer gibi,]*

zer külāhın: Altın taç.

Şāh-ı ĥübān **zer külāhın** kec-rev itmiş başına / Şi‘rünü ezberlemiş şūĥ-ı ĥazel-ĥvāndur gelen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2674, Beyit 3*). [*zer külāhın, -ın]*

zer-bāft: Altın işlemeli, sırmalı.

Libāsuñ āĥiri āĥir kefendür / Gerek **zer-baft** gerek dībāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 6*). [*zer-baft,]*

zerd: Altın rengi, sarı.

Gāh **zerd** olur yüzüm gāhī gözüm yaşında al / Bencileyin kimsenüñ hāli digergün olmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2502, Beyit 3*). [*zerd,]*

Yüzüm **zerdine** bakan aña zer dir / Gözüm yaşını beñzetdükçe sîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [*zerdine, -i, -(n)e]*

zerd oluban: *Sararmak.*

Görmeyelden berü iy döst turunc ğabğabuñı / ‘Ārızum **zerd oluban** döndi tenüm limona (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 3*). [*zerd oluban, -uban]*

zerd-i rüyum: *Saramış yüz.*

Gözlerüm yaşıyla tahrîr eylesem aĥvālümü / **Zerd-i rüyum** rîĝ ider topragin ol mektüb içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 5*). [*zerd-i rüyum,]*

zerr: *Altın.*

Özin beñzetdügiyçün bu yüzüme / Kılur kendüzini gör **zer** şikeste (*Muhibbî Divanı , Gazel 2849, Beyit 4*). [*zer,]*

Yüzüm zerdine bakan aña **zer** dir / Gözüm yaşını beñzetdükçe sîme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 4*). [*zer,]*

Ķāmetüm **zer** ĥalka kıldum ola ki bir gün nigār / Kulagına daka anı beñzedüp mengüşına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2970, Beyit 4*). [*zer,]*

zerrāt-ı kāyināt: *Kainattaki zerreler.*

Bî-‘ışķ degül cümle **zerrāt-ı kāyināt** / ‘İşk-ıla zebün oldı eger ins ü eger cîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2524, Beyit 5*). [*zerrāt-ı kāyināt,]*

zerre: *Az bir miktar, çok az miktarda.*

Zerre deñlü ĥaķ budur kim kalmadı bende karar / Ol güneş ruĥsāruñ oldum zār u sergerdāni ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2501, Beyit 3*). [*zerre,]*

Dehānından söz açsam ger bana bir **zerre** söz açmaz / Miyānından ĥaber sorsam ki dir anca ĥayālam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2505, Beyit 3*). [*zerre,]*

Kalmaya **zerrece** ğam başı ire eflāke / Keremünden bu Muĥibbî kuluñı yād idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2621, Beyit 5*). [*zerrece, -ce]*

Gel tülü‘ it gün gibi görsün seni ‘āşıkıların / **Zerrelerdür** ehl-i ‘ışķ dūr olmasunlar nürdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2623, Beyit 3*). [*zerrelerdür, -lerdür]*

Yār taĥşil eylemiş cevr ü cefānuñ yolların / **Zerrece** öğrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların (*Muhibbî Divanı , Gazel 2656, Beyit 1*). [*zerrece, -ce]*

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzüni ben senüñ âh / Görmezem uyhu yüzün **zerrece** efkâruñ-ıla (Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 2). [zerrece, -ce]

Her kimüñ kim ola qalbinde anuñ **zerrece** hırş / Toymaya gözi cihân ni‘metini cümle yise (Muhibbî Divanı , Gazel 2880, Beyit 2). [zerrece, -ce]

zerre kadar: Zerre kadar.

Çöpçe gelmez bu cihân gözlerüme **zerre kadar** / Beñzedürsem ben anı itmeñ ‘aceb hâr u hese (Muhibbî Divanı , Gazel 2971, Beyit 2). [zerre kadar,]

zerre-i nâçize: Değerli birine nazaran kıymetsiz olanlar.

Gün yüzüñ bu **zerre-i nâçize** pertev salmaya / Bu düşer mi döstüm andan sa‘âdet ehline (Muhibbî Divanı , Gazel 2991, Beyit 3). [zerre-i nâçize, -e]

zerrîn: Altın gibi sarı ve parlak.

Sultân-ı ğama göz yaşı çün leşker olupdur / Baş üzre çeküp âhını **zerrîn** ‘alem itsün (Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 2). [zerrîn,]

zevâde: Erzak, azık, yiyecek.

Sefer kılsam yiter derd ü belâ ğam / Ki bundan ğayrı gerekmez **zevâde** (Muhibbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 4). [zevâde,]

zevâli gelür: Yok olması, sona ermesi, batması yaklaşmak.

Öykinürmiş yüzüñe gün alnuña cânâ kamer / Bilmediler haddini gelür zevâli n’eylesün (Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 4). [zevâli gelür, -ür]

zevk: Eğlence, eğlenti.

Ne bilsün bâde **zevkın** şüfi miskin / İşi ta‘n eylemek mest ü harâba (Muhibbî Divanı , Gazel 2795, Beyit 2). [zevkın, -ın]

zevk-i gû: Konuşma zevki.

Kamu ehl-i dilânda şevk-i Ka‘be / Bu ben bî-dilde vardur zevk-i ol gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2762, Beyit 4). [zevk-i gû,]

zevk-i ka‘be: Kabe zevki.

Kamu dillerde vardur **zevk-i Ka‘be** / Muhibbî’de velî var şevk-i ol gû (Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 5). [zevk-i ka‘be,]

zevkine irmez: Zevkine varmaz.

Degme kes fehm eylemez şî'r-i haķikî lezzetin / **Zevkine irmez** bunuñ illâ ki 'aķl-ı ħurde-bîn (Muhibbî Divanı , Gazel 2584, Beyit 6). [zevkine irmez, -mez]

zevrak: Kayık.

Baħr-ı eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ğarķa virdi āh cismüm **zevraķın** (Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 3). [zevraķın, -ı, -n]

Gözlerüm baħrına saldum yine dil **zevraķını** / Bād-ı āhum beni ğarķ ide eger bir gün ese (Muhibbî Divanı , Gazel 2792, Beyit 4). [zevraķını, -ı, -n, -ı]

Temevvüc eyleyüp deryā-yı eşküm / Bu gönlüm **zevraķın** atdı karaya (Muhibbî Divanı , Gazel 2932, Beyit 3). [zevraķın, -ı, -n]

zeyn: Bezemek, süslemek.

Kaşr-ı şîrînüñ bināsına koyalar **zeyn** için / İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhād idesin (Muhibbî Divanı , Gazel 2575, Beyit 4). [zeyn,]

zeyn eyledüm: Süslemek, donatmak.

Dāğlarla sînemüñ eķrāfını **zeyn eyledüm** / Kalmadı bir yir koyam bir dāne ħaşħaş üstine (Muhibbî Divanı , Gazel 2883, Beyit 4). [zeyn eyledüm, -düm]

zeyn eyledüm: Süslemek.

Nār-ı dāğ-ıla sifāl-i sînemi **zeyn eyledüm** / Döstlar eyleñ gelüñ bir dem kıranfil şöħbetin (Muhibbî Divanı , Gazel 2684, Beyit 3). [zeyn eyledüm, -düm]

zeyn eylemiş: Süslemek, donatmak.

Kim ola göre anı virmeye dil / Özini eylemiş bir vech-ile zeyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2539, Beyit 4). [zeyn eylemiş, -miş]

zeyn idesin: Süslemek; neşelendirmek, eğlence katmak.

Sañ a yitmez mi Muħibbî egnüñe jende palās / Ziyet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn (Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5). [zeyn idesin, -esin]

zeyn oldı: Süslenmek, bezenmek.

Şöyle **zeyn oldı** çiçeklerle bugün şaħrā vü bāğ / 'Aķsi düşmişdür gören dir çarħ-ı mîñādur yine (Muhibbî Divanı , Gazel 2825, Beyit 3). [zeyn oldı, -dı]

zeyn olında: Süslenmek, bezenmek.

Zeyn olında yir yir ezhâr-ıla taht-ı çemen / Şâh-ı gül gösterdi bu dehre taħammüller yine (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2946, Beyit 3*). [*zeyn olında, -ında*]

zeyn-i bāğ olsun: Bahçenin süsü olmak.

Sîneñe dāğ ur Muhibbî aña çek yir yir elif / **Zeyn-i bāğ olsun** gül ile serv-ile şimşād-ıla (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2988, Beyit 5*). [*zeyn-i bāğ olsun, -sun*]

zibā: Gösterişli.

Nāgehān virdüm gönül nev-reste **zibā** dilbere / Cān gözin açdum nazar kıldum o nīgū manzara (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2913, Beyit 1*). [*zibā,]*

zıdd: Bir şeyin aksi, muhalifi, muarızı.

Sīnem odına zarar yok ger yaşum ħadden aşa / Revġan oldı **zıdd** iken ol āb beñzer āteşe (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2856, Beyit 1*). [*zıdd,]*

zi-firāk: Ayrılıktan.

Eyledi dāmene dek çāk-i girībān **zi-firāk** / ‘Āşık u vālih ü dīvāne vü rüsvā lāle (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2961, Beyit 2*). [*zi-firāk,]*

zihî: Ar. ne güzel, ne hoş.

Zihî devlet kilābından ide ‘add / Kıla boynuma zülfini kılāde (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2843, Beyit 4*). [*zihî,]*

zıkr: Anma, yâd etme, hatırlama.

Ĥamdülillāh leblerüñ **zıkrıyle** hoş ħālam bugün / Ĥaṭṭuñuñ fikr[i] ile ġāyetde pā-mālam bugün (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2582, Beyit 1*). [*zıkrıyle, -i, -y, -le*]

İy Muhibbî ħāne-i ‘uşşāka āteş salmaga / Ruĥları **zıkrıyle** şî‘ri sūznāk eyler misin (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2750, Beyit 5*). [*zıkrıyle, -i, -y, -le*]

Zülfini fikr idüben leblerini **zıkre** getir / Ĥüb olur şoĥbet-i mey didiler aĥşām olsa (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2789, Beyit 3*). [*zıkre, -e*]

Lāle ĥadler fikri ile bagruñı dāğ eyleme / Serv-ĥadler **zıkrı** ile yaşuñ ırmag eyleme (*Muhibbî Divanı* , *Gazel 2835, Beyit 1*). [*zıkrı, -i*]

zıkr: Anma, hatırlama.

Geh lebi **zıkri** ile mest ü ħarābātī olup / Geh ħatın fikr idüben kendüni ħayrān eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2813, Beyit 2*). [*zıkri, -i*]

zıkr eyledüm: *Anmak,*

Lebüñ **zıkr eyledüm** dil geldi vecde / Kaşuñ mihrābın añdum kıldı secde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 1*). [*zıkr eyledüm,]*

zıkr eylesem: *Anmak, sözünü etmek.*

Şi'rüm içre her kaçan şekker lebüñ **zıkr eylesem** / Birbirinden kapuşurlar ħalk fāyıkdur diyü (*Muhibbī Divanı , Gazel 2777, Beyit 3*). [*zıkr eylesem, -sem*]

zıkr idersem: *Anmak, sözünü etmek, bahsetmek.*

Zıkr idersem ğubār-ı ħatıñı ger / Gelmesün ħātıra ğubār sakın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2515, Beyit 2*). [*zıkr idersem, -ersem*]

zıkr idicek: *Anmak, zikir.*

Mest olur gāh Muhibbī lebüñi **zıkr idicek** / Gāh ğubār-ı ħatı fikrūñ ile ħayrānam ben (*Muhibbī Divanı , Gazel 2687, Beyit 5*). [*zıkr idicek, -icek*]

zıkr itdi: *Anmak, zikretmek, hatırlamak.*

Zıkr itdi la'l-i nābuñ oldı Muhibbī ser-mest / Soñra ğubār-ı ħatıñ añdukda oldı ħayrān (*Muhibbī Divanı , Gazel 2615, Beyit 5*). [*zıkr itdi, -di*]

zıkr ü tevĥīd-ile: *Allah'ın birliğine inanma, bir ve tek olduğunu kabul edip söyleme.*

Zıkr ü tevĥīd-ile gel ħalbüñi mesrūr eyle / Kalmasun dilde keder zulmetüñi dūr eyle (*Muhibbī Divanı , Gazel 2787, Beyit 1*). [*zıkr ü tevĥīd-ile, --ile*]

zıkr-i ħak: *Allah'ı zikretmek.*

Evvel[i] pāk it Muhibbī gel derün-ı sineñi / **Zıkr-i ħak** girmez bulunmaz olsa dil-i nā-pākde (*Muhibbī Divanı , Gazel 2912, Beyit 5*). [*zıkr-i ħak,]*

zil yirine: *Zil yerine.*

Himmetüm bāzı hümā kaşdına pervāz idicek / Takayım ayagina nālemi ben **zil yirine** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2945, Beyit 3*). [*zil yirine,]*

zill-ı ħak'dur: *Allah'ın gölgesi.*

İy Muhibbî işigin ara sa'âdet bulasın / **Zıll-ı Hâk'dur** irişen rāhat olur sāyesine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2969, Beyit 6*). [*zıll-ı hâk'dur, -'dur*]

zindān: *Hapishāne.*

Düşelden ara yire āh-ı hicrān / Baña **zindān** görünür bāğ u büstān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 1*). [*zindān,]*

Bend olsa gönül zülfine kor çāh-ı zekānda / Kalsun dir ebed bend-ile **zindāna** salınsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [*zindāna,]*

zinde: *Canlı, diri.*

Bi-ḥamdillāh ki 'ışkımdur ḥaḳīḳī / Gönül ne **zindedür** ne ḥod siperde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 3*). [*zindedür, -dür*]

Senün ḳaşduñda vardur ḳatlı bende / Ben oldum mürde çokdan sanma **zinde** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2898, Beyit 1*). [*zinde,]*

zinde ider: *Canlandırmak.*

Gözi ḳatlı itdügi 'aşıḳlarını / İder bir demle 'İsī gibi zinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2935, Beyit 2*). [*zinde ider, -er*]

zinde oldı: *Canlanmak.*

Ebed dil 'ışkıñ ile **zinde oldı** / İçürdüñ çün ezeli 'ışkıñ şarābın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 3*). [*zinde oldı,]*

zinhār: *Aman ha!*

Kimsenün 'aybını görüp kılma **zinhār** āşıkar / Günde yüz biñ 'aybuñ örterken İlähe'l-'ālemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2751, Beyit 3*). [*zinhār,]*

'Arz kıl zülf-i perīşāna perīşānlıgımı / Her ne itdümse sipāriş saña **zinhār** be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*zinhār,]*

Bu dehrün luḳfına aldanma **zinhār** / Tayanmak ola mı āb-ıla bāda (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 2*). [*zinhār,]*

Dime gönlüne de sırıñı **zinhār** / Çıkan dilden düşer lā-büd kulaga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit 4*). [*zinhār,]*

Aramuzda olupdur 'ahd ü peymān / Benüm çok sevdüğüm **zinhār** unitma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit 2*). [*zinhār,]*

zīra: *"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.*

Māl u cāh u mülke bakmaz oldı dīdār ‘aşığı / **Zīrā** bir loğmaya kâni‘dür yimez dünyā ğamın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2544, Beyit 3*). [zīrā,]

Ḥadeng-i ğamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder / Ki **zīrā** bilürem anuñ ben iy kaşı kemān qadrin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2548, Beyit 2*). [zīrā,]

Her kimüñ ki dīni var zāhirdür anuñ kīni yok / **Zīrā** bir yirde dimişler cem‘ olmaz kibr ü dīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 4*). [zīrā,]

Bildiler ‘aşıklıgum sīnemde olan oddan / **Zīrā** âteş zāhir olur kanda yansa düddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 1*). [zīrā,]

Sanma kim cevri ü cefādan iy şanem yüz döndürem / Çekmege **zīrā** anı mu‘tādam oğlandan berü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2768, Beyit 2*). [zīrā,]

Geldükçe ser-i kūyuña redd eyleme anı / **Zīrā** Kerīm yapmadı hīç kapu sâ‘ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 9*). [zīrā,]

Varsam kaçan kūyına karşı çıkar bana / **Zīrā** ezel āşinā idüm ol kilāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 4*). [zīrā,]

Eger āh eylesem dōke cihān yaş / Ki **zīrā** diyümez her dīde dūde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 3*). [zīrā,]

zīrā ki: Çünkü, onun için ki.

Ḥālūñi görüp meyl ide dil olmaya ‘aceb / **Zīrā ki** murğ kaşdı ider elbette çineye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 4*). [zīrā ki,]

Hergiz kimsene eylesün çarḥa i‘timād / **Zīrā ki** geçer dün [ü] günü inqılāb-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2904, Beyit 2*). [zīrā ki,]

zīrā ki: Çünkü, onun için ki.

İç cür‘ayı dök başuma **zīrā ki** ben mestāneyem / Ālūde olsun cām ile [hīç] bakmasun şemāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2896, Beyit 2*). [zīrā ki,]

zīr-i felek: Gökkubbenin altı.

Aradum **zīr-i felek** baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend şadefe yek güher-i pāke düşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2887, Beyit 4*). [zīr-i felek,]

zīyā: Parlaklık, aydınlık, ışık.

Nikāb olmaz ser-i zūlfūñ görünür pertev-i ḥüsnūñ / Ḥicāb olur mı bir nesne güneş togsa **zīyāsına** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2811, Beyit 2*). [zīyāsına, -sı, -na]

Yüzüñ yiter ‘āleme ḥācet degül **zīyā** / Ḥurşīde karşı yakmayanlar şem‘ [ü] meş‘ale (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 4*). [zīyā,]

zıyā virür: Işık vermek, nurlandırmak.

Yüzüñ nürü **zıyā virür** cihāna / Getürmedi saña beñzer zamāne (Muhıbbî Divanı , Gazel 2801, Beyit 1).
[zıyā virür, -ür]

ziyāde ider: Artırmak, çoğaltmak.

Baňa raħm eyle dirsem ol cefā-ħü / İder cevri ü cefāsını ziyāde (Muhıbbî Divanı , Gazel 2821, Beyit 3).
[ziyāde ider, -er]

ziyāde ola: Artsın, çoğalsın!

Hicri elinden dāda geldüm kapuňa şāh-ı ħüsün / Şevketüñ ola ziyāde baňa ger dād idesin (Muhıbbî Divanı , Gazel 2558, Beyit 2). [ziyāde ola,]

ziyāfet eyledüm: Konukları yemek vererek ağırlamak; (Bir kimseye) hoşlanacağı şeyleri ikram etmek II herhangi bir şeyi en iyi biçimde başarmak, herhangi bir yönüyle doyurmak.

Gözüm yaşın şarāb itdüm yanuk bagrum kebāb itdüm / **Ziyāfet eyledüm** şāh-ı ğamı çeşmüm otasında (Muhıbbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 6). [ziyāfet eyledüm, -düm]

ziyān: Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar.

Nağd-i cāna aldı āħir dilberüñ bir büsesin / Assı itdi bu Muħıbbî döstlar sanmañ **ziyān** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2620, Beyit 5). [ziyān,]

Fikri kılma iy Muħıbbî sakın assıla **ziyān** / Er odur kim aña bir büd-ıla nā-büde ola (Muhıbbî Divanı , Gazel 2944, Beyit 5). [ziyān,]

ziyān eyler: Ziyān etmek, zarar etmek.

Naħl-i kaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden sakın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra su (Muhıbbî Divanı , Gazel 2772, Beyit 5). [ziyān eyler, -r]

ziyān u süddan: Kar ve zarar.

Nağd-i cān-ıla bulunur bil maħabbet cevheri / 'İşk bāzārında geç sen de **ziyān u süddan** (Muhıbbî Divanı , Gazel 2603, Beyit 2). [ziyān u süddan, -dan]

ziynet ider: Süslemek.

Gönlüme sultān-ı ğam gelse gözüm gevher saçar / **Ziynet ider** yollarını dürr ile mercān ile (Muhıbbî Divanı , Gazel 2989, Beyit 5). [ziynet ider, -er]

ziynet idüp: Süslemek.

Saňa yitmez mi Muhibbî egnüñe jende palās / **Ziynet idüp** niçeye dek idesin kendüñi zeyn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2574, Beyit 5*). [*ziynet idüp, -üp*]

zühd: *Ar. Dünyaya rağbet etmeme, kendini ibadete verme.*

Tekye kılsun bu riyā ile ko zāhid **zühdine** / Hāşa kim nevmiz olam ben vuslat-ı cānāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2699, Beyit 4*). [*zühdine, -i, -n, -e*]

zühd ü şalāhı: *Kuru züht, kaba sofuluk.*

Terk idüp **zühd ü şalāhı** kılmışam zülfün kabül / Rüz-ı maşşerde benem iy dōst zünnār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*zühd ü şalāhı, -i*]

zühhād: *Zahidler.*

Biz selāmet gūşesin **zühhāda** teslīm eyledük / İhtiyār itdük melāmet ol gönül bî-‘ār sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2727, Beyit 5*). [*zühhāda, -a*]

zühre-i felek: *Gökyüzünün zühre yıldızı (çoban yıldızı, Venüs).*

İçmez Muhibbî yire ine **Zühre-i felek** / Suna şarābı ger kadeh-i āfitābdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2730, Beyit 7*). [*zühre-i felek,]*

zuhūr itdi: *Meydana çıkmak.*

Temevvüc eyledi yaşum yine āhum hevāsından / Telātumlar **zuhūr itdi** cihān toldı şadāsından (*Muhibbî Divanı , Gazel 2654, Beyit 1*). [*zuhūr itdi,]*

zülāl: *Safî, hafîf, soğuk, güzel su. II Sevgilinin dudağı.*

La‘l-i nābuñ var iken ‘āşık **zülālî** n’eylesün / Mū miyānuñ fikr iden özge hayālî n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 1*). [*zülālî, -i*]

Ḥacletindendür görünmez sanki hıızr-ı zinde-dil / Bilmedin hayvān suyn içmiş **zülālün** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2663, Beyit 4*). [*zülālün, -ün*]

Ḥacletindendür görünmez sanki Hıızr’uñ ‘āleme / Bilmedi hayvān suyn içmiş **zülālün** var-iken (*Muhibbî Divanı , Gazel 2672, Beyit 4*). [*zülālün, -ün*]

Dest-i gamuñda kaldum la‘lün **zülālîn** irgür / Gel dime deşne olsun bir ḥasta gönül rîşe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2996, Beyit 6*). [*zülālîn, --in*]

zülfi: *(Sevgilinin) saçı.*

Dil murğı düşdi agına bağlandı **zülfi** bağına / Āḥir düşüp ayagina ḥalḥāl olayın bir zamān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2500, Beyit 3*). [*zülfi,]*

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevruñ tasasın / Dağı vaqt olmadı mı **zülfüne** beni esasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2503, Beyit 1*). [zülfüne, -üñ, -e]

Zülfüñüñ oldugı budur bağ-ı hüsnüne yakın / Güllerüñ dirmek diler bir uğrı Hindü'dur sakın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2506, Beyit 1*). [zülfüñüñ, -ü, -ñ, -üñ]

Yār alsun destine **zülfini** çevgān eylesün / Top idüp 'ışk ehli de başını gāltān eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 1*). [zülfini, -i, -n, -i]

Eger müşgīn **zülfe** şāne ursañ / Mu'aṭṭar ola cümle Çin ü Maçın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2526, Beyit 4*). [zülfe, -e]

Aç gün yüzüñi cānā 'ālem münevver olsun / Çöz **zülfüñi** nigārā dünyā mu'aṭṭar olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2529, Beyit 1*). [zülfüñi, -(ü)ñ, -i]

Ger **zülfüñ** eger zülfi dil-āviz ise iy dōst / Hem kayd-ı belā baña vü hem zencīr-i cünün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [zülfüñ, -üñ]

Şāne eyle **zülfüne** hüsn-ile ra'nāsın bugün / Sürme eyle çeşme çün bir rüy-ı zībāsın bugün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2541, Beyit 1*). [zülfüne, -üne]

Yār hemān **zülfi-y-ile** kākül hemān / Kışsa hemān guşsa vü müşkil hemān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2542, Beyit 1*). [zülfi-y-ile, -i, --y-, -ile]

Muhibbī āh kim **zülfüñ** gāmından / Müşevveş-ḥāṭır olmışdur perīşān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2550, Beyit 5*). [zülfüñ, -üñ]

Zülfüne asıldı itmedi Muḥibbī āh u vāh / Kendi kendin eyleyen ber-dār dirler uşta ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2566, Beyit 7*). [zülfüne, -üne]

Çeşmi māhirdür geçer zülfiyle diller almada / Çeşmi sāhirdür diyen **zülfinde** de vardur füsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [zülfinde, -i, -nde]

Çeşmi māhirdür geçer **zülfiyle** diller almada / Çeşmi sāhirdür diyen zülfinde de vardur füsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2572, Beyit 5*). [zülfiyle, -i, -y, -le]

Zülfine diñüz cevri ü cefā vü sitem itsün / Sāhīr gözi de fitne vü āşüb-ı hemm itsün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2580, Beyit 1*). [zülfine, -i, -n, -e]

Hāline müşg **zülfine** diyen Muḥibbī 'anberīn / Beñzedüp billür-ı cisme dise tañ mı yāsemīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2585, Beyit 6*). [zülfine, -i, -n, -e]

Bir ḥaṭā ile didüñ **zülfine** anuñ müşg-i Çin / Dağı ol demden dilā ḥacletde hem şermendesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2596, Beyit 4*). [zülfine, -i, -n, -e]

Egerçi **zülfüñi** kesdüñ kesildi 'ömri 'uşşākuñ / Dilegüm bu-durur Ḥaḫ'dan sentüñ 'ömrüñ mezīd olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2601, Beyit 2*). [zülfüñi, -üñ, -i]

Gönlüme derdi devā ayruk devāyı n'eylesün / Başuma **zülfi** hevā gayrı hevāyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 1*). [zülfi,]

Zülfine bend eyleyüp salar zenaḥdān çāhına / Niçe yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2610, Beyit 4*). [zülfine, -i, -n, -e]

Öpdüm lebinî varsam olur **zülfine** yakın / Tiryāk olıcak tañ mı duta kişi mār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2611, Beyit 4*). [zülfine, -i, -n, -e]

Gördi Muhibbî **zülfüne** müşg-i Hıtâ didi / Ol dem bu dem yüze dutar şermesâr elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 5*). [zülfüne, -üne]

Tarayup **zülfini** yârûñ pāralarsın bagrumı / Baña bu işleri geçen şâne sensin şâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 5*). [zülfini, -i, -n, -i]

‘Arız midür yâhüd meh ya âfitâb-ı tâbân / Kākül midür yâhüd **zülfi** ya sünbül-i perîşân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2615, Beyit 1*). [zülfi,]

Pāre pāre olmayınca bulmadı **zülfine** dest / İy gönül bu san‘atı öğren varup sen şāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 3*). [zülfine, -i, -n, -e]

Zülfün-ile hâlünî çünki baña ‘arz eyledün / Ko tutulsun murğ-ı dil men‘ itme bend ü dāneden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2617, Beyit 2*). [zülfüñ-ile, -ün, --ile]

Bekler iken **zülfüñüñ** her bir kılı ejder-şifat / Bir nazâr kim ola göre hüsñüñüñ gencinesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2622, Beyit 2*). [zülfüñüñ, -ü, -ñ, -ü, -ñ]

Kışsa-i guşşam uzun **zülfüñ** gibi bir kışşadır / Diñle anı cān-ıla kim söylemem efsāne ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2624, Beyit 3*). [zülfüñ, -ün]

‘Anber-efşân **zülfüne** beñzetdügüm-içün seni / Dōstum öldür hemān bildüm günāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 5*). [zülfüne, -üne]

Didüm **zülfüñ** midür cānā nedür ol dāneler didi / Esrürümsin niçe yıllar o zülfi hāle bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [zülfüñ, -ün]

Sāyesidür **zülfinüñ** yâhüd zümürürd rizesi / Yâ sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [zülfinüñ, -i, -nüñ]

Terk idüp zühd ü şalāhı kılmışam **zülfüñ** kabül / Rüz-ı maşşerde benem iy dōst züñnār isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [zülfüñ, -ün]

Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu-y-ımış / Anuñ-ıçun tutaram ölince sevdā meşrebin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2664, Beyit 5*). [zülfi, -i]

Leyli **zülfin** ger kemend itse dil-i meftün için / Kim göre eydür ki zencir itdiler Mecnün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 1*). [zülfin, -in]

Her kılını **zülfinüñ** biñ başlu ejderhā kılır / Her kaçan sāhir gözün sihr okıya efsün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 5*). [zülfinüñ, -i, -nüñ]

Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzün yiter / N’eylerem **zülfüñ** tururken ‘anber-i sārāyı ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2673, Beyit 2*). [zülfüñ, -ün]

Gülşen-i hüsñünde cānā bülbül-i şürideyin / **Zülfüne** dil bağlamış Mecnün-ı belā-kerdideyin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2675, Beyit 1*). [zülfüne, -üne]

Tolaşur her dem kemend-i zülfüne dīvāne dil / Kurtuluş yokdur meger **zülfünde** anı asasin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2678, Beyit 3*). [zülfünde, -ün, -de]

İy Muhibbî niçe mecnûn olmasun dîvâne dil / **Zülfîni** zencîr ider gördüm çün ol gîsûyî ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2686, Beyit 5*). [zülfi, -i, -n, -i]

Aldı bu dilden qarârüm eyledi Mecnûn-vâr / Çeşm ü ebrû-yı siyâh u **zülfi** ol çâh-ı zağan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2689, Beyit 2*). [zülfi,]

Zülfüne yüz virme cânâ boynuña asılmasun / Hâl-i Hindûnı sakın hüsnuñ görüp yakılmasun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2690, Beyit 1*). [zülüne, -üne]

Alduñ Muhibbî gönîlini imâna kaşd idüp / **Zülfüne** uyup yoħsa müselmân degül misin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2691, Beyit 5*). [zülüne, -üne]

Bir ‘aceb dîvâneym başumdaki sevdâ için / **Zülfîni** zencîr idüñ boynuma ben şeydâ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2692, Beyit 1*). [zülfi, -i, -n, -i]

Bend olsa gönül **zülfi**ne kor çâh-ı zekanda / Kalsun dir ebed bend-ile zindâna salımsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2693, Beyit 3*). [zülfi, -i, -n, -e]

Zülfi[i] zencîrini boynuma n’ için dakmaya yâr / Ser-i küyında dilâ sen daħı mecnûn olasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2700, Beyit 4*). [zülfi[i], -[i]]

Zülfi bendinde görüp sormaz Muhibbî hâlünü / Hâlîni bilmez giriftâruñ giriftâr olmayan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2714, Beyit 5*). [zülfi, -i]

Zülfünü görsem perîşânın perîşân oluram / Pâre pâre ola dâyim göreyim ben şânesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 4*). [zülfinüñ, -i, -nüñ]

Geh deler bagrumı gâh eyler perîşân hâtrum / Niçeye dek gamzelerle **zülfi** el bir eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 4*). [zülfi, -i]

Zülfünü gider cemâlün rüşen olsun gün gibi / Hâsta diller niçeye dek âh-ı şeb-gîr eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2741, Beyit 2*). [zülfinüñ, -üñ, -i]

Esb-i nâza binüben **zülfinüñ** çevgân idesin / Top ola kalmaya bir ser kamu çevgânüñ için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 4*). [zülfinüñ, -(ü)ñ, -i]

Zülfünü pefteresin salup bu gönüm bâzıma / Anı şayd itmek murâdı çağurup dir hû-be-hû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 4*). [zülfinüñ, -i, -nüñ]

İdeli dehrüñ dimâgımı mu‘aṭtar **zülfi** bu / İ‘tibâr kalmadı âhûda olan müşgde bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 1*). [zülfi,]

Dimâgın ‘âlemün pür itdi **zülfinüñ** / Hıṭâ’da var mı böyle müşg-i âhû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2760, Beyit 4*). [zülfinüñ, -üñ]

Kanı bir yâr-ı cân **zülfi** müşg-bû / Kanı bir serv-i bâlâ kaddi dil-cû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2761, Beyit 1*). [zülfi, -i]

Tañ mıdur **zülfinüñ** dirsem müşg bu / Andan alur çün hemîşe müşg bû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2765, Beyit 1*). [zülfinüñ, -üne]

Ne tañ kıvrılrsa **zülfinüñ** ‘ârızuñda / Olur elbetde âteş görse ham mü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2767, Beyit 4*). [zülfinüñ, -üñ]

İdüp tekmil sıhri çeşm-i cāzū / İder gāh mār **zülfin** gāh cārū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 1*).
[zülfin, -in]

Peşimāndur meger zulmına **zülfüñ** / Nedāmetden komışdur ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2*). [zülfüñ, -üñ]

Zülfini fikr idüben leblerini zikre getür / Hüb olur şöhet-i mey didiler aḥşām olsa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2789, Beyit 3*). [zülfini, -i, -n, -i]

Ġālib gelürse **zulfine** ḥattı ‘aceb degül / Cem‘ olsa mür ğālib olur ejdehāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 3*). [zulfine, -i, -n, -e]

Bakmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni **zülfinüñ** āḫir belāsına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2791, Beyit 1*). [zülfinüñ, -i, -nüñ]

Zülfidür gün yüzine perde olan / Görmege āh olur ḫicāb yine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2796, Beyit 4*).
[zülfidür, -i, -dür]

Görürüm **zülfüñi** ‘anber saçunu müşg gibi / Ġam degül misk ü eger ‘anber-i sārā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2805, Beyit 4*). [zülfüñi, -üñ, -i]

Zülfî gör göz göre asılmaga boynına gelür / Başdan geçdi meger saldı kilimin suya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2807, Beyit 4*). [zülfi, -i]

Pāralandı dil işitdi **zulfüne** al kurdugın / Pāralardum bagrını irse elüm ger şāneye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2808, Beyit 3*). [zulfüne, -üne]

‘Aceb sünbül-durur boynuñda **zülfüñ** / Ya müşg-ile karışmış ‘anberine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2814, Beyit 3*). [zülfüñ, -üñ]

Genc-i hüsne dest-res niçe bula ‘aşkıları / Her tarafından **zülfi** anuñ pāsbāndur tāzece (*Muhibbî Divanı , Gazel 2828, Beyit 2*). [zülfi, -i]

İtmek diler gün yüzine **zülfini** niḳāb / Bilmez mi bunu olmadugın nūra ḫa‘ile (*Muhibbî Divanı , Gazel 2831, Beyit 7*). [zülfini, -i, -n, -i]

Niğāruñ **zülfini** gördüm boynca / Düşer sevdāya dil aña uyınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2834, Beyit 1*).
[zülfini, -i, -n, -i]

Niçe diller bendedür bi’llāhi çözmeye **zülfüñi** / Pāy-māl olur gönüller anı düzāğ eyleme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2835, Beyit 4*). [zülfüñi, -üñ, -i]

Dil degül belki cān da pāralanur / Yār eger ursa **zulfine** şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2839, Beyit 5*).
[zulfine, -i, -n, -e]

Zihî devlet kilābından ide ‘add / Kıla boynuma **zülfini** kılāde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2843, Beyit 4*).
[zülfini, -i, -n, -i]

Deşt ü vādilere Mecnūn gibi turmaz yilerem / Tolaşup **zulfine** dil ol gözi āhūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 4*). [zulfine, -i, -n, -e]

Kim **zülfe** nazar eylese cān u dil içinde / Sanur ki megesdür ki kalupdur kıl içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 1*). [zülfe, -e]

İy güneş yüzlüm gidergil ‘arızuñdan **zülfüñi** / Kimseler beñzetmesün anı niķābuñ ‘aynına (*Muhibbî Divanı , Gazel 2861, Beyit 2*). [*zülfüñi, -üñ, -i*]

‘Aceb mi gönlümi çekseñ nigārā / Olupdur **zülfüñüñ** her tārı ķanca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 7*). [*zülfüñüñ, -ü, -ñüñ*]

İy Muhibbî götürürse yār **zülfinden** niķāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına akabaşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 5*). [*zülfinden, -in, -den*]

Görseler **zülfüñ** ğamıyla bu dil-i āşuftemi / Kūyuñ eṯfāli üşüp dīvāne diyü taşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2863, Beyit 3*). [*zülfüñ, -üñ*]

İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle **zülfinden** hāzer / İy gönül ejderden itmişler ṯlism ol maḥzene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 3*). [*zülfinden, -in, -den*]

Ehl-i ‘ışkuñ ḥālını **zülfüñ** perīşān eyledi / ‘Ārižuñ anları küllī oda yakdı al-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 3*). [*zülfüñ, -üñ*]

İder gün yüzine **zülfini** perde / Anuñçün ugradum biñ dürlü derde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2885, Beyit 1*). [*zülfini, -i, -n, -i*]

Didi agzuñ Muhibbî mīme beñzer / ‘Aceb mi beñzede **zülfini** cīme (*Muhibbî Divanı , Gazel 2886, Beyit 7*). [*zülfini, -i, -n, -i*]

Gördi mu‘aṯṯar yine bu dehr dimaġı / Didi bu Muḥīb **zülfine** yār urdı gibi şāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2895, Beyit 5*). [*zülfine, -i, -n, -e*]

Öykündüġi-çün **zülfine** sünbülleri gördüm / Taglarda biter yüzi kara başı aşıya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 2*). [*zülfine, -i, -n, -e*]

Şol dāne-i ḥālünle şehā **zülfüñ** ucından / Kurtılmayısar düşdi gönül murġı duzaġa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2897, Beyit 4*). [*zülfüñ, -üñ*]

Her ne çekesin saña Muhibbî maḥal oldu / Kaç kerre didüm **zülfine** dil virme dolaşma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 6*). [*zülfine, -i, -n, -e*]

Çün mār-durur **zülfi** nigāruñ hāzer eyle / Kākül sanup el sunubanı aña yapışma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2900, Beyit 4*). [*zülfi, -i*]

Bu dil mañşürü ifşā sırr-ı ‘ışkı / İdüp as anı **zülündeki** dāra (*Muhibbî Divanı , Gazel 2903, Beyit 3*). [*zülündeki, -ü, -ñ, -de, -ki*]

Niçe gün itmedüñ **zülfüñ** perişān / ‘Aceb midür olursa şāne teşne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2907, Beyit 2*). [*zülfüñ, -üñ*]

Çevġān idüp elde dutar **zülfini** dilber / Top eyle başuñ oldu çün esbine süvāre (*Muhibbî Divanı , Gazel 2917, Beyit 3*). [*zülfini, -i, -n, -i*]

Benefşe rāst u **zülfi** kec-rev gider / Tenüñdeki leṯāfet yāseminde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2918, Beyit 4*). [*zülfi,]*

‘Ayb eyleme gör **zülfüñ** añup nāle kılursam / Uzun gicede derd-ile bīmār iniler āh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2920, Beyit 3*). [*zülfüñ, -üñ*]

Fürüg-1 'âlem ola cümle târîk / İdesin **zülfüññ** târın küşüde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2927, Beyit 2*).
[zülfüññ, -ü, -ñ, -ü, -ñ]

Zülfe didüm müşg-i Hıta bildüm ki itdüm çok haṭā / Kan itse kul kanı 'atā kanı yumazlar kan-ıla
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2931, Beyit 4*). [zülfe, -e]

Bildüm ki varup **zülfüñe** berdār olur āḥir / Çün virdi gönül bağladı ol saç sünbüle (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2934, Beyit 3*). [zülfüñe, -üñe]

Göre **zülfüñi** dil ola dīvāne / Yüzün şem 'ini de cān göre yana (*Muhibbî Divanı , Gazel 2937, Beyit 1*).
[zülfüñi, -ü, -ñ, -i]

Ola **zülfinde** dilber ide ber-dār / Gönül Mansūr'ımı Hāllāc eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2939, Beyit 2*).
[zülfinde, -i, -nde]

Görinen **zülfeyni** mi asılı yāḥū perr-i zāg / Ya iki ef'ī gelüp yatmış gülistān üstine (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2942, Beyit 2*). [zülfeyni, -eyni]

Kākülñ üzre görenler **zülfüñi** cānā didi / Şāh-ı mārān oturur biñ başlu su 'bān üstine (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2942, Beyit 5*). [zülfüñi, -ü, -ñ, -i]

Dutıldı murğ-1 dil nāgeh belāya / Olaldan **zülfi** dām u ḥālī dāne (*Muhibbî Divanı , Gazel 2948, Beyit 4*).
[zülfi, -i]

Okudı ḥaṭṭuñ füsün kalmadı dilde 'aql u hūş / **Zülf-ile** el-bir idüben aldılar efsün ele (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2950, Beyit 2*). [zülfi-ile, --ile]

Tagıdup **zülfi** kaçan 'uşşāka dilber göstere / Sanasın ṭāvūsdur cevlan idüp per göstere (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2951, Beyit 1*). [zülfi, -i]

Zülf zünnārını kesmiş yine ḥüsñüñ müslimi / Getürüp dīne anı beñzer müselmān eyleye (*Muhibbî Divanı ,
Gazel 2954, Beyit 3*). [zülfi,]

Şem 'i ruḥuñı eyleyüben **zülfi-ile** pinhān / Pervāne dili yakmaya ol nār sebep ne (*Muhibbî Divanı , Gazel
2979, Beyit 4*). [zülfi-ile, --ile]

Görüp **zülfüñde** ḥalñ düşdüm aga / Dutılır murğ dāneyle duzāga (*Muhibbî Divanı , Gazel 2984, Beyit
1*). [zülfüñde, -üñ, -de]

Gönül düzdini tutdı çünki çeşmñ / Anı kıl **zülfüñe** ber-dār unıtma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2987, Beyit
4*). [zülfüñe, -üñe]

Ḥālını **zülfinde** koyup itdi dil murğın şikār / Bilmezem ḥālüm n'olur āḥ ol gözi şayyād-ıla (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2988, Beyit 2*). [zülfinde, -i, -nde]

Zülfini gördüm Muhibbî yüzine itmiş niḳāb / Sāye salmış san bulut mihr-i dirāşān üstine (*Muhibbî
Divanı , Gazel 2992, Beyit 5*). [zülfini, -i, -n, -i]

Dil murğı diler **zülfi** duzağına dutılmak / Ḥālīne naḫar itsün aña dāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel
2997, Beyit 2*). [zülfi, -i]

Bend eyle dili **zülfüñe** dīvāne gerekse / Yak cānumı ruḥsāruña pervāne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel
2997, Beyit 1*). [zülfüñe, -üñe]

Zülfüne el ur nâz-ıla meydâna gel iy döst / Kes başımı top itmege çevgâne gerekse (*Muhibbî Divanı , Gazel 2997, Beyit 6*). [zülfüne, -üñe]

zülfi ki: *Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.*

Kalmaya hayât-ı ‘âşık ola kim göre seni / Ol ‘anberine **zülfi ki** boynuña takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2888, Beyit 2*). [zülfi ki, - ki]

zülfi ebrü: *Saç ve kaş.*

Zülfi ebrü çeşm ü müjgân hâl ü haţ ‘asker çeker / Pâyimâl eyler eger Husrev eger cāmın Cem’in (*Muhibbî Divanı , Gazel 2665, Beyit 4*). [zülfi ebrü,]

zülfi hâle: *Saç ve ben.*

Didüm zülfün midür cānā nedür ol dāneler didi / Esrürmsin niçe yıllar o **zülfi hâle** bilmezsin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2645, Beyit 2*). [zülfi hâle, -e]

zülfiyün: *İki zülfi. / Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.*

Genc-i hüsnine nigāruñ basmamag için ayak / Sihr-ile **zülfiyün** biñ başlu ejder eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2536, Beyit 2*). [zülfiyün, -ini]

Kitāb-ı hüsnē haţ yazsun havāşī / Dü **zülfiyün** aña şirāze olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2608, Beyit 2*). [zülfiyün, -üñ]

Zülfiyünni çöz āteş-i hüsn üzre ham olsun / Gel anı bırak boynuma zencir-i ğam olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2681, Beyit 1*). [zülfiyünni, -üñ, -i]

Lebün tiryākdür kim içse zehri / Ne ğam **zülfiyün** olsa şāh-ı mārān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2725, Beyit 2*). [zülfiyün, -üñ]

Zülfiyün arasında gören haddünni eydür / Teshir-i meh ü mihr kılupdur iki Hindü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2769, Beyit 3*). [zülfiyün, -üñ]

Boynuna takaldan berü **zülfiyünni** bu dil / Zencir ile Mecnūna dönüpdür il içinde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2853, Beyit 2*). [zülfiyünni, -üñ, -i]

Dimāği ‘ālemün oldı mu ‘attar / Şabā **zülfiyün** anuñ darayınca (*Muhibbî Divanı , Gazel 2862, Beyit 5*). [zülfiyün, -in]

Her kesi seyr eyler idi genc-i hüsnin rāyegān / Kim aña tılsım olup **zülfiyün[i]** ger mār olmasa (*Muhibbî Divanı , Gazel 2982, Beyit 3*). [zülfiyün[i], -[i]]

zülfi agına: *Saç ağı.*

Hālini dökdi dāne yine **zülfi agına** / Dil murġınuñ bu dām-ıla hālī niçe ola (*Muhibbî Divanı , Gazel 2857, Beyit 3*). [zülfi agına, -na]

Hālını yine dāne döküp **zülfi ağına** / Dil murğını avladı āh ol düzāğ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2892, Beyit 3*). [zülfi ağına, -na]

zülfi ağına tolaşdum: Saçının ağına düşmek, dolanmak.

Göreliden dāne-i hālın tolaşdum zülfi ağına / Halāş olur mı murğ-ı dil ‘aceb bilsem bu çenberden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2669, Beyit 2*). [zülfi ağına tolaşdum, -dum]

zülfi-i ‘anber-bārı: Amber kokulu saç.

Zülfi-i ‘anber-bārı örtelden bulut-veş haddini / Gün yüzini görmez olmuşdur dirīgā ins ü cān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 2*). [zülfi-i ‘anber-bārı, -ı]

zülfi-i ‘anber-bāruñuñ: Amber kokulu saç.

Zülfi-i ‘anber-bāruñuñ būyın meger bād-ı şabā / Arayup bulmak diler gezdügi budur kû-be-kû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2755, Beyit 2*). [zülfi-i ‘anber-bāruñuñ, -uñuñ]

zülfi-i ‘anber-efşān: (Sevgilinin) amber saçan zülfü.

‘Arız midür bu cānā ya āfitāb-ı rahşān / Sünbül midür ya kākül ya **zülfi-i ‘anber-efşān** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2688, Beyit 1*). [zülfi-i ‘anber-efşān,]

zülfi-i ‘anberīn: Amber kokulu saç lüleleri.

Cilve eyler bād-ıla öter o **zülfi-i ‘anberīn** / Sanasın tāvüsdür gülşende ‘arz eyler perin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2571, Beyit 1*). [zülfi-i ‘anberīn,]

Haydarīler gibi takdum gūşa kullık halkasın / Boynuma halka olalıdan o **zülfi-i ‘anberīn** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 2*). [zülfi-i ‘anberīn,]

zülfi-i bī-rahmuñ-durur: Merhametsiz saç.

La‘l-i nābuñdur hemīşe bagrumı kan eyleyen / **Zülfi-i bī-rahmuñ-durur** gönül perīşān eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 1*). [zülfi-i bī-rahmuñ-durur, -uñ-durur]

zülfi-i cānān ile: Sevgilinin saçıyla.

Bend kıldum boynumu çün **zülfi-i cānān ile** ben / Tā ölince kapusunda kul olam cān ile ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2589, Beyit 1*). [zülfi-i cānān ile,]

zülfi-i cānāna: Sevgilinin saçı.

Dilā rüşen nazar eyle yine sen **zülfi-i cānāna** / Ruḥı üstinde rüşendür ki kaçdı vardır īmāna (*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 1*). [zülfi-i cānāna, -a]

Kim ki dil viridi **zülfi-i cānāna** / Lāzım mıdur ki ola dīvāne (*Muhibbī Divanı , Gazel 2844, Beyit 1*). [*zülfi-i cānāna, -a*]

zülfi çelipā: (*kafir sevgilinin*) haç (*gibi*) saçı.

Yüzine kılsam nazar **zülfi çelipā** ‘arz ider / Bir müselmān düşmesün yā Rab o kāfir derdine (*Muhibbī Divanı , Gazel 2999, Beyit 4*). [*zülfi çelipā,]*

zülfi-i çevgāna: *Eğri uçlu saç II Sevgilinin çevgana benzeyen eğri uçlu saçı.*

Kim bile diye **zülfi-i çevgāna** / Başı top ola gire meydāna (*Muhibbī Divanı , Gazel 2839, Beyit 1*). [*zülfi-i çevgāna, -a*]

zülfi-i çevgāni: *Çevgana benzer zülf.*

Başum top eyledüm cānā bugün meydān-ı ‘ışk içre / Elüñden **zülfi-i çevgāni** neden sen çalabilmezsin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2645, Beyit 3*). [*zülfi-i çevgāni,]*

zülfi[i] çevgānına: *Çevgana benzer zülf.*

Zülfi[i] çevgānına top eyle Muhibbī başuñı / Dogıcak lā-büd kişi merdāne gerek anadan (*Muhibbī Divanı , Gazel 2699, Beyit 5*). [*zülfi[i] çevgānına,]*

zülfi çevgānına: *Çevgana benzer zülf.*

Zülfi çevgānına yāruñ hem semendi sümmine / Başumu top itdüm ol çābük-süvāruñ ‘ışkına (*Muhibbī Divanı , Gazel 2799, Beyit 4*). [*zülfi çevgānına,]*

zülfi çevgānına: *Eğri uçlu saç II Sevgilinin çevgana benzeyen eğri uçlu saçı.*

Zülfi çevgānına top eyle Muhibbī başuñı / Çünkü meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2734, Beyit 7*). [*zülfi çevgānına, -ına*]

zülfi cīme: *Sevgilinin cim harfî gibi kıvrımlı saçı.*

Elifken kāmētüm dāl itdün āḥir / Göñül vireliden sen **zülfi cīme** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2981, Beyit 2*). [*zülfi cīme, -e*]

zülfi-i dil-āviz: *Gönlü asan saç.*

Ger zülfüñ eger **zülfi-i dil-āviz** ise iy dōst / Hem kayd-ı belā baña vü hem zencir-i cünün (*Muhibbī Divanı , Gazel 2533, Beyit 3*). [*zülfi-i dil-āviz,]*

zülfi-i dırāz: *Uzun saç. II Sevgili.*

Gün yüzinde yatalı olsa ne tañ **zülfi-dırāz** / Günde yatdukça olur kuvvet ziyāde mārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 3*). [*zülfi-i dırāz,]*

zülfi duzāğında: Saçının tuzağı.

Muhibbī murğ-ı dil ancak yaluñuz sanma bend olmuş / Neler vardur aransa ger anuñ **zülfi duzāğında** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2983, Beyit 9*). [*zülfi duzāğında, -nda]*

zülfi ejdehāsına: Ejderha saçı. ||.Sevgilinin saçı.

Dime sakın ki el uzadam genc-i hüsüne / Bir demde yutdurur seni **zülfi ejdehāsına** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2819, Beyit 4*). [*zülfi ejdehāsına,]*

zülfi[i] ğamıyla: Zülfünün gamından.

Oldı çün **zülfi[i] ğamıyla** bu Muhibbī hāksār / Mesken itdi üstüñvān-ı kellesini mār da (*Muhibbī Divanı , Gazel 2964, Beyit 5*). [*zülfi[i] ğamıyla, -yla]*

zülfi girihinde: Bağlı, düğümlemiş saç.

Bend içre gören gönlümi **zülfi girihinde** / Saklama didi as bu giriftarı n’idersin (*Muhibbī Divanı , Gazel 2708, Beyit 4*). [*zülfi girihinde, -inde]*

zülfi-i hamdasın: Saç kıvrımının zinciri.

İy dil hevā-yı kākül için **zülfi-i hamdasın** / Şād ol gönül ki silsile-i bend-i ğamdasın (*Muhibbī Divanı , Gazel 2641, Beyit 1*). [*zülfi-i hamdasın,]*

zülfi hayāli: Sevgilinin saçının hayali.

Sīne-i sūzānda **zülfi hayāli** dilberüñ / San karar itmiş semenderdür derün-ı nārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 2*). [*zülfi hayāli,]*

zülfi hevāsı: (sevgilinin) saçına duyulan heves, aşk.

Zülfi hevāsı tül-i emeldür başumda āh / Kıldum taleb velik bulımadum aña rāh (*Muhibbī Divanı , Gazel 2882, Beyit 4*). [*zülfi hevāsı,]*

zülfi-i kecede: Eğri saç.

Seni yoldan çıkarur bil Muhibbī / Eger dil baglu kala **zülfi-i kecede** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2866, Beyit 5*). [*zülfi-i kecede, -de]*

zülfi kemendin: (Sevgilinin) saçının kemendi.

Takalı **zülfi kemendin** boynuma ol müşg-bū / Dönmişem Mecnūn'a bir āvāreyem jūlide-mū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2775, Beyit 1*). [*zülfi kemendin, -in*]

zülfi kemend-keşe: *Kemend çeken saç.*

Yine gönlüm bend oldı **zülfi kemend-keşe** / Yandı cānda kalmadı bir zerre hüsün āteşe (*Muhibbī Divanı , Gazel 2921, Beyit 1*). [*zülfi kemend-keşe, -e*]

zülfi mārından: (*Sevgilinin*) *yılana benzeyen saçı.*

Didiler **zülfi mārından** hāzer kıl / Heves kılanda gence olmaz korhu (*Muhibbī Divanı , Gazel 2786, Beyit 5*). [*zülfi mārından, -ndan*]

zülfi misk-būyuñı: *Misk kokulu saç.*

Ol **zülfi misk-būyuñı** gel boynuña bırak / İy dōst hezār yig yaraşur 'anberīneden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2676, Beyit 3*). [*zülfi misk-būyuñı, -uñı*]

zülfi müşg-efşān-ıla: *Misk kokuları saçan saç lüleleri.*

Zülfi müşg-efşān-ıla añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa okuyan şî'ründe yāhūd tañ mı bū (*Muhibbī Divanı , Gazel 2776, Beyit 4*). [*zülfi müşg-efşān-ıla, --ıla*]

zülfi müşgīn: *Misk kokulu zülüf.*

Zülfi müşgīn kim görinür 'arız-ı dildārda / Deste-i sünbül asılmış sanasın gülzārda (*Muhibbī Divanı , Gazel 2832, Beyit 1*). [*zülfi müşgīn,]*

zülfi müşgīnūñi: *Misk kokulu zülüf.*

Zülfi müşgīnūñi iy dilber tırāş itmeñ neden / Çeşmümün yaşın döküp bagrumı baş itmeñ neden (*Muhibbī Divanı , Gazel 2731, Beyit 1*). [*zülfi müşgīnūñi, -üñi*]

zülfi nigār-ıla: *Sevgilinin saçı.*

Düşümde görüp gerdenüme mār dolaşmış / Ahsent bu düşi **zülfi nigār-ıla** yorana (*Muhibbī Divanı , Gazel 2965, Beyit 8*). [*zülfi nigār-ıla, --ıla*]

zülfi niķāba: *Saç örtüsü (yanağı, yüzü örten saç bağlamında).*

Yüzün göster didüm ol āfitāba / El uzatdı hemān **zülfi niķāba** (*Muhibbī Divanı , Gazel 2929, Beyit 1*). [*zülfi niķāba, -a*]

zülfi perişāna: *Sevgilinin darmadağmık saçı.*

Söyle ol **zülf-i perîşâna** perîşânlığımı / Niçe bir cevri ide ol zülf-i siyehkâra be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3*). [*zülf-i perîşâna, -a*]

zülf-i perîşâna: (*Sevgilinin*) *dağınık saçı.*

'Arz kıl **zülf-i perîşâna** perîşânlığımı / Her ne itdümse sipâriş saña zinhâr be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 2*). [*zülf-i perîşâna,]*

zülf-i perîşânuñ: (*Sevgilinin*) *dağınık saçları.*

Pâralansun dilerem şâne gibi bağı anuñ / Her ki elin uzada **zülf-i perîşânuñ** için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2746, Beyit 5*). [*zülf-i perîşânuñ,]*

zülf-i perîşân[unñ]: *Sevgilinin darmadağınık saçı.*

Ruğlarıñ üzre yine **zülf-i perîşân[unñ]** görüp / Āh sevdâya düşüp hâl-i perîşânam ben (*Muhibbî Divanı , Gazel 2687, Beyit 4*). [*zülf-i perîşân[unñ], -[unñ]*]

zülf-i şebdiziyle: *Kara yağız saç. II Sevgilinin saçı.*

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgünımı / İy gözüm gayret senüñdür cehd kıl geçilmesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2648, Beyit 3*). [*zülf-i şebdiziyle, -yle*]

zülf-i şeb-dizüñ: *Kara yağız saç.*

Koşalum eşk-i gülgünü kanı ol **zülf-i şeb-dizüñ** / Kosañ ger büseñi öñdül yaşum gâyet yaragında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2983, Beyit 5*). [*zülf-i şeb-dizüñ,]*

zülf-i şebinde: *Gece renkli (siyah) zülüf.*

Gizlenür **zülf-i şebinde** hatt-ı dilber cā-be-cā / Kaşid ider İslām'a kâfir çeyşidür şebhün için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2671, Beyit 3*). [*zülf-i şebinde, -inde*]

zülf-i şebinde: *Sevgilinin gece karanlığı renginde saçları,yandan sarkan perçemleri.*

Dutup dil düzdini **zülf-i şebinde** / Ebed habs itdi çāh-ı gābgābında (*Muhibbî Divanı , Gazel 2976, Beyit 1*). [*zülf-i şebinde,]*

zülf-i ser-keş: *İnatçı saç.*

Teraḥḥum eylemez ol **zülf-i ser-keş** / Ḥayāliyle dil ü cān oldu sayru (*Muhibbî Divanı , Gazel 2786, Beyit 4*). [*zülf-i ser-keş,]*

zülf[i] sevdāsı ile: *Sevgilinin saçının sevdası/arzusı.*

Zülf[i] sevdâsı ile bir daħı aşüfteligi / Ola kim güş ide var hâlûni tekrâr be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2770, Beyit 3*). [zülf[i] sevdâsı ile, - ile]

zülf-i sitemkâra: Zulüm ve haksızlık eden, zalim saç.

Ser-i kûyına girmeden yine âheste varup / Döymesün bir kılı ol **zülf-i sitemkâra** be-gû (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 2*). [zülf-i sitemkâra, -a]

zülf-i siyâh: Sevgilinin siyah saçı.

Ruħuñı aç ki hacil ola görüp **zülf-i siyâh** / Leşker-i Rüm'[1] çeküp memleketi zeng idesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2568, Beyit 4*). [zülf-i siyâh,]

Göremez oldum dirîgâ gün yüzüñi âh kim / Gâh âb-ı çeşmüm mâni' ü geh **zülf-i siyâh** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2957, Beyit 4*). [zülf-i siyâh,]

zülf-i siyâhını: Siyah saç.

Mecnûn ola kim göre **zülf-i siyâhını** / Sevdâyî ola tola dimâğı hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2858, Beyit 3*). [zülf-i siyâhını,]

Mecnûn ola kim göre **zülf-i siyâhını** / Sevdâyî olup dola dimâğı hevâ-y-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2891, Beyit 3*). [zülf-i siyâhını,]

zülf-i siyâhın[ı]: Siyah saç.

Görürem **zülf-i siyâhın[ı]** ben 'anber yirine / Ğam degül bana eger 'anber-i sârâ dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 3*). [zülf-i siyâhın[ı],]

zülf-i siyâhuñ: Siyah zülf.

Zülf-i siyâhuñ iy döst boynuma bagum olsun / Hâlûñ firâķı cānâ bagruma dāğum olsun (*Muhibbî Divanı , Gazel 2525, Beyit 1*). [zülf-i siyâhuñ, -uñ]

zülf-i siyâhuñ: Siyah zülfünü, saçını.

Nigārâ hasret-i rüyuñ beni ugratdı biñ derde / Niçe bir idesin **zülf-i siyâhuñ** yüzüñe perde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 1*). [zülf-i siyâhuñ,]

zülf-i siyekâr: Günahkar saç.

Kan yudarsa ğam degül lâ'l-i leb-i yâr isteyen / Cān virür bu yolda bir **zülf-i siyekâr** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 1*). [zülf-i siyekâr,]

zülf-i siyekâra: Simsiyah saç II kötülük yapan saç.

Söyle ol zülf-i perîşāna perîşānlığımı / Niçe bir cevri ide ol **zülf-i siyekāra** be-gū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2756, Beyit 3*). [zülf-i siyekāra, -a]

zülf-i siyekāruñ-ıla: *Kötülükler yapan zülüf.*

Kim çıkar başa şehā **zülf-i siyekāruñ-ıla** / Oda yana dil ü cān āteş-i ruhsāruñ-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2830, Beyit 1*). [zülf-i siyekāruñ-ıla, -uñ-ıla]

zülf-i siyekūñ: *Siyah zülüf.*

Gül yüzüñ üzre kaçan tağla **zülf-i siyekūñ** / Görinür baña cihān gülşeni şebbūlar-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2851, Beyit 3*). [zülf-i siyekūñ,]

zülf-i sūnbüle: *Sūmbül gibi olan saç.*

Kalur hemîşe bend-i belālar içinde ol / Her kim ki bağlaya dili ol **zülf-i sūnbüle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2840, Beyit 4*). [zülf-i sūnbüle, -e]

zülf-i yāra bağlanup: *Sevgilinin zülüflerine tutulmak.*

Zülf-i yāra bağlanup sevdā getürdūñ başuma / Niçe dürlü iy gönül gavgā getürdūñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 1*). [zülf-i yāra bağlanup, -nup]

zülf-i yāri: *Sevgilinin saçı.*

İy Muhibbî gün yüzinde **zülf-i yāri** dir gören / Sāye salmışdur bulut hırşīd-i raşşān üstine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2942, Beyit 7*). [zülf-i yāri,]

zülf[i] zencīri: (*Sevgilinin*) *Saçının zinciri.*

Olur-ıdum ben bugün dīvāneler ser-defteri / **Zülf[i] zencīri** eger boynuma benüm takıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2933, Beyit 4*). [zülf[i] zencīri,]

zülf-i zencīrine: (*Sevgilinin*) *Saçının zinciri.*

Āteş-i hüsine yāruñ iy gönül pervānesin / **Zülf-i zencīrine** dil virdūñ ‘aceb dīvānesin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2734, Beyit 1*). [zülf-i zencīrine, -ine]

zülf-i zencīrine: *Zincir gibi saç.*

Tālib olduñ **zülf-i zencīrine** iy şūrīde-dil / Bilmedūñ dīvānelik derdā getürdūñ başuma (*Muhibbî Divanı , Gazel 2827, Beyit 3*). [zülf-i zencīrine,]

zülf-i zencīrūñi: (*Sevgilinin*) *Saçının zinciri.*

Zülf-i zencîrûñi tak boynuma iy dōst benüm / Her kaçan karşuña bu göñlümi şeydā göresin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2722, Beyit 2*). [zülf-i zencîrûñi, -üñi]

zülf-i zencîrûñile: Kıvrımlı saç.

Şem ‘-i hüsne karşı itdün cânımı pervâne sen / **Zülf-i zencîrûñile** kılduñ göñlümi dīvâne sen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2614, Beyit 1*). [zülf-i zencîrûñile, -le]

zülfine dolaşduñ: (Sevgilinin) saçına dolanmak.

Leylî **zülfine dolaşduñ** iy göñül Mecnünlayın / La ‘1-i Şîrînine cân virür meger Ferhād’sın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2745, Beyit 2*). [zülfine dolaşduñ, -duñ]

zülfinüñ bendinde: (Sevgilinin) saçlarının düğümü.

Zülfinüñ bendinde dil tenhâda ben bu hâl-ıla / Āh kim bahtum benüm uyanmadı iqbâl-ıla (*Muhibbî Divanı , Gazel 2867, Beyit 1*). [zülfinüñ bendinde,]

zülfinüñ büyi: (Sevgili'nin) saçının kokusu.

Zülfinüñ büyi ‘âlem mu ‘aттarken bugün / Varmasun şimden girü kimse Hoten’den canibe (*Muhibbî Divanı , Gazel 2894, Beyit 4*). [zülfinüñ büyi,]

zülfinüñ çevgânına: Eğri uçlu saç II Sevgilinin çevgana benzeyen eğri uçlu saçı.

Bu Muhibbî gibi yokdur **zülfinüñ çevgânına** / Başımı top eyleyüp yolında galţan eyleyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2631, Beyit 5*). [zülfinüñ çevgânına, -na]

zülfinüñ çevgânını: Eğri uçlu olan saç. bkz:zülf-i çevgânüñ.

Her kaçan görse Muhibbî **zülfinüñ çevgânını** / Cân u dilden başımı meydâna iltür top içün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2595, Beyit 7*). [zülfinüñ çevgânını, -nı]

Hüsñ meydânında gördüm **zülfinüñ çevgânını** / Başımı top eyledüm ya ‘nî iledem armagan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2632, Beyit 3*). [zülfinüñ çevgânını, -nı]

zülfinüñ çevgânını: Çevgana benzer zülf.

Yâr ele alsâ Muhibbî **zülfinüñ çevgânını** / Ben dağı top eyleyem başımı ol çevgân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2516, Beyit 5*). [zülfinüñ çevgânını, -nı]

zülfinüñ kemendin: Saçının kemendi.

Dakdı **zülfinüñ kemendin** boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm bi-hamdi’llâh kâkül şöhetin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2683, Beyit 4*). [zülfinüñ kemendin, -n]

zülfinün kıssası ile: Saçının hikayesiyle.

Zülfinün kıssası ile bu dilüm guşşasını / Şerh idem haşre değin olmaya dünyā dükene (*Muhibbî Divanı , Gazel 2906, Beyit 2*). [*zülfinün kıssası ile, - ile*]

zülfüñ efkârı: Zülfüñün fikri.

Ėam şebinde **zülfüñ efkârı** bizüm eglencemüz / Böyle geçer ehl-i ‘ışkuñ mâh u sâlî n’eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2606, Beyit 5*). [*zülfüñ efkârı,]*

zülfüñ ġamıyla: (Sevgilinin) Saçının derdi.

Görseler **zülfüñ ġamıyla** bu dil-i âşüfsemi / Küyuñ etfâlî üşüp dîvâne diyü daşlaya (*Muhibbî Divanı , Gazel 2877, Beyit 5*). [*zülfüñ ġamıyla,]*

zülfüñ ġamıyla: (Sevgilinin) saçının derdi, kederi.

Fırkat-ile bu elif kıaddümi dâl itmeñ neden / Göñlümi **zülfüñ ġamıyla** pâyemâl itmeñ neden (*Muhibbî Divanı , Gazel 2719, Beyit 1*). [*zülfüñ ġamıyla, -yla*]

zülfüñ gibi: Saçın gibi.

Göñlümün peymânesin **zülfüñ gibi** itdün şikest / Cevr-ise senden hemân u şabr ise benden hemîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 6*). [*zülfüñ gibi,]*

zülfüñ şebinde: (Sevgilinin) geceye benzeyen, gece gibi kara zülfü.

Görüp cemâl-i şem‘ün pervâne-veş Muhibbî / **Zülfüñ şebinde** her dem yanar o nâra karşu (*Muhibbî Divanı , Gazel 2782, Beyit 5*). [*zülfüñ şebinde,]*

İRmege **zülfüñ şebinde** bu Muhibbî küyuña / Dūd-ı âhı başına semmürdan bir şeb-külâh (*Muhibbî Divanı , Gazel 2802, Beyit 6*). [*zülfüñ şebinde,]*

zülfüñün hâyâli: Saçın hayali.

Zülfüñün cânâ hâyâli sîne-i mecrühda / Mâr beñzer kim şikâfindan yirün girer ine (*Muhibbî Divanı , Gazel 2865, Beyit 5*). [*zülfüñün hâyâli,]*

zülfüñün sevdâsına: Sevgilinin saçlarının sevdası.

Tolaşaldan **zülfüñün sevdâsına** dil hastadur / Leblerün dârü’ş-şifâsından buyur sirkencübîn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2703, Beyit 8*). [*zülfüñün sevdâsına, -na*]

zulm: Eziyet, cevir, cefa.

Zulme māyil cevri çok 'āşıqlara bī-dādsın / Māh-rūlar öğrenür senden cefā üstādsın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2553, Beyit 1*). [zulme, -e]

Ėamzeler **zulm-ıla** öldürürse lā 'lūñ dirgüren / İy Mesīhā-dem Muhibbî' de gel eyle imtiḥān (*Muhibbî Divanı , Gazel 2716, Beyit 5*). [zulm-ıla, --ıla]

Peşimāndur meger **zulmına** zūlfūñ / Nedāmetden komışdur ser be-zānū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2781, Beyit 2*). [zulmına, -ı, -n, -a]

Gāhī cefā vü cevri ü gehī **zulm-ıla** sitem / Eyle bu nev'-ile yār bizümle mu'āmele (*Muhibbî Divanı , Gazel 2916, Beyit 5*). [zulm-ıla, --ıla]

zulm elini uzatma: (*Beyitte*) eziyet ve zulüm elini kendinden daha çaresizlere uzatmamak, onlara işkence vermemek kastedilmiştir.

Uzatma bugün zulm elini senden alçaga / Tā kim yakaña sunmaya rüz-ı şümār elin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2613, Beyit 4*). [zulm elini uzatma,]

zulm idici: Eziyet etmek.

Kandasın iy göñlümüñ ārāmı cānum maḥremi / Kullarına **zulm idici** pādişāhum kandasın (*Muhibbî Divanı , Gazel 2628, Beyit 3*). [zulm idici, -ici]

zulm olduğun istemez: (*karşıdakinin*) zulme uğramasını istemek.

Niçeye dek idesin cevri ü cefā zulm u sitem / İstemez zulm olduğun 'adl issi sultān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 3*). [zulm olduğun istemez,]

zulm u cefādur: Eziyet ve sıkıntı.

Dōstum luḥf u vefā vü mihrden ībā ider / Līk cevri ü sitem **zulm u cefādur** aña ḥū (*Muhibbî Divanı , Gazel 2758, Beyit 2*). [zulm u cefādur, -dur]

zulm u sitem: Zulüm ve eziyet etmek.

Niçeye dek idesin cevri ü cefā **zulm u sitem** / İstemez zulm olduğun 'adl issi sultān kimseye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2941, Beyit 3*). [zulm u sitem,]

zulm u sitem kılma: Eziyet ve sitem etmek.

Raḳībe meyl idüp cānā bana **zulm u sitem kılma** / Kaçan āh eyleye muzlim muḳarrer kalmaz ol yirde (*Muhibbî Divanı , Gazel 2902, Beyit 3*). [zulm u sitem kılma, -ma]

zulm u sitemi: Zulüm ve sitem.

Cevri ü cefādan itmedi bir kerre ictināb / **Zulm u sitemi** eyledi āh ḥū girih girih (*Muhibbî Divanı , Gazel 2924, Beyit 2*). [zulm u sitemi, -i]

zulmet: *Karanlık.*

Zikr ü tevḥīd-ile gel ḳalbūni mesrūr eyle / Kalmason dilde keder **zulmetüñi** dūr eyle (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 1*). [*zulmetüñi, -üñi*]

zulmet içinde: *Karanlık içinde.*

Leblerüñ etrâfini cānâ n'ola tutsa ḥaṭuñ / Yir olur **zulmet içinde** çeşme-i ḥayvân için (*Muhibbî Divanı , Gazel 2704, Beyit 3*). [*zulmet içinde,]*

zulmet içredür: *Karanlıkta.*

Leblerüñ dâyiresin tutsa ḥaṭuñ olmaz 'aceb / **Zulmet içredür** dimişler âb-ı ḥayvân cevherin (*Muhibbî Divanı , Gazel 2710, Beyit 4*). [*zulmet içredür, -dür*]

zulmet-i dūd-ı dilüm: *Gönül dumanının karalığı.*

Şark sultânı dogup gelse [ki] sag yanumdan / **Zulmet-i dūd-ı dilüm** ırmeye sol yanumdan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2531, Beyit 1*). [*zulmet-i dūd-ı dilüm, -üm*]

zulm-ı 'uşşâk eyleme: *Aşıklara zulm eylemek.*

Ḥusrevâ çün ḥüsn-ile sultân-ı 'âlemsin bugün / **Zulm-ı 'uşşâk eyleme** âḥir sorulur dâddan (*Muhibbî Divanı , Gazel 2732, Beyit 4*). [*zulm-ı 'uşşâk eyleme,]*

zümürürd: *Parlak ve yeşil renkli bir süs taşı; yeşil renkte olan.*

Sâyesidür zülfinüñ yâḥūd **zümürürd** rîzesi / Yâ sevâd-ı müşgdür dökilmiş anda râyegân (*Muhibbî Divanı , Gazel 2647, Beyit 2*). [*zümürürd,]*

Bildi ḥazân leşkeri âḥir eşer gelür / Şahn-ı çemende yapıdı **zümürürd** ḥisâr serv (*Muhibbî Divanı , Gazel 2785, Beyit 4*). [*zümürürd,]*

zünnâr: *Hiristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak.*

'Arz kılsun küfr-i zülfe 'arızı imânını / Kesdürüp **zünnârını** anı müselmân eylesün (*Muhibbî Divanı , Gazel 2514, Beyit 2*). [*zünnârını, -i, -nı*]

Terk idüp zühd ü şalâḥı kılmışam zülfüñ ḳabül / Rüz-ı maḥşerde benem iy dōst **zünnâr** isteyen (*Muhibbî Divanı , Gazel 2662, Beyit 3*). [*zünnâr,]*

Ancak aḥvâlümü bilsün benüm [ol] zülf-i nigâr / Dil-i dīvâneyi zencîr ile **zünnâra** be-gü (*Muhibbî Divanı , Gazel 2764, Beyit 3*). [*zünnâra, -a*]

Zülf **zünnârını** kesmiş yine ḥüsnüñ müslimi / Getürüp dîne anı beñzer müselmân eyleye (*Muhibbî Divanı , Gazel 2954, Beyit 3*). [*zünnârını, -i, -nı*]

zünnâr-ı zülfüñe: (Sevgilinin) Saçının teli. (Papazların bellerine bağladıkları örme kuşak bağlamında).

Senüñ **zünnâr-ı zülfüñe** şehâ dil bagladum cāndan / Anuñçün dem-be-dem kaçdum olupdur kâfiristāna
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2817, Beyit 3*). [*zünnâr-ı zülfüñe, -e*]

zü'n-nün: Hz. Yunus'un lakabı olup "Balık sahibi" anlamına gelmektedir. (Hz. Yunus kavmine ısrarla doğru yolu anlatmaya çalışmışsa da kavmi ona iman etmemiş, o da kendisine İlahî emirle bildirilmeden kavmini terk etmiştir. Bu beyitte de Hz. Yunus'un irşat vazifesine telmihte bulunulmuştur.).

Mürşid-i 'ışk olalıdan bu Muhibbî ma'rûf / Beñzedi baħr-ı maħabbetde bu dil **Zü'n-nün'a** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2793, Beyit 5*). [*zü'n-nün'a, -'a*]

zür: Güç, kuvvet.

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun / Hâşıl olmaz hâşılı ancak ta'abdur **zürdan** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2587, Beyit 4*). [*zürdan, -dan*]

zür eyle: Zorlamak.

'İşk yayı katıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp **zür eyle** (*Muhibbî Divanı , Gazel 2787, Beyit 6*). [*zür eyle,]*

zāhiren: Acıkça, görünür bir şekilde.

Egerçi **zāhiren** baksañ cihān mülkine şāham ben / Nazar ma'nî yüzinden ger kılursañ hāk-i rāham ben
(*Muhibbî Divanı , Gazel 2668, Beyit 1*). [*zāhiren,]*

zālim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

Göceler tā şubħ olunca tañ mı eylersem enīn / 'İşk bed-ħū yār **zālim** çarħ nā-sāz incebīn (*Muhibbî Divanı , Gazel 2573, Beyit 1*). [*zālim,]*